ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ

ਪਾਠ-ਸੰਪਾਦਨ ਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ

ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ ਦੀ

ਸੋਸ਼ਲ-ਸਾਇੰਸਿਜ਼ ਫ਼ੈਕਲਟੀ ਅਧੀਨ ਧਰਮ ਅਧਿਐਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ

ਪੀਐਚ.ਡੀ. ਦੀ ਉਪਾਧੀ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ

ਖੋਜ-ਪ੍ਰਬੰਧ

2016

ਨਿਗਰਾਨ

ਡਾ. ਪਰਮਵੀਰ ਸਿੰਘ

ਮੁਖੀ, ਸਿੱਖ ਵਿਸ਼ਵਕੋਸ਼ ਵਿਭਾਗ

ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ

ਖੋਜਾਰਥੀ

ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਧਰਮ ਅਧਿਐਨ ਵਿਭਾਗ

ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ

ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰ

ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖੋਜਾਰਥੀ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ 'ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ : ਪਾਠ-ਸੰਪਾਦਨ ਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ' ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਪੀਐਚ.ਡੀ. ਦਾ ਖੋਜ-ਪ੍ਰਬੰਧ ਮੇਰੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਖੋਜਾਰਥੀ ਦੀ ਮੌਲਿਕ ਰਚਨਾ ਤੇ ਉਸਦੀ ਮਿਹਨਤ ਦਾ ਫਲ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਪੀਐਚ. ਡੀ. ਦੀ ਉਪਾਧੀ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯੋਗ ਸਮਝਦਾ ਹੋਇਆ ਮੁਲੰਕਣ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਨਿਗਰਾਨ

ਮਿਤੀ : 12/08/16

ਪਰਮਵੀਰ ਸਿੰਘ

ਡਾ. ਪਰਮਵੀਰ ਸਿੰਘ

ਮੁਖੀ,

ਸਿੱਖ ਵਿਸ਼ਵਕੋਸ਼ ਵਿਭਾਗ

ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ

(ਭਾਗ-ਪਹਿਲਾ)

ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ

ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ

1. ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਹਥਲਿਖਤ ਖਰੜਿਆਂ ਦਾ ਸਰਵੇਖਣ

ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ, ਹਥਲਿਖਤ ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਦੋਵਾਂ ਰੂਪਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ। ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਰੂਪ, ਹਰਿਨਾਮ ਦਾਸ ਉਦਾਸੀ ਦੁਆਰਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ਼ਹੀਦੀ ਬਾਗ, ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਸ ਸਮੇਂ *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਕਈ ਹਥਲਿਖਤ ਬੀੜਾਂ ਉਪਲਬਧ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭੂਮਿਕਾ ਵਿਚ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਪਰੰਤੂ ਉਕਤ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀਆਂ ਹਥਲਿਖਤ ਬੀੜਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰਦਿਆਂ ਸਾਡੀ ਰਿਸਾਈ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਬੀੜਾਂ ਤਕ ਹੋ ਸਕੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਕੋਲ *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਦੀਆਂ ਸਤ ਹਥਲਿਖਤ ਬੀੜਾਂ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਹੇਠਾਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ :

1.1. ਸਚਖੰਡ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ, ਨੰਦੇੜ ਵਾਲੀ ਬੀੜ
1.2. ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਮਸਤੂਆਣਾ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲੀ ਬੀੜ
1.3. ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ, ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਾਲੀ ਬੀੜ
1.4. ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ਼ਹੀਦੀ ਬਾਗ, ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲੀ ਬੀੜ
1.5. ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਹੀ ਸਮਾਧਾਂ, ਸੰਗਰੂਰ ਵਾਲੀ ਬੀੜ
1.6. ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਅੰਗੀਠਾ ਸਾਹਿਬ, ਪਟਿਆਲਾ ਵਾਲੀ ਬੀੜ
1.7. ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬੜੀ ਸੰਗਤ, ਬੁਰਹਾਨਪੁਰ ਵਾਲੀ ਬੀੜ

1.1. ਸਚਖੰਡ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ, ਨੰਦੇੜ ਵਾਲੀ ਬੀੜ

ਇਹ ਹਥਲਿਖਤ ਸਚਖੰਡ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ, ਨੰਦੇੜ ਵਿਖੇ ਮਾਤਾ ਭਾਗੋ ਦੇ ਬੁੰਗੇ ਵਿਚ ਸੁਰਖਿਅਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਧਾਨ ਵੀ ਹੈ। ਉਕਤ ਗ੍ਰੰਥ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਧਾਨ ਕਦੋਂ ਆਰੰਭ ਹੋਇਆ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ। ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਹਥਲਿਖਤ ਕਿਸਨੇ ਤੇ ਕਦੋਂ ਲਿਖੀ ਜਾਂ ਉਤਾਰਾ ਕੀਤਾ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਇਸ ਦੇ ਆਰੰਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਂ ਹਥਲਿਖਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿਸੇ ’ਤੇ ਕੋਈ ਸੂਚਨਾ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਕਤ ਹਥਲਿਖਤ ਦੋ ਲਿਖਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੀ ਗਈ

ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਕੁਲ 390 ਪਤਰੇ ਹਨ। ਪਹਿਲੇ 141 ਪਤਰੇ ਜਿਸ ਉਤਾਰਾਕਾਰ ਜਾਂ ਲਿਖਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੇ ਗਏ ਹਨ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਇਕ ਪੰਨੇ 'ਤੇ 31 ਪੰਕਤੀਆਂ ਲਿਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਪਤਰੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਲਿਖਾਰੀ/ਉਤਾਰਾਕਾਰ ਦੀ ਲਿਖਤ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਇਕ ਪੰਨੇ 'ਤੇ 28 ਪੰਕਤੀਆਂ, ਕੁਝ ਪੰਨਿਆ 'ਤੇ 29 ਪੰਕਤੀਆਂ ਵੀ ਲਿਖੀਆਂ ਹਨ। ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਤੇ ਪਦਾਂ ਦੇ ਅੰਕਾਂ ਨੂੰ ਲਾਲ ਸਿਆਹੀ ਨਾਲ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਹਾਲਤ ਬਹੁਤ ਖਸਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਪਤਰਾ ਫਟਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਬੀੜ ਦੀ ਜਿਲਦ ਬੰਨ੍ਹਣ ਸਮੇਂ ਹੋਈ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਾਰਨ ਕੁਝ ਪਤਰੇ ਅਗੇ-ਪਿਛੇ ਲਗੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਸ ਬੀੜ ਦੇ ਅਖਰਾਂ ਦੀ ਬਣਾਵਟ ਇਸਨੂੰ ਬਾਕੀ ਬੀੜਾਂ ਨਾਲੋਂ ਪੁਰਾਤਨ ਹੋਣ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ।

ਇਸ ਹਥਲਿਖਤ ਵਿਚ 'ਵ' ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ 'ਬ' ਅਤੇ 'ੳ' ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ 'ਵ' ਅਖਰ ਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਉਪਰ ਬ੍ਰਜਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ। ਮਿਸਾਲ ਲਈ ਵਡਾ ਨੂੰ ਬਡਾ, ਵੈਸਨੋ ਨੂੰ ਬੈਸਨੋ, ਕਉਨ ਨੂੰ ਕਵਨ, ਚਈਵ ਨੂੰ ਚਈਬ ਲਿਖਿਆ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਵਿਚ 'ਹਰਿ' ਸ਼ਬਦ ਲਈ 'ਹਰ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਗ੍ਰੰਥ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿੰਥ, ਬਿਬਿਧ ਨੂੰ ਬਿਬਿ, ਸਯਾਮ ਨੂੰ ਸਾਮ, ਆਦਿ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਹਥਲਿਖਤ ਵਿਚ ਪੈਰ ਅਖਰ ਲਿਖਣ ਦੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਭਾਰੂ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਅਧੇ ਅਖਰਾਂ ਦਾ ਵੀ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਿਸਾਲ ਲਈ, ਸਸਤ੍ਰ ਨੂੰ ਅਧਾ ਸਸਾ ਅਧਾ ਸਸਾ ਲਿਖ ਕੇ ਤਤੇ ਦੇ ਪੈਰ ਵਿਚ ਰਾਰਾ ਲਿਖਿਆ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਸਿਹਾਰੀ ਦੀ ਥਾਂ ਲਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ, ਵਧੇਰੇ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਮਿਸਾਲ ਲਈ ਪਰਿਓ ਨੂੰ ਪਰੇਓ, ਗਇਓ ਨੂੰ ਗਏਓ, ਆਦਿ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਇਸ ਵਿਚ ਪੰਜ ਅਧਿਆਇਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਅਵਤਾਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪਾਠ ਵੀ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਅੰਤਿਕਾ ਰਾਹੀਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਹਥਲੇ ਅਧਿਐਨ ਵਿਚ ਉਕਤ ਹਥਲਿਖਤ ਦਾ ਸੰਕੇਤ 'ਸਚ' ਰਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

1.2. ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਮਸਤੂਆਣਾ ਸਾਹਿਬ , ਸੰਗਰੂਰ ਵਾਲੀ ਬੀੜ

ਇਹ ਬੀੜ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਮਸਤੂਆਣਾ ਸਾਹਿਬ, ਸੰਗਰੂਰ ਦੀ ਲਾਇਬਰੇਰੀ ਵਿਚ ਸੁਰਖਿਅਤ ਹੈ। ਇਹ ਬੀੜ ਮਾਸਟਰ ਜੀ.ਸਿੰਘ ਗੋਸਲ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ। ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚ ਜਿਸ ਕਟੂ ਵਾਲੀ ਬੀੜ ਦਾ ਜਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਉਹੀ ਬੀੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਪਾਠ ਦੇ ਆਰੰਭ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਕ ਪੰਨਾ ਖਾਲੀ ਛਡ ਕੇ ਅਗਲੇ ਦੋ ਪੰਨਿਆਂ ’ਤੇ ਰਾਗਾਂ ਦਾ ਤਤਕਰਾ ਦਿਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਤਤਕਰਾ ਸਮਾਪਤ ਹੋਣ ਉਪਰੰਤ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ ਲਿਖਣ-ਮਿਤੀ, ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਹੂਬਹੂ ਹੇਠਾਂ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ :

ੴ ਵਾਹਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤੇ ਹੈ॥ ਸੁਚੀ ਪੱਤ੍ਰੀ ਤਤਕਰਾ ਸ੍ਰੀ ਆਦ ਮਾਇਆ ਮਹਾ ਲਛਮੀ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰਿੰਥ ਕਾ ਸੰਮਤੁ॥1755 ਮਿਤੀ ਬੈਸਾਖ ਸੁਦੀ 5 ਕੋ ਲਿਖ ਸੰਪੂਰਨ ਭਇਆ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਵਾਕ ਪਾਤਸਾਹੀ 10॥ ਸ੍ਰੀ ਸਪਤਸਟਿਕਾ ਮਾਰਕੰਡੇ ਕੇ ਤੇਰਾ ਧਿਆਵ ਪਉੜੀਆ॥੭੦੦॥ ਸ੍ਰੀ ਮੰਗਲਾਚਰਣ ਕੇ ਬਿਸਨਪਦੇ ਰਾਗ ਰਾਗ ਕੇ ਕੇਦਾਰਾ ਰਾਗ ਧਿਆਇ॥॥੫॥ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਜੀ ਕਾ ਉਤਪੰਨ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਬੀਰਜਨਾਦ ਸੰਜੁਗਤ ਪਦੇ ਦਫਾ ਦਫਾ ਦਫਾਤ ਪ੍ਰਸੰਗ ਕਾ ਦੁਵਾਦਸ ਪਦੇ ਚਤ੍ਰਬਿੰਸ ਅਵਤਾਰ ਮਹਾ ਪੁਰਾਣ ਭਗਵੰਤ ਅਨੁਸਾਰ ਅਵਤਾਰ ਕਾ॥ ਗਿੰਥ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਜੀ ਕਾ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਬਿਸਨਪਦੇ ਜੁਮਲਾ ਸੰਬੂਹ ਜੁਗਤ ਦਰ ਜੁਗਤ॥ (ਪਤਰਾ 2)

ਉਪਰੰਤ *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਦੇ ਪਾਠ ਦਾ ਆਰੰਭਿਕ ਪੰਨਾ 351 ਤੇ ਸਮਾਪਤੀ ਪੰਨਾ 747 ਹੈ। ਪੰਨਾ 670 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਕ ਪੰਨਾ ਖਾਲੀ ਛਡਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਬੀੜ ਦੇ ਹਰ ਪੰਨੇ ’ਤੇ 21 ਪੰਕਤੀਆਂ ਲਿਖੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ।

ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਪੰਜ ਅਧਿਆਇਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 39 ਪਤਰੇ ਹੋਰ ਪਾਠ ਵੀ ਦਿਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਚਰਿਤ੍ਰੋ ਪਾਖਿਆਨ ’ਚੋਂ ਚੌਪਈ 405 ਛੰਦ, ਅਥ ਅਸਫੋਟਕ ਕਬਿਤ

ਲਿਖਯਤੇ ਸਿਰਲੇਖ ਅਧੀਨ 49 ਸਵੈਯੇ, ਜ਼ਫ਼ਰਨਾਮੇ ਦੇ 111 ਸ਼ੇਅਰ, ਹਿਕਾਇਤਾਂ (ਦੂਜੀ ਤੋਂ ਬਾਰਵੀਂ ਤਕ), ਸ਼ਬਦ (ਰਾਗ ਸੋਰਠਿ ਪਾਤਸਾਹੀ 10 ਤੇ ੧ਓ ਮਾਂਝ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਵਾਕ ਪਾਤਸਾਹੀ 10) ਹਨ। ਇਸ ਉਪਰੰਤ '੧ਓ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਹ॥ ਦੇਗ ਤੇਗ ਫਤਹ ਨਸਰਤ ॥ ਬੇਦਰੰਗ ਯਾਫਤਹ॥ ਨਾਨਕ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ॥ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਸਹਾਇ ਜੀ ॥' ਪੰਕਤੀਆਂ ਲਿਖੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਅੰਤ ਵਿਚ 8 ਪਤਰੇ ਖਾਲੀ ਛਡੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਹਥਲਿਖਤ ਪਾਠ ਦੇ ਨਾਲ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀਆਂ ਉਕਤ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦਾ ਉਤਾਰਾ ਕਰਨ/ਲਿਖਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਉਤਾਰਾਕਾਰ ਵਲੋਂ ਇਸ ਗ੍ਰੰਥ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦੀ ਰਚਨਾ ਦਰਸਾਉਣਾ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਸੰਕੇਤਿਕ ਪਦ 'ਮਸ' ਹੈ।

1.3. ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਾਲੀ ਬੀੜ

ਇਹ ਬੀੜ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਵਿਚ ਸੁਰਖਿਅਤ ਹੈ। ਪਾਠ-ਆਰੰਭ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਿਲਦ ਦੇ ਅੰਦਰਲੇ ਪਾਸੇ ਸਿਰਲੇਖ 'ਸਰਬਲੋਹ ਪ੍ਰਕਾਸ਼' ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਉਤਾਰਾਕਾਰ ਵਲੋਂ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਵਲੋਂ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਪਰੰਤ ਪੈੱਨ ਨਾਲ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚਲੀਆਂ ਬਾਣੀਆਂ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਤੇ ਪੰਨਾ ਨੰਬਰ ਲਿਖੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਹ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਵਲੋਂ ਲਿਖੇ ਹੋਏ ਜਾਪਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਹਨ :

1. ਜਾਪੁ ਸਾਹਿਬ- 1 ਤੋਂ 5 ਪਤਰਿਆਂ ਵਿਚ।
2. ਅਕਾਲ ਉਸਤਤ- 6 ਤੋਂ 20 " "
3. ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ- 20 ਤੋਂ 21 " " (ਪਰ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਦੇ 36 ਪਦ ਹੀ ਲਿਖੇ ਹਨ)
4. (ਇਥੋਂ ਫਿਰ ਪਤਰੇ ਦਾ ਅੰਕ 1 ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ)
   ਉਸਤਤ ਸ੍ਰੀ ਮਾਇਆ ਲਛਮੀ ਜੀ ਕੀ - 1 ਤੋਂ 351 ਪਤਰੇ ਤਕ
5. ਸ੍ਰਬ ਦੇਵ ਉਸਤਤ- 351 ਤੋਂ 383 ਪਤਰੇ ਤਕ

ਉਕਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਹਥਲਿਖਤ ਵਿਚ ਪਾਠ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਦਾ ਪਾਠ, ਉਪਰ ਦਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਪ ਸਾਹਿਬ, ਅਕਾਲ ਉਸਤਤ ਤੇ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਦੇ 36 ਬੰਦਾਂ ਦਾ ਉਤਾਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਤਰਾ ਨੰ. 1 ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ 383 ਨੰ. ਪਤਰੇ ਤਕ ਸਮਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਪੰਨੇ ’ਤੇ 19 ਪੰਕਤੀਆਂ ਹਨ, ਕੁਝ ਇਕ ਪੰਨਿਆਂ ’ਤੇ 21 ਪੰਕਤੀਆਂ ਵੀ ਹਨ। ਬੀੜ ਦੇ ਅਗੇ ਤੇ ਪਿਛੇ ਕੁਝ ਪਤਰੇ ਖਾਲੀ ਛਡੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਕੁਝ ਪਤਰਿਆਂ (2 ਤੋਂ 16 ਪਤਰੇ ਤਕ) ਨੂੰ ਛਡ ਕੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਪਾਠ ਵਿਚ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਤੇ ਪਦ-ਅੰਕਾਂ ਨੂੰ ਲਾਲ ਸਿਆਹੀ ਨਾਲ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ‘ਖਕ’ ਹੈ।

1.4. ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਹੀ ਸਮਾਧਾਂ, ਸੰਗਰੂਰ ਵਾਲੀ ਬੀੜ

ਇਹ ਬੀੜ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਹੀ ਸਮਾਧਾਂ ਸੰਗਰੂਰ ਵਿਖੇ ਸੁਰਖਿਅਤ ਹੈ। ਇਸਦੇ 438 ਪਤਰੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 354 ਤੋਂ 356 ਤਕ 3 ਪਤਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਲਿਖਾਰੀ ਦੇ ਲਿਖੇ ਹੋਏ ਜਾਪਦੇ ਹਨ। ਸਿਰਲੇਖ ਤੇ ਪਦ-ਅੰਕਾਂ ਨੂੰ ਲਾਲ ਸਿਆਹੀ ਨਾਲ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਲਿਖਾਈ ਬਹੁਤ ਸੁੰਦਰ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਪੰਨੇ ਨੂੰ ਛਡ ਕੇ ਹਰ ਪੰਨੇ ’ਤੇ 19 ਪੰਕਤੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਬੀੜ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਸਥਾਨ ’ਤੇ ਕਿਥੋਂ. ਕਦੋਂ ਤੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਹੁੰਚੀ, ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਕੋਈ ਠੋਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ। ਇਸ ਦਾ ਸੰਕੇਤਿਕ ਪਦ ‘ਸਸ’ ਹੈ।

1.5. ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਅੰਗੀਠਾ ਸਾਹਿਬ, ਪਟਿਆਲਾ ਵਾਲੀ ਬੀੜ

ਇਹ ਬੀੜ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਅੰਗੀਠਾ ਸਾਹਿਬ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਸੁਰਖਿਅਤ ਹੈ। ਇਸ ਉਪਰ ਕਿਸੇ ਪਬਲਿਕ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਦੀ ਮੋਹਰ ਤੇ ਅੰਕਣ ਨੰ. ਵੀ ਦਰਜ਼ ਹੈ। ਉਕਤ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਪੁਰਾਤਨ ਹਥਲਿਖਤਾਂ ਨੂੰ ਅਗਨ-ਭੇਂਟ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਬੀੜ ਸੌਂਪ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇਗੀ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੁਝ ਪਤਰੇ ਖਾਲੀ ਛਡ ਕੇ, 1 ਤੋਂ 22 ਪਤਰਿਆਂ ਵਿਚ ਤਤਕਰਾ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 23ਵੇਂ ਪਤਰੇ ’ਤੇ ‘ਸ੍ਰੀ ਮੰਗਲਾਚਰਣ ਪੁਰਾਣ ਗ੍ਰੰਥ ਫੱਗਣ ਸੁਦੀ 14 ਦਿਨ ਸੁਕ੍ਰਵਾਰ ਸਾਲ 1935 ਕੋ ਸੰਪੂਰਣ ਭਯਾ॥ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਲਿਖਾਰੀ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ॥’ ਰਾਹੀਂ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ ਲਿਖਣ-ਮਿਤੀ ਤੇ ਲਿਖਾਰੀ ਬਾਰੇ ਸੂਚਨਾ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਫਿਰ ਕੁਝ ਪਤਰੇ ਖਾਲੀ ਛਡ ਕੇ

ਪਤਰਾ ਨੰ. 1 ਤੋਂ ਪਾਠ ਦਾ ਆਰੰਭ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਤਰਾ ਨੰ. 468 ’ਤੇ ਪੰਜਵੇਂ ਅਧਿਆਇ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਤੇ ਪਦ-ਅੰਕਾਂ ਨੂੰ ਲਾਲ ਸਿਆਹੀ ਨਾਲ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਆਰੰਭ ਵਾਲੇ ਪਹਿਲੇ ਪਤਰੇ ਨੂੰ ਛਡ ਕੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਹਰੇਕ ਪੰਨੇ ’ਤੇ 19 ਪੰਕਤੀਆਂ ਦਰਜ ਹਨ। ਪਾਠ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਵੀ ਕੁਝ ਪਤਰੇ ਖਾਲੀ ਛਡੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ‘ਅਸ’ ਹੈ।

1.6. ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ਼ਹੀਦੀ ਬਾਗ, ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲੀ ਬੀੜ

ਇਹ ਬੀੜ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ਼ਹੀਦੀ ਬਾਗ, ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸੁਰਖਿਅਤ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਪਹਿਲੇ 5 ਪਤਰਿਆਂ ’ਤੇ ਤਤਕਰਾ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਪਰੰਤ 1 ਤੋਂ 20 ਪਤਰਿਆਂ ਤਕ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਕੁਝ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਪਾਠ ਦਰਜ ਹੈ ਅਤੇ ਪਤਰਾ ਨੰ. 20 ਤੋਂ ਪਤਰਾ ਨੰ. 393 ਤਕ *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਦੇ ਪੰਜ ਅਧਿਆਇਆਂ ਦਾ ਪਾਠ ਦਰਜ ਹੈ। ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਕੁਝ ਜਿਆਦਾਤਰ ਪੰਨਿਆਂ ’ਤੇ 21 ਪੰਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕੁਝ ਪੰਨਿਆਂ ’ਤੇ 22 ਪੰਕਤੀਆਂ ਲਿਖੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ।

ਇਹ ਬੀੜ, ਸਚਖੰਡ ਸ੍ਰੀ ਹਜੂਰ ਸਾਹਿਬ, ਨੰਦੇੜ ਵਾਲੀ ਬੀੜ ਦਾ ਉਤਾਰਾ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ‘ਸਬ’ ਹੈ।

1.7. ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬੜੀ ਸੰਗਤ, ਬੁਰਹਾਨਪੁਰ ਵਾਲੀ ਬੀੜ

ਇਹ ਬੀੜ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਸਥਿਤ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬੜੀ ਸੰਗਤ, ਬੁਰਹਾਨਪੁਰ ਵਿਖੇ ਸੁਰਖਿਅਤ ਹੈ। ਇਸਦੇ 665 ਪੰਨੇ ਹਨ। ਇਹ ਬੀੜ ਸਚਖੰਡ ਸ੍ਰੀ ਹਜੂਰ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲੀ ਬੀੜ ਦਾ ਉਤਾਰਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਵਿਚ ਪੰਜ ਅਧਿਆਇਆਂ ਤੋਂ ਉਪਰੰਤ ਅਸਫੋਟਕ ਪਾਠ ਵੀ ਦਰਜ ਹੈ। ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਕੁਝ ਪੰਨਿਆਂ ’ਤੇ 15 ਪੰਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕੁਝ ਪੰਨਿਆਂ ’ਤੇ 17 ਪੰਕਤੀਆਂ ਲਿਖੀਆ ਹੋਈਆਂ ਹਨ । ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ‘ਇਤ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਪ੍ਰਕਾਸ ਗ੍ਰੰਥ ਲਿਖਜਤੇ ਸੰਮਤ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹ 503, ਖਾਲਸਾ ਸੰ: 273, ਬਿਕ੍ਰਮ ਸ: 2028, ਸੰਨ 1972, 26 ਮਾਰਚ ਦਿਨ ਇਤਵਾਰ 14 ਚੇਤ੍ਰ ਸ਼ੁਦੀ ਦੁਆਦਸੀ ਸੰਪੂਰਨ ਦਿਨ ਸੋਮਵਾਰ 31 ਸਾਵਨ ਸਾਵਨ ਸ਼ੁਦੀ ਪੰਚਮੀ ਸ੍ਰੀ ਤਖਤ ਹਜੂਰ ਸਾਹਿਬ ਬੁੰਗਾ ਮਾਈ ਭਾਗੋ ਵਿਖੇ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਬਲੀ

ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ' ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਉਤਾਰਾਕਾਰ, ਉਸਦੇ ਸਰੋਤ, ਸਥਾਨ, ਲਿਖਣ-ਮਿਤੀ, ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਸੰਕੇਤਿਕ ਪਦ 'ਬਸ' ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਹਥਲਿਖਤ ਬੀੜਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਸੰਖੇਪ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਚਖੰਡ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ, ਨੰਦੇੜ ਵਾਲੀ ਬੀੜ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ਼ਹੀਦੀ ਬਾਗ, ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲੀ ਬੀੜ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬੜੀ ਸੰਗਤ, ਬੁਰਹਾਨਪੁਰ ਵਾਲੀ ਬੀੜ ਨੂੰ ਇਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿਚ ਰਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਾਲੀ ਬੀੜ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਮਸਤੂਆਣਾ ਸਾਹਿਬ, ਸੰਗਰੂਰ ਵਾਲੀ ਬੀੜ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਹੀ ਸਮਾਧਾਂ, ਸੰਗਰੂਰ ਵਾਲੀ ਬੀੜ ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਅੰਗੀਠਾ ਸਾਹਿਬ, ਪਟਿਆਲਾ ਵਾਲੀ ਬੀੜ ਨੂੰ ਇਕੋ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿਚ ਰਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਕਤ ਬੀੜਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਚਖੰਡ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲੀ ਬੀੜ ਨੂੰ ਪੁਰਾਤਨਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਜੋਂ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਬੀੜਾਂ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾਤਮਿਕ ਅਧਿਐਨ ਰਾਹੀਂ ਸੰਪਾਦਨ-ਵਿਧੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਹੀ ਪਾਠ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਜਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

2. ਕਰਤਾ ਤੇ ਰਚਨਾਕਾਲ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਚਾਰ

ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ, ਸਿੱਖ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਾਨ ਰਖਦਾ ਹੈ। ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਵਾਂਗ ਇਹ ਗ੍ਰੰਥ ਵੀ ਸਿੱਖ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਨੂੰ ਬਦੀ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਸੰਘਰਸ਼ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇਕ ਮਹਤਵਪੂਰਨ ਸਰੋਤ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਸੰਪ੍ਰਦਾਇ ਵਿਚ ਤਾਂ ਅਜ ਵੀ ਇਸ ਗ੍ਰੰਥ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਸਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰਕੇ ਪਠਨ-ਪਾਠਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਾਹਿਤਕ ਰਚਨਾ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਦਿਆਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਰਚਨਾ ਕਿਸਨੇ ਤੇ ਕਦੋਂ ਲਿਖੀ?, ਆਦਿ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਧਿਐਨ-ਕਰਤਾ ਤੇ ਪਾਠਕ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਸਹਜੇ ਹੀ ਉਤਪੰਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਕਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਉਸ ਵੇਲੇ ਹੋਰ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਨਿਬੜਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਅਧਿਐਨ-ਵਸਤੂ ਕੋਈ ਪੁਰਾਤਨ ਲਿਖਤ ਹੋਵੇ। ਸੰਪਾਦਨ ਕਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ ਤਾਂ ਉਕਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਤੋਂ ਅਛੂਤੇ ਰਿਹਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਚਨਾ ਦੇ ਰਚਨਾਕਾਰ ਬਾਰੇ ਜਾਣਨ ਲਈ ਕੁਝ ਮਾਪਦੰਡ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪ੍ਰਮੁਖ, ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਕਹੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ :

1. ਗ੍ਰੰਥ ਦੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਗਵਾਹੀਆਂ
2. ਸਮਕਾਲੀ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਉਪਲਬਧ ਜਾਣਕਾਰੀ
3. ਰਚਨਾਕਾਰ ਦੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਲਿਖਤ/ਡਾਇਰੀ/ਦਸਤਾਵੇਜ਼

ਉਕਤ ਵਿਚੋਂ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਗਵਾਹੀਆਂ ਉਪਲਬਧ ਹਨ।

ਅੰਦਰੂਨੀ ਗਵਾਹੀਆਂ

ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸਮਗਰੀ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਜੋ ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਰਚਨਾਕਾਰ ਤੇ ਰਚਨਾਕਾਲ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ :

1. ਇਸ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚਲੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ 'ਅਕਾਲ ਉਸਤਤ' ਤੇ 'ਪਾਖਯਾਨ' ਦਾ ਉਲੇਖ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਜੋ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਹੈ :

ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਅਸਤੁਤਿ ਕੇ ਆਦਿਕ ਅਸਲੋਕ ਜੇ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਕੀ ਰਛਿਆ ॥
ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਕਾਲ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਜੀ ਏਕ ਜੋਤ ਸੁਭ ਦਿਛਿਆ ॥

ਬੀਜ ਪਾਖਜਾਨ ਮੰਤ੍ਰ ਭਾਖਾ ਕਰੀ ਅਉਤਾਰ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਮਿਛਆ ॥

ਮੂਲ ਟੀਕਾ ਏ ਦੋਊ ਮਥ ਕਰ ਬਦਜੋ ਪਉਰਾਨ ਪ੍ਰੀਛਿਆ ॥੬॥ [1]

2. ਇਸ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਰੂਪ ਦੀਪ ਪਿੰਗਲ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਜੈ ਕਿਸ਼ਨ ਨੇ ਸੰਮਤ 1776 ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਸੀ। *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚੋਂ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਇਉਂ ਜ਼ਿਕਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ :

ਅਗਨ ਸਗਨ ਗਨ ਭਗਨ ਇਤਯਾਦਕ ਪਿੰਗਲ ਮਾਹਿ ਪ੍ਰਧਾਨਾ ॥

ਝੂਲਨਾ ਛੰਦ ਸੋਰਠਾ ਚਉਪਈ ਅੜਿਲ ਕਬਿਤ ਅਡਾਨਾ ॥

ਰੂਪ ਦੀਪ ਭਾਖਾ ਕਰੀ ਪਿੰਗਲ ਗੁਰ ਲਹੁ ਬਰਨ ਸੁਰ ਗਿਆਨਾ ॥

ਤਾ ਮਤਿ ਅਤਿ ਬਸੇਖ ਤਿਨ ਬ੍ਰਨੀ ਪਦ ਕ੍ਰਮ ਜਟਾ ਬਿਧਾਨਾ ॥੮॥ [2]

3. *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚ ਕਵੀ ਛਾਪਾਂ ਵੀ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਹਨ :

*ਬਓਤ ਬਨਿਓ ਸਭ ਪੈਰ ਕੋ **ਕਬਿ ਰਾਮ** ਕਹੈ ਸਭੀ ਹੀ ਜੀਅ ਜਾਨਿਓ ॥* [3]

*ਸ੍ਰੁਤਿ ਨੀਤ ਬ੍ਰਿਦ ਰਛ ਭਗਵਾਨ ਸਦਹੀ **ਭਾਖੈ ਰਾਮ** ਭਗਵੰਤ ਬਿਨ ਕਰੈ ਐਸੇ ॥* [4]

*ਜਿਹ ਓਰ ਰਿਪ ਧਸਤ ਲੈ ਖੜਗ ਤੀਛਨ ਹਨੇ ਦੇਵ ਦਲ ਬਿਖਮ **ਕਬਿ ਰਾਮ** ਛੇਤੀ ॥* [5]

***ਕਹੈ ਰਾਮ** ਐਸੀ ਭਾਮ ਧਾਮ ਕਾ ਕੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਰਾਮ ਕਰੈ ਤਾ ਕੀ ਬਾਮ ਹੋਤੀ ॥ਰਹਾਉ ॥* [6]

*ਐਸੇ ਦੇਨ ਚਿੰਨ ਦੇਵ ਕੋ ਬੰਦਨਾ ਜੂ ਬਿਸ੍ਰੂਪ ਬੈਰਾਟ ਬਲ **ਰਾਮ** ਜਾਵੈ ॥* [7]

***ਦਾਸ ਗੋਬਿੰਦ ਫਤਹ** ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਰਖ ਲੇਹੁ ਹੇ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਜੂ ॥* [8]

***ਕਬਿ ਸਾਮ** ਸਮਾਜ ਹਰ ਪੂਜ ਰਚੀ ॥ ... ॥*

*ਸੂਰੁਤਾਪਨ ਧ੍ਰਮ **ਕਬਿ ਰਾਮ** ਦਸਜੋ ॥੧੩॥ ... ॥*

---

[1] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ,* ਪੰਨਾ 516.

[2] *ਉਹੀ*

[3] *ਉਹੀ,* ਪੰਨਾ 386.

[4] *ਉਹੀ* , ਪੰਨਾ 392.

[5] *ਉਹੀ*

[6] *ਉਹੀ ,* ਪੰਨਾ 395.

[7] *ਉਹੀ* , ਪੰਨਾ 394.

[8] *ਉਹੀ* ਪੰਨਾ 428.

ਕਬਿ ਰਾਮ *ਭਨੈ ਏ ਬੇਰੋਧ ਮਤਾ ॥* [9]

ਦਾਸ ਗੋਬਿੰਦ *ਫਤਹ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਜੈ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਯਾ ਕੀਟ ਤਿਹਾਰੋ ॥*[10]

ਦੇਵਨ ਕੀ ਸੈਨਾ ਤੇ ਨਿਸਰੇ ਜੇ ਸੁਭਟ ਬਲੀ ਤਾ ਕੋ

ਕਬਿ ਰਾਮ *ਨਾਮ ਗਨ ਕਰ ਸੁਨਾਵਹੀ ॥*[11]

ਦਾਸ ਗੋਬਿੰਦ *ਫਤਹ ਸਤਿਗੁਰ ਕੋ ਭਗਤ ਕਾਂਡ ਭਾਖਜੋ ਤੁਮ ਪਾਹੀ ॥* [12]

ਬਲ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਗੋਸਾਈ ***ਦਾਸ ਗੋਬਿੰਦ*** *ਫਤਹ ਸੁਰ ਪਾਏ ॥* [13]

ਸ੍ਰੀ ਗੁਬਿੰਦ ਦਾਸੰ ਫਤਹ ਗੁਰੋਯੰ ॥ ਬਿਰੰਚਤੰ ਭਗਤਿ ਬ੍ਰਿਧੰ ॥ [14]

ਦੇਵਨ ਬਿਜੈ ਕਵਿ ਬਿਨੈ ਆਰਤੀ ਬਿਜੈ ਕਵਚ ਅਸਤੋਤ੍ਰ ਸਭਹੀ ॥ ***ਦਾਸ ਗੋਬਿੰਦ*** *ਫਤਹ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਸਮ੍ਰ ਪਾਖਯਾਨ ਬਦਤ ਬਲ ਪ੍ਰਭ ਹੀ ॥* [15]

ਯਾ ਲੀਲਾ ਪੇਖ ਮਹਾ ਪ੍ਰਭ ਕੋ ***ਕਬਿ ਰਾਮ*** *ਸਦਾ ਬਲ ਜਾਵਤ ਹੈ ॥* [16]

ਕਬਿ ਰਾਮ *ਦੇਖੋ ਯਹ ਰੀਝ ਧਨੀ ਨਿਜ ਭਗਤ ਮਹਾਤਮ ਸੁਚਾਵਤ ਹੈ ॥੯॥*[17]

ਕਬਿ ਸਿਆਮ *ਬਿਨਾ ਘਨਸਿਾਮ ਕੇ ਐਸੀ ਅਉਰਨ ਤੇ ਨ ਬਨਿ ਆਵਤ ਹੈ ॥* [18]

ਕਬਿ ਰਾਮ *ਕਹੈ ਸੁਨੋ ਸੰਤ ਚਿਤ ਲਾਇ ਕੈ ਸਰ ਜੇ ਜੇ ਅਸੁਰ ਚਲਾਵਤ ਹੈ ॥* [19]

ਤੇ ਸਭ ਕਥਨ ਪ੍ਰਿਥਕ ਪ੍ਰਿਥਕ ਕਰ ਸੁਕ੍ਰਾਭਾਸ ਮਹਿ ਛੰਦ ॥

ਸਵਾ ਲਾਖ ਸੰਘਤਾ ਯਾ ਕੀ ਮੁਨਿ ਜਨ ਬਦਤ ਬਹੁ ਛੰਦ ॥

ਤਾ ਕੋ ਸਾਰ ਕਾਢ ***ਕਬਿ ਰਾਮੈ*** *ਬਰਨੀ ਸ੍ਰੀਏ ਮੰਗਲਾਚਰਣ ਸੁਛੰਦ ॥ ...*

---

9 *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ,* ਪੰਨਾ 436.

10 *ਉਹੀ* ਪੰਨਾ 492.

11 *ਉਹੀ* ਪੰਨਾ 506.

12 *ਉਹੀ* ਪੰਨਾ 514.

13 *ਉਹੀ* ਪੰਨਾ 534.

14 *ਉਹੀ* ਪੰਨਾ 544.

15 *ਉਹੀ,* ਪੰਨਾ 572.

16 *ਉਹੀ* , ਪੰਨਾ 576.

17 *ਉਹੀ* , ਪੰਨਾ 578.

18 *ਉਹੀ*

19 *ਉਹੀ*

ਦਾਸ ਗੋਬਿੰਦ *ਫਤਹ ਸਤਿਗੁਰ ਕੋ ਉਚਰਤ ਬਢਤ ਉਤਸਾਹ ॥ ਸੋਰਹਾ ॥* [20]

ਕਬਿ ਰਾਮ *ਕਥਤ ਤਿਨ ਨਾਮ ਜੁਝਾਰਨ ਹੇ ਸੰਤ ਸੁਨੋ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਭੀ ॥* [21]

ਦਾਸ ਗੋਬਿੰਦ *ਫਤੇ ਨਰਹਰੀ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਉਚਰਹੁ ਪਲ ਘਰੀ ॥੭੦॥*

ਦਾਸ ਗੋਬਿੰਦ *ਫਤਹ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਸੁਰਪਤਿ ਨ੍ਰਿਤ ਸੁਨਾਯੋ ॥*

ਆਗਿਆ ਮਹਿ ਸਭ ਨਾਚਤ ਤਾ ਕੇ ਚਰਾਚਰ ਪਰਜਾ ਸਾਰੀ ॥

ਦਾਸ ਗੋਬਿੰਦ *ਫਤਹ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਮਾਇਆ ਨਚਾਵਨ ਹਾਰੀ ॥* [22]

ਦਾਸ ਗੋਬਿੰਦ *ਫਤਹ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਆਰਤੀ ਪੂਰਨ ਗਾਥਾ ॥* [23]

ਉਕਤ ਪੰਕਤੀਆਂ ਵਿਚ ਕਬਿ ਰਾਮ, ਸਾਮ, ਦਾਸ ਗੋਬਿੰਦ ਕਵੀ ਛਾਪਾਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ।

4. ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਖ਼ਾਲਸਾ ਸਾਜਨਾ ਸੰਬੰਧੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਦਰਜ ਹੈ ਜੋ 1699 ਈ. ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਘਟਨਾ ਹੈ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਅਗਲੇ ਪੰਨਿਆਂ ’ਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਸਹਿਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

5. ਇਸ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਤੇ ਗੁਰੂ ਪੰਥ ਸੰਬੰਧੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਦਰਜ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਗੁਰਿਆਈ ਦੇਣ ਦੀ ਘਟਨਾ 1708 ਈ. ਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਅਗਲੇ ਪੰਨਿਆਂ ’ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੇ ਮਤ

ਇਸ ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਕਰਤਾ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਵਿਚ ਮਤਭੇਦ ਹਨ। ਹਰਿਨਾਮ ਦਾਸ ਉਦਾਸੀਨ, ਅਕਾਲੀ ਕੌਰ ਸਿੰਘ, ਗਿਆਨੀ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਸੰਪ੍ਰਦਾਇ ਇਸਨੂੰ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਰਚਨਾ ਮੰਨਦੇ ਹਨ।[24] ਅਚਾਰੀਆ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਸ਼ੁਕਲ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ ‘ਹਿੰਦੀ ਸਾਹਿਤਯ ਕਾ ਇਤਿਹਾਸ’ ਦੇ ਪੰਨਾ 246 ’ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ

---

[20] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ*, ਪੰਨਾ 584.

[21] *ਉਹੀ* , ਪੰਨਾ 596.

[22] *ਉਹੀ,* ਪੰਨਾ 618.

[23] *ਉਹੀ,* ਪੰਨਾ 646

[24] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਸਾਹਿਬ ਜੀ (ਭਾਗ ਦੂਜਾ), ਪੰਨੇ ੩-੪.

ਸਰਬਲੋਹ ਪ੍ਰਕਾਸ, ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦੀ ਰਚਨਾ ਹੈ।[25] ਕੁਝ ਵਿਦਵਾਨ, ਪੰਡਤ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਨਰੋਤਮ[26], ਭਾਈ ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ,[27] ਗਿਆਨੀ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਸੰਗਰੂਰ,[28] ਆਦਿ ਇਸਨੂੰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਲਿਖਤ ਪ੍ਰਵਾਨਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰੀ ਹਨ।

ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਇਸ ਗ੍ਰੰਥ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਕਿਰਤ ਮੰਨਣ ਦੇ ਪੱਖੀ ਤੇ ਵਿਪੱਖੀ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਮਤ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਦਿਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਾਂ 'ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਝਾਤ ਮਾਰਾਂਗੇ।

ਪੱਖੀ ਧਿਰ

ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਸੰਪ੍ਰਦਾਇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਸੰਪਰਦਾਇ ਵਿਚ ਮੁੱਢ ਤੋਂ ਹੀ ਇਸ ਗ੍ਰੰਥ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਿਧਾਨ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਲਗਪਗ ਹਰੇਕ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਸੰਪ੍ਰਦਾਇ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਨ :

1. ਹਰਿਨਾਮ ਦਾਸ ਉਦਾਸੀ ਨੇ *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚ 'ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਬਾਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੧੦॥' ਸਿਰਲੇਖ ਦਾ ਲਿਖਿਆ ਹੋਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣ ਦਸਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਸਨੇ ਉਪਲਬਧ ਬੀੜਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਸੰਪੂਰਨ ਪਾਠ (text) ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਮਕਾਲ ਦੀ ਰਚਨਾ ਸਿਧ ਕਰਨ ਤੋਂ ਅਸਮਰਥਾ ਵੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਹੈ। ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਪੰਥ ਸੰਬੰਧੀ ਕੁਝ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹਨ ਜੋ ਸੰਮਤ 1761 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਹਨ।
2. ਹਰਿਨਾਮ ਦਾਸ ਉਦਾਸੀ ਨੇ *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਤੇ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਕੁਝ ਛੰਦਾਂ ਤੇ ਬੋਲੀ, ਅਲੰਕਾਰ, ਆਦਿ ਦੀ ਸੁਮੇਲਤਾ ਰਾਹੀਂ ਦੋਵੇਂ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਹੀ ਕਵੀ ਦੀ ਰਚਨਾ ਦਰਸਾਉਣ ਦਾ ਜਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

---

[25] *ਹਿੰਦੀ ਸਾਹਿਤਯ ਕਾ ਇਤਿਹਾਸ,* ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਸੰਸਥਾਨ, ਨਈ ਦਿਲੀ, 2005, ਪੰਨਾ 246.

[26] ਨਰੋਤਮ, ਪੰਡਤ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ, *ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁਮਤ ਨਿਰਣਯ ਸਾਗਰ,* (ਸੰਪਾ.) ਸੰਤ ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਵਿਯੋਗੀ, ਪੰਨਾ ੧੮੭.

[27] ਨਾਭਾ, ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ (ਭਾਈ), *ਗੁਰੁਸ਼ਬਦ ਰਤਨਾਕਰ ਮਹਾਨ ਕੋਸ਼,* ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ, ਪਟਿਆਲਾ, 1960, ਪੰਨਾ 187.

[28] ਲਾਲ ਸਿੰਘ, *ਗੁਰਮਤਿ ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ,* ਨਿਊ ਬੁਕ ਕੰਪਨੀ, ਮਾਈ ਹੀਰਾਂ ਗੇਟ, ਜਲੰਧਰ, 1966, ਪੰਨਾ 143.

3. ਹਰਿਨਾਮ ਦਾਸ ਉਦਾਸੀ ਨੇ ਰਚਨਾਕਾਲ ਸੰਬੰਧੀ ਦੋ ਮਤ ਦਿਤੇ ਹਨ :

ੳ. ਸੰਮਤ 1755 ਵੈਸਾਖ ਸੁਦੀ 5, ਜੋ ਉਸਨੇ ਕਟੂ (ਨਾਭੇ) ਵਾਲੀ ਬੀੜ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਲਿਖਿਆ ਹੈ।

ਅ. ਸੰਮਤ 1761 ਤੋਂ ਸ਼ੀਘਰ ਹੀ ਬਾਅਦ ਦਾ ਸਮਾਂ, ਜੋ ਉਸਨੇ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚਲੇ ਕੁਝ ਪ੍ਰਸੰਗਾਂ ਦੇ ਸਨਮੁਖ ਮਿਥਿਆ ਹੈ।

4. ਗ੍ਰੰਥ-ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਨੇ *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਦੇ ਆਰੰਭ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਸਥਾਨ ਨਿਯਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਅਸਮਰਥਾ ਪ੍ਰਗਟਾਉਂਦਿਆਂ ਆਖਰੀ ਭਾਗ [ਵੇਰਵਾ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ ਕਿ ਕਿਥੋਂ ਤਕ] ਦਾ ਰਚਨਾ-ਸਥਾਨ ਸਚਖੰਡ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ, ਨੰਦੇੜ ਹੋਣ ਸੰਬੰਧੀ ਤਿੰਨ ਦਲੀਲਾਂ ਦਿਤੀਆਂ ਹਨ ਉਹ ਹੂਬਹੂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਨ :

ੳ. ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦੇ ਸਮੂਹ ਸੰਪ੍ਰਦਾਇਕ ਗਿਆਨੀ, ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਇਸ ਗ੍ਰੰਥ ਦਾ ਰਚਨਾ-ਸਥਾਨ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਨੰਦੇੜ (ਦੱਖਣ) ਹੀ ਮੰਨਦੇ ਹਨ।

ਅ. ਦੂਜਾ, ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦੇ ਮਹਾਨ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਸੰਤਾਂ, ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ਾਂ ਤੇ ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਦੇ ਇਕ ਪੰਥਕ ਇਕੱਠ ਨੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਰੇਰੂ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਵੀ ਇਸੇ ਭਾਵ ਦਾ ਗੁਰਮਤਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੂੰ ਕਲਗੀਧਰ ਦੇ ਪਵਿਤ੍ਰ ਮੁਖਾਰਬਿੰਦ ਤੋਂ ਉਚਾਰਨ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ (ਨੰਦੇੜ) ਵਿਖੇ ਹੀ ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਦਾ ਅਸਥਾਨ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ੲ. ਅਤੇ ਤੀਜਾ, ਭਰਪੂਰ ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ :- ਜਿਸ ਸਥਾਨ ਉਤੇ ਅਜਕਲ੍ਹ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਲੰਗਰ ਸਾਹਿਬ (ਡੇਰਾ ਬਾਬਾ ਨਿਧਾਨ ਸਿੰਘ) ਹੈ, ਉਹੋ ਅਸਥਾਨ ਹੀ "ਬੁੰਗਾ ਸਰਬਲੋਹ ਜੀ" ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਬੁੱਢਾ ਦਲ ਪੰਜਵਾਂ ਤਖ਼ਤ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਛਾਉਣੀ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਬਾਬਾ ਨਿਧਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨਾਲ ਉਥੋਂ ਦੇ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਭੈੜਾ ਤੇ ਘਿਰਣਤ ਵਰਤਾਓ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਬਾਬਾ ਨਿਧਾਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇਹ ਅਸਥਾਨ ਸੇਵਾ ਵਾਸਤੇ ਦਿਤਾ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਛਾਉਣੀ ਦਾ ਇਹ ਅਸਥਾਨ ਅਜ ਇਕ ਤੇਰਾ ਬਣ ਕੇ

ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਬਾਕੀ ਦਾ ਸਾਰਾ ਭਾਗ ਅਜੇ ਵੀ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਛਾਉਣੀ ਹੀ ਹੈ। ਸੋ ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੱਥ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਕਲਗੀਧਰ ਜੀ ਨੇ "ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ" ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਸਚਖੰਡ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਨੰਦੇੜ (ਦੱਖਣ) ਵਿਖੇ ਹੀ ਸੰਪੂਰਣ ਕੀਤਾ ਹੈ।[29]

ਵਿਪੱਖੀ ਧਿਰ

ਪੰਡਿਤ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਨਰੋਤਮ 'ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਮਤਿ ਨਿਰਣੈ ਸਾਗਰ' ਨਾਮੀ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਨੂੰ ਗੁਰੁ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਲਿਖਤ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰੀ ਹੈ। ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਸੁੱਖਾ ਸਿੰਘ ਗ੍ਰੰਥੀ ਪਟਨੇ ਵਾਲੇ ਦੀ ਲਿਖਤ ਹੈ।

ਭਾਈ ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ ਨੇ 'ਗੁਰਸ਼ਬਦ ਰਤਨਾਕਰ ਮਹਾਨ ਕੋਸ਼' ਵਿਚ *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਰਚਨਾ ਨਹੀਂ ਸਵੀਕਾਰਿਆ। ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਮਤ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਜੋ ਦਲੀਲਾਂ ਦਿਤੀਆਂ, ਉਹ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਹਨ :

1. ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਰੂਪ ਦੀਪ ਪਿੰਗਲ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ ਜੋ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਰਚਨਾ ਹੈ।
2. ਇਸ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਗੁਰਿਆਈ ਦੇਣ ਸੰਬੰਧੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ 1708 ਈ. ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰਿਆਈ ਸੌਂਪੀ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਲਿਖੇ ਗਏ ਹੋਣਗੇ।
3. ਇਸ ਵਿਚ ਖ਼ਾਲਸਾ ਸਾਜਨਾ ਸੰਬੰਧੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਦਾਸ ਗੋਬਿੰਦ ਕਵੀ ਛਾਪ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ।

[29] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* (ਭਾਗ ਪਹਿਲਾ), ਪੰਨੇ 3-4.

ਰਚਨਾਕਾਲ

ਉਪਰ ਦਸੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਖ਼ਾਲਸਾ ਸਾਜਨਾ ਸੰਬੰਧੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਦਰਜ਼ ਹੈ ਜੋ 1699 ਈ. ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਘਟਨਾ ਹੈ।

ਇਸ ਵਿਚ ਕਵੀ ਦੁਆਰਾ ਰੂਪ ਦੀਪ ਪਿੰਗਲ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਨ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਰਚਨਾ ਕਵੀ ਜੈ ਕਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਸੰਮਤ 1776 ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। [30]

ਇਸ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਤੇ ਗੁਰੂ ਪੰਥ ਸੰਬੰਧੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਦਰਜ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਗੁਰਿਆਈ ਦੇਣ ਦੀ ਘਟਨਾ 1708 ਈ. ਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਵਿਚ 'ਅਕਾਲ ਉਸਤਤ' ਤੇ 'ਪਾਖਜਾਨ' ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਕਤ ਰਚਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਰਚਨਾ ਹੈ।

ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਬਾਬਾ ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਛਿਆਨਵੇਂ ਕ੍ਰੋੜੀ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ '*ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਸਾਹਿਬ ਜੀ (ਭਾਗ-ਦੂਜਾ) ਦੇ ਪੰਨਾ ਨੰ. 495 'ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਖ਼ਾਲਸਾ ਪੰਥ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸੰਬੰਧੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਕਿਸੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੋਲੋਂ ਮਿਲਾਵਟ ਕੀਤੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।[31]

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਰਚਨਾਕਾਲ ਸੰਬੰਧੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਬੜੇ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਹਨ। ਮੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸਨੂੰ ਸਤਾਰਵੀਂ-ਅਠਾਰਵੀਂ ਸਦੀ ਦੀ ਲਿਖਤ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਗਵਾਹੀਆਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ

1. ਸਮੁੱਚੇ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ ਸ਼ੈਲੀ ਇਕ ਹੋਣ ਕਾਰਨ *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਇਕੋ ਲੇਖਕ ਦੀ ਰਚਨਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
2. ਗ੍ਰੰਥ-ਕਰਤਾ 'ਤੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸਪਸ਼ਟ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਗੋਚਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

---

[30] *ਗੁਰੁਸ਼ਬਦ ਰਤਨਾਕਰ ਮਹਾਨ ਕੋਸ਼,* ਪੰਨਾ 1045.

[31] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ,* (ਦੂਜਾ ਭਾਗ), ਪੰਨਾ 495.

3. ਇਸ ਵਿਚ 'ਅਕਾਲ ਉਸਤਤ' ਤੇ 'ਪਾਖਯਾਨ' ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਕਤ ਰਚਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਰਚਨਾ ਹੈ।

4. ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਸੰਪ੍ਰਦਾਇ ਵਿਚ ਇਸਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰਨ, ਪਠਨ-ਪਾਠਨ, ਆਦਿ ਤੋਂ ਇਸ ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੰਪ੍ਰਦਾਇ ਵਿਚ ਮਹਤਵਪੂਰਨ ਰੋਲ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ।

5. ਇਸ ਵਿਚਲੇ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪ੍ਰਸੰਗਾਂ ਕਾਰਨ ਇਹ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਬਹੁਮੁੱਲਾ ਸਰੋਤ ਹੈ।

6. ਇਸ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ, ਬੀਰ ਰਸ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਤਾ ਹੈ। ਸਰਬਲੋਹ ਅਵਤਾਰ ਅਤੇ ਬੀਰਜਨਾਦ ਦੇ ਯੁੱਧ-ਬਿਰਤਾਂਤ ਰਾਹੀਂ ਨੇਕੀ ਅਤੇ ਬਦੀ ਦਾ ਟਾਕਰਾ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਨੇਕੀ ਦੀ ਜਿੱਤ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਗ੍ਰੰਥ ਸਿੱਖ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਨੂੰ ਬਦੀ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਸੰਘਰਸ਼ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇਕ ਮਹਤਵਪੂਰਨ ਸਰੋਤ ਹੈ।

2. ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਸੰਭਾਵੀ ਸਰੋਤ

ਗ੍ਰੰਥ-ਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ ਰਚਨਾ ਤੋਂ ਪੂਰਬਲੇ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਤੋਂ ਸਮਗਰੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੀ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਰਮ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਣ। ਮਿਸਾਲ ਲਈ ਗ੍ਰੰਥ ਦਾ ਪਾਠ-ਅਧਿਐਨ ਕਰਦਿਆਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਕੁਰਾਨ, ਵੇਦ ,ਪੁਰਾਣ, ਗੀਤਾ, ਆਦਿ ਤੋਂ ਸਮਗਰੀ ਲਈ ਹੈ। ਹੁਣ *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚ ਦੇ ਸੰਭਾਵੀ ਸਰੋਤਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਨ ਦਾ ਜਤਨ ਕਰਾਂਗੇ।

ੳ. ਹਨੂਮਾਨ ਨਾਟਕ

ਹਨੂਮਾਨ ਨਾਟਕ, ਹਿਰਦੇ ਰਾਮ ਭੱਲਾ ਦੁਆਰਾ ਰਚਿਤ ਪੌਰਾਣਿਕ ਰਚਨਾ ਹੈ ਜੋ ਸੰਮਤ 1680 ਬਿ. (1623 ਈ.) ਨੂੰ ਲਿਖੀ ਗਈ। ਉਕਤ ਰਚਨਾ, ਕਬਿਤ-ਸਵਯਾ ਛੰਦ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਧੀਨ ਭਗਵਾਨ ਰਾਮ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਚਿਤਰਣ ਵਾਲੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਾਹਿਤਕ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਉਪਲਬਧ ਪਹਿਲੀ ਰਚਨਾ ਕਿਆਸੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। 1440 ਛੰਦਾਂ ਦੀ ਇਸ ਰਚਨਾ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬ੍ਰਜ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਰਵਾਇਤ ਅਨੁਸਾਰ, ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਰਖਦੇ ਸਨ। *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਸਿੱਖ ਅਧਿਆਤਮਕ ਪਰੰਪਰਾ ਦਾ ਗ੍ਰੰਥ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਹਨੂਮਾਨ ਨਾਟਕ ਦਾ *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* 'ਤੇ ਪਰੋਖ-ਅਪਰੋਖ ਰੂਪ ਪ੍ਰਭਾਵ ਜ਼ਰੂਰ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਅ. ਵੇਦ

ਵੇਦ, ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦੇ ਆਧਾਰ ਗ੍ਰੰਥ ਹਨ। ਵੇਦਾਂ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਬਾਰੇ ਕਈ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹਨ। ਇਕ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਸਹਿਮਤ ਹਨ ਕਿ ਵੇਦ ਰਿਸ਼ੀਆਂ ਜਾਂ ਮੁਨੀਆਂ ਨੂੰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹਨ, ਜ਼ਬਾਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਉਚਾਰੇ ਗਏ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸਾਰੇ ਵੇਦਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰੁਤੀ, 'ਜੋ ਸੁਣਿਆ ਗਿਆ', ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵੇਦ ਚਾਰ ਹਨ : ਰਿਗਵੇਦ, ਯਜੁਰਵੇਦ, ਸਾਮਵੇਦ ਤੇ ਅਥਰਵਵੇਦ। ਹਰ ਵੇਦ ਦੋ ਭਾਗਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ : ਮੰਤ੍ਰ ਤੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ। ਮੰਤ੍ਰ ਜਾਂ ਛੰਦ-ਬਧ ਭਾਗ ਸਭ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਵਿਚ ਰਿਚਾਵਾਂ ਇਕਤਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਹਿਤਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਰਿਗਵੇਦ ਤੇ

ਸਾਮਵੇਦ ਦੀ ਇਕ ਸੰਹਿਤਾ ਹੈ, ਯਜੁਰਵੇਦ ਦੀਆਂ ਦੋ ਸੰਹਿਤਾ ਹਨ।[32] ਰਿਗਵੇਦ ਨੂੰ ਦਸ ਮੰਡਲਾਂ ਅਤੇ 85 ਅਨੁਵਾਕ ਜਾਂ ਭਾਗਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ 1028 ਸੂਕਤ ਜਾਂ ਰਿਚਾਵਾਂ ਹਨ।[33] ਯਜੁਰਵੇਦ ਦੀਆਂ ਦੋ ਸੰਹਿਤਾ ਹਨ, ਪਹਿਲੀ ਤੈਤਿਰੀਯ ਜਾਂ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਯਜੁਰਵੇਦ, ਜੋ 7 ਕਾਂਡਾਂ/ਪੁਸਤਕਾਂ, 44 ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ/ਅਧਿਆਇਆਂ, 651 ਅਨੁਵਾਕਾਂ/ਭਾਗਾਂ ਅਤੇ 2198 ਕੰਡਿਕਾਂ/ਪੰਕਤੀਆਂ ਹਨ। ਦੂਜੀ ਸੰਹਿਤਾ ਵਾਜਸਨੇਯੀ ਜਾਂ ਸ਼ੁਕਲ ਯਜੁਰਵੇਦ ਵਿਚ 40 ਅਧਿਆਇ, 303 ਅਨੁਵਾਕ ਤੇ 1975 ਕੰਡਿਕਾਂ ਹਨ।[34]

ਸਾਮਵੇਦ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਛੰਦਬਧ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ 1549 ਪਦ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਯਗ ਜਾਂ ਆਹੂਤੀਆਂ ਦੇ ਮੰਤਵ ਲਈ ਚੋਣ ਤੇ ਤਰਤੀਬ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਹੁਤੀਆਂ ਉਸਤਤੀਆਂ ਸੋਮ, ਅਗਨੀ, ਇੰਦਰ, ਆਦਿ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਹਨ।[35] ਅਥਰਵਵੇਦ ਵਿਚ ਰਿਚਾਵਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 760 ਤੇ ਸਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 6000 ਦੇ ਲਗਪਗ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਦੇਵਤਿਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸ਼ਰਧਾ ਭਾਵ, ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਆਦਿ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਤੇ ਮਨ-ਇਛਤ ਫਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਉਲੇਖ ਦਰਜ ਹੈ।[36] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਦੇ ਕਰਤਾ ਨੇ ਵੇਦਾਂ ਤੋਂ ਅਧਾਰ ਸਮਗਰੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਬਾਬਤ ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਪ੍ਰਮਾਣ ਉਪਲਬਧ ਹੈ :

ਤੈਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਜੁਧ ਦੇਵਾਸੁਰ ਜੁਗ ਜੁਗ ਹੋਤ ਅਯੋਧਨ ॥
ਬਿਸਤਰ ਕੈ ਪ੍ਰਸੰਗ ਗ੍ਰੰਥਨ ਮਹਿ ਕਹਜੋ ਦੇਵ ਬਚ ਬਜੋਮਨ ॥
ਲਹੋ ਬਾਰਤਾ ਸਭ ਹੀ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ***ਸ੍ਰੁਤਿ*** *ਸਾਸਤ੍ਰ ਅਰੁ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਨ ॥*
ਜਿਮ ਜਿਮ ਭਯੋ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਅਖਾੜ੍ਹਾ ਲਹੋ ਸਕਲ ਸਭ ਗ੍ਰੰਥਨ ॥ [37]

---

[32] *ਹਿੰਦੂ ਮਿਥਿਹਾਸ ਕੋਸ਼,* (ਸੰਪਾ.), ਜੌਨ ਡੌਸਨ, ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ, 1998, ਪੰਨਾ 537.

[33] *ਉਹੀ*, ਪੰਨੇ 537-38.

[34] *ਉਹੀ,* ਪੰਨਾ 540.

[35] *ਉਹੀ*, ਪੰਨਾ 542.

[36] *ਉਹੀ,* ਪੰਨਾ 543.

[37] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ,* ਪੰਨਾ 452.

ੲ. ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ

ਸ਼ਾਸਤ੍ਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਛੇ ਹੈ। ਵੈਸ਼ੇਸਿਕ (ਕਣਾਦ ਰਿਸਿ), ਨਯਾਇ (ਗੋਤਮ ਰਿਸਿ), ਸ਼ਾਂਖ (ਕਪਲ ਮੁਨਿ), ਪਤੰਜਲ (ਪਤੰਜਲੀ ਰਿਸਿ), ਮੀਮਾਂਸਾ (ਜੈਮਿਨੀ ਰਿਸਿ), ਵੇਦਾਂਤ (ਵੇਦ ਵਿਆਸ)। ਹਿੰਦੂਮਤਿ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਕਤ ਛੇ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ/ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਅਪਣਾ ਕੇ ਮਨੁਖ ਮੁਕਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚਲੇ ਪ੍ਰਮਾਣ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਦਾ ਸਰੋਤ ਹਨ। ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ, ਗ੍ਰੰਥ-ਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਤੀ ਹੈ :

*ਲਹੋ ਬਾਰਤਾ ਸਭ ਹੀ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਸ੍ਰੁਤਿ **ਸਾਸਤ੍ਰ** ਅਰੁ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਨ ॥*[38]

ਸ. ਸਿਮ੍ਰਿਤੀਆਂ

ਰਿਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਲਿਖੇ ਹੋਏ ਉਹ ਧਰਮ ਗ੍ਰੰਥ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੇਦਵਾਕਾਂ ਨੂੰ ਅਥਵਾ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਕਰ ਕੇ ਲਿਖੇ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਬਹੁਤ ਹੈ ਪਰ ਮੁਖ 31 ਹਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਅਠਾਰਾਂ ਤੇ ਅਠਾਈ ਆ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ-

ਮਨੁਸਿਮ੍ਰਿਤਿ, ਯਾਗਜਵਲਕਜ, ਲਘੁਅਤ੍ਰਿ, ਅਤ੍ਰਿ, ਵ੍ਰਿਧ ਅਤ੍ਰਿ, ਵਿਸਨੁ, ਲਘੁਹਾਰੀਤ, ਵ੍ਰਿਧ ਹਾਰੀਤ, ਔਸ਼ਨਸ, ਔਸ਼ਨਸ ਸੰਹਿਤਾ, ਆਂਗਿਰਸ, ਯਮ, ਆਪਸਤੰਬ, ਸੰਵ੍ਰਤ, ਕਾਤਜਾਯਨ, ਵ੍ਰਿਹਸਪਤਿ, ਪਾਰਾਸ਼ਰ, ਵ੍ਰਿਹਤਪਾਰਾਸ਼ਰੀ, ਵਜਾਸ, ਲਘੁਵਜਾਸ, ਸ਼ੰਖ, ਲਿਖਿਤ, ਦਖ, ਗੌਤਮ, ਵ੍ਰਿਧ ਗੌਤਮ, ਸ਼ਾਤਾਤਪ, ਵਾਸਿਸ੍ਰ, ਪੁਲਸ੍ਰੁਜ, ਬ੍ਰਧ, ਕਸ਼ਜਪ, ਅਤੇ ਨਾਰਦ ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ।[39]

ਸ੍ਰਿਮ੍ਰਿਤੀਆਂ ਵੀ *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਦਾ ਸਰੋਤ ਹਨ। ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚੋਂ ਉਕਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ :

ਤਬ ਤਬ ਗ੍ਰੰਥ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹਰਿ ਲੀਲਾ ਹੋਤ ਉਚਾਰ ਗ੍ਰੰਥਨ ॥
*ਰਿਖਨ ਸੇਖ ਭਵ ਪ੍ਰਜਾਪਤ ਭਾਖਿਓ ਪੁਰਾਨ ਸ੍ਰੁਤਿ **ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਨ** ॥*
ਕਲਪ ਕਲਪ ਅਵਤਾਰ ਜੁਗੋ ਜੁਗ ਧਰਤ ਭਇਓ ਜਨਾਰਦਨ ॥

---

[38] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ,* ਪੰਨਾ 452.

[39] *ਗੁਰੁਸ਼ਬਦ ਰਤਨਾਕਰ ਮਹਾਨ ਕੋਸ਼,* ਪੰਨਾ 198.

ਤੈਸ ਭਾਂਤ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਸੰਗ੍ਰਾਮਾ ਪ੍ਰਲੈ ਭਾਰਥ ਭਉ ਸੰਤਨ ॥੮॥ [40]

ਹ. ਮਹਾਭਾਰਤ

ਮਹਾਭਾਰਤ ਵਿਚ ਭਰਤਵੰਸ਼ੀ ਕੌਰਵ ਤੇ ਪਾਂਡਵਾਂ ਦੇ ਹਾਲ/ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਸਹਿਤ ਚਿਤ੍ਰਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਵਜਾਸ ਮੁਨਿ ਕ੍ਰਿਤ ਦਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ 18 ਪਰਵ ਤੇ 90000 ਸਲੋਕ ਦਰਜ ਹਨ।[41] ਮਹਾਭਾਰਤ (ਮਹਾਕਾਵਿ), *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਦਾ ਸਰੋਤ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਪੰਕਤੀਆਂ ਦੇਖੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ :

ਭਾਰਥ ਮੈ ਹਰੀ ਸਾਰਥ ਪਾਰਥ ਕੁਰੂ ਪੰਡ ਦੁਹੂਨ ਲਰ੍ਾਵਤ ਹੈ ॥
ਹ੍ਵੈ ਸਾਛੀ ਤਹਾ ਰਚ ਵੈਰ ਵਿਰੋਧਨ ਅਭਗਤਨ ਨਾਸ ਕਰਾਵਤ ਹੈ ॥
ਹਰੀ ਅੰਗ ਸਦਾ ਨਿਜ ਭਗਤਨ ਕੇ ਰਥ ਹਾਂਕਤ ਵੀਰ ਬਤਾਵਤ ਹੈ ॥
ਕਬਿ ਸਿਆਮ ਬਿਨਾ ਘਨਸਿਾਮ ਕੇ ਐਸੀ ਅਉਰਨ ਤੇ ਨ ਬਨਿ ਆਵਤ ਹੈ ॥[42]

ਕ. ਗੀਤਾ

ਮਹਾਭਾਰਤ ਦੇ ਭੀਸ਼ਮ ਪਰਵ ਦਾ ਇਕ ਪਾਠ, ਜਿਸ ਦੇ 18 ਅਧਿਆਇ ਹਨ, ਉਸ ਨੂੰ ਗੀਤਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ 700 ਸਲੋਕ ਹਨ। ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਵਤਾਰ ਨੇ ਕੁਰੁਛੇਤ੍ਰ ਦੇ ਮੈਦਾਨੇ ਜੰਗ ਵਿ ਅਰਜੁਨ ਨੂੰ ਯੁਧ ਤੋਂ ਉਪਰਾਮ ਹੁੰਦਾ ਦੇਖ ਕੇ ਗੀਤਾ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿਤਾ ਸੀ।[43] ਗੀਤਾ ਵਿਚਲੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਨੂੰ *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚ ਵੀ ਅਧਾਰ-ਸਮਗਰੀ ਵਜੋਂ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਗੀਤਾ, ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਦਾ ਸਰੋਤ ਹੈ। ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਪੰਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਉਕਤ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ :

ਗਰਬ ਪਾਪ ਬੋਝਤ ਅਤਿ ਦਾਰੁਨ ਧਰਨੀ ਸਹਜੋ ਨ ਜਾਈ ॥
ਕਰਤ ਪੁਕਾਰ ਗਾਏ ਬਪੁ ਧਰ ਕਰਿ ਪ੍ਰਭ ਪੈ ਰੋਵਤ ਧਾਈ ॥
ਭਾਰਾਕ੍ਰਿਤ ਧਰਨੀ ਅਤ ਬੋਝਲ ਅਸੁਰਨ ਹੋਤ ਅਧਕਾਈ ॥

---

40 *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ,* ਪੰਨਾ 452.

41 *ਗੁਰੁਸ਼ਬਦ ਰਤਨਾਕਰ ਮਹਾਨ ਕੋਸ਼,* ਪੰਨਾ 935.

42 *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ,* ਪੰਨਾ 578.

43 *ਗੁਰੁਸ਼ਬਦ ਰਤਨਾਕਰ ਮਹਾਨ ਕੋਸ਼,* ਪੰਨਾ 410.

ਉਪਜਤ ਗਰਬ ਸੁਰਾਸੁਰ ਤਾਈ ਧਸਕ ਰਸਾਤਲ ਜਾਈ ॥੭॥

ਬਸੁਧਾ ਸੰਤ ਸਾਧ ਹਿਤ ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਧਰਤ ਅਵਤਾਰ ਪੁਨੀਤਾ ॥

ਪਾਵਨ ਭੂਪ ਧਰਨੀਧਰ ਸਦਹੀ ਤਾਰਤ ਪਤਿਤ ਅਪਵੀਤਾ ॥

ਸੰਤਨ ਦੁਖੀਆ ਆਪ ਦੁਖ ਪਾਵਤ ਸ੍ਰਿਤਿ ਸਾਸਤ੍ਰ ਕਹ ਗੀਤਾ ॥

ਸੰਤ ਹਮਾਰੇ ਪ੍ਰਾਨ ਅਧਾਰਾ ਸੰਤ ਅਨੰਤ ਇਕ ਰੀਤਾ ॥[44]

ਖ. ਸ੍ਰੀਮਦ ਭਾਗਵਤ

ਸ੍ਰੀਮਦ ਭਾਗਵਤ ਪੁਰਾਣ, ਵਯਾਸ ਮੁਨਿ ਦੀ ਕ੍ਰਿਤ ਦਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ 12 ਸਕੰਧ, 312 ਅਧਿਆਇ ਤੇ 18000 ਸਲੋਕ ਹਨ।[45] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚੋਂ ਸ੍ਰੀਮਦ ਭਾਗਵਤ ਦੇ ਇਕਾਦਸ ਸਕੰਧ ਤੋਂ ਸਮਗਰੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਹੈ :

ਪਦ ਇਕਾਦਸ ਸਕੰਧ ਭਾਗਵਤ ਕਉ ॥

ਯਾ ਮੈ ਸੁਭ ਬੰਸ ਸਤਿਗੁਰ ਬਰਨਨ ਭਉ ॥

ਜੇਤੇ ਪੁੰਨ ਇਕਾਦਸ ਕੇ ਸੁਨੇ ॥

ਜਨਕ ਸੰਬਾਦ ਨਵ ਜੋਗਿਨ ਗੁਨੇ ॥੧॥[46]

ਗ. ਪੁਰਾਣ

ਜਿਸ ਵਿਚ ਪੁਰਾਤਨ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਮਿਥਿਹਾਸਕ ਉਪਾਖਿਆਨਾਂ ਜਾਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਉਸਨੂੰ ਪੁਰਾਣ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਪੁਰਾਣ, ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦੀ ਅਧਿਆਤਮਕਤਾ, ਧਾਰਮਿਕਤਾ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕਤਾ ਦਾ ਭੰਡਾਰ ਹਨ। ਪੁਰਾਣਾਂ ਵਿਚ ਵਰਣਿਤ ਕਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਜਿਥੇ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕਤਾ ਦਾ ਗਿਆਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਥੇ ਇਸ਼ਟ-ਭਾਵਨਾ, ਪੂਜਾ-ਪਧਤੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਜੀਵਨ ਬਾਰੇ ਵਿਰਾਸਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਪੁਰਾਣਾਂ ਦੀ ਕੁਲ ਗਿਣਤੀ ਅਠਾਰਾਂ ਮੰਨੀ ਗਈ ਹੈ। ਪੁਰਾਣਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਠਾਰਾਂ

---

[44] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ,* ਪੰਨਾ 458.

[45] *ਗੁਰੁਸ਼ਬਦ ਰਤਨਾਕਰ ਮਹਾਨ ਕੋਸ਼,* ਪੰਨਾ 911.

[46] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ,* ਪੰਨਾ 546.

ਉਪ-ਪੁਰਾਣ ਵੀ ਮਿਲਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਅਗਲੇ ਪੰਨਿਆਂ ’ਤੇ ਜਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਗਵਾਹੀ ਅਨੁਸਾਰ, ਪੁਰਾਣ ਵੀ ਇਸ ਦੇ ਸਰੋਤ ਹਨ। ਕਿਹੜੇ ਪੁਰਾਣ ਵਿਚੋਂ ਕਿੰਨੀ ਸਮਗਰੀ ਲਈ ਗਈ ਹੈ, ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ। ਇਕ ਗਲ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਮਾਰਕੰਡੇ ਪੁਰਾਣ ਵਿਚੋਂ ‘ਦੁਰਗਾ ਸਪਤਸ਼ਤੀ’ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਅਗੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਗਵਾਹੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ :

ਤਬ ਤਬ ਗ੍ਰੰਥ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹਰਿ ਲੀਲਾ ਹੋਤ ਉਚਾਰ ਗ੍ਰੰਥਨ ॥
ਰਿਖਨ ਸੇਖ ਭਵ ਪ੍ਰਜਾਪਤ ਭਾਖਿਓ ਪੁਰਾਨ ਸ੍ਰੁਤਿ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਨ ॥[47]

ਘ. ਦੁਰਗਾ ਸਪਤਸ਼ਤੀ

ਮਾਰਕੰਡੇ ਪੁਰਾਣ ਵਿਚ 81ਵੇਂ ਅਧਿਆਇ ਤੋਂ 92ਵੇਂ ਅਧਿਆਇ ਤਕ ਦੁਰਗਾ ਦੀ ਕਥਾ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਦੁਰਗਾ ਸਪਤਸ਼ਤੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੁਰਗਾ ਸਪਤਸ਼ਤੀ, *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਦਾ ਸਰੋਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਹੈ। ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਵਰਣਿਤ ਦੇਵੀ ਦਾ ਸਰੂਪ, ਉਸਤਤੀ, ਯੁਧ-ਬਿਰਤਾਂਤ, ਆਦਿ ਉਕਤ ਸਰੋਤ ’ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚ, ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਇਉਂ ਦਰਜ਼ ਹੈ :

ਆਦਿ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਪਤਸ੍ਹਾ ਕਾ ਕਹੀ ॥ ਦੁਰਗਾ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਾਵਨ ਸ੍ਰਬ ਮਹੀ ॥
ਮਧੁ ਕੈਟਭ ਕੋ ਯੁਧ ਜਿਮ ਭਯੋ ॥ ਪੰਚ ਸਹੰਸ੍ਰ ਸੰਬਤਸਰਏ ਠਯੋ ॥੧॥
ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਦੇਵ ਮਹਾਤਮੀ ॥ ਗਦਾਧ੍ਰ ਸਮਰ ਬਿਜੈ ਤਿਸੁ ਕੀਨਾ ॥
ਕਮਲਜ ਤ੍ਰਾਣ ਕੀਨ ਸੁਖ ਦੀਨਾ ॥ ਪੁਨ ਮਹਿਖਾਸੁਰ ਸੈਨ ਸੰਗ੍ਰਾਮਾ ॥
ਭਯੋ ਘੋਰ ਦਾਰੁਣ ਘਮਸਾਨਾ ॥ ਮਹਿਖਾਸੁਰ ਕੋ ਬਧ ਮਾ ਕੀਨਾ ॥
ਸੁਰ ਸੁਰੇਸ ਕਹ ਸੁਖ ਬਹੁ ਦੀਨਾ ॥੨॥
ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਦੇਵ ਮੁਖੀ ॥ ਅਮਲ ਪਦੀ ॥ ਬਹੁਰੋ ਦੂਤ ਸੁੰਭ ਪੈ ਕਹਜੋ ॥
ਸੁਰ ਕੰਨਜਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਰਤਨ ਲਹਜੋ ॥ ਪਠੈ ਧੂਮ੍ਰ ਲੋਚਨ ਦਲ ਲੈ ਕੈ ॥

---

[47] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ,* ਪੰਨਾ 452.

ਲਜਾਵਹੁਹ ਪਕੜ ਬਧੁ ਜੁਧ ਕੈ ਕੈ ॥੩॥

ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਕੰਜ ਮੁਖੀ ॥ ਨਿਧਨ ਕਰੋ ਰਾਛਸ ਕੋ ਮਾਤਾ ॥

ਪਠੈ ਚੰਡ ਮੁੰਡ ਦ੍ਵੈ ਭ੍ਰਾਤਾ ॥ ਤਾ ਕਉ ਹਤਜੋ ਸ੍ਰੀ ਜਗਦੰਬੈ ॥

ਰਕਤਬੀਰਜ ਪੁਨ ਚਢਜੋ ਅਬਿਲੰਬੈ ॥੪॥

ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਚੰਡ ਕਰਮਾ ॥ ਤਾਂਹਿ ਸੰਘਾਰ ਸੰਖ ਧ੍ਵਨ ਭਯੋ ॥

ਦੇਵ ਸਕਲ ਜੈ ਜੈ ਬਚ ਕਹਜੋ ॥

ਦੇਵ ਧਰਮਾ ॥ ਨਿਸੁੰਭੈ ਸਮਰ ਮੰਡਜੋ ਦਲ ਲੈ ਕੈ ॥

ਕੀਨ ਸੰਖਾਰ ਪ੍ਰਤਨਾ ਜੁਤ ਛੈ ਕੈ ॥੫॥

ਦੇਵ ਮਹਾਤਮ ॥ ਸੁੰਭ ਪ੍ਰਚਾਰ ਯੁਧ ਅਤਿ ਕਰਜੋ ॥

ਦਾਰੁਣ ਯੁਧ ਕਰ ਤਾਹਿ ਸੰਘਰਜੋ ॥

ਸਕ੍ਰਾਦਿ ਅਸਤੁਤਿ ਨਾਰਾਇਣੀ ਪਾਠਾ॥

ਸੁਰਥ ਸਮਾਧ ਕੋ ਏ ਉਤਮ ਗਾਥਾ ॥੬॥

ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਸੁਭ ਗੁਣੀ ॥ ਫਲ ਅਸਤੁਤਿ ਤ੍ਰੈ ਦਸ ਅਧਜਾਯ ॥

ਸਪਤਿਸ੍ਰਕਾ ਕੋ ਕਹੋ ਪ੍ਰਭਾਯਿ ॥[48]

ਙ. ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ

ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦਾ ਧਰਮ ਗ੍ਰੰਥ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਮੁੱਚੀ ਮਾਨਵਤਾ ਲਈ ਸਰਬਸਾਂਝਾ ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਰੱਬੀ ਸੰਦੇਸ਼ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ 36 ਬਾਣੀਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਿਨਾਂ ਵਿਚ ਛੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ (ਪਹਿਲੇ ਪੰਜ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਤੇ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ), 15 ਭਗਤ, 11 ਭਟ ਤੇ 4 ਗੁਰਸਿੱਖ (ਭਾਈ ਮਰਦਾਨਾ, ਸਤਾ, ਬਲਵੰਡ ਤੇ ਬਾਬਾ ਸੁੰਦਰ) ਹਨ। ਕੁਝ ਵਿਦਵਾਨ, ਰਾਗ ਵਡਹੰਸ ਵਿਚ ਦਰਜ਼ 'ਸਲੋਕ ਮਰਦਾਨਾ ੧' ਵਾਲੇ ਸਬਦ ਨੂੰ ਭਾਈ ਮਰਦਾਨੇ ਦੀ ਰਚਨਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੇ ਪਖ ਤੋਂ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਇਕ ਪਰਮਾਤਮਾ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰਖਣਾ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਕਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

---

[48] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ,* ਪੰਨੇ 712-14.

'ਭਈ ਪਰਾਪਤਿ ਮਾਨੁਖ ਦੇਹੁਰੀਆ॥ ਗੋਬਿੰਦ ਮਿਲਣ ਕੀ ਏਹਿ ਤੇਰੀ ਬਰੀਆ॥' ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਭੂ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੀ ਮਨੁਖ ਦਾ ਜੀਵਨ ਮਨੋਰਥ ਦਸਿਆ ਹੈ। ਜੀਵਨ ਮਨੋਰਥ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਗੁਰੂ ਦੀ ਲੋੜ, ਸੇਵਾ, ਸਿਮਰਨ, ਸੰਗਤ, ਵਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਤਿਆਗ, ਆਦਿ ਸਾਧਨ ਵੀ ਦਸੇ ਗਏ ਹਨ। ਸਿੱਖ ਪ੍ਰੰਪਰਾ ਦੇ ਲਗਪਗ ਹਰੇਕ ਗ੍ਰੰਥ 'ਤੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਜ਼ਰੂਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* 'ਤੇ ਵੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪ੍ਰਤਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿਸਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਬਾਬਤ ਅਗਲੇ ਪੰਨਿਆਂ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਚ. ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ

ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ, ਸਿੱਖ ਅਧਿਆਤਮਕ ਪਰੰਪਰਾ ਦਾ ਮਹਾਨ ਗ੍ਰੰਥ ਹੈ। ਇਸ ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਕਰਤਾ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਵਿਚ ਮਤਭੇਦ ਹਨ ਪਰ ਇਸ ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਸਿੱਖ ਰਹਿਤ ਤੇ ਸਿੱਖ ਪਰੰਪਰਾ ਵਿਚ ਮਹਤਵ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚਲੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਤੇ ਸ਼ੈਲੀ ਦਾ 18ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਲਗਪਗ ਸਾਰੇ ਸਿੱਖ ਸਾਹਿਤ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* 'ਤੇ ਵੀ ਇਸ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਤੇ ਸ਼ੈਲੀ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਗੋਚਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ 'ਅਕਾਲ ਉਸਤਤ' ਤੇ 'ਪਾਖਜਾਨ', ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਸਰੋਤ ਹਨ। ਗ੍ਰੰਥ-ਕਰਤਾ ਲਿਖਦਾ ਹੈ :

ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਅਸਤੁਤਿ ਕੇ ਆਦਿਕ ਅਸਲੋਕ ਜੇ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਕੀ ਰਛਿਆ ॥
ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਕਾਲ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਜੀ ਏਕ ਜੋਤ ਸੁਭ ਦਿਛਿਆ ॥
ਬੀਜ ਪਾਖਜਾਨ ਮੰਤ੍ਰ ਭਾਖਾ ਕਰੀ ਅਉਤਾਰ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਮਿਛਆ ॥
ਮੂਲ ਟੀਕਾ ਏ ਦੋਊ ਮਥ ਕਰ ਬਦਜੋ ਪਉਰਾਨ ਪ੍ਰੀਛਿਆ ॥6॥[49]

ਗ੍ਰੰਥ-ਕਰਤਾ ਨੇ ਸਰਬਲੋਹ ਅਵਤਾਰ ਦਾ ਸੰਕਲਪ, ਅਕਾਲ ਉਸਤਤ ਤੋਂ ਲਿਆ, ਜਾਪਦਾ ਹੈ।

[49] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ,* ਪੰਨਾ 516.

ਛ. ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ-ਰਚਨਾ

ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਨੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਸੇਵਾ-ਸੰਭਾਲ, ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਕਥਾ, ਆਦਿ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ ਲਿਖਾਈ ਦੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 40 ਵਾਰਾਂ ਤੇ 675 ਕਬਿਤ ਸਵਈਆਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਬਾਣੀ-ਵਿਆਖਿਆ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੈ। ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸਿੱਖੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ ਪੌਰਾਣਿਕ ਹਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਭਰਪੂਰ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ-ਰਚਨਾ ਵਿਚ ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਪੌਰਾਣਿਕ ਕਥਾਵਾਂ/ਹਵਾਲੇ ਹਨ ਜੋ *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚ ਵੀ ਉਪਲਬਧ ਹਨ। ਮਿਸਾਲ ਲਈ ਧਰੂਅ, ਗਨਿਕਾ, ਆਦਿ। ਇਸਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਾਤਰਾਂ ਕਬੀਰ, ਰਵਿਦਾਸ, ਆਦਿ ਬਾਬਤ ਵੀ *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚ ਜ਼ਿਕਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਮਹਤਵਪੂਰਨ ਗਲ *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਦਾ ਕਰਤਾ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਵਾਂਗ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀਆਂ ਪੰਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਹੂਬਹੂ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ-ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਚ ਸਮੋ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਅਗਲੇ ਪੰਨਿਆਂ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਜ. ਸਰਸਵਤੀ ਭਾਸਯ ਤੇ ਸੁਕ੍ਰਭਾਸਯ

ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਸੁਕ੍ਰਭਾਸਯ ਤੇ ਸਰਸਵਤੀ ਭਾਸਯ ਨੂੰ ਗ੍ਰੰਥ-ਸਰੋਤ ਦਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਕਤ ਦੋਵੇਂ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਬਾਰੇ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਕੋਈ ਸੂਚਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਜੋਤਿਸ਼ ਦੇ ਪੁਰਾਤਨ ਗ੍ਰੰਥ ਹੋਣ ਜੋ ਇਸ ਸਮੇਂ ਉਪਲਬਧ ਨਾ ਹੋਣ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਗਣੇਸ ਦੀ ਪੂਜਾ ਬਾਰੇ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਜੋ ਜੋਤਿਸ਼ ਦੇ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਵਿਚ ਵਧੇਰੇ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚ ਉਕਤ ਸਰੋਤਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਕਈ ਥਾਈਂ ਜ਼ਿਕਰ ਆਇਆ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਹਨ :

ਹੈ ਗੋ ਤਿਨ ਨਾਮ ਬਿਦਤ ਸੁਕ੍ਰਾਭਾਸ ਮਧ ਸੁਧਾਰ ॥ [50]

ਤਿਨ ਕੇ ਫੁਨ ਨਾਮ ਬਿਦਤ ਸੁਕ੍ਰਾਭਾਖ ਤੇ ਲਹੋ ॥

ਜੋਤਿਸ ਆਗਮ ਪੁਰਾਣ ਸਭ ਲਹੋ॥ [51]

ਬਿਸਨਪਦ ਮੰਗਲਨ ॥ ਤ੍ਰਹ ਦੂਜੀ ॥ ਕਬਿ ਬਾਚ ॥

---

[50] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ,* ਪੰਨਾ 344.

[51] *ਉਹੀ*

ਜੇ ਪੈ ਨਾਮ ਕਹੋ ਸੁਤ ਸਗਰੇ ਬਾਢੈ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਸੇਖੀ ॥

ਯਾ ਤੇ ਹੀ ਸੰਛੇਪ ਬਖਾਨਜੋ ਦੈਤ ਪੁਤ੍ਰ ਪਰਧਾਨ ਅਲੇਖੀ ॥

ਸੰਖਿਆ ਨਾਮ ਭਾਖ ਸੁਕ੍ਰਾ ਮਹਿ ਬੁਧ ਜਨ ਤਾ ਮਹਿ ਇਕਠਾ ਪੇਖੀ ॥

ਯਾ ਬਿਧ ਨਾਮ ਸਕ੍ਰ ਨੰਦਨ ਕੋ ਪ੍ਰਿਥਕ ਪ੍ਰਿਥਕ ਸੁਕ੍ਰਾ ਮਹਿ ਦੇਖੀ॥ [52]

ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਪੁਰਾਤਨ ਬਿਸਤ੍ਰ ਸਕ੍ਰ ਸੇਸ ਜੂ ਭਾਖ ਪੜਈਯਾ ॥

ਸਵਾ ਲਾਖ ਅਸਲੋਕ ਬਿਸਨਪਦ ਤਾਤੇ ਬੀਨ ਕਹਿਓ ਲਘੁਰਈਆ ॥ [53]

ਨਾਨਾ ਮਾਯਾਵੀ ਅਸਤ੍ਰ ਹੋ ਨਾਨਾ ਮਾਯਾਵੀ ਅਸਤ੍ਰ ਦੁਹੂ ਦਿਸ ਛੂਟਤ ਭਟ ਦਲਤ ॥ ਨਾਮ ਤਿਨਕੇ ਸੁਕ੍ਰਾਭਾਖ ਮੋ ਹੋ ਨਾਮ ਤਿਨਕੇ ਸੁਕ੍ਰਾਭਾਖ ਮੋ ਕਹੋ ਪਿਥਕ ਕਲ ਪਦ ਲਲਤ ॥ [54]

ਤੇ ਸਭ ਕਥਨ ਪ੍ਰਿਥਕ ਪ੍ਰਿਥਕ ਕਰ ਸੁਕ੍ਰਾਭਾਸ ਮਹਿ ਛੰਦ ॥

ਸਵਾ ਲਾਖ ਸੰਘਤਾ ਯਾ ਕੀ ਮੁਨਿ ਜਨ ਬਦਤ ਬਹੁ ਛੰਦ ॥

ਤਾ ਕੋ ਸਾਰ ਕਾਢ ਕਬਿ ਰਾਮੈ ਬਰਨੀ ਸ੍ਰੀ ਮੰਗਲਾਚਰਣ ਸੁਛੰਦ ॥

ਸਵਾ ਲਾਖ ਛੰਦਨ ਕੋ ਸਾਰੂ ਤ੍ਰੈ ਸਹੰਸ੍ਰ ਸਤ ਛੰਦ ॥੧੪॥

ਲਲਤ ॥ ਕਾਫੀ ॥ਬ॥ ਅਤਿ ਸੰਛੇਪ ਕਹਜੋ ਮਤ ਹਉਲੀ ਮੋ ਮਤ ਅਲਪ ਨਿਪੰਗ॥ ਸ੍ਰਬ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਸਾਰਦਾ ਬਰਨਜੋ ਲਘੁ ਪ੍ਰਸੰਗ ॥

ਤਾ ਤੇ ਨਾਮ ਬਰਗ ਦੁਹੂ ਸੈਨਾ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਬਰਨੀ ਰੁਚ ਰੰਗ ॥

ਜੁਮਲਾ ਨਾਮ ਸੇਨਾਨੀ ਜੂਥਪ ਬਾਹਨ ਜਾਨ ਤਿਸ ਅੰਗ ॥੧॥੧੫॥

ਲਲਤਾ ਕਾਫੀ ॥ ਬ ॥ ਜੁਮਲਾ ਨਾਮ ਕਥਤ ਬਿਬੇਕ ਭਟ ਸੁਭਟ ਦੁਰੰਤ ਦੁਬਾਹ ॥ ਪੁਤ੍ਰ ਭ੍ਰਿਤ ਮਿਤ੍ਰ ਸੇਨਾਨੀ ਨ੍ਰਿਪ ਬਿਬੇਕ ਸੰਬਾਹ ॥

ਜੂਥਪ ਭਟਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੇਨਾਨੀ ਏਕਠਾ ਕਥਤ ਸੁਬਾਹ॥

---

[52] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ*, ਪੰਨਾ 372.

[53] *ਉਹੀ*, ਪੰਨਾ 374.

[54] *ਉਹੀ*, ਪੰਨਾ 402.

ਦਾਸ ਗੋਬਿੰਦ ਫਤਹ ਸਤਿਗੁਰ ਕੋ ਉਚਰਤ ਬਢਤ ਉਤਸਾਹ ॥ ਸੋਰਹਾ ॥[55]

ਜੇ ਜੇ ਭਟ ਬਿਬੇਕ ਸੰਗ ਆਏ ॥ ਤਾ ਕੇ ਨਾਮ ਸੰਛੇਪ ਬਤਾਏ ॥

ਯਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਭਟ ਅਬਿਬੇਕ ਸੁਹਾਏ ॥ ਵਾ ਭਟ ਨਾਮਨ ਸੰਛੇਪ ਗਨਾਏ ॥੭॥

ਕਥਾ ਬ੍ਰਿਧ ਕੇ ਭੈ ਕਰ ਸਾਧੋ ॥ ਅਤੀ ਸੰਛੇਪ ਬਰਨਜੋ ਆਗਾਧੋ ॥

ਸੁਕ੍ਰਾਭਾਸ ਬਿਸੇ ਬਿਸਤਰਾਧੋ ॥ ਸਾਰਸ੍ਵਤੀ ਭਾਸ ਕਰ ਕਥਜੋ ਹੇ ਮਾਧੋ ॥੬॥

ਸ੍ਰੀ ਮੰਗਲਾਚਰਣ ਕੋ ਨਾਮ ਹੈ ਸੰਤਨ ॥ ਸਾਰਸ੍ਵਤੀ ਭਾਸ ਕਹਜੋ ਮਥ ਗ੍ਰਿੰਥਨ ॥

ਯਾ ਕੇ ਦਰਸ ਪਰਸ ਬਡ ਪੁੰਨਨ ॥ ਪਠਤ ਸੁਨਤ ਦੋਊ ਪਾਵਨ ਸਾਜਨ ॥੧॥[56]

ਯੇ ਯੇ ਕਾਬ੍ਰ ਕਵਿਤ ਪਦ ਗਾਏ ॥ ਤੇ ਸਭ ਸੁਕ੍ਰਾਭਾਸ ਬ੍ਰਿਧਾਏ ॥

ਤਾ ਤੇ ਯੁਮਲਾ ਕਵਿ ਕਹਿ ਦੀਨਾ ॥ ਪ੍ਰਸੰਗ ਬ੍ਰਿਧ ਕੌ ਭੈ ਅਲਪੀਨਾ ॥੧੯॥[57]

ਙ. ਰੂਪ ਦੀਪ ਪਿੰਗਲ

ਭਾਈ ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ ਅਨੁਸਾਰ, ਭਵਾਨੀਦਾਸ ਦੇ ਪੁਤ੍ਰ ਤੇ ਕ੍ਰਿਪਾਰਾਮ ਦੇ ਚੇਲੇ ਜਯਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦਾ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਪਿੰਗਲ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਰੂਪ ਦੀਪ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਵਿਚ 52 ਛੰਦਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਲਿਖੇ ਹਨ। ਇਹ ਸੰਮਤ 1776 ਵਿਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।[58]

ਅਗਨ ਸਗਨ ਗਨ ਭਗਨ ਇਤ੍ਯਦਕ ਪਿੰਗਲ ਮਾਹਿ ਪ੍ਰਧਾਨਾ ॥

ਝੂਲਨਾ ਛੰਦ ਸੋਰਠਾ ਚਉਪਈ ਅੜਿਲ ਕਬਿਤ ਅਡਾਨਾ ॥

ਰੂਪ ਦੀਪ ਭਾਖਾ ਕਰੀ ਪਿੰਗਲ ਗੁਰ ਲਹੁ ਬਰਨ ਸੁਰ ਗਿਆਨਾ ॥

ਤਾ ਮਤਿ ਅਤਿ ਬਸੇਖ ਤਿਨ ਬ੍ਰਨੀ ਪਦ ਕ੍ਰਮ ਜਟਾ ਬਿਧਾਨਾ ॥੮॥[59]

ਚ. ਕਉਮਦੀ

ਮਹਾਨ ਕੋਸ਼ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕੌਮੁਦੀਆਂ ਦਾ ਜਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਨ :

---

[55] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ,* ਪੰਨਾ 584.

[56] *ਉਹੀ,* ਪੰਨਾ 594.

[57] *ਉਹੀ,* ਪੰਨਾ 636.

[58] *ਗੁਰੁਸ਼ਬਦ ਰਤਨਾਕਰ ਮਹਾਨ ਕੋਸ਼,* ਪੰਨਾ 1045.

[59] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ,* ਪੰਨਾ 516.

1. ਵਯਾਕਰਣ ਦੇ ਆਚਾਰਯ ਪਾਣਿਨੀ ਕ੍ਰਿਤ ਅਸ੍ਰਾਧਯਾਈ ਦੇ ਅਧਾਰ ’ਤੇ ਭਟੋਜਿਦੀਕਿਤ ਦੀ ਬਣਾਈ ਸਿਧਾਂਤ ਕੌਮੁਦੀ, ਜੋ ਵਯਾਕਰਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਿਧ ਗ੍ਰੰਥ ਹੈ।
2. ਵਰਦਰਾਜ ਭਟ ਦੀ ਰਚੀ ਹੋਈ ਮਧਯਸਿਧਾਂਤ ਕੌਮੁਦੀ, ਇਸ ਦੀ ਰਚਨਾ ਸੰਮਤ 1250 ਵਿਚ ਹੋਈ ਹੈ।
3. ਵਰਦਰਾਜ ਭਟ ਕ੍ਰਿਤ ਲਘੁਸਿਧਾਂਤ ਕੌਮੁਦੀ, ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਪਹਿਲੀਆਂ ਦੋਹਾਂ ਨਾਲੋਂ ਜਿਆਦਾ ਹੈ।[60]

ਕੌਮੁਦੀ, *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਦਾ ਸਰੋਤ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ, ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚੋਂ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ :

ਬੇਦੋਕਤ ਮਤ ਸੁਕਬ ਜਨਨ ਕੋ ਮਤਿ ਅਗਾਧਿ ਅਤਿ ਊਚੀ ॥
ਭਾਖਿ ਕਉਮਦੀ ਅਰੁ ਛਾਂਦਸ ਬਹੁ ਮੁਨ ਜਨ ਭਾਸ ਸੁ ਰੂਚੀ ॥
ਤੇ ਜੇ ਬਦਹਿ ਕਾਬ੍ਰ ਬੁਧਿ ਜਨ ਸਭ ਅਤਿ ਬਚਿਤ੍ਰ ਕ੍ਰਮ ਮੂਚੀ ॥
ਤਾ ਪਦ ਕੋ ਕਛੁ ਗਿਆਨ ਨ ਮੋ ਮੈ ਸਤ ਕਹਤ ਹੋ ਸੂਚੀ ॥॥9॥[61]

ਉਕਤ ਸੰਭਾਵੀ ਸਰੋਤਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਕਰਤਾ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਖੇਤਰ ਗਹਿਰ ਗੰਭੀਰ ਤੇ ਬਹੁਤ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੈ। ਗ੍ਰੰਥ੍ਰਚਨਾ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਪੁਰਾਤਨ ਗ੍ਰੰਥ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਗ੍ਰੰਥ੍ਕਰਤਾ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਪਾਸੇ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਖਾਸ ਕਰ ਕੇ ਭਾਰਤੀ ਪਰੰਪਰਾ ਦੇ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ’ਚੋਂ। ਗ੍ਰੰਥ੍ਕਰਤਾ ’ਤੇ ਸਾਮੀ ਪਰੰਪਰਾ ਦੇ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਦਾ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ।

---

[60] *ਗੁਰੁਸ਼ਬਦ ਰਤਨਾਕਰ ਮਹਾਨ ਕੋਸ਼,* ਪੰਨਾ 353.

[61] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ,* ਪੰਨਾ 516.

4. ਪੁਰਾਣ ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਮੰਗਲਾ ਚਰਨ ਪੁਰਾਨ

ਜਿਸ ਵਿਚ ਪੁਰਾਤਨ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਮਿਥਿਹਾਸਕ ਉਪਾਖਿਆਨਾਂ ਜਾਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਉਸਨੂੰ ਪੁਰਾਣ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਪੁਰਾਣ, ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦੀ ਅਧਿਆਤਮਕਤਾ, ਧਾਰਮਿਕਤਾ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕਤਾ ਦਾ ਭੰਡਾਰ ਹਨ। ਪੁਰਾਣਾਂ ਵਿਚ ਵਰਣਿਤ ਕਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਜਿਥੇ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕਤਾ ਦਾ ਗਿਆਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਥੇ ਇਸ਼ਟ-ਭਾਵਨਾ, ਪੂਜਾ-ਪਧਤੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਜੀਵਨ ਬਾਰੇ ਵਿਰਾਸਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਪੁਰਾਣਾਂ ਦੀ ਕੁਲ ਗਿਣਤੀ ਅਠਾਰਾਂ ਮੰਨੀ ਗਈ ਹੈ। ਪੁਰਾਣਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਠਾਰਾਂ ਉਪ-ਪੁਰਾਣ ਵੀ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਹਿੰਦੂ ਮਿਥਿਹਾਸ ਕੋਸ਼ ਵਿਚ ਅਠਾਰਾਂ ਪੁਰਾਣਾਂ ਨੂੰ ਸਤੋ, ਤਮੋ ਤੇ ਰਜੋ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਇਉਂ ਵਰਗੀਕ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ :

1. ਸਤੋ ਗੁਣ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਤਾ ਵਾਲੇ ਪੁਰਾਣ

ਸਤੋ ਗੁਣ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਤਾ ਵਾਲੇ ਪੁਰਾਣਾਂ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਨੂ ਪੁਰਾਣ, ਨਾਰਦੀਯ ਪੁਰਾਣ, ਭਾਗਵਤ ਪੁਰਾਣ, ਪਦਮ ਪੁਰਾਣ ਤੇ ਵਰਾਹ ਪੁਰਾਣ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਉਕਤ ਪੁਰਾਣਾਂ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਨੂ ਦੀ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟਤਾ ਕਾਰਣ ਵੈਸ਼ਣਵ ਪੁਰਾਣ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

2. ਤਮੋ ਗੁਣ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਤਾ ਵਾਲੇ ਪੁਰਾਣ

ਤਮੋ ਗੁਣ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਤਾ ਵਾਲੇ ਪੁਰਾਣਾਂ ਵਿਚ ਮਤਸਯ ਪੁਰਾਣ, ਕੂਰਮ ਪੁਰਾਣ, ਲਿੰਗ ਪੁਰਾਣ, ਸ਼ਿਵ ਪੁਰਾਣ, ਸਕੰਦ ਪੁਰਾਣ ਤੇ ਅਗਨੀ ਪੁਰਾਣ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਉਕਤ ਪੁਰਾਣਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਿਵ ਦੀ ਉਪਮਾ ਗਾਨ ਵਧੇਰੇ ਹੈ।

3. ਰਜੋ ਗੁਣ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਤਾ ਵਾਲੇ ਪੁਰਾਣ

ਰਜੋ ਗੁਣ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਤਾ ਵਾਲੇ ਪੁਰਾਣਾਂ ਵਿਚ ਬ੍ਰਹਮ ਪੁਰਾਣ, ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਪੁਰਾਣ, ਬ੍ਰਹਮਵੈਵਰਤ ਪੁਰਾਣ, ਮਾਰਕੰਡੇਯ ਪੁਰਾਣ, ਭਵਿਸ਼ਯ ਪੁਰਾਣ ਤੇ ਵਾਮਨ ਪੁਰਾਣ ਵਰਣਨਯੋਗ ਹਨ। ਉਕਤ ਪੁਰਾਣ ਬ੍ਰਹਮਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ।

ਉਪਰੋਕਤ ਅਠਾਰਾਂ ਪੁਰਾਣਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਠਾਰਾਂ ਉਪ ਪੁਰਾਣ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਹਨ :

ਸਨਤਕੁਮਾਰ ਉਪ ਪੁਰਾਣ, ਨਰਸਿੰਹ ਉਪ ਪੁਰਾਣ, ਨਾਰਦੀਯ ਜਾਂ ਬ੍ਰਿਹਨ ਨਾਰਦੀਯ ਉਪ ਪੁਰਾਣ, ਸ਼ਿਵ ਉਪਪੁਰਾਣ, ਦੁਰਵਾਸਾ ਉਪ ਪੁਰਾਣ, ਕਪਿਲ ਉਪ ਪੁਰਾਣ, ਮਾਨਵ ਉਪ ਪੁਰਾਣ, ਐਸ਼ਨਸ ਉਪ ਪੁਰਾਣ, ਵਰੁਣ ਉਪ ਪੁਰਾਣ, ਕਾਲਿਕਾ ਉਪ ਪੁਰਾਣ, ਸਾਂਬ ਉਪ ਪੁਰਾਣ, ਨੰਦੀ ਉਪ ਪੁਰਾਣ, ਸੌਰ ਉਪ ਪੁਰਾਣ, ਪਾਰਾਸਰ ਉਪ ਪੁਰਾਣ, ਆਦਿਤਯ ਉਪ ਪੁਰਾਣ, ਮਾਹੇਸਵਰ ਉਪ ਪੁਰਾਣ, ਭਾਗਵਤ ਉਪ ਪੁਰਾਣ ਤੇ ਵੈਸਿਸ਼ਠ ਉਪ ਪੁਰਾਣ।[62]

ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਗਵਾਹੀ ਅਨੁਸਾਰ, ਪੁਰਾਣ ਵੀ ਇਸਦੇ ਸਰੋਤ ਹਨ। ਕਿਹੜੇ ਪੁਰਾਣ ਵਿਚੋਂ ਕਿੰਨੀ ਸਮਗਰੀ ਲਈ ਗਈ ਹੈ, ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ। ਇਕ ਗਲ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਮਾਰਕੰਡੇ ਪੁਰਾਣ ਵਿਚੋਂ 'ਦੁਰਗਾ ਸਪਤਸ਼ਤੀ' ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਅਗੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਗਵਾਹੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ :

ਤਬ ਤਬ ਗ੍ਰੰਥ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹਰਿ ਲੀਲਾ ਹੋਤ ਉਚਾਰ ਗ੍ਰੰਥਨ ॥
ਰਿਖਨ ਸੇਖ ਭਵ ਪ੍ਰਜਾਪਤ ਭਾਖਿਓ ਪੁਰਾਨ ਸ੍ਰੁਤਿ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਨ ॥[63]

ਹਿੰਦੂ ਮਿਥਿਹਾਸ ਕੋਸ਼ ਵਿਚ, ਅਮਰਕੋਸ਼ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਪੁਰਾਣਾਂ ਦੇ ਪੰਜ ਲਛਣ ਦਸੇ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਪੁਰਾਣਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜ ਤਰਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਪਾਦਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਹਨ[64] :

1. ਸਰਗ (ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦੀ ਰਚਨਾ)
2. ਪ੍ਰਤਿਸਰਗ (ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦਾ ਵਿਨਾਸ ਤੇ ਪੁਨਰ-ਉਤਪਤੀ)
3. ਵੰਸ਼ (ਦੇਵੀਆਂ ਤੇ ਪੂਰਵ-ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਵੰਸ਼ਾਵਲੀ)
4. ਮਨੂਆਂ ਦਾ ਰਾਜ , ਜਿਸ ਵਿਚ ਯੁਗਾਂ ਨੂੰ ਮਨਵੰਤਰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।
5. ਵੰਸ਼ਾਨੁਚਰਿਤ (ਸੂਰਜਵੰਸ਼ੀ ਤੇ ਚੰਦ੍ਰਵੰਸ਼ੀ ਰਾਜਿਆਂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ)

---

[62] *ਹਿੰਦੂ ਮਿਥਿਹਾਸ ਕੋਸ਼,* ਪੰਨਾ 354.

[63] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ,* ਪੰਨਾ 452.

[64] *ਹਿੰਦੂ ਮਿਥਿਹਾਸ ਕੋਸ਼,* ਪੰਨੇ 252-53.

ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਪੌਰਾਣਿਕ ਹਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਭਰਮਾਰ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪੁਰਾਣ, ਸੰਪਾਦਨ-ਅਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਸਰੋਤ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਪੁਰਾਣਾਂ ਵਿਚ ਦੇਵੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਉਪਸਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਭਾਵਨਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਗੋਚਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਦੂਜਾ, *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਪੌਰਾਣਿਕ ਸ਼ੈਲੀ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਹੀ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਅਗਲੇ ਪਨਿਆਂ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਪੁਰਾਣਾਂ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਪੰਜ ਲਛਣਾਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚੋਂ ਕਰਨ ਦਾ ਜਤਨ ਕਰਾਂਗੇ।

1. ਸਰਗ (ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਰਚਨਾ)

ਮਧੁਰਧੁਨ ਦੋਹਰਾ ॥

ਬਿਧਨਾ ਸਗਲ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਜਿਨ ਸਿਰਜਾ ਧਰਨ ਅਕਾਸ ॥

ਚੰਦ ਸੂਰਜ ਦੋ ਦੀਵੜੇ ਕੀਨੇ ਬਿਬਿਧੁ ਪ੍ਰਗਾਸ ॥੧॥੫੫॥

ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸਨ ਉਪਾਇ ਕੈ ਕੀਨੀ ਸਕਤ ਪਸਾਰ ॥

ਕੋਟ ਤੇਤੀਸਾ ਸੁਰ ਭਏ ਨਾਲੇ ਇੰਦ੍ਰ ਭੂਆਰ ॥੨॥੫੬॥

ਸੁਰ ਨਰ ਮੁਨ ਗੰਧ੍ਰਬ ਰਚੇ ਜਖ ਕਿੰਨਰ ਗਨਪ੍ਰੇਤ ॥

ਅਸੁਰ ਪ੍ਰਬਲ ਦਾਨੋ ਬਿਕਟ ਰਾਹ ਨਿਛਤ੍ਰ ਗ੍ਰਹ ਕੇਤ ॥੩॥੫੭॥

ਸ੍ਵਯਾ ਛੰਦ ॥ ਸਪਤ ਸਿੰਧੁ ਸਤਦੀਪ ਖੰਡ ਨਵਖੰਡ ਬਨਾਇਓ ॥

ਜਲ ਥਲ ਪ੍ਰਬਤ ਕਨਕ ਮੇਰ ਹਿਮ ਭੂਮ ਰਚਾਯੋ ॥੪॥੫੮॥

ਪਸੁ ਪੰਖੀ ਜਲ ਜੀਉ ਅਨਲ ਗਗਨੰਤ੍ਰ ਕੀਨਾ ॥

ਅੰਡਜ ਜੇਰਜ ਸੇਤਜ ਉਤਭੁਜ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਨਾ ॥੫॥੫੯॥

ਨਰਕ ਸੁਰਗ ਚਹੁ ਜੁਗ ਬਨੇ ਰਾਤ੍ਰ ਦਿਨਸ ਪਲ ਮਾਸ ॥

ਪਵਨ ਪਾਨੀ ਬੈਸਤਰੋ ਠਾਕੁਰ ਚੇਰੋ ਦਾਸ ॥੬॥੬੦॥

ਸੁਖ ਦੁਖ ਦੁਇ ਕਪਰੇ ਬਨੇ ਮਾਨੁਖਨ ਕਾ ਬਿਵਹਾਰ ॥

ਧਰਮ ਪਾਪ ਸਾਖੀ ਦੋਊ ਬਿਧਨਾ ਠਠਿਓ ਅਪਾਰ ॥੭॥੬੧॥

ਕਨਕ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਾਤ ਅਜਾਤ ਰਚਨਾ ਭਈ ਸਭ ਮਹਿ ਆਪ ਖੇਲੰਤ ॥

ਨੀਚ ਊਚ ਮਹਿ ਆਪ ਹਰ ਬਿਰਲਾ ਕੋ ਬੂਝੰਤ ॥੬੨॥

ਰਾਵ ਰੰਕ ਪ੍ਰਜਾ ਭਈ ਗ੍ਰਾਮ ਨਗਰ ਸਭ ਦੇਸ ॥

ਭੂਪ ਛਤ੍ਰਪਤ ਤੇਜਬਰ ਸੂਰੇ ਜੋਧ ਨਰੇਸ ॥੬੩॥

ਖਤ੍ਰੀ ਬ੍ਰਹਮਨ ਸੂਦ ਵੈਸ ਚਾਰ ਬਰਨ ਕੀ ਖਾਨ ॥

ਮਾਇਆ ਸੁਪਨ ਸੁਖੋਪਤੀ ਪੁੰਨ ਦਾਨ ਇਸਨਾਨ ॥੬੪॥

ਬਲੀ ਤਪੀ ਜੋਗੀ ਕੀਏ ਜਟਾਜੂਟ ਨਖਧਾਰ ॥

ਗ੍ਰਿਹੀ ਜਤੀ ਜੋਗੀ ਹੁਏ ਨਾਨਾ ਬਿਧ ਬੈਪਾਰ ॥੬੫॥

ਸੁਰ ਨਰ ਮੁਨ ਦੇਵਤ ਬਨੇ ਆਪ ਬਨੇ ਅਵਤਾਰ ॥

ਰਤਨ ਲਾਲ ਹੀਰਾ ਮੁਕਤ ਕੰਚਨ ਰੂਪ ਸੁਧਾਰ ॥੬੬॥

ਸਭ ਮਹਿ ਤੁਹੀ ਨਿਰੰਜਨਾ ਊਨੀ ਠੌਰ ਨ ਕੋਇ ॥

ਘਟ ਘਟ ਮਹਿ ਬਿਚਰੇ ਪ੍ਰਭੁ ਨਾ ਕੋਈ ਹੋਆ ਨ ਹੋਇ ॥੬੭॥੧॥ਰਹਾਉ॥

ਚਾਰ ਬੇਦ ਖਟ ਅਸਟਦਸ ਬਿਧਨਾ ਰਚੀ ਬਿਸਥਾਰ ॥

ਤੀਨ ਲੋਕ ਰਚਨਾ ਭਈ ਕਰਤਾ ਸਿਰਜਨਹਾਰ ॥੬੪॥

ਤੁਮ ਬਿਨ ਸਰੇ ਨ ਏਕ ਛਿਨ ਤੁਮ ਸਭ ਜੀਅਨ ਪ੍ਰਾਨ ॥

ਤੁਮ ਕਰਤਾ ਸਭ ਜਗਤ ਕੀ ਤੁਮ ਹੀ ਤੇ ਸਭ ਮਾਨ ॥੬੯॥੧॥ਰਹਾਉ॥

ਕਰਮ ਧਰਮ ਸੁਚ ਨੇਮ ਜਪ ਖਟ ਕਰਮਨ ਕੀ ਰੀਤ ॥

ਸੰਨਿਆਸੀ ਤ੍ਰਪਨ ਸੁਰਤ ਧੁਨ ਨਟਨਾਟਕ ਰਸ ਰੀਤ ॥੩॥੭੦॥

ਜੰਤ੍ਰ ਮੰਤ੍ਰ ਤੰਤ੍ਰਨ ਭਈ ਥਿਤ ਵਾਰ ਰੁਤ ਮਾਸ ॥

ਰਸ ਕਸ ਭੋਜਨ ਬਿੰਜਨਾ ਦੁਗਧ ਖੀਰ ਜਗਰਾਸ ॥੭੧॥

ਨੇਕੀ ਬਦੀ ਖੁਸੀਆ ਘਨੀ ਜੋਗ ਭੋਗ ਕੀ ਖਾਨ ॥

ਰਿਧ ਸਿਧ ਚਿੰਤਾ ਸਕਲ ਜੀਅ ਜੰਤ ਅਪ੍ਰਮਾਨ ॥੭੨॥

ਬਿਪਤ ਸਪਤ ਅਪਦਾ ਰਚੀ ਰਚਨਾ ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ॥

ਬਨ ਤਿਨ ਪਰਬਤ ਭੂਮਧਰ ਉਡਗ ਨਖਤ੍ਰ ਗੈਨਾਰ ॥੭੩॥

ਸਭ ਮਹਿ ਏਕ ਨਾਰਾਇਣਾ ਮਾਇਆ ਕੋ ਬਪ ਧਾਰ ॥

ਪ੍ਰਤਿਪਾਲੇ ਸਭ ਜੀਅ ਜੰਤ ਸਭ ਕੋ ਦੇਤ ਅਹਾਰ ॥੭੪॥ਰਹਾਉ ॥ [65]

2. ਪ੍ਰਤਿਸਰਗ (ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦਾ ਵਿਨਾਸ਼ ਤੇ ਪੁਨਰ ਉਤਪਤੀ)

ਮਾਧੋ ਦੋਹਰਾ ॥ ਫੂਲ ਫਲ ਬਿਰਖਾ ਤੁਹੀ ਤੁਹੀ ਸਭਨ ਕੀ ਸਾਰ ॥

ਤੁਮ ਸਭ ਕੋ ਪੈਦਾ ਕਰੋ ਤੁਮਹੀ ਕਰੋ ਸੰਘਾਰ ॥੭੫॥

ਪੰਚਾਲ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਬ ਮਾਇਆ ਹਰਿ ਬਪ ਧਰਿਓ ਤਬ ਹੀ ਸਭ ਬਿਵਹਾਰ ॥

ਜਬ ਰਚਨਾ ਖਿੰਚੀ ਸਕਲ ਤਬ ਆਪੇ ਆਪ ਮੁਰਾਰ ॥੭੬॥

ਜੁਗ ਜੁਗਾਂਤ ਸੁੰਨ ਧੁੰਧ ਤੇ ਏਕ ਅਲਖ ਕਰਤਾਰ ॥

ਗੁਪਤ ਪ੍ਰਗਟ ਸਭ ਘਟ ਬਿਖੈ ਵਰਤੇ ਰੂਪ ਅਪਾਰ ॥੭੭॥ [66]

3. ਸਿੱਖ ਪਰੰਪਰਾ ਦਾ ਗ੍ਰੰਥ ਹੋਣ ਕਾਰਣ ਇਸ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਵੰਸ਼ਾਵਲੀ ਦਰਜ ਹੈ ਜੋ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਹੈ :

ਚਤੁਰ ਬੰਸ ਸਤਿਗੁਰ ਕੋ ਨੀਕਾ ॥ ਸੁਭ ਬੰਸ ਬਰਨਤ ਜਸ ਟੀਕਾ ॥

ਬੇਦੀ ਤ੍ਰੇਹਨ ਭਲੇ ਸੋਢੀ ਭਨ ॥ ਚਤੁਰਬੰਸ ਗੁਰ ਬੰਸ ਸਿਰੋਮਨ ॥੪॥ [67]

ਚਾਰ ਬੰਸ ਸੁਭ ਬੰਸ ਜਗ ਪਾਵਨ ॥ ਉਚਰਤ ਚਾਰਓ ਬੰਸ ਗੁਰ ਪਾਵਨ ॥੧੦॥

ਆਪ ਤਰਤ ਅਰੁ ਕੁਲੀ ਤਰਾਵਤ ॥ ਕਥਤ ਸੁਨਤ ਸਭਿ ਮੁਕਤਿ ਕਰਾਵਤ ॥

ਨਾਮ ਬੰਸ ਸਤਿਗੁਰ ਕੋ ਬਰਨਤ ॥ ਬੰਦਤ ਤ੍ਰੈਲੋਕ ਚਰਾਚਰ ਪ੍ਰਨਵਤ ॥੧੧॥ [68]

4. *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚ ਇੰਦਰ ਦੇ ਰਾਜ, ਰਾਜ ਦਰਬਾਰ ਲਈ ਯੁੱਧ, ਰਾਖਸਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜ ਹਥਿਆਉਣ ਅਤੇ ਦੈਵੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਰਾਖਸਾਂ ਤੋਂ ਦੇਵਤਿਆਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਰਾਜ ਭਾਗ ਦਿਵਾਉਣ, ਆਦਿ ਸੰਬੰਧੀ ਉਲੇਖ ਦਰਜ ਹੈ।

---

[65] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ,* ਪੰਨਾ 4.

[66] *ਉਹੀ,* ਪੰਨਾ 6.

[67] *ਉਹੀ,* ਪੰਨਾ 544.

[68] *ਉਹੀ,* ਪੰਨਾ 546.

ਉਕਤ ਪੰਜ ਲਛਣਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਡਾ. ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਜੱਗੀ ਨੇ ਕੁਝ ਪੌਰਾਣਿਕ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਹਨ :

1. ਆਸਤਕਿਤਾ
2. ਅਵਤਾਰਵਾਦ
3. ਸੰਪ੍ਰਦਾਇਕਤਾ
4. ਸਮਨਵੈ ਭਾਵਨਾ
5. ਚਰਿਤ੍ਰ-ਚਿਤਰਣ ਸੰਬੰਧੀ ਰੂਪਕਾਤਮਕਤਾ
6. ਵਰਣ ਅਤੇ ਆਸ਼੍ਰਮ ਵਿਧਾਨ
7. ਕਰਮਕਾਂਡ : ਪੂਜਾ ਵਿਧੀਆਂ
8. ਉਪਦੇਸ਼ਾਤਮਕਤਾ
9. ਮੂਲ ਭਾਵਨਾ

ਪੁਰਾਣਾਂ ਦੇ ਉਕਤ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

1. ਆਸਤਿਕਤਾ

ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ ਆਸਤਿਕਤਾ ਦਾ ਅਧਾਰ ਨਿਰਗੁਨ-ਸਰਗੁਨ ਉਪਾਸਨਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਆਰੰਭ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ '੧ਓਂ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਹ ॥ ਸ੍ਰੀ ਭਵਾਨੀ ਜੀ ਸਹਾਇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਮਾਇਆ ਲਛਮੀ ਜੀ ਸਹਾਇ ॥ ਉਸਤਤ ਸ੍ਰੀ ਮਾਇਆ ਲਛਮੀ ਜੀ ਕੀ ॥' ਤੋਂ ਹੀ ਆਸਤਿਕਤਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਗੋਚਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹੀ ਬੰਦ ਪਰਮਾਤਮਾ, ਉਸਦੀ ਵਿਆਪਕਤਾ ਤੇ ਉਸਦੇ ਰੂਪਾਂ (ਲਛਮੀ ਆਦਿ) ਬਾਰੇ ਦਸਦੇ ਹੋਏ ਉਸ ਛਾਇਆ ਰੂਪੀ ਦੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ :

ਦੋਹਰਾ ॥ ਛਾਇਆ ਰੂਪੀ ਹੋਇ ਕੈ ਬਿਚਰਤ ਸ੍ਰੀ ਗੋਪਾਲ ॥
ਆਪਹਿ ਲਛਮੀ ਬਪੁ ਧਰੇ ਜੀਅ ਜੰਤ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲ ॥੧॥
ਚੌਪਈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਮਾਇਆ ਮੁਖਿ ਕਰੋ ਉਚਾਰ ॥

ਦਰਿਦ੍ਰ ਸਾਗਰ ਤੇ ਲੇਹੁ ਉਬਾਰ ॥੨॥ ਰਹਾਉ ॥ [69]

ਉਪਰੰਤ ਮਾਇਆ ਨੂੰ ਵੀ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਦਾਸੀ ਦਸਦੇ ਹੋਏ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਗੁਣ ਗਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ :

ਸਭ ਕਿਛੁ ਤੁਮਰੇ ਹਾਥ ਜਿਸ ਦੇਵੈ ਸੋ ਪਾਵਹੀ ॥

ਸ੍ਰੀ ਨਾਥਾ ਕੇ ਨਾਥ ਮਾਇਆ ਚਰਨ ਧਿਆਵਹੀ ॥੨੯॥ [70]

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਮਾਤਮਾ ਤੇ ਉਸਦੀ ਸ਼ਕਤੀ/ਮਾਇਆ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਨ :

ਦਰਿਦ੍ਰ ਸਾਗਰ ਮਹਿ ਡੂਬਤੇ ਹੇ ਮਾਇਆ ਜਗਤਾਤ ॥

ਤੁਛ ਬਾਤ ਤੁਮ ਨਿਕਟ ਹੈ ਗਹ ਭੁਜਾ ਲੇਹ ਰਘੁਨਾਥ ॥੩੪॥ [71]

ਉਕਤ ਪੰਕਤੀਆਂ ਵਿਚ 'ਮਾਇਆ' ਤੇ 'ਜਗਤਾਤ' ਸ਼ਬਦ ਇਕੋ ਇਸ਼ਟ ਵਲ ਸੰਕੇਤ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਸਰਗੁਣ ਪਸਾਰੇ/ਮਾਇਆ ਦੇ ਸਾਰੇ ਰੂਪਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਜ਼ਿਕਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਵਰਣ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ :

ਅੰਬਕਾ

ਅਚਲ ਅਥਾਹ ਅਗਮ ਕਾ ਬੇਅੰਤ ਧਿਆਨ ਧਾਰੀਏ ॥

ਜਗਤਮਾਤ ਅੰਬਕਾ ਸੁ ਨਿਤਨੇਮ ਉਚਾਰੀਏ ॥ [72]

ਕਾਲਕਾ

ਅਖੰਡ ਖਿਆਲ ਖੰਡਕਾ ਪ੍ਰਚੰਡ ਜਾਪ ਜਾਪੀਏ ॥

ਅਕਾਲ ਕਾਲ ਕਾਲਕਾ ਅਨੰਤ ਥਾਪ ਥਾਪੀਏ ॥੧੧੭॥ [73]

---

[69] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ*, ਪੰਨਾ 2.

[70] *ਉਹੀ*

[71] *ਉਹੀ*

[72] *ਉਹੀ*, ਪੰਨਾ 8.

[73] *ਉਹੀ*

ਜਾਲਪਾ

ਨਰਾਜ ॥ ਜਗਤਮਾਤ ਜਾਲਪਾ ਸੁ ਨਿਤਪ੍ਰਤ ਗਾਈਏ ॥ [74]

ਚੰਡਕਾ

ਜੈ ਚੰਡ ਅਖੰਡ ਚੰਡਕਾ ਪ੍ਰਭਾਤ ਉਠ ਧਿਆਈਏ ॥

ਅਸਟਬਾਹ ਈਸਰੀ ਕਲਿਆਨ ਰੂਪ ਪੇਖੀਐ ॥

ਚਤ੍ਰਭੁਜਾ ਸਿੰਘਾਸਨੀ ਅਨੰਤ ਕੈ ਬਿਸੇਖੀਐ ॥੧੧੮॥ [75]

ਲਛਮੀ

ਜਗਤਮਾਤ ਲਛਮੀ ਚਰਨ ਚਿਤ ਲਾਈਏ ॥ [76]

ਮੰਗਲਾ

ਅਨੰਤ ਰੂਪ ਮੰਗਲਾ ਬਿਸੇਖ ਕੈ ਮਨਾਈਏ ॥ [77]

ਦੋ: ॥ ਰੇ ਮਨ ਜਪ ਤੂ ਮੰਗਲਾ ਮੰਗਲਕਰ ਹਰ ਨੀਤ ॥

ਇਕ ਮਨ ਇਕ ਚਿਤ ਹੁਇ ਭਜੋ ਗਤ ਪਾਵਹੁਗੇ ਮੀਤ ॥੧੪੨॥

ਨਰਾਜ ਛੰਦ ॥ ਨਮਾਮ ਮੰਗਲਾ ਹਰੀ ਸਕਲ ਸਿਧ ਦਾਇਨੀ ॥

ਪ੍ਰਨਾਮ ਮੰਗਲਾ ਕਰੀ ਸੁਬੁਧ ਰਿਧ ਭਾਵਨੀ ॥

ਸੰਸਾਰ ਸਿੰਧ ਤਾਰਨੀ ਸਹਨਸਾਹ ਰਾਵਨੀ ॥

ਅਨੰਤ ਰੂਪ ਮੰਗਲਾ ਕਲਪਬਿਰਛ ਛਾਵਨੀ ॥੧੪੩॥ [78]

ਸਰਸਵਤੀ

ਸਵੈਯਾ ॥ ਸਭ ਬਿਦਿਆ ਕੀ ਦੈਨ ਸੁਬੁਧ ਦਾਤਾ ਜੈ ਸ੍ਰੁਰਸ੍ਰਤ ॥

ਗਿਆਨ ਬਢਤ ਜਸ ਕਹਤ ਦਾਸ ਰਛਕ ਜੈ ਨਰਪਤ ॥

---

[74] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ,* ਪੰਨਾ 8.

[75] *ਉਹੀ*

[76] *ਉਹੀ*

[77] *ਉਹੀ*

[78] *ਉਹੀ,* ਪੰਨਾ 10.

ਅਚਲ ਅਗਮ ਅਥਾਹ ਬਾਕਦਾਇਕ ਜੈ ਜਗਮਤ ॥

ਮੁਕਤ ਦੇਤ ਧਨ ਦੇਤ ਸਦਾ ਜੈ ਜੈ ਜੈ ਸੂਰਸ੍ਰਤ ॥੧੩੮॥ [79]

ਸਾਰਦਾ

ਦੋ: ॥ ਰੇ ਮਨ ਭਜ ਤੂ ਸਾਰਦਾ ਜਾ ਸਮ ਅਵਰ ਨ ਕੋਇ ॥

ਜਿਹ ਸਿਮਰਤਿ ਕਿਲਬਿਖ ਨਸੇ ਅੰਤ ਪਰਮਗਤਿ ਹੋਇ ॥੧੪੦॥

ਛੰਦ॥ ਅਮਿਤ ਦਰਬ ਕੀ ਖਾਨ ਖਾਨ ਬਿਦਿਆ ਕੋ ਸਾਰਦ ॥

ਅਮਿਤ ਮਾਨ ਕੋ ਸਿੰਧ ਸਿੰਧ ਰਤਨਾਗਰ ਸਾਰਦ ॥

ਪਦ ਪੰਕਜ ਕਨਕਾ ਅਚਲ ਮੰਗਲ ਕਰ ਸਾਰਦ ॥

ਸਭ ਗੁਨ ਨਿਧਾਨ ਦਾਤਾ ਜਈ ਜੈ ਜੈ ਹਰ ਸਾਰਦ ॥੧੪੧॥ [80]

ਬੀਨਾਇਕਾ

ਦੋ:॥ ਨਮੋ ਨਮੋ ਬੀਨਾਇਕਾ ਸਾਛੀ ਭੂਤ ਭਵਾਨ ॥

ਅਪਦ ਹਰਨ ਸੰਪਦ ਸਦਾ ਮੰਗਲਕਰ ਕਲਿਯਾਨ ॥੧੪੪॥ [81]

ਗਨੇਸ

ਦੋਹਰਾ ॥ ਗਨਪਤਿ ਗੌਰੀ ਸੁਤ ਭਜੌ ਰਿਧ ਸਿਧ ਕੋ ਧਾਮ ॥

ਸੁਖ ਪਾਵਹੁ ਨਿਤ ਨਿਤ ਸਦਾ ਧਨ ਪਾਵਹੁ ਬਿਸ੍ਰਾਮ ॥ ॥੧॥

ਛੰਦ ॥ ਏਕ ਰਦਨ ਗਜ ਬਦਨ ਸਦਨ ਗੌਰੀ ਸੁਤ ਨੰਦਨ ॥

ਬੁਧਦਾਇਕ ਅਘਹਰਨ ਸਦਾ ਸੁਰ ਕਿਲਬਿਖ ਖੰਡਨ ॥

ਸੁਬੁਧ ਗਿਆਨ ਦਾਤਾ ਹਰੀ ਅਘ ਪਾਪ ਨਿਕੰਦਨ ॥

ਗਨਪਤਿ ਗੌਰੀ ਦੇਵ ਸੁਤ ਜੈ ਜੈ ਸਿਵਨੰਦਨ ॥੧੩੯॥ [82]

---

79 *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ*, ਪੰਨਾ 10

80 *ਉਹੀ*

81 *ਉਹੀ*

82 *ਉਹੀ*

ਸਾਮਕਾਰਤਕ

ਨਰਾਜ ਛੰਦ ॥ ਨਮਾਮ ਸਾਮਕਾਰਤੰ ਸੁਬਾਹਨਾ ਮਈਊਰੀਅੰ ॥

ਪ੍ਰਬਿਧ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪੀਯੰ ਸੰਤਾਪ ਪਾਪ ਚੂਰੀਯੰ ॥

ਤ੍ਰੈਲੋਕ ਨਾਥ ਸੰਭੁ ਸੁਤ ਗੋਰ ਨੰਦ ਜਾਪੀਏ ॥

ਗਨੇਸ ਸਾਮਕਾਰਤਕੰ ਮਯੂਰ ਬਾਹ ਥਾਪੀਏ ॥੧੪੫॥ [83]

ਉਪਰੰਤ ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਸਤਿਨਾਮ ਨੂੰ ਧਿਆਉਣ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਅਨੰਤ ਨਾਮਾਂ ਵਾਲੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਚੋਂ ਬੈਰਾਟ/ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਪਛਾਣਨ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਹੈ :

ਸਤਨਾਮ ਅਕਾਲ ਰੂਪ ਅਨਾਸ ਕੌ ਰੀਝਾਈਏ ॥੧੨੨॥

ਜਲੰ ਥਲੰ ਗਿਰੰ ਨਭੰ ਸਮਸਤ ਰੂਪ ਜਾਨੀਏ ॥

ਸੁ ਕੀਟ ਹਸਤ ਤ੍ਰਿਣ ਮੇਰ ਬ੍ਰਹਮ ਸਤ ਮਾਨੀਏ ॥

ਅਨੰਤ ਨਾਮ ਬੇਅੰਤ ਕੋ ਬੈਰਾਟ ਕੋ ਪਛਾਨੀਏ ॥ [84]

ਗ੍ਰੰਥ-ਕਰਤਾ ਨੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਤੇ ਉਸਦੇ ਵਿਆਪਕ ਰੂਪਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਭੇਦ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਉਸਨੂੰ ਦੇਵਤਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਉਹੀ ਦਿਸਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੈਤਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਉਹੀ ਦਿਸਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੂੰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਪੁਲਿੰਗ-ਇਸਤਰੀ ਲਿੰਗ ਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ :

ਦੋ: ॥ ਦੇਵ ਦੈਤ ਜਛਨ ਤੁਹੀ ਨਰ ਨਾਰੀ ਫੁਨ ਆਪ ॥

ਗਨ ਗੰਧਰਬ ਸੁਰ ਸਿਧ ਰਿਖ ਜਪੀਅਤ ਤਾਕੋ ਜਾਪ ॥੧੪੭॥ [85]

ਹਰ ਹੀਰਾ ਹਰਿਆਵਲਾ ਹਰਿ ਹਰਿ ਕੀਨੋ ਜੰਗ ॥ [86]

ਇਸ ਲਈ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਪਰਮ ਸਚਾਈ (Ultimate Reality) ਦੇ ਪੁਲਿੰਗ ਤੇ ਇਸਤਰੀ ਲਿੰਗ ਦੋਵੇਂ ਨਾਂਵ ਇਕੋ ਪੰਕਤੀ ਵਿਚ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਗੋਚਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਮਿਸਾਲ ਲਈ

ਸਰਨ ਪਰੇ ਕੀ ਰਾਖਤੀ ਦਾਤਾ ਸਗਲ ਗੋਪਾਲ ॥੫੨॥

---

[83] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ*, ਪੰਨਾ 10.

[84] *ਉਹੀ*, ਪੰਨਾ 8.

[85] *ਉਹੀ*, ਪੰਨਾ 10.

[86] *ਉਹੀ*, ਪੰਨਾ 8.

ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਇਨ ਜਗਤਪਿਤ ਭਵਖੰਡਨ ਜਗਮਾਤ॥

ਸ੍ਰਿਸ੍ਰ ਉਪਾਵਨ ਜਗ ਕਰਨ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲੇ ਦਿਨਰਾਤ ॥੫੩॥ [87]

ਦਰਿਦ੍ਰ ਸਾਗਰ ਮਹਿ ਡੂਬਤੇ ਹੇ ਮਾਇਆ ਜਗਤਾਤ ॥ [88]

2. ਅਵਤਾਰਵਾਦ ਸੰਬੰਧੀ

ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਅਵਤਾਰਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸਤਿਕਾਰ ਭਾਵ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਗੋਚਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ :

ਜੈ ਮਛ ਕਛ ਬ੍ਰਾਹ ਰੂਪ ਨਾਰਸਿੰਘ ਗਾਈਏ ॥

ਪ੍ਰਸਰਾਮ ਰਾਮ ਕ੍ਰਿਸਨ ਬਾਵਨਾ ਧਿਆਈਏ ॥ [89]

ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਅਵਤਾਰਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸਤਿਕਾਰ ਭਾਵਨਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਨ ਕਰਨ ਦਾ ਮਕਸਦ, ਸਰਬਲੋਹ ਦਾ ਸਰਬਵਿਆਪਕ ਸਰੂਪ ਤੇ ਉਸਤਤੀ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

3. ਸੰਪ੍ਰਦਾਇਕਤਾ

ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਪ੍ਰਦਾਇ/ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਸੰਪ੍ਰਦਾਇ ਦਾ ਗ੍ਰੰਥ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਪਰ ਦਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਪਠਨ-ਪਾਠਨ ਦਾ ਕਾਰਜ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਹਿਸੇ ਹੀ ਆਇਆ ਹੈ। ਦੂਜਾ, ਇਹ ਸੰਪ੍ਰਦਾਇ ਉਕਤ ਗ੍ਰੰਥ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਸਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਇਸਤੋਂ ਅਗਵਾਈ ਲੈਂਦੀ ਆਈ ਹੈ। ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘਾਂ ਵਿਚ ਬੀਰ ਰਸੀ ਬਿਰਤੀ ਬਾਰੇ ਪੜ੍ਹਨ, ਸੁਣਨ ਤੇ ਵੇਖਣ ਤੋਂ ਇਹ ਗਲ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

4. ਸਮਨਵੈ ਭਾਵਨਾ

ਲਗਪਗ ਹਰੇਕ ਪੁਰਾਣ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਪ੍ਰਦਾਇ ਦੇ ਇਸ਼ਟ ਨੂੰ ਸਰਵਉਚ ਦਰਸਾਉਣ ਦਾ ਜਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਦੂਜੇ ਇਸ਼ਟਦੇਵ ਪ੍ਰਤੀ ਤਿਰਸਕਾਰ ਦੀ

---

[87] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ,* ਪੰਨਾ 4.

[88] *ਉਹੀ,* ਪੰਨਾ 2.

[89] *ਉਹੀ,* ਪੰਨਾ 8.

ਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਬਲਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚ ਵੀ ਉਕਤ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਇਸ ਵਿਚ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਬੈਰਾਟ ਰੂਪ ਸਰਬਲੋਹ ਅਵਤਾਰ ਦੀ ਉਪਮਾ ਤੇ ਸਰਬਸਕਤੀਮਾਨਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਥੇ ਮਛ, ਕਛ, ਨਰਸਿੰਘ, ਬਰਾਹ, ਪਰਸੁਰਾਮ, ਰਾਮ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ, ਬਾਵਨਾ, ਬਿਸਨ, ਆਦਿ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਲਛਮੀ, ਅੰਬੈ, ਚੰਡੀ, ਮੰਗਲਾ, ਬੀਨਾਯਕਾ, ਗਨੇਸ, ਸਾਮਕਾਰਤਕ, ਆਦਿ ਪ੍ਰਤੀ ਵੀ ਸਮਨਵੈ ਬਿਰਤੀ ਰਖਦਿਆਂ 'ਇਕ' ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਸਰਬਵਿਆਪਕਤਾ ਨੂੰ ਇਉਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ:

ਸਭ ਮਹਿ ਏਕ ਨਾਰਾਇਣਾ ਮਾਇਆ ਕੋ ਬਪ ਧਾਰ ॥
ਪ੍ਰਤਿਪਾਲੇ ਸਭ ਜੀਅ ਜੰਤ ਸਭ ਕੋ ਦੇਤ ਅਹਾਰ ॥੭੪॥ਰਹਾਉ ॥ [90]
ਜੁਗ ਜੁਗਾਂਤ ਸੁੰਨ ਧੁੰਧ ਤੇ ਏਕ ਅਲਖ ਕਰਤਾਰ ॥
ਗੁਪਤ ਪ੍ਰਗਟ ਸਭ ਘਟ ਬਿਖੈ ਵਰਤੇ ਰੂਪ ਅਪਾਰ ॥੭੭॥ [91]

5. ਚਰਿਤ੍ਰ-ਚਿਤਰਣ ਸੰਬੰਧੀ ਰੂਪਕਾਤਮਕਤਾ

ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਵੀ ਪੁਰਾਣਾਂ ਵਾਂਗ ਦੋ ਵਿਰੋਧੀ ਬਿਰਤੀਆਂ ਸੁਰ ਤੇ ਅਸੁਰ ਦਾ ਯੁਧ ਬਿਰਤਾਂਤ ਹੈ। ਸੁਰ, ਨੇਕੀ ਅਤੇ ਅਸੁਰ, ਬਦੀ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹਨ। ਸੁਰਾਂ ਦਾ ਆਗੂ ਸੁਰਪਾਲ/ਇੰਦਰ ਹੈ। ਅਸੁਰ ਜਿਥੇ ਸਰੀਰਕ ਪਖ ਤੋਂ ਬਲਸ਼ਾਲੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਉਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੀਰਤਾ ਵੀ ਉਕਤ ਗ੍ਰੰਥ 'ਚੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਅਸੁਰ, ਦੇਵਤਿਆਂ ਵਾਂਗ ਰਣ ਵਿਚ ਪਿਠ ਦਿਖਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ ਜੂਝ ਕੇ ਮਰਨ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪਾਤਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਗੋਚਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਭਾਗਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

1. ਦੇਵੀ ਪਾਤਰ
2. ਅਵਤਾਰ
3. ਸੁਰ

---

[90] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ,* ਪੰਨਾ 6.

[91] *ਉਹੀ*

4. ਅਸੁਰ

ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਦੇਵੀ ਪਾਤਰਾਂ ਦਾ ਚਰਿਤਰ ਚਿਤਰਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੇਵੀ ਦਾ ਪਹਿਰਾਵਾ, ਹਥਿਆਰ ਧਾਰਨ ਕਰਨੇ, ਉਸਦਾ ਗੁਸੇ ਵਿਚ ਆਉਣਾ, ਅਸੁਰਾਂ ਦਾ ਨਾਸ਼ ਕਰਨਾ, ਆਦਿ। *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚੋਂ ਦੇਵੀ ਦੇ ਚਰਿਤਰ ਚਿਤ੍ਰਣ ਦੀ ਇਕ ਉਦਾਹਰਨ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਹੈ :

ਬਿਸਨਪਦ ਮਾਰੂ ॥ ਦੇਵੀ ਬਾਚ ॥ ਬੈਨ ਸੁਨਤ ਅੰਬੈ ਥੀ ਹਸੀ ਤਦ ਸਕ੍ਰੈ ਦੀਓ ਦਿਲਾਸਾ ॥
ਛਾਰ ਕਰੋ ਰਿਪ ਦਲ ਪਲ ਮਾਹੀ ਮਨ ਮਹਿ ਕਰੋ ਹੁਲਾਸਾ ॥ ...
ਕਲਧਉਤ ਮਢੈ ਅਰੁਨ ਬਾਗਾ ਪ੍ਰਿਅ ਦਮਕਤ ਜੋਤ ਸਭਾਗਾ ॥੩੬੫॥੯॥
ਬਿਸਨਪਦ ਮਾਰੂ ॥ ਲਲਤ ਪੀਤ ਬਾਗਾ ਤਨ ਧਾਰਿਓ ਕੇਸਰ ਤਿਲਕ ਸੁਹਾਵਨ ॥
ਭੂਖਨ ਸਕਲ ਰਤਨ ਹੀਰਾ ਜਿਹ ਮੁਕਤਾ ਲਾਲ ਜੜਾਵਨ ॥...
ਬਿਸਨਪਦ ਪਰਜ ॥ ਭੂਖਨ ਸਕਲ ਦਿਪਤ ਅੰਗਨ ਮਹ ਸਹਸ ਭੁਜਾ ਪ੍ਰਕਾਸਾ ॥
ਸੁਯੰ ਜੋਤ ਜਗਮਗ ਦੁਤਿ ਰਾਜਤ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਜਗ ਆਸਾ ॥
ਅਖੰਡ ਤੇਜ ਅਬਚਲ ਸਤਮੂਰਤ ਪਰਮਹੰਸ ਭੈ ਹਰਨੀ ॥
ਅਮਿਤ ਤੇਜ ਸਾਗਰ ਦੁਤ ਸੋਭਾ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਜਗ ਤਰਨੀ ॥੩੬੭॥੧॥
ਬਿਸਨਪਦ ਪਰਜ ॥ ਬ੍ਰਹਮਜੋਗ ਸਤ ਰੂਪ ਅਨੰਦੀ ਪਰਮਾਤਮ ਪ੍ਰਧਾਨੀ ॥
ਅਕਾਲ ਰੂਪ ਅਨਭਵ ਸਨਾਤਨ ਪਰਮਜੋਤਿ ਬਿਗਿਆਨੀ ॥
ਸੰਖ ਚਕ੍ਰ ਸਰ ਗਦਾ ਪਦਮ ਤਬਰ ਧਨੁਖ ਜੇ ਖੰਡਾ ॥
ਗੋਫਨ ਗੁਰਜ ਬਾਕ ਬਿਛੂਆ ਅਸ ਤੀਰ ਤੁਪਕ ਪ੍ਰਚੰਡਾ ॥੩੬੮॥੨॥
ਬਿਸਨਪਦ ਪਰਜ ॥ ਸਿਪਰ ਖਰਗ ਪਟਸ ਨਾਵਕ ਸਰ ਜਮਦਾੜ ਜਬਰ ਕਟਾਰੀ ॥
ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਨਾਨਾ ਬਿਧ ਸੋਭਤ ਦਮਕਤ ਕਰ ਜਗਮਾਤ ਉਜਾਰੀ ॥
ਧੁਜਾ ਪਤਾਕਾ ਬੈਰਕ ਝੰਡਾ ਘਨ ਫਹਰਤ ਝੂਲਤ ਅਪਾਰੀ ॥
ਮਹਾ ਬੀਰ ਨਾਹਰ ਅਰਜਿਤ ਰਣ ਜੈਤਪਤ੍ਰ ਸਿੰਘ ਕੀਓ ਸਵਾਰੀ ॥੩॥੩੬੯॥ [92]

---

[92] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ,* ਪੰਨਾ 40.

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰਬਲੋਹ ਅਵਤਾਰ ਦਾ ਪਾਤਰ ਚਿਤਰਣ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਸਦਾ ਸਰੂਪ, ਮਹਿਮਾ, ਸਰਬਗੁਣ ਸੰਪੰਨ ਹੋਣਾ, ਜੰਗ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਲੜਨਾ, ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੀ ਰਖਿਆ ਕਰਨਾ, ਆਦਿ ਦਸਿਆ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਅਸੁਰ ਦਾ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਭੀਮਨਾਦ ਤੇ ਬੀਰਜਨਾਦ ਦਾ ਰਣ ਤਤੇ ਵਿਚ ਜੂਝ ਕੇ ਮਰਨਾ, ਮੈਦਾਨ ਨਾ ਛਡਣਾ ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਉਹ ਖੁਦ ਸਰਬਲੋਹ ਨੂੰ ਯੁਧ ਲੜਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨਾਲ ਦੁਸ਼ਮਣ ਵਾਂਗ ਲੜਣਾ, ਆਦਿ ਚਰਿਤਰ ਚਿਤ੍ਰਣ ਮਿਲਦੇ ਹਨ।

ਉਪਰੋਕਤ ਪਾਤਰ ਚਿਤਰਣਾਂ ਤੋਂ ਇਕ ਗਲ ਸਾਹਮਣੇ ਨਿਖਰ ਕੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਗ੍ਰੰਥ ਪਾਤਰਾਂ ਦੇ ਜੰਗੀ ਉਤਸ਼ਾਹ ਰਾਹੀਂ ਸੂਰਬੀਰਤਾ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਇਕ ਮਾਧਿਅਮ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ।

6. ਵਰਣ ਅਤੇ ਆਸ੍ਰਮ ਵਿਧਾਨ ਸੰਬੰਧੀ

ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ ਅਨੁਸਾਰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਸ੍ਰਿਸਟੀ ਦਾ ਸਿਰਜਨਹਾਰ ਹੈ। ਹਰ ਮਨੁਖ, ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਰਮ, ਜਾਤ, ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਵੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਅੰਸ਼ ਹੈ:

ਖਤ੍ਰੀ ਬ੍ਰਹਮਨ ਸੂਦ ਵੈਸ ਚਾਰ ਬਰਨ ਕੀ ਖਾਨ ॥ [93]

ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਵੀ ਵਰਣ ਆਸ੍ਰਮ ਦੀ ਅਸਾਵੀਂ ਵੰਡ ਨੂੰ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਅਧਿਆਤਮਕ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਹਿਤ ਹੀ ਖ਼ਾਲਸਾ ਸਿਰਜਣਾ ਕੀਤੀ :

ਸੋਧ ਸੁਧਾਰ ਬਰਨ ਆਸ੍ਰਮ ਕਉ ਮਥਿ ਕਰਿ ਤਤ ਖਾਲਸੇ ਮੰਤੇ॥[94]

7. ਕਰਮਕਾਂਡਾਂ ਸੰਬੰਧੀ

ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ, ਪੁਰਾਣਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਮਕਾਂਡਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਵੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਮਿਸਾਲ ਬਈ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਪੰਕਤੀਆਂ ਦੇਖੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ :

ਬਿਸਨਪਦ ਕਲਿਆਨ ॥ ਉਠ ਪ੍ਰਭਾਤ ਕਰਹੁ ਇਸਨਾਨਾ ਪਦ ਪੰਕਜ ਮਹਿ ਲੀਨਾ ॥
ਜਥਾ ਸਕਤ ਦਾਨ ਭੂਖੇ ਕਉ ਨਿਮਖ ਨਿਮਖ ਰੰਗ ਭੀਨਾ ॥

---

[93] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ,* ਪੰਨਾ 4.

[94] *ਉਹੀ,* ਪੰਨਾ 450.

ਕ੍ਰੋਧ ਨਿਵਾਰ ਦਇਆ ਮਨ ਲਾਵਹੁ ਹਿੰਸਾ ਦੁਰਮਤ ਤਿਆਗੋ ॥

ਇਕ ਮਨ ਹੋਇ ਭਜਹੁ ਨਾਰਾਇਨ ਖਿਮਾ ਧਰਮ ਅਨੁਰਾਗੋ॥੩੪੪॥੮॥

ਬਿਸਨਪਦ ਕਲਿਆਨ ॥ ਤੀਰਥ ਬ੍ਰਤ ਨੇਮ ਸੁਚ ਕ੍ਰਿਆ ਸੀਲ ਸੰਤੋਖ ਆਚਾਰੋ ॥

ਪੂਜਾ ਤਿਲਕ ਹੋਮ ਗਾਇਤ੍ਰੀ ਸੰਧਿਆ ਤਰਪਨ ਧਾਰੋ ॥

ਗੁਰ ਠਾਕੁਰ ਪਿਤ ਮਾਤ ਬੰਧੁਪ ਜਨ ਮਿਸਟ ਬਚਨ ਅਭਿਲਾਖੋ ॥

ਸਭ ਕੀ ਰੇਨ ਹੋਇ ਰਹੇ ਪੰਖੇਰੂ ਮੰਦਾ ਕਿਸੇ ਨ ਭਾਖੋ ॥੩੪੫॥੯॥

ਬਿਸਨਪਦ ਕਲਿਆਨ॥ ਇਸਟ ਦੇਉ ਰਿਖ ਪਿਤ੍ਰ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਗਊ ਅਭਿਆਗਤ

ਮਾਨੋ॥ ਕੀਟ ਹਸਤ ਮੇਰ ਤ੍ਰਿਨਨ ਮਹਿ ਸਰਬ ਨਿਰੰਜਨ ਜਾਨੋ ॥

ਸਤ ਰੂਪ ਆਤਮੁ ਅਬਿਨਾਸੀ ਬ੍ਰਹਮ ਸਤ ਪਹਿਚਾਨੋ ॥

ਏਕ ਬ੍ਰਹਮ ਸਭ ਘਟਿ ਪਰਪੂਰਨ ਆਦਿ ਪੁਰਖ ਭਗਵਾਨੋ ॥੩੪੬॥੧੦॥ [95]

ਉਕਤ ਪੰਕਤੀਆਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਕਰਮਕਾਂਡਾਂ ਦਾ ਜਿਕਰ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਮਨੁਖ ਨੂੰ, 'ਏਕ ਬ੍ਰਹਮ' ਜੋ 'ਸਤ ਰੂਪ', 'ਸਭ ਘਟਿ ਪਰਪੂਰਨ' ਹੈ, ਉਸ 'ਆਦਿ ਪੁਰਖ ਭਗਵਾਨ' ਨੂੰ ਪਹਿਚਾਣਨ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

7.1. ਮੂਰਤੀ ਪੂਜਾ ਸੰਬੰਧੀ

ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਮੂਰਤੀ ਪੂਜਾ ਸੰਬੰਧੀ ਖੰਡਨਾਤਮਕ ਉਲੇਖ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੂਰਤੀ ਪੂਜਕ ਨੂੰ ਅਗਿਆਨੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਅਨੇਕ ਰੂਪਾਂ ਵਿਚ ਵਿਚਰਨ ਵਾਲੇ 'ਏਕ' ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਤੋਂ ਅਸਮਰਥ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ :

ਕੋਊ ਪੂਜਤ ਪਾਹਨ ਮਾਂਹ ਕੋਊ ਪੂਜਤ ਪਾਹਨ ਮਾਂਹ ਹੇ

ਦੇਵੀ ਦੇਵ ਮਸਾਨ ਹੇ ਮਤ ਊਧ੍ਰ ਅਗਿਯਾਨ ॥

ਆਪਨ ਮਤ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਨ ਮਤ ਅਨੁਸਾਰ ਹੇ

ਮਾਨਤ ਭਿੰਨ ਬਿਚਾਰ ਹੇ ਜੜ ਮਤ ਕੁਟਿਲਤ ਗੁਮਾਨ ॥

[95] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ*, ਪੰਨਾ 36.

ਜਾਨਨ ਕੌਨ ਸਮ੍ਰਥ ਜਾਨਨ ਕੌਨ ਸਮ੍ਰਥ ਹੇ

ਅਬਗਤ ਅਲਖ ਅਕਥ ਹੇ ਹਾਰ ਪਰੇ ਸਭ ਸਿਯਾਨ ॥

ਏਕਹ ਭਏਓ ਅਨੇਕ ਏਕਹ ਭਏਓ ਅਨੇਕ ਹੇ

ਰਾਵ ਰੰਕ ਬਿਬੇਕ ਹੇ ਤੂੰ ਤੂੰ ਤੂੰ ਭਗਵਾਨ ॥੧੩੯॥ [96]

7.2. ਜੰਤ੍ਰ ਮੰਤ੍ਰ ਤੰਤ੍ਰ

ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਜੰਤ੍ਰ ਮੰਤ੍ਰ ਤੰਤ੍ਰ ਦਾ ਜਿਕਰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਸਰਬਵਿਆਪਕਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ :

ਜੰਤ੍ਰ ਮੰਤ੍ਰ ਤੰਤ੍ਰਨ ਭਈ ਥਿਤ ਵਾਰ ਰੁਤ ਮਾਸ ॥ [97]

7.3. ਬਲੀ ਜਤੀ

ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਸਰਬਵਿਆਪਕਤਾ, ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ-ਕਰਤਾ ਵਜੋਂ ਜਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਸਾਧਕ ਵਰਗ ਦੀ ਪੈਦਾਇਸ਼ ਬਾਰੇ ਉਲੇਖ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ :

ਬਲੀ ਤਪੀ ਜੋਗੀ ਕੀਏ ਜਟਾਜੂਟ ਨਖਧਾਰ ॥

ਗ੍ਰਿਹੀ ਜਤੀ ਜੋਗੀ ਹੁਏ ਨਾਨਾ ਬਿਧ ਬੈਪਾਰ ॥੬੫॥ [98]

8. ਉਪਦੇਸ਼ਾਤਮਕਤਾ

ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਰੇਕ ਰਚਨਾ ਦਾ ਕੋਈ ਰਚਨ-ਮਨੋਰਥ ਜ਼ਰੂਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਦਾ ਵੀ ਰਚਨ-ਮਨੋਰਥ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਪਰੰਪਰਿਕ ਕਥਾਵਾਂ, ਮਾਨਤਾਵਾਂ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਰਾਹੀਂ ਮਨੁਖ ਲਈ ਸੰਦੇਸ਼/ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚੋਂ ਨਿਰਮਿਤ ਉਪਦੇਸ਼ਾਤਮਕ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣਨ ਦਾ ਜਤਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ :

---

[96] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ*, ਪੰਨਾ 306.

[97] *ਉਹੀ*, ਪੰਨਾ 4.

[98] *ਉਹੀ*

8.1. ਹੰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਰਨਾ

ਹੰਕਾਰ ਹੀ ਸਾਰੇ ਦੁਖਾਂ ਤੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਤੋਂ ਦੂਰੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਇੰਦਰ ਦਾ ਰਾਜ ਭਾਗ ਉਸਦੇ ਹੰਕਾਰੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਹੀ ਖੁਸਿਆ ਸੀ। *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚੋਂ ਇਸ ਬਾਬਤ ਇਉਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ :

ਹਸੇ ਬਿਸਨ ਦੇਵਨ ਪ੍ਰਤਿ ਬੋਲੇ ਸੁਨੋ ਸਭੇ ਚਿਤ ਲਾਈ ॥
ਪ੍ਰਭਤਾ ਪਾਹਿ ਕਾਹਿ ਮਦ ਨਾਹੀ ਹੋਤ ਏਵ ਹੀ ਆਈ ॥
ਜੇ ਜੇ ਇੰਦ੍ਰ ਪਦਵੀ ਭਏ ਪਾਵਤ ਤਿਨ ਤਿਨ ਗਰਬ ਜਨਾਈ ॥
ਯਾ ਤੇ ਇੰਦ੍ਰਤ੍ਵ ਅਸਥਿਤ ਨਾਹਨ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕਹ ਭਾਈ ॥੪॥
ਜਿਨੋ ਜਿਨੋ ਯਹ ਪਦਵੀ ਪਾਈ ਕਰ ਕਰ ਗਰਬ ਨਸਾਇਓ ॥
ਓੜਕ ਕਾਲ ਪਾਇ ਸੋ ਪ੍ਰਭਤਾ ਤਿਨ ਕਰ ਰਹਨ ਨ ਪਾਇਓ ॥
ਜਬ ਜਬ ਕਰਯੋ ਗਰਬ ਕਛ ਜੀਅ ਮਹਿ ਤਬ ਤਬ ਸ੍ਰਾਪ ਘਿਨਾਯੋ ॥
ਗਰਬ ਨਿਵਾਰਨ ਹੇਤ ਤਿਨੋ ਕੇ ਰਾਛਸ ਪ੍ਰਭ ਉਪਜਾਇਓ ॥੫॥
ਲੂਟ ਕੂਟ ਅਮਰਾਵਤੀ ਲੀਜਤ ਕੋਸ ਭੰਡਾਰ ਛਿਨਾਇਓ ॥
ਹੀਨ ਛੀਨ ਹੋਤ ਬਿਧ ਸਗਰੇ ਤੁਮਹੂੰ ਤੋ ਦੇਖਤ ਆਯੋ ॥
ਪ੍ਰਭਤਾ ਸਗਲ ਬਡਪਨ ਇੰਦ੍ਰਤ੍ਵ ਅਸੁਰਨ ਕਰਨ ਗਵਾਇਓ ॥
ਲੈ ਲੈ ਪ੍ਰਾਨ ਨਾਰ ਤਜ ਭਾਜਤ ਲੋਕ ਲਾਜ ਬਿਸਰਾਇਓ ॥੬॥
ਗ੍ਰਬ ਕੋ ਅੰਤ ਦਸਾ ਫਲ ਭੋਗ ਕਰ ਪੁਨ ਹਰਿ ਸਰਨ ਸਿਧਾਵਤ ॥
ਤ੍ਰਾਹ ਤ੍ਰਾਹ ਕਰ ਨਾਥ ਗੁਹਰਾਵਤ ਭੂਲ ਪਰੀ ਬਖਸਾਵਤ ॥
ਪ੍ਰਭ ਕਉ ਬਿਰਦ ਕੀ ਲਾਜ ਬਡੇਰੀ ਸੁਰ ਹਿਤ ਅਵਤਾਰ ਧਰਾਵਤ ॥
ਅਸੁਰ ਨਿਪਾਤ ਦੇਵਨ ਪੁਨ ਥਾਪਤ ਇੰਦ੍ਰ ਅਭਿਖੇਖ ਕਰਾਵਤ ॥੭॥
ਤੈਸੇ ਹੀ ਅਬ ਯਾ ਕੋ ਫਲ ਸੋ ਗ੍ਰਬ ਘਨੇ ਘਰ ਘਾਇਓ ॥
ਹੋਇ ਹੈ ਨਸ੍ਟ ਇੰਦ੍ਰ ਪਦਵੀ ਤੇ ਗਰਬ ਨ ਪ੍ਰਭਹਿ ਸੁਹਾਇਓ ॥
ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਨਿਸਚਰ ਕਰ ਸਭ ਹੀ ਮਾਨ ਮਹਤ ਛਿਨਾਯੋ ॥

ਬਚਿਹੈ ਜਬੈ ਸਰਨਾਗਤ ਪਰਿਹੈ ਤਬ ਹਰਿ ਹੋਤ ਸਹਾਯੋ ॥੮॥ [99]

ਬਿਸਨਪਦ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਗਜ ਲੋਚਨ ॥ ਕਬਿ ਬਾਚ ॥

ਜਦ ਅਭਿਮਾਨ ਕੀਨ ਸੁਰ ਸੁਰਪਤਿ ਤਤਛਿਣ ਚੁਤ ਭਏ ਪਦਵੀ ਤੇ ॥

ਕਾਲੰਕਾ ਕੋ ਬਿਜੈ ਕਰ ਬਾਸਵ ਕੀਓ ਅਹੰਕਾਰ ਬਹੁ ਬਹੁ ਸਗਵੀ ਤੇ ॥

ਭਲੀ ਨ ਲਾਗੀ ਹਰਿ ਕੇ ਜੀਅ ਮਹਿ ਤਤਛਿਣ ਅਪਦਾ ਪੀਰ ਲਘਵੀ ਤੇ ॥

ਬੀਰਜਨਾਦ ਕਰ ਮਾਨ ਗਵਾਯੋ ਬਨ ਬਨ ਦੂਰ ਦੈਵ ਪਦਵੀ ਤੇ ॥੬॥ [100]

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚੋਂ ਅਧਿਆਤਮ ਮਾਰਗ ਵਿਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਉਕਤ ਅਸੁਰ ਬਿਰਤੀ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਖੁਦ ਵਿਚ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਦੂਸਰਿਆਂ ਵਿਚ, ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

8.2. ਸੂਰਬੀਰਤਾ ਦਾ ਸੰਚਾਰ

ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਮੁਕਤੀ ਦੇ ਦੋ ਮਾਰਗ ਦਸੇ ਗਏ ਹਨ, ਪਹਿਲਾ ਭਗਤੀ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਬਿਰੋਧ (ਯੁੱਧ)। ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ :

ਦੋ ਮਾਰਗ ਮੁਕਤ ਕੇ ਕਹੀਐ ਪ੍ਰਿਥਮਹ ਹਰਿ ਭਗਤ ਹਰਿ ਜਨ ਕੀ ॥

ਦੁਤੀ ਸੁ ਰਤ ਸੂਰਨ ਕੀ ਵੋ ਧਾਰਾ ਭਗਤ ਅਯੋਧਨ ਕੀ ॥

ਮੁਕਤਿ ਮਾਰਗ ਕਹੇ ਦੋਊ ਸੁਲਭ ਕਾਲ ਭਗਤਨ ਕੀ ॥

ਲਿਖੇ ਬਡਭਾਗ ਹੈਂ ਜਿਨ ਕੇ ਮਿਲੇ ਪਦ ਭਗਤ ਸੁਰ ਜਨ ਕੀ ॥ [101]

ਵਡੇ ਭਾਗਾਂ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਭਗਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸੂਰਮੇ ਦਾ ਕੰਮ ਆਪਣੇ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰਨ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣਾ, 'ਯਾ ਤੇ ਲਰ ਮਰ ਯਾ ਮਿਲ ਕਰਿ ਆਤਮ ਸੁਖ' ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਰਨਾ ਦਸਿਆ ਹੈ। ਉਕਤ ਮਨੋਰਥ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚ 'ਸਦਾ ਨਾ ਜੀਵਤ ਕੋ ਯਾ ਜਗ ਮਹਿ' ਦੀ ਸੋਝੀ ਦੇ ਕੇ ਮੈਦਾਨ ਛੱਡ ਕੇ ਨਾ ਭੱਜਣ ਅਤੇ ਯੁਧ ਵਿਚ ਲੜਨ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ,

---

[99] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ,* ਪੰਨੇ 45-58.

[100] *ਉਹੀ,* ਪੰਨਾ 648.

[101] *ਉਹੀ,* ਪੰਨਾ 348.

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ :

ਦੋ ਮਾਰਗ ਬਰਨਜੋ ਸਿਆਨੇ ਅਰਾਧਨ ਦੁਤੀ ਬਿਰੋਧ ਕਹਜੋ ॥
ਪੂਰਬ ਨਾਹ ਆਰਾਧਜੋ ਯਾ ਕੋ ਸਰਜੋ ਬਿਰੋਧ ਅਪਰਾਧ ਬਨਜੋ ॥
ਜੈਸੇ ਕਾਛ ਕਛਜੋ ਅਬ ਯਾ ਸੰਗ ਯਾਹੀ ਕਛੁ ਹੁਨ ਸਫਲ ਗਨਜੋ ॥
ਪਰਮਪ੍ਰਾਏ ਹੋਤ ਅਸ ਅਇਓ ਆਰਾਧ ਬਿਰੋਧ ਦੂਓ ਪੈਡ ਬਨਜੋ ॥
ਸਦਾ ਨ ਜੀਵਤ ਕੋ ਯਾ ਜਗ ਮੈ ਦੇਹ ਅਨਿਤ ਅਵਸ ਮਰਨੋ ॥
ਯਾ ਤੇ ਲਰ ਮਰ ਯਾ ਮਿਲ ਕਰਿ ਆਤਮ ਸੁਖ ਬੜ ਲਾਭ ਗਨੋ ॥
ਸਤੀ ਸੂਰ ਕੋ ਬ੍ਰਿਤ ਹੈ ਏਕੋ ਹਾਥ ਸਧਉਰਾ ਲੇਤ ਬਨਜੋ ॥
ਜਰੇ ਮਰੇ ਬਿਨ ਸਿਧ ਨ ਪਾਈਅਤ ਪ੍ਰਨ ਨਿਬਾਹਨੋ ਭਾਗ ਗਨੋ ॥
ਰੰਚਕ ਯਾ ਮੈ ਬ੍ਰਤ ਹੋਏ ਖੰਡਨ ਉਭੈ ਲੋਕ ਤਿਹ ਨਸਟ ਭਨੋ ॥
ਰਹਨੀ ਭਲੋ ਨਿਬਾਹਨ ਜੀਅ ਸੰਗ ਏਕ ਰੰਗ ਚਹੋ ਜਉਨ ਰੰਗਨੋ ॥
ਛਤ੍ਰੈ ਧਰਮ ਸਮਰ ਛਿਤ ਮਰਨੋ ਲੋਹ ਗਹੇ ਕੋ ਲਾਜ ਬਰੋ ॥
ਯਾ ਸਮ ਆਨ ਧਰਮ ਨਹੀ ਨੀਕੋ ਸੰਕ ਛੋੜ ਕਰ ਸਮਰ ਪਗੋ ॥...
ਅਲਪ ਸੂਖ ਅਨਿਤ ਮਾਯਾ ਛਲ ਸ੍ਵਪਨ ਸਮਗ੍ਰੀ ਜਾਨੁ ਬਨੇ ॥
ਹੋਛੇ ਮਦ ਮਿਥਿਆ ਕਰ ਤਜ ਰੇ ਸਾਚ ਪਦਾਰਥ ਪਰਬ੍ਰਹਮ ਜਨੇ ॥
ਆਤਮ ਲਾਭ ਸਮ ਸੂਖ ਨ ਦੂਜੋ ਏਤ੧ ਸਰਬਦਾ ਏਕ ਸਨੇ ॥
ਯਾ ਤੇ ਏਹੀ ਬਿਉਤ ਹੈ ਆਛੋ ਲੋਕ ਪ੍ਰਲੋਕ ਦੋਊ ਸੁਧਰੇ ॥
ਯਾ ਕੋ ਰੂਪ ਰਿਦੈ ਮੈ ਧਰ ਕਰ ਜੂਝ ਮਰੋ ਸਭ ਕਾਜ ਸਰੇ ॥ [102]

ਇਥੇ ਇਕ ਗਲ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਯੋਗ ਹੈ ਕਿ (ਬਿਗ੍ਰਹ) ਯੁਧ ਨਾਲੋਂ ਸੰਧੀ (ਸਮਝੌਤਾ) ਨੂੰ ਭਲਾ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਕਾਇਰਤਾ ਨੂੰ ਕਿਤੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਵੀਕਾਰਿਆ। ਸੋ ਮਨੁਖ ਨੂੰ ਜਿਥੋਂ ਤਕ ਹੋ ਸਕੇ ਸੰਵਾਦ ਰਾਹੀਂ ਮਸਲੇ ਹਲ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਪਰ ਜੇ ਸੰਭਵ ਨ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਯੁਧ ਲਈ ਤਿਆਰ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਯੁੱਧ ਸਵੈ ਨਾਲ/ਵਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ

[102] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ*, ਪੰਨੇ 470-72.

ਅਤੇ ਯੁਧ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਅਸੁਰ ਬਿਰਤੀ ਨਾਲ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚ ਵਰਣਿਤ ਲੀਲਾ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਨਾਲ ਕਾਇਰਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਸੂਰਬੀਰਤਾ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਇਉਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ :

ਇਹ ਲੀਲਾ ਜੋ ਸੁਨੈ ਹੋ ਲੀਲਾ ਯਹ ਜੋ ਸੁਨੈ ਜਨਮ ਜਨਮ ਮਲ ਜਾਏ ॥
ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਕੋ ਸਮਰ ਹੋ ਸਰਬਲੋਹ ਕੋ ਸਮਰ ਮਨ ਬਾਛਤ ਫਲ ਪਾਏ ॥
ਨਿਰਧਨ ਹੋਇ ਧਨਵੰਤ ਹੋ ਨਿਰਧਨ ਹੋਏ ਧਨਵੰਤ ਕਾਇਰ ਸਮਰ ਲੜਾਏ ॥
ਇਹ ਵਾਰ ਸਪੂਰਨ ਭਇਓ ਹੋ ਸਪੂਰਨ ਵਾਰ ਯਹ ਭਇਓ ਸੁਨੇ ਸੰਤ ਚਿਤ ਲਾਏ ॥ [103]

ਗ੍ਰੰਥ ਕਰਤਾ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ (ਅਸੁਰ) ਦੇ ਵਡੇ ਭਾਗ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਸ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਦੇਵ, ਮੁਨੀ, ਜੋਗੀ, ਸਿਧ, ਆਦਿ ਬਹੁਤ ਲੰਬੇ ਅਰਸੇ ਤੋਂ ਅਨੇਕਾਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਧਨਾਵਾਂ, ਤਪ, ਆਦਿ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਪ੍ਰਤਖ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਪ੍ਰਤਖ ਦਰਸ਼ਨ ਤਾਂ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੋਏ ਹਨ ਜੇਕਰ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਨੇ ਯੁਧ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚੋਂ ਭਜਣ ਦੀ ਥਾਂ ਸ਼ਸਤ੍ਰਾਂ ਰੂਪੀ ਪੂਜਾ ਸਮਗਰੀ ਲੈ ਕੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਸਨਮੁਖ ਯੁਧ ਲਈ ਤਤਪਰ ਹੈ। ਗ੍ਰੰਥ ਕਰਤਾ ਲਿਖਦਾ ਹੈ :

ਹੋਤ ਭਯੋ ਕਲ ਦਾਰੁਨ ਘੋਰ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਪ੍ਰਲੈ ਕਉ ਈਸ ਠਠਜੋ ਜੂ ॥੧॥
ਭਾਗ ਬਡੋ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦਹ ਕੋ ਬਿਸ੍ਵਰੂਪ ਸਿਵ ਰੂਪ ਬੈਰਾਟ ਪੇਖਿਓ ਜੂ ॥
ਜਿਹ ਕਾਰਨ ਦੇਵ ਦੇਵੇਸ ਦਿਨੇਸ ਨਿਸੇਸ ਫਨੇਸ ਬਹੁ ਨਿਆਸ ਸਰਖਜੋ ਜੂ ॥
ਮੁਨਿੰਦ੍ਰ ਜੋਗਿੰਦ੍ਰ ਨਿੰਦ੍ਰ ਤਪਿੰਦ੍ਰਨ ਸਿਧ ਸਮਾਧ ਬਹੁ ਕਾਲ ਖਰੇਓ ਜੂ ॥
ਨਹ ਤਦਪ ਦਰਸ ਬਿਸ੍ਵਰੂਪ ਸਿਰੋਮਨ ਪ੍ਰਤਖ ਸ ਗੋਚਰ ਦਰਸ ਦਿਖਜੋ ਜੂ ॥੨॥
ਸੋ ਬਿਸ੍ਵਰੂਪ ਸ੍ਵਰੂਪ ਅਨੂਪ ਪਿਖਜੋ ਦਿਸ ਅਗ੍ਰ ਬਿਰੁਧ ਜਜਜੋ ਜੂ ॥
ਬਾਨ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਗਦਾ ਜਮਦਾੜ ਜਜਜੋ ਭਗਵਾਨ ਏ ਪੂਜ ਸਜਜੋ ਜੂ ॥ [104]

[103] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ,* ਪੰਨਾ 404.

[104] *ਉਹੀ,* ਪੰਨਾ 444.

ਉਕਤ ਪੰਕਤੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਸੂਰਮੇ ਦੇ ਕਰਮ ਤੇ ਧਰਮ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਸੂਰਬੀਰਤਾ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਸਰੋਤ ਹੈ। ਇਥੇ ਹੀ ਬਸ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਵਿਚ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੀ ਹਾਰ ਦਾ ਕਾਰਨ ਵੀ ਇਹੀ ਦਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੇਵਤੇ ਪੁਤ੍ਰ, ਮਦ, ਪਤਨੀ, ਆਦਿ ਦੇ ਮੋਹ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਯੁਧ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚੋਂ ਭਜ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਗ੍ਰੰਥ ਕਰਤਾ ਲਿਖਦਾ ਹੈ :

ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਮੇਘ ਰਾਗ ॥ ਅਸਟਪਦੀਆ ॥
ਧਰਿਓ ਨ ਧੀਰ ਕਾਹੂ ਸੰਗ੍ਰਾਮਾ ਬਿਚਲੀ ਸੈਨਾ ਸਗਰੀ ॥
ਭਾਜ ਗਇਓ ਤਿਨ ਪ੍ਰਾਨ ਉਬਾਰੇ ਆਪ ਆਪਨੇ ਨਗਰੀ ॥
ਸੈਨਾ ਸਗਲ ਪਲਾਨੀ ਤਹਿ ਤੇ ਫੂਟ ਗਇਓ ਜਿਮ ਗਗਰੀ ॥
ਧਰ ਧਰ ਖਾਤ ਦੇਵ ਦਲ ਨਿਸਚਰ ਬਾਟ ਬਟੇਰਨ ਲਗਰੀ ॥੧॥
ਸਕਿਓ ਨ ਕਰ ਜੁਧ ਦੇਵਨ ਤਾ ਸੋ ਕਰਤ ਬਿਬਿਧ ਉਪਚਾਰਾ ॥
ਬਨਤ ਨ ਕੈਸਹੂ ਕੋਊ ਉਪਾਵਾ ਹਾਹਾ ਕਰਤ ਪੁਕਾਰਾ ॥
ਕਹਾ ਕੀਨ ਹੇ ਦਈ ਦੇਵਨ ਸੰਗ ਦੇਵਨ ਕਹਾ ਬਿਗਾਰਾ ॥
ਬਚੈ ਨ ਕੋਊ ਕੈਸਹੂੰ ਯਾ ਸੋ ਖਾਇ ਗਇਓ ਜਗ ਸਾਰਾ ॥੨॥
ਬਜਾਕੁਲ ਸਭੀ ਦੇਵ ਦੇਵਾਂਗਨ ਮੁਖ ਮਲੀਨ ਭਉ ਕੈਸੇ ॥
ਛੀਨ ਭਈ ਆਨਨ ਦੁਤ ਛਬਿ ਸਭ ਪੂਰਨ ਤੇ ਪਰਵਾ ਸਸਿ ਜੈਸੇ ॥
ਕਰਤ ਉਪਏ ਕੋਟੀ ਸੁਰ ਸਗਲੇ ਫੁਰਤ ਨ ਕੋਊ ਐਸੇ ॥
ਕ੍ਰਿਆ ਹੀਨ ਮੰਤ੍ਰ ਜਿਮ ਸਾਧਤ ਹੋਤ ਨ੍ਰਿਫਲ ਫਲ ਤੈਸੇ ॥੩॥
ਕੋਪਿਓ ਸਕ੍ਰ ਕਾਲ ਸਮ ਗਰਜਿਓ ਕਹਿਓ ਦੇਵ ਸਭ ਹਾਰੇ ॥
ਭਜੇ ਤਿਆਗ ਆਹਵ ਸੁਰ ਸਗਲੇ ਲੈ ਲੈ ਪਾਨ ਉਬਾਰੇ ॥
ਡਰਤ ਸਮ੍ਰ ਤੇ ਜੀਅ ਛਪਾਵਤ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਕਰ ਡਾਰੇ ॥
ਫਾਸ ਪਰੇ ਸੁਤ ਬ੍ਰਿਤ ਮਦ ਪ੍ਰਭਤਾ ਬਨਤਾ ਤਜਤ ਨ ਕਾਰੇ ॥੪॥ [105]

[105] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ,* ਪੰਨਾ 454.

ਉਕਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚ, ਜਗਿਆਸੂ ਲਈ ਨਾਮ੍ਸਿਮਰਨ, ਸੰਗਤ, ਵਾਸਨਾਵਾਂ ਤੇ ਵਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਤਿਆਗ, ਆਦਿ ਸੰਬੰਧੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾਦਾਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਗੋਚਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

9. ਮੂਲ ਭਾਵਨਾ

ਉਪਰ ਦਸੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਹੰਕਾਰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਤੋਂ ਦੂਰੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਦੇਵ ਅਤੇ ਦਾਨਵ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਖੁਆਰ ਹੋਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੰਕਾਰ/ਗਰਬ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਉਕਤ ਵਿਚਾਰ ਸੰਬੰਧੀ ਚਰਚਾ ਕਰਦਿਆਂ ਹੰਕਾਰ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਹੈ:

ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਮੇਘ ਰਾਗ ॥ ਕਬਿ ਬਾਚ ॥
ਗਰਬ ਬੁਰਾ ਨਰਕ ਕਾ ਦੁਆਰਾ ਯਾ ਤੇ ਬਚ ਕਰ ਚਲੀਐ ॥
ਗਰਬ ਘਨੇ ਘਰ ਘਾਲੇ ਮਨ ਰੇ ਗ੍ਰਬ ਕਰ ਦੋਜਖ ਰਲੀਐ ॥
ਦੇਵ ਅਦੇਵ ਗਰਬ ਕਰ ਪਚਗੇ ਗਰਬ ਕਰ ਕਬਹੂੰ ਨ ਫਲੀਐ ॥
ਨਰ ਬਪੁਰੇ ਕਿਹ ਮਾਹ ਕਹਾਵਤ ਗਰਬ ਉਤਾਰਨ ਛਲੀਐ ॥੧॥
ਸਭ ਅਉਗੁਨ ਤੇ ਗਰਬ ਗਾਖੜੋ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਨਹ ਭਾਵਤ ॥
ਗਰਬ ਗੰਜ ਹੈ ਨਾਮ ਧਨੀ ਕੋ ਗਰਬੀ ਤੁਰਤ ਪਚਾਵਤ ॥
ਜੇ ਜੇ ਗਰਬ ਕੀਨ ਹਰਿ ਸੇਤੀ ਤਾ ਕੋ ਫਲ ਅਸ ਪਾਵਤ ॥
ਰਾਜ ਤੇ ਰੰਕ ਹੋਤ ਛਿਨ ਮਾਹੀ ਮਾਨ ਮਹਤ ਖੋਹਾਵਤ ॥੨॥ [106]

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਰ ਕੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦੇਣਾ ਹੀ ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ ਮੂਲ ਭਾਵਨਾ ਕਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ, ਇਸ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ :

ਸਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਇਤਿਹਾਸ ਸੋਹਾਵਨ ਜਾ ਮੈ ਨਾਮ ਹਰਿ ਗਾਯੋ ॥
ਅਘਕ੍ਰਿਤ ਪੁੰਜ ਦਹਤ ਬਹੁ ਜਨਮਨ ਜੋ ਜਨ ਰਿਦੈ ਬਸਾਯੋ ॥ [107]

---

[106] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ,* ਪੰਨਾ 458.

[107] *ਉਹੀ,* ਪੰਨਾ 518.

ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚ ਪੁਰਾਣਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸਤਤੀ, ਗ੍ਰੰਥ-ਮਹਾਤਮ, ਆਦਿ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਉਲੇਖ ਦਰਜ ਹੈ। ਮਿਸਾਲ ਲਈ, ਗ੍ਰੰਥ-ਮਹਾਤਮ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਿਖਿਆ ਮਿਲਦਾ ਹੈ :

ਜੋ ਯਹ ਕਥਾ ਪਢੈ ਹਿਤ ਲਾਈ ॥ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਭਕਤੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਗੁਸਾਈ ॥

ਚਾਰ ਮੁਕਤਿ ਚਾਰੋ ਫਲ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ॥ ਲਹੈ ਸੂਖ ਸਭ ਜਨ ਕੋ ਸ੍ਵਾਰਥ ॥੧੫॥

ਸੰਕ੍ਰ॥ਪੁਰੰਦ੍ਰੀ॥ ਮੁਕਤਿ ਭੁਗਤਿ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਕਰਣੀ ॥ਸ੍ਰੀ ਮੰਗਲਾਚਰਣ ਭਯਹਰਣੀ॥

ਬਿਦਜਾਰਥੀ ਬਿਦਜਾ ਹਿਤ ਸੇਵੇ ॥ ਹੋਏ ਸੋ ਕਵਿ ਪੰਡਿਤ ਅਖੇਵੇ ॥੧੬॥ [108]

ਉਕਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਰੋਤਾ ਤੇ ਬਕਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਫਲਾਂ, ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦਾ ਜਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਪੌਰਾਣਿਕ ਸ਼ੈਲੀ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

---

[108] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ,* ਪੰਨਾ 710.

5. ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ

ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਇਕ ਹੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੰਜ ਅਧਿਆਇਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਗ੍ਰੰਥ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਮਾਇਆ/ਪਰਪੰਚ ਦੇ ਪਸਾਰੇ, ਉਸਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਵਰਤਾਰਿਆਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਮਾਇਆ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਹੀ ਰੂਪ ਚਿਤਰਿਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਸਰਗੁਣ ਪਸਾਰਾ ਹੀ ਮਾਇਆ ਹੈ :

ਛਾਇਆ ਰੂਪੀ ਹੋਇ ਕੈ ਬਿਚਰਤ ਸ੍ਰੀ ਗੋਪਾਲ ॥

ਆਪਹਿ ਲਛਮੀ ਬਪੁ ਧਰੇ ਜੀਅ ਜੰਤ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲ ॥੧॥[109]

ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਉਕਤ ਰੂਪੀ ਮਾਇਆ ਦੀ ਉਸਤਤੀ ਵਰਣਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ:

ਸ੍ਰੀ ਮਾਇਆ ਮੁਖਿ ਕਰੋ ਉਚਾਰ ॥

ਦਰਿਦ੍ਰ ਸਾਗਰ ਤੇ ਲੇਹੁ ਉਬਾਰ1 ॥੨॥ ਰਹਾਉ ॥

ਸ਼ਾਇਦ ਇਸੇ ਕਾਰਣ ਇਸ ਗ੍ਰੰਥ ਦਾ ਨਾਂ ਪੁਸ਼ਪਿਕਾਵਾਂ ਵਿਚ 'ਮੰਗਲਾਚਰਨ ਪੁਰਾਨ' ਲਿਖਿਆ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਆਰਾਧਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਦੇਵਤੇ, ਕਰੋੜਾਂ ਹੀ ਲਛਮੀਆਂ ਪੈਰ ਝਾੜ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਕਰੋੜਾਂ ਹੀ ਦੇਵੀਆਂ ਉਸਦੀਆਂ ਦਾਸੀਆਂ ਹਨ। ਗ੍ਰੰਥ-ਕਰਤਾ ਲਿਖਦਾ ਹੈ :

ਸੁਰ ਸਕਲ ਇੰਦ੍ਰ ਉਪਿੰਦ੍ਰ ਕੋਟਕ ਹਰਿ ਦੁਆਰ ਸੇਵ ਕਮਾਵਹੀਂ ॥

ਕੋਟ ਲਛਮੀ ਪੈਰ ਝਾਰਤ ਦਾਸ ਦਾਸ ਕਹਾਵਹੀਂ ॥

ਕੋਟ ਦੇਵੀ ਚੇਰੀ ਜਾ ਕੀ ਸੁਰ ਕੋਟ ਕੋਟ ਗੁਲਾਮ ਹੇ ॥

ਸਿਰ ਘਸਤ ਹਰਿ ਦਰ ਠਾਢ ਨਿਸਦਿਨ ਸਭ ਦੇਤ ਹਰਿਹ

ਸਲਾਮ ਹੇ ॥੧੨॥੨੮੩੩॥[110]

ਹੰਕਾਰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਭਾਉਂਦਾ। ਹੰਕਾਰ ਕਾਰਨ ਹੀ ਪਰਮਾਤਮਾ ਤੋਂ ਦੂਰੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਗ੍ਰੰਥ-ਕਰਤਾ ਇਉਂ ਲਿਖਦਾ ਹੈ :

---

[109] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ,* ਪੰਨਾ 2.

[110] *ਉਹੀ,* ਪੰਨਾ 418.

ਸਭ ਅਉਗੁਨ ਤੇ ਗਰਬ ਗਾਖੜੋ ਪ੍ਰਮੇਸੂਰ ਨਹ ਭਾਵਤ ॥

ਗਰਬ ਗੰਜ ਹੈ ਨਾਮ ਧਨੀ ਕੋ ਗਰਬੀ ਤੁਰਤ ਪਚਾਵਤ ॥

ਜੇ ਜੇ ਗਰਬ ਕੀਨ ਹਰਿ ਸੇਤੀ ਤਾ ਕੋ ਫਲ ਅਸ ਪਾਵਤ ॥

ਰਾਜ ਤੇ ਰੰਕ ਹੋਤ ਛਿਨ ਮਾਹੀ ਮਾਨ ਮਹਤ ਖੋਹਾਵਤ ॥੨॥ [111]

ਚਾਹੇ ਸੁਰ ਹੋਣ ਚਾਹੇ ਅਸੁਰ, ਜਿਹਨੇ ਵੀ ਹੰਕਾਰ ਕੀਤਾ, ਉਸਨੂੰ ਖੁਆਰ ਹੋਣਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਇੰਦਰ ਦੇਵ ਦੀ ਰਾਜ ਪਦਵੀ ਖੁਸਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਉਸਦਾ ਹੰਕਾਰ ਸੀ। ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੇ ਉਸਦਾ ਹੰਕਾਰ ਤੋੜਨ ਲਈ ਦੈਂਤ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ। ਜਦੋਂ ਇੰਦਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਗਲਤੀ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਭੁਲ ਬਖਸਾਉਣ ਲਈ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਦਰ ’ਤੇ ਗਿਆ ਤਾਂ ਭਗਤਾਂ ਦੇ ਰਖਿਅਕ ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ਉਸਦੀ ਬੇਨਤੀ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਖੁਸਿਆ ਹੋਇਆ ਰਾਜ ਉਸਨੂੰ ਵਾਪਸ ਦਿਵਾ ਦਿਤਾ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਅਸੁਰ, ਇੰਦਰ ਦਾ ਰਾਜ ਭਾਗ ਖੋਹ ਕੇ ਭੋਗ-ਵਿਲਾਸਾਂ ਵਿਚ ਖਚਿਤ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਹੰਕਾਰ ਦਾ ਧਾਰਨੀ ਬਣ ਗਿਆ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੇ ਆਪ ਉਸਨੂੰ ਹਰਾ ਕੇ ਰਾਜ ਪਦਵੀ ਤੋਂ ਹੀਣ ਕਰ ਦਿਤਾ। ਉਕਤ ਪ੍ਰਸੰਗ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਿਤਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ :

ਬਿਸਨਪਦ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਗਜ ਲੋਚਨ ॥ ਕਬਿ ਬਾਚ ॥

ਜਦ ਅਭਿਮਾਨ ਕੀਨ ਸੁਰ ਸੁਰਪਤਿ ਤਤਛਿਣ ਚੁਤ ਭਏ ਪਦਵੀ ਤੇ ॥

ਕਾਲੰਕਾ ਕੋ ਬਿਜੈ ਕਰ ਬਾਸਵ ਕੀਓ ਅਹੰਕਾਰ ਬਹੁ ਬਹੁ ਸਗਵੀ ਤੇ ॥

ਭਲੀ ਨ ਲਾਗੀ ਹਰਿ ਕੇ ਜੀਅ ਮਹਿ ਤਤਛਿਣ ਅਪਦਾ ਪੀਰ ਲਘਵੀ ਤੇ ॥

ਬੀਰਜਨਾਦ ਕਰ ਮਾਨ ਗਵਾਯੋ ਬਨ ਬਨ ਦੁਰ ਦੈਵ ਪਦਵੀ ਤੇ ॥੬॥

ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਕੰਜ ਲੋਚਨ ॥ ਖੀਨ ਭਈ ਪ੍ਰਭਤਾ ਵਡਿਆਈ ਦੀਨ ਭਏ ਸੁਖ

ਛੀਨ ਭਿਖਾਰੀ ॥

ਪਉਰਖ ਓਜ ਸਾਹਸ ਤਨ ਨਾਠਜੋ ਦੁਤ ਫੀਕੀ ਮੁਖ ਕੀ ਛਬ ਝਾਰੀ ॥

ਸੰਪਤ ਦੰਪਤ ਸਭ ਬਿਧਿ ਹੀਨੇ ਝੰਖਤ ਬੀਤਜੋ ਬਸੈ ਦੁਖਾਰੀ ॥

---

[111] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ,* ਪੰਨਾ 458.

ਲੰਪਟ ਸੇ ਬਿਛਰਤ ਭੇ ਜਤ ਕਤ ਮਾਨ ਮਹਤ ਸਭ ਖੋਏ ਗਵਾਰੀ ॥੭॥ [112]

ਉਕਤ ਪ੍ਰਸੰਗ ਤੋਂ ਇਹ ਸਿਖਿਆ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁਖ ਨੂੰ ਹੰਕਾਰ ਰਹਿਤ ਜੀਵਨ-ਸ਼ੈਲੀ ਧਾਰਨ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਥੇ ਹੀ ਬਸ ਨਹੀਂ, ਗ੍ਰੰਥ-ਕਰਤਾ ਲਿਖਦਕ ਹੈ ਕਿ ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਵਰਣਿਤ ਪ੍ਰਸੰਗ ਤਾਂ ਸ਼ੋਭਨੀਕ ਹਨ ਜੇਕਰ ਉਕਤ ਦੇ ਪੜ੍ਹਨ-ਸੁਣਨ ਨਾਲ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਨਾਮ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਬਸ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਨਾਮ, ਜਨਮ-ਜਨਮਾਂਤਰਾਂ ਦੇ ਪਾਪ ਦਾ ਨਾਸ਼ ਕਰਨਹਾਰ ਹੈ। ਗ੍ਰੰਥ-ਕਰਤਾ ਲਿਖਦਾ ਹੈ :

ਸਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਇਤਿਹਾਸ ਸੋਹਾਵਨ ਜਾ ਮੈ ਨਾਮ ਹਰਿ ਗਾਯੋ ॥

ਅਘਕ੍ਰਿਤ ਪੁੰਜ ਦਹਤ ਬਹੁ ਜਨਮਨ ਜੋ ਜਨ ਰਿਦੈ ਬਸਾਯੋ ॥ [113]

ਇਸ ਤੋਂ ਉਪਰੰਤ ਨਾਮ ਜਪਣ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਕਰਦਿਆਂ ਨਾਮ ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਨਾਲ 'ਭਵ ਤਰਤ ਸੁਹੇਲਾ', 'ਨਹ ਹੋਤ ਦੋਹੇਲਾ', 'ਊਚ ਪਦ ਭੈਲਾ', 'ਸੰਤਨ ਸੰਗ ਮੇਲਾ', 'ਨੀਚ ਤੇ ਊਚਾ', 'ਨ੍ਰਿਧਨ ਧਨ ਪਹੂਚਾ', 'ਅਮਰਾਪਦ ਸੂਚਾ', 'ਸਰਬ ਥੋਕ', ਆਦਿ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਨਾਮ ਨੂੰ ਸਮਸਤ ਕਾਇਨਾਤ ਦਾ ਆਧਾਰ ਦਸਦਿਆਂ ਇਸਦੀ ਮਹਿਮਾ ਦੀ ਅਕਥਤਾ ਨੂੰ ਇਉਂ ਬਿਆਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ :

ਨਾਮ ਕੇ ਧਾਰੇ ਖੰਡ ਵਰਭੰਡਾ ॥ ਨਾਮ ਅਧਾਰ ਦੀਪ ਨਵਖੰਡਾ ॥

ਨਾਮ ਰਤੇ ਤੇ ਭਗਤ ਅਦੰਡਾ ॥ ਨਾਮ ਰਤੇ ਤੇ ਭਗਤ ਪ੍ਰਚੰਡਾ ॥੭॥

ਨਾਮ ਰੰਗ ਰਾਂਗੇ ਹਰਿ ਜਨਾ ॥ ਨਾਮ ਰੰਗ ਰਾਗੇ ਸੁਰ ਜਨਾ ॥

ਨਾਮ ਰੰਗ ਰਾਂਗੇ ਸੰਤ ਸਜਨਾ ॥ ਨਾਮ ਰੰਗ ਗੂੜੇ ਅਤਿ ਘਨਾ ॥੮॥

ਕਹ ਲਗ ਕਥੌਂ ਹਰਿ ਨਾਮ ਵਡਾਈ ॥ ਏਕ ਜੀਹ ਕਛੁ ਕਥਨੁ ਨ ਜਾਈ ॥

ਸੇਖ ਸਾਰਦਾ ਪਾਰ ਨ ਪਾਈ ॥ ਨੇਤਿ ਨੇਤਿ ਮੁਖ ਚਾਰ ਬਤਾਈ ॥੯॥

ਨਾਮ ਪ੍ਰਭਾਵੋ ਨਾਮੀ ਨਹਿ ਜਾਨਤ ॥ ਛਾਂਕ ਰਹੇ ਨਿਜ ਨਾਮ ਪ੍ਰਨਾਮਤ ॥

ਨਿਜ ਸਿਵਰੂਪ ਮਹਿ ਮਗਨਤ ਅਘਾਨਤ ॥ ਬੇਦ ਬਿਰੰਚ ਬਿਆਸ ਮੁਖ ਠਾਨਤ ॥੧੦॥

---

[112] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ,* ਪੰਨਾ 648.

[113] *ਉਹੀ,* ਪੰਨਾ 518.

ਰਿਖ ਮੁਨ ਸਾਧ ਸੰਤ ਮੁਖ ਸੁਨਹੀ ॥ ਨਿਜ ਨਾਮਨ ਕੇ ਗੁਨ ਕਹ ਗੁਨਹੀ ॥

ਸਾਰਦ ਸੇਸ ਨਾਰਦ ਸਿਵ ਭਨਹੀ ॥ ਪਦਮਾ ਉਮਾ ਰਮਾ ਗੁਨ ਗਨਹੀ ॥੧੧॥

ਜੜ ਚਈਤਨ ਚਰ ਅਚਰਨ ਰਸਨਾ ॥ ਸਭ ਮੁਖ ਨਾਮ ਉਚਰਹੀ ਸੁਭ ਰਚਨਾ ॥

ਜੀਵ ਜੰਤ ਭਨਤ ਬਹੁ ਭਤਨਾ ॥ ਜਹ ਤਹ ਨਾਮ ਨਾਮੀ ਕੋ ਥਪਨਾ ॥੧੨॥

ਨਾਮੀ ਨਾਮ ਸੁਨਤ ਸਦ ਸੁਖੀ ॥ ਸਿਫਤ ਸਲਾਹਨ ਬਦਤ ਗੁਰ ਮੁਖੀ ॥

ਸੁਰ ਜਨ ਸੰਤ ਨਾਮ ਪ੍ਰਭ ਪੁਖੀ ॥ ਮੀਨ ਮ੍ਰਿਨਾਲ ਜਲ ਹੀ ਤੇ ਸੁਖੀ ॥੧੩॥[114]

ਉਪਰੰਤ ਨਾਮ ਸਾਧਨਾ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮੀ (ਪਰਮਾਤਮਾ) ਵਿਚ ਅਭੇਦ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਾਧਕ (ਸੰਤ) ਅਭੇਦਮਈ ਅਵਸਥਾ ਦਾ ਚਿਤ੍ਰਣ 'ਪੁਸਪ ਅਰੁ ਬਾਸ', 'ਬੀਜ ਬ੍ਰਿਛ', 'ਜਲ ਤਰੰਗ', ਆਦਿ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਿਆ ਹੈ :

ਓਤਿ ਪੋਤ ਸੰਤ ਅਰ ਨਾਮੀ ॥ ਆਪ ਆਪ ਮੈ ਪਾਰਗਰਾਮੀ ॥

ਨਾਮੀ ਨਾਮ ਉਭਯ ਮਹਮਾਮੀ ॥ ਬਿੰਬ ਪ੍ਰਤਬਿੰਬ ਨ ਭੇਦ ਭ੍ਰਮਾਮੀ ॥੧੪॥

ਪੁਸਪ ਅਰੁ ਬਾਸ ਜੀਵ ਅਰੁ ਬ੍ਰਹਮਾ ॥ ਪ੍ਰਮਾਤਮ ਆਤਮ ਕੋ ਮਰਮਾ ॥

ਬੀਜ ਬ੍ਰਿਛ ਜਲ ਤਰੰਗ ਨ ਭਰਮਾ ॥ ਪੁਰਖੁਤਮ ਪੁਨ ਤਾ ਕਰ ਮਰਮਾ ॥੧੫॥

ਤੇ੪ ਤੇ ਭਿੰਨ ਨ ਜਗ ਜਗਦੀਸਾ ॥ ਨਾਮੀ ਨਾਮ ਏਕ ਹੀ ਗਨੀਸਾ ॥

ਨਾਮ ਮਹਾਤਮ ਅਕਹ ਅਲੀਖਾ ॥ ਗਜ ਮੁਖ ਸਾਰਸੂਤੀ ਨਹੀ ਪੇਖਾ ॥੧੬॥

ਮੋ ਮਤ ਅਲਪ ਸੁਲਪ ਮਤ ਹਉਰੀ ॥ ਨਾਮ ਅਥਾਹ ਸਿੰਧ ਅਤਿ ਗਉਰੀ ॥

ਨਾਮ ਅਕਥ ਕਛੁ ਕਥ ਨ ਸਕਉਰੀ ॥ ਨੇਤਿ ਨੇਤਿ ਸਭ ਕਥਤ ਥਕਉਰੀ ॥੧੭॥[115]

ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਸੁਰਾਂ ਦਾ ਅਸੁਰਾਂ ਨਾਲ ਤੇ ਦੇਵੀ ਦਾ ਅਸੁਰਾਂ ਨਾਲ ਯੁਧ-ਚਿਤ੍ਰਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਰਬਲੋਹ ਅਤੇ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਦਾ ਯੁਧ-ਪ੍ਰਸੰਗ ਵੀ ਹੈ। ਸਰਬਲੋਹ, ਬਿਬੇਕ ਅਤੇ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ, ਅਬਿਬੇਕ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਰਜ ਹੈ :

---

[114] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ,* ਪੰਨਾ 518.

[115] *ਉਹੀ,* ਪੰਨਾ 520.

ਯਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਤੇ ਅਵਰ ਪ੍ਰਸੰਗਨ ਭਾਖੋ ਤੂ ਬਲ ਸਮਰ ਖਰੀ ॥

ਗਿਆਨ ਬਿਗਿਆਨ ਬਿਬੇਕ ਅਬਿਬੇਕ ਭਯੋ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਯਾ ਬਿਧ ਬਿਗਰੀ ॥

ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਬਿਬੇਕ ਅਬਿਬੇਕ ਸੇਨਾਨੀ ਸੁਭਟ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤ੍ਰੀ ਧੁਜਨੀ ॥

ਤਾ ਕੋ ਨਾਮ ਬਰਗ ਅਰੁ ਆਯੁਧ ਭੂਸਨ ਬਸਨ ਪ੍ਰਿਥਕ ਬਰਨੀ ॥

ਏ ਦੋ ਬਲੀ ਅਜੈ ਜਗ ਜਨੀਅਤ ਤਾਹ ਲੁਝਾਵਤ ਅਗਮ ਧਨੀ ॥

ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਬਿਬੇਕ ਸਰ ਸਾਂਧਿਓ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਅਬਿਬੇਕ ਗਨੀ ॥੫॥ [116]

ਬਿਬੇਕ ਅਤੇ ਅਬਿਬੇਕ ਦਾ ਯੁਧ ਮੁਢ ਕਦੀਮ ਤੋਂ ਚਲਿਆ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਯੁਧ-ਬਿਰਤਾਂਤ ਤਾਂ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਇਕ ਚੋਜ-ਤਮਾਸ਼ਾ ਹੈ :

ਤਾ ਤੇ ਜੁਮਲਾ ਸਮਰ ਬਿਬੇਕਾ ॥ ਤਾਸ ਰਿਪ ਚਮੂੰ ਯੁਧ ਅਬਿਬੇਕਾ ॥

ਮਚਾ ਘੋਰ ਅਸਤ੍ਰਓ ਸੰਗ੍ਰਾਮਾ ॥ ਮੰਡੇ ਯੁਧ ਜੁਝਾਰ ਰਣ ਗ੍ਰਾਮਾ ॥

ਇਨਕੇ ਰਾੜ ਕਰ ਜਗ ਉਰਝਾਨਾ ॥

ਬਿਬੇਕ ਅਬਿਬੇਕ ਕੋ ਬੈਰ ਚਿਰਾਨਾ ॥੧੫॥ [117]

ਨ ਕੋਊ ਕਾਹੂ ਮਾਰੈ ਮਰੈ ਕਉਨ ਮੂਆ॥

ਰਚਿਓ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪ੍ਰਬਲ ਏਕ ਤੇ ਬਹੁਤ ਹੂਆ॥[118]

ਨੇਕੀ-ਬਦੀ, ਬਿਬੇਕ-ਅਬਿਬੇਕ ਦਾ ਘੋਲ ਮੁਢ ਤੋਂ ਹੀ ਚਲਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ, ਉਪਰ ਦਸੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਰਬਲੋਹ ਬਿਬੇਕ ਦਾ ਅਤੇ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਅਬਿਬੇਕ ਦਾ ਲਖਾਇਕ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਪ੍ਰਚੰਡ ਬਲਵਾਨ ਵੀਰ ਹਨ। ਬਿਬੇਕ ਕੋਲ ਸਦਗੁਣਾਂ[119]

---

[116] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ,* ਪੰਨਾ 552.

[117] *ਉਹੀ,* ਪੰਨਾ 586.

[118] *ਉਹੀ,* ਪੰਨਾ 356.

[119] *ਛਤ੍ਰ ਬ੍ਰਿਤ ਸੁ ਬ੍ਰਿਤ ਬ੍ਰਿਤਨ ਦਾਨ ਮਾਨਨ ਛੀਲ ॥ ਦਇਆ ਧਰਮ ਆਚਾਰ ਨੇਮਨ ਬਿਗਯਾਨ ਸੁਕ੍ਰਿਤ ਸੁਨੀਤ ਕੀਲ ॥*
ਉਹੀ, ਪੰਨਾ 584.

ਦੀ ਫ਼ੌਜ ਹੈ ਅਤੇ ਅਬਿਬੇਕ ਕੋਲ ਅਵਗੁਣਾਂ[120] ਦੀ ਸੈਨਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਦੁਆਰਾ 'ਸੰਤ ਸੁਖ ਕਾਰਣੇ' ਯੁਧ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਗ੍ਰੰਥ-ਕਰਤਾ ਲਿਖਦਾ ਹੈ:

ਤੇ ਦੋਊ ਵੀਰ ਪ੍ਰਚੰਡ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੈ ॥

ਤੇ ਰਣ ਜੁਟੇ ਆਏ ਪਰਮ ਬਲਵਾਨ ਹੈ ॥

ਸਾਤਕ ਬਿਬੇਕ ਪ੍ਰਭ ਅਨੁਗ ਬੁਧਵਾਨ ਹੈ॥

ਅਬਿਬੇਕ ਅਸੁਰ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤ ਬਿਮਤ ਜਾਤਧਾਨ ਹੈ ॥੧॥

ਝਝੋਟੀ ॥ ਤੇਤਾਲਾ ॥ ਧੁਰਪਦ ॥ ਸਮ ਦੁਹੁਨ ਦੁਹੁਨ ਰਣ ਕਾਰਣੇ ॥

ਬਿਬੇਕ ਅਬਿਬੇਕ ਸੁਮਹਾਏ ਮਰਣ ਅਰੁ ਮਾਰਣੇ ॥

ਜੁਟੇ ਸਮਰ ਸੰਬੂਹ ਬੈਰ ਰਿਦ ਧਾਰਣੇ ॥

ਪ੍ਰੇਰੇ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਸੰਤ ਸੁਖ ਕਾਰਣੇ ॥੨॥ [121]

ਉਕਤ ਪ੍ਰਸੰਗ ਤੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁਖ ਨੂੰ ਅਵਗੁਣਾਂ ਦਾ ਤਿਆਗ ਕਰਕੇ ਸਦਗੁਣ ਧਾਰਨ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਮਨੁਖ ਕਾਮ, ਕ੍ਰੋਧ, ਲੋਭ , ਮੋਹ, ਹੰਕਾਰ, ਆਦਿ ਵਿਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਗਲਤਾਨ ਹੋ ਕੇ ਮਨੁਖਾ ਜਨਮ ਬਿਰਥਾ ਗੁਆ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਵਾਸਨਾਵਾਂ ਕਾਰਨ ਆਵਾਗਵਨ ਦੇ ਚਕਰ ਵਿਚ ਪਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚੋਂ ਚੰਗੀ ਵਾਸਨਾ (ਨਾਮ, ਆਦਿ) ਧਾਰਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮਾੜੀ ਵਾਸਨਾ (ਕਾਮ, ਹੰਕਾਰ, ਆਦਿ) ਤਿਆਗਣ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮਨੁਖ ਦੇ ਚੰਗੇ-ਮੰਦੇ ਫਲ, ਦੁਖ-ਸੁਖ, ਉਕਤ ਵਾਸਨਾਵਾਂ 'ਤੇ ਹੀ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਗ੍ਰੰਥ-ਕਰਤਾ ਲਿਖਦਾ ਹੈ :

ਦੇਵ ਅਦੇਵ ਜੇਤੇ ਜਗ ਅੰਤਰ ਬਾਸਨਾ ਕਰ ਸਭ ਦੇਹ ਕੋ ਧਾਰੈ ॥

ਜੈਸੋ ਈ ਜੈਸੀ ਭਾਵਨਾ ਹੋਤ ਹੈ ਤੈਸੋ ਈ ਤੈਸੋ ਕ੍ਰਮ ਬਿਚਾਰੈ ॥

ਬਾਸਨਾ ਹੀ ਸ੍ਵਰਗ ਲੋਕ ਦਿਖਾਵਤ ਬਾਸਨਾ ਹੀ ਲੈ ਨਰਕਹ ਡਾਰੈ ॥

---

[120] *ਹਿੰਸਾ ਕੁਮਤ ਚੋਰੀ ਅਲਜਜਾ ਬਿਭਚਾਰ ਦਾਰਿਦ੍ਰ ਸ੍ਵਾਮਿਘਾਤ ॥ ਕ੍ਰਿਤਘਨਿ ਮਿਤ੍ਰ ਦ੍ਰੋਹੀ ਰਾਜ ਦੋਖ ਈਰਖਾ ਉਚਾਟਨ ਘਾਤ ॥ ਬਸਿਕਰਨ ਆਪਦਾ ਬਿਓਗ ਕਪਟ ਅਨਾਸਊਚ ਖੇਦ ਕੁਕ੍ਰਿਪਾ ਗਿਲਾਨ ਹਾਤ ॥*

ਦੁਵਾਬਿੰਸ ਭਟ ਸਰ ਅਵਰ ਪਠਿਸਿ ਅਬਿਬੇਕ ਭਟ ਜੋਧਾ ਖਿਆਤ ॥੬॥ *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ*, ਪੰਨਾ 580.

[121] *ਉਹੀ*, ਪੰਨਾ 586.

ਬਾਸਨਾ ਹੀ ਸੁਰ ਦੇਹ ਕੋ ਧਾਰਤ ਬਾਸਨਾ ਹੀ ਬਪ ਰਾਛਸੀ ਧਾਰੈ ॥3॥ [122]

ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਕਈ ਹੋਰ ਪਖਾਂ ਤੋਂ ਮਹਤਵਪੂਰਨ ਗ੍ਰੰਥ ਹੈ। ਇਸਨੂੰ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ :

ਸਾਹਿਤਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਰਾਗਾਂ, ਛੰਦਾਂ ਤੇ ਅਲੰਕਾਰਾਂ, ਆਦਿ ਕਾਵਿ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿਚ ਪਰੋਈ ਹੋਈ ਬਾ-ਕਮਾਲ ਬੀਰ ਰਸੀ ਰਚਨਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਹ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀਆਂ ਨਿਕਟ ਸਮਕਾਲੀ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵਡਆਕਾਰੀ ਅਮੀਰ ਸਾਹਿਤਕ ਗ੍ਰੰਥ ਹੈ।

ਇਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਇਹ ਪੌਰਾਣਿਕ ਇਨਸਾਈਕਲੋਪੀਡੀਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਪੌਰਾਣਿਕ ਪਾਤਰਾਂ ਤੇ ਹਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਭਰਮਾਰ ਹੈ।

ਇਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਇਸ ਗ੍ਰੰਥ ਨੂੰ ਖੇਤਰੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦਾ ਸ਼ਬਦ-ਕੋਸ਼ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਥਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਅਸੀਂ ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀਆਂ ਪੰਕਤੀਆਂ ਦੇਖੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ :

ਦੇਸ ਦੇਸ ਕੋ ਭਾਖਾ ਯਾ ਮੈ ॥

ਏਹੋ ਸਾਵਧਾਨ ਪ੍ਰਾਨ ਅਰਥ ਗ੍ਰਾਮੈ ॥੧੭॥ [123]

ਇਸ ਗ੍ਰੰਥ ਦਾ ਮਹਤਵ ਇਸ ਪਖ ਤੋਂ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇਕ ਮਹਤਵਪੂਰਨ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਰੋਤ ਗ੍ਰੰਥ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀਆਂ ਅਹਿਮ ਘਟਨਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਵਰਣ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

---

[122] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ,* ਪੰਨਾ 450.

[123] *ਉਹੀ,* ਪੰਨਾ 710.

6. ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ ਦਾ ਧਾਰਮਿਕ ਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਮਹਤਵ

ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ ਵਡ-ਆਕਾਰੀ ਛੰਦ-ਬਧ ਰਚਨਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਪੰਜ ਅਧਿਆਇਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਬੀਰ ਰਸ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਤਾ ਹੈ। ਸਰਬਲੋਹ ਅਵਤਾਰ ਤੇ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਦੇ ਯੁਧ-ਬਿਰਤਾਂਤ ਰਾਹੀਂ ਨੇਕੀ ਤੇ ਬਦੀ ਦਾ ਟਾਕਰਾ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਨੇਕੀ ਦੀ ਜਿੱਤ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਗ੍ਰੰਥ ਸਿੱਖ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਨੂੰ ਬਦੀ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇਕ ਮਹਤਵਪੂਰਨ ਸਰੋਤ ਹੈ।

ਇਸ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਧਾਰਮਿਕ ਪੱਖ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਪੱਖ ਤੋਂ ਵੀ ਮਹਤਵਪੂਰਨ ਖੋਜ-ਸਮਗਰੀ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਹਵਾਲੇ ਪ੍ਰਮੁਖ ਤੌਰ ’ਤੇ ਮਿਲਦੇ ਹਨ :

6.1. ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਤੇ ਗੁਰੂ ਪੰਥ

ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਸਰਬਸਾਂਝੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੇ ਗੁਰੂ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਨਾਂਦੇੜ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਥਾਨ ’ਤੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਗੁਰਿਆਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਇਹ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜ ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਖ਼ਾਲਸਾ, ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਅਗਵਾਈ ਲੈ ਕੇ ਦੁਨਿਆਵੀ ਤੇ ਅਧਿਆਤਮਕ ਕਾਰਜ ਕਰੇਗਾ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਪੰਥ ਨੂੰ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ ’ਤੇ ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਆਦੇਸ਼ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਉਸਦੀ ਝਲਕ ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਿਲਦੀ ਹੈ :

ਆਪਨਪੌ ਸ੍ਰੀ ਖਾਲਸਹਿ ਦੀਨਾ ਦੁਤੀਯ ਰੂਪ ਸਤਿਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥਾ॥
ਬੋਲਨ ਸਤਿਗੁਰ ਸਬਦ ਸੰਭਾਖਨ ਨਾਮ ਗੋਬਿੰਦ ਕੀਰਤਨ ਸੰਥਾ॥
ਪਾਵਨ ਪੰਥ ਖਾਲਸਾ ਪ੍ਰਗਟਯੋ ਚਾਰ ਬਰਨ ਆਸ੍ਰਮ ਸੁਭ ਪੰਥਾ॥
ਇਨ ਕੇ ਦਰਸ ਸਤਿਗੁਰ ਕੋ ਦਰਸਨ ਬੋਲਨ ਗੁਰੂ ਸਬਦ ਗੁਰ ਗ੍ਰੰਥਾ॥
ਦਵਾਦਸ ਰੂਪ ਸਤਿਗੁਰ ਏ ਕਹੀਅਤ ਦਵਾਦਸ ਭਾਨ ਪ੍ਰਗਟ ਹਰਿ ਸੰਤਾ॥

ਪ੍ਰਤਖ ਕਲਾ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਧਣੀਛੈ ਗ੍ਰੰਥ ਪੰਥ ਖਾਲਸ ਵਰਤੰਤਾ॥[124]

ਉਕਤ ਪੰਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰੰਥ ਕਰਤਾ ਦਸ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ, ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਖ਼ਾਲਸਾ ਪੰਥ ਨੂੰ 'ਦਵਾਦਸ ਰੂਪ ਸਤਿਗੁਰ' ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ, ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਤੇ ਗੁਰੂ ਪੰਥ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤਖ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਰਤਦਾ/ਵਿਚਰਦਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹੈ।

6.2. ਗੁਰ-ਜੋਤਿ

ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ, ਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਦੋ ਰੂਪਾਂ ਵਿੱਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ : ਗੁਰੂ ਇੱਕ ਸੰਕਲਪ ਵਜੋਂ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਵਜੋਂ। ਸੰਕਲਪ ਵਜੋਂ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਦੀ ਲੋੜ, ਮਹਿਮਾ, ਆਦਿ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾ ਵਜੋਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ, ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ 'ਜੋਤਿ ਰੂਪ' ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ, ਆਦਿ; ਜਿਸਦਾ ਜ਼ਿਕਰ 'ਰਾਇ ਬਲਵੰਡ ਤੇ ਸਤੈ ਡੂਮਿ' ਨੇ ਆਪਣੀ ਵਾਰ ਵਿੱਚ ਇਉਂ ਕੀਤਾ ਹੈ :

ਜੋਤਿ ਓਹਾ ਜੁਗਤਿ ਸਾਇ ਸਹ ਕਾਇਆ ਫੇਰਿ ਪਲਟੀਐ॥[125]

ਭਟ ਕਲਸਹਾਰ ਨੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੂੰ 'ਜੋਤਿ ਰੂਪ ਹਰਿ ਆਪ' ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।[126] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਦਾ ਕਰਤਾ ਵੀ ਇਹੀ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ :

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਆਪ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਅਉਤਾਰ ਲਯੋ ਸੁਭ ਬੰਸ ਪ੍ਰਧਾਨਾ॥[127]

ਦਸਕ ਰੂਪ ਧਰ ਆਪ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਰਾਜ ਜੋਗ ਹਰਿ ਭਗਤ ਕਮਾਏ ॥੨॥[128]

ਗ੍ਰੰਥ-ਕਰਤਾ, ਹੋਰਨਾਂ ਸਿੱਖ ਸਰੋਤ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਵਾਂਗ 'ਦਸ ਗੁਰੂ-ਇਕ ਜੋਤਿ' ਸੰਬੰਧੀ ਇਉਂ ਬਿਆਨ ਕਰਦਾ ਹੈ :

ਕਰਨਧਾਰ ਸਦ ਗੁਰ ਮਮ ਕਹੀਅਤਿ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਅੰਗਦ ਧਾਰੇ ॥

ਗੁਰ ਅਮਰਦਾਸ ਪੂਰੋ ਪੁਰਸ਼ੋਤਮ ਸਤਿਸੰਗਤਿ ਗੁਰ ਪਾਰ ਉਤਾਰੇ ॥

ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਦਾਸ ਗੁਰ ਅਚਲ ਅਮਰ ਨਿਤਯ ਸੁਧਾ ਸਰੋਵਰ ਰੂਪ ਸੁਧਾਰੇ ॥

---

[124] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ*, ਪੰਨੇ 550-52.

[125] *ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ*, ਪੰਨਾ 966.

[126] *ਜੋਤਿ ਰੂਪ ਹਰਿ ਆਪਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਕਹਾਯਉ॥ ਉਹੀ*, ਪੰਨਾ 1408.

[127] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ*, ਪੰਨਾ 548.

[128] *ਉਹੀ*, ਪੰਨਾ 550.

ਗੁਰ ਅਰਜਨ ਸਬਦ ਜਹਾਜ ਗੁਰੂ ਪਦ ਪੰਕਜ ਦੈ ਸਭ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਉਧਾਰੇ ॥

ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਹਰਰਾਇ ਗੁਰੂ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸਨ ਨਿਰੰਜਨ ਅਪਰ ਅਪਾਰੇ ॥੨॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਪੁੰਨ ਸਰੂਪਾ ਸਤਿ ਸਿਵ ਰੂਪ ਅਖੰਡ ਅਜੈ ॥

ਜੁਗ ਜੁਤ ਤਾਰ ਲੀਓ ਤ੍ਰਈਲੋਕੀ ਅਸੁਰ ਛਲੈ ਪ੍ਰਭ ਨਿਤਯ ਅਬੈ ॥

ਭਯੋ ਨਿਸਤਾਰ ਤ੍ਰਾਸ ਅਸੁਰਨ ਤੇ ਭਾਰ ਲੀਓ ਗੁਰ ਜਗਤ ਸਭੈ ॥

ਸਾਹ ਗੋਬਿੰਦ ਫਤਹ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ

ਸੁਚ ਮੰਤ ਅਖਛੈ ॥੩॥ [129]

ਉਕਤ ਪੰਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਗ੍ਰੰਥ ਦਾ ਕਰਤਾ, 'ਗੁਰੂ' ਤੇ 'ਪਰਮੇਸਰ' ਨੂੰ 'ਇਕ' ਰੂਪ ਪਛਾਣਦਾ ਹੈ। *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਲੇਖ ਹੈ :

ਗੁਰ ਗੋਬਿੰਦ ਏਕ ਕਰਿ ਜਾਨੇ ॥ ਏਕ ਜੋਤ ਦੁਇ ਰੂਪ ਬਖਾਨੇ ॥

ਹਰਿ ਗੁਰ ਨਾਮ ਸਾਰ ਰਤਨ ਪਦਾਰਥ ॥ ਉਚਰਤ ਨਾਮ ਜੀਅ ਕਿਰਤਾਰਥ॥੫॥

ਸਤਿਗੁਰ ਸਰਨ ਜੀਵ ਜਦ ਆਵੈ ॥ ਆਵਾਗਉਨ ਕੋ ਤ੍ਰਾਸ ਮਿਟਾਵੈ ॥[130]

6.3. ਗੁਰ-ਵੰਸ਼ਾਵਲੀ

ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਦਸ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਵੰਸ਼ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਚ, ਜਾਤਿ, ਵਰਨ, ਕੁਲ, ਆਦਿ ਨਾਲੋਂ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਸੁਭ ਕਰਮਾਂ ਕਰਕੇ ਮਹਾਨ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਗ੍ਰੰਥ-ਕਰਤਾ ਅਨੁਸਾਰ, ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਮਨੁੱਖੀ ਜਾਮੇ ਵਿਚ ਗੁਰਮਤਿ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਕੀਤਾ, ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਕਾਰਜ ਕੀਤੇ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਮਹਿਮਾ ਹੋਈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਦਾ ਕਰਤਾ ਵੀ ਭੱਟਾਂ ਵਾਂਗ ਉਸ ਕੁਲ ਨੂੰ ਵੀ ਧੰਨ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟੇ ਹਨ। ਉਹ ਲਿਖਦਾ ਹੈ :

ਚਤੁਰ ਬੰਸ ਸਤਿਗੁਰ ਕੋ ਨੀਕਾ ॥ ਸੁਭ ਬੰਸ ਬਰਨਤ ਜਸ ਟੀਕਾ ॥

ਬੇਦੀ ਤ੍ਰੇਹਨ ਭਲੇ ਸੋਢੀ ਭਨ ॥ ਚਤੁਰਬੰਸ ਗੁਰ ਬੰਸ ਸਿਰੋਮਨ ॥੪॥...

---

[129] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ,* ਪੰਨਾ 546.

[130] *ਉਹੀ,* ਪੰਨਾ 544.

ਚਾਰ ਬੰਸ ਸੁਭ ਬੰਸ ਜਗ ਪਾਵਨ ॥ ਉਚਰਤ ਚਾਰਓ ਬੰਸ ਗੁਰ ਪਾਵਨ ॥੧੦॥

ਆਪ ਤਰਤ ਅਰੁ ਕੁਲੀ ਤਰਾਵਤ ॥ ਕਥਤ ਸੁਨਤ ਸਭਿ ਮੁਕਤਿ ਕਰਾਵਤ ॥

ਨਾਮ ਬੰਸ ਸਤਿਗੁਰ ਕੋ ਬਰਨਤ ॥ ਬੰਦਤ ਤ੍ਰੈਲੋਕ ਚਰਾਚਰ ਪ੍ਰਨਵਤ ॥੧੧॥[131]

6.4. 'ਵਾਹਿਗੁਰੂ' ਗੁਰਮੰਤਰ

ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਚ, 'ਵਾਹਿਗੁਰੂ' ਗੁਰਮੰਤਰ ਦਾ ਜਾਪ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਿਖਦੇ ਹਨ :

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਗੁਰਮੰਤਰ ਹੈ ਜਪਿ ਹਉਮੈ ਖੋਈ॥ [132]

ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਨੇ 'ਵਾਹਿਗੁਰੂ' ਗੁਰਮੰਤਰ ਨੂੰ ਚਾਰ ਅਖਰਾਂ ਵ+ਹਿ+ਗੁ+ਰੂ ਦਾ ਸਮੁੱਚ ਦੱਸਦਿਆਂ ਚਾਰੇ ਅਖਰਾਂ ਨੂੰ ਚਾਰ ਜੁਗਾਂ ਦੇ ਅਵਤਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਹ, 'ਵ' ਅਖਰ ਤੋਂ ਸਤਿਜੁਗ ਦੇ ਵਿਸ਼ਣੂ ਅਵਤਾਰ, 'ਹ' ਅਖਰ ਤੋਂ ਦੁਆਪੁਰ ਜੁਗ ਦੇ 'ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ' ਅਵਤਾਰ, 'ਰ' ਅਖਰ ਤੋਂ ਤ੍ਰੇਤਾ ਜੁਗ ਦਾ ਰਾਮ ਅਵਤਾਰ ਅਤੇ 'ਗ' ਅਖਰ ਤੋਂ ਕਲਿਜੁਗ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਅਵਤਾਰ ਹੋਣ ਦਾ ਬੋਧ ਕਰਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੌਰਾਣਿਕ ਸ਼ੈਲੀ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਦਿਆਂ ਕਲਿਜੁਗ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੂੰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਉਂਦਿਆਂ 'ਵਾਹਿਗੁਰੂ' ਦਾ ਸਰਬਕਾਲ ਵਿਆਪਕ ਹੋਣਾ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਾਇਆ ਹੈ।[133] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਉਕਤ ਭਾਵਨਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਗੋਚਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ :

ਵਹਿਗੁਰੂ ਪਦ ਅਖਛ੍ਰ ਚਾਰ ॥ ਚਾਰ ਜੁਗ ਕੋ ਜਾਪੁ ਨਿਰਧਾਰ ॥

ਕ੍ਰਿਤ ਤ੍ਰੇਤਾ ਦ੍ਵਾਪਰ ਕਲਿ ਜਾਨ ॥ ਵਾਵਾ ਹਾਹਾ ਗਗਾ ਠਾਨ ॥੧॥

---

131 *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ*, ਪੰਨਾ 546.

132 *ਵਾਰਾਂ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ,* ਵਾਰ/ਪਉੜੀ : 13/2.

133 *ਸਤਿਜੁਗ ਸਤਿਗੁਰ ਵਾਸਦੇਵ ਵਾਵਾ ਵਿਸਨਾ ਨਾਮ ਜਪਾਵੈ॥*
ਦੁਆਪਰ ਸਤਿਗੁਰ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸਨ ਹਾਹਾ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮ ਧਿਆਵੈ॥
ਤ੍ਰੇਤੇ ਸਤਿਗੁਰ ਰਾਮ ਜੀ ਰਾਰਾ ਰਾਮ ਜਪੇ ਸੁਖ ਪਾਵੈ॥
ਕਲਿਜੁਗ ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਗੋਬਿੰਦ ਗਗਾ ਗੋਵਿੰਦ ਨਾਮ ਜਪਾਵੈ॥
ਚਾਰੇ ਜਾਗੇ ਚਹੁ ਜੁਗੀ ਪੰਚਾਇਣ ਵਿਚ ਜਾਇ ਸਮਾਵੈ॥
ਚਾਰੋਂ ਅਛਰ ਇਕ ਕਰਿ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜਪ ਮੰਤ੍ਰ ਜਪਾਵੈ॥
ਜਹ ਤੇ ਉਪਜਿਆ ਫਿਰ ਤਹਾਂ ਸਮਾਵੈ॥
ਉਹੀ, ਵਾਰ/ਪਉੜੀ : 1/49.

ਰਾਰਾ ਚਤੁਰਥ ਅਖਛਰ ਚਾਰ ॥ ਵਾਸਦੇਵ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਧਾਰ ॥

ਰਾਮ ਸੁਧਾਖਜਰ ਤਾਰਕ ਸਾਰ ॥ ਚਾਰੋ ਮਿਲ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਉਚਾਰ ॥੨॥

ਸਾਰ ਮੰਤ੍ਰ ਚਾਰੋ ਕਾ ਸਾਰ ॥ ਵਹਿਗੁਰੂ ਮੰਤ੍ਰ ਨਿਰਧਾਰ ॥

ਕਲਪ ਕਲਪ ਪ੍ਰਤਿ ਅਖਛਰ ਕਹੀ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਜਾਪੇਓ ਸਹੀ ॥੩॥

ਨਿਜ ਆਤਮ ਮਹਿ ਪ੍ਰਮਾਤਮ ਦਰਸਜੋ॥ ਚਾਰ ਕਾਲਪ ਮਹਿ ਯਾ ਮੰਤ੍ਰ ਸਰਸਜੋ॥

ਸਾ ਮੰਤ੍ਰ ਪ੍ਰਭ ਖਾਲਸਹ ਦੀਨਾ ॥ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਪਦ ਪਾਵਨ ਕੀਨਾ ॥੪॥[134]

ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਵਾਂਗ *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਦਾ ਕਰਤਾ ਵੀ 'ਵਾਹਿਗੁਰੂ' ਗੁਰਮੰਤਰ, ਜੋ ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ਖ਼ਾਲਸੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਸਚ ਮੰਤ੍ਰ ਤੇ ਨਾਸ਼ ਰਹਿਤ ਲਿਖਦਾ ਹੈ :

ਸਾਹ ਗੋਬਿੰਦ ਫਤਹ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਵਾਹਿਗਰੂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸੁਚ ਮੰਤ ਅਖਛੈ ॥੩॥ [135]

6.5. ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਸੰਬੰਧੀ

ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀਆਂ, ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਨ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਲੋਕਾਈ ਨੂੰ 'ਸਤਿਨਾਮ' ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੇ ਉਸਦਾ ਉਧਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ 'ਵਾਹਿਗੁਰੂ' ਗੁਰਮੰਤਰ ਦੇਣ ਸੰਬੰਧੀ ਇਉਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ :

ਇੰਦ ਕੁਬੇਰ ਬਰੁਨ ਧਰਮ ਦੇਵਨ ਤੇ ਭੀ ਅਹੰ ਮਮੰ ਉਰਝਾਨੇ ॥

ਰਾਜਮ ਮਦ ਅਰੁ ਸ੍ਰੀ ਮਦ ਮਾਤੇ ਮੈ ਮੇਰੀ ਕਰਤੇ ਬੰਧਾਨੇ ॥

ਪ੍ਰਭਤਾ ਪਾਏ ਪਾਏ ਭਏ ਮਤਦ ਮਤ ਮਦਸਰ ਕਰ ਮਾਇਆ ਲਪਟਾਨੇ ॥

ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਤੇ ਇਤ੍ਰ ਹੋਤ ਭੇ ਅਰਧ ਉਰਧ ਮੈ ਤੇਊ ਗਲਤਾਨੇ ॥੧੨॥

ਜੇਤਕ ਪ੍ਰਭ ਸਿਰਜੇ ਦੇਵ ਦਈਤਨ ਦੇਵਦਤ ਗੋਰਖ ਯਤ ਯੰਙਮ ॥

ਤੇ ਸਭ ਆਪਨ ਬਿਭਉ ਸੰਪਦ੍ਾ ਕਰ ਹਰ ਤੇ ਯਤ੍ਰ ਭਏ ਮਤਿ ਮਧਮ ॥

ਤਬ ਪ੍ਰਭ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਪਠਏ ਜਗਤ ਉਧਾਰਨ ਪਵਨ ਸੰਙਮ ॥

---

[134] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ*, ਪੰਨਾ 546.

[135] *ਉਹੀ*, ਪੰਨਾ 486.

ਸਤਿਨਾਮ ਮਮ ਜਗਤ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਾਵਉ ਯਮ ਜਾਗਾਤ ਤੇ ਸ੍ਰਿਸਟ ਰਖੰਦਮ ॥੧੩॥

ਸ੍ਵਯੇ ॥ ਪ੍ਰਭ ਆਗਿਆ ਕਰ ਜਗ ਜੀਵਨ ਕਉ ਸਤਿਨਾਮ ਦੈ ਤਾਰ ਲੀਓ ॥

ਜੇ ਜੇ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਮਤ ਰੂਚੇ ਤੇ ਤੇ ਤਰੇ ਗੁਰਮੰਤ੍ਰ ਦੀਓ ॥

ਸਤਿਗੁਰ ਚਰਨ ਜਹਾਜ ਚੜ ਪ੍ਰਾਨੀ ਸਬਦ ਨਿਰੰਜਨ ਪਾਰ ਕੀਓ ॥

ਭਉ ਬਾਰਿਧ ਗੋ ਪਦ ਵਤ ਤਰਗੇ ਸਤਿਨਾਮ ਦ੍ਰਿੜ ਧਾਰ ਹੀਓ ॥੧੪॥ ...

ਸਤਿਨਾਮ ਉਪਦੇਸ ਦਿੜਾਯੋ ਸਤਸੰਗਤ ਸਿਖਯਨਅ ਪ੍ਰਤਿ ਦੀਨਾ ॥

ਵਾਹ ਵਾਹ ਪ੍ਰਭ ਸਿਫਤ ਸਲਾਹਨ ਗੁਰੂ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਕਰਨਾ ਬਹੁ ਕੀਨਾ ॥

ਸਤਸੰਗਤ ਪ੍ਰਤ ਦਾਨ ਦਿਵਾਯੋ ਵਾਹਗੁਰੂ ਪਦ ਬਿਮਲ ਸੁਖੀਨਾ ॥

ਸਿਖ ਮਰਾਲ ਨਾਮ ਪ੍ਰਭ ਮੁਕਤਾ ਗੁਰ ਦਾਤਾਰ ਦਾਨ ਹਰਿ ਦੀਨਾ ॥੧॥

ਤਿਨ ਕੇ ਪਗ ਲਾਗੇ ਜੇ ਜੀਆ ਤੇਤੇ ਤਰੇ ਸਨ ਕੁਟੰਬ ਸਬਾਏ ॥

ਸੁਨਤ ਕਥਤ ਕੀਰਤਨ ਅਰੁ ਜਾਪਨ ਵਾਹਗੁਰੂ ਜੇ ਮੁਖਹੁ ਅਲਾਏ ॥

ਪੁੰਨ ਰੂਪ ਪਾਵਨ ਦ੍ਰਸਨੀਅੰ ਸਾਧਸੰਗ ਮਿਲ ਗੁਰੂ ਧਿਆਏ ॥

ਦਸਕ ਰੂਪ ਧਰ ਆਪ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਰ ਰਾਜ ਜੋਗ ਹਰਿ ਭਗਤ ਕਮਾਏ ॥੨॥ [136]

6.6. ਸੰਗਤ

ਅਧਿਆਤਮ ਮਾਰਗ ਦੇ ਪਾਂਧੀ ਲਈ ਸੰਗਤ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਾਨ ਹੈ। ਵਿਚਾਰਾਧਨਿ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਸੰਗਤ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਰੇ ਜ਼ਿਕਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁਖ ਦੀ ਜਿਹੋ ਜਿਹੀ ਸੰਗਤ ਹੋਵੇਗੀ ਉਹੋ ਜਿਹੇ ਉਸਨੂੰ ਫਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਮਨੁਖ ਨੂੰ ਭਲੇ ਪੁਰਖਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਕਰਕੇ ਜੀਵਨ ਸਫਲ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਗ੍ਰੰਥ-ਕਰਤਾ ਲਿਖਦਾ ਹੈ :

ਸੰਗਤਿ ਕੀਜੈ ਸਾਧ ਕੀ ਉਪਜੈ ਆਤਮ ਗਜਾਨ ॥

ਸੰਤਨ ਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਤੇ ਭੇਟੇ ਪੁਰਖ ਪੁਰਾਨ॥1॥ [137]

---

[136] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ,* ਪੰਨਾ 550.

[137] *ਉਹੀ,* ਪੰਨੇ 421-22.

6.7. ਨਾਮ-ਸਿਮਰਨ

ਸੇਵਾ-ਸਿਮਰਨ, ਮਨੁੱਖਾ ਜੀਵਨ ਮਨੋਰਥ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਪ੍ਰਮੁਖ ਸਾਧਨ ਹਨ। ਗੁਰਮਤਿ ਅਨੁਸਾਰ, ਨਾਮ ਹੀ ਸਮਸਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਦੁੱਖਾਂ ਔਖਧ, ਮੁਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਤਾ, ਆਦਿ ਦੱਸਦਿਆਂ ਸਮਰੱਥ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਲੜ ਲੱਗਣ ਬਾਰੇ ਥਾਂ-ਥਾਂ 'ਤੇ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਸ਼ਟਪਦੀ ਵਿਚ ਨਾਮ ਦੀਆਂ ਬਰਕਤਾਂ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਵੇਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਿਸਾਲ ਲਈ, ਨਾਮ-ਸਿਮਰਨ ਨਾਲ ਜਨਮ ਮਰਨ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਹੋਣਾ। ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਲਿਖਦੇ ਹਨ :

ਪ੍ਰਭਿ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਗਰਭਿ ਨ ਬਸੈ॥[138]

ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਉਕਤ ਭਾਵਨਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਗੋਚਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ :

ਨਾਮ ਲੇਤ ਗਨਿਕਾ ਗਜ ਉਧਰੇ ਅਹਿਨਿਸ ਪਾਪਾਚਾਰੀ ॥
ਨਾਮ ਲੇਤ ਅਜਾਮਲ ਉਧਰੇ ਜਮਦੂਤ ਕਰਤ ਨਮਸਕਾਰੀ ॥
ਨਾਮ ਲੇਤ ਸੁਪਚਾਰੋ ਨਿਸਤਰੇ ਨਾਮ ਰਤੇ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ॥...
ਸਿਮਰਤ ਨਾਮ ਭਵ ਤਰਤ ਸੁਹੇਲਾ ॥ ਸਿਮਰਤ ਨਾਮ ਨਹ ਹੋਤ ਦੋਹੇਲਾ ॥
ਸਿਮਰਤ ਨਾਮ ਊਚ ਪਦ ਭੈਲਾ ॥ ਸਿਮਰਤ ਨਾਮ ਸੰਤਨ ਸੰਗ ਮੇਲਾ ॥1॥
ਨਾਮ ਪ੍ਰਤਾਪ ਨੀਚ ਤੇ ਊਚਾ ॥ ਨਾਮ ਪ੍ਰਤਾਪ ਨ੍ਰਿਧਨ ਧਨ ਪਹੂਚਾ ॥
ਨਾਮ ਪ੍ਰਤਾਪ ਨਾਮ ਸੰਗ ਰੂਚਾ ॥ ਨਾਮ ਪ੍ਰਤਾਪ ਅਮਰਾਪਦ ਸੂਚਾ ॥2॥ [139]

---

[138] *ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ,* ਪੰਨਾ 262.

[139] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ,* ਪੰਨਾ 518.

6.8. ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਖ਼ਾਲਸੇ ਦਾ ਸਰੂਪ ਤੇ ਮਹਿਮਾ

ਖ਼ਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੀ ਸਾਜਨਾ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ-ਪੰਥ ਨੂੰ ਗੁਰਿਆਈ ਦੇਣਾ, ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀਆਂ ਦੋ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਘਟਨਾਵਾਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਦੋਨੋਂ ਕਾਰਜ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥੀਂ ਆਪ ਕੀਤੇ। ਇਸ ਕਾਰਜ ਵਿੱਚ ਖ਼ਾਲਸੇ ਦੇ ਸਰੂਪ, ਸਾਜਨਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਤੇ ਮਹਿਮਾ ਬਾਬਤ ਜਾਣਨ ਦਾ ਜਤਨ ਮਾਤਰ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਆਪਣੀ ਬਾਣੀ *(ਸਵੈਯੇ ਤੇ ਖ਼ਾਲਸਾ ਮਹਿਮਾ)*, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮਕਾਲੀ ਤੇ ਦਰਬਾਰੀ ਕਵੀਆਂ (ਭਾਈ ਨੰਦ ਲਾਲ ਦੀ ਰਚਨਾ, ਕਵਿ ਸੈਨਾਪਤਿ ਦੀ *ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਸੋਭਾ)* ਤੇ *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ*, ਆਦਿ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਰੋਤਾਂ ਵਿੱਚ ਖ਼ਾਲਸੇ ਦੇ ਸਰੂਪ, ਸਿਰਜਣਾ-ਕਾਰਨ, ਰਹਿਤ ਤੇ ਮਹਿਮਾ ਆਦਿ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰਪੂਰਵਕ ਉਲੇਖ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਕਤ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੀ ਹਰ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਮੂਲ ਗੁਰਬਾਣੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੀ ਹਰ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਨੀਂਹ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ’ਤੇ ਟਿਕੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਖ਼ਾਲਸਾ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਬੀਜ ਗੁਰਬਾਣੀ ਜਾਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ’ਚੋਂ ਲਭਣ ਲਈ ਵਚਨਬਧ ਹੋਵਾਂਗੇ। ਖ਼ਾਲਸੇ ਦਾ ਸਰੂਪ, ਕਾਰਣ ਤੇ ਮਹਿਮਾ ਸੰਬੰਧੀ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ‘ਖ਼ਾਲਸਾ’ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਪਿਛੋਕੜ ਤੇ ਅਰਥ ਬਾਰੇ ਜਾਣ ਲੈਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਠੀਕ ਭਾਵ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

ਸਿੱਖ ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ ‘ਖ਼ਾਲਸਾ’ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਜੀ ਨੇ ਕੀਤੀ ਜੋ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਪੰਕਤੀ ਵਿੱਚ, *ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ* ਵਿੱਚੋਂ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਗੋਚਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ :

ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਜਨ ਭਏ ਖਾਲਸੇ ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤਿ ਜਿਹ ਜਾਨੀ॥ [140]

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਦੇ ਹੁਕਮਨਾਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ‘ਖ਼ਾਲਸਾ’ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੋਈ ਹੈ ਜੋ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਹਨ :

... ਪੂਰਬ ਕੀ ਸੰਗਤਿ ਗੁਰੂ ਕਾ ਖ਼ਾਲਸਾ ਹੋਇ॥ [141]

---

[140] *ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ*, ਪੰਨਾ 655.

[141] ਗੰਡਾ ਸਿੰਘ, (ਸੰਪਾ.), *ਹੁਕਮਨਾਮੇ*, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1967, ਪੰਨਾ 65.

... ਪਟਣ ਕੀ ਸੰਗਤਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਖ਼ਾਲਸਾ ਹੈ॥ [142]

ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ 30 ਮਾਰਚ, 1699 ਈਂ. ਨੂੰ ਖ਼ਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੀ ਸਾਜਨਾ ਕੀਤੀ[143] ਪਰ 'ਖ਼ਾਲਸਾ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਵੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਿੱਚ 'ਖ਼ਾਲਸਾ' ਕਹਿਣ ਦੀ ਪਿਰਤ ਖ਼ਾਲਸਾ ਸਾਜਨਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਸੀ।

ਭਾਈ ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ ਨੇ 'ਖ਼ਾਲਸਾ' ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਰਥ ਸ਼ੁੱਧ, ਨਿਰੋਲ, ਜੋ ਸੰਪਤੀ ਸਿੱਧੀ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇ, ਅਕਾਲੀ ਧਰਮ ਧਾਰੀ, ਨਾਨਕ ਪੰਥੀ, ਆਦਿ ਕੀਤੇ ਹਨ।[144] ਉਕਤ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਖ਼ਾਲਸੇ ਦੇ ਅਰਥ ਬੁਰਾਈਆਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਆਤਮ ਸਿਧੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਗੁਰ-ਪਰਮੇਸਰ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਖ਼ਾਲਸੇ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਗੁਰ-ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਫ਼ੋਕਟ ਰੀਤਾਂ ਤੇ ਵਹਿਮਾਂ-ਭਰਮਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦੱਸਦਿਆਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ :

ਜਾਗਤਿ ਜੋਤਿ ਜਪੈ ਨਿਸਬਾਸੁਰ ਏਕ ਬਿਨਾ ਮਨਿ ਨੈਕ ਨ ਆਨੈ॥
ਪੂਰਨ ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਤੀਤ ਸਜੈ ਬ੍ਰਤ ਗੋਰ ਮੜ੍ਹੀ ਮਠ ਭੂਲ ਨ ਮਾਨੈ॥
ਤੀਰਥ ਦਾਨ ਦਇਆ ਤਪ ਸੰਜਮ ਏਕ ਬਿਨਾ ਨਹਿ ਏਕ ਪਛਾਨੈ॥
ਪੂਰਨ ਜੋਤਿ ਜਗੈ ਘਟਿ ਮਹਿ ਤਬ ਖਾਲਸ ਤਾਹਿ ਨਖਾਲਸ ਜਾਨੈ॥ [145]

ਉਪਰ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਖ਼ਾਲਸਾ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਬੀਜ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਸਮੋਏ ਹੋਏ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ 'ਨਿਰਮਲ ਪੰਥ' ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ 'ਸੁਭ ਅਮਲਾ ਬਾਝਹੁ'[146] ਕਰਣੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਧਾਰਮਿਕ ਲੋਕ ਜਿਥੇ ਆਪ ਧਰਮ ਦੇ ਅਸਲੀ ਮਰਮ ਤੋਂ ਖੁੰਝੇ ਹੋਏ ਸਨ ਉਥੇ ਲੋਕਾਈ ਨੂੰ ਵੀ ਕੁਰਾਹੇ ਪਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਛੂਤ-ਛਾਤ, ਜਾਤ-ਪਾਤ,

---

142 ਗੰਡਾ ਸਿੰਘ, (ਸੰਪਾ.), *ਹੁਕਮਨਾਮੇ,* ਪੰਨਾ 76.

143 *The Encyclopedia of Sikhism*, (VOl. II), p. 473.

144 *ਗੁਰੁਸ਼ਬਦ ਰਤਨਾਕਰ ਮਹਾਨ ਕੋਸ਼,* ਪੰਨਾ 405.

145 *ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ,* ਪੰਨਾ 709.

146 *ਪੁਛਣ ਖੋਲਿ ਕਿਤਾਬ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਵਡਾ ਕਿ ਮੁਸਲਮਾਨੋਈ॥ ਬਾਬਾ ਆਖੇ ਹਾਜੀਆ ਸੁਭ ਅਮਲਾ ਬਾਝਹੁ ਦੋਨੋ ਰੋਈ॥*
ਵਾਰਾਂ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ, ਵਾਰ/ਪਉੜੀ : 1/33.

ਆਦਿ ਵਿਤਕਰਿਆਂ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਕੁਰੀਤੀਆਂ ਦੀ ਭਰਮਾਰ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸੰਗਤ ਤੇ ਪੰਗਤ ਵਰਗੀਆਂ ਰੀਤਾਂ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਕਰਕੇ ਜਿਥੇ ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਰੱਬੀ ਅਨੁਭਵ ਨੂੰ ਮਾਨਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਉਥੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ਼-ਨਾਲ਼ *ਰਾਜੇ ਸੀਹ ਮੁਕਦਮ ਕੁਤੇ*[147] ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ *ਜੇ ਜੀਵੈ ਪਤਿ ਲਥੀ ਜਾਇ॥ ਸਭ ਹਰਾਮ ਜੇਤਾ ਕਿਛੁ ਖਾਇ॥*[148] ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਰਾਜਸੀ ਅਨਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਵਾਜ਼ ਉਠਾਉਣ ਅਤੇ ਗੈਰਤ ਵਾਲੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ, ਅਧਿਆਤਮਕਤਾ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕਤਾ ਦੇ ਸੁਮੇਲ ਰਾਹੀਂ ਜੀਵਨ ਸਫਲ ਕਰਨ ਦੀ ਲਖਾਇਕ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੋਤਿ ਨੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ-ਰੂਪ ਵਿੱਚ 'ਨਿਰਮਲ ਪੰਥ' ਨੂੰ 'ਖ਼ਾਲਸਾ ਪੰਥ' ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੰਸਥਾਗਤ ਰੂਪ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਉਹੀ ਸੰਗਤ, ਖ਼ਾਲਸਾ ਬਣ ਗਿਆ। ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ, ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਦੂਜਾ ਇਉਂ ਲਿਖਦਾ ਹੈ :

ਗੁਰ ਸੰਗਤਿ ਕੀਨੀ ਖਾਲਸਾ ਮਨਮੁਖੀ ਦੁਹੇਲਾ॥ [149]

ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੧੦ ਦਾ ਕਰਤਾ ਵੀ ਇਸੇ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰੋੜ੍ਹਤਾ ਕਰਦਾ ਹੈ :

ਜਹਾਂ ਜਹਾਂ ਸੰਗਤ ਗੁਰ ਪਯਾਰੀ ॥

ਭਈ ਖਾਲਸਾ ਸਰਬ ਸੁ ਸਾਰੀ॥ [150]

'ਖ਼ਾਲਸਾ', ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਕਿਰਤ (creation) ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ-ਮਨੋਰਥ ਬਾਰੇ ਜਾਣਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। 'ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ' ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ-ਮਨੋਰਥ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਹੈ :

ਯਹੀ ਕਾਜ ਧਰਾ ਹਮ ਜਨਮੰ॥ ਸਮਝ ਲੇਹੁ ਸਾਧੂ ਸਭ ਮਨਮੰ॥

ਧਰਮ ਚਲਾਵਨ ਸੰਤ ਉਬਾਰਨ॥ ਦੁਸਟ ਸਭਨ ਕੋ ਮੂਲ ਉਪਾਰਿਨ॥ [151]

---

147 *ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ,* ਪੰਨਾ 1288.

148 *ਉਹੀ,* ਪੰਨਾ 142.

149 *ਵਾਰ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ,* ਵਾਰ/ਪਉੜੀ : 41/1.

150 ਸੁਖਾ ਸਿੰਘ, *ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੧੦,* (ਸੰਪਾ.), ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਕੌਰ ਜੱਗੀ, ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ, ਪਟਿਆਲਾ, 1989, ਪੰਨਾ 171.

151 *ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ,* ਅਧਿਆਇ/ਬੰਦ : 6/43.

ਉਕਤ ਪੰਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਮਨੋਰਥ ਧਰਮ ਚਲਾਵਨ, ਸੰਤ ਉਬਾਰਨ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੇ ਦੋਖੀਆਂ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਲਈ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਯੁੱਧ ਲੜੇ, ਬੀਰ ਰਸੀ ਬਾਣੀ-ਰਚਨਾ ਕੀਤੀ, ਆਪਣਾ ਸਰਬੰਸ ਵਾਰਿਆ ਅਤੇ ਖ਼ਾਲਸਾ ਸਿਰਜਣਾ ਕੀਤੀ।

ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਰੋਤ ਅਨੁਸਾਰ, ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਮਸੰਦ ਪ੍ਰਥਾ ਨੂੰ ਸਮਾਪਤ ਕਰਕੇ ਖ਼ਾਲਸਾ ਸਿਰਜਣਾ ਕੀਤੀ। *ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸੋਭਾ* ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ :

ਤੁਮੋ ਖਾਲਸਾ ਕਿਆ ਮਤਿ ਧਾਰਾ॥ ਸੋ ਬਿਧਿ ਕਹੀਐ ਸੋਚ ਬਿਚਾਰਾ॥
ਤਬ ਸਿਖਨ ਯਹ ਬਾਤ ਬਤਾਈ॥ ਸਤਿਗੁਰ ਪੁਰਖ ਮਹਾ ਸੁਖਦਾਈ॥
ਆਗੈ ਜਿਨ ਕੈ ਨਾਇਬ ਹੋਤੇ॥ ਨਾਵ ਮਸੰਦ ਸਗਲ ਥੇ ਜੇਤੇ॥
ਦੋਹਰਾ॥ ਸੋ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀਏ ਦੂਰ ਸਭ ਪਰਮ ਜੋਤਿ ਨਿਜ ਧਾਰਿ॥
ਸਗਲ ਸਿਖ ਭਏ ਖਾਲਸਾ ਸੁਨੀਐ ਸਾਚ ਬਿਚਾਰ॥[152]

ਪਰੰਤੂ *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿੱਚ, ਖ਼ਾਲਸਾ ਸਾਜਨਾ ਦੇ ਦੋ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਨ ਜੋ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸਤਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਗੋਚਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ :

ਜੇ ਜੇ ਅਸੁਰ ਪ੍ਰਭ ਸੰਤਨ ਦ੍ਰੋਹੀ ਹਰਿ ਮਾਰਗ ਮੇ ਬਿਘਨ ਕਰੰਤੇ ॥...
ਸੁਧ ਸੁਧਾਰ ਬਰਨ ਆਸ੍ਰਮ ਕਉ ਮਥ ਕਰ ਤਤ ਖਾਲਸੇ ਮੰਤੇ ॥੩॥[153]

ਉਕਤ ਸਤਰਾਂ 'ਚੋਂ ਪਹਿਲਾ ਕਾਰਨ, ਪ੍ਰਭੂ-ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਅਧਿਆਤਮ ਮਾਰਗ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਸੁਰਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਣਾ ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਵਰਣ-ਵੰਡ ਦੀ ਕਾਣੀ-ਵੰਡ ਨੂੰ ਸਮਾਪਤ ਕਰਕੇ ਸਮਾਜਿਕ ਬਰਾਬਰੀ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ, ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਸੋਭਾ ਵਿੱਚੋਂ ਵੀ ਉਕਤ ਭਾਵਨਾ ਉਜਾਗਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ :

ਕਲ ਮੈ ਕਰਨਹਾਰ ਨਿਰੰਕਾਰ ਕਲਾਧਾਰ ਜਗਤ ਉਧਾਰਬੇ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਆਯੋ ਹੈ।
ਅਸੁਰ ਸੰਘਾਰਬੇ ਕੋ ਦੁਰਜਨ ਕੋ ਮਾਰਬੇ ਕੋ ਸੰਕਟ ਨਿਵਾਰਬੇ ਕੋ ਖਾਲਸਾ ਬਨਾਯੋ ਹੈ।[154]

---

152 ਕਵੀ ਸੈਨਾਪਤਿ, *ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸੋਭਾ*, ਪੰਨਾ 45.

153 *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ*, ਪੰਨਾ 495.

154 ਕਵੀ ਸੈਨਾਪਤਿ, *ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸੋਭਾ*, ਪੰਨਾ 17.

ਕਿਉਂਕਿ ਖ਼ਾਲਸਾ ਪੰਥ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਤਿ ਜਾਂ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣਾ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਖ਼ਾਲਸਾ ਸਿਰਜਣਾ ਰਾਹੀਂ ਸਮਾਜ ਤੇ ਮਨੁੱਖ ਵਿੱਚੋਂ ਦਵੈਤ ਭਾਵ ਤੇ ਅਸੁਰ ਵਿਰਤੀਆਂ ਦਾ ਨਾਸ਼ ਹੋ ਗਿਆ। *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿੱਚ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਇਉਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ :

ਪੰਥ ਖਾਲਸਾ ਭਯੋ ਪੁਨੀਤਾ ਪ੍ਰਭ ਆਗਿਆ ਕਰ ਉਦਿਤ ਭਏ ॥

ਮਿਟਿਓ ਦੁਵੈਤ ਜਗਤ ਉਪਾਧਿਨ ਅਸੁਰ ਮਲੇਛ ਸਨ ਮੂਲ ਗਏ॥ [155]

ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਵਿਤਕਰੇ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਜ-ਅਧਾਰਿਤ ਕਾਣੀ-ਵੰਡ ਨੂੰ ਨਕਾਰਿਆ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ 'ਪੰਥ' ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਦਿਵਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ਼-ਨਾਲ਼ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਅਤੇ ਅਨਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਜੂਝਣ ਲਈ ਸ਼ਸਤਰਧਾਰੀ ਹੋਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਣਾਇਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ 'ਉਪਦੇਸ ਚਹੁ ਵਰਨਾ ਕਉ ਸਾਝਾ' ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਖ਼ਾਲਸਾ ਸਿਰਜਣਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਮਲੀ ਜਾਮਾ ਪਹਿਨਾਇਆ। *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ :

ਪਾਵਨ ਪੰਥ ਖਾਲਸਾ ਪ੍ਰਗਟਜੋ ਚਾਰ ਬਰਨ ਆਸ੍ਰਮ ਸੁਭ ਪੰਥਾ ॥੧॥ [156]

ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ 1699 ਈ. ਵੈਸਾਖੀ ਵਾਲੇ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤਾ। ਦੂਰੋਂ ਨੇੜਿਓਂ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਗੁਰ-ਉਪਦੇਸ਼ ਸੁਣਨ ਲਈ ਪੁਜੀਆਂ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਭਰੇ ਪੰਡਾਲ ਵਿੱਚ ਨੰਗੀ ਤਲਵਾਰ ਲੈ ਕੇ 'ਜਉ ਤਉ ਪ੍ਰੇਮ ਖੇਲਣ ਕਾ ਚਾਉ॥ ਸਿਰਿ ਧਰਿ ਤਲੀ ਗਲੀ ਮੇਰੀ ਆਉ॥', ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਮੁੱਖਵਚਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤ ਕਰਦਿਆਂ ਇੱਕ ਸੀਸ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਗੁਰੂ ਦੁਆਰਾ ਸੀਸ ਦੀ ਮੰਗ ਬਾਰੇ ਸੁਣਦਿਆਂ ਹੀ ਪੰਡਾਲ ਵਿੱਚ ਸੰਨਾਟਾ ਛਾ ਗਿਆ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਆਪਣੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ। ਇੱਕ ਸਿੱਖ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਸੀਸ ਭੇਟ ਕਰਨ

---

[155] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ,* ਪੰਨਾ 550.

[156] *ਉਹੀ*

ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਤੰਬੂ ਵਿੱਚ ਲੈ ਗਏ ਅਤੇ ਕੁਝ ਦੇਰ ਪਿੱਛੋਂ ਇੱਕਲੇ ਲਹੂ ਨਾਲ ਭਿੱਜੀ ਤਲਵਾਰ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ ਪੰਡਾਲ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਆ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੁਬਾਰਾ ਸੀਸ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਪੰਡਾਲ ਵਿੱਚ ਹਾਹਾਕਾਰ ਮਚ ਗਈ, ਕਈ ਡੋਲ ਗਏ ਪਰ ਇੱਕ ਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੱਖ ਉਠਿਆ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਚਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਸੀਸ ਰਖ ਦਿੱਤਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਵਾਰੀ-ਵਾਰੀ ਪੰਜ ਸੀਸਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਅਤੇ 'ਖੰਨਿਅਹੁ ਤਿਖੀ' ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਮਾਰਗ 'ਤੇ ਚਲਣ ਵਾਲੇ ਗੁਰੂ ਦੇ ਪੰਜ ਸਿੱਖ 'ਤਨ ਮਨ ਧਨ ਸਭ ਸਉਪ ਗੁਰ ਕਉ' ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਏ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸੀਸ ਭੇਟ ਕੀਤੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਹਿਲਾ, ਦਯਾ ਸਿੰਘ ਜੋ ਲਾਹੌਰ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਖੱਤ੍ਰੀ ਜਾਤਿ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੀ। ਦੂਜਾ, ਮੁਹਕਮ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਕਾ ਵਾਸੀ ਅਤੇ ਛੀਂਬੇ ਜਾਤਿ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੀ। ਤੀਜਾ, ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਹਸਤਨਾਪੁਰ ਦਾ ਜਾਟ ਸੀ। ਚੌਥਾ, ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਬਿਦਰ ਦਾ ਨਾਈ ਜਾਤਿ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਰੱਖਦਾ ਸੀ। ਪੰਜਵਾਂ, ਭਾਈ ਹਿੰਮਤ ਸਿੰਘ ਜਗਨਨਾਥਪੁਰੀ ਦਾ ਝੀਵਰ ਜਾਤਿ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੀ।

ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਉਕਤ ਕੌਤਕ ਦੇਖ ਕੇ ਸਭ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਗਏ। ਹੁਣ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਪੰਜਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਤੰਬੂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਲਿਆ ਕੇ ਸੰਗਤ ਦੇ ਸਨਮੁਖ ਕੀਤਾ। ਉਪਰੰਤ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਪੰਜ ਬਾਣੀਆਂ (ਜਪੁ, ਜਾਪੁ, ਸਵੈਯੇ, ਚੌਪਈ ਤੇ ਅਨੰਦ ਸਾਹਿਬ) ਦਾ ਪਾਠ ਕਰਦਿਆਂ ਖੰਡੇ ਬਾਟੇ ਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ। ਮਾਤਾ ਸਾਹਿਬ ਕੌਰ ਨੇ ਬਾਟੇ ਵਿਚਲੇ ਜਲ ਵਿੱਚ ਪਤਾਸੇ ਪਾਏ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤਿਆਰ ਹੋਣ 'ਤੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵਾਰੀ-ਵਾਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾ ਕੇ 'ਪੰਜ ਪਿਆਰਿਆਂ' ਦੀ ਉਪਾਧੀ ਬਖਸ਼ਿਸ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਾਤਿ, ਕੁਲ, ਕਰਮ ਸਭ ਨਾਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਖ਼ਾਲਸੇ ਦਾ ਪਿਤਾ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਸਾਹਿਬ ਕੌਰ ਨੂੰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖ਼ਾਲਸਾ, ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਾਦੀ ਪੁੱਤਰ ਹੈ। *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿੱਚ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਪ੍ਰਤੀਕਾਤਮਕ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ :

ਮਾਤ ਭਗਵਤੀ ਪਿਤਾ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਗੋਦ ਲੀਓ ਦੈ ਖਾਸ ਪਲੀ॥ [157]

[157] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ*, ਪੰਨਾ 550.

ਪੰਜ ਪਿਆਰਿਆਂ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਉਣ ਉਪਰੰਤ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਪੰਜ ਪਿਆਰਿਆਂ ਤੋਂ ਆਪ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਿਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨੇ 'ਆਪੇ ਗੁਰ ਚੇਲਾ' ਬਣਕੇ ਪੰਜ ਪਿਆਰਿਆਂ ਨੂੰ ਪੰਥ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਸੌਂਪੀ।

ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਚਾਰ ਸ਼ਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚਾ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਸ਼ਰਧਾ ਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਚਾਰੇ ਸ਼ਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪਿਆਰੇ ਪੁਤਰ ਸਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਚ ਪ੍ਰਧਾਨੀ ਖ਼ਾਲਸੇ ਨੂੰ ਹੀ ਸਤਿਗੁਰ ਪੂਰਾ ਕਹਿ ਕੇ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿੱਚ, ਇਉਂ ਜ਼ਿਕਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ :

ਸ੍ਰੀ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਫਤਹ ਸਿੰਘ ਜੋਰਾਵਰ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਿਏ ॥
ਪੰਚਮ ਖਾਲਸਾ ਸਤਿਗੁਰ ਪੂਰਾ ਜਿਨ ਏ ਪੰਥ ਸੁਪੰਥ ਪ੍ਰਗਟਏ ॥੬॥ [158]

ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਖ਼ਾਲਸੇ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਰੂਪ/ਦਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਆਪਣੇ 'ਵਚਨ' ਦੱਸਦਿਆਂ ਖ਼ਾਲਸੇ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਤਾਬਿਆ ਸੇਵਾ ਬਖਸ਼ੀ। *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿੱਚ, ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਤੇ ਗੁਰੂ ਪੰਥ ਸੰਬੰਧੀ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਸਹਿਤ ਇਉਂ ਜ਼ਿਕਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ :

ਸਤਿਗੁਰ ਆਪਨਪੋ ਖਾਲਸੇ ਦੀਨਾ ਦੁਤੀਆ ਰੂਪ ਸਤਿਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥਾ ॥
ਬੋਲਨ ਸਤਿਗੁਰ ਸਬਦ ਸੰਭਾਖਨ ਨਾਮ ਗੁਬਿੰਦ ਕੀਰਤਨ ਸੰਥਾ ॥
ਗੁਨਾਨਬਾਦ ਪੁਨ ਸਿਫਤ ਸਲਾਹਨ ਉਠਤ ਬੈਠਤ ਸੈਨ ਕਰੰਥਾ ॥
ਪਾਵਨ ਪੰਥ ਖਾਲਸਾ ਪ੍ਰਗਟਜੋ ਚਾਰ ਬਰਨ ਆਸ੍ਰਮ ਸੁਭ ਪੰਥਾ ॥੧॥
ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਇਨ ਕੇ ਦਰਸ ਸਤਿਗੁਰ ਕੋ ਦਰਸਨ ਬੋਲਨ ਗੁਰੂ ਸਬਦ ਗੁਰ ਗ੍ਰੰਥਾ ॥
ਦੁਆਦਸ ਰੂਪ ਸਤਿਗੁਰ ਏ ਕਹੀਅਤਿ ਦ੍ਵਾਦਸ ਭਾਨ ਪ੍ਰਗਟੇ ਹਰਿ ਸੰਤਾ ॥
ਪਰਤਖਜ ਕਲਾ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਧਣੀਛੈ ਗ੍ਰੰਥ ਪੰਥ ਖਾਲਸਾ ਵਰਤੰਤਾ ॥
ਦਾਸ ਗੋਬਿੰਦ ਫਤਹ ਸਤਿਗੁਰ ਕੋ ਖਾਲਸਾ ਗ੍ਰੰਥ ਗੁਰ ਰੂਪ ਬਦੰਤਾ ॥੨॥ [159]

---

[158] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ,* ਪੰਨਾ 550.

[159] *ਉਹੀ,* ਪੰਨੇ 550-52.

ਉਕਤ ਪੰਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰੰਥ ਕਰਤਾ ਦਸ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ, ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਖ਼ਾਲਸਾ ਪੰਥ ਨੂੰ 'ਦਵਾਦਸ ਰੂਪ ਸਤਿਗੁਰ' ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ, ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਤੇ ਗੁਰੂ ਪੰਥ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤਖ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਰਤਦਾ/ਵਿਚਰਦਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਭਾਈ ਨੰਦ ਲਾਲ ਦੀ ਰਚਨਾ ਵਿੱਚੋਂ ਵੀ ਇਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।[160]

ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿੱਚ, ਖ਼ਾਲਸੇ ਨੂੰ 'ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ' ਕੀ ਫੌਜ ਕਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਦੈਵੀ ਮੌਜ ਵਿੱਚੋਂ ਪ੍ਰਗਟਿਆ ਹੈ। ਪਰਮ ਜੋਤਿ ਕਾਲ ਵਿੱਚ, ਗੁਰੂ-ਮਾਧਿਅਮ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਵਾਹਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸੰਸਥਾਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰਮ ਹਸਤੀ ਦੀ ਹਲਤਮੁਖੀ ਪ੍ਰਭੁਤਾ ਦਾ ਗੁਣ ਖ਼ਾਲਸੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ :

ਖਾਲਸੋ ਮੇਰੋ ਰੂਪ ਹੈ ਖਾਸ ॥ ਖਾਲਸਾ ਮਾਹ ਹਉ ਕਰਉ ਨਿਵਾਸ ॥ [161]

ਖ਼ਾਲਸਾ, ਦੈਵੀ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਦਾ ਸੂਚਕ ਹੈ। ਖ਼ਾਲਸਾ, ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ (ਪਰਮਾਤਮਾ) ਦੀ ਫੌਜ ਹੈ ਜੋ ਗੁਰੂ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਜਾਂ ਰਹਿਤ ਵਿੱਚ ਪਰਪੱਕ ਹੈ। ਫ਼ੌਜ ਦਾ ਕਾਰਜ ਸੁਰਖਿਆ ਲਈ ਜੰਗ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜੋ ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ, ਦੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਕਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ, ਆਤਮ ਸਿੱਧੀ ਲਈ ਸਵੈ ਨਾਲ, ਵਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਅਤੇ ਦੂਜੀ, ਸਰਬਤ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ ਜ਼ਬਰ-ਜ਼ੁਲਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ। ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਵਰਣਿਤ ਜੰਗਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼, ਕਿਸੇ ਨਿੱਜੀ ਰਾਜ ਦੀ ਸਥਾਪਤੀ ਲਈ ਨਾ ਹੋ ਕੇ ਲੋਕ ਰਾਜ ਅਰਥਾਤ ਸਮੁੱਚੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਲਈ ਸਮਾਨ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਰਨਾ ਸੀ।

ਖ਼ਾਲਸਾ, ਅਨਿਆਂ ਤੇ ਅਤਿਆਚਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਆਪ ਲੜਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਜ਼ਬਰ-ਜ਼ੁਲਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜੂਝਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਦਾ ਹੈ। ਉਹ,ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਸਤਿਨਾਮ ਦਾ ਜਾਪ ਕਰਕੇ ਆਪ ਸਾਰੇ ਭਰਮਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋ ਕੇ ਆਤਮ ਸਿੱਧੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ

---

[160] *ਦੋਹਾ ॥ ਤੀਨ ਰੂਪ ਹੈ ਮੋਹਿ ਕੇ ਸੁਣਹੁ ਨੰਦ ਚਿਤ ਲਾਇ॥*
ਨਿਰਗੁਣ ਸਰਗੁਣ ਗੁਰਸਬਦ ਹੈ ਕਹੇ ਤੋਹਿ ਸਮਝਾਇ॥
ਭਾਈ ਨੰਦ ਲਾਲ ਗ੍ਰੰਥਾਵਲੀ, (ਸੰਪਾ.) ਗੰਡਾ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2000, ਪੰਨੇ 186-87.

[161] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ,* ਪੰਨਾ 568.

ਅਧਿਆਤਮ ਮਾਰਗ 'ਤੇ ਚਲ ਕੇ ਜੀਵਨ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾਮ/ਭਗਤੀ ਹੀ ਕਲਯੁਗ ਵਿੱਚ, ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਾਧਨ ਹੈ :

ਸਕਲ ਭ੍ਰਮ ਪਰਹਰ ਕਰ ਹਰਿ ਜਨ ਸਤਿਨਾਮ ਸੁਚ ਮੰਤ੍ਰ ਭਲੀ ॥

ਆਪ ਜਪਤ ਅਰੁ ਜਗਤ ਜਪਾਵਤ ਭਗਤ ਸਿਰੋਮਨ ਮਾਂਹ ਕਲੀ ॥੭॥ [162]

ਖ਼ਾਲਸਾ, ਦੈਵੀ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਨ ਕਰਕੇ ਦੈਵੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਬਰਾਬਰੀ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਬਤ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖ਼ਾਲਸਾ, ਸਿੱਖ ਅਧਿਆਤਮ ਮਾਰਗ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਦਾ ਬੋਧਕ ਹੈ। ਇਸ ਅਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਪਰਮਾਤਮਾ, ਗੁਰੂ ਤੇ ਖ਼ਾਲਸੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਭੇਦ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ। *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਦੀਆਂ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਪੰਕਤੀਆਂ ਇਸੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ :

ਪ੍ਰਭ ਮੈ ਮੋ ਮੈ ਤਾਸ ਮੈ ਰੰਚਕ ਨਾਹਨ ਭੇਵ॥ [163]

ਉਕਤ ਅਵਸਥਾ-ਧਾਰਕ ਖ਼ਾਲਸਾ ਵੀ ਗੁਰੂ ਵਾਂਗ ਸਿਰਜਣਾਤਮਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਧਾਰਨੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਦਾਤਾਰ, ਰਖਿਅਕ, ਕ੍ਰਿਪਾਲੂ ਰੂਪ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਬਾਬਤ *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਦਾ ਕਰਤਾ, ਇਉਂ ਲਿਖਦਾ ਹੈ :

ਖਾਲਸੇ ਕੋ ਪਰਸਾਦਿ ਕਰ ਸੁਤ ਬਿਤ ਕੋਸ ਭੰਡਾਰ ॥

ਰਾਜ ਮਾਲ ਸਾਦਨ ਸਕਲ ਪੁਤ੍ਰ ਕਲਿਤ੍ਰ ਬਿਵਹਾਰ ॥੧॥

ਲਸਕਰ ਨੇਬ ਖਵਾਸ ਬ੍ਰਿਤ ਅਨੁਚਰ ਦਾਸੀ ਦਾਸ ॥

ਮਿਤ੍ਰ ਕੁਟੰਬ ਧਨ ਭਵਨ ਮਮ ਸਮ੍ਰਿਧ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰ ਤਾਸ ॥੨॥

ਗ੍ਰਿਮਬਾਰੀ ਅਰੁ ਸਾਹਿਬੀ ਤਨ ਮਨ ਪਿੰਡ ਪ੍ਰਾਣ ॥

ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਖਾਲਸੇ ਕਰ ਮਿਲਜੋ ਦਾਨ ਮਾਨ ਸਨੇਮਾਨ ॥੩॥ [164]

ਉਕਤ ਪੰਕਤੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਖ਼ਾਲਸੇ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਨਾਲ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਸਮਸਤ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸੰਭਵ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਖ਼ਾਲਸੇ ਦੀ, ਦੈਵੀ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣਾਂ

---

[162] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ*, ਪੰਨਾ 550.

[163] *ਉਹੀ*, ਪੰਨਾ 570.

[164] *ਉਹੀ*

ਜਜਨ ਭਜਨ, ਪੂਜਣਯੋਗ, ਮੁਕਤਿ ਰੂਪ, ਆਦਿ ਰਾਹੀਂ ਉਸਦੀ ਮਹਿਮਾ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ :

ਮੇਰੋ ਇਸਟ ਅਰ ਨੇਸਠਾ ਖਾਲਸਾ ਪੂਜਨ ਧਿਆਨ ॥

ਦਰਸਨ ਪਰਸਨ ਖਾਲਸਾ ਮੁਕਤਿ ਰੂਪ ਸਤ ਜਾਨ ॥੮॥ [165]

ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿੱਚ ਖ਼ਾਲਸੇ ਦੇ ਗੁਣ ਤੇ ਮਹਿਮਾ ਬਾਰੇ ਵਿਸਤਾਰਪੂਰਵਕ ਉਲੇਖ ਦਰਜ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਖ਼ਾਲਸੇ ਦੇ ਦਇਆਵਾਨ, ਦਾਨੀ, ਛਮਾ, ਰਹਿਤਵਾਨ, ਸੀਲ, ਸੁੱਚ, ਸੱਚਾ, ਸਾਧਨਾ ਨੂੰ ਸਿੱਧ (ਪੂਰਾ) ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਸੰਤ ਤੇ ਸਿਪਾਹੀ ਦਸ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਗੁਣ ਦੱਸੇ ਹਨ।[166] ਇਸਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਖ਼ਾਲਸੇ ਨੂੰ ਗਿਆਨਵਾਨ, ਰਾਜਜੋਗੇਸ਼ਵਰ, ਇੱਕ ਦਾ ਉਪਾਸ਼ਕ, ਜੁਝਾਰੂ, ਤਿਆਗੀ, ਹਠੀ ਤੇ ਧਰਤੀ ਦਾ ਮਾਲਕ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਖ਼ਾਲਸੇ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਚਿਤਰਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਥੇ ਦਸ ਔਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਗਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਹੈ। ਬਿਰੋਧ, ਹਿੰਸਾ, ਹੰਕਾਰ, ਆਲਸ, ਕੰਜੂਸਪੁਣਾ, ਮੂਰਖਪੁਣਾ, ਕੁਚਿਲਤਾ, ਆਦਿ ਔਗੁਣਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਹੈ :

ਤਿਆਗੀ ਦਸ ਬਿਰੋਧ ਮਤ ਸਾਧਨ ਹਿੰਸਾ ਹੰਕਾਰ ਆਲਸ ਕ੍ਰਿਪਨਤ ਅਪ੍ਰਮਾਨੰ ॥

ਕਠੋਰਤਾ ਜੜਤਾ ਕੁਚੀਲਤਾ ਅਸਊਚ ਕਲਮਾਸ ਅਭਗਤ ਮਾਨੰ ॥ [167]

ਉਪਰ ਦੱਸੀ ਰਹਿਤ ਦਾ ਧਾਰਨੀ ਹੀ 'ਖ਼ਾਲਸ' ਪਦ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਨਿਰੰਕਾਰ ਦਾ ਰੂਪ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ :

ਦਸ ਗ੍ਰਾਹੀ ਦਸ ਤਿਆਗੀ ਐਸੋ ਤਾਹਿ ਖਾਲਸਾ ਕਥਤ ਸੁਜਾਨੰ ॥

ਐਸੋ ਖਾਲਸਾ ਖਾਲਸ ਪਦ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਨਿੰਰਾਕਾਰੀ ਸ੍ਵਿਰੂਪ ਮਹਾਨੰ ॥੭॥ [168]

---

165 *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ*, ਪੰਨਾ 570.

166 *ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਉਪਦੇਸ ਸਿਖਨ ਪ੍ਰਤ ਭਾਸਨ ਮੁਦ੍ਰਾ ਤੈ ਕਛ ਕੇਸ ਕ੍ਰਿਪਾਨੰ॥*

ਤਾ ਕੀ ਰਹਨ ਸ੍ਰਤਿ ਉਕਤੀ ਭਾਖਤ ਦਸ ਗ੍ਰਾਹੀ ਖਾਲਸਾ ਪ੍ਰਧਾਨੰ॥

ਦਯਾ ਦਾਨ ਛਮਾ ਸਨਾਨੰ ਸੀਲ ਸੁਚ ਸਤ ਸੰਭਾਸਨ॥

ਸਾਧਨ ਸਿਧ ਸੂਰ ਭਗਤਿ ਮਾਨੰ ਦਸ ਗ੍ਰਾਹੀ ਆਸਕਤ ਪ੍ਰਮਾਨੰ॥੬॥ *ਉਹੀ*, ਪੰਨਾ 568.

167 *ਉਹੀ*

168 *ਉਹੀ*

ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਸਮਕਾਲੀ ਤੇ ਦਰਬਾਰੀ ਕਵੀ ਭਾਈ ਨੰਦ ਲਾਲ ਨੇ ਵੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਖ਼ਾਲਸੇ ਨੂੰ ਦੱਸੇ ਹੋਏ ਗੁਣ ਅਤੇ ਤਿਆਗਣਯੋਗ ਔਗੁਣਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਹ ਖ਼ਾਲਸੇ ਨੂੰ ਜ਼ਬਰ-ਜ਼ੁਲਮ ਦੇ ਖਿਲਾਫ[169], ਅੱਗੇ ਹੋ ਕੇ ਲੜਨ ਵਾਲਾ[170], ਸ਼ਸਤਰਧਾਰੀ ਸੂਰਮਾ[171], ਆਪ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੇ ਨਾਮ ਵਿੱਚ ਰੱਤਾ ਹੋਇਆ[172] ਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਜੋੜਨ ਵਾਲਾ[173], ਗਰੀਬ ਦਾ ਪਾਲਕ/ਰਖਿਅਕ[174], ਦੁਨਿਆਵੀ ਬੰਧਨਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ[175], ਅੰਦਰੂਨੀ-ਬਾਹਰੀ ਵਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਨਿਤ ਜੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲਾ[176], ਆਦਿ ਗੁਣ ਦੱਸੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਨਿੰਦਾ[177], ਪਰਤ੍ਰਿਅ[178], ਪਰਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ[179] ਤੇ ਪੰਜ ਵਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਗਣ[180] ਬਾਰੇ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਿੱਖ ਰਹਿਤ ਮਰਯਾਦਾ, ਜਿਸਦੇ ਸਰੋਤ ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਵੀ ਹਨ, ਵਿੱਚ ਖ਼ਾਲਸੇ ਦੀ ਰਹਿਣੀ ਨੂੰ ਦੋ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ, ਰਹਿਤ ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਕੁਰਹਿਤ। ਨਿਤਨੇਮ ਦੀਆਂ ਬਾਣੀਆਂ ਦਾ ਪਾਠ ਕਰਨਾ, ਪੰਜ ਕਕਾਰੀ ਰਹਿਤ ਦਾ ਧਾਰਨੀ ਹੋਣਾ, ਆਦਿ ਖ਼ਾਲਸੇ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਰਹਿਤ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਚਾਰ ਕੁਰਹਿਤਾਂ ਤੋਂ ਵਰਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਹਨ:[181]

1. ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ

---

[169] *ਖਾਲਸਾ ਸੋਇ ਮਲੇਛ ਪਰ ਚੜੈ॥*
ਭਾਈ ਨੰਦ ਲਾਲ ਗ੍ਰੰਥਾਵਲੀ, ਪੰਨਾ 192.

[170] *ਖਾਲਸਾ ਸੋਇ ਲੜੈ ਹੋਇ ਆਗੈ॥ ਉਹੀ*

[171] *ਖਾਲਸਾ ਸੋਇ ਸ਼ਸਤਰ ਕੋ ਧਾਰੈ॥ ਉਹੀ*

[172] *ਖਾਲਸਾ ਸੋਇ ਨਾਮ ਰਤ ਲਾਗੈ॥ ਉਹੀ*

[173] *ਖਾਲਸਾ ਸੋਇ ਨਾਮ ਸਿਉ ਜੋਰੈ॥ ਉਹੀ*

[174] *ਖਾਲਸਾ ਸੋਇ ਨਿਰਧਨ ਕਉ ਪਾਲੈ॥ ਉਹੀ*

[175] *ਖਾਲਸਾ ਸੋਇ ਬੰਧਨ ਕਉ ਤੋੜੈ॥ ਉਹੀ*

[176] *ਖਾਲਸਾ ਸੋਇ ਕਰੈ ਨਿਤ ਜੰਗ॥ ਉਹੀ*

[177] *ਖਾਲਸਾ ਸੋਇ ਜੋ ਨਿੰਦਾ ਤਿਆਗੈ॥ ਉਹੀ*

[178] *ਖਾਲਸਾ ਸੋਇ ਪਰ ਤ੍ਰੀਆ ਤੇ ਭਾਗੈ॥ ਉਹੀ*

[179] *ਖਾਲਸਾ ਸੋਇ ਪਰਸ੍ਰਿਸਟਿ ਕੋ ਤਿਆਗੈ॥ ਉਹੀ*

[180] *ਖਾਲਸਾ ਸੋਇ ਪੰਚ ਕਉ ਮਾਰੈ॥ ਉਹੀ*

[181] *ਸਿੱਖ ਰਹਿਤ ਮਰਯਾਦਾ,* ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਮੇਟੀ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2014, ਪੰਨਾ 30.

2. ਕੁੱਠਾ ਖਾਣਾ

3. ਪਰ-ਇਸਤਰੀ ਜਾਂ ਪਰ-ਪੁਰਸ਼ ਗਮਨ (ਭੋਗਣਾ)

4. ਤਮਾਕੂ ਦਾ ਵਰਤਣਾ

ਪੂਰਣ ਰਹਿਤਧਾਰੀ 'ਖ਼ਾਲਸਾ' ਪਦ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਦੁਰਲਭ ਕਾਰਜ ਹੈ। ਉਪਰ ਵਰਣਿਤ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਔਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਗਣ ਵਾਲਾ ਹੀ 'ਖ਼ਾਲਸ' ਪਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਵਿੱਚ ਅਭੇਦ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਖ਼ਾਲਸੇ ਤੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਅਭੇਦਤਾ ਨੂੰ *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿੱਚ ਉਪਮਾਵਾਂ ਰਾਹੀਂ ਇਉਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ :

ਖਾਲਸਾ ਪਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਦੁਰਲਭ ਐਸੋ ਖਾਲਸਾ ਹਰਿ ਜਨ ਚਹੀਐ ॥

ਜਲ ਤਰੰਗ ਮੋ ਭੇਦ ਕਛੁ ਨਾਹਨ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮਾਤਮ ਲਹੀਐ ॥

ਬ੍ਰਹਮ ਮਹਿ ਜੀਵ ਜੀਵ ਮਹ ਬ੍ਰਹਮਾ ਸਾਗਰ ਬੂੰਦ ਬੂੰਦ ਸਿੰਧ ਅਹੀਏ ॥੮॥ [182]

ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਖ਼ਾਲਸੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੈਵੀ ਗੁਣ ਬਖਸ਼ ਕੇ 'ਸਤਿਗੁਰ ਪੂਰਾ'[183], 'ਸਤਿਗੁਰੂ'[184] ਕਹਿ ਕੇ ਨਿਵਾਜਦੇ ਹਨ। *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿੱਚ ਖ਼ਾਲਸੇ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਖ਼ਾਸ ਰੂਪ[185], ਨਿਵਾਸ[186], ਮੁਖ ਅੰਗ[187], ਸਦ ਸੰਗ[188], ਇਸ਼ਟ ਸੁਹਿਰਦ[189], ਬਿਰਦ[190], ਪਛ ਅਰ ਪਾਦ[191], ਸੁਖ ਅਹਿਲਾਦ[192], ਮਿਤ੍ਰ ਸਖਾਈ[193], ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਸੁਖਦਾਈ[194], ਜਾਂ ਪਾਲਣ ਵਾਲਾ

---

[182] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ*, ਪੰਨਾ 531.

[183] *ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੋ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ॥ ਉਹੀ*, ਪੰਨਾ 568.

[184] *ਭਰਮ ਭੇਖ ਤੇ ਰਹੈ ਨਿਆਰਾ॥ ਸੋ ਖਾਲਸ ਸਤਿਗੁਰੂ ਹਮਾਰਾ॥*
ਕਵੀ ਸੈਨਾਪਤਿ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਸੋਭਾ, ਪੰਨਾ 82.

[185] *ਖਾਲਸੋ ਮੇਰੋ ਰੂਪ ਹੈ ਖਾਸ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ*, ਪੰਨਾ 568.

[186] *ਖਾਲਸਾ ਮਾਹ ਹਉ ਕਰਉ ਨਿਵਾਸ ॥ ਉਹੀ*

[187] *ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੋ ਰੂਪ ਹੈ ਅੰਗ ॥ ਉਹੀ*

[188] *ਖਾਲਸੇ ਕੇ ਹੌ ਬਸਤ ਸਦ ਸੰਗ ॥ ਉਹੀ*

[189] *ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੋ ਇਸਟ ਸੁਹਿਰਦ ॥ ਉਹੀ*

[190] *ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੋ ਕਹੀਅਤ ਬਿਰਦ ॥ ਉਹੀ*

[191] *ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੋ ਪਛ ਅਰੁ ਪਾਦ ॥ ਉਹੀ*

[192] *ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੋ ਸੁਖ ਅਹਿਲਾਦ ॥ ਉਹੀ*

[193] *ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੋ ਮਿਤ੍ਰ ਸਖਾਈ ॥ ਉਹੀ*

[194] *ਖਾਲਸਾ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਸੁਖਦਾਈ ॥ ਉਹੀ*

ਤੇ ਸੁਖ ਦੇਣ ਵਾਲਾ, ਸ਼ੋਭਾ ਸੀਲ[195], ਸਖਾ ਸਦ ਡੀਲ[196], ਜਤਿ ਅਰ ਪਤਿ[197], ਮੇਰੀ ਉਤਪਤੀ ਦਾ ਕਾਰਨ[198], ਭਵਨ ਭੰਡਾਰ[199], ਸਦਕਾਰ[200], ਨਿਜੀ ਪਰਿਵਾਰ[201], ਉਧਾਰਕਰਤਾ[202], ਸਰੀਰ ਤੇ ਰੂਹ[203], ਜਾਨ ਕੀ ਜਾਨ/ਰੂਹ ਦੀ ਖੁਰਾਕ[204], ਮਾਨ ਮਹਤ[205], ਸੁਆਰਥ[206], ਨਿਰਵਾਹ ਕਰਤਾ[207], ਦੇਹ ਤੇ ਸਾਹ[208], ਧਰਮ ਅਰ ਕਰਮ[209], ਭੇਦ ਮਰਮ[210], ਸਤਿਗੁਰ ਪੂਰਾ[211], ਸਵਜਨ ਸੂਰਾ, [212] ਬੁਧਿ ਅਰ ਗਿਆਨ[213], ਧਿਆਨ ਧਰਨ ਯੋਗ[214], ਆਦਿ ਕਹਿ ਕੇ ਉਸਦੀ ਉਪਮਾ ਨੂੰ ਅਕਥ ਦੱਸਿਆ ਹੈ :

ਉਪਮਾ ਖਾਲਸਾ ਜਾਤ ਨ ਕਹੀ ॥ ਜਿਹਵਾ ਏਕ ਪਾਰ ਨਹੀ ਲਹੀ ॥੮॥ [215]

ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਜੀਭਾਂ ਵਾਲਾ ਸ਼ੇਸ਼ਨਾਗ ਅਤੇ ਸਰਸਵਤੀ ਜਿਹੀ ਦੇਵੀ ਵੀ ਖ਼ਾਲਸੇ ਦੀ ਉਪਮਾ ਦਾ ਅੰਤ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਦਾ ਕਰਤਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਿਖਦਾ ਹੈ :

---

195 *ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੀ ਸੋਭਾ ਸੀਲ ॥* *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ*, ਪੰਨਾ 568.

196 *ਖਾਲਸਾ ਬੰਧ ਸਖਾ ਸਦ ਡੀਲ ॥ ਉਹੀ*

197 *ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੀ ਜਤ ਅਰ ਪਤ ॥ ਉਹੀ*

198 *ਖਾਲਸਾ ਸੋ ਮਾ ਕੌ ਉਤਪਤ ॥ ਉਹੀ*

199 *ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੋ ਭਵਨ ਭੰਡਾਰ ॥ ਉਹੀ*

200 *ਖਾਲਸੇ ਕਰ ਮੇਰੋ ਸਦਕਾਰ ॥ ਉਹੀ*

201 *ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੋ ਸ੍ਵਜਨ ਪ੍ਰਵਾਰ ॥ ਉਹੀ*

202 *ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੋ ਕਰਤ ਉਧਾਰ ॥ ਉਹੀ*

203 *ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੋ ਪਿੰਡ ਪ੍ਰਾਣ ॥ ਉਹੀ*

204 *ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੀ ਜਾਨ ਕੀ ਜਾਨ ॥ ਉਹੀ*

205 *ਮਾਨ ਮਹਤ ਮੇਰੋ ਖਾਲਸਾ ਸਹੀ ॥ ਉਹੀ*

206 *ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੋ ਸ੍ਵਾਰਥ ਕਹੀ ॥ ਉਹੀ*

207 *ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੋ ਕਰੈ ਨ੍ਰਿਵਾਹ ॥ ਉਹੀ*

208 *ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੋ ਦੇਹ ਅਰੁ ਸਾਹ ॥ ਉਹੀ*

209 *ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੋ ਧਰਮ ਅਰੁ ਕਰਮ ॥ ਉਹੀ*

210 *ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੋ ਭੇਦ ਨਿਜ ਮਰਮ ॥ ਉਹੀ*

211 *ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੋ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ॥ ਉਹੀ*

212 *ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੋ ਸਜਨ ਸੂਰਾ ॥ ਉਹੀ*

213 *ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੋ ਬੁਧਿ ਅਰੁ ਗਿਆਨ ॥ ਉਹੀ*

214 *ਖਾਲਸੇ ਕਾ ਹਉ ਧਰੋ ਧਿਆਨ ॥ ਉਹੀ*

215 *ਉਹੀ*

ਸੇਸ ਰਸਨ ਸਾਰਦ ਸੀ ਬੁਧਿ ॥ ਤਦਪ ਨ ਉਪਮਾ ਬਰਨਤ ਸੁਧ ॥

ਯਾ ਮੈ ਰੰਚ ਨ ਮਿਥਿਆ ਭਾਖੀ ॥ ਗੁਰ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਸਾਖੀ ॥੯॥[216]

ਗ੍ਰੰਥ-ਕਰਤਾ ਅਗਾਂਹ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮੇਰਾ ਰੋਮ ਰੋਮ, ਮੇਰੀ ਰਸਨਾ ਬਣ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਵੀ ਮੈਂ ਖ਼ਾਲਸੇ ਦਾ ਜਸ ਨਹੀਂ ਗਾ ਸਕਦਾ। ਉਸਨੇ, ਖ਼ਾਲਸੇ ਤੇ ਗੁਰੂ ਦੀ ਇਕਮਿਕਤਾ ਨੂੰ ਇਉਂ ਦਰਸਾਇਆ ਹੈ :

ਰੋਮ ਰੋਮ ਰਸਨਾ ਜੌ ਪਾਵੌ ॥ ਤਦਪ ਨ ਖਾਲਸਾ ਜਸਹ ਤਰਾਓ ॥

ਹਉ ਖਾਲਸੇ ਕੋ ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੋ ॥ ਓਤਪੋਤ ਸਾਗਰ ਬੂੰਦੇਰੋ ॥੧੦॥ [217]

ਖ਼ਾਲਸਾ ਮਹਿਮਾ ਦੇ ਅਖ਼ੀਰਲੇ ਬੰਦ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰੰਥ-ਕਰਤਾ ਨੇ ਖ਼ਾਲਸੇ ਨੂੰ ਆਤਮ ਸਿੱਧੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਸਮਸਤ ਬੁਰਾਈਆਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ, ਖ਼ਾਲਸ ਦੱਸਿਆ ਹੈ :

ਆਤਮ ਰਾਸ ਜੇ ਜਾਨਹੀ ਸੋ ਹੈ ਖਾਲਸ ਦੇਵ ॥ [218]

ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖ਼ਾਲਸਾ ਪੰਥ, ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਉਹ ਫ਼ੌਜ ਹੈ ਜੋ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਜ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਖ਼ਾਲਸੇ ਨੇ ਸੰਤਨ ਦ੍ਰੋਹੀ ਅਸੁਰ ਵਿਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਬਰਾਬਰੀ ਦੀ ਸਥਾਪਤੀ ਲਈ ਹਰ ਸੰਭਵ ਜਤਨ ਕੀਤੇ ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਲੋੜ ਪੈਣ ’ਤੇ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਜਤਨ ਅਸਫ਼ਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਸਤਰਧਾਰੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਕੀਤੇ, ਆਪਣੀਆਂ ਤੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਹਾਦਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। 18ਵੀਂ ਸਦੀ ਦਾ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਖ਼ਾਲਸੇ ਦੇ ‘ਸੁਭ ਕਰਮਨ ਤੇ ਕਬਹੂ ਨ ਟਰੋ’ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਦਾ ਵਿਹਾਰਕ ਚਿਤਰਣ ਹੈ। ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਖ਼ਾਲਸੇ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਖਾਸ ਰੂਪ, ਦੈਵੀ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਧਾਰਨੀ ਦੱਸਦੇ ਹੋਏ ‘ਆਪ ਜਪਤ ਅਰ ਜਗਤ ਜਪਾਵਤ’ ਰਾਹੀਂ ਉਸਦੀ ਸਮਾਜ-ਕਲਿਆਣ ਪ੍ਰਤੀ ਵਚਨਬਧਤਾ ਨੂੰ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਾਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖ਼ਾਲਸਾ, ਅਧਿਆਤਮਕਤਾ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕਤਾ ਦੇ ਸੁਮੇਲ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨ ਘਾੜਤ, ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਹੈ।

---

216 *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ*, ਪੰਨਾ 568.

217 *ਉਹੀ*, ਪੰਨਾ 570.

218 *ਉਹੀ*

ਉਕਤ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਗੁਰੂ, ਗੁਰ-ਜੋਤਿ, ਸੇਵਾ-ਸਿਮਰਨ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਗੁਰਮੰਤਰ, ਆਦਿ ਗੁਰਮਤਿ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਕਰਕੇ ਧਾਰਮਿਕ ਪੱਖ ਤੋਂ ਮਹਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ-ਗੁਰੂ ਪੰਥ, ਖ਼ਾਲਸਾ ਸਾਜਨਾ, ਖ਼ਾਲਸਾ ਮਹਿਮਾ, ਆਦਿ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਸੰਗ ਧਾਰਮਿਕ ਪੱਖ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪੱਖ ਤੋਂ ਵੀ ਮਹਤਵ ਰੱਖਦੇ ਹਨ।

7. ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ ’ਤੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ

ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦਾ ਧਰਮ ਗ੍ਰੰਥ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਮੁੱਚੀ ਮਾਨਵਤਾ ਲਈ ਸਰਬਸਾਂਝਾ ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਰੱਬੀ ਸੰਦੇਸ਼ ਹੈ। ਉਪਰ ਦਸੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਵਿਚ 36 ਬਾਣੀਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਜਿਥੇ *‘ਭਈ ਪਰਾਪਤਿ ਮਾਨੁਖ ਦੇਹੁਰੀਆ॥ ਗੋਬਿੰਦ ਮਿਲਣ ਕੀ ਏਹਿ ਤੇਰੀ ਬਰੀਆ॥’* ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਭੂ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੀ ਮਨੁਖ ਦਾ ਜੀਵਨ ਮਨੋਰਥ ਦਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਉਥੇ ਜੀਵਨ-ਮਨੋਰਥ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਗੁਰੂ ਦੀ ਲੋੜ, ਸੇਵਾ, ਸਿਮਰਨ, ਸੰਗਤ, ਵਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਤਿਆਗ, ਆਦਿ ਸਾਧਨ ਵੀ ਦਸੇ ਗਏ ਹਨ। ਸਿੱਖ ਸਾਹਿਤ ਪਰੰਪਰਾ ਦੇ ਲਗਪਗ ਹਰੇਕ ਗ੍ਰੰਥ ’ਤੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਜ਼ਰੂਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ’ਤੇ ਵੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪ੍ਰਤਖ ਤੌਰ ’ਤੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਗੋਚਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਦਾ ਕਰਤਾ, ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਪੰਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ-ਪ੍ਰਬੰਧ/ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਸਮੋ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਗਹਿਰ-ਗੰਭੀਰ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

1. *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚ, ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਕਈ ਥਾਵਾਂ ’ਤੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।
2. ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਆਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਭਾਵ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।
3. ਕਈ ਥਾਵਾਂ ’ਤੇ ਤਾਂ ਇੰਝ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗ੍ਰੰਥ-ਕਰਤਾ, ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਆਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਮਿਸਾਲ ਲਈ ਅਗਲੇ ਪੰਨਿਆਂ ’ਤੇ ਕੁਝ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਦਿਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਆਰਤੀ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦ।
4. ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਦਰਜ਼ ਰਾਗਮਾਲਾ ਦੇ ਸਾਰੇ ਰਾਗ-ਰਾਗਨੀਆਂ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਾਗ-ਪੁਤ੍ਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

   ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ ’ਤੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਜਾਂ ਪੰਕਤੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਤਖ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ?, ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਉਕਤ ਦੋਵੇਂ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ/ਪ੍ਰਮਾਣਾਂ ਨੂੰ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਦੇ ਸਨਮੁਖ ਰਖ ਕੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ :

ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ	ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ
1. ਛਾਇਆ ਰੂਪੀ ਹੋਇ ਕੈ ਬਿਚਰਤ ਸ੍ਰੀ ਗੋਪਾਲ ॥ ਆਪਹਿ ਲਛਮੀ ਬਪੁ ਧਰੇ ਜੀਅ ਜੰਤ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲ ॥1॥(ਪੰਨਾ 2)	1. ਮਹਾਮਾਇਆ ਤਾ ਕੀ ਹੈ ਛਾਇਆ॥ (ਪੰਨਾ ੮੬੮)
2. ਮਾ ਲਾਲੀ ਪਿਉ ਲਾਲਾ ਮੇਰਾ ਹਉ ਲਾਲਾ ਬਿਨ ਦਾਮਾ ॥(ਪੰਨਾ 646)	2. ਮਾ ਲਾਲੀ ਪਿਉ ਲਾਲਾ ਮੇਰਾ ਹਉ ਲਾਲੇ ਕਾ ਜਾਇਆ ॥ (ਪੰਨਾ ੯੯੧)
3. ਹਾਥ ਦੇ ਰਾਖੇ ਪ੍ਰਮੇਸੁਰ ਤਾਤੀ ਵਾਉ ਨ ਲਾਗਨ ਪਾਏ ॥ ਸੁਰਪਤਿ ਦੀਨ ਹੁਏ ਤਜ ਹਉਮੈ ਬੁਧਿ ਬਲ ਤਿਆਗ ਸਰਣਿ ਹਰਿ ਆਏ ॥ (ਪੰਨਾ 648)	3. ਤਤੀ ਵਾਉ ਨ ਲਗਈ ਸਤਿਗੁਰਿ ਰਖੇ ਆਪਿ ॥੩॥ (ਪੰਨਾ ੨੧੮)
4. ਮਹਮਾ ਨਾਮ ਕਹਾ ਲੌ ਬਰਨੌ ਨਾਮ ਲੇਤ ਪਸੁ ਪ੍ਰੇਤ ਤਰੇ ॥ (ਪੰਨਾ 656)	4. ਮਹਮਾ ਨਾਮ ਕਹਾ ਲਉ ਬਰਨਉ ਰਾਮ ਕਹਤ ਬੰਧਨ ਤਿਹ ਤੂਟਾ ॥੨॥ (ਪੰਨਾ ੬੩੨)
5. ਸਚਖੰਡ ਤਹਿ ਬਸੈ ਨਿਰੰਤਰ ॥ (ਪੰਨਾ 708)	5. ਸਚ ਖੰਡਿ ਵਸੈ ਨਿਰੰਕਾਰੁ ॥ (ਪੰਨਾ ੮)
6. ਗੂੰਗੇ ਜਿਮ ਸਾਕਰ ਕਉ ਚਾਖਾ ॥ ਪੂਛਤ ਸ੍ਵਾਦ ਨ ਆਵਤ ਭਾਖਾ ॥੧੯॥ (ਪੰਨਾ 708)	6. ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਗੂੰਗੈ ਗੁੜੁ ਖਾਇਆ ਪੂਛੇ ਤੇ ਕਿਆ ਕਹੀਐ ॥੪॥ (ਪੰਨਾ ੩੩੪)

7. ਰੇ ਚਿਤ ਚੇਤ ਚਿੰਤਾਮਨ ਨਾਮ ਹਰੀ ॥ ਆਜ ਕਾਲ ਜਰ ਤੋਹ ਗ੍ਰਸ ਹੈ ਭੀਰ ਅਚਾਨਕ ਸੀਸ ਪਰੀ ॥ ਜਿਉ ਜਲ ਤੰਤ ਮੀਨ ਕੋ ਫਾਸਤ ਤਿਉ ਤੋਹਿ ਫਾਸਤ ਕਾਲ ਜਰੀ ॥ ਸੀਸ ਕੇਸ ਗਹਿ ਡੰਡ ਕਰਤ ਬਹੁ ਕਾ ਪੈ ਰੇ ਮਨ ਕੂਕ ਕਰੀ ॥ (ਪੰਨਾ 20)

7. ਰੇ ਮਨ ਰਾਮ ਸਿਉ ਕਰਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ॥ ਸ੍ਰਵਨ ਗੋਬਿੰਦ ਗੁਨੁ ਸੁਨਉ ਅਰੁ ਗਾਉ ਰਸਨਾ ਗੀਤਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਕਰਿ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਸਿਮਰੁ ਮਾਧੋ ਹੋਹਿ ਪਤਿਤ ਪੁਨੀਤ ॥ ਕਾਲੁ ਬਿਆਲੁ ਜਿਉ ਪਰਿਓ ਡੋਲੈ ਮੁਖੁ ਪਸਾਰੇ ਮੀਤ ॥੧॥ ਆਜੁ ਕਾਲਿ ਫੁਨਿ ਤੋਹਿ ਗ੍ਰਸਿ ਹੈ ਸਮਝਿ ਰਾਖਉ ਚੀਤਿ ॥ ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਰਾਮੁ ਭਜਿ ਲੈ ਜਾਤੁ ਅਉਸਰੁ ਬੀਤ ॥੨॥੧॥ (ਪੰਨਾ ੬੩੧)

8. ਸਵਯਾ ॥ ਸੇਸ ਸਹਸ ਮੁਖ ਰਟਤ ਤਊ ਨਹੀ ਪਾਵਤ ਪਾਰਾ ॥ ਏਕ ਜੀਹ ਕਿਆ ਕਥੇ ਪ੍ਰਭੂ ਗਤ ਅਲਖ ਅਪਾਰਾ ॥ (ਪੰਨਾ 12)

8. ਏਕ ਜੀਹ ਗੁਣ ਕਵਨ ਬਖਾਨੈ ॥ ਸਹਸ ਫਨੀ ਸੇਖ ਅੰਤੁ ਨ ਜਾਨੈ ॥ ਨਵਤਨ ਨਾਮ ਜਪੈ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਇਕੁ ਗੁਣੁ ਨਾਹੀ ਪ੍ਰਭ ਕਹਿ ਸੰਗਾ ॥੧੬॥ (ਪੰਨਾ ੧੦੮੩)

9. ਨਿਗਮ ਨੇਤ ਨਿਤ ਕਹਤ ਲਹਤ ਨਹੀ ਭੇਦ ਤੁਮਾਰਾ ॥ (ਪੰਨਾ 12)

9. ਨੇਤ ਨੇਤ ਕਥੰਤਿ ਬੇਦਾ ॥ (ਪੰਨਾ ੧੩੫੯)

10. ਦੋ: ॥ ਸਾਤ ਸਿੰਧੁ ਮਸੁ ਹੋਵਈ ਕਲਮ ਹੋਇ ਬਨਰਾਇ ॥ ਬਸੁਧਾ ਕਾਗਦ ਹੋਇ ਜੌ ਹਰ ਜਸ ਲਿਖਨ ਨ ਜਾਇ ॥ (ਪੰਨਾ 12)

10. ਕਬੀਰ ਸਾਤ ਸਮੁੰਦਹਿ ਮਸੁ ਕਰਉ ਕਲਮ ਕਰਉ ਬਨਰਾਇ ॥ਬਸੁਧਾ ਕਾਗਦੁ ਜਉ ਕਰਉ ਹਰਿ ਜਸੁ ਲਿਖਨੁ ਨ ਜਾਇ ॥੮੧॥ (ਪੰਨਾ ੧੩੬੮)

11. ਬਿਸਨਪਦ ਧਨਾਸਰੀ ॥ ਪ੍ਰਭ ਜੂ ਆਇਓ ਸਾਮ ਤੁਹਾਰੀ ॥ ਤੁਮ ਪਾਰਸ ਹਮ ਲੋਹ ਬਾਪੁਰੇ ਕੰਚਨ ਕੀਓ ਸੁਧਾਰੀ ॥ ਹਮ ਪਾਪੀ ਤੁਮ ਪਤਿਤ ਨਿਵਾਜਨ ਨੀਕੀ ਜੀਅ ਮੈ ਧਾਰੀ ॥ ਚਰਨ ਸਰਨ ਸਰਣਾਗਤ ਤੋਰੀ ਚਿਤ ਚਰਨ ਕਵਲ ਬਲਿਹਾਰੀ ॥ (ਪੰਨਾ 22)

11. ਤੁਮ੍ ਚੇ ਪਾਰਸੁ ਹਮ ਚੇ ਲੋਹਾ ਸੰਗੇ ਕੰਚਨੁ ਭੈਇਲਾ ॥ (ਪੰਨਾ ੧੩੫੧) ਹਮ ਪਾਪੀ ਤੁਮ ਪਾਪ ਖੰਡਨ ਨੀਕੋ ਠਾਕੁਰ ਦੇਸਾ ॥ ਰਹਾਉ ॥ (ਪੰਨਾ ੬੧੩)

12. ਬਿਸ਼ਨਪਦ ਧਨਾਸਰੀ ॥ ਮਨ ਦਰਸਨ ਕੀ ਪਿਆਸ ਘਨੇਰੀ ॥ (ਪੰਨਾ 22)

12.ਮਨਿ ਦਰਸਨ ਕੀ ਪਿਆਸ ਹੈ ਨਾਨਕ ਬਲਿ ਜਾਈ ॥੧੫॥ (ਪੰਨਾ ੭੦੯)

13. ਚਿਤ ਚਰਨ ਕਵਲ ਕਾ ਆਸਰਾ ਨਿਤ ਨਿਤ ਦਰਸਾਰੀ ॥ (ਪੰਨਾ 22)

13.ਚਰਣ ਕਮਲ ਕਾ ਆਸਰਾ ਦੂਜਾ ਨਾਹੀ ਠਾਉ ॥ (ਪੰਨਾ ੪੬)

14. 18. ਬਿਸ਼ਨਪਦ ਬਿਲਾਵਲ ॥ ਭ੍ਰਮਤ ਫਿਰਤ ਸਾਕਤ ਬਹੁ ਜੋਨੀ ਮਨ ਬਾਵਰ ਨਹੀ ਸਮਝਸ ਰੇ ॥ ਜੋਨ ਫਿਰਤ ਦੁਖ ਸੁਖ ਬਹੁ ਪਾਵਤ ਮਨ ਨਿਲਾਜ ਲਜਿਆ ਨਹਿ ਰੇ ॥ ਧਰਮਰਾਇ ਕੀ ਤਲਬ ਹੋਇ ਜਬ ਜਮਕੰਕਰ ਤੁਝ ਤਾੜਸ ਰੇ ॥ ਕਿਸ ਪਹਿ ਕਰੇ ਪੁਕਾਰ ਬਾਵਰੇ ਨਰਕ ਘੋਰ ਜਬ ਡਾਰਸ ਰੇ ॥ (ਪੰਨਾ 24)

14.ਰਾਮੁ ਸਿਮਰੁ ਪਛੁਤਾਹਿਗਾ ਮਨ ॥ ਪਾਪੀ ਜੀਅਰਾ ਲੋਭੁ ਕਰਤੁ ਹੈ ਆਜੁ ਕਾਲਿ ਉਠਿ ਜਾਹਿਗਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ... ਧਰਮ ਰਾਇ ਜਬ ਲੇਖਾ ਮਾਗੈ ਕਿਆ ਮੁਖੁ ਲੈ ਕੈ ਜਾਹਿਗਾ ॥ (ਪੰਨਾ ੧੧੦੬)

15. ਤਰਹ ਸੰਸਾਰ ਚਰਨ ਲਗ ਸੇਵਕ ਬੇਗ ਹੋਤ ਨਿਸਤਾਰਾ ॥ (ਪੰਨਾ 24)

16. 21. ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਬਿਲਾਵਲ ॥ ਬੰਦਨਾ ਬੰਦਨ ਨਿਤ ਪ੍ਰਭ ਕੌ ਚਰਨ ਕਵਲ ਪ੍ਰਭ ਬੰਦਨਾ ॥ ਅਰਾਧਨਾ ਅਰਾਧਨਾ ਹਰ ਜਸ ਯਹ ਦਾਨ ਗੁਰੂ ਤੇ ਮੰਗਨਾ ॥ ਸੇਵਨਾ ਸੇਵਨ ਪਦ ਕੰਜਨ ਸਭ ਤੇ ਊਤਮ ਚੰਗਨਾ ॥ ਰੰਗਨਾ ਰੰਗਨ ਇਸ ਮਨ ਕਉ ਨਾਮ ਹਰੀ ਕੈ ਰੰਗਨਾ ॥ (ਪੰਨਾ 24)

17. ਨਿੰਦ ਚਿੰਦ ਬਿਵਹਾਰ ਜਗਤ ਕੀ ਇਆ ਮੈ ਮਨ ਉਰਝਾਨਾ ॥(ਪੰਨਾ 24)

18. ਸਿਮਰੋ ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਬਰਦਾਤਾ ਨਰਕ ਘੋਰ ਤੇ ਕਾਢ ਲਇਓ ॥ (ਪੰਨਾ 24)

15. ਤਮ ਸੰਸਾਰੁ ਚਰਨ ਲਗਿ ਤਰੀਐ ਸਭੁ ਨਾਨਕ ਬ੍ਰਹਮ ਪਸਾਰੋ ॥੧॥ (ਪੰਨਾ ੧੪੨੯)

16. ਆਰਾਧਨਾ ਅਰਾਧਨੁ ਨੀਕਾ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਅਰਾਧਨਾ ॥੨॥ ਤਿਆਗਨਾ ਤਿਆਗਨੁ ਨੀਕਾ ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਲੋਭੁ ਤਿਆਗਨਾ ॥੩॥ ਮਾਗਨਾ ਮਾਗਨੁ ਨੀਕਾ ਹਰਿ ਜਸੁ ਗੁਰ ਤੇ ਮਾਗਨਾ ॥੪॥ ਜਾਗਨਾ ਜਾਗਨੁ ਨੀਕਾ ਹਰਿ ਕੀਰਤਨ ਮਹਿ ਜਾਗਨਾ ॥੫॥ ਲਾਗਨਾ ਲਾਗਨੁ ਨੀਕਾ ਗੁਰ ਚਰਣੀ ਮਨੁ ਲਾਗਨਾ ॥੬॥ ਇਹ ਬਿਧਿ ਤਿਸਹਿ ਪਰਾਪਤੇ ਜਾ ਕੈ ਮਸਤਕਿ ਭਾਗਨਾ ॥੭॥ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਤਿਸੁ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਨੀਕਾ ਜੋ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਸਰਨਾਗਨਾ ॥੮॥੧॥੪॥ (ਪੰਨਾ ੧੦੧੮)

17. ਕਬਹੂ ਨਿੰਦ ਚਿੰਦ ਬਿਉਹਾਰ ॥ (ਪੰਨਾ ੨੭੭)

18. ਸਿਮਰਉ ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਸੁਖੁ ਪਾਵਉ ॥ (ਪੰਨਾ ੨੬੨)

19. 24. ਬਿਸ਼ਨਪਦ ਸੂਹੀ ॥ ਸੀਸ ਕੇਸ ਬੀਜਨ ਕਰਉ ਦਰ ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਝਾਰੋ ॥ ਨੈਨ ਕਾਢ ਬਿਸਤਰ ਧਰੋ ਪ੍ਰਿਅ ਪ੍ਰੀਤ ਬੈਠਾਰੋ ॥ ਸਫਲ ਮੂਰਤਿ ਸਾ ਘਰੀ ਸੁਲਖਨੀ ਪ੍ਰਿਅ ਪ੍ਰੀਤਮ ਨੈਨ ਨਿਹਾਰੋ ॥ ਮਨ ਮਕਰੰਦ ਚਰਨ ਕਵਲ ਪਰ ਨਿਮਖ ਨਿਮਖ ਕਰ ਵਾਰੋ ॥ (ਪੰਨਾ 24)

20. ਬਿਸ਼ਨਪਦ ਸੂਹੀ ॥ ਕੇਸ ਚਵਰ ਪ੍ਰਭ ਸੀਸ ਢੁਰਾਵਉ ਨੈਨ ਚਰਨ ਤਲ ਡਾਰੋ ॥ ਵਾਰ ਵਾਰ ਜਾਵਾ ਲਖ ਬਰੀਆ ਤਨ ਮਨ ਧਨ ਸਭ ਵਾਰੋ ॥ ਆਪ ਤਿਆਗ ਸੇਵਾ ਕਰੋ ਕਿਲਬਿਖ ਮਨ ਜਾਰੋ ॥ ਤ੍ਰਾਹ ਤ੍ਰਾਹ ਸਰਣਾਗਤੀ ਸਾਸ ਸਾਸ ਚਿਤਾਰੋ ॥ (ਪੰਨਾ 24)

21. 26. ਬਿਸ਼ਨਪਦ ਸੂਹੀ ॥ ਮਹਿਮਾ ਕੇਤਕ ਆਖੀਏ ਬਰਨੀ ਨਹਿ ਜਾਏ ॥ ਕੋਟ ਜਿਹਵਾ ਕਰਿ ਬਰਨੀਏ ਤਉ ਪਾਰ ਨ ਪਾਏ ॥ ਕੋਟ ਬੰਦਨਾ ਬਾਰ ਬਾਰ ਨਿਤ ਨਿਤ ਹਰਿ ਰਾਏ ॥ ਤਦਪ ਪਾਰ ਨ ਪਾਵਈ ਲਖ ਕੋਟੀ ਕਰਮ ਕਮਾਏ ॥ (ਪੰਨਾ 24)

22. ਸੁਨੋ ਸੁਆਮੀ ਅਰਜ ਹਮਾਰੀ ਯਕ ਬਿਨਉ ਕਰਉ ਕਰ ਜੋਰ ॥ (ਪੰਨਾ 24)

23. ਦੇਹੁ ਦਰਸ ਜੀਅਰਾ ਬਲਿਹਾਰੀ ਸ੍ਰੀਪਤਿ ਰਾਜ ਕਿਸੋਰ ॥ (ਪੰਨਾ 24)

19. ਕੇਸਾ ਕਾ ਕਰਿ ਬੀਜਨਾ ਸੰਤ ਚਉਰੁ ਢੁਲਾਵਉ ॥ ਸੀਸੁ ਨਿਹਾਰਉ ਚਰਣ ਤਲਿ ਧੂਰਿ ਮੁਖਿ ਲਾਵਉ ॥੧॥ ਮਿਸਟ ਬਚਨ ਬੇਨਤੀ ਕਰਉ ਦੀਨ ਕੀ ਨਿਆਈ ॥ ਤਜਿ ਅਭਿਮਾਨੁ ਸਰਣੀ ਪਰਉ ਹਰਿ ਗੁਣ ਨਿਧਿ ਪਾਈ ॥੨॥ (ਪੰਨਾ ੭੪੫)

20. ਕੇਸਾ ਕਾ ਕਰਿ ਚਵਰੁ ਢੁਲਾਵਾ ਚਰਣ ਧੂੜਿ ਮੁਖਿ ਲਾਈ ॥੧॥ (ਪੰਨਾ ੭੪੯)
ਅਖੀ ਕਾਢਿ ਧਰੀ ਚਰਣਾ ਤਲਿ ਸਭ ਧਰਤੀ ਫਿਰਿ ਮਤ ਪਾਈ॥ (ਪੰਨਾ ੭੫੭)

21. ਹਮਰੀ ਜਿਹਬਾ ਏਕ ਪ੍ਰਭ ਹਰਿ ਕੇ ਗੁਣ ਅਗਮ ਅਥਾਹ ॥ ਹਮ ਕਿਉ ਕਰਿ ਜਪਹ ਇਆਣਿਆ ਹਰਿ ਤੁਮ ਵਡ ਅਗਮ ਅਗਾਹ ॥ (ਪੰਨਾ ੧੩੧੪)

22. ਯਕ ਅਰਜ ਗੁਫਤਮ ਪੇਸਿ ਤੋ ਦਰ ਗੋਸ ਕੁਨ ਕਰਤਾਰ ॥ (ਪੰਨਾ ੭੨੧)

23. ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜੀਅੜਾ ਬਲਿਹਾਰੀ ਦੇਹੁ ਦਰਸੁ ਪ੍ਰਭ ਮੇਰੇ ॥੨॥ (ਪੰਨਾ ੧੧੧੭)

24. ਵਾਰ ਵਾਰ ਜਾਉ ਲਖ ਵਾਰੀ ਪੂਰਨ ਪਿਤ ਗੁਰ ਰਾਮ ਹਮਾਰਾ ॥ (ਪੰਨਾ 24)

24. ਵਾਰਿ ਵਾਰਿ ਜਾਈ ਲਖ ਵਰੀਆ ਦੇਹੁ ਸੰਤਨ ਕੀ ਧੂਰਾ ਜੀਉ ॥੧॥ (ਪੰਨਾ ੯੯)

25. ਅਬਚਲ ਨਗਰ ਅਮਰਾਪੁਰ ਵਾਸਾ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਕੇਰਾ ॥(ਪੰਨਾ 26)

25. ਅਬਿਚਲ ਨਗਰੁ ਗੋਬਿੰਦ ਗੁਰੂ ਕਾ ਨਾਮੁ ਜਪਤ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਰਾਮ ॥ (ਪੰਨਾ ੭੮੩)

26. ਨਿਤ ਨਿਤ ਆਸ ਚਰਨ ਕਵਲਨ ਕੀ ਯਹ ਜੀਉ ਪਿੰਡ ਸਭ ਤੇਰਾ ॥ (ਪੰਨਾ 26)

26. ਤੁਧੁ ਆਗੈ ਅਰਦਾਸਿ ਹਮਾਰੀ ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਸਭੁ ਤੇਰਾ ॥ (ਪੰਨਾ ੩੮੩)

27. ਮਨ ਕਮਤਰੀਨ ਗੁਨਹਗਾਰ ਹੇਚ ਮਦਾਕਾਰਾ ॥ (ਪੰਨਾ 26)

27. ਮਨ ਕਮੀਨ ਕਮਤਰੀਨ ਤੂ ਦਰੀਆਉ ਖੁਦਾਇਆ ॥ (ਪੰਨਾ ੧੨੯੧)

28. 28. ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਬੂੰਦ ਸਾਗਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਰ ਮਨ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਸੇਵਤ ਨਿਸਤਾਰਾ ॥ (ਪੰਨਾ 24)

28. ਹਰਿ ਹਰਿ ਬੂੰਦ ਭਏ ਹਰਿ ਸੁਆਮੀ ਹਮ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਬਿਲਲ ਬਿਲਲਾਤੀ ॥ (ਪੰਨਾ ੬੬੮)

29. ਮਨੂਆ ਚਾਹੈ ਦਰਸਨ ਨੀਤ ॥ ਜਿਉ ਜਲ ਹੇਤ ਮੀਨ ਕਉ ਬੇਧਤ ਮਨ ਦਰਸਨ ਕੀ ਪ੍ਰੀਤ ॥ (ਪੰਨਾ 26)

29. ਜਿਉ ਮੀਨ ਜਲ ਸਿਉ ਹੇਤੁ ॥ ਅਲਿ ਕਮਲ ਭਿੰਨੁ ਨ ਭੇਤੁ ॥ਜਿਉ ਚਕਵੀ ਸੂਰਜ ਆਸ ॥ ਨਾਨਕ ਚਰਨ ਪਿਆਸ ॥੬॥ (ਪੰਨਾ ੮੩੮)

30. ਲੋਚਨ ਤਾਰ ਲਗੀ ਦਰਸਨ ਕੀ ਪ੍ਰਿਅ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦਰਸ ਦਿਖਾਵੈ॥ ਜਿਵ ਧਨ ਆਸ ਕੰਤ ਮਨ ਰਾਖਤ ਤਿਮ ਦਰਸਨ ਬਿਨੁ ਕਛੁ ਨ ਸੁਖਾਵੈ ॥ (ਪੰਨਾ 26)

30. ਲੋਚਨ ਤਾਰ ਲਲਤਾ ਬਿਲਲਾਤੀ ਦਰਸਨ ਪਿਆਸ ਰਜਾਈ ॥੫॥ (ਪੰਨਾ ੧੨੭੪)

31. ਦਾਤਾ ਭੁਗਤਾ ਦੇਨਹਾਰ ਘਟ ਘਟ ਅਲਖ ਅਭੇਵ ॥ (ਪੰਨਾ 12)

31. ਦਾਤਾ ਭੁਗਤਾ ਦੇਨਹਾਰੁ ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਜਾਇ ॥ (ਪੰਨਾ ੨੯੬)

32. ਪ੍ਰਮਾਦ ਪੁਰਖ ਪਰਖੋਤਮੰ ਭੈ ਭੌ ਹਰੀ ਜੈ ਕਾਕੜਾ ॥ (ਪੰਨਾ 17)

32. ਪਰਮਾਦਿ ਪੁਰਖਮਨੋਪਿਮੰ ਸਤਿ ਆਦਿ ਭਾਵ ਰਤੰ ॥ (ਪੰਨਾ ੫੨੬)

33. ਦੁਖੀਏ ਦਰਦਵੰਦ ਦਰ ਠਾਢੇ ਹੌ ਮਤ ਮੰਦ ਅਨਾਥ ਹਰੇ ॥ (ਪੰਨਾ 19)

33. ਦੁਖੀਏ ਦਰਦਵੰਦ ਦਰਿ ਤੇਰੈ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਦਰਵੇਸ ਭਏ ॥੩॥ (ਪੰਨਾ ੩੫੮)

34. ਥਿਰ ਘਰ ਰਾਖਹੁ ਮਨ ਬਵਰੇ ਕਉ ਇਕ ਪਲ ਚਲਨ ਨ ਦੀਜੈ ॥ (ਪੰਨਾ 20)

34. ਥਿਰੁ ਘਰਿ ਬੈਸਹੁ ਹਰਿ ਜਨ ਪਿਆਰੇ ॥ (ਪੰਨਾ ੨੦੧)

35. ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਧਨਾਸ੍ਰੀ ॥ ਭੌਨਿਧ ਪਾਰ ਉਤਾਰੋ ਅੰਬੈ ॥ ਹੌ ਬੂਡਤ ਬੇੜੀ ਪਾਪ ਭਰੀ ਤੁਮ ਅੰਚਲ ਦੇਹਿ ਉਧਾਰੋ ਅੰਬੈ ॥ (ਪੰਨਾ 22)

35. ਹਮ ਡੋਲਤ ਬੇੜੀ ਪਾਪ ਭਰੀ ਹੈ ਪਵਣੁ ਲਗੈ ਮਤੁ ਜਾਈ ॥...ਗੁਰ ਤਾਰਿ ਤਾਰਣਹਾਰਿਆ ॥ (ਪੰਨਾ ੮੭੮)

36. ਘੋਲ ਘੁਮਾਈ ਦਰਸਨ ਤੈਡੇ ਬਾਰ ਬਾਰ ਬੰਦਨ ਲਖ ਬਾਰੀ ॥ (ਪੰਨਾ 26)

36. ਘੋਲਿ ਘੁਮਾਈ ਲਾਲਨਾ ਗੁਰਿ ਮਨੁ ਦੀਨਾ ॥ (ਪੰਨਾ ੧੧੧੭)

37. ਦਰਸਨ ਦੀਜੈ ਪਤਿਤ ਉਧਾਰਨ ਖੋਲੋ ਪ੍ਰੇਮ ਕਿਵਾਰ ॥ (ਪੰਨਾ 30)

37. ਤੁਝ ਬਿਨੁ ਸੁਰਤਿ ਕਰੈ ਕੋ ਮੇਰੀ ਦਰਸਨੁ ਦੀਜੈ ਖੋਲ੍ਹਿ ਕਿਵਾਰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ (ਪੰਨਾ ੮੫੬)

38. ਬਿਖ ਭਉਜਲ ਸੰਸਾਰ ਕੂਪ ਤੇ ਮੋਹ ਅੰਚਲ ਲਾਇ ਰਖਿਓ ॥ (ਪੰਨਾ 30)

38, ਬਾਹ ਪਕਰਿ ਕਢਿ ਲੀਨੇ ਅਪੁਨੇ ਗ੍ਰਿਹ ਅੰਧ ਕੂਪ ਤੇ ਮਾਇਆ ॥ (ਪੰਨਾ ੧੨੧੮)

39. ਸਕਲ ਭਵਨ ਨਾਇਕ ਜਗਦੰਬੈ ਸਗਲ ਸ੍ਰਿਸਟ ਜਾਚਕ ਦਰਬਾਰੀ ॥ (ਪੰਨਾ 32)	39. ਸਗਲ ਭਵਨ ਕੇ ਨਾਇਕਾ ਇਕੁ ਛਿਨੁ ਦਰਸੁ ਦਿਖਾਇ ਜੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ (ਪੰਨਾ ੩੪੬)
40. ਯਾ ਸੋ ਬੁਰੋ ਬਿਰੁਧ ਹਮ ਕੀਨਿਓ ਹਾਥ ਦੀਪ ਲੈ ਕੂਪ ਪਰਿਓ ॥ (ਪੰਨਾ 470)	40. ਕਾਹੇ ਕੀ ਕੁਸਲਾਤ ਹਾਥਿ ਦੀਪੁ ਕੂਏ ਪਰੈ ॥੨੧੬॥ (ਪੰਨਾ ੧੩੭੬)
41. ਸਤੀ ਸੂਰ ਕੋ ਬ੍ਰਿਤ ਹੈ ਏਕੋ ਹਾਥ ਸਧਉਰਾ ਲੇਤ ਬਨਜੋ ॥ ਜਰੇ ਮਰੇ ਬਿਨ ਸਿਧ ਨ ਪਾਈਅਤ ਪ੍ਰਨ ਨਿਬਾਹਨੋ ਭਾਗ ਗਨੋ ॥ (ਪੰਨਾ 470)	41. ਅਬ ਤਉ ਜਰੇ ਮਰੇ ਸਿਧਿ ਪਾਈਐ ਲੀਨੋ ਹਾਥਿ ਸੰਧਉਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ (ਪੰਨਾ ੩੩੮)
42. ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਰਾਗ ਨਟ ਨਾਰਾਇਨ ॥ ਰੇ ਮਨ ਕੈਸੇ ਤਰਹਗਾ ਬਿਖੈ ਭੌਜਲ ਮੀਤ ॥ ਮਹਾ ਬਿਕਾਰ ਕਰਤ ਬਿਖਈ ਜੀਵ ਮੀਚ ਹੇਰਤ ਨੀਤ ॥ ਲੋਭ ਹਲਕ ਅਹੰਕਾਰ ਮਾਤਾ ਇਕ ਨਿਮਖ ਮਨ ਨਹੀ ਜੀਤ ॥ ਸੰਸਾਰ ਸਾਗਰ ਬਿਖਮ ਮਾਰਗ ਕਿਮ ਤਰਹਗੇ ਮਨ ਮੀਤ ॥ (ਪੰਨਾ 32)	42. ਕੈਸੇ ਮਨ ਤਰਹਿਗਾ ਰੇ ਸੰਸਾਰੁ ਸਾਗਰੁ ਬਿਖੈ ਕੋ ਬਨਾ ॥ ਝੂਠੀ ਮਾਇਆ ਦੇਖਿ ਕੈ ਭੂਲਾ ਰੇ ਮਨਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ (ਪੰਨਾ ੪੮੬)
43. ਤਿਨਾ ਦੇ ਮੁਖ ਸਦ ਊਜਲ ਗਏ ਸਭ ਨਿਕਸ ਕਸਮਲ ਮਲ ॥ (ਪੰਨਾ 508)	43. ਤਿਨ ਕੇ ਮੁਖ ਸਦ ਉਜਲੇ ਤਿਤੁ ਸਚੈ ਦਰਬਾਰਿ ॥ (ਪੰਨਾ ੨੮)
44. ਮਨਮੁਖ ਹਾਰਤੇ ਸਭ ਜੁਗ ਬਿਮੁਖ ਹਰਿ ਭਗਤ ਹੈ ਜੇਤੇ ॥ (ਪੰਨਾ 508)	44. ਮਨਮੁਖ ਹਾਰ ਗੁਰਮੁਖ ਸਦ ਜੀਤਿ ॥੪॥ (ਪੰਨਾ ੮੬੭)
45. ਬਿਖੜੇ ਦਾਵੇ ਜਿਨ ਚਲੇ ਤੇ ਗੁਰਮੁਖ ਭਗਤ ਹਰਿ ਪਜਾਰੇ ॥ (ਪੰਨਾ 508)	45. ਬਿਖੜੇ ਦਾਉ ਲੰਘਾਵੈ ਮੇਰਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੁਖ ਸਹਜ ਸੇਤੀ ਘਰਿ ਜਾਤੇ ॥੩॥ (ਪੰਨਾ ੧੧੮੫)

46. ਮਨ ਰੇ ਨਿਡਰ ਨ ਹੂਜੈ ਕਬਹੀ ਭਉ ਬਿਚ ਸਭ ਸੰਸਾਰਾ ॥ ਭੈ ਵਿਚ ਚੰਦ ਸੂਰ ਸਸਿ ਸੁਰਪਤਿ ਭੈ ਵਿਚ ਨਖ੍ਤ ਗੈਨਾਰਾ ॥ ਭੈ ਵਿਚ ਧਰਤੀ ਧਉਲ ਅਕਾਸਾ ਭੈ ਵਿਚ ਸਿੰਧ ਬਿਆਰਾ ॥ ਭੈ ਵਿਚ ਤਪੀ ਜਤੀ ਸੇਖਨਾਗੇ ਭੈ ਵਿਚ ਸਕਲ ਅਕਾਰਾ ॥5॥ (ਪੰਨਾ 458)

46. ਭੈ ਵਿਚਿ ਪਵਣੁ ਵਹੈ ਸਦਵਾਉ ॥ ਭੈ ਵਿਚਿ ਚਲਹਿ ਲਖ ਦਰੀਆਉ ॥ ਭੈ ਵਿਚਿ ਅਗਨਿ ਕਢੈ ਵੇਗਾਰਿ ॥ ਭੈ ਵਿਚਿ ਧਰਤੀ ਦਬੀ ਭਾਰਿ ॥ ਭੈ ਵਿਚਿ ਇੰਦੁ ਫਿਰੈ ਸਿਰ ਭਾਰਿ ॥ ਭੈ ਵਿਚਿ ਰਾਜਾ ਧਰਮ ਦੁਆਰੁ ॥ ਭੈ ਵਿਚਿ ਸੂਰਜੁ ਭੈ ਵਿਚਿ ਚੰਦੁ ॥ ਕੋਹ ਕਰੋੜੀ ਚਲਤ ਨ ਅੰਤੁ ॥ ਭੈ ਵਿਚਿ ਸਿਧ ਬੁਧ ਸੁਰ ਨਾਥ ॥ ਭੈ ਵਿਚਿ ਆਡਾਣੇ ਆਕਾਸ ॥ ਭੈ ਵਿਚਿ ਜੋਧ ਮਹਾਬਲ ਸੂਰ ॥ (ਪੰਨਾ ੪੬੫)

47. ਸਿਮਰਤ ਨਾਮ ਭਵ ਤਰਤ ਸੁਹੇਲਾ ॥ ਸਿਮਰਤ ਨਾਮ ਨਹ ਹੋਤ ਦੋਹੇਲਾ ॥ ਸਿਮਰਤ ਨਾਮ ਊਚ ਪਦ ਭੈਲਾ ॥ ਸਿਮਰਤ ਨਾਮ ਸੰਤਨ ਸੰਗ ਮੇਲਾ ॥੧॥ ਨਾਮ ਪ੍ਰਤਾਪ ਨੀਚ ਤੇ ਊਚਾ ॥ ਨਾਮ ਪ੍ਰਤਾਪ ਨ੍ਰਿਧਨ ਧਨ ਪਹੂਚਾ ॥ ਨਾਮ ਪ੍ਰਤਾਪ ਨਾਮ ਸੰਗ ਰੂਚਾ ॥ ਨਾਮ ਪ੍ਰਤਾਪ ਅਮਰਾਪਦ ਸੂਚਾ ॥੨॥ ਨਾਮ ਨਿਧਾਨ ਜਾ ਕੇ ਕਰ ਆਇਆ ॥ ਸਰਬ ਥੋਕ ਵਾਹੂ ਜਨ ਪਾਇਆ ॥ ਨਾਮ ਨਿਧਾਨ ਗੁਰਮੁਖ ਮਨ ਭਾਇਆ ॥ ਨਾਮ ਰਸ ਸੰਤਨ ਹੂੰ ਆਇਆ ॥੩॥ (ਪੰਨਾ 518)

47. ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਗਰਭਿ ਨ ਬਸੈ ॥ ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਦੂਖੁ ਜਮੁ ਨਸੈ ॥... ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਦੁਖੁ ਨ ਸੰਤਾਪੈ ॥ ਪ੍ਰਭ ਕਾ ਸਿਮਰਨੁ ਸਾਧ ਕੈ ਸੰਗਿ ॥ ਸਰਬ ਨਿਧਾਨ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਰੰਗਿ ॥੨॥ ... ਪ੍ਰਭ ਕਾ ਸਿਮਰਨੁ ਸਭ ਤੇ ਊਚਾ ॥ ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਉਧਰੇ ਮੂਚਾ ॥ ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਬੁਝੈ ॥ ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਸੁਝੈ ॥ ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਨਾਹੀ ਜਮ ਤ੍ਰਾਸਾ ॥ ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਪੂਰਨ ਆਸਾ ॥ ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਮਨ ਕੀ ਮਲੁ ਜਾਇ ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਰਿਦ ਮਾਹਿ ਸਮਾਇ ॥
(ਪੰਨਾ 262)

48. ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਨਕ ਅੰਸ ਕਲਾ ਪ੍ਰਭ ਤਿਨ ਸੁਭ ਗ੍ਰੰਥ ਬਖਾਨੇ ॥ ਨਾਮ ਉਪਾਸਨਾ ਨਾਮ ਅਧਾਰਾ ਨਾਮ ਹੀ ਜਪ ਤ੍ਰਿਪਤਾਨੇ ॥ ਸਚੁ ਉਪਦੇਸ ਸੰਗਤ ਕਹੁ ਦੀਨਾ ਸਤਨਾਮ ਨਿਰਬਾਨੇ ॥ ਮਹਾ ਮੰਤ੍ਰ ਤਾਰਕ ਸਤਿਨਾਮਾ ਸੋ ਗੁਰ ਕੀਨੇ ਦਾਨੇ ॥੩॥ ਪੁੰ ॥ ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਰਵਿਦਾਸ ਨਾਮਦੇਵੰ ਅਨਨ ਸੇਵ ਪਦ ਪਾਏ ॥ ਸਧਨਾ ਸੈਨ ਧੰਨਾ ਤ੍ਰਿਲੋਚਨ ਬੇਨੀ ਸੁਗਮ ਤਰਾਏ ॥ (ਪੰਨਾ 620)

48. ਗੋਬਿੰਦ ਗੋਬਿੰਦ ਗੋਬਿੰਦ ਸੰਗਿ ਨਾਮਦੇਉ ਮਨੁ ਲੀਣਾ ॥ ਆਢ ਦਾਮ ਕੋ ਛੀਪਰੋ ਹੋਇਓ ਲਾਖੀਣਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਬੁਨਨਾ ਤਨਨਾ ਤਿਆਗਿ ਕੈ ਪ੍ਰੀਤਿ ਚਰਨ ਕਬੀਰਾ ॥ ਨੀਚ ਕੁਲਾ ਜੋਲਾਹਰਾ ਭਇਓ ਗੁਨੀਯ ਗਹੀਰਾ ॥੧॥ ਰਵਿਦਾਸੁ ਢੁਵੰਤਾ ਢੋਰ ਨੀਤਿ ਤਿਨਿ ਤਿਆਗੀ ਮਾਇਆ ॥ ਪਰਗਟੁ ਹੋਆ ਸਾਧਸੰਗਿ ਹਰਿ ਦਰਸਨੁ ਪਾਇਆ ॥੨॥ ਸੈਨੁ ਨਾਈ ਬੁਤਕਾਰੀਆ ਓਹੁ ਘਰਿ ਘਰਿ ਸੁਨਿਆ ॥ ਹਿਰਦੇ ਵਸਿਆ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਭਗਤਾ ਮਹਿ ਗਨਿਆ ॥੩॥ ਇਹ ਬਿਧਿ ਸੁਨਿ ਕੈ ਜਾਟਰੋ ਉਠਿ ਭਗਤੀ ਲਾਗਾ ॥ ਮਿਲੇ ਪ੍ਰਤਖਿ ਗੁਸਾਈਆ ਧੰਨਾ ਵਡਭਾਗਾ ॥੪॥੨॥ (ਪੰਨਾ ੪੮੮)

49. ਸੰਗਤਿ ਕੀਜੈ ਸਾਧ ਕੀ ਉਪਜੈ ਆਤਮ ਗਜਾਨ ॥ ਸੰਤਨ ਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਤੇ ਭੇਟੇ ਪੁਰਖ ਪੁਰਾਨ॥1॥ (ਪੰਨੇ 421-22)

49. ਸੰਤਨ ਕੈ ਪਰਸਾਦਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਪਾਇਆ ਰਾਮ ॥ (ਪੰਨਾ ੫੪੩)

50. ਜੋ ਜੈਸ ਸੰਗਤ ਕਰਤ ਹੈ ਫਲ ਤੈਸ ਪਾਵਤ ਹੈ ਸੁਨੀ ॥(ਪੰਨਾ 418)

50. ਜੋ ਜੈਸੀ ਸੰਗਤਿ ਮਿਲੈ ਸੋ ਤੈਸੋ ਫਲੁ ਖਾਇ ॥੮੬॥ (ਪੰਨਾ ੧੩੬੯)

51. ਹਰੀ ਕੀ ਗਤ ਕੋਊ ਨ ਜਾਨ ਸਕੈ ਹਰੀ ਭਗਤ ਆਧੀਨੀ ਭਾਵਤ ਹੈ॥ (ਪੰਨਾ 578)

51. ਹਰਿ ਕੀ ਗਤਿ ਨਹਿ ਕੋਊ ਜਾਨੈ ॥ ਜੋਗੀ ਜਤੀ ਤਪੀ ਪਚਿ ਹਾਰੇ ਅਰੁ ਬਹੁ ਲੋਗ ਸਿਆਨੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ (ਪੰਨਾ ੫੩੭)

52. ਅਨੰਤ ਅਰੁ ਸੰਤ ਅੰਤਰ ਨਾਹਿ ਬਦਤ ਸ੍ਰਤਿ ਸਾਸਤ੍ਰ ਮਿਲ ਮਿਲ ॥ (ਪੰਨਾ 508)

53. ਤਿਨਾ ਦੀ ਰੀਸ ਕਿਆ ਕੀਚੈ ਜਿਨਾ ਧੁਰ ਭਗਤ ਲਿਖ ਪਾਇਆ ॥ ਤਿਨੇ ਦੇ ਸੰਗ ਨਿਸਤਾਰਾ ਜੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੰਤ ਤਿਨ ਬਲ ਬਲ ॥ (ਪੰਨਾ 508)

54. ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਗੌਰੀ ॥ ਅਸ੍ਰਪਦੀ ॥ ਆਰਤੀ ॥ ਦੀਪਕੀ ॥ ਸਰਬ ਜੋਤ ਲੈ ਦੀਪ ਜਗਾਨੀ ਗਗਨ ਥਾਲ ਬਨਿ ਆਈ ॥ ਰਵਿ ਸਸਿ ਜਵਨ ਉਦੇ ਭਇਓ ਤਾ ਮਹਿ ਉਡਗਨ ਰਤਨ ਜੜਾਈ ॥ ਸਗਲ ਬਨਸਪਤਿ ਪੁਹਪ ਲੈ ਧਰਿਉ ਮਲਿਆਗਰ ਧੂਪ ਸੁਹਾਈ ॥ ਰਾਗ ਰਾਗਨੀ ਗੰਧ੍ਰਬ ਅਪਸਰ ਮਿਲ ਗਾਵਤ ਗੁਨ ਬਡਿਆਈ ॥੧॥ ਸਿਵ ਬਿਰੰਚ ਦੇਵੀ ਅਰੁ ਦੇਵਾ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਆਰਤੀ ਕੀਨੀ ॥ ਸੇਸ ਸੁਰੇਸ ਸੁਰ ਨਰ ਰਿਖ ਮੁਨ ਜਨ ਜਸ ਉਪਮਾ ਬਹੁ ਦੀਨੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਸਪਤ ਸਰੋਵਰ ਸੁਧਾ ਮੰਡਲ ਤਰ ਚਰਨ ਕਵਲ ਪ੍ਰਭ ਧੋਇਓ ॥ ਲੈ ਚਰਨੋਦਕ ਪਾਨ ਕੀਓ ਹੈ ਜਨਮ ਜਨਮ ਦੁਖ ਖੋਇਓ ॥ ਪਾਰਜਾਤ ਫਲ ਛੀਰ ਕਾਮਧੇਨਾ ਇਛਿਆ ਭੋਗ ਲਗਾਇਓ ॥ ਚਵਰ ਪਵਨ ਸਿਰ ਸਿਘਨ ਢੁਰਤ ਹੈ ਰਤਨਨ ਛਤ੍ਰ ਸੁਹਾਇਓ ॥੨॥

52. ਸੰਤ ਅਨੰਤਹਿ ਅੰਤਰੁ ਨਾਹੀ ॥੪॥ (ਪੰਨਾ ੪੮੬)

53. ਦਇਆ ਮਇਆ ਕਿਰਪਾ ਠਾਕੁਰ ਕੀ ਸੇਈ ਸੰਤ ਸੁਭਾਈ ॥ ਤਿਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਨਾਨਕ ਨਿਸਤਰੀਐ ਜਿਨ ਰਸਿ ਰਸਿ ਹਰਿ ਗੁਨ ਗਾਈ ॥੨॥ (ਪੰਨਾ ੭੦੧)

54. ਰਾਗੁ ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥ ਗਗਨ ਮੈ ਥਾਲੁ ਰਵਿ ਚੰਦੁ ਦੀਪਕ ਬਨੇ ਤਾਰਿਕਾ ਮੰਡਲ ਜਨਕ ਮੋਤੀ ॥ ਧੂਪੁ ਮਲਆਨਲੋ ਪਵਣੁ ਚਵਰੋ ਕਰੇ ਸਗਲ ਬਨਰਾਇ ਫੂਲੰਤ ਜੋਤੀ ॥੧॥ ਕੈਸੀ ਆਰਤੀ ਹੋਇ ॥ ਭਵ ਖੰਡਨਾ ਤੇਰੀ ਆਰਤੀ ॥ ਅਨਹਤਾ ਸਬਦ ਵਾਜੰਤ ਭੇਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਸਹਸ ਤਵ ਨੈਨ ਨਨ ਨੈਨ ਹਹਿ ਤੋਹਿ ਕਉ ਸਹਸ ਮੂਰਤਿ ਨਨਾ ਏਕ ਤੋਹੀ ॥ ਸਹਸ ਪਦ ਬਿਮਲ ਨਨ ਏਕ ਪਦ ਗੰਧ ਬਿਨੁ ਸਹਸ ਤਵ ਗੰਧ ਇਵ ਚਲਤ ਮੋਹੀ ॥੨॥ ਸਭ ਮਹਿ ਜੋਤਿ ਜੋਤਿ ਹੈ ਸੋਇ ॥ ਤਿਸ ਦੈ ਚਾਨਣਿ ਸਭ ਮਹਿ ਚਾਨਣੁ ਹੋਇ ॥ ਗੁਰ ਸਾਖੀ ਜੋਤਿ ਪਰਗਟੁ ਹੋਇ ॥ ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਸੁ ਆਰਤੀ ਹੋਇ ॥੩॥

ਅਸਥਾਵਰ ਜੰਗਮ ਧਰਤ ਅਕਾਸਾ ਨੇਤ ਨੇਤ ਤੁਧ ਧਿਆਵੈ ॥ ਜਲ ਥਲ ਮਹੀਅਲ ਦੇਸ ਦਿਸਾਂਤ੍ਰ ਊਚੋ ਊਚ ਬਤਾਵੈ ॥ ਸਰਬ ਮੈ ਪੂਰ ਰਹਿਓ ਭਵਖੰਡਨ ਸਹਸ ਰੂਪ ਹੈ ਜਾ ਕਾ ॥ ਸਹਸ ਨੇਤ੍ਰ ਪਾਦਕਾ ਜਾ ਕੀ ਸਹਸ ਭੁਜਾ ਹੈ ਤਾ ਕਾ ॥੩॥ ਸਹਸ ਨਾਸਕਾ ਸੀਸ ਸਹਸ ਧਰ ਸਹਸ ਨਾਸਕਾ ਸੀਸ ਸਹਸ ਧਰ ਸ੍ਰਵਨ ਸਹਸ ਕਰ ਖੇਲੇ ॥ ਸਹਸ ਮੂਰਤਿ ਅਪਰੰਪਰ ਸੁਆਮੀ ਪ੍ਰਲੈ ਕਾਲ ਸਭ ਮੇਲੇ ॥ ਉਤਪਤਿ ਪ੍ਰਲੈ ਸਭ ਕੀ ਕਰਤਾ ਸਭ ਤੇ ਰਹਤ ਨਿਰਾਰਾ ॥ ਸਭ ਮਹਿ ਵਰਤੇ ਚੋਜੀ ਰੰਗੀ ਫੁਨ ਸਭ ਕਰਤ ਪਸਾਰਾ ॥੪॥ ਖੋਲਤ ਨੇਤ੍ਰ ਹੋਤ ਸਭ ਪ੍ਰਗਟ ਮੂੰਦਭ ਕਰਤ ਸੰਘਾਰਾ ॥ ਸਹਸ ਜਿਹਵਾ ਧਰ ਬੋਲਤ ਆਪੇ ਪ੍ਰਭ ਆਪੇ ਕਰਤ ਉਚਾਰਾ ॥ ਬਡੀ ਆਰਜਾ ਅਮਰ ਅਚਲ ਬਰ ਆਜੂਨੀ ਕਰਤਾਰਾ ॥ ਸਰਬ ਬਿਆਪੀ ਨਿਰਲੇਪੀ ਆਪੇ ਸਭਸੈ ਪ੍ਰਾਨ ਅਧਾਰਾ ॥੫॥ ਸਾਧ ਸੰਤ ਭਗਤਨ ਮੈ ਹਰਿ ਜੀਉ ਨਿਜ ਕੈ ਕੀਨ ਨਿਵਾਸਾ ॥ ਪਰਮਾਤਮ ਪ੍ਰਮੇਸੂਰ ਸੁਆਮੀ ਘਟਿ ਘਟਿ ਬ੍ਰਹਮ ਪ੍ਰਕਾਸਾ ॥ ਓਅੰ ਸੋਹੰ ਬੋਲ ਸੁਹਾਵਨ ਉਚਰਤ ਹੋਤ ਸਭ ਰਚਨਾ ॥ ਦੇਵ ਦੈਤ ਮਾਨਸ ਪਸੁ ਪੰਛੀ ਛਿਨ ਮੈ ਧਾਰਨ ਧਰਨਾ ॥੬॥ ਸੰਖ ਭੇਰ ਮੁਰਲੀ ਘਨ ਬਾਜਤ ਗਨ ਗੰਧ੍ਰਬ ਤਾਲ ਬਜਾਵਤ

ਹਰਿ ਚਰਣ ਕਵਲ ਮਕਰੰਦ ਲੋਭਿਤ ਮਨੋ ਅਨਦਿਨੋ ਮੋਹਿ ਆਹੀ ਪਿਆਸਾ ॥ ਕ੍ਰਿਪਾ ਜਲੁ ਦੇਹਿ ਨਾਨਕ ਸਾਰਿੰਗ ਕਉ ਹੋਇ ਜਾ ਤੇ ਤੇਰੈ ਨਾਇ ਵਾਸਾ ॥੪॥੩॥ (ਪੰਨਾ ੧੩)

ਇੰਦ੍ਰ ਸਭਾ ਅਪਸਰ ਸਭ ਨਾਚਤ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਭ ਕਉ ਰੀਝਾਵਤ ॥ ਰਸਕ ਰਸਕ ਧੁਨ ਰਾਗੁ ਅਲਾਪਤ ਓਅੰ ਪਦ ਕਉ ਗਾਵਤ ॥ ਮਧੁਰ ਮਧੁਰ ਬਾਨੀ ਅਤਿ ਮੀਠੀ ਮਨ ਚਿਤ ਕੈ ਹਰਿ ਧਿਆਵਤ ॥੭॥ ਕਉਨ ਉਪਮਾ ਦੇਉ ਕਉਨ ਬਡਾਈ ਪ੍ਰਭ ਤੋਹ ਉਪਮਾ ਤੋਹੀ ਬਨ ਆਵਤ ॥ ਕਰ ਗਹਿ ਲੇਹੁ ਸੰਸਾਰ ਕੂਪ ਤੇ ਜੋ ਪ੍ਰਭ ਆਰਤੀ ਗਾਵਤ ॥ ਮਨ ਮਕਰੰਦ ਚਰਨ ਕਵਲਨ ਪਰਿ ਨਿਮਖ ਨਿਮਖ ਕਰ ਵਾਰਤ ॥ ਹਰਿ ਕਿਰਪਾ ਬੂੰਦ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਜਨ ਦੀਜੈ ਪੀਵਤ ਜਨਮ ਮਰਨ ਦੁਖ ਕਾਟਤ ॥੨੯੦॥੮॥ ਆਰਤੀ ਸੰਪੂਰਨ ਭਈ ॥ (ਪੰਨਾ 28)

8. ਸਿੱਖ ਪਰੰਪਰਾ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ ਦਾ ਸਥਾਨ

ਸਿੱਖ ਅਧਿਆਤਮਕ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਹਨ ਜੋ ਸਿਖ ਫ਼ਲਸਫ਼ੇ, ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਮੁਢਲੇ ਸਰੋਤ ਹਨ। ਉਪਰੰਤ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਿਖ ਅਧਿਆਤਮਕ ਪਰੰਪਰਾ ਦਾ ਅਨਿਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਹੈ ਇਸ ਵਿਚ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਸਰੂਪ, ਉਸਤਤੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਹਿਤ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਕਥਾਵਾਂ ਦੀ ਪੁਨਰ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸੇ ਕੜੀ ਵਿਚ *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਦਾ ਨਾਂ ਵਿਚਾਰਨਯੋਗ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਸਰਗੁਣ ਪਸਾਰੇ/ਮਾਇਆ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁੰਦਰ ਤੋਂ ਪਾਰ ਹੋਣ ਲਈ ਗੁਰੂ ਦੀ ਲੋੜ ਅਤੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਗੁਰਮੰਤਰ ਦੇ ਜਾਪ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਗ੍ਰੰਥ ਦਾ ਸਿੱਖ ਪਰਪਰਾ ਵਿਚ ਮਹਤਵਪੂਰਨ ਸਥਾਨ ਹੈ ਅਤੇ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਵਾਂਗ ਇਸ ਗ੍ਰੰਥ ਨੂੰ ਵੀ ਸਤਿਕਾਰਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਦੋ ਪਰਸਪਰ ਵਿਰੋਧੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਟਕਰਾਅ ਆਦਿ ਕਾਲ ਤੋਂ ਹੀ ਚਲਿਆ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾ ਨੂੰ ਦੇਵ ਤੇ ਦੈਤ ਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਕਤ ਦੋਨੋਂ ਸਖਤੀਆਂ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਧਰਮ ਤੇ ਅਧਰਮ ਜਾਂ ਨੇਕੀ ਤੇ ਬਦੀ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀਕ ਮਨੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਧਰਮ ਦੀ ਹਾਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਰਾਖਸ਼ ਬਿਰਤੀ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਰਾਖਸ਼ ਬਿਰਤੀ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਬੁਰੇ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਕ ਤੇ ਸੰਚਾਲਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।ਇਸ ਲਈ ਰਾਖਸ਼ ਬਿਰਤੀ ਦਾ ਨਾਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਵ ਵਿਆਪਕ ਸ਼ਕਤੀ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਧਰਮ ਦੀ ਮਰਿਆਦਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚ ਵੀ ਉਕਤ ਵਿਰੋਧੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਟਕਰਾਅ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੂਜਾ, ਦੂਜੇ ਦੇ ਮਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੀਜਾ, ਤੀਜੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚੌਥਾ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਰ ਇਕ ਰਾਖਸ ਆਪਣੀ ਆਪਣੀ ਸੈਨਾ ਲੈ ਕੇ ਇਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਯੁਧ ਭੂਮੀ ਵਿਚ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦਾ ਨਾਸ ਕਰਨ ਹਿਤ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ,ਜਦ ਦੇਵਤੇ ,ਰਾਖਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਹਾਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਕਠੇ ਹੋ ਕੇ ਦੇਵੀ ਦੀ ਸਰਨ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਦੇਵੀ/ਸ਼ਕਤੀ ਰਾਖਸ਼ਾਂ ਨੂ ਇਕ ਇਕ ਕਰਕੇ ਮੌਤ ਦੇ ਘਾਟ ਉਤਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁੜ ਦੇਵਤਿਆਂ ਨੂੰ ਸਵਰਗ ਦਾ ਰਾਜ ਦਿਵਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।ਇਹ ਆਮ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਖਸ ਬਿਰਤੀ ਵਾਲਾ ਤਾਕਤਵਰ ਦੂਜੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ

ਬਿਨਾ ਉਸਦੀ ਸੰਪਤੀ ਹਥਿਆਉਣ ਦਾ ਜਤਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਰਾਖਸ ਦੇਵਤਿਆਂ ਤੋਂ ਰਾਜ ਭਾਗ ਖੋਹ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਜਾ ਦਿਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਰਾਣੀਆਂ ਨੂ ਆਪਣੀਆਂ ਰਾਣੀਆਂ ਬਣਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕਾਮ ਵਾਸਨਾ ਪੂਰੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਦੇਵਤਿਆਂ ਅਰਜ਼ ਸੁਣ ਕੇ ਦੈਵੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਰਚਨਾ ਕਾਲ (17ਵੀਂ-18ਵੀਂ ਸਦੀ) ਸਮੇਂ ਬਿਲਕੁਲ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਸਨ। ਸ਼ਾਸਕ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਰਾਖਸ ਬਿਰਤੀ ਭਾਰੂ ਹੋ ਚੁਕੀ ਸੀ। ਆਮ ਜਨਤਾ ਦਾ ਜੀਵਨ ਬਹੁਤ ਅਣਸੁਖਾਵਾਂ ਸੀ। ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਅਰਾਜਕਤਾ ਫੈਲੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਧਾਰਮਿਕ, ਰਾਜਨੀਤਕ ਸ੍ਰੈਣੀ ਵਿਚ ਵੀ ਗਿਰਾਵਟ ਆ ਚੁਕੀ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਦੈਵੀ ਸਕਤੀ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਸਵਾਸ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਕਰਾਉਣ ਅਤੇ ਉਪਰ ਦਸੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਾਸਨਾਵਾਂ ਤੇ ਹੰਕਾਰ, ਆਦਿ ਵਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋ ਕੇ ਅਤੇ ਨਾਮ-ਸਿਮਰਨ, ਸੰਗਤ, ਗੁਰੂ, ਆਦਿ ਸਾਧਨਾਂ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਜੀਵਨ-ਸ਼ੈਲੀ ਧਾਰਨੀ ਕਰਨ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਵਾਲੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਕਰਨ ਹਿਤ ਬੀਰ ਰਸੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਦੀ ਰਚਨਾ ਨੂੰ ਇਸੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘਾਂ ਵਿਚ ਬੀਰ ਰਸੀ ਬਿਰਤੀ ਬਾਰੇ ਪੜ੍ਹਨ, ਸੁਣਨ ਤੇ ਵੇਖਣ ਤੋਂ ਇਹ ਗਲ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਰਗੀਆਂ ਬੀਰ ਰਸੀ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੇ ਪਠਨ-ਪਾਠਨ ਦਾ ਕਾਰਜ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿਸੇ ਆਇਆ ਹੈ ਜੋ ਨਿਰੰਤਰ ਜਾਰੀ ਹੈ। *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚ ਨੇਕੀ ਤੇ ਬਦੀ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਮੁਢ ਕਦੀਮ ਤੋਂ ਚਲਦੀ ਆ ਰਹੀ ਗਾਥਾ ਨੂੰ ਬੀਰ ਰਸੀ ਸੁਰ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਸੂਰਮਿਆਂ ਵਿਚ ਉਤਸ਼ਾਹ ਭਰਨ ਦਾ ਕਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚਿੰਤਾਮੁਕਤ ਕਰਕੇ ਦੁਖ ਸੁਖ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾ ਜੂਝਣ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ :

ਹਾਨ ਲਾਭ ਅਰ ਦੁਖ ਸੁਖ ਜੀਵਨ ਮਰਨ ਏ ਪਰਸਪਰ ॥
ਨਹ ਟਰਤ ਕੋਨੈ ਬਿਧ ਸਮੈ ਸੁਰ ਸਿਧ ਅਵਤਾਰਨ ਜਰ ॥
ਬਿਪਤ ਸੰਪਤ ਬਿਧ ਰਚਿਓ ਤਿਸ ਭੋਗ ਹੈ ਸਭ ਚਰ ਅਚਰ ॥੧੭੩॥੨੦੦੨॥ [219]

[219] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ,* ਪੰਨਾ 244.

9. ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ ਦਾ ਸਾਹਿਤਕ ਅਧਿਐਨ

9.1. ਸੰਗੀਤ-ਵਿਧਾਨ

ਸੰਗੀਤ ਦਾ ਕਾਵਿ ਨਾਲ ਗੂੜਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ। ਲੈਅ, ਧੁਨੀ, ਛੰਦ, ਰਸ ਆਦਿ ਕਾਵਿ ਦੀਆਂ ਢੁਕਵੀਂਆਂ ਸੰਚਾਰ-ਜੁਗਤਾਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਕਵੀ ਜਿਥੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਥੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਸੰਗੀਤ ਰਾਹੀਂ ਮਾਨਸਿਕ ਸ਼ਾਂਤੀ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਕਤ ਸੰਚਾਰ-ਜੁਗਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕਵੀ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਜਾਂ ਸੰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪਾਠਕਾਂ ਜਾਂ ਸਰੋਤਿਆਂ ਤਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵਿਚ ਸਫਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਸੰਗੀਤ-ਕਲਾ ਦਾ ਉਤਮ ਨਮੂਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਰਾਗਮਾਲਾ ਦੇ ਸਾਰੇ ਰਾਗਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਾਈ ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ ਨੇ ਰਾਗਮਾਲਾ ਦੇ ਰਾਗ, ਰਾਗਨੀਆਂ ਤੇ ਪੁਤ੍ਰਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿਤਾ ਹੈ[220]:

ਰਾਗ	ਰਾਗਣੀਆਂ	ਪੁਤ੍ਰ
1. ਭੈਰਉ	ਭੈਰਵੀ, ਬਿਲਾਵਲੀ, ਪੁੰਨਿਆਕੀ, ਬੰਗਲੀ ਤੇ ਅਸਲੇਖੀ	ਪੰਚਮ, ਹਰਖ, ਦਿਸਾਖ, ਬੰਗਾਲਮ, ਮਧੁ, ਮਾਧਵ, ਲਲਿਤ ਤੇ ਬਿਲਾਵਲ
2. ਮਾਲਕੌਸ	ਗੋਂਡਕਰੀ, ਦੇਵਗੰਧਾਰੀ, ਗੰਧਾਰੀ, ਸੀਹੁਤੀ ਤੇ ਧਨਾਸਰੀ	ਮਾਰੂ, ਮਸਤਅੰਗ, ਮੇਵਾਰਾ, ਪ੍ਰਬਲ, ਚੰਡਕੌਸਕ, ਖਉ, ਖਟ ਤੇ ਭੌਰਾਨਦ
3. ਹਿੰਡੋਲ	ਤੇਲੰਗੀ, ਦੇਵਕਰੀ, ਬਸੰਤੀ, ਸੰਦੂਰਿ ਤੇ ਅਹੀਰੀ	ਸੁਰਮਾਨੰਦ, ਭਾਸਕਰ, ਚੰਦ੍ਰਬਿੰਬ, ਮੰਗਲ, ਸਰਸਬਾਨ, ਬਿਨੋਦ, ਬਸੰਤ ਤੇ ਕਮੋਦ
4. ਦੀਪਕ	ਕਛੇਲੀ, ਪਟਮੰਜਰੀ, ਟੋਡੀ, ਕਾਮੋਦੀ ਤੇ ਗੂਜਰੀ	ਕਾਲੰਕਾ, ਕੁੰਤਲ, ਰਾਮਾ, ਕਮਲਕੁਸੁਮ, ਚੰਪਕ, ਗੌਰਾ, ਕਾਨਰਾ ਤੇ ਕਲ੍ਯਾਨਾ
5. ਸ੍ਰੀਰਾਗ	ਬੈਰਾਰੀ, ਕਰਨਾਟੀ, ਗੌਰੀ, ਆਸਾਵਰੀ ਤੇ ਸਿੰਧਵੀ	ਸਾਲੂ, ਸਾਰਗ, ਸਾਗਰਾ, ਗੌਂਡ, ਗੰਭੀਰ, ਗੁੰਡ, ਕੁੰਭ ਤੇ ਹਮੀਰ

[220] *ਗੁਰੁਸ਼ਬਦ ਰਤਨਾਕਰ ਮਹਾਨ ਕੋਸ਼*, ਪੰਨਾ 1028.

6. ਮੇਘ	ਸੋਰਠਿ, ਗੋਂਡਮਲਾਰੀ, ਆਸਾ, ਗੁਨਗੁਨੀ ਤੇ ਸੂਹਉ	ਬੈਰਾਧਰ, ਗਜਧਰ, ਕੇਦਾਰਾ,ਜਬਲੀਧਰ, ਨਟ, ਜਲਧਾਰਾ, ਸੰਕਰ ਤੇ ਸਜਾਮਾ

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਾਗਮਾਲਾ ਦੇ ਛੇ ਪ੍ਰਮੁਖ ਰਾਗ ਹਨ, ਹਰੇਕ ਰਾਗ ਦੀਆਂ ਪੰਜ ਰਾਗਣੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਰਾਗ੍ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਅਠ-ਅਠ ਪੁਤ੍ਰ ਹਨ। *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚ ਉਕਤ ਸਾਰੇ ਰਾਗ-ਰਾਗਣੀਆਂ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਾਗ-ਪੁਤ੍ਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਲੇਖ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ :

ਸੁਨਹੁ ਸੰਤ ਪ੍ਰਸੰਗ ਪੁਨੀਤਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਕੋ ਪਾਵਨ ਗੀਤਾ ॥

ਖਸ੍ਰ ਰਾਗ ਜੁਤ ਨਾਰਿ ਸੁਤਨ ਜੁਤ ॥ ਯਕ ਯਕ ਰਾਗ ਪੰਚ ਰਾਗਨੀ ਸੰਜੁਤ ॥੧॥

ਚੂਪਦ ॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਅਸ੍ਰ ਪੁਤ੍ਰ ਤਾ ਕੇ ਸੰਗ ਜਾਨੇ ॥ ਰਾਗਮਾਲ ਯਾ ਬਿਧ ਪ੍ਰਮਾਨੇ ॥

ਤੇ ਸਭ ਮੰਗਲਾਚਰਣ ਮਹਿ ਗਾਏ ॥ ਛੰਦ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਮਲ ਸੋਹਾਏ ॥੨॥ [221]

ਇਥੇ ਹੀ ਬਸ ਨਹੀਂ, *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚ ਜਿਥੇ ਰਾਗਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਥੇ ਤਾਲਾਂ ਦਾ ਵੀ ਜਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਤੇਤਾਲਾ, ਦਾਦਰਾ, ਧੁਰਪਦ, ਪੜਤਾਲ, ਆਦਿ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਸੰਗੀਤ-ਕਲਾ ਦਾ ਬਹੁਮੁਲਾ ਵਿਰਾਸਤੀ ਭੰਡਾਰ ਮੌਜੂਦ ਹੈ।

9.2. ਛੰਦ-ਵਿਧਾਨ

ਇਥੇ *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਛੰਦਾਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਰੂਪ ਤੇ ਲਛਣਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ-ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਸੀਮਤ ਜਤਨ ਕਰਾਂਗੇ।

ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚਲੇ ਛੰਦਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਛੰਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਪ੍ਰਕਾਰ, ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਜਾਣਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਭਾਈ ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ ਅਨੁਸਾਰ, "ਜਿਸ ਕਾਵਯ ਵਿਚ ਮਾਤ੍ਰਾ ਅਖਰ, ਗਣ, ਵਿਸ਼੍ਰਾਮ ਅਤੇ ਅਨੁਪ੍ਰਾਸ ਆਦਿਕ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਬੰਦੀ ਹੋਵੇ,

---

[221] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ,* ਪੰਨੇ 708-10.

ਉਹ ਛੰਦ ਹੈ।"[222] ਉਕਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਦਸੇ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਛੰਦ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦਾ ਗਿਆਨ ਅਸੰਭਵ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਮਾਤ੍ਰਾ, ਗਣ, ਵਿਸ਼੍ਰਾਮ ਤੇ ਅਨੁਪ੍ਰਾਸ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿਚ ਜਾਣਨ ਦਾ ਜਤਨ ਕਰਾਂਗੇ।

ਮਾਤ੍ਰਾ

ਅਖਰ ਦੇ ਉਚਾਰਣ ਵਿਚ ਜੋ ਸਮਾਂ ਲਗਦਾ ਹੈ ਉਸਨੂੰ ਮਾਤ੍ਰਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।[223] ਮਾਤ੍ਰਾ ਦੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਮੰਨੀ ਗਈ ਹੈ :

(ੳ) ਲਘੂ (ਅ) ਗੁਰੁ

ਜਿਸ ਅਖਰ ਦੇ ਉਚਾਰਣ ਵਿਚ ਗੁਰੁ ਨਾਲੋਂ ਅਧਾ ਸਮਾਂ ਲਗੇ, ਉਹ ਲਘੂ ਹੈ। ਮੁਕਤਾ, ਔਂਕੜ, ਸਿਹਾਰੀ ਵਾਲੇ ਅਖਰਾਂ ਨੂੰ ਲਘੂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਕ ਮਾਤ੍ਰਾ ਗਿਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਸੰਕੇਤ ਚਿੰਨ੍ਹ "।" ਹੈ।[224]

ਜਿਸ ਅਖਰ ਦੇ ਉਚਾਰਣ ਵਿਚ ਲਘੂ ਨਾਲੋਂ ਦੁਗਣਾ ਸਮਾਂ ਲਗੇ, ਉਹ ਗੁਰੁ ਹੈ। ਕੰਨਾ, ਬਿਹਾਰੀ, ਦੁਲੈਂਕੜ, ਏਲਾਂ, ਦੁਲਾਈਆਂ, ਹੋੜਾ, ਕਨੌੜਾ, ਬਿੰਦੀ, ਟਿਪੀ, ਵਿਸਰਗ ਤੇ ਅਧਕ ਵਾਲਾ ਅਖਰ ਗੁਰੁ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸਦੀਆਂ ਦੋ ਮਾਤ੍ਰਾਵਾਂ ਗਿਣੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸਦਾ ਸੰਕੇਤ ਚਿੰਨ੍ਹ "S" ਹੈ।[225] ਇਥੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਵਾਰ ਛੰਦ ਦੀ ਚਾਲ ਨੂੰ ਸਹੀ ਰਖਣ ਲਈ ਲਘੂ ਨੂੰ ਗੁਰੁ ਅਤੇ ਗੁਰੁ ਨੂੰ ਲਘੂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਗਣ

ਤਿੰਨ ਅਖਰਾਂ ਦੇ ਸਮੁਚ ਨੂੰ ਗਣ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਛੰਦ ਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿਚ ਅਠ ਵਰਣਿਕ ਤੇ ਪੰਜ ਮਾਤ੍ਰਿਕ ਗਣ ਦਸੇ ਗਏ ਹਨ। ਭਾਈ ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ ਨੇ ਵਰਣਿਕ ਗਣਾਂ ਦੇ ਸਰੂਪ ਤੇ ਲਛਣ ਇਉਂ ਦਸੇ ਹਨ :

---

[222] ਨਾਭਾ, ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ, *ਗੁਰੁਛੰਦ ਦਿਵਾਕਰ,* ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ, ਪਟਿਆਲਾ, 1970, ਪੰਨਾ 21.

[223] *ਉਹੀ,* ਪੰਨਾ 17.

[224] *ਉਹੀ.*

[225] *ਉਹੀ,* ਪੰਨਾ 18.

ਗਣ	ਸੰਕੇਤ ਚਿੰਨ੍ਹ	ਲਛਣ	ਉਦਾਹਰਨ
(ੳ) ਮਗਣ	SSS	ਸਾਰੇ ਗੁਰੂ	ਬਾਬਾ ਜੀ
(ਅ) ਭਗਣ	SII	ਆਦਿ ਗੁਰੂ	ਨਾਨਕ
(ੲ) ਜਗਣ	ISI	ਮਧਯ ਗੁਰੂ	ਅਨੰਤ
(ਸ) ਸਗਣ	IIS	ਅੰਤ ਗੁਰੂ	ਗੁਰੂ ਜੀ
(ਹ) ਨਗਣ	III	ਸਾਰੇ ਲਘੂ	ਅਮਰ
(ਕ) ਯਗਣ	ISS	ਆਦਿ ਲਘੂ	ਅਨਾਦੀ
(ਖ) ਰਗਣ	SIS	ਮਧਯ ਲਘੂ	ਸਾਧਨਾ
(ਗ) ਤਗਣ	SSI	ਅੰਤ ਲਘੂ	ਆਨੰਦ

ਪੰਜ ਮਾਤ੍ਰਿਕ ਗਣ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਹਨ :

ਗਣ	ਲਛਣ
(ੳ) ਟਗਣ	ਛੇ ਮਾਤ੍ਰਾ
(ਅ) ਠਗਣ	ਪੰਜ ਮਾਤ੍ਰਾ
(ੲ) ਡਗਣ	ਚਾਰ ਮਾਤ੍ਰਾ
(ਸ) ਢਗਣ	ਤਿੰਨ ਮਾਤ੍ਰਾ
(ਹ) ਣਗਣ	ਦੋ ਮਾਤ੍ਰਾ

ਮਾਤ੍ਰਿਕ ਗਣ, ਮਾਤ੍ਰਿਕ ਛੰਦਾਂ ਦੇ ਅਨੇਕ ਰੂਪ ਰਚਣ ਵਿਚ ਸਹਾਇਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਕਤ ਮਾਤ੍ਰਾਵਾਂ ਦੇ ਪਦ ਛੰਦ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਮਾਤ੍ਰਿਕ ਗਣ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਅਸੀਂ ਮਧੁਭਾਰ ਛੰਦ ਦੀ ਉਦਾਹਰਨ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ। ਮਧੁਭਾਰ ਛੰਦ ਵਿਚ ਹਰੇਕ ਚਰਣ ਵਿਚ ਇਕ ਡਗਣ ਤੇ ਇਕ ਜਗਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ[226] :

ਗੁਨ ਗਨ ਉਦਾਰ॥ ਮਹਿਮਾ ਅਪਾਰ॥ [227]

---

[226] *ਗੁਰੁਛੰਦ ਦਿਵਾਕਰ,* ਪੰਨਾ 172.

[227] *ਸ਼ਬਦਾਰਥ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ* (ਪੋਥੀ ਪਹਿਲੀ), (ਸੰਪਾ.) ਭਾਈ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1998, ਪੰਨਾ 4.

ਉਕਤ ਦੋਵਾਂ ਚਰਣਾਂ ਵਿਚ ਡਗਣ/ਚਾਰ ਮਾਤ੍ਰਵਾਂ ਤੇ ਜਗਣ (ISI) ਹੈ।

ਵਿਸ਼੍ਰਾਮ

ਛੰਦ ਦੇ ਚਰਣਾਂ ਵਿਚ ਠਹਿਰਣ ਦੇ ਥਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼੍ਰਾਮ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਵਿਸ਼੍ਰਾਮ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰਖਣ ਨਾਲ ਹੀ ਛੰਦ ਦੀ ਚਾਲ ਅਤੇ ਪਦ ਦਾ ਸਹੀ ਅਰਥ ਬੋਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਅਨੁਪ੍ਰਾਸ

ਜਿਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਅਖਰ ਅਥਵਾ ਪਦ ਵਾਰ ਵਾਰ ਆ ਕੇ ਕਾਵਿ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ ਉਸਨੂੰ ਅਨੁਪ੍ਰਾਸ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬਦਾਲੰਕਾਰ ਪੰਜ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਹੈ, ਛੇਕ, ਵ੍ਰਿਤਿ, ਸ੍ਰੁਤਿ, ਲਾਟ ਤੇ ਅੰਤਯ।[228] ਉਕਤ ਪੰਜਾਂ 'ਚੋਂ ਅੰਤਯਅਨੁਪ੍ਰਾਸ ਦਾ ਛੰਦ ਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਮਹਤਵ ਹੈ।

ਅੰਤਯਅਨੁਪ੍ਰਾਸ ਛੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਦਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ :

(ੳ) ਸਰਵਾਂਤਯ ਅਨੁਪ੍ਰਾਸ

ਇਸ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਚਰਣਾਂ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਪਦ ਇਕ ਹੀ ਵਜ਼ਨ ਦੇ ਹੋਣ ਅਤੇ ਪਿਛਲਾ ਅਖਰ ਵੀ ਇਕੋ ਹੋਵੇ, ਉਸਨੂੰ ਸਰਵਾਂਤਯ ਅਨੁਪ੍ਰਾਸ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

(ਅ) ਸਮਾਂਤਯ ਵਿਖਮਾਂਤਯ ਅਨੁਪ੍ਰਾਸ

ਜਿਸ ਅੰਤਯਅਨੁਪ੍ਰਾਸ ਵਿਚ ਟੌਂਕ ਦਾ ਟੌਂਕ ਪਦ ਨਾਲ ਅਤੇ ਜਿਸਤ ਦਾ ਜਿਸਤ ਪਦ ਨਾਲ ਵਜ਼ਨ ਤੇ ਅਖਰ ਮਿਲੇ।

(ੲ) ਸਮਾਂਤਯ ਅਨੁਪ੍ਰਾਸ

ਜਿਸ ਵਿਚ ਜਿਸਤ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਵਜ਼ਨ ਤੇ ਅਖਰ ਮਿਲੇ ਪਰ ਟੌਂਕ ਨਾਲ ਨਾ ਮਿਲੇ, ਉਹ ਸਮਾਂਤਯ ਅਨੁਪ੍ਰਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

(ਸ) ਵਿਖਮਾਂਤਯ ਅਨੁਪ੍ਰਾਸ

ਜਿਸ ਵਿਚ ਟੌਂਕ ਪਦਾਂ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਵਜ਼ਨ ਤੇ ਅਖਰ ਮਿਲਦੇ ਹੋਣ ਅਤੇ ਜਿਸਤ ਪਦਾਂ ਦੇ ਨਾ ਮਿਲਦੇ ਹੋਣ, ਵਿਖਮਾਂਤਯ ਅਨੁਪ੍ਰਾਸ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

---

[228] *ਗੁਰੁਛੰਦ ਦਿਵਾਕਰ,* ਪੰਨਾ 27.

(ਹ) ਸਮਵਿਖਮਾਂਤਯ ਅਨੁਪ੍ਰਾਸ

ਜਿਸ ਵਿਚ ਪਹਿਲੇ ਚਰਣ ਦਾ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਅੰਤਿਮ ਵਜ਼ਨ ਤੇ ਅਖਰ ਮਿਲੇ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਦਾ ਚੌਥੇ ਚਰਣ ਨਾਲ ਸਮ ਮੇਲ ਹੋਵੇ, ਉਸਨੂੰ ਸਮ ਵਿਖਮਾਤਯ ਅਨੁਪ੍ਰਾਸ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

(ਕ) ਭਿੰਨ ਤੁਕਾਂਤਯ ਅਨੁਪ੍ਰਾਸ

ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਚਰਣਾਂ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਅਖਰ ਤੇ ਵਜ਼ਨ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਹੋਣ, ਉਸਨੂੰ ਭਿੰਨ ਤੁਕਾਂਤਯ ਅਨੁਪ੍ਰਾਸ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਸੰਖੇਪ ਵਿਚਾਰ ਉਪਰੰਤ ਸਹਜੇ ਹੀ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ, ਛੰਦ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤਤ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਛੰਦ, ਕਾਵਿ ਦਾ ਉਹ ਸਹਾਇਕ ਤਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ, ਰਚਨਾ ਵਿਚ ਲੁਪਤ ਅਰਥਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੰਚਾਰਨ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਯੋਗਦਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਭਾਈ ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ ਨੇ ਛੰਦ ਚਾਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਦਸੇ ਹਨ, ਜੋ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਹਨ[229]:

(ੳ) ਮਾਤ੍ਰਿਕ ਛੰਦ

ਉਹ ਛੰਦ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕੇਵਲ ਮਾਤ੍ਰਾ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਰਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਖਰ ਤੇ ਗਣ ਦਾ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ, ਉਸਨੂੰ ਮਾਤ੍ਰਿਕ ਛੰਦ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਦੋਹਰਾ, ਛਪਯ, ਅਦਿ।

(ਅ) ਵਰਣਿਕ ਛੰਦ

ਜਿਸ ਛੰਦ ਵਿਚ ਮਾਤ੍ਰਾ ਤੇ ਗਣ ਦਾ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ, ਸਿਰਫ ਅਖਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਵਰਣਿਕ ਛੰਦ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਬਿਤ, ਆਦਿ।

(ੲ) ਗਣ ਛੰਦ

ਜਿਸ ਛੰਦ ਵਿਚ ਕੇਵਲ ਗਣਾਂ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਰਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਗਣ ਛੰਦ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਭੁਜੰਤ ਪ੍ਰਯਾਤ ਛੰਦ, ਆਦਿ।

---

[229] *ਗੁਰੁਛੰਦ ਦਿਵਾਕਰ,* ਪੰਨਾ 23.

(ਸ) ਮਿਸ਼੍ਰਿਤ ਛੰਦ

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਛੰਦਾਂ ਵਿਚ ਮਾਤ੍ਰਾ ਤੇ ਗਣ ਦੋਵਾਂ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਰਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਸ਼੍ਰਿਤ ਛੰਦ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਉਗਾਥਾ, ਤਾਟੰਕ, ਆਦਿ।

ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ ਛੰਦ-ਬਧ ਰਚਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਗ੍ਰੰਥ ਦਾ ਕਰਤਾ ਨੇ ਪਿੰਗਲ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਕਾਵਿ-ਕਿਰਤ ਨੂੰ ਲਿਪੀਬਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਇਸ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ :

ਅਗਨ ਸਗਨ ਗਨ ਭਗਨ ਇਤ੍ਯਦਕ ਪਿੰਗਲ ਮਾਹਿ ਪ੍ਰਧਾਨਾ ॥
ਝੂਲਨਾ ਛੰਦ ਸੋਰਠਾ ਚਉਪਈ ਅੜਿਲ ਕਬਿਤ ਅਡਾਨਾ ॥
ਰੂਪ ਦੀਪ ਭਾਖਾ ਕਰੀ ਪਿੰਗਲ ਗੁਰ ਲਹੁ ਬਰਨ ਸੁਰ ਗਿਆਨਾ ॥
ਤਾ ਮਤਿ ਅਤਿ ਬਸੇਖ ਤਿਨ ਬ੍ਰਨੀ ਪਦ ਕ੍ਰਮ ਜਟਾ ਬਿਧਾਨਾ ॥੮॥ [230]

ਛੰਦ ਸੰਬੰਧੀ ਉਕਤ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚੋਂ ਉਪਲਬਧ ਕੁਝ ਛੰਦਾਂ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਰਾਂ ਦਾ ਅਖਰ ਕ੍ਰਮਾਨੁਸਾਰ ਲਛਣਾਂ ਸਹਿਤ ਵਰਣਨ ਕਰਾਂਗੇ।

1. ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਗਤ

ਜਿਸ ਛੰਦ ਵਿਚ ਚਾਰ ਚਰਣ, ਹਰੇਕ ਚਰਣ ਵਿਚ 12 ਮਾਤ੍ਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਨਗਣ (।।।) ਹੋਵੇ, ਉਸਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਗਤ ਛੰਦ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਵਿਚ ਹਰੇਕ ਚਰਣ ਵਿਚ 10 ਅਖਰ ਅਤੇ ਪੰਜਵਾਂ, ਦਸਵਾਂ ਵਰਣ ਗੁਰੁ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚ 'ਅੰਮ੍ਰਿਤਗਤ' ਸਿਰਲੇਖ ਅਧੀਨ ਹਰੇਕ ਚਰਣ 14 ਮਾਤ੍ਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਅੰਤ ਗੁਰੁ ਵਾਲੇ ਛੰਦ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਗੋਚਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਮਿਸਾਲ ਲਈ :

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਗਤ ॥ ਜੁਹਾਰ ਬੰਦਨ ਸ੍ਰੀਪਤਿ ਕੋ ॥ ਚਰਾਚਰ ਨਾਯਕ ਜਗਪਤਿ ਕੋ ॥
ਅਖਿਲ ਭਗਵਾਨ ਰਮਾਪਤਿ ਕੋ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਜਨੇਂਦ੍ਰ ਭਗਤ ਪਤਿ ਕੋ ॥1॥ [231]

2. ਸੋਰਠਾ

ਸੋਰਠਾ, ਦੋਹੇ ਦਾ ਉਲਟਾ ਰੂਪ ਹੈ ਭਾਵ ਦੋਹਰੇ ਵਿਚ 13-11 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਰਾਮ ਆਉਂਦਾ ਹੈ

[230] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ,* ਪੰਨਾ 516.

[231] *ਉਹੀ,* ਪੰਨਾ 706.

ਅਤੇ ਸੋਰਠੇ ਵਿਚ 11-13 ’ਤੇ ਵਿਸ਼੍ਰਾਮ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚ ਦੋਹਰੇ ਵਾਂਗ ਸੋਰਠੇ ਦੇ ਵੀ ਕਈ ਪ੍ਰਕਾਰ ਉਪਲਬਧ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਦੋਹਾ ਸੋਰਠਾ, ਇੰਦ੍ਰ ਸੋਰਠਾ, ਧਰਮ ਸੋਰਠਾ, ਮੋਹਨ ਸੋਰਠਾ, ਚਿਤਾਨੰਦ ਸੋਰਠਾ, ਛਤ੍ਰੀ ਸੋਰਠਾ, ਭਾਵੀਉਦੋਤ ਸੋਰਠਾ, ਪਾਰਸ ਸੋਰਠਾ, ਨਾਰਾਇਨ ਸੋਰਠਾ, ਕਵਲ ਸੋਰਠਾ, ਆਦਿ। ਉਕਤ ਗ੍ਰੰਥ ’ਚੋਂ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਸੋਰਠੇ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਰਾਂ ਦਾ ਲਛਣਾਂ ਸਹਿਤ ਵਰਣਨ ਕਰਾਂਗੇ :

2.1. ਇੰਦ੍ਰ ਸੋਰਠਾ

ਹਰਿਨਾਮ ਦਾਸ ਉਦਾਸੀ ਨੇ ਇਸ ਸੋਰਠੇ ਵਿਚ 11 ਗੁਰੂ ਤੇ 26 ਲਘੂ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਨਾਂ ਮ੍ਰਿਗ ਵੀ ਹੈ।[232]

ਮਾਇਆ ਅਛਲ ਅਪਾਰ ਮੋਛ ਕਰਨ ਸੰਕਟ ਹਰਨ ॥
ਬਿਧਨਾ ਸਗਲ ਸੰਸਾਰ ਰਿਜਕ ਦੇਨ ਇਛਿਆ ਪੁਜਨ ॥48॥ [233]

2.2 ਦੋਹਾ ਸੋਰਠਾ

ਇਸਨੂੰ ਉਪਦੋਹਾ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੋਰਠੇ ਦਾ ਉਹ ਪ੍ਰਕਾਰ ਜਿਸ ਵਿਚ ਗੁਰੁ ਤੇ ਲਘੂ ਦੋਵੇਂ 16-16 ਹੋਣ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਚਰਣਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼੍ਰਾਮ ਵਾਲਾ ਤੇ ਅੰਤਯਅਨੁਪ੍ਰਾਸ ਮਿਲਦੇ ਹੋਣ ਉਸਨੂੰ ਦੋਹਾ ਸੋਰਠਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।[234] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚਲੀਆਂ ਮਿਸਾਲਾਂ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਹਨ :

ਸਭ ਕਿਛੁ ਤੁਮਰੇ ਹਾਥ ਜਿਸ ਦੇਵੈ ਸੋ ਪਾਵਹੀ ॥
ਸ੍ਰੀ ਨਾਥਾ ਕੇ ਨਾਥ ਮਾਇਆ ਚਰਨ ਧਿਆਵਹੀ ॥29॥ [235]
ਦਇਆ ਰੂਪ ਭਗਵੰਤ ਦਰਿਦ੍ਰ ਨਿਵਾਰਨ ਸੁਖਕਰਨ ॥
ਮੰਗਲ ਰੂਪ ਅਨੰਦ ਅਪਦਾ ਬਿਨਾਸਨ ਜੈ ਕਰਨ ॥30॥ [236]

---

[232] ਉਧਰਿਤ, *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ,* (ਭਾਗ-ਪਹਿਲਾ), ਪੰਨਾ 209.

[233] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ,* ਪੰਨਾ 4.

[234] ਉਧਰਿਤ, *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* (ਭਾਗ-ਪਹਿਲਾ), ਪੰਨਾ 209.

[235] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ,* ਪੰਨਾ 2.

[236] *ਉਹੀ.*

2.3. ਪਾਰਸ ਸੋਰਠਾ

ਸੋਰਠੇ ਦੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਵਿਚ 14 ਗੁਰੂ ਤੇ 20 ਲਘੂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਸਦਾ ਨਾਂ ਸੁਰ ਵੀ ਦਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।[237]

ਪਾਰਸ ਸੋਰਠਾ ॥ ਪਾਰਸ ਪਿਤਾ ਪੁਰਾਨ ਪਰਮਾਨੰਦ ਪ੍ਰੀਤਮ ਪ੍ਰਭੂ ॥

ਪੂਰਨ ਪੁਰਖ ਸੁਜਾਨ ਪਾਪ ਪੁੰਜ ਗਾਰਤ ਸਭੂ ॥੮੯॥[238]

2.4. ਭਾਵੀਉਦੋਤ ਸੋਰਠਾ

ਇਸ ਵਿਚ 13 ਗੁਰੂ ਤੇ 22 ਲਘੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸਦਾ ਨਾਂ ਧੇਨ ਵੀ ਹੈ।[239]

ਭਾਵੀਉਦੋਤ ਸੋਰਠਾ ॥ ਭਾਵੀ ਭੁਗਤ ਭੰਡਾਰ ਭੀਰ ਭੀਮ ਭੈਰੋ ਹਰਨ ॥

ਭਵਹਾ ਭੂਤ ਭਵਾਨ ਭਗਤ ਭਾਵ ਭਵਜਲ ਧਰਨ ॥੮੮॥[240]

2.5. ਮੋਹਨ ਸੋਰਠਾ

ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ 'ਮੋਹਨ ਦੋਹਰਾ' ਸਿਰਲੇਖ ਹੈ ਜੋ ਸ਼ਾਇਦ ਉਤਾਰਾਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਹੋਈ ਭੁੱਲ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ 9 ਗੁਰੂ ਤੇ 30 ਲਘੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸਦਾ ਨਾਂ ਸੂਰ ਵੀ ਹੈ।[241]

ਮਨਮੋਹਨ ਮਿਹਰਵਾਨ ਮੰਗਲ ਮਗਨ ਮਹਾਨ ਮਤ ॥

ਮਾਧੋ ਮਦਨ ਮੁਰਾਰ ਮਦਸੂਦਨ ਮੋਹਕ ਮਹਤ ॥੮੫॥ [242]

3. ਕਬਿਤ

ਇਸ ਵਰਣਿਕ ਛੰਦ ਵਿਚ ਚਾਰ ਚਰਣ, ਹਰੇਕ ਚਰਣ ਵਿਚ 31 ਅਖਰ, ਤਿੰਨ ਵਿਸ਼੍ਰਾਮ 8-8-8 ਤੇ ਚੌਥਾ 7 ਮਾਤਰਾ 'ਤੇ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਗੁਰੁ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।[243]

---

[237] ਉਧਰਿਤ, *ਉਹੀ,* ਪੰਨਾ 209.

[238] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ,* ਪੰਨਾ 6.

[239] ਉਧਰਿਤ, *ਉਹੀ,* ਪੰਨਾ 209.

[240] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ,* ਪੰਨਾ 6.

[241] ਉਧਰਿਤ, *ਉਹੀ,* ਪੰਨਾ 209.

[242] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ,* ਪੰਨਾ 6.

[243] *ਗੁਰੁਛੰਦ ਦਿਵਾਕਰ,* ਪੰਨਾ 87.

ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ 'ਕਬਿਤ' ਸਿਰਲੇਖ ਅਧੀਨ ਛੰਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਇਕ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਹੈ :

ਜੁਟੇ ਲੈ ਦਲ ਸੁਰੇਸ ਮੰਡਿਓ ਆਹਵ ਅਸੇਸ
ਕੁਪੇ ਭਟ ਦੁਹੂ ਦਿਸਨ ਦਲ ਲੈ ਨਿਜ ਕਾਨੇ ਜੂ ॥
ਸੁਰ ਨਰ ਦਲ ਅਸੁਰ ਚਮੂੰ ਬੂਹਨ ਸੰਬੂਹਨ ਸਘਨ
ਜੁਟੇ ਭਟ ਪਰਸਪਰ ਦੁੰਦਭ ਘਹਰਾਨੇ ਜੂ ॥
ਜੁਗਨ ਬੈਤਾਲ ਪ੍ਰੇਤ ਕੰਕ ਜਮ ਜਥ ਸਭੀ
ਸਿਵ ਗਨ ਸੰਬੂਹ ਰਿਸੇ ਭੈਕਰ ਕੁਰਰਾਨੇ ਜੂ ॥
ਸੁਰਗਨਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਭੀ ਉਮੰਡਿਓ ਦਲ ਚਮੂੰ ਪ੍ਰਬਲ
ਆਠ ਅਰਬ ਦੇਵ ਦਨੁਜ ਬਾਨੇ ਫਹਰਾਨੇ ਜੂ ॥[244]

4. ਕੁੰਡਲੀਆ

ਛੇ ਚਰਣਾਂ ਵਾਲੇ ਇਸ ਛੰਦ ਵਿਚ ਪਹਿਲੇ ਦੋ ਚਰਣ ਦੋਹਰਾ ਤੇ ਚਾਰ ਚਰਣ ਰੋਲਾ ਛੰਦ ਅਰਥਾਤ 24-24 ਮਾਤ੍ਰਾਵਾਂ ਦੇ ਛੇ ਚਰਣ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਪਹਿਲੇ ਦੋ ਚਰਣਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼੍ਰਾਮ 13-11 'ਤੇ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਚਾਰ ਚਰਣਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼੍ਰਾਮ 11-13 'ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਛੰਦ ਵਿਚ ਦੋਹਰੇ ਦੇ ਦੂਜੇ ਚਰਣ ਦਾ ਪਿਛਲਾ ਪਦ ਨੂੰ ਰੋਲੇ ਦਾ ਮੁਢ ਅਤੇ ਰੋਲੇ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਪਦ ਦੋਹਰੇ ਦਾ ਆਦਿ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਹੀ ਇਸਦਾ ਨਾਂ ਕੁੰਡਲੀਆ ਹੈ।[245] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚ 'ਕੁੰਡਲੀਆ' ਸਿਰਲੇਖ ਅਧੀਨ ਕੁਝ ਛੰਦ ਉਪਲਬਧ ਹਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਦੋਹਰੇ ਦੇ ਦੂਜੇ ਚਰਣ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਪਦ ਦੀ ਥਾਂ ਦੂਜੇ ਚਰਣ ਦਾ ਮੁਢਲਾ ਪਦ ਰੋਲੇ ਦੇ ਮੁਢ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰੋਲੇ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਪਦ ਦੋਹਰੇ ਦਾ ਆਦਿ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮਿਸਾਲ ਲਈ ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ 'ਚੋਂ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਛੰਦ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ :

ਮਾਲਕਉਸ ਕੁੰਡੀਲਆ ॥ ਧਾਏ ਭੂਤ ਪਿਸਾਚ ਭੂਤ ਭੈਰਉ ਦਲ ਭਾਰੀ ॥
ਗਹ ਗਹ ਗੁਰਜ ਕਮੰਦ ਬਾਨ ਸੈਥੀ ਜਮਧਾਰੀ ॥

---

[244] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* , ਪੰਨਾ 266.

[245] *ਗੁਰੁਛੰਦ ਦਿਵਾਕਰ,* ਪੰਨਾ 92.

ਗਹ ਗਹ ਗੁਰਜ ਕਮੰਦ ਭੂਤ ਭੈਰਉ ਗਨ ਧਾਏ ॥

ਰਾਕਸ ਗੂਲ ਬੈਤਾਲ ਜਮ ਕੰਕਰ ਸਮੁਹਾਏ ॥

ਬਾਰਤ ਸਸਤ੍ਰ ਅਪਾਰ ਦੈ ਕਿਲਕਟੀ ਭੈਆਵਨ ॥

ਮੰਡਜੋ ਘੋਰ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਦੁਰਤ ਰਘੁਪਤਿ ਜਿਮ ਰਾਵਨ ॥ [246]

8. ਕੜਖਾ

ਇਸ ਛੰਦ ਵਿਚ ਚਾਰ ਚਰਣ, ਹਰੇਕ ਚਰਣ ਵਿਚ 37 ਮਾਤ੍ਰਾਵਾਂ, ਪਹਿਲਾ ਵਿਸ਼੍ਰਾਮ 8, ਦੂਜਾ 12, ਤੀਜਾ 8, ਚੌਥਾ 9 'ਤੇ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਯਗਣ (ISS) ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।[247] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚ ਇਸ ਛੰਦ ਦਾ ਕਈ ਥਾਈਂ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚਲੀ ਕੜਖਾ ਛੰਦ ਦੀ ਉਦਾਹਰਨ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਹੈ :

ਕੜਖਾ ਛੰਦ ॥

ਕਰਤ ਭੀ ਮਾਰ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਜੋਧਨ ਤਹਾਂ ਜਖਮਕਾਰੀ ਲਗੀ ਚੋਟ ਭਾਰੀ ॥

ਬਿਕਲ ਬਿਸੁਧ ਛਿਤ ਪਰੇ ਮੁਰਛਿਤ ਬਲੀ ਬਹੀ ਤੀਛਨ ਸ੍ਰੀ ਜਖਮਕਾਰੀ ॥

ਨਹੀ ਤਦਪ ਹੁਟਿਓ ਹਵਸ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਜੀਤੇ ਭਟਨ ਉਠਹ ਬਰੜਾਇ ਓਸਾਸ ਮਾਰੀ ॥

ਕਰ ਜੋਸ ਧਨ ਪਕਰ ਟੰਕੋਰ ਦੈ ਦੈ ਤਹਾ ਬਲ ਕਰਤ ਨਹ ਚਲਤ ਬਲ ਛੀਨ ਸਾਰੀ॥[248]

6. ਛਪਯ

ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਛਪਯ ਛੰਦ ਦਾ ਕਈ ਵਾਰ ਪ੍ਰਯੋਗ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਛੰਦ ਦੋ ਛੰਦਾਂ ਰੋਲਾ ਤੇ ਉਲਾਲ ਦਾ ਸੁਮੇਲ ਹੈ। ਪਹਿਲੀਆਂ ਚਾਰ ਪੰਕਤੀਆਂ ਰੋਲਾ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਹਰ ਪੰਕਤੀ ਦੀਆਂ 24 ਮਾਤ੍ਰਾਵਾਂ ਅਤੇ 11-13 'ਤੇ ਵਿਸ਼੍ਰਾਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਖੀਰਲੀਆਂ ਦੋ ਪੰਕਤੀਆਂ

---

[246] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ*, ਪੰਨਾ 272.

[247] *ਗੁਰੁਛੰਦ ਦਿਵਾਕਰ,* ਪੰਨਾ 88.

[248] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ*, ਪੰਨਾ 262.

ਉਲਾਲ ਦੀਆਂ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਹਰ ਪੰਕਤੀ ਵਿਚ 26 ਮਾਤ੍ਰਾਵਾਂ ਅਤੇ 15-13 ’ਤੇ ਵਿਸ਼੍ਰਾਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਕਤ ਛੰਦ ਦੀਆਂ 148 ਮਾਤ੍ਰਾਵਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। [249]

ਜਗਬੰਦਨ ਜਗਨਾਥ ਜਗਤਪਾਲਕ ਹਰ ਅੰਬੈ ॥
ਪ੍ਰਜਾਨਾਥ ਜਗਨਾਥ ਸੇਵਕ ਰਛਕ ਹਰ ਅੰਬੈ ॥੫॥
ਜਗਤਾਰਨ ਭੈ ਹਰਨ ਪ੍ਰਜਾਪਤਿ ਆਦਿ ਭਵਾਨੀ ॥
ਮਾਇਆ ਕੋ ਬਪੁ ਧਾਰ ਜਗਤ ਮਹਿ ਅਲਖ ਲਖਾਨੀ ॥੬॥
ਅਪਦਾ ਬਿਨਾਸਨ ਸੁਖ ਕਰਨ ਦਾਸ ਰਛਕ ਹਰ ਮਾਇਆ ॥
ਤੀਨ ਲੋਕ ਬਸ ਕਰਨ ਅਮਿਤਗਤ ਪ੍ਰਗਟ ਸੁਭਾਇਆ ॥੭॥ [250]

7. ਝੂਲਨਾ

ਭਾਈ ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ ਨੇ ਇਸ ਛੰਦ ਦੇ ਚਾਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਸੇ ਹਨ। *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚ ਝੂਲਨਾ ਛੰਦ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਇਉਂ ਹੈ :

ਝੂਲਨਾ ॥ ਕਰਤ ਚਿਕਾਰ ਗਨ ਪ੍ਰੇਤ ਭੈਰਉ ਭੇਰ ਭੁੰਕਾਰ ਘਨ ਗਰਜ ਧਾਇਓ ॥
ਲਲਕਾਰ ਸੂਰਾ ਪਰੇ ਸਮਰ ਸਨਮੁਖ ਭਿਰੇ ਘਟਾ ਘਨ ਘੇਰ ਦਲ ਉਮਡ ਆਇਓ ॥
ਪਰਤ ਝੜ ਲਾਇ ਨਭ ਛਾਇ ਧਾਰਾ ਪ੍ਰਬਲ ਘਟਾ ਘਨ ਸਸਤ੍ਰ ਦਿਸ ਘੇਰ ਛਾਇਓ ॥
ਲੁਥ ਪੈ ਲੁਥ ਪਰ ਗਯੋ ਅਟਾਰ ਸੀ ਲਗਿਓ ਅੰਬਾਰ ਸੁਰਗ ਪੈਂਡ ਪਾਇਓ ॥੬੯॥ [251]

ਉਕਤ ਛੰਦ ਗੁਰੁਛੰਦ ਦਿਵਾਕਰ ਵਿਚਲੇ ਤੀਜੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਨਾਲ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਹਰੇਕ ਚਰਣ 37 ਮਾਤ੍ਰਾਵਾਂ, ਤਿੰਨ ਵਿਸ਼੍ਰਾਮ 10-10-10-7 ’ਤੇ ਅਤੇ ਅੰਤ ਯਗਣ (ISS) ਨਿਯਮ ਦਰਸਾਏ ਹਨ ਪਰ *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚਲੇ ਉਕਤ ਛੰਦ ਵਿਚ ਯਗਣ ਦੀ ਥਾਂ ਰਗਣ (ISS) ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

8. ਤ੍ਰਿਭੰਗੀ

---

[249] *ਗੁਰੁਛੰਦ ਦਿਵਾਕਰ,* ਪੰਨਾ 112.
[250] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* , ਪੰਨਾ 2.
[251] *ਉਹੀ,* ਪੰਨਾ 268.

ਇਸ ਵਿਚ ਚਾਰ ਚਰਣ, ਹਰ ਚਰਣ ਵਿਚ 32 ਮਾਤ੍ਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਹਰ ਚਰਣ ਵਿਚ ਚਾਰ ਵਿਸ਼੍ਰਾਮ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 10, 8, 8 ਤੇ 6 'ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਚਰਣ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਅਨੁਪ੍ਰਾਸ ਹੋਣੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ ਜੇ ਚੌਥਾ ਵੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਛੰਦ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਵਿਚ ਹੋਰ ਵੀ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।[252] ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚਲੀ ਮਿਸਾਲ ਇਉਂ ਹੈ :

ਦੋਊ ਦਲ ਕੁਟੇ ਸਾਯਕ ਛੁਟੇ ਬਖਤਰ ਟੁਟੇ ਜੇਬ ਜਿਰਹ ॥
ਪ੍ਰਤਨਾ ਹਤ ਕੀਨਾ ਬਾਨ ਪ੍ਰਬੀਨਾ ਬਿਧਿਓ ਅੰਗ ਸਭ ਖੋਲ ਗ੍ਰਿਹ ॥
ਤੁਪਕ ਜੰਜਾਲੈ ਛੁਟਤ ਉਤਾਲੈ ਬਜ੍ਰਬਾਨ ਸਾਯਕ ਬਰਖੈ ॥
ਗੋਲਾ ਘਨ ਗਾਜੈ ਘਨਹਰ ਲਾਜੈ ਸੂਰ ਕ੍ਰੂਰ ਤਿਹ ਠਾਂ ਪਰਖੈ ॥ [253]

9. ਦੋਹਰਾ

ਦੋਹਰਾ ਛੰਦ ਕਾਵਿ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਦਾ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰਾ ਛੰਦ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਦੋਹਰਾ ਛੰਦ ਦੇ ਕਈ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਸੇ ਹਨ। *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚ ਵੀ ਦੋਹਰੇ ਦੇ ਕਈ ਰੂਪ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਗੋਚਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਚਾਰਨੀ ਦੋਹਰਾ, ਬਡਾ ਦੋਹਰਾ, ਇੰਦ੍ਰ ਦੋਹਰਾ, ਰਸਾਲ ਦੋਹਰਾ, ਮਧੁਰਧੁਨਿ ਦੋਹਰਾ, ਕਨਕ ਦੋਹਰਾ, ਮਾਧੋ ਦੋਹਰਾ, ਪੰਚਾਲ ਦੋਹਰਾ, ਅਨੰਦ ਦੋਹਰਾ, ਮੰਗਲ ਦੋਹਰਾ, ਜਯ ਦੋਹਰਾ, ਪਵਿਤ੍ਰ ਦੋਹਰਾ, ਗਿਰਧਾਰੀ ਦੋਹਰਾ, ਘਨਸਯਾਮ ਦੋਹਰਾ, ਦਯਾ ਦੋਹਰਾ, ਓਅੰ ਦੋਹਰਾ, ਸਹੰਸਮੁਖੀ ਦੋਹਰਾ, ਆਦਿ। ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਪਰਚੇ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਉਕਤ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਆਏ ਕੁਝ ਦੋਹਰਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਤੇ ਲਛਣਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਾਂਗੇ :

9.1. ਇੰਦ੍ਰ ਦੋਹਰਾ

ਇਸ ਦੋਹਰੇ ਵਿਚ 9 ਗੁਰੂ ਤੇ 30 ਲਘੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।[254] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚਲੀ ਉਦਾਹਰਣ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਹੈ :

ਇੰਦ੍ਰ ਦੋਹਰਾ ॥ ਮੁਕਤਦੇਨ ਮੰਗਲਕਰਨ ਛੇਮਕਰਨ ਹਰਰਾਇ ॥
ਸੁਭਬਚਨੀ ਸੁਭਕਰਨ ਹਰ ਸਭ ਕੋ ਕਰੋ ਸਹਾਇ ॥੪੩॥ [255]

---

[252] *ਗੁਰੁਛੰਦ ਦਿਵਾਕਰ,* ਪੰਨਾ 128.

[253] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* , ਪੰਨਾ 272.

[254] ਉਧਰਿਤ, *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* (ਭਾਗ-ਪਹਿਲਾ), ਪੰਨਾ 203.

9.2. ਚਾਰਨੀ ਦੋਹਰਾ

ਜਿਸ ਦੋਹਰੇ ਵਿਚ 12 ਗੁਰੂ ਤੇ 24 ਲਘੂ ਹੋਣ ਉਸਨੂੰ ਚਾਰਨੀ ਦੋਹਰਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੁਛੰਦ ਦਿਵਾਕਰ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਨਾਂ 'ਪਯੋਧਰ' ਵੀ ਦਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।[256] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* 'ਚ ਉਕਤ ਦੋਹਰਾ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਹੈ :

ਚਾਰਨੀ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਮਾਇਆ ਜਗਮੋਹਨੀ ਨਿਹਕਲੰਕ ਜਿਹ ਰੂਪ ॥
ਤੀਨ ਲੋਕ ਬੰਦਤ ਚਰਨ ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸਨ ਅਨੂਪ ॥੩੮॥ [257]

9.3. ਬਡਾ ਦੋਹਰਾ

ਜਿਸ ਦੋਹਰੇ ਵਿਚ ਪ੍ਰਤੀ ਚਰਣ 28 ਮਾਤ੍ਰਾਵਾਂ, ਪਹਿਲਾ ਵਿਸ਼੍ਰਾਮ 15 'ਤੇ ਦੂਜਾ 13 'ਤੇ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਅਖੀਰ ਗੁਰੁ ਲਘੂ ਹੋਵੇ ਉਸਨੂੰ ਬਡਾ ਦੋਹਰਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।[258] ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਬਡਾ ਦੋਹਰਾ ਸਿਰਲੇਖ ਅਧੀਨ ਉਕਤ ਛੰਦ ਇਉਂ ਮਿਲਦਾ ਹੈ :

ਬਡਾ ਦੋਹਰਾ ॥ ਚਤ੍ਰਬਾਹ ਅਸਟਾਕਰੀ ਨਰ ਸਿੰਘ ਜਿਹ ਕੇ ਭੇਸ ॥
ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਉਬਾਰਿਓ ਦੁਖ ਹਰਿਓ ਹਰਨਾਕਸ ਹਤਿਓ ਨਰੇਸ ॥੪੨॥ [259]

9.4. ਮਧੁਰਧੁਨਿ ਦੋਹਰਾ

ਇਸ ਦੋਹਰੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਡਗਣ (IIS) ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ 13 ਗੁਰੂ ਤੇ 22 ਲਘੂ ਮਿਥੇ ਗਏ ਹਨ। ਗੁਰੁਛੰਦ ਦਿਵਾਕਰ ਵਿਚ ਇਸਦੇ 'ਗਯੰਦ' ਤੇ 'ਮਦਕਲ' ਨਾਂ ਦਸੇ ਗਏ ਹਨ।[260] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚ ਉਕਤ ਲਛਣਾਂ ਵਾਲਾ 'ਮਧੁਰਧੁਨ ਦੋਹਰਾ' ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਰੂਪ ਵਿਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ :

ਬਿਧਨਾ ਸਗਲ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਜਿਨ ਸਿਰਜਾ ਧਰਨ ਅਕਾਸ ॥

---

[255] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ*, ਪੰਨਾ 4.
[256] *ਗੁਰੁਛੰਦ ਦਿਵਾਕਰ*, ਪੰਨਾ 133.
[257] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ*, ਪੰਨਾ 4.
[258] *ਗੁਰੁਛੰਦ ਦਿਵਾਕਰ*, ਪੰਨਾ 134.
[259] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* , ਪੰਨਾ 4.
[260] *ਗੁਰੁਛੰਦ ਦਿਵਾਕਰ*, ਪੰਨਾ 133.

ਚੰਦ ਸੂਰਜ ਦੋ ਦੀਵੜੇ ਕੀਨੇ ਬਿਬਿਧੁ ਪ੍ਰਗਾਸ ॥੧॥ [261]

9.5. ਰਸਾਲ ਦੋਹਰਾ

ਇਸ ਦੋਹਰੇ ਵਿਚ 11 ਗੁਰੂ ਤੇ 26 ਲਘੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਭਾਈ ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ ਨੇ ਉਕਤ ਮਾਤ੍ਰਾਵਾਂ ਵਾਲੇ ਦੋਹਰੇ ਨੂੰ 'ਚਲ' ਅਤੇ 'ਬਲ' ਸੰਗਿਆ ਦਿਤੀ ਹੈ।[262] ਉਕਤ ਛੰਦ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਹੈ :

ਰਸਾਲ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੁਖਦ ਦੇਨ ਅਨਹਦ ਕਰਨ ਜੈ ਜੈ ਮੰਗਲ ਰੂਪ ॥
ਅਬਿਨਾਸੀ ਅਬਚਲ ਸਦਾ ਬਿਧਨਾ ਬ੍ਰਹਮ ਸਰੂਪ ॥੪੯॥ [263]

10. ਪਉੜੀ

ਇਹ ਛੰਦ ਬੀਰਤਾ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਯੁਧ ਦੀਆਂ ਵਾਰਾਂ ਵਿਚ ਸਫਲ ਸਾਧਨ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ/ਹੈ। ਯੁਧ ਦੀਆਂ ਵਾਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚਲੀਆਂ ਅਧਿਆਤਮਕ ਵਾਰਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਹੁ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਉਕਤ ਛੰਦ ਦੇ ਬਹੁ-ਪ੍ਰਕਾਰ ਬਣਨੇ ਵੀ ਸੁਭਾਵਿਕ ਸਨ। ਗੁਰੁਛੰਦ ਦਿਵਾਕਰ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਕਾਵਿ-ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਵਿਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਪਉੜੀ ਛੰਦ ਦੇ 30 ਭੇਦ/ਪ੍ਰਕਾਰਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਯੁਧ-ਬਿਰਤਾਂਤ ਹੈ, ਇਸ ਵਿਚ ਪਉੜੀ ਛੰਦ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਪ੍ਰਯੋਗ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚੋਂ ਪਉੜੀ ਦੇ ਇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਉਦਾਹਰਨ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਹੈ :

ਫੈਲ ਰਹਿਓ ਅਨਲ ਪ੍ਰਬਲ ਜੁਆਲਾ ਤਪ ਤਪੈ ॥
ਉਡਗੇ ਭਟ ਦੁਹੂ ਦਿਸਨ ਅਗਨਤ ਦਲ ਖਪੈ ॥
ਜੁਟੇ ਭਟ ਦੇਵ ਦਨੁਜ ਮਾਨਵ ਦਲ ਪੁੰਜਨ ॥
ਭ੍ਰਮਤ ਨਭ ਮਧ ਭਟਨ ਸਲਭਾ ਦਲ ਕੁੰਜਨ॥ [264]

---

[261] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ*, ਪੰਨਾ 4.

[262] *ਗੁਰੁਛੰਦ ਦਿਵਾਕਰ,* ਪੰਨੇ 132-33.

[263] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ*, ਪੰਨਾ 4.

[264] *ਉਹੀ,* ਪੰਨਾ 336.

ਉਕਤ ਪਉੜੀ ਵਿਚ ਗੁਰੁਛੰਦ ਦਿਵਾਕਰ ਵਿਚ ਦਰਸਾਏ ਪਉੜੀ ਦੇ ਅਠਵੇਂ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਕੁਝ ਲਛਣ ਲਭੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪਉੜੀ ਦੇ ਅਠਵੇਂ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਲਛਣ ਹਨ ਕਿ ਹਰੇਕ ਚਰਣ ਵਿਚ 21 ਮਾਤ੍ਰਾਵਾਂ, ਵਿਸ਼੍ਰਾਮ 12-9 'ਤੇ, ਅੰਤ ਲਘੂ ਗੁਰੁ ਅਤੇ ਮਧਯ ਅਨੁਪ੍ਰਾਸ ਦਾ ਮੇਲ ਹੋਵੇ।[265] ਉਪਰਲਿਖਤ ਪਉੜੀ ਵਿਚ ਹਰੇਕ ਚਰਣ ਦੀਆਂ 21 ਮਾਤ੍ਰਾਵਾਂ ਹਨ, ਵਿਸ਼੍ਰਾਮ 12-9 'ਤੇ ਹੈ, ਅੰਤ ਲਘੂ ਗੁਰੁ ਦਾ ਨਿਯਮ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਮਧਯ ਅਨੁਪ੍ਰਾਸ ਵਾਲੀ ਸ਼ਰਤ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।

11. ਮਕਰਾ

ਇਸ ਛੰਦ ਦੇ ਚਾਰ ਚਰਣ, ਹਰੇਕ ਚਰਣ ਵਿਚ 12 ਮਾਤ੍ਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਗੁਰੁ ਲਘੂ ਦਾ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਉਕਤ ਛੰਦ ਦੇ ਚਰਣਾਂ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਅਨੁਪ੍ਰਾਸ ਵੀ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਦਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ[266] :

(ੳ) ਪਹਿਲੇ ਤਿੰਨ ਚਰਣਾਂ ਦਾ ਸਮਾਨ ਅਤੇ ਚੌਥੇ ਦਾ ਭਿੰਨ

(ਅ) ਪਹਿਲੇ ਦੋ ਚਰਣਾਂ ਦਾ ਸਮਾਨ, ਤੀਜੇ ਤੇ ਚੌਥੇ ਦਾ ਭਿੰਨ

(ੲ) ਚਾਰੇ ਚਰਣਾਂ ਦਾ ਭਿੰਨ ਤੁਕਾਂਤ

ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਮਕਰਾ ਛੰਦ ਦੇ ਚਾਰੇ ਚਰਣਾਂ ਦਾ ਇਕ ਚਰਣ ਮੰਨ ਕੇ 'ਮਕਰਾ' ਸਿਰਲੇਖ ਅਧੀਨ ਚਾਰ ਚਰਣਾਂ ਦੇ ਕਈ ਛੰਦ ਉਪਲਬਧ ਹਨ। ਮਿਸਾਲ ਲਈ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਛੰਦ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ :

ਦੀਪਕ ਕਰਨਾਟੀ ਮਕਰਾ ॥

ਦਸ ਦਸੂ ਅਸੁਰ ਘਿਰ ਆਏ ਜਲ ਥਲ ਅਕਾਸ ਛਾਏ

ਲੈ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਪੁੰਜਨ ਭਟ ਜੰਗਜ ਦਲ ਕੀਨਿਓ ॥

ਛੁਟੇ ਤੁਫੰਗ ਗੋਲਾ ਸਰ ਬਜ੍ਰ ਬਰਫ ਓਲਾ

ਚਤੁਰੰਗ ਸੈਨ ਕੂਟੀ ਹਠ ਰਦ ਬਦਲ ਕੀਨੇਓ ॥

ਬਿਨੂਸ ਰੋਸ ਕੋਪੇ ਹਠ ਠਾਨ ਜੰਗ ਰੋਪੇ

---

265 *ਗੁਰੁਛੰਦ ਦਿਵਾਕਰ,* ਪੰਨਾ 141.

266 *ਗੁਰੁਛੰਦ ਦਿਵਾਕਰ,* ਪੰਨਾ 170.

ਗਨੇਸ ਸਾਮ ਹਾਕਯੋ ਸਰ ਘੋਰ ਛਾਡ ਦੀਨਿਓ ॥

ਉਰ ਹਨਜੋ ਤਾਕ ਸੋਊ ਉਡ ਗਏ ਬੀਰ ਦੋਊ

ਛਿਤ ਤਯਾਗ ਗਗਨ ਲਾਗੇ ਸਿਪਹਰ ਪੈਡ ਲੀਨਿਓ ॥ [267]

12. ਰੋਲਹੰਸਾ

ਜਿਸ ਛੰਦ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਚਾਰ ਚਰਣ ਰੋਲਾ ਛੰਦ ਜਿਸਦੇ ਹਰੇਕ ਚਰਣ ਵਿਚ ਵਿਸ਼੍ਰਾਮ 11-13 'ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਖੀਰ ਦੋਹਰਾ ਹੋਵੇ ਉਸਨੂੰ ਰੋਲਹੰਸਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੁਛੰਦ ਦਿਵਾਕਰ ਵਿਚ ਇਸਨੂੰ ਛਪਯ ਦਾ ਭੇਦ ਦਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।[268] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚ ਵੀ ਉਕਤ ਛੰਦ 'ਛਪਯ' ਨਾਂ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਅੰਕਿਤ ਹੈ। ਮਿਸਾਲ ਲਈ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਛੰਦ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ :

ਸਿੰਘ ਬਾਹਨੀ ਸਿੰਘ ਨਾਦ ਪਦ ਪੰਕਜ ਜਾ ਕਾ ॥

ਕਵਲਾ ਕੰਤ ਮੁਰਾਰ ਅਮਿਤ ਛਬ ਦਰਸਨ ਤਾਕਾ ॥

ਭਵਰ ਗੁੰਜਾਰ ਚਰਨਾਰਬਿੰਦ ਮਧੁਕਰ ਅਲਗਾਤਾ ॥

ਮੀਨ ਛੀਨ ਹੋਇ ਰਹੇਫ ਦੇਖ ਛਬ ਕਵਲਾ ਮਾਤਾ ॥੧੫੪॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਚੰਡ ਕਾਲਕਾ ਸਕਤ ਸਭ ਮੈ ਨਿਰਗੁਨ ਲੇਹੁ ਬਚਾਇ ॥

ਅਪਦ ਸਿੰਧ ਕੇ ਲਹਰ ਤੇ ਮਾਧਵ ਪਾਰ ਲੰਘਾਇ ॥੧੫੫॥ [269]

ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਛੰਦਾਬੰਦੀ ਦਾ ਉਤਮ ਨਮੂਨਾ ਹੈ। ਇਕ-ਇਕ ਛੰਦ ਦੇ ਕਈ-ਕਈ ਪ੍ਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਕਤ ਕਾਵਿ-ਗ੍ਰੰਥ ਦਾ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਗ੍ਰੰਥ-ਕਰਤਾ ਨੇ ਪਰੰਪਰਿਕ ਛੰਦਾਂ ਦਾ ਪਿੰਗਲ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂਨੁਸਾਰ ਵੀ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਕਈ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਛੰਦ ਦੀ ਚਾਲ/ਲੈਅ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਪਦ/ਬੰਦ ਲਿਖੇ ਗਏ ਹਨ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਛੰਦ ਪਿੰਗਲ ਦੇ ਸਥਾਪਿਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਣ ਜਿਵੇਂ ਕਬਿਤ ਛੰਦ ਵਿਚ ਅਖਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਾਲਾ ਨਿਯਮ ਭੰਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਈ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ

---

[267] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ*, ਪੰਨਾ 280.

[268] *ਗੁਰੁਛੰਦ ਦਿਵਾਕਰ,* ਪੰਨਾ 118.

[269] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ*, ਪੰਨਾ 10.

ਕਵੀ ਨੇ ਛੰਦ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਯੋਗ ਵੀ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਕੁੰਡਲੀਆ ਛੰਦ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਕਤ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਦੇ ਕਰਤੇ/ਕਵੀ ਕੋਲ ਭਾਰਤੀ ਕਾਵਿ-ਸ਼ਾਸਤਰ/ਛੰਦ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਅਥਾਹ ਗਿਆਨ ਹੋਣ ਬਾਬਤ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਉਕਤ ਗਿਆਨ ਦੇ ਸਫਲ ਪ੍ਰਯੋਗ ਰਾਹੀਂ ਉਸਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ/ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸੰਖੇਪ ਵਿਚ, *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਅਧਿਆਤਮਕ ਪਰੰਪਰਾ ਦਾ ਗ੍ਰੰਥ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਮੀਰ ਸਾਹਿਤਕ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੀ ਬੁਕਲ ਵਿਚ ਸਮੋਈ ਬੈਠਾ ਹੈ।

9.3. ਅਲੰਕਾਰ-ਵਿਧਾਨ

ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚਲੀ ਸਮਗਰੀ ਅਧਿਆਤਕ ਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਖ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸਾਹਿਤਕ ਪਖ ਤੋਂ ਵੀ ਬਹੁਮੁਲੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਛੰਦ-ਪ੍ਰਬੰਧ, ਭਾਸ਼ਾ, ਸ਼ੈਲੀ, ਰਸ, ਅਲੰਕਾਰ, ਆਦਿ। ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਦਿਆਂ ਸਾਡੇ ਮਤ ਦੀ ਸਹਜੇ ਹੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਥੇ *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਅਲੰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਰੂਪ ਤੇ ਲਛਣਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸੀਮਤ ਜਤਨ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚਲੇ ਅਲੰਕਾਰ-ਵਿਧਾਨ ਬਾਰੇ ਜਾਣਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਲੰਕਾਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਪ੍ਰਕਾਰ, ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਜਾਣਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਭਾਈ ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ ਅਨੁਸਾਰ, "ਜੋ ਕਾਵਯ ਨੂੰ ਭੂਸ਼ਿਤ (ਅਲੰ) ਕਰੇ ਅਰਥਾਤ ਸ਼ੋਭਾ ਦੇਵੇ, ਸੋ ਅਲੰਕਾਰ ਹੈ।"[270] ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਉਕਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ 'ਅਲੰਕਾਰੋਤਿ ਇਤਿ ਅਲੰਕਾਰ:' ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਦਿਤੀ ਹੈ। ਕਵੀ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਲੰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਮਨੁਖ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਨੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਗਹਿਣਿਆਂ ਨਾਲ ਕਰਦਿਆਂ ਇਉਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ :

ਸ਼ਬਦ ਅਰਥ ਜੋ ਚਿਤ੍ਰਿਤ ਕਰਹੀ। ਚਮਤਕਾਰ ਛਬਿ ਅਧਿਕੈ ਧਰਹੀ।
ਭੂਸ਼ਣ ਜੈਸੇ ਪਹਿਰੈ ਪ੍ਰਾਨੀ। ਤੈਸੇ ਅਲੰਕਾਰ ਮਿਲ ਬਾਨੀ। [271]

---

[270] ਨਾਭਾ, ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ, *ਗੁਰਸ਼ਬਦਾਲੰਕਾਰ,* ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ, ਪਟਿਆਲਾ, 2001, ਪੰਨਾ ਅ (ਭੂਮਿਕਾ)

[271] *ਉਹੀ*

ਅਲੰਕਾਰ ਸੰਪ੍ਰਦਾਇ ਦੇ ਮੋਢੀ ਵਿਦਵਾਨ ਭਾਮਹ ਨੇ ਅਲੰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਾਵਿ ਦੀ ਆਤਮਾ/ਪ੍ਰਾਣ ਤਤ ਮੰਨਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੁਭਾਵਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੀ ਇਸਤਰੀ ਦਾ ਮੁਖ ਅਲੰਕਾਰ (ਗਹਿਣੇ) ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਸ਼ੋਭਾ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦਾ।[272] ਉਕਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕਾਵਿ ਦੀ ਸ਼ੋਭਾ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲਾ ਤਤ ਅਲੰਕਾਰ ਹੈ। ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਅਲੰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ, ਪ੍ਰਕਾਰ, ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿਚ ਜਾਣਨ ਦਾ ਜਤਨ ਕਰਾਂਗੇ।

ਕਾਵਿ-ਆਲੋਚਨਾ ਦੀ ਮਹਤਵਪੂਰਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਲੰਕਾਰ ਸੰਪ੍ਰਦਾਇ ਦੇ ਮੋਢੀ ਭਾਮਹ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪੁਸਤਕ 'ਕਾਵਯਾਲੰਕਾਰ' ਵਿਚ ਕੁਲ 38 ਅਲੰਕਾਰਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।[273] ਆਚਾਰਯ ਦੰਡੀ ਨੇ 'ਕਾਵਯਾਦਰਸ਼' ਵਿਚ 39 ਅਲੰਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਤੀ ਹੈ।[274] ਦੰਡੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਚਾਰਯ ਉਦਭਟ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਚਨਾ 'ਕਾਵਯ ਅਲੰਕਾਰ ਸਾਰ ਸੰਗ੍ਰਹਿ' ਵਿਚ 41 ਅਲੰਕਾਰਾਂ ਦਾ ਵਿਵਰਣ ਦਿਤਾ ਹੈ।[275] ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਵਿਚ ਅਲੰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਬਾਰੇ ਭੇਦ ਹੋਣਾ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਲੰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸੀਮਾ ਵਿਚ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਡਾ. ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਅਨੁਸਾਰ, ਭਾਮਹ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਜਗਨਨਾਥ ਤਕ ਅਲੰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 191 ਤਕ ਪਹੁੰਚ ਗਈ।[276] ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਲੰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਹੈ।

ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਲੰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਸਹਿਜੇ ਸਹਿਜੇ ਵਿਕਾਸ ਹੁੰਦਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਵਿਦਵਾਨ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਵਿਚ ਵਖਰੇਵਾਂ ਹੋਣਾ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੈ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਲੰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵਰਗੀਕਰਣ ਸੰਬੰਧੀ ਇਕ ਰਾਇ ਨਾ ਹੋਣੀ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੈ। ਉਦਭਟ, ਆਚਾਰਯ ਰੁਦ੍ਰਟ, ਭੋਜ, ਰੁੱਯਕ, ਆਦਿ ਨੇ ਅਲੰਕਾਰਾਂ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਨ ਕਰਨ ਦਾ ਜਤਨ ਕੀਤਾ ਪਰ ਉਕਤ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਰਗ-ਵੰਡ, ਸਾਰੇ ਅਲੰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਕਰਨ ਕਾਰਨ

---

[272] ਜੱਗੀ, ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਕੌਰ (ਡਾ.), *ਭਾਰਤੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ : ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤ,* ਆਰਸੀ ਪਬਲਿਸਰਜ਼, ਦਿਲੀ, 2008, ਪੰਨਾ 67.

[273] ਜੱਗੀ, ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਕੌਰ (ਡਾ.), *ਭਾਰਤੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ : ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤ,* ਪੰਨਾ 70.

[274] *ਉਹੀ*

[275] *ਉਹੀ,* ਪੰਨਾ 71.

[276] *ਉਹੀ,* ਪੰਨਾ 75.

ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਾ ਕਰ ਸਕੀ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਕਵੀ ਦੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਵਿਚੋਂ ਚਮਤਕਾਰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਲੰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਤੇ ਵਰਗਵੰਡ ਕਰਨਾ ਪੂਰਨ ਤੌਰ ’ਤੇ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਲਈ ਮੋਟੇ ਤੌਰ ’ਤੇ ਅਲੰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ[277] :

1. ਸ਼ਬਦ ਅਲੰਕਾਰ
2. ਅਰਥ ਅਲੰਕਾਰ
3. ਉਭਯ ਅਲੰਕਾਰ

1. ਸ਼ਬਦ ਅਲੰਕਾਰ

ਜਿਥੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਰਾਹੀਂ ਚਮਤਕਾਰ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਉਥੇ ਸ਼ਬਦ ਅਲੰਕਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਉਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਬਦ ਬਦਲ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਅਲੰਕਾਰ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਸ਼ਬਦ ਅਲੰਕਾਰ ਭੇਦ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਹੀ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਅਨੇਕ ਵਾਰ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਅਰਥ ਬਦਲ ਜਾਣ ਜਾਂ ਵਰਣਗਤ ਆਵ੍ਰਿਤੀ ਹੋਵੇ।[278] ਅਨੁਪ੍ਰਾਸ, ਯਮਕ, ਸ਼ਲੇਸ਼, ਵੀਪਸਾ, ਆਦਿ ਪ੍ਰਮੁਖ ਸ਼ਬਦ ਅਲੰਕਾਰ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚੋਂ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਛਣਾਂ ਸਹਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਾਂਗੇ।

1.1. ਅਨੁਪ੍ਰਾਸ

ਅਨੁਪ੍ਰਾਸ ਦਾ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਅਰਥ ਹੈ ਵਰਣਿਤ ਰਸ ਦੀ ਅਨੁਕੂਲਤਾ ਅਨੁਸਾਰ ਵਰਣਾਂ ਦੀ ਬਾਰ ਬਾਰ ਇਕ ਹੀ ਕ੍ਰਮ ਨਾਲ ਨਿਕਟ ਵਰਤੋਂ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਵਰਣਾਂ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ ਹੋਵੇ, ਭਾਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਵਰਾਂ ਵਿਚ ਮੇਲ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਅਨੁਪ੍ਰਾਸ ਸ਼ਬਦ ਅਲੰਕਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।[279] ਛੇਕ, ਵ੍ਰਿਤਿ, ਸ੍ਰੁਤਿ, ਲਾਟ ਅਤੇ ਅੰਤਯ ਪੰਜ ਅਨੁਪ੍ਰਾਸ ਮੰਨੇ ਗਏ ਹਨ।

1.1.1. ਛੇਕਾਨੁਪ੍ਰਾਸ

---

277 ਨਾਭਾ, ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ, *ਗੁਰਸ਼ਬਦਾਲੰਕਾਰ,* ਪੰਨਾ ਅ-ੲ (ਭੂਮਿਕਾ)

278 ਜੱਗੀ, ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਕੌਰ (ਡਾ.), *ਭਾਰਤੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ : ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤ,* ਪੰਨਾ 79.

279 *ਉਹੀ*

ਜਿਥੇ ਅਨੇਕ ਵਰਣਾਂ ਦੀ ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਕ੍ਰਮ ਨਾਲ ਇਕ ਵਾਰ ਅਵ੍ਰਿਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਛੇਕਾਨੁਪ੍ਰਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।[280] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚ ਛੇਕਾਨੁਪ੍ਰਾਸ ਅਲੰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਭਰਮਾਰ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਦੇਖੋ :

ਅਸਪਾਨ ਅਸਕੇਤ ਖੜਗਧੁਜ ਧਰਮ ਧਨੁਰਧਰ ॥[281]

ਬਨ ਬਨ ਮਲਿਆਗੀਰ ਹੈ ਰੂਪ ਰੂਪ ਭਗਵਾਨ ॥[282]

ਉਕਤ ਵਿਚੋਂ ਪਹਿਲੀ ਪੰਕਤੀ ਵਿਚ 'ਅ' ਤੇ 'ਧ' ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਪੰਕਤੀ ਵਿਚ 'ਬ' ਤੇ 'ਰ' ਵਰਣ ਦੀ ਸਰੂਪ ਤੇ ਕ੍ਰਮ ਨਾਲ ਇਕ ਵਾਰ ਆਵ੍ਰਿਤੀ ਹੋਈ ਹੈ।

1.1.2. ਵ੍ਰਿਤਯਾਨੁਪ੍ਰਾਸ

ਜਿਥੇ ਵ੍ਰਿਤੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਕ ਜਾਂ ਅਨੇਕ ਵਰਣਾਂ ਦੀ ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਕ੍ਰਮ ਨਾਲ ਅਨੇਕ ਵਾਰ ਆਵ੍ਰਿਤੀ ਹੋਵੇ, ਉਥੇ ਵ੍ਰਿਤਯਨੁਪ੍ਰਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।[283] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਅਧਿਆਇ ਵਿਚ ਵ੍ਰਿਤਯਾਨੁਪ੍ਰਾਸ ਦੀ ਬਹੁਤ ਥਾਈਂ ਵਰਤੋਂ ਹੋਈ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਦੋ ਮਿਸਾਲਾਂ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਹਨ :

ਪਾਰਸ ਪਿਤਾ ਪੁਰਾਨ ਪਰਮਾਨੰਦ ਪ੍ਰੀਤਮ ਪ੍ਰਭੂ ॥

ਪੂਰਨ ਪੁਰਖ ਸੁਜਾਨ15 ਪਾਪ ਪੁੰਜ ਗਾਰਤ ਸਭੂ ॥89॥[284]

ਮਨਮੋਹਨ ਮਿਹਰਵਾਨ ਮੰਗਲ ਮਗਨ ਮਹਾਨ ਮਤ ॥

ਮਾਧੋ ਮਦਨ ਮੁਰਾਰ ਮਦਸੂਦਨ11 ਮੋਹਕ ਮਹਤ ॥੮੫॥[285]

1.1.3. ਸ੍ਰੁਤਯਨੁਪ੍ਰਾਸ

ਜਿਥੇ ਕੰਠ, ਤਾਲੂ, ਹੋਂਠ, ਆਦਿ ਕਿਸੇ ਇਕ ਹੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਉਚਾਰੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਰਣਾਂ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ ਹੋਵੇ, ਉਸਨੂੰ ਸ੍ਰੁਤਯਨੁਪ੍ਰਾਸ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।[286] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚੋਂ

---

280 *ਉਹੀ*

281 *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ,* ਪੰਨਾ 2.

282 *ਉਹੀ,* ਪੰਨਾ 10.

283 ਜੱਗੀ, ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਕੌਰ (ਡਾ.), *ਭਾਰਤੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ : ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤ,* ਪੰਨਾ 79.

284 *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ,* ਪੰਨਾ 6.

285 *ਉਹੀ,*

286 ਜੱਗੀ, ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਕੌਰ (ਡਾ.), *ਭਾਰਤੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ : ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤ,* ਪੰਨਾ 79.

ਇਸਦੀਆਂ ਕੁਝ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਹਨ :

ਨਾਰਾਇਨ ਨਿਰੰਕਾਰ ਨਾਰਸਿੰਘ ਨਰਹਰ ਨਵਲ ॥

ਨਿਰਬਿਕਾਰ ਨਿਰਾਹਾਰ ਨੰਦਨੰਦਨ ਨੇਤ੍ਰ: ਕਵਲ ॥੯੦॥ [287]

ਗਿਰਧਾਰੀ ਗੋਬਿੰਦ ਗੁਰੂ ਗੋਵਰਧਨ ਗੋਪਾਲ ॥

ਗੋਸਾਈ ਗੋਪੀਬਲਭ ਗੋਪਨਾਥ ਗੋਆਲ ॥੯੧॥ [288]

ਉਕਤ ਵਿਚੋਂ ਪਹਿਲੇ ਬੰਦ ਵਿਚ 'ਗ' ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਵਿਚ 'ਨ' ਵਰਣ ਦੀ ਆਵ੍ਰਿਤੀ ਨਾਲ ਸ਼੍ਰੁਤਯਾਨੁਪਾਸ ਦੀ ਸਹਜੇ ਹੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਥੇ ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਕਾਵਿ ਦਾ ਸੌਂਦਰਯ ਦੇਖਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਕਤ ਦੋਵੇਂ ਬੰਦ ਸ਼੍ਰੁਤਯਾਨੁਪ੍ਰਾਸ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਵ੍ਰਿਤਯਾਨੁਪ੍ਰਾਸ ਅਲੰਕਾਰ ਵੀ ਹਨ।

1.1.4. ਲਾਟਾਨੁਪ੍ਰਾਸ

ਜਿਥੇ ਸਮਾਨਾਰਥਕ ਸ਼ਬਦਾਂ ਜਾਂ ਵਾਕਾਂ ਦੀ ਆਵ੍ਰਿਤੀ ਹੋਵੇ ਪਰ ਅਨਵਯ ਕਰਨ ਤੇ ਅਰਥ ਵਿਚ ਫਰਕ ਪੈ ਜਾਵੇ, ਉਥੇ ਲਾਟਾਨੁਪ੍ਰਾਸ ਅਲੰਕਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।[289] ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਲਾਟਾਨੁਪ੍ਰਾਸ ਅਲੰਕਾਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਗੋਚਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਮਿਸਾਲ ਲਈ :

ਮੀਨ ਤਪਤ ਜਲ ਦੇਹੁ ਹਰ, ਕਰੁਨਾਨਿਧ ਗੋਪਾਲ ॥੩੬॥ [290]

ਚਿਤ ਚਿੰਤਾ ਨਰਹਰਤ ਮਾਇਆ ਇਛਿਆ ਪੂਰਨ ਜਗ ॥ [291]

ਉਕਤ ਦੋਵੇਂ ਪੰਕਤੀਆਂ ਦਾ ਅਨਵਯ ਕਰਨ 'ਤੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਰਕ ਪੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ :

ਮੀਨ, ਤਪਤ ਜਲ ਦੇਹੁ ਹਰ ਕਰੁਨਾਨਿਧ ਗੋਪਾਲ ॥ ੩੬॥

ਚਿਤ ਚਿੰਤਾ, ਨਰ ਹਰਤ, ਮਾਇਆ ਇਛਿਆ ਪੂਰਨ ਜਗ ॥

1.1.5. ਅੰਤਯਨੁਪ੍ਰਾਸ

---

[287] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ*, ਪੰਨਾ 6.

[288] *ਉਹੀ*

[289] ਜੱਗੀ, ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਕੌਰ (ਡਾ.), *ਭਾਰਤੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ : ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤ*, ਪੰਨਾ 80.

[290] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ*, ਪੰਨਾ 4.

[291] *ਉਹੀ*

ਜਿਥੇ ਛੰਦ ਦੀਆਂ ਤੁਕਾਂ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਅਖਰਾਂ ਦੀ ਸਮਤਾ ਹੋਵੇ, ਉਥੇ ਅੰਤਯਨੁਪ੍ਰਾਸ ਅਲੰਕਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅੰਤਯਅਨੁਪ੍ਰਾਸ ਛੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਦਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ[292] :

1.1.5.1. ਸਰਵਾਂਤਯ ਅਨੁਪ੍ਰਾਸ

ਇਸ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਚਰਣਾਂ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਪਦ ਇਕ ਹੀ ਵਜ਼ਨ ਦੇ ਹੋਣ ਅਤੇ ਪਿਛਲਾ ਅਖਰ ਵੀ ਇਕੋ ਹੋਵੇ, ਉਸਨੂੰ ਸਰਵਾਂਤਯ ਅਨੁਪ੍ਰਾਸ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।[293]ਸਰਵਾਂਤਯ ਅਨੁਪ੍ਰਾਸ ਦੀ

ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਉਦਾਹਰਨ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਹੈ :

ਸੇਸ ਸਹਸ ਮੁਖ ਰਟਤ ਤਊ ਨਹੀ ਪਾਵਤ ਪਾਰਾ ॥
ਏਕ ਜੀਹ ਕਿਆ ਕਥੇ ਪ੍ਰਭੂ ਗਤ ਅਲਖ ਅਪਾਰਾ ॥
ਨਿਗਮ1 ਨੇਤ ਨਿਤ ਕਹਤ ਲਹਤ ਨਹੀ ਭੇਦ ਤੁਮਾਰਾ ॥
ਕਵਨ ਬੇਚਾਰਾ ਜੰਤ ਇਹ ਗੁਨ ਤੋਹਿ ਉਚਾਰਾ ॥੧੫੭॥ [294]

1.1.5.2. ਸਮਾਂਤਯ ਵਿਖਮਾਂਤਯ ਅਨੁਪ੍ਰਾਸ

ਜਿਸ ਅੰਤਯਅਨੁਪ੍ਰਾਸ ਵਿਚ ਟੌਂਕ ਦਾ ਟੌਂਕ ਪਦ ਨਾਲ ਅਤੇ ਜਿਸਤ ਦਾ ਜਿਸਤ ਪਦ ਨਾਲ ਵਜ਼ਨ ਤੇ ਅਖਰ ਮਿਲੇ, ਸਮਾਂਤਯ ਵਿਖਮਾਂਤਯ ਅੰਤਯਨੁਪ੍ਰਾਸ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।[295] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਅਧਿਆਇ ਵਿਚ ਇਸਦੀ ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਹਨ :

ਸਭ ਕਿਛੁ ਤੁਮਰੇ ਹਾਥ ਜਿਸ ਦੇਵੈ ਸੋ ਪਾਵਹੀ ॥
ਸ੍ਰੀ ਨਾਥਾ ਕੇ ਨਾਥ ਮਾਇਆ ਚਰਨ ਧਿਆਵਹੀ ॥੨੯॥ [296]
ਲੋਕ ਚਤੁਰਦਸ ਨਾਥ ਰਮਾ ਰਾਵ ਸਭ ਜਗਤ ਕੀ ॥

---

[292] ਨਾਭਾ, ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ, *ਗੁਰਸ਼ਬਦਾਲੰਕਾਰ,* ਪੰਨਾ 39.

[293] ਨਾਭਾ, ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ, *ਗੁਰਸ਼ਬਦਾਲੰਕਾਰ,* ਪੰਨਾ 39-40.

[294] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ,* ਪੰਨਾ 12.

[295] ਨਾਭਾ, ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ, *ਗੁਰਸ਼ਬਦਾਲੰਕਾਰ,* ਪੰਨਾ 40.

[296] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ,* ਪੰਨਾ 2.

ਦੀਨਾ ਨਾਥ ਅਨਾਥ ਮਇਆ ਕਰੋ ਇਸ ਪਤਿਤ ਕੀ ॥੩੧॥ [297]

ਉਕਤ ਪੰਕਤੀਆਂ ਵਿਚ ਸਮਾਂਤਯ ਵਿਖਮਾਂਤਯ ਅੰਤਯਨੁਪ੍ਰਾਸ ਦੇ ਸਰੂਪ ਤੇਲਛਣਾਂ ਸਹਜੇ ਹੀ ਦੇਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

1.1.5.3. ਸਮਾਂਤਯ ਅਨੁਪ੍ਰਾਸ

ਜਿਸ ਵਿਚ ਜਿਸਤ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਵਜ਼ਨ ਤੇ ਅਖਰ ਮਿਲੇ ਪਰ ਟੌਂਕ ਨਾਲ ਨਾ ਮਿਲੇ, ਉਹ ਸਮਾਂਤਯ ਅਨੁਪ੍ਰਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।[298] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਉਦਾਹਰਨ ਦੇਖੋ :

ਆਤਮ ਰਾਸ ਜੋ ਜਾਨਹੀ ਸੋ ਹੈ ਖਾਲਸ ਦੇਵ ॥

ਪ੍ਰਭ ਮੈ ਮੋ ਮੈ ਤਾਸ ਮੈ ਰੰਚਕ ਨਾਹਨ ਭੇਵ ॥ [299]

1.1.5.4. ਵਿਖਮਾਂਤਯ ਅਨੁਪ੍ਰਾਸ

ਜਿਸ ਵਿਚ ਟੌਂਕ ਪਦਾਂ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਵਜ਼ਨ ਤੇ ਅਖਰ ਮਿਲਦੇ ਹੋਣ ਅਤੇ ਜਿਸਤ ਪਦਾਂ ਦੇ ਨਾ ਮਿਲਦੇ ਹੋਣ, ਵਿਖਮਾਂਤਯ ਅਨੁਪ੍ਰਾਸ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।[300] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚੋਂ ਇਸਦੀ ਉਦਾਹਰਨ ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਹੈ :

ਮਾਇਆ ਬਪ ਜਗ ਮਾਹਿ ਦੁਖ ਹਰਤਾ ਸਭ ਜਗਤ ਕੀ ॥

ਜਸੁ ਸੁਨੀਅਤ ਦੁਖ ਜਾਹ ਬਿਧਪੂਰਨ ਹਰ ਲਛਮੀ ॥੧॥ [301]

1.1.5.5. ਸਮਵਿਖਮਾਂਤਯ ਅਨੁਪ੍ਰਾਸ

ਜਿਸ ਵਿਚ ਪਹਿਲੇ ਚਰਣ ਦਾ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਅੰਤਿਮ ਵਜ਼ਨ ਤੇ ਅਖਰ ਮਿਲੇ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਦਾ ਚੌਥੇ ਚਰਣ ਨਾਲ ਸਮ ਮੇਲ ਹੋਵੇ, ਉਸਨੂੰ ਸਮ ਵਿਖਮਾਤਯ ਅਨੁਪ੍ਰਾਸ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।[302] ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਇਸ ਅਲੰਕਾਰ ਦੀ ਬਹੁਤ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਉਦਾਹਰਨ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਹੈ :

---

[297] *ਉਹੀ*

[298] ਨਾਭਾ, ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ, *ਗੁਰਸ਼ਬਦਾਲੰਕਾਰ,* ਪੰਨਾ 40.

[299] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ,* ਪੰਨਾ 570.

[300] ਨਾਭਾ, ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ, *ਗੁਰਸ਼ਬਦਾਲੰਕਾਰ,* ਪੰਨਾ 40.

[301] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ,* ਪੰਨਾ 2.

[302] ਨਾਭਾ, ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ, *ਗੁਰਸ਼ਬਦਾਲੰਕਾਰ,* ਪੰਨਾ 41.

ਕਈ ਕਲਪ ਜੁਗਹ ਜੁਗਾਂਤ ॥ ਸਭ ਕਥਤ ਅਬਲੈ ਮਾਤ ॥

ਤੁਮ ਨਾਮ ਕਾ ਬਿਸਥਾਰ ॥ ਕਿਨਹੂ ਨ ਪਾਇਆ ਪਾਰ ॥੧੨੯॥ [303]

1.1.5.6. ਭਿੰਨ ਤੁਕਾਂਤਯ ਅਨੁਪ੍ਰਾਸ

ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਚਰਣਾਂ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਅਖਰ ਤੇ ਵਜ਼ਨ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਹੋਣ, ਉਸਨੂੰ ਭਿੰਨ ਤੁਕਾਂਤਯ ਅਨੁਪ੍ਰਾਸ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।[304] ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚੋਂ ਇਸਦੀ ਉਦਾਹਰਨ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਹੈ :

ਬਹੁ ਮੁਸਲ ਬਾਨ ਅਰ ਬਿਸੀ ਬਿਸਵਾਰਨ ਨਾਸ ਭਈ ਪ੍ਰਤਨਾ ਚਤੁਰੰਗਨ॥

ਨਾਹਰ ਬਾਨ ਅਰੁ ਪਨਗ ਬਾਨ ਜਛ ਗੰਧ੍ਰਬਾਸਤ੍ਰਨ ਨਿਧਨ ਭਏ ॥

ਦੇਵਾਸਤ੍ਰ ਅਰੁ ਦਈਤ੍ਰਾਸਤ੍ਰ ਮਾਨਵਾਸਤ੍ਰਨ ਖਲ ਨਾਸ ਭਯੋ ॥

ਬਿਬਿਧ ਆਯੁਧ ਸੰਗੇ ॥ ਬਰਨਾਸਤ੍ਰ ਜਾਮਾਸਤ੍ਰ ਕਾਧ੍ਰ ਆਸਤ੍ਰ ਨਰਿਪ ਹਤਨ ਕਰੇ ॥੩॥ [305]

1.2. ਯਮਕ ਅਲੰਕਾਰ

'ਯਮਕ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਜੋੜਾ ਅਰਥਾਤ ਅਜਿਹਾ ਸ਼ਬਦ ਜੋੜਾ ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ਵਖ-ਵਖ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਅਲੰਕਾਰ ਵਿਚ ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਭਿੰਨ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਆਵ੍ਰਿਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਾਰਥਕ ਤੇ ਨਿਰਰਥਕ ਦੋਵੇਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।[306] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚੋਂ ਯਮਕ ਅਲੰਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੋਈ ਹੈ ਜੋ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਹੈ :

ਹਰ ਹੀਰਾ ਹਰਿਆਵਲਾ ਹਰਿ ਹਰਿ ਕੀਨੇ ਜੰਗ ॥ [307]

ਉਕਤ ਪੰਕਤੀ ਵਿਚ 'ਹਰਿ ਹਰਿ' ਦੇ ਅਰਥ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਨੇਕੀ/ਸਜਣ, ਬਦੀ/ਵੈਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

1.3. ਸ਼ਲੇਸ਼ ਅਲੰਕਾਰ

---

303 *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ*, ਪੰਨਾ 8.

304 ਨਾਭਾ, ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ, *ਗੁਰਸ਼ਬਦਾਲੰਕਾਰ,* ਪੰਨਾ 41.

305 *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ*, ਪੰਨਾ 524.

306 ਜੱਗੀ, ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਕੌਰ (ਡਾ.), *ਭਾਰਤੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ : ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤ,* ਪੰਨਾ 80.

307 *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ*, ਪੰਨਾ 8.

'ਸ਼ਲੇਸ਼' ਸ਼ਨਦ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਚਿਪਕਣਾ। ਜਿਸ ਅਲੰਕਾਰ ਵਿਚ ਅਨੇਕ ਅਰਥ-ਵਾਚੀ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਭਿਧਾ ਸ਼ਕਤੀ ਰਾਹੀਂ ਅਨੇਕ ਅਰਥਾਂ ਦਾ ਬੋਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਨੇਕ ਅਰਥਾਂ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਸ਼ਲਿਸ਼ਟ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।[308] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚੋਂ ਸ਼ਲੇਸ਼ ਅਲੰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਹਨ :

ਨਿਰਬਿਕਾਰ ਨਿਰਾਹਾਰ ਨੰਦਨੰਦਨ ਨੇਤ੍ਰ: ਕਵਲ ॥ [309]

ਬਿਸਨ ਬਿਆਪਕ ਸਰਬ ਮੈ ਬਿਆਧਹਰਨ ਬਿਖਜਾਲ ॥[310]

ਉਕਤ ਵਿਚੋਂ ਪਹਿਲੀ ਪੰਕਤੀ ਵਿਚ 'ਨੰਦਨੰਦਨ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਵੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੂਜੀ ਪੰਕਤੀ ਵਿਚ 'ਬਿਸਨ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਵਿਸ਼ਣੂ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਬਵਿਆਪਕ ਪਰਮਾਤਮਾ ਵੀ ਹੈ।

1.4. ਵੀਪਸਾ

'ਵੀਪਸਾ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਦੁਹਰਾਉਣਾ। ਜਿਸ ਸ਼ਬਦਾਲੰਕਾਰ ਵਿਚ ਅਤਿ ਅਧਿਕ ਆਦਰ, ਸ਼ਰਧਾ, ਘ੍ਰਿਣਾ, ਉਤਸ਼ਾਹ, ਸੋਗ, ਆਦਿ ਭਾਵ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਆਵ੍ਰਿਤੀ ਹੋਵੇ ਉਸਨੂੰ ਵੀਪਸਾ ਅਲੰਕਾਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।[311] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚ ਉਕਤ ਅਲੰਕਾਰ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਪ੍ਰਯੋਗ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਹਨ :

ਤ੍ਰਾਹ ਤ੍ਰਾਹ ਪ੍ਰਭ ਰਾਖੀਏ ਹੌ ਮਤ ਮੰਦ ਅਫਾਰ ॥ [312]

ਸਿਮਰੋ ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਬਰਦਾਤਾ ਨਰਕ ਘੋਰ ਤੇ ਕਾਢ ਲਇਓ ॥ [313]

ਉਕਤ ਵਿਚੋਂ ਪਹਿਲੀ ਪੰਕਤੀ ਵਿਚ 'ਤ੍ਰਾਹ' ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਪੰਕਤੀ ਵਿਚ 'ਸਿਮਰਿ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਆਵ੍ਰਿਤੀ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਸੋਗ ਭਾਵ ਅਤੇ ਸ਼ਰਧਾ ਭਾਵ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਹੋਈ ਹੈ।

---

[308] ਜੱਗੀ, ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਕੌਰ (ਡਾ.), *ਭਾਰਤੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ : ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤ,* ਪੰਨਾ 81.

[309] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ*, ਪੰਨਾ 6.

[310] *ਉਹੀ,* ਪੰਨਾ 8.

[311] ਜੱਗੀ, ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਕੌਰ (ਡਾ.), *ਭਾਰਤੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ : ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤ,* ਪੰਨਾ 81.

[312] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ*, ਪੰਨਾ 22.

[313] *ਉਹੀ*, ਪੰਨਾ 24.

2. ਅਰਥਾਲੰਕਾਰ

2.1. ਉਪਮਾ ਅਰਥਾਲੰਕਾਰ

ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵਸਤੂ ਜਾਂ ਪਦਾਰਥ ਦੀ ਰੂਪ, ਗੁਣ ਆਦਿ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਚੰਗੀ ਵਸਤੂ ਜਾਂ ਪਦਾਰਥ ਨਾਲ ਸਮਾਨਤਾ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਹੋਵੇ ਉਸਨੂੰ ਉਪਮਾ ਅਲੰਕਾਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।[314] ਉਪਮਾ ਦੇ ਚਾਰ ਅੰਗ ਹਨ- ਉਪਮੇਯ, ਉਪਮਾਨ, ਵਾਚਕ ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਸਮਾਨ ਧਰਮ। 'ਉਪਮੇਯ ਉਸ ਵਸਤੂ ਜਾਂ ਪਦਾਰਥ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜਿਸਦੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਸਤੂ ਜਾਂ ਪਦਾਰਥ ਨਾਲ ਸਮਾਨਤਾ ਦਰਸਾਈ ਜਾਏ। 'ਉਪਮਾਨ' ਉਹ ਵਸਤੂ ਜਾਂ ਪਦਾਰਥ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਪਮੇਯ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। 'ਸਮਾਨ ਧਰਮ' ਉਪਮੇਯ ਤੇ ਉਪਮਾਨ ਵਿਚਲੇ ਸਮਾਨ ਗੁਣ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਪਮੇਯ ਤੇ ਉਪਮਾਨ ਵਿਚ ਸਮਾਨਤਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ 'ਵਾਚਕ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਇਕ ਉਦਾਹਰਣ ਰਾਹੀਂ ਇਸਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦਾ ਜਤਨ ਕਰਦੇ ਹਾਂ: "ਮੁਖ ਚੰਦਰਮਾ ਵਾਂਗ ਸੁੰਦਰ ਹੈ।" ਉਕਤ ਵਾਕ ਵਿਚ 'ਮੁਖ' ਉਪਮੇਯ ਹੈ, 'ਚੰਦਰਮਾ' ਉਪਮਾਨ ਹੈ, 'ਸੁੰਦਰ' ਸਮਾਨ ਧਰਮ ਹੈ ਅਤੇ 'ਵਾਂਗ' ਵਾਚਕ ਸ਼ਬਦ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅੰਗਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਹੀ ਉਪਮਾ ਦੇ ਦੋ ਭੇਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ- ਪੂਰਣ ਉਪਮਾ ਤੇ ਲੁਪਤ ਉਪਮਾ।

2.1.1. ਪੂਰਣ ਉਪਮਾ ਅਰਥਾਲੰਕਾਰ

ਜਿਥੇ ਉਪਮਾ ਦੇ ਚਾਰੇ ਅੰਗਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਹੋਵੇ ਉਥੇ ਪੂਰਣੋਪਮਾ ਅਲੰਕਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।[315] ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ 'ਚੋਂ ਉਕਤ ਅਲੰਕਾਰ ਦੀ ਵੰਨਗੀ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਹੈ:

ਜਿਉ ਜਲ ਤੰਤ ਮੀਨ ਕੌ ਫਾਸਤ ਤਿਉ ਤੋਹਿ ਫਾਸਤ ਕਾਲ ਜਰੀ॥ [316]

---

[314] ਜੱਗੀ, ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਕੌਰ (ਡਾ.), *ਭਾਰਤੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ : ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤ,* ਪੰਨਾ 84.

[315] ਜੱਗੀ, ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਕੌਰ (ਡਾ.), *ਭਾਰਤੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ : ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤ,* ਪੰਨਾ 85.

[316] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ,* ਪੰਨਾ 20.

ਉਕਤ ਪੰਕਤੀ ਵਿਚ 'ਤੋਹਿ' ਉਪਮੇਯ ਹੈ, 'ਮੀਨ' ਉਪਮਾਨ ਹੈ, 'ਫਾਸਤ' ਸਮਾਨ ਧਰਮ ਹੈ ਅਤੇ 'ਜਿਉ ਤਿਉ' ਵਾਚਕ ਸ਼ਬਦ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਪੂਰਣੋਪਮਾ ਅਰਥਾਲੰਕਾਰ ਹੈ।

2.1.2. ਲੁਪਤ ਉਪਮਾ ਅਰਥਾਲੰਕਾਰ

ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਪਮਾ ਦੇ ਇਕ ਜਾਂ ਇਕ ਤੋਂ ਵਧ ਅੰਗਾਂ ਦਾ ਲੋਪ ਹੋਵੇ, ਲੁਪਤੋਪਮਾ ਅਲੰਕਾਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।[317] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚੋਂ ਇਸਦੀ ਮਿਸਾਲ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਹੈ :

ਕਰ ਪਾਤਕ ਉਦਰ ਕਉ ਭਰਤਾ ਪਸ ਜਿਉ ਕਰਤ ਅਹਾਰਾ ॥ [318]

ਉਕਤ ਪੰਕਤੀ ਵਿਚ 'ਪਸ' ਉਪਮਾਨ ਹੈ, 'ਅਹਾਰਾ' ਸਮਾਨ ਧਰਮ ਹੈ, 'ਜਿਉ' ਵਾਚਕ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਅਤੇ ਉਪਮੇਯ ਲੁਪਤ ਹੈ।

2.2. ਅਨਨਵਯ

ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਕ ਹੀ ਵਸਤੂ ਦਾ ਉਪਮੇਯ ਤੇ ਉਪਮਾਨ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕਥਨ ਹੋਵੇ, ਅਨਨਵਯ ਅਲੰਕਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।[319] 'ਅਨਨਵਯ' ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਅਨਵਯ (ਸੰਬੰਧ) ਦਾ ਨਾ ਰਹਿਣਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿਥੇ ਉਪਮੇਯ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਨਾ ਦਸੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਸੇ ਨੂੰ ਹੀ ਉਪਮਾਨ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਅਨਨਵਯ ਅਲੰਕਾਰ ਉਪਲਬਧ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਉਦਾਹਰਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ :

ਫੂਲ ਫਲ ਬਿਰਖਾ ਤੁਹੀ ਤੁਹੀ ਸਭਨ ਕੀ ਸਾਰ ॥
ਤੁਮ ਸਭ ਕੋ ਪੈਦਾ ਕਰੋ ਤੁਮਹੀ ਕਰੋ ਸੰਘਾਰ ॥੭੫॥ [320]

2.3. ਅਤਿਕਥਨੀ ਅਲੰਕਾਰ

---

[317] ਜੱਗੀ, ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਕੌਰ (ਡਾ.), *ਭਾਰਤੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ : ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤ,* ਪੰਨਾ 85.

[318] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ,* ਪੰਨਾ 36.

[319] ਜੱਗੀ, ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਕੌਰ (ਡਾ.), *ਭਾਰਤੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ : ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤ,* ਪੰਨਾ 86.

[320] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ,* ਪੰਨਾ 6.

ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵਸਤੂ ਦਾ ਅਤਿ ਅਧਿਕ ਵਧਾ ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਮਿਥਿਆ ਪੂਰਣ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਅਤਿਕਥਨੀ ਅਲੰਕਾਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।[321] ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਉਕਤ ਅਲੰਕਾਰ ਦੀ ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਵਰਤੋਂ ਹੋਈ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ :

ਨੈਨ ਕਾਢ ਬਿਸਤਰ ਧਰੋ ਪ੍ਰਿਅ ਪ੍ਰੀਤ ਬੈਠਾਰੋ ॥ [322]

ਕੋਟ ਜਿਹਵਾ ਕਰਿ ਬਰਨੀਏ ਤਉ ਪਾਰ ਨ ਪਾਏ ॥ [323]

ਉਕਤ ਵਿਚੋਂ ਪਹਿਲੀ ਪੰਕਤੀ ਵਿਚ 'ਨੈਨ ਕਾਢ' ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਪੰਕਤੀ ਵਿਚ 'ਕੋਟ ਜਿਹਵਾ' ਰਾਹੀਂ ਅਤਿਕਥਨੀ ਅਲੰਕਾਰ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

2.4. ਰੂਪਕ ਅਲੰਕਾਰ

'ਰੂਪਕ' ਦਾ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਅਰਥ ਹੈ ਰੂਪ ਦਾ ਆਰੋਪ। ਇਸ ਵਿਚ ਇਕ ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਵਸਤੂ ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟਿਕਾਇਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਅੰਤਰ ਨਾ ਰਹੇ। ਰੂਪਕ ਅਲੰਕਾਰ ਵਿਚ ਉਪਮੇਯ ਤੇ ਉਪਮਾਨ ਦਾ ਆਰੋਪ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਪਮੇਯ ਤੇ ਉਪਮਾਨ ਦੀ ਅਭੇਦਤਾ ਦਰਸਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।[324] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚ ਉਪਲਬਧ ਰੂਪਕ ਅਲੰਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਹਨ :

ਕੇਸ ਚਵਰ ਪ੍ਰਭ ਸੀਸ ਢੁਰਾਵਉ ਨੈਨ ਚਰਨ ਤਲ ਡਾਰੋ ॥ [325]

ਮਨ ਮਕਰੰਦ ਦਰਸਨ ਚਿਤ ਆਸਾ ਦੀਜੈ ਦਰਸਨ ਸਰਨ ਤੁਹਾਰੀ ॥ [326]

2.5. ਉਲੇਖ ਅਰਥਾਲੰਕਾਰ

---

321 ਜੱਗੀ, ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਕੌਰ (ਡਾ.), *ਭਾਰਤੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ : ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤ,* ਪੰਨਾ 90.

322 *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ*, ਪੰਨਾ 24.

323 *ਉਹੀ*

324 ਜੱਗੀ, ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਕੌਰ (ਡਾ.), *ਭਾਰਤੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ : ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤ,* ਪੰਨਾ 87.

325 *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ*, ਪੰਨਾ 24.

326 *ਉਹੀ,* ਪੰਨਾ 22.

ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਕ ਵਸਤੂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਭੇਦ ਨਾਲ ਅਨੇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਉਸਨੂੰ ਉਲੇਖ ਅਰਥਾਲੰਕਾਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।[327] ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਉਕਤ ਅਲੰਕਾਰ ਭਰਪੂਰ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਉਪਲਬਧ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਉਦਾਹਰਨ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਹੈ :

ਦੇਵ ਦੈਤ ਜਛਨ ਤੁਹੀ ਨਰ ਨਾਰੀ ਫੁਨ ਆਪ ॥ [328]

2.6. ਸੁਭਾਵੋਕਤੀ ਅਰਥਾਲੰਕਾਰ

ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵਸਤੂ ਦੀ ਜਾਤਿ, ਗੁਣ, ਕ੍ਰਿਆ ਜਾਂ ਸਰੂਪ ਦਾ ਚਮਤਕਾਰਪੂਰਣ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਉਸਨੂੰ ਸੁਭਾਵੋਕਤੀ ਅਰਥਾਲੰਕਾਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।[329] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚ ਉਕਤ ਅਲੰਕਾਰ ਦਾ ਕਈ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਉਲੇਖ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਕੁਝ ਉਦਾਹਰਨ ਨਿਮਨਲਿਕਤ ਹਨ :

ਬੁਰੇ ਕਾਮ ਪਾਪ ਕਉ ਧਾਵਤ ਪਰਧਨ ਹਿਰਨ ਕੀ ਆਸਾ ॥

ਪਰਤ੍ਰੀਅ ਪਰਨਿੰਦਾ ਮਹਿ ਰਚਿਓ ਨਿਸਦਿਨ ਬਿਖੈ ਬਿਲਾਸਾ ॥

ਮਹਾ ਅੰਧ ਕਛੁ ਸੂਝੈ ਨਾਹੀ ਬਾਵਰ ਆਤਮ ਲੋਚਨ ॥

ਕਬਹੂ ਨ ਹਿਤ ਕਰ ਭਜਿਓ ਨਰਾਇਨ ਦੁਖ ਸੰਕਟ ਭਵ ਮੋਚਨ ॥ [330]

ਉਕਤ ਪੰਕਤੀਆਂ ਵਿਚ ਮਨਮੁਖ ਦਾ ਜਾਤਿ ਸੁਭਾਅ ਅਤੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਾ 'ਦੁਖ ਸੰਕਟ ਭਵ ਮੋਚਨ' ਸੁਭਾਅ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

2.8. ਵਿਸ਼ਮ ਅਰਥਾਲੰਕਾਰ

ਜਿਸ ਵਿਚ ਦੋ ਬੇਮੇਲ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਉਸਨੂੰ ਵਿਸ਼ਮ ਅਰਥਾਲੰਕਾਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।[331] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚ ਇਸਦਾ ਕਈ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਉਦਾਹਰਨ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਹੈ :

ਤੁਮ ਪਾਰਸ ਹਮ ਲੋਹ ਬਾਪੁਰੇ ਕੰਚਨ ਕੀਓ ਸੁਧਾਰੀ ॥

---

[327] ਜੱਗੀ, ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਕੌਰ (ਡਾ.), *ਭਾਰਤੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ : ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤ,* ਪੰਨਾ 88.

[328] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ*, ਪੰਨਾ 10.

[329] ਜੱਗੀ, ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਕੌਰ (ਡਾ.), *ਭਾਰਤੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ : ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤ,* ਪੰਨਾ 100.

[330] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ*, ਪੰਨਾ 36.

[331] ਜੱਗੀ, ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਕੌਰ (ਡਾ.), *ਭਾਰਤੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ : ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤ,* ਪੰਨਾ 95.

ਹਮ ਪਾਪੀ ਤੁਮ ਪਤਿਤ ਨਿਵਾਜਨ ਨੀਕੀ ਜੀਅ ਮੈ ਧਾਰੀ ॥ [332]

2. ਉਭਯ ਅਲੰਕਾਰ

ਜਿਥੇ ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵਧ ਅਲੰਕਾਰਾਂ ਦਾ ਮਿਸ਼ਰਣ ਹੋਵੇ, ਭਾਵੇਂ ਦੋ ਸ਼ਬਦਾਲੰਕਾਰ ਹੋਣ ਜਾਂ ਦੋ ਅਰਥਾਲੰਕਾਰ ਹੋਣ ਜਾਂ ਇਕ ਸ਼ਬਦਾਲੰਕਾਰ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਇਕ ਅਰਥਾਲੰਕਾਰ ਹੋਵੇ, ਉਸਨੂੰ ਉਭਯ ਅਲੰਕਾਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।[333] ਵਿਚਾਰਾਧਨਿ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਉਭਯ ਅਲੰਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਪਰ ਦਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵ੍ਰਿਤਯਾਨੁਪ੍ਰਾਸ, ਸ੍ਰੁਤਯਾਨੁਪ੍ਰਾਸ ਤੇ ਸਮਾਂਤਯ ਵਿਖਮਾਂਤਯ ਅਲੰਕਾਰ ਮਿਲ ਕੇ ਉਭਯ ਅਲੰਕਾਰ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਪੰਕਤੀ ਵਿਚੋਂ ਉਭਯ ਅਲੰਕਾਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਗੋਚਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ :

ਕੂਕਰ ਸੁਆਨ ਗਰਧਬ ਕੀ ਨਿਆਈ ਨਿਸਦਿਨ ਕਰਤ ਗੁਜਾਰਾ ॥ [334]

ਉਕਤ ਪੰਕਤੀ ਵਿਚ 'ਕੂਕਰ ਸੁਆਨ ਗਰਧਬ' ਉਪਮਾਨ, 'ਗੁਜਾਰਾ' ਸਮਾਨ ਧਰਮ, 'ਨਿਆਈ' ਵਾਚਕ ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਉਪਮੇਯ ਲੁਪਤ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਲੁਪਤੋਪਮਾ ਅਲੰਕਾਰ ਹੈ। ਇਸੇ ਪੰਕਤੀ ਵਿਚੋਂ ਤੁਲਯਯੋਗਿਤਾ ਅਲੰਕਾਰ ਵੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਗੋਚਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕੂਕਰ ਅਤੇ ਗਰਧਬ ਦਾ ਸਮਾਨ ਧਰਮ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਮਨੁਖ 'ਤੇ ਆਸ਼ਰਿਤ ਹਨ।

ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚੋਂ ਸ਼ਬਦਾਲੰਕਾਰ, ਅਰਥਾਲੰਕਾਰ ਤੇ ਉਭਯ ਅਲੰਕਾਰ ਤਿੰਨੇ ਪ੍ਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅਲੰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲਛਣਾਂ ਸਹਿਤ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਦਾ ਜਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਪਰ ਵਰਣਿਤ ਅਲੰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸੀਮਤ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਗ੍ਰੰਥ-ਕਰਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਸਹਜੇ ਹੀ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਵਰਣਿਤ ਕਈ ਅਲੰਕਾਰ ਤਾਂ ਆਮ ਕਾਵਿ-ਕਿਰਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਮਿਲਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਜਿਵੇਂ ਸਮਾਂਤਯ ਵਿਖਮਾਤਯ ਅੰਤਯਨੁਪ੍ਰਾਸ, ਆਦਿ। ਪਰ *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚ ਉਕਤ ਅਲੰਕਾਰ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਸਮੁਚੀ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਅਲੰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਖਾਣ ਹੈ।

---

[332] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ*, ਪੰਨਾ 22.

[333] ਜੱਗੀ, ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਕੌਰ (ਡਾ.), *ਭਾਰਤੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ : ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤ*, ਪੰਨਾ 101.

[334] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ*, ਪੰਨਾ 36.

9.4. ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ-ਸ਼ੈਲੀ

ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਾਹਿਤਕ ਕਿਰਤ ਦਾ ਭਾਸ਼ਾਈ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਤਿੰਨ ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ[335] :

1. ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਅਮੀਰੀ ਜਾਂ ਸਮ੍ਰਿਧੀ
2. ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧੀ
3. ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ

ਹਰ ਲੇਖਕ ਜਤਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ/ਸੰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰੋਇਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਵਿਚਾਰ, ਪਾਠਕ ਤੱਕ ਉਸੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚ ਜਾਵੇ, ਜਿਸ ਭਾਵ-ਅਧੀਨ ਉਸਨੇ ਸਾਹਿਤਕ ਕਿਰਤ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਹਾਣ ਦੀ ਜਾਂ ਢੁੱਕਵੀਂ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਜਾਂ ਖੇਤਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹੋਰਨਾਂ ਖਿਤਿਆਂ, ਸਮਾਜਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਵੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਦਾ ਮਕਸਦ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ-ਸੰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਲੋਕਾਈ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚ ਵੀ ਕਵੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਬਹੁ-ਭਾਸ਼ਾਈ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਬ੍ਰਜ, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ, ਅਰਬੀ, ਫ਼ਾਰਸੀ, ਪੰਜਾਬੀ, ਆਦਿ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਨੇਕਾਂ ਉਪਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਬਤ ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ :

ਦੇਸ ਦੇਸ ਕੋ ਭਾਖਾ ਯਾ ਮੈ ॥ [336]

ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸਦੀ ਸਾਹਿਤਕ ਅਮੀਰੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚਲੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਚੋਣ, ਧੁਨੀਆਤਮਿਕਤਾ, ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਮੁਹਾਵਰੇ, ਆਦਿ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਿਆਕਰਨਿਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ, ਪ੍ਰਤੀਕ, ਬਿੰਬ, ਅਲੰਕਾਰ, ਛੰਦ, ਆਦਿ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ।

---

[335] ਜੱਗੀ, ਰਤਨ ਸਿੰਘ, (ਡਾ.), *ਚੰਡੀ ਦੀ ਵਾਰ : ਸਾਹਿਤਕ ਅਧਿਐਨ,* ਗੁਰਮਤਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਪਟਿਆਲਾ, 2013, ਪੰਨਾ 81.

[336] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ,* ਪੰਨਾ 710.

ਕਵੀ ਆਪਣੇ ਅੰਤਰੀਵੀ ਹਾਵ-ਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਰਾਹੀਂ ਮੂਰਤੀਮਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਅੰਤਰੀਵੀ ਭਾਵਨਾ ਦਾ ਪਾਠਕ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਸਹੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸੰਚਾਰ ਕਰਨ ਹਿਤ ਉਹ ਢੁੱਕਵੇਂ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦਾ ਹੈ। *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਦਾ ਕਰਤਾ ਵੀ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚਲੇ ਪਾਤਰ, ਪ੍ਰਸੰਗ ਤੇ ਭਾਵ ਅਨੁਸਾਰ ਉਚਿਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦਾ ਹੈ। *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਦਾ ਅਧਿਕਤਰ ਭਾਗ ਪੌਰਾਣਿਕ ਸਾਹਿਤ 'ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਵਿਚ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਪ੍ਰਤੱਖ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਹੋਣਾ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੈ। ਗ੍ਰੰਥ-ਕਰਤਾ ਨੇ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਸ਼ੈਲੀ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਂਦਿਆਂ ਅਧਿਆਇਆਂ ਤੇ ਪ੍ਰਸੰਗਾਂ ਦੇ ਆਰੰਭ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ-ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮਿਸਾਲ ਲਈ, 'ਅਥ ਆਰਤੀ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਭੂਮਨ ਭਗਵਾਨ ਜਾਤ੍ਰਾ ਸਮੈ ਸੁਰਗ ਕਥਤੇ ॥'[337] ਆਰੰਭ ਵਿਚ ਅਤੇ 'ਇਤੀ ਆਰਤੀ ਬਿਸ੍ਰ ਬਿਭੂਤ ਸਿਵ ਸਕਤ ਸ੍ਰਗੁਨ ਉਪਾਸਨਾ ਸਮਾਪਤ ਸੁਭ ਮਸਤ ॥'[338] ਅੰਤ ਵਿਚ ਦਰਜ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਦੇ ਤਤਸਮ, ਅਰਧ ਤਤਸਮ ਅਤੇ ਤਦਭਵ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਤਤਸਮ ਸ਼ਬਦ

ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਦੇ ਤਤਸਮ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਭਰਮਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਅਘ, ਅਚਰ, ਅਚਲ, ਅਜਰ, ਅਤਿ, ਅਥ, ਅਨਲ, ਅਨੂਪ, ਆਨਨ, ਅਮਿਤ, ਆਯੁਧ, ਅਵਗਤਿ, ਅਸੁਰ, ਅਸਿਤ, ਅਹਿੰਸਾ, ਸਰ, ਸੁਤ, ਸ੍ਰੁਤਿ, ਕਾਯ, ਕਦਲੀ, ਕੋਪ, ਕੁਟਿਲ, ਕਿੰਕਰ, ਕੌਮੁਦੀ, ਕੇਹਰਿ, ਕਵਚ, ਖਲ, ਖਗ, ਖੰਡਨ, ਗ੍ਰੀਵਾ, ਚਮੂ, ਚਿਤ, ਜੰਗਮ, ਤਾਤ, ਦੋਖ, ਦ੍ਵਾਦਸ, ਧੁਜਾ, ਨਿਧਿ, ਨਮ:, ਪੰਨਗ, ਮ੍ਰਿਨਾਲ, ਮੀਨ, ਮਘਵਾ, ਇਤਿ, ਆਦਿ ਤਤਸਮ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਗ੍ਰੰਥ-ਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀ ਗਈ ਤਤਸਮ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਹਨ :

ਕਵਲ ਨੈਨ ਨਿਰਪਨ ਨਿਰਪ ਕਟਿ ਕੇਹਰ ਮ੍ਰਿਗਲੋਚਨੀ ॥

---

[337] *ਉਹੀ,* ਪੰਨਾ 644.

[338] *ਉਹੀ,* ਪੰਨਾ 320.

ਕਦਲਿ ਜੰਘ ਆਜਾਨ ਬਾਹੁ ਪ੍ਰਜਾਪਾਲ ਦੁਖਮੋਚਨੀ ॥੪੧॥ [339]

ਪਸੁ ਪੰਖੀ ਜਲ ਜੀਉ ਅਨਲ ਗਗਨੰਤ੍ਰ ਕੀਨਾ ॥

ਅੰਡਜ ਜੇਰਜ ਸੇਤਜ ਉਤਭੁਜ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਨਾ ॥੫॥੫੯॥

ਨਰਕ ਸੁਰਗ ਚਹੁ ਜੁਗ ਬਨੇ ਰਾਤ੍ਰ ਦਿਨਸ ਪਲ ਮਾਸ ॥

ਪਵਨ ਪਾਨੀ ਬੈਸਤਰੋ ਠਾਕੁਰ ਚੇਰੋ ਦਾਸ ॥੬॥੬੦॥ [340]

ਚਿੰਤਾਮਨ ਚਿਰੰਕਾਲ ਚਿਰ ਚੀਰ ਚੈਤੰਨਾ ਚਿਤ ॥

ਚੰਚਲ ਚਪਲ ਅਚਾਲ ਦ੍ਰਿਗ ਚਕੋਰ ਪੰਕਜ ਅਚੁਤ ॥੮੬॥ [341]

ਅਰਧ ਤਤਸਮ ਸ਼ਬਦ

ਅਰਧ ਤਤਸਮ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਉਚਾਰਣ ਦੀ ਸੁਵਿਧਾ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਵੀ ਨੇ ਜਿਥੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਤਤਸਮ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਉਚਾਰਣ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਕਠਿਨਤਾ ਦੇਖੀ ਉਥੇ ਉਸਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਰਲ ਰੂਪ ਦੇ ਕੇ ਕਾਵਿ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਲਈ ਉਪਯੁਕਤ ਬਣਾ ਦਿਤਾ।[342]

ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਅਰਧ ਤਤਸਮ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਿਸਾਲ ਲਈ, ਬਿਸ੍ਰ (ਵਿਸ਼ਵ), ਸਸਿ (ਸ਼ਸ਼ਿ), ਸੂਰ (ਸੂਰਯ), ਬਿਸਨੁ (ਵਿਸ਼ਣੂ), ਸਰੂਪ (ਸਵਰੂਪ), ਪੁਰਖ (ਪੁਰੁਸ਼), ਨੇਮ (ਨਿਯਮ), ਪਉਣ (ਪਵਨ), ਸਾਮ (ਸਯਾਮ), ਹਰਨ (ਹਰਣ), ਕਰਨ (ਕਰਣ), ਆਦਿ। ਬ੍ਰੈਕਟਾਂ ਵਿਚਲੇ ਸ਼ਬਦ ਮੂਲ ਸ਼ਬਦ ਹਨ। *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚੋਂ ਅਰਧ ਤਤਸਮ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਦੀ ਉਦਾਹਰਨ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਹੈ :

ਦਇਆਕਰਨ ਕਿਲਬਿਖ ਹਰਨ ਮਾਇਆ ਅਛਲ ਸਰੂਪ ॥

ਬਿਆਧਹਰਨ ਸੰਕਟਦਰਨ ਖਲਖੰਡਨ ਜਗਭੂਪ ॥੧੫॥[343]

ਤਦਭਵ ਸ਼ਬਦ

---

339 *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ,* ਪੰਨਾ 4.

340 *ਉਹੀ*

341 *ਉਹੀ,* ਪੰਨਾ 6.

342 ਮਹੀਪ ਸਿੰਘ, *ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਔਰ ਉਨਕੀ ਹਿੰਦੀ ਕਵਿਤਾ,* ਪੰਨਾ 327.

343 *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ,* ਪੰਨਾ 2.

ਤਦਭਵ ਸ਼ਬਦ, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਦੇ ਤਤਸਮ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਵਿਕ੍ਰਿਤ ਜਾਂ ਵਿਗੜਿਆ ਹੋਇਆ ਰੂਪ ਹਨ। ਤਦਭਵ ਸ਼ਬਦ, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਤੋਂ ਚਲ ਕੇ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ, ਅਪਭ੍ਰੰਸ਼, ਆਦਿ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਰਿਵਰਤਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਨਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿਚ ਬ੍ਰਜ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚੇ ਸਨ।[344] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚ ਤਦਭਵ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਵੀ ਭਰਪੂਰ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਿਸਾਲ ਲਈ, ਸੁਯੰ, ਸਾਤ, ਹਾਥ, ਹਿਅ, ਚੰਡਕਾ, ਘਰ, ਪਾਹਨ, ਦਾਨੋ , ਛਿਪ੍ਰ, ਪਗ, ਪ੍ਰਮਾਨ, ਬਿਰਧ, ਕਾਮ, ਕਾਟਤ, ਕਾਨ, ਆਦਿ। *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚੋਂ ਤਦਭਵ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਉਦਾਹਰਨ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਹੈ :

ਜੈ ਚੰਡ ਅਖੰਡ ਚੰਡਕਾ ਪ੍ਰਭਾਤ ਉਠ ਧਿਆਈਏ ॥ [345]

ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ

ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਨਮੂਨਾ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸਤਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ :

ਜਿਨਾ ਦੀ ਵਲ ਹੈ ਸਾਈ ਤਿਨਾ ਦੀ ਜੀਤ ਹੈ ਪਲ ਪਲ ॥
ਜੇ ਬੇਮੁਖ ਹੈ ਪ੍ਰਭੂ ਸੇਤੀ ਤਿਨਾ ਦੀ ਹਾਰ ਦੋ ਜਗ ਮੇ ॥
ਨ ਇਤ ਕੇ ਹੈ ਨ ਉਤ ਕੇ ਹੈ ਸਭੀ ਬਿਧ ਹਾਰਗੇ ਬਿਲ ਬਿਲ ॥
ਗੁਰਮੁਖ ਸੰਤ ਸੁਰ ਪਿਆਰੇ ਭਗਤ ਸੁਰਜਨ ਪ੍ਰਭੂ ਕੇਰੇ ॥
ਤਿਨਾ ਦੇ ਮੁਖ ਸਦ ਊਜਲ ਗਏ ਸਭ ਨਿਕਸ ਕਸਮਲ ਮਲ ॥
ਮਨਮੁਖ ਹਾਰਤੇ ਸਭ ਜੁਗ ਬਿਮੁਖ ਹਰਿ ਭਗਤ ਹੈ ਜੇਤੇ ॥
ਹਲਤ ਅਰੁ ਪਲਤ ਤਿਸ ਬਿਗੜਾ ਨਰਕਗਾਮੀ ਭਏ ਦਗ ਲਲ ॥
ਬਿਖੜੇ ਦਾਵੋ ਜਿਨ ਚਲੇ ਤੇ ਗੁਰਮੁਖ ਭਗਤ ਹਰਿ ਪਜਾਰੇ ॥
ਕਰੈ ਤ੍ਰਈ ਲੋਕ ਆਧੀਨੀ ਤਿਨਾ ਪਗ ਲਗਿ ਤਰੇ ਢੁਲ ਮਿਲ ॥
ਜਿਨੀ ਬਾਜੀ ਤੇਊ ਗੁਰਮੁਖਿ ਲਗੇ ਹਰਿ ਸੰਤ ਪ੍ਰਭ ਪਾਗੀ ॥
ਅਨੰਤ ਅਰੁ ਸੰਤ ਅੰਤਰ ਨਾਹਿ ਬਦਤ ਸ੍ਰੁਤਿ ਸਾਸਤ੍ਰ ਮਿਲ ਮਿਲ ॥

---

[344] ਮਹੀਪ ਸਿੰਘ, *ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਔਰ ਉਨਕੀ ਹਿੰਦੀ ਕਵਿਤਾ,* ਪੰਨੇ 327-28.

[345] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ,* ਪੰਨਾ 8.

ਤਿਨਾ ਦੀ ਰੀਸ ਕਿਆ ਕੀਚੈ ਜਿਨਾ ਧੁਰ ਭਗਤ ਲਿਖ ਪਾਇਆ ॥

ਤਿਨੇ ਦੇ ਸੰਗ ਨਿਸਤਾਰਾ ਜੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੰਤ ਤਿਨ ਬਲ ਬਲ ॥

ਚਲੇ ਤੇ ਜੀਤ ਜਗ ਬਾਜੀ ਪਰੇ ਪੌ ਬਾਰਹ ਨਰਦ ਸਭਿ ਪਕੀ ॥

ਸਭੀ ਪਾਸੇ ਪਕੇ ਪੜਤੇ ਸਤਾਰਹ ਪੌ ਅਠਾਰਹ ਜੁਗ ਰਲ ਰਲ ॥

ਸਭੀ ਬਿਧ ਜੀਤ ਭੀ ਤਿਨ ਕੀ ਲੰਘੇ ਸਭ ਦਾਉ ਤੇ ਬਿਖੜੇ ॥

ਦੋ ਜਗ ਮੈ ਜੀਤਿ ਭੀ ਤਿਨ ਕੀ ਜੋ ਸਨਮੁਖ ਧਰਮ ਗਏ ਚਲ ਚਲ ॥

ਬਧਾਈ ਸਾ ਜਨਾ ਅਹਿਨਿਸ ਨਿਤਪ੍ਰਤ ਆਨੰਦ ਮੰਗਲ ॥

ਲਈ ਹੈ ਜੀਤ ਬਾਜੀ ਜਗ ਰਕੀਬੀ ਸਭ ਗਏ ਜਲ ਜਲ ॥

ਫੁਟ ਮਤ ਜੇ ਭਏ ਮਨਮੁਖ ਕਚੀ ਭਈ ਨਰਦ ਸਭ ਤਿਸ ਕੀ ॥

ਸਭੀ ਪਾਸੇ ਪੜੇ ਕਚੇ ਚਲੇ ਤੇ ਹਾਰ ਜੂਐ ਜਨਮ ਪਲ ਪਲ ॥

ਯਹੀ ਉਪਦੇਸ ਹੈ ਪਿਆਰੇ ਸੁਨਹੁ ਤੁਮ ਸੰਤ ਗੁਰਮੁਖ ਜਨ ॥

ਜੋ ਚਾਹੋ ਜੀਤ ਬਾਜੀ ਜਗ ਸਦਾ ਲਿਵਲੀਨ ਪਗ ਪਲ ਪਲ ॥੧॥ [346]

ਅਰਬੀ-ਫ਼ਾਰਸੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦ

ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਅਰਬੀ-ਫ਼ਾਰਸੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਈ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਤਾਂ ਪੂਰੇ-ਪੂਰੇ ਅਰਬੀ-ਫ਼ਾਰਸੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਪਦ ਵੀ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਮਿਸਾਲ ਲਈ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਪਦ ਦੇਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ :

ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਰਾਗ ਤੇਲੰਗ ॥ ਮਨ ਕਮਤਰੀਨ ਗੁਨਹਗਾਰ ਹੇਚ ਮਦਾਕਾਰਾ ॥

ਤੁਈ ਗੁਨਹਬਖਸ ਹਾਕਮ ਫਈਆਜ ਤੋ ਦੀਦਾਰਾ ॥

ਰਜਾਕ ਹਕ ਖਾਵੰਦ ਖੁਦ ਖਸਮ ਅਲਹ ਯੀਆਰਾ ॥

ਹਰਕਸੇ ਕਿ ਯਾਦ ਕਰਦ ਸੁਰਖਰੂ ਦਰਬਾਰਾ ॥੨੭੨॥1॥

ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਤੇਲੰਗ ॥ ਦੂਜੀ ਤਰਹ ॥

ਮਉਲਾ ਮਾਲਕ ਮਿਹਰਵਾਨ ਮੀਰ ਮਲਕ ਮਉਲਾਨਾ ॥

---

[346] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ*, ਪੰਨਾ 508.

ਕਾਇਮ ਕਾਦਰ ਕਦਰਦਾਨ ਕਾਮਲ ਪਨਹ ਸੁਬਾਹਨਾ ॥

ਦਾਨਾ ਦਾਇਮ ਦਰਦਵੰਦ ਦਿਲੁ ਦਾਨਸ ਮਰਦਾਨਾ ॥

ਰਹਮਾ ਰਾਜਕ ਰਹਮਕੁਨ ਹਕ ਹਾਦੀ ਰਹਮਾਨਾ॥੨੭੩॥੨॥

ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਤੇਲੰਗ॥ ਖਾਲਕ ਖਲਕ ਖਲਕ ਦਰ ਖਾਲਕ

ਦਿਲ ਅੰਦਰ ਦੀਦਨ ਸਰ ਅਸਤ ॥

ਨੂਰ ਨ ਅਲਹ ਨੂਰ ਨ ਰੌਸਨ ਦਿਲ ਬੇਜਾਰਾ ਚੂੰ ਹੈਵਾਨੀਸਤ ॥

ਗਮਖਾਰਾ ਬੇਕਸ ਰਾ ਵਾਲੀ ਦਿਲ ਖਸਤੇ ਰਾ ਫੈਜੀ ਨਿਯਾਮਤ ਅਸਤ ॥

ਮਹਫੂਜਦ ਅਜ ਰਫਤਨ ਦੋਜਖ ਬਖਸਸ ਨਿਗਹ

ਰਹਮ ਦਸਤਖਤ ਅਸਤ ॥੨੭੪॥੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਤਿਲੰਗ ਕਾਫੀ॥

ਗਨੀ ਕੁਨਦ ਮੁਫਲਸ ਰਾ ਸਾਹਿਬ ਤਰੈ ਰਾ ਦਰਿਆ ਹਮ ਸਾਜਦ ॥

ਬੇਕਸ ਰਾ ਕਸ ਵਾਲੀ ਮਉਲਾ ਗੁਨਹਗਾਰ ਰਾ ਜੂਦ ਨਿਵਾਜਦ ॥

ਵੈਰਾ ਰਾ ਮਾਮੂਰੀ ਦਾਦੰ ਖੁਸਕੀ ਰਾ ਤਰ ਆਪ ਬਿਆਰਦ ॥

ਦੋਜਖੀਆ ਰਾ ਜੰਨਤ ਬਖਸਦ ਕਾਫਰਾਨ ਦੁਸਨਾਮੇ ਦਾਰਦ ॥੨੭੫॥੪॥

ਬਿਸਨਪਦ ਤੇਲੰਗ ॥ ਦੂਜੀ ਤ੍ਰਹ ॥

ਦਿਲਖਿਸਤ ਪਰੇਸਾਨ ਮਨ ਬਦ ਕਮੀਨਮ ॥

ਬਦਬਖਤ ਗੁਨਹਗਾਰ ਪੁਰ ਫਿਤਨੇਰ ਬੀਮਮ ॥

ਤੁਈ ਸਾਹ ਸਹਨਸਾਹ ਮਲਕ ਜਾਹ ਕਰੀਮਮ ॥

ਤੁਈ ਕਾਦਰ ਫਈਆਜ ਗੁਨਹਬਖਸ ਰਹੀਮਮ ॥ ੨੭੬॥੫ ॥

ਬਿਸਨਪਦ ਤੇਲੰਗ ॥ ਕਾਦਰ ਬੇਚੂਨ ਗੁਨਹਬਖਸ ਪਨਾਹਾ॥

ਦਿਲ ਸੋਜ ਦਰਦਮੰਦ ਰਿਹਾਕੁਨ ਜਿ ਗੁਨਾਹਾ ॥

ਦਸਤਗੀਰ ਰਿਹਾ ਬਖਸ ਕਾਦਰ ਹਕ ਸਾਹਾ ॥

ਅਲਾਹ ਪਾਕਜਾਤ ਜੁਮਲੈ ਜਾਨ ਰਹਾਹਾ ॥੨੭੭॥੬॥ ਛਕਾ ॥੨॥ [347]

---

[347] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ,* ਪੰਨਾ ਪੰਨਾ 26.

ਉਕਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ, ਅਪਭ੍ਰੰਸ, ਆਦਿ ਹੋਰ ਖੇਤਰੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਲਭੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਪਾਤਰ ਤੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ

ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਪਾਤਰਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰਸੰਗਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਵੀ ਨੇ ਜਿਥੇ ਹਰਿ ਦੀ ਉਸਤਤੀ ਕਰਨੀ ਹੈ ਉਥੇ ਉਹ ਸਮਾਸ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਉਹ ਯੁਧ ਦਾ ਚਿਤ੍ਰਣ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਥੇ ਉਹ ਧੁਨੀਆਤਮਿਕ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਅਗਲੇ ਪੰਨੇ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਿਥੇ ਕਵੀ ਦੇਵੀ ਦਾ ਚਿਤ੍ਰਣ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਥੇ ਉਹ ਉਸਦੇ ਪਹਿਰਾਵੇ, ਸ਼ਸਤ੍ਰਾਂ, ਗਹਿਣਿਆਂ, ਆਦਿ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਸਦੀ ਤੇਜਮਈ ਪ੍ਰਭਾ ਦਾ ਵੀ ਚਿਤ੍ਰਣ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮਿਸਾਲ ਲਈ *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚ ਦੇਵੀ-ਚਿਤ੍ਰਣ ਦੀ ਇਕ ਉਦਾਹੋਨ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਹੈ :

ਕੇਹਰ ਕਟਿ ਲਾਜੈ ਪਦ ਪੰਕ ਬਿਰਾਜੈ ਅਰੁਨ ਬਾਗਾ ਕੇਸਰੀ ॥
ਨਾਹਰ ਹਰ ਬਾਹਨ ਸੰਤ ਸਨਾਹਨ ਕਰ ਚਕ੍ਰ ਧਾਰੇ ਅਸਟਾਕਰੀ ॥
ਪ੍ਰਿਥਮ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਦੁਤਿਯ ਸੰਖ ਤ੍ਰਿਤੀਏ ਗੋਫਨ ਧਨੁਖ ਧਰੀ ॥
ਪੰਚਮ ਗਦਾ ਕਿਰਪਾਨ ਖਸਟਮ ਸਪਤਮ ਪਾਟਸ ਜਮਧਰੀ ॥੬॥੨੨੧॥
ਦੂਜੀ ਤਰਹ ॥ ਰਵਨ ਗਵਨ ਸਭ ਭਵਨ ਜਵਨ ਕਰ ਜੋਤਿ ਬਿਰਾਜੈ ॥
ਚੰਦ੍ਰ ਬਦਨ ਸਸ ਬਰਨ ਜਵਨ ਉਡਗਨ ਸਭ ਲਾਜੈ ॥
ਸੂਰਜ ਕਿਰਨ ਦਿਤ ਅਦਿਤ ਛਟਾ ਧਰ ਨੂਰ ਬਿਰਾਜੈ ॥
ਕੋਕਿਲ ਕੀਰ ਕਪੋਤ ਮਯੂਰ ਹੰਸ ਅਤਿ ਛਬ ਛਾਜੈ ॥੭॥੨੨੨॥
ਦੇਵਗੰਧਾਰ ॥ ਜਵਨ ਜੋਤ ਜਗਮਗੈ ਸਾਰੰਗ ਧਰ ਘੰਟਾ ਬਾਜੈ ॥
ਸਮੂਹ ਸਸਤ੍ਰ ਭੂਖਨ ਸਕਲ ਅੰਗ ਅੰਗਨ ਸਾਜੈ ॥
ਦੁੰਦਭ ਕੋਟ ਮੁਚੰਗ ਸੰਖ ਧੁਨ ਕੇਹਰ ਗਾਜੈ ॥
ਭੈਰੋਂ ਭੂਤ ਬਿਤਾਲ ਜਾਸ ਜਸ ਸੁਨੀਅਤ ਭਾਜੈ ॥੮॥੨੨੩॥[348]

---

[348] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ,* ਪੰਨਾ 2੫.

ਮੁਹਾਵਰੇ ਤੇ ਅਖਾਣ

ਹਰ ਲੇਖਕ/ਕਵੀ ਆਪਣੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ, ਪਰੰਪਰਾ, ਆਦਿ ਤੋਂ ਜਿਥੇ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਸਾਹਿਤਕ ਕਿਰਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਅਖਾਣ ਤੇ ਮੁਹਾਵਰੇ ਸਹਜੇ ਹੀ ਲਭੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚ ਅਖਾਣ ਤੇ ਮੁਹਾਵਰਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਮਿਸਾਲ ਲਈ ਕੁਝ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਪੰਕਤੀਆਂ ਵਿਚ ਸਮੋਏ ਹੋਏ ਅਖਾਣ ਤੇ ਮੁਹਾਵਰੇ ਦੇਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ :

1. *ਤਾਤੀ ਵਾਉ ਨ ਲਾਗੇ ਜਨ ਕਉ ਜਨ ਪਰ ਆਪ ਕਿਰਪਾਨੀ ॥੩॥੨੧੮॥* [349]
2. *ਗੂੰਗੇ ਜਿਮ ਸਾਕਰ ਕਉ ਚਾਖਾ ॥ ਪੂਛਤ ਸ੍ਵਾਦ ਨ ਆਵਤ ਭਾਖਾ ॥੧੯॥* [350]
3. *ਕੇਸ ਚਵਰ ਪ੍ਰਭ ਸੀਸ ਢੁਰਾਵਉ ਨੈਨ ਚਰਨ ਤਲ ਡਾਰੋ ॥*
   ਵਾਰ ਵਾਰ ਜਾਵਾ ਲਖ ਬਰੀਆ ਤਨ ਮਨ ਧਨ ਸਭ ਵਾਰੋ ॥[351]
4. *ਲੋਚਨ ਤਾਰ ਲਗੀ ਦਰਸਨ ਕੀ ਪ੍ਰਿਅ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦਰਸ ਦਿਖਾਵੈ॥* [352]
5. *ਯਾ ਸੋ ਬੁਰੋ ਬਿਰੁਧ ਹਮ ਕੀਨਿਓ ਹਾਥ ਦੀਪ ਲੈ ਕੂਪ ਪਰਿਓ ॥* [353]
6. *ਜੋ ਜੈਸ ਸੰਗਤ ਕਰਤ ਹੈ ਫਲ ਤੈਸ ਪਾਵਤ ਹੈ ਸੁਨੀ ॥*[354]
7. *ਸਤੀ ਸੂਰ ਕੋ ਬ੍ਰਿਤ ਹੈ ਏਕੋ ਹਾਥ ਸਧਉਰਾ ਲੇਤ ਬਨਜੋ ॥*
   ਜਰੇ ਮਰੇ ਬਿਨ ਸਿਧ ਨ ਪਾਈਅਤ ਪ੍ਰਨ ਨਿਬਾਹਨੋ ਭਾਗ ਗਨੋ ॥ [355]
8. *ਸਭੀ ਬਿਧ ਜੀਤ ਭੀ ਤਿਨ ਕੀ ਲੰਘੇ ਸਭ ਦਾਉ ਤੇ ਬਿਖੜੇ ॥* [356]
9. *ਸਭੀ ਪਾਸੇ ਪੜੇ ਕਚੇ ਚਲੇ ਤੇ ਹਾਰ ਜੂਐ ਜਨਮ ਪਲ ਪਲ ॥*[357]
10. *ਐਰਾਪਤ ਨਿਤ ਭਰਤ ਪਾਨ ਮਾਇਆ ਨਹਿ ਲਾਵਤ ॥* [358]

---

[349] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ*, ਪੰਨਾ 18.

[350] *ਉਹੀ*, ਪੰਨਾ 708.

[351] *ਉਹੀ*, ਪੰਨਾ 24.

[352] *ਉਹੀ*, ਪੰਨਾ 26.

[353] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ*, ਪੰਨਾ 470.

[354] *ਉਹੀ*, ਪੰਨਾ 418.

[355] *ਉਹੀ*, ਪੰਨਾ 470.

[356] *ਉਹੀ*, ਪੰਨਾ 508.

[357] *ਉਹੀ*

ਸਮਾਸ ਸ਼ਬਦ

ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਸਮਾਸ ਪਦਾਂ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਿਸਾਲ ਲਈ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਪੰਕਤੀਆਂ ਦੇਖੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ :

ਨਿਰਾਕਾਰ ਨਿਰਦ੍ਵੈਖ ਨਿਰਮਲ ਗਤ ਨਰਕ ਨਿਵਾਰੀ ॥

ਬਿਆਧਹਰਨ ਬਿਖਜਾਲ ਬਿਸਨ ਬਸਦੇਵ ਮੁਰਾਰੀ ॥

ਪੀਤੰਬਰ ਪਤ ਪ੍ਰਾਨ ਪਿਤਾ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ॥ [359]

ਉਕਤ ਪੰਕਤੀਆਂ ਵਿਚ 'ਨਿਰਾਕਾਰ', 'ਨਿਰਦ੍ਵੈਖ', 'ਨਿਰਮਲ', 'ਬਿਆਧਹਰਨ', ਬਿਖਜਾਲ', 'ਪੀਤੰਬਰ', ਆਦਿ ਸਮਾਸ ਸ਼ਬਦ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚਲੀਆਂ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਪੰਕਤੀਆਂ ਵਿਚ ਸਮਾਸ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ :

ਜਗੰਨਾਥ ਜਗਤੇਸ੍ਵਰ ਮਾਧੋ ਜਗਬੰਦਨ ਜਗਤਾਰਨ ਸੁਆਮੀ ॥

ਜੈ ਗੁਬਿੰਦ ਜਗਤਾਰਨ ਜਨਨੀ ਜਗਪਾਲਨ ਜੈ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ॥

ਦੀਨਬੰਧ ਦਇਆਪਤਿ ਦਾਨਾ ਦੁਖ ਦਾਲਿਦ੍ਰ ਦਾਹਨ ਰਿਪ ਮਾਰੀ ॥ [360]

ਪ੍ਰਯਾਯਵਾਚੀ ਸ਼ਬਦ

ਸਾਹਿਤਕ ਕਿਰਤ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਰਚਨਾਕਾਰ ਕੋਲ ਅਨੇਕਾਂ ਪ੍ਰਯਾਯਵਾਚੀ ਸ਼ਬਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਸੂਝ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਵਪੂਰਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣਦਾ ਹੈ। *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚ ਵੀ ਪ੍ਰਯਾਯਵਾਚੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਪ੍ਰਯਾਯਵਾਚੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਉਦਾਹਰਨ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਹਨ :

ਧਰਤੀ	ਭੂਮਿ, ਥਲ, ਮਹੀ, ਆਦਿ
ਰਾਖਸ	ਦਾਨਵ, ਦੈਤ, ਅਸੁਰ, ਆਦਿ
ਇੰਦ੍ਰ	ਸੁਰਪਾਲ, ਬਾਸਵ, ਮਘਵਾ, ਆਦਿ

---

358 *ਉਹੀ,* ਪੰਨਾ 12.

359 *ਉਹੀ,* ਪੰਨਾ 16.

360 *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ,* ਪੰਨਾ 20.

ਤੀਰ	ਸਰ, ਬਿਸਖ, ਬਾਨ, ਆਦਿ
ਕਮਲ	ਪੰਕਜ, ਸਰੋਜ, ਆਦਿ

ਧੁਨੀਆਤਮਿਕਤਾ

ਕਾਵਿ-ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਲੈਅ ਨੂੰ ਸਜੀਵਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਵੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੇ ਛੰਦਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦਾ ਹੈ। *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਉਕਤ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਬਾਖ਼ੂਬੀ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਹਰੀ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਕਿਸੇ ਗੁਣ ਦਾ ਚਿਤ੍ਰਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਥੇ ਉਪਰ ਦਸੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣਾਂ, ਸਮਾਸ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਯੁਧ੍ਬਿਰਤਾਂਤ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਵਿਚ ਯੁਧ ਵਿਚ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਸਤ੍ਰਾਂ-ਅਸਤ੍ਰਾਂ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਜਿਕਰ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅਵਾਜ਼ਾਂ, ਸੂਰਬੀਰਾਂ ਦੇ ਕੌਤਕ, ਬਹਾਦੁਰੀ, ਆਦਿ ਰਾਹੀਂ ਯੁਧ ਦਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਿਤ੍ਰਣ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਠਕ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਬੀਰ ਰਸ ਦਾ ਸਹਜੇ ਹੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੂਰਬੀਰਤਾ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਰਚਨਾ ਵਿਚ ਪ੍ਰਸੰਗ ਅਨੁਸਾਰੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਕਾਰ ਨਾਦ੍ਸੌਂਦਰਯ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਮਿਸਾਲ ਲਈ *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚਲੀਆਂ ਨਿਮਨਲਿਖਤ

ਪੰਕਤੀਆਂ ਦੇਖੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ :

ਕੂਦ ਕੂਦ ਪਰੇ ਦੁਬਹੀਆ ਰੇਲ ਰੇਲ ਪਰੇ ਤਹਾਂ ॥
ਪੇਲ ਪੇਲ ਗਜਾਨ ਮਦ ਮਤ ਹੇਲ ਹੇਲ ਚਮੂੰ ਨਹਾਂ ॥
ਡ਼ੇਲ ਡ਼ੇਲ ਅਪਾਰ ਆਯੁਧ ਠੇਲ ਠੇਲ ਬਲੀ ਮਹਾਂ ॥
ਮਾਰ ਮਾਰ ਪੁਕਾਰ ਪੈਠੇ ਕੂਕ ਹੂਕ ਮਚਜੋ ਜਹਾਂ ॥੧੮੨੭॥੪੧੨॥...
ਭਿਰੇ ਕੁਸਤੀ ਦਾਵ ਬਹੁ ਬਿਧ ਠੋਕ ਭੁਜ ਦੈ ਤਾਲ ॥
ਪਿਲਚ ਪਿਲਚ ਪਛਾਰ ਘਾਲਤ ਜੁਟੇ ਬੀਰ ਉਤਾਲ ॥
ਹਾਂਕ ਹਾਂਕ ਪ੍ਰਚਾਰ ਮਾਰੁਤ ਕੂਦ ਕੂਦ ਕਰਾਲ ॥
ਦੌਰ ਦੌਰ ਉਚਾਇ ਲੇਵਹਿ ਉਛਰ ਉਛਰ ਬਿਸਾਲ ॥੩॥੧੮੩੨॥ [361]

[361] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ,* ਪੰਨਾ 222.

ਉਕਤ ਪੰਕਤੀਆਂ ਵਿਚ 'ਕੂਦ ਕੂਦ', 'ਰੇਲ ਰੇਲ', 'ਪੇਲ ਪੇਲ', 'ਹੇਲ ਹੇਲ', 'ਝੇਲ ਝੇਲ', 'ਠੇਲ ਠੇਲ', 'ਮਾਰ ਮਾਰ', 'ਕੂਕ ਹੂਕ', 'ਪਿਲਚ ਪਿਲਚ', 'ਹਾਂਕ ਹਾਂਕ', 'ਦੌਰ ਦੌਰ', 'ਉਛਰ ਉਛਰ', ਆਦਿ ਸ਼ਬਦ, ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਨਾਦ ਸੌਂਦਰਯ ਪੈਦਾ ਕਰਕੇ ਯੁਧ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਨੂੰ ਸਜੀਵਤਾ ਸਹਿਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਹਾਇਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚ ਲੈਆਤਮਿਕਤਾ ਨੂੰ ਜੀਵਤ ਰਖਣ ਲਈ ਧੁਨੀਆਤਮਿਕ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਰਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਥੇ ਹੀ ਬਸ ਨਹੀਂ, ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਲੈਆਤਮਿਕਤਾ ਲਈ ਨਿਰਰਥਕ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਸੰਯੋਜਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਿਸਾਲ ਲਈ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਪੰਕਤੀਆਂ ਦੇਖੋ :

ਵਾਗੜਦੀ ਓ ਨਮੋ ਬਿਸਨ ਮਹਾਸੈ ॥੧॥
ਨਾਗੜਦੀ ਨਾਰਾਇਣ ਸਭ ਆਸੈ ॥੨॥
ਮਾਗੜਦੀ ਮੰਗਲਚਾਰ ਸਦਾ ਤਿਸ ॥੩॥
ਸਾਗੜਦੀ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਸੁਧਾ ਰਸ ॥੪॥
ਧਾਗੜਦੀ ਧਨ ਜਗਦੀਸ ਸ੍ਰੀਪਤਿ ॥੫॥
ਆਗੜਦੀ ਆਤਮ ਰਾਮ ਅਖਿਲ ਤਤ ॥੬॥
ਈਆਗੜਦੀ ਈਸ ਇਸਥਿਤ ਜਗ ਜੁਗ ਜੁਗ ॥੭॥
ਉਆਗੜਦੀ ਉਧਰਤ ਸੰਤ ਚਰਣ ਲਗ ॥੮॥ [362]

ਵਿਆਕਰਨਿਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ

ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਵਿ ਕਿਰਤ ਦਾ ਸਹੀ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਵਿਆਕਰਨ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਣੀ ਬਹੁਤ ਜਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਹਰ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਆਪਣੇ ਨਿਯਮਾਂ ਤੇ ਸਿਧਾਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਜ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਹਰ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਨਾਂਵ, ਪੜਨਾਂਵ, ਧੁਨੀ, ਕਿਰਿਆ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ, ਲਿੰਗ, ਵਚਨ, ਆਦਿ ਦਾ ਸਥਾਨ ਲਗਪਗ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਥੇ ਇਕ ਗਲ ਜਿਕਰ ਕਰਨਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕਾਵਿ ਕਿਰਤ ਵਿਚ ਕਵੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸਥਾਪਿਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਬੰਧਨ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਧਰਮ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ ਕਾਵਿ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਉਕਤ ਦੀ

---

[362] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ,* ਪੰਨਾ 636.

ਸਹਜੇ ਹੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਆਚਾਰੀਯ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਸ਼ੁਕਲ ਨੇ *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਨੂੰ 'ਰੀਤੀਕਾਲ' (ਸੰਮਤ 1700-1900) ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਰਖਿਆ ਹੈ।[363] ਉਕਤ ਕਾਲ ਵਿਚ ਕਵੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਭਾਸ਼ਾ ਬ੍ਰਜਭਾਸ਼ਾ ਰਹੀ ਹੈ। *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚ ਕਈ ਭੂਗੋਲਿਕ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਖੇਤਰੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ, ਉਪਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਭਾਸ਼ਾ ਵੀ ਬ੍ਰਜਭਾਸ਼ਾ ਕਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚਲੇ ਕੁਝ ਵਿਆਕਰਨਿਕ ਤਤਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਦਾ ਜਤਨ ਕਰਾਂਗੇ।

1. ਨਾਂਵ

ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਉਸਤਤੀ, ਯੁਧ, ਸੂਰਬੀਰਤਾ, ਆਦਿ ਪ੍ਰਮੁਖ ਵਿਸ਼ੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਜਾਤੀਵਾਚਕ, ਵਿਅਕਤੀਵਾਚਕ ਤੇ ਭਾਵਵਾਚਕ ਸਭ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੁਲਿੰਗ ਤੇ ਇਸਤਰੀ ਲਿੰਗ ਦੋਵੇਂ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਦਾ ਜਿਕਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਕਵੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਜਨ ਜੀਵਨ, ਭਾਰਤੀ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਵਖ੍ਰਖ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ, ਆਦਿ ਤੋਂ ਨਾਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

1.1 ਵਿਅਕਤੀਵਾਚਕ ਨਾਂਵ

ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼, ਵਸਤੂ, ਸਥਾਨ, ਆਦਿ ਦਾ ਬੋਧ ਕਰਾਵੇ, ਉਸਨੂੰ ਨਾਂਵ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਵਾਚਕ ਨਾਂਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਨਾਂਵ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ : ਭਵਾਨੀ, ਚੰਡੀ, ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ, ਜੰਭਾ, ਇੰਦਰ, ਕੈਲਾਸ਼, ਕੇਦਾਰ, ਦੇਵਗੰਧਾਰ, ਸਾਰੰਗ, ਮਾਝ, ਸੂਹੀ, ਮਲਾਰ, ਭੈਰੋ, ਲਲਤ, ਕਾਫੀ, ਆਸਾਵਰੀ, ਬਿਹਾਗ, ਮਾਲਤੀ, ਕਾਮੋਦ, ਚੰਪਕ, ਕੁਸਮ, ਬਰਨ, ਸੁਹਾਗ, ਧਾਨਸਰੀ, ਬੈਰਾੜਿ, ਮਾਧੋ, ਕਾਨੜਾ, ਸੰਖ, ਚਕ੍ਰ, ਸਰ, ਗਦਾ, ਪਦਮ, ਤਬਰ, ਧਨੁਖ, ਖੰਡਾ, ਗੋਫਨ, ਗੁਰਜ, ਬਾਕ, ਬਿਛੂਆ, ਅਸ, ਤੀਰ, ਤੁਪਕ, ਪਰਜ, ਸਿਪਰ, ਪਟਸ, ਨਾਵਕ, ਜਮਦਾੜ, ਜਬਰ ਕਟਾਰੀ, ਅਸਪਾਨ, ਅਸਕੇਤ, ਖੜਗਧੁਜ, ਮਦਨ ਮੂਰਤਿ, ਜੁਆਲਾ, ਆਦਿ ਵਿਅਕਤੀਵਾਚਕ ਨਾਵਾਂ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

---

[363] *ਹਿੰਦੀ ਸਾਹਿਤਯ ਕਾ ਇਤਿਹਾਸ,* ਪੰਨਾ 246.

1.2. ਜਾਤੀਵਾਚਕ ਨਾਂਵ

ਜਿਸ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਇਕ ਹੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਅਨੇਕ ਵਸਤੂਆਂ, ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਦਾ ਬੋਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਜਾਤੀਵਾਚਕ ਨਾਂਵ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਲੜਕਾ, ਗਾਂ, ਮਨੁਖ, ਨਦੀ, ਪਹਾੜ, ਦੇਸ਼, ਆਦਿ। *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚ ਅਨੇਕਾਂ ਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਅਨੇਕਾਂ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਜਾਤੀਵਾਚਕ ਨਾਂਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ : ਸੁਰ, ਅਸੁਰ, ਮੀਨ, ਚੀਲ, ਸਰਤਾ, ਗਿਰਿ, ਸੇਸ, ਪਸੁ, ਪੰਖੀ, ਆਦਿ। ਮਿਸਾਲ ਲਈ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਪੰਕਤੀਆਂ ਵਿਚ ਜਾਤੀਵਾਚਕ ਨਾਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ :

ਸੁਰ ਨਰ ਮੁਨ ਗੰਧ੍ਰਬ ਰਚੇ ਜਖ ਕਿੰਨਰ ਗਨ ਪ੍ਰੇਤ ॥
ਅਸੁਰ ਪ੍ਰਬਲ ਦਾਨੋ ਬਿਕਟ ਰਾਹ ਨਿਛਤ੍ਰ ਗ੍ਰਹ ਕੇਤ ॥੩॥੫੭॥
ਸ੍ਵਯਾ ਛੰਦ ॥ ਸਪਤ ਸਿੰਧੁ ਸਤਦੀਪ ਖੰਡ ਨਵਖੰਡ ਬਨਾਇਓ ॥
ਜਲ ਥਲ ਪ੍ਰਬਤ ਕਨਕ ਮੇਰ ਹਿਮ ਭੂਮ ਰਚਾਯੋ ॥੪॥੫੮॥
ਪਸੁ ਪੰਖੀ ਜਲ ਜੀਉ ਅਨਲ ਗਗਨੰਤ੍ਰ ਕੀਨਾ ॥
ਅੰਡਜ ਜੇਰਜ ਸੇਤਜ ਉਤਭੁਜ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਨਾ ॥ [364]

1.3. ਭਾਵਵਾਚਕ ਨਾਂਵ

ਕਿਸੇ ਗੁਣ, ਕਿਰਿਆ, ਦਸ਼ਾ, ਆਦਿ ਦਾ ਬੋਧ ਕਰਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨਾਂਵ ਨੂੰ ਭਾਵਵਾਚਕ ਨਾਂਵ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚ ਅਨੇਕਾਂ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਭਾਵਵਾਚੀ ਨਾਂਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਭਾਵਵਾਚੀ ਨਾਂਵ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ: ਦਰਿਦ੍ਰ, ਕੋਪ, ਹਸੀ, ਆਨੰਦ, ਸ਼ੋਕ, ਚਿੰਤਾ, ਅਨੁਰਾਗ, ਸੁਖ, ਦੁਖ, ਆਦਿ। *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਦੀਆਂ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਪੰਕਤੀਆਂ ਵਿਚ ਭਾਵਵਾਚਕ ਨਾਂਵਾਂ ਵਰਤੋਂ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ :

ਸੁਖ ਦੁਖ ਦੁਇ ਕਪਰੇ ਬਨੇ ਮਾਨੁਖਨ ਕਾ ਬਿਵਹਾਰ ॥
ਧਰਮ ਪਾਪ ਸਾਖੀ ਦੋਊ ਬਿਧਨਾ ਠਠਿਓ ਅਪਾਰ ॥੭॥੬੧॥ ...

---

[364] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ,* ਪੰਨਾ ੫.

ਮਾਇਆ ਸੁਪਨ ਸੁਖੋਪਤੀ ਪੁੰਨ ਦਾਨ ਇਸਨਾਨ ॥੬੪॥

ਬਲੀ ਤਪੀ ਜੋਗੀ ਕੀਏ ਜਟਾਜੂਟ ਨਖਧਾਰ ॥

ਗ੍ਰਿਹੀ ਜਤੀ ਜੋਗੀ ਹੁਏ ਨਾਨਾ ਬਿਧ ਬੈਪਾਰ ॥੬੫॥ [365]

2. ਪੜਨਾਂਵ

ਨਾਂਵ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਪੜਨਾਂਵ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਹਰ ਮੂਲ ਪੜਨਾਂਵ ਪੁਰਖਵਾਚਕਤਾ ਦਾ ਗੁਣ ਵਿਦਮਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਉਪ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਹਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਹਿਲਾ ਪੁਰਖ (ਮੈਂ, ਅਸੀਂ, ਆਦਿ), ਦੂਜਾ ਪੁਰਖ (ਤੂੰ, ਤੁਸੀਂ, ਆਦਿ) ਤੇ ਤੀਜਾ ਪੁਰਖ (ਇਹ, ਉਹ, ਆਦਿ)। *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚ ਉਕਤ ਪੜਨਾਂਵਾਂ ਦੀ ਭਰਮਾਰ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਪੁਰਖ ਵਿਚ ਮੋ, ਮੁਹਿ, ਮੋਰ, ਮੋਰੀ, ਹਮ, ਹੌ, ਹਮਾਰੀ, ਅਸਾਡੀ, ਆਦਿ ਪੜਨਾਂਵ ਥਾਂ ਥਾਂ 'ਤੇ ਦੇਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚੋਂ ਉਕਤ ਪੜਨਾਂਵ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਨਿਮਲਲਿਖਤ ਹਨ :

ਪ੍ਰਭ ਜੂ ਰਾਖੀਏ ਮੁਹਿ ਲਾਜ ॥ [366]

ਤੁਮ ਸਮ ਧਨੀ ਨ ਮੋ ਸਮ ਜਾਚਿਕ ਪ੍ਰਭ ਦਾਨ ਦੇਹ ਦਾਤਾਰੇ ॥

ਤੂੰ ਤੋ ਅਸਾਡੀ ਪੀਰ ਪਛਾਨੀ ਜੁਆਲਾ ਰਾਨੀ ॥ [367]

ਸੁਨੋ ਸੁਆਮੀ ਅਰਜ ਹਮਾਰੀ ਯਕ9 ਬਿਨਉ ਕਰਉ ਕਰ ਜੋਰ ॥ [368]

ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਦੂਜੇ ਪੁਰਖ ਦੇ ਤੂੰ, ਤੋਹੀ, ਤੂਹੀ, ਤੁਮ, ਤੁਹਾਰੀ, ਤੁਈ, ਤੈ, ਤੇਰਾ, ਆਦਿ ਪੜਨਾਂਵ ਅਨੇਕਾਂ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਓਦੁਹਰਨਾਂ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਹਨ :

ਮਾਇਆ ਸਕਤਿ ਮੁਰਾਰਿ ਮੁਰਾਰਿ ਮਾਇਆ ਹਰ ਤੂਹੀ ॥

ਕਵਲ ਨੈਨ ਕਵਲਾ ਜਗਤਾਰਨ ਸਤ੍ਰ ਦਹਨ ਪਦ ਪੰਕ ਤੂਹੀ ॥ [369]

---

[365] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ,* ਪੰਨਾ 4.

[366] *ਉਹੀ,* ਪੰਨਾ 16.

[367] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ,* ਪੰਨਾ 16.

[368] *ਉਹੀ,* ਪੰਨਾ 24.

[369] *ਉਹੀ,* ਪੰਨਾ 18.

ਆਜ ਕਾਲ ਜਰਤ ਤੋਹ ਗ੍ਰਸ ਹੈ ਭੀਰ ਅਚਾਨਕ ਸੀਸ ਪਰੀ ॥

ਜਿਉ ਜਲ ਤੰਤ ਮੀਨ ਕੋ ਫਾਸਤ ਤਿਉ ਤੋਹਿ ਫਾਸਤ ਕਾਲ ਜਰੀ ॥[370]

ਤੁਮ ਜੋ ਦਿਆਲ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਅਨੰਦੀ ਕੇਤੇ ਪਤਿਤ ਉਧਾਰੇ ॥

ਮੋਹ ਦੀਨ ਆਸ ਪ੍ਰਭ ਤੁਮਰੀ ਕਰਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਲੇਹੁ ਉਬਾਰੇ ॥੫॥੨੫੦॥

ਬਿਸਨਪਦ ਧਨਾਸਰੀ ॥ ਪ੍ਰਭ ਜੂ ਆਇਓ ਸਾਮ ਤੁਹਾਰੀ ॥

ਤੁਮ ਪਾਰਸ ਹਮ ਲੋਹ ਬਾਪੁਰੇ ਕੰਚਨ ਕੀਓ ਸੁਧਾਰੀ ॥

ਹਮ ਪਾਪੀ ਤੁਮ ਪਤਿਤ ਨਿਵਾਜਨ ਨੀਕੀ ਜੀਅ ਮੈ ਧਾਰੀ ॥[371]

ਦੀਜੈ ਦਰਸਨ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕੀਜੈ ਏਕ ਓਟ ਚਰਨਨ ਪ੍ਰਭ ਤੋਰੀ ॥

ਕਵਲ ਨੈਨ ਦਰਸਨ ਬਲਿਹਾਰੀ ਕਰਹੁ ਸੁਗਤ ਕ੍ਰਿਪਾਨਿਧ ਮੋਰੀ ॥[372]

ਨਿਤ ਨਿਤ ਆਸ ਚਰਨ ਕਵਲਨ ਕੀ ਯਹ ਜੀਉ ਪਿੰਡ ਸਭ ਤੇਰਾ ॥੨੭੧॥੬॥...

ਤੁਈ ਗੁਨਹਬਖਸ ਹਾਕਮ ਫਈਆਜ ਤੋ ਦੀਦਾਰਾ ॥[373]

ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਤੀਜੇ ਪੁਰਖ ਦੇ ਇਹ, ਓਹੁ, ਇਨ, ਇਆ, ਇਸ, ਤਿਨ, ਆਦਿ ਪੜਨਾਂਵ ਬਹੁਤਾਤ ਵਿਚ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਹਨ :

ਇਹ ਸੰਸਾਰ ਕਠਨ ਭੈ ਸਾਗਰ ਬੂਡਤ ਬੇੜੀ ਪਾਰ ਉਤਾਰੋ ॥[374]

ਲੋਭ ਮੋਹ ਮਾਇਆ ਮਦ ਮਤਸਰ ਇਨ ਸੰਗ ਗਲਤ ਭਇਓ ॥

ਕਬੀ ਨ ਸਿਮਰਿਓ ਮਾਤ ਚੰਡਕਾ ਜੀਵਤ ਹੀ ਓਹੁ ਮੁਇਓ ॥[375]

ਰੰਗਨਾ ਰੰਗਨ ਇਸ ਮਨ ਕਉ ਨਾਮ ਹਰੀ ਕੈ ਰੰਗਨਾ ॥[376]

ਨਿੰਦ ਚਿੰਦ ਬਿਵਹਾਰ ਜਗਤ ਕੀ ਇਆ ਮੈ ਮਨ ਉਰਝਾਨਾ ॥[377]

---

370 *ਉਹੀ*, ਪੰਨਾ 20.

371 *ਉਹੀ*, ਪੰਨਾ 22.

372 *ਉਹੀ*

373 *ਉਹੀ*, ਪੰਨਾ 26.

374 *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ*, ਪੰਨਾ 22.

375 *ਉਹੀ*, ਪੰਨਾ 24.

376 *ਉਹੀ*

ਅਸੰਖ ਦੇਉ ਰਿਖ ਮੁਨ ਗੰਧ੍ਰਬ ਜਛ ਤਿਨ ਲੋਚਾ ਲੋਚ ਘਨੇਰਾ ॥ [378]

ਉਕਤ ਪੜਨਾਂਵ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੜਨਾਂਵ ਦੇ ਹੋਰ ਰੂਪ ਵੀ *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚ ਵਿਦਮਾਨ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨਵਾਚਕ ਪੜਨਾਂਵ ਦੀ ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਉਦਾਹਰਨ ਦੇਖੋ :

ਕਵਨ ਕਵਨ ਨਹੀ ਤਰਿਓ ਸ੍ਰੀ ਮਾਇਆ ਜਸ ਗਾਵਤ ॥੧੬੯॥ [379]

3. ਕਿਰਿਆ

ਜਿਸ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਜ ਦੇ ਕਰਨ ਜਾਂ ਹੋਣ ਦਾ ਬੋਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਕਿਰਿਆ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਪਰ ਦਸੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਉਸਤਤੀ, ਯੁਧ, ਸੂਰਬੀਰਤਾ, ਆਦਿ ਪ੍ਰਮੁਖ ਵਿਸ਼ੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਵਿਚ ਗਾਉਣਾ, ਸੁਣਨਾ, ਧਿਆਉਣਾ, ਚੜਾਉਣਾ, ਬੰਦਨਾ, ਪੜਨਾ, ਬਚਾਉਣਾ, ਉਬਾਰਨਾ, ਲਾਉਣਾ, ਕਾਟਨਾ, ਭਜਾਉਣਾ, ਭਜਣਾ, ਮਾਰਨਾ, ਮਰਨਾ, ਆਦਿ ਅਨੇਕਾਂ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦਾ ਥਾਂ੍ਥਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਨ :

ਕਰ ਗਹਿ ਲੇਹੁ ਉਬਾਰ ਦਰਿਦ੍ਰ ਰੁਪ ਭੈ ਸਿੰਧ ਤੇ ॥
ਅੰਚਲ ਦੇਹੁ ਦਇਆਲ ਅਪਦ ਕੂਪ ਮੈ ਬੂਡਤੇ ॥੧੭੬॥ [380]
ਬੇਦ ਬਿਰੰਚ ਨਿਤ ਪੜਤ ਪਵਨ ਸਦ ਬਾਰ ਬੁਹਾਰਤ ॥
ਸੁਰ ਤੇਤੀਸਾ ਕਰਤ ਸੇਵ ਚਵਰ ਸੁਰਪਾਲ ਢੁਰਾਵਤ ॥
ਜਖ ਕਿੰਨਰ ਧੁਨ ਭਰਤ ਬਨਸਪਤ ਫੂਲ ਚੜਾਵਤ ॥
ਐਰਾਪਤ ਨਿਤ ਭਰਤ ਪਾਨ ਮਾਇਆ ਨਹਿ ਲਾਵਤ ॥
ਸਗਲ ਜੀਅ ਬੰਦਤ ਚਰਨ ਨਿਤ ਨਿਤਹ ਧਿਆਵਤ ॥
ਕਵਨ ਕਵਨ ਨਹੀ ਤਰਿਓ ਸ੍ਰੀ ਮਾਇਆ ਜਸ ਗਾਵਤ ॥੧੬੯॥ [381]

ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਰਿਆ

---

[377] *ਉਹੀ*

[378] *ਉਹੀ,* ਪੰਨਾ 26.

[379] *ਉਹੀ,* ਪੰਨਾ 12.

[380] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ,* ਪੰਨਾ 12.

[381] *ਉਹੀ*

ਜਿਥੇ ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਨਾਲ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਰਿਆ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚ ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤਾਤ ਹੈ। ਮਿਸਾਲ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਪੰਕਤੀਆਂ ਦੇਖੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ :

ਭੈਰੌ ਭੂਤ ਬਿਤਾਲ ਜਾਸ ਜਸ ਸੁਨੀਅਤ ਭਾਜੈ ॥੮॥੨੨੩॥ [382]

ਤਾਰਨ ਤਰਨ ਸਰਨ ਮਨਮੋਹਨ ਕਾਟਤ ਬੰਧਨ ਜਨ ਪਗਰੀ ॥ [383]

ਉਕਤ ਤਿੰਨੇ ਪੰਕਤੀਆਂ ਵਿਚ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 'ਸੁਣਨਾ ਤੇ ਭਜਣਾ' ਅਤੇ 'ਤਾਰਨਾ ਤੇ ਤਰਨਾ' ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਹਨ। ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਰੂਪ ਵੀ ਦੇਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ

ਨਾਂਵ ਜਾਂ ਪੜਨਾਂਵ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਬੋਧ ਕਰਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਪਰ ਦਸੇ ਅਨੁਸਾਰ, *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚ ਹਰੀ ਤੇ ਉਸਦੀ ਮਾਇਆ, ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਉਸਤਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਵਿਚ ਗੁਣਵਾਚਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣਾਂ ਦੀ ਭਰਮਾਰ ਹੈ। ਮਿਸਾਲ ਲਈ

ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਪੰਕਤੀਆਂ ਦੇਖੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ :

ਦਾਸ ਨਿਵਾਜਨ ਭਗਤਹਿਤ ਸਿਖ੍ਨ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲ ॥
ਮੁਕਤਿਦੇਨ ਰਛਿਆ ਕਰਨ ਮਾਇਆ ਸ੍ਰੀ ਗੋਪਾਲ ॥੧੩॥
ਦਾਨ ਦੇਤ ਸਭ ਜਗਤ ਕੋ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲੇ ਬਹੁ ਭਾਂਤਿ ॥
ਕਾਲਰਛ ਜਗਪਾਲਨੀ ਬਿਧਨਾ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਭ ਨਾਥ ॥੧੪॥
ਦਇਆਕਰਨ ਕਿਲਬਿਖ ਹਰਨ ਮਾਇਆ ਅਛਲ ਸਰੂਪ ॥
ਬਿਆਧਹਰਨ ਸੰਕਟਦਰਨ ਖਲਖੰਡਨ ਜਗਭੂਪ ॥੧੫॥
ਭਗਤਦਾਹਨੀ ਦਾਸਹਿਤ ਰਛਕ ਕਰਨ ਸਭ ਜਾਨ ॥
ਦੀਨਨਿਵਾਜਨ ਭੈਹਰਨ ਕਰੁਨਾਨਿਧ ਭਗਵਾਨ ॥੧੬॥ [384]

---

[382] *ਉਹੀ,* ਪੰਨਾ 18.

[383] *ਉਹੀ,* ਪੰਨਾ 20.

ਉਕਤ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਕਈ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਤੇ ਉਪਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦਾ ਮਿਸ਼ਰਣ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਜਿਥੇ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦਾ ਬਹੁ-ਵਿਧਾਈ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਥੇ ਛੰਦ, ਲੈਅ, ਧੁਨੀ, ਵਿਆਕਰਨ, ਆਦਿ ਪਖਾਂ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹਤਵ ਰਖਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚ ਬਹੁਮੁਲੀ ਸਾਹਿਤਕ ਸਮਗਰੀ ਸਮੋਈ ਹੋਈ ਹੈ।

---

[384] *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ,* ਪੰਨਾ 2.

(ਭਾਗ-ਦੂਜਾ)

ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ

ਪਾਠ-ਸੰਪਾਦਨ

ਸੰਪਾਦਨ-ਵਿਧੀ ਤੇ ਸੰਕੇਤਾਵਲੀ

ੳ) ਸੰਪਾਦਨ-ਵਿਧੀ

ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਪਾਠ-ਸੰਪਾਦਨ ਲਈ ਸਾਡੇ ਵਲੋਂ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਸੰਪਾਦਨ-ਵਿਧੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ :

1. ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ ਦਾ ਪਾਠ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਉਪਲਬਧ ਹਥਲਿਖਤ ਖਰੜਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।
2. ਪਾਠ-ਸੰਪਾਦਨ ਲਈ ਸਚਖੰਡ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ, ਨੰਦੇੜ (ਮਹਾਂਰਾਸ਼ਟਰ) ਵਾਲੇ ਹਥਲਿਖਤ ਖਰੜੇ ਨੂੰ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਜੋਂ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਹਥਲਿਖਤ ਖਰੜੇ ਜਿਵੇਂ ਮਸਤੂਆਣਾ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲੀ ਬੀੜ, ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਾਲੀ ਬੀੜ, ਸ਼ਾਹੀ ਸਮਾਧਾਂ ਸੰਗਰੂਰ ਵਾਲੀ ਬੀੜ ਅਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਅੰਗੀਠਾ ਸਾਹਿਬ ਪਟਿਆਲੇ ਵਾਲੀ ਬੀੜ ਨਾਲ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਦਾ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਪਾਠ-ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ਼ਹਿਦੀ ਬਾਗ ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬੜੀ ਸੰਗਤ ਬੁਰਹਾਨਪੁਰ ਵਾਲੀਆਂ ਹਥਲਿਖਤ ਬੀੜਾਂ, ਸਚਖਮਡ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ, ਨੰਦੇੜ ਵਾਲੀ ਬੀੜ ਦਾ ਉਤਾਰਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਕਤ ਦੋਵੇਂ ਬੀੜਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਉਥੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਥੇ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਦਾ ਕੋਈ ਅਖਰ ਜਾਂ ਸ਼ਬਦ ਸਪਸ਼ਟ ਦਿਖਾਈ ਨਾ ਦਿੰਦਾ ਹੋਵੇ।
3. ਨਿਰਧਾਰਤ ਪਾਠ ਦੇ ਬੰਦਾਂ/ਪਦਾਂ ਦਾ ਅੰਕ-ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਾਲਾ ਹੀ ਰਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਉਪਲਬਧ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੀੜ ਦਾ ਅੰਕ-ਪ੍ਰਬੰਧ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ। ਇਸਦਾ ਕਾਰਨ ਉਤਾਰਾਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਸੁਧਾਰ ਹਨ। ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਕ ਬੀੜਾਂ ਵਿਚ ਆਏ ਅੰਕ-ਪ੍ਰਬੰਧ ਸੰਬੰਧੀ ਕੁਝ ਟਿਪਣੀਆਂ ਵੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।
4. ਨਿਰਧਾਰਤ ਪਾਠ ਵਿਚ ਸਿਰਲੇਖ ਵੀ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਾਲੇ ਹੀ ਰਖੇ ਗਏ ਹਨ । ਉਕਤ ਬੀੜ ਵਿਚ ਕਈ ਸਿਰਲੇਖ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿਚ ਆਏ ਹਨ ਜੋ ਗੁਰਦੁਆਰਾ

ਅੰਗੀਠਾ ਸਾਹਿਬ ਪਟਿਆਲੇ ਵਾਲੀ ਬੀੜ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹਨ ਪਰੰਤੂ ਅਸੀਂ ਪਾਠ ਦੇ ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਹੂ-ਬ-ਹੂ ਉਵੇਂ ਹੀ ਰਖਿਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਬੀੜ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੈ।

5. ਪਾਠ-ਭੇਦ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਥਲਿਖਤ ਖਰੜਿਆਂ ਨੂੰ ਸਚ, ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ, ਆਦਿ ਸੰਕੇਤਾਂ ਨਾਲ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਸੰਕੇਤਾਵਲੀ ਵਿਚ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

6. ਪਾਠਾਂਤਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਦੇ ਅਖਰਾਂ (੧, ੨, ੩, ਆਦਿ) ਦਾ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

7. ਨਿਰਧਾਰਤ ਪਾਠ ਵਿਚ ਆਏ ਅਖਰ, ਸ਼ਬਦ ਜਾਂ ਪੰਕਤੀ/ਪੰਕਤੀਆਂ ਸੰਬੰਧੀ ਕੋਈ ਟਿਪਣੀ ਦੇਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅਖਰਾਂ (ੳ, ਅ, ੲ, ਆਦਿ) ਦਾ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

8. ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪਾਠ ਵਿਚ ਆਏ ਪਾਠਾਂਤਰ ਤੇ ਟਿਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਪੈਰ-ਨੋਟ ਦੇਣ ਦੀ ਬਜਾਇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੇ ਪੰਨੇ ’ਤੇ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

9. ਜਿਥੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਇਕ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਇਕਠੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਜਾਂ ਪੰਕਤੀ/ਪੰਕਤੀਆਂ ਸੰਬੰਧੀ ਕੋਈ ਪਾਠ-ਭੇਦ, ਅਰਥ ਜਾਂ ਟਿਪਣੀ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਉਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਜਾਂ ਪੂਰੀ ਪੰਕਤੀ ਨੂੰ ਅੰਡਰਲਾਈਨ ਕਰਕੇ ਅਖੀਰਲੇ ਅਖਰ ’ਤੇ ਅੰਕ ਦਰਸਾ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨੋਟ ਬਾਰੇ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅੰਡਰਲਾਈਨ ਕੀਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਜਾਂ ਪੂਰੀ ਪੰਕਤੀ ਬਾਰੇ ਹੈ। ਮਿਸਾਲ ਲਈ ਪੰਨਾ ਨੰ. 50 ’ਤੇ ਪਾਠਾਂਤਰ ਨੰ. 6, 7 ਤੇ 10 ਦੇਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ।

10. ਕਈ ਥਾਵਾਂ ’ਤੇ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਖਰੜਿਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਬਦ-ਜੋੜਾਂ ਵਿਚ ਭਿੰਨਤਾ ਹੈ; ਜਿਵੇਂ ਪਰੇਓ/ਪਰਿਯੋ/ਪਰਜੋ, ਅਸ੍ਰ/ਅਸੁਰ, ਆਦਿ। ਪਾਠ ਵਿਚ ਇਕਸਾਰਤਾ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਅਸੀਂ ਠੀਕ ਸ਼ਬਦ-ਜੋੜਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਆ ਰਹੇ ਸ਼ਬਦ-ਜੋੜਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਟਿਪਣੀ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸਮਝੀ।

11. ਕਈ ਸ਼ਬਦ-ਭੇਦ ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਖਰੜਿਆਂ ਵਿਚ ਨਿਰੰਤਰ ਚਲੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਪਾਠ-ਭੇਦਾਂ ਲਈ ਅਸੀਂ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਕੁਝ ਕੁ ਵਾਰ ਦਰਸਾ ਕੇ ਕਈ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ-ਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਮਿਸਾਲ ਲਈ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਹਰ' ਸ਼ਬਦ ਨਿਰੰਤਰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਾਲੀ ਬੀੜ ਵਿਚ ਕਈ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ 'ਹਰ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਅਤੇ ਕਈ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ 'ਹਰਿ' ਸ਼ਬਦ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ. ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਅੰਗੀਠਾ ਸਾਹਿਬ ਪਟਿਆਲੇ ਵਾਲੀ ਬੀੜ ਵਿਚ 'ਹਰਿ' ਸ਼ਬਦ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆ ਸਥਿਸੀਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਕੁਝ ਕੁ ਵਾਰ ਪਾਠ-ਭੇਦ/ਟਿਪਣੀ ਦੇ ਕੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਕਈ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਟਿਪਣੀ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸਮਝੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਠ 'ਸੋ' ਅਤੇ 'ਸੁ', 'ਜੇ' ਅਤੇ 'ਜਿ', ਆਦਿ ਸੰਬੰਧੀ ਟਿਪਣੀ ਦੇਣ ਸੌਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

12. ਨਿਰਧਾਰਤ ਪਾਠ ਵਿਚ ਕੁਝ ਪੰਕਤੀਆਂ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਬਾਕੀ ਬੀੜਾਂ ਤੋਂ ਸੁਧਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਕੋਈ ਪੰਕਤੀ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਹਾਸ਼ੀਏ 'ਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਲਿਖੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਸ ਪੂਰੀ ਪੰਕਤੀ ਜਾਂ ਪੰਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅੰਡਰਲਾਈਨ ਕਰਕੇ ਅਖੀਰਲੇ ਅਖਰ 'ਤੇ ਅੰਕ ਦਰਸਾ ਕੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਬੀੜ ਬਾਰੇ ਟਿਪਣੀ ਦੇ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਮਿਸਾਲ ਲਈ ਪੰਨਾ ਨੰ. 128 'ਤੇ ਟਿਪਣੀ ਨੰ. ਅ ਨੂੰ ਅਤੇ ਪੰਨਾ ਨੰ. 590 'ਤੇ ਟਿਪਣੀ ਨੰ. ਅ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

13. ਨਿਰਧਾਰਤ ਪਾਠ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਵਲੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਛੇੜ-ਛਾੜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ । ਜਿਥੇ ਕਿਤੇ ਪਾਠ ਸੰਬੰਧੀ ਕੋਈ ਰਾਇ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਹੈ ਉਹ ਸਿਰਫ ਟਿਪਣੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹੈ।

ਅ) ਸੰਕੇਤਾਵਲੀ

ਪਾਠ-ਸੰਪਾਦਨ ਲਈ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਥਲਿਖਤ ਖਰੜਿਆਂ ਦੇ ਸੰਕੇਤ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਨ :

ਸਚ - ਸਚਖੰਡ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ, ਨੰਦੇੜ ਵਾਲੀ ਬੀੜ

ਮਸ - ਮਸਤੂਆਣਾ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲੀ ਬੀੜ

ਖਕ - ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ, ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਾਲੀ ਬੀੜ

ਸਬ - ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ਼ਹੀਦੀ ਬਾਗ, ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲੀ ਬੀੜ

ਸਸ - ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਹੀ ਸਮਾਧਾਂ, ਸੰਗਰੂਰ ਵਾਲੀ ਬੀੜ

ਅਸ - ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਅੰਗੀਠਾ ਸਾਹਿਬ, ਪਟਿਆਲਾ ਵਾਲੀ ਬੀੜ

ਬਸ - ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬੜੀ ਸੰਗਤ, ਬੁਰਹਾਨਪੁਰ ਵਾਲੀ ਬੀੜ

10. ਸਾਰ

ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ, ਸ੍ਰੀ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਾਨ ਰਖਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਡ-ਆਕਾਰੀ ਛੰਦ-ਬਧ ਰਚਨਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੰਜ ਅਧਿਆਇਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਬੀਰ ਰਸ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਤਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਤੇ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਦੇ ਯੁਧ-ਬਿਰਤਾਂਤ ਰਾਹੀਂ ਨੇਕੀ ਤੇ ਬਦੀ ਦਾ ਟਾਕਰਾ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਨੇਕੀ ਦੀ ਜਿਤ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਗ੍ਰੰਥ ਸਿੱਖ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਨੂੰ ਬਦੀ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਸੰਘਰਸ਼ ਲਈ ਸੂਰਬੀਰਤਾ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮਹਤਵਪੂਰਨ ਸਰੋਤ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਖੋਜ-ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਦੋ ਭਾਗਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ, ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਪਾਠ-ਸੰਪਾਦਨ। ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ ਵਿਚ, ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਹਥਲਿਖਤ ਖਰੜਿਆਂ ਦਾ ਸਰਵੇਖਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅੰਦਰੂਨੀ ਗਵਾਹੀਆਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ ਦਾ ਕਰਤਾ ਤੇ ਰਚਨਾਕਾਲ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਵਿਚ ਕਵੀ ਰਾਮ, ਕਵੀ ਸਾਮ, ਦਾਸ ਗੋਬਿੰਦ ਕਵੀ ਛਾਪਾਂ ਬਾਰੇ ਦਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚਲੇ ਹਵਾਲਿਆਂ, ਜਿਵੇਂ ਅਕਾਲ ਉਸਤਤਿ ਸੰਬੰਧੀ, ਖ਼ਾਲਸਾ ਸਾਜਨਾ (1699 ਈ.) ਸੰਬੰਧੀ, ਰੂਪ ਦੀਪ ਭਾਖਾ ਪਿੰਗਲ (ਸੰਮਤ 1776) ਸੰਬੰਧੀ, ਆਦਿ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ਸਤਾਰਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਅਧ ਤੋਂ ਅਠਾਰਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਹਾਕਿਆਂ ਦੀ ਲਿਖਤ ਕਿਆਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਨੂਮਾਨ ਨਾਟਕ, ਵੇਦ, ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ, ਸਿੰਮ੍ਰਤੀਆਂ, ਪੁਰਾਣ, ਮਹਾਭਾਰਤ, ਗੀਤਾ, ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ, ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ-ਰਚਨਾ, ਆਦਿ ਨੂੰ ਸੰਪਾਦਨ ਅਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਸੰਭਾਵੀ ਸਰੋਤ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ ਨੂੰ ਪੌਰਿਣਿਕ ਸ਼ੈਲੀ ਦੇ ਅੰਨੁਰੂਪ ਹੀ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਪੁਰਾਣ ਸਾਹਿਤ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿਚਾਰ ਉਪਰੰਤ ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚੋਂ ਪੌਰਾਣਿਕ ਸ਼ੈਲੀ ਤੇ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕਰਨ ਦਾ ਜਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਰਗ, ਪ੍ਰਤਿਸਰਗ, ਵੰਸ਼, ਮਨੂਆਂ ਦਾ ਰਾਜ, ਵੰਸ਼ਾਨੁਚਰਿਤ, ਆਦਿ ਪੌਰਾਣਿਕ ਲਛਣਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਆਸਤਿਕਤਾ, ਸੰਪ੍ਰਦਾਇਕਤਾ, ਸਮਨਵੈ ਭਾਵਨਾ, ਉਪਦੇਸ਼ਾਤਮਕਤਾ, ਮੂਲ ਭਾਵਨਾ, ਆਦਿ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਉਪਰੰਤ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚਲੇ ਪੰਜਾਂ ਅਧਿਆਇਆਂ ਦੇ ਕਥਾ-ਵਸਤੂ ਬਾਰੇ ਦਸਦਿਆਂ ਇਸ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਨ ਦਾ ਜਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਪਰੰਪਰਾਈ ਇਸ਼ਟ-ਮਾਨਤਾਵਾਂ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਸਰਬਵਿਆਪਕ ਸਰਬਲੋਹ (ਪਰਮਾਤਮਾ) ਨੂੰ ਪਛਾਣਨ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਹੰਕਾਰ, ਵਾਸ਼ਨਾਵਾਂ, ਆਦਿ ਵਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋ ਕੇ ਨਾਮ-ਸਿਮਰਨ, ਸੰਗਤ, ਆਦਿ ਸਦਗੁਣਾਂ ਵਾਲੀ ਜੀਵਨ-ਸ਼ੈਲੀ ਧਾਰਨ ਕਰ ਕੇ ਸੰਤ-ਸਿਪਾਹੀ ਖ਼ਾਲਸ ਪਦ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ, ਪਰਮਾਤਮਾ ਵਿਚ ਅਭੇਦ ਹੋਣ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਗ੍ਰੰਥ ਸਿੱਖ ਅਧਿਆਤਮਕ ਪਰੰਪਰਾ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹਤਵ ਰਖਦਾ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚਲੇ ਹਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ’ਤੇ ਇਸ ਉਪਰ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਪਰੰਤ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ ਦਾ ਛੰਦ-ਵਿਧਾਨ, ਰਾਗ-ਪ੍ਰਬੰਧ, ਅਲੰਕਾਰ-ਵਿਧਾਨ, ਰਸ-ਵਿਧਾਨ, ਭਾਸ਼ਾ-ਸ਼ੈਲੀ, ਆਦਿ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਕਤ ਸਾਹਿਤਕ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਬਹੁਮੁਲੀ ਅਮੀਰ ਸਾਹਿਤਕ ਵਿਰਾਸਤ ਦਾ ਭੰਡਾਰ ਹੈ।

ਪਾਠ-ਸੰਪਾਦਨ ਵਾਲੇ ਦੂਜੇ ਭਾਗ ਵਿਚ, ਸੰਪਾਦਨ-ਵਿਧੀ ਦਸਣ ਉਪਰੰਤ ਸੰਪਾਦਨ ਅਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਦਾ ਮੂਲ ਪਾਠ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਥਲਿਖਤ ਖਰੜਿਆਂ ਦੇ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ ਰਾਹੀਂ ਸਹੀ ਪਾਠ ਖੋਜਣ ਦਾ ਜਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅੰਤ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਥਲਾ ਖੋਜ-ਕਾਰਜ ਅਕਾਦਮਿਕ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪਹਿਲਾ ਖੋਜ-ਕਾਰਜ ਹੈ। ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਹਥਲਾ ਖੋਜ-ਕਾਰਜ ਅਕਾਦਮਿਕ ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਖੇਤਰ ਖੋਜਾਰਥੀਆਂ ਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਅਧਾਰ-ਸਮਗਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਸਹਾਈ ਹੋਵੇਗਾ।

ਮੂਲ ਪਾਠ

ੴ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਹ[੧] ॥

ਸ੍ਰੀ ਭਵਾਨੀ ਜੀ ਸਹਾਇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਮਾਇਆ ਲਛਮੀ ਜੀ[ੳ] ਸਹਾਇ ॥

ਉਸਤਤ ਸ੍ਰੀ ਮਾਇਆ ਲਛਮੀ ਜੀ ਕੀ ॥ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਬਾਕ[ਅ] ਪਾਤਿਸਾਹੀ ੧੦ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਛਾਇਆ ਰੂਪੀ ਹੋਇ ਕੈ ਬਿਚਰਤ[੨] ਸ੍ਰੀ ਗੋਪਾਲ ॥ ਆਪਹਿ ਲਛਮੀ ਬਪੁ ਧਰੇ[੩] ਜੀਅ[੪] ਜੰਤ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲ ॥੧॥ ਚੌਪਈ[ੲ] ॥ ਸ੍ਰੀ ਮਾਇਆ ਮੁਖਿ ਕਰੋ ਉਚਾਰ ॥ ਦਰਿਦ੍ਰ[੫] ਸਾਗਰ ਤੇ ਲੇਹੁ ਉਬਾਰ ॥੨[ਸ]॥ ਰਹਾਉ ॥ ਦੋਹਰਾ[ਹ] ॥ ਆਦਿ ਭਵਾਨੀ ਈਸਰੀ ਮਾਇਆ ਜਾ ਕੋ ਨਾਮ ॥ ਇਨ ਬਿਨੁ ਸਰੇ ਨ ਏਕ ਛਿਨ ਪੂਰਨ ਹੋਤ ਨ ਕਾਮ ॥੩[ਕ]॥ ਸੁਖਦਾਇਕ ਮੰਗਲਕਰਨ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲੇ ਬਹੁ ਭਾਂਤਿ ॥ ਸੁਬੁਧਦੈਨ ਜੈ ਜੈ ਕਰਨ ਮਾਇਆ ਸ੍ਰੀ ਜਗਮਾਤ ॥੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਸਾਰੰਗ ॥ ਜਗਬੰਦਨ ਜਗਨਾਥ ਜਗਤਪਾਲਕ ਹਰ ਅੰਬੈ ॥ ਪ੍ਰਜਾਨਾਥ ਜਗਨਾਥ ਸੇਵਕ ਰਛਕ ਹਰ ਅੰਬੈ ॥੫[ਖ]॥ ਜਗਤਾਰਨ ਭੈ ਹਰਨ ਪ੍ਰਜਾਪਤਿ ਆਦਿ ਭਵਾਨੀ ॥ ਮਾਇਆ ਕੋ ਬਪੁ ਧਾਰ ਜਗਤ ਮਹਿ ਅਲਖ ਲਖਾਨੀ ॥੬॥ ਅਪਦਾ[੬] ਬਿਨਾਸਨ ਸੁਖ ਕਰਨ ਦਾਸ ਰਛਕ ਹਰ ਮਾਇਆ ॥ ਤੀਨ ਲੋਕ ਬਸ ਕਰਨ ਅਮਿਤਗਤ ਪ੍ਰਗਟ ਸੁਭਾਇਆ[੭] ॥੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤੁਮ ਬਿਨ ਸਰੇ ਨ ਏਕ ਛਿਨ ਕਾਰਜ ਹੋਤ ਨ ਸਿਧ ॥ ਜਿਨ ਕੋ[੮] ਤੁਮ ਕਿਰਪਾ ਕਰੀ ਤਿਨ ਕੇ ਗ੍ਰਿਹ ਨਵਨਿਧ ॥੮॥ ਅਘਹਾ ਦਰਿਦ੍ਰ ਨਿਵਾਰਨੀ ਭਵਹਾ ਜਾ ਕੋ ਨਾਮ ॥ ਸਤ੍ਰੁਘਾਤਨੀ ਅਮਿਤਗਤ ਮਿਤ੍ਰਪਾਲਨ ਸੁਖਧਾਮ[੯] ॥੯॥ ਮਨ ਬਾਛਤ ਫਲ ਦੇਤ ਹਰ ਭਗਤ ਆਪਨੋ ਜਾਨ ॥ ਸੁਜਸਦੇਨ[੧੦] ਮੰਗਲਕਰਨ ਸਭ ਕੋ ਕਰੋ ਕਲਿਆਨ ॥੧੦॥ ਦੀਨਬੰਧੁ ਜਗਤਾਰਨੀ ਮਾਇਆ ਬਪੁ ਹਰਰਾਇ ॥ ਜੁਆਲ ਬਿਸਾਲ ਮੁਖ ਤੇਜ ਦੁਤ[ਘ] ਸੰਕਟ ਕਰੋ ਸਹਾਇ ॥੧੧॥ ਮਹੀਪਾਲਨ ਜਗਮੰਡਨੀ ਖਲਖੰਡਨ ਜਗਮਾਤ ॥ ਅਚਲ ਸਵਰੂਪ[੧੧] ਅਥਾਹਗਤਿ[੧੨] ਮਾਇਆ ਸ੍ਰੀ ਜਗਨਾਥ ॥੧੨॥ ਦਾਸ ਨਿਵਾਜਨ ਭਗਤਹਿਤ ਸਿਖ੍ਯਨ[੧੩] ਕੇ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲ ॥ ਮੁਕਤਿਦੇਨ ਰਛਿਆ ਕਰਨ ਮਾਇਆ ਸ੍ਰੀ ਗੋਪਾਲ ॥੧੩॥ ਦਾਨ ਦੇਤ ਸਭ[੧੪] ਜਗਤ ਕੋ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲੇ ਬਹੁ ਭਾਂਤਿ ॥ ਕਾਲਰਛ ਜਗਪਾਲਨੀ ਬਿਧਨਾ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਭ ਨਾਥ ॥੧੪॥ ਦਇਆਕਰਨ ਕਿਲਬਿਖ ਹਰਨ ਮਾਇਆ ਅਛਲ ਸਰੂਪ ॥ ਬਿਆਧਹਰਨ ਸੰਕਟਦਰਨ ਖਲਖੰਡਨ ਜਗਭੂਪ ॥੧੫॥ ਭਗਤਦਾਹਨੀ ਦਾਸਹਿਤ ਰਛਕ ਕਰਨ ਸਭ ਜਾਨ ॥ ਦੀਨਨਿਵਾਜਨ ਭੈਹਰਨ ਕਰੁਨਾਨਿਧ ਭਗਵਾਨ ॥੧੬॥ ਸਿਧ ਕਰਨ ਜਗਮਗ ਲਸਤ[੧੫] ਬਿਆਪਕ ਸਗਲ ਸੰਸਾਰ ॥ ਚੌਰਾਸੀ ਜੋਇਨ ਕਟਤ ਸਿਮਰਤਿ ਸ੍ਰੀ ਮੁਰਾਰ ॥੧੭॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਧਨਦਾਇਕ ਦਿਬਦੇਨ ਪ੍ਰਜਾਪਾਲਨੀ ਪ੍ਰਜਾਪਤਿ ॥ ਕੁਮਤਿ ਬਿਨਾਸ ਸੁਭ ਕੇਨ[੧੬] ਅਮਿਤਤੇਜ ਅਮਿਤੋਜਗਤ ॥੧੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਛੰਦ ॥ ਛਪੈ ॥ ਨਵਲਨਾਥ ਨਿਰਬਾਨ ਸੁਬੁਧਦਾਇਕ ਮੰਗਲਕਰ ॥ ਕਾਲ ਬਿਨਾਸਨ ਰਹਤ ਕਾਲ ਸੁਤਦਾਇਕ ਨਰਹਰ ॥੧॥੧੯॥ ਕਰੁਨਾਨਿਧ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਕਲਪਬ੍ਰਿਛ ਜਾ ਕੀ ਛਾਇਆ ॥ ਨਾਥ ਨਿਰੰਜਨ ਨਰਹਰੀ ਸਭ ਜਗਤ ਸਹਾਇਆ ॥੨॥੨੦॥ ਮਾਇਆ ਬਪ ਜਗ ਮਾਹਿ ਦੁਖ ਹਰਤਾ ਸਭ ਜਗਤ ਕੀ ॥ ਜਸੁ ਸੁਨੀਅਤ ਦੁਖ ਜਾਹ ਬਿਧਪੂਰਨ[੧੭] ਹਰ ਲਛਮੀ ॥੧॥੩॥੨੧॥ ਦੋਹਰਾ[ਘ] ॥ ਨਰਕ ਨਿਵਾਰਨ ਜਗਤ ਗੁਰ ਮੋਹਨ ਸਕਲ ਸੰਸਾਰ ॥ ਰਿਜਕ ਦੇਨ ਸਭ ਜਗਤ ਕੋ ਸੰਪੂਰਨ[੧੮] ਭੰਡਾਰ ॥੨੨॥ ਸਵਯਾ ਛੰਦ ॥ ਅਘਕੰਦਨ ਭੌ ਹਰਨ ਜੋਗ ਜੁਆਲਾ ਛਤ੍ਰੀਬ੍ਰਿਤ ॥ ਧਰਮ ਧੁਜਾ ਫਰਹਰਤ ਧਰਮ ਮੂਰਤ ਧਰਮਾਕ੍ਰਿਤ ॥੨੩॥ ਅਸਪਾਨ ਅਸਕੇਤ ਖੜਗਧੁਜ ਧਰਮ ਧਨੁਰਧਰ ॥ ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ[੧੯] ਅਨਭਵ[੨੦] ਪ੍ਰਕਾਸ ਅਮਿਤੋਜ ਅਟਲ ਬਰ ॥੨੪॥ ਨਿਹਕਲੰਕ ਨਿਰਬਾਨ ਅਚਲ ਮੂਰਤ ਅਨਭੈ ਗਤਿ ॥ ਨਿਰਾਕਾਰ ਨਿਰਬਿਆਧ ਮਦਨ ਮੂਰਤਿ ਬਿਦਿਆਪਤਿ ॥੨੫॥ ਨਵਤਨ ਨਵਲ ਕਿਸੋਰ ਅਮਰਗਤਿ ਜਾ ਕੀ ਬਾਨੀ ॥ ਅਤਿ ਸੁੰਦਰ ਛਬਿ ਧਰੇ ਪ੍ਰਜਾਪਤਿ ਜੁਆਲਾ ਰਾਨੀ ॥੨੬॥ ਧਰਮ ਸਿੰਧ ਕਲਿਆਨ ਸੁਧਾ ਗਤਿ ਮਾਇਆ ਕਰਨੀ ॥ ਏਕ ਦ੍ਰਿਸਟ ਭੌ ਤਰਤ ਜਾਸ ਗਤ ਊਨਵ ਭਰਨੀ[੨੧] ॥੨੭॥ ਦੋਹਾ ਸੋਰਠਾ ॥ ਕਲਾਧਾਰ ਸਭ ਮਧਰਾਜ ਗਾਜਤ ਕੇਹਰ ਸਮ ॥ ਨੇਪੁਰ ਚਰਨ ਅਪਾਰ ਰਾਜ ਸੁਹਾਤ ਧੁਨ ਸੁਨੀਅਤ ਭਾਜੇ ਜਮ[੨੨] ॥੨੮॥ ਸਭ ਕਿਛੁ ਤੁਮਰੇ ਹਾਥ ਜਿਸ ਦੇਵੈ ਸੋ ਪਾਵਹੀ ॥ ਸ੍ਰੀ ਨਾਥਾ ਕੇ ਨਾਥ ਮਾਇਆ ਚਰਨ ਧਿਆਵਹੀ ॥੨੯॥ ਦਇਆ ਰੂਪ ਭਗਵੰਤ ਦਰਿਦ੍ਰ ਨਿਵਾਰਨ ਸੁਖਕਰਨ ॥ ਮੰਗਲ ਰੂਪ ਅਨੰਦ[੨੩] ਅਪਦਾ[੨੪] ਬਿਨਾਸਨ ਜੈ ਕਰਨ ॥੩੦॥ ਲੋਕ ਚਤੁਰਦਸ ਨਾਥ ਰਮਾ ਰਾਵ ਸਭ ਜਗਤ ਕੀ ॥ ਦੀਨਾ ਨਾਥ ਅਨਾਥ ਮਇਆ ਕਰੋ ਇਸ ਪਤਿਤ ਕੀ ॥੩੧॥ ਮੈ ਧਰ ਓਟ ਨ ਅਉਰ ਢਹ ਪਏ ਦੁਆਰੇ[੨੫] ਮਾਇਆ ਹਰੀ ॥ ਦੂਸਰ ਨਾਹੀ ਠੌਰ ਕਿਸ ਕੌ ਜਾਚੌ ਨਰਹਰੀ ॥੩੨॥ ਹਰੋ ਦੀਨ ਅਪਦਾ ਹਰੀ ਮੇਹਰ ਉਪਾਵਹੁ ਦੁਖ ਹਰੋ ॥ ਮਇਆ ਕਰੋ ਇਸ ਪਤਿਤ ਪਰ ਮੰਗਲ ਕਰੋ[੨੬] ਅਪਦਾ ਹਰੋ ॥੩੩॥ ਦਰਿਦ੍ਰ ਸਾਗਰ ਮਹਿ ਡੂਬਤੇ ਹੇ ਮਾਇਆ ਜਗਤਾਤ ॥ ਤੁਛ ਬਾਤ ਤੁਮ ਨਿਕਟ ਹੈ ਗਹ ਭੁਜਾ ਲੇਹ[੨੭] ਰਘੁਨਾਥ ॥੩੪॥ ਕਰਮਹੀਨ ਮਤਹੀਨ ਹੌ ਅਲਪ ਬੁਧ ਮਤਿ ਥੋਰ ॥ ਮਹਾ ਪਤਿਤ ਦੁਖੀਆ ਅਧਿਕ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਫਤੇ (ਸਬ)
[੨]ਬੀਚਰਤ (ਬਸ)
[੩]ਧਰੇਉ (ਬਸ)
[੪]ਜੀਉ (ਮਸ)
[੫]ਦ੍ਰਿਦ੍ਰਿ (ਮਸ)
[੬]ਅਪਦ (ਖਕ, ਸਬ, ਸਸ, ਅਸ)
[੭]ਸੁਹਾਇਆ (ਸਬ, ਅਸ)
[੮]ਕੌਂ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੯]ਸੁਖਨਾਮ (ਬਸ)
[੧੦]ਸੁਜਸੁ ਦੇਤ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੧]ਸਰੂਪ (ਸਬ, ਸਸ)
[੧੨]ਅਨੂਪਗਤਿ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੧੩]ਸਿਖਯਨ (ਸਸ, ਅਸ)
[੧੪]ਬਹੁ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੫]ਜਗ ਮੰਗਲ ਸਭ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਬ, ਸਸ)
[੧੬]ਮਤ ਦੇਨ (ਸਸ, ਅਸ)
[੧੭]ਜਸੁ ਪੂਰਨ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੮]ਜਸ ਪੂਰਨ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਬ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੯]ਅਕਾਲ ਰੂਪ (ਸਬ, ਅਸ)
[੨੦]ਅਨਭੌਂ (ਮਸ)
[੨੧]ਤਰਨੀ (ਮਸ)
[੨੨]ਨੂਪੁਰ ਚਰਨ ਅਪਾਰ ਧੁਨ ਸੁਨੀਅਤ ਭਾਜੇ ਜਮ (ਸਸ, ਅਸ)
[੨੩]ਅਨੂਪ (ਮਸ), ਅਨੰਤ (ਅਸ)
[੨੪]ਅਪਦ (ਮਸ)
[੨੫]ਦੁਆਰ (ਸਸ, ਅਸ)
[੨੬]ਕਰ (ਸਸ, ਅਸ)
[੨੭]ਭੁਜ ਲਿਹੁ (ਸਸ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਸਬ ਵਿਚ 'ਜੀ' ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ
[ਅ]ਮਸ, ਖਕ ਵਿਚ 'ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਬਾਕ' ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹਨ
[ੲ]ਸਸ, ਅਸ ਵਿਚ 'ਚੌਪਈ' ਸਿਰਲੇਖ ਨਹੀਂ ਹੈ
[ਸ]ਸਸ, ਅਸ ਵਿਚ '॥੧॥' ਹੈ
[ਹ]ਸਬ ਵਿਚ 'ਦੋਹਰਾ' ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ
[ਕ]ਸਬ ਦੇ ਆਰੰਭ ਵਿਚ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਦਾ ਕੁਝ ਪਾਠ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਇਥੇ '॥੪੦੭॥' ਹੈ ਅਤੇ ਅਸ ਵਿਚ ਚੌਪਈ ਸਿਰਲੇਖ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਸਨੂੰ ਅੰਕ ਨੰ. '॥੨॥' ਲਿਖਿਆ ਹੈ
[ਖ]ਸਸ, ਅਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਅੰਕ ਦਰਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਕਤ ਦੋਵਾਂ ਵਿਚ ਦੋ-ਦੋ ਪੰਕਤੀਆਂ ਦਾ ਬੰਦ ਨਾ ਮੰਨਕੇ, ਛੇ ਪੰਕਤੀਆਂ ਦਾ ਬੰਦ ਮੰਨ ਕੇ ਅੰਕ ਨੰ. ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਲਗਪਗ ਸਾਰੇ ਉਤਾਰਿਆਂ ਦਾ ਅੰਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੀ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਅਗਾਂਹ ਅਸੀਂ ਅੰਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸੰਬੰਧੀ ਉਕਤ ਖਰੜਿਆਂ ਬਾਰੇ ਟਿਪਣੀ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗੇ
[ਗ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਦੀਨਬੰਦੁ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ ਅਤੇ ਖਕ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ
[ਘ]ਮਸ, ਖਕ ਵਿਚ 'ਤੇਜਯੁਤ' ਅਤੇ ਸਸ, ਅਸ ਵਿਚ 'ਤੇ ਜਲਤ' ਸ਼ਬਦ ਹਨ
[ਘ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਦੋਹਰਾ' ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਸਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ

ਚਿਤਵਓ[ੳ] ਅਪਨੀ ਓਰ ॥੩੫॥ ਮਿਹਰ ਫਜਲ ਕੀ ਨਜਰ ਸੇ[੧] ਚਿਤਵਹੁ ਦੀਨ ਦਇਆਲ[ਅ] ॥ ਮੀਨ ਤਪਤ ਜਲ ਦੇਹੁ ਹਰ[੨] ਕਰੁਨਾਨਿਧ ਗੋਪਾਲ ॥੩੬॥ ਕਿਰਪਾਸਿੰਧ[੩] ਸੰਕਟਹਰਨ ਕਲਪਬ੍ਰਿਛ ਜਿਹ ਛਾਹ ॥ ਸਿਧ ਰੂਪ ਅਨਹਦ ਸਬਦ ਜਿਹ ਸਮ ਦੂਸਰ ਨਾਹ ॥੩੭॥ ਚਾਰਨੀ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਮਾਇਆ ਜਗਮੋਹਨੀ ਨਿਹਕਲੰਕ ਜਿਹ[੪] ਰੂਪ ॥ ਤੀਨ ਲੋਕ ਬੰਦਤ ਚਰਨ ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸਨ ਅਨੂਪ ॥੩੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਛਪਯ ॥ ਸੇਸ ਸਹਸ ਗੁਨ ਰਵਤ[੫] ਤਦਪ ਤੁਮ ਅੰਤ ਨ ਪਾਵਤ ॥ ਨੇਤ ਨੇਤ ਸਭ ਕਹਤ ਦੇਵ ਸੁਰ ਨਰ ਸਭ ਧਿਆਵਤ ॥੩੯॥ ਚਿਤ ਚਿੰਤਾ ਨਰਹਰਤ ਮਾਇਆ ਇਛਿਆ ਪੂਰਨ ਜਗ ॥ ਕਲਮਲ ਅਘ ਸਭ ਹਰਤ ਮੁਖ ਮੰਡਲ ਨਵਤਨ ਛਬ ॥੪੦॥ ਕਵਲ ਨੈਨ ਨਿਰਪਨ ਨਿਰਪ ਕਟਿ[ੲ] ਕੇਹਰ ਮ੍ਰਿਗਲੋਚਨੀ ॥ ਕਦਲਿ ਜੰਘ ਆਜਾਨ ਬਾਹੁ ਪ੍ਰਜਾਪਾਲ ਦੁਖਮੋਚਨੀ ॥੪੧॥ ਬਡਾ ਦੋਹਰਾ ॥ ਚਤ੍ਰਬਾਹ ਅਸਟਾਕਰੀ ਨਰ ਸਿੰਘ ਜਿਹ[ਸ] ਕੇ ਭੇਸ ॥ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਉਬਾਰਿਓ ਦੁਖ ਹਰਿਓ ਹਰਨਾਕਸ ਹਤਿਓ[੬] ਨਰੇਸ ॥੪੨॥ ਇੰਦ੍ਰ ਦੋਹਰਾ ॥ ਮੁਕਤਦੇਨ ਮੰਗਲਕਰਨ ਛੇਮਕਰਨ ਹਰਰਾਇ ॥ ਸੁਭਬਚਨੀ ਸੁਭਕਰਨ[੭] ਹਰ[੮] ਸਭ ਕੋ ਕਰੋ ਸਹਾਇ ॥੪੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੌਰੀ[ਹ] ॥ ਛੇਮਕਰਨ ਇਛ ਪੁਜਨ ਅਮਰ ਧਨ ਬ੍ਰਿਤ ਮਹੀਧਰ ॥ ਰਛਕਰਨ ਭੈ ਹਰਨ ਸਦਾ ਜੈ ਧਰਮ ਧਨੁਰਧਰ ॥੧॥੪੪॥ ਮਾਇਆ ਨਾਮ ਅਪਾਰ ਜਗਤ ਮਹਿ ਪ੍ਰਗਟ ਭਵਾਨੀ ॥ ਸੰਕਟ ਦਰਿਦ੍ਰ ਅਪਦਾ ਹਰਨ ਪੀਰ ਤ੍ਰੈਲੋਕ ਪਛਾਨੀ ॥੨॥੪੫॥ ਦੀਨਾ ਨਾਥ ਸਨਾਥ ਸੰਤਨ[੯] ਪ੍ਰਤਿਪਾਲ ਕਰਈਆ ॥ ਜਗਬੰਦਨ ਭੌ ਹਰਨ ਮਾਇਆ ਦੂਧ ਪੂਤ ਦੇਵਯਾ ॥੩॥੪੬॥ ਮਨ ਬਾਛਤ ਫਲ ਦੇਤ ਬਿਰਦ ਕੀ ਲਾਜ ਰਖਯਾ ॥ ਦੀਨਨ ਕੀ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲ ਧਰਮਬ੍ਰਿਤ ਅਪਦ ਮਿਟਯਾ ॥੪॥੪੭॥ ਇੰਦ੍ਰ ਸੋਰਠਾ ॥ ਮਾਇਆ ਅਛਲ ਅਪਾਰ ਮੋਛ ਕਰਨ ਸੰਕਟ ਹਰਨ ॥ ਬਿਧਨਾ ਸਗਲ[੧੦] ਸੰਸਾਰ ਰਿਜਕ[ਕ] ਦੇਨ ਇਛਿਆ ਪੁਜਨ ॥੪੮॥ ਰਸਾਲ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੁਖਦ ਦੇਨ ਅਨਹਦ ਕਰਨ ਜੈ ਜੈ ਮੰਗਲ ਰੂਪ ॥ ਅਬਿਨਾਸੀ ਅਬਚਲ ਸਦਾ ਬਿਧਨਾ ਬ੍ਰਹਮ ਸਰੂਪ ॥੪੯॥ ਦਰਬ ਉਪਾਵਨ ਕੇ ਨਮਿਤ ਸਿਮਰੌਂ ਸ੍ਰੀ ਜਗਮਾਇ॥ ਆਦਿ ਅੰਤ ਰਛਿਆਕਰਨ ਸਭ ਕੋ ਕਰੋ ਸਹਾਇ॥੫੦॥ ਅਗਮ ਰੂਪ ਮਾਇਆ ਹਰੀ ਪਰਮ ਸਿਧ ਕੀ ਖਾਨ॥ ਕੁਮਤ ਬਿਨਾਸਨ ਜੈ ਕਰਨ ਦਾਤਾ ਸਗਲ ਜਹਾਨ॥੫੧॥ ਦੂਖ ਨਿਵਾਰਨ ਅਘ ਹਰਨ ਦੀਨ ਦਇਆਲ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ॥ ਸਰਨ ਪਰੇ ਕੀ ਰਾਖਤੀ ਦਾਤਾ ਸਗਲ ਗੋਪਾਲ ॥੫੨॥ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਇਨ ਜਗਤਪਿਤ ਭਵਖੰਡਨ ਜਗਮਾਤ॥ ਸ੍ਰਿਸ੍ਰਿ ਉਪਾਵਨ ਜਗ ਕਰਨ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲੇ ਦਿਨਰਾਤ ॥੫੩॥ ਕਿਰਤਾਰਥ ਮੰਗਲਕਰਨ ਕਰੁਨਾਨਿਧ ਕਰਤਾਰ॥ ਕਾਲਰਛ ਤਾਰਨ ਪ੍ਰਭੂ ਮਾਇਆ ਰੂਪ ਮੁਰਾਰ ॥੫੪॥ ਮਧੁਰਧੁਨ ਦੋਹਰਾ[ਖ] ॥ ਬਿਧਨਾ ਸਗਲ[੧੧] ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਜਿਨ ਸਿਰਜਾ ਧਰਨ ਅਕਾਸ ॥ ਚੰਦ ਸੂਰਜ ਦੋ ਦੀਵੜੇ ਕੀਨੇ ਬਿਬਿਧੁ ਪ੍ਰਗਾਸ ॥੧॥੫੫॥ ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸਨ ਉਪਾਇ ਕੈ ਕੀਨੀ ਸਕਤ ਪਸਾਰ ॥ ਕੋਟ ਤੇਤੀਸਾ ਸੁਰ ਭਏ ਨਾਲੇ ਇੰਦ੍ਰ ਭੂਆਰ ॥੨॥੫੬॥ ਸੁਰ ਨਰ ਮੁਨ ਗੰਧ੍ਰਬ ਰਚੇ ਜਖ ਕਿੰਨਰ ਗਨਪ੍ਰੇਤ ॥ ਅਸੁਰ ਪ੍ਰਬਲ ਦਾਨੋ ਬਿਕਟ ਰਾਹ ਨਿਛਤ੍ਰ ਗ੍ਰਹ ਕੇਤ[੧੨] ॥੩॥੫੭॥ ਸ੍ਵਯਾ ਛੰਦ ॥ ਸਪਤ ਸਿੰਧੁ ਸਤਦੀਪ ਖੰਡ ਨਵਖੰਡ ਬਨਾਇਓ[ਗ] ॥ ਜਲ ਥਲ ਪ੍ਰਬਤ ਕਨਕ ਮੇਰ ਹਿਮ ਭੂਮ ਰਚਾਯੋ ॥੪॥੫੮॥ ਪਸੁ ਪੰਖੀ[੧੩] ਜਲ ਜੀਉ[੧੪] ਅਨਲ ਗਗਨੰਤ੍ਰ ਕੀਨਾ ॥ ਅੰਡਜ ਜੇਰਜ ਸੇਤਜ ਉਤਭੁਜ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਨਾ ॥੫॥੫੯॥ ਨਰਕ ਸੁਰਗ ਚਹੁ ਜੁਗ ਬਨੇ ਰਾਤ੍ਰ ਦਿਨਸ ਪਲ ਮਾਸ ॥ ਪਵਨ ਪਾਨੀ ਬੈਸਤਰੋ ਠਾਕੁਰ ਚੇਰੋ ਦਾਸ ॥੬॥੬੦॥ ਸੁਖ ਦੁਖ ਦੁਇ ਕਪਰੇ ਬਨੇ ਮਾਨੁਖਨ ਕਾ ਬਿਵਹਾਰ ॥ ਧਰਮ ਪਾਪ ਸਾਖੀ ਦੋਊ ਬਿਧਨਾ ਠਠਿਓ[੧੫] ਅਪਾਰ ॥੭॥੬੧॥ ਕਨਕ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਾਤ ਅਜਾਤ ਰਚਨਾ ਭਈ ਸਭ ਮਹਿ ਆਪ ਖੇਲੰਤ ॥ ਨੀਚ ਊਚ ਮਹਿ ਆਪ ਹਰ[੧੬] ਬਿਰਲਾ ਕੋ ਬੂਝੰਤ ॥੬੨॥ ਰਾਵ ਰੰਕ ਪ੍ਰਜਾ ਭਈ ਗ੍ਰਾਮ ਨਗਰ ਸਭ ਦੇਸ ॥ ਭੂਪ ਛਤ੍ਰਪਤ ਤੇਜਬਰ ਸੂਰੇ ਜੋਧ ਨਰੇਸ ॥੬੩॥ ਖਤ੍ਰੀ ਬ੍ਰਹਮਨ ਸੂਦ ਵੈਸ ਚਾਰ ਬਰਨ ਕੀ ਖਾਨ ॥ ਮਾਇਆ ਸੁਪਨ ਸੁਖੋਪਤੀ ਪੁੰਨ ਦਾਨ ਇਸਨਾਨ ॥੬੪॥ ਬਲੀ ਤਪੀ ਜੋਗੀ ਕੀਏ ਜਟਾਜੂਟ ਨਖਧਾਰ ॥ ਗ੍ਰਿਹੀ ਜਤੀ ਜੋਗੀ ਹੁਏ ਨਾਨਾ ਬਿਧ ਬੈਪਾਰ ॥੬੫॥ ਸੁਰ ਨਰ ਮੁਨ ਦੇਵਤ ਬਨੇ ਆਪ ਬਨੇ ਅਵਤਾਰ ॥ ਰਤਨ ਲਾਲ ਹੀਰਾ ਮੁਕਤ ਕੰਚਨ ਰੂਪ ਸੁਧਾਰ ॥੬੬॥ ਸਭ ਮਹਿ ਤੁਹੀ ਨਿਰੰਜਨਾ ਊਨੀ ਠੌਰ ਨ ਕੋਇ ॥ ਘਟ ਘਟ ਮਹਿ ਬਿਚਰੇ ਪ੍ਰਭੁ ਨਾ ਕੋਈ ਹੋਆ ਨ ਹੋਇ ॥੬੭॥੧॥ਰਹਾਉ॥ ਚਾਰ ਬੇਦ ਖਟ ਅਸਟਦਸ ਬਿਧਨਾ ਰਚੀ ਬਿਸਥਾਰ ॥ ਤੀਨ ਲੋਕ ਰਚਨਾ ਭਈ ਕਰਤਾ ਸਿਰਜਨਹਾਰ ॥੬੮॥ ਤੁਮ ਬਿਨ ਸਰੇ ਨ ਏਕ ਛਿਨ ਤੁਮ ਸਭ ਜੀਅਨ[ਘ] ਪ੍ਰਾਨ ॥ ਤੁਮ ਕਰਤਾ ਸਭ ਜਗਤ ਕੀ ਤੁਮ ਹੀ ਤੇ ਸਭ ਮਾਨ ॥੬੯॥੧॥ਰਹਾਉ॥ ਕਰਮ ਧਰਮ ਸੁਚ ਨੇਮ ਜਪ ਖਟ ਕਰਮਨ ਕੀ ਰੀਤ ॥ ਸੰਨਿਆਸੀ ਤ੍ਰਪਨ ਸੁਰਤ[੧੭] ਧੁਨ ਨਟਨਾਟਕ ਰਸ[ਘ] ਰੀਤ ॥੩॥੭੦॥ ਜੰਤ੍ਰ ਮੰਤ੍ਰ ਤੰਤ੍ਰਨ ਭਈ ਥਿਤ ਵਾਰ ਰੁਤ ਮਾਸ ॥ ਰਸ ਕਸ ਭੋਜਨ ਬਿੰਜਨਾ ਦੁਗਧ ਖੀਰ ਜਗਰਾਸ ॥੭੧॥ ਨੇਕੀ ਬਦੀ ਖੁਸੀਆ ਘਨੀ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਮਿਹਰ ਨਜਰ ਕੀ ਫਜਲ ਸੇ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੨]ਹਰਿ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੩]ਕ੍ਰਿਪਾਸਿੰਧ (ਸਸ,ਅਸ)
[੪]ਜਿਸ (ਸਬ, ਬਸ)
[੫]ਫਨ ਰਟਤ (ਮਸ, ਸਸ, ਅਸ)
[੬]ਹਰਿਓ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੭]ਸੂਤਬਚਨੀ ਸੂਤਕਰਨ (ਅਸ)
[੮]ਹਰਿ (ਸਬ)
[੯]ਸਭਨ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੦]ਸਕਲ (ਮਸ, ਸਬ)
[੧੧]ਸਕਲ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੨]ਗ੍ਰਿਹਹੇਤ (ਅਸ)
[੧੩]ਪੰਛੀ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੪]ਜੀਵ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੫]ਠਟਿਯੋ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੬]ਹਰਿ (ਸਬ)
[੧੭]ਸੂਤ (ਸਬ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਸਚ ਵਿਚ 'ਚਿਤਓ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਸਚ ਵਿਚ 'ਦੇਆਲ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਮਸ, ਖਕ ਵਿਚ 'ਨਿਰਕਪਟ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਜੋ ਉਤਾਰਾਕਾਰਾਂ ਦੀ ਭੁਲ ਜਾਪਦੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਦਾ ਪਤਰਾ ਫਟਿਆ ਹੋਣ ਕਾਰਣ ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਬਿਸਨਪਦ ਗੌਰੀ ਦੇ ਨਾਲ 'ਛਪੈ' ਅਤੇ ਮਸ, ਖਕ ਵਿਚ 'ਸੋਰਠਾ' ਸਿਰਲੇਖ ਵੀ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ
[ਕ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਰੁਜਕ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ
[ਖ]ਮਸ, ਖਕ ਵਿਚ 'ਮਧੁਰਧੁਨ ਛੰਦ ਦੋਹਰਾ' ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ
[ਗ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਬਨਾਓ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਸਬ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ
[ਘ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਜੀਅ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ ਤੋਂ ਕਤਿੀ ਹੈ
[ਘ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਰਸਕ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ

ਜੋਗ ਭੋਗ ਕੀ ਖਾਨ ॥ ਰਿਧ ਸਿਧ ਚਿੰਤਾ ਸਕਲ ਜੀਅ ਜੰਤ ਅਪ੍ਰਮਾਨ ॥੭੨॥ ਬਿਪਤ ਸਪਤ ਅਪਦਾ ਰਚੀ ਰਚਨਾ ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ॥ ਬਨ ਤਿਨ[੧] ਪਰਬਤ ਭੂਮਧਰ[੨] ਉਡਗ ਨਖਤ੍ਰ ਗੈਨਾਰ ॥੭੩॥ ਸਭ ਮਹਿ ਏਕ ਨਾਰਾਇਣਾ ਮਾਇਆ ਕੋ ਬਪ ਧਾਰ ॥ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲੇ ਸਭ[੩] ਜੀਅ ਜੰਤ ਸਭ ਕੋ ਦੇਤ ਅਹਾਰ ॥੭੪॥ਰਹਾਉ ॥ ਮਾਧੋ ਦੋਹਰਾ ॥ ਫੂਲ ਫਲ[੪] ਬਿਰਖਾ ਤੁਹੀ ਤੁਹੀ ਸਭਨ ਕੀ ਸਾਰ ॥ ਤੁਮ ਸਭ ਕੋ ਪੈਦਾ ਕਰੋ ਤੁਮਹੀ ਕਰੋ ਸੰਘਾਰ ॥੭੫॥ ਪੰਚਾਲ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਬ ਮਾਇਆ ਹਰਿ[੫] ਬਪ ਧਰਿਓ ਤਬ ਹੀ ਸਭ ਬਿਵਹਾਰ[੬] ॥ ਜਬ ਰਚਨਾ ਖਿੰਚੀ ਸਕਲ ਤਬ ਆਪੇ ਆਪ ਮੁਰਾਰ ॥੭੬॥[ਅ] ਜੁਗ ਜੁਗਾਂਤ ਸੁੰਨ[ੲ] ਧੁੰਧ ਤੇ ਏਕ ਅਲਖ ਕਰਤਾਰ ॥ ਗੁਪਤ ਪ੍ਰਗਟ ਸਭ ਘਟ ਬਿਖੈ ਵਰਤੇ ਰੂਪ ਅਪਾਰ ॥੭੭॥ ਆਨੰਦ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਰਬਲੋਹ ਰਛਿਆ ਕਰਨ ਸੰਤਨ ਕੇ ਸੁਖ ਧਾਮ ॥ ਸ੍ਰੀ ਮਾਇਆ ਜਗਬੰਦਨੀ ਲਛਮੀ ਜਾਕੋ ਨਾਮ ॥੭੮॥ ਮੰਗਲ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕਰੁਨਾਕਰ ਕਿਰਪਾਲ ਹਰ ਹੌ ਮਤਮੰਦ ਅਭਾਗ ॥ ਦੋ ਕਰ ਜੋਰ ਬਿਨਤੀ ਕਰਤ ਰਤੀ ਭਾਗ ਮੋਹਿ[ਸ] ਜਾਗ ॥੭੯॥ ਕਰਮ ਰੇਖ ਮਾਇਆ ਤੁਹੀ ਤੁਹੀ ਸਭਨ ਕੀ ਸਾਰ ॥ ਜਬ ਤੁਮਰੀ ਕਿਰਪਾ ਭਈ ਜਾਗ੍ਰਿਤ[੬] ਭਾਗ ਲੀਲਾਰ ॥੮੦॥ ਅਨੰਦ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਨੰਦ ਰੂਪ ਅਨਹਦ ਸਦਾ ਅਨਦਿਨ ਅਨਦ ਅਨੰਦ ॥ ਅਨਦ ਬਿਨੋਦ ਆਨਦ ਅਨਦ[੭] ਹਰ ਅਨਾਦ[੮] ਗੋਬਿੰਦ ॥੮੧॥ ਜਯ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੈ ਜਸ ਜੈਤ ਜੈ ਕਰ ਜਯੀ ਜੈ ਜੈ ਜੈ ਜਗਦੀਸ ॥ ਜੀਵਤ ਜਮੁਨ ਜਤ ਬ੍ਰਿਤ ਜਗ ਜਗਮਗ ਜਗ ਜੈਯੀਸ ॥੮੨॥ ਪਵਿਤ੍ਰ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ਰ ਪੁਨੀਤ ਪਤ ਪੀਤੰਬਰ ਪ੍ਰਭਨਾਮ[੯] ॥ ਪਾਪ ਪਰਨ ਪੂਰਨ ਪਿਤ੍ਰ ਪੀਰ ਪਰਾ ਪਰਧਾਨ[੧੦] ॥੮੩॥ ਧਰਮ ਦੋਹਰਾ ॥ ਧਰਮ ਅਧਿਕਾਰ ਧਨ ਧਾਮ ਧਨਯ ਧਨ ਧਰਨੀਧਰਾ ॥ ਧੀਰਜ ਧਰਮ ਧਿਆਨ ਧੁੰਧ ਧੂਰ ਧੀਰਕ ਧਰਾ॥ ਮੋਹਨ ਦੋਹਰਾ ॥ ਮਨਮੋਹਨ ਮਿਹਰਵਾਨ ਮੰਗਲ ਮਗਨ ਮਹਾਨ ਮਤ ॥ ਮਾਧੋ ਮਦਨ ਮੁਰਾਰ ਮਦਸੂਦਨ[੧੧] ਮੋਹਕ ਮਹਤ ॥੮੫॥ ਚਿਤਾਨੰਦ ਸੋਰਠਾ[ਹ] ॥ ਚਿੰਤਾਮਨ ਚਿਰੰਕਾਲ ਚਿਰ[੧੨] ਚੀਰ ਚੈਤੰਨ[ਕ] ਚਿਤ ॥ ਚੰਚਲ ਚਪਲ ਅਚਾਲ ਦ੍ਰਿਗ ਚਕੋਰ ਪੰਕਜ ਅਚੁਤ ॥੮੬॥ ਛਤ੍ਰੀ ਸੋਰਠਾ ॥ ਛਤ੍ਰੀ ਛਤ੍ਰ ਛਿਤਾਰ ਛੀਰ ਛਿਮੋਹ ਛੇਤ੍ਰ ਛਕਤ ॥ ਛਿਮ ਛੇਮ ਛੈ ਛਾਰ ਛਾਰ ਕਰਨ ਛੁਦ੍ਰ ਛਪਤ[੧੩] ॥੮੭॥ ਭਾਵੀਉਦੋਤ ਸੋਰਠਾ ॥ ਭਾਵੀ ਭੁਗਤ ਭੰਡਾਰ ਭੀਰ ਭੀਮ ਭੈਰੋ ਹਰਨ ॥ ਭਵਹਾ ਭੂਤ ਭਵਾਨ ਭਗਤ ਭਾਵ ਭਵਜਲ ਧਰਨ[੧੪] ॥੮੮॥ ਪਾਰਸ ਸੋਰਠਾ ॥ ਪਾਰਸ ਪਿਤਾ ਪੁਰਾਨ ਪਰਮਾਨੰਦ ਪ੍ਰੀਤਮ ਪ੍ਰਭੂ ॥ ਪੂਰਨ ਪੁਰਖ ਸੁਜਾਨ[੧੫] ਪਾਪ ਪੁੰਜ ਗਾਰਤ ਸਭੂ ॥੮੯॥ ਨਾਰਾਇਨ ਸੋਰਠਾ ॥ ਨਾਰਾਇਨ ਨਿਰੰਕਾਰ ਨਾਰਸਿੰਘ ਨਰਹਰ ਨਵਲ ॥ ਨਿਰਬਿਕਾਰ ਨਿਰਾਹਾਰ ਨੰਦਨੰਦਨ ਨੇਤ੍ਰ: ਕਵਲ[੧੬] ॥੯੦॥ ਗਿਰਧਾਰੀ ਦੋਹਰਾ ॥ ਗਿਰਧਾਰੀ ਗੋਬਿੰਦ ਗੁਰੂ ਗੋਵਰਧਨ ਗੋਪਾਲ ॥ ਗੋਸਾਈ ਗੋਪੀਬਲਭ ਗੋਪਨਾਥ ਗੋਆਲ[੧੭] ॥੯੧॥ ਕਵਲ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕਾਰਨ ਕਰਨ ਕਰੀਮ ਕੇਸਵ[ਖ] ਕਿਰਤਾਰਥ ਕਰਨ ॥ ਕੋਮਲ ਕਮਲ ਨਵੀਨ ਕੋਟ ਕਲੰਕ ਕੰਟਕ ਹਰਨ ॥੯੨॥ ਖਾਲਕ ਦੋਹਰਾ ॥ ਖਾਲਕ[੧੮] ਖਲਕ ਖੁਦਾਇ ਖੈਰ ਖੂਬ ਖੁਸਹਾਲ ਖੁਸ ॥ ਖਾਲਸ ਖਸਮ ਅਤਾਇ ਖਾਮਖੂਰ[੧੯] ਖਤਾਬਖਸ[ਗ] ॥੯੩॥ ਘਨਸਯਾਮ[ਘ] ਦੋਹਰਾ ॥ ਘਟ ਘਨ[੨੦] ਮੈ ਘਨਸ੍ਯਾਮ ਜੂ ਘਹਰਤ ਘਨ ਘਨਘੋਰ ॥ ਜੀਅ ਜੰਤ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਮਯੂਰ ਚਿਤਵਤ ਕੋਕਲ ਮੋਰ ॥੯੪॥ ਦਇਆ ਦੋਹਰਾ ॥ ਦੀਨ ਦਇਆਲ ਦਾਤਾ ਦਇਆ ਦੁਖ ਦਲਿਦ੍ਰ ਦਲ ਦੁੰਦ ॥ ਦ੍ਰਿਗ ਵਿਸਾਲ ਦੁਤ ਅਦ੍ਵੀਤ ਦਿਨਕਰ ਸਮਰ ਮੁਕੰਦ ॥੯੫॥ ਓਅੰ ਦੋਹਰਾ ॥ ਓਅੰ ਵਾਸਦੇਵ ਵੇਦਨ[੨੧] ਵਿਦਤ ਵਾਰ ਵਾਰ ਲਖਵਾਰ ॥ ਓਰ ਨਿਬਾਹ ਵੈਰੀ ਨਹੀ ਵੈਰ ਹਰਨ ਕਰਤਾਰ ॥੯੬॥ ਸਹੰਸਮੁਖੀ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਹਨਸਾਹ ਸਹਪਤ ਸਗਲ ਸੰਸਾ ਸਿਹਰ ਸਿਰਾਇ ॥ ਸਜਨ ਸਾਧ ਸੰਸਾ ਨਹੀ ਸੀਤਲ ਸਤ ਸੁਖਦਾਇ ॥੯੭॥ ਇੰਦ੍ਰਗ ਦੋਹਰਾ ॥ ਈਸਰ ਈਸ ਈਮਾਨ ਇਕ ਇਮਨਾਇਕ ਇਮਨਾਇ ॥ ਇਕ ਇਕ ਈਕਾਨ ਈਸਰ ਇੰਦ੍ਰ ਲਾਇਨਤਹਾਇ ॥੯੮॥ ਝੂਰਨ ਦੋਹਰਾ ॥ ਝੂਰਨ ਝੋਰ ਝੰਕਤ ਝਪਟ ਝਿਮ ਝਿਮ ਝਿਮ ਝੁਨਕਾਰ ॥ ਝੀਨ ਸਬਦ ਝਾਝਨ ਝਰਨ ਝਗਰਾ ਝੂਠ ਝੀਕਾਰ ॥੯੯॥ ਟੋਟਕ ਦੋਹਰਾ ॥ ਟੋਟ ਟੂਟ ਟੰਟਾ ਟਰਨ ਟੀਕਾ ਸਗਲ ਸੰਸਾਰ ॥ ਟਕ ਟਕ ਟਕ ਨਿਰਖੋ ਤੁਮਹ ਟੇਕ[੨੨] ਟਿਕਨ ਕਰਤਾਰ ॥੧੦੦॥ ਠੌਰ ਠੌਰ ਠਾਕੁਰ ਠਠਿਓ ਬਿਨ ਠਾਕੁਰ ਨਹੀ ਠਾਠ[੨੩] ॥ ਠਾਕ ਠੇਕ ਸੌ ਦੂਰ ਯਹ ਨਹੀ ਬਾਗਾ ਨਹੀ ਠਾਟ ॥੧੦੧॥ ਨਿਡਰ ਦੋਹਰਾ ॥ ਡਾਂਗਰ ਡੀਗਰ ਹੋ ਅਧਿਕ ਤੁਮ ਨਿਡਰ ਡਰਡਾਰ ॥ ਬਾਰ ਬਾਰ ਡੰਡਉਤ ਤੁਮਹ[ਙ] ਤੁਮ ਜਸ ਡੰਕ ਅਪਾਰ ॥੧੦੨॥ ਢੀਠ ਦੋਹਰਾ ॥ ਢੋਰ ਢੀਮ ਢਾਢੀ ਢਿਮਕ ਹੋਂ ਤਰ ਢਾਕ ਪਲਾਸ ॥ ਢੇਰ ਢੀਠ ਢੁਲਕਤ ਫਿਰਤ ਢਹ ਢਹ ਪਰਨ ਉਦਾਸ ॥੧੦੩॥ ਛਪੈ ॥ ਤਰਨ ਤਾਪ ਤਮ ਹਰਨ ਤਾਤ ਤਿਆਗੀ ਤੀਰਥ ਤਤ ॥ ਤਿਮਰ ਤਪਤ ਤਿਖ ਟਰਨ ਤੋਖ ਤਪੀਅਤਿ ਤ੍ਰਿਗਤ ॥ ਜੰਤ੍ਰ ਮੰਤ੍ਰ ਮਹ ਆਪ ਤੋਸਾ ਤਕੀਆ ਛਿਤ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਤ੍ਰਿਨ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੨]ਗੈਨਧਰ (ਮਸ, ਸਸ, ਅਸ)
[੩]ਬਹੁ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੪]ਫਲੰ (ਸਸ, ਅਸ)
[੫]ਹਰ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੬]ਜਾਗਿਤ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੭]ਅਨੰਤ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੮]ਅਨਾਹਦ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੯]ਪ੍ਰਤਿਨਾਮ (ਮਸ, ਖਕ)
[੧੦]ਪਰਧਾਮ (ਮਸ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੧]ਮਧਸੂਦਨ (ਸਸ)
[੧੨]ਚਿਤ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੩] ਛੁਦ੍ਰ ਪਤਿ (ਮਸ, ਖਕ), ਛੁਦ੍ਰਨ ਬਿਪਤਿ (ਸਸ, ਅਸ)
[੧੪]ਹਰਨ (ਮਸ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੫]ਪੁਰਾਨ (ਮਸ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੬]ਨੇਤ੍ਰ ਕਵਲ (ਖਕ)
[੧੭]ਗੋਪਾਲ (ਮਸ, ਖਕ)
[੧੮]ਖਾਲਸ (ਮਸ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੯]ਖਾਮਖੁੰਨ (ਸਸ, ਅਸ)
[੨੦]ਘਟ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੨੧]ਦੇਵਨ (ਸਬ, ਅਸ)
[੨੨]ਏਕ (ਅਸ)
[੨੩]ਠਾਟ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਸਚ ਵਿਚ 'ਬੇਵਹਾਰ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਵਿਚ 'ਗੁਪਤ ਪ੍ਰਗਟ ਸਭ ਘਟ ਬਿਖੈ ਵਰਤੇ ਰੂਪ ਅਪਾਰ॥' ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜੋ ਉਤਾਰਾਕਾਰਾਂ ਦੀ ਭੁਲ ਜਾਪਦੀ ਹੈ, ਸਬ, ਬਸ ਵਿਚ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਾਲੀ ਪੰਕਤੀ ਹੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸੁਨ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਸਬ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਮੋਹੀ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਵਿਚ 'ਚਿਤਾਨੰਦ ਦੋਹਰਾ' ਸਿਰਲੇਖ ਹੈ।
[ਕ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਚੈਤਨ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਖ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਕੇਸ੍ਵ 'ਸ਼ਬਦ' ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਬਾਕੀ ਬੀੜਾਂ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਗ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਖਤਾਰ ਬਖਸ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ
[ਘ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਘਨਸਾਮ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਙ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸੁਮਹ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

॥ ਤਟ ਤੀਰਥ ਤਿਟਕਾਟ ਆਪ ਆਪੇ ਤਪਸੀ ਬ੍ਰਿਤ ॥ ਤਾਪ ਨਿਵਾਰਨ ਤਮ ਹਰਨ ਅਘਨਾਸਨ ਅਮਿਤੋਜਗਤ[ੳ] ॥ ਤਕੀਆ ਤਾਨ ਨਿਤਾਨ ਮਾਨ[ਅ] ਦਾਇਕ ਛਤ੍ਰੀਪਤ ॥੧੦੪॥ ਥੀਰਕਤ ਦੋਹਰਾ ॥ ਥਾਨ ਥਨੰਤਰ ਰਮ ਰਹੇ ਅਸਥਿਰ ਥੀਰ ਦਇਆਲ[ੲ] ॥ ਥਕਤ ਥਕਤ ਆਏ ਪ੍ਰਭੂ ਕਰ ਗਹਿ ਲੇਹ ਗੋਪਾਲ ॥੧੦੫॥ ਮੰਗਲ ਦੋਹਰਾ ॥ ਨਿਤ ਮੰਗਲ ਮੰਗਲ ਸਦਾ ਮੰਗਲ ਮੰਗਲ ਭੂਪ ॥ ਜੈ ਮੰਗਲ ਜੈ ਮੰਗਲਾ ਸੁਭ ਮੰਗਲ[ਸ] ਅਨੂਪ ॥੧੦੬॥ ਫਿਰਤ ਫਿਰਤ ਬਹੁ ਬਿਧ ਫਿਰੇ[ਹ] ਫੇਰੀ ਚੁਕੀ ਨ ਫੇਰ ॥ ਫਾਹ ਫਾਸ ਫਾਸੀ ਕਟਕ ਜਿਨੈ[ਕ] ਕਹਿਓ ਇਕ ਬੇਰ ॥੧੦੭॥ ਬਿਸਨ ਦੋ: ॥ ਬਿਸਨ ਬਿਆਪਕ ਸਰਬ ਮੈ ਬਿਆਧਹਰਨ ਬਿਖਜਾਲ ॥ ਬਾਰ ਬਾਰ ਬੰਦਤ ਚਰਨ ਬਿਪਤ ਬਿਘਨ ਰਛਪਾਲ ॥੧੦੮॥ ਰਮਾ ਦੋ:[ਖ] ॥ ਰਾਮੁ ਰਮਤ ਸਭ ਘਟ ਬਿਖੈ ਸਬ ਮਹ ਰਾਮ ਰਹੀਮ ॥ ਰਾਵ ਰੰਕ ਰਯਤ ਤੁਹੀ ਰਾਵਤ ਰਾਜ ਕਰੀਮ ॥੧੦੯॥ ਲਲਤ ਦੋ: ॥ ਲਾਲ ਗੋਪਾਲ ਦਇਆਲ ਲਾਲ ਲਲਤ ਬਚਨ ਲਖ ਰੂਪ ॥ ਲਲਤ ਰੰਗ ਲਲਤਾ ਲਲਾ ਲਾਲ ਖਿਆਲ ਅਨੂਪ ॥੧੧੦॥ ਹਰਿਆਵਲ ਦੋ: ॥ ਹਰ[੧] ਹੀਰਾ ਹਰਿਆਵਲਾ ਹਰਿ ਹਰਿ ਕੀਨੋ ਜੰਗ ॥ ਹਰਨ ਭਰਨ ਹਰ ਹਰ[੨] ਹਰੀ ਹੇਮੰਚਲ ਹਰ[੧] ਮੰਗ ॥੧੧੧॥ ਙਿਆਨੀ ਵਤਨ ਬਿਹੀਨ ਗਿਆਤ[ਗ] ਰੂਪ ਅਨਭਵ ਸਦਾ ॥ ਰਾਣਾ ਰਾਵ ਪ੍ਰਬੀਨ ਅਚਲ ਅਥਾਹ ਸਦ ਸਰਬਦਾ ॥੧੧੨॥ ਆਦਿ ਅੰਤ ਜੁਗ ਜੁਗ ਅਟਲ ਸਰਬ ਬਿਆਪੀ ਦੇਵ ॥ ਉਤਪਤ ਪ੍ਰਲੈ ਕਰਨਹਾਰ ਮਾਇਆ ਅਲਖ ਅਭੇਵ ॥੧੧੩॥ ਜਲ ਬਲ ਮਹੀਅਲ ਜੀਅ ਜੰਤ ਨਭ ਮੰਡਲ ਪਾਤਾਲ ॥ ਸੁਰਗ ਮ੍ਰਿਤ ਚਉਦਹ ਭਵਨ ਬਿਧਨਾ ਸੁਆਮ ਗੋਪਾਲ ॥੧੧੪॥ ਨਾਮ ਠਾਮ ਘਟਿ ਘਟਿ ਬਿਖੇ ਸਭ ਮਹਿ ਰਮਤ ਪ੍ਰਕਾਸ ॥ ਅਖਰ ਬਾਨੀ ਸਭ ਤੁਹੀ ਸਭ ਮੁਖ ਦੇਤ ਗ੍ਰਾਸ ॥੧੧੫॥ ਦੋ: ॥ ਲਛਮੀ ਕੋ ਬਪ ਧਾਰ ਹਰਿ ਮਾਇਆ ਕਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ ॥ ਹਰਨ ਭਰਨ ਸਭ ਜਗਤ ਕੀ ਸੰਤਨ ਕੀ ਸੁਖਰਾਸ ॥੧੧੬॥ ਨਰਾਜ ਛੰਦ ॥ ਅਚਲ ਅਥਾਹ ਅਗਮ ਕਾ ਬੇਅੰਤ ਧਿਆਨ ਧਾਰੀਏ ॥ ਜਗਤਮਾਤ ਅੰਬਕਾ ਸੁ ਨਿਤਨੇਮ ਉਚਾਰੀਏ ॥ ਅਖੰਡ ਖਿਆਲ ਖੰਡਕਾ ਪ੍ਰਚੰਡ ਜਾਪ ਜਾਪੀਏ ॥ ਅਕਾਲ ਕਾਲ ਕਾਲਕਾ ਅਨੰਤ ਥਾਪ ਥਾਪੀਏ ॥੧੧੭॥ ਨਰਾਜ ॥ ਜਗਤਮਾਤ ਜਾਲਪਾ ਸੁ ਨਿਤਪ੍ਰਤ ਗਾਈਏ ॥ ਜੈ ਚੰਡ ਅਖੰਡ ਚੰਡਕਾ ਪ੍ਰਭਾਤ ਉਠ ਧਿਆਈਏ ॥ ਅਸਟਬਾਹ ਈਸਰੀ ਕਲਿਆਨ ਰੂਪ ਪੇਖੀਐ ॥ ਚਤ੍ਰਭੁਜਾ ਸਿੰਘਾਸਨੀ ਅਨੰਤ ਕੈ ਬਿਸੇਖੀਐ ॥੧੧੮॥ ਜਗਤਮਾਤ ਲਛਮੀ ਚਰਨ ਚਿਤ ਲਾਈਏ ॥ ਅਨੰਤ ਰੂਪ ਮੰਗਲਾ ਬਿਸੇਖ ਕੈ ਮਨਾਈਏ ॥ ਜਯੰਤ ਜੈਤ ਜੈਕਰੀ ਸੁਧਾਗਤੀ ਬਖਾਨੀਏ ॥ ਕਵਲ ਨੈਨ ਕੇਸਰੀ ਸੁ ਜਾਪ ਮੰਤ੍ਰ ਠਾਨੀਏ ॥੧੧੯॥ ਅਮਰ ਅਟਲ ਅਗਾਧਬੋਧ ਦਿਆਲ ਲਾਲ ਜਾਪੀਏ ॥ ਸੁਸੀਲ ਸਤ ਧਰਮ ਬ੍ਰਿਤ ਪੇਖ ਪੇਖ ਧ੍ਰਾਪੀਏ ॥ ਅਨਾਸ ਅਕਾਸ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਨਿਤੀਯੰ ॥ ਅਦ੍ਵੈਖ ਅਦਾਗ ਆਤਮਾ ਸਦੀਵ ਸਤ ਨੇਤੀਯੰ ॥੧੨੦॥ ਮੁਰਾਰ ਮੰਗਲਾ ਹਰੀ ਬਕਤ੍ਰ ਤੇ ਉਚਾਰੀਏ ॥ ਮੁਖਾਸੁਰੀ[ਘ] ਬਿੰਦੇਸਵਰੀ ਸੁ[ਙ] ਧਿਆਇ ਪਾਪ ਟਾਰੀਏ ॥ ਜੈਯੰਤ ਜੁਆਲ ਜਾਲਪਾ ਰਿਦੇ ਮੰਝਾਰ ਧਾਰੀਏ ॥ ਬਹੁ ਪੁੰਜ ਪਾਪ ਕੋਟ ਕੋਟ ਧਿਆਇ ਗਾਇ ਜਾਰੀਏ ॥੧੨੧॥ ਜੈ ਮਛ ਕਛ ਬ੍ਰਾਹ ਰੂਪ ਨਾਰਸਿੰਘ ਗਾਈਏ ॥ ਪ੍ਰਸਰਾਮ ਰਾਮ ਕ੍ਰਿਸਨ ਬਾਵਨਾ ਧਿਆਈਏ ॥ ਜਗਨਨਾਥ ਨਿਹਕਲੰਕ ਸਦੀਵ ਸਤ ਮਨਾਈਏ ॥ ਸਤਨਾਮ ਅਕਾਲ ਰੂਪ[੩] ਅਨਾਸ ਕੌ[੪] ਰੀਝਾਈਏ ॥੧੨੨॥ ਜਲੰ ਥਲੰ ਗਿਰੰ ਨਭੰ ਸਮਸਤ[ਚ] ਰੂਪ ਜਾਨੀਏ ॥ ਸੁ ਕੀਟ ਹਸਤ ਤ੍ਰਿਣ ਮੇਰ ਬ੍ਰਹਮ ਸਤ ਮਾਨੀਏ ॥ ਅਨੰਤ ਨਾਮ[੫] ਬੇਅੰਤ ਕੋ ਬੈਰਾਟ ਕੋ ਪਛਾਨੀਏ ॥ ਜੈ ਵਾਸਦੇਵ ਕਾਲਕਾ ਸੁ ਮੰਤ੍ਰ ਜਾਪ ਠਾਨੀਏ[ਛ] ॥੧੨੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਤ ਸਤ ਅਨਭਵ[੬] ਸਦਾ ਕਹ ਲਗ ਕਰੋ ਬਖਿਆਨ ॥ ਸ੍ਰੀ ਮਾਇਆ ਜਗਤਾਰਨੀ ਰਖਿ ਲੀਜੈ ਲਾਜ ਨਿਦਾਨ ॥੧੨੪॥ ਛੰਦ ॥ ਕਹ ਲਗ ਕਰੋਂ ਬਖਿਆਨ ॥ ਹੌ ਮੂੜ ਮਤ ਅਜਾਨ ॥ ਤੁਅ ਜਸ ਅਗਾਹ ਸਮੁੰਦ ॥ ਨਿਤਨੇਮ ਰਟੰਤ ਫਨਿੰਦ ॥੧੨੫॥ ਛੰਦ ॥ ਨਿਤ ਰਟਤ ਨਾਮ ਅਪਾਰ ॥ ਤਦਪ ਨ ਪਾਵਤ ਪਾਰ ॥ ਸਿਵ ਬਿਸਨ ਔ ਮੁਖਚਾਰ ॥ ਨਿਤ ਭਜਤ ਮਾਇਆ ਮੁਰਾਰ ॥੧੨੬॥ ਸੁਕ ਬਿਆਸ ਨਾਰਦ ਦੇਵ ॥ ਸਭ ਕਰਤ ਮਾਇਆ[੭] ਸੇਵ ॥ ਸਸਿ ਸੂਰ ਉਡਗਨ ਜੇਤ ॥ ਸਭ ਰਟਤ ਮਾਇਆ ਨੇ ਤ ॥੧੨੭॥ ਚਹੁ ਜੁਗ ਦਿਨਸ ਅਰ ਰਾਤ ॥ ਸਭ ਭਜਤ[੮] ਸ੍ਰੀ ਜਗਮਾਤ ॥੧੨੮॥ ਕਈ ਕਲਪ ਜੁਗਹ ਜੁਗਾਂਤ ॥ ਸਭ ਕਥਤ ਅਬਲੌ ਮਾਤ ॥ ਤੁਮ ਨਾਮ ਕਾ ਬਿਸਥਾਰ ॥ ਕਿਨਹੂ ਨ ਪਾਇਆ ਪਾਰ ॥੧੨੯॥ ਛੰਦ ॥ ਅਬ ਮੁਹਿ[ਜ] ਰਾਖੀਏ ਗੁਰਦੇਵ ॥ ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਲਾਈਏ ਨਿਜ ਸੇਵ ॥ ਮੁਹਿ ਅਵਰ ਨਾਹੀ ਜਾਇ ॥ ਏਕ ਆਸ ਤੁਅ[੯] ਜਗਮਾਇ ॥੧੩੦॥ ਛੰਦ ॥ ਢਹ ਪਏ ਸਰਨੀ ਆਇ ॥ ਅਬ ਮੋਰੀ ਲਾਜ ਰਾਖੋ ਰਾਇ ॥ ਬਿਨ ਸ੍ਹਾਮ[੧੦] ਸਰਨੀ ਓਟ ॥ ਕਬਹੂੰ ਨ ਪਾਵਤ ਛੋਟ ॥੧੩੧॥ ਦੋ: ॥ ਅਪਦ ਸਿੰਧ ਮਹਿ ਬੂਡਤੇ ਕਰ ਗਹਿ ਲੇਹੁ ਉਬਾਰ ॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਹਰਿ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੨]ਹਰਿ ਹਰਿ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੩]ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੪]ਕੋ (ਮਸ)
[੫]ਅਨਾਮ (ਸਚ)
[੬]ਅਨਭੌ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੭]ਹਰਿ ਕੀ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੮]ਜਪਤ (ਮਸ), ਜਜਤ (ਸਸ, ਅਸ)
[੯]ਤੁਮ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੦]ਮਾਯ (ਸਸ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਸਚ ਵਿਚ 'ਅਮਤੋਗਤ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਸਬ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਨਿਤਾਨਨਮਾਨ' ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਦਿਆਲ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਮਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਮੰਗਲ' ਸ਼ਬਦ ਦੋ ਵਾਰ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਫਿਰੇਵੇ' ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਕ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਜਿਨੇ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ. ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਖ]ਸਬ ਵਿਚ 'ਰਮਾਪਤ ਦੋਹਰਾ' ਸਿਰਲੇਖ ਹੈ
[ਗ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਗੇਆਤ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਘ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਮੁਖਾਸਰੀ' ਸ਼ਬਦ ਦਿਸਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਙ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸੁ' ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਚ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸਮਸ੍ਤੁ' ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਛ]ਸਸ, ਅਸ ਵਿਚ 'ਠਾਨੀਯੇ' ਹੈ, 'ਏ' ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ 'ਯੇ' ਸ਼ਬਦ ਮਿਲਦਾ ਹੈ
[ਜ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਮੁਹ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਤ੍ਰਾਹ ਤ੍ਰਾਹ ਅਪਦਾ ਹਰੋ ਮਾਇਆ ਦਰਿਦ੍ਰ[੧] ਨਿਵਾਰ[ੳ] ॥੧੩੨॥ ਕਰਮ ਰੇਖ ਮਾਇਆ ਹਰੀ[੨] ਤੁਹੀ ਸਭਨ ਕੀ ਸਾਰ ॥ ਜਬ ਤੁਮਰੀ ਕਿਰਪਾ ਭਈ ਜਾਗ੍ਰਿਤ[੩] ਭਾਗ ਲਿਲਾਰ ॥੧੩੩॥ ਉਦੇ ਹੋਇ ਅੰਕੂਰ ਜਬ ਪ੍ਰਾ[੪] ਪੂਰਬਲਾ ਸੋਇ ॥ ਪੂਰਨ ਬਿਧ ਬਿਧਨਾ ਸਗਲ[੫] ਜਿਸ ਸਿਮਰੇ ਗਤਿ[ਅ] ਹੋਇ ॥੧੩੪॥ ਨਵਲ ਨਿਰੰਜਨ ਦੇਉ ਹਰ[੬] ਕਰੁਨਾਕਰ ਕਿਰਪਾਲ ॥ ਦੀਨਬੰਧ ਸੰਕਟ ਹਰਨ ਮਾਇਆ ਸ੍ਰੀ ਗੋਪਾਲ ॥੧੩੫॥ ਲਘੁ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕਵਲ ਦੁਤ ਨੈਨ ਮਧੁ[੭] ਬਚਨ ਅਮਿਤ ਦੁਤ ਸੁੰਦਰ ਚੰਡੀ ॥ ਖਲਖੰਡਨ ਖਲਘਾਇ ਸਕਲ ਦੁਖ ਰੋਗ ਬਿਹੰਡੀ ॥ ਮਦਸੂਦਨ[੮] ਮਹਖਾਸੁਰੀ ਰਿਪਦਾਲਨ ਡੰਡੀ ॥ ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਅਨਭਵ[੯] ਪ੍ਰਕਾਸ ਜੈ ਜੈ ਜੈ ਚੰਡੀ ॥੧੩੬॥ ਮਹਾਕਾਲ ਅਕਾਲ ਕਾਲ ਕੀ ਮੂਰਤਿ ਕਾਲੀ ॥ ਦਇਆ ਰੂਪ ਦਇਆਲ[ੲ] ਕ੍ਰਿਪਾਨਿਧ ਦਾਤਾ ਜੁਆਲੀ ॥ ਜੁਆਲਾ ਜਗਮਗ ਜੋਤ ਗਾਤ[ਸ] ਸੰਤਨ ਰਛਪਾਲੀ ॥ ਜੈ ਜੈ ਮੰਗਲ ਰੂਪ ਸਦਾ ਜੈ ਜੈ ਨਿਤ ਕਾਲੀ ॥੧੩੭॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸਭ ਬਿਦਿਆ ਕੀ ਦੈਨ ਸੁਬੁਧ ਦਾਤਾ ਜੈ ਸ੍ਵਰਸ੍ਵਤ ॥ ਗਿਆਨ ਬਢਤ ਜਸ ਕਹਤ ਦਾਸ ਰਛਕ ਜੈ ਨਰਪਤ ॥ ਅਚਲ ਅਗਮ ਅਥਾਹ ਬਾਕਦਾਇਕ ਜੈ ਜਗਮਤ[੧੦] ॥ ਮੁਕਤ ਦੇਤ ਧਨ ਦੇਤ ਸਦਾ ਜੈ ਜੈ ਜੈ ਸ੍ਵਰਸ੍ਵਤ ॥੧੩੮॥ ਦੋਹਰਾ[ਹ] ॥ ਗਨਪਤਿ ਗੌਰੀ ਸੁਤ ਭਜੌ ਰਿਧ ਸਿਧ ਕੋ ਧਾਮ ॥ ਸੁਖ ਪਾਵਹੁ ਨਿਤ ਨਿਤ ਸਦਾ ਧਨ ਪਾਵਹੁ ਬਿਸ੍ਰਾਮ ॥੧॥ ਛੰਦ ॥ ਏਕ ਰਦਨ ਗਜ ਬਦਨ ਸਦਨ ਗੌਰੀ ਸੁਤ ਨੰਦਨ ॥ ਬੁਧਦਾਇਕ ਅਘਹਰਨ ਸਦਾ ਸੁਰ ਕਿਲਬਿਖ ਖੰਡਨ ॥ ਸੁਬੁਧ ਗਿਆਨ ਦਾਤਾ ਹਰੀ ਅਘ ਪਾਪ ਨਿਕੰਦਨ ॥ ਗਨਪਤਿ ਗੌਰੀ ਦੇਵ ਸੁਤ ਜੈ ਜੈ ਸਿਵਨੰਦਨ ॥੧੩੯॥ ਦੋ: ॥ ਰੇ ਮਨ ਭਜ ਤੂ ਸਾਰਦਾ ਜਾ ਸਮ ਅਵਰ ਨ ਕੋਇ ॥ ਜਿਹ ਸਿਮਰਤਿ ਕਿਲਬਿਖ ਨਸੇ ਅੰਤ ਪਰਮਗਤਿ ਹੋਇ ॥੧੪੦॥ ਛੰਦ॥ ਅਮਿਤ ਦਰਬ ਕੀ ਖਾਨ ਖਾਨ ਬਿਦਿਆ ਕੋ ਸਾਰਦ ॥ ਅਮਿਤ ਮਾਨ[੧੧] ਕੋ ਸਿੰਧ ਸਿੰਧ ਰਤਨਾਗਰ ਸਾਰਦ ॥ ਪਦ ਪੰਕਜ ਕਨਕਾ ਅਚਲ ਮੰਗਲ ਕਰ ਸਾਰਦ ॥ ਸਭ ਗੁਨ ਨਿਧਾਨ ਦਾਤਾ ਜਈ ਜੈ ਜੈ ਹਰ[੧੨] ਸਾਰਦ ॥੧੪੧॥ ਦੋ: ॥ ਰੇ ਮਨ ਜਪ ਤੂ ਮੰਗਲਾ ਮੰਗਲਕਰ ਹਰ[੧੪] ਨੀਤ ॥ ਇਕ ਮਨ ਇਕ ਚਿਤ ਹੁਇ[੧੩] ਭਜੋ ਗਤ ਪਾਵਹੁਗੇ ਮੀਤ ॥੧੪੨॥ ਨਰਾਜ ਛੰਦ ॥ ਨਮਾਮ ਮੰਗਲਾ ਹਰੀ ਸਕਲ ਸਿਧ ਦਾਇਨੀ ॥ ਪ੍ਰਨਾਮ ਮੰਗਲਾ ਕਰੀ ਸੁਬੁਧ ਰਿਧ ਭਾਵਨੀ ॥ ਸੰਸਾਰ ਸਿੰਧ ਤਾਰਨੀ ਸਹਨਸਾਹ ਰਾਵਨੀ ॥ ਅਨੰਤ ਰੂਪ ਮੰਗਲਾ ਕਲਪਬਿਰਛ ਛਾਵਨੀ ॥੧੪੩॥ ਦੋ:॥ ਨਮੋ ਨਮੋ ਬੀਨਾਇਕਾ ਸਾਛੀ ਭੂਤ ਭਵਾਨ ॥ ਅਪਦ ਹਰਨ ਸੰਪਦ[੧੫] ਸਦਾ ਮੰਗਲਕਰ ਕਲਿਯਾਨ ॥੧੪੪॥ ਨਰਾਜ ਛੰਦ ॥ ਨਮਾਮ ਸਾਮਕਾਰਤੰ ਸੁਬਾਹਨਾ ਮਈਊਰੀਅੰ ॥ ਪ੍ਰਬਿਧ[੧੬] ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪੀਯੰ ਸੰਤਾਪ ਪਾਪ ਚੂਰੀਯੰ ॥ ਤ੍ਰੈਲੋਕ[ਕ] ਨਾਥ ਸੰਭੁ ਸੁਤ ਗੋਰ ਨੰਦ ਜਾਪੀਏ ॥ ਗਨੇਸ ਸਾਮਕਾਰਤਕੰ ਮਯੂਰ ਬਾਹ ਥਾਪੀਏ ॥੧੪੫॥ ਦੋ: ॥ ਤਿਲ ਤਿਲ ਬਸੁਧਾ ਰਤਨ ਹੈ ਹੇਮ ਰੂਪ ਬਹੁ ਥਾਨ ॥ ਬਨ ਬਨ ਮਲਿਆਗਰ ਬਨੇ ਹ੍ਵੈ ਹੈ ਰੂਪ ਭਗਵਾਨ ॥੧੪੬॥ ਦੋ: ॥ ਦੇਵ ਦੈਤ ਜਛਨ ਤੁਹੀ ਨਰ ਨਾਰੀ ਫੁਨ ਆਪ ॥ ਗਨ ਗੰਧਰਬ ਸੁਰ ਸਿਧ ਰਿਖ ਜਪੀਅਤ ਤਾਕੋ ਜਾਪ ॥੧੪੭॥ ਦੋ: ॥ ਤਿਲ ਤਿਲ ਬਸੁਧਾ ਰਤਨ ਹੈ ਹੇਮ ਰੂਪ ਬਹੁ ਖਾਨ ॥ ਬਨ ਬਨ ਮਲਿਆਗੀਰ ਹੈ ਰੂਪ ਰੂਪ ਭਗਵਾਨ ॥੧੪੮॥ ਦੋ: ॥ ਰੋਮ ਰੋਮ ਮਹਿ ਰਮ ਰਹਿਓ ਬਿਧਨਾ ਸ੍ਰੀ ਨਿਰੰਕਾਰ ॥ ਨਾਮ ਠਾਮ[੧੭] ਸਗਲੀ ਤੁਈ[੧੮] ਤਾਕੋ ਸਦ ਨਮਸਕਾਰ ॥੧੪੯॥ ਦੋ: ॥ ਕਵਲਾਪਤਿ ਕਵਲੇਸਰੀ ਕਵਲ ਨੈਨ ਕਰਤਾਰ ॥ ਕਲਾਧਾਰ ਕਲਮਲ ਦਹਨ ਕਿਲਬਿਖ ਕਲਹ ਨਿਵਾਰ ॥੧੫੦॥ ਸ੍ਰੀ ਮਾਇਆ ਮੁਖ ਕਰੋ ਉਚਾਰ ॥ ਅਪਦ ਸਿੰਧ ਤੇ ਲੇਹੁ ਉਬਾਰ ॥੧੫੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਸਵਯਾ ਛੰਦ ॥ ਕਟ ਕੇਹਰ ਭਏ ਲਜਤ ਸਭੈ ਮ੍ਰਿਗ ਨੈਨ ਲਜਾਨੇ[ਖ] ॥ ਕੀਰ ਕਪੋਤ ਖੰਜਨ ਖਿਸੇ ਸਭ ਛਾਡ ਪਰਾਨੇ॥ ਬਨ ਬਾਸਾ ਸਭ ਲੀਯੋ ਦੇਖ ਸੁੰਦਰ ਰਸਖਾਨੇ ॥ ਕਦਲੀ[ਗ] ਕਪੂਰ ਕੁੰਚਰ ਲਜੇ ਹੀਅ[ਘ] ਮਧ ਲਜਾਨੇ ॥੧੫੨॥ ਦੋ: ॥ ਕਵਲ ਨੈਨ ਸੁੰਦਰ ਪ੍ਰਭਾ ਜਗਮੋਹਨ ਸ੍ਰੀ ਮਾਤ ॥ ਅਤ ਦੁਤ ਅਤ ਛਬ ਮੈਨ ਬਪ ਪਤ ਰਾਖੋ ਜਗਗਾਤ ॥੧੫੩॥ ਛਪੈ ॥ ਸਵਯਾ[ਙ] ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਜਾ ਕਾ ਦਰਸ ਸੁਧਾ ਹੈ ਜਾ ਕੀ ਬਾਨੀ ॥ ਜੀਵਨ ਤਾ ਕਾ ਰੂਪ ਅਨੰਦ ਮੰਗਲ ਸੁਖਧਾਨੀ ॥ ਮਾਇਆ ਨਾਮ ਅਪਾਰ ਮੁਦਤ ਬ੍ਰਿਤ ਮੰਗਲਰਾਨੀ ॥ ਅਨਹਦ ਨਾਦ ਗੂੰਜਾਤ[੧੯] ਤੂਰ ਬਾਜੰਤ੍ਰ ਸੁਹਾਨੀ ॥ ਸਿੰਘ ਬਾਹਨੀ ਸਿੰਘ ਨਾਦ ਪਦ ਪੰਕਜ ਜਾ ਕਾ ॥ ਕਵਲਾ ਕੰਤ ਮੁਰਾਰ ਅਮਿਤ ਛਬ ਦਰਸਨ ਤਾਕਾ ॥ ਭਵਰ ਗੁੰਜਾਰ ਚਰਨਾਰਬਿੰਦ ਮਧੁਕਰ ਅਲਗਾਤਾ ॥ ਮੀਨ ਛੀਨ ਹੋਇ ਰਹੇ[ਚ] ਦੇਖ ਛਬ ਕਵਲਾ ਮਾਤਾ ॥੧੫੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਚੰਡ ਕਾਲਕਾ ਸਕਤ ਸਭ ਮੈ ਨਿਰਗੁਨ ਲੇਹੁ ਬਚਾਇ ॥ ਅਪਦ[ਛ] ਸਿੰਧ ਕੇ[੨੦] ਲਹਰ ਤੇ ਮਾਧਵ ਪਾਰ ਲੰਘਾਇ ॥੧੫੫॥ ਸਵਯਾ ॥ ਜੈ ਜੈ ਮੰਗਲ ਰੂਪ ਸਦਾ ਬ੍ਰਿਤ ਆਦਿ ਭਵਾਨੀ ॥ ਨਿਰੰਕਾਰ ਆਕਾਰ ਜਗਤ ਮਹਿ ਅਲਖ ਲਖਾਨੀ ॥ ਮੁਖ ਮੰਡਲ ਛਬ ਲਸਤ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਦੁਕ੍ਰਿਤ (ਮਸ)
[੨]ਹਤੀ (ਮਸ, ਖਕ)
[੩]ਜਾਗਤ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੪]ਪਰਾ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੫]ਸਕਲ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੬]ਦੇਵ ਹਰਿ (ਸਬ)
[੭]ਮਧੁਰ (ਅਸ)
[੮]ਮਧਸੂਦਨ (ਮਸ, ਸਸ, ਅਸ)
[੯]ਅਨਭੌ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੦]ਜਸਮਤ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੧]ਗਿਆਨ (ਸਸ, ਅਸ)
[੧੨]ਹਰਿ (ਖਕ, ਅਸ)
[੧੩]ਹੋਇ (ਸਚ)
[੧੪]ਹਰਿ (ਮਸ, ਖਕ)
[੧੫]ਸੰਪਤ (ਮਸ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੬]ਪ੍ਰਸਿਧ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੭]ਨਾਮ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੮]ਤੁਹੀ (ਸਬ)
[੧੯]ਸੁਹਾਤ (ਮਸ, ਖਕ)
[੨੦]ਕੀ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਸਚ ਵਿਚ 'ਨੇਵਾਰ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਗਤ' ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਦੇਆਲ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਮਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ
[ਸ]ਖਕ ਵਿਚ ਹੜਤਾਲ ਫੇਰ ਕੇ 'ਜਗਾਤ' ਸ਼ਬਦ ਲਿਖਿਆ ਹੈ
[ਹ]ਸਸ, ਅਸ ਵਿਚ 'ਛਪੈ' ਸਿਰਲੇਖ ਹੈ
[ਕ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਤ੍ਰੈਈਲੋਕ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ. ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਖ]ਸਚ ਵਿਚ 'ਲਜਾਨੈ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਗ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਕੰਦਾਲ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਘ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਹੀ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਙ]ਛਪੈ ਤੇ ਸਵੈਯਾ ਦੋ ਛੰਦਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਹਨ ਪਰ ਸਾਰੀਆਂ ਬੀੜਾਂ ਵਿਚ 'ਛਪੈ॥ ਸਵੈਯਾ' ਲਿਖਿਆ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਅਸੀਂ ਇਸਨੂੰ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਖਿਆ ਹੈ
[ਚ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਰਹੇਵੌਂ' ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਛ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਅਪਦਾ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਚਤੁਰਦਸ ਲੋਕਾ ਰਾਨੀ ॥ ਦੀਨਬੰਧ ਅਨਰੰਜ ਸਭਨ ਕੀ ਪੀਰ ਪਛਾਨੀ ॥੧੫੬॥ ਸਵਯਾ ॥ ਸੇਸ ਸਹਸ ਮੁਖ ਰਟਤ ਤਊ ਨਹੀ ਪਾਵਤ ਪਾਰਾ ॥ ਏਕ ਜੀਹ[ੳ] ਕਿਆ ਕਥੇ ਪ੍ਰਭੂ ਗਤ ਅਲਖ ਅਪਾਰਾ ॥ ਨਿਗਮ ਨੇਤ ਨਿਤ ਕਹਤ ਲਹਤ ਨਹੀ ਭੇਦ[੧] ਤੁਮਾਰਾ ॥ ਕਵਨ ਬੇਚਾਰਾ ਜੰਤ ਇਹ ਗੁਨ ਤੋਹਿ ਉਚਾਰਾ ॥੧੫੭॥ ਦੋ: ॥ ਸਾਤ ਸਿੰਧੁ ਮਸੁ ਹੋਵਈ ਕਲਮ ਹੋਇ[੨] ਬਨਰਾਇ ॥ ਬਸੁਧਾ ਕਾਗਦ ਹੋਇ ਜੌ ਹਰ[੩] ਜਸ ਲਿਖਨ ਨ ਜਾਇ ॥੧੫੮॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਦਇਆਲ ਰੂਪ ਮਾਇਆ ਹਰੀ ਰਿਧ ਸਿਧ ਕੀ ਖਾਨ ॥ ਪ੍ਰਮਾਨੰਦ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕਵਲਾ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ॥੧੫੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਚਿੰਤਾਮਨਿ ਚੰਚਲ ਚਪਲ ਚਿਤ ਚੋਖੇ ਚਿਤ ਭੀਰ ॥ ਚਰਨ ਕਵਲ ਆਨੂਪ ਜਿਹ ਸਿਧਤਾ ਸਿਧ ਗੰਭੀਰ ॥੧੬੦॥ ਦੋ:॥ ਪਰਮਜੋਤ ਪੂਰਨ ਪ੍ਰਭੂ ਮਾਇਆ ਬਪੁ ਕਰਤਾਰ ॥ ਚਿਰਜੀਵਨ ਅਨਭਵ[੪] ਸਦਾ ਦਾਤਾ ਸਗਲ[੫] ਸੰਸਾਰ ॥੧੬੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕਾਮ ਕਲੇਵਰ ਮੈਨ ਬਪੁ ਛਬ ਸੁੰਦਰ ਮੋਹਨ ਜਗਤ ॥ ਕਵਲ ਨੈਨ ਪੰਕਜ ਪਦਮ ਭਗਤ ਵਛਲ ਰਛਕ ਭਗਤ ॥੧੬੨॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਨਿਰਬਿਕਾਰ ਨਿਹਕਾਮ ਸਦਾ ਜੈ ਮੰਗਲ ਰੂਪੰ ॥ ਚਿਤਾਨੰਦ ਨਿਰਦ੍ਵੈਖ ਜਗਤਪਿਤ ਅਲਖ ਸਰੂਪੰ ॥ ਕੋਟ ਮਨੋਜ ਨਹੀ ਤੁਲਤ ਜਾਸ ਅਤ ਛਬ ਦੁਤ[੬] ਜੁਆਲਾ ॥ ਮ੍ਰਿਗ ਕੋਟਕ ਦ੍ਰਿਗ ਹਿਰਤ ਲਜਤ ਨਹੀ ਸਮਤ ਜੁਆਲਾ ॥੧੬੩॥ ਸਵਯਾ ॥ ਕਟ ਕੇਹਰ ਕੋਟਕ ਜੁਰਤ ਤਊ ਨਹੀ ਤੁਲ ਅਮਾਵਤ ॥ ਕੋਟ ਸਸਨ ਕੀ ਕਲਾ ਦੇਖ ਉਡਗਨ ਛਬ ਲਾਜਤ ॥ ਮਹਾਰਾਜ ਰਾਜਾ ਮਹਾਨ[੭] ਕਦਲੀ ਜੰਘ ਕਪੂਰ ਗਤ ॥ ਆਜਾਨ ਬਾਹ ਸੀਤਲ ਸੁਗੰਧ ਕਲਪਬ੍ਰਿਛ ਛਬਿ ਦੇਹ ਦੁਤ ॥੧੬੪॥੧॥ ਸ੍ਰੀ ਮਾਇਆ ਮੁਖ ਕਰੋ ਉਚਾਰ ॥ ਦਰਿਦ੍ਰ ਸਾਗਰ ਤੇ ਉਤਰੋ ਪਾਰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥੧੬੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੈ ਮੰਗਲ ਕੰਤੂਹਲੀ ਮਾਇਆ ਮੁਦਤ ਸਰੂਪ ॥ ਹਰਖਵੰਤ ਦਇਆਲ ਹਰ[੮] ਬਿਧਤਾ ਬ੍ਰਹਮ ਅਨੂਪ ॥੧੬੬॥ ਸ੍ਵਯਾ ॥ ਕ੍ਰਿਪਾਸਿੰਧ ਭਉ ਹਰਨ ਅਘਨ ਕੀ ਪੁੰਜ ਖਪਈਯਾ ॥ ਖਲਖੰਡਨ ਜਗ ਤਰਨ ਅਮਰਪਦ ਅਮਰ ਗੁਸਈਯਾ ॥ ਕਾਲਕੂਟ ਕਲਡਾਰ ਕਲਹ ਨਾਸਨ ਕਲ ਘਈਯਾ ॥ ਜਗਬੰਦਨ ਜਗਨਾਥ ਪ੍ਰਜਾ ਪ੍ਰਤਪਾਲ ਕਰਈਯਾ ॥੧੬੭॥ ਦੋ: ॥ ਕ੍ਰਿਪਾਸਿੰਧ ਕਰੁਨਾਨਿਧੀ ਦਾਤਾ ਦੀਨ ਦਇਆਲ ॥ ਪਤਿਤ ਤਰਨ[੯] ਤਾਰਨ ਜਗਤ[੧੦] ਜਗਬੰਦਨ ਹਰ[੧੧] ਜੁਆਲ ॥੧੬੮॥ ਛਪੈ ॥ ਬੇਦ ਬਿਰੰਚ ਨਿਤ ਪੜਤ ਪਵਨ ਸਦ ਬਾਰ ਬੁਹਾਰਤ ॥ ਸੁਰ ਤੇਤੀਸਾ ਕਰਤ ਸੇਵ ਚਵਰ ਸੁਰਪਾਲ ਢੁਰਾਵਤ ॥ ਜਖ ਕਿੰਨਰ ਧੁਨ ਭਰਤ ਬਨਸਪਤ ਫੂਲ ਚੜਾਵਤ ॥ ਐਰਾਪਤ ਨਿਤ ਭਰਤ ਪਾਨ ਮਾਇਆ ਨਹਿ ਲਾਵਤ ॥ ਸਗਲ ਜੀਅ ਬੰਦਤ ਚਰਨ ਨਿਤ ਨਿਤਹ ਧਿਆਵਤ ॥ ਕਵਨ ਕਵਨ ਨਹੀ ਤਰਿਓ ਸ੍ਰੀ ਮਾਇਆ ਜਸ ਗਾਵਤ ॥੧੬੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਮੁਕਤ ਸਿੰਧ ਸਾਗਰ ਧਨੀ ਅਚਲ ਅਥਾਹ ਗੰਭੀਰ ॥ ਕਨਕ ਰਤਨ ਮੁਕਤਾ ਸਕਲ ਸੋਭਾ ਗੁਨੀ ਗਹੀਰ ॥੧੭੦॥ ਦੋਹਰਾ[ਅ] ॥ ਰਿਧ ਸਿਧ ਨਵਨਿਧ ਹਰ[੧੨] ਸਭ ਬਿਧ ਪੂਰਨ ਦੇਵ ॥ ਦਾਤਾ ਭੁਗਤਾ ਦੇ ਨਹਾਰ ਘਟ ਘਟ ਅਲਖ ਅਭੇਵ ॥੧੭੧॥ ਦੋ: ॥ ਸਫਲ ਰੂਪ ਫਲਦਾਇਨੀ ਬਿਘਨ ਬਿਨਾਸਨ ਰਾਮ ॥ ਸਫਲ ਦਰਸ ਸੰਕਟ ਹਰਨ ਸੁਖਦਾਇਕ ਸੁਖਧਾਮ ॥੧੭੨॥ ਮੰਗਲ ਮੁਦਤ[੧੩] ਸਰੂਪ ਜਿਹ[ੲ] ਭੌਨਿਧ ਤਾਰਨਹਾਰ ॥ ਮੁਕਤ ਰੂਪ ਅਪਦਾ ਹਰਨ ਦਾਤਾ ਦਰਦ ਨਿਵਾਰ ॥੧੭੩॥ ਦੋ: ॥ ਸੁਖ ਸੰਪਤ ਨਿਧ ਮੁਕਤਕਰ ਕੁਮਤ ਬਿਨਾਸਨ ਰਾਇ ॥ ਅਪਦ ਹਰਨ ਸੰਪਤ ਧਰਨ ਦੁਖੀਆ ਦੀਨ ਸਹਾਇ ॥੧੭੪॥ ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਨਾਗਰ ਨਵਲ ਕਵਲ ਨੈਨ ਸਤ ਰੂਪ ॥ ਤਿਮਰ ਬਿਨਾਸਨ ਅਘ ਹਰਨ ਮਾਇਆ ਅਛਲ ਸਰੂਪ ॥੧੭੫॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਕਰ ਗਹਿ ਲੇਹੁ ਉਬਾਰ ਦਰਿਦ੍ਰ ਰੂਪ[ਸ] ਭੌ ਸਿੰਧ ਤੇ ॥ ਅੰਚਲ ਦੇਹੁ ਦਇਆਲ ਅਪਦ ਕੂਪ ਮੈ ਬੂਡਤੇ ॥੧੭੬॥ ਤ੍ਰਿਭੰਗੀ ਛੰਦ ॥ ਨਮੋ ਭਵਾਨੀ ਲੋਕਾਰਾਨੀ ਪ੍ਰਭੂ ਮੁਰਾਰੀ ਜੈ ਚੰਡੀ ॥ ਤ੍ਰਿਭੁਅਨ ਦਾਤਾ ਜਗ ਪਿਤ ਮਾਤਾ ਜੁਗਤ ਬਿਧਾਤਾ ਭਉਖੰਡੀ ॥ ਸਤੁਰ ਦਲੰਤੀ[੧੪] ਅਸੁਰ ਮਥੰਤੀ ਜੁਆਲ ਜੈਯੰਤੀ ਰਿਪ ਡੰਡੀ ॥ ਮਹਿਖਾਸੁਰ ਮਾਰਨ ਦੁਸ੍ਰ ਪ੍ਰਜਾਰਨ ਪਤਿਤ ਉਧਾਰਨ[੧੫] ਜਗਮੰਡੀ ॥੧੭੭॥੧॥ ਨਰਕ ਨਿਵਾਰਨ ਅਧਮ ਉਬਾਰਨ[੧੬] ਕਿਲਬਿਖ ਟਾਰਨ[੧੭] ਜੈ ਮਾਇਆ ॥ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਕ੍ਰਿਪਾਲਾ ਦੀਨ ਦਇਆਲਾ ਸ੍ਰੀ ਬਨਮਾਲਾ ਜਸ ਛਾਇਆ ॥ ਅਕਲੰਕ ਸਰੂਪੰ ਅਛਲਸ ਭੂਪੰ ਸੁਖਨਿਧ ਕੂਪੰ ਹਰ[੧੮] ਰਾਇਆ ॥ ਬੰਦ ਖਲਾਸੀ ਪ੍ਰਭ ਅਬਿਨਾਸੀ ਘਟਿ ਘਟਿ ਬਾਸੀ ਸੁਖਦਾਇਆ ॥੧੭੮॥੨॥ ਜੈ ਜੈ ਜਗਬੰਦਨ ਦੁਸਟ ਨਿਕੰਦਨ ਅਸੁਰ ਬਿਹੰਡਨ ਗੂੜਗਤੇ ॥ ਪਾਪਾਨ ਬਿਨਾਸਨ ਕਿਲਬਿਖ ਨਾਸਨ ਦਈਤ ਸੰਤਾਪਨ ਅਚਲ ਮਤੇ ॥ ਸੁੰਭਾਸੁਰ ਹੰਤਾ ਮੁੰਡ ਦਲੰਤਾ ਚੰਡ ਮਥੰਤਾ ਆਦਿ ਸਤੇ ॥ ਆਦਿ ਕੁਮਾਰੀ ਸਤ੍ਰ ਸੰਘਾਰੀ ਭੌਨਿਧ ਤਾਰੀ ਪ੍ਰਾਨਪਤੇ ॥੧੭੯॥੩॥ ਅਚਲ[ਹ] ਅਨਾਸੀ[੧੯] ਜੋਤ ਪ੍ਰਕਾਸੀ ਬ੍ਰਹਮੁ ਨਿਵਾਸੀ ਪ੍ਰਭ ਪੂਰਨ ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਗਤ ਦਰਸਨ ਸੁਫਲ ਸੁ ਪਰਸਨ ਜੈ ਜੈ ਨਿਤ ਦਰਸਨ ਰਿਪਚੂਰਨ ॥ ਰਕਤਾਸੁਰ ਖੰਡਨ ਧੂਮ੍ਰ ਬਿਧੁੰਸਨ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਅੰਤ (ਮਸ, ਖਕ)
[੨]ਹੋਹਿ (ਮਸ, ਖਕ)
[੩]ਹਰਿ (ਸਬ)
[੪]ਅਨਭੌ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੫]ਸਕਲ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੬]ਦੂਰ (ਮਸ, ਖਕ)
[੭]ਮਹਾਰਾਜ ਮਹਾਨ ਗਤ (ਮਸ, ਖਕ)
[੮]ਹਰਿ (ਸਬ)
[੯]ਪਤਿਤ ਤਾਰਨ (ਸਬ)
[੧੦]ਤਾਰਨ ਤਰਨ (ਅਸ)
[੧੧]ਹਰਿ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੨]ਹਰਿ (ਖਕ, ਅਸ)
[੧੩]ਮੁਕਤ (ਸਬ)
[੧੪]ਸਤ੍ਰੂਨ ਦਲ ਹੰਤੀ (ਮਸ, ਅਸ)
[੧੫]ਉਧਾਰੀ (ਸਚ)
[੧੬]ਉਧਾਰਨ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੧੭]ਵਾਰਨ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੮]ਹਰਿ (ਸਬ)
[੧੯]ਅਵਾਸੀ (ਮਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਸਚ ਵਿਚ 'ਜੀਅ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸਿਰਲੇਖ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਾਕੀ ਬੀੜਾਂ ਵਿਚ 'ਦੋਹਰਾ ਸਲੋਕ॥' ਸਿਰਲੇਖ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਜੇਹ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਮਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਭੂਪ' ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਅਧਾਰਮੂਲਕਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਅ੍ਚੁਲ' ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਜੈ ਜਗਮੰਡਨ ਬਿਧ ਪੂਰਨ ॥ ਤੇਜ ਪ੍ਰਤਾਪੀ ਸਰਬ ਬਿਆਪੀ ਅਜਪਾ ਜਾਪੀ ਜਸ ਪੂਰਨ ॥੪॥੧੮੦॥ ਜੈ ਜੈ ਕਲਿਆਨੀ ਆਦਿ ਭਵਾਨੀ ਮਧੁ ਮ੍ਰਿਦਬਾਨੀ ਜੈ ਹਰੀਅੰ ॥ ਆਨੰਦ ਰੂਪੰ ਦੈਆਲ ਸਰੂਪੰ ਬ੍ਰਹਮ ਅਨੂਪੰ ਸੁਭ ਕਰੀਯੰ ॥ ਅਨਹਦ ਬਾਨੀ ਜੁਆਲਾਰਾਨੀ ਸੁਖ ਨਿਧ ਧਾਨੀ ਜਸ ਭਰੀਯੰ ॥ ਸਾਹਨ ਸਾਹੀ[1] ਜਗਤ ਪਨਾਹੀ[2] ਕੇ ਹਰਬਾਹੀ ਜਗ ਤਰੀਯੰ ॥੫॥੧੮੧॥ ਜੈ ਜੈ ਜੈ ਮਾਇਆ ਦਾਸ ਸਹਾਇਆ ਅਛਲ ਲਖਾਇਆ ਆਦਿ ਹਰੀ ॥ ਕ੍ਰਿਪਾਨਿਧ ਸੁਆਮੀ ਅੰਤ੍ਰਜਾਮੀ ਸੁਰਪੁਰ ਧਾਮੀ ਰਛ ਕਰੀ ॥ ਕਲਿਆਨ ਕਰੰਤੀ ਊਨ ਭਰੰਤੀ ਅਛਲ ਅਨੰਤੀ ਦੋਖ ਜਰੀ ॥ ਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ਰਾ ਜਾਪ ਗਾਇਤ੍ਰਾ ਸਿਯਾਮ ਸਾਵਿਤ੍ਰਾ ਧਰਮ ਧਰੀ ॥੬॥੧੮੨॥ ਅਸਟਾਯੁਧ ਬਾਹੀ ਬੋਲ ਨਿਬਾਹੀ ਰਿਪ ਦਲ ਗਾਹੀ ਛਤ੍ਰਛਿਤੇ ॥ ਧਰਮ ਧੁਜਾਯੰ ਕਰੂਰ ਨਸਾਯੰ ਪਾਪ ਪਰਾਯੰ ਧਰਮ ਬ੍ਰਿਤੇ ॥ ਨਿਰਮਲ ਅੰਗ ਸੋਹੈ ਸੁਰ ਨਰ[6] ਮੁਨ ਮੋਹੈ ਦੁਸ੍ਰ ਬਿਰੋਹੈ ਸੁਧ ਸਿਤੇ ॥ ਤਿਮਰ ਮਿਟਯਾ ਅਘਨ ਕਟਯਾ ਦ੍ਵੰਦ[3] ਘਟਯਾ ਰਿਧਨਿਧੇ ॥੭॥੧੮੩॥ ਅਮਰਾਪੁਰ ਵਾਸੀ ਸਭ ਠੌਰ ਨਿਵਾਸੀ ਬ੍ਰਹਮ ਪ੍ਰਕਾਸੀ ਤੁੰਦ ਤਬੇ ॥ ਘੰਟਾ ਧੁਨ ਬਾਜੇ ਘਨਹਰ ਲਾਜੇ ਜੋਤ ਬਿਰਾਜੇ ਦੁਸਟ ਦਬੇ ॥ ਪੰਕਜ ਮ੍ਰਿਗਨੈਨੀ ਸੁੰਦਰ ਪਿਕ ਬੈਨੀ ਕੰਟਕ ਰਿਪ ਛੈਨੀ ਆਦਿਤ ਛਬੇ ॥ ਜੈ ਜੈ ਰਿਪ ਤਾਪਨ ਅਸੁਰ ਸੰਤਾਪਨ ਕਿਲਬਿਖ ਖਾਪਨ ਸਾਂਤ ਛਬੇ ॥੮॥੧੮੪॥ ਜੈ ਜੈ ਅਬਿਨਾਸੀ ਬ੍ਰਹਮ ਪ੍ਰਕਾਸੀ ਸੁਖ ਨਿਧ ਰਾਸੀ ਚਵਰ ਢੁਰੇ ॥ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜਸ ਗਾਵੈ ਭੇਦ ਨ ਪਾਵੈ ਬਹੁ ਬਿਧ ਧਿਆਵੈ ਅਜਰ ਜਰੇ ॥ ਸੁਰ ਨਰ ਮੁਨ ਬੰਦਤ ਅਚਲ ਅਗੰਜਤ ਅਮਰਤ ਰੰਜਤ ਧਿਆਨ ਧਰੈ[4] ॥ ਬਿਆਸ ਪ੍ਰਾਸਰ ਸੇਸ ਧ੍ਰਾਧਰ ਜੀਵ ਚਰਾਚਰ ਗੁਨ ਉਚਰੈ[5] ॥੯॥੧੮੫॥ ਸੇਵਕ ਜਨ ਰਛਕ ਭਗਤ ਪ੍ਰਤਛਕ ਦਾਨੋ ਭਛਕ ਜੋਤ ਜਗੇ ॥ ਮੰਗਲ ਮ੍ਰਿਦ ਰੂਪੰ ਮੁਦਿਤ ਸਰੂਪੰ ਦਿਆਲ ਅਨੂਪੰ ਸਿਧ ਮਗੇ ॥ ਅਸਧੁਜ ਅਸਧਾਰੀ ਅਸੁਰ ਸੰਘਾਰੀ ਨਿਰਮਲ ਆਚਾਰੀ ਪ੍ਰਾਨ ਪਗੇ ॥ ਕੰਟਕ ਕਲਤਾਰਨ ਕਲਹ ਨਿਵਾਰਨ ਜਗ ਪ੍ਰਤਪਾਰਨ[6] ਰੰਗਰੰਗੇ ॥੧੦॥੧੮੬॥ ਸੰਤਨ ਰਛਪਾਲਕ ਸਤ੍ਰੁਨ ਹੀਅ ਸਾਲਕ ਰਿਪ ਦਲ ਘਾਲਕ ਜੋਤ ਦਿਪੇ ॥ ਭਉ ਨਿਧ ਜਗਤਾਰਨ ਦੁਖ ਰੋਗ ਬਿਦਾਰਨ ਕਲਮਲ ਡਾਰਨ ਥਾਪ ਥਪੇ ॥ ਸੋਭਾ ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਬ੍ਰਹਮ ਉਜਾਗਰ ਫਾਟੇ ਜਮ ਕਾਗਰ ਜਾਪ ਜਪੇ ॥ ਸੰਪਤ ਸੁਖਦਾਤਾ ਜਗਤ ਬਿਧਾਤਾ ਗਿਆਨ ਗਿਆਤਾ ਰੰਗ ਰਪੇ ॥੧੧॥੧੮੭॥ ਜਗਮਗ ਛਬ ਰਾਜੈ ਪ੍ਰਭਾ ਬਿਰਾਜੈ ਦੁੰਦਭ ਡਫ ਬਾਜੈ ਜੈਤ ਜਯੰ ॥ ਅਦਿਸਟ ਅਗੋਚਰ ਪ੍ਰਮ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਮਾਧੋ ਜਗਤੇਸ੍ਵਰ ਸਰਬ ਮਯੰ ॥ ਬਿਘਨ ਬਿਨਾਸਨ ਸਭ ਦੁਖ ਨਾਸਨ ਕਾਲ ਸੰਤਾਪਨ ਸਤ੍ਰ ਛਯੰ ॥ ਜੈ ਜੈ ਮਧਸੂਦਨ ਰੋਹ ਬਿਰੋਧਨ ਕਿਲਬਿਖ ਅਰਦਨ ਨਾਸ ਭੈਯੰ ॥੧੨॥੧੮੮॥ ਆਯੁਧ ਤਨ ਛਾਜਤ ਛਟਾ ਬਿਰਾਜਤ ਕੇਹਰ ਗਾਜਤ ਜੈਕਾਰਾ ॥ ਝਾਂਝਰ ਡਫ ਬਾਜੈ ਬਖਤਰ ਤਨ[7] ਸਾਜੈ ਅਤ ਰਨ ਮਾਚੈ ਖਗ ਰਾਰਾ ॥ ਅਸਤ੍ਰਨ ਸਬ ਬਾਹਤ ਸਸਤ੍ਰ ਪ੍ਰਵਾਹਤ ਦੁਰਜਨ ਦਲ ਗਾਹਤ ਰਿਪ ਮਾਰਾ ॥ ਭੈਰੋ ਸਭ ਨਾਚੈ ਭੀਮ ਅਰਾਚੈ ਸ੍ਰੋਣਤ ਮਿਜ ਆਂਚੈ ਚਿੰਕਾਰਾ ॥੧੩॥੧੮੯॥ ਧੁਜਾ ਫਹਰਾਯੰ ਸਸਤ੍ਰ ਨਚਾਯੰ ਜੁਧ ਮਚਾਯੰ ਭੀਹਾਲਾ ॥ ਧੂਪ ਜਗਾਏ ਸੁਰ ਮੁਨ ਆਏ[8] ਸੰਖ ਬਜਾਏ ਖੁਸਹਾਲਾ ॥ ਪੁਹਪ ਬਰਸਾਵਤ ਅਛਤ ਸੁਭ ਲਾਵਤ ਸੋਭਤ ਜਸ ਪਾਵਤ ਨਿਹਾਲਾ ॥ ਚਮਕਤ ਅਸ ਸੁੰਦਰ ਰਾਜ ਪੁਰੰਦਰ ਜੋਗ ਧੁਰੰਧਰ ਜੈਮਾਲਾ ॥੧੪॥੧੯੦॥ ਘੰਟਾ ਘਨ ਗਰਜਤ ਰਿਪ ਹੀਅ ਤਰਜਤ ਧੁਨ ਸੁਨ ਜੀਅ ਲਰਜਤ ਡਰਪਾਵਤ ॥ ਕੋਟ ਤੇਤੀਸਾ ਬਪ ਚੌਬੀਸਾ ਬਿਸਨ ਮਹੀਈਸਾ ਹਰਿ ਧਿਆਵਤ ॥ ਸੁਰ ਨਰ ਮੁਨ ਜਾਂਚਤ ਚਰਨੋਦਕ ਆਂਚਤ ਪ੍ਰਭ ਰੰਗ ਰਾਚਤ ਗਤ ਪਾਵਤ ॥ ਜੈ ਜੈ ਜਗਤਾਰਨ ਮਹੀ ਪ੍ਰਤਿਪਾਰਨ ਜਗਤ ਉਧਾਰਨ ਨਿਤ ਧਿਆਵਤ ॥੧੫॥੧॥੧੯੧॥ ਬਿਸਨਪਨ ਭੈਰੋ॥ ਕਵਲ ਚਰਨੀ ਸੁੰਭ ਹਰਨੀ ਰਕਤਬੀਜ ਪ੍ਰਹਾਰਨੀ ॥ ਮਹਖਘਾਤੀ ਧੂਮ੍ਰਹੰਤੀ ਚੰਡ ਮੁੰਡ ਬਿਡਾਰਨੀ ॥ ਸੰਤ ਰਛਕ ਦੇਬਿਯ ਦੂਰਗਾ ਸਕਲ ਦੁਸਟ ਸੰਘਾਰਨੀ ॥ ਭਗਤ ਵਛਲ ਜੁਆਲ ਮਾਇਆ ਦੂਖ ਰੋਗ ਨਿਵਾਰਨੀ ॥੧੯੨॥੧॥ ਅਨਾਥ ਨਾਥੇ ਬਿਸ੍ਵ ਧਰਨੀ ਸੰਸਾਰ ਸਾਗਰ ਤਾਰਨੀ ॥ ਮੁਕਤ ਦਾਤੀ ਨਿਗਮ ਕਰਨੀ[9] ਸਕਲ ਭੂਖਨ ਧਾਰਨੀ ॥ ਜੈ ਗੁਬਿੰਦੀ ਸੰਤ ਰਖਨੀ ਮੁਕਤ ਦਾਤੇ[10] ਅਘਟਾਰਨੀ ॥ ਸਿੰਘ ਬਾਹੀ ਅਛਲ ਅੰਬੈ ਅਘ ਦੋਖ ਰੋਗ ਪ੍ਰਜਾਰਨੀ ॥੧੯੩॥੨॥ ਭੈਰੋ ॥ ਕਵਲ ਚਰਨੀ ਦੁਸ੍ਰ ਦਰਨੀ ਅਛੈ ਅੰਬੈ ਜੈ ਕਰੀ ॥ ਪਦਮ ਮਾਲੀ ਜੈ ਜੁਆਲੀ ਸਤ੍ਰੁ ਹੰਤੀ ਭੈ ਹਰੀ ॥ ਅਚੁਤ ਬਰਨੀ ਸ੍ਰਿਸ੍ਰ ਕਰਨੀ ਮਹਖਹੰਤੀ ਹਰ ਹਰੀ ॥ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੀ ਜੈ ਗੁਬਿੰਦੀ ਧੂਮ੍ਰਹੰਤੀ ਕੇਸਰੀ ॥੧੯੪॥੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਭੈਰੋ ॥ ਨਰ ਸਿੰਘ ਰੂਪੀ ਦਾੜ ਗੂੜੀ ਚੰਡ ਮੁੰਡ ਸੰਘਾਰਨੀ ॥ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸਨ ਰੂਪੀ ਰਕਤਬੀਜ ਬਿਦਾਰਨੀ ॥ ਚਕ੍ਰ ਧਰਨੀ ਬਿਸ੍ਵ ਕਰਨੀ ਸਕਲ ਦੋਖ ਨਿਵਾਰਨੀ ॥ ਸੁੰਭ ਹੰਤੀ ਨਿਸੁੰਭ ਦਾਹੀ ਤੀਨ ਲੋਕ ਜੁਹਾਰਨੀ ॥੧੯੫॥੪॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਸਾਹੰ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੨]ਪਨਾਹੰ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੩]ਦੁੰਦ (ਮਸ, ਖਕ)
[੪]ਧਰੇ (ਮਸ, ਖਕ)
[੫]ਉਚਰੇ (ਮਸ, ਖਕ)
[੬]ਪ੍ਰਤਿਪਾਰਕ (ਮਸ, ਸਸ)
[੭]ਰਨ (ਮਸ, ਖਕ)
[੮]ਮੁਕਤਦਾ (ਸਸ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਵਿਚ 'ਨਰ' ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸ਼ਬਦ ਸਪਸ਼ਟ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਬਸ ਵਿਚ 'ਮੰਗਲਨ ਗਾਏ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਖਕ, ਅਸ ਵਿਚ 'ਮੁਕਤ ਦਾਤੀ ਸੁੰਭ ਹੰਤੀ ਨਿਗਮ ਕਰਨੀ' ਹੈ ਪਰ ਸਚ ਵਿਚ 'ਸੁੰਭ ਹੰਤੀ' ਸ਼ਬਦਾਂ 'ਤੇ ਹੜਤਾਲ ਫੇਰੀ ਹੈ

ਬਾਕ ਬਾਨੀ ਜਗਤ ਰਾਨੀ ਅਸੁਰ ਹੰਤੀ ਭਾਵਨੀ ॥ ਜਗਤ ਬੰਦੀ ਹਰ ਮੁਕੰਦੀ ਜੈ ਅਨੰਦੀ ਦਾਹਨੀ ॥ ਕਵਲ ਬਦਨੀ ਮ੍ਰਿਗ[ੳ] ਨੈਨੀ ਆਦਿ ਈਸ ਸਿੰਘ ਬਾਹਨੀ ॥੧੯੬॥੫॥ ਜਗਤ ਭਾਵੀ ਜੁਆਲ ਮਾਇਆ ਪਰਮ ਈਸਰ ਕੇਸਰੀ ॥ ਜਗਨ[ਅ] ਨਾਥੀ ਸੰਤ ਰਛਕ ਭਗਤ ਵਛਲ ਈਸਰੀ ॥ ਬਨਮਾਲ ਸ੍ਰੀਧਰ ਬਕ੍ਰ ਬੈਨਾ ਚਕ੍ਰਧਰ ਪ੍ਰਮੇਸਰੀ ॥ ਜੈ ਮਨੋਹਰ ਸ੍ਰੀ ਰੰਗੇ ਬੈਕੁੰਠ ਬਾਸੀ ਕੇਸਰੀ ॥ ਕਛ ਮਛ ਬਰਾਹ ਨਰਸਿੰਘ ਕੰਸਹੰਤੀ ਈਸਰੀ ॥੧੯੭॥੬॥ ਅਨਾਥ ਨਾਥੇ ਵਾਸਦੇਵਾ ਸਗਲ ਸਾਥ ਨਿਰੰਜਨੀ ॥ ਮਧਸੂਦਨੀ ਬਨਮਾਲਨੀ ਨਾਰਾਇਨੀ ਦੁਸਟ ਗੰਜਨੀ ॥ ਸੰਖ ਚਕ੍ਰ ਗਦਾ ਪਦਮੰ ਦਾੜ ਗੂੜ ਅਗੰਜਨੀ ॥ ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਅਜੂਨੀ ਸੰਭਉ ਖਲ ਖੰਡ ਖਿਆਲ ਭੈ ਭੰਜਨੀ ॥੧੯੮॥੭॥ ਕੰਜ ਨੈਨੀ ਸਿਆਮ ਬਰਨੀ ਮਧੁਰ ਬੈਨੀ[ੲ] ਬੇਦ ਭੂਮ ਉਧਾਰਨੀ ॥ ਅਮਿਤ[੧] ਰੂਪੀ ਓਤਪੋਤੀ ਨਾਰਸਿੰਘ ਰੂਪੀ ਬਾਵਨੀ ॥ ਪਰਸਰਾਮੀ ਮਹਾਂਰਾਬੀ ਦ੍ਰਿਗ ਬਿਸਾਲ ਪਤਿਤ ਪਾਵਨੀ ॥ ਰਕਤ ਨੈਨੀ ਮਧੁਰ ਬੈਨੀ ਕਾਲ ਛੈਨੀ ਭਾਵਨੀ ॥੧੯੯॥੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਭੈਰੋ ॥ ਦੂਜੀ ਤਰਹ ॥ ਨਿਹਕਲੰਕ ਰੂਪੀ ਆਪੇ ਚੰਡੀ ਸੰਤ ਸੇਵ[੨] ਰਛਪਾਲਨੀ ॥ ਦੁਸ੍ਰ ਗੰਜਨ ਅਰ ਨਿਕੰਦਨ ਗੜਨ ਭੰਜਨ ਭਾਵਨੀ ॥ ਗਰਬ ਗੰਤਾ ਸਤ੍ਰ ਹੰਤਾ ਜੈ ਜਯੰਤਾ ਬਿੰਦਬਾਸਨੀ[੩] ॥ ਸਿੰਘ ਬਾਹੀ ਦੋਖ ਦਾਹੀ ਏਕ ਅਕਾਲ ਉਪਾਸਨੀ ॥੨੦੦॥੯॥ ਬ੍ਰਹਮ ਬਿਦਿਆ ਬੇਦ ਧਾਰਨ ਭਗਤ ਵਛਲ ਭਾਵਨੀ ॥ ਨਿਹਕਲੰਕ ਰੂਪਾ ਅਭੈ ਚੰਡੀ ਸੰਤ ਰਛਕ ਪਾਲਨੀ ॥ ਸ੍ਰਿਸ੍ਰ ਕਰਨੀ ਬਿਸ੍ਵ ਭਰਨੀ ਆਪ ਰੂਪ ਅਕਾਲਨੀ ॥ ਸੇਵ ਰਛਕ ਦੁਸ੍ਰ ਭਛਕ ਜੈ ਕਰੀ ਜੈ ਜੁਆਲਨੀ ॥ ਅਗੰਜ ਦੇਵਾ ਅਲਖ ਅਭੇਵਾ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਦਿਆਲਨੀ ॥੨੦੧॥੧੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਰਾਮਕਲੀ ॥ ਪ੍ਰਮਾਦ ਪੁਰਖ ਪਰਖੋਤਮੰ ਭੈ ਭੌ ਹਰੀ ਜੈ ਕਾਕੜਾ ॥ ਤ੍ਰਿਪੁਰਾਰ ਸੁੰਦਰ ਸੂਹ ਚੋਲੀ ਸਿੰਘ ਬਾਹੀ ਚਾਚੜਾ ॥ ਚੰਡ ਖੰਡੀ[ਸ] ਮੁੰਡ ਡੰਡੀ ਦੁਖ ਹਰੀ ਜੈ ਸਾਕੜਾ ॥ ਰਕਤ ਭਛਨ ਸੰਤ ਰਛਨ ਆਦਿਤ ਰੂਪੰ ਝਾਕੜਾ ॥੨੦੨॥੧੧॥੧੨॥ ਰਾਮਕਲੀ ॥ ਕਵਲ ਚਰਨੀ ਬਿਸ੍ਵ ਭਰਨੀ ਜੈ ਭਵਾਨੀ ਕਾਲਕਾ ॥ ਦਹਸਿਰ ਦਹੰਤੀ ਜੈ ਅਨੰਤੀ ਸਤ੍ਰਹੰਤੀ ਧਰਮ ਪਾਲਕ ਜਾਲਪਾ[ਹ] ॥ ਕੰਸ ਦਾਹੀ ਸਤ ਸਾਹੀ ਆਜਾਨ ਬਾਹੁ ਸਤ੍ਰ ਸਾਲਕਾ ॥ਦਇਆ ਰੂਪੀ ਅਪਦ ਹਰਨੀ ਮੁਕਤਦਾਇਕ[ਕ] ਪਾਲਕਾ ॥੨੦੩॥੧੨॥੧੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੂਜਰੀ ॥ ਨਿਰਬਿਕਾਰ ਨਿਰਦੁੰਦ ਸਦਾ ਮੰਗਲਕਰ ਮਾਇਆ ॥ ਅਬਿਨਾਸੀ ਅਬਿਗਤ ਅਚਲ ਅੰਬਰ ਜਸ ਛਾਇਆ ॥ ਕੰਟਕ ਕਲਹ ਨਿਵਾਰ ਕਾਲ ਭਛਕ ਜਗ ਤਾਰਨ ॥ ਮੋਹਨ ਮਦਨ ਮੁਰਾਰ ਮਾਨ ਮਹਖਾਸੁਰ ਮਰਦਨ[੪] ॥੨੦੪॥੧੩॥੧੪॥ ਨਿਹਕਲੰਕ ਨਿਰਬਾਨ ਸਦਾ ਜੈ ਮੰਗਲਕਾਰੀ ॥ ਤਕੀਆ ਤਾਨ ਨਿਤਾਨ ਮਾਨ ਮਰਦਨ ਹੰਕਾਰੀ ॥ ਕ੍ਰਿਪਾਸਿੰਧ ਕਲਤਾਰ ਕਲਹ ਬਿਨ ਪ੍ਰਭ ਕਲਧਾਰੀ ॥ ਹੌ ਮਤ ਮੰਦ ਅਜਾਨ[੫] ਲਾਜ ਰਾਖੋ ਬਨਵਾਰੀ ॥੨੦੫॥੧੪॥੧੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੂਜ੍ਰੀ ॥ ਨਿਰਾਕਾਰ ਨਿਰਦ੍ਵੈਖ ਨਿਰਮਲ ਗਤ ਨਰਕ ਨਿਵਾਰੀ[ਖ] ॥ ਬਿਆਧਹਰਨ ਬਿਖਜਾਲ ਬਿਸਨ ਬਸਦੇਵ ਮੁਰਾਰੀ ॥ ਪੀਤੰਬਰ ਪਤ[੬] ਪ੍ਰਾਨ ਪਿਤਾ ਪੂਰਨ[ਗ] ਬ੍ਰਿਤ ਧਾਰੀ ॥ ਹੌ ਮਤ ਮੰਦ ਅਨਾਥ ਨਾਥ ਪ੍ਰਭੁ ਸਰਨ ਤੁਮਾਰੀ ॥੨੦੬॥੧੫॥੧੬॥ ਗੂਜ੍ਰੀ ॥ ਨਿਰੰਕਾਰ ਨਿਰਵੈਰ ਸਦਾ ਨਿਰਜੁਰ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ॥ ਨਵਤਨ ਨਵਲ ਕੁਮਾਰ ਰਾਜ ਰਾਜਾਨ ਮੁਰਾਰੀ ॥ ਸਤ ਸਤ ਸਤ[ਘ] ਰੂਪ ਸਦਾ ਸਤ ਸਤ ਜੈਕਾਰੀ ॥ ਹੌ ਮਤ ਮੰਦ ਨਿਤਾਨ ਤਾਨ ਦੀਜੈ ਬਨਵਾਰੀ ॥੨੦੭॥੧੬॥੧੭॥ ਗੂਜ੍ਰੀ ॥ ਨਵਤਨ ਨਵਲ ਕਿਸੋਰ ਹੰਸ ਦੁਤ ਰਾਜ ਕਿਸੋਰੀ ॥ ਚਿੰਤਾਮਨ ਚਿਰੰਕਾਲ ਚੰਦ੍ਰ ਛਬਿ ਚੰਦ੍ਰ ਚਕੋਰੀ ॥ ਬਾਰ ਬਾਰ ਬੰਦਨ ਨਮਾਮ ਬਿਨਤੀ ਕਰ ਜੋਰੀ ॥ ਹੌ ਮਤ ਮੰਦ ਅਨਾਥ ਨਾਥ ਸਰਣਾਗਤਿ ਤੋਰੀ ॥੨੦੮॥੧੭॥੧੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੂਜਰੀ ਦੂਜੀ ਤਰਹ ॥ ਨਰਹਰ[੭] ਨਾਥ ਚੇਤ ਮਨਾ ॥ ਦੀਨ ਬੰਧਪ ਭਗਤ ਵਛਲ ਸੇਵ ਪ੍ਰਭ ਚਰਨਾ ॥ ਕੋਟ ਕਿਲਬਿਖ ਪਾਪ ਪੁੰਜਨ ਦਹਤ ਜਾਪ ਛਿਨਾ ॥ ਸੰਸਾਰ ਸਾਗਰ ਨਿਮਖ ਤਾਰਤ ਭਜਤ ਨਾਮ ਗੁਨਾ ॥੨੦੯॥੧੮॥੧੯॥ ਪ੍ਰਭ ਜੂ ਰਾਖੀਏ ਮੁਹਿ[ਙ] ਲਾਜ ॥ ਅਨਿਕ ਪੁਨਰਪ ਭ੍ਰਮਤ ਹਾਰੇ ਹਰ[੮] ਸਰਨ ਆਏ ਭਾਜ ॥ ਮਹਾ ਕੁਚਿਲ ਕਠੋਰ ਕਾਪਟ ਮੰਦ ਅੰਧ ਨ੍ਰਿਲਾਜ ॥ ਤ੍ਰਾਹ ਤ੍ਰਾਹ ਅਬ ਰਾਖ ਲੀਜੈ ਮਹਾਰਾਜ ਧਿਰਾਜ ॥੨੧੦॥੧੯॥੨੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੂਜਰੀ ॥ ਮਹਾ ਦਰਿਦ੍ਰ ਨਿਵਾਰ[ਚ] ਨਿਰਬਿਖ ਬਿਸਨ ਬਲਭ ਦੇਵ ॥ ਮਾਤ ਲਛਮੀ ਚਰਨ ਬੰਦਤ ਸਗਲ ਮੁਨ ਜਨ ਸੇਵ ॥ ਦਰਿਦ੍ਰ ਅਪਦਾ ਹਰਨ ਅੰਬੈ ਅਲਖ ਅਲਖ ਅਭੇਵ ॥ ਸੁਧਾ ਮੂਰਤਿ ਪ੍ਰਾਨਦਾਤਾ ਪਤਿਤ ਤਾਰਨ ਭੇਵ ॥੨੧੧॥੧੦॥੨੧॥ ਕਲਤਾਰ[ਛ] ਕਲਮਲ ਦਹਨ ਕਰਨੀ ਪਾਪ ਨਾਸ ਹਰੀ ॥ ਜੁਆਲ ਜਗਮਗ ਜੋਤ ਛਾਜਤ ਭੈ ਨਾਸ[੯] ਭ੍ਰਮ ਜਰੀ ॥ ਸਕਲ ਭੂਖਨ ਰਤਨ ਮੁਕਤਾ ਅੰਗ ਸੋਭਤ ਹਰੀ ॥ ਸਿਰ ਛਤ੍ਰ ਜਗਮਗ ਜੋਤ ਰਾਜਤ ਕਨਕ ਚਵਰ ਢੁਰੀ ॥੨੧੨॥੨੧॥੨੨॥ ਗੂਜਰੀ ॥ ਧਨਆਲ ਧਨਪਤ ਧਰਨ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਅੰਮ੍ਰਿਤ (ਮਸ, ਸਸ, ਅਸ)

[੨]ਸੰਤ ਸੇਵਕ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)

[੩]ਬਿੰਧਬਾਸਨੀ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)

[੪]ਮਾਰਨ (ਸਸ, ਅਸ)

[੫]ਅਸਾਧ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)

[੬]ਪ੍ਰਭ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)

[੭]ਨਰਹਰਿ (ਮਸ, ਅਸ)

[੮]ਹਰਿ (ਮਸ, ਖਕ)

[੯]ਨਾਮ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਸਚ ਵਿਚ 'ਮ੍ਰਿਗੀ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਜਗਰ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

[ੲ]ਅਸ ਵਿਚ 'ਮਧੁਰ ਬੈਨੀ' ਪਾਠ ਨਹੀਂ ਹੈ

[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਖੰਡ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

[ਹ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਦਿਹਸ੍ਰਿ ਦਹੰਤੀ ਜੈ ਅਨੰਤੀ ਸਤ੍ਰਹੰਤੀ ਧਰਮ ਜਾਲਪਾ॥' ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

[ਕ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਮੁਕਦਦਾਇਕ' ਅਤੇ ਬਸ ਵਿਚ 'ਮੁਕਟਦਾਇਕ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

[ਖ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਨੇਵਾਰੀ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

[ਗ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਸਸ, ਅਸ, ਬਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

[ਘ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸ੍ਤ ਸ੍ਤ ਸ੍ਤ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

[ਙ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਮੋਹ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

[ਚ]ਸਚ ਵਿਚ 'ਨੇਵਾਰ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

[ਛ]ਮਸ ਵਿਚ 'ਕਲਤਾਰ' ਸ਼ਬਦ 'ਤੇ ਹੜਤਾਲ ਫੇਰ ਕੇ 'ਲਲਤਾਰ' ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ

ਧਾਰਨ ਪ੍ਰਜਾਪਾਲ ਪ੍ਰਜਾਪਤੀ ॥ ਦੁਖ ਦੁੰਦ ਦਰਿਦ੍ਰ ਨਿਵਾਰ ਅੰਬੇ ਅਕਾਲ ਰੂਪ ਸੁਧਾਗਤੀ ॥ ਨਿਰਬਾਨ ਨਰਕ ਨਿਵਾਰ ਮਾਇਆ ਸੁਖਧਾਮ ਸੁਖਪਤ ਸੁਖਨਿਧੀ ॥ ਦਿਆਲ ਲਾਲ ਗੋਬਿੰਦ ਸਤਿਗੁਰ ਸਤਿ ਰੂਪ ਸਤ ਸ੍ਰੁ ਸਤ ਸਿਧੀ ॥੨੧੩॥੨੨॥੨੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੂਜਰੀ ॥ ਕਾਲ ਅਰਨੀ ਕਵਲ ਕਰ ਜਨਿ ਪਦ ਪੰਕਜੀ ਮ੍ਰਿਗਲੋਚਨੀ ॥ ਚੰਦਰ[੧] ਬਦਨੀ ਬਮਤ ਜੁਆਲਾ ਕਲ ਘੋਰ ਤਿਮਰ ਬਿਨਾਸਨੀ ॥ ਪਾਰਜਾਤੀ ਕਾਮਧੇਨਾ ਕਲਪਬ੍ਰਿਛ ਸੁਹਾਵਨੀ ॥ ਸੁਖਰਾਸ ਸੁਖਨਿਧ ਸੁਖਦ ਕਰਨੀ ਸਕਲ ਸੰਕਟ ਮੋਚਨੀ ॥੨੧੪॥੨੩॥੨੪॥ ਗੂਜਰੀ ॥ ਜੈ ਗੁਬਿੰਦੀ ਹਰਿ[੨] ਅਨੰਦੀ ਚੰਦ੍ਰ ਆਭਾ ਸੋਹਨੀ ॥ ਮੁਰਾਰ ਮਾਧਉ ਮਦਨ ਮੂਰਤਿ ਸਰਬ ਬਿਆਪੀ ਮੋਹਨੀ ॥ ਪੀਰ ਪਰਹਰ ਪਾਪ ਖੰਡਨ ਪਤਿਤ ਪਾਵਨ ਜੈ ਹਰੀ ॥ ਦੀਨਬੰਧ ਦਾਲਿਦ੍ਰ ਮੋਚਨ ਕਲਹ ਕੰਟਕ ਕਲ ਤਰੀ ॥੨੧੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਦੇਵਗੰਧਾਰ ॥ ਮੋਹ ਮਦਨ ਮਾਤਾ ਮੂਰਖ ਮੋਹਨ ਮਨ ਨ ਧਰਿਓ ॥ ਕਾਲ ਕਲਹ ਕੰਟਕ ਕਿਲਬਿਖ ਕਲ ਕੁਲ ਸਮੂਹ ਰਚਿਓ[੫] ॥ ਪੂਰਨ ਪਿਤ[੩] ਪ੍ਰੀਤਮ ਪ੍ਰਭ[੪] ਪ੍ਰਾਨਾ ਹਿਤ ਚਿਤ ਦੈ ਗੁਨ ਗਾਇਓ ॥ ਮੰਦਾ ਕਿਸੈ ਨ ਬੋਲਹੁ ਜੀਅਰੇ ਪਰਮ ਪੁਰਖ ਹਰਿ ਧਿਆਇਓ ॥੧॥੨੧੬॥ ਦੇਵਗੰਧਾਰ ॥ ਤੂੰ ਤੋ ਸਾਡੀ ਦਰਦ[੬] ਪਛਾਨੀ ਅੰਬੈ ਰਾਨੀ ॥ ਬੇਦਨ ਹਰਤਾ ਜਨ ਅਪਨੇ ਕੀ ਘਟ ਘਟ ਕੀ ਸਭ ਜਾਨੀ ॥ ਮਨੋਕਾਮਨਾ ਸਿਧ ਕਰਤ ਹੈ ਦੇਤ ਦਿਬ ਬਰ ਦਾਨੀ ॥ ਜਹ ਜਹ ਭੀਰ ਪਰੀ ਸੰਤਨ ਪਰ ਰਛਿਆ ਕਰਤ ਭਵਾਨੀ ॥੨॥੨੧੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਦੇਵਗੰਧਾਰ ਦੂਜੀ ਤਰਹ ॥ ਤੂੰ ਤੋ ਅਸਾਡੀ ਪੀਰ ਪਛਾਨੀ ਜੁਆਲਾ ਰਾਨੀ ॥ ਲਜਿਆ ਰਾਖਤ ਜਨ ਅਪਨੇ ਕੀ ਦੁਖ ਹਰਤਾ ਸਭ ਜਾਨੀ ॥ ਸੰਕਟ ਪਰੇ ਕਰਤ ਰਛਿਆ ਹਰ[੭] ਸ੍ਰੀ ਹਰ ਆਦਿ ਭਵਾਨੀ ॥ ਤਾਤੀ ਵਾਉ ਨ ਲਾਗੇ ਜਨ ਕਉ ਜਨ ਪਰ ਆਪ ਕਿਰਪਾਨੀ ॥੩॥੨੧੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਦੇਵਗੰਧਾਰ॥ ਯਹ ਸੰਸਾਰ ਕਠਨ ਭੈ ਸਾਗਰ ਚਹੁ ਦਿਸ ਅਨਲ ਭੈਆਵਨ ॥ ਮਹਾ ਘੋਰ ਕਲ ਤਮ ਅੰਧ੍ਯਾਰੋ ਕਿਲਬਿਖ ਕਲਹ ਡਰਾਵਨ ॥ ਭੈ ਸਾਗਰ ਤਰਨ ਦੁਹੇਲਾ ॥ ਬਿਨੁ ਰਘੁਨਾਥ ਪਾਰ ਕੈਸੇ ਪਾਇਬੋ ਭੌ ਨਿਧ ਬਿਖਮ ਗਹੇਲਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਸਾਸ ਸਾਸ ਸਿਮਰੇ ਪਦ ਪੰਕਜ ਭੈ ਨਿਧ ਤਰਹ ਸੁਖਾਲਾ ॥ ਜਰਾ ਮਰਾ ਦੁਖ ਰੋਗ ਨ ਬਿਆਪੈ ਨਹ ਪੋਹੈ ਜਮਜਾਲਾ ॥੪॥੨੧੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਦੇਵਗੰਧਾਰ ॥ ਦੂਜੀ ਤਰਹ ॥ ਅਨੰਤ ਮੂਰਤਿ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕ੍ਰਿਆ ਨਿਰਮਲੋ ਨਿਰਮਲ ਹਰੀ ॥ ਜਗਤ ਪਾਲਕ ਸਤ੍ਰ ਸਾਲਕ ਭੀਮ ਭੈਰੋ ਭੈ[੪] ਹਰੀ ॥ ਜੈ ਜੈ ਜੈਯੰਤੀ ਹਰ[੮] ਗੁਰ ਅਨੰਤੀ ਜੈ ਜੈ ਭਵਾਨੀ ਕੇਸਰੀ ॥ ਮ੍ਰਿਗ ਚਛ ਸੋਹਨ ਸੰਤਨ ਮਨਮੋਹਨ ਹਰ[੯] ਮਦਨ ਮੂਰਤ ਈਸਰੀ ॥੫॥੨੨੦॥ ਕੇਹਰ ਕਟਿ ਲਾਜੈ ਪਦ ਪੰਕ ਬਿਰਾਜੈ[੧੦] ਅਰੁਨ ਬਾਗਾ ਕੇਸਰੀ ॥ ਨਾਹਰ ਹਰ ਬਾਹਨ ਸੰਤ ਸਨਾਹਨ ਕਰ ਚਕ੍ਰ ਧਾਰੇ ਅਸਟਾਕਰੀ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਦੁਤਿਯ ਸੰਖ ਤ੍ਰਿਤੀਏ ਗੋਫਨ ਧਨੁਖ ਧਰੀ ॥ ਪੰਚਮ ਗਦਾ ਕਿਰਪਾਨ ਖਸਟਮ ਸਪਤਮ[੧੧] ਪਾਟਸ[੧੨] ਜਮਧਰੀ ॥੬॥੨੨੧॥ ਦੂਜੀ ਤਰਹ ॥ ਰਵਨ ਗਵਨ ਸਭ ਭਵਨ ਜਵਨ ਕਰ[੧੩] ਜੋਤਿ ਬਿਰਾਜੈ ॥ ਚੰਦ੍ਰ ਬਦਨ ਸਸ ਬਰਨ ਜਵਨ ਉਡਗਨ ਸਭ[੧੪] ਲਾਜੈ ॥ ਸੂਰਜ ਕਿਰਨ ਦਿਤ ਅਦਿਤ ਛਟਾ ਧਰ ਨੂਰ ਬਿਰਾਜੈ ॥ਕੋਕਿਲ ਕੀਰ ਕਪੋਤ ਮਯੂਰ ਹੰਸ ਅਤਿ ਛਬ ਛਾਜੈ ॥੭॥੨੨੨॥ ਦੇਵਗੰਧਾਰ ॥ ਜਵਨ ਜੋਤ ਜਗਮਗੈ ਸਾਰੰਗ ਧਰ ਘੰਟਾ ਬਾਜੈ[ਅ] ॥ ਸਮੂਹ ਸਸਤ੍ਰ ਭੂਖਨ ਸਕਲ ਅੰਗ ਅੰਗਨ ਸਾਜੈ ॥ ਦੁੰਦਭ ਕੋਟ ਮੁਚੰਗ[ੲ] ਸੰਖ ਧੁਨ ਕੇਹਰ ਗਾਜੈ ॥ ਭੈਰੋਂ ਭੂਤ ਬਿਤਾਲ ਜਾਸ ਜਸ ਸੁਨੀਅਤ ਭਾਜੈ ॥੮॥੨੨੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਦੇਵਗੰਧਾਰ ॥ ਦੂਜੀ ਤਰਹ ॥ ਮਾਇਆ ਸਕਤਿ ਮੁਰਾਰਿ ਮੁਰਾਰਿ ਮਾਇਆ ਹਰ[੧੫] ਤੂਹੀ ॥ ਕਵਲ ਨੈਨ ਕਵਲਾ ਜਗਤਾਰਨ ਸਤ੍ਰ ਦਹਨ ਪਦ ਪੰਕ[੧੬] ਤੂਹੀ ॥ ਧਨ ਸਾਰੰਗ[ਸ] ਰੰਗ[ਹ] ਅਸ ਲਸਤ ਰਿਪ ਖੰਡਨ ਜਗਬੰਦ ਹਰੀ ॥ ਚਕ੍ਰ ਬਲੋਚਨ ਕਵਲ ਹਰ ਹਰ[੧੭] ਕੇਹਰ ਬਾਹ ਹਰੀ ॥੯॥੨੨੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਰਾਮਕਲੀ ॥ ਦੁਖੀਏ ਦਰਦਵੰਦ ਦਰ ਠਾਢੇ ਹੌ ਮਤ ਮੰਦ ਅਨਾਥ ਹਰੇ ॥ ਮਹਾ ਅਧਮ ਪਾਪੀ ਖਲ ਮੂਰਖ ਕੁਚੀਲ ਕਠੋਰ ਅਜਾਨ ਹਰੇ ॥ ਪਾਪ ਨਾਸ ਪਾਪੀ ਖਲ ਤਾਰਨ ਅਸੁਰ ਸੰਘਾਰਨ ਚਵਰ ਢੁਰੇ ॥ ਜਗਤਾਰਨ ਬੰਦਨ ਜਗ ਅੰਬੈ ਦੈਂਤ ਬਿਨਾਸਨ ਛਤ੍ਰ ਫਿਰੇ ॥੧॥੨੨੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਰਾਮਕਲੀ ॥ ਰੇ ਚਿਤ ਚੇਤਸ ਕੇਵ[੧੮] ਨ ਦਇਆਲਾ ਦਈ ॥ ਭੈ ਭੰਜਨ ਅਘ ਨਾਸਨ ਅੰਬੈ ਜਾਸ ਜਪਤ ਚਿੰਤਾ ਮਿਟ ਗਈ[ਕ] ॥ ਮਾਧੋ ਮਦਸੂਦਨ ਮਿਹਰਵਾਨਾ ਸੰਤ ਸਨਾਹਨ ਆਪ[੧੯] ਛਈ ॥ ਰਿਖੀਕੇਸ ਦਾਮੋਦਰ ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਿਲਬਿਖ ਅਰਦਨ ਜੈਤ ਜਈ ॥੨॥੨੨੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਰਾਮਕਾਲੀ ॥ ਭਜ ਚਿੰਤਾਮਨ ਨਿਸਬਾਸਰ ਪ੍ਰਭ ਦੂਖ ਬਿਨਾਸਨ ਰਾਮਈਆ ॥ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸਿੰਧ ਕਰੁਣਾਨਿਧ ਦਾਤਾ ਦੁਖ ਪੀਰ ਹਰਨ ਸੰਤਨ ਸੁਖਦਈਆ ॥ ਅਭੈ ਨਿਰੰਜਨ ਆਦਿ ਕੁਮਾਰੀ ਜੁਆਲਾ ਅੰਬੈ ਭਗਤ ਤਰਈਆ ॥ ਸਿੰਘ ਬਾਹਨੀ ਆਦਿ ਭਵਾਨੀ ਸ੍ਰੀਪਤਿ ਬਲਭ ਜੈ ਮਈਆ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਸੁੰਦਰ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੨]ਹਰ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੩]ਪ੍ਰਿਤ (ਸਬ)
[੪]ਪ੍ਰਤਿ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੫]ਹਰਿਓ (ਖਕ)
[੬]ਪੀਰ (ਸਸ, ਅਸ)
[੭]ਹਰਿ (ਸਬ)
[੮]ਹਰਿ (ਸਬ)
[੯]ਹਰਿ (ਮਸ, ਸਬ)
[੧੦]ਕੇਹਰ ਕਟ ਲਾਜੈ ਪਦ ਅਰੁਨ ਪੰਕਜ (ਸਸ, ਅਸ)
[੧੧]ਸਪਤ (ਅਸ)
[੧੨]ਪਟਸ (ਅਸ)
[੧੩]ਕੀ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੪]ਸਸ (ਮਸ)
[੧੫]ਹਰਿ (ਮਸ, ਖਕ)
[੧੬]ਪੰਕਜ (ਮਸ, ਖਕ)
[੧੭]ਹਰਿ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੮]ਕਿਉ (ਸਬ)
[੧੯]ਪਾਪ (ਖਕ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਸਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਭੈ' ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ
[ਅ]ਸਚ ਵਿਚ 'ਬਾਜੇ', 'ਸਾਜੇ' ਸ਼ਬਦ ਹਨ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਮੁਰਚੰਗ' ਅਤੇ ਬਸ ਵਿਚ 'ਮੁਰਦੰਗ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸ਼ਬਦ ਸਪਸ਼ਟ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ
[ਹ]ਖਕ ਵਿਚ 'ਰੰਗ' ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ
[ਕ]ਸਸ, ਅਸ ਵਿਚ 'ਜਾਸ ਜਪਤ ਸਭ ਚਿੰਤ ਗਈ' ਪਾਠ ਹੈ

॥੩॥੨੨੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਰਾਮਕਲੀ ॥ ਨਾਰਾਇਨ ਨਰਪਤਿ ਸਾਰੰਗਧਰ ਅਸਕੇਤ ਅਸਪਾਨ ਮੁਰਾਰੀ॥ ਅਸਧੁਜ ਖੜਗਕੇਤ ਭੌ ਤਾਰਨ ਨਰਕ ਨਿਵਾਰਨ ਅਸੁਰ ਸੰਘਾਰੀ ॥ ਪੀਤੰਬਰ ਕੇਸਰੀਆ ਬਾਗਾ ਨੀਲ ਬਸਨ ਪ੍ਰਭ ਸਰਨ ਤੁਹਾਰੀ ॥ ਜਗਬੰਦਨ ਜਗਤਾਰਨ ਜੈ ਅੰਬੈ ਹਰਿ ਚਰਨ ਕਵਲ ਦਰਸਨ ਬਲਿਹਾਰੀ ॥੪॥੨੨੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਰਾਮਕਲੀ ॥ ਤ੍ਰਿਪਰਾਰਿ ਮੁਰਾਰਿ ਸੰਘਾਰ ਅਸੁਰ ਦਲ ਕੇਹਰ ਬਾਹਨ ਜਵਨ ਦਿਪੇ ॥ ਬਾਰਜ ਲੋਚਨ ਸੋਚ ਅਸੋਚਨ ਨਵਤਨ ਨਵਲ ਦਲ ਅਸੁਰ ਖਪੇ ॥ ਦਾਨੋ ਭਛਕ ਸਕਤ ਪ੍ਰਤਛਕ[੧] ਭੀਰ ਬਿਨਾਸਨ ਪਾਪ ਛਪੇ ॥ ਅਰੁਨ ਧੁਜਾ ਕਰ ਚਕ੍ਰ ਸੁਦਰਸਨ ਧਰਮ ਕੇਤ ਜੈ ਦੁਸਟ ਤਪੇ ॥੫॥੨੨੯॥ ਬਿਸਪਦ ਰਾਮਕਲੀ॥ ਸੇਸ ਸੁਰੇਸ ਦਿਨੇਸ ਨਿਸੇਸ ਮਹੇਸ ਗਨੇਸ ਜਲੇਸ ਧਿਆਵਤ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਬਿਆਸ ਰਿਖਭ ਸਨਾਤਨ ਸਨਕ ਸਨੰਦਨ ਮਰਮ ਨ ਪਾਵਤ ॥ ਜਤੀ ਸਤੀ ਬਨਬਾਸ ਤਪੀਸ੍ਰ ਮੁਨ ਰਿਖ ਧਿਆਨੀ ਧਿਆਨ ਲਗਾਵਤ ॥ ਬੇਦ ਪੁਰਾਨ ਕਤੇਬ ਕੁਰਾਨ ਸੁਜੰਤ੍ਰ ਔ ਮੰਤ੍ਰ ਨਿਤ ਨੇਤ ਬਤਾਵਤ ॥੬॥੨੩੦॥ ਬਿਸਪਦ ਰਾਮਕਲੀ ॥ ਦੂਜੀ ਤ੍ਰਹ ॥ ਸਾਹਿਬ ਸੁਜਾਨ ਲਾਜ ਰਾਖਤ ਨਿਦਾਨ ਪ੍ਰਭ ਜੋ ਜੋ ਸ੍ਰਨ ਪਰੇ[ੳ] ਤਾ[੨] ਰਾਖੀ ਹੈ ਨਿਦਾਨ ਕੀ ॥ ਸੰਕਟ ਅਪਦ ਭੀਰ ਪਰੇ ਹੋਏ ਰਛਪਾਲ ਕਰਤ ਹੈ ਰਛਿਆ ਨੀਕੇ ਪ੍ਰਾਨ ਤਨ ਜਾਨ ਕੀ ॥ ਦੇ ਕੇ ਹਾਥ ਰਾਖਤ ਹੈ ਬਡੇ ਕਾਲ ਕਾਲ ਸਮੇ ਭੀਰ ਭੀਮ ਭੈਰੋ ਮੈ ਤਿਆਗ ਤਨ ਆਨ ਕੀ ॥ ਜੈ ਜੈ ਜਗਤਾਰਨ ਉਧਾਰਨ ਸਭ ਰਾਵ ਰੰਕ ਦੇਖਨ ਨ ਦੇਇ[੩] ਦੁਖ ਘੜੀ ਪਲ ਹਾਨ ਕੀ ॥੭॥੨੩੧॥ ਬਿਸਪਦ ਰਾਮਕਲੀ॥ ਦੂਜੀ ਤਰਹ ॥ ਪੜਤਾਲ ॥ ਦੀਨ ਦਇਆਲ ਪ੍ਰਭ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਰਛਪਾਲ ਜੈ ਹਰੀ ॥ ਨਿਹਕਲੰਕ ਬਜੇ ਡੰਕ ਕੋਟ ਬੰਕ ਜੈ ਕਰੀ ॥ ਜੈ ਗੁਬਿੰਦ ਜੈ ਮੁਕੰਦ ਪ੍ਰਮਨੰਦ[੪] ਕੇਸਰੀ ॥ ਸੰਤ ਰਖ ਦੁਸ੍ਰ ਭਖ ਹਰ ਪ੍ਰਤਖ ਭੌ ਹਰੀ ॥੮॥੨੩੨॥ ਪੜਤਾਲ ॥ ਕਵਲ ਨੈਨ ਮਧੁਰ ਬੈਨ ਸੁੰਦ੍ਰ ਸੈਨ ਸਿਆਮ ਜੀ ॥ ਨਿਰਬਿਕਾਰ ਨਿਰਾਕਾਰ ਜੈ ਮੁਰਾਰ ਰਾਮ ਜੀ ॥ ਜੈ ਕਛ ਮਛ ਬਾਰਾਹ ਨਰਸਿੰਘ ਬਿਸਨ ਰਾਮ ਜੀ[ਅ]॥ ਜੈ ਜਗਨਾਥ ਬਿਸ੍ਵਪਾਲ ਸੁਖ ਅਨੰਦ ਧਾਮ ਜੀ[ੲ] ॥੯॥੨੩੩॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਰਾਮਕਲੀ ॥ ਦੂਜੀ ਤ੍ਰਹ ॥ ਰੇ ਚਿਤ ਚੇਤ ਚਿੰਤਾਮਨ ਨਾਮ ਹਰੀ ॥ ਆਜ ਕਾਲ ਜਰ ਤੋਹ ਗ੍ਰਸ ਹੈ ਭੀਰ ਅਚਾਨਕ ਸੀਸ ਪਰੀ ॥ ਜਿਉ ਜਲ ਤੰਤ ਮੀਨ ਕੋ ਫਾਸਤ ਤਿਉ ਤੋਹਿ ਫਾਸਤ ਕਾਲ ਜਰੀ ॥ ਸੀਸ ਕੇਸ ਗਹਿ ਡੰਡ ਕਰਤ ਬਹੁ ਕਾ ਪੈ ਰੇ ਮਨ ਕੂਕ ਕਰੀ ॥੧੦॥੨੩੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਰਾਮਕਲੀ ॥ ਬਿਨ ਹਰ ਭਜਨ ਨ ਛੂਟਤ ਬਵਰੇ ਕੋਟ ਉਪਾਵ ਕਰਤ ਬਿਗਰੀ ॥ ਤਾਰਨ ਤਰਨ ਸਰਨ ਮਨਮੋਹਨ ਕਾਟਤ ਬੰਧਨ ਜਨ ਪਗਰੀ ॥ ਨਿਸਦਿਨ ਮੋਹ ਕੁਟੰਬ ਰਸ ਲਪਟਿਓ ਤ੍ਰਾਹ ਤ੍ਰਾਹ ਸਰਨ ਪਗਰੀ ॥ ਕਰ ਗਹਿ ਲੇਹੁ ਦਇਆਲ ਦਮੋਦਰ ਹੌ ਮਤ ਮੰਦ ਅਨਾਥ ਹਰੀ ॥੧੧॥੨੩੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਪ੍ਰਭਾਤੀ ॥ ਪ੍ਰਭ ਚਰਨ ਕਵਲ ਸਰ ਮਜਨ ਕੀਜੈ ਮਨ ਮਕਰੰਦ ਨਵਾਈਐ ॥ ਜਨਮ ਮਰਨ ਮਲ ਕਿਲਵਿਖ ਉਤਰੇ ਪੁਨਰਪ ਬਹੁੜ ਨ ਪਾਈਐ ॥ ਮਾਤ੍ਰਕ ਪਿਤ੍ਰ ਲੋਕ ਕੁਲ ਉਧਰਤ ਸ੍ਵਰਗ ਲੋਕ ਕਉ ਪਾਵਤ ॥ ਜੋ ਨਰ ਚਰਨ ਕਵਲ ਨਿਤ ਬੰਦਤ ਸੋ ਨਰ ਗਰਭ ਜੋਨ ਨਹੀ ਆਵਤ ॥੧॥੨੩੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਪ੍ਰਭਾਤੀ ॥ ਨਿਤ ਉਠ ਰਜ ਪਗ ਪ੍ਰਭ ਜਸ[ਸ] ਸਾਗਰ ਮਨ ਚੰਚਲ ਕਉ ਮਾਂਜੈ ॥ ਦੁਰਮਤ ਮੈਲ ਲਹਤ ਖਿਨ ਭੀਤਰ ਲੋਭ ਲਹਰ ਤਮ ਭਾਜੈ ॥ ਨਿਸਦਿਨ ਨਿਸਬਾਸਰ ਜਪ ਅੰਬੈ ਇਕ ਚਿਤ ਇਕ ਮਨ ਧਿਆਵੋ ॥ ਪਰੇ ਨ ਫਾਸੀ ਜਮ ਬਪੁਰੇ ਕੀ ਅਮਰ ਲੋਕ ਕੋ ਪਾਵੋ ॥੨॥੨੩੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਪ੍ਰਭਾਤੀ ॥ ਥਿਰ ਘਰ ਰਾਖਹੁ ਮਨ ਬਵਰੇ ਕਉ ਇਕ ਪਲ ਚਲਨ ਨ ਦੀਜੈ ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸਨਾ ਨਾਮ ਨਾਰਾਇਨ ਅਮਿਓ ਮਹਾ ਰਸੁ ਪੀਜੈ ॥ ਅਮਰ ਹੋਇ ਜਗ ਭੀਤਰ ਵਰਤੈ ਸਦਾ ਰਹੈ ਲਿਵ ਲੀਨੰ ॥ ਓਅੰ ਅਜਪਾ ਜਾਪ ਧਿਆਵੈ ਜਰਾ ਮਰਾ ਦੁਖ ਖੀਨੰ ॥੩॥੨੩੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਪ੍ਰਭਾਤੀ ॥ ਤਾਰੋ ਭਵਜਲ ਦੁਰਗੇ ਮਾਇਆ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਇਨ ਭਵਖੰਡਨ ॥ ਭਉਨਿਧ ਬੇਗ ਉਤਾਰੋ ਪਾਰਾ ਰਿਖੀਕੇਸ ਦਲ ਅਸੁਰ[੫] ਬਿਹੰਡਨ ॥ ਮਾਧੋ ਮਦਸੂਦਨ[੬] ਮਿਹਰਵਾਨਾ ਕ੍ਰਿਪਾਸਿੰਧ ਮਹਖਾਸੁਰ ਮਰਦਨ ॥ ਅਸੁਰ ਡੰਡ[੭] ਰਿਪ ਤਾਪਨ[੮] ਚੰਡੀ ਦੈਤ ਸੰਤਾਪਨ[੯] ਕਿਲਬਿਖ ਅਰਦਨ ॥੪॥੨੩੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਪ੍ਰਭਾਤੀ ॥ ਜੈ ਦੁਰਗੇ ਜਗਤਾਰਨ ਅੰਬੈ ਸ੍ਰੀ ਮਾਇਆ ਜਗਮਾਤ[੧੦] ਭਵਾਨੀ ॥ ਕਾਰਨ ਕਰਨ ਸਰਨ ਜਗਜੀਵਨ ਪ੍ਰਾਨਨਾਥ ਪਤਿ ਪੂਰਨ ਦਾਨੀ ॥ ਕ੍ਰਿਪਾਸਿੰਧ ਕਰੁਨਾਨਿਧ ਦਾਤੇ ਦਿਆਲ ਰੂਪ ਅੰਤਰ ਬਿਧ ਜਾਨੀ ॥ ਸ੍ਰੀ ਮੁਕੰਦ ਜਗਤਾਰਨ ਅੰਬੈ ਬਿਧਨਾ ਬਿਧ ਪੂਰਨ ਪ੍ਰਧਾਨੀ ॥੫॥੨੪੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਪ੍ਰਭਾਤੀ ॥ ਜਗੰਨਾਥ[ਹ] ਜਗਤੇਸ੍ਵਰ ਮਾਧੋ ਜਗਬੰਦਨ ਜਗਤਾਰਨ ਸੁਆਮੀ ॥ ਜੈ ਗੁਬਿੰਦ ਜਗਤਾਰਨ[੧੧] ਜਨਨੀ ਜਗਪਾਲਨ ਜੈ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ॥ ਦੀਨਬੰਧ ਦਇਆਪਤਿ ਦਾਨਾ ਦੁਖ ਦਾਲਿਦ੍ਰ ਦਾਹਨ ਰਿਪ ਮਾਰੀ ॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਪ੍ਰਛਕ (ਮਸ,ਅਸ)
[੨] ਤਾਕੀ (ਮਸ,ਸਸ)
[੩] ਦੇਤ (ਸਸ,ਅਸ)
[੪]ਪਰਮਾਨੰਦ (ਮਸ)
[੫]ਸਰਬ (ਖਕ, ਮਸ)
[੬]ਮਧਸੂਦਨ (ਖਕ, ਅਸ)
[੭]ਦੰਡ (ਖਕ, ਮਸ)
[੮]ਚਾਬਨ (ਖਕ, ਮਸ)
[੯]ਸੰਘਾਰਨ (ਅਸ)
[੧੦]ਸ੍ਰੀ ਮਾਤ
[੧੧]ਜਗਤਾਗੁਰ (ਖਕ, ਮਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ, ਸਸ ਵਿਚ 'ਪਰੇ' ਪਾਠ ਨਹੀਂ ਹੈ

[ਅ]ਅਸ ਵਿਚ " ਜੈ ਕਛ ਮਛ ਬਾਰਾਹ ਨਰਸਿੰਘ ਬਾਵਨ ਪਰਸਰਾਮ ਜੀ॥੨੧੬॥੯॥" ਤਕ ਬੰਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਾਲੀ ਪੰਕਤੀ ਮਸ,ਖਕ,ਸਸ ਤੇ ਅਸ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ।

[ੲ]ਖਕ, ਮਸ, ਸਸ, ਅਸ ਵਿਚ ਇਹ ਪੰਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਚ ਵਿਚ ਵੀ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਹਾਸ਼ੀਏ 'ਤੇ ਲਿਖੀ ਗਈ ਹੈ

[ਸ]ਖਕ, ਮਸ, ਸਸ, ਅਸ ਵਿਚ 'ਜਸ' ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ

[ਹ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਜਗੂਨਾਥ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ,ਮਸ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਅਸੁਰ ਸੰਘਾਰਨ ਮਾਤ ਭਵਾਨੀ ਜਨ ਭਗਤਨ ਸੇਵਕ ਹਿਤਕਾਰੀ ॥੬॥੨੪੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਪ੍ਰਭਾਤੀ ॥ ਆਸਾ ਪੂਰਨ ਜੈ ਜਗਦੰਬੈ ਤਾਰਨ ਪਤਿਤ ਉਧਾਰਨਾ ॥ ਮਨਸਾ ਬਾਚਾ ਦੇਤ ਦਿਬਯ ਬਰ ਪ੍ਰਭ ਦੁਸਟ ਦਲਣ ਜੈ ਕਾਰਨਾ ॥ ਰਿਪ ਖੰਡਨ ਮੰਡਨ ਜਗਤ ਪ੍ਰਜਾਪਾਲ[੧] ਜਗਤਾਰਨਾ ॥ ਕਾਲ ਬਿਨਾਸਨ ਕਲਹ ਨਾਸਨ ਸੰਕਟ ਸਰਨ ਉਧਾਰਨਾ[੨] ॥੭॥੨੪੨॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਪ੍ਰਭਾਤੀ ॥ ਬਹਰ ਤਵੀਲੀ ॥ ਭਗਤ ਵਛਲ ਭੌ ਖੰਡਨ ਅੰਬੈ ਜੈ ਜਗਤਾਰਨ ਆਦਿ[੩] ਭਵਾਨੀ ॥ ਮਨਸਾ ਪੂਰਨ ਪਤਿਤ ਉਧਾਰਨ ਜੈ ਮਾਇਆ ਜੈ ਈਸ੍ਰ ਦਾਨੀ ॥ ਸਤਿਨਾਮੁ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਅਜੂਨੀ ਸੰਭਵ ॥ ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ[੪] ਅਨਭਵ ਸਦਾ ਜੈ ਜੈ ਅਨਰੰਜਸ ॥੮॥੨੪੩॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਪ੍ਰਭਾਤੀ ॥ ਬਹਰ ਤਵੀਲੀ ॥ ਕਲਹ ਨਾਸ ਆਜਾਨ ਬਾਹੁ ਜਗਤਾਰਨ ਦੇਵਾ ॥ ਦਇਆ ਪਤਿਤ ਉਧਾਰਨੀ ਦੁਖ ਭੰਜਨ ਦੇਵਾ ॥ ਕਵਲ ਨੈਨ ਮਦਸੂਦਨੀ[੫] ਸੰਤਨ ਹਿਤਕਾਰੀ ॥ ਜਗਬੰਦਨ ਭਵ[੬] ਤਾਰਨੀ ਅਨਠਾਟ ਅਰਿਜਾਰੀ[ੳ] ॥੯॥੨੪੪॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਪ੍ਰਭਾਤੀ ॥ ਦੂਜੀ ਤ੍ਰਹ ॥ ਪ੍ਰਭ[੭] ਚਰਨ ਕਵਲ ਕੀ ਮੌਜ ਮੈ ਮਨ ਬੋਹਥ ਕੌ ਭਾਰ ॥ ਦਇਆ ਅਨੰਦ ਮਾਇਆ ਹਰੀ ਛਿਨ ਮੋ ਕਰਤ ਉਧਾਰ ॥ ਕਰ ਗਹਿ ਲੇਹੁ ਉਬਾਰ ਹਰਿ ਭੌ ਜਲ ਤਾਰਨਹਾਰ ॥ ਤ੍ਰਾਹ ਤ੍ਰਾਹ ਪ੍ਰਭ ਰਾਖੀਏ ਹੌ ਮਤ ਮੰਦ ਅਫਾਰ ॥੧੦॥੨੪੫॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਰਾਗ ਧਨਾਸਰੀ ॥ ਭਵਖੰਡਨ ਦੁਖਭੰਜਨ ਮਾਇਆ ਕ੍ਰਿਪਾਸਿੰਧ ਪ੍ਰਭ ਦਾਤਾਰੇ ॥ ਨਵਤਨ ਨਵਲ ਕੁਮਾਰ ਚੰਡਕਾ ਭਗਤ ਵਛਲ ਹਰਿ ਕਰਤਾਰੇ ॥ ਦੀਨਾ ਨਾਥ ਪ੍ਰਾਨ ਸੁਖਦਾਤੇ ਜਗਤ ਉਧਾਰਨ ਜਾਨਾ ਰੇ ॥ ਐਸੋ ਦਿਆਲ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਚੰਡਕਾ ਤਾਸ ਚਰਨ ਮਨ ਮਾਨਾ ਰੇ ॥੧॥੨੪੬॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਰਾਗ ਧਨਾਸਰੀ ਅੰਬਕਾ ॥ ਦਰਸਨ ਦੀਜੈ ਆਦਿ ਭਾਵਨੀ ॥ ਸੰਕਟ ਹਰਨ ਸੇਵਕ ਜਨ ਅਪਨੈ ਲੋਕ ਚਤੁਰਦਸ ਰਾਨੀ[੮] ॥ ਨਾ ਜਪ ਨਾ ਤਪ ਨਾ ਗੁਨ ਬਿਦਿਆ ਸੇਵਾ ਕਛੂ ਨ ਜਾਨੀ ॥ ਹੌ ਮਤ ਮੰਦ ਅਨਾਥ ਬਾਪਰੋ ਆਯੋ ਸਾਮ ਸਰਨ ਜੀਅ ਦਾਨੀ ॥੨॥੨੪੭॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਰਾਗ ਧਨਾਸਰੀ ॥ ਕਿਨ ਬਿਧ ਦਰਸਨ ਪਾਵੋ ਤਿਹਾਰੋ ॥ ਮਾਤ ਚੰਡਕਾ ਪਤਿਤ ਉਧਾਰਨ ਦਰਸਨ ਦੀਜੈ ਦੁਖ ਨਿਵਾਰੋ ॥ ਇਹ ਸੰਸਾਰ ਕਠਨ ਭੈ ਸਾਗਰ ਬੂਡਤ ਬੇੜੀ ਪਾਰ ਉਤਾਰੋ ॥ ਮਹਾ ਪਤਿਤ ਅਪਰਾਧੀ ਨਿਰਗੁਨ ਸਰਨ ਪਰੇ ਪ੍ਰਭ ਭੌਨਿਧ ਤਾਰੋ ॥੩॥੨੪੮॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਧਨਾਸਰੀ ॥ ਦੁਖ ਭੰਜਨ ਨਾਮ ਤਿਹਾਰੋ ਪਤਿਤ ਉਧਾਰਨ ਤਾਰਨ[੯] ਅੰਬੈ ॥ ਕਲਮਲ ਦਹਤ ਜਾਸ ਗੁਨ ਗਾਵਤ ਮੁਕਤ ਹੋਤ ਜਸ ਗਾਵਤ ਅੰਬੈ ॥ ਛਿਨ ਮੈ ਸਵਰਗ ਲੋਕ ਕੋ ਪਾਵਤ ਏਕ ਨਿਮਖ ਮਨ ਮਾਹਿ ਧਿਆਵਤ ॥ ਪੁਨਰਪ ਬਹੁਰ ਨ ਆਵੈ ਸੋ ਜਨ ਨਿਸਬਾਸਰ ਮਾਇਆ ਗੁਨ ਗਾਵਤ ॥੪॥੨੪੯॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਧਨਾਸ੍ਰੀ ॥ ਭੌਨਿਧ ਪਾਰ ਉਤਾਰੋ ਅੰਬੈ ॥ ਹੌ ਬੂਡਤ ਬੇੜੀ ਪਾਪ ਭਰੀ ਤੁਮ ਅੰਚਲ ਦੇਹਿ ਉਧਾਰੋ ਅੰਬੈ ॥ ਤੁਮ ਜੋ ਦਿਆਲ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਅਨੰਦੀ ਕੇਤੇ ਪਤਿਤ ਉਧਾਰੇ ॥ ਮੋਹ ਦੀਨ ਆਸ ਪ੍ਰਭ ਤੁਮਰੀ ਕਰਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਲੇਹੁ ਉਬਾਰੇ ॥੫॥੨੫੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਧਨਾਸਰੀ ॥ ਪ੍ਰਭ ਜੂ ਆਇਓ ਸਾਮ ਤੁਹਾਰੀ ॥ ਤੁਮ ਪਾਰਸ ਹਮ ਲੋਹ ਬਾਪੁਰੇ ਕੰਚਨ ਕੀਓ ਸੁਧਾਰੀ ॥ ਹਮ ਪਾਪੀ ਤੁਮ ਪਤਿਤ ਨਿਵਾਜਨ ਨੀਕੀ ਜੀਅ ਮੈ ਧਾਰੀ ॥ ਚਰਨ ਸਰਨ ਸਰਣਾਗਤ ਤੋਰੀ ਚਿਤ ਚਰਨ ਕਵਲ ਬਲਿਹਾਰੀ ॥੬॥੨੫੧॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਧਨਾਸਰੀ ॥ ਮਨ ਦਰਸਨ ਕੀ ਪਿਆਸ ਘਨੇਰੀ ॥ ਦੀਜੈ ਦਰਸਨ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕੀਜੈ[੧੦] ਏਕ ਓਟ ਚਰਨਨ[੧੧] ਪ੍ਰਭ ਤੋਰੀ ॥ ਕਵਲ ਨੈਨ ਦਰਸਨ ਬਲਿਹਾਰੀ ਕਰਹੁ ਸੁਗਤ ਕ੍ਰਿਪਾਨਿਧ ਮੋਰੀ ॥ ਤ੍ਰਾਹ ਤ੍ਰਾਹ ਪ੍ਰਭ ਸਰਣ ਤੁਹਾਰੀ[੧੨] ਰਾਖਿ ਲੇਹੁ ਕਾਟਹੁ ਪਗ ਬੇਰੀ ॥੭॥੨੫੨॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਧਨਾਸਰੀ ॥ ਨਮੋ ਨਮੋ ਨਾਰਾਇਨ ਸ੍ਰੀਪਤਿ ॥ ਅਬਚਲ ਅਚਲ ਅਜੂਨੀ ਸੰਭਉ ਸ੍ਰਿਸਟ ਕਰਨ ਤਾਰਨ ਪਾਪੀ ਗਤ ॥ ਕਵਲ ਨੈਨ ਆਜਾਨ ਬਾਹੁ ਨਿਹਚਲ ਥਿਰ ਮਤ ॥ ਰਿਪਚੂਰਨ ਪੂਰਨ ਹਰੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕਰਤਾ ਸਤ ਸਤ ॥੮॥੨੫੩॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਧਨਾਸਰੀ ॥ ਹਰਿ ਚਰਨ ਕਵਲ ਸਰਨ ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਲਾਗਿਓ ਸਾਰੰਗਧਰ ਮੋਰ ॥ ਮੁਚਤ ਪਾਪ ਇਕ ਨਿਮਖ ਅਰਾਧਤ ਅਘ ਕਟਤ ਦਹਤ ਕਿਲਬਿਖ ਤਮ ਘੋਰ ॥ ਸ੍ਰੀ ਜਗਦੰਬੈ ਅਸੁਰ ਸੰਘਾਰਨ ਨਿਮਖ ਨਿਮਖ ਬਲਿਹਾਰੀ ਤੋਰ ॥ ਬਾਰ ਬਾਰ ਬੰਦਨ ਲਖ ਬਰੀਆ ਪਾਂਵ ਪਰਤ ਬਿਨਤੀ ਕਰ ਜੋਰ ॥੯॥੨੫੪॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਧਨਾਸਰੀ ॥ ਹਰਿ ਚਰਨ ਕਵਲ ਦਰਸਨ ਬਲਿਹਾਰੀ ॥ ਮਨ ਮਕਰੰਦ ਦਰਸਨ ਚਿਤ ਆਸਾ ਦੀਜੈ ਦਰਸਨ ਸਰਨ ਤੁਹਾਰੀ ॥ ਚਿਤ ਚਰਨ ਕਵਲ ਕਾ ਆਸਰਾ ਨਿਤ ਨਿਤ ਦਰਸਾਰੀ ॥ ਮਾਗੋ[ਅ] ਦਾਨ ਦਰਸਨ ਮਨ ਲਾਲਚ ਕਵਲ ਨੈਨ ਜਨ ਸਰਣ ਤੁਹਾਰੀ ॥੧੦॥੨੫੫॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਰਾਗ ਬਿਲਾਵਲ ॥ ਮਗ ਜੋਹਤ ਕਾਮਨ ਜਿਵ ਪੀਅ ਕੀ ਤਿਵ ਮਨ ਲੋਚਨ ਦਰਸ ਭਵਾਨੀ ॥ ਜਿਵ ਜਲ ਮੀਨ ਬੂੰਦ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਹਿਤ ਜਿਮ ਚਾਹਤ ਜਾਚਕ ਧਨ ਦਾਨੀ ॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਪ੍ਰਜਾਪਾਲਨ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੨]ਉਬਾਰਨਾ (ਖਕ)
[੩]ਆਪ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੪]ਰੂਪ (ਸਚ)
[੫]ਮਧਸੂਦਨੀ (ਮਸ, ਖਕ)
[੬]ਜਗ (ਖਕ, ਅਸ)
[੭]ਮਨ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੮]ਜਾਨੀ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੯]ਤਾਰੋ (ਮਸ, ਖਕ)
[੧੦]ਕਰੀਜੈ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੧]ਚਰਨ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੨]ਤੁਮਾਰੀ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਅਗੰਜਸ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਸਚ ਵਿਚ 'ਮਾਂਗਵ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਸੂਰ ਕਵਲ ਸਸ ਕਵੀ ਹੁਲਾਸਤ ਧਨ ਪ੍ਰਿਅ ਜੈਸੇ ਨੇਹ ਲਗਾਨੀ ॥ ਤੈਸੋ ਇਹ ਮਨ ਪਤਿਤ ਕੁਟਿਲ ਮਤਿ ਏਕ ਆਸ ਪ੍ਰਭ ਹਿਤ ਚਿਤ ਜਾਨੀ ॥੧॥੨੫੬॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਬਿਲਾਵਲ ॥ ਦੂਜੀ ਤ੍ਰਹ ॥ ਪਾਰਸ ਪਰਸ ਲੋਹ ਕੰਚਨ ਸੁਧ[1] ਪਤਿਤ ਤਰਤ ਦਰਸਨ ਪ੍ਰਭ ਪੇਖਤ ॥ ਲੋਹ ਤਰਤ ਬੋਹਥ ਲਗ ਸਾਗਰ ਉਧਰਤ ਅਧਮ ਸੁਜਸ ਹਰ ਲੇਖਤ ॥ ਇਰੰਡ ਸੁਗੰਧ ਨਿਕਟ ਚੰਦ੍ਰ ਤਰ ਤਿਵ ਮਨ ਲੋਭੀ ਤਜਤ ਕੁਟਿਲ ਮਤ ॥ ਨਦੀ ਤਰੰਗ ਮਿਲਤ ਗੰਗਾ ਮੈ ਹੋਤ ਗੰਗ ਨਿਰਮਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਗਤ ॥੨॥੨੫੭॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਬਿਲਾਵਲ ॥ ਮੰਗਲ ॥ ਮੰਗਲਾ ਮੰਗਲ ਸਦ ਮੰਗਲ ਨਿਤ ਮੰਗਲ ਦਰਬਾਰ ਹਰੀ ॥ ਅਨਦ ਬਿਨੋਦ ਖੁਸੀਆ ਬਹੁ ਭਾਤੀ ਕੌਤਕ ਕੋਟ ਬਿਲਾਸ ਭਰੀ ॥ ਸਦਾ ਬਿਲਾਵਲ ਰੂਪ ਬਿਲਾਵਲ ਨਿਤ ਨਿਤ ਮੰਗਲ ਕਾਜ ਕਰੀ ॥ ਸੁਭ ਮੂਰਤ ਕਲਿਆਨ ਮੰਗਲ ਬਪ ਚਿੰਤਾਮਨ ਪ੍ਰਭ ਸਰਣ ਪਰੀ ॥੩॥੨੫੮॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਬਿਲਾਵਲ ॥ ਭ੍ਰਮਤ ਫਿਰਤ ਸਾਕਤ ਬਹੁ ਜੋਨੀ ਮਨ ਬਾਵਰ ਨਹੀ ਸਮਝਸ ਰੇ ॥ ਜੋਨ ਫਿਰਤ ਦੁਖ ਸੁਖ ਬਹੁ ਪਾਵਤ ਮਨ ਨਿਲਾਜ ਲਜਿਆ ਨਹਿ ਰੇ ॥ ਧਰਮਰਾਇ ਕੀ ਤਲਬ ਹੋਇ ਜਬ ਜਮਕੰਕਰ ਤੁਝ ਤਾੜਸ ਰੇ ॥ ਕਿਸ ਪਹਿ ਕਰੇ ਪੁਕਾਰ ਬਾਵਰੇ ਨਰਕ ਘੋਰ ਜਬ ਡਾਰਸ ਰੇ ॥੪॥੨੫੯॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਬਿਲਾਵਲ ॥ ਇਹੁ ਸੰਸਾਰ ਕਠਨ ਭੌ ਸਾਗਰ ਨਰਕ ਘੋਰ ਕਾ ਦੁਆਰਾ ॥ ਤਰਨ ਦੁਹੇਲਾ ਭਉਜਲ ਭਾਰੀ ਬਿਖ ਸਾਗਰ ਸੰਸਾਰਾ ॥ ਤਰਹ ਸੰਸਾਰ ਚਰਨ ਲਗ ਸੇਵਕ ਬੇਗ ਹੋਤ ਨਿਸਤਾਰਾ ॥ ਕਟਤ ਫਾਸ ਜਮਰਾਜ ਬਪੁਰੇ ਕੀ ਪਾਵਹਿ ਮੁਕਤ ਦੁਆਰਾ ॥੫॥੨੬੦॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਬਿਲਾਵਲ ॥ ਬਿਨਤੀ ਕਰਨ ਜਨ ਆਏ ਦੁਆਰ ਠਾਕੁਰ ਅਪਨੇ ਕੀ ॥ ਤ੍ਰਾਹ ਤ੍ਰਾਹ ਪ੍ਰਭ[2] ਸਰਣ ਰਖੋ[3] ਲਾਜ ਤੁਹ ਸਰਣ ਪਰੇ ਕੀ ॥ ਜਨ ਕੇ ਬੁਰੇ ਭਲੇ ਜਿਨ ਮਾਨੋ ਰਾਖੋ ਲਾਜ ਬਾਹ ਪਕਰੇ ਕੀ ॥ ਛਿਨ ਛਿਨ ਗੁਨਹਗਾਰ ਜਨੁ ਬਪੁਰਾ ਤੁਮ ਰਾਖੋ ਲਾਜ ਬਿਰਦ ਅਪਨੇ ਕੀ ॥੬॥੨੬੧॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਬਿਲਾਵਲ ॥ ਮਾਤ ਚੰਡਕਾ ਪਤਿਤ ਉਧਾਰਨ ਦੁਸਟ ਦਲਣ ਜੈ ਕਾਰਨਾ ॥ ਤਾਰਨ ਤਰਨ ਪ੍ਰਾਨ ਸੁਖਦਾਤਾ ਜਸ ਅੰਕਰ[4] ਪਾਪ ਬਿਦਾਰਨਾ ॥ ਮਾਤ ਲੋਕ ਕੁਲ ਪਿਤ੍ਰ ਸਪਤ ਕੁਲ ਜਸ ਜਾਪਤ ਕਰਤ[5] ਉਧਾਰਨਾ ॥ ਪ੍ਰਭ ਦਇਆਲ ਸਮਰਥ ਸਰਬ ਬਿਧਿ ਜਨ ਸੰਤਨ ਹਿਤ ਕਾਰਨਾ ॥੭॥੨੬੨॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਬਿਲਾਵਲ ॥ ਨਿੰਦ ਚਿੰਦ ਬਿਵਹਾਰ[6] ਜਗਤ ਕੀ ਇਆ ਮੈ ਮਨ ਉਰਝਾਨਾ ॥ ਕਭੀ ਨ ਹਰ ਜਸ ਪ੍ਰੀਤ ਭਾਵ ਕਰ ਨਿਮਖ ਏਕ ਰੰਗ ਮਾਨਾ ॥ ਪ੍ਰਤ੍ਰ ਕਲਤ੍ਰ ਮਾਇਆ ਮਮਤਾ ਮੈ ਯਹ[6] ਬਿਧ ਜਨਮ ਸਿਰਾਨਾ ॥ ਹੋਤ ਉਧਾਰ ਭਜਹ ਭਵਖੰਡਨ ਸ੍ਰੀਪਤਿ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨਾ ॥੮॥੨੬੩॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਬਿਲਾਵਲ ॥ ਬੰਦਨਾ ਬੰਦਨ ਨਿਤ ਪ੍ਰਭ ਕੌ ਚਰਨ ਕਵਲ ਪ੍ਰਭ ਬੰਦਨਾ ॥ ਅਰਾਧਨਾ ਅਰਾਧਨਾ ਹਰ ਜਸ ਯਹ[7] ਦਾਨ ਗੁਰੂ ਤੇ ਮੰਗਨਾ ॥ ਸੇਵਨਾ ਸੇਵਨ ਪਦ ਕੰਜਨ[8] ਸਭ ਤੇ ਊਤਮ ਚੰਗਨਾ ॥ ਰੰਗਨਾ ਰੰਗਨ ਇਸ ਮਨ ਕਉ ਨਾਮ ਹਰੀ ਕੈ ਰੰਗਨਾ ॥੯॥੨੬੪॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਬਿਲਾਵਲ ॥ ਸ੍ਰੀਪਤ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਭਜਨ ਬਿਨ ਬਿਰਥਾ ਜਨਮ ਗਇਓ ॥ ਲੋਭ ਮੋਹ ਮਾਇਆ ਮਦ ਮਤਸਰ ਇਨ ਸੰਗ ਗਲਤ ਭਇਓ ॥ ਕਭੀ ਨ ਸਿਮਰਿਓ ਮਾਤ ਚੰਡਕਾ ਜੀਵਤ ਹੀ ਓਹੁ ਮੁਇਓ ॥ ਸਿਮਰੋ ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਬਰਦਾਤਾ ਨਰਕ ਘੋਰ ਤੇ ਕਾਢ ਲਇਓ ॥੧੦॥੨੬੫॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸੂਹੀ ॥ ਸੀਸ ਕੇਸ ਬੀਜਨ ਕਰਉ ਦਰ ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਝਾਰੋ ॥ ਨੈਨ ਕਾਢ ਬਿਸਤਰ ਧਰੋ ਪ੍ਰਿਅ ਪ੍ਰੀਤ ਬੈਠਾਰੋ ॥ ਸਫਲ ਮੂਰਤਿ ਸਾ ਘਰੀ ਸੁਲਖਨੀ ਪ੍ਰਿਅ ਪ੍ਰੀਤਮ ਨੈਨ ਨਿਹਾਰੋ ॥ ਮਨ ਮਕਰੰਦ ਚਰਨ ਕਵਲ ਪਰ ਨਿਮਖ ਨਿਮਖ ਕਰ ਵਾਰੋ ॥੨੬੬॥੧॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸੂਹੀ ॥ ਕੇਸ ਚਵਰ ਪ੍ਰਭ ਸੀਸ ਢੁਰਾਵਉ ਨੈਨ ਚਰਨ ਤਲ ਡਾਰੋ ॥ ਵਾਰ ਵਾਰ ਜਾਵਾ[9] ਲਖ ਬਰੀਆ ਤਨ ਮਨ ਧਨ ਸਭ ਵਾਰੋ ॥ ਆਪ ਤਿਆਗ ਸੇਵਾ ਕਰੋ ਕਿਲਬਿਖ ਮਨ ਜਾਰੋ ॥ ਤ੍ਰਾਹ ਤ੍ਰਾਹ ਸਰਣਾਗਤੀ ਸਾਸ ਸਾਸ ਚਿਤਾਰੋ ॥੨੬੭॥੨॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸੂਹੀ ॥ ਮਹਿਮਾ ਕੇਤਕ ਆਖੀਏ[9] ਬਰਨੀ ਨਹਿ ਜਾਏ ॥ ਕੋਟ ਜਿਹਵਾ ਕਰਿ ਬਰਨੀਏ[10] ਤਉ ਪਾਰ ਨ ਪਾਏ ॥ ਕੋਟ ਬੰਦਨਾ ਬਾਰ ਬਾਰ ਨਿਤ ਨਿਤ ਹਰਿ ਰਾਏ ॥ ਤਦਪ ਪਾਰ ਨ ਪਾਵਈ[11] ਲਖ ਕੋਟੀ ਕਰਮ ਕਮਾਏ ॥੨੬੮॥੩॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸੂਹੀ ॥ ਸੁਨੋ ਸੁਆਮੀ ਅਰਜ ਹਮਾਰੀ ਯਕ ਬਿਨਉ ਕਰਉ ਕਰ ਜੋਰ ॥ ਦੇਹੁ ਦਰਸ ਜੀਅਰਾ ਬਲਿਹਾਰੀ ਸ੍ਰੀਪਤਿ ਰਾਜ ਕਿਸੋਰ ॥ ਦੀਨ ਦਰਿਦ੍ਰ ਦੁਖਭੰਜਨ ਸੁਆਮੀ ਭ੍ਰਮ ਭਉ ਮੇਟਹੁ ਸੁਆਮੀ ਮੋਰ ॥ ਪਦਮ ਕਵਲ ਦ੍ਰਿਗ ਚਿੰਤਾਮਨ ਹਰਿ ਚਰਨ ਕਵਲ ਬਲਿਹਾਰੀ ਤੋਰ ॥੨੬੯॥੪॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸੂਹੀ ॥ ਲਲਿਤ ॥ ਮਨ ਤਨ ਬਲਿਹਾਰੀ ਦਰਸਾਰੀ ਕੋਟ ਕੋਟ ਬਦਨ ਨਮਸਕਾਰਾ ॥ ਵਾਰ ਵਾਰ ਜਾਉ ਲਖ ਵਾਰੀ ਪੂਰਨ ਪਿਤ ਗੁਰ ਰਾਮ ਹਮਾਰਾ ॥ ਕਵਲ ਨੈਨ ਦਰਸਨ ਬਲਿਹਾਰੀ ਮਨਿ ਮਕਰੰਦ ਚਰਨ ਚਿਤ ਪਿਆਰਾ ॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[1]ਜਿਮ (ਮਸ, ਸਸ)
[2]ਸਭ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[3]ਤੁਮਾਰੀ (ਮਸ, ਖਕ)
[4]ਅੰਕੁਰ (ਸਬ)
[5]ਕਰਨ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[6]ਇਹ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[7]ਇਹ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[8]ਜਾਉ (ਮਸ, ਖਕ)
[9]ਆਖੀਐ (ਮਸ, ਖਕ)
[10]ਆਖੀਐ (ਮਸ, ਖਕ)
[11]ਪਾਵਹੀ (ਮਸ, ਸਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਬਿਵਹਾਰਜ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਸਚ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਬੂੰਦ ਸਾਗਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਰ ਮਨ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਸੇਵਤ ਨਿਸਤਾਰਾ ॥੨੭੦॥੫॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸੂਹੀ ॥ ਲਲਿਤ ॥ ਅਬਚਲ ਨਗਰ ਅਮਰਾਪੁਰ ਵਾਸਾ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਕੇਰਾ ॥ ਕਈ ਬੈਕੁੰਠ ਸ੍ਵਰਗ ਲੋਕ ਬਹੁ ਸੁਰ ਤੇਤੀਸ ਕਰੋੜਾ ॥ ਅਸੰਖ ਦੇਉ ਰਿਖ ਮੁਨ ਗੰਧ੍ਰਬ ਜਛ ਤਿਨ ਲੋਚਾ ਲੋਚ ਘਨੇਰਾ ॥ ਨਿਤ ਨਿਤ ਆਸ ਚਰਨ ਕਵਲਨ ਕੀ ਯਹ ਜੀਉ ਪਿੰਡ ਸਭ ਤੇਰਾ ॥੨੭੧॥੬॥ ਛਕਾ ॥੧॥ ਏਕ ॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਰਾਗ ਤੇਲੰਗ ॥ ਮਨ ewsohB r ßj r ko j ú wdkekok] s[Jh r ßj py; j kew cJhn ki s'dhdkok[੧] ॥ ਰਜਾਕ ਹਕ ਖਾਵੰਦ ਖੁਦ ਖਸਮ ਅਲਹ ਯੀਆਰਾ ॥ਹਰਕਸੇ ਕਿ ਯਾਦ ਕਰਦ ਸੁਰਖਰੂ ਦਰਬਾਰਾ ॥੨੭੨॥੧॥ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਤੇਲੰਗ ॥ ਦੂਜੀ ਤਰਹ ॥ ਮਉਲਾ ਮਾਲਕ ਮਿਹਰਵਾਨ ਮੀਰ ਮਲਕ ਮਉਲਾਨਾ ॥ ਕਾਇਮ ਕਾਦਰ ਕਦਰਦਾਨ ਕਾਮਲ[੬] ਪਨਹ ਸੁਬਾਹਨਾ ॥ ਦਾਨਾ ਦਾਇਮ ਦਰਦਵੰਦ ਦਿਲੁ ਦਾਨਸ ਮਰਦਾਨਾ ॥ ਰਹਮਾ ਰਾਜਕ ਰਹਮਕੁਨ ਹਕ[੨] ਹਾਦੀ ਰਹਮਾਨਾ॥੨੭੩॥੨॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਤੇਲੰਗ ॥ ਖਾਲਕ ਖਲਕ ਖਲਕ ਦਰ ਖਾਲਕ ਦਿਲ ਅੰਦਰ ਦੀਦਨ ਸਰ ਅਸਤ ॥ ਨੂਰ ਨ ਅਲਹ ਨੂਰ ਨ ਰੌਸਨ ਦਿਲ ਬੇਜਾਰਾ ਚੂੰ ਹੈਵਾਨੀਸਤ[ਅ] ॥ ਗਮਖਾਰਾ ਬੇਕਸ ਰਾ ਵਾਲੀ ਦਿਲ ਖਸਤੇ[ੲ] ਰਾ ਫੈਜੀ ਨਿਯਾਮਤ ਅਸਤ ॥ ਮਹਫੂਜਦ ਅਜ ਰਫਤਨ ਦੋਜਖ ਬਖਸਸ ਨਿਗਹ ਰਹਮ[੩] ਦਸਤਖਤ ਅਸਤ ॥੨੭੪॥੩॥ **ਬਿਸਨਪਦ ਤਿਲੰਗ ਕਾਫੀ ॥ ਗਨੀ ਕੁਨਦ ਮੁਫਲਸ ਰਾ ਸਾਹਿਬ ਤਰੈ[੪] ਰਾ ਦਰਿਆ ਹਮ ਸਾਜਦ ॥ ਬੇਕਸ[੫] ਰਾ ਕਸ ਵਾਲੀ ਮਉਲਾ ਗੁਨਹਗਾਰ ਰਾ ਜੂਦ ਨਿਵਾਜਦ ॥ ਵੈਰਾ ਰਾ ਮਾਮੂਰੀ ਦਾਦੰ ਖੁਸਕੀ ਰਾ ਤਰ ਆਪ[੬] ਬਿਆਰਦ ॥ ਦੋਜਖੀਆ ਰਾ ਜੰਨਤ ਬਖਸਦ ਕਾਫਰਾਨ ਦੁਸਨਾਮੇ ਦਾਰਦ[ਸ]** ॥੨੭੫॥੪॥ **ਬਿਸਨਪਦ ਤੇਲੰਗ ॥ ਦੂਜੀ ਤ੍ਰਹ ॥ ਦਿਲਖਿਸਤ ਪਰੇਸਾਨ ਮਨ ਬਦ ਕਮੀਨਮ ॥ ਬਦਬਖਤ ਗੁਨਹਗਾਰ ਪੁਰ ਫਿਤਨੇਰ ਬੀਮਮ[ਹ] ॥ ਤੁਈ ਸਾਹ ਸਹਨਸਾਹ ਮਲਕ ਜਾਹ ਕਰੀਮਮ ॥ ਤੁਈ ਕਾਦਰ ਫਈਆਜ ਗੁਨਹਬਖਸ ਰਹੀਮਮ ॥** ੨੭੬॥੫ ॥ **ਬਿਸਨਪਦ ਤੇਲੰਗ ॥ ਕਾਦਰ ਬੇਚੂਨ ਗੁਨਹਬਖਸ ਪਨਾਹਾ॥ ਦਿਲ ਸੋਜ ਦਰਦਮੰਦ ਰਿਹਾਕੁਨ ਜਿ[ਕ] ਗੁਨਾਹਾ ॥ ਦਸਤਗੀਰ ਰਿਹਾ ਬਖਸ ਕਾਦਰ ਹਕ ਸਾਹਾ[੭] ॥ ਅਲਾਹ ਪਾਕਜਾਤ ਜੁਮਲੈ ਜਾਨ ਰਹਾਹਾ ॥੨੭੭॥੬॥ ਛਕਾ ॥ ੨॥** ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਰਾਗ ਸ੍ਰੀਰਾਗ ॥ ਅੰਬੈ ਜਗਤਾਰਨ ਆਦਿ ਭਵਾਨੀ ਮਾਤ ਚੰਡਕਾ ਦੇਵ ਹਰੀ ॥ ਅਬਚਲ ਅਚਲ ਅਮ੍ਰ ਅਮ੍ਰਿਤ ਗਤ ਸੰਕਟ ਅਪਦ ਬਿਨਾਸ ਕਰੀ ॥ ਕ੍ਰਿਪਾਸਿੰਧ ਕਰਨਾਨਿਧ ਦਾਤੇ ਭੀਰ ਭੀਮ ਸੰਤਾਪ ਜਰੀ ॥ ਦੀਨਾ ਨਾਥ ਦੀਨ ਭਉ ਖੰਡਨ ਜਸੁ ਸੋਭਾ ਪ੍ਰਤਾਪ ਬਰੀ ॥੨੭੮॥੧॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸ੍ਰੀ ਰਾਗ ॥ ਦੂਜੀ ਤ੍ਰਹ ॥ ਮਨੂਆ ਚਾਹੈ ਦਰਸਨ ਨੀਤ ॥ ਜਿਉ ਜਲ ਹੇਤ ਮੀਨ ਕਉ ਬੇਧਤ ਮਨ ਦਰਸਨ ਕੀ ਪ੍ਰੀਤ ॥ ਪ੍ਰਭ ਚਰਨ ਕਵਲ ਅਲਿ ਮਨ ਗੁੰਜਾਰਤ ਮਨ ਤਨ ਬੇਧਿਓ ਚੀਤ ॥ ਅਕਾਲ ਅਜੂਨੀ ਅਮਰ ਅਫੁਰ ਪਦ ਸੁਚ ਨਿਰਮਲ ਸਚ ਰੀਤ ॥੨੭੯॥੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਿਰੀਰਾਗ ॥ ਮਨ ਤਨ ਬਿਰਹ ਆਨ ਸੰਤਾਵੈ ॥ ਚਿਤ ਚਰਨਨ ਕੀ ਆਸ ਘਨੇਰੀ ਕਬ ਲੌ ਦਰਸਨ ਪਾਵੈ ॥ ਲੋਚਨ ਤਾਰ ਲਗੀ ਦਰਸਨ ਕੀ ਪ੍ਰਿਅ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦਰਸ[੮] ਦਿਖਾਵੈ[੯]॥ ਜਿਵ[੧੦] ਧਨ ਆਸ ਕੰਤ ਮਨ ਰਾਖਤ ਤਿਮ[੧੧] ਦਰਸਨ ਬਿਨੁ ਕਛੁ ਨ ਸੁਖਾਵੈ ॥੨੮੦॥੩॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸ੍ਰੀ ਰਾਗ ॥ ਦੂਜੀਤ੍ਰਹ ॥ ਘੋਲ ਘੁਮਾਈ ਦਰਸਨ ਤੈਡੇ ਬਾਰ ਬਾਰ ਬੰਦਨ ਲਖ ਬਾਰੀ ॥ ਚਰਨ ਬੋਹਿਥ ਭੌਜਲ ਨਿਧ ਤਾਰਤ ਜੀਅ ਜੰਤ ਲਗ ਉਤਰੇ ਪਾਰੀ ॥ ਕੋਟ ਕੋਟ ਪਾਪ ਪੁੰਜਨ ਬਹੁ ਕਲਮਲ ਦੋਖ ਦਹਤ[੧੨] ਦਰਸਾਰੀ ॥ ਸ੍ਰੀਧਰ ਬਿਸ੍ਵਨਾਥ ਜਗਮੋਹਨ ਜਗਨਨਾਥ[ਖ] ਦਰਸਨ ਬਲਿਹਾਰੀ ॥੨੮੧॥੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸ੍ਰੀਰਾਗ ॥ ਦੂਜੀ ਤ੍ਰਹ ॥ ਕਵਲ ਨੈਨ ਮਧ ਬਚਨ ਪਤਿਤ ਗਤ ਸੁਧਾ ਸਰੋਵਰ ਜਾਨੀ ॥ ਦੀਨਾ ਨਾਥ ਦਇਆਲ ਦਮੋਦਰ ਭਉ ਭੰਜਨ ਪ੍ਰਧਾਨੀ ॥ ਅਸਟ ਕਰਨ ਜਗਤਾਰਨ ਦੁਰਗੇ ਮਾਤ ਚੰਡ ਭਗਵਾਨੀ ॥ ਅਸੁਰ ਦਲਣ ਜੈ ਕਾਰ ਅਨਾਹਦ ਜੈ ਜੈ ਜੈ ਜਗਰਾਨੀ ॥੨੮੨॥੫॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸ੍ਰੀਰਾਗ ॥ ਸੰਕਟ ਅਪਦ ਜਰਾ ਜਮ ਨਾਸਤ ਏਕ ਨਿਮਖ ਮਨ ਧਿਆਨ ਧਰੇ ॥ ਜਨਮ ਜਨਮ ਮਲ ਲਗਤ ਭਜਨ ਬਿਨ ਬ੍ਰਿਥਾ ਅਉਧ ਪਸੁ[੧੩] ਢੋਰ ਭਰੇ[੧੪] ॥ ਤਰਹ ਸੰਸਾਰ ਕਠਨ ਭੌ ਸਾਗਰ ਨਿਸਬਾਸਰ ਗੁਨ ਗਾਉ[ਗ] ਹਰੇ ॥ ਤ੍ਰਾਹ ਤ੍ਰਾਹ ਸਰਣਾਗਤ ਹਰਿ ਜੀਉ ਹੌ ਮਤ ਮੰਦ ਸਰਨ ਉਧਰੇ ॥੨੮੩॥੬॥ ਛਕਾ ॥੩॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਰਾਗ ਮਾਝ ॥ ਨਮਸਕਾਰ ਬੰਦਨ ਲਖ ਬਾਰੀ ਪ੍ਰਭ ਮੂਰਤਿ ਬਲਿਹਾਰ ਜੀਉ ॥ ਸਰਬ ਨਿਧਾਨ ਪੂਰਨ ਜਗਤਾਗ੍ਰ[੧੫] ਸੁਖਸਾਗਰ ਨਿੰਰਕਾਰ ਜੀਉ ॥ ਜਉਨ ਜ਼ੋਤ ਜਗਮਗੈ ਦਰਸ ਹਰ ਕਿਰਤਾਰਥ ਦਰਸਾਰ ਜੀਉ ॥ ਜੈ ਜੈ ਜਗਰਾਨੀ ਆਦਿ ਭਵਾਨੀ ਸਭਸੈ ਪ੍ਰਾਨ ਅਧਾਰ ਜੀਉ ॥੨੮੪॥੧॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਮਾਝ ॥ ਅਟਲ ਰਾਜ ਤ੍ਰਿਪੁਰ ਹਰ ਅੰਬੈ ਜਗਤਾਰਨ ਸੁਖਧਾਮ ਜੀਉ ॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਤੁਈਦਾਰਾ (ਅਸ)
[੨]ਹਰ (ਅਸ)
[੩]ਹਮ (ਅਸ)
[੪]ਵਿਤਰੈ (ਅਸ)
[੫]ਏਕਸ (ਅਸ)
[੬]ਆਬ (ਅਸ)
[੭]ਰਾਹ ਕੁਸਾਹਾ (ਅਸ)
[੮]ਜਿਮ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੯]ਦਰਸਾਵੈ (ਮਸ,ਖਕ)
[੧੦]ਜਿਮ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੧]ਤਿਸ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੨]ਹਰਤ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੩]ਰਸ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੪]ਤਰੇ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੫]ਜਗਤਾਰਨ (ਮਸ, ਖਕ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਕਾਲੂ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਖਿਸਤੇ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਕਾਫਰਾ ਦੁਸਮਾ ਆਰਦ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ] ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਫਿਤਨੇ' ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਹੜਤਾਲ ਫੇਰ ਕੇ 'ਲਯੀਮਮ' ਸ਼ਬਦ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ
[ਕ]ਸਚ ਵਿਚ 'ਜੇ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਖ] ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਜਗੂਨਾਥ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਗ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਗਾਵ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਅਚਲ ਸ੍ਵਰੂਪ ਜਗਤ ਪ੍ਰਤਪਾਲਕ ਨਿਹਕੰਟਕ ਬਿਸ੍ਰਾਮ ਜੀਉ ॥ ਧਉਲਾ ਗਿਰ ਸੋਹਤ ਜੈ ਜਗਦੰਬੈ ਅਮ੍ਰ ਲੋਕ ਨਿਜ ਧਾਮ ਜੀਉ ॥ ਅਪਦ ਹਰਨਸੰਕਟ ਪ੍ਰਤਪਾਲਕ ਅਘਨਾਸਨ ਬਲ ਰਾਮ ਜੀਉ ॥੨੮੫॥੨॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਮਾਝ ॥ ਧਰਮ ਬ੍ਰਿਤ ਸੰਤਨ ਰਛਪਾਲਕ ਦੀਨਬੰਧ ਦੁਖ ਦਾਹ ਜੀਉ ॥ ਸਤਿਨਾਮ ਆਜੂਨੀ ਸੰਭਉ ਅਸੁਰ ਨਾਸ ਸਚ ਸਾਹ ਜੀਉ ॥ ਅਕਾਲ ਰੂਪ ਜਮ ਜਰ ਅਬਿਨਾਸੀ ਕਵਲ ਨੈਨ ਉਛਾਹ ਜੀਉ ॥ ਨਿਰਅਕਾਰ ਨਿਰਭੈ ਨਿਰਵੈਰੀ ਸਤਿਨਾਮ ਅਵਗਾਹ ਜੀਉ ॥੨੮੬॥੩॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਮਾਝ ॥ ਦੂਖ ਅਪਦ ਸੰਕਟ ਜਮ ਨਾਸਨ ਭਵ ਹਰਤਾ ਭਗਵਾਨ ਜੀਉ ॥ ਅਸੁਰ ਸੰਘਾਰਨ ਸੰਕਟ ਮੋਚਨ ਰਿਪ ਖੰਡਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੀਉ ॥ ਦੋਖ ਦਹੰਤੀ ਅਚਲ ਅਨੰਤੀ ਭਾਵੀ ਭੁਗਤ ਕਲਿਆਨ ਜੀਉ ॥ ਭਵਖੰਡਨ ਜਗਮਾਤ ਅੰਬਕਾ ਭੌ ਤਾਰਨ ਭੈ ਹਾਨ ਜੀਉ ॥੨੮੭॥੪॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਮਾਝ ॥ ਸੁੰਦਰ ਛਬਿ ਸੋਹਨ ਜੈ ਜਗ ਮੋਹਨ ਸਸ ਗਤ ਭੌਹਨ ਪਾਰਜਾਤ ਆਨੰਦ ਜੀਉ ॥ ਬਿਦਿਆ ਬਰਦਾਨੀ ਜੈ ਜਗਰਾਨੀ ਸੁਖਦਾਇਕ ਦੁਖਕੰਦ ਜੀਉ ॥ ਅਤਿ ਦੁਤਿ ਛਬਿ ਕਾਰੀ ਆਦਿ ਕੁਮਾਰੀ ਸੁਰ ਬੰਦਨ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀਉ ॥ ਅਸੁਰ ਸੰਘਾਰਨ ਰਿਪ ਦਲ ਜਾਰਨ ਪ੍ਰਭ[ੳ] ਪ੍ਰਾਨਪਤੀ ਮੁਕੰਦ ਜੀਉ ॥੨੮੮॥੫॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਮਾਝ ॥ ਅਬਚਲ ਅਚਲ ਅਮਰ ਸੁਖਸਾਗਰ ਦੁਖ ਹਰਤਾ ਹਰ ਰਾਇ ਜੀਉ ॥ ਸੰਖ ਚਕ੍ਰ ਪੰਕਜ ਜੈ ਮਾਲਾ ਅਸ੍ਰਭੁਜਾ ਦੁਰਗਾਇ ਜੀਉ ॥ ਸਿਆਮ ਬਰਨ[ੳ] ਕਾਲੀ ਕਲਤਾਰਨ ਸ੍ਵਾਰਸਤੀ ਬਰਦਾਇ ਜੀਉ ॥ ਸਾਰਦ ਮੰਗਲ ਸਕਤ ਜੋਗਨੀ ਆਦਿ ਅੰਤ ਸਹਾਇ ਜੀਉ ॥੨੮੯॥੬॥ ਛਕਾ ॥੪॥ ਚਾਰ ॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਗੌਰੀ ॥ ਅਸ੍ਰਪਦੀ ॥ ਆਰਤੀ ॥ ਦੀਪਕੀ ॥ ਸਰਬ ਜੋਤ ਲੈ ਦੀਪ[1] ਜਗਾਨੀ ਗਗਨ ਥਾਲ ਬਨਿ ਆਈ ॥ ਰਵਿ ਸਸਿ ਜਵਨ[ੳ] ਉਦੇ ਭਇਓ ਤਾ ਮਹਿ ਉਡਗਨ ਰਤਨ ਜੜਾਈ[ਅ] ॥ ਸਗਲ ਬਨਸਪਤਿ ਪੁਹਪ ਲੈ ਧਰਿਉ ਮਲਿਆਗਰ ਧੂਪ ਸੁਹਾਈ ॥ ਰਾਗ ਰਾਗਨੀ ਗੰਧ੍ਰਬ ਅਪਸਰ ਮਿਲ ਗਾਵਤ ਗੁਨ ਬਡਿਆਈ ॥੧॥ ਸਿਵ ਬਿਰੰਚ ਦੇਵੀ[ੲ] ਅਰੁ ਦੇਵਾ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਆਰਤੀ ਕੀਨੀ ॥ ਸੇਸ ਸੁਰੇਸ ਸੁਰ ਨਰ ਰਿਖ ਮੁਨ ਜਨ ਜਸ ਉਪਮਾ ਬਹੁ ਦੀਨੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਸਪਤ ਸਰੋਵਰ ਸੁਧਾ ਮੰਡਲ ਤਰ[ਸ] ਚਰਨ ਕਵਲ ਪ੍ਰਭ ਧੋਇਓ ॥ ਲੈ ਚਰਨੋਦਕ ਪਾਨ ਕੀਓ ਹੈ ਜਨਮ ਜਨਮ ਦੁਖ ਖੋਇਓ ॥ ਪਾਰਜਾਤ ਫਲ ਛੀਰ ਕਾਮਧੇਨਾ ਇਛਿਆ ਭੋਗ ਲਗਾਇਓ ॥ ਚਵਰ ਪਵਨ ਸਿਰ ਸਿਘਨ ਢੁਰਤ ਹੈ ਰਤਨਨ[ਹ] ਛਤ੍ਰ ਸੁਹਾਇਓ ॥੨॥ ਅਸਥਾਵਰ ਜੰਗਮ ਧਰਤ ਅਕਾਸਾ ਨੇਤ ਨੇਤ ਤੁਧ ਧਿਆਵੈ ॥ ਜਲ ਥਲ ਮਹੀਅਲ ਦੇਸ ਦਿਸਾਂਤ੍ਰ ਊਚੋ ਊਚ ਬਤਾਵੈ ॥ ਸਰਬ ਮੈ ਪੂਰ ਰਹਿਓ ਭਵਖੰਡਨ ਸਹਸ ਰੂਪ ਹੈ ਜਾ ਕਾ ॥ ਸਹਸ ਨੇਤ੍ਰ ਪਾਦਕਾ ਜਾ ਕੀ ਸਹਸ ਭੁਜਾ ਹੈ ਤਾ ਕਾ ॥੩॥ ਸਹਸ ਨਾਸਕਾ ਸੀਸ ਸਹਸ ਧਰ ਸ੍ਰਵਨ ਸਹਸ ਕਰ ਖੇਲੇ ॥ ਸਹਸ ਮੂਰਤਿ ਅਪਰੰਪਰ ਸੁਆਮੀ ਪ੍ਰਲੈ ਕਾਲ ਸਭ ਮੇਲੇ ॥ ਉਤਪਤਿ ਪ੍ਰਲੈ ਸਭ ਕੀ ਕਰਤਾ ਸਭ ਤੇ ਰਹਤ ਨਿਰਾਰਾ ॥ ਸਭ ਮਹਿ ਵਰਤੇ ਚੋਜੀ ਰੰਗੀ ਫੁਨ ਸਭ ਕਰਤ ਪਸਾਰਾ ॥੪॥ ਖੋਲਤ ਨੇਤ੍ਰ ਹੋਤ ਸਭ ਪ੍ਰਗਟ ਮੂੰਦਭ ਕਰਤ ਸੰਘਾਰਾ ॥ ਸਹਸ ਜਿਹਵਾ ਧਰ ਬੋਲਤ ਆਪੇ ਪ੍ਰਭ ਆਪੇ ਕਰਤ ਉਚਾਰਾ ॥ ਬਡੀ ਆਰਜਾ ਅਮਰ ਅਚਲ ਬਰ ਆਜੂਨੀ ਕਰਤਾਰਾ ॥ ਸਰਬ ਬਿਆਪੀ ਨਿਰਲੇਪੀ ਆਪੇ ਸਭਸੈ ਪ੍ਰਾਨ ਅਧਾਰਾ ॥੫॥ ਸਾਧ ਸੰਤ[੩] ਭਗਤਨ ਮੈ ਹਰਿ ਜੀਉ ਨਿਜ ਕੈ ਕੀਨ ਨਿਵਾਸਾ ॥ ਪਰਮਾਤਮ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਸੁਆਮੀ ਘਟਿ ਘਟਿ ਬ੍ਰਹਮ ਪ੍ਰਕਾਸਾ ॥ ਓਅੰ ਸੋਹੰ ਬੋਲ ਸੁਹਾਵਨ ਉਚਰਤ ਹੋਤ ਸਭ ਰਚਨਾ ॥ ਦੇਵ ਦੈਂਤ ਮਾਨਸ ਪਸੁ ਪੰਛੀ ਛਿਨ ਮੈ ਧਾਰਨ ਧਰਨਾ ॥੬॥ ਸੰਖ ਭੇਰ ਮੁਰਲੀ ਘਨ ਬਾਜਤ ਗਨ ਗੰਧ੍ਰਬ ਤਾਲ ਬਜਾਵਤ ॥ ਇੰਦ੍ਰ ਸਭਾ ਅਪਸਰ ਸਭ ਨਾਚਤ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਭ ਕਉ ਰੀਝਾਵਤ ॥ ਰਸਕ ਰਸਕ ਧੁਨ ਰਾਗੁ ਅਲਾਪਤ ਓਅੰ ਪਦ ਕਉ ਗਾਵਤ ॥ ਮਧੁਰ ਮਧੁਰ ਬਾਨੀ ਅਤਿ ਮੀਠੀ ਮਨ ਚਿਤ ਕੈ ਹਰਿ ਧਿਆਵਤ ॥੭॥ ਕਉਨ ਉਪਮਾ ਦੇਉ ਕਉਨ ਬਡਾਈ ਪ੍ਰਭ ਤੋਹ ਉਪਮਾ ਤੋਹੀ ਬਨ ਆਵਤ ॥ ਕਰ ਗਹਿ ਲੇਹੁ ਸੰਸਾਰ ਕੂਪ ਤੇ ਜੋ ਪ੍ਰਭ ਆਰਤੀ ਗਾਵਤ ॥ ਮਨ ਮਕਰੰਦ ਚਰਨ ਕਵਲਨ ਪਰਿ ਨਿਮਖ ਨਿਮਖ ਕਰ ਵਾਰਤ ॥ ਹਰਿ ਕਿਰਪਾ ਬੂੰਦ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਜਨ ਦੀਜੈ ਪੀਵਤ ਜਨਮ ਮਰਨ ਦੁਖ ਕਾਟਤ ॥੨੯੦॥੮॥ ਆਰਤੀ ਸੰਪੂਰਨ ਭਈ ॥ ਜੈ ਚੰਡੀ ॥ ਜੈ ਦੁਰਗਾ[ਕ] ॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਰਾਗ ਗਉਰੀ ਪੂਰਬੀ[ਖ] ॥ ਦੇਖਤ ਨੈਨ ਸਗਲ[ਗ] ਜਗ ਬਿਨਸਤ ਭ੍ਰਮ ਭ੍ਰਮ ਮਰਤ ਗਵਾਰਾ ॥ ਬਿਨਾ ਸਾਮ ਠਾਕੁਰ ਅਪਨੇ ਕੀ ਪਹੁਚਤ ਨਹ ਦਰਬਾਰਾ ॥ ਅਸ੍ਰ ਕਰਨ ਕ੍ਰਿਪਾਨਿਧ ਦਾਤੇ ਪ੍ਰਭ ਰਾਖ ਲੇਹੁ ਇਹ ਬਾਰਾ ॥ ਮੰਗਲ ਮੁਦਤ ਹਰਖ ਚਿੰਤਾਮਨ ਅਮਰ ਅਚਲ ਹਰਿ ਪਿਆਰਾ ॥੨੯੧॥੧॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਗੌਰੀ ॥ ਪੂਰਬੀ ॥ ਕਿਸ ਪੈ ਕਰੋ ਜੁਹਾਰ ਬੇਨਤੀ ਬਿਨਾ ਸਾਮ ਜਗ ਮਾਏ ॥ ਤੁਮਾਰੀ[ਘ] ਸਾਮ ਸਰਨ ਜਗਬੰਦਨ ਹਉ ਮਤ ਮੰਦ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਜੋਤ (ਮਸ, ਸਸ)
[੨]ਜਉਨ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੩]ਸੰਤਨ (ਮਸ, ਖਕ)
[੪]ਸਕਲ (ਮਸ, ਖਕ)
[੫]ਤੁਮਰੀ (ਖਕ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਵਿਚ 'ਬਰਨ' ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਚ ਵਿਚ ਵੀ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਹਾਸ਼ੀਏ 'ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਚੜਾਈ' ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਦੈਵੀ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਸਚ ਵਿਚ 'ਰਤਨ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਕ]ਇਹ ਪੰਕਤੀ ਸਿਰਫ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਹੀ ਹੈ
[ਖ]ਬਾਕੀ ਬੀੜਾਂ ਵਿਚ 'ਪੂਰਬੀ' ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ

ਅਧੀਨ ਰਜਾਏ ॥ ਮਹਾ ਭੈਆਨ ਕਠਨ ਭਉ ਸਾਗਰ ਬਿਨ ਹਰਿ ਸਾਮ ਤਰਨ ਨਹੀ ਜਾਏ ॥ ਹੌ ਮਤਿ ਮੰਦ ਅੰਧ ਮਤ ਬਾਵਰ ਅੰਤ ਸਮੈ ਹਰਿ ਹੋਹੁ ਸਹਾਏ ॥੨੯੨॥੨॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਗੌਰੀ ਬੈਰਾਗਨ ॥ ਪੀਤ ਬਸਨ ਪੀਤਾਬਰ ਛਾਜੈ ਅਸ੍ਰਕਰਨ ਹਰਿ ਆਦਿ ਭਵਾਨੀ ॥ ਜਗਮਗ ਜੋਤ ਲਸਤ ਭਵਖੰਡਨ ਸਿੰਘ ਬਾਹਨੀ ਰਾਨੀ ॥ ਨੇਵਰ ਨਾਦ ਸੰਖ ਧੁਨ ਭੇਰੀ ਬਾਜਤ ਗਤ ਕ੍ਰਿਪਾਨੀ ॥ ਮੰਗਲ ਮੁਦਤ ਹਰਖ[੧] ਚਿੰਤਾਮਨ ਗਾਜਤ ਅਸ੍ਰਕਰਨ ਦਰਬਾਨੀ ॥੨੯੩॥੩॥ ਗਉਰੀ ਬੈਰਾਗਣਿ ॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਤਾਲ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਮਾਰੂ ਰਣ ਬਾਜੈ ਕੁਹਕਤ ਗਜਤ ਅਸੁਰ ਦਲ ਭਾਰੀ ॥ ਨਾਚਤ ਭੂਤ ਪ੍ਰੇਤ ਨਾਨਾ ਬਿਧ ਗਰਜਤ ਗਨ ਗੈਨਾਰੀ ॥ ਅਸੰਖ ਛੂਹਨੀ ਕਟਕ ਸਜੇ ਦਲ ਦਾਨੋ ਚਲੇ ਅਹੰਕਾਰੀ ॥ ਛਿਨ ਮੈ ਨਾਸ ਕੀਓ ਭਵਖੰਡਨ ਦਾਨੋ ਅਸੁਰ ਸੰਘਾਰੀ ॥੨੯੪॥੪॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਗਉਰੀ ਬੈਰਾਗਨ ॥ ਰਕਤਬਿੰਦ ਮਹਖੇ ਮਧੁ ਕੈਟਭ ਚੰਡ ਮੁੰਡ ਸੰਘਾਰੇ ॥ ਮਹਾ ਪ੍ਰਬਲ ਦੀਰਘ ਤਨ ਦਾਨੋ ਤਿਨ[੨] ਕੇਹਰ ਪਕੜ ਪਛਾੜੇ[੩] ॥ ਚੁਨ ਚੁਨ ਅਸੁਰ ਮਾਰੇਵ[੪] ਸਕਤੈ ਸਭ ਸੁੰਭ ਨਿਸੁੰਭ ਬਿਦਾਰੇ ॥ ਜੈ ਜੈ ਮਾਤ ਦੀਨ ਦੁਖਭੰਜਨ ਕਰਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਲੇਹੁ ਉਬਾਰੇ ॥੨੯੫॥੫॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਗੌਰੀ ਬੈਰਾਗਨ ॥ ਚਰਨ ਕਵਲ ਪੰਕਜ ਅੰਬੁਜ ਪਦ ਮਨ ਮਕਰੰਦ ਗੁੰਜਾਰੇ ॥ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸਟ ਸਾਗਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਚਲ ਅਮਰ ਜੁਗ ਚਾਰੇ ॥ ਤ੍ਰਿਖਾਵੰਤ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਤ੍ਰਿਪਤਾਸੇ[੪] ਸਭ ਕਲਮਲ ਦੋਖ ਉਤਾਰੇ ॥ ਮੰਗਲ ਹਰਖ ਬਿਨੋਦ ਚਿੰਤਾਮਨ ਭਉਸਾਗਰ ਤਰੇ ਸੰਸਾਰੇ ॥੨੯੬॥੬॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਗਉਰੀ ਚੇਤੀ ॥ ਚਮਕਤ ਅਸ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਖੜਗਧੁਜ ਜਗਮਗ ਜੋਤ ਉਜਾਰੇ ॥ ਦਮਕਤ ਚਿਹਨ ਬਰਨ ਨਵਰੰਗੀ ਸ੍ਰੀਰੰਗ ਅਸੁਰ ਸੰਘਾਰੇ ॥ ਲਸਕਤ ਚਕ੍ਰ ਬਕ੍ਰ ਭੌਖੰਡਨ ਦਲ ਦਯਤਨ ਚੁਨ ਮਾਰੇ ॥ ਬਜਤ ਸੰਖ ਭੇਰ ਮੁਰਲੀ ਡਫ ਨਾਚਤ ਬੀਰ ਬੈਤਾਰੇ ॥੨੯੭॥੭॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਗਉਰੀ ਚੇਤੀ ॥ ਗਾਜਤ ਸਿੰਘ ਲੰਕੁੜਾ ਨਾਚੈ ਭੈਰੋ ਭੂਤ ਅਪਾਰੇ ॥ ਭੂਤ ਪ੍ਰੇਤ ਨਾਨਾ ਬਿਧ ਨਾਚਤ ਕੂਦਤ ਗਨ ਗੈਨਾਰੇ ॥ ਕੜਕਤ ਅਸ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਖੜਗਧੁਜ ਘਹਰਤ ਬੀਰ ਜੁਝਾਰੇ ॥ ਦਹਲਤ ਉਰ ਅਸੁਰਨ ਕੀ ਛਤੀਆ ਨਸ ਨਸ ਗਏ ਹਜਾਰੇ ॥੨੯੮॥੮॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਗੌਰੀ ਪੂਰਬੀ ॥ ਅਸੁਰਨ ਚੁਨ ਚੁਨ ਹਨੇ ਭਵਾਨੀ ਮਾਤ ਚੰਡਕਾ ਤਾਰੇ ॥ ਨਿਜ ਸੇਵਕ ਸੰਤਨ ਭਗਤਨ ਕਉ ਆਦਿ ਅੰਤ ਨਿਸਤਾਰੇ ॥੫॥ ਭੀਰ ਪਰੇ ਜਹ ਤਹ ਰਖ ਲੀਨੇ ਦੂਖ ਦਾਲਿਦ੍ਰ ਨਿਵਾਰੇ ॥ ਬੇਦਨ ਹਰਨ ਸੰਕਟ ਦੁਖ ਮੋਚਨ ਮੰਗਲ ਮੁਦਤ ਮੁਰਾਰੇ ॥੨੯੯॥੯॥ ਗੌਰੀ ਪੂਰਬੀ ॥ ਰਾਖੋ ਲਾਜ ਬਿਰਦ ਅਪਨੇ ਕੀ ਜਨ ਹਾਰ ਪਰੇ ਹਰਿ ਦੁਆਰੇ ॥ ਚਰਨ ਸਰਨ ਸਰਨਾਗਤ ਆਸਾ ਚਿਤ ਚਿਤਵਤ ਦਰਸਾਰੇ ॥ ਮਾਗਉ ਦਾਨ ਦੇਹੁ ਜਗਦੰਬੈ ਮੁਕਤ ਭੁਗਤ ਭੰਡਾਰੇ ॥ ਤੁਮ ਸਮ ਧਨੀ ਨ ਮੋ ਸਮ ਜਾਚਿਕ ਪ੍ਰਭ ਦਾਨ ਦੇਹ[੫] ਦਾਤਾਰੇ ॥੩੦੦॥੧੦॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਰਾਗ ਆਸਾ ॥ ਆਸਾ ਆਸ ਚਰਨ ਕਮਲਨ ਕੀ ਚਿਤ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਨਿਸ ਟੇਰਤ ॥ ਪ੍ਰਿਉ ਪ੍ਰਿਉ ਰਟਤ ਦਰਸ ਬਿਨ ਬਾਵਰ ਜਿਉ ਕਾਮਨ ਮਗ ਹੇਰਤ ॥ ਬਿਆਕੁਲ ਹੀਨ ਛੀਨ ਦੁਖੀਆਰੋ ਪ੍ਰਿਅ ਬਿਨ ਕਛੂ ਨ ਸੋਹਤ ॥ ਨਿਤ ਨਿਤ ਆਸ ਦਰਸ ਪ੍ਰਿਅ ਪ੍ਰੀਤਮ ਛਿਨ ਛਿਨ ਮਗ ਪੀਅ ਜੋਹਤ ॥੩੦੧॥੧੧॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਆਸਾ ਕਾਫੀ ॥ ਜੈ ਜੈ ਜੈ ਦਰਸਨ ਸਫਲ ਸੁ ਪਰਸਨ ਨਿਤ ਨਿਤ ਆਨੰਦ ਕਰਨੀ ॥ ਆਨੰਦਾ ਆਨੰਦ ਅਨੰਦੀ ਸੰਕਟ ਅਪਦ ਬਿਕਟ ਖਲ ਦਰਨੀ ॥ ਨੀਲਾਂਬਰ ਅੰਬੁਜ ਬਨਵਾਰੀ ਕਲਹ ਬਿਨਾਸਨ ਕਸਮਲ[੬] ਹਰਨੀ ॥ ਜੈ ਜੈ ਜੈ ਚੰਡੀ ਅਸਰ ਸੰਘਾਰਨ ਪਾਪ ਬਿਨਾਸਨ ਦੁਰਮਤਿ ਅਰਨੀ[੭] ॥੩੦੨॥੧੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਆਸਾ ॥ ਦਾਸ ਤਿਹਾਰੋ ਮਾਤ ਚੰਡਕਾ ਠਾਢੋ ਦੇਬੀ ਦੁਆਰ ॥ ਦਰਸਨ ਦੀਜੈ ਪਤਿਤ ਉਧਾਰਨ ਖੋਲੋ ਪ੍ਰੇਮ ਕਿਵਾਰ ॥ ਦੇਹ ਦਰਸ ਜੀਅੜਾ ਬਲਿਹਾਰੀ ਬਾਰ ਬਾਰ ਬੰਦਨ ਬਲਿਹਾਰ ॥ ਹੌ ਮਤ ਮੰਦ ਅਧਮ ਖਲ ਮੂਰਖ ਤ੍ਰਾਹ ਤ੍ਰਾਹ ਪ੍ਰਭ ਸਰਨ ਮੁਰਾਰ[੮] ॥੩੦੩॥੧੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਆਸਾ ॥ ਅਬ ਮੋਰੋ ਸਗਲ ਉਪਾਇ ਰਹਿਓ ॥ ਬਿਨਾ ਸਾਮ ਦੁਰਗੇ ਜਗਦੰਬੇ ਸੂਖੁ ਨ ਕਹੂ ਲਹਿਓ ॥ ਭ੍ਰਮਤ ਭ੍ਰਮਤ ਪੁਨਰਪ ਬਹੁ ਹਾਰਿਓ ਤਕ ਸਰਨੀ ਹਾਰ ਪਰਿਓ ॥ ਬਿਖ ਭਉਜਲ ਸੰਸਾਰ ਕੂਪ ਤੇ ਮੋਹ ਅੰਚਲ ਲਾਇ ਰਖਿਓ ॥੩੦੪॥੪॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਆਸਾਵਰੀ ॥ ਸਤ੍ਰ ਨਿਪਾਤਨ ਅਸੁਰ ਬਿਹੰਡਨ ਖਲ ਡਾਰਨ ਜੈ ਆਦਿ ਭਵਾਨੀ ॥ ਪ੍ਰਾਨਪਤੀ ਨਵਤਨ ਨਵਰੰਗੀ ਨਵਲ ਕਵਲ ਦੁਰਗੇ ਜਗ ਦਾਨੀ ॥ ਸਿੰਘ ਬਾਹਨੀ ਸਤ੍ਰ ਨਿਪਾਤਨ ਜਗਮਗ ਜੋਤ ਜਗਤ ਮਹਾਰਾਨੀ ॥ ਬਿਸਵੰਭਰ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਖੜਗਧੁਜ ਅਸਿਪਾਨ ਸੰਤਨ ਕਿਰਪਾਨੀ ॥੩੦੫॥੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਅਸਾਵਰੀ ॥ ਅਰੁਨ ਧੁਜਾ ਪੀਤਾਬਰ ਛਾਜੈ ਜਗਮਗ ਜੋਤ ਦਿਪਤ ਤ੍ਰਿਪੁਰਾਰੀ ॥ ਹੰਸ ਚਉਰ ਲਜਤ ਨਿਰਖਤ ਛਬਿ ਅਤਿ ਸੁੰਦਰ ਮੋਹਨ ਬਨਵਾਰੀ ॥ ਚਮਕਤ ਚਕ੍ਰ ਬਕ੍ਰ ਲੋਚਨ ਹਰਿ ਦਮਕਤ ਮਨੋ ਛਟਾ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਹਰਿਤ (ਖਕ, ਅਸ)
[੨]ਤਿਹ (ਖਕ, ਅਸ)
[੩]ਪਛਾਰੇ (ਅਸ)
[੪]ਮਾਰੇ ਇਵ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੫]ਦੇਤ (ਖਕ, ਅਸ)
[੬]ਕਲਮਲ (ਖਕ, ਅਸ)
[੭]ਦਰਨੀ (ਖਕ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਤ੍ਰਿਪਤਾਸੇਵ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਇਹ ਪੰਕਤੀ ਸਿਰਫ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ, ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਹਾਸ਼ੀਏ 'ਤੇ ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਬਾਕੀ ਬੀੜਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ

ਬਿਜੁਲਾਰੀ ॥ ਫਹਰਤ ਧੁਜਾ ਧਰਮ ਬਿਕ੍ਰਮ ਬ੍ਰਿਤ ਚਮਕਤ ਅਸ ਅਸਕੇਤ ਮੁਰਾਰੀ ॥੩੦੬॥੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਆਸਾਵਰੀ ॥ ਗਰਜਤ ਸਿੰਘ ਬਾਹਨੀ ਮਾਇਆ ਦਹਲਤ ਰਿਪ ਅਸੁਰਨ ਕੀ ਛਤੀਆ ॥ ਬਬਕਤ ਸਿੰਘ ਜੁਝਾਰ ਡਾਕਣੀ ਕੁਹਕਤ ਕਾਲ ਕਰਾਲ ਅਧਰਤੀਆ ॥ ਭਜਤ ਅਸੁਰ ਦਲ ਦੈਤ ਹੰਕਾਰੀ ਬਿਡਰਤ ਰਕਤ ਬਹਤ ਜਿਮ ਨਦੀਆ ॥ ਬਹਤ ਫਿਰਤ ਰਾਕਸ ਨਵਕਾ ਸਮ ਭਛਤ ਪ੍ਰੇਤ ਮਾਨੋ ਮ੍ਰਿਤ ਮਛੀਆ ॥੩੦੭॥੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਆਸਾਵਰੀ ॥ ਸਿਆਮ ਬਰਨ ਨੀਲਾਂਬਰ ਮਾਧੋ ਅਸਟ ਕਰਨ ਛਬਿ ਉਤਮ ਕਾਲੀ ॥ ਨੀਲ ਬਸਨ ਅਸਕੇਤ ਖੜਗਧੁਜ ਛਤ੍ਰ ਚਵਰ ਸਿਰ ਢੁਰਤ ਕ੍ਰਿਪਾਲੀ ॥ ਜਗਮਗ ਜੋਤ ਜਗਤ ਮੁਖ ਮੰਡਲ ਚਮਕਤ ਚਕ੍ਰ ਅਸੁਰ ਦਲ ਘਾਲੀ ॥ ਸਿੰਘ ਬਾਹਨੀ ਅਸੁਰ ਸੰਘਾਰਨ ਕਵਲ ਨੈਨ ਕਸਮਲ ਅਘ ਜਾਲੀ ॥੩੦੮॥੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਆਸਾ ॥ ਸਕਲ ਭਵਨ ਨਾਇਕ ਜਗਦੰਬੈ ਸਗਲ[੧] ਸ੍ਰਿਸਟ ਜਾਚਕ ਦਰਬਾਰੀ ॥ ਕੋਟ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਖੰਡ ਜਿਨ ਧਾਰੇ ਕੋਟ ਸਿੰਧ ਸਾਗਰ ਨਵ ਧਾਰੀ ॥ ਕੋਟ ਕਲਾ ਉਡਗਨ ਕਈ ਕੋਟਕ ਗਗਨ ਨਛਤ੍ਰ ਪਯਾਲ ਸਵਾਰੀ ॥ ਪਤਿਤ ਤਰਤ ਕਈ ਕੋਟ ਅਸੰਖਾ ਨਾਮ ਲੈਤ ਉਧਰਤ ਬਨਵਾਰੀ ॥੩੦੯॥੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਆਸਾ ॥ ਅਮਰਲੋਕ ਕੈਲਾਸ ਬੈਕੁੰਠਾ ਸਵਰਗਪੁਰੀ ਰਾਜਤ ਮਹਾਰਾਨੀ ॥ ਉਚਰਤ ਨਿਗਮ ਚਤੁਰ ਨਵਤਨ ਨਿਤ ਸਿਵ ਬਿਰੰਚ ਧਿਆਵਤ ਕਰ ਧਿਆਨੀ ॥ ਜੋਗੀ ਜਤੀ ਤਪੀ ਸੰਨਿਆਸੀ ਖਟ ਦਰਸਨ ਸਿਮਰਤ ਬਰਦਾਨੀ ॥ ਹੋਂ ਮਤ ਮੰਦ ਗੁੰਗ ਤਮ ਲੋਚਨ ਪਤਿਤ ਅਧਮ ਖਲ ਚਰਨ ਭਵਾਨੀ ॥੩੧੦॥੧੦॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਰਾਗ ਨਟ ਨਾਰਾਇਨ ॥ ਰੇ ਮਨ ਕੈਸੇ ਤਰਹਗਾ ਬਿਖੈ ਭੌਜਲ ਮੀਤ ॥ ਮਹਾ ਬਿਕਾਰ ਕਰਤ ਬਿਖਈ ਜੀਵ[੨] ਮੀਚ ਹੇਰਤ ਨੀਤ ॥ ਲੋਭ ਹਲਕ ਅਹੰਕਾਰ ਮਾਤਾ ਇਕ ਨਿਮਖ ਮਨ ਨਹੀ ਜੀਤ ॥ ਸੰਸਾਰ ਸਾਗਰ ਬਿਖਮ ਮਾਰਗ ਕਿਮ ਤਰਹਗੇ ਮਨ ਮੀਤ ॥੩੧੧॥੧॥ ਨਟ ਨਾਰਾਇਨ ॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਕਿਛੁ ਜਪ ਨ ਤਪ ਨ ਕੁਲ ਧਰਮ ਕੀਨਾ ਇਕ ਨਿਮਖ ਭਜਨ ਨਹੀ ਲੀਨ ॥ ਇਕ ਚਿਤ ਇਕਾਗ੍ਰ[੩] ਹੋਤ ਨਾਹੀ ਛਿਨ ਛਿਨ ਡੋਲਤਾ[੪] ਮਨ ਦੀਨ ॥ ਪਾਪ ਕਰਤਾ ਨਹੀ ਹਾਰਤ ਨਿਲਾਜ ਮੂਰਖ ਦੀਨ ॥ ਤੁਮ ਭਜਹ ਮਾਧੋ ਸਰਨ ਸੁਆਮੀ ਮਨ ਰੰਗ ਹਰਿ ਰੰਗ ਭੀਨ ॥੩੧੨॥੨॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਨਟ ਨਾਰਾਇਨ ॥ ਬਿਖੈ ਭਉਜਲ ਤਰਨ ਬਿਖੜਾ ਬਿਨ ਭਜਨ ਕਰਤਾ ਰਾਮ ॥ ਤਜ ਮਾਨ ਮੋਹ ਅਹੰਕਾਰ ਬਾਵਰ ਧਰ ਚਿਤ ਸੁੰਦਰ ਸਯਾਮ ॥ ਇਕ ਨਿਮਖ ਧਰ ਤੂ ਧਿਆਨ ਜਨਨੀ ਸਭ ਸਫਲ ਪੂਰਨ ਕਾਮ ॥ ਸਭ ਕਟਤ ਕਸਮਲ ਬਿਘਨ ਨਾਸਤ ਜਮ ਹਟਤ ਜਾਪਤ ਨਾਮ ॥੩੧੩॥੩॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਨਟ ਨਾਰਾਇਨ ॥ ਮਨ ਤਿਆਗ ਕੁਟਿਲਤਾ ਛਲ ਛਿਦ੍ਰ ਪਾਤਕ ਹੋਹੁ ਪਤਿਤ ਪੁਨੀਤ ॥ ਧਰ ਧਿਆਨ ਗੋਬਿੰਦ ਅਮਿਉ ਸਤਿਗੁਰ ਕਰਹ ਨਿਰਮਲ ਚੀਤ ॥ ਸਿਮਰ ਮਾਤਾ ਜਗਤ ਜਨਨੀ ਤਰਹ ਭਉਜਲ ਮੀਤ ॥ ਜੈ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਅਚਲ ਮੂਰਤਿ ਜਗਤਾਰਨੀ ਜਗ ਜੀਤ ॥੩੧੪॥੪॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਨਟ ਨਾਰਾਇਨ ॥ ਗਹੁ ਮਨ ਸਰਨ ਸੁਆਮੀ ਸੇਲ[੫] ॥ ਚਿਤ ਰਾਚ ਮਾਚ ਪਦ ਚਰਨ[ੳ] ਕਵਲ ਅੰਬੈ ਮਕਰੰਦ ਮਨ ਤਨ ਪੇਲ ॥ ਗੁੰਜਾਰ ਨਿਸਦਿਨ ਚਰਨ ਕਵਲਨ ਦੁਖ ਰੋਗ ਸੰਕਟ ਰੇਲ ॥ ਧਰ ਧਿਆਨ ਮੂਰਤਿ ਸਿਆਮ ਸੁੰਦਰ ਦੁਖ ਜਨਮ ਮਰਨ ਹਟੇਲ ॥੩੧੫॥੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਨਟ ॥ ਮਾਧੋ ਜਨ ਆਏ ਸਰਨ ਤੁਮਾਰੀ ॥ ਪਰਸਤ ਦਰਸ ਪਾਪ ਸਭ ਨਾਸਤ ਜਾਪਤ ਨਿਮਖ ਉਧਾਰੀ ॥ ਸਿਮਰਤ ਕੋਟ ਪਾਪ ਤਮ ਪਰਹਰਿ ਧਿਆਵਤ ਗੁਨ ਬਨਵਾਰੀ ॥ ਉਚਰਤ ਤਰਤ ਤਰੰਗ ਭੌ ਸਾਗਰ ਗਾਵਤ ਅਪਦਾ ਟਾਰੀ ॥੬॥੩੧੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਨਟ ॥ ਜਾਪਹ ਭਗਤ ਵਛਲ ਭਵਖੰਡਨ ਦੀਨਾਨਾਥ ਭਵਾਨੀ ॥ ਤਰਹੁ ਸੰਸਾਰ ਭਉਜਲ ਬਿਖ ਸਾਗਰ ਮਨ ਧਰਹੁ ਧਿਆਨ ਮੂਰਤਿ ਕਲਿਆਨੀ ॥ ਭਵਨ ਭਵਨ ਪ੍ਰਤਾਪ ਬਿਰਾਜਤ ਲੋਕ ਚਤੁਰਦਸ ਰਾਨੀ ॥ ਮਹਾਰਾਜ ਰਾਜਨ ਸਿਰਤਾਜਾ ਦੇਤ ਸਕਲ ਜਾਚਕ ਬਰਦਾਨੀ ॥੭॥੩੧੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਨਟ ॥ ਤਿਮਰ ਬਿਨਾਸਨ ਪੋਖਨ ਭਰਨੀ ਸਿੰਘ ਬਾਹਨੀ ਰਾਨੀ ॥ ਅਬਚਲ ਅਚਲ ਬ੍ਰਹਮ ਰਤਨਾਗਰ ਬਿਸਵੰਭਰ ਬਰਦਾਨੀ ॥ ਅਸਟ ਕਰਨ ਜਗ ਪੁਰਖ ਭਵਾਨੀ ਸੰਪਤ ਸੁਖ ਰਜਧਾਨੀ ॥ ਕਰ ਗਹਿ ਲੇਹੁ ਸੰਸਾਰ ਕੂਪ ਤੇ ਸੁਖਸਾਗਰ ਕਲਿਆਨੀ[ਅ] ॥੮॥੩੧੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਨਟ ॥ ਕ੍ਰਿਪਾਸਿੰਧ ਕਲਘੋਰ ਮਥਾਨੀ ਭਵਖੰਡਨ ਮ੍ਰਿਦ ਬਾਨੀ ॥ ਪਤਿਤ ਉਧਾਰਨ ਸੰਕਟ ਮੋਚਨ ਦੁਖ ਹਰਤਾ ਕਲਿਆਨੀ ॥ ਭਗਤ ਵਛਲ ਜਗਤਾਰਨ ਅੰਬੈ ਜੈ ਜੈ ਆਦਿ ਭਵਾਨੀ ॥ ਕਰ ਗਹਿ ਲੇਹੁ ਤਰੰਗ ਤਿਮਰ ਨਿਧ ਨਾਰਾਇਨ ਨਿਰਬਾਨੀ ॥੯॥੩੧੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਨਟ ॥ ਮੋਹਨ ਪ੍ਰਾਨ ਮਾਨ ਸੁਖ ਦਾਤੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਪ੍ਰਾਨ ਅਧਾਰੇ ॥ ਨਵਤਨ ਨਵਲ ਮਦਨ ਮੂਰਤਿ ਸੀਂ[੬] ਛਬਿ ਸੁੰਦਰ ਬਨਵਾਰੇ ॥ ਨੀਲਕੰਠ ਅਸਟਾਇਧ ਸੋਭਤ ਮੁਖ ਮੰਡਲ ਦੁਤ ਧਾਰੇ ॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਸਕਲ (ਮਸ, ਅਸ)
[੨]ਜੀਉ (ਮਸ, ਸਸ)
[੩]ਇਕ ਸਰਨ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੪]ਡੋਲਤ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੫]ਮੇਲ (ਅਸ)
[੬]ਸ੍ਰੀ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਸ ਵਿਚ 'ਚਰਨ' ਸ਼ਬਦ 'ਤੇ ਹੜਤਾਲ ਫੇਰੀ ਹੋਈ ਹੈ
[ਅ]ਇਹ ਪੰਕਤੀ ਸਿਰਫ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ, ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਹਾਸ਼ੀਏ 'ਤੇ ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਬਾਕੀ ਬੀੜਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਛਾਪੇ ਵਿਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ

ਬਨਮਾਲਾ ਪੰਕਜ ਅੰਬੁਜ ਦ੍ਰਿਗ ਸ੍ਰੀਧਰ ਪੁਰਖ ਮੁਰਾਰੇ ॥੧੦॥੩੨੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਰਾਗ ਮਾਲੀ ਗਉੜਾ ॥
ਰਹੋਏ ਕੀ ਛੰਤ ਕੀ ਜਤ ਗਾਵਨੀ ॥ ਧਨ ਧਨ ਸਾਰਦ ਬਾਕ ਬਾਨੀ ਜੈ ਅਚਲ ਅਬਚਲ ਧੀਰ ॥ ਧਨ ਧੰਨ
ਮੰਗਲ ਮੁਦਤ ਕਾਲੀ ਅਸਗਾਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨੀਰ ॥ ਧਨ ਧਨ ਸਕਤੈ ਜੋਗ ਜੋਗਿਨ ਦੁਖ ਹਰਨ ਅਪਦਾ ਪੀਰ ॥
ਧਨ ਧਨ ਦੁਰਗੇ ਸਿੰਘ ਬਾਹਨ ਬਲ ਬ੍ਰਿਤ ਬਿਕ੍ਰਮ ਬੀਰ ॥੧॥੩੨੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਮਾਲੀ ਗਉੜਾ ॥ ਧਨ ਧਨ
ਚੰਡੀ ਅਸੁਰ ਹੰਤੀ ਪਾਪ ਨਾਸਨ ਕਰੀ ॥ ਭ੍ਰਮ ਮੋਹ ਅਪਦ ਨਿਵਾਰ ਅੰਬੈ ਰਿਪ ਦਲਨ ਦੂਖਨ ਜਰੀ ॥
ਅਸਟਾਯੁਧੰ ਤ੍ਰਿਪੁਰਾਰਿ ਸੁੰਦਰ ਪਦ ਕਵਲ ਪੰਕਜ ਹਰੀ ॥ ਭੈ ਨਾਸ ਸਤ੍ਰ ਸੰਘਾਰਕਾਰੀ ਸੁਖ ਸੀਲ ਨਿਧ ਰਸ
ਭਰੀ ॥੨॥੩੨੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਮਾਲੀ ਗਉੜਾ ॥ ਦੁਖ ਦਹਨ ਦਲਨ ਸੰਤਾਪ ਚੂਰਨ ਮੁਦਤ ਮੰਗਲ ਦੇਵ ॥
ਰਿਪ ਮਲਨ ਹਰਨ ਨਿਪਾਤ ਦਾਨੋ ਜਗਤ ਬੰਦਨ ਸੇਵ ॥ ਭਵ ਤਾਪ ਪਾਪ ਬਿਨਾਸ ਕਸਮਲ[੧] ਅਘ ਦਹਨ ਅਲਖ
ਅਭੇਵ[ੳ] ॥ ਜੈ ਜੁਆਲ ਜਗਮਗ ਜੋਤ ਰਾਜਤ ਪਦ ਕਵਲ ਅੰਬੁਜ ਸੇਵ ॥੩॥੩੨੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਮਾਲੀ
ਗਉੜਾ ॥ ਸੰਸਾਰ ਸਾਗਰ ਬਿਖਮ[ਅ] ਭਉਜਲ ਤਾਰ ਤਾਰਨ ਹਾਰਿਆ ॥ ਭੈ ਅਨਲ ਅਹਿਨਿਸ ਸਰਤ ਸਾਗਰ
ਇਕ ਨਿਮਖ ਜਾਪਤ ਤਾਰਿਆ ॥ ਗਹਿ ਭੁਜਾ ਲੇਵਹੁ ਸਰਨ ਦੇਵਹੁ ਜਗਤ ਜਨਨੀ ਮਾਇਆ ॥ ਅਬ ਰਾਖ
ਲੀਜੈ ਮਇਆ ਕੀਜੈ ਪ੍ਰਭ ਹੋਹੁ ਬੇਲੀ ਰਾਇਆ ॥੪॥੩੨੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਮਾਲੀ ਗਉੜਾ ॥ ਪ੍ਰਭ ਚਰਨ ਕਵਲ
ਬਸਾਇ ਹਿਰਦੇ ਤਰਹੁ ਭਉਜਲ ਮੀਤ ॥ ਦਿਨ ਰੈਨ ਸੇਵਹੁ ਸਦਾ ਅੰਬੈ ਗੁਨ ਗਾਵ ਕੀਰਤਨ[੨] ਨੀਤ ॥ ਧਰ
ਧਿਆਨ ਮੂਰਤਿ ਸਯਾਮ ਸੁੰਦਰ ਹੋਹੁ ਪਤਿਤ ਪੁਨੀਤ ॥ ਲਖ ਕੋਟ[੩] ਪਾਤਕ ਲਹਤ ਨਾਸਤ ਇਕ[੪] ਨਿਮਖ ਧਾਰਤ
ਚੀਤ ॥੫॥੩੨੫॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਮਾਲੀ ਗਉੜਾ ॥ ਪ੍ਰਭ ਸਰਨ ਤਾਰੋ ਮਇਆ ਧਾਰੋ ਕਰਹੁ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸੁਆਮੀਆ
॥ ਸਮਰਥ ਸ੍ਰੀਧਰ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਦੁਖ ਹਰਨ ਅੰਤਰਜਾਮੀਆ ॥ ਅਬ ਸਰਨ ਦੀਜੈ ਰਾਖ ਲੀਜੈ ਹਰਿ ਦੇਹੁ
ਦਰਸਨ ਰਾਇਆ ॥ ਗਹਿ ਭੁਜਾ ਲੀਜੈ ਦਰਸ ਦੀਜੈ ਜਗਤ ਜਨਨੀ ਮਾਇਆ ॥੬॥੩੨੬॥ ਛਕਾ[ੲ] ॥੧॥
ਬਿਸਨਪਦ ਰਾਗ ਕਾਨੜਾ ॥ ਐਸੋ ਨਾਮ ਸਹਾਈ ਤਾਰਨ ਚਿੰਤਾਮਨ ਕਰੁਨਾਪਤੇ ॥ ਸਗਲ ਜੀਅ ਜਾਚਕ
ਦਰਬਾਰੀ ਜਗਬੰਦਨ ਅਮਿਤੋਜ ਗਤੇ ॥ ਜਗਤ ਉਧਾਰਨ ਊਚ ਸੁਆਮੀ ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਏਕਾਂਤ ਮਤੇ ॥ ਅਬਚਲ
ਅਚਲ ਅਮਰ ਬਿਕ੍ਰਮ ਬ੍ਰਿਤ ਸੁਖਦਾਈ ਹਰਿ ਆਦਿ ਸਤੇ[ਸ] ॥੧॥੩੨੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਕਾਨੜਾ ॥ ਜਗਬੰਦਨ
ਭਉਹਰਨ ਨਾਥ ਪੰਕਜ ਪਦ ਚਾਰੀ ॥ ਦੀਨਾ ਨਾਥ ਸਨਾਥ ਮਾਨ ਮਰਦਨ ਤ੍ਰਿਪੁਰਾਰੀ ॥ ਭਉ ਖੰਡਨ ਦੁਖ ਦਲਤ
ਦੈਤ ਦਾਨੋ ਰਿਪਮਾਰੀ ॥ ਜੈ ਜੈ ਮੰਗਲ ਰੂਪ ਸਦਾ ਜੈ ਮੰਗਲਕਾਰੀ ॥੨॥੩੨੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਕਾਨੜਾ ॥
ਦੂਜੀ ਤ੍ਰੂਹ ॥ ਪਉਰਾਤਨ ਸਨਾਤਨ ਅਮਰ ਅਜੂਨੀ ਸੰਭਉ ॥ ਆਦ ਅੰਤ ਕਲਧਾਰ ਅਚਲ ਅਚਰਜ ਆਚੰਭਉ
॥ ਧਰਮ ਰੂਪ ਸੁਖ ਸਿੰਧ ਸੁਧਾਗਤ ਮੰਗਲਚਾਰੀ ॥ ਜੈ ਜੈ ਮੰਗਲ ਰੂਪ ਸਦਾ ਜੈ ਆਨੰਦ ਕਾਰੀ ॥੩॥੩੨੯॥
ਬਿਸਨਪਦ ਕਾਨੜਾ ॥ ਦੂਜੀ ਤ੍ਰੂਹ ॥ ਅਸ੍ਰ ਕਰਨ ਬਰਦਾਨ ਬਾਕ ਬਾਨੀ ਸੁਭਦਾਇਕ[੫] ॥ ਸਿਆਮ ਬਰਨ
ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਗਤ ਜਨਨੀ[ਹ] ਸਭ ਲਾਇਕ ॥ ਮਹਿ ਮੰਡਨ ਭਗਵਾਨ ਭਗਤ ਵਛਲ ਜਗ ਨਾਇਕ ॥ ਦੁਖ ਖੰਡਨ
ਚੀਰਾਨ ਧਰਮ ਧੁਜ ਸੰਤ ਸਹਾਇਕ ॥੪॥੩੩੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਕਾਨੜਾ ॥ ਸਰਬ ਪਾਲ ਸੰਤਨ ਸੁਖਦਾਤਾ
ਭਵਤਾਰਨ ਜਗ ਰਾਨੀ ॥ ਅਸੁਰ ਨਿਪਾਤਨ ਭਗਤ ਦਾਯਨੀ[ਕ] ਤੀਨ ਲੋਕ ਬਰਦਾਨੀ ॥ ਮਦਸੂਦਨ[੬] ਮੋਹਨ
ਬਨਵਾਰੀ ਦੁਖ ਹਰਤਾ ਸਭ ਜਾਨੀ ॥ ਅਸੁਰ ਦਲਨ ਸੇਵਕ ਜਨ[੭] ਰਛਕ[੮] ਜੈ ਜੈ ਆਦਿ ਭਵਾਨੀ ॥੫॥੩੩੧॥
ਬਿਸਨਪਦ ਕਾਨੜਾ ॥ ਬਾਸਦੇਵ ਪੂਰਨ ਅਬਿਨਾਸੀ ਕਾਲ ਕਲਹ ਸੰਘਾਰੀ ॥ ਦੀਨਾਨਾਥ ਦਇਆਲ ਦਮੋਦਰ
ਭਵਖੰਡਨ ਤ੍ਰਿਪੁਰਾਰੀ ॥ ਅਚਲ[੯] ਅਮਰ ਪੰਕਜ ਪਦ ਅੰਬੈ ਤੀਨ ਲੋਕ ਜਗ ਤਾਰੀ ॥ ਕਵਲ ਨੈਨ ਸੁੰਦਰ ਛਬ
ਸੋਹੈ ਮਦਸੂਦਨ ਜਗਤਾਰੀ[ਖ] ॥੬॥੩੩੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਕਾਨੜਾ ॥ ਜਗਨਨਾਥ ਜਗਤੇਸ੍ਵਰ[ਗ] ਜਨਨੀ[੧੦] ਜਗਜੀਵਨ
ਜਗਤਾਰੀ ॥ ਮਾਧੋ ਮਿਹਰਵਾਨ ਮਦਸੂਦਨ ਮਨਮੋਹਨ ਬਨਵਾਰੀ ॥ ਸਿਆਮ ਸੁੰਦਰ ਨਵਤਨ ਸਦਰੰਗੀ ਸਦ
ਨਵਤਨ ਜੈ ਕਾਰੀ ॥ ਪ੍ਰਾਨਨਾਥ ਪੂਰਨ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਸੁੰਦਰ ਛਬ ਗਿਰਧਾਰੀ ॥੭॥੩੩੩॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕਾਨੜਾ
॥ ਕਲਿਆਨ ਰੂਪ ਕਾਲੀ ਕਲਤਾਰਨ ਸਿਆਮ ਬਰਨ ਕਲਿਆਨੀ ॥ ਕਲਹ ਨਾਸਨੀ ਕਾਲ ਸੰਘਾਰਨ ਕਲਮਲ
ਰਿਪ ਦਲ ਦਾਨੀ ॥ ਚਿੰਤਾਮਨ ਆਨੰਦ[੧੧] ਅਨੰਦੀ ਮਹਪਾਲਨ ਪ੍ਰਧਾਨੀ ॥ ਮਹਾ ਜੋਗ ਜੋਗੇਸ੍ਵਰ ਜਨਨੀ ਲੋਕ
ਚਤੁਰਦਸ ਰਾਨੀ ॥੮॥੩੩੪॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕਾਨੜਾ ॥ ਪਤਿਤ ਉਧਾਰਨ ਚੰਡ ਤਾਰਕਾ ਮਾਤ ਭਵਾਨੀ ਸਾਰਦ
॥ ਸਾਰਸ੍ਵਤੀ ਬਿਦਿਆ ਬਰਦਾਨੀ ਦੁਖ ਹਰਤਾ ਨਿਤ ਆਨੰਦ ॥ ਮੰਗਲ ਮੁਦਤ ਚਿੰਤਾਮਨ ਜੁਆਲਾ ਅਘਨਾਸਨ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਕਲਮਲ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੨]ਕੀਰਤ (ਮਸ, ਖਕ)
[੩]ਕੀਯੋ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੪]ਏਕ (ਸਚ)
[੫]ਸੁਖਦਾਇਕ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੬]ਮਧਸੂਦਨ (ਸਸ, ਅਸ)
[੭]ਜੈ (ਖਕ, ਅਸ)
[੮]ਰਛਨ (ਖਕ, ਅਸ)
[੯]ਅਬਚਲ (ਖਕ, ਅਸ)
[੧੦]ਸਵਾਮੀ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੧੧]ਆਨੰਤ (ਖਕ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਅਭੇਉ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਬਿਖੈ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਬਿਸਨਪਦ ਛਕਾ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਇਹ ਪੰਕਤੀ ਸਿਰਫ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਹੀ ਹੈ, ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਹਾਸ਼ੀਏ 'ਤੇ ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਹੈ
[ਹ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ, ਬਾਅਦ ਵਿਚ 'ਬੰਦਨ' ਸ਼ਬਦ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ,
ਮਸ ਅਤੇ ਖਕ ਵਿਚ 'ਜਗਤ ਸਭ ਲਾਇਕ' ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਕ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਦਾਹਨੀ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਖ]ਸਚ ਵਿਚ ਹੜਤਾਲ ਫੇਰ ਕੇ 'ਜਗਤਾਰੀ' ਤੋਂ 'ਬਨਵਾਰੀ' ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ
[ਗ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਹੜਤਾਲ ਫੇਰੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸ਼ਬਦ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀ ਦਿਸ ਰਿਹਾ,
ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਰਿਪ ਅਰਨੀ ॥ ਸਕਤ ਜੋਗਨੀ ਅਸੁਰ ਸੰਘਾਰਨ ਸਿੰਘ ਬਾਹਨੀ ਜਨਨੀ ॥੯॥੩੩੫॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕਾਨੜਾ ॥
ਛੇਮ ਕਰਨ ਬਰਦਾਇਕ ਚੰਡੀ ਰਿਪ ਹੰਤੀ ਅਰਘਾਲੀ ॥ ਸੁਭ ਬਚਨੀ ਸੁਭ ਕਰਨ ਭਵਾਨੀ ਜੈ ਜੈ ਜੋਤ ਜੁਆਲੀ
॥ ਸਾਮਕਾਰਤਿਕ ਹੰਸ ਬਾਹਨੀ ਭਵਖੰਡਨ ਅਘ ਜਾਲੀ ॥ ਗਵਰੀ ਸੁਤ ਗਨਪਤ ਸਿਵਨੰਦੀ ਸਤ੍ਰ ਤਾਪਨੀ ਕਾਲੀ
॥੧੦॥੩੩੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਰਾਗ ਕਲਿਆਨ ॥ ਕਹੋ ਕਵਨ ਬਿਧ ਗਈਏ ॥ ਪੰਚ ਦੂਤ ਸੰਗੀ ਇਸ ਮਨ ਕੇ
ਖਿਨ ਖਿਨ ਭ੍ਰਮਤ ਨਚਈਏ[ੳ] ॥ ਇਕ ਛਿਨ ਇਕ ਚਿਤ ਰਹਨ ਨ ਦੇਈ ਊਭ ਪੈਆਲ ਭ੍ਰਮਈਏ ॥ ਮਹਾ ਪਾਪ
ਘੋਰ ਦੁਰਮਤਿ ਮਹਿ ਰੁਚ ਚਿਤ ਮੋਹ ਲਗਈਏ ॥੩੩੭॥੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਕਲਿਆਨ ॥ ਦੂਜੀ ਤੁ੍ਹ ॥ ਬੁਰੇ
ਕਾਮ ਪਾਪ ਕਉ ਧਾਵਤ ਪਰਧਨ ਹਿਰਨ ਕੀ ਆਸਾ ॥ ਪਰਤ੍ਰੀਅ ਪਰਨਿੰਦਾ ਮਹਿ ਰਚਿਓ ਨਿਸਦਿਨ ਬਿਖੈ
ਬਿਲਾਸਾ ॥ ਮਹਾ ਅੰਧ ਕਛੁ ਸੂਝੈ ਨਾਹੀ ਬਾਵਰ ਆਤਮ ਲੋਚਨ ॥ ਕਬਹੂ ਨ ਹਿਤ ਕਰ ਭਜਿਓ ਨਰਾਇਨ ਦੂਖ
ਸੰਕਟ ਭਵ ਮੋਚਨ ॥੩੩੮॥੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਕਲਿਆਨ ॥ ਅਧਰਮ ਕੂੜ ਲੋਭ ਰਸ ਮਾਤਾ ਨਿਸਦਿਨ ਕਰਤ
ਬਿਕਾਰਾ ॥ ਲੋਭ ਫਾਸ ਦਾਰਾ[ਅ] ਧਨ ਫਾਂਧਿਓ[ੲ] ਇਕ[ਸ] ਛਿਨ ਹੋਤ ਨ ਨਿਆਰਾ ॥ ਠਗ ਮੁਰਦਾਰ ਬਦਫੈਲੀ
ਕਰਦਾ ਮੁਖ ਤੇ ਬੁਰਾ ਉਚਾਰਾ ॥ ਕਬਹੂ ਨ ਸਿਮਰਿਓ ਦੁਖਭੰਜਨ ਹਰਿ ਨਿਰਭੈ ਰਾਮ ਮੁਰਾਰਾ ॥੩੩੯॥੩॥
ਬਿਸਨਪਦ ਕਲਿਆਨ ॥ ਕਰ ਪਾਤਕ ਉਦਰ ਕਉ ਭਰਤਾ ਪਸ ਜਿਉ ਕਰਤ ਅਹਾਰਾ ॥ ਕੂਕਰ ਸੁਆਨ
ਗਰਧਬ ਕੀ ਨਿਆਈ ਨਿਸਦਿਨ ਕਰਤ ਗੁਜਾਰਾ ॥ ਕਾਮ ਕਰੋਧ ਅਹੰਕਾਰ ਬਿਆਪਿਆ ਤਮ ਲੋਚਨ ਗਵਾਰਾ
॥ ਇਕ ਚਿਤ ਹੋਇ ਨ ਪ੍ਰਭ ਗੁਨ ਗਾਇਓ ਦੁਖ ਹਰਤਾ ਕਰਤਾਰਾ ॥੩੪੦॥੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਕਲਿਆਨ ॥
ਸਾਧਸੰਗ ਤੈ ਕਬਹੂ ਨ ਕੀਨੀ ਨਿਸਦਿਨ ਬਿਖੈ ਲੁਭਾਨਾ ॥ ਬੇਸਵਾ ਦੁਆਰ ਮਨਮੁਖ ਕੀ ਸੰਗਤਿ ਇਹ ਨੀਕੀ
ਜੀਅ ਜਾਨਾ ॥ ਚੋਰੀ ਜਾਰੀ ਪਰ ਜੀਅ ਘਾਤੀ ਬਿਖਿਆ ਰਸ ਲਪਟਾਨਾ ॥ ਇਕ ਮਨ ਹੋਇ ਨ ਭਜਿਓ
ਨਿਰੰਜਨ ਪਰਮ ਜੋਤ ਭਗਵਾਨਾ ॥੩੪੧॥੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਕਲਿਆਨ ॥ ਅਵਧ ਅਕਾਰਥ ਬੀਤਤ ਨਿਸਦਿਨ
ਛਿਨ ਪਲ ਘਟਤ ਯਹ[ਹ] ਕਾਇਆ ॥ ਜਰਾ ਮਰਾ ਗ੍ਰਾਸਿਤ ਛਿਨ ਛਿਨ ਤੋਹਿ ਆਜ ਕਾਲ ਮਿਟ ਜਾਇਆ ॥
ਓਰੇ[ਕ] ਸਮੁ ਬਿਨਸਤ ਇਹ ਕਾਇਆ ਛਿਨ ਮਹਿ ਭਇਆ ਪਰਾਇਆ ॥ ਪੁਤ੍ਰ ਕਲਤ੍ਰ ਛਾਡਯੋ[ਖ] ਤੈ ਮੂਰਖ ਕਾਹੂ
ਨ ਕੀਨ ਸਹਾਇਆ ॥੩੪੨॥੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਕਲਿਆਨ ॥ ਦੂਜੀ ਤੁ੍ਹ ॥ ਸੁਕ੍ਰਿਤ ਕਰਹੁ ਤਰਹੁ ਭੈ ਸਾਗਰ
ਚਰਨ ਕਵਲ ਚਿਤ ਧਾਰੋ ॥ ਸਾਸ ਸਾਸ ਸਿਮਰੋ ਪਦ ਪੰਕਜ ਮਨ ਮਕਰੰਦ ਗੁੰਜਾਰੋ ॥ ਧਰਹੁ ਧਿਆਨ ਮੂਰਤ
ਭਵਖੰਡਨ ਪੁਨਰਪ ਦੋਖ ਨਿਵਾਰੋ ॥ ਅਜਪਾ ਜਾਪ ਜਪਹੁ ਰੇ ਜੀਅਰੇ ਦੁਖ ਮੋਚਨ ਕਰਤਾਰੋ ॥੩੪੩॥੭॥
ਬਿਸਨਪਦ ਕਲਿਆਨ ॥ ਉਠ ਪ੍ਰਭਾਤ ਕਰਹੁ ਇਸਨਾਨਾ ਪਦ ਪੰਕਜ ਮਹਿ ਲੀਨਾ ॥ ਜਥਾਸਕਤ ਦਾਨ ਭੂਖੇ
ਕਉ ਨਿਮਖ ਨਿਮਖ ਰੰਗ ਭੀਨਾ ॥ ਕ੍ਰੋਧ ਨਿਵਾਰ ਦਇਆ ਮਨ ਲਾਵਹੁ ਹਿੰਸਾ ਦੁਰਮਤ ਤਿਆਗੋ ॥ ਇਕ ਮਨ
ਹੋਇ ਭਜਹੁ ਨਾਰਾਇਨ ਖਿਮਾ ਧਰਮ ਅਨੁਰਾਗੋ॥੩੪੪॥੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਕਲਿਆਨ ॥ ਤੀਰਥ ਬ੍ਰਤ ਨੇਮ ਸੁਚ
ਕ੍ਰਿਆ ਸੀਲ ਸੰਤੋਖ ਆਚਾਰੋ ॥ ਪੂਜਾ ਤਿਲਕ ਹੋਮ ਗਾਇਤ੍ਰੀ ਸੰਧਿਆ ਤਰਪਨ ਧਾਰੋ ॥ ਗੁਰ ਠਾਕੁਰ ਪਿਤ
ਮਾਤ ਬੰਧੁਪ ਜਨ ਮਿਸਟ ਬਚਨ ਅਭਿਲਾਖੋ ॥ ਸਭ ਕੀ ਰੇਨ ਹੋਇ ਰਹੇ ਪੰਖੇਰੂ ਮੰਦਾ ਕਿਸੇ ਨ ਭਾਖੋ
॥੩੪੫॥੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਕਲਿਆਨ ॥ ਇਸਟ ਦੇਉ[ਗ] ਰਿਖ ਪਿਤ੍ਰ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਗਊ ਅਭਿਆਗਤ ਮਾਨੋ ॥ ਕੀਟ
ਹਸਤ ਮੇਰ ਤ੍ਰਿਨਨ ਮਹਿ ਸਰਬ ਨਿਰੰਜਨ ਜਾਨੋ ॥ ਸਤ ਰੂਪ ਆਤਮੁ ਅਬਿਨਾਸੀ ਬ੍ਰਹਮ ਸਤ ਪਹਿਚਾਨੋ ॥
ਏਕ ਬ੍ਰਹਮ ਸਭ ਘਟਿ ਪਰਪੂਰਨ[ਘ] ਆਦਿ ਪੁਰਖ ਭਗਵਾਨੋ ॥੩੪੬॥੧੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਕਲਿਆਨ ਦੂਜੀ ਤੁ੍ਹ
॥ ਧਰਮ ਕੇਤ ਫਰਹਰਤ ਝੁਲਤ ਚਹੁ ਓਰ ਧੁਜਾ ਬਰ ॥ ਕਈਲਾਸ ਬਾਸ ਪਬ ਕਨਕ ਰਤਨ ਚਹੂੰ ਓਰ ਸੁਧਾ
ਸਰ ॥ ਮਨ ਮਾਨਕ ਮੁਕਤਾ ਮਯੂਰ ਰਾਜਤ ਮਲਿਆਗਿਰ ॥ ਹੰਸ ਹੰਸਨੀ ਤਰਤ ਚੁਗਤ[ਙ] ਮੁਕਤਾ ਕੰਚਨ ਪਰ
॥੩੪੭॥੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਕਲਿਆਨ ॥ ਕਰਤ ਕੇਲ ਬਹੁ ਭਾਂਤਿ ਚਰਤ ਮੋਤੀ ਪੰਕਜ ਤਰ ॥ ਅਲਿ ਮਕਰੰਦ
ਗੁੰਜਾਤ ਭ੍ਰਮਰ ਗੁੰਜਾਰ ਭੈਯੰਕਰ[ਚ] ॥ ਮਾਰੁਤ ਬਾਸ ਸੁਬਾਸ ਚਕ੍ਰ ਸਮ ਭਵਰ ਬਘੂਰਨ ॥ ਮਧੁ ਸਰ ਸੁਰਾ ਸੁਗੰਧ
ਤਰੰਗ ਲਲਿਤਾ ਪਰਪੂਰਨ ॥੩੪੮॥੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਕਲਿਆਨ ॥ ਗੰਧ ਸੁਗੰਧ ਸੁਬਾਸ ਪੁਹਪ ਚੰਦਨ
ਮਲਿਆਗਰ ॥ ਪਾਰਜਾਤ ਕਲਪਤ੍ਰ ਸੁਧਾਨਿਧ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਾਗਰ ॥ ਖੋਰ ਖੋਰ[ਛ] ਮਨ ਦਿਪਤ ਜੜਤ ਬਹੁ ਰਤਨਨ
ਆਗਰ[ਜ] ॥ ਪੁਹਪ ਲਲਤ ਅਰੁ ਸੇਵਤ ਸੁਧਾਗਤ ਗੰਧ ਮਲਿਆਗਰ ॥੩੪੯॥੩॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕਲਯਾਨ ॥
ਬਾਸ ਸੁਬਾਸ ਪੁਹਪ ਗੰਧ ਨ੍ਰਿਤਤ[ਝ] ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਸੋਭੈ[ਞ] ਪੁਹਪਾਤ੍ਰ ॥ ਅਨਲ ਪਛ ਪੰਛੀ ਸੁ ਕੂਲ ਬਿਚਰਤ ਪੰਛੀ ਬਰ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਫਾਸਿਯੋ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੨]ਏਕ (ਸਚ)
[੩]ਇਹ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੪]ਦੇਵ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੫]ਘਟਿ ਪੂਰਨ (ਮਸ, ਅਸ)
[੬]ਚੁਗਤ ਤਰਤ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੭]ਭ੍ਰਮੰਕਰ (ਅਸ)
[੮]ਘੋਰ ਘੋਰ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੯]ਸੋਹੈ (ਖਕ, ਮਸ, ਸਸ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਨਚੀਏ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਦਾਰ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਵੋਰੇ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਛਾਡੇਵ' ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਰਤਨਾਗਰ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਕ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸ਼ਬਦ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

॥ ਗਰੁੜ ਉਰਗ ਬਸ ਕਰਤ ਧਰਤ[ੳ] ਕਲਪਾਂਤ ਜੁਗਾਤਰ ॥ ਚਹੂ ਓਰ ਗੁੰਜਹ ਭ੍ਰਮਰ ਕਮੋਦੀਨ ਚਕੋਰ ਮਯੰਕਰ ॥ ਧਰਤ ਧਿਆਨ ਘੋਰਾਤ ਕਲਪ ਕੋਟ ਕੋਟਕ ਫਨ ਅਰਨੀ ॥ ਅਰਣ ਕੇਤ ਫਰਹਰਤ ਮਰੀਚ ਕਨਕਾਗਿਰ ਤਰਨੀ ॥੩੫੦॥੪॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕਲਿਆਨ ॥ ਆਦਿ ਜੁਗਾਦਿ ਕਲਪਾਦ ਸਦਾ ਅਬਨਾਸੀ ਪਦ ਕੰਜ ਚਰਨ ॥ ਕਵਲ ਚਛ ਜਗ ਸਾਰ ਅਭੈ ਭੌ ਨਾਸਨ ਅਘ ਛਾਰ ਕਰਨ ॥ ਸਰਬ ਪੂਰ ਸਤ ਰੂਪ ਸੁਤਹ ਸਿਧ ਜੋਤ ਬਿਰਾਜੈ ॥ ਅਬਿਨਾਸੀ ਭੈ ਕੰਦ ਸਦਾ ਸਸ ਪ੍ਰਕਾਸ ਸਦਾ ਜੈ ॥੩੫੧॥੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਕਲਿਆਨ ॥ ਅਚਲ[੧] ਅਕਾਲ ਨਿਰਵੈਰ ਸਦਾ ਨਿਤ ਜੈ ਜੈ ਜੈ ॥ ਮੰਗਲ ਹਰਖ ਬਿਨੋਦ ਚਿੰਤਾਮਨ ਰਾਮ ਬਿਜੈ ਜੈ ॥ ਛਟਾ ਚਮਤ ਪੁਰ ਨੂਰ ਅਖਲ ਭਾਨ ਜੋਤ ਦੁਰਗਾ ਛਬਿ ਰਾਜੈ ॥ ਸੰਖ ਭੇਰ ਗਜ ਸਿੰਧ ਸਮਨ ਧੁਨਿ ਕੇਹਰ ਗਾਜੈ[੨]॥੩੫੨॥੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਕਲਿਆਨ ॥ ਅਸ ਤੁਫੰਗ ਸੈਥੀ ਸਿਪਰ ਬਾਂਕ ਗਦਾ ਗੋਫਨ ਤਰਵਾਰੀ ॥ ਤੀਰ ਤੁਪਕ ਕੈਬਰ ਧਨੁਖ ਸੰਖ ਚਕ੍ਰ ਬਿਛੂਆ ਛਬਿਕਾਰੀ ॥ ਗੋਫਨ ਗੁਰਜ ਬਾਨ ਨਾਨਾ ਬਿਧ ਸੋਭਤ ਅਤਿ[ੳ] ਜਗਮਾਤ ਉਜਾਰੀ ॥ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਕੋਟਨ ਅਸੰਖ ਉਰ ਮਾਲ[੩] ਮਨੀ ਭੂਖਨ ਫਨਵਾਰੀ ॥੩੫੩॥੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਕਲਿਆਨ ॥ ਰਿਪ ਦਲ ਚੂਰ ਧੂਰ ਹ੍ਵੈ ਭਜਤ ਗ੍ਰਜਤ ਸਿੰਘ ਮਹਾ ਰਣ ਮੰਡਲ ॥ ਜੁਗਨ ਬੀਰ ਪਿਸਾਚ ਡਾਕਨੀ ਅਚਤ ਸ੍ਰੋਨ ਬੂੰਦਨ ਰਨ[ਅ] ਮੰਡਲ ॥ ਕੋਟ ਕੋਟ ਦਲ ਪਦਮ ਅਸੰਖਨ ਰਿਪ ਦਲ ਕਰਤ ਚੂਰ ਜਗਮਾਤਾ ॥ ਯਕਨ[੪] ਸਾਮੁਹੇ ਭ੍ਰਿਤ ਡਿਗਤ ਰਣ ਤਰਤ ਸਿੰਧ ਭਉਜਲ ਬਿਖ ਤਾਤਾ[੫] ॥੩੫੪॥੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਕਲਯਾਨ ॥ ਰਿਪ ਦਲ ਸਕਲ ਜੀਤ ਜਗ ਮਾਤਾ ਭੂਮ ਕੋ ਭਾਰ ਉਤਾਰਿਓ ॥ ਦੁਸ੍ਰ ਬਿਧੁੰਸ ਅਸੁਰ ਸੰਘਾਰਨ ਸੰਤਨ ਦੂਖ ਨਿਵਾਰਿਓ ॥ ਅਬਚਲ ਰਾਜ ਦੀਓ ਸੁਰਪਤ ਕੌ ਨਿਜ ਕਰ ਤਿਸੈ ਉਬਾਰਿਓ ॥ ਜੈ ਜੈ ਕਾਰ ਭਇਓ ਸੁਰਮੰਡਲ ਮੰਤ੍ਰ ਸੁ ਕਵਚ ਉਚਾਰਿਓ ॥੩੫੫॥੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਕਲਿਆਨ ॥ ਤਿਪਦਾ ॥ ਧੂਪ ਦੀਪ ਤਿਲਕਾਦ ਸੁਗੰਧਾ ਪੁਹਪ ਲਲਤ ਕਰ ਲੀਏ ॥ ਨਿਰਮਲ ਅੰਭ ਕਲਸ ਕੰਚਨ ਭਰ ਪਾਕ ਸੁਬਿਧ ਬਿਧ ਕੀਏ ॥ ਸੁਰਪਤਿ ਆਦਿ ਦੇਵ ਗੰਧ੍ਰਬ ਮਿਲਿ ਆਰਤੀ ਕਰਤ ਬਿਧਾਨਾ ॥ ਸੰਖ ਘੰਟ ਬਾਜੰਤ੍ਰ ਅਪਾਰਾ ਗਾਵਤ ਗੁਨ ਬਿਧ ਨਾਨਾ[ੲ] ॥ ਅਖੈ ਰਾਜ ਅੰਬੈ ਤਿਹ ਦੀਓ ਦਾਸ ਜਾਨ ਕੈ ਤਾਰਿਓ ॥ ਸੰਕਟ ਅਪਦ ਭੀਰ ਬਿਪਤ[ਸ] ਅਉਸ੍ਰ ਮਹ ਤਹ ਤਹ ਕੀਓ ਉਧਾਰਿਓ ॥੩੫੬॥੧੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਰਾਗ ਮਾਰੂ ॥ ਗਰਜਤ ਸਿੰਘ ਲੰਕੁੜਾ ਕੂਦਤ ਭਭਕਤ ਭੀਮ ਅਪਾਰਾ ॥ ਭੂਤ ਪ੍ਰੇਤ ਨਾਨਾ ਬਿਧ ਨਾਚ ਘਹਰਤ ਗਗਨ ਬੈਤਾਰਾ ॥ ਭੈਰੋ ਭੀਮ ਪਿਸਾਚ ਡਾਕਨੀ ਕੁਹਕਤ[੬] ਕਠਨ ਮਸਾਨਾ ॥ ਆਮਿਖ ਅਚਤ ਆਹਵ ਮੰਡਲ ਮਹ ਕਿਲਕਤ ਬੀਰ ਬੇਵਾਨਾ ॥੩੫੭॥੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਮਾਰੂ ॥ ਕਿਲਕਿਲ ਕਰਤ ਨਾਨਾ ਬਿਧ ਨ੍ਰਿਤਤ ਕੁਹਕਤ ਫਿਰਤ ਪਿਸਾਚਨ ॥ ਭੈਰੋ ਭੂਤ ਭੀਮ ਭਭਕਤ ਘਨ ਘਹਰਤ ਬੀਰ ਬਹੁ ਡਾਕਿਨ ॥ ਗਹ ਗਹ ਹਾਥ ਖਪਰ ਰੁੰਡਨ ਕੀ ਝੁੰਡ ਝੁੰਡ ਕਈ ਨਾਚਤ ॥ ਲਲਤ ਕਰਾਲ ਜਿਹਬਾ ਕਾਢੇ ਬਹੁ ਆਮਿਖ ਸ੍ਰੋਣ ਸਭ ਆਚਤ ॥੩੫੮॥੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਮਾਰੂ ॥ ਸੰਖ ਭੇਰ ਮਾਰੂ ਮੁਰਲੀ ਡਫ ਤਾਲ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਬਜਾਵਤ ॥ ਤੂਰ ਨਾਏ ਝਾਝਰ ਘੂੰਘਰ ਗਤਿ ਧਉਸਾ ਡੰਕ ਸੁਹਾਵਤ ॥ ਬੀਨ ਬੇਨ ਰਬਾਬ ਪਖਾਵਜ ਸੰਖ ਘੰਟ ਧੁਨ ਸੋਹਤ ॥ ਨੇਪੁਰ[੭] ਸਦ ਤਾਪ ਤ੍ਰਈ ਮੋਚਨ ਲੋਕ ਚਤਰਦਸ ਮੋਹਤ ॥੩੫੯॥੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਮਾਰੂ ॥ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਮਾਰੂ ਰਣ ਬਜਤ ਕਟਕ ਦੇਵਤਾ ਸਾਜੇ ॥ ਦੁੰਦਭ ਕੋਟ ਨਾਇ ਨਾਨਾ ਬਿਧ ਚਮੂ ਦੇਵਤਨ ਬਾਜੇ ॥ ਅਸ੍ਵ ਨਾਗ ਕਰਹਲ ਆਰੂੜਤ ਕੋਟ ਤੇਤੀਸਾ ਗਾਜੇ ॥ ਸਾਮ ਕਰਨ ਐਰਾਵਤ ਆਦਿਕ ਰਕਤ ਸੇਤ ਤਨ ਛਾਜੇ[ਹ]॥੩੬੦॥੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਮਾਰੂ ॥ ਮਾਨੋ ਗਿਰ ਰਾਜਤ[ਕ] ਧਉਲਾ ਤਨ ਸੋਭਤ ਮਾਨੋ ਮੁਨਾਰੇ ॥ ਸਯੰਦਨ ਪਾਲ ਦੂਨ[੮] ਆਰੂੜੇ ਦੇਵਨ ਸਕਲ ਅਖਾੜੇ[੯] ॥ ਚੜ ਬੇਵਾਨ ਸੁਮਨ ਬਰਸਾਵਤ ਗਜ ਮੁਕਤਾ ਗਲ ਹਾਰੇ ॥ ਅਚੁਤ ਜਾਪ ਜਪਤ ਅੰਬੈ ਜਸ ਕਰ[੧੦] ਸਤ੍ਰ ਸੰਘਾਰੇ ॥੩੬੧॥੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਮਾਰੂ ॥ ਸਿਵ ਬਿਰੰਚ ਬਿਸਨਾਦ ਸੁਰੇਸਰ ਸਭੈ ਸੈਨ ਸੰਗ ਲੀਏ[੧੧] ॥ ਰਵਿ ਸਸਿ ਬਰਨ ਧਰਮ ਕੁਬੇਰਹ ਜੂਥ ਜੂਥ ਦਲ ਕੀਏ[੧੨] ॥ ਗਦਾ ਚਕ੍ਰ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਭ੍ਰਮਾਵਤ ਬਜ੍ਰ ਪ੍ਰਹਾਰ ਰਿਪ ਪੇਲਤ ॥ ਕਾਲ ਡੰਡ ਪਾਸੀ ਬਰਨਾਯੁਧ ਅਸੁਰ ਸੈਨ ਸਭ ਕੂਦਤ[੧੩] ॥੩੬੨॥੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਮਾਰੂ ॥ ਉਤੈ ਅਸੁਰ ਦਲ ਸਾਜ ਅਸੰਖਨ ਚੜਤ ਭਏਓ[੧੪] ਸੁਰ ਮੰਡਲ ॥ ਕੇਤਕ ਬਿਕਟ ਰੂਪ ਤ੍ਰਿਮੁੰਡਨ ਪਰਾਪਤ ਭਉਨ ਹਵ ਮੰਡਲ[੧੫] ॥ ਗਹ ਗਹ ਹਾਥ ਮੇਰ ਤਰ ਭਾਰੇ ਭਲੀ ਭਾਂਤ ਪ੍ਰਹਾਰੇ ॥ ਦੀਰਘ ਚਛ ਦਾੜ ਮਾਨੋ ਜਮ ਅਰੁਨ ਅਸਿਤ ਤਨ ਕਾਰੇ ॥੩੬੩॥੭॥ ਮਹਾਂ ਘੋਰ ਆਹਵ ਮਚਿਓ ਤਹ ਦੇਵਨ ਸਭੈ ਭਜਾਇਓ ॥ ਭਾਜਤ ਭਇਓ ਸਭੈ ਸੁਰਮੰਡਲ ਸਰਨ ਭਵਾਨੀ ਧਾਇਓ ॥ ਸਨੈ ਦੇਵ ਸੁਰਪਤਿ ਚਲ ਆਇਓ ਤਕੀ ਸਰਨ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਅਬਿਚਲ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੨]ਲਾਜੈ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੩]ਮਾਨ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੪]ਇਕਨ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੫]ਬਿਖਯਾਤਾ (ਅਸ)
[੬]ਕੂਕਤ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੭]ਨੇਵਰ (ਮਸ, ਸਸ, ਅਸ)
[੮]ਦੁਰਦਨ (ਸਸ, ਅਸ)
[੯]ਅਖਾਰੇ (ਸਸ, ਅਸ)
[੧੦]ਲਸਕਰ (ਅਸ)
[੧੧]ਲੀਨੇ (ਖਕ, ਅਸ)
[੧੨]ਕੀਨੇ (ਅਸ)
[੧੩]ਕੂਟਤ (ਅਸ)
[੧੪]ਭਏ (ਖਕ, ਅਸ)
[੧੫]ਭਉ ਨਵ ਖੰਡਲ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਰਨ' ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਇਹ ਪੰਕਤੀ ਸਿਰਫ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਹੀ ਸ਼ਬਦ ਹੈ
[ਸ]ਅਸ ਵਿਚ 'ਬਿਪਤ' ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ
[ਹ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਕਾਰੇ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਕ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਗਾਜਤ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਜਗਤਾਗਰ ॥ ਅਸੁਰ ਦਲਨ ਸੰਕਟ ਦੁਖ ਮੋਚਨ ਅਪਦ ਹਰਨ ਸੁਖਸਾਗਰ ॥੩੬੪॥੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਮਾਰੂ ॥ ਦੇਵੀ ਬਾਚ ॥ ਬੈਨ ਸੁਨਤ ਅੰਬੈ ਥੀ ਹਸੀ ਤਦ ਸਕ੍ਰੈ[1] ਦੀਓ ਦਿਲਾਸਾ ॥ ਛਾਰ ਕਰੋ ਰਿਪ ਦਲ ਪਲ ਮਾਹੀ ਮਨ ਮਹਿ ਕਰੋ ਹੁਲਾਸਾ ॥ ਕਰ ਅਸਨਾਨ ਬਸਤ੍ਰ ਨਾਨਾ ਬਿਧ ਮੁਕਤਾ ਜਾ ਮਹ ਲਾਗਾ ॥ ਕਲਧਉਤ ਮਢੈ ਅਰੁਨ[ੳ] ਬਾਗਾ ਪ੍ਰਿਅ ਦਮਕਤ[ਅ] ਜੋਤ ਸਭਾਗਾ ॥੩੬੫॥੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਮਾਰੂ ॥ ਲਲਤ ਪੀਤ ਬਾਗਾ[੧] ਤਨ ਧਾਰਿਓ ਕੇਸਰ ਤਿਲਕ ਸੁਹਾਵਨ ॥ ਭੂਖਨ ਸਕਲ ਰਤਨ ਹੀਰਾ ਜਿਹ ਮੁਕਤਾ ਲਾਲ ਜੜਾਵਨ ॥ ਕਿੰਕਨ ਮਨ ਮਾਨਿਕ ਬਹੁ ਲਾਗਾ ਜੋਤ ਉਦੈ ਜਿਮ ਦਿਨਕਰ ॥ ਦਿਪਤ ਓਦੀਤ ਪੁਰ ਨੂਰ ਬਿਰਾਜੈ ਕੋਟ ਕਲਾ ਉਜਿਆਰ ਤਿਮਰਹਰ ॥੩੬੬॥੧੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਪਰਜ ॥ ਭੂਖਨ ਸਕਲ ਦਿਪਤ ਅੰਗਨ ਮਹ ਸਹਸ[ੲ] ਭੁਜਾ ਪ੍ਰਕਾਸਾ ॥ ਸੁਯੰ[ਸ] ਜੋਤ ਜਗਮਗ ਦੁਤਿ[ਹ] ਰਾਜਤ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਜਗ ਆਸਾ ॥ ਅਖੰਡ ਤੇਜ ਅਬਚਲ ਸਤਮੂਰਤ ਪਰਮਹੰਸ ਭੈ ਹਰਨੀ ॥ ਅਮਿਤ ਤੇਜ ਸਾਗਰ ਦੁਤ ਸੋਭਾ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਜਗ ਤਰਨੀ ॥੩੬੭॥੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਪਰਜ ॥ ਬ੍ਰਹਮਜੋਗ[੨] ਸਤ ਰੂਪ ਅਨੰਦੀ ਪਰਮਾਤਮ ਪ੍ਰਧਾਨੀ ॥ ਅਕਾਲ ਰੂਪ ਅਨਭਵ ਸਨਾਤਨ ਪਰਮਜੋਤਿ ਬਿਗਿਆਨੀ ॥ ਸੰਖ ਚਕ੍ਰ ਸਰ ਗਦਾ ਪਦਮ ਤਬਰ ਧਨੁਖ ਜੇ ਖੰਡਾ ॥ ਗੋਫਨ ਗੁਰਜ ਬਾਕ ਬਿਛੂਆ ਅਸ ਤੀਰ ਤੁਪਕ ਪ੍ਰਚੰਡਾ ॥੩੬੮॥੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਪਰਜ ॥ ਸਿਪਰ ਖਰਗ[੩] ਪਟਸ ਨਾਵਕ ਸਰ ਜਮਦਾੜ[੪] ਜਬਰ ਕਟਾਰੀ ॥ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਨਾਨਾ ਬਿਧ ਸੋਭਤ ਦਮਕਤ ਕਰ ਜਗਮਾਤ ਉਜਾਰੀ ॥ ਧੁਜਾ ਪਤਾਕਾ ਬੈਰਕ ਝੰਡਾ ਘਨ ਫਹਰਤ ਝੁਲਤ ਅਪਾਰੀ ॥ ਮਹਾ ਬੀਰ ਨਾਹਰ ਅਰਜਿਤ ਰਣ ਜੈਤਪਤ੍ਰ ਸਿੰਘ ਕੀਓ ਸਵਾਰੀ ॥੩॥੩੬੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਪਰਜ ॥ ਜੈ ਸਦ ਨਦ ਅਨੰਦ[੫] ਬਾਕ ਭਯੋ[ਕ] ਗਰਜਿਓ ਸਿੰਘ ਜੁਝਾਰੀ ॥ ਨਵਤਨ ਜੋਤ ਉਦਿਤ ਮੁਖ ਮੰਡਲ ਛਟਾ ਦਿਪਤ[੬] ਤ੍ਰਿਪੁਰਾਰੀ ॥ ਦੇਖਤ ਦਰਸ ਤਾਪ ਤ੍ਰਈ ਮੋਚਨ ਸੰਕਟ ਹਰਨ ਮੁਰਾਰੀ ॥ ਅਸੁਰ ਸੰਤਾਪਨ[੭] ਦਾਨੋ ਸੋਖਨ[੮] ਰਿਪ ਕੁਲ ਸਤ੍ਰ ਸੰਘਾਰੀ ॥੪॥੩੭੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਪਰਜ ॥ ਬਾਹਨ ਹੰਸ ਮਯੂਰ ਬ੍ਰਿਖਭ ਗਜ ਕੇਹਰ ਕਾਲ ਬਿਰਾਜੈ ॥ ਬ੍ਰਹਮਾਨੀ[ਖ] ਰੁਦ੍ਰਾਨੀ ਬੈਸਨਵੀ ਸਕ੍ਰਾਨੀ ਛਬ ਛਾਜੈ ॥ ਚਕ੍ਰ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਬਜ੍ਰ ਅਸ ਲੀਏ ਰਨ ਮੰਡਲ ਮਹ ਗਾਜੈ ॥ ਬਲਿਸ੍ਰ ਤੇਜ ਦਿਨ ਕਰ ਛਬ ਸੋਹਨ ਕੋਟ ਕਲਾ ਦੁਤ ਰਾਜੈ[੯]॥੩੭੧॥੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਪਰਜ ॥ ਸਾਰਸ੍ਵਤੀ ਸਾਰਦ ਸੁਭ[੧੦] ਬਚਨੀ ਮੰਗਲ ਪ੍ਰਗਟ ਪ੍ਰਹਾਰੇ ॥ ਛੇਮਕਰਨ ਸਕਤੈ ਦੇਵਨ ਕੀ ਤਨ ਸੁਰੰਗ ਛਬ ਵਾਰੇ ॥ ਸਾਰੰਗ ਬਿਸਖ ਸਿਪਰ ਘੰਟਾ ਘਨ ਅਸਤ੍ਰ ਸਸਤ੍ਰ ਕਰ ਧਾਰੇ ॥ ਦਮਕਤ ਨੂਰ ਚਿਹਨ ਆਨਨ ਪਰ ਮ੍ਰਿਗ ਲੋਚਨ ਕਜਰਾਰੇ ॥੩੭੨॥੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਪਰਜ ॥ ਭੂਖਨ ਸਕਲ ਸਜੇ ਅੰਗਨ ਮੈ ਰਤਨ ਖਚਤ ਉਰ ਮਾਲਾ ॥ ਅਰੁਨ ਲਲਤ ਬਾਗਾ ਪਹਰੇ ਤਨ ਪੁਹਪ ਪਦਮ ਜੈ ਮਾਲਾ ॥ ਛਤ੍ਰ ਚਵਰ ਕਰ ਲੀਏ ਢੁਰਾਵਤ ਦੇਵ ਬਧੂ ਸੁਰ ਬਾਲਾ ॥ ਨੇਪੁਰ ਰਤਨ ਖਚਤ ਮਨੀਆਰੋ ਉਰ ਸੋਭਤ ਜੈ ਮਾਲਾ ॥੩੭੩॥੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਪਰਜ ॥ ਗਨਪਤ ਸ੍ਵਾਮਕਾਰਤਕ ਸਕਤੈ ਜੁਗਨ ਸੰਗ ਅਪਾਰਾ ॥ ਮਯੂਰ ਬਾਹ ਮੂਖਕ ਅਰੂੜੇ ਸਾਰੰਗ ਸੂਲ ਦੁਧਾਰਾ ॥ ਸਕਤ ਜੋਗਨੀ ਖਪਰ ਗਹ ਗਹ ਰਿਪ ਦਲ[ਗ] ਲਲਕਾਰਾ ॥ ਅਮਿਤ ਅਸੁਰ ਦਲ ਸਨਮੁਖ ਧਾਵਤ ਕਰਤ ਨਾਦ ਗੁੰਜਾਰਾ ॥੩੭੪॥੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਪਰਜ ॥ ਅਰੁਨ ਚਛ ਤਮਕਰ ਆਨਨ[੧੧] ਘਨ ਬਿਕਟ ਰੂਪ ਤ੍ਰਿਮੁੰਡਾ ॥ ਦੀਰਘ ਦੰਤ ਨਾਸਕਾ ਭਾਰੀ ਪਾਹਨ ਤਨ ਅਘ ਡੰਡਾ ॥ ਸਤ ਸਹੰਸ੍ਰ ਛੋਹਨ ਦਲ ਬਾਦਲ ਘਨ ਗਨ ਅਸੁਰ ਕਟਕ ਇਕ ਠੋਰੈ ॥ ਗਹ ਗਹ ਮੇਰ ਬ੍ਰਿਛ ਕਰ ਧਾਵਤ ਭਭਕਤ ਰਿਪ ਗਨ ਦੌਰੈ ॥੩੭੫॥੧੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਰਾਗ ਕੇਦਾਰਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਜਗਦੰਬੈ ਅਸੁਰ ਸੰਘਾਰਨ ਅਨਲ ਬਾਨ ਛਡ ਦੀਓ ॥ ਜਾਰਤ ਭਇਓ ਕਟਕ ਅਸੁਰਨ ਕੀ ਪ੍ਰਾਨ ਬਿਨਾ ਰਿਪ ਕੀਓ ॥ ਦੌਰ ਦੌਰ ਰਿਪ ਗਨ ਲਲਕਾਰਤ ਗਹ ਗਹ ਮੇਰ ਭਯੰਕਰ ॥ ਕੁਚੀਲ ਬਰਨ ਅੰਗਨ ਘਨ ਕਾਰੋ ਲਸਕਤ ਚਛ ਤਿਮਰਕਰ ॥੩੭੬॥੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਕੇਦਾਰਾ ॥ ਦੀਰਘ ਦੰਤ ਦਾਨੋ ਤ੍ਰਿਮੁੰਡਨ ਭਾਲ ਭਯਾਨਕ ਭਾਰੀ ॥ ਮਹਾ ਤਿਮਰ ਅਘ ਮੂਰਤ ਘੋਰਾ ਰਦਨ ਸੇਤ ਅਨਚਾਰੀ ॥ ਬਿਕਟ ਕਾਛ ਕਾਛੇ[੧੨] ਲਲਕਤ ਬਹੁ ਕੇਤੇ ਰਨ ਮਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ॥ ਹਾਹਾਕਾਰ ਕੀਓ ਰਿਪ ਗਨ ਸਭ ਰੰਗ ਭੂਮਨ ਮਹ ਨਾਚਤ ॥੩੭੭॥੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਕੇਦਾਰਾ ॥ ਨਾਂਗ ਪਾਂਸ ਅੰਬੈ ਛਡ ਦੀਨਾ ਰਿਪ ਗਨ ਸਕਲ ਬੰਧਾਇਓ ॥ ਮਹਾ ਬਿਸੀ ਕਲ ਕੂਟ ਹਲਾਹਲ ਜਮਪੁਰ ਸਤ੍ਰ ਪਠਾਇਓ ॥ ਪੁਨ ਰਿਪ ਸੈਨ ਅਮਿਤ ਕੁਰਮਨ ਸੰਗ ਗਿਰ ਤਰ ਘਾਵ ਚਲਾਵਤ ॥ ਲਗਤ ਨ ਕਾਹੂ ਮਾਤ ਉਰ[ਘ] ਊਪਰ ਹੀ ਉਡ ਜਾਵਤ ॥੩੭੮॥੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਕੇਦਾਰਾ ॥ ਤਨ ਬਿਸਾਲ ਖਟਮੁਖ ਰਿਪ ਭਾਰੀ ਮਾਨੋ ਮੇਰ ਭਯੰਕਰ ॥ ਲਲਕਤ[੧੩] ਸਨਮੁਖ ਧਾਇਓ ਰਿਪ ਗਨ ਮਹਾ ਘੋਰ ਕਲ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਬਾਨਾ (ਖਕ, ਅਸ)
[੨]ਬ੍ਰਹਮ ਜੋਤਿ (ਅਸ)
[੩]ਖਗ (ਅਸ)
[੪]ਜਮਧਰ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੫]ਅਨੱਦ (ਖਕ, ਅਸ)
[੬]ਤ੍ਰਿਪਤ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੭]ਸੰਘਾਰਨ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੮]ਦੋਖਨ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੯]ਲਾਜੈ (ਮਸ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੦]ਸੂਤਿ (ਅਸ)
[੧੧]ਮਾਨਨ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੨]ਕਾਢੇ (ਅਸ)
[੧੩]ਲਸਕਤ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ
[ਅ]ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ ਵਿਚ 'ਦਮਕਤ ਚਮਕਤ' ਪਾਠ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸਹਜ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸੁਯਿੰਮ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਦਿਤ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਕ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਗਾਜਤ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਕ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਭਿਓ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਸਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਖ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਬ੍ਰਮਾਨੀ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਗ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਦਲ' ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਘ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਓਰ ਕੇ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਮਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਰੂਪ ਤਿਮਰਕਰ ॥ ਹਾਹਾਕਾਰ ਕਰਤ ਰਿਪ ਦਉਰਤ ਮੁਦਗਰ ਮੇਰ ਪ੍ਰਹਾਰੇ ॥ ਲਗਤ ਨ ਕਾਹੂ ਮਾਤ ਓਰ ਕੇ ਉਲਟ ਵਾਹੂ ਕਉ ਮਾਰੇ ॥੩੭੯॥੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਕੇਦਾਰਾ ॥ ਬਜ੍ਰਬਾਨ ਬਾਨ ਦੁਰਗੇ ਤਿਹ ਮਾਰਿਓ ਚੂਰ ਕੀਓ ਰਿਪ ਸੈਨ ਸਕਲ ਦਲ ॥ ਰੰਚ ਰੰਚ ਹੁਵੈ ਪਰਿਓ ਤਨੈ ਧਨਿ[ੳ] ਜਿਮ ਤਰੰਗ ਉਪਜਤ ਨਿਰਮਲ ਜਲ ॥ ਦੌਰਤ ਬੀਰ ਕਬਧ ਫਿਰਤ ਗਹ ਮੇਰ ਮੁਦਗਰ ਕੁਹਕਤ ਹੈ ॥ ਬਹ ਸ੍ਰੋਣ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਦੀ ਉਮਡਿਓ ਮਧ ਬੀਰ ਕਬੰਧ ਹੁਲਸਤ ਹੈ ॥੩੮੦॥੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਕੇਦਾਰਾ[ਅ] ॥ ਤਹਾਂ ਜੁਗਿਨ ਸ੍ਰੋਨ ਪਾਨ ਕ੍ਰਤ ਕਹੂੰ ਭੂਤ ਪਿਸਾਚਨ ਮਾਸ ਚਰੈ ॥ ਕਹੂੰ ਗੀਧ ਮਸਾਨ[ੲ] ਪਿਸਾਚ ਘਨੋ ਲੁਥ[ਸ] ਮਾਸਨ ਲੈ ਨਭ ਬੀਚ ਉਰੈ ॥ ਕਹੂੰ ਭੈਰੋ ਭੀਮ ਸ੍ਰਿੰਗਾਲ ਫਿਰਤ ਗਹ ਲੋਥਨ ਕੋ ਨਿਜ ਧਾਮ ਚਲਿਓ ॥ ਕਹੂੰ ਡਾਕਿਨ ਜੰਬੁਕ ਕਾਕ ਕਰਾਲਨ[੧] ਅਘਾਤ ਭਇਓ ਨਭ ਕੋ ਚਲਿਓ ॥੩੮੧॥੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਕੇਦਾਰਾ ॥ ਬਹੁ ਦੈਤ ਲਟੈ ਤਿਹ ਠਾਂ ਭਲੀ ਭਾਂਤਿ ਬਹੁ ਘਾਂਇਲ ਹ੍ਵੈ ਰਨ ਮਧ ਗਜੇ ॥ ਬਹੁ ਬਾਂਹ ਕਟੇ ਧਰ ਲੋਟਤ ਹੈ ਬਹੁ ਹਾਥ ਪਹਾਰਨ ਬ੍ਰਿਛ ਸਜੇ ॥ ਬਹੁ ਮੁੰਡ ਕਟੇ ਤਹ ਦਉਰਤ ਹੈ ਲਲਕਾਰਤ ਬੀਚ ਕਬੰਧ ਫਿਰੇ ॥ ਬਹੁ ਮੇਰ ਲੀਏ ਰਿਪ ਧਾਵਤ ਹੈ ਲਲਕਾਤ[੨] ਸਭੈ ਰੰਗ ਭੂਮਿ ਅਰੇ ॥੩੮੨॥੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਕੇਦਾਰਾ ॥ ਸਭ ਦੇਵਨ ਮਨ[੩] ਆਨੰਦ ਭਇਓ ਬਹੁ ਸਸਤ੍ਰਨ ਕੀ ਤਹਾਂ ਮਾਰ ਕੀਓ ॥ ਏਕ ਤੇ ਸਤ ਹ੍ਵੈ ਰਿਪ ਬੇਧਤ ਹੈ ਸੁਰਪਾਲ ਸਭੈ ਅਰ ਮਾਰ ਲੀਓ ॥ ਬਹੁ ਸ੍ਰੋਨ ਪ੍ਰਵਾਹ ਚਲੀ ਧਰਨੀ ਤਹ ਜੁਗਿਨ ਭੂਤ ਰਕਤ੍ਰ ਪੀਓ ॥ ਰਿਪ ਸੈਨ ਸਭੈ ਜਮ ਧਾਮ ਗਏ ਖਟ ਮੁੰਡ ਉਤਾਰ ਦੁਟੂਕ ਕੀਓ ॥੮॥੩੮੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਕੇਦਾਰਾ॥ ਪੁਨ ਸੈਨ ਭਲੀ ਸਜ ਕੈ ਅਰਿਓ ਬਹੁ ਕੁਰਮਨ ਲੈ ਬਰ ਜੁਧ ਮਚਿਓ ॥ ਖਟ ਛੋਹਨ ਦੈਤ ਏਕਤ੍ਰ ਭਏਓ[੪] ਸੁਰ ਸੈਨ ਸਭੈ ਤਹ ਘੇਰ ਲੀਓ ॥ ਹਹਕਾਰ ਲਲਕਾਰ ਭਿਰੇ ਰਨ ਮੈ ਗਹ ਰੂਖ ਪਹਾਰ ਪ੍ਰਹਾਰ ਕੀਓ ॥ ਸੁਰਪਾਲ ਤਬੈ ਗਹ ਬਜ੍ਰ ਲੀਓ ਰਿਪ ਘਾਵ ਬਚਾਇ ਬਿਧੁੰਸ ਕੀਓ ॥੯॥੩੮੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਕੇਦਾਰਾ ॥ ਇਕ ਕੋਲਾ ਨਾਮ ਬਰੀਆਰ ਹੁਤੋ ਲਲਕਾਰ ਕੈ ਸਕ੍ਰਹ ਵਾਰ ਕੀਓ ॥ ਅਬ ਜੁਧ ਕਰੋ ਹਮ ਸੋ ਭਿਰ ਕੈ ਬਹੁ ਦੈਤਨ ਕੋ ਤੋ[੫] ਮਾਰ ਦੀਓ ॥ ਹਨਹੌ ਭਲੀ ਭਾਂਤ ਤੁਝੈ ਰਿਸ ਕੈ ਜਿਮ ਸੰਭੁ ਨੈ ਮੈਨ ਕੋ ਛਾਰ ਕੀਓ ॥ ਜਗ ਮੈ ਹਮ ਸੋ ਬਰੀਆਰ ਕਵਨ ਨਹੀ ਮੋ ਸਮ ਦੂਸਰ ਬੀਰ ਬੀਓ ॥੧੦॥੩੮੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਰਾਗ ਸੋਰਠ ॥ ਛੰਦ ॥ ਕਰ ਬਜ੍ਰ ਲੈ ਸੁਰਪਾਲ ॥ ਰਿਪ ਮਾਰਿਓ ਤਤਕਾਲ ॥ ਦੈ ਢਾਲ ਕੀਨੀ ਓਟ ॥ ਇੰਦ੍ਰ ਬਾਨ ਨਿਹਫਲ ਚੋਟ ॥੧॥੩੮੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਛੰਦ ਸੋਰਠ ॥ ਪੁਨ ਅਵਰ ਬਾਨ ਚਲਾਇ ॥ ਲੈ ਚਰਮ ਤਾਹਿ ਬਚਾਇ ॥ ਰਿਸ ਇੰਦ੍ਰ ਸਰ ਦਏ ਛੋਰ ॥ ਲੈ ਚਰਮ ਕੀਨਾ ਓਰ ॥੨॥੩੮੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਛੰਦ ਸੋਰਠ ॥ ਰਿਸ ਸਤ੍ਰ ਬਾਨ ਚਲਾਇ ॥ ਸੁਰਪਾਲ ਲਿਯੋ ਬਚਾਇ ॥ ਪੁਨ ਬਿਸੀ ਬਾਨ ਚਲਾਇ ॥ ਸਕ੍ਰ ਦੀਓ ਤਾਹਿ ਜਰਾਇ ॥੩॥੩੮੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਛੰਦ ਸੋਰਠ ॥ ਪਿਖ ਕੋਪ ਕਾਲੀ ਕੀਨ ॥ ਲੈ ਖਗ ਦੋ ਕਰ ਦੀਨ ॥ ਸਿਰ ਉਭੈ[੬] ਛਿਤ ਮਧ ਪੜਾ ॥ ਜਿਮ ਪਰਤ ਭੂਮਹ ਗੜਾ ॥੪॥੩੮੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਛੰਦ ਸੋਰਠ ॥ ਲਲਕਾਰ ਕੈ ਵਹ ਧਾਇ ॥ ਬਿਨ ਮੁੰਡ ਘਾਵ ਚਲਾਇ ॥ ਰਿਸ ਕ੍ਰੋਧ ਸਨਮੁਖ ਦੌਰ ॥ ਕੁਪ ਗਯੋ ਕਾਲੀ ਠੌਰ ॥੫॥੩੯੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਛੰਦ ॥ ਸੋਰਠ ॥ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਕੀਨਾ ਜੁਧ ॥ ਦਿਨ ਚਾਰ ਪਲ ਪਲ ਸੁਧ ॥ ਰਿਸ ਕਾਲ ਕੋਪ ਕਰਾਲ ॥ ਲਈ ਖੀਚ ਜੋਤ ਜੁਆਲ ॥੬॥੩੯੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਛੰਦ ਸੋਰਠ ॥ ਧਰ ਗਿਰਿਓ ਟੂਟ ਪਹਾਰ ॥ ਜਿਮ ਰਿਗਤ ਨਦ ਕਰਾਰ ॥ ਬਹੁ ਸ੍ਰੋਨ ਤਾ ਸੋ ਗਈ ॥ ਸਤ ਨਦੀ ਤਾਸਨ ਭਈ ॥੭॥੩੯੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਛੰਦ ਸੋਰਠ ॥ ਬਹੁ ਭੂਤ ਜੁਗਨ ਪ੍ਰੇਤ ॥ ਲੈ ਖਪਰ ਪਹੁਚੀ ਖੇਤ ॥ ਭਰ ਪਤਰ ਕਰ ਕੈ ਲੀਨ ॥ ਸਤ ਨਦ ਅਚਵਨ ਕੀਨ ॥੮॥੩੯੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਛੰਦ ਸੋਰਠ ॥ ਬਹੁ ਸੈਨ ਭੈਰੋ ਭੀਮ ॥ ਮੁਖ ਦਾੜ ਤ੍ਰਾਸਤ ਜੀਭ ॥ ਸਭ ਮਾਸ ਵਾ ਕੋ ਖਾਇ ॥ ਪੁਨ ਗਇਓ ਲੋਪ ਉਡਾਇ ॥੯॥੩੯੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਛੰਦ ਸੋਰਠ ॥ ਬਹੁ ਕਾਕਾ ਕੂਕਰ ਸਿਆਰ[ਹ] ॥ ਕਰ ਭਛ ਵਾ ਕੋ ਹਾੜ[੭] ॥ ਕਛੁ ਰਹਿਓ ਤਾਹਿ ਨ ਰੇਖ ॥ ਸਭ ਲਈ ਕਾਲਹਿ ਸੋਖ ॥ ਜਗ ਫਸਤ ਫੰਦਹ ਜਾਸ ॥ ਤਿਮ ਭਇਓ ਕੋਲਾ ਨਾਸ ॥੧੦॥੩੯੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਰਾਗ ਸੋਰਠ ॥ ਦੂਜੀ ਤ੍ਰਹ ॥ ਉਭੈ ਖਸਟ ਛੋਹਨ ਦਲ ਭਾਰੀ ਲਲਕਤ ਬੀਰ ਜੁਝਾਰੇ ॥ ਸੈਨਪਾਲ ਦਿਗਪਾਲ ਦਿਗਮੁੰਡ ਅਸੁਰਪਤ ਕੋਪਿਓ ਸੈਨ ਅਖਾੜੇ ॥ ਧਾਇ ਧਾਇ ਰਿਪ ਦਲ ਲਲਕਾਰਤ ਬਿਸਖ ਅਮਿਤ ਪ੍ਰਹਾਰੇ ॥ ਸਯਾਹ[ਕ] ਘਟਾ ਘਨ ਉਮਡ ਬਿਭੂ ਸਰ ਛੋਰਤ ਭਏ ਅਪਾਰੇ ॥੧॥੩੯੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸੋਰਠ ॥ ਕਵਚ ਸਜੇ ਤਨ ਤ੍ਰਾਨ ਕਸੇ ਬਹੁ ਸਸਤ੍ਰ ਛਕੇ ਦਿਗਮੁੰਡ ਮਹਾਬਲ ॥ ਸਿਰ ਪਾਗ ਧਰੇ ਕਲਗੀ ਪਰ ਸੁੰਦ੍ਰ ਸੈਨਪਾਲ ਜਿਹ ਨਾਮ ਮਹਾ ਖਲ ॥ਸੰਗ ਸੈਨ ਅਛੂਹਨ ਦਆਦਸ ਲੈ ਲਲਕਾਰ ਤਬੈ[੮] ਮਧ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਕਰਾਲ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੨]ਲਲਕਾਰ (ਅਸ)
[੩]ਚਿਤ (ਅਸ)
[੪]ਭਏ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੫]ਤੁਹਿ (ਅਸ)
[੬]ਉਤੈ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੭]ਹਾਡ (ਅਸ)
[੮]ਪਰੋ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਕਲਿਆਨ ਕੇਦਾਰਾ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਬਾਕੀ ਬੀੜਾਂ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ ਵਿਚ 'ਮਸਾਨ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ
[ਸ]ਸਸ, ਅਸ ਵਿਚ 'ਲੁਥ ਜੁਥਨ' ਪਾਠ ਹੈ
[ਹ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸੁਆਰ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਕ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸ੍ਾਮ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਸੈਨ ਪ੍ਰਬਲ ਦਲ ॥ ਹਹਕਾਰ ਭਰੇ ਰਿਪ ਸੈਨ ਸਭੈ ਗਹ ਮੇਰ ਚਲਾਇ ਦੀਓ ਰਿਪ ਗਨ ਪਲ ॥੨॥੩੯੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸੋਰਠ ॥ ਯਕ ਬਾਰ ਸਭੈ ਲਲਕਾਰ ਪਰੇ ਚਹੂ ਓਰ ਭਿਰੇ ਦਲ ਘੇਰ ਸਭੈ ॥ ਬਹੁ ਮੇਰ ਉਖਾੜ ਚਲਾਇ ਦੀਏ ਸੁਰਪਾਲ ਕੀਓ ਮਨ ਕੋਪ ਤਬੈ ॥ ਰਿਸ ਕ੍ਰੋਧ ਭਰੇ ਸੁਰਪਾਲ ਅਰੇ ਮੁਖ ਬਾਕ ਕਹੇ ਰਿਪ ਨਾਸ ਅਬੈ ॥ ਖਟ ਬਾਨ ਤੜਾਕ ਪ੍ਰਹਾਰ ਕੀਓ ਰਿਪ ਵਾਰ ਕੀਓ ਗਿਰ ਗਾਜ ਜਬੈ ॥੩॥੩੯੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸੋਰਠ ॥ ਬਹੁ ਸੈਨ ਬਿਧੁੰਸ ਭਈ ਰਿਪ ਕੀ ਸੁਰਪਾਲ ਜਬੈ ਰਿਸ ਕ੍ਰੋਧ ਭਰੇ। ॥ ਘਨ ਬੂੰਦਨ ਜਿਉ ਸਰ ਕੀ ਬਰਖਾ ਬਹੁ ਛੋਰ ਦਈ ਰੰਗ ਭੂਮ ਅਰੇ ॥ ਬਹੁ ਸੈਨ ਗਈ ਜਮ ਧਾਮ ਪੁਰੀ ਬਹੁ ਘਾਇਲ ਘੂਮ ਸਕੋਪ ਫਿਰੇ[੧] ॥ ਬਹੁ ਭਾਜ ਗਏ ਤਿਨ ਪ੍ਰਾਨ ਬਚਿਓ ਕਈ ਕ੍ਰੋਰ ਭਿੜੇ ਹੂ ਤੇ ਨ ਟਰੇ ॥੪॥੩੯੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸੋਰਠ ॥ ਬਹੁ ਜੂਥਨ ਹ੍ਵੈ ਲਲਕਾਰ ਪਰੇ ਚਹੂ ਓਰ ਸੇ ਘੇਰ ਕੇ[੨] ਮਾਰ ਕੀਓ ॥ ਗਹ ਮੁਦਗਰ ਮੇਰ ਗਰਜਤ ਭਏ ਇਕ ਬਾਰ ਸਬੈ ਰਿਪ ਛਾਰ ਕੀਓ[੪] ॥ ਘਨ ਬੂੰਦਨ ਜਿਉ ਬਰਖੈ ਬਰਖਾ ਚਹੂ ਓਰ ਸੁਮੇਰਨ ਛਾਇ ਲੀਓ ॥ ਰਿਸ ਕੈ ਸੁਰਪਾਲ ਤਬੈ ਸਰ ਮਾਰੁਤ[੩] ਰਿਪ ਮੰਡਲ ਮੈ ਪ੍ਰਹਾਰ ਕੀਓ ॥੫॥੪੦੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸੋਰਠ ॥ ਸਰ ਛੂਟਤ ਪਵਨ ਬਹੀ ਅੰਧੇ ਆਰੀ ਬਘੂਲਨ ਸੇ[ਅ] ਘਨ ਛਾਇ ਰਹਿਓ ॥ ਤਬ ਦਾਨਵ ਸੈਨ ਲਗੀ ਉਰਨੇ ਬਲ ਛੀਨ ਭਇਓ ਨਭ ਕੋ ਉਰਿਓ ॥ ਹਹਕਾਰ ਕੀਓ ਨਭ ਮੰਡਲ ਮੈ ਰਿਪ ਘੂਮਤ ਕੋਟ ਛਿਤ ਮਧ ਪਰਿਓ ॥ ਛੁਟ ਪ੍ਰਾਨ ਗਇਓ ਜਮਲੋਕ ਪੁਰੀ ਬਹੁ ਘੇਰ ਕੈ ਸਾਮੁਹਿ ਆਨ ਭਿਰਿਓ ॥੬॥੪੦੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸੋਰਠ ॥ ਦੁਹ ਤਰਫਨ ਤੇ ਬਹੁ ਮਾਰ ਮਚੀ ਬਹੁ ਬੀਰ ਲਟੇ ਰੰਗ ਭੂਮਨ ਮੇ ॥ ਬਹੁ ਮੁੰਡ ਕਟੇ ਧਰ ਲੋਟਤ ਹੈ ਕਹੂ ਜੁਗਨ ਲੈ ਚਲਿਓ ਘਨ ਮੇ ॥ ਕਹੂੰ ਘਾਇਲ ਲੋਟਤ ਤ੍ਰਾਸ ਭਰੇ ਕਹੂ ਜੰਬੁਕ ਭਛ ਕਰਤ ਬਨ ਮੇ ॥ ਕਹੂੰ ਜੂਝਤ ਬੀਰ ਜੁਝਾਰ ਬਰੇ ਬਹੁ ਸਦ[੪] ਕਰਤ ਰਿਪ ਕੇ ਗਨ ਮੇ ॥੭॥੪੦੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਦੋਹਾ ॥ ਅਸ ਗਜ ਰਥ ਪੈਦਲ ਕਟਿਓ ਅੰਤ[ੲ] ਨ ਪਾਰਾਵਾਰ ॥ ਰਕਤ ਸਿੰਧ ਉਮਡਿਓ ਤਹਾਂ ਸੂਝੈ ਵਾਰ ਨ ਪਾਰ ॥੧॥੪੦੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸੋਰਠ ॥ ਜੂਥ ਜੂਥ ਹ੍ਵੈ ਰਾਛਸ ਭਿਭਰੇ ਸੈਨ ਲੈ ॥ ਮਹਾ ਘੋਰ ਹਵ ਮਚਿਓ ਦੁਹੂ ਦਿਸ ਸੈਨ ਮੈ ॥ ਭਭਕਤ ਬੀਰ ਅਪਾਰ ਫਿਰਤ ਰੰਗ ਭੂਮ ਮੈ ॥ ਨਿਰਖ ਅੰਬਕਾ ਤਾਸ ਧਸੀ ਰਿਪ ਐਨ ਮੈ ॥੮॥੪੦੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸੋਰਠ ਦੂਜੀ ਤ੍ਰਹ ॥ ਗਰਜਿਉ ਸਿੰਘ ਜੁਝਾਰ ਝਪਟ ਰਿਪ ਗਨ ਬਿਖੈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਜਗਮਾਤ ਮੁਰਾਰ ਅਸੁਰ[ਸ] ਰਿਪ ਨਾਸ ਖੈ ॥ ਚਕ੍ਰ ਸੁਦਰਸਨ ਫੇਰ ਕ੍ਰਿਪਾਸਿੰਧ ਨਿਰਭਉ ਅਭੈ ॥ ਮਾਰਿਓ ਰਿਪ ਦਲ ਘੇਰਿ ਸ੍ਰੀ ਚਕ੍ਰਪਾਨ ਰਿਪ ਕੁਲ ਬਿਖੈ ॥੯॥੪੦੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸੋਰਠ ॥ ਦੂਜੀ ਤ੍ਰਹ ॥ ਸਕਲ ਸੈਨ ਰਿਪ ਨਾਸ ਭਯੋ ਜਰ ਛਾਰ ਭਈ ਧੁਜਨੀ ਸੰਘਾਰਿਓ ॥ ਰਾਛਸ ਮਾਰ ਬਿਧੁੰਸ ਕੀਓ ਬਹੁ ਸੈਨ ਹਨੀ ਰਿਪ ਗਨ ਭਟ ਹਾਰਿਓ ॥ ਕਾਟਤ ਚਕਰ ਸੁਦਰਸਨ ਜਗਮਗ ਜਿਮ ਬਾਢੀ ਕਾਟਤ ਤਰ ਆਰਿਓ ॥ ਕੁਲ ਦੈਤਨ ਨਾਸ ਭਈ ਸਗਰੀ ਦਿਗਮੁੰਡਹੁ ਕੋ ਜਗਮਾਤ ਪ੍ਰਚਾਰਿਓ ॥੧੦॥੪੦੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸੋਰਠ ਤ੍ਰਹ ਦੂਜੀ ॥ ਦੀਰਘ ਪਦੀ ॥ ਸਾਰੋ ਸੈਨ ਜੁਝਾਇ ਕੈ ਮੂਰਖ ਤੋ[ਪ] ਕਤ ਮੂੰਡ ਲੁਕਾਇ ਰਹਾ ॥ ਅਬ ਭਾਜੈ ਪੈ ਜਾਨ ਨ ਪਈ ਹੈ ਨਾਸ ਕਰੋ ਅਬ ਜਾਤ ਕਹਾ ॥ ਸੁਨਿ ਕੈ ਦਿਗਮੁੰਡ ਭਿਰਿਓ ਰੰਗ ਭੂਮਹਿ ਤੁਛ ਸੈਨ ਲੈ ਸੰਗ ਕੀਓ ਬਰ ਜੁਧਾ ॥ ਹਹਕਾਰ ਘਟਾ ਘਨ ਛਾਇ ਪਰਿਓ ਬਹੁ ਬੀਰ ਉਠਿਓ ਰਿਪ ਕੋਪ ਕੈ ਕ੍ਰੁਧਾ[ਹ] ॥੧॥੪੦੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸੋਰਠ ਦੀਰਘ ਪਦੀ ॥ ਗਹਿ ਬ੍ਰਿਛ ਪਹਾਰ ਅਕਾਸ ਸਮਾਨ ਗਦਾ ਗੁਰਜ ਲੈ ਰਿਪੁ ਵਾਰ ਕੀਓ ॥ ਕਲ ਘੋਰ ਓਰ ਮਹਾਂ ਰਣ ਭੀਖਮ ਜੁਧ ਭੈਮਾਨ ਭਇਓ[ਕ] ॥ ਸਭ ਦੈਤ ਭਏ ਇਕਠੇ ਸਗਰੇ ਲਲਕਾਰ ਹਕਾਰ ਕੇ ਸਾਮੁਹਿ ਧਾਇਓ ॥ ਜੁਧ ਕਰੋ ਹਮ ਸੋ ਦੁਰਗਾ ਬਹੁ ਸੈਨ ਭਲੀ ਹਮਰੇ ਤੁਮ ਘਾਇਓ ॥੨॥੪੦੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸੋਰਠ ॥ ਦੀਰਘ ਪਦੀ ॥ ਸ੍ਰੀ ਜਗਮਾਤ ਕਮਾਨ ਲੈ ਹਾਥ ਬਿਸੀ ਸਰ ਬਜ੍ਰ ਕੋ ਬਾਨ ਪ੍ਰਹਾਰੇ ॥ ਸਰ ਬਜ੍ਰ ਬਿਸੀ ਪਰਵੇਸ[ਖ] ਗਰੇ ਦਲ ਦੈਤਨ ਕਹ ਬਿਸ ਕੈ ਸੰਘਾਰੇ ॥ ਸਰ ਬਜ੍ਰਕੇ ਚੂਰ ਕਰਾ ਤਾ[੬] ਰਿਪ ਗਨ ਦਲ ਸੈਨ ਹਨੀ ਬਹੁ ਦੈਤ ਪਛਾਰੇ ॥ ਕਈ ਭਾਜ ਪਰੇ ਕਈ ਜੁਧ ਭਿਰੇ ਬਹੁ ਸੈਨ ਧਈ ਦਾਨੋ[੭] ਕੁਲ ਸਾਰੇ ॥੩॥੪੦੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸੋਰਠ ॥ ਦੀਰਘ ਪਦੀ ॥ ਬਰ ਜੁਧ ਮਚਿਓ[ਟ] ਦਿਗਮੁੰਡ ਮਹਾਂ ਖਲ ਬਹੁ ਬਾਨਨ ਕੀ ਬਰਖਾ[ਗ] ਬਰਖਾਈ ॥ ਸਰ ਛੂਟਤ ਘੋਰ ਘਟਾ ਉਮਡੇ ਸਰ ਬਾਨਨ ਬੂੰਦਨ ਜਿਉ ਝਰ ਲਾਈ ॥ ਗਨ ਰਾਕਸ ਕੋ ਗਰਜਿਉ ਬਦਰਾ ਘਹਰਾਤ ਘਟਾ ਚਹੂ ਓਰ ਸੇਧਾਈ ॥ ਦਮਕਿਓ ਤਹ ਦਾਮਨ ਮਾਤ ਕ੍ਰਿਪਾਨਿਧ ਸਰ ਪਾਵਕ ਸੋ ਰਿਪ ਸੈਨ ਜਰਾਈ ॥੮॥੪੧੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸੋਰਠ ॥ ਦੀਰਘ ਪਦੀ ॥ ਭਭਕਿਓ ਤਹ ਸਿੰਘ ਜੁਝਾਰ ਬਲੀ ਬਹੁ ਦੈਤਨ ਫਾਰ ਬਿਧੁੰਸ ਕੀਓ ॥ ਬਹੁ ਚਾਬ ਗਇਓ ਬਹੁ ਚੂਸ ਲੀਓ[ਘ] ਬਹੁ ਦਾਨਵ ਸੈਨ ਕੋ ਸ੍ਰੋਨ ਪੀਓ ॥ ਕਈ ਮੁੰਡ ਕਟਿਓ ਬਹੁ ਬਾਹ ਕਟੇ ਕਈ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਭਿਰੇ (ਅਸ)
[੨]ਸੰਘਾਰਤ (ਸਸ, ਅਸ)
[੩]ਮਾਰਤ (ਖਕ, ਅਸ)
[੪]ਸਾਦ (ਖਕ), ਬਾਦ (ਅਸ)
[੫]ਤੂੰ (ਅਸ)
[੬]ਕਰਤਾ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੭]ਦਾਨਵ (ਖਕ, ਅਸ)
[੮]ਮਡਯੋ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸੇਵ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਕੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਹੜਤਾਲ ਫੇਰ ਕੇ 'ਅਸੂ ਖਾਪ' ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਹਹਕਾਰ ਘਟਾ ਘਨ ਛਾਇ ਪ੍ਰਓ ਰਿਪ ਜੂਝ ਮਚਓ ਬਹੁ ਬੀਰ ਉਠਿਓ ਰਿਸ ਕੋਪ ਕੈ ਕ੍ਰਧਾ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਕ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਹੜਤਾਲ ਫੇਰੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਮਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਖ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਪ੍ਰੇਵਸ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਗ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਬਰਖਾ' ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਘ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਇਸਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਬਹੁ ਭਛ ਕੀਓ' ਪਾਠ ਵੀ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਜਾਘ ਕਟੇ ਰਿਪ ਸੈਨ ਭਇਓ ॥ ਲਲਕਿਓ ਦਿਗਮੁੰਡ ਭੈਆਨਕ ਘੋਰ ਜਮਰਾਜਨ ਸੀਸ ਪ੍ਰ ਡੰਕ ਦੀਓ ॥੫॥੪੧੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸੋਰਠ ਦੀਰਘ ਪਦੀ ॥ ਗਹ ਕੈ ਬਰਛੀ ਸਰ ਗੁਰਜ ਗਦਾ ਰਿਪ ਧਾਇ ਕੈ ਸਾਮੁਹਿ ਵਾਰ ਕੀਓ ॥ ਚਿਕਾਰ ਹਕਾਰ ਕੈ ਨਾਦ ਕਰਿਓ ਗਰਜਿਓ ਡਕਰਿਓ ਬਰ ਜੁਧ ਮਚਿਓ ॥ ਸਰ ਗੁਰਜ ਗਦਾ ਬਰਛੀ ਬਿਛੂਆ ਰਿਪ ਵਾਰ ਕੀਯੋ[੪] ਰੰਗ ਭੂਮ ਅਰਿਓ[੧] ॥ ਸ੍ਰੀ ਜਗਨਾਥ ਕਮਾਨ ਲੈ ਹਾਥ ਦਸ ਬਾਨ ਲਈ ਮਨ ਮਧ ਠਟਿਓ ॥੬॥੪੧੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸੋਰਠ ਦੀਰਘ ਪਦੀ ॥ ਅਹ ਨੀਲ ਹਲਾਹਲ ਛਾਡ[ਅ] ਦਈ ਅਹ ਛੂਟਤ ਹੀ ਰਿਪ ਬਾਂਧ ਲੀਓ ॥ ਦਸ ਬਾਨ ਬਿਸੀ ਕਰ ਸਾਰੰਗ ਲੈ ਦਸ ਸੀਸ ਅਸ੍ਰ ਤਕ ਘਾਉ ਕੀਓ ॥ ਸਰ ਲਾਗਤ ਪ੍ਰਾਨ ਹਨਿਓ ਰਿਪ ਕੋ ਦਿਗਮੁੰਡਹੁ ਕੋ ਮੁੰਡ ਕਾਟ ਦੀਓ ॥ ਦਸ ਸੀਸ ਉਰਿਓ ਨਭ ਮਧ ਧਸਿਓ ਗਹ ਕਾਲੀ ਨੇ ਖਪ੍ਰ ਮਧ ਲੀਓ ॥੭॥੪੧੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸੋਰਠ ਦੀਰਘ ਪਦੀ ॥ ਬਿਨ ਮੁੰਡ ਧਸਿਓ ਜਗਮਾਤ ਕੇ ਸਾਮੁਹਿ ਲਲਕਾਰ ਕੇ ਭੀਖਮ ਜੁਧ ਮਚਿਓ[੨] ॥ ਕਲ ਘੋਰ ਭਈ ਘਨ ਘੋਰ ਮਚੀ ਚਹੂ ਓਰ ਬਜੀ ਰਿਪ ਜੁਧ ਮੰਡਿਓ[੩] ॥ ਰਣ ਭੀਖਮ ਭੀਮ ਭੈਯਾਨ ਭਇਯੋ ਸਭ[੪] ਦੇਵ ਸਨ ਲੈ ਬਰ ਜੁਧ ਕੀਓ ॥ ਖੈਚ ਲਈ ਬਰ ਤੇਜ ਬਲੀ ਲੈ ਅੰਕ ਮਲੀ ਛਿਤ ਝੂਮ ਗਿਰਿਓ ॥੮॥੪੧੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸੋਰਠ ਦੀਰਘਪਦੀ ॥ ਧਰ ਟੂਟ ਪਹਾਰ ਅਕਾਸ ਸਮਾਨ ਪਰਿਓ ਧਰਨੀ ਜਿਮ ਬਜ੍ਰ ਗਿਰਓ ॥ ਸਹੰਸ੍ਰ ਬਾਰਨੀ ਹ੍ਵੈ ਰਤ ਬਾਰ ਚਲਿਓ ਸਤ ਸਿੰਧ ਮਨੋ ਬਿਧ ਨੈ ਉਗਰਿਓ ॥ ਬਹੁ ਜੁਗਨ ਭੂਤ ਪਿਸਾਚ ਧਏ ਬਹੁ ਡਾਕਿਨ ਕਿੰਕਨ ਮੋਦ ਕਰਿਓ ॥ ਕਰ ਪਤ੍ਰ ਕਮੰਡਲ ਖਪ੍ਰ ਲੈ ਪਹੁਚੀ ਰਨ ਮੰਡਲ ਸ੍ਰੋਨ ਭਰਿਓ ॥ ਸਭ ਸਰਤਾ ਸ੍ਰੋਨ ਕੋ ਸੋਖ ਗਈ ਜਿਮ ਸੰਭੁ ਲੈ ਨੀਲ ਕੋ ਪਾਨ ਕਰਿਓ ॥੯॥੪੧੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸੋਰਠ ਦੀਰਘਪਦੀ ॥ ਚਤੁਰਪਦੀ ॥ ਦੋਪਦੀ ॥ ਬਹੁ ਭੈਰੋ ਭੀਮ ਬੈਤਾਰ ਪਿਸਾਚ ਗਨ ਭੂਤਨ ਕੇ ਤਿਹ[ਸ] ਠਾ ਉਮਡਿਓ ॥ ਸਭ ਲੋਥਨ ਪਰ ਹਹਕਾਰ ਪਰੇ ਬਹੁ ਲੋਥਨ ਲੈ ਨਭ ਕੋ ਉਰਿਓ ॥ ਬਹੁ ਘਾਤ ਅਘਾਤ ਭਏ ਪਸ੍ਰੇ[੪] ਬਹੁ ਭੂਤ ਪਿਸਾਚਨ ਮਾਸ ਚਰਿਓ ॥ ਸਭ ਖਾਇ ਗਈ ਲੁਥ[੫] ਮਾਸਨ ਕੋ ਕੁਲ ਭੂਤਨ ਨੇ[੬] ਮਿਲ ਭਛ ਕਰਿਓ ॥ ਬਹੁ ਕੂਕਰ ਜੰਬੁਕ ਕਾਕ ਕਰਾਲ ਸ੍ਰਿੰਗਾਰ ਸਿਆਲ ਤਹਾ ਭਿਭਰਿਓ ॥ ਲੈ ਭੂਤ ਚਬਾਤ ਅਘਾਤ ਭਇਓ ਚਹੂ ਓਰਨ ਸੇ ਗਨ[੭] ਛਾਇ ਲੀਓ ॥ ਕਰ ਭਛ ਅਸਤ ਸਭ ਧਾਮ ਗਏ ਕਛੁ ਰੇਖ ਨ ਤਾ ਕੋ ਨਾਮ ਰਹਿਓ ॥ ਜਿਮ ਫਾਸਤ ਫੰਧ ਜਗਤ ਜੇਹੀ[੮] ਦਾਮੈ ਦਿਗਮੁੰਡਹੁ ਕੋ ਤਿਮ ਨਾਸ ਭਇਓ ॥੧੦॥੪੧੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਰਾਗ ਜੈਜਾਵੰਤੀ ॥ ਜਬ ਨਾਸ ਭਇਓ ਦਿਗਮੁੰਡਹੁ ਕੋ ਪੁਨ ਕੋਪ ਕੀਓ ਮੈਨਾਗ ਅਸੁਰ ॥ ਬਹੁ ਸੈਨ ਲੈ ਸਾਥ ਸਵਾਰ ਹਕਾਰ ਰਿਸ ਕ੍ਰੋਧ ਸੋ ਜਾਰ ਗਈ[੯] ਛਤੀਆ ਉਰ ॥ ਦਲ ਬਾਦਲ ਫੌਜ ਘਨੀ ਉਮਡੀ ਬਹੁ ਦੈਤ ਭਏ ਇਕਠੇ ਰਿਸ ਕਰ ॥ ਹੈ ਬਾਜਹ ਨਾਗ ਤੁਖਾਰ ਤੁਰੰਗ ਸੁਰੰਗ ਚੜੇ ਗ੍ਰਜਿਓ ਰਿਸ ਭਰ ॥੧॥੪੧੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਜੈਜਾਵੰਤੀ ॥ ਬਹੁ ਬੀਰ ਉਠੇ ਲਲਕਾਰ ਅਪਾਰ ਘਨੇ ਉਮਡੇ ਬਡ ਡੀਲ ਡੀਲਾਰੇ ॥ ਦੈਂਤ ਬਲੀ ਸਿਰਤਾਜ ਬਡੇ ਤਨ ਦੀਰਘ ਸਾਮ ਮਨੋ ਘਨ ਕਾਰੇ ॥ ਤੀਸ ਪਦਮ ਦਸ ਬੀਸ ਭਏ ਸਭ ਦੈਂਤ ਹੂਏ ਏਕਠੇ ਤਨ ਭਾਰੇ ॥ ਘਨ ਘੋਰ ਮਚੀ ਘਮਸਾਨ ਭਈ ਦਲ ਦੈਤ ਭਿਰੇ ਰਿਸ ਕੋਪ ਹਕਾਰੇ ॥੨॥੪੧੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਜੈਜਾਵੰਤੀ ॥ ਤਰ ਮੇਰ ਲੀਏ ਬਹੁ ਬੀਰ ਧਏ ਹਹਕਾਰ ਪਰੇ ਲਲਕਾਰ ਬਲੀ ॥ ਬਲ ਕਾਛ ਰੰਗ ਭੂਮ ਨਚੇ ਬਰ ਜੁਧ ਮਚੇਬਸੁਧਾ ਹੂ ਹਲੀ[ਹ] ॥ ਹਯ ਨਾਗ ਚੜੇ[੧੦] ਰੰਗ ਭੂਮ ਭਿਰੇ[੧੧] ਚਹੂ ਓਰ ਅਰੇ ਤਮ ਰੂਪ ਕਲੀ ॥ ਲਲਕਾਰ ਪਰੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਭਿਰੇ ਹਹਕਾਰ ਅਰੇ ਦਲ ਜੋਰ ਭਲੀ ॥੩॥੪੧੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਜੈਜਾਵੰਤੀ ॥ ਰਨ ਬੀਰ ਗਜੇ ਡਫ ਢੋਲ ਬਜੇ ਬਹੁ ਸਸਤ੍ਰ ਸਜੇ ਚਹੂ ਓਰ ਭਿਰੇ ॥ ਬਹੁ ਮਾਰ ਮਚੀ ਚਹੂ ਓਰ ਬਜੀ[੧੨] ਹਵ ਭੀਰ ਭਈ ਬਰ ਜੁਧ ਅਰੇ[੧੩] ॥ ਕਰ ਬਾਨ ਲੀਏ ਮੈਨਾਗ ਧਏ ਬਹੁ ਸਸਤ੍ਰ ਚਲੇ ਰਨ ਭੂਮ ਘਿਰੇ ॥ ਦਲ ਦੈਤ ਉਠੀ ਲਲਕਾਰ ਬਲੀ ਹੂ ਘੋਰ[੧੪] ਮਚੀ ਪਗ ਨੈਕ ਟਰੇ ॥੪॥੪੨੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਜੈਜਾਵੰਤੀ ॥ ਰੰਗ ਸੁਰੰਗ ਭਈ ਧਰਨੀ ਬਹੁ ਬੀਰ ਲਟੇ ਰਿਪ ਸੈਨ ਗਜੇ ॥ ਦੁੰਦਭ ਢੋਲ ਮ੍ਰਿਚੰਗ ਢਢ[੧੫] ਬੀਨ ਰਬਾਬ ਸਹਪੂਰ ਬਜੇ ॥ ਤਨ ਤ੍ਰਾਨ ਕਸੇ ਕਛ ਕਾਛ ਕਛੇ ਬਰ ਜੁਧ ਮੰਡੇ ਬਹੁ ਸਸਤ੍ਰ ਸਜੇ ॥ ਰਿਪ ਘੇਰ ਲੀਓ ਹਹਕਾਰ ਕੀਓ ਗਹ ਮੇਰ ਗਦਾ ਰੰਗ ਭੂਮ ਛਜੈ ॥੫॥੪੨੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਜੈਜਾਵੰਤੀ ॥ ਦੌਰ ਕੈ ਵਾਰ ਕੀਓ ਮੈਨਾਗਹ ਬਹੁ ਬਾਨਨ ਕੀ ਬਰਖਾ ਝਰ ਲਾਈ ॥ ਘਨ ਬੀਚ ਨਚੇ ਰੰਗ ਭੂਮ ਮਚੇ ਰਨ ਭੀਖਮ ਘੋਰ ਭੈਆਨ ਮਚਾਈ ॥ ਘਨ ਘੋਰ ਭਯਾਨਕ ਜੁਧ ਰਚਿਓ ਦਲ ਦੈਤਨ ਘੇਰ ਚਹੂ ਦਿਸ ਧਾਈ ॥ ਵਰੀਆਮ ਉਠੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਹਜਾਰ ਤੁਖਾਰ ਤੁਰੰਗ ਸੁਰੰਗ ਨਚਾਈ ॥੬॥੪੨੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਜੈਜਾਵੰਤੀ ॥ ਇਕ ਬਾਰ ਸਭੈ ਲਲਕਾਰ ਪਰੇ ਬਹੁ ਸਸਤ੍ਰ ਤਹਾ ਸਰ ਛੂਟਤ ਭਾਰੇ ॥ ਭੁਜ ਠੋਕਤ ਸੂਲ[ਕ] ਸੁਹਾਵਤ ਸੂਰ ਬਰਛੀ ਸਰ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਪਰਿਓ (ਖਕ, ਅਸ)
[੨]ਕਰਯੋ (ਸਸ, ਅਸ)
[੩]ਕਲ ਘੋਰ ਭਈ ਨ ਭਈ ਮਨ ਮੈ ਬਿਨ ਮੁੰਡ ਜਬੈ ਅਸ ਜੁਧ ਕਰਯੋ (ਸਸ, ਅਸ)
[੪]ਪਰਸੇ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੫]ਲਖ (ਖਕ, ਅਸ)
[੬]ਕੇ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੭]ਰਨ (ਅਸ)
[੮]ਏਹੀ (ਅਸ)
[੯]ਗਇਆ (ਅਸ)
[੧੦]ਭਿੜੇ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੧]ਗਿਰੇ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੨]ਭਜੀ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੩]ਮਚੇ (ਖਕ, ਅਸ)
[੧੪]ਮਾਰ (ਸਸ, ਅਸ)
[੧੫]ਡਫ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਕਰੀ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਛਾਰ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸ੍ਤ' ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਤਹਿ' ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਇਸ ਪੰਕਤੀ ਵਿਚ 'ਬਸੁਧਾ ਹੂ ਹਲੀ' ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 'ਪਗ ਭਾਰਨ ਸਿਉ' ਪਾਠ ਵੀ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਕ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਮਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਗੁਰਜ ਗਦਾ ਪ੍ਰਹਾਰੇ ॥ ਤਨ ਦੀਰਘ ਘੋਰ ਮਹਾ ਤਮ ਦਾਨਵ ਕਲ ਰੂਪ ਭੈਆਨਕ ਮੂਰਤ ਕਾਰੇ ॥ ਕਰ ਬ੍ਰਿਛ ਅਕਾਸ ਸਮਾਨ ਪਹਾਰ ਉਪਾਰ ਸਭੈ ਰਿਪ ਸੈਨ ਪ੍ਰਹਾਰੇ ॥੭॥੪੨੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਜੈਜਾਵੰਤੀ ॥ ਕਰ ਸਾਰੰਗ ਲੈ ਮੈਨਾਗ ਰਿਸਿਓ ਜਮਰਾਜਨਿ ਸੀਸ ਪ੍ਰਚੰਡ[੯] ਦੀਓ ॥ ਸਰ ਛੋਰਤ ਭੀਮ ਭੈਆਨਕ ਰੂਪ ਭਭਕਿਓ ਗਰਜਿਓ ਹਵ[੧] ਘੋਰ ਕੀਓ ॥ ਪਿਖ ਕੋਪ ਕੀਓ ਗਿਰਜਾ ਮਨ ਮੈ ਸਰ ਨੀਲ ਹਲਾਹਲ ਤਾਹਿ ਪ੍ਰਹਾਰਿਓ ॥ ਰਿਪ ਬੇਧਤ ਪਾਰ ਭਈ ਛਤੀਆ ਛੂਟ ਪ੍ਰਾਨ ਗਇਓ ਜਮਲੋਕ ਸਿਧਾਰਿਓ ॥੮॥੪੨੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਜੈਜਾਵੰਤੀ ॥ ਰਿਪ ਸੈਨ ਸਬੈ ਇਕਬਾਰ[ਅ] ਹਕਾਰ ਕੇ ਬਾਨਨ ਕੀ ਬਹੁ ਮਾਰ ਧਰੀ ॥ ਕਰ ਮੁਦਗਰ ਗੁਰਜ ਪਹਾਰ ਉਖਾਰ ਬਹੁ ਬ੍ਰਿਛ ਬਿਸਾਲ ਪ੍ਰਹਾਰ ਕਰੀ ॥ ਤਬ ਕੋਪ ਕੀਓ ਜਗਮਾਤ ਪ੍ਰਚੰਡ ਸਰ ਪਾਵਕ ਕੋ ਸੰਗ ਸੈਨ ਦਈ ॥ ਸਰ ਜਾਰਤਿ ਨਾਸ ਕਰਿਓ ਧੁਜਨੀ ਦਲ ਦੈਤ ਬਿਧੁੰਸ ਬਿਨਾਸ ਭਈ ॥੯॥੪੨੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਜੈਜਾਵੰਤੀ ॥ ਕੁਲ ਦਾਨੋ[੨] ਨਾਸ ਭਈ ਸਗਰੀ ਬਹੁ ਭਾਜ ਗਏ ਤਿਨ ਪ੍ਰਾਨ ਬਚਿਓ ॥ ਬਹੁ ਲੋਥਨ ਊਪਰ ਲੁਥ ਸੁ ਜੁਥ ਜਿਮ ਸ੍ਰਿੰਗ ਸੁਮੇਰ ਕੋ ਬਿਸ੍ਰ ਰਚਿਓ ॥ ਬਹੁ ਜੁਗਨ ਭੂਤ ਪਿਸਾਚ ਬੈਤਾਰ ਬਹੁ ਗ੍ਰਿਝ ਸਿਆਰ ਤਹ ਮਾਸ ਚਰਿਓ ॥ ਦਲ ਦੈਤ ਬਿਨਾਸ ਹੁਈ ਸਗਰੀ ਕਛੁ ਨਾਮ ਨੀਸਾਨ ਨ ਰੇਖ ਰਹਿਓ ॥੧੦॥੪੨੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਜੈਜਾਵੰਤੀ ॥ ਤ੍ਰਹ ਦੂਜੀ ॥ ਦੈ ਦੈ ਚੋਬ ਦਮਾਮਨ ਪਰ[੩] ਚਲੇ ਸੁ ਭਟ ਰਨ ਸਾਂਵਰੇ ॥ ਗਜ ਬਾਜ ਰਥੀ ਦੁਲਦੁਲ ਕਰਹਲ ਚੜ ਧਾਏ ਘਨਹਰ ਬਾਦਰੇ [੪] ॥ ਚਹੁ ਦਿਸ ਉਮਡ ਬਿਕਟ ਬਾਂਕੇ ਭਟ ਮੇਘ ਮਾਲ ਪੁੰਜਾਵਲੀ ॥ ਬਰਸਨ ਅਸਤ੍ਰ ਸਸਤ੍ਰ ਛਹਬਰ ਕਰ ਸ੍ਰੀ ਚਤਰੁਹਰ[੫] ਭੂਆਵਲੀ ॥੧॥੪੨੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਜੈਜਾਵੰਤੀ ॥ ਬੋਹਲ[੬] ਮਾਇਆ ਬੀਜ ਕ੍ਰੋਧ ਕਰ ਛੀਟਤ ਬਸੁਧਾ[ੲ] ਅਸੁਰ ਤਨੀ ॥ ਉਪਜਿਓ ਅੰਕੁਰ ਮਦ ਮਤਸਰ ਕੋ ਪਤ੍ਰ ਲਗਯੋ ਤਰ ਅਹੰਮਨੀ ॥ ਪਾਪ ਫੂਲ ਫੂਲਿਓ ਜਬ ਤਾ ਮੈ ਫਲ ਲਾਗਿਉ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਦਮੀ ॥ ਪਾਕਿਉ ਅਵਧ ਘੋਰ ਦੁਰਮਤ ਕੇ ਕ੍ਰਿਸ[੭] ਆਇਓ ਮ੍ਰਿਤਰਾਜ ਜਮੀ ॥੨॥੪੨੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਜੈਜਾਵੰਤੀ॥ ਤ੍ਰਹ ਦੂਸਰੀ ॥ ਚਤੁਰੰਗ ਸੈਨ ਸਜਿ[੮] ਅਸ੍ਰ[੯] ਗਜ ਬਾਜ ਪਾਇਕ ਧੂਮਰੇ ॥ ਹਹਕਾਰ ਗਰਜਤ ਭੀਮ ਆਨਨ ਕਲ ਰੂਪ ਮੂਰਤਿ ਸਾਂਵਰੇ ॥ ਲਲਕਾਰ ਧਾਵਹੀ[੧੦] ਬਿਕਟ ਬਾਂਕੇ ਖਗ ਗੁਰਜ ਗੋਫਨ ਮਾਰਹੀ ॥ ਤਰ ਮੇਰ ਮੁਦਗਰ ਦੁਰਗਮ ਦੀਰਘ ਚਹੂ ਦਿਸਨ ਤੇ ਪ੍ਰਹਾਰਹੀ ॥੨॥੪੨੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਜੈਜਾਵੰਤੀ ॥ ਤ੍ਰਹ ਦੂਜੀ ॥ ਤਨ ਧੂਮ੍ਰ ਪੀਤ ਅਰਣ ਕਰਜਨੀ ਬਕ[੧੧] ਘੋਰ ਭੀਖਮ ਰੂਪ ॥ ਗਜ ਦੰਤ ਦਾੜ ਪ੍ਰਮਾਨ ਭੈਕਰ ਕਲ ਪਾਪ ਬਿਗ੍ਰਹ[ਅ] ਕੂਪ ॥ ਗਿਰਮੁੰਡ ਕਰਨ ਬਿਸਾਲ ਭੁਜ ਪਗ ਉਦ੍ਰ ਸਰਤ[੧੨] ਭੈਆਵਨਾ ॥ ਸਪਤ ਕੋਸ ਜੋਜਨ ਅਸੁਰ ਗਨ ਖਲ ਏਕ ਏਕ ਡਰਾਵਨਾ ॥੪॥੪੩੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਜੈਜਾਵੰਤੀ ॥ ਦਿਸ ਚਤੁਰ ਦਿਸ ਰਿਪ ਛਾਏ ਗਰਜਿਓ ਅਤੀ ਘੋਰ ਦਾਨੋ ਭੈ ਕਰਾ ॥ ਬਲ ਅਤੁਲ ਸੂਰ ਸਮਾਨ ਜਿਹ ਨਹੀ ਤਮ ਤਿਮ੍ਰ ਲੋਚਨ ਨਿਸਚਰਾ ॥ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਬਾਜਨ ਬਾਜਹੀ ਰਿਪ ਧਾਇ ਸਨਮੁਖ ਘੇਰ ਕੈ ॥ ਜੰਭਾ ਅਸੁਰ ਬਲਵੰਡ ਬਿਕ੍ਰਮ ਰਿਸ ਕੁਪਿਓ ਸੈਨਾ ਜੋਰ ਕੈ ॥੫॥੫੩੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਜੈਜਾਵੰਤੀ ॥ ਦੂਜੀ ਤ੍ਰਹ ॥ ਚਤੁਰੰਗ ਸੈਨਾ ਸਾਜ ਕੈ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਬਾਜਨ ਠੋਕ ॥ ਰੰਗ ਭੂਮ ਆਵਤ ਭੇ ਜਿਤੇ ਗਹ ਧਨਖ ਤੀਖਨ ਫੋਕ ॥ ਤਰ ਮੇਰ ਮੁਦਗਰ ਗੁਰਜ ਗੋਫਨ ਭਿਰਸ[੧੩] ਚਉਦਹ ਲੋਕ ॥ ਜੰਭਾ ਪ੍ਰਬਲ ਸੰਗ ਸੈਨ ਕੁਰਮਨ ਰਨ ਮੰਡਯੋ ਹ੍ਵੈ ਬਿਨ ਸੋਕ ॥੬॥੫੩੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਜੈਜਾਵੰਤੀ ॥ ਭੈ ਭੀਮ ਭੈਰੋ ਰੂਪ ਭੈਕਰ ਤਿਮ੍ਰ ਤਨ ਰਤ ਲੋਚਨਾ ॥ ਗਜ ਦਾੜ ਨਾਸ ਪ੍ਰਮਾਨ ਊਖਲ ਮਲਨ[੧੪] ਮੂਰਤ ਭੈ ਘਨਾ ॥ ਤਨ[੧੫] ਘੋਰ ਦੀਰਘ ਸਪਤ ਜੋਜਨ ਕਰ ਬ੍ਰਿਛ ਭੀਖਮ ਤਾਲ ॥ ਅਸੁਚਿ ਕੁਚੀਲ ਕਠੋਰ ਹੀਸੀ ਅਘ ਪੁੰਜ ਮੂਰਤ ਕਾਲ ॥੭॥੫੩੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਜੈਜਾਵੰਤੀ ॥ ਹੈ ਨਾਗ ਕਰਹਲ ਮਹਖ ਬਾਹਨ ਸਤ[੧੬] ਕੋਟ ਛੂਹਨ ਐਤ ॥ ਜਛ ਅਸੁਰ ਰਾਛਸ ਭੂਰ ਦਾਨੋ ਕੁਲ ਦੇਵ ਨਿਸਚਰ ਦੈਤ ॥ ਹਹਕਾਰ ਧਾਇਓ ਝਪਟ ਕੈ ਗਹ ਬਾਨ ਤੀਰ ਤੁਫੰਗ ॥ ਰਿਪ ਮੀਚ ਆਨ ਤੁਲੀ ਸਮੈ ਪਿਖ[ਹ] ਮੰਡਿਓ ਤੁਮਲ ਜੰਗ ॥੮॥੪੩੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਜੈਜਾਵੰਤੀ ॥ ਘਨ ਘੋਰ ਬਿਕਟ[੧੭] ਬਿਸਾਲ ਨਿਸਚਰ ਭੁਜ ਦੰਡ ਕਠਨ ਕਠੋਰ ॥ ਭੈ ਰੂਪ ਨਾਦ ਡਰਾਵ ਭੀਖਮ ਕਲ ਰੂਪ[੧੮] ਮੂਰਤ ਘੋਰ ॥ ਸਮੁਹਾਇ ਸਿਮਟ ਭਿਰੇ ਅਸੁਰ ਦਲ ਕਰ ਭਿਰਕੁਟ ਬੰਕੇ ਕੋਪ ॥ ਜੰਭਾ ਅਸੁਰ ਬਲਵੰਡ ਭੁਜਬਲ ਰਿਸ[੧੯] ਮੰਡਿਓ ਸੰਘਰ ਰੋਪ ॥੯॥੪੩੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਜੈਜਾਵੰਤੀ ॥ ਕਿਲਕਾਰ ਕੁਹਕ ਚਿਕਾਰ ਗਰਜਹੀ ਹਹਕਾਰ ਗਜਪਤ ਪੇਲ ॥ ਲਲਕਾਰ ਪਰਤ[ਕ] ਸੁਭਟ ਸਾਂਵਤ ਤਨਤ੍ਰਾਨ ਧਾਰੇ ਝੇਲ ॥ ਕਰ ਗੁਰਜ ਗੋਫਨ ਪਰਸ ਮੁਦਗਰ ਸਰ ਚਾਪ ਜਮਦੜ ਸੇਲ ॥ ਸਹਨਾਇ ਤੂਰ ਮੁਚੰਗ ਮਾਰੂ ਡਫ ਢੋਲ ਬਾਜਤ ਭੇਲ ॥੧੦॥੪੩੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਜੈਜਾਵੰਤੀ ॥ ਸੁਨ ਸ੍ਰਵਨ ਸੋਰ ਭੀਹਾਲ ਨਿਸਚਰ ਰਨ ਧਸੀ ਕਾਲੀ ਕੋਪ ॥ ਕਰ ਵਾਰ ਸਾਰੰਗ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਨਭ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੨]ਦਾਨਵ (ਸਸ, ਅਸ)
[੩]ਊਪਰ (ਸਸ, ਅਸ)
[੪]ਬਾਵਰੇ (ਅਸ)
[੫]ਚੁਰਹਰ (ਖਕ, ਮਸ), ਰੁਹਹਰਿ (ਅਸ)
[੬]ਬੋਇਓ (ਖਕ, ਅਸ)
[੭]ਦਿਸ (ਖਕ)
[੮]ਸਾਜ (ਸਸ, ਅਸ)
[੯]ਰਥ (ਸਸ, ਅਸ)
[੧੦]ਧਾਵਤ (ਸਸ, ਅਸ)
[੧੧]ਰਜਨੀਚਰ (ਅਸ)
[੧੨]ਸੂਰਤ (ਅਸ)
[੧੩]ਭ੍ਰਮਤ (ਸਸ, ਅਸ)
[੧੪]ਮਦਨ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੫]ਘਨ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੬]ਸਭ (ਖਕ, ਅਸ)
[੧੭]ਬਿਕਲ (ਖਕ, ਅਸ)
[੧੮]ਕਾਲ (ਖਕ, ਅਸ)
[੧੯]ਰਿਪ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਇਕਬਾ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਬ੍ਰਿਗ੍ਰਹ' ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਪਿਖ' ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ + ਪਾ ਕੇ 'ਹਰ' ਸ਼ਬਦ ਵੀ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਕ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਹੜਤਾਲ ਫੇਰ ਕੇ 'ਧਾਵਤ' ਸ਼ਬਦ ਲਿਖਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਚਕਰ ਜਮਧਰ ਅਸ ਖੰਡਾ ਪਟਸ ਧੋਪ ॥ ਭੁਜ ਅਸਟ ਸੋਭਤ ਜੋਤ ਜਗਮਗ ਚਮਕੰਤ ਕੰਚਨ ਵੋਪ ॥ ਜਿਹਵਾ ਕਰਾਲ ਭੈਆਨਕਾਰੋ ਰਨ ਮਚੀ ਸੰਘਰ ਰੋਪ ॥੧੧॥੧॥੪੩੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਜੈਜਾਵੰਤੀ ॥ ਕਰ ਸੰਖ ਧੁਨ ਘੰਟਾਨ ਕੀ ਜੈ ਸਬਦ ਨਦ ਉਚਾਰ ॥ ਜੈ ਪਤ੍ਰ ਨਾਹਰ ਗਜਿਓ ਭੈਕਰ ਕਰ ਘੋਰ ਨਾਦ ਚਿਕਾਰ[੧] ॥ ਫਫਕਾਰ ਦਪਟ ਝਪਟ ਕੇ ਘਹਰਾਏ[੨] ਝੂਮ ਡਕਾਰ ॥ ਗਹ ਅਸੁਰ ਗਨ ਖਲ ਹਨਿਓ ਚੂਸਿਓ ਕਈ ਹਨਿਓ ਨਖਹ ਬਿਦਾਰ ॥੧੨॥੨॥੪੩੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਜੈਜਾਵੰਤੀ ॥ ਦੂਜੀ ਤ੍ਰੂਹ ॥ ਖਟ ਬਾਨ ਅਨਲ ਬਿਆਰ ਬਾਰ ਗਰਲ ਰੋਗ ਹਲਾਹਲੀ ॥ ਰਿਪ ਓਰ ਛਾਡ ਦਈ ਕਠਿਨ ਸਰ ਭੈ ਸਦ[੩] ਭੀਹ[੪] ਉਠੀ ਭਲੀ ॥ ਅੰਗਾਰ ਬਰਸਹੀ ਬੇਗ ਮਾਰੁਤ ਜਰਤ ਸੈਨਾ ਰਿਪ ਦਲੀ ॥ ਨਭ ਉਡਿਓ ਰਾਛਸ ਛਾਡ ਧੀਰਜ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਤਹ ਮਾਰੁਤ ਚਲੀ ॥੧੩॥੩॥੪੩੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਜੈਜਾਵੰਤੀ ॥ ਸਰ ਪਰਿਓ ਬਿਸ ਕਲਕੂਟ ਤੀਖਨ ਰਿਪ ਹਨੀ ਸੈਨਾ ਸੋਖ ਕੈ ॥ ਸਰ ਬਿਆਧ ਛੂਟਤ ਕੰਠ ਰੋਕਿਓ ਕਫ ਪਿਤ ਬਾਤ ਤ੍ਰਿਦੋਖ ਕੈ ॥ ਸਰ ਬਾਰ ਨੀਲ ਹਨੀ ਅਸੁਰ ਦਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਬੈਤਰਨੀ ਭਈ ॥ ਬਿਸ ਨੀਰ ਕੋ ਤਹ ਸਿੰਧ ਉਮਡਿਓ ਬਹੁ ਸੈਨ ਰਿਪ ਜਮਪੁਰ ਗਈ ॥੧੪॥੪॥੪੩੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਜੈਜਾਵੰਤੀ ॥ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਬਾਤ ਚਲੀ ਬਘੂਲਨ ਚਹੁ ਦਿਸ ਘਨੀ ਮਾਰੁਤ ਬਹੀ ॥ ਘਨ ਘੋਰ ਸਦ[੫] ਭਯੰਕਰਾ ਘੁਟਕੰਠ ਰਿਪ ਸੈਨਾ ਗਹੀ ॥ ਖਤ ਐਤ[੬] ਸੈਨ ਹਨੀ ਸਮੀਰਹ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਅਰ ਬਿਆਕੁਲ ਕਰੀ ॥ ਪੁਨ ਅਨਲ ਸਰ ਪਸਰਿਓ ਦਸੋ ਦਿਸ ਘੇਰ ਕੈ ਅਰ ਦਲ ਜਰੀ ॥੧੫॥੫॥੪੪੦॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਜੈਜਾਵੰਤੀ ॥ ਗਜ ਬਾਜ ਪਾਇਕ ਜਰਤ ਭੁਲਸਤ ਸਰਤ[੭] ਤਪਤ ਬਹੁ ਨਿਸਚਰਾ ॥ ਕਰ ਭਸਮ ਜਮਪੁਰ ਪਠੀ ਦੈਤਹ ਦਸਚਤੁਰ ਛੂਹਨ[੮] ਦਲ ਜਰਾ ॥ ਪੁਨ ਗਰਲ ਬਾਨ ਪਰੀ ਚਹੂ ਦਿਸਿ ਬਿਸ ਫੈਲ ਕੈ ਅਰ ਦਲ ਪਰੀ[੮] ॥ ਬਿਸ ਕੈ ਹਨੀ ਦਲ ਦੈਤ ਭੀਖਮ ਛਿਨ ਮਧ ਰਿਪ ਪ੍ਰਾਨਨ[੯] ਹਰੀ ॥੧੬॥੬॥੪੪੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਜੈਜਾਵੰਤੀ ॥ ਸਰ ਬਿਆਧ ਪਸਰਿਓ ਦਿਸ ਚਤੁਰ ਬਹੁ ਰੋਗ ਪੈਦਾ ਤਹ ਭਈ ॥ ਤ੍ਰਿਦੋਖ ਸੂਲ ਮਵੇਸ ਪਿਤੀ ਫੀਹ ਪੰਡਿ ਚਿਤ ਭਰਮ ਛਈ ॥ ਭਾਗਿੰਦ੍ਰ ਧੁੰਧ ਪ੍ਰਵਾਲ ਜਾਲ ਸਿਰਵਰਤ ਅਧਸੀਸੀ ਦਈ ॥ ਪ੍ਰਮੇਵ ਬਾਦਫਿਰੰਗ ਗੋਲਾਗੁਲਮ ਖਾਂਸ ਮੰਦਾਗਨ ਖਈ ॥੭॥੧੭॥੪੪੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਦੋਹਾ॥ ਆਧ ਬਿਆਧ ਫੈਲੀ ਅਧਿਕ ਹ੍ਵੈ ਹ੍ਵੈ ਮੂਰਤਿਵੰਤ ॥ ਹਰੇ ਕਸਟ ਕਰ ਪ੍ਰਾਨ ਰਿਪ ਬਲੀ ਪ੍ਰਬਲ ਗਜ ਦੰਤ[੧੦] ॥੮॥੧॥੪੪੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਚੌਪਈ ਜੈਜਾਵੰਤੀ ॥ ਅਰਿ ਦਲ ਸਕਲ ਹਨਾ[ਅ] ਸਰ ਬਿਆਧਾ ॥ ਹ੍ਵੈ ਹ੍ਵੈ ਮੂਰਤਿਵੰਤ ਅਸਾਧਾ ॥ ਘੋਰ ਕਸਟ ਦੈ ਰਿਪ ਦਲ ਮਾਰਾ ॥ ਸਕਾ ਨ ਕਉਨੈ ਪ੍ਰਾਨ ਉਬਾਰਾ ॥ ਬਿਹਬਲ ਭਇਓ ਸਕਲ ਦਲ ਨਿਸਚਰ ॥ ਚਲੇ ਭਾਜ ਰਨ[੧੧] ਸੁਭਟ ਧਨੁਰ ਨਰ ॥੯॥੧॥੧੯॥੪੪੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਚੌਪਈ ਜੈਜਾਵੰਤੀ ॥ ਸੈਨਾ ਸਕਲ ਭਜੀ ਬਿਨੁ ਧੀਰਾ ॥ ਡਾਰ ਡਾਰ ਕਰ ਅਸ ਧਨੁ ਤੀਰਾ ॥ ਭਜੇ ਜਾਂਹਿ ਨਿਸਚਰ ਬਲ ਹੀਨਾ ॥ ਜਲ ਬਿਤ੍ਰੇਕ ਬਿਹਬਲ ਜਿਮ ਮੀਨਾ ॥ ਕਾਲਕੂਟ ਸਰ ਹ੍ਵੈ ਬਿਸਥਾਰਾ ॥ ਘਨ ਕਰ ਗਰਜ ਪਰਿਓ ਸਰ ਧਾਰਾ ॥੧੦॥੨੦॥੪੪੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸੋਰਠਾ ॥ ਬਿਸੀ ਹਲਾਹਲ ਬਾਨ ਧਾਰਾਕਰ ਬਰਖੈ ਪ੍ਰਬਲ ॥ ਲੋਕ ਚਤੁਰਦਸ ਜਾਨ ਫੈਲ ਰਹਿਓ ਸਰ ਕੂਟ ਬਿਸ ॥੧॥ ੧੧॥੨੧॥੪੪੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਜੈਜਾਵੰਤੀ ਤ੍ਰੂਹ ਦੂਜੀ ॥ ਬਿਸਧਾਰ[੧੨] ਹ੍ਵੈ ਸਾਗਰ ਬਹੀ ਦਸ ਚਾਰ ਲੋਕ ਕੁਠਾਰ ॥ ਦਲ ਦੈਤ ਬੂਡਹ ਛਾਡ ਧੀਰਜ ਜਮਲੋਕ ਕਰਹਿ ਪੈਸਾਰ ॥ ਦਲ ਸਕਲ ਬੂਡੀ ਕੂਟ ਧਾਰਾ ਭਈ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸੈਨ ॥ ਕਰ ਸੋਕ ਬਿਸਮੈ ਤਪਿਓ[੧੩] ਜੰਭਾ ਨਿਜ ਸੈਨ ਨਿਰਖਿਓ ਨੈਨ ॥੧੨॥੨੨॥੪੪੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਤੁਖਾਰੀ ॥ ਖਟ ਬਾਨ ਗਹਿ ਜੰਭਾ ਅਸੁਰ ਦਿਸ ਦਈ ਕਾਲੀ ਛੋਰ ॥ ਬਿਸ ਮੰਤ੍ਰ ਅਉਸਧ ਸੋਖ ਬਰਵਾ ਬਜ੍ਰ ਭਸਮ ਕਠੋਰ ॥ ਸਰ ਛੁਟਿਓ ਭੀਖਮ ਘੋਰ ਪ੍ਰਬਲ ਵਗੀ ਕਾਲੀ ਓਰ ॥ ਖਟ ਬਾਨ ਕਾਲੀ ਰੁਕਿਓ ਨਿਸਚਰ ਖਟ ਖੰਡ ਦੀਨੀ ਤੋਰ ॥੧॥੪੪੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਤੁਖਾਰੀ ॥ ਪੁਨ[੧੪] ਭਿਰੇ ਸਿਮਟ ਘਹਰਾਇ ਧਾਇਓ ਗਹ ਚਾਪ ਬਾਨ ਤੁਫੰਗ ॥ ਬਲ ਬਿਕਟ ਬਾਂਕੇ ਬੀਰ ਸਾਂਵਤ ਚੜ ਧਾਏ ਨਾਗ ਤੁਰੰਗ[੧੫] ॥ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਦੁੰਦਭ ਤੂਰ ਮਾਰੂ ਤਾਲ ਢੋਲ ਮੁਚੰਗ ॥ ਬਹੁ ਬਜੇ ਬਾਜਨ[੧੬] ਸੁਭਟ ਗਾਜੇ ਹਠ[੧੭] ਦੀਹ ਦਾਰੁਨ ਜੰਗ ॥੨॥੪੪੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਤੁਖਾਰੀ ॥ ਗਹ ਗੁਰਜ ਗੋਫਨ ਬਾਨ ਧਨਹੀ ਸਕਤ ਸੇਲ ਅਪਾਰ ॥ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਬਾਂਕ ਗਦਾ ਜਬਰ ਜਮਦਾੜ ਤੁਪਕ ਹਜਾਰ ॥ ਤਰ ਮੇਰ ਮੁਦਗਰ ਭਾਲ ਪਾਥਰ ਦੁਰਗਮ ਦੀਹ ਪਹਾਰ[੧੮] ॥ ਮ੍ਰਿਤਡੰਡ ਪਾਂਸ ਪਥਰੋਟ[੮] ਮੂਸਲ ਕਰਵਾਰ ਦੀਹ ਕੁਠਾਰ ॥੩॥੪੫੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਤੁਖਾਰੀ ॥ ਚੜ ਮਹਖ ਬੇਗ ਕਠੋਰ ਬਿਛੂ ਗੀਧ ਸੂਕਰ ਸਿਆਰ ॥ ਰੋਝ ਅੰਧ ਚੜੇ ਕਿਤੇ ਕਈ ਚੜੇ ਖਰ ਮੰਜਾਰ[੧੯] ॥ ਕਈ ਸੇਤ[੨੦] ਨਾਗ ਚੜੇ ਗਜੇ ਕਈ ਚੜੇ ਸੇਤ[੨੧] ਤੁਖਾਰ ॥ ਕਈ ਚੜੇ ਕਰਗਸ ਬ੍ਰਿਧ ਉਲੂ ਕਈ ਚੜੇ ਬਿਆਘ੍ਰ ਹੁੰਡਾਰ ॥੪॥੪੫੧॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਉਚਾਰ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੨]ਘਰਰਾਇ (ਅਸ)
[੩]ਸਟ (ਸਸ, ਅਸ)
[੪]ਭੀਰ (ਖਕ, ਅਸ)
[੫]ਸਬਦ (ਅਸ)
[੬]ਖਟ ਸਰਨ (ਸਸ, ਅਸ)
[੭]ਲਸਤ ਸਯੰਦਨ ਸਰ (ਖਕ)
[੮]ਮਰੀ (ਅਸ)
[੯]ਸੈਨਨ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੦]ਬਡ ਬਲੀ ਬਲੀ ਜੇ ਦੰਤ (ਸਸ, ਅਸ)
[੧੧]ਜਨ (ਖਕ, ਅਸ)
[੧੨]ਬਿਸਥਾਰ (ਖਕ, ਅਸ)
[੧੩]ਭਇਓ (ਖਕ, ਅਸ)
[੧੪]ਫੁਨ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੫]ਤੁਫੰਗ (ਖਕ, ਮਸ)
[੧੬]ਬਾਜੇ (ਖਕ, ਅਸ)
[੧੭]ਹਰ (ਖਕ, ਅਸ)
[੧੮]ਪ੍ਰਚਾਰ (ਅਸ)
[੧੯]ਮੰਝਾਰ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੨੦]ਸਈਲ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ), ਬਈਲ (ਅਸ)
[੨੧]ਖੇਤ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਛੂਰਨ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਹਨੀ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਸਸ, ਅਸ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ

ਬਿਸਨਪਦ ਤੁਖਾਰੀ ॥ ਮਛ ਕਛ ਚੜੇ ਬਹੁਤ ਬਹੁ ਬੀਰ ਪੈਦਲ ਧਾਇ ॥ ਬਹੁ ਚੀਲ ਚੜ ਧਾਏ ਸੁਭਟ ਕਈ ਚੜੇ ਸੁਆਨ ਸੁਹਾਇ ॥ ਜਗ ਬਾਜ ਚੜ ਧਾਏ ਕਿਤੇ ਕਈ ਚੜੇ ਰਥ ਮਗਾਇ ॥ ਬਹੁ ਅਸੁਰ ਚੜ ਕੈ ਅਸੁਰ ਧਾਏ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਸੈਨ ਬਨਾਇ ॥੫॥੪੫੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਤੁਖਾਰੀ ॥ ਕਿਲਕਾਰ ਗਰਜ ਧਸਿਓ ਅਸੁਰਪਤਿ ਫਹਰਾਇ ਕੇਤ ਨੀਸਾਨ ॥ ਯਕ ਯਕ ਸਯੰਦ[੧] ਝੂਲੇ ਧੁਜਾ[੨] ਫਰਹਰਤ ਬੈਰਖ ਬਾਨ ॥ ਦਸ ਕੋਟ ਦੁੰਦਭ ਦੀਹ ਮਾਰੂ ਖਰਚਾਪ ਦਾਰੁਨ[੩] ਗਾਨ ॥ ਸਤ ਲਛ ਬੀਨ ਉਪੰਗ ਤੁਰਹੀ ਸਹਨਾਇ ਭੀਲ ਬਰਾਨ ॥੬॥੪੫੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਤੁਖਾਰੀ ॥ ਬਹੁ ਭਾਤ ਰਾਗ ਉਠੈ ਤਹਾ ਕੈ ਪ੍ਰਗਟ ਭਾਖ ਸੁਨਾਵ ॥ ਮਾਰੂ ਪਰਜ ਬਿਭਾਸ ਸੋਰਠ ਬੰਗ ਯਮਨ ਦੁਰਾਵ ॥ ਕਲਿਆਨ ਆਸਾ ਗੋਡ ਟੋਡੀ ਗੂਜਰੀ ਸਤ ਭਾਵ ॥ ਸਾਰੰਗ ਨਟ ਬਸੰਤ ਗੌਰੀ ਦੀਪਕੀ ਸਦ ਵਾਉ[੪] ॥੭॥੪੫੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਤੁਖਾਰੀ ॥ ਕੇਦਾਰ ਦੇਵਗੰਧਾਰ ਸਾਰੰਗ ਮਾਝ ਸੂਹੀ ਰਾਗ ॥ ਮਲਾਰ ਭੈਰੋ ਲਲਤ ਕਾਫੀ ਆਸਾਵਰੀ ਬਿਹਾਗ ॥ ਮਾਲਤੀ ਕਾਮੋਦ ਚੰਪਕ ਕੁਸਮ ਬਰਨ ਸੁਹਾਗ ॥ ਧਾਨਸਰੀ ਬੈਰਾੜਿ ਮਾਧੋ ਕਾਨੜਾ ਮਧੁ ਪਾਗ ॥੮॥੪੫੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਤੁਖਾਰੀ ॥ ਸਜ ਸੈਨ ਜੰਭ[ਅ] ਚਲਿਓ ਸੁਭਟ ਸੰਗ ਦੈਤ ਕੁਲ ਪ੍ਰਵਾਰ ॥ ਚਤੁਰੰਗ ਸੈਨ ਰੰਗੀਨ ਅੰਬਰ ਹਰਤ ਪੀਤ ਬਹਾਰ ॥ ਅਰਨ ਨੀਲ ਸਹਾਬ ਸੋਸਨ ਸੰਦਲੀ ਸਿਰ ਪਾਗ ॥ ਊਦੀ ਹਰੀ ਗੁਲਫਾਮ ਚੰਪਕ ਅਗਰ ਬਾਸ ਸੁਹਾਗ[ੲ] ॥੯॥੪੫੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਤੁਖਾਰੀ ॥ ਗਹ ਅਸਤ੍ਰ ਸਸਤ੍ਰ ਅਨੇਕ ਆਯੁਧ ਅਸੁਰ ਧਾਇਓ ਕੋਪ ॥ ਬਹੁ ਸਜੇ ਬਖਤਰ ਕਉਚ ਜੰਗੀ ਤਨਤ੍ਰਾਨ[ਸ] ਚਿਲਤਹ ਟੋਪ ॥ ਸਰ ਗੁਰਜ ਗੋਫਨ ਚਰਮ ਜਮਧਰ ਛਕੇ ਖੰਡਾ ਧੋਪ ॥ ਇਕ ਬਾਰ ਸਸਤ੍ਰ ਚਲੇ[ਹ] ਤਹਾ ਰਿਸ ਮੰਡਿਓ ਸੰਘਰ ਰੋਪ ॥੧੦॥੪੫੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਤੁਖਾਰੀ ॥ ਤ੍ਰਹ ਦੂਜੀ ॥ ਬਹੁ ਬਾਨ ਸੇਲ ਚਲੇ[ਹ] ਤਹਾਂ ਘਨ ਘੋਰ ਬਰਸੈ ਸੈਲ ॥ ਬਹੁ ਤੁਪਕ ਸੈਥੀ ਬ੍ਰਿਛ ਮੂਸਲ ਚਲੈ ਬਹੁਤੀ[੪] ਫੈਲ ॥ ਮੇਰ ਮੁਦਗਰ ਤਾਲ ਪਾਥਰ ਵਗੇ ਕੋਟਕ[੫] ਕੋਟ ॥ ਬਹੁ ਸੈਲ[੬] ਪਰਬਤ ਗੁਰਜ ਗੋਫਨ ਗਦਾ ਜਮਧਰ ਸੋਟ ॥੧॥੪੫੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਤੁਖਾਰੀ ॥ ਨਭ ਛਾਇ ਆਯੁਧ ਘੋਰ ਬਰਸਹੀ ਪੁਰੀ ਚਉਦਹ ਲੋਕ ॥ ਘਨ ਘੋਰ ਆਯੁਧ ਘੋਰ ਬਰਸੈ ਗਇਓ ਸੂਰ ਸਸ ਲੋਕ ॥ ਜਨ ਮਹਾ ਪ੍ਰਲੈ ਭਇਓ ਘੋਰ ਅਰ ਬਾਰ[ਕ] ਤਮ ਬਿਕਰਾਲ ॥ ਕੋਊ[੭] ਕਾਹੂ ਦਿਸ ਪਰਿਓ ਨਹੀ ਭਇਓ ਧੁੰਧ[੮] ਕਰਾਲ ॥੨॥੧੨॥੪੫੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਤੁਖਾਰੀ ॥ ਦੂਜੀ ਤ੍ਰਹ ॥ ਪਿਖ ਭਈ[ਖ] ਤੇਜ ਜੁਆਲਾ ਪ੍ਰਚੰਡ ਜੈ ਕਾਲਕਾ ਕਲ ਤਾਰ ॥ ਪੇਖ ਹਸੀ ਮਾਤ ਕਲਿਆਨ ਮੈ ਤਹ ਧਰਾ ਰੂਪ ਕਰਾਰ ॥ ਭੁਜ ਅਸ੍ਰ ਤੇਜ ਮੁਖ[੯] ਬਮਤ ਜੋਤ ਪ੍ਰਚੰਡ ਸੋਭ ਅਪਾਰ ॥ ਕਰ ਸਸਤ੍ਰ ਰਾਜਤ ਜੋਤ ਦਿਨਕਰ ਚਕਰ ਧੋਪ ਕਟਾਰ ॥੩॥੧੩॥੪੬੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਤੁਖਾਰੀ ॥ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਸਾਂਗ ਸਰੋਹਿ ਸੈਥੀ ਜਗਤ ਜੋਤ ਦੀਪਾਤ ॥ ਨੀਲ ਭੀਮ ਕਰਾਲ ਭੀਖਮ ਕਰ ਗਹੇ ਕਾਲੀ ਮਾਤ ॥ ਭੁਈ ਭਾਰ ਮੇਟਨ ਹੇਤ ਅੰਬੈ ਹਰਨ ਦੁਖ ਉਤਪਾਤ ॥ ਹੈ੍ ਸਿੰਘ ਬਾਹਨ ਗਜੀ ਕਾਲੀ ਭੈ ਦਲਨ ਦੈਤ ਨਿਪਾਤ ॥੪॥੧੪॥੪੬੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਤੁਖਾਰੀ ॥ ਜੈ ਸਦ ਸੰਖ ਭਏ ਮਹਾ ਸੁਨ ਭਈ ਨਿਸਚਰ ਘਾਤ ॥ ਦੁਤਿ ਹਰੀ ਸੂਰਤ ਬੀਰ ਭਾਵਨ ਹਰੀ ਨਿਸਚਰ ਗਾਤ[੧੦] ॥ **ਕੈ ਕ੍ਰੋਧ ਚਕ੍ਰ ਸੰਭਾਰ ਕਾਲੀ ਧਸੀ ਸੰਖ ਬਜਾਇ ॥ ਜਿਹਵਾ ਕਰਾਲ ਭੈਆਨ ਕਾਰੇ ਦਈ ਚਕ੍ਰ ਚਲਾਇ ॥੫॥੧੫॥੪੬੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਤੁਖਾਰੀ ॥ ਤ੍ਰਹ ਦੂਜੀ ॥ ਦਲ ਦਾਨੋ ਨਾਸ ਕਰੀ ਸਗਰੀ ਸਭ ਸਸਤ੍ਰ ਨਿਵਾਰੇ ਚਕ੍ਰ ਬਲੀ ॥ ਕੋਟ ਭਾਨ ਦੁਤਿ ਕ੍ਰਾਂਤ[੧੧] ਉਜਾਗਰ ਆਯੁਧ ਕਾਟਿਓ ਸੈਨ ਦਲੀ ॥ ਤਿਲ ਤਿਲ ਕਾਟ ਕੂਟ ਕੈ ਡਾਰਿਓ ਤੇਜ ਪ੍ਰਕਾਸ ਦਲ ਦੈਤ ਜਲੀ ॥ ਅਸੀ ਗਜੀ ਪਾਇਕ ਬਹੁ ਕੂਟਿਓ ਹਾਂਕ ਚਕ੍ਰ ਸਦ ਲੋਕ ਹਲੀ ॥੬॥ ੧੬॥ ੪੬੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਤੁਖਾਰੀ ॥ ਬਹੁ ਨਾਗ ਤੁਖਾਰ ਸਯੰਦ ਹਨੀ ਦਸ ਲਛ ਬਜੰਤ੍ਰੀ[੧੨] ਸੈਨ ਹਨੀ ॥ ਦਸ ਐਤ ਪਦਾਤ ਦਲੀ ਬਿਗਰੀ ਸਤ ਕੋਟ ਉਜਾਗਰ ਤਾਨ ਬਨੀ ॥ ਦਿਬ ਕ੍ਰਾਂਤਿ ਛਟਾ ਜੈ ਜੋਤ ਧਰੀ ਹੈ੍ ਜੁਆਲਾ ਫੈਲ ਰਹੀ ਸਗਰੇ ॥ ਦਲ ਦੈਤ ਬਿਧੁੰਸ ਜਰੀ ਧੁਜਨੀ ਬਹੁ ਸ੍ਰੋਨ[੧੩] ਚਲੀ ਨਿਸਚਰ ਬਿਡਰੇ ॥੭॥੧੭॥੪੬੪॥** ਬਿਸਨਪਦ ਤੁਖਾਰੀ ॥ ਦੂਜੀ ਤ੍ਰਹ ॥ ਪਿਖ ਭਈ[ਖ] ਤੇਜ ਜੁਆਲਾ ਪ੍ਰਚੰਡ ਜੈ ਕਾਲਕਾ ਕਲ ਤਾਰ ॥ ਪੇਖ ਹਸੀ ਮਾਤ ਕਲਿਆਨ ਮੈ ਤਹ ਧਰਾ ਰੂਪ ਕਰਾਰ ॥ ਭੁਜ ਅਸ੍ਰ ਤੇਜ ਮੁਖ[੯] ਬਮਤ ਜੋਤ ਪ੍ਰਚੰਡ ਸੋਭ ਅਪਾਰ ॥ ਕਰ ਸਸਤ੍ਰ ਰਾਜਤ ਜੋਤ ਦਿਨਕਰ ਚਕਰ ਧੋਪ ਕਟਾਰ ॥੩॥੧੩॥੪੬੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਤੁਖਾਰੀ ॥ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਸਾਂਗ ਸਰੋਹਿ ਸੈਥੀ ਜਗਤ ਜੋਤ ਦੀਪਾਤ ॥ ਨੀਲ ਭੀਮ ਕਰਾਲ ਭੀਖਮ ਕਰ ਗਹੇ ਕਾਲੀ ਮਾਤ ॥ ਭੁਈ ਭਾਰ ਮੇਟਨ ਹੇਤ ਅੰਬੈ ਹਰਨ ਦੁਖ ਉਤਪਾਤ ॥ ਹੈ੍ ਸਿੰਘ ਬਾਹਨ ਗਜੀ ਕਾਲੀ ਭੈ ਦਲਨ ਦੈਤ ਨਿਪਾਤ ॥੪॥੧੪॥੪੬੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਤੁਖਾਰੀ ॥ ਜੈ ਸਦ ਸੰਖ ਭਏ ਮਹਾ ਸੁਨ ਭਈ ਨਿਸਚਰ ਘਾਤ ॥ ਦੁਤਿ ਹਰੀ ਸੂਰਤ ਬੀਰ ਭਾਵਨ ਹਰੀ ਨਿਸਚਰ ਗਾਤ[੧੦] ॥ **ਕੈ ਕ੍ਰੋਧ**

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਸਿਯੰਦਨ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੨]ਧੁਜ (ਖਕ, ਅਸ)
[੩]ਖਰ ਚਾਪਟਾ ਗੁਨ (ਸਸ, ਅਸ)
[੪]ਬਹੁਤੇ (ਸਸ, ਅਸ)
[੫]ਕੋਟਨ (ਖਕ, ਅਸ)
[੬]ਸੈਨ (ਸਸ, ਅਸ)
[੭]ਕੋ (ਸਸ, ਅਸ)
[੮]ਅੰਧਧੁੰਧ (ਸਸ, ਅਸ)
[੯]ਮੁਖ ਤੇ (ਅਸ)
[੧੦]ਪ੍ਰਾਤ (ਮਸ, ਖਕ), ਪਾਂਤਿ (ਅਸ)
[੧੧]ਕ੍ਰੁੱਧ (ਅਸ)
[੧੨]ਬਜੰਤਰ (ਅਸ)
[੧੩]ਸੈਨ (ਖਕ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸਵ ਦਾਉ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਜੰਬ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਹੜਤਾਲ ਫੇਰੀ ਹੋਚ ਕਾਰਨ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਤਨਤਾਨ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਚਲੀ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਕ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਖ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਹੜਤਾਲ ਫੇਰ ਕੇ 'ਤਪੀ' ਸ਼ਬਦ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ਖਕ ਤੇ ਮਸ ਵਿਚ 'ਭਜੀ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਚਕ੍ਰ ਸੰਭਾਰ ਕਾਲੀ ਧਸੀ ਸੰਖ ਬਜਾਇ ॥ ਜਿਹਵਾ ਕਰਾਲ ਭੈਆਨ ਕਾਰੇ ਦਈ ਚਕ੍ਰ ਚਲਾਇ ॥੫॥੧੫॥੪੬੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਤੁਖਾਰੀ ॥ ਤ੍ਰਹ ਦੂਜੀ ॥ ਦਲ ਦਾਨੋ ਨਾਸ ਕਰੀ ਸਗਰੀ ਸਭ ਸਸਤ੍ਰ ਨਿਵਾਰੇ ਚਕ੍ਰ ਬਲੀ ॥ ਕੋਟ ਭਾਨ ਦੁਤਿ ਕ੍ਰਾਂਤ ਉਜਾਗਰ ਆਯੁਧ ਕਾਟਿਓ ਸੈਨ ਦਲੀ ॥ ਤਿਲ ਤਿਲ ਕਾਟ ਕੂਟ ਕੈ ਡਾਰਿਓ ਤੇਜ ਪ੍ਰਕਾਸ ਦਲ ਦੈਤ ਜਲੀ ॥ ਅਸੀ ਗਜੀ ਪਾਇਕ ਬਹੁ ਕੂਟਿਓ ਹਾਂਕ ਚਕ੍ਰ ਸਦ ਲੋਕ ਹਲੀ ॥੬॥ ੧੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਤੁਖਾਰੀ ॥ ਕਰਹਲ ਮਹਖ ਨਾਗ ਰਥ ਘੋਰਨ ਬਹੁ ਚਤੁਰੰਗ ਮੁੰਡ ਖੁਰ ਸੁੰਡਾ ॥ ਗ੍ਰੀਵ ਪੂਛ ਗਜ ਦੰਤ ਜੀਭ ਨਖ ਸੁੰਬ[੧] ਬਹੁ ਮੁੰਡਾ ॥ ਅਰਧ ਘੋਰ ਬਹੁ ਬਹਤ ਬਹਤ ਬਹੁ ਗਜਪਤ ਤੁੰਡਾ ॥ ਮੂਸਲ ਮੁਦਗਰ ਮੇਰ ਬ੍ਰਿਛ ਆਯੁਧ ਬਹੁ ਝੁੰਡਾ[੭] ॥੧੧॥੩॥੨੧॥੪੬੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਤੁਖਾਰੀ ॥ ਦੋਹਾ ॥ ਸਪਤ ਸਿੰਧ ਰਥ ਮੀਜ ਕੋ ਚਲੈ ਸਹੰਸਰ ਧਾਰ ॥ ਸੈਨਾ ਚਤੁਰੰਗਨ ਬਹੀ ਸੂਝੈ ਵਾਰ ਨ ਪਾਰ ॥੧॥੧੨॥੪॥੨੨॥੪੬੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਤੁਖਾਰੀ ॥ ਤਨਤ੍ਰਾਨ ਸਿਲਕ ਕਵਚਾਦ ਜਿਰਹ ਬਖਤਰ ਸੰਜੋਆ ॥ ਪਾਖਰ ਚਿਲਤਹ ਖੂਦ ਸੰਜ ਬਾਗਰ ਜਲ ਰੋਆ ॥ ਸੰਜ ਪਟੈਲਾ ਟੋਪ ਜੁਰੈ ਜੁਰਾਬ ਸਹਾਨਾ ॥ ਬਹਤ ਫਿਰਤ ਚਹੂੰ ਘਾਟ ਮਨੋ ਜਲਚਰ ਉਕਲਾਨਾ ॥੧੩॥੨੩॥੪੭੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਤੁਖਾਰੀ ॥ ਤ੍ਰਹ ਦੂਜੀ ॥ ਜੁਗਨ ਭੂਤ ਪਿਸਾਚ ਭੀਮ ਭੈਰੋ ਡਕਰਹੀ[੨] ॥ ਅਧ ਕਮਧ[੪] ਬੈਤਾਰ ਗਨ ਪ੍ਰੇਤ ਨਾਚਿ[ਅ] ਕਰਹੀ[੩] ॥ ਡਾਕਿਨ ਕਾਕ[੫] ਕਰਾਲ ਗ੍ਰਿਧ ਜੰਬੁਕ ਕਿਲਕਾਰੈ ॥ ਗਹ ਗਹ ਖਪਰ ਹਾਥ ਬੀਰ ਜੋਗਿਨ ਡਕਾਰੈ ॥੧੪॥੧॥੨੪॥੪੭੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਤੁਖਾਰੀ ॥ ਘਹਰਤ ਕਠਿਨ ਮਸਾਨ ਭੂਤ ਡੀਅਰ ਕੁਲ ਨਾਚੈ ॥ ਹਹਰਤ ਬੀਰ ਬੈਤਾਰ ਭੀਮ ਭੈਰੋ ਗਨ ਮਾਚੈ ॥ ਤਨ[੬] ਦਾਰੁਨ ਭੈਆਨ ਘੋਰ ਘਹਰਤ ਪਾਸੀਕਰ ॥ ਚਲੇ ਮੋਦ ਹਰਖਾਤ ਜਹਾਂ ਪ੍ਰਵਾਹ ਰੁਧਰ ਸਰ॥੧੫॥੨॥੨੫॥੪੭੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਤੁਖਾਰੀ ॥ ਗਰਜਤ ਕਹਕ ਕਰਾਲ ਕਹ ਕਹ ਫਿਕਰਹੀ ॥ ਭਛਤ[੭] ਸੂਰ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਅਮਖ ਲੋਥਨ ਕਰ ਧਰਹੀ ॥ ਘੂਮਤ ਘੋਰ ਅਪਾਰ ਰਕਤ ਲੋਚਨ ਘਰ ਹਰਹੀ ॥ ਰਕਤ ਸਿੰਧ ਮੈ ਪੈਠ ਮਾਸ ਮਿਜ ਸ੍ਰੋਨਤ ਭਰਹੀ ॥ ੧੬॥੩।੨੬॥੪੭੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਤੁਖਾਰੀ ॥ ਲੈ ਲੈ ਖਪਰ ਹਾਥ ਕੁੰਡ ਕੁੰਡਨ ਰਤ ਪੀਵਤ ॥ ਝੁੰਡ ਝੁੰਡ ਮਿਲ ਖਾਤ ਲੋਥ ਲੈ ਲੈ ਨਭ ਧਾਵਤ ॥ ਨਚਤ ਕੀਚ ਰਤ ਮਾਝ ਕਿਲਕਿਲ ਡਕਾਰੈ ॥ ਲੋਥ ਰੁਧਰ ਮਿਜ ਚਾਮ ਭੂਤ ਭੈਰੋ ਗਨ ਫਾਰੈ ॥੧੭॥੪॥੨੭॥੪੭੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਤੁਖਾਰੀ ॥ ਲੈ ਲੈ ਲੋਥ ਕਰਾਲ ਉਡਤ ਨਭ ਮੰਡਲ ਮਾਂਹੀ ॥ ਜੰਬੁਕ ਗੀਧ ਸਿਆਰ ਰੁਹਰ ਲੋਥਨ ਮਿਜ ਖਾਹੀ॥ ਚਾਵੰਡਾ ਚੀਕਾਰ ਗਜ ਸੁੰਡਨ ਭਛਾਈ ॥ ਭਇਓ ਨ ਐਸੋ ਜੁਧ ਸਭੈ ਮਿਲ ਮਾਤ ਸਰਾਹੀ ॥੫॥੧੮॥੨੮॥੪੭੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਤੁਖਾਰੀ ਦੂਜੀ ਤ੍ਰਹ ॥ ਇਤ ਸੈਨ ਨਵੀਨ ਸਜਿਓ ਜੰਭਾ ਚਤੁਰੰਗਨ ਪਾਇਕ ਦੈਤ ਹਠੀਲੇ ॥ ਭਟ ਬਾਕੇ ਬਲੀ ਸਿਰਤਾਜ ਬਡੇ ਭੁਜ ਠੋਕਤ ਆਨ ਅਰੇ ਚਟਕੀਲੇ ॥ ਭੌਹ ਤਾਨ ਕਮਾਨ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਗਦਾ ਗਹ ਸੇਲ ਤੁਰੰਗ ਚੜੇ ਗਰਬੀਲੇ ॥ ਗਾਜ ਉਠੇ ਰਨ ਮੰਡਲ ਮੈ ਰਿਸ ਕ੍ਰੋਧ ਭਰੇ ਭਟ ਭੀਰ ਕਟੀਲੇ ॥੬॥੧੯॥੨੯॥੪੭੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਤੁਖਾਰੀ ॥ ਬਾਜਤ ਚੰਗ ਮੁਚੰਗ ਉਪੰਗ ਰਬਾਬ ਪਖਾਵਜ ਢੋਲ ਨਗਾਰੇ ॥ ਮਾਤੇ ਮਤੰਗ ਉਤੰਗ ਤੁਰੰਗ ਚੜੇ ਸਰਦਾਰ ਦਈਤ ਜੁਝਾਰੇ ॥ ਬਾਹਨ ਏਕ ਅਨੇਕ ਚੜੇ ਗਹਿ ਬਾਨ ਗਦਾ ਰਨ ਆਇ ਪ੍ਰਹਾਰੇ ॥ ਜਰ ਛਾਰ ਕਰੀ ਰਿਪ ਸੈਨ ਚੁਰੀ[੮] ਬਿਸ ਕੈ ਦਲ ਦੈਤ ਘਨੇ ਚੁਨ ਮਾਰੇ ॥੭॥੨੦॥੩੦॥੪੭੭॥ ਤੁਖਾਰੀ ॥ ਆਇ ਭਿਰੇ ਰਿਸ ਕ੍ਰੁਧ ਭਰੇ ਸਮੁਹਾਇ ਅਰੇ ਲਲਕਾਰ ਹਕਾਰੇ ॥ ਪਿਖ ਕਾਲੀ ਤਪੀ ਰਨ ਮਧ ਗਜੀ ਰਿਪ ਓਰ ਧਸੀ ਤ੍ਰੈਬਾਨ ਪ੍ਰਹਾਰੇ ॥ ਬਜ੍ਰ ਅਨਲ ਬਿਸ ਫੈਲ ਪਰੀ ਲਛ ਕੋਟਕ ਹ੍ਵੈ ਸਰ ਛੂਟਤ ਭਾਰੇ ॥ ਜਰ ਛਾਰ ਕਰੀ ਰਿਪ ਸੈਨ ਚੁਰੀ ਬਿਸ ਕੈ ਦਲ ਦੈਤ ਘਨੇ ਚੁਨ ਮਾਰੇ ॥੮॥੨੧॥੩੧॥੪੭੮॥ ਤੁਖਾਰੀ ॥ ਬਕ[੬] ਘੋਰ ਭਯਾਨਕ ਤ੍ਰਾਸ ਬਡੋ ਕਲ ਰੂਪ ਭਯੰਕਰ ਮੂਰਤਕਾਰੇ ॥ ਐਸੋ ਪਰੇ ਧਰਨੀ ਪਰ ਸੂਰ ਜਿਮ ਮੇਰ ਪਰਿਓ ਮਘਵਾ ਸਰ ਮਾਰੇ ॥ ਬਹੁ ਬੀਰ ਕਟੇ ਦਪਟੇ ਝਪਟੇ ਲਪਟੇ ਲਟਕੇ ਜਮਧਾਮ ਪਧਾਰੇ ॥ ਬਹੁ ਭਾਜ ਗਏ ਤਜ ਪੌਰਖ ਧੀਰ ਨਿਸੰਕ ਭਜੈ ਲੈ ਪ੍ਰਾਨ ਉਬਾਰੇ ॥੯॥੨੨॥੩੨॥੪੭੯॥ ਤੁਖਾਰੀ ॥ ਬਹੁ ਆਨ ਭਿਰੇ ਹਠਕੈ ਚਹਿਕੈ ਗਹਿ ਕੈ ਲਹਿ ਕੈ ਸਰ ਛੋਰਤ ਭਾਰੇ ॥ ਰਨ ਦਾਰੁਨ ਘੋਰ ਮਚੀ ਪਸਰੀ ਰਿਪ ਸੈਨ ਜੂਝੀ ਜਗ ਮਾਤ ਸੰਘਾਰੇ ॥ ਦਾਨਵ ਦੋਖ ਗਏ ਸਗਰੇ ਨਿਜ ਹਾਥਨ ਸੋ ਸਗਰੇ ਭਟ ਮਾਰੇ ॥ ਤੇਈਵੈ[੯] ਦੈਤ ਸਨਾਥ ਭਏ ਜਗਮਾਤ ਕੇ ਬਾਨ ਸਭੈ ਅਰ ਤਾਰੇ ॥੧੦॥੨੩॥੩੩॥੪੮੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਹਾਗੜਾ ॥ ਗਜੇ ਅਵਰ ਭਟ ਘਾਏ[੧੦] ਸੁਭਟ ਬਾਂਕੇ ਸਰਦਾਰਾ ॥ ਮੁਛਲੀਆਲੇ ਸੂਰ ਬਿਕਟ ਬੰਕੇ ਅਸਵਾਰਾ ॥ ਅਸ ਗਜ ਰਥ ਪੈਦਲ ਮੰਡੇ ਦੈ ਚਲਿਓ ਨਗਾਰਾ ॥ ਲੈ ਲੈ ਧੋਪ ਕਟਾਰ ਮੇਰ ਮੁਦਗਰ ਜਮਦਾਰਾ ॥੧॥੪੮੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਹਾਗੜਾ ॥ ਗਹਿ ਗਹਿ ਮੂਸਲ ਬਾਨ ਗੁਰਜ ਗੋਫਨ ਤਰਵਾਰਾ ॥ ਧਾਏ ਕਟਕ ਅਛੂਹਨੀ ਬਾਨੈਤ ਸਵਾਰਾ ॥ ਰਕਤ ਨੈਨ ਘਨ ਘੋਰ ਪੀਏ ਮਦ ਮਦ ਮਤਵਾਰਾ ॥ ਗਰਜਿਓ ਧੂਮ ਮਚਾਇ ਘੋਰ ਸਦ ਦੁਸਹ ਚਿਕਾਰਾ ॥੨॥੪੮੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਹਾਗੜਾ ॥ ਧਾਏ ਸਨਮੁਖ ਦੁਰਗਸਾਹ ਬਹੁ ਬਾਨ ਪ੍ਰਹਾਰਾ[੧੧] ॥ ਲੈ ਚਕ੍ਰ ਸੁਦਰਸਨ ਮਾਤ ਸਭੈ ਭੋ[੧੨] ਭਾਰ ਉਤਾਰਾ ॥ ਕਾਟੇ ਕਟਕ ਅਛੂਹਨੀ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਸੁੰਡ (ਸਸ, ਅਸ)
[੨]ਡਕਰਾਹੀ (ਸਸ, ਅਸ)
[੩]ਕਰਾਹੀ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੪]ਅੰਧ ਕਮੰਧ (ਅਸ)
[੫]ਕਾਲ (ਖਕ, ਅਸ)
[੬]ਤਹ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੭]ਭਜਤ (ਖਕ)
[੮]ਜੁਰੀ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੯]ਬਡ (ਅਸ)
[੧੦]ਅਏ (ਅਸ)
[੧੧]ਸਭ ਕਰਤ ਬਹਾਰਾ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੨]ਭੁਇ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਝੰਡਾ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਨਚਿ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਪਾਇਕ ਅਸਵਾਰਾ ॥ ਕਾਟੇ ਸਤਖੰਡ ਸੂਰਮਾ ਸਿਰ ਭਾਰ ਮੁਨਾਰਾ ॥੩॥੪੮੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਹਾਗੜਾ ॥
ਧਾਇਓ ਨਿਸਚਰ ਰਾਜ ਜੰਭ ਦਾਨੋ ਤਨ ਭਾਰਾ ॥ ਸੈਨਾ ਸੂਰ ਸੰਬੂਹ ਸੰਗ ਦਾਨੋ ਪਰਵਾਰਾ ॥ ਸੈਥੀ ਸਿਪਰ
ਹਜਾਰ ਬਾਂਕ ਬਿਛੂਆ ਜਮਦਾੜਾ ॥ ਭਿਰੇ ਸੁਭਟ ਸਮੁਹਾਇ ਪੂਤ ਪੌਤ੍ਰਨ ਕੁਲ ਭਾਰਾ ॥੪॥੪੮੪॥ ਬਿਸਨਪਦ
ਬਿਹਾਗੜਾ ॥ ਦੂਜੀ ਤ੍ਰਹ ॥ ਬਜੇ ਢੋਲ ਬਹੁ ਗਜੇ ਸੂਰ ਤਹ ਬਜਤ ਕੋਟ ਦੁੰਦਭ ਸਹਨਾਈ ॥ ਭੇਰ ਰਬਾਬ
ਪਖਾਵਜ ਤੂਰ ਧੁਨ ਝਾਂਝਰ ਕੀ ਦਸਹੂੰ ਦਿਸ ਧਾਈ ॥ ਬੀਨ ਉਪੰਗ ਪਨਵ ਡਫ ਮਾਰੂ ਸੁਰ ਘੋਰ ਪ੍ਰਲੈ ਬਰਨੀ
ਨਹ ਜਾਈ ॥ ਸੋਰਠ ਝਾਲ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਮੁਚੰਗ ਤਰੰਗਨ ਤਾਲ ਘਨੀ ਘਨ ਛਾਈ ॥੫॥੪੮੫॥ ਬਿਸਨਪਦ
ਬਿਹਾਗੜਾ ॥ ਮਾਰੂ ਬਜੇ ਰਨ ਸੂਰ ਗਜੇ ਮੁਰਲੀ ਡਫ ਤਾਲ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਨਗਾਰੇ ॥ ਗੋਮੁਖ ਭੇਰ ਖਰੀ ਖੰਜਰੀ
ਸਹਪੂਰ ਸਨੀ ਬਹੁ ਬਾਜਨ ਭਾਰੇ ॥ ਦੁੰਦਭ ਤੂਸ ਮੰਜੀਰ ਖੁਰੰਗਨ[੧] ਬੀਨ ਜਲੀ ਧੁਨ ਕੇਹਰ ਡਾਰੇ ॥ ਮਾਨੋ ਮਹਾ
ਪ੍ਰਲੈ ਭਈ ਘੋਰ ਧੁਨਿ ਕਾਨਨ ਬੀਚ ਨ ਜਾਇ ਸੰਭਾਰੇ ॥੬॥੪੮੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਹਾਗੜਾ ॥ ਮਾਤੇ ਮਤੰਗ
ਉਤੰਗ ਸੁਰੰਗ ਚਰੇ ਭਟ ਧਾਇ ਗਜੇ ਰਨ ਘੋਰਾ ॥ ਸਰ ਪੁੰਜ ਘਟਾ ਉਮਡੀ ਪਸਰੀ ਘਨ ਛਾਇ ਰਹੀ ਦਸਹੂੰ
ਦਿਸ ਫੋਰਾ ॥ ਬੋਲ ਉਠਿਓ ਰਿਪ ਰਾਜ ਜੰਭਾਸੁਰ ਬੈਨ ਕੁਬੈਨ ਕੁਬੋਲ ਕਠੋਰਾ ॥ ਜੀਤ ਹੋ ਆਜ ਤੁਮੇ ਦੁਰਗਾ
ਹਨਿਹੋ ਨਿਸਚੈ ਕਰ ਕੈ ਬਲ ਥੋਰਾ ॥੭॥੪੮੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਹਾਗੜਾ ॥ ਜਗਮਾਤ ਕੁਪੀ ਲੈ ਚਕ੍ਰ ਉਦਾਰ
ਚਲਾਇ ਦਈ[੨] ਰਿਪ ਸੀਸ ਉਤਾਰਾ ॥ ਬਿਬ ਟੂਕ ਹ੍ਵੈ ਮੁੰਡ ਪਰਿਓ ਧਰਨੀ ਕਰ ਜੋਸ ਉਡਿਯੋ ਨਭ ਮੰਡਲ ਸਾਰਾ
॥ ਗਹ ਮੁੰਡ ਰਖਿਓ ਬਿਚ ਖਪਰ ਮੈ ਜੈ ਕਾਲਕਾ ਰਛ ਕਰਨ ਸੰਸਾਰਾ ॥ ਹ੍ਵੈ ਜੰਭ ਕਬੰਧ ਲਰਿਓ ਦਾਰੁਨ ਰਨ
ਘੋਰ ਮਚੀ ਘਮਸਾਨ ਕਰਾਰਾ ॥੮॥੪੮੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਹਾਗੜਾ ॥ ਦਸ ਮਾਸ ਲਰਿਓ ਬਿਨ ਮੁੰਡ ਬਲੀ
ਬਿਕਰਾਲ ਬਿਹਾਲ ਭਯੰਕਰ ਘੋਰਾ ॥ ਖਿਚ ਤੇਜ ਲਈ ਲੈ ਅੰਕ ਮਲੀ ਭਿਭਰਿਓ ਤਹ ਦਾਨਵ ਭੀਮ ਕਠੋਰਾ ॥
ਅਕਾਸ ਸਮਾਨ ਗਿਰਿਓ ਧਰਨੀ ਭੈ ਸਦ ਉਠਿਓ ਦਹਲਿਓ ਦਸ ਓਰਾ ॥ ਜਗਮਾਤ ਕੇ ਹਾਥ ਸਨਾਥ ਭਇਓ
ਸੁਰਧਾਮ ਗਇਓ ਬਡਭਾਗ ਨ ਥੋਰਾ ॥੯॥੪੮੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਦੋਹਾ ॥ ਬਿਹਾਗੜਾ ॥ ਦਸ ਸਹੰਸ੍ਰ ਧਾਰਾ
ਰਕਤ ਨਦੀ ਬਹੀ[੬] ਘਨ ਘੋਰ ॥ ਪ੍ਰਬਲ ਤਰੰਗ ਉਛਲੈ ਹਲੈ ਦਹਲੇ ਲੋਕ ਹਲੋਰ[੩] ॥੧॥੧੦॥੪੯੦॥ ਬਿਸਨਪਦ
ਅਡਾਨਾ ॥ ਬਿਹਾਗੜਾ ॥ ਜੁਗਨਿ ਭੀਮ ਪਿਸਾਚ ਭੂਤ ਭੈਰੋ ਗਨ ਪ੍ਰੇਤਾ ॥ ਪਹੁਚੀ ਡੀਅਰ ਡਾਕਨੀ ਲੈ ਖਪਰ
ਖੇਤਾ ॥ ਧਾਈ ਹਾਹਾਕਾਰ ਜੀਭ ਕਾਢੇ[ਅ] ਬਿਕਰਾਰਾ ॥ ਧਾਈ ਸਾਗਰ ਤੀਰ[੪] ਜਹਾ ਉਮਡਿਓ ਰਤ ਧਾਰਾ ॥ ਲੈ
ਖਪਰ ਘਨਘੋਰ ਪਤ੍ਰ ਭਰ ਭਰ ਰਤ ਪੀਵਤ ॥ ਕਿਲਕਤ ਘੋਰ ਚਿਕਾਰ ਰਕਤ ਦਾਰੁਨ ਸਰ ਆਚਤ ॥ ਖਟ
ਜਾਮ ਲੌ ਰਤ ਪਾਰ ਸਿੰਧ ਸਭ ਗਈ ਸੋਖ ਹਾਸਤ ਅਰੁ ਨਾਚਤ ॥ ਧਾਏ ਬਿਰਧ ਬਿਕਰਾਲ ਕਾਕ ਕੂਕਰ ਗੀਦਰ
ਗਨ ॥ ਪਹੁਚੇ ਕੋਟ ਹਜਾਰ ਕੂਦ ਗਰਜੈ ਜਹ ਲੁਥਨ ॥ ਅਘਾਇ ਖਾਇ ਭਿਭਰੇ ਪਰੀ ਲੈ ਲੈ ਲੋਥ ਧਾਈ ਗਗਨ
॥ ਦਸ ਲੋਕ ਦਸੂ ਦਿਸ ਛਾਏ ਜੁਗਨ ਗਿਧ ਮਸਾਨ ਗਨ ॥ ਧਾਏ ਮਾਸੁ ਅਹਾਰ ਪ੍ਰਬਲ ਕੋਟ ਜੁਗਨ ਗਨ
॥੧॥੧੧॥੪੯੧॥ ਦੋਹਾ ਅਡਾਨਾ ॥ ਮਾਸ ਹਾਡ ਮੀਜ ਚਾਮ ਰਤ ਸਲੋਥਨ[੫] ਮੁੰਡ ਅਪਾਰ ॥ ਖਾਇ ਗਈ ਸੈਨਾ
ਸਕਲ ਰਹਿਓ ਨ ਕਛੂ ਅਕਾਰ ॥੧॥੧੨॥੪੯੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕਾਲ ਡੰਡ ਪ੍ਰਬਲ ਅਖੰਡ ਸਭ ਸਿਰ
ਲਾਗਤ ਡੰਡ ॥ ਦੇਵ ਦੈਤ ਕਿੰਨਰ ਮਨੁਖ ਖਗ ਮ੍ਰਿਗ ਬਹੁ ਬਰਮੰਡ ॥੧॥੧੩॥੪੯੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਹਾਗੜਾ
॥ ਭਾਰ ਸਕਲ ਧਰਨੀ ਜੇ ਹੁਤੀ ਜੈ ਚੰਡ ਅਖੰਡ ਸਭੈ ਦਲ ਭਾਰੀ ॥ ਜੈ ਅੰਬੈ ਜੋਤ ਮੁਰਾਰ ਸਕਲ ਦਾਨੋ ਸੰਘਾਰੀ
॥ ਚੁਨ ਚੁਨ ਮਾਰੇ ਸਤ੍ਰ ਸਭੈ ਸੰਕਟ ਦੁਖ ਟਾਰੀ ॥ ਜੈ ਜੈ ਚੰਡੀ ਰੂਪ ਸਦਾ ਜੈ ਜੈ ਜੈ ਕਾਰੀ ॥੧੪॥੪੯੪॥
ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਹਾਗੜਾ ॥ ਤ੍ਰਹ ਦੂਜੀ ॥ ਪਹੁਚੇ ਦਾਨਵ ਅਉਰ ਸੁਨਿਓ ਜੰਭਾਸੁਰ ਨਾਸਾ ॥ ਪ੍ਰਬਲ ਉਚੰਗ ਕਠੋਰ
ਭੀਮ ਆਨਨ ਕਲ ਕਾਸਾ ॥ ਕੂਕਰ ਨੇਤ੍ਰ ਬਿਕਰਾਲ ਮਹਾ ਖਲ ਦੁਰਤ ਤਮਾਸਾ ॥ ਬਿਕਟ ਘੋਰ ਕਲ ਰੂਪ ਕਲਹ
ਮੂਰਤ ਬਿਗ੍ਰਹਾਸਾ ॥੧॥੧੫॥੪੯੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਹਾਗੜਾ ॥ ਕਾਰੇ ਕਾਰੇ ਭੇਸ[੬] ਦੰਤ ਕੁੰਚਰ ਕਲ ਘੋਰਾ ॥
ਕੁਚਿਲ ਕੁਬੇਖ ਕੁਬਾਸ ਅਸੁਚਿ ਅਘ ਪੁੰਜ ਕਠੋਰਾ ॥ ਮਹਾ ਦੀਹ ਬਿਕਰਾਲ ਚਤੁਰ ਚਤੁਰੰਗ ਅਖਾਰਾ ॥ ਸਉ
ਸਉ ਭੁਜਾ ਕਠੋਰ ਸੁਭਟ ਬੰਕੇ ਅਸਵਾਰਾ ॥੨॥੧੬॥੪੯੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਹਾਗੜਾ ॥ ਦਸ ਦਸ ਐਤ ਅਛੂਹਨੀ
ਇਕ ਇਕ ਸੰਗ ਦੌਰੈ ॥ ਐਸੀ ਕਟਕ ਅਨੇਕ ਧਾਏ ਦੁਲਦੁਲ ਚੜ ਖਉਰੈ ॥ ਦਸਹੂੰ ਦਿਸਾ ਪੁਰ ਲੋਕ ਛਾਇ
ਗਰਜੇ ਗਜ ਘੋੜੇ ॥ ਨੇਜਾ ਬੈਰਕ ਬਾਨ ਧੁਜਾ ਡੋਲਤ ਚਹੂਫੇਰੇ ॥੩॥੧੭॥੪੯੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਦੂਜੀ ਤ੍ਰਹ ॥
ਅਸਪੀ ਸੁਤਰੀ ਪੀਲ ਖਰੀ ਨੌਵਤ ਦੁੰਦਭ ਡਫ ॥ ਮਾਰੂ ਤੂਰ ਰਬਾਬ ਭੇਰ ਮੁਰਲੀ ਬਾਜੈ ਸਫ ॥ ਖੰਜਰੀ ਬੀਨ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਖੜੰਗਨ (ਖਕ, ਅਸ)
[੨]ਦਯੋ (ਅਸ)
[੩]ਹਿਲੋਰ (ਅਸ)
[੪]ਭੀਰ (ਖਕ)
[੫]ਲੋਥਨ (ਸਸ, ਅਸ)
[੬]ਕੇਸ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਬਹੀ' ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਕਾੜੇ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਉਪੰਗ ਢੋਲ ਸੋਰਠ ਸਹਨਾਈ ॥ ਗੋਮੁਖ ਝਾਂਝ ਤਰੰਗ ਬਾਰ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਬਜਾਈ ॥੪॥੧੮॥੪੯੮॥ ਬਿਸਨਪਦ
ਬਿਹਾਗੜਾ ॥ ਬਾਜਤ ਡੰਕ ਦਮਾਮ ਨਾਇ ਧਉਸਾ ਧੁੰਕਾਰੈ ॥ ਤਾਸ ਪਟ ਕਰਨਾਲ ਮੁਰਜ ਖੁਰਦਕ ਹਕਾਰੈ ॥
ਤੁਰਹੀ ਤੂਸ ਮੁਚੰਗ ਤਾਲ ਗੁਡਗੁਡੀ ਡਕਾਰੈ ॥ ਭਏ ਘੋਰ ਬਿਕਰਾਲ ਪ੍ਰਲੈ ਨਾਰਦ ਕਲ ਸਾਰੈ ॥੫॥੧੯॥੪੯੯॥
ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਹਾਗੜਾ ॥ ਦੁਸਹ ਦੀਹ ਸਦ ਘੋਰ ਨਾਦ ਪ੍ਰਲੈ ਸਮ ਜਾਨਾ ॥ ਦਹਲਿਓ ਗਗਨ ਪਤਾਲ ਸੇਸ
ਸੁਰਪਤਿ ਡਰਪਾਨਾ ॥ ਲਰਜਿਓ ਮੇਰ ਉਤੰਗ ਥਰਹਰ ਕੰਪੈਉ ਛਿਤ ॥ ਕੰਪੈ ਬਰਨ ਕੁਬੇਰ ਅਰਕ ਕੰਪੈ ਨਿਸਚਰ
ਪਤਿ ॥੬॥੨੦॥੫੦੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਹਾਗੜਾ ॥ ਚੜ ਧਾਏ ਰਾਛਸ ਪ੍ਰਬਲ ਬਿਕਟ ਘੋਰ ਬੰਕੇ ਸੁਭਟ ॥ ਲੋਕ
ਚਤੁਰਦਸ ਛਾਇ ਗਰਜ ਗਰਜ ਦਉਰੇ ਝਪਟ ॥ ਅਰੁਨ ਅਮਿਤ ਕਲ ਘੋਰ ਤ੍ਰਿਕੁਟ[ੳ] ਕਰੂਰ ਤੀਛਨ ਬਿਕਟ ॥
ਸ੍ਰਿੰਗ ਸੀਸ ਉਤੰਗ ਖਰ[ਅ] ਦੋ ਦੋ ਜੋਜਨ ਏਕ ਭਟ ॥੭॥੨੧॥੫੦੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਹਾਗੜਾ ॥ ਧਾਏ ਬੀਰ
ਹਕਾਰ ਦਪਟ ਲਲਕਤ ਪਾਖਰੀਏ ॥ ਧਾਏ ਸਸਤ੍ਰ ਨਚਾਇ ਸੁਭਟ ਬਾਂਕੇ ਤਰਵਰੀਏ ॥ ਮੁਛਲੀਆਲੇ ਸੂਰ
ਸਿਪਹ ਸਰਦਾਰ ਹਜਰੀਏ ॥ ਰਕਤ ਨੈਨ ਕਲਕਾਲ ਕਲਹ ਬਿਗ੍ਰਹ ਖਰਭਰੀਏ ॥੮॥੨੨॥੫੦੨॥ ਬਿਸਨਪਦ
ਬਿਹਾਗੜਾ ॥ ਤ੍ਰਹ ਦੂਜੀ ॥ ਮਾਤੇ ਮਤੰਗ ਉਤੰਗ ਕਰਾਲ ਬਿਆਲ ਬਿਸਾਲ ਕਰੂਰ ਕਰਾਰੇ ॥ ਸੇਤ ਅਸੇਤ
ਕਰੋਰ ਕਠੋਰ ਪਰਬਤ ਭਾਰ ਅਫਾਰ ਡਰਾਰੇ ॥ ਦੈਤ ਚੜੇ ਸਿਰਤਾਜ ਬਰੇ[੧] ਸਉ ਬਾਰ ਕਰਾਲ ਉਤੰਗ ਮੂਨਾਰੇ
ਬਕ ਭੀਖਮ ਦੰਤ ਕਰੀ ਬਿਸਰੀ[ੲ] ਲਸਕੇ ਚਮਕੇ ਨਭ ਤਨ ਬਢਾਰੇ ॥੯॥੨੩॥੫੦੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਹਾਗੜਾ ॥
ਘਨ ਘੋਰ ਘਟਾ ਗਰਜੈ ਲਰਜੈ ਉਮਡਿਓ ਦਲ ਬਾਦਲ ਫੌਜ ਘਨੀ ॥ ਰਤ ਨੈਨ ਬਿਸਾਲ ਤੜਾਗ ਸਮਾਨ ਭੁਜ
ਪਾਦ[੨] ਉਤੰਗਨ ਤਾਲ ਬਨੀ ॥ ਨਾਭ ਕੂਪ ਸਰਖੇ ਉਦਰ ਨਾਸ ਸ੍ਰਵਨ ਊਖਲ ਸਮ ॥ ਨੇਤ੍ਰ ਘੋਰ ਬਿਕਰਾਲ ਪ੍ਰਬਲ
ਦਾਰੁਨ ਮਾਨੋ ਜਮ ॥੧੦॥੨੪॥੫੦੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਹਾਗੜਾ ॥ ਧਾਏ ਚਪਲ ਤੁਰੰਗ ਬਿਰੰਗ[੩] ਸੁਰੰਗ ਪਰੀ ॥
ਪਾਖਰ ਜੀਨ ਮੁਕਲਫ ਸਾਫ ਕਲਧਉਤ ਮਢੇ ਇਲਮਾਸ ਜਰੀ ॥ ਸਾਂਮਕਰਨ ਤਾਜੀ ਤੁਰਕੀ ਬਹੁ ਦੁਲਦੁਲ
ਟਾਂਗਨ[੪] ਸਯਲ[ਸ] ਪਰੀ ॥ ਚੰਚਲ ਚਾਲ ਚਪਲ ਦਾਮਿਨ ਸੀ ਸਉ ਜੋਜਨ ਫੁਰ[ਪ] ਮਾਹ ਖਰੀ ॥੧੧॥੨੫॥੫੦੫॥
ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਹਾਗੜਾ ॥ ਕਰਹਲ ਕੋਟ ਉਤੰਗ ਉਤਾਲ ਸੁਰੰਗ ਸਜੀ ਸਾਹਿਨ[ਹ] ਦਲ ਭਾਰੀ ॥ ਸੂਰ ਚੜੇ ਗਰਜੈ
ਡਕਰੈ ਭਯ ਸਦ ਕਰਾਲ ਕਠੋਰ ਚਿਕਾਰੀ ॥ ਮਹਿਖ ਚੜੇ ਗਰਜੈ ਭਭਕੈ ਚੜ ਰਿਛ ਉਲੂਕ ਧਸੇ ਹੰਕਾਰੀ ॥
ਗੀਧ ਚੜੇ ਲਲਕੇ ਦਪਟੇ ਖਰ ਜੰਬੁਕ ਗੋਹ ਕਰੀ[੬] ਅਸਵਾਰੀ ॥੧੨॥੨੬॥੫੦੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਹਾਗੜਾ ॥ ਬਨ
ਰੋਝ ਕਰਾਲ ਚੜੇ ਝਪਟੇ ਚਕਚੂੰਧਰ ਕਾਕ ਕੁਰੰਗ ਚਰੇ ॥ ਚੀਲ ਮੰਜਾਰ ਚੜੇ ਬਮਕੈ ਰਨ[ਕ] ਸੂਕਰ ਸੁਆਨ ਉਤੰਗ
ਖਰੇ ॥ ਕਰਗਸ ਮੀਨ ਕਛੂ ਲੁਮਰੀ ਚਰ[੭] ਧਾਏ ਬਕਰਾ ਅਰਨਾ ਭਿਭਰੇ ॥ ਬਿਆਗਰ ਹੁੰਡਾਰ ਸਿਆਰ ਚੜੇ
ਘਰੀਆਲ ਕਰਾਲ ਚਰੇ ਬਿਗਰੇ ॥੧੩॥੨੭॥੫੦੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਹਾਗੜਾ॥ ਮੇਡਕ ਭਾਲ ਬਿਛੂ ਗਦਹੀ ਦਲ
ਸਾਜ ਸਮਾਜ ਸਜੇ ਹਕਰੇ ॥ ਚਰ ਦੈਤਨ ਪਰ ਭਟ ਦੈਤ ਧਏ ਲਲਕਾਰ ਪਰੇ ਰੰਗ ਭੂਮ ਅਰੇ ॥ ਚੜ ਬਾਹਨ
ਨੀਤ ਅਨੀਤ ਧਏ ਬਿਕ੍ਰਾਲ ਬਿਸਾਲ ਭੈਆਨ ਭਰੇ ॥ ਗਜ ਬਾਜ ਰਥੀ ਲਖ ਕੋਟ ਹਜਾਰ ਅਪਾਰ ਚੰਡੋਲ ਅਸੰਖ
ਜੁਰੇ ॥੧੪॥੨੮॥੫੦੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਹਾਗੜਾ ॥ ਰਾਕਸ ਭੀਮ ਲਗੇ ਪਾਲਕ ਚਰ ਸੂਰ ਧਏ ਪੈਦਲ ਨ
ਸੁਮਾਰੇ ॥ ਬਾਜ ਰੰਗੀਨ ਨਵੀਨ ਸਜੇ ਸਿਰ ਪਾਗ ਧਰੇ ਬੰਦੀਲ ਸੁਧਾਰੇ ॥ ਕੇਸਰਿ ਲਾਲ ਹਰੀ ਪਗਰੀ ਕਲਧਉਤ
ਪਟੰਬਰ ਬਾਗ ਧਰੇ ॥ ਕਲ ਤਾਸ ਜਰੀ ਅਗਰੀ ਪਗਰੀ ਅੰਬਰ ਸੰਦਲ ਰੰਗ ਬਾਗ ਕਰੇ ॥੧੫॥੨੯॥੫੦੯॥
ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਹਾਗੜਾ ॥ ਦਲ ਸਾਜ ਰੰਗੀਨ ਚੜੇ ਭਟ ਸੂਰ ਸੁਅੰਬਰ ਬਾਗ ਰੰਗੀਨ ਸਹਾਬੀ ॥ ਚੰਪਾ ਊਦ
ਕਲੀ ਗੁਜਰੀ[ਖ] ਰੰਗ ਨੀਲ ਕਨੀਲ ਅਬੀਰ ਗੁਲਾਬੀ ॥ ਸੋਸਨ ਤੂਸ ਮੰਜੀਠ ਹਰੀ ਸਬਜੀ ਰੰਗ ਜਰਦ ਤੁਨੀਲ[ਗ]
ਉਨਾਬੀ ॥ ਐਸੇ ਚੜੇ ਭਟ ਸਾਜ ਸਿਪਾਹ ਚਲੇ ਜੰਜ ਜੋਰ ਮਨੋ ਮੁਕਲਾਬੀ ॥੧੬॥੩੦॥੫੧੦॥ ਬਿਸਨਪਦ
ਬਿਹਾਗੜਾ ॥ ਗਹ ਮੂਸਲ ਗੁਰਜ ਗਦਾ ਗੋਫਨ ਸਰ ਚਾਂਪ ਚਰਮ ਸੈਥੀ ਜਮਦਾੜਾ ॥ ਬਾਨ ਕਮਾਨ ਕ੍ਰਿਪਾਨ
ਛੁਰਾ ਬੁਗਦਾ ਬਿਛੂਆ ਭਾਲਾ ਤਰਵਾਰਾ ॥ ਸਾਂਗ ਸਰੋਹਿ ਗੁਲੇਲ ਨਿਖੰਗ ਬਰਛੀ ਕਰਵਾਰ ਕੁਠਾਰ ਕਟਾਰਾ ॥
ਸੈਫ ਸਿਪਰ ਚਕਤੀ ਚਪਰਾ ਸਿੰਗੀਆ ਬਲਮ ਜਮਧਰ ਬਿਖਿਆਰਾ ॥੧੭॥੩੧॥੫੧੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਹਾਗੜਾ
॥ ਗਹ ਸੇਲ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਗਦਾ ਧਨੁਹੀ ਪਰਸਾ ਖਪਰਾ ਨਾਵਕ ਨਾਲੀ ॥ ਲੈ ਮੇਰ ਉਪਾਰ ਉਤੰਗ ਸਿਲਾ ਤਰ ਭਾਂਤ
ਅਨੇਕ ਤੁਫੰਗ ਘੁਰਾਲੀ ॥ ਹਥਨਾਲ ਜੰਜਾਇਲ ਸੇਰਬਚਾ ਦਮਕੈ[ਘ] ਬੰਦੂਕ ਸੰਗੀਲ ਕੋਠਾਲੀ ॥ ਸਤ ਕੋਟ
ਜੰਜਾਇਲ ਭਿਖਮ ਭੀਮ ਰੰਗ ਭੂਮ ਦਗੀ ਜਵਨੀ ਚੰਚਾਲੀ[ਙ] ॥੧੮॥੩੨॥੫੧੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਹਾਗੜਾ ॥ ਲੈ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਬਡੇ (ਅਸ)
[੨]ਭੁਜਾ ਪਟ (ਖਕ, ਅਸ)
[੩]ਬਿਰੰਚ (ਖਕ, ਅਸ)
[੪]ਟਾਂਪਨ (ਸਸ, ਅਸ)
[੫]ਫੁਨ (ਮਸ, ਖਕ), ਛਿਨ (ਅਸ)
[੬]ਚਰੀ (ਖਕ, ਅਸ)
[੭]ਕਰ (ਖਕ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਹੜਤਾਲ ਫੇਰ ਕੇ 'ਬਿਜਰੀ' ਪਾਠ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸਲਯ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸਾਰਿਨ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਕ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਖ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਹੜਤਾਲ ਫੇਰੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਗ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਤੁਨੀਲ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਘ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਦਮਾਕੇ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਙ]ਇਹ ਪੰਕਤੀ ਸਿਰਫ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ, ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਹਾਸ਼ੀਏ 'ਤੇ ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਹੈ

ਧੋਪ ਕਟਾਰ ਬਲਮ ਮੁਸਲੰ ਗੁਰਜ ਗੋਫਨ ਬਾਨ ਬਿਸਾਲ ਸਰੰ ॥ ਪਾਥਰ ਸੈਲ ਸਿਲਾ ਪਰਬਤ ਤੜਤਾਲ ਉਤੰਗ ਉਤਾਲ ਤਰੰ ॥ ਬਿਛੂਆ ਸੈਥੀ ਸਰ ਚਾਪ ਛੁਰੀ ਕਾਤੀ ਕਰ ਡੰਡ ਕੁਠਾਰ ਕਰੰ ॥ ਜਮਦਾੜ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਹਕੀ ਮੁੰਗਰਾ ਗੁਨ ਬਾਨ ਪਟਸ ਬਾਂਕ ਸੁਦੁ ਧਰੰ ॥੧੯॥੩੩॥੫੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਹਾਗੜਾ ॥ ਸਰ ਕੋਪ ਬਡੋ ਸਰਦਾਰ ਦਈਤ ਬਲਵੰਡ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮ ਬੀਰ ਜੁਝਾਰਾ ॥ ਭੀਮ ਨਾਦ ਦਾਨੋ ਪ੍ਰਬਲ ਬਲੀ ਹਠੀ ਰਣ ਮੰਡ ਕਰਾਰਾ ॥ ਸੂਰ ਸਰਸ ਜੋਧਾ ਬਿਕਟ ਸੁਭਟ ਸਕਲ ਬਾਕੋ ਪ੍ਰਬਲ ॥ ਸੈਨ ਸਾਜ ਰਨ ਮੰਡਿਓ ਦਸੋ ਦਿਸਾ ਛਿਤ ਘੋਰ ਦਲ ॥੨੦॥੩੪॥੫੧੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਹਾਗੜਾ ਦੂਜੀ ਤ੍ਰਹ ਅਡਾਨ[੧] ॥ ਪਾਖਰ ਤੁਰੀ ਸਵਾਰ ਹੁਐ[੧] ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਕਟ ਬਾਧ ਭਟ ॥ ਕਵਚ ਕੁਲਹ ਕਲਗੀ ਸਰਸ ਮਣ ਲਾਲ ਚੁਨੀ ਲਾਗੀ ਕਟਕ ॥ ਮੁਕਤਾ ਪੰਨਾ ਮੋਲ ਬਹੁ ਹੀਰਾ ਰਤਨ[ਅ] ਅਨੇਕ ਮਣ ॥ ਸਿਰ ਛਤ੍ਰ ਢੁਰਤ ਦਿਨਮਨ ਛਟਾ ਛਬ ਕਾਰੋ ਅਹਿਨਾਥ ਫਨ ॥੧॥੨੧॥੩੫॥੫੧੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਹਾਗੜਾ ॥ ਅਡਾਨ[ੲ] ॥ ਬਖਤਰ ਜਿਰਹ ਕਵਚਾਦ ਸਾਜ ਗਹ ਚਾਪ ਗਦਾ ਸੈਥੀ ਸਿਪਰ ॥ ਬਜ੍ਰ ਬਾਂਕ ਬਿਛੂਆ ਬਿਸਖ ਸਾਂਗ ਸੇਲ ਜਮਦਾੜ ਕਰ ॥ ਸੈ ਚਤੁਰਭੁਜਾ ਭੀਖਮ ਦ੍ਰੁਗਮ ਜਮਧਰ ਜਬਰ ਅਨੇਕ ਸਰ ॥ ਗੋਫਨ ਗੁਰਜ ਕਟਾਰ ਧੋਪ ਸਰ ਛੁਰੀ ਗਦਾ ਮੂਸਲ ਸਿਪਰ ॥੨॥੨੨॥੩੬॥੫੧੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਹਾਗੜਾ ਅਡਾਨਾ॥ ਖੋੜਸ ਜੋਜਨ ਭੀਮ ਤਨ ਨਾਦ ਭੀਮ ਦਾਨੋ ਪ੍ਰਬਲ ॥ ਚਤੁਰ ਚਾਰ ਜੋਜਨ ਦਸਨ ਖਟ ਜੋਜਨ ਭੁਜ ਬਲ ਸਬਲ ॥ ਜੋਜਨ ਅਸਟ ਪਿਸ੍ਰ ਕਟ ਖਟ[੨] ਜੋਜਨ ਉਦਰ ਸਜਲ ॥ ਜੋਜਨ ਜੋਜਨ ਨੇਤ੍ਰ ਭਟ ਜੁਗ ਜੋਜਨ ਨਾਸਾਇ ਖਲ ॥੩॥੨੩॥੩੭॥੫੧੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਹਾਗੜਾ ਅਡਾਨਾ॥ ਤ੍ਰੈ ਜੋਜਨ ਮੁੰਡੀ ਕਰਨ ਦ੍ਵੈ ਜੋਜਨ ਕਰ ਅੰਗੁਲੀ ॥ ਖਟ ਜੋਜਨ ਜਾਨੂ ਚਰਨ ਦੋ ਜੋਜਨ ਗ੍ਰੀਵਾ ਭਲੀ ॥ ਨਖ ਸਿਖ ਦੀਰਘ ਕਾਇ ਹਾਥ[ਸ] ਭੀਖਮ ਭੀਮ[ਹ] ਭੈਆਨ ਸਦ ॥ ਮਹਾ ਘੋਰ ਕਲ ਰੂਪ ਤਿਮ੍ਰ ਤਨ ਮੇਰ ਸ੍ਰਿੰਗ ਕਟ[੩] ॥੪॥੨੪॥੩੮॥੫੧੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਹਾਗੜਾ ॥ ਦੂਜੀ ਤ੍ਰਹ ॥ ਗਰਜਿਓ ਸੈਨ ਸਮੇਤ ਧਾਇ ਝਪਟਿਓ ਹੰਕਾਰੀ ॥ ਲੈ ਲੈ[੪] ਬਾਨ ਕਮਾਨ ਗੁਰਜ ਗੋਫਨ ਤਰਵਾਰੀ ॥ ਗਹ ਗਹ ਮੂਸਲ ਮੇਰ ਤਾਲ ਪਰਬਤ ਗਿਰ ਭਾਰੀ ॥ ਸਿਪਰ ਧੋਪ ਸਮਸੇਰ ਸੈਲ ਸੈਹਥੀ ਕਟਾਰੀ ॥੫॥੨੫॥੩੯॥੫੧੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਹਾਗੜਾ ॥ ਮੁਦਗਰ ਚਾਂਪ ਤੁਫੰਗ ਬਾਕ ਬਿਛੂਆ ਜਮਦਾੜਾ ॥ ਸਿਲਾ ਸੈਲ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਕਰਦ ਖੰਜਰ ਦੋਧਾਰਾ ॥ ਨਾਵਕ ਸੈਫ ਕੁਠਾਰ[੫] ਪਰਸ ਫਰਸਾ ਕਰਵਾਰਾ ॥ ਬੁਗਦਾ ਖੰਜਰ ਛੁਰਾ ਬ੍ਰਿਛ ਮੁਦਗਰ ਤਰਵਾਰਾ ॥੬॥੨੬॥੪੦॥੫੨੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਹਾਗੜਾ ॥ ਮਾਲਵਾ ॥ ਅਸਤ੍ਰ ਸਸਤ੍ਰ ਕਰ ਗਹੇ ਲਲਕਤ ਦੌਰੇ ਦਾਨਵਾ ॥ ਗਰਜ ਗਰਜ ਗਰਜੈ ਭਖੈ ਡਕਰੈ ਨਾਦ ਭੀਹਾਵਲਾ ॥ ਥਰ ਥਰ ਕੰਪੀ ਭੂਮ ਗਗਨ ਪੈਆਲਵਾ ॥ ਦਹਲਿਓ ਮੇਰ ਕੁਬੇਰ ਸਿੰਧ ਅਹਨਾਥਵਾ ॥੭॥੨੭॥੪੧॥੫੨੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਹਾਗੜਾ ॥ ਤ੍ਰਹ ਦੂਸਰੀ ॥ ਦਸੋ ਦਿਸਾ ਪੁਰ ਘੇਰ ਧਾਏ[੬] ਲਲਕੇ ਨਿਸਚਰ ਗਗਨ[੭] ॥ ਉਮਡ ਉਮਡ ਘਨ ਛਾਇ ਛਾਇ[੮] ਗ੍ਰਜਿਓ ਸਾਵਨ ਘਨ ॥ ਘਟਾ ਘੋਰ ਬਿਕਰਾਰ[੯] ਤਿਮਰ ਦਾਨੋ ਨਿਸਚਰ ਦਲ ॥ ਲਸਕਤ ਤੇਗ ਕੁਠਾਰ ਚਮਤ[੧੦] ਚਮਕਤ ਦਾਮਿਨ ਬਲ ॥੮॥੨੮॥੪੨॥੫੨੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਹਾਗ[੧੧] ॥ ਮਹਾਂ ਕੁਲਾਹਲ ਭੀਮ ਘੋਰ ਗਰਜਿਓ ਦਾਨੋ ਖਲ ॥ ਭਈ ਰੋਸ ਜਗਮਾਤ ਸਿੰਘ ਧੁਨ ਕੀਓ ਪ੍ਰਬਲ ਬਲ ॥ ਸਹਸ ਭੁਜਾ ਜੈ ਜੋਤ ਛਟਾ ਦਿਨਕਰ ਕੋਟਕ ਛਲ ॥ ਮੁਖ ਮੰਡਲ ਛਬ ਭਾਨ ਕੋਟ ਕੋਟਨ ਲਾਜੈ ਦਲ ॥੨੯॥੪੩॥੫੨੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਹਾਗ[੧੧] ॥ ਸੁਯੰ[ਕ] ਜੋਤ ਪੁਰ ਨੂਰ ਨੂਰ ਰੋਸਨ ਸਸ ਕੋਟਕ ॥ ਵਾਰ ਵਾਰ ਡਾਰੋਂ ਛਟਾ ਉਡਗਨ ਗਨ ਕੋਟਕ ॥ ਅਕਲ ਕਲਾ ਕਲਤਾਰ[੧੨] ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਜਗਰਾਨੀ ॥ ਅਚਲ ਅ੍ਕਾਲ[੧੩] ਅਨੰਤ ਅਟਲ ਅਘਖੰਡ[੧੪] ਭਾਵਨੀ ॥੩੦॥੪੪॥੫੨੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਹਾਗ॥ ਭੂਖਨ ਬਸਨ ਅਨੂਪ ਰੂਪ ਧਾਰਿਓ ਸਭ ਅੰਗਨ ॥ ਨੂਪਰ ਚਰਨ ਅਪਾਰ ਰਾਜ ਗਾਜੈ ਪਗ ਝੁਨਝੁਨ ॥ ਮਣ ਮਾਨਕ ਮੁਕਤਾ ਰਤਨ ਲਾਗਿਓ ਬਹੁ ਲਾਲਨ ॥ ਹੀਰਾ ਬਜ੍ਰ ਅਪਾਰ ਚੁਨੀ ਪੰਨਾ ਨਵ ਰਤਨਨ ॥੩੧॥੪੫॥੫੨੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਹਾਗ ॥ ਇਲਮਾਸ ਜਮੁਰਦ ਦੁਰ ਯਕਤਾ ਨੀਲਮ ਦਮਕਤ ਦਿਬ ॥ ਰਤਨ ਛਤ੍ਰ ਸਿਰ ਢੁਰਤ ਛਪਤ ਪੇਖਤ[ਖ] ਦਿਨਕਰ ਛਬ ॥ ਕੇਸਰ ਬਾਗ ਸੁਭਾਗ ਅਰੁਨ ਚੋਲਾ ਦਾਮਨ ਫਬ ॥ ਗੁਲਾਨਾਰ ਘਨਬੇਲੁ[੧੫] ਅੰਗ ਚੋਲਾ ਦਿਨਕਰ ਰਬ ॥੩੨॥੪੬॥੫੨੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਹਾਗ ॥ ਕੁੰਡਲ ਮਕਰ ਆਕਾਰ ਲਾਲ ਪੰਨਾ ਲਾਗੇ ਮਨ ॥ ਗਜ ਮੁਕਤਾ ਗਲਹਾਰ ਮਨੀ ਮਾਨਕ ਮਨੀਅਰ ਫਨ ॥ ਸੇਸ ਮਨੀ ਗਲ ਮਾਲ ਰਾਜ ਰਾਜਤ ਦਿਨਕਰ ਦੁਤ ॥ ਅਰਕ ਕੋਟ ਸਸ ਕੋਟ ਉਡਗ ਤਾਰੇ[ਗ] ਗਨ ਲਜਤ ॥੩੩॥੪੭॥੫੨੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਹਾਗ ॥ ਫਨ ਫਨੀਅਰ ਕਰ ਧਾਰ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰਨ ਗਹਿ ਪੁੰਜਨ ॥ ਖੰਡਾ ਧੋਪ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਗਦਾ ਜਮਧਰ ਗੁਰਜ ਗੋਫਨ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਹੁਇ (ਖਕ, ਅਸ)
[੨]ਖਟ ਕਟ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੩]ਸ੍ਰਿੰਗਨ ਜੁ ਕਦ (ਅਸ)
[੪]ਕੈ (ਸਸ, ਅਸ)
[੫]ਕਟਾਰ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੬]ਧਾਯੋ (ਖਕ, ਅਸ)
[੭]ਗਨ (ਅਸ)
[੮]ਛਾਇਓ (ਮਸ, ਸਸ)
[੯]ਬਿਕਰਾਲ (ਮਸ, ਸਸ)
[੧੦]ਚਮਕ (ਅਸ)
[੧੧]ਬਿਹਾਗੜਾ (ਮਸ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੨]ਜਗਤਾਰ (ਖਕ, ਅਸ)
[੧੩]ਅਕਾਲ (ਸਸ, ਅਸ)
[੧੪]ਭਵਖੰਡ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੫]ਘਨਬੇਗ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਅਡਿਲ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ + ਪਾ ਕੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਬਾਕੀ ਬੀੜਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਅਡਿਲ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਸਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਹੜਤਾਲ ਫੇਰੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਵਿਚ 'ਭੀਮ' ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ
[ਕ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸੁਇਮ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਖ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਪੇਖਤ' ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਗ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

॥ ਸਾਰੰਗ ਬਿਸਖ ਕਟਾਰ ਬਾਕ ਬਿਛੂਆ ਫਨੀਅਰ ਫਨ ॥ ਸਿਪਰ ਸਾਂਗ ਕਰ ਤਬਰ ਗਹੇ ਸਰ ਚਕ੍ਰ ਸੁਦਰਸਨ ॥੩੪॥੪੮॥੫੨੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਹਾਗ ॥ ਸੇਲ ਤੁਪਕ ਤਰਵਾਰ ਤੀਰ ਨਾਵਕ ਬਿਛੂਆ ਸਰ ॥ ਸੈਥੀ ਸੈਫ ਕੁਠਾਰ ਪਟਸ ਪਾਸੀ ਸਉ ਜਮਧਰ ॥ ਸਾਂਗ ਸਰੋਹੀ ਬਾਨ ਖਤੰਗ ਤੁਕਾ ਪਰ ਖੰਜਰ ॥ ਭਾਲਾ ਗੁਰਜ ਹਜਾਰ ਤੁਪਕ ਕਾਨੀ ਫੋਕੀ ਪਰ ॥੩੫॥੪੯॥੫੨੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਹਾਗ ॥ ਸੇਲ ਸਿਪਰ ਅਸ ਢਾਰ ਤੁਪਕ ਕਾਨੀ ਖਗ ਜਮਧਰ ॥ ਸੈਥੀ ਖਪਰਾ ਧੋਪ ਸਿਪਰ ਨਾਵਕ ਗੜੀਆ ਸਰ ॥ ਪਰਸਾ ਨੇਜਾ ਸਾਂਗ ਛੁਰੀ ਬੁਗਦਾ ਬਲਮ ਭਰ ॥ ਬਰਛਾ ਭਾਲਾ ਸੈਫ ਊਨੀ ਮੀਸਰੀ ਸੈਥੀ ਪਰ ॥੩੬॥੫੦॥੫੩੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਹਾਗ ॥ ਚਰਮ ਢਾਲ ਤਰਵਾਰ ਬਾਂਕ ਭਾਲਾ ਬਰਛਾ ਸਰ ॥ ਭਸੁੰਡੀ ਤੇਗ ਕੁਠਾਰ ਪਰਸ ਪਰਸਾ ਪਰ ਜਮਧਰ ॥ ਖੰਡਾ ਧੋਪ ਕਟਾਰ ਗੁਰਜ ਗੋਫਨ ਨੇਜਾ ਛਰ ॥ ਧਨਖ ਬਾਨ ਸਮਸੇਰ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰਨ ਧਾਰੇ ਕਰ ॥੩੭॥੫੧॥੫੩੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਹਾਗ ॥ ਛਪੈ ਸੋਰਠਾ ॥ ਗਰਜਿਓ ਸਿੰਘ ਜੁਝਾਰ ਦਪਟ ਝਪਟ ਭਿਭਰਿਓ ਸਬਲ ॥ ਭੈ ਸਿੰਘਹ ਅਸਵਾਰ ਸੰਖ ਨਾਦ ਧੁਨ ਕਰ ਪ੍ਰਬਲ ॥ ਧਸੀ ਸੋ ਸੰਖ ਬਜਾਇ ਰਿਪ ਸੂਦਨ ਦਾਨੋ ਦਲਨ ॥ ਜੈ ਜੈ ਜੈ ਜਗਮਾਇ ਸਤ੍ਰ ਤਪਨ ਦੁਰਜਨ ਮਲਨ ॥੩੮॥੫੨॥੫੩੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਹਾਗ ॥ ਛਪੈ ਸੋਰਠਾ ॥ ਚਕ੍ਰ ਸਰਾਸਨ ਬਾਨ ਸੂਲ ਸੇਲ[ੳ] ਸੈਥੀ ਸਿਪਰ ॥ ਬਾਂਕ ਗਦਾ ਤਰਵਾਰ ਗੁਰਜ ਗੋਫਨ ਭਸੁੰਡੀ ਜਬਰ ॥ ਬਿਛੂਆ ਸੈਫ ਕੁਠਾਰ ਬਿਸਖ ਸਾਂਗ ਬਰਛੀ ਤਬਰ ॥ ਬਿਸੀ ਹਲਾਹਲ ਬਾਨ ਕਾਲਕੂਟ ਬਿਸੀਅਰ ਬਿਦਰ ॥੩੯॥੫੩॥੫੩੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਹਾਗ ॥ ਛਪੈ ਸੋਰਠਾ ॥ ਅਸਤ੍ਰ ਸਸਤ੍ਰ ਕਰ ਗਹੈ ਦਾਮਨ ਦੁਤਿ ਚਮਕੈ ਸਬਲ ॥ ਪੈਨੀ ਤਿਛ ਤੀਛਨ ਚਕਤ[ਅ] ਦਮਕਤ ਦਿਤ[ੲ] ਦਿਨਕਰ ਪ੍ਰਬਲ ॥ ਜਵਨ ਜੋਤ ਘਨ ਛਾਇ ਛਟਾ ਚਮਕਤ ਪੁਰ ਲੋਕ ਦਸ ॥ ਪੂਰ ਰਹਿਓ ਪ੍ਰਤਾਪ ਲੋਕ ਚਤੁਰਦਸ ਅੰਬੈ ਸੁਜਸ ॥੪੦॥੫੪॥੫੩੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਹਾਗ ॥ ਛਪੈ ਸੋਰਠਾ ॥ ਧਾਇਓ ਨਿਸਚਰ ਰਾਜ ਭੀਮ ਨਾਦ ਦਾਨੋ ਸਬਲ ॥ ਸੈਨਾ ਸਾਜ ਸਮਾਜ ਗਰਜ ਗਰਜ ਗਰਜੈ ਪ੍ਰਬਲ ॥ ਲੋਕ ਚਤੁਰਦਸ ਛਾਇ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਬਰਖੈ ਸਬਲ ॥ ਝਿਮ ਝਿਮ ਸਾਵਨ ਬਾਰ ਧਾਰਾਕਰ[੧] ਬਰਖੈ ਅਖਿਲ ॥੪੧॥੫੫॥੫੩੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਹਾਗ[੨] ॥ ਛਪੈ ਸੋਰਠਾ ॥ ਸਾਂਗ ਸਿਪਰ ਸਮਸੇਰ ਗਦਾ ਬਾਨ ਗੋਲੀ ਗੁਰਜ ॥ ਬਿਛੂਆ ਬਾਂਕ ਗੁਲੇਲ ਧੋਪ ਸੇਲ ਸੈਥੀ ਖੁਰਜ ॥ ਤਬਰ ਤੁਪਕ ਤਰਵਾਰ ਸੈਲ ਸੈਫ[੩] ਬਿਛੂਆ ਬਿਸਖ ॥ ਮੁਦਗਰ ਮੇਰ ਪਹਾਰ ਤਾਲ ਬ੍ਰਿਛ ਪਾਥਰ ਧਨੁਖ ॥੪੨॥੫੬॥੫੩੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਹਾਗ ॥ ਛਪੈ ਸੋਰਠਾ ॥ ਜਮਧਰ ਜਬਰ ਕੁਠਾਰ ਸਿਲਾ ਸਾਂਗ ਬਰਛੀ ਤਬਰ ॥ ਗਦਾ ਧਨੁਖ ਕਰਵਾਰ ਗੋਫਨ ਸਰ ਸਾਰੰਗ ਸਿਪਰ ॥ ਮੂਸਲ ਤਿਛ ਕੁਠਾਰ ਅਸਤ੍ਰ ਸਸਤ੍ਰ ਬਰਖੈ ਪ੍ਰਬਲ ॥ ਲੋਕ ਚਤੁਰਦਸ ਛਾਇ ਬਾਨ ਬੂੰਦ ਧਾਰਾ ਸਬਲ ॥੪੩॥੫੭॥੫੩੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਹਾਗ ॥ ਛਪੈ ਸੋਰਠਾ ॥ ਨਿਸਚਰ ਗਨ ਘਨਘੋਰ[ਸ] ਘੋਰ ਰੂਪ ਝਪਟੈ ਦਪਟ ॥ ਧਾਇ ਧਾਇ ਘਨ ਛਾਇ ਪ੍ਰਬਲ ਸਬਲ ਭਿਭਰੇ ਲਪਟ ॥ ਭਇਓ ਘੋਰ ਪਰਲੈ ਦੁਸਹ[ਹ] ਮਹਾ ਤਿਮਰ ਤਮ ਰੂਪ ਕਲ ॥ ਮਹਾ ਘੋਰ ਘਮਸਾਨ ਰਨ ਦਾਰੁਨ ਭੀਖਮ ਬਿਕਲ ॥੪੪॥੫੮॥੫੩੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਹਾਗ ॥ ਛਪੈ ਸੋਰਠਾ ॥ ਭਇਓ ਘੋਰ ਅੰਧਾਰ[ਕ] ਧੁੰਧ ਤਿਮਰ ਪਰਲੈ ਭਈ ॥ ਬਰਖੈ ਸਸਤ੍ਰ ਅਪਾਰ ਕੋਟ ਕੋਟ ਧਾਰਾ ਨਈ ॥ ਖਗ ਖੰਡਾ ਧਰਬਾੜ ਬਾਂਕ ਬਜ੍ਰ ਬਿਛੂਆ ਛੁਰੀ ॥ ਖੰਜਰ ਧੋਪ ਕਟਾਰ ਸੂਲ ਸੇਲ ਸੈਥੀ ਖੁਰੀ ॥੪੫॥੫੯॥੫੩੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਹਾਗ ॥ ਛਪੈ ਸੋਰਠਾ ॥ ਬੁਗਦਾ ਸਾਂਗ ਕੁਠਾਰ ਸਿਲਾ ਸੈਲ ਪਰਬਤ ਪ੍ਰਬਲ ॥ ਮੁਦਗਰ ਸੂਲ ਦੁਧਾਰ ਦਸੋ ਦਿਸਾ ਬਰਖੈ ਸਬਲ ॥ ਲੋਹ ਘਟਾ ਘਨ ਘੋਰ ਸਸਤ੍ਰ ਬੂੰਦ ਧਰਾ ਪਰੈ ॥ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਬਿਕਰਾਲ ਛਾਇ ਛਾਇ ਬੂੰਦਨ ਝਰੈ ॥੪੬॥੬੦॥੫੪੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਹਾਗ ॥ ਛਪੈ ਸੋਰਠਾ ॥ ਗਰਜ ਗਰਜ ਦਲ ਦੈਤ ਘੋਰ ਘੋਰ ਸਸਤ੍ਰਨ ਚਲੈ ॥ ਨਭ ਛਿਤ ਦਸ ਦਿਸ ਛਾਇ ਘੋਰ ਬੂੰਦ ਅਸਤ੍ਰਨ ਬਹੈ ॥ ਘਟਾ ਘੋਰ ਸਰਸਾਰ ਸਾਰ ਬੂੰਦ ਪ੍ਰਬਲ ਝਰੈ[੫]॥ ਮੂਸਲ ਧਾਰ ਪਹਾਰ ਸਿਲਾ ਸੈਲ ਧਾਰਾ ਪਰੈ ॥੪੭॥੬੧॥੫੪੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਹਾਗ ॥ ਛਪੈ ਸੋਰਠਾ ॥ ਲੋਹ ਧਾਰ ਘਨ ਛਾਇ ਸਾਰ ਬੂੰਦ ਧਾਰਾ ਪਰੈ ॥ ਨਾਵਕ ਢਾਰ ਕੁਠਾਰ ਬਾਂਕ ਬਜ੍ਰ ਬਿਛੂਆ ਝਰੈ ॥ ਬਰਖੈ[੬] ਧਾਰ ਸਾਰ[੭] ਉਮਡ ਉਮਡ ਭੀਖਮ ਪਟਾ[੮] ॥ ਮਹਾ ਪ੍ਰਲੈ ਘਮਸਾਨ ਰਨ ਦਾਰੁਨ ਦਾਰੁਨ ਘਟਾ[੯] ॥੪੮॥੬੨॥੫੪੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਹਾਗ ॥ ਛਪੈ ਸੋਰਠਾ ॥ ਪ੍ਰਲੈ ਘੋਰ ਘਮਸਾਨ ਰਨ ਦਾਰੁਨ ਭੀਖਮ ਪ੍ਰਲੈ ॥ ਬਰਖੈ ਨਾਵਕ ਬਾਨ ਸੂਲ ਸਾਂਗ ਸੈਥੀ ਚਲੈ ॥ ਸਾਰ ਘਟਾ ਘਨ ਛਾਇ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਧਾਰਾ ਝਰੈ ॥ ਬਰਸਤ ਛਹਬਰ ਲਾਇ ਲੋਹ ਬੂੰਦ ਬੂੰਦਨ ਪਰੈ ॥੪੯॥੬੩॥੫੪੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਹਾਗ ॥ ਛਪੈ ਸੋਰਠਾ ॥ ਸੈਫ ਸਰੋਹੀ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਬਾਰਾਕਰ (ਖਕ, ਅਸ)
[੨]ਬਿਹਾਗੜਾ (ਮਸ, ਸਸ)
[੩]ਸੈਫ ਸੂਲ (ਅਸ)
[੪]ਧੁੰਧਾਰ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੫]ਪਰੈ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੬]ਬਰਖਤ (ਖਕ, ਅਸ)
[੭]ਸਾਰਾਧਾਰ (ਅਸ)
[੮]ਘਟਾ (ਮਸ, ਸਸ)
[੯]ਪਟਾ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸੈਲ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਚਮਤ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਦਿਤ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਘਨਘੇਰ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਦੁਸਦ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਸਾਂਗ ਭਾਲਾ ਬ੍ਰਿਛ ਮੂਸਲ ਸਿਲਾ ॥ ਸਾਰੰਗ ਬਾਨ ਬਿਸਾਲ ਸੈਲ ਸੂਲ ਸੈਥੀ ਜਿਲਾ ॥ ਬਲਮ ਢਾਲ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਅਸ ਤੁਫੰਗ ਮਿਸਰੀ ਊਨੀ ॥ ਧਨਹੀ ਗੁਰਜ ਗੁਲੇਲ ਛਾਇ ਛਾਇ ਬਦਰੀ ਬਨੀ ॥੪੦॥੬੪॥੫੪੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਹਾਗ ॥ ਛਪੈ ਸੋਰਠਾ ॥ ਖੰਜਰ ਕਰਦ ਕਮਾਨ ਗੁਰਜ ਗੋਫਨ ਧਨਹੀ ਗਦਾ ॥ ਬਲਮ ਤੀਛਨ ਬਾਨ ਸਿਪਰ ਧੋਪ ਜਮਧਰ ਕਦਾ ॥ ਬੁਗਦਾ ਸੂਲ ਕਟਾਰ ਜਬਰ ਧਨੁਖ ਬਾਕੀ ਅਦਾ ॥ ਬਰਖੈ ਆਹਨ ਧਾਰ ਸਾਰ ਬੂੰਦ ਪਰਲੈ ਬਲਾ ॥੫੧॥੬੫॥੫੪੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਹਾਗ ॥ ਛਪੈ ਸੋਰਠਾ ॥ ਦਸੋ ਦਿਸਾ ਪੁਰ ਲੋਕ ਲੋਹ ਧਾਰ ਧਾਰਾ ਪਰੈ ॥ ਉਮਡ ਉਮਡ ਘਨ ਛਾਇ ਸਾਰ ਘਟਾ ਬੂੰਦਨ ਝਰੈ ॥ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਸੰਬੂਹ ਨਿਜ ਪਉਰਖ ਬਾਹਤ ਭਇਓ ॥ ਨਿਸਚਰ ਦਲ ਅੰਬੂਹ ਬਾਹ ਬਾਹ ਪੌਰਖ ਥਕਿਓ ॥੫੨॥੬੬॥੫੪੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਰਾਗ ਜੈਤਸਿਰੀ ॥ ਲੈ ਚਕ੍ਰ ਸਰਾਸਨ ਬਾਨ ਤਪੀ ਚੰਡ ਦਾਨੋ ਦਲਨ ॥ ਖਟ ਸਰ ਤੀਖਨ ਬਾਨ ਬਜ੍ਰ ਸਿਲੀ ਪਾਵਕ ਪਵਨ ॥੧॥੫੪੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਜੈਤਸਿਰੀ ॥ ਦਖਣੀ ॥ ਬਿਆਧ ਬਿਖੀਧਰ ਬਿਸਖ ਖਟ ਦਾਰੁਨ ਭੀਖਮ ਪ੍ਰਹਾਰੇ ॥ ਹ੍ਵੈ ਲਛਕ ਕੋਟ ਸਹੰਸ੍ਰ ਬਢਿਓ ਬਿਸਤਾਰ ਭਇਓ ਨਭ ਮੰਡਲ ਸਾਰੇ[੧] ॥ ਸਰ ਬਜ੍ਰ ਚਹੂੰ ਦਿਸ ਛਾਇ ਪਰੇ ਚਕਚੂਰ ਕਰਤ ਦਾਨੋ ਰਿਪੁ ਭਾਰੇ ॥ ਤਿਲ ਤਿਲ ਆਯੁਧ ਕਾਟਿ ਡਰਿਓ ਸਰ ਬਜ੍ਰ ਝਰਿਓ ਬੂੰਦਨ ਪਰਨਾਰੇ ॥੧॥੫੪੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਜੈਤਸਿਰੀ ਦਖਣੀ ॥ ਸਰ ਕੂਟ ਸਿਲੀ ਕਲ ਕਾਲ ਮਹਾ ਦਸ ਓਰਨ ਘੇਰ ਪਰੇ ਘਨਘੋਰਾ ॥ ਨਭ ਛਾਇ ਝਰੇ ਬਿਸ ਬਾਨ ਪ੍ਰਲੈ ਰਿਪ ਸੈਨ ਹਨੈ ਦਲ ਦੀਹ ਕਰੋਰਾ ॥ ਬਿਸ ਧਾਰ ਪਰੇ ਚਹੁਫੇਰ ਝਰੇ ਬਿਸ ਕੈ ਜੁ ਹਨੈ ਨਿਸਚਰ ਦਲ ਫੋਰਾ[੨] ॥ ਬਿਸ ਦਾਰੁਨ ਭੀਮ ਨਦੀ ਉਮਡੀ ਦਲ ਦੈਤ ਬੁਰੈ[੩] ਬਿਸ ਕੈ ਝਕਝੋਰਾ ॥੨॥੬੮॥੫੪੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਜੈਤਸਿਰੀ ਦਖਣੀ ॥ ਸਰ ਪਾਵਕ ਫੈਲ ਪਰਿਓ ਸਗਰੇ ਅੰਗਾਰ ਪਰੇ ਬੂੰਦਨ ਝਰ ਲਾਈ ॥ ਦਸ ਲੋਕ ਘਟਾ ਪਾਵਕ ਉਮਡਿਓ ਸਰ ਕੋਟ ਝਰੇ ਧਾਰਾ ਬਰਖਾਈ ॥ ਝਰ ਲਾਇ ਝਰੇ ਬਦਰਾ ਪਾਵਕ ਅੰਗਾਰ ਪਰੇ ਦਸਹੂੰ ਦਿਸ ਛਾਈ[੪] ॥ ਦਲ ਦੈਤ ਜਰੇ ਭੁਲਸੇ ਤਲਫੇ ਬਿਲਖੇ ਤਰਫੈ ਰਿਪ ਸੈਨ ਜਰਾਈ ॥੩॥੬੯॥੫੫੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਜੈਤਸਿਰੀ ਦਖਣੀ ॥ ਸਰ ਮਾਰੁਤ ਬੇਗ ਚਲੈ ਝਪਟੈ ਝਕਝੋਰ ਬਹੈ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਬਤਾਸਾ ॥ ਦਸ ਲੋਕ ਦਿਸਾ ਦਿਸ ਫੈਲ ਚਲੈ ਝਕਝੋਰ ਬਹੈ ਮਾਰੁਤ ਖਲ ਨਾਸਾ ॥ ਤਰ ਮੇਰ ਗਿਰੇ ਝਕਝੋਰ ਪਰੇ ਨਭ ਮਾਂਝ[੫] ਉਰਿਓ ਰਿਪ ਸੈਨ ਅਘਾਸਾ ॥ ਘਨ ਛਾਇ ਉਰਿਓ ਧਰ ਮਾਂਝ ਪਰਿਓ ਝਕਝੋਰ ਉਡਿਓ ਦਲ ਦੈਤ ਅਕਾਸਾ ॥੪॥੭੦॥੫੫੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਜੈਤਸਿਰੀ ਦਖਣੀ ॥ ਦੂਜੀ ਤ੍ਰਹ ॥ ਸਰ ਬਿਆਧ ਰੋਗ ਪਰਿਓ ਦਸੋ ਦਿਸ ਧਰ ਰੂਪ ਘੋਰ ਭੈਆਵਨਾ ॥ ਤ੍ਰਿਦੋਖ ਤਾਪ ਅਨੇਕ ਅਪਦਾ[ੳ] ਆਧ ਬਿਆਧ ਡਰਾਵਨਾ ॥ ਸਰ ਬਿਆਧ ਬਰਸੈ ਰੋਗ ਉਪਜੈ ਹਨੈ ਦਲ ਰਿਪ ਨਿਸਚਰਾ ॥ ਬਹੁ ਬਿਆਧ ਰੋਗ ਭਇਓ ਤਹਾ ਧਰ ਰੂਪ ਭੀਖਮ ਭੈਕਰਾ ॥੫॥੭੧॥੫੫੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਜੈਤਸਿਰੀ ਦਖਣੀ ॥ ਸਰ ਨਾਗ ਫਨੀਅਰ ਫੈਲ ਬਰਸੈ ਕਾਲ ਸਮ ਦਸ ਓਰ ਤੇ ॥ ਕਲ ਘੋਰ ਫਨ ਬਿਸਕੂਟ ਬਿਸੀਅਰ ਜਮ ਰੂਪ ਅਹ ਕਲ ਘੋਰ ਸੇ ॥ ਦਸ ਲੋਕ ਪੁਰ ਫਨ ਛਾਇ ਬਰਸੈ ਹਨੈ ਬਿਸ ਕੈ ਦਾਨਵਾ ॥ ਜਨੁ ਭਇਓ ਪਰਲੈ ਘੋਰ ਦਾਰੁਨ ਹਰ ਨਚੈ ਪਰਲੈ ਤਾਂਡਵਾ ॥੬॥੭੨॥੫੫੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਜੈਤਸਿਰੀ ॥[ਅ]ਤ੍ਰਹ ਦੂਜੀ ॥ ਛੰਦ ਦਖਣੀ ॥ ਸਰ ਬਜ੍ਰ ਦਸ[੬] ਦਿਸ ਫੈਲ ਬਰਸੈ ਘਨ ਛਾਇ ਨਭ ਝਰਨਾ ਝਰੈ ॥ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਰੂਪ ਅਸੰਖ ਆਯੁਧ ਬਜ੍ਰ ਸਰ ਰਿਪ ਦਲ ਪਰੈ ॥ ਚਕਚੂਰ ਧੂਰ ਕਰੇ ਨਿਸਾਚਰ ਘੇਰ ਘੇਰ ਸੰਘਾਰਹੀ ॥ ਰਿਪ ਸੈਨ ਧੀਰਜ ਤਿਆਗ ਭਾਜਤ ਸਰ ਹਨਤ ਰਿਪ ਚਿਕਾਰਹੀ ॥੧॥੭॥੭੩॥੫੫੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਜੈਤਸਿਰੀ ॥ ਛੰਦ[੭] ਦਖਣੀ ॥ ਭਇਓ ਘੋਰ ਆਹਵ ਪ੍ਰਲੈ ਦਾਰੁਨ ਭੀਮ ਭੈਕਰ ਭੈਰਵਾ ॥ ਕਲ ਕਾਲ ਭੀਖਮ ਦੁਸਹ[੮] ਭੈਰੋ ਰਿਪ ਘੋਰ ਦੀਹ ਦਲ ਬੈਰਵਾ ॥ ਸਰ ਬਜ੍ਰ ਬਰਸਤ ਛਾਇ ਘਨ ਦਲ ਹਨਤ ਨਿਸਚਰ ਘੇਰ ਕੈ ॥ ਕਰ ਰੰਚ ਰੰਚ ਅਨੇਕ ਦਲ ਰਿਪ ਦਲਤ ਮਲਤ ਅੰਧੇਰ ਕੈ ॥੨॥੮॥੭੪॥੫੫੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਜੈਤਸਿਰੀ ॥ ਦਖਣੀ ਛੰਦ ॥ ਘਨ ਛਾਇ ਛਾਇ ਦਸੋ ਦਿਸਾ ਸਰ ਬਜ੍ਰ ਰਿਪ ਦਲ ਮਾਰਹੀ ॥ ਕਰ ਚੂਰ ਧੂਰ ਅਸੰਖ ਨਿਸਚਰ ਕਛੁ ਗਨਤ ਵਾਰ ਨ ਪਾਰ[੯] ਹੀ ॥ ਰਿਪ ਚੂਰ ਹ੍ਵੈ ਨਭ ਉਰਤ ਬਿਆਕੁਲ ਘੋਰ ਘੋਰ ਚਿਕਾਰਹੀ ॥ ਨਭ ਛਾਇ ਗ੍ਰਜਤ[੧੦] ਭੀਮ ਭੈਕਰ ਮਾਰ ਮਾਰ ਪੁਕਾਰਹੀ ॥੩॥੯॥੭੫॥੫੫੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਜੈਤਸਿਰੀ ॥ ਛੰਦ ਦਖਣੀ ॥ ਧਾਇ ਧਾਇ ਪਰੇ ਨਿਸਾਚਰ ਘਾਵ ਖਾਇ ਭਿਰੇ ਤਹਾਂ ॥ ਪੁਨ ਘੋਰ ਬਰਸਤ ਬਜ੍ਰ ਸਰ ਚਕਚੂਰ ਕਰ ਕਰ ਦਲ ਦਹਾ ॥ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਬਜ੍ਰ ਪਰੇ ਤਹਾਂ ਘਨ ਘੇਰ ਦਸ ਦਿਸ ਛਾਇ ਕੈ ॥ ਕਰ ਦੈਤ ਬਿਆਕੁਲ ਹਨੈ ਪੀਸੈ ਦਲੈ ਨਿਸਚਰ ਘਾਇ ਕੈ ॥੪॥੧੦॥੭੬॥੫੫੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਜੈਤਸਿਰੀ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਤਾਰੇ (ਖਕ, ਅਸ)
[੨]ਥੋਰਾ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੩]ਬੁਡੇ (ਸਸ, ਅਸ)
[੪]ਧਾਈ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੫]ਓਰ (ਖਕ, ਅਸ)
[੬]ਜਹ (ਸਸ)
[੭]ਛੰਤ (ਸਸ)
[੮]ਦੁਸਟ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ)
[੯]ਨ ਵਾਰਾਪਾਰ (ਸਸ, ਅਸ)
[੧੦]ਬਰਸਤ (ਖਕ, ਸਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸ਼ਬਦ ਸ਼ਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਸ ਵਿਚ ਇਥੇ + ਪਾ ਕੇ 'ਬਜ਼ੂ ਸਰ ਛਕਾ' ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ

॥ ਛੰਦ ਦਖਣੀ ॥ ਸਰ ਬਜ੍ਰ ਬੂੰਦ ਪਰੈ ਭੈਯੰਕਰ ਰਨ ਘੋਰ ਦਾਰੁਨ ਭੈਕਰਾ ॥ ਤਿਲ ਤਿਲ ਕਰੈ ਚਕਚੂਰ ਦਾਨੋ ਨਭ ਉਰਤ ਦਲ ਬਹੁ ਨਿਸਚਰਾ ॥ ਧਰ ਪਰਤ ਉਠਤ ਅਨੇਕ ਸੂਰਾ ਧਾਇ ਧਾਇ ਚਿਕਾਰ ਹੀ ॥ ਸਰ ਬਜ੍ਰ ਬਰਸਤ ਭਾਂਤ ਬਹੁ ਦਲ ਘੇਰ ਘੇਰ ਸੰਘਾਰਹੀ ॥੫॥੧੧॥੭੭॥੫੫੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਜੈਤਸਿਰੀ ਛੰਦ ਦਖਣੀ ॥ ਸਤ ਐਤ ਦਲ ਰਿਪ ਹਨਿਓ ਬਜ੍ਰੈ ਘੋਰ ਭੀਖਮ ਨਿਸਚਰਾ ॥ ਭੁਈ ਭਾਰ ਮੇਟਨ ਹੇਤ ਅੰਬੈ ਮੰਡਿਓ ਰਣ ਕਲ ਭੈਕਰਾ ॥ ਰਿਪ ਸੈਨ ਬਹੁ ਜਮਪੁਰ ਗਈ ਕਛੁ ਕਹਤ ਨਹਿ ਮੋਹਿ ਬਨ ਪਰੇ ॥ ਦੁਖ ਦਲਨ ਮਲਨ ਸੰਤਾਪ ਚੂਰਨ ਜਗ ਤਰਨ ਪ੍ਰਭ ਸਭ ਕਛੁ ਸਰੈ ॥੬॥ਛਕਾ ੧॥੧॥੧੨॥੭੮॥੫੫੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਜੈਤਸਿਰੀ ॥ ਬਿਸੀਸਰਾ[1] ਛੰਦ ਛਕਾ ॥ ਪੁਨ ਪਰਿਓ ਸਰ ਬਿਸ ਕੂਟ ਬਿਸੀ ਘੋਰ ਸਰ ਪੁੰਜਨ ਪਰੇ ॥ ਹ੍ਵੈ ਧਾਰ ਮੂਸਲ ਕਰੈ ਬਰਖਾ ਸਰ ਬੂੰਦ ਬਿਸ ਝਰਨਾ ਝਰੇ ॥ ਦਸ ਓਰ ਦਸ ਦਿਸ ਫੈਲ ਬਰਸੈ ਭਯ ਭੀਮ[2] ਭੀਖਮ ਬਿਸ ਸਰਾ ॥ ਝਰ ਲਾਇ ਬਿਸ ਬਦਰਾ ਝਰੇ ਘਨ ਛਾਇ ਬਰਸੈ ਭੈਕਰਾ ॥੧॥੭੯॥੫੬੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਛੰਦ ਜੈਤਸਿਰੀ ॥ ਘਨ ਘੇਰ ਚਹੁ ਦਿਸ ਛਾਇ ਬਰਸੇ ਬਿਸ ਘੋਰ ਸਰ ਦਹਦਿਸ ਪਰੇ ॥ ਬਿਸ ਬੂੰਦ ਮੂਸਲਧਾਰ ਬਰਸਤ ਕਲ ਕੂਟ ਰਿਪ ਪ੍ਰਾਨਨ ਹਰੇ ॥ ਬਿਸ ਨੀਰ ਕੋ ਤਹ[3] ਸਿੰਧ ਉਮਡਿਓ ਬਹੁ ਸੈਨ ਦਹਦਿਸ ਕੋ[4] ਬਹੈ ॥ ਗਜ ਬਾਜ ਉਸਟ ਸਵਾਰ ਪੈਦਲ ਮਹਖ ਖਰ ਖਚਰ ਬਹੈ ॥੨॥੮੦॥੫੬੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਛੰਦ ਜੈਤਸਿਰੀ ॥ ਰਥ ਪਾਲ ਦੂਲਨ ਪੀਲ ਪਾਖਰ ਸੁਭਟ ਸਾਂਵਤ[4] ਭਲੇ ॥ ਬਿਸ ਕੈ ਹਨੈ ਖਲ ਘੋਰ ਨਿਸਚਰ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਸੋ ਰਿਪ ਦਲ ਦਲੇ ॥ ਦਲ ਬਹੁਤ ਮਰਤ ਅਸੰਖ ਨਿਸਚਰ ਉਡਤ ਭਾਂਤ[ਅ] ਅਨੇਕ ਭਟ ॥ ਝਕਝੋਰ ਉਠਤ ਤਰੰਗ ਬਿਸ ਹਰ ਬਹੁ ਮਰਤ ਰਿਪ ਦਲ ਗਰਲ[5] ਤਟ[6] ॥੩॥੮੧॥੫੬੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਜੈਤਸਿਰੀ ॥ ਛੰਦ॥ ਕਈ ਬਹਤ ਉਡਤ ਅਕਾਸ ਮੰਡਲ ਕਈ ਗਿਰਤ ਛਿਤ ਬਿਸ ਕੈ ਮਰੇ ॥ ਬਹੁ ਸੈਨ ਰਿਪ ਜਮਪੁਰ ਗਈ ਕਛੁ ਕਹਤ ਨਹ ਮੋਹਿ ਬਨ ਪਰੇ ॥ ਸਰ ਘੋਰ ਬਰਸੈ ਬੂੰਦ ਪ੍ਰਲੈ ਭਯ ਭੀਮ ਭੈਕਰ ਬਿਸ ਝਰੇ ॥ ਬਿਸ ਬਾਰ ਕੀ ਸਰਤਾ ਚਲੀ ਝਕਝੋਰ ਚਹੁ ਦਿਸ ਬਿਖ ਉਰੇ ॥੪॥੮੨॥੫੬੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਛੰਦ ਜੈਤਸਿਰੀ ॥ ਰਿਪ ਹਨਤ ਗਰਲ ਭੈਯਾਨ ਬਿਸੀਅਰ ਜਰਤ ਮਰਤ ਅਨੇਕ ਦਲ ॥ ਸਰ ਕੂਟ ਘੋਰ ਭੈਯੰਕੰ ਰਿਪ ਗਹਿ ਕੰਠ ਬੇਗ ਹਨੰਤ ਖਲ ॥ ਭੈ ਭਾਰ ਧਰਨੀ ਮਿਟੀ ਦੂਖਨ ਦਲ ਦੈਤ ਬਹੁ ਜਮਪੁਰ ਗਈ ॥ ਜਬ ਜਬ ਪਰੀ ਮਹੀ ਭੀਰ ਦਾਰੁਨ ਜਗਮਾਤ ਤਬ ਖੰਡਾ ਲਈ ॥੫॥੮੩॥੫੬੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਛੰਦ ਜੈਤਸਿਰੀ ॥ ਹੁਵੈ[7] ਸਿੰਘ ਬਾਹਨ ਹਨਿਓ ਨਿਸਚਰ ਗਹ ਚਕਰ ਸਰ ਖੰਡਾ ਧਨੁਖ ॥ ਧਨ ਤੂਨ ਸਾਰੰਗ ਸਾਂਗ ਸੈਫ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਚਰਮ ਗਦਾ ਬਿਸਖ ॥ ਸਰ ਸੰਧਾਨ ਰਿਪ ਦਲ ਹਨਿਓ ਅੰਬੈ ਭੁਈ ਭਾਰ ਸਕਲ ਨਿਵਾਰਯੰ ॥ ਮਹੀਪਾਲ ਦਿਆਲ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਤਾਰਨ ਖਲ ਸਤ੍ਰ ਦਲ ਭਯ ਟਾਰੀਯੰ ॥੬॥੮੪॥੫੬੫॥ ਛਕਾ ॥੨॥੩ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ਜੈਤਸਿਰੀ ॥ ਅਨਲ ਸਰ ਛੰਦ ਛਕਾ ॥ ਸਰ ਅਨਲ ਘੋਰ ਘਟਾ ਬਿਕਟ ਚਹੁ ਦਿਸ ਗਗਨ ਘਨ ਛਾਇ ਕੈ ॥ ਘਨ ਅਗਨਿ ਘੋਰ ਘਟਾ ਦਸੋ ਦਿਸ ਉਮਡ ਉਮਡ ਰਿਸਾਇ[8] ਕੈ ॥ ਅੰਗਾਰ ਬਰਸੈ ਧਾਰ ਮੂਸਲ ਜਿਮ ਪ੍ਰਲੈ ਮੇਘ ਪਰੇ ਪ੍ਰਬਲ ॥ ਝਰ ਲਾਇ ਪਾਵਕ ਬੂੰਦ ਬਰਸੇ ਨਭ ਛਾਇ ਛਾਇ ਘਟਾ ਸਬਲ ॥੧॥੮੫॥੫੬੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਛੰਦ ਜੈਤਸਰੀ ॥ ਘਨਘੋਰ ਦਾਰੁਨ ਘਟਾ ਪਾਵਕ ਘੋਰ ਘੋਰ ਪ੍ਰਲੈ ਭਈ ॥ ਅੰਗਾਰ ਮੂਸਲ ਧਾਰ ਭੀਖਮ ਸਰ ਝਰਤ ਪਾਵਕ ਝਰ ਲਈ ॥ ਰਿਪ ਸੈਨ ਭੁਲਸਤ ਜਰਤ ਤਲਫਤ ਕਰਤ ਜਮਪੁਰ ਬਾਸ ਖਲ ॥ ਖਲੋਧਾਰ ਅੰਗ ਫਫੋਲ ਦਾਰੁਨ ਭੁਲਸ ਭੁਲਸ ਅਨੇਕ ਦਲ ॥੨॥੮੬॥੫੬੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਛੰਦ ਜੈਤਸਿਰੀ ॥ ਝਕਝੋਰ ਪਾਵਕ ਬੂੰਦ ਬਰਸੈ ਫੈਲ ਫੈਲ ਦਸੋ ਦਿਸਾ ॥ ਜਰ ਛਾਰ ਕਰ ਦਲ ਹਨਤ ਦਾਨੋ ਰੁਕ ਕੰਠ ਕੈ ਰਿਪ ਦੈ ਤ੍ਰਿਸਾ ॥ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਤ੍ਰਾਸ ਦਿਖਾਇ ਜਾਰਤ ਸਰ ਝਰਤ ਪਾਵਕ ਛਾਇ ਘਨ ॥ ਘਨ ਘਟਾ ਘੋਰ ਘਮੰਡ ਪਾਵਕ[9] ਸਰ ਪਰਤ ਪੁੰਜਨ ਪੁੰਜ ਬਨ ॥੩॥੮੭॥੫੬੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਛੰਦ ਜੈਤਸਰੀ ॥ ਦੈ ਤ੍ਰਾਸ ਦਾਰੁਨ ਹਨਤ ਨਿਸਚਰ ਖੋਰ ਖੋਰ ਅਸੁਰ ਜਰੇ ॥ ਝਰ ਝਾਇ[10] ਪਾਵਕ ਧਾਰ ਦਾਰੁਨ ਨਭ ਛਾਇ ਕੈ ਝਰਨਾ ਝਰੇ ॥ ਗਜ ਬਾਜ ਪਾਇਕ ਸੁਆਰ ਕਰਹਲ ਬਹੁ ਸੈਨ ਰਿਪ ਗਹ ਗਹ ਦਹੈ ॥ ਚਤੁਰੰਗ ਸੈਨ ਹਨੀ ਨਿਸਚਰ ਜਰ ਛਾਰ ਕਰਤ ਅਰ ਦਲ ਕੁਹੈ ॥੪॥੮੮॥੫੬੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਛੰਦ ਜੈਤਸਿਰੀ ॥ ਰਥ[11] ਪਾਲ ਪਾਲਕ ਦੂਲ ਖਚਰ ਦਲ ਅਸੁਰ ਭੀਖਮ ਜਰ ਮੁਇਓ ॥ ਜਿਨ ਕਰੀ ਢੀਠੀ ਸੁਆਮਿ ਸੋ ਕੁਲ ਸੈਨ ਸਣਿ ਜਮਪੁਰ ਗਇਓ ॥ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਸੋ ਸਰ ਬਿਖਮ ਪਾਵਕ ਘੋਰ ਘੋਰ ਹਨਿਓ ਅਸੁਰ ॥ ਦਲ[12] ਪਦਮ ਤੀਸ ਹਨੀ ਅਨਲ ਸਰ ਅਮਿਤ ਪਾਵਕ ਰੂਪ ਸਰ ॥੫॥੮੯॥੫੭੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਜੈਤਸਰੀ ॥ ਧਰ ਰੂਪ ਪਾਵਕ ਫੈਲ[13] ਦਸ[14] ਦਿਸ ਛਾਇ ਛਾਇ ਹਨੀ ਕਟਕ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਬਿਧੀਸਰ (ਮਸ, ਖਕ)
[੨]ਭੀਤ (ਸਸ, ਅਸ)
[੩]ਜਹ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੪]ਸੁਭਟ ਹੈਂ (ਅਸ)
[੫]ਗਰਜ (ਅਸ)
[੬]ਤਲ (ਖਕ, ਅਸ)
[੭]ਹੁਇ (ਸਸ, ਅਸ)
[੮]ਸਿਰਾਇ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ), ਗਿਰਾਇ (ਅਸ)
[੯]ਦਾਰੁਨ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੦]ਲਾਇ (ਖਕ, ਅਸ)
[੧੧]ਰਨ (ਖਕ, ਅਸ)
[੧੨]ਦਸ (ਸਸ, ਅਸ)
[੧੩]ਛਾਇ ਫੈਲ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੧੪]ਦਹ (ਖਕ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਕੋ' ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

॥ ਬਹੁ ਤ੍ਰਾਸ ਦੈ ਜਮਪੁਰ ਪਠਿਓ ਜਲ ਜਲ ਮੁਇਓ ਸਿਰ ਧਰ ਪਟਕ ॥ ਮਹੀ ਭਾਰ ਸਕਲ ਨਿਵਾਰ ਅੰਬੈ ਕਰ ਰਛ ਸੇਵਕ ਦਿਆਲ ॥ ਜਬ ਜਬ ਪਰੀ ਦੁਖ ਭੀਰ ਸੰਤਨ ਤਬ ਤਬ ਹਰਿਓ ਦੁਖ ਦੁੰਦ ਕਾਲ ॥੬॥੯੦॥੫੭੧॥ ਛਕਾ ॥ ੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਜੈਤਸਰੀ ॥ ਮਰੁਤ ਸਰ ਛਕਾ ॥ ਸਰ ਮਰੁਤ ਬੇਗ ਚਲਿਓ ਤਹਾਂ ਝਕਝੋਰ ਧੁੰਧ ਕਰਾਲ ॥ ਭਇਓ ਘੋਰ ਪ੍ਰਲੈ ਦੁਸਟ ਦਾਰੁਨ ਬਿਆਰ ਬੇਗ ਉਤਾਲ ॥ ਘਨ ਘੇਰ ਚਹੁ ਦਿਸ ਘਟਾ ਮਾਰੁਤ ਚਲਤ ਘੋਰ ਬਿਸਾਲ ॥ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਬਾਤ ਚਲੀ ਤਹਾਂ ਧਰ ਰੂਪ ਭੀਖਮ ਕਾਲ ॥੧॥੯੧॥੫੭੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਛੰਦ ਜੈਤਸਰੀ ॥ ਦਸ ਚਤੁਰ ਲੋਕ ਦਿਸਾ ਪੁਰੀ ਨਭ ਛਾਇ ਬੇਗ ਚਲੰਤ ॥ ਨਵ ਕੋਟ ਬਿਆਰ ਬਹੀ ਪ੍ਰਬਲ ਕੋਊ ਕਾਹੂ ਨਾ[੧] ਦਿਸੰਤ ॥ ਝਕਝੋਰ ਘੋਰ ਚਲੈ ਤਹਾਂ ਦਲ ਦੈਤ ਬੇਗ ਉਡੰਤ ॥ ਨਭ[੨] ਘੁਮਤ ਫਿਰਤ ਅਸੰਖ ਨਿਸਚਰ ਤਜ ਧੀਰ ਧਰਨ ਗਿਰੰਤ ॥੨॥੯੨॥੫੭੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਛੰਦ ਜੈਤਸਰੀ ॥ ਪੁਨ ਉਠਤ ਘੋਰ ਭਯੰਕ ਮਾਰੁਤ ਰਿਪ ਸੈਨ ਗਗਨ ਉਰਾਇ[੩] ॥ ਗੇਰ[੪] ਬੇਗ ਤੁਫਾਨ ਮਾਰੁਤ ਝਕਝੋਰ ਘੋਰ ਫਿਰਾਇ ॥ ਗਜ ਬਾਜ ਪਾਇਕ ਸੁਭਟ ਸਾਂਵਤ ਸੁਆਰ ਨਿਸਚਰ ਰਾਇ ॥ ਨਭ ਉਰਤ[੪] ਪਰਤ ਪੈਯਾਲ ਖਲ ਦਲ[੫] ਜਮਪੰਥ ਜਾਤ ਪਰਾਇ ॥੩॥੯੩॥੫੭੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਛੰਦ ਜੈਤਸਰੀ ॥ ਲੈ ਸਿੰਧ ਬੋਰਤ ਧਰਨਿ ਚੂਰਤ ਦਲ ਹਨਤ ਬੇਗ ਬਿਆਰ ॥ ਚਤੁਰੰਗ ਫੌਜ ਪਦਾਤ ਪਾਇਕ ਗਜ ਬਾਜ ਰਥ ਅਸਵਾਰ ॥ ਖੇ[੬] ਉਰਤ[੭] ਡਿਗਤ ਭੁਈ ਫੇਰ ਨਿਸਚਰ ਚਕਚੂਰ ਧੂਰ[੮] ਅਪਾਰ ॥ ਗਜ ਮੁੰਡ ਸੁੰਡ ਤੁਖਾਰ ਪਾਇਕ ਭੁਜ ਪਾਦ ਉਦਰ ਚਿਥਾਰ ॥੪॥੯੪॥੫੭੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਛੰਦ ਜੈਤਸਰੀ ॥ ਘੁਟਕੰਠ ਬਿਆਕੁਲ ਘੋਰ ਨਿਸਚਰ ਰੁਕਿਓ ਤਨ ਤੇ ਸੁਆਸ ॥ ਕਰ ਅੰਧ ਧੁੰਧ ਬਿਆਰ ਦਾਰੁਨ ਰਿਪ ਤਜੀ ਜੀਵਨ ਆਸ ॥ ਦਸ ਲਛ ਐਤ ਅਨੀ ਨਿਸਾਚਰ ਖਲ ਦਲਿਓ ਸਰ ਸਮੀਰ ॥ ਕਰ ਰਛ ਸੰਤਨ ਹਨਿਓ ਦਾਨਵ ਮਹੀ ਮਿਟੀ ਅਪਦਾ ਭੀਰ[੯] ॥੫॥੯੫॥੫੭੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਛੰਦ ਜੈਤਸਰੀ ॥ ਬਹੁ ਸੈਨ ਰਿਪ ਜਮਪੁਰ ਗਈ ਸਰ ਹਨਿਓ ਮਾਰੁਤ ਬੀਰ ॥ ਜਿਨ ਜੀਤ ਜੀਤ ਲੀਓ ਸੁਰਾਸੁਰ ਰਨ ਮੰਡ ਸੁਭਟ ਸੁਧੀਰ ॥ ਤੇਈ ਹਨਿਓ ਚੰਡ ਪ੍ਰਚੰਡ ਭੁਜ ਬਲ ਕਰ ਰਛ ਸੇਵਕ[੧੦] ਦਿਆਲ ॥ ਮਹੀ ਭਾਰ ਭੀਰ ਨਿਵਾਰ ਖਲ ਦਲ ਹਨਿਓ ਕੋਪ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ॥੬॥੯੬॥੫੭੭॥ਛਕਾ ੪ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ਛੰਦ ਜੈਤਸਰੀ ॥ ਬਿਆਧ ਸਰ ਛਕਾ ਛੰਦ[ਅ]॥ ਸਰ ਬਿਆਧ ਫੈਲ ਪਰਿਓ ਦਸੋ ਦਿਸ ਧਰ ਰੂਪ ਏਕ ਅਨੇਕ ॥ ਆਧ ਬਿਆਧ ਉਪਾਧ ਕੋਟਕ ਰੋਗ ਸੋਗ ਬਿਸੇਕ ॥ ਹਹਕਾਰ ਧਾਵਤ ਬਿਆਧ ਪੁੰਜਨ ਧਰ ਰੂਪ ਭੀਖਮ ਕਾਲ ॥ ਦੈ ਕਸਟ ਨਿਸਚਰ ਕਰਤ ਬਿਆਕੁਲ ਰੋਗ ਘੋਰ ਕਰਾਲ ॥੧॥੯੭॥੫੭੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਜੈਤਸਰੀ ॥ ਤ੍ਰਿਦੋਖ ਤਾਪ ਬਿਸੂਚ ਸੂਲ ਪ੍ਰਲਾਪ ਦਾਹ ਕਠੋਰ ॥ ਜੁਰ ਅਸਟ ਮੋਹ ਤ੍ਰਿਖਾ ਭ੍ਰਮਿ ਓਬਾਕ[੧੧] ਛਰਦ ਮਰੋਰ ॥ ਸਨਪਾਤ ਸੁਆਸ ਭਗਿੰਦ੍ਰ ਜੁਰਪਿਤ ਜੁਰਸੀਤ ਗੁਲਮ ਕੁਰੰਡ ॥ ਪਾਂਡ ਦਗਧ ਤ੍ਰਿਤਾਪ ਦੂਜਾ ਨਿਸ ਅੰਧ[੧੨] ਸੂਲ ਬ੍ਰਿਧਅੰਡ ॥੨॥੯੮॥੫੭੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਜੈਤਸਰੀ ॥ ਧੁੰਧ ਜਾਲ ਪ੍ਰਵਾਲ ਖਾਂਸੀ ਖਈ ਕਫ ਸੋਜ ਕਰਾਲ ॥ ਬਾਤ ਪਿਤ[ੲ] ਮੰਦਾਗਨ ਕਾਸ[੧੩] ਲੂਤ ਧਾਂਸਿ ਬਿਹਾਲ ॥ ਅੰਬਾਤ[੧੪] ਸੋਜ[ਸ] ਪ੍ਰਮੇਉ ਕੁਸਟ[੧੫] ਉਨਮਾਦ ਮੂਰਤਵੰਤ ॥ ਅਤੀਸਾਰ ਬਾਦਫਿਰੰਗ ਖੂਨੀ ਕਵਲ ਪੀੜਾ ਦੰਤ ॥੩॥੯੯॥੫੮੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਜੈਤਸਰੀ ॥ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਰੋਗ ਉਠਿਓ ਤਹਾਂ ਦਲ ਦੈਤ ਬਿਆਕੁਲ ਕੀਨੁ ॥ ਘੋਰ ਕਸਟ ਪਰਿਓ ਨਿਸਾਚਰ ਕੋਊ ਕਾਹੂ ਨਾਹਨ ਚੀਨੁ ॥ ਅਰਰਾਤ ਘੋਰ ਚਿਕਾਰ ਗਰਜਤ ਤਜਤ ਖਲ ਦਲ ਪ੍ਰਾਨ ॥ ਦੈਤ ਕਸਟ ਘੋਰ ਬਿਆਧ ਬਿਆਕੁਲ ਤ੍ਰਿਦੋਖ ਨਾਸਤ ਧਾਨ ॥੪॥੧੦੦॥੫੮੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਜੈਤਸਰੀ ॥ ਛਿਤ ਪਰਤ ਮੁਰਛਿਤ ਤਜਤ ਬਪ ਰਿਪ ਕਰਤ ਘੋਰ ਚਿਕਾਰ ॥ ਸਰ ਬਿਆਧ ਖਲ ਦਲ ਹਨਿਓ ਦਾਰੁਨ ਧਰ ਰੂਪ ਘੋਰ ਕੁਠਾਰ ॥ ਗਜ ਬਾਜ ਖਰ ਖਚਰ ਹਨਿਓ ਦੈ ਕਸਟ ਘੋਰ ਬਿਆਧ ॥ ਰੁਕ ਕੰਠ ਖਲ ਦਲ ਲਈ ਸਗਰੀ ਦੈ ਦੁਸਟ ਰੋਗ ਉਪਾਧ ॥੫॥੧੦੧॥੫੮੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਜੈਤਸਰੀ ॥ ਦਸ ਪਦਮ ਸੈਨ ਹਨੀ ਨਿਸਾਚਰ ਦੈ ਕਸਟ[ਗ] ਆਧ ਬਿਆਧ ॥ ਧਰ ਰੂਪ ਘੋਰ ਕਠੋਰ ਭੀਖਮ ਹਰੀ ਧਰਨੀ ਉਪਾਧ ॥ ਮਹੀ ਭੀਰ ਪੀਰ ਹਰੀ ਸਕਲ ਕਰ ਕੋਪ ਚੰਡ ਪ੍ਰਚੰਡ ॥ ਨਿਜ ਦਾਸ ਸੇਵਕ ਸੰਤ ਰਛਕ ਖਲ ਦਲਨ ਜੈ ਭੁਜਦੰਡ ॥੬॥੫॥ਛਕਾ॥੧੦੨॥੫੮੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਜੈਤਸਰੀ ॥ ਭੁਜੰਗ ਸਰ ਛਕਾ॥ਛੰਦ॥ ਸਰ ਉਰਗ ਬਿਆਲ ਬਿਸਾਲ ਬਿਸੀਅਰ ਪਰਤ ਘੋਰ ਦਸੋ ਦਿਸਾ ॥ ਹ੍ਵੈ ਲਛ ਕੋਟਕ ਕੋਟ ਬਿਖਧਰ ਤਮ ਦੁਸਟ ਕਾਲ ਤਿਮਰ ਨਿਸਾ ॥ ਕੁਲ ਅਸਟ ਨਾਗ ਜੁਰੇ ਤਹਾਂ ਭੈ ਭੀਮ ਰੂਪ ਬਿਆਲ ॥ ਸਤ ਕੋਸ ਬਿਕਟ[੧੬] ਕਰਾਲ ਪੰਨਗ ਪਰਤ ਦਾਰੁਨ ਕਾਲ ॥੧॥੧੦੩॥੫੮੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਛੰਦ ਜੈਤਸਰੀ ॥ ਕਈ ਕੋਸ ਦਸ ਕਈ ਬੀਸ ਤੀਸ ਪਚਾਸ ਚਾਲਿਸ ਸਾਠ ॥ ਕਈ ਚਤੁਰ ਜੋਜਨ ਅਸਟ ਕਈ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਨਾਹਿ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੨]ਤਨ (ਖਕ, ਅਸ)
[੩]ਉਠਾਇ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੪]ਉਡਤ (ਅਸ)
[੫]ਨਿਸਚਰ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੬]ਖੇਹ (ਖਕ, ਅਸ)
[੭]ਉਠਤ (ਖਕ)
[੮]ਪੂਰ (ਖਕ, ਅਸ)
[੯]ਪੀਰ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੦]ਸੰਤਨ (ਖਕ, ਅਸ)
[੧੧]ਭਰਮਿਓ ਸਰਬਾਕ (ਖਕ, ਅਸ)
[੧੨]ਅਰਧ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੩]ਕਾਸਾ (ਅਸ)
[੧੪]ਅੰਬਾਉ (ਅਸ)
[੧੫]ਉਸਟਨ (ਸਸ, ਅਸ)
[੧੬]ਕੋਟ ਬਿਖਧਰ (ਸਸ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਗੈਰ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਛੰਦ' ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਪ੍ਰਦ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸੋਬ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸਕਟ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਕਈ ਖਸਟ ਜੋਜਨ ਆਠ ॥ ਕਈ ਕੋਸ ਅਰਧ ਪਚਾਸ ਬਿਖਧਰ ਕਈ ਹਾਥ ਹਾਥ ਪ੍ਰਮਾਨ ॥ ਕਈ ਮਸਕ ਸਮ ਤੂਲ ਤੁੰਗ ਫਨ ਝਰਤ ਬਿਸੀਅਰ ਬਾਨ ॥੨॥੧੦੪॥੫੮੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਛੰਦ ਜੈਤਸਰੀ ॥ ਫੁਫਕਾਰ ਧਾਵਤ ਬੇਗ ਬਿਖਧਰ ਪਰਤ ਖਲ ਦਲ ਮਾਹਿ ॥ ਮੁਖ ਤ੍ਰਾਸ ਘੋਰ ਪਸਾਰ ਠੰਨਕਤ ਧਰ ਪਕਰ ਨਿਸਚਰ ਖਾਹਿ ॥ ਨਭ ਉਰਤ ਉਰਗ ਬਿਸਾਲ ਭੀਖਮ ਰਿਪ ਸੈਨ ਲੀਲਤ ਘੋਰ ॥ ਧਰ ਝਪਟ ਲਪਟ ਭੈਯੰਕ ਪੰਨਗ ਖਲ ਕਰਤ ਭਛ ਕਠੋਰ ॥੩॥੧੦੫॥੫੮੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਛੰਦ ਜੈਤਸਰੀ ॥ ਭੁਜ ਜੰਘ ਗ੍ਰੀਵ ਲਪੇਟ ਬਾਂਧਤ ਡਸਤ ਕਾਟਤ ਨਾਗ ॥ ਬਿਸ ਕੈ ਹਨਤ ਅਤਿ ਘੋਰ ਪੰਨਗ ਰਿਪ ਅੰਗ ਲਪਟਤ ਬਾਗ[੧] ॥ ਬਿਸ ਤਜਤ ਗਰਜਤ ਸਰਪ ਧਾਵਤ ਗਹਤ ਰਿਪ ਦਲ ਘੇਰ ॥ ਠੰਨਕਾਰ ਹੂਹ ਕਰਾਲ ਅਜਗਰ ਭਛਤ ਖਲ ਦਲ ਬੇੜ ॥੪॥੧੦੬॥੫੮੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਛੰਦ ਜੈਤਸਰੀ ॥ ਕਰ ਘੋਰ ਸੋਰ ਕਠੋਰ ਨਿਸਚਰ ਭਜਤ ਗ੍ਰਾਸਤ ਬਿਆਲ ॥ ਰਿਪ ਘੇਰ[੦] ਬੇੜ ਭਛੈ ਸਕਲ ਜਿਮ ਪ੍ਰਲੈ ਬਿਆਪਤ ਕਾਲ ॥ ਗਜ ਬਾਜ ਖਰ ਖਚਰ ਡਸਿਓ ਬਹੁਤ ਲੀਲਤ ਦੈਤ ॥ ਚਤੁਰੰਗ ਸੈਨ ਗ੍ਰਸਿਓ[੨] ਅਸੁਰ ਸਤ ਲਛ ਛੂਹਨਿ ਐਤ ॥੫॥੧੦੭॥੫੮੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਛੰਦ ਜੈਤਸਰੀ ॥ ਸਰ ਬਿਆਲ ਅਵਰ ਜਿਤੇਕ ਸਰ ਧਰ ਰੂਪ ਆਪਨ ਆਪ ॥ ਕਟਿ ਤੂਨ ਮਾਹਿ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕੀਨਿਓ ਮਹੀ ਹਰੀ ਭੀਰ ਸੰਤਾਪ ॥ ਮਹੀ ਭੀਰ ਪੀਰ ਹਰੀ ਸਕਲ ਜਯ ਚੰਡ ਤੇਜ ਪ੍ਰਚੰਡ ॥ ਜੈ ਸੰਤ ਰਛਕ ਦਿਆਲ ਅੰਬੈ ਰਿਪ ਦਲਣ ਜੈ ਰਣਮੰਡ[੩] ॥੬॥੪੨॥੫੮੯॥ਛਕਾ॥੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬੈਰਾੜੀ ॥ ਪੂਰਬੀ ॥ ਜਬ ਨਾਸ ਸੁਨਿਓ ਨਿਜ ਸੈਨਨ ਕੀ ਰਿਸ ਕ੍ਰੋਧ ਭਰਿਓ ਭਯ ਸਦ ਬਲੀ ॥ ਚਤੁਰੰਗਨ ਫਉਜ ਸਜਿਓ ਉਮਡਿਓ ਦਲ ਬਾਦਲ ਜੋਰ ਘਟਾ ਸੀ ਚਲੀ ॥ ਗਜ ਬਾਜ ਸਇੰਦ ਉਤਾਲ ਉਤੰਗ ਉਮਡਿਓ ਚਹੁ ਓਰ ਪਦਾਤ ਦਲੀ ॥ ਦਹਲਿਓ ਗਿਰ ਮੇਰ ਸੁਮੇਰ[ਅ] ਹਲਿਓ ਦਹਲਿਓ ਭੂਅ ਲੋਕ ਪੈਯਾਲ ਹਲੀ ॥੧॥੪੩॥੧੦੯॥੫੯੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬੈਰਾੜੀ ॥ ਦਹਲਿਓ ਸੁਰ ਲੋਕ ਅਹ ਲੋਕ ਹਲਿਓ ਕੰਪਿਓ ਦਿਗਪਾਲ ਗੋ ਲੋਕ ਹਲਿਓ ॥ ਡਰਪਿਓ ਦਿਤਿ ਚੰਦ ਕੁਬੇਰ ਸੁਰੇਸ ਜਲੇਸ ਲੌ ਆਦਿ ਸਭੈ ਦਹਲਿਓ ॥ ਘਹਰਾਤ ਗਜਾਤ ਗਇੰਦ ਹਇੰਦ ਸਇੰਦ[੪] ਲਗੇ ਚਿਕਾਰ ਚਲਿਓ ॥ ਫਰਕੇ ਧੁਜ ਬਾਨ ਨਿਸਾਨ ਪਤਾਕ ਬਹੁ ਕੇਤ ਧੁਜਾ ਘਨ ਬੈਰਕ[ੲ] ਝੁਲਿਓ ॥੨॥੪੪॥੧੧੦॥੫੯੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬੈਰਾੜੀ ॥ ਸਰਦਾਰ ਸਵਾਰ ਬਰਿਆਰ ਤੁਖਾਰ ਸਵਾਰ ਗਜੇ ਰਣ ਮੰਡਲ ਧਾਏ ॥ ਜੁਝਾਰ ਹਜਾਰ ਸੁਧਾਰ ਗਇੰਦ ਚਿਕਾਰ ਅਪਾਰ ਹਕਾਰ ਸਿਧਾਏ ॥ ਹਥਿਆਰ ਸੰਭਾਰ ਅਪਾਰ ਗਜੇ ਤਰਵਾਰ ਪ੍ਰਚਾਰ[੫] ਤੁਖਾਰ ਧਵਾਏ ॥ ਲਲਕਾਰ ਚਿਕਾਰ ਕੁਠਾਰ ਸੁ ਧਾਰ ਭਭਕਾਰ ਪਰੇ ਅਸਵਾਰ ਰਿਸਾਏ ॥੩॥੪੫॥੧੧੧॥੫੯੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬੈਰਾੜੀ ॥ ਸਤ ਅਰਬ[ਸ] ਅਛੂਹਨ ਸੈਨ ਭਲੀ ਸਜ ਦੈਤ ਚਲਿਓ ਗਜ ਬਾਜ ਚਰੇ ॥ ਰਥ ਪਾਲਕੀ ਉਸਟ ਚਰੇ ਨਿਤਰੇ[੬] ਘਨ ਘੋਰ ਘਟਾ ਘਨ[੭] ਛਾਇ ਪਰੇ ॥ ਸਜ ਸਾਇਕ ਸਾਰੰਗ ਤੇਗ ਸਿਪਰ ਬਰਛੀ ਸਰ ਗੁਰਜ ਕਮਾਨ ਫੜੇ ॥ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਗਦਾ ਅਸ ਧੋਪ ਕਟਾਰ ਪਹਾਰ ਲੈ ਸੂਲ[੮] ਅਨੇਕ ਅਰੇ ॥੪॥੪੬॥੧੧੨॥੫੯੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬੈਰਾੜੀ ॥ ਤਰ ਮੇਰ ਬਿਸਾਲ ਉਤੰਗ ਕਰਾਲ ਧਏ ਲੈ ਹਾਥ ਅਪਾਰ ਗਜੇ ॥ ਲੈ ਸੂਲ ਸਿਲਾ ਸੈਥੀ ਜਮਦਾੜ ਨਿਖੰਗ ਕੋਅੰਡ ਸਵਾਰ ਸਜੇ ॥ ਕਰਵਾਰ ਕੁਠਾਰ ਅਸਵਾਰ ਗਦਾ ਮੂਸਲ ਜਮ[੯] ਬਾਨ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਛਜੇ[੧੦] ॥ ਦਸ ਲਛ ਉਪੰਗ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਮੁਚੰਗਨ ਬੀਨ ਸਹਨਾਇ ਬਰੀਨ ਸਜੇ ॥੫॥੪੭॥੧੧੩॥੫੯੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬੈਰਾੜੀ ॥ ਰਨ ਮਾਰੂ ਰਬਾਬ ਕਰਤਾਲ ਕਰਨਾਲ ਜਲੀਨ ਅਪਾਰ ਰੰਗ ਭੂਮਿ ਬਜੇ ॥ ਝਾਂਝਰ ਝਾਂਝ ਮੰਜੀਰ ਖੁਰੰਗ ਮੁਰਲੀ ਡਫ ਢੋਲ ਚਹੂ ਓਰ ਗਜੇ ॥ ਗੋਮੁਖ ਤਾਸ ਜੰਭੀਰ[੧੧] ਪਖਾਵਜ ਧੁਨ ਘੋਰ ਘਟਾ ਸਾਵਨ ਕੀ ਲਜੇ[੧੨] ॥ ਝਾਂਝਰ ਸੋਰਠ ਤਾਲ ਮੰਜੀਰ ਘਨ ਬਾਰਸ ਸੀ ਰੰਗ ਭੂਮ ਝੜੈ[੧੩] ॥੬॥੪੮॥੧੧੪॥੫੯੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬੈਰਾੜੀ ॥ ਪੂਰਬੀ ॥ ਮੁਰਲੀ ਡਫ ਦੁੰਦਭ ਬੇਨ ਖਰੀ ਤੁਰਹੀ ਧੁਨਿ ਘੋਰ ਪ੍ਰਲੈ ਸੀ ਲਗੇ ॥ ਬਾਸੁਰੀ ਬੀਨ ਨਫੀਰੀ ਜੁਝਾਵ ਸੁ ਨਾਦ ਅਪਾਰ ਸਵਾਰ ਜਗੇ ॥ ਸੁਰ ਘੋਰ ਪ੍ਰਲੈ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਬਜੈ ਘਨ ਸਾਵਨ ਸੀ ਧੁਨਿ ਘੋਰ ਉਠੈ ॥ ਸੁਰ ਤਾਨ ਅਲਾਪ ਸੁਧਾਰ ਸੁ ਰਾਗ ਅਨੇਕ ਸੁਧੰਗ ਸੁ ਤਾਨ ਜੁਟੈ ॥੭॥੪੯॥੧੧੫॥੫੯੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬੈਰਾੜੀ ॥ ਤੂਹ ਦੂਜੀ ॥ ਸੋਰਠ ਮਲਾਰ ਬੈਰਾਰੀ ਕੇਦਾਰ[੧੪] ਕਲਿਆਨ ਪਰਜ ਮਾਰੂ ਸੁਭ ਗਾਵਤ ॥ ਆਸਾ ਮਾਲ[੧੫] ਸਿਰੀ ਟੋਡੀ ਤਈਲੰਗ ਬਿਲਾਵਲ ਤਾਨ ਸੁਧਾਰਤ[੧੬] ॥ ਭੈਰੋ ਨਟ ਤੁਖਾਰ ਬਸੰਤ ਗਵਰੀ ਪੜਤਾਲ ਮਲਾਰ ਅਲਾਪਤ[੧੭] ॥ ਗੋਡ ਬਸੰਤ ਬਿਭਾਸ ਪਰਜ ਗਵਰੀ ਗੁਜਰੀ ਧੁਨਿ ਘੋਰ ਸੁਹਾਵਤ ॥੮॥੫੦॥੧੧੬॥੫੯੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬੈਰਾੜੀ ॥ ਸਾਰੰਗ ਸੂਹੀ ਕਾਮੋਦ ਹਿੰਡੋਲ ਧਨਾਸਰਿ ਮਾਝ ਸੁ ਤਾਨ ਉਠੈ ॥ ਭੈਰੋ ਪ੍ਰਭਾਤ ਬਿਭਾਸ ਕਲਾ[੧੮] ਚੰਪਕ ਦੀਪਕ ਬਿਹਾਗ ਜੁਟੈ ॥ ਟੋਡੀ ਲਲਤ ਦੀਪਕੀ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਆਗ (ਅਸ)
[੨]ਹਤਿਓ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੩]ਰਿਪ ਮੰਡ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੪]ਸਇੰਦ ਹਇੰਦ (ਖਕ, ਅਸ)
[੫]ਪ੍ਰਜਾਰ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੬]ਖਰੇਨਿ ਚਰੇ (ਸਸ, ਅਸ)
[੭]ਘਟ (ਖਕ, ਅਸ)
[੮]ਸੂਰ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੯]ਜਮਧਰ (ਖਕ, ਅਸ)
[੧੦]ਸਜੇ (ਅਸ)
[੧੧]ਗੰਭਰਿ (ਅਸ)
[੧੨]ਘਨ ਕੀ ਬਰਜੇ (ਅਸ)
[੧੩]ਗਨ ਬਾਰ ਤਰੰਗ ਰੰਗ ਭੂਮਿ ਰਜੇ (ਅਸ)
[੧੪]ਕੇਦਾਰਾ (ਅਸ)
[੧੫]ਮਾਲਕੌਸ (ਖਕ, ਅਸ)
[੧੬]ਸੁਨਾਵਤ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੭]ਅਲਾਵਤ (ਅਸ)
[੧੮]ਕਰਨਾਟ (ਅਸ), ਕਲਾਟ (ਖਕ, ਸਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਘੋਰ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ, ਬਾਅਦ ਵਿਚ + ਪਾ ਕੇ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਬਰਕ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਹੜਤਾਲ ਫੇਰ ਕੇ 'ਅ੍ਰਧ' ਸ਼ਬਦ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਕਾਫੀ ਸ੍ਰੀਰਾਗ ਰਾਗਨ ਬਹੁ ਗਾਵਤ ॥ ਸੁਰ ਤਾਨ ਅਲਾਪ ਅਨੇਕ ਸੁਧੰਗ ਸੁਨ ਕਾਇਰ ਬੀਰ ਸਭੈ ਕਟ ਜਾਵਤ ॥੯॥੫੧॥੧੧੭॥੫੯੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬੈਰਾੜੀ ॥ ਬਹੁ ਬਾਜਨ ਸੁਰ ਤਾਨ ਸੁਧੰਗ ਚਤੁਰੰਗ ਅਨੀ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਅਖਾਰਾ ॥ ਤਨ ਦੀਰਘ ਘੋਰ ਭਯੰਕ ਅਸੁਰ ਗਜ ਬਾਜ ਰਥੀ ਪਾਇਕ ਅਸਵਾਰਾ ॥ ਸਿਰਤਾਜ ਬਰੇ ਬਰਿਆਮ ਜੁਝਾਰਨ ਸਾਂਵਤ ਧੀਰ ਸਰ ਕੋਪ ਸਰਦਾਰਾ ॥ ਗਹ ਬਾਨ ਕਮਾਨ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਗਦਾ ਸਕਤ ਸੇਲ ਸਿਲਾ ਜਮਧ੍ਰ ਤ੍ਰਵਾਰਾ ॥੧੦॥੫੨॥੧੧੮॥੫੯੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬੈਰਾੜੀ ॥ਖੁਨਸਾਇ ਤੁਖਾਰ ਸਵਾਰ ਰਿਸੇ ਸਰਦਾਰ ਜੁਝਾਰ ਧਏ ਰਣ ਮੰਡਲ ॥ ਘਨ ਘੋਰ ਕਠੋਰ ਦਈਤਨ ਲਲਕਾਰ ਭਿਰੇ ਰਨ ਚੰਡ ਅਖੰਡਲ ॥ ਚਿੰਕਾਰ ਹੁੰਕਾਰ ਡੱਕਾਰ ਧਸੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਭਿਰੇ ਰਣ ਸੂਰ ਹਠੀਲੇ ॥ ਗਰਜੇ ਤਰਜੇ ਭਿਭਰੇ ਕੜਕੇ ਦਿਸ ਘੇਰ ਪਰਿਓ[੧] ਜਾਤਧਾਨ ਕਟੀਲੇ ॥੧੧॥੧੧੯॥੬੦੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬੈਰਾੜੀ ॥ ਸੁਨ ਸੋਰ ਸਿਵਾ ਰਨ ਚੰਡ ਪ੍ਰਚੰਡ ਰਣ ਸਿੰਘ ਚਢੀ[੨] ਜੈ ਸਦ ਜਯੰ ॥ ਸੁਭ ਸੰਖ ਬਜਾਇ ਧਸੀ ਰਿਪ ਓਰ ਜੈ ਜੈਤ ਜਈ ਰਿਪ ਨਾਸ ਛਯੰ ॥ ਲੈ ਚਕ੍ਰ ਸੁਦਰਸਨ ਜੋਤਿ ਪ੍ਰਭਾ ਰਵਿ[੪] ਕੋਟ ਅਸੰਖਨ ਕ੍ਰਾਂਤਿ ਲਜੰ ॥ ਭੁਜ ਸਹੰਸ੍ਰ ਛਟਾ ਦਿਬ ਜਵਨ ਸਦਾ ਸੁਭ ਅਸਤ੍ਰ ਸੁ ਸਸਤ੍ਰ ਕਰ ਮਧ ਛਜੰ ॥੧੨॥੧੨੦॥੬੦੧ ਬਿਸਨਪਦ ਬੈਰਾੜੀ ॥ ਦਿਸ ਸਤ੍ਰ ਚਲਾਇ ਦੀਓ ਸੁਭ ਚਕ੍ਰ ਬਗਿਓ ਕਰ ਸਦ ਭੈਆਨ ਕਠੋਰਾ ॥ ਅਸ੍ਵ ਕਾਟ ਸਵਾਰ ਗਿਰਾਇ ਦੀਏ ਗਜ ਕਾਟ ਸਰਦਾਰ ਮਹੀ ਝਕਝੋਰਾ ॥ ਰਥ ਕਾਟ ਦਈਤ ਹਨੇ ਬਿਦਰੇ ਦਲ ਪੈਦਲ ਕਾਟ ਬਲੀ ਦਲ ਫੋਰਾ ॥ ਦਸ ਲੋਕ ਦਿਸਾ ਪੁਰ ਘੇਰ ਲੀਓ ਧਰ ਰੂਪ ਬਿਸਾਲ ਜੈ ਚਕ੍ਰ ਬਲੋਰਾ ॥੧੩॥੧੨੧॥੬੦੨ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬੈਰਾੜੀ ॥ ਰਿਪੁ ਘੇਰ ਦਸੋ ਦਿਸ ਚਕ੍ਰ ਬਲੀ ਦਲ ਕਾਟ ਬਿਧੁੰਸ ਕੀਓ[੩] ਸਗਰੇ ॥ ਹਹਕਾਰ ਭਜੇ ਰਣ ਤਿਆਗ ਅਸੁਰ ਬਹੁ ਦੈਂਤ ਲਟੇ[ਅ] ਰਾਛਸ ਪਛਰੇ ॥ ਅਸ੍ਵ ਕਾਟ ਸ੍ਵਾਰ ਗਿਰਾਇ ਦੀਏ ਗਜ ਕਾਟ ਸਵਾਰ ਹਨੇ ਬਿਦਰੇ ॥ ਰਥ ਪਾਇਕ ਸੂਰ ਸੰਘਾਰ ਕੀਓ ਦਲ ਕਾਟ ਬਿਧੁੰਸ ਬਿਨਾਸ ਕਰੇ ॥੧੪॥੧੨੨॥੬੦੩ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬੈਰਾੜੀ ॥ ਬਹੁ ਭਾਜ ਗਏ ਰਣ ਤਿਆਗ ਬਲੀ ਮੁੜ ਝਾਕਤ ਨਾਹਨ ਤ੍ਰਾਸ ਭਰੇ ॥ ਤਜ ਪਉਰਖ ਧੀਰ ਸਭੈ ਦਹਲੇ ਹਿਅ ਤ੍ਰਾਸ ਭਰੇ ਰਿਪ ਭਾਜ ਪਰੇ ॥ ਤਜ ਬਾਨ ਕਮਾਨ ਗਦਾ ਧਨੁਹੀ ਤਰ ਮੇਰ ਬਿਸਾਲ ਬਹੁ ਭਾਜ ਫਿਰੇ ॥ ਕਰ ਸੋਰ ਕਠੋਰ ਕਰੋਰ ਭਜੇ ਰਿਪ ਜਾਇ ਪੁਕਾਰ ਕੀਓ ਸਗਰੇ[੪] ॥੧੫॥੧੨੩॥੬੦੪ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬੈਰਾੜੀ ॥ ਸੁਨ ਬਾਤ ਨਿਸਾਚਰ ਦਈਤ ਬਲੀ ਭਯਸਦ ਉਠਿਓ ਕਰ ਕ੍ਰੋਧ ਮਹਾਂ ॥ ਦਲ ਸਾਜ ਅਨੇਕ ਚੜਿਓ ਗਰਜਿਓ ਦੈ ਚੋਬ ਦਮਾਮਨ ਘੋਰ ਹਹਾ ॥ ਗਜ ਬਾਜ ਸਇੰਦ ਪਦਾਂਤ ਦਲੀ[੫] ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਬਨਾਇ ਚਤੁਰੰਗ ਭਲੀ ॥ ਸਿਰਦਾਰ ਬਡੇ ਬਰਿਆਰ ਅਸੁਰ ਸਿਰਤਾਜ ਹਠੀ ਰਨ ਖੰਭ ਥਲੀ ॥੧੬॥੧੨੪॥੬੦੫ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬੈਰਾੜੀ ॥ ਸੁਤ ਭ੍ਰਾਤ ਪ੍ਰਵਾਰ ਹਕਾਰ ਕੀਓ ਪੁਤ ਪਉਤ੍ਰ ਕੁਲੀ ਦਲ ਸਾਜ[੬] ਅਰਿਓ ॥ ਭਯਨਾਦ ਉਠਿਓ ਭੈ ਸਦ ਕੀਓ ਦਹਲਿਓ ਦਸ ਲੋਕ ਸੁਰੇਸ ਡਰਿਓ ॥ ਚਤੁਰੰਗਨ ਸਾਜਿ ਸਿਪਾਹ ਸਵਾਰ ਵਰੀਆਮ ਅਨੇਕ ਲੈ ਆਪ ਚੜਿਓ ॥ ਗਜ ਬਾਜ ਕਰਾਲ ਉਤੰਗ ਬਿਸਾਲ ਹ੍ਵੈ ਸਵਾਰ ਸਨੇ ਪਰੀਵਾਰ ਭਿਰਿਓ ॥੧੭॥੧੨੫॥੬੦੬ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬੈਰਾੜੀ ॥ ਧੁਜ ਬੈਰਕ ਬਾਨ ਨਿਸਾਨ ਪਤਾਕ ਫਹਰਾਤ ਚਲਿਓ ਦੈ ਚੋਬ ਨਗਾਰਾ ॥ ਦੁੰਦਭ ਢੋਲ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਮੁਚੰਗ ਉਪੰਗ ਤੁਰੰਗ ਚਤੁਰੰਗ ਅਖਾਰਾ ॥ ਗਹਿ ਸੇਲ ਸਿਲਾ ਤਰ ਮੇਰ ਬਿਸਾਲ ਤੁਫੰਗ ਕਟਾਰ ਅਨੇਕ ਕੁਠਾਰਾ ॥ ਮੂਸਲ ਬਾਨ ਕਮਾਨ ਗਦਾ ਗੋਫਨ ਸਰਚਾਪ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਦੁਧਾਰਾ ॥੧੮॥੧੨੬॥੬੦੭ ॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਬੈਰਾੜੀ ॥ ਤ੍ਵਹ ਦੂਜੀ ॥ ਸਰਚਾਪ ਸਿਪਰ ਸੈਥੀ ਜਮਦਾੜ ਪਹਾੜ ਬਿਸਾਲ ਲੈ ਬੀਰ ਰਿਸਾਏ ॥ ਬਰਛੀ ਤਰਵਾਰ ਗਦਾ ਬਿਛੂਆ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਕੁਠਾਰ ਗਹੇ ਰਨ ਆਏ ॥ ਸਿਲ ਸੈਲ ਸਿਲਾ ਪਾਥਰ ਧਨਹੀ ਗੁਲੇਲ ਛੁਰਾ ਬੁਗਦਾ ਧਰ ਧਾਏ[੭] ॥ ਖੰਜਰ ਭਸੁੰਡੀ ਗਰੀਆ ਭਾਲਾ ਲੈ ਸਾਂਗ ਸਿਪਾਹ ਅਨੇਕ ਕੁਹਾਏ[੮] ॥੧੯॥੧੨੭॥੬੦੮ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬੈਰਾੜੀ ॥ ਦਿਸ ਘੇਰ ਦਿਸਾ ਧਰ ਲੋਥ[੯] ਦਸੋ ਹਹਕਾਰ ਪਰੇ ਰਣ ਚੰਡ ਪੈ ਧਾਏ ॥ ਤਨਤ੍ਰਾਨ ਸਿਲਹ ਕਵਚਾਦ ਜਿਰਹ ਬਖਤ੍ਰ ਤਨ ਸਾਜ ਤੁਖਾਰ ਨਚਾਏ ॥ ਸਜ ਚਿਲਤਹ ਸੰਜ ਪਟੇਲ ਝਖੀ[੧੦] ਬਾਗਰ ਜਲ ਰੋਹ ਹਵੀ[੧੧] ਚੜ ਧਾਏ ॥ ਗਜ ਪਾਖਰ ਸਿੰਧ ਗਜਗਾਹ ਬਨੀ ਵਰੀਆਮ ਅਨੇਕ ਤੁਰੰਗ ਧਵਾਏ ॥੨੦॥੧੨੮॥੬੦੯ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬੈਰਾੜੀ ॥ ਸਿਰ ਟੋਪ ਧਰੇ ਬਹੁ ਪਾਗ ਸਜੇ ਬਹੁ ਬਾਗ[੧੨] ਰੰਗੀਨ ਗੁਲਾਬ ਸਹਾਬੀ ॥ ਸੋਸਨ ਤੂਸ ਮੰਜੀਠ ਹਰੀ ਊਦੀ ਗੁਲਨਾਰ ਕਨੇਲ ਗੁਲਾਬੀ ॥ ਸੰਦਲ ਚੰਪਕ ਅਬਾਸ ਤੁਨੀ ਘਨ ਬੇਲ ਬੰਦੀਲ ਗੁਲਫਾਮ ਉਨਾਬੀ[੧੩] ॥ ਕਲਧਉਤ ਜਰੀ ਸੁਥਰੀ ਸਿਰਪਾਗ ਤੁਰ੍ਹਾ ਸਰਪੇਚ ਤਾਊਸ ਕਲਾਗੀ ॥੨੧॥੧੨੯॥੬੧੦ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬੈਰਾੜੀ ॥ ਨਵ ਬਾਗ ਰੰਗੀਨ ਸਜੈ ਪ੍ਰਵਾਰ ਕੁਲ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਪਰੇ (ਖਕ, ਅਸ)
[੨]ਚੜੀ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੩]ਕਰਯੋ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੪]ਸਿਗਰੇ (ਖਕ, ਅਸ)
[੫]ਚਲੀ (ਅਸ)
[੬]ਸਾਥ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੭]ਦਰਸਾਏ (ਅਸ)
[੮]ਉਠਾਏ (ਅਸ), ਕੁਠਾਏ (ਖਕ, ਸਸ)
[੯]ਲੋਹਬ (ਸਸ, ਅਸ)
[੧੦]ਰਥੀ (ਅਸ)
[੧੧]ਜੁਤ ਹੋਰ ਗਜੀ (ਅਸ)
[੧੨]ਪਾਗ (ਖਕ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਰਬ' ਜਾਂ 'ਰਥ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਸਿਰਫ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਹੜਤਾਲ ਫੇਰ ਕੇ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ,
ਅਸ ਵਿਚ 'ਬਹੁ ਦੈਤ ਰਾਛਸ ਕਟੇ ਪਛਰੇ' ਪਾਠ ਹੈ
[ੲ]ਇਹ ਪੰਕਤੀ ਸਿਰਫ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ, ਬਾਅਦ ਵਿਚ + ਪਾ ਕੇ ਹਾਸ਼ੀਏ 'ਤੇ ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਹੈ
[ਸ]ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਕੁਰਮਨ ਸਾਕ ਭਲੀ ਕੈ ਸਵਾਰਿਓ ॥ ਸੁਭ ਪਉਤ੍ਰ ਕੁਲੀ ਕਲਗੀ ਸਿਰਤਾਜ ਸਜੇ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਬਨਾਇ ਸੁਧਾਰਿਓ ॥ ਕਛੁ ਬਾਏ ਕਰੇ ਕਛੁ ਦਾਹਨਿ ਕੈ ਪ੍ਰਵਾਰ ਸਭੈ ਲੈ ਸੰਗ ਸਿਧਾਰਿਓ ॥ ਧਵਾਇ ਤੁਰੰਗ ਰਿਸਾਇ ਭਿਰਿਉ ਰਣ ਚੰਡ ਪ੍ਰਚੰਡ ਕੋ ਜਾਇ ਪ੍ਰਚਾਰਿਓ ॥੨੨॥੧੩੦॥੬੨੨ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬੈਰਾੜੀ ॥ ਤ੍ਰਹ ਦੂਜੀ ॥ ਹਹਕਾਰ ਪਰੇ ਲਲਕਾਰ ਅਰੇ ਦਿਸ ਘੇਰ ਖਰੇ ਦਲ ਦਾਨਵ ਪੁੰਜਨ ॥ ਸਰ ਡਾਰਤ ਘੋਰ ਭਯਾਨ ਗਦਾ ਗੁਰਜ ਮੇਰ ਸਿਲਾ ਸੈਥੀ ਤਰ ਗੋਫਨ ॥ ਤਰਵਾਰ ਪਹਾਰ ਕੁਠਾਰ ਤੁਫੰਗ ਪ੍ਰਹਾਰਤ ਬੀਰ ਹਠੀ ਰਣ ਮੰਡਨ ॥ ਸਕਤ ਸੇਲ ਤਬਰ ਬਰਛੀ ਬਿਛੂਆ ਪਰਸ ਸਾਂਗ ਵਗੇ ਸਾਇਕ ਸਰ ਤੀਛਨ ॥੨੩॥੧੩੧॥੬੧੨ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬੈਰਾੜੀ ॥ ਜਮਦਾੜ ਜਬਰ ਤੋਮਰ ਸਾਰੰਗ ਸੈਲ ਮੁਦਗਰ ਬਾਨ ਪ੍ਰਹਾਰੇ[ੳ] ॥ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਛੁਰੀ ਜਮਧਰ ਬੁਗਦਾ ਖੰਜਰ ਭਸੁਡੀ ਸਰ ਪੁੰਜਨ ਡਾਰੇ ॥ ਤਰ ਧੋਪ ਛੁਰਾ ਚਕਤੀ ਚਪਰਾ ਸੀਗੀਆ[੧] ਬਲਮ ਸਰਚਾਪ ਸੰਧਾਨੇ ॥ ਦਿਸ ਘੇਰ ਸਭੈ ਇਕ ਬਾਰ ਪਰੇ ਦਲ ਦੈਤ ਘਟਾ ਬਰਸੇ ਸਰ ਕਾਨੇ ॥੧੪॥੧੩੨॥੬੧੩ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬੈਰਾੜੀ ॥ ਹਥਨਾਲ ਜੰਜਾਇਲ ਸੇਰਬਚਾ ਘੁਰਨਾਲ ਦਮਾਕ[੨] ਉਸਟ ਨਾਲ ਖੁਰੰਗ ॥ ਬਹੁ ਗੋਲਾ ਬਾਨ ਚਲੈ ਭੀਖਮ ਭਯ ਘੋਰ ਪ੍ਰਲੈ ਸਦ ਦੀਹ ਤੁਫੰਗ ॥ ਗਰਜੈ ਦਮਕੈ ਲਸਕੈ ਚਮਕੈ ਭਯ ਭੀਮ ਭਯਾਨਕ ਘੋਰ ਸੁਰੰ ॥ ਬਰਸੈ ਗੋਲਾ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਕਰਾਲ ਬਿਸਾਲ ਜੁਆਲ ਤਜੈ ਦਿਸ ਛਾਇ ਪੁਰੰ ॥੨੫॥੧੩੩॥੬੧੪ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬੈਰਾੜੀ ॥ ਹਵ ਭੀਮ ਭੈਆਨਕ ਦੈਤ ਰਚਿਓ ਦਿਸ ਘੇਰ ਦਸੋ ਮੁਰਛਾਇ ਪਰਿਓ ॥ ਲਰਜੇ ਤਰਜੇ ਭਿਭਰੇ ਤਮਕੇ ਭਯ ਸਦ ਭਯਾਨਕ ਘੋਰ ਕਰਿਓ ॥ ਸਰ ਡਾਰਤ ਘੋਰ ਪ੍ਰਲੈ ਜਮਦਾੜ ਰਣ ਦਾਰੁਣ ਭੀਮ ਭੈਯਾਰ ਮੰਡਿਓ ॥ ਬਹੁ[੩] ਸਸਤ੍ਰ ਚਲੈ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਰਾਲ ਸਰ ਅਸਤ੍ਰ ਅਨੇਕਨ ਵਾਰ ਛਡਿਓ ॥੨੬॥੧੩੪॥੬੧੫ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬੈਰਾੜੀ ॥ ਨਭ ਛਾਇ[੪] ਝਰੇ ਝਰਨਾ ਬਾਨਨ ਸਰ ਬੂੰਦ ਝਰੇ ਬਾਰਸ ਝਰ ਲਾਈ ॥ ਨਭ ਲੋਹ ਘਟਾ ਦਾਰੁਨ ਬਰਸੈ ਸਰ ਭੀਖਮ ਭੀਮ ਭਯ[੫] ਨਾਦ ਬਰਸਾਈ ॥ ਗਰਜੈ ਭਯ ਸਦ ਕਰਾਲ ਭਯਾਨ ਘਨ ਘੋਰ ਘਟਾ ਸਾਰਨ[੬] ਕੀ ਸੁਹਾਈ ॥ ਝਰ ਲਾਇ ਝਰੇ ਸਰ[੭] ਪੁੰਜ ਘਟਾ ਨਭ ਛਾਇ ਭਯਾਨਕ ਧਾਰ ਝਰਾਈ ॥੨੭॥੧੩੫॥੬੧੬ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬੈਰਾੜੀ ॥ ਪਿਖ[੮] ਧੁਜਨਿ[ਅ] ਭਯਾਨਕ ਮਾਤ ਤਪੀ ਲੈ ਚਕ੍ਰ ਸਰਾਸਨ ਖਗ ਦੁਧਾਰਾ ॥ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਗਦਾ ਗੁਰਜ ਬਾਨ ਅਨੇਕ ਭੁਜ ਸਹੰਸ੍ਰ ਸਜੇ ਜਮਦਾੜ ਕੁਠਾਰਾ ॥ ਸੈਫ ਸਾਂਗ ਸਰੋਹੀ ਬਾਂਕ ਸਿਪਰ ਪਰਸਾ ਬਲਮ ਸਾਰੰਗ ਤਰਵਾਰਾ ॥ ਗੁਰਜ ਗੋਫਨ ਬਿਆਲ ਭੁਜੰਗ ਤਬਰ ਚਰਮ ਸਾਂਗ ਜਬਰ ਸਾਇਕ ਕਰਵਾਰਾ ॥੨੮॥੧੩੬॥੬੧੭ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬੈਰਾੜੀ ॥ ਬਹੁ ਧੋਪ ਕਟਾਰ ਗੁਲੇਲ ਛੁਰਾ ਸਕਤਿ ਸਾਂਗ ਨਿਖੰਗ ਬਿਸਾਲ ਸਰੰ ॥ ਭਿੰਦ[੯] ਤੋਮਰ ਬਾਨ ਕਮਾਨ ਸਿਪਰ ਬਰਛੀ ਭਸੁਡੀ ਕਰ ਮਧ ਧਰੰ ॥ ਧੁਨਿ ਸੰਖ ਬਜਾਇ ਜੈਕਾਰ ਕੀਓ ਸਿਧ[੧੦] ਸਨਾਤਨ ਦੇਵ ਬਰੰ ॥ ਜਗਮਾਤ ਸਭੈ ਭਵ ਭਾਰ ਅਫਾਰ ਦੁਖ ਦਾਰੁਣ ਮੋਰ ਅਬੈ ਛੈ ਕਰੰ ॥੨੯॥੧੩੭॥੬੧੮ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ਟੋਡੀ ॥ ਤਲਾਣਾ ॥ ਗਰਜੀ ਚੜ ਸਿੰਘ ਜੈ ਚੰਡ ਪ੍ਰਚੰਡ ਭਯ ਭੀਮ ਬਿਨਾਸਨ ਸਤ੍ਰ ਛਯੰ ॥ ਜਯ ਜੈਤ ਜਯੰ[੧੧] ਜਯ ਚੰਡ ਅਖੰਡ ਨਿਜ ਸੇਵਕ ਸੰਤ ਸਦੀਵ ਜਯੰ ॥ ਤ੍ਰਈਤਾਪ ਬਿਨਾਸਨ ਧਰਮ ਧੁਜਾ ਜੈ ਚੰਡ ਅਦੰਡ ਅਨਾਸ ਹਰੀ ॥ ਭ੍ਰਮ[੧੨] ਭੀਰ ਬਿਨਾਸਨ ਪੀਰ ਹਰਨ ਜੈ ਚੰਡ ਭੁਜਦੰਡ ਪ੍ਰਤਾਪ ਬਰੀ ॥੧॥੧੩੮॥੬੧੯ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ਟੋਡੀ॥ ਤਲਾਣਾ ॥ ਜੈ ਮੰਗਲ ਰੂਪ ਸਰੂਪ ਅਜੈ ਜੈ ਚੰਡਕਾ ਸਤ੍ਰ ਬਿਨਾਸ ਕਰੀ ॥ ਰਿਪ ਦੰਡ ਪ੍ਰਚੰਡ ਅਖੰਡ ਸਦਾ ਜੈ ਸਾਇਕ ਸਾਰੰਗ ਚਕ੍ਰ ਧਰੀ ॥ ਧਰਮ ਰੂਪ ਮੁਦਾ ਆਨੰਦ ਕਰੀ ਮੁਖ ਪੁੰਜ[੧੩] ਹਰੀ ਜੈ ਮਾਤ ਸਦਾ ॥ ਸੁਰ ਕਾਜ ਚਲੀ ਧੁਨਿ ਸੰਖ ਬਜੀ ਰਨ ਚੰਡ ਗਜੀ ਲੈ ਚਕ੍ਰ ਗਦਾ ॥੨॥੧੩੯॥੬੨੦ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ਟੋਡੀ ॥ ਤਲਾਣਾ ॥ ਸਰਚਾਪ ਸੰਧਾਨ ਚਲਾਇ ਦੀਓ ਰਣ ਸਿੰਘ ਧਵਾਇ ਪ੍ਰਹਾਰ ਕਰੀ ॥ ਏਕ ਤੇ ਦਸ ਹ੍ਵੈ ਸਤ ਲਛ ਬਢਿਓ ਲਛ ਕੋਟਕ ਹ੍ਵੈ ਨਭ ਛਾਇ ਪਰੀ ॥ ਰਿਪ ਮਧ ਉਰੰ ਸਰ ਬੇਧ ਪਰਿਓ ਤਨ ਝਾਂਝਰ ਕੈ ਹਿਅ ਚੋਟ ਕੀਓ ॥ ਗਜ ਸਵਾਰ ਤੁਖਾਰ ਅਨੇਕ ਹਨਿਓ ਸਰਦਾਰ ਬਿਦਾਰ ਹਿਅ ਫਾਰ[੧੪] ਦੀਓ ॥੩॥੧੪੦॥੬੨੧ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ਟੋਡੀ ਤਲਾਣਾ ॥ ਗਜ ਕਾਟ ਸਵਾਰ ਸਰ ਬੇਧ ਹਿਓ ਤਨ ਝਾਂਝ ਹ੍ਵੈ ਛਿਤ ਝੂਮ[੧੫] ਗਿਰਿਓ ॥ ਟੁਕਰੇ ਪੁਰਜੇ ਚਿਥਰੇ ਚਿਥਰੇ[ੲ] ਬਿਥਰੇ ਪਸ੍ਰੇ[੧੬] ਰਣ ਭੂਮ ਪਰਿਓ ॥ ਕਟਗੇ ਭਟ[੧੭] ਸੂਰ ਵਰੀਆਮ ਜੁਝਾਰ ਤਰਗੇ ਭਵ ਸਿੰਧ ਸਨਾਥ ਭਏ ॥ ਜਗਮਾਤ ਕੇ ਹਾਥ ਸੁਰਲੋਕ ਗਏ ਸਤ ਕੋਟ ਕੁਲੀ ਨਿਜ ਤਾਰ ਗਏ ॥੪॥੧੪੧॥੬੨੨ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ਟੋਡੀ ॥ ਤ੍ਰਹ ਦੂਜੀ ॥ ਰਿਪ ਬੇਧ ਬੇਧ ਪਰੇ ਮਹੀ ਕਰ ਘੋਰ ਸੋਰ ਕਠੋਰ ॥ ਚਿਕਾਰ ਧਰਨਿ ਗਿਰੇ ਅਸੁਰ ਰਿਪ ਸੁਭਟ ਸੂਰ ਕਠੋਰ ॥ ਹਿਅ ਬੇਧ ਛਿਤ ਮੁਰਛਾਇ ਲੋਟਤ ਰਿਪ ਉਠਤ ਬਲ ਝਕਝੋਰ ॥ ਗਹਿ ਅਸਤ੍ਰ ਸਸਤ੍ਰ ਅਨੇਕ ਆਯੁਧ ਰਣ ਧਸਿਓ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਸਿਰੀਆ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੨]ਧਮਾਕ (ਅਸ)
[੩]ਬਹਿ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੪]ਛਾਰਿ (ਖਕ, ਸਸ)
[੫]ਸਰ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੬]ਸਾਰ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੭]ਝਰਨਾ ਸਰ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੮]ਬਿਖ (ਖਕ, ਮਸ)
[੯]ਭਿੰਡ (ਅਸ)
[੧੦]ਜੈ ਸਿਧ (ਸਸ, ਅਸ)
[੧੧]ਜਯੰਤ (ਖਕ, ਅਸ)
[੧੨]ਭੂਮ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੩]ਕੰਜ (ਅਸ)
[੧੪]ਅਫਾਰ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੫]ਭੂਮ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੬]ਪਰਸੇ (ਖਕ, ਅਸ)
[੧੭]ਭਵ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਇਹ ਪੰਕਤੀ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਧੁਜ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਬਸ ਵਿਚ 'ਜੁਧ' ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਸੁਭਟ ਬਹੋਰ ॥੫॥੧੪੨॥੬੨੩ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ਟੋਡੀ ॥ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਸਸਤ੍ਰ ਚਲੇ ਤਹਾਂ ਭਇਓ ਧੁੰਧ ਸੋਰ ਕਰਾਲ ॥ ਕੋਊ ਕਾਹੂ ਦਿਸ ਪਰੇ ਨਹੀ ਜਿਮ ਪ੍ਰਲੈ ਕੋਪਤ ਕਾਲ ॥ ਸਰ ਪੁੰਜ ਪੁੰਜਨ ਸਰਤ ਭੀਖਮ ਬਹੁ ਸੇਰ ਤੀਰ ਤੁਫੰਗ ॥ ਲੈ ਚਕ੍ਰ ਕਾਟ ਦਈ ਪ੍ਰਬਲ ਸਰ ਜੈ ਚੰਡ ਕ੍ਰੁਧਿਤ ਜੰਗ ॥੬॥੧੪੩॥੬੨੪ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ਟੋਡੀ ॥ ਸਰ ਖਸਟ ਪ੍ਰਬਲ ਬਿਸਾਲ ਭੀਖਮ ਰਿਪ ਓਰ ਦੀਨ ਚਲਾਇ ॥ ਧਰ ਰੂਪ ਭੀਮ ਭੈਆਨ ਭੀਖਮ ਸਰ ਪਰਿਓ ਰਿਪ ਦਲ ਜਾਇ ॥ ਨਭ ਛਾਇ ਘੇਰ ਦਸੋ ਦਿਸਾ ਸਰ ਘੋਰ ਦੁਸਟ ਅਪਾਰ ॥ ਦਿਸ ਘੇਰ ਘੇਰ ਪਰੇ ਪ੍ਰਬਲ ਦਲ ਦੈਤ ਹਨੈ ਪ੍ਰਚਾਰ ॥੭॥੧੪੪॥੬੨੫ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ਟੋਡੀ ॥ ਸਰ ਭੀਮ ਦਾਰੁਣ ਘੋਰ ਭਯਕਰ ਪਰਤ ਪੁੰਜਨ ਪੁੰਜ ॥ ਅਸੰਖ ਅਗਨਤ ਰੂਪ ਧਰ ਦਿਸ ਰੁਕਿਓ ਚਉਦਹ ਕੁੰਜ ॥ ਨਭ ਛਾਇ ਬਰਸੈ ਬਿਸਖ ਧਾਰਾ ਸਰ ਘੋਰ ਬੂੰਦ ਬਿਸਾਲ ॥ ਝਰਲਾਇ ਸਾਇਕ[੧] ਬਾਨ ਬਰਸੈ ਨਭ ਛਾਇ ਬਿਸਖ ਕਰਾਲ ॥੮॥੧੪੫॥੬੨੬ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ਟੋਡੀ ॥ ਗਜ ਕਾਟ ਸਵਾਰ ਗਿਰੇ ਧਰਨਿ ਅਸ ਕਾਟ ਬੀਰ ਗਿਰਾਇ ॥ ਰਥ ਕਾਟ ਸੁਭਟ ਹਨਿਓ ਪ੍ਰਬਲ ਦਲ ਦੈਤ ਹਨਤ ਬਨਾਇ ॥ ਅਸਵਾਰ ਪੈਦਲ ਸੁਭਟ ਬਾਂਕੇ ਦਲ ਅਸੁਰ ਕਾਟ ਦਈ[੨] ॥ ਬਾਨੈਤ ਸਾਵਤ[੩] ਸੁਭਟ ਜੋਧੇ ਰਿਪ ਸੈਨ ਸਭ ਹਤ ਲਈ[੪] ॥੯॥੧੪੬॥੬੨੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਟੋਡੀ ॥ ਕਹੂੰ ਰੁੰਡ ਮੁੰਡ ਭੁਜਾ ਪਰਿਓ ਕਹੂੰ ਜੰਘ ਪੈਰ ਲੋਟਾਇ ॥ ਕਹੂੰ ਗ੍ਰੀਵ ਨਾਸ ਕਪਾਲ ਪਿਸਟਨ ਨਭ ਮਧ ਲੋਥ ਉਡਾਇ ॥ ਕਹੂੰ ਕਰਨ ਗਾਲ ਕਪੋਲ ਭਾਰੀ ਹ੍ਹੈ ਰੰਚ ਰੰਚ ਪਰਿਓ ॥ ਗਜ ਰੁੰਡ ਸੁੰਡ ਤੁਖਾਰ ਮੁੰਡਨ ਰਥ ਟੂਕ ਟੂਕ ਕਰਿਓ ॥੧੦॥੧੪੭॥੬੨੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਟੋਡੀ ॥ ਬਹਿ ਸ੍ਰੋਣ ਧਾਰਾ ਧਾਰ ਦਾਰੁਣ ਹ੍ਹੈ ਨਦੀ ਬੇਗ ਚਲੰਤ ॥ ਝਕਝੋਰ ਰਕਤ ਨਦੀ ਬਹੈ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਬਹੁਰ ਉਠੰਤ ॥ ਕਲੋਲ ਤਰੰਗ ਭਯਾਨ ਹਲਫਾ ਉਠੈ ਤਾਲ ਪ੍ਰਮਾਨ ॥ ਰਤ ਸਿੰਧ ਬੇਗ ਬਹੈ ਪ੍ਰਬਲ ਕਰ ਜੋਸ ਚਲਤ ਭਯਾਨ ॥੧੧॥੧੪੮॥੬੨੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਟੋਡੀ ॥ ਰਿਪ ਰੁੰਡ ਮੁੰਡ ਬਹਾਇ ਦਾਰੁਣ ਕਰ ਜੰਘ ਪਾਦ ਬਹਾਇ ॥ ਗ੍ਰੀਵ[੫] ਨਾਸ ਸ੍ਰਵਨ ਬਿਸਾਲ ਅੰਗੁਲ ਬਹੁ ਲੋਥ ਤਰਤ ਫਿਰਾਇ ॥ ਗਜ ਮੁੰਡ ਤੁੰਡ ਤੁਖਾਰ ਲੋਥਨ ਖੁਰ ਪੂਛ ਜਾਂਘ ਅਨੇਕ ॥ ਖਰ ਉਸਟ ਪੀਲ ਬਹਾਤ ਕੋਟਕ ਕਛੁ ਕਹਤ ਬਨਤ ਨ ਏਕ ॥੧੨॥੧੪੯॥੬੩੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਟੋਡੀ ॥ ਰਥ ਸੁਆਰ ਸਾਜ ਸਿਪਾਹ ਫਉਜਨ ਬਹਤ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸੂਰ ॥ ਰਤ ਸਿੰਧ ਛਾਇ ਫਿਰੈ ਦਸੋ ਦਿਸ ਜਿਮ ਉਡਤ ਸਲਭ ਅਪੂਰ ॥ ਬਹੁ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਬਹੈ ਤਹਾਂ ਸਰ ਚਾਪ ਚਰਮ ਕੁਠਾਰ ॥ ਤਰ ਬ੍ਰਿਛ ਮੂਸਲ ਸਾਂਗ ਬਰਛੀ ਬਹੁ ਬਹਤ ਸਿਪਰ ਅਪਾਰ ॥੧੩॥੧੫੦॥੬੩੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਟੋਡੀ ॥ ਤ੍ਰਹ ਦੂਜੀ ॥ ਸਰ ਸਸਤ੍ਰ ਅਨੇਕ ਬਹੈ ਰਤਧਾਰ ਬਹੁ ਅਸਤ੍ਰ ਅਪਾਰ ਫਿਰੇ ਸਫਰੀ ਸਮ ॥ ਤਹ ਚਰਮ ਮਨੋ ਕਸਪ[੬] ਤਰਤੇ ਰਤ ਭਉਰ ਭਯੋ[੭] ਅਸੁਰਨ ਚਰਮ ॥ ਬਹੁ ਬਾਗ ਰੰਗੀਨ ਸੁਹਾਵਨ ਪਾਗ ਬੰਦੀਲ ਬਹੈ ਅਹ ਨੀਲ ਭੁਜੰਗਮ ॥ ਰਤ ਮੇਦ ਬਹੈ ਚਰਬੀ ਮਿਜਾ ਤਹ ਭਉਰ ਪਰੇ ਮਾਨੋ ਜਲ ਸੰਗਮ ॥੧੪॥੧੫੧॥੬੩੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਟੋਡੀ ॥ ਬਹੁ ਬਖਤ੍ਰ ਖੂਦ ਸਿਲਾਹ ਜਿਰਹ ਤਨਤ੍ਰਾਨ ਕਵਚ ਕਲਗੀ ਬਹੁ ਬਹਈ ॥ ਜਿਮ ਗੋਹ ਮਗਰ ਘਰਿਆਲ ਫਿਰੇ ਜਨੁ ਬੋਚ ਮਤਸ ਚਿਲਤਹ ਤਹ ਤ੍ਰਈ ॥ ਚਗ ਬਾਜ ਉਤੰਗ ਬਿਸਾਲ ਬਰੋ ਖਰ ਉਸ੍ਰ ਨਿਸਾਚਰ ਬੋਹਥ ਮਾਨੋ ॥ ਤਹ ਕਾਕ[੮] ਕਰਾਲ ਮਸਾਨ ਭਯਾਨ ਘਨੋ ਗਨ ਪ੍ਰੇਤ ਬਨਿਕ ਪਹਿਚਾਨੋ ॥੧੫॥੧੫੨॥੬੩੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਟੋਡੀ ॥ ਬਹੁ ਬਾਜਨ ਭੇਰ ਮੁਚੰਗ ਉਪੰਗ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਅਨੇਕ ਬਹੈ ਰਤ ਧਾਰਾ ॥ ਖੰਜਰੀ ਬੀਨ ਰਬਾਬ ਬਹੇ ਗਨ[੯] ਢੋਲ ਅਨੇਕ ਗਨੈ ਕੋ ਪਾਰਾ ॥ ਦੁੰਦਭ ਤੂਰ ਮੰਜੀਰ ਬਹੈ ਕਰਤਾਲ ਕਰਨਾਲ ਬਹਾਏ ਅਪਾਰਾ ॥ ਰਣ ਮਾਰੂ ਅਨੇਕ ਬਹੈ ਝਕਝੋਰ ਦੁੰਦਭਿ ਢੋਲ[੧੦] ਬਹਾਏ ਨਗਾਰਾ ॥੧੬॥੧੫੩॥੬੩੪ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ਟੋਡੀ ॥ ਜਿਮ ਫੇਨ ਬਹੇ ਬਾਦਿੰਤ੍ਰ ਅਸੰਖ ਰਤ ਸਿੰਧ ਛਏ ਪ੍ਰਵਾਹਤ ਧਾਰਾ ॥ ਗਨ ਪ੍ਰੇਤ ਮਸਾਨ ਅਨੇਕ ਧਏ ਹਹਕਾਰ ਪਰੇ ਰਤ ਸਿੰਧ ਅਪਾਰਾ ॥ ਬਹੁ ਜੁਗਨ ਪ੍ਰੇਤ ਕੰਕਾਲ ਕਰਾਲ ਗਨ ਕੰਕ ਅਸੰਕ ਧਸੇ ਰਤ ਧਾਰਾ ॥ ਬਹੁ ਗੀਤ ਭਯਾਨ ਚਿਕਾਰਤ ਡੀਲ ਡਕਾਰਤ ਭੂਤ ਪ੍ਰੇਤ ਚਿੰਕਾਰਾ ॥੧੭॥੧੫੪॥੬੩੫ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ਟੋਡੀ ॥ ਤ੍ਰਹ ਦੂਜੀ ॥ ਸਿਵ ਕੇ ਗਨ ਆਨ ਪਰੇ ਨਾਚਤ ਸਿਰ ਕੇਸ ਖੁਲੇ ਦੈ ਦੈ ਗਨ ਤਾਰੀ ॥ ਤਹ ਨਾਚਤ ਭੂਤ ਪ੍ਰੇਤ ਮਸਾਨ ਸਿਵ ਸੈਨ ਹਸੈ ਕਿਲਕੈ ਬੈਤਾਰੀ ॥ ਡਕਰੇ ਜੁਗਨ ਬੈਤਾਲ ਪਿਸਾਚ ਭਿਭਰੇ ਕਹਰੇ ਗਰਜਤ ਮਸਾਨੀ ॥ ਕੁਹਕੈ ਤਰਜੈ ਚਿਕਰੈ ਭੈਰੋ ਝਪਟੈ ਦਲ ਭੂਤ ਪ੍ਰੇਤ ਗਨਾਨੀ ॥੧੮॥੧੫੫॥੬੩੬ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ਟੋਡੀ ॥ ਨਭ ਛਾਇ ਪਰੇ ਰਤ ਸਿੰਧ ਖਰੇ ਨ੍ਰਿਤਤ ਗਨ ਪ੍ਰੇਤ ਬੈਤਾਲ ਮਸਾਨਾ ॥ ਬਿਕਰਾਲ ਭਯਾਨ ਬਕ[੧੧] ਘੋਰ ਬਿਸਾਲ ਕੁਹਕੈ ਡਕਰੈ ਗਾਵਤ ਭੈ ਗਾਨਾ ॥ ਲੈ ਮੁੰਡ ਸੋ ਮੁੰਡ ਬਜਾਵਤ ਤਾਲ ਸਿਰ ਕੇਸਨ ਲੈ ਗਨ[੧੨] ਕੰਕ ਕਰਾਲਾ ॥ ਬਹੁ ਖਪਰ ਪਤ੍ਰ ਭਰਤ ਜੋਗਨੀ ਅਚਵੈ ਰਤ ਮੀਜ ਬਜਾਵਤ ਤਾਲਾ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਕਰ ਬਹੁ (ਅਸ), ਕਿ (ਖਕ)
[੨]ਗਿਰਾਇ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੩]ਧਾਵਤ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੪]ਹਿਤ ਲਾਇ (ਅਸ)
[੫]ਗ੍ਰੀਵਾ (ਖਕ, ਅਸ)
[੬]ਕਛਪ (ਸਸ, ਅਸ)
[੭]ਭਾਰ ਬਨਾਸ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੮]ਭਯਾਨਕ (ਅਸ)
[੯]ਨਭ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਢਊ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

॥੧੯॥੧੫੬॥੬੩੭ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ਟੋਡੀ ॥ ਉਛਲੈ ਕੂਦੇ ਨ੍ਰਿਤੈ ਬਹੁ ਭਾਤ ਕਿਲਕੈ ਕਲ ਘੋਰ ਕੁਲਾਹਲ ਭਾਰੀ ॥ ਲੈ ਮੁੰਡ ਸੋ ਮੁੰਡ ਬਜਾਵਤ ਗਾਵਤ ਨ੍ਰਿਤਤ ਬਹੁ ਪ੍ਰੇਤ ਸੁਹਾਵਤ ਤਾਰੀ ॥ ਡਉਰੂ ਬਾਜਤ ਗਨ ਰੁਦ੍ਰ ਬਿਰਾਜਤ ਲੁਥ ਮੀਜ ਭਛੈ ਭੈਰੋ ਕਿਲਕਾਰੀ ॥ ਸਿਰ ਕੇਸ ਬਿਸਾਲ ਬਿਹਾਲ ਖੁਲੇ ਸੰਭਾਲ ਨਹੀ ਨ੍ਰਿਤਤ ਬੈਤਾਰੀ ॥੨੦॥੧੫੭॥੬੩੮ ॥ ਗਨ ਕੰਕ ਕਰਾਲ ਹਸੈ ਕਿਲਕੈ ਲੁਥ ਮਾਸ ਭਖੈ ਕਿਲਕਾਤ ਚਿਕਾਰੀ ॥ ਤਨ ਭੀਖਮ ਭੀਮ ਭੈਯਾਨ ਬਡੋ ਡਕਰਤ ਆਚਤ ਮਨ ਮੋਦ ਸੁਖਾਰੀ ॥ ਮਿਜ ਮਾਸ ਭਖੈ ਭਰ ਪਤ੍ਰ ਅਚੈ ਗਨ ਜੁਗਨ ਕੂਹ ਕਰਾਲ ਪੁਕਾਰੀ ॥ ਭਰ ਪਤ੍ਰ ਕਮੰਡਲ ਖਪਰ ਲੈ ਰਤ ਪੀਵਤ ਗੀਤ ਅਨੇਕ ਸੁਧਾਰੀ ॥੨੧॥੧੫੮॥੬੩੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਟੋਡੀ ॥ ਤਹ ਨਾਚਤ ਪੌ ਰਤ[੧] ਭੂਤ ਪ੍ਰੇਤ ਮਿਜ ਆਮਿਖ ਲੋਥ ਸਭੈ ਕਿਲਕਾਰੀ ॥ ਰਤ ਨੈਨ ਚੁਚਾਤ ਕਰਾਲ ਬਿਸਾਲ ਪੀ ਖੂਬ ਸਰਾਬ ਬਜਾਵਤ ਤਾਰੀ ॥ ਸਭ ਖਾਇ ਗਈ ਲੁਥ ਮਾਸਨ ਕੋ ਗਜ ਬਾਜ ਸਵਾਰ ਛੁਧਾਤੁਰ[ੳ] ਭਾਰੀ ॥ ਨਦ ਸੋਖ ਗਈ ਰਤ ਖਾਇਆ[ਅ] ਮਿਜਾ ਨਭ ਛਾਇ ਉੜੈ[੨] ਨਿਜ ਧਾਮ ਬਿਸਾਰੀ[ੲ] ॥੨੨॥੧੫੯॥੬੪੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਟੋਡੀ ॥ ਲੈ ਲੋਥ ਉਡਾਤ ਅਕਾਸ ਬਿਖੈ ਗਨ ਕਾਕ ਕਰਾਲ ਚਾਵੰਡ ਚਿਕਾਰੀ ॥ ਲੁਥ ਬਾਹ ਕਪਾਲ ਲੈ ਗੀਧ ਉਡੈ ਬਹੁ ਆਂਤ ਲੈ ਭੀਮ ਅਕਾਸ ਉਡਾਰੀ ॥ ਚਿਲਾਤ ਫਿਰੈ ਲੈ ਲੋਥ ਕਰਾਲ ਉਠੈ[ਸ] ਨਭ ਮਧ[੩] ਭੈਆਨਕ ਭਾਰੀ ॥ ਗਜ ਸੁੰਡ ਲੈ ਲੋਥ ਅਨੇਕ ਉਡੈ ਗਨ ਕਾਕ ਕਰਾਲ ਭੈਯਾਨ ਚਿਲਾਰੀ[੪] ॥੨੩॥੧੬੦॥੬੪੧ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ਟੋਡੀ ॥ ਗਨ ਜੰਬੁਕ ਸਿਆਲ ਸੁਆਨ ਕਰਾਲ ਅਚਿਓ[ਹ] ਕਰ ਮੋਦ ਭਛੈ ਬਹੁ ਲੋਥਨ ॥ ਬਹੁ ਬਿਆਘਰ ਹੁੰਡਾਰ ਬਿਸਾਲ ਧਏ ਲੈ ਲੁਥ ਚਲੇ ਗ੍ਰਿਹ ਕੁੰਜ ਬਿਖਮ ਬਨ ॥ ਬਹੁ ਲੋਥ ਘਸੀਟਤ ਸੁਆਨ ਚਲੈ ਕਰ ਮੋਦ ਅਨੰਦ ਬਿਨੋਦ[੫] ਮਗਨ ਮਨ ॥ ਸਭ ਖਾਇ ਗਏ ਲੁਥ[ਕ] ਮਾਸ ਮਿਜਾ ਰਤ ਸੋਖ ਗਏ ਸਭ ਮਾਸ ਅਹਾਰਨ ॥੨੪॥੧੬੧॥੬੪੨ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ਟੋਡੀ ॥ ਸਭ ਮਾਤ ਸਰਾਹਤ ਧਾਮ ਗਏ ਜੈ ਚੰਡ ਅਖੰਡਲ ਜੁਧ ਜੈਯੰ ॥ ਸਭ ਆਪਸ ਮੈ ਜਗਮਾਤ[ਖ] ਸਰਾਹਤ ਮਹੀ ਭਾਰ ਬਿਨਾਸਨ ਸਤ੍ਰ ਛੈਯੰ ॥ ਇਮ ਭੀਮ ਭਯਾਨਕ ਭਾਰਥ ਦਾਰੁਣ ਅਸ ਆਗੇ ਨ ਕਾਹੂ ਦੇਵ ਕੀਓ ॥ ਤੇ ਦੈਤ ਭਯਾਨਕ ਨਾਸ ਕਰੀ ਜੁਧ ਜੀਤ ਲੀਓ ਨਿਜ ਧਾਮ ਦੀਓ ॥੨੫॥੧੬੨॥੬੪੩ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੋਡ ॥ ਤੁਛ ਬਚੇ ਭਟ ਫੇਰ ਫਿਰੇ ਰਣ ਕੋਪ ਅਰੇ ਦਲ ਦਾਨਵ ਪੁੰਜਨ ॥ ਗਜ ਬਾਜ ਚੜੇ ਲਲਕਾਰ ਲੈ ਧੋਪ ਗਦਾ ਗਹ[ਗ] ਸਾਰੰਗ ਔਗ[ਗ] ਸਰ ਗੋਫਨ ॥ ਤਰਵਾਰ ਕੁਠਾਰ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਪਟਾ ਨਾਵਕ ਸੈਥੀ ਜਮਦਾੜ ਜਬਰ ਸਰ ॥ ਗਿਰ ਮੇਰੁ ਸਿਲਾ ਪ੍ਰਾਥਰ ਮੁਗਦਰ ਭਿੰਦ ਸੇਲ ਕਟਾਰ ਗੁਰਜ ਬਲਮ ਤਰ ॥੧॥੧੬੩॥੬੪੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੋਡ ॥ ਬਰਛੀ ਭਸੁਡੀ ਗੜੀਆ ਭੈਰੋ ਚਕਤੀ ਚਪੜਾ ਅਸ ਸਾਂਗ ਸਿਪਰ ॥ ਤੋਮਰ ਸੈਲ ਛੁਰੀ ਬਿਛੂਆ ਗੁਨ ਬਾਨ ਖਤੰਗ ਸਮਸੇਰ ਤਬਰ ॥ ਕਾਤੀ ਕੁਤਕਾ[ਘ] ਮੁੰਗਰਾ ਸੋਟਾ ਤ੍ਰਤਾਲ[੬] ਬਿਸਾਲ ਖਰਗ ਖੰਡਾ ਚਰਮ ॥ ਧਨੁ ਸਾਇਕ ਚਾਂਪ[੭] ਸਿਲੀਮੁਖ ਘੋਰ ਜਮਦਾੜ ਸਿਪਰ ਬਿਛੂਆ ਬਲਮ ॥੨॥੧੬੪॥੬੪੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੌਡ ॥ ਦਿਸ ਘੇਰ ਪਰੇ ਘਨਘੋਰ ਘਟਾ ਤਮ ਰੂਪ ਬਿਕਟ ਭੈਨਾਦ ਹਠੀਲੇ ॥ ਗਰਜੈ ਬਦਰਾ ਦਲ ਦੈਤ ਘਨਾ ਨਭ ਛਾਇ ਅਰੇ ਕੁਲ ਦੈਤ ਕਟੀਲੇ ॥ ਕਲ ਘੋਰ ਘਟਾ ਦਾਰੁਣ ਬਦਲਾ ਘਨ ਰੂਪ ਨਿਸਾਚਰ ਬੀਰ ਰੰਗੀਲੇ ॥ ਗਰਜਿਓ ਨਭ ਛਾਇ ਘਮੰਡ ਘਟਾ ਸਦ ਘੋਰ ਭੈਯਾਨਕ ਸੂਰ[੮] ਜੰਗੀਲੇ ॥੩॥੧੬੫॥੬੪੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੋਡ ॥ ਸਰ ਅਸਤ੍ਰ ਝਰੇ ਝਰਨਾ ਨਭ ਛਾਇ ਪਰੇ ਸਰ ਸਸਤ੍ਰ ਧਾਰਾਕਰ ॥ ਬਰਸੈ ਤਰੁ ਮੇਰੁ ਸਿਲਾ ਬੁਗਦਾ ਸਰ ਪੁੰਜ ਚਲੈ ਬਰਸੈ ਛਹਬਰ ਕਰ ॥ ਗੁਰਜ ਗੋਫਨ ਸੇਲ ਝਰੈ ਭੀਖਮ ਘਨ ਛਾਇ ਪਰੇ ਭਸਡੀ ਨਾਵਕ ਸਰ ॥ ਬਿਛੂਆ ਖੰਜਰ ਜਮਧਰ ਅਸ ਢਾਰ ਝਰੈ ਧਾਰਾ ਸਾਇਕ ਝਰ[੯] ॥੪॥੧੬੬॥੬੪੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੋਡ ॥ ਕਹ ਮਾਰ ਮਚੀ[ਛ] ਮਾਰ ਪੁਕਾਰ ਪਰੇ ਝਰਲਾਇ ਝਰੇ ਝਰਨਾ ਅਸਤ੍ਰਨ ਕਰ॥[ਚ] ਤਮ ਘੋਰ ਭਇਓ ਰਵ ਛਾਇ ਲੀਓ ਸਰ ਬੂੰਦ ਝਰੈ ਸਾਇਕ ਧਾਰਾਕਰ ॥ ਨਭ ਲੋਹ ਘਟਾ ਬਰਸੈ ਦਾਰੁਨ ਜਨੁ ਕਾਲ ਮਹਾ ਪ੍ਰਲੈ ਕੋਪਤ ਜਮ ॥ ਝਰ ਲਾਇ ਝਰੇ ਝਨਕਾਰ ਪਰੇ ਚਿਨਗਾਰ ਉਠੇ ਅੰਗਾਰ ਬਿਸਖ ਸਮ[੧੦] ॥੫॥੧੬੭॥੬੪੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੋਡ ॥ ਲੈ ਚਕ੍ਰ ਸੁਦਰਸਨ ਮਾਤ ਤਪੀ ਦਿਸ ਸਤ੍ਰ ਚਲਾਇ ਦਈ[੧੧] ਬਿਜਲੀ ਸਮ ॥ ਪ੍ਰਕਾਸ ਬਢਿਓ ਨਭ ਛਾਇ ਲੀਓ ਅਰੁ ਅਸਤ੍ਰ ਕਟੇ ਸਸਤ੍ਰਨ ਸਾਰੁਨ ਥਮ ॥ ਸਰ ਸਸਤ੍ਰ ਸਬੈ ਰਿਪ ਕਾਟ ਦਈ ਬਲ ਤੇਜ ਪ੍ਰਕਾਸ ਸਜੈ ਚਕ੍ਰ ਸੁਦਰਸਨ ॥ ਰਬ ਕ੍ਰੋਰ ਕਰੋਰ ਮਾਰੀਚ ਛਟਾ ਦਲ ਦਾਨਵ ਦੈਤ ਕੀਏ ਮਰਦਨ ॥੬॥੧੬੮॥੬੪੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੋਡ ॥ ਸਰ ਘੋਰ ਘਟਾ ਸਭ ਕਾਟ ਕਰਿਓ ਤਿਲ ਧੂਲ ਪ੍ਰਮਾਨ ਸਭੈ ਕਟ[੧੨] ਡਾਰੇ ॥ ਨਭ ਛਾਇ ਉਰਿਓ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਘਟਾ ਜਿਮ ਪਾਤ ਉਡੈ ਬਲ ਬਿਆਰ ਕੇ ਮਾਰੇ ॥ ਚਕ੍ਰ ਦਉਰ ਪਰਿਓ ਰਿਪ ਸੈਨ ਬਿਖੈ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਦੌਰਤ (ਅਸ)
[੨]ਉਡੈ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੩]ਛਿਪ੍ਰ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੪]ਚਿਕਾਰੀ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੫]ਬਿਮੋਦ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੬]ਤਰਲਤਾਲ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੭]ਚਾਮ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੮]ਧੂਰ (ਅਸ)
[੯]ਧਰ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੦]ਬਿਖਮ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੧]ਦਲੀ (ਖਕ, ਮਸ, ਅਸ)
[੧੨]ਕਰ (ਮਸ, ਸਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਛੁਧਾਤਰ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਹੜਤਾਲ ਫੇਰੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਅੱਖਰ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਖਕ ਵਿਚ 'ਪਿਖਾ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਹੜਤਾਲ ਫੇਰ ਕੇ 'ਸਿਧਾਰੀ' ਸ਼ਬਦ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਉਭੈ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਕ]ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਬਾਕੀ ਬੀੜਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਚ ਵਿਚ ਵੀ + ਪਾ ਕੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ
[ਖ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਜਸਮਾਤ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਗ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਘ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਕੁਦਕਾ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਙ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਹੜਤਾਲ ਫੇਰ ਕੇ 'ਮਾਰਹੀ ਮਾਰ' ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ
[ਚ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਹੜਤਾਲ ਫੇਰੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਸ ਪੰਕਤੀ ਦੇ ਅਖਰ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਧਰ ਰੂਪ ਬਿਸਾਲ ਭੈਆਨ ਕਠੋਰਾ ॥ ਬਿੰਬ ਤੇਜ ਬਲਿਓ ਪ੍ਰਕਾਸ ਕਰਿਓ ਰਿਪ ਘੇਰ ਲੀਓ ਦਲ ਦਾਨਵ ਫੋਰਾ ॥੭॥੧੬੯॥੬੫੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੋਡ ॥ ਝਕਝੋਰ ਦਲੈ ਰਿਪ ਸੈਨ ਮਲੈ ਗਜ ਬਾਜ ਹਨੇ ਪੈਦਲ ਚੁਨ ਮਾਰੇ ॥ ਰਥ ਕਾਟਤ ਸੂਰ ਹਨੈ ਕਤ ਲੈ ਗਜ ਕਾਟ ਸਵਾਰ ਮਹੀ ਤਲ ਡਾਰੇ ॥ ਸਿਰ ਕਾਟ ਧਰੇ ਬਰਿਆਮ ਅਨੇਕ ਕਰ ਟੂਕ ਅਪਾਰ ਸਵਾਰ ਬਿਦਾਰੇ ॥ ਖਰ ਉਸਟ ਕਟੈ ਲਪਟੈ ਝਪਟੈ ਦਲ ਦੈਤ ਹਨੈ ਧਰਨੀ ਝਕਝੋਰੇ ॥੮॥੧੭੦॥੬੫੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੋਡ ॥ ਭਟ ਫੇਰ ਫਿਰੇ ਸਸਤ੍ਰ ਖਾਇ ਅਰੇ ਦਿਲ ਖੋਲ ਲਰੇ ਬਹੁ ਵਾਰ ਪ੍ਰਹਾਰੇ ॥ ਲਲਕਾਰ ਪ੍ਰਚਾਰ ਅਰੇ ਸਮੁਹਾਇ ਭਟ ਰੋਸ ਭਰੇ ਤਕ ਸਸਤ੍ਰਨ ਮਾਰੇ ॥ ਬੰਮ[1] ਠੋਕ ਗਜੇ ਵਰੀਆਮ ਬਜੇ ਕਛ ਕਾਛ ਕਛੇ ਸਰ ਪੁੰਜਨ ਡਾਰੇ ॥ ਹਹਕਾਰ ਪਰੇ ਭੈ ਤਿਆਗ ਲਰੇ ਰਣ ਸੂਰ ਗਜੇ ਜਗਮਾਤ ਪ੍ਰਚਾਰੇ ॥੯॥੧੭੧॥੬੫੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੋਂਡ ॥ ਵਰੀਆਮ ਗਜੇ ਰਣ ਨਾਦ ਬਜੇ ਸਰ ਅਸਤ੍ਰ ਸਜੇ ਭਟ ਬੀਰ ਜੁਝਾਰੇ ॥ ਗਜ ਪੇਲ ਤੁਖਾਰ ਧਵਾਇ ਗਜੇ ਰਥ ਫੇਰ ਅਨੇਕਨ ਵਾਰ ਪ੍ਰਹਾਰੇ ॥ ਸਰ ਪੁੰਜ ਪਰੇ ਝਰ ਲਾਇ ਝਰੇ ਵਰੀਆਮ ਗਜੇ ਗਜ ਨਾਦ ਡਕਾਰੇ[2] ॥ ਗਰਜੇ ਚਿਕਰੇ ਡਕਰੇ ਹਕਰੇ ਭਿਭਰੇ ਰਣ ਸੂਰ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਚਾਰੇ ॥ ਕਲੋਲ ਕੁਲਾਹਲ ਦੀਨ ਭਯਾਨਕ ਸਦ ਘੋਰ ਭਯਾਵਨ ਮਾਰ ਪੁਕਾਰੇ ॥੧੦॥੧੭੨॥੬੫੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੋਂਡ ॥ ਖਮ[3] ਠੋਕ ਭਿਰੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਅਰੇ ਲਲਕਾਰ ਲਰੇ ਭਟ ਸਾਵਤ ਸੂਰੇ[4] ॥ ਵਰੀਆਮ ਅਨੇਕ ਉਠੇ ਗਜ ਕੇ ਖਗ ਧੋਪ ਕਟਾਰ ਗਹਿ ਸੇਲ ਕਰੂਰੇ ॥ ਗਜ ਕੈ ਭਟ ਭੀਰ[5] ਧਏ ਸਮੁਹਾਇ ਲਏ ਸਰ ਚਾਪ ਅਨੇਕ ਠਰੂਰੇ ॥ ਭਭਕਾਰ ਭਯਾਨਕ ਨਾਦ ਕੀਓ ਰਣ ਚੰਡ ਪ੍ਰਚੰਡ ਕੇ ਸਾਮੁਹਿ ਘੂਰੇ ॥੧੧॥੧੭੩॥੬੫੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੋਂਡ ॥ ਕੈ[6] ਰੋਸ ਅਨੇਕਨ ਵਾਰ ਕੀਓ ਰਣ ਭੀਮ ਮਚੀ ਅਸ ਆਗੇ ਨ ਹੂਇਓ ॥ ਸਰ ਸਾਰ ਸੋ ਸਾਰ ਬਜੈ ਝਨਕੈ ਠਨਕੈ[7] ਲਸਕੈ ਪਿਲ[8] ਵਾਰ ਕੀਓ ॥ ਚਿਨਗਾਰ ਉਠੈ ਅੰਗਾਰ ਝਰੈ ਤਮ ਫਾਰ ਪਰੇ[9] ਭਟ ਪ੍ਰਾਨ ਦੀਓ ॥ ਝੂਝ ਜਾਨ ਨਿਦਾਨ ਕੋ ਘੋਰ ਲਰੇ ਜਨੁ ਦੀਪਕ ਮਧ ਪਤੰਗ ਪਰਿਓ ॥੧੨॥੧੭੪॥੬੫੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੋਂਡ ॥ ਗਜ ਪੇਲ ਅਨੇਕ ਧਸੇ ਭਿਭਰੇ ਹੈ੍ ਫੇਰ ਸਵਾਰ ਧਸੇ ਚਹ ਕੇ ॥ ਨਿਜ ਅਵਸਰ ਜਾਨ ਭਿਰੇ ਬਿਫਰੇ ਰਤ ਨੈਨ ਖੁਮਾਰ ਭਲੇ ਲਹਕੇ ॥ ਮਦ ਪੀ ਮਦਹੋਸ ਭਏ ਨਿਸਚਰ ਸਰ ਚਾਂਪ ਅਨੇਕ ਧਸੇ ਗਹਕੇ ॥ਭਟ ਆਪਨ ਆਪ ਸਰਾਹਤ ਆਪ ਹਨਹੋਂ ਅਬ ਈਆਹ[10] ਚਲਿਓ ਕਹਕੈ ॥੧੩॥੧੭੫॥੬੫੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੋਡ ॥ ਗਜ ਗਾਹ ਚਰੇ ਸਿਰ ਮਉਰ ਧਰੇ ਸਿਰ ਛਤ੍ਰ ਫਿਰੇ ਰਿਪ ਪੂਤ[11] ਸਿਧਾਰੇ ॥ਕਲਗੀ ਸਿਰਤਾਜ ਸੁਧਾਰ ਸੁਬਾਗ ਕਲਧਉਤ ਸੁ ਅੰਬਰ ਅੰਗ ਸਵਾਰੇ ॥ ਮਦ ਪੀ ਕਲ ਨੇਤ੍ਰ ਬਿਸਾਲ ਕਰਾਲ ਚੁਚਾਤ ਭੈਆਨਕ ਨਾਦ ਡਕਾਰੇ ॥ ਲੈ ਸੇਲ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਸਿਲੀਮੁਖ ਚਾਂਪ ਗੁਰਜ ਗੋਫਨ ਸਾਂਗ ਭਲੀ ਛਬ ਧਾਰੇ ॥੧੪॥੧੭੬॥੬੫੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੋਂਡ ॥ ਤ੍ਰਹ ਦੂਜੀ ॥ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਸੈਨ ਸਵਾਰ ਸੂਰਾ ਚਲਤ ਭੋ[12] ਦਲ ਜੋਰ ਜੋਰ[ੳ] ਕੈ[13] ॥ ਬਾਨੈਤ ਸੁਭਟ ਸਵਾਰ ਸਾਂਵਤ ਬਿਕਟ ਰਣ ਕਲ ਘੋਰ ਸੇ ॥ ਕਲ ਰੂਪ ਭੀਖਮ ਭੀਮ[ਅ] ਆਨਨ ਰਕਤ ਲੋਚਨ ਧੂਮ੍ਰ ਸੇ॥ਘਨ ਕਾਇ ਦੀਰਘ ਅੰਗ ਬੰਕੇ ਬਿਸਾਲ ਦਾਰੁਣ ਕਾਲ ਸੇ ॥੧੫॥੧੭੭॥੬੫੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੋਂਡ ॥ ਦਲ ਸਾਜ ਪਾਂਤ ਬਨਾਇ ਧਾਇਓ ਰਥ ਬਾਜ ਗਜ ਪਾਇਕ ਘਨੇ ॥ ਚਤੁਰੰਗ ਫੌਜ ਚਲੀ ਨਿਸਾਚਰ ਰਿਪ ਪੂਤ ਦਲ ਸੁੰਦਰ ਬਨੇ ॥ ਬੈਰਕ ਧੁਜਾ ਬਹੁ ਬਾਨ ਕੇਤ ਪਤਾਕ ਝੂਲਤ ਅਹਫਨੀ ॥ ਸਿਰ ਢੁਰਤ ਚਉਰ ਮਈਊਰ ਪੰਖਨ ਕਲ ਛਤ੍ਰ ਜਗਮਗ ਦੁਤ ਅਨੀ ॥੧੬॥੧੭੮॥੬੫੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੋਂਡ ॥ ਨਭ ਧੂਰ ਪੂਰ ਰਹਿਓ ਕਨੂਕਾ ਥਰਹਰਤ ਭੂਮ ਕੰਪਾਵਲੀ ॥ ਭਯਨਾਦ ਸੁਤ ਗਜਨਾਦ ਧਾਇਓ ਦਲ ਜੋਰ ਚਤੁਰੰਗਨ ਭਲੀ ॥ ਕੰਪੇ ਜਲੇਸ ਗਿਰੇਸ ਨਿਸਪਤਿ ਥਰਹਰਤ ਮਹਿ ਰਿਪ ਦਲ ਚਲਿਓ ॥ ਹਹਕਾਰ ਘੋਰ ਪ੍ਰਲੈ ਭਈ ਦਲ ਘੋਰ ਨਿਸਚਰ ਕਲ ਮਲਿਓ ॥੧੭॥੧੭੯॥੬੬੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੋਂਡ ॥ ਬਹੁ ਬਜਤ ਢੋਲ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਬੀਨ ਰਬਾਬ ਤੁਰਹੀ[ੲ] ਸੁਹਾਵਨੀ ॥ ਤੰਬੂਰ ਬੇਨਰ ਬੀਨ ਤੁਰਹੀ ਤੂਰ ਝਾਂਝ ਤਰੰਗਨੀ ॥ ਮਾਰੂ ਪਖਾਵਜ ਗੋਮੁਖੀ ਕਰਤਾਲ ਨਾਇ ਬਰੰਗਨੀ ॥ ਬੰਗਾਲ ਦੁੰਦਭਿ ਭੇਰ ਮੁਰਲੀ ਮੁਰਜ ਮਹਵਰ ਬੰਗਨੀ ॥੧੮॥੧੮੦॥੬੬੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੋਂਡ ॥ ਗਹ ਸੇਲ ਚਾਂਪ ਸਿਲੀਮੁਖੀ ਗਿਰ ਮੇਰ ਭਾਲ[14] ਭਯੰਕਰਾ ॥ ਗੋਫਨ ਧਨੁਖ[15] ਗੁਲੇਲ ਮੁਦਗਰ ਗੁਰਜ ਮੂਸਲ ਧਨੁ ਸਰਾ ॥ ਸੈਥੀ ਕੁਠਾਰ ਕਟਾਰ ਬਾਂਕ ਗਦਾ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਛੁਰੀ ਚਰਮ ॥ ਬਿਛੂਆ ਤਬਰ ਸਕਤ ਸਾਂਗ ਸੇਲ ਖੰਡਾ ਸਿਪਰ ਖਗ ਸਰ ਬਲਮ ॥੧੯॥੧੮੧॥੬੬੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੋਂਡ ॥ਲੈ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਅਨੇਕ ਆਯੁਧ ਧਾਇ ਧਾਇ ਪਰੇ ਬਲੀ ॥ ਹਹਕਾਰ ਹੂਹ ਕਰਾਲ ਨਾਦ ਭੈਯਾਨ ਨਿਸਚਰ ਦਲ ਜੁਲੀ[16] ॥ਚਿਕਾਰ ਚਾਰ ਹੁੰਕਾਰ ਗਰਜਤ ਤਰਜ ਤਮਕ ਭੈਆਵਨਾ॥ਧਾਇਓ ਨਿਸਾਚਰ ਮੰਦ ਮਤ ਕਲ ਘੋਰ ਤਿਮਰ ਡਰਾਵਨਾ ॥੨੦॥੧੮੨॥੬੬੩॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਖਮ (ਅਸ)
[੨]ਕਰਾਰੇ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੩]ਖਗ (ਮਸ, ਸਸ)
[੪]ਜੂਝੇ (ਖਕ, ਮਸ), ਪੂਰੇ (ਅਸ)
[੫]ਬੀਰ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੬]ਕਰ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੭]ਰਨਕੈ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੮]ਖਿਲ (ਅਸ)
[੯]ਪਰਿਓ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੦]ਈਹਾਂ (ਸਸ, ਅਸ)
[੧੧]ਜੂਥ (ਅਸ)
[੧੨]ਭੌਂ (ਖਕ, ਸਸ)
[੧੩]ਸੇ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੪]ਤਾਲ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੫]ਗੁਰਜ (ਖਕ, ਅਸ)
[੧੬]ਚਲੀ (ਸਸ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ
[ਅ]ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ + ਪਾ ਕੇ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਬਾਕੀ ਬੀੜਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਹੜਤਾਲ ਫੇਰ ਕੇ 'ਤਾਲ' ਸ਼ਬਦ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ,
ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਬਿਸਨਪਦ ਗੋਂਡ ॥ ਇਕ ਬਾਰ ਦਉਰ ਪਰੇ ਅਸੁਰ ਸਰ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਪ੍ਰਹਾਰਹੀ ॥ ਸਰ ਘੋਰ ਭੀਖਮ ਬਿਸਾਲ ਮੁਦਗਰ ਸ੍ਰਿੰਗ ਮੇਰ ਮੂਸਲ ਡਾਰ ਹੀ ॥ ਤਰ ਤਾਲ ਬ੍ਰਿਛ ਕਰਾਲ ਗੋਫਨ ਅਸ ਘੋਰ ਖੰਜਰ ਮਾਰਹੀ ॥ ਖੰਡਾ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਗੁਲੇਲ ਜਮਧਰ ਤੁਪਕ ਸੇਲ ਪ੍ਰਹਾਰਹੀ ॥੨੧॥੧੮੩॥੬੬੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੋਂਡ ॥ ਨਭ ਛਾਇ ਛਾਇ ਪਰੇ ਅਯੋਧਨ ਘੋਰ ਘੋਰ ਚਿਕਾਰਹੀਂ ॥ ਝਰ ਲਾਇ ਲਾਇ ਝਰੇ ਤਬਰ ਘਨਘੋਰ ਸਸਤ੍ਰਨ ਡਾਰਹੀਂ ॥ ਕਲੋਲ ਹੂਹ ਬਿਸਾਲ ਆਯੁਧਨ ਨਭ ਝਰਤ ਝਰਨਾ ਸਾਂਗ ਸਰ ॥ ਬਰਸੇ ਗੁਲੇਲ ਤੁਫੰਗ ਮੂਸਲ ਸਰ ਝਰਤ ਧਾਰਸ ਸੈਲ ਤਰ ॥੨੨॥੧੮੪॥੬੬੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੋਂਡ ॥ ਨਭ ਛਾਇ ਸਸਤ੍ਰ ਝਰੇ ਪ੍ਰਬਲ ਝਕਝੋਰ ਕੋਟਨ ਅਸ ਸਰਾ ॥ ਰਵਿ ਛਾਇ ਤਿਮਰ ਭੈਆਨ ਭੌ ਕੋਊ ਕਾਹੂੰ ਦੀਸਤ ਨਹ ਖਰਾ ॥ ਦਾਰੁਨ ਮਚਿਓ ਰਣ ਦੀਹ ਭੀਖਮ ਪ੍ਰਲੈ ਸਮ ਸਭ ਜਾਨ ਹੀ ॥ ਹ੍ਵੈ ਢੀਠ ਸਸਤ੍ਰ ਅਨੇਕ ਡਾਰਤ[੧] ਸੰਕ ਰੰਚ ਨ ਮਾਨਹੀ ॥੨੩॥੧੮੫॥੬੬੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੋਂਡ ॥ ਦੂਜੀ ਤ੍ਰਹ ॥ ਪਿਖ[੨] ਕੁਲਾਹਲ ਘੋਰ ਸਿਵਾ ਲੈ ਚਕ੍ਰ ਸਰਾਸਨ ਬਾਨ ਗਦਾ ॥ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰੇਰ ਧਸੀ ਰਿਪ ਮੰਡਲ ਮੈ ਦਲ[੩] ਦੈਤ ਬਿਨਾਸਨ ਜੈਤ ਸਦਾ ॥ ਧਨੁ ਤਾਨ ਸਿਲੀਮੁਖ ਛਾਡ ਦਈ[੪] ਚਿਤ[੫] ਮੋਦ ਪ੍ਰਸੰਨ ਉਲਾਸ ਮੁਦਾ ॥ ਰਿਪ ਮੰਡਲ ਮੈ ਸਰ ਧਾਇ ਪਰਿਓ ਧਰ ਰੂਪ ਬਿਸਾਲ ਸੋ ਬਾਕੀ ਅਦਾ ॥੨੪॥੧੮੬॥੬੬੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੋਂਡ ॥ ਸਰ ਘੋਰ ਪ੍ਰਲੈ ਨਭ ਛਾਇ ਝਰੈ ਦਲ ਦੈਤ ਹਨੈ ਨਿਸਚਰ ਸੰਘਰਈ ॥ ਝਰ ਲਾਇ ਝਰੈ ਸਰ ਬੂੰਦ ਢਰੈ ਘਨ ਛਾਇ ਪ੍ਰਬਲ[੬] ਦਲ ਦੈਤ ਬਿਡਰਈ ॥ ਗਜ ਕਾਟ ਸਵਾਰ ਹਨੈ ਕੂਟੈ ਹੈ ਕਾਟ ਨਿਸਾਚਰ ਭੂਮ ਪਛਾਰੇ ॥ ਰਥ ਕਾਟਤ ਸੂਰ ਹਨਤ ਸਾਇਕ ਦਲ ਪੈਦਲ ਬੀਰ ਸੁਭਟ ਸੰਘਾਰੇ ॥੨੫॥੧੮੭॥੬੬੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੋਂਡ ॥ ਕਰ ਟੂਕ ਅਨੇਕ ਸਵਾਰ ਹਨੈ ਬਹੁ ਟੂਕ ਗਇੰਦ ਸਇੰਦ ਕਰੈ ॥ ਪੁਰਜੈ ਪੁਰਜੈ ਕਰ ਦੈਤ ਹਨੈ ਲੁਥ ਮੂੰਡ ਭੁਜਾ ਨਭ ਮਧ ਉਰੈ[੬] ॥ ਘਨ ਛਾਇ ਗਇੰਦ ਹਇੰਦ ਸਇੰਦ ਬਲੀ ਭਟ ਬੀਰ ਅਨੇਕ ਉਡਾਰੈ ॥ ਬਹੁ ਘਾਇਲ ਲੋਟਤ ਮੁੰਡ ਧੁਨੈ ਸਿਰ ਗੂਦ ਬਹੈ ਗਰਜੈ ਚਿਕਾਰੈ ॥੨੬॥੧੮੮॥੬੬੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੋਂਡ ॥ ਰਣ ਭੂਮਿ ਪਰੈ[੭] ਲੋਟੈ ਤਲਫੈ ਬਿਲਖੈ ਤਰਫੈ ਚਿਕਾਰ ਕਰੈ ॥ ਗਰਜੈ ਡਕਰੈ ਭਿਭਰੇ ਕਰਕੈ ਸੰਭਾਰ ਉਠੈ ਭਟ ਧਾਇ ਹਕਰੈ[੮] ॥ ਤਹ ਦਉਰਤ ਬੀਰ ਕਬੰਧ ਫਿਰੇ ਧਰ ਘੂਮਤ ਸੂਰ ਅਨੇਕ ਡਕਾਰੇ ॥ ਬਿਨ ਮੁੰਡ ਕਬੰਧ ਡਕੈ[੯] ਕੁਹਕੈ ਰੰਗ ਭੂਮਿ ਨਚੇ[੧੦] ਜਾਇ ਪ੍ਰਚਾਰੇ[੧੧] ॥੨੭॥੧੮੯॥੬੭੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੋਂਡ ॥ ਮਹੀ ਲੋਟਤ ਸੂਰ ਅਨੇਕ ਲਟੇ ਤਲਫੈ ਜਿਮ ਮੀਨ ਬਿਹੂਨ ਜਲੰ ॥ ਜਮ ਲੋਕ ਪਧਾਰਤ   ਤਿਆਗ ਬਪੰ ਨਿਜ ਸੁਆਮਿ ਸੋ ਢੀਢ ਕੋ ਪਾਇ ਫਲੰ ॥ ਜਮਡੰਡ ਸਹਿਓ ਬਿਨ ਸਾਮ ਹਰੀ ਜਮ ਲੋਕ ਗਇਓ ਨਹ ਕਾਜ ਸਰਿਓ ॥ ਬਿਨ ਭਜਨ ਜੇ ਜਗ ਜੀਅਤ ਹੈ ਪਸੁ ਢੋਰ ਤੇ ਜਮਪੁਰ ਜਾਇ[ਅ] ਪਰਿਓ ॥੨੮॥੧੯੦॥੬੭੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੋਂਡ ॥ ਸਸਤ੍ਰ ਕਾਟ ਬਿਧੁੰਸ ਕਰੀ ਧੁਜਨੀ ਧਰ ਰੂਪ ਅਨੇਕ ਸਿਲੀਮੁਖ ਸੋ ॥ ਕਰ ਟੂਕ ਅਨੇਕ ਕਰੇ ਬਰਖਾ ਸਰ ਲਾਇ ਝਰੇ ਸਾਇਕ ਝਰ ਸੋ ॥ ਰੰਗ ਸੁਰੰਗ ਭਈ ਬਸੁਧਾ ਬਹੁ ਬੀਰ ਲਟੇ ਰੰਗ ਭੂਮਿ ਹਏ ॥ ਬਹੁ ਬੀਰ ਸੰਭਾਰ[੧੨] ਕੇ ਸਸਤ੍ਰ ਧਏ ਤਜ ਸੰਕ ਪਰੇ ਬਿਨ ਪ੍ਰਾਨ ਭਏ ॥੨੯॥੧੯੧॥੬੭੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੋਂਡ ਬਿਲਾਵਲ ॥ ਬਿਨ ਪ੍ਰਾਨ ਪਿਖਿਓ ਨਿਜ ਸੈਨ ਜਬੈ ਗਜਨਾਦ ਚਲਿਓ ਰਿਸ ਕੈ ਬਲ ਭਾਰੀ ॥ ਹਯ ਪਾਖਰ ਜੀਨ ਮਨੀ ਦਮਕੈ ਕਲਧਉਤ ਮਢੇ ਹੈ ਸਾਜ ਸੁਧਾਰੀ ॥ ਕਲਗੀ ਸਿਰਤਾਜ ਕੁਲਾਹ ਮਨੀ ਦਿਬ ਛਤ੍ਰ ਢੁਰੇ ਚਾਵਰ ਛਬਕਾਰੀ ॥ ਸੰਨਾਹ ਛਟਾ ਦਮਕੈ ਊਜਲ ਤਨ ਜਿਲਾ ਮੁਕਰਾਨ ਉਜਾਰੀ ॥੧॥੧੯੨॥੬੭੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਲਾਵਲ ਗੋਂਡ ॥ ਕਟ ਤੂਨ ਕਸਿਓ[੧੩] ਅਸ ਚਰਮ ਸਜਿਓ[੧੪] ਸਕਤ ਸੇਲ ਕੁਅੰਡ ਹਠੀ ਕਰ ਲੀਨੋ ॥ ਬਿਨ ਸੰਕ ਧਸਿਓ ਰਨ[ੲ] ਚੰਡ ਕੇ ਸਾਮੁਹਿ ਲਲਕਾਰ ਪਰਿਓ ਮਨ ਸੰਕ ਨ ਕੀਨੋ ॥ ਕਹਾ ਜਾਤ ਹੋ ਠਾਢ ਰਹੋ ਦੁਰਗਾ ਭਟਬੀਰ ਸਭੈ ਹਮਰੋ ਹਤ ਲੀਨੋ ॥ ਜੀਤ ਹੋ ਆਜ ਤੁਮੈ ਜੁਧ ਕੈ ਗਜਨਾਦ ਬਲੀ ਨਿਸਚੈ ਮੁਹਿ ਚੀਨੋ ॥੨॥੧੯੩॥੬੭੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਲਾਵਲ ਗੋਂਡ ॥ ਧਨੁ ਤਾਨ ਸਿਲੀਮੁਖ ਛਾਡ ਦੀਓ ਅਸ ਲੈ ਬਹੁ ਵਾਰ ਪ੍ਰਚੰਡ[ਸ] ਕੇ ਮਾਰੇ ॥ ਚਰਮ ਲੈ ਰਿਪ ਵਾਰ ਸੰਭਾਰ ਸਬੈ ਧਨੁ ਤਾਨ ਸਿਲੀਮੁਖ ਬਾਨ ਪ੍ਰਹਾਰੇ ॥ ਜਾਇ ਲਗਿਓ ਰਿਪ ਮਧ ਉਰੰ ਹੈ ਤਿਆਗ ਗਿਰਿਓ ਰੰਗ ਭੂਮਿ ਪਰਿਓ ॥ ਉਠਿ ਚੇਤ ਸੰਭਾਰ ਹ੍ਵੈ ਬੀਰ ਚਰਿਓ ਲਲਕਾਰ ਪਰਿਓ ਬਹੁ ਵਾਰ ਪ੍ਰਹਾਰਿਓ ॥੩॥੧੯੪॥੬੭੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੋਂਡ ਬਿਲਾਵਲ ॥ ਸਕਤ ਭੀਮ ਪ੍ਰਲੈ ਸਮ ਛਾਡ ਦੀਓ ਸਰ ਸੌ ਜਗਮਾਤ ਦੁਟੂਕ ਕੀਓ ॥ ਪੁਨ ਸੇਲ ਬਿਸੀ ਰਿਪ ਵਾਰ ਕੀਓ ਮਗ ਰੋਕ ਲਈ ਤਿਹ ਕਾਟ ਦੀਓ ॥ ਤ੍ਰੈ ਬਾਨ ਬਿਸਾਲ ਜਗਮਾਤ ਲੈ ਹਾਥ ਧਨ ਤਾਨ ਕੈ ਵਾਰ ਕੀਓ ਰਿਪ ਓਰਾ ॥ ਭੁਜ ਕਾਟ ਅਸੁਰ ਸਿਰ ਕਾਟ ਡਰਿਓ ਹੈ ਕਾਟ ਸਿਲਾਹ ਸਨਾਹਨ ਫੋਰਾ ॥੪॥੧੯੫॥੬੭੬॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਝਾਰਤ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੨]ਪੇਖ (ਅਸ)
[੩]ਰਿਪ (ਸਸ, ਅਸ)
[੪]ਦਏ (ਅਸ)
[੫]ਦਿਤ (ਖਕ, ਮਸ)
[੬]ਉਡੈ (ਅਸ)
[੭]ਪ੍ਰਲੈ (ਖਕ, ਸਸ)
[੮]ਹਕਾਰੈ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੯]ਕਬੰਧ ਚਮੁੰਡ ਭਖੈ (ਸਸ, ਅਸ)
[੧੦]ਨਭਿ (ਅਸ)
[੧੧]ਪ੍ਰਹਾਰੇ (ਮਸ, ਖਕ), ਪੁਕਾਰੇ (ਸਸ, ਅਸ)
[੧੨]ਸੰਘਾਰ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੩]ਸਜਯੋ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੪]ਕਸਿਓ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਪ੍ਰੈ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਬਿਲਾਵਲ ਗੋਂਡ ॥ ਰਿਪ ਝੂਮ ਗਿਰਿਓ ਧਰਨੀ ਤਲਫੈ ਛੁਟ ਪ੍ਰਾਨ ਗਇਓ ਨਿਜ ਧਾਮ ਦੀਓ ॥ ਜਗਮਾਤ ਕੇ ਹਾਥ ਸਨਾਥ ਭਇਓ ਸਭ ਦੋਖ ਮਿਟਿਓ ਪਿਤ ਕਾਜ ਮੁਇਓ ॥ ਜੈ ਕਾਰ ਭਇਓ ਦਸ ਲੋਕ ਬਿਖੈ ਜਸ ਮਾਤ ਸਬੈ ਸੁਰ ਦੇਉ ਰਰੈ ॥ ਪੁਹਪ ਸੁਗੰਧ ਕਰੈ ਬਰਖਾ ਧੁਨਿ ਦੁੰਦਭ ਜੈਤ ਸੁਰਗਾਨ ਕਰੈ ॥੫॥੧੯੬॥੬੭੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੋਂਡ ਬਿਲਾਵਲ ॥ ਪਿਖ ਹਾਲ ਤਬਾਹ ਸੁਤ ਸੈਨਨ ਕੀ ਭਯਨਾਦ ਧਇਓ ਕੈ ਕ੍ਰੋਧ ਬਲੀ ॥ ਬਹੁ ਬੀਰ ਅਪਾਰ ਜੁਝਾਰ ਸਵਾਰ ਚਤੁਰੰਗਨ ਫੌਜ ਘਟਾ ਸੀ ਚਲੀ ॥ ਗਜ ਬਾਜ ਸਵਾਰ ਸਇੰਦ ਚੜੇ[੧] ਭਟ ਮਲ ਮਤੰਗ ਉਤੰਗ ਕਰੀ ॥ ਦੈ ਚੋਬ ਦਮਾਮਨ ਬੀਰ ਗਜਿਓ ਗਹਿ ਸੇਲ ਸਰਾਸਨ ਬਾਨ ਛੁਰੀ ॥੬॥੧੯੭॥੬੭੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਲਾਵਲ ਗੋਂਡ ॥ ਗਜ ਬਾਜ ਸਵਾਰ ਅਪਾਰ ਧਾਏ ਭਟ ਮਲ ਜੁਝਾਰ ਬਾਨੈਤ ਸਵਾਰਾ ॥ ਰਥ ਉਸਟ ਉਤੰਗ ਮਤੰਗ ਚੜੇ ਭਟ ਧੀਰ ਸਰ ਕੋਪ ਕਠੋਰ ਸਰਦਾਰਾ ॥ ਗਜ ਗਾਹ ਚੜੇ ਪਾਖਰ ਸਜ ਬਾਜ ਗਤ ਬੇਗ ਬਿਆਰ ਉਠਾਨ ਤੁਖਾਰਾ ॥ ਹਹਕਾਰ ਪਰੇ ਰਨ ਧੀਰ ਬਲੀ ਸਿਰਤਾਜ ਸਵਾਰ ਸਰਦਾਰ ਅਪਾਰਾ ॥੭॥੧੯੮॥੬੭੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੋਂਡ ਬਿਲਾਵਲ ॥ ਦੈ ਚੋਬ ਦਮਾਮਨ ਉਸਟ ਖਰੀ ਖਰਚਾਮ ਅਨੇਕ ਬਜੈ ਝਨਕਾਰਾ ॥ ਦੁੰਦਭ ਬੀਨ ਮੁਚੰਗ ਉਪੰਗ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਮੰਜੀਰ ਬਜਾਏ ਅਪਾਰਾ ॥ ਤਾਲ ਪਖਾਵਜ ਭੇਰ[੨] ਰਬਾਬ ਤਰੰਗਨ ਤੂਰਨ[ੳ] ਬੀਨ ਨਗਾਰਾ ॥ ਗੋਮੁਖ ਝਾਂਝ ਖਰੀ ਤੁਰਹੀ ਸਹਨਾਇ ਨਫੀਰ ਬਾਜੰਤ੍ਰ ਅਖਾਰਾ ॥੮॥੧੯੯॥੬੮੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਲਾਵਲ ਗੋਂਡ ॥ ਬਹੁ ਰਾਗ ਅਪਾਰ ਸੁਤਾਨ ਸੁਧੰਗ ਉਠੈ ਧੁਨ ਨਾਦ ਜੁਝਾਵ ਸੁਰੰ ॥ ਸੋਰਠ ਗੋਂਡ ਮਲਾਰ ਤੇਲੰਗ ਸੂਹੀ ਤੁਖਾਰ ਬਸੰਤ ਧੁਨੰ ॥ ਭੈਰੋ ਅਨੇਕ ਅਲਾਪਤ ਸਾਰੰਗ ਟੋਡੀ ਬਿਭਾਸ ਅਨੇਕ ਸੁਧੰਗ ॥ ਮਾਲਸਿਰੀ ਗੁਜਰੀ ਨਟ ਮਾਝ ਕਲਯਾਨ ਹਿੰਡੋਲ ਗੰਧਾਰ ਸੁਭੰ ॥੯॥੨੦੦॥੬੮੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੋਂਡ ਬਿਲਾਵਲ ॥ ਦਲ ਸਾਜ ਬਨਾਇ ਚਲਿਓ ਸਿਰ ਨਾਇ ਮਹੇਸ ਮਨਾਇ ਕੇ ਚਉਪ ਚੜੇ ॥ ਸਭ[ਅ] ਪਾਂਤ ਸੁਧਾਰ ਸਿਪਾਹ ਸਵਾਰ ਦਲ ਫੌਜ ਘਨੀ ਸੰਗ ਲੈ ਉਮਰੇ[੩] ॥ ਕਰ[੪] ਤਾਰ ਮੁਚੰਗ[੫] ਉਤੰਗ ਚਲਿਓ ਬਹੁ ਪਾਤ ਤੁਖਾਰ ਧਵਾਇ ਅਰੇ ॥ ਖੁਨਸਾਇ ਰਿਸਾਇ ਗਜੇ ਵਰੀਆਮ ਲਲਕਾਰ ਉਠੇ ਅਤਮਾਨ ਭਰੇ[੬] ॥੧੦॥੨੦੧॥੬੮੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਲਾਵਲ ਗੋਂਡ ॥ ਗਹਿ ਸੇਲ ਸਰਾਸਨ ਸਾਇਕ ਸਾਂਗ ਜਮਦਾੜ ਤੁਫੰਗ ਗੁਲੇਲ ਗਦਾ ॥ ਸਰ ਧੋਪ ਕਟਾਰ ਕੁਠਾਰ ਤਬਰ ਸਕਤ[੬] ਤੋਮਰ ਸੈਲ ਬਿਸਾਲ ਕਦਾ[੭] ॥ ਬ੍ਰਿਛ ਮੇਰ ਸਿਲਾ ਗੁਰਜ ਬਾਨ ਛੁਰਾ ਅਸ ਢਾਰ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਕਰਾਲ ਸਦਾ ॥ ਖਗ ਖੰਡ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਛੁਰੀ ਬਿਛੂਆ ਬਲਮ ਬੁਗਦਾ ਤਰਤਾਲ ਮਦਾ ॥੧੧॥੨੦੩॥੬੮੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੋਂਡ ਬਿਲਾਵਲ ॥ ਦਿਸ ਛਾਇ ਅਰੇ ਘਨਘੋਰ ਘਟਾ ਚਹੁ ਓਰ ਬਜੇ ਸਰ ਸਸਤ੍ਰ ਝਰੇ ॥ ਝਨਕਾਰ ਬਜੇ ਚੀਗਾਰ ਝਰੇ[੮] ਅੰਗਾਰ ਉਠੇ[੯] ਸੁ ਅਨਿਲ ਪਰੇ ॥ ਘਨ ਛਾਇ ਝਰੇ ਸਾਇਕ ਝਰਨਾ ਨਭ ਘੇਰ ਪਰੇ ਨ ਧਰਾ ਪਸਰੇ[ਕ] ॥ ਘਨ ਘੋਰ ਮਚੀ ਘਮਸਾਨ ਭਈ ਚਹੁ ਓਰ ਬਜੀ ਨਿਸਚਰ ਬਿਗਰੇ ॥੧੨॥੨੦੪॥੬੮੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਲਾਵਲ ਗੋਂਡ ॥ ਸਰ ਘੋਰ[੧੦] ਪਰੇ ਝਰਲਾਇ ਝਰੇ ਚਹੂ ਓਰ ਬਜੀ ਬਿਗਰੀ ਸਗਰੇ ॥ ਬਿਫਰੇ ਭਟ ਬੀਰ ਸਰਦਾਰ ਬਲੀ ਕਰ ਰੋਸ ਅਰੇ ਪਿਲਚੇ ਨ ਫਿਰੇ ॥ ਕਲ ਘੋਰ ਭਈ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਮਚੀ ਜੁਝ ਜਾਨ ਨਿਦਾਨ ਅਸੁਰ ਬਿਗਰੇ ॥ ਸਮੁਹਾਇ ਅਰੇ ਪਿਲਚੇ ਲਹ ਕੇ ਖਮਠੋਕ ਜੁਝਾਰ ਅਨੇਕ ਅਰੇ ॥੧੩॥੨੦੫॥੬੮੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੋਂਡ ਬਿਲਾਵਲ ॥ ਹਹਕਾਰ ਤੁਖਾਰ ਧਵਾਇ ਪਰੇ ਸਰ ਘੋਰ ਭਯਾਨਕ ਸਾਂਗ ਪ੍ਰਹਾਰੇ ॥ ਗੁਰਜ ਗੋਫਨ ਬਾਨ ਸਿਲੀਮੁਖ ਘੋਰ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਗਦਾ ਸਰ ਪੁੰਜਨ ਡਾਰੇ ॥ ਬ੍ਰਿਛ ਮੂਸਲ ਸੇਲ ਕੁਠਾਰ ਸਕਤ ਤਰਤਾਲ ਬਿਸਾਲ ਚਲੇ[ਖ] ਬਹੁ ਮਾਰੇ ॥ ਘਨ ਛਾਇ ਰਹਿਓ ਸਰ ਸਸਤ੍ਰ ਘਟਾ ਨਿਸ ਪਾਵਸ ਜਾਨ ਉਗਿਓ ਨਭ ਤਾਰੇ ॥੧੪॥੨੦੬॥੬੮੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਬਿਲਾਵਲ ਗੋਂਡ ॥ ਪਿਖ ਭੀਮ ਕੁਲਾਹਲ ਚੰਡ ਤਪੀ ਗਹਿ ਸੇਲ ਸਰਾਸਨ ਬਾਨ ਗਦਾ ॥ ਰਣ[੧੧] ਸਿੰਘ ਧਵਾਇ ਧਸੀ ਰਣ ਮੈ ਧੁਨਿ ਸੰਖ ਜੈਕਾਰ ਜੈ ਜੈਤ ਸਦਾ ॥ ਰਿਪ ਮੰਡਲ ਪੈਠ ਤਪੀ ਗਿਰਜਾ ਸਰ ਚਾਪ ਸੰਧਾਨ ਚਲਾਇ ਦੀਆ ॥ ਲਛ ਕੋਟਕ ਹ੍ਵੈ ਸਰ ਰੂਪ ਬਿਸਾਲ ਕਰਾਲ[ਗ] ਭਯਾਨਕ ਘੋਰ ਭਇਆ ॥੧੫॥੨੦੭॥੬੮੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੋਂਡ ਬਿਲਾਵਲ ॥ ਰਿਪ ਸਸਤ੍ਰ[੧੨] ਬਿਧੁੰਸ[੧੩] ਬਿਦਾਰ ਦਈ ਤਿਲ ਤਿਲ ਅਨੇਕ ਉਰੈ ਨਭ ਆਯੁਧ ॥ ਕਰ ਧੂਰ ਕਨੀ ਟੁਕਰੇ ਪੁਰਜੇ ਚਕਚੂਰ ਕੀਓ ਰਿਪ ਸਸਤ੍ਰ[੧੪] ਅਨਾਯੂਧ ॥ ਰਿਪ ਸਸਤ੍ਰ[੧੪] ਬਿਧੁੰਸ ਭਇਓ ਸਗਰੇ ਤਿਲ ਧੂਰ ਸਮਾਨ ਕਟਿਓ ਅਗਨਾਯੁਧ[ਘ] ॥ ਨਭ ਛਾਇ ਰਹਿਓ ਮਹਿ ਮਧ ਪਰਿਓ ਸਰ ਸਿੰਧ ਗਿਰਿਓ ਰਿਪ ਸਸਤ੍ਰ[੧੪] ਬਿਨਾਯੁਧ ॥੧੬॥੨੦੮॥੬੮੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਲਾਵਲ ਗੋਂਡ ॥ ਪੁਨ ਚਕ੍ਰ ਚਲਾਇ ਦਈ ਰਿਪ ਓਰ ਧਰ ਰੂਪ ਅਨੇਕ ਸੁਦਰਸਨ ਘੋਰਾ ॥ ਹ੍ਵੈ ਲਛ ਅਸੰਖ ਚਲਿਓ ਇਕ ਬਾਰ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਚਲੇ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੨]ਭੌਰ (ਸਸ, ਅਸ)
[੩]ਉਮਡੇ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੪]ਕਲ (ਖਕ, ਅਸ)
[੫]ਮਤੰਗ (ਅਸ)
[੬]ਸਰ (ਅਸ)
[੭]ਗਦਾ (ਖਕ, ਸਸ), ਰਦਾ (ਅਸ)
[੮]ਬਜੇ (ਖਕ, ਮਸ), ਉਠੇ (ਅਸ)
[੯]ਬੁਠੇ (ਸਸ)
[੧੦]ਘੇਰ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੧]ਤਬ (ਅਸ)
[੧੨]ਸਤ੍ਰ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੩]ਬਿਯੂਹ (ਸਸ, ਅਸ)
[੧੪]ਸਤ੍ਰ (ਮਸ, ਸਸ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਤੂਰਰ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸਫ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਪੁਹਪਗਂ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਕ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਖ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਗ]ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਸਿਰਫ ਸਚ ਵਿਚ ਹੀ ਹੈ, ਬਾਕੀ ਬੀੜਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ
[ਘ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਆ੍ਯੁਧ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਮਸ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਦਲ ਦੈਂਤ ਘਨੀ ਧੁਜਨੀ ਦਲ ਫੋਰਾ ॥ ਗਜ ਕਾਟ ਸਿਪਾਹ ਹਨੀ ਧੁਜਨੀ ਹੈ ਕਾਟ ਸਵਾਰ ਮਹੀ ਝਕਝੋਰਾ ॥ ਖਰ ਉਸਟ ਅਪਾਰ ਕਟੇ ਨ ਬਚੇ ਰਥ ਭੂਪ ਸਮੇਤ ਅਨੇਕ ਕੈ ਤੋਰਾ ॥੧੭॥੨੦੯॥੬੮੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੋਂਡ ਬਿਲਾਵਲ ॥ ਭਟ ਪਾਇਕ ਮਲ ਸਿਪਾਹ ਹਠੀ ਸਿਰ ਕਾਟ ਭੁਜਾ ਗ੍ਰੀਵਾ ਕਟ ਡਾਰੀ ॥ ਉਰ ਪੈਠ ਗਈ ਧਰ ਰੂਪ ਅਨੇਕ ਜੰਘ ਫੋਰ ਕੈ ਟੂਕ ਅਨੇਕ ਉਤਾਰੀ ॥ ਗਜ ਬਾਜ ਸਇੰਦ ਪਦਾਤ ਦਲੰ ਰਿਪ ਸੈਨ ਸਭੈ ਛਿਨ ਮੈ ਸੰਘਾਰੀ ॥ ਸਿਰ ਪਾਗ ਸਮੇਤ ਦੁਟੂਕ ਕਰੇ ਦਲ ਦੈਤ ਸਬੈ ਜਮਧਾਮ ਸਿਧਾਰੀ ॥੧੮॥੨੧੯॥੬੯੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਲਾਵਲ ਗੋਂਡ ॥ ਰੁੰਡਨ ਮੁੰਡ ਭੁਜਾ ਗਜ ਸੀਸ ਤੁਖਾਰ ਅਨੇਕ ਕਟੇ ਤਲਫੈ ॥ ਲੁਥ ਮੇਰ ਅਨੇਕ ਮਨੋ ਸੁਰ ਲੋਕ ਰਤ ਸਿੰਧ ਚਲੀ ਮਿਜ ਗੂਦ ਬਹੈ ॥ ਰਿਪ ਮੀਚ ਤੁਲੀ ਭਯਨਾਦ ਬਲੀ ਜਮਡੰਡ ਲਗਿਓ ਸਿਰ ਡੰਕ ਬਜਿਓ ॥ ਚਿਤ ਛੋਭ ਕੀਓ ਪਿਖ ਸੈਨ ਚਲੀ[੪] ਭਟ ਜੂਝਨ ਕੋ ਰੰਗ ਭੂਮਿ ਚਲਿਓ ॥੧੯॥੨੨੦॥੬੯੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੋਂਡ ਬਿਲਾਵਲ ॥ ਹੈ ਪਾਖਰ ਜੀਨ ਮਢੀ ਕਲਧਉਤ ਮਨਿ ਮਾਨਿਕ ਥੋਕ ਲਗੇ ਬਹੁ ਭਾਤਾ ॥ ਕਲਗੀ ਮਨ ਪੁੰਜ ਲਸੈ ਦਮਕੈ ਨਿਸ ਅੰਧ ਸਮੈ ਚਮਕੈ ਉਡ[੧] ਗਾਤਾ ॥ ਗਤ ਬੇਰ[੨] ਬਯਾਰ ਉਠਾਨ ਭਲੀ ਗਤ ਚਾਲ ਮਨੋ ਚਪਲਾ ਤਨ ਘਾਤਾ ॥ ਰੰਗ ਸੁਰੰਗ ਉਤੰਗ ਪਰੀ ਪਰਵਾਜ ਭਲੀ ਗਤ ਬੇਗ ਸਰ ਬਾਤਾ ॥੨੦॥੨੨੧॥੬੯੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਲਾਵਲ ਗੋਂਡ ॥ ਸਜ ਕਉਚ ਸਿਲਾਹ ਸਨਾਹ ਹਵੀ ਸਿਰ ਟੋਪ ਕੁਲਾਹ ਮਨੀ ਦਮਕੈ ॥ ਕਲਗੀ ਮਨ ਲਾਲ ਲਗੇ ਕਿੰਕਨੀ[ਅ] ਕਲਧਉਤ ਮਢੀ ਉਜਲ ਚਮਕੈ ॥ ਗਹਿ ਅਸਤ੍ਰ ਅਨੇਕ ਸਤ ਚਾਰ ਭੁਜਾ ਭਯਨਾਦ ਭਯਾਨਕ ਕਾਇ ਤਨੰ[੩] ॥ਭੈ ਘੋਰ ਭਯਾਨਕ ਘੋਰ ਪ੍ਰਲੈ ਸ੍ਰਿੰਗ ਮੇਰ ਮਨੋ ਤਮ ਰੂਪ ਦਨੰ[੪] ॥੨੧॥੨੨੨॥੬੯੩॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਗੋਂਡ ॥ ਬਿਲਾਵਲ ॥ ਹੈ ਸਵਾਰ ਹ੍ਵੈ ਈਸ ਮਨਾਇ ਚਲਿਓ ਕਰ ਤਿਛ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਅਨੇਕ ਗਹੇ ॥ ਅਸ ਢਾਰ ਕਮਾਨ ਸਿਲੀਮੁਖ ਬਾਨ ਗੁਰਜ ਗੋਫਨ ਸਾਂਗ ਅਨੇਕ ਸੁਹੈ ॥ ਹੈ ਫੇਰ ਧਵਾਇ ਚਲਿਓ ਨਿਸਚਰ ਬਰ ਚੰਡ ਕੋ ਜਾਇ ਕੈ ਦੈਤ ਪ੍ਰਚਾਰੇ ॥ ਕਹ ਜਾਤ ਹੋ ਪਾਜ ਅਰੇ ਦੁਰਗਾ ਭਟ ਬੀਰ ਸਭੈ ਹਮਰੋ[੫] ਹਤਿ ਡਾਰੇ ॥੨੨॥੨੨੩॥੬੯੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਬਿਲਾਵਲ ਗੋਂਡ ॥ ਜਉ ਕਛੁ ਪਉਰਖ ਹੈ ਤੁਝ ਮੈ ਤਉ ਆਨ ਕੇ ਮੋ ਸਨ ਜੁਧ ਕਰੋ ॥ ਨਹ ਜਾਹੁ ਚਲੀ ਗ੍ਰਹ ਕੋ ਤਜ ਜੁਧ ਜਿਨ ਕੰਠ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਕੀ ਮੀਚ ਮਰੋ ॥ ਮੋਹਿ ਨਾਮ ਭਯਾਨਕ ਨਾਦ ਹਠੀ ਰਣ ਜੀਤਹੌ ਆਜ ਤੁਮੈ ਜੁਧ ਕੈ ॥ ਲੇਤ ਹੋ ਬੈਰ ਅਬੈ ਸਗਰੀ[੬] ਜਿਨ ਜਾਹੁ ਭਜੀ ਪਹੁਚਿਓ ਨਿਸਚੈ ਕੈ ॥੨੩॥੨੨੪॥੬੯੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੋਂਡ ਬਿਲਾਵਲ ॥ ਸੁਨ ਬੋਲ ਕੁਬੋਲ ਜੜ ਕੀ ਬਤੀਆ ਜਗਮਾਤ ਤਪੀ ਖਲ ਨਾਸ ਨਮਿਤ ॥ ਗਹਿ ਸੇਲ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਸਰਾਸਨ ਬਾਨ ਰਣ ਸਿੰਘ ਧਵਾਇ ਕਰ ਮੁਸਟ[੬] ਅਮਿਤ ॥ ਨਭ ਛਾਇ ਰਹਿਓ ਦਿਬ ਕ੍ਰਾਂਤ ਛਟਾ ਮੁਖ ਜੋਤ ਪ੍ਰਕਾਸ ਨਭ ਨੂਰ ਭਰਿਓ ॥ ਦਿਸ ਪੂਰ ਰਹਿਓ ਸੂ੍ਰਗ ਲੋਕ ਪੁਰੀ ਮੁਖ ਜੋਤ ਛਟਾ ਲਛ ਭਾਨ ਚੜਿਓ ॥੨੪॥੨੨੫॥੬੯੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਲਾਵਲ ਗੋਂਡ ॥ ਪਿਖ ਕ੍ਰਾਂਤ ਸਿਵਾ ਰਿਪ ਕ੍ਰਾਂਤ ਘਟੀ ਮੁਖ ਛੀਨ ਭਇਓ ਰਿਪ ਕੋ ਤਨ ਕੈਸੈ ॥ ਜਿਮ ਭਾਨ ਉਦੈ ਤਮ ਨਾਸ ਭਈ ਜਿਮ ਬੇਗ ਬਿਆਰ ਤੇ ਮੇਘ ਨਸੈ ॥ ਸਰ ਚਾਪ ਸੰਧਾਨ ਚਲਾਇ ਦਈ ਰਿਪ ਓਰ ਭਯਾਨਕ ਬਾਨ ਪ੍ਰਹਾਰੇ ॥ ਹ੍ਵੈ ਲਛ ਸਹੰਸ੍ਰ ਅਨੇਕ ਬਢੇ ਰਿਪ ਟੋਪ[੭] ਕੁਲਾਹ ਮਹੀ ਤਲ ਡਾਰੇ[੮] ॥੨੫॥੨੨੬॥੬੯੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੋਂਡ ਬਿਲਾਵਲ ॥ ਉਰ ਪੈਠ ਗਈ ਭੁਜ ਬੇਧ ਲਈ ਹੈ ਫੋਰ ਸਨਾਹ ਗਿਰਿਓ ਧਰਨੀ ॥ ਘਟੀ ਦੋ ਰਿਪ ਮੁਰਝਾਇ[ਸ] ਰਹਿਓ ਮਹਿ ਪਰ ਪੁਨ ਚੇਤ ਸੰਭਾਰ ਕੈ ਸਾਂਭ ਅਨੀ ॥ ਰਿਪ ਦਉਰ ਕੈ ਵਾਰ ਪ੍ਰਚੰਡ ਹਨਿਓ ਚਰਮ ਲੈ ਜਗਮਾਤ ਸੰਭਾਰ ਲਈ ॥ ਲੈ ਸੂਲ ਬਿਸੀ ਜੁਗ ਧਾਰਿ ਅਨੀ ਉਰ ਸਤ੍ਰ ਤਕਾਇ ਚਲਾਇ ਦਈ ॥੨੬॥੨੨੭॥੬੯੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਲਾਵਲ ਗੋਂਡ ॥ ਜਾਇ ਲਗਿਓ ਰਿਪ ਕੀ ਛਤੀਆ ਚਕਚੂਰ ਭਇਓ ਅੰਗ ਅੰਗ ਪ੍ਰਹਾਰਾ ॥ ਛਿਤ ਝੂਮ ਗਿਰਿਓ ਕਰਿ ਸਦ ਭਯੰ ਛੁਟ ਪ੍ਰਾਨ ਗਇਓ ਨਹੀ ਚੇਤ ਸੰਭਾਰਾ ॥ ਪੁਨ ਜਾਗ ਉਠਿਓ ਬਪ ਪ੍ਰਾਨ ਪਰਿਓ ਕਰ ਸਦ ਭਯਾਨ ਕਠੋਰ ਹਕਾਰਾ ॥ ਪੁਨ ਸਸਤ੍ਰ ਸੰਭਾਰ ਚੜਿਓ ਹਯ ਧਾਇ ਤੁਰੰਗ ਧਵਾਇ ਕੈ ਚੰਡ ਪ੍ਰਚਾਰਾ ॥੨੭॥੨੨੮॥੬੯੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੋਂਡ ਬਿਲਾਵਲ ॥ ਲੈ ਸਕਤ ਭਯਾਨਕ ਭੀਮ ਗਦਾ ਬਹੁ ਸਾਂਗ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਬਰ ਚੰਡ ਕੇ ਮਾਰਿਵ ॥ ਲੈ ਢਾਰ ਬਚਾਇ ਲਈ ਰਿਪਵਾਰ ਸਰ ਬਾਨ ਸੋ ਕਾਟ ਜੁਦਾ ਕਰ ਡਾਰਿਵ ॥ ਪੁਨ ਚਕ੍ਰ ਚਲਾਇ ਦਈ ਬਰਚੰਡ[੯] ਰਿਸ ਸਸਤ੍ਰ ਬਿਧੁੰਸ ਹਯ ਕਾਟ ਉਤਾਰਿਵ ॥ ਭੁਜ ਸਵ[੧੦] ਕਟ ਟੂਕ ਅਨੇਕ ਭਏ ਬਪ ਤਿਯਾਗ ਭੁਜਾ ਮਹਿ ਟੂਟ ਪਧਾਰਿਵ ॥੨੮॥੨੨੯॥੭੦੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਲਾਵਲ ਗੋਂਡ ॥ ਰਤ ਧਾਰ ਚਲੀ ਬਹਿ ਬੈਤਰਨੀ ਭੁਜ ਲੋਟਤ ਭੂਮ ਉਡੇ ਤਲਫੇ ॥ ਨਭ ਓਰ ਉਡੇ ਛਿਤ ਆਨ ਪਰੇ ਰਤ ਧਾਰ ਬਹੈ ਭੁਜ ਸੋ ਟਪਕੈ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਰੁੰਡ (ਖਕ, ਮਸ)
[੨]ਬੇਗ (ਖਕ)
[੩]ਤਰੰ (ਮਸ, ਸਸ, ਅਸ)
[੪]ਤਨੰ (ਅਸ)
[੫]ਹਮਰੇ (ਖਕ, ਅਸ)
[੬]ਸਗਰੋ (ਅਸ)
[੭]ਠੋਕ (ਖਕ, ਮਸ), ਠੌਰ (ਅਸ)
[੮]ਭਾਰੇ (ਖਕ, ਮਸ, ਸਸ, ਅਸ)
[੯]ਪ੍ਰਚੰਡ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੦]ਸਤ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਹੜਤਾਲ ਫੇਰੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸ਼ਬਦ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਹੜਤਾਲ ਫੇਰ ਕੇ 'ਮੋਦ' ਸ਼ਬਦ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਝਾਉ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

॥ ਪੁਨ ਸਸਤ੍ਰ ਸੰਭਾਰ ਤੁਰੰਗ ਧਵਾਇ ਬਹੁ ਸੇਲ ਕਟਾਰ ਪ੍ਰਚੰਡ ਹਨਿਓ ॥ ਜਾਇ ਲਗੋ ਰਿਪ ਸਸਤ੍ਰ ਸੰਬੂਹ ਉਰ ਚੰਡ ਕੇ ਆਰਨ ਬੀਚ ਕੁਸਮ ਜਮਿਓ ॥੨੯॥੨੨੦॥੭੦੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੋਂਡ ਬਿਲਾਵਲ ॥ ਫੂਲ ਕੀ ਮਾਲ ਹ੍ਵੈ ਸਸਤ੍ਰ ਸਬੈ ਗਹਿ ਹਾਰ ਕੁਸਮ ਕੋ ਹਾਰ ਬਨਿਓ ॥ ਪਿਖ ਦੈਤ ਅਚੰਭਵ ਜੀਉ ਬਿਖੈ ਯਹ ਚੰਡਕਾ ਨਾਮ ਸਹੀ ਕੈ ਬਨਿਓ ॥ ਪੁਨ ਅਉਰ ਹਥਿਆਰ ਸਿਲੀਮੁਖ ਘੋਰ ਗੁਰਜ ਗੋਫਨ ਸਾਂਗ ਅਨੇਕ ਹਨੇ ॥ ਪੁਸਪ ਮਾਲ ਹ੍ਵੈ ਕੰਠ ਬਿਰਾਜਤ ਮਾਤ ਕੇ ਸੋ ਉਪਮਾ ਕਬਿ ਕੌਨ ਭਨੇ ॥੩੦॥੨੨੧॥੭੦੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਲਾਵਲ ਗੋਂਡ॥ ਲੈ ਸਾਂਗ ਸਿਵਾ ਰਿਪ ਘਾਵ ਕੀਓ ਹਯ ਸਾਜ ਸਮੇਤ ਉੜਿਓ[1] ਗਰਦੂੰ ਮਹਿ॥ ਸਤ ਜੋਜਨ ਜਾਇ ਕੈ ਫੇਰ ਫਿਰਿਓ ਛਿਤ ਆਨ ਪਰਿਓ ਲਈ ਸੁਧ ਸਰੀਰਹ ॥ ਹਾਲ ਬੇਹਾਲ ਗਿਰਿਓ ਧਰਨੀ ਹਯ ਪ੍ਰਾਨ ਗਇਓ ਛੂਟ ਝੂਮ ਗਿਰਿਓ ਮਹਿ ॥ ਕਰ ਨਾਦ ਭਯਾਨਕ ਘੋਰ ਚਿਕਾਰ ਡਕੈ ਗਰਜੈ ਲੋਟੈ ਬਸੁਧਾ ਮਹਿ ॥੩੧॥੨੨੨॥੭੦੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਲਾਵਲ ਗੋਂਡ॥ ਦੂਜੀ ਤ੍ਰਹ॥ ਛੁਟੀ ਮੂਰਛਨਾ ਬੀਰ ਬਹੁਰੋ ਰਿਸਾਇਓ ॥ ਦੁਤੀਯ ਘੋਰ ਚੜਿ ਦੇਬਿਯ ਸਨਮੁਖ ਸਿਧਾਇਓ॥ ਚਪਲ ਤੇਜ ਤੁਰੰਗੰ ਹਠੀ ਰਣ ਧਾਵਾਇਓ॥ ਕਠਿਨ ਸਾਂਗ ਲੈ ਦੇਬਯ ਸਨਮੁਖ ਚਲਾਇਓ[2] ॥੩੨॥੨੨੩॥੭੦੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੋਂਡ ਬਿਲਾਵਲ॥ ਲਗਿਓ ਜਾਇ ਸਾਗੰ ਹਿਰਦੈ ਸਿੰਘ ਜੋਧਾ॥ ਚਲਿਓ ਰਕਤ ਧਾਰਾ ਹਠੀ ਸਿੰਘ ਕ੍ਰੋਧਾ॥ ਝਪਟ ਕੇ ਅਸੁਰ ਟਾਂਗ[3] ਖਿੰਚਿਓ ਮਹੀ ਪਰ॥ ਭਛਿਓ ਤੁਰੰਗ ਨਿਸਚਰ ਭਯੋ[4] ਬਾਂਹ ਦੁਸਤਰ ॥੩੩॥੨੨੪॥੭੦੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਲਾਵਲ ਗੋਂਡ॥ ਲਈ[5] ਸਾਂਗ ਤੀਛਨ ਹਨੀ ਮਾਤ ਤਾ ਕੋ॥ ਗਈ ਪੈਠ ਹਿਰਦੈ ਭਯੰਨਾਦ ਕਾਂਪੋ॥ ਅਵਰ ਬਾਜ ਚੜ ਬੀਰ ਗਰਜਿਓ ਸਕੋਪਾ॥ ਨਿਡਰ ਢੀਠ ਨਿਸਚਰ ਰਨੰ ਪਾਵ ਰੋਪਾ ॥੩੪॥੨੨੫॥੭੦੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੋਂਡ ਬਿਲਾਵਲ ॥ ਬਹੁਤ ਘਾਵ ਲਗਿਓ ਨ ਭਾਜਿਓ ਹਠੀਲਾ ॥ ਸਮਰ ਮੰਡ ਜੋਧਾ ਅਸੁਰ ਕੁਲ ਕਟੀਲਾ ॥ ਨ ਰੰਚਕ ਤਿਸੈ ਘਾਵ ਕੀ ਪੀਰ ਲਾਗੀ ॥ ਬਹੁਰ ਰੋਸ ਭਾਰੀ ਅਸੁਰ ਹਿਯ ਜਾਗੀ ॥੩੫॥੨੨੬॥੭੦੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਲਾਵਲ ਗੋਂਡ॥ ਬਹੁਰ ਕੋਪ ਕੈ ਬੀਰ ਸੈਥੀ ਚਲਾਇਓ॥ ਲਈ ਰੋਕ ਚੰਡੀ ਸਬੈ ਸਟ ਬਚਾਇਓ॥ ਸਿਵਾ ਬਾਨ ਲਛਕ ਅਸੁਰ ਤਾਕ ਮਾਰਿਓ॥ ਦੁਤੀ ਸਤ ਭੁਜਾ ਕਾਟ ਛਿਨ ਮੈ ਉਤਾਰਿਓ ॥੩੬॥੨੨੭॥੭੦੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੋਂਡ ਬਿਲਾਵਲ॥ ਗਿਰਿਓ ਮੂਰਛਨਾ ਹ੍ਵੈ ਨ ਸੁਧੰ ਸਰੀਰੰ॥ ਬਿਧਿਓ ਅੰਗ ਅੰਗੰ ਤਨੰ ਤਿਛ ਤੀਰੰ॥ ਘਟੀ ਚਤਰ ਮੋ ਬੀਰ[ਅ] ਜਾਗਿਓ ਸਕੋਪਾ॥ ਚਰਿਓ ਅਉਰ ਤੁਰਗੰ ਕਠਿਨ ਸਮਰ ਰੋਪਾ ॥੩੭॥੨੨੮॥੭੦੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਲਾਵਲ ਗੋਂਡ॥ ਲੀਓ ਸੇਲ ਤੀਛਨ ਦੁਰਗਾ ਓਰ ਛਾਡੀ ॥ ਲਈ ਰੋਕ ਮਾਤਾ ਚਰਮ ਓਟ ਆਡੀ॥ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਕਰਾਲੰ ਛਡਿਓ ਸਤ੍ਰ ਓਰਾ॥ ਚੁਭੀ ਸੂਲ ਭੀਮੰ ਅਸੁਰ ਅੰਗ ਫੋਰਾ ॥੩੮॥੨੨੯॥੭੧੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੌਂਡ ਬਿਲਾਵਲ॥ ਕਵਚ ਫੋਰ ਪੈਠੀ ਹਿਰਦੈ ਫੋਰ ਡਾਰੀ॥ ਚਲੀ ਰਕਤ ਧਾਰਾ ਕਰਾਲੰ ਅਫਾਰੀ॥ ਬਹੁਰ ਦੈਤ ਕੁਪਿਓ ਲਈ ਸਾਂਗ ਭਾਰੀ॥ ਚਲਾਈ ਦੁਰਗਾ ਓਰ ਭੀਮੰ ਕਟਾਰੀ ॥੩੯॥੨੩੦॥੭੧੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਲਾਵਲ ਗੋਂਡ॥ ਲਗਿਓ ਜਾਇ ਨਾਹਰਿ ਹਿਰਦੈ ਚੋਟ ਲਾਗੀ॥ ਅਧਿਕ ਰੋਸ ਭਾਰੀ ਬਪੰ ਸਿੰਘ ਜਾਗੀ॥ ਧਸਿਓ ਸਿੰਘ ਜੋਧਾ ਝਪਟ ਕੈ ਚਿਕਾਰੀ॥ ਲੀਓ ਖੈਂਚ ਹੈ ਤੇ ਭੁਜਾ ਸਉ ਉਪਾਰੀ ॥੪੦॥੨੩੧॥੭੧੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੋਂਡ ਬਿਲਾਵਲ॥ ਭਇਓ ਮੂਰਛਨਾ ਦੈਂਤ ਬਸੁਧਾ ਚਿਕਾਰੇ॥ ਬਿਸੁਧੰ ਅਚੇਤੰ ਭਯਾਨਕ ਡਕਾਰੇ॥ ਛੁਟੀ ਮੂਰਛਨਾ ਬੀਰ ਜਾਗਿਓ ਸੰਭਾਰਿਓ॥ ਗਦਾ ਗੁਰਜ ਗੋਫਨੰ ਕਰਾਲੰ ਪ੍ਰਹਾਰਿਓ ॥੪੧॥੨੩੨॥੭੧੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਲਾਵਲ ਗੋਂਡ॥ ਲਈ ਰੋਕ ਆਵਤ ਦੁਰਗਾ ਕਾਟ ਡਾਰੀ॥ ਭੁਜੰਗੰ ਕਰਾਲੰ ਹਿਰਦੈ ਫਾਂਸ ਮਾਰੀ॥ ਮਹਾਂ ਭੀਮ ਭੈਰੋ ਬਿਆਲੰ ਬਿਸਾਲੰ॥ ਤਿਮਰ ਗਾਤ ਘੋਰੰ ਭੈਯਾਨਕ ਕਰਾਲੰ ॥੪੨॥੨੩੩॥੭੧੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੋਂਡ ਬਿਲਾਵਲ॥ ਚਲਿਓ ਨਾਗ ਪਾਸੰ ਬਿਧਿਓ ਦੈਤ ਰਾਜੰ॥ ਡਸਿਓ ਅੰਗ ਅੰਗੰ ਹਨਿਓ ਸਤ੍ਰ ਬਾਜੰ॥ ਭਯਾਨਕ ਸੁਦਰਸਨ ਚਲਾਯੋ[4] ਭਵਾਨੀ॥ ਕਟਿਓ ਸੀਸ ਨਿਸਚਰ ਭਯੰ ਨਾਦ ਛਾਨੀ[5] ॥੪੩॥੨੩੪॥੭੧੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਲਾਵਲ ਗੋਂਡ॥ ਉਡਿਓ ਸੀਸ ਗਰਦੂੰ ਗਇਓ ਅਵਰ ਦੇਸੰ॥ ਹੁਤੋ ਭ੍ਰਾਤ ਤਾ ਕੋ ਅਸੁਰਪਤਿ ਨਰੇਸੰ॥ ਉਠਿਓ ਸੀਸ ਬਿਨ ਨਾਦ ਭੀਮੰ ਕਬੰਧੰ॥ ਧਸਿਓ ਓਰ ਦਰਗਾ ਕੀਓ ਨਾਦ ਕਰੁਧੰ ॥੪੪॥੨੩੫॥੭੧੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੋਂਡ ਬਿਲਾਵਲ ॥ ਸਕਤ[6] ਭੀਮ ਭੈਰੋ ਮੰਡਿਓ ਭੀਮ ਜੁਧੰ॥ ਪ੍ਰਹਾਰੇ ਭਲੀ ਭਾਂਤ ਸੋ ਸਸਤ੍ਰ ਸੁਧੰ॥ ਭਯਾਨਕ ਮਚੀ ਭੀਮ ਜੁਧੰ ਕਰਾਲੰ॥ ਕੰਪਿਓ ਸੇਸ ਸੁਰਪਤ ਪੁਰੀ ਖਟ ਪਯਾਲੰ ॥੪੫॥੨੩੬॥੭੧੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਲਾਵਲ ਗੋਂਡ॥ ਪ੍ਰਲੈ ਘੋਰ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਦਾਰੁਨ ਮਚਾਇਓ॥ ਬਿਨਾ ਸੀਸ ਕਾ ਦੈਤ[7] ਲਲਕਾਰ ਧਾਇਓ॥ ਪਰੈ ਲੋਹ ਧਾਰਾ ਮਚੀ ਭੀਮ ਜੰਗੰ॥ ਪ੍ਰਹਾਰੇ ਭਲੀ ਭਾਂਤ ਸੋ ਸੇਲ ਖਗੰ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਉਡਿਓ (ਅਸ)
[੨]ਸਿਧਾਇਓ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ))
[੩]ਅਸੁ (ਸਸ, ਅਸ)
[੪]ਲਗੀ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੫]ਹਾਨੀ (ਸਸ, ਅਸ)
[੬]ਸਬਦਿ (ਅਸ)
[੭]ਕਾਟੇਤੇ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਚਭੇਓ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਬ੍ਰੀ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਚਲਾਈ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

॥੪੬॥੨੩੭॥੭੧੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੋਂਡ ਬਿਲਾਵਲ॥ ਮਚਿਓ ਦੈਂਤ ਰਾਜਯੰ ਬਿਨਾ ਮੁੰਡ ਸੂਰਾ॥ ਭਯਾਨਕ ਰਚਿਓ ਜੁਧ ਦਾਨਵ ਕਰੂਰਾ॥ ਚਹੂ ਓਰ ਬਰਸੈ ਝਰੈ ਸਸਤ੍ਰ ਧਾਰਾ॥ ਭਈ ਘੋਰ ਦਾਰੁਨ ਪ੍ਰਲੈ ਸਮ ਅਖਾਰਾ ॥੪੭॥੨੩੮॥੭੧੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਲਾਵਲ ਗੋਂਡ॥ ਬਿਨਾ ਮੁੰਡ ਹ੍ਵੈ ਜੁਧ ਦਾਰੁਨ ਮਚਾਇਓ॥ ਦੁਰਗਾ ਸਾਮ ਹ੍ਵੈ ਸੁਧ ਅਸਤ੍ਰੰ ਨਚਾਇਓ॥ ਪ੍ਰਹਾਰੇ ਕਠਿਨ ਸਾਂਗ ਸੈਥੀ ਬਿਸਾਲੰ॥ ਤਬਰ ਧੋਪ ਕਾਤੀ ਕਟਾਰੀ ਕਰਾਲੰ ॥੪੮॥੨੩੯॥੭੨੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੋਂਡ ਬਿਲਾਵਲ॥ ਬਜੈ ਸਸਤ੍ਰ ਪੁੰਜੰ ਝਰੈ ਅਗਨਿ ਧਾਰੰ॥ ਜੁਆਲਾ ਉਡੈ ਘੋਰ ਬਰਸੈ ਕਟਾਰੰ॥ ਸਪਤ ਬਰਖ ਜੁੱਧੰ ਮਚਿਓ ਭੀਮ ਭਾਰੀ॥ ਲਈ ਖਿੰਚ ਤੇਜੰ ਸਿਵਾ ਸ੍ਰਿਸਟ ਭਾਰੀ ॥੪੯॥੨੪੦॥੭੨੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਲਾਵਲ ਗੋਂਡ॥ ਗਿਰਿਓ ਝੂਮ ਭੂਮੰ ਮਨੋ ਮੇਰ ਹੇਮੰ ॥ ਚਲੀ ਰਕਤ ਧਾਰਾ ਕਰਾਲੰ ਤਰੰਗੰ॥ ਲਈ ਘਾਲ ਬੇਵਾਨ ਪਰੀ ਅਛਰਾਯੰ ॥ ਚਲੀ ਸੁਰਗ ਲੋਕੰ ਬਰਿਓ ਦੈਤ ਰਾਯੰ ॥੫੦॥੨੪੧॥੭੨੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੋਂਡ ਬਿਲਾਵਲ॥ ਲਈ ਜੀਤ ਖੇਤੰ ਮਈਆ ਦੈਤ ਦਾਨੋ॥ ਦੀਓ ਧਾਮ ਅਪਨਾ ਚਹੂੰ ਕੁੰਟ ਜਾਨੋ॥ ਜਿਨੈ ਬੈਰ ਕੀਆ ਤਿਸੈ ਧਾਮ ਦੀਨਾ॥ ਜਿਨੈ ਪ੍ਰੀਤ ਸੋ ਸੇਵ ਅਨਨ ਭਗਤ ਕੀਨਾ॥੫੧॥੨੪੨॥੭੨੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੋਂਡ ਬਿਲਾਵਲ॥ ਤਿਸੈ ਮੋਖ ਮੁਕਤੰ ਚਰਨ ਕਵਲ ਬਾਸਾ॥ ਦੀਓ ਨਿਜ ਪਦੰ ਮੁਕਤਿ ਸੰਪਤਿ ਬਿਲਾਸਾ॥ ਸਭੈ ਰਿਧ ਸਿਧੰ ਸਬੈ ਸੁਖਜ[1] ਸੋਭਾ॥ ਜਿਨੈ ਏਕ ਚਿਤ ਹ੍ਵੈ ਚਰਨ ਕਵਲ ਸੋਧਾ[2] ॥੫੨॥੨੪੩॥੭੨੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਲਾਵਲ ਗੋਂਡ ॥ ਸਕਲ ਪਾਪ ਤਨ ਕਾ ਛਿਨ ਮੈ ਨਸਾਵੈ ॥ ਏਕਾਗਰ ਹਿਰਦੈ ਚਿਤ ਦੈ ਧਿਆਨ ਧਿਆਵੈ[3] ॥ ਜਿਨੈ ਜੈਸ ਭਾਵੰ ਚਰਨ ਚਿਤ ਧਾਰਾ॥ ਤਵਨ ਭਾਵ ਸੋ ਦਰਸ ਤਾ ਕੋ ਦਿਖਾਰਾ ॥੫੩॥੨੪੪॥੭੨੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੋਂਡ ਬਿਲਾਵਲ॥ ਜਿਨੈ ਜਉਨ ਅਰਥੰ ਧਿਆਇਓ ਭਵਾਨੀ॥ ਮਨੋਕਾਮਨਾ ਸਿਧ ਤਾ ਕਾ ਬਖਾਨੀ ॥ ਸਕਲ ਸਿਧ ਦਾਇਕ ਸਫਲ ਕਾਜ ਕਰਣੀ॥ ਮਹੀ ਭੀਰ ਪੀਰੰ ਸਦਾ ਦੁਖਯ ਹਰਣੀ ॥੫੪॥੨੪੫॥੭੨੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਲਾਵਲ ਗੋਂਡ॥ ਅਰਥ ਧਰਮ ਕਾਮੰ ਸਕਲ ਮੋਛ ਦਾਤਾ॥ ਪਦਾਰਥ ਚਤੁਰਦਾਇਨੀ ਦੇਬ ਮਾਤਾ ॥ ਜਬੈ ਭੀਰ ਪੀਰੰ ਅਪਦ ਦੁਖ ਸੰਤਾਵੈ॥ ਸਕਲ ਪਾਪ ਤਨ ਕਾ ਸੁ ਪਲ[4] ਮੋ ਪਰਾਵੈ॥੫੫॥੨੪੬॥੭੨੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੋਂਡ ਬਿਲਾਵਲ॥ ਚਹੁ ਕੁੰਟ ਬਾਜੀ ਫਤਹ ਡੰਕ ਘੋਰਾ॥ ਜੈਯੰ ਜੈਤ ਜੈ ਜੈ ਧੁਨੰ ਸੰਖ ਭੇਰਾ॥ ਸਕਲ ਦੇਵ ਸੁਰ ਮੁਨਿ ਰਰੈ ਮੰਤ੍ਰ ਕਵਚੰ[4]॥ ਜੈਯੰ ਜੈਤ ਜੈ ਜੈ ਸਦਾ ਜੈ ਅਨੰਤੰ[5] ॥੫੬॥੨੪੭॥੭੨੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਲਾਵਲ ਗੋਂਡ॥ ਚਤੁਰਮੁਖਯ ਬਰੁਨੰ ਕੁਬੇਰੰ ਮਹੇਸੰ॥ ਧਰਮ ਚਿਤ੍ਰ ਗੁਪਤੰ ਸੁਰਾਸੁਰ ਸੁਰੇਸੰ॥ ਸਬੈ ਦੇਵ ਤਬ ਬਿਓਮ ਚੜਕੈ ਸਿਧਾਰੇ॥ ਜਹਾ ਦੇਬ[6] ਦੁਰਗਾ ਅਸੁਰ ਕੁਲ ਸੰਘਾਰੇ॥੪੭॥੨੪੮॥੭੨੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੋਂਡ ਬਿਲਾਵਲ॥ ਭਏ ਪ੍ਰਾਪਤੰ ਆਨ ਰਨ ਭੂਮਿ ਦੇਵੰ॥ ਸਕਲ ਸਾਜ ਦੀਪੰ ਚਲੇ ਚਰਨ ਸੇਵੰ[ਅ]॥ ਅਗਰ ਚੰਦਨੰ ਕੁੰਕਮੰ ਘੋਰ ਕੇਸਰੰ[7]॥ ਲਗੇ ਦੇਵ ਪੂਜਨ ਜਗਤ ਪੂਜ ਈਸ੍ਰੰ[8] ॥੫੮॥੨੪੯॥੭੩੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਲਾਵਲ ਗੋਂਡ ॥ ਤਿਲਕ ਭਾਲ ਦੀਨਾ ਸਿਵਾ ਜੈਤ ਟੀਕਾ॥ ਸੁਭੰ ਅਛਤੰ ਭਾਇ ਰਾਜੇ ਪੁਨੀਤਾ॥ ਤ੍ਰਿਪੁੰਡੰ ਤਿਲਕ ਭਾਲ ਦੇਵਾ ਬਿਰਾਜੈ॥ ਸਭੈ ਦੁਖਯ ਦੋਖੰ ਦਰਸ ਦੇਖ ਭਾਜੈ ॥੫੯॥੨੫੦॥੭੩੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਲਾਵਲ ਗੋਂਡ॥ ਅਨਕ ਬਿਜਨੰ ਪਾਕ ਨਈਬੇਦ ਸਾਜਾ॥ ਹਿਰਨ ਬਾਲ ਮੰਗਲ ਸਜਿਓ ਦੇਵਹਿ ਰਾਜਾ॥ ਅਨਕ ਮੁਸਕ ਗੰਧੰ ਅਨਕ ਫਲ ਕਿਰਾਨਾ॥ ਸਮਰਪਨ ਕਰਾ ਦੇਵ ਦੇਵਾ ਬਿਧਾਨਾ ॥੬੦॥੨੫੧॥੭੩੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੋਂਡ ਬਿਲਾਵਲ॥ ਕਲਸ ਕੰਚਨੰ ਪੂਰ ਸੁਰਸਰ ਉਦਕ ਸੋ॥ ਚਰਨ ਕਵਲ ਪੂਜਾ ਪਖਾਰਿਓ ਅਨਦ ਸੋ॥ ਲਈ ਚਰਨ ਊਦਕ ਸਬੈ ਦੇਵਤਾਈਯੰ॥ ਸਫਲ ਜਨਮ ਅਪਨਾ ਸਬੈ ਦੇਵ ਗਾਈਯੰ[9] ॥੬੧॥੨੫੨॥੭੩੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਲਾਵਲ ਗੋਂਡ ॥ ਸਬੈ ਮੰਗਲੰ ਸਾਜ ਦੀਪੰ ਜਗਾਈ ॥ ਸਿਵਾ ਆਰਤੀ ਦੇਵ ਗੰਧ੍ਰਬ ਗਾਈ[10]॥ ਬਜੈ ਤਾਲ ਦੁੰਦਭ ਪਖਾਵਜ ਮ੍ਰਿਦੰਗੰ॥ ਮੁਰਲੀ ਬੀਨ ਤੂਰਾ ਮੰਜੀਰੰ ਉਪੰਗੰ ॥੬੨॥੨੫੩॥੭੩੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੋਂਡ ਬਿਲਾਵਲ॥ ਨਚੇ ਗੰਧ੍ਰਬੀ ਜਛਨੀ ਅਛਰਾਯੰ ॥ ਸਕਲ ਦੇਵ ਕੰਨਿਆ ਕਰੇ ਨ੍ਰਿਤ ਦਾਯੰ ॥ ਧੁਨੰ ਸੰਖ ਬਾਜੈ ਧੁਕੈ ਧੂਪ ਬਾਵਨ ॥ ਮਲਿਆਗ੍ਰ ਸੁਗੰਧੰ ਧੁਕੈ ਧੂਪ ਪਾਵਨ ॥੬੩॥੨੫੪॥੭੩੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਲਾਵਲ ਗੋਂਡ॥ ਚਵਰ ਛਤ੍ਰ ਜਗਮਗ ਰਤਨ ਦਿਬ ਲਾਗਾ॥ ਢੁਰੈ ਸੀਸ ਦੇਵਾ ਮਰੀਚੰ ਸਭਾਗਾ॥ ਚਤੁਰਦਸ ਦਿਸਾ ਜੈਤ ਜੈ ਜੈ ਜਗਾਨਾ॥ ਸਿਵਾ ਜੀਤ ਜੈ ਜੈ ਦਿਸਾਪੁਰ ਸਮਾਨਾ ॥੬੪॥੨੫੫॥੭੩੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੋਂਡ ਬਿਲਾਵਲ॥ ਰਹਿਓ ਫੈਲ ਨੂਰੰ ਛਟਾ ਜੋਤ ਕਾਰੀ॥ ਸਿਵਾ ਕ੍ਰਾਂਤ ਸੋਭਾ ਤਿਹੂੰ ਪੁਰ ਉਜਾਰੀ॥ ਪਰਮ ਜੋਤਿ ਜੁਆਲਾ ਛਟਾ ਦਿਬ ਰਾਜੈ॥ ਸਦਾ ਜੈ ਸਦਾ ਜੈ ਸਦਾ ਜੈ ਬਿਰਾਜੈ ॥੬੫॥੨੫੬॥੭੩੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਲਾਵਲ ਗੋਂਡ॥ ਸੁਰਨ ਜੈਤ ਮਾਲਾ ਸੁਮਨ ਕੀ ਚੜਾਵੈ ॥ ਦੇਵਾ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਸਿਖਜ (ਅਸ)
[੨]ਸੋਭਾ (ਮਸ, ਸਸ), ਲੋਭਾ (ਅਸ)
[੩]ਲਾਵੈ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੪]ਕਵਚਾ (ਸਸ, ਅਸ)
[੫]ਅਨੰਤਾ (ਸਸ, ਅਸ)
[੬]ਦੇਵਿ (ਅਸ)
[੭]ਕੇਸਰ (ਅਸ)
[੮]ਈਸਰ (ਅਸ)
[੯]ਦੇਵਰਾਈਯੰ (ਅਸ)
[੧੦]ਕਰਾਈ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਹੜਤਾਲ ਫੇਰੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸੇਵਾ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਉਰ ਬਿਰਾਜੈ ਅਧਿਕ ਸੋਭ ਪਾਵੈ॥ ਕਰੈ ਸੁਮਨ ਬਰਖਾ ਜਯੰ ਗਾਨ ਕਾਰੀ॥ ਨਚੈ ਗੰਧ੍ਰਬੀ ਜਛਨੀ ਸੁਰ ਕੁਮਾਰੀ ॥੬੬॥੨੫੭॥੭੩੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੋਂਡ ਬਿਲਾਵਲ॥ ਬਹੁਤ ਭਾਂਤ ਸੋ ਸੁਮਨ ਬਰਖੈ ਰਸਾਲੰ॥ ਸੁਗੰਧੰ ਅਨੇਕੰ ਸੁਮਨ ਪੁਸਪ ਮਾਲੰ॥ ਜਪੈ ਮੰਤ੍ਰ ਕਵਚੰ ਦੇਵਾ ਚਰਨ ਪੂਜੈ॥ ਅਨਿਕ ਪਾਠ ਮੰਤ੍ਰੰ ਤਜੈ ਭਾਵ ਦੂਜੈ ॥੬੭॥੨੫੮॥੭੩੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਲਾਵਲ ਗੋਂਡ॥ ਇਕਾਗਰ ਹਿਰਦੈ ਚਿਤ ਦੈ ਚਰਨ ਪੂਜਾ॥ ਪਠੈ ਜਾਪ ਮੰਤ੍ਰੰ ਤਜੈ ਭਾਵ ਦੂਜਾ॥ ਧੁਨੰ ਘੰਟ ਸੰਖੰ ਨਫੀਰੰ ਬਜਾਵੈ॥ ਪਰਮ ਦੇਵ ਦੁਰਗਾ ਸਬੈ ਸੁਰ ਮਨਾਵੈ ॥੬੮॥੨੫੯॥੭੪੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੋਂਡ ਬਿਲਾਵਲ॥ ਰਰੈ ਜਾਪ ਮੰਤ੍ਰੰ ਕਥੈ ਜਾਪ ਪਾਠੰ॥ ਨਮਸਤੰ ਨਮਸਤੰ ਨਮੋ ਦੈਂਤ ਨਾਸੰ॥ ਪ੍ਰਬਲ ਦੂਖ ਬਸੁਧਾ ਛਿਨਕ ਮੋ ਮਿਟਾਇਓ॥ ਅਮਰ ਲੋਕ ਕਾ ਰਾਜ ਦੇਵਨ ਦਿਵਾਇਓ ॥੬੯॥੨੬੦॥੭੪੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਲਾਵਲ ਗੋਂਡ॥ ਹਨਿਓ ਦੈਤ ਰਾਜਾ ਸਬੈ ਦੁਸਟ ਮਾਰਿਓ॥ ਭਗਤ ਦਾਸ ਆਪਨ ਅਨਿਕ ਬਾਰ ਤਾਰਿਓ[ੳ]॥ ਜਬੈ ਭੀਰ ਸੰਤਨ ਪਰੈ ਆਨ ਗਾੜਾ॥ ਪਕੜ ਬਾਂਹ ਭਉਜਲ ਕਰੈ ਬੇਗ ਪਾਰਾ॥੭੦॥੨੬੧॥੭੪੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੋਂਡ ਬਿਲਾਵਲ॥ ਸਨੈ ਦੇਵ ਜਗਮਾਤ[ਅ] ਕੈਲਾਸ ਬਾਸੀ॥ ਸਭੈ ਚੜਿ ਬਿਵਾਨੰ ਚਲੇ ਸੁਰ ਅਨਾਸੀ॥ ਜਯੰ ਜੈਤ ਜੈ ਜੈ ਧੁੰਨ ਸੰਖ ਬਾਜੈ ॥ ਭਏ ਅੰਤਰਧਿਆਨੰ ਪੁਰੰ ਨਿਜ ਬਿਰਾਜੈ ॥੭੧॥੨੬੧॥੭੪੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਲਾਵਲ ਗੋਂਡ॥ ਕਰੈ ਸੁਮਨ ਬਰਖਾ ਰਰੈ ਮੰਤ੍ਰ ਜਾਪੰ॥ ਧਰੈ ਧਿਆਨ ਦੁਰਗਾ ਜਿਨੈ ਦੈਤ ਖਾਪੰ॥ ਅਨਿਕ ਪੁਸਪ ਮਾਲਾ ਸਿਵਾ ਉਰ ਚੜਾਵੈ ॥ ਨਿਤ ਪ੍ਰਤਿ ਪੂਜਨ ਅਮਰ ਕੁਲ ਕਰਾਵੈ ॥੭੨॥੨੬੩॥੭੪੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੋਂਡ ਬਿਲਾਵਲ॥ ਸਦਾ ਧਿਆਨ ਚੰਡੀ ਸਕਲ ਦੇਵ ਧਾਰੈ॥ ਸਭੈ ਪਾਪ ਦੋਖੰ ਦੁਰਗਾ ਤ੍ਰਾਸ ਟਾਰੈ॥ ਨਿਤਾਪ੍ਰਤਿ ਕੈਲਾਸ ਬਾਸੀ ਧਿਆਵੈ॥ ਸਕਲ ਸਿਧ ਅਰਥੰ ਸਫਲ ਕਾਜ ਪਾਵੈ ॥੭੩॥੨੬੪॥੭੪੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਲਾਵਲ ਗੋਂਡ॥ ਸਬੈ ਦੇਵਤਾ ਨਿਤ ਚਰਨ ਕਵਲ ਪੂਜੈ॥ ਇਕਾਗ੍ਰ ਹਿਰਦੈ ਧਿਆਨ ਨਹਿ ਭਾਵ ਦੂਜੈ॥ ਸਦਾ ਧਿਆਨ ਕੈਲਾਸ ਬਾਸੀ ਧਰੈ ਚਿਤ॥ ਸਭੈ ਮੰਗਲੰ ਸੁਖਯ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਚਲ ਬਿਤ ॥੭੪॥੨੬੫॥੭੪੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਲਾਵਲ॥ ਊਹਾ ਦੇਵ ਸਰਬੰ ਦੁਰਗਾ ਚਰਨ ਧਿਆਵੈ॥ ਇਹਾ ਭੂਤ ਭੈਰੋ ਪਿਸਾਚਨ ਸਿਧਾਵੈ॥ ਬਹੁਤ ਭੀਰ ਬੈਤਾਲ ਜੋਗਨ ਅਪਾਰਾ॥ ਡਕੈ ਭੂਤਨੀ ਪ੍ਰੇਤਨੀਯੰ ਬੈਤਾਰਾ॥੭੨॥੨੬੬॥੭੪੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੋਂਡ ਬਿਲਾਵਲ॥ ਨਚੈ ਕੰਕ ਮਾਸਾਨ ਭੈਰੋ ਡਕਾਰੇ॥ ਹਸੈ ਭੂਤ ਜੋਗਿਨ ਪਿਸਾਚਨ ਚਿਕਾਰੇ॥ ਭਯਾਨੰ ਮਸਾਨੰ ਡਕੈ ਜੋਗਨੀ ਗਨ॥ ਨਚੈ ਕੰਕ ਕ੍ਰੂਰੰ ਪ੍ਰੇਤੰ ਮਗਨ ਮਨ ॥੭੬॥੨੬੭॥੭੪੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਲਾਵਲ ਗੋਂਡ॥ ਭਰੈ ਪਤ੍ਰ ਜੁਗਨ ਪਿਵੈ ਰਕਤ ਘੋਰਾ॥ ਹਸੈ ਸੰਖਨੀ ਪ੍ਰੇਤ ਕੁਹਕੈ ਕਠੋਰਾ॥ ਪਿਵੈ ਪਤ੍ਰ ਭਰ ਭਰ ਹਸੈ ਪ੍ਰੇਤ ਭਾਰੇ॥ ਨਚੈ ਮਾਸਾਹਾਰੀ ਹਸੈ ਦਾਂਤ ਕਾਰੇ॥੭੭॥੨੬੮॥੭੪੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੋਂਡ ਬਿਲਾਵਲ॥ ਭਯਨਕ ਖੁਲੇ ਕੇਸ ਕੰਕੰ ਡਕਾਰੇ॥ ਨਚੈ ਰਕਤ ਪੀਵੈ ਭਰੇ ਪਤ੍ਰ ਭਾਰੇ॥ ਕਹੂ ਜੋਗਨੀ ਭੂਤ ਨਾਚੈ ਕਪਾਲਾ॥ ਹਸੈ ਕੰਕ ਮਾਸਾਨ ਆਨਨ ਕਰਾਲਾ॥੭੮॥੨੬੯॥੭੫੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਲਾਵਲ ॥ ਬਿਕਟ ਰੂਪ ਸਾਮੰ ਨਚੈ ਰਕਤ ਨੈਨੀ॥ ਗਲੇ ਮੁੰਡ ਮਾਲਾ ਫਿਰੈ ਡੀਠ[੧] ਐਨੀ॥ ਕਠਿਨ ਭੂਤ ਭੈਰੋ ਭਛੈ ਲੋਥ ਪ੍ਰੇਤੰ॥ ਅਘਾਏ ਪਰੇ ਭੂਤ ਪ੍ਰੇਤੰ ਅਚੇਤੰ॥੭੯॥੨੭੦॥੭੫੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੋਂਡ ਬਿਲਾਵਲ॥ ਹਸੈ ਡਾਕਨੀ ਕੰਕਨੀ ਪ੍ਰੇਤ ਗਾਵੈ॥ ਲੀਏ ਮੁੰਡ ਮੋ ਮੁੰਡ ਤਾਲੰ ਬਜਾਵੈ॥ ਬਜਾਵੈ ਅਨਿਕ ਭਾਂਤ ਤਾਰੀ ਡਕਾਰੇ॥ ਗਜੈ ਭੀਮ ਭੈਰੋ ਮਸਾਨੰ ਚਿਕਾਰੇ॥੮੦॥੨੭੧॥੭੫੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਲਾਵਲ॥ ਪਿਵੈ ਰਕਤ ਸਲਿਤਾ ਭਛੈ ਲੋਥ ਮਾਸੰ॥ ਨਚੈ ਮੋਦ ਕਰ ਕਰ ਅਨਿਕ ਭਾਂਤ ਹਾਸੰ॥ ਉਡੈ ਚੀਤ ਕਾਕੰ ਕਰਾਲੰ ਭੈਆਨਾ॥ ਅਨਿਕ ਝੁੰਡ ਚਾਵੰਡ ਕਾਕੰ ਮਸਾਨਾ ॥੮੧॥੨੭੨॥੭੫੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੋਂਡ ਬਿਲਾਵਲ॥ ਉਡੈ ਗ੍ਰਿਧ ਬ੍ਰਿਧੰ ਕਰੂਰੰ[ੲ] ਕਰਾਲਾ॥ ਭਛੈ ਰੁੰਡ ਮੁੰਡੰ ਭੁਜਾ ਲੁਥ ਬਿਸਾਲਾ॥ ਉਡੈ ਆਂਤ ਲੈ ਲੈ ਭੁਜਾ ਜਾਂਘ ਘੋਰਾ॥ ਅਨਿਕ ਸੁੰਡ ਹਾਥੀ ਉਡੈ ਲੈ ਕਠੋਰਾ॥੮੨॥੨੭੩॥੭੫੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਲਾਵਲ ਗੋਂਡ॥ ਬਡੇ ਗੀਧ ਭੀਮੰ ਭਯਾਨਕ ਕਠੋਰਾ॥ ਉਡੈ ਸੀਸ ਲੈ ਲੈ ਤੁਰੀ ਗਜ ਕਠੋਰਾ॥ ਗਗਨ ਛਾਇ ਡਾਕੈ ਚੀਕਾਰੈ ਕਰਾਲਾ॥ ਰਹਿਓ ਗੈਨ ਪੂਰੰ ਚਹੂ ਦਿਸ ਬੈਤਾਲਾ॥੮੩॥੨੭੯॥੭੫੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੋਂਡ ਬਿਲਾਵਲ॥ ਕਠਿਨ ਗ੍ਰਿਧ ਬ੍ਰਿਧੰ ਚਿਕਾਰੇ[ਸ] ਚਵੰਡਾ॥ ਅਨਿਕ ਝੁੰਡ ਕਾਕੰ ਫਿਰੇ ਚਤੁਰ ਕੁੰਡਾ॥ ਗਗਨ ਛਾਇ ਗਰਜੇ ਲੀਏ ਸੁੰਡਾ[ਹ] ਮੁੰਡੰ॥ ਫਿਰੇ ਗੋਲ ਕੀਏ ਅਨਿਕ ਪਾਂਤ ਝੁੰਡੰ॥੮੪॥੨੭੫॥੭੫੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਲਾਵਲ ਗੋਂਡ॥ ਅਨਿਕ ਝੁੰਡ ਗੀਦਰ ਅਨਿਕ ਗੀਧ ਘੋਰਾ॥ ਡਕੈ ਘੋਰ ਨਾਦੰ ਭਯਾਨਕ ਕਠੋਰਾ॥ ਸਬੈ ਮਾਸਹਾਰੀ ਅਨਿਕ ਭਾਂਤ ਦਉਰੇ॥ ਸੁਆਨੰ ਕਰਾਲੰ ਬਿਸਾਲੰ ਕਰੂਰੇ ॥੮੫॥੨੭੬॥੭੫੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੋਂਡ ਬਿਲਾਵਲ॥ ਧਸੇ ਦਾਂਤ ਬਾਏ ਭਯਾਨਕ ਸੁਆਨੰ॥ ਬਹੁ ਭੀਰ ਜੰਬੁਕ ਅਨਿਕ ਰਾਸ ਖਾਨੰ॥ ਅਸਿਤ ਕਰਨ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਰੁੰਡ (ਮਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਤਾਰੇਵ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਗਜਮਾਤ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਕਰੋਰੰ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

[ਹ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਲੂਬਰ ਅਨਿਕ ਮਾਸਹਾਰੀ॥ ਧਸੇ ਹੂਹ ਕੂਹੰ ਭਯਾਨਕ ਚਿਕਾਰੀ ॥੮੬॥੨੭੭॥੭੫੮॥ ਅਨਿਕ ਗੋਲ ਚੀਤਾ ਅਨਿਕ ਭੀਰ ਸੇਰੰ॥ ਅਨਿਕ ਪਾਂਤ ਬੀਰੰ ਹੁੰਡਾਰੰ ਕਠੋਰੰ ॥ ਅਨਿਕ ਝੁੰਡ ਕੂਕਰ ਅਨਿਕ ਸਿਆਰ ਧਾਏ ॥ ਸਬੈ ਮਾਸਹਾਰੀ ਮਹਾ ਮੋਦ ਆਏ ॥੮੭॥੨੭੮॥੭੫੯॥ ਭਛੈ ਲੁਥ ਜੁਥੰ ਤੁਰੀ ਗਜ ਅਪਾਰਾ ॥ ਭਛੈ ਰੁੰਡ ਮੁੰਡੰ ਮਿਜਾ ਗੂਦ ਸਾਰਾ॥ ਕਰੇ ਕੇਲ ਭਾਰੀ[੧] ਸਭੀ ਆਪੁਸੇ ਮੈ॥ ਡਕੈ ਘੋਰ ਭੀਮੰ ਨਚੈ ਕੂਦ ਝੂਮੈ ॥੮੮॥੨੭੯॥੭੬੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੋਂਡ ਬਿਲਾਵਲ ॥ ਅਘਾਏ ਸਕਲ ਮਾਸਹਾਰੀ ਅਮਿਖ ਸੇ ॥ ਮਜਾ ਰਕਤ ਗੂਦੰ ਅਸਥ ਲੁਥ ਮਾਸੇ ॥ ਸਭੈ ਭਛ ਕੀਆ ਅਮਿਖ ਸ੍ਰੋਣ ਧਾਰਾ ॥ ਚਲੇ ਧਾਮ ਕੋ[੨] ਆਪ ਅਪਨਾ[੩] ਅਖਾਰਾ ॥੮੯॥੨੮੦॥੭੬੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਲਾਵਲ ਗੋਂਡ ॥ ਚਲੇ ਭੂਤ ਭੈਰੋ ਅਨਕ ਪ੍ਰੇਤ ਮਾਲਾ॥ ਮਸਾਨੰ ਪਿਸਾਚੰ ਅਨਿਕ ਕੁਲ ਬੈਤਾਲਾ ॥ ਗਏ ਧਾਮ ਨਿਜ ਨਿਜ ਸਭੈ ਮਾਸਹਾਰੀ॥ ਜਸੰ ਸੋਭ ਦੇਵਾ[੪] ਹਿਰਦੈ ਧਿਆਨਧਾਰੀ ॥੯੦॥੨੮੧॥੭੬੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੋਂਡ ਬਿਲਾਵਲ ॥ ਗਏ ਗੀਧ ਕਾਕੰ ਚਵੰਡਾ ਸਬੈ ਗਨ॥ ਗਗਨ ਲੋਕ ਛਾਏ ਭਏ ਲੋਪ ਤਤਛਿਨ ॥ ਜਸੰ ਸੋਭ ਗਾਵਤ ਹਿਰਦੈ ਧਿਆਨ ਧਾਰੇ॥ ਸਬੈ ਮਾਸਹਾਰੀ ਨਿਜੰ ਪੁਰ ਸਿਧਾਰੇ ॥੯੧॥੨੮੨॥੭੬੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਲਾਵਲ ਗੋਂਡ ॥ ਗਏ ਸੇਰ ਚੀਤਾ ਸੁਆਲੰ ਸੁਆਨਾ ॥ ਬਿਖਮ ਘੋਰ ਕਾਨਨ ਕਰੀ ਸਭ ਪੈਆਨਾ ॥ ਸਭੈ ਸੋਭ ਬਿਕਰਮ[੫] ਸਰਾਹਤ ਭਵਾਨੀ ॥ ਗਏ ਘੋਰ ਬਿਚ ਬਨ ਕਥਾ ਇਮ ਪੁਰਾਨੀ[੬] ॥੯੨॥੨੮੩॥੭੬੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੋਂਡ ਬਿਲਾਵਲ ॥ ਚਤੁਰਦਸ ਪੁਰੀ ਲੋਕ ਦਹਦਿਸ ਉਜਾਰੇ ॥ ਸਿਵਾ ਜੀਤ ਸੋਭ ਰਹੀ ਫੈਲ ਸਾਰੇ ॥ ਸਬੈ ਦੇਵ ਰਿਖ ਮੁਨਿ ਸੁਰਾਸੁਰ ਧਿਆਵੈ ॥ ਚਰਾਚਰ ਸਕਲ ਜੀਵ ਜੰਤੰ ਮਨਾਵੈ ॥੯੩॥੨੮੪॥੭੬੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਲਾਵਲ ਗੋਂਡ ॥ ਸਪਤ ਸਿੰਧ ਸੋਭਾ ਸੁਮੇਰੰ ਪਯਾਲਾ ॥ ਜਪੈ ਜਾਪ ਨਿਸਦਿਨ ਪ੍ਰਮੰ[੬] ਬ੍ਰਹਮ ਜੁਆਲਾ ॥ ਪਸੰ ਪਛਸੰ ਨਾਰ ਨਰ ਨਾਗ ਨਾਥੰ ॥ ਜਪੈ ਨਾਮ[੭] ਤਾ ਕਾ ਲੀਏ ਭੂਮ ਮਾਥੰ ॥੯੪॥੨੮੫॥੭੬੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੋਂਡ ਬਿਲਾਵਲ ॥ ਮਹੀ ਭੀਰ ਪੀਰੰ ਸਕਲ ਦੁਖ ਟਾਰਿਓ ॥ ਭਗਤ ਸਾਧ ਸੰਤਨ ਸਗਲ[੮] ਸ੍ਰਿਸਟ ਤਾਰਿਓ ॥ ਅਨਿਕ ਪਾਪ ਪਾਤਕ[ਅ] ਛਿਨਕ ਮੋ ਨਸਾਵੈ ॥ ਏਕਾਗ੍ਰ ਹਿਰਦੈ ਕੈ ਚਰਨ[੯] ਚਿਤ ਧਿਆਵੈ ॥੯੫॥੨੮੬॥੭੬੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਲਾਵਲ ਗੋਂਡ ॥ ਜਬੈ ਭੀਰ ਸੰਕਟ ਪਰੇ ਆਨ ਗਾੜਾ ॥ ਕਰੇ ਬੇਗ ਰਛਿਆ ਬਿਬਿਧ ਬਿਧ ਉਬਾਰਾ ॥ ਜਬੈ ਕਾਲ ਅਪਦਾ ਬਿਪਤ ਦੁਖ ਸੰਤਾਵੈ ॥ ਕਰੇ ਅਨਿਕ ਰਛਿਆ ਸਰਨ ਦੇ ਬਚਾਵੈ[੧੦] ॥੯੬॥੨੮੭॥੭੬੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੋਂਡ ਬਿਲਾਵਲ ॥ ਜਪੈ ਜਾਪ ਨਿਸਦਿਨ ਧਰੈ ਧਿਆਨ ਪੂਰਨ ॥ ਸਕਲ ਰਿਧ ਸਿਧੰ ਖਰੀ ਤਿਸ ਹਜੂਰੰ ॥ ਰਰੈ ਮੰਤ੍ਰ ਅੰਬੈ ਜਪੈ ਜਾਪ ਦੁਰਗਾ ॥ ਮੁਕਤਿ ਮੋਛ ਸੰਪਤ ਮਿਲੈ ਤਾਸ ਸੁਰਗਾ ॥੯੭॥੨੮੮॥੭੬੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਲਾਵਲ ਗੋਂਡ ॥ ਪੜੈ ਯਾਹਿ ਹਿਤ ਸੋ ਜਗੈ ਰੈਨ ਸਾਰੇ ॥ ਧਰੇ ਧਿਆਨ ਅੰਬੈ ਪੁਨਹ ਚਰਨ ਧਾਰੇ ॥ ਪਠੈ[੧੧] ਯਾਹਿ ਬਿਧ ਸੋ ਕਰੈ ਹੋਮ ਬਹਨੀ ॥ ਮਨੋਕਾਮਨਾ ਸਿਧ ਹੋਵੈ ਸੁਲਗਨੀ[੧੨] ॥੯੮॥੨੮੯॥੭੭੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੋਂਡ ਬਿਲਾਵਲ ॥ ਮਯਾ[ੲ] ਜਾਨ ਚੇਰੋ ਕ੍ਰਿਪਾ[੧੩] ਮੋਹਿ ਕੀਜੈ ॥ ਅਨਨ ਭਗਤ ਨਿਜ ਪਦ ਚਰਨ ਕਵਲ[੧੪] ਦੀਜੈ ॥ ਬਿਨਾ ਸਾਮ ਤੇਰੋ ਨਹੀ ਆਨ[੧੫] ਆਸਾ ॥ ਕਰੋ ਮੋਖ ਮੁਕਤੰ ਚਰਨ ਕਵਲ ਬਾਸਾ ॥੯੯॥੨੯੦॥੭੭੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਲਾਵਲ ਗੋਂਡ ॥ ਸਿਵਾ ਮੋਹਿ ਦੀਜੈ ਏਹੀ ਦਾਨ ਮਾਗੋ ॥ ਚਰਨ ਕਵਲ ਬਾਸਾ ਚਰਨ ਚਿਤ ਪਾਗੋ ॥ ਜਬੈ ਭੀਰ ਸੰਕਟ ਪਰੇ ਆਨ ਗਾੜਾ ॥ ਕਰੋ ਬੇਗ ਰਛਿਆ ਪਰਉ ਤੋਹਿ ਦੁਆਰਾ ॥੧੦੦॥੨੯੧॥੭੭੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੋਂਡ ਬਿਲਾਵਲ ॥ ਚਹੌ ਚਿਤ ਮੈ ਸੋਈ ਦੀਜੈ ਭਵਾਨੀ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸੁਖਜ[੧੬] ਸੰਪਤ ਕਰੋ ਦਾਸ ਜਾਨੀ ॥ ਹਮਨ ਕਸਟ ਅਪਦਾ ਮਿਟਾਓ ਸਕਲ ਦੁਖ ॥ ਮਿਲੈ ਦਾਨ ਅਬਚਲ[ਅ] ਪ੍ਰਾਪਤ ਬਿਬਿਧ ਸੁਖ ॥੧੦੧॥੨੯੨॥੭੭੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਲਾਵਲ ਗੋਂਡ ॥ ਹਮਨ ਕੀ ਪੁਕਾਰੇ ਸੁਨੋ ਰਾਜ ਰਾਨੀ ॥ ਕਰੋ ਫਜਲ ਕ੍ਰਿਪਾ ਅਪੁਨ ਦਾਸ ਜਾਨੀ ॥ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸਟ ਹੇਰੋ ਮਈਆ ਜਾਨ ਚੇਰੋ ॥ ਬਿਨਾ ਸਾਮ ਥਾਰੀ ਨਹੀ ਗਤ[੧੭] ਮੇਰੋ ॥੧੦੨॥੨੯੩॥੭੭੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗੋਂਡ ਬੇਲਾਵਲ ॥ ਧਰੇ ਧਿਆਨ ਸਾਦਰ ਬਿਨਾ ਕਪਟ ਹ੍ਵੈ ਕੈ ॥ ਰਰੈ ਜਾਪ ਮੰਤ੍ਰੰ ਏਕਾਗ੍ਰ ਹਿਰਦੈ ਕੈ ॥ ਹਰਖ ਮੰਗਲੰ ਸੂਖ ਪਾਵੈ ਨਿਧਾਨਾ ॥ ਕਰੈ ਦੇਬ ਪੂਜਾ ਬਿਬਿਧ ਬਿਧ ਬਿਧਾਨਾ ॥੧੦੩॥੨੯੪॥੭੭੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਲਾਵਲ ਗੋਂਡ ॥ ਛਿਮੋ ਅਵਗੁਨੰ ਢੀਠ ਅਪਰਾਧ ਮੇਰੋ ॥ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦੇਵ ਕੀਜੈ ਮਈਆ ਜਾਨ ਚੇਰੋ ॥ ਅਧਮ ਪਾਤ ਕੀ ਕੀਟ ਪਰ ਮਿਹਰ ਕੀਜੈ ॥ ਛਿਮੋ ਢੀਠਪਨ ਦਾਸ ਕੋ ਰਖ ਲੀਜੈ ॥੧੦੪॥੨੯੫॥੭੭੬॥ ਇਤ ਸ੍ਰੀ ਮੰਗਲਾਚਰਨ ਪੁਰਾਨੇ ਅਨੁਭਵ ਪ੍ਰਕਾਸ ਬਿਮਲ ਜਸ ਉਦੈ ਕਲਮਲ ਬਿਧੁੰਸਨੋ ਭੀਮਨਾਦ ਬਧਹ ਪ੍ਰਿਥਮੋ ਧਯਾਇ ॥ ਸੁਭੰ ਮਸਤੁ ॥੧॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਕਾਰੀ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੨]ਕੌ (ਖਕ, ਅਸ)
[੩]ਆਪਨ (ਅਸ)
[੪]ਦੇਦੇ (ਸਸ, ਅਸ)
[੫]ਬਿਰਮੇ (ਸਸ, ਅਸ)
[੬]ਪਰੰ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੭]ਜਾਪ (ਅਸ)
[੮]ਸਕਲ (ਸਸ)
[੯]ਬੈਠ ਰਨ (ਖਕ, ਮਸ), ਬੈਠ ਨਰ (ਸਸ, ਅਸ)
[੧੦]ਦੇਵ ਜਾਵੈ (ਅਸ)
[੧੧]ਪੜੈ (ਖਕ, ਮਸ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੨]ਸੁਲਹਣੀ (ਅਸ)
[੧੩]ਮਯਾ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੪]ਚਰਨੰ ਕਵਲ ਮੋਹਿ (ਸਸ, ਅਸ)
[੧੫]ਅਉਰ (ਖਕ, ਸਸ)
[੧੬]ਮੁਖ (ਖਕ, ਅਸ)
[੧੭]ਮੁਕਤ (ਖਕ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਬਿਜੁਬਨਕਥਾਇ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਹੜਤਾਲ ਫੇਰੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ,
ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਮਏਆ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਅਪਚਲ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਬਿਸਨਪਦ ॥ਰਾਗ ਸਾਰੰਗ ॥ ਪਿਖਿਓ ਸੀਸ ਭ੍ਰਾਤੰ ਹਿਰਦੈ ਛੋਭ ਕੀਨਾ ॥ ਹਾਹਾਕਾਰ ਭਾਰੀ ਪਰਿਓ ਸੀਸ ਧੁਨਾ ॥ ਜੁਰੇ ਭੀਮ ਰਾਕਸ ਕਠੂਰੰ[ੳ] ਕਰੂਰੇ ॥ ਭਯਾਨੰ ਬਿਸਾਲੰ ਸਮਰਮੰਡ[੧] ਸੂਰੇ ॥੧॥੨੭੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਜੁਰੇ ਗੋਤ ਪਰਵਾਰ ਸਾਕੰ ਕੁਲੀ ਸਭ ॥ ਭਤੀਜੇ ਜਮਾਤਾ ਕੁਲੀ ਸਾਕ ਕੇ ਸਭ ॥ ਕੁਲੀ ਪੂਤ ਨਾਤੀ ਬਿਰਾਦਰ ਏਕਠਾ ॥ ਕੁਲੀ ਸਾਕ ਪੋਤੇ ਜੁਰੇ ਸੁਭਟ ਭਟਾ ॥੨॥੨੭੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਭਈ ਖਬਰ ਰਨੀਵਾਸ ਧਾਈ ਨ੍ਰਿਪਤ ਨਾਰ ॥ ਰੋਵੈ ਧੁਨੈ ਸੀਸ ਧਰਨੀ ਗਿਰੇ ਹਾਰ ॥ ਉਖਾਰੇ ਲਟੇ ਚੀਰ ਫਾਰੇ ਪੁਕਾਰੇ ॥ ਹਾਹਾ[੨] ਦਈਵ[ਅ] ਕਾ ਕੀਨ ਰੋਵੈ ਸੰਭਾਰੇ ॥੩॥੨੭੯॥ ਬਿਨਸਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਬਹੁਤ ਬੀਰ ਨ੍ਰਿਪ ਦੁਵਾਰ ਭਾਰੀ ਖੰਭਾਰਾ ॥ ਹੋਟੈ ਪਾਟਰਾਨੀ ਕੁਲੀ ਗੋਤ ਸਾਰਾ ॥ ਗਿਰੈ ਝੂਮ ਧਰਨੀ ਕਰੈ ਸੋਕ ਭਾਰੀ ॥ ਹਾਹਾ[੨] ਦਈਵ[ਅ] ਕਾ ਕੀਨ ਕਰਤਾ ਮੁਰਾਰੀ ॥੪॥੨੮੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਰੋਵੈ ਸੀਸ ਲੈ ਲੈ[੩] ਗਲੇ ਲਾਇ ਰੋਵੈ ॥ ਸਕਲ ਸੁਖਜ ਨਿਜਪਤਿ ਹਿਰਦੈ ਬੀਚ ਗੋਵੈ ॥ ਅਲੰਕਾਰ ਭੂਖਨ ਸਕਲ ਤੋਰ ਡਾਰੀ ॥ ਪਟੈ[੪] ਲਟ ਬਾਲਾ ਸਭੈ ਚੀਰ ਫਾਰੀ ॥੫॥੨੮੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਧਰਨੀ ਬੀਚ ਲੋਟੈ ਨ ਸੁਧੰ ਸਰੀਰੰ ॥ ਉਪਾਰੇਂ ਲਟੇ ਸਭ ਫਟੈ ਬਸਤ੍ਰ ਚੀਰੰ ॥ ਹਾਹਾਕਾਰ[੫] ਦਾਰੁਨ ਭਈ ਦੈਤ ਨਗਰੀ ॥ ਰੋਵੈ ਪੁਰਜਨੰ ਗੋਤ ਕੁਲ ਸਾਕ ਸਗਰੀ ॥੬॥੨੮੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਰੋਵੈ ਨਗਰ ਬਾਸ[੬] ਨਰ ਨਾਰ ਦੇਸੀ ॥ ਜੁਬਾ ਬ੍ਰਿਧ ਬਾਲਾ ਰੋਵੈ ਕਰੂਰ ਭੇਸੀ ॥ ਧਰਾਧਾਰ ਪੀਟੈ ਗਿਰੈ ਝੂਮ ਧਰਨੀ ॥ ਰੋਵੈ ਚੀਕ ਕੂਕੈ ਨਹੀ ਜਾਤ ਬਰਨੀ ॥੭॥੨੮੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਰੋਵੈ ਭਾਲ ਫੋਰੈ ਬਹੈ ਰਕਤ ਧਾਰਾ ॥ ਗਿਰੈ ਮੂਰਛਨਾ ਹ੍ਵੈ ਕਰੈ ਹਾਹਾਕਾਰਾ ॥ ਕਰੈ ਸੋਕ ਭਾਰੀ ਲਟੈਂ ਚੀਰ ਫਾਰੈਂ ॥ ਸਕਲ ਬਸਤ੍ਰ ਭੂਖਨ ਮਹੀ ਘਾਲ ਡਾਰੈ ॥੮॥੨੮੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਹਾਹਾਕਾਰ ਦੁਸਤ੍ਰ ਮਚੀ ਦੇਸ ਸਾਰੇ ॥ ਕਰੇ ਭੇਸ ਕਰੂਰੰ ਧਰੇ ਬਾਗ ਕਾਰੇ ॥ ਤਜਿਓ ਸੁਖਯ ਸੇਜਾ ਤਜਿਓ ਭਛ ਪਾਨੰ ॥ ਹਾਹਾਕਾਰ ਭੀਖਮ ਪਰੀ ਜਾਤਧਾਨੰ ॥੯॥੨੮੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਗਲੇ ਮੇਲ ਰੋਵੈ ਸਕੇ ਕੁੜਮ ਸਾਲਾ ॥ ਰੋਵੈ ਧਾਹ ਪੀਟੈ ਕੁਲੀ ਅਸੁਰਾਲਾ[੭] ॥ ਢਰੈ ਨੀਰ ਨੈਨਨ ਬਹੈ ਬਾਰੁਨੀ ਹ੍ਵੈ ॥ ਰੋਵੈ ਆਸੁਰੀ ਜਾਤੁ ਧਾਨੀ ਦੁਖਿਤ ਹ੍ਵੈ ॥੧੦॥੨੮੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਰੋਵੈ ਰਾਛਸੀ ਰਾਕਸੀ ਬ੍ਰਿਧ ਬਾਲਾ ॥ ਜੁਬਾ ਨਿਸਚਰੀ ਕੇਸ ਛੁਟੇ ਬੇਹਾਲਾ ॥ ਕਰੈ ਬੈਨ ਬ੍ਰਿਲਾਪ[੮] ਬਿਲਖੈ ਨ ਚੇਤੰ[੯] ॥ ਨਿਜੰ ਸੁਖ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਿਆ ਨਾਥ ਹੇਤੰ ॥੧੧॥੨੮੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਕਹਾਂ ਲੋ ਬਖਾਨੋ ਕਹੈ ਮੋ ਨ ਆਵੈ ॥ ਪਰਿਓ ਹਾਹਾਕਾਰੰ ਕਛੂ ਨਾਹ ਭਾਵੈ ॥ ਚਲੇ ਦਾਹ ਦੇਨੇ[੯] ਅਸੁਰ ਸੀਸ ਤਾਈ ॥ ਸਤੀ ਬੇਖ ਧਾਰੇ ਨ੍ਰਿਪਤ ਨਾਰ ਧਾਈ ॥੧੨॥੨੮੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਚਲੀ ਨਾਰ ਨ੍ਰਿਪ ਬੰਸ ਬੇਖੰ ਸਤੀ ਕਰ ॥ ਪੀਆ ਨਾਥ ਸੀਸੰ ਧਰੇ ਜੰਘ ਊਪਰ ॥ ਲਟੈ ਚੀਰ ਕਰੂਰੰ ਖੁਲੈ ਦੀਹ ਕਾਰੇ ॥ ਹਾਹਾਕਾਰ ਦਾਰੁਣ ਮਚੀ ਭੂਮ ਸਾਰੇ ॥੧੩॥੨੮੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਬਜੈ ਢੋਲ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਤੂਰੰ ਮਜੀਰੰ ॥ ਮੁਰਜ ਤਾਲ ਦੁੰਦਭ ਬਜੈ ਦਫ[੧੦] ਨਫੀਰੰ ॥ ਅਨਿਕ ਭੇਰ ਮੁਰਲੀ ਬਜੈ ਝਾਲ[੧੧] ਸਾਰੰਗ ॥ ਬਜੈ ਬੀਨ ਤੰਬੂਰ ਮੁਰਚੰਗ ਬਾਰੰਗ ॥੧੪॥੨੯੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਅਨਿਕ ਭਾਂਤ ਬਾਜੰਤ੍ਰ ਬਜੈ ਨੀਸਾਨੰ ॥ ਅਨਿਕ ਪਰਜ ਮਾਰੂ ਉਠੈ ਰਾਗ ਤਾਨੰ ॥ ਮਧੁਰ ਰਾਗ ਭੈਰੋ ਬਜੈ ਬੀਨ ਸੂਹੀ ॥ ਸੁਰੰ ਘੋਰ ਬਾਜੈ ਗਜੈ ਰਾਜ ਕੂਹੀ ॥੧੫॥੨੯੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਅਨਿਕ ਕੇਤ ਨੀਸਾਨ ਬੈਰਕ ਅਪਾਰਾ ॥ ਧੁਜਾ ਬਾਨ ਲੋਟਨ ਝੁਲੇ ਲਾਲ ਕਾਰਾ ॥ ਬਹੁਤ ਭੀਰ ਨਿਸਚਰ ਕੁਅਰ ਰਾਜ ਬੰਸੀ ॥ ਪੁਰੀ ਲੋਗ ਪੁਰਜਨ ਸੁਮਨ[੧੨] ਨਿਰਪ ਅੰਸੀ ॥੧੬॥੨੯੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਬਹੁਤ ਰਾਜ ਕੰਨਿਆ ਸਵਾਨੀ ਪ੍ਰਧਾਨੀ ॥ ਅਨਿਕ ਸੁੰਦਰੀ ਨ੍ਰਿਪਨੀ[੧੩] ਪਾਟਰਾਨੀ ॥ ਬ੍ਰਿਧੰ ਬਾਲ ਤਰੁਨੀ ਅਨਿਕ ਝੁੰਡ ਪਾਤੀ ॥ ਰੋਵੈ ਜਾਰ ਜਾਰੰ ਧੁਨੈ ਸੀਸ ਛਾਤੀ ॥੧੭॥੨੯੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਅਸਿਤ ਬਸਤ੍ਰ ਧਾਰੇ ਲਟੈ ਚੀਰ ਫਾਰੈ॥ ਰਜੰ ਤੁਖਜੰ ਛਾਰੰ ਸਬੈ ਸੀਸ ਡਾਰੈ ॥ ਤ੍ਰਿਆ ਭੀਮਨਾਦੰ ਚੜੀ ਸਿੰਘ ਆਸਨ ॥ ਪਤੰ ਸੀਸ ਲੀਨੇ ਧਰੇ ਜੁਗਲ ਜਾਂਘਨ ॥੧੮॥੨੯੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਸ੍ਰੀਫਲ ਸਿਧਾਉਰਾ ਪੁਹਪ ਪੁੰਗ ਅਛਤ ॥ ਅਨਿਕ ਮਿਸਟ ਤਾਂਬੂਲ ਲਵੰਗ ਫਲ ਮਸਤਤ[ਸ] ॥ ਸਬੈ ਬਸਤ੍ਰ ਭੂਖਨ ਸਜੇ ਅੰਗ ਅੰਗੰ ॥ ਸਤੀ ਬੇਖ ਛਾਜੈ ਮਨੋ ਬ੍ਰਿਧ[ਸ] ਅਨੰਗੰ ॥੧੯॥੨੯੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਕਰੰ ਗੋਦ ਮਧੰ ਸਬੈ ਬਸਤ੍ਰ ਛਾਜੈ ॥ ਪ੍ਰਭਾ ਦੁਤਿ ਸੋਭਾ ਸਤੀ ਅੰਗ ਛਾਜੈ ॥ ਭਏ ਪ੍ਰਾਪਤੰ ਸਿੰਧ ਤੀਰੰ ਅਸੁਰ ਕੁਲ ॥ ਰਚੀ ਸੀਵ ਚੰਦਨ ਅਗ੍ਰ ਦਾਰ ਚਿਨਪਲ ॥੨੦॥੨੯੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਅਨਿਕ ਮੁਸਕ ਗੰਧੰ ਮੇਲੇਉ ਸਲ ਮਧੰ ॥ ਭਯੋ ਸੀਵ ਪਰਮਲ ਭਲੀ ਭਾਂਤ ਸੁਧੰ ॥ ਪ੍ਰਵੇਸੰ ਕਰੀ ਤਾਸ ਮਧੰ ਸਤੀ ਬਰ ॥ ਏਕਾਗ੍ਰ ਹਿਰਦੈ ਹ੍ਵੈ ਬਿਧਾਤਾ ਸਿਮਰ ਕਰ ॥੨੧॥੨੯੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਰੰਧ੍ਰ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਸਮਰਪੁੰਜ (ਸਸ, ਅਸ)
[੨]ਹਹਾ (ਖਕ, ਅਸ)
[੩]ਕੈ (ਖਕ, ਅਸ)
[੪]ਪਰੈ (ਖਕ)
[੫]ਹਹਾਕਾਰ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੬]ਬਾਸਨ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੭]ਅਸਟ ਰਾਲਾ (ਅਸ)
[੮]ਨਰੰ ਨਾਰ ਚੇਤੰ (ਅਸ)
[੯]ਦੀਨੇ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੦]ਡਫ (ਅਸ)
[੧੧]ਝਾਝ (ਸਸ, ਅਸ)
[੧੨]ਸੁਜਨ (ਅਸ)
[੧੩]ਨ੍ਰਿਪਨ ਕੀ (ਸਸ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਕਰਾਰੰ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਦਈ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਖਕ, ਮਸ, ਸਸ, ਅਸ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਮਸ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਫੁਟਿਓ ਭਈ ਜੋਤ ਲੀਨੰ ॥ ਉਠੀ ਜੁਆਲ ਮਾਲਾ ਲਈ ਘੇਰ ਸੀਵੰ ॥ ਬਰਿਓ ਨਿਜਪਤੰ ਜਾਇ ਸੁਰਗੰ ਸਿਧਾਰਿਓ ॥ ਸਬੈ ਪਾਪਾ ਦੋਖੰ ਅਸੁਰ ਕੁਲ ਨਿਵਾਰਿਓ ॥੨੨॥੭੯੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਭਈ ਦੇਹ ਭਸਮੰ ਰਹਿਓ[੧] ਨਾਹ ਰੇਖੰ ॥ ਗਈ ਜੀਤ ਸਾਗਰ ਬਿਖਮ ਦੀਹ ਦੋਖੰ ॥ ਕਰੀ ਛਾਰ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਿਧ ਛੀਰ ਸਾਗਰ ॥ ਭਈ ਪੁਹਪ ਬਰਖਾ ਤਿਹੂ[ੳ] ਪੁਰ ਉਜਾਗਰ ॥੨੩॥੭੯੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਅਸੁਰ ਕੁਲ ਸਬੈ ਧਾਮ ਨਿਜ ਨਿਜ ਪਧਾਰੇ ॥ ਸੁਨੀ ਬਾਰਤਾ ਸਭ ਅਨੀ[ਅ] ਭੂਮ ਸਾਰੇ ॥ ਅਸੁਰਪਤਿ ਬ੍ਰਿਜੰਨਾਦ ਕੁਪਿਓ ਕਰਾਲੰ ॥ ਹਨਿਓ ਭ੍ਰਾਤ[੨] ਜਿਨ ਮੋਹਿ ਅਸ ਕਉਨ ਕਾਲੰ ॥੨੪॥੮੦੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਤ੍ਰਹ ਦੂਜੀ ॥ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਬਾਚ ਸੈਨਾ ਪ੍ਰਤਿ ॥ ਤੀਨ ਲੋਕ ਮੋਰੇ ਬਸ[੩] ਆਹੀ ॥ ਦੂਸਰ ਅਵਰ ਕਵਨ ਜਗ ਮਾਹੀ ॥ ਭ੍ਰਾਤ ਬਿਨਾ ਮੋ ਕੋ[੪] ਜਿਨ ਕੀਨਾ ॥ ਦੇਖੋ ਤਵਨ ਕਵਨ ਬਲਹੀਨਾ ॥੨੫॥੮੦੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਤਾ ਸਨ ਜੁਧ ਨਿਸਚੇ ਅਬ ਕਰੈਹੌ ॥ ਹਨਿਹੌ ਤਵਨ ਤਵ ਮੁਖ ਦਿਖਰੈ ਹੋ ॥ ਮੋ ਸਨ ਭਾਜ ਕਹਾ ਵਹ ਜੈ ਹੈ ॥ ਖੋਜ ਪਤਾਲ ਤਾਸੁ ਹਨ[੫] ਲੈ ਹੈ ॥੨੬॥੮੦੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਦੇਵ ਸਕਲ ਮੁਰ[੬] ਕਰਤ ਜੁਹਾਰਾ ॥ ਅਸ ਕਿਮ ਦੂਸਰ ਜਗ ਬਰਿਆਰਾ ॥ ਸੇਸ ਲੋਗ ਲੌ ਰਾਜ ਹਮਾਰਾ ॥ ਅਨੁਚਰ ਸਕਲ ਮੋਰ ਜਗ ਸਾਰਾ ॥੨੭॥੮੦੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਚਾਹੋ ਤੋ ਗਗਨ ਪੈਆਲਹ ਕਰੋ ॥ ਪੈਆਲਹ ਲੈ ਨਭ ਮੰਡਲ ਧਰੋ ॥ ਸਾਤਵ ਸਿੰਧ ਧੂਰ ਕੈ ਡਾਰੋ ॥ ਸੂਰਾ ਸਕਲ ਜਗਤ ਚੁਨ ਮਾਰੋ ॥੨੮॥੮੦੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਲਰਹੋ ਕਾਲ ਝੋਟ ਧਰ ਮਾਰੋ ॥ ਸੁਰਗ ਲੋਕ ਲੈ ਸਿੰਧਹਿ ਗਾਰੋ ॥ ਇੰਦ੍ਰ ਆਦਿ ਅਨਚਰ ਬਰ ਪਰੇ ॥ ਅਸ ਜਗ ਕਵਨ ਜੋ[ੲ] ਮੋ ਸਨ ਲਰੇ ॥੨੯॥੮੦੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਸਕਲ ਦੇਵ ਬੰਦੀ ਜਨ ਮੋਰੇ ॥ ਦੂਸਰ ਕਵਨ ਜੋ ਆਹਵ ਜੋਰੇ ॥ ਏਕ ਛਤ੍ਰਪਤਿ ਮੈ ਜਗ ਕੇਰਾ ॥ ਅਸ ਜਗ ਕਵਨੰ ਜੁ ਕਰੇ ਬਖੇਰਾ ॥੩੦॥੮੦੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਛਿਨ ਮੈ ਮਾਰ ਗਰਦ ਕੈ ਡਾਰੋ ॥ ਸੂਰਾ ਜਗਤ ਸਬੈ ਚੁਨ ਮਾਰੋ ॥ ਕਵਨ ਕੀਟ ਹੈ ਇੰਦ੍ਰ ਬੇਚਾਰਾ ॥ ਭੁੰਚਤ ਰਾਜ ਮੋਰ ਬੈਠਾਰਾ ॥੩੧॥੮੦੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਮੈ ਚਾਂਹੋ ਤੋ ਮਾਰ ਲੁਟਾਵੋ[ਸ] ॥ ਇੰਦ੍ਰ ਰਾਜ ਦੂਸਰ[ਹ] ਬੈਠਾਵੋ ॥ ਚਾਹੋ ਤੋ ਸੇਸ ਪੁਰੀ ਲੈ ਗਾਰੋ ॥ ਸੇਸ ਲੋਕ ਨਵਤਨ ਕੈ ਸਵਾਰੋ ॥੩੨॥੮੦੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਇਹ ਬਿਧਿ ਕੀਨੀ[ਕ] ਜਬੈ ਬਡਾਈ ॥ ਨਿਜ ਸੋਭਾ ਪੌਰਖ ਮੁਰਸਾਈ[੭] ॥ ਸਕਲ ਸਭਾ ਕੇ ਮਧ ਉਚਾਰਾ ॥ ਦੁੰਦਭ ਦੇਹੁ ਰਣ ਸਾਜ ਅਖਾਰਾ ॥੩੩॥੮੦੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਅਸਤ੍ਰ ਸਸਤ੍ਰ ਸੂਰਨ ਬਹੁ ਦੀਨਾ ॥ ਨਿਸਚੈ ਜਤਨ ਜੁਧ ਕਾ ਕੀਨਾ ॥ ਬਖਤਰ ਜਿਰਹ ਅਡੰਬਰ ਬਾਗਾ ॥ ਦੀਨਸਿ ਸੁਭਟ ਸੂਰਨ ਬਹੁ ਪਾਗਾ ॥੩੪॥੮੧੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਮਣ ਗਣ ਦ੍ਰਬ ਅਸਿਤ ਬਹੁ ਦੀਆ ॥ ਸੁਭਟਨ ਹਿਰਦੈ ਸਕਲ ਬਸੁ ਕੀਆ ॥ ਹੀਰ ਚੀਰ ਬਹੁ ਦੀਨ ਤੁਖਾਰਾ ॥ ਮਣ ਮੁਕਤਾ ਦੀਨੇ[੮] ਸੁ[ਖ] ਅਪਾਰਾ ॥੩੫॥੮੧੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਸਕਲ ਕਟਕ ਕਵਚ ਤਨ ਸਾਜਾ ॥ ਗਜ ਰਥ ਉਸਟ ਦੀਨ ਬਹੁ ਬਾਜਾ ॥ ਚੰਚਲ ਸੁਭਟ ਸੂਰ ਬਲਵਾਨਾ ॥ ਰੁਖ ਕੀਨਾ ਬਾਸਵ ਪੁਰ ਜਾਨਾ ॥੩੬॥੮੧੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਇੰਦ੍ਰਪੁਰੀ ਦਿਸ ਦੀਓ ਨੀਸਾਨਾ ॥ ਦੁੰਦਭ ਦੀਹ ਮਾਰੂ ਘਹਰਾਨਾ ॥ ਬਡੇ ਬਡੇ ਨਾਮੀ ਸਰਦਾਰਾ ॥ ਦੀਨਸਿ ਸੰਗ ਸੁਭਟ ਬਰਿਆਰਾ ॥੩੭॥੮੧੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਤੀਸ ਸਹੰਸ੍ਰ ਛੋਹਨ[੯] ਦਲ ਭਾਰੀ ॥ ਸੈਨਾਪਤਿ ਦੀਨਸਿ ਹੰਕਾਰੀ ॥ ਧੂਮ੍ਰਕੇਤ ਸੈਨਾ ਸਰਦਾਰਾ ॥ ਦੀਰਘਦੰਤ ਸੁਭਟ ਬਰਿਆਰਾ ॥੩੮॥੮੧੪ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਧੂਲੀਕਰਨ ਸੁਭਟ ਬਲਵੰਡਾ ॥ ਦੀਰਘਾਛ[੧੦] ਦਾਨਵ ਰਣਮੰਡਾ ॥ ਰਕਤਨੈਨ ਸੈਨਾਪਤ ਦਾਨੌ ॥ ਕੁੰਭਦਾੜ ਬਲਵੰਡ[੧੧] ਬਖਾਨੋ[ਗ] ॥੩੯॥੮੧੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਸੇਤਦਾੜ ਧੂਮ੍ਰਾਛ ਬਿਕਟ ਮਤ[ਘ] ॥ ਭੀਮਦੰਤ ਸ੍ਰੋਨਾਛ ਦਾਰੁਨ ਕਟ ॥ ਸੈਨਾਪਤਿ ਦਾਨਵ ਬਿਕਰਾਲਾ ॥ ਦੀਰਘਕਾਇ ਦਾਨਵ ਬਿਬ ਕਾਲਾ ॥੪੦॥੮੧੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਭੀਖਮ ਦੈਤ ਘੋਰ ਤਨ ਸਾਮਾ ॥ ਮਹਾਂ ਕੁਚੀਲ ਹਿੰਸੀ ਸੰਗ੍ਰਾਮਾ ॥ ਭੀਖਮ ਤਨ ਭੈਰੋ ਬਿਕਰਾਲਾ ॥ ਕਾਲ ਨਿਸਾ ਸਮ ਦੇਹੁ ਬਿਸਾਲਾ ॥੪੧॥੮੧੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਸਤ ਸਤ ਗ੍ਰੀਵ ਚਤੁਰ ਸਤ ਬਾਹਾ ॥ ਮਹਾਂ ਤਿਮਰ ਕਲ ਰੂਪੀ ਨਾਹਾਂ[੧੨] ॥ ਦੀਰਘ ਬਡੋ ਉਤੰਗ ਘੋਰ ਤਨ ॥ ਬਿਕਟ ਸਰੂਪ ਪਾਪ ਕੇ ਪੁੰਜਨ ॥੪੨॥੮੧੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਖੋਰਸ[੧੩] ਜੋਜਨ ਦੀਰਘ ਦੇਹੀ ॥ ਅਤਿ ਬਿਸਾਲ ਨਿਸਚਰ ਦੁਖ ਗ੍ਰੇਹੀ[੧੪] ॥ ਅਰੁਨ ਨੇਤ੍ਰ ਕਲ ਘੋਰ ਨਿਸਾਚਰ ॥ ਬਿਕਟ ਉਤੰਗ ਦੀਹ ਦਾਰੁਣ ਕਰ ॥੪੩॥੮੧੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਬਕ[੧੫] ਭੀਖਮ ਬਡਿ ਮੁਛੀਆਲੇ ॥ ਜਟਾ ਬਿਕਟ ਸਰਦਾਰ ਜਟਾਲੇ ॥ ਮਹਾਕਾਇ ਦਾਨਵ ਬਲਵੰਡਾ ॥ ਅਤਿ ਬਲਿਸਟ ਭੁਜਬਲ ਪ੍ਰਚੰਡਾ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਰਹੀ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੨]ਤਾਤ (ਖਕ, ਅਸ)
[੩]ਅਬਿ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੪]ਕੌ (ਖਕ)
[੫]ਬਧ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੬]ਮੁਹਿ (ਅਸ)
[੭]ਮੁਰਿਸਾਈ (ਖਕ, ਸਸ), ਮੁਨਿਸਾਈ (ਅਸ)
[੮]ਦੀਏ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੯]ਛੂਹਨਿ (ਖਕ, ਅਸ)
[੧੦]ਦੀਰਘੇਛਣ (ਅਸ)
[੧੧]ਬਲਵੰਤ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੨]ਨਾਮਾ (ਖਕ, ਸਸ)
[੧੩]ਘੋਰ ਸੁ (ਅਸ)
[੧੪]ਗੇਹੀ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੫]ਬਡ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਤੀਹੂ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਅਵਨੀ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਮਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸੋ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਇਹ ਪੰਕਤੀ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਦੋਸੁ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਕ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਕਿਨੀਸ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਖ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਕਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸੀ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਗ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਬਖਾਨਵੌਂ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਅਸ ਵਿਚ 'ਪਛਾਨੋ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਮਸ, ਸਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਘ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਹੜਤਾਲ ਫੇ ਕੇ 'ਭਟ' ਸ਼ਬਦ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

॥੮੮॥੯੨੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਸਾਜ ਸਾਜ ਦਲ ਚੜੇ ਤੁਖਾਰਾ ॥ ਹਠੀ ਬਲੀ ਰਣਮੰਡ ਜੁਝਾਰਾ ॥ ਕਲਗੀ ਕੁਲਹ ਮਨੀ ਮਨ ਲਾਗੀ ॥ ਸਾਜ ਸਾਜ ਸਿਰ ਚਲੇ ਸੁ ਪਾਗੀ ॥੪੫॥੯੨੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਪੇਹਨ ਕਬਾ ਜਰੀਨਾ ਸਾਜੀ ॥ ਅੰਬਰ[੧] ਚੀਰ ਸੁਹਾਵਨ ਸਾਜੀ ॥ ਕੁੰਡਲ ਮਨੀ ਲਗੀ ਛਬਕਾਰੀ ॥ ਸੋਹੈ ਕਰਨ ਬਿਖੈ ਮਨੀਆਰੀ ॥੪੬॥੯੨੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਸਸਤ੍ਰ[ੳ] ਅਸਤ੍ਰ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਛਕਾਏ ॥ ਚੜ ਚੜ ਤੁਰੰਗ ਸੁਭਟ ਖੁਨਸਾਏ ॥ ਹੈਕਲ ਜੀਨ ਹਮੇਲ ਅਪਾਰਾ ॥ ਕਲਗੀ ਸਰ[ਅ] ਸਜਿਓ ਤੁਖਾਰਾ ॥੪੭॥੯੨੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਬੇਗ[ੲ] ਬਤਾਸ ਦੁਲਦੁਲ ਦਰਿਆਈ ॥ ਪਰੀ ਬੇਗ ਪ੍ਰਵਾਰ[੨] ਅਧਿਕਾਈ ॥ ਤਾ ਪਰ ਚੜੇ ਸੁਭਟ ਸਰਦਾਰਾ ॥ ਨਾਮੀ ਬਡੇ ਅਵਝਰ ਬਰਿਆਰਾ ॥੪੮॥੯੨੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਭਾਂਤ ਅਨੇਕ ਸਜਿਓ ਨਿਜ ਸੈਨਾ ॥ ਮੋ ਸਨ ਕਹਤ ਬਨਤ ਨਹਿ ਬੈਨਾ ॥ ਚਤੁਰੰਗਨ ਦਲ ਸਜਿਓ ਅਖਾਰਾ ॥ ਪਾਏਕ[੩] ਸੁਭਟ ਬਿਕਟ ਅਸਵਾਰਾ ॥੪੯॥੯੨੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਚਾਰ ਭਾਂਤ ਕੀ ਸੈਨ ਸਵਾਰੀ ॥ ਅਸ ਗਜ ਰਥ ਪਾਇਕ ਅਸਵਾਰੀ ॥ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਕੇ ਅੰਬਰ ਸਾਜੇ ॥ ਤਾ ਕੀ ਛਟਾ[੪] ਨਿਰਖ ਸਸਿ ਲਾਜੈ ॥੫੦॥੯੨੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਰੰਗ ਰੰਗ ਕੇ ਪਾਟ ਪਟੰਬਰ ॥ ਸਾਜੇ ਸੁਭਟ ਸੁਭਗ ਸੁਅੰਬਰ ॥ ਅਤਲਸੁ ਜਰੀ ਤਮਾਮੀ ਬਾਗਾ ॥ ਤਾਜ ਕੁਲਹ ਬੰਦੀਲ ਸੁ ਪਾਗਾ ॥੫੧॥੯੨੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਅਸਤ੍ਰ ਸਸਤ੍ਰ ਬਹੁ ਸਜੇ ਅਸੁਰ ਤਨ ॥ ਨਿਸਚਰ ਬਿਕਟ ਬਿਖਮ ਅਤਿ ਭੁਜਬਲ ॥ ਭੈਰੋ ਭੀਮ ਬਿਸਾਲ ਉਤੰਗਾ ॥ ਦਾਨਵ ਬਿਕਟ ਉਤਾਲ ਮਲੰਗਾ ॥੫੧॥੯੨੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਬਖਤਰ ਜਿਰਹ ਕਵਚ ਤਨਤ੍ਰਾਨਾ[੫] ॥ ਖੂਦ ਸਿਲਹ ਬਾਗਰ ਬਿਧ ਨਾਨਾ॥ ਚਿਲਤਹ ਸੰਜ ਬਿਮਲ ਦਿਬ ਝੇਲਮ[੬] ॥ ਸਾਜ ਸਾਜ ਭਟ ਚਲੈ ਪ੍ਰਲੈ ਸਮ ॥੫੩॥੯੨੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਗਹਿ ਗਹਿ ਬਿਸਖ ਤੁਫੰਗ ਕਟਾਰਾ ॥ ਪਰਬਤ ਮੇਰ ਪ੍ਰਹਾਰ[੭] ਅਪਾਰਾ ॥ ਸਾਇਕ ਬਾਨ ਨਾਵਕ ਸਰ ਪੁੰਜਨ ॥ ਸਾਰੰਗ ਧਨੁਖ ਚਰਮ ਅਸ ਗੋਫਨ ॥੫੪॥੯੩੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਸਾਂਗ ਸੈਲ ਸੈਥੀ ਬਰਛੀ ਘਨ ॥ ਸੂਲ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਬਜ੍ਰ ਬਿਛੂਆ ਧਨੁ ॥ ਤਬਰ ਤੁਪਕ ਬਲਮ ਖਗ ਖੰਡਾ ॥ ਧੋਪ ਕਟਾਰ ਬਾਂਕ ਪ੍ਰਚੰਡਾ ॥੫੫॥੯੩੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਸੈਲ ਸਿਲਾ ਗਿਰਵਰ ਤਰ ਦਾਰੁਨ ॥ ਸੈਲ ਬ੍ਰਿਛ ਮੂਸਲ ਦ੍ਰੁਮ ਪੁੰਜਨ ॥ ਮੁਦਗਰ ਗੁਰਜ ਪਟਾ ਸਿੰਗੀਆ ਘਨ ॥ ਚਕਤੀ ਢਾਰ[੮] ਖੰਡਾ[ਸ] ਬੁਗਦਾ ਅੰਨੁ ॥੫੬॥੯੩੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਜਮਧਰ ਜਬਰ[੯] ਸਰੋਹੀ ਭਾਲਾ ॥ ਪਰਸਾ ਪਾਂਸ ਗੁਲੇਲ ਬਿਸਾਲਾ ॥ ਨੇਜਾ ਤੇਗਬੰਦ ਰੀ[੧੦] ਊਨੀ ॥ ਮਿਸਰੀ ਰੂਮੀ ਜਾਤ ਨ ਗਨੀ ॥੫੭॥੯੩੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਭਾਥ ਨਿਖੰਗ ਤੂਨ ਤਰਕਸ ਅਸ ॥ ਬਾਂਧ ਬਾਧ ਭਟ ਚਲੇ ਕਮਰਕਸ ॥ ਪਾਂਤ ਪਾਂਤ ਦਲ ਸਾਜ ਤੁਖਾਰਾ ॥ ਚਲੇ ਸੁਭਟ ਦੈ ਚੋਬ ਨਗਾਰਾ ॥੫੮॥੯੩੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਬੈਰਕ ਬਾਨ ਧੁਜਾ ਫਹਰਾਈ ॥ ਕੇਤ ਨੀਸਾਨ ਪਤਾਕ ਉਡਾਈ ॥ ਲੋਟਨ ਕੇਤ ਨੀਸਾਨ ਅਪਾਰਾ ॥ ਕੋਟ ਕੋਟ ਝੂਲੈ ਧੁਜ ਕਾਰਾ ॥੫੯॥੯੩੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਉਤੰਗ ਕੇਤ ਦੀਰਘ ਝੰਡਾ ਘਨ ॥ ਝੂਲਤ ਅਨਿਕ ਕਟਕ ਅਸੁਰਨ ਗਨ ॥ ਬੈਰਖ ਬਾਨ ਝੂਲਤ ਚਹੂ ਓਰਾ ॥ ਅਨਿਕ ਧੁਜਾ ਲੋਟਨ ਗਜ ਘੋਰਾ ॥੬੦॥੯੩੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਦਾਰੁਣ ਦੀਹ ਧੁਜਾ ਫਰਹਰਈ ॥ ਕੁੰਚਰ ਅਸਵ ਉਸਟਨ ਬਹੁ ਖਰਈ ॥ ਦੀਰਘ ਧੁਜਾ ਬਿਸਾਲ ਪਤਾਕਾ ॥ ਝੂਲਤ ਘੋਰ ਨੀਸਾਨ ਧੁਜਾ ਕਾ ॥੬੧॥੯੩੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਅਨਿਕ ਕਟਕ ਬਾਨੈਤ ਨੀਸਾਨਾ ॥ ਅਸ ਗਜ ਉਸਟ ਖਚਰ ਬਹੁ ਬਾਨਾ ॥ ਮਹਿਖ ਕੇਤ ਕੁੰਜਰ ਧੁਜ ਘੋਰਾ ॥ ਪਾਇਕ ਕੇਤ ਅਸੰਖ ਕਰੋਰਾ ॥੬੨॥੯੩੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਚਤੁਰੰਗਨ ਦਲ ਸਜਿਓ ਅਖਾਰਾ ॥ ਰਥ ਗਜ ਅਸ ਪਾਇਕ ਅਸਵਾਰਾ ॥ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਕੀ ਸੈਨਾ ਸਾਜੀ ॥ ਦੁਲਦੁਲ ਕਛ ਸਪਛਨ ਬਾਜੀ ॥੬੩॥੯੩੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਚਲੇ ਅਸੁਰ ਨਿਸਚਰ ਦਲ ਭਾਰੀ ॥ ਦਾਰੁਣ ਕਟਕ ਬਿਕਟ ਭੈ ਕਾਰੀ ॥ ਦੀਰਘਦੰਤ ਪ੍ਰਲੈ ਬਕ ਘੋਰਾ ॥ ਪ੍ਰਬਲ ਉਤੰਗ ਭਯਾਨ ਕਠੋਰਾ ॥੬੪॥੯੪੦॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਮਤ ਮਤੰਗ ਚੜੇ ਨਿਸਚਰ ਬਰ ॥ ਕੋਟ ਕੋਟ ਗਜ ਪਾਤ ਨਿਸਾਚਰ ॥ ਕਲਗੀ ਕੁਲਹ ਸਾਜ ਸਿਰਤਾਜਾ ॥ ਸੂਰੇ ਸੁਭਟ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਬਡ ਰਾਜਾ ॥੬੫॥੯੪੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਜਾਤਧਾਨ ਉਮਡੇ ਬਹੁ ਦੇਸਨ ॥ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਅੰਬਰ ਕਈ ਬੇਸਨ ॥ ਸੁਭਟ ਸੂਰ ਸਾਂਵਤ ਸਿਰਦਾਰਾ ॥ ਜੋਧੇ ਬਿਕਟ ਬਾਨੈਤ ਸਵਾਰਾ ॥੬੬॥੯੪੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਚਾਰ ਭਾਂਤ ਕੀ ਸੈਨ ਸਵਾਰੀ ॥ ਰਥ ਪਾਇਕ ਅਸ ਗਜ ਅੰਬਾਰੀ ॥ ਇੰਦ੍ਰਪੁਰੀ ਦਿਸ ਦੀਨ ਦਮਾਮਾ ॥ ਚਲਿਓ ਕਟਕ ਮੰਡਿਓ ਸੰਗ੍ਰਾਮਾ ॥੬੭॥੯੪੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਅੰਬਜ (ਅਸ)
[੨]ਪਰਵਾਜ (ਸਸ, ਅਸ)
[੩]ਪਾਏ (ਖਕ, ਸਸ), ਆਏ (ਅਸ)
[੪]ਪ੍ਰਭਾ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੫]ਤਨ ਸਾਜਾ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੬]ਝੇਮਲ (ਮਸ, ਸਸ)
[੭]ਪਹਾਰ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੮]ਚਾਰ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੯]ਤਬਰ (ਖਕ, ਅਸ)
[੧੦]ਚੀ (ਖਕ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਅਸਤ੍ਰ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸ੍ਰਸ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਅਸ ਵਿਚ 'ਸਿਰ ਮੇ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਮਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਬੇਗ ਬੇਗ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਖੰਤ੍ਰ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਰਣ ਬਜੇ ਨਿਸਾਨਾ ॥ ਭਾਖੋ ਪ੍ਰਗਟ ਬਿਬਿਧ ਅਨੁਮਾਨਾ ॥ ਅਲਪ ਬੁਧਿ ਮਤ ਭੋਰ ਹਮਾਰੀ ॥ ਤਵ ਪ੍ਰਤਾਪ[੧] ਬਲ ਕਥਾ ਸੁਧਾਰੀ ॥੬੮॥੮੪੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਨਾਮ ਨੀਸਾਨ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਭਾਖੋ ॥ ਸੁਨਹੁ ਸੰਤ ਸਾਜਨ ਚਿਤ ਰਾਖੋ ॥ ਰਾਗ ਨਾਦ ਕੇ ਨਾਮ ਅਪਾਰਾ ॥ ਤਵ ਪ੍ਰਤਾਪ ਬਲ ਕਰਤ ਉਚਾਰਾ ॥੬੯॥੮੪੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਮਾਰੂ ਘੋਰ[੪] ਬਜਤ ਤਹ ਭਾਰੇ ॥ ਰਣ ਦੁੰਦਭੀ ਸਹਨਾਇ ਨਗਾਰੇ ॥ ਮਾਰੂ ਢੋਲ ਨਗਾਰੇ ਬਾਜੇ ॥ ਧਉਸਾ ਦੁੰਦਭ ਗੋਮੁਖ ਗਾਜੇ ॥੭੦॥੮੪੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਦੀਹ ਦਮਾਮੇ ਪਟਵ ਕਰਨਾਲਾ ॥ ਨਾਇ ਨਫੀਰੀ ਬਜਤ ਰਸਾਲਾ ॥ ਡਾਵਰ ਡੰਕ ਖੁਰਦਕ ਮੰਜੀਰਾ ॥ ਜੀਰ ਬੰਬ ਪਟ ਤਾਸ ਦੁਤਾਰਾ ॥੭੧॥੮੪੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਝਾਲਰ ਝਾਂਝ ਸੋਰਠ ਸਹਨਾਈ ॥ ਝਾਲਰ ਤੂਰ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਸੁਹਾਈ ॥ ਤਾਸ ਬਾਂਸੁਰੀ ਤਾਲ ਮੁਚੰਗਾ ॥ ਮੁਰਲੀ ਮੁਰਜ ਰਬਾਬ ਉਪੰਗਾ[੨] ॥੭੨॥੮੪੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਪਖਾਵਜ ਬੀਨ ਬੇਨ ਕਾਨੜਾ ॥ ਢੋਲ ਸੰਖ ਬਾਜਹਿ ਬਹੁ ਨਾਦਰਾ ॥ ਜਲ ਤਰੰਗ[੩] ਪਟਹ ਨਗਾਰਾ ॥ ਭੀਖਮ ਘੋਰ ਬਾਜੰਤ੍ਰ ਅਪਾਰਾ ॥੭੩॥੮੪੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਭੇਰੀ ਭੇਰ[੪] ਭੇਲ ਸਹਨਾਈ ॥ ਤੁਰਹੀ ਦਫ ਛੈਨਾ ਛਬ ਲਾਈ ॥ ਖ੍ਰੀਤੂਸ[੫] ਤੂਰਾ ਫੋਫੀ ਘਨ ॥ ਅਨਿਕ ਭਾਂਤ ਬਾਜੇ ਬਜੇ ਰਣ ॥ ਦੁੰਦਭ ਘੋਰ ਡਾਵਰੂ ਤਾਲਾ ॥ ਤੰਬੂਰ ਸਾਰੰਗੀ ਨਾਦ ਭੀਹਾਲਾ ॥੭੪॥੮੫੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਛੈਨ ਤੂਰ ਦੰਮਲ[੬] ਚਉਤਾਰਾ ॥ ਬੰਗ ਤਰੰਗ ਬੀਨ ਸੁਰ[੭] ਭਾਰਾ ॥ ਤਬਲ ਤਾਲ ਤਾਰੰਗ ਅਪਾਰਾ ॥ ਕੋਟ ਕੋਟ ਤਹ ਬਜਤ ਨਗਾਰਾ ॥੭੫॥੮੫੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਅਸਪੀ ਸੁਤਰੀ ਬਜਤ ਅਸੰਖਾ ॥ ਪੀਲ ਖਰੀ ਨਉਬਤ ਨਹੀ ਲੇਖਾ ॥ ਘੋਰ ਬਜੰਤ੍ਰ ਬਜੇ ਰਣ ਦਾਰੁਣ ॥ ਪ੍ਰਲੈ ਭਈ ਦਹ ਦਿਸ ਭੀਖਮ ਰਣ ॥੭੬॥੮੫੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਨਾਗਲੋਕ ਲੌ ਸੁਨਾ ਦਮਾਮਾ ॥ ਡਰਪਿਓ ਅਹਿ ਕੁਲ ਸੁਨ ਸੰਗ੍ਰਾਮਾ ॥ ਧਮਕ ਧਉਲ ਸਿਰ ਪਰਿਓ ਨਗਾਰਾ ॥ ਘੋਰ ਸਬਦ ਦਾਰੁਣ ਭੈ ਕਾਰਾ ॥੭੭॥੮੫੩॥੭੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਮੀਨ ਲੋਕ ਲੌ ਸੁਨਾ ਨੀਸਾਨਾ ॥ ਕਛਪ ਕੁਲ ਧੁਨ ਸੁਨ ਡਰਪਾਨਾ ॥ ਡਰਪਿਓ ਦਿਗਜ ਧੁਨ ਸੁਨ ਦੁੰਦਭ ॥ ਥਰਥਰ ਕੰਪਿਓ ਸੇਸਪੁਰੀ ਸਭ ॥੭੮॥੮੫੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਬਾਸਕਪੁਰ ਤਛਕ ਭੈ ਮਾਨਾ ॥ ਅਸਟ ਕੁਲੀ ਧੁਨ ਸੁਨ ਡਰਪਾਨਾ ॥ ਧੇਨ ਲੋਕ ਸੂਕਰਪੁਰ ਥਰਹਰ ॥ ਧੁਨ ਸੁਨ ਦੁਸਟ ਉਪਜਾ ਹਿਰਦੈ ਡਰ ॥੭੯॥੮੫੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਡਗਮਗਾਤ ਬਸੁਧਾ ਦਲ ਭਾਰੀ ॥ ਥਰਹਰ ਕਰਤ ਅਧਿਕ ਦੁਖਦਾਰੀ ॥ ਖਗ ਮ੍ਰਿਗ ਉਰਗ ਸਬੈ ਅਕੁਲਾਨੇ ॥ ਜਲਚਰ ਸਕਲ ਸੁਨਤ ਡਰਪਾਨੇ ॥੮੦॥੮੫੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਭੂਚਰ ਖੇਚਰ ਧੁਨਿ ਸੁਨ[੮] ਤ੍ਰਾਸਾ ॥ ਧੁਨ ਸੁਨ ਤਜੀ ਜੀਵਨ ਕੀ ਆਸਾ॥ ਮਹਾ ਘੋਰ ਰਣ ਬਜੇ ਨੀਸਾਨਾ ॥ ਦੂਸਰ ਸਬਦ ਨ ਸੁਨੀਅਤ ਕਾਨਾ ॥੮੧॥੮੫੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਟਕ ਟਕ ਲਗੀ ਨ ਸੁਨੀਯਤ ਬਾਤਾ ॥ ਭਇਓ ਘੋਰ ਪ੍ਰਲੈ ਨਿਸ ਘਾਤਾ ॥ ਸਭਹਨ ਤਜੀ ਜੀਵਨ ਕੀ ਆਸਾ ॥ ਧੁਨ ਸੁਨ ਸਕਲ ਭਏ ਜੀਅ ਤ੍ਰਾਸਾ ॥੮੨॥੮੫੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਬਾਜੇ ਬਜੇ ਰਣ ॥ ਦਾਰੁਣ ਘੋਰ ਪ੍ਰਲੈ ਬਾਜੰਤ੍ਰਣ ॥ ਅਨਿਕ ਰਾਗ ਤਹ ਉਠਤ ਮਧੁਰ ਧੁਨ ॥ ਰਾਗ ਰਾਗ ਕੇ ਨਾਮ ਪ੍ਰਗਟ ਸੁਨ ॥੮੩॥੮੫੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਯਕ ਭੈਰੋ ਯਕ[੮] ਮਾਝ ਅਲਾਪਹਿ ॥ ਸ੍ਰੀਰਾਗ ਗਉਰੀ ਬਹੁ ਭਾਖਹਿ ॥ ਆਸਾ ਸੋਰਠ ਸਾਰੰਗ ਗਾਵੈ ॥ ਮਾਲਸਿਰੀ ਗੁਜਰੀ ਧੁਨਿ ਲਾਵੈ ॥੮੪॥੮੬੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਟੋਡੀ ਗੋਂਡ ਮਲਾਰ ਰਸਾਲਾ ॥ ਮਾਰੂ ਪਰਜ ਸਿੰਧ ਚਉਤਾਲਾ[੯] ॥ ਸੂਹੀ ਸਾਰੰਗ ਦੇਵਗੰਧਾਰਾ[੧੦] ॥ ਜੈਤਸਿਰੀ ਤਈਲੰਗ ਕੇਦਾਰਾ[੧੧] ॥੮੫॥੮੬੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਬਸੰਤ ਗੂਜਰੀ ਮਧੁਰ ਰਸਾਲਾ ॥ ਰਾਮਕਲੀ ਸਾਰੰਗ ਪਰਤਾਲਾ ॥ ਬੈਰਾਰੀ ਕਲਿਆਨ ਅਲਾਪਹਿ ॥ ਰਾਗ ਰਾਗਨੀ ਲਲਿਤ ਬਿਲਾਪਹਿ ॥੮੬॥੮੬੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਨਟ ਮਾਲਤੀ ਦੇਉਗੰਧਾਰੀ ॥ ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਭੋਪਾਲ ਕੇਦਾਰੀ ॥ ਗਵਰੀ ਮਾਝ ਦੀਪਕੀ ਆਸਾ ॥ ਸੋਰਠ ਸੂਹੀ ਬਿਹਾਗ ਬਿਭਾਸਾ ॥੮੭॥੮੬੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਗੋਂਡ ਬਿਲਾਵਲ ਆਸਾਵਰੀ ॥ ਜੈਜਾਵੰਤੀ ਮਧੁਰ ਧਨਾਸਰੀ ॥ ਪਰਜ ਕਾਨੜਾ ਕੁਸਮ ਮਾਲਤੀ ॥ ਸਿੰਧ ਤੁਖਾਰੀ ਹਿੰਡੋਲ ਬਸੰਤੀ ॥੮੮॥੮੬੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਮਾਲੀਗਵਰਾ ਭਵਰ ਕੇਦਾਰਾ ॥ ਲਲਤ ਬਿਲਾਵਲ ਸੂਹਿ ਤੁਖਾਰਾ ॥ ਮਾਲਕਵਸ ਹਮੀਰ ਮੰਜਰੀ ॥ ਮੰਗਲ ਕਵਲ ਕਾਮੋਦ[੮] ਗੂਜਰੀ ॥੮੯॥੮੬੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਕੇ ਰਾਗ ਸੁਨਾਵਹਿ ॥ ਕਰਖਾ ਕਬਿਤ ਜੁਝਾਵਾ[੮] ਗਾਵੈ ॥ ਬੰਦੀ ਭਾਟ ਢਢ ਮੀਰਾਸੀ ॥ ਡੂਮ ਕਵਾਲ ਕਲਾਵਤ ਭਾਸੀ ॥੯੦॥੮੬੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਬੀਰ ਰਾਗ ਜੁਝਾਵਾ ਗਾਵਹ ॥ ਜਿਹ ਸੁਨ ਸੁਭਟ ਜੂਝ ਰਨ ਜਾਵਹਿ ॥ ਕਰਖਾ ਵਾਰ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਪ੍ਰਸਾਦਿ (ਅਸ)
[੨]ਉਤੰਗਾ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੩]ਸੁਰੰਗ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੪]ਭੈਰ (ਅਸ)
[੫]ਪ੍ਰੀਤੂਸ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੬]ਚੰਚਲ (ਅਸ)
[੭]ਤ੍ਰੈ (ਖਕ,ਸਸ, ਅਸ)
[੮]ਇਕ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੯]ਤਹ ਉਤਾਲਾ (ਖਕ, ਅਸ)
[੧੦]ਦੇਵਗੰਧਾਰੀ (ਖਕ, ਅਸ)
[੧੧]ਕੇਦਾਰੀ (ਖਕ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਘੋਰਤ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਮਸ, ਸਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸੁਨਤ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਕੇਮੋਦ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਜੁਝਵਾ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਕਬਿਤ ਸੁਨਾਵਹਿ ॥ ਰੰਗ ਭੂਮਨ ਮਹ ਸੁਭਟ ਜੁਝਾਵਹ ॥੯੧॥੯੬੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਰਣ ਮਾਰੂ ਜੁਝਾਵਾ ਬਾਜੈ ॥ ਜਿਹ ਸੁਨ ਕਾਤਰ ਰਣ ਮਹਿ ਗਾਜੈ ॥ ਘੋਰ ਰਾਗ ਅਰੁ ਨਾਦ ਜੁਝਾਵਾ ॥ ਕਰਖਾ ਵਾਰ ਕਬਿਤ ਰੁਝਾਵਾ ॥੯੨॥੯੬੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਕੋਟ ਕੋਟ ਰਾਗੀ ਨਾਦੀ ਗਨ ॥ ਬੰਦੀ ਕੋਟ ਕੋਟ ਭਾਖੇ ਗੁਨ[੧] ॥ ਮਹਾ ਘੋਰ ਤਹ ਬਜੈ ਜੁਝਾਵਾ ॥ ਜਿਹ ਸੁਨ ਸੁਭਟ ਹਿਰਦੈ ਭਵ ਚਾਵਾ ॥੯੩॥੯੬੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਘੋਰ ਘੋਰ ਧੁਨਿ ਮਾਰੂ ਬਾਜੈ ॥ ਧੁਨਿ ਸੁਨਿ ਮਹਾ ਗਰਬ[੪] ਦਲ ਲਾਜੈ ॥ ਪ੍ਰਲੈ ਘੋਰ ਦਾਰੁਨ ਧੁਨਿ ਰਾਗਨ ॥ ਜੂਝ ਬਸੰਤ ਅਲਾਪਹਿ ਗੁਨ ਜਨ ॥੯੪॥੯੭੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਰਾਗ ਨਾਦ ਰਨ ਸੁਨਤ ਭਯਾਵਨ[੨] ॥ ਧੁਨਿ ਸੁਨ ਪ੍ਰਲੈ ਡਰੇ ਜੀਅ ਜੰਤਨ ॥ ਲੋਕ ਚਤੁਰਦਸ ਭਓ ਭੈ ਮਾਨਾ ॥ ਦੂਸਰ ਸਬਦ ਨ ਸੁਨਿਯਤ ਕਾਨਾ ॥੯੫॥੯੭੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਘੋਰ ਨਾਦ ਸੁਰ ਦਹਦਿਸ ਸੁਨੀਅਤ ॥ ਮਹਾ ਪ੍ਰਲੈ ਸਦ ਦਾਰੁਨ ਬੁਝਿਅਤ ॥ ਜਲਚਰ ਬਨਚਰ ਸਬ ਅਕੁਲਾਨੇ ॥ ਮਹਾ ਪ੍ਰਲੈ ਸਦ[ਅ] ਦਾਰੁਣ ਜੀਅ ਜਾਨੈ ॥੯੬॥੯੭੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਕੰਪੀ ਭੂਮ ਗਗਨ ਥਹਰਾਨਾ ॥ ਰਿਖ ਮੁਨਿ ਗਣ ਗੰਧ੍ਰਬ ਡਰਪਾਨਾ ॥ ਗਿਰ ਗਿਰਵਰ ਕੰਪਨ ਲਰਜਸ[੩] ਬਰ ॥ ਕੰਪ ਮਾਨ ਭਓ[੪] ਸਗਲ ਗਗਨਚਰ ॥੯੭॥੯੭੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਬਰਨ ਕੁਬੇਰ ਧਰਮ ਦਹਲਿਓ ਹਿਯ ॥ ਭਾਨ ਚੰਦ ਸੁਰ ਸਕਲ ਡਰੇ ਜਿਯ ॥ ਦੇਵਪੁਰੀ ਥਰਹਰਤ ਤ੍ਰਾਸਨ ॥ ਘੋਰ ਨਾਦ ਪ੍ਰਲੈ ਸੁਨੇ ਬਾਜਨ ॥੯੮॥੯੭੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਮਹਾ ਪ੍ਰਲੈ ਦਲ ਘੋਰ ਭਯਾਵਨ ॥ ਦਾਨਵ ਸੈਨ ਬਿਕਟ ਭੈ ਦਾਰੁਨ ॥ ਘੋਰ ਨਿਸਾਚਰ ਦੀਹ ਡਰਾਰੇ ॥ ਭੀਖਮ ਕਾਲ ਤਿਮਰ ਕਲ ਕਾਰੇ ॥੯੯॥੯੭੫॥[ੲ] ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਸਤ ਸਤ ਆਨਨ ਸੁਭਟ ਜੁਝਾਰਾ ॥ ਜੁਗਸਤ ਉਭੈ ਭੁਜਾ ਸਵ ਚਾਰਾ ॥ ਅਤਿ ਬਲਿਸਟ ਰਾਜਾ ਦਲ ਭੂਪਤ ॥ ਨ੍ਰਿਪਬਰ ਬਿਕ੍ਰਮ ਭੂਪ ਅਸੁਰਪਤਿ ॥੧੦੦॥੯੭੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਤੀਸ ਸਹੰਸ੍ਰ ਛੂਹਨ ਦਲ ਭਾਰੀ ॥ ਮਹਾ ਪ੍ਰਲੈ ਦਾਰੁਣ ਭੈਕਾਰੀ ॥ ਅਧਿਪ ਭੂਪ ਖਟ ਤ੍ਰੈ ਸਰਦਾਰਾ ॥ ਕਾਲ ਨੇਤ੍ਰ ਦਾਰੁਨ ਤਨ ਘੋਰਾ ॥੧੦੧॥੯੭੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਧੂਮ੍ਰਕੇਤ ਸੈਨਾਪਤਿ ਭਾਰਾ ॥ ਦੀਰਘਦੰਤ ਸੁਭਟ ਸਰਦਾਰਾ ॥ ਧੂਲੀਕਰਨ ਦੀਰਘਾਛ ਮਹੀਪਤਿ ॥ ਰਕਤਨੈਨ ਕੁੰਭਦਾੜ ਅਸੁਰਪਤਿ ॥੧੦੨॥੯੭੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਘੋਰਦੰਤ ਦਾਨਵ ਦਲ ਰਾਜਾ ॥ ਭੀਮਦੰਤ ਧੁਮ੍ਰਾਛ ਸਿਰਤਾਜਾ ॥ ਤ੍ਰੈ ਖਟ ਭੂਪ ਮਹੀਪਤ ਭਾਰੀ ॥ ਕਾਲ ਪ੍ਰਲੈ ਦਾਰੁਣ ਭੈ ਕਾਰੀ ॥੧੦੩॥੯੭੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਪ੍ਰਲੈ ਘੋਰ ਦਲ ਅਸੁਰ ਬਿਕਟ ਭਟ ॥ ਦਾਰੁਣ ਕਾਲ ਘਟਾ ਦਲ ਲਟਪਟ ॥ ਲਹਲਹ ਕੇਤ ਧੁਜਾ ਫਹਰਾਈ ॥ ਰਵਿ ਸਸਿ ਗਗਨ ਨ ਹੇਰੇ ਜਾਹੀ[੫] ॥੧੦੪॥੯੮੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਘੋਰ ਨੀਸਾਨ ਬਜੈ ਮਾਰੂ ਦਲ ॥ ਸਕਰਪੁਰੀ[੬] ਕਹ ਚਲੇ ਅਸੁਰ ਖਲ ॥ ਬਾਸਵਪੁਰ ਕੇ ਜਬ ਤਟ ਆਏ ॥ ਮਾਰੂ ਢੋਲ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਬਜਾਏ ॥੧੦੫॥੯੮੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਮਹਾ ਕੁਲਾਹਲ ਕੀਸ[੭] ਨਿਸਾਚਰ ॥ ਕੰਪੀ ਸਕਲ ਅਸੁਰ ਭੈ ਸੁਰਪੁਰ ॥ ਇੰਦ੍ਰ ਦੁਆਰ ਸਬ ਜਾਇ ਪੁਕਾਰੇ ॥ ਕਹਿਓ[੮] ਨਿਸਾਚਰ ਆਏ ਭਾਰੇ ॥੧੦੬॥੯੮੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਜੋ ਇਛਿਆ[੯] ਸੁਆਮੀ ਕੀ ਹੋਵੈ ॥ ਬਚਨ ਮਾਨ ਸੋ ਸਬ ਹਮ ਲੇਵੈ ॥ ਇੰਦ੍ਰ ਰਾਜ ਤਬ ਬਚਨ ਉਚਾਰੇ ॥ ਸੁਨੋ ਦੇਵਤਾ ਪ੍ਰਾਨ ਪਿਆਰੇ ॥੧੦੭॥੯੮੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਬਿਲੰਬ ਨ ਕੀਜੈ ਸੁਨਹੁ ਸਕਲ ਸੁਰ ॥ ਨਾਸ ਕਰੋ ਸੈਨਾ ਰਿਪ ਨਿਸਚਰ ॥ ਅਸਤ੍ਰ ਸਸਤ੍ਰ ਸਾਜੋ ਦਲ ਭਾਰੀ ॥ ਕਰੋ ਨਾਸ ਨਿਸਚਰ ਹੰਕਾਰੀ ॥੧੦੮॥੯੮੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਹਰਖੇ ਸਕਲ ਦੇਵ ਸੁਨ ਬਚਨਾ ॥ ਮਹਾ ਰਾਜ ਸੁਰਪਤ ਕੇ ਰਸਨਾ ॥ ਰਵਿ ਸਸਿ ਬਰਨ ਧਰਮ ਚਲਿ ਆਏ ॥ ਮਹਾਰਾਜ ਕੋ ਸੀਸ ਝੁਕਾਏ ॥੧੦੯॥੯੮੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਚਰਨ ਬੰਦਨਾ ਕੀਨ ਸਕਲ ਸੁਰ ॥ ਸੀਸ ਝੁਕਾਏ ਦ੍ਰਿਗ ਪਾਦ ਪਰਸਪਰ ॥ ਚਰਨ ਰੇਨ ਮਸਤਕ ਅੰਗ ਲਾਏ ॥ ਸਚੀਨਾਥ ਕੀ ਪ੍ਰਭਤਾ ਗਾਏ ॥੧੧੦॥੯੮੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਜਾਪਤਿ ਦੇਨ ਸਰਬ ਸੁਖ ॥ ਅਗਨਜੇਵ[੯] ਧਰਤੀਪਤਿ ਈਸਰ ॥ ਬਾਰਦੀਸ ਪੋਖਕ ਸੁਧਾਪਤਿ ॥ ਨਾਇਕ ਮਹਾਰਾਜ ਅੰਮ੍ਰਿਤਗਤ ॥੧੧੧॥੯੮੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਰਸਨਾ ਇਤੀ ਨ ਭਾਖ ਸੁਨਾਵੋ[੧੦] ॥ ਇੰਦ੍ਰਦੇਵ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਪਾਓ[੧੧] ॥ ਕੋਟ ਰਸਨ ਜਦਪ ਸੁਖ ਹੋਈ ॥ ਸਚੀਨਾਥ ਕੇ ਗੁਨ ਕੋ ਜੋਈ ॥੧੧੨॥੯੮੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਤਦਪ ਨ ਪਾਈਯਤ ਸੋਭ ਸੁਰੀਸਾ ॥ ਮਹਾਰਾਜ ਬਾਸਵ ਮਮ ਈਸਾ ॥ ਸਹੰਸ੍ਰ ਨੈਨ ਸੁਰਪਤਿ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਕ ॥ ਕੰਟਕ ਬਿਘਨ ਸਰਨ ਰਛਪਾਲਕ ॥੧੧੩॥੯੮੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਬਹੁਤ ਭਾਂਤ ਸੁਰ ਕੀਨ ਬਡਾਈ ॥ ਮਹਾਰਾਜ ਬਾਸਵ ਪ੍ਰਭ ਤਾਈ ॥ ਬਾਰ ਬਾਰ ਬੰਦਨ ਸੁਰ ਕਰਹੀ ॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਸੁਨ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੨]ਭਯੰਤਨ (ਅਸ)
[੩]ਲਜਸ (ਅਸ)
[੪]ਮਾਨਤਉ (ਸਸ, ਅਸ)
[੫]ਜਾਈ (ਅਸ)
[੬]ਸੰਕਰਪੁਰੀ (ਸਸ)
[੭]ਕੀਨ (ਅਸ)
[੮]ਇਛਾ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੯]ਜਿਹੂ (ਅਸ)
[੧੦]ਸੁਨਾਊ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੧]ਪਾਊ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਹੜਤਾਲ ਫੇਰੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ,
ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਮਸ, ਸਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਸ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ
[ੲ]ਇਹ ਚਾਰ ਪੰਕਤੀਆਂ ਮਸ, ਸਸ, ਅਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਖਕ ਵਿਚ ਸਫੈਦਾ ਛਡਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਕਹੇਵ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਮਹਾਰਾਜ ਬਾਸਵ ਪਗ ਪਰਹੀ ॥੧੧੪॥੮੯੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਰਿਖ ਮੁਨਿ ਗੰਧ੍ਰਬ ਜਛ ਦੇਵ ਗਨ ॥ ਚਰਨ ਬੰਦਨਾ ਕੀਨ ਮੁਦਿਤ ਮਨ ॥ ਸਕਲ ਦੇਵ ਸੁਰਪਤਿ ਕੇ ਦੁਆਰੇ ॥ ਜੁਰੇ ਦੇਵਤਾ ਅਮਿਤ ਅਖਾਰੇ ॥੧੧੫॥੮੯੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਚੜ ਬੇਵਾਨ ਸੁਰ ਸਕਲ ਸਿਧਾਰੇ ॥ ਆਏ ਮਹਾਰਾਜ ਕੇ ਦੁਆਰੇ ॥ ਬਿਮਲ ਰੂਪ ਸੁਖ ਪੁੰਜ ਕਮਲ ਤਨ ॥ ਮੰਗਲ ਹਰਖ ਬਿਨੋਦ ਮਗਨ ਮਨ ॥੧੧੬॥੮੯੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਕੰਜ ਮੁਖੀ ਮੰਗਲ ਸੁਖ ਪੁੰਜਨ ॥ ਹਰਖ ਉਦਧ ਨਿਰਮਲ ਦਿਬ ਦਰਸਨ ॥ ਕਵਲ ਨੈਨ ਜਗਮਗ ਛਬ ਰਾਜੈ ॥ ਅਮਰ ਸੁਧਾ ਮੰਗਲ ਨਿਤ ਜੈ ਜੈ[੧] ॥੧੧੭॥੮੯੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਜਵਨ ਜੋਤ ਮੁਖ ਨੂਰ ਬਿਰਾਜੈ ॥ ਛਟਾ ਕ੍ਰਾਂਤ ਅਦਭੁਤ ਦੁਤ ਰਾਜੈ ॥ ਕਾਮ ਰੂਪ ਸਾਗਰ ਜੋਬਨ ਦੁਤ ॥ ਨਵਤਨ ਸਦਾ ਅਮਰ ਕੁਲ[੨] ਨਿਤ ਨਿਤ ॥੧੧੮॥੮੯੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਬਿਮਲ ਤੇਜ ਆਨੰਦ ਪ੍ਰਗਟ ਤਨ ॥ ਮੰਗਲ ਸਰਸ[੩] ਕਲਿਆਨ ਦਿਪਤ ਮਨ ॥ ਅੰਜਨ ਨੈਨ ਕੰਜ ਤਨ ਬਾਸਾ[੪] ॥ ਕੋਮਲ ਬਪੁ ਅੰਬੁਜ ਦ੍ਰਿਗ ਪਾਸਾ ॥੧੧੯॥੮੯੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਰਤਨ ਖਚਤ ਬੇਵਾਨ ਉਜਾਗਰ ॥ ਮਣਿ ਗਣਿ ਨਾਗ ਮੁਕਤਾ ਦੁਤ ਸਾਗਰ ॥ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਬੇਵਾਨ ਮੰਗਲ ਦਿਬ ॥ ਜਗਮਗ ਲਸਤ ਕੋਟ ਨਵਤਨ ਛਬ ॥੧੨੦॥੮੯੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਕੰਚਨ ਕਲਸ ਲਗੇ ਬਹੁ ਬਜ੍ਰਨ ॥ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਨਗ ਜੜਤ ਰਤਨ ਮਨ ॥ ਮਣ ਗਣ[੫] ਪੁਸਪ ਲਗੇ ਚਿਤ ਚਿਤ੍ਰਨ ॥ ਸੁਮਨ ਬੇਲ ਲਾਗੇ ਨਗ ਪੁੰਜਨ ॥੧੨੧॥੮੯੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਹੰਸ ਮਯੂਰ ਪੰਛੀ ਬਹੁ ਭਾਂਤਾ ॥ ਲਗੇ ਬਜ੍ਰ ਮੁਕਤਾ ਕੇ ਗਾਤਾ ॥ ਦ੍ਰੂਮ ਪਲਵ[ੳ] ਬ੍ਰਿਛ ਬਿਟਪ ਤਰ ਪੁੰਜਨ ॥ ਅਨਿਕ ਕੁਸਮ ਸੰਕਰ ਮਨਿ ਰਤਨਨ ॥੮੯੮॥੧੨੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਕੋਕਲ ਕੀਰ ਬਸੰਤ ਮਨੀ ਗਣ ॥ ਸੁਕ ਸਾਰਕ ਤੂਤੀ ਦਿਬ ਰਤਨਨ[੬] ॥ ਅਲੀ ਕੰਜ ਕੁਮੁਦਨੀ ਅਪਾਰਾ ॥ ਅਨਿਕ ਪਛ ਬਜ੍ਰਨ ਬਪ ਸਾਰਾ ॥੮੯੯॥੧੨੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਜੂਹੀ ਬੇਲ ਚੰਬੇਲੀ ਚੰਪਾ ॥ ਦਿਪੈ ਮਨਨ ਬਜ੍ਰਨ ਨਗ ਜੰਪਾ ॥ ਬਿਬਿਧ ਫਾਮ[੭] ਮਨ ਲਲਤ ਗੁਲਾਬੀ ॥ ਕੰਜ ਲਤਾ ਹੀਰਨ ਨਗ ਹਾਬੀ[੮] ॥੯੦੦॥੧੨੪॥[ਅ] ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਮਤਸ ਭ੍ਰਿੰਗ[ੲ] ਮਨ ਪਦਮ ਪਹਾਰਾ ॥ ਪੋਖਰਾਜ ਪੰਨੇ ਤਨ ਸਾਰਾ ॥ ਜਮੁਰਦ ਅਲਮਾਸ ਗਉਹਰੇ ॥ ਝਾਲਰ ਦੁਰਇਕਤਾ ਕੇ ਸੁਧਰੇ ॥੯੦੧॥੧੨੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਰਤਨ ਖਚਿਤ ਛਤ੍ਰੀ ਬੇਵਾਨਾ ॥ ਸਾਏਬਾਨ ਮੇਹਰਾਬ ਬਿਧਾਨਾ[੯] ॥ ਮਾਨਕ[ਸ] ਖਚਿਤ ਨੀਲ ਨਗ ਪੁੰਜਨ ॥ ਜਰਤ ਜਰਾਵ ਜਗਮਗ ਦੁਤ ਰਤਨਨ ॥੯੦੨॥੧੨੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਮਨ ਮੁਕਤਾ[੧੦] ਹੀਰਨ ਜੰਜੇਆਰੀ[੧੧] ॥ ਬੁਰਜ ਕੰਗੁਰੇ ਲਸਤ ਉਜਾਰੀ ॥ ਕੋਟ ਕਲਾ ਦੁਤ ਕ੍ਰਾਂਤ ਉਜਾਗਰ ॥ ਬਿਮਲ ਬੇਵਾਨ ਖਚਿਤ ਮਨਿ ਸਾਗਰ ॥੯੦੩॥੧੨੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਆਦਿਤ ਕਲਾ ਬਿਵਾਨ ਛਟਾਧਰ ॥ ਰਾਜਤ ਕੋਟ ਜਛਨ ਨਿਰਮਲ ਕਰ ॥ ਤਾ ਪਰ ਚੜੇ ਸੁਭਟ ਸੁਰਮੰਡਲ ॥ ਬਿਜੈ ਰੂਪ ਰਣ ਜੀਤਸ ਮੰਗਲ ॥੯੦੪॥੧੨੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਲੋਕ ਲੋਕ ਕੇ ਜੁਰੇ ਅਖਾਰੇ ॥ ਰਾਜਤ ਮਹਾਰਾਜ ਕੇ ਦੁਆਰੇ ॥ ਰਵਿ ਦਲ ਸਸਿ ਦਲ ਬਰਨ ਕਟਕ ਦਲ ॥ ਧ੍ਰਮ ਜੁਧ[੧੨] ਦਲ ਅਮਰ ਸਜਿਵ[੧੩] ਕੁਲ ॥੯੦੫॥੧੨੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਚੜ ਚੜ ਬਿਮਲ ਬਿਵਾਨ ਸਿਧਾਇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸੁਰਪਤਿ ਕੇ ਪੁਰ ਸੁਰ[੧੪] ਆਇ ॥ ਅਤਿ ਅਨੰਦ ਮੰਗਲ ਮਯ ਰਾਜਤ ॥ ਬਿਮਲ ਕੰਜ ਤਨ ਪ੍ਰਗਟ ਬਿਰਾਜਤ ॥੯੦੬॥੧੩੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਦ੍ਰਿਗ ਬਿਸਾਲ ਕੰਜ ਮੁਖ ਮੰਗਲ ॥ ਉਦਧ ਰੂਪ ਅੰਮ੍ਰਿਤਗਤ ਪਰਮਲ ॥ ਜਵਨ ਨੂਰ[੧੫] ਆਨਨ ਪ੍ਰਚੰਡਾ ॥ ਦਿਪਤ ਬਿਮਲ ਚਖ ਬਿਸਖ ਕੋਵੰਡਾ ॥੯੦੭॥੧੩੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਦ੍ਰਿਗ ਕੰਜਨ ਚੰਚਲ ਅਨੀਆਰੇ ॥ ਖੰਜਨ ਮੀਨ ਬਿਸਲ ਮ੍ਰਿਗ ਬਾਰੇ ॥ ਅਮਲ ਮਤ ਰਸ ਖਾਨ ਉਜਾਗਰ ॥ ਅੰਜਨ ਅਮਲ ਕਮਲ ਚਖ ਆਗਰ ॥੯੦੮॥੧੩੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਭ੍ਰਿਕੁਟਿ ਕੁਅੰਡ ਅਲੀ ਸਾਮ[੧੬] ਛਟਾਕਰ ॥ ਦ੍ਰਿਗ ਸਸਿ ਬਾਨ ਪਲਕ ਸੈਥੀ ਸਰ ॥ ਅਨੀਆਰੇ ਕਚ ਤ੍ਰਿਕੁਟ[ਹ] ਭ੍ਰਿਕੁਟ ਸੁਰ ॥ ਬਿਮਲ ਅਮਲ ਕਲ ਸਿੰਧ ਜਵਨ ਪੁਰ ॥੯੦੯॥੧੩੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਮ੍ਰਿਗਬਾਰ ਭੁਜੰਗਨ ਕੰਜ ਦ੍ਰਿਗਨ ਅਲਿ ॥ ਭ੍ਰਿਕੁਟ ਪਨਚ ਸਾਰੰਗ ਸਸੰਕਲਿ[ਕ] ॥ ਸਾਇਕ ਪਲਕ ਜਾਮ[੧੭] ਮਾਨਸ[੧੮] ਸਰ ॥ ਭਾਲ ਬਿਖੈ[ਖ] ਰਾਜਤ ਜਵਨੰ ਕਰ ॥੯੧੦॥੧੩੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਨਾਸਤੁ ਤਿਸੁਕ[੧੯] ਕੇ ਦਲ ਕੁਸਮ ਕਰ ॥ ਕੰਜ[੨੦] ਕਪੋਤ ਅਧਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ॥ ਆਨਨ ਦਸਨ ਬਾਰਮ[੨੧] ਬਜ੍ਰਨ ਦੁਰ ॥ ਦਾਮਿਨ ਚਪਲ ਬਿਮਲ ਕੰਚਨ ਨੁਰ ॥੯੧੧॥੧੩੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਬਿਮਲ ਪਾਤ ਦਸਨ[੨੨] ਮਨੀ ਲਾਲਨ ॥ ਸੋਭਤ ਰਸਨ[੨੩] ਭੁਜੰਗ ਰਸਾਨਨ[੨੪] ॥ ਸੁਧਾ ਦ੍ਰਵਤ ਰਸਨਾ ਸੁਰਮੰਡਲ ॥ ਸਜਿਵ ਉਦਧਿ ਦਰਸਨ ਸੁਖ ਮੰਗਲ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਛਾਜੈ (ਅਸ)
[੨]ਭਲ (ਸਸ, ਅਸ)
[੩]ਸਰਬ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੪]ਬਾਜਾ (ਖਕ, ਮਸ)
[੫]ਗੁਣ (ਖਕ, ਅਸ)
[੬]ਦਿਨ ਪਤਨਨ (ਸਸ, ਅਸ)
[੭]ਫੂਲ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੮]ਆਬੀ (ਸਸ, ਅਸ)
[੯]ਸਿਧਾਨਾ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੦]ਮੁਕਤਨ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੧]ਜਰਿਆਰੀ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੨]ਰਾਜ (ਅਸ), ਧੁਜ (ਮਸ, ਸਸ)
[੧੩]ਸਚਿਵ (ਮਸ, ਸਸ)
[੧੪]ਸੁਰ ਪੁਰ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੫]ਰੂਪ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੬]ਸਿਯਾਮ (ਖਕ, ਮਸ)
[੧੭]ਜਾਸ (ਅਸ)
[੧੮]ਮਨਸਿਜ (ਅਸ)
[੧੯]ਨਾਸਕੁ ਕਿੰਸੁਕ (ਅਸ)
[੨੦]ਕੰਠ (ਖਕ, ਅਸ)
[੨੧]ਦਾਰਮ (ਅਸ)
[੨੨]ਦਸਨਨ (ਖਕ, ਅਸ)
[੨੩]ਮਨਿ (ਅਸ)
[੨੪]ਦਸਨਨ ਬਨ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਪਲ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ, ਹਾਸ਼ੀਏ 'ਤੇ 'ਅਨਕ ਸੁਮਨ ਜਲਚਰ ਮਨ ਕੁੰਜਨ॥ ਮਤਸ ਕੁੰਭ ਕੇਹਰ ਫਨ ਰਤਨਨ॥' ਪੰਕਤੀਆਂ ਲਿਖੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਲਿਖਾਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਅਤੇ ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹਨ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਭਿੰਗ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਮਾਨਿ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਭ੍ਰਿਗ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਕ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸਸਬੰਕਲਿ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਖ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਬਿਜੈ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

॥੯੧੨॥੧੩੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਗ੍ਰੀਵ ਹੰਸ ਨਾਗਨ ਦੁਤਿ ਨਾਹਰ ॥ ਬ੍ਰਿਖਭ ਕੰਧ ਸ੍ਰਿੰਗ ਮੇਰ ਧਉਲ ਬਰ ॥ ਉਰ[੧] ਭ੍ਰਿੰਗ ਪਾਟ[੨] ਕੁਚਲ ਦਾਰਮ ਫਲ ॥ ਕਟ ਕੇਹਰ ਕੋਮਲ ਦਿਬ ਨਿਰਮਲ ॥੯੧੩॥੧੩੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਕਦਲਿ[ੳ] ਜੰਘ ਆਜਾਨ ਭੁਜਾ ਬਰ ॥ ਮੰਗਲਕਰ ਪੋਖਕ ਰਛਿਆ ਕਰ ॥ ਨਖ ਸਿਖ ਅੰਗ ਅਨੰਗ ਕਲੇਵਰ ॥ ਸਾਂਚਨ ਢਾਰ ਗੜਿਓ ਬਿਧ ਨਿਜ ਕਰ ॥੯੧੪॥੧੩੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਮੰਗਲ ਸੁਭਗ ਬਸਨ ਮਨੀਆਰੇ ॥ ਸੋਭਤ ਅੰਗਲ[੩] ਬਿਮਲ ਸੁਰ ਸਾਰੇ ॥ ਪੀਤ ਉਪਰਨਾ ਅੰਗ ਬਿਰਾਜੈ ॥ ਹਰਿਤ ਲਲਿਤ ਪੀਤਾਂਬਰ ਛਾਜੈ ॥੯੧੫॥੧੩੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਨੀਲ ਬਸਨ ਗੁਲਨਾਰ ਸਹਾਬੀ ॥ ਚੰਪਾ ਊਦ ਤੂਸ ਗੁਲਾਬੀ[੪] ॥ ਸੋਸਨ ਤੂਸ ਮੰਜੀਠ ਅਬਾਸੀ ॥ ਸਾਲੂ ਸੂਹ ਕੇਸਰੀਆ ਬਾਸੀ ॥੯੧੬॥੧੪੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਅੰਬਰ ਕਾਸ ਬਸਨ ਉਨਾਬੀ ॥ ਬਿਬਿਧ ਫਾਮ ਅੰਬਰ ਸੁਭ ਆਬੀ ॥ ਤੋਸਨ ਗੂੰਜ[੫] ਕੰਚਨ ਬਸੰਤੀ ॥ ਬਿਬਿਧ ਰੰਗ ਬਾਗਨ ਸੋਹੰਤੀ ॥੯੧੭॥੧੪੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਬੰਧੀਲੀ ਪਾਗਨ[ਅ] ਘਨਸਾਮੀ ॥ ਗੁੰਜ ਮੁਸ ਕਮੀ ਅਰ ਬਹੁ ਫਾਮੀ ॥ ਸੰਦਲ ਸ੍ਰੀਖੰਡ ਕਲਿਯਾਨੀ ॥ ਚਵਰ ਅਵਰ ਭਵਰ ਅਫਸਾਨੀ[ੲ] ॥੯੧੮॥੧੪੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਨੀਲਾਬਰ ਕੰਦਲ ਅੰਗਯਾਰੀ ॥ ਨਾ ਫਰਮਾਨ ਸਤ੍ਰਨ[੬] ਗੁਲਨਾਰੀ ॥ ਦ੍ਰੂਮ ਧਉਤ ਬਰਵਨ ਨਰਵਾਨੀ ॥ ਨਰਗਸ ਜਾਂਬ ਅੰਬਰ ਨਫਸਾਨੀ ॥੯੧੯॥੧੪੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਈਂਗਰ ਕੁਸਮ ਕੰਜ ਗੁਲ ਗੂਨੀ ॥ ਕੁਮਦ ਫਾਮ ਪੰਚਮ ਰੰਗ ਤੂਨੀ ॥ ਹਰਤ ਸਬਜ ਬਾਗਾ ਕਲਿ ਸਾਰੀ ॥ ਕਲਧਉਤ ਮਢੀ ਅੰਬਰ ਜਰਕਾਰੀ ॥੯੨੦॥੧੪੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਤਾਸ ਬਾਦਲਾ ਬਿਬਿਧ ਤਮਾਮੀ ॥ ਪਸਮੰਬਰ ਸੋਹਤ ਬਡਨਾਮੀ॥[ਸ] ਕਲਧਉਤੀ ਅੰਬਰ ਬਹੁ ਭਾਂਤਾ ॥ ਸੋਭਤ ਸੁਭਗ ਸਜਿਵ ਕੁਲ ਗਾਤਾ ॥੯੨੧॥੧੪੫ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਬਿਬਿਧ ਭਾਂਤ ਪਟੰਬਰ ਆਬੀ ॥ ਪਾਟ ਰੇਸਮੀ ਸਜਲ ਗੁਲਾਬੀ ॥ ਕੀਨ ਖਾਬ[ਹ] ਅਤਲਸ ਦਰਿਆਈ[ਕ] ॥ ਗੋਦਰ ਚਿਕਨ ਬਸਨ ਗਰੁਆਈ ॥੯੨੨॥੧੪੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਕਿੰਕਨ[੭] ਮਨਿ ਮਾਨਕ ਬਹੁ ਲਾਗਾ ॥ ਮੁਕਤਾ ਬਜ੍ਰ ਬਿਮਲ ਦੁਤਿ ਪਾਗਾ ॥ ਜਾਲ ਜਮੁਰਦ ਨੀਲ ਭੁਜੰਗੀ ॥ ਫਨ ਮਨਿ ਬਿਬਿਧ ਲਸਤ ਨਵਰੰਗੀ ॥੯੨੩॥੧੪੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਕਲਧਉਤਾਤਿਲਸੈ[ਖ] ਦਮਕੈ ਮਨੀਆਰੀ ॥ ਜਾਲ ਖਾਲ ਜੰਗਨ ਛਬਿਕਾਰੀ ॥ ਰਤਨ ਖਚਤ ਅੰਬਰ ਸੁਭ ਮੰਗਲ ॥ ਬਿਜੈ ਬਸਨ ਧਾਰੇ ਸੁਰਮੰਡਲ ॥੯੨੪॥੧੪੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਅਤਭੁਤ ਬਹੁ ਛਬ ਬਾਗ ਸੁਹਾਵਨ ॥ ਰਾਜਤ ਛਟਾ ਜਵਨ ਕਰ ਪਾਵਨ ॥ ਮੋਹਤ ਦ੍ਰਿਸਟ ਦਰਸ ਸੁਰ ਮੰਡਲ ॥ ਚਮਤਕਾਰ ਅੰਬਰ ਦਿਬ ਮੰਗਲ ॥੯੨੫॥੧੪੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਦਾਮਿਨ ਦੁਤਿ ਪਉਸਾਕ ਜਰੀਨਾ ॥ ਝਿਲਮਿਲ ਲਸਤ ਬਸਨ ਨਵੀਨਾ ॥ ਸੁਭ[੮] ਮਰੀਚ ਸਭਤ ਸੁਰ ਗਾਤਾ ॥ ਮੰਗਲ ਦਿਬ ਮਨੋਹਰ ਦੁਤਿ ਕ੍ਰਾਂਤਾ ॥ ਰਸਨਾ ਇਤੀ ਨ ਭਾਖ ਸੁਨਾਉ ॥ ਗ੍ਰੰਥ ਬਢਨ ਤੇ ਹਿਰਦੈ ਡਰਾਊ ॥੯੨੬॥੧੫੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ॥ ਭੂਖਨ[੯] ਮੋਲ ਅਮੋਲ[ਗ] ਅਨੂਪਨ ॥ ਰਾਜਤ ਅੰਗ ਅਨੰਗ ਬੀਯੋਮਨ ॥ ਸੀਸ ਫੂਲ ਕਲਗੀ ਲਾਲਨ ਮਨ ॥ ਮੁਕਟ[ਘ] ਛਤ੍ਰ ਮੁਕਤਾ ਨਵ ਰਤਨਨ ॥੯੨੭॥੧੫੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ॥ ਲਾਲਨ ਕੇ ਸਰਪੇਚ ਬਿਰਾਜੈ ॥ ਜਿਹ ਦੁਤ ਨਿਰਖ ਸੇਸਜਾ ਲਾਜੈ ॥ ਕੁੰਡਲ ਮਕਰਾਕਾਰ ਮੁਕਤਾ ਦੁਤ[੧੦] ॥ ਮੋਤਨਹਾਰ ਬਿਰਾਜਤ ਉਰ ਸੁਰ ॥੯੨੮॥੧੫੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ॥ ਭੂਖਨ ਚਾਰ ਦਿਪਤ ਮੁਕਤਾ ਕੇ ॥ ਜੋਬਨ ਜੇਬ ਨਵੀਨ ਸੁਧਾ ਕੇ ॥ ਲਾਲਨ ਹਾਰ ਅਨੂਪਮ ਸੋਹੈ ॥ ਦੇਵ ਦੈਤ ਚਉਦਹ ਪੁਰ ਸੋਹੈ ॥੯੨੯॥੧੫੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਹੇਮ ਕਟਕ ਮਨ ਬਜ੍ਰ ਖਚਿਤ ਪੁਰ ॥ ਲਾਲ ਜਵਾਹਰ ਖਚਤ ਸੁਭਗ ਦੁਰ[੧੧] ॥ ਮੋਤਸਿਰੀ ਉਰ ਲਸਤ ਛਟਾ ਧਰ ॥ ਪੰਨਨ ਕੀ[ਙ] ਉਰ ਮਾਲ ਜਵਨ ਕਰ ॥੯੩੦॥੧੫੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਮੁੰਦਰੀ ਮਨਿ ਫਲ ਚਾਰ ਲਸਤ ਕਰ ॥ ਭੂਖਨ ਸਕਲ ਦਿਪਤ ਦਿਬ ਬਜ੍ਰਨ ॥ ਚੰਦ੍ਰਸੇਨ[੧੨] ਗੋਪਨ ਲਾਲਨ ਕੇ ॥ ਭੂਖਨ ਲਸਤ ਮਨੋਹਰ[ਚ] ਗਨ ਕੇ ॥੯੩੧॥੧੫੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ॥ ਮਾਲਸਿਰੀ ਕੰਕਨ ਜੰਜੀਰਨ ॥ ਮਨ ਗਨ ਲਾਲ ਬਿਬਿਧ ਨਗ ਹੀਰਨ ॥ ਤਾਜ ਕੁਲਹ ਕਲਗੀ ਮਨਿਆਰੀ ॥ ਮੁਕਟ[ਘ] ਸਰਪੇਚ ਬਿਮਲ ਛਬਿਕਾਰੀ ॥੯੩੨॥੧੫੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ॥ ਪਾਗ ਬੰਦੀਲ ਲਾਲ ਮਨ ਲਾਗਾ ॥ ਮੰਗਲ ਬਿਮਲ ਮਾਰੀਚ ਸਭਾਗਾ ॥ ਛਤ੍ਰ ਚਵਰ ਸਿਰ ਢੁਰਤ ਸਜੀਵ ਕੁਲ ॥ ਮੰਗਲ ਦਿਬ ਮਨੋਹਰ ਝਿਲਮਿਲ ॥੯੩੩॥੧੫੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਭੂਖਨ ਸਕਲ ਸੁਭਗ ਸੁਭ ਪਾਵਨ ॥ ਲਾਲ ਜਮੁਰਦ ਬਜ੍ਰ ਜਰਾਵਨ ॥ ਜਗਮਗ ਜੋਤ ਬਿਮਲ ਛਬਿਕਾਰੀ ॥ ਭੂਖਨ ਚਮਕ ਲਸਤ ਬਿਜਲਾਰੀ ॥੯੩੪॥੧੫੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਕੋਟ ਮਇੰਕ[੧੩] ਉਡਗ ਛਬਿ ਸੋਹੈ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਜਨ (ਅਸ)
[੨]ਪਾਤੰ (ਅਸ), ਪਾਤ੍ਰ (ਖਕ, ਸਸ)
[੩]ਮੰਗਲ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੪]ਗੁਲਾਨਾਬੀ (ਅਸ)
[੫]ਸੋਸਨ ਗੁਲਜ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੬]ਸੋਸਨ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੭]ਕਿੰਕਰ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੮]ਸਾਂਤ (ਅਸ)
[੯]ਭੂਖਨ ਬਸਨ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੦]ਦੁਰ (ਅਸ)
[੧੧]ਦੁਤ (ਅਸ)
[੧੨]ਚੰਦ੍ਰ ਸੈਨ (ਅਸ)
[੧੩]ਮਯੰਕ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਕੇਦਲ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਬੰਬੀਲੀ ਪਾਂਤਨ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਇਸ ਪੰਕਤੌ ਦਾ ਪਾਠ 'ਰਵਰ ਮਵਰ ਫਵਰਾ ਅਫਸਾਨੀ' ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਮਉਸ੍ਰ ਜਰ ਕਵਚਾ ਜ਼ਾਮੀ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਖਾਪ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਕ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਦਰਿਆਮੀ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਖ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਵਿਚ 'ਕਲਧਉਤਲਲਸੈ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਗ]ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ
[ਘ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਮਟੁਕ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਙ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਕੀ' ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਚ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਮੋਨੋਹ੍ਰਨ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

॥ ਦੇਵ ਦੈਤ ਗੰਧ੍ਰਬ ਮੁਨਿ ਸੋਹੈ ॥ ਲਾਲ ਸਿਰੀ ਮੋਤਨ ਕੇ ਮਾਲਨ ॥ ਗਜ ਮੁਕਤਾ ਏਕਾਵਰ ਲਾਲਨ ॥੯੩੫॥੧੫੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ॥ ਮਨ ਮਾਨਕ ਮੁਕਤਾ ਲਾਲਨ ਨਗ ॥ ਭੂਖਨ ਸਕਲ ਲਸਤ ਦਿਬ ਜਗਮਗ ॥ ਮਨ ਨਗ ਫਟਕ ਮਾਨਕ ਦੁਰ ਲਾਲਨ ॥ ਜਰਤ ਜਰਾਵ ਅਲੰਕ੍ਰਿਤ ਰਤਨਨ ॥੯੩੬॥੧੬੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਸੋਭਤ ਅੰਗ ਅਨੰਗ ਸੁਧਾ ਕੁਲ ॥ ਬਿਮਲ ਮਰੀਚ ਛਟਾ ਧਰ ਨਿਰਮਲ ॥ ਦਾਮਨ ਦੁਤ ਭੂਖਨ ਮਨਿਆਰਾ ॥ ਸੋਭਤ ਸੁਭਗ ਬਿਯੋਮ ਤਨ ਸਾਰਾ ॥੯੩੭॥੧੬੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ॥ ਚੜੇ ਬਿਵਾਨ ਸੁਰ ਸਗਲ ਸਿਧਾਰੇ ॥ ਬਨੇ ਠਨੇ ਸੁਰ ਅਮਿਤ ਅਖਾਰੇ ॥ ਚੰਦ੍ਰਹਾਸ ਸਯਥੀ ਜਮਧਾਰਾ ॥ ਸਾਰੰਗ ਸੂਲ ਬਿਸਖ ਦੁਧਾਰਾ ॥੯੩੮॥੧੬੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਸਿਲੀਮੁਖੀ ਬਾਨਨ ਕੈਬਰ ਧਨੁ ॥ ਸਾਂਗ ਸੇਲ ਬਲਮ ਗੁਰਜ ਗੋਫਨ ॥ ਚਰਮ ਤਬਰ ਅਸ ਧੋਪ ਕਟਾਰਾ ॥ ਸੈਫ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਦੁਖੰਡ ਦੁਧਾਰਾ ॥੯੩੯॥੧੬੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਬਜ੍ਰ ਬਿਸਖ ਨਾਵਕ ਤਰਵਾਰਾ ॥ ਧਨੁਖ ਸਿਲੀਮੁਖ ਬਾਨ ਆਪਾਰਾ ॥ ਬਰਛੀ ਸੂਲ ਸੈਥੀ ਮਨਿਆਰੀ ॥ ਦਮਕੈ ਰਤਨ ਖਚਿਤ ਉਜਾਰੀ[੧] ॥੯੪੦॥੧੬੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਗੋਫਨ ਗੁਰਜ ਸਾਂਗ ਤ੍ਰਿਸੂਲਾ ॥ ਚਾਂਪ ਖਤੰਗ ਤਉਫੰਗ ਗੁਲੇਲਾ ॥ ਖੰਜਰ ਜਬਰ ਕੁਅੰਡ ਕਮਾਨਾ ॥ ਬਿਬਿਧ ਰਾਜ ਸਾਇਕ ਗੁਨ ਬਾਨਾ ॥੯੪੧॥੧੬੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਸਾਂਗ ਸੇਲ ਸੈਥੀ ਬਿਛੂਆ ਸਰ ॥ ਸਿਪਰ ਸੂਲ ਪਰਸਾ ਨਾਵਕ ਪਰ ॥ ਨਿਖੰਗ ਕੁਅੰਡ ਪਰੀ ਪਰ ਪਛਨ ॥ ਬਿਮਲ ਬਿਸਖ ਬਜ੍ਰ ਸਰ ਗੋਫਨ ॥੯੪੨॥੧੬੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਗਹ ਗਹ ਅਸਤ੍ਰ ਸਸਤ੍ਰ ਬਿਧ ਨਾਨਾ ॥ ਭੂਖਨ ਬਸਨ ਬਿਬਿਧ ਬਿਧ ਬਾਨਾ ॥ ਸਕਲ ਦੇਉ ਤਹ ਕੋਪ ਸਿਧਾਏ ॥ ਬਨੇ ਠਨੇ ਬਾਸਵਪੁਰ ਆਏ ॥੯੪੩॥੧੬੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਜੂਥ ਜੂਥ ਦਲ ਸਾਜ ਅਖਾਰਾ[੨] ॥ ਛਤ੍ਰ ਚਵਰ ਸਿਰ ਢੁਰਤ ਅਪਾਰਾ ॥ ਅਸ ਗਜ ਕੋਟ ਸਇੰਦ[੩] ਅਖਾਰਾ ॥ ਪੈਦਲ ਸੁਭਟ ਸੂਰ ਬਰਿਯਾਰਾ ॥੯੪੪॥੧੬੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਹੈਕਲ ਜੀਨ ਹਮੇਲ ਕਲਾਗੀ ॥ ਲਾਲ[ੳ] ਮਨੀ ਨਗ ਖਚਿਤ[ਅ] ਸਭਾਗੀ ॥ ਪਾਖਰ ਜਾਲ ਚਿਲਤਹ ਹਯ ਸਾਜਾ ॥ ਕਛ ਸਪਛ ਪਰੀ ਬਹੁ ਬਾਜਾ ॥੯੪੫॥੧੬੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਸ੍ਯਾਮ ਕਰਨ ਦੁਲਦੁਲ[ੲ] ਦਰਿਆਈ ॥ ਉਚ ਸ੍ਰਵਾ ਤਾਜੀ ਤੁਰਕਾਈ ॥ ਐਰਾਪਤ ਕੁੰਜਲ ਦਲ ਭਾਰੀ ॥ ਕਰਹਲ ਉਸਟ ਕੋਟਕ ਅਸਵਾਰੀ ॥੯੪੬॥੧੭੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਚੰਡੂਲ ਪਾਲਕੀ ਸਇੰਦ ਅਪਾਰਾ ॥ ਕੋਟ ਕੋਟ ਦਲ[ਸ਼] ਸੁਭਟ ਸਵਾਰਾ ॥ ਅਸੀ ਗਜੀ ਚਲ ਦਲ ਬਹੁ ਭਾਂਤਾ ॥ ਮਨ ਨਗ ਬਿਬਿਧ ਖਚਤ ਉਡ ਗਾਤਾ ॥੯੪੭॥੧੭੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਹਉਦੇ ਅੰਬਾਰੀ ਬਿਬਿਧ ਸਵਾਰੀ ॥ ਪਾਂਤ ਪਾਂਤ ਗਜ ਦਲ ਅੰਬਾਰੀ ॥ ਦਸ ਸਹੰਸ੍ਰ ਛੂਹਨ ਦਲ ਹਾਥੀ ॥ ਘੋਰ ਉਤੰਗ ਤਿਮਰ ਗਜ ਘਾਤੀ ॥੯੪੮॥੧੭੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਉਚ ਸ੍ਰਵਾਦ ਤੁਖਾਰ ਅਪਾਰਾ ॥ ਛੂਹਨ ਬਿੰਸ[੪] ਸਹੰਸ੍ਰ ਹਜਾਰਾ ॥ ਤੀਸ ਸਹੰਸ੍ਰ ਛੂਹਨੀ ਸਇੰਦਾ ॥ ਮੋਲ ਅਮੋਲ ਉਤੰਗ ਹਇੰਦਾ[ਹ] ॥੯੪੯॥੧੭੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਕਰਹਲ ਕੋਟ ਕੋਟ ਦਲ ਪਾਤੀ ॥ ਬਿਬਿਧ ਚੰਡੂਲ ਪਉਰਮਾਰਾਤੀ[ਪ] ॥ ਝੂਲ ਜਾਲ ਕਲਧਉਤ ਬਨਾਤੀ ॥ ਹਉਦ ਅੰਬਾਰੀ ਲਸਤ ਸੁਹਾਤੀ ॥੯੫੦॥੧੭੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਸ੍ਵਾਰਿਨ[ਕ] ਪਾਤ ਪਾਂਤ ਸੁਭ ਗਾਤਾ ॥ ਅਨਿਕ ਰੰਗ ਉਸਟਨ ਮਦ ਮਾਤਾ ॥ ਝਾਲ੍ਰ ਝੂਲ ਬਾਦਲਾ ਝਮਕੈ ॥ ਉਡਗ ਜਵਨ ਕੋਟਕ ਦੁਤ ਦਮਕੈ ॥੯੫੧॥੧੭੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਮਣਿ ਨਗ ਖਚਿਤ ਸੁਭਗ ਮਨੀਯਾਰਾ ॥ ਹਉਦ ਅੰਬਾਰੀ ਜਰਤ ਅਪਾਰਾ ॥ ਲਾਲ ਜਮੁਰਦ ਬਜ੍ਰ ਮੁਕਤਾਹਲ ॥ ਖਚਿਤ ਰਚਿਤ ਦੁਤ ਕਰ ਤੂਬਾਪਲ ॥੯੫੨॥੧੭੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਜਗਮਗ ਲਸਤ ਛਟਾ ਕਰ ਸਾਜਨ ॥ ਬਿਮਲ ਸੁਮਨ ਸਮ ਸੈਨ ਸੁਰਾਸਨ[੬] ॥ ਝਿਲਮਿਲ ਐਨ ਸੈਨ ਚਤੁਰੰਗਾ ॥ ਚਤੁਰੰਗਨ ਦਲ ਬਿਬਿਧ ਸੁਰੰਗਾ ॥੯੫੩॥੧੭੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਬੇਵਾਨ ਛਟਾ ਕਰ ॥ ਮਣਿ ਗਣ ਖਚਿਤ ਬਿਮਲ ਦਾਮਿਨ ਬਰ ॥ ਬੈਰਕ ਕੇਤ ਨੀਸਾਨ ਪਤਾਕਾ ॥ ਫੰਨਾ ਬਾਨ ਧੁਜਾ ਫਰਾਕਾ ॥੯੫੪॥੧੭੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਲੋਟਨ ਕੇਤ ਘੋਰ ਧੁਜ ਬਾਨਾ ॥ ਝੂਮਤ ਝੂਲਤ ਬਿਸਾਲ ਨੀਸਾਨਾ ॥ ਰੰਗ ਰੰਗ ਅਤਲਸ ਦਰਿਆਈ ॥ ਤਾਸ ਬਾਦਲਾ ਬਿਬਿਧ ਸੁਹਾਈ ॥੯੫੫॥੧੭੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਲਹ ਲਹ ਕਰਤ ਝੁਲਤ ਮਨੀਆਰਾ ॥ ਕੰਚਨ ਥੰਮ ਝੁਮਤ ਝੁਮਤ ਧੁਜਕਾਰਾ ॥ ਖਚਰ ਕੇਤ ਨੀਸਾਨ ਧੁਜਾ ਬਰ ॥ ਦੀਰਘ ਦੁਰਗ ਮਤੰਗ ਜਵਨ ਕਰ ॥੯੫੬॥੧੮੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਕੁੰਜਲ ਕੇਤ ਸਕਤ ਧੁਜ ਬਾਨਾ ॥ ਮਾਰੂ ਘੋਰ ਬਿਸਾਲ ਨੀਸਾਨਾ ॥ ਨੀਲ ਭੁਜੰਗ ਰਕਤ ਹਰਤ[ਖ] ਧੁਜ ॥ ਬਿਬਿਧ ਚਿਤ੍ਰ ਚਿਤ੍ਰੇ ਝੰਡਾ ਸਜ ॥੯੫੭॥੧੮੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਉਜਿਯਾਰੀ (ਅਸ)
[੨]ਅਪਾਰਾ (ਸਸ)
[੩]ਸਯੰਦਨ (ਅਸ)
[੪]ਬੀਸ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੫]ਪਉਰ ਅਮਰਾਤੀ (ਅਸ)
[੬]ਸਰਾਸਨ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਹੜਤਾਲ ਫੇਰ ਕੇ 'ਲੂਲ' ਸ਼ਬਦ ਬਣਾਇਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਦੁਲਦਲ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ + ਪਾ ਕੇ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ
[ਹ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਹਉਦਾ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਕ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸਾਰੀਨ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਖ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਮ੍ਤ੍ਸ੍ਨ੍ਾਹ੍' ਪਾਠ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਖਕ, ਸਸ ਵਿਚ 'ਮਤ ਹਰਿ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

॥ ਭੀਖਮ ਘੋਰ ਭਯੰਕਰ ਚਿਤ੍ਰੇ ॥ ਝੂਲਤ ਘੋਰ ਧੁਜਾ ਮਹਿ ਬਿਥਰੇ ॥ ਮੇਰ ਸਿੰਘ ਚੀਤਾ ਅਹਕਾਰੇ ॥ ਮਤਸ ਕੁੰਭ ਕਸਪ ਮ੍ਰਿਗਬਾਰੇ ॥੯੫੮॥੧੮੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਦਾਰੁਨ ਘੋਰ ਨੀਸਾਨ ਧੁਜਾ ਬਰ ॥ ਆਪ ਆਪਨੇ ਰਚਤ ਚਿਤ੍ਰ ਕਰ ॥ ਲੋਟਨ ਕੇਤ ਰੰਗੀਨ ਅਪਾਰਾ ॥ ਤਾਸ ਬਾਦਲਾ ਬਿਬਿਧ ਪ੍ਰਕਾਰਾ ॥੯੫੯॥੧੮੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਕੋਟ ਕੋਟ ਧੁਜ ਬੈਰਕ ਬਾਨਾ ॥ ਗਨਤ ਨ ਆਵੈ ਬਿਬਿਧ ਨੀਸਾਨਾ ॥ ਦਾਮਿਨ ਦੁਤਿ ਲਹ ਲਹ ਬਹੁਰੰਗੀ ॥ ਅਤਲਸ ਪਾਟ ਜਰ ਬਫਤ ਸੁਰੰਗੀ ॥੯੬੦॥੧੮੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਚਹੁਦਿਸ ਘੋਰ ਨੀਸਾਨ ਝੁਲਾਹੀ ॥ ਭੂਮ ਅਕਾਸ ਕਛੁ ਦਿਖੀਯਤ[ੳ] ਨਾਹੀ ॥ ਅਜਗਰ ਪ੍ਰਬਲ ਬਿਖੇ ਧੁਜ ਮਾਂਹੀ ॥ ਨਿਰਖੇ ਤਵਨ ਮਨੋ ਭਛ ਜਾਹੀ ॥੯੬੧॥੧੮੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਤ੍ਰਾਸ ਮਾਨ ਭਯਯੰਕ[੧] ਕਠੋਰਾ ॥ ਅਜਗਰ ਸੇਰ[੨] ਮਤਸ ਮ੍ਰਿਗ ਘੋਰਾ ॥ ਬਿਬਿਧ ਨੀਸਾਨ ਅਨਿਕ ਰੰਗ ਝੂਲੇ ॥ ਨਿਰਖਤ ਤਵਨ ਸਭੈ ਸੁਧ ਭੂਲੇ ॥੯੬੨॥੮੮੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਹੰਸ ਮਯੂਰ ਖਗ ਰਾਜ ਸੰਪਾਤੀ ॥ ਅਨਲ ਜਟਾਉ ਪੰਛ ਬਹੁ ਭਾਂਤੀ ॥ ਅਨਿਕ ਪੰਛ ਪੰਛੀ ਦਰਿਆਈ ॥ ਭੂਚਰ ਅਨਿਕ ਲਿਖੇ ਧੁਜ ਸਾਈ[੩] ॥੯੬੩॥੧੮੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਅਨਿਕ ਸੁਮਨ ਸੰਕਰ ਪਲੁ ਬੇਲੀ ॥ ਲਤਾ ਦੁਰਮ ਕੰਜਨ ਚੰਬੇਲੀ ॥ ਕੁਮੁਦ ਕੁਸਮ ਚੰਪਾ ਗੁਲਨਾਰੀ ॥ ਬਿਬਿਧ ਸੁਮਨ ਨਵਰੰਗ ਹਜਾਰੀ ॥੯੬੪॥੧੮੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਚਕ੍ਰ ਕਟਾਰ ਬਿਸਖ ਬਿਛੂਆ ਧੁਜ ॥ ਖੰਜ੍ਰ ਚਰਮ ਬਿਬਿਧ ਬਹੁ ਸਜ[ਅ] ਸਜ ॥ ਮਨ ਨਗ ਖਚਤ ਹਿਰਨ ਬਪੁ ਬਾਨਾ ॥ ਮੁਕਤਾ ਰਤਨ ਜਰਤ ਧੁਜ ਨਾਨਾ ॥੯੬੫॥੧੮੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਚਤੁਰੰਗਨ ਦਲ ਬਿਬਿਧ ਸਵਾਰੀ ॥ ਅਸ ਗਜ ਰਥ ਪਾਇਕ ਦਲ ਭਾਰੀ ॥ ਪ੍ਰਬਲ ਤੁਖਾਰ ਕੁੰਚਰ[ੲ] ਰਥ ਉਸਟਨ ॥ ਦਾਰੁਨ ਘੋਰ ਕਰਾਲ ਭਯਾਵਨ[ਸ] ॥੯੬੬॥੧੯੦॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਪਾਖਰ ਜੀਨ ਹਮੇਲ ਅਪਾਰਾ ॥ ਮਨਿ ਗਣ ਖਚਿਤ ਲੂਲ ਨਗ ਭਾਰਾ ॥ ਪਾਖਰ ਬਹੁ ਗਜਗਾਹ ਤੁਖਾਰਾ ॥ ਕੋਟ ਕੋਟ ਦਲ ਪਾਂਤ ਅਖਾਰਾ ॥੯੬੭॥੧੯੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਸਜ ਸਜ ਅਸਤ੍ਰ ਸਸਤ੍ਰ ਬਹੁ ਭਾਂਤਾ ॥ ਆਯੁਧ ਬਿਬਿਧ ਬਿਮਲ ਦੁਤਿ ਕ੍ਰਾਂਤਾ ॥ ਅਸਤ੍ਰ ਸਸਤ੍ਰ ਤਹ ਲਸਤ ਅਪਾਰਾ ॥ ਦਾਮਿਨ ਕੋਟ ਕੋਟ ਦੁਤਿ ਸਾਰਾ ॥੯੬੮॥੧੯੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਕੁਹਕ ਬਾਨ ਘੁਰਨਾਲ ਅਸੰਖਾ ॥ ਪੀਲਨਾਲ ਉਸ੍ਰਨਾਲ ਅਲੰਖਾ[ਹ] ॥ ਸੈਫ ਬਾਨ ਹੁਕਬਾਨ ਅਪਾਰਾ ॥ ਤਬਲ ਬਾਨ ਅਹ[੪] ਬਾਨ ਕਟਾਰਾ ॥੯੬੯॥੧੯੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਕੋਟ ਕੋਟ ਦਲ ਬਾਨ ਘੁਰਾਲੀ ॥ ਕੁਹਕ ਬਾਨ ਹਥਨਾਲ ਜੰਜਾਲੀ ॥ ਸੇਰਬਚਾ ਧਮਾਕ ਜੁਆਲੀ ॥ ਚਕ੍ਰ ਨਾਲ ਸੈਥੀ ਪਟਾਲੀ ॥੯੭੦॥੧੯੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਮਹਾ ਘੋਰ ਆਯੁਧ ਬਿਕਰਾਲਾ ॥ ਚੰਦ੍ਰ ਹਾਂਸ ਅਧ ਚੰਦ੍ਰ ਬਿਸਾਲਾ ॥ ਜੂਥ ਜੂਥ ਸੈਨਾ ਸੁਰਮੰਡਲ ॥ ਅਸਿਤ ਅਖਾਰੇ ਬਿਜੈ ਸਮੰਗਲ ॥੯੭੧॥੧੯੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਰਵਿ ਦਲ ਸੁਭਟ ਸੂਰਮਾ ਸਾਰੇ ॥ ਬਿਮਲ ਅਮਲ ਸੁਰ ਅਮਿਤ ਅਖਾਰੇ ॥ ਬਿਮਲ ਸਇੰਦ[੫] ਚੜੇ ਕੁਲ ਭਾਨਾ ॥ ਸਾਮ ਕਰਨ ਬਾਹਨ ਰਥ ਨਾਨਾ ॥੯੭੨॥੧੯੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ॥ ਮੁਕਟ[ਕ] ਛਤ੍ਰ ਸਿਰ[ਖ] ਮਗ[੬] ਦਿਬ ਲਾਲਨ ॥ ਕੁੰਡਲ ਮਕਰਾਕਾਰ ਸੁਹਾਵਨ ॥ ਅੰਗ ਅਨੱਗ ਬਸਨ ਮਨੀਆਰਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਦਿਨੇਸ ਸੋਭਤ ਉਜੀਆਰਾ ॥੯੭੩॥੧੯੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਸਤ੍ਰ ਦਹਨ ਕ੍ਰਿਤ ਪਾਪ ਬਿਨਾਸਨ ॥ ਪ੍ਰਜਾਪਾਲ ਸੰਤਨ ਸੁਖ ਰਾਸਨ ॥ ਛਤ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜਗਪਾਲਨ ॥ ਛਤ੍ਰ ਬੰਸ ਪ੍ਰਜਾ ਸੁਖ ਕਾਰਨ ॥੯੭੪॥੧੯੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਮਹਾ ਜੋਤ ਰਵਿ ਧਰਮ ਧੁਜਾ ਬਰ ॥ ਕੋਟ ਕਲਾ ਪੋਖਕ ਪ੍ਰਿਥੀਸਰ ॥ ਮਹਾਰਾਜ ਰਾਜਨ ਸਿਰਤਾਜਾ ॥ ਦੁਸ੍ਰ ਦਲਨ ਰਛਕ ਮਹਾਰਾਜਾ ॥੯੭੫॥੧੯੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਅਸੁਰ ਬਿਨਾਸਨ ਸੰਤ ਸਹਾਇਕ ॥ ਬਿਘਨ ਦਹਨ ਛਤ੍ਰੀਪਤਿ ਨਾਇਕ ॥ ਸਮਰ ਮੰਡ ਰਣ ਜੀਤ ਬਿਜੈ ਕਰ ॥ ਛਤ੍ਰੀਸ[੭] ਸਤ੍ਰ ਦਹਨ ਸਾਰੰਗਧਰ ॥੯੭੬॥੯੭੬॥੯੭੬॥੨੦੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਅਸੁਰ ਨਾਸ ਹਿਤ ਚੜੇ ਧਨੁਖ ਧਰ[੮]॥ ਰਣ[੯] ਮੰਡਿਓ ਦੈਤਨ ਸੰਗ ਈਸਰ ॥ ਚੜ ਸਇੰਦ ਪ੍ਰਭ ਚੜੇ ਸਮਰ ਕਰ ॥ ਨਿਜ ਦਲ ਸਾਜ ਸੁਭਟ ਛਤ੍ਰੀ ਬਰ ॥੯੭੭॥੯੦੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਪਹਿਰ ਕਵਚ ਕਲਧਉਤ ਪੁਲਾਦੀ ॥ ਮਨ ਗਨ ਰਤਨ ਮੁਕਤਾਹਲ ਆਦੀ॥ ਲਾਲ ਜਮੁਰਦ ਸਰਸ ਕਵਚ ਬਰ ॥ ਜਗਮਗ ਕਰਤ ਬਿਮਲ ਜਵਨੀਕਰ ॥੯੭੮॥੨੦੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਕੁੰਡਲ ਮਕਰਾਕਾਰ ਜਮੁਰਦ॥ ਬਿਮਲ ਛਟਾਕਰ ਸੁਭਗ ਮੁਫਰਦ[੧੦]॥ ਮਾਲ ਸਿਰੀ ਮੁਕਤਾਹਲ ਮਾਲਾ ॥ ਕਿੰਕਿੰਨ ਰਤਨ ਲੂਲ ਸਰ[੧੧] ਨਾਲਾ ॥੯੭੯॥੨੦੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਦਿਪਤ ਅੰਗ ਦਿਨਕਰ ਮਹਰਾਜਾ[੧੨]॥ ਬਿਮਲ ਮਨੋਹਰ ਮੁਕ[੧੩] ਸਮਾਜਾ ॥ ਸਪਤ ਰੰਗ ਰਤਨਨ ਬਹੁ ਲਾਗੇ ॥ ਲਾਲ ਜਮੁਰਦ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਭਯਯੰਕ (ਅਸ)
[੨]ਮੇਰ (ਸਸ, ਅਸ)
[੩]ਦਰਸਾਈ (ਅਸ)
[੪]ਯਹ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੫]ਹਇੰਦ (ਖਕ, ਅਸ)
[੬]ਨਗ (ਅਸ)
[੭]ਛਤ੍ਰੀ (ਅਸ)
[੮]ਸਰ (ਮਸ, ਸਸ)
[੯]ਪਗ ਰਣ (ਖਕ, ਅਸ)
[੧੦]ਮਯੂਰਦ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੧]ਸੁਰ (ਅਸ)
[੧੨]ਮਹਾਰਾਜਾ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੩]ਮੁਕਟ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਦੇਖਯਤ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਕੁੰਚਲ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਭੈਵਾਵਨ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਅਲੇਖਾ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਕ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਮਟੁਕ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਖ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਬਿਮਲ ਸਭਾਗੇ ॥੯੮੦॥੨੦੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਅਨਿਕ ਭਾਂਤ ਸੁੰਦਰ[ੳ] ਨਗ ਪੁੰਜਨ ॥ ਮਣ ਮੁਕਤਾ ਪੰਨੇ ਨਵ ਰਤਨਨ ॥ ਪੋਖਰਾਜ ਨੀਲਮ ਬਹੁ ਭਾਂਤਾ ॥ ਜਰੇ ਮੁਕਟ[ਅ] ਮਹਿ ਨਿਰਮਲ ਗਾਤਾ ॥੯੮੧॥੨੦੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਸੋਭ ਅਮੋਲ ਕਲਗੀ ਖਗ ਅਨਲੀ ॥ ਲਾਲ ਜੜੀ ਦਮਕੈ ਘਨ ਚਪਲੀ ॥ ਗਜ ਮੁਕਤਾ ਉਰ ਮਾਲ ਬਿਰਾਜੈ ॥ ਛਟਾ ਨਿਰਖ ਦਾਮਿਨ ਦੁਤਿ ਲਾਜੈ ॥੯੮੨॥੨੦੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਬਸਨ ਸੁਭਗ ਅੰਬਰ ਭੂਖਨ ਕੁਲ ॥ ਸਜੇ ਬਨੇ ਨਵਤਨ ਦੁਤਿ ਨਿਰਮਲ ॥ ਅੰਬਰ ਹਿਰਨ ਬਿਮਲ ਅੰਗ ਰਾਜੈ ॥ ਮਹਾਰਾਜ ਕੇ ਅੰਗ[੧] ਬਿਰਾਜੈ ॥੯੮੩॥੨੦੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਛਤ੍ਰ ਰਤਨ ਬਜ੍ਰਨ ਮਨਿ ਬਿਥਰੇ ॥ ਖਚਿਤ ਲਾਲ ਮੁਕਤਾ ਕੇ ਸੁਧਰੇ ॥ ਬਿਮਲ ਰਤਨ ਜਗਮਗ ਦੁਤਿ ਕ੍ਰਾਂਤਾ ॥ ਸੁਭਗ ਮਨੋਹਰ ਦੁਰਤ ਬਿਧਾਤਾ ॥੯੮੪॥੨੦੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਜਗਮਗ ਛਤ੍ਰ ਚਵਰ ਬਹੁ ਭਾਤਾ ॥ ਢੁਰਤ ਫਿਰਤ ਚਾਮਰ ਸੁਭ ਛਾਤਾ ॥ ਬਿਮਲ ਕ੍ਰਾਂਤ ਸਾਗਰ ਦੁਤਿ ਸੋਭਾ ॥ ਨੂਰ ਚਿਹਨ ਜੈ ਜੋਤ ਅਲੋਭਾ ॥੯੮੫॥੨੦੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਮਹਾ ਤੇਜ ਦੁਤਿ ਬਿਮਲ ਛਟਾ ਧਰ ॥ ਬਿੰਬ[੨] ਮਰੀਚ ਦੁਤ ਉਦਧਿ ਦਿਵਾਕਰ ॥ ਪ੍ਰਗਟ ਤੇਜ ਜਗ ਜੋਤ ਸਰੂਪਾ ॥ ਚਕ੍ਰ ਚਿਹਨ ਦੁਤ ਸਿੰਧ ਅਨੂਪਾ ॥੯੮੬॥੨੧੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਜਗਮਗ ਅਰੁਣ ਕਲਾ ਕਰ ਤੇਜਾ ॥ ਬਿਮਲ ਜੁਆਲਾ ਦਿਪਤ ਸਤੇਜਾ ॥ ਜਵਨ ਨੂਰ ਆਨਨ ਪ੍ਰਚੰਡਾ ॥ ਅਸੁਰ ਨਾਸ ਪ੍ਰਕਾਸ ਅਖੰਡਾ ॥੯੮੭॥੨੧੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਬਿਮਲ ਮਰੀਚ ਪ੍ਰਚੰਡ ਦਿਨੀਸਾ ॥ ਜਗਮਗ ਦਿਪਤ ਕਮਲ ਤਨ ਈਸਾ ॥ ਦਿਨਕਰ ਮਹਾਰਾਜ ਛਤ੍ਰੀਸਰ ॥ ਅਸੁਰ ਸੰਘਾਰਨ ਈਸ ਦਿਨੀਸਰ ॥੯੮੮॥੨੧੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਤਮਆਂਤਕ ਦਿਨਰਾਜ ਦਨੁਜ ਅਰਿ ॥ ਪ੍ਰਜਾਪਾਲ ਦਿਨਮਣ ਛਤ੍ਰੀਸਰ ॥ ਤਿਮਰਹੰਤ ਅੰਧਕਾਰ ਬਿਨਾਸਨ ॥ ਨਮੋ ਨਮੋ ਛਤ੍ਰੀ ਕੁਲ ਭੂਖਨ[੩] ॥੯੮੯॥੨੧੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਨਮੋ ਨਮੋ ਪ੍ਰਜਾਪਤਿ ਕਾਰਨ ॥ ਸ੍ਰਿਸ੍ਰ ਕਰਨ ਦੀਨਨ ਭੈ ਹਾਰਨ ॥ ਦਿਨਕਰ ਮਹਾਰਾਜ ਧਨੁਖਧਰ ॥ ਨਮੋ ਨਮੋ ਦੇਵ ਕੁਲ ਪ੍ਰਿਥੀਸਰ ॥੯੯੦॥੨੧੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਅਸੁਰ ਨਿਪਾਤਨ ਸੰਤ ਸਹਾਇਕ ॥ ਦੀਨਾਨਾਥ ਦਨੁਜ ਕੁਲ ਘਾਇਕ ॥ ਪ੍ਰਜਾ ਰਾਜ ਸੰਤ ਸੁਖਦਾਇਕ ॥ ਨਮੋ ਨਮੋ ਦਿਨਕਰ ਸਭ ਲਾਇਕ ॥੯੯੧॥੨੧੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਬਿਪਤ ਬਿਨਾਸਨ[ੲ] ਬਿਘਨ ਰਛਨ[੪] ਸੁਖ ॥ ਪ੍ਰਾਨਨਾਥ ਕਾਰਨ ਕਰਤਾ ਮੁਖ ॥ ਚਾਂਪ ਸਿਲੀਮੁਖ ਪਾਨ ਬਿਰਾਜਤ ॥ ਭੂਖਨ ਬਸਨ ਮੁਕਟ ਮਨਿ ਰਾਜਤ ॥੯੯੨॥੨੧੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਜਗ ਕਾਰਨ ਕਰਤਾ ਜਗਬੰਦਨ ॥ ਨਮੋ ਨਮੋ ਦਿਨਕਰ ਅਘਕੰਦਨ ॥ ਧਰਮਰਛ ਸਾਇਕ ਜਗਨਾਥਾ ॥ ਨਮੋ ਨਮੋ ਦਿਨਮਣਿ ਬਿਖਿਯਾਤਾ ॥੯੯੩॥ ੨੧੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਤਮਯਾਂਤਕ ਨਿਸ ਹਰ ਛਤ੍ਰੀਸਾ ॥ ਪ੍ਰਜਾਪਾਲ ਨਾਇਕ ਜਗਦੀਸ ॥ ਤ੍ਰਾਹ ਤ੍ਰਾਹ ਕਰੁਨਾਕਰ ਈਸ੍ਵਰ ॥ ਸਤ ਸਰੂਪ ਸਨਾਤਨ ਹਰ ਹਰ[੫] ॥੯੯੪॥੨੧੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਬਿਜੈ ਧਰਮਧੁਜ ਛਤ੍ਰੀ ਭੇਸੂ ॥ ਪ੍ਰਜਾਨਾਥ ਪਾਵਨ ਰਥ ਕੇਸੂ ॥ ਦਇਆਸਿੰਧ ਜਗਪੋਖ ਦਿਨੇਸੂ ॥ ਪ੍ਰਣਤ ਪਾਲ ਛਿਤਪਾਲ ਮਹੇਸੂ ॥੯੯੫॥੨੧੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਮਹਾਂਤੇਜ ਪ੍ਰਚੰਡ ਪ੍ਰਤਾਪੂ ॥ ਪ੍ਰਗਟ ਪ੍ਰਤਖ ਹਰਨ ਸੰਤਾਪੂ ॥ ਬਿਮਲ ਬਿੰਬ ਪ੍ਰਤਬਿੰਬ ਸਮਾਨੂ ॥ ਅਮਲ ਬਰਨ ਪੰਕਜ ਦੁਤਿ ਖਾਨੂ ॥੯੯੬॥੨੨੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਸੁਧਾ ਸਰੂਪ[ਸ਼] ਗਤਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਨੂ ॥ ਤਮ ਪ੍ਰਕਾਸ ਨਾਸਕ ਕੁਲ ਧਾਨੂ[੬] ॥ ਤਿਮ੍ਰਾਂਤਕ ਛਤ੍ਰੀਬ੍ਰਤ[੭] ਜੋਧੂ ॥ ਛਿਮਾ ਸਦੀਵ ਪਾਵਕ ਸਮ ਕ੍ਰੋਧੂ ॥੯੯੭॥੨੨੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਕਲਮਲ ਹਰਨ ਦਹਨ ਤਮ ਨਾਸੂ ॥ ਦਿਪਤ ਜੋਤ ਨਵਤਨ ਸੁਖਰਾਸੂ ॥ ਪਾਵਨ ਪਰਮ ਬਿਸਨ ਅਵਤਾਰੂ ॥ ਕਾਲ ਕ੍ਰਿਤ ਹਰਨ ਦਰਸ ਜੈਕਾਰੂ ॥੯੯੮॥੨੨੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਮਾਰੂ ਰੋਖ ਜੋਧ ਬ੍ਰਿਤ ਧਾਰੂ ॥ ਸੁਤਹ ਸਿਧ ਪ੍ਰਕਾਸ ਉਜਾਰੂ ॥ ਦੁਤ ਪ੍ਰਚੰਡ ਅਖੰਡ ਅਨਾਸੂ ॥ ਨਮੋ ਨਾਥ ਦਿਨਪਤ ਸੇਸੂ[੮] ॥੯੯੯॥੨੦੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਕਿਲਬਿਖ ਦਹਨ ਹਰਨ ਤਮ ਘੋਰੂ ॥ ਪ੍ਰਜਾਪਾਲ ਸਾਲਕ ਰਿਪ ਬੋਰੂ ॥ ਬਿਜੈ ਕਰਨ ਧਰ ਮਨੋਹਰ ਗਾਤ੍ਰੂ[ਹ]॥ ਜਨਪਾਲਕ ਘਾਲਕ ਅਰਘਾਤੂ ॥੧੦੦੦॥੨੨੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਮਹਾਂ ਤੇਜ ਸ੍ਰੀ[੯] ਪ੍ਰਿਥਵੀਪਾਲਕ ॥ ਦਿਨਕਰ ਸਮਰ ਬਿਜੈ ਰਿਪ ਘਾਲਕ ॥ ਮਹਾ ਪ੍ਰਾਨਵਾਨ[੧੦] ਕਰਤਾਰਾ ॥ ਕਸਪ[ਕ] ਸੁਤ ਜਗ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿਪਾਰਾ ॥੧੦੦੧॥੨੨੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਸ੍ਰਿਸ੍ਰ ਕਰਨ ਤੇਜਸਵੀ ਮਹਾ ਦੁਤ ॥੧॥ਰਹਾਉ॥ ਨਮੋ ਨਮੋ ਦਿਨਮਣਿ ਛਤ੍ਰੀਪਤਿ ॥ ਸਿਧ ਕਰਨ ਕਾਰਜ ਕਸਪ ਸੁਤ ॥ ਪ੍ਰਤਾਪਾਲਕ ਪ੍ਰਭ ਜਗ ਕਰਤਾਰਾ ॥ ਤਾਪ ਹਰਨ ਤ੍ਰਈ ਲੋਕ ਉਜਾਰਾ ॥੧੦੦੨॥੨੨੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਸਹਸ ਕਿਰਨ ਰਾਟ ਬਲਵਾਨੂ ॥ ਸਦਾ ਅਨੰਦਤ ਗੁਣ ਨਿਧ ਖਾਨੂ ॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਅਗ੍ਰ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੨]ਬਿਬਧ (ਅਸ)
[੩]ਭਾਸਨ (ਅਸ)
[੪]ਰਛ (ਅਸ)
[੫]ਹਰਿ ਹਰਿ (ਖਕ), ਨਰ ਹਰਿ (ਅਸ)
[੬]ਦਾਨੂ (ਅਸ)
[੭]ਛਤ੍ਰੀਬ੍ਰਿਤ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੮]ਪਰਕਾਸੂ (ਅਸ)
[੯]ਤੇਜਸ੍ਵੀ (ਅਸ)
[੧੦]ਪ੍ਰਤਾਪਵਾਨ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਖਕ, ਮਸ, ਸਸ ਵਿਚ 'ਪੁੰਜਰ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਮਟੁਕ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸੁਵਰੂਪ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਹੜਤਾਲ ਫੇਰੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਕ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਕਰੜੇ ਵਿਚ 'ਕਸਵ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਜਬ ਪ੍ਰਭ ਕ੍ਰੋਧ ਕਰਤ ਮਨ ਮਾਹੀ ॥ ਤਾਹੇ ਤੇ ਸਭ ਅਉਖਧ ਜਰ ਜਾਹੀ ॥੧੦੦੩॥੨੨੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਪ੍ਰਜਾਪਾਲ ਸਭ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਪਾਲਾ ॥ ਕ੍ਰਿਪਾਸਿੰਧ ਸਰਬਤ੍ਰ ਦਿਆਲਾ ॥ ਪ੍ਰਗਟ ਪ੍ਰਚੰਡ ਸਮਰਥ ਸਗਲ ਬਿਧ ॥ ਨਮੋ ਨਮੋ ਨਾਇਕ ਪੂਰਨ ਸਿਧ ॥੧੦੦੪॥੨੨੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਤ ਪ੍ਰਭ ਸਗਲ ਜਗਤ ਕੋ ॥ ਇਛਿਆ ਪੂਰਕ ਰਛ ਭਗਤ ਕੋ ॥ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਜੋਜਨ ਕੋਟ ਪਚਾਸਾ ॥ ਲੋਕ ਚਤੁਰਦਾਸ ਪੂਰ ਪ੍ਰਕਾਸਾ ॥ ੧੦੦੫॥੨੨੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਮਨ ਬਾਛਤ ਫਲਦਾਇਕ ਦਾਤਾ ॥ ਇਛਿਆ ਪੂਰਨ ਪੁਰਖ ਬਿਧਾਤਾ ॥ ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸਨ ਮਹੇਸ ਅਰਾਧਤ ॥ ਇੰਦ੍ਰਾਦਕ ਸੁਰ ਮੁਨਿ ਤਪ ਸਾਧਤ ॥੧੦੦੬॥੨੩੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਕਿੰਨਰ ਗੰਧ੍ਰਬ ਰਿਖ ਗਨ ਧਿਆਵਤ ॥ ਦੇਵ ਦਨੁਜ ਨਰ ਜਛ ਅਰਾਧਤ ॥ ਧਿਆਵਤ ਸਕਲ ਭਾਉ ਭੈ ਪ੍ਰੀਤੀ ॥ ਬੇਦ ਮਾਰਗੀ ਨਿਯਾਇ ਬਿਨੀਤੀ ॥੧੦੦੭॥੨੩੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਜੋ ਪ੍ਰਭ ਕਰਹਿ ਨਿਜ ਗਤ ਪ੍ਰਕਾਸਾ ॥ ਸਕਲ ਭੇਖਜੀ ਹੋਤ ਬਿਨਾਸਾ ॥ ਅੰਧਕਾਰ ਸਭ ਜਗ ਹੋਇ ਜਾਈ ॥ ਦ੍ਰਿਸਟ ਨ ਆਵੈ ਆਪ ਪਰਾਈ ॥੧੦੦੮॥੨੩੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਸਹਸ ਕਿਰਨ ਆਨਨ ਪ੍ਰਚੰਡਾ ॥ ਅਤਿ ਬਲ ਤੇਜ ਉਦਿਤ ਨਵਖੰਡਾ ॥ ਅਨੰਤ ਨਾਮ ਅਨਗਨਤ ਅਪਾਰਾ ॥ ਸਿਮਰਤ ਸਿਧ ਹੋਤ ਸਭ ਕਾਰਾ ॥੧੦੦੯॥੨੩੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮੈ ਸੂਰਜ ਨਾਮ ਬਿਜੈ ਕਰ ॥ ਮਹਾ ਤਪੀ ਬਲਵੰਡ ਧਨੁਖਧਰ ॥ ਬਾਰੰ ਬਾਰ ਨਮਾਮਿ ਅਪਾਰਾ ॥ ਦੁਤਿਏ ਨਾਮ ਆਦਿਤ ਉਚਾਰਾ ॥੧੦੧੦॥੨੩੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਬਾਰ ਬਾਰ ਬੰਦਨ ਦਿਨ ਨਾਥਾ ॥ ਬਿਜੈ ਦਿਵਾਕਰ ਸਮਰਥ ਗਾਥਾ ॥ ਸੰਪਤ ਸਕਲ ਪੁਤ੍ਰ ਫਲਦਾਇਕ ॥ ਭੈ ਹਾਰਨ ਜੈ ਭਾਸਕਰ ਨਾਇਕ ॥੧੦੧੧॥੨੩੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਸਤ੍ਰ ਮਿਤ੍ਰ ਹੋਵਤ ਤ੍ਰ ਜਾਪਤ ॥ ਹਰ ਹਰ ਕਰਤ ਕਾਲ ਕ੍ਰਿਤ ਕਾਪਤ ॥ ਸਵਤਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਚੰਡ ਪ੍ਰਗਟ ਬਪ ॥ ਜਿਹ ਸਿਮਰੇ ਬਿਤ ਬ੍ਰਿਧ ਸੁ ਜਪ ਤਪ ॥੧੦੧੨॥੨੩੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਕਸਪ[੬] ਕੁਲ ਰਵਿ ਤੇਜ ਨਿਧਾਨਾ ॥ ਸੁਖ ਪਾਵਤ ਸੇਵਤ ਸੁਰ ਗਿਆਨਾ ॥ ਨਿਸ ਦਿਨ ਜਪਤ ਭਾਸਕਰ ਜੋਊ ॥ ਸੰਤਤ ਸਿਧ[੧] ਸਫਲ ਬਿਧ ਸੋਊ ॥੧੦੧੩॥੨੩੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਕਸਪ[੬] ਕੁਲ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਿਥ੍ਵੀ ਪਾਲਾ ॥ ਬਿਜੈ ਧਾਮ ਰਣ ਮੰਡ ਬਿਸਾਲਾ ॥ ਭਾਨ ਮਹਿੰਦ੍ਰ ਸੀਲ ਜਸਵੰਤਾ ॥ ਸੇਵਤ ਸਾਧਿ ਸਿਧ ਭਗਵੰਤਾ ॥੧੦੧੪॥੨੩੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਸਹੰਸ੍ਰ ਮੁਖੀ ਰਵਿ ਤੇਜ ਨਿਧਾਨਾ ॥ ਮੰਗਲਕਰ ਦਾਇਕ ਕਲਿਆਨਾ ॥ ਦਿਨ ਮਣਿ ਪਰਮ ਪੁਰਖ ਪ੍ਰਧਾਨਾ ॥ ਸੇਵਤ ਮੰਗਲ ਬਿਬਿਧ ਨਿਧਾਨਾ ॥੧੦੧੫॥੨੩੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਪ੍ਰਿਥੀਪਾਲ ਪ੍ਰਜਾਪਤ ਸੇਸੂ ॥ ਰਣਿ ਮੰਡਲ ਨਿਤ ਬਿਜੈ ਮਹੇਸੂ ॥ ਸੇਵਤ ਜੋ ਇਕ ਚਿਤ ਦਿਵਾਕਰ ॥ ਹਰਤ ਤਾਪ ਸੰਤਾਪ ਦਰਿਦ੍ਰ ॥੧੦੧੬॥੨੪੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਨਾਮ ਅਨੰਤ ਅਨੰਤ ਸਰੂਪਾ ॥ ਦ੍ਵਾਦਸ ਪ੍ਰਗਟ ਪ੍ਰਚੰਡ ਅਨੂਪਾ ॥ ਨਾਮ ਠਾਮ ਘਟਿ ਘਟਿ ਕੇ ਬਾਸੀ ॥ ਆਦਿ ਅੰਤ ਸਿਸ੍ਰਿ ਸੋ ਪ੍ਰਕਾਸੀ ॥੧੦੧੭॥੨੪੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਦੁਆਦਸ ਨਾਮ ਜਪੈ ਜੇ[੨] ਕੋਈ ॥ ਧਾਰਤ ਹਿਰਦੈ ਏਕਾਗ੍ਰ ਜੋਈ ॥ ਮਨ ਬਾਛਤ ਸਭ ਫਲ ਕੋ ਲਹੈ ॥ ਦੁਆਦਸ ਨਾਮ ਦਾਸ ਜੋ ਕਹੈ ॥੧੦੧੮॥੨੪੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਪੁਤ੍ਰ ਅ੍ਰਥ ਜਾਚੈ ਜੋ ਪ੍ਰਾਨੀ ॥ ਤਤ ਗ੍ਰਹ ਹੋਤ ਪੂਤ ਸੁਰ ਗਿਆਨੀ ॥ ਜੋ ਇਛਾ ਧਨ ਕੀ ਕਰ ਧਿਆਵਤ ॥ ਅਮਿਤ ਬਿਤ ਅਸਥਿਰ ਤਤ ਪਾਵਤ ॥੧੦੧੯॥੨੪੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਭੋਗ ਹੇਤ ਸੇਵਤ ਜੇ ਨਰਾ ॥ ਸੁਰਪੁਰ ਪਾਵਤ ਬ੍ਰਤ ਅਛਰਾ ॥ ਸਮਰ ਅਰਥ ਜੋ ਜਪਤ ਮਨੁਖਾ ॥ ਪਾਵਤ ਬਿਜੈ ਸੁਜਸ ਬਹੁ ਸੁਖਾ ॥੧੦੨੦॥੨੪੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਜੋਈ ਜੋਈ ਅਰਥ ਭਜਤ ਪ੍ਰਭ ਨਾਮਾ ॥ ਮਨ ਬਾਂਛਤ ਫਲ ਲਭਤ ਸਕਾਮਾ ॥ ਸਮਰਥ ਜਾਨ ਕਰਤ ਸਭ ਸੇਵਾ ॥ ਪ੍ਰਜਾਨਾਥ ਪਾਵਨ ਗੁਰਦੇਵਾ ॥੧੦੨੧॥੨੪੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਨਮਸਕਾਰ ਕੋਟਕ ਪਦ ਬੰਦਨ ॥ ਕ੍ਰਿਧਾਸਿੰਧ ਅਘ ਅਸੁਰ ਨਿਕੰਦਨ ॥ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਸਭ ਬਿਧ ਜਾਨਤ ॥ ਅਨਬੋਲਤ ਕੀ ਪੀਰ ਪਛਾਨਤ ॥੧੦੨੨॥੨੪੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਅਗਮ ਅਗੋਚਰ ਉਸਤਤ ਮਾਹੀ ॥ ਨਿਜ ਦਾਸਨ ਕੇ ਸੰਗ ਬਸਾਹੀ ॥ ਪੜੇ ਭੀਰ ਦੀਨਨ ਰਖ ਕਰਹੀ ॥ ਆਰਤ ਮੇਟ ਦੀਨ ਉਬਰਹੀ ॥੧੦੨੩॥੨੪੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਜਬ ਕੋਈ ਜਾਚਕ ਜਾਚਨ ਲਾਗੈ ॥ ਦੇਤ ਤਥਾ ਸਤ ਸਿੰਧ ਅਨੁਰਾਗੈ ॥ ਹਿਰਦਾ ਸੁਧ ਇਕ ਚਿਤ ਹ੍ਵੈ ਧਿਆਵੈ ॥ ਧਰ ਮੂਰਤ[੩] ਪ੍ਰਭ ਤਿਹ ਢਿਗ ਆਵੈ ॥੧੦੨੪॥੨੪੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਪਰਸਨ ਬਦਨ ਮੰਗਲਕਰ ਬਚਨਾ ॥ ਬੋਲਤ ਸ੍ਰਵਤ ਅਮੀ ਪਿਕ ਰਸਨਾ ॥ ਮੁਖ ਮਾਂਗਤ ਬਰ ਪਾਵਤ ਤਤ ਛਿਨ ॥ ਦੇਤ ਕ੍ਰਿਪਾਨਿਧ ਬਰ ਨਿਜ ਦੀਨਨ ॥੧੦੨੫॥੨੪੯॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[1]ਬ੍ਰਿਧ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[2]ਜੋ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[3]ਧਰਮ ਮੂਰਤਿ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਕਸਵਿ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਸਪਤ ਮੁਖਾ ਰਥ ਪ੍ਰਭ[੧] ਆਰੂੜਤ ॥ ਆਯੁਧ ਸਕਲ ਪਰੇ ਰਿਪ ਚੂਰਤ ॥ ਬਰਦਾਇਕ ਰਨ ਬਿਜੈ ਧਨੁਖ ਸਰ ॥ ਸਦਾ ਪ੍ਰਸੰਨ ਰਹਤ ਦੀਨਨ ਪਰ ॥੧੦੨੬॥੨੫੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਬਰਦਾਇਕ ਛਤ੍ਰੀ ਕੁਲ ਭੂਖਨ ॥ ਬਿਦਿਤ ਪ੍ਰਚੰਡ ਦਨੁਜ ਕੁਲ ਦੂਖਨ ॥ ਚਾਪ ਸਿਲੀਮੁਖ ਪਾਨ ਬਿਰਾਜਤ ॥ ਭੀਖਮ ਭੀਮ ਤੂਨ ਕਟ ਰਾਜਤ ॥੧੦੨੭॥੨੫੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਮਾਰੂ ਰੋਖ ਰੋਹ ਰਿਸਵਾਰੇ ॥ ਏਕ ਏਕ ਸਰ ਰੂਪ ਅਪਾਰੇ ॥ ਸਪਤ ਭਾਂਤ ਸਰ ਪਰੀ ਪੋਲਾਦੀ ॥ ਪੰਛੀ ਪੰਖ ਲਗੀ ਰਤਨਾਦੀ ॥੧੦੨੮॥੨੫੨॥ ਸਕਤਵਾਨ ਸਰ ਮੂਰਤਵੰਤਾ ॥ ਬਿਕ੍ਰਮ ਸਮਰ ਬਿਜੈ ਬਲਵੰਤਾ ॥ ਸਰੁਖ ਸਦਾ ਅਰਿਵਾਂਜੁਤ[੧] ਸੁਆਮੀ ॥ ਅਮਿਤ ਰੂਪ ਕੇ ਬਾਨ ਨਮਾਮੀ ॥੧੦੨੯॥੨੫੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਪ੍ਰਿਥਕ ਪ੍ਰਿਥਕ ਸਰ ਨਾਮ ਪ੍ਰਗਟ ਬਪ ॥ ਬੰਦਨ ਮਮ ਨਮਾਮਿ[ੳ] ਸੁਤ ਕਸਪ ॥ ਨਮਸਕਾਰ ਅਰ ਤ੍ਰਾਸਤ[ਅ] ਬਿਦਤ ਤਨ ॥ ਨਮੋ ਨਮੋ ਆਯੁਧ ਸ੍ਰੀ ਦਿਨਮਨ ॥੧੦੩੦॥੨੫੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਸਪਤ ਮੁਖਾ ਰਥ ਬਾਹਨ ਸੋਹੈ ॥ ਬਜ੍ਰਨ ਖਚਿਤ ਅਸੁਰ ਸੁਰ ਮੋਹੈ ॥ ਛਬ ਕੋਟਕ ਦੁਤਿ ਦਾਮਿਨ ਦਮਕੈ ॥ ਪ੍ਰਭਾਵੰਤ ਲਾਲਨ ਦੁਤ ਚਮਕੈ ॥੧੦੩੧॥੨੫੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਸੁਭਗ ਮਨੋਹਰ ਸਜਿਤ ਬਿਵਾਨਾ ॥ ਸਪਤ ਮੁਖਾ ਰਥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਬਖਾਨਾ ॥ ਰੁਚਿਰ ਸੁਹਾਵਨ ਮੰਗਲ ਰਥ ਬਰ ॥ ਜਨੁਕ[੨] ਗਢਿਓ ਬਿਧਾਤੈ ਨਿਜ ਕ੍ਰ ॥੧੦੩੨॥੨੫੬॥ ਊਚ ਸ੍ਰਵਾ ਹੈ ਸਾਮ ਕਰਨ ਬਰ ॥ ਬਾਜ ਰਾਜ ਰਾਜਨ ਹੈ ਈਸਰ ॥ ਆਨਨ ਅਨਿਕ ਪੁਸਟ ਤਨ ਬਾਜੀ ॥ ਮਾਰੁਤ ਬੇਗ ਸਲਲ ਪਗ[੩] ਗਾਜੀ ॥੧੦੩੩॥੨੫੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਕੰਚਨ ਤਨ ਚਪਲਾ ਗਤ ਚੰਚਲ ॥ ਘੋਰ ਨਾਦ ਚਿੰਨ ਸਭੈ[੪] ਭੀਹਲ ॥ ਮੁਚਿਤ ਗਰਭ ਸਬਦ ਸੁਨ ਭੀਖਮ ॥ ਦੀਰਘ ਕਾਇ ਮਹਾਂਬਲ ਬੀਖਮ ॥੧੦੩੪॥੨੫੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਸੁਘਰ ਸੂਰ ਸਾਵੰਤ ਤੁਖਾਰਾ ॥ ਚੰਚਲ ਚਪਲ ਉਤੰਗ[੫] ਜੁਝਾਰਾ ॥ ਮਨ ਨਗ ਬਜ੍ਰ ਅਲਿੰਕ੍ਰਿਤ ਨਾਨਾ ॥ ਰਸਨਾ ਇਤੀ ਨ ਜਾਇ ਬਖਾਨਾ ॥੧੦੩੫॥੨੫੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਸਪਤ ਮੁਖਾ ਮਹਿ ਲਗੇ ਹਇੰਦਾ ॥ ਰਾਜਤ[੬] ਸਰਸ ਉਦੈ ਨਭ ਚੰਦਾ ॥ ਚੰਚਲ ਭਏ ਚਖ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤਨ ॥[ੲ] ਨੈਨ ਮਨੋਹਰ[੭] ਕਾਇ ਸਹਸ ਫਨ ॥੧੦੩੬॥੨੬੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਪਲਕ ਮਾਤ੍ਰ ਗੰਮਿਅਕ[੮] ਦਸ[੯] ਲੋਕਾ ॥ ਪੰਛੀ ਪਰੀ ਗਤ ਅਮਿਤ ਅਰੋਕਾ[ਸ]॥ ਸਮਰ ਬਿਖੈ ਸਰ ਬਿਕਟ ਉਕਾਬਾ[ਹ] ॥ ਝੋਕ ਝਪਟ ਕਟ[ਕ] ਸੀਘ੍ਰਤ ਸਿਤਾਬਾ ॥੧੦੩੭॥੨੬੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਏਣ ਬਾਜ ਨਾਹਰ ਗਜ ਗਛਤ ॥ ਝਪਟ ਝੋਕ ਮਾਰੁਤ ਗਤਿ ਮੁਚਤ[੧੦]॥ ਥਹਰਤਿ ਥਿਰਕਤ ਨ੍ਰਿਤਤ ਜਾਹੀ ॥ ਨਭਚਰ ਇਵ ਪਟਤਰ ਹੈ ਨਾਹੀ ॥੧੦੩੮॥੨੬੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਸੁਭਗ ਮਨੋਹਰ ਰੁਚਿਰ ਸਇੰਦਾ[੧੧] ॥ ਹੈ੍ਵ[੧੨] ਜੁਤ ਸੋਭਤ ਸਹਸ ਫਨਿੰਦਾ ॥ ਤਿਹ ਚੜ ਚਲੇ ਜਗਤਪਤਿ ਦਿਨਮਣਿ ॥ ਸਮਰ ਹੇਤ ਗਜਯੋ ਰਣ ਭੂਖਨ ॥੧੦੩੯॥੨੬੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਅਗਨਬਾਨ ਜਲਬਾਨ ਬਿਰਾਜਤ ॥ ਤੀਛਨ ਮਹਾਂ ਪਾਨ ਅਸ ਰਾਜਤ ॥ ਸੈਲ ਬਾਣ ਬਰ ਸੋਹਤ ਪਾਨਾ[੧੩]॥ ਸਿਲਾ ਬਾਨ ਭੀਖਮ ਦੁਤਿ ਨਾਨਾ ॥੧੦੪੦॥੨੬੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਮੂਸਲ ਬਾਨ ਪਾਨ ਪ੍ਰਭ ਸੋਹਤ ॥ ਅਤਿ ਪ੍ਰਤਾਪ ਬਰ ਸੁਰ ਨਰ ਮੋਹਤ ॥ ਪਵਨ ਬਾਨ ਦਿਨਕਰ ਕਰ ਰਾਜਤ ॥ ਭੈਰੋ ਭੀਮ ਭਯਾਨਕ ਗਾਜਤ ॥੧੦੪੧॥੨੬੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਮਹਾਂ ਤੇਜ ਸਰ ਮੂਰਤਵੰਤਾ ॥ ਅਤਿ ਬਲਿਸ੍ਰ ਸਾਇਕ ਰਿਪ ਹੰਤਾ॥ ਅਨਿਕ ਰੂਪ ਨਾਨਾ ਬਰ ਕੀਨੇ ॥ ਤੀਛਨ ਤੇਗ ਸਾਰੰਗ ਨਵੀਨੇ ॥੧੦੪੨॥੨੬੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਧਰ ਧਰ ਮੂਰਤਿ ਰੂਪ ਅਨੰਤਾ॥ ਸਾਇਕ ਸਪਤ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤ ਬਿਅੰਤਾ ॥ ਖੰਡਾ ਖੜਗ ਕੋਵੰਡ ਭਾਥ ਸਰ ॥ ਪ੍ਰਗਟ ਪ੍ਰਚੰਡ ਗਾਜਤ ਮੂਰਤਿ ਧਰ ॥੧੦੪੩॥੨੬੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਮਹਾ ਤੇਜ ਸਾਇਕ ਪਰ ਪੰਖੀ ॥ ਦੁਸਤ੍ਰ ਦੁਸਟ ਕਰਾਲ ਕਲੰਖੀ[੧੪] ॥ ਚਾਮ[੧੫] ਚ੍ਰਮ ਸਰ ਚਕ੍ਰ ਪ੍ਰਚੰਡਾ ॥ ਸਿਲੀਮੁਖ ਆਦਿ ਬਾਨ ਰਨ[੧੬] ਮੰਡਾ ॥੧੦੪੪॥੨੬੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਸੋਭਤ[੧੭] ਮਹਾਰਾਜ ਕੇ ਪਾਨਨ ॥ ਬਜ੍ਰਨ ਖਚਿਤ ਮਨਨ ਜੁਤ ਬਾਨਨ ॥ ਸਮਰ ਬਿਜੈ ਕਰ ਸਾਇਕ ਨਾਨਾ ॥ ਬਿਕ੍ਰਮ ਬੀਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਨੀਸਾਨਾ ॥੧੦੪੫॥੨੬੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਤੂਨ ਸਿਪਰ ਗੋਫਨ ਖਗ ਚਕ੍ਰ ॥ ਤੀਛਨ ਭੀਮ ਪਾਪ ਰਿਪ ਬਕ੍ਰ ॥ ਮਨ ਨਗ ਬਜ੍ਰ ਦੁਰਦਜਾ ਲਾਗੈ ॥ ਦਿਪਤ ਮਨਨ ਜੁਤ ਸਸਤ੍ਰ ਸਭਾਗੈ ॥੧੦੪੬॥੨੭੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਸੈਥੀ ਸਾਂਗ ਗਦਾ ਗੁਰਜ ਮੂਸਲ ॥ ਕਾਲਦਾੜ ਜਮਰਦਨ ਅਸੁਰ ਹਲ ॥ ਲਾਲ ਜਮੁਰਦ ਰਤਨਨ ਸਾਰੇ ॥ ਤੀਛਨ ਲਸਤ ਸਸਤ੍ਰ ਮਨੀਆਰੇ ॥੧੦੪੭॥੨੭੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਚਾਪ ਕੁਵੰਡ ਧਨੁਖ ਧਨੁ ਸਾਰੰਗ ॥ ਬੱਜ੍ਰ ਗੜਤ[੧੮] ਭੀਖਮ ਬਹੁਧਾ ਰੰਗਾ[ਖ] ॥ ਸਪਤਨਗਨ ਕੇਰਚੇ ਪ੍ਰਗਟ ਬਪ ॥ ਤਮ ਪ੍ਰਕਾਸ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਅਰੁਵੰਚਿਤ (ਅਸ)
[੨]ਜਾਨੁਕ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੩]ਸਰਪ ਗਤਿ (ਅਸ)
[੪]ਸਭ (ਅਸ)
[੫]ਤੁਰੰਗ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੬]ਲਾਜਤ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੭]ਮੈਨ ਸਿਤ (ਅਸ)
[੮]ਗਮ (ਅਸ)
[੯]ਚੌਦਸ (ਅਸ)
[੧੦]ਮੁਛਤ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੧]ਸਰ ਸਇੰਦਾ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੨]ਹੈ (ਸਸ, ਅਸ)
[੧੩]ਬਾਨਾ (ਅਸ)
[੧੪]ਕਰੰਖੀ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੫]ਚਾਰ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੬]ਆਨ ਬਾਨ ਮੁਖ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੭]ਸੋਹਤ (ਖਕ, ਅਸ)
[੧੮]ਘੜਤ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਮਾਮ੍ਨਮਾਮ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਅਸਤ੍ਰਾਸਤ੍ਰ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਇਹ ਪੰਕਤੀ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਪੰਛੀ ਪਰੀਮ੍ਰਿਤਗਤ ਝੋਕਾ' ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸਮ੍ਰ ਬਿਜੈ ਕ੍ਰ ਫਤਹਿ ਰੇਕਾਬਾ' ਪਾਠ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਕ]ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅਧਾਰਮੂਲ਼ਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਖ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਬਹੁਦੀ ਪਨ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਆਯੁਧ ਨਿਜ ਤਮਹਰ ॥੧੦੪੮॥੨੭੨॥ ਸਾਰੰਗ ॥ ਜਗ ਪ੍ਰਕਾਸ ਕਾਰਨ ਜਗ ਕਰਤਾ ॥ ਨੀਤ ਧਰਮ ਛਤ੍ਰੀਬ੍ਰਿਤ ਧਰਤਾ ॥ ਬਾਰੰ ਬਾਰੰ ਨਮਾਮਿ ਸਕਲ ਜੁਤ ॥ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਬਾਹਨ ਕਸਪ ਸੁਤ ॥੧੦੪੯॥੨੭੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਅਨਗਾ[੧] ਚਲੀ ਸੈਨ ਸੁਰ ਬ੍ਰਿੰਦਾ ॥ ਚੜੈ ਸਕਲ ਸੁਰ ਜੁਤ ਰਵਿ ਚੰਦਾ ॥ ਕੰਪੀ ਭੂਮ ਗਗਨ ਥਹਰਾਨਾ ॥ ਸਬਹਨ ਪ੍ਰਲੈ ਕਾਲ ਅਨੁਮਾਨਾ ॥੧੦੫੦੦॥੨੭੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਦੁੰਦਭ ਢੋਲ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਅਪਾਰਾ ॥ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਬਾਜੰਤ੍ਰ ਅਖਾੜਾ ॥ ਭੇਰੀ ਪਣਵ ਮੁਚੰਗ ਸੁਭਾਵਾ ॥ ਬਾਜਤ ਬਿਬਿਧ ਬਾਜੰਤ੍ਰ ਜੁਝਾਵਾ ॥੧੦੫੧॥੨੭੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਅਸ ਗਜ ਰਥ ਬੇਵਾਨ ਅਸਿਤ ਦਲ ॥ ਸਾਇੰਦ ਝੰਪਾਨ ਖਚਿਤ ਮਣ ਨਿਰਮਲ ॥ ਪਾਂਤ ਪਾਂਤ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਅਖਾੜਾ ॥ ਚਤੁਰੰਗਨ ਦਲ ਬਿਬਿਧ ਪ੍ਰਕਾਰਾ ॥੧੦੫੨॥੨੭੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਚਲੇ ਸਿਰੋਮਨ ਨਿਸਪਤ ਇੰਦਾ ॥ ਮ੍ਰਿਗੀ ਰਾਟ ਜੋਬਨ ਦੁਤਿ ਬ੍ਰਿੰਦਾ ॥ ਨਿਸਇਸ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿਰਤਾਜਾ ॥ ਪ੍ਰਜਾਪਾਲ ਰੈਨਾਧਪ ਰਾਜਾ ॥੧੦੫੩॥੨੭੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਸੁਧਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਛਟਾ ਧਰ ਨਿਰਮਲ ॥ ਨਿਸਪਤ ਉਡਗ ਖੇਤ ਖਲ ਦਲ ਮਲ ॥ ਜਵਨ ਜੋਤ ਮੁਖ ਛਟਾ ਪ੍ਰਕਾਸਕ ॥ ਤਿਮਰਹੰਤ ਸੂਰਜ ਕੁਲ ਜਾਸਕ॥[ੳ] ੧੦੫੪॥੨੭੮॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਮੈ ਮੰਗਲ ਮੈ ਦਰਸਨ ॥ ਪਾਵਨ ਪਰਮ ਪੁਨੀਤ ਬਿਚਖਨ ॥ ਬਿਮਲ ਮਰੀਚ ਪਵਿਤ੍ਰ ਅਤਿ ਪਾਵਨ ॥ ਮੋਹਕ ਨੌ ਜੋਬਨ ਦੁਤਿ ਆਨਨ ॥੧੦੫੫॥੨੭੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਨਿਜ ਕਰ ਪ੍ਰਜਾਨਾਥ ਚਿਤ੍ਰਿਨ ਇਸ ॥ ਮੋਹਨ ਨਵਲ ਨੌਲ[ਅ] ਰਾਜਨ ਨਿਸ ॥ ਤਮਆਂਤਕ ਪ੍ਰਕਾਸ ਸਕਲ ਜਿਸ ॥ ਬਾਰ ਬਾਰ ਬੰਦਨ ਮਮ ਨਿਸਇਸ[ੲ] ॥੧੦੫੬॥੨੮੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਨਿਸਚਰ ਪ੍ਰਜਾਬੰਦ ਦ੍ਰਿਗ ਕੰਜਨ ॥ ਪ੍ਰਿਥੀ ਰਾਟ ਸੰਤਨ ਮਨ ਰੰਜਨ ॥ ਕਵਲ ਨੈਨ ਤਮਚਰ ਅਘਖੰਡਨ ॥ ਕ੍ਰਿਖੀ ਪੋਖ ਭੁਜ ਬਲ ਰਿਪ ਦੰਡਨ ॥੧੦੫੭॥੨੮੧॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਨਿਸ ਨਾਇਕ ਜਗਕਰ ਜਗਬੰਦਨ ॥ ਕਵਲ ਨੈਨ ਕ੍ਰਤਾ ਕ੍ਰਿਤ ਕੰਦਨ[੨]॥ ਤਨ ਸੁਬਾਸ ਚੰਦਨ ਰਿਖ ਨੰਦਨ ॥ ਮਹਾਤਮ ਨਾਸਨਿ ਕਰ ਕਲ ਮਰਦਨ[ਸ] ॥੧੦੫੮॥੨੮੨॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸਸ ਗਯ ਨਾਯਕ[ਹ] ਨਿਤ ਮੰਗਲ ॥ ਪ੍ਰਭਾ ਕਰਨ ਸੁਭ ਛਬਿ ਮੁਖ ਮੰਡਲ ॥ ਸਮ੍ਰ ਬਿਜੈ ਬਿਕ੍ਰਮ ਬਡ ਜੋਧੂ ॥ ਛਿਮਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਰਹਿਤ ਪ੍ਰਭ ਕ੍ਰੋਧੂ[ਕ]॥੧੦੫੯॥੨੮੩॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਸਮ੍ਰ ਹੇਤ ਗਜੇਓ ਰਣ ਭੂਸਨ ॥ ਚੜ ਬੇਵਾਨ ਪ੍ਰਭ ਰਿਪ ਕੁਲ ਦੂਸਨ ॥ ਮ੍ਰਿਗ ਬਾਹਨ ਅਤਿ ਚੰਚਲ ਕਰਨੀ ॥ ਗਤ ਬੇਯਾਰ ਚਪਲਾ ਦੁਤ ਹਰਨੀ ॥੧੦੬੦॥੨੮੪॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਨਿਮਖ ਮਾਤ੍ਰ ਗਮਯਕ ਦਸ ਲੋਕਾ ॥ ਪੰਛੀ ਪਰੀ ਏਣ ਹੈਯ ਝੋਕਾ[੩] ॥ ਨ੍ਰਿਤਤ ਚਲਤ ਨੈਨ ਨਾਗਰ ਸਮ ॥ ਮੁਸਕ ਨਾਭਿ ਕ੍ਰਿਸਨ ਅ੍ਰਜਨ ਚਰਮ ॥੧੦੬੧॥੨੮੫॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਸ੍ਰਿੰਗ ਉਤੰਗ ਅਤਿ ਸੋਭ ਨਾਯਕ ਮ੍ਰਿਗ ॥ ਚੰਚਲ ਅਤਿ ਕਜਰਾਰ ਦੁਹੂ ਦ੍ਰਿਗ ॥ ਨੀਲ ਬਜ੍ਰ ਸਮ ਕਾਂਏ ਸੁਹਾਵਨ ॥ ਨੇਤ੍ਰ ਪੁਨੀਤ ਚੰਚਲ ਮਨ ਭਾਵਨ ॥੧੦੬੨॥੨੮੬॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਅਤਿ ਉਤਾਲ ਗਤਿ ਚਾਲ ਚਲਤ ਮ੍ਰਿਗ ॥ ਮੋਹਕ ਜਗ ਜੀਵਨ ਦੁਹੂਅਨ ਦ੍ਰਿਗ ॥ ਲਗੇ ਸਾਇੰਦ ਮ੍ਰਿਗ ਬੇਗ ਬਤਾਸਾ ॥ ਕੰਚਨ ਤਨ ਸੁਗੰਧ ਪ੍ਰਕਾਸਾ ॥੧੦੬੩॥੨੮੭॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਮੈਨਕਾਯ ਮੰਗਲ ਮੈ ਬਾਹਨ ॥ ਛਬ ਸੁਰੰਗ ਸੋਭਾ ਕਰ ਪਾਵਨ ॥ ਦ੍ਰਿਗ ਬਿਸਾਲ ਚੰਚਲ ਅਨੀਆਰੇ ॥ ਲਗੇ ਸਾਇੰਦ ਏਣ ਮ੍ਰਿਗ ਬਾਰੇ ॥੧੦੬੪॥੨੮੮॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਅਰੁਨ ਨੇਤ੍ਰ ਚੰਚਲ ਕਜਰਾਰੇ ॥ ਅਮਲ ਮਤ ਦ੍ਰਿਗ ਰੰਗ ਰੰਗਾਰੇ ॥ ਚਲਤ ਬੇਗ ਗਤਿ ਲਗੇ ਸਾਇੰਦਾ ॥ ਥਕਤ ਕਰਤ ਮਾਰੁਤ ਮ੍ਰਿਗ ਨੰਦਾ ॥੧੦੬੫॥੨੮੯॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਉਚਸ੍ਰਵਾ ਲਖ ਗਤ ਮ੍ਰਿਗ ਲਜਤ[੪]॥ ਦਾਮਿਨ ਦੁਤਿ[ਖ] ਨ੍ਰਿਖਤ ਦੁਤਿ ਭਜਤ ॥ ਭਵਰ ਬਘੂਲਨ ਕੀ ਗਤਿ ਮੁਚਤ ॥ ਨਮੋ ਨਮੋ ਬਾਹਨ ਸ੍ਰੀ ਨਿਸਪਤਿ ॥੧੦੬੬॥੨੯੦॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਅਸੁਰ ਨਾਸ ਹਿਤ ਚੜੇਓ ਨਿਸੇਸਾ ॥ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਸਜਿਓ ਬਹੁ ਵੇਸਾ ॥ ਪ੍ਰਿਥਕ ਪ੍ਰਿਥਕ ਤਿਹ ਨਾਮ ਸੁਨਾਵੋ ॥ ਭੂਸਨ ਬਸਨ ਬਿਬਿਧ ਬਿਧ ਗਾਵੋ ॥੧੦੬੭॥੨੯੧॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਮੁੰਦ੍ਰਕਾ ਅੰਗੁਲਿਯਨ ਬਿਚਰੇ ॥ ਬਜ੍ਰ ਜਮੁਰਦ ਮਣਿ ਗਣਿ ਦੁਤਿ ਰੇ ॥ ਲਘ ਕੰਙਨ ਬਾਂਕ[੫] ਅਸ ਅਸਟ ਨਗ ਖਚਿਤ ॥ ਨਿਸਿਸ ਅੰਗੁਲਿਯਨ ਬਹੁ ਬਿਧ ਸਜਤ ॥੧੦੬੮॥੨੯੨॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਕੰਗਨ ਲਾਲ ਮਨੀ ਛਬਿ ਕਾਰੀ ॥ ਸੋਭਿਤ ਕਰ ਨਿਸ ਰਾਜ ਮੁਰਾਰੀ ॥ ਅਤਿ ਮਰੀਚ ਚਪਲਾ ਦੁਤ ਹਰਨੀ ॥ ਮੋਲ ਅਮੋਲ ਕਿਛ[੬] ਜਾਤ ਨ ਬਰਨੀ ॥੧੦੬੯॥੨੯੩॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਪਹੂੰਚੀ ਬਿਮਲ[੭] ਪਾਨ ਗਜ ਮੁਕਤਾ ॥ ਸਸ ਮਰੀਚ ਸੋਭਿਭ ਦੁਰ ਇਕਤਾ ॥ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਭੂਖਨ ਕਰ[ਗ] ਸੋਭਤ ਹੀ ॥ ਖਚਿਤ ਮਨਨ ਜੁਤ[ਗ] ਰਿਖ ਮਨ ਲੋਭਿਤ ਹੀ ॥੧੦੭੦॥੨੯੪॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਅਸਟ ਨਗਨ ਨੌ ਰਤਨਨ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਅਨਗਨ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੨]ਕ੍ਰਿਤਾਕ੍ਰਿਤ ਕੰਦਨ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ) ਕ੍ਰਿਤਾਂਤ ਨਿਕੰਦਨ (ਅਸ)
[੩]ਹੈ ਅਤੋਕਾ (ਅਸ)
[੪]ਮ੍ਰਿਗ ਲਖ ਦ੍ਰਿਗ ਲਜਤ (ਮਸ, ਖਕ,ਸਸ, ਅਸ)
[੫]ਲਖ ਕੋਟਨ ਬਾਕ (ਮਸ, ਖਕ) ਲਖ ਕੋਟਕ ਕੇ (ਅਸ)
[੬]ਕਛੁ (ਅਸ)
[੭]ਬਿਪੁਲ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਹੜਤਾਲ ਫੇਰੀ ਕੇ 'ਤਿਮ੍ਰਹੰਤ ਦਾਨੁਜ ਕੁਲ ਨਾਸਕ' ਪਾਠ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਵੋਜ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਇਹ ਪੰਕਤੀ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸਸਤ੍ਰਗ' ਪਾਠ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਅਸ ਵਿਚ 'ਸਸਿ ਗਯਨਾਯਨ' ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਕ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਕੋਪੁ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਖ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਮਰੁਤ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਗ]ਬਾਕੀ ਬੀੜਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ

ਲਾਲਨ ॥ ਭੁਜ ਬੰਦ ਬਾਂਕ ਛਜਤ ਕਰ ਰਾਜਨ ॥ ਕਰ ਅਨੇਕ ਭੂਖਨ ਮਨਿ ਚਮਕੈ ॥ ਬਿਮਲ ਮਰੀਚ ਸਸਿ ਮਹ ਸਸਿ ਦਮਕੈ ॥੧੦੭੧॥੨੯੫॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਕੰਠ ਸ੍ਰੀ ਲੂਲੂ ਪੰਨਨ ਕੇ॥ ਮੋਤਸਿਰੀ ਬੰਧੀ ਲਾਲਨ ਕੇ ॥ ਲੂਲੂ ਲਾਲ ਬਜ੍ਰ ਮਨਿ ਮਾਨਿਕ ॥ ਖਚਿਤ ਜੜਾਉ ਭੂਖਨ ਦੂਰ[੧] ਧਾਨਕ ॥੧੦੭੨॥੨੯੬॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਲਾਲ ਸਿਰੀ ਮਣਿ ਮਾਲ ਭੁਜੰਗੀ ॥ ਸੇਸ ਮਣੀ ਉਰਹਾਰ ਅਨੰਗੀ ॥ ਬਿਮਲ ਮਰੀਚ ਨੀਲ ਮਣਿ ਮਾਲਾ ॥ ਇਲਮਾਂਸ ਦੁਰਦਜਾ ਮਣਿ ਗਣ ਆਲਾ ॥੧੦੭੩॥੨੯੭॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਚੰਦ੍ਰਸੇਨਿ ਇਆਕੂਤ[੨] ਇਲਮਾਂਸੀ ॥ ਪੋਖਰਾਜ ਪੰਨੇ ਬਹੁ ਰਾਸੀ ॥ ਸੋਭਿਤ ਮਹਾਰਾਜ ਉਰ ਕੈਸੇ[ੳ] ॥ ਜਿਮ ਨਭ ਜੜੇ ਜੜਾਉ ਉਡਗੈਸੇ ॥੧੦੭੪॥੨੯੮॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਕੁੰਡਲ ਮਕਰਾਕਾਰ ਸੋਹਾਵਨ[੩] ॥ ਦੂਰ ਇਕਤਾ ਲਾਗੇ ਜੁਤ ਲਾਲਨ ॥ ਸੋਭ ਅਮੋਘ ਕਛੁ ਬ੍ਰਨ ਨ ਜਾਈ ॥ ਭੂਖਨ ਬਿਬਿਧ ਛਕੇ ਨਿਸਰਾਈ ॥੧੦੭੫॥੨੯੯॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਕਲਗੀ ਜਿਗਾ ਮੁਰਸਾ ਸਾਰਾ ॥ ਜੜਤ ਜੜਾਵ ਲੂਲ ਨਗ ਭਾਰਾ ॥ ਲਾਲਨ ਕੇ ਸਿਰ ਫੂਲ ਮਯੰਕਾ ॥ ਏਕ ਏਕ ਨਗ ਕੀਮਤ ਲੰਕਾ ॥੧੦੭੬॥੩੦੦॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਭੂਖਨ ਤਨ ਰਾਜਤ ॥ ਨਿਰਖ ਛਟਾ ਦ੍ਰੂਪ ਕੰਦ੍ਰੂਪ ਲਾਜਤ ॥ ਭੂਖਨ ਕੋਟਿ ਕੋਟਿ ਮਣਿ ਗਣ ਕੇ ॥ ਬਰਨੀ ਨ ਜਾਏ ਭੂਖਨ ਸਹਸ ਫਨ ਤੇ ॥੧੦੭੭॥੩੦੧॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਸੇਤੰਬਰ ਅਰ ਸੇਤ ਉਪਰਨਾ ॥ ਸ੍ਵੇਤ ਸ੍ਵੇਤ ਚੀਰ ਬਹੁ ਬਰਨਾ ॥ ਸ੍ਵੇਤ ਕਲਧੌਤ ਬਿਬਿਧ ਬਿਧ[੪] ਚੀਰਨ ॥ ਲਗੇ ਬਿਬਿਧ ਬਿਧ ਮੁਕਤਾ ਹੀਰਨ ॥੧੦੭੮॥੩੦੨॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਛਕੇ ਅੰਗ ਅੰਗ ਭੂਖਨ ਬਸਨਾ ॥ ਕਹ ਨ ਸਕਤ ਲਜਤ ਮਮ ਰਸਨਾ ॥ ਯਾ ਤੇ ਕਥਾ ਸੰਛੇਪ ਨੇਵਾਰੀ ॥ ਭੂਲ ਭਈ ਜਹਾਂ ਲੇਹੁ ਸੁਧਾਰੀ ॥੧੦੭੯॥੩੦੩॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਅਸੁਰ ਨਾਸ ਹਿਤ ਚੜੇ ਨਿਸੇਸਾ ॥ ਅੰਗ ਅੰਗ ਭੂਖਨ ਬਹੁ ਵੇਸਾ ॥ ਸਾਜ ਸਾਜ ਦਲ[੫] ਬਿਬਿਧ ਮਯੰਕਾ ॥ ਜਿਮੁ ਰਘੁਨਾਥ ਚੜੇ ਹਿਤ ਲੰਕਾ ॥੧੦੮੦॥੩੦੪॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਬਹੁ ਬਿਧ ਪ੍ਰਭ ਧਾਰੇ ॥ ਕੋਟ ਕੋਟ ਆਯੁਧ ਮਨੀਆਰੇ ॥ ਪ੍ਰਿਥਕ ਪ੍ਰਿਥਕ ਤੇਹ ਨਾਮ ਸੁਨਾਊ ॥ ਤਾ ਤੇ ਕਬਿ ਜਨ ਸਕਲ ਰੀਝਾਊ ॥੧੦੮੧॥੩੦੫॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਤੂਣ ਕਸੇ ਕਰ ਚਾਂਪ ਬਿਰਾਜਤ ॥ ਨ੍ਰਿਖ ਛਟਾ ਦਾਮਿਨ ਦੁਤਿ ਲਾਜਤ ॥ ਮਣਿ ਮੁਕਤਾ ਮਾਨਿਕ ਸਾਇਕ ਮਹਿ ॥ ਲਾਗੇ ਰੁਚਿਤ ਖਚਿਤ <u>ਸੁਭ ਸੋਹਹ</u>[੬] ॥੧੦੮੨॥੩੦੬॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਪੰਛੀ ਪਰੀ ਸਪਛ ਮਾਇਆਵੀ ॥ ਰੂਪ ਅਨੇਕ ਧਰਤ ਤਬ ਮਾਵੀ ॥ ਏਕ ਏਕ ਸਰ ਕੋਟ ਅਸੰਖਾ ॥ ਹ੍ਵੈ ਹ੍ਵੈ ਮੂਰਤਿ ਵੰਤ ਬਿਸੰਖਾ ॥੧੦੮੩॥੩੦੭॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਚੰਦ੍ਰ ਬਾਨ ਆਦਕ ਸਰ ਨਾਨਾ ॥ ਸੋਭਤ ਤੂਨ ਮਾਹਿ ਪ੍ਰਧਾਨਾ ॥ ਬਲਮ ਸਾਂਗ ਸੇਲ ਅਸ ਢਾਰਾ ॥ ਬਾਨ ਬਨੇਤੀ ਸੂਲ ਦੋਧਾਰਾ ॥੧੦੮੪॥੩੦੮॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਖੰਜ੍ਰ ਬਾਂਕ ਬਿਛੂਆ ਖਗ ਖੰਡਾ ॥ ਸਾਇਕ ਧਨੁਸ ਚਕਰ ਪ੍ਰਚੰਡਾ ॥ ਸੈਥੀ ਮੂਸਲ ਬਾਨ ਭੈਆਵਨ ॥ ਗੋਫਨ ਗੁਰਜ ਗਦਾ ਸਮਰਾਵਨ ॥੧੦੮੫॥੩੦੯॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਜਮਧ੍ਰ ਜਬ੍ਰ ਖਤੰਗ[੭] ਕਟਾਰਾ ॥ ਬਰਛੀ ਸੂਆ ਸੈਫ ਕਲਦਾੜਾ ॥ ਗੜਾ ਬਾਨ ਗੜੀਆ ਅਸ ਚਕਰ ॥ ਪਰਸਾ ਤਬ੍ਰ ਨਦ[ੳ] ਨਾਵਕ ਬਰ ॥੧੦੮੬॥੩੧੦॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਤੇਗ ਕੁਠਾਰ ਨਾਚੁਖ ਮਨੀਆਰੀ ॥ ਬਿਬਿਧ ਫੋਲਾਦਨ ਸਸਤ੍ਰ ਅਪਾਰੀ ॥ ਮਨਿ ਜੁਤ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਕਸ ਦਮਕੈ ॥ ਜਿਮ ਸਸਿ ਮੰਡਲ ਮੰਗਲ ਝਮਕੈ ॥੧੦੮੭॥੩੧੧॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਪੰਨਨ ਕੇ ਫਟਕੇ ਬਹੁ ਬੰਦਨ[ਅ] ॥ ਦੂਰ ਇਕਤਾ ਕੇਸੰਕਰ ਬੰਦਨ ॥ ਲਾਲਨ ਕੇ ਸਰ ਦਸਤੇ ਸਾਰੇ ॥ ਕਬਜਾ ਮੂਠ ਰਤਨ ਖਚਿ ਡਾਰੇ ॥੧੦੮੮॥੩੧੨॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਹੀਰਨ ਕੇ ਸੈਹਥੀ ਕਟਾਰੀ ॥ ਦਸਤੇ ਬਿਬਿਧ ਮਨਨ ਕੀ ਸਾਰੀ ॥ ਬਲਮ ਕੇ ਕਬਜੇ ਇਲਮਾਸੀ ॥ ਰਤਨ ਖਚਿਤ ਸਸਤ੍ਰਨ ਚਪਲਾਸੀ ॥੧੦੮੯॥੩੧੩॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਲਾਲ ਜਮੁਰਦ <u>ਨੀਲਮ ਤਾਰੇ</u>[੮]॥ ਫਨ ਮਨਿ ਖਚਿਤ ਲੂਲੂ ਸਹਵਾਰੇ ॥ ਲਾਗੇ ਬਿਬਿਧ ਭਾਂਤਿ ਮਣਿ ਮਾਲਾ ॥ ਸੋਭਿਤ ਬਿਬਿਧ ਮਰੀਚ ਉਜਾਲਾ ॥੧੦੯੦॥੩੧੪॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਫੈਲ ਰਹਿਓ ਦਹਦਿਸ ਪ੍ਰਕਾਸਾ ॥ ਸਸਤ੍ਰ ਛਟਾ ਦਮਕੈ ਇਲਮਾਸਾ ॥ ਜਗਮਗ ਬਿਮਲ ਮਰੀਚ ਬਰੂਥਨ ॥ ਮਾਨੋ ਉਦਿਤ ਭਇਓ ਸਸ ਜੂਥਨ ॥੧੦੯੧॥੩੧੫॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਅਪ੍ਰ ਮਾਨ ਆਯੁਧ ਮਇਆਵੀ ॥ ਨਿਜ ਕਰ ਗਢਿਓ ਬਿਧਾਤੇ ਭਾਵੀ ॥ ਸ੍ਰੀ ਨਿਸ ਰਾਜ ਛਕੇ ਸਬ ਸਸਤ੍ਰਾ ॥ ਮਨ ਗਨ ਖਚਿਤ ਜੜੇ ਬਹੁ ਅਸਤ੍ਰਾ ॥੧੦੯੨॥੩੧੬॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਸਸਤ੍ਰ ਛਕੇ ਨਿਸਪਤ ਅਸ ਛਾਜੈ ॥ ਕੋਟ ਅਨੰਗ ਨ੍ਰਿਖ ਦੁਤ ਲਾਜੈ ॥ ਸਿੰਧ ਮਰੀਚ ਅਦੁਵਈਤ ਪ੍ਰਕਾਸਕ ॥ ਆਨਨ ਨ੍ਰਿਖ ਚਰਾਚਰ ਆਸਕ ॥੧੦੯੩॥੩੧੭॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਰਿਖ ਪਤਨੀ ਦੁਤ ਨ੍ਰਿਖ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਦੁਤਿ (ਅਸ)
[੨]ਯਾਕੂਤ (ਅਸ)
[੩]ਸੁਹਾਲਨ (ਅਸ)
[੪]ਰਨ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੫]ਬਹੁ (ਮਸ, ਸਸ, ਅਸ)
[੬]ਸੋਭਿਤ ਤਿਹ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੭]ਖਦੰਗ (ਮਸ, ਸਸ, ਅਸ)
[੮]ਨੀਲਮਨ (ਮਸ, ਸਸ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇਵਿਚ 'ਬੁੰਦਨ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਲੋਭਾਨੀ ॥ ਤਜ ਕੁਲ ਕਾਨ ਬਿਨ ਦਾਮ ਬਿਕਾਨੀ ॥ ਜੀਅ ਜੰਤ ਸੁਰ ਅਸੁਰ ਲੋਭਾਹੀ ॥ ਲੋਭਹੀ ਸਕਲ ਚਰਾਚਰ ਛੋਭਾਹੀ ॥੧੦੯੪॥੩੧੮॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਜੋਤ ਮੈ ਸਕਲ ਸਰੀਰਾ ॥ ਭੂਖਨ ਬਸਨ ਦਿਪਤ ਮਨ ਹੀਰਾ ॥ ਤ੍ਰਿਤੀਏ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਮਨੀਆਰੇ ॥ ਬਿਧ ਸੁਨਾਰ ਓਪੇਓ ਛਬ ਸਾਰੇ ॥੧੦੯੫॥੩੧੯॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਭੂਖਨ ਜੁਤ ਲਾਲਨ ॥ ਬਪ ਮਰੀਚ ਮੈ ਨਖ ਸਿਖ ਪਾਵਨ ॥ ਅਪ੍ਰਮਾਨ ਸੋਭਤ ਰਸ ਖਾਨੇ ॥ ਦੇਵ ਦਈਤ ਸਾਗਰ ਮਥਿ ਆਨੇ ॥੧੦੯੬॥੩੨੦॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਤਨ ਮਰੀਚ ਭੂਖਨ ਮਨੀਆਰੇ ॥ ਆਯੁਧ ਬਸ੍ਨ[ੳ] ਦਿਪਤ ਰਤਨਾਰੇ ॥ ਫੈਲ ਰਹਿਓ ਤ੍ਰਿਭਵਨ ਮਰੀਚਾ ॥ ਚਕ੍ਰ ਤੇਜ ਮਣ ਧਨੁਸ ਪਨੀਚਾ ॥੧੦੯੭॥੩੨੧॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਅਪ੍ਰਮਾਨ ਦੁਤ ਬ੍ਰਨ ਨ ਜਾਈ ॥ ਸੋਭਾ ਕਟਕ ਜਨੇ ਤ ਸੁਹਾਈ ॥ ਮਨ ਗਨ ਬਿਮਲ ਮਰੀਚ ਹਵਾਈ ॥ ਫੂਲ ਹਥਾ ਸਮ ਅਸ ਰੁਸਨਾਈ ॥੧੦੯੮॥੩੨੨॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਬਲਮ ਬਾਨ ਛੁਟਤ ਜਿਮ ਤਾਰਾ ॥ ਦੀਪਕ ਚਕ੍ਰ ਗੋਫਨ ਗੁਲਨਾਰਾ ॥ ਮਨ ਗਨ ਮਨੋ ਬਤਾਸੇ ਛੂਟਹਿ ॥ ਅੰਬਰ ਜਰੀ ਚੰਦ੍ਰ ਦੁਤਿ ਲੂਟਹਿ ॥੧੦੯੯॥੩੨੩॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਮਨ ਗਣ ਬਿਮਲ ਮਰੀਚ ਸੁਹਾਈ ॥ ਮਾਨੋਂ ਛੁਟਹੀ ਬਿਬਿਧ ਹਵਾਈ ॥ ਬਨੇ ਠਨੇ ਰੈਨਾਧਿਪ ਸੋਹਹਿ ॥ ਦੂਲਹ ਕੋਟ ਨਿਰਖ ਮਨ ਮੋਹਹਿ ॥੧੧੦੦॥੩੨੪॥ ਮੈਨ ਰਹੇ ਛਬਿ ਨ੍ਰਿਖ ਬਿਕਾਈ ॥ ਨ੍ਰਿਖ ਨ੍ਰਿਖ ਦੁਤ ਮਨਹ ਲਜਾਈ ॥ ਯਾ ਤੇ ਅਨੰਗ ਭਏਓ ਰਤ ਈਸਾ ॥ ਭੌਂ ਜਰ ਛਾਰ ਕਰਤ ਬਹੁ ਰੀਸਾ ॥੧੧੦੧॥੩੨੫॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਮੀਨ ਮ੍ਰਿਗਨ ਦੁਤ ਕੰਜ ਲਜਾਨੀ ॥ ਲਜਤ ਭਇਓ ਬਨ ਬਸਤ ਚਿਰਾਨੀ ॥ ਕੀਰ ਕਪੋਤ ਮਯੂਰਹ ਮਰਾਲਾ ॥ ਲਜਤ ਬਸਤ ਮਾਨਸ ਬਹੁ ਕਾਲਾ ॥੧੧੦੨॥੩੨੬॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਏਕ ਜੀਹ ਕਛੁ ਬਰਨ ਨ ਜਾਈ ॥ ਸੇਸ ਥਕਤ ਛਬਿ ਕਹ ਨ ਸਕਾਈ ॥ ਨਮਸਕਾਰ ਮੋਰੀ ਬਹੁ ਬੰਦਨ ॥ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਭੂਖਨ ਰਿਖ ਨੰਦਨ ॥੧੧੦੩॥੩੨੭॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਚੜੀ ਬਿਬਿਧ ਬਿਧ ਕਟਕ ਨਿਸੇਸਾ ॥ ਅਸਤ੍ਰ ਸਸਤ੍ਰ ਭੂਖਨ ਬਹੁ ਵੇਸਾ ॥ ਅਸੁਰ ਨਾਸ ਹਿਤ ਚੜੇ ਮਯੰਕਾ ॥ ਭਿਭਰੇ ਸੂਰ ਸੁਭਟ ਸੁਰ ਬੰਕਾ ॥੧੧੦੪॥੩੨੮॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਜਗਮਗ ਛਤ੍ਰ ਰਤਨ ਮਨ ਲਾਗਾ ॥ ਢੁਰਤ ਸੀਸ ਨਿਸ ਈਸ ਸਭਾਗਾ ॥ ਚਾਮ੍ਰ ਬਿਬਿਧ ਭਾਂਤ ਸੁਰ ਫੇਰਤ ॥ ਪ੍ਰਮੁਦਿਤ ਪ੍ਰਭਾ ਨਿਸਿਸ ਸੁਰ ਹੇਰਤ ॥੧੧੦੫॥੩੨੯॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਰੁਚਿਰ ਸਇੰਦ ਬਾਹਨ ਮ੍ਰਿਗ ਲਾਗੇ ॥ ਉਚਸ੍ਰਵਾ ਸਮ ਮਰੁਤ ਸਭਾਗੇ ॥ ਤਨ ਸੁਗੰਧ ਭੂਖਨ ਮਨਿ ਨਾਨਾ ॥ ਮੁਚਤ ਚਾਲ ਮਾਰੁਤ ਸਿਆਹ ਕਾਨਾ ॥੧੧੦੬॥੩੩੦॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਤਿਹ ਰਥ ਚੜੇ ਨਿਸਿਸ ਬਲਵੰਡਾ ॥ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਸਾਰੇ[ੲ] ਪ੍ਰਚੰਡਾ ॥ ਭੂਖਨ ਬਸਨ ਬਿਮਲ ਮਨੀਆਰੇ ॥ ਅੰਗ ਅੰਗ ਸਸਿ ਦਮਕਤ ਸਾਰੇ ॥੧੧੦੭॥੩੩੧॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਨਿਜ ਦਲ ਸਾਜ ਚਲੇ ਨਿਸ ਇੰਦਾ ॥ ਚਤੁਰੰਗਨ ਦਲ ਸਸਿ ਸੁਰ ਬ੍ਰਿੰਦਾ ॥ ਬਿਬਿਧ ਨੀਸਾਨ ਘੋਰ ਰਨ ਬਾਜੇ ॥ ਗੋਮੁਖ ਦੁੰਦਭ ਅਨਿਕ ਸਮਾਜੇ ॥ ਪੀਲ ਖਰੀ ਅਸਪੀ ਕਰਹਾਲੀ ॥ ਦੈ ਦੈ ਚੋਬ ਦਮਾਮਨ ਚਾਲੀ ॥੧੧੦੮॥੩੩੨॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ॥ ਸਾਰੰਗ ॥ ਗਾਵਤ ਰਾਗ ਜੁਝਊਆ ਬਾਜਾ ॥ ਮਾਰੂ ਸੋਰਠ ਬਿਬਿਧ ਸਮਾਜਾ ॥ ਕੋਟ ਕੋਟ ਬਾਜੇ ਰਣ ਬਜਤ ॥ ਜੂਥ ਜੂਥ ਸੈਨਾ ਸੁਰ ਗਜਤ ॥੧੧੦੯॥੩੩੩॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਚਤੁਰੰਗਨ ਦਲ ਬਿਬਿਧ ਪ੍ਰਕਾਰਾ ॥ ਰਥੀ ਗਜੀ ਪਾਇਕ ਅਸਵਾਰਾ ॥ ਰੰਗ ਪਰੰਗ ਅਸ ਗਜ ਰਥ ਨਾਨਾ ॥ ਭੂਖਨ ਬਸ੍ਨ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਨਾਨਾ[ਸ] ॥੧੧੧੦॥੩੩੪॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਬੇਵਾਨ ਸੁਹਾਵਨ ॥ ਖਚਿਤ ਮਨਨ ਜੁਤ ਰਤਨਨ ਲਾਲਨ[ਹ] ॥ ਝੰਪਾਨ ਪਾਲਕੀ ਬਿਬਿਧ ਸਵਾਰਾ ॥ ਤਿਹ ਚੜ ਚਲੇ ਸਗਲ ਅਸੁਰਾਰਾ ॥੧੧੧੧॥੩੩੫॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਬਾਜਤ ਸੰਖ ਝੂਲਤ ਬਹੁ ਕੇਤਾ ॥ ਧੁਜਾ ਪਤਾਕਾ ਅ੍ਰਨ ਬਹੁ ਸੇਤਾ ॥ ਰੰਗ ਪਰੰਗ ਅੰਬ੍ਰ ਤਨ ਧਾਰੇ ॥ ਹੀਰ ਚੀਰ ਅਤਲਸੀ ਸੁਧਾਰੇ ॥੧੧੧੨॥੩੩੬॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ॥ ਕਾਕਮ ਅਉ ਕਿਰਪਾਂਸ ਤਮਾਮੀ ॥ ਸ੍ਵੇਤ ਕਲਧੌਤ ਅੰਬਰ ਰੰਗਾਮੀ ॥ ਮੋਤਨ ਮਾਲ ਕੰਠ ਸੁਰ ਸੋਹੈ ॥ ਦੇਵ ਦਈਤ ਗਣ ਗੰਧ੍ਰਬ ਪ੍ਰਭ ਮੋਹੈ ॥੧੧੧੩॥੩੩੭॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਚਿਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕੁਲ ਜੀਵ ਸਜੀਵਨ ॥ ਦੇਵ ਦੇਵਤੇ ਸੁਭਟ ਨਈ ਵਨ ॥ ਬੈਸ ਕਿਸੋਰ ਸੁਘਰ ਰਨ ਮੰਡਾ ॥ ਸੂਰ ਸੁਭਗ ਬੀਰ ਪ੍ਰਚੰਡਾ ॥੧੧੧੪॥੩੩੮॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਜੂਥ ਜੂਥ ਸੁਰ ਸਕਲ ਅਖਾਰੇ ॥ ਚੜ ਬਿਵਾਨ ਸੁਰ ਸਕਲ ਪਧਾਰੇ ॥ ਲੋਕ ਲੋਕ ਕੇ ਜੁੜੇ ਅਖਾੜੇ ॥ ਸੁਭਗ ਮਨੋਹਰ ਮੋਹਕ ਸਾਰੇ ॥੧੧੧੫॥੩੩੯॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਰਵਿ ਦਲ ਔ ਸਸਿ ਦਲ ਸੁਰ ਸਾਰੇ ॥ ਲੋਕ ਲੋਕ ਕੇ ਜੁੜੇ ਅਖਾੜੇ ॥ ਦੇਵ ਚਮੂੰ ਚਤੁਰੰਗ ਪਵਾੜੇ ॥ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਕੇ ਜੁੜੇ ਅਖਾੜੇ ॥੧੧੧੬॥੩੪੦॥ ਸਾਰੰਗ॥ ਏਕ ਜੀਹ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[1]ਮਨੋ (ਅਸ)
[2]ਧਾਰੇ (ਅਸ)
[3]ਠਾਨਾ (ਅਸ)
[4]ਲਾਵਨ (ਮਸ, ਸਸ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[੧]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਪੈਰ ਅਖਰ ਜਿਆਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਬਿਸਨਪਦ ਨੂੰ ਬਿਸ੍ਨਪਦ, ਬਸਨ ਨੂੰ ਬਸ੍ਨ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ

ਗੁਣ ਕਵਨ ਬਖਾਨੇ ॥ ਕਬਿ ਜਨ ਕਥਤ ਥਕਤ ਸੁਕਚਾਨੇ ॥ ਬਾਰੰ ਬਾਰ ਜੁਹਾਰ ਨਮਾਮੰ ॥ ਰਵਿ ਦਲ ਸਸਿ ਦਲ ਸਸਤ੍ਰੰ ਪ੍ਰਨਾਮੰ ॥੧੧੧੭॥੩੪੧॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਕੋਟ ਪ੍ਰਨਾਮ ਰਵਿ ਸਸਿ ਜਗ ਬੰਦਨ ॥ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸਿੰਧ ਖਲ ਅਸੁਰ ਨਿੰਕਦਨ ॥ ਬਾਰ ਬਾਰ ਬਿਨਤੀ ਕਰ ਜੋਰੀ ॥ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸਿੰਧ ਰਾਖਹੁ ਜਨ ਕੇਰੀ ॥੧੧੧੮॥੩੪੨॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਤ੍ਰਾਹ ਤ੍ਰਾਹ ਸ੍ਰਦਾਗਤ ਤੋਰੀ ॥ ਰਾਖਹੁ ਲਾਜ ਦਾਸ ਜਨ ਕੇਰੀ ॥ ਭੀਰ ਪਰੇ ਸੰਤਨ ਹਿਤ ਕਾਰੀ॥ ਬਾਰੰ ਬਾਰ ਨਮਾਮ ਜੁਹਾਰੀ ॥੧੧੧੯॥੩੪੩॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਜੂਥ ਜੂਥ ਦਲ ਰਥ ਇਸ ਇੰਦਾ ॥ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਸੈਨਾ ਰਵਿ ਚੰਦਾ[੧] ॥ ਅਸੁਰ ਨਾਸ ਹਿਤ ਜੁਗ ਰਿਖ ਨੰਦਨ ॥ ਚੜਤ ਕਰੀ ਖਲ ਅਸੁਰ ਨਿਕੰਦਨ ॥੧੧੨੦॥੩੪੪॥ ਸਾਰੰਗ ॥ ਜੁਰੇ[੨] ਆਇ ਸੁਰਪਤ ਕੇ ਦੁਆਰੇ ॥ ਆਦਰ ਕਰ ਸੁਰ ਸਕਲ ਬੈਠਾਰੇ ॥ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਆਸਨ ਮਨੀਆਰੇ ॥ ਆਦਰ ਦੈ ਸੁਰਪਾਲ ਬੈਠਾਰੇ ॥੧੧੨੧॥੩੪੫॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਬਿਬਿਧ ਭਾਂਤਿ ਆਦਰ ਸਨਮਾਨਾ ॥ ਮੇਵਾ ਪਾਕ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਫਲ ਨਾਨਾ ॥ ਕੰਚਨ ਥਾਲ ਲਾਲ ਮਣਿ ਲਾਗੇ ॥ ਝਾਰੀ ਕੰਚਨ ਖਚਿਤ ਰਤਨਾਗੇ ॥੧੧੨੨॥੩੪੬॥ ਸਾਰੰਗ ॥ ਆਦਰ ਸਹਿਤ ਕਰੀ ਮਿਜ ਮਾਨੀ ॥ ਰਵਿ ਦਲ ਸਮ ਦਲ ਸੁਰਪਤ ਗਿਆਨੀ ॥ ਲੋਕ ਲੋਕ ਕੀ ਸੈਨਾ ਪੋਖੀ ॥ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਆਦਰ ਸੰਤੋਖੀ ॥੧੧੨੩॥੩੪੭॥ ਸਾਰੰਗ ॥ ਲੋਕ ਲੋਕ ਕੇ ਨਿਜ ਦਲ ਜੋੜੇ ॥ ਪੁਰ[੩] ਪੁਰ ਕੇ ਸੁਰ[੪] ਕਰ ਇਕ ਠੌਰੇ ॥ ਲਿਖ ਲਿਖ ਪਤ੍ਰੀ ਦਸ ਦਿਸ ਫੇਰੇ ॥ ਲੀਨੋ ਬੋਲ ਬਰਨਾਦਿ ਕੁਬੇਰੇ ॥੧੧੨੪॥੩੪੮॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਲੋਕ ਲੋਕ ਸੁਰ ਦੂਤ ਪਠਾਏ ॥ ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸਨ ਮਹੇਸ ਬੁਲਾਏ ॥ ਕ੍ਰਿਪਾਸਿੰਧ ਤ੍ਰਿਦੇਵ ਖਰਾਰੀ ॥ ਭੂਮਿ ਭਾਰ ਅਸੁਰਨ ਸੰਘਾਰੀ ॥੧੧੨੫॥੩੪੯॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਆਦਿ ਅੰਤ ਤੁਮ ਰਾਖਨਹਾਰੇ ॥ ਜੈ ਤ੍ਰਿਦੇਵ ਦੇਵੇਸ ਖਰਾਰੇ ॥ ਚੜਤ ਕਰੀ ਸੁਰ ਸਕਲ ਅਖਾੜੇ ॥ ਰਿਖ ਨੰਦਨ ਰਵਿ ਸਸ ਬ੍ਰਤ ਧਾਰੇ ॥੧੧੨੬॥੩੫੧॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਆਪ ਹੂੰ ਆਇ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਜੈ ॥ ਦੁਸਟ ਘਾਇ ਜਸ ਜੁਗ ਜੁਗ ਲੀਜੈ ॥ ਪਠੈ ਦੂਤ ਤ੍ਰਿਦੇਵ ਅਸਥਾਨਾ ॥ ਆਦਰ ਕਰੀ ਰਵਿ ਸਸ ਬਿਧ ਨਾਨਾ ॥੧੧੨੭॥੩੫੨॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਲੋਕ ਲੋਕ ਕੇ ਨ੍ਰਿਪ ਸੁਰ ਆਏ ॥ ਨਿਜ ਦਲ ਰਵਿ ਸਸ ਸੰਗ ਬੈਠਾਏ ॥ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤਿ ਬਿੰਜਨ ਫਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ॥ ਰਤਨ ਥਾਲ ਝਾਰੀ ਮਣ ਖਚਿਤ ॥੧੧੨੮॥੩੫੩॥ ਸਾਰੰਗ ॥ ਲਾਲਨ ਕੇ ਸਿੰਘਾਸਨ ਪੁੰਜਨ ॥ ਬੈਠੈ ਬਿਜੈ ਹੇਤ ਸੁਰ ਨੰਦਨ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸੁਰਪਾਲ ਰਵਿ ਸਸਿ ਸੰਗ ਬੈਠੈ ॥ ਤੀਨੋ ਸੁਭਟ ਸੁਰੇਸ ਇਕੈਠੈ ॥੧੧੨੯॥੩੫੪॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਫਲ ਤੋਰੇ ॥ ਭ੍ਰਾਤ ਸਕਲ ਸਭਾ ਕੇ ਜੋਰੇ ॥ ਭਾਤਿ ਭਾਤਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸ ਭੁੰਚਤ ॥ ਸੁੰਦਰਤਾ ਲਖ ਰਤਿ ਪਤਿ ਮੁੰਚਤ ॥੧੧੩੦॥੩੫੫॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਪ੍ਰਮੁਦਿਤ ਬਿਜੈ ਸਮਾਪਤ ਕੈ ਕੈ ॥ ਗੰਧ ਸੁਗੰਧ ਪਹੁਚੈ ਸੁਰ ਲੈ ਕੈ ॥ ਮਲਿਯਾਗ੍ਰ ਆਦਿ ਸੁਗੰਧ ਅਪ੍ਰਮਾਨਾ ॥ ਖੋਜਤ ਕਹੂੰ ਨ ਪਈਅਤ ਨਾਨਾ ॥੧੧੩੧॥੩੫੬॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਪੁਸਪਨ ਜੈ ਮਾਲਾ ॥ ਸੂੰਘਤ ਗੰਧ ਸੁਗੰਧ ਬਿਸਾਲਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸੁਰਪਾਲ ਬੋਲੇ ਮ੍ਰਿਦ ਬਚਨਾ ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸ੍ਰਵਤ ਬਚਤ ਜੁਤ ਰਸਨਾ ॥੧੧੩੨॥੩੫੭॥ ਸਾਰੰਗ ॥ ਸਪਤ ਦਿਵਸ ਲੌ ਕਰੇ ਅਖੰਡਲ ॥ ਅਪਛ ਰਾਜ ਨ੍ਰਿਤੇ ਨ੍ਰਿਤ ਮੰਡਲ ॥ ਅਸਟਮ ਦਿਵਸ ਸਕਲ ਖਲ ਘਾਓ ॥ ਸੈਨਾ ਸਕਲ ਸੁਰਨ ਲੈ ਧਾਓ ॥੧੧੩੩॥੩੫੮॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਧਨਯ ਧਨਯ ਬੋਲੇ ਸੁਰ ਸਾਰੇ ॥ ਧੰਨ ਭਾਗ ਪ੍ਰਭ ਆਜ ਹਮਾਰੇ ॥ ਅਬ ਨ੍ਰਿਤ ਕਥਾ ਸਕਲ ਸੁਨ ਲੀਜੈ ॥ ਜਿਹ ਬਿਧ ਰਾਸ ਮੰਡਲ ਨ੍ਰਿਤ ਕੀਜੈ[੬] ॥੧੧੩੪॥੩੫੯॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕਾਫੀ ॥ ਪਠੇਓ ਦੂਤ ਸੁਰ ਰਾਜ ਪਤ੍ਰੀ ਸੁਧਾਰੀ ॥ ਨਮੋ ਬ੍ਰਹਮ ਸ੍ਰੀ ਬਿਸ੍ਨ ਰੁਦ੍ਰਾਧਿਕਾਰੀ ॥ ਪਠੈ ਪਤ੍ਰਕਾ ਬਰਨ ਅਲਕੇਸ ਤਾਈ ॥ ਲਿਖੀ ਬਾਰਤਾ ਜਮ ਪਿਤ੍ਰ ਰਾਜ ਤਾਈ ॥੧੧੩੫॥੩੬੦॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕਾਫੀ ॥ ਪਠੇਓ ਦੂਤ ਪਾਤਾਲ ਪੁਰ ਸੇਖ ਨਗਰੀ ॥ ਨਮੋ ਨਾਥ ਨਾਥੰ ਪ੍ਰਿਥੀ ਟੇਕ ਸਗਰੀ ॥ ਪਠੀ ਲਿਖ ਸਮਾਚਾਰ ਭਗਵੰਤ ਪਾਸਾ ॥ ਲਿਖੀ ਅਸ੍ਰ ਪਤ੍ਰਕ ਬਚਿਤ੍ਰ ਅਰਜ ਦਾਸਾ ॥੧੧੩੬॥੩੬੧॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕਾਫੀ ॥ਚਲੇਓ ਦੂਤ ਸੀਘ੍ਰੰ ਪਠੇਓ ਇੰਦ੍ਰ ਰਾਜਾ ॥ ਭਏਓ ਪ੍ਰਾਪਤੰ ਜਾਇ ਬੈਕੁੰਠ ਮਾਂਝਾ ॥ ਕਹੀ ਜਾਇ ਦੁਰਗ ਪਾਲ ਸੋ ਭੇਦ ਸਾਰਾ ॥ ਕਰੀ ਜਾਇ ਅਰਦਾਸ ਦੁਰਗਪਾਲ ਠਾੜਾ ॥੧੧੩੬॥੩੬੨॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕਾਫੀ ॥ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨੋ ਵਾਚ ॥ ਕਹੋ ਕਉਨ ਪਤ੍ਰਕ ਪਠਿਓ ਕਉਨ ਕਾਜਾ ॥ ਕਹਿਓ ਪਾਨ ਜੁਗ ਜੋਰ ਪਠਿਓ ਇੰਦ੍ਰ ਰਾਜਾ ॥ ਕਹਿਓ ਬੇਗ ਲੈ ਆਓ ਦੂਤੰ ਸੁਰੇਸੰ ॥ ਕਰੀ ਬੰਦਨਾ ਦੂਤ ਕੋਟੰ ਅਦੇਸੰ ॥੧੧੩੮॥੩੬੩॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕਾਫੀ ॥ ਲਈ ਪਤ੍ਰਕਾ ਛੋਰ ਬਾਚੀ ਸੁਧਾਰੀ ॥ ਪਠੀ ਬਾਰਤਾ ਸਕਲ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਮੁਰਾਰੀ ॥ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਆਦ੍ਰ ਕਰਯੋ ਦੂਤ ਤੋਖਯੋ ॥ ਕਹਿਓ ਜਾਇ ਕਹਿਓ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[1]ਬ੍ਰਿੰਦਾ (ਅਸ)
[2]ਜੁੜੇ (ਮਸ, ਖਕ) ਜੁਟੇ (ਸਸ)
[3]ਸੁਰ (ਅਸ)
[4]ਦਲ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[a]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ 'ਹੋਛੇ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਪਹੁਚਿਓ ਆਨ ਚੋਖਿਓ ॥੧੧੩੯॥੩੬੪॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕਾਫੀ ॥ ਚਲਿਓ ਦੂਤ[ੳ] ਕਰ ਬੰਦਨਾ ਕੋਟ ਕੋਟੰ ॥ ਭਇਓ ਜਾਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੋ ਕੈਲਾਸ ਕੋਟੰ ॥ ਖਬਰ ਜਾਇ ਦੁਰਗਪਾਲ ਸੋ ਦੂਤ ਕੀਨੀ ॥ ਕਹਿਓ ਜਾਇ ਸ੍ਰੀ ਰੁਦ੍ਰ ਪਹਿ ਅਰਜ ਦੀਨੀ ॥੧੧੪੦॥੩੬੫॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕਾਫੀ ॥ ਲਈ ਪਤ੍ਰਕਾ ਦੂਤ ਸੋ ਦੁਆਰ ਪਾਲਾ ॥ ਦਈ ਜਾਇ ਸ੍ਰੀ ਰੁਦ੍ਰ ਜੂ ਪਹਿ ਰੀਸਾਲਾ ॥ ਰੁਦ੍ਰਵਾਚ ॥ ਕਹੋ ਦੁਆਰਪਾਲੰ ਕਿਨੈ ਯਹ ਪਠਾਇਓ ॥ ਕਹਿਓ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸੁਰ ਲੋਕ ਆਇਓ ॥੧੧੪੧॥੩੬੬॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕਾਫੀ ॥ ਲੀਓ ਬੋਲ ਦੂਤੰ ਮਹੇਸੰ ਮਹਾਨੰ ॥ ਪਠੀ ਪਤ੍ਰਕਾ ਛੋਰ ਬਾਚਿਓ ਪ੍ਰਧਾਨੰ ॥ ਕਰਿਓ ਬੰਦਨਾ ਦੂਤ ਹਰਿ ਕੋ ਨਮਾਮੰ ॥ ਕ੍ਰਿਪਾ ਰੂਪ ਹਰਿ ਜੀ ਮਿਲੇ ਸੂਖ ਧਾਮੰ ॥੧੧੪੨॥੩੬੭॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕਾਫੀ ॥ ਮਨੋਮਾਨ ਸਾਦਕ ਕਰੀ ਤੋਖ ਦੂਤੰ ॥ ਕਹਿਓ ਜਾਇ ਕਹੀਓ ਭਲੀ ਭਾਂਤ ਮੀਤੰ ॥ ਕਰੋ ਨਾਹ ਚਿੰਤਾ ਸਭੈ ਸੋਕ ਟਾਰੋ ॥ ਅਸੁਰ ਬੈਰੀਅਨ ਕੋ ਛਿਨਕ ਮੋ ਪਛਾਰੋਂ ॥੧੧੪੩॥੩੬੮॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕਾਫੀ ॥ ਬਿਦਾ ਲੀਨ ਹਰਿ ਸੋ ਚਲੋਂ ਦੂਤ ਬੇਗੰ[੧]॥ ਭਇਓ ਜਾਇਓ ਪ੍ਰਾਪਤ ਬ੍ਰਹਮ ਲੋਕ ਤੇਜੰ ॥ ਦੂਤੋ ਵਾਚ ॥ ਸੁਨੋਂ ਦ੍ਵਾਰਪਾਲੰ ਖਬ੍ਰ ਬੇਗ ਦੀਜੈ ॥ ਸਮਾਚਾਰ ਮੋਰੀ ਸਕਲ ਅਰਜ ਕੀਜੈ[ਅ]॥੧੧੪੪॥੩੬੯॥ ਗਇਓ ਦ੍ਵਾਰਪਾਲੰ ਕਰੀ ਅਰਜ ਸੁਰ ਕੀ ॥ ਲੈ ਆਇਓ ਹੈ ਪਤ੍ਰਕ ਕੋਈ ਇੰਦ੍ਰ ਪੁਰ ਕੀ ॥ ਬ੍ਰਹਮੋ ਵਾਚ ॥ ਬੋਲਿਓ ਤਬੈ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਜਾਪਤ ਮੁਰਾਰੀ ॥ ਕਹਿਓ ਬੋਲ ਲੈ ਦੂਤ ਕੀਨੀ ਪੈਸਾਰੀ ॥੧੧੪੫॥੩੭੦॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕਾਫੀ ॥ ਕਰੀ ਬੰਦਨਾ ਦੂਤ ਜੁਗ ਪਾਨ ਜੋਰੀ ॥ ਬਡੇ ਭਾਗ ਦਰਸਨ ਭਈ ਨਾਥ ਕੇਰੀ ॥ ਦਈ ਪਤ੍ਰਕਾ ਦੂਤ ਬਾਚਿਓ ਮੁਰਾਰੀ ॥ ਕਰੀ ਪੋਖਨਾ ਦੂਤ ਕੀ ਭਾਤ ਸਾਰੀ ॥੧੧੪੬॥੩੭੧॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕਾਫੀ ॥ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਜਾਪਤ ਬਾਚ ॥ ਕਹਿਓ ਜਾਇ ਕਹੀਓ ਕਰੀਏ ਨਾਹਿ ਚਿੰਤਾ ॥ ਸਕਲ ਦੁਸਟ ਮਾਰੋ ਕਰੋ ਹ੍ਵੈ ਅਚਿੰਤਾ ॥੧੧੪੭॥੩੭੨॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕਾਫੀ ॥ ਕਹੀ ਬਾਰਤਾ ਸਕਲ ਦੁਰਗਪਾਲ ਮਾਹੀ ॥ ਕਰੀ ਅਰਜ ਮੋਰੀ ਸ੍ਰੀ ਕਾਲ ਪਾਹੀ ॥ ਕਰੀ ਅਰਜ ਸੁਰ ਕੀ ਪਿਤ੍ਰਰਾਜ ਪਾਸਾ ॥ ਆਇਓ ਦੂਤ ਸੁਰ ਲੋਕ ਲੈ ਅਰਜ ਦਾਸਾ ॥੧੧੪੮॥੩੭੩॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕਾਫੀ ॥ ਕਹਿਓ ਬੋਲ ਲੈ ਦੂਤ ਸੁਰ ਪੁਰ ਮਹਾਨੰ ॥ ਕਰਿਓ ਦੂਤ ਪ੍ਰਵੇਸ ਜਾ[ੲ] ਪਿਤ੍ਰ ਥਾਨੰ ॥ ਕਾਲੋ ਬਾਚ ॥ ਕਹੋ ਦੂਤ ਮਿਤ੍ਰਾ ਕਵਨ ਕਾਜ ਆਇਓ ॥ ਕਰੀ ਬੰਦਨਾ ਦੂਤ ਮਾਥਾ ਨਿਵਾਇਓ ॥੧੧੪੯॥੩੭੪॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕਾਫੀ ॥ ਦਈ ਪਤ੍ਰਕਾ ਦੂਤ ਬਾਚਿਓ ਸੁਧਾਰੀ ॥ ਕਰੀ ਮਾਨ ਆਦਰ ਬਿਬਿਧ ਭਾਂਤ ਸਾਰੀ ॥ ਕਰੀ ਪਾਲਨਾ ਦੂਤ ਕੀ ਸ੍ਰੀ ਕਾਲੰ ॥ ਕਹਿਓ ਜਾਇ ਕਹੀਓ ਸ੍ਰੀ ਦੇਵ ਪਾਲੰ ॥੧੧੫੦॥੩੭੫॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕਾਫੀ ॥ ਕਛੂ ਚਿੰਤ ਨ ਚਿਤ ਕੀਜੈ ਸੁਰੇਸੰ ॥ ਕਰੋ ਨਾਸ ਛਿਨ ਮੈ ਤਵਨ ਦੁਸਟ ਦੇਸੰ ॥ ਲਈ ਆਗਿਆ ਦੂਤ ਤਹ ਤੇ ਸਿਧਾਰਿਓ ॥ ਚਲਿਓ ਚੋਖ ਹੁਵੈ ਦਿਸਾ ਉਤ੍ਰ ਪਧਾਰਿਓ ॥੧੧੫੧॥੩੭੬॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕਾਫੀ ॥ ਪਰੀ ਦਿਸ੍ਰ[੨] ਅਲਕੇਸ ਪੁਰ ਲੋਕ ਨਗਰੀ ॥ ਭਇਓ ਜਾਇ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਮਿਟੀ ਚਿੰਤ ਸਗਰੀ ॥ ਦੂਤੋ ਵਾਚ ॥ ਕਹਿਓ ਜਾਇ ਦੁਰਗਪਾਲ ਸੋ ਸਮਾਚਾਰੀ ॥ ਦਈ ਪਤ੍ਰਕਾ ਦੂਤ ਕੀਨੀ ਜੁਹਾਰੀ[ਸ] ॥੧੧੫੨॥੩੭੭॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕਾਫੀ ॥ ਦਈ ਪਤ੍ਰਕਾ ਦ੍ਵਾਰਪਾਲੰ ਹਜੂਰੰ ॥ ਆਇਓ ਦੂਤ ਸੁਰ ਲੋਕ ਤੇ ਅਮਰ ਸੂਰੰ ॥ ਅਲਕੇਸੋ ਬਾਚ ॥ ਕਹਿਓ ਬੋਲ ਲੈ ਦੂਤ ਬਾਸਵ ਗੋਸਾਈ ॥ ਲੀਓ ਬੋਲ ਦੂਤੰ ਕਹੋ ਕੁਸਲ ਭਾਈ ॥੧੧੫੩॥੩੭੮॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕਾਫੀ ॥ ਕਰੀ ਬੰਦਨਾ ਦੂਤ ਬਿਨਤੀ ਨਮਾਮੰ ॥ ਪਠੀ ਪਤ੍ਰਕਾ ਛੋਰ ਅਲਕੇਸ ਤਾਮੰ ॥ ਕਰੀ ਦੂਤ ਕੀ ਤੋਖਨਾ ਬਿਬਿਧ ਭਾਂਤਾ ॥ ਕਹਿਓ ਜਾਇ ਕਹੀਓ ਕੁਸਲ ਛੇਮ ਭ੍ਰਾਤਾ ॥੧੧੫੪॥੩੭੯॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕਾਫੀ ॥ ਸਭੈ ਦੁਸ੍ਟ ਮਾਰੋ ਕਰੋ ਨਾਹਿ ਚਿੰਤਾ ॥ ਹਨੋ ਦੂਤ ਅਸੁਰੰ ਤਵਨ ਬੈਰੀ ਦੰਤਾ ॥ ਭਈ ਆਗਿਆ ਦੂਤ ਤਹ ਤੇ ਪਧਾਰਿਓ ॥ ਕਿਤੋ ਦਿਵਸ ਬੀਤਿਓ ਬਰਨ ਪੁਰ ਨਿਹਾਰਿਓ ॥੧੧੫੫॥੩੮੦॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ਕਾਫੀ ॥ ਭਇਓ ਜਾਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਬਰੁਨ ਲੋਕ ਮਾਹੀ ॥ ਕਹੀ ਬਾਰਤਾ ਸਕਲ ਦੁਰਗਪਾਲ ਪਾਹੀ ॥ ਦੁਵਾਰਪਾਲੋ ਵਾਚ ॥ ਕਹੀ ਜਾਇ ਸੰਦੇਸ ਜਲਏਸ ਤਾਈ ॥ ਅਮਰ ਲੋਕ ਤੇ ਇੰਦ੍ਰ ਪਤ੍ਰੀ[ਤ] ਪਠਾਈ ॥੧੧੫੬॥੩੮੧॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕਾਫੀ ॥ ਕਰੀ ਆਗਿਆ ਬੇਗ ਦੈ ਦੂਤ ਲਾਇਓ ॥ ਲੀਓ ਬੋਲ ਸੀਘਰ ਦੁਰਗਪਾਲ ਧਾਇਓ ॥ ਕਰੀ ਦੂਤ ਅੰਤਹ ਪੁਰੀ ਕੋ ਪੈਸਾਰੀ ॥ ਕਰੀ ਬੰਦਨਾ ਦੂਤ ਪ੍ਰਨਮ ਜੁਹਾਰੀ ॥੧੧੫੭॥੩੮੨॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕਾਫੀ ॥ ਦਈ ਪਤ੍ਰਕਾ ਖੋਲ ਬਾਚਿਓ ਜਲੇਸੰ ॥ ਪੁਛੀ ਬਾਰਤਾ ਸਕਲ ਕੁਸਲੰ ਸੁਰੇਸੰ ॥ ਸਮਾਚਾਰ ਸਗਰੀ ਕੁਸਲ ਛੇਮ ਦੀਨੀ ॥ ਕਰੀ ਪਾਲਨਾ ਦੂਤ ਕੀ ਬਿਧ ਨਵੀਨੀ ॥੧੧੫੮॥੩੮੩॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕਾਫੀ ॥ ਜਲੇਸੋ ਬਾਚ ॥ ਕਹਿਓ ਜਾਇ ਕਹੀਓ ਨ ਚਿਤ ਚਿੰਤ ਕੀਜੈ ॥ ਹਨੋ ਦੁਸਟ ਦਈਤੰ ਸਕਲ ਸੂਖ ਲੀਜੈ ॥ ਲਈ ਰੁਖਸਦੀ ਦੂਤ ਤਹ ਤੇ ਪਧਾਰਿਓ ॥ ਅਮਰਲੋਕ ਤੇ ਮ੍ਰਿਤ ਮੰਡਲ ਸਿਧਾਰਿਓ ॥੧੧੫੯॥੩੮੪॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[1]ਬੇਗ ਦੂਤੰ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[2]ਪੁਰੀ ਦਿਸਾ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[3]ਪਾਤੀ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਇਹ ਦੋ ਪੰਕਤੀਆਂ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ + ਪਾ ਕੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਲਿਖੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਵਿਚਨਹੀਂ ਹਨ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਜਮ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਮਸ ਵਿਚ 'ਸਹਾਈ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ਕਾਫੀ ॥ ਕਈ ਦੂਤ ਲੈ ਪਤ੍ਰਕਾ ਦੀਪ ਦੀਪੰ ॥ ਪਠਿਓ ਦੇਸ ਬਿਦੇਸ ਨਰਪਤ ਸਮੀਪੰ ॥ ਚਲਿਓ ਆਪ ਤਹ ਤੇ ਛਡਿਓ ਮਾਤ ਲੋਕੰ ॥ ਤਕੀ ਸੇਖ ਨਗਰੀ ਮਿਟਿਓ ਸਰਬ ਸੋਕੰ ॥੧੧੬੦॥੩੮੫॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕਾਫੀ ॥ ਮਹਾਂ ਭੀਮ ਬਿਕਰਾਲ ਤਛਕ ਫੁੰਕਾਰੈ ॥ ਅਨਿਕ ਨਾਗ ਪੰਨਗ ਭੈਆਨਕ ਡਕਾਰੈ ॥ ਦਈ ਦੂਤ ਸ੍ਰੀ[੧] ਸੇਸ ਕੀ ਤਹ[੨] ਦੁਹਾਈ ॥ ਪਠਿਓ ਇੰਦ੍ਰ ਰਾਜਾ ਸਮਾਚਾਰ ਭਈ ॥੧੧੬੧॥੩੮੬॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕਾਫੀ ॥ ਭਏ ਏਕਠੇ ਸਕਲ ਕੁਲ ਅਸ੍ਰ ਨਾਗੰ ॥ ਜੁਰੇ ਆਨ ਕੇ ਢਿਗ ਦੂਤ ਕੇ ਬਾਗ ਬਾਗੰ ॥ ਚਲਿਓ ਲੈ ਸਕਲ ਸਾਥ ਸੁਰ ਦੂਤ ਤਾਈ ॥ ਕਰੀ ਖਬਰ ਸ੍ਰੀ ਸੇਖ ਪਹ ਮਾਥਨਾਈ ॥੧੧੬੨॥੩੮੭॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕਾਫੀ ॥ ਆਇਓ ਦੂਤ ਸੁਰਪਾਲ ਪਤ੍ਰੀ ਪਠਾਈ ॥ ਕਹਿਓ ਬੇਗ ਲੈ ਆਓ ਸੁਰ ਦੂਤ ਤਾਂਈ ॥ ਧਏ ਏਕ ਤੇ ਏਕ ਲੈ ਦੂਤ ਆਇਓ ॥ ਕਰੀ ਬੰਦਨਾ ਦੂਤ ਮਾਥਾ ਨਿਵਾਇਓ ॥੧੧੬੩॥੩੮੮॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕਾਫੀ ॥ ਸੇਖੋ ਬਾਚ ॥ ਆਓ ਮ੍ਰਿਤ ਦੂਤੰ ਕਹੋ ਕੁਸਲ ਭਾਈ ॥ ਦਈ ਪਤ੍ਰਕਾ ਦੂਤ ਤਤ ਛਿਨ ਬਚਾਈ ॥ ਬਿਬਿਧ ਭਾਂਤ ਆਦਰ ਕਰੀ ਤੋਖ ਦੂਤੰ ॥ ਕਹਿਓ ਜਾਇ ਕਹੀਓ ਕੁਸਲ ਛੇਮ ਮੀਤੰ ॥੧੧੬੪॥੩੮੯॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕਾਫੀ ॥ ਨ ਚਿਤ ਚਿੰਤ ਕੀਜੈ ਸਕਲ ਦੁਸ੍ਰ ਮਾਰੌ ॥ ਅਕੰਟਕ ਕਰੋ ਰਾਜ ਅਸੁਰਨ ਸੰਘਾਰੌ ॥ ਚਲਿਓ ਲੈ ਬਿਦਾ ਦੂਤ ਮਾਥਾ ਨਿਵਾਇਓ ॥ ਕਿਤੇ ਦਿਵਸ ਬੀਤੇ ਨਿਕਟ ਸਿੰਧ ਆਇਓ ॥੧੧੬੫॥੩੯੦॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕਾਫੀ ॥ ਧਰਿਓ ਧਿਆਨ ਬਿਸਨੰ ਧਸਿਓ ਮਧ ਸਾਗਰ ॥ ਉਦਧ ਛੀਰ ਥੋ ਜਹਾਂ ਪਹੁਚਿਓ ਜਾਇ ਨਾਗਰ ॥ ਦਈ ਪਤ੍ਰਕਾ ਦੂਤ ਦੁਰਗਪਾਲ ਤਾਈ ॥ ਪਠਿਓ ਇੰਦ੍ਰ ਰਾਜਾ ਕਹੋ ਬੇਗ ਜਾਈ ॥੧੧੬੬॥੩੯੧॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕਾਫੀ ॥ ਲਇਓ ਦੁਆਰਪਾਲੰ ਸੋ ਅੰਤਹ ਪੁਰਾਨੰ ॥ ਕਰੀ ਕੋਟ ਤਸਲੀਮ ਬੰਦਨ ਚਰਾਨੰ ॥ ਜਹਾਂ ਸ੍ਰੀ ਬਿਸ੍ਨ ਪੌੜੇ ਗੋਪਾਲਾ ॥ ਬਨੀ ਸੇਖ ਸਿਹਜਾ ਤਹਾ ਨਾਗਮਾਲਾ ॥੧੧੬੭॥੩੯੨॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕਾਫੀ ॥ ਜੈ ਬਿਜੈ ਬਾਚ ਲਛਮੀ ਪ੍ਰਤਿ ॥ ਕਰੀ ਕੋਟ ਅਸਤੁਤਿ ਸ੍ਰੀ ਨਾਥ ਕੇਰੀ ॥ ਕ੍ਰਿਪਾਸਿੰਧ ਸ੍ਰੀ ਲਛਮੀ ਕੰਤ ਸਰਨ ਤੇਰੀ ॥ ਨਮੋ ਬਿਘਨ ਹਰਤਾ ਸੁ ਬੈਕੁੰਠ ਗਾਮੀ ॥ ਨਮੋ ਛੀਰ ਸਾਗਰ ਬਸਤ ਦੇਵ ਸੁਆਮੀ ॥੧੧੬੮॥੩੯੩॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕਾਫੀ ॥ ਸਰਨੰ ਸਰਨੰ ਸਰਨੰ ਦਿਆਲੰ ॥ ਨਮੋ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੰ ਅਨੰਤੰ ਕ੍ਰਿਪਾਲੰ ॥ ਮਹਾਦੇਵ ਦੇਵੰ ਸੁ ਸ੍ਰੀ ਨਾਥ ਸੁਆਮੀ ॥ ਨਮੋ ਸ੍ਰੀਧਰੰ ਦੇਵ ਰਿਪ ਬਿਯਾਲ ਗਾਮੀ ॥੧੧੬੯॥੩੯੪॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕਾਫੀ ॥ ਨਮੋ ਸ੍ਰੀ ਕਵਲ ਨੈਨ ਸ੍ਰੀਪਤਿ ਮੁਰਾਰੀ ॥ ਕਵਲ ਨਾਭ ਪਦ ਪੰਕਜੰ ਬ੍ਰਿਤ ਧਾਰੀ ॥ ਨਮੋ ਸਿਯਾਮਲੰ ਪੀਤ ਬਸਨੰ[੩] ਨਮਾਮੰ ॥ ਨਮੋ ਚਕ੍ਰਪਾਨੰ ਨਮੋ ਬਾਰ ਧਾਮੰ ॥੧੧੭੦॥੩੯੫॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕਾਫੀ ॥ ਨੀਲਾਂਬੁਜੰ ਸਿਯਾਮਲੰ ਕਮਲ ਬਦਨੰ ॥ ਨਮੋ ਸ੍ਰੀਧਰੰ ਅਚੁਤੰ ਛੀਰ ਸਦਨੰ ॥ ਨਮੋ ਮਾਧਵੰ ਸੁਕਲੰਬਰ ਖਰਾਰੀ ॥ ਨਮੋ ਕੇਸਵੰ ਬਾਸਦੇਵੰ ਮੁਰਾਰੀ ॥੧੧੭੧॥੩੯੬॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕਾਫੀ ॥ ਨਾਰਾਇਨੰ ਗੋਪਬਲਭ ਗੋਪਾਲਾ ॥ ਨਮੋ ਸੇਖ ਸੈਨੰ ਉਰੰ ਬਨੰ ਮਾਲਾ ॥ ਨਮੋ ਸੰਖ ਚਕਰੰ ਗਦਾ ਪਦਮੰ ਹਾਥੰ ॥ ਨਾਮ ਕਾਨ ਕੁੰਡਲ ਧਰੰ ਮੁਕਟ ਮਾਥੰ ॥੧੧੭੨॥੩੯੭॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕਾਫੀ ॥ ਨਮੋ ਸ੍ਰੀ ਗੋਬਿੰਦ ਮੁਕੰਦੰ ਮੁਰਾਰੀ ॥ ਨਮੋ ਸਹਸਰਾਛੋ ਸਹਸ ਮੂਰਤ ਧਾਰੀ ॥ ਨਮੋ ਸਹਸ੍ਰ ਪਾਦੋ ਨਮੋ ਸਹਸ੍ਰ ਹਸਤੰ ॥ ਨਮੋ ਸਹਸ੍ਰ ਆਨਨ ਨਮਸਤ੍ਵੰ ਨਮਸਤੰ[੬] ॥੧੧੭੩॥੩੯੮॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕਾਫੀ ॥ ਨਾਰਾਇਨੰ ਬਾਸੁਦੇਵੰ ਨਮਸਤੇ ॥ ਨਮੋ ਸੰਖ ਚਕ੍ਰਾ ਗਦਾ ਪਦਮ ਹਸਤੇ ॥ ਨਮੋ ਸਰਬਬਿਯਾਪੀ ਨਮੋ ਦੁਸਟ ਖਾਪੰ ॥ ਨਮੋ ਕੰਤ ਕਮਲਾਪਤੰ[੪] ਦੇਵ ਥਾਪੰ ॥੧੧੭੪॥੩੯੯॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕਾਫੀ ॥ ਨਮੋ ਛੇਮ ਕਰਤਾ ਨਮੋ ਬਿਘਨ ਨਾਸੰ ॥ ਨਮੋ ਸ੍ਰਿਸ੍ਰ ਭਰਤਾ ਹਿਰਦੇ ਸੰਤ ਬਾਸੰ ॥ ਨਮੋ ਕਾਲ ਕਾਲੰ ਨਮੋ ਦੇਵ ਦੇਵੰ ॥ ਅਜੂਨੀ ਅਜੈ ਆਦਿ ਕਰਤਾ ਅਭੇਵੰ ॥੧੧੭੫॥੪੦੦॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕਾਫੀ ॥ ਨਮੋ ਮਛ ਕਛ ਨਮੋ ਬਰਾਹ ਰੂਪੰ ॥ ਨਮੋ ਨਾਰਸਿੰਘੰ ਪਰਸਰਾਮ ਭੂਪੰ ॥ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰੰ ਨਮੋ ਬਾਵਨੇਅੰ ॥ ਨਮੋ ਕ੍ਰਿਸ੍ਨ ਸੁਆਮੀ ਜਗੰਨਾਥ ਭੇਅੰ ॥੧੧੭੬॥੪੦੧॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕਾਫੀ ॥ ਨਮੋ ਨਿਹਕਲੰਕੰ ਦਸੰ ਰੂਪ ਧਾਰੇ ॥ ਨਮਸਤੰ ਨਮਸਤੰ ਨਮਸਤ੍ਵੰ ਮੁਰਾਰੇ ॥ ਅਹੋ ਦੇਵ ਸੁਆਮੀ ਪਠਿਓ ਇੰਦ੍ਰ ਰਾਜਾ ॥ ਲਿਖੀ ਪਤ੍ਰਕਾ ਬੇਨਤੀ ਸੁਭ੍ਰ ਸਾਜਾ ॥੧੧੭੭॥੮੦੨॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕਾਫੀ ॥ ਸੁਨਿਉ ਉਸਤੁਤੰ ਭਏ ਭਗਵੰਤ ਦੇਆਲਾ ॥ ਕਹਿਓ ਬੋਲ ਲੈ ਦੂਤ ਕੋ ਦ੍ਵਾਰਪਾਲਾ ॥ ਲੀਓ ਬੋਲ ਦੂਤੰ ਕਰੀ ਤਹ ਪੈਸਾਰੀ ॥ ਕਰੀ ਬੰਦਨਾ ਦੂਤ ਕੋਟੰ ਜੁਹਾਰੀ ॥੧੧੭੮॥੮੦੩॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕਾਫੀ ॥ ਪਤ੍ਰਕਾ ਦੂਤ ਬਿਨਤੀ ਸੁਰੇਸਾ ॥ ਕਰੀ ਬੰਦਨਾ ਨਾਥ ਪ੍ਰਨਮ[੫] ਅਦੇਸਾ ॥ ਤਬੈ ਅਸਤੁਤੰ ਦੂਤ ਜੁਗ ਪਾਨ ਜੋਰੀ ॥ ਕਰੀ ਲਛਮੀ ਕੰਤ ਕੀ ਬਹੁ ਨਿਹੋਰੀ ॥੧੧੭੯॥੪੦੪॥ ਅਥ ਦੂਤ ਅਸਤੁਤ ਬਰਨਨੰ ॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਕਾਫੀ ॥ ਨਮੋ ਅਚੁਤੰ ਕੇਸਵੰ ਮਾਧਵੇਅੰ ॥ ਨਾਰਾਇਨੰ ਬਾਸਦੇਵੰ ਅਭੇਅੰ ॥ ਨਮੋ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[1]ਤਹ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[2]ਸ੍ਰੀ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[3]ਬਾਨੰ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[4]ਕਵਲਾਪਤੇ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[5]ਪਰਮੰ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਨਮਸਤੇ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੰ ਹਰੀ ਸ੍ਰੀ ਮੁਕੰਦੰ ॥ ਨਮੋ ਪਰਮ ਪ੍ਰਮੇਸਵਰੰ ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦੰ ॥੧੧੮੦॥੪੦੫॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕਾਫੀ ॥
ਮਧਸੂਦਨੰ ਚਕ੍ਰਪਾਨੰ ਨਮਸਤੇ ॥ ਜਗਦੀਸ੍ਵਰੰ ਭਗਤ ਵਛਲ ਕ੍ਰਿਪਸਤੇ ॥ ਨਮੋ ਨਾਥ ਨ੍ਰਿਬਾਨ[੧] ਸ੍ਰੀਧਰ[੨] ਮੁਰਾਰੀ
॥ ਨਮੋ ਸੰਖ ਚਕ੍ਰਾ ਗਦਾ ਪਦਮ ਧਾਰੀ ॥੧੧੮੧॥੮੦੬॥ ਨਿਹਕੰਟਕੰ ਛੀਰ ਸਦਨੰ ਨਮਾਮੀ ॥ ਨਮੋ ਸ੍ਰੀ
ਬਿਧਾਤਾ ਸ੍ਰੀਪਤਿ ਸੁਆਮੀ ॥ ਸੁਕਲਾਂਬਰ ਬਿਸ੍ਨ ਰਿਪ ਬਿਯਾਲ ਗਾਮੀ ॥ ਨਮੋ ਕਮਲਨਾਭੰ ਸ੍ਰੀ ਰੰਗ ਸੁਆਮੀ[ੳ]
॥੧੧੮੨॥੪੦੭॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕਾਫੀ ॥ ਅਨੰਤੰ ਅਗਾਧੰ ਗਰੁੜਧੁਜ ਨਮਸਤੇ ॥ ਨਮੋ ਚਤ੍ਰਬਾਹੰ ਨਮੋ ਸਹਸ੍ਰ ਹਸਤੇ
॥ ਨਮਾਮੰ ਸ੍ਰੀ ਕਾਂਤ ਲਛਮੀ ਪਤੇਸੰ॥ ਕਮਲ ਲੈ ਪ੍ਰਨਮ ਸ੍ਰੀ ਰਿਖੀਕੇਸੰ ॥੧੧੮੩॥੪੦੮॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕਾਫੀ ॥
ਨਮੋ ਸਹਸ੍ਰਾਛੇ ਨਮੋ ਸਹਸ੍ਰ ਮੁਖੰ ॥ ਨਮੋ ਸਹਸ੍ਰ ਪਾਦੋ ਨਮੋ ਕਮਲ ਚਛੰ ॥ ਨਮਸਤੰ ਸ੍ਰੀ ਬਲਭੰ ਸਰਬ ਬਿਯਾਪੀ
॥ ਖਰਾਰੀ ਮੁਰਾਰੀ ਨਮੋ ਅਸੁਰ ਖਾਪੀ ॥੧੧੮੪॥੪੦੯॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕਾਫੀ ॥ ਨਮੋ ਨਿਤ ਨਾਰਾਇਨੰ ਛੀਰ
ਸਦਨੰ ॥ ਨੀਲਾਬੁਜੰ ਸਿਆਮਲੰ ਕਮਲ ਬਦਨੰ ॥ ਨਮੋ ਸ੍ਰੀਧਰੰ ਰਾਮ ਬੈਕੁੰਠ ਬਾਸੀ ॥ ਨਮੋ ਕੰਤ ਲਛਮੀ ਨਮਾਮੰ
ਅਨਾਸੀ ॥੧੧੮੫॥੪੧੦॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕਾਫੀ ॥ ਨਮਸਤੰ ਕ੍ਰਿਪਾਸਿੰਧ ਤ੍ਰੈਕਾਲ ਦਰਸੀ ॥ ਨਮੋ ਪਰਮ ਆਤਮ
ਸਰਬ ਠੌਰ ਪਰਸੀ ॥ ਸਮਸਤੰ ਸਰੂਪੰ ਸਮਸਤੰ ਨਿਵਾਸੀ ॥ ਨਮੋ ਸੇਖ ਸਾਈ ਹ੍ਰਿਦੇ ਸੰਤ ਬਾਸੀ ॥੧੧੮੬॥੪੧੧॥
ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਕਾਫੀ ॥ ਅਜੋਨੀ ਅਮੋਨੀ ਦੁਕਾਲੰ ਪ੍ਰਨਾਸੀ ॥ ਦਿਆਲੰ ਸਰੂਪੇ ਸਦਾ ਸਰਬ ਪਾਸੀ ॥
ਪ੍ਰਨਮ[੩] ਪਰੰਬ੍ਰਹਮ ਆਤਮ ਸਮਸਤੇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਖਰਗਕੇਤੰ ਨਮਸਤ੍ਵੰ ਨਮਸਤੇ ॥੧੧੮੭॥੪੧੨॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ
॥ ਕਾਫੀ ॥ ਕਹਾ ਲੌ ਬਖਾਨੋ ਕਹੀ ਮੋ ਨ ਆਵੈ ॥ ਥਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਅਰ ਬੇਦ ਨਿਤ ਨਿਤ ਗਾਵੈ ॥ ਥਕੇ ਸੇਸ
ਨਾਰਦ ਪਰਾਸਰ ਨ ਪਾਵੈ ॥ ਥਕੇ ਦੇਵ ਰਿਖ ਮੁਨਿ ਨਹੀ ਅੰਤ ਪਾਵੈ ॥੧੧੮੮॥੪੧੩॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕਾਫੀ ॥
ਸਰਨ ਨਾਥ ਤੋਰੀ ਸਰਨ ਜੋਗ ਸਰਨੰ ॥ ਪ੍ਰਭੂ ਦਰਸ ਪਾਏ ਮਿਟੇ ਜਨਮ ਮਰਨੰ ॥ ਮਮਪਾਹ ਮਮਪਾਹ ਤ੍ਵ ਸਰਨ
ਆਏ ॥ ਬਡੇ ਭਾਗ ਮੇਰੋ[੪] ਪ੍ਰਭੂ ਦਰਸ ਪਾਏ ॥੧੧੮੯॥੪੧੪॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕਾਫੀ ॥ ਸੇਖ ਸਾਈ ਬਾਚ ॥ ਕਰੋ
ਰਛ ਸੁਰਪਾਲ ਅਸੁਰਨ ਸੰਘਾਰੋ ॥ ਨ ਚਿਤ ਚਿੰਤ ਕੀਜੈ ਪੁਹਮੀ ਪਾਪ ਟਾਰੋ ॥ ਧਰੋ ਆਨ ਕੈ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਕੋ
ਅਵਾਤਾਰਾ ॥ ਹਨੋ ਦੁਸ੍ਟ ਦਈਤਨ ਕਰੋ ਰਾਜ ਸਾਰਾ ॥੧੧੯੦॥੪੧੫॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕਾਫੀ ॥ ਸੁਨੋ ਦੂਤ ਕਹੀਓ
ਨ ਚਿਤ ਚਿੰਤ ਆਨੋ ॥ ਸਬੈ ਦੇਵ ਸੰਗ ਲੈ ਪ੍ਰਬਲ ਜੁਧ ਠਾਨੋ ॥ ਹਨੋ ਦੁਸ੍ਟ ਦਈਤਨ ਕਰੋ ਰਾਜ ਅਬਚਲ ॥
ਨ ਚਿਤ ਚਿੰਤ ਕੀਜੋ ਧਰੌ ਰੂਪ ਪ੍ਰਬਲ ॥੧੧੯੧॥੪੧੬॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕਾਫੀ ॥ ਕਹੋ ਬ੍ਰਹਮ ਅਰ ਬਿਸ੍ਨ ਅਰ ਰੁਦ੍ਰ
ਤਾਈ ॥ ਕਰੋ ਰਛ ਸੁਰਪਾਲ ਕੀ ਬੇਗ ਜਾਈ ॥ ਕਹੋ ਜਾਇ ਅਲਕੇਸ ਜਲਏਸ ਪਾਹੀ ॥ ਪਿਤ੍ਰਰਾਜ ਸੋ ਜਾਇ
ਕਹੀਓ ਅਗਾਹੀ ॥੧੧੯੨॥੪੧੭॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ਕਾਫੀ ॥ ਕਹੋ ਜਛ ਗੰਧ੍ਰਭ ਔ ਕਿੰਨਰ ਪਠਾਵੋ ॥ ਕਰੋ
ਰਛ ਸੁਰਪਾਲ ਕੀ ਬੇਗ ਧਾਵੋ ॥ ਹਉ ਹੂੰ ਸੇਖ ਕੋ ਸੰਗ ਲੈ ਰੂਪ ਧਰਿਹੌ ॥ ਨ ਚਿਤ ਚਿੰਤ ਕੀਜੈ ਤਵਨ ਰਛ
ਕਰਿਹੌ ॥੧੧੯੩॥੪੧੮॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕਾਫੀ ॥ ਬਹੁਤ ਭਾਂਤ ਸੋ ਦੂਤ ਕੀ ਪੋਖ ਕੀਨਾ ॥ ਦਈ ਆਸਿਖੈ ਦੂਤ ਕੋ
ਬਿਦਾ ਕੀਨਾ ॥ ਚਲਿਓ ਦੂਤ ਭਗਵੰਤ ਕੋ ਮਾਥ ਨਾਇਓ ॥ ਧਰਿਓ ਧਿਯਾਨ ਸੁਰਪਾਲ ਮ੍ਰਿਤ ਲੋਕ ਆਇਓ
॥੧੧੯੪॥੪੧੯॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕਾਫੀ ॥ ਨ੍ਰਿਪਤ ਦੀਪ ਦੀਪੰ ਤਿਸੀ ਸੰਗ ਧਾਏ ॥ ਕਰਨ ਰਛ ਸੁਰਪਾਲ ਕੀ ਸ੍ਵਰਗ
ਆਏ ॥ ਭਈ ਖਬਰ ਅਲਕੇਸ ਜਲ ਏਸ ਤਾਈ ॥ ਪਿਤ੍ਰ ਰਾਜ ਹੂੰ ਫੌਜ ਅਪਨੀ ਪਠਾਈ ॥੧੧੯੫॥੪੨੦॥
ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕਾਫੀ ॥ ਭਏ ਦੂਤ ਕੇ ਸੰਗ ਨ੍ਰਿਪ ਬਰ ਸਕਲ ਸਰ ॥ ਬਜੇ ਘੋਰ ਦੁੰਦਭ ਦਮਾਮੇ ਦੁਸਹ ਸੁਰ ॥ ਸਜੇ
ਤੀਰ ਤ੍ਰਵਾਰ ਧੋਪੰ ਕਟਾਰੀ ॥ ਚਲੇ ਜੁਥ ਜੁਥਨ ਬਿਬਿਧ ਬਿਧ ਸਵਾਰੀ ॥੧੧੯੬॥੪੨੧॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕਾਫੀ ॥
ਕਿਤੇ ਅਸਪ ਬਾਹਨ ਕੇਤੇ ਪੀਲ ਪੇਲੇ ॥ ਕੇਤੇ ਗੁਰਜ ਧਾਰੇ ਕੇਤੇ ਸਾਂਗ ਸੇਲੇ ॥ ਕੇਤੇ ਉਸ੍ਟ ਬਾਹਨ ਚੜੇ ਬੀਰ
ਧਾਏ ॥ ਕੇਤੇ ਪਾਲਕੀ ਪਰ ਚੜੇ ਨ੍ਰਿਪ ਆਏ ॥੧੧੯੭॥੪੨੨॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕਾਫੀ ॥ ਝੁਲੇ ਬੈਰਕੇ ਕੇਤ ਝੰਡਾ
ਪਤਾਕਾ ॥ ਬਿਬਿਧ ਸਥਾਨ ਧ੍ਵਜ ਬਰ ਨੀਸਾਨੇ ਲਟਾਕਾ ॥ ਕੇਤੇ ਬਾਂਕ ਜਮਧਰ ਧਰੇ ਛਤ੍ਰ ਧਾਰੀ ॥ ਕਿਤੇ ਖਗ
ਖੰਡਾ ਫੜੇ ਸੂਰ ਭਾਰੀ ॥੧੧੯੮॥੪੨੩॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕਾਫੀ ॥ ਅਸ ਰਥ ਚੜ ਧਏ ਸੁਭਟ ਬਾਂਕੇ ॥ ਚੜੇ ਗਜ
ਰਥੰ ਬੀਰ ਜੋਧੇ ਨੀਸਾਂਕੇ ॥ ਕੇਤੇ ਉਸ੍ਟ ਰਥ ਪਰ ਚੜੇ ਬੀਰ ਧਾਏ ॥ ਬ੍ਰਿਖਭ ਰਥ ਚੜੇ ਸੂਰ ਜੋਧਾ ਸੁਹਾਏ
॥੧੧੯੯॥੪੨੪॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਕਾਫੀ ॥ ਕੇਤੇ ਨਾਦ ਕਰਹਲ ਗਰੇ ਘੰਟ ਬਾਜੈ ॥ ਜਲਾਜਲਵ ਖਲਖਾਲ ਸੁਨ
ਸਿੰਧ ਲਾਜੈ ॥ ਬਜੇ ਜੰਗ ਘਟਾ ਵੋ ਘੂੰਘਰ ਜਲਾਜਲ ॥ ਬਜੈ ਖਾਲ[੫] ਖਲ ਖਾਲ ਕੰਪੈ ਸੋ ਜਲ ਥਲ
॥੧੨੦੦॥੪੨੫॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕਾਫੀ ॥ ਬਜੇ ਭੇਰ ਦੁੰਦਭ ਪਣਵ ਝਾਝ ਮਾਰੂ ॥ ਬਜੇ ਬੀਨ ਤੁਰਹੀ ਖਰੀ ਤਾਲ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਸ੍ਰੀਵਾਨ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੨]ਸ੍ਰੀ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ)
[੩]ਪ੍ਰਨਾਮੰ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੪]ਮੇਰੇ (ਖਕ, ਅਸ)
[੫]ਤਾਲ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਡਵਰੂ ॥ ਬਜੇ ਬੇਨ ਮੁਰਲੀ ਝਝੈ ਢੋਲ ਧਉਸਾ ॥ ਬਜੇ ਝਾਂਝ ਤੰਬੂਰ ਬਨਸੀ ਬਨਉਸਾ ॥੧੨੦੧॥੪੨੬॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਕਾਫੀ ॥ ਅਨਕ ਜਲ ਤਰੰਗੈ ਪਖਾਵਜ ਉਪੰਗੈ ॥ ਬਜੈ ਗੋਮੁਖੰ ਤੂਰ ਤੁਰਹੀ ਮੁਚੰਗੈ ॥ ਅਨਿਕ ਨਾਏ ਸਹਪੂਰ ਸਹਨਾਇ ਬਾਜੈ ॥ ਅਨਿਕ ਖੁਰਦਕੋ ਮਹੁਵਰੈ ਡੰਕ ਬਾਜੈ[੧] ॥੧੨੦੨॥੪੨੭॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਕਾਫੀ ॥ ਕਹੂੰ ਹੂਹ ਹਾਸੰ ਕਹੂ ਪੀਲ ਬਾਜੈ ॥ ਕਹੂੰ ਅਸ੍ਵ ਹਿੰਸੈ[੪] ਕਹੂੰ ਨਾਦ ਬਾਜੈ ॥ ਕਹੂੰ ਤੋਪ ਬੰਦੂਕ ਗੋਲਾ ਭਭਾਕੈ ॥ ਕਹੂੰ ਜੋਗਨੀ ਬੀਰ ਬੈਤਾਲ ਹਾਂਕੈ ॥੧੨੦੩॥੪੨੮॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕਾਫੀ ॥ ਕੇਤੇ ਛਤ੍ਰ ਫੇਰੇ ਕਤੇ ਚਉਰੁ ਢਾਰੇ ॥ ਕੇਤੇ ਭਾਟ ਬੰਦੀ ਨਕੀਬੈ ਪੁਕਾਰੇ ॥ ਜੁਰੇ ਦੀਪ ਦੀਪੰ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਛਤ੍ਰ ਧਾਰੀ ॥ ਕਹੂੰ ਗਾਨ ਬਿਦਯਾ ਕਹੂੰ ਨ੍ਰਿਤਕਾਰੀ ॥੧੨੦੪॥੪੨੯॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕਾਫੀ ॥ ਸਭੈ ਏਕਠੇ ਹੁਵੈ ਚਲੇ ਇੰਦ੍ਰ ਲੋਕੰ ॥ ਭਰੇ ਮਾਨ ਹਰਖੰ ਤਜੇ ਸਰਬ ਸੋਕੰ ॥ ਕਬਿਯੋ ਬਾਚ ॥ ਅਲਪ ਸੀ ਨ੍ਰਿਪਤ ਕੀ ਕਥਾ ਯਹ ਸੁਨਾਈ ॥ ਕਹੋ ਦੇਵਤੋ ਕੀ ਕਥਾ ਅਬ ਚੜਾਈ ॥੧੨੦੫॥੪੩੦॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕਾਫੀ ॥ ਅਥ ਦੇਵ ਸੈਨਾ ਬਰਨਨੰ ॥ ਚਲੇ ਬਰਨ ਕਊਬੇਰ ਸੈਨਾ ਬਨਾਈ ॥ ਲੀਏ ਸੰਗ ਜੋਧਾ ਅਮਿਤ ਦਲ ਚਲਾਈ ॥ ਚਤੁਰੰਗਨੀ ਦਲ[ਅ] ਬਿਬਿਧ ਭਾਂਤ ਸੋਹੈ ॥ ਢੁਰੇ ਛਤ੍ਰ ਚਾਮਰ ਤਿਹੂ ਲੋਕ ਮੋਹੈ ॥੧੨੦੬॥੪੩੧॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਪੜਤਾਲ ॥ ਤਿਹੂ ਲੋਕ ਮੋਹੈ ਸੁਰਨ ਫੌਜ ਸੋਹੈ ਜੁਰੇ ਜੁਥ ਜੁਥਨ ਅਮਰ ਕੇ ਅਖਾਰੇ ॥ ਕੇਤੇ ਬਾਜ ਰੂੜੇ ਸੁਭਟ ਸੂਰ ਗੂੜੇ ਚੜੇ ਸ੍ਵੇਤ ਹਸਤੀ ਰਜੀਲੇ ਤੁਖਾਰੇ ॥ ਬਨੀ ਫੌਜ ਖਾਸੀ ਚਲੇ ਸ੍ਵਰਗ ਬਾਸੀ ਬਜੇ ਸੰਖ ਭੇਰੀ ਪਣਵ ਤਾਲ ਭਾਰੇ ॥ ਚੜੇ ਦਿਬ ਬਿਵਾਨਾ ਅਮਰ ਗਨ ਪ੍ਰਧਾਨਾ ਸਜੇ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰਨ ਹਠੀਲੇ ਜੁਝਾਰੇ ॥੧੨੦੭॥੪੩੨॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ਪੜਤਾਲ ॥ ਭਲੀ ਪਾਂਤ ਸਾਂਜੀ ਤੁਰੇ ਤੁੰਦ ਤਾਜੀ ਸੁਰਨ ਫੌਜ ਆਛੀ ਚਲੇ ਦੈ ਨਗਾਰਾ ॥ ਕੇਤੇ ਪੀਲ ਪਾਖਰ ਤੁਰੇ ਤੁੰਦ ਬਾਕਰ ਜੜੇ ਲਾਲ ਬਜ੍ਰਨ ਮਨਿਨ ਮਾਲ ਸਾਰਾ ॥ ਜਰੀ ਜੀਨ ਸੋਹੈ ਤੀਹੂ ਲੋਕ ਮੋਹੈ ਲਗੇ ਲਾਲ ਮੁਕਤਾ ਖਚਤ ਦੂਰ ਹਜਾਰਾ ॥ ਲਗੇ ਲਾਲ ਲੂਲੂ ਪੰਨੇ ਹੀਰ ਨੀਲੂ ਜਮੁਰਦ ਲਗੇ ਪਾਖਰੈਂ ਦੂਤ[੨] ਉਜਾਰਾ ॥੧੨੦੮॥੪੩੩॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ॥ ਪੜਤਾਲ ॥ ਗਲੇ ਮੋ ਹਮੇਲੈ ਲਗੇ ਨਗ ਅਮੋਲੈ ਦਿਪਤਿ ਮਨ ਗਗਨ ਕੀ ਛਟਾ ਜੋਤ ਆਛੀ ॥ ਛਕੀ ਸੀਸ ਕਲਗੀ ਦਿਪੈ ਲਾਲ ਮਣਕੀ ਪਰੀ ਸਾਗਰੀ ਦੂਲਦੂਲੋ ਅਸਪਕਾਛੀ ॥ ਚਲੇ ਬੇਗ ਐਸੇ ਘਨੰ ਬਿਜ ਜੈਸੇ ਲਗੇ ਬੇਗ ਮਾਰੁਤ ਤਜੈ ਧੀਰ ਪੰਛੀ ॥ ਮਨਨ ਕੀ ਅੰਬਾਰੀ ਕਰੀ ਪਿਸਟ ਧਾਰੀ ਕਲਮ ਹੇਮ ਬਜ੍ਰਨ ਖਚਿਤ ਭਾਂਤ ਸ੍ਵਛੀ ॥੧੨੦੯॥੪੩੪॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ਪੜਤਾਲ ॥ ਚਢੈ ਸੁਰ ਬਿਵਾਨਾ ਬਿਮਲ ਮਣਿ ਲਗਾਨਾ ਖਚਿਤ ਲਾਲ ਹੀਰਨ ਪਨੇ ਦੂਰ ਯਕਤਾ ॥ ਕਲਸ ਹੇਮ ਲਾਗੇ ਦਿਪਤ ਮਣਿ ਸਭਾਗੇ ਜੜੇ ਨੀਲ ਬਜ੍ਰਨ ਜਮੁਰਦੋ ਵੋ ਮੁਕਤਾ ॥ ਬਿਮਲ ਸੁਰ ਬਿਵਾਨਾ ਚਢੇ ਸੁਰ ਪਰਧਾਨਾ ਚੜੇ ਰਥ ਹਸਤੀ ਤੁਰੇ ਉਮਟ ਲਾਗੇ ॥ ਬ੍ਰਿਖਭ ਰਥ ਅਪਾਰਾ ਸੁਭਟ ਸੁਰ ਸਵਾਰਾ ਚਲੇ ਮੋਦ ਮੰਗਲ ਸਜਿਵ ਕੁਲ ਸਭਾਗੇ ॥੧੨੧੦॥੪੩੫॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਪੜਤਾਲ ॥ ਬਿਬਿਧ ਬਿਧ ਸਵਾਰੀ ਚਢੇ ਸੁਰ ਹਜਾਰੀ ਘਨੀ ਗੋਲ ਬਾਂਧੀ ਪਦਮ ਬੀਸ ਤੀਸਾ[੩] ॥ ਨਹੀ ਜਾਤ ਬਰਨੀ ਮੁਨਿਨ ਚਿਤ ਹਰਨੀ ਬਨੀ ਫੌਜ ਬਾਂਕੀ ਸੁਰਨ ਕੀ ਅਨੀਸਾ ॥ ਬਸਨ ਦਿਬ ਪਾਰੇ ਬਿਭੂਖਨ ਸਵਾਰੇ ਜਰੀ ਅਤਲਸੀ ਤਾਸ ਕਾਕਮ ਤਮਾਮੀ ॥ ਛਕੇ ਕਾਨ ਕੁੰਡਲ ਸਕਲ ਦੇਵ ਮੰਡਲ ਗਰੇ ਮੋਤੀ ਮਾਲਾ ਚਤੁਰ ਸੁਰ ਅਲਾਮੀ ॥੧੨੧੧॥੪੩੬॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਪੜਤਾਲ ॥ ਮੁਕਟ ਸੀਸ ਰਾਜੈ ਕਲਗੀ ਬਿਰਾਜੈ ਸੁਭਗ ਹੀਰ ਚੀਰਨ ਸਜੇ ਅੰਗ ਅੰਗਨ ॥ ਬਿਬਿਧ ਬਿਧ ਪਟੰਬਰ ਸਜੇ ਸੁਭ੍ਰ ਅੰਬਰ ਬਘੰਬਰ ਪਸੰਬਰ ਸੁਰੰਗਨ ਬਰੰਗਨ ॥ ਛਕੇ ਚਰਮ ਬਰਮੰ ਲਖੇ ਕੌਨ ਮਰਮੰ ਗੁਰਜ ਗੁਫਨੈ ਸੂਲ ਬਰਛੀ ਦੋਧਾਰਾ ॥ ਗਦਾ ਚਕ੍ਰ ਪਾਨੰ ਹਠੀ ਤੇਜ ਮਾਨੰ ਸਿਪਰ ਸਾਂਗ ਬੁਗਦਾ ਤ੍ਰਿਸੂਲੋ ਕਟਾਰਾ ॥੧੨੧੨॥੪੩੭॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਪੜਤਾਲ ॥ ਪ੍ਰਸਾ ਸਾਂਗ ਸੈਥੀ ਸਿਲੀਮੁਖ ਬਨੈਟੀ ਗਦਾ ਧੋਪ ਕਾਤੀ ਕਟਾਰੀ ਕ੍ਰਿਪਾਣੰ ॥ ਬ੍ਰਛੀ ਸੇਲ ਤੀਛਨ ਸੂਆ ਸੇਲ ਗੋਫਨ ਤੁਪਕ ਤੀਰ ਤੋਮਰ ਤਬ੍ਰ ਬਕ੍ਰ ਬਾਨੰ ॥ ਬਹੁਤ ਭਾਂਤ ਪਾਂਸੀ ਕਮੰਦੋ ਫਰਾਸੀ ਬ੍ਰਨ ਫਉਜ ਧਾਰੇ ਬਿਛੂ ਬਾਕ ਕੇਤੇ ॥ ਲਕਦ ਲਸਟ ਭਾਰੀ ਗਦਾ ਸੂਲ ਧਾਰੀ ਲੀਏ ਹਾਥ ਫਾਸੀ ਗਨੈ ਕੌਨ ਏਤੇ ॥ ਲੀਏ ਬਾਨ ਸਾਰੰਗ ਬਿਖਮ ਕਾਲਦਾੜੰ ਧਨੁਖ ਬਾਨ ਤ੍ਰਵਾਰ ਬ੍ਰਛੀ ਗੁਲੇਲਾ ॥ ਧਰੇ ਚੰਦ੍ਰਹਾਸੰ ਸੁਰੰ ਸੁਰਗ ਬਾਸੰ ਖੰਡਾ ਖਗ ਆਰਾ ਦੁਧਾਰਾ ਵੋ ਸੇਲਾ ॥੧੨੧੩॥੪੩੮॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਪੜਤਾਲ ॥ ਛੂਰੀ ਕਰਦ ਕਾਤੀ ਛਕੇ ਸਤ੍ਰ ਘਾਤੀ ਖਤੰਗ ਨਾਵਕੋ ਬਲਮੰ ਖੜਗ ਧਾਰੇ ॥ ਗਜੰਗਾਹ ਬਾਂਧੇ ਧਨੁਖ ਬਾਨ ਸਾਂਧੇ ਚਲੇ ਦੋਊ ਜੋਧਾ ਅਮਰ ਲੋਕ ਸਾਰੇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਨ ਰਾਜਾ ਛਕੇ ਜੁਧ ਸਾਜਾ ਸਬੈ ਸੰਗ ਜੋਧਾ ਸੁ ਕਊਬੇਰ ਆਦੰ ॥ ਢੁਰੇ ਛਤ੍ਰ ਚਾਮਰ ਚਲੇ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[1]ਸਾਜੈ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[2]ਸਸਿ (ਅਸ)
[3]ਬਤੀਸਾ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਮਸ ਵਿਚ 'ਸਿੰਚੈ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ

ਸੂਰ ਅਮਰ[੧] ਧੁਜਾ ਬਾਨ ਝੂਲੇ ਬਜੇ ਕੋਟ ਨਾਦੰ ॥ ਨਫੀਰੀ ਰਣੰਕੈ ਬਜੇ ਢੋਲ ਬੰਕੈ ਪਖਾਵਜ ਮੁਚੰਗੋ ਖਰੀ ਤਾਲ ਮਾਰੂ ॥ ਦੁੰਦਭ ਉਪੰਗੈ ਬਜੈ[੨] ਜਲ ਤਰੰਗੈ ਤੁਰਹੀ ਬੀਨ ਤੰਬੂਰ ਅਉ ਡੰਕ ਡਉਰੂ **॥੧੨੧੪॥੪੩੯॥** ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ਪ੍ਰਤਾਲ ॥ ਘਣੇ ਤਾਲ ਬਾਜੇ ਧੁਨੰ ਮੇਘ ਲਾਜੇ ਮੁਰਜ ਗੋਮੁਖੋ ਬੀਨ ਬਨਸੀ ਸਿਤਾਰਾ ॥ ਰੁਬੀਨੇ ਮ੍ਰਿਦੰਗਨ ਉਠੇ ਧੁਨ ਮੁਚੰਗਨ ਰਬਾਬੋ ਮੰਜੀਰਾ ਖੁਰਜ ਅਉ ਦੁਤਾਰਾ ॥ ਖਰੀ ਪੀਲ ਅਸਪੀ ਸੁਨਤ ਚੌਪ ਚਸਪੀ ਬਜੈ ਕਾਨੜਾ ਮਾਰੂਵੋ ਡੰਕ ਧਉਸਾ ॥ ਸਾਰੰਗੀ ਕ੍ਰਤਾਰਾ ਅਨਿਕ ਨਾਦ ਮਾਲਾ ਤਬਲ ਤੂਰ ਤੰਬੂਰ ਝਾਝਰ ਬਨੌਸਾ **॥੧੨੧੫॥੪੪੦॥** ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ਪ੍ਰਤਾਲ ॥ ਤ੍ਰਹਦੂਜੀ ॥ ਕਹੂ ਗੁਡਗੁਡੀ ਢਢ ਅਉ ਡਫ ਬਾਜੈ ਚਲੇ ਚੋਬ ਦੈ ਦੈ ਦਮਾਮਨ ਨਗਾਰਾ ॥ ਨਿਸੁਨ ਨਾਦ ਬਜੈ ਸੁਨੈ ਪਾਪ ਭਾਜੈ ਚਲੀ ਜਾਤ ਬਾਸਵ ਪੁਰੀ ਕੋ ਅਖਾਰਾ ॥ ਸੁਨੇ ਦੇਵ ਆਏ ਸਭੈ ਕੰਠ ਲਾਏ ਕਰੀ ਅੰਙ ਮਾਲੰ ਤਖਤ ਪੈ ਬੈਠਾਰਾ ॥ ਕਰੀ ਡੰਡ ਪ੍ਰਨਾਮ ਅਸਟਾਂਗ ਸੁਰ ਮਾਲ ਜੁਰੀ ਆਨ ਫੌਜੈ ਸਭੀ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ **॥੧੨੧੬॥੪੪੧॥** ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਪੜਤਾਲ ॥ ਕਰੀ ਮੇਜਮਾਨੀ ਅਨਿਕ ਪਾਕਵਾਨੀ ਕਲਪਬ੍ਰਿਛ ਅਰ ਕਾਮਧੇਨੰ ਹਜੂਰੰ ॥ ਬਿਮਲ ਦਿਬ ਭੋਜਨ ਭੁਗੇ ਦੇਵ ਸੁਰ ਜਨ ਭਏ ਅੰਜਲੀ ਤੇ ਫਰਾਗਤ ਸਰੂਰੰ ॥ ਲਗੇ ਜੈਤ ਮਾਲਾ ਸੁਗੰਧੰ ਬਿਸਾਲਾ ਗੁਲਾਬੋ ਅਤਰ ਪੇਸ਼ ਆਮਦ ਸੁਰਨ ਕੇ ॥ ਸਬੈ ਦੇਵ ਹਰਖੇ ਪੁਹਪ ਧਾਰ ਬਰਖੇ ਭਈ ਜੈ ਜੈ ਕਾਰਾ ਖੁਸਾਲੀ ਸਬਨ ਕੇ **॥੧੨੧੭॥੪੪੨॥** ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ਪੜਤਾਲ ॥ ਅਥ ਪਿਤ੍ਰ ਰਾਜ ਸੈਨਾ ਬ੍ਰਨਨੰ ॥ ਚਲੇ ਜਛ ਗੰਧ੍ਰਭ ਕਿੰਨ੍ਰ ਸਕਲ ਗਨ ਭਏ ਏਕਠੇ ਦੂਤ ਜਮ ਰਾਜ ਜੇਤੇ ॥ ਸਜੀ ਫੌਜ ਚਤੁਰੰਗਨੀ ਜੁਥ ਜੁਥੰ ਜੁਰੇ ਆਨ ਜੋਧਾ ਗਨੈ ਕਉਨ ਏਤੇ ॥ ਮਿਸਲ ਆਪ ਅਪ੍ਨੀ[੬] ਚਲੀ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤਨ ਚਢੇ ਪੀਲ ਉਸ੍ਨ ਚਢੇ ਅਸਪ[੩] ਕੇਤੇ ॥ ਬ੍ਰਿਖਭ ਉਸ੍ਰ ਗਜ ਰਥ ਚਢੇ ਰਥ ਅਸ੍ਵਨ ਚਢੇ ਪਾਲਕੀ ਬੀਰ ਮਾਤੰਗ ਸ੍ਵੇਤੇ **॥੧੨੧੮॥੪੪੩॥** ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਚਢੇ ਦਿਬ ਬੇਵਾਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੇਤੇ ਚਢੇ ਮਹਖ ਬਾਹਨ ਜਮੰ ਦੂਤ ਜੂਥਨ ॥ ਕੇਤੇ ਘੋਰ ਆਨਨ ਭਯਾਨਕ ਮਹਾ ਭੀਮ ਤੀਛਨ ਰਕਤ ਲੋਚਨੰ ਕਾਲ ਦੂਤਨ ॥ ਕਿਤੇ ਦੰਤ ਕਾਢੇ ਪਸਾਰੇ ਮਹਾ ਮੁਖ ਕੇਤੇ ਘੋਰ ਲੋਚਨ ਕਿਤੇ ਪੀਤ ਚਛਨ ॥ ਕਿਤੇ ਸਾਮ ਲੋਚਨ ਕਰੂਰੰ ਦਿਗੰਬਰ ਕਿਤੇ ਸ੍ਵੇਤ ਆਂਖੈ ਕਿਤੇ ਭੀਮ ਮੂਛਨ **॥੧੨੧੯॥੪੪੪॥** ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਕਿਤੇ ਧੂਮ ਲੋਚਨ ਭਰੇ ਧੂਮਰੇ ਤਨ ਕਿਤੇ ਭੀਮ ਦਾੜੰ ਕਰਾਰੰ ਕਰੂਰੇ ॥ ਕਿਤੇ ਸਾਮ ਗਾਤੰ ਕਿਤੇ ਪੀਤ ਬਸਨੰ ਕਿਤੇ ਘੋਰ ਰੂਪੰ ਤਪਤ ਤੇਜ ਗੂੜੇ ॥ ਕੇਤੇ ਮਾਸਹਾਰੀ ਕਿਤੇ ਦੂਧਧਾਰੀ ਕੇਤੇ ਭਛ ਆਭਛ ਭਛਕ ਕਠੂਰੇ ॥ ਕਿਤੇ ਭੀਮ ਕਾਏ ਕੇਤੇ ਮੁਖਬਾਏ ਕੇਤੇ ਸੀਲਵੰਤੰ ਕੇਤ ਜੜ ਜਠੂਰੇ[੪] **॥੧੨੨੦॥੪੪੫॥** ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ਪੜਤਾਲ ॥ ਕੇਤੇ ਰਕਤ ਬਦਨੰ ਕਿਤੇ ਰਕਤ ਲੋਚਨ ਕੇਤੇ ਧੂਮ੍ਰੇ ਧੂਲ ਧੂਸੀ ਹਠੀਲੇ ॥ ਕਿਤੇ ਘੋਰ ਗਾਤੰ ਕੇਤੇ ਭੀਮ ਲੋਚਨ ਕਿਤੇ ਦੰਤਕਾੜੇ ਭਯਾਨਕ ਦੁਸੀਲੇ ॥ ਕੇਤੇ ਮੁੰਡ ਮੁੰਡੇ ਕਿਤੇ ਅਰਧ ਕੇਤੇ ਬਾਲਧਾਰੀ ਕਿਤੇ ਗਨ ਜਟੀਲੇ ॥ ਕਿਤੇ ਦੂਤ ਲਾਂਬੇ ਕਿਤੇ ਡੀਲ ਭਾਰੇ ਕੇਤੇ ਦੀਰਘ ਕਾਇਆ ਕਿਤੇ ਤਨ ਗਠੀਲੇ **॥੧੨੨੧॥੪੪੬॥** ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਪੜਤਾਲ ॥ ਕਿਤੇ ਬਕਤ੍ਰ ਘੋਰਾ ਸਭੀ ਪ੍ਰਾਨ ਚੋਰਾ ਪਿਤ੍ਰਰਾਜ ਸੈਨਾ ਚਲੰ ਦੈ ਨਗਾਰਾ ॥ ਕਿਤੇ ਬਸਤ੍ਰਧਾਰੀ ਸਭੀ ਪ੍ਰਾਨਹਾਰੀ ਕਿਤੇ ਦ੍ਰੀਘ ਲੋਚਨ ਕਿਤੇ ਘੋਰ ਦਾੜਾ ॥ ਕਿਤੇ ਮੁਛ ਮੁੰਡੇ ਸਭੀ ਪ੍ਰਾਨ ਡੰਡੇ ਸਭੈ ਜੀਵ ਘਾਤੀ ਸਕਲ ਜਮ ਅਖਾੜਾ ॥ ਕਿਤੇ ਚੀਸ ਮਾਰੇ ਕਿਤੇ ਦੰਤ ਕਾੜੇ ਕਿਤੇ ਦਾੜ ਚਾਬੇ ਬਲੀ ਕਾਲ ਭਾਰਾ **॥੧੨੨੨॥੪੪੭॥** ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਪੜਤਾਲ ॥ ਕਿਤੇ ਕਾਨ ਫਾਰੇ ਕੇਤੇ ਘੋਰ ਕਾਰੇ ਕੇਤੇ ਮੁਖ ਹਸਤੀ ਕਿਤੇ ਮੁਖ ਘੋਰਾ ॥ ਕਿਤੇ ਮੁਖ ਮਹਖੀ ਸਭੀ ਪ੍ਰਾਨ ਦੋਖੀ ਕਿਤੇ ਬ੍ਰਾਹ ਆਨਨ ਸਭੀ ਪ੍ਰਾਨ ਚੋਰਾ ॥ ਕਿਤੇ ਭੀਲ ਆਨਨ ਕੇਤੇ ਖਗ ਜਾਨਨ ਕਿਤੇ ਗਉਮੁਖੀ ਪ੍ਰਬਲ ਸ੍ਰਿੰਗ ਵਾਲੇ ॥ ਕਿਤੇ ਗੀਧ ਆਨਨ ਕਿਤੇ ਸੂਕਰ ਸੁਆਨਨ ਕਿਤੇ ਬਿਆਘਰ ਮੁਖੰ ਸਭੀ ਪ੍ਰਾਨ ਕਾਲੇ **॥੧੨੨੩॥॥੪੪੮॥** ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਂਰਗ ਪੜਤਾਲ ॥ ਕਿਤੇ ਅੰਧ ਕੂਪੰ ਕਿਤੇ ਤਿਮ੍ਰ ਰੂਪੰ ਕਿਤੇ ਏਕ ਚਛੰ ਸਭੀ ਪ੍ਰਾਨ ਘਾਤੀ ॥ ਕੇਤੇ ਨਾਸ ਹੀਨੰ ਕਿਤੇ ਅੰਗ ਛੀਨੰ ਕੇਤੇ ਕੰਕ ਦੁਰਬਲ ਕਿਤੇ ਦੰਤ ਹਾਥੀ ॥ ਕਿਤੇ ਬਿਆਲ[੫] ਆਨਨ ਸਭੀ ਨਾਸ ਪ੍ਰਾਨਨ ਕਿਤੇ ਉਸ੍ਰ ਸੇਆਲੰ ਕਿਤੇ ਬਕ ਗੈਡਾ ॥ ਕਿਤੇ ਤੁੰਡਧਾਰੀ ਸਭੀ ਨਾਸ ਕਾਰੀ ਕੇਤੇ ਜੀਹ ਕਾੜੇ ਕਿਤੇ ਬੰਕ ਐਂਡਾ **॥੧੨੨੪॥੪੪੯॥** ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ਪੜਤਾਲ ॥ ਕਰੂਰੰ ਕਰਾਰੇ ਲਪਕੇ ਲਲਾਰੇ ਮਹਾਂ ਭੀਮ ਭਾਰੇ ਤ੍ਰਸਿਤ ਰੂਪ ਭੈਰੀ ॥ ਦੁਸਹ ਮਹਖ ਬਾਹਨ ਚਢੇ ਦੂਤ ਜਮ ਗਨ ਬਿਬਿਧ ਸਸਤ੍ਰ ਧਾਰੇ ਸਭੀ ਪ੍ਰਾਨ ਬੈਰੀ ॥ ਛਉਹੀ ਛਿਪ੍ਰ ਧਾਰੇ ਸੂਆ ਸੇਲ ਭਾਰੇ ਗਦਾ ਗੁਰਜ ਗੋਫਨ ਕਮੰਦ ਆਦਿ ਫਾਸੀ ॥ ਕੇਤੇ ਚਕ੍ਰ ਧਾਰੀ ਕੇਤੇ ਦੰਡ ਵਾਰੀ ਕੇਤੇ ਸਾਂਗ ਸੇਲੇ ਧਰੇ ਨਰਕ ਬਾਸੀ **॥੧੨੨੫॥੪੫੦॥** ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ਪੜਤਾਲ ॥ ਕੇਤੇ ਚਾਂਪ ਹਾਥਾ ਕਿਤੇ ਤੂਨ

ਪਾਠਾਂਤਰ
[੧]ਆਮਰ (ਸਸ, ਅਸ)
[੨]ਬਕੇ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੩]ਅਸ੍ਰ (ਅਸ)
[੪]ਠਰੂਰੇ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੫]ਬਿਮਲ ਰੂਰੇ (ਮਸ, ਖਕ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[੪]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਪੈਰ ਅਖਰਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਥੇ 'ਅਪਨੀ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ 'ਅਪ੍ਨੀ' ਲਿਖਿਆ ਹੈ

ਭਾਥਾ ਕਿਤੇ ਬਾਨ ਧਾਰੀ ਕੇਤੇ ਖਗ ਪੈਨੀ ॥ ਲਕਦ ਲਸ੍ਰ ਦੰਡਾ ਖੜਗ ਖਗ ਖੰਡਾ ਦੋਧਾਰਾ ਕਟਾਰਾ ਧਨਖ ਤੀਰ ਤੈਨੀ ॥ ਤੁਪਕ ਤਬਰ ਪ੍ਰਸਾ ਪਟਾ ਧੋਪ ਬ੍ਰਛਾ ਖਤੰਗ ਨਾਵਕੋ ਸੈਫ ਸੈਥੀ ਕੁਠਾਰਾ ॥ ਛੁਰੀ ਬਾਂਕ ਜਮਧਰ ਗਦਾ ਚੋਬ ਮੁਦਗ੍ਰ ਬਨੈਟੀ ਤ੍ਰਿਸੂਲੋ ਬਿਛੂ ਕਾਲਦਾੜਾ ॥੧੨੨੬॥੪੫੧॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਪੜਤਾਲ ॥ ਬਿਬਿਧ ਬਾਨ ਆਰਾ ਛੌਹੀ ਅਉ ਕਟਾਰਾ ਨਿਖੰਗੋ ਖਤੰਗੋ ਬੱਲਮੋ ਭੀਮ ਭਾਲਾ ॥ ਕਿਤੇ ਕਾਲਕਾਤੀ ਕਮੰਦ ਪਾਸ ਫਾਸੀ ਬਿਬਿਧ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰੋ ਤੁਫੰਗ ਆਦ ਢਾਲਾ ॥ ਕਰਉਤੀ ਅਉ ਛੂਲੀ ਅਨਿਕ ਸੇਲ ਸੂਲੀ ਸਜੇ ਦੂਤ ਧੂਲੀ ਛਕੇ ਸਸਤ੍ਰ ਨਾਨਾ ॥ ਧੁਜਾ ਬਾਨ ਝੂਲੇ ਚਲੀ ਫੌਜ ਗੂਲੇ ਬਜੈ ਢੋਲ ਮਾਰੂ ਬਿਬਿਧ ਬਿਧ ਨਿਸਾਨਾ ॥੧੨੨੭॥੪੫੨॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ਪੜਤਾਲ ॥ ਬਜੈ ਨਾਦ ਡਮਡਮ ਚਲੈ ਦੂਤ ਝਮਝਮ ਬਲੀ ਕਾਲ ਜਮ ਗਨ ਸੋ ਦੈ ਦੈ ਨਗਾਰਾ ॥ ਖਰੀ ਪੀਲ ਸੁਤ੍ਰੀ ਜਮ ਬਾਦਿਤ੍ਰੀ ਪੜੈ ਚੋਬ ਧਉਸਾ ਉਠੇ ਨਾਦ ਭਾਰਾ ॥ ਅਨਿਕ ਬੀਨ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਬਜੈ ਤੂਰ ਉਪੰਗ ਮੁਚੰਗੋ ਨਫੀਰੀ ਬਜੈ ਨਾਦ ਮਾਰੂ ॥ ਅਨਕ ਤਾਲ ਤੰਬੂਰ ਖੁਰਦਕ ਦਫੋ ਸੂਰ ਜਲਤ੍ਰ ਬਜੈ ਸਾਰੰਗੀ ਢਢ ਡਉਰੂ ॥੧੨੨੮॥੪੫੩॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਪੜਤਾਲ ॥ ਤ੍ਰਹ ਦੂਜੀ ॥ ਬਜਤ ਬਾਂਸੁਰੀ ਮਊਹਰੋ ਬੇਨ ਤੁਰਹੀ ਬਜੈ ਢੋਲ ਧੌਸਾ ਮੰਜੀਰੋ ਦੁਤਾਰਾ ॥ ਅਨਿਕ ਦੁੰਦਭੋ ਭੇਰ ਗੋਮੁਖ ਪਖਾਵਜ ਬਜੈ ਕੋਟ ਕੋਟਕ ਰਬਾਬੋ ਸਿਤਾਰਾ ॥ ਅਨਿਕ ਬੇਲ ਮੰਦਲ ਪਣਵ ਕਾਨੜੇ ਧੁਨ ਉਠੈ ਨਾਦ ਕੋਟਕ ਬਜੈ ਡੰਕ ਕਾਲਾ ॥ ਸਰਾਫੀਲ ਸੂਰੋ ਬਜੈ ਘੋਰ ਪ੍ਰਲੈ ਝਝੈ[੧] ਝਾਂਝ ਝਾਲਰ ਦਮਾਮਾ ਕਰਨਾਲਾ ॥੧੨੨੯॥੪੫੪॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਪੜਤਾਲ ॥ ਅਨਿਕ ਤਾਲ ਤਾਰੰਗਨੀ ਬਮ ਬਾਜੈ ਬਜੈ ਘੋਰ ਬਾਦ੍ਰਿਤ ਝੂਲੈ ਨਿਸਾਨਾ ॥ ਚਲੇ ਦੈ ਨਗਾਰਾ ਚਮੂ ਜਛ ਜਮ ਗਨ ਚਲੇ ਗੰਧ੍ਰਬੀ ਕਿੰਨਰੋ ਰਾਵ ਰਾਨਾ ॥ ਢੁਲੇ ਛਤ੍ਰ ਚਾਮ੍ਰ ਬਿਬਿਧ ਬਿਧ ਚਮੂੰ ਸੰਗ ਚਢੈ ਤਖਤ ਬੇਵਾਨ ਚਾਰੋ ਪ੍ਰਧਾਨਾ ॥ ਜਗੈ ਜੋਤਿ ਜਗਮਗ ਬਸਨ ਭੂਖਨੋ ਦਿਬ ਰਤਨ ਬਜ੍ਰ ਮੁਕਤਾ ਬਿਬਿਧ ਬਿਧ ਨਿਧਾਨਾ ॥੧੨੩੦॥੪੫੫॥ ਸ੍ਰੀ ਕਾਲ ਜੂ ਚਿਤਰਥ ਜਛ ਨਾਇਕ ਧਨੇਸੋ ਬਲੀ ਅਦੁਤੀ ਕਾਲ ਐਸੇ ॥ ਜਿਨੈ ਜੀਵ ਜੰਤੰ ਜਗਤ ਘਾਰ ਘਾਲੇ ਬਲੀ ਕਾਲ ਰਾਇਯੰ ਸਭੀ ਜੀਵ ਨਾਸੇ ॥ ਭਜੈ ਕੌਨ ਯਾ ਸੋ ਬਚੈ ਗੋਨ ਕਿਵ ਹੂੰ ਜਪੈ ਏਕ ਅਕਾਲ ਕੀ ਸ੍ਰਨ ਬਾਚੈ ॥ ਜਿਤੇ ਸਰਨ ਐ ਹੈ ਸਭੀ ਰਾਖ ਲੈ ਹੈ ਲਗੈ ਨਾਹ ਤਾ ਕੋ ਜਰਾ ਮ੍ਰਿਤ ਆਂਚੈ ॥੧੨੩੧॥੪੫੬॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਪੜਤਾਲ ॥ ਛੁਟੈ ਫਾਸ ਤੇ ਨਰ ਜਬੈ ਏਕ ਧਿਆਵੈ ਬਚੈ ਕਾਲ ਤੇ ਜਪ ਹਰੇ ਹਰਿ ਅਕਾਲੰ ॥ ਮਿਟੈ ਗੋਨ ਭੌਜਲ ਭ੍ਰਮਨ ਪਾਪ ਪੁੰਜਨ ਹੁਵੈ ਮੋਛ ਬੰਧਨ ਸੋ ਨਦਰੀ ਨਿਹਾਲੰ ॥ ਰਚਿਓ ਬੈਰ ਬਾਦੰ ਬਿਧਾਤਾ ਜੁਗੋ ਜੁਗ ਕਰੈ ਰਛ ਸੰਤਨ ਹਨੈ ਦੁਸਟ ਪਾਪੀ ॥ ਚਢੇ ਕਾਲ ਆਦੰ ਚਮੂੰ ਦੂਤ ਜਮ ਗਨ ਬਜੈ ਡੰਕ ਡਵਰੂ ਤਿਹੂ ਲੋਕ ਕਾਪੀ ॥੧੨੩੨॥੪੫੭॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਪੜਤਾਲ ॥ ਸੁਨੇ ਕਾਲ ਆਏ ਸਬੈ ਦੇਵ ਧਾਏ ਭਏ ਹਰਖ ਮਾਨੰ ਸਿੰਘਾਸਨ ਬੈਠਾਲਾ ॥ ਕਰੀ ਡੰਡ ਪ੍ਰਨਾਮ ਬੰਦਨ ਅਨਿਕ ਬਾਰ ਦਈ ਨਾਥ ਦਰਸਨ ਭਇਓ ਮੈ ਨਿਹਾਲਾ ॥ ਕਰੀ ਅੰਕਮਾਲੰ ਸਭਨ ਨਾਥ ਮਘਵਾ ਦੀਓ ਪਾਦ ਆਸਨ ਸਨੋਮਾਨ ਸਾਰਾ ॥ ਜਿਤੇ ਸੰਗ ਜੋਧਾ ਹੁਤੇ ਆਪ ਆਪਨ ਜੁਰੈ ਜੁਥ ਜੁਥਨ ਸਭੈ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ॥੧੨੩੩॥੪੫੮॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਪੜਤਾਲ ॥ ਕਰੇ ਮੇਜਮਾਨੀ ਸੁਰੇਸੁਰ ਗਿਯਾਨੀ ਬਿਬਿਧ ਪਾਕ ਬਿੰਜਨ ਸੁਰਨ ਕੋ ਖਵਾਰਾ ॥ ਅਨਿਕ ਪੁਸਪ ਗੰਧਾਦਿ ਅਤਰੋ ਗੁਲਾਬੋ ਚੰਬੇਲੀ ਅਉ ਜੁਹੀ ਅਨਿਕ ਗੁਲ ਹਜਾਰਾ ॥ ਗਰੇ ਜੈਤ ਮਾਲਾ ਡਰੀ ਦੇਵ ਪਾਲਾ ਮਹਾ ਹਰਖ ਮੰਗਲ ਭਈ ਜੈ ਜੈ ਕਾਰਾ ॥ ਕਰੀ ਦੇਵ ਅਸਤੁਤਿ ਜੁਗੰ ਪਾਨ ਜੋਰੇ ਸਭੈ ਸੀਸ ਨਾਵਤ ਸੁਰੇਸਹ ਜੁਹਾਰਾ ॥੧੨੩੪॥੪੫੯॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਪੜਤਾਲ ॥ ਅਥ ਤ੍ਰਿਦੇਵ ਸੈਨਾ ਬ੍ਰਨਨੰ ॥ ਚਲੇ ਬ੍ਰਹਮ ਸ੍ਰੀ ਬਿਸਨ ਸ੍ਰੀ ਰੁਦ੍ਰ ਆਦਿਕ ਸਜੀ ਖੂਬ ਚਤੁਰੰਗਨੀ ਬਾਜ ਗਾਜੀ ॥ ਬਿਬਿਧ ਸੈਨ ਅਸ ਰਥ ਮਤੰਗਨ ਉਤੰਗੈ ਬ੍ਰਿਖਭ ਰਥੁ ਘਨੀ ਪਾਲਕੀ ਚਿਤ੍ਰ ਸਾਜੀ ॥ ਬਿਮਲ ਦਿਬ ਬੇਵਾਨਾ ਹੰਸ ਆਦ ਸੋਹੈ ਗਰੁੜ ਬ੍ਰਿਖਭੋ ਬਾਹਨੰ ਸੁਤ੍ਰ ਹਾਥੀ[੨]॥ ਮਹਾ ਭੀਮ ਮੂਖਕ ਸੁਬਾਹਨ ਗਨੇਸੋ ਮਯੂਰ ਬਾਹਨੋ ਸਾਮਕਾਰਤਿ ਬਿਖਿਆਤੀ ॥੧੨੩੫॥੪੬੦॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਂਰਗ ॥ ਪੜਤਾਲ ॥ ਘਨੀ ਫਉਜ ਚਤੁਰੰਗਨੀ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤਨ ਰੁਚਿਰ[੩] ਚਿਤ੍ਰ ਬਾਚਿਤ੍ਰ ਬੇਵਾਨ ਨਾਨਾ ॥ ਲਗੇ ਪਸੁ ਪੰਛੀ ਪਰੀ ਬਾਜ ਨਾਗਨ ਬ੍ਰਿਖਭ ਉਸਟ ਲਾਗੇ ਘਨੇ ਅਛਰਾਨਾ ॥ ਗਨੇ ਜਛ ਪਛਰ ਘਨੇ ਭੂਤ ਭੈਰੋ ਬਤਾਲੋ ਮਸਾਨੋ ਲਗੇ ਜੁਥ ਜੁਥਨ ॥ ਘਨੀ ਫੌਜ ਚਤੁਰੰਗਨੀ ਬਹੁ ਪ੍ਰਕਾਰਾ ਅਨਿਕ ਭਾਂਤ ਪੈਦਲ ਵੋ ਪਾਇਕ ਬਰੁਥਨ ॥੧੨੩੬॥੪੬੧॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਪੜਤਾਲ ॥ ਕਿਤੇ ਸ੍ਵੇਤ ਮਾਤੰਗ ਕਰਹਲ ਘਨੇ ਦਲ ਕੇਤੇ ਦੁਲਦੁਲੋ ਸਾਗਰੋ ਦਲ ਪਰੀਲੀ ॥ ਕੇਤੇ ਅਸਪ ਕਛੀ ਪਰੀ ਬਾਜ ਪੁੰਜਨ[੪] ਕੇਤੇ ਸਾਮਕਰਨੰ ਘਨੀ ਦਲ ਛਬੀਲੀ ॥ ਘਨੀ ਫਉਜ ਮਾਤੰਗਨੀ

ਪਾਠਾਂਤਰ
[1]ਉਘਟ (ਅਸ)
[2]ਗਨਪਦਾਤੀ (ਅਸ)
[3]ਰੁਚਿਤ (ਮਸ,ਖਕ,ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ
[੦]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿੱਚ 'ਬਾਜਨ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਉਸ੍ਰਨੀ ਬ੍ਰਿਖਭੀ ਮੂਖਕੀ ਹੰਸਨੀ ਦਲ ਨਵੀਨੀ ॥ ਬਿਵਾਨੀ ਪਰਾਨੀ ਪਦਾਨੀ ਹੈਵਾਨੀ ਬਚਿਤ੍ਰੋ ਸੁਘਰ ਸੁਰਨ ਈਸੀ ਪ੍ਰਲੀਨੀ[ੳ] ॥੧੨੩੭॥੪੬੨॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਪੜਤਾਲ ॥ ਪਦਮ ਸਾਠ[੧] ਚਾਲਿਸ ਚਲੀ ਫੌਜ ਸਿਵ ਆਦਿ ਜੁਰੀ ਜੁਥ ਜੁਥਨ ਸੁਰਨ ਕੋ ਅਖਾਰਾ ॥ ਬਿਸਨ ਲੋਕ ਸਿਵ ਗਨ ਬ੍ਰਹਮ ਲੋਕ ਏਕਠੇ ਚਲੇ ਪੁੰਜ ਪੁੰਜ੍ਨ ਸੁਰਨ ਹ੍ਵੈ ਸਵਾਰਾ ॥ ਕਿਤੇ ਪੀਲ ਰੂੜੇ ਕਿਤੇ ਬ੍ਰਿਖਭ ਬਾਹਨ ਕੇਤੇ ਉਸਟ ਬਾਹਨ ਚਢੇ ਬਹੁ ਤੁਖਾਰਾ ॥ ਚਢੇ ਦਿਬ ਬੇਵਾਨ ਮੂਖਕ ਮਯੂਰ ਹੰਸ ਪੈਦਲ ਚਲੈ ਸੂਰ ਦੈ ਦੈ ਨਗਾਰਾ ॥੧੨੩੮॥੪੬੩॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਪੜਤਾਲ ॥ ਲਗੇ ਦਿਬ ਲਾਲਨ ਬਿਬਿਧ ਬਜ੍ਰ ਮੁਕਤਾ ਲਗੈ ਨੀਲ ਪੰਨਾ ਮਨੀ ਗਨ ਬਿਵਾਨਾ ॥ ਚਹੁ ਦਿਸ ਲਗੇ ਮੋਤੀਅਨ ਕੇ ਜੰਜੀਰੇ ਦੁਰਯਕਤਾ ਗਨ ਰਤਨ ਦਿਬ ਦਾਨਾ[ਅ] ॥ ਅੰਬਾਰੀ ਮੁਕਲਫ ਤਿਲਾਕਾਰ ਚੋਬੀ ਲਗੇ ਲਾਲ ਹੀਰਾ ਫਟਕ ਮਨ ਅਨੇਕੰ॥ ਮਨੀ ਜਾਲ ਕਿਕੰਨ ਬਡੇ ਮੋਲ[੨] ਦੀਪਨ ਫਨੀ ਬੇਸਰਤੰ ਬਹੁ ਰਤਨੰ ਬਿਸੇਖੰ ॥੧੨੩੯॥੪੬੪॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਛੰਤ ॥ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਲਾਲਨ ਬਜ੍ਰ ਮੁਕਤਾ ਲਗੇ ਅਤਲਸ ਝੀਨ ਹੇ ॥ ਬਹੁ ਛਤ੍ਰ ਚਾਮ੍ਰ ਢੁਰਤ ਬਜ੍ਰਨ ਖਚਿਤ ਮਨ ਗਨ ਚੀਨ ਹੇ ॥ ਨਹੀ ਜਾਤ ਬਰਨੀ ਸੋਭ ਰਤਨਨ ਛਟਾ ਬਿਮਲ ਮਰੀਚ ਹੇ ॥ ਮਨਨ[੩] ਫਟਕ ਅਮੋਲ ਲਾਲਨ ਕੋਟ ਕੋਟ ਸੁਰੀਚ ਹੇ ॥੧੨੪੦॥੪੬੫॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ਛੰਤ ॥ ਚਿਤ੍ਰ ਚਾਰ ਬਚਿਤ੍ਰ ਸੁੰਦ੍ਰ ਬਿਮਲ ਦਿਬ ਬੇਵਾਨ ਹੇ ॥ ਹੀਰਾ ਪੰਨਾ ਦੁਰਯਕਤਾ ਨੀਲ ਮੋਤੀਅਨ ਖਾਨ ਹੇ ॥ ਬਹੁ ਜੜਿਤ ਖਚਿਤ ਬੇਵਾਨ ਮਨ ਗਨ ਰੁਚਿਰ ਸੋਭਾਵੰਤ ਹੇ ॥ ਹੰਸ ਆਦਿ ਮਯੂਰ ਮੂਖਕ ਸੁਭਗ ਦਿਬ[੪] ਜ੍ਵਲੰਤ ਹੇ ॥੧੨੪੧॥੪੬੬॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ਛੰਤ ॥ ਹੈ ਨਾਗ ਕਰਹਲ ਗਰੇ ਸੋਹੈ ਬਜ੍ਰ ਮੁਕਤਾ ਮਾਲ ਹੇ ॥ ਬਹੁ ਜਿਗਾ ਸੋ ਬਰਨ ਰਤਨਨ ਖਚਿਤ ਮਨ ਗਨ ਲਾਲ ਹੇ ॥ ਖਲ ਖਾਲ ਘੁੰਘਰ ਝਾਂਝ ਪਾਇਲ ਬਜਤ ਝੁਨ ਝੁਨ ਨਾਦ ਹੇ ॥ ਚਤੁਰੰਗ ਫੌਜ ਤ੍ਰਿਦੇਵਸ ਕੋ ਬਹੁ ਬੂਹ ਗਨਪਤਿ ਆਦ ਹੇ ॥੧੨੪੨॥੪੬੭॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ਛੰਤ ॥ ਬਹੁ ਬਜਤ ਭੇਰੀ ਸੰਖ ਮੁਹਵਰ ਬਜਤ ਦੁੰਦਭ ਭੇਰਿ ਹੇ ॥ ਮਾਰੂ ਪਖਾਵਜ ਤੂਰ ਤੁਰਹੀ ਸੰਖ ਘੰਟਾ ਘੋਰ ਹੇ ॥ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਝਾਂਝ ਤੰਬੂਰ ਬਨਸੀ ਮੁਰਜ ਗੋਮੁਖ ਬੀਨ ਹੇ ॥ ਮੁਰਲੀ ਉਪੰਗ ਮੁਚੰਗ ਝਾਲਰ ਢੋਲ ਧਉਸਾ ਦੀਨ ਹੇ ॥੧੨੪੩॥੪੬੮॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਛੰਤ ॥ ਰਬਾਬ ਬੇਨ ਤਰੰਗ ਬਾਰਨ ਡਾਂਗ ਡਉਰੂ ਸੂਰ ਹੇ ॥ ਮੰਦਲ ਤਬਲ ਮਾਰੂ ਵੋ ਦੰਮਲ ਛੈਨ ਕੋਸ ਤੰਬੂਰ ਹੇ ॥ ਅਸਪੀ ਖਰੀ ਖਰਚਾਮ ਪੀਲੀ ਕਰਹਲੀ ਡਫ ਡਾਨ ਹੇ ॥ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਬਾਜਨ ਦੇਸ ਦੇਸਨ ਬਾਜਤ ਬਿਬਿਧ ਨੀਸਾ ਹੇ ॥੧੨੪੪॥੪੬੯॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਛੰਤ ॥ ਦਸ ਲਛ ਬੀਨ ਰਬਾਬ ਡਵਰੂ ਖੜ[ੲ] ਲਛ ਦੁੰਦਭ ਭੇਰ ਹੇ ॥ ਦੁਵੈ ਲਛ ਤਾਲ ਤੰਬੂਰ ਤੁਰਹੀ ਤ੍ਰੈ ਲਛ ਘੰਟਾ ਟੇਰ ਹੇ ॥ ਯਕ ਲਛ ਡਵਰੂ ਡੰਕ ਧਉਸਾ ਸਤ ਲਛ ਬੀਨ[ਸ] ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਹੇ ॥ ਤ੍ਰੈ ਲਛ ਮਹੁਵਰ ਮੁਰਜ ਬੰਸੀ ਉਪੰਗ ਝਾਲ ਤਰੰਗ ਹੇ ॥੧੨੪੫॥੪੭੦॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ਛੰਤ ॥ ਜੁਥ ਜੁਥ ਜੁੜੇ ਅਖਾੜਨ ਪੁੰਜ ਪੁੰਜਨ ਗਾਨ ਹੇ ॥ ਘੋਰ ਘੋਰ ਬਾਦੰਤ੍ਰ ਬਾਜਤ ਪੜਤ ਘਾਓ ਨਿਸਾਨ ਹੇ ॥ ਲੋਕ ਲੋਕਨ ਕੇ ਬਜੰਤ੍ਰੀ ਜੁਰੇ ਲੈ ਲੈ ਸਾਜ ਹੇ ॥ ਦੈ ਦੈ ਦਮਾਮਨ ਚੋਬ ਧਉਸਾ ਬਿਬਿਧ ਭਾਂਤ ਸਮਾਜ ਹੇ ॥੧੨੪੬॥੪੭੧॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਛੰਤ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਬਿਸਨ ਸਿਵ ਲੋਕ ਕੇਰੇ ਬਜਤ ਸਕਲ ਨਿਸਾਨ ਹੇ ॥ ਧੁਨਿ ਤਾਨ ਤਾਲ ਸੁਰੰਗ ਰਾਗਨ ਉਠਤ ਬਜਤ ਸੁ ਤਾਨ ਹੇ ॥ ਜੈ ਸਦ ਨਦ ਬਿਹਦ ਸੰਖਨ ਧੁਨਤ ਗੁਨਤ ਆਲਾਪ ਹੇ ॥ ਬਹੁ ਰਾਗ ਛੰਤ ਸੰਗੀਤ ਨ੍ਰਿਤਤ ਲਗਤ ਢੋਲਕ ਥਾਪ ਹੇ ॥੧੨੪੭॥੪੭੨॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ਛੰਤ ॥ ਗੰਧ੍ਰਭ ਕਿੰਨ੍ਰ ਜਛ ਅਪਸਰ ਕਰਤ ਗਾਨ ਬਚਿਤ੍ਰ ਹੇ ॥ ਦੇਵਾਗਨਾ ਬਹੁ ਪਰੀ ਪਦੁਮਨਿ ਨਾਗਨੀ ਕੁਲ ਨ੍ਰਿਤ ਹੇ ॥ ਬੇਵਾਨ ਮਾਹ ਭਵੇਦ ਨ੍ਰਿਤੰ ਕਥਕ ਨ੍ਰਿਤਤ ਭਾਥਯੰ ॥ ਝਨਕਾਰ ਪਾਯਲ ਘੰਘਰ ਸੁਰ ਕਰਤ ਮੰਗਲ ਜਯ ਜਯੰ ॥੧੨੪੮॥੪੭੩॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਛੰਤ ॥ ਬਹੁ ਬਸਤ੍ਰ ਭੂਖਨ ਦਿਪਤ ਮੰਗਲ ਬਸਨ ਰੂਪ ਅਨੂਪ ਹੇ ॥ ਅਤਲਸ ਜਰੀ ਕਾਕਮ ਤਮਾਮੀ ਝੀਨ ਅੰਬਰ ਰੂਪ[ਹ] ਹੇ ॥ ਅੰਬਰ ਪਟੰਬਰ ਸਬਨ ਮੋ ਬਾਘੰਬਰੋ ਬਹੁ ਦੂਪ[੫] ਹੇ ॥ ਤਨ ਧਰੇ ਸਜੇ ਰਿਖ ਮੁਨਿ ਸੁਰਨ ਗਨ ਛਟਾ ਬਿਮਲ ਸਰੂਪ ਹੇ ॥੧੨੪੯॥੪੭੪॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਛੰਤ ॥ ਬਹੁ ਭਾਟ ਬੰਦੀ ਚੋਬਦਾਰ ਨਕੀਬ ਕੂਕਤ ਜੁਥ ਹੇ ॥ ਜਸ ਹੋਤ ਕੀਰਤ ਕਥਤ ਗੁਨ ਜਨ ਤ੍ਰਿਦੇਵ ਦੇਵ ਸਮਸਤ ਹੇ ॥ ਸਫ ਬਾਂਧ ਗੋਲ ਅਨੀ ਸੰਬੂਹਨ ਧੁਜਾ ਕੇਤ ਫਹਰਾਤ ਹੇ ॥ ਬਾ ਅਦਬ ਹਿਲਮ ਚਤੁਰੰਗ ਸੈਨਾ ਚਲਤ ਪਾਂਤਨ ਪਾਂਤ ਹੇ ॥੧੨੫੦॥੪੭੬॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਛੰਤ ॥ ਬਹੁ ਕੇਤ ਬਾਨ ਪਤਾਕ ਝੂਲਤ ਧੁਜਾ ਫਹਰਤ ਐਤ ਹੈ ॥ ਝੰਡਾ ਨਿਸਾਨ ਅਨੇਕ ਭਾਂਤਨ ਪੀਤ ਅਰਨਨ ਸ੍ਵੇਤ ਹੇ ॥ ਸਾਮ ਹਰਤਨ ਸੰਦਲੀ ਬਹੁ ਰੰਗ ਬਰਨ ਅਨੰਤ ਹੇ ॥ ਨਾਨਾ ਬਿਧੀ ਹਰਿ ਰੰਗ ਰੰਗਨ ਘੋਰ ਊਚ ਝੁਲੰਤ ਹਹੇ ॥੧੨੫੧॥੪੭੬॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਸਾਜ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੨]ਜਾਲ (ਅਸ)
[੩]ਮਨਕ (ਅਸ)
[੪]ਦ੍ਰਿਗ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੫]ਊਪ (ਅਸ)

ਟਿੱਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਇਹ ਪੰਕਤੀ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਡੀਨ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਲੂਪ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਸਾਰੰਗ ॥ ਛੰਤ ॥ ਅਤਲਸ ਤਮਾਮੀ ਕਾਕਮੋ ਕਾਕਮੋ ਕਰਪਾਸ ਅੰਬਰ ਸੇਕ ਹੇ ॥ ਜਰ ਬਫਤ ਭਾਂਤਨ ਭਾਂਤ ਬਹੁ ਕਲਧੌਤ ਤਰਹ ਅਨੇਕ ਹੇ ॥ ਪਟ ਬਸਨ ਰੰਗ ਬਰੰਗ ਨਾਨਾ ਹੇਮ ਰਤਨ ਬਚਿਤ੍ਰ ਹੇ ॥ ਗਰੁੜ ਹੰਸ ਮਯੂਰ ਮੂਖਕ ਬਿਯਾਲ ਤਾ ਮਹ ਚਿਤ੍ਰ ਹੇ ॥੧੨੫੨॥੪੭੭॥ ਬਿਸ੍ਨੂਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਛੰਤ ॥ ਸੀਹ ਸਿੰਘ ਗਇੰਦ ਚਿਤ੍ਰਤ ਧ੍ਵਜਾ ਕੋਟਨ ਕੋਟ ਹੈ ॥ ਕੰਚਨ ਕਲਸ ਮਨ ਖਚਿਤ ਤਾ ਮਹਿ ਅਸਤ੍ਰ ਸਸਤ੍ਰੰ ਫੋਟ ਹੈ ॥ ਸੰਬੂਹ ਸੁਰ ਗਨ ਜਛ ਗੰਧ੍ਰਬ ਦੇਵ ਦੇਵਲ ਚਿਤ੍ਰ ਹੈ ॥ ਕਿੰਨ੍ਰ ਪਰੀ ਅਪਸਰ ਪਦਮਨੀ ਕਵਲਨੀ[੧] ਚਿਤ੍ਰ ਬਚਿਤ੍ਰ ਹੇ ॥੧੨੫੩॥੪੭੮॥ ਬਿਸ੍ਨੂਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਸੰਬੂਹ ਮੇਰ ਸੁਮੇਰ ਆਦਿਕ ਲਿਖੇ ਤਾ ਮਹ ਚਿਤ੍ਰ ਹੇ ॥ ਬਹੁ ਭੂਪ ਮੁਨਿ ਜਨ ਅਵਤਾਰ ਚਕਵੇ ਦੀਪ ਦੇਸ ਨਛਤ੍ਰ ਹੇ ॥ ਜਲ ਥਲ ਬਿਪਨ ਆਰੰਨ ਕਾਨਨ ਪੁਸਪ ਬਿਟਪ ਫੁਲੰਤ ਹੇ ॥ ਹਰਿ ਧਾਮ ਛੇਤ੍ਰ ਦੇਬਿਯ ਸਰਤਾ ਸਿੰਧ ਮਾਨਸ ਜੰਤ ਹੇ ॥੧੨੫੪॥੪੭੯॥ ਬਿਸ੍ਨੂਪਦ ਛੰਤ ॥ ਸਾਰੰਗ ॥ ਚੌਦਹ ਭੂਅਨ ਖਗ ਮ੍ਰਿਗ ਭੁਜੰਗਨ ਜੀਵ ਜੰਤ ਜਹਾਨ ਹੇ ॥ ਸਮਸਤ ਰੂਪ ਅਨੂਪ ਚਿਤ੍ਰਤ ਲਗੇ[ੳ] ਮੋਹਤ ਧਿਯਾਨ ਹੇ ॥ ਐਸੀ ਲਖੀ ਨਹੀ ਸੋਭ ਕਬਹੂੰ ਸਕੈ ਕਉਨ ਬਖਾਨ ਹੇ ॥ ਸੁਰ ਸਿਧ ਗਨ ਗੰਧ੍ਰਬ ਰਿਖਿ ਮੁਨ ਤ੍ਰਿਦੇਵ ਆਦ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੇ ॥ ਗਨਪਤ ਖੜਾਨਨ ਆਦਿ ਸੈਨਾ ਲਿਖੇ ਬਿਬਿਧ ਬੇਵਾਨ ਹੇ ॥੧੨੫੫॥੪੮੦॥ ਬਿਸ੍ਨੂਪਦ ॥ ਛੰਦ ॥ ਸਾਰੰਗ ॥ ਦੈ ਦੈ ਦਮਾਮਨ ਚੋਬ ਧਉਸਾ ਤਬਲ ਕੂਚ ਸੰਬੂਹ ਹੇ ॥ ਚਿੰਸਤ[੨] ਤੁਖਾਰ ਗਇੰਦ ਉਸਟਨ ਉਠਤ ਹਾਹਾ ਹੂਹ ਹੇ ॥ ਧੁਨਿ ਸੰਖ ਘੰਟਾ ਮਧੁਰ ਤਾਨ ਬਜੰਤ ਨਾਦ ਸੰਬੂਹ ਹੇ ॥ ਧੁਨਿ ਦੀਹ ਘੋਰ ਬਜੰਤ੍ਰ ਪੁੰਜਨ ਸਦ ਨਦ ਅੰਬੂਹ ਹੇ ॥੧੨੫੬॥੪੮੧॥ ਬਿਸ੍ਨੂਪਦ ॥ ਛੰਤ ॥ ਸਾਰੰਗ ॥ ਸੁਰ ਕਟਕ ਸੁਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਭਟਨ ਛਕੇ ਸਸਤ੍ਰ ਅਪਾਰ ਹੇ ॥ ਮਨਿ ਗਨ ਬਿਮਲ ਮਰੀਚ ਰਤਨਨ ਖਚਿਤ ਬਚਿਤ੍ਰ ਸੁਧਾਰ ਹੇ ॥ ਦੁਤ ਦਿਬ ਕ੍ਰਾਂਤ ਮਰੀਚ ਅਸਤ੍ਰਨ ਛਟਾ ਦਾਮਿਨ ਜੋਤ ਹੈ ॥ ਦਿਪਤ ਜੋਤ ਮਯੰਕ ਉਡਗਨ ਇੰਦ ਚੰਦ ਉਦੋਤ ਹੇ ॥੧੨੫੭॥੪੮੨॥ ਬਿਸ੍ਨੂਪਦ ਛੰਤ ॥ ਸਾਰੰਗ ॥ ਕਰ ਚਕ੍ਰ ਬਕ੍ਰ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਸਾਰੰਗ ਗਦਾ ਗੋਫਨ ਬਾਨ ਹੇ ॥ ਖੰਡਾ ਖੜਗ ਮੂਸਲ ਦੁਧਾਰਾ ਸਿਪਰ ਸਾਂਗ ਤ੍ਰਾਂਨ ਹੇ ॥ ਸੈਥੀ ਗੁਰਜ ਗੁਲੇਲ ਬਿਛੂਆ ਗਦਾ ਧੋਪ ਕਟਾਰ ਹੇ ॥ ਤੂਨ ਤੁਪਕ ਤੁਫੰਗ ਜਮਧਰ ਸੇਲ ਸੂਲ ਅਪਾਰ ਹੇ ॥੧੨੫੮॥੪੮੩॥ ਬਿਸ੍ਨੂਪਦ ਛੰਤ ॥ ਸਾਰੰਗ ॥ ਧਨਹੀ ਕਮੰਦ ਨਰਾਚ ਤੋਮਰ ਸੂਆ ਨਾਵਕ ਸਾਂਗ ਹੇ ॥ ਚਾਂਪ ਬਾਨ ਖਤੰਗ ਖਪਰਾ ਗਦਾ ਲਸ੍ਰਕ ਖਾਗ ਹੇ ॥ ਲਕਦ ਸੈਫ ਪਟਾ ਬਨੈਟੀ ਸੂਲ ਤਿਛ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਹੇ ॥ ਤੁਪਕ ਤਬਰ ਕੁਠਾਰ ਫਰਹੀ ਧਨਖ ਖਗ ਸਰਾਨ ਹੇ ॥੧੨੫੯॥੪੮੪॥ ਬਿਸ੍ਨੂਪਦ ॥ ਛੰਦ ॥ ਸਾਰੰਗ ॥ ਚੰਦ੍ਰ ਹਾਸ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਕੈਬਰ ਖਗ ਖੰਡਾ ਕਰਾਲ ਹੇ ॥ ਚਰਮ ਬਰਮ ਅਨੇਕ ਆਯੁਧ ਭੀਮ ਭੈਰੋ ਕਾਲ ਹੇ ॥ ਗੜੀਆ ਸਕਤ ਬਰਛਾ ਵੋ ਭਾਲਾ ਭਿੰਦ ਬਲਮ ਗੁੰਜ ਹੇ ॥ ਪੰਛੀ ਪਰੀ ਨਭਚਰ ਸਕਤ ਬਰ ਕਲਾ ਪੂਰਨ ਪੁੰਜ ਹੇ ॥੧੨੬੦॥੪੮੫॥ ਬਿਸ੍ਨੂਪਦ ॥ ਸਾਰੰਗ ॥ ਛੰਤ ॥ ਏਕ ਏਕ ਅਨੇਕ ਦਰਸਨ ਸਭੀ ਮੂਰਤਵੰਤ ਹੇ ॥ ਨਾਨਾ ਸਰੂਪ ਧਰੰਤ ਛਿਨ ਛਿਨ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਬੇਅੰਤ ਹੇ ॥ ਲਹ ਲਹ ਕਰਾਲ ਬਿਸਾਲ ਜਗ ਮਗ ਰਤਨ ਮਨਨ ਜੜੰਤ ਹੇ ॥ ਕਰ ਬਰ ਧਰੇ ਸੁਰ ਸਕਲ ਆਯੁਧ ਛਕੇ ਸੂਰ ਸੋਭੰਤ ਹੇ ॥੧੨੬੧॥੪੮੬॥ ਬਿਸ੍ਨੂਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਛੰਤ ॥ ਸਾਜ ਸਾਜ ਚਲੇ ਸਕਲ ਸੁਰ ਦੇਵ ਕੁਲੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੇ ॥ ਬਿਰੰਗ ਸੈਨ ਸੰਮੂਹ ਸੁਰ ਗਨ ਰੁਦ੍ਰ ਬਿਸਨ ਮਹਾਨ ਹੇ ॥ ਗਨਪਤ ਸਕਲ ਸੁਰ ਸਿਧ ਰਿਖ ਮੁਨਿ ਸਾਮਕਾਰਤਕ ਆਦ ਹੇ ॥ ਭੈਰੋ ਬਿਤਾਲ ਪਿਸਾਚ ਸਿਵਗਨ ਭੂਤ ਭੈਰੋ ਨਾਦ ਹੇ ॥੧੨੬੨॥੪੮੭॥ ਕਿੰਨਰ ਸਕਲ ਗਨ ਜਛ ਗੰਧ੍ਰਬ ਬਿਸਨ ਲੋਕ ਬਿਰੰਚ ਹੇ ॥ ਸੈਨਾ ਸੰਬੂਹ ਅੰਬੂਹ ਸੁਰ ਦਲ ਜੁਥ ਜੁਥ ਪ੍ਰਤੰਚ ਹੇ ॥ ਜੁੱਥ ਜੁੱਥ ਅਨੀ ਸੰਬੂਹਨ ਪੁੰਜ ਪੁੰਜਨ ਸੈਨ ਹੇ ॥ ਘਨਘੋਰ ਘੋਰ ਘਟਾ ਚਲੀ ਦਲ ਦੀਹ ਦਾਰੁਨ ਐਨ ਹੇ ॥੧੨੬੩॥੪੮੮॥ ਬਿਸ੍ਨੂਪਦ ॥ ਹੰਸ ਬਾਹਨ ਸਾਜ ਸੈਨਨ ਬਿਮਲ ਦਿਬ ਸਰੂਪ ਹੇ ॥ ਜਿਹ ਦਰਸ ਦੇਖਤ ਪਾਪ ਨਾਸਤ ਅਤਿ ਬਚਿਤ੍ਰ ਅਨੂਪ ਹੇ ॥ ਮਹਾ ਸਾਧ ਸੁਗਿਆਨ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਿਹਮ ਬਿਦਤ ਗਿਯਾਨ ਹੇ ॥ ਪਰਮ ਹੰਸ ਸਮਾਧਿ ਇਸਥਿਤ ਜੋਗ ਧਿਯਾਨ ਸੁਜਾਨ ਹੇ ॥੧੨੬੪॥੪੮੯॥ ਬਿਸ੍ਨੂਪਦ॥ ਮਰਾਲ ਬੰਸ ਇਕਾਂਤ ਬਾਸੀ ਮਾਨ ਸਰਵਰ ਤੀਰ ਹੇ ॥ ਸੰਤ ਮੰਤ ਮਹਾਨ ਹੰਸਨ ਅਨਨ ਭਗਤ ਸਧੀਰ ਹੇ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਲੋਕ ਬਸੰਤ ਨਿਸਦਿਨ ਧਰਤ ਧਯਾਨ ਪ੍ਰਜਾਪਤੰ ॥ ਕਲਯਾਨ ਰੂਪ ਅਨੰਦ ਅਨਦਿਨ ਬਿਦਿਤ ਬ੍ਰਹਮ ਅਨਨ ਮਤੰ ॥੧੨੬੫॥੪੯੦॥ ਛੰਤ ॥ ਨ੍ਰਿਗੁਨ ਸਰੂਪ ਬੈਕੁੰਠ ਬਾਸੀ ਰਹਿਤ ਤ੍ਰਿਗੁਨ ਉਪਾਧ ਹੇ ॥ ਨਿਰਮਲ ਪਵਿਤ੍ਰ ਪੁਨੀਤ ਪਾਵਨ ਅਜਰ ਰਹਿਤ ਬੇਆਧ ਹੇ ॥ ਜਬ ਧਰਤ ਸੁਰ ਗਨ ਰੂਪ ਜਬ ਕਬ ਬਸਤ ਮਾਨਸ ਕੁੰਡ ਹੇ ॥ ਚੁਗਤ ਮੁਕਤਾ ਬੇ ਬਹਾ ਪ੍ਰੀਵਾਰ ਸਹਿਤ ਪ੍ਰਚੰਡ ਹੇ ॥੧੨੬੬॥੪੯੧॥ ਹੰਸ ਰਾਜ ਪਰਾਨ ਪੁਰਖੋ ਸਕਲ ਬਪ[੩] ਬਿਰਾਜਹੀ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਨਵਲੀਨ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੨]ਹਿੰਸਤ (ਅਸ)
[੩]ਬਪੁਖ (ਅਸ)

ਟਿੱਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਲਖੇ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

॥ ਸਤ ਸੀਲ ਸੁਭਾਵ ਸਾਧੂ ਬ੍ਰਹਮ ਪੂਰਨ ਰਾਜਹੀ ॥ ਜਗ ਉਦਿਤ ਬਿਦਿਤ ਪ੍ਰਚੰਡ ਪੰਛਨ ਹੰਸ ਰਾਜਨ ਰਾਜ ਹੇ ॥ ਮਰਾਲ ਬੰਸ ਉਦੋਤ ਉਤਮ ਪ੍ਰਾਨ ਪੁਰਖ ਬਿਰਾਜ ਹੇ ॥੧੨੬੭॥੪੯੨॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਛੰਤ ॥ ਧਰਤ ਨਾਨਾ ਰੂਪ ਪੁਰਖਾ ਬ੍ਰਹਮ ਬਸਤ ਸਮਸਤ ਹੇ ॥ ਪੰਚ ਭੂਤ ਪ੍ਰਕਾਸ ਜਾਸੌ ਦੇਹ ਨਾਨਤ੍ਵ ਅਸਤ ਹੇ ॥ ਸੇਈ ਆਤਮ ਪ੍ਰਾਨ ਪੁਰਖੋ ਹੰਸ ਰੂਪ ਧਾਰੰਤ ਹੇ ॥ ਏਈ ਹੰਸ ਪ੍ਰਾਨ ਪੁਰਖੋ ਬ੍ਰਹਮ ਲੋਕ ਬਸੰਤ ਹੇ ॥੧੨੬੮॥੪੯੩॥ ਸੇਈ ਰੂਪ ਅਨਾਦ[੧] ਅਬਚਲ ਕਰਤ ਸੁਰਗੁਨ[੨] ਬਿਲਾਸ ਹੇ ॥ ਓਅੰ ਕਲੋਲ[੩] ਬਿਲਾਸ ਬਿਲਸਤ ਸਬਦ ਬ੍ਰਹਮ ਪ੍ਰਕਾਸ ਹੇ ॥ ਤੇਈ ਕਰਤ ਰਚਨਾ ਜੀਵ ਜੰਤਨ ਚਤੁਰ ਮੁਖ ਹੰਸ[੪] ਹੇ ॥ ਕਰਤਾ ਪ੍ਰਜਾਪਤ ਬੇਦ ਨਾਯਕ ਪ੍ਰਤਛ ਹਰਿ ਜੀ ਅੰਸ ਹੇ ॥੧੨੬੯॥੪੯੪॥ ਤੇਈ ਧਰਤ ਰੂਪ ਅਨੂਪ ਬਹੁ ਬਹੁ ਸੋਈ ਬ੍ਰਹਮ ਸਰੂਪ[ਉ] ਹੇ ॥ ਨਹਿ ਭੇਦ ਬ੍ਰਹਮ ਮਹਿ ਹੰਸ ਮਾਨੋ ਏਕ ਜੋਤ ਸ੍ਵਿਰੂਪ[੫] ਹੇ ॥ ਕਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਭੌ ਕਹੀ ਹੰਸ ਭੌ ਸਭ ਦੇਹ ਮਾਹ ਪ੍ਰਚੰਡ ਹੇ ॥ ਪ੍ਰਾਨ ਪੁਰਖ ਸਮਸਤ ਬਪ ਮੈ ਹੰਸ ਰਾਜ ਅਖੰਡ ਹੇ ॥੧੨੭੦॥੪੯੫॥ ਛੰਤ ॥ ਧਰ ਰੂਪ ਧੂਪ ਅਮੀ ਉਜਾਗਰ ਭਛਤ ਮੁਕਤਾ ਸੁਧ ਹੇ ॥ ਹੰਸ ਰੂਪ ਬਚਿਤ੍ਰ ਪਾਵਨ ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਨਿਰਮਲ ਬੁਧ ਹੇ ॥ ਕਰਤ ਪਾਨ ਪਯੂਖ ਨਿਸਦਿਨ ਨਾਮ ਰੰਗ ਅਪਾਰ ਹੇ ॥ ਕਥਾ ਕੀਰਤਨ ਸਾਧ ਸੰਗਮ[੭] ਕਰਤ ਨਿਸਦਿਨ ਪਿਆਰ[੮] ਹੇ ॥੧੨੭੧॥੪੯੬॥ ਧਰ ਹੰਸ ਰੂਪ ਮਰਾਲ ਖਗ ਤਨ ਬਪ ਰਾਜ ਜੀਵਨ ਮੂਲ ਹੇ ॥ ਬਪ ਸਗਲ ਬਿਦਿਤ ਪ੍ਰਚੰਡ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਬ੍ਰਹਮ ਅਕੂਲ ਹੇ ॥ ਕਰਤ ਪਾਨ ਪਯੂਖ ਨਿਸਦਿਨ ਨਾਮ ਰਸਿਕ ਅਘੂਲ ਹੇ ॥ ਹੰਸ ਤਨ ਧਰ ਭਛਤ ਮੁਕਤਾ ਬਸਤ ਮਾਨਸ ਕੂਲ ਹੇ ॥੧੨੭੨॥੪੯੭॥ ਕਾਲ ਪਾਇ ਬਸੇ ਤਹਾਂ ਪੁਨ ਬਸੇ ਜਾ ਸੁਰ[੯] ਲੋਕ ਹੇ ॥ ਹੰਸ ਤਨ ਤਰਹ ਧਾਰ ਬਿਚਰੇ ਮੁਦਿਤ ਹਰਖ ਅਸੋਕ ਹੇ ॥ ਨਾਮ ਮੁਕਤਾ ਚੁਗਤ ਨਿਸਦਿਨ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇਵ ਅਧੀਨ ਹੇ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਪੁਰੀ ਬਸੰਤ ਨਿਤਪ੍ਰਤਿ ਖਾਸ ਸੇਵਕ ਲੀਨ ਹੇ ॥੧੨੭੩॥੪੯੮॥ ਦਾਸ ਭਾਵ ਸਮੀਪ ਜੁਗ ਜੁਗ ਅੰਗ ਸੰਗ ਬਿਰਾਜ ਹੇ ॥ ਨਿਕਟਵਰਤੀ ਸੁਆਮ ਭਗਤਾ ਭਗਤ ਪਛ ਸਮਾਜ ਹੇ ॥ ਰਹਤ ਆਗਿਆ ਮਾਹਿ ਨਿਸਦਿਨ ਪਰਮ ਹਰਖਿਤ ਕਾਜ ਹੇ ॥ ਆਦਿ ਬਾਹਨ ਪ੍ਰਜਾਪਾਲਕ ਚਤੁਰਮੁਖ ਬਿਰਾਜ ਹੇ ॥੧੨੭੪॥੪੯੯॥ ਆਪ ਬਾਹਨ ਹੋਤ ਭਉ ਕਰਤਾਰ ਕੇ ਅਨਕੂਲ ਹੇ ॥ ਉਹਾ ਹੋਤ ਭਉ ਤਵਨ ਕੀ ਬ੍ਰਹਮ ਸਕਤਿ ਆਰੂੜ ਹੇ ॥ ਧਰ ਰੂਪ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਾਨ ਪੁਰਖੋ ਸੂਖਮੋ ਅਸਥੂਲ ਹੇ ॥ ਕਹੂੰ ਬ੍ਰਹਮ ਭੌ ਕਹੂੰ ਹੰਸ ਭਉ ਕਹੂੰ ਸਕਤ ਭੌ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਹੇ ॥੧੨੭੫॥੫੦੦॥ ਧਰ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਅਨੂਪ ਪਾਵਨ ਜਗਤ ਕਰਤਾ ਸ੍ਰਿਸਟ ਹੇ ॥ ਰਚਨਾ ਰਚੀ ਤ੍ਰਿਗੁਨ ਚਰਾਚਰ ਸਿਵ ਸਕਤ ਤਤ ਬਲਿਸਟ ਹੇ ॥ ਓਅੰ ਕਲੋਲ ਉਦੋਤ ਉਦਭਵ ਨਾਭ ਕਮਲ ਪਤਿਸਟ ਹੇ ॥ ਚਤੁਰਮੁਖ ਸਹੰਸ੍ਰ ਮੁਖ ਭਵ[ਅ] ਬ੍ਰਹਮ ਬ੍ਰਹਮਸ ਨਿਸਟ ਹੇ ॥੧੨੭੬॥੫੦੧॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਛੰਤ ॥ ਭਈ ਆਗਿਆ ਨਾਰਦਹ ਦਲ ਸਾਜ ਸਾਜ ਸਮਸਤ ਹੇ ॥ ਸੱਕ੍ਰ ਪੁਰ ਸੁਰ ਲੋਕ ਕਹ ਅਵਲੋਕੀਐ ਸੁਰਪਤ ਹੇ ॥ ਸੁਨ ਬਚਨ ਸੁਰ ਸਭ ਕਟਕ ਸਾਜਤ ਬਜਤ ਘੰਟਾ ਸੰਖ ਹੇ ॥ ਚਤੁਰੰਗਨੀ ਦਲ ਸਾਜ ਸੁੰਦਰ ਸੁਘਰ ਸੈਨ ਬਿਸੰਖ ਹੇ ॥੧੨੭੭॥੫੦੨॥ ਚਤੁਰੰਗ ਸੈਨ ਅਨੀ ਅਮਰ ਗਨ ਬ੍ਰਹਮ ਸੈਨ ਸੰਬੂਹ ਹੇ ॥ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਸੁਧਾਰ ਨਿਜ ਨਿਜ ਕਟਕ ਦਾਰੁਨ ਬਜੂਹ[ੲ] ਹੇ ॥ ਅਮਿਤ ਦਲ ਬੇਵਾਨ ਮੋਰਨ ਹੰਸ ਆਦ ਅੰਬੂਹ ਹੇ ॥ ਅਸ ਰਥ ਗਇੰਦ ਸਇੰਦ ਨਾਨਾ ਗਜਤ ਹਿੰਸਤ ਹੂਹ ਹੇ ॥੧੨੭੮॥੫੦੩॥ ਦਾਰੁਨ ਸਕਲ ਸੁਰ ਸਸਤ੍ਰ[੧੧] ਪੁੰਜਨ ਸੂਰ ਅਦੁਤੀ ਪ੍ਰਚੰਡ ਹੇ ॥ ਦਲ ਸਾਜ ਆਪਨ ਆਪ ਸੁਰ ਸਭ ਜੁਥ ਜੁਥ ਅਖੰਡ ਹੇ ॥ ਬਿਰੰਚ ਲੋਕ ਜੁਰੇ ਸਕਲ ਸੁਰ ਕਟਤ ਘੰਟਾ ਘਮੰਡ ਹੇ ॥ ਜੈ ਸਦ ਹੂਹ ਕਰਾਲ ਉਚਰਤ ਬਲਵੰਡ ਸੁਰ ਭੁਜਦੰਡ ਹੇ ॥੧੨੭੯॥੫੦੪॥ ਕਰੀ ਚੜਤ ਬਿਰੰਚ ਭਗਵਨ ਸੰਤ ਹੇਤ ਉਤਾਲ[੧੨] ਹੇ ॥ ਦਈ ਅਗਿਯਾ ਪਾਇਕਹ ਝਬ ਬੇਗ ਆਨ ਮਰਾਲ ਹੇ ॥ ਪ੍ਰਫੁਲਿਤ ਹੁਵੈ ਪਹੁਚਿਓਸ ਕੁਰਮਨ ਅਤੀ ਮਨੋਹਰ ਚਾਲ ਹੇ ॥ ਆਦਿ ਬਾਹਨ ਨਿਕਟਵਰਤੀ ਭਗਤ ਸਾਧੂ ਦਿਆਲ ਹੇ ॥੧੨੮੦॥੫੦੫॥ ਕਰ ਕੋਟ ਬੰਦਨ ਚਰਨ ਅੰਬੁਜ ਸੁਆਮ ਭਗਤ ਅਧੀਨ ਹੇ ॥ ਸਿਰ ਨਾਇ ਅਸਤੁਤਿ ਕਰਤ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਭਗਤਿ ਪਛ ਪ੍ਰਬੀਨ ਹੇ ॥ ਪੁਤ੍ਰ ਪੌਤ੍ਰ ਪ੍ਰੀਵਾਰ ਜੁਤ ਭਗਤੀ ਕਰਤ[੧੩] ਹੁਇ ਦੀਨ ਹੇ ॥ ਸਮਸਤ ਗੋਤ ਸੰਬੂਹ ਸਮਪ੍ਰਦਾ ਹੰਸ ਬੰਸ ਕੁਲੀਨ ਹੇ ॥੧੨੮੧॥੫੦੬॥ ਧਰਤ ਧਯਾਨ ਪ੍ਰਜਾਪਤੰ ਪਲ ਪਲ ਉਚਾਰਤ ਨਾਮ ਹੇ ॥ ਅਨਨ ਸੇਵ ਉਪਾਸਨਾ ਬ੍ਰਿਤ ਏਕ ਪਰਮੰ ਧਾਮ ਹੇ ॥ ਪਰਮ ਹੰਸ ਪਵਿਤ੍ਰ ਪਾਵਨ ਸਦਾ ਸੇਵ ਅਕਾਮ ਹੇ ॥ ਹੰਸ ਬੰਸ ਮਰਾਲ ਖਗ ਤਨ ਚੁਗਤ ਮੁਕਤਾ ਮਾਨ ਹੇ ॥੧੨੮੨॥੫੦੭॥ ਲਗਤ ਭਉ ਬੇਵਾਨ ਹੰਸਕ ਸਹਿਤ ਸਕਲ ਸਮਾਜ ਹੇ ॥ ਨਹੀ ਜਾਤ ਬਰਨੀ ਸੋਭ ਹੰਸਨ ਸੁਕੁਲ[੧੪] ਪੰਛੀ ਸਾਜ ਹੇ ॥ ਮਹਾ ਦਿਬ ਬੇਵਾਨ ਦਿਨ ਮਨ ਛਟਾ ਉਦਿਤ ਸਬਾਜ ਹੇ ॥ ਕੋਟ ਮਨ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਆਦਿ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੨]ਸਰਗੁਨ (ਅਸ)
[੩]ਓਅੰ ਕਿਲੋਕ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੪]ਸਹੰਸ (ਮਸ, ਅਸ)
[੫]ਸ੍ਵਰੂਪ (ਅਸ)
[੬]ਰਾਮ ਰਸਿਕ ਅਘੂਲ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੭]ਸੰਗਤ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੮]ਪਾਨ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੯]ਸੁਨ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੧੦]ਚਤੁਰ (ਮਸ, ਖਕ)
[੧੧]ਸਤ੍ਰ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੧੨]ਉਧਾਰ (ਮਸ, ਖਕ), ਅਵਤਾਰ (ਅਸ)
[੧੩]ਕਰਹੁ (ਅਸ)
[੧੪]ਸੁਕਲ (ਮਸ, ਖਕ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਖਕ, ਅਸ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਬੂਹ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਗਨ ਜੜਤ ਲਾਲਨ ਖਚਿਤ ਜਿਮ ਨਿਸਰਾਜ ਹੇ ॥੧੨੮੩॥੫੦੮॥ ਕਲਸ ਕੋਟ ਬੇਵਾਨ ਹੀਰਨ ਅਤਿ ਉਤੰਗ ਸ੍ਰਿੰਗ ਸੁਮੇਰ ਹੇ ॥ ਸਾਇਬਾਨ ਮੇਹਰਾਬ ਨਾਨਾ ਬਿਬਿਧ ਛੜ੍ਰੀ ਫੇਰ ਹੇ ॥ ਸਾਰੇ ਜਮੁਰਦ ਗੜੇ ਸੁਧਰੇ ਢਰੇ ਸਾਚਨ ਢੇਰ ਹੇ ॥ ਨਾਨਾ ਅਟਾਰੀ ਗੜੇ ਹੀਰਨ ਖੰਭ ਕਨਕ ਸੁਮੇਰ ਹੇ ॥੧੨੮੪॥੫੦੯॥ ਬਿਬਿਧ ਹੌਦੇ ਖੰਡ ਖੰਡਨ ਖਚਿਤ[੧] ਮੁਕਤਾ ਰਤਨ ਹੇ ॥ ਮਹਾਂ ਦਿਬ ਬੇਵਾਨ ਹੰਸਨ ਕੋਟ ਮਨ ਫਨ ਖਚਨ[੨] ਹੇ ॥ ਬੈਰਕ ਧੁਜਾ ਕਈ ਕੋਟਿ ਕਟਕ ਰੰਗ ਰੰਗ ਕਮਾਮ ਹੇ ॥ ਕਾਕਮ ਤਮਾਮੀ ਅਤਲਸੀ ਕਿਰਪਾਸ ਬਹੁ ਰੰਗ ਫਾਮ ਹੇ ॥੧੨੮੫॥੫੧੦॥ ਨਵ ਰਤਨ ਦੁਰ ਯਕਤਾ ਅਜਾਇਬ ਰਚੀ ਬੰਦਨ ਵਾਰ ਹੇ ॥ ਦਿਬ ਲਾਲ ਅਮੋਲ ਬਜਰਨ ਬਿਬਿਧ ਫਲ ਗੁਲ ਜਾਲ ਹੇ ॥ ਕਦਲੀ ਸ੍ਰੀਖੰਡ ਬੇਲ ਨਾਨਾ ਮਾਨਕ ਜਮੁਰਦ ਢਾਰ ਹੇ ॥ ਅਨਕ ਪੰਛੀ ਮੋਰ ਹੰਸਨ ਗਢੇ ਰਤਨ ਹਜਾਰ ਹੇ ॥੧੨੮੬॥੫੧੧॥ ਜੰਗ ਘੰਟਾ ਗੜੇਓ ਬਜ੍ਰਨ ਲਾਲ ਮਨਿ ਖਲਖਾਲ[ੳ] ਹੇ ॥ ਮਨਨ ਫਨ ਗਨ ਨਗਨ ਰਤਨਨ ਪੰਨੇ ਮਾਨਕ ਲਾਲ ਹੇ ॥ ਤੇਤੀਸ ਕੋਟ ਰਚੇ ਅਮਰ ਕੁਲ ਬਿਬਿਧ ਖੇਲਨ ਮਾਲ ਹੇ ॥ ਦਿਬ ਭੂਖਨ ਬਸਨ ਨਾਨਾ ਫਾਮ ਧਾਰੇ ਬਾਲ ਹੇ ॥੧੨੮੭॥੫੧੨॥ ਬਹੁ ਛਤ੍ਰ ਕੰਚਨ ਦਿਬ ਲਾਲਨ ਦੁਰਯਕਤਾ ਖਚਿਤ ਹੇ ॥ ਢੁਰਤ ਝੁਲਤ ਬੇਵਾਨ ਮਾਝਨ ਮੰਗਲ ਮਨੋਹਰ ਰਚਿਤ ਹੇ ॥ ਮੀਨ ਮੋਰ ਮਰਾਲ ਖੰਜਨ ਲਾਲ ਪੰਨਨ ਜੜਿਤ ਹੇ ॥ ਮੁਕਤਾ ਜਮੁਰਦ ਰਤਨ ਨਾਨਾ ਸੇਤ ਨੀਲਮ ਹਰਿਤ ਹੇ ॥੧੨੮੮॥੫੧੩॥ ਬਿਬਿਧ ਬੇਲ ਲਤਾ ਜਮੁਰਦ ਪੁਹਪ ਹੀਰਨ ਲਾਲ ਹੇ ॥ ਠੌਰ ਠੌਰ ਬਿਵਾਨ ਮਾਂਝਨ ਜੜਿਤ ਖਚਿਤ ਬਿਸਾਲ ਹੇ ॥ ਆਸਨ ਤਮਾਮੀ ਅਤਲਸੀ ਬਹੁ ਦੂਰ ਮਨ ਗਨ ਮਾਲ ਹੇ ॥ ਅੰਬਰ ਮੁਸ ਜਰਫਾਮ ਨਾਨਾ ਦਿਬ ਬਸਨ ਰਸਾਲ ਹੇ ॥੧੨੮੯॥੫੧੪॥ ਛੰਤ ਸਾਰੰਗ ॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਦਿਬ ਮੰਗਲ ਅਤਿ ਮਨੋਹਰ ਬਿਬਿਧ ਸਾਜ ਸਮਾਜ ਹੇ ॥ ਨਹੀ ਅਵਰ ਯਾ ਸਮ ਪਾਈਐ ਬੇਵਾਨ ਦੁਤੀਅ ਪਰਾਜ ਹੇ ॥ ਸਕਲ ਕੁਲ ਪਰੀਵਾਰ ਹੰਸਨ ਜੁਰੇ ਤਾ ਮਹਿ ਬਾਜ ਹੇ ॥ ਛੀਰ ਅੰਗਨ ਅਨੰਗ ਮੂਰਤਿ ਹੰਸ ਰਾਜਨ ਰਾਜ ਹੇ ॥੧੨੯੦॥੫੧੫॥ ਛੰਤ ॥ ਜਾਇ ਕਿੰਕਰ ਅਰਜ ਕੀਨਾ ਮਾਥ ਨਾਇ ਮੁਰਾਰ ਕੇ[੩] ॥ ਕਹਤ ਭਵ ਤਹ ਦੀਨ ਹੁਵੈ ਪ੍ਰਭ ਬੇਵਾਨ ਹੰਸ ਤਈਆਰ ਹੇ ॥ ਸੁਨਤ ਸ੍ਰੀ ਬਿਧਨਾ ਚਤੁਰਮੁਖ ਕਰੀ ਜੈ ਜੈ ਕਾਰ ਹੇ ॥ ਹਨੋ ਦੁਸਟਨ ਅਸੁਰ ਖਲ ਦਲ ਕਰੋ ਬੇਗ ਉਧਾਰ[੪] ਹੇ ॥ ਸੰਖ ਧੁਨਿ ਘੰਟਾਨ ਕੀ ਜੈ ਸਦ ਨਦ ਅਪਾਰ ਹੇ ॥ ਤਹ ਬਜੇ ਮਾਰੂ ਕੋਟ ਦੁੰਦਭ ਕੋਟ ਗੋਮੁਖ ਡਾਰ ਹੇ ॥੧੨੯੧॥੫੧੬॥ ਛੰਤ ॥ ਦੁੰਦਭ ਪਖਾਵਜ ਮੁਰਜ ਮਹੁਵਰ ਬੀਨ ਬੰਸੀ ਭੇਰ ਹੇ ॥ ਸਹਨਾਇ ਤੂਰ ਤੰਬੂਰ ਬੇਲਨ ਸੰਖ ਘੰਟ ਘਨੇਰ ਹੈ ॥ ਮੰਦਲ ਤਰੰਗਨ ਬਾਰਨੀ ਮੁਰਲੀ ਤੰਬੂਰਨ ਬੇਨ ਹੇ ॥ ਡਉਰੂ ਮੁਚੰਗਨ ਜਲ ਤਰੰਗਨ ਨਾਇ ਧਉਸਾ ਛੇਨ ਹੇ ॥੧੨੯੨॥੫੧੭॥ ਝਾਂਝਰ ਬਨਉਸਾ ਤਾਲ ਤੂਰਨ ਖਰਜ ਖੁਰਦਕ ਕੀਨ ਹੇ ॥ ਨਉਬਤ ਦਮਾਮਨ ਦੀਹ ਦਾਰੁਨ ਡੰਕ ਡਾਮਰ[੫] ਚੀਨ ਹੇ ॥ ਤੁਰਹੀ ਤਬਲ ਦੰਮਲ ਘੁਰਾਲੀ ਪੀਲ ਸੁਤ੍ਰੀ ਨਾਦ ਹੇ ॥ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਬਾਜਨ ਜੁਥ ਜੁਥਨ ਬਜਤ ਉਠਤ ਬਿਖਾਦ ਹੇ ॥੧੨੯੩॥੫੧੮॥ ਰਬਾਬ ਬੇਨ ਮੁਚੰਗ ਕਾਨੜ ਬੰਗ ਬੰਸਰੀ[ਅ] ਮਾਲ ਹੇ ॥ ਜੀਰ ਖਰਜ ਉਪੰਗ ਚੰਬਲ ਡਢ ਡੰਕਾ ਝਾਲ ਹੇ ॥ ਕੋਸ ਦੀਹ ਨਿਸੁੰਨ ਨਾਦਨ ਡਹ ਡਹਾਤ ਬਿਸਾਲ ਹੇ ॥ ਦਸ ਲੋਕ ਨਾਦ ਜੁਝਾਉ ਸੁਨੀਅਤ ਉਠਤ ਗੁਨਤ ਸੁ ਤਾਲ ਹੇ ॥੧੨੯੪॥੫੧੯॥ ਸਜ ਸੈਨ ਚਤੁਰੰਗਨ ਅਖਾਰਨ ਕੋਟ ਕੋਟ ਬੇਵਾਨ ਹੇ ॥ ਧੁਜਾ ਕੋਟ ਉਤੰਗ ਮਨ ਕਰ ਕੋਟ ਕੋਟ ਨਿਸਾਨ ਹੇ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਲੋਕ ਅਮਰ ਸਕਲ ਸੁਰ ਖਾਸ ਫਉਜ ਸੁਧਾਰ ਕੈ[੬] ॥ ਚੜਤ[ੲ] ਬਿਧਨਾ ਚਤੁਰ ਮੁਖ ਬੇਵਾਨ ਹੰਸ ਮੁਰਾਰ ਹੇ ॥੧੨੯੫॥੫੨੦॥ ਨਹੀ ਜਾਤ ਬਰਨੀ ਸੋਭ ਦਰਸਨ ਛਤ੍ਰ ਮੁਕ ਸਮਾਜ ਹੇ ॥ ਬਸਤ੍ਰ ਸਸਤ੍ਰਨ ਅਸਤ੍ਰ ਸੋਭਤ ਅੰਗ ਅੰਗਨ ਰਾਜ ਹੇ ॥ ਦਿਬ ਮੁਕਟ ਸਮਾਜ ਨਾਨਾ ਲਾਲ ਮਨ ਫਨ ਖਚਿਤ ਹੇ ॥ ਹੀਰਾ ਜਮੁਰਦ ਬਜ੍ਰ ਰਤਨਨ[੭] ਬਿਮਲ ਮਨ ਗਨ ਰਚਿਤ ਹੇ ॥੧੨੯੬॥੫੨੧॥ ਮੁਕਤਾ ਅਨੂਪਮ ਦਿਬ ਪੰਨੇ ਇਲਮਾਸ ਗੌਹਰ ਜੜਿਤ ਹੇ ॥ ਨਵਰਤਨ ਨਾਨਾ ਭਾਤ ਰਤਨਨ ਮਨਕ ਮਾਨਕ ਮੜਿਤ ਹੇ ॥ ਛਟਾ ਜਗਮਗ ਉਦੋਤ ਦਿਨ ਛਬ ਕੋਟ ਉਡਗਨ ਲਜਿਤ ਹੇ ॥ ਫਨੀਅਰ ਫਨੀ ਮਨੀਅਰ[੮] ਫਨ ਮਨ ਸੇਸ ਫਨ ਮਨ ਸਜਿਤ ਹੇ ॥ ਸੁਭ ਮਨੋਹਰ ਦਿਬ ਮੰਗਲ ਮੁਕਟ ਸੀਸਨ ਛਕਿਤ ਹੇ ॥ ਕੁੰਡਲ ਜਮੁਰਦ ਲਾਲ ਮੁਕਤਾ ਮਕਰਕਰਨਨ[੯] ਛਕਿਤ ਹੇ ॥੧੨੯੭॥੫੨੨॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਸਾਰੰਗ ॥ ਛੰਤ ॥ ਕਲਗੀ ਜਮੁਰਦ ਦੁਰਯਕਤਾ ਲਾਲ ਹੀਰਨ ਮਨਨ ਹੇ ॥ ਲੂਲੂ ਅਜਾਇਬ ਰਤਨ ਨਾਨਾ ਨੀਲ ਫਨ ਮਨ ਪਨਨ ਹੇ ॥ ਕੋਟ ਮਨ ਗਨ ਛਟਾ ਗੌਹਰ ਸਾਫ ਨ੍ਰਿਮਲ ਰਤਨ ਹੇ ॥ ਕਲਗੀ ਛਕੀ ਸਿਰ ਦਿਬ ਮੰਗਲ ਬਿਜੈ ਰਨ ਜੈ ਕਰਨ ਹੇ ॥੧੨੯੮॥੫੨੩॥ ਲਾਲ ਫਨ ਮਨ ਜਿਗਾ ਹੀਰਨ ਦੁਰ ਯਕਤਾ ਜੜਿਤ ਹੇ ॥ ਨਾਨਾ ਰਤਨ ਗਉਹਰ ਜਵਾਹਰ ਨੀਲ ਮਨ ਗਨ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਰਚਿਤ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੨]ਖਚਿਤ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੩]ਹੇ (ਮਸ)
[੪]ਉਤਾਲ (ਖਕ, ਅਸ), ਉਤਾਰ (ਮਸ)
[੫]ਦਾਰੁਨ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੬]ਹੇ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੭]ਮੁਕਤਨ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੮]ਮਨੀਅਨਿ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੯]ਮਕਰਾਕਾਰਨ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਬੰਬਰੀ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਚੜਨਭੇਉ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਘੜਿਤ ਹੇ ॥ ਮੰਗਲ ਅਜਾਇਬ ਜਿਗਾ ਰਤਨਨ ਕੋਟ ਉਡਗਨ ਜੜਤ ਹੇ ॥ ਸੋਭੈ ਅਨੂਪਮ ਸੀਸ ਬਿਧਨਾ ਜੋਤ ਪਲ ਪਲ ਬੜਤ ਹੇ ॥੧੨੯੯॥੫੨੪॥ ਮੰਗਲ ਅਜਾਇਬ ਜਿਰਾ ਰਤਨਨ ਕੋਟ ਉਡਗਨ ਚੜਿਤ ਹੇ ॥ ਸੋਭੈ ਅਨੂਪਮ ਕੰਠ ਮਾਲਨ ਲਾਲ ਮੁਕਤ ਖਚਿਤ ਹੇ ॥ ਚੰਦ੍ਰ ਸੈਨਨ ਮਨਨ ਹੀਰਨ ਬਿਬਿਧ ਗਉਹਰ[1] ਜੜਿਤ ਹੇ ॥ ਬਧੀ ਵ ਹੈਕਲ ਰਤਨ ਨਾਨਾ ਹਾਰ ਲਾਲਨ ਲਰੀ ਹੇ ॥ ਕੋਟ ਭੂਖਨ ਅੰਗ ਰਾਜਤ ਬਜਰ ਮੁਕਤਾ ਲਰੀ ਹੇ ॥੧੩੦੦॥੫੨੫॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਸਾਰੰਗ ॥ ਛੰਤ ॥ ਭੁਜ ਬੰਦ ਪੰਨਨ ਨੀਲ ਫਨ ਮਣ ਬਿਬਿਧ ਭੂਖਨ ਛਕੇ ਹੇ ॥ ਅਲੰਕਾਰਨ ਭਾਂਤ ਨਾਨਾ ਨਵਰਤਨ ਮੁੰਦ੍ਰੀ ਸਜੇ ਹੇ ॥ ਦੁਰ ਯਕਤਾ ਮਨਨ ਮਾਨਕ ਹੀਰ ਲਾਲਨ ਜੜੇ ਹੇ ॥ ਮੰਗਲ ਬਸਨ ਅੰਬਰ ਕਮਾਮੀ ਭਾਂਤ ਭਾਤੰ ਧਰੇ ਹੇ ॥੧੩੦੧॥੫੨੬॥ ਗੁਲਨਾਰ ਸੋਸਨ ਰੰਗ ਰੰਗਨ ਅਤਲਸ ਤਮਾਮੀ ਅੰਬਰੀ ॥ ਕਾਕਮ ਮੁਸਜਰ ਦਿਬ ਅੰਬਰ ਬਸਨ ਅਨਕ ਪਟੰਬਰੀ ॥ ਜਗਮਗ ਛਟਾ ਦਾਮਿਨ ਚਮਕਤ ਬਸਤ੍ਰ ਨੂਰੀ ਬੰਦਰੀ ॥ ਨਹੀ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟ ਠਹਰਤ ਚਾਰ ਕਰ ਸਸ ਕੋਟ ਉਡਗਨ ਨਭ ਚਰੀ ॥੧੩੦੨॥੫੨੭॥ ਅੰਬਰ ਪਟੰਬਰ ਦਿਬ ਨਾਨਾ ਉਦਿਤ ਦਿਨ ਛਬ ਸਸਿ ਕਲਾ ॥ ਬਾਘੰਬਰੀ ਪਸੰਬਰੀ ਸਬਨਮ ਅਨੂਪਮ ਬਹੁ ਭਲਾ ॥ ਕ੍ਰਾਂਤ ਉਡਗਨ ਚੰਦ੍ਰ ਬਰਨਨ ਬਸਨ ਭੂਖਨ ਮੰਗਲਾ ॥ ਜਿਹ ਨ੍ਰਿਖ ਅਪਦਾ ਤਿਮ੍ਰ ਬਿਨਸਤ ਛਟਾ ਜਗਮਗ ਉਜਲਾ ॥੧੩੦੩॥੫੨੮॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ॥ ਸਾਰੰਗ॥ ਛੰਤ॥ ਸਸਤ੍ਰਨ ਅਜਾਇਬ ਦਿਬ ਮੰਗਲ ਅਸਤ੍ਰ ਤੀਛਨ ਦਾਮਨੀ ॥ ਝਮਕਤ ਛਟਾ ਚੰਚਲ ਲਹਾ ਲਹ ਜੜਿਤ ਉਡਗਨ ਚਾਂਦਨੀ ॥ ਮੁਕਤਾ ਜਮੁਰਦ ਬਜ੍ਰ ਰਤਨਨ ਸੇਸ ਫਨ ਮਨਿ ਲਾਲਨੀ ॥ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਚਕ੍ਰ ਪਟਾ ਗਦਾ ਤਉਫੰਗ ਨਾਗਨ[2] ਬਾਨਨੀ ॥੧੩੦੪॥੫੨੯॥ ਸਾਯਕ ਸਿਲੀਮੁਖ ਬਜ੍ਰ ਲਾਲਨ ਪਰੀ ਪੰਛੀ ਪਦਮਨੀ ॥ ਨਾਵਕ ਖਤੰਗਨ ਸੈਲ ਖਪਰਾ ਤੂਨ ਮਨਿ ਗਨ ਸਰ ਫਨੀ ॥ ਲਹ ਲਹਤ ਜੁਗ ਰਸਨਾ ਸਜੀਵਨ ਰੂਪਵੰਤ ਭੁਜੰਗਨੀ[3] ॥ ਚੰਦ੍ਰ ਬਾਨਨ ਅਰਧ ਚੰਦ੍ਰਨ ਸੈਫ ਸੈਥੀ ਸਾਪਨੀ ॥੧੩੦੫॥੫੩੦॥ ਸਾਰੰਗ॥ ਧਾਵਤ ਨਿਮਖ ਪਲ ਪਲ ਸਚੰਚਲ ਸਤ੍ਰ ਖਾਪਨ ਧੋਪਨੀ ॥ ਕਬਜੈ ਬਿਬਿਧ ਦਸਤੈ ਅਨੂਠੀ ਲਾਲ ਮਨ ਗਨ ਨੀਲਨੀ ॥ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਸਾਂਗਨ ਸਕਤ ਭਾਜਨ ਬਿਬਿਧ ਭਸਡੀ ਸੇਲਨੀ ॥ ਯਲਮਾਸ ਮਾਨਕ ਫਨਕ[6] ਫਨ ਮਨ ਜੜਤ ਖਚਿਤ ਸੁਹੈਲਨੀ ॥੧੩੦੬॥੫੩੧॥ ਛੰਤ॥ ਪੰਛੀ ਪਰੀ ਨਾਗਿਨ ਭੁਜੰਗਨ ਬਿਸਖ ਬਿਖਧਰ ਅਹ ਫਨੀ ॥ ਧਰ ਰੂਪ ਨਾਗਨ ਸਜਿਵ ਬਾਨਨ ਭੀਮ ਭੀਸਮ ਕਾਲਨੀ ॥ ਜਮਧਰ ਕਟਾਰਨ ਬਾਂਕ ਬਿਛੂਆ ਕਾਲਦਾੜ ਕਰਾਲਨੀ ॥ ਤਉਫੰਗ ਤੁਪਕ ਜੰਬੂਰ ਪਿਸਟਲ ਭੀਮ ਬਾਂਕ ਜੁਆਲਨੀ ॥੧੩੦੭॥੫੩੨॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ਛੰਤ॥ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਅਨੂਪ ਤੀਛਨ ਦਿਬ ਮੰਗਲ ਸਾਜ ਹੇ ॥ ਸਨਾਹ ਬਗਤ੍ਰ[4] ਕੌਚ ਕਸ ਸਜ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਧਿਰਾਜ ਹੇ ॥ ਸੁਰ ਸਕਲ ਠਾਢੇ ਕਰਤ ਮੰਗਲ ਬਿਜੈ ਉਚਰਤ ਗਾਜ ਕੈ[5]॥ ਮਨਾਇ ਗਨਪਤਿ ਸਿਧ ਦਾਤਾ ਕਰਤ ਜੈ ਜੈ ਕਾਜ ਹੇ ॥੧੩੦੮॥੫੩੩॥ ਛੰਤ ਸਾਰੰਗ ॥ ਬਜਿਓ ਘੰਟਾ ਸੰਖ ਭੀਖਮ ਨਾਦ ਮੰਗਲ ਕਾਰ ਹੇ ॥ ਸੁਭ ਘੜੀ ਸੋਧ ਚੜਿਓ ਬਿਧਾਤਾ ਬੇਵਾਨ ਹੰਸ ਮੁਰਾਰ ਹੇ ॥ ਨਹੀ ਜਾਤ ਬਰਨੀ ਸੋਭ ਦਰਸਨ ਸਿਰ ਢੁਰਤ ਛਤ੍ਰ ਕਰਤਾਰ ਕੇ ॥ ਚਾਮਰ ਚਹੂ ਦਿਸ ਫਿਰਤ ਅਨਲੀ ਸੁਰ ਕਰਤ ਜੈ ਜੈ ਕਾਰ ਹੇ ॥੧੩੦੯॥੫੩੪॥ ਸਾਰੰਗ ਛੰਤ ॥ ਭਇਓ ਸਦ ਨਦ ਪ੍ਰਲੈ ਪਲਟਿਓ ਬਜਿਓ ਘੋਰ ਨਿਸਾਨ ਹੇ ॥ ਗੋਮੁਖ ਦਮਾਮਨ ਕੋਸ ਦੁੰਦਭ ਡੰਕ ਧਉਸ ਬਰਾਨ ਹੇ ॥ ਗੁਡਗੁਡੀ ਡਾਮਰ ਨਾਇ ਤੁਰਹੀ ਤੰਬੂਰ ਦਾਰੁਨ ਤਾਨ ਹੇ ॥ ਝਾਂਝਰ ਬਨੌਸਾ ਤਾਲ ਝਾਂਝਰ ਮੰਜੀਰ ਘੋਰ ਸਹਾਨ ਹੇ ॥੧੩੧੦॥੫੩੫॥ ਛੰਤ ॥ ਮਾਰੂ ਬਜਿਓ ਘਨਘੋਰ ਨਾਦਨ ਮੁਰਜ ਮਾਹੁਰ ਬੀਨ ਹੇ ॥ ਦੁੰਦਭ ਪਖਾਵਜ ਬੇਨ ਬਨਸੀ ਖਰਜ ਬੰਬ ਡਫੀਨ ਹੇ ॥ ਮੁਰਲੀ ਮੁਚੰਗਨ ਜਲ ਤਰੰਗਨ ਓਪੰਗ ਰੰਗਨ ਡੀਨ ਹੇ ॥ ਘੋਰ ਦੀਹ ਬਜੰਤ ਨਾਨਾ ਭੀਮ ਦਾਰੁਨ ਕੀਨ ਹੇ ॥੧੩੧੧॥੫੩੬॥ ਕਰੀ ਕੂਚ ਅਨੀ ਬਿਧਾਤਾ ਇੰਦ੍ਰ ਪੁਰ ਨਗ ਫਟਕ ਹੇ ॥ ਸੁਰ ਸਾਜ ਸਾਜ ਚਲੇ ਸੰਬੂਹਨ ਬੂਹ ਛੂਹਨ ਕਟਕ ਹੇ ॥ ਅਸ ਗਜ ਸਈਦਨ ਪੀਲ ਪਾਖਰ ਸੁਭਟ ਪਾਇਕ ਬਿਕਟ ਹੇ ॥ ਕਰਤ ਜੈ ਜੈ ਕਾਰ ਮੰਗਲ ਬਿਜੈ ਜੈ ਕਰ ਸੁਭਟ ਹੇ ॥੧੩੧੨॥੫੩੭॥ ਸਾਰੰਗ ਛੰਤ ॥ ਹਰਵਲ ਚੰਦਾਵਲ ਅਮਰ ਗਨ ਭਟ ਬਾਂਏ ਦਾਹਨ ਬੀਰ ਹੇ ॥ ਖਵਾਸ ਪਾਯਕ ਗੋਤ੍ਰ ਨਿਜ ਦਲ ਸੁਭਟ ਸਾਵੰਤ ਧੀਰ ਹੇ ॥ ਖਾਸ ਫੌਜ ਬਨਾਇ ਖਾਸੀ ਰੰਗ ਰੰਗਨ ਚੀਰ ਹੇ ॥ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਸੇਲ ਗਦਾ ਪਟਾ ਸਾਰੰਗ ਖਦੰਗੋ ਤੀਰ ਹੇ ॥੧੩੧੩॥੫੩੮॥ ਛੰਤ॥ ਨਾਇ ਮਾਥ ਚਲੇ ਸਕਲ ਸੁਰ ਉਡਿਓ ਹੰਸ ਬੇਵਾਨ ਲੈ ॥ ਜਾਤ੍ਰਾ ਕਰੀ ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਹਮ ਕਰਤਾ ਇੰਦ੍ਰ ਲੋਕ ਪੈਆਨ ਕੈ ॥ ਬਜਤ ਬਜੰਤ੍ਰਨ ਅਖਾੜਨ ਗੁਨਨ ਰਾਗ ਅਲਾਪਹੀ ॥ ਮਾਰੂ ਧਮਾਲ ਬਸੰਤ ਸੂਹੀ ਗੋਡ ਭੈਰਉ ਥਾਪ ਹੀ ॥੧੩੧੩॥੫੩੯॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਛੰਤ॥ ਸਕ੍ਰਅ ਲੋਕ ਚਲੇ ਮੁਦਿਤ ਮਨ ਹਰਖ ਮੰਗਲ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਹੀਰਨ (ਮਸ, ਖਕ)
[੨]ਤਰਗਸ (ਅਸ)
[੩]ਸਜੀਵਨੀ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੪]ਬਕਤਰ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੫]ਹੇ (ਮਸ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ‘ਫਟਕ’ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ‘ਚਕ੍ਰ’ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਰਸ ਭਰੇ ॥ ਆਨੰਦ ਪਲ ਪਲ ਮੁਦਿਤ ਛਿਨ ਛਿਨ ਸੀਲ ਨਿਧ ਕਰੁਣਾ ਢਰੇ ॥ ਲੋਕ ਲੋਕ ਸੁਨਿਓ ਕੁਲਾਹਲ ਜੁਰੇ ਆਇ ਆਰੁਣ ਚਲੇ ॥ ਪਹੁਚੇ ਸਕਲ ਸੁਰ ਸਾਜ ਨਿਜ ਨਿਜ ਫੌਜ ਭਟ ਜੋਧੇ ਬਰੇ ॥੧੩੧੫॥੫੪੦॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਰੰਗ ਛੰਤ ॥ ਸੁਨੀ ਆਗਮਨ ਆਵਤ ਬਿਧਾਤਾ ਸੁਰ ਸਕਲ ਆਨੰਦ ਭਏ ॥ ਹਰਖ ਗਾਵਤ ਬਿਜੈ ਮਾਰੂ ਕਰਤ ਜੋਧਾ ਜੈ ਜਏ ॥ ਬਜਤ ਘਨ ਘੰਟਾ ਮਧੁਰ ਧੁਨ ਸੰਖ ਭੇਰੀ ਮੁਰਜਏ ॥ ਉਠਤ ਤਾਲ ਤਮਾਲ ਉਘਟਤ ਨਚਤ ਅਪਸਰ ਤਾਥ ਏ ॥੧੩੧੬॥੫੪੧॥ ਸਾਰੰਗ ਛੰਤ ॥ ਬਜਤ ਬੀਨ ਮੁਚੰਗ ਬਨਸੀ ਢੋਲ ਡਫ ਦੁੰਦਭ ਘਨੇ ॥ ਮੁਰਲੀ ਪਖਾਵਜ ਮੁਰਜ ਮਹੁਵਰ ਝਾਂਝ ਘੂੰਘਰ ਰਸ ਭਿੰਨੇ ॥ ਅਪਸਰ ਨਚਤ ਗੰਧ੍ਰਬ ਬਜਾਵਤ ਜਛ ਕਿੰਨਰ ਸੁਰ ਭਰੇ ॥ ਪਹੁਚੇ ਸਕਲ ਸੁਰ ਦੁਵਾਰ ਬਾਸਵ ਸੁਨਿਓ ਆਗਮਨ ਸੁਰ ਚੜੇ ॥੧੩੧੭॥੫੪੨॥ ਸਾਰੰਗ ਛੰਤ ॥ ਧੁਨ ਸੁਨ[ੳ] ਜਗੇ ਪਸੁਪਤ ਜਿਨੇਸਰ ਭੂਤਰਾਟ ਗਨੇਸ ਸਿੰਭੂ ॥ ਤ੍ਰਿਕੁਟੀ ਛੁਟੀ ਧਿਆਨ ਜਾਗੇ ਸਮਾਧ ਆਤੁਰ ਭਏ ਸਿੰਭੂ ॥ ਕੁਪੇ ਸ੍ਰੀ ਤ੍ਰਿਪੁਰਾਰਾਰ ਭੋਲਾ ਰੁਦ੍ਰ ਗਨ ਕੁਪੇ ਸਕਲ ॥ ਧਰ ਚਕ੍ਰ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਡਵਰੂ ਸੇਖ ਪੰਨਗ ਮੇਲ ਗਲ ॥੧੩੧੮॥੫੪੩॥ ਛੰਤ ॥ ਕਰ ਨਾਦ ਡਵਰੂ ਗਜੇ ਸਿੰਭੂ ਜਗੇ ਭੈਰੋ ਭੂਤ ਗਨ ॥ ਕੰਕ ਬੰਕ ਪਿਸਾਚ ਨਿਸਚਰ ਬੈਤਾਲ ਤਮਚਰ ਗਜੇ ਰਨ ॥ ਖਮ ਠੋਕ ਤਾਲ ਉਠੇ ਮਹਾਂ ਗਨ ਪ੍ਰੇਤ ਚਿੰਸਤ ਬੈਤਲਾ ॥ ਘੋਰ ਧੁਨ ਪ੍ਰਲੈ ਪਲਟਿਓ ਜੁਰੇ ਸਿਵ ਗਨ ਭੀਹਲਾ ॥੧੩੧੯॥੫੪੪॥ ਛੰਤ ॥ ਮਦ ਪੀ ਗਜਿਓ ਬੈਤਾਲ ਦਾਰੁਨ ਭੂਤ ਭੈਰੋ ਨਿਸਚਰਾ ॥ ਨਚਤ ਕਪਾਲਕ ਤਾਲ ਬਜਤ ਉਠਤ ਧੁਨ ਦਾਰੁਨ ਸੁਰਾ ॥ ਭੈਰੋ ਨਿਸਾਚਰ ਭੂਤ ਭੀਖਮ ਕੰਕ ਭੀਹਲ ਭੈਕਰਾ ॥ ਘੂਮਤ ਮਦਾਰੀ ਭੀਮ ਬਿਕ੍ਰਮ ਰੁਦ੍ਰ ਗਨ ਦਲ ਮਦ ਭਰਾ ॥੧੩੨੦॥੫੪੫॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਛੰਤ ॥ ਗਨ ਜਟਾਧਾਰ ਮੁੰਡੇ ਕੇਤੇ ਭਟ ਅਰਧ ਮੁੰਡਿਤ ਭੈਰਵਾ ॥ ਲੰਬੇ ਡਿਲਾਰੇ ਡੀਲ ਭਾਰੇ ਦੀਹ ਦਾਰੁਨ ਭੂਤਵਾ ॥ ਲਘੁ ਗਾਇ ਗਨ ਜੋਗੀ ਦਿਗੰਬਰ ਨਗਨ ਸਿਵ ਗਨ ਭੈਕਰਾ ॥ ਉਰਧ ਬਾਹ ਨਖੀ ਜਟੀ ਧੂਲੀ ਪਸੀਚਕ ਨਿਸਚਰਾ ॥੧੩੨੧॥੫੪੬॥ ਸਾਰੰਗ ਛੰਤ ॥ ਰਾਖਸ ਨਖੀ ਜੋਗੀ ਦਿੰਗਬਰ ਉਮਲ ਦਾਰੁਨ ਬਿਕਟ ਹੇ ॥ ਤ੍ਰਿਮੁੰਡ ਖਟ ਲੋਚਨ ਕਿਤੇ ਦੋ ਮੁੰਡ ਭੀਖਮ ਸੁਭਟ ਹੇ ॥ ਬਿਨ ਮੁੰਡ ਕਪਾਲੀ ਕਿਤੇ ਸਤ ਮੁੰਡ ਖਟ ਜੋਜਨ ਅਸੁਰ ॥ ਮਦ ਪੀ ਭਖਤ ਆਮਿਖ ਆਘੋਰੀ ਤਾਮਸੀ ਹਿੰਸੀ ਜਫਰ ॥੧੩੨੨॥੫੪੭॥ ਛੰਤ ॥ ਕੁਚਿਲ ਬਿਕਟ ਅਸੁਚਿ ਅਨੇਮੀ ਸੁਰਾ ਪਾਨ ਕਪਾਲਨੀ ॥ ਰਕਤ ਦੰਤ ਬਿੜਾਲ[੧] ਚਛਨ ਤਿਮਰ ਗਾਤ ਬਿਆਲਨੀ ॥ ਭਸਮੀ ਦਿਗੰਬਰ ਘੋਰ ਆਨਨ ਅਰੁਨ ਕਾਇ ਬਿਸਾਲਨੀ[੨] ॥ ਭਛਤ ਪਸ[੩] ਜਗ ਕਰਤ ਪਸ ਮਖ ਅਗਨ ਹੋਤ੍ਰ ਜੁਆਲਨੀ ॥੧੩੨੩॥੫੪੮॥ ਛੰਦ ॥ ਸਾਰੰਗ ॥ ਅਧੋ ਮੁਖ ਝੰਪਤ ਅਗਨ ਬਹੁ ਠਠਤਿ[੪] ਆਸਨ ਸਿਧਨੀ ॥ ਨਾਟਕ ਬਸੀਕਰਨ ਆਦਿ ਤੰਤ੍ਰ ਕਿ ਜੰਤ੍ਰ ਮੰਤ੍ਰਨ ਰਿਧਨੀ ॥ ਇੰਦ੍ਰ ਜਾਲ ਪਖੰਡ ਡੰਭ ਉਚਾਟ ਮਾਰਨ ਤਾਤ੍ਰਕੀ ॥ ਰਮਾਲ ਸਾਹਰ ਅਸਟ ਸਿਧੀ ਬਿਰੋਧ ਮਾਰਗ ਭ੍ਰਾਂਤਕੀ ॥੧੩੨੪॥੫੪੯॥ ਸਾਰੰਗ ਛੰਤ ॥ ਜਛ ਸੂਕਰ ਪ੍ਰੇਤ ਗਨ ਬਹੁ ਮਹਖ ਖਚਰ ਰਾਖਸੀ ॥ ਨਾਟਕ ਉਚਾਰਤ ਬੋਧ ਨਿਜਮਤ ਭਿੰਨ ਤਤ ਫੁਨ ਬਾਕਸੀ ॥ ਸੀਘਰਤ ਫੁਰ ਬਾਕ ਸਿਧੀ ਜੰਤ੍ਰ ਮੰਤ੍ਰਨ ਰਾਫਸੀ ॥ ਦੂਤ ਮਾਯਾਵੀ ਪੰਚਾਨਨ ਨਾਨਤ ਭਵ ਖੀਲਾਫਸੀ ॥੧੩੨੫॥੫੫੦॥ ਕਾਛੇ ਕਛਉਟੀ ਬਿਕਟ ਬਾਂਕੇ ਭੀਮ ਦਾਰੁਨ ਡਾਂਕਹੀ ॥ ਸੂਲ ਸੇਲ ਗਦਾ ਪਟਾ ਧਾਰੇ ਭਭਕ ਹੀਕਤ ਹਾਂਕਹੀਂ ॥ ਧੁਕ ਧੁਕ ਉਠਤਿ ਬੈਤਾਲ ਚਿੰਸਤ ਗੁਰਜ ਗੋਫਨ ਧਾਰਹੀਂ ॥ ਭੁੰਕਾਰ ਸਦ ਪ੍ਰਲੈ ਪਰਾਜਿਉ ਗਰਜ ਤਰਜ ਚਿਕਾਰਹੀਂ ॥੧੩੨੬॥੫੫੧॥ ਫਾਸੀ ਗੁਲੇਲ ਕਮੰਦ ਜਮਧਰ ਡੰਡ ਮੁਦਗਰ ਭਗ[ਅ] ਧਰੇ ॥ ਦੂਹ[ੲ] ਦੀਹ ਦੁਰੰਤ ਭੈਕਰ ਸਿਲਾ ਮੂਸਲ ਕੈਬਰੇ ॥ ਏਕ ਬਾਹ ਦੁਬਾਹ ਤ੍ਰਿਤੀਏ ਸਾਤ[੫] ਦਸ ਦ੍ਵਾਦਸ ਕਰੇ ॥੧੩੨੭॥੫੫੨॥ ਬਡਾਣਾ ॥ ਦਖਣੀ ॥ ਲੈ ਲੈ ਸੂਆ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਭਿਭਰੇ ਉਛਰ ਕੂਦਹੀ ਨਾਚਹੀਂ ॥ ਖਪਰ ਕਰਾਲੀ ਭੈਰਵੀ ਹਾ ਹੂਹ ਡਕਰਤ ਮੀਚਹੀਂ ॥ ਕਿਲ ਕਿਲ ਸਬਦ ਦਾਰੁਨ ਨਿਸੁੰਨਦ ਹਾਕ ਮਾਰਤ ਕੂਕਹੀ ॥ ਭੈ ਸਦ ਭੀਖਮ ਬਾਕ ਭੈਰੋ ਹਾਕ ਡਾਕਤ ਹੂਕਹੀ ॥੧੩੨੮॥੫੫੩॥ ਜੁਆਲਾ ਤਜਤ ਆਨਨ ਪਸਾਰੇ ਭੀਮਦਾੜ ਬਜਾਵਹੀਂ ॥ ਠੰਨ ਠੰਨ ਠਹਕਤ ਠਾਠ ਠਠੀਅਰ ਪੀਸ ਪੀਸ ਬਜਾਵਹੀ[ਸ] ॥ ਕੁਪੇ ਸਕਲ ਦਲ ਭੂਤ ਭੈਰੋ ਘੂੰਮ ਘੂੰਮ ਫੁੰਕਾਰਹੀ ॥ ਦੈ ਦੈ ਦਮਾਮਨ ਚੋਬ ਦਾਰੁਨ ਡੰਕ ਧਉਸਾ ਘਾਰਹੀ ॥੧੩੨੯॥੫੫੪॥ ਛੰਦ ਬ੍ਰਿਧਮੁਖੀ ॥ ਤਈਲੰਗੀ ॥ ਕਥਤੇ ॥ ਦੁੰਦਭ ਨਫੀਰੀ ਗੋਮੁਖੀ ਗੁਡਗੁਡੀ ਡਵਰੂ ਖਪਰੀ ॥ ਡਹ ਡਹ ਡਹਾਤ ਨਿਸੁੰਨ ਨਾਦਨ ਕੋਸ ਦਾਰੁਨ ਖਚਰੀ ॥ ਧੁੰਧ ਘੋਰ ਭਯਾਨ ਨਾਦਨ ਪ੍ਰਲੈ ਬਾਜੰਤ੍ਰ ਸੁਤਰੀ[ਹ] ॥ ਦਹਲੇ ਚਰਾਚਰ ਜੀਵ ਜੰਤਨ ਸਦ ਬਾਜੰਤ੍ਰਨ ਖਰੀ ॥੧੩੩੦॥੫੫੫॥ ਉਤਸਉ ਕੁਲਾਹਲ ਜਛ ਭੈਰੋ ਪ੍ਰੇਤ ਮਾਲਾ ਨਾਚਹੀ ॥ ਆਮਖ ਭਖਤ ਨਾਨਾ ਪਸੂਅਨ ਘੋਰ ਮਦਰਾ ਆਂਚਹੀ ॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਬਿਕ੍ਰਾਲ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੨]ਬਿਹਾਲਨੀ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੩]ਮੁਖ (ਅਸ)
[੪]ਠਟਤ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੫]ਸਾਸ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਧੁਨ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਦ੍ਰਮ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਪਜਾਵਹੀ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਸਿਵ ਸਿਵ ਉਚਾਰਤ ਰਟਤ ਪਸੁ ਪਤਿ ਸਿੰਭੁ ਕੇ ਰੰਗ ਰਾਚਹੀ ॥ ਹਰ ਹਰ ਭਜਤ ਸੰਕਰ ਰਟਤ ਤ੍ਰਿਨੇਤ੍ਰ ਸਸਿ ਧਰ ਬਾਚਹੀ ॥੧੩੩੧॥੫੫੬॥ ਛੰਦ ਸਾਨੀ ॥ ਨਾਨਾ ਸਵਾਰੀ ਬ੍ਰਿਖਭ ਗਜ ਰਥ ਉਸਟ ਬਾਹਨ ਭੈਰਵਾ ॥ ਮਹਖ ਖਚਰ ਬੇਆਘਰ ਸਿੰਗੀ ਸਿਆਰ ਸੂਕਰ ਪ੍ਰੇਤਵਾ ॥ ਮਾਸਾਨ ਬੈਤਾਲੀ ਪਸੂਚਕ ਭੂਤ ਭੈਰਵ ਦਾਨਵਾ ॥ ਕਈ ਪ੍ਰੇਤ ਚੜ ਭੂਤਨ ਚਮੂੰ ਕਈ ਬੇਆਲ ਚੜ ਕੁਲ ਧਾਨਵਾ ॥ ਭਿੰਭਰੇ ਭਸੁੰਡੇ ਭਸਮ ਲੇਟੇ ਨਗਨ ਹਰ ਗਨ ਬੈਤਲਾ ॥ ਕੁਪੇ ਬਿਕਟ ਭਟ ਪ੍ਰੇਤ ਦਾਰੁਨ ਕੰਕ ਬੰਕਨ ਭੂਤਾਲਵਾ ॥੧੩੩੨॥੫੫੭॥ ਛੰਦ ॥ ਦਈ ਆਗਿਆ ਸੰਭ ਗਨ ਕਹ ਤਬਲ ਕੂਚ ਬਜੇ ਸਬੈ ॥ ਕਰ ਨਾਦ ਡਵਰੂ ਗਜੇ ਸੰਕਰ ਭੂਤ ਗਨ ਜੋਧਾ ਤਬੈ ॥ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਸੁਧਾਰ ਸਿਵ ਜੂ ਓਅੰ ਕਲੋਲ ਉਚਾਰ ਜੈ ॥ ਜੈ ਜੈ ਅਨਾਹਦ ਨਾਦ ਕਿੰਗੁਰੀ ਬਜਤ ਧੁਨ ਜੈ ਕਾਰ ਜੈ ॥੧੩੩੩॥੫੫੮॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਛੰਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਮੁੰਡ ਮਾਲ ਬਿਸਾਲ ਹਾਰਨ ਸੀਸ ਗੰਗਾ ਰਾਜਹੀ ॥ ਭਾਲ ਚੰਦ੍ਰ ਤ੍ਰਿਨੇਤ੍ਰ ਸੰਕਰ ਜਟਾ ਜੂਟ ਬਿਰਾਜਹੀ ॥ ਸੂਲ ਚਕ੍ਰ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਡਵਰੂ ਬਜਤ ਡਿਮ ਡਿਮ ਛਾਜਹੀ ॥ ਦ੍ਵਿਪ[ੳ] ਚਰਮ ਕਛਨੀ ਕਛੇ ਸੋਭਤ[੧] ਨ੍ਰਿਖ ਸੁਰ ਮੁਨਿ ਲਾਜਹੀ ॥੧੩੩੪॥੫੫੯॥ ਛੰਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਭਸਮ ਕਲਪਾਂਤੀ ਮਸਾਨੰ ਘੋਰ ਮਰਦਨ ਅੰਗ ਅੰਗ ॥ ਜੋਗ ਨਿੰਦ੍ਰ ਧਿਆਨ ਮਾਤੇ ਛਕੇ ਮਦਰਾ ਤਿਆਗ ਭੰਗ ॥ ਸੰਨਿਆਸ ਪਦ ਲਵਲੀਨ ਮਾਤੇ ਜੋਗ ਤਿਆਂਨੀ ਮਦ[ਅ] ਉਮੰਗ ॥ ਮੁਕਟ ਰਾਜਤ ਜਟਾ ਸਿਰਪਰ ਬਸਨ ਭੂਖਨ ਹਰ ਭੁਜੰਗ ॥੧੩੩੫॥੫੬੦॥ ਛੰਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਬੋਲ ਹਰ ਨੰਦੀ ਲੀਓ ਗਨ ਸਗਲ ਧਾਏ ਗਜ ਬਦਨ ॥ ਲੰਬੋਦਰ ਮੂਖਕ ਚੜ ਸਿਧਾਏ ਗਨੇਸ ਗਨਪਤ ਧੁਮ੍ਰ[੨] ਤਨ ॥ ਏਕ ਦੰਤ ਸੰਧੂਰ ਮਾਥੇ[ੲ] ਬਿਘਨ ਨਾਸਨ ਜੈ ਕਰਨ ॥ ਸਿਧ ਦਾਯਕ ਸ੍ਰੀ ਬਿਨਾਯਕ ਸਿੰਭ ਸੁਤ ਸੰਕਟ ਹਰਨ ॥੧੩੩੬॥੫੬੧॥ ਛੰਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਕੁਪੇ ਕਰ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਧਰ ਦਲ ਜੁਥ ਜੁਥਨ ਸੰਗ ਲੈ ॥ ਸਾਰੰਗ ਬਾਨ ਪਟਾ ਗਦਾ ਮੂਸਲ ਭੈਆਨਕ ਪਾਨ ਲੈ ॥ ਗਜੇਓ[੩] ਗਨੇਸ ਮਹੇਸ ਸੁਤ ਗਨ ਭੂਤ ਭੈਰਵ ਸਾਜ ਦਲ ॥ ਧਾਏ ਸਭੀ ਪਰਵਾਰ ਗੋਤ੍ਰਨ ਆਪ[੪] ਆਪਨ ਦਲ ਬਦਲ ॥੧੩੩੭॥੫੬੨॥ ਸਾਮ ਕਾਰਤਕ ਆਦ ਜੋਧਾ ਮਯੂਰ ਬਾਹਨ ਛਾਜਹੀ ॥ ਕਟ ਤੂਨ ਸਾਰੰਗ ਪਾਨ ਸੋਭਤ ਬਸਨ ਭੂਸਨ ਰਾਜਹੀ ॥ ਪਗ ਧਾਰ ਨੰਦੀ ਹਰ ਚੜੇ ਚਹੁ ਦਿਸ ਜਲਾਜਲ ਬਾਜਹੀ ॥ ਸੰਕਰ ਬਿਨਾਯਕ ਸਾਮ ਕਾਰਤਕ ਨਿਰਖ ਅਘ ਦਲ ਭਾਜਹੀ ॥੧੩੩੮॥੫੬੩॥ ਛੰਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਨਾਦ ਸੰਖਨ ਧੁਨ ਨਫੀਰੀ ਜਛ ਗੰਧਰਬ ਗਾਵਹੀ ॥ ਮੰਗਲ ਬਿਜੈ ਰਨ ਰਾਗ ਮਾਰੂ ਦੀਹ ਦੁੰਦਭ ਰਾਵਹੀ ॥ ਘੰਟਾ ਬਜਤ ਘਹਰਤ ਦਮਾਮਾ ਭੂਮ ਭੈਰੋ ਨਾਚਹੀ ॥ ਬਾਸਵ ਪੁਰੀ ਮਗ ਲੀਨ ਦੂਤਨ[ਸ] ਧੁਜਾ ਕੋਟਕ ਖਾਚਹੀ ॥੧੩੩੯॥੫੬੪॥ ਛੰਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਦੈ ਦੈ ਦਮਾਮਨ ਚੋਬ ਦਾਰੁਨ ਚਲੇ ਬਾਸਵ ਪੁਰ ਸਦਨ ॥ ਦਹਲਉ ਚਰਾਚਰ ਜੀਵ ਜੰਤਨ ਪ੍ਰਲੈ ਮਾਨਿਓ ਅਸੁਰ ਗਨ ॥ ਦਸ ਚਤੁਰ ਲੋਕ ਸੁਨਿਓ ਕੁਲਾਹਲ ਸੁਨਿਓ ਮਘਵਾ ਆਗਮਨ ॥ ਜੈ ਜੈ ਉਚਾਰਤ ਮੇਟ ਆਰਤ ਹਰਖ ਮੰਗਲ ਸਦਨ ਬਨ ॥੧੩੪੦॥੫੬੫॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਛੰਦ ॥ ਸਾਰੰਗ ॥ ਸੁਣ ਸਦ ਮਾਰੂ ਬਿਸਨ ਕੋਪੇ ਦਈ ਆਗਿਆ ਸੁਰ ਮੁਨੀ ॥ ਸਨਕਾਦਿ ਆਦਿ ਤਪੀ ਰਖੀ ਸੁਰ ਭਗਤ ਧਾਏ ਹਰ ਜਨੀ ॥ ਸਾਜ ਸਾਜ ਸੰਬੂਹ ਬੂਹਨ ਚਤੁਰ ਦਲ ਚਤੁਰੰਗਨੀ ॥ ਅਸ ਗਜ ਸਇੰਦਨ ਸੁਭਟ ਪਾਇਕ ਬੇਵਾਨ ਸੁਭਟ ਬਰੰਗਨੀ ॥੧੩੪੧॥੫੬੫॥ ਸਾਰੰਗ ਛੰਦ ॥ ਸੁਰ ਸਿਧ ਗਣ ਗੰਧ੍ਰਬ ਮੁਨਿ ਜਨ ਕੋਪ ਕੋਪ ਉਠੇ ਸਕਲ ॥ ਦੀਹ ਦੀਹ ਬਜਾਏ ਬਾਜਨ ਸਾਜ ਸਾਜ ਅਨੀ ਪ੍ਰਬਲ ॥ ਜੁਥ ਜੁਥ ਦੁਰੰਤ ਸੁਰ ਗਨ ਘੋਰ ਘੋਰ ਬਜੰਤ੍ਰ ਦਲ[ਹ] ॥੧੩੪੨॥੫੬੭॥ ਛੰਦ ਸਾਰੰਗ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਲੈ ਲੈ ਗਦਾ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਸਾਰੰਗ ਚਕ੍ਰ ਪਟਸ ਸੈਹਥੀ ॥ ਜਮਧਰ ਕਟਾਰਨ ਸੇਲ ਸਾਂਗਨ ਗੁਰਜ ਗੋਫਨ ਖਗਦੀ ॥ ਗੁਲੇਲ ਮੂਸਲ ਸੈਫ ਬਾਨਨ ਧੋਪ ਖੰਡਾ ਸਿਪਰੀ ॥ ਤਰਵਾਰ ਬਰਛਾ ਧਰਨ ਭਸਡੀ[੫] ਕੁਵੰਡ ਧਨਹੀ ਖਗ ਸਰੀ ॥੧੩੪੩॥੫੬੮॥ ਛੰਦ ॥ ਨਾਵਕ ਖਤੰਗਨ ਤੂਨ ਛੂਲੀ ਚਾਂਪ ਸਰ ਪੰਛੀ ਪਰੀ ॥ ਗੜੀਆ ਭਸੁੰਡੀ ਸਕਤ ਭਾਲਾ ਸਾਂਗ ਬਲਮ ਸੰਗਰੀ ॥ ਜੰਬੂਆ ਪਟਾ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਕਾਤਨ ਸੁਆ ਸੋਟਨ ਮੁਦਗਰੀ ॥ ਡੰਡ ਲਸ੍ਰਕ ਲਕਦ ਪਰਸਾ ਤਬਰ ਬਿਛੂਆ ਬਾਂਕਰੀ ॥੧੩੪੪॥੫੬੯॥ ਛੰਦ ॥ ਮ੍ਰਿਗ ਛਾਲ ਕੁਠਾਰ ਅਨੀ ਧਨਖੀ ਕਲਦਾੜ ਕਟਾਰਨ ਫਾਹੁਰੀ ॥ ਬਜ੍ਰਬਾਨ ਸਿਲੀਮੁਖੀ ਜੰਬੂਰ ਸੈਫ ਤੁਫੰਗ੍ਰੀ[੬] ॥ਬੁਗਦਾ ਕਰਵਲੀ ਤੁਪਕ ਸਾਂਗ੍ਰ ਢਾਲ ਖੜਗੋ ਜੰਬੁਰੀ ॥ ਨਾਚੁਖ ਬਨੈਟੀ ਤੇਗ[੭] ਦਾਰੁਨ ਜੁਲਫਕਾਰੀ ਮਿਸਰੀ ॥੧੩੪੫॥੫੭੦॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਅਪਾਰ ਅਗਨਤ ਤਿਛ ਪੈਨੀ ਸੈਕਲੀ ॥ ਧਾਰ ਧਾਰ ਅਨੇਕ ਆਯੁਧ ਬਾਂਧਿ ਸੁਭਟ ਬਲੀ ॥ ਦਲ ਸਾਜ ਸਾਜ ਚਲੇ ਅਮਰ ਕੁਲ ਜੁਥ ਜੁਥਨ ਮੰਡਲੀ ॥ ਅਸ ਗਜ ਰਥੀ ਪਾਯਕ ਬੇਵਾਨੀ ਕਟਕ ਸੁਰ ਰਣ ਖੰਭਲੀ ॥੧੩੪੬॥੫੭੧॥ ਛੰਦ ਸਾਰੰਗ॥ ਮਨ ਗਨ ਜਮੁਰਦ ਲਾਲ ਹੀਰਨ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਸੋਹਤ (ਮਸ, ਖਕ)
[੨]ਸੁਮਰ (ਖਕ, ਅਸ)
[੩]ਗਾਜਯੋ (ਅਸ)
[੪]ਆਪਨ (ਮਸ, ਖਕ)
[੫]ਸਭ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੬]ਸੈਨਾ ਸੰਗਰੀ (ਖਕ, ਅਸ)
[੭]ਜੇਗ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਦੁਪ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹਨ,
ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਮਾਂਜੇ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਹੜਤਾਲ ਫੇਰ ਕੇ 'ਸੂਰਨ' ਸ਼ਬਦ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ,
ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਪੰਕਤੀਆਂ ਹੀ ਹਨ, ਖਕ, ਅਸ ਵਿਚ ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਛਡੀ ਹੋਈ ਹੈ
ਪ੍ਰੰਤੂ ਛਾਪੇ ਵਿਚ 'ਜੁਰੇ ਇਕਠੇ ਸਾਜ ਸੰਜਨ ਹਨਨ ਖਲ ਦਲ ਸਘਨ ਮਲ' ਪੰਕਤੀ ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਹੈ,
ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਨੇ ਕਿਸ ਸਰੋਤ ਲਿਖੀ ਹੈ, ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ

ਬਜ੍ਰ ਮੁਕਤਾਹਲ ਲਗੀ ॥ ਯਲਮਾਸ ਗੌਹਰ ਦੁਰਯਕਤਾ ਯਾਕੂਤ ਨੀਲਮ ਪੰਨਗੀ ॥ਪੰਨੈ ਅਜਾਯਬ ਲਾਲ ਲੂਲੂ ਖਚਿਤ ਮਨ ਗਨ ਗਊਹਰੀ ॥ ਦਸਤੇ ਅਨੂਠੀ ਖਚੇ ਰਤਨਨ ਘੜਤ ਸਾਇਕ ਸੁੰਦਰੀ **॥੧੩੪੭॥੫੭੨॥** ਸਾਰੰਗ ॥ ਛੰਦ ॥ ਜਗ ਮਗ ਜਗਤ ਗੌਹਰ ਜਮੁਰਦ ਦਿਬ ਮੰਗਲ ਸੈਕਲੀ ॥ ਕੋਟ ਉਡਗਨ ਖਚਿਤ ਸਸਤ੍ਰਨ ਅਸਤ੍ਰ ਦਮਕਤ ਬਿਜੁਲੀ ॥ ਨਹੀ ਦ੍ਰਿਸਟ ਠਹਰਤ ਨ੍ਰਿਖ ਦੁਤਿ ਛਬ ਲਜਤ ਦਾਮਨ ਉਡਗਨਾ ॥ ਬਨ ਠਨ ਚਲੇ ਸੁਰ ਸਿਧ ਮੁਨਿ ਜਨ ਰਿਖਨ ਗੰਧ੍ਰਬ ਹਰਿ ਜਨਾ **॥੧੩੪੮॥੫੭੩॥** ਛੰਦ ਸਾਰੰਗ ॥ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਅਪਾਰ ਅਨਗਨ ਬਸਨ ਭੂਖਨ ਮੰਗਲਾ ॥ ਅਤਲਸ ਤਮਾਮੀ ਰੇਸਮੀ ਕਲਧੌਤ ਬਾਘੰਬਰ ਭਲਾ ॥ ਬਖਤ੍ਰ ਸੰਜੋਅਨ ਕੁਲਹ ਕਲਗੀ ਜਿਰਹ ਖੂਦਨ ਸਸ ਕਲਾ ॥ ਪਿਸਤਾਨ ਜੌਸਨ ਬਿਬਿਧ ਭਾਂਤਨ ਲਸਤ ਦਮਕਤ[੧] ਸੈਕਲਾ **॥੧੩੪੯॥੫੭੪॥** ਕੁੰਡਲ ਅਜਾਯਬ ਮੁਕਟ ਲਾਲਨ ਬਿਬਿਧ ਭੂਖਨ ਮੁੰਦਰੀ ॥ ਟੋਡਰ ਲਹਿਰ[ੳ] ਗਲ ਮਾਲ ਮੁਕਤਾ ਗੋਪ ਪਹੁਚੀ ਸੁੰਦਰੀ ॥ ਭੁਜਬੰਦ ਹਮੇਲਨ ਹਾਰ ਹੀਰਨ ਲਾਲ ਮੁਕਤਾ ਸੀਕਰੀ ॥ ਨਵਰਤਨ ਬਾਂਕ ਅੰਗੁਸਤਰੀ ਪਾਯਲ ਅਨੂਠੀ ਗੂਜਰੀ **॥੧੩੫੦॥੫੭੫॥** ਛੰਦ ॥ ਅੰਗ ਅੰਗ ਸੁਧਾਰ ਬਹੁ ਭੂਖਨ ਬਸਨ ਰੰਗਾ ਰੰਗਲੀ ॥ ਪਾਗੈ ਬੰਦੀਲਨ ਸੇਤ ਬਾਗਨ ਕਾਕਮ ਗੁਲਾਬੀ ਜੰਗਲੀ ॥ ਅਰੁਨ ਪੀਤ ਹਰੀ ਉਨਾਬੀ ਰੰਗ ਰੰਗਨ ਅੰਬਰੀ ॥ ਜਰ ਬਫਤ ਦ੍ਰਿਮ੍ਨ[ਅ] ਛਾਲ ਦੁਰਮਨ ਮ੍ਰਿਗਛਾਲ ਆਦਿ ਬਘੰਬਰੀ **॥੧੩੫੧॥੫੭੬॥** ਛੰਦ ਸਾਰੰਗ ਸਾਲੂ ॥ ਭੂਸਨ ਅਮੋਲਕ ਬਸਨ ਮੰਗਲ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਸੁਧਾਰ ਕੈ ॥ ਸਜ ਸੈਨ ਚਤੁਰੰਗ ਅਖਾਰਨ ਬਿਸਨ ਦਲ ਜੈਕਾਰ ਕੈ ॥ ਸੈਨਾ ਪ੍ਰਤਹ ਪ੍ਰਭ ਦਈ ਆਗਯਾ ਸ੍ਰੀ ਗਨੇਸ ਮਨਾਇ ਕੈ ॥ ਦਿਸ ਬ੍ਰਹਮ ਸੁਰ ਬਾਸਵ ਪੁਰੀ ਨਿਜ ਕਟਕ ਸੁਭਗ ਬਨਾਇ ਕੈ **॥੧੩੫੨॥੫੭੭॥** ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਛੰਦ ॥ ਸਾਰੰਗ ਸਾਲੂ ॥ ਘੁਰਦੈ[ੲ] ਦਮਾਮਨ ਡੰਕ ਧੌਸਾ ਸੰਖ ਘੰਟਾ ਬਾਜਹੀ ॥ ਮਾਰੂ ਜੁਝਾਊ ਰਾਗ ਰਾਗਨ ਨਾਦ ਅਨਗਨ ਗਾਜਹੀ ॥ ਕੋਟ ਕੋਟ ਬਿਸੰਖ ਬਾਜਨ ਕੋਸ ਦੁੰਦਭ ਘਾਰ ਹੀ ॥ ਘਹਰਾਤ ਘੋਰ ਨੀਸਾਨ ਮਾਰੂ ਪ੍ਰਲੈ ਘੋਰ ਬਿਚਾਰ ਹੀ **॥੧੩੫੩॥੫੭੮॥** ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਛੰਦ ॥ ਸਾਲੂ ਸਾਰੰਗ ॥ ਅਨਕ[੨] ਤੁਕਾ ॥ ਫਰਹਰਤ ਕੋਟਕ ਕੇਤ ਬੈਰਕ ਧੁਜਾ ਕੋਟ ਮਤੰਗਨੀ ॥ ਨਾਚੁਖ ਨੀਸਾਨ ਪਤਾਕ ਝੰਡਾ ਅਸਿਤ ਲੋਟਨ ਧੋਪਨੀ ॥ ਅਤਲਸ ਤਮਾਮੀ ਕਾਕਮੀ ਅੰਬ੍ਰੇਸਮੀ ਬਾਘੰਬਰੀ ॥ ਕਿੰਕਨ ਰਤਨ ਮਨ ਮਾਲਨੀ ਮੁਕਤਾਹਲੀ ਲੋਟਨ[੩] ਪਰੀ ॥ ਸਕਲ ਦੇਵ ਦੇਵਾ ਲੈ ਅਸਥਲ ਸੁਮੇਰ ਸਾਗਰ ਚਿਤ੍ਰਨੀ ॥ ਤੀਰਥ ਬਿਹੰਗਮ ਚਤੁਰਖਾਨੀ ਸੁਭਗ ਚਿਤ੍ਰ ਬਚਿਤ੍ਰਨੀ **॥੧੩੫੪॥੫੭੯॥** ਛੰਦ ਸਾਲੂ ॥ ਫਰਹਰਤ ਜੁਗ ਰਸਨਾ ਸਜੀਵਨ ਲਸਤ ਭੀਮ ਭੁਜੰਗਨੀ ॥ ਨਿਰਮਲ ਛਟਾ ਧਰ ਕਨਕ ਦਸਤਨ ਰਤਨ ਰੰਗਤ ਰੰਗਨੀ ॥ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਪਾਤਨ ਪਾਂਤ ਝੂਲਤ ਫਰਹਰਤ ਕੇਤ ਮਤੰਗਨੀ ॥ ਜਮਧਰ ਬਨੈਟੀ ਗੁਰਜ ਸੇਲਨ ਸਾਂਗ ਧੋਪ ਖਤੰਗਨੀ **॥੧੩੫੫॥੫੮੦॥** ਛੰਦ ਸਾਲੂ ॥ ਬਾਸਵ ਪੁਰੀ ਮਗ ਲੀਨ ਦੇਵਨ ਸੁਰ ਸਿਧ ਰਿਖ ਮੁਨਿ ਹਰਿ ਜਨਾ ॥ ਬੇਵਾਨ ਨਾਨਾ ਭਾਂਤ ਦਿਨ ਛਬ ਲਾਲ ਮੁਕਤਾਹਲ ਘਨਾ ॥ ਮੀਨ ਮੋਰ ਮਰਾਲ ਅਨਲਨ ਲਲਤਾ ਬੇਲਨ ਸੰਕਰਾ ॥ ਉਡਗਨ ਮਨਨ ਰਥ ਇੰਦ ਦਮਕਤ ਛਟਾ ਜਗਮਗ ਗੌਹਰਾ **॥੧੩੫੬॥੫੮੧॥** ਛੰਦ ਸਾਲੂ ॥ ਚਤਰੰਗ ਸੈਨ ਚਮੂੰ ਅਖਾਰਨ ਸੁਭਟ ਦਲ ਸੁਰ ਮੰਡਲੀ ॥ ਪਾਯਕ ਬੇਵਾਨੀ ਨਾਗਨੀ ਜੈ ਸਦ ਹਾਹਾ ਹੂਹਲੀ ॥ ਬੰਦੀ ਨਕੀਬੈ ਚੋਬਦਾਰੁਨ ਸੋਭ ਜਸ ਉਚਰਤ ਚਲੇ[੪] ॥ ਕਰਖਾ ਕਬਿਤ ਜੁਝਾਊ ਵਾਰਨ ਭਨਤ ਕਥਤ ਗੁਨੀ ਭਲੇ **॥੧੩੫੭॥੫੮੨॥** ਸਾਲੂ ॥ ਗਰੁੜ ਧੁਜ ਗੋਪਾਲ ਕੋਪੇ ਸੰਖ ਧੁਨ ਜੈਕਾਰ ਕਰ ॥ ਪੰਚ ਜਨ ਸਾਰੰਗ ਗਦਾ ਬਾਰਜ ਬਿਰਾਜਤ ਚਕ੍ਰ ਸਰ[ਸ]॥ ਮੋਰ ਪਛ ਛਕੇ ਕਲਾਗੀ[੫] ਸ੍ਰੀ ਜਨਾਰਦਨ ਬਿਜੈ ਬਰ ॥ ਮੈਨ ਮੂਰਤ ਸਾਮ ਬਦਨੰ ਕਮਲ ਲੋਚਨ ਮਦਨ ਸਰ **॥੧੩੫੮॥੫੮੩॥** ਸਾਲੂ ॥ ਚਕ੍ਰਧਰੰ[੬] ਸੁਕਲੰਬਰੰ ਗਰੁੜਾਸਨੰ ਬਾਰਜ ਨਯਨ ॥ ਦਯਾਸਿੰਧ ਦਰਿਦ੍ਰ ਮੋਚਨ ਪਤਿਤ ਤਾਰਨ ਸਾਮਘਨ ॥ ਗੋਬਿੰਦ ਬਲਭ ਭਗਤ ਜਨ ਬੈਕੁੰਠ ਗਾਮੀ ਸ੍ਰੀ ਰਮਨ ॥ ਪਰਬ੍ਰਹਮ ਦੇਵ ਦੇਵਾਧ ਸ੍ਰੀਧਰ ਚਤੁਰਭੁਜ ਮੰਗਲ ਕਰਨ **॥੧੩੫੯॥੫੮੪॥** ਛੰਦ ਸਾਲੂ ॥ ਧਰ ਸੀਸ[੭] ਮੰਗਲ ਮਟੁਕ ਕਲਗੀ ਮੋਰ ਪਛ ਸੁਹਾਵਨਾ ॥ ਮੀਨ ਕੁੰਡਲ ਕਾਨ ਸੋਭਤ ਲਾਲ ਦੁਰ ਯਕਤਾ ਪਨਾ ॥ ਯਲ ਮਾਸ ਫਨ ਮਨਿ ਰਤਨ ਨਾਨਾ ਨੀਲ ਗੌਹਰ ਨਗ ਘਨਾ ॥ ਬਜ੍ਰਨ ਫਟਕ ਯਾਕੂਤ ਮਾਨਕ ਸੇਸ ਫਨ ਮਨ ਲਾਲਨਾ **॥੧੩੬੦॥੫੮੫॥** ਛੰਦ ਸਾਲੂ ॥ ਬਿਬਿਧ ਖਚਿਤ ਬਿਮਾਨ ਨਗਨਨ[ਹ] ਜੜਤ ਖਚਤ ਮਨੋਹਰੰ ॥ ਦੁਰ ਯਕਤਾ ਵਰ ਅਨੂਪ ਬਿਬਿਧ ਰਤਨ ਜਵਾਹਰੰ ॥ ਉਡਗਨ ਮਯੰਕ ਛਟਾ ਲਜਤ ਦਾਮਿਨ ਚਮਕਤ ਮਨ ਗਨਾ ॥ ਬਿਮਲ ਦਿਬ ਮਰੀਚ ਮੰਗਲ ਉਦਿਤ ਨਭਚਰ ਉਡਗਨਾ **॥੧੩੬੧॥੫੮੬॥** ਛੰਦ ॥ ਸਾਲੂ ॥ ਕੋਟ ਕੋਟ ਮਨੀ ਭੁਜੰਗਨ ਦਿਬ ਭੂਖਨ ਮੰਗਲਾ ॥ ਕੰਠ ਮਾਲ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਝਮਕਤ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੨]ਅਨੰਤ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੩]ਲੋਟਤ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੪]ਭਲੇ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੫]ਕਲੰਗਾ (ਖਕ, ਅਸ)
[੬]ਚਕ੍ਰਬਰ (ਮਸ, ਅਸ)
[੭]ਸ੍ਰੀ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਸ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਘੁਰਵੇ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਹਮੇਲ ਬਾਂਧੀ ਨੀਲ ਮਨ ਗਨ ਸਸਿ ਕਲਾ ॥ ਭੁਜ ਬੰਦ ਲਾਲ ਜਿਗਾ ਜਮੁਰਦ ਦੁਰ ਯਕਤਾ ਵਰ ਘਨਾ ॥ ਪਹੁਚੀ ਰਤਨ[1] ਮਨ ਨੀਲ ਬਜ੍ਰਨ ਬਿਬਿਧ ਭੂਖਨ ਬੰਗਨਾ ॥੧੩੬੨॥੫੮੭॥ ਛੰਦ ਸਾਲੂ ॥ ਭੂਖਨ ਅਲੰਕ੍ਰਿਤ ਕੋਟ ਕੋਟਨ ਛਕੇ ਅੰਗਨ ਅੰਗੁਲੀ ॥ ਅੰਬਰ ਅਜਾਇਬ ਦਿਬ ਮੰਗਲ ਕਲਧਉਤ ਰੰਗਾ ਰੰਗਲੀ ॥ ਅੰਗ ਅੰਗ ਛਕੇ ਸਜੇ ਪ੍ਰਭ ਬਸਨ ਭੂਖਨ ਸੋਭਹੀ ॥ ਸੁਰ ਸਿਧ ਰਿਖ ਗੰਧ੍ਰਬ ਮੁਨਿ ਜਨ ਨਿਰਖਿ ਅਪਸ੍ਰ ਮੋਹਹੀ ॥੧੩੬੩॥੫੮੮॥ ਛੰਦ ਸਾਲੂ ॥ ਕਟ ਤੂਨ ਸਾਰੰਗ ਪਾਨ ਰਾਜਤ ਚਰਮ ਤੋਮ੍ਰ ਸਾਗਨੀ ॥ ਸੈਫ ਸੇਲ ਪਟਾ ਗਦਾ ਬਲਮ ਕਟਾਰ ਤੁਫੰਗਨੀ ॥ ਗੋਫਨ ਗੁਰਜ ਗੁਲੇਲ ਮੂਸਲ ਕੁਲਿਸ ਅੰਗੁਸ ਚਕਰਨੀ ॥ ਸੈਥੀ ਬਨੈਟੀ ਬਾਨ ਜੰਬੂਆ ਤੁਪਕ ਜਮਧਰ ਬਕਰਨੀ ॥੧੩੬੪॥੫੮੯॥ ਛੰਦ ਸਾਲੂ ॥ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਅਨੂਪ ਤੀਛਨ ਲਾਲ ਮਨਿ ਗਨ ਸਾਜ ਹੇ ॥ ਆਯੁਧ ਅਨੂਪਮ ਸੈਕਲੀ ਮੂਰਤ ਸਜੀਵਨ ਬਾਜ ਹੇ ॥ ਪੰਛੀ ਪਰੀ ਪੈਨੀ ਭੁਜੰਗਨ ਸਭੀ ਮੂਰਤਵੰਤ ਹੇ ॥ ਜੌਸਨ ਸਿਲੀਮੁਖ ਖੂਦ ਬਖਤ੍ਰ ਝਲਖਲੰਤ ਲਸੰਤ ਹੇ ॥੧੩੬੫॥੫੯੦॥ ਛੰਦ ਸਾਲੂ ॥ ਸਾਜ ਸਸਤ੍ਰਨ ਅਸਤ੍ਰ ਮੰਗਲ ਬਸਨ ਭੂਖਨ ਅੰਗ ਅੰਗ ॥ ਸੰਖ ਚਕ੍ਰ ਗਦਾ ਪਦੁਮ ਪ੍ਰਭ ਛਕੇ ਸਸਤ੍ਰਨ ਸਾਜ ਜੰਗ ॥ ਕਰ ਸੰਖ ਧੁਨ ਸੰਖਾਨ ਕੀ ਜੈ ਸਦ ਨਦ ਜੈ ਕਾਰ ਜੈ ॥ ਜੈ ਸਬਦ ਦੇਵ ਰਟੰਤ ਜੈ ਜੈ ਹੋਤ ਮੰਗਲਚਾਰ ਜੈ ॥੧੩੬੬॥੫੯੧॥ ਛੰਦ ਸਾਲੂ ॥ ਸੁਰ ਕਰਤ ਉਸਤਤ[2] ਪੁਹਪ ਬਰਖਤ ਬਿਜੈ ਮਾਰੂ ਗਾਵਹੀ ॥ ਦੁੰਦਭਿ ਦਮਾਮਨ ਡੰਕ ਧਉਸਾ ਝਾਂਝ ਤਾਲ ਬਜਾਵਹੀ ॥ ਘੰਟਾ ਮਜੀਰਨ ਬੀਨ ਬੰਸੀ ਮੁਰਜ ਗੋਮੁਖ ਕਾਨੜੇ ॥ ਮੁਰਲੀ ਸੀਤਾਰ ਰਬਾਬ ਮੰਦਲ ਛੇਨ ਮਹੁਵਰ ਭਾਂਭਰੇ ॥੧੩੬੭॥੫੯੨॥ ਛੰਦ ॥ ਸਾਲੂ ॥ ਹੋਤ ਮੰਗਲਚਾਰ ਰੁਨ ਝੁਨ ਕੋਟ ਕੋਟ ਨੀਸਾਨ ਹੇ ॥ ਅਪਸਰ ਨਚਤ ਗੰਧ੍ਰਬ ਬਜਾਵਤ ਜਛ ਕਿੰਨ੍ਰ ਗਾਨ ਹੇ ॥ ਗਜਤ ਨਾਦ ਨਿਸਾਨ ਕੋਟਕ ਨਚਤ ਅਪਸਰ ਤੈਥੈਯੰ ॥ ਬਜਤ ਧੁਨਿ ਘੰਟਾਨ ਮਧੁਰ ਧੁਨ ਰਟਤ ਸੁਰ ਮੁਨ ਜੈ ਜਯੰ ॥੧੩੬੮॥੫੯੩॥ ਛੰਦ ॥ ਸਾਲੂ ॥ ਸਾਜ ਆਰਤੀ ਬਿਜੈ ਮੰਗਲ ਕਰਤ ਸੁਰ ਮੁਨਿ ਹਰ ਜਨਾ ॥ ਹਰਖ ਗਾਵਤ ਬਿਜੈ ਆਰਤੀ ਨਚਤ ਸੁਰ ਦੇਵਾਂਗਨਾ ॥ ਹੋਤ ਉਤਸੋ ਜੈ ਅਨਾਹਦ ਫਤਹ ਉਚਰਤ ਸੁਰ ਮੁਨਾ ॥ ਉਤਸੌ ਕੁਲਾਹਲ ਹਰਖ ਮੰਗਲ ਬਿਜੈ ਕੰਤੂਹਲ ਘਨਾ ॥੧੩੬੯॥੫੯੪॥ ਛੰਦ ॥ ਸਾਗ੍ਰ[3] ॥ ਜਾਤ੍ਰਾ ਕਰੀ ਸ੍ਰੀ ਗਰੁੜਧੁਜ ਸਦ ਭਇਓ ਮੰਗਲ ਸਫਲ ਤਬ ॥ ਪੰਚ ਜਨ ਧੁਨ ਬਿਬਿਧ ਸੰਖਨ ਪੁਹਪ ਬਰਖਤ ਦੇਵ ਨਭ ॥ ਬਾਸਵ ਪੁਰੀ ਮਗ ਲੀਨ ਮਾਧੋ ਸੁਨੇਓ ਆਗਮਨ ਸਕ੍ਰ ਮਗ ॥ ਸਾਜ ਸਾਜ ਸਮਾਜ ਪੂਰ ਤਬ ਧਾਏ ਦਰਸਨ ਪੁਰਖ ਜਗ ॥੧੩੭੦॥੫੯੫॥੧॥ ਸਾਗਰ[3] ॥ ਸਯਮੈਨ ॥ ਸੁਰ ਕਰਤ ਮੰਗਲ ਹਰਖ ਬਾਨੀ ਰਟਤ ਉਚਰਤ ਜੈ ਜੈਯੰ ॥ ਸੁਭ ਬੇਖ[4] ਭੂਖਨ ਬਸਨ ਮੰਗਲ ਦਿਬ ਰਤਨਨ ਨੌ ਨੈਅੰ ॥ ਨਿਮ੍ਰ ਭਾਵ ਅਨੰਨ ਸੇਵਕ ਪ੍ਰੇਮ ਮਗਨ ਗੁਨਾ ਨੈਅੰ[5]॥ ਸੁਰ ਸਿਧ ਰਿਖ ਮੁਨ ਭਗਤ ਜਨ ਗੰਧ੍ਰਬ ਕਿੰਨਰ ਮਾਨੁਯੰ ॥ ਸੰਬੂਹ ਨਾਦਨ ਸੁਘਰ ਗਾਇਨ ਬਿਬਿਧ ਰਾਗ ਅਲਾਪਯੰ ॥ ਹੋਤ ਰੁਨ ਝੁਨ ਤਾਲ ਉਘਟਤ ਨਚਤ ਅਪਸਰ ਤਾਥੈਅੰ ॥੧੩੭੧॥੫੯੬॥੨॥ ਸਾਗ੍ਰ[3] ॥ ਸਮਾਨ ॥ ਛੰਦ ॥ ਪੁਹਪ ਕ੍ਰਿਤ[6] ਬੇਵਾਨ ਨਾਨਾ ਲਾਲ ਹੀਰਨ ਕਿੰਕਨੀ ॥ ਸੰਬੂਹ ਪੁਸਪ ਅਸੰਖ ਬਰਨਨ ਬਿਬਧ ਰਤਨ ਸਮਾਜਨੀ ॥ ਚਲੇਓ ਆਗਮ ਲੇਨ ਮਘਵਾਸ੍ਰੀ ਜਨਾਰਦਨ ਪ੍ਰਭ ਧਨੀ ॥ ਹਰਖ ਗਾਵਤ ਬਿਜੈ ਮੰਗਲ ਫਤਹ ਉਚਰਤ ਸੁਰਮੁਨੀ ॥ ਨਚਤ ਦੇਵਾਂਗਨ ਬਰੰਗਨ ਸੁਘਰ ਬਾਜੰਤ੍ਰਿਨ ਗੁਨੀ ॥ ਮੇਘ ਰਾਗ ਸਮਾਜ ਜੁਤ ਦਲ ਭਨਤ ਗੁਨਨ ਮਧੁਰ ਧੁਨੀ ॥੧੩੭੨॥੫੯੭॥੩॥ ਸਾਗਰ ॥ ਸੇਯਾਮੀਨ ॥ ਮਗ ਜਾਤ ਹਰਖਤ ਪੁਹਪ ਬਰਖਤ ਦ੍ਰਿਸ੍ਰ ਦੇਵਨ ਗਯੋ ਪਰ ॥ ਅਵਿਲੋਕ ਮਾਰਗ ਢੁਰਤ ਫਰਹਰਤ ਧੁਜ ਬੈਆਲ ਅਰ ॥ ਧੁਨਿ ਪਰੀ ਸ੍ਰਵਨਨ ਪੰਚ ਜਨ ਘੰਟਾ ਬਿਜੈ ਧੁਨਿ ਜੈ ਨਾਦ ਕਰ ॥ ਸੁਰ ਕਰਤ ਬੰਦਨ ਧੁਜਾ ਨ੍ਰਿਖਤ ਅਸਟਾਂਗ ਬੰਦਤ ਦੇਵ ਬਰ ॥ ਭਾਗ ਆਨ[6] ਸੁਰੇਸ ਧਨ ਧਨ ਦੇਵ[7] ਜਨਮ ਸਫਲ ਸਮਰ ॥ ਤੇਈ[8] ਭੇਟ ਹਰ ਪਦ ਭਇਓ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਪਾਹ ਪਾਹ ਨਮਾਮਿ ਹਰਿ ॥੧੩੭੩॥੫੯੮॥੪॥ ਸਾਗਰ ॥ ਸੇਆਮ ॥ ਜਿਹ ਦਰਸ ਕਾਰਨ ਜੋਗ ਤਪਸੀ ਸਿਧ ਪੰਡਿਤ ਜੋਧਗ ਧਰਤ ॥ ਸਿਵ ਸਨਾਤਨ ਸੇਖ ਸਾਰਦ ਦੇਵ ਦੇਵੀ ਤਪੀ ਜਤ ॥ ਬਿਆਸ ਨਾਰਦ ਬ੍ਰਹਮ ਅੰਗਰਹਿ ਅਗਸਤ ਲੋਮਸ ਰਿਖਭ ਦਤ ॥ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਆਦਿ ਬਸਿਸਟ ਧ੍ਰੂ ਨਿਗਮਾਦ ਧਿਆਵਤ ਗਿਆਨ ਤਤ ॥੧੩੭੪॥ ਕਾਲ ਜਮ ਸਸਿ ਸੂਰ ਸਾਧਤ ਨਹ ਤਦਪ ਪਾਵਤ ਅਲਖ ਮਤ[9] ॥ ਕਰਤ ਕਸਟ ਦੁਰੰਤ ਤਪਸਾ ਧਰਤ ਧਿਆਨ ਜੋਗਿੰਦ੍ਰ ਬ੍ਰਿਤ ॥ ਠਠਤ ਪੂਜਾ ਹੋਮ ਜਗ ਮਖ ਦਾਨ ਬ੍ਰਤ ਅਚਾਰ ਰਤਿ ॥ ਨਹੀ ਤਦਪਿ ਪਾਵਤ ਭੇਵ[10] ਰੰਚਕ ਨਹੀ ਪ੍ਰਤ ਪਾਨਨ ਰਮਾਪਤਿ ॥੧੩੭੫॥੫੯੯॥੫॥ ਸਾਗ੍ਰ ॥ ਧੰਨ ਭਾਗ ਸੁਰੇਸਹ ਪ੍ਰਤਖ ਦਰਸਨ ਭੇਟ ਹਰਿ ॥ ਰੋਮ ਰੋਮ ਪੁਲਕਾਤ ਹਰਖਤ ਬੈਨ ਗਦ ਗਦ ਚਸਮ ਤਰ ॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਬੰਦਨ (ਖਕ, ਅਸ)
[੨]ਉਤਸਵ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੩]ਸਾਰੰਗ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੪]ਬੇਸ (ਮਸ, ਖਕ), ਬੰਸ (ਅਸ)
[੫]ਭਗਤ ਗੁਨਾਲਯੰ (ਅਸ)
[੬]ਭਾਗਵਾਨ (ਅਸ)
[੭]ਜੇਵ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੮]ਦਈ (ਮਸ, ਖਕ)
[੯]ਮਿਤ (ਅਸ)
[੧੦]ਭੇਦ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਭਯੋ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤਿ ਪਰਸਤ ਦਰਸ ਪਾਵਨ ਕ੍ਰਿਤ ਟਰ ॥ ਪਾਹ ਪਾਹ ਸਰਨਾਗਤੀ ਹੌਂ ਨਾਥ ਬੇਨਤੀ ਦਾਸ ਕਰ ॥ ਆਜ ਭਯੋ ਸਨਾਥ ਸੁਆਮੀ ਦਰਸ ਪਾਵਨ ਦ੍ਰਿਗ ਭਰ ॥ ਗਈ ਕ੍ਰਿਤ ਬਿਲਾਇ ਦ੍ਰਸ੍ਨ[੧] ਪਰਸ ਚਰਨਨ ਭਯੋ ਠਰ ॥੧੩੭੬॥੬੦੦॥੬॥ ਸਾਗ੍ਰ ॥ ਛਪੈ ॥ ਠਾਂਢ ਸਾਂਤ ਪਾਈ ਉਰ ਅੰਤਰ ਬਿਮਲ ਹਿਰਦੇ ਸੁਧ ਭਓ ॥ ਪਦਪ ਰਾਗ ਮਕਰੰਦ ਲੋਚਨ ਪਰਤ ਸਸੈ ਤਿਮ੍ਰ ਗਓ ॥ ਕਰ ਜੋਰ ਬੰਦਤ ਚਰਨ ਕਮਲ੍ਨ ਨਮਾਮ[੨] ਨਾਥ ਨਮਾਮਿ ਤਓ ॥ ਪ੍ਰਨਤਪਾਲ ਗੋਪਾਲ ਮਾਧੋ ਹਰਨ ਆਰਤ ਹ੍ਰਿਦੈ ਰੰਓ ॥ ਮਹਮਾ ਮਹਾਤਮ ਨਾਮ ਸੁਨੀਅਤ ਤਰਤ ਨ੍ਰਿਸੰਦੇਹ ਭਉ ॥ ਨਮਾਮਿ ਨਾਥ ਸਨਾਥ ਕੀਨਿਓ ਨਠਿਓ ਭੈ ਦੁਖ ਜਨਮ ਸਉ ॥੧੩੭੭॥੬੦੧॥੭॥ ਸਾਗ੍ਰ ॥ ਛਪੈ ॥ ਧੂਪ ਦੀਪ ਸਵਾਰ ਆਰਤੀ ਕਰਤ ਪੂਜਾਚਾਰ ਸੁਰ ॥ ਘਸਤ ਕੁੰਕਮ ਅਗਰ ਚੰਦਨ ਪੁਸਪ ਗੰਧ ਸੁਗੰਧ ਚੁਰ ॥ ਨਈਬੇਦ ਨਾਨਾ ਭਾਂਤ ਬਿੰਜਨ ਬਿਬਿਧ ਮੇਵੇ ਜਾਤ ਤਰ ॥ ਅਨਿਕ ਕੁਸਮ ਸੁਗੰਧ ਨਾਨਾ ਭਾਂਤ ਪਰਮਲ ਪਰਸਪਰ ॥ ਰੁਚਿਰ ਚਰਚਤ ਈਸ ਅਪਰਤ ਕਰਤ ਜੈ ਜੈ ਕਾਰ ਧੁਨ[੩] ॥ ਬਜਤ ਤਾਲ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਮਹੁਵਰ ਨਚਤ ਅਪਸਰ ਗਨ ਚਤੁਰ ॥੧੩੭੮॥੬੦੨॥੮॥ ਸਾਗ੍ਰ ॥ ਸੇਆਮ ॥ ਹੋਤ ਮੰਗਲਚਾਰ ਰੁਨ ਝੁਨ ਬਜਤ ਸੰਖਨ ਘੰਟ ਧੁਨਿ ॥ ਨਚਤ ਕਿੰਨ੍ਰ ਜਛ ਗੰਧ੍ਰਬ ਕਰਤ ਉਤਸਵ ਬੇਦ ਧੁਨਿ ॥ ਰਛ ਰਛ ਗੋਪਾਲ ਬੋਲੇ ਸਬਦ ਜੈ ਜੈ ਕਾਰ ਸੁਨ[੪] ॥ ਸੇਆਮ ॥ ਚਲੇ ਹੋਇ ਇਕਤ੍ਰ ਸੁਰ ਸਭ ਕਰੀ ਪੈਸਾਰੀ ਸਦਨ ॥ ਕਰਤ ਬਰਖਾ ਪੁਸਪ ਮਾਲਨ ਬਧੂ ਦੇਵਨ ਪੁਰ ਸਦਨ ॥ ਪੁਹਪਕ ਆਰੂੜ ਗੋਪਾਲ ਆਏ ਢੁਰਤ ਚਾਮਰ ਛਤ੍ਰ ਮਨ ॥੧੩੭੯॥੬੦੩॥੯॥ ਸਾਗ੍ਰ ਖੜਪਦੀ ॥ ਅੰਤਹ ਪੁਰੀ ਲੈ ਗਇਓ ਬਾਸਵ ਸਕਲ ਸੁਰ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿ ਸਿਵ ॥ ਰਨਵਾਸ ਸਚੀ ਬਧੂ ਅਮ੍ਰਤਤ ਕਰਤ ਉਸਤਤਿ ਅਗਨ ਜਿਵ ॥ ਦਿਬ ਸਿੰਘਾਸਨ ਬੈਠਾਰਿਓ ਚਰਨ ਪਖਾਰਤ ਅਨਿਕ ਭਿਵ ॥ ਲੇਤ ਚਰਨੋਦਕ ਸਬੈ ਮਿਲ ਸਦਨ ਛਿੜਕਤ ਲਾਇ ਲਿਵ ॥ ਜੁਗ ਪਾਨ ਜੋਰ ਅਧੀਨ ਹੋ ਹੋ ਕਰਤ ਬਿਨਤੀ ਰਿਖਨ ਦਿਵ ॥ ਅਹੋ ਨਾਥ ਸਨਾਥ ਕੀਨੇਓ ਪਰਮ ਪੁਰਖ ਦੇਵਾਧ ਦੇਵ ॥੧੩੮੦॥੬੦੪॥੧੦॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਹਮੀਰ ॥ ਅਥ ਤ੍ਰਿਦੇਉ ਉਸਤਤ ॥ ਇੰਦ੍ਰ ਬਾਚ ॥ ਚਰਪਦੀ ॥ ਜੈ ਜੈ ਜੈ ਕਰਤਾ ॥ ਅਸੁਰਨ ਹਰਤਾ ॥ ਪਾਵਨ ਪਤਿਤ ਉਧਾਰ ਕਰੇ ॥ ਸੇਵਕ ਜਨ ਰਛਕ ਦਾਨੋ ਭਛਕ ॥ ਪ੍ਰਨਤਪਾਲ ਜਗਦੀਸ ਹਰੇ ॥ ਬਾਰਜ ਬਿਲੋਚਨ ॥ ਸੰਕਟ ਮੋਚਨ ॥ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸਿੰਧ ਰਸ ਪ੍ਰੇਮ ਢਰੇ ॥ ਜੈ ਜੈ ਕਮਲਾਸਨ ॥ ਤੇਜ ਪ੍ਰਕਾਸਨ ਪਰਮ ਪੁਰਖ ਪ੍ਰਤਾਪ ਭਰੇ ॥ ਜੈ ਜੈ ਦੇਵ ਹਰੇ ॥੧੩੮੧॥੬੦੫॥ ਹਮੀਰ ॥ ਚਰਪਦੀ ॥ ਆਰਤ ਕ੍ਰਿਤ ਟਾਰਨ ਪਤਿਤ ਉਪਾਰਨ ਸੁਤਹ ਸਿਧ ਪਰਬ੍ਰਹਮ ਪਰੇ ॥ ਮਾਧੋ ਮਧੁ ਮਰਦਨ ਕਲ ਮਲ ਅਰਦਨ ਕਮਲ ਨੈਨ ਪ੍ਰਭ ਆਦ ਗੁਰੇ ॥ ਸੁਰ ਨਰ ਮੁਨ ਬੰਦਨ ਅਸੁਰ ਨਿਕੰਦਨ[੬] ਖਿਮਾ ਸਤ ਗੁਨ ਛਤ੍ਰ ਢਰੇ ॥ ਜੈ ਜੈ ਗਰੂੜਾਸਨ ਕ੍ਰਿਤ ਕ੍ਰਮ ਬਿਨਾਸਨ ਗਰੁੜ ਕੇਤ ਭਵ ਤਾਪ ਹਰੇ ॥ ਜੈ ਜੈ ਦੇਵ ਹਰੇ ॥੨॥੧੩੮੨॥੬੦੬॥ ਹਮੀਰ ॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਚਰਪਦਾ ॥ ਜੈ ਜੈ ਗੋਪਾਲਾ ਦੀਨ ਦੈਆਲਾ ਪਰਮਾਤਮ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਦਈ ॥ ਕੇਸਵ ਭਗਵਾਨਾ ਨਿਗਮ ਬਖਾਨਾ ਬਿਸ੍ਵੰਭਰ ਗੋਬਿੰਦ ਮਈ ॥ ਸੰਤਨ ਰਿਦ ਬਾਸਨ ਪਨਗ ਆਸਨ ਪ੍ਰੋਛ ਪਾਲ ਕ੍ਰਿਤ ਕਰਮ ਛਈ ॥ ਹੌ ਮਤ ਮੰਦ ਚਰਨ ਸਰਨਾਗਤਿ ਛਮੋ ਨਾਥ ਪ੍ਰਭ ਭੂਲ ਭਈ ॥ ਜੈ ਜੈ ਮਖਸੂਦ[੫] ਹਰੇ ॥੩॥੧੩੮੩॥੬੦੭॥ ਹਮੀਰ ॥ ਚਰਪਦਾ ॥ ਮਤਸ ਕੂਰਮ ਸੂਕਰ ਨਰ ਨਾਹਰ ਬਾਵਨ ਬਲ ਛਲ ਪੈਆਲ ਪਠੇ ॥ ਪਰਸਰਾਮ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਕ੍ਰਿਸਨ ਚੰਦ ॥ ਬਊਧ ਰੂਪ ਹੁਇ ਦੈਤ ਭਠੇ[੬] ॥ ਨਿਹਕਲੰਕ ਨਿਹਸੰਕ ਰਮਾਪਤ ਦਸਕ ਰੂਪ ਧਰ ਕ੍ਰਿਤ[੭] ਮਥੇ ॥ ਜੈ ਜੈ ਰਿਪ ਸੂਦਨ ਅਸੁਰ ਬਿਰੂਧਨ ਪਾਹ ਪਾਹ ਪ੍ਰਭ ਕਾਲ ਨਥੇ ॥ ਜੈ ਜੈ ਮੁਰਸੂਦ ਹਰੇ ॥੪॥੧੩੮੪॥੬੦੮॥ ਹਮੀਰ ॥ ਚਰਪਦ ॥ ਜੈ ਜੈ ਪਦ ਕੰਜਨ ਆਰਤ ਭੰਜਨ ਨਮਸਕਾਰ ਜਗਦੀਸ ਹਰੇ ॥ ਜੈ ਜੈ ਜੈ ਦਰਸਨ ਚਕ੍ਰ ਸੁਦਰਸਨ ਗਦਾ ਸੰਖ ਕਰ ਪਦਮ ਧਰੇ ॥ ਨਾਹਨ ਗੁਨ ਜਪ ਸੀਲ ਨ ਸੰਜਮ ਪਾਪਾਤਮ ਅਗਿਆਨ ਭਰੇ ॥ ਅਉਗੁਨਿਆਰੇ ਪਾਥਰ ਭਾਰੇ ਨਾਮ ਲੇਤ ਭਵ ਸਿੰਧ ਤਰੇ ॥ ਜੈ ਜੈ ਮਧਸੂਦ ਹਰੇ ॥੫॥੧੩੮੫॥੬੦੯॥ ਹਮੀਰ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਕੀਨਾ ਦ੍ਰਸਨ ਪ੍ਰਭ ਦੀਨਾ ਭਇਓ ਸਨਾਥ ਤੁਅ ਦਰਸ ਕਰੇ ॥ ਬਡ ਭਾਗ ਹਮਾਰੇ ਪ੍ਰਭ ਦਰਸ ਦਿਖਾਰੇ ਅਹੋ ਪਾਗ ਬਡ ਭਾਗ ਭਰੇ ॥ ਦੀਨੇਓ ਪ੍ਰਭ ਦਰਸਨ ਭਏ ਸੁਪਰਸਨ ਪਾਹ ਪਾਹ ਹਰਿ ਸਰਨ ਪਰੇ ॥ ਜੈ ਜੈ ਜਗਦੀਸ ਹਰੇ ॥੬॥੧॥ਛਕੇ॥੧੩੮੬॥੬੧੦॥ ਗੰਭੀਰ ॥ ਚਤ੍ਰਪਦ ॥ ਜੈ ਤ੍ਰਿਭਵਨ[ਅ] ਮੂਰਤਿ ਤ੍ਰੈਗੁਨ ਗੁਨ ਪਰਸਤ ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸਨ ਮਹੇਸ ਹਰੇ ॥ ਏਕਾਨਨ ਚਤੁਰਾਨਨ ਰਾਜੈ ਪੰਚਾਨਨ ਤ੍ਰਿਨੇਤ੍ਰ ਬਰੇ[ੲ] ॥ ਜੈ ਨਾਦ ਪੰਚ ਜਨ ਬੀਨ ਡਮਰੂ ਹੰਸ ਬ੍ਰਿਖਭ ਬਾਹ[੮] ਚਡੇ ॥ ਜੈ ਚਕ੍ਰ ਸੁਦਰਸਨ ਪਦਮ ਕਮੰਡਲ ਭਾਲ ਚੰਦ੍ਰ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਧਰੇ ॥ ਜੈ ਜੈ ਤ੍ਰਿਦੇਵ ਹਰੇ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਚਰਨਨ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੨]ਆਪ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੩]ਸੁਰ (ਅਸ)
[੪]ਧੁਨ (ਮਸ, ਖਕ)
[੫]ਮਦਸੂਦ (ਅਸ)
[੬]ਹਰੇ (ਅਸ)
[੭]ਦੁਸਟ (ਅਸ)
[੮]ਗਰੁੜ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਇਹ ਪਾਠ + ਪਾ ਕੇ ਹਾਸ਼ੀਏ 'ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਤ੍ਰਿਭਿ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਤ੍ਰਿਪੁਰੇ ਬਿਰਾਜੈ' ਸ਼ਬਦ ਹਨ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

॥੭॥੧੩੮੭॥੬੧੧॥ ਗੰਭੀਰ ॥ ਚਰਪਦ ॥ ਸੇਤਾਂਬਰ ਪੀਤਾਂਬਰ ਰਾਜੈ ਬਾਘੰਬਰ ਪਟ ਅੰਗ ਧਰੇ[ੳ] ॥ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਮੁਦਾ ਸੰਗੀ ॥ ਗੌਰ ਅਰਧੰਗੀ ਬ੍ਰਹਮਾਨੀ ਮੁਖ ਚਾਰ ਹਰੇ ॥ ਸਨਦਕਾਦਕ ਸੰਗੀ ਭੂਤ ਭੜੰਗੀ ਬਿਬਿਧਾਦਕ ਦਲ[1] ਸੰਗ ਫਿਰੇ ॥ ਤ੍ਰਿਗੁਨਾਤੀਤਾ ਦਰਸ ਜੋਗੀਸਾ ਅਰਧ ਤ੍ਰਿਭੰਗੀ ਜੈ ਦੇਵ ਹਰੇ[ੳ] ॥੮॥੧੩੮੮॥੬੧੨॥ ਗੰਭੀਰ ॥ ਚਤੁਰਪਦ ॥ ਮਹਮਾ ਨਹ ਜਾਨੋ ਪਰਮ ਐਆਨੋ ਰਾਖ ਦਸਾਨੀ ਪੈਜ ਹਰੇ ॥ ਸੁਭ ਕਰਮਨ ਕੀਨਾ ਸਭ ਬਿਧ ਹੀਨਾ ਸਕਲ ਤਯਾਗ ਪ੍ਰਭ ਸਰਨ ਪਰੇ ॥ ਪਾਪੋ ਪਾਪਾਹੰ ਪਾਪ ਕਮਾਹੰ ਕਪਟ ਦੋਖ ਛਲ ਛਿਦ੍ਰ ਭਰੇ ॥ ਤ੍ਰਾਹ ਤ੍ਰਾਹ ਸਰਨਾਂਗਤ ਹਰਿ ਜੀਉ ਹਉ ਮਤ ਮੰਦ ਸਰਨ ਉਧਰੇ[2] ॥੯॥੧੩੮੯॥੬੧੩॥ ਗੰਭੀਰ ॥ ਚਤ੍ਰਪਦ ॥ ਕਬੋ ਬਾਚ ॥ ਦੈ ਦੈ ਆਸੀਸਾ ਦੇਵ ਮੁਨੀਸਾ ਪ੍ਰਦਛਨ ਸੁਰ ਸਕਲ ਕਰੇ ॥ ਝਾਲਰ ਮ੍ਰਿਦੰਗਨ ਬਜਤ ਮੁਚੰਗਨ ਸ੍ਰੁਤਿ ਧੁਨਿ ਦੇਵਨ ਗਾਨ ਕਰੇ ॥ ਕਿੰਨ੍ਰ ਗਨ ਗੰਧ੍ਰਭ ਜਛ ਬਰੰਗਨ ਹੂਹ ਅਪਸਰਾ ਨ੍ਰਿਤ ਕਰੇ ॥ ਦੈ ਦੈ ਦਿਜ ਦਛਨ ਕ੍ਰੋਰ ਪ੍ਰਦਛਨ ਸਰਨ ਸਰਨ ਕਰ ਚਰਨ ਪਰੇ ॥੧੦॥੧੩੯੦॥੬੧੪॥ ਗੰਭੀਰ ॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਬੋਲੇ ਪ੍ਰਭ ਬਾਨੀ ਰਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਮਾਨੀ[3] ਮੰਗਲ ਕਰ ਸੁਭ ਦ੍ਰਿਸ੍ਰਿ ਕਰੀ ॥ ਦੇਵਨ ਪ੍ਰਬੋਧੇ ਸਭਹਨ ਸੋਧੇ ਦੇਵ ਤੇਸ ਲੈ ਬਾਹ ਧਰੀ ॥ ਚਿਤ ਛੋਭ ਮਿਟਈਐ ਹਰਖ ਬਢਈਯੈ ਨਾਸ ਕਰੋ ਰਿਪ ਮੇਕ ਘਰੀ ॥ ਸੁਰ ਕਰਤ ਜੁਹਾਰੂ ਬਾਰੰਬਾਰੂ ਦੁੰਦਭ ਘੋਖ ਪੁਹਪ ਬ੍ਰਿਸਟ ਕਰੀ ॥੧੧॥੧੩੯੧॥੬੧੫॥੫॥ ਗੰਭੀਰ ॥ ਚ੍ਰਪਦ ॥ ਬਾਵਨ ਮਲਯਾਗਰ ਧੁਖਤ ਉਜਾਗਰ ਗੰਗੋਦਕ ਪਾਦ ਅਰਘ ਕਰੋ ॥ ਬਿੰਜਨ ਪਕਵਾਨਾ ਬਿਬਿਧ ਕਰਾਨਾ ਦਿਬ ਭੋਗ ਸਮਰਪ ਧਰੇ ॥ ਸੁਰ ਕਰਤ ਬਡਾਈ ਸੁਮਨ ਬਰਖਾਈ ਬਾਰ ਬਾਰ ਪ੍ਰਭ ਚਰਨ ਪਰੇ ॥ ਲੈ ਲੈ ਕੰਠ ਲਾਵਤ ਦ੍ਰਿਗਨ ਲਗਾਵਤ ਪਦ ਪੰਕਜ ਲੈ ਸੀਸ ਧਰੇ ॥੧੩੯੨॥੬੧੬॥੧੨॥ਛਕੈ॥੨॥ ਅਥ ਦੇਵ ਸਮਾਜ ਬਿਲਾਸ ਸਪਤ ਬਾਸਰ ਅਛਰਾ ਨ੍ਰਿਤ ਬ੍ਰਨਨੰ ॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਕੁੰਭ ॥ ਅਬ ਕਥੋ ਦੇਵ ਉਤਸਵ ਉਚਾਰ ॥ ਤੁਮ ਸੁਨਹੁ ਸੰਤ ਰਿਦ ਧਰ ਪਿਆਰ ॥ ਸਪਤ ਦਿਵਸ ਇੰਦ੍ਰ ਪੂਜਾ ਰਚਾਇ ॥ ਰਸ ਰਾਜ ਰੀਤ ਪਾਤ੍ਰ ਬੁਲਾਇ ॥੧੩੯੩॥੬੧੭॥੧॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਕੁੰਭ ॥ ਪੁਰ ਹਾਟ ਪਾਟ ਘਨਸਾਰ ਆਦ ॥ ਸਭ ਠੌਰ ਠੌਰ ਛਿਰਕਤ ਸੁਖਾਦ ॥ ਸਭ ਪੌਰ ਪੌਰ ਸੁੜ ਬੰਦਨ ਵਾਰ ॥ ਮਨ ਰਤਨ ਪੁਸਪ ਜੁਤ ਗੁਹਤ ਹਾਰ ॥੧੩੯੪॥੬੧੮॥੨॥ ਕੁੰਭ ॥ ਸਭ ਦ੍ਵਾਰ ਦ੍ਵਾਰ ਸੋਭਤ ਅਨੂਪ ॥ ਨਹ ਲਖਿਓ ਜਾਤ ਕੋਊ ਰੰਕ ਭੂਪ ॥ ਗ੍ਰਿਹ ਗ੍ਰਿਹ ਉਛਾਹ ਮੰਗਲ ਸੁਚਾਰ ॥ ਬਾਜਤ ਬਧਾਉ ਉਤਸਉ ਧਮਾਰ[4] ॥੧੩੯੫॥੬੧੯॥੩॥ ਕੁੰਭ ॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਬਨ ਠਨ ਕੁਮਾਰ ਸੁੰਦਰ ਅਨੂਪ ॥ ਰਚ ਰਚ ਸਿੰਗਾਰ[5] ਸੁਰ ਬਧੁਨ ਭੂਪ ॥ ਸੁਭ ਬਰਨ ਬੇਖ ਮੰਗਲ ਸੁ ਸਾਜ ॥ ਸਜ ਅੰਗ ਅੰਗ ਮੁਕਤਾ ਸਮਾਜ ॥੧੩੯੬॥੬੨੦॥੪॥ ਕੁੰਭ ॥ ਸੁਭ ਹੀਰ ਚੀਰ ਰਤਨਨ ਅਮੋਲ ॥ ਦੰਪਤ ਅਨੁਰਾਗ ਭਛਤ ਤੰਬੋਲ[6] ॥ ਕਈ ਬਾਲ ਬੈਸ ਕਈ ਤਰੁਨ ਅੰਗ ॥ ਦੁਤ ਚੰਦ ਚਾਰ ਲਜਤ ਅਨੰਗ ॥੧੩੯੭॥੬੨੧॥੫॥ ਕੁੰਭ ॥ ਨਿਜ ਗ੍ਰੇਹ ਗ੍ਰੇਹ ਸੋ ਨਿਸ੍ਰ ਨਾਰ ॥ ਕਰ ਨਕਨ ਥਾਲ ਝਾਰੀ ਸੁਧਾਰ ॥ ਤਿਹ ਮਧ ਧੂਪ ਦੀਪਕ ਸੁਧਾਰ ॥ ਕੁੰਕਮ ਸੁਗੰਧ ਸੁਰਸਰੀ ਬਾਰ ॥੧੩੯੮॥੬੨੨॥੬॥ ਛਕੇ॥੩॥ ਚਿਤ ਚਉਪ ਹਰਖ ਮੰਗਲ ਬਿਨੋਦ ॥ ਮਿਲ ਕਰਤ ਗਾਨ ਧੁਰਪਦ ਕਮੋਦ ॥ ਮਿਲ ਜੁਥ ਜੁਥ ਸੁੰਦਰ ਸੁਰੰਗ ॥ ਸੁਰ ਬਧੁਨ ਗੀਤ ਗਾਵਤ ਸੁਧੰਗ ॥ ਗਾਵੰਤ ਗੀਤ ਬਾਜੰਤ ਤਾਲ ॥ ਨ੍ਰਿਤਤ ਬਰੰਗ ਉਘਟਤ ਧਮਾਲ ॥੧੩੯੯॥੬੨੩॥੧॥ ਕੁੰਭ ॥ ਸਭ ਚਲੀ ਪੂਜ ਸ੍ਰੀ ਬਿਸਨ ਦੇਵ ॥ ਸਭ ਭਗਤ ਅੰਗ ਪਰਬ੍ਰਹਮ ਸੇਵ ॥ ਭਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਆਏ ਦੇਵੇਸ ਧਾਮ ॥ ਜੁਗ ਪਾਨ ਜੋਰ ਕਰ ਕਰ ਪ੍ਰਨਾਮ ॥ ਹਿਅ ਹਰਖਵੰਤ ਆਨੰਦ ਓਰੋਜ ॥ ਸੁ ਮੁਖ ਸੇਯਾਨਿ ਲਜਤ ਮਨੋਜ ॥੧੪੦੦॥੬੨੪॥੨॥ ਕੌਂਭ ॥ ਭਈ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਜਾਇ ਇੰਦ੍ਰਾਨਿ ਤੀਰ ॥ ਜੁਗ ਪਾਨ ਜੋਰ ਬੰਦਤ ਗਹੀਰ ॥ ਕਰ ਸਨੋਮਾਨ ਆਦਰ ਬੈਠਾਰ ॥ ਪੂਛੀ ਕੁਸਲ ਸੁਭ ਸਮਾਚਾਰ ॥ ਕਰ ਕਰ ਪ੍ਰਨਾਮ ਜੁਗ ਜੋਰ ਪਾਨ ॥ ਸਿਰਨਾਇ ਬੈਨ ਬੋਲੀ ਸੁਜਾਨ ॥੧੪੦੧॥੬੨੫॥੩॥ ਕੁੰਭ ॥ ਸੁਰ ਬਧੁਨ ਬਾਚ ॥ ਜਬ ਦਰਸ ਪ੍ਰਸ ਭਏਓ ਚਰਨ ਡੀਠ ॥ ਸਭ ਬਿਧ ਕੁਸਲ ਮੰਗਲ ਬਸੀਠ ॥ ਧਨ ਭਾਗ ਆਜ ਭਰਿ ਦ੍ਰਿਗਨ[7] ਦੀਖ ॥ ਚਿਰ ਕਰੋ ਰਾਜ ਦਾਸਿਨ ਅਸੀਖ ॥ ਸਭ ਤੁਅ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਭਈ ਸਫਲ ਸੇਵ ॥ ਪਾਇਓ ਦਰਸਾਰ ਸ੍ਰੀ ਬਿਸਨ ਦੇਵ ॥੧੪੦੨॥੬੨੬॥੪॥ ਕੁੰਭ ॥ ਸੋਲਹੇ ॥ ਭਏਓ ਲੋਕ ਲੋਕ ਸੁਭ ਸਮਾਚਾਰ ॥ ਗ੍ਰਿਹ ਸੱਕ੍ਰ ਆਏ ਪ੍ਰਭ ਸ੍ਰੀ ਮੁਰਾਰ ॥ ਸੰਤਨ ਸਭੈ ਸੁਨ ਹਰਖ ਕੀਨ ॥ ਦੁਸਟ ਦੈਤ ਦ੍ਰੋਹ ਸੁਨ ਭਏ ਮਲੀਨ ॥ ਤਿਨ ਕਹੀ ਜਾਇ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਪਾਸ ॥ ਚਿਤ ਰਾਜ ਕਰਨ ਕੀ ਛਾਡ ਆਸ ॥ ਸੁਰ ਸਕਲ ਬਿਸਨ ਬ੍ਰਹਮਾ ਮਹੇਸ ॥ ਆਯੋ ਕੁਮਕ ਸੁਰਪਤਿ ਬਿਸੇਸ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਮਾਰਤ ਲੋਕ ਜਮ ਬਰੁਨ ਆਦਿ ॥ ਕਉਬੇਰ ਸੂਰ ਸਸਿ ਜਛ ਜਾਦ ॥ ਭੈਰੋ ਬਿਤਾਲ ਕਿੰਨਰ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਕਲ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੨]ਪਦ ਪੰਕਜ ਸਰਨਿ ਪਰੇ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੩]ਸਾਨੀ (ਅਸ)
[੪]ਅਪਾਰ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੫]ਕੁਮਾਰ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੬]ਤਮੋਲ (ਖਕ, ਅਸ), ਅਮੋਲ (ਮਸ)
[੭]ਦ੍ਰਿਸਟਿ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਹੜਤਾਲ ਫੇਰ ਕੇ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਗੰਧ੍ਰਬ ॥ ਸਭ ਜੁਟੇ ਆਨ ਜੋਧਾਨ ਸਰਬ ॥ ਕਹਾ ਰਹੇ ਬੈਠ ਚਿਤ ਹੋ ਅਚੇਤ ॥ ਸੁਰ ਜੁਟੇ[1] ਆਨ ਪ੍ਰਭ ਹੋਹੁ ਸੁਚੇਤ ॥੧੪੦੩॥੬੨੭॥੧॥ ਕੁੰਭ ॥ ਸੋਲਹੇ ॥ ਨਾਦ ਬੀਰਜ ਦੈਤ ਬਾਚ ॥ ਸੁਨ ਮੂੜ ਮਤ ਬੁਧ ਤਵ ਮਲੀਨ ॥ ਜਿਨ ਕਰਸਿ ਸੋਭ ਸੁਰ ਮਨੁਜ ਦੀਨ ॥ ਏ ਸਭ ਅਹਾਰ ਮੋਰੋ ਤੂ ਜਾਨ ॥ ਸਭ ਜਾਵੋ ਭਛ ਯਕਪਲ[2] ਪ੍ਰਮਾਨ ॥ ਕਈ ਬਾਰ ਸਕ੍ਰ ਧਰ ਝੋਟ ਲੀਨ ॥ ਦਏਓ ਛਾਡ ਜੀਅ ਜਬ ਭਏਓ ਦੀਨ ॥ ਕਾ ਕਰਸਿ ਆਨ ਉਪਮਾ ਅਜਾਨ ॥ ਜਿਨ ਕਰਸਿ ਫੇਰ ਪੈਹੈ ਨ ਜਾਨ ॥ ਅਜਾਨ ਬੂਝ ਤੁਹਿ ਦੀਨ ਛਾਡ ॥ ਨਹੀ ਹਨਤ ਤੋਹ ਤਲ ਪੁਹਮ ਗਾਡ ॥ ਥਰ ਥਰ ਕੰਪਤ ਭਯੋ ਦੂਤ ਤੌਨ ॥ ਟਕ ਟਕ ਲਗੀ ਬਚ ਗਹੇਓ ਮੌਨ ॥ ਜਿਅ ਗਯੋ ਜਾਨ ਯਹ ਆਏ ਮੀਚ ॥ ਸਠ ਅਤਿ ਗਰਬਾਤ ਬਚ ਭਾਖ ਨੀਚ ॥ ਫਿਰ ਕਰਨ ਲਾਗ ਸੋਭਾ ਬਖਾਨ ॥ ਫੁਨ ਕਹਿਯੋ ਨਾਥ ਕੋ ਤ੍ਵ ਸਮਾਨ ॥ ਏ ਸਭ ਤੁਹਾਰ ਭਛਨ ਕੈ ਲੇਉ ॥ ਅਬ ਛਮੋ ਨਾਥ ਢੀਠਾਈ ਸੇਵ ॥੧੪੦੪॥੬੨੮॥੨॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਮਲਾਰ ॥ ਸੁਨ ਪਾਯੋ ਸੁਰ ਸੰਤ ਗੋਬਿੰਦ ਆਏ ਹੈਂ ਪੁਰ ਹੂਤ ॥ ਭਾਗ ਸਰਾਹੀਏ ਇੰਦ੍ਰ ਰਾਵ ਕੋ ਜਿਹ ਗ੍ਰਿਹ ਪੁਰਖ ਅਛੂਤ ॥ ਦਰਸਨ ਹੇਤ ਤਪੀ ਤਪ ਸਾਧਤ ਧਯਾਵਤ ਮੁਨਿ ਅਉਧੂਤ ॥ ਜੋਗੀ ਜਤੀ ਤਪੀ ਬ੍ਰਤਧਾਰੀ ਹਾਰੇ ਸਨਕ ਸਨ ਪੂਤ[3] ॥੧੪੦੫॥੧॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਮਲਾਰ ॥ ਕਬੋਬਾਚ ॥ ਸੋ ਗੋਪਾਲ ਗ੍ਰਿਹ ਇੰਦ੍ਰ ਰਾਉ ਕੇ ਪ੍ਰਤਖ ਪਰਮ ਪਰਖੂਤ ॥ ਭਗਤ ਹੇਤ ਅਰਜਨ ਕੇ ਸੰਗੇ ਰਥ ਹਾਕੇਓ ਹੁਵੈ ਸੂਤ ॥ ਐਸੋ ਅਧਮ ਅਛੋਪ ਭੀਲਨੀ ਤਾ ਕੋ ਬੇਰ ਖਾਇਓ ਅਗਨੂਭ ॥ ਪ੍ਰੇਮ ਬਿਬਸ ਗਜ ਗਨਕਾ ਤਾਰਿਓ ਤਾਰਿਓ ਹਰਨਾਕਸ ਪੂਤ ॥ ਸੋ ਗੁਪਾਲ ਗ੍ਰਿਹ ਇੰਦ੍ਰ ਰਾਉ ਕੇ ਪ੍ਰਗਟ ਭਏ ਪੁਰਖੂਤ ॥੧॥ਰਹਾਉ॥੧੪੦੬॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਮਲਾਰ ॥ ਚਲ ਚਲ ਅਵਤ ਦੇਵ ਮੁਨਨ ਬ੍ਰਿੰਦ ਗਾਵਤ ਮੰਗਲਚਾਰ ॥ ਜੋਗੀ ਜਤੀ ਤਪੀ ਬ੍ਰਿਤ ਧਾਰੀ ਗਨ ਗੰਧ੍ਰਬ ਜਟਧਾਰ ॥ ਸੰਤ ਭਗਤ ਦਰਸਨ ਹਿਤ ਕਾਰੀ ਮਗਨ ਹ੍ਰਿਦੇ ਸੁਖਸਾਰ ॥ ਪਹੁਚੇ ਸਕਲ ਸੁਰਪਤਿ ਕੇ ਦੁਆਰੇ ਠਾਢੇ ਬਿਸਨ ਦਰਬਾਰ ॥੧੪੦੭॥੩॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਮਲਾਰ ॥ ਕਿੰਨਰ ਜਛ ਭੁਜੰਗ ਬਰੰਗਨ ਅਪਸਰ ਬੈਸ ਕੁਮਾਰ ॥ ਨਵਲ ਪਰੀ ਨਾਗਰ ਗੁਨ ਆਗਰ ਰਚ ਰਚ[4] ਖੌੜ ਸਿੰਗਾਰ ॥ ਜੁਥ ਜੁਥ ਬਹੂਰਨ ਅਛਰ ਗਨ ਆਗਰ ਚਤੁਰ ਬਿਚਾਰ ॥ ਸਾਜ ਸਮਾਨ ਨ੍ਰਿਤ ਸੰਗੀਤ ਗਾਇ ਸੁਘਰ ਸੁ ਕੁਮਾਰ ॥੧੪੦੮॥੪॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਮਲਾਰ ॥ ਨਟ ਨਾਗਰ[5] ਆਗਰ ਗੁਨ ਸਾਗਰ ਪਾਤ੍ਰ ਚਤੁਰ ਸੁਰੰਗ ॥ ਪਰੀ ਗੰਧਰਪੀ ਜਛ ਕਿੰਨਰਨੀ ਕਰ ਕਰ ਹਰਖ ਉਮੰਗ ॥ ਸੁਮੁਖ ਸੁਲੋਚਨੀ ਨਵਲ ਚਤੁਰਨੀ[6] ਪਦਮਨੀ ਪ੍ਰਗਟ ਅਨੰਗ ॥ ਚੰਚਲ ਚਤੁਰ ਚਾਰ ਚਿਤ੍ਰਤ ਸੀ ਚਪਲਾ ਚੰਦ੍ਰ ਬਰੰਗ ॥੧੪੦੯॥੫॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਭੈਰੋ ਮਲਾਰ ॥ ਅਲਪ ਬੈਸ ਨੌ ਜੋਬਨ ਸਖੀਰੀ ਕ੍ਰੀੜਤ ਕੇਲ ਉਮੰਗ ॥ ਕੁਚ ਕੁਚ ਕਮਲ ਬਰਨ[7] ਦ੍ਰਿਗ ਚੰਚਲ ਮਦ ਮਤ ਅਮਲ ਸੁਰੰਗ ॥ ਚਿਬੁਕ ਚਾਰ ਅੰਜਨ ਕਜਰਾਰੇ ਰਾਜਤ ਪ੍ਰਗਟ ਅਨੰਗ ॥ ਕਟ ਕੇਹਰ ਚੰਚਲ ਦ੍ਰਿਗ ਸਾਯਕ ਚੰਪਕ ਚਪਲ ਤੁਰੰਗ ॥੧੪੧੦॥ਛਕਾ ੧॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਮਲਰਾ ॥ ਮਦਨ ਮਨੋਹਰ ਪਿਕ ਬਚ ਸੁੰਦਰ ਅਤਿ ਕੋਮਲ ਸਭ ਅੰਗ ॥ ਕਾਮ ਕਲੇਵਰ ਚੰਦ੍ਰ ਬਰਨ ਦੁਤਿ ਛਬ ਓਤਮ ਸਰਬੰਗ ॥ ਲਟ ਪਟ ਚਲਨ ਮਧੁਨ ਬਚ ਪਿਆਰੀ ਮੁਚਹ ਗਤਹ ਮਤੰਗ ॥ ਤਨ ਸੁਗੰਧ ਗੁੰਜਤ ਮਕਰੰਦਨ ਲੋਚਨ ਝਪਟ ਪਲੰਗ[8] ॥੧੪੧੧॥੧॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਮਲਾਰ ॥ ਸੁਘਰ ਪ੍ਰਬੀਨ ਗਾਨ[9] ਸੰਗੀਤੀ ਨ੍ਰਿਤ ਨਾਟਕ ਸਭ ਅੰਗ ॥ ਭ੍ਰਿਕੁਟਿ ਕੁਅੰਡ ਸਾਇਕ ਦ੍ਰਿਗ ਹਰਨੀ ਲੋਇਨ ਚਪਲ ਕੁਰੰਗ ॥ ਅਧਰ ਅਰੁਨ ਪੰਕਜ ਦੁਤਿ ਮੁਚਤ ਦਸਨਨ ਬਿਮਲ ਤਰੰਗ ॥ ਨਾਜੁਕ ਨਵਲ ਕਮਲ ਸਸਿ ਬਦਨੀ ਸਾਵਲ ਅਲਕ ਭੁਜੰਗ ॥੧੪੧੨॥੮॥ ਮਲਾਰ ॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਕਨਕ ਅਵਟ ਸਾਜੇ ਜਨ ਢਾਰੀ ਨਿਰਮਲ ਅਮਲ ਮਯੰਕ ॥ ਸਾਵਲ ਸੁਘਰ ਸੁਲੋਚਨੀ ਸਖੀਰੀ ਕੋਕਲ ਕੰਠ ਕਲੰਕ ॥ ਨਵਤਨ ਨਵਲ ਨਵੀਨ ਕੁਮਾਰੀ ਚਖ ਅੰਜਨ ਸੁਭ ਅੰਕ ॥ ਮਾਨ ਭਰੀ ਰਸ ਖਾਨ ਭਰੀ ਅਭਮਾਨ ਭਰੀ ਅਤ ਸੰਕ ॥੧੪੧੩॥੯॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਮਲਾਰ ॥ ਬਾਲੀ ਸੀ ਬੈਸ ਰਹਤ ਸਭ ਹੀ ਦਿਨ ਨਵਤਨ ਨਵਲ ਕਿਸੋਰ ॥ ਮੰਦ ਹਾਸ ਦੁਤਿ ਹੰਸ ਕੁਮਦਨੀ ਬਿਗਸਤ ਚੰਦ ਚਕੋਰ ॥ ਭਾਗ ਭਰੀ ਸੁ ਸੋਹਾਗ ਭਰੀ ਅਨੁਰਾਗ ਭਰੀ ਚਿਤ ਚੋਰ ॥ ਹੇਰੇ ਤੇ ਭੂਖ ਭਜੇ[10] ਤਨ ਕੀ ਸੁਧ ਭੂਲਤ ਚਿਤਵਨ ਠੌਰ ॥੧੪੧੪॥੧੦॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਮਲਾਰ ॥ ਪ੍ਰੀਤ ਕੀ ਰੀਤ ਭਲੀ ਬਿਧ ਜਾਨਤ ਨਟ ਨਾਟਕ ਰਸ ਰੀਤ ॥ ਸੀਲ ਸਨੇਹ ਨੇਹ ਗੁਰ ਭਗਤੀ ਹਰ ਪ੍ਰਤਿ ਰਾਖਤ ਪ੍ਰੀਤ ॥ ਅਲਪ ਬੈਸ ਦੁਤ ਕਰ ਛਬ ਨੂਤਨ ਰਤਿ ਮੂਰਤਿ ਅਨਭੀਪ ॥ ਮੀਨ ਮਰਾਲ ਮੋਰ ਕੋਕਿਲ ਪਿਕ ਮਨ ਹਰਨੀ ਸਭ ਚੀਤ ॥੧੪੧੫॥੧੧॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਮਲਾਰ ॥ ਸਜ ਸਜ ਹੀਰ ਚੀਰ ਅੰਗ ਅੰਗਨ ਪਹੁਚਤ ਭੀ ਹਰਿਦੁਵਾਰ ॥ ਉਤਸੌ ਹਰਖ ਬਿਨੋਦ ਮੈਨ ਮਨ ਗਾਵਤ ਮੰਗਲਚਾਰ ॥ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਭੀ ਅਪਸਰ ਗਨ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਜੁਰੇ (ਅਸ)
[੨]ਏਕਲ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੩]ਸਪੂਤ (ਅਸ)
[੪]ਚਰਚਿਤ (ਖਕ, ਅਸ)
[੫]ਨਾਟਕ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੬]ਪਰੀ (ਅਸ)
[੭]ਬਦਨ (ਅਸ)
[੮]ਪਿਲੰਗ (ਅਸ)
[੯]ਗਾਤ (ਅਸ)
[੧੦]ਤਜੇ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ‘ਿ’ ਦੀ ਥਾਂ ‘ੇ’ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ,
ਜਿਵੇਂ ਇਥੇ ‘ਦਇਓ’ ਤੇ ‘ਭਇਓ’ ਦੀ ਥਾਂ ’ਤੇ ‘ਦਏਓ’ ਤੇ ‘ਭਏਓ’ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ

ਸਭ ਹੀ ਇੰਦ੍ਰ ਸਭ ਦਰਬਾਰ ॥ ਬੰਦਨ ਕਰਤ ਬਿਜੈ ਬਿਨਤੀ ਲਖ ਹਰਿ ਪਦ ਬਾਰੰਬਾਰ ॥੧੪੧੬॥੧੨॥ ਮਲਾਰ ॥ ਦੈ ਦੈ ਮਾਨ ਸਭਨ ਭਈ ਆਗਯਾ ਸਾਜ ਸਮਾਜ ਸੁਧਾਰਹਿ ॥ ਉਰਬਸਿ ਆਦਿ ਅਛਰਨ ਸੁਨ ਸੁਨ ਕਰਤ ਜੈਕਾਰਹਿ ॥ ਧੰਨ ਭਾਗ ਸੁਆਮੀ ਅਛਰਨ ਕੇ ਪ੍ਰਭ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਦਰਸਾਰਹ ॥ ਅਵਲੋਕਨ ਚਰਨਾਰ ਬਿੰਦ ਭਇਓ ਮਹਾ ਪ੍ਰਭੂ ਕਰਤਾਰਹਿ ॥੧੪੧੭॥੧੩॥ ਰੰਭਾ ਬਾਚ ॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਮਲਾਰ ॥ ਜਿਹ ਦਰਸਨ ਹਿਤ ਸੁਰ ਮੁਨ ਧਿਆਵਤ ਸੇਖ ਸਿਧ ਜੋਗੰਦ੍ਰਾ ॥ ਜੋਗੀ ਜਤੀ ਤਪੀ ਖਟ ਦਰਸਨ ਰਿਖ ਨਾਰਦ ਰਵਿ ਚੰਦ੍ਰਾ ॥ ਅੰਸਧਾਰ ਨ੍ਰਿਪਤ ਬਡ ਜੋਧੇ ਗ੍ਰਿਹ ਤਜ ਬਾਸਤ ਭੇ ਕੰਦ੍ਰਾ ॥ ਸਾਧਕ ਬ੍ਰਤੀ ਤਪਸਜਾ ਸਾਧਤ ਦੁਰੰਤ[1] ਦੁਰੰਤ ਤਜ ਨਿੰਦ੍ਰਾ[2] ॥੧੪੧੮॥੧੪॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਮਲਾਰ ॥ ਉਰਵਸੀ ਬਾਚ ॥ ਧਰਤ ਧਿਆਨ ਕਲਪ ਪ੍ਰਜੰਤੰ ਪ੍ਰਤ ਦਿਨ ਰਟਤ ਫਨੀਸ ॥ ਭਸਮ ਮਸਾਨ ਮਲਤ ਸਭ ਅੰਗਨ ਅਲਪ ਅਹਾਰ ਜੋਗੀਸਾ ॥ ਹਾਰ ਪਰੇ ਕਿਨਹੂ ਨਹੀ ਪਾਯੋ ਬੇਅੰਤ ਪੁਰਖ ਜਗਦੀਸਾ ॥ ਸੋ ਪਦ ਕੰਜ ਪ੍ਰਗਟ ਭਯੋ ਦਰਸਨ ਅਘਨਾਸਨ ਜਗਦੀਸਾ ॥੧੪੧੯॥੧੫॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਮਲਾਰ ॥ ਸੁਨ ਬਚ ਸ੍ਰਵਨ ਸਭੀ ਹਰਖਾਨੀ[3] ਨਿਜ ਨਿਜ ਸਾਜ ਮਿਲਾਵਤ ॥ ਰਾਸ ਮੰਡਲੀ ਸਭਾ ਜੋਰ ਕਰ ਜੈ ਜੈ ਕਰ ਬੋਲਾਵਤ ॥ ਸਾਜ ਸਮਾਜ ਸਕਲ ਅਖਾਰਨ ਗਨ ਗੰਧ੍ਰਬ ਜਛ ਬਜਾਵਤ ॥ ਪਾਤ੍ਰ ਸੁਘਰ ਚਤੁਰ ਨਟ ਨਾਗ੍ਰ[4] ਮਧੁਰ ਮਧੁਰ ਗੁਨ ਗਾਵਤ ॥੧੪੨੦॥੧੬॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਮਲਾਰ ॥ ਲੈ ਲੈ ਸਾਜ ਸਮਾਜ ਬਰੰਗਨ ਤਾਲ ਤੰਬੂਰ ਮ੍ਰਿਦੰਗਨ ॥ ਬੀਨ ਰਬਾਬ ਬਾਸੁਰੀ ਖੰਜਰੀ ਤਬਲਾ ਢੋਲ ਮੁਚੰਗਨ ॥ ਕਰਤਾਲ ਸਾਰਗੀ ਬੇਨ ਪਖਾਵਜ ਘੁੰਘਰੂ ਬੇਨ ਉਮੰਗਨ ॥ ਜਲਤਰੰਗ ਡਫ ਝਾਂਝ ਨਫੀਰੀ ਬਾਜਤ ਗਾਨ ਬਰੰਗਨ ॥੧੪੨੧॥੧੭॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਮਲਾਰ ॥ ਮਿਲਤ ਸਾਜ ਧੁਨਿ ਉਠਤ ਬਿਲਾਵਲ ਰਾਗ ਰਾਗਨੀ ਜੇਤੇ ॥ ਇੰਦ੍ਰ ਸਭਾ ਸੁਰ ਸਕਲ ਇਕਤ੍ਰੰ ਚਤੁਰਾਨਨ ਬ੍ਰਿਖ ਕੇਤੇ ॥ ਰਿਖ ਨਾਰਦ ਸਾਰਦ ਸ੍ਰੀ ਪਦੁਮਾ ਉਮਾ ਗਨੇਸ ਸਮੇਤੇ ॥ ਸਾਮ ਕਾਰਤਕ ਬਰਨ ਕੁਬੇਰੂ ਧਰਮਰਾਜ ਜਮ ਏਤੇ ॥੧੪੨੨॥੧੮॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਮਲਾਰ ॥ ਹਰ ਜਨ ਭਗਤ ਸਾਧ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਸੰਤ ਸਮਾਜ ਇਕਤ੍ਰਾ ॥ ਰਵਿ ਸਸ ਪਵਨ ਬਾਨੀ[5] ਬੈਸੰਤ੍ਰ ਛਪਨ ਕੋਟ ਘਨ ਪੁਤ੍ਰਾ ॥ ਜਲਧਰ ਜਲਪਤ ਖਗਪਤ ਨੰਦੀ ਹੰਸ ਰਾਉ ਨਖਤ੍ਰਾ ॥ ਗਨ ਗੰਧ੍ਰਬ ਕਿੰਨਰ ਜਛ ਅਪਸਰ ਦੇਵਬਧੂਨ ਬਚਿਤ੍ਰਾ ॥੧੪੨੩॥੧੯॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਮਲਾਰ ॥ ਮੂਖਕ ਮਯੂਰ ਸਿੰਘ ਗਜ ਬਾਹਨ ਸਾਮਕਰਨ ਮ੍ਰਿਗ ਆਦਿਕ ॥ ਨਉ ਗ੍ਰਿਹ ਚਿਤ੍ਰ ਗੁਪਤ ਜਤ ਜੋਗੀ ਸਨਕ ਸਨੰਦ ਸਿਧ ਸਾਧਿਕ ॥ ਪਸੁ ਪੰਛੀ ਹੂਰਨ ਰੁਹੀ ਆਨੀ ਮੋਹਨੀਆ ਬਿਬਧਾਤਕ ॥ ਅੰਸਧਾਰ ਭੂਪਤ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮੀ ਦੇਵ ਰਾਟ ਅਉ ਬਾਸਕ ॥੧੪੨੪॥੨੦॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ॥ ਮਲਾਰ॥ ਸਗਲ ਸਮਗ੍ਰੀ ਪ੍ਰਤਨਾ[6] ਜੇਤੀ ਸੁਰ ਨਰ ਸਬੈ ਹਜੂਰੰ ॥ ਭੈਰੋ ਭੂਤ ਪਿਸਾਚ ਡਾਕਨੀ ਖੰਕਾਲੀ ਕਲ ਕੂਰੰ ॥ ਬਿਬਧਾਤਕ ਬੈਤਾਲ ਜਖਨੀ ਸੰਖਿਨਿ ਡੀਰ ਬਿਸੂਰੰ ॥ ਕੰਕ ਬੰਕ ਜਮਦੂਤ ਅਘੋਰੀ ਜੋਗਿਨ ਜੂਥ ਕਰੂਰੰ ॥੧੪੨੫॥੨੧॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਮਲਾਰ ॥ ਕਾਕ ਕਰਾਲ ਕਾਲ[7] ਜਮ ਜਖਨ ਕੰਕ ਮਸਾਨ ਭੜੰਗੀ ॥ ਨਿਜ ਨਿਜ ਠੌਰ ਸਬੈ ਨਿਜ ਪਦਵੀ ਸਭਾ ਮਾਂਝ ਇਕੰਗੀ ॥ ਰਾਜ ਨੀਤ ਬਿਵਹਾਰ ਸੁ ਜੁਗਤੀ[8] ਮਿਨਹ ਮਿਨਹ ਪ੍ਰਤ[9] ਅੰਗੀ ॥ ਪ੍ਰਿਥਕ ਪ੍ਰਿਥਕ ਨਿਜ ਨਿਜ ਪਦਵੀ ਸਭ ਅਦਬ ਅਦਬ ਪ੍ਰਸੰਗੀ ॥੧੪੨੬॥੨੨॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਮਲਾਰ ॥ ਏਕ ਪਾਵ ਠਾਢੇ ਭੈ ਕੰਪਤ ਭੂਤ ਬੈਤਾਲ ਭੜੰਗੀ ॥ ਦੋ ਕਰ ਜੋਰ ਨਿਮ੍ਰ ਪਦ ਲੀਨਾ ਹਰ ਜਨ ਹਰ ਸਤਸੰਗੀ ॥ ਰਿਖ ਮੁਨਿ ਛੇ ਦਰਸਨ ਜਤ ਜੋਗੀ ਧਜਾਨ ਸਮਾਧ ਏਕ ਰੰਗੀ ॥ ਕਾਲ ਕਰਾਲ ਜੋਗਨੀ ਜਮ ਗਨ ਖੰਕਾਲੀ ਕਲ ਚੰਗੀ ॥੧੪੨੭॥੨੩॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਮਲਾਰ ॥ ਠਾਢੇ ਮਹਾ ਭੂਪ ਪਦ ਨਿਰਖਤ ਨਿਜ ਨਿਜ ਠੌਰ ਅਨੰਗੀ ॥ ਰਤਨ ਸਿੰਘਾਸਨ ਪੁਹਪਕ ਬੈਠੇ ਰਾਜੀਵ ਨੈਨ ਅਸੰਗੀ ॥ ਚਤੁਰਾਨਨ ਸੰਕਰ ਦੁਹੂ ਪਾਸਨ ਏ[10] ਰੂਪ ਤ੍ਰਿਭੰਗੀ ॥ ਲਛਮੀ ਉਮਾ ਬਾਮ ਦਿਸ ਰਾਜਤ ਬ੍ਰਹਮਾਨੀ ਅਰਧੰਗੀ ॥ ਮੋਰ ਮੁਕਟ ਪੰਨਗ ਮੌਰੀ ਸਿਰ ਹੰਸ ਪੇਚ ਕਲੰਗੀ ॥ ਚਕ੍ਰ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਪਿਨਾਕ ਪੁਸਤਕ ਕਰ ਗਦਾ ਸੰਖ ਪਦਮੰਗੀ ॥੧੪੨੮॥੨੪॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਮਲਾਰ ॥ ਧ੍ਰਿਤ ਕੁੰਡਲ ਮੁੰਦ੍ਰ[11] ਮੁਕਤਾਹਲ ਸ੍ਰਵਨਨ ਮਾਹਿ ਬਿਰਾਜੈ ॥ ਜਟਾ ਗੰਗ ਸਿਰ ਊਪਰ ਸੋਹੈ ਨਾਭ[ੳ] ਕਮਲ ਪਦ ਰਾਜੈ ॥ ਸੇਤੰਬਰ ਪੀਤੰਬਰ ਕਾਛੇ ਬਾਘੰਬਰ ਕਟ ਸਾਜੈ ॥ ਤ੍ਰਿਲੋਚਨ ਦ੍ਰਿਗ ਅਸਟ ਦੋ ਨੇਤ੍ਰ ਤ੍ਰਿਭੰਗੀ ਬਪੁ ਛਾਜੈ ॥੧੪੨੯॥੨੫॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਮਲਾਰ ॥ ਮੁੰਡ[12] ਮਾਲ ਬਨਮਾਲ ਸੁਹਾਵਨ ਨਾਗਹਾਰ ਬਨਮਾਲਾ[ਅ] ॥ ਹੰਸਾਸਨ ਕਮਲਾਸਨ ਮਾਧੋ ਬ੍ਰਿਖਭਾਸਨ ਮ੍ਰਿਗਛਾਲਾ[13]॥ ਖਗਆਸਨ ਪਸਆਸਨ ਮਿਸ੍ਰਿਤ ਤ੍ਰਿਭੰਗੀ ਬੇਆਲਾ ॥ ਗਰੁਰਾਸਨ ਪਦਆਸਨ[ੲ] ਬੈਠੇ ਸਿੰਘਾਸਨ ਗੋਪਾਲਾ॥ ਗੌਰ ਅੰਗ ਦੁਤਿ ਅੰਗ ਬਿਰਾਜਤ ਚੰਦ੍ਰ ਬਦਨ ਅਭਿਰਾਮਾ ॥ ਏਕ ਭੁਜ[14] ਦਸ ਭੁਜ ਚਤ੍ਰਭੁਜ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਦੂਰਦ (ਅਸ)
[੨]ਜਨਿੰਦ੍ਰਾ (ਮਸ, ਖਕ)
[੩]ਹਰਖਾਨੇ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੪]ਨਾਟਕ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੫]ਬਾਨੀ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੬]ਪਰਜਾ (ਅਸ)
[੭]ਕਾਕ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੮]ਸਰਨ ਜੁਤ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੯]ਸਭ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੧੦]ਏਕ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੧੧]ਸੁੰਦਰ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੧੨]ਰੁੰਡ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੧੩]ਗੋਪਾਲਾ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੧੪]ਦੁਭੁਜ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਮ੍ਨ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਦੁਪਆਸ੍ਨ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਅਰਧੰਗੀ ਪ੍ਰੀਅਕਾਮਾ[1] ॥ ਦੇਖ ਦਰਸ ਸੁਰ ਨਰ ਬਲਿ ਜਾਵਤ ਕ੍ਰਿਪਾਸਿੰਧ ਸੁਖਧਾਮਾ ॥ ਦਰਸਨ ਦੇਖ ਸਭੀ ਬਲਜਾਵਤ[੬] ਤ੍ਰਿਭੰਗੀ ਜੁਤ ਬਾਮਾ ॥੧੪੩੦॥੨੬॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਮਲਾਰ ॥ ਭਾਲ ਤਿਲਕ ਕੁੰਕਮ ਸ੍ਰੀ ਖੰਡੀ ਬਿਸੁ ਬਿਭੂਤ ਬਿਰਾਜੈ ॥ ਕਿੰਗੁਰੀ ਬੀਨ ਪੰਚ ਜਨ ਗਰਜਤ ਧੁਨ ਸੁਨ ਭ੍ਰਮ ਭੈ ਭਾਜੈ ॥ ਧੰਨ ਭਾਗ ਸੁਰਪਤ ਕੌ ਗਨੀਐ ਜਿਹ ਗ੍ਰਿਹ ਸਕਲ ਸਮਾਜੈ ॥ ਜੋਤ ਪ੍ਰਕਾਸ ਨੇਤ੍ਰ ਪ੍ਰਭੁ ਰਵਿ ਸਸਿ ਮੁਖ ਮਸਕਤ ਕਲਾ[2] ਬਿਰਾਜੈ ॥ ਪੰਚ ਬਕਤ੍ਰ ਚਤ੍ਰ ਏਕਾਕੀ ਮੁਖ ਮੰਡਲ ਛਬ ਛਾਜੈ ॥ ਤ੍ਰਿਭੁਅਨ ਨਾਥ ਤ੍ਰਿਦੇਵ ਤ੍ਰਿਭੰਗੀ ਓਅੰਕਾਰ ਧੁਨਿ ਗਾਜੈ ॥੧੪੩੧॥੨੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਮਲਾਰ ॥ ਗਨਪਤਿ ਸਾਮਕਾਰਤਕ ਬਾਚਤ ਗੀਤਾ ਨਿਗਮ ਹਜੂਰੰ ॥ ਬਾਸਵ ਛਤ੍ਰ ਢੁਰਾਵਤ ਪ੍ਰਭ ਕਹ ਫਨ ਸਹੰਸ੍ਰ ਛਤ੍ਰ ਢੂਰੰ ॥ ਸਚੀ ਢੁਰਾਵਤ ਚਾਮਰ ਮੁਕਤਾ ਦੇਵਬਧੁਨ ਜੁਤ ਹੂਰੰ ॥ ਕਰਤ ਦੇਵ ਫੂਲਨ ਕੀ ਬਰਖਾ ਬਰਸਤ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨੂਰੰ ॥੧੪੩੨॥੨੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਮਲਾਰ ॥ ਨਾਰਦ ਸਾਰਦ ਕਰਤ ਖਵਾਸੀ ਕਮਲਾ ਚਰਨ ਧਿਆਵਤ ॥ ਸੰਤ ਭਗਤ ਆਰਾਧਤ ਪੂਜਤ ਬਾਰੰਬਾਰ ਮਨਾਵਤ ॥ ਕਿੰਨਰ ਜਛ ਬਰੰਗਨ ਗੰਧ੍ਰਬ ਗਾਵਤ ਨਾਦ ਬਜਾਵਤ ॥ ਹੂਰ ਪਰੀ ਅਪਸਰ ਨਟ ਨ੍ਰਿਤਤ ਬਹੁ ਬਹੁ ਭਾਉ ਬਤਾਵਤ ॥੧੪੩੩॥੨੯॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਮਲਾਰ ॥ ਨਟ ਨਾਗ੍ਰ ਰੰਭਾ ਉਰਬਸ ਜੁਤ ਨ੍ਰਿਤਤ ਭਾਥੈ ਤਾਲੰ ॥ ਅਪਸਰ ਪਰੀ ਬਰੰਗਨ ਹੂਰਨ ਗਾਨ ਸੰਗੀਤ ਰਸਾਲੰ ॥ ਹਾਉ ਭਾਉ ਦਾਵਨ ਬਹੁਤੇਰੇ ਸਾਨਤ ਸੈਨ ਬਿਸਾਲੰ ॥ ਝੂਮਰ ਨਟ ਵਰ ਮਕਰੀ ਸਕਰੀ ਮਿਲ ਮਿਲ ਬਾਲ ਗੋਪਾਲੰ ॥੧੪੩੪॥੩੦॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਮਲਾਰ ॥ ਸੰਗੀਤ ਸਾਰ ਨ੍ਰਿਤਤ ਨਟ ਨਾਗਰ ਤਾਥੈ ਤਾਥੈ ਤਾਲੰ ॥ ਝੂਮਰ ਨਚਤ ਬਰੰਗਨ ਅਪਸਰ ਮਿਲ ਮਿਲ ਬਾਲ ਗੁਪਾਲੰ ॥ ਸਖੀ ਸਯਾਨੀ ਸੁਰਜਨ ਗੁਨ ਜਨ ਗਾਵਤ ਸਬਦ ਰਸਾਲੰ ॥ ਪੇਖ ਪੇਖ ਦਰਸਨ ਜਗਜੀਵਨ ਹੋਤ ਪਵਿਤ੍ਰ ਨਿਹਾਲੰ ॥੧੪੩੫॥੩੧॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਮਲਾਰ ॥ ਪਰਮ ਪੁਨੀਤ ਪਰਮ ਸੁਚ ਪਾਵਨ ਪ੍ਰਮੇਸਵਰ ਪ੍ਰਨਪਾਲੰ ॥ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪੁਰਖੋਤਮ ਪੂਰੋ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਗੁਪਾਲੰ ॥ ਕਮਲਨੇਤ੍ਰ ਕੇਸੋ ਨਾਰਾਇਨ ਨੀਲਕੰਠ ਅਨਕਾਲੰ ॥ ਮਦਨਮੂਰਤ[3] ਮਕਸੂਦਨ ਜੈ ਜੈ ਪਾਵਨ ਕਰਤ ਨਿਹਾਲੰ ॥੧੪੩੬॥੩੨॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਮਲਾਰ ॥ ਹੋਤ ਅਨਾਹਦ ਉਤਸਵ ਮੰਗਲ ਰੁਨ ਝੁਨ ਸਾਰ ਸੰਗੀਤੀ ॥ ਰਾਸ ਮੰਡਲ ਰਾਜਨ ਕੀ ਲੀਲਾ ਸਭਾ ਮਾਂਝ ਸੁਖ ਰੀਤੀ ॥ ਅਖਾਰ ਮੰਡਲੀ ਰਾਸ ਅਛਰਨ ਦਸਕ ਔਤਾਰ ਪੁਨੀਤੀ ॥ ਬਨ ਬਨ ਰੂਪ ਲੀਲਾ ਮੰਗਲ ਕਰ ਪਾਵਨ ਪਰਮ ਪੁਨੀਤੀ ॥੧੪੩੭॥੩੩॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਮਲਾਰ ॥ ਮਤਸ ਰੂਪ ਕੇਤੀ ਬਨ ਆਵਤ ਕੂਰਮ ਬਾਰਾਹ ਨਰ ਸਿੰਘੀ ॥ ਬਾਵਨ ਪਰਮਰਾਮ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਾ ਕ੍ਰਿਸਨ ਰੂਪ ਅਨੰਘੀ ॥ ਬੌਧ ਰੂਪ ਦਾਨੋ ਖਲ ਮ੍ਰਦਨ ਨਿਹਕਲੰਕ ਕਲ ਜੰਘੀ ॥ ਹੋਤ ਬਿਲਾਸ ਮੋਦ ਮ੍ਰਿਦ ਮੰਗਲ ਜੈ ਜੈ ਕਾਰ ਉਮੰਘੀ ॥੧੪੩੮॥੩੪॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਮਲਾਰ ॥ ਕਰਤ ਕਲੋਲ ਗਾਨ ਕੰਤੂਹਲ ਹਰਖ ਬਿਲਾਸ ਬਿਲਾਵਲ ॥ ਆਨੰਦ ਉਰ ਨ ਸਮਾਤ ਨਿਰਖ ਛਬ[4] ਕਰਤ ਬਿਨੋਦ ਕੁਲਾਹਲ ॥ ਗੁਨ ਜਨ ਗੁਨੀ ਪ੍ਰਗਟ ਗੁਨ ਨਿਜ ਨਿਜ ਹੋਤ ਅਨੰਦ ਉਛਾਹਲ[5] ॥ ਝੂਲਾ ਛੰਦ ਕਬਿਤ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਰਚ ਰਚ ਪਰਮ ਸੁਖਾਹਲ ॥੧੪੩੯॥੩੫॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਮਲਾਰ ॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦੀ ਕਾਫੀ ਅਸਤੋਤ੍ਰ ਕੀਲ ਕਵਚ ਉਚਾਰਤ ॥ ਕਰਖਾ ਵਾਰ ਕਬਿਤ ਜੁਝਾਊ ਮਾਰੂ ਰਾਗ ਸੁਧਾਰਤ ॥ ਬਿਬਿਧ ਰਾਗ ਰਾਗਨ ਬਹੁ ਨਾਦਨ ਗਾਵਤ ਸੁਘਰ ਬਜਾਵਤ ॥ ਪ੍ਰਿਥਕ ਪ੍ਰਿਥਕ ਰਾਗੀ[6] ਨਾਦਿਨ ਜੁਤ ਤਿਨ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁਨਾਵਤ ॥੧੪੪੦॥੩੬॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਮਲਾਰ॥ ਕਥਕ ਕਲਾਵਤ ਭਾਂਡ ਭਵਯਾ[7] ਕਰ ਕਰ ਸਾਂਗ ਦੇਖਾਵਤ ॥ ਸਵਾਂਗੀ ਸੂਤ੍ਰਧਾਰ ਇੰਦ੍ਰਜਾਲੀ ਮਾਇਆ ਮੋਹ ਬਢਾਵਤ ॥ ਡੂਮ ਡੂਮਨੀ ਭਾਟ ਮੀਰਾਸੀ ਨਾਨਾ ਸੁਆਂਗ ਬਨਾਵਤ ॥ ਰਾਜ ਨੀਤ[8] ਨਕਲੈ ਬਹੁ ਤੇਰੀ ਹਾਂਸੀ ਬਿਬਿਧ ਸੁਨਾਵਤ ॥੧੪੪੪੧॥੩੭॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਮਲਾਰ ॥ ਕਬੋ ਬਾਚ ॥ ਆਗੇ ਕਥਾ ਅਵਰ ਪ੍ਰਗਾਸੋ ਸੁਨਹੁ ਸੰਤ ਸੁਰ ਗਿਆਨੀ ॥ ਨ੍ਰਿਤ ਸੰਗੀਤ ਗਾਨ ਉਤਸੌ ਹਰਿ ਬਾਸਵ ਪੁਰ ਰਜਧਾਨੀ ॥ ਉਤਸੋ ਮੰਗਲ ਚਾਰ ਨਾਰਦੀ[9] ਗਾਨ ਸੰਗੀਤ ਤਲਾਨੀ ॥ ਜਿਹ ਬਿਧ ਨ੍ਰਿਤ ਅਛਰਨ ਕੀਨਾ ਸੁਨਹੁ ਸੰਤ ਪ੍ਰਧਾਨੀ ॥੧੪੪੨॥੩੮॥ ਅਥ ਸੰਗੀਤ ਸਾਰ ਕਥਤੇ ॥ ਮਲਾਰ ਸੰਗੀਤੀ ॥ ਧਾਗੜਦੀ ਧ੍ਰਮ ਧ੍ਰਿਗ ਤਾਂਗ ਦਾਗੜ ਦੀ ਦਿਮ ਦਿਰਨਾ ॥ ਬਾਗੜਦੀ ਬ੍ਰਿਕਤੈ ਬਾਂਗ ਤਾਗੜਦੀ ਤੁਮ ਤੁਮ ਤੁਮ ਤਿਰਨਾ ॥ ਦਾਗੜ ਦੀ ਦੈ ਦੈ ਤਾਲ ਘਾਗੜਦੀ ਘੁਮ ਘਿਰਨਾ ॥ ਦਾਗੜਦੀ ਦਮ ਦੁਮ ਦੀਮ ਬਾਗੜਦੀ ਬ੍ਰਿਕਤ ਬਿਰਨਾ ॥੧੪੪੩॥੩੯॥੧॥ ਤਦ੍ਰ ਦਾਨੀ ਦਾਨੀ ਤੁਮ ਦਾਨੀ ਤਲਲ ਤੁਮਦ੍ਰਿਨਾ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਸੰਗੀਤ ਤਲਾਣਾ ॥ ਡਾਗੜਦੀ ਡਹ ਡਹ ਨਾਦ ਢਾਗੜਦੀ ਢੋਲ ਢਮਕੈ ॥ ਧਾਗੜਦੀ ਦੀ ਧੁਕ ਧੁਕ ਕਰਤ ਤਨ ਦਾਗੜਦੀ ਦਮ ਦਮ ਦਮਕੈ ॥ ਲਾਗੜਦੀ ਲਾਹ ਲਹ ਜੋਤ ਮਾਗੜਦੀ ਮਨਿ ਗਨ ਝਮਕੈ ॥ ਝਾਗੜਦੀ ਝਿਮ ਝਿਮ ਝਾਂਝ ਚਾਗੜਦੀ ਚਾਤੁਰ ਚਮਕੈ ॥੧੪੪੪॥੪੦॥੨॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਆਕਾਮਾ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੨]ਪ੍ਰਭਾ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੩]ਮਧਸੂਦਨ (ਖਕ, ਅਸ)
[੪]ਤਬ (ਮਸ, ਖਕ)
[੫]ਉਲਾਹਲ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੬]ਰਾਗ (ਅਸ)
[੭]ਭਗਤੀਯ (ਅਸ)
[੮]ਰੀਤ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੯]ਸੁਹਾਵੀ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਬਲਵਤ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਸੰਗੀਤ ਤਲਾਣਾ ॥ ਛਾਗੜਦੀ ਛਿਨ ਛਿਨ ਛੈਨ ਡਾਗੜਦੀ ਡਵਰੂ ਡਮ ਡਮ ॥ ਥਾਗੜਦੀ ਦੈ ਦੈ ਥਾਪ
ਢਾਗੜਦੀ ਢਕ ਢੋਲਕ ਢਮ ਢਮ ॥ ਤਾਗੜਦੀ ਤੁਨ ਤੁਨ ਤਾਲ ਝਾਗੜਦੀ ਝੂਮਕ ਝੁਮ ਝੁਮ ॥ ਚਾਗੜਦੀ ਚਿਰ
ਕਰੋ ਰਾਜ ਜਾਗੜਦੀ ਜੁਗ ਜੁਗ ਤੁਮ ਤੁਮ ॥੧੪੪੫॥੪੧॥੩॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਮਲਾਰ ॥ ਸੰਗੀਤ ਤਲਾਣਾ ॥
ਨਾਗੜਦੀ ਨਾਦ ਅਨੇਕ ਬਾਗੜਦੀ ਬਾਜੈ ਰੁਨ ਝੁਨ ॥ ਹਾਗੜਦੀ ਹਰਖਤ ਹੂਰ ਜਾਗੜਦੀ ਜੈ ਜੈ ਸੁਰ ਮੁਨਿ ॥
ਠਾਗੜਦੀ ਠਠਕਤ ਠਉਰ ਧਾਗੜਦੀ ਧੁਨ ਸੁਨ ਸੁਨ ॥ ਮਾਗੜਦੀ ਮੰਗਲਚਾਰ ਕਰਤ ਸੁਰ ਜੈ ਜੈ ਪੁਨ ਪੁਨ
॥੧੪੪੬॥੪੨॥੪॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਸੰਗੀਤ ਤਲਾਣਾ ॥ ਨਾਗੜਦੀ ਨ੍ਰਿਤਤ ਹੂਰ ਪਾਗੜਦੀ ਪਰੀ ਬਰੰਗਨ ॥
ਤਾਗੜਦੀ ਤਬਲਾ ਬਜਤ ਮਾਗੜਦੀ ਮੁਰਜ ਮੁਚੰਗਨ ॥ ਗਾਗੜਦੀ ਗੰਧ੍ਰਬ ਗਨ[1] ਤਾਗੜਦੀ ਤੂਨ ਤਰੰਗਨ ॥
ਮਾਗੜਦੀ ਮਿਲਵਤ ਸਾਜ ਉਠਤ ਧੁਨਿ ਬੀਨ ਉਪੰਗਨ ॥੧੪੪੭॥੪੩॥੫॥ ਸੰਗੀਤ ॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਢਾਗੜਦੀ
ਢਮਕਤ ਢੋਲ ਬਾਗੜਦੀ ਬੀਨ ਬਜਾਵੈ ॥ ਨਾਗੜਦੀ ਨਾਇ ਨਫੀਰ ਤਾਗੜਦੀ ਤਾਲ ਸੁਹਾਵੈ ॥ ਗਾਗੜਦੀ
ਗੰਧ੍ਰਬ ਗਾਨ ਪਾਗੜਦੀ ਪਰੀ ਨਚਾਵੈ ॥ ਝਾਗੜਦੀ ਰੁਨ ਝੁਨ ਝਾਂਝ ਡਾਗੜਦੀ ਡਉਰੂ ਵਾਵੈ ॥੧੪੪੮॥੪੪॥੬॥
ਛਕਾ ੧॥ ਸੰਗੀਤ ਮਲਾਰ ॥ ਥਾਗੜਦੀ ਥ੍ਰਿਕਤ ਹੂਰ ਤਾਗੜਦੀ ਤਾਥੈ ਤਾਥੈ ॥ ਉਆਗੜਦੀ ਉਰਬਸ ਨ੍ਰਿਤ
ਰਾਗੜਦੀ ਰੰਭਾ ਸਾਥੈ ॥ ਸਾਗੜਦੀ[ੳ] ਸਾਇਰ ਸੁਘਰ ਗਾਗੜਦੀ ਗੁਨ ਜਨ ਗਾਥੈ ॥ ਬਾਗੜਦੀ ਬਿਸਨ
ਦਰਬਾਰ ਸਭਹੀ ਨਾਵਤ ਮਾਥੈ ॥੧੪੪੯॥੪੫॥੭॥ ਜਾਗੜਦੀ ਜੈ ਜੈ ਕਰਤ ਸਾਗੜਦੀ ਸੁਰ ਮੁਨਿ ਸਭਹੀ ॥
ਦਾਗੜਦੀ ਦਰਸਨ ਕਰ ਚਾਗੜਦੀ ਚਾਰ ਪਦਾਰਥ ਲਭਹੀ ॥ ਬਾਗੜਦੀ ਬਾਜਤ ਬੀਨ ਰਾਗੜਦੀ ਰੰਭਾ ਫਬਹੀਂ
॥ ਮਾਗੜਦੀ ਮੰਗਲਚਾਰ ਸੁਰਨ ਜੁਤ ਬਾਸਵ ਛਬਹੀਂ[2] ॥੧੪੫੦॥੪੬॥੮॥ ਸੰਗੀਤ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਮਲਾਰ ॥
ਉਆਗੜਦੀ ਹੋਤ ਉਛਾਹ ਹਾਗੜਦੀ ਹੂਰ ਹਰਖੈ ॥ ਝਾਗੜਦੀ[3] ਰੁਨ ਝੁਨ ਕਾਰ ਪਾਗੜਦੀ ਪੁਹਪ ਬਰਖੈ ॥
ਸਾਗੜਦੀ ਸਭਾ ਮਝਾਰ ਗੁਨੀ ਜਨ ਗੁਨ ਕੋ ਪਰਖੈ ॥ ਲਾਗੜਦੀ ਲੀਲਾ ਪੇਖ ਦਾਗੜਦੀ ਦੇਵ ਸਰਖੈ
॥੧੪੫੧॥੪੭॥੯॥ ਸੰਗੀਤ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਬਾਗੜਦੀ ਹੋਤ ਬਧਾਉ ਦਾਗੜਦੀ ਦੇਤ ਮੁਮਾਰਖ ॥ ਦਾਗੜਦੀ ਦੋਨੋ
ਲੋਕ ਸਗਲ ਹਰ ਜਨ ਸਾਰਖ ॥ ਧਾਗੜਦੀ ਧੰਨ ਭਾਗ ਤ੍ਵ ਮਾਗੜਦੀ ਮਘਵਾ ਕਿਰਤਾਰਥ ॥ ਤਾਗੜਦੀ ਤੁਅ
ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਦਰਸ ਭਉ ਜਨਮ ਸਕਾਰਥ ॥੧੪੫੨॥੪੮॥੧੦॥ ਸੰਗੀਤ ॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਹਾਗੜਦੀ ਹੋਤ ਨਿਹਾਲ
ਦਰਸ ਕਰ ਤ੍ਰਿਭੁਅਨ ਪਤਹੀ ॥ ਗਾਗੜਦੀ ਗੀਤਾ ਆਦਿ ਨਿਗਮ ਧੁਨਿ ਪਢਤ ਸੁਮਤਹੀ ॥ ਗਾਗੜਦੀ
ਕੀਰਤਨ ਗਾਨ ਕਰਤ ਨਾਰਦੀ ਭਗਤਹੀ ॥ ਬਾਗੜਦੀ ਬਲ ਬਲ ਜਾਤ ਪਾਵਤ ਸੁਰ ਮੋਛ ਮੁਕਤਹੀ
॥੧੪੫੩॥੪੯॥੧੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਮਲਾਰ ਸੰਗੀਤ ॥ ਆਗੜਦੀ ਆਨੰਦ ਹੋਤ ਜਾਗੜਦੀ ਜੈ ਜੈ ਕਾਰਾ ॥
ਫਾਗੜਦੀ ਫਤਹ ਗੋਬਿੰਦ ਬਾਗੜਦੀ ਬਿਜੈ ਉਚਾਰਾ ॥ ਨਾਗੜਦੀ ਨ੍ਰਿਖਤ ਨੈਨ ਜਾਗੜਦੀ ਜਗਦੀਸ ਮੁਰਾਜਾ ॥
ਬਾਗੜਦੀ ਬਿਸਨ ਦ੍ਰਬਾਰ ਮਾਗੜਦੀ ਮੰਗਲਚਾਰਾ ॥੧੪੫੪॥੫੦॥੧੨॥ਛਕੇ ੨॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਮਲਾਰ ॥ ਦੂਜੀਤ੍ਰਹ
॥ ਹੋਤ ਉਛਾਹ ਬਿਲਾਸ ਬਿਲਾਵਲ ਗਾਨ ਕਲੋਲ ਸੰਬੂਹਨ ॥ ਉਘਟਤ ਰਾਗ ਰਾਗਨੀ ਸਭਹੀ ਨ੍ਰਿਤਤ ਜਛ
ਬਧੂਹਨ ॥ ਮਿਲਤ ਸਮਾਜ ਬਜਤ ਨਾਦਨ ਬਹੁ ਨਚਿਤ ਬਰੰਗਨ ਦੂਹਨ ॥ ਤਿਨ ਕੇ ਨਾਮ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਭਾਖਤ
ਰਾਗ ਰਾਗਨੀ ਬੂਹਨ ॥੧੪੫੫॥੫੬॥ ਮਲਾਰ ॥ ਮਾਲਕਉਸਕ ਵਡਹੰਸ ਅਲਾਪਤ ਤਾਲ ਤਾਨ ਮਦ ਮੋਚਨ ॥
ਮਾਰੂ ਪਰਜ ਧਮਾਲ ਲਲਤ ਸੂਹੀ ਤ੍ਰਿਲੋਚਨ ॥ ਕਾਮੋਦੀ ਕਲਯਾਨ ਕੁਸਲ[4] ਕਰਿ ਦੁੰਦ ਸੁਲੋਚਨ ॥ ਭੈਰੋ ਹਿੰਡੋਲ
ਬਸੰਤ ਕਮਲ ਚੰਪਕ ਮਨ ਰੋਚਨ ॥੧੪੫੬॥੫੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਮਲਾਰ ॥ ਕਛੇਲੀ ਪਟਮੰਜਰੀ ਟੋਡੀ ਕਉਭਾਰਾ
॥ ਸਰਸ ਅਹੀਰੀ ਮਾਲਤੀ ਖਉਖਟ ਜਲਧਾਰਾ ॥ ਬਿਭਾਸ ਭਾਸਕਰ ਸੂਹੌਂ ਮਧਕਰ ਸੁਰਮਾਨੰਦ ਤੁਖਾਰਾ ॥
ਸੋਰਠ ਸਾਰੰਗ ਗੌਂਡ ਬਿਲਾਵਲ ਰਾਮਕਲੀ ਨਟ ਦੇਵਗੰਧਾਰਾ ॥੧੪੫੭॥੫੩॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਮਲਾਰ ॥ ਦੀਪਕ
ਮੇਘ ਰਾਗ ਗੁੰਡ ਗਉਰੀ ਕੁੰਡ ਚੰਡ ਗਜਧਰ ਅਉਤਾਰਾ[ਅ] ॥ ਮਾਲੀ ਗਉੜਾ ਮਾਝ ਤਈਲੰਗੀ ਬੰਗਾਲਮ ਦੀਸਾਖ[5]
ਬੈਰਾਰਾ ॥ ਮਧ ਮਾਧੋ ਦੀਪਕੀ ਬਸੰਤੀ ਗੰਭੀਰ ਹੰਮੀਰ ਅੰਗ ਮੇਵਾਰਾ ॥ ਜੈਜਾਵੰਤੀ ਜੈਤਸਰੀ ਕਰਨਾਟੀ ਕੁਸਮ
ਮਲਾਰਾ ॥੧੪੫੮॥੫੪॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਮਲਾਰ ॥ ਕਾਲੰਕਾ ਕੁੰਡਲ ਅਰਸਾਮਾ ਆਸਾ ਪੁੰਨੀਆ ਬੰਗੁਲੀ ॥ ਬੈਰਾਧਰ
ਗੂਜਰੀ ਗੰਧਾਰੀ ਸੂਹੀ ਸੀਹਤ ਜੰਗਲੀ ॥ ਸਿੰਧਵੀ ਸ੍ਰੀਰਾਗ ਧਨਾਸਰ ਟੋਡੀ ਸੰਧੂਰ ਸੂਹੀ ਮੰਗਲੀ ॥ ਸਾਲੂ
ਸਾਗਰ ਮਾਲਸਿਰੀ ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਭੈਰੋ ਪਿੰਗਲੀ ॥੧੪੫੯॥੫੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਮਲਾਰ ॥ ਦੂਜੀ ਤ੍ਰਹ ॥ ਕਉਸਕ
ਯਮਨ ਬਿਲਾਵਲ ਭਾਸਕਰ ਭੈਰੌਂ ਅਲਾਪਹੀਂ ॥ ਹਰਖ ਦਿਸਾਖ ਬੈਰਾਧਰ ਜਬਲੀ ਸਰਸ ਬਿਨੋਦੀ ਥਾਪਹੀ ॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਗਾਨ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੨]ਕਰਹੀ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੩]ਰਾਗੜਦੀ (ਅਸ)
[੪]ਕੁਸਮ (ਖਕ, ਅਸ)
[੫]ਦੀਪਕ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸਾਗੜੀ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਅਉਭਾਰਾ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਖਉਖਟ ਦੇਵਕਰੀ ਅਸਲੇਖੀ ਪੰਚਮ ਸਾਜ ਮਿਲਾਵਹੀ ॥ ਖਸਟ ਰਾਗ ਜੁਤ ਬਰੰਗਨ ਬਿਬਿਧ ਨੀਸਾਨ ਬਜਾਵਹੀ ॥੧੪੬੦॥੫੩॥੧॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਮਲਾਰ ॥ ਹੋਤ ਮੰਗਲਚਾਰ ਮਾਰੂ ਬਜਤ[1] ਹਰਖ ਮਨਾਵਹੀ ॥ ਸਪਤ ਦਿਵਸ ਆਰੰਭ ਉਤਸੌ ਨ੍ਰਿਤ ਗਾਨ ਸੁਨਾਵਹੀ ॥ ਚਤ੍ਰ ਨਾਗ੍ਰ[2] ਸੁਘਰ ਗੁਨ ਜਨ ਸਾਜ ਤਾਨ ਮਿਲਾਵਹੀ ॥ ਉਘਟਤ ਸੰਗੀਤ ਅਨੇਕ ਰਾਗਨ ਗੁਨਨ ਪਾਤ੍ਰ ਨਚਾਵਹੀਂ ॥੧੪੬੧॥੫੭॥੨॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਮਲਾਰ ॥ ਮੰਗਲ ਕੁਲਾਹਲ ਹੋਤ ਉਤਸਵ ਭਗਤ ਨਾਰਦੀ ਪੂਜਹੀ ॥ ਆਨੰਦ ਅਨਦਿਨ ਹਰਖ ਛਿਨ ਛਿਨ ਅਨਨ ਭਗਤ ਅਦੂਜਹੀਂ ॥ ਬਿਲਾਸ ਉਮਗ ਹੁਲਾਸ ਮੰਗਲ ਰਾਜ ਅਬਚਲ ਭੂੰਚਹੀਂ ॥ ਜੈ ਜੈ ਅਨਾਹਦ ਸਬਦ ਉਚਰਤ ਦਰਸ ਬਲ ਬਲ ਹੂਜ ਹੀ ॥੧੪੬੨॥੫੮॥੩॥ ਮਲਾਰ ॥ ਧੂਪ ਦੀਪ ਨਯਬੇਦ ਨਾਨਾ ਪਾਕ ਬਿੰਜਨ ਬਿਬਿਧ ਬਿਧ ॥ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤਨ ਫਲ ਕਿਰਾਨਾ ਪੁਸਪ ਗੰਧ ਸੁਗੰਧ ਨਿਧ ॥ ਜਗ ਪੁਰਖ ਅਰਪਤ ਸੁਮਨ ਬਰਖਤ ਸੁਰਨ ਹਰਖਤ ਰਿਧ ਸਿਧ ॥ ਕਾਮਧੇਨ ਕਲਪਤ੍ਰੋ ਠਾਢ ਹਜੂਰ ਅਨੇਕ ਰਿਧ ॥੧੪੬੩॥੫੯॥੪॥ ਮਲਾਰ ॥ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨੁ ਬਾਚ ॥ ਪ੍ਰਭ ਕਰੀ ਆਗਿਆ ਬਾਸਵਹ ਅਬ ਦੇਰ ਬਿਲਮ ਨ ਕੀਜੀਐ ॥ ਸਾਜ ਸੈਨ ਸਮੂਹ ਪ੍ਰਤਨਾ ਕੂਚ ਆਗਿਆ ਦੀਜੀਐ ॥ ਨਿਜ ਨਿਜ ਚਮੂ ਚਤੁਰੰਗਨੀ ਸੁਰ ਸਕਲ ਜਾਤ੍ਰਾ ਸੋਧੀਐ ॥ ਦੈ ਬੰਬ ਬਿਜੈ ਨੀਸਾਨ ਮਾਰੂ ਦਨੁਜ ਜੁਧ ਬਿਰੋਧੀਐ ॥੧੪੬੪॥੬੦॥੫॥ ਮਲਾਰ ॥ ਸਕ੍ਰੋ ਬਾਚ ॥ ਕਰ ਜੋਰ ਮਾਥ ਨਿਵਾਇ ਬਾਸਵ ਪ੍ਰੇ ਮਗਨ ਅਧੀਨ ਹੁਵੈ ॥ ਪਾਹ ਪਾਹ ਸਨਾਥ ਕੀਨੋ ਅਨਾਥ ਨਾਥ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਹੁਵੈ ॥ ਜਿਹ ਦਰਸ ਕਾਰਨ ਜਤੀ ਜੋਗੀ ਸਿਪ ਸਾਧ ਮਹਾਨੁਵੈ ॥ ਸੇਖ ਗਨ ਗੰਧ੍ਰਬ ਸੁਰਾਸੁਰ ਨ੍ਰਿਪਤ ਚਕ੍ਰਵੈ ਮਾਨੁਵੈ ॥੧੪੬੫॥੬੧॥੬॥ ਛਕਾ ॥੧॥ ਮਲਾਰ ॥ ਕਰਤ ਕੋਟ ਦੁਰੰਤ ਤਪਸਾ ਨਿਗਮ ਨੇਤ ਬਖਾਨਹੀਂ ॥ ਲੇਤ ਨਉਤਨ ਨਾਮ ਨਿਤਪ੍ਰਤ ਤਦਪ ਅਲਖ ਨ ਜਾਨਹੀਂ ॥ ਨਿਰਹਾਰ[3] ਆਹਾਰ ਸਾਧਤ ਅਲਪ ਨਿੰਦ੍ਰਾ ਠਾਨਹੀ ॥ ਧਰਤ ਧਯਾਨ ਸਮਾਧ ਇਸਥਿਤ ਕਈ ਕਲਪ ਲੌ ਪ੍ਰਮਾਨਹੀਂ ॥੧੪੬੬॥੬੨॥੭॥ ਮਲਾਰ ॥ ਨਹੀ ਤਦਿਪ ਪਾਵਤ ਦਰਸ ਰਾਜਿਵ ਨੈਨ ਮੂਰਤ ਸਾਵਲੀ ॥ ਹਾਰ ਹਾਰ ਪਰੇ ਸਭੀ ਮਿਲ ਨਹ ਲਹਤ ਭੇਦ ਰੁਮਾਵਲੀ ॥ ਸੋਈ ਮਦਨ ਮੂਰਤਿ ਦਿਸ੍ਰਗੋਚਰ ਪ੍ਰਗਟ ਦਰਸ ਸੁਹਾਵਰੀ ॥ ਭਯੋ ਆਜ ਸਨਾਥ ਹੇ ਪ੍ਰਭ ਦਰਸ ਪੇਖਿਓ ਰਾਵਰੀ ॥੧੪੬੭॥੬੩॥੨॥ ਮਲਾਰ ॥ ਕਹਿ ਬਚਨ ਆਰਤ ਦੀਨ ਹੋ ਹੋ ਨਮਾਮਿ ਨਾਥ ਨਮਾਮਤੇ ॥ ਸਭ ਸੁਫਲ ਭਈ ਸਮਾਜ ਜਾਤ੍ਰਾ ਦਰਸ ਦੀਨ ਦਯਾਪਤੇ ॥ ਅਹੋ ਨਾਥ ਸਨਾਥ ਕੀਨਯੋ ਦਰਸ ਦੀਨਜੋ ਭਯੋ ਗਤੇ ॥ ਕਰ ਜੋਰ ਬਾਸਵ ਸਚੀ ਬਿਨਵਤ ਚਰਨ ਪ੍ਰਣਵਤ[4] ਨਿਮਰਤੇ ॥੧੪੬੮॥੬੪॥੩॥ ਮਲਾਰ ॥ ਹੋ ਮੁਦਿਤ ਹਰਖ ਸੁਰੇਸ ਸਭ ਬਿਧ ਦਈ ਆਗਯਾ ਦੇਵ ਮੁਨਿ ॥ ਪ੍ਰਭ ਚਰਨ ਬੰਦਤ ਹਰਖ ਮੰਗਲ ਬਜਤ ਘੰਟਾ ਸੰਖ ਧੁਨਿ ॥ ਨ੍ਰਿਤਤ ਸਕਲ ਦੇਵਾਂਗਨਾ ਬਜਤ ਨੀਸਾਨ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਧੁਨ ॥ ਦੇਤ ਦੇਵ ਸੁਰੇਸ ਸੁਰ ਮਿਲ ਪ੍ਰਦਛਨਾ ਪ੍ਰਭ ਪੁਨਹ ਪੁਨ ॥੧੪੬੯॥੬੫॥੪॥ ਮਲਾਰ ॥ ਸਾਜ ਮੰਗਲ ਆਰਤੀ ਸੁਰ ਕਰਤ ਬਿਬਿਧ ਬਿਧਾਨ ਸੌ ॥ ਬਜਤ ਧੁਨ ਘੰਟਾ ਮਧੁਰ ਧੁਨ[4] ਸੰਖ ਬੀਨ ਪ੍ਰਮਾਨ ਸੌ ॥ ਨਚਤ ਅਪਛਰ ਹੋਤ ਮੰਗਲਚਾਰ ਰੁਨ ਝੁਨ ਗਾਨ ਸੌ ॥ ਦੇਤ ਪ੍ਰਦਛਨ ਸਕਲ ਸੁਰ ਬਿਨੈ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਾਨ ਸੌ ॥੧੪੭੦॥੬੬॥੫॥ ਮਲਾਰ ॥ ਅਰਘ ਦਾਨ ਪਾਦਅਰਘ ਪੂਜਤ ਲੇਤ ਚਰਨੋਦਕ ਹਰਖ ॥ ਪ੍ਰਭ ਦੀਨ ਜੈ ਮਾਲਾ ਸਭਨ ਪ੍ਰਤਿ ਬਿਜੈ ਹੋਹੁ[5] ਮੰਗਲ ਸਰਖ ॥ ਨ੍ਰਿਤਕਾਰ ਸੰਗੀਤ ਪੂਜਾ ਬਿਜੈ ਉਤਸੌ ਪੂਰਨੰ ॥ ਅਬ ਸੁਨਹੁ ਜੁਧ ਸਮਾਜ ਦੇਵਨ ਦੋ ਦਲ ਦੇਵ ਦੈਤ ਬਿਸੂਰਨੰ ॥੧੪੭੧॥੬੭॥ ਛਕਾ ॥੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਮਲਾਰ ॥ ਪੜਤਾਲ ॥ ਮਘਵਾ ਬਾਚ ਨਿਜ ਸੈਨਾ ਪ੍ਰਤਿ ॥ ਦੈ ਰੇ ਦੈ ਰੇ ਦਮਾਮਨ ਚੋਬ ਬੰਬ ਦੀਹ ਦਾਰੁਨ ਘੋਖ ਸਾਜ ਸਾਜ ਰੇ ਪ੍ਰਬਲ ਦਲ ਅਨੀ ਚਤੁਰੰਗਨੀ ॥ ਹਨ ਹੋ ਆਜ ਨਾਦ ਬੀਰਜ ਸੈਨਾ ਸਹਿਤ ਪ੍ਰਤਾਪ ਨਾਥ ਜੀਤ ਹੋ ਬਨਾਇ ਸਮਰ ਬੀਰ ਰੰਗ ਰੰਗਨੀ ॥ ਮੰਡਿਹੋ ਆਜ ਬੀਰ ਖੇਤ ਤੁਮਲ ਆਹਵ ਕਰਾਲ ਜਗੇ ਹੈ ਮਸਾਨ ਪ੍ਰੇਤ ਭੈਰੋ ਦਲ ਜੁਗਨੀ ॥ ਕਰੇ ਰਨ ਰੁੰਡ ਮੁੰਡ ਨਚ ਹੈ ਭਕ ਰੁੰਡ ਸੁੰਡ ਜੂਝ ਹੈ ਸਾਵੰਤ ਸੂਰ ਬਰ ਹੈ ਬਰੰਗਨੀ ॥੧੪੭੨॥੬੮॥ ਮਲਾਰ ॥ ਪੜਤਾਲ ॥ ਚਿੰਕਹੈ ਚਾਵੰਡ ਗੈਨ ਝੂਝ ਹੈ ਸਾਵੰਤ ਐਨ ਨਚ ਹੈ ਕਪਾਲ ਰੁਦ੍ਰ ਕਾਲੀ ਕਿਲਕਾਰ ਹੈ ॥ ਫੁੰਕ ਹੈ ਫਿਕਾਰ ਭੂਤ ਹਸ ਹੈ ਸਮਾਨ ਪੂਤ ਡਿਗ ਹੈ ਜੁਝਾਰ ਸੂਰ ਜੁਗਿਨ ਚਿਕਾਰ ਹੈਂ ॥ ਗਜ ਹੈਂ ਰਣਧੀਰ ਬੀਰ ਬਜ ਹੈ ਨਿਸਾ ਦੀਹ ਜੁਟ ਹੈ ਸਾਵੰਤ ਜੋਧ ਰਨ ਸੋ ਹੰਕਾਰ ਹੈ ॥ ਗਿਰ ਹੈ ਗਜ ਸੁੰਡ ਰੁੰਡ ਪੋਈ ਹੈ ਗਲ ਮਾਲ ਮੁੰਡ ਨਚਹੈ ਕਲ ਮਹਾ ਰੁਦ੍ਰ ਸੂਰਨ ਲਲਕਾਰ ਹੈ ॥੧੪੭੩॥੬੯॥ ਮਲਾਰ ॥ ਪੜਤਾਲ ॥ ਸੁਨ ਸੁਨ ਬਚ ਹਰਖ ਭਏ ਚਿਤ ਕੇ ਸਭ ਸੋਕ ਗਏ ਕੀਨੋ ਹੈ ਤਯਾਰੀ ਸੂਰ ਨਿਜ ਨਿਜ ਚਤੁਰੰਗਨੀ ॥ ਸਾਜ ਸਾਜ ਆਯੁਧ ਤਨ ਹਰਖੇ ਰਿਖ ਦੇਵ ਮੁਨਿ ॥ ਫਹਰਤ ਧੁਜ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[1]ਜਹ ਤਹ (ਮਸ, ਖਕ)
[2]ਨਾਰਿਹੁਰ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[3]ਨਿਰਬਾਨ (ਮਸ, ਖਕ), ਨਿਰਬਿਕਾਰ (ਅਸ)
[4]ਸੁਨ (ਖਕ, ਅਸ)
[5]ਹੋਤ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਲੋਟਨ ਗਨ ਬੂਹਨ ਮਤੰਗਨੀ ॥ ਘੋਰ ਘੋਰ ਪ੍ਰਲੈ ਸਦ ਚਿੰਸਤ ਹੈ ਪੰਛ ਪਰ ਗੁੰਜਤ ਗਜ ਭੀਮ ਘੋਖ ॥ ਉਸ੍ਰਨ ਤਰੰਗਨੀ ॥ ਗਾਜ ਗਾਜ ਉਠੇ ਸੂਰ ਹਰਖਤ ਭਈ ਪਰੀ ਹੂਰ ਗਾਵਤ ਮਿਲਿ ਮੰਗਲਚਾਰ ਸੁਮੁਖ ਸੁਰੰਗਨੀ **॥੧੪੭੪॥੭੦॥** ਮਲਾਰ ॥ ਪੜਤਾਲ ॥ ਕੋਟ ਕੋਟ ਧੁਜਾ ਬਰ ਫਹਰਤ ਰਨ ਬਿਜੈ ਕਰ ਮਾਰੂ ਸੁਭ ਨਾਦ ਬਜਜੋ ਘੰਟਾ ਧੁਨਿ ਸੰਖਨੀ ॥ ਸੋਧਿਓ ਸੁਭ ਘਰੀ ਲਗਨ ਮੰਗਲ ਕਰ ਹਰਖ ਮਗਨ ਹਰਵਲ ਭੇ ਕਾਰਤਕ ਗਨਪਤ ਦਲ ਮੂਖਨੀ ॥ ਭੈਰੋ ਗਨ ਪ੍ਰੇਤ ਮਾਲ ਕਿਲ ਕਿਟ ਦੈ ਦੈ ਬੈਤਾਲ ਜੁਗਨ ਮਸਾਨ ਭੂਤ ਡਕਰਤ ਭੀ ਜਖਨੀ ॥ ਹਾ ਹਾ ਕਰ ਦਾਤ ਬਾਏ ਗਨਪਤ ਮਨਾਇ ਧਾਏ ਨਚਤ ਭੀ ਜੋਗਿਨ ਕਲ ਭਭਕਤ ਭੀ ਭਖਨੀ **॥੧੪੭੫॥੭੧॥** ਮਲਾਰ ॥ ਪੜਤਾਲ ॥ ਰਿਖ ਮੁਨ ਸੁਰ ਸੰਗ ਚਲੇ ਕਾਰਤਕ[ੳ] ਦਲ ਸੁਭਟ ਭਲੇ ਬਾਂਕੇ ਰਜੀਲੇ ਬੀਰ ਬੇਵਾਨੀ[੧] ਮਤੰਗਨੀ ॥ ਬਾਂਧੇ ਕਤੂਨ[੨] ਬਿਕਟ ਸਾਰੰਗ ਸਰ ਚਾਂਪ ਸੁਭਟ ਹੁਵੈ ਹੁਵੈ ਅਸਵਾਰ ਚਪਲ ਚੰਚਲ ਤੁਰੰਗਨੀ[ਅ] ॥ ਦਮਕਤ ਗਲ ਮੁਕਤ ਮਾਲ ਸੋਭਤ ਸੁਭ ਤਿਲਕ ਲਾਲ ਜਮੁਰਦ ਇਲਮਾਸ ਲਾਲ ਹਾਰਨ ਸੁਰੰਗਨੀ ॥ ਰਾਜਤ ਸਿਰ ਮੁਕਟ ਮੌਰ ਢੁਰਕਤ ਸੁਭ ਛਤ੍ਰ ਚਉਰ ਗਨਪਤਿ ਸਿਰ ਕਾਰਤਕੇ ਹਰਖਤ ਬਰੰਗਨੀ **॥੧੪੭੬॥੭੨॥** ਮਲਾਰ ॥ ਮੂਖਕ ਮਯੂਰ ਗੂੜ ਹੋ ਹੋ ਅਸਵਾਰ ਸੂਰ ਲੈ ਲੈ ਦਲ ਆਪ ਆਪ ਸੈਨਾ ਚਤੁਰੰਗਨੀ ॥ ਗਾਜੇ[੩] ਤਹ ਕੋਟ ਨਾਦ ਦੁੰਦਭ ਧਉਸਾ ਬਿਹਾਦ ਤਬਲਾ ਤੰਬੂਰ ਤੂਰ ਢੋਲਕ[੪] ਮੁਚੰਗਨੀ ॥ ਕਸ ਕਸ ਕਟਿ ਤੂਨ ਬਿਕਟ ਧਾਰੇ ਸਰਚਾਂਪ ਸੁਭਟ ਲੀਏ ਕਰ ਚਕ੍ਰ ਬਕ੍ਰ ਗੋਫਨ ਖਦੰਗਨੀ ॥ ਮਾਤੇ ਰਸ ਅਮਲ ਨੈਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਿਅ ਮਧੁਰ ਬੈਨ ਸੁੰਦ੍ਰ ਕੁਮਾਰ ਦੋਊ ਬਾਂਧੇ ਤਉਫੰਗਨੀ **॥੧੪੭੭॥੭੬॥** ਪੜਤਾਲ ॥ ਸੋਭਤ ਸੁਭ ਹੀਰ ਚੀਰ ਅੰਗ ਅੰਗ ਸੁਭਗ ਧੀਰ ਮਾਥੇ ਸ੍ਰੀ ਖੰਡ ਤਿਲਕ ਜੈ ਜੈ ਉਚਾਰਹੀ ॥ ਘੰਟਾ ਧੁਨ ਸੰਖ ਕੀਏ ਨਿਜ ਨਿਜ ਦਲ ਸੰਗ ਲੀਏ ਅਸ ਗਜ ਦਲ ਪਦਾਂਤ ਜਾਤ੍ਰਾ ਸੁਧਾਰਹੀ ॥ ਹਰਵਲ ਭੈ ਦੋਊ ਨੰਦ ਪੂਜਕ ਜਗ ਪ੍ਰਿਥਮ ਬੰਦ ਗਨਪਤ ਮਹਾਨ ਜੋਧਾ ਸੈਨਾ ਪਧਾਰਹੀ ॥ ਚਾਲੇ ਜਗਦੀਸ ਸਿਮਰ ਬੰਦਿਓ ਪਗ ਉਮਾਹਰ ਦੈ ਦੈ ਨਗਾਰਾ ਕੂਚ ਧਉਸਾ ਧੁਕਾਰਹੀ **॥੧੪੭੮॥੭੪॥** ਪੜਤਾਲ ॥ ਗਜੇ ਸਿਵ ਬੰਬ ਬੋਲ ਬਾਜਤ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਢੋਲ ਡਮਰੂ ਢਮਕਾਏ ਨਾਥ ਕ੍ਰਿਗੁਰੀ ਬਜਾਇ ਕੈ ॥ ਸੋਭੈ ਸਿਰ ਜਟਾ ਜੂਟ ਮੁਦਿਤ ਤਨ ਭਸਮ ਭੂਤ ਰਾਜਤ ਲਿਲਾਟ ਇੰਦ ਜੁਟੇ ਰੀਸਾਇ[੫] ਕੈ ॥ ਸੋਭਤ ਗਲ ਮੁੰਡ ਮਾਲ ਕਰ ਮੋ ਧਾਰੇ ਕਪਾਲ ਚਕ੍ਰ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਸਾਂਗ ਪਨਾਕੀ ਛਕਾਯ ਕੈ ॥ ਪਹਰੇ ਗਲ ਨਾਗ ਹਾਰ ਧੌਲੇ ਨੰਦੀ ਸਵਾਰ ਮਾਥੇ ਹਰ ਗੰਗ ਧਾਰ ਭਿਭਰੇ ਕੁਹਾਯ[੬] ਕੈ **॥੧੪੭੯॥੭੫॥** ਪੜਤਾਲ ॥ ਸੈਨਾ ਸੰਗ ਪ੍ਰੇਤ ਮਾਲ ਜੁਗਿਨ ਭੀਹਲ ਬਿਤਾਲ ਖਪਰ ਕਰ ਪਾਸ ਲੀਏ ਭੂਤਨ ਭਭਕਾਰਹੀਂ ॥ ਭੈਰੋ ਪਿਸਾਚ ਕੰਕ ਕਪਾਲਕ ਮਾਸਾਨ ਬੰਕ ਗੂਲਨ ਕੀ ਝੁੰਡ[੭] ਬਿਖਮ ਕਿਲ ਕਿਲ ਚਿੰਕਾਰਹੀ ॥ ਡੀਹਰ ਦਲ ਕਾਕ ਚੀਲ ਜੰਬੁਕ ਕਰਾਲ ਭੀਲ ਗੁਰਗੋ ਪਲੰਗ ਸੇਰ ਚੀਤਰ ਫਿਕਾਰਹੀਂ ॥ ਡਹ ਡਹ ਨਿਸੁੰਨ ਨਾਦ ਡਹ ਡਹ ਹਾਂਸੀ ਉਨਮਾਦ ਕਹ ਕਹ ਕਿਲ ਕੰਤ ਭੂਤ ਪ੍ਰੇਤਨ ਬਕਾਰਹੀਂ **॥੧੪੮੦॥੭੬॥** ਪੜਤਾਲ ॥ ਲੂੰਬਰ ਮੰਜਾਰ ਸੁਆਨ ਧਾਏ ਸੁਨ ਜਖਧਾਨ[੮] ਕਰਗਸ ਕਰਾਲ ਗੀਧ ਮੰਗਲ ਬਿਚਾਰਹੀ ॥ ਡਾਕਿਨ ਡੀਅਰ ਪਿਸਾਚ ਪਹੁਚੇ ਗਨ ਕਰਤ ਨਾਚ ਪਹਰੇ ਗਲ ਮੁੰਡ ਮਾਲ ਸਿਵ ਸਿਵ ਉਚਾਰਹੀ ॥ ਭੈਰੋ ਰਾਖਸ ਬਿਤਾਲ ਸਜ ਸਜ ਕਰਵਾਰ ਢਾਲ ਠੋਕਤ ਭੁਜ ਦੰਡ ਬੀਰ ਬੰਮ ਬੰਮ ਜੈਕਾਰਹੀਂ ॥ ਡੰਡਕ ਗੂਫਨ ਗੁਲੇਲ ਮੂਸਲ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਸੇਲ ਧਨੁਹੀ ਕੋਅੰਡ ਬਾਨ ਬੀਰਨ ਡੰਕਾਰਹੀ **॥੧੪੮੧॥੭੭॥** ਪੜਤਾਲ ॥ ਸੈਥੀ ਬਲਮ ਕਟਾਰ ਲਸਟਕ ਤਰਵਾਰ ਢਾਰ ਸਿਪਰ ਗੁਰਜੋ ਗੁਲੇਲ ਬਲਮ ਛਕਾਇ ਕੈ ॥ ਖੰਡਾ ਖਗ ਸੈਫ ਸੂਲ ਬਨੈਟੀ ਮੁਦਗਰ ਤਿਸੂਲ ਤਨੀ[੯] ਨਿਖਗ ਤੀਰ ਖੀਸਨ ਬੰਧਾਇਕੈ ॥ ਧੂਲੀ ਨਖ[੧੦] ਜਟਾਧਾਰ ਪਹਰੇ ਗਲ ਮੁੰਡ ਮਾਰ[ੲ] ਹੋਹੋ ਮਦ ਮਤ ਬੀਰ ਭੰਗ ਕੂ ਚਢਾਇਕੈ ॥ ਕੇਤੇ ਤ੍ਰਿਮੁੰਡ ਝੁੰਡ ਪਹਰੇ ਗਲ ਮੁੰਡ ਰੁੰਡ ਪੀਸ ਪੀਸ ਦਾੜਨ ਭਟ ਮੂਛੈ ਫੜਕਾਇ ਕੈ **॥੧੪੮੨॥੭੮॥** ਪੜਤਾਲ ॥ ਭਾਰੇ ਉਤੰਗ ਡੀਲ ਭੀਖਮ ਭਯਾਨ ਕੀਲ ਸ੍ਰੋਨਤ ਚੁਚਾਤ ਨੈਨ ਧਾਏ ਮੁਹਬਾਇ ਕੈ ॥ ਕਾਢੇ ਭੈਆਨ ਦੰਤ ਭੂਤਨ ਬੈਤਾਲ ਕੰਕ ਨਚਤ ਕਪਾਲ ਕਾਲ ਤਾਲਨ ਦੇਵਾਇ ਕੈ ॥ ਊਚੇ ਉਤੰਗ ਸ੍ਰਿੰਗ ਰਾਖਸ ਗਨ ਦੂਤ ਜਿੰਨ ਉਮਡੇ ਦਲ ਬਿਖਮ ਦੀਹ ਡਉਰੂ ਢਮਕਾਇ ਕੈ ॥ ਗੋਮੁਖ ਕਾਨੜ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਗੁਡ ਗੁਡ ਦੁੰਦਭ ਉਪੰਗ ਤੁਰਹੀ ਸਹਨਾਇ ਝਾਂਝ ਮਾਰੂ ਬਜਾਇ ਕੈ **॥੧੪੮੩॥੭੯॥** ਪੜਤਾਲ ॥ ਸੂਕਰ ਸਇੰਦ ਪੀਲ ਖਚਰ ਰੁਬਾਹ ਚੀਲ ਉਸਟਨ ਤੁਰੰਗ ਤੇਜ ਸੁਭਟਨ ਧਵਾਇਕੈ॥ ਬਾਨੀ ਬਾਨੈਤ ਬੀਰ ਚਾਤੁਰ ਚਾਲਾਕ ਬੀਰ[੧੧] ਦੈ ਦੈ ਨਿਸਾਨ ਚੋਬ ਕੇਤਨ ਫਹਰਾਇ ਕੈ ॥ ਸੋਭਤ ਤਿਨ[੧੨] ਮਧ ਨਾਥ ਭੂਤਨ ਦਲ ਬਿਬਿਧ ਸਾਥ ਚਾਲੈ ਸੁਭ ਘਰੀ ਸੋਧ ਗਨਪਤ ਮਨਾਇ ਕੈ ॥ ਦਛਿਨ ਦਿਸ ਸੈਨ ਲੀਏ ਦਾਹਨੇ ਜਮਾਉ ਕੀਏ ਬਾਧੇ ਬਹੁ ਬਹੂ ਚੁੰਗ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਬਰੂਥਨੀ (ਅਸ)
[੨]ਕਟਤੂਨ (ਅਸ)
[੩]ਬਾਜੇ (ਅਸ)
[੪]ਦੁੰਦਭ (ਮਸ, ਖਕ)
[੫]ਜਟੇ ਗੰਗ ਸਾਇਕੈ (ਖਕ, ਅਸ)
[੬]ਰੁਹਕਾਇ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੭]ਝੰਕ (ਅਸ)
[੮]ਜਾਤਧਾਨ (ਅਸ)
[੯]ਤੈਨੀ (ਖਕ, ਅਸ)
[੧੦]ਸਿਰ (ਅਸ)
[੧੧]ਧਾਰ (ਅਸ)
[੧੨]ਤਿਹ (ਮਸ, ਖਕ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਕਾਰਤ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਤਰੰਗੀ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਫਉਜਨ ਬਨਾਇ ਕੈ ॥੧੪੮੪॥੮੦॥ ਪੜਤਾਲ ॥ ਅਥ ਚਤੁਰਮੁਖ ਦਲ ਜਾਤ੍ਰਾ ਕਥਤੰ ॥ ਕਰਤਾ ਜਗ ਕਰਨਹਾਰ ਬਿਬਧਾਦਕ ਸਨਕੇ ਕਮਾਰ ਰਿਖ ਮੁਨ ਸੁਰ ਸੰਤ ਸਬੈ ਬੇਵਾਨਨ ਸੁਹਾਵਤੇ ॥ ਬਾਹਨ ਮਰਾਲ ਚੜੇ ਸੋਭੈ ਮਨ ਮਾਲ ਗਰੇ ਕਲਗੀ ਸਿਰ ਮੁਕਟ ਸਾਜੇ ਸੰਤਨ ਮਨਾਵਤੇ ॥ ਸੈਨਾ ਪ੍ਰਵਾਰ ਲੀਏ ਜੈ ਜੈ ਜੈ ਕਾਰ ਕੀਏ ਸਿਮਰਤ ਨਿਗਮਾਗਮ ਚੌਰ ਛਤ੍ਰ ਢੁਰਾਵਤੇ ॥ ਕਲਗੀ ਸਿਰਪੇਚ ਜਿਗਾ ਮਾਨਕ ਮਨ ਲਾਲ ਲਗਾ ਕੁੰਡਲ ਮਨ ਮਕਰਾਕਾਰ ਰਤਨਨ ਜੜਾਵਤੇ ॥੧੪੮੬॥੮੧॥ ਪੜਤਾਲ ॥ ਮੋਤਿਨ ਕੇ ਮੁਕਟ ਮੌਰ ਦੁਰ ਯਕਤਾ ਗਜ ਠੌਰ ਠੌਰ ਜਮੁਰਦ ਇਲਮਾਸ ਲਾਲ ਰਤਨਨ ਅਨੇਕ ਹੀ[੧]॥ ਮਾਨਿਕ ਮਨ ਲਾਲ ਹਾਰ ਜਿਗਾ ਕਲਗੀ ਦਸਤਾਰ ਭੁਜਬੰਦ ਭੋਰਾ ਸੀਸ ਫੂਲ ਮਨ ਗਨ ਬਿਸੇਖਹੀ ॥ ਕਾਕਮ ਕਲਧਉਤ ਬਿਬਿਧ ਅਤਲਸ ਉਦਾਭੰਤ[੨] ਤਾਸ ਬਾਦਲ ਕਿਰਪਾਸ ਰੰਗ ਰੰਗਨ ਅਸੇਖਹੀ ॥ ਆਨਨ ਛਬ ਛਾਜਤ ਦੁਤਿ ਚੰਦ ਮੈਨ ਲਾਜਤ ਮੁਖ ਮੰਡਲ ਪਰ ਜੁਵਲਤ ਛਟਾ ਦਿਨ ਮਨ ਅਲੇਖਹੀ ॥੧੪੮੭॥੮੨॥ ਪੜਤਾਲ ॥ ਧਾਰੇ ਸਾਰੰਗ ਖਤੰਗ ਰਾਜਤ ਭਟ ਸੁਭ ਨਿਖੰਗ ॥ ਕਮੰਡਲ ਮਿਰਨਾਲ ਗਦਾ ਸ੍ਰੀਪਤ ਧਿਆਵਤੇ ॥ ਦਮਕਤ ਮੁਖ ਛਟਾ ਜੋਤ ਦਿਨ ਮਨ ਛਬ ਸਸਿ ਉਦੋਤ ਗੁੰਜਤ ਅਲ ਭਿੰਗ ਭ੍ਰਮਰ ਮੋਹਨ ਮੋਹਾਵਤੇ ॥ ਚੰਚਲ ਦ੍ਰਿਗ ਕਦਲ ਜੰਘ ਆਨਨ ਦੁਤ ਸਰਸ ਕੰਜ ਲਾਜਤ ਰਤਪਤ ਅਨੰਗ ਸੁੰਦਰ ਸੁਹਾਵਤੇ ॥ ਧਉਸਾ ਧੁੰਕਾਰ ਢੋਲ ਮਾਰੂ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਢੋਲ[੩] ਬੀਨਾ ਘੰਟਾ ਰਬਾਬ ਸੰਖਨ ਬਜਾਵਤੇ ॥੧੪੮੮॥੮੩॥ ਪੜਤਾਲ ॥ ਅਸ ਗਜ ਰਥ ਦਲ ਬੇਵਾਨ ਪਾਯਕ ਦਲ ਦੀਹ ਠਾਨ ਮੰਗਲ ਕਰ ਹਰਖ ਗਾਨ ॥ ਜੈ ਜੈ ਉਚਾਰਹੀਂ ॥ ਦੁੰਦਭ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਬੀਨ ਮਹੁਵਰ ਬੰਸੀ ਡਫੀਨ ਖੁਰਜੋ ਪਿੰਨਰੂ ਡਢੀਨ ਨਾਦਨ ਉਘਾਰਹੀਂ ॥ ਤੁਰਹੀ ਤੰਬੂਰ ਡੀਨ ਗੋਮੁਖ ਕਰਨਾਇ ਚੀਨ ਮੁਰਲੀ ਮੁਰਜੋ ਉਪੰਗ ਰਾਗਨ ਸੁਧਾਰਹੀਂ ॥ ਬੈਰਕ ਧੁਜ ਕੋਟ ਕੋਟ ਮਾਤੇ ਗਜ ਮਤ ਲੋਟ ਫਹਰਤ ਰੰਗੋ ਬਰੰਗ ਝੂਮਤ ਝੁਲਾਰਹੀਂ ॥੧੪੮੯॥੮੪॥ ਪੜਤਾਲ ॥ ਪੰਛੀ ਪਰੀ ਹੈ ਸੁਰੰਗ ਦੁਲ ਦੁਲ ਕਛੀ ਤੁਰੰਗ ਦਰਿਆਈ ਉਚੈਸ੍ਰਵਾ ਹਿੰਸਤ ਹਜਾਰਹੀਂ ॥ ਉਸਟ ਨਉਸਤਰ[੪] ਅਪਾਰ ਚਿੰਸਤ ਗੁੰਜਤ ਤੁਖਾਰ ਗਜਤ ਗਜ ਮਦ ਮਤੰਗ ਸੂਰਨ ਜੈਕਾਰਹੀਂ ॥ ਸੈਨਾ ਨਿਜ ਤੀਸ ਪਦੁਮ ਏਕ ਏਕ ਸੁਭਟ ਬਿਖਮ ਸੂਰੇ ਸਾਵੰਤ ਜੋਧ ਕਰਤਾ ਪਰਵਾਰਹੀਂ ॥ ਛੂਹਨ ਬੂਹਨ[੫] ਅਸੰਖ ਚਕ੍ਰ ਬਜੂਹ[ੳ] ਬਿਸੰਖ ਬੈਤਲ[੬] ਬਾਨੀ ਬਨੈਤ ਗਜਤ ਗੁੰਜਾਰਹੀਂ ॥੧੪੯੦॥੮੫॥ ਪੜਤਾਲ ॥ ਧਾਰੇ ਪਟ ਬਿਬਿਧ ਰੰਗ ਹੀਰ ਚੀਰ ਬਿਮਲ ਅੰਗ ਰਤਨਨ ਮਨ ਮਾਲ ਸੁਭਗ ਭੂਖਨ ਅਮੋਲਹੀਂ ॥ ਦਾਮਿਨ ਛਬ ਛਟਾਕਾਰ ਦਮਕਤ ਉਰ ਮੁਕਤ ਹਾਰ ਮਨ ਗਨ ਫਨ ਨੀਲ ਅਨਿਕ ਧਾਰੇ ਅਤੋਲਹੀਂ ॥ ਫੂਲਨ ਕੇ ਸੀਸ ਫੂਲ ਲਾਲਨ ਕੇ ਮਉਰ ਲੂਲ ਦਮਕਤ ਦੁਤ ਆਨਨ ਛਬ ਸੁੰਦਰ ਕਪੋਲਹੀ[ਅ]॥ ਗਜਤ ਹਰਖਤ ਉਮੰਗ[੭] ਬਾਜਤ ਦੁੰਦਭ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਗਾਵਤ ਗੁਨ ਮੰਗਲਚਾਰ ਬਿਲਸਤ ਕਲੋਲਹੀਂ ॥੧੪੯੧॥੮੬॥ ਪੜਤਾਲ ॥ ਮਾਤੇਰਸ ਅਮਲ ਨੈਨ ਚਾਤੁਰ ਪ੍ਰੀਅ ਮਧੁਰ ਬੈਨ ਸੂਰੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਲੀ ਭੁਜ ਬਲ ਗਰਬਾਵਤੇ ॥ ਠੋਕਤ ਭੁਜ ਦੰਡ ਬਲੀ ਆਗਰ ਮਲ ਅਦਾ ਭਲੀ ਸਾਜੇ ਸਿਲਾਹ ਖੂਦ ਨਾਚੁਖ ਭਰਮਾਵਤੇ ॥ ਬਾਂਕੇ ਸਿਲਾਹ ਬੰਦ ਰਾਜਤ ਮੁਖ ਕੰਜ ਚੰਦ ਐਠੇ ਹਠ ਹਠੀ ਬੀਰ ਨੈਨਨ ਨਚਾਵਤੇ[ੲ] ॥ ਕਾਮਿਲ ਦੁਤਿ ਸਕਲ ਅੰਗ ਸੋਭਤ ਬਪ[੮] ਜਿਮ ਅਨੰਗ ਸਾਜੇ ਦਲ ਜੁਥ ਜੁਥ ਨਿਜ ਨਿਜ ਸੁਹਾਵਤੇ ॥੧੪੯੨॥੮੭॥ ਪੜਤਾਲ ॥ ਦਾਹਨ ਦਿਸ ਸਿਵ ਮਹਾਨ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜਗਪਤ ਨਿਧਾਨ[੯] ਭੂਤਨ ਬਿਬੁਧਾਦਿ ਸੈਨ ਨਿਜ ਨਿਜ ਅਗ੍ਰੂ[੧੦] ਆਵਤੇ ॥ ਦੁੰਦਭ ਧਉਸਾ ਅਪਾਰ ਬਾਜਤ ਧੁਨ ਘੰਟ ਚਾਰ ਉਘਟਤ ਤਹ ਰਾਗ ਨਾਦ ਜੈ ਜੈ ਬੁਲਾਵਤੇ ॥ ਘਹਰਤ ਨੀਸਾਨ ਦੀਹ ਫਹਰਤ ਧੁਜ ਜੁਥ ਥੀਹ ਸੁਰ ਮੁਨ ਬੇਵਾਨ ਛਜਤ ਮੰਗਲ ਪਦ ਗਾਵਤੇ ॥ ਚਾਲੇ ਸੁਭ ਘਰੀ ਸੋਧ ਮੰਗਲ ਉਤਸ੍ਰ ਬਿਨੋਦ ਧਾਰੇ ਰਿਦ ਚਰਨ ਕੰਜ ਗਨਪਤ ਮਨਾਵਤੇ ॥੧੪੯੩॥੮੮॥ ਪੜਤਾਲ ॥ ਬਾਣੀ ਦਿਸ ਬਰੁਨ ਜਛ ਕਿੰਨਰ ਕਊਬੇਰ ਸੁਵਛ ਕਿੰਨਰ ਜਮ ਪਿਤ੍ਰਰਾਜ ਕਾਲੋ ਕਿਲਕਾਰਹੀਂ ॥ ਦੈਤਨ ਦਲ ਜੁਥ ਜੁਥ ਜਮ ਗਨ ਸੈਨਾ ਬਿਰੁਥ ਕਿੰਕਰ ਬਰੁਨਾਦ[੧੧] ਦੈਤ ਡੀਲਨ ਬਿਸਤਾਰਹੀਂ ॥ ਕਿੰਨਰ ਦਲ ਜਛ ਕੁਮੇਰ ਭਾਰੇ ਤਨ ਸ੍ਰਿੰਗ ਮੇਰ ਸੈਥੀ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਪਾਂਸ ਪੈਨੀ ਸਿਕਾਲ ਹੀਂ ॥ ਭੀਖਮ ਤਨ ਘੋਰ ਬਕ੍ਰ ਦਾਨੋ ਜਮ ਜਛ ਪਛਰ ਕਾਢੇ ਜਮ ਦਾਂਤ ਦੀਹ ਮਹਿਖੀ ਚਿਕਾਲਹੀਂ ॥੧੪੯੪॥੮੯॥ ਪੜਤਾਲ ॥ ਗੂਲਨ ਦਲ ਬਿਬਿਧ ਸੰਗ ਭੀਖਮ ਭੈਰੋ ਮਲੰਗ ਕਾੜੇ ਬਿਕਰਾਲ ਦਾੜ ਆਨਨ ਅਨੇਕ ਹੀਂ ॥ ਮਾਤੇ ਬਿਖ ਸ੍ਰੋਨ ਨੈਨ ਭੀਖਮ ਭੈਆਨ ਬੈਨ ਹਾਹਾ ਹੂ ਹੂ ਕਰਾਲ ਡਾਕਤ ਬਿਸੇਖ ਹੀਂ ॥ ਧਾਰੇ ਕਰ ਚਕ੍ਰ ਸੇਲ ਗੁਫਨ ਪਾਸੀ ਗੁਲੇਲ ਮੁਦਗ੍ਰ ਕਮੰਦ ਸੂਲ ਬਲਮ ਅਸੇਖ ਹੀਂ ॥ ਬਾਂਧੇ ਕਟ ਤੂਨ ਬੀਰ ਧਨੁਹੀ ਪੰਛੀ ਪਰੀਰ ਡੰਡਕ ਲਸਟਕ ਤੁਫੰਗ ਚੂ[੧੨] ਧਰ ਅਲੇਖ ਹੀਂ ॥੧੪੯੫॥੯੦॥ ਪੜਤਾਲ ॥ ਬਾਜਤ ਡਵਰੂ ਦਮਾਮ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਹੀਰੇ ਖਹੀ (ਅਸ)
[੨]ਉਦਾਸਭੰਤ (ਅਸ)
[੩]ਬੋਲ (ਅਸ)
[੪]ਉਸਟ ਚਾਰ ਸਤਰ (ਅਸ)
[੫]ਬਜੂਹ (ਅਸ)
[੬]ਬੰਦਿਲ (ਅਸ)
[੭]ਉਪੰਗ (ਅਸ)
[੮]ਬੰਗ (ਖਕ), ਅੰਗ (ਅਸ)
[੯]ਮਹਾਨ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੧੦]ਅਉ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੧੧]ਬਹੁਨਾਦ (ਅਸ)
[੧੨]ਕੂ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਬੂਹਨ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਇਹ ਪੰਕਤੀ ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਹੜਤਾਲ ਫੇਰੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਗੁਡਗੁਡ ਧਉਸਾ ਢਮਾਮ[੧] ਗੋਮੁਖ ਕਰਨਾਇ ਨਾਯ ਡੁਗ ਡੁਗ ਢਮਕਾਵਹੀਂ[੨] ॥ ਖੰਜਰੀ ਡਫ ਢਢ ਢੋਲ ਮਾਰੂ ਢਫ ਫੀਲ ਢੋਲ ਕਾਨੜ ਡੰਕਾ ਡਮਾਰ ਸਿੰਗੀ ਗਨਵਾਵਹੀਂ ॥ ਧੂਲੀ ਨਖ ਜਟਾ ਧਾਰ ਮੂਡੇ ਕਲ ਘੋਰ ਦਾੜ ਜਮ ਗਨ ਕਿੰਕਰ ਮਲੇਛ ਫੁੰਕਤ ਭਭਾਵਹੀਂ ॥ ਚਾਕਸ[੩] ਭੀਖਮ ਕਰਾਲ ਸੈਨਾ ਜਮ ਜਛ ਕਾਲ ਪੀਏ ਮਦ ਘੋਰ ਘੋਰ ਦਾਂਤਨ ਠਹਕਾਵਹੀਂ ॥੧੪੯੬॥੯੧॥ ਪੜਤਾਲ ॥ ਅਸ ਗਜ ਰਥ ਮਹਖ ਮੀਨ ਕੂਰਮ ਮੰਜਾਰ ਘੀਨ[੪] ਕਰਗਸ ਉਲੂਕ ਚੀਲ ਉਸਟਨ ਸਵਾਰਹੀਂ ॥ ਚੀਤਰ ਲੂੰਬਰ ਬਘਾਰ ਪੰਚਾਨਨ ਜੰਬੁਕ ਹੁੰਡਾਰ ਗਰਧਬ ਮਰਕਟ ਮਸਾਨ ਪੰਨਗ ਤੁਖਾਰਹੀਂ ॥ ਪੈਦਲ ਸੁਖਪਾਲ ਘਨੇ ਦੇਵਨ ਬੇਵਾਨ ਸਨੇ[੫] ਬ੍ਰਨੋ ਕਊਬੇਰ ਛਜਤ ਮੰਗਲ ਉਚਾਰਹੀਂ ॥ ਬਾਜਤ ਧੁਨ ਘੰਟ ਸੰਖ ਨਾਦਨ ਦੀਹਨ ਬਿਸੰਖ ਫਹਰਤ ਧੁਜ ਕੋਟ ਕੋਟ ਲੋਟਨ ਝੁਲਾਰਹੀਂ ॥੧੪੯੭॥੯੨॥ ਪੜਤਾਲ ॥ ਬਗਤਰ ਸਿਲਾਹ ਖੂਦ ਪਾਖਰ ਖਪਰੈ ਤਬੂਹ ਸਾਜੇ ਚਿਲਤਹ ਸੁਰੰਗ ਜੌਸਨ ਪਿਸਤਾਨਹੀਂ[੬] ॥ ਭੂਖਨ ਮਨ ਰਤਨ ਲਾਲ ਅੰਬਰ ਕਾਕਮੀ ਛਾਲ ਦੂਮਨ ਚਰ ਮੀਨ ਪੋਸ ਰੰਗਨ ਰੰਗਾਨਹੀਂ ॥ ਹਿੰਸਤ ਹਯ ਮਦ ਮਤੰਗ ਗਜਤ ਭੀਖਮ ਬਿਹੰਗ ਉਠਤ ਨਿਸੁਨ ਨਾਦ ਧਉਸਾ ਭੈਆਨਹੀਂ ॥ ਘਹਰਤ ਧੁੰਕਾਰ ਦੀਹ ਮਾਰੂ ਨੀਸਾਨ ਭੀਹ ਦਹਲਿਓ ਦਸ ਚਤੁਰਲੋਕ ਪ੍ਰਲੈ ਅਨੁਮਾਨਹੀਂ ॥੧੪੯੮॥੯੩॥ ਪੜਤਾਲ ॥ ਚਾਮਰ ਸਿਰ ਛਤ੍ਰ ਢੁਰੇ ਰਤਨਨ ਬੇਵਾਨ ਚੜੇ ਬ੍ਰਨੋ ਕਊਬੇਰ ਪਿਤ੍ਰਰਾਜ ਦੇਵ ਭਾਵਹੀਂ ॥ ਰਾਜਤ ਮੁਖ ਕੰਜ ਪ੍ਰਾਏ ਸੋਭਤ ਦੁਤ ਚਿਹਨ ਛਾਏ ਦਮਕਤ ਮਨ ਗਨ ਅਮੋਲ ਭੂਖਨ ਦਮਕਾਵਹੀਂ ॥ ਬਾਵੰ ਦਿਸ ਸੈਨ ਸਕਲ ਲੀਨੇ ਸੰਗ ਅਨੀ ਪ੍ਰਬਲ ਸੈਨਾ ਚਤੁਰੰਗ ਆਪ ਆਪਨ ਚਲਾਵਹੀਂ ॥ ਸਿਮਰਤ ਸ੍ਰੀ[੭] ਉਮੰਗ ਬਰਖਤ ਫੂਲਨ ਸੁਗੰਧ ਚਾਲੇ ਸੁਭ ਲਗਨ ਸੋਧ ਗਨਪਤ ਮਨਾਵਹੀ ॥੧੪੯੯॥੯੪॥ ਮਲਾਰ ॥ ਪੜਤਾਲ ॥ ਅਥ ਰਵਿ ਦਲ ਸਸ ਦਲ ਜਾਤ੍ਰਾ ਕਥਨੰ ॥ ਜਾਤ੍ਰਾ ਸੁਭ ਘਰੀ ਜਾਨ ਕੀਨੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਾਨ ਦਿਨਕਰ ਜਗਬੰਦ ਜਗਪਾਲ ਪੋਖ ਕਰਤਾ ॥ ਛਾਜਤ ਮੁਖ ਨੂਰ ਛਟਾ ਛਬ ਅਵਿਲੋਕ ਮੈਨ ਘਟਾ ਸੋਭਾ ਸਾਗਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਤੇਜ ਰਾਸ ਬ੍ਰਤਾ ॥ ਨੌਤਨ ਛਬ ਮੈਨ ਪ੍ਰਾਏ ਸੁੰਦ੍ਰ ਕਿਸੋਰ ਕਾਯ ਕਸਪ[੮] ਸੁਤ ਪਾਪ ਦਹਨ ਕਿਲਬਿਖ ਕ੍ਰਿਤ ਹਰਤਾ ॥ ਮੋਹਨ ਮੂਰਤ ਅਨੰਗ ਮੰਗਲ ਨਿਸਦਿਨ ਉਮੰਗ ਦਿਨਮਨ ਸੁਰ ਜਗਤ ਬੰਦ ਜਲ ਥਲ ਮਹ ਭਰਤਾ ॥੧੫੦੦॥੯੫॥ ਪੜਤਾਲ ॥ ਧਾਰੇ ਕਰ ਚਕ੍ਰ ਅਨਲ ਤੇਜ ਰਾਸ ਤਿਛ ਪ੍ਰਬਲ ਸੈਥੀ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਸੇਲ ਨਾਵਕ ਜਮਦਾੜਾ ॥ ਰਾਜਤ ਕਟ ਤੂਨ ਸੁਭਗ ਬਾਨਨ ਜੁਤ ਰਤਨ ਸਲਗ ਧਾਰੇ ਕਰ ਸਪਤ ਬਾਨ ਖੰਡਾ ਦੋਧਾਰਾ ॥ ਸਿਲੀਮੁਖ ਸੁਭ ਸੈਲ ਬਾਨ ਮੂਸਲ <u>ਬਾਨ ਪਾਨ</u>[੮] ਮਾਰੁਤ ਪਾਵਕ ਪ੍ਰਚੰਡ ਜਮਧਰ ਜਬਾਰਾ ॥ ਗੋਫਨ ਗੁਲੇਲ ਗਦਾ ਤੁਪਕ ਸਮਸੇਰ ਪਟਾ ਗੁਰਜੋ ਤੁਫੰਗ ਧਨੁਖ ਸਾਰੰਗ ਤਰਵਾਰਾ ॥੧੫੦੧॥੯੬॥ ਪੜਤਾਲ ॥ ਧਾਰੇ ਸੁਭ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਰਾਜਤ ਤਨ ਸੁਭਗ ਬਸਤ੍ਰ ਭੂਖਨ ਮਨ ਰਤਨ ਪੁੰਜ ਅਨਗਨ ਅਲੰਕਾਰਾ ॥ ਕੁੰਡਲ ਸ੍ਰਵਨ ਅਨੂਪ ਜਗਮਗ ਦੁਤਿ ਬਿਮਲ ਰੂਪ ਜਮੁਰਦ ਯਲਮਾਸ ਖਚਤ ਸੌਦ੍ਰ ਧ੍ਰਿਤਕਾਰਾ ॥ ਮੋਤਿਨ ਕੇ ਹਾਰ ਬਿਮਲ ਲਾਲ ਮਨ ਮਾਲ ਕਮਲ ਕਲਗੀ ਸਿਰਪੇਚ ਮਟੁਕ ਦਮਕਤ ਗਨਤਾਰਾ ॥ ਮੁਕਤਾ ਸੁਭ ਮੌਰ ਸਜੇ ਯਕਤਾ ਦੁਰ ਦੁਰਦ ਛਜੇ ਚਾਮਰ ਸਿਰ ਛਤ੍ਰ ਫੁਰਤ[੯] ਲਾਲਨ ਮਨੀਆਰਾ ॥੧੫੦੨॥੯੭॥ ਪੜਤਾਲ ॥ ਆਰੁੜੇ ਰਥ ਸਪਤ ਮੁਖ ਦਿਨਕਰ ਜਗਬੰਦ ਪੁਰਖ ਲਾਗੇ ਤਿਹ ਮਧ ਸਾਮਕਰਨ ਮੁਖ ਅਪਾਰਾ ॥ ਸੋਭੇ ਰਥ ਏਕ ਚਕ੍ਰ ਭਾਜਤ ਦੁਖ ਦੋਖ ਬਕ੍ਰ ਦਰਸਨ ਕਰ ਪਾਪ ਨਠਤ[੧੦] ਸੰਤਨ ਹਿਤਕਾਰਾ ॥ ਸਾਠ ਪਦਮ ਸੈਨ ਸੰਗ ਅਸ ਰਥ ਪੈਦਲ ਮਤੰਗ ਪੂਤਨ ਪਰਵਾਰ ਸਹਿਤ ਰਾਜਤ ਕਰਤਾਰਾ ॥ ਮਨ ਗਨ ਰਤਨਨ ਬੇਵਾਨ ਖਚਿਤ ਮੰਗਲ ਨਿਧਾਨ ਫਹਰਤ ਧੁਜ ਕੋਟ ਕੋਟ ਲੋਟਨ ਕਰਤਾਰਾ ॥੧੫੦੩॥੯੮॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਮਲਾਰ ॥ ਪੜਤਾਲ ॥ ਬਜਤ ਘੰਟਾ ਰਬਾਬ ਬੀਨਾ ਧੁਨ ਸੰਖ ਭਾਂਭ ਭੇਰੀ ਦੁੰਦਭ ਮੁਚੰਗ ਬਨਸੀ ਜਲਧਾਰਾ ॥ ਮਹੁਵਰ ਮੁਰਜੋ ਉਪੰਗ ਮੁਰਲੀ ਝਾਂਝਰ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਕਾਨੜਾ ਡਫ ਤੂਰ ਤਾਨ ਧਉਸਾ ਧੁੰਕਾਰਾ ॥ ਤਬਲਾ ਤੰਬੂਰ ਨਾਯ ਪਿੰਦਰੂ ਢੋਲਕ ਸਹਨਾਯ ਖੁਰਦਕ ਸੁਤਰੀ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਭੇਰਨ ਭੁੰਕਾਰਾ ॥ ਅਸਪੀ ਮਾਰੂ ਕਰਾਲ ਡੰਕਾ ਗੋਮੁਖਨ ਝਾਲ ਤੁਰਹੀ ਕਰਨਾਇ ਨਾਯ ਸਾਰੰਗ ਸਿਤਾਰਾ ॥੧੫੦੪॥੯੯॥ ਪੜਤਾਲ ॥ ਬਾਜਤ ਨਾਨਾ ਨਿਸਾਨ ਧੁਨ ਸੁਨ ਹਰਖੇ ਸੁਜਾਨ ਉਘਟਤ ਤਹ ਰਾਗ ਨਾਦ ਮੰਗਲ ਸੁਭ ਚਾਰਾ[੧੧] ॥ ਸੈਨਾ ਸੁਰ ਸੰਗ ਲੀਏ ਆਨਨ ਪ੍ਰਗਟਾਇ ਹੀਏ ਛਾਜਤ ਦੋਊ ਬੀਰ ਅਨੀ ਨਾਯਕ ਜਗ ਸਾਰਾ ॥ ਚੰਦੈਲੀ ਨਿਜ ਸੈਨ ਸਬਲ ਪ੍ਰਤਨਾ ਪ੍ਰਵਾਰ ਪ੍ਰਬਲ ਜਾਤ੍ਰਾ ਦਿਨ ਨਾਥ ਕਰੀ ਓਅੰ ਉਚਾਰਾ ॥ ਸੈਨਾ ਸੰਗ ਸਕਲ ਲੀਨ ਜਾਤ੍ਰਾ ਨਿਸਰਾਜ ਕੀਨ ਗਨਪਤ <u>ਗਉਰੀ ਮਨਾਇ ਕੀਨ</u>[ਅ] ਜੈ ਜੈ ਕਾਰਾ ॥੧੫੦੧॥੧੦੦॥ ਪੜਤਾਲ ॥ ਚਾਲੇ ਦੋਊ ਨੰਦ ਰਿਖ ਧਾਰੇ ਸਸਿ ਬਾਨ ਬਿਸਖ <u>ਬਾਹਨ ਨਿਸਰਾਜ</u>[ੲ] ਏਨ ਚੰਚਲ ਮ੍ਰਿਗਬਾਰਾ ॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਧਮਾਮ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੨]ਧਮਕਾਵਹੀ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੩]ਰਾਕਸ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੪]ਪੀਨ (ਮਸ, ਖਕ)
[੫]ਬਨੇ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੬]ਪੁਸਤਾਨਹੀ (ਅਸ)
[੭]ਸ੍ਰੀਪਤ (ਖਕ)
[੮]ਬਾਨੋ ਕ੍ਰਿਪਾਨ (ਅਸ)
[੯]ਧਰਤ (ਖਕ, ਅਸ)
[੧੦]ਹਰਤ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੧੧]ਕਾਰਾ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਕਸਵ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਬਾਹਸ੍ਰ ਨਿਜ' ਸ਼ਬਦ ਹਨ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਲਾਗੇ ਸਇੰਦ ਨਚਤ ਸਾਮ ਕਰਣ ਏਣ ਛਜਤ ਕੂਦਤ ਕੁਰੰਗ ਸੁਘਰ ਪੰਛੀ ਪਰਧਾਰਾ ॥ ਤੀਸ ਤੀਸ ਪਦਮ ਸੈਨ ਨਿਜ ਨਿਜ ਚਤੁਰੰਗ ਐਨ ਬਰਨਤ ਕਬ ਪ੍ਰਿਥਕ ਪ੍ਰਿਥਕ ਖਾਸ ਫੌਜ ਭਾਰਾ ॥ ਹਰਵਲ ਸਿਵ ਨੰਦ ਜੁਗਲ ਦਾਹਨ ਸਿਉ[੧] ਬ੍ਰਹਮ ਸਬਲ ਬਾਵੈ ਜਮ ਜਛ ਬਰਨ ਚੰਦੈਲਨ ਰਿਖ ਪਿਆਰਾ ॥੧੫੦੬॥੧੦੧॥ ਪੜਤਾਲ ॥ ਅਥ ਦੇਵ ਰਾਜ ਨਾਰਇਨ[ੳ] ਗਨ ਗੰਧ੍ਰਬ ਨ੍ਰਿਪਤ ਮਨੁਜ ਸੈਨਾਪਤ ਬਾਸਵ ਜਾਤ੍ਰਾ ਕਥਨੰ ॥ ਬਾਸਵ ਨਾਰਦ ਮਹਾਨ ਸੈਨਾਪਤ ਜੁਗ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨ੍ਰਿਪਤ ਮਾਨੋ ਖਵਾਸ ਕੋਰਨ ਚਤੁਰੰਗਨੀ ॥ ਭੀਖਮ ਦਲ ਮੇਘ ਮਾਲ ਖਾਸ ਫਉਜ ਦੇਵ ਪਾਲ ਗੰਧ੍ਰਬ ਗਨ ਜਛ ਸੈਨ ਕਿੰਨ੍ਰ ਬਰੰਗਨੀ ॥ ਸੈਨਾ ਸੰਗ ਪਦੁਮਸਤਕ ਨਿਜ ਨਿਜ ਦਲ ਪ੍ਰਿਥਕ ਪ੍ਰਿਥਕ ਐਰਾਵਤ ਗਜਨਾਹ ਆਦ ਮਦ ਮਤ ਮਤੰਗਨੀ ॥ ਬੇਵਾਨੀ ਸੁਖਪਾਲ ਘਨੇ ਗਨਤੀ ਨਹ ਕਰਤ ਬਨੇ ਭੇਰੀ ਦਲ[੨] ਸੰਖ ਘੰਟ ਪ੍ਰਤਨਾ ਮੁਚੰਗਨੀ ॥੧੫੦੭॥੧੦੨॥ ਪੜਤਾਲ ॥ ਦੇਵਨ ਦਲ ਖਾਸ ਫੌਜ ਮੇਘਨ ਘਨ ਘਟਾ ਔਜ ਜਲਧਰ ਦਲ ਰੰਗ ਰੰਗ ਦਾਮਿਨ ਘਨ ਸੰਗਨੀ ॥ ਬਰਨਤ ਘਨ ਅਮਿਤ ਰੂਪ ਦਾਰੁਨ ਤਨ ਤਿਮਰ ਘੂਪ ਭੀਖਮ ਬਕ ਘੋਰ ਪਸੁਨ[੩] ਪੰਛੀ ਪਰੰਗਨੀ ॥ ਘਹਰਤ ਗਰਜਤ ਕਰਾਲ ਘਨ ਦਲ ਬਦਰਾ ਬਿਸਾਲ ਜਲਧਰ ਘਨ ਕਰ ਭੈਯੰਕ ਤ੍ਰਾਸਕ ਭੁਜੰਗਨੀ ॥ ਬਰਖਾ ਕਰ ਉਠੇ ਕੋਪ ਜਲਧਰ ਬਾਰਦ ਬਿਸੋਕ ਮੂਰਤ ਜਲ ਜੰਤ ਘਨੇ ਘਹਰਤ ਨਿਸੰਗਨੀ ॥੧੫੦੮॥੧੦੩॥ ਪੜਤਾਲ ॥ ਅਸਿਤ ਸਯਾਮ ਪੀਤ ਹਰਤ ਸੇਤ ਬਰਨ ਘਨਜ ਲਲਿਤ ਕਲਿਤ ਮਲਿਤ ਘਨਹਰ ਦਲ ਕਾਰੇ ਸੰਧੂਰੀਆ ॥ ਬਰਸੇ ਸਾਵਨ ਅਨੇਕ ਧੂਮਰ ਧੌਲੇ ਬਿਸੇਖ ਅਰੁਨੇ ਸੂਹੇ ਨੀਲੇ ਤਪੀਰੇ ਘਨਭੂਰੀਆ ॥ ਕੇਤੇ ਘਨ ਸਬਜ ਸੇਤ ਕਾਰੇ ਚਕ੍ਰ ਕੇਲ ਲੇਤ ਨੀਲੇ ਬਹੁ ਰੰਗ ਸਘਨ ਧੂਲੇ ਧੂਮਰੀਆ ॥ ਊਦੇ ਅਫਸਾਂ ਜੰਗਾਲ ਪਚ ਰੰਗ ਘਨ ਮੇਘ ਮਾਲ ਰੰਗੋ ਬਰੰਗ ਅਨਿਕ ਜਲਧਰ ਧੂਸਰੀਆ ॥੧੫੦੯॥੧੦੪॥ ਪੜਤਾਲ ॥ ਸੌਸਨ ਕਾਸਨ ਕਬੂਦ ਤੂਸੀ ਗੁਲ ਰੰਗ ਊਦ ਅਸਵ ਗਜ ਉਸ੍ਰ ਦਹਨ ਖਿਰਸੌ ਲੰਗੂਰੀਆ ॥ ਕੇਤੇ ਗਜ ਸੁੰਡ ਪ੍ਰਬਲ ਆਨਨ ਘਨ ਸਘਨ ਸਬਲ ਸਉ ਸੌ ਭੁਜ ਪਾਦ ਅਨਿਕ ਠੀਗੇ ਠੰਗੁਰੀਆ ॥ ਕੇਤੇ ਘਨ ਸ੍ਰਿੰਗ ਮੇਰ ਉਚੇ ਉਤੰਗ ਢੇਰ ਕੇਤੇ ਬਿਨ ਹਸਤ ਪਾਉ ਕੇਤੇ ਪਿੰਗੁਰੀਆ ॥ ਭਾਰੇ ਤਨ ਭੀਮ ਕਾਇ ਲਾਂਬੇ ਕਈ ਕੋਸ ਛਾਇ ਭੈ ਕਰ ਭਯੰਕ ਪ੍ਰਬਲ ਜੋਜਨ ਅੰਗੁਰੀਆ ॥੧੫੧੦॥੧੦੫॥ ਪੜਤਾਲ ॥ ਘਹਰਤ ਘਨ ਘਟਾ ਘੇਰ ਘੋਰ ਘੋਰ ਪ੍ਰਲੈ ਬੇਰ ਗਰਜਤ ਗਜਤ ਕਰਾਲ ਠਨਕਤ[੪] ਬਿਜਰੀਆ ॥ ਦਮਕਤ ਲਹ ਲਹ ਸੁਆਲ ਲਸਕਤ ਦਾਮਨ ਜੁਵਾਲ ਦਾਰੁਨ ਘਨ ਘਟਾ ਛਾਏ ਫੌਜੈ ਬਦਰੀਆ ॥ ਕੌਧਤ ਘਨ ਬਜ੍ਰ ਲੂਤ ਲੂਕ ਨਭ ਭੂਕ ਜੁਥ ਰਾਕਸ ਘਨ ਗਨ ਮਸਾਨ ਹਹਰਤ ਜਲਧਰੀਆ ॥ ਦਾਰੁਨ ਦਲ ਘੇਰ ਘੇਰ ਗਰਜਤ ਘਨ ਦੀਹ ਟੇਰ ॥ ਕੂਦਤ ਚਪਲਾ ਕੂਹਾਯ ਘਹਰਤ ਘਨਸਰੀਆ ॥੧੫੧੧॥੧੦੬॥ ਪੜਤਾਲ ॥ ਉਮਡੇ ਘਨ ਛਾਯ ਛਾਯ ਗਰਜਤ ਦਾਰੁਨ ਸੁਨਾਯ ਘੁਮਡੇ ਰਨ[ਅ] ਧੁੰਧ ਘੋਰ ਛਪਨ ਕੋਟ ਮੇਹਾ ॥ ਗਰਜਤ ਤਰਜਤ ਭੈਯਾਨ ਰਾਖਸ ਗਨ ਘਨ ਮਸਾਨ ਧਾਏ ਮੁਖ ਦਾਂਤ ਕਾੜ ਅਜਗਰ ਜਖ ਦੇਹਾ ॥ ਭਾਰੇ ਕੁੰਭੀਰ ਕਾਯ ਸਫਰੀ ਕੂਰਮ ਪ੍ਰਾਯ ਬੋਚਨ ਗ੍ਰਾਹੋ ਘ੍ਰੇਯਾਲ ਮਗ੍ਰ ਸਾਂਪ ਗੋਹਾ ॥ ਹਾਂਗਰ ਨਾਕੂ ਸਭੀਮ ਕੋੜੜ ਘੰਘਰ ਲਈਮ ਬਨ ਬਨ ਭਯ ਰੂਪ ਘੋਰ ਗਰਜਤ ਸਦ ਭੀਹਾ ॥੧੫੧੨॥੧੦੭॥ ਪੜਤਾਲ ॥ ਕੇਤੇ ਬਪ ਗੀਧ ਕਾਕ ਚੀਲੋ ਉਲੂਕ ਡਾਕ ਬਗੁਲਾ ਬਗੁਲੜ ਕਰਾਲ ਬਿਗਹਨ[੫] ਨਭਚਾਰੀ ॥ ਗੀਦਰ ਲੂੰਬਰ ਹੂੰਡਾਰ ਚੀਤਰ ਤੇਂਦ੍ਰ ਸਯਾਰ ਸੇਰੋ ਪਾਲੰਗ ਬਬਰ ਭੀਖਮ ਬਪ ਧਾਰੀ ॥ ਖੀਖਰ ਮੂਖਕ ਰੋਬਾਹ ਬੰਤਰ ਗੰਧ੍ਰਭ ਕਰਾਹ ਰੋਝਨ ਝੰਖਾਰ ਝਾੜ ਪਸੂਅਨ ਪਲਹਾਰੀ ॥ ਧਾਏ ਘਨ ਘਟਾ ਛਾਏ ਧਰ ਧਰ ਭਯ ਰੂਪ ਕਾਯ ਲਪਕਤ ਝਬਕਤ ਕਰਾਲ ਬਿਦੁਲ ਚਮਕਾਰੀ ॥੧੫੧੩॥੧੦੮॥ ਪੜਤਾਲ ॥ ਕੌਧਤ ਬਰਕਲ ਸਕਲ ਸਕ ਗਰਜਤ ਘਨ ਝਬਕ[੬] ਝਪਕ ਠਨਕਤ ਸਦ ਬਜ੍ਰ ਭੀਮ ਪ੍ਰਲੈ ਅਨਮਾਨਾ ॥ ਦਹਦਿਸ ਘਨ ਛਾਯ ਛਾਯ ਬਦਰਾ ਦਲ ਉਮਡ ਆਏ ਜੁਟ ਜੁਟ ਕਰ ਅੰਧ ਧੁੰਧ ਧੂਮਕ ਘਹਰਾਨਾ ॥ ਦਾਰੁਨ ਘਨ ਘੋਰ ਘਟਾ ਤਰਜਤ ਘਨ ਉਮਡ ਅਟਾ ਛਾਡਤ ਤੜਤਾ ਜੁਆਲ ਮਘਵਾ ਹਰਖਾਨਾ ॥ ਨ੍ਰਿਤਤ ਮਯੂਰ ਅਰਨ[੭] ਗਰਜਤ ਘਨ ਛਾਏ ਸਘਨ ਗਰਜ ਗਰਜ ਤਰਜ ਤਰਜ ਕੇਆਮਤ ਕਰ ਮਾਨਾ ॥੧੫੧੪॥੧੦੯॥ ਪੜਤਾਲ ॥ ਬ੍ਰਨੋ ਸੁਰ ਕਟਕ ਸੋਭ ਮੰਗਲ ਕਰ ਹਰਖ ਛੋਭ ਸੂਰੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਸੀ ਸਮ੍ਰ ਫਤੈ ਪੰਥਾ ॥ ਮਘਵਾ ਦਲ ਖਾਸ ਫੌਜ ਦੇਵਨ ਬਲਵੰਤ ਔਜ ਭਾਖੌ ਜੌ ਪ੍ਰਿਥਕ ਪ੍ਰਿਥਕ ਬਾਢੈ ਏਕ ਗ੍ਰੰਥਾ ॥ ਯਾਤੇ ਸੰਛੇਪ ਕਹੀ ਗ੍ਰੰਥਨ ਕੋ ਮਾਝ ਲਹੀ ਨਾਮ ਬਰਗ ਪ੍ਰਿਥਕ ਪ੍ਰਿਥਕ ਬਹੁ ਬਿਸਥਾਰ ਸੰਥਾ ॥ ਯਾਤੇ ਨਹੀ ਨਾਮ ਬਰਗ ਬਰਨਿਓ ਕਰ ਪ੍ਰਿਥਕ ਪ੍ਰਿਥਕ ਦੇਵਨ ਨ੍ਰਿਪ ਮਨੁਜ ਨਾਮ ਸੂਛਮ ਕਰ ਗ੍ਰੰਥਾ ॥੧੫੧੫॥੧੧੦॥ ਪੜਤਾਲ ॥ ਅਥ ਖਾਸ ਫੌਜ ਸਕ੍ਰ ਕਥਨੰ ॥ ਅਸ ਗਜ ਰਥ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਸਿਵ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੨]ਘਨ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੩]ਨਿਸੁਨ (ਅਸ)
[੪]ਧੁਨਕਤ (ਖਕ, ਅਸ)
[੫]ਬਿਗਣਤ (ਅਸ)
[੬]ਝਪਕ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੭]ਅਗਨ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਨਾਰ੍ਹਾਦ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਚੜ ਬੇਵਾਨ ਦੇਵਨ ਬਿਕ੍ਰਮ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਖਤ ਮੰਗਲ ਉਚਾਰ ਮਿਲ ਮਿਲ ਜੈਕਾਰ ਹੀਂ ॥ ਧਾਰੇ ਕਰ ਚਕ੍ਰ ਸੇਲ
ਗੋਫਨ ਸਾਰੰਗ ਗੁਲੇਲ ਖੰਡਾ ਖਗ ਸਿਪ੍ਰ ਸਾਂਗ ਸੈਥੀ ਜਮਦਾੜਹੀਂ ॥ ਖੰਜਰ ਬਿਛੂਆ ਕੋਅੰਡ ਭਾਥਾ ਬਾਨਨ
ਪ੍ਰਚੰਡ ਬਲਮ ਸਮਸੇਰ ਗੁਰਜ ਤੁਪਕ ਚਮਕਾਰਹੀਂ ॥ ਸੂਆ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਗਦਾ ਪਰਸਾ ਜਬਾਰ ਪਟਾ ਤੀਰੋ ਖਤੰਗ
ਸੈਫ ਬ੍ਰਛਾ ਅਸ ਢਾਰਹੀਂ ॥੧੫੧੬॥੧੧੧॥ ਪੜਤਾਲ ॥ ਲੈ ਲੈ ਸਭ ਅਸਤ੍ਰ ਸਸਤ੍ਰ ਨਾਨਾ ਬਨਾਇ ਅਸਤ੍ਰ[ੳ] ਕੁਪੇ
ਸੁਰ ਸਕਲ ਸਮਰ ਧੌਸਾ ਧੁੰਕਾਰਹੀਂ ॥ ਬਾਜੈ ਧੁਨਿ ਘੰਟ ਭੇਰ ਸੰਖਨ ਰਬਾਬ ਢੇਰ[ਅ] ਝਾਝਰ ਡਫ ਬੇਨ ਮੁਰਜ
ਗੋਮੁਖ ਭੁੰਕਾਰਹੀਂ ॥ ਮਹੁਵਰ ਤੰਬੂਰ ਤਾਲ ਪਿੰਦਰੂ ਊਪੰਗ ਝਾਲ ਡਮਰੂ ਗੁਡੀ ਗੁਡੀ ਨਾਯ ਢੋਲਨ ਢਮਕਾਰਹੀਂ
॥ ਤੁਰਹੀ ਦੰਮਲ ਧਮਾਕ ਘੁੰਘਰ ਮੁਚੰਗ ਢਾਕ ਡੁਗਡੁਗ ਖੰਜਰੀ ਦਮਾਮ ਝਾਂਝਰ ਝਝਾਰਹੀਂ ॥੧੫੧੭॥੧੧੨॥
ਪੜਤਾਲ ॥ ਏਕ ਪਦਮ ਨਾਦੀ ਦਲ ਮਾਰੂ ਰਣ ਬਿਜੈ ਪ੍ਰਬਲ ਨਾਦਨ ਧੁਨਿ ਘੋਰ ਸਬਦ ਦੁੰਦਭ ਘਹਰਾਤ ਹੇ ॥
ਅਸਪੀ ਸੁਤ੍ਰੀ ਅਸੇਖ ਪੀਲੀ ਖਰਚਾਮ ਮੇਕ ਨਾਦਨ ਗਨ ਜੁਥ ਜੁਥ ਝਝਕਤ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਹੇ ॥ ਉਘਟਤ ਬਹੁ ਰਾਗ
ਸੁਘਰ ਮਾਰੂ ਬਿਹਾਗ ਪਰਜ ਨਾਦਨ ਜੁਝਾਉ ਝਝਕ[੧] ਰੁਨ ਝੁਨ ਉਘਟਾਤ ਹੇ ॥ ਧੁਨ ਸੁਨ ਹਰਖਤ ਬਰੰਗ
ਪੁਹਪਨ ਬਰਖਾ ਉਮੰਗ ਛਾਜਤ ਬੇਵਾਨ ਚੜੇ ਫੂਲਨ ਬਰਖਾਤ ਹੇ ॥੧੫੧੮॥੧੧੩॥ ਪੜਤਾਲ ॥ ਫਹਰਤ ਧੁਜ
ਕੋਟ ਕੋਟ ਅਸਪੀ ਗਜ ਉਸਟ ਲੋਟ ਅਜਗਰ ਘਰਿਆਲ ਮਾਂਗ੍ਰ[੨] ਨਾਹਰ ਪਤਾਕ ਹੇ ॥ ਕੁੰਭੀ ਹਯ ਉਸ੍ਰ ਸੇਰ
ਆਹੂ ਬਨ ਮ੍ਰਿਗਨ ਏਰ[੩] ਸਫਰੀ ਕਸਪ ਕਰਾਲ ਸੰਖਨ ਗਨ ਝਾਕ ਹੇ ॥ ਮੋਰਨ ਗਨ ਹੰਸ ਗਰੁੜ ਖਗਪਤ
ਪਸੁਪਤਨ ਲਗੜ ਕੂਹੀ ਬਾਸਾ ਉਕਾਬ ਬਹਰੀ ਜੁਰਾਕ ਹੇ ॥ ਐਰਾਵਤ ਸਾਮਕਰਨ ਮੁਖਕ ਖਗ ਮ੍ਰਿਗਨ ਸਘਨ
ਨੰਦੀ ਗਨ ਆਦਿ ਬ੍ਰਿਖਭ ਚਿਤ੍ਰਤ ਬੁਰਾਕ ਹੇ ॥੧੫੧੯॥੧੧੪॥ ਪੜਤਾਲ ॥ ਕਾਹੂ ਮੋ ਖੜਗ ਪਟਾ ਚਕ੍ਰ
ਸਮਸੇਰ ਅਟਾ ਜਮਧਰ ਤਊਫੰਗ ਜਬਰ ਸੂਆ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਹੇ ॥ ਕਾਹੂ ਮੋ ਸੈਫ ਸਿਪ੍ਰ ਸਾਰੰਗ ਜਮਧਾਰ ਤਬਰ
ਬਿਛੂਆ ਪਰਸਾ ਜਬਾਰ ਸੈਥੀ ਅਸਥੂਲ ਹੇ ॥ ਕਾਹੂ ਮੋ ਗੁਰਜ ਗਦਾ ਮੂਸਲ ਧਨੁ ਸਾਂਗ ਤਦਾ ਬ੍ਰਛਾ ਨਾਵਕ
ਖਤੰਗ ਬਲਮ ਸਰ ਸੇਲ ਹੇ ॥ ਨਾਚੁਖ ਕਰਵਾਰ ਢਾਰ ਪਰਸਾ ਗੋਫਨ ਤ੍ਰਵਾਰ ਖਪਰਾ ਮੂਸਲ ਕੋਵੰਡ ਸਾਰੰਗ
ਗੁਲੇਲ ਹੇ ॥੧੫੨੦॥੧੧੫॥ ਪੜਤਾਲ ॥ ਦੇਵਲ ਦੇਵਾਲਯ ਸੁਭਗ ਮੰਦ੍ਰ ਗਿਰ ਮੇਰ ਬਰਗ ਪੁਹਪਨ ਗੁਲ
ਬਿਲਪਤ੍ਰ[ੲ] ਨਰਗਸ ਗੁਲਨਾਰਾ ॥ ਸੋਸਨ ਗੁਲਾਬ ਕਮਲ ਸੇਵਤ[੪] ਕੇਤਕ ਬਿਮਲ ਦਾਊਦੀ[੫] ਅਬਾਸ ਅਰੁਨ
ਚੰਪਕ ਸਦ ਬਰਗ ਹਜਾਰਾ ॥ ਕੁਮਰੀ[ਸ] ਬੁਲਬੁਲ ਮਰਾਲ ਕੋਯਲ ਦੁਰਾਜ ਲਾਲ ਚਿਤ੍ਰੇ ਸਮ ਸਾਦ ਚਿਹਨ ਭਾਂਤ
ਅਨਕ ਡਾਰਾ ॥ ਬੇਲਨ ਦ੍ਰੂਮ ਕੰਜ ਲਤਾ ਤੀਰਥ ਪੁਨ ਛੇਤ੍ਰ ਛਟਾ ਦੇਵਨ ਨ੍ਰਿਪ ਮਨੁਜ ਅਸੁਰ ਚਿਤ੍ਰਤ ਜਗ ਸਾਰਾ[ਹ]
॥੧੫੨੧॥੧੧੬॥ ਪੜਤਾਲ ॥ ਊਚੇ ਉਤੰਗ ਕੇਤ ਕਾਕਮ ਹਰੀਰ ਸ੍ਵੇਤ ਅਤਲਸ ਦਰਿਆਈ ਬਹੁ ਰੰਗ ਰੰਗ ਝੂਲੈ
॥ ਧੋਪੈ ਕਟਾਰ ਤਬਰ ਬਲਮ ਚਕਰ ਸਿਪਰ ਸੂਆ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਅਨੀ ਦਸਤੈ ਅਨਕੂਲੈ ॥ ਕੰਚਨ ਕੋਛੜ ਸੁਰੰਗ
ਰਤਨਨ ਫਨ ਮਨ ਭੁਜੰਗ ਬੇਲਨ ਗੁੰਜੈ ਅਨੂਪ ਖਚਿਤ ਬਹੁ ਫੂਲੈ ॥ ਗੁਛੇ ਜਰ ਕਸ ਅਨੂਪ ਝਾਲਰ ਦਿਪ ਸ੍ਵੇਤ
ਰੂਪ[ਕ] ਯਕਤਾ ਦੁਰ ਬੰਦ ਗੁਹੇ ਲਾਲਨ ਮਨ ਲੂਲੈ ॥੧੫੨੨॥੧੧੭॥ ਪੜਤਾਲ ॥ ਫਹਰਤ ਧੁਜ ਪਾਂਤਿ ਪਾਂਤਿ ਅਸ
ਗਜ ਰਥ ਦਲ ਪਦਾਂਤ ਬੈਰਕ ਬੇਬਾਨ ਛਜਤ ਫਹਰਤ ਧੁਜ ਪੁੰਜਨ ॥ ਚਾਲੇ ਸੁਰ ਚੜ ਬੇਵਾਨ ਦੇਵਨ ਨ੍ਰਿਪਬਰ
ਮਹਾਨ ॥ ਅਸ ਗਜ ਝੰਪਾਨ ਚੜੇ ਮਾਤੇ ਮਦ ਕੁੰਜਨ ॥ ਉਚੈ ਸ੍ਰਵਾ ਦਰਿਆਈ ਦੁਲ ਦੁਲ ਕਛੀ ਹਵਾਈ ਪੰਛੀ
ਸਪਛ ਪਰੀ ਨ੍ਰਿਤਤ ਸਮ ਖੰਜਨ ॥ ਮੂਰਤ ਅਨੰਗ ਪ੍ਰਾਇ ਅੰਗ ਅੰਗ ਮੈਨ ਛਾਇ ਚੰਚਲ ਚਪਲ ਤੇਜ ਮਾਰੁਤ
ਗਤ ਭੰਜਨ ॥੧੫੨੩॥੧੧੮॥ ਪੜਤਾਲ ॥ ਹਯਕਲ ਹਮੇਲ ਹਾਰ ਲਾਲਨ ਮੁਰਸੇ ਕਾਰ ਕਲਗੀ ਅਨਮੋਲ ਸੀਸ
ਤੁਰਗਨ ਤੁਰੰਗਨੀ ॥ ਪ੍ਰਾਖਰ ਗਜਗਾਹ ਸਜੇ ਨ੍ਰਿਖਤ ਛਬ ਮੈਨ ਲਜੇ ਨਾਨਾ ਅਲੰਕ੍ਰਿਤ ਬਪ ਹਿੰਸਤ ਉਮੰਗਨੀ ॥
ਗਜਤ ਗਜ ਮਤ ਮਦੀਰ ਅੰਬਾਰੀ ਅੰਬਰ ਹਰੀਰ ਹਉਦੇ ਸਰਬਸਤ ਕਾਰ ਬੁਰਜੈ ਉਤੰਗਨੀ ॥ ਅਤਲਸ ਕਾਕਮ
ਤਮਾਮ ਦ੍ਰਿਮਨਾ ਜਰ ਬਫਤ ਫਾਮ ਮੁਕਲਫ ਮੁਰਸੈ ਨਿਗਾਰ ਫਨ ਮਨਿ ਭੁਜੰਗਨੀ ॥੧੫੨੪॥੧੧੯॥ ਪੜਤਾਲ
॥ ਬੇਵਾਨ ਅਦਾਰ ਬਾਮ ਮੰਜਲ ਮੰਜਲ ਮੁਕਾਮ ਖੰਡ ਖੰਡ ਮਹਲ ਮਹਲ ਬੁਰਜੈ ਕਿੰਗੁਰੀਆ ॥ ਕੰਚਨ ਕੋ ਥੰਭ
ਸੁਭਗ ਜਮੁਰਦ ਯਲਮਾਸ ਸਲਗ ਮੁਕਤਨ ਕੋ ਬੰਦਨ ਵਾਰ ਝਾਲਰ ਅੰਗੁਰੀਆ ॥ ਰਤਨਨ ਕੇ ਸੁਮਨ ਬਿਮਲ
ਕੁਮੁਦਨੀ ਚੰਬੇਲੀ ਕਮਲ ਲਾਲਨ ਕੋ ਪਸੁ ਬਿਹੰਗ ਨਾਨਾ ਖਗ ਚਿਰੀਆ ॥ ਮੋਤਨ ਕੇ ਜਾਲ ਸੁਭਗ ਪੰਨੇ ਪ੍ਰਵਾਲ
ਅਨਗ ਰਤਨਨ ਯਾਕੂਤ ਜੰਗ ਘੂੰਘਰ ਚਵਲਰੀਆ ॥੧੫੨੫॥੧੨੦॥ ਪੜਤਾਲ ॥ ਰਾਜਤ ਬੇਵਾਨ ਬਿਮਲ ਤਾ
ਮਹ[੬] ਸੁਰ ਸੁਮੁਖ[੭] ਕਮਲ ਦਮਕਤ ਦੁਤ ਚਿਹਨ ਛਟਾ ਕੰਚਨ ਛਬ[੮] ਹਰਨੀ ॥ ਲੋਚਨ ਕਜਰਾਰੇ ਮ੍ਰਿਗਬਾਰੇ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਝਨਕ (ਅਸ)
[੨]ਮਗ੍ਰ (ਮਸ, ਅਸ)
[੩]ਹੇਰ (ਖਕ, ਅਸ)
[੪]ਕੇਵੜ (ਅਸ)
[੫]ਊਦੀ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੬]ਸਮ (ਖਕ, ਅਸ)
[੭]ਮੁਖੀ (ਅਸ)
[੮]ਦੁਤ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਛੇਰ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਹੜਤਾਲ ਫੇਰੀ ਹੋਣ ਕਾਰਣ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਕੁਬਲੀ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਇਹ ਪੰਕਤੀ + ਪਾ ਕੇ ਹਾਸ਼ੀਏ 'ਤੇ ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ
[ਕ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਝੂਪ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਮਤਵਾਰੇ ਛਾਜਤ ਮੁਖ ਇੰਦ ਪ੍ਰਭਾ ਚੰਚਲ ਦ੍ਰਿਗ ਸਰਨੀ ॥ ਮੰਗਲ ਬਿਧ[ੳ] ਬਸਨ ਬਿਮਲ ਭੂਖਨ ਮਨ ਰਤਨ ਅਮਲ ਮੁਕਤਾ ਸਿਰ ਮੌਰ ਮੁਕਟ ਮੋਹਨ ਸਸ ਬਰਨੀ ॥ ਧਾਰੇ ਕਰ ਚਕ੍ਰ ਪਟਾ ਸਸਤ੍ਰਨ ਸਰ ਲੋਹ ਘਟਾ ਬਾਂਕੇ ਬਲ ਬੀਰ ਸੁਭਟ ਮੂਰਤਿ ਬਸ ਕਰਨੀ **॥੧੫੨੬॥੧੨੧॥** ਪੜਤਾਲ ॥ ਬੇਵਾਨੀ ਦਲ ਬੀਸ ਪਦਮ ਜੋਧੇ ਬਲਵੰਡ ਬਿਖਮ ਪੂਤਨ ਪ੍ਰਵਾਰ ਸਹਿਤ ਮਘਵਾ ਦਲ ਉਮਡੇ ॥ ਅਸ ਗਜ ਰਥ ਦਲ ਪਦਾਂਤ ਤੀਸ ਪਦਮ ਦਲ ਬਿਖਯਾਤ ਛਪਨ ਕੋਟ ਮੇਘ ਮਾਲ ਚਹੂੰ ਓਰ ਘੁਮਡੇ ॥ ਘਹਰਤ ਘਨ ਗਰਜ ਗਰਜ ਹਿੰਸਤ ਹਯ ਤਰਜ ਤਰਜ ਗਜਤ ਗਜ ਡਕਰ ਡਕਰ ਸੁਰ ਨਰ ਦਲ ਹੁਮਡੇ ॥ ਜੈ ਜੈ ਜੈ ਸਬਦ ਬੋਲ ਬਾਜਤ ਧੁਨ ਸੰਖ ਢੋਲ ਦੁੰਦਭ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਤੂਰ ਨਾਦਿਨ ਦਲ ਝੁਮਡੇ **॥੧੫੨੭॥੧੨੨॥** ਪੜਤਾਲ ॥ ਲਾਲਨ ਕੇ ਸੀਸ ਫੂਲ ਕਲਗੀ ਮਨ ਖਚਿਤ ਲੂਲ ਮੋਤਿਨ ਕੋ ਮਉਰ ਜਿਗਾ ਮਨ ਗਨ ਫਨ ਦਮਕੈ ॥ ਹਯਕਲ ਮਨ ਚੰਦ੍ਰ ਸੇਨ ਬਧੀ ਦੁਰ ਸੁਭਗ ਬੇਨ ਕੁੰਡਲ ਦੋਊ ਕਾਨ ਛਜਤ ਚਪਲਾ ਦੁਤ ਚਮਕੈ ॥ ਭੁਜ ਬੰਦ ਮੁੰਦ੍ਰੀ ਰਿਸਾਲ ਕੰਕਨ ਯਲਮਾਸ ਲਾਲ ਕੰਠ ਸਿਰੀ ਲਾਲਨ ਮਨ ਅੰਗ ਅੰਗ ਝਮਕੈ ॥ ਦਮਕਤ[੧] ਸਿਰ ਬਿਮਲ ਬਸਤ੍ਰ ਝਮਕਤ ਕਰ ਅਸਤ੍ਰ ਸਸਤ੍ਰ ਚਾਮਰ ਸਿਰ ਛਤ੍ਰ ਢੁਰਤ ਮਾਰੂ ਰਣ ਢਮਕੈ **॥੧੫੨੮॥੧੨੩॥** ਪੜਤਾਲ ॥ ਅਥ ਜਾਤ੍ਰਾ ਸਕ੍ਰ ਕਥਨੰ ॥ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥ ਜਾਤ੍ਰਾ ਸੁਰ ਰਾਜ ਕੀਨ ਐਰਾਵਤ ਚੜ ਸੁਖੀਨ ਚਕ੍ਰ ਕਰ ਬਾਨ ਬਜ੍ਰ ਸਾਰੰਗ ਛਕਾਯ ਕੈ ॥ ਦਾਹਨੇ ਬਾਵੇ ਸਵਾਰ ਮਾਤੇ ਗਜ ਮਤ ਤੁਖਾਰ ॥ ਉਸਟਨ ਸੁਖਪਾਲ ਘਨੇ ਦੇਵਨ ਹਰਖਾਇ ਕੈ ॥ ਪਦਮ ਦਸ ਖਵਾਸੀ ਭਟ ਬਿਕ੍ਰਮ ਬਲਵੰਡ ਬਿਕਟ ਦੂਲ ਦੂਲ ਸਪਛ ਤੁਰੇ ਸਸਤ੍ਰਨ ਝਮਕਾਇ ਕੈ ॥ ਸੈਨਾਪਤਿ ਦੇਵ ਰਾਜ ਨਾਰਦ ਰਿਖ ਸੁਭ ਸਮਾਜ ਪੁਹਪਕ ਬੇਵਾਨ ਚੜੇ ਜੈ ਜੈ[੨] ਬੁਲਾਯ ਕੈ **॥੧੫੨੯॥੧੨੪॥** ਪੜਤਾਲ ॥ ਰਿਖ ਮੁਨਿ ਸੁਰ ਸੰਗ ਸਬੈ ਸੈਨਾ ਚਤੁਰੰਗ ਫਬੈ ਚਾਲੇ ਸੁਰ ਬ੍ਰਿੰਦ ਸਕਲ ਮੰਗਲ ਪਦ ਗਾਵਤੇ ॥ ਬਾਜਤ ਧੁਨਿ ਸੰਖ ਭੇਰਿ ਘੰਟਾ ਸਦ ਦੀਹ ਟੇਰ ਦੁੰਦਭ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਝਾਂਝ ਤਾਲਨ ਦਿਵਾਵਤੇ ॥ ਉਤਸਉ ਆਨੰਦ ਮਗਨ ਬਰਖਤ ਸੁਰ ਸੁਮਨ ਸਘਨ ਢਾਰਤ ਸਿਰ ਛਤ੍ਰ ਚਵਰ ਪੁਹਪਨ ਬਰਖਾਵਤੇ ॥ ਆਰਤੀ ਸੁਰ ਸਕਲ ਸਾਜ ਦੇਵਨ ਜੁਤ ਦੇਵਰਾਜ ਆਏ ਜਹਾਂ ਵਿਸਨ ਦੇਵ ਚਰਨਨ ਧਿਆਵਤੇ **॥੧੫੩੦॥੧੨੫॥** ਪੜਤਾਲ ॥ ਆਏ ਸੁਰ ਸਕਲ ਸੰਤ ਸੈਨਾਪਤ ਰਿਖ ਮਹੰਤ ਨਿਜ ਨਿਜ ਦਲ ਸੁਰ ਸਮੇਤ ਆਰਤੀ ਜਗਾਇ ਕੈ ॥ ਧੂਪ ਦੀਪ ਅਰਘ ਦਾਨ ਨਾਨਾ ਬਿੰਜਨ ਪਕਵਾਨ ਮੇਵੇ ਮਿਸਟਾਨ ਘਨੇ ਧੂਪੈ ਧੁਖਾਯ ਕੈ ॥ ਕੁੰਕਮ ਮਨ ਮਲਾਗੀਰ ਮ੍ਰਿਗਮਦ ਪਰਮਲ ਉਸੀਰ[੩] ਝਾਰੀ ਕੰਚਨ ਰਸਾਲ ਚੰਦਨ ਛਿਰਕਾਯ ਕੈ ॥ ਢਾਰਤ ਸਿਰ ਚੌਰ ਛਤ੍ਰ ਗੀਤਾ ਸ੍ਰੁਤਿ ਨਿਗਮ ਪਤ੍ਰ ਬਾਚਤ ਅਸਤੋਤ੍ਰ ਕਵਚ ਦੁੰਦਭ ਬਜਾਯ ਕੈ **॥੧੫੩੧॥੧੨੬॥** ਪੜਤਾਲ ॥ ਸਾਜ ਸਾਜ ਸੁਰ ਸਮਾਜ ਪਹੁਚੇ ਢਿਗ ਮਹਾਰਾਜ ਆਏ ਸਿਵ ਬ੍ਰਹਮ ਬਰੁਨ ਗਨਪਤਿ ਸੁਰ ਬ੍ਰਿੰਦਾ ॥ ਰਿਖ ਮੁਨਿ ਸੁਰ ਜਮ ਪਿਤ੍ਰ ਰਾਜ ਪਹੁਚੈ ਲੈ ਲੈ ਸਮਾਜ ਨ੍ਰਿਪਤ ਨਰ ਸਕਲ ਜੁਰੇ ਗਾਵਤ ਗੁਨ ਛੰਦਾ ॥ ਕਿੰਨਰ ਗੰਧ੍ਰਬ ਬਰੰਗ ਜਛਨ ਮੇਘਨ ਉਮੰਗ ਗਾਵਤ ਸੁਭ ਮੰਗਲ ਚਾਰ ਬੰਦਤ ਰਬ ਚੰਦਾ ॥ ਨ੍ਰਿਤਤ ਅਪਛਰ ਬਰੰਗ ਬਾਜਤ ਮੰਦਲ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਭਾਖਤ ਕਬਿ ਮੰਗਲਚਾਰ ਆਰਤੀ ਗੋਬਿੰਦਾ[ਅ] **॥੧੫੩੨॥੧੨੭॥** ਪੜਤਾਲ ॥ ਅਥ ਆਰਤੀ ਕਥਨੰ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਮਲਾਰ ਅਸਟਪਦੀ ॥ ਚੌਤੁਕੀ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਮਹੇਸ ਸਚੀਪਤ ਦੇਵਨ ਆਰਤੀ ਕਰਤ ਬਿਧਾਨਾ ॥ ਦਿਨੇਸ ਨਿਸੇਸ ਜਲੇਸ ਸਭੀ ਮਿਲ ਜਛ ਕੁਬੇਰ ਮਹਾਨਾ ॥ ਗਨੇਸ ਮੁਨੇਸ ਨਰੇਸ ਧਿਆਵਤ ਜਮ ਜੋਰੇ ਜੁਗ ਪਾਨਾ ॥ ਕ੍ਰਿੰਨਰ ਜਛ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਬਜਾਵਤ ਗੰਧਰਬ ਕੀਰਤਨ ਗਾਨਾ **॥੧॥੧੫੩੩॥** ਨ੍ਰਿਤਤ ਪਰੀ ਬਰੰਗਨ ਅਪਛਰ ਦੁੰਦਭਿ ਸੰਖ ਘਹਰਾਨਾ ॥ ਨਾਰਦ ਸਾਮਕਾਰਤਕ ਆਦਕ ਆਰਤੀ ਕਰਤ ਸੁਜਾਨਾ ॥ ਰਿਖ ਮੁਨਿ ਸਾਧ ਸੰਤ ਬ੍ਰਹਮਗਿਆਨੀ ਪਰਮਹੰਸ ਪ੍ਰਧਾਨਾ ॥ ਬ੍ਰਹਮਚਰਜ ਮੁਨਿਵਰ ਖਟ ਦਰਸਨ ਮੰਗਲ ਹਰਖ ਨਿਧਾਨਾ **॥੨॥੧੫੩੪॥** ਪ੍ਰਦਛਨ ਸੁਰ ਕਰਤ ਜੁਹਾਰੀ ਬਲ ਬਲ ਸਦ ਕੁਰਬਾਨਾ ॥ ਹੋਤ ਕੁਲਾਹਲ ਮੰਗਲ ਉਤਸਵ ਕੀਰਤਨ ਬ੍ਰਹਮਗਿਆਨਾ ॥ ਓਅੰ ਸੋਹੰ ਰਾਗ ਅਲਾਪਤ ਰਿਖ ਮੁਨ ਗੁਰ ਪ੍ਰਧਾਨਾ ॥ ਅਰਪਤ ਧੂਪ ਦੀਪ ਨੈਬੇਦਾ ਮੇਘਨ ਸੁਮਨ ਬਰਖਾਨਾ **॥੩॥੧੫੩੫॥** ਅਛਤ ਕੁੰਕਮ ਭਾਲ ਲਗਾਵਤ ਮੰਗਲ ਬਿਨੈ ਸਹਾਨਾ ॥ ਨਾਵਤ ਸੀਸ ਧਿਆਵਤ ਹਰ ਪਦ ਮਾਰੂ ਬਿਜੈ ਬਜਾਨਾ ॥ ਨ੍ਰਿਤਤ ਦੇਵ ਸੁਰੇਸ ਸਗਲ ਸੁਰ ਆਰਤੀ ਮੰਗਲ ਠਾਨਾ ॥ ਚਰਨ ਪਖਾਰ ਲੇਤ ਚਰਨੋਦਕ ਪਾਵਨ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨਾ **॥੪॥੧੫੩੬॥** ਦੇਖ ਦਰਸ ਸੁਰ ਨਰ ਬਲ ਜਾਵਤ ਆਨੰਦ ਉਰ ਨ ਸਮਾਨਾ ॥ ਹਰ ਪਦ ਧਰਤ ਧਿਆਨ ਬਚ ਕਰਮਨ ਹਰ ਹਰ ਰਸ ਲਪਟਾਨਾ ॥ ਮਗਨ ਭਏ ਸੁਧ ਸਭ ਬਿਸਰਾਨੀ ਮਨ ਤਨ ਚਰਨ ਖਟਾਨਾ ॥ ਆਪਾ ਆਪ ਬਿਸਰ ਗਉ ਸਭ ਹੀ ਮਨ ਕੋਰਾ ਰੰਗਾਨਾ **॥੫॥੧੫੩੭॥**

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਮੁਕਤਾ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੨]ਬਿਜੈ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੩]ਉਲਸੀਰ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਹੜਤਾਲ ਫੇਰ ਕੇ 'ਬਪ' ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

[ਅ]ਇਹ ਪੰਕਤੀਆਂ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ + ਪਾ ਕੇ ਹਾਸ਼ੀਏ 'ਤੇ ਲਿਖੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹਨ

ਲਾਲ ਭਏ ਹਰ ਪਦ ਕਹੁ ਪ੍ਰਾਪਤ ਰੰਗ ਚਲੂਲ ਚਢਾਨਾ ॥ ਮਨੁ ਮਧੁਕਰ ਹਰ ਪਦ ਕਮਲਨ ਪਰ ਉਨਮਦ ਰਸਕ ਲੁਭਾਨਾ ॥ ਪ੍ਰੇਮ ਖੁਮਾਰ ਭਏ ਮਤਵਾਰੇ ਸੁਧ ਬੁਧ ਸਭ ਬਿਸਰਾਨਾ ॥ ਤਦਾਕਾਰ ਤਦਮੈ ਯਿਕ ਚਿਤੰ ਜੋਤੀ ਜੋਤ ਰਲਾਨਾ ॥੬॥੧੫੩੮॥ ਸੁਯੰਓ ਜੋਤ ਜਗਜੀਵਨ ਸੋਭ ਸਰਬ ਭੂਤ ਭਗਵਾਨਾ ॥ ਮਨ ਮਧਕ੍ਰ[1] ਦਰਸਨ ਬਲਿਹਾਰੀ ਕਮਲ ਨੈਨ ਨਿਰਬਾਨਾ ॥ ਹੋਤ ਕੁਲਾਹਲ ਮੰਗਲ ਰੁਨਝੁਨ ਸੰਖ ਸਬਦ ਘਹਰਾਨਾ ॥ ਤਾਲ ਪਖਾਵਜ ਘੰਟਾ ਬਾਜਤ ਬਾਜਤ ਕੋਟ ਨਿਸਾਨਾ ॥੭॥੧੫੩੯॥ ਅਥ ਨਿਰਗੁਨ ਆਰਤੀ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ਮਲਾਰ ॥ ਆਰਤੀ ॥ ਗਗਨ ਥਾਲ ਰਵਿ ਸਸਿ ਦੁਵੇ ਦੀਪਕ ਉਡਗਨ ਰਤਨ ਜੜਾਨਾ ॥ ਸਰਬ ਭੂਤ ਲੈ ਜੋਤ ਜਗਾਈ ਆਰਤੀ ਮੰਗਲ ਠਾਨਾ ॥ ਬਾਵਨ ਧੂਪ ਜਗਤ ਸੰਪੁਟ ਨਭ ਮਾਰੁਤ ਚਵਰ ਝੁਲਾਨਾ ॥ ਨਾਮ[2] ਸੁਧਾ ਰਸ ਕੀਰਤਨ ਗਾਵਤ ਧਿਆਵਤ ਸਾਰੰਗਪਾਨਾ ॥੧॥੧੫੪੦॥ ਸਗਲ ਬਨਸਪਤਿ ਫੂਲ ਚੜਾਵਤ ਬਿਸ੍ਟ ਰੂਪ ਭਗਵਾਨਾ ॥ ਸਹੰਸ ਨੇਤ੍ਰ ਮੂਰਤਿ ਹੈ ਸਹਸਾ ਸਹਸ ਪਾਦ ਭੁਜਪਾਨਾ ॥ ਸਹਸ ਨਾਮ ਨੌਤਨ ਨਿਤ ਧਿਆਵਤ ਤਦਪ ਨ ਮਹਿਮਾ ਜਾਨਾ ॥ ਨੇਤ ਨੇਤ ਸੁਰਤ[3] ਨਿਗਮ ਪੁਕਾਰਤ ਬੇਅੰਤ ਅਨੰਤ ਬਖਾਨਾ ॥੨॥੧੫੪੧॥ ਸੋ ਪਦ ਕੰਜ ਪ੍ਰਗਟ ਜਗ ਬੰਦਨ ਸੁਰਪਤਿ ਭਾਗ ਬਡਾਨਾ ॥ ਚਰਨ ਸਰੋਜ ਨ੍ਰਿਖ ਬਲਿ ਜਾਵਤ ਕੋਟ ਤੇਤੀਸ ਪ੍ਰਧਾਨਾ ॥ ਹਰ[4] ਦਰਸਨ ਹਿਤ ਜਪ ਤਪ ਸਾਧਤ ਕਲਪ ਪ੍ਰਜੰਤ ਪ੍ਰਮਾਨਾ ॥ ਜੋਗੀ ਜਤੀ ਤਪੀ ਪਚਿਹਾਰੇ ਹਾਰੇ[5] ਬਿਬਿਧ ਸਿਆਨਾ ॥੩॥੧੫੪੨॥ ਸੋ ਪਦ ਕੰਜ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਦਰਸਨ ਮਨ ਮਧਕਰਹ ਲੁਭਾਨਾ ॥ ਪ੍ਰਾਨਨਾਥ ਮੋਹ ਪਾਵਨ ਕੀਨਿਓ ਕਸਮਲ ਸਗਲ ਬਿਲਾਨਾ ॥ ਦੇਤ ਪ੍ਰਦਛਨ ਸੁਰ ਮੁਨਿ ਸਭਹੀ ਨਾਵਤ ਸੀਸ ਚਰਨਾਨਾ[6] ॥ ਤ੍ਰਾਹ ਤ੍ਰਾਹ ਰਛਕ ਸੁਰ ਸੰਤਨ ਸਰਨ ਸੂਰ ਭਗਵਾਨਾ ॥੪॥੧੫੪੩॥ ਬਿਧ ਪੂਰਬ ਸੁਰ ਆਰਤੀ ਕੀਨਾ ਪਾਦ ਅਰਘ ਜਲ ਪਾਨਾ ॥ ਚਰਨ ਰੇਨ ਮੁਖ ਮਸਤਕ ਲਾਵਤ ਬੰਦਨ ਅਨਕ ਨਮਾਮਾ ॥ ਆਰਤੀ ਮੰਗਲ ਬਿਜੈ ਸੰਪੂਰਨ ਕਰੀ ਦੇਵਸੁਰ ਗਾਨਾ ॥ ਜੋ ਯਹ ਪੜੈ ਸੁਨੈ ਚਿਤ ਲਾਵੈ ਪਾਵੈ ਪਦ ਨਿਰਬਾਨਾ ॥੫॥੧੫੪੪॥੧੨੯॥ ਅਥ ਇੰਦ੍ਰ ਬਾਚ ਬੇਨਤੀ ॥ ਕਬ ਬਾਚ ਬੇਨਤੀ ॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਮਲਾਰ ॥ ਤ੍ਰਹ ਦੂਜੀ ॥ ਜੈ ਜਗਦੀਸ ਈਸ ਬ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਮਧ ਕੈਟਭ ਲੈ ਚਕ੍ਰ ਦਲੇ ॥ ਮਛ ਹੋਇ ਸੰਖਾਸੁਰ ਮਾਰੇ ਬੇਦ ਉਧਾਰੇ ਕਸ੍ਟ ਟਲੇ ॥ ਕਮਠ ਰੂਪ ਧਰ ਸਿੰਧ ਮਥਾਇਓ ਅਸੁਰ ਸੰਘਾਰੇ ਸਮਰ ਝਲੇ ॥ ਬ੍ਰਾਹ ਦਾੜ ਗਹ ਬਸੁਧਾ ਰਾਖੇ ਦੈਤ ਬਿਧੁੰਸ ਮਹਿ ਭਾਰ ਗਲੇ[7] ॥੧੫੪੫॥੧੩੦॥ ਮਲਾਰ ॥ ਨਰ ਸਿੰਘ ਰੂਪ ਧਰ ਅਸੁਰ ਪਛਾਰੇ ਭਗਤ ਉਬਾਰੇ ਰਛ ਕਰੇ ॥ ਬਾਵਨ ਰੂਪ ਭਏ ਹੈ ਕੇਸੋ ਭਗਤ ਬਿਬਸ ਹੋਇ ਦ੍ਵਾਰ ਢਰੇ[8] ॥ ਪਰਸਰਾਮ ਹੁਵੈ ਖਗ ਸੰਭਾਰੇ ਛਤ੍ਰ ਛੀਨ ਬਿਨ ਛਤ੍ਰ ਕਰੇ ॥ ਰਾਮ ਰੂਪ ਧਰ ਦਹਸਿਰ ਘਾਏ ਭਗਤ ਥਾਪ ਕੈ ਅਚਲ ਧਰੇ ॥੧੫੪੬॥੧੩੧॥ ਮਲਾਰ ॥ ਕ੍ਰਿਸਨ ਕੰਸ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਕੀਨਾ ਪੰਚਾਲੀ ਕੋ ਲਾਜ ਰਖੇ ॥ ਭਾਰਥ ਭੀਰ[9] ਸਮ੍ਰ ਧਨੰਜੈ ਰਥ ਹਾਕਿਓ ਪ੍ਰਭ ਹੋਇ ਸਖੇ ॥ ਬੋਧ ਹੋਇ ਗਯਾਸੁਰ ਮਾਰੇ ਜਗਨਨਾਥ ਲੈ ਪਿੰਡ ਰਖੇ ॥ ਨਿਹਕਲੰਕ ਦਸ ਰੂਪ ਖਰਾਰੀ ਦਿਜ ਕੰਨਿਯਾ ਰਛ ਦੁਸ੍ਟ ਭਖੇ ॥੧੫੪੭॥੧੩੨॥ ਮਲਾਰ ॥ ਪਤਿਤ ਪੁਨੀਤ ਕੀਨ ਬਹੁਤੇਰੇ ਗਨਤ ਨ ਆਵੈ ਬੇਅੰਤ ਹਰੇ ॥ ਅਸੰਖ ਭਗਤ ਜਾਚਹ ਦਰ ਹਾਰੇ ਅਤ ਅਗਾਧ ਫਨ ਛਤ੍ਰ ਧਰੇ ॥ ਕਮਲ ਨੈਨ ਸ੍ਰੀਧਰ ਬਨਮਾਲੀ ਸੰਖ ਚਕ੍ਰ ਕਰ ਪਦਮ ਧਰੇ ॥ ਗਦਾ ਗਰਿਸ੍ਟ ਗੂੜ ਮਧਸੂਦਨ ਸਹਸਾਸਨ[10] ਸਰ ਸੋਖ ਭਰੇ ॥੧੫੪੮॥੧੩੩॥ ਕਮਲਾਸਨ ਗਰੁੜਾਸਨ ਸ੍ਰੀਪਤਿ ਬਿਸ੍ਟ ਰੂਪ ਪ੍ਰਚੰਡ ਹਰੀ ॥ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪਾਵਨ ਪ੍ਰਨਪਾਲਕ ਪੀਤਾਂਬਰ ਜਲ ਸੈਨ ਕਰੀ ॥ ਰਿਖੀਕੇਸ ਦਾਮੋਦਰ ਨਰਹਰ ਗੋਬਰਧਨ ਨਖ ਭਾਰ ਧਰੀ ॥ ਬੰਸੀ ਧਰ ਸਜਾਮਲ ਮਧੁ ਸੂਦਨ ਗਰੁੜ ਕੇਤ ਜਮ ਤ੍ਰਾਸ ਹਰੀ ॥੧੫੪੯॥੧੩੪॥ ਮਲਾਰ ॥ ਮਾਧੋ ਮਹਾ ਜੋਧ ਮਧ ਮਰਦਨ ਖਲਨਾਸਨ ਖਲ ਖੰਡ ਕਰੇ ॥ ਸੇਸਾਸਨ ਸੁਕਲਾਂਬਰ ਈਸਵਰ ਗਦਾ ਪਾਨ ਸਾਰੰਗ ਧਰੇ ॥ ਰਿਖੀ ਕੇ ਅਘਨਾਸ ਮੁਰਾਰੀ ਪਾਵਨ ਪਰਮ ਪੁਨੀਤ ਹਰੇ ॥ ਸਹੰਸ ਨੇਤ੍ਰ ਕਮਲਾਸਨ ਕਮਲਾ ਕੰਤ ਕੰਤੂਹਲ ਰਸ ਪ੍ਰੇਮ ਢਰੇ[11] ॥੧੫੫੦॥੧੩੫॥ ਮਲਾਰ ॥ ਭਗਤਵਛਲ ਭੈ ਖੰਡਨ ਬਲਭ ਜਗਜੀਵਨ ਜਗਦੀਸ ਹਰੀ ॥ ਬਾਸਦੇਵ ਬਨਵਾਰੀ ਸ੍ਰੀਰੰਗ ਨਿਰੰਕਾਰ ਨ੍ਰਕ ਨਾਸ ਕਰੀ ॥ ਬੈਕੁੰਠ ਬਾਸ ਛੀਰ ਨਿਧ ਗਾਮੀ ਗਰੁੜਾਸਨ ਮਹ ਭੀਰ ਟਰੀ ॥ ਮੌਰ ਮੁਕਟ ਪੰਚ ਜਨ ਧਾਰੀ ਗਿਰਧਾਰੀ ਭਗਵਾਨ ਹਰੀ ॥੧੫੫੧॥੧੩੬॥ ਮਲਾਰ ॥ ਪੁਰਖੋਤਮ ਪ੍ਰਮੇਸਰ ਪਰਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮਹੰਸ ਪ੍ਰਤਖ ਪਰੇ ॥ ਅਮਰ ਅਕਾਲ ਅਜਰ ਅਬਿਨਾਸੀ ਕਾਲ ਰਹਿਤ ਅਨਕਾਲ ਹਰੇ ॥ ਅਚਲ ਮੂਰਤਿ ਅਬਚਲ ਆਜੂਨੀ ਅਪਰੰਪਰ ਕਰ ਚਕ੍ਰ ਧਰੇ ॥ ਪਦਮ ਮਾਲ ਪਦੁਮਾਸਨ ਪੋਖਕ[12] ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਕ ਨਿਜ ਸੰਤ ਤਰੇ ॥੧੫੫੨॥੧੩੭॥ ਅਬਗਤ ਅਗਤਿ ਅਲੇਖ ਨਿਰੰਜਨ ਨਿਰਜੁਰ ਸੁਤਹ ਪ੍ਰਕਾਸ ਕਰੀ ॥ ਬੇ ਵਜੀਰ ਬੇਅੰਤ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[1]ਬਚ ਕ੍ਰਮ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[2]ਸੋਮ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[3]ਸੁਰ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[4]ਹਰਿ (ਅਸ)
[5]ਰਿਖ ਮੁਨਿ (ਖਕ, ਅਸ)
[6]ਚਰਾਨਾ (ਖਕ, ਅਸ)
[7]ਭਲੇ (ਮਸ, ਖਕ)
[8]ਖਰੇ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[9]ਭੀਮ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[10]ਸਹਸਾਨਨ (ਮਸ, ਖਕ)
[11]ਭਰੇ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[12]ਸੋਖਕ (ਮਸ, ਖਕ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸੁਵੰ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਬਾਲਬਪ ਬਾਲ ਮੁਕੰਦ ਬਲਬੀਰ ਹਰੀ ॥ ਲਖਮੀ ਕੰਤ ਗੋਪਕਾ ਬਲਭ ਜਲਜ ਨੇਤ੍ਰ ਅਸਪਾਨ ਧਰੀ ॥ ਨੀਲਕੰਠ ਨਰਹਰ ਨਾਰਾਯਨ ਨੀਲਾਂਬਰ ਤ੍ਰੈਤਾਪ ਜਰੀ **॥੧੫੫੩॥੧੩੮॥** ਮਲਾਰ ॥ ਜਗਪੁਰਖ ਜਗਦੀਸ ਜਗਤਗੁਰ ਜਗਨਾਯਕ ਜਗਬੰਦ ਹਰੇ ॥ ਨਿਹਕਟੰਕ ਨਿਰਜੁਰ ਨ੍ਰਿਬਯਾਧੀ ਨਿਹਕੇਵਲ ਕਲ ਕ੍ਰਿਤ ਟਰੇ ॥ ਸਹੰਸ੍ਰ ਪਾਨ ਸਹਸਾਛ ਸੇਤਾਂਬਰ ਸੀਲ ਸਨੇਹ ਕਰ ਅਢਰ ਢਰੇ ॥ ਸੁਤਹ ਸਿਧ ਸੁਯੰਭੂਨੰਦ[ੳ] ਘਨ ਅਚੁਤਾਨੰਦ ਅਮਿਤੋਜ ਤਰੇ ॥ ਦੀਨਬੰਧ ਦਇਆਨਿਧ ਦਾਤੇ ਦੁਖਭੰਜਨ ਅਘ ਓਘ ਪਰੇ ॥ ਕਲਾਧਾਰ ਕਿਰਤਾਰਥ ਕਰਤਾ ਨਾਮ ਲੇਤ ਜਮ ਦੂਤ ਡਰੇ **॥੧੫੫੪॥੧੩੯॥** ਮਲਾਰ ॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਧ੍ਰਿਤ ਕੁੰਡਲ ਧ੍ਰਿਤਮਾਨ ਧਰਾਧਰ ਬਿਸ੍ਵੰਭਰ ਬਿਸ੍ਵਨਾਥ ਬਲੀ ॥ ਭਉ[੧] ਖੰਡਨ ਭਗਵਾਨ ਭਗਤ ਬਸ ਭ੍ਰਮ ਭੰਜਨ ਕਰਤੂਤ ਭਲੀ ॥ ਦੀਨ ਦਇਆਲ ਦਾਰਿਦ੍ਰ ਦਲਨ ਦ੍ਵੰਦ ਦਾਮੋਦ੍ਰ ਕੰਦ੍ਰਪ ਮਲੀ ॥ ਦ੍ਰਪ ਸੇਨ ਦਾਨੋ ਕੁਲ ਦੂਖਨ ਦਰਦਮੰਦ ਦ੍ਰਿਗ ਕੰਜ ਅਲੀ **॥੧੫੫੫॥੧੪੦॥** ਮਲਾਰ ॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਚਿੰਤਾਮਨ ਚਿਰੰਕਾਲ ਚਤੁਰਭੁਜ ਚਰਨ ਪ੍ਰਾਗ ਚਿਤ ਕੰਜ ਪਗੇ ॥ ਮਨ ਮਧਕਰ ਚਰਨਨ ਬਲਿਹਾਰੀ ਤ੍ਰਾਹ ਤ੍ਰਾਹ ਪ੍ਰਭ ਸਰਨ ਲਗੇ ॥ ਕ੍ਰਿਪਾਸਿੰਧ ਕਾਲ ਤ੍ਰੈਦਰਸੀ ਮੁਖ ਮੰਡਲ ਪਰ ਜੋਤ ਜਗੇ ॥ ਹੋ ਮਤ ਮਦ ਚਰਨ ਸਰਨਾਗਤ ਰਛ ਕਰੋ ਖਲ ਅਸੁਰ ਖਗੇ **॥੧੫੫੬॥੧੪੧॥** ਦਾਰੁਨ ਸਮਰ ਅਸੁਰ ਭਯ ਭਾਰੀ ਰਨ ਮੰਡਸ ਖਲ ਕ੍ਰੁਧ[੨] ਭਰੇ ॥ ਜਿਹ ਭਯ ਡਰਤ ਸੁਰਗ ਮ੍ਰਿਤ ਜਮਪੁਰ ਭੂਮ ਰਸਾਤਲ ਕਾਲ ਭਰੇ ॥ ਸੋ ਖਲ ਮੰਡਿਓ ਦਾਰੁਨ ਰਨ ਭਾਰਥ ਅਨੀ ਪ੍ਰਬਲ ਦਸ ਲੋਕ ਡਰੇ ॥ ਨਾਦ ਬੀਰਜ ਦਾਨੋ ਦਲ ਦੁਸਤ੍ਰ ਲੋਕ ਲੋਕ ਕੇ ਅਸੁਰ ਜੁੜੇ **॥੧੫੫੭॥੧੪੨॥** ਮਲਾਰ ॥ ਜੌ ਪ੍ਰਭ ਦੇਹਿ ਬਿਜੈ ਬਰਦਾਨਾ ਭਿਰੋ ਸਤ੍ਰ ਸੰਗ ਚਉਪ ਚੜੇ ॥ ਹਉ ਮਤ ਮੰਦ ਚਰਨ ਸਰਨਾਗਤ ਦੇਹ ਬਿਜੈ ਬਰ ਸਮ੍ਰ ਚੜੇ ॥ ਆਰਤ ਹਰਨ ਜਮ ਤ੍ਰਾਸ ਨਿਵਾਰਨ ਨਾਮ ਲੇਤ ਭਯ ਸਿੰਧ ਤਰੇ ॥ ਸਕ੍ਰ ਬਿਨੈ ਬਿਨਵਤ ਜਗ ਬੰਦਨ ਪਾਹ ਪਾਹ ਜਗਦੀਸ ਹਰੇ **॥੧੫੫੮॥੧੪੩॥** ਮਲਾਰ ॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਜਿਹ ਦਰਸਨ ਹਿਤ ਸੁਰ ਮੁਨਿ ਧਯਾਵਤ ਕੋਟ ਤੇਤੀਸ ਰਿਖ ਧਯਾਨ ਧਰੇ ॥ ਜੋਗੀ ਜਤੀ ਤਪੀ ਖਟ ਦਰਸਨ ਨਿਤ ਨੌਤਨ ਮੁਖ ਸਹਸ ਰਰੇ ॥ ਅਸੰਖ ਬੇਦ ਬ੍ਰਹਮਾ ਸਿਵ ਨਾਰਦ ਸਾਰਦ ਕਮਲਾ ਸਰਨ ਪਰੇ ॥ ਚਾਰ ਖਸ੍ਟ ਦਸ ਅਸ੍ਟ ਪੁਕਾਰਤ ਨੇਤ ਨੇਤ ਬੇਅੰਤ ਹਰੇ **॥੧੫੫੯॥੧੪੪॥** ਕੋਟ ਗਨੇਸ ਜਲੇਸ ਧਿਆਵਤ ਰਵਿ ਸਸਿ ਮਾਰੁਤ ਚਵਰ ਢੁਰੇ ॥ ਸਨਕ ਸਨਕੇਯ ਰਿਖ ਬਧੂ[ਅ] ਕਮਲਾ ਸਬਦ ਅਨਾਹਦ ਨਾਦ ਘੁਰੇ ॥ ਓਅੰਕਾਰ ਧੁਨ ਸਦਾ ਸਲਾਮਤ ਤਾਰਕ ਮੰਤ੍ਰ ਪਰਮ ਉਚਰੇ ॥ ਲਖ ਨ ਪਰਤ ਕਾਹੂ ਬਿਧ ਕੇਸੋ ਥਕਤ ਭਏ ਸਭ ਸਰਨ ਪਰੇ **॥੧੫੬੦॥੧੪੫॥** ਮਲਾਰ ॥ ਸੌ ਪਦ ਕੰਜ ਦ੍ਰਿਗਨ ਭਰ ਨ੍ਰਿਖਤ ਸੰਖ ਚਕ੍ਰ ਕਰ ਪਦਮ ਧਰੇ ॥ ਭਾਗ ਭਲੇ ਭਗਵੰਤ ਦਜਾ ਤਵ[੩] ਮੋ ਸੇ ਕੀਟ ਅਸੰਖ ਤਰੇ ॥ ਦਰਸਨ ਦੀਨ ਦਯਾਨਿਧ ਕੇਸ੍ਵ ਦਾਸ ਜਾਨ ਪ੍ਰਭ ਮਯਾ ਕਰੇ ॥ ਭਇਓ ਸਨਾਥ ਦਰਸ ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਗਇਓ ਬਿਲਾਇ ਕ੍ਰਿਤ ਸਕਲ ਟਰੇ **॥੧੫੬੧॥੧੪੬॥** ਮਲਾਰ ॥ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨੋ ਵਾਚ ॥ ਕਬੋ ਬਾਚ ॥ ਆਰਤਵੰਤ ਦੀਨ ਬਿਨੈ ਸੁਨ ਰਛ ਰਛ ਗੋਪਾਲ ਕਰੇ ॥ ਹਰੋ ਕਸਟ ਤ੍ਵ ਆਰਤ ਮੇਟੋ ਹਨੋ ਦੁਸਟ ਜਿਨ ਹਿਯ ਡਰੇ ॥ ਤ੍ਵ ਹਿਤ ਰੂਪ ਧਰੋ ਬਜਰੰਗੀ ਸਰਬਲੋਹ ਤੁਅ ਰਛ ਕਰੋ ॥ ਆਦਿ ਰੂਪ ਜਲ ਸਾਯ ਪ੍ਰਗਾਸੋ ਸੇਸਨਾਗ ਲੈ ਸਮ੍ਰ ਚੜੇ **॥੧੫੬੨॥੧੪੭॥** ਮਲਾਰ ॥ ਬਿਜੈ ਹੋਇ ਬਾਸਵ ਤੁਮ ਨਿਸਚੈ ਨਾਦ ਬੀਰਜ ਦਲ ਨਾਸ ਕਰੋ ॥ ਤੁਮਲ ਜੁਧ ਹੋਇਗੋ ਦਾਰੁਨ ਚੌਸਠ ਜੋਗਿਨ ਚੰਡ ਚੜੋਂ ॥ ਸਰਬ ਮੰਗਲਾ ਸਕਤ ਨੌ ਕੋਟੀ ਭੀਖਮ ਭੈਰੋ ਰੂਪ ਧਰੋ ॥ ਧੰਨ ਧੰਨ ਬਾਸਵ ਮਤ ਤੇਰੀ ਤਵ ਹਿਤ ਦਾਰੁਨ ਸਮ੍ਰ ਕਰੋ **॥੧੫੬੩॥੧੪੮॥** ਮਲਾਰ ॥ ਤ੍ਰਹ ਦੂਜੀ ॥ ਕਬੋ ਬਾਚ ॥ ਅਸਰਨ ਸਰਨ ਪ੍ਰਨਪਾਲ ਖਰਾਰੀ ਦੀਨ ਬਿਨੈ ਮਘਵਾ ਸੁਨ ਹਰਖੇ ॥ ਕਰੀ ਸਮੋਧ ਦਾਸ ਨਿਜ ਜਾਨਿਓ ਦੀਨ ਬਿਜੈ ਬਰ ਸਮ੍ਰ ਚਿਤ ਸਰਖੇ[੪]॥ ਸੁਨ ਬਚ ਬਿਜੈ ਦੇਵ ਮੁਨਿ ਹਰਖਤ ਦੁੰਦਭਿ ਘੋਖ[੫] ਪੁਹਪ ਨਭ[੬] ਬਰਖੇ ॥ ਪੁਲਕਤ ਗਾਤ ਰੋਮ ਹਰਖਤ ਭਯੋ ਜੈ ਜੈ ਕਾਰ ਵਹ ਪਦ ਪਰਖੇ **॥੧੫੬੪॥੧੪੯॥੧॥** ਮਲਾਰ ॥ ਜਿਹ ਬਿਧ ਕਰੀ ਤੋਖ ਮਘਵਾ ਪ੍ਰਭ ਦੀਓ ਬਿਜੈ ਬਰ ਲਾਜ ਬਿਚਾਰੀ ॥ ਜਹ ਜਹ ਭੀਰ ਪਰੀ ਸੰਤਨ ਪਰ ਕਰੀ ਰਛ ਪ੍ਰਭ ਲੀਓ ਉਬਾਰੀ ॥ ਜਪ ਤਪ ਸੀਲ ਸਭੀ ਬਿਧਿ ਪੂਰਨ ਉਨ ਸੰਗ ਮਯਾ ਕਰੀ ਪ੍ਰਭ ਸਾਰੀ ॥ ਮਘਵਾ ਆਦਿ ਭਗਤ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਕੀ ਨਿਜ ਕਰ ਜਾਨ ਸਰਨ ਪ੍ਰਭ ਪਾਰੀ[੭] **॥੧੫੬੫॥੧੫੦॥੨॥** ਮਲਾਰ ॥ ਨਿਜ ਭਗਤਨ ਕੇ ਅੰਗ ਸੰਗ ਪ੍ਰਭ ਭਗਤ ਅੰਗ ਸੰਗ ਸਦਾ ਤਿਹਾਰੀ ॥ ਓਤ ਪੋਤ ਭਗਤ ਲਖਨ ਪ੍ਰਭ ਕੇਹ[੮] ਅਪਨੀ ਮਿਤ ਗਤ ਆਪ ਬਿਚਾਰੀ ॥ ਕਾਹੂ ਜੋਰ ਭਗਤ ਪੂਜਾ ਕਾ ਕਾਹੂ ਜੋਰ ਗਯਾਨ ਬ੍ਰਤਧਾਰੀ ॥ ਕਾਹੂ ਜੋਰ ਅਸ੍ਟਾਂਗ ਕ੍ਰਿਯਾ ਕਾ ਕਾਹੂ ਜਪ ਤਪ ਸੀਲ ਬਿਚਾਰੀ **॥੧੫੬੬॥੧੫੧॥੩॥**

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਭਵ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੨]ਕ੍ਰੋਧ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੩]ਧਯਾਵਤ (ਖਕ, ਅਸ)
[੪]ਹਰਖੇ (ਮਸ)
[੫]ਘੋਰ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੬]ਘਨ (ਅਸ)
[੭]ਥਾਰੀ (ਅਸ)
[੮]ਕੇ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਬਧ੍ਰ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਮਲਾਰ ॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਕਾਹੂ ਜੋਰ ਦਾਨ ਪੁੰਨ ਕੀਏ ਕਨਕ ਅਸ੍ਵ ਭੂਮ ਅਰ ਨਾਰੀ ॥ ਕਾਹੂ ਜੋਰ ਸਮ੍ਰ ਸਨਮੁਖ ਕਾ ਕਾਹੂ ਜੋਰ ਛੇਤ੍ਰ ਗਵਨਾਰੀ ॥ ਕਾਹੂ ਜੋਰ ਸਾਧਸੰਗਤ ਕਾ ਕਾਹੂ ਜੋਰ ਨੇਮ ਆਚਾਰੀ ॥ ਕਾਹੂ ਜੋਰ ਲਖਮੀ ਸੰਪਦਾ ਕਾਹੂ ਜੋਰ ਧਯਾਨ ਜਤਧਾਰੀ ॥੧੫੬੭॥੧੫੨॥੪॥ ਮਲਾਰ ॥ ਕਾਹੂ ਜੋਰ ਬਡਪਨ ਚਾਤੁਰਤਾ ਕਾਹੂ ਜੋਰ ਦੇਸ ਧਨ ਭਾਰੀ ॥ ਕਾਹੂ ਜੋਰ ਗਿਯਾਨ ਬਿਗਿਯਾਨਾ ਬ੍ਰਹਮਗਿਯਾਨ[ੳ] ਹੋਮ ਮਖ ਸਾਰੀ ॥ ਕਾਹੂ ਜੋਰ ਦਾਨ ਸੰਜਮ ਕਾ ਅਸਨਾਨ ਤ੍ਰੈਕਾਲ ਮਾਲਾ ਕੰਠ ਧਾਰੀ ॥ ਕਾਹੂ ਜੋਰ ਸਿਧ ਰਸ ਨਾਟਕ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਬਿਦੇਜਾ ਬਲਕਾਰੀ ॥੧੫੬੮॥੧੫੩॥੫॥ ਮਲਾਰ ॥ ਕਾਹੂ ਜੋਰ ਜਾਤ ਬਰਨ ਕਾ ਆਸ੍ਰਮ ਸਹਿਤ ਕੁਲਵੰਤ ਬਿਚਾਰੀ ॥ ਕਾਹੂ ਜੋਰ ਭੁਜਾ ਬਲ ਆਪਨ ਕਾਹੂ ਜੋਰ ਤ੍ਰਾਸ ਭੈਕਾਰੀ ॥ ਕਾਹੂ ਜੋਰ ਦਾਤ ਬ ਦਇਆ[੧] ਕਾ ਅਠਸਠ ਮਜਨ ਤੀਰਥ ਸਾਰੀ ॥ ਕਾਹੂ ਜੋਰ ਕਰਮ ਕਰਤੂਤੀ ਮਾਨ ਮਹਤ ਸ੍ਰਮਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ॥੧੫੬੯॥੧੫੪॥੬॥ ਮਲਾਰ ॥ ਮੂਰਤ[ਅ] ਜਿਤੀ ਅਵਸਥਾ ਬਰਨੀ ਤੇ ਸਭ ਅਪਨੋ ਪੌਰਖ ਰਾਤੇ ॥ ਸਭ ਬਿਧ ਜਾਨਹੁ ਆਪ ਪ੍ਰਭ ਤੁਮਹੀ ਕੋ ਹੈ ਐਸੋ ਤੁਮਰੀ ਭਾਂਤੇ ॥ ਦਾਸ ਗੋਬਿੰਦ ਫਤਹ ਸਤਗੁਰ ਕੀ ਏਕ ਆਸ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਜੀਅ ਸਾਤੇ ॥ ਆਦਿ ਜੁਗਾਦਿ ਸਦਾ ਪ੍ਰਨਪਾਲਕ ਦੇਤੈ ਤੋਟਿ ਨ ਆਵੈ ਦਾਤੇ ॥੧੫੭੦॥੧੫੫॥੭॥ ਮਲਾਰ ॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਨਾਹਨ ਗੁਨ ਜਪ ਤਪ ਨਹਿ ਸੰਜਮ ਨਾਹਿਨ ਦਇਆ ਸੀਲ ਬ੍ਰਤ ਕੀਨਾ ॥ ਨਾਹਨ ਜੋਗ ਜਗ ਮਖ ਕੀਨੇਉ ਨਾਹਨ ਤੀਰਥ ਦਾਨ ਨ ਦੀਨਾ ॥ ਨਾਹਨ ਭਗਤ ਭਾਵਨੀ ਨੀਕੀ ਨਾਹਨ ਭਇਓ ਚਰਨ ਸੰਗ ਲੀਨਾ ॥ ਨਾਹਨ ਸਾਧਸੰਗਤ ਸੁਨ ਆਇਓ ਨਾਹਨ ਨਾਮ ਜਪਿਓ ਆਲਸੀਨਾ ॥੧੫੭੧॥੧੫੬॥੮॥ ਮਲਾਰ ॥ ਨਾਹਨ ਕਰਮ ਕਰਤੂਤ ਸੁਚ ਸੰਜਮ ਨਾਹਨ ਨੇਮ ਧਰਮ ਆਚਾਰਾ ॥ ਨਾਹਨ ਕੁਲ ਕੁਲਵੰਤ ਬਡਾਈ ਨਾਹਨ ਛਤ੍ਰ ਧਰਮ ਬ੍ਰਿਤਧਾਰਾ ॥ ਨਾਹਨ ਰਾਜ ਜੋਬਨ ਮਹਤਾਈ ਨਾਹਨ ਲਖਮੀ ਸੁਤ ਘਰ ਬਾਰਾ ॥ ਨਾਹਨ ਰੂਪ ਭੁਜਾ ਬਲ ਏਤੋ ਨਾਹਨ ਚਤ੍ਰ ਸੁਘਰ ਬਰਿਆਰਾ ॥੧੫੭੨॥੧੫੭॥੯॥ ਮਲਾਰ ॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਸਾਨੀ ॥ ਨਾਹਨ ਪੁੰਨ ਅਸਨਾਨ ਤ੍ਰੈਕਾਲਾ ਨਾਹਨ ਕੰਠੀ ਕੰਠ ਸੁਧਾਰਾ ॥ ਨਾਹਨ ਜੋਗ ਗਯਾਨ ਬਿਗਯਾਨਾ ਸਨਮੁਖ ਸਮ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਨਹ ਧਾਰਾ ॥ ਨਾਹਤ ਜਤ ਬ੍ਰਤ ਨਿਧਨ ਨਾਟਕ ਰਸ ਕਛੁ ਦਇਆ[ੲ] ਨ ਧਾਰਾ ॥ ਕਿਹ ਬਿਧ ਤਰਨ ਹੋਇ ਹੈ ਚਿਤ ਬਾਵਰ ਅਹਿਨਿਸ ਚਿਤ ਚਿੰਤਾ ਤਨ ਭਾਰਾ ॥੧੫੭੩॥੧੫੮॥੧੦॥ ਮਲਾਰ ॥ ਪਾਵਨ ਪਤਿਤ ਬਿਰਦ ਪ੍ਰਭ ਸੁਨੀਅਤ ਯਹ ਆਸਰ ਨਿਸਚੈ ਮਨ ਆਨਾ ॥ ਬਿਯਾਧ ਅਜਾਮਲ ਗਨਕਾ ਤਾਰੀ ਗਿਧ ਗ੍ਰਾਹ ਜਗ ਤ੍ਰਾਸ ਮਿਟਾਨਾ ॥ ਧੀਰਜ ਹੋਤ ਸੁਨੇ ਬ੍ਰਿਦ ਰਛਕ ਥਰ ਥਰ ਕੰਪਤ ਪਾਪ ਭਰਾਨਾ ॥ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਟਾਛ ਦਇਯਾਨਿਧ ਤੇਰੋ ਬਡੋ ਆਸ ਉਰ ਅੰਤ੍ਰ ਜਾਨਾ ॥੧੫੭੪॥੧੫੯॥੧੧॥ ਮਲਾਰ ॥ ਗਇਓ ਬਿਲਾਇ ਕ੍ਰਿਤ ਅਘ ਤਨ ਤੇ ਜਬੈ ਦਯਾਨਿਧ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟ ਨਿਹਾਰੀ ॥ ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੇ ਮਿਟੇ ਸੰਤਾਪ ਪਾਪ ਤਾਪ ਤ੍ਰੈਤਾਪ ਉਪਾਰੀ ॥ ਸਾਧੂ ਧੂਰ ਲਗੀ ਮੁਖ ਮਸਤਕ ਭਇਓ ਪੁਨੀਤ ਸਾਧ ਦਰਸਾਰੀ ॥ ਮਨ ਚਿੰਦੇ ਫਲ ਭਇਓ ਪਰਾਪਤਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟ ਜਬ ਹੋਇ ਤਿਹਾਰੀ ॥੧੫੭੫॥੧੬੦॥੧੨॥ ਮਲਾਰ ॥ ਯਹੈ ਦਾਨ ਮਾਗੋ ਪ੍ਰਭ ਪਾਹੀ ਤੂ ਚਰਨਨ ਸੰਗ ਪ੍ਰੀਤ ਹਮਾਰੀ ॥ ਨਾਮ ਦਾਨ ਮਿਲੈ ਸੰਤਨ ਸੰਗ ਇਛਾ ਪੂਰਨ ਮਨ ਚਿੰਦਾਰੀ ॥ ਸਾਧਸੰਗਤ ਸੋ ਪ੍ਰੀਤ ਨ ਨਿਖੁਟੇ ਦਇਆ ਨੇਹ[੨] ਪ੍ਰਭ ਪੈਜ ਸਵਾਰੀ ॥ ਹਾਰ ਪਰਿਓ ਪ੍ਰਭ ਤੁਮਰੇ ਦੁਆਰੇ ਬਾਂਹ ਗਹੇ ਕੀ ਲਾਜ ਮੁਰਾਰੀ ॥੧੫੭੬॥੧੬੧॥੧੩॥ ਮਲਾਰ ॥ ਦਸਕ ਰੂਪ ਸਰਗੁਨ ਪ੍ਰਭ ਧਾਰੇ ਸੋ ਉਪਮਾ ਕਬ ਕੌਨ ਬਖਾਨੇ ॥ ਕੋਟ ਗਨੇਸ ਸਾਰਦਾ ਕੋਟਕ ਸੇਸ ਰਟਤ ਨੌਤਨ ਨਹੀ ਜਾਨੇ ॥ ਹਾਰ ਪਰੇ ਤੁਮਰੀ ਸਰਨਾਂਗਤ ਥਕਤ ਭਏ ਸਭ ਹ੍ਰਿਦੇ ਲਜਾਨੇ ॥ ਹਉ ਮਦ ਮੰਦ ਚਰਨ ਸਰਨਾਂਗਤ ਦਸਕ ਰੂਪ ਉਰ ਅੰਤਰਿ ਠਾਨੇ ॥੧੫੭੭॥੧੬੨॥੧੪॥ ਮਲਾਰ ॥ ਹੋਇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਤੁਮਰੀ ਜਬ ਹੀ ਪ੍ਰਭ ਤਵ ਕਛ ਕਹਉ ਰੂਪ ਰਸ ਖਾਨੇ ॥ ਸਕ੍ਰ ਬਿਨੈ ਆਰਤੀ ਅਸਤੋਤ੍ਰ ਸੁਨ ਚਿਤ ਹਰਖ ਭਯੋ ਉਮਗਾਨੇ ॥ ਲਾਲਚ ਯਹੀ ਉਪਜਿਓ ਉਰ ਅੰਤਰਿ ਦਸਕ ਅਵਤਾਰ ਰਿਦ ਮਾਹਿ ਸਮਾਨੇ॥ ਕਛ ਕਛ ਕਹੋ ਹੋਇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਪ੍ਰਭ ਅਖਰ ਤੋਟਿ ਨ ਹੋਇ ਬਖਾਨੇ ॥੧੫੭੮॥੧੬੩॥੧੫॥ ਮਲਾਰ॥ ਅਥ ਕਬ ਅਸਤੋਤ੍ਰ ਦਸਕ ਅਵਤਾਰ ਬਾਚ ॥ ਜੈ ਜੈ ਅਬਿਨਾਸੀ ਸੁਤਹ ਪ੍ਰਕਾਸੀ ਪਾਵਨ ਪਤਿਤ ਪੁਨੀਤ ਕਰੇ ॥ ਅਸ੍ਰ ਸੰਘਾਰੀ ਆਰਤ ਹਾਰੀ ਮਤਸ ਕੂਰਮ ਕਲ ਕ੍ਰਿਤ ਟਰੇ ॥ ਮਧ ਕੈਟਭ ਨਾਸਨ ਮਹਖ ਬਿਨਾਸਨ ਬ੍ਰਾਹ ਦਾੜ ਗਹਿ ਪੁਹਿਮ ਧਰੇ ॥ ਤ੍ਰਿਭੁਅ੍ਨ ਜਗਬੰਦਨ ਅਸ੍ਰ ਨਿਕੰਦਨ ਨਾਰਸਿੰਘ ਹੁਵੈ ਦੈਤ ਮਰੇ॥੧੫੭੯॥੧੬੪॥ ਬਾਵਨ ਬਨਵਾਰੀ ਜਗਦੀਸ ਖਰਾਰੀ ਭਗਤ ਹੇਤ ਬਲ ਦ੍ਵਾਰ ਖਰੇ[ਸ] ॥ ਤ੍ਰੈਤਾਪ ਨਿਵਾਰਨ ਅਧਮ ਉਬਾਰਨ[੩] ਪਰਸਰਾਮ ਛਤ੍ਰ ਤੇਜ ਹਰੇ ॥ ਰਿਖ ਪਤਨੀ ਤਾਰੀ ਸੀਅ ਉਬਾਰੀ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਬਿਦਇਆ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੨]ਨਿਧੇ (ਅਸ)
[੩]ਉਧਾਰਨ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਸ ਵਿਚ 'ਦਇਆ' ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 'ਦੀਨ ਜਾਨ' ਪਾਠ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਠਰੇ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਦਸਕੰਠ[੧] ਮਰੇ ॥ ਕੰਸ ਬਿਧੁੰਸਨ ਸਮਰ ਬਿਜੈ ਰਨ ਕ੍ਰਿਸਨ ਚੰਦ ਅਘ ਓਘ ਟਰੇ ॥੧੫੮੦॥੧੬੫॥
ਮਲਾਰ ॥ ਗਇਆਸੁਰ ਮਾਰਨ ਸੰਕਟ ਟਾਰਨ ਬੌਧ ਹੁੋਵੈ ਜਗ੍ਰਨਾਥ ਹਰੀ ॥ ਮਲੇਛਨ ਹੰਤਾ ਅਸੁਰ ਦਲੰਤਾ
ਨਿਹਕਲੰਕ ਨਿਰਬਾਨ ਹਰੀ ॥ ਅਸਰਨ ਸਰਨੰ ਪਤਿਤ ਉਧਰਨੰ ਦਸਕ ਰੂਪ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰੀ ॥ ਪਦ ਕੰਜ ਮੁਰਾਰੀ
ਰਸਕ ਬਿਹਾਰੀ ਪਾਹ ਪਾਹ ਜੈ ਦੇਵ ਹਰੀ ॥੧੫੮੧॥੧੬੬॥ ਮਲਾਰ ॥ ਬੇਅੰਤ ਬੇਅੰਤਾ ਈਸ ਅਨੰਤਾ ਗਦਾ ਚਕ੍ਰ
ਸਾਰੰਗ ਧਰੇ ॥ ਸ੍ਰੀਧਰ ਬਨਮਾਲਾ ਜੋਤ ਉਜਾਲਾ ਸਹੰਸ੍ਰ ਨੇਤ੍ਰ ਬਨਮਾਲ ਉਰੇ ॥ ਕੇਸਵ ਕ੍ਰਿਪਾਲਾ ਦੀਨ ਦੈਆਲਾ
ਭਗਤ ਵਛਲ ਭਗਵੰਤ ਹਰੇ ॥ ਬਾਰਜ ਮ੍ਰਿਗ ਲੋਚਨ ਸੰਕਟ ਮੋਚਨ ਪਦਮ ਪੰਚ ਜਨ ਨਾਦ ਘੁਰੇ ॥੧੫੮੨॥੧੬੭॥
ਮਲਾਰ ॥ ਸੰਤਨ ਰਿਦ ਬਾਸੀ ਸਰਬ ਨਿਵਾਸੀ ਪਰਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮੀਸ ਪਰੇ ॥ ਲਖਮੀ ਨਾਰਾਯਨ ਬ੍ਰਹਮ ਪਾਰਾਯਨ
ਸੁਤਹ ਸਿਧ ਪ੍ਰਤਾਪ ਬਰੇ ॥ ਅਚੁਤ ਅਬਿਨਾਸੀ ਕਾਲ ਕ੍ਰਿਤ[ੳ] ਬਿਨਾਸੀ ਸੇਸਨਾਗ ਫਨ ਛਤ੍ਰ ਢੁਰੇ ॥ ਬਾਸਕ
ਸਿਹਜਾਈ ਅਮਿਤ ਵਡਿਆਈ ਕਮਲ ਨੈਨ ਲੈ ਨਾਮ ਤਰੇ ॥੧੫੮੩॥੧੬੮॥ ਮਲਾਰ ॥ ਨੌਤਨ ਛਬ ਸੋਹੈ
ਤ੍ਰਿਭੁਅਨ ਮੋਹੈ ਪ੍ਰਨਤਪਾਲ ਜਗਬੰਦ ਹਰੀ ॥ ਧ੍ਰਿਤ ਕੁੰਡਲ ਛਾਜੈ ਪ੍ਰਭਾ ਬਿਰਾਜੈ ਹੰਸ ਗਵਨ ਮੁਖ ਕੰਜ ਹਰੀ ॥
ਆਨਨ ਛਬ ਛਾਜੈ ਕੰਦ੍ਰਪ ਲਾਜੈ ਕਦਲ ਜੰਘ ਕਲ ਕ੍ਰਿਤ ਟਰੀ ॥ ਅੰਜਨ ਮ੍ਰਿਗਬਾਰੇ ਕੰਦ੍ਰਪ ਵਾਰੇ ਕਮਲਾ ਪਦ
ਸੇਵੇ ਭਾਗ ਭਰੀ ॥੧੫੮੪॥੧੬੯॥ ਮਲਾਰ ॥ ਸੁਰ ਨਰ ਮੁਨਿ ਬੰਦਨ ਅਸੁਰ ਨਿਕੰਦਨ ਸੇਸ ਸਾਰਦਾ ਗੁਨ
ਉਚਰੇ ॥ ਨਾਰਦ ਪ੍ਰਹਲਾਦਕ ਰਿਖਭ ਧਰ ਬਾਲਕ ਧਿਯਾਨ ਧਰਤ ਮੁਖ ਸਹਸ ਰਰੇ ॥ ਗੋਰਖ ਸਿਵ ਇੰਦ੍ਰਾ ਤਪੀ
ਜੋਗਿੰਦ੍ਰਾ ਅੰਗਰਾਦਿ ਪ੍ਰਭ ਦੁਆਰ ਪਰੇ ॥ ਕਬੀਰ ਤ੍ਰਿਲੋਚਨ ਦੁਰਮਤ ਮੋਚਨ ਨਾਮਦੇਵ ਰਵਿਦਾਸ ਤਰੇ
॥੧੫੮੫॥੧੭੦॥ ਮਲਾਰ ॥ ਗਿਧ ਗਨਾ ਤਾਰੀ ਗਜ ਤ੍ਰਾਸ ਨਿਵਾਰੀ ਸਧਨਾ ਸੈਨ ਧੰਨਾ ਉਧਰੇ ॥ ਮੀਰਾ ਹਰਿ
ਦਾਸੀ ਕਾਟੀ ਜਮ ਫਾਂਸੀ ਪੀਪਾ ਬਿਦਰ ਦ੍ਰੋਪਦ ਉਬਰੇ[੨] ॥ ਕੁਬਜਾ ਹਰ ਤਾਰੀ ਅੰਗੁਸ੍ਰ ਸਵਾਰੀ ਸੇਵਰੀ ਅਧਮ
ਮਲਾਇ ਤਰੀ ॥ ਜਿਸ ਦੇ ਵਡਿਆਈ ਤਿਸ ਪੈਜ ਰਖਾਈ ਰਥ ਹਾਂਕਿਓ ਹੁਵੈ ਸੂਤ ਹਰੀ ॥੧੫੮੬॥੧੭੧॥
ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਮਲਾਰ ॥ ਤ੍ਰਿਭਵਨ ਪਤ ਤਾਰਨ ਅਸ੍ਰਨ ਸਾਰਨ ਨਾਮ ਲੇਤ ਜਮ ਦੂਤ ਡਰੇ ॥ ਕਮਲਾ ਬਡਬਾਗੀ
ਚਰਨਨ ਅਨਰਾਗੀ ਸੇਵਤ ਅਹਿਨਿਸ ਧਯਾਨ ਧਰੇ ॥ ਧਿਆਵੈ ਖਟ ਰਾਗਾ ਬਿਬਿਧ ਅਨੁਰਾਗਾ ਧਯਾਵੈ ਬ੍ਰਹਮਾ
ਦ੍ਵਾਰ ਠਰੇ ॥ ਧਯਾਵੈ ਬੈਸੰਤਰ ਜੁਗਾ ਜੁਗੰਤਰ ਰਵਿ ਸਸਿ ਮਾਰੁਤ ਚਕ੍ਰ ਢੁਰੇ ॥੧੫੮੭॥੧੭੨॥ ਮਲਾਰ ॥
ਧਿਯਾਵਤ ਸਮੀਰਾ ਸੁਭ ਮਤ ਧੀਰਾ ਧਯਾਵੈ ਜਲ ਥਲ ਮੇਰ ਬਨਾ ॥ ਧਿਯਾਵੈ ਜਮ ਧਰਮਾ ਮਨ ਬਚ ਕ੍ਰਮਾ ਚਿਤ੍ਰ
ਗੁਪਤ ਨੌ ਨਾਥ ਮੁਨਾ ॥ ਧਿਯਾਵੈ ਰਿਖ ਸੰਕ੍ਰ ਅਸੁਰ ਜਮ ਕੰਕ੍ਰ ਚੌਸਠ ਦੇਵੀ ਦੇਵ ਤਨਾ ॥ ਧਿਯਾਵੈ ਸੁਰ ਇੰਦ੍ਰਾ
ਸੇਖ ਫਨਿੰਦ੍ਰਾ ਦੇਵ ਦੈਤ ਨਰ ਨਾਰਿ ਘਨਾ ॥੧੫੮੮॥੧੭੩॥ ਮਲਾਰ ॥ ਧਿਯਾਵੈ ਸਿਧ ਸਾਧਕ ਧ੍ਰੂ ਪਹਲਾਦਕ
ਸਾਧ ਸੰਤ ਹਰਿ ਭਗਤ ਜਨਾ ॥ ਧਿਯਾਵੈ ਜਮ ਜਖਨ ਚਤੁਰ ਬਿਚਖਨ ਜਤੀ ਸਤੀ ਅਵਤਾਰ ਮੁਨਾ ॥ ਧਿਯਾਵੈ
ਤੁਧ ਵੀਰਾ ਹਠ ਰਨ ਧੀਰਾ ਗਨ ਗੰਧ੍ਰਬ ਜਛ ਗਾਏ ਗੁਨਾ ॥ ਧਿਯਾਵੈ ਤੁਮ ਪੰਡਿਤ ਜੋਗੀ ਜਤ ਮੰਡਤ ਬੇਦ
ਬਿਯਾਸ ਲਿਵ ਲਾਇ ਧੁਨਾ ॥੧੫੮੯॥੧੭੪॥ ਮਲਾਰ ॥ ਧਿਆਵੈ ਮੋਹਨੀਆ ਤ੍ਰੈ ਗੁਨ ਜੋਹਨੀਆ ਸੁਰਗ ਮ੍ਰਿਤ
ਪੈਯਾਲ ਪੁਰੀ ॥ ਧਿਆਵੈ ਸਭ ਤੀਰਥ ਨ੍ਰਿਪਬਰ ਸੁਭ ਕੀਰਤ ਧਿਆਵੈ ਰਤਨਾਦਕ ਜਿੰਨ ਪਰੀ ॥ ਧਿਆਵੈ
ਗਿਰ ਮੰਦਰ ਨਭ ਭੂਅ ਕੰਦਰ ਧਿਆਵੈ ਨਵ ਖੰਡ ਚਾਰ ਜੁਗਾ ॥ ਧਿਆਵੈ ਘਨਮਾਲਾ ਦੇਹ ਬਿਸਾਲਾ ਅੰਡਜ
ਜੇਰਜ ਚੰਦ੍ਰਭਗਾ ॥੧੫੯੦॥੧੭੫॥ ਮਲਾਰ ॥ ਧਿਆਵੈ ਤੁਧ ਸੇਤਜ ਖਾਨੀ ਉਤਭੁਜ ਪਹਿਰ ਮੂਰਤ ਪਖ ਰੈਨ
ਦਿਨਾ ॥ ਧਿਆਵੈ ਸਪਤ ਸਾਗਰ ਗੁਨ ਜਨ ਆਗਰ ਸੂਰ ਸੁਭਟ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਜਿਨਾ ॥ ਧਿਆਵੈ ਸੁਕ ਸਾਰਦ
ਬ੍ਰਹਮਾ ਹਰ ਨਾਰਦ ਪਾਰਬਤੀ ਸੁਤ ਭੂਤ ਗਨਾ ॥ ਧਿਆਵੈ ਸਹਸਾਨਨ ਰਮਾ ਗਜਾਨਨ ਪਸੁ ਪੰਖੀ ਤ੍ਰਿਨ ਮੇਰ
ਬਨਾ ॥੧੫੯੧॥੧੭੬॥ ਮਲਾਰ ॥ ਤ੍ਰਿਭੰਗੀ ॥ ਧਿਆਵੈ ਕਲ ਕਾਲਾ ਰਵਿ ਸਸਿ ਜੁਆਲਾ ਬ੍ਰਨ ਕੁਬੇਰ ਦਿਤ
ਅਦਿਤ ਤਨਾ ॥ ਧਿਆਵੈ ਜਤ[੩] ਜੰਗਮ ਕੀਟ ਪਤੰਗਮ ਚਾਰ ਬੇਦ ਖਟ ਸਿਮ੍ਰਤ[ਅ] ਮਨਾ ॥ ਧਿਆਵੈ ਦਸ ਅਸਟਾ
ਮੁਨ ਬਾਸਿਸ੍ਰਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜੁਗ ਜੁਗ ਭਗਤ ਜਨਾ ॥ ਸਗਲ ਸਮਗ੍ਰੀ ਸਭ ਤੁਧ ਧਿਆਵੈ ਨੇਤ ਨੇਤ ਜਸ ਗਾਇ
ਗੁਨਾ ॥੧੫੯੨॥੧੭੭॥ ਚਉਖੰਡੀ ਮਲਾਰ ॥ ਜੇ ਜੇ ਤੁਧ ਧਿਆਵੈ ਫਿਰ ਜਨਮ ਨ ਆਵੈ ਮੁਕਤ ਭਇਓ ਇਕ
ਚਿਤ ਜਪੇ ॥ ਪ੍ਰਭ ਪੁਰਖ ਅਬਿਨਾਸੀ ਕਾਟੀ ਜਮ ਫਾਸੀ ਨਾਮ ਲੇਤ ਜਮ ਦੂਤ ਭਜੇ ॥ ਸਾਚਾ ਸਚ ਨਾਈ ਸਚੀ
ਵਡਿਆਈ ਸਤਨਾਮ ਭਉ ਸਿੰਧ ਤਰੇ ॥ ਅਗਨਤ ਹਰ ਤਾਰੇ ਅਧਮ ਉਧਾਰੇ ਸਰਨ ਪੜੇ ਪ੍ਰਭ ਪੈਜ[ੲ] ਰਖੇ
॥੧੫੯੩॥੧੭੮॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਮਲਾਰ ॥ ਪਾਹਨ ਪ੍ਰਭ ਤਾਰੇ ਅਗਨਤ ਉਧਾਰੇ ਗਜ ਗਨਿਕਾ ਬਧਿਕ ਉਧਰੇ ॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[1]ਦਸਕੰਧ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[2]ਉਧਰੇ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[3]ਜਟ (ਮਸ, ਖਕ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਪੈ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਸਵਰੀ ਹਰ ਤਾਰਿਓ ਗਿਧ ਉਬਾਰਿਓ ਪਾਵਨ ਪਤਿਤ ਪੁਨੀਤ ਕਰੇ ॥ ਜੇ ਜੇ ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਮੁਕਤ ਕਰਾਵੈ ਗੁਨ ਅਉਗਨ ਨਹੀ ਚਿਤ ਧਰੇ ॥ ਬਲ ਬੰਚ ਹਮਾਰੇ ਪਾਥਰ ਭਾਰੇ ਸਭ ਔਗੁਨ ਗੁਨ ਨਾਹ ਹਰੇ ॥੧੫੯੪॥੧੭੯॥ ਮਲਾਰ ॥ ਜੇ ਜੇ ਕ੍ਰਮ ਕੀਨਾ ਅਸੁਚ ਮਲੀਨਾ ਬ੍ਰਿਥਾ ਅਉਧ ਸਭ ਬੀਤ ਗਏ ॥ ਮਾਨੁਖ ਤਨ ਸੁਆਰਥ ਜਨਮ ਪਦਾਰਥ ਕੌਡੀ ਬਦਲੇ ਹਾਰ ਦਏ ॥ ਨਾਹਨ ਭਜਨ ਨ ਸਿਮਰਨ ਕੀਨਾ ਸਾਧਸੰਗ ਨਹੀ ਨਿਮਖ ਕੀਏ ॥ ਬਿਤ ਬਨਤਾ ਸੰਗ ਜਨਮ ਸਿਰਾਨੋ ਨਿਸ ਬੀਤਿਓ ਸਭ ਭੋਰ ਭਏ ॥੧੫੯੫॥੧੮੦॥ ਮਲਾਰ ॥ ਤ੍ਰਹ ਦੂਜੀ ॥ ਕਹਾ ਹੋਤ ਅਬ ਕੇ ਪਛੁਤਾਏ ਤਨ ਧਨ ਜੌਬਨ ਖੀਨ ਭਏ ॥ ਮਾਯਾ ਕੇ ਮਦ ਅਉਧ ਬਿਹਾਨੀ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਸੰਗ ਗਲਤ ਭਏ ॥ ਲੋਭ ਮੋਹ ਮਮਤਾ ਸਾਦ[੧] ਉਰਝਿਓ ਅਹੰਬੁਧ ਕੀ ਫਾਸ ਪਏ ॥ ਫਾਂਸਨ ਕੀ ਬਿਧ ਸਭ ਹੀ ਕੀਨਿਓ ਛੂਟਨ ਕੋ ਨਹੀ ਨਾਮ ਲਏ ॥੧੫੯੬॥੧੮੧॥ ਮਲਾਰ ॥ ਨਿਮਖ ਏਕ ਨਹੀ ਨਿਸਬਾਸਰ ਮੇ ਨਾਮ ਰਸਾਯਨ ਪਾਨ ਕੀਏ ॥ ਉਰਝ ਪਰਿਓ ਸੰਗ ਗੰਧ੍ਰਬ ਨਗਰੀ ਮਹਿ ਛਿਨਭੰਗਰ ਸੰਗ ਨੇਹ ਥੀਏ[੨] ॥ ਅਸਥਿਰ ਭਗਤ ਨਾਮ ਨਾਰਾਯਨ ਰੁਚ ਸਿਓ ਨਿਮਖ ਨ ਹ੍ਰਿਦੈ ਲੀਏ ॥ ਸੰਗਤ ਦੁਸ੍ਰਿ ਅਪਬਾਦ ਪਰਾਈ ਹਿੰਸਾ ਦੁਰਮਤਿ ਘੋਰ ਹੀਏ[੩] ॥੧੫੯੭॥੧੮੨॥ ਮਲਾਰ ॥ ਬਾਸ ਰਹਿਓ ਹੀਏ ਬਾਸ ਅਘਨ ਕੀ ਗਿਯਾਨ ਦੀਪ ਤਿਨ ਛਾਦ ਲੀਏ ॥ ਮਨ ਚੰਚਲ ਦਹਦਿਸ ਕਉ ਧਾਵਤ ਸਕੁਚਤ ਨਾਹਨ ਪਾਪ ਕੀਏ ॥ ਦੁਆਰੇ ਦੁਆਰ ਸੁਆਨ ਜਿਉ ਡੋਲਤ ਹਟਕਤ ਨਾਹਨ ਬਿਮਤ ਭਏ ॥ ਲੋਕਨ ਸਉ ਪ੍ਰਲੋਕ ਗਵਾਇਓ ਕਰਮ ਕਰਤ ਸਭ ਬੈਸ ਗਏ ॥੧੫੯੮॥੧੮੩॥ ਮਲਾਰ ॥ ਲੁਬਧ ਰਹਿਓ ਇੰਦ੍ਰੀ ਰਸ ਪ੍ਰੇਰਿਓ ਰਾਮ ਨਾਮ ਧਨ ਹ੍ਰਿਨ[੪] ਭਏ ॥ ਉਦ੍ਰ ਭਰਿਓ ਪਸੂਆ ਕੀ ਨਾਈ ਨਾਮ ਬਿਸਾਰ ਨਿਸ ਭੋਰ[੫] ਕੀਏ ॥ ਪੰਚ ਚੋਰ ਮਿਲ ਲਾਗੇ ਨਗਰੀਆ ਸੁਧ ਮਤਿ ਗਤ ਸਭ ਚੋਰ ਲੀਏ ॥ ਕੋਟ ਅਪਰਾਧ ਅਵਗਿਆ ਮੋ ਮੈ ਮੋਖ ਮੁਕਤ ਕਿਹ ਭਾਂਤ ਹੂਏ ॥੧੫੯੯॥੧੮੪॥ ਮਲਾਰ ॥ ਮਹਾ ਮਲੀਨ ਅਸੁਚਤ ਤਨ ਮਾਨੁਖ ਅਸਤ ਚਰਮ ਦੁਰਗੰਧ ਭਰੇ ॥ ਨਉ ਦੁਵਾਰ ਸ੍ਰਵਤ ਅਪਵਿਤ੍ਰਾ ਰੋਮ ਰੋਮ ਮਲਮੂਤ੍ਰ ਝਰੇ ॥ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਮੋਹ ਮਦ ਲੋਭਾ ਪਾਂਚ ਦੁਸ੍ਰਿ ਏ ਸੰਗ ਬਸੇ ॥ ਕਾਚੀ ਦੇਹ ਅੰਧ ਅਗਿਯਾਨੀ ਛਿਨਭੰਗੀ ਤਤਕਾਲ ਨਸੇ ॥੧੫੬੦੦॥੧੮੫॥ ਮਲਾਰ ॥ ਐਸੋ ਯਹ ਸੰਸਾਰ ਪੇਖਨਾ ਦ੍ਰਿਸਟਮਾਨ ਸਭ ਕਾਲ ਹਰੇ[੬] ॥ ਸਮਝਤ ਨਾਂਹ ਅੰਧ ਅਗਿਯਾਨੀ ਬਿਤ ਬਨਿਤਾ ਸੰਗ ਨੇਹ ਕਰੇ ॥ ਮਾਯਾ ਕੇ ਮਦ ਜਨਮ ਸਿਰਾਨੋ ਰਾਮ ਭਗਤ ਨਹੀ ਹੀਯੇ ਧਰੇ ॥ ਜਨ ਭਗਤਨ ਕਾ ਕਹਾ ਨ ਮਾਨਿਓ ਪਸੁ ਪੰਖੀ ਜਕ[੬] ਜੋਨ ਪਰੇ ॥੧੫੬੦੧॥੧੮੬॥ ਕਉਨ ਪਰਾਧ ਬਤਾਓ ਅਪਨੇ ਮਿਥਿਆ ਲੋਭ ਪ੍ਰਪੰਚ ਭਰੇ ॥ ਨਾਹਨ ਭਜਨ ਬੰਦਗੀ ਸਿਮਰਨ ਭਗਤ ਭਾਵ ਨ ਗੁਨ ਉਚਰੇ ॥ ਸਗਲ ਜਨਮ ਬਿਖੀਅਨ ਸੰਗ ਹਾਰਿਓ ਸਾਧਸੰਗ ਨਹੀ ਨਿਮਖ ਕਰੇ ॥ ਜਾਨ ਬੂਝ ਕੈ ਕਾਜ ਬਿਗਾਰਿਓ ਹਾਥ ਦੀਪ ਲੈ ਕੂਪ ਪਰੇ ॥੧੫੬੦੨॥੧੮੭॥ ਮਲਾਰ ॥ ਸੋਇਓ ਮਹਾਂ ਘੋਰ ਨਿੰਦ੍ਰਾ ਮਹ ਜਾਗਤ ਨਾਹਨ ਮੋਹ ਮਏ ॥ ਜਮ ਕਾ ਡੰਡ ਮੂੰਡ ਜਬ ਲਾਗਿਓ ਚਉਕ ਪਰਿਓ ਤਬ ਸੁਧ ਭਏ ॥ ਕਹਾਂ ਹੋਤ ਅਬ ਕੇ ਪਛਤਾਏ ਧਰ ਝੋਟਨ ਜਬ ਚਲਤ ਭਏ ॥ ਵੈ ਸੁਤ ਵੈ ਬਿਤ ਵੈ ਗ੍ਰਿਹ ਮੰਦਰ ਸਾਥੀ ਸੰਗ ਨ ਏਕ ਭਏ ॥੧੫੬੦੩॥੧੮੮॥ ਮਲਾਰ ॥ ਪਾਵਨ ਪਤਿਤ ਨਾਮ ਨਾਰਾਯਨ ਤਿਸਹ ਬਿਸਾਰ ਤ੍ਰਿਗਦ ਜੋਨ ਪਏ ॥ ਖਾਏ ਖਾਏ ਕਰੇ ਬਦਫੈਲੀ ਕੀਆ ਆਪਨੋ ਪ੍ਰਾਪਤਿ[੭] ਭਏ ॥ ਧਾਏ ਧਾਏ ਬਹੁ ਬਿਧ ਭ੍ਰਮ ਥਾਕਿਓ ਰਹਨ ਨ ਕਿਤਹੀ ਠਾਵ ਪਏ ॥ ਕਰ ਗਹਿ ਲੇਹੁ ਸੰਸਾਰ ਕੂਪ ਤੇ ਦਾਸ ਜਾਨ ਪ੍ਰਭ ਕਰੋ ਦਏ ॥੧੫੬੦੪॥੧੮੯॥ ਮਲਾਰ ॥ ਕੋਟ ਅਪਰਾਧ ਕੀਏ ਬਹੁ ਭਾਂਤੀ ਨਿਮਖ ਏਕ ਨਹ ਨਾਮ ਲੀਏ ॥ ਜਾਨਤ ਹਉ ਨੀਕੇ ਸਭ ਹੀ ਬਿਧ ਜੇ ਜੇ ਅਉਗੁਨ ਚੂਕ ਕੀਏ ॥ ਚਿਤਵਹ ਅਪਨੀ ਓਰ ਦਇਆਨਿਧ ਪਾਵਨ ਪਤਿਤ ਕਰੁਨਾ ਮਏ ॥ ਨਾਮ ਲੀਏ ਸਭ ਨਰਕ ਨਿਵਾਰੇ ਮੁਕਤ ਭਏ ਜੇ ਸਰਨ ਪਏ ॥੧੫੬੦੫॥੧੯੦॥ ਮਲਾਰ ॥ ਅਸੁਚ ਮਲਾਯੇ ਪੋਚ ਤਨ ਮਾਨੁਖ ਪਸੁ ਪੰਖੀ ਸਭਹੂੰ ਤੇ ਬੁਰੀ ॥ ਪਸੂ ਮਰੇ ਬਹੁ ਕਾਜ ਸਵਾਰੇ ਯਹ ਤਨ ਤੇ ਕਛਹੂ ਨ ਸਰੀ ॥ ਸਨਬੰਧੀ ਜੇਤੇ ਯਹ ਤਨ ਕੇ ਸੁਆਰਥ ਲਾਗ ਸਭ ਹੋਹ ਪਰੀ[੮] ॥ ਜਬ ਹੀ ਹੰਸ ਉਡਿਓ ਇਸ ਤਨ ਤੇ ਪ੍ਰੇਤ ਪ੍ਰੇਤ ਕਹ ਦੂਰ ਪਰੀ ॥੧੫੬੦੬॥੧੯੧॥ ਮਲਾਰ ॥ ਨਿਕਟ ਨ ਕੋਊ ਆਵਤ ਤਾ ਕੇ ਕਾਢਹੁ ਕਾਢਹੁ ਕਰੈ ਸਭੀ ॥ ਆਧ ਘਰੀ ਕੋਊ ਨਹੀ ਰਾਖੈ ਗ੍ਰਿਹ ਤੇ ਦੇਤ ਨਿਕਾਰ ਤਭੀ ॥ ਜਿਹ ਤਨ ਚੰਦਨ ਚੋਆ ਲੀਪਤ ਪਾਟ ਪਟੰਬਰ ਬਿਧ ਧਢੇ[੯] ॥ ਸੋ ਤਨ ਜਰੇ ਕਾਸਟ ਪਾਵਕ ਮਹ ਛਾਰ ਹੋਇ ਨਭ ਮਾਹ ਉਡੇ ॥੧੫੬੦੭॥੧੯੨॥ ਮਲਾਰ ॥ ਚੌਫਾਕੀ ॥ ਇਸ ਤਨ ਧਨ ਕੀ ਕਉਨ ਬਡਾਈ ਬਿਨਸਤ ਨਾਂਹਨ ਬਾਰ ਲਗੇ ॥ ਦ੍ਵਾਰੇ ਲਉ ਸਭ ਸੰਗੀ ਸਾਥੀ ਹੰਸ ਅਕੇਲਾ ਗਉਨ ਕਰੇ ॥ ਜੇ ਜੇ ਕਰਮ ਕੀਏ ਇਸ ਤਨ ਤੇ ਸੋਈ ਸੋਈ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਰਸ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੨]ਕੀਏ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੩]ਕੀਏ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੪]ਹਿਰਤ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੫]ਭੋਗ (ਖਕ, ਅਸ)
[੬]ਜੜ (ਅਸ)
[੭]ਪਾਤ (ਅਸ)
[੮]ਖਰੀ (ਅਸ)
[੯]ਪਢੇ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[੪]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਆਗੂ ਹੋਤ ਭਏ ॥ ਆਗੇ ਪੰਥ ਦੁਹੇਲਾ ਬਿਖੜਾ ਤਪਤ ਤੇਜ ਨਹੀ ਜਾਤ ਸਹੇ ॥੧੫੬੦੮॥੧੯੩॥ ਮਲਾਰ ॥ ਪਾਪ ਪੁੰਨ ਦੋਊ ਸਾਖੀ ਜੀਅ ਕੇ ਧਰਮ ਦ੍ਵਾਰ ਪੁਕਾਰ ਕਰੇ ॥ ਜੇ ਜੇ ਕਰਮ ਕੀਏ ਇਸ ਤਨ ਤੇ ਸੋਈ ਅਸੁਭ ਦੁਬਾਰ ਢਰੇ ॥ ਸ੍ਰਵਨ ਨੇਤ੍ਰ ਰਸਨ ਅਰੁ ਨਾਸਕਾ ਬਾਦੀ ਹੋ ਹੋ ਮਾਰ ਕਰੇ ॥ ਹਸਤ ਪਾਦ ਇੰਦ੍ਰੀਅਨ ਆਦਿਕ ਬੰਧ ਜੀਅ ਕਹ ਸਭਾ ਧਰੇ ॥੧੫੬੦੯॥੧੯੪॥ ਮਲਾਰ ॥ ਨੇਤ੍ਰ ਪੁਕਾਰੇ ਸਨਮੁਖ ਠਾਢੀ ਪਰਤ੍ਰਿਅਇੰਨ ਹੂੰ ਦ੍ਰਿਸ੍ਰ ਕੀਏ ॥ ਸ੍ਰਵਨ ਜੀਭ ਲਾਗੂ ਭਏ ਜੀਅ ਕੇ ਪਰਨਿੰਦਾ ਰਸ ਕਸ ਲੀਏ ॥ ਨਾਸਕਾ ਚਰਨ ਹਸਤ ਭਏ ਬਾਦੀ ਬਾਸਨਾ ਪਰਦ੍ਰਬ ਕੁਪਥ ਪਰੇ ॥ ਇੰਦ੍ਰੀ ਮਨ ਲਾਗੂ ਭਏ ਸਭਹੀ ਪਰਤਨ ਪਰਧਨ ਇਨਹ ਖਰੇ ॥੧੫੬੧੦॥੧੯੫॥ ਮਲਾਰ ॥ ਛੋਰ ਖਰੇ ਸਭ ਹੀ ਭਏ ਬਾਦੀ ਬਾਂਧਿਓ ਜੀਅ ਦਰਬਾਰ ਚੜੇ ॥ ਸਹੁ ਰੇ ਜੀਅਰੇ ਜੇ ਤੁਧੁ ਕੀਤਾ ਲੇਖਾ ਪੁਛਨ ਕਾਲ ਖਰੇ ॥ ਜੇ ਤੂ ਕੀਏ ਦਸਨ ਸਭਹੀ ਭਲੇ ਬੁਰੇ ਲਿਖਤ ਬੰਦ ਪਰੇ ॥ ਬਾਕੀ ਨਿਕਸੀ ਤੁਝ ਪਰ ਭਾਰੀ ਕਿਆ ਮੁਖ ਲੈ ਜਵਾਬ ਕਰੇ ॥੧੫੬੧੧॥੧੯੬॥ ਮਲਾਰ ॥ ਕੰਡੇ ਦੇਨ ਚਸਮੋਂ ਦੇ ਅੰਦ੍ਰ ਜਿਨ ਨੇਤ੍ਰੀ ਪਰਤੀ ਪਿਖੇ ॥ ਕੰਨ ਮੜੋਰਨ ਸਿਕੇ ਘਤਨ ਤਾਏ ਤਾਏ ਜਮਦੂਤ ਤਿਖੇ ॥ ਰਸਨਾ ਕਟੀਅਨ ਤਿਲ ਤਿਲ ਕਰ ਕਰ ਨਾਮ ਬਿਤ੍ਰੇਕ ਸੁਆਦ ਚਖੇ ॥ ਨਾਸਕਾ ਮੇਲਨ ਤਪਤ ਸਲਾਈ ਬਾਸ ਬਿਕਾਰ ਜੁਗ ਘ੍ਰਾਨ ਮਖੇ ॥੧੫੬੧੨॥੧੯੭॥ ਸਯਾਮ ॥ ਮਲਾਰ ॥ ਕੰਡੇ ਮਾਰਨ ਪੈਰਾਂ ਤਲੀਆਂ ਮਾਰਗ ਪੰਥ ਕੁਪੰਥ ਚਲੇ ॥ ਸਪ ਅਠੂਹੇ ਹਥੀ ਲੜਸਨ ਦਾਨ ਪੁੰਨ ਕੀਏ ਭਲੇ ॥ ਤਪਤ ਖੰਭ ਗਲ ਮੇਲਨ ਜੀਅ ਕੋ ਪਰਤ੍ਰਿਅ ਜੇ ਤੈਂ ਲਾਏ ਗਲੇ ॥੧॥੧੬੧੩॥੧੯੮॥[ੳ] ਸਯਾਮ ॥ ਸੰਗਲ ਘਤ ਚਲੈ ਲੈ ਜਮ ਗਨ ਤਪਤ ਰੇਤ ਮਹ ਖੜੇ ਕੀਏ ॥ ਕਾਗ ਚੀਲ ਸਹੀਏ ਸਿਰ ਮਾਰਨ ਅਖੀ ਖੋਭਨ[1] ਤੋਬ ਕਰੇ ॥ ਏਤੀ ਮਾਰ ਪਵੈ ਜੀ ਤਾਂਈ ਵਰਖੈ ਅਗ ਅੰਗਿਯਾਰ ਝਰੇ ॥੨॥੧੬੧੪॥੧੯੯॥[ੳ] ਸਯਾਮ ॥ ਮਨ ਅੰਧੇ ਸਿਰ ਹੋਵੇ ਮਾਰ ॥ ਲਖ ਚਉਰਾਸੀ ਜੂਨ ਮਹ ਡਾਰ ॥ ਨਰਕ ਘੋਰ ਮਹਿ ਕਰੇ ਪੁਕਾਰ ॥ ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਨਹੀ ਮੋਖ ਦ੍ਵਾਰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥੧੬੧੫॥੨੦੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਮਲਾਰ ॥ ਤ੍ਰਹ ਸਾਨੀ ॥ ਕਰਤ ਪੁਕਾਰ ਬਿਲਾਪ ਘਨੇਰੇ ਜਾਇ ਅਵਾਜ ਪ੍ਰਭ ਸ੍ਰਵਨ ਪਰੇ ॥ ਭਈ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸੁਆਮੀ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਚਰਨ ਲਾਇ ਖਲ ਪਤਿਤ ਤਰੇ ॥ ਫਿਰ ਯਹ ਅਉਸਰ ਹਾਥ ਨ ਆਵੈ ਮਾਨੁਖ ਜਨਮ ਦੁਰਲਭ ਮਿਲੇ ॥ ਬਿਨ ਸਤਿਗੁਰ ਕੋ ਮੁਕਤ ਨ ਪਾਵੈ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਕੀ ਲਾਗ ਪਲੇ ॥੧੬੧੬॥੨੦੧॥ ਮਲਾਰ ॥ ਕਾਟੇ ਸਿਲਕ ਦਯਾਲ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰ ਨਾਮ ਦਾਨ ਜਿਸ ਦੇਇ ਹਰੇ ॥ ਤੋੜੇ ਬੰਧਨ ਮੁਕਤ ਕਰਾਵੈ ਨਾਮ ਦਾਨ ਦੇ ਤਰਨ ਕਰੇ ॥ ਜਿਨ ਕੇ ਭਾਗ ਬਡੇ ਮੁਖ ਮਸਤਕ ਤਿਨਹ ਮੇਲ ਪ੍ਰਭ ਸੁਭਰ ਭਰੇ ॥ ਅਸਰਨ ਸਰਨ ਸਮਰਥ ਸਭੀ ਬਿਧ ਭਗਤ ਬਿਬਸ ਹਰਿ ਅਢਰ ਢਰੇ ॥੧੬੧੭॥੨੦੨॥ ਮਲਾਰ ॥ ਜੇ ਜੇ ਪੂਰਬ ਕਥਾ ਬਖਾਨੀ ਭਗਤ ਭਾਵਨੀ ਸੰਤ ਤੇਰੇ ॥ ਤਰਬੇਜੋਗ ਸਦਾ ਤੁਮ ਤਾਰਹੁ ਭਗਤ ਸਮੀਪ ਤੂੰ ਸਦਹੀ ਨੇਰੇ ॥ ਓਤਪੋਤ ਸਾਗਰ ਜਿਮ ਬੂੰਦਹ ਲਖ ਨ ਪਰਤ ਕਾਹੂ ਬਿਧ ਹੇਰੇ ॥ ਅਸੰਖ ਭਗਤਿ ਜਾਚਹ ਨਿਤ ਤੁਧਨੋ ਮੇਲ ਲੀਏ ਪ੍ਰਭ ਭਗਤ ਘਨੇਰੇ ॥੧੬੧੮॥੨੦੩॥ ਮਲਾਰ ॥ ਸਾਹਸ ਬਲ ਪਉਰਖ ਸਭ ਜੇਤੀ ਦਾਤ ਬਿਨਾ ਨਾਹੀ ਬਸ ਕੇਰੇ ॥ ਕਾਲ ਅਕਾਲ ਕਰਤੂਤ ਸਭ ਤੁਮਰੋ ਮਨ ਮਾਨੈ ਜਿਹ ਪ੍ਰੇਮ ਪਰੇਰੇ ॥ ਅਸੰਖ ਖਤਾ ਬਖਸੇ ਜਨ ਮੇਲੇ ਗੁਨ ਅਉਗੁਨ ਕਛੁ ਨਾਹਿ ਚਿਤੇਰੇ ॥ ਮੋ ਸੇ ਪਤਿਤ ਪਤੰਗ ਕਹੁ ਤਾਰਹੁ ਹੇਰਹੁ ਅਪਨੀ ਓਰ ਨ ਮੇਰੇ ॥੧੬੧੯॥੨੦੪॥ ਮਲਾਰ ॥ ਜਿਤੀ ਅਵਸਥਾ ਬਰਨੀ ਨਿਜ ਕਰਨੀ ਨਿਤ ਨਿਤ ਚਉਗੁਨ ਹੋਤ ਬਧੇਰੇ ॥ ਸਭ ਬਿਧ ਹੀਨ ਜੋਗ ਨਹੀ ਕਾਹੂ ਸਰਨ ਪਰੇ ਦੁਆਰੇ ਤੇਰੇ ॥ ਸਰਨ ਪੜੇ ਕੀ ਲਾਜ ਬਿਚਾਰਹੁ ਬਾਹ ਗਹੇ ਕੀ ਸ੍ਰਮ ਬਡੇਰੇ ॥ ਰਾਖ ਲੇਹੁ ਜੀਅਰਾ ਬਲਿਹਾਰੀ ਸਰਨ ਸੂਰ ਭਗਵਾਨ ਨਿਰੰਕੇਰੇ ॥੧੬੨੦॥੨੦੫॥ ਮਲਾਰ ॥ ਏਤੇ ਅਉਗੁਨ ਮੋਂ ਤਨ ਮਾਂਹੀ[2] ਰਾਖ ਲੇਹ ਪ੍ਰਭ ਸਰਨ ਸੂਹੀ ॥ ਅਨਿਕ ਜਨਮ ਕੇ ਬਿਛੇਰੇ ਮੇਲਹੁ ਪਾਵਨ ਪਤਿਤ ਤ੍ਰ ਬਿਰਦ ਕਹੀ ॥ ਉਤਪਤ ਪ੍ਰਲੈ ਚੋਜ ਸਭ ਤੁਮਰੇ ਤੁਮ ਬਿਨ ਦੂਜਾ ਅਵਰ ਨਹੀ ॥ ਮੋਹ ਅਨਾਥ ਕੇ ਦਾਤੇ ਸੁਆਮੀ ਰਾਖ ਲੇਹੁ ਬਡ ਪੁੰਨ ਅਹੀ ॥੧੬੨੧॥੨੦੬॥ ਮਲਾਰ ॥ ਕੋਟ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਕੇ ਦਾਤੇ ਸੁਆਮੀ ਅਸੰਖ ਭਗਤ ਜਾਚਹ ਦ੍ਰਸਾਰੇ ॥ ਜੀਅ ਦਾਨ ਦੇ ਮਖ ਕਰਾਏ ਗੁਨ ਅਵਗੁਨ ਕੁਛ ਨਾਹ ਬਿਚਾਰੇ ॥ ਬੰਧਨ ਕਾਟ ਕੀਨ ਪ੍ਰਭ ਨਿਰਮਲ ਮੇਲ ਲੀਓ ਸਾਗਰ ਬੂੰਦਾਰੇ ॥ ਮੋ ਸੇ ਦੀਨ ਹੀਨ ਕਹ ਤਾਰਹੁ ਹੇ ਭਗਵੰਤ ਢਹਿ ਪਏ ਦੁਆਰੇ ॥੧੬੨੨॥੨੦੭॥ ਮਲਾਰ ॥ ਪਾਹ ਪਾਹ ਕਿਲਬਿਖ ਕ੍ਰਿਤ ਟਾਰੋ ਹਰੋ ਓਘ ਮੁਹ ਲੇਹੁ ਉਬਾਰੀ ॥ ਅਸਰਨ ਸਰਨ ਤਾਰਬੇਲਾਯਕ ਦਯਾਸਿੰਧ ਕੇਸੂ ਬ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ॥ ਮੇਲ ਲੇਹੁ ਅਉਗੁਨ ਸਭ ਮੇਟਹੁ ਚਰਨ ਸਰਨ ਰਾਖਹੁ ਪ੍ਰਨਪਾਰੀ ॥ ਓਟ ਗਹੀ ਸਰਨਾਗਤ ਆਇਓ ਦੀਨਾਨਾਥ ਪੀਉ ਬਨਿਵਾਰੀ ॥੧੬੨੩॥੨੦੮॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[1]ਭੰਨਨ (ਮਸ)
[2]ਬਾਹੀ (ਮਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਸਮੇਤ ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ ਵਿਚ ਇਸ ਪਦ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਪੰਕਤੀਆਂ ਹੀ ਹਨ, ਛਾਪੇ ਵਿਚ ਚਾਰ ਪੰਕਤੀਆਂ ਲਿਖੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ

ਮਲਾਰ ॥ ਤਵ ਗੁਨ ਈਸ ਕਹਾਂ ਲੌ ਬਰਨੋ ਏਕ ਜੀਭ ਅਲਪ ਮਤ ਹਾਰੀ ॥ ਸੇਸ ਸਹੰਸ ਰਟਤ ਨਹੀ ਪਾਵਤ ਨਿਤ ਨਵਤਨ ਪ੍ਰਭ ਨਾਮ ਉਚਾਰੀ ॥ ਅਸੰਖ ਬੇਦ ਬ੍ਰਹਮਾ ਸਿਵ ਸਾਰਦ ਨੇਤ ਨੇਤ ਹਰਿ ਰਟਤ ਪੁਕਾਰੀ[੧] ॥ ਹਾਰ ਪਰਿਓ ਕਿਨਹੂੰ ਨਹੀ ਪਾਇਓ ਬੇਅੰਤ ਬੇਅੰਤ ਬੇਅੰਤ ਮੁਰਾਰੀ ॥੧੬੨੪॥੨੦੯॥ ਮਲਾਰ ॥ ਜੇਤਕ ਰੋਮ ਤੇਤੀ ਹੋਇ ਰਸਨਾ ਤਦਪ ਨ ਪਾਵੀਅਤ[੨] ਪਾਰ ਅਥਾਹੀ ॥ ਅਗਹ ਅਤੋਲ ਅਮੋਲ ਸਨਾਂਤਨ ਸਦ ਸਦੀਵ ਏਕ ਬ੍ਰਿਤ ਆਹੀ ॥ ਪਾਰ ਨ ਪਾਇ ਸਕੇ ਕੈਸੋ ਕਰ ਥਕਤ ਭਏ ਨ ਪਾਵਤ ਤਾਹੀ ॥ ਖੋਜ ਰਹੇ ਸਭ ਹੀ ਖੋਜੀਆ ਜਿਨ ਪ੍ਰੇਮ ਕੀਓ ਪਾਇਓ ਨਿਜ ਮਾਹੀ ॥੧੬੨੫॥੨੧੦॥ ਮਲਾਰ ॥ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿਵਰੂਪ[ੳ] ਪ੍ਰੇਮ ਨਿਧ ਕੇਸਵ ਪ੍ਰੇਮ ਕੀਏ ਪਾਈਅਤ ਪ੍ਰਭ ਪ੍ਰੇਮੀ ॥ ਦਾਨ ਦੀਏ ਨਹਿ ਭੇਖ ਕੀਏ ਬਹੁ ਧਾਮ ਤਜੇ ਨਹੀ ਪਈਅਤ ਨੇਮੀ ॥ ਚਿੰਤ ਕੀਏ ਨ ਅਚਿੰਤ ਮਿਲੇ ਇਕ ਚਿਤ ਹੁਏ ਪਾਈਐ ਅਸਨੇਹੀ ॥ ਪ੍ਰੀਤ ਕੀ ਰੀਤ ਗੋਬਿੰਦ ਲਖੇ ਰਸ ਪ੍ਰੇਮ ਢਰੇ ਕਰੁਨਾਨਿਧ ਜੇਹੀ ॥੧੬੨੬॥੨੧੧॥ ਮਲਾਰ ॥ ਬੀਤ ਗਇਓ ਬਾਲਪਨ ਖੇਡਤ ਦ੍ਵਾਦਸ ਬਰਖ ਇਕ ਬੈਸ[੩] ਬਿਤਾਇਓ ॥ ਆਇ ਗਈ ਜਬ ਬੈਸ ਤਰੁਨਾਪਨ ਬਿਤ ਬਨਿਤਾ ਰਸ ਕੇਲ ਗਵਾਇਓ ॥ ਬੈਸ ਗਈ ਤਰੁਨਾਪਨ ਕੀ ਜਬ ਆਇ ਜਰਾ ਤਨ ਮਾਹਿ ਜਨਾਇਓ ॥ ਨੈਨ ਨੀਰ ਢਰੇ ਤਨ ਖੀਨਿਓ ਨ ਹਰਿ ਭਜਿਓ ਨ ਮੁਕਤ ਕਰਾਇਓ ॥੧੬੨੭॥੨੧੨॥ ਮਲਾਰ ॥ ਬੀਸ ਬਰਖ ਤਰੁਨਾਪਨ ਬੀਤਿਓ ਤੀਸ ਬਰਸ ਨਿਜ ਓਜ ਚਲਾਇਓ ॥ ਬੈਸ ਗਈ ਬਿਖਿਅਨ ਸੰਗ ਸਗਰੀ ਲੋਕ ਗਇਓ ਪ੍ਰਲੋਕ ਗਵਾਇਓ ॥ ਜਬ ਆਇ ਜਰਾ ਤਨ ਜੀਤ ਲੀਓ ਜਮਫੰਧ ਪਰਿਓ ਕਛੁ ਨਾਹ ਬਸਾਇਓ ॥ ਚੇਤ ਰੇ ਚੇਤ ਅਚੇਤ ਮਹਾ ਪਸੁ ਕਾਰਨ ਕਉਨ ਪ੍ਰਭੂ ਬਿਸਰਾਇਓ ॥੧੬੨੮॥੨੧੩॥ ਮਲਾਰ ॥ ਨੇਹ ਕਰਿਓ ਨ ਰੰਗਿਓ ਮਨ ਆਪਨੋ ਕੋਰੋ ਕਠੋਰ ਕਲੰਕ ਲਗਾਇਓ ॥ ਸਾਧ ਕੋ ਸੰਗਿ ਨ ਮੂੜ ਕੀਓ ਨਹ ਕੋਰੋ ਮਨੂਆ ਕਰਿ ਨੇਹ ਰੰਗਾਇਓ ॥ ਮੋਖ ਕੋ ਕਰਮ ਨ ਨੈਕ ਕੀਯੋ ਮਨ ਨਾਹਕ ਜੀਅਰਾ ਆਪ ਬੰਧਾਇਓ ॥ ਜਾਪ ਜਪਿਓ ਨਹ ਪੁੰਨ ਕੀਓ ਕਛੁ ਐਸੇ ਹੀ ਐਸ ਨਿਜ ਬੈਸ ਬਿਤਾਇਓ ॥੧੬੨੯॥੨੧੪॥ ਮਲਾਰ ॥ ਚੇਤ ਰੇ ਚੇਤ ਅਚੇਤ ਮਹਾ ਪਸੁ ਹੋਹੁ ਸੁਚੇਤ ਭਜੋ ਅਬਿਨਾਸੀ ॥ ਧਾਮ ਕੇ ਕਾਜ ਕਹਾ ਉਰਝਿਓ ਜੜ ਰਾਮ ਸਿਮਰ ਕਾਟੇ ਜਮ ਫਾਸੀ ॥ ਕਾਲ ਗਇਓ ਜਿਮ ਆਜ ਬਿਤੈ ਹੈ ਛਿਨ ਛਿਨ ਅਉਧ ਘਟੇ ਤਨ ਨਾਸੀ ॥ ਭਗਤ ਬਿਨਾ ਨਹਿ ਕਾਜ ਸਰੇ ਕਛੁ ਖੋਜ ਢੰਢੋਲ ਫਿਰਿਓ ਉਪਹਾਂਸੀ ॥੧੬੩੦॥੨੧੫॥ ਮਲਾਰ ॥ ਰੇ ਮਨ ਮੂੜ ਮਹਾਂਪਸੁ ਹੂੜ ਤੁਝ ਬਾਰੰਬਾਰ ਕਹਿਓ ਸਮਝਾਈ ॥ ਨੇਂਹ ਕਰੋ ਚਰਨਾਂਬੁਜ ਸੋ ਨਿਸਬਾਸਰ ਰਾਮ ਜਪੋ ਲਿਵ ਲਾਈ ॥ ਕਉਨ ਕੁਮਤ ਬਿਮਤ ਭਇਓ ਪਸੁ ਧਾਮ ਕੇ ਕਾਜ ਰਹਿਓ ਉਰਝਾਈ ॥ ਪ੍ਰੀਤ ਕਰੋ ਤੁਮ ਸ੍ਰੀਪਤਿ ਸੋ ਜਿਮ ਪਾਨੀ ਮੋ ਖੇਵਨ ਨਾਉ ਚਲਾਈ ॥੧੬੩੧॥੨੧੬॥ ਮਲਾਰ ॥ ਕਾਹੇ ਕੋ ਪਾਹਨ ਪੂਜਤ ਰੇ ਪਸੁ ਤੋਹਿ ਕਛੂ ਬਰ ਦੇਇ ਨ ਦੈ ਹੈ ॥ ਸੇਵ ਸਦਾ ਲਖਮੀਪਤਿ ਕੋ ਜਿਹ ਨਾਮ ਜਪੇ ਜਮ ਤ੍ਰਾਸ ਮਿਟੈ ਹੈ ॥ ਬੀਤ ਗਏ ਬਹੁ ਬਰਖ ਸ੍ਰੇਵਤ ਫੋਕਟ ਕਰਮ ਸਭ ਬੈਸ ਬਿਤੈ ਹੈ ॥ ਮਾਨ ਰੇ ਮਾਨ ਅਜਾਨ ਮਹਾਪਸੁ ਨਾਹਨ ਮੂੰਡ ਧੁਨੇ ਪਛੁਤੈ ਹੈ ॥੧੬੩੨॥੨੧੭॥ ਮਲਾਰ ॥ ਕਾਹੇ ਕੋ ਹੂੜ ਕਰੇ ਅਪਨੋ ਜੜ ਹੂੜ ਕੀਏ ਕਛ ਹਾਥ ਨ ਐ ਹੈ ॥ ਆਜ ਕੇ ਕਾਲ ਗ੍ਰਸੇ ਜਮ ਆਏ ਕੈ ਲੋਕ ਗਏ ਪ੍ਰਲੋਕ ਗਵੈ ਹੈ ॥ ਚੇਤ ਰੇ ਚੇਤ ਬਨਜੋ ਭਲ ਦਾਉਰੇ ਫੇਰ ਨ ਐਸੋ ਦਾਵ[੪] ਮਿਲੈ ਹੈ ॥ ਬਾਰੰਬਾਰ ਤੁਝੇ ਸਮਝਾਵਤ ਮਨ ਰਾਮ ਭਜੋ ਨਹੀ ਕੀਓ ਹੀ ਪੈ ਹੈ ॥੧੬੩੩॥੨੧੮॥ ਮਲਾਰ ॥ ਨਾਹਨ ਸਾਧ ਕੋ ਸੰਗ ਕੀਓ ਪਸੁ ਨਾਹਨ ਤੀਰਥ ਗਵਨ ਕਰਾਇਓ ॥ ਨਾਹਨ ਬ੍ਰਤ ਤਪਸਿਆ ਕੀਨੇਓ[੫] ਨਾਹਨ ਜਾਚਕ ਦਾਨ ਦਿਵਾਇਓ ॥ ਬੈਸ ਗਈ ਬਿਖਿਜਨ ਸੰਗ ਬੈਸ ਕੈ ਅਉਧ ਘਟਿਓ ਹੁਣ ਕਾਲ ਨਿਅਰਾਇਓ ॥ ਭਉਰ ਗਏ ਬਗ ਬੈਠੇ ਆਇ ਕੈ ਨਿਸ ਭੋਰ ਭਈ ਕਛੁ ਹਾਥ ਨ ਆਇਓ ॥੧੬੩੪॥੨੧੯॥ ਮਲਾਰ ॥ ਬਿਗਰਿਓ ਕਛੁ ਨਾਹਨ ਚੇਤ ਰੇ ਚੇਤ ਹੋਹੁ ਸੁਚੇਤ ਲੈ ਕਾਜ ਸਵਾਰੀ ॥ ਕਾਹੇ ਕੋ ਡੋਲਤ ਦੀਨ ਮਹਾ ਪਸੁ ਏਕ ਘਰੀ ਫੁਨ ਆਧ ਚਿਤਾਰੀ[੬] ॥ ਲਾਭ ਭਇਓ ਸੋਈ ਜਾਨ ਰੇ ਜਾਨ ਹੋ ਬਾਰੰਬਾਰ ਤੁਝੈ ਸਮੁਝਾਰੀ ॥ ਜੀਤ ਲੇ ਦਾਉ ਹੁਣ ਦਾਉ ਬਨਿਓ ਮਨ ਜੀਤ ਕੈ ਬਾਜੀ ਤੂੰ ਕਾਹੇ ਕੋ ਹਾਰੀ ॥੧੬੩੫॥੨੨੦॥ ਮਲਾਰ ॥ ਸੇਵ ਕਰੋ ਕਰੁਨਾਨਿਧ ਕੀ ਜਿਹ ਸ੍ਰੇਵਤ ਚਾਰ ਪਦਾਰਥ ਪਾਈਐ[੭] ॥ ਨਾਮ ਲੀਏ ਮਨ ਤ੍ਰਾਸ ਮਿਟੈ ਕਲ ਕਾਲ ਨਸੈ ਹਰਿ ਸਰਨ ਸਿਧਈਐ[੮] ॥ ਲੋਕ ਪ੍ਰਲੋਕ ਸਭੀ ਸੁਧਰੇ ਹਰਿ ਭਗਤ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਇ ਧਿਆਈਐ[੯] ॥ ਦਾਸ ਗੋਬਿੰਦ ਫਤਹ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਐਸੋ ਪ੍ਰਭ ਛੋਡਿ ਅਵਰ ਕਤ ਜਈਐ[੧੦] ॥੧੬੩੬॥੨੨੧॥ ਮਲਾਰ ॥ ਤੂੰ ਹੀ ਹੈ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਗੁਰ ਤੂਹੈ ਹੈ ਤੂੰ ਹੀ ਪੋਖਨਹਾਰ ਗੁਸਈਐ ॥ ਤੇਰੋ ਈ ਮਾਨ ਅਰੁ ਤਾਨ ਹੈ ਤੇਰੋ ਹੀ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[1]ਮੁਰਾਰੀ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[2]ਪਾਯਤ (ਮਸ, ਖਕ)
[3]ਬਰਖ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[4]ਦਾਉ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[5]ਕੀਨਉ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[6]ਸਵਾਰੀ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[7]ਪਈਐ (ਅਸ)
[8]ਸਿਧਾਈਐ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[9]ਧਿਆਈਐ (ਮਸ, ਖਕ)
[10]ਜਾਈਐ (ਮਸ, ਖਕ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸਰੂਪ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ 'ਸਿਵਰੂਪ' ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ

ਤੇਰੋ ਹੀ ਆਸ ਭਰੋਸਾ ਕਹੀਐ ॥ ਨਿਮਾਨੇ ਕੋ ਮਾਨ ਨਿਤਾਨੇ ਕੋ ਤਾਨ ਨਿਥਾਵੇ ਕੋ ਥਾਂਵ ਤੁਹੀ ਸਭ[੧] ਗਈਐ ॥ ਪਾਵ ਪਰੋ ਪਰਮੇਸਰ ਤੋਹੀ ਕੋ ਬਾਰੰਬਾਰ ਤੁਝੈ ਬਲ ਜਈਐ ॥੧੬੩੭॥੨੨੨॥ ਮਲਾਰ ॥ ਹੇ ਕਰੁਨਾਨਿਧ ਭੂਲ ਛਮੋ ਪ੍ਰਭੁ ਦੇਹੁ ਅਭੈ ਪਦ ਭਗਤ ਅਖੰਡਾ ॥ ਨਾਮ ਬਡੋ ਪ੍ਰਤਾਪ ਬਡੋ ਪ੍ਰਭ ਊਚ ਤੇ ਊਚ ਸਦਾ ਪ੍ਰਚੰਡਾ ॥ ਆਸ ਬਡੋ ਭਰਵਾਸ ਬਡੋ ਧਿਰਵਾਸ ਬਡੋ ਚਰਨਨ ਚਿਤ ਮੰਡਾ ॥ ਮਤ ਮੰਦ ਅਪਰਾਧੀ ਬਡੋ ਸਰਨਾਗਤ ਆਇ ਗਹੀ ਬਰਬੰਡਾ ॥੧੬੩੮॥੨੧੩॥ ਮਲਾਰ ॥ ਪੂਜ ਸਦਾ ਪਰਮੇਸੂਰ ਕੋ ਜਿਹ ਕੇ ਪਰਸੇ ਅਘ ਓਘ ਬਿਲਾਹੀ ॥ ਬਿਆਪ ਰਹਿਓ ਜਲ ਮੈ ਥਲ ਮੈ ਬਲ ਮੈ ਪਸੁ ਪੰਖਿਨ ਮੇ ਜਹਾਂ ਕਹ ਜਾਂਹੀ ॥ ਪੇਖਤ ਹੈ ਜਲ ਮੈ ਥਲ ਮੈ ਪਟ ਪੇਟਨ ਮੈ ਜਹਾਂ ਕਹਾਂ[ੳ] ਕਛੁ ਨਾਂਹੀ ॥ ਨਾਮ ਜਪੋ ਨਿਸਬਾਸਰ ਤਾਹੀ ਕੋ ਜਾਸ ਜਪੇ ਜਮ ਤ੍ਰਾਸ ਮਿਟਾਹੀ ॥੧੬੩੯॥੨੧੪॥ ਮਲਾਰ ॥ ਕਾਹੇ ਕੋ ਚਿੰਤ ਕਰੇ ਚਿਤ ਚੇਤ ਚਿੰਤਾਮਨ ਚਰਨ ਭਜੇ ਤਰ ਜਈਯੈ[ਅ] ॥ ਬਿਆਧ ਅਜਾਮਲ ਗੀਧ ਤਰੇ ਗਜ ਤ੍ਰਾਸ ਮਿਟੀ ਗਨਕਾ ਹੂ ਤਰਈਐ[ੲ] ॥ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਤਰੇ ਅੰਬਰੀਕ ਤਰੇ ਧ੍ਰੂਅ ਬਾਲ ਤਰੇ ਭਵ ਫਾਂਸ ਮਿਟਈਐ ॥ ਸੇਵ ਰੇ ਸੇਵ ਸ੍ਰੀਪਤਿ ਕੋ ਮਨ ਤੂੰ ਭੀ ਤਰੇ ਨਿਸਚੈ ਗਤ ਪਈਐ ॥੧੬੪੦॥੨੨੫॥ ਮਲਾਰ ॥ ਭੂਲ ਛਮੋ ਸ੍ਰੀ ਨਾਥ ਰਮਾਪਤਿ ਹੇ ਕਰੁਨਾਨਿਧ ਦਾਸ ਤੁਹਾਰੋ ॥ ਅਵਗੁਨ ਕੋਟ ਭਰੇ ਅਪਰਾਧ ਅਵਗਿਆ ਦੇਖ ਨ ਨੈਕ ਬਿਚਾਰੋ ॥ ਜੋ ਹਮ ਪੂਤ ਕਪੂਤ ਸਭੀ ਬਿਧ ਅਵਗੁਨ ਚੂਕ ਨ ਦਾਸ ਚਿਤਾਰੋ[੨] ॥ ਬਾਂਹ ਗਹੇ ਕੀ ਲਾਜ ਕਰੋ ਮੁਝ ਤਾਰ ਲੇ ਤਾਰ ਲੇ ਹੇ ਭਗਵੰਤ ਦਇਆ ਕਰ ਤਾਰੋ ॥੧੬੪੧॥੨੨੬॥ ਮਲਾਰ ॥ ਜਾਨਹੂ ਜਾਨ ਸੁਜਾਨ ਸਭੀ ਬਿਧ ਅਰਦਾਸ ਇਹੈ ਭਵ ਤਾਪ ਨਿਵਾਰੋ ॥ ਜਨਮ ਮਰਨ ਦੋਊ ਤ੍ਰਾਸ ਬਡੋ ਜਮ ਫੰਧ ਕਟੋ ਭਵ ਪਾਰ ਉਤਾਰੋ ॥ ਹਉ ਮਤ ਮੰਦ ਅਨਾਥ ਹੇ ਨਾਥ ਦ੍ਰਿਦ੍ਰ ਹਰੋ ਮੁਹ ਲੇਹੁ ਉਬਾਰੋ ॥ ਦਾਸ ਗੋਬਿੰਦ ਬਿਜੈ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਬਾਂਹ ਦੇ ਬਾਂਹ ਦੇ ਮੋਹ ਨਿਸਤਾਰੋ ॥੧੬੪੨॥੨੨੭॥ ਮਲਾਰ ॥ ਜੋ ਉਪਮਾ ਸ੍ਰੀ ਨਾਥ ਕੀ ਗਾਏ ਹੈ ਤੇ ਭਵ ਫਾਂਸ ਨ ਫੇਰ ਪਰੈਗੇ ॥ ਆਰਤੀ ਜਗ ਕਰੇ ਹਰਿ ਹੇਤ ਰਰੈ ਸ੍ਰੀ ਨਾਥ ਨਿਸਚੇ ਕੈ ਤਰੈਗੇ ॥ ਪੂਜਬੇ ਜੋਗ ਨ ਅਉਰ ਹੈ ਦੂਸਰ ਏਕ ਗੋਪਾਲ ਗੋਪਾਲ ਰਰੈਗੇ ॥ ਯਹ ਲੋਕ ਸੁਖੀ ਪਰਲੋਕ ਖਲਾਸ ਅਕਾਲ ਅਕਾਲ ਅਕਾਲ ਕਰੈਗੇ ॥੧੬੪੩॥੨੨੮॥ ਮਲਾਰ ॥ ਭਗਤ ਹੇਤ ਅਵਤਾਰ ਲੀਓ ਦਸ ਰੂਪ ਅਨੂਪ ਸਰੂਪ ਨਰੋਤਮ ॥ ਨਿਜ ਭਗਤ ਤਰੇ ਭਗਵਾਨ ਬਲੀ ਰਿਪ ਨਾਸੁ ਕੀਓ ਅਵਤਾਰ ਅਨੂਪਮ ॥ ਦੈਤ ਬਧੇ ਸੁਰ ਥਾਪ ਥਪੇ ਭੁਈ ਭਾਰ ਮਿਟੇ ਕਰ ਰਛ ਪਦੋਤਮ ॥ ਗਾੜੇ ਗੜਾਨ ਕੇ ਤੋਰਤ ਹੈ ਦੁਖ ਦੂੰਦ ਦਰਿਦ੍ਰ ਹਰੇ ਪੁਰਖੋਤਮ ॥੧੬੪੪॥੨੨੯॥ ਮਲਾਰ ॥ ਬਾਸਵ ਹੇਤ ਚੜਿਓ ਦਲ ਸਾਜ ਕੈ ਭਗਤ ਸਮਾਜ ਲੀਏ ਹਰਿ ਆਇਓ ॥ ਇੰਦ੍ਰ ਸਮੇਤ ਨਿਹਾਲ ਕੀਓ ਸੁਰ ਦਰਸ ਦੀਓ ਸੰਤਾਪ ਮਿਟਾਇਓ ॥ ਸਕ੍ਰ ਬਿਨੈ ਆਧੀਨ ਭਗਤ ਬਸ ਦਾਨ ਬਿਜੈ ਰਨ ਤਾਹਿ ਦਿਵਾਇਓ ॥ ਭਾਗ ਬਡੇ ਸੁਰ ਰਾਜਨ ਕੇ ਕਰ ਭਗਤ ਬਿਨੈ ਭਗਵੰਤ ਰੀਝਾਇਓ ॥੧੬੪੫॥੨੩੦॥ ਮਲਾਰ ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਰਛ ਕਰੋ ਹਮਰੀ ਪ੍ਰਭ ਦਾਨ ਯਹੈ ਬਰ ਦੇਹੁ ਖਰਾਰੀ ॥ ਪ੍ਰੀਤ ਘਟੇ ਨ ਚਰਨਾਂਬੁਜ ਸੋ ਨਹੀ ਮੁਕਤ ਚਹੋ ਤ੍ਵ ਦਰਸ ਭਿਖਾਰੀ ॥ ਲਾਲਚ ਹੀਅ ਬਡੌ ਮਨ ਲਾਲਸ ਦਾਨ ਯਹੈ ਬਰ ਦੇਹੁ ਮੁਰਾਰੀ ॥ ਏ ਦੋਊ ਨੈਨ ਤਪੈ ਦਰਸਨ ਹਿਤ ਦੇਹੁ ਦਰਸ ਹੋ ਲਾਲ ਬਿਹਾਰੀ ॥੧੬੪੬॥੨੩੧॥ ਮਲਾਰ ॥ ਭੂਲ ਛਮੋ ਕਰੁਨਾਨਿਧ ਮੋਰੀ ਜੂ ਪਾਂਵ ਪਰੋ ਬਲਿ ਜਾਉ ਤਿਹਾਰੀ ॥ ਕੋਟ ਕਲੰਕ ਭਰੇ ਅਉਗਨ ਕਰ ਕਾਚੀ ਦੇਹ ਅਵਗਿਆਕਾਰੀ ॥ ਹਉ ਮਤਿ ਮੰਦ ਪਤਿਤ ਕੋ ਨਾਯਕ ਤਾਰਹੁ ਨਾਥ ਮਹਾ ਦੁਖ ਭਾਰੀ ॥ ਹੇ ਨਾਥ ਸਨਾਥ ਕਰੋ ਨਿਜ ਦਾਸ ਹੇ ਰਾਜੀਵ ਨੈਨ ਬਿਲਾਸ[੩] ਬਿਹਾਰੀ ॥੧੬੪੭॥੨੩੨॥ ਮਲਾਰ ॥ ਭੋ ਭਗਵਾਨ ਮਾਗੋ ਯਹ ਦਾਨ ਦਇਆ ਕਰ ਦੇਹੁ ਜਗਤਗੁਰ ਸੁਆਮੀ ॥ ਹੋ ਸਭ ਜੋਗ ਸਭੀ ਗੁਨ ਪੂਰਨ ਏਕ ਅਨੇਕ ਬੇਅੰਤ ਪ੍ਰਨਾਮੀ ॥ ਸਕ੍ਰ ਸਮੋਧ ਕੀਓ ਬਹੁ ਭਾਂਤਨ ਤੋਖ ਕੀਓ ਰਿਪ ਬਯਾਲਹਿ ਗਾਮੀ ॥ ਦੀਨ ਬਿਜੈ ਬਰ ਦਾਨ ਬਿਨੈ ਸੁਨ ਭਗਤ ਬਿਨੈ ਸੁਨ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ॥੧੬੪੮॥੨੩੩॥ ਮਲਾਰ ॥ ਹੇ ਜਗਬੰਦ ਮੁਰਾਰ ਮੁਕੰਦ ਸ੍ਰੀਪਤਿ ਨਾਥ ਬਿਨੈ ਸੁਨ ਲੀਜੈ ॥ ਸੰਤ ਸਹਾਇ ਸਦਾ ਬਰਦਾਇ ਮਇਆ ਕਰ ਨਾਥ ਦਯਾ ਮੁਹਿ ਕੀਜੈ ॥ ਜੌ ਲੌ ਸੰਸਕਾਰ ਸੰਸਾਰ ਬਿਖੈ ਤਉ ਲਉ ਕਛੁ ਬਾਤਨ ਤੇ ਨਹ ਛੀਜੈ ॥ ਬਾਰੰਬਾਰ ਨਮਾਮਿ ਨਮਾਮਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰ ਨਾਥ ਯਹੈ ਬਰ ਦੀਜੈ ॥੧੬੪੯॥੨੩੪॥

ਇਤ ਸ੍ਰੀ ਮੰਗਲਾਚਰਨ ਪੁਰਾਨੇ ਕਲਮਲ ਕਲੂਖ ਬਿਧ੍ਵੰਸਨੋ ਉਕਤਿ ਬਿਲਾਸ ਸਕ੍ਰਾਦਿ ਸੁਰਗਨਾਨ ਸਹਿਤ ਜਾਤ੍ਰਾ ਸਮਰ ਕਬਿ ਬੇਨਤੀ ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਦੁਤੀਯੋ ਧਿਆਇ ਸਮਾਪਤ : ਸੁਭ ਮਸਤ ॥੨॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਥਾਉ ਸਭੀ ਮਿਲ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੨]ਬਿਚਾਰੋ (ਅਸ)
[੩]ਬਿਸਾਲ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਜੀਐ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਤਰੀਐ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਮਿਟੀਐ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਅਥ ਦੋ ਦਲ ਜੁਧ ਸਮਾਜ ਬਾਸਵ ਗਨਾਨ ਨਾਦਬ੍ਰਿਜ ਜੁਧ ਸੈਨਾ ਸਹਿਤ ਕਥਤੇ ॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਮਲਾਰ ॥ ਦੈ ਬਿਜੈ ਦਾਨ ਮਹਾਨ ਬਾਸਵ ਸ੍ਰੀ ਜਨਾਰਦਨ ਪਦ ਕਮਲ ॥ ਸੁਭ ਘਰੀ ਜਾਤ੍ਰਾ ਕੀਨ ਮਘਵਾ ਕਰ ਸੰਖ ਧੁਨ ਦਾਰੁਨ ਪ੍ਰਬਲ ॥ ਦੈ ਬਿਜੈ ਮਾਰੂ ਡੰਕ ਧਉਸਾ ਬਿਸਨ ਸੁਰ ਗਨ ਸਕ੍ਰ ਦਲ ॥ ਦਹਲਿਓ ਚਰਾਚਰ ਪ੍ਰਲੈ ਮਾਨਿਓ ਘੋਰ ਭੀਖਮ ਨਾਦ ਬਲ ॥੧੬੫੦॥੨੩੫॥ ਮਲਾਰ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਨਾਦ ਪੂਰ ਰਹਿਓ ਦਸੋ ਦਿਸ ਹਾਲ ਚਾਲ ਪਰੀ ਸਕਲ ॥ ਦੂਤ ਨ੍ਰਿਪ ਪਹ ਅਰਜ ਕੀਨਿਓ ਨਿਤ੍ਰ[1] ਸੁਰਪਤਿ ਪਠੇ ਦਲ ॥ ਸਾਜ ਦਲ ਸ੍ਰੀ ਬਿਸਨ ਆਏ ਅਨੀ ਚਤੁਰੰਗਨ ਪ੍ਰਬਲ ॥ ਤੇਤੀਸ ਕੋਟ ਅਮਰ ਗਨ ਦਲ ਭੂਤ ਭੈਰੋ ਦੀਹ ਦਲ ॥੧੬੫੧॥੨੩੬॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਮਲਾਰ ॥ ਰਾਕਸ ਕਰਾਲ ਜਮ ਜਖ ਸਿਵਗਨ ਪ੍ਰਜਾਪਤਿ ਨਾਰਦ ਸਹਿਤ ॥ ਕਲਕਾਲ ਨਿਸਚਰ ਦਲ ਚਰਾਚਰ ਨ੍ਰਿਪਤ ਮਾਨਵ ਸੁਰ ਮਹਤ ॥ ਰਿਖੀ ਮੁਨੀ ਅਨੀ ਚਤੁਰੰਗਨੀ ਬੇਵਾਨ ਮਨ ਗਨ ਨਗ ਖਚਤ ॥ ਉਸਡੇ ਸਕਲ ਘਨਮੇਘ ਮਾਲਨ ਸਨਕਾਦ ਸਿਧ ਸਾਧਕ ਭਗਤ ॥੧੬੫੨॥੨੩੭॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਮਲਾਰ ॥ ਕੰਕ ਬੰਕ ਪਸੂਚ ਗੋਲਨ ਲੋਕ ਲੋਕ ਕੇ ਜੁੜੇ ਸੁਭਟ ॥ ਕਊਬੇਰ ਬਰੁਨ ਮਹਾਨ ਆਦਿਕ ਦੀਹ ਦਾਰੁਨ ਦਲ ਸਮਟ ॥ ਨਿਡਰ ਸੂਰ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਮੰਡਸ ਕਟਕ ਦੁਸਤਰ ਨ੍ਰਿਪ ਬਿਕਟ ॥ ਦਲ ਸਾਜ ਬਾਸਵ ਕੋਪ ਧਾਇਓ ਚੜਾਏ ਆਨ ਸ੍ਰੀ ਬਿਸਨ ਗਟ ॥੧੬੫੩॥੨੩੮॥ ਮਲਾਰ ॥ ਨਾਦ ਬੀਰਜ ਬਾਚ ਦੂਤ ਪ੍ਰਤਿ ॥ ਹੇ ਸਖੇ ਧੀਰਜ ਰਾਖ ਮਨ ਮਹਿ ਜਿਨ ਕਹਸਿ ਪੌਰਖ ਦੇਵਤਨ ॥ ਕਈ ਬਾਰ ਬਾਸਵ ਜੀਤ ਡਾਰਿਓ ਪਕਰ ਝੋਟਨ ਭਾਜ ਰਨ ॥ ਭਿਰਹੋ ਬਿਸਨ ਸੰਗ ਬ੍ਰਹਮ ਸਿਵਜੁਤ ਕਾਲ ਜੀਤੌਂ ਜਮ ਬਰੁਨ ॥ ਕਉਬੇਰ ਨਾਰਦ ਜਛ ਭੂਤਨ ਚਾਬ ਡਾਰੋ ਤਲ ਰਦਨ ॥ ਮਾਨਵ ਪਸੂ ਪੰਛੀ ਬਿਸੂਚਕ ਭਛ ਮੇਰੋ ਰੁਦ੍ਰ ਗਨ ॥ ਕੌਨ ਐਸੋ ਬੀਓ ਜਗ ਮੈ ਸਮਰ ਜੀਤੈ ਮੋਰਸਨ ॥੧੬੫੪॥੨੩੯॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਮਲਾਰ ॥ ਕੌਨ ਧੀਰ ਧਰੈ ਸਮਰ ਮਮ ਦੇਖਿ ਹੌ ਪੌਰਖ ਸੁਰਨ ॥ ਜੀਤ ਜੀਤ ਲੀਓ ਜਿਨੈ ਬਹੁ ਬਾਰ ਮਘਵਾ ਭਾਜ ਰਨ ॥ ਮਾਰ ਸਬਹ ਨੀਪਾਤ ਕੈ ਹੌ ਸਪਤ ਹੈ ਮੁਹਿ ਸੂਰਤਨ ॥ ਬੈਰ ਬਾਂਧਵ ਭਲੇ ਲੈਹੌਂ ਨਾਸ ਕਰਹੌਂ ਸੁਰਨ ਗਨ ॥੧੬੫੫॥੨੪੦॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਮਲਾਰ ॥ ਮਗ ਰੋਕ ਲੀਨਸਿ ਅਸੁਰ ਖਲਦਲ ਅਮਰਪੁਰ ਬਾਸਵ ਸਦਨ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਹੀ ਜਿਹ ਨ੍ਰਿਪਤ ਪਠੇ ਤੇਈ ਰੋਕ ਲੀਨਸਿ ਮਗ ਗਵਨ ॥ ਨਾਮ ਬਰਗ ਕਹਿ ਨਿਸਾਚਰ ਸੈਨਜੁਤ ਪ੍ਰਿਥਮੇ ਤਵਨ ॥ ਘਾਟ ਬਾਟ ਰੁਕਿਓ ਨਿਸਾਚਰ ਘਿਰਿਓ ਚਹੁਦਿਸ ਮਹ ਗਗਨ ॥੧੬੫੬॥੨੪੧॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਮਲਾਰ ॥ ਅਥ ਦਾਨਵ ਸੈਨਾ ਪ੍ਰਤ ਨਾਮ ਬਰਨਨੰ ॥ ਚਤੁਰਪਦ ॥ ਧੂਮਕੇਤ ਨ੍ਰਿਪ ਦੀਰਘ ਦੰਤ ॥ ਧੂਲਕਰਨ ਸੂਰ ਬਲਵੰਤ ॥ ਦੀਰਘਾਛ ਨ੍ਰਿਪ ਸ੍ਰੋਨਤ ਨੈਨ ॥ ਕੁੰਭਦਾੜ ਸ੍ਵੇਤ ਦੰਤ ਦੁਖ ਦੈਨ ॥੧੬੫੭॥੨੪੨॥ ਚਤੁਰਪਦ ॥ ਸ੍ਰੋਨਤ ਕਾਯ ਧੂਮ੍ਰਾਛ ਅਧਿਪ ਦਲ ॥ ਰੁਪਿਓ ਪੈਂਡ ਸੁਰ ਅਸੁਰ ਪ੍ਰਬਲ ਬਲ ॥ ਸੌ ਸੌ ਮੁੰਡ ਚਤਰੁ ਸੌ ਬਾਹਾਂ ॥ ਅਤਿ ਬਿਸਾਲ ਤਨ ਨਿਸਚਰ ਨਾਹਾਂ ॥੧੬੫੮॥੨੪੩॥ ਚਤੁਰਪਦ ॥ ਖੋੜਸ ਜੋਜਨ ਏਕ ਏਕ ਬਪ ॥ ਤੀਸ ਸਹੰਸ੍ਰ ਖੂਹਨ ਸੰਗ ਨ੍ਰਿਪ ॥ ਚਤੁਰੰਗਨ ਸੰਗ ਦਲ ਬਿਬਿਧ ਸਵਾਰੀ ॥ ਲੀਓ ਮੇਘ ਮਘਵਾ ਦਲ ਭਾਰੀ[ੳ]॥੧੬੫੯॥੨੪੪॥ ਚਤੁਰਪਦ ॥ ਦੁੰਦਭ ਦੀਹ ਮਾਰੂ ਰਨ ਬਾਜਹਿ ॥ ਆਯੁਧ ਕੋਟ ਛਕੇ ਨ੍ਰਿਪ ਗਾਜਹਿ ॥ ਮਤ ਮਤੰਗ ਕੁੰਚਰ ਹਯ ਚਿੰਸਤ ॥ ਬਬਕਤ ਬੀਰ ਧੀਰ ਦ੍ਰਪ ਮੁੰਚਤ ॥੧੬੬੦॥੨੪੫॥ ਚਤੁਰਪਦ ॥ ਘਹਰਤ ਦੀਹ ਨਉਬਤ ਰਨ ਬਾਜੈ ॥ ਧੁਨਿ ਸੁਨ ਪ੍ਰਲੈ ਕਾਲ ਘਨ ਲਾਜੈ ॥ ਲੀਨਸ[2] ਘੇਰ ਨਿਸਾਚਰ ਦਲ ਸੁਰ ਮਗ ॥ ਠਠਕ[3] ਰਹੇ ਮਗ ਚਲਤ ਸੋ ਖਗ ਮ੍ਰਿਗ ॥੧੬੬੧॥੨੪੬॥ ਅਥ ਦੇਵ ਸਮਾਜ ਕਥਤੇ ॥ ਦੇਵ ਸਕਲ ਤਬ ਆਤੁਰ ਭਏ ॥ ਇੰਦ੍ਰ ਰਾਵ ਢਿਗ ਆਵਤ ਭਏ ॥ ਕਰੀ ਪੁਕਾਰ ਦੇਵਤਾ ਸਾਰੇ ॥ ਮਹਾਰਾਜ ਕੇ ਠਾਢੇ ਦ੍ਵਾਰੇ ॥੧੬੬੨॥੨੪੭॥ ਚਤੁਰਪਦ ॥ ਬੋਲੇ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇਵਨ ਸਨ ॥ ਮਾਰਹੁ ਚੋਖ ਮੰਡੋ ਦਾਰੁਨ ਰਨ ॥ ਮਾਥ ਨਾਯ ਦੇਵਨ ਸਭ ਹਰਖੇ ॥ ਚੜਤ ਕਰੀ ਦਾਨਵ ਪਰ ਸਰਖੇ ॥੧੬੬੩॥੨੪੮॥ ਚਤੁਰਪਦ ॥ ਚਾਰ ਭਾਂਤ ਕੀ ਸੈਨਾ ਸਾਜੀ ॥ ਕੋਟ ਨੀਸਾਨ ਰਨ ਦੁੰਦਭ ਬਾਜੀ ॥ ਅਮਿਤ ਬੇਵਾਨ ਮਨਿ ਗਨ ਨਗ ਬਿਥਰੇ ॥ ਸਾਜ ਸਾਜ ਦਲ ਦੇਵਨ ਚੜੇ ॥੧੬੬੪॥੨੪੯॥ ਚਰਪਦ ॥ ਤੇਤੀਸ ਕਰੋੜ ਦੇਵਨ ਚੜ ਆਏ ॥ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਕੋਟਕ ਸਜ ਧਾਏ ॥ ਲੋਕ ਲੋਕ ਕੇ ਜੁੜੇ ਅਖਾੜੇ ॥ ਸੁਰ ਨਰ ਮੁਨ ਨ੍ਰਿਪ ਕੇ ਦਲ ਸਾਰੇ ॥੧੬੬੫॥੨੫੦॥ ਚਤ੍ਰਪਦ ॥ ਭੂਤ ਪ੍ਰੇਤ ਕੰਕਰ ਜਮ ਜਖਨ ॥ ਰਾਖਸ ਦੈਤ ਬੈਤਾਲ ਗਨ ਭਖਨ ॥ ਗਨ ਗੰਧ੍ਰਬ ਪਛਰ[4] ਦਲ ਭੈਰੋ ॥ ਛਪਨ ਕੋਟ ਘਨਦਲ ਹਵ ਘੇਰੋ ॥੧੬੬੬॥੨੫੧॥ ਚ੍ਰਪਦ ॥ ਕੰਕ ਬੰਕ ਮਾਸਾਨ ਦਲ ਧਾਏ ॥ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਬਾਂਧੇ ਸਮੁਹਾਏ ॥ ਰਵਿ ਸਸਿ ਬਰਨ ਧਰਮ ਦਲ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਨ੍ਰਿਪਤਿ (ਅਸ)
[੨]ਲੀਨ (ਮਸ, ਖਕ)
[੩]ਠਟਕ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੪]ਪਛ ਕਰ (ਖਕ, ਅਸ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਇਹ ਪੰਕਤੀਆਂ ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹਨ

ਭਾਰੀ ॥ ਸੈਨਾ ਸਕਲ ਅਛੂਹਨ ਸਾਰੀ ॥੧੬੬੭॥੨੫੨॥ ਚਤੁਰਪਦ[੬] ॥ ਪਿਤ੍ਰਰਾਜ ਗਨ ਕੰਕਰ ਧਾਏ ॥ ਭੀਖਮ ਘੋਰ ਸਬਦ ਮੁਖ ਬਾਏ ॥ ਸਪਤ ਨ੍ਰਿਪਤ ਸਪਤ ਦੀਪ ਸਰੋਮਨ ॥ ਧਾਏ ਨਿਜ ਸੈਨਾ ਲੈ ਦਾਰੁਨ ॥੧੬੬੮॥੨੫੩॥ ਚਰਪਦ[੬] ॥ ਸੁਭਗ ਸੈਨ ਬਾਜੀ ਦਲ ਸਾਰਾ ॥ ਬੀਸ ਸਹੰਸ੍ਰ ਛੂਹਨੀ ਤੁਖਾਰਾ ॥ ਤੀਸ ਸਹੰਸ੍ਰ ਛੂਹਨੀ ਸਯੰਦਾ ॥ ਅਸ ਗਜ ਉਸਟ ਬ੍ਰਿਖਭੀ ਗਯੰਦਾ ॥੧੬੬੯॥੨੫੪॥ ਚਰਪਦ ॥ ਕੋਟ ਕੋਟ ਕਰਹਲ ਦਲ ਭਾਰੀ ॥ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਕੀ ਸੈਨ ਸਵਾਰੀ ॥ ਕੋਟ ਕੋਟ ਚੰਡੂਲ ਪਾਲਕੀ ॥ ਮਨ[੧] ਗਨ ਜੜਤ ਕੋਟ ਸੁਭ ਨਾਲਕੀ ॥੧੬੭੦॥੨੫੫॥ ਚਉਪਦਾ[੬] ॥ ਅਨਗਨ ਅਨੀ ਚਤੁਰੰਗ ਅਖਾੜਾ ॥ ਧਾਏ ਸੁਰ ਨਰ ਭੂਤ ਬੈਤਾਰਾ ॥ ਗਰਜੇ ਸਕਲ ਕੋਪ ਕਰ ਭਾਰੀ ॥ ਭੀਖਨ ਸਬਦ ਪ੍ਰਲੈ ਭੈ ਭਾਰੀ ॥੧੬੭੧॥੨੫੬॥ ਚੂਪਦਾ[੬] ॥ ਬਾਜਤ ਕੋਟ ਨੀਸਾਨ ਭੈਆਵਨ ॥ ਦੁਸਟ ਨਾਦ ਸੁਨੀਅਤ ਡਰਪਾਵਨ ॥ ਕੰਪੀ ਭੂਮਿ ਗਗਨ ਥਹਰਾਨਾ ॥ ਸਬਹਨ ਪ੍ਰਲੈ ਕਾਲ ਅਨੁਮਾਨਾ ॥੧੬੭੨॥੨੫੭॥ ਚਤ੍ਰਪਦ ॥ ਕਊਬੇਰ ਜਛਨ ਗਨ ਕ੍ਰਧ ਸਿਧਾਏ ॥ ਪਚਾਸ ਪਦਮ ਸੈਨਾ ਸੰਗ ਲਏ[੨] ॥ ਜਮ ਗਨ ਕੰਕਰ ਭੂਤ ਡਰਾਰੇ ॥ ਧਾਏ ਨਖੀ ਜਟੀ ਕਨ ਫਾਰੇ ॥੧੬੭੩॥੨੫੮॥ ਚੂਪਦ[੬] ॥ ਪਸੁ ਆਨਨ ਜਮਗਨ ਭੈਕਾਰੇ ॥ ਕ੍ਰਧੇ ਸਕਲ ਅਮਰ ਦਲ ਸਾਰੇ ॥ ਕੁਪੇ ਰੁਦ੍ਰ ਸਾਮਕਾਰਤਕ ਗਨੇਸੰ ॥ ਕੁਪੇ ਬ੍ਰਹਮ ਪਰਵਾਰ ਸਮੇਤੰ ॥੧੬੭੪॥੨੫੯॥ ਚਤ੍ਰਪਦ ॥ ਕੁਪੇ ਕੰਕ ਮਮਾਨ ਬੈਤਾਲਾ ॥ ਨਚੇ ਭੂਤ ਪਿਸਾਚ ਕਰਾਲਾ ॥ ਭਈ ਘੋਰ ਘਮਸਾਨ ਉਠਾਈ[੩] ॥ ਮਚਿਓ ਭੀਮ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਲੜਾਈ ॥੧੬੭੫॥੨੬੦॥ ਚਰਪਦ ॥ ਤ੍ਰਹ ਦੂਜੀ ॥ ਮੰਡਿਓ ਜੁਧ ਤੁਮਲ ਭੈਆਨਕ ਹਵਾਈ ॥ ਜੁਟੇ ਵੀਰ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਸਾਵੰਤ ਚਾਈ ॥ ਹਠੇ ਬੀਰ ਬਾਂਕੇ ਨਿਸਾਂਕੇ ਹਠਾਈ[੪] ॥ ਕਿਨੇ ਨਾਹ ਤਿਨ ਕੋ ਸਮ੍ਰ ਤੇ ਹਟਾਈ ॥੧੬੭੬॥੨੬੧॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਮਲਾਰ ॥ ਦੂਜੀ ਤ੍ਰਹ ॥ ਨੰਦੀ ਹੰਸ ਮੂਖਕ ਮਯੂਰਾ ॥ ਚੜ ਧਾਏ ਬ੍ਰਹਮਾ ਸਿਵ ਸੂਰਾ ॥ ਕਾਰਤਕੇਅ ਗਨਪਤ ਸਮੁਹਾਏ ॥ ਲੋਹ ਘਟਾ ਬਾਧੇ ਰਨ ਆਏ ॥੧੬੭੭॥੨੬੨॥ ਚੌਪਦਾ ॥ ਮਚੀ ਘੋਰ ਦਾਰੁਨ ਸੰਗ੍ਰਾਮਾ ॥ ਨ੍ਰਿਖਤ ਚੜੀ ਬੇਵਾਨ ਸੁਰਬਾਮਾ ॥ ਬਾਜਤ ਕੋਟ ਨੀਸਾਨ ਧੁਨਿ ਸੰਖਨ ॥ ਉਮਡ ਚਲੀ ਚਮੂ ਚਤੁਰੰਗ ਬਿਸੰਖਨ ॥੧੬੭੮॥੨੬੩॥ ਚਉਪਯਾ ॥ ਛੰਤ ॥ ਅਥ ਸਮ੍ਰ ਜਾਤ੍ਰਾ ਸ੍ਰੀ ਬਿਸਨ ਕਥਤੇ ॥ ਸੈਨਾ ਸਹਿਤ ਸ੍ਰੀ ਬਿਸਨ ਕੋਪੇ ਰਿਖਨ ਜੁਤ ਸੁਰ ਹਰਿ ਜਨਾ ॥ ਸਨਕਾਦਿ ਬਿਬਧਾਦਿਕ ਤਪੀਸਰ ਭਗਤ ਧਾਏ ਮੁਨਿ ਤਨਾ ॥ ਗੰਧ੍ਰਬ ਸਿਧ ਸਾਧਕ ਸਕਲ ਸੁਰ ਸਾਧ ਸੰਤਨ ਸੁਰਗਨਾ ॥ ਗਰੁੜ ਚੜ ਗੋਪਾਲ ਧਾਏ ਅਨੀ ਚਤੁਰੰਗਨ ਬਨਾ ॥੧੬੭੯॥੨੬੪॥ ਛੰਤ ॥ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਛਕਾਯ ਨਾਨਾ ਬਸਨ ਭੂਖਨ ਧਾਰ ਕੈ ॥ ਛਤ੍ਰ ਚਾਮਰ ਢੁਰਤ ਜਗਮਗ ਦਿਬ ਬੇਖ ਸੁਧਾਰ ਕੈ ॥ ਬਜਤ ਕੋਟ ਨੀਸਾਨ ਮਾਰੂ ਸੰਖ ਘੰਟ ਧੁਕਾਰਿ[੫] ਕੈ ॥ ਧਾਏ ਸਕਲ ਸੁਰ ਦਲ ਜਨਾਰਦਨ ਅਸ੍ਰ[੬] ਦਲ ਲਲਕਾਰ ਕੈ ॥੧੬੮੦॥੨੬੫॥ ਛੰਤ॥ ਸੈਨਾ ਪ੍ਰਬਲ ਲੈ ਸਕ੍ਰ ਆਏ ਪੂਤ ਪਰਜਨ ਦਲ ਚਤ੍ਰ ॥ ਬੇਵਾਨ ਕੋਟਿਨ ਬਿਬਿਧ ਭਾਂਤਨ ਮੇਘਮਾਲ ਅਨੀ ਸਕ੍ਰ ॥ ਖਾਸ ਦਲ ਲੈ ਸਕ੍ਰ ਧਾਏ ਸਦ ਨਦ ਉਠੀ ਬਿਹਦ ॥ ਮਾਰੁਤ ਅਨਲ ਦਲ ਬਜ੍ਰ ਬਾਰਿਦ ਬਾਰਿ ਘਨ ਦਲ ਦਲ ਦੁਸਦ॥੧੬੮੧॥੨੬੫॥ ਛੰਤ ॥ ਪ੍ਰਲੈ ਭਈ ਦਹਲਿਓ ਚਰਾਚਰ ਥਰਹਰਤ ਗਗਨ ਬਸੁੰਧਰਾ ॥ ਉਮਡੇ ਦੋਊ ਦਿਸ ਸੈਨ ਸੁਭਟਨ ਸੂਰ ਸੁਰ ਗਨ ਨਿਸਚਰਾ ॥ ਸੈਨਾ ਸਹਿਤ ਨਾਰਦ ਰਿਸਾਯੋ ਅਨੀ ਪ੍ਰਬਲ ਭੈਕਾਰਾ ॥ ਦੈ ਦੈ ਦਮਾਮਨ ਡੰਕ ਡਵਰੂ ਕਾਲ ਧਾਏ[੭] ਬੈਤਰਾ ॥੧੬੮੨॥੨੬੭॥ ਛੰਤ ॥ ਨਾਨਾ ਬਰਨ ਪਸੁ ਪੰਖ ਧਾਏ ਘੋਰ ਰਾਕਸ ਬੈਤਾਲਾ ॥ ਲੈ ਪ੍ਰਬਲ ਦਲ ਚਰ ਅਚਰ ਧਾਏ ਅਮਰ ਗਨ ਦਲ ਭੀਹਲਾ ॥ ਦ੍ਰਮ ਸੇਰ[੮] ਬਿਸਾਲ ਨਗ ਬ੍ਰਿੜਾਲ ਪ੍ਰਬਲ ਦੁਸਿਲਾ ॥ ਬਜ੍ਰ ਮੂਸਲ ਸੇਲ ਧਨੁਹੀ ਗੁਰਜ ਗੋਫਨ ਮੰਗਲਾ ॥੧੬੮੩॥੨੬੮॥ ਛੰਤ ॥ ਜੁਟੇ ਦੂਹੂ ਦਿਸ ਸੁਭਟ ਸਾਵਤ ਬਜਤ ਮਾਰੂ ਦੁੰਦਭੀ ॥ ਗਜੇ ਦੋਊ[੯] ਦਿਸ ਸੁਭਟ ਸਾਵੰਤ ਕੋਪ ਕੋਪ ਉਠੇ ਸਭੀ ॥ ਇਤ ਦਿਸ ਜੁੜੇ ਸੁਰ ਸਕਲ ਠਾਢੇ ਉਤ ਦਿਸ ਜੁੜੇ ਦਾਨੂ ਸਭੀ ॥ ਰੰਗ ਭੂਮਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਏ ਬਾਜੈ ਜੁਝਊਆ ਦੁੰਦਭੀ ॥੧੬੮੪॥੨੬੯॥ ਛੰਤ ॥ ਦਈ ਆਗਿਆ ਨਾਰਦਹਿ ਤੁਮ ਧਰਹੁ ਬੇਖ ਬਸੀਠ ਕੋ ॥ ਕਹਹੁ ਜਾ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਪਹਿ ਜਿਨ ਕਰਸ ਰਾੜ[੧੦] ਅਡੀਠ ਹੋ[੧੧] ॥ ਸੁਰਲੋਕ ਰਾਜ ਦੀਓ ਸੁਰੇਸਹ ਤੇ ਕਰਹ ਰਾਜ ਪ੍ਰਮਾਨ ਸੋ ॥ ਨਿਜ ਠਉਰ ਨਿਸਚਰ ਰਹਹਿ ਨਿਜ ਨਿਜ ਲੋਕ ਸੁਖਦ ਬਿਧਾਨ ਸੋ ॥੧੬੮੫॥੨੭੦॥ ਛੰਤ ॥ ਮਾਥਨਾਥੇ ਚਲਿਓ ਰਿਖੇਸਰ ਦਿਸ ਧਰੀ ਨਿਸਚਾਰ ਲੋਕ ਕੀ ॥ ਮਗ ਜਾਤ ਰੋਕਿਓ ਨਾਰਦਹਿ ਕਹਿ ਜਾਤ ਹੋ[੧੨] ਰਿਖ ਚੋਖ ਹੀ ॥ ਬੋਲਯੋ ਮਹਾਨ ਸੁਜਾਨ ਰਿਪ ਸੇ ਪਠੇ ਪ੍ਰਭੂ ਬਸੀਠ ਹੀ ॥ ਸੰਧ ਹੇਤ ਪਠੇ ਮਹਾ ਪ੍ਰਭ ਜਾ ਕਹਸਿ ਬੇਗ ਸੋ ਢੀਠ ਹੀ ॥੧੬੮੬॥੨੭੧॥ ਛੰਤ ॥ ਮਾਥਨਾਇ ਕਹਿਓ ਨਿਸਾਚਰ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਅਨ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੨]ਲਾਏ (ਅਸ)
[੩]ਉਹਾਈ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੪]ਰਠਾਈ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੫]ਬਜਾਇ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੬]ਅਸਟ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੭]ਧਾਯੋ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੮]ਸੇਲ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੯]ਦੂਹੂ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੦]ਕਰਹੁ ਰਾਹ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੧]ਕੋ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੨]ਹੌ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[੪]ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਭਾਵ ਚਾਰ ਪੰਕਤੀਆਂ ਵਾਲੇ ਪਦ ਤੋਂ ਹੈ

ਜੋਰ ਕਰ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਕੌ ॥ ਰਿਖ ਪਠੈ ਨਾਰਦ ਬਿਸਨ ਜੂ ਤਿਹ ਕੈ ਬਸੀਠ ਸੁਖਾਦ ਸੌ ॥ ਤੇ ਚਹਤ ਗੋਚਰ ਕਰਨ ਪ੍ਰਭ ਪਹਿ ਜਿਮ ਹੋਇ ਆਗਿਆ ਕੀਜੀਐ ॥ ਸੰਧਿ ਹੇਤ ਪਠਿਓ ਰਿਖੇਸਹ ਬੁਲਾਇ ਆਦਰ ਦੀਜੀਐ ॥੧੬੮੭॥੨੭੨॥ ਛੰਤ ॥ ਕਹਿਓ ਜੋ ਜੋ[ੳ] ਨਾਰਦਹਿ ਸੁਰ ਸਕਲ ਬ੍ਰਿਥਾ ਸੁਨਾਵਹੀ ॥ ਜਾ ਕਹੀ ਦੂਤ ਰਿਖੇਸ ਪਹਿ ਰਿਖ ਚਲਹੁ ਨ੍ਰਿਪਤ ਬੁਲਾਵਹੀ ॥ ਸਿਮਰ ਪਦ ਸ੍ਰੀ ਬਿਸਨ ਕੋ ਰਿਖ ਚਲੇ ਨਿਸਚਰ ਧਾਵਹੀ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਦੇਖ ਆਵਤ ਨਾਰਦਹਿ ਮੁਖ ਸੁਮਤ[ੳ] ਪਠਸਿ ਅਗਾਵਹੀ[੧]॥੧੬੮੮॥੨੭੩॥ ਛੰਤ ॥ ਲੈ ਗਇਓ ਸੁਮਤ ਰਿਖੇਸ ਨ੍ਰਿਪ ਢਿਗ ਕਰੀ ਆਦਰ ਮਾਨ ਹੇ ॥ ਪੂਛੀ ਕੁਸਲ ਮੰਗਲ ਸਭੀ ਬਿਧਿ ਸ੍ਰੀ ਬਿਸਨ ਦੇਵ ਮਹਾਨ ਹੇ ॥ ਰਿਖ ਕਹਯੋ[ਅ] ਪ੍ਰਭ ਪਠਏ ਬਸੀਠੀ ਸੰਧਿ ਕਰਹੁ ਸੁਜਾਨ ਹੇ ॥ ਬੈਰ ਭਾਵ ਤਿਆਗ ਸਗਲੇ ਮਿਤ੍ਰ ਭੇਦ ਸੁਖਾਨ ਹੇ ॥੧੬੮੯॥੨੭੪॥ ਛੰਤ ॥ ਦੇਵ ਰਾਜ ਸੁਰੇਸ ਭੁੰਚਰ ਨਿਜ ਲੋਕ ਹਰਖ ਸੁਖਾਦ ਹੇ ॥ ਨਿਜ ਠਉਰ ਨਿਸਚਰ ਰਹੇ ਇਸਥਤ ਪਰਮ ਪ੍ਰਾਯ ਮ੍ਰਿਜਾਦ ਹੇ ॥ ਅਨਉਚਤ ਪ੍ਰਿਥਮੇ ਕੀਸ ਨਿਸਚਰ ਭ੍ਰਾਤ ਤੁਅ ਭਯਨਾਦ ਹੇ ॥ ਸੁਰਬਧੁਨ ਦੇਵਾਂਗਨ ਬਰੰਗਨ ਗਹਿ[ੲ] ਚਹਿਸਿ ਕਰਨ ਬਿਖਾਦ ਹੇ ॥੧੬੯੦॥੨੭੫॥ ਛੰਤ ॥ ਅਨਰੀਤ ਅਨਉਚਿਤ[੨] ਚਹਸਿ ਤੁਅ ਬੰਧ ਬੈਰ ਬਿਰੁਧ ਹੇ ॥ ਹਠ ਲੜਿਓ ਬਾਸਵ ਸੰਗ ਨਿਸਚਰ ਹਠ ਕੀਨ ਦਾਰੁਨ ਜੁਧ ਹੇ ॥ ਨਹੀ ਦੋਸ ਯਾ ਮਹਿ ਰੰਚ ਮਘਵਾ ਕਹਤ ਤੋ ਸੰਗ ਸੁਧ ਹੇ ॥ ਮੀਚ ਆਨ ਤੁਲਿਓ ਨਿਸਾਚਰ ਭਈ ਬਿਪਰੀਤ ਬੁਧ ਹੇ ॥੧੬੯੧॥੨੭੬॥ ਛੰਤ ॥ ਫੁਨ ਪਠੈ ਤੈ ਦਲ ਸਾਜ ਸੁਰ[ਸ] ਸੁਰਲੋਕ ਆਕੁਲ ਹੋਤ ਭੇ ॥ ਲਿਖ ਪਠੀ ਪਤ੍ਰੀ ਸਕ੍ਰ ਤਬ ਹੇ ਬਿਸਨ ਹੋਹੁ ਸਖਾਤ ਹੇ ॥ ਆਰਤ ਹਰਨ ਪ੍ਰਭ ਨਾਮ ਕਹੀਅਤ ਕੁਮਕ ਬਾਸਵ ਹੋਤ ਭੇ ॥ ਪ੍ਰਭ ਪਠਿਓ ਮੋਹ ਬਸੀਠ ਤੁਅ[੩] ਢਿਗ ਹੋਨਬੋ ਸੋ ਹੋਤ ਭੇ ॥੧੬੯੨॥੨੭੭॥ ਛੰਤ ॥ ਜਿਨ ਕਰਸ ਰਾਰ ਗਵਾਰ ਹੇ ਪਸੁ ਉਲੰਘ ਜਿਨ ਮ੍ਰਜਾਦ ਹੇ ॥ ਹਨੋ ਨਿਸਚਰ ਸੁਰ ਦ੍ਰੋਹੀ ਹਨੋ ਤੁਅ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਹੇ ॥ ਪਠਵ ਜਮਪੁਰ ਸੈਨ ਸਗਰੀ ਜਿਨ ਕਰਸ ਰਾਰ ਬਿਖਾਦ ਹੇ ॥ ਜੋ ਕਰੀ ਆਗਿਆ ਬਿਸਨ ਜੂ ਸਭਿ ਕਹੀ ਤੋ ਪਹਿ ਆਦ ਹੇ ॥੧੬੯੩॥੨੭੮॥ ਛੰਤ ॥ ਸੰਧ ਬਿਗ੍ਰਹ ਦੋਊ ਆਛੈ ਜੇ ਕਰਸ ਸੇ ਸਭ ਭਲੋ[ਹ] ਹੇ ॥ ਨਹੀ ਢੀਲ ਯਾ ਮੈ ਰੰਚ ਕਛੂਐ ਕਰੋ ਸਮਰ ਨ ਟਲੋ ਹੇ ॥ ਦਸ ਚਤੁਰ ਲੋਕ ਸੁਭਟ ਜੁੜੇ ਸੁਰ ਮਨੁਜ ਰਾਖਸ ਦਨੁਜ ਹੇ ॥ ਕਾਲ ਭੂਤ ਜਮ ਜਖ ਭੈਰੋ ਪਸੁ ਪੰਖਿ ਘਨਦਲ ਘਨਜ ਹੇ ॥੧੬੯੪॥੨੭੯॥ ਛੰਤ ॥ ਨਹੀ ਜੀਅਤ ਛਾਡੈ ਸਕਲ ਨਿਸਚਰ ਲੜੈ ਦਾਰੁਨ ਸਮਰ ਹੇ ॥ ਨਹੀ ਟਰੇ ਟਾਰੇ ਦੇਵਗਨ ਪ੍ਰਭ ਕੀਨ ਸੁਰ ਗਨ ਅਮਰ ਹੇ ॥ ਭਿਰੇ[੪] ਤੋ ਸੰਗ ਕਰੇ ਆਹਵ ਹਨੈ ਨਿਸਚਰ ਸਗਰ ਹੇ ॥ ਛੀਨ ਲੈ ਹੈ ਸਭੀ ਪ੍ਰਭਤਾ ਫਲ ਖੂਬ ਪੈ ਹੈ ਝਗਰ ਹੇ ॥੧੬੯੫॥੨੮੦॥ ਛੰਤ ॥ ਸੁਨ ਸਕਲ ਬਾਤ ਮੁਨੇਸ ਕੀ ਹਸ ਉਠਿਓ ਨਿਸਚਰ ਰਾਜ ਹੇ ॥ ਦੂਤ ਜਾਨ ਤੁਅ ਛਾਡ ਦੀਨੇਓ[੫] ਨਹੀ ਹਨਤ ਤੋ ਕਹੁ ਆਜ ਹੇ ॥ ਜਨ ਭੈ ਦਿਖਾਰਸ ਬਿਸਨ ਕੋ ਜੁੜ ਆਏ ਸਕਲ ਸਮਾਜ ਹੇ ॥ ਕਰਹੋ ਸਮਰ ਦਾਰੁਨ ਪ੍ਰਲੈ ਕਰ ਹਨੋ ਦੂਰ ਸੁਰ ਰਾਜ[੬] ਹੇ ॥੧੬੯੬॥੨੮੧॥ ਛੰਤ ॥ ਜਿਨ ਕਹਸਿ ਪਉਰਖ ਦੇਵਤਨ ਹੇ ਰਿਖੀ ਭਿਛਕ ਦੀਨ ਹੇ ॥ ਧਰ ਝੋਟ ਬਾਸਵ ਪਕਰ ਘਾਲੋ ਹਨੋ ਸੁਰਗਨ ਪੀਨ ਹੇ ॥ ਕੌਨ ਬਪੁਰੋ ਮਨੁਜ ਹੋਛੇ ਭਛੋ ਦੇਵ ਅਧੀਨ ਹੇ ॥ ਪਠੋ ਜਮਪੁਰ ਸੈਨ ਸਗਰੀ ਲੈਹੋ ਅਮਰਾਵਤੀ ਛੀਨ ਹੇ ॥੧੬੯੭॥੨੮੨॥ ਛੰਤ ॥ ਜਾ ਕਹਹਿ ਬਿਸਨਹ ਭਲੀ ਬਿਧ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਬਿਨੁ ਨਹੀ ਮਾਨਹੋ ॥ ਜਿਸ ਦੇਇ ਬਿਧਾਤਾ ਬਿਜੈ ਤਿਸ ਕੀ ਭਿਰੈ ਤਉ ਮੈ ਜਾਨਹੋ ॥ ਮਾਰ ਗਰਦ ਕਰੋ ਸਭੈ ਸੁਰ ਇੰਦ੍ਰ ਗਹ ਝੋਟਨ ਹਨੋ ॥ ਭਿਰੇ ਮੋ ਸਨ ਆਨ ਸੰਘਰ ਸੁਭਟ ਸੂਰੋ ਤਿਨ ਗਨੋ ॥੧੬੯੮॥੨੮੩॥ ਛੰਤ ॥ ਰਿਖ ਜਾਨਗੇ ਜਿਅ ਮਾਹਿ ਸਭ ਹੀ ਮੀਚ ਨਿਸਾਚਰ ਆ ਪੁਨੀ ॥ ਬਿਬਿਧ ਬਿਧ ਸਮਝਾਇ ਹੋੜਿਓ ਹਠ ਗਹੀ ਨਿਸਾਚਰ ਨਹ ਸੁਨੀ ॥ ਉਠ ਚਲੇ ਰਿਖ ਕਰ ਕ੍ਰੋਧ ਭਾਰੀ ਮੀਚ ਤੁਅ ਸਿਰ ਪਰ ਖੜੀ ॥ ਬਿਪ੍ਰੀਤ ਬੁਧ ਤ੍ਰ ਭਈ ਨਿਸਚਰ ਭਲੀ ਕਹਤ ਲਗੇ ਨਹੀ ॥੧੬੯੯॥੨੮੪॥ ਛੰਤ ॥ ਸੁਮਤ ਆਦਿ ਜੇਤੇਕ ਜੋਧਾ ਸਭ ਕਹਹ ਰਿਖ ਭਾਖੀ ਭਲੀ ॥ ਨਿਜ ਠਉਰ ਨਿਜ ਨਿਜ ਰਹੇ ਮਿਲ ਕਰ ਸੰਧ ਬਿਗ੍ਰਹ ਤੇ ਭਲੀ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਮਾਨਤ ਨਾਹਨ ਕੈਸਹੂੰ ਭਈ ਕਠਨ ਦੁੰਦ ਉਠੈ ਚਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬਿਸਨ ਜਾ ਕੀ ਪਛ ਹੈ ਤਿਸ[੭] ਜੀਤ ਨਹਿ ਕੋਊ ਸਕੈ ॥੧੭੦੦॥੨੮੫॥ ਛੰਤ ॥ ਸੁਮਤ[੮] ਬੋਲ ਉਠੋ ਤਬੈ ਫੁਰ ਕਹਿਓ ਨੀਤ ਯਹੈ ਭਲੇ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਨਾਹ ਸਮਝਤ ਕੈਸਹੂੰ ਸਿਖ ਦੇਈ ਰਿਖ ਗ੍ਰਿਹ ਉਠ ਚਲੇ ॥ ਕਹਤ ਨਾਹਿ ਬਨੈ ਕਿਸੀ ਬਿਧ ਸੰਧ ਬਿਗ੍ਰਹ ਕੀਜੀਐ ॥ ਜੀਤ ਹਾਰ ਦੋਊ ਲਗਿਓ ਗਹਿ ਮੋਨ ਮੰਤ੍ਰਨ[੯] ਦੀਜੀਐ ॥੧੭੦੧॥੨੮੬॥ ਛੰਤ ॥ ਜੇ ਕਹੈ ਸੰਧ ਭਲੀ ਨ੍ਰਿਪਤ ਤੇ ਕਹੈ ਹਿਯ ਡਰਪੈ ਸਭੀ ॥ ਹੋਨਹਾਰ ਸੋ ਹੋਇ ਹੈ ਸੁਰ ਜੀਤ ਹੈ ਸਭ ਬਿਧ ਸਹੀ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਜੀਤੇਗੇ ਅਸੁਰ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਪਿਯਰਾਵਹੀ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੨]ਅਨਚਿਤ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੩]ਤੁਮ (ਅਸ)
[੪]ਭਿਰੋ (ਸਸ, ਅਸ)
[੫]ਦੀਓ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੬]ਚਰਨੋਤ੍ਰ ਫੁਰਰਾਜ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੭]ਤਿਹ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੮]ਸੁਤੋ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੯]ਮੰਤ੍ਰਹਿ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸਮਤ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਖਕ ਵਿਚ 'ਮਸਤਕ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਕਹੀ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਭਲੇ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਸੁਰ ਹਾਰ ਹੈ ਨਿਸਚੈ ਕਹੀ ॥ ਫੁਨ ਸਿਮ੍ਰ ਭਿਰਹੈ ਆਇ ਸੁਰਗਨ ਹਾਨ ਨਿਸਚਰ ਕੀ ਤਭੀ ॥੧੭੦੨॥੨੮੭॥ ਛੰਤ ॥ ਬਿਚਾਰ ਜੋਤਿਸ ਕੇ ਬਿਖੈ ਮੈ ਜਾਚ ਕੈ ਸਭ ਬਿਧਿ ਗੁਨੀ ॥ ਕਹਤ ਬਨੈ ਨ ਕੈਸਹੂੰ ਰਿਖ ਕਹਿ ਰਹੇ ਨ੍ਰਿਪ ਨਹ ਸੁਨੀ ॥ ਰਿਖ ਕ੍ਰੋਧ ਹੁਵੈ ਹਰਿ ਪਹਿ ਗਏ ਨ੍ਰਿਪ[੧] ਦਈ ਆਗਿਯਾ ਸੁਮਤ ਹੀ ॥ ਸੁਰ ਜੀਅਤ ਗ੍ਰਿਹ ਨਹ ਜਾਨ ਦੀਜੈ ਪਠਹੁ ਦਾਰੁਨ ਦਲ ਕਹੀ ॥੧੭੦੩॥੨੮੮॥ ਛੰਤ ॥ ਚੁਨ ਚੁਨ ਹਨੋ ਸੁਰ ਖੋਜ ਮਾਰਹੁ ਦੈ ਨਿਕਾਲਾ ਦੇਸ ਹੀ ॥ ਰਾਜ ਪਾਟ ਸੁਰ ਛੀਨ ਲੀਜੈ ਧਰਹਿ ਭਿਛਕ ਭੇਸ ਹੀ ॥ ਦਈ ਆਗਯਾ ਸੁਮਤ ਸੁਭਟਨ ਘਿਰੋ ਸੁਰ ਦਲ ਜਾਇਕੈ ॥ ਨਹਿ ਜੀਅਤ ਛਾਡੋ ਸੁਰ ਮੁਨੀਸਰ ਨ੍ਰਿਪਤ ਜਾਵਹੁ ਖਾਇ ਕੈ ॥੧੭੦੪॥੨੮੯॥ ਛੰਤ ॥ ਬੇੜ ਆਨਹੁ ਸੁਰਬਧੁਨ ਨਿਜ ਸੈਨ ਦੇਹੁ ਲੁਟਾਯ ਕੈ ॥ ਸੁਰ ਸਕਲ ਮਾਰ ਬਿਧੁੰਸ ਕੀਜੋ ਬਿਸਨ ਦੇਹੁ ਹਟਾਯ ਕੈ ॥ ਧਰ ਝੋਟ ਬਾਸਵ ਪਕਰ ਆਨਹੁ ਸਮਰ[ੳ] ਦੀਹ ਮਚਾਯ ਕੈ ॥ ਜਿਨ ਡਰਹੁ ਰੰਚਕ ਸਘਨ ਸੁਰ ਦਲ ਰਹੋ ਆਪ ਜੁਝਾਯ ਕੈ ॥੧੭੦੫॥੨੯੦॥ ਛੰਤ ॥ ਸੁਰ ਜੀਤ ਆਵਹੁ ਸਖਾ ਸੁਭਟਨ ਸੁਰਲੋਕ ਦੇਉ ਉਠਾਯ ਕੈ ॥ ਚਿਰ ਕਰਹੁ ਰਾਜ ਸਮਾਜ ਸੁਰਪੁਰ ਮਮ ਦੋਹੀ ਨਗ੍ਰ ਫਿਰਾਯ ਕੈ ॥ ਸੁਨ ਹਰਖ ਭੇ ਪਸੁ ਜਾਤ ਧਾਨੂ ਉਠੇ ਸੂਰ ਰਿਸਾਯ ਕੈ ॥ ਦਲ ਸਾਜ ਚਤੁਰੰਗਨ ਚਲੇ ਨਿਜ ਨਾਥ ਮਾਥ ਨਿਵਾਯ ਕੈ ॥੧੭੦੬॥੨੯੧॥ ਛੰਤ ॥ ਮੁਨਿਰਾਜ ਆਵਤ ਦੇਖ ਬਾਸਵ ਕਰ ਜੋਰ ਮਿਨਹ[੨] ਅਦਾਬ ਸੋ ॥ ਚਿਤ ਰੋਖ ਆਵਤ ਹੈ ਪ੍ਰਭੂ ਮੁਨਿ ਜੋਸ ਰੰਜ ਅਦਾਬ ਸੋ ॥ ਨਹ ਸੁਲਹ ਰਾਕਸ ਨਾਹ ਮਾਨਿਸ ਰਦ ਬਦਲ ਕੀਸ ਕਿਤਾਬ ਸੇ ॥ ਖਲ ਅਸੁਰ ਮਾਰ ਬਿਧੁੰਸ ਕੀਜੈ ਰਖ ਲੇਹੁ ਸੁਰਨ[੩] ਅਜਾਬ ਮੇ ॥੧੭੦੭॥੨੯੨॥ ਛੰਤ ॥ ਤਉ ਲਉ ਮੁਨੀਸਰ ਆ ਗਏ ਕਰ ਜਰੋ ਕੀਨ ਪ੍ਰਨਾਮ ਪ੍ਰਭ ॥ ਜਿਮ ਭਈ ਆਗਯਾ ਨਾਥ ਕੀ ਕਹਿ ਦੀਓ ਨਿਸਚਰ ਨਾਹ ਸਭ ॥ ਸੰਧ ਨਹ ਮਾਨਿਓ ਮਹਾਂਪਸੁ ਠਨੀ ਬਿਗ੍ਰਹ ਭਾਂਤ ਸਭ ॥ ਗਰਬਾਤ ਐਠਤ ਹਠ ਗਹਿਓ ਬਹੁ ਪਠੈ ਦੀਨਸ ਸੈਨ ਪ੍ਰਭ ॥੧੭੦੮॥੨੯੩॥ ਛੰਤ ॥ ਸੁਮਤ ਆਦਿ ਸਭੈ ਕਹੀ ਪਸੁ ਮਨਿਓ ਨਾਹਨ ਹਠ ਗਹੀ ॥ ਬਿਚਾਰ ਗ੍ਰੰਥਨ ਸੋਧ ਕੈ ਸੁਰ ਪ੍ਰਿਥਮ ਹਾਰ ਸੁਮਤ ਕਹੀ ॥ ਪੁਨ ਕਹਿਸ ਬਿਗ੍ਰਹ ਭਲੋ ਨਹਿ ਸੁਰ ਸਿਮਟ ਜੀਤਹਗੇ ਸਹੀ ॥ ਹਾਨ ਨਿਸਚਰ ਹੋਇਗੀ ਨਹ ਜੀਯਤ ਉਬਰੇ ਏਕ ਹੀ ॥੧੭੦੯॥੨੯੪॥ ਛੰਤ ॥ ਕਹ ਸਕਹ ਨਾਹਨ ਕੋਊ ਡਰਪਤਿ ਹਠ ਠਾਨ ਸਮਰ ਸੁਲਹ ਨਹੀ ॥ ਪਠਿਸ ਸਘਨ ਚਮੂ ਪ੍ਰਬਲ ਹਵ ਭੀਮ ਦਾਰੁਨ ਰਿਪ ਚਹੀ ॥ ਕਰ ਜੋਰ ਬਾਸਵ ਬਿਨੈ ਪ੍ਰਭ ਸੋ ਬਿਰੰਚ ਗਨਪਤ ਜੂ ਪਹੀ ॥ ਬਿਚਾਰ ਜੋਤਿਸ ਦੇਖੀਐ ਕਿਮ ਹੋਇਗੋ ਬੂਝੋ ਸਹੀ ॥੧੭੧੦॥੨੯੫॥ ਛੰਤ ॥ ਪ੍ਰਭ ਦਈ ਆਗਿਯਾ ਦੇਖੀਐ ਕਿਮ ਹੋਇਗੋ ਭਾਰਥ ਬਿਖੈ ॥ ਬਿਰੰਚ ਗਨਪਤਿ ਆਦਿ ਜੋਤਿਸ ਮਥਨ ਕੈ ਗਿਨਤੀ ਲਿਖੈ ॥ ਸਮਰ ਹਾਰ ਸੁਰਨ ਪ੍ਰਿਥਮ ਪੁਨ ਜੀਤਿਹੈ ਰਿਪ ਘਾਯ ਕੈ ॥ ਛੀਨ ਦੇਸ ਭੰਡਾਰ ਸਗਲੀ ਬੰਬ ਜੀਤ ਬਜਾਯ ਕੈ ॥੧੭੧੧॥੨੯੬॥ ਛੰਤ ॥ ਰੁਦ੍ਰ ਬਾਸਵ ਆਦ ਜੋਧਾ ਕਉਬੇਰ ਬਰਨ ਜਮਕਾਲ ਹੀ ॥ ਗਨਾਦ ਜਛ ਗੰਧ੍ਰਬ ਸੁਭਟਨ ਦੇਵਗਨ ਨ੍ਰਿਪਾਲ ਹੀ ॥ ਕਾਰਤਕੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੋਧਾ ਰਿਖ ਰਾਜ ਸੈਨਾ ਪਾਲਹੀ ॥ ਦੂਤ ਘਨ ਦਲ ਆਦਿ ਨਾਯਕ ਮੰਤ੍ਰ ਪੂਛ ਗੋਪਾਲ ਹੀ ॥੧੭੧੨॥੨੯੭॥ ਛੰਤ ॥ ਕਰ ਜੋਰ ਸਬਹ ਪ੍ਰਨਾਮ ਕੀਨਿਓ ਪ੍ਰਭੁ ਦੇਹੁ ਆਗਯਾ ਰਿਪ ਸਮਰ ॥ ਪ੍ਰਵਾਹਿ ਨਾਹਿ ਪ੍ਰਤਾਪ ਪ੍ਰਭ ਬਲ ਹਨੋ ਨਿਸਚਰ ਧਾਇ ਕਰ ॥ ਰਾਜ ਕਾਜਹ ਕੇ ਬਿਖੇ ਦੁਖ ਦੁੰਦ ਪਰਮ ਪ੍ਰਾਯ ਪਰ ॥ ਹੋਤ ਆਯੋ ਹੈ ਸਦਾ ਤੇ ਹਾਨ ਲਾਭ ਬਿਖਾਦ ਡਰ ॥੧੭੧੩॥੨੯੮॥ ਛੰਤ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਕਸ੍ਰ ਜੇ ਭੋਗ ਹੈ ਫੁਨ ਭੋਗ ਹੈ ਸੁਖ ਬਿਬਿਧ ਬਿਧ ॥ ਬਹੁ ਬਾਰ ਕੋ ਦੁਖ ਨਹ ਭਲੋ ਦੁਖ ਝੇਲਨੋ ਯਕਬਾਰ ਸਿਧ ॥ ਬਿਤਾਇ ਅਉਸਰ ਹਾਨ ਕੀ ਤਉ ਲਹੈ ਸੁਖ ਸਭ ਬੈਸ ਨਿਧ ॥ ਜੇ ਪ੍ਰਿਥਮ ਸੁਖ ਕੋ ਅਲਪ ਭੋਗੇ ਦੁਖ ਬੈਸ ਸਭ ਬੇਮੁਖ ਰਿਧ ॥੧੭੧੪॥੨੯੯॥ ਛੰਤ ॥ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਾਹਨ ਰੰਚ ਹੈ ਪ੍ਰਭ ਸੇ ਦਿਯਾਲ ਮੁਰਾਰ ਜਹ ॥ ਸੰਕਟ ਹਰਨ ਪ੍ਰਭ ਬਿਰਦ ਹੈ ਦੁਜ ਥਾਉ ਨਾਹਨ ਜਾਉ ਜਹ ॥ ਜਬ ਕਬ ਸਦਾ ਪ੍ਰਭ ਰਖਤ ਆਯੇ ਫੁਨ ਰਖਹਗੇ ਨਿਜ ਦਾਸ ਕਹ ॥ ਭਰਵਾਸ ਪ੍ਰਬਲ ਮੁਰਾਰ ਤੇਰੀ ਅਵਰ ਕਾਹੂ ਕਾਨ ਨਹ ॥੧੭੧੫॥੩੦੦॥ ਛੰਤ ॥ ਰਛ ਰਛ ਗੋਪਾਲ ਬੋਲੇ ਸੁਰ ਸੰਤ ਪਿਆਰੇ ਪ੍ਰਾਨ ਸਮ ॥ ਏਕ ਜੋਤ ਦ੍ਵੈ ਰੂਪ ਕਹਿਯਤ ਸੁਰ ਸੰਤ ਨਿਸਚੈ ਰੂਪ ਮਮ ॥ ਪ੍ਰਭ ਦਈ ਆਗਿਆ ਗਨੇਸਹੀ ਅਗੂਆਹ ਰੋਕਹੁ ਅਸੁਰ ਦਲ ॥ ਨਿਜ ਸੈਨ ਲੈ ਭਾਰਥ ਕਰੋ ਚੁਨ ਸਕਲ ਮਾਰੋ ਅਸੁਰ ਦਲ ॥੧੭੧੬॥੩੦੧॥ ਛੰਤ ॥ ਪ੍ਰਭ ਪਦ ਮਨਾਇ ਨਿਵਾਇ ਮਾਥਹ ਲੈ ਚਲਤ ਸੈਨ ਅਨੀ ਪ੍ਰਬਲ ॥ ਹਰਵਲ ਗਨੇਸ ਮਹੇਸ ਨੰਦਨ ਕਾਰਤਕੇਯ ਸੰਗ ਦੀਹ ਦਲ ॥ ਮਯੂਰ ਮੂਖਕ ਚੜ ਸਿਧਾਏ ਗਹਿ ਸੂਲ ਧਨ ਟੰਕੋਰ ਦੈ ॥ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਛਕੇ ਸਭੀ ਧੁਨਿ ਸੰਖ ਘੰਟਨ ਘੋਰ ਕੈ ॥੧੭੧੭॥੩੦੨॥ ਛੰਤ ॥ ਚਤੁਰੰਗ ਸੈਨ ਚਲੀ ਪ੍ਰਬਲ

ਪਾਠਾਂਤਰ
[੧]ਰਿਪ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੨]ਮਿਨਤ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੩]ਸਰਨ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸਮ੍ਰ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਜਿਆਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਸ ਤੋਂ ਸੁਧਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ

ਬੇਵਾਨ ਆਦ ਮਸਾਨ ਦਲ ॥ ਘਨ ਘਟਾਘੋਰ ਅਨੀ ਪ੍ਰਬਲ ਘਨਘੋਰ ਦਾਰੁਨ ਦਲ ਬਦਲ ॥ ਬਜਤ ਭੇਰ ਮੁਚੰਗ ਦੁੰਦਭ ਸਹਨਾਯ ਬੰਬ ਬਿਹਦ ਨਦ ॥ ਝਮਕੈ ਛਟਾ ਭੂਸਨ ਬਸਨ ਪ੍ਰਕਾਸ ਸਸਤ੍ਰਨ ਅਸਤ੍ਰ ਗਦ ॥੧੭੧੮॥੩੦੩॥ ਛੰਤ ॥ ਸੁਮੇਰ ਆਸ੍ਰਮ ਭਟ ਉਤਰ ਰੰਗ ਭੂਮ ਮੰਡਿਓ ਦੈਤ ਤਨ ॥ ਰੰਗ ਭੂਮ ਸਾਗਰ ਤੀਰ ਨਿਸਚਰ ਰਨ ਮੰਡਿਓ ਦਾਰੁਨ ਦੀਹ ਹਰਨ ॥ ਦੋਊ ਕਟਕ ਸਦ ਜੁਟੀ ਦੂਹੂ ਰਨ ਬਜਿਓ ਮਾਰੂ ਪ੍ਰਲੈ ਘਨ ॥ ਭਟ ਚੜੇ ਸੰਘਰ ਰੋਪ ਕੈ ਮ੍ਰਿਜਾਦ ਜੁਧਹ ਸਕਲ ਬਨ ॥੧੭੧੯॥੩੦੪॥ ਛੰਤ ॥ ਲੈ ਧੂਮਕੇਤ ਅਨੀ ਪ੍ਰਬਲ ਠਠ ਰਹੇ ਦੀਰਘਦੰਤ ਦਲ ॥ ਰੁਪੇ ਸਮ੍ਰ ਭਟ ਦੂਹੂ ਦਿਸ ਡਗਮਗਤ ਬਸੁਧਾ ਦਲ ਪ੍ਰਬਲ ॥ ਭਯ ਸਦ ਨਦ ਉਠਿਓ ਤਹਾ ਭੁੰਕਾਰ ਭੇਰੀ ਪ੍ਰਣਉ[ੳ] ਝਲ ॥ ਭਭਕਹ ਸੁਭਟ ਭਟ ਸਮਰ ਚਉਪੇ ਸੁਰ ਬਿਬਿਧ ਬਾਜਨ[ਅ] ਸਦ ਢਲ ॥੧੭੨੦॥੩੦੫॥ ਸੁਰਬਧੁਨ ਚੜੇ ਬੇਵਾਨ ਨਿਰਖਤ ਸਮਰ ਗਾਵਤ ਗੀਤ ਛੰਦ ॥ ਅਪਛਰ ਪਰੀ ਪਦੁਮਨ ਬਰੰਗਨ ਓਮਗ ਹਰਖਤ ਨ੍ਰਿਖ ਦੰਦ ॥ ਕੋਊ ਛੰਦ ਮੰਗਲ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਗਾਵਤ ਜੂਝਊਆ ਰਾਗ ਮੰਦ ॥ ਅਪਛਰਨ ਮਨਹ[੧] ਬਾਧਵ ਮੰਗਲ ਸੁਭਟ ਜੇ ਜੂਝਤ ਫੰਦ ॥੧੭੨੧॥੩੦੬॥ ਛੰਤ ॥ ਚਾਵੰਡ ਗ੍ਰਿਝ ਉਡੈ ਤਹਾਂ ਫਿਕਰੰਤ ਸੁਆਨ ਸ੍ਰਿੰਗਾਲ ਹੇ ॥ ਭੂਤ ਭੈਰੋ ਨਾਚਹੀ ਕਿਲਕਟੀ ਦੇਤ ਬੈਤਾਲ ਹੇ ॥ ਸਿਰ ਜਟਾ ਜੁਗਨ ਹਾਥ ਖਪਰ ਕਰਹ ਗਾਨ ਰਸਾਲ ਹੇ ॥ ਨਿਸੁੰਨ ਨਾਦ ਭਯਾਨ ਭੀਖਮ ਉਠਤ ਸਦ ਭੀਹਾਲ ਹੇ[ੲ] ॥੧੭੨੨॥੩੦੭॥ ਛੰਤ ॥ ਜੁਟੇ ਸਮਰ ਦਲ ਦੋਊ ਜੋਧਨ ਛੁਟਕੰਤ ਬਾਨ ਕਮਾਨ ਹੇ ॥ ਹਠ ਮੰਡਿਓ ਸੰਘਰ ਦੀਹ ਦਾਰੁਨ ਜੁਝਤ ਸੁਭਟ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੇ ॥ ਛੁਟਤ ਤੀਰ ਤੁਫੰਗ ਤੋਪੈ ਧਮਕ ਅਸਪੀ ਨਾਲ ਹੇ ॥ ਪਸਟਲ ਜੰਜਾਯਲ ਸੁਤ੍ਰਨਾਲੈ ਕੁਹਕ ਨਾਲ ਬਿਸਾਲ ਹੇ ॥੧੭੨੩॥੩੦੮॥ ਛੰਤ ॥ ਭ੍ਰਮਹ ਸੁਭਟ ਸਿਪਹਰ ਗਰਦੂੰ ਪੁਨ ਡਿਗਹ ਜਾਇ ਪੈਯਾਲ ਹੇ[ੲ] ॥ ਦਾਰੁਨ ਮਚੀ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਦੋ ਦਲ ਭਟ ਗਿਰਹਿ ਠੋਕਹਿ ਤਾਲ ਹੇ ॥ ਛੂਟਹਿ ਦੂਹੂ ਦਿਸ ਬਾਨ ਨਾਨਾ ਪੜਤ ਦੋ ਦਲ ਜਾਯ ਹੇ ॥ ਲਗਤ ਭੂਮ ਜੂਝਾਰ ਸਾਵੰਤ ਪੁਨ ਉਠਤੁ ਝੇਲਤ ਘਾਯ ਹੇ ॥੧੭੨੪॥੩੦੯॥ ਛੰਤ ॥ ਲਗਤ ਬ੍ਰਿਨ ਤਨ ਸੁਭਟ ਸੂਰਨ ਜਗਤ ਰੋਸ ਰੂਹਾਨ ਹੇ ॥ ਪਿਲਚ ਪਿਲਚ ਭਿਰੇ ਦੁਬਹੀਆ ਝੇਲ ਅੰਗਨ ਬਾਨ ਹੇ ॥ ਗਿਰ ਚੜੇ ਨ੍ਰਿਖਤ ਸੁਰਗਨਾ ਜੁਤ ਬਿਸਨ ਦੇਵ ਮਹਾਨ ਹੇ ॥ ਚਟਪਟ ਗ੍ਰਿਹ ਗਹ ਲੇਤ ਅਪਛਰ ਬਰਤ ਸੂਰ ਸੁਜਾਨ ਹੇ ॥੧੭੨੫॥੩੧੦॥ ਛੰਤ ॥ ਕਰਤ ਸੁਰਗ ਪਯਾਨ ਸੂਰਨ ਚਉਪ ਜੁਧਹਿ ਕਰਾਹਿ ਹੇ ॥ ਦੁਰਤ ਦੀਹ ਭਯਾਨ ਆਹਵ ਠਠਤ ਦੁੰਦ ਮਚਾਹਿ ਹੇ ॥ ਬਹਿਤ ਸਸਤ੍ਰਨ ਅਸਤ੍ਰ ਤੀਛਨ ਸਮਰ ਸੁਭਟ ਜੁਝਾਹਿ ਹੇ ॥ ਨਚਤ ਰੁਦ੍ਰ ਕਪਾਲ ਭੈਰੋ ਪ੍ਰੇਤ ਭੂਤ ਹਸਾਹਿ ਹੇ ॥੧੭੨੬॥੩੧੧॥ ਛੰਤ ॥ ਮਚਿਓ ਘੋਰ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਭੀਖਮ ਦੁਸਟ ਦੁੰਦ ਕਰਾਲ[ਸ] ਹੇ ॥ ਭਟ ਜੂਝ ਜੂਝ ਗਿਰੇ ਸਮਰ ਕਰ ਬਰਤ ਅਛਰ ਮਾਲ ਹੇ ॥ ਕਰਖਾ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਵਾਰ ਮਾਰੂ ਕਥਤ ਗੁਨੀ ਰਸਾਲ ਹੇ ॥ ਭੁੰਕਾਰ ਭੇਰੀ ਪਣੋਂ ਗੋਮੁਖ ਸਹਨਾਯ ਝਾਂਝਰ ਤਾਲ ਹੇ ॥੧੭੨੭॥੩੧੨॥ ਛੰਤ ॥ ਤੀਨ ਖੂਹਨ ਜੂਝਗੇ ਭਟ ਸੁਭਟ ਦੋ ਦਲ ਮਾਹਿ ਹੇ ॥ ਸਲਤਾ ਰੁਧਰ ਹੁਵੈ ਚਲੀ ਦਾਰੁਨ ਸੁਭਟ ਪਉਰਤ ਜਾਹਿ ਹੇ ॥ ਹੇਲ ਹੇਲ ਭਿਰੇ ਦੁਬਹੀਆ ਪੇਲ ਪੇਲ[੨] ਗਜਾਨ ਹੇ ॥ ਜੂਝ ਜੂਝ ਗਿਰੇ ਸੁਭਟ ਰਨ ਸ੍ਵਰਗ ਕਰਤ ਪਯਾਨ ਹੇ ॥੧੭੨੮॥੩੧੩॥ ਛੰਤ ॥ ਬਹੁ ਸੈਨ ਜੂਝ ਗਈ ਜਬੈ ਰਿਸ ਭਰਿਓ ਧੂਮ੍ਰਕੇਤ ਹੇ ॥ ਸਮੁਹਾਏ ਆਨ ਭਿਰਿਓ ਗਨੇਸਹਿ ਸੁਭਟ ਸੈਨ ਸਮੇਤ ਹੇ ॥ ਗਹਿ ਧੋਪ ਗੁਰਜ ਗਦਾ ਪਟਾ ਸਤ ਮੁੰਡ ਚਹੁ ਸਤ ਬਾਂਹ ਹੇ ॥ ਸੁਰ ਸੈਨ ਪੈਠ ਗਇਓ ਨਿਸਾਚਰ ਹਨਿਓ ਸੂਰ ਬਹੁਤਾਹਿ ਹੇ ॥੧੭੨੯॥੩੧੪॥ ਛੰਤ ॥ ਮੂਸਲ ਸਿਲਾ ਗੋਲਾ ਬਰਖੈ ਮੇਰ ਬ੍ਰਿਛ ਦੁਰੰਤ ਹੇ ॥ ਪੀਸ ਪੀਸ ਗਏ ਸਮਰ ਕਰ ਜੂਝ ਜੂਝ ਤੁਰੰਤ[੩] ਹੇ ॥ ਗਹ ਲੇਤ ਚਹੁ ਸੈ ਸੁਰਨ ਕਰ ਮੈ ਟਕਰਾਇ ਮਾਰਤ ਦੰਤ ਹੇ ॥ ਭਛਤ ਗੂਲਨ ਝੁੰਡ ਪੁੰਜਨ ਭੂਤ ਪ੍ਰੇਤ ਭਖੰਤ ਹੇ ॥੧੭੩੦॥੩੧੫॥ ਛੰਤ ॥ ਦੁਰਦਸਾ ਦੇਖ ਗਨੇਸ ਧਾਏ ਭੀਖਮ ਭਯਾਨਕ ਰੂਪ ਕਰ ॥ ਧਵਾਇ ਮੂਖਕ ਦਪਟ ਰਿਪ ਗਨ ਸਮੁਹਾਏ ਆਏ ਰਿਸਾਏ ਕਰ ॥ ਬਹੁ ਬੀਰ ਆਵਤ ਨਾਸ ਕੀਨਿਓ ਚੀਰ ਚੀਰ ਚਿਥਾਰ ਕਰ ॥ ਲਤਾਰ ਦੈਂਤ ਸੰਘਾਰ ਖਲ ਦਲ ਭਿਰੇ ਰਿਪ ਲਲਕਾਰ ਕਰਿ ॥੧੭੩੧॥੩੧੬॥ ਛੰਤ ॥ ਸਤ ਬਾਨ ਤਿਛ ਚਲਾਇ ਦੀਨਿਓ ਬਿਧਿਓ ਧੂਮ੍ਰਕੇਤ ਤਨ ॥ ਗਿਰ ਗੀ ਭੁਜਾ ਰਿਪ ਸੁੰਡ ਸੀ ਜਿਮ ਕਟਤ ਕਦੂਆ ਲਤਾ ਬਨ ॥ ਸਉ ਭੁਜਾ ਰਿਪ ਕੀ ਕਟਗੀ[੪] ਛਿਨਕ ਮੋ ਭ੍ਰਮਤ ਅਧਰ ਥਹਰਾਤ ਘਨ ॥ ਮਨ ਜੜਤ ਭੂਖਨ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰਨ ਸਤ ਭਾਨ ਦੀਪਕ ਮਨੋ ਘਨ[੫] ॥੧੭੩੨॥੩੧੭॥ ਛੰਤ ॥ ਸਉ ਸੁਰ ਹਨਜੋ ਰਿਪ ਭੁਜਾ ਬਿਕ੍ਰਮ ਧੁਨ ਧਸਿਓ ਪ੍ਰਤਨਾ ਦੇਵਗਨ ॥ ਬਹੁ ਬੀਰ ਮਾਰ ਬਿਧੁੰਸ ਕੀਨਜੋ ਪੁਨ ਗਿਰਿਓ ਭੁਜ ਰਿਪ ਛੀਨ ਤਨ ॥ ਗਹ ਲੇਤ ਪ੍ਰੇਤ ਮਸਾਨ ਭਖਤ ਰੁਧ੍ਰ ਪੀਵਤ ਕਾਲ ਗਨ ॥ ਡਕਤ ਭੀਮ ਭਯਾਨ ਗਰਜਤ ਭਯ ਹੋਤ ਭੀਖਮ ਨਾਦ ਸੁਨ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਮੁਨਨ (ਮਸ, ਅਸ)
[੨]ਖੇਲ ਖੇਲ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੩]ਦੁਰੰਤ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੪]ਕਟੀ (ਅਸ)
[੫]ਦੀਪਕ ਮਨੋ ਗਨ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਪਉਨ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਲੇਹੁ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਕਰਾਹਿ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

॥੧੭੩੩॥੩੧੮॥ ਛੰਤ ॥ ਭੁਜ ਝਰਤ ਧਾਰਾ ਸ੍ਰੋਨ ਕੋ ਜਿਮ[ੳ] ਝਰਤ ਝਰਨਾ ਬਾਰ ਕੋ ॥ ਰਿਸ ਖਾਇ ਧਾਇਓ ਸਸਤ੍ਰ ਲੈ ਮਟਕਾਯ ਸੁਘਰ ਤੁਖਾਰ ਕੋ ॥ ਚਿਕਾਰ ਨਾਦ ਭੈਆਵਨੋ ਛਡ ਦੀਸ[੧] ਸਭ ਹਥਿਆਰ ਕੋ ॥ ਲੈ ਸਕਤ ਤੀਛਨ ਉਰ ਹਨਿਓ ਮੁਰਝਾਏ ਦੀਨ ਕੁਮਾਰ ਕੋ ॥੧੭੩੪॥੩੧੯॥ ਛੰਤ ॥ ਨਿਜ ਸੈਨ ਲੈ ਕਾਰਤ ਧਏ ਆ ਠਠੇ ਸੰਘਰ ਬੀਰ ਸੋ ॥ ਬਹੁ ਚਲੇ ਸਸਤ੍ਰ ਦੁਹੂ ਦਿਸਾਹਨ ਡਰੇ[੨] ਘਨੇ ਰਨਧੀਰ ਕੋ ॥ ਝਪਟ ਧਾਇਓ ਕ੍ਰੋਧ ਕੈ ਸਉ ਭੁਜਾ ਕਾਟਿਓ ਤੀਰ ਸੋ ॥ ਰਿਸ ਘਾਏ ਤੀਛਨ ਬਾਨ ਸੋ[੩] ਜੋ ਹਨੇਓ ਬਲਿ ਬੀਰ ਕੋ ॥੧੭੩੫॥੩੨੦॥ ਛੰਤ ॥ ਰਿਪ ਬਾਨ ਆਵਤ ਕਾਟ ਡਾਰਿਓ ਹਨਿਓ ਸੂਰ ਰਿਸਾਯ ਕੈ ॥ ਉਰ ਛੇਦ ਪਾਰ ਭਈ ਦੁਧਾਰੀ ਰਹਿਓ ਉਰ[੪] ਉਰਝਾਇ ਕੈ ॥ ਨਹਿ ਤ੍ਰਾਸ ਮਾਨਿਓ ਬ੍ਰਿਨ ਕੋ ਪਹੁਚਿਓ ਨਿਕਟਿ ਬ੍ਰਿਨ ਖਾਇ ਕੈ ॥ ਉਰ ਬਾਨ ਮਾਰਿਓ ਤਾਕ ਕੈ ਭੁਈ ਗਿਰੇ ਕੁਅਰ ਮੁਰਝਾਇ ਕੈ ॥੧੭੩੬॥੩੨੧॥ ਛੰਤ ॥ ਧਰ ਪਿਸਟ ਉਡਿਓ ਮਯੂਰ ਬਿਲਖਤ ਦੋਊ ਬੀਰ ਚਲੇ ਜੁਝਾਇ ਕੈ ॥ ਘਾਲ ਪਾਲਕੀ ਦੂਤਿ ਗਨਪਤ ਗਿਰ ਕਨਕ ਦੀਨ ਪਠਾਇ ਕੈ ॥ ਕਰ ਸੋਚ ਕੂਕਤ ਹੂਕ ਦੈ ਦਲਗੀਰ ਗਏ ਉਤਾਯ ਕੈ ॥ ਸੁਨ ਸਦ ਭੀਖਮ ਚੇਤ ਭੌ ਦੈ ਦਲ ਪੁਨ ਭਿਰਿਓ ਮੋਰ ਧਵਾਇ ਕੈ ॥੧੭੩੭॥੩੨੨॥ ਛੰਤ ॥ ਉਤ ਹਨਤ ਨਿਸਚਰ ਦੇਵਗਨ ਬਹੁ ਬੀਰ ਦੀਓ ਲਟਾਇ ਕੈ ॥ ਲੈ ਗਇਓ ਗਨਪਤਿ ਦੂਤ ਗਿਰ ਪਰ ਕਹੀ ਬਿਪਤ ਸੁਨਾਇ ਕੈ ॥ ਸਭ ਦੇਖ ਗਨਪਤ ਹਾਲ ਬਿਲਖੇ ਮੁਖ ਅਮੀਅ ਦੀਨੇਓ ਚੁਆਇ ਕੈ ॥ ਭਏ ਚੇਤਤ ਨਹ ਗਨੇਸ ਜਾਗੇਓ ਰਹਿਓ ਹ੍ਰਿਦੈ ਲਜਾਇ ਕੈ ॥ ਪ੍ਰਭ ਕਹਜੋ ਸੋਚ ਨ ਕੀਜੀਏ ਪੁਨ ਚਲਿਓ ਚਰਨ ਮਨਾਇ ਕੈ ॥ ਸੁਰ ਕਰਤ ਹਰਖ ਬਿਨੋਦ ਮੰਗਲ ਗਨਏਸ ਦੀਏ ਜੀਵਾਇ ਕੈ ॥੧੭੩੮॥੩੨੩॥ ਛੰਤ ॥ ਇਤ ਹਨਿਓ ਨਿਸਚਰ ਧੂਮਕੇਤ ਸੌ ਬਾਨ ਸੌ ਸਿਰ ਕਾਟਿ ਕੈ ॥ ਇਤ ਮਿਲੇ ਗਨਪਤਿ ਬੀਰ ਕੋ ਰਿਪ ਸੈਨ ਪੈਠੋ ਡਾਂਟ ਕੈ ॥ ਜੁਗ ਹਰਖ ਉਪਜਿਓ ਬੀਰ ਮਨ ਬਹੁ ਦੂਬ ਦੀਨੋ ਬਾਟ ਕੈ ॥ ਯਕ ਮਿਲਨ ਬੰਧਪ ਹਰਖ ਭਾਈ ਦੁਜ ਹਰਖ ਨਿਸਚਰ ਪਾਤ ਕੈ ॥੧੭੩੯॥੩੨੪॥ ਛੰਤ ॥ ਗਹਿ ਸਸਤ੍ਰ ਪੈਠੇ ਰਿਪ ਚਮੂੰ ਜਮਧਾਮ ਦੀਨ ਪਠਾਯ ਕੈ ॥ ਗਹਿ ਲਾਸ ਧੂਮ੍ਰਕੇਤ ਕੀ ਅਪਛਰਨ ਲੀਨ ਉਠਾਯ ਕੈ ॥ ਸੁਰ ਲੋਕ ਲੈ ਗਈ ਹਰਖ ਹੋ ਕਰ ਸਮ੍ਰ ਛੈਲ ਸੁਭਾਯ[੫] ਕੈ ॥ ਪਤਿ ਕਰਤ ਭੀ ਦੇਵਾਂਗਨਾ ਸੁਭ ਮੰਗਲਚਾਰ ਗਵਾਯ ਕੈ ॥੧੭੪੦॥੩੨੫॥ ਛੰਤ ॥ ਇਤ ਧੂਮ੍ਰਕੇਤ ਦਾਨੋ ਸੈਨਾ ਸਹਿਤ ਬਧ : ॥ ਅਥ ਦੀਰਘਦੰਤ ਜੁਧ ਕਥਤੇ ॥ ਛੰਤ ॥ ਰਿਸ ਤਾਨ ਦੀਰਘ ਦੰਤ ਧਾਯੋ ਚਤੁਰੰਗ ਸੈਨ ਅਪਾਰ ਹੇ ॥ ਰੁਕਿਓ ਆਵਤ ਨੰਦ ਨਹ ਲਲਕਾਰ ਸਸਤ੍ਰ ਸੰਭਾਰ ਹੇ ॥ ਬੈਰ ਲੈਹੋਂ ਆਜ ਸਭਹੀ ਚੇਤ ਆਪ ਸੰਭਾਰ ਹੇ ॥ ਘੇਰ ਸੈਨ ਲੀਓ ਨਿਸਾਚਰ ਬੰਦ ਕੀਨ ਕੁਮਾਰ ਹੇ ॥੧੭੪੧॥੩੨੬॥ ਛੰਤ ॥ ਅਰਰਾਇ ਧਾਇ ਪਰਿਓ ਨਿਸਾਚਰ ਬਾਹ ਬਹੁ ਹਥੇਯਾਰ ਹੇ ॥ ਮਚਿਓ ਸੰਘਰ ਘੋਰ ਦਾਰੁਨ ਜੂਝੰਤ ਬੀਰ ਜੁਝਾਰ ਹੇ ॥ ਦੁਹੁ ਦਿਸ ਸੁਭਟ ਮਾਰੇ ਪਰੇ ਬਹੁ ਸੈਨ ਦੋਊ ਕੁਮਾਰ ਹੇ ॥ ਘਨਸਾਰ ਕੋ ਉਮਡਿਓ ਤਹਾਂ ਝੜ ਲਾਇ ਮੂਸਲਧਾਰ ਹੇ ॥੧੭੪੨॥੩੨੭॥ ਛੰਤ ॥ ਬਰਖੈ ਸਿਲਾ ਗੋਲਾ ਗਦਾ ਦ੍ਰਮ ਬਾਨ ਲਸਟਕ ਮਾਰ ਹੇ ॥ ਝਨਕਾਰ ਮਾਰੂ ਸਬਦ ਸਸਤ੍ਰਨ ਉਠਤ ਝਰਤ ਅੰਗਾਰ ਹੇ ॥ ਜੁਆਲਾ ਜੰਜਾਯਲ ਨਾਲ ਤੁਪਕ ਬਸਤ ਦੀਹ ਡਰਾਰ ਹੇ ॥ ਘਨ ਗਰਜ ਮਾਨੋ ਪ੍ਰਲੈ ਪਲਟਿਓ ਦੁਤਿ ਹਰਤ ਚਪਲਾ ਸਾਰ ਹੇ ॥੧੭੪੩॥੩੨੮॥ ਛੰਤ ॥ ਤੁਰੰਗ ਸੁਭਟ ਧਵਾਇ ਕੈ ਗਜ ਪਲ ਪੈਠੇ ਸੂਰ ਹੇ ॥ ਹੇਲ ਹੇਲ ਭਿਰੇ ਦੁਹੂ ਦਿਸ ਭਈ ਝੁਰਮਟ ਗੂੜ ਹੇ ॥ ਬਜਤ ਦੁਹੂ ਦਿਸ ਡੰਕ ਧਉਸਾ ਫੁੰਕੈ ਸੁਰਾਫੀਲ ਸੂਰ ਹੇ ॥ ਭਟ ਜੂਝ ਜੂਝ ਗਏ ਦੁਹੂ ਦਿਸ ਬ੍ਰਿਨ ਖਾਇ ਚਕਨਾਚੂਰ ਹੇ ॥੧੭੪੪॥੩੨੯॥ ਛੰਤ ॥ ਦਿਸ ਰੁਕਿਓ ਦਾਰੁਨ ਸਮਰ ਮੰਡਿਓ ਲਯੋ ਘੇਰ ਕੁਮਾਰ ਹੀ ॥ ਧਾਏ ਧਾਏ ਪਰੇ ਨਿਸਾਚਰ ਮਾਰ ਮਾਰ ਉਚਾਰਹੀ ॥ ਕੂਦ ਕੂਦ ਪਰੇ ਦੁਬਹੀਆਂ ਰੇਲ ਰੇਲ ਹੰਕਾਰ ਹੀ ॥ ਆਨ ਆਨ ਭਿਰੇ ਸਿਪਾਹੀ ਸਮਰ ਸੂਰ ਸੰਘਾਰ ਹੀ ॥੧੭੪੫॥੩੩੦॥ ਛੰਤ ॥ ਭਈ ਅੰਧ ਧੁੰਧ ਕਰਾਲ ਆਹਵ ਨਹ ਸੂਝ ਹਾਥ ਪਸਾਰ ਹੀ ॥ ਦੋਊ ਸੈਨ ਭੈਰੋ[ਅ] ਏਕ ਰੰਗ ਪਿਤ ਸੁਤਹ ਸੁਤ ਪਿਤ ਮਾਰ ਹੀ ॥ ਘਮਸਾਨ ਜੰਗ ਮਚੀ ਤਹਾਂ ਗਨ ਰੁਦ੍ਰ ਗੂਲ ਡਕਾਰ ਹੀ ॥ ਬੈਤਾਲ ਪ੍ਰੇਤ ਮਸਾਨ ਭੂਤਨ ਨਭ ਛਾਯ ਚੀਰ ਚਿਕਾਰ ਹੀ ॥੧੭੪੬॥੩੩੧॥ ਛੰਤ ॥ ਬਜਤ ਮਾਰੂ ਦੀਹ ਦੁੰਦਭਿ ਭੇਰਿ ਪਨੌ ਭੁੰਕਾਰ ਹੀ ॥ ਸੂਰ ਕੂਰ ਇਕਸਾਰ ਹੋ ਗਏ ਕਰ ਚਉਪ ਆਯੁਧ ਝਾਰਹੀ ॥ ਸਮੁਹਾਯੇ[੬] ਸਨਮੁਖ ਸਸਤ੍ਰ ਝੇਲਤ ਘੋਰ ਅਸਤ੍ਰਨ ਡਾਰਹੀ ॥ ਦਿਨ ਚਾਰ ਲੌ ਘਮਸਾਨ ਮਚਿਓ ਜੂਝਗੇ ਭਟ ਸਾਰਹੀ ॥੧੭੪੭॥੩੩੨॥ ਛੰਤ ॥ ਉਮਡਿਓ ਚਮੂੰ ਸਲਤਾ ਪ੍ਰਬਲ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਸੰਗਮ ਨਾਤ ਹੇ ॥ ਲਰ ਮਰੇ ਗਿਰੇ ਭੂ ਪਰ ਪਰੇ ਭਟ ਤਰੇ ਭਉਨਿਧ ਖਾਤ ਹੇ ॥ ਘਟਗੀ ਚਮੂੰ ਢਲ ਸਮਰ ਸਲਤਾ ਭਟ ਬਾਰ ਬਿਨ ਅਕੁਲਾਤ ਹੇ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[1]ਦੀਓ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[2]ਦਿਸਾ ਰਨ ਡਰੇ (ਖਕ, ਅਸ)
[3]ਕੋ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[4]ਉਰਝ (ਮਸ, ਖਕ)
[5]ਸੁਧਾਇ (ਸਸ, ਅਸ)
[6]ਸਹਨਾਇ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਝਿਮ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

॥ ਖਪਗੀ ਚਮੂ ਚਤੁਰੰਗਨੀ ਜਿਮ ਠਢੇ ਦ੍ਰੁਮ ਬਿਨ ਪਾਤ ਹੇ ॥੧੭੪੮॥੩੩੩॥ ਛੰਤ ॥ ਜੂਝਗੀ ਪ੍ਰਤਨਾ ਸਭੀ ਰਹ ਗਏ ਏਕਲੇ ਸੁਭਟ ਗਨ ॥ ਇਤ ਦਿਸ ਦੂਓ ਬਲਬੀਰ ਬਾਚਿਓ ਬਚਿਓ ਦੀਰਘਦੰਤ ਦਨ ॥ ਕੈ ਕੋਪ ਨਿਸਚਰ ਝਪਟ ਧਾਯੋ ਭਿਰਿਓ ਗਨਪਤਿ ਠੋਕ ਬੰਬ ॥ ਮਲ ਦਾਇ ਦੁਹਨ ਕਰੇ ਅਨੇਕਨ ਨਹ ਟਰਤ ਟਾਰੇ ਸਮਰ ਥੰਭ ॥੧੭੪੯॥੩੩੪॥ ਛੰਤ ॥ ਬਹੁ ਦਾਵ ਘਾਵ ਪ੍ਰਹਾਰਹੀ ਕਟ ਡਾਰਹੀ ਸਰ ਆਵਤੇ ॥ ਦੋਊ ਬੀਰ ਭਿਰੇ ਪ੍ਰਹਾਰ ਕੈ ਗਹਿ ਬੰਦ ਕਮਰ ਭਰਮਾਵਤੇ ॥ ਦੁਵੋ ਸ੍ਰਮਿਤ ਭਏ ਰਿਸਾਇ ਪਿਲਚੇ ਯਕ ਬਾਰ ਲੀਨ ਉਠਾਇ ਕੈ ॥ ਪੁਨ ਪਟਕ ਬਸੁਧਾ ਅਸੁਰ ਘਾਲਜੋ ਜਬਰ ਦੀਨ ਧਸਾਇ ਕੈ ॥੧੭੫੦॥੩੩੫॥ ਛੰਤ ॥ ਰਿਪ ਜੀਹ ਕਰ ਉਰ ਫਾਰ ਡਾਰਿਓ ਮਦੋ ਹਖ ਬਢਾਇ ਕੈ ॥ ਢੀਠ ਸਨਮੁਖ ਹੋਯੇ ਠਾਢੇ ਗਜੇ ਸੰਕਰ ਧਿਆਇ ਕੈ ॥ ਰਿਸਾਇ ਧੂਲੀ ਕਰਨ ਗਰਜਿਓ ਜਮਿਓ ਤੁਰੈ ਧਵਾਇ ਕੈ ॥ ਚਤੁਰੰਗ ਸੈਨ ਅਨੀ ਪ੍ਰਬਲ ਸੰਗ ਸੁਭਟ ਬੀਰ ਲੇਵਾਇ ਕੈ ॥੧੭੫੧॥੩੩੬॥ ਛੰਤ ॥ ਗਜ ਕੇਤ ਸੁਆਰਥ ਸੇਤ ਨ੍ਰਿਪਬਰ ਪ੍ਰਭ ਮਨਜ ਦਲਹ ਬੁਲਾਯ ਕੈ ॥ ਕੁਮਕ ਗਨਪਤਿ ਭੇਜ ਦੀਨੇਓ ਸੁਰਨ ਬਹੁਤ ਪਠਾਯੇ[੧] ਕੈ ॥ ਅਸ ਗਜ ਰਥੀ ਪਾਯਕ ਬੇਵਾਨੀ ਚਲੇ ਪ੍ਰਭਹ ਮਨਾਯ ਕੈ ॥ ਫਹਰਾਇ ਕੇਤ ਨਿਸਾਨ ਨ੍ਰਿਪਬਰ ਡੰਕ ਧਉਸਾ ਦਿਵਾਯ ਕੈ ॥੧੭੫੨॥੩੩੭॥ ਛੰਤ ॥ ਉਤਰੀ ਚਮੂੰ ਭਟ ਕਨਕ ਗਿਰ ਨਭ ਸੁਰ ਬੇਵਾਨ ਉਡਾਯ ਕੈ ॥ ਚਿਤ ਚੌਪ ਸਰਸੇ ਜੁਧ ਕੌ ਰਨ ਸੰਖ ਘੰਟ ਬਜਾਯ ਕੈ ॥ ਦਲ ਨਿਰਖ ਦੋਊ ਬੀਰ ਹਰਖੇ ਮਨੋ ਆਯੋ ਬੋਲ ਪਠਾਯ ਕੈ ॥ ਜੁਟੇ ਦੁਹੂ ਦਿਸ ਸਮਰ ਕਰ ਕਰ ਪ੍ਰਬਲ ਸਸਤ੍ਰ ਨਚਾਯ ਕੈ ॥੧੭੫੩॥੩੩੮॥ ਛੰਤ ॥ ਤਉਫੰਗ ਬਾਨ ਛੁਟੇ ਤਹਾਂ ਹਥਨਾਲ ਕਰਹਲ ਸਘਨ ਹੇ ॥ ਘੁਰਨਾਲ ਤੁਪਕ ਜੰਜਾਇਲੀ ਜੰਬੂਰ ਓਰੈ ਗੜਨ ਹੇ ॥ ਸਦ ਧਮਕ ਗਰਜ ਭੈਆਵਨੋ ਪਸਰਿਓ ਚਹੂ ਦਿਸ ਅਗਿਨ ਹੇ ॥ ਝੂਝਗੇ ਭਟ ਜੂਝ ਪ੍ਰਬਲ ਉਡ ਗਏ ਹਫਤਮ ਗਗਨ ਹੇ ॥੧੭੫੪॥੩੩੯॥ ਛੰਤ ॥ ਧਰ ਕਾਕ ਚੀਲ ਉਲੂਕ ਗ੍ਰਿਝਨ ਗਹ ਲੇਤ ਪ੍ਰੇਤ ਮਸਾਨ ਹੇ ॥ ਬਹੁ ਗਿਰਤ ਜਾਏ ਬਸੁੰਧਰਾ ਗਹ ਲੇਤ ਜੰਬੁਕ ਸੁਆਨ ਹੇ ॥ ਭਟ ਕੂਦ ਕੂਦ ਪਰੇ ਸਮ੍ਰ ਪੁਨ ਲੜਤ ਰੁੰਡ ਭੈਆਨ ਹੇ ॥ ਧਰ[੨] ਲੇਤ ਤਿਨੈ ਬਰੰਗ ਅਪਛਰ ਘਾਲ ਘਾਲ ਬੇਵਾਨ ਹੇ ॥੧੭੫੫॥੩੪੦॥ ਛੰਤ ॥ ਬਜਤ ਤਾਲ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਦੁੰਦਭਿ ਭੇਰ ਮਾਰੂ ਡੰਕ ਹੇ ॥ ਲਲਕਾਰ ਧਾਯੇ ਹਕਾਯੇ ਸਾਮੁਹ ਗਹ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਨਿਸੰਕ ਹੇ ॥ ਕਰਤ ਬਰਖਾ ਬਿਬਿਧ ਬਾਨਨ ਮਨ ਜੜਤ ਛੁਟਤ ਮਯੰਕ ਹੇ ॥ ਹਿਅ ਚੁਭਤ ਭਟਨ ਤਜਤ ਬਪ ਕਹ ਗਏ ਮੇਟ ਸਭੈ ਕਲੰਕ ਹੇ ॥੧੭੫੬॥੩੪੧॥ ਛੰਤ ॥ ਬਰਖੈ ਗਦਾ ਗੁਲੇਲ ਮੂਸਲ ਗੁਰਜ ਗੋਫਨ ਬਾਨ ਹੇ ॥ ਮੁਦਗਰ ਬਨੈਟੀ ਸਾਂਗ ਬਲਮ ਖਦੰਗ ਸਾਯਕ ਸਾਨ ਹੇ ॥ ਉਮਡਿਓ ਘਟਾ ਘਨ ਸਾਰ ਆਯੁਧ ਝਲਤ ਸਮਰ ਸੁਜਾਨ ਹੇ ॥ ਬ੍ਰਿਨ ਖਾਯ ਖਾਯ ਰਿਸਾਏ ਮਾਰਤ ਭਟ ਮੁੜਤ ਨਹ ਮੈਦਾਨ ਹੇ ॥੧੭੫੭॥੩੪੨॥ ਛੰਤ ॥ ਗਰਜ ਗਰਜ ਪਰੇ ਬਲੀ ਹਵ ਮਚਿਓ ਭੀਮ ਭੈਯਾਨ ਹੇ ॥ ਮੰਡਿਓ ਦਾਰੁਨ ਜੁਧ ਜੋਧਨ ਦੀਹ ਦੁੰਦ ਘਮਸਾਨ ਹੇ ॥ ਯਕ ਯਕ ਭਿਰੇ ਲਲਕਾਰ ਕੈ ਬ੍ਰਿਨ ਕਰਤ ਰਿਸ ਹਠ ਠਾਨ ਹੇ ॥ ਮਾਰੇ ਪਰੇ ਦੋਊ ਚਮੂ ਲੜ ਕਰ ਮਰੇ ਮਾਰ ਪ੍ਰਸਾਨ[ੳ] ਹੇ ॥੧੭੫੮॥੩੪੩॥ ਛੰਤ ॥ ਨਿਡਰ ਹੋਵੈ ਪਗ ਧਰਤ ਆਗੂ ਨਹ ਮੁੜਤ ਬਿਨ ਤਨ ਖਾਯ ਕੈ ॥ ਨਹ ਹਟਤ[ਅ] ਪਾਛੈ ਸੂਰ ਸਾਵੰਤ ਭਿਰਹ ਸੁਭਟ ਸਮੁਹਾਯ ਕੈ ॥ ਜੂਝ ਜੂਝ ਗਏ ਦੁਬਹੀਆ ਝੂਮ ਝੂਮ ਜੁਝਾਯ ਕੈ ॥ ਬਹੁ ਦੇਵਸ[੩] ਕੋ ਭੂਖੋ ਮਨੋ ਪੈ ਰਹਿਓ ਮਨਹ ਅਘਾਯ ਕੈ ॥੧੭੫੯॥੩੪੪॥ ਛੰਤ ॥ ਸਿਰ ਖੁਲੇ ਰੁਲੇ ਚਉਗਾਨ ਮੋ[੪] ਮਲੰਗ ਭੰਗਾਂ ਖਾਇ ਕੈ ॥ ਭਟ ਗਿਰੇ ਮੁਰਛਿਤ ਭੁਈ ਪਰੇ ਗਏ ਟੂਕ ਟੂਕ ਜੁਝਾਯ ਕੈ ॥ ਪਟ ਭਰੇ ਸ੍ਰੋਨਤ ਸੋਭ ਹੀ ਘਨ ਬੇਲ ਸੂਹ ਰੰਗਾਯ ਕੈ ॥ ਜੰਜ[੫] ਸਾਜ ਚਲੇ ਜਨੇਤੀ ਘਨਸਾਰ ਪਟ ਛਿੜਕਾਯ ਕੈ ॥੧੭੬੦॥੩੪੫॥ ਛੰਤ ॥ ਲੁਥ ਭੀਤ ਭਈ ਤਹਾਂ ਭਟ ਰਹੇ ਕੋਟ ਦਿਵਾਯ ਕੈ ॥ ਸ੍ਰੋਨ ਕੋ ਸਲਤਾ ਬਹੈ ਤਹ ਦੀਓ ਖਾਤ ਖੁਦਾਯ ਕੈ ॥ ਗਜ ਉਸਟ ਦੀਹ ਗਿਰੇ ਪ੍ਰਬਲ ਗੜ ਬੁਰਜ ਬਿਬਿਧ ਰਚਾਯ ਕੈ ॥ ਗ੍ਰਿਝ ਕਾਕ ਚਾਵੰਡ ਭੂਤ ਨਾਨਾ ਵਰਿਆਮ ਦਏ ਬੈਠਾਯ ਕੈ ॥੧੭੬੧॥੩੪੬॥ ਛੰਤ ॥ ਚੜ ਸੁਆਨ ਜੰਬੁਕ ਸੇਰ ਧਾਏ ਭਟ ਲੇਤ ਕੋਟ ਛਿਨਾਯ ਕੈ ॥ ਕਰਤ ਕੇਲ ਕਲੋਨ ਖਗ ਮ੍ਰਿਗ ਜੁੜੇ ਸੁਭਟ ਰਿਸਾਯ ਕੈ ॥ ਅਘਾਇ ਖਾਇ[੬] ਪਰੇ ਤਹਾਂ ਜਿਮ ਦੀਨ ਤੁਪਕ ਚੜਾਇ ਕੈ ॥ ਦੀਹ ਪੰਖ ਪਸਾਰ ਸੋਏ ਧੁਜਾ ਗਗਨ ਫਹਰਾਯ ਕੈ ॥੧੭੬੨॥੩੪੭॥ ਛੰਤ ॥ ਕਛੁ ਕਹਤ ਬਨਤ ਨ ਸਮ੍ਰ ਉਪਮਾ ਸੁਧ ਬੁਧਿ ਰਹਿਓ ਉਰਝਾਇ ਕੈ ॥ ਅਸ ਜੁਧ ਦੁਸਦ ਨ ਭਯੋ ਕਬਹੂੰ ਭਟ ਰਹੇ ਸਕਲ ਜੁਝਾਇ ਕੈ ॥ ਬਹੁ ਧੀਰ ਬੀਰ ਗਿਰੇ ਸਮਰ ਬਲਬੀਰ ਸੂਰ ਲੁਝਾਇ ਕੈ ॥ ਤਨ ਘੋਰ ਦੀਹ ਪਰੇ ਮਨੋ ਦ੍ਰੁਮ ਗਿਰੇ ਛਿਤ ਮੁਰਛਾਯੇ[੭] ਕੈ ॥੧੭੬੩॥੩੪੮॥ ਛੰਤ ॥ ਬਹੁ ਸੈਨ ਰਿਪ ਜਮਪੁਰ ਗਈ ਭਟ ਭਿਰੇ ਬਹੁਰ ਰਿਸਾਯੇ[੮] ਕੈ ॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਸਹਾਯ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੨]ਬਰ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੩]ਦਿਵਸ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੪]ਮੈ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੫]ਜੰਨ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੬]ਘਾਇ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੭]ਮੁਰਝਾਇ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੮]ਸਖਾਇ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਹਠਤ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਨਹਿ ਤ੍ਰਾਸ ਮਾਨਤ ਕੈਸਹੂੰ ਹਠ ਲਰਤ ਚਉਪ ਬਢਾਯ ਕੈ ॥ ਦੋਊ ਚਮੂੰ ਦੇਵੋ ਨਿਸਾਚਰੀ ਰਲ ਮਿਲੇ ਭਿਰੇ ਸਮੁਹਾਇ ਕੈ ॥ ਜਿਮ ਨਦੀ ਬਰਖਾ ਸਮੈ ਕੋ ਜਲਰਾਸ ਜਾਤ ਸਮਾਇ ਕੈ ॥੧੭੬੪॥੩੪੯॥ ਛੰਤ ॥ ਦਿਨ ਚਾਰ ਲਉ ਜੂਝਤ ਭਏ ਸਾਰ ਸਾਰ ਭਿੜਾਇ ਕੈ ॥ ਤਹਾ ਜੂਝਗੀ ਪ੍ਰਤਨਾ ਸਕਲ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਤਾਲ ਦਿਵਾਇ ਕੈ ॥ ਗਿਆਰਹ ਪਦਮ ਭਟ ਜੂਝਗੇ ਦੋਊ ਓਰ ਸਮਰ ਰਚਾਇ ਕੈ ॥ ਭਟ ਤਰਤ ਭੈ ਭਉਸਿੰਧ ਕੋ ਰਨਧੀਰ ਜੁਧ ਮਚਾਇ ਕੈ ॥੧੭੬੫॥੩੫੦॥ ਛੰਤ ॥ ਗਜ ਕੇਤ ਸੁਆਰਥ ਸ੍ਵੇਤ ਤਨ ਬਹੁ ਬ੍ਰਿਨ ਘਾਯਨ ਖਾਇ ਕੈ[ੳ]॥ ਮੁਰਛਿਤ ਪਰੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਸਾ ਸੁਧ ਬਿਧ ਸਭੈ ਬਿਸਰਾਇ ਕੈ ॥ ਘਾਲ ਪਾਲਕੀ ਦੂਤ ਸੁਰ ਲੈ ਗਯੋ ਗਿਰ ਪਰ ਧਾਇ ਕੈ ॥ ਰਨ[ਅ] ਜੂਝ ਕੇ[੧] ਸਾਵਤ ਸਭੀ[੨] ਨ੍ਰਿਪ ਰਹੇ ਆਪ ਲੁਝਾਇ ਕੈ ॥੧੭੬੬॥੩੫੧॥ ਛੰਤ ॥ ਰਨ ਰਹੇ ਏਕਲ ਬੀਰ ਦੋਊ ਘਨ ਘਨੇ ਬੈਰੀ ਘਾਇ ਕੈ ॥ ਬੜ ਕਠਿਨ ਹੋਨ ਚਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦੋਊ ਰਹੇ ਆਪ ਜੁਝਾਇ ਕੈ ॥ ਅਸ ਪ੍ਰਨ ਕਰ ਬਲਬੀਰ ਦੋਊ ਰਹੇ ਤਹਾਂ ਹਠਾਇ ਕੈ ॥ ਕਛੁ ਕਹਤ ਨਾਹਨ ਬਨ ਪਰੈ ਕਸ ਬਨਿਓ ਅਉਸਰ ਆਇ ਕੈ ॥੧੭੬੭॥੩੫੨॥ ਛੰਤ ॥ ਆਇਸ ਦਈ ਪ੍ਰਭ ਸੰਕਰਹ ਤੁਮ ਜਾਹੁ ਗਨ ਦਲ ਸਾਥ ਲੇ ॥ ਰਿਪ ਹਨੋ ਚੁਨ ਚੁਨ ਸਮਰ ਕੀਜੋ ਕਰਹੁ ਸਾ ਕਾਜਸ[੩] ਭਲੇ ॥ ਪ੍ਰਿਤਨਾ ਸਹਿਤ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਹਨਿਹੋਂ ਨਹਿ ਜਿਯਤ ਛਾਡਹੁ ਕੈਸਹੂੰ ॥ ਸੰਘਾਰ ਰਿਪ ਦਲ ਸਕਲ ਨਿਸਚਰ ਘਰ ਜੀਤ ਬਾਜੀ ਐਯਸ ਹੂੰ ॥੧੭੬੮॥੩੫੩॥ ਛੰਤ ॥ ਗਨ ਦਲ ਪ੍ਰਬਲ ਸੰਗ ਲੀਨ ਹਰ ਜੂ ਚਲੇ ਮਾਥ ਨਿਵਾਇ ਕੈ ॥ ਕਰ ਨਾਦ ਕਿੰਗੁਰੀ ਸੰਖ ਧੁਨਿ ਡਵਰੂ ਚਲੇ ਢਮਕਾਇ ਕੈ ॥ ਅਸਵਾਰ ਨੰਦੀ ਬ੍ਰਿਖਭ ਹੋ ਕਰ ਜੈ ਸਬਦ ਬੰਬ ਬੁਲਾਇ[੪] ਕੈ ॥ ਸੁਭ ਸਸਤ੍ਰ ਭੂਖਨ ਬਿਜੈ ਮੰਗਲ ਅੰਗ ਅੰਗ ਛਕਾਇ ਕੈ ॥੧੭੬੯॥੩੫੪॥ ਛੰਤ ॥ ਸਿਰਮਉਰ ਲਾਲ ਮਨੀ ਭੁਜੰਗਨ ਸੇਸ ਫਨ ਮਨ ਸੋਭਹੀ ॥ ਕਚ ਭਵਰ ਲਜਤ ਕੰਜ ਮੁਖ ਦ੍ਰਿਗ ਪਦਮ ਮਧੁਕਰ ਲੋਭਹੀਂ ॥ ਤ੍ਰਿਨੇਤ੍ਰ ਸੁਰਸਰਿ ਸੀਸ ਰਾਜਤ ਭਾਲ ਚੰਦ੍ਰ ਬਿਸੇਖ ਹੀਂ ॥ ਸ੍ਰੀ ਖੰਡ ਮਰਦਤ ਸਕਲ ਅੰਗਨ ਜਟਾ ਬਿਮਲ ਭੂਤੇਸ ਹੀਂ ॥੧੭੭੦॥੩੫੫॥ ਛੰਤ ॥ ਅਧਰ ਕੰਜ ਕਪੋਲ ਅੰਬੁਜ ਦਸਨ ਦਾਰਮ ਰਾਜ ਹੀਂ ॥ ਅੰਗ ਅੰਗ ਅਨੰਗ ਦਮਕਤ ਅਵਿਲੋਕ ਸਸਿ ਛਬ ਲਾਜ ਹੀਂ ॥ ਨਵਲ ਬੈਸ ਕਿਸੋਰ ਨਵਤਨ ਰਸ ਭਰੇ ਬਿਧ ਸਭ ਛਾਜ ਹੀਂ ॥ ਸੁਭ ਦਰਸ ਮੰਗਲਕਰ ਮਨੋਹਰ ਛਬਿ ਨਿਰਖ ਭ੍ਰਮ ਭੈ ਭਾਜ ਹੀਂ ॥੧੭੭੧॥੩੫੬॥ ਛੰਤ ॥ ਹਰ ਬੈਸ ਅਬਲਾ ਤਰੁਨ ਨੂਤਨ ਦੁਤ ਦੇਖ ਖਗ ਮ੍ਰਿਗ ਮੋਹ ਹੀਂ ॥ ਕੰਜ ਮੀਨ ਮਰਾਲ ਲਾਜਤ ਛਬ ਮਨੋਹਰ ਸੋਭ ਹੀਂ ॥ ਹਰ ਰੂਪ ਬਲ ਬਲ ਜਾਤ ਸਭਹੀ ਵਾਰ ਤਨ ਮਨ ਡਾਰਹੀਂ ॥ ਬਸ ਭਈ ਅਬਲਾ ਨਿਰਖ ਹਰਿ ਛਬ ਲਾਲ ਮੁਕਤਾ ਵਾਰਹੀਂ ॥੧੭੭੨॥੩੫੭॥ ਛੰਤ ॥ ਸੁਰ ਕਰਤ ਬਰਖਾ ਸੁਮਨ ਨਭਿ ਚੜ ਬਜਤ ਦੁੰਦਭ ਭੇਰ ਹੇ ॥ ਨਚਤ ਕਾਪਾਲਕ ਪਸੂਚਕ ਭੂਤ ਭੈਰੋ ਘੇਰ ਹੇ ॥ ਗਰਤ ਰਾਖਸ ਭੀਮ ਬੈਤਲ ਜਖ ਦਾਨੂ ਢੇਰ ਹੇ ॥ ਰੁਦ੍ਰ[ਸ] ਮਦ ਪਾਨੀ ਅਘੋਰੀ ਡਕਤ ਦਾਰੁਨ ਟੇਰ ਹੇ ॥੧੭੭੩॥੩੫੮॥ ਛੰਤ ॥ ਲੈ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਕਰਾਲ ਤੀਛਨ ਕੁਪੇ ਦਾਰੁਨ ਸਮਰ ਹੇ ॥ ਧਾਏ ਭੈਆਨਕ ਦੀਹ ਭੈਕਰ ਰੁਦ੍ਰ ਗਨ ਦਲ ਜਬਰ ਹੇ ॥ ਹੈ੍ ਚੁੰਗ ਜੁਥਨ ਜੁਥ ਪੁੰਜਨ ਨਭ ਘੇਰ ਉਮਡੇ ਅਬਰ ਹੇ ॥ ਨਗਨ ਕਾਛਕ ਮਲ ਦਾਰੁਨ ਭੂਤ ਗਨ ਦਲ ਗਬਰ ਹੇ ॥੧੭੭੪॥੩੫੯॥ ਛੰਤ ॥ ਬਕ[੪] ਭੀਮ ਦੀਹ ਭੈਆਨ ਬਾਏ ਘੋਰ ਤਮ ਗੁਨ[੫] ਰੂਪ ਹੇ ॥ ਮੁੰਡੇ ਜਟਾਲੇ ਨਖੀ ਭੀਖਮ ਰੂਪ ਤਿਮਰ ਅੰਧ ਕੂਪ ਹੇ ॥ ਜੋਜਨ ਦੋ ਜੋਜਨ ਕਾਯ ਦੀਰਘ ਸੰਗ ਤਨ ਮਲ ਘੂਪ ਹੇ ॥ ਨਾਸ ਉਖਲ ਦੰਦ ਮੂਸਲ ਸਰਵਨ ਦੀਰਘ ਸੂਪ ਹੇ ॥੧੭੭੪॥੩੬੦॥ ਛੰਤ ॥ ਨਭ ਪੈਠ ਛਾਇ ਚਲੇ ਬਘੂਲਨ ਗੂਲ ਨਿਸਚਰ ਭੂਤ ਹੇ ॥ ਕੰਕ ਬੰਕ ਪਿਸਾਚ ਧਾਨਕ ਦੰਤ ਖੁਬਸਨ ਦੂਤ ਹੇ ॥ ਸੁਰ ਦਲ ਬੇਵਾਨੀ ਬਿਬਿਧ ਪ੍ਰਤਨਾ ਕੁਮਦ ਗਨਪਤ ਪੂਤ ਹੇ ॥ ਨਭ ਛਾਯ ਘੇਰ ਚਮੂ ਨਿਸਾਚਰ ਕਰਤ ਹਾ ਹਾ ਦੂਤ ਹੇ ॥੧੭੭੫॥੩੬੧॥ ਛੰਤ ॥ ਠਠ ਰਹੇ ਦਾਰੁਨ ਸਮਰ ਬੀਰਨ ਦਨੁਜ ਦੀਰਘ ਦੰਤ ਹੇ ॥ ਤਛ ਮੁਛ ਬਿਰੁੰਡ ਰੁੰਡਨ ਕਰਜੋ ਭਟ ਜਸਵੰਤ ਹੇ ॥ ਉਰ ਹਨਿਓ ਤਾਕ ਢੁਲਾਇ ਦੀਨਿਓ ਸਾਮ ਗਨਪਤ ਦੰਤ ਹੇ ॥ ਪੈਠ ਗਇਓ ਉਰ ਪਾਰ ਭਜੋ ਰਨ ਜੁਝੇ ਨਿਸਚਰ ਕੰਤ ਹੇ ॥੧੭੭੭॥੩੬੨॥ ਛੰਤ ॥ ਰਨ ਝੂਝ ਦੀਰਘਦੰਤ ਗੌ ਭਟ ਕਰੇ ਹਾਹਾ ਸਰਬ ਹੇ ॥ ਅਰਰਾਇ ਧਾਇ ਪਰੇ ਨਿਸਾਚਰ ਸੂਰ ਭੁਜ ਬਲ ਗਰਬ ਹੇ ॥ ਖੁਰ ਬਾਜ ਧੂਰ ਉਡੀ ਪ੍ਰਲੈ ਕਰ ਧਾਇ ਨਿਸਚਰ ਚਰਬ ਹੇ ॥ ਅਨਗਨੀ ਅਨੀ ਚਤੁਰੰਗਨੀ ਭਟ ਲਾਖ ਕੋਟਨ ਖਰਬ ਹੇ ॥੧੭੭੮॥੩੬੩॥ ਛੰਤ ॥ ਧੂਲੀ ਕਰਨ ਅਰ ਦੀਰਘਆਛ ਰਕਤਲੋਚਨ ਦਲ ਪ੍ਰਬਲ ॥ ਸਰਦਾਰ ਲਸਕਰ ਸੰਗ ਲੇ ਮਲ ਨਿਡਰ ਬਲ ਕਰ ਭਟ ਸਬਲ ॥ ਚਤੁਰੰਗ ਸੈਨ ਸੰਬੂਹ ਲੈ ਕਰ ਕੋਪ ਧਾਇਓ ਰਨ ਅਚਲ ॥ ਗਜ ਬਾਜ ਖਚਰ ਮਹਿਖ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਗੇ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੨]ਭਏ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੩]ਕਾਰਜ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੪]ਬਡ (ਸਸ, ਅਸ)
[੫]ਤਿਮਰਨ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਹੋਤ ਭੇ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਹੜਤਾਲ ਫੇਰੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸੂਦ੍ਰ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਉਸਟ ਨਰ ਪਾਂਤ ਪਾਂਤਨ ਦਲ ਬਦਲ ॥੧੭੭੯॥੩੬੪॥ ਛੰਤ ॥ ਲੈ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਅਪਾਰ ਅਨਗਨ ਮੇਰ ਬ੍ਰਿਛਨ ਤਾਲ ਗਿਰ ॥ ਸਿਲਾ ਪਾਥਰ ਗੁਰਜ ਗੂਫਨ ਗਦਾ ਲਸਟਕ ਧਾਰ ਕਰ ॥ ਸੇਲ ਮੂਸਲ ਤੁਫੰਗ ਬਲਮ ਦੀਹ ਪਰਬਤ ਮੁਦਗਰਾ ॥ ਘੁਰਨਾਲ ਤੁਪਕ ਜੰਜਾਇਲੀ ਬੰਦੂਕ ਤੁਪਕ ਸਿਪਰਾ ॥੧੭੮੦॥੩੬੫॥ ਛੰਤ ॥ ਦਿਸ ਘੇਰ ਘੇਰ[ੳ] ਪਰੇ ਨਿਸਾਚਰ ਘੋਰੁ ਦਾਰੁਨ ਭੈ ਕਰਾ ॥ ਉਮਡੇ ਘਟਾ ਦਿਸ ਛਾਇ ਪ੍ਰਬਲ ਗਰਜ ਗਰਜ[ੳ] ਨਿਸਚਰਾ ॥ ਦਉਰ ਦਉਰ[ੳ] ਪਰੇ ਮਹਾਂ ਮਲ[੧] ਦੀਹ ਦਾਰੁਨ ਪ੍ਰਤਨਾ ॥ ਅਰਰਾਯ ਧਾਇ ਪਰੇ ਚਹੂ ਦਿਸ ਘੇਰ ਘੇਰ ਅਸੁਰ ਗਨਾ ॥੧੭੮੧॥੩੬੬॥ ਛੰਤ ॥ ਸੁਰ ਸਾਜ ਕਟਕ ਚਤੁਰੰਗਨੀ ਗਨ ਪ੍ਰੇਤ ਮਾਲਨ ਚਮੂ ਹੇ ॥ ਰੁਦ੍ਰ ਗਨਪਤਿ ਸਾਮਕਾਰਤਕ ਦਲ ਪ੍ਰਿਥਕ ਪ੍ਰਿਥਕ ਸਮੂ[੨] ਹੇ ॥ ਜੁਟੇ ਦੂਹੂ ਦਿਸ ਰੁਪਜੋ ਸੰਘਰ ਮਚਿਓ ਦਾਰੁਨ ਸਮ੍ਰ ਹੇ ॥ ਛੁਟੇਓ ਦੂਹੂ ਦਿਸ ਬਾਨ ਗੋਲਾ ਦੀਹ ਪ੍ਰਬਤ ਗਨਰ ਹੇ ॥੧੭੮੨॥੩੬੭॥ ਛੰਤ ॥ ਬ੍ਰਖੰਤ ਸਾਯਕ ਪ੍ਰਬਲ ਮੂਸਲ ਗੁਰਜ ਗੂਫਨ ਮੇਰ ਹੇ ॥ ਤਾਲ ਬ੍ਰਿਛਨ ਡੰਡ ਲਸਟਕ ਹੋਤ ਬਰਖਾ ਘੇਰ ਹੇ ॥ ਧੁੰਧ ਘੋਰ ਕਰਾਲ ਭੈ[੩] ਗਇਓ ਕਛੂ ਦੀਖਤ ਨਾਹਨ ਹੇਰ ਹੇ ॥ ਦਹਲਿਓ ਚਰਾਚਰ ਜੀਵ ਜੰਤਨ ਪ੍ਰਲੈ ਪਲਟਿਓ ਫੇਰ ਹੇ ॥੧੭੮੩॥੩੬੮॥ ਛੰਤ ॥ ਝੁਰਮਟ ਲਰਿਓ ਸੂਰਨ ਦੂਹੂ ਦਲ ਘੋਰ ਸੰਘਰ ਮਚਹੀਂ ॥ ਨਭ ਛਾਯੇਐ ਰਨ ਘਟਾ ਦਾਰੁਨ ਝਰ ਲਾਏ ਬਰਖਤ ਖਚਹੀਂ ॥ ਮੋਰ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਭੂਤ ਪ੍ਰੇਤਨਾ ਬਿਹਸ ਬਿਹਸ ਰਨ ਨਚਹੀਂ ॥ ਕੂਦ ਕੂਦ ਪਰੇ ਸੁਭਟ ਤਹ ਰੁਦ੍ਰ ਗਨ ਰੰਗ ਰਚਹੀਂ ॥੧੭੮੪॥੩੬੯॥ ਛੰਤ ॥ ਭੂਤ ਪ੍ਰੇਤ ਮਸਾਨ ਬੈਤਲ ਬੀਰ ਦਾਨਵ ਧਾਵਹੀਂ ॥ ਕੋਪ ਕੋਪ ਉਠੇ ਸਗਲ ਦੂਹੂ ਓਰ ਸਮਤ੍ਰ ਚਲਾਵਹੀ ॥ ਗਰਜ ਗਰਜ ਮਸਾਨ ਰਾਖਸ ਘੋਰ ਆਯੁਧ ਡਾਰਹੀਂ ॥ ਕੰਕ ਬੰਕ ਪਿਸਾਚ ਗਨ ਦਲ ਦੂਹੂ ਓਰ ਸੈਨ ਸੰਘਾਰਹੀਂ ॥੧੭੮੫॥੩੭੦॥ ਛੰਤ ॥ ਬੇਧ ਬੇਧ ਗਏ ਸਕਲ ਤਨ ਭਟ ਫੇਰ ਫੇਰ ਰਿਸਾਵਹੀਂ ॥ ਦਉਰ ਦਉਰ ਕਰਾਲ ਗੂਲਨ ਝਪਟ ਝਪਟ ਗਿਰਾਵਹੀਂ ॥ ਮਾਰ ਮਾਰ ਪੂਕਾਰ ਟੇਰਤ ਜੁਥ ਜੁਥਨ ਧਾਵਹੀਂ ॥ ਘੋਰ ਘੋਰ ਭੈਅੰਕ ਰਾਖਸ ਦੂੰਦ ਧੂਮ ਮਚਾਵਹੀਂ ॥੧੭੮੬॥੩੭੧॥ ਛੰਤ ॥ ਝਰਤ ਝਰਨਾ ਸਾਰ ਬੂੰਦਨ ਪ੍ਰਬਲ ਮੇਘ ਬਰਖਾਵਹੀਂ ॥ ਅਨਲ ਪਾਵਕ ਧਾਰ ਬਰਖਤ ਲਸਤ ਚਪਲਾ ਚਾਵਹੀਂ ॥ ਦੂਹੂ ਉਰ ਪਰਬਤ ਦ੍ਰੁਮ ਬਰਖਤ ਇਖਬਾਦ ਝਪਸ ਬਰਖਾਵਹੀ ॥ ਪ੍ਰਬਲ ਦੀਹ ਉਤੰਗ ਮੰਦਰ ਘੋਰ ਘੋਰ ਲੈ ਆਵਹੀਂ ॥੧੭੮੧॥੩੭੨॥ ਛੰਤ ॥ ਦੁੰਦਭ[੪] ਸੋਰ ਭੈਆਨ ਉਠਹਿ ਪ੍ਰਲੈ ਪਲਟਿਓ ਫੇਰ ਕੈ ॥ ਦਸ ਦਿਸ ਗਏ ਭਰ ਭੂਤ ਨਿਸਚਰ ਸੁਭਟ ਸੰਘਰ ਘੇਰ ਕੈ ॥ ਬਜਤ ਦੁੰਦਭ ਡੰਕ ਡਫਲ ਖਰਚਾਮ ਧਉਸਾ ਛੇਰ ਕੈ ॥ ਗਿਰ ਕਨਕ ਠਾਢੀ ਹੂਰ ਨਿਰਖਤ ਕਰਤ ਮੰਗਲ ਹੇਰ ਕੈ ॥੧੭੮੮॥੩੭੩॥ ਛੰਤ ॥ ਬਜ੍ਰ ਘਾਤ ਕਰੈ ਦੂਹੂ ਦਿਸ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰਨ ਡਾਰਹੀਂ ॥ ਹਾਂਕ ਹਾਂਕ ਲਰੇ ਭਲੀ ਬਿਧਿ ਤਾਕ ਤਾਕ ਬ੍ਰਿਨ ਮਾਰਹੀਂ ॥ ਪਿਲਚ ਪਿਲਚ ਭਿੜਾਏ ਅੰਗਨ ਝਪਟ ਲਪਟ ਸੰਘਾਰਹੀਂ ॥ ਕਰ ਮੁਸਟ ਤੁਮਲ ਦੰਤ ਘਾਯਨ ਪਟਕ ਪਟਕ ਬਿਦਾਰਹੀਂ ॥੧੭੮੯॥੩੭੪॥ ਛੰਤ ॥ ਲੜ ਮੁਸਟ ਦਾਰੁਨ ਜੁਧ ਦਾਵਨ ਛਿਤ ਪਟਕ ਉਰ ਨਖ ਫਾਰਹੀਂ ॥ ਠੋਕ ਭੁਜ ਬੈਤਾਲ ਬਿਕ੍ਰਮ ਸਮਰ ਬੀਰ ਪਛਾਰਹੀਂ ॥ ਭੁਈ ਪਟਕ ਪਟਕ ਪਛਾਰ ਮਾਰਹਿ ਤਮਕ ਤੇਗਨ ਝਾਰਹੀਂ ॥ ਕਰ ਰੋਸ ਜੋਸ ਖਰੋਸ ਨਿਸਚਰ ਉਤੰਗ ਤਾਲ ਉਖਾਰਹੀਂ ॥੧੭੯੦॥੩੭੫॥ ਛੰਤ ॥ ਚੀਰ ਚੀਰ ਕੁਠਾਰ ਮਾਰਤ ਟੂਕ ਟੂਕ ਬਿਸੇਖਹੀਂ ॥ ਭਛ ਭਛ ਗਏ ਨਿਸਾਚਰ ਗੂਲ ਦਾਨੋ ਬੇਖ ਹੀਂ ॥ ਚਉਪ ਚਉਪ ਕਰ ਹਉਸ ਜੁਟੇ ਕਰਤ ਘਾਵ ਅਨੇਕਹੀਂ ॥ ਕਰ ਬ੍ਰਿਨ ਦਾਰੁਨ ਬਾਨ ਤੀਰਨ ਸੰਧਾਨ ਸਾਯਕ ਛੇਕ ਹੀਂ ॥੧੭੯੧॥੩੭੬॥ ਛੰਤ ॥ ਰੀਝ ਰੀਝ ਮਰੇ ਮਹਾਂ ਭਟ ਧ੍ਵਾਇ ਚਪਲ ਤੁਰੰਗ ਹੇ ॥ ਫਾਂਧ ਫਾਂਧ ਫੰਧਾਇ ਅਸ੍ਵ ਕੁਦਾਯ ਸਰਲ ਕੁਰੰਗ ਹੇ ॥ ਗਾਇ ਗਾਇ ਕਬਿਤ ਕਰਖਾ ਬਜਾਇ ਤਾਲ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਹੇ ॥ ਉਠਤ ਨਾਦ ਜੁਝਾਵੋ ਮਾਰੂ ਲੜਤ ਸੂਰ ਭੁਜੰਗ ਹੇ ॥੧੭੯੨॥੩੭੭॥ ਛੰਤ ॥ ਬਾਯ ਬਾਯ ਰਬਾਬ ਤੁਰਹੀ ਸੰਖ ਘੰਟ ਮੁਚੰਗ ਹੇ ॥ ਭੇਰ ਗੋਮੁਖ ਬੀਨ ਬੰਸੀ ਨਾਯ ਤੂਰ ਉਪੰਗ ਹੇ ॥ ਹੌਸ ਹੌਸ ਭਿਰੇ ਬਿਹਸ ਕਰ ਰੋਖ ਘੁਮੰਡ ਉਮੰਗ ਹੇ ॥ ਚੜਿਓ ਰੰਗ ਚਲੂਲ ਸੂਰਤ ਸੂਰ ਤਨ ਅਨੰਗ ਹੇ ॥੧੭੯੩॥੩੭੮॥ ਛੰਤ ॥ ਦਮਕੈ ਚਿਹਨ ਰਿਸ ਭਰੇ ਛਬ ਕਰ ਲਜਤ ਰੋਹ ਭੁਜੰਗ ਹੇ ॥ ਕਰਤ ਮਾਰ ਪ੍ਰਹਾਰ ਬਾਨਨ ਛੁਟਤ ਨਾਲ ਤੁਫੰਗ ਹੇ ॥ ਦਾਉ ਜੁਧ ਮ੍ਰਿਜਾਦ ਸੋ ਗੜ ਬਾਂਧ ਫਉਜ ਸੁਰੰਗ ਹੇ ॥ ਪਾਂਤ ਪਾਂਤ ਸੁਧਾਰ ਪ੍ਰਤਨਾ ਫਹਰਾਇ ਕੇਤ ਨਿਸੰਗ ਹੇ ॥੧੭੯੪॥੩੭੯॥ ਛੰਤ ॥ ਭਿਰੇ ਹਾਂਕ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੈ ਰਿਸ ਮੰਡਿਓ ਤੁਮਲ ਜੰਗ ਹੇ ॥ ਦੂੰਦ ਧੂਮ ਮਚਾਇ ਦਾਰੁਨ ਹਨੇ ਬ੍ਰਿਨ ਬਹੁ ਅੰਗ ਹੇ ॥ ਭੁਜ ਕਾਟ ਪਗ ਦੋਊ ਕਾਟ ਡਾਰਤ ਭਏ ਸਘਨ ਅਧੰਗ ਹੇ ॥ ਪੀਸ ਦੰਤ ਫਟਕਾਯ ਮੁਛੈ ਸਫ ਬਾਂਧ ਗੋਲੇ ਦੰਗ ਹੇ ॥੧੭੯੫॥੩੮੦॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਬਲ (ਅਸ)
[੨]ਸਮੂਹ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੩]ਹ੍ਹੈ (ਅਸ)
[੪]ਦੁੰਦ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[੪]ਇਹ ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਰਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਪੰਨੇ ’ਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਰਿਆ ਦੀਆਂ ਮਿਸਾਲਾਂ ਦੇਖੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ

ਛੰਤ ॥ ਤੁਪਕ ਦਾਗ ਬ੍ਰਖਾਇ ਗੋਲਾ ਕਰੀ ਮਾਰ ਤੁਫੰਗ ਹੇ ॥ ਭਟ ਉਡੇ ਸਫ ਦੋਉ ਪ੍ਰਤਨਾ ਨਭ ਛਾਇ ਛਾਇ ਕਰੰਗ ਹੇ ॥ ਸਿਰ ਬਹਤ ਗੂਦ ਪ੍ਰਵਾਹ ਹ੍ਵੈ ਬਹੁ ਝਰਤ ਸ੍ਰੋਨਨ ਅੰਗ ਹੇ ॥ ਤਨ ਪਹਿਰ ਬਾਗਾ ਬਿਵਾਹ ਕੋ ਮੁਕਲਾਵੋ ਆਏ ਰੰਗ ਹੇ ॥੧੭੯੬॥੩੮੧॥ ਛੰਤ ॥ ਮਿਸਲ ਦਲ ਸਫ ਸਾਜ ਪਾਂਤਨ ਖੁਨਸਾਇ ਸੂਰਨ ਖਿੰਗ ਹੇ ॥ ਬਰਖਾਇ ਬਾਰਾ ਬਾਨ ਗੋਲਨ ਕਟ ਕਸੇ ਸਰਸ ਨਿਖੰਗ ਹੇ ॥ ਗਜ ਪੇਲ ਉਸਟ ਧਵਾਇ ਖਚਰ[1] ਹਕਾਏ ਸੇਰ ਪਲੰਗ ਹੇ ॥ ਰਥ ਹਾਂਕ ਧਾਏ ਪਰੇ ਤਹਾਂ ਭਟ ਨ੍ਰਿਪਤ ਮੌਜ[2] ਤਰੰਗ ਹੇ ॥੧੭੯੭॥੩੮੨॥ ਛੰਤ ॥ ਕਾਟ ਕਾਟ ਦਏ ਦੁਹੂੰ ਦਿਸ ਬਹੀ ਤੇਗ ਤੁਫੰਗ ਹੇ ॥ ਜੂਝ ਜੂਝ ਪਰੇ ਸਮ੍ਰ ਛਿਤ ਖਾਇ ਮਦਾਰਾ ਭੰਗ ਹੇ ॥ ਮੁਰਛਾਇ ਛਿਤ ਭਟ ਪਰੇ ਘਾਯਲ ਖਾਇ ਘਾਯਨ ਅੰਗ ਹੇ ॥ ਤਨ ਦੀਹ ਘੋਰ ਪਰੇ ਖੁਲੇ ਸਿਰ ਝੂਮ ਮਦੀ ਮਤੰਗ ਹੇ ॥੧੭੯੮॥੩੮੩॥ ਛੰਤ ॥ ਇਕ ਬਾਰ ਆਏ ਪਰੇ ਸਭੀ ਮਟਕਾਇ ਸੁਘ੍ਰ ਕੁਰੰਗ ਹੇ ॥ ਧੁਨ ਨਾਦ ਬਿਬਿਧ ਬਜੰਤ੍ਰ ਪੁੰਜਨ ਰਾਗ ਮਾਲ ਸੁਧੰਗ ਹੇ ॥ ਸਿਖ ਸਖਾ ਸੰਗ ਮਹੰਤ ਲੈ ਜਿਮ ਚਲੇਓ[3] ਨਾਵਨ ਗੰਗ ਹੇ ॥ ਘਹਰਾਇ ਫਉਜ ਬਨਾਇ ਧਾਇਓ ਸਫ ਬਾਂਧ ਪਾਂਤਨ ਚੁੰਗ ਹੇ ॥੧੭੯੯॥੩੮੪॥ ਛੰਤ ॥ ਧੂਲੀਕਰਨ ਭਟ ਦੀਰਘਾਆਛ ਕਰ ਲੀਨ ਸਰਸ ਕਮੰਦ ਹੇ ॥ ਸਮੁਹਾਇ ਗਨਪਤ ਰੁਦ੍ਰ ਕਾਰਤਕ ਛਾਡ ਦੀਸ ਬਿਲੰਦ ਹੇ ॥ ਬਾਨ ਬਜ੍ਰ ਪ੍ਰਹਾਰ ਬਹੁ ਬਿਧ ਖੈਚ ਲੀਨਯੋ ਨੰਦ ਹੇ ॥ ਧਵਾਇ ਨੰਦੀ ਸੰਭੂ ਧਾਏ ਕਾਟ ਦੀਨਿਓ ਫੰਦ ਹੇ ॥੧੮੦੦॥੩੮੫॥ ਛੰਤ ॥ ਕੈ ਕ੍ਰੋਧ ਸੂਲ ਚਲਾਏ ਦੀਨਿਓ ਹਨਿਓ ਧੂਲੀ ਕਰਨ ਹੇ ॥ ਰਿਸ ਮੰਡਿਯੋ ਦੀਰਘਆਛ ਸੈਥੀ ਹਨਿਯੋ ਸਿਵ ਉਰ ਬ੍ਰਿਨ ਹੇ ॥ ਦੁਵੈ ਬਾਨ ਭੀਮ ਸਮਾਨ ਨਾਗਿਨ ਤਕਾਇ ਛਾਡੇਓ ਸੰਧ ਹੇ ॥ ਉਡਾਇ ਦੋਊ ਬਲਬੀਰ ਗੌ ਨਭ ਭ੍ਰਮਤ ਬਿਕਲ ਦੋਊ ਬੰਧ ਹੇ ॥੧੮੦੧॥੩੮੬॥ ਛੰਤ ॥ ਰਕਤਲੋਚਨ ਦੀਰਘਆਛੋ ਜੁਟੇ ਸੰਕ੍ਰ ਸੰਗ ਹੇ ॥ ਬਹੁ ਸਸਤ੍ਰ ਬਰਖਾ ਹੋਤ ਭਓ[4] ਦੁਹੂ ਓਰ ਘਾਘਨ ਜੰਗ ਹੇ ॥ ਦਿਨ ਸਾਤ ਤੁਮਲ ਜੁਧ ਦਾਰੁਨ ਮਚਿਓ ਬੀਰਨ ਸੰਗ ਹੇ ॥ ਸਾਰ ਸਾਰ ਬਜਿਓ ਸਭੈ ਦਿਨ ਟਕਰਾਇ ਬ੍ਰਿਖਭ ਤੁਰੰਗ ਹੇ ॥੧੮੦੨॥੩੮੭॥ ਛੰਤ ॥ ਨਾਗ ਪਾਂਸ ਮਹੇਸ ਲੈ ਗਲ ਦੀਨ ਦਾਨਵ ਡਾਰ ਹੇ ॥ ਲਪਟਾਇ ਨਾਗ ਭੁਜੰਗ ਗਓ[5] ਰੁਕ ਸ੍ਵਾਂਸ ਲੀਨਿਓ ਮਾਰ ਹੇ ॥ ਹਨਿਯੋ ਲੋਚਨ ਸ੍ਰੋਨ ਦੀਰਘ ਨੇਤ੍ਰ ਰਨ ਕਰ ਸੂਰ ਹੇ ॥ ਬਜਾਇ ਤਾਲ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਦੁੰਦਭ ਜੂਝ ਗੌ ਭਟ ਗੂੜ ਹੇ ॥੧੮੦੩॥੩੮੮॥ ਛੰਤ ॥ ਇਤ ਠਟੇ ਰਨ ਹਰ ਰੋਪ ਸੰਘਰ ਮੰਡਿਓ ਤੁਮਲ ਜੰਗ ਹੇ ॥ ਚਮੂ ਚਤੁਰੰਗਨ ਘਨੀ ਸੰਗ ਰੁਦ੍ਰ ਭੀਖਮ ਤੰਗ ਹੇ ॥ ਹਨ ਸਕਲ ਪ੍ਰਤਨਾ ਦਾਨਵੀਂ ਠਠ ਰਹੇ ਬੀਰ ਨਿਸੰਗ ਹੇ ॥ ਸੁਧ ਲੇਨ ਗਨਪਤਿ ਸਮਾਕਾਰਤਕ ਪਠੇ ਦੂਤ ਭੁਜੰਗ ਹੇ ॥੧੮੦੪॥੩੮੯॥ ਛੰਤ ॥ ਛਿਤ ਖੋਜ ਪੈਠ ਪਤਾਲ ਢੂਕੇਓ[6] ਮੇਰ ਖੋਜ ਸਮੁੰਦ ਹੇ ॥ ਨਭ ਖੋਜ ਬਹਰ ਆਕਾਸ ਸ੍ਰਮਿਤ ਮਗ ਮਿਲੇ ਦੋਊ ਨੰਦ ਹੇ ॥ ਬਿਕਲ ਮਹਾਂ ਅਚੇਤ ਮੁਰਛਿਤ ਗਸ ਭਰੇ ਭਰਮਤ ਬੁਲੰਦ ਹੇ ॥ ਬੇਵਾਨ ਗਨਪਤ ਸਾਮ ਲੇ ਗਇਓ ਥੇ ਜਹਾਂ ਜਗ ਬੰਦ ਹੇ ॥੧੮੦੫॥੩੯੦॥ ਛੰਤ ॥ ਕਹੀ ਬ੍ਰਿਥਾ ਸੁਨਾਇ ਪ੍ਰਭ ਪਹਿ ਜੁਧ ਕੀ ਸਭ ਬਾਤ ਹੇ ॥ ਭਟ ਜੂਝ ਗੇ ਦੋਊ ਦਿਸਾ ਰਹ ਗਏ ਗਨਪਤ ਤਾਤ[7] ਹੇ ॥ ਦਸਾ ਦੇਖ ਗਨੇਸ ਕਾਰਤਕ ਰਿਸ ਭਰੇ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਹੇ ॥ ਪਠੇ ਰਵਿ ਸਸਿ ਸੂਰ ਬਿਕ੍ਰਮ ਸਮ੍ਰ ਬੀਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੇ ॥੧੮੦੬॥੩੯੧॥ ਛੰਤ ॥ ਤ੍ਰੈ ਨ੍ਰਿਪਤ ਮਾਨੋ ਚਮੂ ਦੀਨੇਓ ਭੇਜ ਮਦਤ ਮਹੇਸ ਹੇ ॥ ਸੀਚ ਸੁਧਾ ਚੈਤੰਨ ਕੀਨਿਓ ਜਗੇ ਸਾਮ ਗਨੇਸ ਹੇ ॥ ਜੁਗ ਬੀਰ ਹਟ ਰਨ ਧੀਰ ਹਰਵਲ ਸੈਨ ਲੇ ਬਲਬੀਰ ਹੇ ॥ ਸੁਰ ਕਟਕ ਮਾਨਵ ਪ੍ਰਤਨਾ ਚਤੁਰੰਗਨੀ ਬਹੁ ਭੀਰ ਹੇ ॥੧੮੦੭॥੩੯੨॥ ਛੰਤ ॥ ਦਿਪਤ ਆਨਨ ਜੋਤ ਜਗਮਗ ਲਸਤ ਤੇਜ ਪ੍ਰਚੰਡ ਹੇ ॥ ਉਦਿਤ ਛਟਾ ਮਯੰਕ ਦਿਨਕਰ ਬਿਦਿਤ ਸਕਲ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਹੇ ॥ ਸਿਰਮਉਰ ਲਾਲਨ ਲੂਲ ਮੁਕਤਾਵਰ ਜਮੁਰਦ ਮੰਡ ਹੇ ॥ ਯਕ ਛਟਾ ਤੇਜ ਪ੍ਰਕਾਸ ਛਬ ਬਪ ਦੁਜ ਛਟਾ ਰਤਨਨ[8] ਮੰਡ ਹੇ ॥੧੮੦੮॥੩੯੩॥ ਛੰਤ ॥ ਨਖਤ੍ਰ ਬਾਰਹ ਰਸ ਦਿਨਪਤ ਬਾਂਇ ਦਾਹਨ ਸੰਗ ਹੇ ॥ ਢੁਰਾਇ ਛਤ੍ਰ ਫਿਰਾਇ ਚਾਮ੍ਰ ਬਜ੍ਰ ਰਤਨਨ ਰੰਗ[9] ਹੇ ॥ ਛਕਾਇ ਭੂਸਨ ਬਸਨ ਮਨ ਗਨ ਜੜਿਤ ਖਚਿਤ ਸੁਰੰਗ ਹੇ ॥ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਅਪਾਰ ਲੈ ਚੜ ਚਲੇ ਸਾਮ ਕੁਰੰਗ ਹੇ ॥੧੮੦੯॥੩੯੪॥ ਛੰਤ ॥ ਕੰਜ ਤਨ ਮ੍ਰਿਗ ਨੈਨ ਰਾਜਤ ਕਮਲ ਬਰਨ ਅਨੂਪ ਹੇ ॥ ਅੰਗ ਅੰਗ ਅਨੰਗ ਦਮਕਤ ਨਵਲ ਨਵਤਨ ਰੂਪ ਹੇ ॥ ਬਿਮਲ ਅਮਲ ਤਨ ਭ੍ਰਿੰਗ ਗੁੰਜਤ ਕਮਲ ਬਾਸਤ ਊਪ ਹੇ ॥ ਕਰ ਦਰਸ ਮੰਗਲ ਜਾਤ ਬਲ ਬਲ ਪਾਵਨ ਪੁਨੀਤ ਸਰੂਪ ਹੇ ॥੧੮੧੦॥੩੯੫॥ ਛੰਤ ॥ ਲਾਲ ਮੁਕਤਾ ਵਾਰ ਡਾਰਤ ਸੁਰਬਧੁਨ ਮੋਹੇ ਮ੍ਰਿਗ ਮੀਨ ਹੇ ॥ ਠਟੇ ਖਗ ਮ੍ਰਿਗ ਪਥਿਕ ਮਗ ਤਜ ਲੁਭਤ ਮਧੁਕਰ ਲੀਨ ਹੇ ॥ ਬੇਵਾਨ ਨਾਨਾ ਕਟਕ ਸੁਰ ਨਰ ਚਢੇ ਦੇਵ ਸੁਖੀਨ ਹੇ ॥ ਹੋਤ ਬਰਖਾ ਪੁਸਪ ਪੁੰਜਨ ਮਨ ਲਾਲ ਵਾਰ ਖਜੀਨ ਹੇ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਕੈ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੨]ਸ੍ਰੋਨ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੩]ਚਲੇ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ)
[੪]ਭਿਯੋ (ਮਸ, ਖਕ)
[੫]ਗਯੋ (ਅਸ)
[੬]ਢੂਢਯੋ (ਖਕ, ਅਸ)
[੭]ਰਵਿ ਦੁਤ (ਅਸ)
[੮]ਬੰਗ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]'ਤਾਤ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ 'ਭਰਾ' ਵੀ ਹੈ, 'ਪਿਤਾ' ਵੀ ਹੈ

॥੧੮੧੧॥੩੯੬॥ ਛੰਤ ॥ ਤਟ ਕਨਕ ਮੇਰ ਸੁਮੇਰ ਉਤਰੇ ਬਜਹ ਘੰਟਾ ਸੰਖ ਹੇ ॥ ਧਵਸਾ ਦਮਾਮਨ ਡੰਕ ਭੇ
ਰਨ ਨਾਯ ਨਾਦ ਬਿਸੰਖ ਹੇ ॥ ਸਜ ਅਰਬ ਸੈਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਰ ਨਰ ਹਰ ਕੁਮਕ ਗਨਪਤਿ ਸਾਮ ਹੇ ॥ ਆਏ
ਸਿਵ ਪਹਿ ਬੰਧ ਦੋਊ ਹਰ ਬੁਲੇ ਆਦਰ ਮਾਨ ਹੇ ॥੧੮੧੨॥੩੯੭॥ ਛੰਤ ॥ ਬਜਤ ਤਾਲ ਤੰਬੂਰ ਤੁਰਹੀ ਢੋਲ
ਢਢ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਹੇ ॥ ਨਚਤ ਭੂਤ ਮਸਾਨ ਭੈਰੋ ਗਜਤ ਸੂਰ ਨਿਸੰਗ ਹੇ ॥ ਥ੍ਰਿਕਤ ਅਛਰ ਹੂਰ ਗੰਧ੍ਰਬ ਪਰੀ ਚਤੁਰ
ਬਰੰਗ ਹੇ ॥ ਛਜਤ ਸਿਵ ਰਵਿ ਸਸਿ ਨ੍ਰਿਪਤ ਜੁਤ ਸਾਮ ਗਨਪਤ ਸੰਗ ਹੇ ॥੧੮੧੩॥੩੯੮॥ ਛੰਤ ॥ ਟੰਕੋਰ
ਧਨੁਖ ਭੁੰਕਾਰ ਭੇਰਨ ਧਮਕ ਤੋਪ ਪਲੰਗ ਹੇ ॥ ਫਹਰਾਤ ਬੈਰਕ ਕੇਤ ਧੁਜ ਬਰ ਹੋਤ ਹਰਖ ਉਮੰਗ ਹੇ ॥
ਹੰਸ ਕੇਤ ਮਯੰਕ ਧੁਜ ਨ੍ਰਿਪ ਸਤ ਸੇਤ ਬਲਿੰਦ੍ਰ ਹੇ ॥ ਸਘਨ ਸੈਨ ਬਿਵਾਨ ਸੁਰ ਦਲ ਘਨੀ ਸੈਨ ਨਰਿੰਦ੍ਰ ਹੇ
॥੧੮੧੪॥੩੯੯॥ ਛੰਤ ॥ ਲਲਕਾਰ ਧਾਇ ਪਰੇ ਸੁਰਾਸੁਰ ਬਰਖਾਇ ਤੀਰ ਤੁਫੰਗ ਹੇ ॥ ਸਮੁਹਾਇ ਬੀਰ
ਜੁਝਾਰ ਜੋਧਨ ਮਟਕਾਇ ਚਪਲ ਤੁਰੰਗ ਹੇ ॥ ਘਹਰਾਯ ਦੁੰਦਪ ਡੰਕ ਧਉਸਾ ਨਾਯੇ ਭੇਰ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਹੇ ॥
ਪਿਲਚਾਇ ਮਲ ਵਰੀਆਮ ਸੁਭਟਨ ਜੁਟੇ ਬੀਰ ਨਿਸੰਗ ਹੇ ॥੧੮੧੫॥੪੦੦॥ ਛੰਤ ॥ ਅਸਟ ਸੂਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਰ
ਨਰ ਭਿਰੇ ਲੈ ਨਿਜ ਸੰਗ ਹੇ ॥ ਗਨੇਸ ਸਾਮ ਮਹੇਸ ਰਵਿ ਸਸਿ ਹੰਸ ਕੇਤ ਨ੍ਰਿਪੈਨ ਹੇ ॥ ਮਯੰਕ ਧੁਜ ਸਤ ਸੇ
ਤ ਧਾਯੇ ਸੁਭਟ ਸੂਰ ਭਟੈਨ ਹੇ ॥ ਗਹ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਅਪਾਰ ਅਨ ਗਨ ਜੁਟੇ ਬੀਰ ਲੁਝੈਨ ਹੇ ॥੧੮੧੬॥੪੦੧॥
ਛੰਤ ॥ ਸਾਰੰਗ ਸੂਲ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਸੈਥੀ ਬੰਦੂਕ ਸੈਫ ਕਮੰਦ ਹੇ ॥ ਚੰਦ੍ਰਹਾਸ ਸਿਲੀਮੁਖੀ ਭਟ ਛਕੇ ਸਰਸ ਅਨੰਦ
ਹੇ ॥ ਮੂਖਕ ਮਯੂਰੋ ਬ੍ਰਿਖਭ ਨੰਦੀ ਸਾਮਕਰਨ ਸਮੁੰਦ ਹੇ ॥ ਏਣ ਮ੍ਰਿਗ ਗਜ ਰਥ ਸਯੰਦਨ ਚਢੇ[1] ਅਸ੍ਵ ਭਟਿੰਦ
ਹੇ ॥੧੮੧੭॥੪੦੨॥ ਛੰਤ ॥ ਪੁੰਜ ਪੁੰਜ ਬੇਵਾਨ ਅਸ ਗਜ ਸਯੰਦ ਬਿਬਿਧ ਤੁਖਾਰ ਹੇ ॥ ਪਾਂਤ ਪਾਂਤ ਸੁਧਾਰ
ਪ੍ਰਤਨਾ ਜੁਥ ਜੁਥ ਜੁਝਾਰ ਹੇ ॥ ਜੁਟੇ ਸੈਨ ਸੁਧਾਰ ਨਿਜ ਨਿਜ ਰਕਤ ਬਾਨ ਪ੍ਰਹਾਰ ਹੇ ॥ ਧਾਯੇ ਧਾਯੇ ਪਰੇ ਚਹੂ
ਦਿਸ ਬਾਯ ਸੰਖ ਅਪਾਰ ਹੇ ॥੧੮੧੮॥੪੦੩॥ ਛੰਤ ॥ ਦਲ ਜੋੜ ਜੁਟੇ ਕੁੰਭਦਾੜਨ ਸ੍ਵੇਤ ਦੰਤ ਦਈਤ ਹੇ ॥
ਸਰਦਾਰ ਧੁਮ੍ਰਆਛ ਦਾਨਵ ਭੀਮਦਾੜ ਮਈਤ ਹੇ ॥ ਚਤੁਰੰਗ ਚੁੰਗ ਅਨੀ ਪ੍ਰਬਲ ਬਹੁ ਭੀਰ ਦਾਨੂ ਦੰਤ ਹੇ ॥
ਗਹਿ ਮੇਰ ਮੁਦਗਰ ਸਿਲਾ ਮੂਸਲ ਬ੍ਰਿਛ ਮੰਦਰ ਹੰਤ ਹੇ ॥੧੮੧੯॥੪੦੪॥ ਛੰਤ ॥ ਅਰਰਾਇ ਧਾਇ ਪਰੇ ਚਹੂੰ
ਦਿਸ ਬਜਾਯੇ ਬਜਾਇ ਘੋਰ ਬਜੰਤ੍ਰ ਹੇ ॥ ਦੀਹ ਦਾਰੁਨ ਅਨੀ ਧਾਨੀ ਰੁਕਿਓ ਸੰਘਰ ਭੰਤ੍ਰ[2] ਹੇ ॥ ਸ੍ਵੇਤ ਅਸ੍ਵ
ਗਯੰਦ ਸ੍ਵੇਤਨ ਚੜੇ ਨਿਸਚਰ ਰਾਜ ਹੇ ॥ ਢੁਰਤ ਚਾਮਰ ਛਤ੍ਰ ਰਤਨਨ ਖਚਿਤ ਮਨ ਗਨ ਸਾਜ ਹੇ ॥੧੮੨੦॥੪੦੫॥
ਛੰਤ ॥ ਬਿਬਿਧ ਅੰਬਾਰੀ ਗਜ ਅਡੰਬਰ ਕਨਕ ਮੁਕਤਾ ਆਜ ਹੇ ॥ ਕਾਕਮ ਤਮਾਮੀ ਅਤਲਸੀ ਜਰ ਬਫਤ
ਬਨਤ ਸਮਾਜ ਹੇ ॥ ਘਨ ਉਮਡ ਸੂਰਨ ਚਮੂੰ ਦਹਦਿਸ ਰੁਕਿਓ ਨਿਸਚਰ ਗਾਜ ਹੇ ॥ ਕਲਗੀ ਮੁਰਸੈ ਪੇਚ
ਲਾਲਨ ਬੰਦੀਲ ਪਾਗੈ ਤਾਜ ਹੇ ॥੧੮੨੧॥੪੦੬॥ ਛੰਤ ॥ ਛਕੇ ਭੂਸਨ ਬਸਨ ਨਾਨਾ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਅਪਾਰ ਹੇ
॥ ਸੈਥੀ ਬਨੈਟੀ ਗੁਰਜ ਗੂਫਨ ਸੇਲ ਜਮਧਰ ਆਰ ਹੇ ॥ ਸੂਆ ਸੇਲਨ ਸਾਂਗ ਧੋਪੈ ਤੁਪਕ ਜੰਬੂਆ ਢਾਰ ਹੇ ॥
ਗਦਾ ਮੂਸਲ ਡੰਡ ਲਸਟਕ ਬਾਂਕ ਬਿਸਖ ਕਟਾਰ ਹੇ ॥੧੮੨੨॥੪੦੭॥ ਛੰਤ ॥ ਜੁਟੇ ਸੂਰ ਜੁਝਾਰ ਸਾਵੰਤ ਰੁਪੇ
ਸੰਘਰ ਘੋਰ ਹੇ ॥ ਛੁਟਹ ਬਾਨ ਕਮਾਨ ਗੋਲਨ ਤੁਪਕ ਨਾਲਨ ਜੋਰ ਹੇ ॥ ਦੁਹੂ ਓਰ ਬਰਖਤ ਬਾਨ ਗੋਲਾ ਉਠਤ
ਦਾਰੁਨ ਸੋਰ ਹੇ ॥ ਬਮਤ ਜੁਆਲਾ ਤਜਤ ਲਾਟੈ ਜਰਤ ਨਿਸਚਰ ਖੋਰ[3] ਹੇ ॥੧੮੨੩॥੪੦੮॥ ਛੰਤ ॥ ਯਕ
ਬਾਰ ਮਚੀ ਕਰਾਰੀ ਮਚਿਓ ਆਰਵ ਘੋਰ ਹੇ ॥ ਘਟਾ ਘੋਰ ਘਮੰਡ ਉਮਡਿਓ ਨਚਤ ਰਾਖਸ ਮੋਰ ਹੇ ॥ ਮੇਰ
ਬ੍ਰਿਛ ਪਹਾਰ ਮੂਸਲ ਹੋਤ ਬਰਖਾ ਓਰ ਹੇ ॥ ਛੁਟਤ ਨਾਲ ਤੁਫੰਗ ਗੋਲਨ[ੳ] ਉਡਤ ਭਟ ਸਹ ਜੋਰ ਹੇ
॥੧੮੨੪॥੪੦੯॥ ਛੰਤ ॥ ਹਵ ਧੂਮ ਭੀਮ ਭੈਆਨ ਦਾਰੁਨ ਮੰਡਿਓ ਸੂਰਨ[ਅ] ਨਿਸਚਰਾ ॥ ਜੂਝ ਜੂਝ ਗਏ ਦੁਹੂ
ਦਿਸ ਸੁਭਟ ਸਾਵੰਤ ਰਿਸ ਭਰਾ ॥ ਭਿਰਹ ਆਨ ਮਸਾਨ ਸਿਵ ਗਨ ਭੂਤ ਭੈਰੋ ਬੈਤਲਾ ॥ ਕੰਕ ਬੰਕ ਪਿਸਾਚ
ਦਾਨਵ ਜੁਟੇ ਰਾਖਸ ਭੀਹਲਾ ॥੧੮੨੫॥੪੧੦॥ ਛੰਤ ॥ ਭਇਓ ਘੋਰ ਕਰਾਲ ਆਹਵ ਜੂਝ ਜੂਝ ਗਏ ਬਲੀ
॥ ਲੁਥ ਜੁਥ ਅੰਬਾਰ ਲਾਗਿਓ ਗੁਥ ਗੁਥ ਗਏ[4] ਮਲੀ ॥ ਟੂਕ ਟੂਕ ਗਏ[5] ਸੁਭਟ ਰਨ[6] ਹਾਂਕ ਹਾਂਕ ਲਰੇ ਸਭੀ
॥ ਡਾਂਟ ਡਾਂਟ ਪਰੇ ਨਿਸਾਚਰ ਮਾਰ ਮਾਰ ਉਚਾਰ ਭੀ ॥੧੮੨੬॥੪੧੧॥ ਛੰਤ ॥ ਕੂਦ ਕੂਦ ਪਰੇ ਦੁਬਹੀਆ
ਰੇਲ ਰੇਲ ਪਰੇ ਤਹਾਂ ॥ ਪੇਲ ਪੇਲ ਗਜਾਨ ਮਦ ਮਤ ਹੇਲ ਹੇਲ ਚਮੂੰ ਨਹਾਂ ॥ ਝੇਲ ਝੇਲ ਅਪਾਰ ਆਯੁਧ ਠੇ
ਲ ਠੇਲ ਬਲੀ ਮਹਾਂ ॥ ਮਾਰ ਮਾਰ ਪੁਕਾਰ ਪੈਠੇ ਕੂਕ ਹੂਕ ਮਚਜੋ ਜਹਾਂ ॥੧੮੨੭॥੪੧੨॥ ਛੰਤ ॥ ਸਾਰ ਸਾਰ
ਬਜਿਓ ਪ੍ਰਲੈ ਕਰ ਅਰਧ ਮਾਸ ਚਤੁਰ ਘਰੀ ॥ ਸੂਰ ਸੂਰ ਯਕਸਾਰ ਹੋਇ[ੲ] ਭਟ ਜੂਝ ਜੂਝ ਗਏ ਕਰੀ ॥ ਚਤੁਰੰਗ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਚੜੇ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੨]ਤੰਤ੍ਰ (ਖਕ)
[੩]ਘੋਰ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੪]ਗਯੋ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੫]ਭਏ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੬]ਗਨਿ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਗੋਡਨ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਮੂਰਨ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਸੈਨ ਹਨਜੋ ਦੁਹੂ ਦਿਸ ਕਾਲ ਗ੍ਰਿਹ ਸੂਰਨ ਭਰੀ ॥ ਬੀਨ ਬੀਨ ਬਰੰਗ ਲੈ ਗਏਓ ਰੀਝ ਰੀਝ ਪਰੀ[੧] ਬਰੀ ॥੧੯੨੮॥੪੧੩॥ ਛੰਤ ॥ ਹਸਤ ਖੰਕਾਲੀ ਕਪਾਲੀ ਜਛ ਗੰਧ੍ਰਬ ਗਾਨ ਹੇ ॥ ਨਚਤ ਰੁਦ੍ਰ ਕਪਾਲ ਭੈਰਉ ਕਿਲਕਟੀ ਦੇਤ ਮਸਾਨ ਹੇ ॥ ਭਖਤ ਆਮਿਖ ਸ੍ਰੋਨ ਜੁਗਨ ਪਤ੍ਰ ਭਰ ਭਰ ਪਾਨ ਹੇ ॥ ਡਕਤ ਭੂਤ ਪਿਸਾਚ ਬੈਤਲ ਗੂਲ ਤੋਰਤ ਤਾਨ ਹੇ ॥੧੯੨੯॥੪੧੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਬਸੰਤ ॥ ਅਸੁਰ ਭਟ ਜੁਤ ਸੈਨ ਜੁਟੈ ਚਮੂ ਨਿਜ ਨਿਜ ਰੇਲ ॥ ਕਰਤ ਮਾਰ ਪ੍ਰਹਾਰ ਬਾਨਨ ਤੁਪਕ ਨਾਵਕ ਸੇਲ ॥ ਹੋਤ ਬਰਖਾ ਬਜ੍ਰ ਗੋਲਨ ਸਹਤ ਬ੍ਰਿਨ ਤਨ ਝੇਲ ॥ ਮਾਰ ਮਾਰ ਪਰੇ ਤਹਾਂ ਮਦ ਮਤ ਕੁੰਭਨ ਪੇਲ ॥੧੯੩੦॥੧॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਬਸੰਤ ॥ ਰਿਸ ਭਰੇ ਦਾਨਵ ਪੁੰਜ ਧਾਇ ਪੈਠਗੇ ਸੁਰ ਐਨ ॥ ਸੁਰ ਪਕਰ ਪਕਰ ਪਛਾਰ ਘਾਲਤ ਕਰਤ ਭਛ ਹ੍ਵੈ ਚੈਨ ॥ ਕਮਰਬੰਦ ਦਵਾਲ ਥਾਂਭਤ ਗਰੇ ਡਾਰ ਕਮੰਦ ॥ ਐਂਚ ਐਂਚ ਬੇਵਾਨ ਤੇ ਸੁਰ[੧] ਕਰਤ ਦਾਨਵ ਬੰਦ ॥੧੯੩੧॥੨॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਬਸੰਤ ॥ ਭਿਰੇ ਕੁਸਤੀ ਦਾਵ ਬਹੁ ਬਿਧ ਠੋਕ ਭੁਜ ਦੈ ਤਾਲ ॥ ਪਿਲਚ ਪਿਲਚ ਪਛਾਰ ਘਾਲਤ ਜੁਟੇ ਬੀਰ ਉਤਾਲ ॥ ਹਾਂਕ ਹਾਂਕ ਪ੍ਰਚਾਰ ਮਾਰੁਤ ਕੂਦ ਕੂਦ ਕਰਾਲ ॥ ਦੌਰ ਦੌਰ ਉਚਾਇ ਲੇਵਹਿ ਉਛਰ ਉਛਰ ਬਿਸਾਲ ॥੩॥੧੯੩੨॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਬਸੰਤ ॥ ਜੂਝ ਜੂਝ ਜੁਝਾਰ ਸਾਵੰਤ ਭਿਰੇ ਹਾਂਕ ਪ੍ਰਚਾਰ ॥ ਖੈਚ ਖੈਚ ਸੜਕ ਸੈਫਨ ਸੂਲ ਤਿਛ ਕੁਠਾਰ ॥ ਬਾਹ ਬਾਹ ਅਨੰਤ ਆਯੁਧ ਕਰ ਟੂਕ ਟੂਕ ਅਪਾਰ ॥ ਰੇਤ ਰੇਤ[੩] ਪਛਾਰ ਸੁਰ ਨਰ[੪] ਚੀਰ ਫਾਰ ਚਿਥਾਰ[ੳ] ॥੪॥੧੯੩੩॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਬਸੰਤ ॥ ਜੂਝ ਗਏ ਰਨ ਧੀਰ ਸਾਵੰਤ ਪਦਮ ਤੀਸ ਜੁਝਾਰ ॥ ਸ੍ਰੋਨ ਕੋ ਤਹ ਸਿੰਧ ਉਮਡਿਓ ਬਹਿਓ ਰਕਤ ਅਸਾਰ[੫] ॥ ਵਾਰ ਪਾਰ ਨ ਕਛੂ ਜੂਝਤ[੬] ਬਹਤ ਧਾਰਾਧਾਰ ॥ ਕੰਕ ਬੰਕ ਮਸਾਨ ਧਾਏ ਭੂਤ ਪ੍ਰੇਤ ਬੈਤਾਰ ॥੫॥੧੯੩੪॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਬਸੰਤ ॥ ਝੁੰਡ ਝੁੰਡ ਪਿਸਾਚ ਗੂਲਨ ਦੀਹ ਭੈਰੋ ਪ੍ਰੇਤ ॥ ਕਾਕ ਚੀਲ ਉਲੂਕ ਧਾਯੇ ਸਦ ਭੀਖਮ ਦੈਤ ॥ ਗ੍ਰਿਝ ਡੀਅਰ ਪ੍ਰੇਤ ਮਾਲਨ ਰੁਦ੍ਰ ਗਨ ਭਭਕੇਤ ॥ ਜਟਾ ਜੂਟ ਕਰਾਲ ਜੁਗਨ ਲੈ ਖਬਰ[੭] ਪਹੁਚੀ ਖੇਤ ॥੬॥੧੯੩੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਸੰਤ ॥ ਸੇਰ ਜੰਬੁਕ ਸੁਆਨ ਰਾਕਸ ਭਖਤ ਆਮਿਖ ਸ੍ਰੋਨ ॥ ਨਚਤ ਕਾਲ ਕਰਾਲ ਭੀਖਮ ਕਰਤ ਮੰਗਲ ਤੌਨ ॥ ਨਗਨ ਦੰਤ ਬਿਸਾਲ ਕਾਢੇ ਬਕ ਘੋਰ ਦੀਰਘ ਜੌਨ[ਅ] ॥ ਕਰਤ ਹਾਸ ਬਿਲਾਸ ਉਤਸਵ ਹਰਖ ਧਾਵਤ ਭੌਨ ॥੭॥੧੯੩੬॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਬਸੰਤ ॥ ਕਪਾਲ ਤਾਲ ਬਨਾਇ ਝਾਂਝਰ ਆਂਤ ਤਾਰ ਰਬਾਬ ॥ ਗਾਨ ਤਾਨ ਸੰਗੀਤ ਨ੍ਰਿਤਤ ਕਰਤ ਪਾਨ ਸਰਾਬ ॥ ਤੁਖਾਰ ਉਸਟਨ ਮਨੁਖ ਲੈ ਲੈ ਗੁਹਤ ਬਿਬਿਧ ਕਬਾਬ ॥ ਭਖਤ ਕ੍ਰੀੜਤ ਭੁਜਾ ਭਰ ਭਰ ਕਰਤ ਕੇਲ ਮਿਲਾਪ ॥੮॥੧੯੩੭॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਬਸੰਤ ॥ ਉਛਰ ਕੂਦਤ ਸਿੰਧ ਪਉਰਤ ਬਹਸ ਹਾਂਸ ਕਰਾਲ ॥ ਰੁੰਡ ਲੈ ਲੈ ਹਾਰ ਪ੍ਰੋਅਤ[ੲ] ਸਿਵਹਿ ਅਰਪਤ ਮਾਲ ॥ ਪੜੇ ਖਾਇ ਅਘਾਇ ਪ੍ਰੇਤਨ ਭੂਤ ਗ੍ਰਿਝ ਬਿਤਾਲ ॥ ਨਚਤ ਜੁਗਨ ਕੰਕ ਡੀਅਰ ਮਚਿਓ ਖੇਡ ਧਮਾਲ ॥੯॥੧੯੩੮॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਬਸੰਤ ॥ ਭੂਤ ਭੂਤ ਮਸਾਨ ਗੂਲਨ ਕੰਕ ਬੰਕ ਬਿਤਾਲ ॥ ਜਟਾ ਭੀਖਮ ਦਾੜ ਦਾਰੁਨ ਨਖੀ ਘੋਰ ਕਰਾਲ ॥ ਥ੍ਰਿਕਤ ਝੂਮ ਝੂਮਕ ਝੁਮ ਝੁਮ ਬਜਤ ਤਾਲ ਕਪਾਲ ॥ ਸ੍ਰੋਨ ਭਰ ਪਿਚਕਾਰ ਡਾਰਤ ਉਡਤ ਮੂਠ ਗੁਲਾਲ ॥੧੦॥੧੯੩੯॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਬਸੰਤ ॥ ਬਹੁ ਸੈਨ ਸੁਰ ਹਤ[੮] ਦੀਨ ਨਿਸਚਰ ਅਨੀ ਪ੍ਰਬਲ ਰੇਲ ਕੈ ॥ ਰਿਸ ਠਾਨ ਹਾਂਕਿਓ ਸੂਰ ਸਸਿ ਸਿਵ ਸਾਮ ਗਨਪਤ ਠੇਲ ਕੈ ॥ ਬਹੁ ਬ੍ਰਿਨ ਤਨ ਨ੍ਰਿਪ ਹੰਸ ਧੁਜ ਮਯੰਕ ਕੇਤਹ ਝੇਲ ਕੈ ॥ ਸਤ ਸੇਤਹ ਹਨਜੋ ਘਾਯਨ ਬੇਧ ਸਯੰਦਨ ਪੇਲ ਕੈ ॥੧੧॥੧੯੪੦॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਬਸੰਤ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਜੂਝਗੇ ਛਿਤ ਪਰੇ ਮੁਰਛਿਤ ਬਹੁ ਭਾਜਗੀ ਚਤੁਰੰਗਨੀ ॥ ਲੈ ਲੋਥ ਨ੍ਰਿਪਬ੍ਰ ਦੂਤ ਭਾਜਿਓ ਬੇਵਾਨ ਘਾਲ ਬਰੰਗਨੀ ॥ ਲੈ ਗਇਓ ਪ੍ਰਭ ਪਹਿ ਬੋਲ ਨ੍ਰਿਪਬ੍ਰ ਗਿਰ ਕਨਕ ਦੂਤ ਭੁਜੰਗਨੀ ॥ ਦੂਰਦਸਾ ਨ੍ਰਿਪ ਤ੍ਰਿਯ ਦੇਖ ਧਾਈ ਰਨਿਵਾਸ ਕੋਟ ਤ੍ਰੈ ਸੰਗਨੀ ॥੧੨॥੧੯੪੧॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਬਸੰਤ ॥ ਕਸ ਕੀਨ ਹਾ ਬਿਧ ਦੀਨ ਦਾਰੁਨ ਸੋਗ ਸਾਲ ਸੰਤਾਪ ਉਰ ॥ ਲੈ ਕੰਠ ਰੋਵਤ ਤ੍ਰਿਆ ਨ੍ਰਿਪਬਰ ਤ੍ਰੈ ਕੋਟ ਰਾਨੀ ਸਭੈ ਜੁਰ ॥ ਸਤ ਸੇਤ ਭਰ ਭਰ ਅੰਗ ਲਾਵਤ ਧਾਹੁ ਪੀਟਤ ਰੁਦਨ ਕਰ ॥ ਕਹਿਓ ਦੇਹੁ ਮੰਗਾਏ ਕਾਸਟ ਚਿਤਾ ਰਚ ਸੰਗ ਜਾਉ ਜਰ ॥੧੩॥੧੯੪੨॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਬਸੰਤ ॥ ਪ੍ਰਭ ਕਰੀ ਕਰੁਨਾ ਤ੍ਰਿਅਨ ਪਹਿ ਯਕ ਲਾਗ ਜਰਤੀ ਕੋਟ ਤ੍ਰੈ ॥ ਭਈ ਆਗਿਆ ਨਾਰਦਹ ਵਰ[ਸ] ਮੁਖ ਸੁਧਾ ਦੇਵਹੁ ਸੀਚ ਪ੍ਰੈ ॥ ਲੈ ਸੁਧਾ ਨ੍ਰਿਪ ਮੁਖ ਰਿਖ ਮੇਲ ਰਿਖਇਸ ਛੁਟੀ ਮੂਰਛਾ ਜਾਗ ਵੈ ॥ ਤਨ ਹੀਨ ਦੁਰਬਲ ਛੀਨ ਘਾਯਨ ਹੀਨ ਭਯੋ ਪਰਾਕ੍ਰਮ ਤ੍ਰੈ ॥੧੪॥੧੯੪੩॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਬਸੰਤ ॥ ਦਈ ਆਯਸ ਬਰਨ ਜਮ ਕਹ ਕਉਬੇਰ ਚੰਦ੍ਰ ਸਿਖ੍ਰ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ॥ ਤੁਮ ਜਾਹੁ ਨਿਜ ਨਿਜ ਸੈਨ ਲੈ ਰਿਪ ਹਨੋ ਬਲ ਕਰ ਨ੍ਰਿਪਤ ਸੁਮਤਿ ॥ ਪੰਚ ਬੀਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਰ ਨਰ ਪਠੇ ਕੁਮਕ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪੰਚ ॥ ਸਸਿ ਸੂਰ ਸਾਮ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[1]ਬਰੀ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[2]ਸੂਰ (ਮਸ, ਖਕ)
[3]ਰੇਲ ਰੇਲ (ਅਸ)
[4]ਸੂਰਨ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[5]ਅਪਾਰ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[6]ਸੂਝਤ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[7]ਖਪਰ (ਖਕ, ਅਸ)
[8]ਹਨ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਚਿਤਾਰ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਦੰਤ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਪੋਅਤ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਹੜਤਾਲ ਫੇਰੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਗਨੇਸ ਸੰਕਰ ਕਰੋ ਨਾਹਨ ਭੀਤ ਰੰਚ ॥੧੫॥੧੯੪੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਸੰਤ ॥ ਟਰੋ ਨਾਹਨ ਕੈਸਹੂੰ ਗਹਿ ਬਾਂਧ ਆਨੋ ਹਨੋ ਸਤ੍ਰ ॥ ਗਾੜ ਆਨ ਸਹਾਇ ਕਰਿਹੌ ਧਰੋ ਧੀਰਜ ਪਠੇ ਪਤ੍ਰ ॥ ਮਾਥਨਾਇ ਚਲੇ ਬੇਵਾਨੀ ਲੈ ਚਮੂੰ ਚਤੁਰੰਗਨ ਪ੍ਰਬਲ ॥ ਦੈ ਬੰਬ ਦੀਹ ਦਮਾਮ ਧਉਸਨ ਪਣਵ ਗੋਮੁਖ ਨਾਇ ਝਲ ॥੧੬॥੧੯੪੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਸੰਤ ॥ ਫਹਰਾਇ ਕੇਤ ਨਿਸਾਨ ਲੋਟਨ ਬਿਬਿਧ ਸੈਨ ਹਕਾਰ ਕੈ ॥ ਗਹ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਅਪਾਰ ਅਨਗਨ ਗਜੇ ਸੂਰ ਜੈਕਾਰ ਕੈ ॥ ਜਮਗਨ ਕਰਾਲ ਭੈਆਨ ਦਾਰੁਨ ਚਲੇ ਛਿਤ ਨਭ ਛਾਇ ਕੈ ॥ ਬ੍ਰਨ ਦਲ ਕੰਕਰ ਜਮਾਨੀ ਦੀਹ ਤਨ ਮੁਖ ਬਾਯ ਕੈ ॥੧੭॥੧੯੪੬॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਬਸੰਤ ॥ ਅਰੁਨ ਨੈਨ ਬਿਸਾਲ ਲੋਚਨ ਦਾੜ ਭੀਖਮ ਕਾੜ ਕੈ ॥ ਨਗਨ ਘੋਰ ਕਰਾਲ ਜਮਗਨ ਮਾਰ ਮਾਰ ਪੁਕਾਰ ਕੈ ॥ ਡੰਡ ਪਾਂਸ ਭੈਆਨ ਜਮਧਰ ਕਮੰਦ ਫਾਂਸ ਸੁਧਾਰ ਕੈ ॥ ਮੇਰ ਬ੍ਰਿਛ ਪਹਾਰ ਮੁਦਗਰ ਸੈਲ ਮੰਦਰ ਧਾਰ ਕੈ ॥੧੮॥੧੯੪੭॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਬਸੰਤ ॥ ਘੋਰ ਜਮ ਜਖ ਦੀਹ ਕੰਕਰ ਮਾਲ ਪ੍ਰਤਨਾ ਜੁਬਨੀ ॥ ਸੀਂਗ ਦਾਰੁਨ ਸੀਸ ਬੁਰਜੈ ਭੁਜਾ ਸਉ ਸੌ ਤਿਸ ਬਨੀ ॥ ਜਟਾ ਜੂਟ ਦਿਗੰਬਰਾ ਬਹੁ ਛਕੇ ਜਮਧਰ ਗੋਫਨੀ ॥ ਅਧਰ ਸੁਵਨਨ ਨਾਸ ਆਨਨ ਬਿਕਟ ਮੂਰਤਿ ਦ੍ਰੋਹਨੀ ॥੧੯॥੧੯੪੮॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਬਸੰਤ ॥ ਤਿਮਰ ਕਾਰੇ ਜਛ ਪੀਰੇ ਸ੍ਰਿੰਗ ਕਾਂਟੇ ਰੋਮ ਤਨ ॥ ਨਖੀ ਧੂਲ ਲੰਗੇਸ੍ਰੀ ਸਰ ਕਰਤ ਮਦਰਾ ਪਾਨ ਰਨ ॥ ਭਖਤ ਆਮਿਖ ਪਸੂ ਨਾਨਾ ਜੰਤ੍ਰ ਮੰਤ੍ਰ ਇੰਦ੍ਰਜਾਲ ਘਨ ॥ ਕਪਟ ਬੇਖ[1] ਅਘੋਰ ਕ੍ਰਿਆ ਸਿਹਰ ਜਾਦੂ ਬਿਬਿਧ ਫਨ ॥੨੦॥੧੯੪੯॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਬਸੰਤ ॥ ਨਾਗ ਪਾਂਸ ਕਮੰਦ ਪਾਸਨ ਛਕੇ ਬਿਬਿਧ ਸਿਲਾਹ ਤਨ ॥ ਮੁੰਡਹਾਰ ਬਿਸਾਲ ਅਜਗਰ ਗਰਜ ਗਰਜ ਫੁੰਕਾਰ ਫਨ ॥ ਜੁਥ ਜੁਥ ਸੁਧਾਰ ਪ੍ਰਤਨਾ ਚਮੂੰ ਚਤੁਰੰਗਨ ਸਘਨ ॥ ਨਭ ਛਾਯੇ[2] ਛਿਤ ਪੁਰ ਘੇਰ ਦਹਦਿਸ ਬਜਾਇ ਦੁੰਦਭਿ ਭੇਰਿ ਰਨ ॥੨੧॥੧੯੫੦॥ ਬਸੰਤ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਪਦਮ ਸਾਠ ਅਨੀ ਪ੍ਰਬਲ ਸੰਗ ਲੀਨ ਸੁਰ ਨਰ ਬਿਬਿਧ ਦਲ ॥ ਜੁਟੀ ਚਮੂੰ ਸੁਰ ਪ੍ਰਲੈ ਪਲਟਿਓ ਪੰਚ ਬੀਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਲ ॥ ਚਢੀ[3] ਫੌਜ ਅਨੀ ਪ੍ਰਬਲ ਡਗਮਗਤ ਬਸੁਧਾ ਮੇਰ ਜਲ ॥ ਭੁਈ ਕੰਤ ਉਲਕਾ ਪਾਤ ਹੋਵਤ ਅਸਗੁਨ ਮਾਨਤ ਹਾਲ ਹਲ ॥੨੨॥੧੯੫੧॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਬਸੰਤ ॥ ਇਤ ਸੂਰ ਸਾਮ ਗਨੇਸ ਸਸ ਸਿਵ ਸੈਨਾ ਨਿਜ ਨਿਜ ਜੋੜ ਕੈ ॥ ਜੁਟੇ ਦਲ ਲਲਕਾਰ ਸਭਹਨ ਟਾਂਡ ਟਾਂਡ[4] ਬਟੋਰ ਕੈ ॥ ਜੁੜੇ ਬਹੁ[5] ਰਿਸਾਇ ਕਰ ਸਮੁਹਾਇ ਨਿਜ ਦਲ ਮੋੜ ਕੈ ॥ ਲਲਕਾਰ ਧੀਰਜ ਦੈ ਸਭਨ ਸੰਗ ਲੀਨ ਪ੍ਰਤਨਾ ਹੋੜ ਕੈ ॥੨੨॥੧੯੫੨॥ ਬਸੰਤ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਮਿਲੇ ਧਰਮ ਕਉਬੇਰ ਭਟਬਰ ਬਰਨ ਚੰਦ੍ਰ ਸਿਖਰ ਸੁਮਤ ॥ ਦੋਊ ਸੈਨਗੀ ਮਿਲ ਆਪ ਮੋ ਜਿਮ ਮਿਲਤ ਸਰਤਾ ਨਦੀ ਪਤਿ ॥ ਜੁੜੇ ਦ੍ਵਾਦਸ ਬੀਰ ਦਲ ਲੈ ਮੰਡੇ ਸੰਘਰ ਘਾਨ ਘਤ ॥ ਸਿਵ ਸਾਮ ਗਨਪਤ ਭਾਨ ਇੰਦ ਜਮ ਬਰਨ ਚੰਦ੍ਰ ਸਿਖਰ ਸੁਮਤ ॥੨੪॥੧੯੫੩॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਬਸੰਤ ॥ ਕੁਬੇਰ ਚਿਤ੍ਰ ਬਚਿਤ੍ਰ ਰਥ ਅਤਕਾਲ ਬ੍ਰਿਕ੍ਰਮ ਧਾਰ ਦਲ ॥ ਉਤ ਜੁਟੇ ਸੰਘਰ ਰੋਪ ਦਾਨਵ ਕੁੰਭਦਾੜ ਬਲੀ ਪ੍ਰਬਲ ॥ ਸ੍ਵੇਤਕਾਂਯ ਮਹਾਂਨ ਰਾਛਸ ਧੂਮ੍ਰਆਛ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਲ ॥ ਸ੍ਰੋਨ ਅੰਗ ਭਟਕਾਯ ਦੀਰਘ ਪਦੁਮ ਸਾਠ ਅਨੀ ਪ੍ਰਬਲ ॥੨੫॥੧੯੫੪॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਬਸੰਤ ॥ ਪੁਨ ਭਿਰੇ ਸਿਮ੍ਰ ਸਮੁਹਾਇ ਦੋ ਦਲ ਸੁਰ ਅਸੁਰ ਸੈਨ ਅਨੀ ਚਤੁਰ ॥ ਠਠਿਯੋ ਤੁਮਲ ਜੁਧ ਦਾਰੁਨ ਗਿਰ ਚਢੇ ਨ੍ਰਿਖਤ ਦੇਵ ਬਰ ॥ ਹੂਰ ਪਰੀ ਬਰੰਗ ਅਪਛਰ ਦੇਵਾਂਗਨ ਨ੍ਰਿਪ ਬਧੁਨ ਨਰ ॥ ਬੇਵਾਨ ਨਾਨਾ ਭਾਂਤ ਸੋਭਤ ਸੁਰ ਕਰਤ ਬਰਖਾ ਸੁਮਨ ਝਰ ॥੨੬॥੧੯੫੫॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਬਸੰਤ ॥ ਪ੍ਰੇਤ ਭੂਤ ਮਸਾਨ ਹਰਖਤ ਗੂਲ ਭੈਰਉ ਰੁਦ੍ਰਗਨ ॥ ਹਸਤ ਕਾਲ ਕਪਾਲ ਖੰਕਲ ਕੰਕ ਬੰਕ ਪਿਸਾਚ ਦਨ ॥ ਨਚਤ ਡੀਅਰ ਭੂਰ ਜੁਗਿਨ ਗ੍ਰਿਝ ਕਾਕ ਸਿਆਰ ਬਨ ॥ ਬੇਵਾਨ ਬਿਬਿਧ ਤਿਆਰ ਕਰ ਕਰ ਠੜੇ ਨਭਚਰ ਦੇਵ ਮੁਨਿ ॥੨੭॥੧੯੫੬॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਬਸੰਤ ॥ ਜੁੜੇ ਨਭ ਚੜ ਅਨੀ ਲੈ ਲੈ ਭਿਰੇ ਛਿਤਚਰ ਨਿਸਚਰਾ ॥ ਜੁਟੇ ਤਮਚਰ ਭੀਰ ਭਾਰੀ ਭਿਰੇ ਖੇਚਰ ਭੂਚਰਾ ॥ ਬਲਬੀਰ ਧੀਰ ਜੁਝਾਰ ਜੁਟੇ ਕੁਪੇ ਦਲ ਲੈ ਬਨਚਰਾ ॥ ਧਮਕ ਧਉਲ ਪਤਾਲ ਪੈਠਤ ਧਸਤ ਬਸੁਧਾ ਥਰਹਰਾ ॥੨੮॥੧੯੫੭॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਬਸੰਤ ॥ ਛੁਟਤ ਬਾਨ ਤੁਫੰਗ ਸੈਥੀ ਸੇਲ ਸਾਂਗ ਤੁਪਕ ਸਰਾ ॥ ਚੰਦ੍ਰਹਾਂਸ ਸਿਲੀਮੁਖੀ ਕੈਬਰਨ ਪਾਂਸ ਸੂਆ ਛੁਰਾ ॥ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਸੈਥੀ ਕੁਹਕ ਬਾਨਨ ਬਿਸਖ ਬਿਖਧਰ ਬਿਸਭਰਾ ॥ ਨਾਂਗ ਫਾਂਸ ਗੁਲੇਲ ਮੂਸਲ ਬਾਕ ਬਿਛੂਆ ਜਮਧਰਾ ॥੨੯॥੧੯੫੮॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਬਸੰਤ ॥ ਗੜਾ ਮੇਰ ਤੁਫਾਨ ਝਪਸਾ ਅਗਿਨ ਬਾਨ ਛੁਟੀ ਘਨੀ ॥ ਕੁਹਕ[6] ਬਾਨ ਤੁਫੰਗ ਨਾਲੈ ਸੁਤ੍ਰਨਾਲ ਤੁਰੰਗਨੀ ॥ ਧਮਕ ਜੰਜਾਯਲ ਤਮਾਂਚੈ ਬੰਦੂਕ ਪਿਸਟਲ ਸੈਫਨੀ ॥ ਸੇਲ ਖਪਰਾ ਬਿਸਖ ਨਾਵਕ ਸਾਂਗ ਨਾਲ ਖਦੰਗਨੀ ॥੩੦॥੧੯੫੯॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਬਸੰਤ ॥ ਨਾਚੁਖ ਬਨੈਟੀ ਗਦਾ ਲਸਟਕ ਡੰਡ ਮੁਦਗਰ ਤਰਵਰਾ॥ ਤਰਵਾਰ ਧੋਪ ਕਟਾਰ ਬੁਗਦਾ ਗੁਰਜ ਗੋਫਨ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[1]ਬੇਗ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[2]ਛਾਇ ਕੈ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[3]ਚਲੀ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[4]ਡਾਟ ਡਾਟ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ), ਬਾਟ ਬਾਟ (ਅਸ)
[5]ਬਹੁਰ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਹੁਕ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਖਪਰਾ ॥ ਹਥਨਾਲ ਕੈਚੀ ਕਰਦ ਬਾਨਨ ਛੁਰੀ ਜੰਬੂਆ ਸਿਪਰਾ ॥ ਬਜ੍ਰ ਬਰਫ ਤੁਸਾਰ ਪਾਵਕ ਬਰਕ ਮੰਜੀ ਕੋ ਗੜਾ ॥੩੧॥੧੯੬੦॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਬਸੰਤ ॥ ਮਚੀ ਘੋਰ ਕਰਾਲ ਆਹਵ ਰੁਕਿਓ ਦਿਸ ਮੁਰਛਾਇ ਕੈ ॥ ਕੋਊ ਕਾਹੂ ਦੀਸ ਪਰੇ ਨਹੀ ਦੁਹੂ ਵੋਰ੍ਅ ਬਾਨ ਬ੍ਰਿਖਾਇ ਕੈ ॥ ਜਨੁ ਪ੍ਰਲੈ ਪਲਟਿਓ ਨਿਸਾਕਾਰੀ ਦੁੰਦ ਦੀਹ ਮਚਾਇ ਕੈ ॥ ਚਕ ਚੂਰ ਧੂਰ ਭਏ ਸੁਭਟ ਬਹੁ ਗਏ ਨਭਹਿ ਉਡਾਇ ਕੈ ॥੩੨॥੧੯੬੧॥ ਪੀਸ ਪੀਸ ਗਏ ਬਲੀ ਗਿਰ ਮੇਰ ਮੰਦਰ ਖਾਇ ਕੈ ॥ ਕਟਗੀ ਚਮੂੰ ਚਤੁਰੰਗਨੀ ਤਨ ਬ੍ਰਿਨ ਘਾਯਨ ਘਾਇ ਕੈ ॥ ਬਿਨ ਮੁੰਡ ਰੁੰਡ ਭਏ ਕਿਤੇ ਤਨ ਛੀਨ ਝਾਂਝਰ ਤਾਇ ਕੈ ॥ ਬੇ ਬ੍ਰਿਨ ਕੋਊ ਬਚਜੋ ਨਹੀ ਅਸ ਭਯੋ ਆਹਵ ਚਾਇ ਕੈ ॥੩੩॥੧੯੬੨॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਬਸੰਤ ॥ ਕਈ ਖੈਚ ਖੈਚ ਕਮੰਦ ਲੇਵਤ ਦੇਤ ਗਰੇ ਪਹਿਰਾਯ ਕੈ ॥ ਬਹੁ ਕੰਠ ਫਾਂਸੀ ਫਾਂਸ ਕੈ ਕੁਹ ਲੀਨ ਕੰਠ ਰੁਪਾਇ ਕੈ ॥ ਬਹੁ ਨਾਗ ਪਾਂਸ ਬਿਖੈ ਪਰੇ ਜਮ ਧਾਮ ਗੁਏ ਜੁਝਾਇ ਕੈ ॥ ਬਹੁ ਲੀਲ ਅਜਗਰ ਗਏ ਪ੍ਰਿਤਨਾ ਬਹੁ ਗਏ ਗੂਲ ਚਿਬਾਇ ਕੈ ॥੩੪॥੧੯੬੩॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਬਸੰਤ ॥ ਕਈ ਸੇਲ ਜਮਧਰ ਬੇਧਗੇ ਕਈ ਗਏ ਤੁਪਕ ਉਡਾਇ ਕੈ ॥ ਬਹੁ ਗਦਾ ਮੁਦਗਰ ਡੰਡ ਘਾਯਨ ਆਏ ਸੀਸ ਢੁਰਾਇ ਕੈ ॥ ਖਾਏ ਸਾਂਗ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਖਪਰਾ ਗਏ ਅੰਗ ਅੰਗ ਬਿਧਾਇ ਕੈ ॥ ਖਾਇ ਸੈਥੀ ਸੈਫ ਨਾਵਕ ਭਿਰੇ ਬਹੁਰ ਰਿਸਾਇ ਕੈ ॥੩੫॥੧੯੬੪॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਬਸੰਤ ॥ ਬਹੁ ਰੇਲ ਰੇਲ ਕਬੰਧ ਦੁਸਤ੍ਰ ਜੁਟੇ ਚਉਪ ਬਢਾਏ ਕੈ ॥ ਬਹੁ ਕੰਕ ਬੰਕ ਮਸਾਨ ਧਾਵਤ ਲੈ ਗਯੋ ਮੇਰ ਉਠਾਏ ਕੈ ॥ ਬਹੁ ਜਰਤ ਪਾਵਕ ਮਾਹਿ ਭੁਲਸਤ ਬਹੁ ਗਏ ਬਾਰ ਬੁੜਾਏ ਕੈ ॥ ਬਹੁ ਬਜ੍ਰ ਚੂਰ ਭਏ ਸੁਰਾਸੁਰ ਬਹੁ ਗਏ ਬਰਫ ਦਬਾਏ ਕੈ ॥੩੬॥੧੯੬੫॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਬਸੰਤ॥ ਠਟੇ ਸੰਘਰ ਖਾਏ ਬ੍ਰਿਨ ਤਨ ਰਹੇ ਆਪ ਲੁਝਾਯ ਕੈ ॥ ਦੁਹੂ ਓਰ ਬਰਖਤ ਸਸਤ੍ਰ ਪੁੰਜਨ ਸਮ੍ਰ ਬੀਰ ਰੁਝਾਇ ਕੈ ॥ ਘਟਾਘੋਰ ਘਮੰਡ ਆਯੁਧ ਅਸਤ੍ਰ ਭਟ ਚਮਕਾਯ ਕੈ ॥ ਭਿਰੇ ਸਮ੍ਰ ਸਮੁਹਾਇ ਪ੍ਰਿਤਨਾ ਮਿਸਲ ਤੁਰੈ ਮਿਲਾਯ ਕੈ ॥੩੭॥੧੯੬੬॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਬਸੰਤ ॥ ਮਿਸਲ ਆਪਨ ਆਪ ਲੈ ਲੈ ਜੁਟੇ ਈਸ ਮਨਾਇ ਕੈ ॥ ਅਰਰਾਏ ਧਾਯ ਪਰੇ ਦਸੂ ਦਿਸ ਚਪਲ ਅਸ ਮਟਕਾਯ ਕੈ ॥ ਰਿਸੇ ਸਿਮਟ ਹਕਾਏ ਸੂਰਨ ਭੇਰ ਤਾਨ ਦਿਵਾਯ ਕੈ ॥ ਅਨੀ ਪ੍ਰਬਲ ਸੁਧਾਰ ਪੁੰਜਨ ਬਿਬਿਧ ਸੈਨ ਲਿਵਾਇ ਕੈ ॥੩੮॥੧੯੬੭॥ ਮਚੀ ਮਾਰ ਅਪਾਰ ਸੂਰਨ ਸਾਰ ਸਾਰ ਬਜਾਇ ਕੈ ॥ ਨਹ ਸਕਜੋ ਬੀਰਜ ਬਾਂਧ ਆਹਵ ਚਲੇ ਬਿਚਲ ਪਰਾਇ ਕੈ ॥ ਸੁਰ ਕਟਕ ਦ੍ਵਾਦਸ ਬੀਰ ਭਟ ਬਰ ਅਸੁਰ ਦੀਨ ਭਜਾਇ ਕੈ ॥ ਭਜੈ ਦੈ ਦੈ ਪੀਠ ਨਿਸਚਰ ਸੁਰਦੀਨ ਅਸੁਰ ਹਟਾਇ ਕੈ ॥੩੯॥੧੯੬੮॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਬਸੰਤ ॥ ਜੇ ਲਰੇ ਸਨਮੁਖ ਸਮਰ ਹੋ ਸੁਰਬਧੁਨ ਰਹੀ ਲੁਭਾਇ ਕੈ ॥ ਜਬ ਜੂਝਗੇ ਭਟ ਸਾਕ ਬੰਦੀ ਬੇਵਾਨ ਲੀਨ ਚਢਾਇ ਕੈ ॥ ਲੈ ਗਈ ਨਿਜ ਗ੍ਰਿਹ ਅਪਛਰਾ ਰਨਧੀਰ ਨਾਹ ਸੁਹਾਇ ਕੈ ॥ ਭਟ ਗਏ ਸ੍ਵਰਗ ਬਿਵਾਨ ਚੜ ਜਸ ਧਰਮ ਧੁਜ ਫਹਰਾਇ ਕੈ ॥੪੦॥੧੯੬੯॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਬਸੰ ॥ ਜੇ ਤਜੇ ਆਯੁਧ ਸਮਰ ਮੇ ਭਜ ਗਏ ਆਪ ਲਜਾਯ ਕੈ ॥ ਨਸਿਓ ਲੋਕ ਪ੍ਰਲੋਕ ਤੇ ਗਏ ਕੁਲ ਕਲੰਕ ਲਗਾਯ ਕੈ ॥ ਨਰਕ ਬਾਸ ਨ ਠਉਰ ਪਾਵਤ ਗਏ ਅਜਸ ਬਢਾਯ ਕੈ ॥ ਹੀਨ ਭਏ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮ ਤੇ ਗਏ ਧਰਮ ਤੇਜ ਗਵਾਯ ਕੈ ॥੪੧॥੧੯੭੦॥ ਬਸੰਤ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਭਯੋ ਦਾਰੁਨ ਦੀਹ ਆਹਵ ਨਹਿ ਸਕਤ ਪਾਰ ਬਸਾਇ ਕੈ ॥ ਜੂਝਗੀ ਪ੍ਰਿਤਨਾ ਸਕਲ ਬਹੁ ਬੀਰ ਦਏ ਲਟਾਇ ਕੈ ॥ ਅਸੁਰ ਮਾਰ ਬਿਧੁੰਸ ਕੀਨਿਓ ਬਹੁ ਕਟਕ ਦੀਨ ਉਲਟਾਇ ਕੈ ॥ ਜਮ ਧਾਮ ਦੀਨ ਪਠਾਇ ਨਿਸਚਰ ਚਮੂ ਦੀਨ ਹਟਾਇ ਕੈ ॥੪੨॥੧੯੭੧॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਬਸੰਤ ॥ ਸੁਰ ਪ੍ਰਬਲ ਭੇ ਹਤ ਦੀਨ ਨਿਸਚਰ ਸਮਰ ਪ੍ਰਲੈ ਰਚਾਇ ਕੈ ॥ ਹਠੇ ਸੰਘਰ ਰੋਪ ਸੁਰ ਦਲ ਗਜੇ ਹਰਖ ਬਢਾਇ ਕੈ ॥ ਖੇਤ ਜੀਤ ਲੀਓ ਅਮਰਗਨ ਅਸੁਰ ਦੀਨ ਭਜਾਇ ਕੈ ॥ ਸਰਪਾਉ ਲਾਲਨ ਹਾਰ ਮੁਕਤਾ ਖਿਲਤ ਸੁਰਨ ਦੇਵਾਇ ਕੈ ॥੪੩॥੧੯੭੨॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਬਸੰਤ ॥ ਉਤ ਜੁਟੇ ਨਿਸਚਰ ਫੇਰ ਦਲ ਲਲਕਾਰ ਆਏ ਧਾਏ ਕੈ ॥ ਸਪਤ ਸੁਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਿਸਚਰ ਨਾਹ ਜੁਟੇ ਰਿਸਾਏ ਕੈ ॥ ਲੈ ਬਿਬਿਧ ਸੈਨ ਸਵਾਰ ਬਖਤ੍ਰ ਪੋਸ ਸਿਲਹ ਛਕਾਏ ਕੈ ॥ ਡਾਰ ਬ੍ਰਗਗਤਾਨ ਤੁਰਗਨ ਚਤੁਰ ਸੈਨ ਲਿਵਾਏ ਕੈ ॥੪੪॥੧੯੭੩॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਬਸੰਤ ॥ ਰਕਤ ਲੋਚਨ ਕੁੰਭਦਾੜ ਭਟ ਸ੍ਵੇਤ ਦੰਤ ਰਿਸਾਇ ਕੈ ॥ ਭਰੇ ਲੈ ਲੈ ਚਮੂ ਨਿਜ ਨਿਜ ਦੁੰਦ ਧੂਮ ਮਚਾਇ ਕੈ ॥ ਧੂਮ੍ਰਆਛ ਭਟ ਭੀਮਦਾੜ ਅਰ ਸ੍ਰੋਨ ਅੰਗ ਕੁਹਾਇ ਕੈ ॥ ਰਿਸਿਓ ਦੀਰਘ ਕਾਯ ਦਾਨੋ ਦਲ ਘੋਰ ਦਾਰੁਨ ਛਾਇ ਕੈ ॥੪੫॥੧੯੭੪॥ ਬਸੰਤ ॥ ਲਲਕਾਰ ਦੁਆਦਸ ਬੀਰ ਬਰ ਗਜ ਪੇਲ ਤੁਰੰਗ ਧਵਾਏ ਕੈ ॥ ਸਮ੍ਰ ਸਾਮੁਹ ਰਚਿਓ ਨਿਸਦਿਸ ਘੇਰ ਅਸਤ੍ਰ ਨਚਾਏ ਕੈ ॥ ਮਗ ਰੋਕ ਸੁਰ ਦਲ ਅਸੁਰ ਲੀਨਿਓ ਭਿਰਿਓ ਸਮ੍ਰ ਰਿਸਾਏ ਕੈ ॥ ਬਾਨ ਦੁਆਦਸ ਏਕ ਏਕ ਭਟ ਓਰ ਦੀਸ ਚਲਾਏ ਕੈ

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਓਰ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ 'ਵੋਰ' ਲਿਖਿਆ ਹੈ

॥੪੬॥੧੯੭੫॥ ਬਸੰਤ ॥ ਛੁਟਿਓ ਬਾਨ ਬਿਸਾਲ ਅਹ ਸਮ ਹਨਿਯੋ ਸੁਭਟ ਤਕਾਏ ਕੈ ॥ ਲਹ ਲਹਤ ਬਾਨ ਪ੍ਰਜੁਲਤ ਤੀਛਨ ਲਗਿਓ ਬਪ ਭਟ ਜਾਏ ਕੈ ॥ ਬੇਧ ਅੰਗਨ ਬਾਨ ਦੁਵਾਦਸ ਤਨ ਏਕ ਏਕਹ ਛਾਯ ਕੈ ॥ ਜਿਮ ਸ੍ਰਿੰਗ ਗਿਰ ਪੁਰ ਬਯਾਲ ਲਿਪਟੇ ਸਰ ਰਹੇ ਤਿਮ ਉਰਝਾਏ ਕੈ ॥੪੭॥੧੯੭੬॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਬਸੰਤ ॥ ਲੈ ਬਿਬਿਧ ਆਯੁਧ ਤਿਛ ਦਾਰੁਨ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਬਗਾਏ ਕੈ ॥ ਬਾਨ ਬਜ੍ਰ ਪ੍ਰਹਾਰ ਗੋਲਨ ਧੁੰਧ ਧੂਮ ਰਚਾਏ ਕੈ ॥ ਲਗੇ ਤਾਲੀ ਸ੍ਰਵਨ ਸਭਹਨ ਸਦ ਤੁਪਕ ਸੁਨਾਏ ਕੈ ॥ ਸਇੰਦ ਬਿਨੁ ਭਟ ਭਏ ਸਿਗਰੇ ਗਇਓ ਅਸ੍ਵ ਜੁਝਾਏ ਕੈ ॥੪੮॥੧੯੭੭॥ ਬਸੰਤ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਬਿਬਿਧ ਸਇੰਦ ਮੰਗਾਏ ਨਿਜ ਨਿਜ ਚੜੇ ਸਮ੍ਰ ਸੁਹਾਏ ਕੈ ॥ ਬ੍ਰਿਖਭ ਏਣ ਤੁਰੰਗ ਮੂਖਕ ਗਜ ਮੋਰ ਮਹਖ ਧਵਾਏ ਕੈ ॥ ਬੇਵਾਨ ਨਾਨਾ ਬਰਨ ਚੜ ਸੁਰ ਭਟ ਰੇਲ ਠੇਲ ਹਕਾਯ ਕੈ ॥ ਜੁਟੇ ਦੁਵਾਦਸ ਬੀਰ ਜੋਧਨ ਬਿਬਿਧ ਸਸਤ੍ਰ ਛਕਾਏ ਕੈ ॥੪੯॥੧੯੭੮॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਬਸੰਤ ॥ ਲੈ ਚਕ੍ਰ ਸੂਲ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਸਾਰੰਗ ਬਿਸਖ ਜਮਧਰ ਸਿਪਰ ਸਰ[1] ॥ ਕਮੰਦ ਪਾਂਸ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਸੈਥੀ ਚੰਦ੍ਰ ਬਾਨ ਸਪੰਛ ਪਰ ॥ ਸਿਲੀਮੁਖੀ ਤਰਵਾਰ ਬਲਮ ਗੁਰਜ ਗੋਫਨ ਧਾਰ ਕਰ ॥ ਸੰਬੂਹ ਸਸਤ੍ਰ ਬਿਖੀ ਬਾਨਨ ਏਕ ਏਕਹ ਹਨਜੋ ਜੜ ॥੫੦॥੧੯੭੯॥ ਧਵਾਏ ਬਾਹਨ ਆਪੁ ਆਪਨ ਰੁਕਿਓ ਨਿਸਚਰ ਸਮ੍ਰ ਕਰ ॥ ਬ੍ਰਖਾਏ ਦਾਰੁਨ ਘਟਾ ਸਸਤ੍ਰਨ ਰੁਕਿਓ ਮਾਰਗ ਅਸੁਰ ਬਰ ॥ ਸਮੁਹਾਇ ਰੁਦ੍ਰ ਗਨੇਸ ਕਾਰਤਕ ਸੂਰ ਸਸਿ ਜਮ ਬਰੁਨ ਹਰ[2] ॥ ਕਉਬੇਰ ਚਿਤ੍ਰਰਥ ਸਮੁਹ ਜੁਟੇ ਨ੍ਰਿਪਤ ਬਿਕ੍ਰਮ ਨਾਹ ਨਰ ॥੫੧॥੧੯੮੦॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਬਸੰਤ ॥ ਤਾਕ ਤਾਕ ਪ੍ਰਹਾਰ ਆਯੁਧ ਹਨਤ ਨਿਸਚਰ ਕ੍ਰੋਧ ਕਰ ॥ ਕਮੰਦ ਸੈਥੀ ਸੈਫ ਨਾਵਕ ਸਾਂਗ ਪੈਨੀ ਤੇਗ ਸਰ ॥ ਚਲਾਏ ਸੂਲ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਤੀਛਨ ਬਾਨ ਸਾਰੰਗ ਧੋਪ ਚਕਰ ॥ ਹਤ ਲੀਨ ਨਿਸਚਰ ਨਾਹ ਸਾਤੋ ਹਨਿਓ ਛਿਨ ਮੈ ਅਸੁਰ ਬਰ ॥੫੨॥੧੯੮੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਸੰਤ ॥ ਬਿਨੁ ਮੁੰਡ ਤੁੰਡ ਕਬੰਧ ਜੁਟਿਓ ਲੈ ਤੇਗ ਤੀਛਨ ਮਾਰ ਧਰ ॥ ਛਿਤ ਤਿਯਾਗ ਨਭ ਮਗ[3] ਪੈਠ ਧਾਵਤ ਕਰਤ ਬਰਖਾ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ॥ ਪ੍ਰਬਲ ਮਾਇਆਵੀ ਨਿਸਾਚਰ ਰੁਪਿਓ ਸੰਘਰ ਪ੍ਰਲੈ ਕਰ ॥ ਕਰਤ ਮਾਰ ਪ੍ਰਹਾਰ ਮੁੰਡਨ[4] ਹ੍ਰਿਦੈ ਮਾਰਤ ਤਾਕ ਸਰ ॥੫੩॥੧੯੮੨॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਬਸੰਤ ॥ ਨਭ ਤਿਯਾਗ ਪੁਨ ਛਿਤ ਧਾਏ ਆਵਤ ਉਠਤ ਧੁਕ ਧੁਕ ਦੀਹ ਸਦ ॥ ਜਿਸ ਓਰ ਪੈਠਤ ਕਟਕ ਚੂਰਤ ਹਨਤ ਸੁਰ ਦਲ ਪ੍ਰਲੈ ਹਦ ॥ ਪਕਰ ਫੀਲ ਤੁਖਾਰ ਲੇਵਤ ਟਕਰਾਇ ਮਾਰਤ ਦੈਤ ਗਜ ॥ ਝਕਝੋਰ ਰਥਨ ਬੇਵਾਨ ਚੂਰਤ ਭਜੇ ਸੁਰ ਗਨ ਧੀਰ ਤਜ ॥੫੪॥੧੯੮੩॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਬਸੰਤ ॥ ਕਰਤ ਬਰਖਾ ਰੁੰਡ ਮੁੰਡਨ ਨਭ ਛਾਇ ਪੁਨ ਛਿਤ ਆਏ ਕਰ ॥ ਧਰ ਝੋਟ ਸਉ ਸਉ ਪਕਰ ਸੁਰ ਨਰ ਦੈ ਕਸਟ[5] ਪਗਹ[6] ਘੁਮਾਏ ਕਰ ॥ ਬਿਕਲ ਘੁਰਮਤ[7] ਦੇਵ ਨਰ ਨਭ ਪੈਂਡ ਦੇਤ ਪਠਾਏ ਕਰ ॥ ਗਹ ਕੰਕ ਭੂਤ ਮਸਾਨ ਜਖ ਤਲ ਪੈਂਡ ਦੇਤ ਪੀਚਾਏ ਕਰ ॥੫੫॥੧੯੮੪॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਬਸੰਤ ॥ ਮੰਡਿਓ ਦਾਰੁਨ ਦੀਹ ਸੰਘਰ ਸੈਨ ਸੁਰ ਹਤ ਦੀ ਸਬਹ ॥ ਹੁਵੈ ਬਿਕਲ ਆਤੁਰ ਸੁਭਟ ਸੁਰ ਨਰ ਰੁਕਿਓ ਚਹੁ ਦਿਸ ਘੇਰ ਤਹ ॥ ਬਹੁ ਬਾਨ ਗੋਲਾ ਬਜ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰਨ ਪਠੈ ਦੀਨੇਓ ਘੋਰ ਅਹ ॥ ਛੇਦ ਅੰਗ ਸਮਸਤ ਨਿਸਚਰ ਡਿਗਿਓ ਧੀਰਜ ਤਿਯਾਗ ਮਹ ॥੫੬॥੧੯੮੫॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਬਸੰਤ ਹਿੰਡੋਲ ॥ ਪੁਨ ਉਡਿਓ ਬ੍ਰਿਜ ਤਨ ਖਾਏ ਦਾਰੁਨ ਰੁਕਿਓ ਸੁਰ ਨਰ ਪੈਂਡ ਹੀ ॥ ਪਕਰ ਸਾਮ ਗਨੇਸ ਕਹ ਲੈ ਉਡਿਓ ਨਭ ਮਗ ਛੇਕ ਹੀ ॥ ਲੈ ਸੂਲ ਪਾਨ ਮਹੇਸ ਧਾਇਓ ਸਾਮ ਗਨਪਤ ਹੇਤ ਹੀ ॥ ਛਿਨਾਇ ਲੀਨੇਓ ਸਾਮ ਗਨਪਤਿ ਜੁਧ ਦਾਰੁਨ ਦੈਤ ਹੀ ॥੫੭॥੧੯੮੬॥ ਬਸੰਤ ਹਿੰਡੋਲ ॥ ਉਰ ਹਨਿਓ ਤੀਛਨ ਸੂਲ ਰਿਪ ਕਹ ਗਿਰਜੋ ਭੂਮ ਅਕਾਸ ਹੀ ॥ ਉਠਿਓ ਬਹੁਰ ਪ੍ਰਹਾਰ ਸੁਭਟਨ ਸਿਹਰ ਬਿਬਿਧ ਪ੍ਰਕਾਸ ਹੀ ॥ ਕਹੂੰ ਕਰਤ ਬਰਖਾ ਗੜਾ ਪਾਵਕ ਝੜ ਲਾਏ ਤੜਤਾ ਹਾਸ ਹੀ ॥ ਤੁਸਾਰ ਅਜਗਰ ਕਹੂੰ ਬ੍ਰਖਤ ਕਹੂੰ ਬਹਤ ਤੇਗ ਬਤਾਸ ਹੀ ॥੫੮॥੧੯੮੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਸੰਤ ॥ ਲੈ ਬਾਨ ਸੁਭਟ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਰ ਨਰ ਕਟ ਦੀਨ ਜਾਦੂ ਦੈਤ ਹੀ ॥ ਮਗ ਰੋਕ ਲੀਨਿਓ ਘੇਰ ਨਿਸਚਰ ਸੁਰ ਹਨਿਓ ਦ੍ਵਾਦਸ ਜੈਤ ਹੀ ॥ ਛਿਤ ਗਿਰਜੋ[8] ਬ੍ਰਿਨ ਤਨ ਖਾਇ ਘਾਯਨ ਪੁਨ ਉਠਿਓ ਰੁੰਡ ਸਮੇਤ ਹੀ ॥ ਨਹਿ ਮਰਤ ਮਾਰੇ ਕੈਸਹੂੰ ਨਹਿ ਟਰਤ ਨਿਸਚਰ ਖੇਤ ਹੀ ॥੫੯॥੧੯੮੮॥ ਬਸੰਤ ਹਿੰਡੋਲ ॥ ਦਈ ਆਗਿਆ ਪ੍ਰੇਤ ਭੂਤ ਮਸਾਨ ਬੈਤਲ ਜੁਗਨੀ ॥ ਜਖ ਗੰਧਰਬ ਅਪਛਰਨ ਜਾ ਕਰਹ[9] ਨ੍ਰਿਤ ਅਰ ਰਾਗਨੀ ॥ ਬ੍ਰਿਮਾਏ ਅਸੁਰ ਰਿਝਾਏ ਲੀਜੋ ਬਨਾਏ ਸਾਜ ਸਮਾਜਨੀ ॥ ਨਗਨ ਹੋ ਸਭ ਨ੍ਰਿਤ ਕੀਜੋ ਕਰਹ ਬ੍ਰਿਜ ਨਿਪਾਤਨੀ ॥੬੦॥੧੯੮੯॥ ਲਈ ਆਗਿਆ ਮਾਨ ਸਭਹਨ ਹੋ ਜੁਥ ਜੁਥ ਚਲੇ ਤਹਾਂ ॥ ਕਰਤ ਹਾਂਸ ਬਿਲਾਸ ਮੰਗਲ ਭਯੋ ਆਨੰਦ ਉਰ ਮਹਾਂ ॥ ਰਹਸ ਚਾਓ ਬਢਾਏ ਹਿਅ ਮਹਿ ਚਲੇ ਖਿਰ ਖਿਰ ਹਸਹ[9] ਹਾ ॥ ਖਿਆਲ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਪਰ (ਅਸ)
[੨]ਹਰਿ (ਸਬ)
[੩]ਪਗ (ਖਕ,ਸਸ)
[੪]ਸੁਭਨਟ (ਖਕ, ਅਸ)
[੫]ਸਟਕ (ਅਸ)
[੬]ਪਟਕ (ਖਕ, ਅਸ)
[੭]ਘੁਮਰਤ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੮]ਕਰਤ (ਮਸ)
[੯]ਹਸਤ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ‘ਗਿਰੇਓ’ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਛੰਦਨ ਗਾਇ ਝੂਮ੍ਰ ਗਏ ਨਿਸਚਰ ਥੋ ਜਹਾ ॥੬੧॥੧੯੯੦॥ ਬਸੰਤ ਹਿੰਡੋਲ ॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਕਰਤ ਗਾਨ ਸੰਗੀਤ ਨ੍ਰਿਤਤ ਹਾਵ ਭਾਵ[ੳ] ਪ੍ਰਪੰਚ ਸੋ ॥ ਕਟਾਛ ਸਾਨਤ ਨੈਨ ਅੰਜਨ ਮੰਦ ਹਾਂਸ ਅਤਿ ਸੰਚ ਸੋ ॥ ਬਜਾਏ ਤਾਲ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਧਉਸਾ ਬੀਨ ਬੰਸੀ ਭਾਵ[ਅ] ਸੋ ॥ ਕਰਤਾਲ ਸਾਰੰਗੀ ਬੇਨ ਮਹੁਵਰ ਜਲ ਤਰੰਗਨ ਚਾਵ[ੲ] ਸੋ ॥੬੩॥੧੯੯੧॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਹਿੰਡੋਲ ॥ ਨਚਤ ਕੰਕ ਮਸਾਨ ਭੂਤਨ ਪ੍ਰੇਤ ਮਾਲ ਸੁਹਾਵਹੀ ॥ ਹੋਤ ਮੰਗਲਚਾਰ ਰੁਨਝੁਨ ਹੂਰ ਅਛਰ ਗਾਵਹੀ ॥ ਘੇਰ ਲੀਨ ਚਹੁ ਫੇਰ ਹੂਰਨ ਨਚਤ ਝੂਮਰ ਚਾਵਹੀ ॥ ਲਗਤ ਥਾਪ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਢੋਲ ਕਰਤ ਕੇਲ ਰੁਚਾਵਹੀ ॥੬੩॥੧੯੯੨॥ ਬਸੰਤ ॥ ਬਿਰਮਾਏ[੧] ਲੀਨਿਓ ਅਸੁਰ ਰਾਜਨ ਨੈਨ ਸੈਨ ਕਟਾਛ ਕੈ ॥ ਨਗਨ ਅੰਗਨ ਦ੍ਰਵਨ ਕੀਨਿਓ ਅਸ[੨] ਖਲਤ ਭੌ ਭਟ ਕਾਛ ਸੈ ॥ ਬਲਹੀਨ ਛੀਨ ਭਯੋ ਸਭੀ ਉਰ ਹਨਿਓ ਦੇਵਨ ਤਾਕ ਕੈ ॥ ਸਾਂਗ ਤੀਛਨ ਬਾਹਤ ਭੌ ਹਤ ਦੀਨ ਨਿਸਚਰ ਹਾਕ ਕੈ ॥੬੪॥੧੯੯੩॥ ਬਸੰਤ ਹਿੰਡੋਲ ॥ ਗਹਿ ਲੀਨ ਅਛਰ ਬੇਵਾਨ ਭਟਬਰ ਲੈ ਗਈ ਸ੍ਵਰਗ ਨਿਜ ਨਾਂਹ ਕਰ ॥ ਦੈ ਤਾਲ ਦੁੰਦਭ ਗਾਏ ਮੰਗਲ ਅੰਕ ਭਰ ਭਰ ਬਾਂਹ ਧਰ ॥ ਗਲ ਮੇਲ ਮਾਲਾ ਪੁਸਪ ਪੁੰਜਨ ਲੈ ਗਈ ਨਿਜ ਨਿਜ ਧਾਮ ਬਰ ॥ ਮਿਟਿਓ ਤਾਪ ਸੰਤਾਪ ਦੇਵਨ ਨਾਸ ਭਿਯੋ ਰਿਪ ਅਸੁਰ ਬਲ ॥੬੫॥੧੯੯੪॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਬਸੰਤ ਹਿੰਡੋਲ ॥ ਕਰ ਹਰਖ ਸੁਰ ਨਰ ਦੈ ਦਮਾਮਨ ਹਨਤ ਚੁਨ ਚੁਨ ਦਾਨਵਾ ॥ ਸੁਰ ਕਰਤ ਬਰਖਾ ਪੁਸਪ ਸੁਰ ਪਰ ਨਾਸ ਭਉ ਕੁਲ ਧਾਨੁਵਾ ॥ ਪ੍ਰਭ ਪਠਿਓ ਨਾਰਦ ਖੇਤ ਦੇਵਨ ਦੈ ਖਿਲਤ ਲਾਲਨ ਬਾਸੁਕੀ ॥ ਸ੍ਰਪੇਚ ਕਲਗੀ ਜਿਗਾ ਜਮਧਰ ਸਰਪਾਵ ਅਸ ਗਜ ਖਾਸਕੀ ॥੬੬॥੧੯੯੫॥ ਬਸੰਤ ਹਿੰਡੋਲ ॥ ਦੀਨ ਆਯਸ ਬਹੁਰ ਪ੍ਰਭ ਨਹ ਟਰੈ ਸੁਰ ਨਿਜ ਖੇਤ ਤੇ ॥ ਨਿਜ ਨਿਜ ਅਨੀ ਤੈਯਾਰ ਕਰ ਕਰ ਗੜ ਬਾਂਧ ਸੰਘਰ ਹੇਤ ਤੇ ॥ ਰੋਕ ਘਾਟੀ ਚਹੂ ਦਿਸ ਹੁਸਿਆਰ ਰਹੀਵੋ ਦੈਂਤ ਤੇ ॥ ਰਿਪ ਬਹੁਰ ਮੰਡ ਹੈ ਦੀਹ ਸੰਘਰ ਬਹੁ ਅਸੁਰ ਭਿਰਹੈ ਭੇਤ ਤੇ ॥੬੭॥੧੯੯੬॥ ਬਸੰਤ ਹਿੰਡੋਲ ॥ ਲੈ ਬਿਦਾ ਚਲਿਓ ਮੁਨੇਸ ਹਰ ਪਹਿ ਬਹੁ ਸੈਨ ਸੁਰ ਦਲ ਸੰਗ ਲੈ ॥ ਚਤੁਰੰਗ ਸੈਨ ਅਨੀ ਪ੍ਰਬਲ ਬੇਵਾਨ ਅਨਗਨ ਚੜ ਚਲੇ ॥ ਖਚਿਤ ਮੁਕਤਾ ਨੀਲ ਫਨ ਮਨਿ ਜੜਤ ਲਾਲਨ ਚੰਚਲੇ ॥ ਬਖਸੀਸ ਸੁਰ ਨਰ ਹੇਤ ਲੈ ਜਰ ਬਫਤ ਕਾਕਮ ਅੰਚਲੇ ॥੬੮॥੧੯੯੭॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਬਸੰਤ ਹਿੰਡੋਲ ॥ ਸਮਸੇਰ ਮੁਕਟ ਸਮਾਜ ਰਤਨਨ ਜੜਤ ਕਲਗੀ ਗਉਹਰੈ ॥ ਬਖਤ੍ਰ ਸਿਲਹ ਭੂਸਨ ਅਜਾਯਬ ਮਨਸਬ ਸਲਾਰੀ[੩] ਮੋਹਰੈ ॥ ਛਤ੍ਰ ਚਾਮਰ ਤੁਰੈ ਪਾਖਰ ਜੀਨ ਕਲਗੀ ਲੂਲਵੀ ॥ ਹਮੇਲ ਹੈਕਲ ਹਾਰ ਮੁਕਤਾ ਗਜਗਾਹ ਪਾਲਕੀ ਦੂਲਵੀ ॥੬੯॥੧੯੯੮॥ ਹਿੰਡੋਲ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਬਸੰਤ ॥ ਸ੍ਵੇਤ ਦੂਰਦ ਤੁਖਾਰ ਚੰਚਲ ਹਉਦੈ ਜੜਾਵ ਅਡੰਬਰੀ ॥ ਮਾਹੀ ਮਰਾਤਬ ਸੰਖ ਘੰਟਾ ਖਲਖਾਲ ਨੇਪੁਰ ਘੁੰਘਰੀ ॥ ਨਉਬਤ ਨਿਸਾਨੈ ਧੁਜਾ ਮਾਰੂ ਧਉਸਾ ਨਗਾਰਾ ਤੂੰਬਰੀ ॥ ਸਰ ਬੰਦਕਮਰ ਦਵਾਲ ਫੇਟਾ ਮਨ ਕੰਠ ਲਾਲਨ ਮੁੰਦਰੀ ॥੭੦॥੧੯੯੯॥ ਹਿੰਡੋਲ ਬਸੰਤ ॥ ਨਿਸਾਨ ਬੈਰਕ ਕੇਤ ਤਸਮਾ[੪] ਜਾਲ ਇੰਦੀ ਬਾਸਰੀ ॥ ਬਾਗਾ ਤਮਾਮੀ ਅਤਲਸੀ ਪਰਮਲ ਸੁਬਾਸੀ ਝਾਲਰੀ ॥ ਨਾਏ ਨਾਫੀਰੀ ਪਖਾਵਜ ਤੰਬੂਰ ਗੋਮੁਖ ਭਾਂਭਰੀ ॥ ਮੁਰਜ ਮੁਚੰਗੋ ਰਬਾਬੋ ਕਰ ਨਾਇ ਮਹੁਵਰ ਡਾਮਰੀ ॥੭੧॥੧੯੦੦॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਬਸੰਤ ਹਿੰਡੋਲ ॥ ਮਨਸਬ ਰਸਾਲੈ ਦੂਨ ਚੌਗੁਨ ਆਪੁ ਆਪਨ ਜਾਤਰੀ ॥ ਪ੍ਰਿਥਕ ਪ੍ਰਿਥਕ ਬਢਾਏ ਮਨਸਬ ਪਠੇ ਦੀਨੇਓ ਸਾਬਰੀ ॥ ਦੈ ਬੰਬ ਧਉਸਾ ਡੰਕ ਦੁੰਦਭ ਚਲੇ ਮੁਨਿਵਰ ਹਰਖ ਹੀ[੫] ॥ ਫਹਰਤ ਧੁਜਾ ਕਲਧਉਤ ਅਤਲਸ ਲੈ ਮਿਸਲ ਨਿਜ ਨਿਜ ਅਰਸ ਹੀ ॥੭੨॥੧੯੦੧॥ ਬਸੰਤ ਹਿੰਡੋਲ ॥ ਪਾਂਤ ਪਾਂਤ ਸੁਧਾਰ ਪ੍ਰਤਨਾ ਗਿਰ ਕਨਕ ਉਤਰੇ ਸਰਸ ਹੀ ॥ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਛਕਾਏ ਦੇਵਨ ਪਦ ਕਮਲ ਭਗਵਨ ਪਰਸ ਹੀ ॥ ਮਿਸਲ ਨਿਜ ਅਫਜੂਦ ਕਰ ਕਰ ਇਨਾਮ ਦੈ ਦੈ ਚਾਤੁਰੀ ॥ ਚੰਡੂਲ ਗਜ ਰਥ ਸਇੰਦ ਅਸਵਨ ਮ੍ਰਜਾਦ ਨਿਜ ਨਿਜ ਪਾਂਤਰੀ ॥੭੩॥੧੯੦੨॥ ਬਸੰਤ ਹਿੰਡੋਲ ॥ ਮੁਨਿ ਰਾਜ ਆਵਤ ਦੇਖ ਸਭਹਨ ਪਠਿਓ ਲਿਆਵਨ ਆਗੁਹੀ ॥ ਖਟ ਬਦਨ ਗਨਪਤਿ ਇੰਦ੍ਰ ਭਟਬਰ ਲਿਆਵਨ ਚਲੇ ਸੁ ਰਾਗ ਹੀ ॥ ਨਿਜ ਚਮੂ ਲੈ ਚਿਤ ਹਰਖ ਹੋ ਹੋ ਮੁਦਿਤ ਖੁਸ ਅਨੁਰਾਗ ਹੀ ॥ ਧਰ ਭੇਸ ਬੰਦਨ ਅੰਕ ਭਰ ਭਰ ਮਿਲੇ ਹਰਖ ਸੁਹਾਗ ਹੀ ॥੭੪॥੧੯੦੩॥ ਬਸੰਤ ਹਿੰਡੋਲ ॥ ਪਹੁਚਿਓ ਮੁਨੇਸਹਿ ਭਇਓ ਉਤਸਵ ਮਿਲੇ ਸਿਵ ਬ੍ਰਨ ਸੂਰ ਸੇ ॥ ਮਿਲੇ ਧਰਮ ਕੁਬੇਰ ਸੁਰ ਨਰ ਚਿਤ੍ਰਰਥ ਭਟ ਗੂੜ ਸੇ ॥ ਕਾਲ ਚੰਦ੍ਰ ਸਿਖਰ ਸੁਮਤ ਨ੍ਰਿਪ ਮੁਖ ਕੰਜ ਛਬ ਕਰ ਨੂਰ ਸੇ ॥ ਦੈ ਪ੍ਰਿਥਕ ਪ੍ਰਿਥਕ ਯਨਾਮ ਸੁਰ ਨਰ ਖਿਲਤ ਖਾਸੇ ਹੂਰ ਸੇ ॥੭੫॥੧੯੦੪॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਬਸੰਤ ਹਿੰਡੋਲ ॥ ਮ੍ਰਿਜਾਦ ਪੂਰ ਬਕ ਦੀਓ ਸਭਹਨ ਜਿਮ ਭਇਓ ਆਗਿਯਾ ਪ੍ਰਭ ਧਨੀ ॥ ਦੈ ਦੈ ਮਰਾਤਬ ਦੇਵ ਨਰ ਸਰਦਾਰ ਕਰ ਕਰ ਦੈ ਅਨੀ ॥ ਧਿਰਵਾਸ ਧੀਰਜ ਦੈ ਦਿਲਾਸਾ ਬਹੁ ਗੰਜ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਬਿਲਮਾਇ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੨]ਲਖ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੩]ਸਲਾਗੀ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੪]ਤਗਮਾ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੫]ਰੀ (ਮਸ, ਸਸ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਹਾਵੋ ਭਾਵੋ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਭਾਵੋ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਚਾਵੋ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਬਖਸਿਓ ਕਰ ਕਰ ਗਨੀ ॥ ਬਹੁ ਸੈਨ ਸੁਰ ਦਲ ਕੁਮਕ ਦੀਨੇਓ ਰਿਖ ਚਲਿਓ ਪ੍ਰਭ ਪਹਿ ਕਹ[੧] ਸੁਨੀ ॥੭੬॥੧੯੦੫॥ ਹਿੰਡੋਲ ਬਸੰਤ ॥ ਸੁਰ ਕੀਨ ਬੰਦਨ ਸਕਲ ਭਟ ਬਰ ਸੁਭਟ ਦ੍ਵਾਦਸ ਬੇਨਤੀ ॥ ਰਿਖ ਰਾਜ ਦੇਵ ਮਹਾਨ ਮੁਨਿਵਰ ਮਮ ਬਿਨੈ ਕਹੀਓ ਮੇਨਤੀ[੨] ॥ ਪ੍ਰਤਾਪ ਪ੍ਰਭ ਬਲ ਹਤਿਓ ਨਿਸਚਰ ਮਮ ਜੁਰਤ ਨਾਏਨ ਏਤਨੀ ॥ ਰਹਿਓ ਸੰਘਰ ਰੋਪ ਦਲ ਜੁਤ ਸਕਲ ਸੁਰ ਨਰ ਜੇਤਨੀ ॥੭੭॥੧੯੦੬॥ ਬਸੰਤ ਹਿੰਡੋਲ ॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਭਇਓ ਨਾਥ ਸਨਾਥ ਸਭ ਬਿਧ ਪਠੇ ਪ੍ਰਭ ਦੈ ਖਿਲਅਤੇ ॥ ਤੁਮ ਬਿਨ ਸੁਨੇ ਕੋ ਅਰਜ ਮੇਰੀ ਲੇ ਖਬਰ ਦੀਨਨ ਸ੍ਰੀਪਤੇ ॥ ਕਰ ਜੋਰ ਦੇਵਨ ਅਰਜ ਕੀਨੇਓ ਹ੍ਵੈ ਦੀਨ ਗਤ ਬਹੁ ਨਿਮ੍ਰਤੇ ॥ ਧਰ ਧਿਆਨ ਬੰਦਤ ਦੇਵ ਮੁਨਿ ਪਦ ਕਮਲ ਧਿਆਵਤ ਬਿਨਵਤੇ ॥੭੮॥੧੯੦੭॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਬਸੰਤ ਹਿੰਡੋਲ ॥ ਪ੍ਰਭ ਸੇ ਦਿਆਲ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਹੈ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਾਹਨ ਕਿਸੈ ਕੀ ॥ ਹਨੋ ਬੈਰੀ ਦੇਵਤਨ ਖਲ ਅਸੁਰ ਪਾਤੋ ਬਿਸੇ ਕੀ ॥ ਭਇਓ ਆਜੁ ਸਨਾਥ ਹੇ ਪ੍ਰਭ ਦੈ ਖਿਲਤ ਮੁਨਿਵਰ ਪਠੇ ਜੀ ॥ ਅਦਾਬ ਕੋਰਨ[੩] ਤਸਲੀਮ ਕੈ ਸਰ ਲੀਨ ਕਿਲਬਿਖ ਨਠੇ ਜੀ ॥੭੯॥੧੯੦੮॥ ਹਿੰਡੋਲ ਬਸੰਤ ॥ ਰਿਖ ਰਾਜ ਪ੍ਰਭ ਪਹਿ ਗਏ ਸਾਤੁਰ ਕਉਬੇਰ ਰਥ ਭਏ ਸਾਥ ਜੀ ॥ ਭਟ ਕਨਕ ਗਿਰ ਪਹੁਚਾਏ ਮੁਨਿਵਰ ਪੁਨ ਫਿਰੇ ਨਾਕੈ ਮਾਥ ਜੀ ॥ ਰਿਖ ਰਾਜ ਆਵਤ ਦੇਖ ਦੇਖ ਪ੍ਰਭ ਪਠੈ ਦੀਨੇਓ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ॥ ਅਗੁਆ ਲਿਆਵਹੁ ਮਾਨ ਦੈ ਮਮ ਪ੍ਰਾਨ ਪਿਆਰੋ ਮਰਮ ਹੀ ॥੮੦॥੧੯੦੯॥ ਬਸੰਤ ਹਿੰਡੋਲ ॥ ਬਿਬਿਧ[੪] ਪ੍ਰਤਨਾ ਸੰਗ ਲੈ ਬੇਵਾਨ ਪੁਹਪਕ ਸਾਜ ਕੈ ॥ ਰਿਖ ਰਾਜ ਲਿਆਵਨ ਚਲੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਚਲੇ ਸੁਰ ਨਰ ਗਾਜ ਕੈ ॥ ਹੋਤ ਬਰਖਾ ਸਘਨ ਫੂਲਨ ਸੰਖ ਘੰਟਨ ਬਾਜ ਕੈ ॥ ਘਾਲ ਪੁਹਪਕ ਲੀਨ ਦੇਵਨ ਲੈ ਚਲੈ ਸੁਰ ਰਿਖ ਰਾਜ ਕੈ ॥੮੦॥੧੯੧੦॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਬਸੰਤ ਹਿੰਡੋਲ ॥ ਗਹਿ ਭੁਜਾ ਲੀਨ ਬੈਠਾਇ ਰਿਖ ਬਰ ਪ੍ਰਭ ਅੰਕ ਦੈ ਰਿਖ ਰਾਜ ਹੀ ॥ ਪੂਛਿਓ ਕੁਸਲ ਸਰ ਚਮੂੰ ਭਟ ਬਰ ਦਇਆਨਿਧ ਸਿਰਤਾਜ ਹੀ ॥ ਕਰ ਜੋਰ ਨਿਮ੍ਰਤ ਬਚਨ ਬੋਲੇ ਸਭ ਬਿਧ ਕੁਸਲ ਮਹਾਰਾਜ ਹੀ ॥ ਸੁਰ ਸਕਲ ਬਿਨਤੀ ਕੀਨ ਭਟ ਬਰ ਲੈ ਖਿਲਤ ਪਦਵੀ ਸਾਜ ਹੇ[੫] ॥੮੨॥੧੯੧੧॥ ਬਸੰਤ ॥ ਪ੍ਰਭ ਚਿਤੇ ਬਾਸਵ ਤਰਫ ਰੁਖ ਕਰ ਜਿਨ ਕਰਿਸ ਚਿੰਤ ਸਚੀਪਤੇ ॥ ਦੈ ਰਾਜ ਅਬਚਲ ਸੁਰਨ ਬਾਸਵ ਮਮ ਬਚਨ ਫੁਰਸ ਤੁਮ[੬] ਜਾਨਤੇ ॥ ਸੰਕ ਰੰਚ ਨ ਹ੍ਰਿਦੈ ਆਨਹੁ ਕਹਿਓ ਤੋ ਸੋ ਪ੍ਰਨ ਕੈ ॥ ਕਰ ਜੋਰ ਬਾਸਵ ਪਰਜੋ ਚਰਨੀ ਭਰਵਾਸ ਹੈ ਮੁਹਿ ਸ੍ਰੀਪਤੇ ॥੮੫॥੧੯੧੨॥ ਹਿੰਡੋਲ ॥ ਹੋਤ ਜੈ ਜੈ ਸੁਰਨ ਦਲ ਮਹਿ ਪਰਿਓ ਖਲ ਫਲ ਆਸੁਰੀ ॥ ਰਿਪ ਸੈਨ ਜਮਪੁਰ ਗਯੋ ਸਗਲੇ ਉਬਰਿਓ ਨ ਕਾਹੂ ਸਾਂਸਰੀ ॥ ਤੁਮ ਸੁਨਹੁ ਚਿਤ ਦੈ ਸੰਤ ਸਜਨ ਸਮਰ ਗੀਤਾ ਦਾਸ ਰੀ ॥ ਕਥਾ ਦੋ ਦਲ ਸਮਰ ਲੀਲਾ ਰਿਪ ਭਯੋ ਜਿਹ ਬਿਧ ਨਾਸ ਰੀ ॥੮੪॥੧੯੧੩॥ ਇਤ ਸ੍ਰੀ ਮੰਗਲਾਚਰਨ ਪੁਰਾਨੇ ਅਨੁਭਵ ਪ੍ਰਕਾਸ ਕਲਮਲ ਕਲੂਖ ਬਿਧੂੰਸਨੋ ਏਕਾਦਸ ਭਟ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਕੇ ਬਧ : ਨਾਮ ਤ੍ਰਿਤਿਯੋ ਧਿਯਾਯ ਸਮਾਪਤ ਸੁਭ ਮਸਤ ॥੩॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਕਰ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੨]ਬੇਨਤੀ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੩]ਕੁਰਨਸ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਬਿਬਿ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਇਹ ਪੰਕਤੀ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ + ਪਾ ਕੇ ਹਾਸ਼ੀਏ 'ਤੇ ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਬਾਕੀ ਬੀੜਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਅਥ ਸਕ੍ਰ ਜੁਧ ਕਥਨੰ ॥ ਖੋੜਸ ਦੈਤ ਨਾਯਕ ਪ੍ਰਤ : ॥ ਬਸੰਤ ਹਿੰਡੋਲ ॥ ਭਾਜ ਭਟ ਤਨ ਖਾਇ ਘਾਯਨ ਬਲਹੀਨ ਛੀਨ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮ ਹੋ ॥ ਜਾ ਕਹੀ ਨ੍ਰਿਪ ਪਹਿ ਸਕਲ ਬ੍ਰਿਥਾ ਭਟ ਜੂਝਗੇ ਪ੍ਰਾਸ੍ਰਮ ਹੋ ॥ ਕੋਊ ਬਚਿਓ ਨਾਹਨ ਸਮਰ ਕਰ ਸਭ ਜੂਝਗੇ ਰਨ ਅਮਰ ਹੋ ॥ ਲਾਜ ਸੂਰਤ ਸੁਆਮ ਕਾਜੈ ਮਰ ਮਿਟੇ ਸੂਰਨ ਸਮਰ ਹੋ ॥੯੫॥੧੯੧੪॥ ਬਸੰਤ ਹਿੰਡੋਲ ॥ ਜੇ ਹਟੇ ਨਾਹਨ ਸਮਰ ਤੇ ਘਰ ਘਨੇ ਘਾਲਤ ਸਮਰ ਕਰ ॥ ਨਹ ਟਰਤ ਕਾਹੂ ਤੇ ਕਬੈ ਰਨ ਮੰਡ ਸਾਕੈ ਪ੍ਰੜ[੧] ਕਰ ॥ ਤੇ ਦੀਨ ਹੋ ਜੂਝਤ ਭਏ ਬਹੁ ਦਾਤ ਗਹ ਤ੍ਰਿਨ ਬਿਨੈ ਕਰ ॥ ਭਾਜਗੇ ਭਟ ਖਾਇ ਘਾਇਨ ਬਲ ਛੀਨ ਭਏ ਅਭਿਮਾਨ ਬਰ ॥੯੬॥੧੯੧੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਸੰਤ ਹਿੰਡੋਲ ॥ ਯਹ ਸੁਨ ਬਚਨ ਅਸਚਰਜ ਮਾਨਿਓ ਦਲਗੀਰ ਚਿੰਤਾ ਮਾਨ ਭੌ ॥ ਟਕਟਕ ਲਗੀ ਅਫਸੋਸ ਕੀਨਿਓ ਦਿਲ ਬੀਚ ਨ੍ਰਿਪ ਪਸੇ ਮਾਨ ਭੌ ॥ ਹਠ ਲਰਯੋ ਸੁਰਗਨ ਹਨਯੋ ਨਿਸਚਰ ਹੈਰਤ ਲਗੀ ਹੈਰਾਨ ਭੌ ॥ ਖੂਨ ਸੋ ਆਖੈ ਰੰਗਿਓ ਕਰ ਮਲਤ ਬਹੁ ਪਰੇਸਾਨ ਭੌ ॥੯੭॥੧੯੧੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਸੰਤ ਹਿੰਡੋਲ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਬੋਲ ਲੀਨਯੋ ਸੁਮਤ ਖੋੜਸ ਸਰਦਾਰ ਨਾਮੀ ਮਾਨੁਵਾ ॥ ਸਭ ਆਏ ਹਾਜਰ ਭਏ ਮਜਲਿਸ ਕਰ ਜੋਰ ਠਾਢੇ ਧਾਨੁਵਾ ॥ ਬੋਲ ਲੀਨਿਓ ਪੁਤ੍ਰ ਪਉਤ੍ਰਨ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮ ਦੀਰਘ ਸਾਨੁਵਾ ॥ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮ ਪੌਰਖ ਭੁਜ ਬਿਕ੍ਰਮ ਬਲ ਅਤੁਲ ਜਾ ਕਰ ਤਾਨੁਵਾ ॥੯੮॥੧੯੧੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਹਿੰਡਲੋ ਬਸੰਤ ॥ ਸਭਾ ਹਾਜਰ ਭਏ ਸਭ ਹੀ ਬੈਠਾਏ ਕੀਨਿਓ ਮਾਨ ਬਹੁ ॥ ਕਿਹ ਬਿਧ ਅਸੁਰ ਜੀਤੇ ਸੁਰਨ ਦਲ ਦੇਹ ਮੰਤ੍ਰਨ ਸੁਭ ਕਹਹੁ ॥ ਰਮਲ ਜੋਤਿਸ ਬੀਚ ਦੇਖਹੁ ਹਾਰ ਜੀਤ ਸੁਮਤ ਲਹਹੁ ॥ ਜਿਮ ਕਹਹੁ ਕੀਜੈ ਬਿਧਿ ਸੋਈ ਨਹ ਸੰਕ ਰੰਚਕ ਜਿਅ ਧਰਹੁ ॥੯੯॥੧੯੧੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਸਿਰਨਾਇ ਸਭਹਨ ਅਰਜ ਕੀਨਿਓ ਪ੍ਰਿਥਮ ਕਰਨੋ ਸੰਧ ਥੋ ॥ ਰਿਖ ਰਾਜ ਪ੍ਰਭ ਪਠਏ ਬਸੀਠੀ ਸੁਰ ਅਸੁਰ ਦੂਨੋ ਬੰਧ ਥੋ ॥ ਹਠ ਠਾਨ ਪ੍ਰਭ ਬ੍ਰਿਗ੍ਰਹ ਰਚਿਓ ਅਬ ਭਲੋ ਨਾਹਨ ਸੰਧ ਹੈ ॥ ਲਰਨ ਮਰਨੋ ਕਾਰ ਸੁਭਟਨ ਯਹੈ ਨੀਕੋ ਧੰਧ ਹੈ ॥੯੦॥੧੯੧੯॥ ਬਸੰਤ ਹਿੰਡਲੋ ॥ ਸੁਮਤ ਬਾਚ ॥ ਰਮਲ ਜੋਤਿਸ ਪ੍ਰਿਥਮ ਸੋਧਿਓ ਸੁਰ ਹਾਰ ਹੈ ਜੀਤੈ ਅਸੁਰ ॥ ਹਾਨ ਬਹੁ ਹੋਏ ਹੈ ਘਨੇ ਫੁਨ ਕੁਸਲ ਨਾਹਨ ਹੈ ਜਰੁਰ ॥ ਸੂਰੋ ਕਹਾਵਨ ਹੈ ਕਠਿਨ ਰਨ ਚੜ ਨ ਮੁਰ ਹੈ ਭਟ ਬਹੁਰ ॥ ਜਿਉ ਸਤੀ ਸਤ ਛਾਡੇ ਨਹੀ ਸਿਧ ਹੋ[੨] ਜਰਨੋ ਮਰਨ ਬਰ ॥੯੧॥੧੯੨੦॥ ਹਿੰਡੋਲ ॥ ਅਬ ਕੁਸਲ ਨਾਹਨ ਕੈਸਹੂ ਨਹ ਬਨਤ ਜੰਗ ਸੁਲਹ ਕੀਏ ॥ ਸਲਾਹ ਬਿਹਤ੍ਰ ਹੈ ਇਹੈ ਹਵ ਕੀਜੀਐ ਦ੍ਰਿੜ ਕਰ ਹੀਏ ॥ ਜਉ ਜੀਤ ਰਨ ਅਤਿ ਭਲੋ ਚਿਰ ਰਾਜ ਸ੍ਵਰਗਹ ਕੀਜੀਐ ॥ ਜੇ ਜੂਝ ਹੈ ਜੰਗਾਹ ਮੈ ਹੋਏ ਮੁਕਤ ਜਗ ਜਸ ਲੀਜੀਐ ॥੯੨॥੧੯੨੧॥ ਬਸੰਤ ॥ ਜਬ ਲਗ ਹੈ ਮਮ ਤਨ ਪ੍ਰਾਨ ਹੇ ਪ੍ਰਭ ਭਿਰਹੋ ਨ ਮੋੜੋ ਅੰਗ ਜੂ ॥ ਹੋ ਸਮ੍ਰ ਸਨਮੁਖ ਜੂਝਹਉ ਨਹ ਜੀਅਤ ਛਾਡੋ ਸੰਗ ਜੂ ॥ ਹਉ ਦਾਸ ਸੁਆਮੀ ਕੋ ਬਨਿਓ ਤਨ ਧਨ ਸਕਲ ਪ੍ਰਭ ਨੰਗ ਜੂ ॥ ਮੰਡੇਹੌ ਦਾਰੁਨ ਸਮਰ ਸੁਰ ਕਰੋ ਰਨ ਖਹ[੩] ਤੰਗ ਜੂ ॥੯੩॥੧੯੨੨॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਬਸੰਤ ॥ ਰੁੰਡ ਮੁੰਡ ਗਿਰੇ ਘਨੇ ਭਸੁੰਡ ਭੈਰਉ ਨਚ ਹੈ ॥ ਗਜ ਸੁੰਡ ਤੁੰਡ ਜੁਝਾਰ ਜੂਝੇ ਗਨ ਰੁਦ੍ਰ ਕਾਲੀ ਮਚ ਹੈ ॥ ਗੂਲ ਭੂਤ ਮਸਾਨ ਜੁਗਿਨ ਭਰ ਪੱਤ੍ਰ ਸ੍ਰੋਨਤ ਅਚ ਹੈ ॥ ਪਕਰ ਬਾਸਵ ਆਨ ਦੈਹਉ ਕਹਿਓ ਪ੍ਰਨ ਕਰ ਸਚ ਹੈ ॥੯੪॥੧੯੨੩॥ ਬਸੰਤ ਹਿੰਡਲੋ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਬਿਹਿਸਿ ਬੋਲਿਓ ਸੈਨ ਪ੍ਰਤ ਸੁਰ ਰਾਜ ਦੈਹੋ ਸੁਭਟ ਬਰ ॥ ਗਜ ਬਾਜ ਪਾਲਕੀ ਲਾਲ ਮੁਕਤਾ ਖਿਲਤ ਦੀਹੌ ਬਿਬਿਧ ਜਰ ॥ਮਨਸਬ ਰਸਾਲਾ ਅਧਿਕ ਕਰਿਹੌ ਰਨ ਜੀਤ ਐਹੋ ਸਮਰ ਕਰ ॥ ਪਕਰ ਬਾਸਵ ਆਨ ਦੀਹੋ ਬਨਬਾਸ ਦੈਹਉ ਸਕਲ ਸੁਰ ॥੯੫॥੧੯੨੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਸੰਤ ਹਿੰਡੋਲ ॥ ਕਰ ਕੋਰ ਸਭਹਨ ਕਹਿਓ ਨ੍ਰਿਪ ਪਹਿ ਕਰਹੋ ਜੋ ਆਯਸ ਹੋਤ ਹੈ ॥ ਸੁਰ ਲੋਕ ਦੋਹੀ ਫੇਰ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਸੁਰਬਧੁਨ ਪਠੋ ਸੋਤ ਹੈ ॥ ਰਨ ਜੀਤ ਸੁਰ ਨਰ ਹਨੋ ਚੁਨ ਚੁਨ ਗਹਿ ਕੇਸ ਸੁਰਪਤਿ ਲਾਏ ਹਉ ॥ ਸਤ ਬਾਚਾ ਕਰੋ ਪ੍ਰਭ ਤਉ ਸੁਭਟ ਨਾਮ ਕਹਾਏ ਹਉ ॥੯੬॥੧੯੨੫॥ ਬਸੰਤ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਰੀਝਗੋ ਸੁਨ ਬਾਤ ਸੁਭਟਨ ਦੀਓ ਆਇਸ ਮੰਤ੍ਰ ਹੀ ॥ਦੈ ਸਾਜ ਬਾਜ ਸਮਾਜ ਸੂਰਨ ਪਠਿਓ ਆਠੋ ਪੁਤ੍ਰ ਹੀ ॥ ਦੈ ਸੁਮਤ ਆਠੋ ਸੰਗ ਤਾਕੇ ਬਹੁ ਸੈਨ ਦੀਜੋ[੪] ਅਸਤ੍ਰ ਹੀ ॥ ਅਮਿਤ ਦਲ ਭਟ ਸੰਗ ਦੀਜੈ ਗਜ ਬਾਜ ਪਾਇਕ[੫] ਸਸਤ੍ਰ ਹੀ ॥੯੭॥੧੯੨੬॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਹਿੰਡੋਲ ॥ ਪਾਏ ਆਗਿਆ ਸੁਮਤ ਨ੍ਰਿਪ ਕੀ ਦੈ ਸਾਜ ਬਾਜ ਅਨੇਕ ਹੀ ॥ ਚਤੁਰੰਗ ਸੈਨ ਅਨੀ ਪ੍ਰਬਲ ਸੰਗ ਦੀਨ ਨ੍ਰਿਪ ਸੁਤ ਪੈਕ ਹੀ ॥ ਚਾਰ ਅਰਬ ਚਮੂ ਸਮੂਹਨ ਗਜ ਰਥ ਉਸ੍ਰ ਬਿਸੇਖ ਹੀ ॥ ਕੋਟ ਕੋਟ ਬਜੰਤ੍ਰ ਦਲ ਖਟ ਪਦੁਮ ਗਾਇਨ ਬੇਖ ਹੀ ॥੯੮॥੧੯੨੭॥ ਬਸੰਤ ॥ ਸਰਦਾਰ ਸਿਪਹ ਸਾਲਾਰ ਲਸਕਰ ਨਾਹ ਨਿਸਚਰ ਦਲ ਘਨੇ ॥ ਗਨਤੀ ਗਨੀ ਨਹ ਜਾਏ ਜੋਧਨ ਏਕ ਏਕਹ ਤੇ ਬਨੇ ॥ਸਾਵੰਤ ਸੂਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੂਰਨ ਅਮਿਟ ਭਟ ਬਰ ਕੋ ਗਨੇ ॥ਮ੍ਰਿਜਾਦ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[1]ਪਵਨ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[2]ਹੋਇ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[3]ਮਹਿ (ਖਕ, ਅਸ)
[4]ਦੀਨੋ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਪਾਇਨ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਜੁਧ ਸੁਧਾਰ ਪ੍ਰਤਨਾ ਆਪ ਆਪਨ[੧] ਨ੍ਰਿਪ ਤਨੇ ॥੯੯॥੧੯੨੮॥ ਬਸੰਤ ਹਿੰਡੋਲ ॥ ਪਖਰੈਤ ਚਾਮਰ ਛਤ੍ਰਧਾਰੀ ਸਾਕ ਬੰਦੀ ਨਿਸਚਰਾ ॥ ਗਜਗਾਹ ਬਾਨੈਤੀ ਇਕੈਤੀ ਦੇਸ ਦੇਸਨ ਕੈਬਰਾ ॥ ਅਸ੍ਰ ਸੁਤ ਜੁਤ ਅਸ੍ਰ ਮੰਤ੍ਰਿਨ ਚੜਤ ਭੇ ਦਲ ਸਾਗਰਾ ॥ ਨਾਮ ਬਰਗ ਸੁਨਾਉ ਤਿਨਕੇ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਗੁਨਆਗਰਾ ॥੧੦੦॥੧੯੨੯॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਬਸੰਤ ਹਿੰਡੋਲ ॥ ਅਥ ਸਰਦਾਰ ਸੈਨਾ ਨਾਮ ਕਥਤੇ ॥ ਬਿਨੂਸ ਤੋਸ ਕੰਤਾਲ ਰੋ ਬਿਨ ਦਰਾਯੇ ਤਨ ਅਰ ਬਸੂਮਨ ॥ ਹਨੂਤਨ ਭਟ ਰਸੂਤਨ ਜਾਮੇਨ ਅਰਜਾ ਹਾਮ ਬਿਨ॥ ਲੰਗੂਸ ਬੂਸ ਅਯੂਧਤਾ ਜਾਮੂਸ ਚਿਛਰ ਸੁਭਟ ਮਨ ॥ ਭੁਜ ਬਲ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮ ਸਮ੍ਰ ਮੰਡਨ ਦੁਤੀਅ ਸੁਭਟਨ ਥੰਭ ਰਨ ॥੧੦੧॥੧੯੩੦॥ ॥ ਬਸੰਤ ॥ ਟਰੇ ਧਰਤ ਅਕਾਸ ਜਦਪਿ ਨਹ ਟਰਤ ਤਦਪਿ ਭਟ ਸਮਰ ॥ ਐਠੈ ਹਠੀਲੇ ਬਿਕਟ ਤਨ ਫੋਲਾਦ ਅੰਗੀ ਅਤਿ ਨਿਡਰ ॥ ਸ੍ਰੋਨ ਅੰਗਨ ਨੇਤ੍ਰ ਸ੍ਰੋਨਨ ਭੀਮ ਭੈਕਰ ਖਲ ਅਸੁਰ ॥ ਪੰਚ ਗ੍ਰੀਵ ਭਟ ਸਾਠ ਮੁਖ ਭੁਜ ਚਾਰ ਸਉ ਦਾਨੁ ਗਬਰ ॥੧੦੨॥੧੯੩੧॥ ਬਿਸ੍ਨ ਪਦ ਬਸੰਤ ॥ ਬੀਸ ਜੋਜਨ ਕਾਯ ਦੀਰਘ ਕਰਤ ਮਦਰਾ ਪਾਨ ਸਰ ॥ ਭਖਤ ਆਮਿਖ ਪਸੂ ਪੁੰਜਨ ਅਸੁਰ ਮਾਯਾਵੀ ਸਿਹਰ ॥ ਨਹ ਟਰਤ ਜਦਪਿ ਕਾਲ ਧਾਵਤ ਭਿਰਤ ਸਾਮੁਹ ਭਟ ਨਿਡਰ ॥ ਨਹ ਮੁਰਤ ਕਾਹੂ ਸੇ ਕਬੈ ਦਲ ਥੰਭ ਬੈਰੀ ਬਿਜੈ ਕਰ ॥੧੦੩॥੧੯੩੨॥ ਹਿੰਡੋਲ ॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਨਹ ਲਗਿਓ ਪ੍ਰਿਸਟ ਭਟ ਸਮਰ ਮੋ ਤਿਹ ਜੀਤ ਕੋਊ ਨਹ ਸਕੈ ॥ ਜਿਸ ਕਾਲ ਪ੍ਰੇਰਤ ਆਇਕੈ ਭਟ ਸਮਰ ਮੋ ਤਾਕੋ ਹਕੈ ॥ ਐਚ ਸੁਵਾਸਨ ਲੇਤ ਲੀਲਤ ਹਤ ਕਰਤ ਪ੍ਰਾਨਹ ਜਿਸ ਤਕੈ ॥ ਪਗ ਧਮਕ ਬਸੁਧਾ ਨੀਰ ਛੂਟਤ ਰੁਕ ਲੇਤ ਸ੍ਵਾਸਾ ਰਨ ਡਕੈ ॥੧੦੪॥੧੯੩੩॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਬਸੰਤ ਹਿੰਡੋਲ ॥ ਲੈ ਬਿਦਾ ਨ੍ਰਿਪ ਸੁਤ ਚਲਯੋ ਦਲ ਲੈ ਅਸਟ ਮੰਤ੍ਰਿਨ ਕਟਕ ਜੁਤ ॥ ਚਾਰ ਅਰਬ ਅਨੀ ਪ੍ਰਬਲ ਚਤੁਰੰਗ ਸੈਨਨ ਸੁਮਤ ਸੁਤ ॥ ਹਾਲ ਚਾਲ ਪਰਿਓ ਜਹਾਂ ਤਹ ਕਮਠ ਦਹਲਯੋ ਮੀਨ ਪੁਤ ॥ ਧਮਕ ਧਉਲ ਪਹੁਚਿਓ ਬਿਕਲ ਭਉ ਸੇਸ ਸੂਕਰ ਕੰਪ ਛਿਤ ॥੧੦੫॥੧੯੩੪॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਹਿੰਡੋਲ ॥ ਦਹਲਿਓ ਚਰਾਚਰ ਸ੍ਵਰਗ ਮਾਤਲ ਪੈਆਲ ਜਲ ਥਲ ਗਗਨ ਭੂਅ ॥ ਥਰਹਰਤ ਡਗਮਗ ਦਿਸ ਬਿਦਿਸ ਭੈ ਪ੍ਰਲੈ ਮਾਨਿਓ ਸਕਲ ਜਿਅ ॥ ਖੁਰ ਬਾਜ ਬਸੁਧਾ ਚੂਰ ਭੌ ਨਭ ਪੂਰ ਭੌ ਲਖ ਭੀਤ ਹਿਅ ॥ ਧਮਕ ਚਲ ਜਰ ਛੁਟਿਓ ਜਹ ਤਹ ਸਭ ਭਇਓ ਆਕੁਲ ਭੀਤ ਹਿਅ[ੳ] ॥੧੦੬॥੧੯੩੫॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਬਸੰਤ ਹਿੰਡੋਲ ॥ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਨਾਦ ਅਪਾਰ ਬਜਤ ਗਜਤ ਨਿਸਚਰ ਨਿਡਰ ਹ੍ਵੈ ॥ ਡਕਤ ਮਸਤ ਮਤੰਗ ਭੈਕਰ ਭੁੰਕਾਰ ਭੇਰੀ ਪ੍ਰਲੈ ਦ੍ਵੈ ॥ ਹਿੰਨਕਾਰ ਹਯ ਚਿੰਸਤ ਭੈਆਨਕ ਬਬਕ ਉਸਟਨ ਭਭਕ ਖ੍ਵੈ ॥ ਰਵਾਲ ਖੁਰ ਹਯ ਉਠਯੋ ਦਾਰੁਨ ਧੁੰਧ ਧੂਲਕ ਗਗਨ ਛ੍ਵੈ ॥੧੦੭॥੧੯੩੬॥ ਬਸੰਤ ਹਿੰਡੋਲ ॥ ਰਹ ਗਯੋ ਖਟ ਪਟ ਥਿਰਾ ਜਹ ਤਹ ਨਭ ਭਯੋ ਅਸ੍ਰਮ ਤਬਕ ਨੌ ॥ ਮਚਿਓ ਘੋਰ ਕਰਾਲ ਦੁਸਤਰ ਸਮ੍ਰ ਭੀਖਮ ਪ੍ਰਲੈ ਭਉ ॥ ਨਾਨਾ ਸਵਾਰੀ ਬਿਬਿਧ ਬ੍ਰਨਨ ਬਿਹੰਗ ਖਗ ਮ੍ਰਿਗ ਪਸੂ ਛੌ ॥ ਚੜ ਧਾਏ ਨਾਨਾ ਬਰਗ ਆਸਨ ਅਸੁਰ ਚੜ ਬਹੁ ਧਾਏ ਧੌ ॥੧੦੮॥੧੯੩੭॥ ਬਸੰਤ ਹਿੰਡੋਲ ॥ ਗਹ ਸਸਤ੍ਰ ਨਾਨਾ ਭਾਂਤ ਤੀਛਨ ਅਸਤ੍ਰ ਨਾਨਾ ਬਰਗ ਕੋ ॥ ਮੇਰ ਬਜ੍ਰ ਕਰਾਲ ਬਿਖਧਰ ਕਰਾਲ ਅਹ ਫਨੀਅਰ ਫਨੋ ॥ ਤੁਰੈ ਬ੍ਰਗਸਤਾਨ ਨਾਨਾ ਭਾਤ ਬਖਤ੍ਰ ਸਿਲਹ ਸੋ ॥ ਟੋਪ ਪਾਖਰ ਪੈਰਹਨ ਗਲ ਸੰਜ ਫੋਲਾਦੀ ਛਕੇ ॥੧੦੯॥੧੯੩੮॥ ਹਿੰਡੋਲ ॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਬਸਨ ਨਾਨਾ ਭਾਤ ਪਸੂਅਨ ਅੰਬਰ ਰੇਸਮੀ ਜਰ ਬਫਤ ਕੋ ॥ ਕਿਰਪਾਸ ਕਾਕਮ ਅਤਲਸੀ ਬਹੁ ਮੋਲ ਚੀਰਨ ਚੁਸਤ ਨੋ ॥ ਕਲਧਉਤ ਤੂਲੀ ਬੰਦਰ ਪਟ ਬਿਬਿਧ[ਅ] ਰੰਗ ਸਮਸਤ ਸੋ ॥ ਪਚ ਰੰਗ ਨਾਨਾ ਫਾਮ ਅੰਬਰ ਦਮਕ ਚਪਲਾ ਦਿਪਤ ਛੋ ॥੧੧੦॥੧੯੩੯॥ ਬਸੰਤ ॥ ਭੂਖਨ ਅਜਾਇਬ ਲਾਲ ਗਉਹਰ ਜੜਤ ਪੰਨੇ ਮੋਤੀਅਨ ॥ ਲੂਲੂ ਜਮੁਰਦ ਨੀਲ ਫਨ ਮਨ ਫਟਕ ਬਜ੍ਰਨ ਜੋਤੀਅਨ ॥ਦੁਰਦ ਮੁਕਤਾ ਯਾਕੂਤ ਹੀਰਾ ਦੁਰ ਇਕਤਾ ਪੋਤੀਅਨ ॥ ਖਚਿਤ ਭੂਖਨ ਬਿਬਿਧ ਜਉਹਰ ਰਤਨ ਨਾਨਾ ਮੋਤੀਅਨ ॥੧੧੧॥੧੯੪੦॥ ਬਸੰਤ ॥ ਜਿਗਾ ਛਤ੍ਰ ਜੜਾਉ ਕਲਗੀ ਚੌਰ ਮੁਕਤਾ ਲਾਲਰੀ ॥ ਕੁਲਹ ਰਾਜ ਸਮਾਜ ਰਤਨਨ ਖਚਿਤ ਮਨ ਗਨ ਝਾਲਰੀ ॥ ਛਕੇ ਰੁਚਿਰ ਸੁਧਾਰ ਭੂਖਨ ਸੁਭਟ ਨਿਸਚਰ ਮਾਲਰੀ ॥ ਦਿਪਤ ਅੰਗ ਅਨੰਗ ਲਜਤ ਛਕੇ ਜਾਲ ਪ੍ਰਵਾਲਰੀ ॥੧੧੨॥੧੯੪੧॥ ਬਸੰਤ ਹਿੰਡੋਲ ॥ ਲੁਭਤ ਅਛਰ ਨਿਰਖ ਛਬ ਬਪ ਵਾਰ ਤਨ ਮਨ ਡਾਰ ਹੀ॥ ਅਵਿਲੋਕ ਮੋਹਿਤ ਸਕਲ ਅਬਲਾ ਧਨ ਪ੍ਰਾਨ ਜੋਬਨ ਵਾਰ ਹੀ ॥ ਸਰਸ ਮੂਰਤ ਮੈਨ ਛਾਜਿਤ ਦ੍ਰਪ ਕੰਦ੍ਰਪ ਮੋਹ ਹੀ ॥ ਤਨ ਮਨ ਨਿਛਾਵਰ ਕਰਤ ਨਿਜ ਨਿਜ ਝੁੰਡ ਝੁੰਡਨ ਸੋਭਹੀ[੨] ॥੧੧੩॥੧੯੪੨॥ ॥ ਹਿੰਡੋਲ ਬਸੰਤ ॥ ਸਾਜ ਸੈਨ ਸੰਬੂਹ ਪ੍ਰਤਨਾ ਚਮੂੰ ਚਤੁਰੰਗਨ ਪ੍ਰਬਲ ॥ ਘਟਾ ਘੋਰ ਘਮੰਡ ਸੂਰਨ ਅਸੁਰ ਭੈਕਰ ਦਲ ਸਬਲ ॥ ਫਹਰਾਇ ਕੇਤ ਨਿਸਾਨ ਬੈਰਕ ਧੁਜਾ ਲੋਟਨ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਅਪਨੀ (ਸਸ, ਅਸ)
[੨]ਸੋਹਹੀ (ਸਸ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਇਹ ਪੰਕਤੀ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ + ਪਾ ਕੇ ਹਾਸ਼ੀਏ 'ਤੇ ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਹੈ,
ਬਾਕੀ ਬੀੜਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਬਿਬਿ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਦੁਸਹ ਦਲ ॥ ਛਾਏ ਛਿਤ ਨਭ ਘੇਰ ਧਾਏ ਅਸੁਰ ਫੌਜੈ ਦਲ ਬਦਲ ॥੧੧੪॥੧੯੪੩॥ ਦੈ ਦੀਹ ਮਾਰੂ ਘੋਰ ਦੁੰਦਭ ਕੋਟ ਕੋਟ ਬਜੰਤ੍ਰ ਗਨ ॥ ਚਲੇ ਗਾਜ ਰਿਸਾਏ ਦਾਨਵ ਸਾਜ ਪ੍ਰਤਨਾ ਦਲ ਸਘਨ ॥ ਬਜ੍ਰ ਮੇਰ ਤਰ ਤਾਲ ਭੀਖਮ ਘੋਰ ਲੈ ਲੈ ਧਾਏ[1] ਰਨ ॥ ਨਾਨਾ ਸਵਾਰੀ ਚੜਿ ਸਿਧਾਏ ਲਲਕਾਰ ਢੂਕੇ ਅਯੋਧਨ ॥੧੧੫॥੧੯੪੪॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਬਸੰਤ ॥ ਦਲ ਅਸੁਰ ਦਾਰੁਨ ਦੇਖ ਦੇਵਨ ਠਠੇ ਸੰਘਰ ਪਰਸਪਰ ॥ਦੁਹੂ ਓਰ ਛੂਟਤ ਬਾਨ ਗੋਲਾ ਤੁਪਕ ਛੂਟਹ ਪ੍ਰਲੈ ਕਰ ॥ ਦਲ ਬੂਹ ਗੜ ਸਮ ਬਾਂਧ ਜੁਟੈ ਬਹੈ ਤੀਛਨ ਬਿਸਖ ਸਰ ॥ ਹਥਨਾਲ ਸੁਤ੍ਰ ਤੁਖਾਰ ਖਚਰ ਬ੍ਰਿਖਭ ਨਾਲੈ ਨਾਲ ਬਬਰ ॥੧੧੬॥੧੯੪੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਸੰਤ ਹਿੰਡੋਲ ॥ ਧਮਕ ਜੰਜਾਯਲ ਬੰਦੂਕੈ ਕੁਹਕ ਪਿਸਟਲ ਛੂਟ ਹੀ ॥ ਹੁਕ ਕੈਚੀ ਬਾਨ ਸੈਥੀ ਸੈਫ ਮੂਸਲ ਸੁਟ ਹੀ ॥ ਬਜ੍ਰ ਤਾਰ ਪਹਾਰ ਦਾਰੁਨ ਹਨਤ ਦੋ ਦਲ ਜੁਟ ਹੀ ॥ ਪੜਤ ਗੋਲਾ ਬਾਨ ਬਜ੍ਰਨ ਬਰਖਤ ਗਿਰ ਤਰ ਪੁਟ ਹੀ ॥੧੧੭॥੧੯੪੬॥ ਬਸੰਤ ॥ ਝੜ ਲਾਇ ਗੋਲਾ ਬਾਨ ਬਰਖੈ ਤਜਤ ਜ੍ਵਾਲਾ ਧੂਮ ਹੀ ॥ ਅਨਲ ਫੈਲ ਰਹਿਓ ਦਸੋ ਦਿਸ ਅਕਾਸ ਜਲ ਥਲ ਭੂਮ ਹੀ ॥ ਗਰਜ ਸਦ ਭੈਆਨ ਨਾਦੈ ਤਹ ਰਹਿਓ ਫੈਲ ਬਘੂਲ ਹੀ ॥ ਸ੍ਵਰਗ ਮ੍ਰਿਤ ਪੈਯਾਲ ਪਾਵਕ ਪਸਰ ਗਯੋ ਭੈ ਹੂਲ ਹੀ ॥੧੧੮॥੧੯੪੭॥ ਹਿੰਡੋਲ ਬਸੰਤ ॥ ਭਟ ਜਰਤ ਦੋ ਦਲ ਮਾਂਹਿ ਭੁਲਸਤ ਉਡਤ ਨਭ ਛਿਤ ਤਿਆਗ ਕੈ ॥ ਇਤ ਹਠੈ ਦ੍ਵਾਦਸ ਬੀਰ ਦਲ ਲੈ ਸੁਰ ਮਨੁਜ ਭਟ ਬਰ ਆਗ ਕੈ ॥ ਉਤ ਹਠੇ ਨਿਸਚਰ ਨਾਹ ਖੋੜਸ ਚਮੂ ਨਿਜ ਨਿਜ ਸਾਜ ਕੈ ॥ ਹਠ ਲੜੇ ਸੰਘਰ ਰੋਪ ਦਾਰੁਨ ਭਿੜੇ ਦੋ ਦਲ ਗਾਜ ਕੈ ॥੧੧੯॥੧੯੪੮॥ ਬਸੰਤ ਹਿੰਡੋਲ ॥ ਬਹਤ ਗੋਲਾ ਬਾਨ ਦੋ ਦਲ ਸਮ੍ਰ ਸੁਭਟਨ ਪਰਸਪਰ ॥ ਬਿਕਲ ਘੁਰਮਤ[2] ਖੇਹ ਚੜ ਉਡ ਗਏ ਸੂਰਨ ਅਸੁਰ ਸੁਰ ॥ ਭਇਓ ਘੋਰ ਕਰਾਲ ਆਹਵ ਧੁੰਧ ਦਾਰੁਨ ਪ੍ਰਲੈ ਕਰ ॥ ਪਰਤ ਧਾਰਾ ਲਾਇ ਝੜ ਬਰਖਤ ਗੋਲਾ ਬਾਨ ਤਰ ॥੧੨੦॥੧੯੪੯॥ ਬਸੰਤ ॥ ਬਹਤ ਬਜ੍ਰ ਪਹਾਰ ਇਖ ਤੜ[3] ਬਰਕ ਪਾਵਕ ਦੁਹੂ ਦਿਸ ॥ ਛਪ ਗਯੋ ਗਗਨ ਧਸ ਗਈ ਧਰਨੀ ਸੁਕ ਗਏ ਸਾਗਰ ਧਮਕ ਖਸ ॥ ਛੁਟ ਗਯੋ ਧੀਰਜ ਲਗ ਗਈ ਤਾਰੀ ਰੁਕ ਗਯੋ ਲੋਚਨ ਪ੍ਰਗਟ ਦਿਸਟ ॥ ਰੁਧ ਗਯੋ ਕੰਠ ਬਿਨੁ ਬਾਰ ਤਲਫਤ ਜਰ ਗਯੋ ਉਰ ਭਟ ਪਾਨ ਰਟ ॥੧੨੧॥੧੯੫੦॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਬਸੰਤ ॥ ਛੁਟ ਗਯੋ ਪ੍ਰਾਨ ਅਪਾਨ ਤਨ ਬਿਨ ਪ੍ਰਾਨ ਹਤ ਭਯੋ ਸੁਭਟ ਰਨ ॥ ਜਕ ਲਗਯੋ ਕਟਕ ਦੋਊ ਦਿਸ ਖਚ ਗਏ ਭਟ ਦਲ ਭੇੜ ਤਨ ॥ ਖਚ ਰਹੇ ਸੂਰਨ ਸੂਰ ਸੰਗ ਹਠ ਲਰੇ ਸਾਵਤ ਅਯੋਧਨ ॥ ਠਠ ਰਹੇ ਸੰਘਰ ਰੋਪ ਦਾਰੁਨ ਕਟ ਗਏ ਦਾਨਵ ਦੇਵਗਨ ॥੧੨੨॥੧੯੫੧॥ ਹਿੰਡੋਲ ਬਸੰਤ ॥ ਅਸ ਸਮਰ ਕਬਹਿ ਨਹ ਭਯੋ ਆਗੂ ਜਸ ਠਠੇ ਸੁਰ ਨਰ ਅਸੁਰ ਰਨ ॥ ਸੁਤ ਹਨਤ ਪਿਤ ਪਿਤ ਹਨਤ ਸੁਤ ਭਉ ਗੁਰ ਸਿਖ ਸਿਖ ਗੁਰ ਤਾਨ ਧਨ ॥ਨਹ ਰਖਿਓ ਕਿਨਹੂ ਕਾਨ ਕਾਹੂ ਤਜ ਸੀਲ ਪ੍ਰੀਤ ਪ੍ਰਚਾਰ ਹਨ ॥ ਪ੍ਰਲੈ ਭਾਰਥ ਨਾਮ ਯਾ ਕੌ ਤੁਮ ਸੁਨਹੁ ਸਾਧੂ ਸੰਤ ਜਨ ॥੧੨੩॥੧੯੫੨॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਹਿੰਡੋਲ ॥ ਜੂਝਗੀ ਪ੍ਰਤਨਾ ਦੁਹੂ ਦਿਸ ਚਟਪਟ ਕਟੇ ਭਟ ਸਮਰ ਕਰ ॥ ਹਠ ਲਗੇ[4] ਦਾਰੁਨ ਜੁਧ ਸੂਰਨ ਗਏ ਭਉਨਿਧ ਸੁਗਮ ਤਰ ॥ ਗਹ ਲੇਤ ਅਛਰ ਨਾਂਹ ਕਰ ਲੈ ਗਈ ਨਿਜ ਨਿਜ ਧਾਮ ਬਰ ॥ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਸਨਮੁਖ ਜੂਝਗੇ ਭਟ ਬਸੇ ਸ੍ਵਰਗ ਨਿਜ ਆਯੁ ਭਰ ॥੧੨੪॥੧੯੫੩॥ ਬਸੰਤ ॥ ਬਹੁ ਬੀਰ ਧੀਰ ਲਟੇ ਤਹਾਂ ਛਿਤ ਪਰੇ ਮੁਰਛਿਤ ਲੋਟ ਹੀ ॥ ਤਨ ਝਰਤ ਝਰਨਾ ਸ੍ਰੋਨ ਕੋ ਬਹੁ ਖਾਏ ਆਯਨ ਚੋਟ ਹੀ ॥ ਸਿਰ ਬਹਤ ਗੂਦ ਬਿਯਾਕਲ ਪਰੇ ਗਹ ਲੇਤ ਭੂਤਨ ਝੋਟ ਹੀ ॥ ਬਹੁ ਸੇਰ ਜੰਬੁਕ ਸੁਆਨ ਧਰ ਧਰ ਨਭ ਉਡਤ ਲੈ ਗ੍ਰਿਝ ਬੋਟ ਹੀ ॥੧੨੫॥੧੯੫੪॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਬਸੰਤ ॥ ਬਹੁ ਭ੍ਰਮਤ ਗੋਲਾ ਬਾਨ ਸਾਂਗਨ ਨਭ ਛਾਯ ਦਸ ਦਿਸ ਘੇਰ ਕੈ ॥ ਮਨ[6] ਉਡਯੋ ਸਲਭ ਸੁਧਾਰ ਦਲ ਭਟ ਉਡਤ ਨਭ ਮਗ ਟੇਰ ਕੈ ॥ ਗਜ ਉਸਟ ਤੁਰੇ ਸਵਾਰ ਪਾਇਨ ਭ੍ਰਮਤ ਗਗਨ ਅੰਧੇਰ ਕੈ ॥ ਉਠਤ ਸਦ ਨਿਸੁੰਨ ਭੈਕਰ ਗਨ ਕਾਕ ਚੀਲਨ ਟੇਰ ਕੈ ॥੧੨੬॥੧੯੫੫॥ ਬਸੰਤ ॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਨਚਤ ਭੂਤ ਮਸਾਨ ਭੈਰਉ ਗੂਲ ਨਿਸਚਰ ਨਚਹੀ ॥ ਕੰਕ ਬੰਕ ਪਿਸਾਚ ਬੈਤਲ ਜਖ ਰਾਖਸ ਮਚਹੀਂ ॥ ਚਾਵੰਡ ਗ੍ਰਿਝ ਊਲੂਕ ਨਭਚਰੁ ਰੁਦ੍ਰ ਗਨ ਰੰਗ ਰਚ[5] ਹੀ ॥ ਹਸਤ ਕਾਲ ਕਰਾਲ ਖੰਕਲ ਸਰ ਸ੍ਰਉਨ ਜੁਗਿਨ ਅਚ ਹੀ ॥੧੨੭॥੧੯੫੬॥ ਬਸੰਤ ਹਿੰਡੋਲ ॥ ਭਰ ਪਤ੍ਰ ਪੀਵਤ ਹਸਤ ਖਿਰ ਖਿਰ ਨਚਤ ਤਾਲਿਨ ਮਾਰ ਹੀ ॥ ਬਜਤ ਤਾਲ ਕਪਾਲ ਨਚਤ ਅਚਤ ਮਦਰਾ ਗਾਰ ਹੀ ॥ ਭਖਤ ਆਮਿਖ ਉਦਰ ਭਰ ਭਰ ਪੜੇ ਟਾਂਗ ਪਸਾਰ ਹੀ ॥ ਅਘਾਇ ਖਾਇ ਪੜੇ ਭਯਾਨਕ ਘੋਰ ਘੋਰ ਚਿਕਾਰ ਹੀ ॥੧੨੮॥੧੯੫੭॥ ਹਿੰਡੋਲ ਬਸੰਤ ॥ ਕਿਲਕਟੀ ਦੇਤ ਮਸਾਨ ਭੀਖਮ[ਅ] ਗੁਹਤ ਰੁੰਡਨ ਹਾਰ ਹੀ ॥ਰਹਾਉ॥ ਕਰਤ ਪਾਨ ਸਰਾਬ ਸ੍ਰੋਨਨ ਭਖਤ ਆਮਿਖ ਚਾਵ ਸੋਂ ॥ ਦੈ ਤਾਲ ਗਾਵਤ ਗੀਤ ਦਾਰੁਨ ਨਚਤ ਮਿਲ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਧਏ (ਸਸ, ਅਸ)
[੨]ਘੁਮਰਤ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੩]ਉਖੜਤ (ਸਸ, ਅਸ)
[੪]ਲਰੇ (ਅਸ)
[੫]ਨਚ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਮ੍ਰੋ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ, ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਭੀਖ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਮਿਲ ਭਾਵ ਸੋਂ ॥ ਕਪਾਲ ਤਾਲ ਬਨਾਇ ਮੁੰਡਨ ਰਬਾਬ ਆਂਤ[੧] ਤਨਾਵ ਸੋਂ ॥ ਖੋਲ ਖੰਜਰੀ ਖੋਪਰੀ ਢਢ ਢੋਲ ਬਬਰਚ ਸਾਵ[ੳ] ਸੋਂ ॥੧੨੯॥੧੯੫੮॥ ਬਸੰਤ ਹਿੰਡੋਲ ॥ ਨਚਤ ਸਰਤਾ ਸ੍ਰੋਨ ਪਉਰਤ ਮਦ ਮਤ ਹੋ ਹੋ ਪ੍ਰੇਤ ਗਨ ॥ ਦੈ ਥਾਪ ਢੋਲ ਢਮਕ ਖੰਜਰੀ ਨਚਤ ਝੂਮ੍ਰ ਬਿਬਿਧ ਫਨ ॥ ਦੰਤ ਭੀਖਮ ਗਾਤ ਦੀਰਘ ਜੋਨ ਦਾਰੁਨ ਨਗਨ ਤਨ ॥ ਕ੍ਰਤ ਕੇਲ ਧਮਾਰ ਖੇਲਤ ਉਛਰ ਉਛਰ ਬਧਾਇ ਮਨ ॥੧੩੦॥੧੯੫੯॥ ਬਸੰਤ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਲੁਥ ਭੀਤ ਭਯੋ ਤਹਾਂ ਅੰਬਾਰ ਲਾਗਯੋ ਦੁਤਿਯ[ਅ] ਗਗਨ ॥ਠਉਰ ਠੋਰ ਪਹਾਰ ਸਮ ਉਤੰਗ ਦੀਰਘ ਬਹੁ ਸਘਨ ॥ ਤਹ ਗ੍ਰਿਝ ਭੂਤ ਮਸਾਨ ਬੈਠੇ ਬਸਾਇ ਮਾਨੋ ਗ੍ਰਾਮ[੨] ਸਦਨ ॥ ਭਟ ਬਹਤ ਸ੍ਰੋਨ ਪ੍ਰਵਾਹ ਸ੍ਰੋਨਤ ਜਿਮ ਬਸਤ[੩] ਦਿਸ ਜਲਾ ਸੋਕ ਬਨ ॥੧੩੧॥੧੯੬੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਸੰਤ ਹਿੰਡੋਲ ॥ ਤਹ ਬਹਤ ਕੁੰਭ ਤੁਖਾਰ ਦੀਰਘ ਅਸੁਰ ਭੀਖਮ ਦੀਹ ਤਨ ॥ ਸਾਇੰਦ ਪਾਲਕੀ ਬਹਤ ਨਾਨਾ ਬੇਵਾਨ ਉਸ੍ਰਨ ਮਹਖ ਗਨ ॥ ਭੂਤ ਗੂਲ ਮਸਾਨ ਰਾਖਸ ਚਢੇ ਜੰਬੁਕ ਸੀਹ ਗਨ ॥ ਲਾਦ ਸਵਦਾਗਰ ਜਹਾਜੈ ਚਲਿਓ[੪] ਖਾਟਨ ਦੇਸ ਧਨ ॥੧੩੨॥੧੯੬੧॥ ਬਸੰਤ ॥ ਬਹੁ ਭੁਜਾ ਟਾਂਗ ਬਹੈ ਤਹਾਂ ਜਲ ਮੀਨ ਬਿਖਧਰ ਮਾਨ ਹੀ ॥ ਗਜ ਸੁੰਡ ਮਗਰ ਘਰਿਆਰ ਸੇ ਤਹ ਲੁਥ ਕੂਰਮ ਜਾਨ[੫] ਹੀ ॥ ਸਿਰ ਕੇਸ ਬਨਿਓ ਸਿਵਾਰ ਸਰਤਾ ਨਖ ਬਹਤ ਸੀਪਨ ਘਾਨ[੬] ਹੀ ॥ ਗੂਦ ਫੇਨ ਬਹੈ ਪ੍ਰਬਲ ਕਛੂ ਕਹਤ ਬਨਤ ਨ ਸਾਨ ਹੀ ॥੧੩੩॥੧੯੬੨॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਬਸੰਤ ॥ ਨਚਤ ਭੂਤ ਮਸਾਨ ਕੂਦਤ ਬਹੁ ਭੀਰ ਗੂਲਨ ਮਾਲ ਹੀ ॥ ਮਨੋ ਨਾਤ ਸੰਗਮ ਪੂਰਬੀ ਪੁਨ ਛੇਤ੍ਰ ਤੀਰਥ ਸਾਲ ਹੀ ॥ ਗ੍ਰਿਝ ਜੰਬੂਕ ਪੌਰ ਹੀ ਗਹਿ ਲੇਤ ਲੋਥਨ ਨੋਲ ਹੀ ॥ ਜਿਮ ਦੀਨ ਭਿਛਕ ਦਾਨ ਲੈ ਲੈ ਆਸੀਸ ਦੈ ਸੁਭ ਬੋਲ ਹੀ ॥੧੩੪॥੧੯੬੩॥ ਬਸੰਤ ॥ ਵਾਰ ਪਾਰ ਨ ਕਛੂ ਸੂਝੈ ਤਹ ਸਿੰਧ ਉਮਡਿਓ ਸ੍ਰੋਨ ਕੋ ॥ ਮਨੋ ਸਿੰਧ ਅਸਟਮ ਰਚਿਓ ਬਿਧਨਾ ਨਵੀਨ ਕੈ ਪੁਨ ਭਉਨ ਕੌ ॥ ਰੰਗ ਲਾਲ ਭਈ ਧਰਨੀ ਸਭੈ ਪਟ ਰੰਗ ਡਾਰਿਓ ਸ੍ਰੋਨ ਕੋ ॥ ਜਿਮ ਖੇਲ ਚਾਚਰ ਰੰਗ ਭਰ ਪਟ ਧਾਰ ਆਏ ਗੌਨ ਕੋ ॥੧੩੫॥੧੯੬੪॥ ਹਿੰਡੋਲ ਬਸੰਤ ॥ ਮਚਿਓ ਦਾਰੁਨ ਪ੍ਰਲੈ ਭਾਰਥ ਰੁੰਡ ਮੁੰਡ ਗਿਰਿਓ ਤਹਾਂ ॥ ਤਛ ਮੁਛ ਭਇਓ ਮਸਾਨੀ ਰੁਦ੍ਰ ਕੁਲ ਨਚਿਓ ਜਹਾਂ ॥ ਨਹ ਟਰਤ ਤਦਪ ਨਿਡਰ ਨਿਸਚਰ ਧਾਯ ਧਾਯ ਪਰੇ ਹਹਾਂ ॥ ਮਟਕਾਇ ਬਜਾਇ ਸੁਰੰਗ ਚੰਚਲ ਸਭ ਕਹਤ ਮਘਵਾ ਹੈ ਕਹਾਂ ॥੧੩੬॥੧੯੬੫॥ ਬਿਸ੍ਨ ਪਦ ਹਿੰਡੋਲ ॥ ਗਜ ਪੇਲ ਰੇਲ ਚਮੂ ਸਬਲ ਦਲ ਠੇਲ ਪੈਠੇ ਹੋੜ ਕੈ ॥ ਬਹੁ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਚਲਿਓ ਤਹਾ ਮੁਠਭੇੜ ਭਿਓ ਦਲ ਜੋੜ ਕੈ ॥ ਉਤ ਮਚਿਓ ਖੋੜਸ ਬੀਰ ਨਿਸਚਰ ਦ੍ਰਿਗ ਸੀਲ ਨਾਤੋ ਤੋੜ ਕੈ ॥ ਇਤ ਭਿੜੈ ਦੁਵਾਦਸ ਬੀਰ ਸੁਰਨਹ ਰਿਪ ਚਮੂ ਬਲ ਝਕਝੋਰ ਕੈ ॥੧੩੭॥੧੯੬੬॥ ਬਸੰਤ ਹਿੰਡੋਲ ॥ ਭਇਓ ਜੁਧ ਤੁਮਲ ਦੂਹੂ ਦਿਸ ਕਰ ਮਾਰ ਆਯੁਧ ਪਰਸਪਰ ॥ ਸੂਰ ਕੂਰ ਯਕਸਾਰ ਭੌ ਨਹ ਰਹਿਓ ਹਵਸੈ ਸਮਰ ਕਰ ॥ ਭਟ ਭਏ ਸ੍ਰਮਿਤ ਦੋਊ ਦਿਸ ਬਹੁ ਬਿਕਲ ਹਾਯਲ[੭] ਬ੍ਰਿਨ ਕਰ ॥ ਨਹ ਟਰਤ ਕੌਨੈ ਖੇਤ ਤੈ ਹਠ ਲੜਤ ਦਾਰੁਨ ਸਮਰ ਚੜ ॥੧੩੮॥੧੯੬੭॥ ਬੀਤਗੋ ਤਹ ਬਰਖ ਦੁਵਾਦਸ ਮਚੇ ਰਨ ਕਰ ਪਰਸਪਰ ॥ ਮੰਡਤ ਭਉ ਪ੍ਰਲੈ ਸਮ੍ਰ ਛਿਪ ਗਓ ਗਗਨ ਅਵਨੀ ਸਗਰ ॥ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਦਾਰੁਨ ਹੋਤ ਭਉ ਭਟ ਲਰੇ ਝੁਰਮਟ ਹੋ ਅਧਰ ॥ ਬਹੁ ਭਏ ਸ੍ਰਮਿਤ ਦੂਹੂ ਦਿਸ ਦਲ ਬਿਲਗ ਕੀਨੇਓ ਰੁਕ ਸਮਰ ॥੧੩੯॥੧੯੬੮॥ ਮੁਹਲਤ ਲੀਓ ਦੂਹੂ ਪਖ ਕੋ ਤਹ ਖੇਤ ਰਹਿਓ ਦੂਹੂੰ ਕੋ ॥ ਇਤੇ ਪਠੈ ਮਘਵਾ ਬਿਸਨ ਜੂ ਦਲ ਘਨੀ ਦੈ ਸੰਗ ਤਹੂੰ ਕੋ ॥ ਸੰਗ ਦੀਨ ਬ੍ਰਹਮਾ ਸੰਘਨ ਦਲ ਲੈ ਜਾਹੁ ਸੁਰਗੁਨ ਸਭੂ ਕੋ ॥ ਹਠ ਲੜੋ ਦਾਰੁਨ ਸਮ੍ਰ ਕਰ ਨਹ ਟਰੋ ਕੈਸਹੂ ਕਭੂ ਕੋ ॥੧੪੦॥੧੯੬੯॥ ਬਸੰਤ ॥ ਦਲ ਸਾਜ ਮਘਵਾ ਬ੍ਰਹਮ ਜੂ ਸਿਰਨਾਯ ਪਗ ਪਦ ਭੇਟ ਕੈ ॥ ਸੰਗ ਲੀਨ ਬਾਰਦ ਦਲ ਬਿਖਮ ਦੋ ਅਰਬ ਸੈਨ ਅਖੇਟ ਕੈ ॥ ਬਹੁ ਭੀਰ ਰਾਖਸ ਘਨ ਅਨੀ ਖਗ ਮ੍ਰਿਗ ਬਦਰਾ ਠੇਠ ਕੈ ॥ ਲੀਓ ਸੁਰਗਨ ਅਮਰ ਕੁਲ ਦਲ ਸਾਜ ਬਾਜ ਸੰਘੇਟ[ੲ] ਕੈ ॥੧੪੧॥੧੯੭੦॥ ਬਸੰਤ ਹਿੰਡੋਲ ॥ ਚਤੁਰੰਗ ਸੈਨ ਅਨੀ ਪ੍ਰਬਲ ਘਨਘੋਰ ਬਦਲ[੮] ਬਿਖਮ ਦਲ ॥ ਅਸ ਗਜ ਬੇਵਾਨੀ ਪੈਕ ਦਲ ਚੰਡੂਲ ਪਾਲਕੀ ਸਘਨ ਕਲ ॥ ਸਨਕਾਦਿ ਬਿਬਿਧਾਦਿਕ ਚਮੂੰ ਸੁਰ ਕਟਕ ਬੂਹਨ ਲੈ ਪ੍ਰਬਲ ॥ ਪਟ ਧਾਰ ਰੰਗ ਬਿਰੰਗ ਅੰਬਰ ਸੁਭ ਬੇਖ ਰਚ ਰਚ ਸੁਰ ਸਬਲ ॥੧੪੨॥੧੯੭੧॥ ਸਿਰ ਢੁਰਤ ਚਾਮ੍ਰ ਛਤ੍ਰ ਰਤਨਨ ਜੜਤ ਮਨ ਗਨ ਸਸਿ ਪ੍ਰਭਾ ॥ ਗਲ ਮਾਲ ਲਾਲਨ ਬਜ੍ਰ ਮੁਕਤਾ ਯਾਕੂਤ ਗੋਹਰ ਦੁਤ ਫਬਾ ॥ ਯਲਮਾਸ ਫਨ ਮਨ ਦੁਰ ਯਕਤਾ ਨੀਲ ਫਨ ਮਾਨਿਕ ਲੁਭਾ ॥ ਖਚਿਤ ਜਮੁਰਦ ਘਨੇ ਸੁਰ ਛਕੇ ਭੂਖਨ ਬਮਸਭਾ[੯] ॥੧੪੩॥੧੯੭੨॥ ਅਨਿਕ ਭੂਖਨ ਛਕੇ ਅੰਗਨ ਅਮੋਲ ਨਗ ਤਾ ਮਹ ਜੜਾ ॥ ਸਰਪੇਚ ਲਾਲਨ ਜਿਗਾ ਕਲਗੀ ਮੋਰਸੈ ਕਾਰੀ ਗੁਲ ਖਿੜਾ ॥ ਮਟੁਕ ਯਲਮਾਸੀ ਮੁਰਸੈ ਤਾਜ ਦੁਰ ਯਕਤਾ ਮੜਾ ॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਆਨ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੨]ਗਨ (ਸਸ, ਅਸ)
[੩]ਬਹਤ (ਅਸ)
[੪]ਜਿਓ ਚਲਿਓ (ਮਸ, ਖਕ)
[੫]ਮਾਨ (ਮਸ, ਅਸ)
[੬]ਖਾਨ (ਅਸ)
[੭]ਘਾਯਲ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੮]ਬਾਦਲ (ਅਸ)
[੯]ਬਨਸ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ‘ਸਾਵੋ’ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ‘ਦ੍ਤੁਅ’ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ‘ਘੰਘੇਟ’ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਕੁਲਹ ਨਵਰਤਨ ਅਜਾਯਬ ਨਿਜ ਕਰ ਸੁਨਾਰੇ ਬਿਧ ਗੜਾ ॥੧੪੪॥੧੯੭੩॥ ਛਜਤ ਬੇਨੀ ਸੀਸ ਫੂਲਨ ਲਸਤ ਜਗਮਗ ਦਾਮਨੀ ॥ ਦੁਤ ਹਰਤ ਚਪਲਾ ਫਟਕ ਗਿਰ ਛਬ ਹੇਰ ਲਜਤ ਕਾਮਨੀ ॥ ਰਸ ਭਰੇ ਸੋਭਾ ਦੇਤ ਸੁਰਪਤ ਪਿਖ ਲੁਭਤ ਸਭ ਸੁਰ ਗਾਮਨੀ ॥ ਮੁਚਤ ਮਾਨ ਅਨੰਗ ਕੋ ਮੁਨ[੧] ਦ੍ਰਵਤ ਰਤ ਸੀ ਬਾਮਨੀ ॥੧੪੫॥੧੯੭੪॥ ਬਸੰਤ ਹਿੰਡੋਲ॥ ਕੰਜ ਮੁਖ ਦ੍ਰਿਗ ਕੰਜ ਰਾਜਤ ਸੁਭ ਮਨੋਹਰ ਸੋਭਹੀਂ॥ ਚੰਦੂ ਦੁਤ ਸੁਭ ਅੰਗ ਛਾਜਤ ਚਰ ਅਚਰ ਸੁਰ ਲੋਭਹੀਂ ॥ ਦਰਸ ਪਾਵਨ ਮੈਨ ਮੂਰਤ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸਾਗਰ ਛੋਭਹੀਂ॥ ਦੇਖ ਬਲ ਬਲ ਮਿਤ੍ਰ ਜਾਵਤ ਸਤ੍ਰ ਹਿਅਰਾ ਖੋਭਹੀਂ ॥੧੪੬॥੧੯੭੫॥ ਚਹੂੰ ਓਰ ਗੁੰਜਤ ਭ੍ਰਿੰਗ ਮਧੁਕਰ ਮਦਨ ਬਪ ਦੁਤਿ ਛਾਜ ਹੀ ॥ ਮੰਗਲ ਕਰਨ ਆਨੰਦ ਮਯ ਸੁਰਰਾਜ ਸੁਰ ਸੰਗ ਰਾਜ ਹੀ ॥ ਢੁਰਤ ਚਾਮਰ ਛਤ੍ਰ ਮੰਗਲ ਛਬ ਨਿਰਖ ਅਘ ਤਨ ਭਾਜ ਹੀ ॥ ਗਜ ਰਾਜ ਐਰਾਵਤ ਚਢੇ ਧੁਨ ਸੰਖ ਘੰਟਨ ਬਾਜ ਹੀ ॥੧੪੭॥੧੯੭੬॥ ਬਸੰਤ॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ॥ ਜੁਰੇ ਗੰਧ੍ਰਬ ਜਛ ਅਛਰ ਲੈ ਬਿਬਿਧ ਸਾਜ ਸਮਾਜ ਹੀ॥ ਦੋ ਪਦਮ ਬਾਜਿੰਤ੍ਰਨ[ੳ] ਅਖਾੜਨ ਜੁਰੇ ਲੈ ਲੈ ਸਾਜ ਹੀ ॥ ਬਿਬਿਧ ਰੰਗ ਬਿਰੰਗ ਸਾਜੈ ਜੋ ਕਰਉ ਗਿਨਤੀ ਬਾਜ ਹੀ॥ ਬਢੈ ਏਕ ਗ੍ਰੰਥ ਯਾ ਕੋ ਰਾਗ ਨਾਦ ਸਮਾਜ ਹੀ ॥੧੪੮॥੧੯੭੭॥ ਬਸੰਤ॥ ਨਹੀ ਆਨ ਬਾਜੰਤ੍ਰਨ ਚਹੂੰ ਕੁੰਟ ਜਿਸ ਦੇਉ ਪਟਤਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ॥ ਇੰਦ੍ਰ ਰਾਜ ਸਮਾਜ ਅਦੁਤੀਨ ਹੈ ਨ ਹੂਵੋ ਜਗ ਦੁਸਰ॥ ਧੁਨ ਸੁਨਤ ਖਗ ਮ੍ਰਿਗ ਮੋਹਹੀ ਮੋਹਤ ਪੰਖੇਰੂੰ ਚਰ ਅਚਰ ॥ ਮੁਨਿ ਤਪੀ ਸਿਧ ਸਾਧਕ ਲੁਭੇ ਛੁਟ ਧਿਆਨ ਗਯੋ ਧੁਨਿ ਸ੍ਰਵਨ ਕਰ ॥੧੪੯॥੧੯੭੮॥ ਭੁਤ ਬਨ ਚਰ ਨਭਚਰਾ ਸਭ ਭਏ ਮੋਹਿਤ ਠਾਰ ਨਰ ॥ ਪਰੀਂ ਜਿਨ ਬਰੰਗ ਅਛਰ ਹੂਰ ਗਨ ਗੰਧ੍ਰਬ ਅਸੁਰ ॥ ਠਠ ਰਹੇ ਗਗਨ ਪੈਯਾਨ[੨] ਧੁਨਿ ਸੁਨ ਮੋਹਗੇ ਜਲ ਥਲ ਸਗਰ ॥ ਬਸ ਕਰਨ ਮੋਹਨ ਰਾਗ ਨਾਦੈ ਸੁਨ ਬਿਬਿਸ ਭਏ ਸਮ ਚਿਤ੍ਰ ਠਰ ॥੧੫੦॥੧੯੭੯॥ ਦੋ ਦਲ ਮਿਲੇ ਦਿਸ ਬਾਮ ਦਛਿਨ ਸੁਰੇਸ ਬਿਧਨਾ ਪਰਸਪਰ ॥ ਤਿਹ ਮਧ ਸੁਭਟ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਜਤ ਬ੍ਰਹਮ ਬਾਸਵ ਦੇਵ ਬਰ ॥ ਬੇਵਾਨ ਹੰਸ ਬਿਰਾਜ ਹੀ ਕਰਤਾਰ ਚਤੁਰਾਨਨ ਬਿਚਰ ॥ ਛਤ੍ਰ ਚਾਮ੍ਰ ਢੁਰਤ ਸਸਿ ਛਬ ਦੁਤਿ ਬਿਮਲ ਰਾਜਤ ਛਟਾ ਕਰ ॥੧੫੧॥੧੯੮੦॥ ਬਸੰਤ॥ ਹਿੰਡੋਲ ॥ ਨਿਗਮ ਠਾਢੇ ਕਰਤ ਅਸਤੁਤਿ ਸ੍ਰੁਤਿ ਸਾਸਤ੍ਰ ਸਿਮਰਤ[੩] ਗੁਨ ਰਟਤ ॥ ਜਸ ਸੋਭ ਉਪਮਾ ਕਥਤ ਸਭ ਹੀ ਜਗ ਜਾਪ ਮਖ ਪੂਜਾ ਠਠਤ ॥ ਨਾਮ ਮਾਲਾ ਕਵਚ ਉਚਰਤ ਕਰ ਜੋਰ ਕਬਿ ਜਨ ਜਸ ਕਥਤ ॥ ਕਰਖਾ ਬਿਸਨਪਦ ਵਾਰ ਝੂਲਨ ਕਬਿਤ ਛੰਦਨ ਰਸ ਭਨਤ ॥੧੫੨॥੧੯੮੧॥ ਧੁਖਤ ਸ੍ਰੀ ਖੰਡ ਧੂਪ ਬਾਵਨ ਮੁਸਕ ਪ੍ਰਮਲ ਗੰਧਨੀ ॥ਕਸਤੂਰੀ ਕੁੰਕਮ ਅਗ੍ਰ ਚੰਦਨ ਗੁਲਾਬ ਅਤਰ ਸੁਗੰਧਨੀ ॥ ਸੁਰਬਧੁਨ ਛਿੜਕਤ ਹਰਖ ਕਰ ਸੁਰ ਕਰਤ ਬਰਖਾ ਫੂਲਨੀ ॥ ਛੁਟਤ ਮਹਤਾਬੀ ਹਵਾਈ ਝੁਲਤ ਪਾਵਨ ਝੂਲਨੀ ॥੧੫੩॥੧੯੮੨॥ ਦਿਪਤ ਮਨ ਗਨ ਛਟਾ ਜਗਮਗ ਸਸਿ ਚਢਿਓ ਉਡਗਨ ਜਾਮਨੀ ॥ ਦਮਕਤ ਪ੍ਰਭਾ ਸਸਤ੍ਰਨ ਮੁਸੈਕਲ ਲਸਤ ਅੰਬਰ ਫਾਮਨੀ ॥ ਕਲਧੋਤ ਅਤਲਸ ਕਾਕਮੀ ਦੁਤ ਹਰਤ ਚਪਲਾ ਦਾਮਨੀ॥ ਨਹੀ ਦ੍ਰਿਸ੍ਰਿ ਠਹਰਤ ਤਰਫ ਕਾਹੂ ਚਹੁ ਦਿਸ ਚਮਕੈ ਦਾਮਨੀ ॥੧੫੪॥੧੯੮੩॥ ਬਸੰਤ ਹਿੰਡੋਲ ॥ ਫਹਰਤ ਧੁਜਾ ਧਰ ਰੰਗ ਅਸਤ੍ਰਨ ਗਜ ਕੇਤ ਉਸ੍ਰਨ ਲੋਟਨੀ ॥ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਚਿਤ੍ਰਤ ਬਿਹੰਗ ਮ੍ਰਿਗਨ ਬਹੁ ਸਸਤ੍ਰ ਮੰਦਰ ਫੋਟਨੀ ॥ ਤੀਰਥ ਦਿਵਾਲੈ ਛੇਤ੍ਰ ਦੇਸਨ ਸੁਰ ਅਸੁਰ ਮਾਨਵ ਜਖਨੀ ॥ ਹੂਰ ਅਛਰ ਪਰੀ ਪਦੁਮਿਨ ਜਿੰਨ ਰਾਖਸ ਸੰਖਨੀ ॥੧੫੫॥੧੯੮੪॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਬਸੰਤ ॥ ਦੈ ਬੰਬ ਦੀਹ ਦਮਾਮ ਧਉਸਾ ਡੰਕ ਭੇਰਨ ਗੋਮੁਖੀ ॥ ਪ੍ਰਭ ਪਦ ਮਨਾਇ ਨਿਵਾਇ ਮਾਥਾ ਕਰ ਹਰਖ ਮੰਗਲ ਹੋ ਸੁਖੀ ॥ ਘਟਾ ਸਸਤ੍ਰਨ ਲੋਹ ਪੁੰਜਨ ਅਸਤ੍ਰ ਨਾਨਾ ਨਾਚੁਖੀ ॥ ਚਲਿਓ ਸੈਥਿਨ ਛਾਉ ਬਾਸੌ[੪] ਰਾਇ ਸੁਰ ਸੰਗ ਭਟ ਮੁਖੀ ॥੧੫੬॥੧੯੮੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਸੰਤ ਹਿੰਡੋਲ ॥ ਕਰ ਸਲਖ ਦੇਵਨ ਪ੍ਰਿਥਮ ਜਾਤ੍ਰਾ ਸੁਰ ਰਾਜ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕੂਚਹੀ ॥ ਬਜਿਓ ਨਾਨਾ ਨਾਦ ਦੁੰਦਭ ਚਲੀ ਪ੍ਰਤਨਾ ਊਚ ਹੀ ॥ ਨਭ ਮਗ ਚਲੇ ਛਿਤ ਪਥ ਚਲੇ ਬਹੁ ਚਲੇ ਅਧਰ ਸੁਰੂਚ[੫] ਹੀ ॥ ਸਘਨ ਘਨ ਦਲ ਚਮੂ ਬਾਰਿਦ ਬਿਸਖ ਭੀਖਮ ਮੂਚ ਹੀ ॥੧੫੭॥੧੯੮੬॥ ਬਸੰਤੀ[ਅ] ਮਲਾਰੀ ॥ ਭੀਮ ਦਾੜ ਕਰਾਲ ਆਨਨ ਬਾਇ ਘੋਰ ਚਿਕਾਰ ਹੀ ॥ ਗਰਜ ਗਰਜ ਭੈਯਾਨ ਘਹਰਤ ਘੋਰ ਘੋਰ ਡਕਾਰ ਹੀ॥ ਲਸਤ ਦਾਮਿਨ ਲੂਤ ਦਾਰੁਨ ਕੜਕ ਧਨਕ ਟੰਕਾਰਹੀ ॥ ਬਜ੍ਰ ਤੜਕਤ ਝਬਕ ਤੜਤਾ ਲਪਕ ਲੂਕ ਅੰਗਾਰ ਹੀ ॥੧੫੮॥੧੯੮੭॥ ਬਸੰਤੀ[ਅ] ਮਲਾਰੀ ॥ ਝੂਮ ਝੂਮ ਰਿਸਾਯ ਮੇਘਨ ਘਟਾ ਘਮੰਡ ਬਿਸੇਖ ਹੀ ॥ਉਮਡ ਉਮਡ ਬਿਸਾਲ ਗਰਜਤ ਘੇਰ ਘੋਰ[੬] ਅਸੇਖ ਹੀ ॥ ਘੂਮ ਘੂਮ ਜੁੜ ਆਏ ਚਹੁ ਦਿਸ ਧਾਯ ਧਾਯ ਅਲੇਖ[੭] ਹੀ ॥ ਘੁਮਡ ਘੁਮਡ ਘਨ ਘੋਰ ਗਰਜਤ ਤਰਜ ਤਰਜ ਬਹੁ ਬੇਖ ਹੀ ॥੧੫੯॥੧੯੮੮॥ ਬਸੰਤੀ[ਅ] ਮਲਾਰੀ ॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[1]ਮਨ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[2]ਪਯਾਲ (ਅਸ)
[3]ਸਿਮ੍ਰਤਿ (ਸਸ, ਅਸ)
[4]ਬਾਸਵ (ਅਸ)
[5]ਸਰੂਚ (ਮਸ, ਸਸ)
[6]ਘੇਰ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[7]ਅਨੇਕ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ ਬੀੜਾਂ ਵਿਚ 'ਬਸੰਤ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ

ਗਜ ਸੁੰਡ ਬਹੁ ਰਾਖਸ ਮਸਾਨਨ ਸੇਰ ਜੰਬੁਕ ਚੀਤਰੇ ॥ ਧਰ ਰੂਪ ਨਾਨਾ ਬੇਖ ਘਨਹਰ ਸ੍ਰਪ ਅਜਗਰ ਲੂੰਬਰੇ ॥ ਖਰ ਉਸ੍ਰ ਮਰਕਟ ਖਿਰਸ ਖੀਖਰ ਕਾਕਾ ਗੈਡਾ ਕੂਕਰੇ ॥ ਮੀਨ ਗੋਹ ਘਰਿਆਰ ਕੂਰਮ ਮਗ੍ਰ ਮਹਖੀ ਸੂਕਰੇ ॥੧੬੦॥੧੯੮੯॥ ਮਲਾਰੀ ॥ ਖਗ ਮ੍ਰਿਗ ਜਲਚਰ ਬਿਹੰਗ ਨਾਨਾ ਬਰਗ ਹੋ ਹੋ ਧਾਵਹੀ ॥ ਬਹੁ ਰੰਗ ਨਾਨਾ ਬੇਖ ਘਨ ਹਰਤ ਨੀਲੋ ਭਾਵਹੀ ॥ ਕਲਤ ਲਾਲਿ ਘਨ ਸ੍ਯਾਮ ਕਾਰੋ ਪੀਤ ਧੂਮ੍ਰ ਛਾਵਹੀ ॥ ਅਨਿਕ ਰੰਗ ਤਰੰਗ ਬਹੁ ਬਹੁ ਬਿਧ ਘਟ ਦਲ ਰਾਵਹੀ ॥੧੬੧॥੧੯੯੦॥ ਬਸੰਤੀ ॥ ਗੜਾ ਬਰਫ ਤੁਸਾਰ ਮਾਲਾ ਝਪਸ ਬੇਗ ਬਤਾਸ ਹੀ ॥ ਬਘੂਲ ਗੈਨ ਅਨੇਰ[ੳ] ਛਾਯੇ ਉਠਿਓ ਦੁੰਦ ਝਪਾਸ ਹੀ ॥ ਪ੍ਰਲੈ ਪਲਟਿਓ ਸਮ੍ਰ ਭਾਰਥ ਜੁਟੇ ਘਨਹਰ ਖਾਸ ਹੀ ॥ ਲੂਤ ਲੂਕ ਬਘੂਲ ਮਾਰੁਤ ਚਮਕ ਚਪਲਾ ਹਾਸ ਹੀ ॥੧੬੨॥੧੯੯੧॥ ਹਿੰਡੋਲੀ ॥ ਪ੍ਰਲੈ ਕਾਰ ਅਸਾਰ ਘਨ ਦਲ ਅਚਤ ਸਿੰਧਨ ਘੂਟ ਹੀ ॥ ਤਤਕਾਲ ਪ੍ਰਲੈ ਕਰਤ ਜਲ ਥਲ ਬਾਰ ਬੋਰਤ ਟੂਟ ਹੀ ॥ ਕਰ ਕੋਪ ਧਾਏ ਘਨੁਜ ਦਾਰੁਨ ਕਰ ਸਮ੍ਰ ਨਿਸਚਰ ਲੂਟ ਹੀ ॥ ਬਜ੍ਰ ਬਰਫ ਅੰਗਾਰ ਮਾਰੁਤ ਬਾਰ ਬੇਗ ਅਖੂਟ ਹੀ ॥੧੬੩॥੧੯੯੨॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਬਸੰਤ ॥ ਦੇਵ ਜਿੰਨ ਪਿਸਾਚ ਅਛਰ ਜਛ ਗੰਧ੍ਰਬ ਪਰੀ ਦਲ ॥ ਖਗ ਮ੍ਰਿਗ ਬਿਹੰਗ ਸਜਲ ਚਰਾਚਰ ਅਚਰ ਧਾਏ ਜੁਟ ਸਕਲ ॥ ਸੁਰ ਮਨੁਜ ਸਨਕਾਦਿਕ ਸਭੀ ਬਿਬਿਧਾਦ ਧਾਏ ਗਨ ਪ੍ਰਬਲ ॥ ਲੈ ਸੈਨ ਖਾਸ ਰਿਸਾਲੈ ਬਾਸਵ ਰਾਇ ਧਾਇ ਭਟ ਸਬਲ ॥੧੬੪॥੧੯੯੩॥ ਤਟ ਕਨਕ ਉਤਰੇ ਸਕਲ ਸੁਰ ਦੈ ਬੰਬ ਮਾਰੂ ਪ੍ਰਲੈ ਸਦ ॥ ਸੁਨ ਆਗਮਨ ਸੁਰ ਹਰਖ ਪਾਇਓ[੧] ਸੁਰ ਰਾਜ ਆਵਨ ਦੇਵ ਤਦ[੨] ॥ ਧੁਜ ਹੰਸ ਨ੍ਰਿਖਤ ਭੇ ਸਕਲ ਬਿਧ ਆਗਮਨ ਭਏ ਹਰਖ ਮਦ ॥ ਬਲ ਬਢਿਓ ਚਉਗੁਨ ਸੁਰਨ ਤਨ ਹਿਯ ਹਰਖ ਉਪਜਿਓ ਉਰ ਬਿਹਦ ॥੧੬੫॥੧੯੯੪॥ ਬਸੰਤ ॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਸੁਰ ਪਠਿਓ ਲਿਆਵਨ ਸਾਮ ਸੰਕਰ ਬਰੁਨ ਸਸ ਭਟ ਨ੍ਰਿਪ ਸੁਮਤ ॥ ਲੈ ਚਮੂੰ ਚਤੁਰੰਗਨ ਅਖਾੜਨ ਬੇਵਾਨ ਕਮਲਾਸਨ ਸਪਤ ॥ ਮਨ ਖਚਿਤ ਜੜਿਤ ਜੜਾਉ ਰਤਨਨ ਗਢੇ ਲਾਲਨ ਪਦਮ ਪਤਿ ॥ ਲੈ ਭੇਟ ਬਾਸਵ ਪਠੈ ਸੁਰ ਭਟ ਪੰਚ ਨਾਯਕ ਚੌਰ ਛਤ੍ਰ ॥੧੬੬॥੧੯੯੫॥ ਬ੍ਰਿਖ ਕੇਤ ਮ੍ਰਿਗ ਧੁਜ ਮੋਰ ਧੁਜ ਸਾਰੰਗ ਸਫਰੀ ਕੇਤ ਭਨ ॥ ਚਲੇ ਲਿਆਵਨ ਸਕ੍ਰ ਬਿਧ ਲੈ ਬਿਬਿਧ ਸਾਜ ਸਮਾਜ ਮਨ ॥ ਬਹੁ ਭੇਟ ਸੁਰਪਤਿ ਸੰਗ ਲੈ ਚਤੁਰੰਗ ਸੈਨਨ ਦੇਵ ਗਨ ॥ ਮਿਲੇ ਕਰ ਕਰ ਹਰਖ ਮੰਗਲ ਅੰਕ ਭਰ ਭਰ ਦੇਵਤਨ ॥੧੬੭॥੧੯੯੬॥ ਬਸੰਤ ਹਿੰਡੋਲ ॥ ਧਰ ਭੇਟ ਨਾਨਾ ਬਿਧ ਭਟਨ ਬਰ ਬੇਵਾਨ ਸਪਤ ਆਨਨ ਕਮਲ ॥ ਮਨ ਲਾਲ[੩] ਮਾਨਿਕ ਰਤਨ ਬਜ੍ਰਨ ਦੁਰ ਯਕਤਾ ਨਗ ਬਿਮਲ ॥ ਹੀਰ ਚੀਰ ਅਮੋਲ ਅਨਗਨ ਬਾਜ ਗਜ ਰਥ ਬਿਧ ਸਕਲ ॥ ਕਰ ਜੋਰ ਬਿਨਵਤ ਦੇਵ ਮਿਲ ਸੁਰ ਕਰਤ ਬਰਖਾ ਸੁਮਨ ਦਲ ॥੧੬੮॥੧੯੯੭॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਬਸੰਤ ਹਿੰਡੋਲ ॥ ਦੈ ਮਾਨ ਬਹੁ ਸਨੋਮਾਨ ਸੁਰਪਤਿ ਖਿਲਤ ਲਾਲਨ ਮ੍ਰਕ ਦੁਰ ॥ ਸਰਪੇਚ ਜਿਗਾ ਜੜਾਉ ਰਤਨਨ ਮਨ ਮਾਲ ਮੁਕਤਾ ਕੁੰਭ ਦੁਰ ॥ ਗਜ ਬਾਜ ਬਿਬਿਧ ਬੇਵਾਨ ਸੁੰਦ੍ਰ ਸੁਭਗ ਭਾਵਨ ਰੁਚਿਰ ਬਰ ॥ ਇਨਾਮ ਦੈ ਸਿਰਪਾਉ ਸੁਰਪਤਿ ਚਲੇ ਭਟ ਸੰਗ ਜੈ ਉਚਰ ॥੧੬੯॥੧੯੯੮॥ ਬਸੰਤ ॥ ਸਮ੍ਰ ਛੇਤ੍ਰ ਪਹੁਚੇ ਸੁਰੇਸਰ ਆਇ ਮਿਲੇ ਸਪਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਭਟ ॥ ਰਵਿ ਧਰਮ ਚਿਤ੍ਰਰਥ ਸਸ ਸਿਖਰ ਕਉਬੇਰ ਕਾਲ ਗਨੇਸ ਗਟ ॥ ਮਿਲੇ ਪਰਸਪਰ ਅੰਕ ਦੈ ਦੈ ਸਭ ਕਹਹ ਬ੍ਰਿਥਾ ਸਮ੍ਰ ਕਸ੍ਰ ॥ ਜੇ ਕਸਟ ਦੁਵਾਦਸ ਬੀਤੇ ਸਮ੍ਰ ਦਾਰੁਨ ਕਹ ਪ੍ਰਗਟ ॥੧੭੦॥੧੯੯੯॥ ਬਸੰਤ ॥ ਸਕ੍ਰ ਬਾਚ ਦੇਵਨ ਪ੍ਰਤਿ ॥ ਧੰਨ ਧੰਨ ਬਾਸਵ ਰਾਇ ਬੋਲੇ ਕੋ ਕਰੇ ਤੁਮ ਬਿਨੁ ਸਮ੍ਰ ਅਸ ॥ ਬਿਨੁ ਹੁਕਮ ਨਾਹਨ ਸਕਿਓ ਆਵਨ ਸਭ ਨ੍ਰਿਖਤ ਥੋ ਗਿਰ ਕਨਕ ਪਸ[੪] ॥ ਪ੍ਰਭ ਸਕਲ ਬ੍ਰਿਥਾ ਜਾਨਤੇ ਨਿਜ ਨੈਨ ਨ੍ਰਿਖਤ ਸਮ੍ਰ ਕਸ ॥ ਦੈ ਖਿਲਤ ਪਠਿਓ ਰਿਖ ਰਾਜ ਤੋ ਪਹੁ ਦੈ ਮਾਨ ਆਦਰ ਬਿਬਿਧ ਜਸ ॥੧੭੧॥੨੦੦੦॥ ਬਸੰਤ ਹਿੰਡੋਲ ॥ ਪੁਨ ਪਠਿਓ ਮੋ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਜੁਤ ਦੈ ਸਘਨ ਪ੍ਰਤਨਾ ਬਿਬਿਧ ਦਲ ॥ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਾਹਨ ਸਮ੍ਰ ਕੀਜੋ ਹਨੋ ਚੁਨ ਚੁਨ ਅਸੁਰ ਖਲ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਕਸ੍ਰ ਹੈ ਪ੍ਰਬਲ ਯਾ ਮੈ ਅਰਿਸ੍ਰ ਪੈਸਨਿ ਕ੍ਰੂਰ ਫਲ ॥ ਅਸੁਭ ਹੋਯੇ ਹੈ ਦਿਵਸ ਕੇਤਕ ਪੁਨ ਦੇਵਸ[੫] ਐਹੈ ਗ੍ਰਿਹ ਸੁਫਲ ॥੧੭੨॥੨੦੦੧॥ ਬਿਸ੍ਨ ਪਦ ॥ ਤਿਹ ਚਿੰਤ ਚਿੰਤਨ ਕੀਜੀਐ ਯਹ ਹੋਤ ਆਯੋ ਪ੍ਰਮ ਪੁਰ[੬] ॥ ਹਾਨ ਲਾਭ ਅਰ ਦੁਖ ਸੁਖ ਜੀਵਨ ਮਰਨ ਏ ਪਰਸਪਰ ॥ ਨਹ ਟਰਤ ਕੋਨੈ ਬਿਧ ਸਮੈ ਸੁਰ ਸਿਧ ਅਵਤਾਰਨ ਜਰ[ਅ] ॥ ਬਿਪਤ ਸੰਪਤ ਬਿਧ ਰਚਿਓ ਤਿਸ ਭੋਗ ਹੈ ਸਭ ਚਰ ਅਚਰ ॥੧੭੩॥੨੦੦੨॥ ਬਸੰਤ ॥ ਬਿਤਾਇ ਕਾਲ ਅਰਿਸ੍ਰ ਕੋ ਪੁਨ ਦਿਵਸ ਐਹੈ ਸੁਖ ਸਘਨ ॥ ਬਿਧੁੰਸ ਅਰਿ ਕੁਲ ਸਕਲ ਖਲ ਦਲ ਜੈ ਜੀਤ ਮੰਗਲ ਸਦਨ ਬਨ ॥ ਪ੍ਰਭ ਹਰਨ ਆਰਤ ਕਸ੍ਰ ਭੰਜਨ ਤੂ ਹੇਤ ਧਰਹੈ ਬਜ੍ਰ ਤਨ ॥ ਦੇਬਿ ਮੰਗਲ ਸਕਤਿ ਜੁਤਿ ਹੁਇ ਹੈ ਸਹਾਯੇ ਪ੍ਰਤਛ ਰਨ ॥੧੭੪॥੨੦੦੩॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਧਾਇਓ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੨]ਦਤ (ਮਸ, ਖਕ)
[੩]ਮਾਲ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੪]ਪ੍ਰਸ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੫]ਦਿਵਸ (ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੬]ਪਰਮਪਰ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਅਨਰ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਜਰਰ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਜਬ ਲਗ ਬਸਾਵੈ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮ ਪਉਰਖ ਤਬ ਲਗ ਰਹੋ[1] ਠਠ ਖੇਤ ਹੀ ॥ ਜਬ ਚਲੈ ਨਾਹਨ ਭੁਜਾ ਪਉਰਖ ਬਿਬਸ ਹੈ ਸਭ ਤੇ ਤਹੀ ॥ ਧੀਰ ਧਰ ਮਮ ਬੀਰ ਪਿਆਰੋ ਜਿਨ ਕਰਹੁ ਸੰਸੈ ਜੇਤ ਹੀ ॥ ਬਿਸਨ ਸਭ ਬਿਧ ਭਲੋ ਕਰਹੈ ਠਠੋ ਰਨ ਪੁਨ ਛੇਤ ਹੀ ॥੧੭੫॥੨੦੦੪॥ ਸੁਨ ਪਾਏ ਨਿਸਚਰ ਨਾਹ ਆਵਨ ਸਕ੍ਰ ਗਨ ਬਿਧ ਸਘਨ ਦਲ ॥ ਘਿਰ ਆਇਓ ਹਰ ਸੂ ਅਸੁਰ ਪ੍ਰਤਨਾ ਸੰਬੂਹ ਨਿਸਚਰ ਦਲ ਸਬਲ ॥ ਜੁਟੇ ਦੁਹੂ ਦਿਸ ਸੁਭਟ ਸਾਵੰਤ ਦੇਵ ਦਾਨਵ ਰਨ ਅਚਲ ॥ ਬਜਯੋ ਦੋਊ ਦਿਸ ਕੋਸ ਦੁੰਦਭ ਸੰਬੂਹ ਨਾਦਨ ਧੁਨਿ ਪ੍ਰਬਲ ॥੧੭੬॥੨੦੦੫॥ ਬਸੰਤ ॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਘਿਰਯੋ ਸੰਘਰ ਰੋਪ ਦੋ ਸੂ[2] ਛੁਟਤ ਗੋਲਾ ਬਾਨ ਘਨ ॥ ਮੇਰ ਬ੍ਰਿਛ ਸਿਲਾਹ ਨਾਨਾ ਛੁਟਿਓ ਸਸਤ੍ਰਨ ਅਸਤ੍ਰ ਰਨ ॥ ਬਜ੍ਰ ਮੂਸਲਧਾਰ ਬਰਖਤ ਗੜਾ ਪਾਥਰ ਤਰ ਸਘਨ ॥ ਸੇਰ ਸ੍ਰਪ ਬਿਸਾਲ ਅਜਗਰ ਬ੍ਰਫ ਪਾਵਕ ਬਾਰ ਬਨ ॥੧੭੭॥੨੦੦੬॥ ਰਿਸ ਘੇਰ ਰੁਕੇ ਪਰਸਪਰ ਝਰ ਲਾਇ ਬਰਖਤ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ॥ ਧੁੰਧ ਧੂਰ ਉਠਿਓ ਪ੍ਰਬਲ ਭਟ ਜੂਝਗੇ ਸਣ ਬਾਜ ਬਸਤ੍ਰ ॥ ਖੁਰ ਬਾਜ ਧੂਰ ਗਗਨ ਛੁਹਿਓ ਦਿਸ ਰੁਕਿਓ ਸਭਹੀ ਜਤ੍ਰ ਤਤ੍ਰ ॥ ਪਗ ਧਮਕ ਧਸ ਗਈ ਥਿਰਾ ਜਹ ਤਹ ਪਟ ਉਡਿਓ ਬਸੁਧਾ ਮਿਸਲ[3] ਪਤ੍ਰ ॥੧੭੮॥੨੦੦੭॥ ਘਮਸਾਨ ਦਾਰੁਨ ਪ੍ਰਲੈ ਭਾਰਥ ਮੰਡਿਓ ਦੇਵਨ ਦੈਤ ਹਠ ॥ ਨਭ ਘੇਰ ਨ੍ਰਿਖਤ ਹੂਰ ਅਛਰ ਦੇਵ ਜਛ ਭੁਜੰਗ ਠਠ ॥ ਸਭ ਮਿਲ ਸਰਾਹਤ ਪ੍ਰਬ ਭਾਰਥ ਨਹ ਭਯੋ ਐਸੋ ਕਬਹ ਗਟ ॥ ਭਟ ਜੁੜੇ ਨਾਵਨ ਸਮ੍ਰ ਸੰਗਮ ਦੇਵ ਦਾਨਵ ਸਮ੍ਰ ਤਟ ॥੧੭੯॥੨੦੦੮॥ ਬਸੰਤ ॥ ਸਮ੍ਰ ਸੰਗਮ ਜੂਝਗੇ ਭਟ ਤਰਤ ਭੇ ਭਉ ਸਿੰਧ ਅਸ ॥ ਜੇ ਬਿਮੁਖ ਭਾਜੇ ਸਮਰ ਤੇ ਇਤ ਉਤ ਨਸਿਓ ਗਏ ਨਰਕ ਧਸ ॥ ਜੋ ਚਹਤ ਮੋਖ ਪਰਾਂਗਤੀ ਹਰ[4] ਸਰਨ ਧਿਆਵਤ ਬਿਮਲ ਜਸ ॥ ਪੁਨ ਦੁਤੀ ਮਾਰਗ ਸਮਰ ਸਨਮੁਖ ਸਸਤ੍ਰ ਝੇਲਨ ਸੁਰਗ ਬਸ ॥੧੮੦॥੨੦੦੯॥ ਬਸੰਤ ॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਸੁਭ ਸਮੈ ਸੁੰਦ੍ਰ ਬਨਿਓ ਦਾਵਰੇ ਭਿਰਤ ਭੇ ਭਟ ਸਮਰ ਚੜ ॥ ਪ੍ਰਚਾਰ ਬਾਹਤ ਸਸਤ੍ਰ ਤੀਛਨ ਹਾਕ ਹਾਕ ਪ੍ਰਹਾਰ[5] ਸਰ ॥ ਸਿਮਟ ਦੋ ਦਲ ਭਿਰੇ ਜੋਧਨ ਬਾਨ ਬਜ੍ਰਨ ਮਾਰ ਧਰ ॥ ਅੰਗਿਆਰ ਬਰਖਤ ਗੜਾ ਮੂਸਲ ਧਾਰ ਧਾਰਾ ਪ੍ਰਲੈ ਕਰ ॥੧੮੧॥੨੦੧੦॥ ਬਸੰਤ ਹਿੰਡੋਲ ॥ ਛੁਟਤ ਤੋਪ ਬੰਦੂਕ ਪਿਸਟਲ ਕੁਹਕ ਹੁਕਾ ਬਾਨ ਗਨ[6] ॥ ਫਨੀਅਰ ਭੁਜੰਗ ਕਰਾਲ ਪੰਨਗ ਬਜ੍ਰ ਗੋਲਾ ਬ੍ਰਿਛ ਹਨ ॥ ਨਭ ਘੇਰ ਬਾਰਿਦ ਕਰਤ ਬਰਖਾ ਤਾਲ ਪਰਬਤ ਦੀਹ ਰਨ ॥ ਦਿਵਸ ਰੈਨ ਨ ਲਖ ਪਰਤ ਭਇਓ ਧੁੰਧ ਘੋਰ ਕਰਾਲ ਘਨ[7] ॥੧੮੨॥੨੦੧੧॥ ਘਨ ਗਰਜ ਤਰਜਤ ਬਜ੍ਰ ਠਨਕਤ ਬਹਤ ਝਪਸਾ ਬੇਗ ਬਹੁ ॥ ਲਪਕਿ ਦਾਮਿਨ ਝਪਕ ਧਾਵਤ ਪਰਤ ਦੈਤਨ ਦਲ ਦੁਸਹ ॥ ਬਰਫ ਪਾਥਰ ਬਜ੍ਰ ਦਾਮਿਨ ਪਾਤ ਪੁਨ ਪੁਨ ਹੋਤ ਜਹ[8] ॥ ਲੂਕ ਪਾਵਕ ਅਗਿਨ ਬਰਖਤ ਝੜ ਲਾਏ ਦਾਰੁਨ ਲਹਰ ਲਹ ॥੧੮੩॥੨੦੧੨॥ ਬਸੰਤ ॥ ਬਹੁ ਮਾਰ ਧਾੜ ਮਚੀ ਕਰਾਰੀ ਪ੍ਰਲੈ ਪਲਟਿਓ ਜਤ੍ਰ ਤਤ੍ਰ ॥ ਛੁਟਿਓ ਗੋਲਾ ਬਾਨ ਦਾਰੁਨ ਛੁਟਿਓ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ॥ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਭੀਖਮ ਜੁਟਿਓ ਦੋ ਦਿਸ ਮੰਡਿਓ ਦੁਸਤ੍ਰ ਜੁਧ ਛਤ੍ਰ ॥ ਜੁੜਂ[9] ਜਾਤ੍ਰੀ ਸੁਭਟ ਦੋ ਦਲ ਸਮ੍ਰ ਛੇਤ੍ਰ ਜਤ੍ਰ ਤਤ੍ਰ ॥੧੮੪॥੨੦੧੩॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਬਸੰਤ ॥ ਝੂਮ ਝੂਮ ਰਿਸਾਏ ਮੇਘਨ ਜੁਥ ਜੁਥ ਘਟਾ ਘਮੰਡ ॥ ਉਮਡ ਉਮਡ ਝਰ ਲਾਏ ਧਾਰਾ ਬਜ੍ਰ ਪਾਵਕ ਬਰਫ ਖੰਡ ॥ ਬਿਆਲ ਬਿਸੀਅਰ ਰਿਛ ਬਾਦਰ ਦੂਤ ਭੂਤ ਪਿਸਾਚ ਝੰਡ ॥ ਪਰਤ ਹੋ ਹੋ ਰੂਪ ਬਾਦਰ ਹਨਤ ਨਿਸਚਰ ਭੁਜਾਦੰਡ ॥੧੮੫॥੨੦੧੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਸੰਤ ਹਿੰਡੋਲ ॥ ਜੁਟੇ ਚਹੁ ਦਿਸ ਮੇਘ ਮਾਲਾ ਧਾਇ ਧਾਇ ਘਟਾ ਘਮੰਡ ॥ ਰੁਕਿਓ ਧਰਤ ਆਕਾਸ ਸਭਹੀ ਦੀਪ ਦੀਪਨ[10] ਖੰਡ ਖੰਡ ॥ ਪ੍ਰਤਛ ਮੂਰਤਵੰਤ ਹੋ ਹੋ ਧਰ ਰੂਪ ਭੀਖਮ ਘਨ ਪ੍ਰਚੰਡ ॥ ਤਾਯੇਰ ਬਹਾਯ ਮਸਕਲ[11] ਬਨ ਬਨ ਰੁਪਿਓ ਸੰਘਰ ਪ੍ਰਲੈ ਮੰਡ ॥੧੮੬॥੨੦੧੫॥ ਬਸੰਤ ॥ ਦਉਰ ਦੌਰ ਪਰੇਓ ਘਨਜ ਦਲ ਰਚਿਓ ਜਾਦੂ ਸਿਹਰ ਤਹ ॥ ਦਿਵਸ ਨਿਸ ਭਯੋ ਨਿਸ ਦਿਵਸ ਕਰ ਮਕਰ ਹੀਲਾ ਭਾਂਤ[12] ਬਹ ॥ ਧਰ ਰੂਪ ਨਿਸਚਰ ਚਮੂੰ ਰਿਪ ਰਲ ਗਏ ਘਨਹਰ[13] ਸਤ੍ਰ ਮਹ ॥ ਹਤ ਕੀਨ ਪ੍ਰਤਨਾ ਆਸੁਰੀ ਭਛ ਕੀਨ ਦਾਨਵ ਝੋਟ ਗਹ ॥੧੮੭॥੨੦੧੬॥ ਬਸੰਤ ॥ ਦਸ ਪਦਮ ਦਾਨਵ ਹਨਿਓ ਜੁਧ ਕਰ ਖਬਰ ਭਈ ਨ੍ਰਿਪ ਦਾਨਵਾ ॥ ਖਲਲ[14] ਨਿਜ ਦਲ ਪਰਿਓ ਸੁਆਮੀ ਰਿਸੇ ਨਿਜ ਮਹ ਧਾਨਵਾ ॥ ਕਟਗੇ ਪਦਮ ਦਸ ਭਟ ਅਯੋਧਨ ਬਿਗਰਗੇ ਗਹ ਬਾਨਵਾ ॥ ਤਛ ਮੁਛ ਭਏ ਪਰਸਪਰ ਭਟ ਮਰ ਮਿਟੇ ਬਹੁ ਘਾਨਵਾ ॥੧੮੮॥੨੦੧੭॥ ਨ੍ਰਿਪ ਚਿਤ ਬੂਝਿਓ ਆਪਨੇ ਭਟ ਬਿਗਰਗੇ ਸਭ ਆਪੁਸੇ ॥ ਪਠਿਓ ਮੰਤ੍ਰਿਨ ਤ੍ਰਾਸ ਦੈ ਕਿਮ ਕੀਨ ਕਲਹ ਭਟ ਰਿਸੇ ॥ ਉਤ ਕਰਤ ਬਾਸਵ ਜੰਗ ਦਾਰੁਨ ਲੈ ਬਿਬਿਧ ਸੈਨਾ ਦਲ ਧਸੇ ॥ ਹਤ ਡਰਿਓ ਸੁਰਗਨ ਸੈਨ ਬਹੁ ਭਟ ਪ੍ਰਬਲ ਲਰ ਕਰ ਭੁਈ ਖਸੇ ॥੧੮੯॥੨੦੧੮॥ ਨ੍ਰਿਪਤ ਬਾਚ ਸੁਮਤ ਪ੍ਰਤਿ ਨਿਜ ਸੈਨਾ ॥ ਤੁਮ ਲੜਨ ਆਯੋ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਲਰਹੋ (ਖਕ)
[੨]ਕੈ ਸੁਰ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੩]ਬਿਮਲ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੪]ਹਰਿ (ਅਸ)
[੫]ਪ੍ਰਚਾਰ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੬]ਬਨ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੭]ਗਨ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੮]ਤਹ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੯]ਜੁਟੇ (ਮਸ)
[੧੦]ਦੀਖ ਦੀਖਨ (ਮਸ, ਸਸ)
[੧੧]ਛਾਯੇ ਧਰਾ ਅਉ ਸਕਲ (ਸਸ, ਅਸ)
[੧੨]ਬਾਤ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੧੩]ਸਾਹਰ (ਅਸ)
[੧੪]ਖਲਹਲ (ਮਸ)

ਸਸਤ੍ਰ ਸੰਗ ਯਾ ਕਰਨ ਬਿਗ੍ਰਹ ਆਪਸੀ ॥ ਦੁਰਦਸਾ ਪੇਖਯੋ[੯] ਅਸੁਰ ਕੁਲ ਨਿਜ ਮਾਹ ਬਿਗ੍ਰਹ ਖਾਪਸੀ ॥ ਦਿਨ ਬੁਰੇ ਆਇਓ ਦਾਨਵਾ ਬਿਪਰੀਤ ਬੁਧਿ ਭਈ ਰਾਖਸੀ ॥ ਮਉਤ ਕੀ ਇਹ ਸਭ ਨਿਸਾਨੀ ਫਿਆਲ ਐਸੇ ਆਵਸੀ ॥੧੯੦॥੨੦੧੯॥ ਸੁਰ ਢੀਠ ਹੋਏ ਹੈ ਦੇਖ ਬਿਗ੍ਰਹ ਦਲ ਘੇਰ ਹੈ ਦਿਸ ਰੋਕਸੀ ॥ ਸਭ ਮਾਰ ਲੀਹੈ ਅਸੁਰ ਪ੍ਰਤਨਾ ਜਿਮ ਸੂਰ ਬਾਰਹ ਸੋਖਸੀ ॥ ਛੀਨ ਲੈਹੈ ਅਵਾਸ ਸਾਰੋ ਕਾੜ ਦੈਹੈ ਰਾਖਸੀ ॥ ਜਿਨਿ ਕਰਿਸਿ ਖਾਨੈ ਜੰਗ ਹੇ ਸਠ ਹਓ ਆਏ ਦੀਹੋ ਭਾਖਸੀ ॥੧੯੧॥੨੦੨੦॥ ਬਸੰਤ ॥ ਸਿਖ ਦੇਇ ਮੰਤ੍ਰਿਨ ਪਠਿਓ ਨਿਸਚਰ ਨਾਹ ਇਤ ਤੇ ਮੰਤ੍ਰ ਹੀ ॥ ਉਤ ਪਾਇ ਫੁਰਸਤ ਦੇਵ ਗਨ ਦਲ ਘਿਰਿਓ ਰਾਖਸ ਤੰਤ੍ਰ ਹੀ ॥ ਪੈਠ ਗਯੋ ਦਲ ਚੀਰ ਨਿਸਚਰ ਸਾਮ ਗਨਪਤਿ ਅੰਤ੍ਰ ਹੀ ॥ ਹਤ ਕੀਨ ਪ੍ਰਤਨਾ ਦਾਨਵੀ ਚਟਪਟ ਕਟਿਓ ਖਲ ਦੰਤ੍ਰ ਹੀ ॥੧੯੨॥੨੦੨੧॥ ਘਨ ਰੂਪ ਰਾਕਸ ਸਾਮ ਗਨਪਤਿ ਹਨਤ ਗਹਿ ਗਹਿ ਸਤ੍ਰ[੧] ਹੀ ॥ ਤਬ ਜਾਨਗੇ ਸਭ ਦਾਨਵਾ ਪ੍ਰਪੰਚ ਹੈ ਸੁਰ ਸਕ੍ਰ ਹੀ ॥ ਇਹ ਦਪਟ ਬੁਲੇ ਮੰਤ੍ਰੀਅਨ ਭਟ ਸੈਨ ਨਿਜ ਨਿਜ ਪੁਤ੍ਰ ਹੀ ॥ ਦੈ ਧਮਕ ਤ੍ਰਾਸ ਭੂਪਾਲ ਕੋ ਨ੍ਰਿਪ ਕਹੀ ਭਾਖਿਓ ਮੰਤ੍ਰ ਹੀ ॥੧੯੩॥੨੦੨੨॥ ਨ੍ਰਿਪ ਕਹੀ ਮੰਤ੍ਰਿਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭੌ ਸੁਰ ਨਿਡਰ ਹੁਇ ਦਲ ਪੈਠ ਹੀ ॥ ਗਹ ਗਹ ਅਸੁਰ ਸੁਰ ਸਮਰ ਮਾਰਤ ਝੋਟ ਧਰ ਧਰ ਐਠ ਹੀ ॥ ਪਿਲਗੇ ਅਸੁਰ ਸੁਰ ਸਕਲ ਪ੍ਰਤਨਾ ਮਾਰ ਮਾਰ ਇਕੈਠ ਹੀ ॥ ਚਲਿਓ ਤੀਛਨ ਸਸਤ੍ਰ ਪੁੰਜਨ ਸੂਆ ਸਾਂਗ ਬਨੈਠ ਹੀ ॥੧੯੪॥੨੦੨੩॥ ਬਸੰਤ ॥ ਲਗਿਓ ਤਾੜਨ ਸੈਨ ਕਹ ਸਭ ਕਹਿਓ ਭੇਦ ਬੁਝਾਇ ਕੈ ॥ ਕਿਮ ਕਾਜ ਬਿਗ੍ਰਹ ਹਮ ਕਰਹ ਨਿਜ ਮਾਹ ਰਹਹ ਲੁਝਾਇ ਕੈ ॥ ਪ੍ਰਪੰਚ ਸਾਰੋ ਸਕ੍ਰ ਕੋ ਘਨ ਪਠੈ ਦੀਸ ਲੁਝਾਇ ਕੈ ॥ ਧਰ ਰੂਪ ਰਿਪ ਦਲ ਦਾਨਵੀ ਬਹੁ ਸੈਨ ਦੀਸ ਜੁਝਾਇ ਕੈ ॥੧੯੫॥੨੦੨੪॥ ਸੁਨ ਬਚ ਭਏ ਚਕ੍ਰਿਤ ਸਭੀ ਜਾ ਕਹਿਓ ਨ੍ਰਿਪ ਸੁਤ ਮੰਤ੍ਰ ਹੀ ॥ ਨਹ ਲੜਿਓ ਖਾਨੈ ਜੰਗ ਕਉਨੈ ਪ੍ਰਚੰ[੨] ਹੈ ਸੁਰ ਸਕਰ ਹੀ ॥ ਧਰ ਰੂਪ ਘਨਹਰ ਅਸੁਰ ਕੋ ਦਲ ਬੀਚ ਪਠਿਓ ਮਕਰ ਹੀ ॥ ਬਹੁ ਸੈਨ ਸੁਰ ਮਿਲ ਹਤਨ ਕੀਨੇਓ ਦੋਊ ਬੰਧ ਸੰਕ੍ਰ ਪੁਤ੍ਰ ਹੀ ॥੧੯੬॥੨੦੨੫॥ ਬਸੰਤ ॥ ਸੁਨ ਬਾਤ ਜਰ ਗਯੋ[੯] ਕ੍ਰੋਧ ਸੋ ਲੈ ਚਮੂੰ ਪਹੁਚਿਓ ਖੇਤ ਹੀ ॥ ਦਪਟ ਪੈਠਯੋ ਚਮੂੰ ਮਹ ਹਠ ਦੀਸ ਸਾਮ ਸਮੇਤ ਹੀ ॥ ਭਜੇ ਘਨ ਤਜ ਰੂਪ ਨਿਸਚਰ ਲਗਯੋ ਗਗਨ ਬਿਚੇਤ ਹੀ ॥ ਨਿਜ ਦਲ ਸਮੇਟ ਬਟੋਰ ਪ੍ਰਤਨਾ ਜੁਟਿਓ ਸੰਘਰ ਛੇਤ ਹੀ ॥੧੯੭॥੨੦੨੬॥ ਕਰ ਸਲਖ ਨਾਲੈ ਗਨ੍[੩] ਤੋਪੈ ਧਮਕ ਨਾਲੈ ਜਜਾਯਲੀ ॥ ਗਜਨਾਲ ਸੁਤ੍ਰੀਨਾਲ ਭੀਖਮ ਖਰਨਾਲ ਬਿਬਿਧ ਘੁਰਾਯਲੀ ॥ ਬੰਦੂਕ ਪਿਸਟਲ ਕੁਹਕ ਬਾਨੈ ਹੁਕਨਾਲ ਧਮਾਯਲੀ ॥ ਸੈਫ ਸੈਥੀ ਬਾਨ ਮੂਸਲ ਚਕ੍ਰ ਬਾਨ ਸਿਕਾਯਲੀ ॥੧੯੮॥੨੦੨੭॥ ਛੁਟਿਓ ਦਾਰੁਨ ਤੁਪਕ ਨਾਲੈ ਬਾਨ ਗੋਲਾ ਬਰਖ ਹੀ ॥ ਝਰ ਲਾਇ ਬਰਖਤ ਅਸਤ੍ਰ ਪੁੰਜਨ ਸੂਰ ਕੂਰ ਨ ਪਰਖ ਹੀ ॥ ਪਸਰ ਗਯੋ ਚਹੁ ਓਰ ਪਾਵਕ ਬਗੈ ਮਾਰੁਤ ਝਰਖ ਹੀ ॥ ਕਰਤ ਮਾਰ ਜੰਜਾਲ ਤੁਪਕ ਅਸੁਰ ਗਨ ਬਹੁ ਸਰਖ ਹੀ ॥੧੯੯॥੨੦੨੮॥ ਬਸੰਤ ॥ ਨਭ ਛਾਇ ਗੋਲਾ ਬਾਨ ਬਰਖਤ ਪਰਤ ਸੁਰ ਦਲ ਜਾਯ ਕੈ ॥ ਬਹੁ ਬੀਰ ਧੀਰ ਲਟੇ ਤਹਾਂ ਬਹੁ ਗਏ ਗਗਨ ਉਡਾਯ ਕੈ ॥ ਬਹੁ ਗਿਰੇ ਭਟ ਭੁਈ ਤੁਲਫਹੀ ਬਿਨ ਬਾਰਗੇ ਕੁਮਲਾਇ ਕੈ ॥ ਬਹੁ ਜੂਝਗੇ ਭਟ ਖਾਇ ਗੋਲਨ ਰਹੇ ਸਮਰ ਲੁਝਾਇ ਕੈ ॥੨੦੦॥੨੦੨੯॥ ਬਸੰਤ ॥ ਅਸੁਰ ਮਾਰ ਕਰੀ ਪ੍ਰਬਲ ਸੁਰ ਅਸੁਰ ਦੀਸ ਹਵ ਮੁਰਝਾਯੇ[੪] ਕੈ ॥ ਮਗ ਰੋਕ ਖੋੜਸ ਸੁਭਟ ਨਿਸਚਰ ਗਜਿਓ ਕੋਸ ਦਿਵਾਯੇ ਕੈ ॥ ਲਲਕਾਰ ਬਾਸਵ ਜੁਟਿਓ ਸੰਘਰ ਸੁਰ ਕਟਕ ਹਾਕਿਓ ਧਾਯੇ ਕੈ ॥ ਲੈ ਸੰਗ ਤ੍ਰਿਯੋਦਸ ਬੀਰ ਨਾਯਕ ਭਿੜਿਓ ਅਨੀ ਮਿਲਾਏ ਕੈ ॥੨੦੧॥੨੦੩੦॥ ਇਤ ਹਠੇ ਬਾਸਵ ਰਾਇ ਦਲ ਜੁਤ ਲੈ ਸੰਗ ਤ੍ਰਿਓਦਸ ਬੀਰ ਬਰ ॥ ਉਤ ਕੁਪੇ ਖੋੜਸ ਜੋਧ ਭਟ ਬਰ ਅਸੁਰ ਨਾਯਕ ਚਉਪ ਕਰ ॥ ਲਲਕਾਰ ਰੁਦ੍ਰ ਬਿਨੂਸ ਧਾਯੋ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਤਨੈ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰ ॥ ਲੈ ਸੂਲ ਸੰਕ੍ਰ ਕੋਪ ਧਾਯੋ ਮੰਡਯੋ ਸੰਘਰ ਪਰਸਪਰ ॥੨੦੨॥੨੦੩੧॥ ਬਸੰਤ ॥ ਧਨੁ ਤਾਨ ਤੀਛਨ ਬਾਨ ਨਿਸਚਰ ਹਨਯੋ ਸੰਕ੍ਰ ਦਪਟ ਕੈ ॥ ਜਾ ਲਗਿਓ ਮਸਤਕ ਸਿੰਭੂ ਸਿਰ ਕਰ ਜਖਮ ਦਾਰੁਨ ਝਪਟ ਕੈ ॥ ਸਿਰ ਫੋੜ ਧਾਰਾ ਸ੍ਰੋਨ ਨਿਸਰਿਓ ਚਲਿਓ ਸ੍ਰੋਨਤ ਬਬਕ ਕੈ ॥ ਜਿਮ ਰੋਸ ਕੈ ਹਰ ਜਟਾ ਤੇ ਗੰਗ ਧਾਰ ਨਿਸਰਿਓ ਭਭਕ[ਅ] ਕੈ ॥੨੦੩॥੨੦੩੨॥ ਹਰ ਭਏ ਮੁਰਛਿਤ ਖੇਤ ਗਿਰ ਸੁਨ ਧਾਏ ਸਾਮ ਗਨੇਸ ਤਹ ॥ ਛਿਤ ਪਰੇ[੫] ਮੁਰਛਿਤ ਸੰਭੂ ਨ੍ਰਿਖਓ ਲੈ ਗਯੋ ਘਾਲ ਬੇਵਾਨ ਮਹ ॥ ਨੰਦੀ ਲੀਓ ਕਰ ਸਾਂਗ ਧੂਮ੍ਰਕੇਤ ਆਏ ਸਕਰ ਜਹ ॥ ਨ੍ਰਿਖ ਮੁਰਛਿਤ ਸੰਭ ਕੋ ਸੁਰ ਸਗਲ[੬] ਡਰਪੇ ਹੀਅ ਮਹ ॥੨੦੪॥੨੦੩੩॥ ਬਿਕਲ ਭਯੋ ਸੁਰਰਾਜ ਨ੍ਰਿਖਤ ਕਸ ਬਨਿਓ ਅਉਸਰ ਆਏ ਕਰ ॥ ਰਨ ਪ੍ਰਬਲ ਭੇ ਖਲ ਅਸੁਰ ਸਭਹੀ ਹਰ ਦੀਸਹਵ[੭] ਮੁਰਝਾਏ ਕਰ ॥ ਧਿਰਵਾਸ ਮੋ ਕੋ ਸੰਭ ਕੋ ਬੜ ਥੋ ਭਰੋਸ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਸਸਤ੍ਰ (ਮਸ, ਸਸ, ਅਸ)
[੨]ਪਰਪੰਚ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੩]ਗਗਨ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੪]ਮੁਰਛਾਇ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੫]ਪਰਯੋ (ਅਸ)
[੬]ਸਕਲ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੭]ਦੀਸਹਵਹ (ਖਕ, ਸਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਗਓ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਭਭ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਸਹਾਯ ਕਰ ॥ ਹਰ ਜੂਝਗੇ ਰਨ ਪ੍ਰਿਥਮ ਹੀ ਕਸੁ ਕੀਨ[1] ਦਈਵ ਬਨਾਏ ਕਰ ॥੨੦੫॥੨੦੩੪॥ ਪਠਿਓ ਬਾਸਵ ਹਵਨ ਕਹ ਢਿਗ ਬਿਸਨ ਦੇਵ ਸੁਮੇਰ ਪਰ ॥ ਜਾ ਕਹੋ ਬ੍ਰਿਥਾ ਸਕਲ ਹਰ ਕੀ ਕਰ ਜੋਰ ਬਿਨਤੀ ਚਰਨ ਪਰ ॥ ਲੈ ਅਮੀਯ ਪ੍ਰਭ ਪਹਿ ਬੇਗ ਆਵਹੁ[2] ਉਠੇ ਸੰਕਰ ਚੇਤ ਕਰ ॥ ਤੌ ਠਠੇ ਸੰਘਰ ਸੰਭਲ ਦੇਵਨ ਸਭ ਭਏ ਭੈ ਜੁਤ ਤ੍ਰਾਸ ਅ੍ਰ[3] ॥੨੦੬॥੨੦੩੫॥ ਬਸੰਤ ॥ ਗਯੋ ਬਾਸਵ ਤਨੈ ਪ੍ਰਭੂ ਪਹਿ ਸਭ ਕਹਿਓ ਬਿਰਥਾ ਸੁਨਾਇ ਕੈ ॥ ਹਠ ਲਰੇ ਸੰਕਰ ਸਮਰ ਦਾਰੁਨ ਰਹੇ ਤਹਾ ਜੁਝਾਇ ਕੈ ॥ ਮੋ ਪਠਿਓ ਅਮੀ ਲਿਆਵਨ ਕਰ ਜੋਰ ਮਾਥ ਨਿਵਾਇ ਕੈ ॥ ਹਰ ਉਠੇ ਮਚੇ ਪੁਨਰ ਸੰਘਰ ਕਹੀ ਸਕਲ ਸੁਨਾਇ ਕੈ ॥੨੦੭॥੨੦੩੬॥ ਤਹ ਜੂਝਗੀ ਸੁਰ ਚਮੂੰ ਸਗਰੀ ਅਸ ਭਯੋ ਤੁਮਲ ਜੁਧ ਪ੍ਰਭ ॥ ਨਹ ਭਯੋ ਐਸੋ ਸਮਰ ਕਬਹੀ ਜਸ ਭਯੋ ਭੀਖਮ ਸਮਰ ਅਬ ॥ ਕਿਮ ਜੀਤ ਹੈ ਸੁਰ ਰਾਜ ਨਿਸਚਰ ਬਨਿਓ ਅਉਸਰ ਤੰਗ ਸਭ ॥ ਧ੍ਰਵਾਸ ਆਸਰ ਚਰਨ ਕਮਲਨ ਭਰਵਾਸ ਪ੍ਰਬਲ ਗੋਪਾਲ ਸਭ ॥੨੦੮॥੨੦੩੭॥ ਬਸੰਤ ॥ ਪ੍ਰਭ ਦੀਓ ਧੀਰਜ ਬਿਧ ਸਗਲ ਜਿਨ ਕਰਸਿ ਸੰਸੈ ਰੰਚ ਚਿਤ ॥ ਅਸੁਰ ਹੋਯੇ ਹੈ ਨਾਸ ਗਤਿ ਸੁਰਜੀਤ ਹੈ ਰਿਪ ਤੋਰਿ ਪਿਤ ॥ ਮਚਹੈ ਦਾਰੁਨ ਸਮਰ ਕਲ ਨਚਹੈ ਨਾਰਦ ਸੁਮਤ ॥ ਧਾਰਹੈ ਤਨ ਬਜਰ ਕੋ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਮੰਗਲਾ ਰਨ ਅਜਿਤ ॥੨੦੯॥੨੦੩੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਸੰਤ ॥ ਖਲ ਅਸੁਰ ਚੁਨ ਚੁਨ ਹਨਨ ਕਰਹੈ ਦੈ ਰਾਜ ਅਬਚਲ ਸੁਰਨ ਸਕ੍ਰ ॥ ਨਿਰਬੀਜ ਦਾਨਵ ਦਰ[4] ਸਕਲ ਜੈ ਜੀਤ ਕਰਹੈ ਬਾਹ ਚਕਰ ॥ ਪਠੈ ਦੈ ਹੈ ਦੈਤ ਕੁਲ ਪਾਤਾਲ ਜਮਪੁਰ ਅਸੁਰ ਬਕਰ ॥ ਨਿਰਦੁਵੰਦ ਹੈ ਅਮਰਾਵਤੀ ਬਰ ਪਾਇ ਹੋਏ ਹੈ ਚਉਰ ਛਤ੍ਰ ॥੨੧੦॥੨੦੩੯॥ ਦੈ ਸੁਧਾ ਬਾਸਵ ਸਨੈ[5] ਪਠਿਓ ਲੈ ਜਾਹੁ ਸੰਕਰ ਹੇਤ ਹੀ ॥ ਤ੍ਰਾਸ ਨਾਹਨ ਰੰਚ ਕੀਜੋ ਦਲ ਪ੍ਰਬਲ ਦਾਨਵ ਦੈਤ ਹੀ ॥ ਮੁਖ ਦੇਹੁ ਸੁਧਾ ਚੁਆਇ ਕੈ ਹਰ[6] ਉਠੈ ਸੂਰ ਸਮੇਤ ਹੀ ॥ ਸਮਝਾਇ ਕਹੀਅਉ ਸਕ੍ਰ ਕਹ ਬਹੁ ਰਹੈ ਸਮਰ ਸੁਚੇਤ ਹੀ ॥੨੧੧॥੨੦੪੦॥ ਬਸੰਤ ॥ ਚਲਿਓ ਮਾਥ ਨਿਵਾਏ ਬਾਸਵ ਤਨੈ ਪਠਿਓ ਖੇਤ ਹੀ ॥ ਸੁਧਾ ਦੀਨਯੋ ਸਕਰ ਕਹ ਪ੍ਰਭ ਕਹਿਓ ਭਾਖਿਓ ਤੇਤ ਹੀ ॥ ਮੁਖ ਦੀਨ ਚੋਏ ਮਹੇਸ ਜਾਗਯੋ ਸਭ ਭਏ ਹਰਖ ਅਨੇਤ ਹੀ ॥ ਪੁਨ ਦੀਨ ਸੈਨ ਜੀਵਾਇ ਸੁਰਗਨ ਭਏ ਮੁਰਛਿਤ ਜੇਤ ਹੀ ॥੨੧੨॥੨੦੪੧॥ ਪੁਨ ਸਿਮਟ ਦਲ ਲੈ ਭਿਰੇ ਸੁਰਗਨ ਭਇਓ ਝੁਰਮਟ ਦਾਨਵਾ ॥ ਮੁਠ ਭੇੜ ਮਚਿਓ ਸਮਰ ਦਾਰੁਨ ਦੇਵ ਨਿਸਚਰ ਮਾਨਵਾ ॥ ਘਮਸਾਨ ਦੀਰਘ ਜੁਧ ਮੰਡਿਓ ਘੋਰ ਘਤਿਓ ਘਾਨਵਾ ॥ ਜੁਟੇ ਪ੍ਰਸਪਰ ਸੁਰ ਅਸੁਰ ਮਲ ਦਾਯ ਕੁਸਤੀ ਠਾਨਵਾ ॥੨੧੩॥੨੦੪੨॥ ਬਸੰਤ ॥ ਬਿਨੂਸ ਤੂਸ ਅਈਸਤਾ ਦਲ ਨਿਸਰ ਆਯੋ ਹਾਕ ਕੈ ॥ ਲਲਕਾਰ ਭਾਨ ਮਯੰਕ ਲੀਨਿਓ ਸਾਮ ਗਨਪਤਿ ਬਾਕ ਕੈ ॥ ਨਿਸਰ ਨਿਜ ਨਿਜ ਫਉਜ ਤੇ ਬਲ ਬੀਰ ਧਾਏ ਡਾਕ ਕੈ ॥ ਧਵਾਇ ਅਸਵ ਸਇੰਦ ਨਿਜ ਨਿਜ ਜੁਟੇ ਜੋਧਾ ਢਾਕ[7] ਕੈ ॥੨੧੪॥੨੦੪੩॥ ਲੈ ਸੂਲ ਸਾਰੰਗ ਸਿਲੀ[8] ਸਸ ਬਾਨ ਛੋਡਯੋ ਤਾਕ ਕੈ ॥ ਸਾਂਗ ਸੈਥੀ ਸੈਫ ਨਿਸਚਰ ਹਨਯੋ ਦੇਵਨ ਧਾਕ ਕੈ ॥ ਭਇਓ ਬ੍ਰਿਨ ਤਨ ਦੁਹੂ ਜੋਧਨ ਜਖਮ ਕਾਰੀ ਛਾਕ ਕੈ ॥ ਪੁਨ ਕੀਓ ਦੂਸਰ ਵਾਰ ਨਿਜ ਨਿਜ ਭਏ ਘਾਯਲ ਨਾਕ ਕੈ ॥੨੧੫॥੨੦੪੪॥ ਦੋ ਸੂ ਦੋਦਸਤੀ[9] ਚਲਿਓ ਤੇਗਨ ਕਟ ਗਇਓ ਬਖਤ੍ਰ ਸਿਲਹ ਤਨ ॥ ਝੜ ਗਇਓ ਚਕਤੀ ਜਿਰਹ ਖੂਦਨ ਖੁਲ ਗਇਓ ਝੇਲਮ ਟੋਪ ਸਨ ॥ ਟੂਟ ਗਇਓ ਪਾਖਰ ਜੀਨ ਅਸਵਨ ਭਏ ਘਾਯਲ ਤੁਰੇ ਰਨ ॥ ਬਿਧੇ ਬਾਨਨ ਸਾਂਗ ਸੂਲਨ ਦੇਵ ਦੈਤਨ ਅਯੋਧਨ ॥੨੧੬॥੨੦੪੫॥ ਨਹ ਹਉਸ ਰਹੇਓ ਸਮ੍ਰ ਕੋ ਹਟ ਰਹੇ ਜੋਧਨ ਸ੍ਰਮਿਤ ਹੋ ॥ ਨਿਜ ਚਮੂ ਆਵਤ ਭੇ ਨ੍ਰਿਪ ਸੁਤ ਸੁਰਨ ਭਟ ਬਰ ਚਕ੍ਰਿਤ ਹੋ ॥ ਲੈ ਗਇਓ ਬਾਸਵ ਖੇਤ ਮੈ ਨਿਜ ਭਟ ਘਾਯ ਘਾਯਨ ਥਕਿਤ ਹੋ ॥ ਉਤਾਰ ਬਖਤ੍ਰ ਪੈਰਹਨ ਤੀਮਾਰ ਕੀਨਯੋ ਦਿਕਤ ਹੋ ॥੨੧੭॥੨੦੪੬॥ ਬਸੰਤ ॥ ਬਾਸਵ ਬਾਚ ॥ ਕਿਮ ਜੀਤ ਹੈ ਸੁਰ ਅਸੁਰ ਤੇ ਖਲ ਭਏ ਪ੍ਰਬਲ ਸਮ੍ਰ ਕਰ ॥ ਨਹ ਸਕਤ ਦੇਵਨ ਕੈਸਹੂ ਲੜ ਹਟੇ ਦੇਵਨ ਸਿਮਟ[ੳ] ਕਰ ॥ ਰਿਸ ਖਾਇ ਬਾਸਵ ਪ੍ਰਨ ਕੀਨੋ ਨਿਸ ਬੀਤ ਹੋਯੇ ਪ੍ਰਭਾਤ ਪਰ ॥ ਕੈ ਹਉ ਨਹੀ ਕੈ ਰਿਪ ਨਹੀ ਕਰਹਉ ਨਿਬੇਰੋ ਜੁਧ ਕਰ ॥੨੧੮॥੨੦੪੭॥ ਨਿਸ ਬੀਤ ਭਇਓ ਪ੍ਰਭਾਤ ਜਬਹੀ ਬਜਯੋ ਦੁੰਦਭ ਦੁਹੂੰ ਦਿਸ ॥ ਗਾਜ ਗਾਜ ਉਠੇ ਦੁਬਹੀਆਂ ਮਚਯੋ ਆਹਵ ਬੀਤ ਨਿਸ ॥ ਗਜ ਪੇਲ ਐਰਾਵਤ ਸੁਰੇਸੁਰ ਝੁਕੇ ਨਿਸਚਰ ਅਨੀ ਦਿਸ ॥ ਉਤ ਧਾਏ ਆਏ ਦ੍ਰਾਏਤਨ ਜਾਮੂਸ ਅਰਜਾ ਠਾਨ ਰਿਸ ॥੨੧੯॥੨੦੪੮॥ ਇਤ ਕੋਹ ਬਾਸਵ ਰਾਇ ਜੁਟੇ ਬ੍ਰਨ ਚਿਤ੍ਰਰਥ ਇੰਦ੍ਰ ਸੁਤ ॥ ਏਕ ਏਕਹ ਹਕਿਓ ਰਨ ਮਹਿ ਭਿਰੇ ਮਿਲ ਮਿਲ ਤਨੁਜ ਪੁਤ ॥ ਭਿਰੇ ਕੁਸਤੀ ਦਾਓ ਦੇਵਨ ਦੈਤ ਪਿਲਚੇ ਪੇਚ ਰੁਚ ॥ ਇਤ ਠਠੇ ਬਾਸੌ ਦ੍ਰਾਯੇਤਨ ਜਾਮੂਸ ਰਿਸ ਕਰ ਸਮਰ ਉਚ ॥੨੨੦॥੨੦੪੯॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਬਸੰਤ ॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਕੀਸ (ਮਸ, ਸਸ, ਅਸ)
[੨]ਲਿਆਵਹੁ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੩]ਕਰ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੪]ਰਨ (ਅਸ)
[੫]ਤਨੈ (ਖਕ)
[੬]ਹਰਿ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ)
[੭]ਡਾਕ (ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ)
[੮]ਸਿਲੀਮੁਖ (ਅਸ)
[੯]ਦਸਤੀ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਹੜਤਾਲ ਫੇਰ ਕੇ 'ਰਿਖ੍' ਸ਼ਬਦ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਉਰ ਹਨੇਓ ਜਮਧਰ ਤਾਕ ਕੈ ਲੈ ਚਰਮ ਬਾਸਵ ਰੋਕਤੇ ॥ ਕਰਜੋ ਬਜ੍ਰ ਪ੍ਰਹਾਰ ਬਾਸਵ ਤਰਫ ਨਿਸਚਰ ਝੋਕ ਕੇ [1]॥ ਗਿਰਜੋ ਨਿਸਚਰ ਭੂਮਿ ਮਹਿ ਬਹੁ ਖਾਇ ਘਾਯਨ ਸੋਕ ਕੇ ॥ ਪੁਨ ਉਠਜੋ ਬਲ ਕਰ ਟਰਿਓ ਨਾਹਨ ਲਲਕਾਰ ਭੁਜ ਦੇਊ ਠੋਕ ਕੇ ॥੨੨੧॥੨੦੫੦॥ ਭਏਓ[2] ਚਕ੍ਰਿਤਮਾਨ ਬਾਸਵ ਬਜਰ ਝੇਲ ਉਠੇਓ ਅਸੁਰ ॥ ਫੋਲਾਦ ਤਨ ਯਾ ਬਜ੍ਰ ਕੋ ਅਸ ਨਾਹ ਦੇਖਿਓ ਚਰ ਅਚਰ॥ ਕਰਤ ਚੂਰ ਬਿਸਾਲ ਮੰਦ੍ਰ ਦੈਤ ਬਪੁਰੇ ਕਿਹ ਸੁਮਰ॥ ਹਨਤ ਮਤ ਮਤੰਗ ਕੁੰਚਰ ਬਲੀ ਮਲਨ ਬਪ ਬਜਰ ॥੨੨੨॥੨੦੫੧॥ ਲੈ ਸਾਂਗ ਤੀਛਨ ਹਨਿਓ ਅਰਜਾ ਗਿਰਿਓ ਚਿਤ੍ਰਰਥ ਭੂਮ ਹੀ ॥ ਪੁਨ ਹਨਿਓ ਗੁਰਜ ਕਰਾਲ ਰਿਸ ਕਰ ਭਯੋ ਮੁਰਛਿਤ ਘੂਮਹੀ ॥ ਫੁਟਿਓ ਪਾਲ ਕਪਾਲ ਫੁਟਿਓ ਛਿਤ ਭਰਮਤ ਘੁਰਮਤ ਝੂਮਹੀ ॥ ਭਯੋ ਹਾਯਲ ਘਾਯ ਘਾਯਨ ਛੀਨ ਘਾਯਲ ਦੂਮਹੀ ॥੨੨੩॥੨੦੫੨॥ ਭਿਰਿਓ ਰਿਸ ਕਰ ਬਰੁਨ ਕੁਪੇ ਲੈ ਪਾਂਸ ਧਾਏ ਸਾਮੁਹੀ ॥ ਦੀਨ ਡਾਰ ਜਾਮੂਸ ਗਲ ਕਮੰਦ ਸਾਯਕ ਜਾਮ ਹੀ ॥ ਚਹਤ ਖੀਚਨ ਪਾਸ ਕੂ ਬਲ ਕੀਸ ਨਿਸਚਰ ਤਾਮ ਹੀ ॥ ਭੜਕ ਗੌ ਸਿਰ ਅਸੁਰ ਖਿੰਚਿਓ ਖਤਾ ਖਾਇਓ ਖਾਮ ਹੀ ॥੨੨੪॥੨੦੫੩॥ ਬਸੰਤ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਦਪਟ ਨਿਸਚਰ ਬਹੁਰ ਧਾਯੋ ਇਤ ਦਬਟ ਜੁਟੇ ਬਰੁਨ ਭੀ ॥ ਦਾਵ ਖਾਇ ਗਯੋ ਨਿਸਾਚਰ ਝਪਟ ਧਾਯੋ ਧਰਨ ਹੀ ॥ ਜੁਟਜੋ ਮਘਵਾ ਸੰਗ ਨਿਸਚਰ ਰਿਸਜੋ ਆਹਵ ਕਰਨ ਹੀ ॥ ਲੈ ਬਾਨ ਬਿਸੀਅਰ ਹਨਜੋ ਬਾਸਵ ਲਗਜੋ ਰਿਪ ਹਿਅ ਜਰਨ ਹੀ ॥੨੨੫॥੨੦੫੪॥ ਨਹ ਹਟਿਓ ਤਦਪ ਰਹਿਓ ਸਾਮੁਹਿ ਲੈ ਸਾਂਗ ਤੀਛਨ ਦੌਰ ਹੀ ॥ ਪੁਨ ਦੁਤੀ ਬਿਸੀਅਰ ਬਾਨ ਮਾਰਿਓ ਰਹਯੋ ਨਿਸਚਰ ਠਉਰ ਹੀ ॥ ਪਿਖ ਦਸਾ ਭ੍ਰਾਤਹ[3] ਰਿਸਜੋ ਅਰਜਾ ਹਨਿਓ ਖੰਜਰ ਪੌਰ ਹੀ ॥ ਭੁਜ ਚੀਰ ਬਾਸਵ ਪਾਰ ਭਉ ਗਿਰਜੋ ਛਤ੍ਰ ਠਉਰ ਹੀ ॥੨੨੬॥੨੦੫੫॥ ਚੇਤ ਭਉ ਜਾਮੂਸ ਧਾਯੋ ਪੁਨ ਧਾਏ ਆਯੋ ਰਸੂਤਨ ॥ ਲੰਗੂਸ ਚਿਛਰ ਆ ਪਰੇ ਪੁਨ ਦੌਰ ਆਏਓ[4] ਹਨੂਤਨ ॥ ਘਿਰ ਲੀਸ ਸਕ੍ਰ ਚਹੂ ਦਿਸ ਕਰ ਬਾਨ ਬਰਖਾ ਅਯੋਧਨ ॥ ਮਗ ਰੋਕ ਲੀਨਜੋ ਦੈਤ ਸੁਤ ਲਲਕਾਰ ਠਾਨਿਓ ਦੁਸਹ ਰਨ ॥੨੨੭॥੨੦੫੬॥ ਚੇਤ ਭੌ ਤਨ ਚਿਤ੍ਰਰਥ ਕਉਬੇਰ ਜਮ ਧਾਏ ਸਮਰ ॥ ਬਰੁਨ ਕੋਪੇ ਗਾਜ ਕੈ ਰਿਸ ਧਾਏ ਚੰਦ੍ਰ ਸਿਖਰ ਨਿਸਰ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਸੁਮਤਿ ਆਏ ਕੋਪ ਕੈ ਲੈ ਸੰਗ ਪਰਸਾ ਅਸ ਤਬਰ ॥ ਲਲਕਾਰ ਨਿਸਚਰ ਘੇਰ ਲੀਨਜੋ ਕਰ ਬਾਨ ਬਰਖਾ ਲਾਏ ਝਰ ॥੨੨੮॥੨੦੫੭॥ ਬਸੰਤ ॥ ਕੁਮਕ ਬਾਸਵ ਆਏ ਭਟਬਰ ਮਗ ਛੁਟਿਓ ਨਿਸਚਰ ਰੁਕਤ ਭੇ ॥ ਏਕਤ੍ਰ ਭੇ ਭਟਬਰ ਸੁਰਨ ਦਿਸ ਹਟਗੌ ਨਿਸਾਚਰ ਬਕਤ ਭੇ ॥ ਪੁਨ ਹੋ ਏਕਤ੍ਰ ਰਿਸਾਇ ਧਾਯੋ ਦੈਤ ਰਿਸ ਹਵ ਠਠਤ ਭੇ ॥ ਲਲਕਾਰ ਜਮ ਲੰਗੂਸ ਧਾਯੋ ਮਟਕਾਏ ਬਾਜੀ ਹਕਤ ਭੇ ॥੨੨੯॥੨੦੫੮॥ ਬਸੰਤ ॥ ਸਮੁਹਾਏ ਜਮ ਜੁਟਿਓ ਪਰਸਪਰ ਦੁਹੋ ਓਰ ਬਾਹਤ ਅਸਤ੍ਰ ਭੇ ॥ਮਚੀ ਮਾਰ ਅਪਾਰ ਜੋਧਨ ਨ੍ਰਿਖਤ ਦੋ ਦਲ ਚਰਿਤ੍ਰ ਭੇ ॥ ਨਹ ਟਰਤ ਕਉਨੁ ਜੁਟੇ ਰਿਸ ਭਰ ਬਹੁ ਵਾਰ ਛਾਡਤ ਅਸਤ੍ਰ ਭੇ ॥ ਭਏ ਜਖਮੀ ਸੁਭਟ ਦੋਊ ਸ੍ਰੋਨ ਰੰਗਤ ਬਸਤ੍ਰ ਭੇ ॥੨੩੦॥੨੦੫੯॥ ਭਟ ਲੜੇ ਬ੍ਰਿਨ ਤਨ ਖਾਏ ਹਠ ਕਰ ਟਰਤ ਨਾਹਨ ਕੈਸਹੀ ॥ ਹਨਤ ਪੁਨ ਪੁਨ ਸਸਤ੍ਰ ਤੀਛਨ ਬਾਹਤ ਧਮਾਧਮ ਐਸਹੀ ॥ ਭਏ ਪੁਰਜੇ ਪੁਰਜੇ ਤਨ ਕਰ ਜਖਮ ਜਖਮਹ ਪੈਠਹੀ ॥ ਕਰ ਬਹਿਸ ਬਾਹਤ ਸਾਂਗ ਤੜ ਤੜ ਜਖਮ ਚਟ ਚਟ ਪੈਠਹੀ ॥੨੩੧॥੨੦੬੦॥ ਭਟ ਭਏ ਹਾਯਲ ਸ੍ਰਮਿਤ ਬਹੁ[5] ਨਹ ਟਰਤ ਜੋਧਨ ਲੜਤ ਹੀ ॥ ਗਸ ਖਾ ਗਿਰੇ ਭਟ ਦੁਹੂੰ ਰਨ ਕਰ ਬਿਸੁਧ ਲਟਗੋ[6] ਧਰਤ ਹੀ ॥ ਲੈ ਗਏ ਨਿਜ ਨਿਜ ਚਮੂੰ ਤਤ ਛਿਨ ਮਾਰ ਬਹੁ ਬਹੁ ਕਰਤ ਹੀ ॥ ਭਯੋ ਰੋਜ ਲੜਤੇ ਨਹ ਟਰਤ ਟਾਰੇ ਟਰਤ ਹੀ ॥੨੩੨॥੨੦੬੧॥ ਬਸੰਤ ॥ ਕੀਨ ਵਾਦਾ ਸੁਰ ਅਸੁਰ ਪੁਨ ਲੜੇ ਚੜਤੇ ਦਿਵਸ[7] ਹੀ ॥ ਭਏ ਸ੍ਰਮਿਤ ਸਮਰ ਕਰ ਫਿਰ ਗਏ ਭਟ ਨਿਸ ਪਰਤ ਹੀ ॥ ਕਹ ਪਠਜੋ ਭਟਬਰ ਸੁਰ ਅਸੁਰ ਮ੍ਰਿਜਾਦ ਕੈ ਇਮ ਸਰਤ ਹੀ ॥ ਯਕ ਯਕ ਲੜੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰ ਇਮ ਨੀਤ ਹੈ ਹਿਅ ਹਵ ਸਹੀ ॥੨੩੩॥੨੦੬੨॥ ਬਸੰਤ ॥ ਬੀਤ ਗੌ ਜਬ ਰੈਨ ਸਗਰੀ ਭਯੋ ਭੋਰ ਪ੍ਰਭਾਤ ਹੀ ॥ ਜਗੇ ਸੁਭਟ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੋ ਦਲ ਦੇਵ ਦੈਤ ਸਨਾਤ ਹੀ ॥ ਬਜਜੋ ਮਾਰੂ ਕੋਸ ਦੁੰਦਭ ਪ੍ਰਣਵ ਡੰਕ ਝੁਝਾਤ ਹੀ ॥ ਗਜਜੋ ਸੂਰ ਜੁਝਾਰ ਦੋ ਸੂ ਹਿੰਨਸਾਰ ਹਯ ਮਦ ਹਾਥ ਹੀ ॥੨੩੪॥੨੦੬੩॥ ਬਸੰਤ ॥ ਪਠਿਓ ਦੈਤ ਬਸੀਠ ਕੈ ਸੁਰ ਕਟਕ ਹੂਬਿਨ ਨਾਮ ਹੀ ॥ ਕਹਿਓ ਮਘਵਾ ਜਾਏ ਸੋ ਨ੍ਰਿਪਨੇ ਪਠੇ ਪਆਮ[8] ਹੀ ॥ ਰਹੈ ਇਸਥਿਤ ਦਲ ਦੋਊ ਨਿਜ ਠੌਰ ਨਿਜ ਨਿਜ ਠਾਮ ਹੀ ॥ ਨਿਸਰ ਦਲਪਤਿ ਭਿਰੇ ਸਾਮੁਹਿ ਏਕ ਏਕ ਲੂਝਾਮ ਹੀ ॥੨੩੫॥੨੦੬੪॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ॥ਬਸੰਤ॥ਸਾਨੀ॥ ਮੰਨੇਓ ਸੁਰਪਤਿ ਹੋਡ ਨਿਸਚਰ ਜੁਟੇ[9] ਆ ਮੈਦਾਨ ਹੀ ॥ ਲਲਕਾਰ ਧਾਯੋ ਹਾਮਬਿਨ ਸੁਰ ਰਾਜ ਸਮ੍ਰ ਚਉਗਾਨ ਹੀ ॥ ਲੈ ਸਾਂਗ ਸੈਫ ਭਿਰੇ ਏਕਾਯਕ ਕਰਤ ਜੁਧ ਘਮਸਾਨ ਹੀ ॥ ਨ੍ਰਿਖਤ ਆਹਵ ਸੁਰ ਅਸੁਰ ਕਰਤ ਅਛਰ ਗਾਨ ਹੀ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[1]ਤੇ (ਮਸ, ਅਸ)
[2]ਭਏ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[3]ਭ੍ਰਾਤਰਿ (ਖਕ, ਅਸ)
[4]ਆਏ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[5]ਭਏ (ਮਸ, ਖਕ), ਭੇ (ਅਸ)
[6]ਭਟ ਗਿਰਗੇ (ਮਸ, ਖਕ)
[7]ਪਠਯੋ ਲਿਖਆਮ (ਅਸ)
[8]ਜੁੜੇ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਦੇਵਸ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

॥੨੩੬॥੨੦੬੫॥ ਲਲਕਾਰ ਕਾਰਤਕੇਯ ਧਾਯੋ ਜਾਮੇਨ ਰਨ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੈ ॥ ਧਵਾਇ ਮੋਰ ਕੁਦਾਇ ਬਾਜੀ ਸਾਰੰਗ[1] ਧਨੁ ਟੰਕਾਰ ਕੈ ॥ ਮੰਡਿਓ ਜੋਧਨ ਸਮ੍ਰ ਭਾਰਥ ਆਪ ਆਪ ਹੰਕਾਰ ਕੈ ॥ ਕਰਤ ਘਾਵੋ ਪ੍ਰਹਾਰ ਬਾਨਨ ਮਾਰ ਮਾਰ ਉਚਾਰ ਕੈ ॥੨੩੭॥੨੦੬੬॥ ਸਮੁਹਾਇ ਅਰਜਾ ਜੁਟੇਓ[2] ਗਨਪਤਿ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਦੁੰਦ ਮਚਾਇ ਕੈ ॥ ਮਟਕਾਏ ਚਪਲ ਤੁਰੰਗ ਧਾਯੋ ਸੇਲ ਤਿਛ ਨਚਾਏ ਕੈ ॥ ਜੁਟੇ ਦੋਊ ਸੁਭਟ ਸਾਮੁਹ ਸੂਲ ਸੇਲ ਬਗਾਏ ਕੈ ॥ ਕਰਤ ਭਾਰਥ ਸਮ੍ਰ ਹਠ ਕਰ ਸੂਰ ਸੂਰ ਹਕਾਇ ਕੈ ॥੨੩੮॥੨੦੬੭॥ ਬਸੰਤ ॥ ਪ੍ਰਚਾਰ ਬ੍ਰਹਮਾ ਬ੍ਰਸ ਧਾਯੋ ਦੁਸਦ ਨਾਦ ਸੁਨਾਇ ਕੈ ॥ ਚਪਲ ਹੰਸ ਧਵਾਏ ਬਿਧਨਾ ਜੁਟੇ ਬਹੁਤ ਰਿਸਾਇ ਕੈ ॥ ਭਿਰੇ ਸਨਮੁਖ ਧੀਰ ਭਾਰਥ ਕਰਨ ਸੰਘਰ ਧਾਇ ਕੈ ॥ ਭਰਮਾਏ ਸੈਥੀ ਗਦਾ ਸੁਭਟਨ ਉਰ ਤਾਕ ਦੀਨ ਚਲਾਇ ਕੈ ॥੨੩੯॥੨੦੬੮॥ ਹਕਾਰ ਰੁਦ੍ਰ ਲੰਗੂਸ ਕੁਪਿਓ ਚਪਲ ਬਾਜ ਧਵਾਇ ਕੈ ॥ ਇਤ ਕੁਪੇ ਰੁਦ੍ਰ ਮਹਾਨ ਰਿਸ ਕਰ ਪਿਨਾਕ ਬਿਸਖ ਛਕਾਇ ਕੈ ॥ ਧਵਾਏ ਨੰਦੀ ਜੁਟੇ ਸੰਕਰ ਹਨਜੋ ਬਾਨ ਤਕਾਇ ਕੈ ॥ ਉਤ ਹਨਜੋ ਨਿਸਚਰ ਗਦਾ ਭੀਖਮ ਮਰਕਬ ਚਪਲ ਭਜਾਇ ਕੈ ॥੨੪੦॥੨੦੬੯॥ ਬਸੰਤ ॥ ਬਿਨੂਸ ਧਾਇਓ ਕੋਪ ਕੈ ਦਿਸ ਬ੍ਰਨ ਟੂਟਜੋ ਬਾਜ ਜਿਮ ॥ ਧਵਾਇ ਸਾਗ੍ਰ ਤੁਰੈ ਜਲਪਤਿ ਸਮ੍ਰ ਢੂਕਿਓ ਹਾਕ ਤਿਮ ॥ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਦੁਸਤ੍ਰ ਠਟਯੋ ਜੋਧਨ ਲੈ ਗੁਰਜ ਗੌਫਨ ਕਾਲ ਸਮ ॥ ਛੀਨ ਛੋਰ ਕਮੰਦ ਸਾਯਰ ਰੁਕਜੋ ਆਵਤ ਫਾਸ ਤਿਮ ॥੨੪੧॥੨੦੭੦॥ ਕਉਬੇਰ ਧਾਯੋ ਕੋਪ ਕੈ ਰਿਸ ਠਾਨ ਹਾਕਿਓ ਹਨੂਤਨ ॥ ਧਵਾਏ ਦੁਲ ਦੁਲ ਬਾਜ ਚੰਚਲ ਰੁਪੇ ਸੰਘਰ ਦੀਹ ਰਨ ॥ ਬੰਦੂਕ ਪਿਸਟਲ ਨਾਲ ਲੈ ਲੈ ਮੰਡਜੋ ਤੁਮਲ ਜੁਧ ਤੰਗ ॥ ਹਾਂਕ ਹਾਂਕ ਪ੍ਰਚਾਰ ਜੁਟੇ ਭਿਰੇ ਸਨਮੁਖ ਮਚਿਓ ਜੰਗ ॥੨੪੨॥੨੦੭੧॥ ਕੁਪਿਓ ਕਾਲ ਕਰਾਲ ਧਾਏ ਲਲਕਾਰ ਚਿਛਰ ਹਾਕ ਕੈ ॥ ਗੁਲੇਲ ਮੂਸਲ ਤੇਗ ਖੰਜਰ ਰਿਸੇ ਸਾਮੁਹ ਡਾਕ ਕੈ ॥ ਉਰ ਹਨਜੋ ਗੋਫਨ ਬਾਂਕ ਬਿਸੀਅਰ ਕਾਲ ਰਾਯੇ ਸਾਂਧ ਕੈ ॥ ਰੁਕਜੋ ਆਵਤ ਪੈਡ ਹੀ ਰਿਸ ਹਨਜੋ ਖੰਜਰ ਫਾਂਧ ਕੈ ॥੨੪੩॥੨੦੭੩॥ ਬਸੰਤ ॥ ਹਕਿਓ ਜਮ ਰਿਸ ਠਾਨ ਰੋਬਿਨ ਮਦ ਮਤ ਕੁੰਜਰ ਪੇਲ ਕੈ ॥ ਧਵਾਏ ਮਹਖੀ ਧਰਮ ਧਾਏਓ ਬਹੁ ਬੀਰ ਬੈਰਨ ਠੇਲ ਕੈ ॥ ਗੁਰਜ ਨਾਚੁਖ ਹਨਜੋ ਨਿਸਚਰ ਖਾਇ ਘਾਇਨ ਝੇਲ ਕੈ ॥ ਜਮ ਫਾਂਸ ਦੀਨਜੋ ਡਾਰ ਗਲ ਉਰ ਹਨਜੋ ਜਮਧਰ ਰੇਲ ਕੈ ॥੨੪੪॥੨੦੭੩॥ ਲਲਕਾਰ ਲੀਨਜੋ ਚਿਤ੍ਰਰਥ ਜਾਮੂਸ ਹਠ ਰਨ ਰੋਪ ਕੈ ॥ ਧਵਾਏ ਆਯੋ ਚਪਲ ਉਸਤ੍ਰ ਦੀਓ ਅਸਤ੍ਰਨ ਤੋਪ ਕੈ ॥ ਧਨ ਤਾਨ ਤੀਛਨ ਚਿਤ੍ਰਰਥ ਉਰ ਹਨਜੋ ਖਪਰਾ ਕੋਪ ਕੈ ॥ ਪੁਨ ਮਚਿਓ ਮਾਰ ਤੁਫੰਗ ਬਾਨਨ ਸੈਫ ਸੂਲਨ ਧੋਪ ਕੈ ॥੨੪੫॥੨੦੭੫॥ ਹਾਕ ਲੀਨਜੋ ਸੁਮਤ ਨ੍ਰਿਪਬਰ ਰਸੂਤਨ ਹਵ ਦਪਟ ਕੈ ॥ ਗੋਰਖਰ ਮੈਦਾਨ ਦੇ[3] ਘਿਰ ਲੀਨ ਨਿਸਚਰ ਝਪਟ ਕੈ ॥ ਭਿਰੇ ਕੁਸਤੀ ਦਾਉ ਮਲਨ ਅਸੁਰ ਮਾਨਵ ਲਪਟ ਕੈ ॥ ਸੁਰ ਅਸੁਰ ਨ੍ਰਿਖਤ ਸਮਰ ਕਉਤਕ ਦੋਊ ਭਿਰੇਓ[4] ਸਨਮੁਖ ਚਪਟ ਕੈ ॥੨੪੬॥੨੦੭੬॥ ਰਿਸਜੋ ਚੰਦ੍ਰ ਸਿਖਰ ਨ੍ਰਿਪਤ ਲਲਕਾਰ ਲੀਨੇਓ[5] ਦ੍ਰਾਯੇਤਨ ॥ ਕੁਦਾਇ ਗੋਰ ਖਰ ਮਾਰ ਅਸਤ੍ਰੰ[6] ਜੁਟੇ ਸਾਮੁਹ ਦੁਸਹ ਰਨ ॥ ਕੂਦ ਕੂਦ ਪਰੇ ਸਮ੍ਰ ਛਿਤ ਕਰਤ ਬਿਛੂਆ ਬਾਂਕ ਫਨ ॥ ਕਰਤ ਘਾਇ ਰਿਸਾਇ ਆਤੁਰ ਰੋਕ ਲੇਵਤ ਭਟ ਮੁਜਨ[9] ॥੨੪੭॥੨੦੭੬॥ ਗਜ ਪੇਲ ਕੁਪਿਓ ਬਸੂਮਨ ਰਨ ਹਕਜੋ ਨਿਸਪਤ ਡਾਟ ਕੈ ॥ ਢੀਠ ਹੋਇ ਚਉਗਾਨ ਠਾਢੋ ਗਜਜੋ ਬਾਨਨ ਛਾਟ ਕੈ ॥ ਰਿਸ ਖਾਏ ਏਣ ਧਵਾਏ ਉਡਗਿਸ ਬਿਸਖ ਸਾਧਿਓ ਤਾਨ ਕੈ ॥ ਹਨਜੋ ਭਾਲ ਤਕਾਏ ਨਿਸਚਰ ਗਿਰਿਓ ਭੂਅ ਖਲ ਆਨ ਕੈ ॥੨੪੮॥੨੦੭੭॥ ਬਸੰਤ ॥ ਬਾਜ ਰਾਗ ਧਵਾਏ ਦਿਨਮਨ ਚਉਗਾਨ ਠਾਢੇ ਰੋਖ ਕੈ ॥ ਲਲਕਾਰ ਲਪਟਿਓ ਤੋਸਰਨ ਧਵਾਇ ਖਚਰ ਘੋਖ ਕੈ ॥ ਹਨਜੋ ਪਰਸਾ ਗੁਰਜ ਰਥ[10] ਤਨ ਰੁਕ ਲੀਨ ਚਰਮਹ ਓਟ ਕੈ ॥ ਉਰ ਹਨਜੋ ਤੀਛਨ ਸਿਲੀਮੁਖ ਧਰ ਪਰਜੋ ਮੁਰਛਿਤ ਚੋਟ ਕੈ ॥੨੪੯॥੨੦੭੮॥ ਰਸਾਲ ਬਾਸਵ ਤਨੈ ਧਾਯੋ ਬੇਵਾਨ ਚਢ ਰਿਸ ਠਾਨ ਕੈ ॥ ਕੰਤਾਲ ਧਾਯੋ[11] ਰੋਸ ਕਰ ਟੰਕਾਰ ਧਨ ਗੁਨ ਤਾਨ ਕੈ ॥ ਜੁਟੇ ਰੂਬਰੂ ਹੋ ਪਰਸਪਰ ਪ੍ਰਹਾਰ ਨਾਚੁਖ ਬਾਨ ਕੈ ॥ ਇਤ ਹਨਿਓ ਨਾਵਕ ਇੰਦ੍ਰ ਸੁਤ ਉਰ ਬੇਧਗੋ ਰਿਪ ਹਾਨ ਕੈ ॥੨੫੦॥੨੦੭੯॥ ਹਵਨ ਲੀਨਜੋ ਹਾਕ ਰਨ ਮਹ ਕੋਪ ਧਾਯੇ ਅਯੁਧਤਾ ॥ ਸ੍ਵੇਤ ਕੁੰਚਰ ਪੇਲ ਢੂਕੇਓ[12] ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਸੁਤ ਦਾਨੂ ਪੁਤਾ ॥ ਜੁਟੇ ਪਰਸਪਰ ਸਮਰ ਕੁਸਤੀ ਇਲਮ ਪਹਲਵਾਨੀ ਹਤਾ ॥ ਖੈਚ ਕਮਰ ਦਵਾਲ ਝਿੜਕਤ ਪ੍ਰਹਾਰ ਮੁਸਟਨ ਅਉ ਲਤਾ ॥੨੫੧॥੨੦੮੦॥ ਭਿਰਗੇ ਪਰਸਪਰ ਸੁਭਟ ਨਾਮੀ ਦੇਵ ਦਾਨੂ ਜਤ੍ਰ ਤਤ੍ਰ ॥ ਝੁਰਮਟ ਮਚਿਓ ਦੁਹੂੰ ਓਰ ਭਾਰਥ ਚਲਿਓ ਤੀਛਨ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ॥ ਦਿਨ ਰੈਨ ਯਕਸਾ ਬੀਤੇਓ ਫੂਟ ਗੌ ਸਭ ਗਤ੍ਰ ਗਤ੍ਰ ॥ ਚੂਰ ਭੇਤਨ ਖਾਇ ਘਾਇਨ ਸ੍ਰੋਨ ਸੌ ਸਭ ਰੰਗਿਓ ਬਸਤ੍ਰ ॥ ੨੫੨॥੨੦੮੧॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਬਸੰਤ ॥ ਅਸ ਮੰਡਿਓ ਭਾਰਥ ਸੂਰ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਸੰਗ (ਖਕ)
[੨]ਜੁਟੇ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੩]ਮੈ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੪]ਭਿਰੇ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੫]ਲੀਨੇ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੬]ਭ (ਮਸ, ਖਕ)
[੭]ਪਠਯੋ ਲਿਖਆਮ (ਅਸ)
[੮]ਜੁੜੇ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੯]ਮਜਨ (ਅਸ)
[੧੦]ਰਵਿ (ਅਸ)
[੧੧]ਆਯੋ (ਖਕ, ਅਸ)
[੧੨]ਢੂਕੇ (ਮਸ, ਖਕ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਬਹਰਾਮਉਸਤ੍ਰ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਸਸਿ ਨਹ ਭਯੋ ਆਗੂ ਕਬੈ ਜਗ ॥ ਝੇਲ ਸਸਤ੍ਰਨ ਅਸਤ੍ਰਨ ਘਾਇਨ ਭਏ ਦੋ ਸੂ ਸੁਭਟ ਤੰਗ ॥ ਬਹੁ ਭਏ ਸ੍ਰਮਿਤ ਸੁਭਟ ਹਾਯਲ ਬਲ ਛੀਨ ਹੋ ਹੋ ਭਏ ਲੰਗ ॥ ਸਨ ਬਾਜ ਬਾਹਨ ਭਏ ਜਖਮੀ ਖਾਇ ਘਾਇਨ ਬਿਧੇ ਅੰਗ ॥੨੫੩॥੨੦੮੨॥ ਨਹ ਟਰਤ ਕੈਸੇ ਸਮ੍ਰ ਤੇ ਹਠ ਲਰਤ ਪਉਰਖ ਧੀਰ ਧਰ ॥ ਪ੍ਰਚੇ ਪ੍ਰਚੇ[੧] ਤਨ ਭਏ ਨਹ ਤਦਪ ਛਾਡਤ ਸਸਤ੍ਰ ਕਰ ॥ ਟੁਟਜੋ[ੳ] ਬਖਤ੍ਰ ਸਿਲਹ ਸਭਹੀ ਫੁਟੇ ਅੰਗਨ ਅੰਗ ਤਰ ॥ ਭਏ ਮੁਰਛਿਤ ਭਟ ਸਕਲ ਗਿਰਗੇ ਦੁਹੂ ਦਿਸ ਸੁਭਟ ਲਰ ॥੨੫੪॥੨੦੮੩॥ ਲੇ ਗਏ ਧਰ ਬੇਵਾਨ ਸੁਭਟਨ ਚਮੂ ਨਿਜ ਨਿਜ ਸੁਭਟ ਸਭ ॥ ਤਨ ਸ੍ਰੋਨ ਜਾਰੀ ਜਖਮਕਾਰੀ ਛੀਨ ਅੰਗਨ ਸ੍ਰਮਿਤ ਸਭ ॥ ਬਿਕਲ ਮੁਰਛਿਤ ਜਖਮ ਤਨ ਬਿਸੁਧ ਹੋ ਹੋ ਲਟੇ ਸਭ ॥ ਸੁਹ੍ਰਿਦ ਪੁਤ੍ਰਨ ਪੌਤ੍ਰ ਮਿਲ ਮਿਲ ਦੇਤ ਟਾਂਕਾ ਜਖਮ ਸਭ ॥੨੫੫॥੨੦੮੫॥ ਛੂਟਜੋ[ਅ] ਮੂਰਛਾ ਚੇਤ ਭੌ ਪੁਨ ਉਠੇ ਲੈ ਲੈ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ॥ ਸਨਾਹ ਬਖਤ੍ਰ ਸਿਲਹ ਪਲਟਿਓ ਪਹਿਰ ਬਾਗਾ ਬਿਮਲ ਬਸਤ੍ਰ ॥ ਸੁਰਪਾਲ ਆਦ ਪ੍ਰਧਾਨ ਖੋੜਸ ਦੁਤੀ ਖੋੜਸ ਅਸੁਰ ਸਤ੍ਰ ॥ ਨਾਮ ਤਿਨ ਕੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੈ ਜਗ ਬਿਦਿਤ ਜਾਨਤ ਜਤ੍ਰ ਤਤ੍ਰ ॥੨੫੬॥੨੦੮੬॥ ਬਸੰਤ ॥ ਦਲ ਸਾਜ ਨਿਜ ਨਿਜ ਸਮਰ ਸਨਮੁਖ ਜੁਟੇ ਦੈ ਦੈ ਬੰਬ ਗਦ ॥ ਉਠਤ ਨਾਦ ਭੈਆਨ ਭੀਖਮ ਕਮੰਧ[੨] ਧੁਕ ਧੁਕ ਦੁਸਹ ਸਦ ॥ ਕਿਲਕਟੀ ਦੇਤ ਮਸਾਨ ਭੈਰਉ ਨਿਸੁੰਨ ਨਾਦਨ ਪ੍ਰਲੈ ਬੰਦ ॥ ਚਾਵੰਡ ਗ੍ਰਿਝ ਉਲੂਕ ਡਾਕਤ ਭਨਤ ਬੰਦੀ ਸਮਰ ਪਦ ॥੨੫੭॥੨੦੮੭॥ ਨਿਸ੍ਰ ਦੋ ਦਲ ਬੀਰ ਆਏ ਨਾਮ ਤਿਨ ਕੇ ਪ੍ਰਗਟ ਸੁਨ ॥ ਇੰਦ੍ਰ ਸੁਤ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਪਉਤ੍ਰਨ ਸੁਮਤ ਪੁਤ੍ਰਨ ਬਿਦਿਤ ਰਨ ॥ ਕਰ ਕੋਪ ਧਾਯੇ ਸਮ੍ਰ ਸਾਮੁਹ ਟੰਕਾਰ ਦੈ ਦੈ ਦੁਸਦ ਧਨ ॥ ਤੁਮ ਸੁਨਹੁ ਸੰਤ ਸੁਜਾਨ ਸਜਨ ਨਾਮ ਨਿਸਚਰ ਦੇਵਤਨ ॥੨੫੮॥੨੦੮੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਸੰਤ ਹਿੰਡੋਲ ॥ ਅਥ ਇੰਦ੍ਰ ਪੁਤ੍ਰਨ ਨਾਮ ਕਥਤੇ ॥ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦ ॥ ਮਧੁਪਾਲ ਅੰਜਨ ਰਿਖ ਕਮਲ ਰਿਖ ਰਦ ਦਮਨ ਭਟ ਚਿਤ੍ਰ ਸਾਗ੍ਰਾ ॥ ਹੰਸ ਗਵਨ ਦ੍ਰਪ ਮਥਨ ਸਮਾਨ ਹੰਸ ਰਤਨਾਗ੍ਰਾ ॥ ਸ੍ਰਤ ਸਾਗ੍ਰ ਮ੍ਰਾਲ ਕਾਯੇ ਚਿਤ੍ਰ ਬ੍ਰਨ ਗੁਨਆਗ੍ਰਾ ॥ ਬਾਹੁ ਸਤ੍ਰਾਜਿਤ ਉਛਾਹੂ ਕਮਲ ਕੰਠ ਉਜਾਗ੍ਰਾ ॥੨੫੯॥੨੦੮੯॥ ਕੰਜ ਪਾਲ ਮਯੰਕ ਜੌਨ ਮੈਨ ਸਾਗ੍ਰ ਇੰਦ ਮੁਖ ॥ ਮਹਨ ਭਾਰਥ ਚਿਤ੍ਰ ਗ੍ਰੀਵਾ ਤਿਲਕ ਅਮ੍ਰਾ ਰਸਾਲ ਮੁਖ ॥ ਹੰਸ ਗ੍ਰੀਵ ਸੁਲੋਚਨਾ ਮੰਗਲ ਕਰਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਭਟ ॥ ਮ੍ਰਾਲ ਅੰਜਨ ਹੰਸ ਧੁਜ ਏ ਜੁਟੇ ਭਾਰਥ ਕਰਨ ਤਟ ॥੨੬੦॥੨੦੯੦॥ ਹਵਿਖ ਦਲਪਤ ਕਰ ਪਠੇ ਦੈ ਸਾਜ ਬਾਜ ਸਮਾਨ ਰਨ ॥ ਬਜਿਓ ਦੁੰਦਭ ਦੁਹੂ ਦਿਸ ਹਿੰਨਸਾਲ ਬਾਜਨ ਪੀਲ ਗਨ ॥ ਨਿਸਰ ਦਲ ਚਉਗਾਨ ਜੁਟੇ ਇੰਦ੍ਰ ਸੁਤ ਭਟ ਥੰਭ ਰਨ ॥ ਦੈ ਤਾਊ ਮੂਛਨ ਖੁਨਸਾਇ ਬਾਜਨ ਰਿਸੇ ਜੋਧਨ ਅਯੋਧਨ ॥੨੬੧॥੨੦੯੧॥ ਰਿਸੇ ਬਿਕ੍ਰਮ ਸਾਕ ਬੰਦੀ ਨਿਸਰ ਦਲ ਜੁਟੇ ਸਮਰ ॥ ਲਲਕਾਰ ਗਰਜ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਭੀਖਮ ਛਕੇ ਨਾਨਾ ਸਸਤ੍ਰ ਸਰ ॥ ਬਖਤ੍ਰ ਸੰਜੋਆ ਸਿਲਹ ਆਬੀ ਜੜਤ ਮਨ ਗਨ ਰਤਨ ਬਜਰ ॥ ਛਜਤ ਬਾਸਵ ਤਨੈ ਰਨ ਮਹਿ ਲਜਤ ਰਨ[੩] ਪਤਿ ਨਿਸਾ ਕਰ ॥੨੬੨॥੨੦੯੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਸੰਤ ॥ ਅਬ ਸੁਨੋ ਨਿਸਚਰ ਨਾਮ ਸਜਨ ਸੰਤ ਪਿਆਰੇ ਸਾਧ ਜਨ ॥ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਸੁਤ ਮੰਤ੍ਰੀਨ ਪਉਤ੍ਰਨ ਤਿਹ ਬਿਦਿਤ ਭਾਖੋ ਨਾਮ ਕਰਨ[੪] ॥ ਨਿਸਰ ਦਲ ਭਟ ਸਮਰ ਆਏ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਸਨਮੁਖ ਬਿਦਿਤ ਰਨ ॥ ਰਨਧੀਰ ਬੀਰ ਜੁਝਾਰ ਜੁਟੇ ਸਾਵੰਤ ਰਿਸ ਕਰ ਅਯੋਧਨ ॥੨੬੩॥੨੦੯੩॥ ਅਥ ਅਸੁਰ ਸੈਨਾਪਤਿ ਨਾਮ ਕਥਤੇ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥ ਅਲਸੂਨ ਰਸਲ ਕਾਤੂਨ ਸਰਤਾ ਹਾਮੂਸ ਸਾਤੈਨ[੫] ਅਲੀਜਰ ॥ ਮਾਸੂਨ ਪ੍ਰਗਿਸ ਇਨਤ੍ਰਸ ਮਲਿਆਸ[੬] ਪ੍ਰਸਾਂ ਭਟ ਜਬਰ ॥ ਮਨਸੂਖ ਅਲਫੈਨ ਤ੍ਰਉਂਸਜਾਹਾ ਕਿਸਨਉਰ ਕਾਸਲ ਜੁਟੇ ਸਮਰ ॥ ਅੰਜੂਸ ਰਕਤ ਛਕ ਦਰਾਚਾਇੰਦ੍ਰਾਸ ਕੁਪੇਓ[੭] ਗ੍ਰਜ ਕਰ ॥੨੬੪॥੨੦੯੪॥ ਫਰਹੂਨ ਸਾਸਾਹਨ ਦ੍ਰਾਯੇਬਿਨ ਮਲਬੂਸ ਕਿੰਗ ਦ੍ਰਾਯੇ ਭਟ ॥ ਅਸਿਯੂਸ ਫਰਾਂਗੂਸ ਰਈਨਗੂ ਸ੍ਰਿੰਗਾਲ ਪਿੰਗਾਛੋ ਦਪਟ ॥ ਹੰਤਾਲ ਜੂਪਾਲੋ ਸਮ੍ਰ ਕਰਬਿ ਰਤੂਸ ਅਸਵਨ ਦੇ ਦਪਟ[੮] ॥ ਫਰਹਾਮ ਮੰਤ੍ਰੀ ਪੌਤ੍ਰ ਚਾਤੁਰ ਰਿਸ ਠਾਨ ਚਿੰਜਾਸੋ ਝਪਟ ॥੨੬੫॥੨੦੯੫॥ ਅਨਕੂਸ ਮੰਤ੍ਰੀ ਦੁਤੀ ਸੁਤ ਪ੍ਰਚਾਰ ਜੁਟਿਓ ਅਯੋਧਨ ॥ ਫਰਜਾਮ ਤ੍ਰਿਤੀਏ ਸੁਮਤਜਾ ਲਲਕਾਰ ਢੁਕਜਸੋ ਬਿਦਤ ਰਨ ॥ ਲੈ ਪਾਸ ਧੋਪ ਕਮੰਦ ਸੈਥੀ ਤੁਪਕ ਸਾਯਕ ਸੇਲ ਧਨ ॥ ਸਿਪਰ ਨਾਚੁਖ ਖਦੰਗ ਤ੍ਰਕਸ ਪ੍ਰਸ ਖਪ੍ਰਾ ਸਾਜ ਘਨ[੯] ॥੨੬੬॥੨੦੯੬॥ ਬਸੰਤ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਬਾਂਕੇ ਰਜੀਲੇ ਭਟ ਹਠੀਲੇ ਜੁਟੇ ਸਨਮੁਖ ਸੂਰ ਰਨ ॥ ਬਜਤ ਮਾਰੂ ਨਾਯੇ ਖੰਜ੍ਰੀ ਦਫ ਦੁੰਦਭ ਘੋਰ ਘਨ ॥ ਗੋਮੁਖ ਰਬਾਬ ਉਪੰਗ ਭੇਰਨ ਬੀਨ ਬੰਸੀ ਬੇਨ ਤਲ ॥ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਨਾਫੀਰੀ ਮੁਰਜ ਤੰਬੂਰ ਤੁਰਹੀ ਡੀਨ ਝਲ ॥੨੬੭॥੨੦੯੭॥ ਚੰਗ ਤੁਰਹੀ ਤਬਲ ਕਾਨੜ ਮੰਜੀਰ[੧੦] ਖੁਰਦਕ ਢਢ ਢਮ ॥ ਸਹਨਾਯੇ ਭਾਭਰ ਗੁਡਗੁਡੀ ਕਰਤਾਲ ਘੁੰਘਰ ਛੈਨ ਬਮ ॥ ਢਾਂਕ ਢੋਲਕ ਮਹੁਵਰੋ ਮੁਰਲੀ ਤੰਬੂਰਾ ਸਾਰੰਗੀ ॥ ਖ੍ਰਚਾਮ ਅਸਪੀ ਕੁੰਚਰੀ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਪੁਰਜੇ ਪੁਰਜੇ (ਮਸ, ਸਸ, ਅਸ)
[੨]ਕਬੰਧ (ਖਕ, ਅਸ)
[੩]ਰਤਿ (ਅਸ)
[੪]ਗਨ (ਅਸ)
[੫]ਹਾਮੂਸਹਾਸੁਰਤਾਨੈ (ਖਕ, ਅਸ)
[੬]ਬਲਿਆਸ (ਅਸ)
[੭]ਕੋਪੇ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੮]ਦੇਵ ਪਟ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੯]ਰਨ (ਮਸ), ਬਨ (ਖਕ, ਅਸ)
[੧੦]ਖੰਜੀਰ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਟੁਟੇਓ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਛੁਟੇਓ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਸੁਤਰੀ ਨਕਾਰਾ ਬਾਰਗੀ ॥੨੬੮॥੨੦੯੮॥ ਸੰਬੂਹ ਬਾਦ੍ਰਤਨ[੧] ਅਖਾਰਨ ਸੁਰਗ ਮਾਤਲ ਬਜਿਓ ਬੰਬ ॥ ਜਉ ਨਾਮ ਗਨਤੀ ਸਬ ਗਨੌ ਤਉ ਬਢੇ ਏਕ ਗ੍ਰੰਥ ਸਬ ॥ ਨਾਮ ਨਭ ਬਾਨੀ ਅਜਾਯਬ ਰੂਪ ਨਾਦਨ ਇੰਦ੍ਰ ਖੰਡ ॥ ਨਆਨ ਬਾਜੰਤ੍ਰਨ ਦਸੋ ਦਿਸ ਭਯੋ ਦੂਜੋ ਜਗ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ॥੨੬੯॥੨੦੯੯॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਬਸੰਤ ॥ ਬਿਦਤ ਜੇ ਬ੍ਰਿਤਮਾਨ ਨਾਦਨ ਅਲਪ ਭਾਖਿਓ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ॥ ਜਾਨਤ ਸਭੈ ਅਰ ਸਭ ਸੁਲਭ ਗੁਨ ਜਨ ਬਖਾਨਤ ਬਿਦਿਤ ਕਰ ॥ ਪ੍ਰੋਖ ਨਾਦਨ ਜੇ ਕਹੈ ਬਿਸੇਖ ਨਾਮ ਅਰ ਰੂਪ ਹੈ ॥ ਨਹ ਬਿਦਿਤ ਮਾਡਤ[੨] ਲੋਕ ਭਓ[੩] ਬਿਨ ਸ੍ਵਰਗ ਲਭਤ ਨ ਲੂਪ ਹੈ ॥ ਕ੍ਰੂਰ ਅਪਛਰ ਜਛ ਗੰਧ੍ਰਭ ਪਰੀ ਪਦੁਮਿਨ ਰੂਪ ਹੈ ॥੨੭੦॥੨੧੦੦॥ ਸੁਘਰ ਬਾਜੰਤ੍ਰਨ ਬਰੰਗਨ ਚਤ੍ਰ ਨਾਯਕ ਅਛਰਾ ॥ ਪ੍ਰਬੀਨ ਗੰਧ੍ਰਬ ਗਾਨ ਕਰ ਸਾਇਰ ਨ੍ਰਿਤੀ ਅਪਛਰਾ ॥ ਰਸਾਲ ਗਾਇਨ ਕੋਕਿਲਾ ਕਲ ਹੂਰ ਗੰਧ੍ਰਬ ਜਛਰਾ ॥ ਰਾਗ ਨਾਦ ਆਨੇਕ ਆਲਾਪਤ ਨਾਨਾ ਸੁਘਰਾ ॥੨੭੧॥੨੧੦੧॥ ਚੰਪਕ ਰਸਾਲੂ ਕਮਲ ਮਧੁਕਰ ਤਯਲੰਗ ਗਜਧਰ ਗਾਵਹੀਂ ॥ ਸਾਗਰ ਗੰਭੀਰ ਹਿੰਡੋਲ ਭਵਰਾ ਤਾਲ ਸਾਜ ਮਿਲਾਵਹੀ ॥ ਬਿਬਿਧ ਰਾਗ ਸਮਾਜ ਨਾਦਨ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਸੂਰ ਜੁਝਾਵਹੀਂ ॥ ਸਰਸ ਲਲਤ ਸੰਧੂਰ ਸੂਹਉ ਕਾਮੋਦ ਸਚਤ ਰਿਝਾਵਹੀਂ ॥੨੭੨॥੨੧੦੨॥ ਬਜਿਓ ਘੋਰ ਮਾਰੂ ਰਾਗ ਨਾਦ ਜੁਝਾਵੜਾ ॥ ਨਚੇਓ ਮਸਾਨ ਕਪਾਲ ਕਾਲਕ ਭੂਤ ਭੈਰੋ ਬਾਵੜਾ ॥ ਹਠੇ ਮਲੰਗ ਪਲੰਗ ਖਸਲਤ ਕੂਦ ਕੂਦ ਉਮਾਹੜਾ ॥ ਜੁਟੇ ਜੁਝਾਰ ਸਵਾਰ ਦੋ ਦਿਸ ਦੇਵ ਦਾਨੂ ਚਾਵੜਾ ॥੨੭੩॥੨੧੦੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਮਾਲਕਉਸ ਰੇਖਤਾ ॥ ਤਈਲੰਗੀ ॥ ਗੁਲ ਰੁਖ ਪਰੀਰੂ ਗੁਲਬਦਨ ਨੌ ਓਜ ਨੌ ਜੋਬਨ ਭਰੇ ॥ ਸਮਸਾਦ ਕਦ ਤੁੰਦ ਰਓ ਕਦਮ ਦੁਲ ਦੁਲ ਸਪਛੀ ਭਟ ਚੜੇ ॥ ਦੰਦਾਨ ਦੁਰ ਆਹੂ ਅਚਸਮ ਸੀਰੀ ਬਚਨ ਮਧ ਮੁਖ ਝੜੇ ॥ ਯਲੈ[ੳ] ਜੋਰਾਵਰ ਤਨੋ ਮੰਦ ਸਾਕ ਬੰਦੀ ਰਨ ਚੜੇ ॥੧॥੨੧੦੪॥ ਮਾਲਕਉਸ ਤਯਲੰਗੀ ॥ ਮਹਬੂਬ ਸਹ ਅਸਵਾਰ ਜਉਲਾ ਸਮ੍ਰ ਮੰਡਨ ਹਾਠ ਕੈ ॥ ਚਾਲਾਕ ਜੰਗ ਮੈਦਾਨ ਅਸਹਬ ਦਪਟ ਆਇਓ ਦਾਟ ਕੈ ॥ ਗੁਸਤਾਖ ਹੈਬਤ ਸੇਰ ਨਰ ਲਲਕਾਰ ਢੁਕੇ ਰਪਟ ਕੈ ॥ ਖਸਲਤ ਦਮਾ ਪੀਲਾ ਹੁਜਬਰਾਂ ਬਾਜ ਧਾਏ ਝਪਟ ਕੈ ॥੨॥੨੧੦੫॥ ਮਾਲਕਉਸ ਤੈਲੰਗੀ ॥ ਰੁਖਸਾਰ ਤਾਬਾਂ ਗੁਲ ਚਿਹਰ ਕਟ ਕਸ ਨਿਖੰਗ ਕਮਾਨ ਲੈ ॥ ਕਾਮਿਲ ਜਮਾਲ ਸ੍ਰਾਬ ਨੌਸਾ ਅਸੁਰ ਬੰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੈ ॥ ਸਮਸੇਰ ਸਿਪ੍ਰ ਸਿਲਾਹ ਪੋਸਾਂ ਧਵਾਇ ਤੁਰੈ ਮੈਦਾਨ ਦੈ ॥ ਨਾਚੁਖ ਸਿਲਾ ਨਾਵਕ ਜਨਾ ਸਨਮੁਖ ਭਏ ਚਉਗਾਨ ਮੈਂ ॥੩॥੨੧੦੬॥ ਮਾਲਕੌਸ ॥ ਤਯਲੰਗੀ ॥ਮੋਬਾਜ[੪] ਖਾਸਤ[੫] ਦੋਸੂ ਜੰਗ ਖਾਹਾਂ ਭਏ ਦੇਵ ਅਦੇਵ ਤਬ ॥ ਦੋਸੂ ਦਿਲਾਵਰ ਜੰਗ ਆਮਦ ਕਹੋ ਤਿਨ ਕੇ ਨਾਮ ਅਬ ॥ ਦੋ ਯਲੈ ਮੈਦਾਂ ਤੰਗ ਆਮਦ ਜਮਾਯੇ ਸਘਨ ਬਿਬ ॥ ਇਸਮ ਨਾਮੀ ਗਾਜੀਆਂ ਬ੍ਰਿਜ ਨਾਦ ਪਉਤ੍ਰਨ ਸੁਮਤ ਸਬ ॥੩॥੨੧੦੭॥ ਮਾਲਕੌਸ ਤਯਲੰਗੀ ॥ ਅਲਸੂਨ ਰਸਲ ਕਾਤੂਨ ਸ੍ਰਤਾ ਜੰਗ ਆਮਦ ਨਿਸਰ ਕੈ ॥ ਤਲਬ ਕਰ ਦੰਦ ਆਂ ਤਰਫ ਮਰਦਾਨ[ਅ] ਜੰਗੀ ਮਿਸਲ ਕੈ ॥ ਬੇਰੂਨ ਲਸਕਰ ਸੁਦ ਦਿਲਾਵਰ ਸਕ੍ਰ ਸੁਤ ਬਹੁ ਰਿਸਰ ਕੈ ॥ ਮਧੁਪਾਲ ਅੰਜਨ ਰਿਖ ਕਮਲ ਰਿਖ ਰਤ ਦਮਨ ਆਮਦ ਉਛਰ ਕੈ ॥੫॥੨੧੦੮॥ ਕੈਬਰ ਕਮਾਂ ਦੋ ਸੂ ਗ੍ਰਿਫਤੰਦ ਪ੍ਰਿਥਕ ਪ੍ਰਿਥਕ ਹਕਾਰ ਕੈ ॥ ਤੀਰ ਬਾਰਾਂ ਸੁਦ ਦੁਸੂ ਰਨਧੀਰ ਬੀਰ ਬਰਿਅਰ ਕੈ ॥ਚੁ ਮੇਗ ਬਾਰਸ ਤੀਰ ਕਰਦੰਦ ਬਿਸਖ ਛੁਟਿਓ ਬਿਆਰ ਸੈ ॥ ਸਿਕਾਫ ਸੁਚ[੬] ਤਨ ਜਿਰਹ ਬਖਤਰ ਜਖਮਕਾਰੀ ਫਾਰ ਕੈ ॥੬॥ਛਕਾ॥੧॥੨੧੦੯॥ ਮਾਲਕੌਸ ਤਯਲੰਗੀ ॥ ਪਿਸਤਾਨ ਜਉਸਨ ਸੀਰ ਬਾਰਾ ਛੁਟਿਓ ਸ੍ਰੋਨਤ ਬਬਕ ਕੈ ॥ ਪਾਰੈ ਪਾਰੈ ਸੁਦ ਹਮੈ ਕਸ ਹਠ[ੲ] ਦਪਟ ਧਾਏ ਭਕ੍ਰ[੭] ਕੈ ॥ ਜਖਮ ਪੈ ਦਰ ਪੈ ਜਨਾਂ ਨਹ[੮] ਦੇਤ ਮੁਹਲਤ ਸਬਕ ਕੈ ॥ ਬੇਤਾਬ ਅਫਤਾਦੰਦ ਜਮੀ ਬਹੁ ਖਾਯੇ ਘਾਯ੍ਰ ਹਬਕ ਕੈ ॥੭॥੨੧੧੦॥ ਤਯਲੰਗੀ ॥ ਈ ਸੂ ਆਂ ਸੂ ਆਮਦੰ ਦਲੇਰਾਂ ਜਖਮੀ ਸੁਰ ਸੁਭਟ ॥ ਅਸਪਰਾ ਜੌਲਾਨ ਦਾਦੈ ਰਿਸਿਓ ਨਿਸਚਰ ਦਲ ਨਿਸਰ ॥ ਇਸਮ ਜੰਗੀ ਨਾਮਵਰ ਜੇ ਜੁਟੇ ਸੰਘਰ ਰੋਹ ਕਰ ॥ ਹਾਮੂਸ ਪ੍ਰਗਿਸ ਇਨਤਰਸ ਦਰ ਜੰਗ ਆਮਦ ਬੀਰ ਬਰ ॥੮॥੨੧੧੧॥ ਤਯਲੰਗੀ ॥ ਚਿਤ੍ਰ ਸਾਗ੍ਰ ਬਾਹੁ ਮੰਗਲ ਕਰਨ ਆਮਦ ਝਪਟ ਕੈ ॥ ਸੁਖਨ ਨਾਮਾਫਕ ਨਮੂਦੰਦ ਗੁਫਤ ਗੋਏ ਦਪਟ ਕੈ ॥ ਸਿਨਾ ਨਾਚੁਖ ਖੰਜਰੋ ਬਾਹਤ ਭਏ ਭਟ ਸਿਮਟ ਕੈ ॥ ਜਿਗਰ ਪਾਰੈ ਸਾਖਤ ਆਂਹਾ ਲੜੇ ਹਠ ਕਰ ਕਪਟ ਕੈ ॥੯॥੨੧੧੨॥ ਤਯਲੰਗੀ ॥ ਚੂੰ ਚਸਮੈ ਜਾਰੀ ਖੂਨ ਸੁਦ ਤਨ ਜਖਮਕਾਰੀ ਭਯੋ ਸਬ ॥ ਸਮਸੇਰ ਦੋ ਦਸਤੀ ਜਦੰਦ ਬੇਬਾਕ ਹੋ ਹੋ ਸੁਭਟ ਤਬ ॥ ਮੈ ਅਸਪ ਮੁਰਦੰਦ ਨਾਮਵਰ ਅਸ ਕਰਜੋ ਨਾਹਨ ਕਿਨੇ ਕਬ ॥ ਵਜੀਰ ਆਮਦ ਜਾਇ ਜੰਗ ਲੈ ਗਯੋ ਹਾਯਲ ਸੁਭਟ ਸਬ ॥੧੦॥੨੧੧੩॥ ਤਯਲੰਗੀ ॥ ਤਾਬੂਤ ਅੰਦਰ ਦਖਲ ਕਰ ਭਟ ਪਠਿਓ ਦੀਨੇਓ ਸਾਹ ਪੈ ॥ ਈ ਸੂ ਗਨੇਸ ਬੁਰਦੰਦ ਆਂਹਾਂ ਇੰਦ੍ਰ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਬਾਦਿਤ ਰਨ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੨]ਮਾਨਤ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੩]ਭਿਯੋ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੪]ਮੁਬਾਜਰ (ਅਸ)
[੫]ਬਾਸਤ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੬]ਸੁਦ (ਅਸ)
[੭]ਬਬਕ (ਖਕ, ਖਕ, ਅਸ)
[੮]ਜਨਾਹ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਯਿਲੇ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਮ੍ਰਦ੍ਨਾ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਮਸ, ਅਸ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ

ਸੁਤ ਬੇਵਾਨ ਮਹ ॥ ਹਮਰਾਹ ਕਰ ਦੰਦ ਰੂਹੀਆ ਤਿਨ ਪਠੈ ਦੀਨੇਓ ਬਿਸਨ ਜਹ ॥ ਜਾਂ ਦਾਦਾ ਫਰਜੰਦਾਂ ਅਜੀਜਾਂ ਹਾ ਹਾ ਮੁਰਾਰ ਸਹਾਯ ਤਹ ॥੧੧॥੨੧੧੪॥ ਤਯਲੰਗੀ ॥ ਦਵਾਂ ਅਸਪ ਮੈਦਾਨ ਆਮਦ ਸਾਤੈਨ ਪ੍ਰਸਾ ਸਾਸਾਨ ਰਿਸ ॥ ਤਬਰ ਤੇਗ ਕਮੰਦ ਦਸਤਸ ਦਪਟ ਧਾਯੋ ਸੁਰਨ ਦਿਸ ॥ ਈ ਸੂ ਬਿਆਮਦ ਜੰਗ ਜੋਏਆਂ ਲਲਕਾਰ ਝਪਟਿਓ ਡਾਂਡ[1] ਤਿਸ ॥ ਸਮਾਨ ਹੰਸ ਮਰਾਲ ਅੰਗ ਮੈਦਾਨ ਆਂਮਦ ਕਮਰਕਸ ॥੧੨॥ਛਕਾ॥੨॥ ੨੧੧੫॥ ਰੇਖਤਾ ॥ ਸੂਤ ਸਾਗਰ ਨਿਸਰ ਦਲ ਹੈ ਦਪਟ ਆਇਓ ਜੰਗ ਜੁਸਤ ॥ ਬੰਦੂਕ ਸਿਪਰ ਸਮਸੇਰ ਲੈ ਭਟ ਸਮ੍ਰ ਢੂਕੇ ਸਮ੍ਰ ਚੁਸਤ ॥ ਦੋ ਸੂ ਚਲੇਓ ਆਯੁਧ ਸਪਾਸਪ ਨਹ ਦੀਨ ਕਬਹੀ ਸਮਰ ਪੁਸਤ ॥ ਗੋਏਆ ਕਿਆਮਤ ਪ੍ਰਲੈ ਪਲਟਿਓ ਹਾ ਹੂ ਮਚੀ ਗੂਲਾਨ ਰੁਸਤ ॥੧੩॥੨੧੧੬॥ ਮਾਲਕਉਸ ਦਖਣੀ ॥ ਕਰਤ ਬਰਖਾ ਸਸਤ੍ਰ ਪੁੰਜਨ ਢਰਤ ਸ੍ਰੋਨਤ ਭਭਕ ਤਨ ॥ ਨਹ ਹਠਤ ਹਾਠੀ ਰਨ ਹਟੇ[2] ਬਹੁ ਬ੍ਰਿਨ ਸਹੇ ਸਹ ਅਯੋਧਨ ॥ ਝੜ ਗਏ ਬਖਤ੍ਰ ਖੂਦ ਤਨ ਟੂਟ ਗਯੋ ਜਿਰਹ ਸਿਲਾਹ ਤਨ ॥ ਛੂਟ ਗਯੋ ਅੰਗਨ ਅੰਗ ਬਿਧਗੇ ਨਹ ਤਦਪ ਛਾਡਤ ਸੁਭਟ ਰਨ॥੧੪॥੨੧੧੭॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ਮਾਲਕਉਸ ਦਖਣੀ ॥ ਭੁਈ ਗਿਰੇ ਮੁਰਛਿਤ ਹੋਏ[੬] ਨਹ ਰਹਿਓ ਸੁਧ ਹਵਾਸ ਤਨ ॥ ਲੈ ਗਏ ਘਾਲ ਬੇਵਾਨ ਦੋ ਸੂ ਚਮੂ ਨਿਜ ਨਿਜ ਅਯੋਧਨ ॥ ਭਟ ਨਿਸ੍ਰ ਆਏ ਦੋ ਤਰਫ ਅਬ ਕਹੋ ਤਿਨ ਕੇ ਨਾਮ ਗਨ ॥ ਤੁਮ ਸੁਨਹੁ ਸਜਨ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰ ਜੇ ਨਿਸ੍ਰ ਆਏ ਭੂਪ ਰਨ ॥੧੫॥੨੧੧੮॥ ਮਾਲਕਉਸ ਦਖਣੀ ॥ ਬਲੀਆਸ ਮਨਸੂਖੋ ਅਲੀਜਰ ਅਲਫੈਨ ਜਾਹਾ ਤਰਓ ਸੁਭਟ ॥ ਦ੍ਰੂਪ ਮਥਨ ਹੰਸ ਗਵਨ[ਅ] ਸਤ੍ਰਾਜਿਤ ਉਛਾਹੂ ਰਨ ਦਪਟ ॥ ਭਿਰੇ ਕੁਸਤੀ ਦਾਵ ਦਾਨੂ ਦੇਵ ਚਿਤ੍ਰ ਬ੍ਰਨ ਲਪਟ ॥ ਕਰਤ ਦਾਵ ਪ੍ਰਹਾਰ ਮੁਸਟਨ ਭਾਂਤ ਨਾਨਾ ਸਮ੍ਰ ਜੁਟ ॥੧੬॥੨੧੧੯॥ ਮਾਲਕਉਸ ਦਖਣੀ ॥ ਚਾਰ ਜਾਮਹ ਭਯੋ ਕੁਸਤੀ ਭਿਰੇ ਹਾਕ ਪ੍ਰਜਾਰ[3] ਕਰ ॥ ਗਹ ਕਮਰਬੰਦ ਦਵਾਲ ਲੀਨੇਓ ਪਟਕ ਭੂਮ ਪਛਾਰ ਕਰ ॥ ਉਰ ਦੀਨ ਤੀਛਨ ਮੇਲ ਜਮਧਰ ਭਏਓ ਜਖਮਕਾਰੀ ਪਾਰ ਪਰ ॥ ਸੁਰ ਹਨਿਓ ਨਿਸਚਰ ਦੋ ਸੁਭਟ ਤ੍ਰੈ ਹਨਿਓ ਅਸੁਰ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰ ॥੧੭॥੨੧੨੦॥ ਤਾਬੂਤ ਧਰ ਬੇਵਾਨ ਪਠਿਓ ਅਸੁਰ ਨਾਯਕ ਬਿਸਨ ਜਹ ॥ ਭਟ ਜੂਝਗੇ ਕਰ ਸਮ੍ਰ ਦਾਰੁਨ ਪਠਿਓ ਬਾਸਵ ਅਰਜ ਕਹ ॥ ਲੈ ਗਯੋ ਦੂਤ ਬੇਵਾਨ ਬਾਸਵ ਤਨੈ ਮ੍ਰਿਤਕ ਬਿਸਨ ਜਹ ॥ ਸਭ ਕਹੀ ਬ੍ਰਿਥਾ ਦੇਵ ਤਨ ਜਿਮ ਭਯੋ ਤੁਮਲ ਜੁਧ ਤਹ ॥੧੮॥੨੧੨੧॥ ਮਾਲਕਉਸ ਦਖਣੀ ॥ ਪ੍ਰਭ ਦੀਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਮੇਲ ਮੁਖ ਸਭ ਜਗੇ ਬਾਸਵ ਤਨੈ ਭਟ ॥ ਕਰ ਜੋਰ ਮਾਥ ਨਿਵਾਏ ਪ੍ਰਭ ਕੋ ਚਲਿਓ ਬਲਕਰ ਸਮਰ ਭਟ ॥ ਪ੍ਰਭ ਦੀਨ ਪ੍ਰਤਨਾ ਨਿਛਤ੍ਰ ਗਨ ਬਹੁ ਸੈਨ ਦਾਰੁਨ ਸਘਨ ਗਟ ॥ ਨਉ ਗ੍ਰਹ ਦ੍ਵਾਦਸ ਰਾਸ ਆਦਕ ਗਨ ਅਨਿਕ ਦੇਵਨ ਕਟਕ ਸਟ ॥੧੯॥੨੧੨੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਮਾਲਕਉਸ ਦਖਣੀ ॥ ਚਲਿਓ ਚਤੁਰੰਗਨ ਚਮੂੰ ਪ੍ਰਭ ਕਹਜੋ ਕੀਜੋ ਤ੍ਰਾਸ ਜਿਨ ॥ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਦਾਰੁਨ ਮਚੋਂ ਬਲ ਕਰ ਹਨੋ ਚੁਨ ਚੁਨ ਅਸੁਰ ਰਨ ॥ ਕਹੋ ਬਾਸਵ ਜਾਏ ਕੈ ਨਹ ਤ੍ਰਾਸ ਮਾਨੋ ਅਸੁਰ ਗਨ ॥ ਯਕ ਬਾਰ ਧਾਏ ਪਰੇ ਚਹੂ ਦਿਸ ਹਨੇ ਖਲ ਦਲ ਅਯੋਧਨ ॥੨੦॥੨੧੨੩॥ ਮਾਲਕੌਸ ਦਖਣੀ ॥ ਸੰਗ ਦੀਨ ਪੈਤਾਲਿਸ ਪਦਮ ਸੁਰ ਕਟਕ ਦਾਰੁਨ ਨਿਛਤ੍ਰ ਗਨ ॥ ਜਉ ਕਹੋ ਤਿਨ ਕੇ ਨਾਮ ਬਰਗ ਤਉ ਬਢੈ ਏਕ ਗ੍ਰੰਥ ਬਨ[4] ॥ ਪ੍ਰੀਵਾਰ ਗੋਤ੍ਰ ਅਨੇਕ ਹੈ ਕਈ ਰਾਸ ਬਰਗ ਅਪਾਰ ਮਨ ॥ ਜਗ ਬਿਦਿਤ ਜਾਨਤ ਲੋਗ ਸਭ ਬੀਚਾਰ ਜੋਤਿਸ ਪ੍ਰਗਟ ਭਨ ॥੨੧॥੨੧੨੪॥ ਦਖਣੀ ॥ ਜੇ ਪ੍ਰਗਟ ਨਾਹਨ ਜਗਤ ਮੈ ਸੋ ਕਹੇ ਸੁਕ੍ਰਾਚਾਰ ਗਨ ॥ ਜੋ ਕਹਉ ਤਿਨ ਕੇ ਨਾਮ ਬਰਗ ਤਉ ਬਢੈ ਏਕ ਗ੍ਰੰਥ ਬਨ ॥ ਜਉ ਬਹਤ ਤਿਨ ਕੇ ਭੇਦ ਕਉ ਸੋ ਲਖੇ ਸੁਕ੍ਰਾਭਾਖ[5] ਮਹ ॥ ਲਹੇ ਭੇਦ ਸਮਸੁਤ ਬੁਧਜਨ ਗ੍ਰੰਥ ਜੋਤਿਸ ਪ੍ਰਗਟ ਤਹ ॥੨੨॥੨੧੨੫॥ ਮਾਲਕਉਸ ਦਖਣੀ ॥ ਬਜਿਓ ਨਿਸਾਨ ਮਾਰੂ ਪ੍ਰਲੈ ਪਲਟਿਓ ਧਾਯੇ[6] ਕੈ ॥ ਅਸ ਗਜ ਬੇਵਾਨ ਸਇੰਦ ਪਾਯਨ ਚਮੂ ਬੂਹ ਬਨਾਯੇ ਕੈ ॥ ਚਲੇਓ ਬਾਸਵਤਨੈ ਸੰਗ ਬਹੁ ਘੋਰ ਦੁੰਦਭ ਬਾਏ ਕੈ ॥ ਬਹੁ ਚਲੀ ਪ੍ਰਤਨਾ ਪੈਂਡ ਛਿਤ ਬਹੁ ਚਲੇ ਨਭ ਮਗ ਛਾਏ ਕੈ ॥੨੩॥੨੧੨੬॥ ਦਖਣੀ ॥ ਕਟ ਕਸ ਨਿਖੰਗ ਕੁਵੰਡ ਚਕ੍ਰ ਲੈ ਸੈਫ ਸੇਲ ਛਕਾਇ ਕੈ ॥ ਜਮਧਰ ਸਿਲਾਹਨ ਬਿਬਿਧ ਭਾਂਤਨ ਅੰਗ ਅੰਗ ਛਕਾਇ ਕੈ ॥ ਛਕੇ ਭੂਸਨ ਬਸਨ ਮੰਗਲ ਦਿਬ ਬੇਖ ਬਨਾਇ ਕੈ ॥ ਖਚਿਤ ਮਨਿ ਗਨ ਰਤਨ ਬਜ੍ਰਨ ਸਿਰ ਚਵਰ ਛਤ੍ਰ ਢੁਰਾਇ ਕੈ ॥੨੪॥੨੧੨੭॥ ਮਾਲਕਉਸ ॥ ਦਖਣੀ ॥ ਬਜਤ ਤਾਲ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਦੁੰਦਭਿ ਦੀਹ ਦਿਵਾਇ ਕੈ ॥ ਗਿਰ ਕਨਕ ਉਤਰੇਓ ਚਮੂ ਸੁਰਗਨ ਧ੍ਵਜਾ ਬਾਨ ਝੁਲਾਇ ਕੈ ॥ ਪਠਿਓ ਬਾਸਵ ਪੇਸਵਾ ਲੈ ਆਵੋ ਸੁਰਗਨ ਜਾਇ ਕੈ ॥ ਬਰੁਨ ਚੰਦ੍ਰ ਸਿਖਰ ਸੁਮਤਿ ਲੈ ਗਯੋ ਅਗੂਆ ਆਇ ਕੈ ॥੨੫॥੨੧੨੮॥ ਦਖਣੀ ॥ ਮਿਲੇ ਬਾਸਵ ਭੇਟ ਲੈ ਕਰ ਹਰਖ ਮੋਦ ਬਢਾਇ ਕੈ ॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਡਾਟ (ਅਸ)
[੨]ਹਠੇ (ਅਸ)
[੩]ਪ੍ਰਚਾਰ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੪]ਰਨ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੫]ਸੁਕ੍ਰਾਭਾਸ (ਮਸ, ਅਸ)
[੬]ਅਇ (ਮਸ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਸ ਵਿਚ ‘ਹੋਇ ਰਨ’ ਪਾਠ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ‘ਗਓਨ’ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਕਹੇਓ ਆਗਿਆ ਬਿਸਨੁ ਕੌ ਜਿਮ ਭਯੋ ਬਾਸਵ ਰਾਇ ਪੈ ॥ ਸੁਤ ਲੀਨ ਹ੍ਰਿਦੈ ਲਗਾਏ ਬਾਸਵ ਕਰ ਛੋਹ ਨੈਨ ਭਰਾਇ ਕੈ ॥ ਕਰ ਜੋਰ ਬਿਨਵਤ ਚਰਨ ਪ੍ਰਭ ਕੋ ਮਮ ਸੁਤਨ ਦੀਨ ਜਿਵਾਇ ਕੈ ॥੨੬॥੨੧੨੯॥ ਦਖਣੀ ॥ ਤਰਹ ਸਾਨੀ ॥ ਉਤ ਕੋਪ ਧਾਯੋ ਦ੍ਰਾਯਬਿਨ ਇਦ੍ਰਾਮ ਰਕਤਛਕ ਸਿੰਗ੍ਰਾਲ ॥ ਮਲਬੂਸ ਕਿੰਗਦ੍ਰਾਯ ਜਾਹਾ ਕਿਸਨਉਰ ਕਾਸਲ ਹੰਤਾਲ ॥ ਨਿਸਰ ਆਯੋ ਫਉਜ ਤੇ ਲਲਕਾਰ ਪੌਤ੍ਰਨ ਦੇਵ ਪਾਲ ॥ ਦਪਟ ਧਾਏਓ ਸਕ੍ਰ ਸੁਤ ਭਟ ਕਮਲ ਕੰਠ ਅਰ ਕੰਜ ਮਾਲ ॥੨੭॥੨੧੩੦॥ ਦਖਣੀ ॥ਹੰਸ ਗ੍ਰੀਵ ਸੁਲੋਚਨਾ ਹਵਿਖ ਇੰਦਮੁਖਾ ਰਸਾਲ ॥ ਤਿਲਕ ਅਮਰਾ ਮਹਨ[1] ਭਾਰਥ ਮਰਾਲੋ ਅੰਜਨ ਉਤਾਲ ॥ ਹੰਸ ਧੁਜ ਬਹੁ ਕੋਪ ਧਾਯੋ ਕਰ ਧਾਰ ਸਾਰੰਗ ਚਕ੍ਰ ਨਾਲ ॥ ਯਕ ਯਕ ਭਿਰੇ ਸਮੁਹਾਇ ਕੈ ਮਨੋ ਕੋਪ ਧਾਯੋ ਪ੍ਰਲੈ ਕਾਲ ॥੨੮॥੨੧੩੧॥ ਮਾਲਕਉਸ ਸਾਨੀ ॥ ਛੁਟੇਓ ਦੋ ਸੁ ਸਰ ਸਰਾਸਨ ਬਾਨ ਗੋਲਨ ਮਾਰ ਧਰ[2] ॥ ਸਾਰ ਸਾਰ ਠਹਕਾਯ ਬਾਹਤ ਹਾਕ ਹਾਕ ਭਿਰੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ॥ ਕੋਪ ਕੋਪ ਚਲਾਵਹੀ ਬਹੁ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਸਮ੍ਰ ਅਪਾਰ ॥ ਝਨਕਾਰ ਝਰਤ ਅੰਗਿਆਰ ਝਰ ਝਰ ਚਮਕਾਰ ਬਿਦੁਲ ਘਟਾ ਸਾਰ ॥੨੯॥੨੧੩੨॥ ਦਖਣੀ ॥ ਖੁਭ ਜਾਤ ਗੋਲਿਨ ਬਾਨ ਬਗਤ੍ਰ ਝਰ ਲਾਏ ਬਾਹਤ ਸਾਰ ਧਾਰ ॥ ਚਿਨਗਾਰ ਠਹਕਤ ਸੰਜ ਚਿਲਤਹ ਝਰਤ ਚਿਨ ਗਿਨ ਚਮਤਕਾਰ ॥ ਮਨੋ ਨਿਸਾ ਭਾਦਉ ਮਾਸ ਚਮਕਤ ਪਟ ਬੀਜਨਾ ਪੁੰਜਨ ਸੁਧਾਰ ॥ ਕੜਕ ਸੋਲਾ ਗਦਾ ਸਦਨ ਬਜ੍ਰ ਅਭਰਨ ਗੈਣ ਵਾਰ ॥੩੦॥੨੧੩੩॥ ਸਾਨੀ ॥ ਮਾਲਕਉਸ ਦਖਣੀ ॥ ਪਾਰ ਹੋ ਹੋ ਸਸਤ੍ਰ ਪੁੰਜਨ ਬੇਧ ਅੰਗਨ ਸੁਭਟ ਘਾਇ ॥ ਜਖਮਕਾਰੀ ਬ੍ਰਿਨ ਭਾਰੀ ਭਏਓ[3] ਘਾਯਲ ਸਮ੍ਰ ਚਾਇ ॥ ਜਿਮ ਜਿਮ ਲਗੇ ਬ੍ਰਿਨ ਸੁਭਟ ਤਨ ਤਿਮ ਤਿਮ ਬਢਤ ਰਿਸ ਸਸਤ੍ਰ ਚਾਇ ॥ ਕੂਦ ਕੂਦ ਪ੍ਰਹਾਰਹੀਂ ਭਟ ਰੀਝ ਰੀਝ ਆਯੁਧ ਚਲਾਇ ॥੩੧॥੨੧੩੪॥ ਸਾਨੀ ॥ ਬਹੁ ਸ੍ਰਮਿਤ ਭੇ ਭਟ ਲੜ ਅਯੋਧਨ ਛੀਨ ਭੌਂ ਤਨ ਘਾਏ ਖਾਏ ॥ ਬਮਤ ਸ੍ਰੋਨਤ ਅੰਗ ਅੰਗਨ ਬਲਹੀਨ ਭੇ ਭਟ ਝਾਂਝਰ ਝੁਰਾਏ ॥ ਸਨ ਬਾਜ ਬਖਤ੍ਰ ਟੂਟਗੇ ਧਰ ਗਿਰੇ ਮੁਰਛਿਤ ਬਿਕਲ ਝਾਇ ॥ ਘਾਲ ਪਾਲਕੀ ਲੈ ਗਯੋ ਦੋ ਸੂਅ ਦੂਤਨ ਮ੍ਰਿਤਕ ਭਾਇ ॥੩੨॥੨੧੩੫॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਰਾਗ ਮਾਲਕਉਸ ॥ਕੜਖਾ ਛੰਦ ॥ ਕਰਤ ਭੀ ਮਾਰ[4] ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਜੋਧਨ ਤਹਾਂ ਜਖਮਕਾਰੀ ਲਗੀ ਚੋਟ ਭਾਰੀ ॥ ਬਿਕਲ ਬਿਸੁਧ ਛਿਤ ਪਰੇ ਮੁਰਛਿਤ ਬਲੀ ਬਹੀ ਤੀਛਨ ਸ੍ਰੀ ਜਖਮਕਾਰੀ ॥ ਨਹੀ ਤਦਪ ਹੁਟਿਓ ਹਵਸ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਜੀਤੇ ਭਟਨ ਉਠਹ ਬਰੜਾਇ ਓਸਾਸ ਮਾਰੀ ॥ ਕਰ ਜੋਸ ਧਨ ਪਕਰ ਟੰਕੋਰ ਦੈ ਦੈ ਤਹਾ ਬਲ ਕਰਤ ਨਹ ਚਲਤ ਬਲ ਛੀਨ ਸਾਰੀ ॥੩੩॥੨੧੩੬॥ ਮਾਲਕੌਸ ਛੰਦ ਕੜਖਾ ॥ ਉਸਾਸ ਲੈ ਰਹਤ ਕਰ ਮਲਤ ਘਾਯਲ ਪਰੇ ਨਹ ਚਲਤ ਪਉਰਖ ਕਰਤ ਤਾਪ ਭਾਰੀ ॥ ਕਿਮ ਛੁਟਿਓ ਨਹ ਪ੍ਰਾਨ ਬਪ ਤੇਜ ਕਿਮ ਗਯੋ ਨਹ ਭਲ ਦਾਓ ਅਉਸਰ ਬਨਿਓ ਸਮੈ ਸਾਰੀ ॥ ਬਹੁਰ ਕਬ ਮਿਲੈ ਗਓ ਦਾਓ ਐਸੋ ਸਮੈ ਰਨ ਭਾਰਥ ਨਚੈ ਰੁਦ੍ਰ ਕਾਰੀ ॥ ਹੈ ਹਾਤ ਹੈ ਹਾਤ ਹੈ ਜਾਤ ਬੀਤੋ ਸਮੈ ਪ੍ਰਭ ਦੇਹੁ ਬਲ ਭੁਜਾ ਬਲਵੰਤ ਭਾਰੀ[5] ॥੩੪॥੨੧੩੭॥ ਤ੍ਰਫਤ ਭਟਇੰਦ ਅਫਸੋਸ ਕਰ ਕਰ ਪ੍ਰਬਲ ਭਟ ਅਉਰ ਨਿਸ੍ਰ ਸਮਰ ਲਲਕਾਰ ਧਾਯੇ ॥ ਇੰਦ੍ਰ ਸੁਤ ਦੈਤ ਪੁਤ੍ਰ ਕ੍ਰੋਧ ਕਰ ਹਠੇ ਰਨ ਮਚਿਓ ਦੁਸਤ੍ਰ ਤਿਨੈ ਨਾਮ ਗਿਨਤੀ ਸੁਨਾਯੇ ॥ ਫਰਾਂਗੂਸ ਬ੍ਰਿਤੂਸ ਅਈਯੂਸ ਅ੍ਰ ਰਈਨਗੂ ਜੂਪਾਲ ਫਹਰਾਮ ਚਿੰਜਾਸ ਧਾਯੇ ॥ ਅੰਜੂਸ ਫਰਜਾਮ ਰਨ ਹਠੇਓ ਦ੍ਰਾਚਾ ਤਹਾਂ ਲਲਕਾਰਹ ਓਮੰਡੇ ਪ੍ਰਲੈ ਮਚਾਯੇ ॥੩੫॥੨੧੩੮॥ ਮਾਲਕੌਸ ॥ ਕੜਖਾ ਛੰਦ ॥ ਅਨਜੂਸ ਫਰਹੂਮ ਲੈ ਤੁਪਕ ਚੜਤੀ ਕਰੀ ਰਨ ਹਕੇਓ ਲਲਕਾਰ[6] ਰਤਨਾਗਰ ਤਾਂਈ ॥ ਨਿਸਰ ਦਲ ਸਾਂਗ ਗਹ ਸੇਲ ਜਮਧਰ ਬਿਸਖ ਮੈਨ ਸਾਗਰ ਰਿਸਯੋ ਹਵ ਚਢਾਈ ॥ ਪਰਸ ਨਾਵਕ ਸਿਪ੍ਰ ਧਾਰ ਧਾਯੇ ਬਲੀ ਸੁਭਟ ਚਢਤੀ ਕਰੀ ਮ੍ਰਾਲ ਅੰਜਨ ਕਵਾਈ ॥ ਨਿਸਰ ਦਲ ਕੋਪ ਧਾਯੇ ਹਠੀ ਮਯੰਕ ਜੌਨੀ ਨ੍ਰਿਪਤ ਸਮਰ ਚਾਈ ॥੩੫॥੨੧੩੮॥ ਕੜਖਾ ॥ ਹਠੇ ਭਟ ਚਿਤ੍ਰ ਗ੍ਰੀਵ ਨਿਸਰ ਦਲ ਤੇ ਬਲੀ ਮੰਡਿਯੋ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਸਾਹਸ ਬਢਾਈ ॥ਰਿਸਿਓ ਮਧੁਪਾ ਆਰੰਨ ਪਰ ਪੌਤ੍ਰ ਬਾਸ੍ਵ ਲਖੋ ਸਮਰ ਸਨਮੁਖ ਜੁਟੇ ਭਿਰੇ ਜਾਈ ॥ ਸਿੰਘ ਧੁਜ ਸੁਭਟ ਸ੍ਰਿਗ ਚਛ ਭਟ ਕੰਜਮੁਖ ਬਿਸਲ ਸਸ ਸ੍ਰਸ ਸਾਵੰਤ ਚਾਈ ॥ ਜੁਟੇ ਹਠ ਬੀਰ ਰਨ ਧੀਰ ਸੂਰੇ ਤਹਾਂ ਬਜਯੋ ਧੁਨ ਘੋਰ ਦੁੰਦਭ ਸਨਾਈ ॥੩੭॥੨੧੪੦॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਮਾਲਕਉਸ ॥ ਕੜਖਾ ॥ ਗਹ ਤੁਪਕ ਬੰਦੂਕ ਪਿਸਟਲ ਨਾਚੁਖ ਜੁਟੇ ਲੈ ਤੇਗ ਜਮਧਰ ਜਬਰ ਪਰਸ ਭਾਰੀ ॥ ਗੁਲੇਲ ਗੋਫਨ ਅਨੀ ਗੁਰਜ ਭਾਲ ਤਬਰ ਸੈਫ ਸਾਰੰਗ ਸੈਥੀ ਦੁਧਾਰੀ ॥ ਚਢੇ ਭਟ ਚਪਲ ਮਰਕਬ ਸਰਸ ਦੁਲਦੁਲ ਸਪਛ ਕਛੀ ਤੁਖਾਰੀ ॥ ਸਇੰਦ ਬੇਵਾਨ ਉਸਤ੍ਰ ਗਜਮਤ ਚਢ ਭਏ ਸਨਮੁਖ ਸਮ੍ਰ ਕੋਪ ਕਾਰੀ ॥੩੮॥੨੧੪੧॥ ਛਕਾ॥੧॥ ਮਾਲਕਉਸ ॥ ਚਰਪਦ ॥ ਬਾਹਤ ਭਏ ਪਰਸਪਰ ਸਸਤ੍ਰਨ ॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਮਹਾਨ (ਅਸ)
[੨]ਧਾਰ (ਮਸ, ਖਕ)
[੩]ਭਏ (ਮਸ, ਅਸ)
[੪]ਭੀਖਮ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੫]ਕਾਰੀ (ਮਸ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਲਕਾਰ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਤਾਲ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਜੁਟੇ ਕੋਪ ਛਡਿਓ ਬਹੁ ਅਸਤ੍ਰਨ ॥ ਮਚੇ ਦੁਹੂ ਦਿਸ ਸੁਰਾਸੁਰ ਪੁਤ੍ਰਨ ॥ ਭੂਸਨ ਬਸਨ ਛਕੇ ਦਿਬ ਬਸਤ੍ਰਨ ॥੩੯॥੨੧੪੨॥ ਚੂਪਦ ॥ ਏਕ ਏਕ ਭਟ ਜੁਟੇ ਪਰਸਪਰ ॥ ਸਨਮੁਖ ਸਮਰ ਭਿੜੇ ਭਟ ਬਲ ਕਰ ॥ ਕੋਪ ਕੋਪ ਬਾਹਤ ਆਯੁਧ ਬਰ ॥ ਪੰਛੀ ਪਰੀ ਦੁਧਾਰੀ ਪੈਨੀ ਸਰ ॥੪੦॥੨੧੪੩॥ ਮਾਲਕੌਸ ਚਤ੍ਰਪਦ ॥ ਰੀਝ ਰੀਝ ਭਟ ਜੁਟੇ ਅਯੋਧਨ ॥ ਖੀਝ ਖੀਝ ਰਨ ਮੰਡੇਓ ਘਟਾ ਘਨ ॥ ਝੂਮ ਝੂਮ ਬਾਹਤ ਸਰ ਪੁੰਜਨ ॥ ਰੋਕ ਲੇਤ ਆਵਤ ਸਰ ਤੀਛਨ ॥੪੧॥੨੧੪੪॥ ਚਤ੍ਰਪਦ ॥ ਹਾਂਕ ਹਾਂਕ ਬਾਹਤ ਹਥੀਆਰਾ ॥ ਰੋਕ ਰੋਕ ਭਟ ਲੇਵਤ ਢਾਰਾ ॥ ਗਹਿ ਗਹਿ ਸੇਲ ਪ੍ਰਹਾਰ ਕਰਾਹੀ ॥ ਬੇਧ ਬੇਧ ਭਟ ਪਾਰ ਪਰਾਹੀ ॥੪੨॥੨੧੪੫॥ ਚੌਪਦ ॥ ਖੀਂਚ ਖੀਂਚ ਤੇਗਨ ਭਟ ਢੂਕੇ ॥ ਮਾਰ ਮਾਰ ਅਯੋਧਨ ਕੂਕੇ ॥ ਕਰੇਓ ਹਾਥ ਧੋਪਨ ਸੰਗ੍ਰਾਮਾ ॥ ਨ੍ਰਿਖਤ ਗਿਰ ਚੜ ਦੇਵਨ ਬਾਮਾ ॥੪੩॥੨੧੪੬॥ ਚਉਪਦ ॥ ਧੰਨ ਧੰਨ ਭਾਖੇ ਅਛਰ ਗਨ ॥ ਲੈ ਬੇਵਾਨ ਪਹੁਚੀ ਰਨ ਪੁੰਜਨ ॥ ਸਨਮੁਖ ਸਮ੍ਰ ਜੂਝਹੈ ਜੇ ਭਟ ॥ ਘਾਲ ਬੇਮਾਨ[1] ਲੇਹਗੀ ਚਟਪਟ ॥੪੪॥੨੧੪੭॥ ਚੂਪਦ ॥ ਸਮਰ ਸੁਅੰਬਰ ਬਰਹੋਂ ਭੂਪਨ ॥ ਬਦਤ ਹੋਡ ਆਪਸ ਮਹ ਜੂਪਨ ॥ ਜੁਗਿਨ ਆਨ ਫਿਰੀ ਚਹੁ ਪਾਸਾ ॥ ਲੈ ਲੈ ਖਪ੍ਰ ਨ੍ਰਿਖਤ ਮਾਸਾ ॥੪੫॥੨੧੪੮॥ ਚਤ੍ਰਪਦ ॥ ਕਿਲਕਟੀ ਦੇਤ ਬੈਤਾਲ ਪਿਸਾਚਾ ॥ ਭਭਕਤ ਭੈਰਉ ਭੂਤ ਭੜਾਸਾ ॥ ਦੈ ਦੈ ਤਾਲ ਮਸਾਨ ਕੇ ਝੁੰਡਨ ॥ ਚਿਕਰਤ ਚੀਲ ਗ੍ਰਿਝ ਨਭ ਮੰਡਨ ॥੪੬॥੨੧੪੯॥ ਮਾਲਕਉਸ ॥ ਚਤ੍ਰਪਦ ॥ ਕੰਕ ਬੰਕ ਖੰਕਾਲ ਭੜੰਗੀ ॥ ਜੰਬੁਕ ਸੇਰ ਚੀਤ ਬਹੁ ਰੰਗੀ ॥ ਡਾਕਨ ਸੁਆਨ ਬੈਤਾਲ ਭੈਯਾਵਨ ॥ ਦੁਸਦ ਨਾਦ ਸੁਨੀਅਤ ਡਰਪਾਵਨ ॥੪੭॥੨੧੫੦॥ ਚੂਪਦ ॥ ਭੀਖਮ ਮਚਿਓ ਦਾਰੁਨ ਸੰਗ੍ਰਾਮਾ ॥ ਲਰਤ ਪਰਸਪਰ ਸੁਭਟ ਸੁਜਾਨਾ ॥ ਚਉਪ ਚੌਪ ਬਾਹਤ ਸਰ ਤੀਛਨ ॥ ਬ੍ਰਿਨ ਕਰ ਬੇਧਤ ਘਾਯੇ ਤਨ ਭੀਖਨ ॥੪੮॥੨੧੫੧॥ ਚੂਪਦ ॥ ਕਟ ਕਟ ਗਏ ਅੰਗ ਭਟ ਸਾਰੇ ॥ ਤਦਪ ਨ ਛਾਡਤ ਖੇਤ ਹੰਕਾਰੇ ॥ ਬਖਤ੍ਰ ਜਿਰਹ ਸੰਜੋਆ ਝਰਗੇ ॥ ਬਾਹਤ ਸਸਤ੍ਰ ਜੂਟ ਭਟ ਗਿਰ ਗੇ ॥੪੯॥੨੧੫੨॥ ਚਤ੍ਰਪਦਾ ॥ ਪੈਦਲ ਭਏ ਸੁਭਟ ਰਨ ਮਾਂਹੀ ॥ ਭਿਰੇ ਕੁਸਤੀ ਅਨ ਜੁਧ ਮਚਾਂਹੀ ॥ ਲਾਤ ਮੁਸਟ ਡੂਕਨ ਪ੍ਰਹਾਰਹੀਂ ॥ ਉਛਰ ਉਛਰ ਘਾਇਨ ਬਹੁ ਮਾਰਹੀਂ ॥੫੦॥੨੧੫੩॥ ਚਤ੍ਰਪਦ ॥ ਕਮਰਬੰਦ ਦਵਾਲ ਪਕਰ ਕਰ ॥ ਖੈਚਹ ਪਟਕਹ ਭੂਮ ਸਮ੍ਰ ਚੜ ॥ ਮੇਲ ਦੇਹਿ ਜਮਧਰ ਉਰ ਤੀਛਨ ॥ ਮਾਰੇ ਪਰੇ ਭਟ ਸਮ੍ਰ ਅਯੋਧਨ ॥੫੧॥੨੧੫੪॥ ਜੀਵਤ ਬਚੇ ਸ੍ਰਮਿਤ ਬਹੁ ਭਏ ॥ ਜੂਝ ਸੁਭਟ ਅਛ੍ਰ[2] ਬਰ ਗਏ ॥ ਸੁਰਪੁਰ ਕੀਨ ਅਮ੍ਰ ਪੈਯਾਨਾ ॥ ਲਈ ਹੂਰ ਲੈ ਘਾਲ ਬਿਵਾਨਾ ॥੫੨॥੨੧੫੫॥ ਮਚਿਓ ਘੋਰ ਆਹਵ ਸੰਗ੍ਰਾਮਾ ॥ ਜੂਝਤ[ੳ] ਭਏ ਬਲੀ ਵਰਿਆਮਾ ॥ ਦੇਵ ਦਨੁਜ ਜੂਝੈ ਰਨ ਚਟਪਟ ॥ ਤਰਤ ਭਏ ਭਉਨਿਧ ਭਟ ਚਟਪਟ ॥੫੩॥੨੧੫੬॥ ਮਾਲਕਉਸ ਚਤ੍ਰਪਦ ॥ ਕਹਿਓ ਦੂਤ ਬਾਸਵ ਪਹਿ ਜਾਈ ॥ ਜੂਝ ਗਏ ਸੁਤ ਪੌਤ੍ਰ ਲੜਾਈ ॥ ਲੀਏ ਜਾਤ ਬੇਵਾਨ ਬਰੰਗਨ ॥ ਕਰ ਕਰ ਹਰਖ ਉਛਾਹ ਉਮੰਗਨ ॥੫੪॥੨੧੫੭॥ ਚੂਪਦ ॥ ਪਠਿਓ ਦੂਤ ਲੇ ਆਵਹੁ ਬੇਗੀ ॥ ਚਲੇਓ[3] ਦੂਤ ਬਾਸਵ ਸੁਰ ਨੇਗੀ ॥ ਲੀਓ ਫੇਰ ਅਛਰ ਸੰਗ ਸਭਹੀ ॥ ਲੈ ਆਯੋ ਬਾਸਵ ਢਿਗ ਤਬਹੀ ॥੫੫॥੨੧੫੮॥ ਚਤੁਰਪਦ॥ ਸਕ੍ਰ ਬਾਚ ਅਛਰਨ ਪ੍ਰਤਿ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ਮਾਲਕਉਸ ॥ ਅਤ[4] ਨਿਡਰ ਅਛਰਨ ਗਨ ਸਾਰੇ ॥ ਮਮ ਸੁਤ ਪੌਤ੍ਰ ਲੈ ਗਏ ਹਤਿਆਰੇ ॥ ਦੇਹੁ ਤ੍ਰਾਸ ਤਾੜਨ ਡੰਡ ਭਾਰੀ ॥ ਫਿਰ ਯਹ ਕਰੈ ਨ ਐਸੋ ਕਾਰੀ ॥੫੬॥੨੧੫੯॥ ਕਬਿਤ ਅਛਰਾ ਬਾਚ ॥ ਮਾਲਕਉਸ ॥ ਠਾਢੇ ਕਰ ਜੋਰ ਸਭੀ ਅਛਰ ਬਾਸਵ ਹਜੂਰ ਛਮੋ ਅਪਰਾਧ ਦੇਵ ਔਗੁਨ ਸਭ ਮੋਰੀ ਜੂ ॥ ਹਉ ਤੋ ਅਜਾਨ ਨ ਜਾਨਤ ਥੋ ਮ੍ਰਮ ਏ ਤੋ ਭਏਓ ਅਬ ਚੂਕ ਦਾਸਨ ਪ੍ਰਭ ਚੇਰੀ ਜੂ ॥ ਲੀਜੈ ਸੁਤ ਪਉਤ੍ਰਨ ਨਾਥ ਜਿਵਾਏ ਦੀਨਿਓ ਅਮਰ ਭਯੋ ਮੋ ਸੋ ਬਡ ਚੂਕ ਭਈ ਸਰਨਾਗਤਿ ਸਭ ਤੇਰੀ ਜੂ ॥ ਰਾਖਹੁ ਭਾਵੈ ਮਾਰ ਘਾਲੋ ਹੌ ਤੋ ਤਿਹਾਰੀ ਨਾਥ ਲਾਜ ਬਡੋ ਆਏ ਸਰਨਾਗਤ ਜਨ ਕੇਰੀ ਜੂ ॥੫੭॥੨੧੬੦॥ ਕਬਿਤ ॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਰਾਗ ਮਾਲਕਉਸ ॥ ਕੀਨੋ ਬਹੁ ਰੋਖ ਬਾਸਵ ਦੀਨਿਓ ਨਿਕਾਰ ਦੇਸ ਲੀਨੇਓ ਸੁਤ ਪਉਤ੍ਰਨ ਤਿਨ ਤੇ ਛਿਨਾਏ ਕੈ ॥ ਲੀਨੇਓ ਸੁਤ ਕੰਠ ਲਾਏ ਦੀਨਿਓ ਦਲ ਮਹ ਪਠਾਏ ਭ੍ਰਾਤ ਭ੍ਰਾਤਨ ਸੁਖ ਪਾਏ ਕੈ ॥ ਦੀਨਿਓ ਆਗਿਆ ਸੁਰੇਸ ਦਲਪਤਿ ਰਵਿ ਸਸਿ ਮਹੇਸ ਗਨਪਤ ਭਟ ਕਾਰਤਕੇਯ ਬੁਲਾਇ ਕੈ ॥ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜਮ ਬ੍ਰਨ ਕਾਲ ਚੰਦ੍ਰ ਸਿਖਰ ਨ੍ਰਿਪਤ ਸੁਮਤਿ ਗ੍ਰਿਹ ਦਲਪਤਿ ਪਠਾਇ ਕੈ ॥੫੮॥੨੧੬੧॥ ਕਬਿਤ ॥ ਮਾਲਕਉਸ ॥ ਕਉਬੇਰ ਸਨਕਾਦ ਆਦਿ ਬਾਰਦ ਦਲ ਬਿਬਿਧ ਸਾਥ ਦੀਨਿਓ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਸਾਜ ਸੂਰਨ ਸਮਦਾਏ ਕੈ ॥ ਚੜਿਓ ਦਲ ਸਾਜ ਪੁਤ੍ਰ ਪੌਤ੍ਰਨ ਲੈ ਦੇਵਪਾਲ ਅਨਗਨ ਚਤੁਰੰਗ ਅਨੀ ਬੀਰਨ ਚੜਾਏ ਕੈ ॥ ਪਾਇਕ ਬੇਵਾਨੀ ਸੁਰ ਚਲੇ ਪ੍ਰਧਾਨੀ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਬੇਵਾਨ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)

[੨]ਅਪਛਰ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)

[੩]ਚਲੇ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)

[੪]ਅਸ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[੬]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਝੂਝਤ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਨਿਜ ਨਿਜ ਲੈ ਚਮੂੰ ਸੰਗ ਸੁਭਟਨ ਹਰਖਾਇ ਕੈ ॥ ਬਾਨੇ ਫਹਰਾਏ ਤੁਰੈ ਸੁਭਟਨ ਕੁਦਾਏ ਸੁਰਨ ਦੁੰਦਭ ਦਿਵਾਏ ਸੰਖ ਘੰਟਨ ਬਜਾਏ ਕੈ ॥੫੯॥੨੧੯੨॥ ਕਬਿਤ ॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਮਾਲਕੌਸ ॥ ਜੁਟੇ ਲੈ ਦਲ ਸੁਰੇਸ ਮੰਡਿਓ ਆਹਵ ਅਸੇਸ ਕੁਪੇ ਭਟ ਦੂਹੂ ਦਿਸਨ ਦਲ ਲੈ ਨਿਜ ਕਾਨੇ ਜੂ ॥ ਸੁਰ ਨਰ ਦਲ ਅਸੁਰ ਚਮੂੰ ਬੂਹਨ[1] ਸੰਬੂਹਨ ਸਘਨ ਜੁਟੇ ਭਟ ਪਰਸਪਰ ਦੁੰਦਭ ਘਹਰਾਨੇ ਜੂ ॥ ਜੁਗਨ ਬੈਤਾਲ ਪ੍ਰੇਤ ਕੰਕ ਜਮ ਜਥ ਸਭੀ ਸਿਵ ਗਨ ਸੰਬੂਹ ਰਿਸੇ ਭੈਕਰ ਕੁਰਰਾਨੇ ਜੂ ॥ ਸੁਰਗਨਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਭੀ ਉਮੰਡਿਓ ਦਲ ਚਮੂੰ ਪ੍ਰਬਲ ਆਠ ਅਰਬ ਦੇਵ ਦਨੁਜ ਬਾਨੇ ਫਹਰਾਨੇ ਜੂ ॥੬੦॥੨੧੯੩॥ ਕਬਿਤ ॥ ਮਾਲਕੌਸ ॥ ਜੁਟੇ ਦੋਊ ਸੈਨ ਤਹਾਂ ਨਭ ਛਿਤ ਦਿਸ ਰੁਕਿਓ ਸਮਰ ਛੁਟਤ ਤੁਫੰਗ ਬਾਨ ਗੋਲਾ ਬਰਖਾਤ ਜੂ ॥ ਚਮਕਤ ਚਪਲ ਕਰਾਲ ਗਰਜਤ ਘਨ ਮੇਘ ਮਾਲ ਠਨਕਤ ਸਦ ਬਜ੍ਰ ਦੁਸਦ ਸੂਰਨ ਹਰਖਾਤ ਜੂ ॥ ਸੈਥੀ ਬੰਦੂਕ ਨਾਲ ਪਿਸ੍ਰਲ ਗਜ ਉਸਟ ਤੁਰੰਗ ਚਕ੍ਰ ਸੈਫੀ ਖਤੰਗ ਬਾਨਨ ਨਭ ਛਾਤ ਜੂ ॥ ਉਮਡ ਉਮਡ ਘੇਰ ਘੇਰ ਗਰਜਤ ਘਨ ਦੀਹ ਸਦ ਗਰਜ ਗਰਜ ਤਰਜ ਤਰਜ ਗੋਲਨ ਝਰਲਾਤ ਜੂ ॥੬੧॥੨੧੯੪॥ ਕਬਿਤ ॥ ਮਾਲਕੌਸ ॥ ਫੈਲਿਓ ਜੁਆਲਾ ਪ੍ਰਚੰਡ ਠਨਕਤ ਦਾਮਿਨ ਕਰਾਲ ਡਗਮਗ ਭੂਅ ਕੰਪ ਭਯੋ ਪ੍ਰਲੈ ਅਨਮਾਨਿਓ ॥ ਦਹਲਿਓ ਦਿਗ ਬ੍ਰਾਹ ਕੂਰਮ ਸਫਰੀ ਮਤੰਗ ਡਰਪਿਓ ਪੈਯਾਲ ਸੇਸ ਧਉਲਾ ਅਕੁਲਾਨਿਓ ॥ ਧਰਹਰ ਛਿਤ ਧਮਕ ਧਸੇਓ[2] ਖੁਰ ਬਾਜਨ ਪਟ ਉਡਿਓ ਗਗਨ ਰਹਿ ਗਏ ਪਟ ਧਰਨ ਖਸ੍ਰ ਚਰਾਚਰ ਡਰਪਾਨਿਓ ॥ ਅੰਧ ਧੁੰਧ ਤਿਮਰ ਭਯੋ ਸੂਝਤ ਨਹ ਦਿਸਾ ਓਰ ਆਯੁਧ ਨਭ ਛਾਯ ਪ੍ਰਤ ਸੁਭਟ ਨ ਬਸਾਨੇਓ ॥੬੨॥੨੧੯੫॥ ਕਬਿਤ ॥ ਮਾਲਕੌਸ ॥ ਰਿਸ ਰਿਸ ਬਾਹਤ ਸੰਬੂਹ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਤੀਛਨ ਭਟ ਹਉਸ ਹਉਸ ਬਹਸ ਬਹਸ ਸਾਂਵਤ ਰਨ ਪਿਲਗੇ ॥ ਮਾਰ ਧਰਿਓ ਪ੍ਰਬਲ ਸਮ੍ਰ ਦੋਊ ਦਿਸ ਸੁਭਟ ਧੀਰ ਹਾਂਕ ਹਾਂਕ ਢੂਕੇ ਗਜ ਪੇਲ ਬੀਰ ਉਮਗੇ ॥ ਧਮਕਤ ਸਦ ਤੋਪੈ ਗਰਜਤ ਦੁੰਦ ਪ੍ਰਲੈ ਕਾਰ ਛੂਟਤ ਤੁਫੰਗ ਸਘਨ ਰੰਜਕ ਸਬ ਸੁਲਗੇ ॥ ਬਰਸਤ ਝਰਲਾਇ ਘਟਾ ਅਰੈ ਨਭ ਛਾਯ ਸ੍ਰਸ ਝੜਤ ਝੜ ਲਾਯੇ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰਨ ਭਟ ਉੜਗੇ ॥੬੩॥੨੧੯੬॥ ਘੁਰਮ ਘੁਰਮ ਭਰਮਤ ਬਿਕਲ ਘੋਰ ਘੋਰ ਚਿਕਰ ਚਿਕਰ ਪਰੇ ਛਿਤ ਆਏ ਸੁਭਟ ਧਰਨੀ ਭਟ ਗਿਰਗੇ ॥੧॥ਰਹਾਉ ॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਮਾਲਕੌਸ ॥ ਕਬਿਤ ॥ ਘਾਲ ਘਾਲ ਬੇਵਾਨਨ ਲੈ ਗਈ ਹੂਰ ਅਛਰ ਗਨ ਸਨਮੁਖ ਜੇ ਜੂਝ ਗਏ ਜਾਏ ਬਸੇ ਸੁਰਗੇ ॥੨॥ ਰਹਾਊ ਦੂਜਾ ॥ ਕਬਿਤ ॥ ਸਿਮ੍ਰ ਸਿਮ੍ਰ[6] ਭਿਰ ਭਿੜ ਭਟ ਗਏ ਪਿਲਚ ਲਲਕ ਲਲਕ ਕੂਦ ਕੂਦ ਬਾਹਤ ਭੇ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਪੁੰਜਨ ॥ ਘੋਰ ਘੋਰ ਗਰਜਤ ਬਿਖਮ ਤੁਪਕ ਪ੍ਰਲੈ ਕਰ ਰੁਕ ਗਯੋ ਸਭ ਦਿਸ ਖੋਰ ਖੋਰ ਕੁੰਜਨ ॥ ਠਠਕੇ ਚਰ ਅਚਰ ਪਸੁ ਪੰਛਨ ਖਗ ਮ੍ਰਿਗ ਭੁਜੰਗ ਦਹਲਜੋ ਜਲ ਥਲ ਪੈਯਾਲ ਥਰ ਥਰ ਭੈ ਰੰਜਨ[3] ॥ ਸੂਰ ਕੂਰ ਇਕਸਾਂ ਹੋ ਗਏ ਸਮਰ ਲਰ ਕਰ ਤਹ ਮੰਡਿਓ ਪ੍ਰਲੈ ਭਾਰਥ ਸੂਰਨ ਗੁਮਾਨ ਭੰਜਨ ॥੬੪॥੨੧੯੭॥ ਕਬਿਤ ॥ ਚੀਰ ਚੀਰ ਪ੍ਰਤਨਾ ਭਟ ਪੈਠ ਗਏ ਪਿਲਚ ਪਿਲਚ ਦੂਤ ਭੂਤ ਦਾਨਵ ਜਖ ਕਿੰਨਰ ਬਨ ਚਾਰੀ ॥ ਗਰਜ ਗਰਜ ਠਨਕ ਠਨਕ ਧਾਵਤ ਪ੍ਰਚੰਡ ਚਪਲ ਮਾਰੁਤ ਬਘੂਲ ਘਨ ਗੜਾ ਬਜ੍ਰ ਭਾਰੀ ॥ ਰਾਖਸ ਗਨ ਰੁਦ੍ਰ ਕਿੰਕਰ ਕਰਾਲ ਧਾਨ ਅਜਗ੍ਰ ਕਲ ਜਖ ਬਿਕਟ ਸਨਕਾਦਕ ਦਲ ਸਾਰੀ ॥ ਬਿਬਧਾਂਤਕ ਗਨ ਪ੍ਰੇਤ ਜਛ ਗ੍ਰਿਹ ਮਾਲਾ ਸੁਭ ਅਸੁਭ ਧਾਏ ਭੁਜ ਬਲ ਬਲਵੰਤ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮ ਸਮਰ ਕਾਰੀ ॥੬੫॥੨੧੯੮॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਮਾਲਕਉਸ ॥ ਮੇਘਮਾਲਾ ॥ ਕਬਿਤ ॥ ਧਾਏ ਉਤ ਦੈਤ ਧਾਨ ਦਾਨਵ ਦਲ ਬਿਕਟ ਸਿਮ੍ਰ ਹਾਂਕ ਹਾਂਕ ਧਾਏ ਝਪਟ ਕੂਕਤ ਕਿਲਕਾਰੀ ॥ ਜੁਟੇ ਦਿਸ ਦੋਊ ਸੁਭਟ ਦਾਨੂ ਸੁਰ ਪੁੰਜ ਸਭ ਕੋਪ ਕੋਪ ਬਾਹਤ ਭਟ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਭਾਰੀ ॥ ਲਪਕ ਲਪਕ ਝਬਕ ਛਪਕ ਗਰਜਤ ਦਾਮਿਨ ਭੈਅੰਕ ਝਿਮ ਝਿਮ ਸਰ ਬਾਨ ਬੂੰਦ ਬਰਖੈ ਘਟ ਸਾਰੀ ॥ ਝੂਮ ਝੂਮ ਘੋਰ ਬਾਰਦ[4] ਦਲ ਬਿਖਮ ਭਏ ਲੀਨੇਓ ਦਿਸ ਘੇਰ ਥਿਰਾ ਧੁੰਧਕ ਅੰਧਿਆਰੀ ॥੬੬॥੨੧੯੯॥ ਮਾਲਕੌਸ ॥ ਮੇਘਮਾਲਾ ॥ ਸੂਝਤ ਨਹ ਦਿਸਾ ਦ੍ਰਿਗ ਪ੍ਰਲੈ ਸਮ ਘੋਰ ਭਏਓ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਦੁਰਤ ਭੀਖਮ ਭੈਕਾਰੀ ॥ ਪੇਲ ਪੇਲ ਗਜ ਮਤੰਗ ਮਤ ਮਦੀਰ ਤੁਰੰਗ ਚੰਚਲ ਗਤ ਬੇਗ ਪਰੀ ਪੰਛੀ ਪ੍ਰੇਆਰੀ[5] ॥ ਮਿਲਗੇ ਭਟ ਦੁਹੂ ਦਿਸਾ ਝੁਰਮਟ ਕਰ ਪਰਸਪਰ ਲੇ ਮਨੌ ਸਿੰਧ ਨਦੀ ਸਾਵਨ ਬਰਖਾਰੀ ॥ ਟੂਕ ਟੂਕ ਪੁਰਜ ਪੁਰਜ ਕਟਗੇ ਭਟ ਸਮਰ ਬਿਖੈ ਬੋਟਿਨ ਲੈ ਗਿਧ ਉਡਿਓ ਜੰਬੁਕ ਬਨਚਾਰੀ ॥੬੭॥੨੧੭੦॥ ਮਾਲਕਉਸ ॥ ਕੁਹਕਤ ਮਸਾਨ ਪ੍ਰੇਤ ਡਾਕਤ ਬੈਤਾਲ ਕੰਕ ਜੁਗਿਨ ਲੈ ਖਪਰ ਧਈ ਨਾਚਤ ਬੈਤਾਰੀ ॥ ਧਾਏ ਖੰਕਾਲ ਭੂਤ ਭੈਰੋ ਜਮ ਜਖ ਸਘਨ ਡੀਅਰ ਜਿੰਨ ਸੂਲ ਹਸਤ ਦੈ ਦੈ ਗਨ ਤਾਰੀ ॥ ਧੁਕ ਧੁਕ ਕਬੰਧ ਉਠਤ ਦੁਸਤ੍ਰ ਨਿਸੁੰਨ ਨਾਦ ਕਿਲਕਤ ਕਪਾਲ ਰੁਦ੍ਰਕਾਲੀ ਕਿਲਕਾਰੀ ॥ ਅਚਤ ਘਟ ਸੁਰਾ ਸ੍ਰੋਨ ਸਲਤਾ ਭਖਤ ਪ੍ਰੇਤ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[1]ਬਜ੍ਰੂਹਨ (ਅਸ)
[2]ਬਧਿਓ (ਅਸ)
[3]ਭੰਜਨ (ਮਸ, ਅਸ)
[4]ਬਾਦਲ (ਖਕ, ਅਸ)
[5]ਪਿਆਰੀ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[6]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਪੈਰ ਅਖਰਾਂ ਦਾ ਜਿਆਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

ਭੀਖਮ ਭੈ ਰੂਪ ਨਗਨ ਖ੍ਰਿਕਤ ਚਿਕਾਰੀ ॥੬੮॥੨੧੭੧॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਮਾਲਕਉਸ ॥ ਝੂਲਨਾ ॥ ਕਰਤ ਚਿਕਾਰ ਗਨ ਪ੍ਰੇਤ ਭੈਰਉ ਭੇਰ ਭੁੰਕਾਰ ਘਨ ਗਰਜ ਧਾਇਓ ॥ ਲਲਕਾਰ ਸੂਰਾ ਪਰੇ ਸਮਰ ਸਨਮੁਖ ਭਿਰੇ ਘਟਾ ਘਨ ਘੇਰ ਦਲ ਉਮਡ ਆਇਓ ॥ ਪਰਤ ਝੜ ਲਾਇ ਨਭ ਛਾਇ ਧਾਰਾ ਪ੍ਰਬਲ ਘਟਾ ਘਨ ਸਸਤ੍ਰ ਦਿਸ ਘੇਰ ਛਾਇਓ ॥ ਲੁਥ ਪੈ ਲੁਥ ਪਰ ਗਯੋ ਅਟਾਰ ਸੀ ਲਗਿਓ ਅੰਬਾਰ ਸੁਰਗ ਪੈਡ ਪਾਇਓ ॥੬੯॥੨੧੭੨॥ ਝੂਲਨਾ ਮਾਲਕਉਸ ॥ ਪੇਲ ਗਜ ਮਤ ਹੈਯ ਉਸ੍ਰ ਸੂਰਾ ਸਭੀ ਤੁਪਕ ਤ੍ਰਵਾਰ ਲੈ ਸਮਰ ਪੈਠੇ ॥ ਸਾਰ ਸੋ ਸਾਰ ਠਹਕਾਯ ਝਨਕਾਰ ਕੈ ਮਾਰ ਹੀ ਮਾਰ ਪੁਕਾਰ ਐਠੇ ॥ ਝਰਤ ਅੰਗਾਰ ਤਰਵਾਰ ਧਾਰਾ ਧਰੀ ਸੂਰ ਅਰ ਕੂਰ ਤਹ ਭੈ ਇਕੈਠੇ ॥ ਜੂਝ ਗੇ ਸੂਰ ਸਾਵੰਤ ਸੂਰਾ ਸਬਲ ਬਹੁ ਖਾਇ ਘਾਇਨ ਰਨ ਤਿਆਗ ਬੈਠੇ ॥੭੦॥੨੧੭੩॥ ਝੂਲਨਾ ॥ ਮਾਰੂ ਬੰਬ ਬਾਜੈ ਰਨ ਸੂਰ ਗਾਜੈ ਰਨ ਧੀਰ ਬੀਰ ਧਾਯੇ ਮਾਰ ਮਾਰ ਕੈ ਕੈ ॥ ਅਸਵਾਰ ਛੂਟੇ ਗਜ ਪੇਲ ਢੂਕੇ ਕਰ ਚਾਂਪ ਸਾਯਕ ਅਸ ਢਾਰ ਲੈ ਕੈ ॥ ਗਜਗਾਹ ਬਾਂਧੇ ਸਰ ਪੁੰਜ ਸਾਂਧੈ ਅਰਰਾਯ ਪਰੇ ਚਹੂੰ ਓਰ ਤੈ ਕੈ ॥ ਸਨਾਂ ਸਨ ਸਨੰਨ ਬੰਦੂਕ ਛੂਟੇ ਘਨ ਗਰਜ ਗੋਲਾ ਧੁੰਧ ਘੋਰ ਹੁਵੈ ਕੈ ॥੭੧॥੨੧੭੪॥ ਮਾਲਕਉਸ ॥ ਝੂਲਨਾ ॥ ਗੋਲਾ ਬਾਨ ਬਰਖੈ ਰਨ ਸੂਰ ਪਰਖੈ ਬਜ੍ਰ ਘਾਤ ਆਯੁਧ ਨਭ ਛਾਯ ਸਾਰੇ ॥ ਘਨਘੋਰ ਧਾਏ ਲਲਕਾਰ ਆਏ ਬਰਫ ਬੇਗ ਬਤਾਸ ਝਪਾਸ ਮਾਰੇ ॥ ਦਾਮਿਨ ਜੋਰ ਦਮਕੈ ਅਸਤ੍ਰ ਘੋਰ ਚਮਕੈ ਕਿਲਕਾਰ ਪਰੇ ਸੂਰ ਸਸਤ੍ਰ ਝਾਰੇ ॥ ਮੁਠ ਭੇੜ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਹਵ ਘੋਰ ਮਾਚੀ ਸੁਰ ਸੈਨ ਬੇਵਾਨ ਚੜ ਅਸਤ੍ਰ ਡਾਰੈ ॥੭੨॥੨੧੭੫॥ ਝੂਲਨਾ ॥ ਧਮਾਧਮ ਸੇਲਾ ਸੈਥੀ ਸਾਂਗ ਬਾਹੈ ਦੂਹੂ ਓਰ ਤੇ ਸੂਰ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਕੋਪੇ ॥ ਸੜਕ ਮਿਆਂਨ ਤੇ ਤੇਗ ਕਾਢੈ ਝੜਾਝੜ ਸਟਾਸਟ ਆਯੁਧ ਨਾਲ ਤੋਪੈ ॥ ਧੜਾਧੜ ਗੋਲਾ ਬਜ੍ਰ ਬਾਨ ਛੂਟੇ ਚਟਾਚਟ ਤੜਾਤੜ ਘਾਵ ਘੋਪੇ ॥ ਹਾਲਾ ਹੂਲ ਭਈ ਦੂਹੂ ਓਰ ਤੇ ਜੀਤ ਦਲ ਦੇਵ ਅਰ ਦੈਤ ਹਠ ਠਾਨ ਰੋਪੈ ॥੭੩॥੨੧੭੬॥ ਮਾਲਕਉਸ ॥ ਸੰਗੀਤ ॥ ਝੂਲਨਾ[ੳ] ॥ ਸੰ ਸਾਗੜਦੀ ਸੂਰ ਸੰਗ੍ਰਾਂਮ ਹਠੇ ਮੰ ਮਾਗੜਦੀ ਮਾਰ ਹੀ ਮਾਰ ਕੈ ਕੈ ॥ ਰੰ ਰਾਗੜਦੀ ਰੋਸ ਕਰ ਜੋਸ ਧਾਏ ਗੰ ਗਾਗੜਦੀ ਗਰਜ ਗਜ ਪੇਲ ਢੂਕੇ ॥ ਹੰ ਹਾਗੜਦੀ ਹੌਸ ਕਰ ਚੋਪ ਧਾਏ ਕੰ ਕਾਗੜਦੀ ਕੋਪ ਕਿਲਕਾਰ ਕੂਕੈ ॥ ਭੰ ਭਾਗੜਦੀ ਭੀਰ ਭਟ ਭੇੜ ਭਾਰੀ ਝੰ ਝਾਗੜਦੀ ਝੁੰਡ ਝਕਝੋਰ ਝੂਕੇ ॥੭੪॥੨੧੭੭॥ ਸੰਗੀਤ ਅਛਰੀ ॥ ਮਾਲਕਓਸ ॥ ਡਾਗੜਦੀ ਡਢ ਡਫ ਡੰਕ ਬਾਜੈ ਰਨ ਲਾਗੜਦੀ ਲਲਕ ਲੰਗੂਰ ਨਾਚੈ ॥ ਚਾਗੜਦੀ ਚਾਉ ਚਿਰ ਜੁਥ ਕੀਨੋ ਦਾਗੜਦੀ ਦੇਵ ਅਰ ਦੈਤ ਮਾਂਚੈ ॥ ਢਾਗੜੀ ਢੋਲਕ ਢਢ ਬਾਜੈ ਫਾਗੜਦੀ ਫੀਲ ਫਨ ਫੰਕ ਰਾਚੈ ॥ ਪਾਗੜਦੀ ਪੇਲ ਭਟ ਰੇਲ ਪੈਠੇ ਧਾਗੜਦੀ ਧੀਰ ਰਨ ਰੰਗ ਰਾਚੇ ॥੭੫॥੨੧੭੮॥ ਸੰਗੀਤ ਅਛਰੀ ॥ ਖਾਗੜਦੀ ਖਿੰਗ ਖੁਨਸਾਏ ਧਾਏ ਬਾਗੜਦੀ ਬੰਮ ਰਨ ਬੀਰ ਠਾਢੈ ॥ ਛਾਗੜਦੀ ਛਤ੍ਰ ਸਿਰ ਢੁਰਤ ਛਤ੍ਰੀ ਠਾਗੜਦੀ ਠਕੁਰਾਈ ਨਿਤ ਨਿਤ ਬਾਢੈ ॥ ਬਾਗੜਦੀ ਬੰਮ ਦਮਾਮ ਬਾਜੈ ਵਾਗੜਦੀ ਵੀਰ ਵਰੀਆਮ ਆਢੈ ॥ ਟਾਗੜਦੀ ਟੰਕਾਰ ਦੈ ਦੈ ਧਨੁਖ ਭਟ ਤਾਨ ਕਮਾਨ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਠਾਢੈ ॥੭੬॥੨੧੭੯॥ ਝੂਲਨਾ ॥ ਸੰਗੀਤ ਅਛਰੀ ॥ ਆਗੜਦੀ ਆਇਓ ਸੰਕਲਪ ਕਰ ਕੈ ਉਰ ਆਗੜਦੀ ਚਉਪ ਚਿਤ ਚਾਯੇ ਆਏ ॥ ਤਾਗੜਦੀ ਤੀਰ ਤਰਵਾਰ ਬਾਹੈ ਜਾਗੜਦੀ ਜੋਧ ਜੰਗਾਹ ਛਾਯੇ ॥ ੜਾਗੜਦੀ ੜਾੜ ਦੁਹੂ ਓਰ ਬਾਢੈ ਆਗੜਦੀ ਅਰਬ ਦਲ ਖਰਬ ਧਾਯੇ ॥ ਨਾਗੜਦੀ ਨੈਨ ਰੰਗ ਸ੍ਰੋਨ ਰੋਹੈ ਘਾਘੜਦੀ ਘੋਰ ਘਮਸਾਨ ਪਾਏ ॥੭੭॥੨੧੮੦॥ ਮਾਲਕਉਸ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਝੂਲਨਾ ॥ ਜੁਟੇ ਜੰਗਾਹ ਦਲ ਦੇਵ ਅਰ ਦੈਤ ਮਿਲ ਸਸਤ੍ਰ ਅਰ ਅਸਤ੍ਰ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਬਾਹੈ ॥ ਦਲ ਸਾਜ ਖਪਰੈਤ ਬਾਨੈਤ ਝੂਝੇ ਸਮਰ ਜੂਝਗੇ ਜੰਗ ਤਿਨੈ ਹੂਰ ਚਾਹੈ ॥ ਏਕ ਏਕ ਗਏ ਭਿਰ ਸਾਰੇ ਹਾਕ ਹਾਕ ਅਯੋਧਨ ਸੂਰ ਗਾਹੈ ॥ ਅਰਰਾਇ ਕੈ ਬੀਰ ਪਤੰਗ ਛੁਟੇ ਰਨ ਸਮੈ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਮੇ ਲੇਤ ਲਾਹੇ ॥੭੮॥੨੧੮੧॥ ਟੂਟ ਸਨਾਹ ਤਨਤ੍ਰਾਨ ਬਖਤ੍ਰ ਜਿਰਹ ਟੋਪ ਗਲ ਸੰਜ ਝੜੇ ਗਯੋ ਸਬਹੀ ॥ ਝਲਤ ਬ੍ਰਿਨ ਬਹੁ ਖਾਯੇ ਘਾਯਨ ਸ੍ਰਸ ਨਦ ਸ੍ਰੋਨ ਕੋ ਪਰੈ[੧] ਭਟ ਜੂਝੇ ਤਬਹੀ ॥ ਅਸ ਮਚਿਓ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਨ ਭਯੋ ਆਗੈ ਕਬੈ ਸੂਰ ਪਰ ਸੂਰ ਗਿਰ ਗਏ ਦਬਹੀ ॥ ਕਹਤ ਕਬਿ ਰਾਮ ਤੁਮ ਸੁਨਹੁ ਪ੍ਰਿਅ ਸੰਤ ਜਨ ਸਮਰ ਭਾਰਥ ਸੁਰ ਅਸੁਰ ਫਬਹੀ ॥੭੯॥੨੧੮੨॥ ਝੂਲਨਾ ॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਮਾਲਕੌਸ ॥ ਕਹੂੰ ਬਾਜ ਗਿਰੇ ਕਹੂੰ ਤਾਜ ਗਿਰੇ ਅਸਵਾਰ ਗਿਰੇ ਕਹੂੰ ਪੀਲ ਜੂਝੇ ॥ ਬੇਵਾਨ ਗਿਰੇ ਕਹੂੰ ਜੁਵਾਨ ਗਿਰੇ ਰਥ ਪਾਲਕੀ ਉਸਟ ਮਤੰਗ ਦਝੇ ॥ ਭਟ ਭ੍ਰਮਤ ਅਕਾਸ ਪਤਾਲ ਗਿਰ ਗੇ ਬਲੀ ਕਈ ਸਿੰਧ ਬੂਡੇਓ[੨] ਭਓ[੩] ਤੇਗ ਸਿਝੇ ॥ ਉਡਤ ਭਟ ਭੀਰ ਰਨਧੀਰ ਗੈਨਾਰ ਚੜ ਭ੍ਰਮਤ ਗਜ ਉਸਟ ਤੁਖਾਰ ਰੁਝੇ ॥੮੦॥੨੧੮੩॥ ਝੂਲਨਾ ॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਮਾਲਕੌਸ ॥ ਚੀਕ ਚਾਵੰਡ ਚਿੰਕਾਰ ਫੁੰਕਾਰਹੀ ਗੂਲਨ ਪ੍ਰੇਤ ਮਾਸਾਨ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[1]ਪੈਰ (ਅਸ)

[2]ਬੂਡੇ (ਖਕ, ਅਸ)

[3]ਕਈ (ਖਕ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਇਸ ਬੰਦ ਵਿਚ ਧੁਨੀਆਤਮਿਕਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਰਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ

ਡਕੈ ॥ ਗ੍ਰਿਝ ਗੈਨਾਰ ਚਿਕਾਰ ਬੈਤਾਲ ਘਨ ਭੂਤ ਪਿਸਾਚ ਕਾਪਾਲ ਹਕੈ ॥ ਕੰਕ ਖੰਕਾਲ ਜਖ ਭੂਤ ਭੈਰੋਂ ਹਸੈ ਸ੍ਰੋਨ ਭਰ ਪਤ੍ਰ ਜੋਗਨੀ[ੳ] ਚਖੈ ॥ ਧਰ ਅਧਰ ਭਟ ਲੇਤ ਗਨ ਪ੍ਰੇਤ ਰਾਖਸ ਤਿਨੈ ਕਾਕ ਅਰ ਚੀਲ ਮਿਜ ਮਾਸ ਭਖੈ ॥੮੧॥੨੧੮੪॥ ਝੂਲਨਾ[ਅ] ॥ ਕਰਤ ਭਟ ਭੇਰ ਸੁਰ ਅਸੁਰ ਚੌਗਾਨ ਚੜ ਭਯੋ ਮੁਠ ਭੇੜ[੧] ਜੰਗਾਹ ਠਠ[੨] ॥ ਪਰੇ ਲਲਕਾਰ ਅਸਵਾਰ ਹਾਠੀ ਹਠੀ ਖੈਚ ਸਮਸੇਰ ਮੈਦਾਨ ਹਠੇ ॥ ਗਹ ਤੀਰ ਤੁਫੰਗ ਗੁਲੇਲ ਮੂਸਲ ਗਦਾ ਜਬ੍ਰ ਜਮਧ੍ਰ ਤੁਪਕ ਸੇਲ ਪਠੇ ॥ ਕਰਤ ਪ੍ਰਹਾਰ ਹਥੇਆਰ ਮਾਰੂ ਪ੍ਰਬਲ ਸਸਤ੍ਰ ਬਹੁ ਅਸਤ੍ਰ ਦੋ ਤ੍ਰਫ ਸੁਠੇ[੩] ॥੮੨॥੨੧੮੫॥ ਝੂਲਨਾ[ਅ] ॥ ਮਾਲਕਉਸ ॥ ਬਜਤ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਰਬਾਬ ਬੀਨਾ ਪਣੌ ਬਜਤ ਬਾਜੰਤ੍ਰ[ੲ] ਭੇਰੀ ॥ ਕਥਤ ਕਬਿਤ ਗੰਧ੍ਰਬ ਛੰਦ ਬਰੰ ਦ੍ਵਾਰ ਨੈਕੀਬ ਬਾਜੰਤ੍ਰ ਝੇਰੀ ॥[ੲ] ਨਚਤ ਗਨ ਹੂਰ ਗੰਧ੍ਰਬ ਕਿੰਨਰ ਪਰੀ ਜਛ ਅਛਰ ਸੁਰਬਧੁਨ ਘੇਰੀ[੪] ॥ ਕਰਤ ਕਲੋਲ ਉਛਾਹ ਮੰਗਲ ਹਰਖ ਗਾਨ ਰਸ ਗੀਤ ਸੰਗੀਤ ਫੇਰੀ ॥੮੩॥੨੧੮੬॥ ਝੂਲਨਾ ॥ ਜੁਟੇ ਬਰਿਆਰ ਜੁਝਾਰ ਅਸਵਾਰ ਬਲੀ ਮਲ ਗਜਪਤ ਮਾਤੰਗ ਪੇਲੇ ॥ ਚਤੁਰੰਗ ਦਲ ਉਮਡ ਘਨ ਘੇਰ ਸਿਵ ਸਕ੍ਰ ਦਲ ਬ੍ਰਹਮ ਗਨੇਸ ਰਵਿ ਇੰਦੁ ਹੇਲੇ ॥ ਸਾਮ ਕਉਬੇਰ ਜਮ ਬ੍ਰਨ ਦਲ ਸੁਮਤ ਚੰਦ੍ਰ ਸਿਖ੍ਰ ਰੇਲੇ ॥ ਸਨਕਾਦਿ ਬਿਬਿਧਾਦਿ ਗ੍ਰਿਹ ਕੇਤ ਭਟ ਸੁਮਤ ਨ੍ਰਿਪ ਦੇਵ ਮਾਨੁਖ ਜਖ ਭੂਤ ਮੇਲੇ ॥ ਮਾਲਕਉਸ ਝੂਲਨਾ ॥ ਉਮਡ ਦਲ ਅਸੁਰ ਪ੍ਰਚੰਡ ਸਰਸ ਅਨੀ ਚਤੁਰੰਗ ਦਲ ਘੇਰ ਪਾਏਓ[੫] ॥ ਮਾਰ ਹੀ ਮਾਰ ਉਚਾਰ ਪੁਕਾਰ ਕੈ ਸਮ੍ਰ ਸਨਮੁਖ ਸੁਭਟ ਰੇਲ ਆਇਓ ॥ ਤੁਰੈ ਮੈਦਾਨ ਦੈ ਹਾਂਕ ਰਨਧੀਰ ਪੜੇ ਜੋਧ ਮਲ ਸੁਭਟ ਪਹਲਵਾਨ ਧਾਇਓ ॥ ਲੈ ਗਦਾ ਲਠ ਗੁਰਜ ਕਛ ਕਾਛ ਭਟ ਬਿਕਟ ਹਠ ਮੰਡਿਓ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਘਾਏਓ[੬] ॥੮੫॥੨੧੮੮॥ ਝੂਲਨਾ ॥ ਖੋਲ ਸਮਸੇਰ ਰਨਧੀਰ ਢੂਕੇ ਸਮ੍ਰ ਹਾਂਕ ਲਲਕਾਰ ਬਹੁ ਸਸਤ੍ਰ ਬਾਹੇ ॥ ਸੰਜ ਬਖਤ੍ਰਹ ਜਿਰਹ ਟੂਟ ਚਿਲਤਹ ਗਯੋ ਬਾਨ ਗੋਲੀ ਬਦਨ ਪੈਠ ਗਾਹੇ ॥ ਖੁਲੇਓ ਤਨਤ੍ਰਾਨ ਗਜਗਾਹ ਪਾਖਰ ਗਿਰ ਗੇ ਗਿਰੇ ਭਟ ਝੂਮ ਰਨ ਭੂਮ ਆਹੈ ॥ ਘਿਰੀਆ ਹੂਰ ਬੇਵਾਨ ਲੈ ਸਮ੍ਰ ਭੂਅ ਜੂਝਗੇ ਸਮਰ ਤੇਊ ਕੰਤ ਚਾਹੈ ॥੮੬॥੨੧੮੯॥ ਛਕਾ ॥੧॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਰਾਗ ਮਾਲਕਉਸ ॥ ਕੁੰਡਲੀਆ ॥ ਪੈਠੇ ਸਭ[ਸ] ਕਹ ਚੀਰ ਦੁਹੂ ਦਿਸ ਸੂਰ ਸੁਜਾਨਾ ॥ ਕਰ ਕਰ ਚੌਪ ਉਮੰਗ ਹਰਖ ਬਰ ਬੀਰ ਪ੍ਰਧਾਨਾ ॥ ਕਰ ਕਰ ਹਰਖ ਉਮੰਗ ਬਲੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਿਸਾਯੋ ॥ ਦਉਰ ਦੌਰ ਦੁਹੂ ਓਰ ਸੁਭਟ ਸੁਭਟਨ ਕਹ ਘਾਯੋ ॥ ਰਿਸ ਰਿਸ ਬਾਹਤ ਸਸਤ੍ਰ ਹਵਸ ਕਰ ਆਪ ਜੁਝਾਇਓ ॥ ਤਰਗੇ ਭੌਜਲ ਖਾਤ ਪਰੀ ਲੈ ਸ੍ਵਰਗ ਸਿਧਾਇਓ ॥੮੭॥੨੧੯੦॥ ਕੁੰਡਲੀਆ ॥ ਹਾਂਕ ਹਾਂਕ ਭਟ ਭਿਰੇ ਸਮ੍ਰ ਸਨਮੁਖ ਭਏ ਠਾਢੇ ॥ ਬਾਹਤ ਸਸਤ੍ਰ ਸੰਬੂਹ ਸੂਰ ਸੂਰਨ ਹਠ ਗਾਢੇ ॥ ਬਾਹਤ ਸਸਤ੍ਰ ਸੰਬੂਹ ਸੂਰ ਸੂਰਨ ਹਠ ਕੀਨਜੋ ॥ ਮਰੇ ਮਾਰ ਭਟ ਸਮ੍ਰ ਪੀਠ ਨਹ ਰਨ ਮਹਿ ਦੀਨਜੋ ॥ ਚੜਗੇ ਸੇਤ ਬੇਵਾਨ ਤਰਤ ਭੇ ਭਉਜਲ ਸੂਰਾ ॥ ਬਰੇਓ ਬਰੰਗਨ ਜਾਏ ਬਾਏ[੭] ਮ੍ਰਿਦੰਗਨ ਤੂਰਾ ॥੮੮॥੨੧੯੧॥ ਕੁੰਡਲੀਆ ॥ ਮਾਲਕਉਸ ॥ ਜੋੜ ਜੋਰ ਦਲ ਭਿਰੇ ਦੁਬਹੀਆ ਕੋਪ ਕੈ ॥ ਦੈ ਦੈ ਧਨੁਖ ਟੰਕੋਰ ਹਠੇ ਪਗ ਰੋਪ ਕੈ ॥ ਦੈ ਦੈ ਧਨੁਖ ਟੰਕੋਰ ਬਾਨ ਰਨ ਤੁਰੈ ਧਵਾਏ ॥ ਬਾਹਤ ਭਏ ਨਿਸੰਗ ਸੂਰ ਸੂਰਨ ਕਹ ਘਾਏ ॥ ਘਾਯਲ ਭਏ ਅਪਾਰ ਟੂਕ ਟੂਕਨ ਭਏ ਰਨ ਮੈ ॥ ਤਦਪ ਨ ਛਾਡਤ ਖੇਤ ਪੈਠ ਭਟ ਗਏ ਸਘਨ ਮੈ ॥੮੯॥੨੧੯੨॥ ਕੁੰਡਲੀਆ ॥ਮਾਲਕਉਸ ॥ ਕੂਦ ਕੂਦ ਭਟ ਜੁਟੇ ਸਮੂਹ ਬਾਹਤ ਭਏ ਸਸਤ੍ਰਨ ॥ ਏਕ ਏਕ ਭਟ ਭਿਰੇ ਘਾਯ ਘਾਯਨ ਕੈ ਅਸਤ੍ਰਨ ॥ ਏਕ ਏਕ ਭਟ ਗਿਰੇ ਘਾਯ ਘਾਯਨ ਕੈ ਸੂਰਾ ॥ ਨਠੇਓ[੮] ਈਸ ਕਲ ਰੁਦ੍ਰ ਬਾਏ ਡਵਰੂ ਤੰਬੂਰਾ ॥ ਲੈ ਲੈ ਤੀਰ ਤੁਫੰਗ ਧਨੁਖ ਸਾਯਕ ਉਮਡਾਨੇ ॥ ਕਸ ਕਸ ਕਮਰ ਨਿਖੰਗ ਦੁਹੂ ਦਿਸ ਸਰ ਸੰਧਾਨੇ ॥੯੦॥੨੧੯੩॥ ਕੁੰਡਲੀਆ ॥ ਨਿਸਦਿਨ ਬੀਤਿਓ ਲਰਤ ਲਰਤ ਬਹੁ ਬਰਸ ਬਿਤਾਨੇ ॥ ਦੇਵ ਦਨੁਜ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਕੋਪ ਆਹਵ ਹਠ ਠਾਨੇ ॥ ਦੇਵ ਦਨੁਜ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਕੋਪ ਜੁਟੇਓ[੯] ਹਵ ਮੰਡਿਓ ॥ ਬੀਰ ਬੀਰ ਕਹ ਘਾਇ ਪ੍ਰਬਲ ਸਰ ਸਾਇਕ ਛੰਡਿਓ ॥ ਭਯੋ ਘੋਰ ਬਿਕਾਰਰ ਪ੍ਰਲੈ ਕਰ ਨਿਸਾ ਪਲਟਿਓ ॥ ਸੁਤ ਪਿਤ ਪਿਤ ਸੁਤ ਘਾਯੇ ਸਮ੍ਰ ਦਾਰੁਨ ਭਟ ਜੁਟਿਓ ॥੯੧॥੨੧੯੪॥ ਕੁੰਡਲੀਆ ॥ ਲੈ ਲੈ ਤੀਰ ਕਮਾਨ ਸੁਭਟ ਸਾਮੁਹ ਦਲ ਲੀਨੇ ॥ ਪੈਠੇ ਦਲ ਬਿਚ ਦੌਰ ਸਸਤ੍ਰ ਸਨਮੁਖ ਰਨ ਦੀਨੇ ॥ ਪੈਠੇ ਰਨ ਮੈ ਦਉੜ ਸਸਤ੍ਰ ਸਨਮੁਖ ਲੈ ਜੁਟੇ ॥ ਮਾਰ ਬੈਰੀਅਨ ਘਾਇ ਕਟਕ ਦਾਨਵ ਬਹੁ ਕੁਟੇ ॥ ਬਹਸ ਬਹਸ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਸੁਭਟ ਦੋ ਦਲ ਹੰਕਾਰੇ ॥ ਭਿਰੇ ਪਰਸਪਰ ਧਾਯ ਦੁਬਹੀਆ ਮਾਰਹੀ ਡਾਰੇ ॥੯੨॥੨੧੯੫॥ ਮਾਲਕਉਸ ਕੁੰਡੀਲਆ ॥ ਧਾਏ ਭੂਤ ਪਿਸਾਚ ਭੂਤ ਭੈਰਉ ਦਲ ਭਾਰੀ ॥ ਗਹ ਗਹ ਗੁਰਜ ਕਮੰਦ ਬਾਨ ਸੈਥੀ ਜਮਧਾਰੀ ॥ ਗਹ ਗਹ ਗੁਰਜ ਕਮੰਦ ਭੂਤ ਭੈਰਉ ਗਨ ਧਾਏ ॥ ਰਾਕਸ ਗੂਲ ਬੈਤਾਲ ਜਮ ਕੰਕਰ ਸਮੁਹਾਏ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਭੇਟ (ਅਸ)
[੨]ਠਟੇ (ਮਸ, ਖਕ)
[੩]ਸੁਟੇ (ਮਸ, ਅਸ)
[੪]ਹੇਰੀ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੫]ਧਾਯੋ (ਮਸ, ਅਸ)
[੬]ਪਾਇਓ (ਅਸ)
[੭]ਬਜਾਇ (ਅਸ)
[੮]ਨਚਿਓ (ਮਸ, ਖਕ)
[੯]ਜੁੜਿਓ (ਖਕ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਜੋਗੀਨ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਜੂਲਨਾ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸ਼ਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸਫ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

॥ ਬਾਰਤ ਸਸਤ੍ਰ ਅਪਾਰ ਦੈ ਕਿਲਕਟੀ ਭੈਆਵਨ ॥ ਮੰਡਜੋ ਘੋਰ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਦੁਰਤ ਰਘੁਪਤਿ ਜਿਮ ਰਾਵਨ ॥੯੩॥੨੧੯੬॥ ਮਾਲਕਉਸ ਕੁੰਡਲੀਆ ॥ ਪਾਯਕ ਬਰੁਨ ਕਉਬੇਰ ਚਿਤ੍ਰਰਥ ਜੁਟੇ ਸਿਪਾਹੀ ॥ ਸਨਕਾਦਿਕ ਬਿਬਿਧਾਦ ਸਾਮ ਗਨਪਤਿ ਦਲ ਕਾਹੀ ॥ ਬਿਬਿਧਾਦਕ ਸਨਕਾਦਿ ਸਾਮ ਗਨਪਤਿ ਰਵਿ ਇੰਦਾ ॥ ਭਿਰੇ ਸੂਰ ਸਮੁਹਾਇ ਇੰਦ੍ਰ ਗਨ ਦਲ ਬ੍ਰਿੰਦਾ ॥ ਮਾਨਵ ਗਨ ਗੰਧ੍ਰਬ ਜਛ ਘਨਹਰ ਦਲ ਜੁਟਿਓ ॥ ਪੈਠ ਪੈਠ ਦਲ ਬੀਚ ਅਸੁਰ ਦਲ ਸਨਮੁਖ ਕੁਟਿਓ ॥੯੪॥੨੧੯੭॥ ਮਾਲਕਉਸ ਕੁੰਡਲੀਆ ॥ ਪਹਲਵਾਨ ਰਨਧੀਰ ਕਾਛ ਕਛੇ ਭਟ ਭਾਰੀ ॥ ਦੈ ਦੈ ਤਾਲ ਉਤਾਲ ਭੁਜਾ ਠੋਕਤ ਹੰਕਾਰੀ ॥ ਦੈ ਦੈ ਤਾਲ ਉਤਾਲ ਭੁਜਾ ਠੋਕਤ ਭਟ ਕੁਸਤੀ ॥ ਭਿਰੇ ਹਾਕ ਪ੍ਰਚਾਰ ਪਰਸਪਰ ਲਾਤਨ ਮੁਸਤੀ ॥ ਗਹ ਗਹ ਕਮਰ ਦਵਾਲ ਭਟਨ ਰੰਗ ਭੂਮ ਪਛਾਰਹ ॥ ਖੈਚ ਖੈਚ ਜਮਧਾੜ ਭਟਨ ਭ੍ਰਿ[੧] ਉਦਰ ਬਿਦਾਰਹ ॥੯੫॥੨੧੯੮॥ ਮਾਲਕਉਸ ਕੁੰਡਲੀਆ ॥ ਦਉਰ ਦੌਰ ਭਟ ਅਉਰ ਸਮਰ ਸਨਮੁਖ ਹੁਵੈ[੨] ਜੁਟੇ ॥ ਠੋਕ ਠੋਕ ਭੁਜ ਬੀਰ ਪਿਲਚ ਕੁਸਤੀ ਭਟ ਛੁਟੇ ॥ ਠੋਕ ਠੋਕ ਭੁਜ ਤਾਲ ਪਿਲਚ ਭਟ ਲੇਤ ਉਚਾਈ ॥ ਫੇਕਤ ਧਰਨ ਪਛਾੜ ਗਲੇ ਬਿਚ ਪਾਂਸ ਲਗਾਈ ॥ ਲਾਤ ਮੁਸ੍ਰਿ ਪ੍ਰਹਾਰ ਘਾਯ ਘਾਯਲ ਹੁਵੈ[੨] ਜੁਝੇ ॥ ਜਾਨ ਨਿਦਾਨੀ ਜੁਧ ਦੇਵ ਦਾਨੂ ਦਲ ਲੁਝੇ ॥੯੬॥੨੧੯੯॥ ਮਾਲਕਉਸ ਕੁੰਡਲੀਆ ॥ ਜੇ ਜੇ ਮਨ ਮਹਿ ਕੋਪ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਸਮਰ ਦਿਖਾਵਹ ॥ ਦੇਵ ਦਨੁਜ ਹਠ ਠਾਨ ਸਮੁਹ ਹੁਵੈ ਆਪ ਜੁਝਾਵਹ ॥ ਦੇਵ ਦਨੁਜ ਹਠ ਠਾਨ ਸਮੁਹ ਰਨ ਜੂਝ ਪਧਾਰੇ ॥ ਲੈ ਗਈ ਘਾਲ ਬਿਵਾਨ ਸ੍ਵਰਗ ਅਛਰਨ ਬਿਹਾਰੈ ॥ ਮਿਟ ਗਇਓ ਆਵਾਗਵਨ ਜਨਮ ਮਰਨ ਭੈ ਚੂਕਿਓ ॥ ਲੀਓ ਸ੍ਵਰਗ ਮਹਿ ਬਾਸ ਅਮਰਪਦ ਸੁਰਨ ਪਹੂਚਿਓ ॥੯੭॥੨੨੦੦॥ ਮਾਲਕਉਸ ਕੁੰਡਲੀਆ ॥ ਰੁਕੇ ਸੁਭਟ ਹਠ ਠਾਨ ਨਿਸਰ ਦਲ ਏਕ ਤੈ ਏਕੈ ॥ ਬਾਹਤ ਭਏ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਪਰਸਪਰ ਦੋ ਦਲ ਤੈ ਕੈ ॥ ਬਾਹਤ ਭਏ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਪਰਸਪਰ ਘਾਓ ਚਲਾਵਹ ॥ ਲੇਤ ਸਿਪਰ ਪਰ ਰੋਕ ਘਾਇ ਭਟ ਆਪ ਬਚਾਵਹ ॥ ਰੇਲ ਰੇਲ ਭਟ ਹੇਲ ਪੇਲ ਗਜ ਮਤ ਭੁਖਾਰਾ ॥ ਤੁਪਕ ਚਾਂਪ ਧਨ ਤਾਨ ਕਰਤ ਬਾਨਨ ਪ੍ਰਹਾਰਾ ॥੯੮॥੨੨੦੧॥ ਛਕੇ ੨॥ ਰਾਗ ਮਾਲਕਉਸ ਕਲਸ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਝੇਲ ਘਾਇ ਤਨ ਬੀਰ ਨਿਡਰ ਭਟ ਸੰਕ ਨ ਮਾਨੀ ॥ ਹਾਕਤ ਸੁਭਟ ਪ੍ਰਚਾਰ ਸੂਰ ਗਰਬੀ ਅਭਿਮਾਨੀ ॥ ਦੌਰ ਦੌਰ ਦੁਹੂ ਓਰ ਬਾਨ ਬਜ੍ਰਨ ਸਰ ਛੋਰਤ ॥ ਮਦ ਮਤ ਮਦੀ ਜੁਝਾਰ ਸਮਰ ਹਠ ਮੁਖ ਨਹਿ ਮੋਰਤ ॥੯੯॥੨੨੦੨॥ ਕਲਸ ॥ ਧਾਏ ਪਾਖਰੀਏ ਸੁਭਟ ਤ੍ਰਵਰੀਏ ਹਠੀ ਰਿਸਾਰੇ ਭਟ ਜੁਟੇ ॥ ਘਨਹਰ ਘਿਰ ਆਏ ਦੋ ਦਲ ਰਿਸਾਏ ਤੁਪਕ ਸੇਲ ਸਾਯਕ ਛੁਟੇ ॥ ਬਜਤ ਜੁਝਊਆ ਸੁਭਟ ਲੁਝਊਆ ਚੌਪ ਚੌਪ ਭਟ ਰਨ ਤਤੇ ॥ ਬਾਹਤ ਭੇ ਸਸਤ੍ਰਨ ਚਲਿਓ ਬਹੁ ਅਸਤ੍ਰਨ ਨੈਨ ਖੁਮਾਰ ਭਾਰਥ ਮਦ ਮਤੇ[ੳ]॥੧੦੦॥੨੨੦੩॥ ਕਲਸ ॥ ਛੁਟਿਓ ਦੁਹੂ ਦਿਸ ਬਾਨ ਘੋਰ ਪ੍ਰਲੈ ਉਪਰਾਜਿਓ ॥ ਦੈ ਦੈ ਡੰਕ ਦਮਾਮ ਸੁਭਟ ਸਨਮੁਖ ਰਣ ਗਾਜਿਓ ॥ ਰੁਕਿਓ ਸੁਰਗ ਪੈਆਲ ਦਸੋ ਦਿਸ ਜਲ ਥਲ ਠਠਕੇ ॥ ਪਸੁ ਪੰਛੀ ਚਰ ਅਚਰ ਰਹੇ ਥਕ ਭ੍ਰਮ ਭ੍ਰਮ ਭਟਕੇ ॥੧੦੧॥੨੨੦੪॥ ਕਲਸ ॥ ਬਾਨਨ ਦਿਸ ਛਾਯੇ ਅਵਿਲੋਕ ਨ ਜਾਏ ਨਿਸ ਅੰਧਿਕਾਰੀ ਸਰ ਛੁਟੇ ॥ ਸਾਯਕ ਹਯ[੩] ਕਾਰੇ ਬਿਸੀਅਰ ਬਿਖਵਾਰੇ ਲਗਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਭਟਨ ਘੁਟੇ ॥ ਫਨੀਅਰ ਪ੍ਰਵਾਰੈ ਲੇ ਪਰੀ ਪੰਛਾਲੇ ਉਡਤ ਘੋਰ ਕਿਆਮਤ ਪਲਟਿਓ ॥ ਸੁਰ ਨਰ ਹਤ ਕੀਨਾ ਜਾਨ ਨ ਦੀਨਾ ਘੇਰ ਘੇਰ ਸਾਯਕ ਪਿਲਚਿਓ ॥੧੦੨॥੨੨੦੫॥ ਕਲਸ ॥ ਹਨੇਓ[੪] ਤੁਰੇ ਅਸਵਾਰ ਕੁੰਭ ਮਦ ਕਰ ਦੰਤਾਰੇ ॥ ਹਨੇ ਪਖਰੀਆ ਬੀਰ ਦੇਵ ਦਾਨੂ ਭੀਰਾਲੇ[੫] ॥ ਹਨੇਓ ਕੰਕ ਬੈਤਾਲ ਭੂਤ ਭੈਰਉ ਦਲ ਭਾਰੀ ॥ ਹਨੇ ਜਖ ਮਸਾਨ ਗੂਲ ਕਿੰਕਰ ਘਨਹਾਰੀ ॥੧੦੩॥੨੨੦੬॥ ਕਲਸ[ਅ] ॥ ਦੋਊ ਦਲ ਕੁਟੇ ਸਾਯਕ ਛੁਟੇ ਬਖਤਰ ਟੁਟੇ ਜੇਬ ਜਿਰਹ ॥ ਪ੍ਰਤਨਾ ਹਤ ਕੀਨਾ ਬਾਨ ਪ੍ਰਬੀਨਾ ਬਿਧਿਓ ਅੰਗ ਸਭ ਖੋਲ ਗ੍ਰਿਹ ॥ ਤੁਪਕ ਜੰਜਾਲੈ ਛੁਟਤ ਉਤਾਲੈ ਬਜ੍ਰਬਾਨ ਸਾਯਕ ਬਰਖੈ ॥ ਗੋਲਾ ਘਨ ਗਾਜੈ ਘਨਹਰ ਲਾਜੈ ਸੂਰ ਕੂਰ ਤਿਹ ਠਾਂ ਪਰਖੈ ॥੧੦੪॥੨੨੦੭॥ ਕਲਸ ॥ ਰੁਪੇ ਸੂਰ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਦੁਹੂ ਦਿਸ ਸੁਭਟ ਹਵਾਈ ॥ ਤੁਪਕ ਤੋਪ ਬੰਦੂਕ ਨਾਲ ਪਿਸ੍ਰਲ ਨਭ ਛਾਈ ॥ ਕੁਹਕ ਬਾਨ ਹੁਕ ਨਾਲ ਗਨ ਛੁਟੇ ਫੁਹਾਰਾ ॥ ਬ੍ਰਖਤ ਘੋਰ ਅਸਾਰ ਮਨੋ ਸ੍ਰਾਵਨ ਜਲ ਧਾਰਾ ॥੧੦੫॥੨੨੦੮॥ ਕਲਸ ॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਮਾਲਕਉਸ ॥ ਜੁਟੇ ਦਲ ਦੋਊ ਲਖਤ ਨ ਕੋਊ ਦੇਵ ਦੈਤ ਭੈ ਗੇ ਏਕਠੇ ॥ ਹਠੇ ਭੁਜੰਗੀ ਬੀਰ ਨਿਸੰਗੀ ਕ੍ਰੋਧ ਮਾਨ ਮਦ ਤੇਜ ਭਠੇ ॥ ਸਾਯਕ ਸਰ ਛੋਰਤ ਆਹਵ ਜੋੜਤ ਬਾਨ ਬਜ੍ਰ ਗੋਲਨ[੬] ਪਠੇ ॥ ਘਨਹਰ ਦਲ ਛੂਟੇ ਬੂੰਦਨ ਉਠੇ ਘਟਾ ਘੋਰ ਨਿਸਕਾਲ ਜੁਟੇ ॥੧੦੬॥੨੨੦੯॥ ਕਲਸ ॥ ਝਪਸ ਬੇਗ ਸਮ ਪ੍ਰਲੈ ਬਹਤ ਸਹ ਜੋਰ ਕੈ ॥ ਉਡਤ ਬੀਰ ਤਜ ਧੀਰ ਗਗਨ ਘਨਘੋਰ ਕੈ ॥ ਭ੍ਰਮ ਭ੍ਰਮ ਗਿਰਤ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਭਰ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੨]ਹੁਇ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੩]ਅਰ (ਅਸ)
[੪]ਹਨੇ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੫]ਭੀਰਾਰੇ (ਅਸ)
[੬]ਗੋਲਾਨ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਮ੍ਦਮਤੇ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਇਹ ਤ੍ਰਿਭੰਗੀ ਛੰਦ ਹੈ, ਉਤਾਰਾਕਾਰਾਂ ਕੋਲੋਂ ਭੁਲ ਹੋਈ ਜਾਪਦੀ ਹੈ

ਪੈਆਲ ਬਾਰ ਨਿਧ ਬੋਰ ਕੈ ॥ ਪੌਰ ਪੌਰ ਭਟ ਸਿੰਧ ਮੰਡਤ ਹਵ ਜੋੜ ਕੈ ॥੧੦੭॥੨੨੧੦॥ ਕਲਸ[੬] ॥ ਉਮਡਿਓ ਦਲ ਬਾਦਲ ਥਪਕਤ[੧] ਮਾਂਦਲ ਗੜਾ ਬਰਫ ਬਜ੍ਰ ਬਰਖੈ ॥ ਚਹੁ ਦਿਸ ਅੰਧਿਆਰਾ ਬਹਤ ਬੇਆਰਾ ਬੇਗ ਬਘੂਲਾ ਝਪਸ ਝਰਖੈ[੨] ॥ ਦਾਮਿਨ ਘਨ ਚਮਕੈ ਆਯੁਧ ਝਮਕੈ ਲਪਕ ਲੂਤ ਦਿਸ ਘੇਰ ਪਰੈ ॥ ਗਰਜਤ ਭੈ ਦਾਰੁਨ ਤਰਜ ਭੈਆਵਨ ਅਨਲ ਤੇਜ ਝੜ ਲਾਏ ਝਰੈ ॥੧੦੮॥੨੨੧੧॥ ਕਲਸ ॥ ਮੇਘਮਾਲ ਦਲ ਕੋਪ ਪ੍ਰਲੈ ਬਰਖਾ ਬਰਖਾਹੀ ॥ ਹਸਤ ਸੁੰਡ ਪ੍ਰਮਾਨ ਧਾਰ ਪਾਵਕ ਝੜ ਲਾਹੀ ॥ ਝੜ ਝੜ ਪਰਤ ਅੰਗਾਰ ਪ੍ਰਲੈ ਦਾਮਿਨ ਦਮਕਾਹੀ ॥ ਗਰਜਤ ਕੋਪ ਕਰਾਲ ਮੇਘ ਤੜਤਾ ਠਨਕਾਹੀ ॥੧੦੯॥੨੨੧੨॥ ਕਲਸ ॥ ਸਿਵ ਗਨ ਰਿਸ ਜੁਟੇ ਬਹਰੀ ਸਮ ਟੁਟੇ ਪ੍ਰੇਤ ਮਾਲ ਭੈਰਉ ਭਿਭਰੇ ॥ ਧਾਏ ਬੈਤਾਲਾ ਗੂਲ ਭੀਹਾਲਾ ਜਖ ਧਾਨ ਰਾਖਸ ਬਿਫਰੇ ॥ ਜਮਕੰਕਰ ਧਾਏ ਆਨਨ ਬਾਏ ਘੋਰ ਦਾੜ ਦਸਨਨ ਪਸਰੇ ॥ ਬਾਂਕੇ ਮੁਛਾਲੇ ਕੰਕ ਜਟਾਲੇ ਮਾਰ ਮਾਰ ਕਰ ਸਮਰ ਚਢੇ ॥੧੧੦॥੨੨੧੩॥ ਕਲਸ[ਅ] ॥ ਦਾਦਰਾ ॥ ਮਾਲਕਉਸ ॥ ਆਤਸ ਪ੍ਰਲੈ ਕੀ ਚਾਰੋ ਤਰਫ ਸੇ ਬਰਸੈ ॥ ਕਹ ਕਹ ਤੁਫੰਗ ਗੋਲਾ ਬਾਨ ਝੜ ਅਰਸੈ ॥ ਲਹ ਲਹ ਸਮਸੇਰ ਮਿਸਲ ਬਰਕ ਕੇ ਦਮਕੈ ॥ ਚਹ ਚਹ ਮ੍ਰਦਾਨ ਸਿਪਹ ਜੰਗ ਮੇ ਤਮਕੈ[੩] ॥੧੧੧॥੨੨੧੪॥ ਮਾਲਕੌਸ ਦਾਦਰਾ ॥ ਆਤਸ ਬਾਰਾਨ ਦਸੋ ਦਿਸੂ ਤੇ ਪਰਤੀ ॥ ਨਾਚੁਖ ਸੇਨਾਨ ਤੇਗ ਜੰਗ ਮੇ ਝੜਤੀ ॥ ਜਲ ਥਲ ਭਟ ਖਾਕ ਭਏ ਜੂਝਗੇ ਸਾਰੇ ॥ ਰੂਹੀ ਸਿਫਲੀ ਵਜੂਦ ਗਿਰਗੇ ਭਾਰੇ ॥੧੧੨॥੨੨੧੫॥ ਮਾਲਕੌਸ ਦਾਦਰਾ ॥ ਮੁਨਜਨੀਕ ਬਰਫ ਤੇਗ ਝਿਮ ਝਿਮ ਝੜਤੀ ॥ ਦੇਵ ਗਨ ਪਰੀ ਜਿੰਨ ਭੂਤ ਹਾ ਹਾ ਕਰਤੀ ॥ ਹਾਯ ਹੂਯ ਹੌਲਨਾਕ ਪਰਗੀ ਸਾਰੇ ॥ ਭਾਜ ਗਏ ਬਹੁਤ ਬਹੁ ਰਣ ਮੇ ਠਾੜੇ ॥੧੧੩॥੨੨੧੬॥ ਦਾਦਰਾ ॥ ਕਿਆਸਤ ਤਾਰੀਕੀ ਬਰਫ ਬਾਦਲ ਘਿਰ ਲੀਨੋ ॥ ਨਹੀ ਦੇਖ ਪਰੇ ਆਪ ਗੈਰ ਕੋਊ ਕਾਹੂ ਨ ਚੀਨੋ ॥ ਰੁਕਗੇ ਸਮਸੇਰ ਜਨਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਰ ਭੀ ਰੁਕਗੀ ॥ ਥਕਗੇ ਦੋ ਸੁਭਟ ਤਹਾਂ ਪਉਰਖ ਥਕਗੀ ॥੧੧੪॥੨੨੧੭॥ ਮਾਲਕਉਸ ॥ ਤੀਨ ਮਾਹ ਤੀਨ ਰੋਜ ਤਾਲੀ ਲਗਗੀ ॥ ਥਰਹਰ ਲਰਜਸ ਜਮੀਨ ਦਹਸਤ ਪਰਗੀ ॥ ਰੂਹੀ ਸਿਫਲੀ ਅਦੇਵ ਭੂਤ ਜਿੰਨ ਡੋਲੇ ॥ ਜਮੀਨ ਸੁਦੈ ਆਸਮਾਨ ਆਸਮਾਂ ਜਮੀਨ ਝੋਲੇ ॥੧੧੫॥੨੨੧੮॥ ਦਾਦਰਾ ॥ ਕਈ ਬਾਰ ਜੇਰ ਜਬਰ ਭਯੋ ਸੁਰਗ ਭੂਮ ਸਾਰਾ ॥ ਧਰਨੀ ਛੁਅ ਗਗਨ ਲਗੀ ਜਮੀਨ ਉਗਾ ਸਿਤਾਰਾ ॥ ਲਟ ਪਟ ਭੇ[੪] ਦੇਵ ਦਨੁਜ ਪੋਏ ਗਲ ਹਾਰਾ ॥ ਉਪਮਾ ਨ ਕਹਮ ਬਨੇ ਚਿਮਟੇ ਬਰ[੫] ਡਾਰਾ ॥੧੧੬॥੨੨੧੯॥ ਦਾਦਰਾ ॥ ਕਹਤੇ ਸਭ ਜਿੰਨ ਪਰੀ ਆਪਸ ਮਿਲ ਬਾਤੈ ॥ ਐਸੋ ਜੰਗ ਭਯੋ ਨਹੀ ਦੇਖਤ ਜੁਗ ਸਾਤੈ ॥ ਅਬ ਤਉ ਆਇ ਕਠਿਨ ਬਨੀ ਮੁਸਕਲ ਭਈ ਭਾਰੀ ॥ ਹਾਲ ਹੂਲ ਰਉਰ ਪ੍ਰੀ ਟੂਟੀ ਅੰਧਿਆਰੀ ॥੧੧੭॥੨੨੨੦॥ ਦਾਦਰਾ ॥ ਮਾਲਕਉਸ ॥ ਦੇਵਨ ਕੀ ਦੇਖ ਦਸਾ ਸ੍ਰੀ ਬਿਸਨ ਕੋਪੇ ॥ ਗਿਰ ਤੇ ਚਕ੍ਰ ਚਲਾਇ ਦੀਨ ਤਿਮ੍ਰ ਛੋਪੇ ॥ ਜਗਮਗ ਸੁਦ੍ਰਸਨ ਸਸਿ ਸੂਰ ਕੋਟ ਦਮਕੈ ॥ ਕਾਟਿਓ ਸਭੀ ਤਿਮ੍ਰ ਅੰਧ ਦਾਮਿਨ ਸਮ ਝਮਕੈ ॥੧੧੮॥੨੨੨੧॥ ਦਾਦਰਾ ॥ ਛੁਟ ਗਇਓ ਤਾਲੀ ਬਲ ਭਇਓ ਬੀਰ ਤਨ ਮੈ ॥ ਲੌਟ ਚਕ੍ਰ ਰੋਸਨ ਕਰ ਪਲਟ ਗਯੋ ਘਨ ਮੈ ॥ ਬੋਲੈ ਸ੍ਰੀ ਬਿਸਨ ਦੇਵ ਨਾਰਦ ਸਨ ਬਾਨੀ ॥ ਗ੍ਰਹ ਚਾਲ ਹੋਨ ਚਹੈ ਸੁਰਪਤ ਕੀ ਹਾਨੀ ॥੧੧੯॥੨੨੨੨॥ ਯਾ ਤੇ ਤੁਮ ਜਾਹੁ ਸ੍ਵਰਗ ਸਖਾ ਪ੍ਰਾਨ ਪਿਆਰੇ ॥ ਸਚੀਵ ਆਦਿ ਦੇਵ ਬਧੁਨ ਰਖੋ ਛੀਰ ਬਾਰੇ[੬] ॥ ਕਾਮਧੇਨ ਪਾਰਜਾਤ ਆਦਿ ਸਭ ਪਦਾਰਥ ॥ ਲੈ ਕੈ ਨਿਜ ਸੰਗ ਸਭੀ ਪੈਠੋ ਨਿਧ ਬਾਰਦ ॥੧੨੦॥੨੨੨੩॥ ਦਾਦਰਾ ॥ ਮਾਲਕਉਸ ॥ ਦੈ ਦੈ ਸਭ ਠਓਰ ਸ੍ਵਰਗ ਦੇਵ ਲੋਕ ਜੇਤੇ ॥ ਬਜ੍ਰ ਕੇਵਾਰ[੭] ਕੁਲਫ ਮੰਦ੍ਰ ਸਭ ਤੇਤੇ ॥ ਲੈ ਹੈ ਸਭ ਛੀਨ ਅਸੁਰ ਅਮਰਾਵਤ ਪੁਰ ਨਗਰੀ ॥ ਰਾਜ ਸਾਜ ਦੇਵਪਾਲ ਦੇਵਨ ਸਮਗ੍ਰੀ ॥੧੨੧॥੨੨੨੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਮਾਲਕਉਸ ਦਾਦਰਾ ॥ ਮਾਨ ਬਚਨ ਰਾਜ ਰਿਖੀ ਬੈਕੁੰਠ ਗਏ ਚੁਪਕੇ ॥ ਲੀਨੇਓ ਕਰ ਸੰਗ ਸਭੀ ਬਸਤ ਬਧੁਨ ਸੁਰਗੇ ॥ ਦੈ ਦੈ ਸਭ ਜਾਇ ਜਗਹ ਬਜ੍ਰ ਰੇਖ ਤਾਲਾ ॥ ਪੈਠੇ ਰਿਖ ਛੀਰ ਸਿੰਧ ਦੋ[੮] ਚਿਤ ਉਤਾਲਾ ॥੧੨੨॥੨੨੨੫॥ ਦਾਦਰਾ ॥ ਮਾਲਕੌਸ ॥ ਉਤੈ ਸਭ ਕਥਾ ਕਹੀ ਆਗਿਆ ਜਗ ਪੁਰਖਾ ॥ ਕੀਨੇਓ ਜਿਮ ਰਾਜ ਰਿਖੀ ਦੇਵ ਲੋਕ ਕੁਰਕਾ ॥ ਇਤ ਕੀ ਅਬ ਕਥਾ ਕਹੋ ਸੁਨੋ ਸੰਤ ਪਿਆਰੇ ॥ ਦੇਵਨ ਕੀ ਹਾਰ ਜੀਤ ਦਾਨੂ ਕੁਲ ਸਾਰੇ ॥੧੨੩॥੨੨੨੬॥ ਦਾਦਰਾ ॥ ਮਾਲਕਉਸ ॥ ਜੁਟੇ ਦੋ ਦਲ ਜੰਗਾਹ ਤੰਗ ਭਏ ਸੂਰਾ ॥ ਨਚਿਓ ਕਲ ਰੁਦ੍ਰ ਭੂਦ ਸੂਰਾ ਅਰ ਕੂਰਾ ॥ ਮੰਡਿਓ ਜੁਧ ਜੰਗ ਜਬ੍ਰ ਕਿਆਸਤ ਭਏ ਪੈਦਾ ॥ ਮਾਤੇ ਭਟ ਜੰਗ ਅਮਲਾ ਹੋ ਗੇ ਸਭ ਸਉਦਾ ॥੧੨੪॥੨੨੨੭॥ ਦਾਦਰਾ ॥ ਧਾਵਤ ਭਟ ਦਸੋ ਦਿਸਾ ਮਾਰ ਮਾਰ ਬੋਲੈ ॥ ਆਖੈ ਖੁਮਾਰ ਭਰੀ ਰਨ ਮੈ ਸਭ[੯] ਡੋਲੈ ॥ ਪੀ ਪੀ ਖੁਮਾਰ ਮਦੀ ਰਾਖਸ ਘਟ ਮਦ੍ਰਾ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਧਰਕਤ (ਅਸ)
[੨]ਰਖੈ (ਅਸ)
[੩]ਚਮਕੈ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੪]ਭਏ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੫]ਡਰ (ਅਸ)
[੬]ਸਾਰੇ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੭]ਕੇਕਿਵਾਰ (ਅਸ)
[੮]ਚੋਕ (ਅਸ)
[੯]ਮਤ (ਖਕ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਖਕ, ਅਸ ਵਿਚ 'ਤ੍ਰਿਭੰਗੀ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ
[ਅ]ਖਕ, ਅਸ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ

॥ ਮਾਤੇ ਪਰਖਾਸ ਅਮਲ ਘੂਮ ਘੂਮ ਬਦ੍ਰਾ ॥੧੨੫॥੨੨੨੮॥ ਦਾਦਰਾ ॥ ਕਾਟ ਬਾਢ ਹਾਲ ਹੂਲ ਮਚਿਓ ਘਮਸਾਨਾ ॥ ਕਟ ਕਟ ਭਟ ਸਮ੍ਰ ਗਏ ਪ੍ਰਲੈ ਨਿਜਕਾਨਾ ॥ ਹਰਖੇ ਸਾਵੰਤ ਸਿਪਹ ਮਾਰੂ ਘਹਰਾਨਾ ॥ ਜੁਟੇ ਦਲ ਦੇਵ ਦਨੁਜ ਬਜ੍ਰ ਬਰਖਾਨਾ ॥੧੨੬॥੨੨੨੯॥ ਮਾਲਕੌਸ ਦਾਦਰਾ ॥ ਆਜਿਜ ਹੋ ਨਿਸਰ ਆਯੇ ਫਉਜ ਤੇ ਰਨ ਸੂਰਾ ॥ ਦੋ ਦਲ ਤੇ ਨਿਸਰ ਸੁਭਟ ਮੰਡਤ ਭੇ ਗੂੜਾ ॥ ਸਰਦਾਰ ਫਉਜ ਦੇਵ ਦਨੁਜ ਸਕ੍ਰ ਆਦਿ ਸੂਰਾ ॥ ਮਾਂਡਤ ਭੇ ਜੰਗ ਜਲਦ ਹਰਖਤ ਭੀ ਹੂਰਾ ॥੧੨੭॥੨੨੩੦॥ ਦਾਦਰਾ ॥ ਸਭ ਹੀ ਭਟ ਦੇਵ ਦਨੁਜ ਸੈਨਾਪਤਿ ਜੇਤੇ ॥ ਬਰਨਿਓ ਸਭ ਨਾਮ ਬਰਗ ਪ੍ਰਿਥਮੈ ਭਟ ਤੇਤੇ ॥ ਤੇਈ ਤੇਈ ਨਿਸਰ ਆਏ ਲੂਝ ਰਨ ਮਾਹੀ ॥ ਬਿਧ ਕੀ ਗਤ ਕਉਨ ਲਖੇ ਲਿਖਾ ਕੋ ਮਿਟਾਈ ॥੧੨੮॥੨੨੩੧॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਮਾਲਕਉਸ ਰੇਖਤਾ ॥ ਤ੍ਰਹ ਦੂਜੀ ॥ ਜੁਟੇ ਦਲੇਰਾਂ ਸੁਰ ਅਸੁਰ ਖੂੰਖਾਰ ਦੋ ਸੂ ਜੰਗ ਚਹ ॥ ਗਨੇਸ ਕਾਰਤਕੇਯ ਬ੍ਰਿਖਬ ਧੁਜ ਪ੍ਰਜਾਪਤਿ ਖੁਰਸੈਦ ਮਹ ॥ ਕਉਬੇਰ ਬ੍ਰਨੋ ਚਿਤ੍ਰਰਥ ਜਮਕਾਲ ਸੁਰਪਤਿ ਸਹਨਸਹ ॥ ਸਪ੍ਤਗ੍ਰਿਹ ਸਨਕਾਦ ਦ੍ਵਾਦਸ ਰਾਸ ਬਿਬਿਧਾਦਕ ਸਿਪਹ ॥੧੨੯॥੨੨੩੨॥ ਮਾਲਕਉਸ ॥ ਜਿੰਨ ਪਰੀ ਬਰੰਗ ਰਾਖਸ ਜਛ ਗੰਧ੍ਰਬ ਕਿੰਨਰ ਨਰ ॥ ਭੈਰੋ ਬਿਤਾਲ ਮਸਾਨ ਕਿੰਕਰ ਅਨਗਨ ਬੇਸੁਮਰ ॥ ਗਜਕੇਤ ਚੰਦ੍ਰ ਸਿਖ੍ਰ ਸੁਮਤ ਸਤਸੇਤ ਸੁਆਰਥ ਸੇਤ ਬਰ ॥ ਹੰਸ ਕੇਤ ਮਯੰਕ ਧੁਜ ਜੰਗਾਹ ਆਮਦ ਨਿਸਰ ਕਰ ॥੧੩੦॥੨੨੩੩॥ ਮਾਲਕਉਸ ॥ ਮਧਪਾਲ ਅੰਜਨ ਰਿਖ ਕਮਲ ਰਿਖ ਹਵਿਖ ਹੰਸ ਗਵਨ ਬਿਸਲ ॥ ਰਿਸਾਲ ਬਾਹੁ ਦ੍ਰੂਪ ਮਥਨ ਦ੍ਰਿਗਕੰਜ[ੳ] ਸਤ੍ਰਾਜਿਤ ਸਲਲ ॥ ਰਤ ਦਮਨ ਹੰਸ ਸਮਾਨ ਰਤਨਾਗ੍ਰ ਉਛਾਹ ਬਿਵਾਨ ਦਲ ॥ ਹੰਸਗ੍ਰੀਵ ਸੁ ਲੋਚਨਾ ਮੰਗਲ ਕਰਨ ਚਿਤ੍ਰ ਬ੍ਰਨ ਮਲ ॥੧੩੧॥੨੨੩੪॥ ਮਾਲਕਉਸ ॥ ਚਿਤ੍ਰ ਸਾਗਰ ਕਮਲ ਕੰਠ ਮਰਾਲ ਅੰਜਨ ਹਵਨ ਯਲ ॥ ਸ੍ਰੁਤ ਸਾਗ੍ਰ ਮਹਨ[੧] ਭਾਰਥ ਹੰਸ ਧੁਜ ਅਰੰਨ ਗੁਲ ॥ ਕੰਜਮਾਲ ਮਰਾਲ ਕਾਯੇ ਚਿਤ੍ਰ ਗ੍ਰੀਵ ਮਯੰਕ ਰੁਖ ॥ ਮੈਨ ਸਾਗਰ ਇੰਦ ਮੁਖ ਭਟ ਤਿਲਕ ਅਮਰਾ ਕਮਲ ਮੁਖ ॥੧੩੨॥੨੨੩੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਮਾਲਕਉਸ ॥ ਹਵਨ ਮਧੁਪਾ ਸਿੰਘ ਧੁਜ ਮ੍ਰਿਗ ਚਛ ਬਾਸਵ ਤਨੈ ਕੁਲ ॥ ਰਿਸ ਮੰਡ ਸੰਘਰ ਹਾਂਕ ਹੀ ਧਵਾਇ ਅਸਪਾਂ ਛਕੇ ਮੁਲ ॥ ਸਮਸੇਰ ਨਾਚੁਖ ਬਾਨ ਲੈ ਨਾਵਕ ਸਿਪਰ ਸਜ ਸਕ੍ਰ ਸੁਤ ॥ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਰ ਨਰ ਆਦਿ ਦਲ ਜੁਟੇ ਚਹੂ ਦਿਸ ਸੈਨ ਜੁਤ ॥੧੩੩॥੨੨੩੬॥ ਮਾਲਕਉਸ ॥ ਉਤ ਨਿਸ੍ਰ ਆਏ ਫਓਜ ਤੇ ਸਰਦਾਰ ਦਾਨੂ ਦੈਤ ਪੁਤ੍ਰ ॥ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਸਨਮੁਖ ਧਾਵਹੀ ਲੈ ਸੰਗ ਜੋਧਾ ਜੰਗ ਜੁਸਤ ॥ ਬਿਨੁਸ ਰੋਬਿਨ ਬਸੂਮਨ ਅਰਜਾ ਲੰਗੂਸ ਅਏਯੂਧਤਾ ॥ ਜਾਮੂਸ ਰਸੂਤਨ ਹਾਮਬਿਨ ਜਾਮੇਨ ਜੰਗੀ ਤੌਸਤਾ ॥੧੩੪॥੨੨੩੭॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਮਾਲਕੌਸ ॥ ਚਿਛ੍ਰ ਕੰਤਾਲ ਦ੍ਵਾਯੇਤਨ ਬੂਸ ਹਨੂਤਨ ਕ੍ਰੁਧਤਾ ॥ ਅਸ੍ਰਸੁਤ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਕੋ ਜੁਤ ਅਸ੍ਰ ਮੰਤ੍ਰਿਨ ਸੂਰਤਾ ॥ ਦੋਪਦਾ ॥ ੧॥ ਰਹਾਉ ॥੧॥

ਅਥ ਅਸੁਰ ਕਟਕ ਜੋਧਾਨ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਪਉਤ੍ਰਨ ਮੰਤ੍ਰੀ ਤਨੈ ਨਾਮ ਕਥਤੇ ॥ ਤ੍ਰੂਬਲ ॥ ਰੇਖਤਾ ॥ ਰਸਲ ਸਰਤਾਂ ਇਨਤ੍ਰੂਸ ਪ੍ਰਗਿਸ ਅਲੀਜਰ ਤ੍ਰਉਂਸ ਹਠ ॥ ਅਲਸੂਨ ਅਲਫੈਨ ਕਾਬ੍ਰਾ[੨] ਕਾਤੂਨ ਪਰਸਾਂ ਦਲ ਸਿਮਟ ॥ ਮਨਸੂਖ ਹੂਬਿਨ ਦ੍ਵਾਯੇ ਬਿਨ ਸਾਸਾਨ ਜਾਹਾ ਜੰਗ ਠਠ ॥ ਕਿਸਨਉਰ ਕਾਸਲ ਦ੍ਵਾਯੇਚਾ ਅੰਜੂਸ ਬਲਿਆਸੋ ਦਪਟ ॥੧੩੫॥੨੨੩੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਮਾਲਕਉਸ ॥ ਇੰਦ੍ਰਾਮਰਕ ਤਛਕ ਅਈਊਸੋ ਹਾਮੂਸ ਸਾਤੈਨੋ ਨਿਸ੍ਰ[੩]॥ ਮਾਸੂਨ ਜੰਗ ਦਿਲਾਵਰਾਂ ਹੰਤਾਲ ਕਿੰਗ ਦ੍ਵਾਯੇ ਅਰ ॥ ਫਰਹੂਨ ਮਲਬੂਸੋ ਦਿਲਾਵਰ ਸ੍ਰੀਗਾਲ ਪਿਗਾਛੋ ਬਬਰ ॥ ਫਰਾਂਗੂਸ ਆਮਦ ਜੰਗ ਜੋ ਜੂਪਾਲ ਬ੍ਰਿਤੂਸੋ[ਅ] ਗਬਰ ॥੧੩੬॥੨੨੩੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਮਾਲਕਉਸ ॥ ਫਰਹਾਮ ਜਉਲਾਂ ਅਸਪ ਕਰਦ ਚਿੰਜਾਸ ਆਮਦ ਫੌਜ ਕਸ ॥ ਅਨਕੂਸ ਫਰਜਾਮੋ ਲਲਕ ਮੈਦਾਨ ਆਮਦ ਜੰਗ ਰਸ ॥ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਪਉਤ੍ਰਨ ਮੰਤ੍ਰੀ ਸੁਤ ਸਰਦਾਰ ਲਸਕਰ ਹਮੈ ਕਸ ॥ ਹਰਦੋ ਸਫ ਰੂਬ੍ਰੂ ਸੁਦ[੪] ਮ੍ਰਦਾਨ ਜੰਗੀ ਸੂਰ ਬਸ ॥੧੩੭॥੨੨੪੦॥ ਰੇਖਤਾ ॥ ਹਾਂਕ ਹਾਂਕ ਦਿਲਾਵਰਾਂ ਮ੍ਰਦਾਨ ਜੰਗੀ ਯਕਾਯਕ ॥ ਦੋ ਸੂ ਦਿਲਾਵਰ ਫਓਜ ਤੇ ਦਰ ਜੰਗ ਆਮਦ ਹਕਾ ਹਕ ॥ ਸਮਸੇਰ ਕੈਬਰ ਖੈਂਚਹੀ ਦੋ ਸੂ ਜਨਾ ਸਰ ਚਕਾ ਚਕ ॥ ਤਉਫੰਗ ਬਾਰਾਂ ਮੁਨ ਜਨੀਕੋ ਬਰਸੈ ਦੁਹੂ ਦਿਸ ਝਕਾ ਝਕ ॥੧੩੮॥੨੨੪੧॥ ਪ੍ਰਬਤ ਸ੍ਰ ਜ੍ਰ ਬ੍ਰਕ ਗ੍ਰਿਦਗਾਂ ਗੁਲੇਲ ਮੂਸਲ ਪਰਸਪਰ ॥ ਜੁਟੇ ਦਿਲਾਵਰ ਜੰਗ ਮੇ ਦੋ ਦਲ ਦਲੇਰਾਂ ਸਿਪਹ ਨਰ ॥ ਮੁਠ ਭੇੜ ਦੋ ਸੂ ਹੋਤ ਭਓ ਯਕ ਯਕ ਭਿੜੇ ਲਲਕਾਰ ਕਰ ॥ ਪਾਯਕ ਪਿਆਦੇ ਭਿਰਤ ਭਉ ਅਸਵਾਰ ਅਸਵਾਰਾਂ ਸਮਰ ॥੧੩੯॥੨੨੪੨॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਮਾਲਕੌਸ ॥ ਬਾਜੰਤ੍ਰੀ ਬਾਜੰਤ੍ਰੀ ਭਿਰੇ ਬੇਵਾਨ ਚੰਡੋਲੀ ਚਿਮਰ ॥ ਪੀਲ ਪੀਲਾਂ ਜੰਗ ਭਿਰੇ ਪਹਲਵਾਨ ਪਹਲਵਾਨਾਂ ਜਬਰ ॥ ਸਰਦਾਰ ਸਰਦਾਰਾਂ ਭਿਰੇ ਖੁਨਸਾਏ ਖਿੰਗ ਮੈਦਾਂਨ ਬਰ ॥ ਤੀਰ ਬਾਰਾਂ ਤੁਪਕ ਕੈਬਰ[ੲ] ਭਿਰੇ ਕੁਸਤੀ ਦਾਵੋ ਕਰ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਮਹਾਨ (ਅਸ)
[੨]ਕਾਬਾ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੩]ਹਾਤੈਨੋ ਨਸਿਰ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੪]ਹਰਦੋ ਸਫ ਰੂਬੂਰਸਰਦੂ (ਖਕ), ਹਰਦੋ ਸਫ ਰਯੂਰਸਕਰਦ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਕੈਬਹੁ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

॥੧੪੦॥੨੨੪੩॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਮਾਲਕੌਸ ॥ ਜੁਟੇ ਦਿਲਾਵਰ ਦੋ ਤਰਫ ਬਜੇ ਦਮਾਮਾ ਦੁੰਦਭੀ ॥ ਨਚਤ ਮਸਾਨ ਪਸੂਚਕਾਂ ਗਜਤ ਦਲੇਰਾਂ ਜੰਗ ਭੀ ॥ ਪੈਕਾਂ ਫਿਸਾਦੰਦ ਕੈਬਰਾਂ ਨਾਚੁਖ ਸਿਲੀਮੁਖ ਫੇਕ ਹੀ ॥ ਪ੍ਰਵਾਜ ਪੈਕਾਂ ਦੋ ਤਰਫ ਕਰ ਸਿਕਨ ਜਉਸਨ ਛੇਕ ਹੀ ॥੧੪੧॥੨੨੪੪॥ ਮਾਲਕੌਸ ਰੇਖਤਾ ॥ ਲੈ ਉਡਿਓ ਸਰ ਗਰਦੂਨ ਮਹ ਤਨ ਜਖਮਕਾਰੀ ਸਰਸ ਹੀ ॥ ਤਨ ਝਰਤ ਖੂਨ ਦਿਲਾਵਰਾਂ ਜਿਮ ਰਾਹੁ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰਸ ਹੀ ॥ ਕਰ ਬੌਨ ਮੁਖ ਤੇ ਸ੍ਰੋਨ ਕੋ ਤਿਮ ਬ੍ਰਖਤ ਸ੍ਰੋਨਤ ਅਰਸ ਹੀ ॥ ਉਡ ਗਏ ਦਾਨਵ ਦੇਵ ਪੈਕਾਂ ਲੜਤ ਨਭ ਚੜ ਹਿਰਸ ਹੀ ॥੧੪੨॥੨੨੪੫॥ ਯਕਬਾਰ ਹਮਲਾ ਹੋਤ ਭਓ[1] ਦੋ ਸੂ ਦਲੇਰਾਂ ਮਾਰ ਧਰ[2] ॥ ਹਮਰੰਗ ਹਮਸਰ ਲਰਤ ਭੇ ਜੰਗੇ ਅਜੀਮੇਂ ਸਰ ਬਸਰ ॥ ਤੁਰਕਾਂ ਪੈਵਸਤੰਦ ਦੋ ਤਰਫ ਤੀਰੇ ਤੁਫੰਗੇ ਜੰਗ ਕਰਦ ॥ ਉਡਗੇ ਬਹੁਤ ਬਹੁ ਬ੍ਰਿਨ ਭੇ ਬਹੁ ਜੂਝਗੇ ਰਣ ਭਏ ਸਰਦ ॥੧੪੩॥੨੨੪੬॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਮਾਲਕਉਸ ॥ ਗਜ ਉਸਟ ਅਸਪਾਂ ਉਸਤ੍ਰਾਂ[3] ਬਿਸੀਆਰ ਮੁਰਦੰਤ ਦੋ ਤਰਫ ॥ ਅਰਾਬੇ ਬੇਵਾਨ ਝੰਪਾਨ ਹਾ ਟੁਟੇ ਪਦਮ ਹਾਲਕਾ ਅਰਫ ॥ ਦਰਿਯਾ ਰਵਾਂ ਸੁਦ ਖੂਨ ਕੋ ਮੌਜੇ ਜਨਾਂ ਲਬਰੇਜ ਜਰਫ ॥ ਦੋ ਸੂ ਸੁਦੈ ਕਤਲਾਮ ਹਮ ਸਰ ਦਬਗੇ[4] ਬਹੁਤ ਬਾਰਾਨ ਬਰਫ ॥੧੪੪॥੨੨੪੭॥ ਮਾਲਕਉਸ ॥ ਬਰਿਓ ਹੂਰ ਬਹਿਸਤ ਗੇ ਸਨਮੁਖ ਦਲੇਰਾਂ ਜੰਗ ਕਰ ॥ ਦਰਜੈ ਸਹੀਦਾ ਯਾਫਤੰ ਕਾਯਰ ਪਲੀਦਾਂ ਤੰਗ ਕਰ ॥ ਸਤਰੰਜ ਬਾਜੀ ਜੀਤਗੇ ਮਕਸਦ ਮਤਾਲਬ ਚੰਗ ਕਰ ॥ ਰਸਤੰਦ ਆਵਾਗਵਨ ਤੇ ਤੇ ਅਮਾਂ[ੳ] ਰਫਤੰਦ ਰੰਗ ਭਰ ॥੧੪੫॥੨੨੪੮॥ ਰੇਖਤਾ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਮਾਲਕਉਸ ॥ ਦੋ ਸੂ ਸਰਦਾਰਾਂ ਆਮਦੰਦ ਬੇਗੂੰਨ[ਅ] ਲਸਕਰ ਹਮਸਰਾਂ ॥ ਮੁਸਾਫ ਤਲਬਾਂ ਪੀਲ ਤਨ ਖੂੰਖਾਰ ਪਹਲਵਾਨ ਸਰਾਂ ॥ ਦਲੇਰਾਂ ਹੁਜਬਰਾਂ ਆਮਦੰਦ ਬਾਂਗੇ ਜਨਾ ਦਿਲਾਵਰਾਂ ॥ ਅਬ ਸੁਨੌ ਰਜਮੇ ਸੁਰ ਅਸੁਰ ਭਾਰਥ ਅਜੀਮੇ ਹਮਦਰਾਂ ॥੧੪੬॥੨੨੪੯॥ ਛਕਾ ੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਰਾਗ ਦੀਪਕ ॥ ਕਰਨਾਟੀ ॥ ਮਕਰਾ ॥ ਅਸਪਾਂ ਜਉਲਾਨ ਦੀਨੇ ਗੁਸਤਾਖ ਭਟ ਨਵੀਨੇ ਚਾਲਾਕ ਚੁਸਤ ਮੈਦਾਂ ਖੂੰਖਾਰ ਜੰਗ ਜੋ ਏ ॥ ਚਾਬੁਕ ਰਿਕਾਬ ਜੰਗੀ ਸੁਰ ਨਰ ਸਿਪਾਹ ਭੁਜੰਗੀ ਲਲਕਾਰ ਜੰਗ ਆਏ ਵਰਿਆਮ ਸੇਰ ਖੋ ਏ ॥ ਅਲਕੈ ਸਿਆਹ ਨਾਗਿਨ ਰੁਖਸਾਰ ਹਮਚੂੰ ਰਾਗਿਨ ਨਾਜੁਕ ਅਨੰਗ ਜੈਸੇ ਗੁਲਰੰਗ ਖੂਬ ਰੋ ਏ ॥ ਦਲੇਰਾਂ ਚੀਰ ਦਸਤਾਂ ਚੂੰ ਸੇਰ ਪੀਲ ਮਸਤਾਂ ਸੁਰ ਨਰ ਮੋਸਾਫ ਆਮਦ ਹਮ ਚੂੰ ਚੌਗਾਨ ਗੋ ਏ ॥੧॥੨੨੫੦॥ ਦੀਪਕ ਕਰ ਨਾਟੀ ॥ ਮਕਰਾ ॥ ਰੁਖ ਸਰ ਜਹਾਨ ਤਾਬਾਂ ਰਉਸਨ ਜਮਾਲ ਖੂਬਾਂ ਆਨਨ ਦਮਕ ਦਾਮਿਨ ਪ੍ਰਕਾਸ ਇੰਦ ਰੋਏ ਆਂ ॥ ਅੰਜਨ ਚਾਲਾਕ ਆਹੂ ਮਿਜਗਾ ਸਿਨਾਨ ਬਾਹੂ ਚਿਤਵਨ ਚਪੇਟ ਚੇਟਕ ਮਨ ਹਰਨ ਮੁਸਕ ਬੋਏ ਆਂ ॥ ਭਉਹੇ ਅਨੂਪ ਜਾਂ ਕੀ ਅਬਰੂ ਕਮਾਂਨ ਬਾਂਕੀ ਸਾਯਕ ਦ੍ਰਿਗਨ ਕੇ ਬਾਹਤ ਮੋਹੇ ਹੈਂ ਆਬ ਜੋਏ ਆਂ ॥ ਦੰਦਾਨ ਦੁਰ ਯਕਤਾ ਦਾਰਮ ਮਿਸਾਲ ਮੁਕਤਾ ਸੀਰੀ ਬਚਨ ਅਲਾਮੀ ਪਾਕਾਨ ਨੇਕ ਖੋਇ ਆਂ ॥੨॥੨੨੫੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਦੀਪਕ ਕਰਨਾਟੀ ਮਕਰਾ ॥ ਆਹੂ ਗੇਜਾਲ ਅੰਜਨ ਮੋਹੇ ਮਰਾਲ ਖੰਜਨ ਮੁਸਤਾਕ ਪਰੀ ਹੂਰਾਂ ਮਹਬੂਬ ਗੁਲ ਰੁਖਾਂਨਾਂ ॥ ਦਸਤਾਰ ਸੀਸ ਬਾਂਕੀ ਅਦਭੁਤ ਅਦਾਯੇ[5] ਤਾ ਕੀ ਗੁਲ ਰੰਗ ਮਾਹ ਚਿਹਰਾਂ ਮਾਸੂਕ ਯਾਰ ਜਾਂਨਾਂ ॥ ਆਨੰਦ ਬਧਾਯੇ ਕੀਨੇ ਮੰਗਲ ਹਰਖ ਸੁਖੀਨੇ ਮਤਸਰ ਸਰਾਬ ਪੀਯੇ[6] ਮਾਤੇ ਅਮਲ ਸਹਾਨਾ ॥ ਖੂੰਬਾਰ ਨੈਨ ਰਾਂਗੇ ਖੂੰਖਾਰ ਜੰਗ ਜਾਗੇ ਖੁਨਸਾਯ ਖਿੰਗ ਖੂੰਨੀ ਸੁਦ ਰੂਬਕਾਰ ਰਾਨਾ ॥੩॥੨੨੫੨॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਦਿਪਕ ਕਰਨਾਟੀ ॥ ਮਕਰਾ ॥ ਬਿਵਾਨ ਸੁਭ ਸੁਰੰਗੀ ਚੜ ਧਾਯੇ ਸੁਰ ਭੁਜੰਗੀ ਪੈਕਾਂ ਫਿਸਾ ਸਵਾਰਾਂ ਹਰ ਸੂਝੇ[7] ਜਾਨ ਕਾਹਾਂ ॥ ਤੁਫੰਗ ਤੀਰ ਬਾਰਾਂ ਚੂੰ ਮੇਗ ਆਂਸਕਾਰਾ ਸਮਸੇਰ ਅਲਮ ਕੀਨੇ ਧਾਏ ਸਭੀ ਸਿਪਾਹਾਂ ॥ ਕਸ ਕਸ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਬਾਹੈ ਦੋ ਸੂ ਸੁਭਟ ਸਿਪਾਹੈ ਖੂੰਖਾਰ ਤੀਰ ਅਫਸਾ ਖੂੰ ਰੇਜ ਤੁੰਦ ਨਿਗਾਹਾਂ ॥ ਲਲਕਾਰ ਬੀਰ ਧਾਏ ਈਰਾਕ ਹਾ ਚਲਾਏ ਦੋ ਸੂ ਹਠੇ ਪਿਲੰਗਾਂਨ ਜਾਦ ਅਸਲ ਸਾਹਾਂ ॥੪॥੨੨੫੩॥ ਦੀਪਕ ਕਰਨਾਟੀ ਮਕਰਾ ॥ ਕਾਕਮ ਹਰੀਰ ਦੇਬਾ ਗੁਲਨਾਰ ਰੰਗ ਜੇਬਾਂ ਅਤਲਸ ਕਲਧਉਤ ਅੰਬਰ ਜਰ ਬਫਤ ਤਾਸ ਬਾਗਾ ॥ ਦਸਤਾਰ ਖੂਬ ਚੀਰਾ ਸਰਪੇਚ ਲਾਲ ਹੀਰਾ ਕਲਗੀ ਕੁਲਾਹ ਅਨਲੀ ਬੰਦੀਲ ਤਾਜ ਪਾਗਾਂ ॥ ਸਹਬਾਜ ਪਰੀ ਪਛੀ ਦੂਲ ਦੂਲ ਦਰਿਆਈ ਕਛੀ ਲੂਲੋ ਹਮੇਲ ਲੂਲੂ ਮਨ ਨੀਲ ਜੀਨ ਲਾਗਾ ॥ ਤਿਹ ਚੜ ਧਾਏ ਨ੍ਰਿਪਾਲਾ ਸੁਰ ਨਰ ਬਰੰਗ ਮਾਲਾ ਸਿਰ ਢੁਰਤ ਛਤ੍ਰ ਚਾਮਰ ਸੁਰ ਬ੍ਰਿੰਦ ਗਨ ਸਭਾਗਾ॥੫॥੨੨੫੪॥ ਦੀਪਕ ॥ ਕਰਨਾਟੀ ॥ ਮਕਰਾ ॥ ਦੁੰਦਭ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਬਾਜੈ ਘਨਹਰ ਸਦਾਏ ਲਾਜੈ ਸੇਰਾਨ ਜੰਗ ਆਏ ਲਲਕਾਰ ਏਕ ਏਕੈ ॥ ਭਟਾਨ ਚੁੰਗ ਬਾਂਧੈ ਕੈਬਰ ਕਮਾਂਨ ਸਾਂਧੈ ਪਰਾਂ ਉਕਾਬ ਬਾਜਾ ਪ੍ਰਵਾਜ[8] ਤੀਰ ਪੈ ਕੈ ॥ ਖੁਨਸਾਯ ਸਸਤ੍ਰ ਬਾਹਤ ਕਮੰਦ ਡਾਰ ਫਾਹਤ ਯਕਬਾਰ ਹਮਲੈ ਕਰਦੰਦ ਦੋ ਸੂ ਸਿਪਾਹ ਤੈ ਕੈ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਭਯੋ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੨]ਮਰ (ਅਸ)
[੩]ਦੋ ਤਰਫ (ਮਸ, ਖਕ), ਅਸਤਰੋ (ਅਸ)
[੪]ਬਗੇ (ਖਕ, ਅਸ)
[੫]ਅਜਾਬ (ਖਕ, ਅਸ)
[੬]ਪੀਨੇ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੭]ਸੂਏ (ਮਸ, ਖਕ)
[੮]ਪਰਵਾਨ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

॥ ਤੜੰਗਾ ਤੜੰਗ ਬਾਨਨ ਕਸਾਕਸ ਦੋ ਸੂ ਜਵਾਨਨ ਹਜਾਹਜ ਹੁਜਬਰ ਖ਼ੂਨੀ ਸੁਰ ਅਸੁਰ ਫਉਜ ਤੈ ਕੈ ॥੬॥੨੨੫੫॥ ਦੀਪਕ ਕਰਨਾਟੀ ॥ ਮਕਰਾ ॥ ਜੁਝੇ ਜੁਵਾਨ ਬਿਸਤ੍ਰ ਤੁਰੰਗ ਪੀਲ ਉਸਤ੍ਰ ਅਸਪਾਂ ਸ੍ਵਾਰ ਜੰਗੀ ਕਟਗੇ ਦੋ ਸੂ ਦਲੇਰਾ ॥ ਦੋ ਸੂ ਸਿਪਾਹ ਮੁਰਦੰਦ ਹਮਲੈ ਬਿਸੀਆਰ ਕਰਦੰਦ ਭਇਓ ਅਸੁਰ ਫਉਜ ਗਾਲਬ ਜੰਗਾਹ ਜੰਗ ਸੇਰਾਂ ॥ ਭਈ ਹਾਲ ਚਾਲ ਸਾਰੇ ਪਰੀ ਰਉਰ ਧੂਮ ਭਾਰੇ ਦਾਦੰਦ ਪੁਸਤ ਸੁਰ ਨਰ ਪਾ[ੳ] ਲਗਜਸ ਸਿਪਾਹ ਗੁਰੇਜਾਂ ॥ ਸੁਨ ਸਕ੍ਰ ਕੋਪ ਧਾਯੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਮੈ ਜੁੜਾਯੇ ਦੈ ਦਿਲਬਾਰੀ ਦਿਲਾਸਾ ਬਰ ਪਾਯੇ ਜੰਗ ਸਤੇਜਾਂ ॥੭॥੨੨੫੬॥ ਭਏ ਰੂਬਰੂ ਸਿਪਾਹਾਂ ਗਜ ਪੇਲ ਦੇਵ ਨਾਹਾਂ ਲੈ ਚਕ੍ਰ ਬਜ੍ਰ ਸਾਯਕ ਤਕਾਯ ਛਾਡ ਦੀਨਾ ॥ ਬਹੁ ਅਸੁਰ ਸੈਨਾ ਘਾਯੇ ਯਕਬਾਰ ਹਮਲੈ ਚਾਯੇ ਬਾਰਾਨ ਬਾਨ ਗੋਲਾ ਤੁਫੰਗ ਸਲਖ ਕੀਨਾ ॥ ਕਰ ਚੂਰ ਬਜ੍ਰ ਸਾਯਕ ਦਲ ਅਸੁਰ ਸ੍ਵਾਰ ਪਾਯਕ ਚਤੁਰੰਗ ਸੈਨ ਜੂਝੀ ਪਹੁਚੀ ਸਮਰ ਜੁਗੀਨਾ ॥ ਉਤ ਦਿਸ ਅਸੁਰ ਰਿਸਾਏ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੰਗ ਧਾਏ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਪੁਤ੍ਰ ਪਉਤ੍ਰਨ ਵਜੀਰ ਸੰਗ ਲੀਨਾ ॥੮॥੨੨੫੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਦੀਪਕ ਕਰਨਾਟੀ ਮਕਰਾ ॥ ਦਸ ਦਸੂ ਅਸੁਰ ਘਿਰ ਆਏ ਜਲ ਥਲ ਅਕਾਸ ਛਾਏ ਲੈ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਪੁੰਜਨ ਭਟ ਜੰਗਜ ਦਲ ਕੀਨਿਓ ॥ ਛੁਟੇ ਤੁਫੰਗ ਗੋਲਾ ਸਰ ਬਜ੍ਰ ਬਰਫ ਓਲਾ ਚਤੁਰੰਗ ਸੈਨ ਕੂਟੀ ਹਠ ਰਦ ਬਦਲ ਕੀਨੇਓ ॥ ਬਿਨੂਸ ਰੋਸ ਕੋਪੇ ਹਠ ਠਾਨ ਜੰਗ ਰੋਪੇ ਗਨੇਸ ਸਾਮ ਹਾਕਯੋ ਸਰ ਘੋਰ ਛਾਡ ਦੀਨਿਓ ॥ ਉਰ ਹਨਜੋ ਤਾਕ ਸੋਊ ਉਡ ਗਏ ਬੀਰ ਦੋਊ ਛਿਤ ਤਯਾਗ ਗਗਨ ਲਾਗੇ ਸਿਪਹਰ ਪੈਡ ਲੀਨਿਓ ॥੯॥੨੨੫੮॥ ਦੀਪਕ ਕਰਨਾਟੀ ॥ ਮਕਰਾ ॥ ਲੰਗੂਸ ਬੂਸ ਜੁਟੇ ਸਿਵ ਬ੍ਰਹਮ ਓਰ ਟੂਟੇ ਲੈ ਸਾਂਗ ਸੇਲ ਸੈਥੀ ਉਰ ਹਨਜੋ ਭੂਮ ਡਿਗੇ ॥ ਗਸ ਜਾਫਨਾ ਤਵਾਨਾ ਭਏ ਰੁਦ੍ਰ ਬ੍ਰਹਮ ਰਾਨਾ ਭਇਓ ਜਖਮਕਾਰੀ ਭਾਰੀ ਹਿਯ ਬੇਧ ਸਾਂਗ ਲਗੇ ॥ ਦਲ ਦੈਤ ਹਵਸ ਸਾਰੀ ਸੁਰ ਫੌਜ ਬੇਕਰਾਰੀ ਰਣ ਸੂਰ ਕਦਮ ਰੋਪੇ ਖਲ ਕੂਰ ਸਮਰ ਭਗੇ ॥ ਸਸਿ ਸੂਰ ਕੋਪ ਧਾਯੇ ਸਿਲੀਮੁਖ ਤਕ ਚਲਾਯੇ ਲੈ ਸਿਪਰ ਵਾਰ ਕੋ ਕੋਪਿਓ[ਅ] ਕਰ ਕੋਪ ਸਮਰ ਜਗੇ ॥੧੦॥੨੨੫੯॥ ਦੀਪਕ ਕ੍ਰਨਾਟੀ ਮਕਰਾ ॥ ਰੋਬਿਨ ਹਨੂ ਹਕਾਰੇ ਮੈਦਾਨ ਸਮਰ ਠਾੜੇ ਜਮ ਬ੍ਰੂਨ ਕੋਪ ਜੁਟੇ ਸਤੂਨ ਜੰਗ ਗਾੜੇ ॥ ਕਮੰਦ ਫਾਸ ਛੋੜੇ ਲੈ ਬਾਨ ਦੋਊ ਤੋੜੇ ਰਿਸ ਠਾਨ ਬਾਨ ਨਾਵਕ ਤਕਾਯੇ ਭਾਲ ਛਡੇ ॥ ਫੁਟਗੇ ਕਪਾਲ ਦੋਊ ਰਣ ਗਿਰੇ ਬੀਰ ਸੋਊ ਜੇ ਹਟੇ ਨਾਹ ਰਨ ਤੇ ਤਿਨ ਸਮ੍ਰ ਪੀਠ ਲਗੇ ॥ ਗਫਲਤ ਬੇਹੋਸ ਗਾਫਿਲ ਭੁਈ ਗਿਰੇ ਸੂਰ ਕਾਤਲ ਸਿਰ ਖੁਲੇ ਖੇਤ ਪੌੜੇ ਜੇ ਕਬੈ ਨਾਹ ਜਗੇ[੧] ॥੧੧॥੨੨੬੦॥ ਦੀਪਕ ਕਰਨਾਟੀ ਮਕਰਾ ॥ ਚਿਛਰ ਕੰਤਾਲ ਢੂਕਿਓ ਮੁਖ ਮਾਰ ਸਾਰ ਕੂਕੇਓ ਚਿਤ੍ਰਰਥ ਕੁਬੇਰ ਹਾਕਿਓ ਤੁਰਯੋ ਮੈਦਾਨ ਤੈ ਕੈ ॥ ਭਟ ਦੋਊ ਨਿਸਰ ਆਏ ਬਹੁ ਜੰਗ ਜੁਧ ਮਚਾਏ ਗਹ ਗੁਰਜ ਗਦਾ ਭੀਖਮ ਦੁਹੂ ਬੀਰ ਲੈ ਕੈ ॥ ਅਰਜਾ ਜਾਮੇਨ ਕੁਪੇ ਪਰਖਾਸ ਭੀਮ ਰੁਪੈ ਭੈਰੋ ਕਪਾਲ ਧਾਯੇ ਵਰੀਆਮ ਜੰਗ ਤੈ ਕੈ ॥ ਦੋ ਸੂ ਸਿਲਾਹ ਛੂਟੇ ਹਠ ਠਾਨ ਬੀਰ ਜੁਟੇ ਭਇਓ ਅਸੁਰ ਜੰਗ ਗਾਲਬ ਘਾਯਲ ਕਰਿਓ ਰਿਸੈ ਕੈ ॥੧੨॥੨੨੬੧॥ ਦੀਪਕ ਕਰਨਾਟੀ ਮਕਰਾ ॥ ਜਾਮੂਸ ਦ੍ਰਾਯਤਨ ਭਟ ਅਸਹਬਿ[੨] ਚਉਗਾਨ ਸਰਪਟ ਸਨਮੁਖ ਕੁਦਾਯ ਆਇਓ ਲਲਕਾਰ ਸਮਰ ਮੰਡੇ ॥ ਸਨਕਾਦਿ ਰੋਸ ਧਾਏ ਬਿਬਧਾਦਿ ਜੰਗ ਆਏ ਲੈ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਪੁੰਜਨ ਦੋ ਸੂ ਦਲੇਰ ਛੰਡੇ ॥ ਅਈਊਧਤਾ ਰਸੂਤਨ ਰਿਸ ਠਾਨਤ ਭਏ[੩] ਅਯੋਧਨ ਤਾਜਨ ਤੁਰੈ ਚਖਾਏ ਰਨ ਮਤ ਪੇਲ ਤੁੰਡੇ ॥ ਜਖ ਗੂਲ ਪ੍ਰੇਤ ਤਤੇ[ੲ] ਰਣ ਘੋਰ ਘਾਨ ਘਤੇ ਬਾਹਤ ਭਏ ਸਿਲਾਹਨ ਦੋ ਸੂ ਸਵਾਰ ਗੁੰਡੇ ॥੧੩॥੨੨੬੨॥ ਦੀਪਕ ਕਰਨਾਟੀ ਮਕਰਾ ॥ ਭਇਓ ਬ੍ਰਿਨ ਭਟਨ ਭਾਰੀ ਦੋ ਤ੍ਰਫ ਜਖਮਕਾਰੀ ਮੁਰਛਾਇ ਭੂਮ ਡਿਗੇ ਬਿਹੋਸ ਸੁਭਟ ਹਾਯਲ[੪] ॥ ਕਸ ਕਸ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਬਾਹੈ ਸੂਰਤ ਹਠ ਨਿਬਾਹੈ ਤਨ ਰੰਚ ਰੰਚ ਜਖਮੀ ਰੰਗ ਭੂਮ ਭਏ ਜਾਯਲ ॥ ਲਬ ਖੁਸਕ ਦਾਹਨ ਸਾਰੇ ਤਪੀ ਦੈ ਤਨ ਬਿਚਾਰੈ ਆਤਸ ਉਠੇ ਜਿਗਰ ਸੇ ਭਟ ਆਬ ਆਬ ਸਾਯਲ ॥ ਲੈ ਲੈ ਸਰਾਬ ਤਹੂ ਰਨ ਪਹੁਚੀ ਸਮਰ ਗਨ ਹੂਰਨ ਪੀਲਾਯ ਆਬ ਹੇਵੰ ਮੁਸਤਾਕ ਪਰੀ ਮਾਯਲ ॥੧੪॥੨੨੬੩॥ ਦੀਪਕ ਕਰਨਾਟੀ ॥ ਜੁਹਲ ਮਰੀਖ ਅਤਾਰਦ ਗ੍ਰਿਹ ਆਦਮਹ ਸਿਤਾਰਦ ਕਰ ਜੋਸ ਗਜਬ ਤੁੰਦੀ ਤੁਰੰਗ ਤੇਜ ਧਾਯੇ ॥ ਫਰਾਂਗੁਸ ਰਸਲ ਜੁਟੇ ਰੋਬਿਨ ਤ੍ਰਉਸ ਟੂਟੇ ਕਾਸਲ ਇੰਦ੍ਰਾਮ ਕੋਪੇ ਭਟ ਏਕ ਏਕ ਘਾਏ ॥ ਦੋ ਸੂ ਬਹੀ ਕ੍ਰਿਪਾਨੈ ਸੜਕ[੫] ਬੀਰ ਮੇਆਨੇ ਸਮਸੇਰ ਅਲਮ ਕੀਏ ਜੁਲਫਿਕਾਰ ਕਾਢ ਧਾਏ ॥ ਖਿਫਤਾਨ ਖ਼ੂਦ ਜਉਸਨ ਬ੍ਰਗਿਸਤਵਾਨ ਅਸਪ ਪੋਸਨ ਕਟਗੇ ਸ੍ਵਾਰ ਮਰਕਬ ਹਮੈ ਜੰਗ ਮੋ ਜੁਝਾਏ ॥੧੫॥੨੨੬੪॥ ਮਕਰਾ ॥ ਕਾਤੂਨ ਕਿੰਗ ਦ੍ਰਾਯੇਬਿਨ ਹਾਮ ਬਿਨ ਦ੍ਰਾਯੇ ਨਾਚੁਖ ਖਤੰਗ ਸਿਪ੍ਰ ਤਉਫੰਗ ਦਸਤ ਕੀਨੇ ॥ ਚਾਬੁਕ ਰਿਕਾਬ ਮੈਦਾਂ ਗੁਸਤਾਖ ਚੁਸਤ ਚਉਂਗਾ ਅਸਹਬ ਕੁਦਾਏ ਆਯੇ ਹਵਿਖ ਹਾਂਕ ਲੀਨੇ ॥ ਗਜਕੇਤ ਸੁਮਤ ਹੂਕੇ ਚੰਦ੍ਰ ਸਿਖਰ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਭਗੇ (ਖਕ, ਅਸ)
[੨]ਅਸਰਹਬਿ (ਮਸ, ਖਕ)
[੩]ਭਇਓ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੪]ਘਾਇਲ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੫]ਸੜਕੰਤ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਸ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਅਬ੍ਰੇਤ ਤੁਰੇ' ਪਾਠ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਨ੍ਰਿਪਤ ਢੂਕੇ ਗਹ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਤੀਛਨ ਰਿਪ ਤਰਫ ਛਾਡ ਦੀਨੇ ॥ ਦੋ ਸੂ ਚਲੀ ਬਨੈਟੀ ਜਮਧ੍ਰ ਸਿਨਾ ਇਕੈਠੀ
ਭਇਓ ਜਖਮ ਹਾਏਕਾਰੀ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਰੰਗ ਭੀਨੇ ॥੧੬॥੨੨੬੫॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਦੀਪਕ ਕਰਨਾਟੀ ਮਕਰਾ ॥
ਇੰਤ੍ਰਸ ਅਲਫੈਨ ਗਾਢੇ ਹਾਮੂਸ ਜੰਗ ਠਾਢੇ ਹੰਸ ਧ੍ਵਜ ਸਤਸੇਤੰ[੧] ਚੂੰ ਤੁੰਦ ਮਸਤਾਂ ॥ ਹਮਾਯਲ ਦੋ ਤੇਗ ਮਿਆਨੇ
ਤਰਕਸ ਕਮਾਂ ਜਵਾਂਨੇ ਮਰਕਬ ਚੂੰ ਬਾਦਰਾਂ ਦੰਦ ਚਾਲਾਕ ਚੀਰੈ ਦਸਤਾਂ ॥ ਹਮਲੈ ਦੋ ਸੂਏ ਕਰਦੰਦ ਤਨ ਜਖਮ
ਤੇਗ ਖੁਰਦੰਦ ਭਇਓ ਅਸੁਰ ਜੰਗ ਗਾਲਬ ਬੇਵਾਨ ਖੁਆਰ ਖਿਸਤੰ ॥ ਕਿਆਮਤ ਪਦੀਦ ਆਮਦ ਹਮਲੈ ਦੋ ਸੂ
ਰਸਾਂਨਦ ਲੂਝੇ ਦੋ ਸੂ ਦਿਲਾਵਰ ਗੂਲਾਨ ਸਦਾਏ ਗੁਫਤਾਂ ॥੧੭॥੨੨੬੬॥ ਦੀਪਕ ਕਰਨਾਟੀ ਮਕਰਾ ॥ ਸਰਤਾਂ
ਜੂਪਾਲ ਹੂਬਿਨ ਪ੍ਰਗਿਸ ਅੰਜੂਸ ਰੋਬਿਨ ਤੁਰਕੀ ਸਵਾਰ ਚਾਬਕ ਮ੍ਰਕਬ ਧਵਾਇ ਜੁਟੇ ॥ ਹੰਸ ਕੇਤ ਮਯੰਕ ਧੁਜ
ਰੂਬਰੂ ਸੁਦ ਦੈ ਡੰਕਾ ਹਵਿਖ ਹੰਸ ਗਵਨੰ ਮਧੁਪਾਲ ਬਬਰ ਉਠੇ ॥ ਰਸਾਲ ਬਾਹ ਉਛਾਹੂ ਜਿੰਨੋ ਮਸਾਨ ਰਾਹੂ
ਪਰਖਾਸ ਜੰਗ ਤਲਬਾਂ ਲੈ ਬਾਨ ਬਜ੍ਰ ਬੁਠੇ ॥ ਹਮਲੈ ਦੋ ਸੂਏ ਕਰਦੰਦ ਜੰਗਾਹ ਜਖਮ ਬੁਰਦੰਦ ਹਾਯਲ ਸੁਰਦੰਦ
ਗੁਰਦਾਂ ਪ੍ਰਾਰੀਦੈ[੨] ਹੋਸ ਛੁਟੈ ॥੧੮॥੨੨੬੭॥ ਦੀਪਕ ਕਰਨਾਟੀ ਮਕਰਾ ॥ ਰਕਤਛਕ ਅਈਯੂਸ ਪਰਸਾਂ
ਕਾਬਰ ਕਾਤੂਨ ਕਰਸਾਂ ਬਲੇਆਸ ਜੰਗ ਆਮਦ ਸੁਦ ਰੂਬ੍ਰੂ ਜਵਾਨਾਂ ॥ ਰਤ ਦਮਨ ਬਿਸਿਲ ਸੁ ਲੋਚਨ ਆਰਨ
ਸਲਲ ਦ੍ਰਪ ਮੋਚਨ ਮਯੰਕ ਜਉਨ ਆਮਦ ਅਸਹਬ ਦਵਾਂ ਖਿਰਾਮਾਂ ॥ ਕਰਦੰਦ ਕਰਾਰ ਕੁਸਤੀ ਗੁਰਦਾਂ
ਦਲੇਰ ਮੁਸਤੀ ਯਕ ਯਕ ਸਿਪਾਹ ਜੁਟੇ ਪਲੰਗ ਮਸਤ ਰਾਆਨਾ[੪] ॥ ਦੋ ਸੂ ਜਦੰਦ ਗੁਰਜੇ ਅਰ ਜੋਸ ਮਾਯੇ ਲਰਜੇ
ਕਸੀਦੰਦ ਦਵਾਲ ਹਮਸਰ ਆਵੇਜ ਦਸਤ ਆਨਾਂ ॥੧੯॥੨੨੬੮॥ ਦੀਪਕ ਕਰਨਾਟੀ ਮਕਰਾ ॥ ਅੰਦਾਖਤ
ਬਰ ਜਮੀਨੇ ਨਿਸਤੰਦ ਦੇਵ ਸੀਨੇ ਖੰਜਰ ਕਸੀਦ ਮਿਆਨੇ ਸਿਕਾਫ ਦਰਦ ਜਿਗਰਸ ॥ ਹੂਰਾਨ ਦੀਦ ਹਾਲਸ
ਗਮਗੀਨ ਸੁਦ ਵਿਸਾਲਸ ਗਿਰੀਆਨ ਅਸਕ ਜਾਰੀ ਕਰਦੰਦ ਸਕ੍ਰ ਖਬਰਸ ॥ ਫਰਜੰਦ ਜਾਨ ਦਾਦੰਦ ਦਰ ਜੰਗ
ਸਰ ਨਿਹਾਦੰਦ ਯਬਲੀਸ ਜਿਸਤ ਦਾਨੋ ਜਿਗਰ ਸੁਦ[੫] ਖੁਰਦਸ ॥ ਫਿਰਸਗਾਨ ਆਮਦ ਗਹ ਵਾਰੈ ਬਰ
ਨਿਸਾਨਦ ਗਿਰੀਆਨ ਅਸਕ ਜਾਰੀ ਸੁਰਪਤ ਨਜੀਕ ਬੁਰਦਸ ॥੨੦॥੨੨੬੯॥ ਦੀਪਕ ਕਰਨਾਟੀ ॥ ਹਾਲਤ
ਫਰਜੰਦ ਦੀਦੰਦ ਰਹੇ ਦੂਰ ਬਸ ਦਵੀਦੰਦ ਸੁਰਗਨ ਹਮੈ ਰਸੀਦੰਦ ਹਮੈ ਵਾਯੇ ਦਿਲਾ ਗੁਫਤਾਂ ॥ ਫਿਰਸਤਾਦਸ
ਨਜਦੀਕ ਬਿਸਨੰ ਪਿਸਰਾਨ[ੳ] ਹਫਤ ਜਿਸਨੰ ਦਜੀਮਤ ਆਗਾਹ ਆਮਦ ਅਜ ਜਾਨ ਦਸਤ ਸੁਸਤਾਂ ॥ ਦਿਲ
ਬੇ ਕਰਾਰ ਗਸਤੰਦ ਪ੍ਰਿਸਾਨ[੬] ਦਿਗ੍ਰ ਖਿਸਤੰਦ ਫਿਰਸਤਗਾਨ ਲੈ ਕੈ ਆਯੇ ਰਿਸਤੈ ਹੈਯਾਤ ਗੁਸਿਸਤਾਂ ॥ ਹਫਤ
ਫਰਜੰਦ ਜਖਮੀ ਲੈ ਆਏ ਹੂਰ ਇਸਮੀ ਹਮੈ ਰਾ ਫਿਰਸਤਾਦ ਆਂ ਜਾ ਕੋਹੇ ਤਿਲਾ ਇ ਲਸਤਾਂ ॥੨੧॥੨੨੭੦॥
ਯਕਬਾਰ ਹਮਲੈ ਕਰਦੰਦ ਚੌਗਾਨ ਗੋਏ ਬੁਰਦੰਦ ਪਾਯੇ ਕਰਾਰ ਹਿੰਮਤ ਸੁਰਗਨ ਹਮੈ ਬਬਸਤੰਦ ॥ ਆਂਸੂ ਪਲੀਤ
ਖੁਬਸਾਂ ਸਿਆਤੀਨ ਦੈਤ ਲੁਬਸਾਂ ਜੁਮਲੈ ਗ੍ਰੋਹ ਆਮਦ ਪਰਖਾਸ ਜੰਗ ਜੁਸਤੰਦ ॥ ਮੁਕਾਬਲੈ ਸਵਾਰ ਕਰਦੰਦ
ਹਰਬੈ ਹਜਾਰ ਖੁਰਦੰਦ ਦੌ ਸੂ ਦਲੇਰ ਗੁਰਦਾਂ ਈਰਾਕ ਬਸੇ ਕੁਫਤੰਦ ॥ ਨਕਾਰੈ ਕੋਸ ਕੁਫਤੰਦ ਹਮੈ ਹਾਯ ਹੂਯ
ਗੁਫਤੰਦ ਕਿਆਮਤ ਪਦੀਦ ਆਮਦ ਹਰਕਾਏ ਜੰਗ ਰੁਸਤੰਦ ॥੨੨॥੨੨੭੧॥ ਅਲੀਜਰ ਪਿੰਗਾਛ ਜਾਹਾ
ਮਾਸਾਨ ਮਨਸੂਖ ਸਾਹਾ ਕਿਸਨਉਰ ਦਵਾਂ ਪੀਲੇ ਸਰਕਸ[ਅ] ਬਜੰਗ ਆਮਦ ॥ ਸਤ੍ਰਾਜਿਤ ਹਵਨ ਮਰਾਲਾ ਕਮਲ
ਰਿਖ ਅੰਜਨ ਰਿਖ ਮਧੁਪਾਲਾ ਮੰਗਲਕਰਨ ਦਿਲਾਵਰ ਖੁਦ ਰਾ ਸਮਰ ਰਸਾਨਦ ॥ ਗੁਰਦਾਂ ਯਲਾਂ ਦੋ ਤਰਫਾ
ਜੰਗੀ ਦਲੇਰ ਅਰਫਾਂ ਕੁਸਤੀ ਕਰਾਰ ਕਰਦੰਦ ਅਸਪਾਂ ਮੈਦਾਨ ਰਾਨਦ ॥ ਯਕ ਯਕ ਯਰਾਕ ਪੋਸਾਂ ਸੁਦ ਰੂਬਰੂ
ਖਰੋਸਾਂ ਗ੍ਰਿਫਤੰਦ ਹਮੈ ਹਮਸਰ ਕਸਨ ਖੁਦ ਰਿਹਾਨਦ ॥੨੩॥੨੨੭੨॥ ਦੀਪਕ ਕਰਨਾਟੀ ॥ ਗੁਰਜੇ ਗਿਰਾਂ
ਗ੍ਰਿਫਤੰਦ ਹਰ ਯਕ ਜਵਾਂ ਨਿਸਸਤੰਦ ॥ ਰਵਾ ਰਵ ਰਜਦੰਦ ਹਮਸਰ ਲਗਜਸ ਦਮਾਰ ਦਵਰਾਂ ॥ ਬਖਤ੍ਰ
ਜਿਰਹ ਦੰਵਰ[੭] ਸਿਕਸਤੈ ਸੁਦੈ ਗੁਸਲਾਂ ਹਮਲੈ ਬਿਸੇਯਾਰ ਬੁਰਦਾਂ ਤੁੰਦੀ ਜਫਾਯੇ ਜਉਰਾਂ ॥ ਗ੍ਰਿਫਤੰਦ ਦਸਤ
ਹਮਸਰ ਬਰਦਾਸਤ ਜੇਰ ਬਰਸਰ ਅੰਦਾਖਤ ਬਰ ਜਮੀਨੋ ਚਾਲਾਕ ਚੁਸਤ[ੲ] ਓਰਾ ॥ ਫਿਰਸਤਗਾਨ ਜੰਗਾ
ਗਾਲਬ ਨਿਸਸਤੰਦ ਜਿਗਰ ਮੋਖਾਲਫ ਖੰਜ੍ਰ ਕਸੀਦ ਮਿਯਾਨੋ ਕੁਸਤੰਦ ਪੇਸ ਤਉਰਾਂ ॥੨੪॥੨੨੭੩॥ ਬਿਸਨਪਦ
ਦੀਪਕ ਕਰਨਾਟੀ ਮਕਰਾ ॥ ਬਦਲੈ ਗ੍ਰਿਫ ਜਿਆਂ ਹਾਂ ਖੁਨੇ ਬ੍ਰਿਾਦ੍ਰ ਸਾਹਾਂ ਕੁਸਤੰਦ ਦੈਤਸ ਸਰ ਰਾ ਕਰਦੰਦ
ਸਲਖ ਬਿਸਤਰ ॥ ਕਾਯਮ ਜੰਗਾਹ ਮਾਦੰਦ ਅਸਪਾਂ ਸਿਪਹ ਦਵਾਦੰਦ ਮੁਕਾਬਲੈ ਜਵਾਨਾ ਗਸਤੰਦ ਜੰਗ
ਹਮਸਰ ॥ ਅਲਮੂਨ ਹਾਮੂਸ ਦ੍ਰਾਯਚਾ ਸਾਤੈਨ ਗੁਰਦ ਨਰਾਚਾ ਫਰਾਗੂਸ ਯਲੈ ਹੁਜਬਰਾ ਮੋਸਾਫ ਅਸਕਰ ॥
ਇੰਦਮੁਖ ਮਰਾਲ ਅੰਜਨ ਤਿਲਕ ਅਮਰਾ ਗ੍ਰੀਵ ਕੰਜਨ ਮਯੰਕ ਜਉਨ ਗੁਰਦਾਂ ਮਪਪਾਲ ਵੀਦ ਲਸਕਰ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਮੰਗਲ ਸੇਤੀ (ਅਸ)
[੨]ਪਰਰਾਂ (ਅਸ)
[੩]ਰੂਬੁਰ (ਅਸ)
[੪]ਰਾਨਾ (ਅਸ)
[੫]ਕਬਾਬ (ਅਸ)
[੬]ਪਿਸਰਾਨ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੭]ਦਾਦੰ (ਮਸ, ਖਕ), ਨਮਾਦੰਦ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ‘ਪ੍ਰਿਸਾਨ’ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ‘ਚੂੰਸਤ’ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

॥੨੫॥੨੨੭੪॥ ਮਕਰਾ[ੳ] ॥ ਮੁਬਾਜਰ ਤਲਬ ਦੋ ਸੂਏ ਪੈਵਸਤੰਦ ਚਉਗਾਨ ਗੋੁਏ ਹਜੂਮ ਹਰਬੈ ਦਸ ਦੁਸ ਆਗਾਜ ਕਰਦ ਮੁਹਾਬਾ ॥ ਗੁਰਜੇ ਗਿਰਾਂ ਗ੍ਰਿਫਤੰਦ ਹਮੈ ਹਾ ਬਜੰਗ ਪੈਵਸਤੰਦ ਆਹਰਮਨਾਂ ਖੂੰਖਾਰਾ ਸਹੀਦਾਂਨ ਖੈਲ ਸਾਹਾਬਾ ॥ ਕਮੰਦ ਕਰਦ ਪਰਰਾਂ ਸਦਾਏ ਤੀਰ ਗੋਸ ਕ੍ਰਾਂ ਆਬਲੈ ਸੁਦੈ ਅੰਗੁਸਦਾਂ ਪੈਕਾਂ ਫਿਸਾ ਉਨਾਬਾ ॥ ਤ੍ਰਵਾਤ੍ਰ ਜਨਾ ਖਦੰਗੇ ਨਾਚੁਖ ਬ੍ਰਕ ਤੁਫੰਗੇ ਚਕੀਦ ਖੂਨ ਹਸਤੀ ਦਰਿਆਏ ਖੂਨ ਖਿਲਾਬਾ ॥੨੬॥੨੨੭੫॥ ਕਰਨਾਟੀ ॥ ਗਸਤੰਦ ਗਰਕ ਖੂਨੇ ਨਾਂ ਮਾਂਦੈ ਨਿਸਾਂ ਨਮੂਦੈ ਕਰਦੰਦ ਜੰਗ ਕਾਮਿਲ ਨ ਸੁਦ ਚਨੀ ਬੇਸੀਨੇ[੧]॥ ਬਰਾਂਮਦ ਬਦੇਰ ਬੇਰੂੰ ਗੁਰਦਾਂ ਖੂਖਾਰ ਨੈਰੂ ਗਿਰਫਤੰਦ ਮਿਯਾਨੇ ਕੁਸਤੀ ਗਰੀ ਬਸੀਨੇ[੨]॥ ਕਰਦੰਦ ਗੁਰਦ ਬਾਜੀ ਚੂੰ ਸੇਰ ਪੀਲ ਤਾਜੀ ਆਹਰਮਨਾਂਨ ਗਾਲਬ ਅੰਦਾਖਤ ਬਰ ਜਮੀਨੇ ॥ ਖੰਜਰ ਕਸੀਦ ਮਿਆਨੇ ਬੁਰੀਦੰਦ[੩] ਜਿਗ੍ਰ ਜਵਾਨੇ ਕਰਦੰਦ ਖੁਆਰ ਆਹਾਂ ਗਸਤੰਦ ਸਵਾਰ ਸੀਨੇ ॥੨੭॥੨੨੭੬॥ ਮਕਰਾ ॥ ਹੂਰਾ ਚੂ ਦੀਦ ਹਾਲਤ ਦਵੀਦੰਦ ਪੁਰ ਖਿਜਾਲਤ ਬ੍ਰਦਾਸਤ ਜਾਏ ਜੰਗੇ ਨਿਸਾਂਦ ਬਰ ਗਹਵਾਰੇ ॥ ਗਮਗੀਂ ਸਦਾਯੇ ਨਾਲੈ ਗਿਰੀਆਨ ਅਸਕ ਸੁਆਲੈ ਬੁਰਦੰਦ ਨਿਜਦ ਬਾਸਵ ਸਹੀਦਾਨ ਗਿਰੀਏ ਜਾਰੇ ॥ ਸਹਨ ਸਹ ਪਿਆਦੇ ਪਾਏ ਆਮਦ ਸਿਤਮ ਜਦਾਏ ਸਰ ਗੂੰ ਦੀਦ ਪਿਸਰਾ ਮੁਰਦੈ ਹਮੈ ਬਿਚਾਰੇ ॥ ਬ੍ਰਖਾਸਤ ਫਿਗਾਂ ਜੇ ਆਹੇ ਖੂੰਬਾਰ ਜਾਂਨ ਕਾਹੇ ਗੋਏਆ ਪਦੀਦ ਕੇਆਮਤ ਮਾਤਮ ਫਿਗਾਂ ਸਰਾਰੇ ॥੨੮॥੨੨੭੭॥ ਦੀਪਕ ॥ ਸੁਦੰਦ ਯਾਸ ਹਮੈ ਹਾ ਚੇ ਫਿਰਸਤੇ ਚੇ ਆਦਮੇ ਹਾ ਨਿਹਾਦੰਦ ਰੂ ਗੁਰੇਜਾਂ ਹਜੀਮਤ ਪਦੀਦ ਆਮਦ ॥ ਤਲਬੀਦ ਸੁਰਤ ਸਾਗਰ ਹਮਰਾਹ ਕਰਦ ਬਿਰਾਦਰ ਮੁਰਦਹ ਜੁਲਮ ਰਸੀਦੇ ਫਿਰਸਤਾਦ ਸਕ੍ਰ ਕਾਹਦ ॥ ਹਜ਼ੂਰ ਬਿਸਨ ਬਾਰੀ ਬਰ ਕੋਹ ਤਿਲਾਕਾਰੀ ਹਾਲਤ ਤਮਾਮ ਖਿਰਫਤ ਯਕ ਯਕ ਅਰਜ ਰਸਾਨਦ ॥ ਫਿਲ ਫਉਰ ਸੁਦ ਰਵਾਨੇ ਪ੍ਰਾਂ ਮਿਸਲ ਪ੍ਰਵਾਨੇ ਰਸੀਦ ਕੋਹ ਜ਼ੂਰੀ ਹਜੂਰ ਬਿਸਨ ਆਮਦ ॥੨੯॥੨੨੭੮॥ ਦੀਪਕ ਕਰਨਾਟੀ ਮਕਰਾ ॥ ਦੁ ਦਸਤ ਪਾਇ ਬਸਤੈ ਇਸਤਾਦ ਹਾਲ ਖਿਸਤੈ ਕੁਸਤਾਗਾਂ ਬਿਰਾਦਰ ਗੁਜਰਾਂਦ ਬਿਸਨ ਪਾਗੇ ॥ ਹਵਾਲ ਜੰਗ ਯਕ ਯਕ ਕਰਦੈ ਬਿਆਨ ਹਰ ਯਕ ਸਿਵ ਬ੍ਰਹਮ ਬਰੁਨ ਗਨਪਤਿ ਜਮ ਸਾਮ ਜੰਗ ਤੇ ਆਗੇ ॥ ਮਾਲੂਮ ਨੇਸਤ ਆਂਹਾਂ ਰਫਤੰਦ ਕਦਾਂਮ ਜਾਂਹਾਂ ਜਖਮੀ ਖੁਆਰ ਖਿਸਤੇ ਪ੍ਰਾਂ ਸਮਾਕ ਲਾਗੇ ॥ ਕਰਦੰਦ ਜੰਗ ਕਾਮਿਲ ਮੁਰਦੰਦ ਹਮੈ ਸਾਮਿਲ ਬਿਰਾਦਰ ਫਰਜੰਦ ਪਦ੍ਮ ਜੰਦਾਦ ਜੰਗ ਆਗੇ ॥੩੦॥੨੨੭੯॥ ਦੀਪਕ ਕਰਨਾਟੀ ॥ ਮਕਰਾ ॥ ਹਮੈ ਹਾਜੂਰ ਬਾਰੀ ਇਰਸਾਲ ਕਬਲ ਖੁਆਰੀ ਤੁਫੈਲ ਜੁਨਾਬ ਅਕਬਰ ਗਸਤੰਦ ਜਿੰਦੇ ਜਾਨੇ ॥ ਈ ਹਮ ਮਜਲੂਮ ਮੁਰਦੈ ਫਿਰਸਤਾਦ ਸਕ੍ਰ ਬੁਰਦੈ ਬਾਜ ਆਯੇਦ[੪] ਜਿੰਦਗਾਨੀ ਪਨਾਹ ਤਫਜਲ ਅਮਾਨੇ ॥ ਗਰੀਬਾਂ ਅਤੀਮ[੫] ਪ੍ਰਵਰ ਜਮੀਨੋ ਜਮਾਨ ਸਰਵਰ ਆਬੇ ਹਯਾਤ ਬਖਸੰਦ ਜਿੰਦੇ ਹਮੈ ਕੁਨਾਨੇ ॥ ਆਮਦ ਬਤਨਸ ਜਾਨੇ ਤਫੈਲ ਫਜਲ ਅਮਾਨੇ ਸਿਜਦੇ ਸੁਕਰ ਤਸਲੀਮਨ ਪ੍ਰਿਸਾਨ[੬] ਸਕ੍ਰ ਰਾਨੇ ॥੩੧॥੨੨੮੦॥ ਦੀਪਕ ਕ੍ਰਨਾਟੀ ਮਕਰਾ ॥ ਬਖਸਿਸ ਅਤਾਯ ਕਾਮਿਲ ਸਾਦਰ ਹਜ਼ੂਰ ਨਾਜਲ ਦਿਲਾਸਾ ਬਿਸਿਆਰ ਰਾਹਤ ਕਮਲੈ ਕਮਾਲ ਬਾਰੀ ॥ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨੂ ਬਾਚ ॥ ਬਾਸੰਦ ਹਮੈ ਦਰੀਜਾਂ ਚੰਦੇ ਮੁਕਾਮ ਜੀਜਾ ਕਰਦੰਦ ਬਸਾ ਜੰਗੇ ਆਰਾਮ ਸੁਬਕ ਸਾਰੀ ॥ ਮਾਦੰਦ ਹਮੈ ਦਰਾਂਜਾਂ ਖੁਰਮ ਖੁਸਹਾਲ ਨਾਜਾਂ ਲੈਲੋ ਨਹਾਰ ਹਾਜਰ ਲਾਜਮ ਫਰਮਾਂ ਬਰਦਾਰੀ ॥ ਲਾਜਮ ਅਦਾਯ ਖਿਦਮਤ ਬਖਸਿਸ ਅਤਾਯ ਅਜਮਤ ਹਰ ਰੋਜ ਨਵੈ ਦੀਗ੍ਰ ਰਹਾਈ ਵੋ ਰੁਸਤਗਾਰੀ ॥੩੨॥੨੨੮੧॥ ਦੀਪਕ ॥ ਫਿਰਸਤਾਦ ਕੁਮਕ ਬਾਸਵ ਲਸਕਰ ਗ੍ਰਿਰਾਂਹਿਰਾਂਸੋ[੭] ਖੂੰਖਾਰ ਚਿਤ੍ਰ ਗੁਪਤ ਬਿਸੇਆਰ ਫਉਜ ਦੈ ਕੈ ॥ ਚਤੁਰੰਗ ਫਉਜ ਖਾਸੀ ਹਮਰਾਹ ਬਹਿਸਤ ਬਾਸੀ ਸੁਰਗਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਾਨੀ ਕਰ ਦੀਨ ਸੰਗ ਤੈ ਕੈ ॥ ਦਸ ਪਦਮ ਸੈਨ ਸੁਰਗਨ ਚਾਲੇ ਬਲੀ ਅਯੋਧਨ ਕੁਫਤੰਦ ਤਬਲ ਜਾਤ੍ਰਾ ਸੁਰ ਸੈਨ ਸੰਗ ਲੈ ਕੈ ॥ ਪਾਈਨ ਕੋਹ ਜਰੀ ਕਰਦੰਦ ਨਜੂਲ ਬ੍ਰੀਂ ਦਰਫਸ ਹਾਂਇ ਪ੍ਰੀ ਚਾਲੇ ਤਸਲੀਮ ਕੈ ਕੈ ॥੩੩॥੨੨੮੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਦੀਪਕ ਕਰਨਾਟੀ ਮਕਰਾ ॥ ਇਤ ਕੀ ਅਹਵਾਲ ਭਾਖੀ ਜਿਮ ਭਇਓ ਸਭੀ ਸਾਖੀ ਅਬ ਕਹੌ ਜੰਗ ਨਾਮਾ ਸੁਰ ਅਸੁਰ ਮੰਡੇ ਜੈਸੇ ॥ ਕਰ ਕ੍ਰੋਧ ਸਕ੍ਰ ਭਾਰੀ ਸਉਗੰਦ ਖੁਰਦ ਆਰੀ ਬਦਲੈ ਫਰਜੰਦ ਲੈਂਹਉ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਤਨੈ ਤੈਸੇ ॥ ਸੁਰਗਨ ਹਜੂਰ ਠਾਢੇ ਪਿਸ੍ਰਾਨ ਤੇਗ ਕਾਢੇ ਤਾਜਿੰਦੇ ਏਸ ਮਾਇਆ ਨਉਬਤਨ ਸਾਹ ਕੈਸੇ ॥ ਨਿਹਾਦੰਦ ਸਰ ਬਪਾਯੇ ਸੁਰਗਨ ਅਰਜ ਨੁਮਾਏ ਈ ਬਾਰ ਰਵਮ ਮਾਇਆ ਦਰ ਜੰਗ ਜਿਹਤ ਐਸੇ ॥੩੪॥੨੨੮੩॥ ਦੀਪਕ ॥ ਕਰਦੰਦ ਹਮੈ ਮਿੰਨਤ ਕਰ ਜੋਰ ਇਜਜ ਸਮਾਜਤ ਬਿਹਤ੍ਰ ਸਲਾਹ ਈਨਸਤ ਸਹ ਰਹੇਂ ਫਉਜ ਮੇਯਾਨੇ ॥ ਦੁਸਮਨ ਕਵੀਸਤ ਗਾਲਬ ਨਮਾਂ ਦਸਤ ਜਾਨ ਕਾਲਬ ਦਿਲ ਸੁਦੰਦ ਹਮੈ ਹਾ ਦਾਦੰਦ ਪਿਸ੍ਰਾਨ ਜਾਨੇ ॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਚੁਨੀ ਪੇਸੀਨੇ (ਅਸ)
[੨]ਆਵੇਖਤ ਚੂ ਸਾਹੀਨੇ (ਅਸ)
[੩]ਬੁਰਦੰਦ (ਖਕ, ਅਸ)
[੪]ਆਮਦ (ਅਸ)
[੫]ਯਤੀਮ (ਅਸ)
[੬]ਪਿਸਰਾਨ (ਅਸ)
[੭]ਗਿਰਹਿਰਾਸੋ (ਮਸ, ਖਕ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[੪]ਇਸ ਬੰਦ ਸਮੇਤ ਪੂਰੇ ਪੰਨੇ ’ਤੇ ਅਰਬੀ, ਫਾਰਸੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ‘

ਤਉ ਅਨ ਵੌ ਕਰਹਨ ਪਸੰਦੰਦ ਅਜ ਜੰਗ ਬਾਜ ਮੁਦੰਦ[1] ਕਰਦੰਦ ਜੰਗ ਰੁਖਸਤ ਫਰਜੰਦ ਦਿਲ ਰੁਬਾਨੇ ॥ ਫਰਮੂਦ ਬਿਸਨ ਬਾਰੀ ਹੂਰਾਂ ਕੁਨੰਦੇ ਕਾਰੀ ਤੁਮ ਜਾਹੁ ਖੋਜ ਤਾਂਈ ਸਿਵ ਬ੍ਰਹਮ ਆਦ ਰਾਨੇ ॥੩੫॥੨੨੮੪॥ ਕਰਨਾਟੀ ॥ ਗਨਪਤ ਕੁਬੇਰ ਸਾਮਾ ਜਮ ਬਰੁਨ ਹਫਨ[2] ਅਭਿਰਾਮਾ ਲੈ ਆਵੌ ਸਿਤਾਬ ਸਾਤੁਰ ਢੰਢੋਲ ਲੋਕ ਸਾਰੇ ॥ ਰੁਖਸਤ ਭਏ ਫਿਰਸਤੇ[3] ਮੁਤਲਸੇ ਹਵਾਏ ਗਸਤੇ ਅਬ ਸੁਨੋ ਜੰਗਨਾਮਾ ਬਾਸਵ ਤਨੈ ਪਵਾਰੇ ॥ ਮ੍ਰਿਗ ਚਛ ਜੰਗ ਜੋਏ ਆਂ ਅਸਹਬ ਮੈਦਾਨ ਪੋਏ ਆਂ ਕਮਲ ਮੁਖ ਜੰਗ ਆਮਦ ਸਿੰਘ ਧੁਜ ਸਵਾਰੇ ॥ ਮਹਨ[4] ਭਾਰਥ ਜੰਗ ਆਏ ਹੰਸ ਧੁਜ ਸਮਰ ਰਿਸਾਏ ਮੈਨ ਸਾਗਰ ਦਵੀਦ ਗਜ ਬਾਂਆਮਦ ਫਰਾਂ ਅਖਾੜੇ ॥੩੬॥੨੨੮੫॥ ਮਕਰਾ ॥ ਸਮਸੇਰ ਗੁਰਜ ਦਸਤੇ ਕੈਬ੍ਰ ਕਮਾਨ ਮੁਸਤੇ ਨਾਚੁਖ ਕਮੰਦ ਖੰਜ੍ਰ ਨਾਵਕ ਕਸੀਦ ਆਮਦ ॥ ਆਂ ਸੂ ਬ ਜੰਗ ਖੇਜਾਂ ਗੁਰਦਾਂ ਪਲੰਗ ਸਤੇਜਾਂ ਸਾਤੈਨ ਸ੍ਰਿੰਗਾਲ ਖਸਮਾਂ ਖੁਦ ਰਾਬ ਜੰਗ ਰਸਾਨਦ ॥ ਫਰਹੂਨ ਯਲੈ ਚਿੰਜਾਸਾ ਫਰਹਾਮ ਬ੍ਰਿਤੁ ਆਸਾ ਸਰੋ ਪਾਯੇ ਗਰਕ ਆਹਨ ਹਰ ਯਕ ਨਜੋ ਤਵਾਨਦ ॥ ਬੇਰੂਨ ਸਫ ਇਸਤਾਦੈ ਮਰਕਬ ਚੁ ਬਾਦ ਰਾਦੈ ਨਾਚੁਖ ਜਉਲਾਨ ਦਾਦੈ ਰੂਬਰੂ ਸਤੇਜ ਆਮਦ ॥੩੭॥੨੨੮੬॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਕਰਨਾਟੀ ਮਕਰਾ ॥ ਦੂ ਸੂਏ ਤੀਰ ਬਾਰਾਂ ਪੈਕਾਂ ਫਿਸਾਂ ਸਵਾਰਾਂ ਗੁਰਜੋ ਕਮੰਦ ਅਫਸਾਂ ਗਰਦਨ ਜਨਾਂ ਸਿਪਾਹਾਂ ॥ ਹਮਲੈ ਹਜਾਰ ਕਰਦੰਦ ਯਕਬਾਰ ਜਖਮ ਬੁਰਦੰਦ ਪੈਵਸਤੰਦ ਇਲੈ ਹਮਸਰ ਗੁਰਦਾਨ ਜਾਨਕਾਹਾਂ ॥ ਪੈਵਸਤੰਦ ਪਹਲਵਾਨਾ ਕੁਸਤੀਗਰੀ ਜਵਾਨਾ ਆਵੇਖਤੰਦ ਹਰ ਯਕ ਦੋ ਸੂ ਸੁਲਤਾਨ ਸਾਹਾਂ ॥ ਫਿਰਸਤੈ ਸੁਦੰਦ ਗਾਲਬ ਬਰ ਆਮਦ ਹਮੈ ਮਤਾਲਬ ਅੰਦਾਖਤ ਬਰ ਜਮੀਨੇ ਕੁਸਤੰਦ ਜੰਗ ਖਾਹਾਂ ॥੩੮॥੨੨੮੭॥ ਦੀਪਕ ਕਰਨਾਟੀ ॥ ਬਦਲੈ ਗ੍ਰਿਫਤ ਜਾਹਾਂ ਤਬਲੈ ਅਫਰਾਖਤ ਸਾਂਹਾਂ ਕਰਦੰਦ ਆਫਰੀਂ ਹਾਂ ਅਲਵੀ ਹਮੈ ਬਰਾਂਹਾਂ ॥ ਕੁਸਤੰਦ ਦੈਂਤ ਜਿਸਤਾਂ ਸੰਗ ਸਖਤ ਤਨ ਦੁਰਸਤਾਂ ਨਾਜੁਕ ਬਦਨ ਫਿਰਸਤੇ ਖੁਰਦ ਸਾਲ ਨਾਜਨਾਂਹਾਂ ॥ ਆਂ ਸੂ ਅਦੂ ਸਿਪਾਹਾਂ ਬੁਰਦੰਦ ਹਮੈ ਤਬਾਹਾਂ ਤਾਬੂਤ ਦਰਮਿਆਨੇ ਕਰਦੰਦ ਤੰਗ ਨਿਗਾਹਾਂ ॥ ਬਰ ਸੁਤ੍ਰਹਾ ਨਿਹਾਦੈ ਨਜਦੀਕ ਸਹ ਰਸਾਂਦੈ ਪਿਸਰਾਨ ਬੀਰੈ ਖੁਸਰੋ ਮੁਰਦੰਦ ਮੁਸਾਫ ਆਂਹਾਂ ॥੩੯॥੨੨੮੮॥ ਦੀਪਕ ਮਕਰਾ ॥ ਦਾਨਵ ਰਿਸਾਇ ਜੁਟੇ ॥ ਬਹੁ ਸੈਨ ਸਕ੍ਰ ਕੁਟੇ ਚਹੂੰ ਗਿਰਦ ਘੇਰ ਲੀਨੇਓ ਬ੍ਰਸੈ ਨਰਾਚ ਗੋਲਾ ॥ ਚਿਤ੍ਰ ਗੁਪਤ ਸੈਨ ਧਾਈ ਸੁਰਗਨ ਕਰੀ ਧਵਾਈ ਸੁਨ ਹਰਖ ਕੀਨ ਬਾਸਵ ਬੰਦਤ ਚਰਨ ਅਮੋਲਾ ॥ ਮੁਜਦੈ ਨਵੈਦ ਪਿਸ੍ਰਾਂ ਜਿੰਦੈ ਸੁਦੰਦ ਬਸਰਾਂ ਹਾਤਿਫ[6] ਸਰੋਸ ਦੀਨਿਓ ਖੁਸਖਬਰ ਹਾ ਅਤੋਲਾ ॥ ਜੁਟੇ ਦੋ ਸੂ ਸਵਾਰਾਂ ਵਰੀਆਮ ਖੂਨ ਖਾਰਾਂ ਮੰਡਿਓ ਮੁਸਾਫ ਕਿਆਮਤ ਬਾਜਤ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਢੋਲਾ ॥੪੦॥੨੨੮੯॥ ਕ੍ਰਨਾਟੀ ॥ ਦਲੇਰਾਂ ਮੈਦਾਨ ਆਯੇ ਭਾਖੋ ਤਿਨੈ ਗਨਾਯੇ ਮਾਸੂਨ ਇਲੈ ਖੂਨੀ ਹੰਤਾਲ ਜੇਆਂ ਸੇਰੇ ॥ ਅਨਕੂਸ ਵਜੀਰ ਪਿਸਰੇ ਫਰਜਾਮ ਇਲ ਹੁਜਬਰੇ ਕੀਖਾਹ ਜੰਗ ਆਯੇ ਲਲਕਾਰ ਗਿਰਦ ਫੇਰੇ ॥ ਈ ਸੂ ਦਲੇਰ ਢੂਕੇ ਅਸਪਾਂ ਕੁਦਾਏ ਝੂਕੇ ਚਿਤ੍ਰਗ੍ਰੀਵ ਚਿਤ੍ਰ ਬਰਨੰ ਹੰਸ ਗ੍ਰੀਵ ਆਨ ਘੇਰੇ ॥ ਰਤਨਾਗਰ ਮਤੰਗ ਪੇਲੇਓ ਸਨਮੁਖ ਮੁਸਾਫ ਹੇਲੇਓ ਲਲਕਾਰ ਏਕ ਏਕੈ ਰੁਬਕਾਰ ਜੰਗ ਨੇਰੇ ॥੩੧॥੨੨੯੦॥ ਮਕਰਾ ॥ ਦੋ ਸੂ ਚਲੀ ਤੁਵਾਰੈ ਹਰਬੈ ਹਜਾਰ ਵਾਰੈ ਮੁਜੰਨ ਰੋਕ ਲੇਵਤ ਪਟੈਤ ਫਾਂਧ ਹੂਲੈ ॥ ਨਾਚੁਖ ਪਟਾ ਭ੍ਰਮਾਵਤ ਤਕਾਏ ਬ੍ਰਿਨ ਘਾਵਤ ਬ੍ਰਸਾਏ ਬਾਨ ਗੋਲਾ ਖੰਜ੍ਰ ਖਤੰਗ ਸੂਲੈ[5] ॥ ਬਖਤ੍ਰ ਜਿਰਹ ਸਿਕਸਤੈ ਜਖਮੀ ਤਾਮਮ ਗਸਤੈ ਹਾਯਲ ਦੋਸੋ ਸਿਪਾਂਹਾਂ ਮਰਕਬ ਸ੍ਵਾਰ ਝੂਲੈ ॥ ਆਖਰ ਫਰੋਦ ਹੂਏ ਮਲਦਾ ਏਕ ਦੂਏ ਕਰ ਲਾਮ ਮੁਸ੍ਰ ਹਰਬੈ ਪਹਲਵਾਨ ਮਰਦ ਘੂਲੈ ॥੪੦॥੨੨੯੧॥ ਦੀਪਕ ਕਰਨਾਟੀ ॥ ਖੰਜ੍ਰ ਕਟਾਰ ਬਾਹਤ ਸੂਰਤ ਹਠ ਨਿਬਾਹਤ ਦੋ ਸੂ ਚਲੀ ਦੋਧਾਰਾ ਭਟ ਮਾਰ ਮਰੇ ਸਾਰੇ ॥ ਹੂਰਾਂ ਬੇਵਾਂਨ ਮਾਂਹੀ ਲੈ ਗਈ ਸੂਰ ਕਾਹੀ ਚਸਮਾਂਨ ਅਸਕ ਜਾਰੀ ਹਾ ਹਾ ਸਭੀ ਪੁਕਾਰੇ ॥ ਸੁਰਪਾਲ ਦੇਖ ਹਾਲਤ ਰਿਸ ਭਰਿਓ ਬਹੁ ਖਿਜਾਲਤ ਖੁਦ ਕਸਦ ਜੰਗ ਕੀਨੋ ਪਿਸ੍ਰਾਨ ਗ੍ਰਿਦ ਸਾਰੇ ॥ ਰਿਪ ਮਾਰ ਮਰੇ ਭਾਈ ਪਠੈ ਦੀਜੈ ਗਿਰਰਾਈ ਜਹ ਹੈ ਜੁਨਾਬ ਬਾਰੀ ਦੈ ਸੰਗ ਪਰ ਸਤਾਰੇ ॥੪੩॥੨੨੯੨॥ ਕ੍ਰਨਾਟੀ ਮਕਰਾ ॥ ਖੁਦ ਰਹੇ ਫਉਜ ਮਾਹੀ ਸੁਰਗਨ ਧ੍ਰਿਵਾਸ ਆਂਹੀ ਈ ਬਾਰ ਜੰਗ ਮਾਹਮ ਪੈਵਸਤਮ ਮੁਸਾਫ ਧਾਨੈ ॥ ਕਰਦੰਦ ਵਿਦਾਇ ਆਹਾਂ ਬਾਸਵ ਫਿਰਸਤੈ ਸਾਹਾ ਸਪੁਰਦ ਕਰਦ ਬਾਰੀ ਕਰ ਚਸਮਮ ਜਮਾਨੇ[6] ॥ ਮਰਾਲ ਕਾਯ ਹੰਸ ਸਾਨੀ ਅੰਜਨ ਮਰਾਲ ਬਾਨੀ ਚਿਤ੍ਰ ਸਾਗ੍ਰ ਮਤੰਗ ਪੇਲੇ ਮੈਨ ਸਾਗ੍ਰ ਯਲੈ ਜਵਾਨੈ ॥ ਗਜਬਾਂ ਪ੍ਰਖਾਸ ਜੁਸਤੰਦ ਜਦ ਬਾਂਗ ਸਖਤ ਗੁਫਤੰਦ ਮਲਊਨ ਸਪੀਕਾਰਾਂ ਇਸਤਾਦ ਬਾਸ ਮਿਆਨੇ ॥੪੪॥੨੨੯੩॥ ਦੀਪਕ ਕ੍ਰਨਾਟੀ ॥ ਚਿਛਰ ਜਾਮੂਸ ਰੋਬਿਨ ਕੰਤਾਲ ਤ੍ਰਉਸ ਹੂਬਿਨ ਮਰਕਬ ਚਉਗਾਨ ਪੇਜਾਂ ਆਮਦ ਚੁ ਗਦ ਗੂਰਾਂ ॥ ਮੁਬਾਜਰ ਤਲਬ ਦੋ ਸੂਏ ਰੂਬਕਾਰ ਜੰਗ ਹੂਏ ਗੁਰਜੋ ਕਮੰਦ ਹਮਲੈ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਮਾਦੰਦ (ਅਸ)
[੨]ਫੁਨਿ (ਅਸ)
[੩]ਫਰਿਸਤੇ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੪]ਮਹਾਨ (ਅਸ)
[੫]ਝੂਲੈ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੬]ਚਸਮਨਸਸਮਾਨੈ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਹਾਫਿਤ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਕਰਤੰਦ ਤੀਰ ਬ੍ਰਰਾਂ ॥ ਤਵਾਤਰ ਜਨਾਂ ਸਿਲਾਹਾਂ ਖੂੰਖਾਰ ਜਾਨਕਾਂਹਾਂ ਸੁਰ ਅਸੁਰ ਜੰਗ ਜੁਟੇ ਕਿਆਮਤ ਪਦੀਦ ਸਸਰਾਂ[੧] ॥ ਤੜੰਗਾ ਤੜੰਗ ਕੈਬਰ ਪਲੰਗਾਂ ਪਲੰਗ ਤੈ ਕਰ ਸਦਾਯ ਰੋਜ ਕਿਆਮਤ ਬ੍ਰਖਾਸਤ ਗੋ ਜਿੰਕਾਂਰਾਂ[੨] ॥੪੫॥੨੨੯੪॥ ਮਕਰਾ ਕਰਨਾਟੀ ॥ ਦੋ ਦਲ ਦੋ ਸੂਏ ਠਾਢੇ ਸੇਰਾਂਨ ਜੰਗ ਮਾਂਡੇ ਨ੍ਰਿਖਤ ਸਭੈ ਦੁਨੀਆਈ ਭਟ ਜੰਗ ਜਦਲ ਸਾਰੇ ॥ ਗਿਰਗੇ ਤੁਰੰਗ ਜੰਗਹ ਹਰਬੈ ਹਜਾਰ ਦੰਗਹ ਮੰਗਾਇ ਦਿਗ੍ਰ ਅਸਹਬ ਤੁਰਕਾਨ ਜੰਗ ਠਾੜੇ ॥ ਸੇਰਾਨ ਗਿਰਦ ਕਰਦੰਦ ਚਉਗਾਨ ਬੋਯੇ[੩] ਬੁਰਦੰਦ ਤੇਗੇ ਅਲਮ ਮਿਆਨੇ ਦੋ ਦਸਤ ਤੇਗ ਝਾਰੇ ॥ ਦੋ ਸੂ ਚਲੀ ਤ੍ਰਵਾਰੈ ਯਕ ਯਕ ਸਮ੍ਰ ਹਕਾਰੈ ਮਗ ਰੋਕ ਲੀਸ ਨਿਸਚਰ ਹਲਕੈ ਚਉਗ੍ਰਿਦ ਮਾਰੇ ॥੪੬॥੨੨੯੫॥ ਦੀਪਕ ਰੇਖਤਾ ਕ੍ਰਨਾਟੀ ॥ ਕਮੰਦ ਡਾਰ ਦੀਨੇਓ ਤੁਰਕਾਨ ਬੰਦ ਕੀਨੇਓ ਲੈ ਗਏ ਫਓਜ ਮਾਹੀ ਦਾਨੂ ਪਕਰ ਫਿਰਸਤੇ ॥ ਕੋਈ ਕਹੈ ਕਿ ਮਾਰ ਡਾਰੋ ਕੋਈ ਕਹੈ ਕੇ ਸਹ ਦਿਖਾਰੋ ਕੋਈ ਕਹੈ ਕਿ ਬੰਦ ਰਾਖੋ ਸਲਾਹ ਨੇਕ ਬਸਤੈ ॥ ਵਜੀਰਾਂ ਸਲਾਹ ਕੀਨੇਓ ਦਰ ਬੰਦ ਗਿਰਾਂ ਦੀਨੇਓ ਗਲ ਤਉਕ ਬੰਦ ਬਾਏ ਦਸਤ ਬੰਦ ਫਰੋਹਿਸਤੈ ॥ ਮਹਬੂਸ ਕਰਦ ਸੁਰਗਨ ਪਿਸ੍ਰਾਨ ਸਕ੍ਰ ਗੁਲ ਤਨ ਦਰ ਕੁੰਜ ਕੌਹ ਗਾਰੇ ਕਰਦੰ ਦੁਖਆਰ[੪] ਖਿਸਤੈ ॥੪੭॥੨੨੯੬॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਦੀਪਕ ਕਰਨਾਟੀ ਮਕਰਾ ॥ ਯਕਬਾਰ ਹਮਲੈ ਕੀਨਾ ਸੁਰ ਅਸੁਰ ਜੋੜ ਕੀਨਾ ਗਾਲਬ ਸੁਦੈ ਅਸੁਰ ਦਲ ਸੁਰ ਕਟਕ ਪੁਸਤ ਦੀਨਾ ॥ ਸਰਦਾਰ ਨਾਮਦਾਰਾਂ ਆਹਰਮਨ ਸਵਾਰਾਂ ਸੁਦੈ ਖੈਲ ਖੈਲ ਮੇਲੇ ਸੁਰਪਾਲ ਘੇਰ ਲੀਨਾ ॥ ਬਹੁ ਮਾਰ ਮਚੀ[ੳ] ਭਾਰੀ ਮੁਠ ਭੇੜ ਜੁਧ ਕਰਾਰੀ ਕਿਆਮਤ ਪਦੀਦ ਆਮਦ ਤੁਰਕਾਨ ਲੇਤ ਕੀਨਾ ॥ ਤਨਹਾ ਸੁਰੇਸ ਜੰਗੇ ਕਾਯਮ ਦਮਾਂ ਪਿਲੰਗੇ ਅਸੁਰਾਂਨ ਗਿਰਦ ਕਰਦੰਦ ਹਜੂਮ ਹਮਲੈ ਕੀਨਾ ॥੪੯॥੨੨੯੭॥ ਦੀਪਕ ॥ ਰੇਖਤਾ ॥ ਨਰਾਚ ਚਿਤ੍ਰ ਮਾਲਾ ਫੀਲਬਾਨ ਦੇਵ ਪਾਲਾ ਜੂਝ ਦੋਊ ਸਮ੍ਰ ਕਰ ਤਨਹਾਂ ਸੁਰੇਸ ਰਜਮੇ ॥ ਅਸੁਰਾਂਨ ਗ੍ਰਿਦ ਕਰਦੰਦ ਹਮਲੈ ਹਜਾਰ ਬੁਰਦੰਦ ਯਕਬਾਰ ਹਰਬੇ ਕਰਦੰ ਬਾਰਾਨ ਤੀਰ ਹੁਜਮੇ ॥ ਬਾਸਵ ਰਿਸਾਯ ਜੁਟਿਓ ਆਯੁਧ ਅਪਾਰ ਛੁਟਿਓ ਹੈਬਤ[ਅ] ਹਿਰਾਸਕਾਰੀ ਆਹਰਮਨਾਂਨ ਜਖਮੇ ॥ ਗਿਰਗੇ ਸਵਰ ਪਾਯਕ ਸਰਦਾਰ ਫਓਜ ਨਾਯਕ ਚਤੁਰੰਗ ਸੈਨ ਕੂਟਿਓ ਕਰਦੰਦ ਰਵਾ ਸਿਤਮੇ[੫] ॥੫੦॥੨੨੯੮॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਦੀਪਕ ਕਰਨਾਟੀ ਮਕਰਾ ॥ ਆਹਰਮਨਾ ਹਜੂਮੇ ਬਸ ਖੈਲ ਖੈਲ ਧੂਮੈ ਕਰਦੰਦ ਗਿਰਦ ਬਾਸਵ ਨੈਰੰਗ ਸੁਰੂ ਕੀਨੇ ॥ ਜਾਦੂ ਫਰੇਬ ਨੈਰੰਗ ਆਗਾਜ ਕਰਦ ਦਰ ਜੰਗ ਪਿਨਹਾਂ ਸੁਦੰਦ ਦਾਨਵ ਸਰ ਸਸਤ੍ਰ ਕਾਟ ਦੀਨੇ ॥ ਹਮਲੈ ਹਜੂਮ ਸਾਰੇ ਅਸੁਰਾਂਨ ਕਾਰਜਾਰੇ ਹਰਬੈ ਹਜਾਰ ਪ੍ਰਰਾਂ ਸੁਰਪਾਲ ਘੇਰ ਲੀਨੇ ॥ ਤਨਹਾ ਸੁਰੇਸ ਆਕੁਲ ਤਨ ਜਖਮ ਹਾ ਬੇਯਾਕੁਲ ਸ੍ਰਾਸਮੀ ਜੰਗ ਹਾਯਲ ਸਉਦਾਯ ਜਹਰ ਪੀਨੇ ॥੫੧॥੨੨੯੯॥ ਕ੍ਰਨਾਟੀ ॥ ਨਾਮਦਾਰ ਹਮੈ ਹਾਯਲ ਬਸੇ ਮੁਰਦ ਵੋ ਬਸੇ ਘਾਯਲ ਪਿਸਰਾਂ ਹਮੈ ਆਵਾਰੈ ਤਨਹਾ ਸੁਰੇਸ ਦਰ ਜੰਗ ॥ ਹਰ ਸੂਇ ਗਿਰਦ ਦੁਸਮਨ ਕਰਦੰਦ ਹਮੈ ਪਗਹਾਂਨ[੬] ਮਨ ਤੀਰੋ ਤੁਫੰਗ ਪ੍ਰਰਾਂ ਹਰਬੈ ਈਰਾਕ ਵੋ ਸੰਗ ॥ ਸਦਹਾ ਕਮੰਦ ਲੀਨੇ ਅਸੁਰਾਂਨ ਗਿਰਦ ਕੀਨੇ ਯਕਬਾਰ ਹਮਲੈ ਬੁਰਦੰਦ ਕਬਦੰਦ ਸਕਰ ਰਾਤੰਗ ॥ ਦਰ ਗੂਲ ਅਬੰਦ ਕੀਨੇਓ ਸਦਹਾ ਕਮੰਦ ਦੀਨੇਓ ਮਹਬੂਸ ਕੈ ਸੁਰੇਸਰ ਜੰਜੀਰ ਤਓਕ ਪਾ ਲੁੰਗ[੭]॥੫੨॥੨੩੦੦॥ ਤ੍ਰਹ ਦੂਜੀ ॥ ਲੀਨਿਓ ਪਕਰ ਸੁਰੇਸ ਹੂੰ ਕੋ ਡਾਰ ਕੈ ਕਾਮੰਦ ਗਰੇ ਦੈ ਕੈ ਜੰਜੀਰ ਤਉਕ ਬੇੜੀ ਪਗ ਭਾਰੀ ਜੂ ॥ ਕੀਨੇਓ ਬੰਦੀ ਸਾਰ ਦੈ ਬੰਦ ਗਿਰਾਂ ਦਸਤ ਪਾਇ ਪਠਿਯੋ ਦੈ ਮੰਗ ਸੂਰ ਪ੍ਰਤਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜੂ ॥ ਦੀਨੇਓ ਕਰ ਸੰਗ ਸੁਤ ਪਾਂਚੋ ਪਠਾਏ ਤਹਾਂ ਫਤਹ ਕੋ ਨਕਾਰ ਦੀਨੇਓ ਦਾਨੂ ਦਲ ਸਾਰੀ ਜੂ ॥ ਲੂਟ ਲੀਨੇਓ ਕੋਸ ਅਰ ਭੰਡਾਰ ਅਰਬ ਖਰਬ ਸਭੀ ਭੂਖਨ ਅਨਮੋਲ ਜੜਤ ਬਜ੍ਰ[੮] ਮਨੀਆਰੀ ਜੂ ॥੫੩॥੨੩੦੧॥ ਪੁਹਪਕ ਬੇਵਾਨ ਐ੍ਰਾਵਤ ਉਚਸ੍ਰਵਾ ਆਦ ਅਸ ਗਜ ਸਇੰਦ ਸੁਭਗ ਸਸਤ੍ਰ ਬਿਜੁਲਾਰੀ ਜੀ[੯] ॥ ਹੀਰ ਚੀਰ ਅਪਛਰ ਸੁ ਕੁਮਾਰ ਅਲਪ ਬੈਸ ਸਭੀ ਸੁਘਰ ਸਿਯਾਨੀ ਇੰਦਮੁਖੀ ਉਜਿਆਰੀ ਜੀ॥ ਨਾਨਾ ਪਦਾਰਥ ਸ੍ਵਰਗ ਕੇ ਅਪੂਰਬ ਭੀ ਗੰਧ੍ਰਬ ਬਰੰਗ ਹੂਰ ਸਾਚਨ ਸੁਧਾਰੀ ਜੀ ॥ ਸੂਰਨ ਕੇ ਸੀਸ ਹਸਤ ਪਾਂਓ ਕਰ ਬੰਦ ਸਭੀ ਖਿਰਵਾਰ ਹਾਯ ਮੁਏ ਜੇ ਜੁਧ ਗਹਵਾਰੀ ਜੀ ॥੫੪॥੨੩੦੨॥ ਦੀਨਜੋ ਹੈ ਪਠਾਇ ਸਮਾਜ ਸਭੀ ਭੂਪ ਪਾਸ ਦੈ ਕੈ ਮੁਮਾਰਖੀ ਸੁਰੇਸ ਸੁਰ ਜੀਤ ਕੋ ॥ ਨਜਰ ਅਉ ਨਿਆਜ ਤੁਫਹਾਯ ਅਸਵਾਰ ਪੈਕ ਸੁਮੁਖ ਸੁ ਲੋਚਨ ਅਰ ਜਾਨਤ ਰਸ ਰੀਤ ਕੋ ॥ ਹੰਸਨ ਕੇ ਤਖਤ ਚਉਰ ਸੁਭ ਛਤ੍ਰ ਮਨਨ ਕੁਤਬ ਹਾਯੇ[੧੦] ਅਲਵੀ ਨਟ ਨਾਟਕ ਬਿਪਰੀਤ ਕੋ ॥ ਪਠਿਓ ਦੈ ਬਧਾਈ ਬਿਰਜਨਾਦ ਪੈ ਸਮਾਜ ਸਭੀ ਕੀਨਜੋ ਖੁਦ ਕੂਚ ਅਸੁਰਨ ਪੁਰ ਹੀਤ ਕੋ ॥੫੫॥੨੩੦੩॥ ਚਾਲੈ ਲੈ ਸਾਥ ਅਸੁਰ ਸਕ੍ਰ ਆਦ ਜੋਧਾ ਸੁਤ ਦੈ ਕੈ ਬਹੁ ਤ੍ਰਾਸ ਹਿਰਾਸ ਅਨ ਰੀਤ ਕੋ ॥ ਹ੍ਰਿਦੈ ਹੀ ਧਰ ਧਿਆਨ ਸਕ੍ਰ ਬੰਦਤ ਜਗਬੰਦ ਹੀ ਕੋ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਸਰਰਾ (ਅਸ)
[੨]ਜਿਕਰਰਾ (ਖਕ)
[੩]ਗੋਯ (ਅਸ)
[੪]ਕਰਦੰਦ ਖੁਆਰ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੫]ਤਿਲਸਮੇ (ਅਸ)
[੬]ਪਰਾਨਨ (ਅਸ)
[੭]ਲੰਗ (ਅਸ)
[੮]ਬਜ਼ੂਨ (ਅਸ)
[੯]ਜ਼ੂ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੧੦]ਹਾਥਯੇ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਪਚੀ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਹੰਬਤ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਸੰਕਟ ਸਹਾਯ ਭੀਰ ਰਛਕ ਸੁਭ ਚੀਤ ਕੋ ॥ ਬੇਦਨ ਹਰਨ ਬੇਦ ਗਾਵਤ ਹੈ ਤੁਮੈ ਨਾਥ ਹੋਤ ਹੌ ਦੁਖੀ ਦੁਖ ਪਾਯ
ਹ੍ਰਿਦ ਮੀਤ ਕੋ ॥ ਕਰੋ ਉਬਾਰੋ ਨਿਰਵਾਰੋ ਹੋ ਮਹਾਰਾਜ ਸੰਕਟ ਨੇਵਾਰੋ ਆਯੋ[੧] ਰਛਕ ਬ੍ਰਿਦ ਨੀਤ ਕੋ
॥੫੬॥੨੩੦੪॥ ਏਕ ਦੂਤ ਸੁਰਪਤਿ ਕੋ ਗਇਓ ਭਾਜ ਸ੍ਰੀ ਬਿਸਨ ਜੂ ਪਹਿ ਦੇਖਿਓ ਮਗ ਆਵਤ ਗੜੁੜਾਸਨ
ਜਗਦੀਸ ਕੋ ॥ ਸੁਨਿਯੋ ਪੁਕਾਰ ਟੇਰ ਆਰਤ ਸੁਰੇਸ ਹੂ ਕੋ ਭਏ ਅਸਵਾਰ ਗਰੁੜ ਗੋਬਿੰਦ ਬਖਸੀਸ ਕੋ ॥ ਪਵਨ
ਹੂ ਤੇ ਧਾਏ ਬੇਗ ਕਰ ਮੈ ਲੈ ਚਕ੍ਰ ਬਾਨ ਸਾਰੰਗ ਨਿਖੰਗ ਛਕਾਏ ਬਲਈਸ ਕੋ ॥ ਕਹੀ ਕਰ ਜੋਰ ਅਵਸਥਾ ਦੁਖ
ਭੀਤ ਭਈ ਭਇਓ ਅਨਰੀਤ ਨਾਥ ਅਪਦਾ ਸੁਰੀਸ ਕੋ ॥੫੭॥੨੩੦੫॥ ਕਬਿਯੋ ਬਾਚ॥ ਲੇ ਆਯੋ ਹੈ ਖੋਜ
ਸਭੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੂੰ ਕੋ ਪਠੇਓ ਥੋ ਖੋਜਬੇ ਕੋ ਦੂਤ ਜਹ ਤਹ ਸੁਰ ਬ੍ਰਿੰਦ ਹੀ ॥ ਮਿਲਿਯੋ ਭ੍ਰਮਤ ਅਕਾਸ ਹੀ ਗਨੇਸ
ਆਦਿ ਕਾਰਤਕਕੇ ਬਿਕਲ ਅਤੀ ਘਾਯਨ ਬਹੁ ਨਿੰਦ ਹੀ ॥ ਕੋਊ ਮਿਲੇ ਮੁਰਛਿਤ ਪਰਿਯੋ ਆਕੁਲ ਹੁਵੈ ਬ੍ਰਹਮ
ਸਿਵ ਬ੍ਰਨ ਜਮ ਨਰਪਤ ਨਰਿੰਦ ਹੀ ॥ ਚਿਤ੍ਰਰਥ ਕਉਬੇਰ ਦੋਈ ਮੇਰਨ ਕੇ ਦੂਨ ਪਰੇ ਘਾਯਲ ਤਨ ਛੀਨ ਹੀਨ
ਪਉਰਖ ਨਹਿੰਦ ਹੀ ॥੫੮॥੨੩੦੬॥ ਸਾਨੀ ॥ ਸੂਰ ਸਸਿ ਹਾਯਲ ਪਰੇ ਸਿੰਧ ਬੀਚ ਦੋਊ ਲਾਇਯ[ੳ] ਬੇਵਾਨ
ਘਾਲ ਸੂਰਨ ਸੁਮੇਰ ਹੀ ॥ ਪਹਰੂ ਰਖਵਾਰੇ ਚਹੂ ਗ੍ਰਿਦ ਤੇ ਤੇ ਲਾਏ ਫਿਰਤ ਕਰਤ ਹੈ ਰਖਯਾ ਸਭੀ ਦੁਸਮਨ
ਕੇ ਘੇਰ ਹੀ ॥ ਪਾਇਕ ਸਵਾਰ ਰਖਵਾਰੇ ਘਨੇ ਠੌਰ ਠੌਰ ਰੋਕਿਓ ਘਾਟ ਬਾਟ ਘਟ ਵਾਰੋ ਸੁਰ ਟੇਰ ਹੀ ॥ ਦੋ
ਦੋ ਤਰਵਾਰ ਬਾਧੇ ਬਖਤਰ ਈਰਾਕ ਸਭੀ ਰੋਕਤ ਪਸ ਪੰਖੀ ਤਹਾਂ ਆਵਤ ਨ ਨੇਰ ਹੀ ॥੫੯॥੨੩੦੭॥ ਭਾਖੋ
ਅਬ ਕਥਾ ਸੁਰੇਸ ਕੇ ਖਲਾਸ ਹੀ ਕੀ ਲੀਓ ਹੈ ਉਬਾਰ ਬੰਦ ਰਾਕਸ ਕੇ ਦਾਮ ਤੇ ॥ ਜੀਓ ਜਾਤ ਰਾਖਸ ਰਜਧਾਨੀ
ਬਿਰਜਨਾਦ ਪੌਰ ਬੰਦ ਕੈ ਸੁਰੇਸ੍ਰ ਲਿਏ ਜਾਤ ਮਗ ਵਾਮ ਤੇ[ਅ]॥ ਪੈਡ ਹੀ ਪਹੁਚਿਓ ਮਗ ਰੋਕਿਓ ਗੋਬਿੰਦ ਆਏ
ਦੀਨਿਓ ਚਲਾਏ ਸਰ ਚਕ੍ਰ ਨਿਜ ਜਾਮ ਤੇ ॥ ਕਾਟਿਓ ਸਭ ਫੰਦ ਬੰਦ ਤੇ ਖਲਾਸ ਕੀਨਜੋ ਸੁਰਪਤਿ ਸਮੇਤ ਸਭੀ
ਪ੍ਰਤ੍ਰਨ ਆਰਾਮ ਤੇ ॥੬੦॥੨੩੦੮॥ ਸਾਨੀ ॥ ਲੀਨਿਓ ਚਢਾਇ ਗਰੂਰ ਗਰੁੜ ਧ੍ਵਜ ਬਾਸਵ ਸਮੇਤ ਪ੍ਰਤ੍ਰ
ਸੁਰਪਤ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ॥ ਉਡਿਓ ਅਕਾਸ ਭਇਓ ਪ੍ਰਕਾਸ ਮਹਾ ਉਬਾਰਿਓ ਨਿਜ ਦਾਸ ਪ੍ਰਭੁ ਕਾਟਿਓ ਦੁਖ ਫੰਦ
ਜੀ ॥ ਲਾਗੀ ਨ ਅਵਾਰ ਨਿਮਖ ਲੀਨੇਓ ਹੈ ਉਬਾਰ ਦਾਸ ਰਛਕ ਸਹਾਯ ਸੰਤ ਮੇਟਿਓ ਭੈ ਦੁੰਦ ਜੀ ॥ ਦੀਨਜੋ
ਹੈ ਚਕ੍ਰ ਸਾਰੰਗ ਰਿਪ ਫਉਜ ਬਿਖੈ ਕੀਨੇਓ ਕਤਲਾਮ ਅਸੁਰ ਦੋਹੀ ਦਲਿੰਦ ਜੀ ॥੬੧॥੨੩੦੯॥ ਉਤਰਿਓ
ਗਿਰ ਕਨਕ ਖਗਪਤਿ ਸੁਜਾਨ ਤਹਾਂ ਮਿਲੇ ਸਭ ਆਇ ਦੂਤ ਬਾਸ੍ਰ ਸੁਤ ਧਾਇ ਕੈ ॥ ਕੀਨਜੋ ਪ੍ਰਨਾਮ ਚਰਨ
ਬੰਦਨ ਪਦ ਕੰਜ ਪ੍ਰਭੂ ਬਾਰ ਬਾਰ ਬੰਦਤ ਮਨ ਹਰਖ ਉਪਜਾਇ ਕੈ ॥ ਐਸੀ ਕੋ ਕਰੇ ਤੁਮ ਬਿਨੁ ਹੋ ਨਾਥ ਹਰੀ
ਲੀਨਜੋ ਹੈ ਉਬਾਰ ਮਮ ਤਾਤ ਭ੍ਰਾਤ ਸਹਾਇ ਕੈ ॥ ਬੋਲਜੋ ਕਰ ਜੋਰ ਦੈਤ ਲੀਓ ਹਉ ਖੋਜ ਸਭੀ ਬਿਕਲ
ਅਚੇਤ ਸਮ੍ਰ ਜੂਝੇ ਮੁਰਝਾਇ ਕੈ ॥੬੨॥੨੩੧੦॥ ਬੋਲੇ ਪ੍ਰਭ ਬਾਸਵ ਚਿਤਾਏ ਰੁਖ ਮਹਾਰਾਜ ਕੀਜੈ ਅਬ ਉਪਾਯ
ਕਹਾ ਕਠਿਨ ਬਨਜੋ ਆਇ ਕੈ ॥ ਯਾਤੇ ਹਉ ਪ੍ਰਿਥਮ ਹੀ ਨਾਰਦ ਸੰਗ ਸਚੀਵ ਆਦ ਸਕਲ ਸਮਾਜ ਸੁਰਬਧੁਨ
ਪਠਾਇ ਕੈ ॥ ਪ੍ਰਬਲ ਭਏ ਦਾਨਵ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਜੀਤ ਲੀਨਜੋ ਸੂਰ ਪੌਰਖ ਨ ਬਸਾਤ ਕਛੂ ਦੀਓ ਹੈ ਭਜਾਇ ਕੈ ॥
ਜੂਝੇ ਜੇਈ ਬੀਰ ਸਮ੍ਰ ਹਠੀ ਧੀਰ ਤਹਾਂ ਮਿਲਿਓ ਨ ਬਹੁਰ ਆਏ ਰਹਜੋ ਹੈ ਲੁਝਾਇ ਕੈ ॥੬੩॥੨੩੧੧॥ ਪਠੋ
ਤੋ ਦੂਤ ਖੋਜਬੇ ਕੇ ਹੇਤ ਭਟਨ ਕੋ ਲਾਇਓ ਸੋ ਖੋਜ ਸਭੀ ਮੁਰਛਿਤ ਮੁਹਾਇ ਕੈ ॥੧॥ਰਹਾਊ॥੧੧॥ ਨੀਕੋ ਅਬ
ਬਿਉਤ ਏਹੀ ਚਲੀਐ ਜਹਾਂ ਮਹਾਕਾਲ ਦੇਵਨ ਕੇ ਦੇਵ ਨਿਰੰਜਨ ਛੀਰ ਸਿੰਧ ਮੇ ॥ ਕਰ ਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਚੜਾਏ ਆਨੇ
ਮਹਾਰਾਜ ਹੋਵੈ ਖਲਾਸ ਤਬੈ ਸੀਘਰ ਇਕ ਬਿੰਦ ਮੇ ॥ ਭਾਵੀ ਨ ਟਰੈ ਭੋਗੈ ਬਿਨੁ ਕੈਸਹੂ ਸੁਰ ਨਰ ਚਰ ਅਚਰ
ਸਭੀ ਬਾਂਧੇ ਕ੍ਰਿਤ ਬੰਧ ਮੈ ॥ ਬਡੇ ਬਡੇ ਅੰਸਧਾਰ ਅਉਤਾਰ ਤ੍ਰੈਕਾਲ ਫਾਹੇ ਹੈ ਕਰਮ ਬੰਧ ਮਾਇਆ ਕੇ ਫੰਧ ਮੇ
॥੬੪॥੨੩੧੨॥੧੨ ਛਕੇ ੩ ॥ ਸੁਨਤ ਬਚਨ ਸ੍ਰੀਮੁਖ ਥਰਹਰ ਭਏ ਦੇਵ ਸਭੀ ਠਾਢੇ ਕਰ ਜੋਰ ਸਕਰ ਨੈਨਨ
ਜਲ ਢਾਰ ਹੀ ॥ ਜਾ ਤੇ ਰਹਿ ਆਵੈ ਸੋਈ ਕੀਜੀਐ ਕ੍ਰਿਪਾਨਿਧਾਨ ਜਾਨਤ ਹਉ ਕਛੂ ਨਾਹ ਆਸ ਹੈ ਮੁਰਾਰ
ਹੀ ॥ ਜੈਸੀ ਆਗਿਆ ਹੋਵੈ ਮਹਾਰਾਜ ਨਾਥ ਪ੍ਰਭੂ ਨਾਥਪਤ ਮਾਥ ਧਰ ਲੈਹੋਂ ਕਮਾਵੈ ਸੋ ਕਾਰ ਹੀ ॥ ਜਾਤੇ ਫਿਰਿ
ਮਿਲੈ ਅਮਰਾਵਤਿ ਕੋ ਰਾਜ ਪ੍ਰਭੂ ਕੀਜੈ ਸੋਈ ਜਤਨ ਢਹ ਪਏ ਸਰ ਨਾਕ ਹੀ ॥੬੫॥੨੩੧੩॥ ਰਛ ਰਛ ਬੋਲੇ
ਭਗਵੰਤ ਦਇਆ ਰੂਪ ਹਰੀ ਹੋਵੈਗੋ ਜੀਤ ਤਵ ਨਿਸਚੈ ਮਨ ਧਾਰੀਐ ॥ ਪ੍ਰਲੈ ਸਭ ਜਗਤ ਹੋਏ ਹੈ ਭਾਰਥ
ਬਜਰੰਗ ਜੂ ਕੋ ਧਰੇ ਹੈ ਅਉਤਾਰ ਮਹਾਕਾਲ ਹੀ ਬਿਚਾਰੀਐ ॥ ਅਸੁਰ ਸਭ ਨਾਸ ਗਤ ਹੁਵੈ ਹੈ ਪ੍ਰਵਾਰ ਸਹਿਤ
ਟਰਿ[ੲ] ਹੈ ਆਰਿਸ੍ਰ ਸਕਲ ਦੇਵਨ ਜੈਕਾਰੀਐ ॥ ਭਾਵੀ ਨ ਟਰੈ ਕੈਸੇ ਸੁਨਹੋ ਸੁਰੇਸ ਗਿਆਨੀ ਸੁਰ ਮੁਨਿ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[1]ਆਯੋ (ਅਸ)
[2]ਉਰ ਭੇ (ਮਸ, ਖਕ)
[3]ਟਰਿਓ (ਮਸ, ਖਕ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਲਾਵੇਓ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਗਵਾਮ ਤੇ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਅਵਤਾਰ ਸਭੀ ਭੁੰਚਤ ਸਾਧਾਰੀਐ ॥੬੬॥੨੩੧੪॥ ਬੋਲ ਲੀਨਿਓ ਦੂਤ ਕੋ ਲਿਆਵਹ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਭੀ ਭਏ ਜੇ ਮੁਰਛਿਤ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਕੈ ਨਿਸੰਕ ਹੀ ॥ ਗਇਓ ਦੂਤ ਚੋਖ ਤਹਾਂ ਲਿਆਯੋ ਹੈ ਉਠਾਯ ਤਿਨੈ ਸੂਰ ਸਿਵ ਬ੍ਰਹਮ ਸਾਮ ਗਨਪਤਿ ਮਯੰਕ ਹੀ ॥ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਦੀਪ ਦੀਪ ਚਿਤ੍ਰਰਥ ਕਉਬੇਰ ਬ੍ਰਨ ਜਮ ਜਖ ਸਨਕਾਦਿ ਘਾਲ ਬਿਵਾਨਨ ਪ੍ਰਜੰਕ ਹੀ ॥ ਬਿਬਿਧਾਦਕ ਸੁਭ ਸਕ੍ਰ ਕੇਤ ਸੁਰਗਨ ਸਮੇਤ ਜੋਧ ਬਿਕਲ ਬਿਹਾਲ ਪਰੇ ਮੁਰਛਿਤ ਬਿਲੰਕ ਹੀ ॥੬੭॥੨੩੧੫॥ ਸਾਨੀ ॥ ਦੀਨਜੋ ਮੁਖ ਮੇਲ ਸੁਧਾ ਜੋਧਨ ਭਇਓ ਸੁਚੇਤ ਤਬੈ ਉਠਿਓ ਲੈ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਮਾਰ ਮਾਰ ਕੂਕ ਹੀ ॥ ਲਹਿਓ ਨ ਜੁਧ ਠਉਰ ਅਉਰੇ ਤੇ ਅਉਰੇ ਭਇਓ ਲਖਿਓ ਸੁਰ ਹਾਰ ਸਭੀ ਗਏ ਤਨ ਸੂਕ ਹੀ ॥ ਹਾ ਹਾ ਗੋਪਾਲ ਕਸ ਭਇਓ ਬਿਪਰੀਤ ਸਮਰ ਹਾਰੇ ਸੁਰ ਸਕਲ ਖੇਤ ਜੀਤਿਓ ਰਿਪ ਹੂਕ ਹੀ ॥ ਟਕ ਟਕ ਲਗਏਓ[੧] ਸਭੈ ਗਦ ਗਦ ਮੁਖ ਬੈਨ ਤਿਨੈ ਪਉਰਖ ਤਨ ਖੀਨ ਸ੍ਰਮਿਤ ਡੋਲਤ ਬਚ ਮੂਕ ਹੀ ॥੬੮॥੨੩੧੬॥ ਦੀਨਜੋ ਧ੍ਰਿਵਾਸ ਸਭਨ ਹੁਇ ਹੈ ਸੁਰ ਜੀਤ ਸਭੇ ਭਾਵੀ ਅਰਿਸਟ ਅਵਸ ਭੁੰਚਨੋ ਬਨ ਆਯੋ ਹੈ ॥ ਸੁਰ ਮੁਨਿ ਅਵਤਾਰ ਚਰ ਅਚਰ ਸਭੀ ਦੇਹ ਧਾਰ ਮਾਇਆ ਅਧੀਨ[ੳ] ਕਰਮ ਜੇਵੜੀ ਬੰਧਾਯੋ ਹੈ ॥ ਸਮੇ ਜੇ ਅਰਿਸ੍ਰ ਕੋ ਭੋਗਨੋ ਅਵਸ ਬਨਿਓ ਦੁਖ ਸੁਖ ਸਮਤੁਲ ਦੇਸ ਗਿਆਨ ਹੀ ਬਤਾਯੋ ਹੈ ॥ ਯਾਹੀ ਤੇ ਸਮਝ ਚਿਤ ਹੂਜੈ ਹਰਖ ਸਦਾ ਸਾਛੀ ਹੋ ਕੈ ਭੋਗੀਐ ਨ੍ਰਿਲੇਪ ਅਲਪਾਯੋ ਹੈ ॥੬੯॥੨੩੧੭॥ ਦੈ ਕੈ ਧ੍ਰਿਵਾਸ ਅਸਵਾਰ ਭਏ ਗਰੁੜ ਧੁਜ ਲੀਨਜੋ ਕਰ ਸੰਗ ਹੀ ਸਿਧਾਯੇ ਸੁਰ ਲੋਕ ਤੇ ॥ ਕਰਿ ਕੈ ਤਿਲਸਮ ਗਿਰ ਕਨਕ ਪਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੇਤੇ ਜੁਧ ਕੋ ਸਮਾਜ ਸੁਰ ਕਟਕ[੨] ਬਿਲੋਕ ਤੇ ॥ ਅਸ ਗਜ ਬੇਵਾਨ ਪਾਇਨ[੩] ਦਲ ਸਘਨ ਰਚਿਓ ਸੁਰਪਤ ਸਮੇਤ ਸੈਨ ਸਤ੍ਰ ਮਗ ਰੋਕਤੇ ॥ ਭੈਰਉ ਬੈਤਾਲ ਜਖ ਰਾਖਸ ਬਿਸਾਲ ਅੰਗ ਅਜਗਰ ਫੁੰਕਾਰ ਤ੍ਰਾਸ ਲੀਲਤ ਵਿਲੋਕ ਤੇ ॥੭੦॥੨੩੧੮॥ ਰਚ ਕੈ ਤਿਲਸਮ ਗਿਰ ਕਨਕ ਤੇ ਕੂਚ ਕਰਿਓ ਪੈਠੇ ਨਿਧ ਛੀਰ ਆਸ ਰਾਜ ਕੀ ਤਿਆਗ ਕੈ ॥ ਧਰਿਓ ਤਪੋ ਭੇਸ ਨਖ ਸਿਖ ਸਭੀ ਜਟਾ ਜੂਟ ਕ੍ਰਵਾ ਕੋਪੀਨ ਲੀਨੇਓ ਗਏ ਬਨ ਭਾਗ ਕੈ ॥ ਫੇਰਜੋ ਦੋਹਾਈ ਦਿਸ ਦਸੋ ਦੈਂਤ ਰਾਜ ਹੂੰ ਕੋ ਗਏ ਜੇ ਪਾਛੇ ਪਕਰ ਲੀਓ ਤਿਨ ਲਾਗ ਕੈ ॥ ਨ੍ਰਿਖਤ ਭੌ ਦੇਵ ਚਮੂੰ ਸੁਰਗਨ ਸਮਾਜ ਸਭੀ ਜਾਨਤ ਭੇ ਠਠੇ ਜੁਧ ਦੇਵਨ ਹਠ ਪਾਗ ਕੈ ॥੭੦॥੨੩੧੯॥ ਛੋਡਤ ਭੇ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਗਿਰ ਕੇ ਚਹੁਗਿਰਦ ਸਭੀ ਗੋਲਾ ਬੰਦੂਕ ਗੜਾ ਬਰਖੈ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਹੀ ॥ ਹੇਰਤ ਭੇ ਸੁਰ ਅਸੁਰ ਸੈਨ ਮਘਵਾ ਹਠ ਲੜਤ ਅਜੈ ਲੀਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਭੀ ਕੀਨੇਓ ਉਤਪਾਤ ਹੀ ॥ ਮੂਏ ਜੇ ਜੁਧ ਬਿਖੈ ਪੁਤ੍ਰਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਮ੍ਰ ਤੇ ਤੇ ਪੁਨ ਦੇਖਤ ਰਨ ਠਾਢੇ ਬਿਖਿਆਤ ਹੀ ॥ ਦੇਖੋ ਢੀਠਤਾਈ ਸੁਰਪਾਲ ਦਿਨ ਬੁਰੇ ਆਏ ਭਈ ਮਤ ਬਿਪ੍ਰੀਤ ਮਤ ਕਾਲ ਨਿਅਹਾਤ[੪] ਹੀ ॥੭੨॥੨੩੨੦॥ ਖਲਾਸ ਭਇਓ ਪੁਤ੍ਰਨ ਜੁਤ ਛਡਾਏ ਲੀਨੇਓ ਬਿਸਨ ਤਿਹ ਗਰੁੜ ਚੜਾਇ ਭਾਜੇਓ ਰਨ ਪੀਠ ਦੈ ॥ ਛਿਨਾਯੋ ਰਜਧਾਨੀ ਗਵਾਇਓ ਸਮਪ੍ਰਦਾ ਸਭੀ ਪਠਿਓ ਸੰਧ ਹੇਤ ਬਿਸਨ ਨਾਰਦ ਬਸੀਠ ਕੈ ॥ ਫਿਰੀ ਹੈ[ਅ] ਦੋਹਾਈ ਅਮਰਾਵਤੀ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਜੂ ਕੋ ਦੋਖੋ ਸਠ ਤਾਈ ਯਾ ਕੋ ਬਡੀ ਢੀਠ ਹੈ ॥ ਬੰਦ ਤੇ ਭਜਾਯੋ ਬਿਸਨ ਭਾਜ ਕੈ ਉਬਾਰਿਯੋ ਪ੍ਰਾਨ ਜਾਨ ਬੂਝ ਮਘਵਾ ਗਵਾਵਤ ਜੀਅ ਮੀਚ ਹੈ ॥੭੩॥੨੩੨੧॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਦੀਪਕ ॥ ਦਾਨੂ ਬਾਚ ਆਪਸ ਮੈ ॥ ਜਾਨਤ ਹੋ ਬੀਸ ਬਿਸਵੇ ਕਾਲ ਨਿਅਰਾਯੋ ਯਾ ਕੋ ਤਾ ਤੇ ਹਠ ਲੜਤ ਕਟਾਵਤ ਸੁਰ ਸੈਨ ਹੀ ॥ ਪਾਯੋ ਨਹੀ ਭਾਜਬੇ ਕੋ ਦਿਸਾ ਠਉਰ ਮੂੜ ਸਠ ਯਾ ਤੇ ਅਬ ਆਯੋ ਮਰਨ ਨਿਸਚੈ ਕਰ ਐਨ ਹੀ ॥ ਕਾ ਭਇਓ ਜੌ ਫੇਰਜੋ ਦੋਹਾਈ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਜੂ ਕੋ ਅਕੰਟਕ ਨ ਭਯੋ ਅਜੌ ਬੀਤਿਓਨ ਰੈਨ ਹੀ ॥ ਠਾਢਉ ਦਲ ਲੀਏ ਸਕ੍ਰ ਮਾਰਬੇ ਮਰਨ ਤਾਈ ਮਾਰੇ ਬਿਨ ਯਾ ਕੇ ਹਮੈ[ੲ] ਕੁਸਲ ਨ ਚੈਨ ਹੀ ॥੭੪॥੨੩੨੨॥ ਯਾ ਤੇ ਅਬ ਕੀਜੀਐ ਧਵਾਈ ਯਾ ਪੈ ਦਸੋ ਦਿਸ ਲੀਜੈ ਦਲ ਘੇਰ ਸਭੈ ਜੁਧ ਹੈ ਨਿਦਾਨ ਕੋ ॥ ਸੁਨਤ ਸਭ ਗਏ ਪੈਠ ਚਹੂੰ ਗ੍ਰਿਦ ਹੂੰ ਤੇ ਲੀਨੇਓ ਘੇਰ ਛੋਡਤ ਭਏ ਬਿਸਖ ਤੋਪ ਬਜ੍ਰਨ ਗੁਨ ਬਾਨ ਕੋ ॥ ਛੁਟਜੋ ਦਿਸ ਤਿਲਸਮ ਗੰਧ੍ਰਬ ਸਿਹਰ ਦਲ ਸੋ ਗੋਲਾ ਬੰਦੂਕ ਸਿਲਹ ਪੁੰਜਨ ਬਿਧਾਨ ਸੋ ॥ ਗਰਜਤ ਦਿਸ ਦੋਊ ਰਾਖਸ ਬੈਤਾਲ ਜਖ ਅਜਗਰ ਫੁੰਕਾਰ ਢੁਰਤ ਭੈਕਰ ਭਯਾਨ ਹੋ ॥੭੫॥੨੩੨੩॥ ਮਚੀ ਮਾਰ ਭਾਰੀ ਦੋਊ ਕਟਕ ਸਮੁਹਾਏ ਭਿਰੈ ਜੂਝਤ ਭੈਆਨ[ਸ] ਅਸੁਰ ਅਨਗਨ ਅਨੇਕ ਹੀ ॥ ਜੂਝਤ ਭੇ ਜੁਧ ਬਿਖੈ ਦੇਖਤ ਪ੍ਰਤਖ ਤਿਨੈ ਠਾਢੇ ਰਨ ਬਿਦਤ ਸੈਨ ਦੇਵਨ ਬਿਸੇਖ ਹੀ ॥ ਜਾਨਤ ਹਉ ਬਿਸਨ ਹੈ ਗੋ[ਹ] ਬਡੋ ਜਾਦੂਗਰ ਲੀਓ ਹੈ ਜਿਵਾਏ ਸੈਨ ਸੂਰਨ ਅਸੇਖ ਹੀ ॥ ਜੂਝੇ ਮਾ ਤਰਫ ਸੂਰ ਤਿਨ ਤੇ ਨਿਰਾਸ ਭਏ ਬਚੇ ਜੇ ਆਯੂ ਬਲ ਜੂਝਤ ਅਲੇਖ ਹੀ ॥੭੬॥੨੩੨੪॥ ਯਾ ਤੇ ਅਬ ਲਰੋ ਹਿਯ ਖੋਲ ਕੈ ਸੁਹਿਰਦ ਸਭੀ ਲੀਓ ਹੈ ਛਿਨਾਇ ਇੰਦ੍ਰ ਲੋਕ ਭਲੀ ਭਾਂਤ ਤੇ ॥ ਪਠਿ ਹੈ ਆਗੇ ਬੀਰ ਰਨਧੀਰ ਅਮਰਾਵਤੀ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਲਗਾਯੋ (ਅਸ)
[੨]ਕਲਤੇ (ਅਸ)
[੩]ਪਾਇਕ (ਅਸ)
[੪]ਨਿਯਰਾਤ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਅ੍ਧੀਨ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਭੈਸੈਨ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਕੈਲਾਸ ਬ੍ਰਹਮ ਲੋਕ ਜਾਇ ਲੀਨੇਓ ਹੈ ਜਮਾਤ ਤੇ ॥ ਕੀਜੀਐ ਧਵਾਈ ਅਬ ਲੀਜੀਐ ਦਲ ਮਾਰ ਸੁਰ ਜੈ ਹੈ ਕਹਾ ਭਾਜ ਪੈਡ ਪੈ ਹੈ ਕਿਹ ਘਾਤ ਤੇ ॥ ਘਾਟ ਬਾਟ ਬੈਠੇ ਰਖਵਾਰੇ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਜੂ ਕੇ ਠੌਰ ਠਉਰ ਰੋਕਿਓ ਘਟਵਾਰੇ ਜਲਾਦ ਸੇ ॥੭੭॥੨੩੨੫॥ ਯਾਤੇ ਅਬ ਲੀਜੈ ਮਾਰ ਜੈ ਹੈ ਕਹਾ ਭਾਜ ਮੂੜ ਲੀਜੈ ਗਹ ਬਿਸਨ ਸੈਨ ਸੁਰਪਤਿ ਸਮੇਤ ਹੀ ॥ ਪੈਠੇ ਕਰ ਮਤੋ ਸਭੀ ਧੂ ਕੈ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਪਾਨ ਬਾਹਤ ਜੇ ਤੇਗ ਸੂਰ ਗਿਰੇ ਖੁਦ ਖੇਤ ਹੀ ॥ ਮਾਨਤ ਅਚੰਭਉ ਹਟੇ ਪਗ ਪਾਛੇ ਕਰ ਲਗੀ ਠਗਮੂਰੀ ਟਕ ਟਕੀ ਅਨੇਤ ਹੀ ॥ ਜਾਨਗੇ ਪ੍ਰਚੰਡ ਸਭੀ ਕੀਨੋ ਛਲ ਬਿਸਨ ਕਛੁ ਲਗਤ ਨ ਬ੍ਰਿਨ ਜਕ ਲਾਗੀ ਅਚੇਤ ਹੀ ॥੭੮॥੨੩੨੬॥ ਦੀਪਕ ॥ ਪਠਾਈਐ ਕੋਈ ਦੂਤ ਪੁਰਹੂਤ ਤੇ ਜਾਸੂਰ ਲਿਆਵੈ ਲੋਕ ਲੋਕ ਫਿਰੈ ਸਭ ਲੈਹੈ ਭੇਤ ਤਉਨ ਕੋ ॥ ਦੁਰੇ ਬਨ ਕੰਦ੍ਰ[੧] ਯਾ ਰਹੇ ਛਪ ਪੁਰ ਬਿਖੇ ਸਚੀ ਆਦ ਅਛਰੇ ਸੰਪ੍ਰਦ[੨] ਗ੍ਰਿਹ ਜਉਨ ਕੋ ॥ ਲਿਆਵੈ ਸਭ ਭੇਦ ਤਿਨੈ ਕਿਧੋ ਕੈਸੀ ਸਮਾਚਾਰ ਕਹਾ ਲਉ ਫਿਰੀ ਹੈ ਦੋਹਾਈ ਨ੍ਰਿਪ ਦਉਨ ਕੋ ॥ ਪਠਾਇਓ ਰਈਨਗੂ ਜਾਸੂਸ ਸਕਰ[੩] ਅਮਰਾਵਤੀ ਤੌਲਉ ਸਭ ਰਹੈ ਠਠ ਰੁਕੇ ਪਥ ਗਉਨ ਕੋ ॥੭੯॥੨੩੨੭॥ ਗਇਓ ਰਈਨਗੂ ਜਾਏ ਲੀਨਿਓ ਜਾਸੂਸ ਸਭੀ ਪਾਇਓ ਨ ਤਹਾਂ ਕਛੂ ਸੰਪਤ ਸੁਰੇਸ ਕੋ ॥ ਠੌਰ ਠਉਰ ਫਿਰਿਓ ਜਾਏ ਦੇਖੋ ਸੂਨ ਧਾਮ ਤਹਾਂ ਰਚਿਓ ਹੈ ਤਿਲਸਮ ਸਭ ਦਿਨਪਤ ਨਿਸੇਸ ਕੋ ॥ ਨਹ ਹੈ ਗੀ ਕਾਮਧੇਨ ਪਾਰਜਾਤ ਹੈ ਨ ਲਗਜੋ ਤਹਾਂ ਹੈ ਗੋ ਨ ਸਮਾਜ ਧਾਨੀ ਸੁਰੇਸ ਕੋ ॥ ਪਠਾਏ ਜੋਈ ਬੀਰ ਤੇਈ ਪਠੇ ਸਸਪੰਜ ਬਿਖੇ ਖਤਰਾ ਅਰ ਖੌਫ ਤਿਨੈ ਦੇਵਨ ਦੇਵੇਸ ਕੋ ॥੮੦॥੨੩੨੮॥ ਦੀਪਕ ॥ ਮਿਲਿਓ ਰਈਨਗੂ ਜਾਏ ਪੂਛਜੋ ਸਮਾਚਾਰ ਰਹੇ ਕਿਤ ਹਟਕ ਸਭੀ ਸਹਮੇ ਕਿਮ ਹੇਤ ਤੇ ॥ ਫੇਰਜੋ ਨ ਦੋਹਾਈ ਲਗਾਈ ਏਤੀ ਦੇਰ ਕਾਹੇ ਕਾਹਿ ਲੋਪਬੰਦ ਸਭੀ ਭਏ ਕਉਨ ਚੇਤ ਤੇ ॥ ਕਟਜੋ[ੳ] ਬਹੁ ਸੈਨ ਤਹਾਂ ਮਿਟਿਓ ਨ ਰਾੜ ਅਜੌਂ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਤੇ ਨ ਹਟਿਓ ਦੋਊ ਟਰਿਓ ਨ ਖੇਤ ਤੇ ॥ ਰਹਜੋ ਹਉ ਬਬਕ ਯਾ ਤੇ ਲਸਕਰ ਥੋ ਸੰਗ ਥੋੜੋ ਖੌਫ ਕਮਾਲ ਧਵਾਈ ਰਿਪ ਭੇਤ ਤੇ ॥੮੧॥੨੩੨੯॥ ਦੀਪਕ ॥ ਦੇਖਤ ਹਉ ਪ੍ਰਪੰਚ ਜਹ ਤਹ ਅਮਰਾਵਤੀ ਪੁਰਜਨ ਕੇਈ ਬਚੇ ਕੇਈ ਕੇਈ ਭਾਜੇ ਗ੍ਰਿਹ ਛਾਡ ਕੈ ॥ ਕਹਿ ਹਉ ਸਭ ਸਮਾਚਾਰ ਕੁਮਾਰਨ ਸੋ ਜਾਇ ਕੈ ਪਠੈਂ ਦੈਂ ਬਹੁ ਸੈਨ ਭ੍ਰਾਤ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੈ ਨਾਥ ਕੈ ॥ ਖੌਫ ਹੈ ਬਡੋ ਸਤ੍ਰਨ ਕੇ ਧਵਾਈ ਕੋ ਬੀਰ ਮੇਰੇ ਆਵੈ ਦਲ ਸਾਜ ਕਿਧੋ ਬਾਸਵ ਜੁਧ ਮਾਂਡ ਕੈ ॥ ਪੁਰਜਨ ਜੇ ਬਸਤ ਇਹਾਂ ਚਾਹਤ ਹੈ ਜੰਗ ਸੋਊ ਖਤ੍ਰਾ ਹੈ ਬਡੋ ਅਜੌਂ ਆਇਓ ਨ ਹਾਥ ਕੈ ॥੮੨॥੨੩੩੦॥ ਦੀਪਕ ॥ ਸੈਨ ਬਾਚ ਨਗੂ[੪] ਸੋ ॥ ਲੀਨਜੋ ਛਡਾਇ ਬਿਸਨ ਬੰਦੇ ਸੁਰੇਸ ਹੂ ਕੌ ਕਰ ਕੈ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਦੂਰ[ਅ] ਭਾਜਜੋ ਸਕ੍ਰ ਛੋਡ ਕੈ ॥ ਦੀਨਜੋ ਹਤ ਸੈਨ ਪ੍ਰਚਾਰ ਬਡੇ ਸੈਨਾਪਤਿ ਠਟਜੋ ਹੈ ਜੁਧ ਬਾਸਵ ਅਜੈ ਦੇਵਨ[੫] ਬਹੋਰ ਕੈ ॥ ਕਹੇ ਹੌਂ ਸਮੁਝਾਏ ਨ੍ਰਿਪ ਦੀਹਉ[੬] ਪਠਾਏ ਸੈਨ ਰਲ ਮਿਲ ਸੂਰ ਸਭੀ ਲੇਵੈ ਗੜ ਤੋੜ ਕੈ ॥ ਪੁਰਜਨ ਪਕਰ ਲੇਵੈ ਅਉ ਮਨਾਵੈ ਆਨ ਭੂਪ ਕੋ[ੲ] ਫਿਰੇ ਤਉ ਦੋਹਾਈ ਤਹਾਂ ਬਾਹ ਬਲ ਜੋਰ ਕੈ ॥੮੩॥੨੩੩੧॥ ਦੀਪਕ ॥ ਚਲਜੋ ਤਹਾਂ ਤੇ ਰਈਨਗੂ ਪਹੂਚਿਓ ਜਾਇ ਸਭਾ ਮਾਝ ਕਹੈ ਹਕੀਕਤ ਅਮਰਾਵਤੀ ਜਾਸੂਸ ਕੀ ॥ ਹਉ[੭] ਫਿਰੇਓ ਦਸੋ ਦਿਸਾ ਫਿਰੇਓ ਸਭ ਠੌਰ ਠਉਰ ਸੂਨੀ ਰਜਧਾਨੀ ਘਰ ਬਾਹਰ ਦਯੂਸ ਕੀ ॥ ਦੇਖਜੋ ਨ ਤਹਾਂ ਕਾਮਧੇਨ ਸਚੀ ਨ ਪਾਰਜਾਤ ਦੇਵਨ ਨ ਦੇਵਬਧੂ ਸੁਰਪਤਿ ਨਾਮੂਸ ਕੀ ॥ ਮਾਨਤ ਨ ਆਨ ਭੂਪ ਸਰਬਰ ਤੈਯਾਰ ਸਭੀ ਦੇਵਨਾਥ[ਸ] ਸਭ ਲੋਪ ਕਰੇਓ ਚਤੁਰਾਈ ਮਨਹੂਸ ਕੀ ॥੮੪॥੨੩੩੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਦੀਪਕ ॥ ਜਾਨਤ ਹੌਂ ਬਿਸਨ ਸੰਗ ਦੀਨੇਓ ਪਠਾਏ ਸਭੀ ਰਹਓ ਹੋ ਜਰੀਦੈ ਸੈਨ ਸਾਥ ਲੈ ॥ ਬਾਂਧਜੋ ਕਟ ਮਰਬੇ ਅਰ ਮਾਰਬੇ ਕੋ ਤਈ ਭਯੋ ਕੀਏਓ[੮] ਹੈ ਹਜੂਮ ਸਭੀ ਕਰ ਮੈ ਨਿਜ ਮਾਥ ਲੈ ॥ ਫਿਰੀ ਨ ਦੋਹਾਈ ਅਮਰਾਵਤੀ ਕੁਮਾਰ ਸੁਨੋ ਕਰਤ ਹੈ ਰਾਰ ਸਭੀ ਪੁਰਜਨ ਨਿਜ ਆਥ ਲੈ ॥ ਚਾਹਤ ਹੈ ਕੁਮਕ ਪਠਾਇ ਦੀਜੈ ਘਨੀ ਫਉਜ ਖਤਰਾ ਹੈ ਦੁਸਮਨ ਧਵਾਈ ਜਿਨ ਫਾਂਧ ਲੈ ॥੮੫॥੨੩੩੩॥ ਦੀਪਕ ॥ ਕਹੀ ਹੈ ਸਮਝਾਏ ਕੁਮਾਰਨ ਸੋ ਰਈਨਗੂ ਦੀਓ[ਹ] ਹੈ ਪਠਾਇ ਸੈਨ ਦਾਨੂ ਅਸੇਖ ਹੀ ॥ ਘੇਰੋ ਜਾਇ ਅਮਰਾਪੁਰੀ ਲੋਕ ਦੇਵਤਨ ਠੌਰ ਠਉਰ ਬਾਨ ਬੈਠਾਏ ਭੂਪ ਅਸੇਖ ਹੀ ॥ ਮਿਲੈ ਜੇ ਆਨ ਮਾਨ ਦੀਹਉ ਅਮਾਨ ਤਿਸ ਸਰਬਰ ਫਸਾਦ ਕਰੈ ਡਾਰੋ ਖੋਦ ਬੇਖ ਹੀ ॥ ਹਉਹੂੰ ਇਨ ਸਤ੍ਰਨ ਕੋ ਨਾਸ ਕਰੋ ਮਰ ਕਰ[ਕ] ਸਭੀ ਪਠਾਏ ਕੇ ਹਜੂਰ ਭੂਪ ਪਹੁਚਜੋ ਆਏ ਪੇਖ ਹੀ ॥੮੬॥੨੩੩੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਰਾਗ ਦੀਪਕ ॥ ਚਲੀ ਸੈਨ ਡੰਕ ਦੈ ਬਜਾਏ ਬੰਬਿ ਬਿਜੈ ਭੂਪ ਠਉਰ ਠਉਰ ਰੋਕਜੋ ਜਾਏ ਘਾਟ ਬਾਟ ਸੈਨ ਹੀ ॥ ਕੀਨਜੋ ਜੋ ਸਰਬਰ ਆਏ ਮਾਰਜੋ ਤਿਸ ਠਉਰ ਜਾਇ ਘਾਇ ਭਟ ਚਾਇ ਚਾਇ ਮਾਰੇ[ਖ] ਭੂਪ ਐਨ ਹੀ ॥ ਮਾਨਜੋ ਜੇ ਆਨ ਭੂਪ ਦੀਨਿਓ ਅਮਾਨ ਤਿਸੈ ਦੈ ਕੈ ਦਿਲਾਸਾ ਧ੍ਰਿਵਾਸ ਸੁਖ ਚੈਨ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਕੰਦਰਾ (ਅਸ)
[੨]ਸੰਪਦ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੩]ਸਭੇ (ਅਸ)
[੪]ਰੈਂਨਗੁ (ਅਸ)
[੫]ਸੈਨਾਪਤਿ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੬]ਦੈਹਉ (ਅਸ)
[੭]ਚਉ (ਅਸ)
[੮]ਕਿੰਨੋਂ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਕਟਾਏਓ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਦੂਤ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀ਼ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਹੜਤਾਲ ਫੇਰੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਰਈਨਦੀਯੇਓ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਕ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਕੈਮ੍ਰਕ੍' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਮਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਖ]ਇਹ ਪਾਠ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਹੀ ॥ ਬੈਠੇ ਰਖਵਾਰੇ ਘਟਵਾਰੇ ਪੈ ਕੁਪੇ ਆਏ ਘਨੇ ਰੋਕਤ ਭੇ ਰੋਕਤ ਤਹਾਂ ਪਸੁ ਪੰਛੀ ਛਿਤ ਗੈਨ ਹੀ ॥੮੭॥੨੩੩੫॥ ਦੀਪਕ ॥ ਮਚੇ ਤਹਾਂ ਦੈਤ ਦਲ ਲਰਤ ਪ੍ਰਚਾਰ ਸਭੀ ਹਾਂਕ ਹਾਂਕ ਬਾਹਤ ਸਿਲਾਹਨ ਦਪਟ ਕੈ ॥ ਛੁਟੇ ਦਿਸ ਦੋਊ ਤੁਪਕ ਤੀਰ ਸਸਤ੍ਰ ਘਨੇ ਅਸਤ੍ਰਨ ਅਨੇਕ ਛੁਟੇ ਬੀਰਨ[੧] ਝਪਟ ਕੈ ॥ ਮਚਿਓ ਲੋਹ ਭਾਰੀ ਬੀਰ ਜੂਝੇ ਦਇੰਤ ਦਲ ਗਿਰੇ ਗਜ ਉਸ੍ਰ ਤੁਰੇ ਆਹਵ ਸਿਮਟ ਕੈ ॥ ਮਹਾ ਭੀਮ ਦਾਨੋ ਤਿਲਸਮ ਦਲ ਗੰਧਰਬ ਤਹਾਂ ਸੇਰ ਸਾਪ ਭੈਕਰ ਲਪਟ ਤੇ ॥੮੮॥੨੩੩੬॥ ਦੀਪਕ ॥ ਕਟੀ ਬਹੁ ਸੈਨ ਦਾਨੋ ਬਿਨ ਚੈਨ ਸਭੀ ਚਲਤ ਨ ਪਉਰਖ ਬਸਾਤ ਨ[੨] ਜੂਝ ਹੀ ॥ ਹੁਤੇ ਸੇ[੩] ਸਿਆਨੇ ਸਰਦਾਰ ਤਿਨ ਮਾਂਹ ਬਡੇ ਕੀਨਿਓ ਬਿਚਾਰ ਅਰ ਰੁਕੇ ਜੁਧ ਲੂਝਹੀ ॥ ਬੀਸ ਬਿਸਵੈ ਛਲ ਹੈ ਪ੍ਰਪੰਚ ਸਭੀ ਦੇਵਪਾਲ ਹੈਯਨ ਸੈਨ ਸੁਰਨ ਹੈ ਗੇ ਦੇਵ ਰੂਝ ਹੀ ॥ ਕੀਨਜੋ ਪ੍ਰਪੰਚ ਸਿਹਰ ਰਚਿਓ ਤਿਲਸਮ ਦੇਵ ਭਾਜਜੋ ਕਿਧੋ ਦੁਰਜੋ ਜਾਯੇਬੁਧ ਬਲ ਸੂਝ ਹੀ ॥੮੯॥੨੩੩੭॥ ਦੀਪਕ ॥ ਹੈ ਗੇ ਜਉ[੪] ਦੇਵ ਬੰਧਸਾਰ ਤੇ ਮੰਗਾਏ ਤਿਨੈ ਪੂਛੋ ਸਭ ਭੇਦ ਤਾ ਸੋ ਯੇਕਾ ਯੇਕ[੪] ਠੀਕ ਕੈ ॥ ਦੈ ਕੈ ਭੈ ਤ੍ਰਾਸ ਤਿਸੈ ਪ੍ਰੀਤ ਅਉ ਦਿਲਾਸਾ ਘਨੀ ਕਹੈ ਸੁਰ ਭੇਦ ਸਭੀ ਸਾਚੋ ਤਰੀਕ ਕੈ ॥ ਪਠਿਓ ਦੂਤ ਦੇਵਨ ਮੰਗਾਇ ਲੀਨਜੋ ਬੰਦ ਤੇ ਬੈਠਾਇ ਕੈ ਦਿਲਾਸਾ ਦੀਨਜੋ ਪੂਛਿਓ ਭੇਦ ਨੀਕ ਕੈ ॥ ਕਹੋ ਸਾਚੀ ਬਾਤ ਸਭੀ ਦੀਹੌਂ ਛੋਰੁ ਤੁਮੈ ਆਜ ਨਾ ਤੋ ਹਨੋ ਠਉਰ ਸਭੈ ਡਾਰੋ ਪੀਰ[੫] ਈਕ ਕੈ ॥੯੦॥੨੩੩੮॥ ਦੇਵਨ ਬਿਚਾਰਿ ਕੀਨੇਓ ਹੈ ਨ ਇਹਾਂ ਬਿਸਨ ਦੇਵ ਹੈ ਗੇ ਨ ਦੇਵਪਾਲ ਨ ਦੇਵ ਨ ਕੁਮਕ ਹੈ ॥ ਆਗੇ ਜੇ ਜੂਝਗੇ ਰਨ ਕਰ ਸਮੁਹਾਯੇ ਸੂਰ ਲੀਨਜੋ ਜਿਵਾਏ ਤਿਨੈ ਯਾ ਮੈ ਨਾਹਿ ਸਕ ਹੈ ॥ ਕਹੇ ਬਿਨੁ ਬਾਚ ਹੈ ਨ ਪ੍ਰਾਨ ਮਮ ਕੌਨੈ ਬਿਧ ਘਾਲੇ ਮਾਰ ਦਾਨਵ ਸਭ ਛਿਨ ਮੈ ਤਮਕ ਹੈ ॥ ਮਰੈ ਜੇ ਕੂਰ ਹ੍ਵੈ ਕੈਦ ਮੈ ਬਿਬਸ ਸਭੀ ਨਸ ਹੈ ਦੋਊ ਲੋਕ ਮਮ ਜੀਵ ਬਡੋ ਜੀਅ ਕੋ ਕਲੰਕ ਹੈ ॥੯੧॥੨੩੩੯॥ ਗਯੋ ਰਾਜ ਸੁਰਪਤਿ ਫਿਰਤ ਨ ਕਉਨੈ ਬਿਧ ਫਿਰੈ ਜਉ ਭਾਗ ਬਡੈ ਉਦੈ ਦੇਵਤਨ ਕੋ ॥ ਤੇਤੀਸ ਕੋਟ ਦੇਵ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਭੀ ਬਿਸਨ ਆਦਿ ਕਰੈ ਤਪਸਜਾ ਜਾਇ ਧਰ ਭੇਖ ਬਨ ਮੋ ॥ ਕਰਤ ਭਗਤ ਸੁਰ ਦੀਨ[ਅ] ਆਰਤ ਹੁਵੈ ਦੀਨ ਗਤ ਰੀਝੈ ਤਬ ਮਹਾਂਕਾਲ ਪ੍ਰਭੂ ਯਕ ਛਿਨ ਮੋ ॥ ਧਰ ਕੈ ਬਜਰੰਗ ਰੂਪ ਧਾਵੈਂ ਲੈ ਸੰਗ ਸਭੀ ਮਾਰੈ ਚੁਨ ਅਸੁਰ ਸਭੀ ਚੈਨ ਦੇਵਗਨ ਮੋ ॥੯੨॥੨੩੪੦॥ ਦੀਪਕ ॥ ਤਾ ਤੇ ਅਬ ਲੀਜੀਐ ਪ੍ਰਾਨ ਕਉ ਬਚਾਇ ਸਭੀ ਹੋਵੈ ਕੈ ਖਲਾਸ ਬੰਦ ਸਤ੍ਰਨ ਚੰਗਾਲ ਤੇ ॥ ਯਹ ਤੌ ਤਿਲਸਮ ਰਚੇਓ ਹੈ ਪ੍ਰਪੰਚ ਕਰਯਾਤੇ ਨ ਫਿਰਤ ਰਜਧਾਨੀ ਸੁਰਪਾਲ ਤੇ ॥ ਲੀਨਜੋ ਮੰਗਾਇ ਜਾਸੂਸ ਭੇਦ ਠਉਰ ਠਉਰ ਰਹੇਓ ਨ ਦੁਰਾਵੋ ਕਛੁ ਯਾ ਕੇ ਸੰਭਾਲ ਤੇ ॥ ਲੇਵੈਗੋਂ ਠੌਰ[੬] ਤਿਲਸਮ ਸਭੀ ਠਉਰ ਠੌਰ ਦੂਤਨ ਫਿਰ ਗਏ ਸਭੀ ਲੋਕ ਲੋਕ ਭਾਲ ਤੇ ॥੯੩॥੨੩੪੧॥ ਕਹੈਂ ਜੋ ਦੁਰਾਇ ਫਿਰੈਗੋ ਨਾ ਰਾਜ ਸਕਰ ਲੀਹੈ ਹਤ ਤੁਰਤ ਸਭੀ ਮਾਰੈ ਘਾਲ ਛਿਨ ਮੈ ॥ ਹੋ ਤੋ ਨ ਤਿਲਸਮ ਪ੍ਰਪੰਚ ਸਿਹਰ ਇੰਦ੍ਰ ਜਾਲ ਦੇਤੋ ਹਉ ਪ੍ਰਾਨ ਸਭੀ ਗੋਪ ਰਾਖ ਮਨ ਮੈ ॥ ਤਸਦਕ ਥੌ ਜੀਅ ਇੰਦ੍ਰ ਕੇ ਰਾਜਧਾਨੀ ਊਪਰ ਬਚਤ ਸਮਗ੍ਰੀ ਅਉ ਅਮਨ ਦੇਵਤਨ ਮੈ ॥ ਬਚਿਓ ਨ ਰਜਧਾਨੀ ਅਉ ਅਨਨ ਦੇਵ ਕੁਲੀ ਦੁਵੈ ਮੈ ਨ ਏਕ ਭਏਓ[੭] ਧੀਰਜ ਨ ਤਨ ਮੈ ॥੯੪॥੨੩੪੨॥ ਦੀਪਕ ॥ ਦੀਨਿਓ ਧ੍ਰਿਵਾਸ ਅਸੁਰ ਕੀਨਿਓ ਕਉਲ ਪ੍ਰਨ ਕਰ ਕੈਹਉ ਖਲਾਸ ਸਭੀ ਭਾਖਉ ਜਉ ਸਚ ਹੀ ॥ ਨਾਹੀ ਤਉ ਮਾਰਊ ਠਉਰ ਬੰਦ ਬੰਦ ਤਉ ਜੁਦਾ ਕਰਉ ਦੀਹਉ ਲੁਟਾਯੇ ਮਾਸ ਕਾਕ ਚੀਲ ਭਛ[੮] ਹੀ ॥ ਕੀਨਜੋ ਜਬ ਕਉਲ ਪੁਖਤ ਭਾਖਿਓ ਸਭ ਭੇਦ ਸੁਰਨ ਹੈ ਇਹ ਤਿਲਸਮ ਸਿਹਰ ਜਾਦੂ ਬਿਸਨ ਰਚ ਹੀ ॥ ਦੀਨਜੋ ਖਪਾਇ ਸੈਨ ਕੀਨਜੋ ਜੁਧ ਨਾਹਕ ਕੈ ਯਹ ਤੋ ਪ੍ਰਪੰਚ ਇੰਦ੍ਰ ਜਾਲ ਕੈ ਗਛ ਹੀ ॥੯੫॥੨੩੪੩॥ ਦੀਪਕ ॥ ਪੂਛਿਓ ਤਬ ਭੇਦ ਅਉਰ ਭਾਜੇ ਕਿਤ ਠਉਰ ਸਭੀ ਕਹਉ ਸਮੁਝਾਯ ਤੁਮੈ ਦੈਹੌਂ ਹਉ ਛੋਰ ਕੈ ॥ ਕਹਜੋ ਸਭ ਪ੍ਰਣ ਤੇ ਹੈ ਦੂਰ[੯] ਸੁਨੋ ਭੂਪ ਤਨੈ ਜਾਨਤ ਥੋ ਸੋ ਕਹੇਓ ਤੋ ਸਨਨ ਭੋਰ ਕੈ ॥ ਲੀਨਜੋ ਪਕਰ ਦੂਤਨ ਜੁਧ ਹੀ ਕੇ ਬੀਚ ਸਭੀ ਤਬ ਤੇ ਗਹ ਰਾਖਜੋ ਹੈ ਬੰਦ ਕੈਦ ਮਾਂਹ ਜੋਰ ਕੈ ॥ ਜਾਨਤ ਹਉ ਨਾਹ ਕਛੂ ਭਾਗਿਓ ਕਿਧੋ ਟੁਰੇਓ ਜਾਇ ਮਨ ਬਚ ਕਰ ਕਹਉ ਤੁਮੈ ਨਿਸਚੈ ਛਲ ਛੋਰ ਕੈ ॥੯੬॥੨੩੪੪॥ ਦੀਪਕ ॥ ਭਾਵੈ ਮਾਰ ਘਾਲੋ ਭਾਵੈ ਖਲਾਸ ਕਰ ਜਾਨਤ ਥੋ ਸੋ ਕਹਜੋ ਸਭੀ ਤੋ ਪੈ ਏਕ ਏਕ ਹੀ ॥ ਰਾਖਉ ਧਰਮ ਕਉਲ ਨਿਜ ਨਿਬਾਹੋ ਪ੍ਰਨ ਬੋਲ ਕਉ ਤੌਂ ਤੋ ਖਲਾਸ ਕਰੋ ਬਾਢੈ ਜਸ ਨੇਕ ਹੀ ॥ ਛਾਡੋ ਧਰਮ ਨੀਤ ਕਉ ਤੋ ਭਾਵੈ ਸੋ ਕਰੋ ਭੂਪ ਲਾਗੇ ਕਲੰਕ ਤੁਮੈ ਅਪਜਸ ਬਿਸੇਖ ਹੀ ॥ ਹਉ ਤਾ ਦਿਨ ਬੀਤੇ ਤਜਾਗਜੋ ਆਸ ਜੀਵਨ ਕੋ ਤਾ ਦਿਨ ਤੇ ਪਰਿਓ ਬੰਦ ਦੈਤਨ ਕੇ ਛੇਕ ਹੀ ॥੯੭॥੨੩੪੫॥ ਮਾਰੇ ਤੋ ਮੋਰੇ ਜਉ ਆਵੈ ਕਰ ਦੇਵਪਾਲ ਮਿਟੈ ਜਉ ਬਿਗ੍ਰਹ ਤਉ ਦੇਰ ਨਹ ਕੀਜੀਐ ॥ ਆਵੈ ਨਹ ਹਾਥ ਕਛੂ ਲਾਗੈ ਸੰਤਾਪ ਬਡੋ ਦੇਵ ਦੋਖ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਗਜ ਰਥ ਤੁਰੇ ਛੁਟੇ ਬੀਰ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੨]ਨਹੀ (ਅਸ)
[੩]ਜੇ (ਅਸ)
[੪]ਏਕ (ਅਸ)
[੫]ਪੀਠ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੬]ਤੋੜ (ਅਸ)
[੭]ਭਈ (ਖਕ, ਅਸ)
[੮]ਭਖ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[੯]ਦੂਤ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ + ਪਾ ਕੇ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਲਰਦਾਂ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ,
ਸੁਧਾਈ ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਬਿਆਪੈ ਤੋਹਿ ਅਪਜਸ ਕਿਮ ਲੀਜੀਐ ॥ ਬਾਢੇ ਜਸ ਧਰਮ ਜਾ ਤੇ ਨਿਬਹਤ ਹੈ ਪ੍ਰਨ ਅਜੌ ਉਬਰਤ ਹੈ ਪ੍ਰਾਨ ਸੁਰਨ ਸੁਧਾ ਰਸ ਪੀਜੀਐ ॥ ਹਉ ਤੋ ਬਿਬਸ ਤੁਅ ਦਾਮ ਬੀਚ ਫਸਿਓ ਆਏ ਭਾਵੈ ਮਾਰ ਘਾਲੋ ਭਾਵੈ ਰਹਾਈ ਮਮ ਦੀਜੀਐ ॥੯੮॥੨੩੪੬॥ ਕੀਨਿਓ ਬਿਚਾਰ ਸਭੀ ਦਾਨਵ ਮਿਲ ਭੂਪ ਤਨੈ ਮੰਤ੍ਰੀ ਜੁਤ ਭੂਪ ਸਕਲ ਦੀਨਿਜੋ ਛਾਡ ਬੰਦ ਤੇ ॥ ਭਾਖਿਓ ਹਥਿਆਰ ਸਬੈ ਡਾਰ ਦੇਹੁ ਹਾਥਨ ਸੋ ਗਹੋ ਤ੍ਰਿਨ ਦੰਤ ਸਭੀ ਛੂਟੋ ਤਬ ਫੰਦ ਤੇ ॥ ਮਾਨਿਓ ਸੁਰ ਕਹੀ ਦੈਤ ਕੀਨਜੋ ਬਿਵਤ ਸੋਊ ਸਭੀ ਦੀਨੇਓ[1] ਹਥਿਆਰ ਡਾਰ ਗਹਜੋ ਤ੍ਰਿਨ ਦੰਤ ਤੇ ॥ ਦੀਨਜੋ ਛੋਡ ਤਤਛਿਨ ਮਨਾਏ ਆਨ ਭੂਪਤ ਕੋ ਦੀਓ ਡੰਕ ਫਤਹ ਹਰਖ ਆਨੰਦ ਤੇ ॥੯੯॥੨੩੪੭॥ ਦੀਪਕ ॥ ਚਢੇ ਸੁਮੇਰ ਸਭੀ ਤੋਰਿਓ ਤਿਲਸਮ ਤਹਾਂ ਬਿਸਨ ਪੈਠੇ ਸੁਰ ਲੋਕ ਦੈਤ ਦੈ ਦੈ ਦਮਾਮਨੀ ॥ ਲੋਕ ਲੋਕ ਜੀਤੇਓ[2] ਅਰ ਲੂਟਿਓ ਭੰਡਾਰ ਸਕਲ ਪਹੁਚਜੋ ਸੁਰਪਾਲ ਗ੍ਰਹ ਲੂਟਿਓ ਸੁਰ ਭਾਮਨੀ ॥ ਤੋਰਿਓ ਬਜ੍ਰ ਰੇਖ ਸਭੀ ਲੀਨੇਓ[2] ਸਮਪ੍ਰਦਾ ਸਕਲ ਜੀਤਜੋ ਸਿਵ ਬ੍ਰਹਮ ਪੁਰੀ ਅਛਰ ਸੀ ਕਮਾਨੀ ॥ ਜੀਤਜੋ ਅਲਕੇਸ ਗ੍ਰੇਹ ਬ੍ਰਨ ਜਮ ਜਛ ਸਭੀ ਸੂਰ ਸਸਿ ਲੋਕ ਜੀਤਿਓ ਜੀਤਿਓ ਸਭ ਧਾਮਨੀ ॥੧੦੦॥੨੩੪੮॥ ਪਠੈ ਦੀਨਜੋ ਲੋਕ ਲੋਕ ਪਾਇਕ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤਹਾਂ ਠਉਰ ਠੌਰ ਫੇਰਜੋ ਦੋਹਾਈ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਕੀ ॥ ਮਿਲੈ ਲੈ ਲੈ ਭੇਟ ਪੁਰਜਨ ਸੁਰ ਜਛ ਆਦਿ ਮਾਨਿਓ ਆਨ ਭੂਪਤ ਕੋ ਪਰਜਾ ਅਹਿਲਾਦ ਕੀ ॥ ਫੇਰਿਓ ਦੋਹਾਈ ਮਾਰਤ ਲੋਕ ਸੇਸ ਲੋਕ ਸਕਲ ਦੇਸ ਦੇਸ ਲੋਕ ਲੋਕ ਦੀਪ ਦੀਪ ਆਦ ਕੀ ॥ ਕੀਨਜੋ ਨ੍ਰਿਬਾਦ ਸਭ ਦੇਸ ਲੋਕ ਪੁਰੀ ਜੀਤਿਓ ਕਰਿਓ ਅਭਿਖੇਕ ਦੈਤ ਦੇਵਨ ਬਿਬਾਦ ਕੀ ॥੧੦੧॥੨੩੪੯॥ ਦੀਪਕ ॥ ਦੈ ਦੈ ਮੁਬਾਰਕੀ ਪਠਾਯੋ ਭੂਪ ਜੀਤ ਸਮ੍ਰ ਹੀਰ ਚੀਰ ਭੇਜਜੋ ਤਹਾਂ ਮਨ ਗਨ ਅਸੇਖ ਹੀ ॥ ਭਰਿ ਭਰਿ ਖ੍ਰਿਵਾਰ ਹਾ ਪਦਾਰਥ ਤ੍ਰੈ ਲੋਕ ਸਭੀ ਦੇਵ ਦਨੁਜ ਮਾਨਵ ਸੰਪਤ ਬਸੇਖ ਹੀ ॥ ਅਛਰ ਬਰੰਗ ਹੂਰ ਪਰੀ ਪਦਮਨੀ ਚਤੁਰ ਬਾਸਕਜਾ ਮਨੁਜਜਾ ਦ੍ਰਿਗ ਚਾਰ ਕੰਜ ਬੇਖ ਹੀ ॥ ਨਵਲ ਸੁ ਕਮਾਰ ਸਭੀ ਅਬਲਾ ਨਿਜ ਬੈਸ ਥੌਰ ਸਾਂਚਨ ਸੁਧਾਰੀ ਇੰਦਮੁਖੀ ਮੋਹ ਪੇਖ[3] ਹੀ ॥੧੦੨॥੨੩੫੦॥ ਦੀਪਕ ॥ ਨਵਲ ਸੁਲੋਚਨ ਸੁਰ ਜਛ ਆਦਿ ਦੇਵਗਨ ਖੋਰਸ ਬਰਖ ਬੈਸ ਪਠੈ ਸਭ ਸਮਾਜ ਹੀ ॥ ਭੂਸਨ ਅਮੋਲ ਦਿਬ ਬਸਨ ਤੁਖਾਰ ਸਰਸ ਬੇਵਾਨਨ ਸਾਇੰਦ ਸੁਭਗ ਮਨ ਗਨ ਦਿਬ ਸਾਜ ਹੀ ॥ ਪਠਿਓ ਦੈ ਭੇਟ ਮਨਿ ਮਾਲ ਸੇਸ ਬਿਭੈ ਸਭੀ ਸੰਪਤ ਤ੍ਰੈਲੋਕ ਸੁਭ ਦੀਓ ਭੇਜ ਤਖਤ ਤਾਜ ਹੀ ॥ ਦੈ ਕੈ ਬਧਾਈ ਮੁਬਾਰਕੀ ਸੁਰ ਜੀਤਬੇ ਕੀ ਪੇਸਕਸ ਭੇਟ ਪਠਿਓ ਦੂਤਨ ਦੈ ਰਾਜ ਹੀ ॥੧੦੩॥੨੩੫੧॥ ਇਤ ਸ੍ਰੀ ਮੰਗਲਾਚਰਨ ਪੁਰਾਨੇ[ੳ] ਕਲਮਲ ਕਲੂਖ ਬਿਧੁੰਸਨੋ ਬਿਮਲ ਜਸ ਉਦੈ ਅਨਭਉ ਪ੍ਰਕਾਸ ਅਸੁਰ ਸਮ੍ਰ ਜੀਤ ਸੁਰ ਹਾਰ ਨਾਮ ਚਤੁਰਥੌ ਧਿਯਾਯੇ ॥੪[ਅ] ॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[1]ਦੀਨ (ਮਸ, ਅਸ)
[2]ਲੂਟਿਓ (ਮਸ, ਖਕ, ਅਸ)
[3]ਬਪੇਖ (ਖਕ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਮੰਗਲਾ ਚਰਨ ਪੁਰਾਨ, ਸੰਪਾਦਨ ਅਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਦਾ ਨਾਂ ਹੈ
[ਅ]ਇਥੇ ਚੌਥਾ ਅਧਿਆਇ ਪੂਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ

ਅਥ ਦੁਰਦਸਾ ਦੇਵਗਨਾਨ ਸਮੂ੍ ਹਾਰ ਕਥਤੇ ॥

ਬਿਸਨਪਦ ਛੰਦ ਦੀਪਕ॥ ਭਾਜਤ ਭੇ ਭਾਜਤ ਭੇ ਸੁਰ ਸਕਲ ਭੈ ਭੀਤ ਹੇ ॥ ਤ੍ਰਾਸਿਤ ਭੇ ਤ੍ਰਾਸਿਤ ਭੇ ਨਿਜ ਚੀਤ ਹੇ ਤਿਆਗਤ ਭੇ ਹਥਿਆਰ ॥ ਧਾਰਤ ਭੇ ਧਾਰਤ ਭੇ ਤਪ ਭੇਸ ਹੇ ਸੁਰ ਨਰ ਆਰਤ ਦੀਨ ਖੁਲੇ ਸਿਰ ਕੇਸ ਹੇ ਭਈ ਸਕਲ ਬਿਧ ਹਾਰ ॥ ਗਹਬਰ ਘਨਘੋਰ ਗਹਬਰ ਘਨਘੋਰ ਹੇ ਦੁਰੇ ਦੇਵ ਨਰ ਆਦਿ ਗਿਰਨ ਕੀ ਖੋਰ ਹੇ ਗਿਰ ਕੰਦਰ ਹੋ ਆਰ ॥ ਹੇਤ ਭਏ ਭੈਮਾਨ ਹੇਤ ਭਏ ਭੈਮਾਨ ਹੇ ਛਾਡਜੋ ਜੀਵਨ ਆਸ ਭੂਲ ਗਏ ਅਵਸਾਨ ਹੇ ਪੈਠੇ ਜਾਇ ਪਤਾਰ ॥੧੦੪॥੨੩੫੨॥ ਛੰਦ ਦੀਪਕ ॥ ਲਾਗੇ ਕਰਨ ਸੇਵ ਲਾਗੇ ਕਰਨ ਸੇਵ ਹੇ ਸੁਰ ਮੁਨਿ ਤਪ ਕੇ ਭੇਵ ਹੇ ਸਿਮਰਤ ਪੁਰਖ ਅਕਾਲ ॥ ਨਾਵਤ ਭੇ ਮਾਥ ਨਾਵਤ ਭੇ ਸਭ ਮਾਥ ਹੇ ਰਖ ਲੇਵਹੁ ਸਰਨ ਅਨਾਥ ਹੇ ਹੋ ਸਮਰਥ ਦੀਨ ਦੈਆਲ ॥ ਸੰਕਟ ਹਰਨ ਮੁਰਾਰ ਸੰਕਟ ਹਰਨ ਮੁਰਾਰ ਹੇ ਤੁਮ ਬਿਨ ਕੋ ਸੁਨੇ ਪੁਕਾਰ ਹੇ ਆਰਤ ਹਰਨ ਗੋਪਾਲ ॥ ਮੇਟੋ ਭੈ ਤ੍ਰਾਸ ਮੇਟੋ ਭੈ ਤ੍ਰਾਸ ਹੇ ਕਾਟੋ ਭੈ ਭਉ ਫਾਂਸ ਹੇ ਹੋਹੁ ਦਾਸ ਰਛਪਾਲ ॥੧੦੫॥੨੩੫੩॥ ਛੰਤ ਦੀਪਕ ॥ ਹਾਹਾ ਗੁਰ ਦੇਵ ਹਾਹਾ ਗਰਦੇਵ ਹੇ ਹਉ ਮਤਿ ਮੰਦ ਅਗੇਵ ਹੇ ਨਾਹਨ ਜਾਨਤ ਸੇਵ ॥ ਸਕਲ ਗੁਨਹੀਨ ਸਕਲ ਗੁਨਹੀਨ ਹੇ ਰਖ ਲੇਵਹੁ ਨ੍ਰਿਗੁਨ ਦੀਨ ਹੇ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਗੁਰਦੇਵ ॥ ਸਰਨਾਗਤ ਜੋਗ ਸਰਨਾਗਤ ਜੋਗ ਹੇ ਪੀਰ ਹਰਨ ਜਨ ਸੋਗ ਹੇ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਅਭੇਵ ॥ ਕਾਟਹੁ ਦੁਖ ਰੋਗ ਕਾਟਹੁ ਦੁਖ ਰੋਗ ਹੇ ਖਲ ਅਸੁਰਨ ਭੈ ਸੋਗ ਹੇ ਨਾਥ ਨਿਰੰਜਨ ਦੇਵ ॥੧੦੬॥੨੩੫੪॥ ਛੰਤ ਦੀਪਕ ॥ ਪ੍ਰਬਲ ਭਏ ਖਲਦੰਤ ਪ੍ਰਬਲ ਭਏ ਖਲਦੰਤ ਹੇ ਸੁਰਪਤ ਆਦਿ ਮਹਾਨ ਰਾਜ ਸੁਰ ਹੰਤ ਹੇ ਦੀਨਜੋ ਦੇਸ ਨਿਕਾਰ ॥ ਦੀਨਜੋ ਬਹੁ ਤ੍ਰਾਸ ਦੀਨਜੋ ਬਹੁ ਤ੍ਰਾਸ ਹੇ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਲੀਓ ਛੋਰ ਗਹਾਏਓ ਦਸਨਨ ਘਾਸ ਹੇ ਛੀਨ ਲੀਸ ਘਰ ਬਾਰ ॥ ਦੀਨਜੋ ਡਾਰ ਹਥਿਆਰ ਦੀਨਜੋ ਡਾਰ ਹਥਿਆਰ ਹੇ ਲੀਨਜੋ ਦੇਸ ਨਿਕਾਰ ਹੇ ਲੂਟੇਓ[੧] ਭਵਨ ਭੰਡਾਰ ॥ ਪਠਿਓ ਨਿਜ ਦੂਤ ਪਠਿਓ ਨਿਜ ਦੂਤ ਹੇ ਲੀਨਜੋ ਜੀਤ ਪੁਰ ਹੂਤ ਹੇ ਸੁਤ ਬਿਤ ਦੇਵਨ ਨਾਰ ॥੧੦੭॥੨੩੫੫॥ ਛੰਦ ਦੀਪਕ ॥ ਬੰਦੀ ਭਇਓ ਪ੍ਰਵਾਰ ਬੰਦੀ ਭਇਓ ਪ੍ਰਵਾਰ ਹੇ ਰਾਛਸ ਬੰਦ ਕਰਾਰ ਹੇ ਕਿਹ ਬਿਧ ਹੋਤ ਉਧਾਰ ॥ ਪਉਰਖ ਬਲਹੀਨ ਪਉਰਖ ਬਲਹੀਨ ਹੇ ਭਏ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮ ਛੀਨ ਹੇ ਕਾ ਸੌ ਕਰੋ ਪੁਕਾਰ ॥ ਪ੍ਰਨਪਾਲਨ ਨਿਜ ਸੰਤ ਪ੍ਰਨਪਾਲਨ ਨਿਜ ਸੰਤ ਹੇ ਨਾਸਤ ਖਲ ਦੁਸਟ ਦੰਤ ਹੇ ਲਾਗਹੁ ਆਇ ਗੁਹਾਰ ॥ ਸਰਨ ਪਰੇ ਕੀ ਲਾਜ ਸਰਨ ਪਰੇ ਕੀ ਲਾਜ ਹੇ ਰਖ ਲੀਜੈ ਗਰੀਬ ਨਿਵਾਜ ਹੇ ਆਏ ਸਰਨ ਤੁਹਾਰ ॥੧੦੮॥੨੩੫੬॥ ਛੰਤ ਦੀਪਕ ॥ ਹਾਹਾ ਸ੍ਰੀਪਤਿ ਕੰਤ ਹਾਹਾ ਸ੍ਰੀਪਤਿ ਕੰਤ ਹੇ ਅਘਨਾਸਨ ਬਲਵੰਤ ਹੇ ਕੀਜੈ ਬੇਗ ਨਿਸਤਾਰ ॥ ਹੌ ਮਤ ਮੰਦ ਅਜਾਨ ਹੌ ਮਤ ਮੰਦ ਅਜਾਨ ਹੇ ਸਰਨ ਸੂਰਨ ਭਗਵਾਨ ਹੇ ਪਕਰੀ ਓਟ ਤੁਹਾਰ ॥ ਸਰਨ ਪਰੇ ਗੁਰਦੇਵ ਸਰਨ ਪਰੇ ਗੁਰਦੇਵ ਹੇ ਹਉ ਨਿਰਗੁਨ ਨੀਚ ਅਸੇਵ ਹੇ ਅਪਨੋ ਬਿਰਦ ਸਮਾਰ ॥ ਤ੍ਰਾਹ ਤ੍ਰਾਹ ਭਗਵਾਨ ਤ੍ਰਾਹ ਤ੍ਰਾਹ ਭਗਵਾਨ ਹੇ ਰਖ ਲੇਵਹੁ ਸਰਨ ਅਜਾਨ ਹੇ ਸਮਰਥ ਪੁਰਖ ਦਿਆਰ ॥੧੦੯॥੨੩੫੭॥ ਛੰਦ ਦੀਪਕ ॥ ਕਬਿ ਬਾਚ ॥ ਸੁਨੀ ਪੁਕਾਰ ਸਮਰਥ ਸੁਨੀ ਪੁਕਾਰ ਸਮਰਥ ਹੇ ਸਤਿਗੁਰ ਪੁਰਖ ਅਕਥ ਹੇ ਸੁਰ ਸੰਤਨ ਕੀ ਟੇਰ ॥ ਆਰਤ ਹਰਨ ਗੋਬਿੰਦ ਆਰਤ ਹਰਨ ਗੋਬਿੰਦ ਹੇ ਦੁਖ ਬਿਦੀਰਨ ਚਿੰਦ ਹੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟ ਪ੍ਰਭ ਹੇਰ ॥ ਸੰਤ ਸਹਾਈ ਆਪ ਸੰਤ ਸਹਾਈ ਆਪ ਹੇ ਸੰਕਟ ਹਰਨ ਤ੍ਰੈਤਾਪ ਹੇ ਭਗਤ ਬਿਬਸ ਪ੍ਰਭ ਹੇਰ ॥ ਹੋਤ ਭਈ ਨਭ ਬਾਕ ਹੋਤ ਭਈ ਨਭ ਬਾਕ ਹੇ ਸਦ ਗਿਰਾ ਗਗਨ ਨਿਸਾਕ ਹੇ ਰਛ ਰਛ ਬਹੁ ਬੇਰ ॥੧੧੦॥੨੩੫੮॥ ਛੰਤ ਦੀਪਕ ॥ ਨਭ ਬਾਨੀ ਬਾਚ ਦੇਵਨ ਪ੍ਰਤਿ ॥ ਧਾਰਹੁ ਮਨ ਧੀਰ ਧਾਰਹੁ ਮਨ ਧੀਰ ਹੇ ਸੁਰ ਨਰ ਗੁਨੀ ਗਹੀਰ ਹੇ ਨਿਵਰੇ ਸੰਕਟ ਤ੍ਰਾਸ ॥ ਨਾਹਨ ਭੈ ਕਰ ਰੰਚ ਨਾਹਨ ਭੈ ਕਰ ਰੰਚ ਹੇ ਲਗੈ ਨ ਤਾਤੀ ਅੰਚ ਹੇ ਪੁਰਵੌ ਸਭ ਬਿਧ ਆਸ ॥ ਕਰੌ ਖਲ ਨਾਸ ਕਰੌ ਖਲ ਨਾਸ ਹੇ ਨਾਹਨ ਮਾਨਹੁ ਤ੍ਰਾਸ ਹੇ ਧਰਹੁ ਧੀਰ ਧ੍ਰਿਵਾਸ ॥ ਤਥਾਸਤ ਬਰੰ ਬੂਰ ਤਥਾਸਤ ਬਰੰ ਬੂਰ ਹੇ ਸੁਨਿਓ ਦੇਵ ਸੰਬੂਹ ਹੇ ਮੁਦਿਤ ਆਨੰਦ ਉਲਾਸ ॥੧੧੧॥੨੩੫੯॥ ਅਥ ਅਸੁਰ ਸਮਾਜ ਰਾਜ ਅਮਰਾਵਤੀ ਕਥਤੇ ॥ ਦੀਪਕ ਛੰਦ ॥ ਪਹੁਚਜੋ ਜਾਏ ਦੂਤ ਪਹੁਚਜੋ ਜਾਏ ਦੂਤ ਹੇ ਲੈ ਲੈ ਭੇਟ ਫਤਹ ਪੁਰਹੂਤ ਹੇ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਦਰਬਾਰ ॥ ਕਹੀ ਜਾਏ ਦੂਤ ਕਹੀ ਜਾਏ ਦੂਤ ਹੇ ਆਇਓ ਮੰਤ੍ਰੀ ਪੂਤ ਹੇ ਬਿਜੈ ਭਈ ਸੁਰ ਹਾਰ ॥ ਕਹਿਓ ਲਾਵਹੁ ਬੇਗ ਕਹਿਓ ਲਾਵਹੁ ਬੇਗ ਹੇ ਧਾਯੋ ਕਿੰਕਰ ਤੇਜ ਹੇ ਦੈ ਮਾਨ ਆਗਾਰੀ[ੳ] ਸਾਰ ॥ ਚਲਹੁ ਜੂ ਚੋਖ ਹੇ ਨ੍ਰਿਪ ਬੋਲ ਪਠਾਯੋ ਤੋਖ ਹੇ ਚਾਲਹੁ ਸਭਾ ਮਝਾਰ ॥੧੧੨॥੨੩੬੦॥ ਛੰਤ ਦੀਪਕ ॥ ਦੂਜੀ ਤ੍ਰੁਹ ॥ ਲੈ ਆਇਓ ਦੂਤ ਲੈ ਆਇਓ ਦੂਤ ਹੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਪੂਤ੍ਰ ਸਪੂਤ ਹੇ ਆਗਿਆ ਭੂਪ ਅਨੁਸਾਰ ॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਲੀਓ (ਖਕ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਆਗਾ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਕੀਨਜੋ ਤਸਲੀਮ ਕੀਨਜੋ ਤਸਲੀਮ ਹੇ ਨਿਮ੍ਰ[1] ਹੋਏ ਹਲੀਮ[2] ਹੇ ਬੰਦਨ ਕੀਨ ਜੁਹਾਰ ॥ ਮੰਗਲ ਬਿਜੈ ਭੂਪਤ ਰਾਖਿਓ ਦੈ ਮੁਬਾਰਕ ਬਾਦੀਅੰ[3] ॥ ਭੇਟ ਦੀਨਿਓ ਨਜਰ ਬਹੁ ਬਹੁ ਹਰਖ ਉਤਸਵ ਸਾਦੀਅੰ[4] ॥੧੧੩॥੨੩੬੧॥ ਛੰਦ ਦੀਪਕ ਤ੍ਰਹ ਦੂਜੀ ॥ ਮੰਤ੍ਰੀ ਸੁਤ ਬਾਚ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਸੋ ॥ ਜੀਤਜੋ ਤ੍ਰੈਲੋਕ ਜੀਤਜੋ ਤ੍ਰੈਲੋਕ ਹੇ ਨਿਹਕੰਟਕ ਨ੍ਰਿਰੋਕ ਹੇ ਸਵਰਗ ਮਾਰਤ ਪੈਆਲ ॥ ਭਾਜਜੋ ਸੁਰ ਸਕਲ ਭਾਜਜੋ ਸੁਰ ਸਕਲ ਹੇ ਮੁਰਛਿਤ ਮ੍ਰਿਤਕ ਭਾਯੇ ਸਮ੍ਰ ਭੇ ਬਿਕਲ ਹੇ ਬਿਸਨ ਆਦਿ ਸੁਰਪਾਲ ॥ ਕਟੀ ਬਹੁ ਸੈਨ ਕਟੀ ਬਹੁ ਸੈਨ ਹੇ ਭਏ ਸਕਲ ਬਿਨ ਚੈਨ ਹੇ ਭੂਤ ਮਸਾਨ ਬੈਤਾਲ ॥ ਮੂਏ ਬਹੁ ਬੀਰ ਮੂਏ ਬਹੁ ਬੀਰ ਹੇ ਸਾਂਵਤ ਸੁਭਟ ਰਨ ਧੀਰ ਹੇ ਪ੍ਰਭ ਸੁਤ ਸੁਮਤ ਰਨਪਾਲ ॥੧੧੪॥੨੩੬੨॥ ਛੰਦ ਦੀਪਕ ॥ ਭਾਗ ਬਡੇ ਭਈ ਜੀਤ ਭਾਗ ਬਡੇ ਭਈ ਜੀਤ ਹੇ ਬੀਤਿਓ ਬਿਬਿਧ ਅਨੀਤ ਹੇ ਕਹ ਲਗ ਕਰੋ ਬਖਾਨ ॥ ਪ੍ਰਭ ਬਲ ਪ੍ਰਤਾਪ ਪ੍ਰਭ ਬਲ ਪ੍ਰਤਾਪ ਹੇ ਮਿਟਜੋ ਸਕਲ ਭੈ ਤਾਪ ਹੇ ਭਇਓ ਸੁਰਨ ਕੀ ਹਾਨ ॥ ਨਠੇ ਦੈ ਪੀਠ ਨਠੇ ਦੈ ਪੀਠ ਹੇ ਸੁਰਪਤ ਲਉ ਸੁਰ ਡੀਠ ਹੇ ਭੰਜਜੋ ਸੁਰਨ ਗੁਮਾਨ ॥ ਭਾਜੇ ਤਜ ਧੀਰ ਭਾਜੇ ਤਜ ਧੀਰ ਹੇ ਸਾਵਤ ਸੂਰਨ ਧੀਰ ਹੇ ਭੂਲ ਗਯੋ ਅਵਸਾਨ ॥੧੧੫॥੨੩੬੩॥ ਛੰਤ ॥ ਦੀਪਕ ॥ ਭਈ ਪ੍ਰਭ ਜੀਤ ਭਈ ਪ੍ਰਭ ਜੀਤ ਹੇ ਮਿਟਜੋ ਸਕਲ ਭੈ ਭੀਤ ਹੇ ਦੋਹੀ ਫੇਰ ਭੁਆਰ ॥ ਮਾਨਜੋ ਸਭ ਆਨ ਮਾਨਜੋ ਸਭ ਆਨ ਹੇ ਪੁਰ ਜਨ ਸੁਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੇ ਮਾਗਜੋ ਧਰਮ ਦੁਵਾਰ ॥ ਧਸੇ ਨਿਧ ਛੀਰ ਧਸੇ ਛੀਰ ਹੇ ਬਿਸਨ ਸਕ੍ਰ ਰਨਧੀਰ ਹੇ ਬੂਡੇ ਲਾਜ ਬਿਸਾਰ ॥ ਸਭੀ ਸੁਰ ਸੰਗ ਸਭੀ ਸੁਰ ਸੰਗ ਹੇ ਹਾਰੇ ਸਮ੍ਰ ਅਪੰਗ ਹੇ ਡੂਬੇ ਸਨ ਪ੍ਰਵਾਰ ॥੧੧੬॥੨੩੬੪॥ ਛੰਤ ਦੀਪਕ ॥ ਦੀਨਜੋ ਆ ਮਾਨ ਦੀਨਜੋ ਆ ਮਾਨ ਹੇ ਮਾਨਤ ਭੇ ਪ੍ਰਭ ਆਨ ਹੇ ਸੇਖ ਆਦਿ ਨ੍ਰਪਾਲ ॥ ਪਠਜੋ ਬਹੁ ਭੇਟ ਪਠਜੋ ਬਹੁ ਭੇਟ ਹੇ ਦੁਹਤਾ ਲੈ ਲੈ ਭੇਟ ਹੇ ਸੇਸ ਨਾਗ ਮਨ ਮਾਲ ॥ ਬਰਿਯੋ ਸੁਰ ਬਧੁਨ ਬਰਿਓ ਸੁਰ ਬਧੁਨ ਹੇ ਰੂਪ ਰਾਸ ਰਸ ਸੁ ਧਨ ਹੇ ਪਰੀ ਪਦਮਨੀ ਬਾਲ ॥ ਚਾਮ੍ਰ ਸੁਭ ਤਖਤ ਚਾਮ੍ਰ ਸੁਭ ਤਖਤ ਹੇ ਕਲਗੀ ਮਉਰ ਸੁਰਪਤਿ ਹੇ ਮਨ ਗਨ ਮਾਲ ਅਮਾਲ ॥੧੧੭॥੨੩੬੫॥ ਛੰਦ ਦੀਪਕ ॥ ਲੀਓ ਸਭ ਬਸਤ ਲੀਓ ਸਭ ਬਸਤ ਹੇ ਬੈਠੇਓ[5] ਸੁਰਪਤਿ ਤਖਤ ਹੇ ਰਾਜ ਕੁਲਹ ਸਿਰ ਮੇਲ ॥ ਪਹਿਰਜੋ ਮਨਮਾਲ ਪਹਿਰਜੋ ਮਨਮਾਲ ਹੇ ਉਦਿਤ ਇੰਦ ਜਮ ਜੁਆਲ ਹੇ ਅੰਬਰ ਬਾਸ ਫੁਲੇਲ ॥ ਬਰਤ ਭਯੋ ਬਰੰਗ ਬਰਤ ਭਯੋ ਬਰੰਗ ਹੇ ਕਰ ਕਰ ਹਰਖ ਉਮੰਗ ਹੇ ਪਰੀ ਪਦਮਨੀ ਕੇਲ ॥ ਕੀਨਜੋ ਬੰਦੀਸਾਰ ਕੀਨਜੋ ਬੰਦੀਸਾਰ ਹੇ ਸੁਤ ਦੁਹਤਾ ਸੁਰ ਨਾਰ ਹੇ ਢੋਵਤ ਨੀਰ ਨਕੇਲ ॥੧੧੮॥੨੩੬੬॥ ਛੰਦ ਦੀਪਕ ॥ ਬਜੇਓ ਬਧਾਵ ਬਜਿਓ ਬਧਾਵ ਹੇ ਦੁੰਦਭ ਭੇਰ ਸੁਹਾਵ ਹੇ ਗਾਵਤ ਕਰਤ ਧਮਾਰ ॥ ਦੇਤ ਮੁਬਾਰਕਬਾਦ ਦੇਤ ਮੁਬਾਰਕਬਾਦ ਹੇ ਲੈ ਲੈ ਨਜਰ ਇਜਾਦ ਹੇ ਕੇਸਰ ਛੁਟਤ[6] ਫੁਹਾਰ ॥ ਨਾਚਤ ਸੁਘਰ ਬਰੰਗ ਨਾਚਤ ਸੁਘਰ ਬਰੰਗ ਹੇ ਜੁਥ ਜੁਥ ਬਹੁਰੰਗ ਹੇ ਮੂਠਨ ਉਡਤ ਗੁਲਾਲ ॥ ਦੀਨਜੋ ਸਰੋਪਾਓ ਦੀਨਜੋ ਸਰੋਪਾਉ ਹੇ ਭੂਸਨ ਰਤਨ ਜੜਾਓ ਹੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਸੁਤ ਭੂਪਾਲ ॥੧੧੯॥੨੩੬੭॥ ਛੰਤ ਦੀਪਕ ॥ ਆਗਜਾ ਦਈ ਸਭ ਸੈਨ ਆਗਜਾ ਦਈ ਸਭ ਸੈਨ ਹੇ ਹੋਹੁ ਤੈਯਾਰ ਸੁਭਟੈਨ ਹੇ ਸੁਰਪੁਰ ਕਰਹੁ[7] ਪੈਆਨ ॥ ਦੈ ਸਭਨ ਬਖਸੀਸ ਦੈ ਸਭਨ ਬਖਸੀਸ ਹੇ ਨਾਵਤ ਭੈ ਸਭ ਸੀਸ ਹੇ ਤਾਬੈ ਸਭ ਫੁਰਮਾਨ ॥ ਸਾਜਤ ਭਏ ਤੁਰੰਗ ਸਾਜਤ ਭਏ ਤੁਰੰਗ ਹੇ ਬੇਗ ਬਤਾਸ ਕੁਰੰਗ ਹੇ ਸੈਨਾ ਸਕਲ ਦੀਵਾਨ ॥ ਨਿਸਰੀ ਸਭ ਫਉਜ ਨਿਸਰੀ ਸਭ ਫਉਜ ਹੇ ਸਿੰਧ ਤਰੰਗਨ ਮਉਜ ਹੇ ਬਾਜਜੋ ਬਿਬਿਧ ਨਿਸਾਨ ॥੧੨੦॥੨੩੬੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਛੰਤ ਦੀਪਕ ॥ ਫਹਰਜੋ ਧੁਵਜ ਕੇਤ ਫਹਰਜੋ ਧ੍ਵਜ ਕੇਤ ਹੇ ਅਰੁਨ ਪੀਤ ਰੰਗ ਸੇਤ ਹੇ ਘਹਰਜੋ ਦੁੰਦਭ ਨਾਦ ॥ ਚਾਲੇ ਪੁਰਹੂਤ ਚਾਲੇ ਪੁਰਹੂਤ ਹੇ ਚਮੂ ਆਸੁਰੀ ਦੂਤ ਹੇ ਆਪ ਚੜਿਓ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ॥ ਚਾਰ ਅਰਬ ਸੰਗ ਸੈਨ ਚਾਰ ਅਰਬ ਸੰਗ ਸੈਨ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਪੌਤ੍ਰ ਬਹੁ ਐਨ ਹੇ ਚਾਰ ਭਾਂਤ ਪ੍ਰਤਨਾਦ ॥ ਸਜ ਸਜ ਸੁਭ ਬੇਖ ਸਜ ਸਜ ਸੁਭ ਬੇਖ ਹੇ ਭੂਸਨ ਫਨ ਫਨ ਸੇਖ ਹੇ ਜੜਤ ਜੜਾਉ ਮਨਾਦ ॥੧੨੧॥੨੩੬੯॥ ਛੰਤ ਦੀਪਕ ॥ ਢੁਰਤ ਸਿਰ ਛਤ੍ਰ ਢੁਰਤ ਸਿਰ ਛਤ੍ਰ ਹੇ ਭੂਪਤ ਪਉਤ੍ਰਨ ਪੁਤ੍ਰ ਹੇ ਭਾਨ ਨ ਹੇਰੇ ਜਾਂਹਿ ॥ ਛਕੇ ਸੁਭ ਸਸਤ੍ਰ ਛਕੇ ਸੁਭ ਸਸਤ੍ਰ ਹੇ ਬਿਬਿਧ ਭਾਂਤ ਬਹੁ ਅਸਤ੍ਰ ਹੇ ਮਾਨ ਭਰੇ ਦਨੁ ਨਾਹ ॥ ਅਸ ਗਜ ਬੇਵਾਨ ਅਸ ਗਜ ਬੇਵਾਨ ਹੇ ਚੜ ਚੜ ਚੜੇ ਮਹਾਨ ਹੇ ਚਤੁਰੰਗਨ ਦਲ ਸਾਹ ॥ ਤੀਸ ਪਦੁਮ ਬਾਜੰਤ੍ਰ ਤੀਸ ਪਦੁਮ ਬਾਜੰਤ੍ਰ ਹੇ ਲੋਕ ਲੋਕ ਦੇਸਾਂਤ੍ਰ ਹੇ ਭਾਂਤ ਅਨੇਕ ਬਜਾਂਹਿ ॥੧੨੨॥੨੩੭੦॥ ਆਏ ਲੈ ਭੇਟ ਆਏ ਲੈ ਭੇਟ ਹੇ ਸੁਰ ਨਰ ਗੰਧ੍ਰਭ ਜੇਤ ਹੇ ਮਾਨਿਓ ਆਨ ਭੁਆਰ ॥ ਕਹਿਓ ਕਰ ਜੋਰ ਕਹਿਓ ਕਰ ਜੋਰ ਹੇ ਮੋ ਸੇ ਅਨੁਚਰ ਕ੍ਰੋਰ ਹੇ ਸਰਨਾਗਤ ਧਰਮ ਦੁਵਾਰ ॥ ਦੀਨਜੋ ਆਮਾਨ ਦੀਨਜੋ ਆਮਾਨ ਹੇ ਜੇ ਜੇ ਮਾਨਜੋ ਆਨ ਹੇ ਨਿਜ ਆਗਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ॥ ਪਹੁਚੇ ਜਾ ਸੁਰ ਲੋਕ ਪਹੁਚੇ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਨ੍ਰਿਪ (ਖਕ, ਅਸ)
[੨]ਸੁਲੀਮ (ਖਕ, ਅਸ)
[੩]ਬਾਦੀਆਂ (ਅਸ)
[੪]ਸਾਦੀਆਂ (ਅਸ)
[੫]ਬੈਠੇ (ਖਕ, ਅਸ)
[੬]ਕਰਤ (ਖਕ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਛੂਛਤ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਜਾ ਸੁਰ ਲੋਕ ਹੇ ਮਿਟਿਓ ਭੂਪ ਹਿਯ ਸੋਕ ਹੇ ਬਾਸਵ ਗਿਰ ਪੈਸਾਰ ॥੧੨੩॥੨੩੭੧॥ ਦੀਪਕ ਛੰਤ ॥ ਆਏ ਲੈ ਭੇਟ ਆਏ ਲੈ ਭੇਟ ਹੇ ਸੁਰ ਪੁਰ ਪ੍ਰਜਾ ਜੇਤ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਪੌਤ੍ਰ ਸਰਦਾਰ ॥ ਦੈ ਦੈ ਮੁਬਾਰਕਬਾਦ ਦੈ ਦੈ ਮੁਬਾਰਕਬਾਦ ਹੇ ਠਾਢੇ ਸੁਰ ਨਰ ਆਦ ਹੇ ਮਿਸਲ ਮਿਸਲ ਬਰਿਆਰ ॥ ਭਇਓ ਬਧਾਈ ਅਸੁਰ ਭਇਓ ਬਧਾਈ ਅਸੁਰ ਹੇ ਅਸੁਰ ਕੁਲੀ ਸੁਖਦਾਈ ਹੇ ਪੁਰਜਨ ਸੁਰਨ ਜੁਹਾਰ ॥ ਪਠਿਓ ਅੰਤਹਪੁਰ ਪਠਿਓ ਅੰਤਹਪੁਰ ਹੇ ਸੁਰਪਤਿ ਗ੍ਰਿਹ ਕੁਲ ਅਸੁਰ ਹੇ ਗਾਵਤ ਮੰਗਲਚਾਰ ॥੧੨੪॥੨੩੭੨॥ ਛੰਤ ਦੀਪਕ ॥ ਅਪਛਰ ਪਰੀ ਬਰੰਗ ਅਪਛਰ ਪਰੀ ਬਰੰਗ ਹੇ ਪਦਮਨੀ ਸੁਮੁਖ ਸੁਰੰਗ ਹੇ ਦੇਵ ਬਧੁਨ ਸੁਕਮਾਰ ॥ ਰਖਿਓ ਨਿਜ ਗ੍ਰਹ ਰਖਿਓ ਨਿਜ ਗ੍ਰੇਹ ਹੇ ਅਲਪ ਬੈਸ ਅਨਬੇਹ ਹੇ ਭੋਗਤ ਭਇਓ ਭੁਆਰ ॥ ਬੀਤਜੋ ਬਹੁ ਬਰਖ ਬੀਤਜੋ ਬਹੁ ਬਰਖ ਹੇ ਨਿਸਦਿਨ ਬੀਤਜੋ ਹਰਖ ਹੇ ਭਯੋ ਦੁਤੀ ਕਰਤਾਰ ॥ ਪਠਿਓ ਤ੍ਰੈਲੋਕ ਪਠਿਓ ਤ੍ਰੈਲੋਕ ਹੇ ਹਾਸਿਲ ਦੁਹਿਤਾ ਰੋਕ ਹੇ ਬਾਜ ਜਗਾਤ ਜੁਹਾਰ ॥੧੨੫॥੨੩੭੩॥ ਛੰਦ ਦੀਪਕ ॥ ਭੁੰਚਿਓ ਰਾਜ ਸੁਰੇਸ ਭੁੰਚਿਓ ਰਾਜ ਸੁਰੇਸ ਹੇ ਅੰਕੁਰ ਓੁਦਿਤ ਲਿਲਾਰ ॥ ਬੀਤਜੋ ਬਹੁ ਕਾਲ ਬੀਤਜੋ ਬਹੁ ਕਾਲ ਹੇ ਭੁੰਚਜੋ ਰਾਜ ਸੁਰਪਾਲ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਪਓੁਤ੍ਰ ਪ੍ਰਵਾਰ ॥ ਦੀਨਜੋ ਬਾਂਟ ਦੇਸ ਦੀਨਜੋ ਬਾਂਟ ਦੇਸ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਪਓੁਤ੍ਰ ਦਨੇਸ ਹੇ ਕੋਸ ਦੇਸ ਭੰਡਾਰ ॥ ਦੀਨਜੋ ਸੁਰਲੋਕ ਦੀਨਜੋ ਸੁਰਲੋਕ ਹੇ ਬਾਂਟ ਬਾਂਟ ਬਿਨੁ ਸੋਕ ਹੇ ਨਾਮੀ ਸੁਭਟ ਸਰਦਾਰ ॥੧੨੬॥੨੩੭੪॥ ਛੰਤ ਦੀਪਕ ॥ ਪਾਲਿਓ ਨਿਜ ਬੋਲ ਪਾਲਿਓ ਨਿਜ ਬੋਲ ਹੇ ਦੈ ਦੈ ਦੇਸ ਅਮੋਲ ਹੇ ਲੋਕ ਲੋਕ ਕੋ ਰਾਜ ॥ ਕੀਨਜੋ ਅਕੰਟਕ ਰਾਜ ਕੀਨਜੋ ਅਕੰਟਕ ਰਾਜ ਹੇ ਤੀਨ ਤ੍ਰਿਲੋਕ ਸਮਾਜ ਹੇ ਬ੍ਰਿਜ ਰਾਜ[੧] ਸਿਰ ਤਾਜ ॥ ਭਈ ਮਨਸਾ ਸਿਧ ਭਈ ਮਨਸਾ ਸਿਧ ਹੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਯੋ ਨਓੁਨਿਧ ਹੇ ਭੋਗਤ ਸੁਰਨ ਸਮਾਜ ॥ ਬਢਿਓ ਪ੍ਰਤਾਪ ਬਢਿਓ ਪ੍ਰਤਾਪ ਹੇ ਤੀਨ ਲੋਕ ਰਹਿਓ ਬਿਆਪ ਹੇ ਅਮਿਤ[ੳ] ਸੂਰ ਬਲ ਸਾਜ ॥੧੨੭॥੨੩੭੫॥ ਛੰਦ ਦੀਪਕ ॥ ਕਬਿਯੋ ਬਾਚ ॥ ਭਾਖਿਓ ਸੁਰ ਹਾਰ ਭਾਖਿਓ ਸੁਰ ਹਾਰ ਹੇ ਸਮ੍ਰ ਅਸੁਰਾਰ ਹੇ ਸੁਨਹੁ ਸੰਤ ਚਿਤ ਲਾਏ ॥ ਬੰਦੀ ਭਏ ਅਮਰ ਬੰਦੀ ਭਏ ਅਮਰ ਹੇ ਛਾਡਿਓ ਦੇਵਨ ਅਸੁਰ ਹੇ ਦਸ੍ਨਨ[੨] ਤ੍ਰਿਨ ਗਹਾਏ ॥ ਭਾਜੇ ਭੈ ਜੁਤ ਦੇਵ ਭਾਜੇ ਭੈ ਜੁਤ ਦੇਵ ਹੇ ਗਿਰ ਕੰਦਰ ਜਾ ਦੁਰੇ ਲਗੇ ਹਰਿ ਸੇਵ ਹੇ ਆਰਤ ਬਚਨ ਸੁਨਾਏ ॥ ਭਈ ਨਭ ਬਾਨੀ ਭਈ ਨਭ ਬਾਨੀ ਹੇ ਸੁਧਾ ਪ੍ਰੇਮ ਰਸ ਸਾਨੀ ਹੇ ਧੀਰਜ ਸੁਰਨ ਸਹਾਏ ॥੧੨੮॥੨੩੭੬॥ ਛੰਦ ਦੀਪਕ ॥ ਚੜ ਧਾਯੋ ਦੈਤ ਚੜ ਧਾਯੋ ਦੈਤ ਹੇ ਜੀਤਜੋ ਸੁਭਟਨ ਜੈਤ ਹੇ ਤੀਨ ਲੋਕ ਬਸ ਕੀਨ ॥ ਗਇਓ ਸਕ੍ਰ ਧਾਮ ਗਇਓ ਸਕ੍ਰ ਧਾਮ ਹੇ ਜੀਤਜੋ ਸੁਰ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਹੇ ਬਿਜੈ ਦਮਾਮਾ ਦੀਨ ॥ ਬਰਿਓ ਬਰੰਗ ਬਰਿਓ ਬਰੰਗ ਹੇ ਸੁਮੁਖ ਸੋਲੋਚਨ ਅੰਗ ਹੇ ਮਨ ਭਾਵਨ ਸਭ ਕੀਨ ॥ ਦੀਨਜੋ ਬਾਂਟ ਦੇਸ ਦੀਨਜੋ ਬਾਂਟ ਦੇਸ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਪਓੁਤ੍ਰਨ ਅਸੁਰੇਸ ਹੇ ਪ੍ਰਿਥਕ ਪ੍ਰਿਥਕ ਭਟ ਬੀਨ ॥੧੨੯॥੨੩੭੭॥ ਛੰਤ ਦੀਪਕ ॥ ਕੀਨਜੋ ਬਹੁ ਚਿਰ ਰਾਜ ਕੀਨਜੋ ਬਹੁ ਚਿਰ ਰਾਜ ਹੇ ਸੁਰ ਸਮਪਦਾ ਸਮਾਜ ਹੇ ਲਵੇ ਨ ਸਮ੍ਰ ਤ੍ਰਾਸ ॥ ਭਾਖੋ ਕਥਾ ਸੁਰੇਸ ਭਾਖੋ ਕਥਾ ਸੁਰੇਸ ਹੇ ਜਿਹ ਬਿਧ ਕੀਓ ਓੁਪਦੇਸ ਹੇ ਸ੍ਰੀ ਬਿਸਨ ਦੇਵ ਅਘਨਾਸ ॥ ਦੁਰੇ ਜਾਇ ਸਿੰਧ ਦੁਰੇ ਜਾਇ ਸਿੰਧੁ ਹੇ ਸੁਰ ਨਰ ਦੇਵਨ ਬ੍ਰਿੰਦ ਨਾਰਦ ਸਹਿਤ ਓੁਦਾਸ ॥ ਧਰਤ ਹਰਿ ਧਿਆਨ ਧਰਤ ਹਰ ਧਿਆਨ ਹੇ ਸੁਰਪਤਿ ਆਦਿ ਮਹਾਨ ਹੇ ਸ੍ਰੀਪਤ ਪੁਰਖ ਅਬਿਨਾਸ ॥੧੩੦॥੨੩੭੮॥ ਛੰਦ ਦੀਪਕ ॥ ਆਰਤ ਦੀਨ ਦੁਖਾਰਿ ਆਰਤ ਦੀਨ ਦੁਖਾਰਿ ਹੇ ਕਰ ਕਰ ਭੇਸ ਭੀਖਾਰਿ ਹੇ ਟੇਰਤ ਪਦੁਮਾ ਕੰਤ ॥ ਹਾ ਹਾ ਜਗਦੀਸ ਹਾ ਹਾ ਜਗਦੀਸ ਹੇ ਸੁਤਹ ਸਿਧ ਅਥਤੀਸ ਹੇ ਰਛਕ ਭੂਅ ਸੁਰ ਸੰਤ ॥ ਤੁਮ ਬਿਨੁ ਕੋ ਸੁਨੈ ਨਾਥ ਤੁਮ ਬਿਨੁ ਕੋ ਸੁਨੈ ਨਾਥ ਹੇ ਬ੍ਰਿਥਾ ਪੀਰ ਦੁਖ ਗਾਥ ਹੇ ਦੀਨ ਦਰਦ ਦੁਖ ਭੰਜ ॥ ਸਰਨਾਗਤ ਜੋਗ ਸਰਨਾਗਤ ਜੋਗ ਹੇ ਸੀਤਲ ਸੂਲ ਅਸੋਗ[੩] ਹੇ ਆਦਿ ਅਨੀਲ ਅਗੰਜ ॥੧੩੧॥੨੩੭੯॥ ਛੰਤ ਦੀਪਕ ॥ ਆਪਨ ਜਾਨ ਨਿਵਾਜ ਆਪਨ ਜਾਨ ਨਿਵਾਜ ਹੇ ਬਾਹ ਗਹੇ ਕੀ ਲਾਜ ਹੇ ਅਓੁਗਨ ਛਮੋ ਹਮਾਰ ॥ ਠਾਕੁਰ ਅਗਮ ਅਗਾਧ ਠਾਕੁਰ ਅਗਮ ਅਗਾਧ ਹੇ ਧਿਆਵਤ ਸਿਧ ਸਮਾਧ ਹੇ ਨਾਯਕ ਜਗ ਕਰਤਾਰ ॥ ਜਾਨਹੁ ਸਭ ਬਿਧ ਨਾਥ ਜਾਨਹੁ ਸਭ ਬਿਧ ਨਾਥ ਹੇ ਸਰਨਾਗਤ ਗਹੀ ਅਨਾਥ ਹੇ ਪੀਰ ਪਛਾਨਨਹਾਰ ॥ ਤਵ ਚਰਨਨ ਕੀ ਆਸ ਤਵ ਚਰਨਨ ਕੀ ਆਸ ਹੇ ਪ੍ਰਿਤਪਾਲਹੁ[੪] ਨਿਜ ਦਾਸ ਹੇ ਕੀਜੈ ਸਤ੍ਰ ਸੰਘਾਰ ॥੧੩੨॥੨੩੮੦॥ ਸਕ੍ਰ ਬਾਚ ਬੇਨਤੀ ॥ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਕਾਲ ਜੂ ਪ੍ਰਤ ॥ ਸੁਰਗ੍ਨ ਆਦਿ ਮਹਾਨ ਬਾਚ ॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਛੰਤ ਦੀਪਕ ॥ ਰਖ ਲੇਵਹੁ ਨਾਥ ਰਖ ਲੇਵਹੁ ਨਾਥ ਹੇ ਸਰਨਾਗਤ ਪਰੇ ਅਨਾਥ ਹੇ ਸੇਸਾਸਨ ਖਲ ਘਾਇ ॥ ਆਸਰ ਏਕ ਚਰਾਨ ਆਸਰ ਏਕ ਚਰਾਨ ਹੇ ਸਰਣ ਸੂਰ ਭਗਵਾਨ ਹੇ ਸੰਤ ਸਹਾਰ ਸਹਾਇ ॥ ਤੁਮ ਬਿਨੁ ਨਾਹ ਥਾਂਵ ਤੁਮ ਬਿਨੁ ਨਹ ਥਾਵ ਹੇ ਜਾ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[1]ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ (ਅਸ)
[2]ਦੰਤਨ (ਖਕ, ਅਸ)
[3]ਸ੍ਰਮ ਸੋਗ (ਅਸ)
[4]ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਨ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[੬]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਹੜਤਾਲ ਫੇਰੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਪਹ ਹਉ ਜਾਵ ਹੇ ਏਕ ਆਸ ਭਗਵਾਨ ॥ ਦੇਹੁ ਬਿਜੈ ਬਰਦਾਨ ਦੇਹੁ ਬਿਜੈ ਬਰਦਾਨ ਹੇ ਸਮਰਥ ਗੁਨੀ ਨਿਧਾਨ ਹੇ ਜਾਚਕ ਜਨ ਰਾਖਤ ਮਾਨ ॥੧੩੩॥੨੩੮੧॥ ਛੰਦ ਦੀਪਕ ॥ ਕਰਹੁ ਮਮ ਪਛ ਕਰਹੁ ਮਮ ਪਛ ਹੇ ਪੂਜਹੁ ਮਨ ਕੀ ਇਛ ਹੇ ਆਪਨ ਜਾਨ ਨਿਵਾਜ ॥ ਘਾਵਹੁ ਬੈਰੀ ਦੰਤ ਘਾਵਹੁ ਬੈਰੀ ਦੰਤ ਹੇ ਸੁਰ ਦ੍ਰੋਹੀ ਭਗਵੰਤ ਹੇ ਸਾਹਿਬ ਗਰੀਬ ਨਿਵਾਜ ॥ ਉਬਾਰਹੁ ਸੁਰ ਪ੍ਵਾਰ ਉਬਾਰਹੁ ਸੁਰ ਪ੍ਵਾਰ ਹੇ ਢਹਿ ਪਏ ਤੁਮਾਰੇ ਦੁਵਾਰ ਹੇ ਰਛ ਰਛ ਮਹਾਰਾਜ ॥ ਕਾਟਹੁ ਅਪਦਾ ਫਾਂਸ ਕਾਟਹੁ ਅਪਦਾ ਫਾਂਸ ਹੇ ਪੂਰਹੁ ਸਭ ਬਿਧ ਆਸ ਹੇ ਤੀਨ ਲੋਕ ਸਿਰ ਤਾਜ ॥੧੩੪॥੨੩੮੨॥ ਛੰਦ ਦੀਪਕ ॥ ਦੀਨਨ ਦੁਖ ਭੰਜ ਦੀਨਨ ਦੁਖ ਭੰਜ ਹੇ ਸੰਤ ਭਗਤ ਮਨ ਰੰਜ ਹੇ ਜਗਬਲਭ ਜਗਨਾਥ ॥ ਸਭਹੀ ਸਿਰ ਸਾਹ ਸਭਹੀ ਸਿਰ ਸਾਹ ਹੇ ਜਗਨਾਯਕ ਸੁਰ ਨਾਹ ਹੇ ਅਪਰੋਜਨ ਸਭ ਸਾਥ ॥ ਸਭ ਹੀ ਸਿਰ ਲੇਖ ਸਭ ਹੀ ਸਿਰ ਲੇਖ ਹੇ ਤ੍ਰਿਗੁਨ ਆਦਿ ਅਸੇਖ ਹੇ ਕਾਲ ਕਲਮ ਸਭ ਮਾਥ ॥ ਨਮਸਕਾਰ ਹੇ ਨਾਥ ਨਮਸਕਾਰ ਹੇ ਨਾਥ ਹੇ ਕਾਲ ਰਹਿਤ ਪ੍ਮਾਥ ਹੇ ਅਗਤ ਅਲੇਖ ਅਕਾਥ ॥੧੩੫॥੨੩੮੩॥ ਛੰਤ ਦੀਪਕ ॥ ਕੀਨਜੋ[ੳ] ਬਸ ਕਾਲ ਕੀਨਜੋ[ੳ] ਬਸ ਕਾਲ ਹੇ ਜਲ ਥਲ ਮੇਰ ਪੈਆਲ ਹੇ ਏਕ ਹੀ ਆਪ ਅਕਾਲ ॥ ਨਮਸਕਾਰ ਜਗਦੀਸ ਨਮਸਕਾਰ ਜਗਦੀਸ ਹੇ ਕਾਲ ਕਰਮ ਬਿਨੁ ਈਸ ਹੇ ਸੰਖ ਚਕ੍ਰ ਬਨਮਾਲ ॥ ਕੋਊ ਜਾਨਤ ਨਾਹਨ ਭੇਵ ਕੋਊ ਜਾਨਤ ਨਾਹਨ ਭੇਵ ਹੇ ਆਪੇ ਆਪ ਗੁਰਦੇਵ ਹੇ ਜਗਪੋਖਕ ਜਗਕਾਲ ॥ ਨਮਸਕਾਰ ਤ੍ਵ ਨਾਥ ਨਮਸਕਾਰ ਤ੍ਵ ਨਾਥ ਹੇ ਰਖ ਲੀਜੈ ਸਰਨ ਅਨਾਥ ਹੇ ਗਊ ਸਾਧ ਰਛਪਾਲ ॥੧੩੬॥੨੩੮੪॥ ਛੰਦ ਦੀਪਕ ॥ ਤ੍ਰਹ ਦੂਜੀ ॥ ਸੰਤਨ ਦੁਖ ਹੋਤ ਦੁਖੀ ਸੰਤਨ ਦੁਖ ਹੋਤ ਦੋਖੀ ਅਉਤਾਰ ਧਰਤ ਹਰ[੧] ਗੁਰ ਮੁਖੀ ਸੁਆਮੀ ਸਤ੍ਰ ਬੀਦੀਰ[੨] ॥ ਸਾਧਨ ਸੁਖ ਹੋਤ ਸੁਖੀ ਸਾਧਨ ਸੁਖ ਹੋਤ ਸੁਖੀ ਜੀਵਨ ਧਨ ਪ੍ਰਭ ਪੈਉਖੀ ਠਾਕੁਰ ਗੁਨੀ ਗਹੀਰ ॥ ਧਾਰ ਰਹੇ ਪ੍ਰਭ ਬਿਸ੍ਵ ਰੂਪ ਧਾਰ ਰਹੇ ਪ੍ਰਭ ਬਿਸ੍ਵ ਰੂਪ ਬੈਰਾਟ ਪੁਰਖ ਜਗ ਅਤਿ ਅਨੂਪ ਬਿਸ੍ੰਭਰ ਅਨਚੀਰ ॥ ਉਤਪਤਿ ਪ੍ਰਭ ਕਰਨਹਾਰ ਉਤਪਤਿ ਪ੍ਰਭ ਕਰਨਹਾਰ ਕੋਟ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਕੀਨਜੋ ਬਿਸਥਾਰ ਨਾਨਾ ਸ੍ਰਿਸਟ ਉਪਾਰਜਨਾ ਗੁਣ ਬੇਅੰਤ ਮਤ ਧੀਰ ॥੧੩੭॥੨੩੮੫॥ ਛੰਤ ਦੀਪਕ ॥ ਤ੍ਰਹ ਦੂਜੀ ॥ ਕਰਤ ਸੰਕੋਚ ਨਿਜ ਖੇਲ ਕਰਤ ਸੰਕੋਚ ਨਿਜ ਖੇਲ ਹੇ ਲੇਤ ਬਿਸ੍ਵ ਸਭ ਮੇਲ ਹੇ ਪ੍ਰਲੈ ਆਕਰਖਨ ਮਾਂਹ ॥ ਰਹਤ ਨਿਰਾਲਮ ਆਪ ਰਹਤ ਨਿਰਾਲਮ ਆਪ ਹੇ ਤ੍ਰਿਗੁਨ ਅਤੀਤ ਅਤਾਪ ਹੇ ਬੇਆਪਕ ਸਰਬਸ ਨਾਂਹ ॥ ਅਚਲ ਅਕਾਲ ਅਜੋਨ ਅਚਲ ਅਕਾਲ ਅਜੋਨ ਹੇ ਤਵ ਅਸ੍ਰ ਕਹਜੋ ਨ ਕਉਨ ਹੇ ਤੂੰ ਆਪੇ ਆਪ ਉਪਾਂਹਿ ॥ ਜਾਨਤ ਨਾਹਨ ਭੇਵ ਜਾਨਤ ਨਾਹਨ ਭੇਵ ਹੇ ਗਤ ਮਿਤ ਅਲਖ ਅਭੇਵ ਹੇ ਸਭ ਕਰਤਾ ਸਭ ਕਾਂਹ ॥੧੩੮॥੨੩੮੬॥ ਛੰਦ ਦੀਪਕ ॥ ਕੋਊ ਪੂਜਤ ਪਾਹਨ ਮਾਂਹ ਕੋਊ ਪੂਜਤ ਪਾਹਨ ਮਾਂਹ ਹੇ ਦੇਵੀ ਦੇਵ ਮਸਾਨ ਹੇ ਮਤ ਊਧਵ ਅਗਿਆਨ ॥ ਆਪਨ ਮਤਿ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਨ ਮਤ ਅਨੁਸਾਰ ਹੇ ਮਾਨਤ ਭਿੰਨ ਬਿਚਾਰ ਹੇ ਜੜ ਮਤਿ ਕੁਟਿਲਤ ਗੁਮਾਨ ॥ ਜਾਨਨ ਕੋ ਨ ਸਮਰਥ ਜਾਨਨ ਕੋ ਨ ਸਮਰਥ ਹੇ ਅਬਗਤ ਅਲਖ ਅਕਥ ਹੇ ਹਾਰ ਪਰੇ ਸਭ ਸਿਯਾਨ ॥ ਏਕਹ ਭਇਓ ਅਨੇਕ ਏਕਹ ਭਇਓ ਅਨੇਕ ਹੇ ਰਾਵ ਰੰਕ ਬਿਬੇਕ ਹੇ ਤੂੰ ਤੂੰ ਤੂੰ ਭਗਵਾਨ ॥੧੩੯॥੨੩੮੭॥ ਛੰਦ ਦੀਪਕ ॥ ਕਹੂੰ ਕੰਜ ਸੇ ਫੂਲ ਕਹੂੰ ਕੰਜ ਸੇ ਫੂਲ ਹੇ ਕਹੂੰ ਸਿਮ੍ਟ ਅਸਥੂਲ ਹੇ ਚੋਜੀ ਬਿਗਸ ਬਿਲਾਸ ॥ ਅਚਰਜ ਤੇਰੇ ਰੂਪ ਅਚਰਜ ਤੇਰੇ ਰੂਪ ਹੇ ਊਚੇ ਤੇ ਊਚ ਅਨੂਪ ਹੇ ਦੇਖਤ ਬੈਠ ਤਮਾਸ ॥ ਰਛ ਕਰੋ ਸੁਰ ਨਾਥ ਰਛ ਕਰੋ ਸੁਰ ਨਾਥ ਹੇ ਲੇਹੁ ਉਬਾਰ ਅਨਾਥ ਹੇ ਖਲ ਅਸੁਰਨ ਕੇ ਨਾਸ ॥ ਕਰਿਓ ਦੁਸ੍ਟ ਉਤਪਾਤ ਕਰਿਓ ਦੁਸ੍ਟ ਉਤਪਾਤ ਹੇ ਲੇਹੁ ਨਿਸਤਾਰ ਦੈ ਹਾਥ ਹੇ ਅਘਨਾਸਨ ਅਬਿਨਾਸ ॥੧੪੦॥੨੩੮੮॥ ਛੰਤ ਦੀਪਕ ॥ ਦੂਜੀ ਤ੍ਰਹ ॥ ਜੇ ਜੇ ਸਰਨ ਪਰੇ ਜੇ ਜੇ ਸਰਨ ਪਰੇ ਤੇ ਤੇ ਰਛ ਕਰੇ ਅਨਹਿਤ ਸਕਲ ਮਰੇ ॥ ਜੋਈ ਜੋਈ ਸਰਨ ਗਹੇ ਸੋਈ ਸੋਈ ਸੂਖ ਲਹੇ[੫] ਬੈਰੀ ਹਤਨ ਕਰੇ ॥ ਜੇ ਜੇ ਚਰਨ ਲਗੇ ਜੇ ਜੇ ਚਰਨ ਲਗੇ ਤਿਨ ਕੇ ਦੂਖ ਭਗੇ ਕਿਲਬਿਖ ਸਕਲ ਜਰੇ ॥ ਜੋ ਤੋਹੀ ਧਿਆਨ ਧਰੇ ਜੋ ਤੋਹੀ ਧਿਆਨ ਧਰੇ ਤਿਨ ਕੇ ਕਾਜ ਸਰੇ ਜਮਕੰਕਰ ਦੂਤ ਟਰੇ ॥੧੪੧॥੨੩੮੯॥ ਛੰਦ ਦੀਪਕ ਤ੍ਰਹ ਸਾਨੀ ॥ ਰਾਖਹੁ ਦੈ ਨਿਜ ਹਾਥ ਰਾਖਹੁ ਦੈ ਨਿਜ ਹਾਥ ਹੇ ਕਾਰਨ ਕਰਨ ਸਨਾਥ ਹੇ ਦੀਨਨ ਕੇ ਰਛਪਾਲ ॥ ਰਾਜੀਵ ਨੈਨ ਨਿਹਾਰ ਰਾਜੀਵ ਨੈਨ ਨਿਹਾਰ ਹੇ ਬਾਂਹ ਗਹੇ ਕੀ ਸਾਰ ਹੇ ਸੰਤਨ ਹਿਤ ਰਿਪਸਾਲ ॥ ਪ੍ਰਫੁਲਿਤ ਜਨ ਤੋਰ ਪ੍ਰਫੁਲਿਤ ਜਨ ਤੋਰ ਹੇ ਰਿਪ ਸਿਧ ਨਹ ਓਰ ਹੇ ਜਾ ਪਰ ਹੋਹੁ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ॥ ਧਿਆਵਤ ਇਕ ਚਿਤ ਤੋਹ ਧਿਆਵਤ ਇਕ ਚਿਤ ਤੋਹ ਹੇ ਛੂਟਿਓ ਬੰਧਨ ਮੋਹ ਹੇ ਜਾਪਤ ਨਿਮਖ ਅਕਾਲ ॥੧੪੩॥੨੩੯੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਛੰਦ ਦੀਪਕ ॥ ਗਹੀ ਆਏ ਸਰਨ ਗਹੀ ਆਏ ਸਰਨ ਹੇ ਲੇਹੁ ਉਬਾਰ ਦੈਆਲ ਕਰਹੁ ਸੁਰ ਤ੍ਰਨ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਹਰਿ (ਖਕ, ਅਸ)
[੨]ਬਿਦੀਰ (ਖਕ, ਅਸ)
[੩]ਸ੍ਰਮ ਸੋਗ (ਅਸ)
[੪]ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਨ (ਅਸ)
[੫]ਜੇ ਜੇ ਸਰਨ ਪਰੇ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[੬]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਕੀਨੇਓ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਹੇ ਸਰਬ ਕਾਲ ਸਹਾਯ ॥ ਨਿਵਾਰਹੁ[ੳ] ਰਿਪ ਤ੍ਰਾਸ ਨਿਵਾਰਹੁ ਰਿਪ ਤ੍ਰਾਸ ਹੇ ਮੇਟਹੁ ਸੁਰ ਉਪਹਾਸ ਹੇ ਅਪਦਾ ਦੋਖ ਮਿਟਾਯ ॥ ਹੋਹੁ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਦੈਆਲ ਹੋਹੁ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਦੈਆਲ ਹੇ ਕਿਲਬਿਖ ਨਾਸ ਗੋਪਾਲ ਹੇ ਅਸੁਰ ਬੈਰੀਅਨ ਘਾਯ ॥ ਮਨ ਬਾਂਛਤ ਫਲ ਦੇਹੁ ਮਨ ਬਾਂਛਤ ਫਲ ਦੇਹੁ ਹੇ ਬੂਡਤ ਭੁਜ ਗਹ ਲੇਹੁ ਹੇ ਰਾਜੀਵ ਨੈਨ ਆਲਾਯ ॥੧੪੪॥੨੩੯੧॥ ਛੰਤ ॥ ਦੀਪਕ ॥ ਕਬਿਯੋ ਬਾਚ ॥ ਕਰੀ ਬੇਨਤੀ ਦੀਨ ਕਰੀ ਬੇਨਤੀ ਦੀਨ ਹੇ ਸੁਰਗਨ ਸਕ੍ਰ ਅਧੀਨ ਹੇ ਮਤਸਰ ਅਹੰ ਤਿਜਾਗ ॥ ਪਰੇ ਪ੍ਰਭ ਸਰਨ ਪਰੇ ਪ੍ਰਭ ਸਰਨ ਹੇ ਰਵਿ ਸਸਿ ਸਾਮ ਗਨੇਸ ਜਮ ਬ੍ਰਨ ਹੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਸਕ੍ਰ ਅਨੁਰਾਗ ॥ ਸੰਕ੍ਰ ਸਿਧ ਮਹਾਨ ਸੰਕ੍ਰ ਸਿਧ ਮਹਾਨ ਹੇ ਨਾਰਦਾਦ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੇ ਸੇਵਤ ਚਰਨਨ ਲਾਗ ॥ ਨਖਤ੍ਰ ਨਿਗਮ ਪੁਰਾਨ ਨਖਤ੍ਰ ਨਿਗਮ ਪੁਰਾਨ ਹੇ ਟੇਰਤ ਬਿਬਿਧ ਬਖਾਨ ਹੇ ਪੁਰਖੋਤਮ ਰਸ ਪਾਗ ॥੧੪੪॥੨੩੯੨॥ ਛੰਦ ਦੀਪਕ ॥ ਜਛ ਗੰਧ੍ਰਬ ਅਪਛਰਨ ਜਛ ਗੰਧ੍ਰਬ ਅਪਛਰਨ ਹੇ ਸੁਰ ਮੁਨਿ ਪਕਰੀ ਸਰਨ ਹੇ ਨਰ ਨਾਰੀ ਧਰ ਧਿਆਨ ॥ ਖੁਲੇ ਸਿਰ ਕੇਸ ਖੁਲੇ ਸਿਰ ਕੇਸ ਹੇ ਜਟਾ ਜੂਟ ਰਿਖ ਭੇਸ ਹੇ ਕਰ ਨਖ ਭਸਮ ਮਸਾਨ ॥ ਤਨ ਦੁਰਬਲ ਬਪ ਛੀਨ ਤਨ ਦੁਰਬਲ ਬਪ ਛੀਨ ਹੇ ਤ੍ਰਾਸਵੰਤ ਅਤ ਦੀਨ ਹੇ ਅਪਦਾ ਭੀਤ ਗਲਤਾਨ ॥ ਏਕ ਪਗ ਨਿਰਧਾਰ ਏਕ ਪਗ ਨਿਰਧਾਰ ਹੇ ਬੀਤੇ ਬਰਖ ਅਪਾਰ ਹੇ ਉਸਤਤ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ॥੧੪੫॥੨੩੯੩॥ ਛੰਦ ਦੀਪਕ ॥ ਸੁਰ ਮੁਨਿ ਬਸੁਧਾ ਟੇਰ ਸੁਰ ਮੁਨਿ ਬਸੁਧਾ ਟੇਰ ਹੇ ਗੋ ਬਪ ਧਾਰੇ ਪ੍ਰੇਰ ਹੇ ਟੇਰਤ ਸਭ ਗੁਪਾਲ ॥ ਪਰਿਓ ਧੁਨ ਕਾਨ ਪਰਿਓ ਧੁਨਿ ਕਾਨ ਹੇ ਕਲ ਢਿਗ ਆਰਤ ਬਾਨ ਹੇ ਕੁਪੇ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਂਕਾਲ ॥ ਮਹਾਂਕਾਲੋ ਵਾਚ ॥ ਅਰੇ ਤੈ ਕਉਨ ਅਰੇ ਤੈ ਕਉਨ ਹੇ ਕੀਨਜੋ ਮਮ ਢਿਗ ਗਉਨ ਹੇ ਕਾਰਨ ਕਵਨ ਤੁਹਾਰ ॥ ਕਰਿਓ ਸੁਰ ਬਿਨੈ ਕਰਿਓ ਸੁਰ ਬਿਨੈ ਹੇ ਕਰ ਜੋਰੇ ਸੁਰ ਰਾਜ ਕਹੀ ਨਿਜ ਮਨੈ ਹੇ ਦੀਨਜੋ ਅਸੁਰ ਨਿਕਾਰ ॥੧੪੬॥੨੩੯੪॥ ਛੰਦ ॥ ਦੀਪਕ ॥ ਦਾਸ ਪ੍ਰਭ ਸਕ੍ਰ ਦਾਸ ਪ੍ਰਭ ਸਕ੍ਰ ਹੇ ਸੁਰ ਕੁਲ ਸਭੀ ਕਲਤ੍ਰ ਹੇ ਠਾਢੇ ਪ੍ਰਭ ਦਰਬਾਰ ॥ ਆਰਤ ਦੀਨ ਦੁਖਾਰ ਆਰਤ ਦੀਨ ਦੁਖਾਰ ਹੇ ਜਾਚਨ ਆਇਓ ਭੀਖਾਰ ਹੇ ਮਿਲੈ ਖੈਰ ਦਰ ਸਾਰ ॥ ਛੀਨ ਲੀਓ ਸੁਰਧਾਮ ਛੀਨ ਲੀਓ ਸੁਰਧਾਮ ਹੇ ਸੁਤ ਲਖਮੀ ਸੁਰ ਬਾਮ ਹੇ ਇੰਦ੍ਰ ਲੋਕ ਸੁਰ ਨਾਰ ॥ ਜੀਤਜੋ ਤੀਨ ਤ੍ਰਿਲੋਕ ਜੀਤਜੋ ਤੀਨ ਤ੍ਰਿਲੋਕ ਹੇ ਦੀਨਜੋ ਨਾਨਾ ਸੋਕ ਹੇ ਆਇਓ ਪ੍ਰਭੂ ਦੁਆਰ ॥੧੪੭॥੨੩੯੫॥ ਛੰਦ ਦੀਪਕ ॥ ਮੋਹ ਦੂਜੀ ਨਾਹੀ ਥਾਂਉ ਮੋਹ ਦੂਜੀ ਨਾਹੀ ਥਾਂਉ ਹੇ ਜਿਸ ਪੈ ਹਉ ਜਾਉ ਹੇ ਆਸ ਏਕ ਪ੍ਰਭ ਸਰਨ ॥ ਸੰਕਟ ਹੋਹੁ ਸਹਾਏ ਸੰਕਟ ਹੋਹੁ ਸਹਾਏ ਹੇ ਨਾਤਰ ਬਿਰਦ ਲਜਾਏ ਹੇ ਕਹਾਵਹੁ ਸੰਕਟ ਹ੍ਰਨ ॥ ਭੁਜਾ ਗਹ ਲੇਹੁ ਉਬਾਰ ਭੁਜਾ ਗਹ ਲੇਹੁ ਉਬਾਰ ਹੇ ਅਸਰਨ ਸਰਨ ਮੁਰਾਰ ਹੇ ਏਕ ਆਸ ਤੁਅ ਚਰਨ ॥ ਬਿਪਤ ਬਿਘਨ ਰਛਪਾਲ ਬਿਪਤ ਬਿਘਨ ਰਛਪਾਲ ਹੇ ਹਾ ਹਾ ਦੀਨ ਦੈਆਲ ਹੇ ਰਛ ਰਛ ਮਹਿ ਭਰਨ ॥੧੪੮॥੨੩੯੬॥ ਛੰਤ ਦੀਪਕ ਮਹਾਕਾਲ ਬਾਚ ॥ ਦੇਵਨ ਦੇਵੇਸ ਪ੍ਰਤਿ ॥ ਹੜਹੜਾਇ ਬਿਗਸਾਏ ਹੜਹੜਾਯ ਬਿਗਸਾਏ ਹੇ ਗਰਜੇ ਸਬਦ ਅਘਾਏ ਹੇ ਰਛ ਰਛ ਕਹ ਬੈਨ ॥ ਹਨੋ ਤੁਅ ਸਾਲ ਹਨੋ ਤੁਅ ਸਾਲ ਹੇ ਅਸੁਰ ਅਰਿਸ੍ਰ ਬੇਆਲ ਹੇ ਬੋਲੇ ਰਾਜੀਵ ਨੈਨ ॥ ਕਰਹੁ ਜਿਨ ਚਿੰਤ ਕਰਹੁ ਜਿਨ ਚਿੰਤ ਹੇ ਸੁਹ੍ਰਿਦ ਸਭੀ ਸੁਰ ਸੰਤ ਹੇ ਧਰਹੁ ਧੀਰ ਜਿਮ ਚੈਨ ॥ ਪਾਇਓ ਬਹੁ ਚਿਰ ਕਸ੍ਰ ਪਾਇਓ ਬਹੁ ਚਿਰ ਕਸ੍ਰ ਹੇ ਰਿਪ ਬਲ ਪ੍ਰਭਾ ਨਸ੍ਰ ਹੇ ਅਪਦਾ ਬਾਸਰ ਨੈਨ ॥੧੪੯॥੨੩੯੭॥ ਛੰਦ ਦੀਪਕ ॥ ਗਇਓ ਬਿਹਾਏ ਦੁਖ ਦਿਵਸ ਗਇਓ ਬਿਹਾਏ ਦੁਖ ਦਿਵਸ ਹੇ ਆਇਓ ਸੁਖ ਸੁਰ ਅਵਸ ਹੇ ਸੰਪਤ ਰਾਜ ਬਿਹਾਰ ॥ ਗਜੇ ਕਰ ਕੋਪ ਗਜੇ ਕਰ ਕੋਪ ਹੇ ਮਹਾਕਾਲ ਰਿਸ ਓਪ ਹੇ ਕੰਪਿਓ ਗਗਨ ਪੈਜਾਰ ॥ ਦਹਲਜੋ ਜਲ ਥਲ ਮੇਰ ਦਹਲਜੋ ਜਲ ਥਲ ਮੇਰ ਹੇ ਜੀਵ ਚਰਾਚਰ ਟੇਰ ਹੇ ਸ੍ਵਰਗ ਮ੍ਰਿਤ ਨਭਚਾਰ ॥ ਡਰਪਿਓ ਰਿਪ ਕੁਲ ਦਨੁਜ ਡਰਪਿਓ ਰਿਪ ਕੁਲ ਦਨੁਜ ਹੇ ਪਸੁ ਪੰਖੀ ਸੁਰ ਮਨੁਜ ਹੇ ਪ੍ਰਲੈ ਪਲਟਿਓ ਕਾਰ ॥੧੫੦॥੨੩੯੮॥ ਪਹੁਚਿਓ ਰਿਪ ਹਿਯ ਧੜਕ ਪਹੁਚਿਓ ਰਿਪ ਹਿਯ ਧੜਕ ਹੇ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਹਿਯ ਕੜਕ ਹੇ ਜਾਨ ਗਇਓ ਮਨ ਮਾਹਿ ॥ ਫੈਲ ਰਹਿਓ ਧੁਨ ਪੂਰ ਫੈਲ ਰਹਿਓ ਧੁਨਿ ਪੂਰ ਹੇ ਨਚਿਓ ਕਾਲ ਕਰੂਰ[੧] ਹੇ ਕੁਪੇ ਸਾਹਨਸਾਹ[੨]॥ ਬਾਜੈ ਅਨਹਦ ਡੂਰ ਬਾਜੈ ਅਨਹਦ ਤੂਰ ਹੇ ਹ੍ਰਖਿਤ ਭੇ ਸਭ ਸੂਰ ਹੇ ਆਨੰਦ ਉਰ ਨ ਸਮਾਹ[ਅ] ॥ਬਰਖਤ ਰਿਮ ਝਿਮ ਨੂਰ ਬਰਖਤ ਰਿਮ ਝਿਮ ਨੂਰ ਹੇ ਮੁਖ ਮੰਡਲ ਭਰਪੂਰ ਹੇ ਨ੍ਰਿਤਤ ਹੂਰ ਉਛਾਹ ॥੧੫੧॥੨੩੯੯॥ ਭ੍ਰਮਿਓ ਦਸ ਲੋਕ ਭ੍ਰਮਿਓ ਦਸ ਲੋਕ ਹੇ ਅਰਧ ਉਰਧ ਭਯ ਸੋਕ ਹੇ ਭੂਅ ਕੰਪਨ ਕਲ ਹਾਂਸ ॥ ਪਸਰਿਓ ਚਉਦਹ ਭੂਅਨ ਪਸਰਿਓ ਚਉਦਹ ਭੂਅਨ ਹੇ ਮਹਾਂਕਾਲ ਧੁਨਿ ਦ੍ਵਨ ਹੇ ਦੁਰਜਨ ਨੀਚ ਉਦਾਸ ॥ ਖਲ ਫਲ ਹੂਇਓ ਸਕਲ ਖਲ ਫਲ ਹੂਇਓ ਸਕਲ ਹੇ ਪਰੀ ਰਉਰ ਰਿਪ ਦਹਲ ਹੇ ਤਿਆਗਿਓ ਜੀਵਨ ਆਸ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਹਰਖਤ ਭੇ ਸਭ ਸੂਰ (ਖਕ, ਅਸ)
[੨]ਅਨੰਦ ਉਰ ਨ ਸਮਾਹ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਨੀਵਰਹੁ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਇਹ ਪੰਕਤੀ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ + ਪਾ ਕੇ ਹਾਸ਼ੀਏ 'ਤੇ ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਖਕ, ਅਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ

॥ ਅਰਧ ਉਰਧ ਭਇਓ ਲੋਕ ਅਰਧ ਉਰਧ ਭਇਓ ਲੋਕ ਹੇ ਥਿਰ ਨ ਰਹਤ ਛਿਤ ਲੋਕ ਹੇ ਨਾਦ ਪ੍ਰਲੈ ਭਯੇ ਤ੍ਰਾਸ ॥੧੫੨॥੨੪੦੦॥ ਛੰਦ ਦੀਪਕ ॥ ਥਿਰ ਨ ਰਹਤ ਇਕ ਨਿਮਖ ਥਿਰ ਨ ਰਹਤ ਏਕ ਨਿਮਖ ਹੇ ਅਰਧ ਉਰਧ ਭਇਓ ਖਲਕ ਹੇ ਨਾਦ ਚਕ੍ਰ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ॥ ਚਿਕ੍ਰੇ ਪ੍ਰਬਲ ਮੁਰਾਰ ਚਿਕ੍ਰੇ ਪ੍ਰਬਲ ਮੁਰਾਰ ਹੇ ਅਰਧ ਉਰਧ ਧੁਨਿ ਘੁਰੇ ਹੇ ਪ੍ਰਲੈ ਬਿਦਤ ਪ੍ਰਚੰਡ ॥ ਸੂਕ ਗਇਓ ਜਲ ਸਿੰਧ ਸੂਕ ਗਇਓ ਜਲ ਸਿੰਧ ਹੇ ਗਰਜ ਤਰਜ ਧੁਨ ਦੁੰਦ ਹੇ ਹੂਅੰ ਨਾਦ ਬ੍ਰਹਮੰਡ[੯] ॥ ਉਥਲ ਪੁਥਲ ਚਹੁ ਚਕ੍ਰ ਉਥਲ ਪੁਥਲ ਚਹੁ ਚਕ੍ਰ ਹੇ ਭ੍ਰਮਤ ਕੁਮਾਰਨ ਛਕ ਹੇ ਦੀਪ ਲੋਅ ਨਭ ਖੰਡ ॥੧੫੩॥੨੪੦੧॥ ਛੰਦ ਦੀਪਕ ॥ ਛੁਟਿਓ ਹਰ ਧਿਆਨ ਛੁਟਿਓ ਹਰ ਧਿਆਨ ਹੇ ਜਾਗ੍ਰਿਤ ਚੰਡ ਉਥਾਨ ਹੇ ਸਾਵਧਾਨ ਹਰ ਰਾਜ ॥ ਪਠਿਓ ਮੁਖ ਸਹੰਸ੍ਰ ਪਠਿਓ ਮੁਖ ਸਹੰਸ੍ਰ ਹੇ ਪ੍ਰਜਾ ਰਾਜ ਢਿਗ ਸਕ੍ਰ ਹੇ ਦੈ ਦੈ ਰਾਜ ਸਮਾਜ ॥ ਲਾਹੋ ਰਿਖ ਭੇਸ ਲਾਹੋ ਰਿਖ ਭੇਸ ਹੇ ਸੁਰ ਨਰ ਆਦਿ ਸੁਰੇਸ ਹੇ ਆਨੰਦ ਹਿਯ ਉਪਰਾਜ ॥ ਸਹਸਾਨਨ ਪਹੁਚੇ ਜਾਇ ਸਹਸਾਨਨ ਜਾਇ ਹੇ ਤਪ ਕਰਤੇ ਸੁਰ ਰਾਇ ਹੇ ਧੰਨ ਭਾਗ ਮਮ ਆਜ ॥੧੫੪॥੨੪੦੨॥ ਸਹਸਾਨਨ ਬਾਚ ਬਾਸ੍ਵ ਪ੍ਰਤ ॥ ਪਾਇਓ ਬਾਸ੍ਵ ਦਰਸ ਪਾਇਓ ਬਾਸ੍ਵ ਦਰਸ ਹੇ ਭਈ ਪਰਸ ਪਰ ਸਰਸ ਹੇ ਸਭ ਪ੍ਰਤਾਪ ਮਹਾਰਾਜ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਛੰਦ ਦੀਪਕ ॥ ਪਠਜੋ ਸਰੋਪਾਏ ਪਠਜੋ ਸਰੋਪਾਏ ਹੇ ਮਹਾਕਾਲ ਬਿਸ੍ਵਰਾਯ ਹੇ ਚਉਰ ਛਤ੍ਰ ਸਰਤਾਜ ॥ ਪਲਟਿਓ ਤੁਅ ਰਾਜ ਪਲਟਿਓ ਤੁਅ ਰਾਜ ਹੇ ਬਾਸਵ ਸਕਲ ਸਮਾਜ ਹੇ ਕਰਹੁ ਅਕੰਟਕ ਰਾਜ ॥ ਕੀਨਜੋ ਪ੍ਰਭ ਖਪ ਕੀਨਜੋ ਪ੍ਰਭ ਪਖ ਹੇ ਤਵ ਹਿਤ ਭਏ ਪ੍ਰਤਖ ਹੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਟਾਛ ਨਿਵਾਜ ॥ ਭਾਗ ਬਡੇ ਸੁਰ ਰਾਜ ਭਾਗ ਬਡੇ ਸੁਰ ਰਾਜ ਹੇ ਪ੍ਰਗਟੇ ਦੀਨ ਨਿਵਾਜ ਹੇ ਤੋ ਹਿਤ ਸਮਰ ਸਮਾਜ ॥੧੫੫॥੨੪੦੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਛੰਤ ॥ ਦੀਪਕ ॥ ਲੀਨਜੋ ਮਾਥ ਚੜਾਏ ਲੀਨਜ ਮਾਥ ਚੜਾਏ ਹੇ ਸਰੋਪਾਏ ਸੁਰ ਰਾਜ ਹੇ ਭਾਗ ਸਰਾਹਤ ਆਪ ॥ਬੰਦਨ ਅਸਟਾਂਗ ਬੰਦਨ ਅਸਟਾਂਗ ਹੇ ਕੀਨਜੋ ਸੁਰਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੇ ਪ੍ਰਭ ਪਦ ਸਿਮਰਤ ਜਾਪ ॥ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋ ਨਾਥ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋ ਨਾਥ ਹੇ ਕੀਨਜੋ ਦਾਸ ਸਨਾਥ ਹੇ ਬਿਨਸਿਓ ਸਕਲ ਸੰਤਾਪ ॥ ਨਿਰਮਲ ਭਇਓ ਸਰੀਰ ਨਿਰਮਲ ਭਇਓ ਸਰੀਰ ਹੇ ਬਿਨਸੀ ਅਪਦਾ ਪੀਰ ਹੇ ਨਿਵਰਿਓ ਤੀਨੋ ਤਾਪ ॥੧੫੬॥੨੪੦੪॥ ਛੰਦ ਦੀਪਕ ॥ ਠਾਂਢ ਪਾਈ ਕਰਤਾਰ ਠਾਂਢ ਪਾਈ ਕਰਤਾਰ ਹੇ ਲੀਨੇਓ[੧] ਦਾਸ ਉਬਾਰ ਹੇ ਥਿਰ ਥਾਪਿਓ ਪ੍ਰਤਾਪ ॥ ਬਾਰੰਬਾਰ ਜੁਹਾਰ ਬਾਰੰਬਾਰ ਜੁਹਾਰ ਹੇ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਤਾਰ ਹੇ ਤੂੰ ਮੇਰੋ ਮਾਈ ਬਾਪ ॥ ਭਇਓ ਆਜ ਨਿਹਾਲ ਭਇਓ ਆਜ ਨਿਹਾਲ ਹੇ ਲਾਹਜੋ ਅਪਦਾ ਪਾਲ ਹੇ ਹਾਥੀ[੨] ਦੀਨਿਓ ਥਾਪ ॥ ਸਕਤ ਨ ਰਸਨ ਬਖਾਨ ਸਕਤ ਨ ਰਸਨ ਬਖਾਨ ਹੇ ਰੋਮ ਰੋਮ ਜੀਅ ਠਾਨ ਹੇ ਬਾਨੀ ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਤਾਪ ॥੧੫੭॥੨੪੦੫॥ ਛੰਦ ਦੀਪਕ ॥ ਕਬਜੋ ਬਾਚ ॥ ਕੀਨਜੋ ਮਜਨ ਅੰਗ ਕੀਨਜ ਮਜਨ ਅੰਗ ਹੇ ਚਰਨ ਦ੍ਰਵਤ ਹਰ[੩] ਗੰਗ ਹੇ ਨਿਰਮਲ ਸਕਲ ਸਰੀਰ ॥ ਚਰਨ ਪ੍ਰਾਗ ਪ੍ਰਭ ਤਿਲਕ ਚਰਨ ਪ੍ਰਾਗ ਤਿਲਕ ਹੇ ਕੀਨਜੋ ਆਠੋ ਅੰਗ ਕਟੀ ਦੁਖ ਸਿਲਕ ਹੇ ਧਾਰਜੋ ਅੰਗਨ ਚੀਰ ॥ ਭੂਸਨ ਬਸਨ ਅਮੋਲ ਭੂਸਨ ਬਸਨ ਅਮੋਲ ਹੇ ਮਨ ਗਨ ਜੜਤ ਅਤੋਲ ਹੇ ਫਨ ਮਨ ਲਾਲਨ ਹੀਰ ॥ ਜਿਗਾ ਸ੍ਰਪੇਚ ਗਿਜਾ ਸ੍ਰਪੇਚ ਹੇ ਮਟੁਕ ਮੌਰ ਬਹੁ ਬੇਸ ਹੇ ਕਲਗੀ ਕੁਲਹ ਮਨੀਰ ॥੧੫੮॥੨੪੦੬॥ ਛੰਦ ਦੀਪਕ ॥ ਛਕੇ ਸਹਾਨੀ ਬਸਨ ਛਕੇ ਸਹਾਨੀ ਬਸਨ ਹੇ ਰਿਖ ਮੁਨਿ ਦੇਵਨ ਜਿਸਨ ਹੇ ਰਾਜ ਸਮਾਜ ਗਹੀਰ ॥ ਸੋਭਤ ਭੂਸਨ ਬਸਨ ਸੋਭਤ ਭੂਸਨ ਬਸਨ ਹੇ ਸੁਰ ਨਰ ਰਿਖ ਮੁਨਿ ਜਿਸਨ ਹੇ ਦਮਕਤ ਸਗਲ ਸਰੀਰ ॥ ਬੈਸ ਕਿਸੋਦ੍ਰ[੪] ਨਵਲ ਬੈਸ ਕਿਸੋਦ੍ਰ[੪] ਨਵਲ ਹੇ ਮ੍ਰਿਗ ਅੰਜਨ ਬਪ ਕਵਲ ਹੇ ਦੇਵ ਦੇਵੇਸ ਹਮੀਰ ॥ ਦਮਕਤ ਆਨਨ ਨੂਰ ਦਮਕਤ ਆਨਨ ਨੂਰ ਹੇ ਸੁਰ ਨਰ ਅਛਰ ਹੂਰ ਹੇ ਮੋਹਤ ਖੰਜਨ ਕੀਰ ॥੧੫੯॥੨੪੦੭॥ ਛੰਦ ਦੀਪਕ ॥ ਚਢਿਓ ਚਵਗਨ ਰੰਗ ਚਢਿਓ ਚਵਗਨ ਰੰਗ ਹੇ ਸਮਾਤ ਨ ਬਸਨਨ ਅੰਗ ਹੇ ਬਿਗਸੇ ਕੰਜ ਕਲੀ ॥ ਉਪਜਿਓ ਹਰਖ ਸਰੀਰ ਉਪਜਿਓ ਹਰਖ ਸਰੀਰ ਹੇ ਅਮਾਤ ਨ ਅੰਗਨ ਚੀਰ ਹੇ ਲੋਭਿਤ ਕੰਜ ਅਲੀ ॥ ਪ੍ਰਮਲ ਬਾਸ ਸੁਬਾਸ ਪ੍ਰਮਲ ਬਾਸ ਸੁਬਾਸ ਹੇ ਮ੍ਰਿਗ ਮਦ ਕੁੰਕਮ ਜਾਸ ਹੇ ਮੁਦਿਤ ਭਾਂਤ ਭਲੀ ॥ ਛੂਟੇ ਅਲਕ ਭੁਜੰਗ ਛੂਟੇ ਅਲਕ ਭੁਜੰਗ ਹੇ ਚਿਬਕ ਕਪੋਲ ਸੁਰੰਗ ਹੇ ਅਧਰ ਅਮੋਲ ਲਲੀ ॥੧੬੦॥੨੪੦੮॥ ਛੰਦ ਦੀਪਕ ॥ ਜੁੜਿਓ ਸਮਾਜ ਸਭ ਆਏ ਜੁੜਿਓ ਸਮਾਜ ਸਭ ਆਏ ਹੇ ਰਾਜ ਸਮਾਜ ਸੁਰਰਾਏ ਹੇ ਪ੍ਰਭ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਭ ਠਾਠ ॥ ਹੈ ਗੈ ਸਘਨ ਅਪਾਰ ਹੈ ਗੈ ਸਘਨ ਅਪਾਰ ਹੇ ਨਿਜ ਨਿਜ ਪ੍ਰਿਥਕ ਬਿਹਾਰ ਹੇ ਸੁਰਗਨ ਦੀਨਜੋ ਬਾਦ[੫] ॥ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਅਤੀ ਤਿਛ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਅਤੀ ਤਿਛ ਹੇ ਪੈਨੀ ਆਪ ਸਪਛ ਹੇ ਮੂਰਤਵੰਤ ਕਰਾਰ ॥ ਜੜਿਤ ਮਨ ਪੁੰਜ ਜੜਿਤ ਮਨ ਪੁੰਜ ਹੇ ਮਨ ਗਨ ਰਤਨਨ ਗੁੰਜ ਹੇ ਫਨੀਅਰ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਲੀਨੇ (ਖਕ, ਅਸ)
[੨]ਹਾਥ (ਖਕ, ਅਸ)
[੩]ਹਰਿ (ਅਸ)
[੪]ਕਿਸੋਰ (ਅਸ)
[੫]ਬਾਟ (ਖਕ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਹੜਤਾਲ ਫੇਰ ਕੇ 'ਬ੍ਰਲਵੰਡ' ਸ਼ਬਦ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਫਨੀ ਮਨੀਆਰ ॥੧੯੧॥੨੪੦੯॥ ਨਾਨਾ ਨਾਦ ਨਿਸਾਨ ਨਾਨਾ ਨਾਦ ਨੀਸਾਨ ਹੇ ਸ੍ਵਰਗ[ੳ] ਮ੍ਰਿਤ ਬਹੁ ਥਾਨਿ ਹੇ ਕਲਿਤ ਲਲਿਤ ਸੁਰ ਚਾਰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਛੰਦ ਦੀਪਕ ॥ ਕਰਿਓ ਧੁਨਿ ਸੰਖ ਕਰਿਓ ਧੁਨਿ ਸੰਖ ਹੇ ਘੰਟਾ ਘੋਰ ਬਿਸੰਖ ਹੇ ਜੈ ਜੈ ਸਬਦ ਅਲਾਪ ॥ ਬਜਿਓ ਬਧਾਈ ਸੁਰ ਕਟਕ ਬਜਿਓ ਬਧਾਈ ਸੁਰ ਕਟਕ ਹੇ ਜੁੜੇ ਸਕਲ ਸੁਰ ਸਿਮਟ ਹੇ ਦੈ ਦੈ ਦੁੰਦਭ ਥਾਪ ॥ ਉਪਜਿਓ ਰਹਸ ਅਨੰਦ ਉਪਜਿਓ ਰਹਸ ਅਨੰਦ ਹੇ ਬਾਸਵ ਮਨਹ ਉਮੰਗ ਹੇ ਕੀਨੇਓ[੧] ਅੰਗ ਅਤਾਪ ॥ ਪਹੁਚ ਨ ਸਾਕੈ ਕੋਇ ਪਹੁਚ ਨ ਸਾਕੈ ਕੋਇ ਹੇ ਜਾ ਕਾ ਆਪ ਸਹਾਈ ਹੋਏ ਹੇ ਰਾਖਾ ਹੋਆ ਆਪਿ ॥੧੯੨॥੨੪੧੦॥ ਛੰਦ ਦੀਪਕ ॥ ਕਰ ਕੈ ਸਕ੍ਰ ਸਮੋਧ ਕਰ ਕੈ ਸਕ੍ਰ ਸਮੋਧ ਹੇ ਸਹਸਾਨਨ ਸੁਰ ਬੋਧ ਹੇ ਪਹੁਚੇ ਕਾਲ ਹਜੂਰ ॥ ਕਹਿਯੋ ਕਰ ਜੋਰ ਕਹਿਯੋ ਕਰ ਜੋਰ ਹੇ ਚਰਨਨ ਸੀਸ ਨੀਹੋਰ ਹੇ ਦੇਵਨ ਸਕ੍ਰ ਬ ਹੂਰ ॥ ਬਾਸਕ ਚਿਤੇ ਮੁਰਾਰ ਬਾਸਕ ਚਿਤੇ ਮੁਰਾਰ ਹੇ ਫਨਪਤ ਸਣ ਪ੍ਵਾਰ ਹੇ ਤਛਕ ਸੇਖ ਬਿਸੂਰ ॥ ਚਿਤੈ ਮੰਗਲ ਦਿਬ ਚਿਤੈ ਮੰਗਲ ਦਿਬਯ ਹੇ ਮੰਗਲ ਕਰਨੀ ਸਬਿਜ ਹੇ ਸਿੰਘ ਬਾਹਨੀ ਸੂਰ ॥੧੯੩॥੨੪੧੧॥ ਛੰਦ ਦੀਪਕ ॥ ਆਈ ਸਨਮੁਖ ਈਸ ਆਈ ਸਨਮੁਖ ਈਸ ਹੇ ਮਹਾਂਕਾਲ ਜਗਦੀਸ ਹੇ ਸਰਬਲੋਹ ਅਵਤਾਰ ॥ ਚਿਤਜੋ ਸਕਤ ਨਵ ਕੋਟ ਚਿਤਜੋ ਸਕਤ ਨਵ ਕੋਟ ਹੇ ਖੰਕਾਲੀ ਕਲ ਘੋਟ ਹੇ ਪਦੁਮ ਗਨੇਸ ਕੁਮਾਰ ॥ ਚਤੁਰਾਨਨ ਮੁਖ ਸਹੰਸ ਚਤੁਰਾਨਨ ਮੁਖ ਸਹੰਸ ਹੇ ਖੋੜਸ ਅਸਟ ਅਰ ਬਿੰਸ ਹੇ ਦੁਵਾਦਸ ਭਾਨ ਉਚਾਰ ॥ ਖੋੜਸ ਸਇੰਦ ਮਯੰਕ ਖੋੜਸ ਸਇੰਦ ਮਯੰਕ ਹੇ ਬਾਰ ਸਮੀਰ ਅਲੰਕ ਹੇ ਅਨਲ ਤੇਜ ਬਲਧਾਰ ॥੧੯੪॥੨੪੧੨॥ ਛੰਦ ਦੀਪਕ ॥ ਜੁੜੇ ਸਭ ਆਨ ਜੁੜੇ ਸਭ ਆਨ ਹੇ ਚਿਤਵਤ ਕਾਲ ਗੁਮਾਨ ਹੇ ਭੈ ਜੁਤ ਆਗਿਜਾਕਾਰਿ ॥ ਚਿਤਵਤ ਰਾਜੀਵ ਨੈਨ ਚਿਤਵਤ ਰਾਜੀਵ ਨੈਨ ਹੇ ਬੋਲਤ ਨਿਮ੍ਰਤ ਬੈਨ ਹੇ ਠਾਢੇ ਕਾਲ ਦਰਬਾਰ ॥ ਸੰਕ੍ਰ ਰੁਦ੍ਰ ਭੜੰਗ ਸੰਕ੍ਰ ਰੁਦ੍ਰ ਭੜੰਗ ਹੇ ਭੈਰਵ ਭੂਤ ਪਲੰਗ ਹੇ ਜੁਗਨ ਡੀਰ ਬਿਤਾਰ ॥ ਕਾਪਾਲੀ ਸਿਧ ਮਾਸਾਨ ਕਾਪਾਲੀ ਸਿਧ ਮਾਸਾਨ ਹੇ ਜਛ ਪਸੂਚਕ ਥਾਨ ਹੇ ਕੰਕ ਕਰਾਲ ਕਸਾਰਿ ॥੧੯੫॥੨੪੧੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਛੰਦ ॥ ਦੀਪਕ ॥ ਕਲ ਨਾਰਦ ਖੰਕਾਲ ਕਲ ਨਾਰਦ ਖੰਕਾਲ ਹੇ ਜਮ ਗਨ ਜੂਹ ਬਿਤਾਲ ਹੇ ਅਛ ਪਦ ਨਗਿੰਦ ॥ ਖਾਸ ਅਨੀ ਚਤੁਰੰਗਨ ਖਾਸ ਅਨੀ ਚਤੁਰੰਗਨ ਹੇ ਅਨਭਵ ਕਟਕ ਸੁਰੰਗ ਹੇ ਗੰਧ੍ਰਬ ਸੈਨ ਸੁਰਿੰਦ ॥ ਨਵਤਨ ਕਟਕ ਰਸਾਲ ਨਵਤਨ ਕਟਕ ਰਸਾਲ ਹੇ ਸੇਖ ਮੰਗਲਾ ਕਾਲਿ ਹੇ ਖਗ ਮ੍ਰਿਗ ਨਾਗ ਗਜਿੰਦ ॥ ਗੁਪਤ ਪ੍ਰਗਟ ਸੁਰ ਸੈਨ ਗੁਪਤ ਪ੍ਰਗਟ ਸੁਰ ਸੈਨ ਹੇ ਸੁਭਗ ਮਨੋਹਰ ਮੈਨ ਹੇ ਮਾਨਵ ਸੈਨ ਨਰਿੰਦ ॥੧੯੬॥੨੪੧੪॥ ਛੰਤ ਦੀਪਕ ॥ ਠਾਢੇ ਨਿਜ ਮ੍ਰਜਾਦ ਠਾਢੇ ਨਿਜ ਮ੍ਰਜਾਦ ਹੇ ਪ੍ਰਿਥਕ ਪ੍ਰਿਥਕ ਯਕ ਪਾਦ ਹੇ ਕਰ ਜੋਰੇ ਸੁਰ ਠਾਢ ॥ ਗਾਵਤ ਸਬਦ ਰਸਾਲ ਗਾਵਤ ਸਬਦ ਰਸਾਲ ਹੇ ਗੁਨਾਬਾਦ ਗੋਪਾਲ ਹੇ ਚਰਨ ਕਮਲ ਚਿਤ ਮਾਂਡ ॥ ਭੈ ਜੁਤ ਥਰਹਰ ਗਾਤ ਭੈ ਜੁਤ ਥਰਹਰ ਗਾਤ ਹੇ ਉਸਤਤ ਕਰਤ ਬਿਹਾਤ ਹੇ ਸੰਤ ਭਗਤ ਹਰ ਗਾਢ ॥ ਬ੍ਰਖਤ ਸੁਮਨ ਝੜਲਾਏ ਬ੍ਰਖਤ ਸੁਮਨ ਝੜਲਾਏ ਹੇ ਜਨਮ ਸਮੇ ਹਰਰਾਏ ਹੇ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਜਸ ਬਾਢ ॥੧੯੭॥੨੪੧੫॥ ਛੰਦ ਦੀਪਕ ॥ ਅਥ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਅਉਤਾਰ ਮਹਾਕਾਲ ਜੂ ਧਾਰਤ ਭਏ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਸਰਬ ਅੰਗ ਬਜਰੰਗ ਸਰਬ ਅੰਗ ਬਜਰੰਗ ਹੇ ਧਾਰਿਓ ਪੁਰਖ ਅਸੰਗ ਹੇ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਅਉਤਾਰ ॥ ਸੁਰ ਸੰਤਨ ਕੇ ਹੇਤ ਸੁਰ ਸੰਤਨ ਕੇ ਹੇਤ ਹੇ ਰਛਕ ਗੋ ਛਿਤ ਨੇਤ ਹੇ ਮਹਾਕਾਲ ਕਰਤਾਰ ॥ ਧਾਰਤ ਭੇ ਅਉਤਾਰ ਧਾਰਤ ਭੇ ਅਉਤਾਰ ਹੇ ਸੁਰ ਸੰਤਨ ਕੇ ਕਾਰ[੨] ਹੇ ਬਿਸ੍ਵ ਬਿਭੂਤ ਪਸਾਰ ॥ ਭੀਖਮ ਰੂਪ ਅਨੂਪ ਭੀਖਮ ਰੂਪ ਅਨੂਪ ਹੇ ਧਾਰਿਓ ਬਜ੍ਰ ਸਰੂਪ ਹੇ ਅਸੁਰ ਸੰਘਾਰਨਹਾਰ[ਅ] ॥੧੯੮॥੨੪੧੬॥ ਛੰਤ ਦੀਪਕ ॥ ਅਥ ਸਰੂਪ ਅਨੋਮਾਨ ਕਥਤੇ ॥ ਤ੍ਰਬਲ ॥ ਸੀਸ ਸੋਹਾਵਨ ਚਕ੍ਰ ਸੀਸ ਸੋਹਾਵਨ ਚਕ੍ਰ ਹੇ ਅਤਿ ਉਤੰਗ ਖਪ[੩] ਬਕ੍ਰ ਹੇ ਦੀਰਘ ਭੀਮ ਕਰਾਲ ॥ ਕੇਸ ਛੁਟੇ ਸਰ ਸੇਲ ਕੇਸ ਛੁਟੇ ਸਰ ਸੇਲ ਹੇ ਘੁੰਘਰਾਰੇ ਕਚ ਸੇਲ ਹੇ ਮੁੰਨਜਨੀਕ ਚਖ ਲਾਲ ॥ ਨਾਵਕ ਪਲਕ ਅਨੀਆਰ ਨਾਵਕ ਪਲਕ ਅਨੀਆਰ ਹੇ ਤੁਪਕ ਨਾਸਕਾ ਗਾਰ ਹੇ ਸ੍ਰਵਨ ਚਰਮ ਮੁਖ ਖਾਲ ॥ ਰਦਨ ਕਟਾਰਨ ਦਾੜ ਰਦਨ ਕਟਾਰਨ ਦਾੜ ਹੇ ਖੰਜ੍ਰ ਬਾਂਕ ਦੋਧਾਰ ਹੇ ਖੰਡਾ ਜੀਹ ਬਿਸਾਲ ॥ ਹਸਤ ਤੁਫੰਗ ਨਖ ਢਾਰ ਹਸਤ ਤੁਫੰਗ ਨਖ ਢਾਰ ਹੇ ਸਾਯਕ ਅੰਗੁਲੀਯ ਫਾਰ ਹੇ ਨਖ ਸਿਖ ਬਿਆਘ੍ਰ ਖੰਕਾਲ ॥੧੯੯॥੨੪੧੭॥ ਛੰਦ ਦੀਪਕ ॥ ਜੰਘ ਪਾਦ ਭੁਜਦੰਡ ਜੰਘ ਪਾਦ ਭੁਜਦੰਡ ਹੇ ਦੀਰਘ ਮੇਰ ਪ੍ਰਚੰਡ ਹੇ ਸੁਵਾਸਾ ਤਜਤ ਜੁਆਲ ॥ ਉਦਰ ਪ੍ਰਿਸ੍ਰ ਗਿਰ ਕੰਦ੍ਰ ਉਦਰ ਪ੍ਰਿਸ੍ਰ ਗਿਰ ਕੰਦ੍ਰ ਹੇ ਬਜਰੰਗੀ ਹੇਮ ਮੰਦ੍ਰ ਹੇ ਕਰਦ ਤਿਛ ਰੋਮਾਲ ॥ ਭਾਲ ਭਯਾਨਕ ਚਛ ਭਾਲ ਭਯਾਨਕ ਚਛ ਹੇ ਬਿਜਾਘ੍ਰ ਨਾਦ ਬਲ ਜਛ ਹੇ ਤਛਕ ਬਾਸਕ ਬਿਆਲ ॥ ਬਿਸ੍ਵਰੂਪ ਮਹਾਂਕਾਲ ਬਿਸ੍ਵਰੂਪ ਮਹਾਂਕਾਲ ਹੇ ਪ੍ਰਗਟ ਭਏ ਗੋਪਾਲ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਕੀਨੇ (ਖਕ, ਅਸ)
[੨]ਕਾਜ (ਖਕ)
[੩]ਖਗ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ‘ਸ੍ਵਗ’ ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ‘ਸੰਖਾਰਨਹਾਰ’ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਹੇ ਸਰਬਲੋਹ ਮਮ ਪਾਲ ॥੧੭੦॥੨੪੧੮॥ ਛੰਤ ਦੀਪਕ ॥ ਅਦਭੁਤ ਰੂਪ ਅਨੂਪ ਅਦਭੁਤ ਰੂਪ ਅਨੂਪ ਹੇ ਪ੍ਰਗਟੇ ਬਿਸ੍ਵ ਸਰੂਪ ਹੇ ਬਿਸ੍ਵੰਭ੍ਰ ਜਗਦੀਸ ॥ ਦੁਸ੍ਟ ਦਲਨ ਖਲ ਗੰਜ ਦੁਸ੍ਟ ਦਲਨ ਖਲ ਗੰਜ ਹੇ ਗਰਬ ਪ੍ਰਹਾਰ ਭੈ ਭੰਜ ਹੇ ਜਗਕਰਤਾ ਬਿਸ੍ਵ ਈਸ ॥ ਮੰਗਲ ਕਰਨ ਸਦੀਵ ਮੰਗਲ ਕਰਨ ਸਦੀਵ ਹੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੁਧਾ ਸਜੀਵ ਹੇ ਪੂਰਨ ਬਿਸ੍ਵਾ ਬੀਸ ॥ ਚਿਰੰਜੀਵ ਚਿਰਜੀਵ ਚਿਰੰਜੀਵ ਚਿਰਜੀਵ ਹੇ ਘਟਿ ਘਟਿ ਬਾਸੀ ਪੀਵ ਹੇ ਪੁਰਖੋਤਮ ਖਲ ਪੀਸ ॥੧੭੧॥੨੪੧੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਰਾਗ ਹਰਖ ॥ ਅਥ ਬਿਸ੍ਵ ਬਿਭੂਤ ਕਥਤੇ ਤੂ ਬਲ ॥ ਛਪੈ ॥ ਪਦੁਮ ਗ੍ਰੀਵ ਮੁਖ ਪਦੁਮ ਸੇਖ ਆਸਨ[੧] ਮੰਗਲ ਕਰ ॥ ਪਦੁਮ ਕੰਠ ਕਰ ਪਦੁਮ ਪਦੁਮ ਪਗ ਧਰੇ ਪਰਸਪਰ ॥ ਪਦੁਮ ਚਛ ਜੁਗ ਸ੍ਰਵਨ ਪਦੁਮ ਜਿਹਬਾ ਧਰਨੀ ਧਰ ॥ ਪਦੁਮ ਸਸਤ੍ਰ ਕਰ ਛਕੇ ਅਸਤ੍ਰ ਪਦੁਮੰ ਪਦੁਮਾ ਬਰ ॥ ਅਤਿ ਬਲਿਸ੍ਟ ਸਿਵ ਰੂਪ ਹਰ ਬਿਆਘ੍ਰ ਨਾਦ ਬੰਜ੍ਰਾਗ ਧ੍ਰਤ ॥ ਦੁਸ੍ਟ ਪਟਕਨ ਗਰਬ ਗਤ ਰਛਕ ਸੰਤਨ ਦੇਵ ਸ੍ਰੁਤ ॥੧॥੨੪੨੦॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਰਾਗ ਹਰਖ ॥ ਤੂ ਬਲ ॥ ਛਪੈ ॥ ਕੋਟ ਸੂਰ ਦੁਤ ਦਿਪਤ ਤੇਜ ਕਰ ਚਛ ਭਾਂਨ ਜਿਹ ॥ ਕੋਟ ਇੰਦ ਮੁਖ ਲਸਤ ਪ੍ਰਭਾ ਸੀਤਲ ਮਲਿਆ ਕਹ ॥ ਕੋਟ ਬ੍ਰਹਮ ਸਿਵ ਰੁਦ੍ਰ ਕੋਟ ਬਾਸਵ ਜਿਹ ਬਪ ਮਹ ॥ ਕੋਟ ਬਿਸਨ ਅਰ ਜਿਸਨ ਕੋਟ ਨਾਰਦ ਪ੍ਰਹਲਾਦਹ ॥ ਸਕਲ ਬਿਸ੍ਵ ਜਿਹ ਮਾਂਹਿ ਅਤਿ ਬਲਿਸ੍ਟ ਜਲ ਥਲ ਕਰਨ ॥ ਕੋਟ ਸੇਸ ਫਨ ਛਤ੍ਰ ਸਿਰ ਬਿਸ੍ਵ ਰੂਪ ਮੰਗਲ ਬਰਨ ॥੨॥੨੪੨੧॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਰਾਗ ਹਰਖ ॥ ਤੂ ਬਲ ॥ ਛਿਪ ॥ ਕੋਟ ਸਾਰਦਾ ਦੇਬਿਜ ਮੀਨ ਸੂਕਰ ਕੂਰਮ ਭਨ ॥ ਕੋਟ ਬਾਯੁ ਛਿਤ ਗਗਨ ਕੋਟ ਬਾਰਧੁ ਬਨ ਕਾਨਨ ॥ ਕੋਟ ਅਨਲ ਪਾਤਾਲ ਕੋਟ ਗਿਰ ਕਨਕ ਹੇਮਾਚਲ ॥ ਕੋਟ ਧਰਮ ਜਮਰਾਜ ਕੋਟ ਜਮ ਜਖ ਮਹਾਂਬਲ ॥ ਕੋਟ ਇੰਦ੍ਰ ਉਪਇੰਦ੍ਰ ਬਨਸਪਤਿ ਬਰੁਨ ਸੁਰਾਸੁਰ ॥ ਅਤਿ ਬਲਿਸ੍ਟ ਸਿਵ ਰੂਪ ਹਰ ਨਮੋ ਨਮੋ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਗੁਰ ॥੩॥੨੪੨੨॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਹਰਖ ਤੂਬਲ ਛਿਪ[੬] ॥ ਕੋਟ ਧ੍ਰੂਅ ਅੰਬਰੀਕ ਕੋਟ ਲਖਮੀ ਪਗ ਸੇਵਤ ॥ ਕੋਟ ਜਛ ਗੰਧ੍ਰਬ ਸੇਖ ਸਾਰਦ ਮੁਖ ਜੋਹਤ ॥ ਕੋਟ ਇੰਦ੍ਰ ਪਨਿਹਾਰ ਪਵਨ ਸਦ ਬਾਰ ਬੁਹਾਰਤ ॥ ਨਿਗਮਾਗਮ ਮੁਖ ਚਾਰ ਕਵਚ ਅਸਤੋਤ੍ਰ ਉਚਾਰਤ ॥ ਸਹਸ ਅਠਾਰਹ ਬਨਸਪਤਿ ਪੁਸਪ ਚਢਾਵਤ ਚਰਨ ਪਰ ॥ ਕਿੰਨਰ ਜਛ ਬਰੰਗਨੀ ਪਰੀ ਪਦਮਨੀ ਨ੍ਰਿਤ ਕਰ ॥੪॥੨੪੨੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਹਰਖ ਤੂ ਬਲ ਛਿਪ ॥ ਕੋਟ ਧੌਲ ਬਲ ਭਗਤਿ ਕੋਟ ਅਰਜੁਨ ਹਨਵੰਤੰ[੨] ॥ ਕੋਟ ਬਿਆਸ ਸੁਕ ਸਨਕ ਕੋਟ ਗਨਪਤ ਆਗਸਤੰ ॥ ਕੋਟ ਕੁਬੇਰ ਭੰਡਾਰ ਕੋਟ ਕਾਰਤ ਬਾਸਿਸਟੰ ॥ ਕੋਟ ਜੁਗ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਕੋਟ ਭੂਪਤ ਬਲਇਸਟੰ ॥ ਕੋਟ ਤਪੀਸੁਰ ਮੁਨ ਰਿਖੀ ਜੋਧ ਕੋਟ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਜਿਤ ॥ ਦੇਖੀਅਤ ਬਿਸ੍ਵ ਬਿਭੂਤ ਮਹਿ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਬਪ ਪ੍ਰਗਟ ਨਿਤ[੩] ॥੫॥੨੪੨੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਹਰਖ ॥ ਛਿਪ ॥ ਤੂ ਬਲ ॥ ਕੋਟ ਗੰਗ ਅਰ ਜਮੁਨ ਕੋਟ ਸਾਯਰ ਰਤਨਾਗਰ ॥ ਕੋਟ ਸੈਲ ਖਗ ਰਾਜ ਕੋਟ ਨਾਹਰ ਮਲਯਾਗ੍ਰ ॥ ਕੋਟ ਕਾਲ ਅਰ ਬਜਾਲ ਕੋਟ ਜੁਆਲਾ ਮੁਖ ਲਪੈ ॥ ਕੋਟ ਪ੍ਰਗਟ ਤਿਤ ਹੰਸ ਕੋਟ ਪ੍ਰਮਹੰਸ[ਅ] ਸਿਧ ਸਾਧਿਕ ਤਪ ਤਪੈ ॥ ਕੋਟ ਰਾਗ ਅਰ ਨਾਦ ਕੋਟ ਭੈਰਵ ਮਾੜੰਗੀ ॥ ਕੋਟ ਕਰਮ ਅਰੁ ਧਰਮ ਕੋਟ ਸ੍ਰੁਤ ਸਾਸਤ੍ਰ ਪ੍ਰਸੰਗੀ ॥ ਦੇਖੀਅਤ ਬਿਸ੍ਵ ਬਿਭੂਤ ਮਹ ਕਲਾਧਾਰ ਕਾਰਨ ਕਰਨ ॥ ਨਮਸਕਾਰ ਬਿਸ੍ਵਰੂਪ ਹਰ ਨਮੋ ਨਮੋ ਅਸਰਨ ਸਰਨ ॥੬॥੨੪੨੫॥ ਛਕਾ ॥੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਹਰਖ ॥ ਤੂ ਬਲ ॥ ਕੋਟ ਸੁੰਭ ਅਨਸੁੰਭ ਕੋਟ ਮਹਖਾਸੁਰ ਦਾਨਵ ॥ ਕੋਟ ਚੰਡ ਅਰੁ ਮੰਡ ਕੋਟ ਰਾਖਸ ਗਨ ਮਾਨਵ ॥ ਕੋਟ ਰਿਧ[੪] ਅਰੁ ਸਿਧ ਕੋਟ ਖਾਨੀ ਅਰ ਖੰਡੰ ॥ ਕੋਟ ਕਾਮ ਅਰੁ ਕ੍ਰੋਧ ਕੋਟ ਮਦ ਲੋਭ ਪ੍ਰਚੰਡੰ ॥ ਕੋਟ ਦ੍ਰਪ ਕੰਦ੍ਰਪ ਰਤ ਉਮਾਂ ਸਚੀ ਵ ਸਾਰਦ ਸਰਨ ॥ ਨਮਸਕਾਰ ਬਿਸ੍ਵਰੂਪ ਹਰ ਭੁਜ ਅਜਾਨ ਮੰਗਲ ਚਰਨ ॥੭॥੨੪੨੬॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਹਰਖ ॥ਛਿਪ ਤੂ ਬਲ ॥ ਕੋਟ ਕ੍ਰਿਸਨ ਅਰੁ ਕੰਸ ਕੋਟ ਮਧੁ ਕੈਟਭ ਨਿਜੈ ॥ ਕੋਟ ਲਛਮਨ ਰਾਮ ਭਰਤ ਸੀਤਾ ਲਖ ਲਿਜੈ ॥ ਕੋਟ ਬੋਧ ਨਰ ਸਿੰਘ ਕੋਟ ਜਸਰਥ ਕੌਸਿਲਜਾ ॥ ਕੋਟ ਅੰਜਨ ਰੁਕਮਨੀ ਕੋਟ ਕੁੰਤੀ[ੲ] ਅਹਿਲਯਾ ॥ ਪ੍ਰਜਾ ਕੋਟ ਬਪ ਦਰਸ ਮਹ ਅਤਿ ਬਿਲਿਸ੍ਟ ਤਾਰਨ ਤਰਨ ॥ ਬਜਾਪਤ ਦੇਖੀਐ ਸਰਬ ਮਹ ਬਿਸ੍ਵ ਬਿਭੂਤ ਮੰਗਲ ਕਰਨ ॥੮॥੨੪੨੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਹਰਖ ॥ ਛਿਪ ॥ ਤੂ ਬਲ ॥ ਰਕਤ ਬੀਰਜ ਧੂਮ੍ਰਾਛ ਕੋਟਨ ਮੁਸਟਕ ਚੰਡੂਰੰ ॥ ਕੋਟ ਭੀਮ ਸਹਦੇਵ ਕੋਟ ਊਧਵ ਅਕ੍ਰੂਰੰ ॥ ਕੋਟ ਜਉਧਿਸਟਰ ਧ੍ਰਿਤਰਾਸਟ੍ਰ ਦ੍ਰੋਨਾ ਗੁਰ ਦਿਖਅਤ ॥ ਕੋਟ ਦ੍ਰਜੋਧਨ ਜੈਦਰਥ ਕੋਟ ਖੂਹਨ ਦਲ ਪਿਖੀਅਤ ॥ ਸਕਲ ਰੂਪ ਅਵਤਾਰ ਦੇਖੀਅਤ ਬਿਸ੍ਵ ਬਿਭੂਤ ਮਹ ॥ ਭੂਤ ਭਵਿਖ ਬ੍ਰਤਮਾਨ ਬਪ ਧਾਰ ਰਹੇ ਤ੍ਰੈਕਾਲ ਮਹ[੫] ॥੯॥੨੪੨੮॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਹਰਖ ॥ ਛਿਪ ॥ ਤੂ ਬਲ ॥ ਸੋਭਤ ਬਿਸ੍ਵ ਬਿਭੂਤ ਰੂਪ ਮੰਗਲਕਰ ਪਾਵਨ ॥ ਘਨੰ ਨੈਨ ਘਨਸਾਮ ਘਟਾ ਲਜਤ ਪਿਖ ਸਾਵਨ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਆਨਨ (ਅਸ)
[੨]ਭਗਵੰਤੰ (ਖਕ, ਅਸ)
[੩]ਜਿਤ (ਖਕ)
[੪]ਰਿਖੀ (ਅਸ)
[੫]ਵਹ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਇਹੀ ਸ਼ਬਦ ਵਾਰ ਵਾਰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲਿਖਾਰੀ ਕੋਲੋਂ 'ਛਪੈ' ਤੋਂ 'ਛਿਪ' ਸ਼ਬਦ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ
[ਅ]ਅਸ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਕੁੰਤਾ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

॥ ਨਵਲ ਮਨੋਹਰ ਅੰਗ ਮੈਨ ਬਪ ਛਟਾ ਬਿਰਾਜਤ ॥ ਨੇਪੁਰ ਦ੍ਰਵਤ ਰਸਾਲ ਸਿੰਧ ਬਾਰਦ ਧੁਨਿ ਲਾਜਤ ॥ ਗਦਾ ਗਰਿਸ੍ਰ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਅਸ ਸੰਖ ਚਕ੍ਰ ਸਾਰੰਗ ਧਰੇ ॥ ਸੇਸਮਾਲ[੧] ਬਨਮਾਲ ਉਰ ਕਟ ਕਿੰਕਨ ਨੇਵਰ ਝਰੇ ॥੧੦॥੨੪੨੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਹਰਖ ॥ ਸੁਕਲੰਬਰ ਸਿਰਮਉਰ ਕਾਨ ਕੁੰਡਲ ਛਬ ਛਾਜੈ ॥ ਮਸਤਕ ਤਿਲਕ ਰਸਾਲ ਉਰਧ ਤ੍ਰਿਪੁੰਡ ਬਿਰਾਜੈ ॥ ਮੁਖ ਮੰਡਲ ਸਸਿ ਲਜਤ ਜੋਤ ਨਵਤਨ ਬਪੁ ਛਾਜੈ ॥ ਨੀਲ ਬਸਨ ਪੀਤਾਂਬਰ ਹਰਿਤ ਝਾਈ ਦੁਤ ਰਾਜੈ ॥ ਭੂਸਨ ਬਸਨ ਅਨੂਪ ਹਰ ਦਿਬ ਬੇਖ ਨੂਤਨ ਸਜੈ ॥ ਵਾਰਉ ਕੋਟ ਮਨੋਜ ਰਤਿ ਬਿਸ੍ਵ ਰੂਪ ਗੋਬਿੰਦ ਛਜੈ ॥੧੧॥੨੪੩੦॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਹਰਖ ॥ ਛਿਪ ॥ ਤ੍ਰ ਬਲ ॥ ਗੁੰਜਤ ਭ੍ਰਿੰਗ ਕਪੋਲ ਅਧਰ ਮਧ ਕਵਲ ਬਿਗਸੈ ॥ ਖੰਜਨ ਕੰਜ ਮਰਾਲ ਮੀਨ ਪਿਕ ਮੋਰ ਰਹਸੈ ॥ ਹਿਯ ਦੁਰਜਨ ਦਾਰਮ ਦਰਕ ਦੁਤ ਦੇਖ ਨ ਸਕੈ ॥ ਦਸਨਨ ਪਾਂਤ ਤਰੰਗ ਗੰਗ ਕਟਿ ਕੇਹਰ ਲਕੈ[੬] ॥ ਮ੍ਰਿਗਮਦ ਬਾਸ ਕਪੂਰ ਗਤ ਗਤ ਗਇੰਦ ਬਪ ਕਮਲ ਭਨ ॥ ਕਦਲ ਜੰਘ ਦ੍ਰਿਗ ਕੰਜ ਹਰ ਸੇਸ ਛਤ੍ਰ ਸਿਰ ਢੁਰਤ ਭਨ ॥੧੨॥ ਛਕੇ ੨ ॥੨੪੩੧॥ ਸਲੋਕ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ਦਿਸਾਖ ॥ ਕਬਿਯੋ ਬਾਚ ॥ ਐਸੇ ਬਿਸ੍ਵ ਬਿਭੂਤ ਕੋ ਧਾਰ ਰਹੇ ਹਰਿਰਾਏ ॥ ਬਿਸ੍ਵ ਸਰੂਪ ਪ੍ਰਗਟ ਭਏ ਅੰਗੀਕਾਰ ਸਹਾਏ ॥੧॥੨੪੩੨॥ ਸ੍ਰੁਤ ਦੇਵਨ ਕੋ ਰਛ ਹਿਤ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਅਵਤਾਰ ॥ ਭਾਰ ਉਤਾਰਨ ਪ੍ਰਿਥਮੀ ਪ੍ਰਗਟੇ ਅਸੁਰ ਸੰਘਾਰ ॥੨॥੨੪੩੩॥ ਛੰਦ ॥ ਦਿਸਾਖ ॥ ਪ੍ਰਗਟੇ ਗੋਪਾਲ ਮਹਾਂਤ ਸ੍ਵੰਭਵ ਪਤਿਤ ਪਾਵਨ ਸ੍ਰੀਧਰੰ ॥ ਰਸਾਲ ਕੂਪ ਸਰੂਪ ਅਨਭਵ ਬਿਸ੍ਵ ਰੂਪ ਜਗਤ ਗੁਰੰ ॥ ਬਿਸਾਲ ਨੈਨ ਗ੍ਰਿਜਾਲ ਲਜਤ ਮੈਨ ਕਾਯ ਮਨੋਹਰੰ ॥ ਸਸਿ ਕ੍ਰਾਂਤ ਉਡਗਨ ਤਿਮਰ ਹਰ ਦਿਬ[ਅ] ਨਵਲ ਨੂਤਨ ਨਾਗਰੰ ॥ ਸਿਧ ਸਾਧ ਸਮਾਧ ਧਾਰਤ ਜੋਗ ਧਯਾਨ ਮੁਨੀਸ੍ਵਰੰ ॥ ਨਹ ਪਰਤ ਪਾਨ ਰਸਾਲ ਮੂਰਤ ਦਰਸ[੨] ਲੋਇਨ ਗੋਚਰੰ ॥੨॥੨੪੩੪॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਦਿਸਾਖ ਛੰਦ ॥ ਦਇਆ ਸਿੰਧ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸ੍ਰੀਪਤ ਬਿਸ੍ਵਰੂਪ ਜਨੇਸ੍ਵਰੰ ॥ ਅਸੁਰ ਨਾਸ ਨਮਿਤ ਉਦਭਵ ਭਗਤ ਹੇਤ ਖਿਲੇਸ੍ਵਰੰ ॥ ਬਿਸਾਲ ਬਿਸ੍ਵ ਬਿਭੂਤ ਉਦਕਰਖ ਅਉਤਾਰ ਬਿਸ੍ਵ ਮਹੇਸ੍ਵਰੰ ॥ ਅਸਚਰਜ ਰੂਪ ਰਸਾਲ[੩] ਮੂਰਤਿ ਸੇਖ ਸਾਯ ਫਨੇਸ੍ਵਰੰ ॥ ਜਿਹ ਦਰਸ ਕਾਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਨਾਰਦ ਸਿਵ ਸਨੰਦ ਜੋਗੇਸ੍ਵਰੰ ॥ ਕਰਤ ਦੂਰਤ ਦੁਰੰਤ ਸਾਧਨ ਨਹ ਪ੍ਰਤਪਾਨ ਬਿਸੇਸ੍ਵਰੰ ॥੩॥੨੪੩੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਦਿਸਾਖ ਛੰਦ ॥ ਸੋ ਬਿਸ੍ਵ ਮੂਰਤ ਦ੍ਰਿਸਟਗੋਚਰ ਦਰਸ ਦੇਤ ਭਵਨੇਸ੍ਵਰੰ ॥ ਭਗਤ ਹੇਤ ਅਉਤਾਰ ਲੀਨੇਓ ਕ੍ਰਿਪਾਸਿੰਧ ਬ੍ਰਿਤੇਸ੍ਵਰੰ ॥ ਅਖੰਡ ਬ੍ਰਿਤ ਮਹੀਪ ਬਿਸ੍ਵ ਇਸ ਬ੍ਰਿਦ ਰਛਕ ਏਸ੍ਵਰੰ ॥ ਗ੍ਰਾਂਮ ਭੂਤ ਆਕਰਖ ਸਭ ਹੀ ਉਦਕਰਖ ਜਗ ਜਗੇਸ੍ਵਰੰ ॥ ਬਿਦਿਤ ਬਿਸ੍ਵ ਸਰੂਪ ਰਾਜਤ ਬੈਰਾਟ ਕਾਯ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰੰ ॥ ਸੰਪ੍ਰਤਾ ਜੁਤ ਅਉਤਾਰ ਲੀਨੇਓ ਆਰੂੜ ਸੇਖ ਗੁਰੇਸ੍ਵਰੰ[੪] ॥੪॥੨੪੩੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਦਿਸਾਖ ਛੰਦ ॥ ਦਈ ਆਗਿਆ ਸਹਸ ਆਨਨ ਬੋਲ ਲੇਹੁ ਸੁਰੇਸਰੰ ॥ ਮਿਟਿਓ ਤਿਮਰ ਭ੍ਰਾਂਤ ਦੁਤੀਆ ਭਾਉ ਬਿਨਸਿਓ ਅਸਥਿਰੰ ॥ ਦਰਸ ਦੀਨ ਹਰ ਲਾਹ ਪਾਰਦੋ ਦਾਸ ਜਾਨ ਦੀਨੇਸ੍ਵਰੰ ॥ ਜੈਕਾਰ ਸਬਦ ਉਚਾਰ ਦੇਵਨ ਪਾੜੇ ਚਰਨ ਜਨੇਸ੍ਵਰੰ ॥ ਲੇਤ ਪ੍ਰਦਛਨ ਚਰਾਚਰ ਦੇਵ ਮੁਨਿ ਜੋਗੇਸ੍ਵਰੰ ॥ ਪ੍ਰਕਾਸ ਭਉ ਚਹੁ ਚਕ੍ਰ ਤ੍ਰਿਭਵਨ ਮੁਖਾਰਬਿੰਦ ਹਰੇਸ੍ਵਰੰ ॥ ਮਨੋ ਕੋਟ ਸੂਰ ਮਯੰਕ ਪ੍ਰਗਟੇ ਛਟਾ ਬਿਮਲ ਦੁਤੇਸ੍ਵਰੰ ॥੫॥੨੪੩੭॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਦਿਸਾਖ ਛੰਦ ॥ ਕਰਤ ਬੰਦਨ ਸੁਰਨ ਹਰ ਕੋ ਦਰਸ ਬਲਿ ਬਲਿ ਜਾਵਹੀਂ ॥ ਨਮਸਕਾਰ ਪ੍ਰਨਾਮ ਆਰਤ ਬਚਨ ਦੀਨ ਸੁਨਾਵਹੀਂ ॥ ਦਰਸ ਲੀਲਾ ਕਥਤ ਬਾਨੀ ਅਸਤੋਤ੍ਰ ਛੰਦਨ ਗਾਵਹੀਂ ॥ ਅਸਟਾਂਗ ਬੰਦਤ ਜਗ ਪੁਰਖ ਬਰ ਪੜਤ ਸੁਰ ਨਰ ਪਾਵਹੀਂ ॥ ਸੰਖ ਧੁਨਿ ਘੰਟਾ ਪਖਾਵਜ ਗੰਧ੍ਰਬ ਜਛ ਬਜਾਵਹੀਂ ॥ ਭਰਤ ਤਾਨ ਆਲਾਪ ਰਾਗਨ ਜਛ ਕਿੰਨਰ ਚਾਵਹੀਂ ॥੬॥ ਛਕਾ ॥੨੪੩੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਦਿਸਾਖ ਛੰਦ ॥ ਕਰਤ ਜਗ ਉਚਾਰ ਬੇਦਨ ਕਰਮ ਧਰਮ ਕਮਾਵਹੀਂ ॥ ਰਾਗ ਨਾਦ ਸਮਾਜ ਸਭ ਹੀ ਗਨ ਅਪਛਰ ਵਾਵਹੀਂ ॥ ਨਚਤ ਦੇਵ ਤੇਤੀਸ ਬਾਸਵ ਰੁਦ੍ਰ ਨ੍ਰਿਤ ਦੇਖਾਵਹੀ ॥ ਹਰਖ ਮੰਗਲ ਹੋਤ ਉਤਸਵ ਬਜਤ ਬਿਬਿਧ ਬਧਾਵਹੀਂ ॥ ਸੁਰ ਨਰ ਕੁਲਾਹਲ ਨ੍ਰਿਤਕਾਰੀ ਰਾਗ ਮੰਗਲ ਗਾਵਹੀਂ ॥ ਛਤ੍ਰ ਲਾਲਨ ਹੀਰ ਮੁਕਤਾ ਸੁਰ ਦੀਨ ਬੰਦ ਢੁਰਾਵਹੀਂ ॥੭॥੨੪੩੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਦਿਸਾਖ ਛੰਦ ॥ ਘਨਸਾਰ ਮ੍ਰਿਗਮਦ ਅਗਰ ਕਾਕਮ ਪ੍ਰਮਲ ਬਿਬਿਧ ਛਿੜਕਾਵਹੀਂ ॥ ਨਾਨਾ ਸੁਮਨ ਸੁਰ ਕਰਤ ਬਰਖਾ ਝੜਲਾਏ ਮਹ[੫] ਬਰਖਾਵਹੀਂ ॥ ਬਾਵਨ ਮਲਿਆਗਰ ਦੀਪ ਦਾਨੰ ਹਵਨ ਅਨਲ ਧੁਖਾਵਹੀਂ ॥ ਅਰਘ ਦਾਨ ਪਾਦਰਘ ਚਰਨਨ ਚਰਨਾਰ ਬ੍ਰਿੰਦ ਧੋਵਾਵਹੀਂ ॥ ਕੇਸ ਚੀਰ ਸੁਧਾਰ ਪੋਛਤ ਜੁਗ ਜੁਗ ਚਛ ਚਰਨ ਲਗਾਵਹੀ ॥੮॥੨੪੪੦॥ ਸੀਸ ਚਰਨਨ ਘਸਤ ਸੁਰ ਨਰ ਦੀਨ ਬਚਨ ਸੁਨਾਵਹੀਂ ॥ ਬਲਿਹਾਰ ਸੁਰ ਨਰ ਜਾਤ ਪੁਨ ਪੁਨ ਕਰਤਾਰ ਪੁਰਖ ਮਨਾਵਹੀਂ ॥੧॥ ਰਹਾਉ॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਦਿਸਾਖ ਛੰਦ ॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਸੇਸਸਾਂਨ (ਅਸ)
[੨]ਦ੍ਰਿਸਟ (ਖਕ, ਅਸ)
[੩]ਬਿਸਾਲ (ਅਸ)
[੪]ਗਨੇਸ੍ਵਰੰ (ਅਸ)
[੫]ਮੇਹ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਲਪੈ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਕਾਚਬਿਦੂਲ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਟਕ ਲਾਇ ਨੈਨਨ ਨ੍ਰਿਖਤ ਮੂਰਤਿ ਰਿਦ ਮਾਹ ਦਰਸ ਮਨਾਵਹੀਂ ॥ ਆਚਾਰ ਚਾਰ ਸੁਧਾਰ ਪੂਜਤ ਮਾਨਸੀ ਪੂਜ
ਚੜਾਵਹੀਂ ॥ ਬੀਨ ਬੇਨ ਮੁਚੰਗ ਘੂੰਘਰ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਥਾਪ ਦੇਵਾਵਹੀਂ ॥ ਗੁਨਾਨਬਾਦ ਸਰੂਪ ਸੀਸ ਈਸਹ ਕਰ ਜੋਰ
ਸਕਲ ਸੁਨਾਵਹੀਂ ॥ ਚੋਜ ਨਿਰਖਤ ਚੋਜ ਕਰਿ ਕਰਿ ਚਰਨ ਕਮਲ ਧਿਆਵਹੀਂ ॥ ਸੁਧਾਰ ਆਰਤੀ ਹੋਮ
ਦੀਪਕ ਸੁਰ ਨਰ ਸਕਲ ਗੁਹਰਾਵਹੀ ॥੯॥੨੪੪੧॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਦਿਸਾਖ ਛੰਦ ॥ ਲੇਤ ਲਾਹਾ ਦਰਸ ਪਾਵਨ
ਸਫਲ ਜਨਮ ਗਿਨਾਵਹੀਂ ॥ ਬਲਿ ਜਾਤ ਦਰਸਨ ਪੇਖ ਸੁਰ ਨਰ ਸੁਰਬਧੁਨ ਚਉਰ ਢੁਰਾਵਹੀਂ ॥ ਮੰਗਲ ਬਿਨੋਦ
ਬਧਾਵ ਸਭ ਹੀ ਬਿਗਸ[੧] ਅੰਗ ਨ ਮਾਵਹੀ ॥ ਪ੍ਰਫੁਲਿਤ ਭੇ ਸਭ ਮਿਟਿਓ ਸੰਸੈ ਸੁਰ ਰਾਜ ਅਬਿਚਲ ਪਾਵਹੀਂ
॥ ਸੁਭ ਦਿਵਸ ਆਏ ਸਫਲ ਜਾਤ੍ਰਾ ਸਮਰ ਈਸ ਕਰਾਵਹੀਂ ॥ ਲਗਨ ਸਗਨ ਮਨਾਇ ਕਰਤਾ ਨੀਤ ਸਮਰ
ਸੁਨਾਵਹੀਂ ॥੧੦॥੨੪੪੨॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਛੰਦ ਦਿਸਾਖ ॥ ਬਿਧ ਪੂਰਬਕ ਸੁਰ ਠਾਨ ਪੂਜ ਜਗਦੀਸ ਈਸ
ਮਨਾਵਹੀ ॥ ਪ੍ਰਿਥਕ ਪ੍ਰਿਥਕ ਸੁਧਾਰ ਪੂਜਾ ਜਪ ਮੰਤ੍ਰ ਸੇਵ ਕਮਾਵਹੀਂ ॥ ਸਹੰਸ ਲੋਚਨ ਰੁਦ੍ਰ ਕਾਲੀ ਸਹਸ
ਆਨਨ ਗਾਵਹੀਂ ॥ ਚਤ੍ਰ ਮੁਖ ਪ੍ਰਮਾਣ ਗਿਨਤੀ ਸਕ੍ਰ ਸਾਮ ਧਿਆਵਹੀਂ ॥ ਪਦਮ ਪਾਠ ਗਨੇਸ ਉਚਰਤ ਪ੍ਰਿਥਕ
ਪ੍ਰਿਥਕ ਸੁਨਾਵਹੀਂ ॥ ਸੇਸ ਨਾਮ ਅਨੰਦ ਉਚਰਤ ਦੇਬਿ ਸਕਤ ਰੀਝਾਵਹੀਂ ॥੧੧॥੨੪੪੩॥ ਦਿਸਾਖ ਬਿਸ੍ਨਪਦ
॥ ਕਉਬੇਰ ਜਮ ਜਖ ਰੁਦ੍ਰ ਭੈਰਵ ਚਰਨ ਪੂਜ ਕਰਾਵਹੀਂ ॥ ਚਰ ਅਚਰ ਭੂਤਨ ਮੇਘ ਮਾਲਨ ਜੁਗੀਨ ਸੀਸ
ਝੁਕਾਵਹੀਂ ॥ ਹਰ[੨] ਰੂਪ ਬਲਿ ਬਲਿ ਜਾਤ ਸਭ ਹੀ ਤਨ ਮਨ ਨਿਛਾਵਰ ਜਾਵਹੀਂ ॥ ਸਨੇਹ ਪ੍ਰੀਤ ਉਪਜਾਏ ਹਰ
ਸੋ ਮਨ ਮਦਨ ਪੁਰਖ ਵਾਵਹੀਂ[੩] ॥ ਤਨ ਪੁਲਕ ਗਾਤ ਰੋਮਾਂਛ ਗਦ ਗਦ ਪੁਲਕ ਨੈਨ ਭਰਾਵਹੀਂ ॥ ਤਨ ਮਨ
ਰਾਤੇ ਪ੍ਰੀਅ ਪ੍ਰੀਤ ਦਰਸਨ ਮਨ ਕੋਰ ਨੇਹ ਰੰਗਾਵਹੀਂ ॥੧੨॥ ਛਕੇ ੨॥੨੪੪੪॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਛੰਤ ॥ ਮਧੁ ਮਾਧੋ
॥ ਪ੍ਰਿਅ ਪ੍ਰੀਤ ਪਾਗੇ ਚਰਨ ਲਾਗੇ ਗੁਨ ਗੀਤ ਗਾਵਤ ਸੁਰ ਮੁਨੀ ॥ ਮਾਨ ਉਕਤ ਤਿਜਾਗ ਸਗਲੀ ਸਿਧ ਸਾਧਿਕ
ਹਰ[੨] ਜਨੀ ॥ ਅਨਨ ਸੇਵ ਗੁਰਦੇਵ ਪੂਜਾ ਦਾਸ ਅਨਨ ਹੋਏ ਇਕ ਮਨੀ ॥ ਬਿਸ੍ਵਰੂਪ ਭਗਵਾਨ ਪਰਸਤ ਚਰਨ
ਬੰਦਤ ਪ੍ਰਭ ਧਨੀ ॥੧॥੨੪੪੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਛੰਤ ਮਧਮਾਧੋ ॥ ਬਲਿਹਾਰ ਸੁਰ ਨਰ ਦਰਸ ਜਾਵਤ ਮਗਨ ਮੰਗਲ
ਜਸੁ ਭਨੀ ॥ ਉਛਾਹ ਹਰਖ ਬਿਲਾਸ ਉਤਸ੍ਵ ਸੰਖ ਘੰਟ ਮਧੁਰ ਧੁਨੀ ॥ ਭਗਤ ਨਾਰਦੀ ਕਰਤ ਸੁਰ ਮੁਨ ਹਰ[੨]
ਰੰਗ ਰਾਤੇ ਨੇਹੁ ਘਨੀ ॥ ਹੋ ਤਦਾਕਾਰ ਬਿਸਾਰ ਆਪਾ ਭਾਵ ਦੂਜਾ ਇਛ ਪੁਨੀ ॥੨॥੨੪੪੬॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਛੰਤ
॥ ਮਧ ਮਾਧੋ ॥ ਲੀਨੇ ਭੇ ਪ੍ਰਿਅ ਪ੍ਰੀਤ ਪ੍ਰੀਤਮ ਪ੍ਰੇਮ ਪਾਗੇ ਛਿਨ ਛਿਨੀ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਜੀਵ ਤਦਰੂਪ ਦਰਸਤ ਲੀਨ
ਬ੍ਰਹਮ ਪਰਬ੍ਰਹਮਨੀ ॥ ਲੀਨੇ ਭੇ ਸੁਰ ਮੁਨਿ ਚਰਾਚਰ ਪਰਬ੍ਰਹਮ ਤਦਮੈ ਸੁਭ ਬਨੀ ॥ ਥਾਇ ਸੇਵ ਪਰੀ ਸਰਬ
ਬਿਧ ਅਨੰਨ ਪੂਜਾ ਹਰਿ ਗੁਨੀ ॥੩॥੨੪੪੭॥ ਪਵਿਤ੍ਰ ਪਾਵਨ ਹੋਤ ਭੇ ਇੰਦ੍ਰ ਤਦ ਸੁਰ ਮੁਨ ਭੈ ਗਨੀ ॥ ਅਮੋਲ
ਤਨ ਹਰਿ ਦਰਸ ਮੰਗਲ ਪ੍ਰਭ ਮਿਲੇ ਬਿਛੁਰੇ ਬਹੁ ਦਿਨੀ ॥ ਹਰਿ ਦਰਸ ਤੀਰਥ ਭਗਤ ਨਾਵਤ ਧੂਰ ਮਜਨ ਹਰਿ
ਚਰਨੀ ॥ ਜਾਤ ਕ੍ਰਿਤ ਬਿਲਾਏ ਤਨ ਤੇ ਬਿਸ੍ਵ ਬਿਭੂਤ ਤੀਰਥ ਜਸ ਸੁਨੀ ॥੪॥੨੪੪੮॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਛੰਤ ॥ ਮਧ
ਮਾਧੋ ॥ ਤਨ ਮਨ ਨਿਛਾਵਰ ਕਰਤ ਹਰਿ ਪਹਿ ਲਿਵ ਲੀਨ ਸ੍ਰੇਵਤ ਪ੍ਰੇਮ ਪਗ ॥ ਅਨੰਨ ਪੂਜਾ ਈਸ ਪਰਸਤ
ਸੁਧ ਬੁਧ ਭੁਲਾਨਿਯੋ ਚਰਨ ਲਗ ॥ ਪਾਹ ਪਾਹ ਉਚਾਰ ਰਸਨਾ ਨਿਰਗੁਨ ਉਪਾਸਕ ਪੁਰਖ ਜਗ ॥ ਕਟਜੋ[੪] ਦੋਖ
ਦਰਿਦ੍ਰ ਅਪਦਾ ਦਰਸ ਬਿਸ੍ਵ ਬਿਭੂਤ ਖਗ ॥੫॥੨੪੪੯॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਛੰਤ ॥ ਮਧ ਮਾਧੋ ॥ ਸੁਨਹੁ ਪਿਆਰੇ ਸੰਤ
ਸਾਧੂ ਭਗਤ ਨਾਰਦੀ ਪੂਜਹੀ ॥ ਕਰ ਪ੍ਰੀਤ ਸਰਧਾ ਲਾਇ ਭਾਵਨੀ ਪਦ ਕੰਜ ਅਲ ਸੁਰ ਗੂੰਜਹੀ ॥ ਅਨੰਨ ਪੂਜਾ
ਬਿਸ੍ਵ ਮੂਰਤ ਕੀਨ ਸੁਰ ਨਰ ਚਰ ਅਚਰ ॥ ਰਛ ਰਛ ਗੋਪਾਲ ਬੋਲੇ ਧਰਯੋ ਮਾਥੇ ਸੁਰਨ ਕਰ ॥੬॥
ਛਕਾ ੧॥੨੪੫੦॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਛੰਤ ਮਧ ਮਾਧੋ ॥ ਅਬ ਸੁਨੋ ਅਰਤੀ ਬਿਜੈ ਮੰਗਲ ਕਰਤ ਸੁਰ ਨਰ ਦਰਸ ਹਰਿ
॥ ਸਾਜ ਆਰਤੀ ਸੁਧਾਰ ਪੂਜਾ ਸਰਗੁਨ ਉਪਾਸਕ ਹਰਖ ਭਰ ॥ ਧੂਪ ਦੀਪ ਨਈਬੇਦ ਬਿੰਜਨ ਤਿਲਕ ਭੂਸਨ
ਸਰਸ ਕਰ ॥ ਅਨਿਕ ਗੰਧ ਸੁਗੰਧ ਬਾਵਨ ਕੁਸਮ ਨਾਨਾ ਸੁਭਗ ਤਰ ॥੭॥੨੪੫੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਛੰਤ ਮਧ
ਮਾਧਵਾ ॥ ਬਿਬਿਧ ਪਾਕ ਪਕਵਾਨ ਮੇਵਾ ਫਲ ਕਿਰਾਨਾ ਸਾਜ ਕਰ ॥ ਲਾਲ ਮੋਤੀਅਨ ਚਉਕ ਪੂਰ ਸੁਰ ਸੁੰਦਰੀ
ਸੁਭ ਨਾਰ ਨਰ ॥ ਮਨ ਰਤਨ ਵਾਰਤ ਸੁਮਨ ਡਾਰਤ ਬਿੰਸ ਚਰਚਤ ਤਿਲਕ ਬਰ ॥ ਸ੍ਰੀਖੰਡ ਕੇਸਰ ਤਿਲਕ
ਅਰਪਤ ਲੇਤ ਪ੍ਰਦਛਨ ਪੁਨਰ ॥੮॥੨੪੫੨॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਮਧ ਮਾਧਉ ॥ ਬਿਬਿਧ ਸਾਜ ਸਮਾਜ ਰਾਗਨ[੪] ਮਾਲ
ਮੂਰਤਵੰਤ ਸਭ ॥ ਨ੍ਰਿਤਕਾਰ ਸੰਗੀਤ ਦਾਵੈ ਠਠਤ ਸੁਰ ਮੁਨਿ ਜਛ ਗੰਧ੍ਰਬ ॥ ਮੋਹਨੀ ਮੁਖ ਮਨ ਅਪਛਰ ਪਰੀ
ਪਦੁਮਨ ਨ੍ਰਿਤ ਫਬ[੫]॥ ਬਜਤ ਘੰਟਾ ਸੰਖ ਅਨਗਨ ਢੁਰਤ ਚਾਮਰ ਛਤ੍ਰ ਛਬ ॥੯॥੨੪੫੩॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਛੰਤ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਬਿਹਸ (ਅਸ)
[੨]ਹਰਿ (ਅਸ)
[੩]ਦਰਾਵਹੀਂ (ਖਕ, ਅਸ)
[੪]ਰਾਜਨ (ਖਕ, ਅਸ)
[੫]ਛਬ (ਖਕ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਕਟੇਓ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
ਅਗਲੇ ਪੰਨਿਆਂ 'ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਸੁਧਾਈ ਬਾਰੇ ਟਿਪਣੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ

ਮਧ ਮਾਧੋ ॥ ਘਨਸਾਰ ਕੁੰਕਮ ਅਛਤ ਛਿੜਕਤ ਮਾਲ ਅਰਪਤਿ ਸੁਰਨ ਮੁਨਿ ॥ ਦਿਬ ਭੂਸਨ ਬਸਨ ਅਰਪਤ ਪਖਰਤ[੧] ਦੇਵ ਮੁਨਿ ॥ ਬਿਬਿਧ ਨਾਦ ਨਿਸਾਨ ਮਿਲਵਤ ਜਛ ਕਿੰਨਰ ਸਾਜ ਗਨ ॥ ਧੁਖਤ ਧੂਪ ਮਲਾਗਰੋ ਸੁਰ ਸੁਮਨ ਬ੍ਰਿਸਟਿਤ ਚੜ ਗਗਨ ॥੧੦॥੨੪੫੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਛੰਤ ਮਧ ਮਾਧੋ ॥ ਇੰਦ੍ਰ ਆਦਿ ਕੁਬੇਰ ਬ੍ਰਹਮਾ ਸਿਵ ਫਨੇਸ੍ਰ ਬਰੁਨ ਜਮ ॥ ਸਾਮ ਗਨਪਤਿ ਇੰਦੁ ਦਿਨਮਨ ਸੇਖ ਸਾਰਤ ਭਗਤ ਗਮ ॥ ਨਾਰਦਾਦ ਸਹੰਸਰ ਆਨਨ ਸਹੰਸ੍ਰ ਲੋਚਨ ਰੁਦ੍ਰ ਗਨ ॥ ਬਾਂਧ ਘੁੰਘਰੂ ਪਗਨ ਨੇਵਰ ਨ੍ਰਿਤਕਾਰੀ ਸਮਾਜ ਬਨ ॥੧੧॥੨੪੫੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਛੰਤ ਮਧ ਮਾਧੋ ॥ ਰਤਨ ਕਲਸ ਸੁਧਾਰ ਆਰਤੀ ਜੋਤ ਨਵਤਨ ਬਿਮਲ ਜਲ ॥ ਪਾਦ ਅਰਘ ਪਈਊਖ ਅਰਪਤਿ ਮਾਥ ਛਿੜਕਹ ਪਗ ਸਲਲ ॥ ਸਕਲ ਦੇਵ ਸਮਾਜ ਇਕਠਾ ਪੁਤ੍ਰ ਪਉਤ੍ਰ ਪ੍ਰੀਵਾਰ ਦਲ ॥ ਬਿਸ੍ਵਰੂਪ ਗੋਬਿੰਦ ਪੂਜਤ ਦਿਬੇਜ ਮੰਗਲ ਸਕਤ ਬਲ ॥੧੨॥ਛਕੇ ੨॥੨੪੫੬॥ ਅਥ ਮੰਗਲ ਆਰਤੀ ॥ ਸਰਗੁਨ ਉਪਾਸਨਾ ॥ ਕਥਤੇ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ਭੈਰਵੀ ॥ ਆਰਤੀ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬਿਸ੍ਵ ਭੂਪ ਮੰਗਲਾ ਹਰੀ ॥ ਸਹੰਸ੍ਰ ਨੈਨ ਸਹੰਸ੍ਰ ਮੁਖ ਸਹੰਸ੍ਰ ਬਪ ਧਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਸਹੰਸ ਰੂਪ ਸਹੰਸ ਭੁਜਾ ਸਹੰਸ ਪਾਦ ਘ੍ਰਾਨ ॥ ਸਹੰਸ ਸਰਵਨ ਸਹੰਸ੍ਰ ਚਿਹਨ ਬਿਸ੍ਵ ਬਿਭੂਤ ਭਗਵਾਨ ॥ ਅਨਕ ਰੰਗ ਅਨਕ ਕਲਾ ਬਹੁ ਬੇਅੰਤ ਰੂਪ ॥ ਬਿਮਲ ਅੰਗ ਦਿਪਤ ਤੇਜ ਛਟਾ ਸੁਭ ਅਨੂਪ ॥੧॥੨੪੫੭॥ ਕਵਲ ਨੈਨ ਲਜਤ ਮੈਨ ਕੋਟ ਇੰਦ ਪ੍ਰਕਾਸ ॥ ਕੋਟ ਸੂਰ ਤੇਜ ਉਦਿਤ ਪ੍ਰਭ ਚਿਦਾਕਾਸ ॥ ਦੂਤ ਮਰੀਚ ਚਕ੍ਰ ਚਿਹਨ ਛਜਤ ਅਤਿ ਉਲਾਸ ॥ ਮ੍ਰਿਗਮਦ ਕੁੰਕਮ ਕਪੂਰ ਚੰਦਨ ਬਾਵਨੰ ਤਨ ਬਾਸੁ ॥੨॥੨੪੫੮॥ ਮਨ ਗਨ ਦੁਤ ਛਟਾ ਲਜਤ ਤੜਤਾ ਛਬ ਛੀਨ ॥ ਪੀਤ ਬਸਨ ਕੁੰਦ ਦਸਨ ਸਾਵਲ ਚਖ ਮੀਨ ॥ ਕੰਜ ਚਰਨ ਜਗਤ ਤਰਨ ਸੀਸ ਛਤ੍ਰ ਸੋਭ ॥ ਸੇਸ ਗਵਨ ਸਿੰਧ ਭਵਨ ਸੁਰ ਨਰ ਮੁਨਿ ਲੋਭ ॥੩॥੨੪੫੯॥ ਗੁੰਜਤ ਭ੍ਰਿੰਗ ਕੰਜ ਮੁਖਨ ਘਨ ਮੁਖ[੨] ਘਨ ਸਾਮ ॥ ਲਜਤ ਮੀਨ ਕੀਰ ਭਿਰੰਗ ਸੋਭਤ ਅਭਿਰਾਮ ॥ ਛਤ੍ਰ ਮੁਕਟ ਚਉਰ ਸੁਭਗ ਰਾਜਤ ਹਰ ਸੀਸ ॥ ਬਿਸ੍ਵਰੂਪ ਸਰਬਲੋਹ ਕਰਤਾ ਜਗਦੀਸ ॥੪॥੨੪੬੦॥ ਕੁੰਡਲ ਮਨ ਮੀਨਕਾਰ ਮੁਕਤਾ ਅਨਮੋਲ ॥ ਲਾਲ ਬਜ੍ਰ ਰਤਨ ਖਚਿਤ ਸੋਭਤ ਅਨਤੋਲ ॥ ਰਾਜਤ ਬਨਮਾਲ ਗ੍ਰੀਵ ਫੂਲਨ ਗਲ ਹਾਰ ॥ ਸੰਖ ਚਕ੍ਰ ਗਦਾ ਪਦੁਮ ਦਮਕਤ ਮਨੀਆਰ ॥੫॥੨੪੬੧॥ ਮੂਸਲ ਸਾਰੰਗ ਖੜਗ ਅੰਕੁਸ ਸ੍ਰ[੩] ਬਾਨ ॥ ਕੋਟ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਛਕੇ ਦੁਤ ਕਰ ਹਰ ਪਾਨ[੪]॥ ਪਹੁਚੀ ਭੁਜਬੰਦ ਮਨਨ ਨੀਲਮ ਰਤਨਾਦ ॥ ਕਿੰਕਨ ਕਟ ਮਧੁਰ ਰਵਤ ਨੇਵਰ ਸੁਭ ਪਾਦ ॥੬॥੨੪੬੨॥ ਰੁਨ ਝੁਨ ਰਸਆਲ ਸਬਦ ਬਾਜਤ ਪਗ ਚਾਰ ॥ ਤ੍ਰਿਭੁਅਨ ਪਤ ਈਸ ਛਜਤ ਪਾਵਨ ਕਰਤਾਰ ॥ ਮੋਹਨ ਬਸਕਰਨ ਰੂਪ ਰਾਜਤ ਘਨਸਿਜਾਮ ॥ ਸੇਖ ਸਾਯ ਬਿਸ੍ਵਰੂਪ ਸੰਤਨ ਬਿਸ੍ਰਾਮ ॥੭॥੨੪੫੩॥ ਕੇਹਰ ਆਰੂੜ ਦੇਬਿ ਮਗਲਾ[੫] ਜਗਮਾਤ ॥ ਸਿਵ ਸਕਤ ਅਵਤਾਰ ਸਰਸ ਬਿਸ੍ਵ ਬਿਭੂਤ ਗਾਤ ॥ ਕੀਨੇਓ ਸਕ੍ਰਾਦ ਦੇਵ ਆਰਤੀ ਭਗਵਾਨ ॥ ਧੂਪ ਦੀਪ ਪੁਸਪ ਗੰਧ ਬਿੰਜਨ ਅਰਘ ਦਾਨ ॥੮॥੨੪੬੪॥ ਆਰਤੀ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਆਦ ਈਸ੍ਵਰੀ ॥ ਬਿਸ੍ਵਰੂਪ ਬਿਸ੍ਵ ਬਿਭੂਤ ਮੰਗਲਾ ਕਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ਦੂਜਾ ॥ ॥੨੪੬੫॥ ਇਤੀ ਆਰਤੀ ਬਿਸ੍ਵ ਬਿਭੂਤ ਸਿਵ ਸਕਤ ਸ੍ਰਗੁਨ ਉਪਾਸਨਾ ਸਮਾਪਤ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥ ਅਥ ਪ੍ਰੇਮ ਆਰਤੀ ਭਗਤ ਨਾਰਦੀ ਸੁਰਗਨਾਨ ਨ੍ਰਿਤ ਕਥਤੇ ॥ ਤ੍ਵ ਬਲ ॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਭੈਰਵੀ ॥ ਦੂਜੀ ਤ੍ਰਹ ॥ ਬਜਤ ਬੰਬ ਜੀਰ ਘੋਰ ਡੰਕ ਧੌਸ ਭੇਰੀ ॥ ਕਿੰਗੁਰੀ ਕਰਤਾਲ ਮੁਰਜ ਸੰਖ ਘੰਟ ਨਫੀਰੀ ॥ ਨਚਤ ਦੇਵ ਜਿੰਨ ਪਰੀ ਅਛਰ ਗਨ ਘੇਰੀ ॥ ਸੰਗੀਤ ਨ੍ਰਿਤ ਦੇਵ ਬਧੁਨ ਸੁਰ ਮੁਨਿ ਲੈ ਫੇਰੀ ॥੧॥੨੪੬੬॥ ਭੈਰਵੀ ॥ ਨਾਗਰ ਮੁਖ ਕੰਜ ਅਲੀ ਲਲੀ ਬੈਸ ਥੋਰੀ ॥ ਨਟਵਰ ਕੋ ਬੇਖ ਰਚਜੋ ਨ੍ਰਿਤਤ ਬਪ ਕੀਸੋਰੀ ॥ ਸੁਘਰ ਪਰੀ ਮੋਹਰੀ ਮੁਖ ਮਨੀ ਰੂਪ ਸੋਰੀ ॥ ਗੰਧ੍ਰਬ ਜਛ ਨਚਤ ਸਭੀ ਘੂੰਘਟ ਪਟ ਛੋਰੀ ॥੨॥੨੪੬੭॥ ਭੈਰਵੀ ॥ ਨਚਤ ਇੰਦ੍ਰ ਸਚੀ ਸਹਿਤ ਪੁਤ੍ਰ ਪੌਤ੍ਰ ਲੀਨੇ ॥ ਦੁਹਿਤਾ ਸਭ[੬] ਬਧੁਨ ਸਭੀ ਨਚਤ ਪ੍ਰੇਮ ਭੀਨੇ ॥ ਨਚਤ ਚੰਦ੍ਰ ਸੂਰ ਬਰੁਨ ਗਨਪਤ ਸਿਵ ਨਾਰਦ ॥ ਸਹੰਸ ਮੁਖ ਬਿਰੰਚ ਨਚਤ ਕਮਲਾ ਅਉ ਸਾਰਦ ॥੩॥੨੪੬੮॥ ਭੈਰਵੀ ॥ ਨਚਤ ਕਾਰਤਕੇਅ ਕੁਬੇਰ ਜਮ ਧਰਮ ਭੈਰਉ ॥ ਸੁਰ ਮੁਨਿ ਭਗਤ ਨਚਤ ਭੂਪਤ ਬਲ ਗੌਰੋ[੭] ॥ ਭੂਤ ਪ੍ਰੇਤ ਜਖ[੮] ਨਚਤ ਨਚਤ ਜਲ ਥਲੇਰੇ ॥ ਪੰਛੀ ਮ੍ਰਿਗ ਮੀਨ ਨਚਤ ਗਿਰ ਪਤ ਤਰੁ ਮੇਰੰ ॥੪॥੨੪੬੯॥ ਭੈਰਵੀ ॥ ਨਚਤ ਗਰੁੜ ਹੰਸਨ ਨਚਤ ਨੰਦੀ ਗਨ ਮੋਰੰ ॥ ਨਚਤ ਸੇਸ ਬਾਸਕ ਅਰੁ ਤਛਕ ਚਹੁ ਓਰੰ ॥ ਨਚਤ ਗਗਨ ਬਸੁਧ ਕਮਠ ਧੌਲ ਮੀਨ ਸੇਖੰ ॥ ਨਚਤ ਮੇਘਮਾਲ ਜਲਧ ਉਡਗਨ ਦੁਤ ਰੇਖੰ ॥੫॥੨੪੭੦॥ ਭੈਰਵੀ ॥ ਨਚਤ ਰੁਦ੍ਰ ਗਨ ਸਹਸ ਲੋਚਨ ਭਾਸੁੰਡੀ ॥ ਕਾਲੀ ਖੰਕਾਲ ਨਚਤ ਸਰਬ ਸਕਤਿ ਦੰਡੀ ॥ ਹਾਥਨ ਸੁਰਤਾਲ ਛਜਤ ਘੁੰਘਰ ਪਗ ਧਾਰੇ ॥ ਨਚਤ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਚਰਨ ਪਰਸਤ (ਅਸ)
[੨]ਦੁਤ (ਖਕ, ਅਸ)
[੩]ਸਸ (ਖਕ, ਅਸ)
[੪]ਸਸ ਭਾਨ (ਖਕ, ਅਸ)
[੫]ਮੰਗਲ (ਅਸ)
[੬]ਸੁਰ (ਖਕ। ਅਸ)
[੭]ਗੈਰੋ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[੧]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਚਖ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਪ੍ਰੇਮ ਮਗਨ ਸਭੀ ਤਨ ਮਨ ਹਰ ਵਾਰੇ ॥੬॥੨੪੭੧॥ ਭੈਰਵੀ ॥ ਸਗਲ ਜੀਅ ਜੰਤ ਨਚਤ ਚਰ ਅਚਰ ਨਚਾਹੀਂ ॥ ਡਵਰੂ ਡਫ ਢੋਲ ਬਜਤ ਸੁਰ ਮੁਨ ਬਲਿ ਜਾਹੀਂ ॥ ਗਦ ਗਦ ਮੁਖ ਬੈਨ ਸਰਲ ਗੀਤਾ ਗੁਨ ਗਾਹੀਂ ॥ ਓਅੰ[1] ਉਚਾਰ ਕਰਤ ਸਤਨਾਮ ਵਾਹੀਂ ॥੭॥੨੪੭੨॥ ਭੈਰਵੀ ॥ ਦੇਖ ਦਰਸ ਬਿਸ੍ਵ ਬਿਭੂਤ ਲੀਲਾ ਭਗਵਾਨਾ ॥ ਨਾਚਤ ਕਬਿ ਰਾਮ ਤਹਾਂ ਤਨ ਮਨ ਕੁਰਬਾਨਾ ॥ ਨਾਚਤ ਮਨ[2] ਮੋਰ ਮੇਘ ਘਨਕਰ ਕਰਤਾਰਾ ॥ ਘਨ ਸਾਮ ਰੂਪ ਗੋਬਿੰਦ ਛਬ ਨ੍ਰਿਖ ਜਾਤ ਦਾਸ ਵਾਰਾ ॥੮॥੨੪੭੩॥ ਇਤੀ ਪ੍ਰੇਮ ਆਰਤੀ ਸਰਗੁਨ ਉਪਾਸਨਾ ਸੁਰਗਨਾਨ ਸੰਪੂਰਨ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਲਾਵਲੀ ॥ ਕਬਿਓ ਬਾਚ ॥ ਮਗਨ ਰਹਸ ਸੁਰ ਆਰਤੀ ਕੀਨਜੋ ਬਿਸ੍ਵਰੂਪ ਭਗਵਾਨਾ ॥ ਸਰਗੁਨ ਪੂਜ ਭਗਤ ਨਾਰਦੀ ਬਿਸ੍ਵ ਬਿਭੂਤ ਨਿਰਬਾਨਾ ॥ ਗੀਤਾ ਕਵਚ ਅਸਤੋਤ੍ਰ ਨਿਗਮ ਧੁਨ ਸਾਸਤ੍ਰ ਰਿਚਾ ਪੁਰਾਨਾ ॥ ਮਨ ਮਧੁਕਰ ਚਰਨਨ ਪਰ ਵਾਰਤ ਸੁਰ ਮੁਨ ਭਗਤ ਨਿਧਾਨਾ ॥੧॥੨੪੭੪॥ ਬਿਲਾਵਲੀ ॥ ਮੰਗਲ ਆਰਤੀ ਜੇ ਕੋਈ ਗਾਵੇ ਪੁਨਰਪ ਗਰਭ ਨ ਲੇਟੇ ॥ ਬਿਸ੍ਵ ਬਿਭੂਤ ਆਰਤੀ ਕਰਹੈ ਜਮ ਜਾਗਾਤਿ ਨ ਭੇਟੇ ॥ ਕ੍ਰਿਤ ਅਘ ਦੋਖ ਬਿਲਾਤੀ ਚਿਰਨ ਕੇ ਅਪਦਾ ਕਾਲਖ ਮੇਟੇ ॥ ਮੁਖ ਊਜਲ ਮਨ ਨਿਰਮਲ ਹੋਏ ਹੈ ਪੜਤ ਨ ਜਮ ਕੇ ਫੇਟੇ ॥੨॥੨੪੭੫॥ ਬਿਲਾਵਨੀ ॥ ਭਏ ਸਨਾਥ ਦੇਵ ਇੰਦ੍ਰਾਦਕ ਰਿਖ ਮੁਨਿ ਭਗਤ ਪ੍ਰਧਾਨਾ ॥ ਰਛ ਰਛ ਬੋਲੇ ਬਿਸ੍ਵੰਭਰ ਬਿਸ੍ਵਰੂਪ ਭਗਵਾਨਾ ॥ ਦੀਨਜੋ ਦਰਸ ਸਨਾਥ ਕੀਨ ਸੁਰ ਕ੍ਰਿਪਾਸਿੰਧ ਬਲਵਾਨਾ ॥ ਪਾਇਓ ਥਾਏ ਭਗਤ ਭਗਤਨ ਕੋ ਰਾਖਿਯੋ ਲਾਜ ਭਗਤਾਨਾ ॥੩॥੨੪੭੬॥ ਬਿਲਾਵਨੀ ॥ ਕਰਤ ਕੁਲਾਹਲ ਦੇਵ ਮਨੁਜ ਗਨ ਨਾਰਿਨ ਮੰਗਲ ਗਾਵੈ ॥ ਉਤਸ੍ਵ ਹਰਖ ਬਿਨੋਦ ਬਿਲਾਵਲ ਸਤਿਗੁਰ ਈਸ ਮਨਾਵੈ ॥ ਬੰਦਨ ਕੋਟ ਡੰਡੌਤ ਪ੍ਰਨਾਮਾ ਪ੍ਰਦਛਨਾ ਦਿਵਾਵੈ ॥ ਧੂਪ ਦੀਪ ਫੂਲਨ ਕੀ ਬਰਖਾ ਦੁੰਦਭ ਸੁਰਨ ਬਜਾਵੈ ॥੨੪੭੭॥੪॥ ਬਿਲਾਵਲੀ ॥ ਸੁਰ ਨਰ ਦੇਵ ਬਧੁਨ ਗਨ ਗੰਧ੍ਰਬ ਪਰੀ ਪਦੁਮਿਨੀ ਨਾਗਿਨ ॥ ਜਛ ਬਧੁ ਬਾਸੁਕ ਕੀ ਕਿੰਨ੍ਰੀ[3] ਨਟ ਨਾਗ੍ਰ ਸੁਰ ਭਾਮਿਨ ॥ ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਦਛਨ ਕਰਤ ਹਰਖ ਭਰ ਬਿਸ੍ਵ ਦਰਸ ਬਡਭਾਗਿਨ ॥ ਪੁਸਪ ਮੇਘ ਬ੍ਰਖਤ ਅਛਰ ਗਨ ਕਾਮਿਨ ਰਸਕ ਸੁਹਾਗਿਨ ॥੨੪੭੮॥੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਲਾਵਲੀ ॥ ਭਇਓ ਜੈਕਾਰ ਤ੍ਰੈਲੋਕ ਉਛਾਹਾ ਮੰਗਲ ਹਰਖ ਬਧਾਇਆ[6] ॥ ਪ੍ਰਗਟੇ ਬਿਸ੍ਵ ਰੂਪ ਬਨਵਾਰੀ ਭਗਤ ਹੇਤ ਹਰਿ ਰਾਇਆ ॥ ਭਇਓ ਪ੍ਰਕਾਸ ਤ੍ਰੈਲੋਕ ਉਜਾਗਰ ਨਸਿਓ ਬਿਪਤ ਕੀ ਛਾਇਆ ॥ ਆਏ ਦਿਵਸ ਸੁਖਰਾਸ ਸਗਲ ਬਿਧ ਦੁਖ ਕੇ ਦਿਵਸ ਬਿਹਾਇਆ ॥੨੪੭੯॥੬॥ਛਕਾ ੧॥ ਬਿਲਾਵਨੀ ॥ ਹਰਖਿਤ ਭਏ ਭਗਤ ਸੁਰ ਜੇਤੇ ਰਿਖ ਮੁਨ ਕਰਤ ਬਧਾਵਾ ॥ ਡਰਪੇ ਅਸੁਰ ਦਾਨਵ ਸੁਰ ਦ੍ਰੋਹੀ ਬਹੁ ਬਹੁ ਕਰਤ ਉਪਾਵਾ ॥ ਜਾਨ ਗਏ ਦਾਨਵ ਬਿਧ ਸਭ ਹੀ ਪ੍ਰਗਟੇ ਭਗਤ ਸਹਾਇਆ ॥ ਮਚ ਹੈ ਜੁਧ ਦੀਰਘ ਜਗ ਭੀਤਰ ਦੇਵ ਅਦੇਵ ਸਬਾਇਆ ॥੨੪੮੦॥੭॥ ਬਿਲਾਵਲੀ ॥ ਢਮਕਤ ਢਢ ਢੋਲ ਮਾਰੂ ਰਨ ਦੁੰਦਭ ਬਿਬਿਧ ਨਿਸਾਨਾ ॥ ਘੋਰ ਨਾਦ ਬਾਜੰਤ੍ਰ ਅਖਾਰਨ ਪ੍ਰਲੈ ਸਬਦ ਅਨੁਮਾਨਾ ॥ ਘਹਰਤ ਨਾਦ ਨਿਸਾਨ ਜੁਝਾਵਾ ਰਾਗ ਰਾਗਨੀ ਸਾਨਾ ॥ ਚਾਰ ਅਰਬ ਬਾਜੰਤ੍ਰ ਸੁਭਗ ਦਲ ਨਾਦ ਨੀਸਾਨ ਬਜਾਨਾ ॥੨੪੮੧॥੮॥ ਬਿਲਾਵਲੀ ॥ ਦਹਲਿਓ ਮੀਨ ਸੂਕਰ ਕੁਲ ਧਉਲ ਸੇਖ ਹਿਯ ਡਰਪੇ ॥ ਡਰਪਿਓ ਗਾਉ ਬ੍ਰਾਹ ਦਿਗਜ ਮਨ ਅਸ੍ਵਕੁਲੀ ਸਭ[4] ਸਰਪੈ ॥ ਥਰਹਰ ਥਿਰਾ ਗਗਨ ਘਨ ਕੰਪਿਓ ਦਿਸ ਅਨਦਿਸ ਭਈ ਖਰ ਕੈ ॥ ਜਲ ਥਲ ਮੇਰ ਬਨਸਪਤ ਦਹਲਿਓ ਤੀਨ ਲੋਕ ਹਿਯ ਧਰ ਕੈ ॥੨੪੮੨॥੯॥ ਬਿਲਾਵਲੀ ॥ ਜੀਵ ਜੰਤ ਚਰ ਅਚਰ ਡਰਾਨੇ ਖਗ ਮ੍ਰਿਗ ਮਨੁਜ ਭੁਜੰਗੀ ॥ ਦਾਨਵ ਭੂਤ ਪ੍ਰੇਤ ਹਿਯ ਦਹਲਿਓ ਦਹਲਿਓ ਅਸੁਰ ਭੜੰਗੀ ॥ ਡਰਪੀ ਸਕਲ ਉਪਾਰਜਨ ਦਹਲਿਓ ਹਰਖੇ ਸਾਧ ਓਮੰਗੀ ॥ ਦਰਸਨ ਪਰਸ ਸਫਲ ਜਗਜੀਵਨ ਪ੍ਰਗਟੇ ਪੁਰਖ ਅਸੰਗੀ ॥੨੪੮੩॥੧੦॥ ਬਿਲਾਵਲੀ ॥ ਦੀਓ ਦੁੰਦਭੀ ਬਿਜੈ ਦਮਾਮਨ ਮਾਰੂ ਦੁਸਦ ਘਹਰਾਨਾ ॥ ਫਰਹਰੇਓ[5] ਕੇਤ ਫਤਹ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਤੀਨ ਲੋਕ ਸੁਖ ਮਾਨਾ ॥ ਜਾਤ੍ਰਾ ਬਿਜੈ ਸਮ੍ਰ ਭਾਰਥ ਕੋ ਕੀਨਜੋ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨਾ ॥ ਸੰਖ ਘੰਟ ਦੁੰਦਭ ਮੰਜੀਰਨ ਡਉਰੂ ਸਮ੍ਰ ਬਜਾਨਾ ॥੨੪੮੪॥੧੧॥ ਬਿਲਾਵਲੀ ਅਸਟ ਤੁਕੀ ॥ ਚੜਤ ਕਰੀ ਦਾਨਵ ਕੁਲ ਦੂਖਨ ਸਰਬਲੋਹ ਕਰਤਾਰਾ ॥ ਬਾਜਿਓ ਨਾਦ ਨਿਸਾਨ ਸੰਬੂਹਨ ਨਾਦ ਨਿਸੁੰਨ ਕਰਾਰਾ ॥ ਪੂਰ ਰਹਿਓ ਧੁਨ ਸਬਦ ਭੈਆਵਨ ਮਾਰੂ ਸਮ੍ਰ ਹਕਾਰਾ ॥ ਨਿਸਰੀ ਫੌਜ ਅਮਰ ਗਨ ਕੇਰੀ ਲੋਕ ਲੋਕ ਅਖਾੜਾ ॥ ਪਦਮ ਗਨੇਸ ਕਾਰਤਕੇ ਕੋਟਕ ਸਹੰਸ ਬਿਰੰਚ ਬ੍ਰਿਖ ਕੇਤੇ ॥ ਨਉ ਕ੍ਰੋਟ ਦੇਵੀ ਸਿੰਘਾਸਨੀ ਪੁੰਡਰੀਕ ਦਲ ਏਤੇ ॥ ਸਿਮਰ ਈਸ ਕੀਨਜੋ ਸੁਰ ਜਾਤ੍ਰਾ ਬੰਦਤ ਸਕਤ ਸਮੇਤੇ ॥ ਦਿਨਮਨ ਨਿਸ ਨਾਯਕ ਦਲ ਬੂਹਨ ਸੁਰ ਨਰ ਨ੍ਰਿਪ ਦਲ ਜੇਤੇ ॥੨੪੮੫॥੧੨॥ ਛਕੇ ੨ ॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਬੰਗਾਲਮ ॥ ਕੁਬੇਰ ਬ੍ਰਨ ਜਮ ਰੁਦ੍ਰ ਕਾਪਾਲਕ ਭੈਰਵ ਕਾਲ ਚਮੂੰ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[1]ਓਅੰਕਾਰ (ਅਸ)
[2]ਘਨ (ਖਕ, ਅਸ)
[3]ਕਿੰਨ੍ਹਿ (ਅਸ)
[4]ਸੁਤ (ਅਸ)
[5]ਫਹਰਜੋ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[6]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ‘ਬਧਾਵਾ’ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਛੇਗੋ ॥ ਚਿਤ੍ਰ ਗੁਪਤ ਪ੍ਰਤਨਾ ਬਹੁਰੰਗੀ ਅਸ ਗਜ ਪਾਇਕ ਨੀਕੇ ਗੋ ॥ ਨਾਰਦ ਸਾਰਦ ਬ੍ਰਹਮ ਸੰਕਰ ਦਲ ਭੂਤ ਮਸਾਨ ਭੜੰਗੀ ਗੋ ॥ ਗਨੇਸ ਮਨਾਯ ਨਾਯ ਸਿਰ ਸਭ ਹੀ ਜਾਤ੍ਰਾ ਸੁਫਲ ਬਰੰਗੀ ਗੋ ॥੨੪੮੬॥੧॥ ਬੰਗਾਲਮ ॥ ਚਤੁਰੰਗਨ ਦਲ ਸੁਭਗ ਬੇਵਾਨੀ ਬੂਹ ਸੰਬੂਹ ਚਮੂੰ ਛੇਗੋ ॥ ਉਮਡਜੋ ਚਮੂੰ ਦੁਸਦ ਦਲ ਬਾਦਲ ਦਾਰੁਨ ਦੇਵ ਅਨੀਛੇਗੋ ॥ ਪ੍ਰਤਨਾ ਪ੍ਰਬਲ ਸੁਰੰਗ ਸਗਲ ਬਿਧ ਲੋਕ ਲੋਕ ਕੇ ਜੋਧਾ ਗੋ ॥ ਚੜਤ ਕਰੀ ਸੁਰ ਦਲ ਆਗਿਆ ਜੁਤ ਸਰਬਲੋਹ ਪ੍ਰਬੋਧਾ ਗੋ ॥੨੪੮੭॥੨॥ ਬੰਗਾਲਮ ॥ ਕਬਿਓ ਬਾਚ ॥ ਨਿਸਰੀ ਕਟਕ ਅਟਕ ਸਭ ਚੂਕੀ ਬਾਸ੍ਵ ਹਰਖ ਉਮਾਹਾਗੋ ॥ ਮੇਘ ਮਾਲ ਪੂਤਨ ਪ੍ਰਵਾਰਨ ਜਾਤ੍ਰਾ ਸਮ੍ਰ ਉਛਾਹਾਗੋ ॥ ਨਿਸਰੀ ਖਾਸ ਫਉਜ ਮਘਵਾ ਦਲ ਚਤੁਰੰਗਨ ਅਸਗਾਹਾਗੋ ॥ ਜਾ ਕਰਉ ਅੰਤ ਨਹੀ ਲਖੀਅਤ ਕਟਕ ਅਪਾਰ ਸਮਹਾਗੋ ॥੨੪੮੮॥੩॥ ਬੰਗਾਲਮ ॥ ਉਮਡਿਯੋ ਉਦਧ ਚਮੂੰ ਸੁਰ ਸਗਲੀ ਦਹਦਿਸ ਸੈਨ ਸੁਰੰਗੀ ਗੋ ॥ ਫਰਹਰਤ ਕੇਤ ਧੁਜਾ ਪਤਾਕਾ ਨਾਨਾ ਬ੍ਰਨ ਬਰੰਗੀ ਗੋ ॥ ਲੀਨਜੋ ਛਾਇ ਘਟਾ ਨਭ ਬਾਨਨ ਕੇਤ ਨਿਸਾਨ ਸੁਰੰਗੀ ਗੋ ॥ ਲਖ ਨਹ ਪਰਤ ਦਿਸਾ ਰਬ[1] ਹੇਰੇ ਛਿਪ ਗੌ ਗਗਨ ਪਰੰਗੀ ਗੋ ॥੨੪੮੯॥੪॥ ਬੰਗਾਲਮ ॥ ਚਾਰ ਨੀਲ ਦਸ ਅਰਬ ਖਰਬ ਖਟ ਸੈਨਾ ਸੁਰਨ ਅਨੀਛੈਗੋ ॥ ਸਾਜ ਸਾਜ ਭਟ ਚਲੇ ਅਖਾਰਨ ਬਹੁ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਘਣੀਛੈਗੋ ॥ ਚਾਰ ਭਾਂਤ ਕੀ ਸੈਨ ਸੁਧਾਰੀ ਸੂਰਾ ਸਬਲ ਧਣੀਛੈਗੋ ॥ ਅਸ ਗਜ ਪਾਯਕ ਸੁਭਗ ਬਿਵਾਨੀ ਰਥ ਨਗ ਖਚਿਤ ਮਣੀਛੈਗੋ ॥੨੪੯੦॥੫॥ ਬੰਗਾਲਮ ॥ ਕਰੀ ਆਗਿਆ ਸੇਖ ਭਗਤ ਪ੍ਰਤਿ ਸਾਜਹ ਸੈਨ ਅਮੀਛੈਗੋ ॥ ਸਿੰਘ ਬਾਹਨੀ ਸਰਬ ਮੰਗਲਾ ਸਕਤ ਨੌ ਕੋਟ ਜਮੀਛੈਗੋ ॥ ਸੇਖ ਬੇਵਾਨ ਅਰੁ ਸਿੰਘ ਬੇਵਾਨਾ ਪੁਹਪਕ ਹੰਸ ਬੇਵਾਨੀਗੋ ॥ ਮਈਊਰ ਬੇਵਾਨ ਮੂਖਕ ਬੇਵਾਨਾ ਗਜ ਬੇਵਾਨ ਅਸ੍ਵਨੀਛੇਗੋ ॥੨੪੯੧॥੬॥ ਬੰਗਾਲਮ ॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਰੂੜ[2] ਭਏ ਜਗ ਬੰਦਨ ਅਸੁਰ ਨਿਕੰਦ ਧਨੀਛੇਗੋ ॥ ਮਨ ਗਨ ਰਤਨ ਬਜ੍ਰ ਨਗ ਪੁੰਜਨ ਭੂਸਨ ਮਨੀਛੇਗੋ ॥ ਛਤ੍ਰ ਮੁਟ੍ਕ ਕਲਗੀ ਮਨ ਮੁਕਤਾ ਚੌਰ ਛਤ੍ਰ ਕਨੀਛੇਗੋ[3] ॥ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਕੋਟਕ ਦੁਤ ਦਿਨਮਨ ਦਾਮਿਨ ਘਟਾ ਘਨੀਛੇਗੋ ॥੨੪੯੨॥੭॥ ਸਪਤਾ ੧ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬੰਗੁਲੀ ॥ ਅਦਭੁਤ ਦੁਤ ਰਵਿ ਤੇਜ ਦਿਪਤ ਮੁਖ ਕੰਕਜ ਮਯੰਕ ਲਜਾਵੈ ਗੋ ॥ ਪ੍ਰਭਾ ਉਦਿਤ ਛਬਿ ਨੂਰ ਤੇਜ ਮੁਖ ਮੰਡਲ ਦੁਤਿ ਛਾਵੈਗੋ ॥ ਕਵਲ ਨੈਨ ਰਾਜਤ ਪਦ ਕੰਜਨ ਕਮਲ ਬਰਨ ਬਪ ਭਾਵੈ ਗੋ ॥ ਦ੍ਰਪ ਮਥਨ ਕੰਦ੍ਰਪ ਨਿਵਾਰਨ ਮਾਨ ਮਨੋਜ ਛਿਨਾਵੈਗੋ ॥੨੪੯੩॥੧॥ ਬੰਗਲੀ ॥ ਬਾਸਕ ਤਛਕ ਸੇਖਾਰੂੜੇ[4] ਮੁਖ ਸਹੰਸ੍ਰ ਫਨ ਛਾਜੈ ਗੋ ॥ ਸੇਸ ਛਤ੍ਰ ਫਨ ਫੁਰਤ ਭੁਜੰਗਮ ਕਮਲਾਸਨ ਹਰ[5] ਗਾਜੈ ਗੋ ॥ ਨਵਤਨ ਨਵਲ ਕਿਸੋਰ ਮੈਨ ਬਪ ਨਿਸਸ ਪ੍ਰਭਾ ਦੁਤ ਰਾਜੈ ਗੋ ॥ ਬਿਸ੍ਵਰੂਪ ਦਰਸਨ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਨ੍ਰਿਖਤ ਭ੍ਰਮ ਭੈ ਭਾਜੈ ਗੋ ॥੨੪੯੪॥੨॥ ਬੰਗਲੀ ॥ ਮਨ ਮਧੁਕਰ ਗੁੰਜਤ ਪਦ ਕਮਲਨ ਸਾਰੰਗਪਾਨ ਰੁਚਾਵੈਗੋ ॥ ਤਨ ਮਨ ਧਨਹ ਨਿਛਾਵਰ ਕਰਹੌ ਰੂਪ ਰਾਮ ਦਰਸਾਵੈਗੋ॥ ਸੰਤ ਸੁਹ੍ਰਿਦ ਦਰਸਨ ਬਲਿ ਜਾਵਤ ਮਨ ਤਨ ਹਰੀ ਸੁਖਾਵੈਗੋ[6] ॥ ਬਿਸ੍ਵ ਬਿਭੂਤ ਗੋਬਿੰਦ ਬਲਿਹਾਰੀ ਵਾਰ ਵਾਰ ਬਲਿ ਜਾਵੈਗੋ ॥੨੪੯੫॥੩॥ ਬੰਗਲੀ ॥ ਚਢੇ ਸਮ੍ਰ ਮੰਡ ਸੰਤ ਸਹਾਈ ਸੁਰ ਹਿਤ ਜੁਧ ਠਟੀਛੈਗੋ ॥ ਚੁਨ ਚੁਨ ਵੈਰੀ ਸਮਰ ਸੰਘਾਰੇ ਕਰਤਾ ਕਾਲ ਹਠੀਛੇਗੋ ॥ ਦੁਸਟ ਪਟਕਨ ਮਾਨ ਮਰੀਲੋ ਗਰਬ ਪ੍ਰਹਾਰ ਬਲੀਛੇਗੋ ॥ ਬਾਸਵ ਹੇਤ ਚੜੇ ਜਗਜੀਵਨ ਮੰਡਜੋ ਅਖਾੜ ਮਲੀਛੇਗੋ ॥੨੪੯੬॥੪॥ ਬੰਗੁਲੀ ॥ ਸੁਰ ਨਰ ਸਭੀ ਦੇਵ ਇੰਦ੍ਰਾਦਕ ਸਰਬ ਮੰਗਲਾ ਸਕਤੀਗੋ ॥ ਪਦੁਮ ਗਨੇਸ ਕਾਰਤਕੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਨਾਰਦ ਸਾਰਦ ਭਗਤੀ ਗੋ ॥ ਸਿਵ ਸਨਕਾਦ ਕੁਬੇਰ ਬਰੁਨ ਜਮ ਗੰਧ੍ਰਬ ਜਛ ਗਨ ਸਕਤੀਗੋ[7] ॥ ਭੈਰਉ ਭੂਤ ਕਾਲ ਖੰਕਾਲੀਨਿ ਡੀਅਰ ਪ੍ਰੇਤ ਸਮਸਤੀਗੋ ॥੨੪੯੭॥੫॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਬੰਗੁਲੀ ॥ ਜੁਗਿਨ ਪਰੀ ਪਦੁਮਨੀ ਹੂਰੈ ਦੇਵ ਬਧੂ ਸਭ ਧਾਈ ਗੋ ॥ ਨਰੀ ਨਾਗਿਨੀ ਕਿੰਨ੍ਰੀ ਅਪਛਰ ਸੁਰੀ ਬਰੰਗ ਸਿਧਾਈਗੋ ॥ ਸੇਖਨਾਗ ਐਰਾਵਤ ਦੁਲਦੁਲ ਮੂਖਕ ਮੋਰ ਸਬਾਈਗੋ ॥ ਬ੍ਰਿਖਭ ਸਿੰਘ ਬਿਵਾਨ ਹੰਸਨੀ ਕਰਹਲ ਸਇੰਦ ਸੁਹਾਈਗੋ ॥੨੪੯੮॥੬॥ ਛਕਾ ੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਅਸਲੇਖੀ ॥ ਹਰਾਵਲ ਚੰਦੈਲਨ ਬਾਮ ਦਛਨੀ ਅਨੀ ਪ੍ਰਬਲ ਦਲ ਉਮਡ ਘਨਾ ॥ ਛਿਤ ਨਭ[7] ਛਾਯੋ ਅਧ੍ਰ[8] ਮਗ ਬਹੁਤੇ ਚਮੂੰ ਸੁਰੰਗ ਬਚਿਤ੍ਰ ਬਨਾ ॥ ਰਵਿ ਸਸਿ ਬਾਮ ਦਛਿਨ ਦਿਸ ਹਰ ਕੇ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਸਜ ਚਾਉ ਠਨਾ ॥ ਸਾਮਕਰਨ ਮ੍ਰਿਗ ਰਥ ਰਿਖ ਨੰਦਨ ਮਨ ਬ੍ਰਿੰਦ ਲਾਗਿਓ ਉਡਗ ਗਨਾ ॥੨੪੯੯॥੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਅਸਲੇਖੀ ॥ ਨਾਰਦ ਕੀਨ ਹਰਾਵਲ ਦਲਪਤਿ ਸਾਮ ਗਨੇਸ ਸੰਗ ਪਦੁਮ ਉਮਾ ॥ ਕੀਨ ਚੰਦੈਲ ਸੰਕ੍ਰ ਬ੍ਰਹਮਾ ਸਭ ਚਤੁਰਾਨਨ ਮੁਖ ਸਹਸ੍ਰ ਰਮਾ ॥ ਭਾਨ ਮਯੰਕ ਦਾਹਿਨ ਦਿਸ ਪ੍ਰਤਨਾ ਸਾਰਦ ਸਚੀ ਸਹਿਤ ਪਦਮਾ ॥ ਬਰੁਨ ਕਉਬੇਰ ਜਮ ਜਖ ਕਾਪਾਲਕ ਭੈਰਵ ਬਾਮ ਦਿਸਾ ਸੁਖ ਮਾ ॥੨੫੦੦॥੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਅਸਲੇਖੀ ॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਕਬਿ (ਅਸ)
[੨]ਸੇਖਆਰੂੜ (ਖਕ, ਅਸ)
[੩]ਕ੍ਰਮਨੀਛੈਗੋ (ਅਸ)
[੪]ਆਸਵ ਛਕਤ ਸੇਸ ਅਰੂੜੇ (ਅਸ)
[੫]ਹਰਿ (ਅਸ)
[੬]ਸੁਖਪਾਵੈਗੋ (ਖਕ)
[੭]ਮਗ (ਖਕ, ਅਸ)
[੮]ਅੰਬਰ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ‘ਕਹਵੋਰ’ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ‘ਸਤੀਗੋ’ ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਭੂਪਤਿ ਮਨੁਜ ਦੇਵ ਦਲ ਅਧਪਤ ਰਛਕ ਪ੍ਰਤਨਾ ਸਭੀ ਭਏ ॥ ਕਾਲ ਕਰਾਲ ਕਾਪਾਲਕ ਜੁਗਿਨ ਭੂਤ ਮਸਾਨ ਰਖਵਾਰ ਤਏ ॥ ਨਵ ਗ੍ਰਿਹ ਨਖਤ੍ਰ ਮੇਘ ਦਲ ਬਾਸਵ ਬਾਸਕ ਤਛਕ ਸੰਗ ਲਏ ॥ ਸੇਖ ਸਾਏ ਫਨਪਤ ਆਰੂੜੇ ਪ੍ਰਭਾ ਨ੍ਰਿਖ ਸਭ ਦੋਖ ਗਏ ॥੨੫੦੧॥੩॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਅਸਲੇਖੀ ॥ ਖਾਸ ਅਨੀ ਜਗਦੀਸ ਗੁਸਾਈ ਬਾਸਵ ਸੁਤ ਪਰਵਾਰ ਕਰੀ ॥ ਤਿਨ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁਨਾਵੋ ਆਗਲ ਜਿਹ ਬਿਧ ਸਾਕਾ ਸਮ੍ਰ ਕਰੀ ॥ ਸੇਖ ਸਾਯੇ ਮੰਗਲਾ ਮ੍ਰਿੜਾਲੀ ਸਿੰਘ ਬਾਹਨੀ ਸਿੰਘ ਚੜੀ ॥ ਰਾਜਤ ਮਧ ਕਟਕ ਜਗ ਤਾਰਨ ਅਸੁਰ ਨਾਸ ਹਿਤ ਜੋਤ ਧਰੀ ॥੨੫੦੨॥੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਅਸਲੇਖੀ ॥ ਅਮਿਤ ਰੂਪ ਬਿਸ੍ਵ ਦਰਸਨ ਹੋ ਹਰਿ ਅਮਿਤ ਰੂਪ ਜੁਤ ਸਕਤ ਧਰਾ ॥ ਨਉ ਕ੍ਰੋਟ ਮੂਰਤ ਬਪ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਪ੍ਰਿਥਕ ਪ੍ਰਿਥਕ ਅਵਤਾਰ ਕਰਾ ॥ ਸੋਭਿਤ ਸਭੀ ਸਕਤਿ ਹਰ ਸੰਗਮ ਨਭ ਨਖਤ੍ਰ ਸਿਸ ਗਿਰਦ ਮੜਾ ॥ ਬਿਸ੍ਵ ਬਿਭੂਤ ਬਿਸ੍ਵ ਕੇ ਨਾਯਕ ਬਿਸ੍ਵ ਰੂਪ ਹੋ ਸਮਰ ਚੜਾ ॥੨੫੦੩॥੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਅਸਲੇਖੀ ॥ ਰਾਖਸ ਜਿੰਨ ਬੈਤਾਲ ਕਾਪਾਲਕ ਭੂਤ ਮਸਾਨ ਭੜੰਗ ਗਨਾ ॥ ਡੀਅਰ ਗੂਲ ਭਸੁੰਡ ਮਸਾਨੀ ਸੰਖਨੀ ਕ੍ਰੂਰ ਪਿਸਾਚ ਘਨਾ ॥ ਕੁਹਕਤ ਕੰਤ ਬਿਤਾਲ ਡਾਕਨੀ ਕਿਲ ਕਿਟ ਪ੍ਰੇਤ ਉਲੂਕ ਬਨਾ ॥ ਢਢਕਤ ਢਢ ਡਾਮਰੂ ਡਮ ਡਮ ਨਾਦ ਨਿਸੁਨ ਭੈਆਨ ਭਨਾ ॥੨੫੦੪॥੬॥ ਛਕਾ ੬ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਅਸਲੇਖੀ ॥ ਬਬਕਤ ਸਿੰਘ ਬੇਆਘ੍ਰ ਪੰਚਾਨਨ ਥਰਹਰ ਕੰਪਤ ਸੁਰਗਨਾ[੧] ॥ ਕੂਕਤ ਮੋਰ ਹੰਸ ਹੂਲਾਸਤ ਹਿੰਨਸਤ ਹੈਯ ਗਜ ਫੂੰਕ ਫਨਾ ॥ ਨਾਨਾ ਸਬਦ ਹੋਤ ਹਰ ਪ੍ਰਤਨਾ ਰਾਗ ਨਾਦ ਧੁਨ ਪ੍ਰਬਲ ਠਨਾ ॥ ਜੈਤਵਾਰ ਜੈ ਜੈ ਉਚਾਰਤ ਜੈ ਜਗਦੀਸ ਜਨਾਰਦਨਾ ॥੨੫੦੫॥੭॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਅਸਲੇਖੀ ॥ ਝਮਕਤ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਬਹੁ ਪੁੰਜਨ ਦਮਿਕਤ ਦਾਮਿਨ ਰਤਨ ਮਨਾ ॥ ਸੈਕਰ ਮੁਕਰ ਪੈਨੀ ਅਤਿ ਨ੍ਰਿਮਲ ਆਯੁਧ ਸੁਰਗਨ ਬਿਮਲ ਬਨਾ ॥ ਲਾਲ ਜਾਲ ਮੋਤੀ ਪ੍ਰਵਾਲੈ ਹੀਰ ਚੀਰ ਬਹੁ ਰੰਗ ਘਨਾ ॥ ਭੂਸਨ ਜੜਾਉ ਮਨਨ ਬ੍ਰਿੰਦ ਕਲਗੀ ਕੁਲਹ ਸਿਰਮਉਰ ਪਨਾ ॥੨੫੦੬॥੮॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਅਸਲੇਖੀ ॥ ਹੈਕਲ ਲੂਲ ਹਮੇਲ ਪਾਖਰੈ ਜੀਨ ਹਵਾਈ ਸੁਭਗ ਤੁਰਾ ॥ ਬਗਤ੍ਰ[੨] ਜਿਰਹ ਸੰਜੋਆ ਚਿਲਤਹ ਖ਼ੂਦ ਖਿਫਤ ਜਰਬਫਤ ਜਰਾ ॥ ਅਤਲਸ ਤਾਸ ਤਮਾਮੀ ਕਾਕਮ ਮਕਤੂਲਨ ਕਿਰਪਾਸ ਮੜਾ ॥ ਭੂਸਨ ਬਸਨ ਅਜਾਯਬ ਛਕੇ ਸਜ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਗਹ ਦੇਵ ਨਰਾ ॥੨੫੦੭॥੯॥ ਅਨੁਚਰ ਮਹਾਕਾਲ ਕੇ ਸਬਹੀਂ ਸਾਜ ਸੈਨ ਸੁਰ ਸਕ੍ਰ ਚੜਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਅਸਲੇਖੀ ॥ ਤ੍ਰਹ ਦੂਜੀ ॥ ਬਹੁ ਭੀਰ ਧੀਰ ਅਨੀ ਚਤੁਰੰਗ ਪ੍ਰਤਨਾ ਦੇਵ ਨਰ ॥ ਗਜਤ ਸੂਰ ਸਾਵੰਤ ਸਾਯਕ ਬਜਤ ਮਾਰੂ ਭੇਰ ਢਰ ॥ ਚਾਰ ਅਰਬ ਬਾਜੰਤ੍ਰ ਬ੍ਰੂਹਨ[੩] ਨਾਦ ਨਾਨਾ ਭਾਂਤ ਝਰ ॥ ਉਘਟਤ ਸਮਾਜ ਸੰਬ੍ਰੂਹ ਰਾਗਨ ਕਧਤ ਗੁਨ ਜਨ ਗਨ ਸੁਘਰ ॥੨੫੦੮॥੧੦॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਅਸਲੇਖੀ ॥ ਸੁਰੰਗ ਸੈਨ ਅਮੋਘ ਪ੍ਰਤਨਾ ਮਹਾਕਾਲ ਅਨੀ ਪ੍ਰਬਲ ॥ ਸੁਭ ਘਰੀ ਸੋਧ ਮਨਾਇ ਜਗਪਤਿ ਲਗਨ ਸਗਨ ਸੁਧਾਰ ਬਲ ॥ ਰੁਖ ਕਰੀ ਬਾਸ੍ਵ ਲੋਕ ਦੇਵਨ ਜਹ ਅਸੁਰ ਭੁੰਚਤ ਰਾਜ ਖਲ ॥ ਕਰਤ ਬਰਖਾ ਸੁਮਨ ਸੁਰਗਨ ਦੁੰਦਭੀ ਦੈ ਦੈਤ ਬਲ ॥੨੫੦੯॥੧੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਅਸਲੇਖੀ ॥ ਧੁਨਿ ਸੁਨਿ ਜੁਝਊਆ ਨਾਦ ਭੀਖਮ ਭਏ ਤ੍ਰਾਸਿਤ ਚਰ ਅਚਰ ॥ ਪਠਿਓ ਦੂਤ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਅਨੁਚਰ ਅਸ ਕਉਨ ਉਪਜਿਯੋ ਅਵਨਿ ਪਰ ॥ ਜਿਨ ਦੀਨ ਦੁੰਦਭ ਸਮਰ ਭੀਖਮ ਪ੍ਰਲੈ ਉਪਜਿਯੋ ਅਵਨੀ ਭਰ ॥ ਕੰਪਯੋ ਲੋਕ ਤ੍ਰੈਲੋਕ ਦਹਲਜੋ ਪ੍ਰਲੈ ਪਲਟਯੋ ਦੁਸਦ ਕਰ ॥੨੫੧੦॥੧੨॥ ਛਕੇ ॥੨॥ ਲਲਤ ॥ ਚਾਲਿਓ ਦੂਤ ਬਿਦਾ ਲੈ ਤਹ ਤੇ ਲੇਆਵਨ ਸੋਧ ਸੁਰੇਸਰ ॥ ਦੁਰੇ ਕਹਾ ਦੇਵ ਕੁਲ ਸਗਰੇ ਕਹਾਂ ਛਪੇ ਹੈਂ ਜਨੇਸਰ ॥ ਸੋਧਿਓ ਗਗਨ ਪੈਆਲ ਮੇਰ ਸਭ ਸੋਧਜੋ ਸਕਲ ਦੇਸਾਂਤ੍ਰ ॥ ਸਿੰਧ ਤਟ ਜਾਏ ਦੂਤ ਨਿਹਾਰਜੋ ਪ੍ਰਗਟੇ ਦੇਵ ਦੇਵੇਸਰ ॥੨੫੧੧॥੧॥ ਲਲਤ ॥ ਨਿਰਖਿਓ ਦੇਵ ਦੇਵੇਸ ਸਕਲ ਸੁਰ ਮੁਨਿ ਜਨ ਭੂਪ ਨਰੇਸਰ ॥ ਪਦੁਮ ਗਨੇਸ ਕੋਟ ਨਵ ਦੇਵੀ ਖਟ ਮੁਖ ਸਿੰਭੂ ਭੁਤੇਸਰ ॥ ਬ੍ਰਹਮਾ ਸਹੰਸ ਸਾਰਦਾ ਬਾਸਕ ਤਛਕ ਸੇਖ ਨਾਗੇਸਰ ॥ ਲੋਚਨ ਸਹੰਸ੍ਰ ਰੁਦ੍ਰ ਭੈਰਵ ਦਲ ਭੂਤਰਾਟ ਜਾਮੇਸਰ ॥੨੫੧੨॥੨॥ ਲਲਤ ॥ ਬਰੁਨ ਕੁਬੇਰ ਨਾਰਦ ਜਮ ਜਖਨ ਜੁਗਿਨ ਭੂਤ[ੳ] ਭੜੰਗੀ ॥ ਮੇਘਮਾਲ ਬਾਸਵ ਸੁਤ ਸਗਰੇ ਰਮਾ[ਅ] ਸਚੀ ਤ੍ਰਿਭੰਗੀ ॥ ਪਦੁਮਾ ਉਮਾ ਮੰਗਲਾ ਸਾਰਦ ਨਾਹਰ ਬੇਆਘ੍ਰ ਭੁਜੰਗੀ ॥ ਮੋਰ ਹੰਸ ਮੂਖਕ ਐਰਾਵਤ ਸਾਮਕਰਨ ਸਸ ਅੰਗੀ ॥੨੫੧੩॥੩॥ ਲਲਤ॥ ਨੰਦੀ ਗਰੁੜ ਗਰੁੜ ਧੁਜ ਰਾਜਤ ਮਹਾਕਾਲ ਬਜਰੰਗੀ ॥ ਪ੍ਰੇਤ ਭੂਤ ਮਾਸਾਨ ਕਾਪਾਲਕ ਕਾਲ ਕਰਾਲ ਬਰੰਗੀ ॥ ਜਿੰਨ ਹੂਰ ਅਛਰ ਗੰਧਰਬ ਦਲ ਪਰੀ ਪਦੁਮਨੀ ਚੰਗੀ ॥ ਸੰਖਨੀ ਕੰਕ ਮਸਾਨ ਦਾਨਵੀ ਨਾਗਿਨੀ ਹਰਖ ਓਮੰਗੀ ॥੨੫੧੪॥੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਲਲਤ ॥ ਪੁੰਡਰੀਕ ਕੇਹਰ ਘਨ ਭੀਖਮ ਮੇਘਮਾਲ ਦਲ ਸਾਰੇ ॥ ਨਿਰਖਿਓ ਚਮੂੰ ਦੇਵ ਦਲ ਭੀਖਮ ਰਿਖ ਮੁਨ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਅਸੁਰਗਨਾ (ਖਕ)
[੨]ਬਖਤਰ (ਖਕ, ਅਸ)
[੩]ਬਜੂਹਨ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਭੂਰ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਮਨੁਜ ਅਖਾਰੇ ॥ ਬਿਸ੍ਵਰੂਪ ਅਦਭੁਤ ਲੀਲਾ ਕਰ ਅਚਰਜ ਰੂਪ ਮੁਰਾਰੇ ॥ ਬਿਸ੍ਵ ਬਿਭੂਤ ਧਾਰ ਜਗਬੰਦਨ ਅਖਿਲ ਸ੍ਵਰੂਪ ਖਰਾਰੇ ॥੨੫੧੫॥੫॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਲਲਤ ॥ ਕੋਟ ਸੂਰ ਸਸਿ ਤੇਜ ਮੁਖਨ ਦੁਤਿ ਛਟਾ ਬਿਮਲ ਬਸ ਕਰਨੀ ॥ ਕਮਲ ਨੈਨ ਮੁਖ ਕੰਜ ਕਦਲ ਜੰਘ ਬਿਸ੍ਵਰੂਪ ਜਗ ਤਰਨੀ ॥ ਅਤਭੁਤ ਕਲਾ ਸੁਤਹ ਸਿਧ ਸਦਹੀ ਨਿਤ ਆਨੰਦ ਬਿਚਰਨੀ ॥ ਮੰਗਲ ਰੂਪ ਬਿਸ੍ਵ ਦਰਸਨ ਹਰਿ ਆਰਿਸ੍ਵ ਅਮੰਗਲ ਹਰਨੀ ॥੨੫੧੬॥੬॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਲਲਤ ॥ ਅਰੁ ਦੂਤ ਦਸਾ ਕਥਤੇ ॥ ਤੂਬਲ ॥ ਜਾਤ੍ਰਾ ਕਟਕ ਨਿਰਖ ਹਿਅ ਡਰਪਿਓ ਦਾਨਵ ਦੂਤ ਕਰੂਰੰ ॥ ਅਰਬ ਖਰਬ ਨੀਲ ਦਲ ਬਾਦਲ ਪ੍ਰਤਨਾ ਦੇਵ ਅਗੂੜੰ ॥ ਮਨ ਦੁਤ ਲਾਲ ਬਜ੍ਰ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰਨ ਭੂਸਨ ਬਸਨ ਆਰੂੜੰ ॥ ਪ੍ਰਭਾ ਪ੍ਰਤਾਪ ਨਿਰਖ ਹਿਯ ਦਹਲਿਓ ਮੰਡਜੋ ਸਪਰਧਾ ਸੂਰੰ ॥੨੫੧੭॥੭॥ ਲਲਤ ॥ ਚੂਕੀ ਆਸ ਰਾਜ ਭੁੰਚਨ ਕੀ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਦਨੁ ਨਾਹਾ ॥ ਹੋਯੇ ਹੈ ਹਤਨ ਦਾਨਵ ਕੁਲ ਸਗਰੀ ਸਮ੍ਰ ਪ੍ਰਬਲ ਭੈ ਕਾਹਾ ॥ ਲੈ ਹੈ ਛੋਰ ਰਾਜ ਪ੍ਰਭਤਾ ਕਹ ਹਨਹੈ ਦਨੁਜ ਸੰਬੂਹ ॥ ਪਲਟਜੋ ਰਾਜ ਸਕ੍ਰ ਕੋ ਸਭ ਬਿਧੁ ਪ੍ਰਗਟੇ ਅਸੁਰ ਬਿਨੂਹ ॥੨੫੧੮॥੮॥ ਲਲਤ ॥ ਭੇਤ ਸੋਧ ਦੂਤ ਲੈ ਸਗਲੇ ਕੀਸ ਪੈਆਨੋ ਚੋਖਾ ॥ ਕਹਿਓ ਬਾਰਤਾ ਨਿਜ ਕਰ ਸਗਰੀ ਸਜਜੋ ਕਟਕ ਸੁਰ ਰੋਖਾ ॥ ਬੈਠੇ ਕਹਾ ਮਦਨ ਕੇ ਮਾਤੇ ਪ੍ਰਗਟੇ ਪੁਰਖ ਅਨੋਖਾ ॥ ਸਿਮਟੇ ਸਗਲ ਦੇਵ ਸਕ੍ਰਾਦਿਕ ਜਾਤ੍ਰਾ ਸਮਰ ਬਿਲੋਕਾ ॥੨੫੧੯॥੯॥ ਲਲਤ ॥ ਦੂਤ ਬਾਚ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਪ੍ਰਤਿ ॥ ਜਾਤ੍ਰਾ ਕਰੀ ਦਾਨਵ ਕੁਲ ਦੂਖਨ ਸਰਬਲੋਹ ਜਗਬੰਦਨ ॥ ਸੁਰ ਨਰ ਹੂਰ ਜਿੰਨ ਅਛਰ ਦਲ ਜਿਸਨ ਬਿਸਨ ਰਿਖ ਨੰਦਨ ॥ ਬਿਗ੍ਰਹ ਅਮਰ ਤ੍ਰਾਸ ਕਰ ਭੈ ਦਤ ਦਾਨੂ ਦ੍ਰੋਹ ਨਿਕੰਦਨ ॥ ਕਰਤ ਬਨਾਵ ਚਾਵ ਅਤ ਆਨੰਦ ਚਰਚਿਤ ਮ੍ਰਿਗਮਦ ਚੰਦਨ ॥੨੫੨੦॥੧੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਆਲਾਪ ॥ ਪੰਚਪਦੀ ਦੋਹਾ ॥ ਗੰਧਾਰੀ ॥ ਸੁਨ ਬਚ ਹਰਖ ਦਨੇਸੁ ਭੇਓ ਬੋਲੇ ਓ ਸੁਣਹੋ ਬਚ ਸਠ ਨੀਚ ॥ ਕਰਤ ਬਡਾਈ ਤ੍ਰਾਸ ਦੈ ਕਾ ਨਿਅਰੇਓ ਤੋਹਿ ਮੀਚ ॥੨੫੨੧॥ ਮਮ ਪੌਰਖ ਜਾਨਤ ਨਹੀ ਸਠ ਅਚੇਤ ਅਗਿਯਾਨ ॥ ਤ੍ਰਿਨ ਕਹਾਯੇ ਦਾਂਤਨ ਸੁਰਨ ਦੀਨਜੋ ਸੁਰ ਜੀਅ ਦਾਨ ॥੨੫੨੨॥ ਭੈ[1] ਅਬ ਪਉਰਖ ਕਿਆ ਕਰੇ ਸੁਰ ਅਧੀਨ ਬਲ ਛੀਨ ॥ ਜਉ ਕਦਾਂਚ ਆਵੈ ਸਮਰ ਜੀਅ ਤਨ ਛਾਡੋ ਹੀਨ ॥੨੫੨੩॥ ਆਇਸ ਦੀਨਜੋ ਸੈਨ ਹੀ ਸਸਤ੍ਰ ਗਹੋ ਮਮ ਬੀਰ ॥ ਸਮਰ ਜਾਤ੍ਰਾ ਭਟ ਸਭੀ ਕਰੈ ਸੂਰ ਰਣਧੀਰ ॥੨੫੨੪॥ ਖੋੜਸ ਮੰਤ੍ਰੀ ਸੁਤਨ ਜੁਤ ਲੀਨਜੋ ਬੋਲ ਤੁਰੰਤ ॥ ਦੀਨਜੋ ਭੇਜ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਛਿਤ ਦਲ ਦੈ ਬਿਖਮ ਦੁਰੰਤ ॥੧॥੨੫੨੫॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਗੰਧਾਰੀ ॥ ਤ੍ਰਹ ਦੂਜੀ ॥ ਦੈ ਦੈ ਦੀਹ ਦਮਾਮ ਚਲੇ ਭਟ ਕਟਕ ਲੈ ॥ ਮੰਡਜੋ ਘੋਰ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਭੀਖਮ ਬੰਬ ਦੈ ॥ ਗਹ ਗਹ ਸਸਤ੍ਰ ਅਰੁ ਅਸਤ੍ਰ ਹਠੇ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਤੈ ॥ ਪ੍ਰਲੈ ਰੂਪ ਖਲ ਦਨੁਜ ਕੁਪਜੋ ਅਭਿਮਾਨ ਕੈ ॥੨੫੨੬॥੨॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਗੰਧਾਰੀ ॥ ਸਾਨੀ ॥ ਬਿਕਟ ਘੋਰ ਖਲ ਅਸੁਰ ਹਠਿਯੋ ਰਨ ਬੰਬ ਦੈ ॥ ਫਹਰਿਓ ਧ੍ਵਜਾ ਉਤੰਗ ਕੁਪਜੋ ਏਕਤ੍ਰ ਹੁਵੈ ॥ ਚਤੁਰੰਗਨ ਦਲ ਬਿਬਿਧ ਸੂਰ ਸਾਵੰਤ ਲੈ ॥ ਜਾਤ੍ਰਾ ਸਮਰ ਦਲ ਕੀਸ ਨਿਸਾਚਰ ਕੋਪ ਕੈ ॥੨੫੨੭॥੩॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਗੰਧਾਰੀ ॥ ਅਸ ਗਜ ਪਾਯਕ ਸਯੰਦ ਕਟਕ ਚਤੁਰੰਗਨੀ ॥ ਸਜ ਸਜ ਨਵਤਨ ਬੇਖ ਸੁਭਗ ਸੁਰੰਗਨੀ ॥ ਛਕੇ ਸਸਤ੍ਰ ਸਭ ਅਸਤ੍ਰ ਸਰਸ ਤਰੰਗਨੀ ॥ ਭੂਸਨ ਬਸਨ ਸੁਰੰਗ ਮੋਹਤ ਬਰੰਗਨੀ ॥੨੫੨੮॥੪॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਗੰਧਾਰੀ ॥ ਅਲਪ ਬੈਸ ਭਟ ਭੂਪ ਕੁਅਰ ਮੰਤ੍ਰੀ ਸੁਤ ਗਨੀਐ ॥ ਖੋੜਸ ਬਰਖ ਬੈਕਰਮ ਸੂਅਨ ਨ੍ਰਿਪ ਦਾਨਵ ਭਨੀਐ ॥ ਢੁਰਤ ਚਉਰ ਸਿਰ ਸੁਭਗ ਰਾਜ ਮਦ ਅਛਤ ਮਨੀਐ ॥ ਲਵੈ ਨ ਲਾਵਤ ਆਨ ਅਸੁਰ ਮਤ ਮਤਸਰ ਤਨੀਐ ॥੫॥੨੫੨੯॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਗੰਧਾਰੀ ॥ ਦਾਨਵ ਦੀਹ ਦੁਰੰਤ ਘੋਰ ਬਪ ਭੀਖਮ ਦੰਡੀ ॥ ਭਾਲ ਭਯਾਨਕ ਨੇਤ੍ਰ ਕਲ ਪੋਚ ਘਮੰਡੀ ॥ ਸਉ ਸਉ ਬਕ੍ਰ ਕਰਾਲ ਭੁਜਾ ਅਨਗਨ ਪ੍ਰਚੰਡੀ ॥ ਹੇਮ ਮੰਦ੍ਰ ਤਨ ਜਾਸੁ ਭੀਮ ਬਪੁ ਨਿਸਚਰ ਭੰਡੀ ॥੬॥ ਛਕੇ ॥੧॥੨੫੨੦॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਸੀਹੁਤੀ ॥ ਚੀਰ ਚੀਰ ਮਨ ਜੜਤ ਖਚਿਤ ਸਸਤ੍ਰਨ ਸੁਭ ਅੰਬਰ ॥ ਕਰਹਲ ਕੋਟ ਮਤੰਗ ਤੁਰੰਗ[ੳ] ਪਾਖਰ ਅਡੰਬਰ ॥ ਬਖਤ੍ਰ ਸੰਜ ਖਿਫਤਾਨ ਖੂਦ ਜਉਸਨ ਪਟੰਬਰ ॥ ਚਿਲਤਹ ਟੋਪ ਫਉਲਾਦ ਜਰੀ ਜਰਬਫਤ ਪਸੰਬਰ॥[ਅ] ੧॥੨੫੩੧॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸੀਹੁਤੀ ॥ ਕਲਗੀ ਕੁਲਹ ਸ੍ਰਪੇਚ ਜਿਗਾ ਜੌਸਨ ਮਨ ਹੀਰਨ ॥ ਹੈਕਲ ਲੂਲ ਹਮੇਲ ਜੀਨ ਹਉਦੈ ਜੰਜੀਰਨ ॥ ਅਤਲਸ ਬਿਬਿਧ ਕਲਧੌਤ ਅੰਬਰ ਪਟ ਬੀਰਨ ॥ ਰੰਗ ਬਰੰਗ ਸੁਰੰਗ ਬਾਗ ਧਾਰੇ ਬਹੁ ਬੀਰਨ ॥੨॥੨੫੩੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸੀਹੁਤੀ ॥ ਨਾਦ ਨੀਸਾਨ ਜੁਝਾਊ ਝਰਤ ਬਾਜੰਤ੍ਰ ਅਖਾਰਨ ॥ ਬੰਦੀ ਭਾਟ ਨਕੀਬ ਜਾ ਸੋਂਲ ਚੋਬਦਾਰਨ[ੲ]॥ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਸਾਜ ਦਲ ਚੜੇ ਜੁਝਾਰਨ ॥ ਚਾਰ ਭਾਂਤ ਕੀ ਸੈਨ ਸਮਰ ਜਾਤ੍ਰਾ ਅਸਵਾਰਨ ॥੩॥੨੫੩੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਸੀਹੁਤੀ ॥ ਚੰਡੂਲ ਪਾਲਕੀ ਸਘਨ ਝਪਾਨ ਸੋਹਾਵਨ ॥ ਝਾਲ੍ਰ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਅਤਿ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

[ਅ]ਇਹ ਪੰਕਤੀ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ + ਪਾ ਕੇ ਹਾਸ਼ੀਏ 'ਤੇ ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਖਕ, ਅਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ

[ੲ]ਅਸ ਵਿਚ ਹੜਤਾਲ ਫੇਰ ਕੇ 'ਸੋ ਚਲੇ ਹਜਾਰਨ' ਪਾਠ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ

ਮੁਕਤਾ ਸਰਸ ਜਰਕਸੀ ਮੋਹਾਵਨ ॥ ਹਰਿਤ ਪੀਤ ਬਹੁ ਰੰਗ ਚਮੂ ਉਮਡੀ ਘਨ ਸਾਵਨ ॥ ਘਹਰਤ ਭੇਰ ਦਮਾਮਾ ਨਿਸੁਨ[੧] ਧੁਨਿ ਝਝਤ[੨] ਰੁਚਾਵਨ **॥੪॥੨੫੩੪॥** ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸੀਹੁਤੀ ॥ ਖੋੜਸ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਖੋੜਸ ਸੁਤ ਭਾਖੌਂ ॥ ਤਿਨ ਕੇ ਨਾਮ ਪ੍ਰਚੰਡ ਸੁਨਹੁ ਸਾਧੂ ਅਭਿਲਾਖੌਂ ॥ ਸੈਨਾਪਤਿ ਸਰਦਾਰ ਫੌਜ ਦਾਨਵ ਦਲ ਲਾਖੌਂ ॥ ਨਾਮ ਬਰਗ ਕੁਲ ਅਸੁਰ ਪ੍ਰਿਥਕ ਕਰ ਪ੍ਰਗਟ ਸੁਨਾਖੌਂ **॥੫॥੨੫੩੫॥** ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸੀਹੁਤੀ ॥ ਆਗੇ ਭੀ ਤਿਨ ਕਹਜੋ ਨਾਮ ਮੰਤ੍ਰੀ ਸੁਤ ਭੂਪਤ ॥ ਤੂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਬਲ ਕਹਉ ਬਹੁਰ ਨਾਯਕ ਭਟ ਦਲਪਤ ॥ ਕਹਉ ਬਾਰਤਾ ਸਕਲ ਸਨਛੇਪ ਸਭਨ ਗਤ ॥ ਕਹਜੋ ਨ ਬਿਸਤ੍ਰ ਸੈਨ ਨਾਮ ਭਾਖਾ ਬਾਢੈ ਜਤ **॥੬॥ ਛਕੇ ੧ ॥੨੫੩੬॥** ਬਿਸਨਪਦ ਮਸਤਅੰਗ ॥ ਛੰਤ ॥ ਅਥ ਖੋੜਸ ਸੁਮਤ ਨਾਮ ਕਥਤੇ ॥ ਬਿਨੂਸ ਰੋਬਿਨ ਬੂਸਮਰ[੬] ਭਟ ਰਸੂਤਨ ਅਰ ਜਾ ਕਹੌਂ ॥ ਲੰਗੂਸ ਅਈਧੂਤਾ ਜਾਮੂਸ ਭਨ ਅਲਨੌਰ ਮੰਤ੍ਰੀ ਨ੍ਰਿਪ ਲਹੌਂ ॥ ਸਲਨੌਰ ਕਾਸਫ ਰਉਸ੍ਰਾ ਸੁਮਤ ਬਸ੍ਰਾ ਔ ਕਿਸ੍ਰਾ ਰਨ ਚਹੋ ॥ ਕਲਨੌਰ ਮਸੂਕਾ ਮੰਤ੍ਰਕੰ ਸਭ ਖੋੜਸ ਬਖਾਨਜੋ ਸੁਮਤ ਹਹੋ[੧] **॥੧॥੨੫੩੭॥** ਛੰਤ ॥ ਮਸਤਅੰਗ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਪਠਿਓ ਦਲ ਦੈ ਸਾਂਵਤੈ ਚਤੁਰੰਗ ਸੈਨ ਪ੍ਰਬਲ ਤਹਾਂ ॥ ਤੁਮ ਜਾਹੁ ਆਗਾ ਰੋਕ ਹੋ ਰਿਪ ਚਢਜੋ ਸਮ੍ਰ ਦਾਰੁਨ ਜਹਾਂ ॥ ਗਹਿ ਲੇਹੁ ਬਾਸਵ ਝੋਟ ਧਰ ਸੁਰ ਹਨੌ ਚੁਨ ਚੁਨ ਨ੍ਰਿਪ ਕਹਾ ॥ ਪਕੜ ਲੀਜੋ ਬਿਸਨ ਕਹ ਕਰ ਸਿਹਰ ਭਾਗੋ ਥੋ ਕਹਾਂ **॥੨॥੨੫੩੮॥** ਛੰਤ ॥ ਮਸ੍ਤਅੰਗ ॥ ਵਹ ਮਕਰ ਕਰ ਆਯੋ ਬਹੁਰ ਬਜਰੰਗ ਬਪੁ ਧਰ ਸਿਹਰ ਕਰ ॥ ਜਾਦੂ ਤਿਲਸਮ ਪ੍ਰਪੰਚ ਬਹੁ ਇੰਦਜਾਲ ਟੋਨਾ ਬਿਬਿਧ ਡਰ ॥ ਤੈਨਾਤ ਕੂਅਰਨ ਸੰਗ ਕੈ ਦੀਨਜੋ ਸੁਮਤਿ ਬਰਿਅਰ ਬਰ ॥ ਦਲਪਤ[ਅ] ਕੁਮਾਰਨ ਕੇ ਨ੍ਰਿਪਤ ਸੰਗ ਦੀਨ ਪ੍ਰਤਨਾ ਚਤੁਰ ਕਰ **॥੩॥੨੫੩੯॥** ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਛੰਤ ਰਾਗ ਮਸਤਅੰਗ ॥ ਅਥ ਬੀਰਜਨਾਦ ਸੁਅਨ ਨਾਮ ਕਥਤੇ ॥ ਤੂ ਬਲ ॥ ਦ੍ਰਾਯੇਤਨ ਹਨੂਤਨ ਜਾਮੇਨ ਹਾਮਬਿਨ ਬੂਸ ਭਟ ॥ ਚਿਛਰ ਕੰਤਾਲ ਲਾਨਉਰ ਕੂਅਰ ਨਅਹੂਕਾ ਲੰਜੂਰ ਜੰਭੀਰ ਅਟ ॥ ਰਸ੍ਰਾ ਪਾਨ ਭੂਪਤ ਤਨੈ[੨] ਅਸ੍ਰਾਪਾਨ[੩] ਸੁਰਾਪਾਨ ਜਟ ॥ ਸਾਸੂਤ ਸੂਅਨ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਖੋਰ ਮੁਖ ਪੁਤ੍ਰਨ ਦਨੁ ਬਿਕਟ **॥੪॥੨੫੪੦॥** ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਛੰਤ ਮਸ੍ਤਅੰਗ[ੲ] ॥ ਦੇ ਸੰਗ ਪ੍ਰਤਨਾ ਸੁਮਤ ਖੋੜਸ ਦਨੁ ਨਾਹ ਕੈ ਪਠਿਯੋ ਸਮਰ ॥ ਭੈ ਰੰਚ ਨਾਹਨ ਕੀਜੀਔ ਰਨ ਪ੍ਰਲੈ ਕੈਹਉ ਸੁਰਨ ਨਰ ॥ ਜਿਮ ਪ੍ਰਿਥਮ ਦੀਨ ਭਜਾਇ ਸੁਰਪਤਿ ਹਨਿਓ ਸੈਨਾ ਚਤੁਰ ਅਰ ॥ ਅਬ ਜੀਅਤ ਛਾਡੌ ਏਕ ਨਹ ਚੁਨ ਚੁਨ ਹਨੋ ਹੇ ਸੁਮਤ ਸਰ **॥੫॥੨੫੪੧॥** ਛੰਤ ॥ ਮਸਤਅੰਗ ॥ ਦੈ ਪਾਨ ਠੋਕਜੋ ਪ੍ਰਿਸਟ ਹੀ ਦੈ ਖਿਲਅਤ ਸਰ ਪਾਇਨ ਮਨਨ[੪]॥ ਸਿਲਾਹ ਆਯੁਧ ਬਿਬਿਧ ਬਹੁ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਭੂਸਨ ਸੇਸ ਫਨ ॥ ਦੈ ਅਰਬ ਖਰਬ ਬਹੁ ਦਰਬ ਮਨਸਬ ਦੂਨ ਚਉਗਨ ਨ੍ਰਿਪ ਸਭਨ ॥ ਤਸਲੀਮ ਕਰ ਜਾਤ੍ਰਾ ਕਰੋ ਭਟ ਸਮ੍ਰ ਸੁਰਪਤਿ ਦੇਵਤਨ **॥੨੫੪੨॥੬॥ ਛਕਾ ॥੧॥** ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਗੋਂਡਕਰੀ ॥ ਛੰਤ ॥ ਅਥ ਸਮ੍ਰ ਜਾਤ੍ਰਾ ਦਾਨੁਵਾਂਨ ਕੁਮਾਰਨ ਸੁਰੇਸ੍ਰ ਸੋਂ ਕਥਤੇ ॥ ਨਿਸਰ ਦਲ ਅਮਰਾਵਤੀ ਅਸੁਰੇਸ ਆਯੋ ਸਮਰ ਚੜ ॥ ਦੋ ਅਰਬ ਸੈਨ ਚਤੁਰੰਗਨੀ ਦਸ ਪਦੁਮ ਅਧਿਕ ਪ੍ਰਮਾਨ ਕਰ ॥ ਗਿਰ ਕਨਕ ਉਤਰਿਓ ਚਮੂ ਸੋ ਮੈਦਾਨ ਆਯੋ ਅਵਨਿ ਪਰ ॥ ਚੁੰਗ ਬਾਂਧ ਅਨੀ ਪ੍ਰਬਲ ਦੈ ਮੋਰਚਨ ਗਢ ਬੂਹ ਧਰ **॥੧॥੧॥੨੫੪੩॥** ਛੰਤ ॥ ਗੋਂਡਕਰੀ ॥ ਉਤ ਦਿਸ ਚਮੂੰ ਸੁਰਪਤਿ ਸਕਲ ਸੁਰ ਖਾਸ ਦਲ ਅਉਤਾਰ ਵਰ ॥ ਤਟ ਸਿੰਧ ਕੀਨ ਜਮਾਓ[੫] ਦੋ ਦਲ ਦੇਵ ਦਾਨੂ ਪਰਸਪਰ ॥ ਦੈ ਖੇਮ ਖਰਗਹ ਦੂਹੂ ਦਿਸ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਰੁਪਜੋ ਸੁਰ ਅਸੁਰ ॥ ਰਣ ਕੇਤ ਗਾਡਜੋ ਦਲ ਬਦਲ ਮਾਰੂ ਬਜਜੋ ਢੰਕਾਰ ਕਰ **॥੨॥੨੫੪੪॥** ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਛੰਤ ॥ ਗੋਂਡਕਾਰੀ ॥ ਗਜਤ ਗਜ ਮਦਮਤ ਮਦ ਕਰ ਹਿੰਸਤ ਹੈਯ ਹਿੰਨਸਾਰ ਹੀ ॥ ਡਕਤ ਸੀਹ ਬਬਕੰਤ ਕੇਹਰ ਝਝਤ ਨਾਦ ਉਘਾਰਹੀਂ ॥ ਹਸਤ ਹੰਸ ਮਰਾਲ ਮੋਰਨ ਕੂਕ ਦੈ ਦੈ ਸਾਰ ਹੀਂ ॥ ਨਚਤ ਈਸ ਕਪਾਲ ਜੁਗਨ ਪ੍ਰੇਤ ਭੂਤ ਡਕਾਰਹੀਂ **॥੩॥੨੫੪੫॥** ਛੰਤ ॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਗੋਡਕਾਰੀ ॥ ਬਿਹਸ ਸੂਰ ਸਾਵੰਤ ਸੁਰਗਨ ਸਮਰ ਸਦ ਜੈਕਾਰ ਹੀ ॥ ਨਚਤ ਅਛਰ ਸੁਰਬਧੁਨ ਜੈ ਸਦ ਸਰਬ ਪੁਕਾਰਹੀਂ ॥ ਬਜਤ ਭੇਰ ਮੁਚੰਗ ਦੁੰਦਭ ਡੰਕ ਧੌਸ ਧੁਕਾਰਹੀਂ ॥ ਤੜਤ ਚਪਲਾ ਹਸਤ ਦਾਮਿਨ ਘਟਾ ਘੋਰ ਬੇਆਰਹੀਂ **॥੪॥੨੫੪੬॥** ਛੰਤ ॥ ਗੋਡਕਰੀ ॥ ਦੋ ਦਲ ਮੁਕਾਬਲ ਹੋਤ ਭਉ ਭਟ ਸੁਰ ਅਸੁਰ ਮੈਦਾਨ ਹੀ ॥ ਜਗੇ ਸੂਰ ਜੁਝਾਰ ਸਾਵੰਤ ਤੁਰੈ ਦੈ ਚਉਗਾਨ ਹੀ ॥ ਪਠਜੋ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਕਰ ਤਾ ਗਨੇਸ ਸਾਮ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੀ ॥ ਬਸੀਠ ਕੈ ਰਿਪ ਢਿਗ ਕੁਮਾਰਨ ਸੰਧ ਬਿਗ੍ਰਹ ਸਾਧ ਂਹੀ **॥੫॥੨੫੪੭॥** ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਛੰਤ ॥ ਗੋਡਕਾਰੀ ॥ ਸਰਬਲੋਹ ਬਾਚ ਬਸੀਠ ਪ੍ਰਤਿ ॥ ਜਾ ਕਹਿਸ ਸਾ[੬] ਕਿਹ ਅਜਹੁ ਬਿਗਰਿਓ ਨਾਂਹ ਕਛੁਐ ਰੰਚ ਹੀ ॥ ਛਾਡ ਦੈ ਅਮਰਾਪੁਰੀ ਸੁਰਲੋਕ ਸ੍ਵਰਗ ਬਿਰੰਚ ਹੀ ॥ ਨਿਜ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਲਹੋ (ਅਸ)
[੨]ਪਠੈ (ਖਕ, ਅਸ)
[੩]ਅਸਪਾਨ (ਅਸ)
[੪]ਪਾਇ ਬਨੇ ਠਨ (ਅਸ)
[੫]ਜਮਾਇ (ਖਕ, ਅਸ)
[੬]ਤਾ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਦਲਮਤ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਖਕ ਵਿਚ 'ਮਸਤਅੰਗ' ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ 'ਮਸਤਕ' ਸ਼ਬਦ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ

ਦੇਸ ਅਸਥਲ ਗਵਨ ਸੀਘਰ ਪ੍ਰਾਨ ਤੌ ਰਿਪ ਬੰਚ ਹੀ ॥ ਨਹ ਜਿਅਤ ਛਾਡਉ ਏਕ ਨਿਸਚਰ ਕਹਿਓ ਸਤ ਨ ਪਰਪੰਚ ਹੀ ॥੬॥ ਛਕਾ ੧ ॥੨੫੪੮॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਰਾਗ ਮੇਵਾਰਾ ਚਰਪਦ ॥ ਕਰ ਪ੍ਰਨਾਮ ਪ੍ਰਭ ਚਲੇ ਗਨੇਸਾ ॥ ਜੁਗ ਪਦ ਬੰਦੇ ਜੁਗ ਨੰਦ ਮਹੇਸਾ ॥ ਮੂਖਕ ਮਯੂਰ ਆਰੂੜ ਭੂਤੇਸਾ ॥ ਗਨਪਤ ਸਾਮ ਕਾਰਤਕਿ ਕੇਸਾ ॥੧॥੨੫੪੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਮ੍ਵਾਰਾ ॥ਚਤੁਰਪਦ[ੳ] ॥ ਕਟ ਨਿਖੰਗ ਚਾਂਪ ਕਰ ਧਾਰੇ ॥ ਸੂਲ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਬਿਸੀ ਬਿਖਵਾਰੇ ॥ ਅਸ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਚਕ੍ਰ ਜਮਦਾੜੇ ॥ ਸੈਥੀ ਸਿਪਰ ਸੇਲ ਕਰਵਾਰੇ ॥੨॥੨੫੫੦॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਮੇਵਾਰਾ ॥ ਚਤੁਰਪਦ ॥ ਚਤ੍ਰਪਾਨ ਖਟਮੁਖ ਏਕਾਨਨ ॥ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਕਰ ਛਕੇ ਮਹਾਨਨ ॥ ਭੂਸਨ ਬਸਨ ਬਿਬਿਧ ਬਿਧ ਖਾਨਨ ॥ ਅਤਲਸ ਜਰੀ ਜੜਾਵਰ ਤਨਾਨਨ ॥੩॥੨੫੫੧॥ ਮੇਵਾਰਾ ॥ ਚਉਪਯਾ ॥ ਮੋਰ ਮਕੁਟ ਕਲਗੀ ਸਿਰ ਰਾਜਤ ॥ ਦੁਤ ਕਰ ਪ੍ਰਭਾ ਮਯੰਕ ਬਿਰਾਜਤ ॥ ਦਮਕਤ ਆਨਨ ਛਟਾ ਸਮਾਜਤ ॥ ਚਪਲਾ ਦ੍ਰਪ[੧] ਨਿਰਖੇ ਛਬ ਲਾਜਤ ॥੪॥੨੫੫੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਮੇਵਾਰਾ ॥ ਛੰਤ ॥ ਮਨਾਯੇ ਈਸ ਨਿਵਾਯੇ ਮਾਥਹ ਚਲੇ ਨੰਦ ਬਸੀਠ ਹੀ ॥ ਜਾਏ ਚਮੂ ਨਿਰਖਿਓ ਦਾਨਵੀ ਭੁਜਦੰਡ ਭੁਜਬਲ ਢੀਠ ਹੀ ॥ ਪ੍ਰਬਲ ਦਾਰੁਨ ਅਨੀ ਨਿਸਚਰ ਰਾਜ ਖਲ ਦਲ ਕੈਠ ਹੀ ॥ ਪ੍ਰੇਮ ਖਰਗਹ ਚਮੂ ਭੀਖਮ ਦੂਰਤ ਦੁਸਤ੍ਰ ਐਠ ਹੀ ॥੫॥੨੫੫੩॥ ਮੇਵਾਰਾ ॥ ਛੰਤ ॥ ਮਗ ਦੂਰ ਆਵਤ ਨਿਰਖ ਨੰਦਨ ਰਿਪ ਗਨ ਸਕਲ ਬਤਿਆਵਹੀ ॥ ਸੀਵ ਸੁਅਨ ਆਵਹੀ ਢੀਠ ਅਤਿ ਕਿਮ ਹੇਤ ਆਵਤ ਚਾਵਹੀ ॥ ਨਵਤਨ ਸਜੇ ਸੁਭ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰਨ ਬਸਨ ਭੂਸਨ ਭਾਵਹੀ ॥ ਨਿਪਟ ਢੀਠ ਚਾਲਾਕ ਸਭ ਬਿਧ ਹਰਖ ਬਸਨ ਨ ਮਾਵਹੀ ॥੬॥੨੫੫੪॥ ਛੰਤ ਮੇਵਾਰਾ ॥ ਦਲ ਬਿਕਟ ਪਹਰੂ ਅਰਜ ਕੀਨਜੋ ਨ੍ਰਿਪ ਸੁਅਨ ਜਾਏ ਜਨਾਈਓ ॥ ਸਿਵ ਸੁਤਨ ਸਾਮ ਗਨੇਸ ਨੰਦਨ ਦਲ ਨਿਸਰ ਪ੍ਰਭ ਢਿਗ ਆਈਓ ॥ ਪਠੇਓ[੨] ਦੂਹੁਨ ਬਸੀਠ ਕੈ ਸਰਬਲੋਹ ਸਕ੍ਰ ਪਠਾਈਓ ॥ ਜਿਮ ਹੋਯੇ ਆਗਿਜਾ ਰਾਵਰੀ ਕਰ ਜੋਰ ਮਾਥ ਨੀਵਾਈਯੋ ॥੭॥੨੫੫੫॥ ਛੰਤ ਮੇਵਾਰਾ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਸੂਅਨ ਪੂਛਿਓ ਮੰਤ੍ਰੀਅਹ ਸਿਵ ਨੰਦ ਆਵਤ ਢੀਠ ਹੀਂ ॥ ਨਹ ਫੌਜ ਸੰਗਮ ਤਾਸੁ ਕੇ ਸਮਾਜ ਸੰਧ ਬਸੀਠ ਹੀਂ ॥ ਕਹਜੋ ਮੰਤ੍ਰੀ ਦੇਹੁ ਆਵਨ ਕਰ ਮਾਨ ਆਦਰ ਨੀਠ ਹੀਂ ॥ ਸਭ ਸੁਨੌ ਬਿਰਥਾ ਦੇਵਤਨ ਜਿਹ ਹੇਤ ਆਯੋ ਬਸੀਠ ਹੀਂ ॥੮॥੨੫੫੬॥ ਛੰਤ ਮੇਵਾਰਾ ॥ ਪਹੁਚਿਓ ਸਰਾਪਰ ਦੈ ਨਿਸਚਰਾਂ ਸਿਵ ਨੰਦ ਭਈਅਨ ਸਾਵਰੇ ॥ ਗਨ ਪਿਖ ਭਏ ਚਕ੍ਰਿਤ ਅਸੁਰ ਦਲ ਮਦਨ ਮੂਰਤ ਰਾਵਰੇ[੩] ॥ ਸਭ ਉਠਜੋ ਦੀਨਜੋ ਮਾਨ ਆਗਾ ਸਾਰ ਨਿਮਰ ਭਾਵਰੇ[੪] ॥ ਜਾ ਕਹੀ ਬਾਰਤਾ ਚੋਬਦਾਰਨ ਨਿਜ ਪਉਰ ਪਹੁਚੇ ਠਾਵਰੇ ॥੯॥੨੫੫੭॥ ਛੰਤ ਮੇਵਾਰਾ ॥ ਪਠਿਓ ਮੰਤ੍ਰੀ ਜੁਗਮ ਲਿਜਾਵਨ ਕਰ ਮਾਨ ਆਦਰ ਨੰਦਨੰ ॥ ਗਹ ਭੁਜਾ ਲੇਆਵਹ ਸਾਮ ਗਨਪਤਿ ਸੁਹ੍ਰਿਦ ਸੁਮਤਿ ਬਲੰਦਨੰ ॥ ਚਲਿਓ ਲਿਆਵਨ ਮੰਤ੍ਰੀਅਨ ਢਿਗ ਜਾਏ ਗੋਚਰ ਬੰਦਨੰ ॥ ਜੁਗ ਪਾਨ ਗਹ ਲਿਆਏਓ ਕੁਮਾਰਨ ਸਰਲ ਸੀਤਲ ਚੰਦਨੰ ॥੧੦॥ ਛਕਾ ਛੰਤ ਕਾ ॥੧॥੨੫੫੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਪ੍ਰਬਲਚੰਡ ॥ ਅਸਟਪਦੇ ॥ ਦੀਨੇਓ[੫] ਸੁਪਾਨ ਆਸਨੰ ॥ ਦਨੇਸ ਮਾਨ ਬਾਸਨੰ ॥ ਪੁਛਿਓ ਕੁਸਲ ਸਮਾਚਰੰ ॥ ਗਨੇਸ ਸਾਮ ਬਾਸਰੰ ॥ ਰਾਜ ਕੂਅਰਨ ਬਾਚ ਬਸੀਠਨ ਪ੍ਰਤਿ ॥ ਬੀਤਜੋ ਦੇਵਸ ਬਰਖ ਕਿਤੇ ॥ ਅਮਰਾਵਤੀ ਦਨੁਜ ਜਿਤੇ ॥ ਤ ਦਿਨ ਤੇ ਸਿੰਧ ਜਾ ਦੁਰੇ ॥ ਸੁਰਗਨ ਸਕਲ ਜਲਧ ਬੁਰੇ ॥੧॥੨੫੫੯॥ ਅਥ ਬਿਸ੍ਵਾਂਗ ਧਾਰ ਕੈ ॥ ਚੜਜੋ ਸਮ੍ਰ ਹੰਕਾਰ ਕੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ਪ੍ਰਬਲਚੰਡ ॥ ਪਠਜੋ ਤੁਮੈ ਸੁ ਹੇਤ ਕਉਨ ॥ ਜੁਗ ਨੰਦ ਕੀਨ ਧਾਮ ਗੌਨ ॥ ਦਾਨਵ ਸਮਰ ਤੈਆਰ ਹੈ ॥ ਸਰਬਲੋਹ ਸਕ੍ਰ ਹਕਾਰ ਹੈ ॥ ਦਾਰੁਨ ਸਮਰ ਰਣ ਮਚਹੈ ॥ ਕਲ ਈਸ ਰੁਦ੍ਰ ਨਚਹੈ ॥ ਬਹੁ ਰੁੰਡ ਮੁੰਡ ਡਿਗ ਹੈ ॥ ਭਟ ਅੰਗ ਸ੍ਰੋਨ ਭਿਗ ਹੈ ॥੨॥੨੫੬੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਪ੍ਰਬਲਚੰਡ ॥ ਗਹਿ ਝੋਟ ਸਕ੍ਰ ਲਾਏਹਉ ॥ ਸੁਰਗਨ ਸਕਲ ਜੁਝਾਏਹਉ ॥ ਨਹ ਰੇਖ ਦੇਵਤਨ ਰਖੌਂ ॥ ਸੁਰ ਕਟਕ ਮਨੁਜ ਸਭ ਭਖੋਂ ॥ ਕਰ ਬੰਦ ਬਿਸਨ ਬਾਂਧ ਕੈ ॥ ਲੈ ਜਾਉ ਅਸਤ੍ਰ ਸਾਂਧ ਕੈ ॥ ਨ ਕਾਨ ਕਾਹੂ ਕੀ ਕਰਉ ॥ ਨਹ ਸਕ੍ਰ ਸਰਬਲੋਹ ਡਰਉ ॥੩॥੨੫੬੧॥ ਪ੍ਰਬਲਚੰਡ ॥ ਅਸ੍ਰਪਦੇ ॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਾਨੀ ॥ ਕਬਿਯੋ ਬਾਚ ॥ ਸੁਨ ਬਚਨ ਢੀਠ ਨਿਸਚਰਾ ॥ ਕਟੁ ਬੈਨ ਗਰਬ ਮਦ ਭਰਾ ॥ ਬੋਲਜੋ ਗਨੇਸ ਬਿਹਸ ਕੈ ॥ ਗਰਬਾਏ ਜਿਨ ਰੇ ਨਹਸ ਤੈ ॥ ਮੋ ਪਠਜੋ ਬਿਸਨੁ ਬਸੀਠ ਕੈ ॥ ਆਯੋ ਸਮਝਾਵਨ ਨੀਤ[੬] ਕੈ ॥ ਸੁਰਪਾਲ ਰਾਜਹ ਦੈ ਮਿਲੇ ॥ ਸਭ ਬਿਧ ਕੁਸਲ ਤਵ ਦਿਨ ਭਲੇ ॥੪॥੨੫੬੨॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਪ੍ਰਬਲਚੰਡ ॥ ਕਰ ਮਾਰ ਗਰਦ[੭] ਦਾਨਵਾਂ ॥ ਜਮਪੁਰ ਪਠੈਂ ਸਭ ਧਾਨਵਾਂ ॥ ਪ੍ਰਭ ਰਾਜਨੀਤ[੮] ਕਹ ਪਠਿਓ ॥ ਸਮਝਤ ਨ ਮੂੜ ਕਿਮ ਹਠਜੋ ॥ ਨਿਅਰਯੋ ਤਵ ਕਲ ਆਏ ਕੈ ॥ ਬੋਲਤ ਤਬੈ ਗਰਬਾਏ ਕੈ ॥ ਹੈਂ ਤੀਨ ਲੋਕ ਕੇ ਧਨੀ ॥ ਬਹੁ ਕੈ ਸਮਝਾਯੋ ਤੈ ਨਹ ਸੁਨੀ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਦੁਤਿ (ਅਸ)
[੨]ਪਠੇ (ਖਕ, ਅਸ)
[੩]ਭਾਵਰੇ (ਅਸ)
[੪]ਰਾਵਰੇ (ਖਕ, ਅਸ)
[੫]ਦੀਨਓ (ਖਕ, ਅਸ)
[੬]ਨੀਠ (ਅਸ)
[੭]ਗਰਦੈ (ਅਸ)
[੮]ਰਾਜਨੀਤੈ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ‘ਚਤ੍ਰਾ’ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕਖਰੜੇ ਵਿਚ ‘ਦਲਮਤ’ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

॥੫॥੨੫੬੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਪ੍ਰਬਲਚੰਡ ॥ ਬਿਪਰੀਤ ਬੁਧ ਤਵ ਭਈ ॥ ਸੁਧ ਬੁਧ ਸਕਲ ਸਿਰ ਤੇ ਗਈ ॥ ਬਿਨਾਸ ਕਾਲ ਕੇ ਸਮੈ ॥ ਅਸ ਬੁਧ ਹੋਤ ਭਈ ਤੁਮੈ ॥ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਮੀਚ ਆ ਤੁਲੀ ॥ ਹਠ ਗਹੇਓ ਯਾ ਤੇ ਮੰਦਲੀ ॥ ਨਹ ਬਚੈ ਜੀਵ ਤੇ ਕੁਈ ॥ ਪ੍ਰਭ ਹਤੇ ਨਿਸਚਰਾ ਤਈ ॥੬॥੨੫੬੪॥ ਸੁਨੇ ਕ੍ਰੋਧ ਮਾਨ ਭੈ ਸਕਲ ॥ ਚਾਹਯੋ ਕਿ ਘਾਵ ਦੈ ਬਿਕਲ ॥ ਹਟਾਯ ਮੰਤ੍ਰੀਅਨ ਤਿਨੈ ॥ ਨਹ ਨੀਤ ਦੂਤ ਕੋ ਹਨੈ ॥ ਕੁਪਨੰਦ ਉਠ ਚਲੇ ਤਹਾਂ ॥ ਦੁਰਬਾਕ ਦੈ ਅਸੁਰ ਨਹਾਂ[੧] ॥ ਬਿਪਰੀਤ ਬੁਧ ਨਾਸਤਕੀ ॥ ਛੈਮਾਨੁ ਦਨੁਜ ਪਰਾਛਤੀ ॥੭॥੨੫੬੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਪ੍ਰਬਲਚੰਡ ॥ ਕਬੋ ਬਾਚ ॥ ਨਹ ਮੰਨਯੋ ਮੰਤ੍ਰੀਐ ਕਹਾ ॥ ਗਹ ਲੀਸ ਨੰਦਨੰ ਉਹਾਂ ॥ ਸਿਰ ਤਮਕ ਤੇਗ ਝਾਰੀਓ ॥ ਲੈ ਚਰਮ ਤਾਹ ਨੇਵਾਰੀਓ ॥ ਲੈ ਸੂਲ ਹਨਿਓ ਨਿਸਚਰਾ ॥ ਖਟ ਬਦਨ ਗਨਪਤੰ ਸੁਰਾ ॥ ਧਵਾਯ ਮੋਰ ਮੂਖਕੰ ॥ ਨਭ ਜਾਤ ਭੇ ਖਲ ਦੂਖਕੰ ॥੮॥੨੫੬੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਪ੍ਰਬਲਚੰਡ ॥ ਕਬੋ ਬਾਚ ॥ ਪ੍ਰਭ ਚਰਨ ਸਰਨ ਜਾ ਲਗੇ ॥ ਕਹੀ ਬਾਰਤਾ ਸਭ ਹਠ ਪਗੇ ॥ ਨਹ ਸੰਧ ਮਾਨਤ ਨਿਸਚਰਾ ॥ ਦੁਰਬੁਧ ਕੁਮਤ ਆਸੁਰਾ ॥ ਦੂਤੋ ਬਾਚ ॥ ਗਹ ਲੀਸ ਦਾਸ ਕਉ ਸਭੀ ॥ ਹਟ[੨] ਰਹਯੋ ਸੁਮਤ ਸਠ ਤਭੀ ॥ ਦੀਨਯੋ ਚਲਾਇ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਕਹ ॥ ਲੀਨਯੋ ਬਚਾਇ ਚਰਮ ਗਹ ॥੯॥੨੫੬੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਪ੍ਰਬਲਚੰਡ ॥ ਲੈ ਸੂਲ ਹਨਿਯੋ ਦੈਤ ਹੀ ॥ ਪ੍ਰਭ ਬਿਜੈ ਪ੍ਰਿਥਮ ਜੈਤ ਹੀ ॥ ਬਦਸਗੁਨ ਸਤ੍ਰ ਕੋ ਭਯੋ ॥ ਸੁਭ ਜਾਤ੍ਰਾ ਪ੍ਰਭ ਸਮ੍ਰ ਭਯੋ ॥ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਪੁਤ੍ਰ ਰੂਝਿਓ ॥ ਪ੍ਰਭ ਬਲ ਪ੍ਰਤਾਪ ਜੂਝਿਯੋ ॥ ਅਬ ਬਿਲੰਬ ਨਾਂਹ ਕੀਜੀਏ ॥ ਸੁਰ ਸਮਰ ਅਮਰ[੩] ਦੀਜੀਏ ॥੧੦॥੨੫੬੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਕਉਸਕ ॥ ਕਬਿਯੋ ਬਾਚ ॥ ਅਸ੍ਰਪਦੀ ॥ ਕਹਯੋ ਬਾਰਤਾ ਸਾਮ ਗਨੇਸਾ ॥ ਪਠਯੋ ਬਿਸਨ ਬਸੀਠ ਕੇ ਭੇਸਾ ॥ ਇਤ ਕਥਾ ਭਈ[ੳ] ਜਿਮ ਕਹਿਓ ॥ ਉਕਤ ਕਥਾ ਸੁਨੋ ਜਿਮ ਭਇਓ ॥ ਅਥ ਕੰਤਾਲ ਸੁਤ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਬਧੁ ॥ ਸਾਮ ਗਨਪਤਿ ਸਮਰ ਬਸੀਠੀ ॥ ਸਾਨੀ ॥ ਜੂਝ ਗਯੋ ਕੰਤਾਲ ਭੂਪਾਲਾ ॥ ਹਾਹਾਕਾਰ ਕੀਓ ਦਨੁ ਮਾਲਾ ॥ ਹਨਯੋ ਬਸੀਠ ਕੁਅਰ ਕੇ ਤਾਈ ॥ ਕੀਓ ਅਨੀਤ ਕੁਅਰ ਗਰਬਾਈ ॥੧॥੨੫੬੯॥ ਅਸ੍ਰਪਦੀ ॥ ਕਉਸਕ ॥ ਮੰਤ੍ਰੀ ਬਾਚ ਆਪੁਸ ਮੈ ॥ ਦੂਤਹ ਗਰਿਸਟ ਬੋਲ ਨ ਫਰਮਾਇਆ ॥ ਊਚ ਨੀਚ ਸਭ ਕਹਤ ਬੁਝਾਇਆ ॥ ਆਤੁਰਤਾ ਕੀਨਿਓ ਕੁਮਾਰਾ ॥ ਤਮਕ ਤੇਗ ਦੂਤਨ ਸਿਰ ਝਾਰਾ ॥ ਸਾਨੀ ॥ ਦੂਤਨ ਹੋਯੋ ਦੀਨ ਬੇਚਾਰੇ[੪] ॥ ਅਧਪਤਿ ਦੀਨ ਲੋਕ ਕੇ ਪਿਆਰੇ ॥ ਸਿਵ[ਅ] ਸੁਤ ਬਲੀ ਪ੍ਰਬਲ ਬਲਵੰਡਾ ॥ ਮਹਾਤਮ ਬਿਦਤ ਜਗਤ ਪ੍ਰਚੰਡਾ ॥੨॥੨੫੭੦॥ ਅਸ੍ਰਪਦੀ ॥ ਮਾਲਕਉਸਕ ॥ ਢੀਠ ਬਚਨ ਭਾਖਯੋ ਗਰੁਆਈ ॥ ਜਿਮ ਕਹਾ ਪਠਯੋ ਜਗਤੁ ਕੇ ਰਾਈ ॥ ਏਕ ਬਲੀ ਨਿਜ ਦੁਤੀ ਸਹਾਯਕ ॥ ਸਰਬਲੋਹ ਮੇ ਹੈ ਬਰਦਾਯਕ ॥ ਸਾਨੀ ॥ ਤ੍ਰੀਤੀਏ ਦੇਵ ਬਪ ਪੂਜ ਪ੍ਰਚੰਡਾ ॥ ਸਿਵ ਸੁਤ ਭੁਜ ਬਲ ਅਤੁਲ[੫] ਬਲਵੰਡਾ ॥ ਆਯੋ ਦੂਤ ਵੇਸ ਕਹ ਧਰ ਕਰ ॥ ਆਗਜਾ ਸਰਬਲੋਹ ਕੇ ਅਨੁਚਰ ॥੩॥੨੫੭੧॥ ਅਸ੍ਰਪਦੀ ॥ ਕੌਸਕ ॥ ਢੀਠ ਬਚਨ ਬੋਲਯੋ ਕਾ ਭਯੋ ॥ ਰਾਜ ਪਾਟ ਤਿਨ ਤੇ ਛੁਟ ਗਯੋ ॥ ਕੀਨਯੋ ਰੋਖ ਅਵਗਿਆ ਕਰੀ ॥ ਅਨਉਚਿਤ ਤਿਨ ਤੇ ਸਰੀ ॥ ਸਾਨੀ ॥ ਕੀਓ ਅਨੀਤ ਕੂਅਰ ਢੀਠਾਈ ॥ ਹਨਯੋ ਦੂਤ ਸਿਰ ਤੇਗ ਚਲਾਈ ॥ ਉਨਹੂੰ ਹਨਾ ਸੂਲ ਰਿਸ ਠਾਨਾ ॥ ਲਗਤ ਸੂਲ ਭਟ ਤਜਿਓ ਪ੍ਰਾਨਾ ॥੪।੨੫੭੨॥ ਅਸ੍ਰਪਦੀ ॥ ਕਉਸਕ ॥ ਅਸਗੁਨ ਭਯੋ ਪ੍ਰਿਥਮਹੀ ਜਾਤ੍ਰਾ ॥ ਜੂਝਯੋ ਕੁਅਰ ਹੀਨ ਭਈ ਬਾਰਤਾ ॥ ਆਗੇ ਸੁਫਲ ਨ ਹੈ ਸੰਗ੍ਰਾਮਾ ॥ ਹਾਨਤ ਅਸੁਰ ਕੁਲੀ ਮਹ ਜਾਨਾ ॥ ਸਾਨੀ ॥ ਆਗੇ ਭੀ ਨ੍ਰਿਪ ਜੋਤਿਸ ਪੁਛਯੋ ॥ ਹਾਨ ਸਕਲ ਬਿਧ ਦਾਨਵ ਪੇਖਯੋ ॥ ਸੁਰਗਨ ਕੁਮਕ ਭਯੋ ਅਬ ਭਾਰੀ ॥ ਪ੍ਰਗਟੇ ਬਿਸ੍ਵਰੂਪ ਬਨਵਾਰੀ ॥੫॥੨੫੭੩॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਅਸ੍ਰਪਦੀ ॥ ਕਉਸਕ ॥ ਮਾਰੇ ਮਰੈ ਨ ਟਾਰੇ ਟਰ ਹੈ ॥ ਅਜਰ ਅਮਰ ਸੁਰਗਨ ਕਹ ਕਰ ਹੈ ॥ ਯਾ ਤੇ ਭਲੌ ਸੰਧ ਹੈ ਭਾਈ ॥ ਰਾਜਨੀਤ ਕਰ ਦੂਤ ਪਠਾਈ ॥ ਸਾਨੀ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਹਠ ਗਹਯੋ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਕਰਨਾ ॥ ਜਾਨ ਬੂਝ ਕੂਪ ਮਹ ਪਰਨਾ ॥ ਆਯੋ ਦਿਵਸ ਹਾਨ ਕੇ ਸਭ ਬਿਧ ॥ ਜਿਅਤ ਨ ਉਬਰੈ ਕੋਊ ਕਿਹ ਬਿਧ ॥੬॥੨੫੭੪॥ ਅਸਟਪਦੀ ॥ ਕਉਸਕ ॥ ਜੇ ਹਮ ਕਹੈ ਸੰਧ ਹੈ ਨੀਕੋ ॥ ਕਹੇ ਨ੍ਰਿਪਤ ਤ੍ਰਾਸਿਤ ਭਏ ਜੀਅ ਕੋ ॥ ਯਾ ਤੇ ਮਰ ਮਿਟਨੋ ਹੈ ਭਲੋ ॥ ਮਿਟੇ ਕਲੰਕ ਪਾਪ ਤਨ ਗਲੋ ॥ ਸਾਨੀ ॥ ਅਧਮ ਦੇਵ[੬] ਦਾਨਵੀ ਅਛੋਪਾ ॥ ਸਮ[੭] ਛੇਤ ਸੁਧ ਹੋਏ ਨ ਧੋਖਾ ॥ ਆਪ ਮੁਏ ਜਗ ਪ੍ਰਲੌ ਭਾਈ ॥ ਕੋ ਕਾਹੂ ਕੇ ਸੰਗ ਨ ਜਾਈ ॥੭॥੨੫੭੫॥ ਅਸ੍ਰਪਦੀ ॥ ਕੌਸਕ ॥ ਜੀਅਤ ਲੌ ਬਿਗ੍ਰਹ ਅਰ ਸੰਧਾ ॥ ਮਰ ਗਏ ਮਿਟਿਓ ਧੰਧ ਸਭ ਧੰਧਾ[੮] ॥ ਨਿਸਚਰ ਤਨ ਤੇ ਕਛੁ ਭਲੋ ਨ ਭਯੋ ॥ ਰਾਗ ਦੋਖ ਜੀਅ ਤੇ ਨਹ ਗਯੋ ॥ ਸਾਨੀ ॥ ਯਾ ਤੇ ਲੜੋ ਸਮਰ ਸਨਮੁਖ ਹੋ ॥ ਜੂਝ ਗਏ ਪਈਐ ਨਿਜ ਸੁਖ ਕੋ ॥ ਬੇਮੁਖ ਭਜੇ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਅਸੁਰਨ ਵਹਾਂ (ਅਸ)
[੨]ਹਠ (ਖਕ)
[੩]ਅਸੁਰਨ (ਅਸ)
[੪]ਬਿਡਾਰੇ (ਅਸ)
[੫]ਅਤਿ (ਅਸ)
[੬]ਦੇਹ (ਖਕ, ਅਸ)
[੭]ਸਮਰ (ਅਸ)
[੮]ਫੰਧਾ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ‘ਕਹੇਓ’ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ‘ਸੀਵ’ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਜੇ ਰਨ ਤਜ ਭਾਈ ॥ ਨਰਕ ਘੋਰ ਮੋ ਬਾਸਨ ਪਾਈ ॥੮॥੨੫੭੬॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕਉਸਕ ॥ ਅਸ੍ਰਪਦੀ ॥ ਅਸ
ਕਹ ਸਭਹਨ ਧੀਰਜ ਧਰਿਓ ॥ ਨਿਸਚੇ ਮਰਨ ਸਮਰ ਮੁਖ ਕਰਜੋ ॥ ਧਰ ਤਾਬੂਤ ਕੁਅਰ ਕੇ ਤਾਈ ॥ ਪਠਜੋ
ਦੂਤ ਦੈ ਨਿਸਚਰ ਰਾਈ ॥ ਸਾਨੀ ॥ ਲਿਖੇਓ ਬਾਰਤਾ ਹੋਏ ਬੀਤੇਓ ਜੈਸੇ ॥ ਹਦ ਨਾਦ ਬੀਰਜ ਠਿਗ ਸਭ ਵੈਸੇ
॥ ਇਤ ਸਭ ਮਚਜੋ ਸਮਰ ਛਿਤ ਸੂਰਾ ॥ ਬਜਜੋ ਜੂਝਊਆ ਦੁੰਦਭ ਤੂਰਾ ॥੯॥ ਅਸ੍ਰਪਦੀ ॥ ਕਉਸਕ ॥
ਬਜਿਓ ਦੂਹੂ ਦਿਸ ਘੋਰ ਨਿਸਾਨਾ ॥ ਜੁਟੇ ਦੇਵ ਅਦੇਵ ਸਿਯਾਨਾ ॥ ਚਮਕੀ ਤਹਾਂ ਅਸਨ ਕੀ ਧਾਰਾ ॥ ਗਜੇ
ਸੂਰਬੀਰ ਬਰੇਆਰਾ ॥ ਸਾਨੀ ॥ ਲੋਹ ਘਟਾ ਦਾਰੁਨ ਘਿਰ[ੳ] ਆਏਓ ॥ ਦੂਹੂ ਦਿਸ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਤੇ ਛਾਇਓ
॥ ਕੁਹਕ ਬਾਨ ਸੈਹਥੀ ਜਮਦਾੜਾ ॥ ਤੁਪਕ ਤੀਰ ਗੋਲਨ ਕੀ ਮਾਰਾ ॥੧੦॥੨੫੭੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਰਾਗ
ਕਉਭਾਰਾ ॥ ਬਿਦੁਲ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਦਮਕ ਲਪਕਤ ਚਲਾਰੀ ॥ ਘਹਰਤ ਸਦ ਤੁਪਕ ਅਟਾ[੧] ਘਨਹਰ ਬਿਦੁਲਾਰੀ
॥ ਬੂੰਦਨ ਸੀ ਬਾਨ ਪਰੈ ਝਿਮ ਝਿਮ ਗੈਨਾਰੀ ॥ ਓਰੇ ਸਮ ਗਿਰਦ ਗਾਨ ਗੋਲਨ ਬਰਖਾਰੀ ॥੧॥੨੫੭੮॥
ਕਉਭਾਰਾ ॥ ਦਖਣੀ ॥ ਤੜ ਤੜ ਬੰਦੂਕ ਛੁਟਤ ਸ੍ਰਾਵਨ ਰੁਤ ਲਜੈ ॥ ਘਹਰਤ ਘਨ ਘਟਾ ਅਸਤ੍ਰ ਤੁਪਕ ਦਲ
ਗਜੈ ॥ ਬੀਸ ਪਦੁਮ ਬੀਸ ਅਰਬ ਦੋ ਦਿਸ ਤਉਫੰਗਮ ॥ ਛੁਟਿਓ ਯਕਬਾਰ ਸਲਖ ਨਾਲ ਭੁਜੰਗਮ
॥੨॥੨੫੭੯॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕਉਭਾਰਾ ॥ ਦਖਣੀ ॥ ਫੈਲ ਰਹਿਓ ਅਨਲ ਪ੍ਰਬਲ ਜੁਆਲਾ ਤਪ ਤਪੈ ॥ ਉਡਗੇ
ਭਟ ਦੂਹੂ ਦਿਸਨ ਅਗਨਤ ਦਲ ਖਪੈ ॥ ਜੁਟੇ ਭਟ ਦੇਵ ਦਨੁਜ ਮਾਨਵ ਦਲ ਪੁੰਜਨ ॥ ਭ੍ਰਮਤ ਨਭ ਮਧ ਭਟਨ
ਸਲਭਾ ਦਲ ਕੁੰਜਨ ॥੩॥੨੫੭੯॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕਉਭਾਰਾ ॥ ਦਖਨੀ ॥ ਡਗਮਗ ਭਈ ਸੇਸ ਕਮਠ ਦਿਗਜ ਜਨ
ਡੁਲੈ ॥ ਕੰਪਜੋ ਪੈਆਲ ਸ੍ਵਰਗ ਤੁਪਕ ਘਨ ਚਲੈ ॥ ਥਰਹਰ ਛਿਤ ਮੇਰ ਪ੍ਰਬਲ ਪਉਲ ਮੀਨ ਕੰਪੈ ॥ ਜਲਗੇ
ਚਰ ਅਚਰ ਸਕਲ ਜੁਆਲਾ ਡਉ ਲੰਪੈ[੨] ॥੪॥੨੫੮੧॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕਉਭਾਰਾ ॥ ਦਖਨੀ ॥ ਸੁਕਿਓ ਸਰਤਾ
ਤੜਾਗ ਕੂਪ ਜਲ ਥਲੇਰਨ ॥ ਤਾਲੀ ਲਗਈ ਪ੍ਰਬਲ ਬਾਰ ਬਾਰ ਟੇਰੰ ॥ ਸੂਰਨ ਮੁਖ ਧੂਰ ਉਠੈ ਸੂਕ ਗਯੋ ਜੀਹਾ
॥ ਮਰਗੇ ਭਟ ਨੀਰ ਬਿਨਾ ਸਾਵਨ ਬਲ ਸੀਹਾਂ ॥੫॥੨੫੮੨॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਕਉਭਾਰਾ ॥ ਦਖਨੀ ॥ ਭਰ ਭਰ
ਕਰ ਹੂਰ ਪਰੀ ਪਿਆਲਾ ਤਾਹੂ ਰਨ[੩] ॥ ਪਹੁਚੀ ਰੰਗ ਭੂਮ ਸਭੀ ਨ੍ਰਿਖਤ ਜਹ ਸੂਰਨ ॥ ਦੈ ਦੈ ਤਿਨ ਬਾਰ ਅਰਸ
ਸਿੰਚਿਓ ਮੁਖ ਮਾਂਹੀ ॥ ਕਰ ਕਰ ਚਜਤਨ ਭਟਨ ਧੀਰਜ ਦੈਵਾਹੀ ॥੬॥੨੫੮੩॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕਉਭਾਰਾ ਦਖਨੀ
॥ ਸੀਚ ਸੀਚ ਪ੍ਰਮਲ ਜਲ ਕਉ ਸਰ[੪] ਮੁਖ ਸੂਰਾ ॥ ਮਾਲਾ ਭਟ ਮੇਲ ਗਲੈ ਬਰਤ ਭਈ ਹੂਰਾ ॥ ਚਾਬਤ ਮੁਖ
ਪਾਨ ਪਰੀ ਦੈ ਦੈ ਸਭ ਤਾਰੀ ॥ ਲੈ ਗਈ ਬੇਵਾਨ ਘਾਲ ਅਛਰ ਸੁਕਮਾਰੀ ॥੭॥੨੫੮੪॥ ਪ੍ਰਤਾਲ ਕਉਭਾਰਾ
ਜਤ ਦਖਨੀ ॥ ਤਿਮ ਤਿਮ ਭਟ ਚਾਵ ਬੜਤ ਸਨਮੁਖ ਹੋ ਜੂਝਤ ॥ ਹਰਖ ਹਰਖ ਸਸਤ੍ਰ ਕਰਤ ਸਮਰ ਛੇਤ੍ਰ
ਜੂਝਤ ॥ ਮਾਨੌ ਬਿਧ ਰਚਿਓ ਤਹਾਂ ਸਮਰ ਜੁਗ ਸੁਯੰਬਰ ॥ ਕਰ ਕਰ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮ ਸੁਭਟ ਬਰਤ ਭਏਓ[੫] ਅੰਬਰ
॥੮॥੨੫੮੫॥ ਤਲਾਨਾ ਜਤ ਦਖਨੀ ॥ ਰੀਝ ਰੀਝ ਹੂਰਨ ਭਟਨ ਭਰਤਾ ਨਿਜ ਕੀਨਜੋ ॥ ਆਗੇ ਹੁਵੈ ਸਸਤ੍ਰ
ਕਰਜੋ ਮਾਲਾ ਤਿਹ ਦੀਨਜੋ ॥ ਹਾਂਕ ਹਾਂਕ ਲੜਤ ਸੁਭਟ ਦੋ ਸੂ ਲਲਕਾਰਾ ॥ ਬਹਸ ਬਹਸ ਬਦਤ ਹੋਡ ਸਮਰ
ਛਿਤ ਅਖਾੜਾ ॥੯॥੨੫੮੬॥ ਰਾਗ ਕਉਭਾਰਾ ॥ ਜਤ ਦਖਨੀ ॥ ਨ੍ਰਿਖਤ ਚੜ ਗਗਨ ਸਘਨ ਦੇਵ ਬਧੁਨ
ਮਾਲਾ ॥ ਪਉਰਖ ਹਿਅ ਦੇਖਤ ਭਟਨ ਧਨ ਧਨ ਕਹ ਬਾਲਾ ॥ ਗਾਵਤ ਮੁਖ ਸਮਰ ਗੀਤ ਛੰਦਨ ਦੇਵਾਂਗਨ ॥
ਮੰਗਲਪਦ ਸੁਮਨ ਲਲਤ ਬਰਖਤ ਬਾਰੰਗਨ ॥੧੦॥੨੫੮੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਖਉਖਟ ਛੰਤ ॥ ਦੈ ਦੈ ਹਾਕ ਮਸਾਨ
ਭੜੰਗੀ ਕਿਲਕਟੀ ਦੇਤ ਬੈਤਾਲ ॥ ਮੇਰੇ ਰਾਵਲ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਅਰਧ ਤੁਕੀ ॥ ਫਿਰਕਤ ਜੰਬੁਕ ਸਿਆਲ
ਹੇ ॥ ਲੈ ਲੈ ਖਪ੍ਰ ਜੁਗਿਨ ਧਾਈ ਆਚਤ ਸ੍ਰੋਨਤ ਚਾਲ ॥ ਮੇਰੇ ਰਾਵਲ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਕੁਹਕਤ ਫਿਰਤ ਬਿਤਾਲ
ਹੇ ॥ ਦੈ ਦੈ ਫੇਰੀ ਹੂਰ ਹੁਲਾਸਤ ਦੇਵ ਬਧੁਨ ਸੁਰਬਾਲ ॥ ਮੇਰੇ ਰਾਵਲ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਅਛਰ ਪਰੀ ਰਸਾਲ
ਹੇ ॥ ਬੈਠ ਅਟਾਰੀ ਸੁੰਦਰ ਮਾਲ ॥ ਮੇਰੇ ਰਾਵਲ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਸੁਰੀ ਆਸੁਰੀ ਬਾਲ ਹੇ ॥੧॥੨੫੮੮॥ ਛੰਤ
॥ ਖਉਖਟ ॥ ਦੂਜੀ ਤੁਹ ॥ ਦੈ ਦੈ ਚੋਬ ਦਮਾਮ ਉਮਾਹੇ ਹਾਂਕ ਹਾਂਕ ਨਿਜ ਕਾਨੇ ॥ ਲੈ ਲੈ ਪਾਨ ਕ੍ਰਿਪਾਨ
ਉਛਾਲੇ ਬਾਹ ਬਾਹ ਸੁਖ ਮਾਨੇ ॥ ਕੂਦ ਕੂਦ ਭਟ ਚੀਰਤ ਪ੍ਰਤਨਾ ਦੇਵ ਦੈਤ[ਅ] ਬਹਸਾਨੇ ॥ ਟੂਕ ਟੂਕ ਹੋ ਗਿਰੇ
ਧਰਨ ਭਟ ਸੁਰਪੁਰ ਕੀਨ ਪੈਆਨੇ ॥੨॥੨੫੮੯॥ ਛੰਤ ॥ ਖਉਖਟ ॥ ਹਾਲ ਹੂਲ ਹੋ ਗਈ ਦੋ ਤੂਫਨ ਚਾਲ
ਪਰੀ ਸਭ ਬਸੁਧਾ ॥ ਰਉਰ ਪਰੇ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਦੋ ਬਹੀਆਂ ਚਾਉ ਭਰੇ ਹਠ ਸਮਧਾ ॥ ਝਾਰਤ ਭਏ ਤਰਵਾਰ ਦੁਖੰਡਾ
ਸੈਫ ਸਰੋਹੀ ਪੌਧਾ ॥ ਤੇਗ ਚਲੀ ਜਮਦਾੜ ਚਲੀ ਖਗ ਖੰਡ ਦੋ ਧਾਰਾ ਨੌਧਾ ॥੩॥੨੫੯੦॥ ਛੰਤ ॥ ਖਉਖਟ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਘਟਾ (ਅਸ)
[੨]ਅਲ ਡੰਪੈ (ਅਸ)
[੩]ਅਸਹੂ ਰਨ (ਅਸ)
[੪]ਸਮਰ (ਅਸ)
[੫]ਭਣੇ (ਖਕ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਘਰ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

॥ ਜੂਝ ਗਏ ਵਰੀਆਮ ਸਿਪਾਹੀ ਬਾਹ ਬਾਹ ਤਰਵਾਰਾ ॥ ਝੇਲ ਝੇਲ ਭਟ ਤੇਗ ਪ੍ਰਹਾਰਤ ਝੂਮ ਝੂਮ ਮਤਵਾਰਾ ॥ ਰੂਝ ਰੂਝ ਭਟ ਜੂਝ ਹਠੀਲੇ ਸਮਰ ਥੰਭ ਰਨ ਗਾੜਾ ॥ ਜੀਤ ਜੀਤ ਗਏ ਭਟ ਜਗ ਭਉ ਸਾਗਰ ਤਰਤ ਭਏ ਸੰਸਾਰਾ ॥੪॥੨੫੯੧॥ ਛੰਤ ॥ ਖਉਖਟ ॥ ਹਉਸ ਹੌਸ ਭਟ ਅਉਰ ਉਮਾਹਤ ਨਿਸਰ ਨਿਸਰ ਬਹਸਾਵਤ ਜੀ ॥ ਬਾਂਕ ਬਨੈਟੀ ਸੈਥੀ ਬਾਹਤ ਬਾਨ ਬਜਰ ਬਰਸਾਵਤ ਜੀ ॥ ਜਮਧਰ ਜਬਰ ਕਟਾਰ ਚਲਾਵਤ ਸੂਲ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਭਰਮਾਵਤ ਜੀ ॥ ਅਧ ਕਮਧ ਬਹੁ ਭਏ ਸਮਰ ਕਰ ਕਰੇ ਪਰਸਪਰ ਘਾਵਤ ਜੀ ॥੫॥੨੫੯੨॥ ਛੰਤ ॥ ਖਉਖਟ ॥ ਢਹ ਢਹ ਪਰੇ ਕਬੰਧ ਬਾਵਰੇ ਧੂਹ ਧੂਹ ਅਸ ਦਉਰੇ ॥ ਪੈਠ ਪੈਠ ਭਟ ਗਏ ਦੋ ਤਰਫਨ ਮਾਰ ਮਾਰ ਕਰ ਬਉਰੇ ॥ ਕਿਲਕਟੀ ਦੇਤ ਮਸਾਨ ਕਪਾਲਨੀ ਭੂਤ ਭੁਜੰਗਨ ਖਉਰੇ ॥ ਨਾਦ ਨਿਸੁੰਨ ਭੈਆਨ ਜੁਝਊਆ ਦੁੰਦਭ ਭੇਰ ਸਿੰਘ ਉਰੈ[1] ॥੬॥੨੫੯੩॥ ਛੰਤ ॥ ਖਉਖਟ ॥ ਬੇਧ ਬੇਂਧ ਭਟ ਗਏ ਅੰਗ ਅੰਗਨ ਟੂਕ ਟੂਕ ਭਏ ਜੋਧਾ ॥ ਚੇਤ ਚੇਤ ਪੁਨ ਉਠਤ ਦੁਬਹੀਆਂ ਕਰ ਕਰ ਕ੍ਰੋਧ ਬਿਰੋਧਾ ॥ ਖਪਰਾ ਨਾਚੁਖ ਚਕਰ ਚਲਾਵਤ ਭਾਲਾ ਸੇਲ ਸਮੋਧਾ ਜੀ ॥ ਖੇਲਤ ਫਾਗ ਧਮਾਰ ਪਰਸਪਰ ਗੌਫਨ ਗੁਰਜ ਸਰੋਧਾ ਜੀ ॥੭॥੨੫੯੪॥ ਛੰਤ ॥ ਖਉਖਟ ॥ ਮੂਠ ਗੁਲਾਲ ਸੇਲ ਸਰ ਫੇਕਤ ਨਾਲਨ ਬਨੀ ਪਿਚਕਾਰੀ ॥ ਢਾਲਨ ਕੀ ਡਫ ਤਾਲ ਬਨਿਓ ਹੈ ਹਾਂਕ ਹਾਂਕ ਦੈ ਗਾਰੀ ॥ ਗੋਲਨ ਕੇ ਕਰ ਗੇਂਦ ਦੁਹੂੰ ਦਿਸ ਸ੍ਰੋਨਤ ਕੀ ਛਿਟਕਾਰੀ ॥ ਮਨੋ ਸਹਾਬ ਝਰਤ ਸੂਰਨ ਕੇਸਰ ਘੋਲ ਅਤਾਰੀ[2] ॥੮॥੨੫੯੫॥ ਛੰਤ ॥ ਖਉਖਟ ॥ ਸੋਭਤ ਬ੍ਰਿਨ ਸੂਰਨ ਕੇ ਅੰਗਨ ਭੂਸਨ ਜੜਤਿ ਸੁਹਾਵਤ ॥ ਚਹੁ ਦਿਸ ਚਲਤ ਸ੍ਰੋਨ ਤਨ ਭਭਕਤ ਦਮਕਤ ਰਤਨ ਲੋਭਾਵਨ ॥ ਬੇਧ ਗਏ ਅੰਗ ਬਾਨਨ ਬੇਧੇ ਸਜਜੋ ਸਿੰਗਾਰ ਮੋਹਾਵਨ ॥ ਪਿਲਚ ਪਿਲਚ ਭਟ ਰਲ ਗਏ ਦੋ ਦਿਸ ਕਰਤ ਮੁਕਲਾਵ ਬੀਵਾਹਨ ॥੯॥੨੫੯੬॥ ਛੰਤ ॥ ਖਉਖਟ ॥ ਬਾਹਤ ਸਸਤ੍ਰਨ ਚਾਵ ਘਨੇਰੇ ਡਾਰਤ ਹਾਰ ਜਨੈਤੀ ॥ ਖਿੰਚ ਖਿੰਚ ਉਚਾਏ ਚਖਾਵਤ ਮੁਜਰਾ ਰਾਮ ਰਮੈਤੀ ॥ ਪਕਰ ਪਕਰ ਭੁਜ ਲੇਤ ਪਰਸਪਰ ਸਮਧਿ ਮਿਲਾਪ ਬਰੈਤੀ ॥ ਵਾਰਤ ਬੇਲ ਸੁਰਨ ਕੀ ਅਬਿਲਾ ਲਾਰਾ ਦੇਤ ਠਕੈਤੀ ॥੧੦॥੨੫੯੭॥ ਛੰਤ ॥ ਖਉਖਟ ॥ ਜੋਰ ਜੋਰ ਦਲ ਭਿਰੇ ਦੁਬਹੀਆਂ ਕੁੜਮ ਕੁੜਮ ਭਟ ਭੇੜੇ ॥ ਪਰਛ ਪਰਛ ਸੁਭਟਨ ਕਹ ਲੇਵਤ ਅਛਰ ਚਤੁਰ ਘਨੇਰੇ ॥ ਲੈ ਲੈ ਫੇਰੇ ਹੂਰ ਬਿਹਾਵਤ ਜੂਝ ਗਏ ਜੇ ਹੇਰੇ ॥ ਲੈ ਗਏ ਬਿਵਾਹ ਸੁਰਪੁਰ ਭਟ ਹੂਰਨ ਕੀਨਜੋ ਸ੍ਵਰਗ ਬਸੇਰੇ ॥੧੧॥੨੫੯੮॥ ਛੰਤ ॥ ਖਉਖਟ ॥ ਸਮਰ ਸੁਯੰਬਰ ਜੇ ਕੋਈ ਗਾਵੈ ਦੇਵਨ ਅਸੁਰ ਪਵਾੜਾ ॥ ਨਾਠੈ ਸੋਗ ਕਲੇਸ ਚਿਰਨ ਕੇ ਬਾਢੈ ਸਮਰ ਜਯਕਾਰਾ ॥ ਹਿਤ ਸੋ ਜੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਤਹ ਗਾਵੈ ਲਹੈ ਮੋਖ ਫਲ ਚਾਰਾ ॥ ਦਾਸ ਗੋਬਿੰਦ ਫਤਹਿ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਗੀਤਾ ਸਮਰ ਉਚਾਰਾ ॥੧੨॥ ਬਰਹੀ ॥੨੫੯੯॥ ਅਥ ਮੋਬਾਲਗੈ ਸਵਾਰਨ ਦੇਵ ਅਦੇਵ ਦੋ ਦਲ ਜੁਧ ਕਥਨੰ ॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਤਯਲੰਗੀ ॥ ਰੇਖਤਾ ਛੰਦ ॥ ਸੁਨੋ ਅਬ ਕਹਾਨੀ ਦੋ ਦਲ ਕਾਰਜਾਰ ॥ ਸੁਰਾਸੁਰ ਪ੍ਰਧਾਨੀ ਸੁਭਟ ਸਹ ਸਵਾਰ ॥ ਨਿਸਰ ਦਲ ਤੇ ਆਏ ਬ ਮੈਦਾਨ ਜੰਗ ॥ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮ ਬਲਵੰਡ ਸੇਰਾਂ ਨਿਹੰਗ ॥ ਮੁਬਾਜਰ ਤਲਬ ਕਰਦ ਜੁੰਬਸ ਜੇ ਜਾਇ ॥ ਹਜਾਹਜ ਕਮਾਂ ਤੀਰ ਫੌਲਾਦ ਸਾਏ ॥ ਬਲਗਸ ਦਰ ਆਮਦ ਜਮੀਂ ਕਾਰਜਾਰ ॥ ਦਲੇਰਾਂ ਮੁਸਾਫ ਅੰਦਰ ਆਮਦ ਕਰਾਰ ॥੨੬੦੦॥੧॥ ਅਬੀਅਤ ॥ ਤੈਲੰਗੀ ॥ ਦਰਾਂ ਜਾਏ ਗੂਲਾਂ ਵ ਤਨ ਸਾਖਤੈ ॥ ਸਮਰ ਜੋਏ ਮਰਦਾਂ ਸਮਰ ਬਾਖਤੈ ॥ ਸਵਾਰਾਨ ਨਾਮੀ ਸਮਰ ਸਾਖਤੈ ॥ ਸੁਰਾਸੁਰ ਦਲੇਰਾਂਨ ਬਰਦ ਸਾਖਤੈ[3]॥ ਕਹੋਂ ਨਾਮ ਤਿਨ ਕੇ ਮੁਫਸਲ[4] ਸੁਮਰ ॥ ਦੂ ਸੂ ਜੰਗ ਆਮਦ ਦਰੇ ਕਾਰਜਾਰ ॥ ਬ ਮੈਦਾਨ ਦਾਦੰਦੁ ਖੁਤਲੀ ਰਿਕਾਬ ॥ ਬ ਚਉਗਾਂ ਜਹਾਂ ਦੰਦ ਮਰਕਬ ਸਿਤਾਬ ॥੨੬੦੧॥੨॥ ਅਬੀਅਤ ॥ ਤਯਲੰਗੀ ॥ ਐਜਨ ॥ ਜੇ ਨਾਚੁਖ ਕਮਾਂ ਗੁਰਜ ਗੋਫਨ ਕਮੰਦ ॥ ਸਿਨਾ ਸਿਪਰ ਸਮਸਾਮ ਨੇਜੈ ਬੁਲੰਦ ॥ ਚਕਾਚਾਕ ਬਰਖਾਸਤ ਦੋ ਸੂ ਨਬਰਦ ॥ ਜਨਾ ਜਲ ਜਨਾਂ ਕੋਸ ਚੋ ਬੇ ਸਪੁਰਦ ॥੨੬੦੨॥੩॥ ਅਬੀਯਾਤ ॥ ਤਯੈਲੰਗੀ ॥ ਬਰ ਅਫਰਾਖਤੰਦ ਪਰ ਨਿਆਨੀ ਦਰਫਸ ॥ ਜੇ ਅਤਲਸ ਵੋ ਕਿਰਪਾਸ ਰਖਮਾਂ ਦਰਖਸ ॥ ਦਮਾਂ ਦਮ ਜਨਾਂ ਤੇਗ ਤੀਰੋ ਤੁਫੰਗ ॥ ਜੇਆਂ ਪੀਲ ਅਫਰੀਤ ਗੁਰਰਾਂ ਪਲੰਗ ॥ ਜਮਾਂ ਦਰ ਜਮਾਂ ਤੀਰ ਬਾਰਾਂ ਚੂ ਮੇਗ ॥ ਜੇ ਬਾਦੋ ਬਰਫ ਕੋਹ ਬਾਰਸ ਵ ਤੇਗ ॥ ਹਲਾਚਾਲ ਬੀਰਾਂ ਧਮਾਧਮ ਸੇਲ ॥ ਸਪਾਸਪ ਸਮਸੇਰ ਮੁਨਜਨੀਕੋ ਗੁਲੇਲ ॥੨੬੦੩॥੪॥ ਰੇਖਤਾ ਤੈਲੰਗੀ ॥ ਸਵਾਰਾਨ ਜੰਗੀ ਕੁਸਾਦੰਦ ਬਾਲ ॥ ਦੋ ਸੂ ਕਲਬ ਗਹ ਤੰਗ ਆਮਦ ਅਉ ਬਾਲ ॥ ਦਵੀਦੇ[5] ਦਹਨ ਲਬ ਬਰਾਵਰਦ ਕਾਫ਼ ॥ ਕੁਸਾਦੇ ਦਹਨ ਹਮ ਚੂ ਤਿਸਨੈ ਸਦਾਫ਼ ॥ ਰਵਾ ਰਵ ਜਨਾਂ ਗੁਰਜ ਜਮਧਰ ਜਬਰ ॥ ਜਨੂਨੇ ਦਰ ਆਮਦ ਦਲੇਰਾਂ ਹੁਜਬਰ ॥ ਬਪਰੀਦ ਹਮ ਚੂ ਓਕਾਬੇ ਕੁੰਜਸਕ ॥ ਸਿਕਾਰੇ ਪਲੰਗਾਨ ਆਹੂ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਸਿਧਉਰੇ (ਅਸ)
[੨]ਅਠਾਰੀ (ਖਕ, ਅਸ)
[੩]ਬਜਾਂ ਬਾਖਤੈ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਮੁਫਲਸਲ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਕਵੀਦੇ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਅਲਫ਼ ॥੨੬੦੪॥੫॥ ਅਬੀਆਤ ਤੈਲੰਗੀ ॥ ਰਵਾਂ ਸੁਦ ਚੁ ਦਰੀਆਇ ਖੂਨੇ ਜਰਫ ॥ ਜਮੀਂ ਲਾਲ ਗੂੰ ਸੁਦ ਚੁ ਰੰਗੇ ਸੰਗਰਫ ॥ ਦਵੀਦੰਦ ਖੁਬਸਾਨ ਗੂਲਾਂ ਪਲੀਤ ॥ ਜਿਨੋ ਭੂਤ ਬੈਤਾਲ ਜੁਗਿਨ ਅਫਰੀਤ ॥ ਬਨੋ ਸੰਦ ਖੂਨੇ ਦਲੇਰਾਂ ਬਸਾਂਦ ॥ ਕੁਨਦ ਰਕਸ ਅਲਹਾਨ ਮੁਗਨੀ ਬ ਯਾਦ ॥ ਮੁਤਰਬ ਸਰੋਦਾਂ ਬਨਵਾਖਤ ਸਾਜ ॥ ਗੂਲਾਨ ਜਿਨੋ ਖਬੀਸਾਂ ਬ ਨਾਜ ॥੨੬੦੫॥੬॥ ਅਬੀਆਤ ॥ ਤਿਲੰਗੀ ॥ ਮੈਏ ਨੋਸ ਮਖਮੂਰ ਬਾਸੰਦ ਭੂਤ ॥ ਤਨਾਵਲ ਕਬਾਬੇ ਜਿਗਰ ਰਾਜਪੂਤ ॥ ਜਹਾਂਦੰਦ ਦਰ ਖੂਨ ਦਰਆਏ ਸਨਾਵਰ ॥ ਜਹਾਂਦੰਦ ਤੁਰਕਾਂ ਬ ਮੈਦਾਂ ਤਗਾਵਰ ॥ ਗਲੇਵਾਜ[੧] ਕਰਗਸ ਜਗਨ ਬੂਮ ਗੂਲ ॥ ਜਿਨੋ ਖੁਬਸ ਅਫਰੀਤ ਖੁਰਮ[੨] ਸਯੀਊਲ ॥ ਖੁਰਾਂਲ[੩] ਹਮ ਮਰਦਾਂਨ ਜੰਗੀ ਮਰੀਦ ॥ ਬ ਨੋਸਾਨ ਖੂਨੇ ਦਲੇਰਾਂ ਗੁਰੀਦ ॥੨੬੦੬॥੭॥ ਅਬੀਅਤ ॥ ਤੇਲੰਗੀ ॥ ਸਦਾਏ ਜਨਾਂ ਗੋਸ ਗਰਰਾਂ ਚੁਗਦ ॥ ਦੁਹਲ ਦਫ ਸਬਗ ਸੂਰ ਕਿਆਮਤ ਨਜਾਦ ॥ ਸਗਾਲਾਨ ਸੇਰਾਂ ਗੁਰਗੋ ਪਲੰਗ ॥ ਮਗਰ ਖਿਰਸ ਰੋਬਾਹ ਸਾਬੈ[੪] ਨਿਹੰਗ ॥ ਜਿ ਲਸਕਰ ਬਰੂੰ ਸੁਦ ਜਵਾਨਾ ਬਜੰਗ ॥ ਜੈ ਬਿਸੀਆਰ ਈ[ੳ] ਮਰਦ ਸੁਦ ਜਾਏ ਤੰਗ ॥ ਕਸਾ ਕਸ ਸੁਦੈ ਪਾਏ ਲਗਸ ਰਸੀਦ ॥ ਦੀਵਾਨਗਾਂ ਜੰਗ ਜੋਏਆਂ ਦਵੀਦ ॥੨੬੦੭॥੮॥ ਅਬੀਆਤ ॥ ਤੈਲੰਗੀ ॥ ਜਖਮ ਬਰ ਜਖਮ ਤੇਗ ਕਰਦੰਦ ਗਰਮ ॥ ਸੁਦੈ ਪਾਰੈ ਪਾਰੈ ਮਹਵਸਾਂ ਸੀਮ ਨਰਮ[੫] ॥ ਜੇ ਪਿਸਤਾਨ ਜਉਸਨ ਰਵਾਂ ਸੁਦ ਚੁ ਸੀਰ ॥ ਚਸੀਦੰਦ ਤਿਫ਼ਲਾਨ ਮੈਲੈ ਕਸੀਰ ॥ ਕਫਨਦੋਖਤ ਆਂ ਜਾ ਪਲਾਸੀ ਹਰੀਰ ॥ ਜਚੰਦ[੬] ਗੋਰਸੈਦ ਅਫਗਨਾ ਤੇਗ ਤੀਰ ॥ ਜ਼ੇ ਨਾਲਾਨ ਚੰਗੋ ਦਫ਼ੋ ਦੁਹੁਲ ਕੋਸ ॥ ਸੁਦੈ ਗ਼ੋਸ ਕਰਰੰ[ਅ] ਜੇ ਤਨ ਬੁਰਦ ਹੋਸ ॥੨੬੦੮॥੯॥ ਅਬੀਆਤ ॥ ਤੇਲੰਗੀ ॥ ਸਦਾਏ ਨਿਹੰਗਾਂਨ ਅਫਰੀਤ ਮਸਤ ॥ ਜੇ ਚਾਲਾਕ ਚਉਗਾਨ ਗੁਸਤਾਖ ਦਸਤ ॥ ਦਰੇ ਆਤਸੀ ਜਦ ਦੋ ਸੂ ਨਾਮ ਦਾਰ ॥ ਫਿਰਸਤੈ ਵੋ ਅਫਰੀਤ ਸਰਾਮਦ ਸਵਾਰ ॥ ਅਜੀਂ ਤਰਫ ਸੁਰਗਨ ਕਸੀਦੰਦ ਫੌਜ ॥ ਛਿਆਸੀ ਖਰਬ ਮਰਦ ਜੰਗੀ ਚੂੰ ਮਉਜ ॥ ਅਜਾਂ ਸੁ ਪਲੀਦਾਨ ਅਫਰੀਨ ਜਿਸਤ ॥ ਨਵ ਦਸ ਖਰਬ ਦਲ ਦਮਾਂ ਪੀਲ ਮਸਤ ॥੨੬੦੯॥੧੦॥ ਅਬੀਆਤ ॥ ਤੈਲੰਗੀ ॥ ਫਰਾਜ ਆਮਦੰਦ ਦੋ ਤਰਫ ਜੰਗ ਬਾਰ ॥ ਸਰੇ ਨਾਮ ਦਾਰਾਨ ਨਾਮੀ ਨਿਗਾਰ ॥ ਅਜੀ ਸੂ ਸਹਨਸਹ ਸਰਬਲੋਹ ਫੌਜ ॥ ਜਮੀ ਤਾ ਜਮਾਂ ਸਰ ਕਸੀਦੰਦ ਔਜ ॥ ਅਜਾਂ ਸੂਸ ਸਵਾਂਰਾਂਨ ਸਹਨਸਹਨ ਜਾਦ ॥ ਖਲਫ ਨਾਮਦਾਰਾਨ ਸਹ ਬਿਰਜਨਾਦ ॥ ਨਮਾਂ ਦੈ[੭] ਜਮੀਂ ਤਾ ਜਮਾ ਹੇਚ ਗਾਹ ॥ ਕਦਮ[੮] ਬਰ ਨਿਹਾਦੰਦ ਮੋਰਾਨ ਰਾਹ ॥ ਚੁਨਾਪੁਰ ਸੁਦੈ ਆਸਮਾਨੋ ਜਮੀਂ ॥ ਮਹੋ ਮੇਹਰ ਸੁਦ ਗਰਦ ਲਸਕਰ ਕਮੀਂ ॥੨੬੧੦॥੧੧॥ ਅਬੀਆਤ ॥ ਤੈਲੰਗੀ ॥ ਹਵਾ ਰਾਹ ਬਸਤੇ ਬਰਫ ਤਨ ਗੁਰੇਜ ॥ ਜਵਾਂ ਆਮਦੰਦ ਮਰਜ ਕਿਸਵਰ ਸਤੇਜ ॥ ਜੇ ਤੁਰਆਨ[੯] ਮਰਦਾਂ ਹੁਜਬਰਾਨ ਖੋਏ ॥ ਸਤੋਹ ਆਮਦੈ ਈ ਵੋ ਆਂ ਤੁੰਦ ਪੋਏ ॥ ਬ ਹਾਯੇਮ ਤਯੂਰ ਗੁਮ ਕਰਦ ਰਾਹ ॥ ਆਵਾਰੈ ਸੁਦੰਦ ਹਮਗਿਨਾ ਕੀਨੇ ਖਾਹ ॥ ਬਬਾਜ ਆਮਦੈ ਆਬ ਮੌਜੇ ਰਵਾਂ ॥ ਜਕਬ[੧੦] ਬੁਰਦ ਹੌਲੇ ਜੇ ਪਾਏ ਦਵਾਂ ॥੨੬੧੧॥੧੨॥ ਅਬੀਆਤ ॥ ਤੇਲੰਗੀ ॥ ਨ ਜੁੰਬੀਦ ਬਰਗੇ ਜੇ ਸਾਖੇ ਦਰਖਤ ॥ ਸਹ ਮਨਾਕ ਗਸਤੈ ਹਮਹ ਜਿਨਸ ਰਖਤ ॥ ਫਰਾਜ ਆਮਦੰਦ ਤੁਰਕ ਦੋ ਸੂ ਦਲੇਰ ॥ ਮਸਲ ਅਬਰ ਬਾਰਾਂ ਫਰਾਹਮ ਚੂੰ ਸੇਰ ॥ ਪਲਾਰਕ[੧੧] ਇਰਾਕੇ ਦਰਖਸਾਂ ਚੂੰ ਬਰਕ ॥ ਸੁਦੈ ਮੇਗ ਬਾਰਾਨ ਪੈਕਾਂਨ ਬ ਫਰਕ ॥ ਅਬਰ ਆਹਨੀ ਹਰ ਤਰਫ ਗੋਏ ਬੁਰਦ ॥ ਸੁਦੈ ਤੀਰਗੀ ਹਸਰ ਕਿਆਮਤ ਸਮੁਰਦ ॥੨੬੧੨॥੧੩॥੧੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਭਉਰਾ ॥ ਰੇਖਤਾ ॥ ਮੁਬਾਜਰ ਖਾਸ ਦੋ ਸੂਯੇ ਸੁਰਾਸੁਰ ਨਾਮ ਤਿਨ ਭਾਖੋ ॥ ਹਮੈ ਫਰਜੰਦ ਬਾਸਵ ਕੇ ਖਲਫ ਬਿਰਜਨਾਦ ਚਿਤ ਰਾਖੋ ॥ ਬਾਵਨ ਕਰ ਮਲਾਗਰ ਭਾਨਮੁਖ ਪਿਸਰਾ ਚਤੁਰਥੋ ਰਾਸ ਗਹਨਾ ਹੇ ॥ ਕਾਲ ਭਦ੍ਰ ਅੰਸਰੀਕੋ ਕੁਅਰ ਸਦ ਰੰਗ ਰਾਨਾ ਹੇ ॥ ਸਾਂਖ ਰਿਖ ਪੁਨ[੧੨] ਭਾਨ ਬੂਰ ਬਿਸਲ[੧੩] ਮੂਰ ਹੰਸ ਬਾਗਾ ਹੇ ॥ ਮਧੁਰਵਾਕੋ ਸੁਮਨ ਪੇਚੋ ਨਾਰਬਸੀ ਬਸੀਨਾਗਾ ਹੇ ॥ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਮੰਜਲਸ[ੲ] ਸੂਰਾ ਵੋ ਬ੍ਰਹਮਨ ਬੇਨ ਵਾਕੀ ਹੇ ॥ ਸਾਰੰਗ ਪੇਰੰਗ ਪੇਚੋ ਸੁਭਟ ਹਿਮਬਸਨ ਯਾਕੀ ਹੇ ॥੨੬੧੩॥੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਭਉਰਾ ॥ ਰੇਖਤਾ ॥ ਸਮਰ ਰੁਦ੍ਰੋ[੧੪] ਅਨਲ ਵਾਰੌ ਹ੍ਰਿਨਦੀਪੋ ਵੋ ਮੈਨਦੀਪਾ ॥ ਸੁਮਨਰਾਸੋ ਕਪੂਰ ਦੀਪੋ ਸੁਮਨ ਵਾਕੋ ਸੁਮਨ ਦੀਪਾ ਹੇ ॥ ਧਰਮਰਥ ਸੈਦਰਥ ਸੂਰਾ ਦ੍ਰਵਤ ਸਿੰਘ ਰਥਸੀਂਹਾ ॥ ਰਮਨਰਤ ਦੇਵਗਨ ਭਟਾ ਅਮੁਮਨ ਸੁਮਤਰਿਖ ਨੀਹਾ ॥ ਮੈਨਬਾਨ ਸੁਧਾਬਾਨੀ ਚਕ੍ਰਪਾਨ ਕੰਜ ਬਦਨਾ ਹੇ ॥ ਜਉਨ ਬਮਨ ਹੂਰਬਸੀ ਜੋਧਾ ਕੰਜਦਹਨਾ ਕੰਜਦਸਨਨ ਹੇ ॥ ਕੰਜਗਹਨ ਕੰਜ ਸਨਾਰੇ ਕੰਜਕਿਸਨ ਗਉਰ ਬਿਸਨਨ ਹੇ ॥੨੬੧੪॥੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਭਉਰਾ ॥ ਅਲੀਹਰਨ ਕੰਜ ਯਸਨ ਸਾਰੰਗ ਗਵਨ ਪਈਊਖ ਮੂਰਾ ਹੇ ॥ ਬਲੋਰ ਦ੍ਰਿਗ ਦ੍ਰਪਕਾਯੇ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਗਰੇਵਾਜ (ਖਕ, ਅਸ)
[੨]ਪੁਰਮ (ਖਕ, ਅਸ)
[੩]ਖੁਰਦਲ (ਅਸ)
[੪]ਖਾਬੇ (ਖਕ, ਅਸ)
[੫]ਅਰਮ (ਅਸ)
[੬]ਜਦੰਦ (ਅਸ)
[੭]ਹੈ (ਅਸ)
[੮]ਖਤਮ (ਅਸ)
[੯]ਤੁਰਕਾਨ (ਅਸ)
[੧੦]ਜਕਸ (ਖਕ)
[੧੧]ਪਲਾਕੇ (ਖਕ, ਅਸ)
[੧੨]ਮੁਨ (ਖਕ। ਅਸ)
[੧੩]ਬਿਸਖ (ਖਕ, ਅਸ)
[੧੪]ਰੇਦੋ੍ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਏ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਮੰਜਸਲ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਇੰਦ ਬਰੁਨ ਸੁਮਨ ਸੂਰਾ ਹੇ ॥ ਮਦਨ ਪ੍ਰਾਏ ਬਲਾਤ ਮੁਸਟਾ ਮੈਨ ਕੇਂਦ੍ਰ ਸਲਮੂਰਾ ॥ ਸਿਲਮੂਰ ਪ੍ਰਭਾ ਸੂਰਾ ਹੇਮਾਸਣੀ[੧] ਤੂਰਾ ਕ੍ਰਾਂਤ ਪੂਰਾ ॥ ਪ੍ਰਭਾ ਪੂਰੋ ਚਪਲ ਬੂਰੋ ਸੁਗੰਧ ਚੀਰ ਪੁਹਪ ਬਸਨਾ ਹੇ ॥ ਬਿਸਲ ਸਿਲ ਨੀਹ ਥੰਭੋ ਬਸੀਮੂਰੋ ਅੰਬਰੀਕ ਸਹਨਾ ਹੇ ॥ ਇੰਦ ਪਾਂਖ ਅਮਰਾਲਾ ਅੰਮ੍ਰ[੨] ਅੰਬਰ ਸਮਰ ਜੂਨਾ ਹੇ ॥ ਸਚੀ ਸੂਨੋ ਸੂ ਸੁਗ੍ਰੀਵੋ ਸਰਸ ਭਾਨੋ ਘਨਸਾਰ ਸੂਨਾ ਹੇ ॥੨੯੧੫॥੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਰਾਗ ਭਉਰਾ ॥ ਪਸਤਉ ॥ ਸਰਸ ਮੈਨ ਛਟਾ ਰੈਨੋ ਸੁਭਟ ਬਿੰਦੁਲਾਂ ਗਗਨਾ ਹੇ ॥ ਬਸੰਤ ਸੂਹੋ ਸਰਤ ਕਾਲੋ ਸੀਤ ਕਾਲ ਤੇਜ ਭਾਨਾ ਹੇ ॥ ਬਸੀਕਰ[੩] ਬਸੀ ਲੋਚਨ ਰੇਨਕਾਸ ਅਗ੍ਰ ਬਾਸਾ ਹੇ ॥ ਉਛਾਹ ਬਕ੍ਰਾ ਇੰਤ੍ਰਾਂਗ ਸੀਹੋ ਸਤਮ ਰਿਖ ਸਾਰਦ ਛਾਸਾ ਹੇ ॥ ਬਾਹ ਬੀਹ[੪] ਸੁਕ[੫] ਸੂਨੋ ਮੁਕਤਾਹਲ ਮਾਲ ਹੇਮ ਬਰਨਾ ਹੇ ॥ ਈਸ ਬਾਰਨ ਕਲੰਕੰ ਕੀਰੋ ਅਲੰਕ ਮਨ ਕੰਜ ਬਰਨਾ ਹੇ ॥ ਸੁਭੀਛੋ ਕੁਸਮ[੬] ਮਾਲੋ ਸੁਮ੍ਨਨ ਕਾਇਆ ਸੁਮਨ ਹਾਸਾ ਹੇ ॥ ਸੁਮਨ ਰੇਖਾ ਸੁਮਨ ਸੇਖਾ ਸੰਗ ਗਾਹ ਕਾਬੇ ਚ ਬਾਸਾ ਰੇ[੭] ॥੨੯੧੬॥੪॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਭਉਰਾ ॥ ਰੇਖਤਾ ॥ ਛੰਤ ॥ ਮੇਖ ਮਨ ਮਯੰਕ ਮਾਲੋ ਮਯੰਕ ਕਾਯੋ ਚੰਦ੍ਰਚੂੜ ਹੇ ॥ ਚੰਦ ਬ੍ਰਗੋ[੮] ਇੰਦ੍ਰ ਮਨ[੯] ਬਿਸ੍ਰਗ ਚੰਦ੍ਰ ਅਗੂੜ ਹੇ ॥ ਚੰਦ੍ਰ ਮੋਥੋ ਚੰਦ ਸੂਹੋ ਸਮਰ ਸੂਹ ਚਖ ਸੂਹ ਹੇ ॥ ਹੰਸ ਮੌਰੋ ਅਨਲ ਮਉਰੋ ਬਰੁਨ ਦਛ ਸਕ੍ਰ ਸੂਰ ਹੇ ॥੫॥ ਪਰੀ ਪੈਕਰ ਨਜਾਕਤ ਅਸਲ ਹੈ ਜਿਸਕੀ ਕਲਿਤ ਕੋਮਲ ਕਲੇਵਰ ਜੂਹ ਹੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥੨੯੧੭॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਭਉਰਾ ॥ ਸਹੰਸ੍ਰ ਭਾਗ ਅਮਰ ਸ੍ਰਗਾਰੈ[੧੦] ਰੈਨ ਭਾਗ ਸੰਕਰਾਹ ਹੇ ॥ ਬਰੁਨ ਭਦ੍ਰੋ ਰੈਨ ਭਦ੍ਰਾ ਬਸੀਕੀਰ ਚੂੰ ਮਾਹ ਹੇ ॥ ਅਧਰ ਮੈਨੋ ਨੀਲ ਦਰਸਨ ਸੁਭਟ ਸਾਵੰਤ ਸਾਹ ਹੇ ॥ ਚਢਿਓ ਲੈ ਚਤੁਰੰਗ ਫੌਜੈ ਦੈ ਦੈ ਨਕਾਰਾ[੧੧] ਚਾਹ ਹੇ ॥੬॥੨੯੧੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਭਉਰਾ ॥ ਪਸਤਉ ॥ ਛੰਦ ॥ ਕਹਿਓ ਯਹ[੧੨] ਨਾਮ ਸੁਰਗਨ ਕੇ ਹਠੀਲੇ ਖਲਫ ਬਾਸ੍ਵ ਕੇ ॥ ਚੂ ਯਕ ਸਦ ਹਫ਼ਤ ਦਹਫ਼ਤ ਭਟ ਬਰ ਰਜੀਲੇ ਜੋਏਆਵਹ[੧੩] ਕੇ ॥ ਚੰਦ੍ਰਾਨਨ ਦਮਕ ਚਿਹਨਨ ਪਰ ਛਬੀਲੇ ਕੰਤ ਨਾਗਰ ਕੇ ॥ ਸਮਰ ਮਦ ਪੀ ਰੰਗੀਲੇ ਹੋ ਨਿਛਾਵਰ ਹੂਰ ਆਗਰ ਕੇ ॥੭॥੨੯੧੯॥ ਪਰੀ ਪੈਕਰ ਨਜਾਕਤ ਅਸਲ ਹੈ ਜਿਸ ਕੀ ਸਬਾਹਤ ਪਾਕਬਾਜੋ ਕੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਬਿਸਨਪ ਭਉਰਾ ॥ ਨਿਸਰ ਦਲ ਸਮਰ ਛਿਤ ਭਟ ਦੋ ਸੂਏ ਤੰਗ ਆਮਦ ਹੇ ॥ ਸੂਅਨ ਸਭ ਰਾਇ ਬਾਸਵ ਕੇ ਬਹੁਰ ਸੂਅਸ ਪਰਾਨਦ ਹੇ ॥ ਬਹੁਰ ਭਟ ਨਿਸਰ ਸੁਰ ਦਲ ਤੇ ਖਲਫ ਬਾਸਵ ਸਭੀ ਆਏ ॥ ਜੋ ਆਏ ਪ੍ਰਿਥਮ ਜਾਤ੍ਰਾ ਮੇ ਹਜੀਮਤ ਦੇਵਤਨ ਖਾਏ ॥੮॥੨੯੨੦॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਭੌਰਾ ॥ ਪਸਤਉ ॥ ਕਹੋ ਅਬ ਨਾਮ ਤਿਨ ਕੇ ਸਭ ਸੁਨੋ ਤੁਮ ਸੰਤ ਸਜਨ ਮਨ ॥ ਲੀਓ ਚਤੁਰੰਗਨੀ ਸੰਗ ਕਰ ਝਲਾਝਲ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਨਗਨ ॥ ਸਵਾਰਾਂ ਖੇਜ ਅਸ੍ਹਬ ਹਾ ਰਸੀਦੰਦ ਖਲਫ ਮਘਵਾ ਰਨ ॥ ਸੁਨੋ ਤਿਨ ਨਾਮ ਚਿਤ ਧਰ ਕੇ ਸੁਨਾਵੋ ਨਾਮ ਤਿਨ ਕੇ ਭਨ ॥੯॥੨੯੨੧॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਭਉਰਾ ॥ ਛੰਦ ॥ ਪਸਤਉ ॥ ਤ੍ਰਹ ਦੂਜੀ ॥ ਕਲਹਾਂਸ ਹਵਿਖ ਰਸਾਨ ਅੰਜਨੁ ਰਿਖ ਕਮਲ ਰਿਖ ਦਮਨ ਰਤ[੧੪] ਰਤ ਦਮਨ ਹੇ ॥ ਮਧੁਪਾਲ ਬਾਹੁ ਚਿਤ੍ਰ ਸਾਗ੍ਰਾ ਦ੍ਰਪ ਮਥਨ ਸਮਾਨ ਹੰਸ ਦੇਸ ਗਵਨ ਹੇ ॥ ਸ੍ਰਤ ਸਾਗਰ ਰਤਨਾਗਰ ਮ੍ਰਾਲ[੧੫] ਕਾ ਚਿਤ੍ਰ ਬਰਨ ਸਤ੍ਰਾਜਿਤ ਉਛਾਹ ਕਮਲ ਕੰਠ ਮਯੰਕ ਜਵਨ ਹੇ ॥ ਕੰਜਮਾਲ ਮੈਨ ਸਾਗ੍ਰ ਇੰਦ ਮੁਖ ਚਿਤ੍ਰ ਗ੍ਰੀਵਾ ਤਿਲਕ ਅਮਰਾ ਭਾਰਥ ਮਹਨ ਹੇ ॥੧੦॥੨੯੨੨॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਭੌਰਾ ॥ ਪਸਤੌ ਛੰਦ ਸਾਨੀ ॥ ਹੰਸਗ੍ਰੀਵ ਸੁਲੋਚਨਾ ਮੰਗਲ ਮਰਾਲ ਅੰਜਨ ਕਰਨ ॥ ਹੰਸ ਧ੍ਵਜ ਸਿੰਘ ਧ੍ਵਜ ਬਿਸਿਲ[੧੬] ਮਧੁਪਾ ਆਰਨ ਮੰਗਲ ਚਛ ਹਵਨ ॥ ਕਮਲ ਮੁਖ ਸੁਤ ਸਚੀਪਤਿ ਕੇ ਨਿਸਰ ਦਲ ਆਮਦੰਦ ਆਹਵ ਭਵਨ ॥ ਮੁਕਾਬਲੈ ਆਹਰਮਨਾਂ ਜੰਗ ਖਾਸਤੰਦ ਅਮਰ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਮਧੁਰਕੀ ॥ ਪਰਸਪਰ ਯਕ ਬ ਯਿਕ ਹਮਸਰ ਤਵਾਨ ਚੁਸਤ[੧੭] ਤਰ ਤ੍ਰਿਭੁਵਨ ॥੧੧॥੨੯੨੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਭਵਰਾ ॥ ਪਸਤਉ ॥ ਕਹਿਓ ਪਹਿਲੇ ਨਿਸਾਚਰ ਨਾਮ ਦਲਪਤਿ ਕੇ ॥ ਦੋ ਖੋੜਸ ਸੁਭਟ ਮੰਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰ ਨਿਸਾਚਰ ਨਾਹ ਕੇ ਸਭਹੀ ॥ ਕਰੇਓ[੧੮] ਸਾਕੇ ਪਵਾੜੇ ਪ੍ਰਿਥਮ ਜਾਤ੍ਰਾ ਸਮ੍ਰ ਜੀਤਬ ਅਸ੍ਰ ਅਸ੍ਰ ਜਜਬ[੧੯] ਹੀ ॥ ਸੁਪਤ[੨੦] ਅਉ ਪੁਤ੍ਰ ਦਲਪਤਿ ਜੁਤ ਛਿਨਾਯੋ ਰਾਜ ਬਾਸਵ ਨਿਸਾਚਰ ਬੰਸ ਮਹ ਫਬ ਹੀ ॥ ਤਿਨਨ ਤੇ ਪ੍ਰਿਥਕ ਅਵਰੋ ਸੁਨੋ ਅਬ ਨਾਮ ਤਿਨ[੨੧] ਲਭਹੀ ॥੧੨॥ ਬਰਹੀ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਸੰਧੂਰ ॥ ਰੇਖਤਾ ॥ ਅਨਾਸਤ ਸੈਮੂਰ ਸੁਭਟ ਖਲਫ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ॥ ਜਾਸਤ ਸਨਮੋਰ ਜੈਦ ਸੰਗਲ ਕਲਯਾਦ ॥ ਕਾਲਫੋਰ ਮਈਨ ਗੂਅ ਦਾਨਵ ਖੂੰਰੇਜ ॥ ਹੈਗੇ ਭਟ ਬੇਨਜੀਰ ਵੋ ਹਮ ਸਬਦੇਜ ॥ ਨਾਵਕ ਸਮਸਾਮ ਸਿਪਰ ਸੈਫ ਫਿਤਨੇਖੇਜ ॥ ਆਏ ਦਲ ਨਿਸਰ ਬੀਰ ਮਰਕਬ ਕਰ ਤੇਜ ॥ ਜਉ ਕਹਉ ਨਾਮ ਸੁਮਾਰ ਭਟਨ ਪ੍ਰਿਥਕ ਯਕ ਏਕ ॥ ਬਾਢੈ ਤਹ ਗਰੰਥ ਸਮਰ ਗੀਤਾ ਬਹੁ ਲੇਖ[੨੨] ॥੧॥੨੯੨੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਸੰਧੂਰ ॥ ਰੇਖਤਾ ॥ ਯਾਤੇ ਸਭ ਨਾਮ ਸਭਨ ਭਾਖਿਓ ਬਿਸਤਾਰ ॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਹੇਮਣੀ (ਖਕ)
[੨]ਅੰਬਰ (ਖਕ)
[੩]ਬਸੀਕਾਰੋ (ਅਸ)
[੪]ਬੀਰ (ਅਸ)
[੫]ਸੁਸਕ੍ਰ (ਅਸ)
[੬]ਸੁਮਨ (ਖਕ, ਅਸ)
[੭]ਸੰਖਗਾਹਕਾਂਬੇਕਾਸਾਹੇ
[੮]ਚੰਦ੍ਰ ਮਨ (ਖਕ, ਅਸ)
[੯]ਬਰਗੋ (ਖਕ, ਅਸ)
[੧੦]ਸ੍ਰਿੰਗਾਰੈ (ਅਸ)
[੧੧]ਨਗਾਰਾ (ਖਕ, ਅਸ)
[੧੨]ਇਹ (ਖਕ, ਅਸ)
[੧੩]ਜੋਇ ਆਹਵ (ਅਸ)
[੧੪]ਹਤ (ਅਸ)
[੧੫]ਮਾਲ (ਖਕ, ਅਸ)
[੧੬]ਬਿਮਲ (ਅਸ)
[੧੭]ਦਰੁਸਤ (ਖਕ, ਅਸ)
[੧੮]ਕਹਜੋ (ਅਸ)
[੧੯]ਜਬ (ਖਕ, ਅਸ)
[੨੦]ਸੁਰਪਤਿ (ਅਸ)
[੨੧]ਚਿਤ (ਖਕ, ਅਸ)
[੨੨]ਸੇਖ (ਖਕ, ਅਸ)

ਹੈ ਗੋ ਤਿਨ ਨਾਮ ਬਿਦਤ ਸੁਕ੍ਰਾਭਾਸ ਮਧ ਸੁਧਾਰ ॥ ਧਾਏ ਖਟ ਲਛ ਖਲਫ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਕੇ ॥ ਜੋਧਾ ਵਰੀਆਮ ਸਗਲ ਗੁਰਾਂ ਸਭ ਗ੍ਰਦਸੇ ॥ ਸੇਨਾ ਸੰਬੂਹ ਅਮਿਤ ਬੇਸੁਮਾਰ ॥ ਲਸਕਰ ਅਫਰੀਤ ਆਹਰਮਨਾ ਮਲਖ ਵਾਰ ॥ ਹੈ ਗੇ ਰਥ ਉਸ੍ਰ ਸੇਘਨ ਪਾਯਨ ਚਤੁਰੰਗ ॥ ਬਾਧਜੋ ਸਫ ਗਿਰਦ ਗਿਰਦ ਪੇਸਵਾਏ ਜੰਗ **॥੨॥੨੬੨੬॥** ਰੇਖਤਾ ॥ ਸੰਧੂਰ ॥ ਹਰਬੈ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਤਹਾਂ ਕਾਯਮ ਜੰਗਾਹ ॥ ਜੰਜਾਯਲ ਤਉਫੰਗ ਸਲਖ ਪਿਸਟਲ ਜਾਂਕਾਹ ॥ ਅਸਪੀ ਹਥਨਾਲ ਉਸ੍ਰਨਾਲ ਮਹਖਨਾਲ ॥ ਕੈਚੀ ਸੈਫ ਨਾਲ ਗਨ੍ਰ[੧] ਤੁਪਕ ਜੰਜਾਲ ॥ ਨਾਚੁਖ ਤਰਵਾਰ ਤਬਰ ਤੇਗ ਅਉ ਤੁਫੰਗ ॥ ਗੋਲਾ ਮੁਨਜਨੀਕ ਗੁਰਜ ਚਕ੍ਰ ਸਫੇ ਜੰਗ ॥ ਕੀਨਿਓ ਹਜੂਮ ਸੁਭਟ ਅਨੀ ਫੌਜ ਫੌਜ ॥ ਮਿਸਲ ਬਰ ਮਿਸਲ ਪਾਂਤ ਪੈਵਸਤੰਦ ਚੂੰ ਮਉਜ **॥੩॥੨੬੨੭॥** ਅਬੀਆਤ ॥ ਸੰਧੂਰ ॥ ਆਂ ਸੂ ਸੁਰ ਸੁਭਟ ਤਏ ਪੁਤ੍ਰਨ ਸੁਰਪਾਲ ॥ ਏਕ ਲਛ ਸੂਰ ਸਕ੍ਰ ਨੰਦਨ ਸੁਰਮਾਲ ॥ ਤਿਨ ਕੇ ਫੁਨ ਨਾਮ ਬਿਦਤ ਸੁਕ੍ਰਾਭਾਖ ਤੇ ਲਹੋ ॥ ਜੋਤਿਸ ਆਗਮ ਪੁਰਾਣ ਸਭ ਲਹੋ ॥ ਆਏ ਰੰਗ ਭੂਮ ਦੁਹੂ ਦਿਸਿਨ ਤੇ ਸਵਾਰ ॥ ਫਿਰਸਤੈ ਅਫਰੀਤ ਜੋਧਾ ਖੂੰਖਾਰ ॥ ਹਰਬੈ ਹਜਾਰ ਤਹਾਂ ਕਾਯਮ ਦੋ ਸੂਅ ॥ ਭਰਗਉ ਛਿਤ ਗਗਨ ਸਘਨ ਜਲ ਥਲ ਗਿਰ ਕੂਅ **॥੪॥੨੬੨੮॥** ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਰੇਖਤਾ ॥ ਸੰਧੂਰ ॥ ਝੂਲਤ ਜਰਫਸ[੨] ਧੁਜਾ ਅਤਲਸ ਜਰਬਫਤ ॥ ਲੋਟਨ ਸਹ ਬਾਜ ਪਰੀ ਪ੍ਰਰਾਂ ਬਹੁ ਰਖਤ ॥ ਬਾਜਤ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਨਾਦ ਕੋਸ ਡੰਕ ਭੇਰ ॥ ਦੁੰਦਭ ਸਹਨਾਇ ਤੂਰ ਗੋਮੁਖ ਢਢ ਝੇਰ ॥ ਨਾਨਾ ਨੀਸਾਨ ਨਾਦ ਦੁਹਲ ਚੰਗ ਮੁਚੰਗ ॥ ਘੂੰਘਰ ਕਰਤਾਲ ਤਾਲ ਬੀਨ ਜਲ ਤਰੰਗ ॥ ਬਨਸੀ ਤੰਬੂਰ ਛੈਨ ਝਾਝਰ ਡਫ ਢੋਲ ॥ ਮੁਰਲੀ ਮਹੁਵਰ ਰਬਾਬ ਸਰਾਫੀਲ ਸੂਰ ਫੋਲ **॥੫॥੨੬੨੯॥** ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਰੇਖਤਾ ॥ ਸੰਧੂਰ ॥ ਨਾਨਾ ਨੀਸਾਨ ਦੇਵ ਦਾਨੂ ਸੁਰ ਲੋਕ ॥ ਤਿਨ ਕੇ ਬਹੁ ਨਾਮ ਰੂਪ ਬਰਗ ਸ੍ਵਰਗ ਲੋਕ ॥ ਗੰਧਰਬ ਜਛ ਪਰੀ ਜਿੰਨ ਰਾਖਸ ਗੁਣਵੰਤ ॥ ਗੁਨ ਜਨ ਕਵਾਲ ਸੁਘਰ ਗਾਯਨ ਬਸਿ ਸੰਤ ॥ ਬਾਜਤ ਜੁਝਾਵ ਨਾਦ ਲਸਕਰ ਦੋ ਸੂਅ ॥ ਨਾਨਾ ਬਾਦੰਤ੍ਰ ਰਾਗ ਨਾਦਨ ਹਰ ਜੂਅ ॥ ਉਘਟਤ ਬਹੁ ਰਾਗ ਨਾਦ ਕਰਖਾ ਜੁਝਾਵ ॥ ਗੀਤਾ ਪਦ ਸਮਰ ਛੰਦ ਵਾਰੈਂ ਬਹੁ ਭਾਵ **॥੬॥੨੬੩੦॥** ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਰੇਖਤਾ ॥ ਸੰਧੂਰ ॥ ਆਲਾਪਤ ਸੁਰ ਤਾਨ ਸੁਘਰ ਗਾਇਨ ਸੰਗੀਤ ॥ ਮਾਰੂ ਪਦ ਸਮਰ[੩] ਕਰਨ ਜੂਝਨ ਭਟ ਹੀਤ ॥ ਠਾਨਿਓ ਭਟ ਜੰਗ ਜਲਦ ਦੇਵ ਦਨੁਜ ਸੂਰ ॥ ਹੋ ਹੋ ਰੋਬਰੂ ਸਭੀ ਦੋ ਸੂ ਦਲ ਪੂਰ ॥ ਦੋ ਸੂ ਮੁਕਾਬਲੈ ਦਰੇ ਜੰਗ ਦਰਮਿਆਨ ॥ ਕਾਯਮ ਸੁਦ ਜੰਗ ਦੋਊ ਲਸਕਰ ਘਮਸਾਨ ॥ ਯਕ ਯਕ ਭਟ ਨਿਸਰ ਤਹਾਂ ਅਸਹਬ ਮੈਦਾਨ ॥ ਦੈ ਦੈ ਸਵਾਰ ਦੇਵ ਦਾਨੂ ਚਉਗਾਨ **॥੭॥੨੬੩੧॥** ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸੰਧੂਰ ॥ ਅਬੀਯਾਤ ॥ ਤਿਨ ਕੇ ਅਬ ਨਾਮ ਸੁਨੋ ਮੁਕਾਬਲ ਜੰਗਖਾਹ ॥ ਕੀਨੈ ਬਰ ਪਾਇ ਕੀਨ ਹੁਜਬਰਾਂ ਜੰਗਾਹ ॥ ਲੈ ਲੈ ਤਰਵਾਰ ਢਾਰ ਖੰਜਰ ਸਮਸਾਮ ॥ ਦਲੇਰਾਂ ਪਰਖਾਸ ਤਲਬ ਜੰਗ ਜੋਏ ਹਾਮ ॥ ਬਿਨੂਸ ਹਾਂਕ ਬੰਧ ਦੈ ਦੈ ਤਾਲ ਠੋਕ ਹਾਂਕ ॥ ਰੋਬਿਨ ਕਰ ਗਜਬ ਰੋਖ ਸਮ[੪] ਹੁਵੈ ਨੀਸਾਂਕ ॥ ਬਸੂਮਨ ਕਰ ਤੇਜ ਬੂ ਧਾਇਓ ਕਰ ਤੇਗ ॥ ਰਸੂਤਨ ਮੈਦਾਨ ਦਪਟ ਗੁਰਾਂ ਚੂੰ ਮੇਗ **॥੮॥੨੬੩੨॥** ਸੰਧੂਰ ॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਅ੍ਰਜਾ ਲੰਗੂਸ ਅਈ ਊਧਤਾ ਖਸਮ ਨਾਕ ॥ ਜਾਮੂਸ ਤਊਸ ਦ੍ਰਾਯੇਤਨ ਆਮਦ ਬ ਜੰਗ ਬੇ ਬਾਕ ॥ ਹਨੂਤਨ ਜਾਮੇਨ ਹਾਮ ਬੂਸ ਸਹਰ ਯਾਰ ॥ ਚਿਛਰ ਅਲਸੂਨ ਰਸਲ ਕਾਤੂਨ ਜੰਗ ਬਾਰ ॥ ਸ੍ਰਤਾਂ ਹਾਮੂਸ ਖਲਫ ਯਲੈ ਸਹਨ ਸਾਹ ॥ ਅਲੀਜਰ ਸਾਤੈਨ ਆਹਰਮਨਾਂ ਜਾਨਕਾਹ ॥ ਮਾਸੂਨ ਪ੍ਰਗਿਸ ਇਨਤਸ ਯਹਲ[੫] ਜੰਗ ਜੋਏ ॥ ਬਲੀਯਾਸ ਪ੍ਰਸਾ ਮਨਸੂਖ ਬਬਰ ਖੋਏ **॥੯॥੨੬੩੩॥** ਰੇਖਤਾ ॥ ਸੰਧੂਰ ॥ ਅਲਫੈਨ ਤ੍ਰਓਸ ਜਾਹਾ ਕਾਸਲ ਕੀਨੈ ਕੇਸ ॥ ਆਮਦ ਦਰ ਜੰਗ ਜਦਲ ਮਾਰਾ ਖੂੰਨੇਸ ॥ ਆਂ ਸੁ ਅਫਰੀਤ ਨਿਸਰ ਫਓਜ ਰੂਬਰੂ ॥ ਹੂਏ ਲੈ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਲਸਕਰ ਬੇਰੂ॥ ਸੰਦ੍ਰਅਲਾ ਨਾਮਵਰਾ ਜੰਗ ਦਰਮਿਆਨ॥[ੳ] ਮੋਬਾਜਰ ਤਲਬੀਦ ਆਂਜਾਂ[੬] ਸੂਅ ਦੇਵਤਾਂਨ ॥ ਆਂ ਸੂ ਹਮ ਆਮਦ ਸੁਰਪਾਲ ਪੂਰੈਗਾਨ ॥ ਭਾਖੋਂ ਤਿਨ ਨਾਮ ਸੁਨੋ ਸੰਤ ਗੁਰ ਗਿਆਨ **॥੧੦॥੨੬੩੪॥** ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਰੇਖਤਾ ॥ ਸੰਧੂਰ ॥ ਬਾਵਨ ਕਰ ਰਾਸ ਗਹਨ ਸਦਰੰਗ ਬਿਸਲ ਸੂਰ ॥ ਸਾਂਖ ਰਿਖ ਮਲਾਗ੍ਰ ਕਾਲ ਭਦ੍ਰ ਸਕ੍ਰ ਪੂਰ ॥ ਬਹੁਮਨ ਹੰਸ ਰਾਗ ਭਾਨ ਚਿਹਨ ਅੰਸਰੀਕ ॥ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਸਾਰੰਗ ਪੰਚ ਰੰਗ ਪੰਚ ਬੀਕ ॥ ਮ੍ਰਾਲ ਵਾਕ ਮੰਜ ਸਰਲ ਹੇਮ ਬਸਨ ਸੂਰ ॥ ਮਧੁਰ ਵਾਕ ਅਧਰ ਮੈਨ ਨਾਗ ਬਸੀ ਮੂਰ ॥ ਨਾਰਬਸੀ ਸਮਰ ਰੁਦ੍ਰ ਅਨਲ ਵਾਰਯਅਲ[੭] ॥ ਮੈਨ ਦ੍ਰੀਪ ਦੀਪ ਹਿਰਨ ਕ੍ਰਪੂਰ[੮] ਦੀਪ ਮਲ **॥੧੧॥੨੬੩੫॥** ਸੰਧੂਰ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਅਬੀਯਾਤ ॥ ਸੁਮਨ ਰਾਸ ਸੁਮਨ ਦੀਪ ਸੁਮ ਵਾਕ ਕੁੰਦ ॥ ਸੀ ਦੋ[੯] ਭਟ ਨਿਸਰ ਆਏ ਜੰਗ ਜੋਏ ਚੰਦ ॥ ਬਾਸਵ ਸੁਤ ਸਰਸ ਸਬਲ ਸੂਰਾ ਬਲਵੰਤ ॥ ਪਾਵਨ ਸੁਰ ਬੰਸ ਸਮਰ ਮੰਡਲ ਰਿਪੁ ਹੰਤ ॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਕਾਰੀ ਤਬਰ ਸੈਫ ਨਾਲ (ਅਸ)
[੨]ਜਰਕਾਰ (ਅਸ)
[੩]ਸਮਝ (ਅਸ)
[੪]ਸਮੁਖ (ਅਸ)
[੫]ਯਨਤਸਯਪਲ (ਖਕ, ਅਸ)
[੬]ਅਜਾ (ਖਕ, ਅਸ)
[੭]ਵਾਰਯਬਅਲ (ਅਸ)
[੮]ਕਰਮੂਰ (ਖਕ, ਅਸ)
[੯]ਦੋ ਸੂ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਇਹ ਪੰਕਤੀਆਂ ਖਕ, ਅਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਹਾਸ਼ੀਏ ‘ਤੇ ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਹੈ

ਦੈ ਦੈ ਚਉਗਾਨ ਖਿੰਗ ਜਉਲਾਂ ਮੈਦਾਨ ॥ ਨਾਚੁਖ ਪੈਕਾਂ ਕਮਾਨ ਗੁਰਜ ਗਿਰਾਂ ਬਾਨ ॥ ਖੰਜਰ ਸਮਸਾਮ ਤੇਗ ਤ੍ਰਕਸ ਕਟ ਬਾਂਧ ॥ ਆਮਦ ਚੁ ਸੈਲ ਦਵਾਂ ਪੀਲ ਬਾਂਨ ਸਾਂਧ ॥੧੨॥ ਬਰਹੀ ॥੧॥੨॥੨੬੩੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਸਰਸ ॥ ਮੁਕਾਬਲ ਹੋਤ ਭੇ ਸਭ ਹੀ ਇਕਾ ਯਕ ਯਲ ਬ ਮੈਦਾਨੇ ॥ ਖੰਜਰ ਬੁਗਦਾ ਕਰਉਲੀ ਹਰਬੈ ਹਾ ਜੰਗਾਹ ਦਰਮੇਆਨੇ ॥ ਜਖਮ ਬਰ ਜਖਮ ਸੁਦ ਕਾਰੀ ਰਵਾ ਰਵ ਜਨਾਂ ਪੈਕਾਨੇ ॥ ਸਿਪਰ ਬਰ ਸਿਪਰ ਪੈਵਸਤੰਦ ਜਵਾਨਾ ਅਜ ਜਵਾਂਨਾਨੇ ॥ ਜੇ ਸਰਤਾ ਪਾ ਗਿਰੈਬਾਂ ਚਾਕ ਸੁਦ ਪਾਰੈ ਦਲੇਰਾਂ ਹਰਬੈ ਅਫਸਾਨੇ ॥ ਦੋ ਪਾਰੈ ਦੋ ਨੀਮੈ ਸੁਦ ਜਵਾਨਾ ਜੰਗ ਜੋ ਹਾਯਲੇ ਸੁਦ ਮੇਆਨੇ ॥ ਚਕਾ ਚਾਕ ਹਰਬੈ ਹਾਯਲ ਹਾਯਲ ਹਾ ਖੰਜਰ ਸਿਤਮ ਗਾਨੇ ॥੧॥੨੬੩੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਰੇਖਤਾ ॥ ਸਰਸ ॥ ਤ੍ਰਹ ਦੂਜੀ ॥ ਪਾਰੈ ਪਾਰੈ ਸੁਦ ਜਿਸਮ ਸਰ ਜਖਮ ਹਾ ਹਮਸਰ ॥ ਬਸੇ ਸੁਦ ਕਤਲ ਬ ਖੁਦ ਹਾ ਚੁ ਖੁਰਦੰਦ ਮਾਰ ਕਰ ਹਾਰ ਸਕਰ ॥ ਬਸੇ ਜਖਮੀ ਸੁਦੰਦ ਅਜ ਸਿਪਹ ਸਾਲਾਰੀ ਸਮਰ ਕਰਕਰ ॥ ਬਸੇ ਅਵਿਖਤੈਦ ਕੁਸਤੀ ਦਲੇਰਾਂ ਸੁਰ ਅਸੁਰ ਬਰ ਤਰ ॥ ਪਰੇਸਾਂ ਸੁਦ ਦਿਲਾਵਰ ਬਬਰ ਸੀਰਤ ਜੰਗਜੋ ਲਾਰ ਕਰਕਰ ॥ ਰਵਾਂ ਸੁਦ ਜੋਏ ਖੂੰਖਾਂਰਾਂ ਚੂੰ ਦਰੀਆ ਖੂਨ ਲਬ ਭਰ ਭਰ ॥ ਬੇ ਸੇ ਬੇਹੋਸ ਸਰਮਸਤ[੧] ਹੋ ਪਿਆਲੇ ਮਉਤ ਬਖੁਦ ਸਰ ॥ ਬਸੇ ਅਸ ਗੂਲ ਦਰ ਜੰਗਹ ਮੁਕਾਬਲ ਹੋਤ ਭਟ ਲਰ ਕਰ ॥੨॥੨੬੩੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਰਸ ॥ ਅਬਿਆਤ ॥ ਚੀਕਾਰਤ ਚੀਲ ਕਰਗਸ ਘਨ ਫੀਕਾਰਤ ਪ੍ਰੇਤ ਮਸਾਨਾ ॥ ਡਕਾਰਤ ਸੀਹ ਜੰਬੁਕ ਸਗ ਫੁੰਕਾਰਤ ਫੁੰਕ ਮਸਤਾਨਾ ॥ ਬਬਕਤ ਭੈਰਵ ਬਿਖਧਰ ਗੁੰਜਾਰਤ ਜੋਗਨੀ ਨਾਨਾ ॥ ਡਾਕਨੀਆਂ ਚਿੰਕਾਰ ਕਰਤ ਸਭੈ ਮਿਲ ਫੇਰੀਆ ਠਾਨਾ ॥ ਖਪਰ ਭਰ ਭਰ ਸਰਾਹਤ ਦਾਨਵ ਸੁਰ ਉਚਾਰਤ ਸਮਰ ਪਦ ਗਾਨਾ ॥ ਬਜਾਵਤ ਤਾਲ ਮਿਰਦੰਗੋ ਨਚਾਵਤ ਪਰੀ ਪਦੁਮਾਨਾ ॥ ਰੀਝਾਵਤ ਬੀਰ ਸੰਗ੍ਰਾਮੀ ਬੁਝਾਰਤ ਸੈਨਤ ਸ੍ਰਿਨਾਨਾ ॥ ਬਰਤ ਅਬਲਾ ਬਰੰਗਨ ਰੂਹੀਆਂ ਸੁਰਬਧੁਨ ਮਰਦਾਨਾ ॥੩॥੨੬੩੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਸਰਸ ॥ ਸਭ ਲਰ ਕਰ ਹੋਸ ਮੇ ਆ ਕਰ ਪਕੜ ਕਰ ਤੇਗ ਲਸਕਰੀਆਂ ॥ ਦਵੀਦੰਦ ਦੋ ਤਰਫ ਤੁਰਕਾਂ ਮੁਸਲਹ ਬੰਦ ਲਸਕਰੀਆਂ ॥ ਕੁਸਾਦੰਦ ਬਾਲ ਦਰ ਜੰਗਹ ਹਮਾਯਲ ਤੇਗ ਲਸਕਰੀਆਂ ॥ ਜਦੰਦ ਹਿੰਦੀ ਹਲਬੀ ਹਾ ਜੁਨਬੀ ਜਖਮ ਲਸਕਰੀਆਂ ॥ ਫੋਲਾਦੀ ਮਗਰਬੀ ਮਿਸਰੀ ਰਵਾ ਰਵ ਜਨਾ ਲਸਕਰੀਆ ॥ ਯਲਾਂ ਸੀਰਤ ਪਲੰਗਾਂ ਖੋ ਮੁਬਾਜਰ ਕਰਦ ਲਲਕਰੀਆਂ ॥ ਦੋ ਦਸਤੀ ਤੇਗ ਹਾ ਕਰਦੰਦ ਕੁਸਾਦੈ ਬਾਲ ਅਸਕਰੀਆਂ ॥ ਮਲਾਯਕ ਜਾਦ ਚਰ ਬੰਦ ਹਜੀਮਤ ਹਾਲ ਆਸੁਰੀਆਂ ॥੪॥੨੬੪੦॥ ਬਿਸਨਪਦ[ੳ] ॥ ਸਰਸ ॥ ਰੇਖਤਾ ॥ ਹਜੀਮਤ ਖੁਰਦ ਅਫਰੀਤਾਂ ਕਦਮ ਪਸ ਕਰਦ ਦੁਰਜਨ ਹਾ ॥ ਜਫਰ ਮੰਦੀ ਮਲਾਯਕ ਰਾ ਕਦਮ ਪੇਸੀਨ ਸੁਰਗਨ ਹਾ ॥ ਉਚਾਰਤ ਭਾਟ ਕਬਿ ਬੰਦੀ ਕਬਿਤ ਕਰਖਾਏ ਗੁਨ ਜਨ ਹਾਂ ॥ ਜੂਝਾਵਤ ਬੀਰ ਰੰਗ ਭੂਮਹਿ ਬਢਾਵਤ ਚਾਵ ਅਨਗਨ ਹਾਂ ॥ ਨਚਾਵਤ ਪਰੀ ਪਦਮਨਿ ਹਾਂ ਲੁਭਾਵਤ ਸੁਭਟ ਸੁਰ ਮੁਨ ਹਾ ॥ ਬਜਾਵਤ ਦੁੰਦਭੀ ਮਾਰੂ ਨਕਾਰਾ ਭੇਰ ਰੁਨਝੁਨ ਹਾ ॥ ਰਬਾਬੋ ਚੰਗ ਮੂਚੰਗੋ ਦਫੋ ਢੋਲਕ ਸੁਭਗ ਧੁਨਿ ਹਾ ॥ ਬਹੁਰ ਫਿਰ ਭਿਰ ਸਿਮਟ ਦਾਨਵ ਰਸੀਦੰਦ ਫਉਜ ਦੁਰਜਨ ਹਾ ॥੨੬੪੧॥੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਸਰਸ ॥ ਰੇਖਤਾ ॥ ਮੁਕਾਬਲ ਕਰਦ ਦੋ ਦਲ ਭਟ ਯਲਾਂ ਜੰਗੀ ਸਮਰ ਕਰਦੰਦ ॥ ਜੇ ਤੀਰੋ ਗੁਰਜ ਜਮਧਰ ਹਾ ਪਰਸ ਨਾਵਕ ਜਖਮ ਖੁਰਦੰਦ ॥ ਤੁਫੰਗੋ ਤੇਗ ਨਾਚੁਖ ਹਾਂ ਕਮਾਂ ਦੈ ਬਰ ਅਮਲ ਕਰਦੰਦ ॥ ਬਨੈਟੀ ਸਾਂਗ ਛੂਲੀਆ ਸੁਆ ਸੈਥੀ ਬਸਰ ਬੁਰਦੰਦ ॥ ਜੇ ਗੋਲਾ ਬਾਨ ਗੋਫਨ ਹਾ ਤੁਪਕ ਬੰਦੂਕ ਯਲ ਮੁਰਦੰਦ ॥ ਜਮੀਂ ਸੁਦ ਲਾਲ ਗੂੰ ਖੂਨੀ ਜੇ ਖੂਨੇ ਯਲਾਂ ਅਫਸੁਰਦੰਦ ॥ ਰਵਾਂ ਸੁਦ ਜੋਏ ਦਰੀਆਂ ਖੂਬ ਹਰ ਸੂ ਮਉਜ ਜਨ ਗਰਦੰਦ ॥ ਚੂੰ ਬਾਰਸ ਮੇਗ ਹਾ ਹਰਬੈ ਬਾਰਾਨ ਬਸ ਕਰਦੰਦ ॥੨੬੪੨॥੬॥ ਛਕਾ ॥੧॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਅਹੀਰੀ ॥ ਗੰਧਰਬੀ ॥ ਕਟੀ ਸਭ ਫਉਜ ਦੁਸਮਨ ਕੀ ਚੁ ਦਾਦੰਦ ਪੁਸਤ ਤੁਰਕਾਨਾਂ ॥ ਚੁ ਕਰਦੰਦ ਅਕਬ ਸੁਰਗਨ ਦਲ ਸਵਾਰਾਂ ਚੁਸਤ ਮਰਦਾਨਾ ॥ ਕੀਆ ਬਹੁ ਮਾਰ ਹਰਬੈ ਹਾ ਸਿਕਸਤੈ ਖੂਦ ਖਿਫਤਾਨਾ ॥ ਰਟਤ ਭਟ ਆਬ ਕਹ ਸਾਯਲ ਕਫੀਦੈਂ ਦਲ ਬ ਅਸੁਰਾਨਾ ॥ ਤਪੀਦੈ ਦਹਨ ਅਜ ਬਸ ਸਭ ਦਹਨ ਵਾ ਕਰਦ ਤਿਸਨਗਾਨਾ ॥ ਚਕੀਤੈ ਖੂਨ ਸਰਤਾ ਪਾ ਕਫੀਦੈ ਲਬ ਜਵਾਂਨਾਨਾ ॥ ਰਸੀਦੰਦ ਰੂਹੀਆਂ ਲੈ ਲੈ ਤਹੂਰਨ ਮੈ ਬਹਿਤਾਨਾ[੨] ॥ ਸਿਦਕ ਸਾਬਿਤ ਜੇ ਥੇ ਰਨ ਮਹ ਪਿਲਾਇਆ ਆਬ ਹੂਰਾਨਾ ॥੨੬੪੩॥੧॥ ਅਬੀਆਤ ॥ ਅਹੀਰੀ ॥ ਤ੍ਰਹ ਸਾਨੀ ॥ ਭਏ ਰੂਅਰਾਰਦ ਜੇ ਜੰਗਹ ਸੁਦੰਦ ਦੋਜਖ ਬੇਸਕ ਨਰਕੀ ॥ ਨਸਾਦੋ ਲੋਕ ਸਭ ਤਿਨ ਕਾ ਸਭ ਨਰਕਪਾਤੀ ਅਜਸ ਘਰ ਕੀ ॥ ਲਜਾਇਆ ਨਾਮ ਸੂਰਤ ਕਾ ਪਰਾਏ ਜੰਗ ਮੇ[੩] ਅਰਿ ਕੀ ॥ ਭਈ ਹਾਂਸੀ ਸੁਬਕ ਨਾਕੀ ਸਰਮਸਾਰੀ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[1]ਸਮਰ ਕਰ (ਖਕ, ਅਸ)

[2]ਬਹਿਸਤਾਨਾ (ਖਕ)

[3]ਸੇ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਪਦ ਜਾਂ ਪਦਿਆਂ ਦਾ ਬੋਧਕ ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ

ਭੀ ਦਰ ਦਰ ਕੀ ॥ ਪਿਲਾਇਆ[ੳ] ਜਹਰ ਕਾ ਪਿਆਲਾ ਕਸੀਫਾਂ ਮਓਤ ਨਿਸਚਰ ਕੀ ॥ ਰਕੀਬਾਂ ਮਦਦ ਭੇ ਤਿਨਕੇ ਵੋ ਮਲ ਕਲ ਮਓਤ ਤੇ[੧] ਖੜਕੀ ॥ ਜਹਨਮ ਜਾ ਬਸੇ ਕਾਯਰ ਝਲਾ ਨਹੀ ਆਂਚ ਸੰਘਰ ਕੀ ॥ ਨਹਾਰੁਨ ਲੈਲ ਸਭ ਜਲਤੇ ਸਭ ਦੋਜਖ ਆਂਚ ਅੰਤਰ[ਅ] ਕੀ ॥੨੬੪੪॥੭੨॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਅਬਿਆਤ ॥ ਅਹੀਰੀ ॥ ਕਬਜੋ ਬਾਚ ॥ ਦੋ ਮਾਰਗ ਮੁਕਤ ਕੇ ਕਹੀਐ ਪ੍ਰਿਥਮਹ ਹਰਿ ਭਗਤ ਹਰਿ ਜਨ ਕੀ ॥ ਦੁਤੀ ਸੂ ਰਤ ਸੂਰਨ ਕੀ ਵੋ ਧਾਰਾ ਭਗਤ[੨] ਅਯੋਧਨ ਕੀ ॥ ਮੁਕਤਿ ਮਾਰਗ ਕਹੇ ਦੋਊ ਸੁਲਭ ਕਾਲ ਭਗਤਨ ਕੀ ॥ ਲਿਖੇ ਬਡਭਾਗ ਹੈਂ ਜਿਨ[੩] ਕੇ ਮਿਲੇ ਪਦ ਭਗਤ ਸੁਰ ਜਨ ਕੀ ॥ ਲਬਧ ਅੰਕੁਰ ਹੈ ਜਸ ਜਿਸ ਕੀ ਤੈਸੀ ਤਿਸ[੪] ਬੁਧ ਤਿਸ ਜਨ ਕੀ ॥ ਚਾਹੈ ਜਿਸ ਮੇਲ ਲੇ ਆਪੇ ਬੁਝੈ ਹੈ ਪੀਰ ਤਨ ਮਨ ਕੀ ॥ ਚਾਹੈ ਰੂਅ ਗਰਦ ਕਰ ਮਾਰੈ ਜਿਨੋ ਕੀ ਰੀਤ ਦੁਰਜਨ ਕੀ ॥ ਕਿਸੂ ਕੇ ਹਾਥ ਨਹਿ ਕਛੁਐ ਕਰੈ ਨਿਜ ਚਿਤ ਨਿਜ ਮਨ ਕੀ ॥੨੬੪੫॥੩॥ ਸਭੀ ਬਸ ਜੰਤ ਜੰਤੀ ਕੇ ਕਹਾ ਹੈ ਹਾਥ ਜੰਤਨ ਕੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਕਬਿ ਬਾਚ ॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਅਹੀਰੀ ॥ ਮੁਏ ਭਟ ਤੀਸ ਦੋ ਪੁਤ੍ਰਨ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮੀ ਅਦੁਤੀ ਬਲਕਰ ਜਗ[੫] ॥ ਕਟੀ ਚਮੂ ਅਨਗਨ ਭਟ ਸੁਤਨ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਕੇ ਸੰਗ ਲਗ ॥ ਗਿਰੇ ਤਹ ਚਉਰ ਸੁਭ ਚੀਰੰ ਰਥੀ ਗਜ ਬਾਜ ਪਾਯਕ ਨਗ ॥ ਭਈ ਲੁਥ ਭੀਤ ਅਟਾਰੀ ਲਗਜੋ ਅੰਬਾਰ ਮੰਦਰ ਨਗ ॥੨੬੪੬॥ ਭਯੋ ਚਕਚੂਰ ਚਤੁਰੰਗਨ ਲਟੀ ਦਲ ਦੁਰਜਨੀ ਖਲ[੬] ਅਗ ॥ ਕੇਤੇ ਖਲ ਭਾਜਗੇ ਡਰ ਕਰ ਕਿਤੇ ਤ੍ਰਸਿਤ ਛੁਟਕਗੇ ਪ੍ਰਾਨ ਤਿਨ ਜਮ ਮਗ ॥ ਕਿਤੇ ਸਾਮੁਹ ਸਮ੍ਰ ਜੂਝ ਮਰੇ ਭਟ ਮਾਰ ਦੋ ਦਲ ਪਗ ॥ ਕੀਏ[੭] ਸਾਕੇ ਪਵਾੜੇ ਭਲ ਨ ਛਾਡੇਓ[੮] ਮ੍ਰਿਤਕ ਹੋ ਕਰ ਖਗ ॥੨੬੪੭॥੪॥ ਅਹੀਰੀ ॥ ਹਿੰਦਵੀ ॥ ਪੜੀ ਬਹੁ ਰਉਰ ਦੁਰਜਨ ਦਲ ਬਿਚਲਗੀ ਅਣੀ ਸਤ੍ਰਨ ਕੀ ॥ ਮਚੀ ਹਾਯ ਹੂਏ ਰੋਦਨ ਤਹ ਗਿਰੀ ਜਹ ਲੋਥ ਪੁਤ੍ਰਨ ਕੀ ॥ ਬਿਸਰਗੀ ਸੁਧ ਬੁਧ ਸਭਹਨ ਚਲਤ ਕਛ ਨਾਂਹ ਚਤ੍ਰਨ ਕੀ ॥ ਉਠਾ ਛਿਤ ਸਮ੍ਰ ਤੇ ਲੀਆ ਭਟਨ ਤਾਬੂਤ ਮਿਤ੍ਰਨ ਕੀ ॥੨੬੪੮॥ ਨਹਾਏ ਸ੍ਰੋਨ ਸੋ ਸੂਰਾ ਸੁਰੰਗੀ ਅੰਬਰ ਬਸਤ੍ਰਨ ਕੀ ॥ ਲਗਾ ਸਬਸਬਾਸੁ[੯] ਪਰਮਲ ਸਮ ਬਸਾਵਤ ਬੂਏ ਬਸਤ੍ਰਨ ਕੀ ॥ ਰਖਾ ਤਿਨ ਲਾਜ ਭਗਵੰਤੰ ਪੈਨਾਏ ਕਫਨ ਅਸਤ੍ਰਨ ਕੀ ॥ ਪਠਾਯਾ ਦੂਤ ਦੈ ਤਿਨ ਕੋ ਪਿਤਾ ਢਿਗ ਅਰਜ ਮੰਤ੍ਰਿਨ ਕੀ ॥੨੬੪੯॥੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਅਹੀਰੀ ਹਿੰਦਵੀ ॥ ਧਰਾ ਕਰ ਧੀਰ ਸੁਭਟਨ ਕੂੰ ਪਠਾਏਆ ਸਮ੍ਰ ਸੁਰਗਨ ਕੀ ॥ ਕੁਪੇ ਸਭ ਮੰਤ੍ਰੀਅਨ ਦਾਨਵ ਕਰੇਓ ਰਿਸ ਬਾਲ ਬੋਧਨ ਕੀ ॥ ਹਠੇ ਸਭ ਦਾਨਵੀ ਪ੍ਰਤਨਾ ਮਿਸਲ ਦ੍ਰ ਮਿਸਲ ਦੁਰਜਨ ਕੀ ॥ ਧਵਾ ਕਰ ਆਪ ਆਪੁਨ ਭਟ ਸੁਪਾਂਤ ਪਾਂਤ ਦੁਰੰਗਨ[੧੦] ਕੀ ॥੨੬੫੦॥ ਟਪਕਤਾ ਸ੍ਰੋਨ ਆਂਖਨ ਤੇ ਤਪਤ ਉਰ ਸੋਗ ਕੁਅਰਨ ਕੀ ॥ ਲੀਏ ਸਭ ਵੈਰ ਬੈਰਤ ਕਹ ਕੁਅਰ ਜੂਝਨ ਅਯੋਧਨ ਕੀ ॥ ਯਕੇ ਤੋ ਲੈਹਉ ਅਜੂਐਂ ਕੁਅਰ ਕਾ ਬੈਰ ਬੈਰਨ ਕੀ ॥ ਯਕੇ ਮਰ ਮਿਟੋ ਜੁਧ ਕਰ ਕੇ ਲਜੇ ਨਹ ਬੰਸ ਅਸੁਰਨ ਕੀ ॥੨੬੫੧॥੬॥ ਛਕੇ ॥੧॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਅਹੀਰੀ ॥ ਗੂਜਰੀ ॥ ਮਾਰ ਮਾਰ ਕਰ ਪੈਠੇ ਨਿਸਾਚਰ ਭੁਜਬਲ ਖਲ ਦਲ ਸਹ ਜੋਰ ॥ ਧਾਏ ਧਾਏ ਦਲ ਪੁੰਗਵ ਦਾਨਵ ਪਾਂਤ ਪਾਂਤ ਕਲ ਘੋਰ ॥ ਹਾਂਕ ਹਾਂਕ ਭਿਰੇ ਦੇਵਤਾ ਬਦਤ ਭਏ ਭਟ ਹੋੜ ॥ ਬਹਸ ਬਹਸ ਸਰ ਮਾਰਤ ਰਿਸ ਕਰ ਪਾਰ ਭਯੋ ਅੰਗ ਫੋੜ ॥੨੬੫੨॥ ਰਿਸ ਰਿਸ ਆਯੁਧ ਡਾਰਹੀ ਬੇਧਤ ਅੰਗਨ ਪੋਰ ॥ ਪੁਨ ਪੁਨ ਸਾਮੁਹਿ ਭਿਰਤ ਭਟ ਸੁਭਟਨ ਸੀਸਹ ਫੋਰ ॥ ਅਸ ਗਜ ਪੇਲਤ ਚਾਵਹੀਂ ਦੇਵ ਅਦੇਵ ਦੁਹੂੰ ਓਰ ॥ ਏਕ ਏਕ ਭਟ ਘਾਵਹੀਂ ਟੂਕ ਟੂਕ ਕਰ ਚੋਰ[੧੧] ॥੨੬੫੩॥੭॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਅਹੀਰੀ ॥ ਗੂਜਰੀ ॥ ਤ੍ਰਹ ਦੂਜੀ ॥ ਨਿਸਰ ਨਿਸਰ ਭਟ ਅਉਰ ਹੀਂ ਆਵਤ ਸਮੁਹ[੧੨] ਪ੍ਰਚਾਰ ॥ ਬਾਨ ਬਜ੍ਰ ਬਿਛੂਆ ਬਿਸਖ ਆਵਤ ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ॥ ਐਂਚ ਐਂਚ ਭਟ ਘਾਵਹੀਂ ਬ੍ਰਿਨ ਕਰ ਕਠਿਨ ਕਰਾਰ ॥ ਝੂਮ ਝੂਮ ਪੁਹਮੀ ਗਿਰਤ ਸੂਰਾ ਸਬਲ ਅਪਾਰ ॥੨੬੫੪॥ ਸੰਭਰ ਸੰਭਰ ਪੁਹਮੀ ਉਠਤ ਕਸਕ ਸਸਤ੍ਰ ਪ੍ਰਹਾਰ ॥ ਮਾਰ ਮਾਰ ਸਾਵੰਤ ਹਠੇ[੧੩] ਲਗਨ ਨ ਦੀਨੇਓ ਗਾਰ ॥ ਜੂਝ ਸਮਰ ਸਨਮੁਖ ਗਏ ਬਸੇ ਬਾਸ ਸੁਖਸਾਰ ॥ ਅਪਛਰ ਬਰਿਓ ਬਰੰਗਨਨ ਕੀਨਜੋ ਸ੍ਵਰਗ ਬਿਹਾਰ ॥੨੬੫੫॥੮॥ ਅਹੀਰੀ ॥ ਗੁਆਰੇਰੀ ॥ ਚਉਪ ਚਉਪ ਭਟ ਨਿਸਰਤ ਆਹਵ ਚੜ ਚੜ ਚਪਲ ਤੁਰੰਗ ਹੇ ॥ ਕੂਦ ਕੂਦ ਹਿਯ ਉਮਗਤ ਸੂਰਨ ਉਠਤਿ[ੲ] ਸੁ ਦੇਵ ਉਮੰਗ ॥ ਦੈ ਦੈ ਤਾਲਨ ਅਸ੍ਵ ਧਵਾਏ ਉਠਵਨ ਬੇਗ ਕੁਰੰਗ ॥ ਧੂਪ ਧੂਪ ਭਟ ਧੂਪ ਹੀ ਝੂਮਤ ਬਿਸੀ ਭੁਜੰਗ ਹੇ ॥੨੬੫੬॥ ਗੁਆਰਰੀ ॥ ਬਾਹਤ ਬਾਨ ਗੁਲੇਲਨ ਬਿਛੂਅਨ ਘਾਵਤ ਬੀਰ ਨਿਸੰਗ ਹੇ ॥ ਗਿਰਗੇ ਬਸੁਧਾ ਜੂਝ ਜੁਝਾਰ ਸਨਮੁਖ ਸਮਰ ਪਲੰਗ ॥ ਚਾਹਤ ਤਿਨ ਕਹ ਅਪਛਰਾ ਘਾਲ ਬਿਵਾਨ ਬਰੰਗ ॥ ਬਿਵਾਹਤ ਹੂਰਨ ਪਦੰਮਨੀ ਪਰੀ ਨਾਗਨੀ ਸੰਗ ਹੇ ॥੨੬੫੭॥੨॥੯॥ ਭਯੋ ਮੋਖ ਦੁਹੂ ਲੋਕ ਤੇ ਪਾਪ ਬਿਲਾਨਜੋ ਅੰਗ ॥ ਸਮਰ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਰੇ (ਅਸ)
[੨]ਧਰਾ ਸੁਭਗਤਿ (ਅਸ)
[੩]ਤਿਨ (ਖਕ, ਅਸ)
[੪]ਹੈ ਬਨੈ ਤਸ (ਅਸ)
[੫]ਜੰਗ (ਖਕ)
[੬]ਖਗ (ਖਕ, ਅਸ)
[੭]ਕਿਤੇ (ਖਕ, ਅਸ)
[੮]ਛਾਡੇ (ਖਕ)
[੯]ਸਬਬਾਸੁ (ਅਸ)
[੧੦]ਤੁਰਗਨ (ਅਸ)
[੧੧]ਦੌਰ (ਖਕ, ਅਸ)
[੧੨]ਸਮਰ (ਖਕ, ਅਸ)
[੧੩]ਹਨੇ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਪਿਲਾਆ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਕੀ ਭਰ' ਪਾਠ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਖਕ ਵਿਚ 'ਕੀ ਤਰ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਛੇਤ੍ਰ ਪਾਵਨ ਸਰਸ ਕਰਤ ਮੋਖ ਜਿਮ ਗੰਗ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਅਹੀਰੀ ॥ ਸਾਠ ਸਹੰਸ੍ਰ ਸੁਤ ਦਾਨਵੇਸ ਨਿਸਰਿਓ
ਦਲਹ ਮੰਝਾਰ ॥ ਇਤ ਦਿਸ ਨਿਸਰੇ ਇੰਦ੍ਰ ਸੁਤ ਜੁਧ ਕਰਨ ਬਰਿਆਰ ॥ ਗਨੋ ਜੇ ਗਿਨਤੀ ਨਾਮ ਤਿਨ ਬਢੇ
ਗ੍ਰੰਥ ਬਿਸਤਾਰ ॥ ਯਾਤੇ ਭਾਖਿਓ ਨਾਮ ਨਹਿ ਕਹਿਓ ਸੰਛੇਪ ਸੁਧਾਰ ॥੨੬੫੮॥ ਆਏ ਦਲ ਤੇ ਨਿਸਰ ਭਟ
ਦੇਵ ਅਦੇਵ ਕੁਮਾਰ ॥ ਏਕ ਲਛ ਸਹੰਸ੍ਰ ਬਿੰਸ ਦਾਨੂ ਦੇਵ ਲੁਝਾਰ ॥ ਏਕ ਏਕ ਭਟ ਗਏ ਭਿਰ ਦਾਯਨ ਮਲ[1]
ਅਸਵਾਰ ॥ ਗਦਾ ਗੁਰਜ ਖੰਜਰ ਜਬਰ ਬਾਹਤ ਬਿਬਿਧ ਹਥਿਆਰ ॥੨੬੫੯॥੧੦॥ ਅਹੀਰੀ ਗੁਆਰੇਰੀ ॥
ਪਿਲਚ ਪਿਲਚ ਗਏ ਭਟ ਭਟਨ ਬਾਹਤ ਗੁਰਜ ਗਦਾ ॥ ਆੜ ਲੇਤ ਭਟ ਚਰਮਹੀਂ ਪ੍ਰਮੁਦਿਤ ਹਰਖ ਮੁਦਾ ॥
ਪਾਸੀ ਪਰਸ ਚਲਾਵਹੀਂ ਗੋਫਨ ਤਿਛ ਕਦਾ ॥ ਦਾਵ ਪੇਚ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਹੀ ਦੈ ਦੈ ਬੰਬ ਸਦਾ ॥੨੬੬੦॥ ਪਛਰ
ਪਛਰ ਭਟ ਜਾਵਹੀਂ ਦੇਵ ਅਦੇਵਨ ਦਾ ॥ ਉਠ ਉਠ ਬਹੁਰ ਹਕਾਰਹੀਂ ਪਿਲਚਤ ਠੋਕ ਤਦਾ ॥ ਲਾਤ ਮੁਸ੍ਰਿ
ਪ੍ਰਹਾਰਹੀਂ ਗਦਾ ਗਰਿਸ੍ਰਿ ਮਦਾ ॥ ਮੁਦਗ੍ਰ ਮੂਸਲ ਠੋਕਹੀਂ ਘਾਯਨ ਦਾਏ ਅਦਾ ॥੨੬੬੧॥੧੧॥ ਗੂਜਰੀ ॥
ਅਹੀਰੀ ॥ ਸਿਲਹ ਸੰਜੋਆ ਫੂਟਹੀਂ ਬਗਤ੍ਰ ਜਿਰਹ ਸਿਲਾਹ ॥ ਕਉਚ ਅੰਗ ਸਭ ਬਿਧ ਗਏ ਘਾਯਨ ਘਾਯ
ਉਛਾਹ ॥ ਤਦਪ ਨ ਛਾਡਤ ਭਟਨ ਭਟ ਪਿਲਹਿ ਪਿਲਚ ਸਮਾਹੁ[2] ॥ ਭਿਰ ਭਿਰ ਭਿਰ ਮਲਹ ਗਏ ਖੇਡ ਧਮਾਰ
ਉਮਾਹ[3] ॥੨੬੬੨॥ ਧਰ ਧਰ ਈਂਚਤ ਫੇਟਹੀਂ ਕਮਰਬੰਦ ਗਜਗਾਹ ॥ ਦਾਵ ਪੇਚ ਪਟਕਤ ਪੁਹਮਿ ਸੂਰਨ ਸੂਰ
ਬਹਸਾਹ ॥ ਪੁਨ ਪੁਨ ਦਾਵ ਸੰਭਾਰਹੀਂ ਉਠ ਉਠ ਧੂਮਾਂ ਪਾਂਹ ॥ ਉਛਰ ਓਛਰ ਮਲ ਭੇੜਹੀ ਪਟਕਨ ਦੇਤ
ਦੁਬਾਹ ॥੨੬੬੩॥੧੨॥ ਛਕੇ ੨ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ਦੇਵਕਰੀ ਛੰਤ ॥ ਕਰਤ ਬੀਤਜੋ ਮਾਸ ਦੁਵਾਦਸ ਦੇਵ ਦਾਨੂ
ਸਮਰ ਹੇ ॥ ਭਿਰੇ ਜੋਧਨ ਮਲਦਾਇਨ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਪੁਤ੍ਰਨ ਗਬਰ ਹੇ ॥ ਸੁਨਤ ਬਾਸਵ ਠਠੇਓ[4] ਤੁਮਲ ਜੁਧ
ਦੇਵਨ ਅਮਰ ਹੇ ॥ ਨਹ ਟਰਤ ਕਉਨੈ ਮਲ ਦਾਇਨ ਅਸਰ ਬਲਕਰ ਜਬਰ ਹੇ ॥ ਲਾਤ ਮੁਸਟਨ ਘਾਏ
ਮੁਦਗ੍ਰ[5] ਗੁਰਜ ਜਮਧਰ ਤਬਰ ਹੇ ॥ ਭਿਰਤ ਏਕਹ ਏਕ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਤ੍ਰਿਪਤਾਹਿ ਨਾ ਰਨ ਝਗਰ ਹੇ
॥੨੬੬੪॥੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਛੰਦ ਦੇਵਕਾਰੀ ॥ ਤ੍ਰਹ ਦੂਜੀ ॥ ਭਏ ਸ੍ਰਮਿਤ ਦੁਹੂੰ ਦਿਸ ਨਹ ਟਰਤ ਛਾਡਤ
ਜੁਧਹੀਂ ॥ ਦੇਤ ਪਟਕਨ ਪੁਹਮ ਘਾਲਤ ਉਥਲ ਪੁਥਲ ਬਿਰੁਧਹੀਂ ॥ ਕਬੈ ਸਰਸ ਨਿਸਚਰ ਹੋਤ ਦੇਵਨ ਕਬੈ
ਸਰਸ ਸੁਰਗਨ ਕੁਰਧਹੀਂ ॥ ਬੀਤ ਗਉ ਇਮ ਮਾਸ ਦੁਵਾਦਸ ਭਿਰਤ ਮਲ ਸੁਬੁਧਹੀਂ ॥ ਬਹੁ ਵਾਰ ਘਾਇਨ
ਕਰਤ ਨਿਜ ਨਿਜ ਲਾਤ ਮੁਸਟਨ ਉਰਧ ਹੀਂ ॥ ਖਾਇ ਦਾਰੁਨ ਬ੍ਰਿਨ ਜੋਧਨ ਭੁਈ ਗਿਰਤ ਬਿਕਲ ਬਿਸੁਧਹੀਂ
॥੨੬੬੫॥੨॥ ਛੰਦ ਦੇਵਕਰੀ ॥ ਪੁਨ ਉਠਤ ਚੇਤਤ ਗਿਆਨ ਨਿਜ ਨਿਜ ਤਾਲ ਦੈ ਭੁਜ ਠੋਕਹੀਂ ॥ ਪਿਲਚਾਇ
ਜਾਵਹਿ ਦੇਵ ਦਾਨੂ ਦਾਵ ਨਿਜ ਨਿਜ ਰੋਕਹੀਂ ॥ ਪੁਨ ਗਦਾ ਮੂਸਲ ਗੁਰਜ ਫੇਕਤ ਲਾਤ ਮੁਸਟਨ ਚੋਖਹੀਂ ॥
ਦੋਊ ਕਟਕ ਨ੍ਰਿਖਤ ਸਮਰ ਸੂਰਨ ਧਨ ਧਨ ਉਚਾਰਤ ਤੋਖਹੀਂ ॥ ਤਿਮ ਤਿਮ ਚਵਗੁਨ ਚਾਉਪਜਤ ਹ੍ਰਿਦੈ ਸੁਭਟਨ
ਰੋਖਹੀਂ ॥ ਬਲ ਜਾਤ ਅਪਛਰ ਪਰੀ ਪਦੁਮਨ ਨਰੀ ਨਾਗਿਨ ਲੋਕਹੀਂ ॥੨੬੬੬॥੩॥ ਛੰਦ ਦੇਵਕਰੀ ॥ ਬਜਤ
ਤਾਲ ਤੰਬੂਰ ਦੁੰਦਭ ਭੇਰ ਬੀਨਾ ਬਾਸੁਰੀ ॥ ਮਾਰੂ ਜੁਝਾਉ ਤਾਨ ਉਘਟਤ ਦੋਊ ਕਟਕ ਦੇਵਨ ਆਸੁਰੀ ॥ ਕਥਤ
ਗੁਨ ਜਨ ਸਮਰ ਛੰਦਨ ਵਾਰ ਕੜਖਾ ਜਾਸਰੀ ॥ ਨਚਤ ਹੂਰਨ ਬਧੂ ਦੇਵਨ ਨਰੀ ਨਾਗਿਨ ਮਾਛੁਰੀ ॥ ਝੁਕਤ
ਝੂਮਰ ਬੇਖ ਨਟਵਰ ਸੰਗੀਤ ਨਿਰਤਤ ਆਸੁਰੀ ॥ ਲੈ ਖਬਰ ਜੋਗਿਨ ਖੇਤ ਧਾਈ ਸਦ ਦੇਤ ਭੀਖਮ ਹਾਂਸੁਰੀ
॥੨੬੬੭॥੪॥ ਛੰਦ ਦੇਵਕਰੀ ॥ ਸਭ ਨਿਰਖ ਟਕ ਟਕ ਸਮਰ ਦੁਹੂਅਨ ਖਗ ਮ੍ਰਿਗਨ ਮਾਨਵ ਕਟਕ ਰੀ ॥
ਸੁਰ ਚਮੂੰ ਦਾਨਵ ਸੈਨ ਹਰਖਤ ਭਟ ਲੜਤ ਦਾਨਵ ਫਟ ਕਰੀ ॥ ਸੁਰ ਉਮਗ ਰਿਸ ਕਰਿ ਬਹੁਰ ਪਿਲਚਿਓ ਸਕ੍ਰ
ਨੰਦਨ ਲਟ ਕਰੀ ॥ ਪਛਾੜ ਅਸੁਰਨ ਮਲਦਾਇਨ ਉਰ ਮੇਲ ਦੀਨਜੋ ਝਟ ਕਰੀ ॥ ਕੋਊ ਜਬਰ ਖੰਜਰ ਕਰਦ
ਬਿਛੂਆ ਕੋਊ ਗ੍ਰੀਵ ਰੇਤਤ ਛੁਰ ਕਰੀ[ਅ] ॥੨੬੬੮॥੫॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਛੰਦ ॥ ਦੇਵਕਰੀ ॥ ਰਿਪ ਹਨਜੋ ਬਾਸਵ ਤਨੈ
ਮਿਲ ਮਿਲ ਏਕ ਏਕ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੈ ॥ ਸਹੰਸ੍ਰ ਸਾਠ ਕੁਮਾਰ ਅਸੁਰਨ ਹਨਜੋ ਬੈਰੀ ਸੁਧਾਰ ਕੈ ॥ ਜੀਤ ਦੇਵਨ ਮਲ
ਅਖਾੜਾ ਦਲ ਆਏ ਅਸੁਰ ਸੰਘਾਰ ਕੈ ॥ ਬਜਜੋ ਦੁੰਦਭ ਜੀਤ ਭੜਥੂ ਸੰਖ ਧੁਨਿ ਜੈਕਾਰ ਕੈ ॥ ਰੁਪਜੋ ਸੰਘਰ
ਦੇਵ ਪ੍ਰਤਨਾ ਸਕ੍ਰ ਆਦਿ ਸੰਭਾਰ ਕੈ ॥ ਸੁਰ ਕਟਕ ਜੈ ਜੈ ਹੋਤ ਬਹੁ ਬਹੁ ਰਿਪ ਚਮੂੰ ਬਿਬਿਧ ਖੰਭਾਰ ਕੈ
॥੨੬੬੯॥੬॥ ਛੰਦ ਦੇਵਕਰੀ ॥ ਰਿਪ ਚਮੂੰ ਖਲ ਫਲ ਸੋਕ ਪਸਰਿਓ ਮ੍ਰਿਤਕ ਭੇ ਭਟ ਸੁਰਨ ਕਰ ॥ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ
ਪੁਤ੍ਰਨ ਪ੍ਰਬਲ ਬਿਕ੍ਰਮ ਹਨਜੋ ਨੰਦਨ ਸਕ੍ਰ ਸਰ ॥ ਤਾਬੂਤ ਪਠਿਓ ਅਸੁਰਪਤਿ ਢਿਗ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕੁਅਰਨ ਸਮਰ ਅਰ
॥ ਕਹ ਪਠਿਜੋ ਦੇਵਨ ਪ੍ਰਬਲ ਭਉ ਸੁਰ ਰਾਜ ਪੁਤ੍ਰਨ ਹਨਿਯੋ ਜੜ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਜੂਝਿਯੋ ਕੰਤਾਲ ਸਰਬਰ ਰਾੜ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਮਿਲ (ਅਸ)
[੨]ਸਮਹਾਹ (ਅਸ)
[੩]ਉਛਾਹ (ਖਕ), ਛੁਛਾਹ (ਅਸ)
[੪]ਠਟਿਓ (ਖਕ, ਅਸ)
[੫]ਸੁਸਟਨ (ਖਕ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਗੁਆਰਰੀ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਛੁਕਰੀ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਕੀਨਜੋ ਸੁਤਨ ਹਰ ॥ ਪੁਨ ਜੂਝਗੇ ਭਟ ਸਮਰ ਜਾਤ੍ਰਾ ਤੀਸ ਦੋ ਕੁਮਾਰ ਨਰ ॥੨੬੭੦॥੭॥ ਸਪਤਾ ॥੧॥
ਬਿਸਨਪਦ ਕਛੇਲੀ ॥ ਛੰਤ ॥ ਰੁਝੇ ਬਹੁੜ ਕਰ ਦਾਰੁਨ ਜੁਧਾ ॥ ਏਕ ਏਕ ਮਲ ਦਾਇ ਬਿਰੁਧਾ ॥ ਬਿਰੋਧ
ਕੀਨਜੋ ਦੇਵ ਦਾਨਵ ਹਠੇ ਸੁਰਨ ਪਰਸਪਰ ॥ ਗਹ ਗਦਾ ਮੁਦਗਰ ਗੁਰਜ ਗੋਫਨ ਸਮਰ ਕੀਨਜੋ ਨਿਸਰ ਕਰ
॥ ਕਰਤ ਬੀਤਜੋ ਮਾਸ ਦੁਵਾਦਸ ਸਮਰ ਕੁਸਤੀ ਏਕ ਰਸ ॥ ਬਹੁ ਬ੍ਰਿਨ ਦੀਨੇਓ[੧] ਆਪ ਆਪਨ ਕੁਮਾਰ
ਕੁਅਰਨ ਸਮਰ ਅਸ ॥੧॥੨੬੭੧॥ ਛੰਤ ਕਛੇਲੀ ॥ ਪ੍ਰਬਲ ਭੇ ਬਾਸਵ ਸੁਤ ਰਨ ਕਰ ॥ ਹਨਤ ਭਇਓ
ਅਸਤ੍ਰਨ ਗ੍ਰੀਵਾ ਉਰ ॥ ਪਟਕ ਪੁਹਮੀ ਹਨਜੋ ਕੁਅਰਨ ਬਹੁ ਘਾਵ ਕੀਨੇਓ[੨] ਕੁਅਰਹੀਂ ॥ ਨਹ ਜੀਅਤ
ਉਬਰਿਯੋ ਕੁਅਰ ਕਉਨੇ ਜੇ ਭਿੜਤ ਭੇ ਭਟ ਅਵਰ ਹੀਂ ॥ ਜੂਝਗੇ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਦੇਵਨ ਕੁਅਰ ਸਠ ਸਹੰਸ ਹੀ ॥
ਲਿਖ ਪਠਜੋ ਕੁਅਰਨ ਨਾਮ ਮੰਤ੍ਰੀਨ ਤਾਬੂਤ ਸਾਵੰਤ ਬੰਸ ਹੀ ॥੨॥੨੬੭੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਛੰਤ ਕਛੇਲੀ ॥ ਪਠਜੋ
ਕੁਮਾਰਨ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨ੍ਰਿਪਤ ਪਹ ॥ ਲਿਖਜੋ ਬਾਰਤਾ ਜੁਧ ਸਕਲ ਕਹ[ੳ] ॥ ਅਸਗੁਨ ਭਉ ਦਲ ਦਨੁਜ ਪ੍ਰਿਥਮੇ
ਜੂਝਗੇ ਦਲਪਤਿ ਸਮਰ ॥ ਕਰ ਤੁਮਲ ਦਾਰੁਨ ਜੁਧ ਭੀਖਮ ਮਰਤ ਭੇ ਸੁਰ ਘਾਇ ਕਰ ॥ ਹੋੜ ਕਰ ਕਰ ਭਿੜੇ
ਕੁਅਰਨ ਮਲਦਾਇਨ ਪਰਸਪਰ ॥ ਭਈ ਤ੍ਰਾਸਿਤ ਸੈਨ ਸਗਰੀ ਮਰਨ ਕੁਅਰਨ ਸਮਰ ਕਰ ॥੩॥੨੬੭੩॥
ਛੰਤ ਕਛੇਲੀ ॥ ਕੀਨਜੋ ਦੂਤ ਬਿਦਾਏ ਕੂਅਰਨ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੈ ॥ ਲਿਖਿਓ ਪਤ੍ਰਕਾ ਬਿਨੈ ਮੰਤ੍ਰੀਅਨ ਰਾਜ ਪੈ ॥
ਚਲਜੋ ਦੂਤ ਬਿਦਾਏ ਲੈ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਪਹ ਮੰਤ੍ਰਨ ਪਠੈ ॥ ਇਤ ਰੁਪਿਓ ਸੰਘਰ ਸੁਰ ਅਸੁਰ ਦੋ ਚਮੂੰ ਦਾਰੁਨ ਜੁਧ
ਹਠੇ ॥ ਚਲਜੋ ਆਯੁਧ ਘੋਰ ਦੋ ਦਿਸ ਬਿਰਛ ਮੰਦਰ ਮੁਦਗਾਰਾ[੩] ॥ ਗਦਾ ਛਉਹੀ ਗੁਰਜ ਮੂਸਲ ਸਾਂਗ ਛੂਲੀ
ਸਿਪਰ[੪] ॥੪॥੨੬੭੪॥ ਛੰਤ ਕਛੇਲੀ ॥ ਕੀਨਜੋ ਮਾਰ ਕਰਾਰ ਸੂਰਨ ਸੁਭਟ ਹੀ ॥ ਭੀਖਮ ਤੀਰ ਤੁਫੰਗ ਡਾਰਤ
ਬਿਕਟ ਹੀ ॥ ਬਹੁ ਮਾਰ ਭੀਖਮ ਕਰਤ ਦੋ ਦਲ ਮਰਤ ਸੁਭਟਨ ਮਾਰ ਮਰ ॥ ਕਟਤ ਪ੍ਰਤਨਾ ਦੇਵ ਦਾਨੂ ਜੁਧ
ਦਾਰੁਨ ਪਰਸਪਰ ॥ ਨਚਤ ਈਸ ਕਪਾਲ ਭੈਰਉ ਡੀਅਰ ਜੁਗਨ ਹਰਖ ਭਰ ॥ ਬਹਤ ਸਰਤਾ ਸ੍ਰੋਨ ਪ੍ਰਬਲ ਗੀਧ
ਬੈਤਲ ਅਚਤ ਸਰ ॥੫॥੨੬੭੫॥ ਛੰਤ ਕਛੇਲੀ ॥ ਕਬਿਯੋ ਬਾਚ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਕਹੀ ਕਥਾ ਇਤ ਜੁਧ ਕੀ ਦੋ
ਦਲ ਸਮਰ ਹਕਾਰ ॥ ਉਤ ਕੀ ਕਥਾ ਜਿਹ ਬਿਧ ਭਈ ਭਾਖੋ ਸਕਲ ਸੁਧਾਰ ॥੧॥ ਪਹੁਚਿਓ ਦੂਤ ਦਰਬਾਰ
ਕੁਅਰਨ ਮ੍ਰਿਤਕ ਲੈ ॥ ਉਸ੍ਰਨ ਬਾਰ ਤਾਬੂਤ ਸਾਠ ਸਹੰਸ੍ਰ ਕੈ ॥ ਕੀਨ ਪਹਰੂਅਨ ਖਬਰ ਨਿਰਧ ਪਹਿ ਲੈ
ਆਏਓ ਦੂਤ ਤਾਬੂਤ ਭੇ ॥ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕੁਅਰਨ ਸਮਰ ਜੂਝੇ ਹਾਨ ਨਿਸਚਰ ਪੂਤ ਭੇ ॥ ਸੁਨ ਮਾਥ ਧੁਨਿਯੋ[ਅ] ਰੋਸ
ਕੀਨੇਓ ਕਹਿਓ ਲਿਆਵਹੁ ਦੂਤ ਹੀਂ ॥ ਕਰਤ ਰੋਦਨ ਦੂਤ ਆਇਓ ਤਾਬੂਤ ਲੈ ਨ੍ਰਿਪ ਪੂਤ ਹੀਂ
॥੬॥ਛਕਾ॥੧॥੨੬੭੬॥ ਤ੍ਰਹ ਦੂਜੀ ॥ ਕਛੇਲੀ ॥ ਦੂਤ ਬਾਚ ਰਾ[ਪ] ਪ੍ਰਤ ॥ ਕਹਿਓ ਬਾਰਤ ਸਕਲ ਮੰਤ੍ਰੀਅਨ
ਅਰਜ ਸਭ ॥ ਪਠੀ ਪਤ੍ਰਕਾ ਛੋਰ ਹਕੀਕਤ ਜੁਧ ਸਭ ॥ ਉਪਜੇਓ[੬] ਦਾਰੁਨ ਸੋਕ ਫਟਿਯੋ ਉਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪੁਤ੍ਰ ਪਿਖ
॥ ਜਰ ਗਉ ਆਠਉ ਅੰਗ ਛੋਭ ਛਿਤ ਕੀਨ ਹਿਰਦੇ ਝਿਖ ॥ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਬਾਚ ਸਭਾ ਪ੍ਰਤ ॥ ਪ੍ਰਬਲ ਭਏਓ[੭]
ਸੁਰਰਾਜ ਸਰਬਲੋਹ ਕੇ ਕੁਮਕ ਤੇ ॥ ਹਤ ਭੇ ਸਕਲ ਕੁਮਾਰ ਮਘਵਾ ਸੁਤਨ ਤੇ ॥੧॥੨੬੭੭॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ
ਕਛੇਲੀ ॥ ਤ੍ਰਹ ਸਾਨੀ ॥ ਸਲੋਕੀ ॥ ਲੀਨੋ ਬੋਲ ਸਿਪਾਹ ਦੁਬਹੀਆਂ ਦੁਰਤ ਭਟ ॥ ਅਸ ਗਜ ਪਾਇਕ ਉਸ੍ਰ
ਸਇੰਦਨ ਸੁਭਟ ਗਟ ॥੧॥ ਤਿਹ ਸੰਗ ਦੀਨ ਕੁਮਾਰ ਲਾਖ ਇਕ ਪੁਤ੍ਰ ਬਿਕਟ ਅਤਿ ॥ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਬਹੁ
ਭਾਂਤਿ ਸਾਜ ਰਨ ਸੁਭਗ ਬਚਿਤ੍ਰ ਅਤਿ ॥੨॥ ਤੀਸ ਪਦਮ ਭਟ ਸਾਥ ਕੀਨ ਪੁਤ੍ਰਨ ਸੰਗ ਦਲਪਤਿ ॥ ਮਗ
ਦੀਨਜੋ ਦੀਹ ਜੁਝਾਰ ਫਉਜ ਨਿਸਚਰ ਭਟ ਅਧਪਤਿ ॥੩॥੧॥੨੬੭੮॥ ਕਛੇਲੀ ॥ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਪਤ੍ਰੀ ਮੰਤ੍ਰੀਅਨ
ਪ੍ਰਤਿ ॥ ਲਿਖਿਓ ਮੰਤ੍ਰੀਅਨ ਡਾਂਟ ਗਜਬ ਪੁਰੋਖ[ੲ] ਭੂਪ ਕਰ ॥ ਮਾਰਹੁ ਬੇਗ ਸੁਰ ਰਾਜ ਹਨੌ ਦੇਵਨ ਦਲ ਸਰ
ਬਰ ॥ ਜੀਅਤ ਨ ਛਾਡਹੁ ਏਕ ਹਨਹੁ ਚੁਨ ਚੁਨ ਰਿਪ ਸੈਨਹ ॥ ਆਨਹੁ ਬਾਸਵ ਪਕਰ ਸਰਬਲੋਹ ਮਾਰਹੁ
ਬਿਨ ਚੈਨਹ ॥ ਦੇਵਹੁ ਦੇਸ ਨਿਕਾਰ ਜਛ ਗੰਧ੍ਰਬ ਜਮ ਜਖਹ ॥ ਲੂਟਹੁ ਕੋਸ ਭੰਡਾਰ ਸੁਰਨ ਮਾਨਵ ਦਲ ਭਖਹ
॥੩॥੨॥੨੬੭੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਕਛੇਲੀ ॥ ਅਸ ਕਹ ਪਠਜੋ ਜੁਝਾਰ ਕੁਅਰਨ ਸੰਗ[ਸ] ਸੈਨਾ ਦੁਸਤਰ ॥ ਬਜਜੋ
ਦੁੰਦਭੀ ਘੋਰ ਦੀਹ ਮਾਰੂ ਰਨ ਭਯਕਰ ॥ ਘਹਰਜੋ ਦੁਸਦ ਨਿਸਾਨ ਡੰਕ ਧਉਸਾ ਪ੍ਰਲੈ ਕਰ ॥ ਝੂਲਤ ਬੈਰਕ
ਬਾਨ ਲੋਟਨ ਰੰਗ ਰੰਗ ਕਰ ॥ ਉਮਡੇ ਸੁਭਟ ਸਵਾਰ ਸੈਨ ਨਾਯਕ ਭਟ ਅਧਪਤਿ ॥ ਚਤੁਰੰਗ ਦਲ ਸਾਜ ਸੈਨ
ਦਾਨਵੀ ਬਿਕਟ ਅਤਿ ॥੩॥੨੬੮੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਰਾਗ ਕਛੇਲੀ ॥ ਪਾਂਤ ਪਾਂਤ ਦਲ ਸੁਭਟ ਆਪ ਆਪਨ ਲੀਨੇ
॥ ਜੁਥ[ਹ] ਜੁਥ ਅਸਵਾਰ ਰਖੀ ਪਾਇਕੀ ਨਵੀਨੇ ॥ ਪੁੰਜ ਪੁੰਜ ਬਰਿਆਰ ਮਲ ਤੁਮਲ ਹਠ ਭੀਨੇ[੮] ॥ ਝੁੰਡ ਝੁੰਡ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਦੀਓ (ਅਸ)
[੨]ਕੀਨੇ (ਖਕ, ਅਸ)
[੩]ਮੁਦਗਰਾ (ਖਕ, ਅਸ)
[੪]ਅਸਿਬਰ (ਅਸ)
[੫]ਰਾਜਾ (ਖਕ, ਅਸ)
[੬]ਉਪਜੇ (ਖਕ, ਅਸ)
[੭]ਭਏ (ਖਕ, ਅਸ)
[੮]ਲੀਨੇ (ਖਕ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ 'ਬਬੁਰੋਖ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸਗ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਜੁਧ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਸਰਦਾਰ ਅਸੁਰ ਨਾਯਕ ਪ੍ਰਬੀਨੇ ॥ ਪਹੁਚੀ ਸੈਨ ਅਪਾਰ ਸਮਰ ਛਿਤ ਦੋ ਦਲ ਜੁਟੇ ॥ ਦੈ ਦੈ ਤੂਰ[੪] ਤੰਬੂਰ ਬਾਜ ਬਹਰੀ ਸਮ ਜੁਟੇ ॥੪॥੨੬੮੧॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਕਛੇਲੀ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਮਿਲੀ ਸੈਨ ਦੂਹੂ ਦਾਨਵੀ ਮੰਤ੍ਰਿਨ ਹਰਖ ਬਢਾਏ ॥ ਲੈ ਲੈ ਭੇਟਾ ਕੁਮਾਰ ਕਹ ਮਿਲੇ ਮੋਦ ਮਨ ਪਾਏ ॥੧॥ ਦੈ ਦੈ ਢੋਲ ਦਮਾਮਨੀ ਜੁਟੇ ਵੀਰ ਲੁਝਾਰ ॥ ਸਮਰ ਸੰਦੇਸਾ ਹੋਤ ਭਉ ਦੋ ਦਲ ਬਿਬਿਧ ਪ੍ਰਕਾਰ ॥੨॥ ਦੋ॥ ਤੀਰ ਤੁਫੰਗ ਸੈਹਥੀ ਤਬਰ ਸੁਤ੍ਰਨਾਲ ਘੁਰਨਾਲ ॥ ਬਾਂਕ ਬਜ੍ਰ ਬਿਛੂਆ ਚਲੈ ਸੂਆ ਸੰਗ ਹਥਨਾਲ ॥੩॥੨੬੮੨॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਰਾਗ ਪਟਮੰਜਰੀ ॥ ਚੌਪਾਯਾ ॥ ਦੋ ਦਿਸ ਸੁਭਟ ਦੁਬਹੀਆਂ ਧਾਵਹਿ ॥ ਦਾਨਵ ਦੇਵ ਦੋਊ ਸਮਰ ਲੁਝਾਵਹ ॥ ਮਾਰ ਮਾਰ ਭਟ ਦੁਹੁ ਦਿਸ ਹੂੰ ਕੇ ॥ ਲੈ ਲੈ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਰਨ ਢੂਕੇ ॥ ਚਮਕੀ ਤਹਾਂ ਅਸਨ ਕੀ ਧਾਰਾ ॥ ਭਿਭਰੇ ਸੂਰਬੀਰ ਬਰਿਆਰਾ ॥ ਹੈ ਗੈ ਰਥ ਪੈਦਲ ਦਲ ਕੂਟੇ ॥ ਦੋ ਦਿਸ ਸੁਭਟ ਦੁਬਹੀਆ ਜੂਟੇ ॥੧॥੨੬੮੩॥ ਪਟਮੰਜਰੀ ॥ ਚਰਪਦ ॥ ਕਟ ਕਸ ਤੂਨ ਚਾਂਪ ਕਰ ਸਾਯਕ ॥ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਛਕੇ ਦਨੁ ਨਾਯਕ ॥ ਅਸ ਗਜ ਪਾਖਰ ਜੀਨ ਤੁਰੰਗਨ ॥ ਅਨਿ[੧] ਭਾਂਤ ਅਸ੍ਵਨ ਦਲ ਪੁੰਜਨ ॥ ਸਾਂਮਕਰਨ ਕਛੀ ਦਰਿਆਈ ॥ ਦੂਲ ਦੂਲ ਪਰੀ ਸਪਛ ਸੁਹਾਈ ॥ ਉਚ ਸ੍ਰਵਾਦ ਸਿੰਧ੍ਰੀ ਤੁਖਾਰਾ ॥ ਐਰਾਵਤ ਕਰਹਲ ਦੰਤਾਰਾ ॥੨॥੨੬੮੪॥ ਪਟਮੰਜਰੀ ॥ ਚਰਪਦ ॥ ਕੋਟ ਕੋਟ ਨਾਗਨ ਦਲ ਕਰਹਲ ॥ ਸਇੰਦ ਪਾਲਕੀ ਪਾਯਕ ਮਲ ਦਲ ॥ ਹਾਂਕ ਹਾਂਕ ਦਲ ਭਿਰੇ ਪ੍ਰਸਪਰ ॥ ਕੁਸਤੀ ਲਾਤ ਮੁਸ੍ਰ ਸਿਪਰ ਸਰ ॥ ਅਰਧ ਉਰਧ ਭਟ ਦੂਹੂ ਦਲ ਲਟਪਟ ॥ ਭਿਰੇ ਕੁਸਤੀਅਨ ਦਾਇ ਚਟਾਚਟ ॥ ਚਉਪ ਚਉਪ ਭਟ ਲਰਤਿ ਖਟਾਖਟ ॥ ਮਾਰ ਮਾਰ ਦੂਹੂ ਓਰ ਰਟਾ ਰਟ ॥੩॥੨੬੮੫॥ ਪਟਮੰਜਰੀ ॥ ਬ੍ਰਿਨ ਕਰ ਮਰੇ ਦੁਹੂ ਦਿਸ ਸੂਰਾ ॥ ਦੈ ਦੈ ਤਾਲ ਤੰਬੂਰਨ ਤੂਰਾ ॥ ਬਰਤ ਭਏ ਅਛਰ ਗਨ ਮਾਲਾ ॥ ਨਰੀ ਨਾਗਨੀ ਪਦਮਨੀ ਬਾਲਾ ॥ ਲਰ ਮਰ ਗਏ ਸੂਰ[੨] ਭਉਜਲ ਤਰ ॥ ਪਾਰ ਪਰੇ ਸੂਰ[੨] ਭੌ ਨਿਧ ਸਾਗਰ ਸਰ ॥ ਲਹਿਓ ਬਾਸ ਸ੍ਵਰਗ ਮਹ ਕਲਪਨ ॥ ਜੂਝੇ ਸਮ੍ਰ[੩] ਹੁਵੈ ਸਮੁਹ[੪] ਅਯੋਧਨ ॥੪॥੨੬੮੬॥ ਚਤ੍ਰਪਦ ॥ ਪਟਮੰਜਰੀ ॥ ਲਾਖ ਪੁਤ੍ਰ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਸਮਰ ਛਿਤ ॥ ਜੁਟੇ ਦੋਊ ਦਿਸ ਦਲ ਅਧਪਤਿ ॥ ਲਾਖ ਗਨੇਸ ਕਾਰਤਕੇਜ ਧਾਏ ॥ ਮੂਖਕ ਮੋਰ ਕੁਰੰਗ ਕੁਦਾਏ ॥ ਭਾਖੋ ਨਾਮ ਸਾਊਅਨ[੫] ਦਾਨਵ ਭਟ ॥ ਅਸੁਰ ਨਾਸ੍ਵਰੀਆਮ ਬਿਕਟ ਗਟ ॥ ਜਉ ਸਭ ਕਹਉਂ[੬] ਨਾਮ ਤਿਨਕੇ ਗਨ ॥ ਬਾੜੈ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਅਯੋਧਨ ॥੫॥੨੬੮੭॥ ਚੌਤੁਕਾ ॥ ਪਟਮੰਜਰੀ ॥ ਯਾ ਮੈ ਮੁਖ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੇਤੇ ਭਟ ॥ ਕਹਉ ਨਾਮ ਤਿਨ ਕੇ ਗਿਨਤੀ ਗਟ ॥ ਕਰੂਰਾਛ ਭਟ ਘਟਾਕਰਨ ਭਨ ॥ ਤਾਲ ਕੇਤ ਭਟ ਬਾਰ ਸੋਸ ਭਨ ॥ ਨਾਗਕਰਨ ਭਟ ਕੁੰਭਦਾੜ ਭਨ ॥ ਧੂਮ੍ਰ ਕੇਤ ਦਾਨਵ ਨਿਸਰ ਅਨ[ਅ] ॥ ਮਹਖਮੁੰਡ ਭਟ ਨਾਦਘੋਖ ਭਨ ॥ ਚਾਰਦੰਤ ਦੋਧਰਖ ਬਿਦਤ ਰਨ ॥੬॥੨੬੮੮॥ ਚਉਤੁਕੀ ॥ ਜੁਟੇ ਆਏ ਸੰਘਰ ਸਤ ਭਈਅਨ ॥ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਪੁਤ੍ਰਨ ਰਨ ਚਈਅਨ ॥ ਗਹ ਗਹ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਰਨ ਜੂਟੇ ॥ ਸਾਮ ਕਾਰਤਕ ਗਨਪਤਿ ਲੂਟੇ ॥ ਏਕ ਏਕ ਭਟ ਭਿਰੇ[੭] ਅਯੋਧਨ ॥ ਸਾਯਕ ਤਿਛ ਟੰਕਾਰ ਕਰਜੋ ਧਨੁ ॥ ਬਾਹਤ ਭਏ ਦੁਹੂ ਦਿਸ ਸੂਰਾ ॥ ਹਰਖਿਤ ਦੇਵ ਦਨੁਜ ਦਲ ਹੂਰਾ ॥੭॥੨੬੮੯॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਪਟਮੰਜਰੀ ॥ ਚੌਤੁਕਾ ॥ ਛਹਬਰ ਲਾਏ ਬਾਨਨ ਨਭ ਬਰਖੇ ॥ ਰੁਦ੍ਰ ਕਾਲਕਾ ਨਾਰਦ ਹਰਖੈ ॥ ਖੋਲ ਖੜਗ ਖਤ੍ਰੀ ਰਨ ਢੂਕੇ ॥ ਲਾਖ ਪੁਤ੍ਰ ਨੰਦਨ ਹਰ ਜੂ ਕੇ ॥ ਚਕ੍ਰ ਸੈਲ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਪ੍ਰਹਾਰਤ ॥ ਮੂਸਲ ਸੇਲ ਅਯੋਧਨ ਡਾਰਤ ॥ ਗਦਾ ਗਰਿਸਟ ਸੈਥੀ ਜਮਦਾੜਾ ॥ ਬਾਂਕ ਬਜ੍ਰ ਬਿਛੂਅਨ ਪ੍ਰਹਾਰਾ ॥੮॥ ਅਸ੍ਰਕਾ ॥੨੬੯੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਰਾਗ ਕਾਮੋਦੀ ॥ ਤ੍ਰਹ ਦੂਜੀ ॥ ਬਰਖੈ ਗੋਲਾ ਬਾਨ ਚਾਂਪ ਟੰਕੋਰ ਭੈਆਵਨ ॥ ਧੁਕ ਧੁਕ ਉਠਤ ਕਬੰਧ ਨਾਦ ਸੁਨੀਅਤ ਡਰਪਾਵਨ ॥ ਭਿਭਰਤ ਕਾਲ ਕਰਾਲ ਕਿਲ ਕਟੀ ਮਸਾਨਾ ॥ ਖੰਕਾਲੀ ਬੈਤਾਲ ਡੀਰ ਕਾਕਿਨੀ ਕੁਹਰਾਨਾ ॥ ਭੈਰਊ ਭੂਤ ਪਿਸਾਚ ਹਾਂਕ ਕਲ ਹੂਹ ਹਸਾਨਾ ॥ ਨਾਰਦ ਰੁਦ੍ਰ ਨਚਾਹ ਕਾਲ ਕਾਲਕਾ ਠੁਰਾਨਾ[੮] ॥ ਤਾਂਡਵ ਨਚਤ ਕਪਾਲ ਦੀਹ ਡਕਰਤ ਪੰਚਾਨਨ ॥ ਫਿਕਰਤ ਸੋਰ ਸਿਆਰ ਡਾਕ ਡਾਕਨੀ ਮਸਾਨਨ ॥੧॥੨੬੯੧॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕਾਮੋਦੀ ॥ ਹਾਂਕਤ ਪ੍ਰੇਤ ਬਿਤਾਰ[੪] ਜੂਹ ਜੁਗਿਨ ਕਿਲਕਾਰਤ ॥ ਰੁੰਡ ਮੁੰਡ ਝੜ ਪਰਤ ਗਿਧ ਚਾਵੰਡ ਚਿਕਾਰਤ ॥ ਖੁਬਸ ਭੜੰਗ ਕਬੰਧ ਭੂਤ ਭਭਕਤ ਭਿਭਰਾਵਤ ॥ ਹੂਹ ਕੂਹ ਬਿਕਰਾਲ ਨਾਦ ਭੀਖਮ ਗੁਹਰਾਵਤ ॥ ਮਾਰੂ ਪ੍ਰਲੈ ਬਜੰਤ੍ਰ ਘੋਰ ਨਾਦਨ ਘਹਰਾਵਤ ॥ ਡਮ ਡਮ ਡਾਮਰ ਡੰਕ ਢੋਲ ਢਕ ਢਢ ਢਮਕਾਵਤ ॥ ਗਜਤ ਮਸਤ ਮਤੰਗ ਹੈ ਹਿੰਸਤ ਚੀਹਾਵਤ ॥ ਬਬਕਤ ਉਸ੍ਰ ਉਤੰਗ ਬੰਬ ਦੁੰਦਭੀ ਬਜਾਵਤ ॥੨॥੨੬੯੨॥ ਕਾਮੋਦੀ ॥ ਤੜ ਤੜ ਸੈਥੀ ਬਾਨ ਸਾਂਗ ਬਲਮ ਭਟਕਾਵਤ ॥ ਚਟ ਚਟ ਘਾਇਨ ਸੈਫ ਤੇਗ ਭਟ ਚਮਲ[੯] ਚਲਾਵਤ ॥ ਝਰ ਝਰ ਪਰਤ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਅਨਿਕ (ਖਕ, ਅਸ)
[੨]ਸੁਰ (ਅਸ)
[੩]ਸਮੁਹ (ਅਸ)
[੪]ਸਮਰ (ਅਸ)
[੫]ਸਉਅਨ (ਖਕ, ਅਸ)
[੬]ਕਹਤਿ (ਖਕ, ਅਸ)
[੭]ਗਿਰੇ (ਖਕ, ਅਸ)
[੮]ਹਠਾਂਨਾ (ਅਸ)
[੯]ਚਪਲ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਤੁਰਤ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਅਟ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਅੰਗਿਆਰ ਸੰਜ ਬਖਤ੍ਰ ਝੜ ਜਾਵਤ ॥ ਰੀਝ ਰੀਝ ਭਟ ਗਿਰਤ ਏਕ ਏਹ ਭਟ ਘਾਵਤ ॥ ਕੂਦ ਕੂਦ ਕਰ ਚਾਓ ਘਾਓ ਘਾਇਨ ਪ੍ਰਹਾਰਤ ॥ ਪੈਠ ਪੈਠ ਬਪ ਜਾਤ ਸੂਰ ਆਯੁਧ ਜੇ ਡਾਰਤ ॥ ਹਾਂਕ ਹਾਂਕ ਲਲਕਾਰ ਦੇਵ ਦਾਨਵ ਸਮੁਹਾਵਤ ॥ ਆਪੁ ਆਪਨੇ ਵਾਰ ਏਕ ਕਹੁ ਏਕ ਚਲਾਵਤ ॥੩॥੨੬੯੩॥ ਕਾਮੋਦੀ ॥ ਦਾਵ ਘਾਵ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਆਪ ਆਪਨੇ ਚਖਾਵਤ ॥ ਆਪ ਆਪਨੇ ਹੁਨਰ ਭਟਨ ਕਹ ਭਟ ਦਿਖਰਾਵਤ ॥ ਅਸ੍ਵ ਅਸਵਨ ਪੇਲ ਚਉਪ ਚਉਗਾਨ ਦਿਵਾਵਤ ॥ ਨਾਗ ਨਾਗੀਅਹ ਭੇੜ ਉਸ੍ਰ ਉਸ੍ਰਨ ਬਹਸਾਵਤ ॥ ਸਯੰਦ ਸਯੰਦੀਅਨ ਜੰਗ ਪਯਕ ਪਾਯਕ ਕਹ ਘਾਵਤ ॥ ਤੁਪਕ ਤੁਪਕੀਅਹ ਠੇਲ ਸ੍ਵਾਰ ਕਹ ਸ੍ਵਾਰ ਹਕਾਵਤ ॥ ਸਾਊ ਸਾਊਵਨ[1] ਸਮਰ ਖਿੰਗ ਖਤ੍ਰੀ ਖੁਨਸਾਵਤ ॥ ਨਾਦ ਨਾਦੀਅਹ ਝਪਟ ਚੋਟ ਚਟਪਟ ਚਟਕਾਵਤ ॥੪॥੨੬੯੪॥ ਕਾਮੋਦੀ ॥ ਕਬਿਯੋ ਬਾਚ ॥ ਦੋ ਦਲ ਸੂਰਨ ਜੰਗ ਮਚਿਓ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਪ੍ਰਸਪਰ ॥ ਪਰਿਓ ਘਮਸਾਨਾ ਦੇਵ ਦਾਨਵ ਰਣ ਦੁਸਤਰ ॥ ਰਾਤ੍ਰ ਦਿਵਸ ਇਕਸਾਰ ਬਹੀ ਆਯੁਧ ਰਨ ਭੈ ਕਰ ॥ ਪ੍ਰਲੈ ਪਲਟਿਓ ਆਏ ਰੁਕਿਓ ਦਸ ਦਿਸਾ ਸਮਰ ਅਰ ॥ ਤੀਨ ਪਖ ਖਟ ਦਿਵਸ ਸਾਰ ਸੋ ਸਾਰ ਸਰਾਸਰ ॥ ਭਏ ਚੂਰ ਭਟ ਗੂੜ ਅਸ੍ਵ ਬਾਜੀ ਸਣ ਲਰ ਕਰ ॥੫॥੨੬੯੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਕਾਮੋਦੀ ॥ ਜੂਝ ਗਏਓ[2] ਦਲ ਦੇਵ ਚਮੂੰ ਦਾਨਵੀ ਧਨੁਖਧਰ[3] ॥ ਏਕ ਅਰਬ ਦੁਹੂ ਸੈਨ ਸੂਰ ਸੁਰਪੁਰਹਿ ਗਵਨ ਕਰ ॥ ਬਾਹਤ ਭਏ ਨਿਸੰਗ ਸਮੁਹ ਆਯੁਧ ਸੁਰ ਆਸੁਰ ॥ ਲਹਜੋ ਸੁਰ ਗ੍ਰਾਮ[4] ਕਰਜੋ ਅਪਛਰਾ ਸੁਯੰਬਰ ॥ ਸੁਨਹੁ ਸੰਤ ਮਨ ਲਾਇ ਸਮਰ ਸਾਕਾ ਅਸੁਰਨ ਸੁਰ ॥ ਭਯੋ ਏਕ ਤੇ ਏਕ ਕਹਜੋ ਪੂਰਬ ਜਿਹ ਬਿਧ ਕਰ ॥੬॥ ਛਕਾ ੧॥ ੨੬੯੬॥ ਰਾਗ ਕਾਲੰਕਾ ॥ ਚਲੀ ਰਕਤ ਸਰਤਾ ਪ੍ਰਲੈ ਕਾਰ ਭੀਖਮ ॥ ਚਹੂ ਓਰ ਜ੍ਵਾਲਾ ਲਪੈ ਭਾਨ ਗ੍ਰੀਖਮ ॥ ਹਸੈ ਕੰਕ ਮਾਸਾਨ ਭੈਰਉ ਭਾਸੁੰਡੀ ॥ ਨਚੈ ਰੁਦ੍ਰ ਖੰਕਾਲ ਚੀਕੈ ਚਾਵੰਡੀ ॥੧॥ ਸਾਨੀ ॥ ਬਜੈ ਘੋਰ ਬਾਦੰਤ੍ਰ ਪ੍ਰਲੈ ਪਰਾਜਿਓ ॥ ਧੁਨੰ ਮੇਘ ਪ੍ਰਲੈ ਸੁਨੈ ਜਾਹਿ ਲਾਜਿਓ ॥ ਪੁਐ ਜੋਗਨੀ ਮਾਲ ਮੁੰਡੰ ਭੜੰਗੀ ॥ ਖਿਲੈ ਖੋਲ ਖੜਕੰ ਕਪਾਲੀ ਭੁਜੰਗੀ ॥੧॥੨੬੯੭॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਕਾਲੰਕਾ ॥ ਇਤੈ ਗਨਪਤੰ ਸਾਮ ਕਾਰਤਕ ਰਿਸਾਯੋ ॥ ਉਤੈ ਦੈਤ ਪੁਤ੍ਰਨ ਪੁਨਰ ਕੋਹ ਧਾਯੋ ॥ ਬਲੀ ਦੋਧਰਖ ਭਟ ਘਟਾਕਰਨ ਜੁਟਿਓ ॥ ਕਰੂਰਾਛ ਆਦਕ ਹਠੀ ਦੈਤ ਬੁਠੇਓ ॥੧॥ ਰਿਸਜੋ ਤਾਲਕੇਤੰ ਸਣੈ ਭ੍ਰਾਤ ਭੀਰੰ ॥ ਬਲੀ ਬਾਰਸੋਸੰ ਜੁਟਿਓ ਗਛ ਤੀਰੰ ॥ ਹਠੇਓ[5] ਨਾਦ ਕਰ ਨਾਦ ਸੁਅਨ ਨਾਦ ਬੀਜੰ ॥ ਭਿਰੇਓ ਕੁੰਭਦਾੜੰ ਮਲੰ ਦਾਯ ਕੀਜੰ ॥੨॥੨੬੯੮॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕਾਲੰਕਾ ॥ ਹਠਿਯੋ ਚਾਰਦੰਤੰ ਅਮਿਖ ਮੰਡ ਜੋਧਾ ॥ ਸਭੀ ਦੈਤ ਪੁਤ੍ਰੰ ਨ ਮੰਡਿਓ ਜੰਗ ਕ੍ਰੋਧਾ ॥ ਹਠੀ ਨਾਦ ਘੋਖੰ ਜੁਟਜੋ ਆਇ ਜੰਗੰ ॥ ਸੁਭਟ ਧੂਮ੍ਰਕੇਤੰ ਬਬਕਜੋ ਮਲੰਗੰ ॥੧॥ ਸਾਨੀ ॥ ਮਚਿਓ ਬਹੁਰ ਸਿਵ ਨੰਦਨੰ ਸੰਗ ਜੰਗੰ ॥ ਭਿਰਜੋ[ਓ] ਮਲ ਦਾਅੰ ਜੁਟਜੋ ਭਟ ਮਲੰਗੰ ॥ ਚਲੀ ਗੁਰਜ ਜਮਧਰ ਬਨੈਟੀ ਖਦੰਗੰ ॥੩॥੨੬੯੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਕਾਲੰਕਾ ॥ ਧਮਾ ਧਮ ਸਾਂਗ ਸਟਾਸਟ ਸੇਲੰ ॥ ਹਲਾ ਚਾਲ ਬੀਰੰ ਭਈ ਰੇਲ ਪੇਲੰ ॥ ਗਦਾ ਗਦ ਗਦਾ ਗੁਰਜ ਗੋਫਨ ਕਟਾਰੀ ॥ ਸੂਆ ਸੇਲ ਬਿਛੂਆ ਕਰੌਲੀ ਦੁਧਾਰੀ ॥ ੧ ॥ ਸਾਨੀ ॥ ਸਪਾਸਪ ਸ੍ਰੋਹੀ ਦੁਖੰਡਾ ਤ੍ਰਿਸੂਲੰ ॥ ਛਿਪਰ ਕਰਦ ਛੂਲੀ ਹਲਾਹਲ[ਅ] ਹਲੂਲੰ ॥ ਸਨਾਸਨ ਬਾਨਨ ਝਲਾਝਲ ਹਥਿਆਰੰ ॥ ਝਮਾਝਮ ਅਸਤ੍ਰ ਸਸਤ੍ਰ ਮੇਘ ਧਾਰੰ ॥੪॥੨੭੦੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਕਾਲੰਕਾ ॥ ਕਟਾ ਕਟ ਬਾਹੈ ਦੁਹੂੰ ਓਰ ਜੋਧਾ ॥ ਹਠੀ ਦੈਤ ਪੁਤ੍ਰਨ ਸਮਰ ਖੰਡ ਬਿਰੋਧਾ ॥ ਅ੍ਧੋ[6] ਉਰਧ ਲਟਪਟ ਚਲਜੋ ਲਾਤ ਮੁਸਟੰ ॥ ਚਕੰ ਦੰਤ ਘਾਯੰ ਨਖੰ ਘਾਤ ਦੁਸ੍ਟੰ ॥ ੧ ॥ ਦੇਖਤ ਦੇਵ ਦਾਨਵ ਚਮੂੰ ਸਮਰ ਬੀਰੰ ॥ ਨਿਰਖਤ ਆਪ ਭਗਵੰਤ ਕ੍ਰਿਪਾਸਿੰਧ ਧੀਰੰ ॥ ਭਯੋ ਆਪ ਸਾਂਛੀ ਰਚਿਓ ਬੈਰ ਬਾਦੰ ॥ ਲੜਾਵਤ ਸੁਰਾਸੁਰ ਬਢਾਵਤ ਬਿਖਾਦੰ ॥੨੭੦੧॥੫॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕਾਲੰਕਾ ॥ ਬਹੁਤ[7] ਆਪ ਨਿਰਖਤ ਤਮਾਸਾ ਖਿਆਲੰ ॥ ਬਨੇ ਸੂਤ੍ਰਧਾਰੀ ਮੁਰਾਰੀ[ੲ] ਦਿਆਲੰ ॥ ਠਠੇਓ[8] ਬਾਜੀਗਰੀਅੰ ਪਸਾਰਾ ਪਸਾਰੇਓ ॥ ਕਟੀ ਮਾਰ[9] ਮੇਟਜੋ ਕਈ ਬਾਰ ਉਬਾਰਿਓ ॥ ੧ ॥ ਲਖਿਓ ਨਾਹ ਕਉਨੈ ਕਿਸੀ ਪਰਭਾਵੰ ॥ ਮਰਮ ਆਪਨ ਆਪ ਜਾਨਤ ਸੁਭਾਵੰ ॥ ਸਭਨ ਤੇ ਨਿਆਰਾ ਨਿਰਾਲਮ ਸੁਹਾਵੈ ॥ ਪੁਨਰ ਸਰਬਬਿਆਪੀ ਸਗਲ ਮਹ ਕਹਾਵੈ ॥੬॥੨੭੦੫॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕਾਲੰਕਾ ॥ ਸਕੈ ਨਾਹ ਮਾਰੁਤ ਤਿਸੈ ਸੋਖ ਕਿਵ ਹੀਂ ॥ ਛਿਦੇ ਨਾਹ ਅਸਤ੍ਰੰ ਤਿਸੈ ਬਿਵਤ ਤਿਵਹੀ ॥ ਨ ਪਾਵਕ ਸਕੈ ਜਾਰ ਤਾ ਕੋ ਕਿਸੀ ਬਿਧ ॥ ਅਚਲ ਅਨਭਵੰ ਏਕ ਰਸ ਫੁਨ ਸੁਤਹ ਸਿਧ ॥ ੧ ॥ ਸਾਨੀ ॥ ਸਦਾ ਏਕ ਜੋਤੰ ਅਜੂਨੀ ਸੁਯੰਭਵ ॥ ਪ੍ਰਮਾਤਮ ਬਿਆਤਮ ਬਿਸੰਭਰ ਸੁਭੰਭਵ ॥ ਨ ਕੋਊ ਕਾਹੂ ਮਾਰੈ ਮਰੈ ਕਉਨ ਮੂਆ ॥ ਰਚਿਓ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪ੍ਰਬਲ ਏਕ ਤੇ ਬਹੁਤ ਹੂਆ ॥੭॥੨੭੦੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਕਾਲੰਕਾ ॥ ਛੰਦ ॥ ਨ ਤਾਤੰ ਨ ਮਾਤੰ ਨ ਭ੍ਰਾਤੰ ਸਨੇਹੰ ॥ ਨ ਪੁਤ੍ਰੰ ਨ ਮਿਤ੍ਰੰ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਸਾਊਅਨ (ਖਕ, ਅਸ)
[੨]ਗਏ (ਖਕ, ਅਸ)
[੩]ਪਰਸਪਰ (ਅਸ)
[੪]ਸੁਰਗ ਸੰਗ੍ਰਾਮ (ਅਸ)
[੫]ਹਨਜੋ (ਅਸ)
[੬]ਅਧੋ (ਖਕ, ਅਸ)
[੭]ਬਹੁਰ (ਅਸ)
[੮]ਠਟਿਜੋ (ਅਸ)
[੯]ਬਾਰ (ਖਕ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਭਰੇਓ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਮੁਰਾਹੀ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਨ ਗ੍ਰਾਮੰ ਨ ਗ੍ਰੇਹੰ ॥ ਸਦਾ ਸਰਬਦਾ ਸਰਬਬਾਸੀ ਅਨੀਹੰ ॥ ਨ ਬਾਗਾ ਨ ਠਾਠਾ ਨ੍ਰਿਾਲਮ ਸਦੀਹੰ ॥੧॥ ਸਾਨੀ ॥ ਨਹੀ ਭੇਖ ਤਾਕਾ ਲਖੈ ਸਕਤ ਏਤੀ ॥ ਸਭੰ ਭੇਖ ਬਯਾਪਕ ਪ੍ਰਕਾਸਕ ਸਨੇਹੀ ॥ ਨਹੀ ਬਾਸ ਤਾਕਾ ਲਖੈ ਕੈਸਹੂੰ ਕਰ ॥ ਸਭੀ ਬਾਸ ਤਾ ਕਾ ਪਛਾਨੋ ਨਿਰੰਤਰ ॥੮॥੨੭੦੪॥ ਛੰਦ ॥ ਕਾਲੰਕਾ ॥ ਏਤੀ ਨਾਹ ਰਸਨਾ ਕਥੇ ਗਾਥ ਤਾਕਾ ॥ ਸਹਸਾਨਨ ਚਤੁਰਾਨਨ ਰਟਤ ਜੀਹ ਥਾਕਾ ॥ ਪਰੇ ਸਰਨ ਜੇਤੇ ਤਿਤੇ ਰਾਖ ਲੀਨੇ ॥ ਇਕਾਗਰ ਹ੍ਰਿਦੇ ਧਿਆਨ ਇਕ ਚਿਤ ਕੀਨੇ ॥ ਛੰਦ ਸਾਨੀ ॥ ਸੁ ਚਿਤ ਏਕ ਨਿਮਖੰ ਜਪਯੋ ਜਾਪ ਬਿਆਨੰ ॥ ਲਹਯੋ ਅਰਥ ਧਰਮ ਮੋਖ ਮੁਕਤੰ ਨਿਦਾਨੰ ॥ ਕਟਿਓ ਫਾਹ ਫਾਸੀ ਛੁਟਯੋ ਬੰਦ ਜਾਲੰ ॥ ਜਪਯੋ ਜਾਪ ਮੰਤ੍ਰੰ ਅਕਾਲੰ ਅਕਾਲੰ ॥੯॥੨੭੦੫॥ ਛੰਦ ਕਾਲੰਕਾ ਘਰ ॥੭[੧]॥ ਕਰੇਓ[੨] ਹੈ ਨਬੇਰੋ ਸੁਰਾਸੁਰ ਸੰਗ੍ਰਾਮੰ ॥ ਧਰਿਓ ਰੂਪ ਪ੍ਰਬਲ ਸਰਬਲੋਹ ਨਾਮੰ ॥ ਲੜਾ ਕਰ ਸੁਰਾਸੁਰ ਬਹੁੜ ਆਪ ਮਚਿਓ ॥ ਰਖਿਓ ਲਾਜ ਦੇਵਨ ਅਸੁਰ ਦੁਸਟ ਅਚਯੋ ॥ ਪ੍ਰਿਥੀ ਭਾਰ ਮੇਟਯੋ ਕਰਯੋ ਦੇਵ ਰਛਿਆ ॥ ਪਲਯੋ ਅੰਗ ਦੇਵਨ ਧਰਿਓ ਰੂਪ ਇਛਿਆ ॥ ਸੁਨੋ ਅਬ ਸਮਰ ਸਾਮ ਗਨਪਤ ਮਹਾਨੰ ॥ ਇਤੇ ਏਕ ਲਛ ਏ ਦੂਤੀ ਲਛ ਧਾਨੰ ॥੧੦॥੨੭੦੬॥ ਕਾਲੰਕਾ ॥ ਮਚੇ ਸਮਰ ਕੁਸਤੀ ਏਕਾ ਏਕ ਬੀਰੰ ॥ ਕਰੇ ਦਾਓ ਘਾਵੰ ਅਨਿਕ ਭਾਂਤ ਧੀਰੰ ॥ ਭਏ ਬੀਰ ਲਟਪਟ ਪ੍ਰਸਪਰ ਸੰਗ੍ਰਾਮੰ ॥ ਕਬੈ ਪ੍ਰਬਲ ਦੇਵਨ ਕਬੈ ਦੈਤ ਜਾਮੰ ॥ ਸਾਨੀ ॥ ਧਰਿਓ ਧਿਆਨ ਭਗਵੰਤ ਨੰਦਨ ਮਹਾਨੰ ॥ ਦੀਓ ਡਾਰ ਜਾਮੀ ਗਰੇ ਅਸੁਰ ਰਾਨੰ ॥ ਪੁਨਰ ਖੈਚ ਦੂਾਲੰ ਕਮਰਬੰਦ ਤੋੜਿਓ ॥ ਪਟਕ ਪੁਹਮੀ ਘਾਲਿਓ ਕਰਿਓ ਹੈ ਨਿਬੇਰਿਓ ॥੧੧॥੨੭੦੭॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕਾਲਕਾ ਛੰਦ ॥ ਕਿਨੀ ਖੈਂਚ ਜਮਧਰ ਜਬਰ ਪੇਟ ਫਾਰਿਓ ॥ ਕਿਨੀ ਖੈਂਚ ਖੰਜ੍ਰ ਉਦ੍ਰ ਖਲ ਬਿਦਾਰਿਓ ॥ ਕਿਨੀ ਖੈਂਚ ਖੰਡਾ ਅਸੁਰਨ ਮੁੰਡ ਉਤਾਰਿਓ ॥ ਕਰਉਲੀ ਕਿਨੀ ਕਾਢ ਪਹਲੂ ਚਿਥਾਰਿਓ[੨] ॥੧॥ ਸਾਨੀ ॥ ਕਿਨੀ ਚਕ੍ਰ ਲੈ ਅਸਰ ਦੁਵੈ ਖੰਡ ਕੀਨੋ ॥ ਕਿਨੀ ਪਾਸ ਸੇ ਸੁਵਾਸ ਕੋ ਰੋਕ ਲੀਨੋ ॥ ਕਿਨੀ ਜੀਹ ਕੀਨੇਓ ਕਿਨੀ ਸੀਸ ਕਾਟਿਓ ॥ ਕਿਨੀ ਕਮ੍ਰ ਤੇ ਬੰਦ ਦੁਵੈ ਟੂਕ ਬਾਟਿਓ ॥੧੨॥੨੭੦੮॥ ਕਾਲੰਕਾ ਛੰਦ ॥ ਕਬਯੋ ਬਾਚ ॥ ਅਸੁਰ ਪੁਤ੍ਰ ਜੂਝਿਓ ਸਮਰ ਸਾਮ ਜੀਤਿਓ ॥ ਗਏ ਸੂਕ ਦਾਨਵ ਹਾਹਾਕਾਰ ਕੀਤਿਓ ॥ ਗਏ ਜੂਝ ਸਾਮੁਹ ਸਮਰ ਛੈਲ ਜੇਤੇ ॥ ਬਰਿਓ ਅਛਰਾਨੰ ਸ੍ਵਰਗ ਬਾਸ ਤੇਤੇ ॥੧॥ ਸਾਨੀ ॥ ਪਠਿਓ ਦੂਤ ਮੰਤ੍ਰਿਨ ਅਸੁਰ ਨਾਹ ਪਾਸੰ ॥ ਭਏ ਪ੍ਰਬਲ ਦੇਵੰ ਕੁਅਰ ਸ੍ਵਰਗ ਬਾਸੰ ॥ ਗਏ ਭਾਜ ਕੇਤੇ ਦਸਾ ਦੇਖ ਐਸੀ ॥ ਉਥਾਰੋ ਨ ਦਿਖਿਅਤ ਬਨੀ ਆਇ ਕੈਸੀ ॥੧॥੨੭੦੯॥ ਛੰਦ ਕਾਲੰਕਾ ॥ ਘਰ ॥੧੧॥ ਗਏਓ[੩] ਦੂਤ ਤਉ ਲਉ ਅਸੁਰ ਰਾਜ ਧਾਮੰ ॥ ਕਹੀ ਬਾਰਤਾ ਦੇਵ ਦਾਨਵ ਸੰਗ੍ਰਾਮੰ ॥ ਗਏ ਜੂਝ ਕੁਅਰਨ ਸਨੈ ਸੈਨ ਸਾਥੀ ॥ ਜੁਝੇ ਅਸ੍ਵ ਉਸ੍ਰਨ ਮਦੀ ਦੀਹ ਹਾਥੀ ॥੧॥ ਸਾਨੀ ॥ ਕਰਯੋ ਕੋਪ ਦਾਨਵ ਚਢੇਓ ਆਪ ਦਲ ਲੈ ॥ ਕਹੂੰ ਸਾਜ ਤਿਨ ਕੇ ਸਮ੍ਰ ਦੈਤ ਕੁਲ ਲੈ ॥ ਉਤੈ ਮੰਤ੍ਰੀਐ ਖੋੜਸੰ ਆਨ ਜੁਟੇ ॥ ਕੁਅਰ ਛੋਭ ਭਾਰੀ ਚਮੂੰ ਦੇਵ ਕੁਟੇ ॥੧੪॥੨੭੧੦॥ ਛੰਦ ਕਾਲੰਕਾ ॥ ਪ੍ਰਬਲ ਮਾਰ ਕੀਨਯੋ ਸੁਰਾਸੁਰ ਸੰਗ੍ਰਾਮੰ ॥ ਉਠੀ ਕੂਹ ਜੂਹੰ ਗਿਰੇ ਬੀਰ ਤਾਮੰ ॥ ਰਿਸਯੋ ਭਾਨ ਇੰਦੰ ਮਹੇਸੰ ਮਹਾਨੰ ॥ ਕੁਪਿਓ ਬਰੁਨ ਕੁਬੇਰ ਜੋਧਾ ਬਲਾਨੰ ॥੧॥ ਸਾਨੀ ॥ ਹਠੇ ਜਮ ਭੈਰਉ ਨ੍ਰਿਪਤ ਮਾਨਵੇਸੰ ॥ ਖਿਜਯੋ ਚਿਤ੍ਰਰਥ ਜਛ ਨਾਹੰ ਬਲੇਸੰ ॥ ਚਲੀ ਸਾਂਗ ਜਮਧਰ ਸੂਆ ਚਕ੍ਰ ਸੇਲੰ ॥ ਚਲਯੋ ਸੂਲ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਪਾਸੀ ਗੁਲੇਲੰ ॥੧੫॥੨੭੧੧॥ ਚਲੀ ਤੀਰ ਤਰਵਾਰ ਕਾਤੀ ਕਟਾਰੀ ॥ ਛਿਪ੍ਰ ਸਾਂਗ ਸੈਥੀ ਬਨੈਟੀ ਦੁਧਾਰੀ ॥ ਚਲਿਓ ਗੁਰਜ ਗੋਫਨ ਧਨੁਖ ਬਾਨ ਨਾਲੰ ॥ ਗਦਾ ਗ੍ਰਿਸ੍ਰ ਮੂਸਲ ਪ੍ਰਸ ਭੀਮ ਜੁਆਲੰ ॥੧॥ ਸਾਨੀ ॥ ਤੁਪਕ ਤੇਗ ਜਮੂਆ ਕਰਦ ਖੜਗ ਖੰਡਾ ॥ ਮਹਾ ਘੋਰ ਆਯੁਧ ਉਭੈ ਦਿਸ ਪ੍ਰਚੰਡਾ ॥ ਕਰਯੋ ਤਛ ਮੁਛੰ ਅਸੁਰ ਸੁਰ ਸੰਗ੍ਰਾਮੰ ॥ ਪ੍ਰਲੈ ਜੁਧ ਮਾਚਿਓ ਨਿਸਾ ਦਿਵਸ ਜਾਮੰ ॥੧੬॥੨੭੧੨॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਰਾਗ ਕੁੰਤਲ ॥ ਚਉਤੁਕਾ ॥ ਬਜੇ[੪] ਦੁੰਦਭੀ ਘੋਰ ਦੁਹੂ ਦਿਸ ਕਟਕ ਹੇ ॥ ਬਢੈ ਸੂਰ ਮਨ ਚਉਪ ਚਉਗਨ ਖਟਕ ਹੇ ॥ ਗਹ ਗਹ ਤੇਗ ਤੁਫੰਗ ਧਨੁਖ ਸਰ ਡਾਰਹੀਂ ॥ ਮਾਰ ਪਰਿਓ ਤਨ ਜਾਏ ਸੂਰ ਭੁਈ ਪਾਰ[੫] ਹੀਂ ॥੧॥੨੭੧੩॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕੁੰਤਲ ॥ ਮਚਿਓ ਭੇਆਨਕ ਜੁਧ ਮੰਤ੍ਰੀਅਨ ਸੰਗ ਹੇ ॥ ਕੁਪਯੋ ਕਪਾਲਕ ਕਾਲ ਕਿਰਾਲ ਨਿਸੰਗ ਹੇ ॥ ਭੀਖਮ ਭਯੋ ਭਯਾਨ ਕਾਨ ਹੂ ਨ ਰਾਖ ਹੀ ॥ ਦੇਵ ਅਦੇਵਨ ਜੁਧ ਕ੍ਰੂਰ ਤਹੰ ਭਾਖ ਹੀਂ ॥੨॥੨੭੧੪॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਕੁੰਤਲ ॥ ਦੋਪਾਰ[੬]॥ ਭੀਖਮ ਭਯੋ ਭੈਆਨ ਕਾਨ ਕਿਨਹੂੰ ਨਹ ਰਾਖੀ ॥ ਦੇਵ ਅਦੇਵਨ ਜੁਧ ਸਮਰ ਪ੍ਰਲੈ ਭਉ ਸਾਖੀ ॥ ਭਯੋ ਨ ਐਸੋ ਜੁਧ ਹੋ ਭੂਤ ਭਵਿਖ ਮੈ ॥ ਅਸੁਰਨ ਸੁਰਨ ਬਿਰੁਧ ਕਾਲ ਪ੍ਰਤਖ ਮੈ ॥੩॥੨੭੧੫॥ ਕੁੰਤਲ ॥ ਬਰਖੈ ਆਯੁਧ ਘੋਰ ਦੁਹੂ ਦਿਸ ਬਾਹ ਹੀਂ ॥ ਮਰ ਮਰ ਗਏ ਲੁਝਾਰ ਧਰਮ ਨਿਬਾਹ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਘਰ ੧ (ਖਕ, ਅਸ)
[੨]ਚਿਖਾਰਿਓ (ਖਕ, ਅਸ)
[੩]ਗਏ (ਖਕ, ਅਸ)
[੪]ਬਜਿਓ (ਖਕ, ਅਸ)
[੫]ਭਾਰ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਖਕ ਵਿਚ 'ਦੋਹਰਾ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਅਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ

ਹੀਂ ॥ ਟੂਕ ਟੂਕ ਤਨ ਭਏ ਨ ਤਦਪ ਛਾਡਹੀਂ ॥ ਸਨਮੁਖ ਸਮਰ ਪ੍ਰਚਾਰ ਅਯੋਧਨ ਮਾਂਡਹੀਂ ॥੪॥੨੭੧੬॥ ਕੁੰਤਲ ॥ ਚਟਪਟ ਕਟਤ ਸਿਪਾਹ ਦੁਹੁ ਦਿਸ ਕਟਕ ਤੇ ॥ ਸੁਰ ਪੁਰ ਕਰਤ ਪਯਾਨ ਮਹਾਂ ਬਲ ਜੋਧ ਹੇ ॥ ਗਏ ਸਿੰਧ ਪਰ ਪਾਰ ਸਮ੍ਰ ਲਏ ਸੋਧ ਹੇ ॥੫॥੨੭੧੭॥ ਹੁੰਕੈ ਸੁਮਤ ਚਉਗਾਨ ਸਸਤ੍ਰ ਬਹੁ ਅਸਤ੍ਰ ਲੈ ॥ ਧੁੰਕੈ ਘੋਰ ਨਿਸਾਨ ਬਿਬਿਧ ਬਾਦੰਤ੍ਰ ਦੈ ॥ ਹਾਕਜੋ ਮੁਖਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਚਮੂੰ ਸੁਰ ਸਮਰ ਹਿਤ ॥ ਕੁਪਜੋ ਕਾਲ ਸਮਾਨ ਮੰਤ੍ਰੀਅਨ ਸਮਰ ਛਿਤ ॥੬॥੨੭੧੮॥ ਛਕਾ॥੧॥੨੭੮॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਰਾਗ ਭਾਸਕਰ ॥ ਆਬਿਯਾਤ ਹਿੰਦਵੀ ॥ ਦੀਓ ਮੈਦਾਨ ਨਿਜ ਨਿਜ ਤੁਰੰਗ ਮੰਤ੍ਰੀ ॥ ਚਪਲ ਹੈਜ ਬੇਗ ਚਪਲਾ ਭਰਮਤ ਜੰਤ੍ਰੀ ॥ ਉਠਾਵਨ ਅਸ੍ਵ ਕੀਨਜੋ ਆਤਪਤ੍ਰੀ ॥ ਜੁਟੇ ਸਾਮੁਹ ਸਮਰ ਸਸ ਭਾਨ ਛਤ੍ਰੀ ॥ ਹਕੇਓ[੧] ਬੇਵਾਨ[ੳ] ਦੇਵਨ ਸੈਨ ਅਤ੍ਰੀ ॥ ਬਰੁਨ ਕਉਬੇਰ ਬ੍ਰਹਮਾ ਰੁਦ੍ਰ ਤਤ੍ਰੀ ॥ ਧਏ ਜਮ ਜਖ ਕਾਪਾਲਕ ਕੁਤੰਤ੍ਰੀ ॥ ਹਠੇ ਗਨਪਤਿ ਕੁਹਾਏ ਸਾਮ ਸਸਤ੍ਰੀ ॥੧॥੨੭੧੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਭਾਸਕਰ ॥ ਅਹਿਯਾਤ ॥ ਹਿੰਦਵੀ ॥ ਚਿਤ੍ਰਰਥ ਸਤਸ੍ਵੇਤ ਚੰਦ੍ਰ ਸਿਖ੍ਰ[੨] ਥਰਾਏ ॥ ਨ੍ਰਿਪਤ ਸਿੰਘ ਧ੍ਵਜ ਚਉਗਾਨ ਪਾਏ ॥ ਮਯੰਕ ਧ੍ਵਜ ਕਾਲ ਕੋਪੇ ਲਲਕ ਧਾਏ ॥ ਸ੍ਵਾਰਥ ਸੇਤ ਨ੍ਰਿਪਬਰ ਸਮਰ ਚਾਏ ॥ ਕਸੇ ਕਟ ਤੂਨ ਦੋ ਦੋ ਛੈਲ ਭਾਏ ॥ ਸੁਭਗ ਸਰ ਸਰਸ ਲੈ ਸਨ ਤੂਨ ਪਾਏ ॥ ਸਜੀਵਨ ਅਮ੍ਰ[੩] ਮੂਰਤਵੰਤ ਲਾਏ ॥ ਸਿਲੀਮੁਖ ਚਾਂਪ ਸੈਥੀ ਚਕਰ ਹਾਏ ॥੨॥੨੭੨੦॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਭਾਸਕਰ ॥ ਕਮੰਡ ਸੂਆ ਛੂਲੀ ਸੂਲ ਧਾਰੇ ॥ ਕਮੰਦ ਪਾਸੀ ਕਟਾਰੀ ਛਿਪ੍ਰ ਬਾੜੇ[੪] ॥ ਸੂਆ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਮੁਦਗਰ ਪ੍ਰਸ ਭਾਰੇ ॥ ਗਦਾ ਜੰਬੂਆ ਦੁਧਾਰਾ ਸੈਫ ਆਰੇ ॥ ਸਜੀਵਨ ਸ੍ਰਸ ਸਾਇਕ ਚੰਦ੍ਰ ਸਾਰੇ ॥ ਮਨੋਹਰ ਲੈਸ ਖਪਰਾ ਬਿਖੀ ਵਾਰੇ ॥ ਤਬਲ ਗੁਲੇਲ ਮੂਸਨ ਧੋਪ ਖਾਂੜੇ ॥ ਬਜ੍ਰ ਬਿਖਧਰ ਬਿਸਖ ਬਰਛਾ ਕਟਾਰੇ ॥੩॥੨੭੨੧॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਭਾਸਕਰ ॥ ਹਿੰਦਵੀ ॥ ਖਦੰਗ ਫੜਸਾ ਕੁਠਾਰ ਖੜਗ ਸਾਇਕ ॥ ਛਕੇ ਨਿਜ ਸਸਤ੍ਰ ਭਟਬਰ ਦੇਵਨਾਯਕ ॥ ਸਭੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੋਧਾ ਮੁਖੰ ਲਾਯਕ ॥ ਦਿਪੈ ਮੁਖ ਜੋਤ ਨਵਤਨ ਸਮਰ ਚਾਯਕ ॥ ਸੁਭਟ ਪ੍ਰਧਾਨ ਖੋੜਸ ਦੇਵ ਜਾਇਕ ॥ ਸੁਨੋ ਜੂ ਨਾਮ ਤਿਨ ਕੇ ਹਰਖਦਾਇਕ ॥ ਪਠੇ ਭਗਵੰਤ ਜਗ ਪ੍ਰਾਨ ਪਾਯਕ ॥ ਸਮਰ ਮੰਤ੍ਰੀ ਹਠੀਲੇ ਦੰਤਨਾਇਕ ॥੪॥੨੭੨੩॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਭਾਸਕਰ ॥ ਅਬਿਯਾਤ ॥ ਅਸੁਰ ਦਿਸ ਜੁਟੇ ਖੋਰਸ ਸੁਮਤ ਸਾਂਵਤ ॥ ਮੰਤ੍ਰਨ ਨਾਮ ਲਹਿ ਲੀਜੋ ਬੁਧਾਵਤਿ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਦਨੁ ਨਾਮ ਮਾਲਾ ਕਥਾ ਆਵਤ ॥ ਤਹੀਂ ਤੇ ਨਾਮ ਲਹੀਓ ਸੁਜਨ ਭਾਵਤ ॥ ਚਢੇ ਹਯ ਚਪਲ ਮਾਰੁਤ ਬੇਗ ਧਾਵਤ ॥ ਸਪਛ ਕਛੀ ਦ੍ਰੇਆਈ ਬਾਜ ਰਾਵਤ ॥ ਪਰੀ ਦੁਲਦੁਲ ਸਮੀਰੀ ਪਦਮ ਧਾਵਤ ॥ ਜੁਟੈ ਲੈ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰਨ ਸਮਰ ਤਾਵਤ ॥੫॥੨੭੨੪॥ ਭਾਸਕਰ ॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਕਟੀਲੀ ਸਾਂਗ ਬਲਮਤਿਛ ਪੈਨੀ ॥ ਗਦਾ ਜੰਬੂਆ ਬਨੈਟੀ ਤੇਗ ਛੈਨੀ ॥ ਜਬ੍ਰ ਬਿਛੂਆ ਕਟਾਰੀ ਬਾਂਕ ਸੈਨੀ ॥ ਤਬਰ ਤਰਵਾਰ ਤੁਕਾ ਤੁਪਕ ਤੈਨੀ ॥ ਅਨਲੀ ਅਨੀ ਖੰਜ੍ਰ ਸੇਲ ਗੈਨੀ ॥ ਮੁਸੈਕਲ ਜਿਲਾ ਆਬੀ ਸਾਨ ਰੈਨੀ ॥ ਸੰਜ ਜਲਵਾਰ ਜਗਮਗ ਜਰਤ ਐਨੀ[੫] ॥ ਸਮੁਹਾਏ ਸਮਰ ਸੁਰ ਅਸੁਰਨ ਲੁਝੈਨੀ ॥੬॥੨੭੨੫॥ ਅਬਿਯਾਤ ॥ ਭਾਸਕਰ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਸੋਹੈ ਸਿਰ ਮਉਰ ਲਾਂਲਨ ਮਾਲ ਜਾਂ ਵਰ ॥ ਕਲਗੀ ਜਿਗਾ ਭੂਸਨ ਅਨਿਕ ਛਾਂਛਰ[੬] ॥ ਢੁਰਤ ਸਿਰ ਛਤ੍ਰ ਫਨੀਅਰ ਮਨ ਫਨਾਵਰ ॥ ਜੜਾਵੈ ਰਤਨ ਪੁੰਜਨ ਦੁਰ ਯਕਤਾ ਵਰ ॥ ਛਟਾ ਸਸਿ ਦਮਕ ਮੁਕਤਾਹਲ ਇਕਾਵਰ ॥ ਪੰਨਾ ਮਾਨਿਕ ਅਜਾਯਬ ਹੀਰ ਪਾਂਵਰ ॥ ਪ੍ਰਭਾ ਮਨਿ ਬ੍ਰਿੰਦ ਦੁਤ ਕਰ ਬਸਨ ਗਾਵਰ ॥ ਛਬੀਲੇ ਛਕੇ ਸੁਰ ਅਸੁਰਨ ਲੁਝਾਵਰ ॥੨੭੨੬॥੭॥ ਸਪਤਾ ॥੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਰਾਗ ਚੰਦ੍ਰਬਿੰਬ ॥ ਅਥ ਮੁਕਾਬਲੈ ਮੰਤ੍ਰੀਅਨ ਜੁਧ ਸਿਵ ਬ੍ਰਹਮ ਭਾਸਕਰ ਸੁਰਗਨਾਨ ਸੰਗ ਕਥਤੇ ॥ ਛੁਟੇ ਦੁਹੂ ਦਿਸ ਬਾਨਾ ॥ ਬਰਖਤ ਸਾਯਕ ਨਾਨਾ ॥ ਹੋਤ ਟੰਕੋਰ ਕਮਾਨਾ ॥ ਭਟ ਦਿਸ ਭਟਨ ਸੰਧਾਨਾ ॥ ਪੰਛੀ ਪਰੀ ਪ੍ਰਵਾਨਾ ॥ ਬੇਧਤ ਜਿਰਹ ਖਿਫਤਾਨਾ ॥ ਤਕ ਤਕ ਚੁਭਤ ਨਿਸਾਨਾ ॥ ਮਾਰ ਮਚੀ ਠਕੁਰਾਨਾ ॥੧॥ ਦੇਵ ਅਦੇਵਨ ਠਾਨਾ ॥ ਰਹਾਉ ॥੧॥੨੭੨੭॥ ਅਬਿਯਾਤ ਹਿੰਦਵੀ ॥ ਚੰਦ੍ਰਬਿੰਬ ॥ ਧੁਕ ਧੁਕ ਉਠਤ ਕਬੰਧਾ ॥ ਕਈ ਡਾਰਤ ਗ੍ਰੀਵਨ ਫੰਦਾ ॥ ਕਈ ਜਮਧਰ ਸੇਲਨ ਬ੍ਰਿੰਦਾ ॥ ਕੋਈ ਸੈਥੀ ਪਟਾ ਭ੍ਰਮੰਦਾ ॥ ਕੋਊ ਛਓਹੀ ਸੂਲ ਚਲੰਦਾ ॥ ਕੇਈ ਗੂਫਨ ਗੁਰਹ ਫਿਕੰਦਾ ॥ ਕੇਈ ਸਿਲੀਮੁਖ ਘਾਇ ਕਰੰਦਾ ॥ ਭਟ ਦੇਵ ਅਦੇਵ ਲੁਝੰਦਾ ॥੨॥੨੭੨੮॥ ਅਬਿਆਤ ॥ ਚੰਦ੍ਰਬਿੰਬ ॥ ਘਾਵਤ ਸੂਲ ਤ੍ਰਿਸੂਲਾ ॥ ਛਿਤ ਭ੍ਰਮਤ ਬੇਗ ਬਘੂਲਾ ॥ ਪੁਨ ਪੁਨ ਉਠਤ ਸਹ ਸੂਲਾ ॥ ਛਾਡਤ ਘੋਰ ਜੰਬੂਲਾ ॥ ਸਾਨੀ ॥੧॥ ਬਿਛੂਆ ਸੈਫ ਸੈਕੀਲਾ ॥ ਬਾਹਤ ਸੈ ਛੈਲ ਛਬੀਲਾ ॥ ਬਖਤ੍ਰ ਜਿਰਹ ਕਟੀਲਾ ॥ ਘਾਵਤ ਘਾਇ ਹਠੀਲਾ ॥੩॥੨੭੨੯॥ ਚੰਦ੍ਰਬਿੰਬ ॥ ਦੋ ਦਿਸ ਚਲੀ ਤਰਵਾਰਾ ॥ ਸੂਰਨ ਸੂਰ ਪ੍ਰਚਾਰਾ ॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[1]ਹਕੇ (ਅਸ)
[2]ਰਿਖ (ਖਕ, ਅਸ)
[3]ਸਮਰ (ਖਕ, ਅਸ)
[4]ਬਾਰੇ (ਖਕ, ਅਸ)
[5]ਰੈਨੀ (ਖਕ, ਅਸ)
[6]ਛਾਵਰ (ਖਕ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਬਾਹਤ ਸੈਫ ਦੋਧਾਰਾ ॥ ਜਖਮੀ ਭਏ ਸਰਦਾਰਾ ॥ ਪੁਨ ਪੁਨ ਕਰਤ ਪ੍ਰਹਾਰਾ ॥ ਝੜ ਝੜ ਪੜਤ ਅੰਗਾਰਾ ॥ ਸਾਇਕ ਸੂਲ ਕਟਾਰਾ ॥ ਸ੍ਰੋਨਤ ਛੁਟਤ ਫੁਹਾਰਾ ॥ ਰਨ ਦੇਵ ਅਦੇਵ ਪਵਾੜਾ ॥ ਸੁਨ ਸਜਨ ਪ੍ਰਾਨ ਅਧਾਰਾ ॥੪॥ ਜੋ ਯਹ ਸੁਨੇ ਪਵਾੜਾ ॥ ਤਿਸ ਜਨਮ ਨ ਬਾਰੰਬਾਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥੨੭੩੦॥ ਚੰਦ੍ਰਬਿੰਬ ॥ ਹਵ ਤੁਮਲ ਦਾਰਨ ਨਚੇ ॥ ਤਹ ਦੇਵ ਅਦੇਵਨ ਮਚੇ ॥ ਤਨ ਘਾਯਨ ਤੀਰਨ ਖਚੇ ॥ ਭਟ ਹਯ ਜੁਤ ਰਨ ਛਿਤ ਨਚੇ ॥ ਮੁਖ ਸ੍ਰੋਨਤ ਨੈਨਤ ਤਚੇ ॥ ਤਹ ਸ੍ਰੋਨਤ ਜੁਗਿਨ ਅਚੇ ॥ ਪਾਖਰੀਏ ਸਾਂਵਤ ਸੁਚੇ ॥ ਭਟ ਜੁਧ ਬਿਰੁਧਹ ਮਚੇ ॥੫॥੨੭੩੧॥ ਚੰਦ੍ਰਬਿੰਬ ॥ ਕੋਈ ਬ੍ਰਿਖਭ ਕੁਰੰਗ ਕੁਦਾਏ ॥ ਕੋਈ ਉਚਸ੍ਰਵਾ ਰਨਹ ਧਵਾਏ ॥ ਕੋਈ ਮੂਖਕ ਮੋਰ ਸਮੁਹਾਏ ॥ ਕੋਈ ਹੰਸ ਮਰਾਲ ਸੋਹਾਏ ॥ ਕੋਈ ਮਹਖੀ ਬਯਾਘਰ ਮਟਕਾਏ ॥ ਕੋਈ ਸਫਰੀ ਖਿੰਗ ਖੁਨਸਾਏ ॥ ਕੋਈ ਸਉਡੀ ਮਦੀ ਪਿਲਾਏ ॥ ਘਿਰ ਲੀਨੋ ਮੰਤ੍ਰੀਅਨ ਜਾਏ ॥੬॥ ਰਨ ਪ੍ਰਬਲ ਭਏ ਸੁਰਰਾਏ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥੨੭੩੨॥ ਚੰਦ੍ਰਬਿੰਬ ॥ ਕੋਈ ਭਾਲ ਤਕਾਏ ਸਰ ਡਾਰਜੋ ॥ ਕੋਈ ਕੰਠਨ ਫਾਸੀ ਪਾਰਿਓ ॥ ਕੋਈ ਸੀਨੈ ਸਾਂਗ ਪ੍ਰਹਾਰਜੋ ॥ ਕੋਈ ਨਭ ਕਮਲ ਉਰ ਫਾਰਿਓ ॥ ਕੋਈ ਪਹਲੂ ਬਜ੍ਰ ਪ੍ਰਹਾਰਿਓ ॥ ਕੋਈ ਮੁੰਡੀ ਚਕ੍ਰ ਉਤਾਰਿਓ ॥ ਕੋਈ ਕਟ ਤੇ ਉਭੈ ਬਿਦਾਰਿਓ ॥ ਭਟ ਮੰਤ੍ਰੀਅਨ ਸਮਰ ਸੰਘਾਰਿਓ ॥੭॥ ਰਨ ਜੀਤਜੋ ਜੈ ਜੈ ਕਾਰਜੋ ॥ ਸੁਰ ਜੈ ਜੈਕਾਰ ਉਚਾਰਜੋ ॥੧॥ ਰਹਾਉ॥੨੭੩੩॥ ਸਪਤਾ ੧॥ ਇਤ ਖੋੜਸ ਮੰਤ੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਭਟ ਸਨਮੁਖ ਸਮ੍ਰ ਜੂਝਤ ਭਏ ਸਿਵ ਬ੍ਰਹਮਾ ਰਵਿ ਇੰਦ ਗਨੇਸ ਆਦਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੁਖ ਜੋਧਾ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਤੇ ॥ ਅਥ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਜੁਧ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਪ੍ਰਤ ਕਥਤੇ ॥ ਤ੍ਵ ਬਲ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਰਾਗ ਸਰਸਬਾਨ ॥ ਤ੍ਰਹ ਦੂਜੀ ॥ ਕਬਿ ਬਾਚ ॥ ਜੂਝ ਗਏ ਭਟ ਸ੍ਵਾਮਿ ਕੇ ਕਾਜ ਕੁਲ ਲਾਜ ਰਖਿਓ ਰਨ ਆਵ ਕੀ ॥ ਚੁਕਾਏ ਦਯੋ ਸੇਵਹਿ ਕੋ ਤਿਨ ਆਨ ਰਹੀ ਸਮੁਹਾਵਨ ਕੀ ॥ ਸੁਰ ਹਾਥ ਮਰੇ ਭਵ ਪਾਰ ਪਰੇ ਸਫਲਜੋ ਸੂਰ ਕਹਾਵਨ ਕੀ ॥ ਹਰ ਧਾਮ ਗਏ ਪਾਰੰਗਤ ਭਏ ਬਰ ਪਾਵਤ ਭੇ ਮਨ ਭਾਵਨ ਕੀ ॥੧॥੨੭੩੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਰਸਬਾਨ ॥ ਪਹੁਚੀ ਲੈ ਗੰਧ ਸੁਗੰਧਨ ਫੂਲਨ ਹੂਰਨ ਬ੍ਰਿੰਦਨ ਆਵਤ ਭੀ ॥ ਕੁੰਕਮ ਮ੍ਰਿਗਮਦ ਛੀਟਤ[੧] ਭਲੀ ਬਿਧ ਮੰਗਲਚਾਰ ਗਵਾਵਤ ਭੀ ॥ ਕੰਗਨਾ ਕਰ ਬਿਵਾਹ ਬੰਧਿਯੋ ਕਰ ਭੂਪਨ ਸਿਰ ਅਛਰ ਤੇਲ ਤਿਲਾਵਤ ਭੀ ॥ ਰਾਗ ਪਰੀ ਸਖੀ ਬਿਆਹ ਰਚਿਓ ਭਟ ਹਿਲ ਮਿਲ ਕਾਰਜ ਸੁਹਾਵਤ ਭੀ ॥੨॥੨੭੩੫॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਰਸਬਾਨ ॥ ਹੂਰ ਸੁਯੰਬਰ ਠਾਠ ਠਠੇਓ[੨] ਸਭ ਦੂਲਹਿ ਦੁਲਹਿਨ ਭਾਵਤ[ੳ] ਭੀ ॥ ਸਿਰ ਮਉਰ ਬਧਾਇ ਰਚਾਇ ਸੁਯੰਬਰ ਭਾਗ ਭਰੀ ਬਰ ਪਾਵਤ ਭੀ ॥ ਸਜ ਜਨੇਤਨ ਗਾਇ ਬਧਾਵਹੀਂ ਦੂਲਹਿ ਪਾਗ ਬੰਧਾਵਤ ਭੀ ॥ ਬਹੁ ਨਾਦਨ[੩] ਦੁੰਦਭ ਰਾਗ ਸੁ ਮੰਗਲ ਰਾਗਿਨ[੪] ਗਾਰ ਦਿਵਾਵਤ ਭੀ ॥੩॥੨੭॥੨੯॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਰਸਬਾਨ ॥ ਛੂਟਤ ਫੂਲਹਿ ਬਾ ਕਚਨਾਰ ਸਿੰਗਾਰ ਕੈ ਦੂਲਹਿ ਲਿਆਵਤ ਭੀ ॥ ਲਵੰਗ ਲਤਾ ਤਰ ਪਲਵ[ਅ] ਮੰਗਲ ਫੂਲਨ ਮੇਹ ਬ੍ਰਸਾਵਤ ਭੀ ॥ ਕੇਸਰ ਅਗਰਸਹਾਬ ਗੁਲਾਬਨ ਸ੍ਰੀਖੰਡ ਸੁਭ ਛਿੜਕਾਵਤ ਭੀ ॥ ਗਾਇ ਬਜਾਇ ਰਿਝਾਇ ਬਰਾਤਿਨ ਦੂਲਹ ਦ੍ਵਾਰ ਲਗਾਵਤ ਭੀ ॥੪॥੨੭੩੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਰਸਬਾਨ ॥ ਤ੍ਵਬਲ ॥ ਦੀਪ ਜਗਾਇ ਕੈ ਵਾਰ ਕੈ ਪਾਨਨ ਨਉਸਹ ਕੰਠ ਲਗਾਵਤ ਭੀ ॥ ਬੁਲਾਇ ਬਿਰੰਚ ਪਢਾਏ ਸੁ ਮੰਗਲਿ ਫੇਰੀ ਲਾਵ ਦਿਵਾਵਤ ਭੀ ॥ ਸੁਹਾਗ ਬਢਜੋ ਹੈ ਸੁਹਾਗਨ ਕੋ ਤਿਨ ਭਾਗ ਬਡੇ ਬਰ ਪਾਵਤ ਭੀ ॥ ਦਾਨ ਘਨੇ ਮਨ ਲਾਲ ਨਿਛਾਵਰ ਅਰਬਨ ਖਰਬ ਲੁਟਾਵਤ ਭੀ ॥੫॥ ਭਿਛਕਨ ਦਾਨ ਦਿਵਾਵਤ ਭੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥੨੭੩੧॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਸਰਸਬਾਨ ॥ ਬੇਆਹ ਬਧੁਨ ਸੁਰਗ੍ਰਾਮ ਬਸੇ ਭਟ ਮੋਖ ਪਰੰਗਤਿ ਪਾਵਨ ਕੀ ॥ ਸੀਸ ਦੈ ਸੂਰ ਬਰਿਓ ਜੁਵਤਿਨ ਰਚ ਸਮਰ ਸੁਯੰਬਰ ਛਾਵਨ ਕੀ ॥ ਅੰਬਰ ਰਾਜ ਲਹਿਯੋ ਦੇਵਤ ਪਦ ਮਾਥੇ ਛਤ੍ਰ ਸੁਰ ਗਾਵਨ ਕੀ ॥ ਪੂਰਨ ਸੁਮਰ[੫] ਸੁਅੰਬਰ ਮੰਤ੍ਰੀਅਨ ਸੁਭਟਨ ਸਮਰ ਜੁਝਾਵਨ ਕੀ ॥੬॥੨੭੩੨॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਸਰਸਬਾਨ ॥ ਭਾਜ ਗਈ ਪ੍ਰਤਨਾ ਸਗਰੀ ਨ੍ਰਿਪ ਤੀਰ ਤ੍ਰਾਸਤ ਰੋਵਤ ਸਾਰੀ ॥ ਝੂਝ ਕਥਾ ਕਹਿ ਮੰਤ੍ਰੀਅਨ ਕੀ ਸਿਰ ਪਾਗ ਉਤਾਰ ਭੁਈ ਦੈ ਮਾਰੀ ॥ ਨਾਸ ਭਯੋ ਕੁਲ ਦਾਨਵ ਕੋ ਸਭ ਪੌਰਖ ਹੀਨ ਭਈ ਬਲ ਹਾਰੀ[੬] ॥ ਸਰਬਲੋਹ ਜਿਣਿਓ ਦਲ ਦੈਤ ਝਿਣਿਓ ਸੁਰ ਦੀਨ ਖਪਾਇ ਸਭੈ ਪਰਵਾਰੀ ॥੭॥੨੭੩੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਰਾਗ ਸਰਸਬਾਨ ॥ ਕਬਿ ਬਾਚ ॥ ਜਥਾ ਮਤ ਬੁਧਿ ਬਿਰੁਧ ਹਕੀਕਤ ਦਲ ਦੇਵ ਅਦੇਵਨ ਕੀਨੋ ॥ ਰਾਗ ਰਾਗਨੀ ਛੰਦ ਰਸੀਲੇ ਕਥਾ ਪੁਨੀਤ ਨਵੀਨੋ ॥ ਤ੍ਵ ਪਰਤਾਪ ਬਲ ਭਾਖ ਸੁਨਾਈ ਮੰਤ੍ਰਨ ਸਮਰ ਸੁਖੀਨੋ ॥ ਭਾਰਥ ਬਿਜੈ ਜੁਧ ਪੁਰਖੂ ਤੁਮ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਅਬ ਚੀਨੋ ॥੮॥ ਅਸਟਕ ॥੨੭੩੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਰਾਗ ਕਮਲ ॥ਕਬਿ ਬਾਚੁ ॥ ਡਾਂਟ ਉਠਜੋ ਨ੍ਰਿਪ ਸੈਨਹ ਕੋ ਜਰ ਛਾਰ ਭਯੋ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਛੀਂਟ (ਅਸ)
[੨]ਠਟਿਓ (ਖਕ, ਅਸ)
[੩]ਰਾਗਨ (ਖਕ, ਅਸ)
[੪]ਗਾਰਿਨ (ਖਕ, ਅਸ)
[੫]ਸਮਰ (ਅਸ)
[੬]ਸਾਰੀ (ਖਕ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਭਾਵ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਪਲਰ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਭਠਮੋਖਗਤਪਾਵਨਕੀ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਉਰ ਸੂਲ ਸਮਾਯੋ ॥ ਛੋਭ ਕਰਜੋ ਸੁਤਿ ਮੰਤ੍ਰਿਨ ਕੋ ਦੋਊ ਨੈਨਨ ਸੋ ਨ੍ਰਿਪ ਸ੍ਰੋਨ ਚੁਆਯੋ ॥ ਨਾਮ ਕਰਜੋ ਮਮ ਪੁਤ੍ਰਨ ਮੰਤ੍ਰਿਨ ਸੈਨ ਸਮਹ ਮਘ੍ਵਾ ਰਨ[੧] ਘਾਯੋ ॥ ਓਜ ਬਢਿਓ ਸਠ ਕੋ ਅਤਸੈ ਕਰ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਕੇ ਭੁਜ ਬਲ[੨] ਕਰ ਗਰਬਾਯੋ ॥੧॥੨੭੩੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਕਮਲ ਬਿਯੋਗ[੩] ॥ ਜੀਤ ਲਯੋ ਬਹੁ ਬਾਰ ਸੁਰੇਸਹਿ ਬਾਂਧ ਕੈ ਆਨ ਦਈ ਰਜਧਾਨੀ ॥ ਦਸਨ ਤ੍ਰਿਨ ਗਹਾਏ ਸਠਹਿ ਸਭ ਛੋਰ ਲੀਓ ਮਘ੍ਵਾ ਧਨਧਾਨੀ[੪] ॥ ਲੂਟ ਭੰਡਾਰ ਸਭੀ ਘਰਬਾਰ ਪਠਿਓ ਮਮ ਗ੍ਰੇਹ ਬਧੂ ਸੁਰਰਾਨੀ ॥ ਤੇ ਸੁਤ ਜੂਝ ਗਏ ਹਠ ਕੈ ਪ੍ਰਿਅ ਪ੍ਰਾਨ ਦਯੋ ਕੁਲ ਲਾਜਹਿ ਜਾਨੀ ॥੨॥੨੭੩੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਕਮਲ ਬਿਜੋਗ[ੳ] ॥ ਰਨ ਜੀਤ ਕੈ ਦੇਸ ਬਦੇਸ ਤਿਹੂ ਪੁਰ ਮਾਨ ਮਲਿਓ ਬਡੇ ਛਤ੍ਰਧਾਰੀ ॥ ਬਾਂਧ ਗੁਲਾਮ ਕੈ ਦੁਆਰ ਰਖਿਓ ਤਿਨ ਤ੍ਰੀਅਨ ਚੇਰੀ ਹ੍ਵੈ ਗ੍ਰਿਹ ਢੋਵਤ ਬਾਰੀ ॥ ਆਨ ਮਨਾਇ ਜਗਾਤ ਲੀਓ ਭਟ ਜੀਤ ਲੀਓ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਪਤਿ ਸਾਰੀ ॥ ਤੇਜ ਪਰਤਾਪ ਬਢਾਇ ਕੁਲ ਆਪਨੋ ਜਾਤ ਭਏ ਮੋਹ ਤਾਤ ਬਿਸਾਰੀ ॥੩॥੨੭੩੭॥ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਬਾਚ ਸੈਨਾ ਪ੍ਰਵਾਰ ਸੋਂ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ਕਮਲ ॥ ਸਪਤ ਹੈ ਮੋਹੀ ਅਚਾਰਜ ਕੋ ਤਿਨ ਵੈਰ ਲਏ ਬਿਨ ਪਾਨ ਨ ਪੀਹੋਂ ॥ ਮਾਥ ਕਟੋ ਮਘਵਾ ਸੁਰ ਸੈਨਨ ਸਰਬਲੋਹ ਤੇ ਆਦਿਕ ਜਾਨ ਨ ਦੀਹੋ ॥ ਕਾਗਨ ਚੀਲ ਸਿਯਾਰਨ ਪੈ ਨਿਜ ਹਾਥ ਸੋ ਮਾਸਨ ਤਾਸੁ ਲੁਟੈਂ ਹੌ ॥ ਨਿਰਬੀਜ ਕਰੌ ਬਲ ਦੇਵਨ ਕੌ ਤਉ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਜਗਦੀਸ[੫] ਕਹੈ ਹੌ ॥੪॥੨੭੩੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਯੋਗੀ[ਅ] ਕਮਲ ॥ ਤੋਖ ਕੈ ਸੈਨ ਪ੍ਰਵਾਰ ਸਭੀ ਬਿਧ ਰਨਿਵਾਸ ਤੇ ਆਦਿ ਤ੍ਰਿਆ ਸਭ ਤੋਖੋ ॥ ਬੀਤ ਗਏ ਤੇ ਆਏ ਮਿਲੇ ਨਹਿ ਜੀਅਤ ਹੈ ਤਿਨ ਕੇ ਮੁਖ ਦੇਖੋ ॥ ਦਾਗ ਬਡੋ ਉਰ ਬੈਠ ਗਯੋ ਮਮ ਸੂਲ ਕੇ ਘਾਯਨ ਹੂੰ ਤੇ ਬਿਸੇਖੋ ॥ ਆਜ ਕੇ ਕਾਲ ਸਭੀ ਸੁਰ ਮਾਥਨ ਕਾਟ ਕੈ ਆਨ ਦਿਖਾਰਿਹਉ ਤੋ ਕੋ ॥੫॥ ਪੰਚਕ ॥੨੭੩੯॥ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਬਾਚ ਸੈਨਾਪ੍ਰਤਿ ਆਗਜਾ ॥ ਅਥ ਵਾਰ ਬਿਸਨਪਦ ਰਾਗ ਕਮਲ ਕਥਤੇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਭਗਉਤੀ ਜੀ ਕੀ ਵਾਰ ਕੀ ਧੁਨੀ ਗਾਵਣੀ ॥ ਪਉੜੀ ॥ ਸਾਜ ਰੇ ਸਾਜ ਰੇ ਸੈਨ ਕਹਜੋ ਨ੍ਰਿਪ ਦੇਸਨ ਦੇਸ ਤੇ ਫੌਜ ਮਗਾਈ ॥ ਦਾਨਵ ਜਖ ਬਡੇ ਬਪ ਦਾਰੁਨ ਲੋਕ ਅਲੋਕ ਕੀ ਸੈਨ ਜੁੜਾਈ ॥ ਭਾਂਤਨ ਭਾਂਤ ਚਮੂ ਚਮੁਰੰਗਨ ਗਿਨਤੀ ਫਉਜ ਗਨੀ ਨਹਿ ਜਾਈ ॥ ਜੋਰ ਬਟੋਰ ਤਿਹੂ ਪੁਰ ਕੌ ਭਟ ਬਾਸਵ ਊਪਰ ਕੀਸ ਚੜਾਈ ॥੧॥ ਪਉੜੀ ॥ ਦੈ ਦੈ ਦੀਹ ਦਮਾਮਨ ਧਉਸਨ ਦੁੰਦਭ ਭੇਰ ਘਨੀ ਸਹਨਾਈ ॥ ਮਾਰੂ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਮੁਚੰਗ ਉਪੰਗਨ ਡਾਮਰ ਡੰਕ ਅਨੇਕ ਬਜਾਈ ॥ ਪਖਾਵਜ ਤਾਲ ਤੰਬੂੰਰ ਮਜੀਰਨ ਗੋਮੁਖ ਝਾਲ ਤੁਰੀ ਘਹਰਾਈ ॥ ਡਾਮ੍ਰ ਡੀਨ ਤੁਰਹੀ ਜਲ ਨਾਦਨ ਬੀਨ ਬਨੌਸਨ ਤਾਲ ਝਰਾਈ॥੨॥ ਪਉੜੀ ॥ ਬਾਸੁਰੀ ਢਢ ਰਬਾਬ ਮੰਜੀਰਨ ਭੇਰ ਸਿਤਾਰ ਘੁੰਘਰੂ ਝਲ ਨਾਈ ॥ ਚੰਗ ਤਰੰਗ ਬੇਰੰਗ ਖੜੰਗ ਦੇਸ ਬਦੇਸਨ ਨਾਦ ਝਝਾਈ ॥ ਏਕ ਅਰਬ ਦਲ ਸੁਘਰ ਬਜੰਤ੍ਰਿਨ ਕੋਟਨ ਕੋਟ ਸੋ ਨਾਦ ਸੁਹਾਈ ॥ ਦੇਸ ਅਉ ਨਾਦ ਕੇ ਨਾਮ ਕਹਉ ਜਉ ਤਾ ਕੋ ਏਕ ਗ੍ਰੰਥ ਬਢਾਈ ॥੩॥ ਪਉੜੀ ॥ ਲੋਕ ਅਲੋਕ ਕੇ ਨਾਦ ਜੁੜੇ ਤਹ ਰੂਪ ਅਉ ਰੇਖ ਬਰਨੀ ਨਹ ਜਾਈ ॥ ਮਾਤਲ ਸ੍ਵਰਗ ਪਯਾਲ ਚਹੂ ਚਕ ਨਾਦ ਨਿਸਾਨ ਗੁਨੀਨ ਬਜਾਈ ॥ ਰਾਗ ਪਰਵਾਰ ਸਮਾਜ ਸਭੀ ਚਉਤਾਲਨ ਪੜਤਾਲਨ ਤਾਨ ਬਸਾਈ ॥ ਉਘਟਤ ਰਾਗ ਅਲਾਪ ਸੁ ਤਾਨਨ ਖਗ ਮ੍ਰਿਗ ਦੇਵ ਅਦੇਵ ਲੁਭਾਈ ॥੪॥ ਪਉੜੀ ॥ ਪਾਵਕ ਨੀਰ ਸਮੀਰ ਰਹਿਓ ਚਕ ਮੋਨ ਭਏ ਸੁਧ ਮਤ ਬਿਸਰਾਈ ॥ ਮੋਹ ਰਹੇ ਧੁਨਿ ਸ੍ਰਵਨ ਪਰੇ ਜਿਹ ਰੀਝ ਗਏ ਸਭ ਹੀ ਮਨ ਭਾਈ ॥ ਅਪਛਰ ਹੂਰਨ ਨਾਗ ਬਧੂ ਸੁਰ ਦੈਤ ਬਧੂ ਤਹ ਨਾਚਨ ਆਈ ॥ ਪਦਮਨੀ ਚਿਤ੍ਰਨੀ ਹਸਤਨੀ ਸੰਖਨੀ ਨਾਟਕ ਰੀਤਨ ਗੀਤਨ ਗਾਈ ॥੫॥ ਪਉੜੀ ॥ ਝੂਮਰ ਨ੍ਰਿਤ ਸੰਗੀਤਨ ਗੀਤ ਨਾਟਕ ਚਾਟਕ ਤਾਨ ਬਸਾਈ ॥ ਮੋਹ ਰਹੇ ਭਟ ਦੇਵ ਅਦੇਵਨ ਛੰਦਨ ਛੰਤ ਜੁਝੂਆ ਗਾਈ ॥ ਗਾਯਨ ਗਾਨ ਸੰਗੀਤ ਉਚਾਰਤ ਰਾਗਨੀ ਰਾਗ ਸਰੂਪ ਧਰਾਈ ॥੬॥ ਪਉੜੀ[ੲ] ॥ ਕਿੰਨਰ ਗੰਧ੍ਰਬ ਜਛ ਬੈਤਾਰਨ ਗੁਨ ਜਨ ਗੁਨੀ ਗੁਨਹ ਬਹਿਸਾਈ ॥ ਦੇਸ ਬਦੇਸ ਕੇ ਕਥਕ[੬] ਕਲਾਵਤ ਡੂਮ ਮਿਰਾਸਿਨ ਬਾਜੀ ਪਾਈ ॥ ਏਕ ਤੇ ਏਕ ਗੁਨੀ ਗੁਨ ਆਗਰ ਭਾਂਤਨ ਭਾਂਤ ਸੋ ਗੁਨ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ॥ ਨਾਦ ਸਮਾਜਨ ਰਾਗ ਅਲਾਪਨ ਗਾਇਨ ਗਾਨ ਔ ਤਾਨ ਮਿਲਾਈ ॥੭॥ ਪਉੜੀ ॥ ਚਤੁਰ ਚਤੁਰਨੀ ਨਾਰ ਘਨੇਰੀ ਪਾਅਲ ਘੂਘਰ ਸਾਜ ਮਿਲਾਈ ॥ ਉਘਟਤ ਤਾਨ[ਸ] ਸਮਾਜ ਸੁਰਾਗਨ ਰਾਗ ਪਰੀ ਪਰਵਾਰ ਜੁੜਾਈ ॥ ਹੇਰਤ ਹੀਅ ਹੁਲਾਸ ਬਢੇ ਚਿਤ ਚਿਤ੍ਰਤ ਚਿਤ੍ਰ ਰਹੇ ਉਰਝਾਈ ॥ ਚੰਦਨ ਅਗਰ ਸੁਰ ਤਰ ਕੰਚਨ ਕੋ ਲਾਲ ਮਨੀ ਸਭ ਸਾਜ ਜੜਾਈ ॥੮॥ ਪਉੜੀ ॥ ਉਡਗਨ ਬ੍ਰਿੰਦ ਖਚਿਤ ਨਗ ਪੁੰਜਨ ਪਦਮ ਪਲਾਸ ਬਤਾਸ ਬਨਾਈ ॥ ਦੁਰਦਨ ਦੰਤਨ ਸੀਪ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਚ੍ਰਮ ਪੁੰਜਨ ਪੀਨ ਔ ਪੀਨ ਮਢਾਈ ॥ ਇੰਦ੍ਰ ਕੇ ਸਾਜ ਸਮਾਜ ਨ ਤੁਲਤ ਸਾਜ ਸਮਾਜ ਭਲੀ ਛਬਿ ਪਾਈ ॥ ਆਗਰ ਅਲੀ ਨਉ ਜੋਬਨ ਸਖੀਰੀ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਸਮੇਤ ਪ੍ਰਵਾਰਨ (ਅਸ)
[੨]ਬਰ (ਖਕ, ਅਸ)
[੩]ਬਿਯੋਗੀ (ਅਸ)
[੪]ਰਜਧਾਨੀ (ਖਕ, ਅਸ)
[੫]ਜਗਜੀਤ (ਅਸ)
[੬]ਭਟ (ਖਕ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਬਿਯੋਗ' ਸ਼ਬਦ ਹੀ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਅਸ ਵਿਚ 'ਬਿਯੋਗੀ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਬਿਰੋਗੀ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਪਉੜੀ' ਦੇ ਨਾਲ 'ਕਮਲੇੑ' ਸ਼ਬਦ ਵੀ ਹੈ, ਅਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਤਾਜ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਨਟਵਰ ਨ੍ਰਿਤ ਸੰਗੀਤਨ ਚਾਈ ॥੯॥ ਜੁਧ ਸਮਾਜ ਜੁੜਿਓ ਅਤਸੈ ਕਰ ਹੇਰ ਹਰੇ ਸੁਧ ਬੁਧ ਬਿਸਰਾਈ ॥ ਸਾਜ ਸਮੂੰ[੧] ਚਤਰੰਗ ਚਹੂ ਚਕ ਦਾਨਵ ਦੀਹ ਚੜੇ ਗਰਬਾਈ ॥ ਦੇਸਨ ਦੇਸ ਕੇ ਏਸ ਲਏ ਸੰਗ ਜੋੜ ਸਮਾਜ ਸਭ ਸਸਤ੍ਰ ਦਿਵਾਈ ॥ ਭੂਸਨ ਬਸਤ੍ਰ ਕਲਧਉਤ ਮਢੇ ਜਰ ਲਾਲ ਮਨੀ ਮੁਕਤਾਹਲ ਲਾਈ ॥੧੦॥ ਪਉੜੀ ॥ ਭਾਲ ਭਲੀ ਨਗ ਪੁੰਜ ਜੜਾਵਨ ਮਨ ਗਨ ਰਤਨ ਅਨੂਪ ਸੋਹਾਈ ॥ ਲਾਲ ਕੇ ਜਾਲ ਪ੍ਰਵਾਲ ਏਕਾਵਰੀ ਗਜ ਮੁਕਤਾਹਲ ਗ੍ਰੀਵ ਸੁਹਾਈ ॥ ਫਨ ਮਨਿ ਮਉਰ ਸੂਪੇਚ ਜਿਗਾ ਕਲਗੀ ਸਿਰ ਫੂਲਨ ਬਜ੍ਰ ਜੜਾਈ ॥ ਆਪ ਛਕਾਏ ਛਕਵਾਏ ਸਿਪਾਹਨ ਜੋਗ ਜਥਾ ਸਭ ਸੈਨ ਛਕਾਈ ॥੧੧॥ ਪਉੜੀ ॥ ਚਾਰ ਲਾਖ ਦੁਵੈ ਬਿੰਸ ਸਹੰਸਰਨ ਪੁਤ੍ਰ ਲੀਓ ਸੰਗ ਸੈਨ ਅਧਕਾਈ ॥ ਏਕਹਿ ਸਾਜ ਸਮਾਜ ਸਭੌ ਕਹ ਚਾਮਰ ਛਤ੍ਰਨ ਸੀਸ ਢੁਰਾਈ ॥ ਪੰਨਨ ਹੀਰਨ ਰਤਨਨ ਪੁੰਜਨ ਨੀਲ ਮਨੀ ਮੁਕਤਾਹਲ ਲਾਈ ॥ ਝਾਲਰ ਝਬਨ ਬੇਲਨ ਗੁੰਚਨ ਫੂਲਨ ਲਾਲ ਲਤਾ[ੳ] ਦੁਰਦਾਈ ॥੧੨॥ ਪਉੜੀ ॥ ਏਤੇ ਚੜੇ ਛਤ੍ਰੀ ਛਤ੍ਰਾਵਲ ਛਤ੍ਰ ਛਾਹ ਛਪੇ ਦਿਨਰਾਈ ॥ ਬਿਦੁਲ ਭਾਂਨ ਛਟਾ ਸਸਿ ਉਡਗਨ ਬ੍ਰਿੰਦਨ ਬ੍ਰਿੰਦ[ਅ] ਪ੍ਰਭਾ ਬਨਿ ਆਈ ॥ ਸਇੰਦਨ ਅਸ੍ਵ ਕਰੀ ਕਰਹਲ ਬ੍ਰਿਖ ਪਾਵਰ[੨] ਜਾਤਨ ਜਾਤ ਚਲਾਈ[੩]॥ ਪੰਛੀ ਪਰੀ ਪਰੀਲ ਸੁਪੰਛਨ ਬਾਜ ਗਾਇੰਦਨ ਸ੍ਵੇਤ ਕੁਟਾਈ[੪] ॥੧੩॥ ਪਉੜੀ ॥ ਬੇਵਾਨ ਘਨੇ ਪ੍ਰਕਾਸ ਮਨਨ ਬ੍ਰਿੰਦ ਅਸੁਰਾਜ ਸ੍ਵਾਰ ਬਿਸੰਖ ਜਮਾਈ ॥ ਪਾਖਰ ਜੀਨ ਤੁਰੇ ਗਜ ਹਉਦਨ ਅੰਬਾਰੀ ਅਟਾਰੀ ਅਨੇਕ ਲਗਾਈ ॥ ਬਸਤ੍ਰ ਅਨੂਪ ਜੜੇ ਜਰਬਫਤਨ ਫੂਲ ਗੁਹੇ ਮੁਕਤਾ ਮੁਕਤਾਈ ॥ ਹੈਦਲ ਗੈਦਲ ਪੈਦਲ ਸਇੰਦਨ ਅਰਬਨ ਖਰਬ ਅਠਾਰਹ ਆਈ ॥੧੪॥ ਪਉੜੀ ॥ ਜਿੰਨ ਪਰੀ ਦਲ ਦੇਵ ਬਿਸੰਖਨ ਰਾਖਸ ਗੂਲ ਅਸੰਖ ਚਢਾਈ ॥ ਖੁਬਸ ਭੜੰਗ ਭੁਜੰਗਨ ਸੇਰਨ ਦਾਨਵ ਦੂਤ ਘਨੇ ਉਮਡਾਈ ॥ ਦੀਹ ਦੁਰੰਤ ਡਰਾਰ ਭੈਆਵਨ ਆਨਨ ਏਕ ਬਹੁ ਆਨਨ ਘਾਈ ॥ ਸ੍ਰਿੰਗ ਘਨੇ ਬਨ[੫] ਰੋਝ ਝੰਖਾਰਨ ਰਾਖਸ ਦੀਹ ਕਲੇਵਰ ਖਾਈ ॥੧੫॥ ਪਉੜੀ ॥ ਸਰੂਪ ਅਨੂਪ ਰੂਪ ਕਰੂਪ ਆਨਨ ਭ੍ਰਿੰਗ ਮਕਰੰਦ ਲੁਭਾਈ ॥ ਰੰਗ ਬਿਰੰਗ ਪਸੰਬਰ ਪਾਟਨ ਪਾਂਚ ਪਚੀਸ ਗਲੇ ਬਿਚ ਪਾਈ ॥ ਨੇਵਰ ਝੀਨ ਝਰੇ ਪਗ ਬਾਜਨ ਘੁੰਘਰ ਪਾਲ ਖਲਖਾਲ ਬਜਾਈ ॥ ਬੈਰਕ ਜਾਲ[੬] ਘਨੇ ਗਜਗਾਹਨ ਪਾਖਰ ਬਰਗਿਸਤਾਨ ਸਜਾਈ ॥੧੬॥ ਪਉੜੀ ॥ ਲੂਲ ਹਮੇਲ ਜੜੇ ਮਨਿ ਲਾਲਨ ਸਾਜ ਜਰੀ ਜਰਬਫਤ ਜਿਲਾਈ ॥ ਕਲਗੀ ਟੀਕਾ ਜਿਗਾ ਦੁਰਯਕਤਾ ਹੈਕਲ ਚੰਦ ਸਿਤਾਰਨ ਲਾਈ ॥ ਪਾਂਤਨ ਪਾਂਤ ਸੁਧਾਰਨ ਸੰਬੂਹਨ ਹਰਵਲ ਬਾਵੈ ਦਾਹਨ ਜਾਈ ॥ ਚੰਦੈਲ ਸਰਨੈਤ ਸਿਪਾਹ ਅੰਬੂਹਨ ਫੈਲਾਨ ਫੈਲਨ ਬਜੂਹ ਬਨਾਈ ॥੧੭॥ ਪਉੜੀ ॥ ਸਸਤ੍ਰ ਸੰਬੂਹ ਛਕੇ ਭਟ ਭੀਖਮ ਕਾਲ ਸਰੂਪ ਘਨੇ ਘਰ ਘਾਈ ॥ ਅਸਤ੍ਰ ਅਪਾਰ ਸਭੀ ਸਸਤ੍ਰਾਯੁਧ ਬਖਤਰ ਜਿਰਹ ਖੂਦ ਚਿਲਤਾਈ ॥ ਬਾਗੜ ਸੰਜ ਖਿਫਤਾਨ ਫਉਲਾਦੀ ਜੁਬਾ ਜਾਲ ਗਲੇ ਬਿਚ ਪਾਈ ॥ ਡੰਕ ਨਿਸੰਕ ਦੈ ਸੈਨ ਚਲੀ ਨ੍ਰਿਪ ਆਪ ਚੜਿਓ ਦਲ ਕੂਚ ਕਰਾਈ ॥੧੮॥ ਪਉੜੀ ॥ ਨਭ ਛਿਤ ਪੈਂਡ ਪਾਈ ਚਤੁਰੰਗਨ ਜੈ ਜਗਦੀਸ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਬੁਲਾਈ ॥ ਭੂਮ ਅਕਾਸ ਛਿਦੇ[੭] ਦਲ ਦੈਤਨ ਲੋਕ ਅਲੋਕ ਸਭੀ ਡਰਪਾਈ ॥ ਦਿਗਜ ਧਉਲ ਮੀਨ ਅਹਿ ਕੂਰਮ ਇੰਦ੍ਰ ਮੁਨਿੰਦ੍ਰ ਫਨਿੰਦ੍ਰ ਡਰਾਈ ॥ ਧਉਲ ਖਸੇਓ[੮] ਦਲ ਭਾਰਨ ਤੇ ਖਿਸਲਿਓ ਭੁਈ[੯] ਸੂਕਰ ਦੰਤ ਦੁਰਾਈ ॥੧੯॥ ਪਉੜੀ ॥ ਥਰਹਰ ਥਾਨ ਥਨੰਤ੍ਰ ਉਡਿਓ ਡਗਮਗ ਤਿਹੂ ਪੁਰ ਕੰਪਿਤ ਬਾਈ ॥ ਉਮਡਜੋ ਘੋਰ ਘਟਾ ਦਲ ਬਾਦਲ ਕੇਤ ਧੁਜਾ ਆਯੁਧ ਬਹੁਤਾਈ ॥ ਪੁੰਜਨ ਪੁੰਜ ਮਨੋ ਦ੍ਰੂਮ[ੲ] ਦੀਹ ਉਤੰਗ ਧੁਜਾ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਝੁਲਾਈ ॥ ਚਕ੍ਰ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਅਨੀ ਚੰਦ੍ਰਾਇਨ ਸੈਫ ਕਟਾਰਨ ਧੋਪ ਜੜਾਈ ॥੨੦॥ ਸੇਲਨ ਸਾਂਗ ਸੂਆ ਗੋਰਜ ਗੋਫਨ ਖਪਰਾ ਚਾਂਪ ਕਮੰਦ ਲਗਾਈ ॥ ਕਾਕਮ ਤਾਸ ਤਮਾਮੀ ਅਤਲਸ ਪਾਵਰ ਚਰਮ ਪਰੀ ਦਰਿਆਈ ॥ ਰਾਖਸ ਜਿੰਨ ਪਲਿੰਗ ਭੁਜੰਗਨ ਖੁਬਸ ਭੜੰਗ ਲਿਖੇ ਧੁਜ ਰਾਈ ॥ ਦੀਰਘ ਦੀਹ ਉਤੰਗਨ ਲੋਟਨ ਚਾਰ ਮੁਖੀ ਮੁਖ ਸਾਠ ਸੁਹਾਈ ॥੨੧॥ ਪਉੜੀ ॥ ਲੀਲਤ ਸਰਪ ਧੁਜਾ ਅਹਿ ਚਾਬਤ ਤਿਲਸਮ ਰਚਿਓ ਦਲ ਜਾਤ ਚਿਬਾਈ ॥ ਖੁਰ ਬਾਜ ਉਡੀ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਪੁਰ ਫਾਟਿਓ ਖੇਹ ਉਡਿਓ ਦਲ ਧੂਮ ਧੁਮਾਈ ॥ ਅੰਤ ਕੇ ਕਾਲ ਸਮੈ ਪਲਟਿਓ ਘੜੀ ਕਿਆਮਤ ਕੀ ਮਨੋ ਆਨਿ ਤੁਲਾਈ ॥ ਜੀਵਨ ਆਸ ਤਜਿਓ ਜਗ ਜੰਤਨ ਹਉਲਹੀਂ ਹਉਲ ਗਏ ਮੁਰਝਾਈ ॥੨੨॥ ਪਉੜੀ ॥ ਚਰਾਚਰ ਬਾਚ ॥ ਹੋਤ ਭਏ ਇਕਠੇ ਸੁਰ ਨਿਸਚਰ ਖਗ ਮ੍ਰਿਗ ਭੀਰ ਜੁਟੇ ਸਿਮਟਾਈ ॥ ਜਾਨ ਗਏ ਅਸ ਜੀਅ ਸਭੀ ਜਗਦੀਸ ਪ੍ਰਲੈ ਕੋ ਬਿਓਤ ਬਨਾਈ ॥ ਜਾ ਦਿਨ ਦੇਵ ਅਦੇਵਨ ਲੁਝਹੀਂ ਧੀਰਜ ਨੈਕ ਨ ਕਾਹੂ ਧਰਾਈ ॥ ਧਸੀ ਹੈ ਧਰਨ ਰਸਾਤਲ ਗਰੇ ਹੈ ਗਿਰ ਹੈ ਗਗਨ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਫਟਾਈ ॥੨੩॥ ਪਉੜੀ ॥ ਹੋਇ ਗੋ ਜਗਤ ਪ੍ਰਲੈ ਨਿਸਚੈ ਕਰ ਬਾਚੈ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਨ ਕੈਸਹੂ ਭਾਈ ॥ ਪ੍ਰਲੈ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਚਮੂੰ (ਖਕ, ਅਸ)
[੨]ਪਾਇਕ (ਅਸ)
[੩]ਗਨਾਈ (ਅਸ)
[੪]ਕੁਦਾਈ (ਅਸ)
[੫]ਬਹੁ (ਖਕ, ਅਸ)
[੬]ਝਾਲ (ਖਕ, ਅਸ)
[੭]ਛਏ (ਅਸ)
[੮]ਖਿਸਜੋ (ਅਸ)
[੯]ਭਈ (ਖਕ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ‘ਬਿੰਦ ਬਿੰਦ’ ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ‘ਮਦੁੰਗਮ’ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਕਰਨ ਜਗ ਜੁਧ ਰਚਿਓ ਹੈ ਦੇਵ ਅਦੇਵ ਚਮੂ ਚੜ ਧਾਈ ॥ ਯਾਤੇ ਸਭੀ ਕਰਤਾਰ ਭਜੋ ਚਿਤ ਆਜ ਕੇ ਕਾਲ ਸਮੈ ਨਿਅਰਾਈ ॥ ਜੁਧ ਮਚੇ ਜਬ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਨਸੈ ਸਭ ਧਰਨਿ ਅਕਾਸ ਇਕਤ੍ਰ ਹੋਇ ਜਾਈ ॥੨੪॥ ਪਉੜੀ ॥ ਕਬਿ ਬਾਚ ॥ ਰੇ ਚਿਤ ਚੇਤ ਅਚੇਤ ਮਹਾ ਪਸੁ ਦੀਨ ਦਇਆਲ ਭਜੋ ਲਿਵਲਾਈ ॥ ਕਾਲ ਬਿਆਲ ਜੀਅ ਪਰ ਡੋਲਤ ਆਜੁ ਕੇ ਕਾਲ ਗ੍ਰਸੈ ਹਿਅਰਾਈ ॥ ਯਾ ਤੇ ਸੁਚੇਤ ਹੁਐ ਰਾਮ ਸੰਭਾਰ ਬਨਿਓ ਭਲ ਦਾਵ ਯਾ ਔਸਰ ਤਾਈ ॥ ਲੋਕ ਰਹੇ ਪ੍ਰਲੋਕ ਰਹੇ ਤਤ ਮੋਖ ਲਹੇ ਜਮ ਤ੍ਰਾਸ ਮਿਟਾਈ ॥੨੫॥ ਪਉੜੀ ॥ ਦੇਵ ਅਦੇਵਨ ਜੁਧ ਕਥਾ ਸੁਨ ਲੇਹੁ ਸਬੈ ਗੁਨਵੰਤ ਸੁਖਾਈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਭੀ ਸੁਰ ਦਲ ਦੈਤ ਸਬੂਹ ਤਹਾ ਜੁੜਿ ਆਈ ॥ ਸੁਮੇਰ ਤਲੇ ਰਨ ਥੰਮ ਰੁਪਿਓ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਠਠੇ ਦਲ ਦੈਤਨ ਜਾਈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਭਗਵੰਤ ਜਨੇਸਰ ਸਾਗਰ ਤੀਰ ਰਨ ਥੰਮ ਗਡਾਈ ॥੨੬॥ ਪਉੜੀ ॥ ਤਵ ਬਲ ਜੁਧ ਸਮਾਜ ਸੁਰਾਸੁਰ ਭਾਖੋ ਸੰਤ ਸੁਨੋ ਸੁਖਦਾਈ ॥ ਰਿਪ ਸੁਤ ਨਾਮ[੧] ਪਰਧਾਨ ਸੁਰ ਸੈਨਨ ਦੇਸਨ ਦੇਸ ਕੇ ਏਸਨ ਗਈ ॥ ਆਯੁਧ ਚੀਰ ਸਮਾਜ ਸਜਾਕਰ[ੳ] ਪ੍ਰਿਥਕ ਪ੍ਰਿਥਕ ਪ੍ਰਤਨਾ ਸਭ ਆਈ ॥ ਚੂਕ ਪਰੀ ਜਹਾ ਲੇਹੁ ਸੁਧਾਰ ਕੈ ਹੇ ਬੁਧਵੰਤ ਤਹਾ ਲੇਹੁ ਬਨਾਈ ॥੨੭॥੧॥ ੨੭੪੦॥

ਇਤ ਵਾਰ ਰਾਗ ਕਮਲੇ੍ਕ ਸੰਪੂਰਨ ਸੁਭ ਮਸਤੰ ॥

ਅਥ ਰਾਗ ਚੰਪਕ ਲਿਖਯਤੇ ॥ ਅਨਤ ਤੁਕਾ ॥ ਤੇਰਾ ਜੋਰ ॥ ਵਾਰ ਰਾਗ ਚਪਕ ਕੇ ॥ ਨਿਹਕਲੰਕ ਕੀ ਧੁਨਿ ਗਾਵਣੀ ॥ ਪਉੜੀ ॥ ਸ੍ਵੇਤ ਬਸਤ੍ਰ ਤਨ ਧਰੇ ਸੇਤ ਰਥ ਅਸ੍ਵ ਸੇਤ ਕਰ ॥ ਸ੍ਵੇਤ ਮਉਰ ਸਿਰ ਛਤ੍ਰ ਸੇਤ ਚਾਮਰੀ ਕਲਗੀ ਸਰ ॥ ਸ੍ਵੇਤ ਲਾਲ ਮਨ ਜੜੇ ਸੇਤ ਕਲਧੌਤ ਜਰੀ ਜਰ ॥ ਸ੍ਵੇਤ ਭੂਖਨ ਬਸਨ ਸੇਤ ਆਯੁਧ ਭਟ ਕਰ ਧਰ ॥੧॥ ਪਉੜੀ ॥ ਦੀਪਕ ਕੇ ॥ ਸ੍ਵੇਤ ਧੁਜਾ ਫਰਹਰਤ ਸੇਤ ਪ੍ਰਤਨਾ ਸੁਕੁਲਾਂਬਰ ॥ ਸ੍ਵੇਤ ਸਾਜ ਬਾਜੰਤ੍ਰ ਉਸਟ ਚਤੁਰੰਗ ਸੇਤਾਂਬਰ ॥ ਸ੍ਵੇਤ ਬਰਨ ਭਟ ਭੂਪ ਸੇਤ ਮੁਖ ਛਟਾ ਪ੍ਰਭਾ ਕਰ ॥ ਚਾਰ ਭਾਂਤ[ਅ] ਕੀ ਸੈਨ ਭਾਂਤ ਕਈ ਪ੍ਰਿਥਕ ਨਿਸਾਚਰ ॥੨॥ ਪਉੜੀ ॥ ਚੰਪਕ ਕੇ ॥ ਅਸਿਤ ਬਸਤ੍ਰ ਤਨ ਅੰਗ ਅਸਿਤ ਭੂਖਨ ਮਨੀਆਰੇ ॥ ਅਸਤ ਚਉਰ ਅਰ ਛਤ੍ਰ ਅਸਤ ਸਿਰਮਉਰ ਸੁਧਾਰੇ ॥ ਅਸਿਤ ਕਲਗੀ ਜਿਗਾ ਅਸਿਤ ਆਯੁਧ ਭਟ ਧਾਰੇ ॥ ਅਸਿਤ ਬਰਨ ਤਨ ਦੀਹ ਅਸਿਤ ਚਤਰੰਗ ਅਖਾੜੇ ॥੩॥ ਅਸਿਤ ਧੁਜਾ ਫਰਹਰਤ ਅਸਿਤ ਬਾਦਿਤ੍ਰ ਭੁੰਕਾਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਪਉੜੀ ॥ ਚੰਪਕ ਕੇ ॥ ਅਸਿਤ ਨਾਗ ਰਥ ਤਰੈ ਅਸਿਤ ਆਲੰਕ੍ਰਿਤ ਛਾਜਤ ॥ ਅਸਿਤ ਬੇਖ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਚੁੰਗ ਖਲ ਚੁੰਗ ਬਿਰਾਜਤ ॥ ਅਸਿਤ ਬਰਨ ਚਛ ਅਸਿਤ ਕ੍ਰੂਰ ਚਿਤਵਨ ਦ੍ਰਿਗ ਆਂਜਤ ॥ ਨਖ ਸਿਖ ਕੁਟਿਲ ਕ੍ਰੂਰ ਤਿਮ੍ਰ ਪਿਖ ਦੂਰਹ ਭਾਜਤ ॥੪॥ ਪੌੜੀ ॥ ਚੰਪਕ ਕੇ ॥ ਅਰੁਨ ਚੀਰ ਬਪ ਸਜੇ ਅਰੁਨ ਮੁਖ ਕੰਜ ਪ੍ਰਭਾ ਕਰ ॥ ਅਰੁਨ ਨੇਤ੍ਰ ਦ੍ਰਿਗ ਚਾਰ ਚਪਲ ਚੰਚਲ ਅਨੀਆ ਧਰ ॥ ਅਰੁਨ ਅੰਗ ਸਮ ਕੰਜ ਅਰੁਨ ਪਗੀ ਸਿਰ ਛਬ ਬਰ ॥ ਅਰੁਨ ਮਉਰ ਮਨਿ ਲਾਲ ਅਰੁਨ ਕਲਗੀ ਸੁਭ ਚਾਮਰ ॥ ਅਰੁਨ ਛਤ੍ਰ ਸਭ ਚੀਰ ਅਰੁਨ ਭੂਸਨ ਮਨਿ ਦਿਨਕਰ ॥੫॥ ਪਉੜੀ ॥ ਚੰਪਕ ਕੇ ॥ ਅਰੁਨ ਸਇੰਦਨ ਤੁਰੈ ਅਰੁਨ ਕਰਹਿਲ ਗਜ ਬਿਛਕ[੨] ॥ ਅਰੁਨ ਜਾਲ ਕਲਧਉਤ ਅਰੁਨ ਬਾਗਾ ਹੈਕਲ ਛਕ ॥ ਅਰੁਨ ਕੇਤ ਧ੍ਵਜ ਦੀਹ ਅਰੁਨ ਆਯੁਧ ਭਟ ਛਕ ਛਕ ॥ ਚਾਰ ਭਾਂਤ ਕੀ ਸੈਨ ਨਾਦ ਨੀਸਾਨ ਅਰੁਨ ਚਕ ॥੬॥ ਪਉੜੀ ॥ ਚੰਪਕ ਕੇ ॥ ਪੀਤ ਬਸਨ ਪੀਤਾਂਬਰ ਪ੍ਰੀਤ ਭੂਸਨ ਅਨੀਆਰੇ ॥ ਪੀਤ ਚਉਰ ਅਰ ਛਤ੍ਰ ਪੀਤ ਮਉਰੀ ਛਬ ਵਾਰੇ ॥ ਪੀਤ ਕਲਗੀ ਜਿਗਾ ਪੀਤ ਸਸਤ੍ਰਨ ਭਟ ਧਾਰੇ ॥ ਪੀਤ ਚਛ ਪੀਰਾਗ[੩] ਪੀਤ ਬੈਰਕ ਵ ਨਕਾਰੇ[੪] ॥੭॥ ਪੀਤ ਨਿਸਾਨ ਪਤਾਕ ਪੀਤ ਚਤੁਰੰਗ ਸਵਾਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਪਉੜੀ ॥ ਚੰਪਕ ਕੇ ॥ ਪੀਤ ਅਸਵ ਰਥ ਨਾਗ ਪੀਤ ਕਰਹਲ ਦਲ ਸਾਰੇ ॥ ਪੀਤ ਪਾਖਰੈ ਤੁਰੈ[ਸ] ਪੀਤ ਭੂਖਨ ਰਤਨਾਰੇ ॥ ਪੀਤ ਅਡੰਬਰ ਜੀਨ ਪੀਤ ਗਜਗਾਹ ਤੁਖਾਰੇ ॥ ਪੀਤ ਸੈਨ ਚਤੁਰੰਗ ਪੀਤ ਬਿਵਾਨ ਗੈਨਾਰੇ ॥੮॥ ਪਉੜੀ ॥ ਚੰਪਕ ਕੇ ॥ ਹਰਿਤ ਪਾਗ ਸਿਰ ਮਉਰ ਹਰਿਤ ਕਲਗੀ ਮਨ ਬ੍ਰਿੰਦਨ ॥ ਹਰਿਤ ਛਤ੍ਰ ਮਨਿ ਖਚਿਤ ਹਰਿਤ ਚਾਮਰ ਦੁਤ ਚੰਦ੍ਰਨ ॥ ਹਰਿਤ ਭੂਖਨਨ ਰਤਨ ਹਰਿਤ ਅੰਬਰ ਸੁਹ੍ਰਿਦਨ ॥ ਹਰਿਤ ਕਲੇਵਰ ਚਛ ਹਰਿਤ ਪਾਖਰ ਗਜ ਤੁਰਗਨ ॥੯॥ ਪਉੜੀ ॥ ਚੰਪਕ ਕੇ ॥ ਹਰਿਤ ਸਇੰਦਨ ਤੁਰੈ ਹਰਿਤ ਗਜਗਾਹ ਤੁਖਾਰਾ ॥ ਹਰਿਤ ਅੰਬਾਰੀ ਜਾਲ ਹਰਿਤ ਕਲਧੌਤ ਬਿਥਾਰਾ ॥ ਹਰਿਤ ਪਤਾਕ ਨਿਸਾਨ ਹਰਿਤ ਚਤੁਰੰਗ ਅਖਾੜਾ ॥ ਹਰਿਤ ਸਸਤ੍ਰ ਅਰ ਅਸਤ੍ਰ ਹਰਿਤ ਬਾਜੰਤ੍ਰ ਹਰਾਰਾ ॥੧੦॥ ਪਉੜੀ ॥ ਚੰਪਕ ਕੇ ॥ ਕਲਿਤ ਬਸਨ ਸਿਰ ਮਉਰ ਕਲਿਤ ਕਲਗੀ ਸਿਰ ਰਾਜੈ ॥ ਕਲਿਤ ਛਤ੍ਰ ਅਰੁ ਚਉਰ ਕਲਿਤ ਸਿਰ ਮੁਕਟ ਬਿਰਾਜੈ ॥ ਕਲਿਤ ਭੂਖਨਨ ਮਨਨ ਕਲਿਤ ਦ੍ਰਿਗ ਭ੍ਰਿੰਗਨ ਲਾਜੈ ॥ ਕਲਿਤ ਬੇਖ ਕਲਿ ਰੂਪ ਕਲਿਤ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਨਾਯਕ (ਅਸ)
[੨]ਬ੍ਰਿਖਕ (ਅਸ)
[੩]ਪੀਤਾਂਗ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ‘ਭਾਂਤ’ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ‘ਫਨਕਾਰੇ’ ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਦਾਨਵ ਰਨ ਛਾਜੈ ॥੧੧॥ ਪਉੜੀ ॥ ਚੰਪਕ ਕੇ ॥ ਕਲਿਤ ਧ੍ਵਜਾ ਕਲ ਘੋਰ ਕਲਿਤ ਸਇੰਦ ਤੁਖਾਰਾ ॥ ਕਲਿਤ
ਪਾਖਰੈ ਜੀਨ ਕਲਿਤ ਗਜ ਮਤ ਦੰਤਾਰਾ ॥ ਕਲਿਤ ਅਡੰਬਰ ਜੀਨ ਕਲਿਤ ਗਜਗਾਹਿ ਸੁਧਾਰਾ ॥ ਕਲਿਤ
ਬੇਵਾਨਨ ਰਤਨ ਕਲਿਤ ਕਲਧਉਤ ਬਿਥਾਰਾ[੧] ॥ ਕਲਿਤ ਨਾਦ ਸਭ ਸਾਜ ਕਲਿਤ ਚਤੁਰੰਗ ਕਰਾਰਾ ॥੧੨॥
ਪਉੜੀ ॥ ਚੰਪਕ ਕੇ ॥ ਲਲਿਤ ਅੰਬਰਨ ਧਰੇ ਲਲਿਤ ਮੌਰੀ ਮਨ ਲਾਲਨ ॥ ਲਲਿਤ ਪਾਗ ਸਿਰ ਛਕੇ ਲਲਿਤ
ਕਲਗੀ ਛਬ ਜੁਆਲਨੁ ॥ ਲਲਿਤ ਛਤ੍ਰ ਸਿਰ ਢੁਰਤ ਲਲਿਤ ਚਾਮਿਰ ਭਟ ਢਾਲਨ[ੳ] ॥ ਲਲਿਤ ਭੂਖਨਨ ਰਤਨ
ਲਲਿਤ ਦ੍ਰਿਗ ਅੰਗ ਗੁਲਾਲਨ ॥੧੩॥ ਪਉੜੀ ॥ ਚੰਪਕ ਕੇ ॥ ਲਲਿਤ ਤੁਰੰਗਨ ਰਥੀ ਲਲਿਤ ਸਾਰਥੀ ਸੁਹਾਵਨ
॥ ਲਲਿਤ ਨਾਗ ਮਦਮਤ ਲਲ੍ਰਿ ਕਰਹਲ ਬ੍ਰਿਖਭਾਵਨ ॥ ਲਲਿਤ ਅਡੰਬਰ ਜੀਨ ਲਲਿਤ ਪਾਖਰ ਗਜਗਾਹਨ ॥
ਲਲਿਤ ਪਤਾਕ ਨਿਸਾਨ ਲਲਿਤ ਚਤੁਰੰਗ ਲੁਭਾਵਨ ॥੧੪॥ ਪੌੜੀ ॥ ਚੰਪਕ ਕੇ ॥ ਧੂਮ੍ਰ ਧ੍ਵਜਾ ਫਰਹਰਤ ਧੂਮ੍ਰ
ਦਾਨਵ ਤਨ ਭਾਰੇ ॥ ਧੂਮ੍ਰ ਬਸਨ ਧੂਮ੍ਰਾਛ ਧੂਮ੍ਰ ਭੂਖਨ ਧੂਮਰਾਰੇ ॥ ਧੂਮ੍ਰ ਮਉਰ ਅਰੁ ਛਤ੍ਰ ਧੂਮ੍ਰ ਚਾਮਰ ਸਿਰ
ਢਾਰੇ ॥ ਧੂਮ੍ਰ ਲੋਚਨਨ ਧਾਨ ਕਰਨ ਧੂਲੀ ਧੁੰਧਕਾਰੇ ॥੧੫॥ ਪਉੜੀ ॥ ਚੰਪਕ ਕੇ ॥ ਧੂਮ੍ਰ ਸਇੰਦਨ ਤੁਰੇ ਧੂਮ੍ਰ
ਗਜ ਉਸ੍ਰ ਧੂਮਰਾਰੇ ॥ ਧੂਮ੍ਰ ਬਿਖਭ ਧੂਮ੍ਰ ਨਾਗ ਧੂਮ੍ਰ ਕਰਹਲ ਧੁੰਧਾਰੇ ॥ ਧੂਮਰ ਅੰਬਾਰੀ ਜੀਨ ਧੂਮ੍ਰ ਹਉਦੇ
ਧੁੰਧਾਰੇ ॥ ਧੂਮ੍ਰ ਬੇਖੁ ਸਭ ਸੈਨ ਧੂਮ੍ਰ ਨੀਸਾਨ ਧੁੰਕਾਰੇ ॥੧੬॥ ਪਉੜੀ ॥ ਚੰਪਕ ਕੇ ॥ ਕਿਤੇ ਸੰਦਲੀ ਚੀਰ ਕਿਤੇ
ਚੰਪਕ ਦਲ ਬਾਨੀ ॥ ਕਿਤੇ ਮਾਲਤੀ ਬਸਨ ਕਿਤੇ ਨੀਲਮ ਅਫਸਾਨੀ ॥ ਕਿਤੇ ਅੰਬਰੀ ਅੰਬਰ ਕਿਤੇ ਭਗਵੇ
ਭਗਵਾਨੀ ॥ ਕਿਤੇ ਬਸਤ੍ਰ ਪਚਰੰਗ ਕਿਤੇ ਬਹੁ ਰੰਗ ਸਹਾਨੀ ॥੧੭॥ ਪਉੜੀ ॥ ਚੰਪਕ ਕੇ ॥ ਕਿਤੇ ਚਰਮ
ਦੁਤਿ[ਅ] ਬਸਨ ਕਿਤੇ ਪਾਖ ਅੰਬਾਰੀ ॥ ਕਿਤੇ ਪਰੀਲੀ ਚੀਰ ਕਿਤੇ ਮ੍ਰਿਗ ਚਰਮ ਸੁਧਾਰੀ ॥ ਕਿਤੇ ਅਤਲਸੀ
ਫਉਜ ਕਿਤੇ ਪਾਟੰਬਰ ਪਸਮਾਰੀ ॥ ਕਿਤੇ ਦ੍ਰੁਮ ਛਿਲ ਬਸਨ ਕਿਤੇ ਦ੍ਰਿਮਨਾ ਤਿਰਨਾਰੀ ॥੧੮॥ ਪਉੜੀ ॥
ਚੰਪਕ ਕੇ ॥ ਘਿਰੇ ਭੂਮ ਨਭ ਛਾਇ ਸੈਨ ਦਾਨਵੀ ਸਬੂਹਨ ॥ ਬਾਮ ਦਾਹਨੇ ਫਉਜ ਪੈਡ ਛਿਤ ਗਗਨ ਅਖੂਹਨ
॥ ਛਿਪੇ ਛਾਵ ਸਸਿ ਭਾਨ ਛਤ੍ਰ ਚਾਮ੍ਰ ਨਭ ਗੂਹਨ ॥ ਗਗਨ ਬਿਵਾਨਨ ਸਘਨ ਖਿੜੇ ਸਮ ਕੰਜ ਤੁਲੂਹਨ ॥੧੯॥
ਪਉੜੀ ॥ ਚਪਕ ਕੇ ॥ ਦੈ ਦੈ ਡੰਕ ਦਮਾਮ ਫਉਜ ਨਿਅਰੀ ਰੰਗ ਭੂਮਹਿ ॥ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਦਲ ਖਾਸ ਪੁਤ੍ਰ ਪਉਤ੍ਰ
ਜੁਤ ਧੂਮਹਿ ॥ ਦੇਸ ਦੇਸ ਕੇ ਏਸ ਅਗੂਆਹਿ ਚਲੇਬਹਿ[੨] ॥ ਛਤ੍ਰ ਧਾਰੀਅਨ ਸੂਰ ਖੇਤ੍ਰ ਖਤ੍ਰੀ ਰਨ ਸੇਬਹਿ
॥੨੦॥ ਪਉੜੀ ॥ ਚੰਪਕ ਕੇ ॥ ਜੋੜ ਜੋੜ ਭਟ ਕ੍ਰੋਰ ਸੈਨ ਚਤੁਰੰਗ ਚਵਗੁਨ ॥ ਛਕੇ ਸਸਤ੍ਰ ਸਭ ਅਸਤ੍ਰ ਅਸੁਰ
ਨਾਇਕ ਬਲ ਸ੍ਰਗੁਨ ॥ ਲਾਲ ਜਾਲ ਮਣਿ ਮਾਲ ਜਿਗਾ ਕਲਗੀ ਨਗ ਪੁੰਜਨ ॥ ਭੂਸਨ ਬਸਨ ਅਮੋਲ ਮਨਿਨ
ਕੇ[ੲ] ਬ੍ਰਿੰਦ ਭੁਜੰਗਨ ॥੨੧॥ ਪਉੜੀ ॥ ਚੰਪਕ ਕੇ ॥ ਹਾਰ ਹਮੇਲਨ ਲਾਲ ਮਉਰ ਛਤ੍ਰਨ ਸੁਭ ਚਾਮਰ ॥ ਕਲਿਗੀ
ਜਿਗਾ ਕੁਲਾਹ ਖੂਦ ਬਖਤ੍ਰ ਸੰਜ ਬਾਗੜ ॥ ਆਯੁਧ ਅਸਤ੍ਰ ਅਪਾਰ ਤੂਨ ਕਟਿ ਮਨਿਨ ਉਜਾਗਰ ॥ ਛਕੇ
ਭੂਖਨਨ ਅਨਿਕ ਲਾਲ ਮੁਕਤਾ ਵਰ ਆਗਰ ॥੨੨॥ ਪਉੜੀ ॥ ਚੰਪਕ ਕੇ ॥ ਲਸਤ ਪ੍ਰਭਾ ਮੁਖ ਕੰਜ ਨੈਨ
ਮ੍ਰਿਗਨ ਹਿਰ ਲੀਨੇ ॥ ਭ੍ਰਿਕੁਟਿ ਕੁਵੰਡੀ ਬਾਂਕ ਪਲਕ ਸਾਯਕ ਸਮ ਚੀਨੇ ॥ ਗੁੰਜਤ ਭ੍ਰਿੰਗ ਕਪੋਲ ਅਲਿਕ ਨਾਗਨ
ਨਾਗੀਨੇ ॥ ਦਸਨਨ ਦਾਰਮ ਪ੍ਰਾਏ ਅਧਰ ਲਾਲਨ ਲਲਤੀਨੇ ॥੨੩॥ ਪਉੜੀ ॥ ਚੰਪਕ ਕੇ ॥ ਮਧੁਕਰ ਲੁਭਤ
ਗੁੰਜਾਹ ਅਧਰਨ ਮਧੁਸਾਨੇ ॥ ਅਪਛਰ ਹੀਅ ਲੁਭਾਹਿ ਚਿਤ ਚੰਚਲ ਬਿਕਾਨੇ ॥ ਨਰੀ ਨਾਗਨੀ ਲੁਭਤ ਪਰੀ
ਪਦੁਮਨਿ ਭਾਨੇ ॥ ਸੁਰੀ ਆਸੁਰੀ ਹੂਰ ਜਛ ਕਿੰਨਰੀ ਰੀਝਾਨੇ ॥੨੪॥ ਪਉੜੀ ॥ ਚੰਪਕ ਕੇ ॥ ਬਿਕੀ ਰੂਪ ਲਖ
ਰਾਉ ਭਈ ਬਿਨ ਦਾਮ ਗੁਲਾਮੀ ॥ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਬਸ ਭਈ ਸਭੀ ਚੰਚਲਾ ਸਲਾਮੀ ॥ ਸਖੀ ਸਭੀ ਕਰਤ ਉਛਾਹ
ਹਰਖ ਮੰਗਲ ਸੁ ਹੁਲਾਮੀ ॥ ਚੰਦ੍ਰ ਚਕੋਰੀ ਰੀਤ ਪ੍ਰੀਤਿ ਘਨੀ ਚਾਵ ਅਲਾਮੀ ॥੨੫॥ ਪਉੜੀ ॥ ਚੰਪਕ ਕੇ ॥
ਦ੍ਰਿਗਨ ਕਟਾਛ ਮੁਸਕਾਨ ਹਾਂਸ ਅਬਲਾ ਨੌ ਜੋਬਨ ॥ ਚਤੁਰ ਚੰਚੁਲਾ ਸਖੀ ਸੁਮੁਖ ਲੋਚਨ ਮਦ ਓਜਨ ॥ ਮੰਦ
ਮੰਦ ਮੁਸਕਾਂਹਿ ਰਾਵਰੀ ਪ੍ਰਭਾ ਬਿਲੋਕਨ ॥ ਬਰੋ ਸੁਅੰਬਰ ਰਾਉ ਸਖੀਰੀ ਪਰਮ ਪ੍ਰੋਜਨ ॥੨੬॥ ਚੰਪਕ ਕੇ ॥
ਰੀਝ ਰਹੀ ਰਿਝਵਾਰ ਅਲੀ ਆਲੀ ਤ੍ਰਿਯ ਨਾਗਰ ॥ ਚਤ੍ਰ ਛੈਲਨੀ ਪ੍ਰਿਆ ਕਾਮ ਰਤ ਕ੍ਰਾਂਤ ਉਜਾਗਰ ॥ ਲਲੀ
ਕੰਜ ਦਲ ਕਲੀ ਛਬੀਲੀ ਨਵਲ ਗੁਨ ਆਗਰ ॥ ਸੁਘਰ ਸਿਆਨੀ ਨਾਰਿ ਹਾਥ ਝਾਰੀ ਸਿਰ ਗਾਗਰ ॥੨੭॥
ਪਉੜੀ ॥ ਚੰਪਕ ਕੇ ॥ ਲੀਏ ਪਾਨ ਪਕਵਾਨ ਚਉਰ ਬੇਨਾ ਫੁਨ ਹਾਥੈ ॥ ਪਰਮਲ ਅਤਰ ਗੁਲਾਬ ਸੋਭ[ੲ] ਕੁੰਕਮ
ਮ੍ਰਿਗਮਾਦੈ ॥ ਸ੍ਰੀਖੰਡ ਚੋਆ ਚਾਰ ਬਾਲ[੩] ਆਰਤੀ ਮਾਥੈ ॥ ਚਉ ਮੁਖ ਖਾਸ ਖੁਵਾਸ ਪਰੀ ਪਦੁਮਨੀ ਹੁਲਾਸੈ
॥੨੮॥ ਪਉੜੀ ॥ ਚੰਪਕ ਕੇ ॥ ਅਲਪ ਬੈਸ ਸੁਕਮਾਰ ਸਖੀ ਨਉ ਜੋਬਨਆਰੇ ॥ ਚੰਦ੍ਰ ਮੁਖੀ ਛਬ ਕੰਜ ਮੈਨ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਬਿਹਾਰਾ (ਖਕ, ਅਸ)
[੨]ਰਨ ਭੂਮਹਿ (ਖਕ, ਅਸ)
[੩]ਥਾਲ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਦੁਮ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਬਪੁ ਬੈਸ ਕੁਮਾਰੇ ॥ ਕਲੀ ਕੰਜ ਅਨਬੇਹ ਲਲੀ ਨਾਗਰ ਸਭ ਵਾਰੇ ॥ ਨਵਲ ਰਾਇ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਨਵਲ ਨਉ ਜੋਬਨ ਪਿਆਰੇ ॥੨੯॥ ਕਰਹੁ ਬੇਗ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਕਹਤ ਅਬਲਾ ਮੁਖ ਸਾਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਪਉੜੀ ॥ ਚੰਪਕ ਕੇ ॥ ਹੋ ਬਿਕੀ ਤਿਹਾਰੇ ਰੂਪ ਰਾਸ ਸੁੰਦਰ ਰਸ ਵਾਰੇ ॥ ਤੁਲ ਨ ਪ੍ਰਭ ਅਨੰਗ ਅੰਗ ਰਤ ਮੀਨ ਮੋਹਾਰੇ ॥ ਬਰੋ ਆਜ ਮੋਹ ਰਾਵ ਦੂਪ ਕੰਦੂਪ ਦੁਖਾਰੇ ॥ ਜੀਤ ਲੇਹੁ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਸਭੀ ਲਲਤਾਹਿ ਪਿਆਰੇ ॥੩੦॥ ਪਉੜੀ ॥ ਚੰਪਕ ਕੇ ॥ ਜੈ ਮਾਲਾ ਲੀਏ ਠਾਢ ਸਖੀ ਤੂ ਰੂਪ ਰਿਝਾਨੀ ॥ ਖਾਂਡਾ ਕਰੋ ਨਿਸੰਗ ਰਨੈ[ੳ] ਹੋ ਰਾਇ ਗੁਮਾਨੀ ॥ ਹਰੋ ਦ੍ਰੂਪ ਕਦ੍ਰੂਪ[ਅ] ਸੇਜ ਸੁਹਾਏ ਸਿਆਨੀ ॥ ਬਿਨ ਦਾਮਨ ਕੀ ਚੇਰੀ[ੲ] ਹੋਇ ਭਰਹੋ ਤੁਅ[੧] ਪਾਨੀ ॥੩੧॥ ਪਉੜੀ ॥ ਚੰਪਕ ਕੇ ॥ ਕਰਤ ਗਾਨ ਰਸ ਰੀਤ ਗੀਤ ਸੰਗੀਤ ਉਚਾਰਤ ॥ ਤਾਲ ਸਾਰੰਗੀ ਬੇਨ ਰਾਗ ਰਾਗਨੀ ਅਲਾਪਤ ॥ ਘੂੰਘਰ ਪਾਇਨ ਝੀਨ ਨੇਵਰ ਝੰਝਕਾਰਤ ॥ ਨ੍ਰਿਤਤ ਪਰੀ ਬਰੰਗ ਲਾਲ ਮਣਿ ਮੁਕਤਾ ਵਾਰਤ ॥੩੨॥ ਪੋੜੀ ॥ ਚੰਪਕ ਕੇ ॥ ਟੂਕ ਟੂਕ ਸਭ ਨਾਰ ਰੀਝ ਰਿਝਵਾਰ ਚਤੁਰਨੀ ॥ ਬਰੰਬਾਰ[੨] ਜੂਹਾਰ ਪਰੀ ਪਦਮਨੀ ਸੁਘਰਨੀ ॥ ਨਰੀ ਨਾਗਨੀ ਬਿਨੈ ਸੁਰੀ[੩] ਚਿਤ੍ਰਨੀ ॥ ਹੋ ਹਰੋ ਦੂਪ ਕਦੂਪ ਲੇਹੁ ਗਰ ਲਾਏ ਬਿਰਹਨੀ ॥੩੩॥ ਪਉੜੀ ॥ ਚੰਪਕੇ ਕੇ ॥ ਇਹ ਬਿਧ ਪ੍ਰਭਾ ਸੁਹਾਏ ਦੈਤ ਨਾਯਕ ਹੂ ਮਾਂਡਿਜੋ ॥ ਉਤ ਦਿਸ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਸੁਰਨ ਜੁਤ ਰਨ ਮਹ ਠਾਢਜੋ ॥ ਦੈ ਦੈ ਘੋਰ ਨਿਸਾਨ ਦਹੂ ਦਿਸ ਆਯੁਧ ਛਾਡਜੋ ॥ ਸੁਨੋ ਸੰਤ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਪ੍ਰਲੈ ਭਾਰਥ ਪ੍ਰਭ ਗਾਢਜੋ ॥੩੪॥੨੭॥੪੧॥ ਇਤੀ ਵਾਰ ਰਾਗ ਚੰਪਕ ਸੰਪੂਰਨ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧॥ ਵਾਰ ੨॥

ਬਿਸਨਪਦ ਰਾਗ ਮੰਗਲਨ ॥ ਅਥ ਦਈਤ ਪੁਤ੍ਰਨ ਬਿਜਨਾਦ ਸੁਅਨ ਨਾਮ ਕਥਤੇ ॥ ਤਵ ਬਲ ॥ ਨਾਮ ਸੁਨੋ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਤਨੈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਬੀਨ ਕਹੋ ਭਟ ਆਲੇ ॥ ਡੀਲਨ ਮੈ ਸੁਭ ਅੰਗ ਉਤੰਗਨ ਚਿਤ੍ਰ ਬਚਿਤ੍ਰ ਸੁਅੰਬਰ ਵਾਲੇ ॥ ਏਕ ਤੇ ਏਕ ਬਲੀ ਬਲਵੰਤਨ ਭੂਪ ਤਨੈ ਭੂਪਾਲ ਸੁਖਾਲੇ ॥ ਲੋਚਨ ਲਾਲ ਕਰਾਰ ਕਰੂਰਨ ਭਾਲ ਮਯਾਨਕ ਮੁਛਲੀਆਲੇ ॥੧॥੨੭॥੪੨॥ ਬਿਸਨਪਦਕ ਮੰਗਲਨ ॥ ਬਹਰ ਤਵੀਲੀ ਛੰਦ ॥ ਕਾਸਾ ਆਸਾ ਔ ਕਸਟੂਰ ਕਾਵਾਨ ਚਾਪ ਰਾਂਗ ਇਦ[੪] ਰਾਨ ਅਨਸੂਨੰ ॥ ਕੰਦਰੂਮ ਨੈਫੂਰ ਸਾਵਾਨ ਅਸ ਰਾਨ ਅਦ ਰੂਸ ਰੀਮਬੂਸ ਸਮ੍ਰਈਊਨੰ ॥ ਗਿਬ੍ਰਟਾਰ ਹਲਨ ਫੂਰ ਰਾਮ ਕਾਸ ਹਾਲ ਬਾਰ ਗ੍ਰਾਸ ਹ੍ਰੈ ਰਸਮਜਨੂੰ ॥ ਬਾਲਗੂਨ ਹਲਨ ਹੇਰ ਅਮਰ ਕਾਰ ਹਵਾਵਾ ਮਹਿਬਨ ਸਾਮ ਅਨਾਈਊਸ ਹਾਲਮੂਨੰ ॥੧॥ ਬਹਰ ਤਵੰਲੀ ॥ ਅਨਾਤੂਸ ਅਲੀ ਵੈਰਸ ਸਾਸਾਮ ਅਬਰ ਸੇਰ ਹਲਨ ਵੇਰ ਬਨਾਕਾਤ ॥ ਅਸਾਸ੍ਰਾਮ ਸਮ੍ਰਨੂਨ ਹਲਨ ਕਾਸ ਬਲਾ ਸੂਨ ਮਈਯੂਤ ਧਾਨ ਸਲਾਪਾਨ ਅਨਾਕਾਤ ॥ ਗਨਾਫਾਰ ਅਈਯੂਰਮਾਨ ਸਿਜਾਰੂਮ ਅਬਰਾਹੀਮ ਬ੍ਰਾਸਵਾਲ ਜੁਜੁਬਾਨ ਅਸਕਾਤ ॥ ਲਜਾਕੀਨ ਸਿਜਾਮੀਲ ਸਲਾਮਾਨ ਸ੍ਰਾਪੀਲ ਸਿਜਾਸੂਨ ਸਿਜਾਸੇਨ ਬਸਰਾਕਾਤ ॥੨॥ ਬਰਹ ਤਵੀਲੀ ॥ ਬ੍ਰਸਰੂਸ ਸਿਜਾਸਾਨ ਜਜਾਰੀਮ ਅਲਾਪੂਰ ਸਲੈਚੀਨ ਕਿਸਰਾਈਲ ॥ ਰਿਜਾਮੀਰ ਸਿਜਾਵਰ ਸਿਜਾਬੀਲ ਅਪਰਾਸਾਨ ਜਸਰਾਬੀਨ ਸਮ੍ਰਕਾਰ ਸਲਪ ਕੂਸ ਸਰਾਚੀਲ ॥ ਜਜਾਪਾਲ ਇਨਾਹੀਨ ਚਿਨਾਚੀਨ ਉਸਰਾਕਤ ਅਨਰਐਰ ਨੈਇਅਰਈਯੂਸ ਮਸਾਊਸ ਅਲਪਸਲਾਨ ਅਨਾਹੀਲ ॥ ਹਨਰਕਾਰ ਗਵਰ ਸੀਨ ਹਲਨਬੂਸ ਅਬਨਟੀਨ ਇਨਸਲਾਨ ਅਨਲ ਦ੍ਰੀਨ ਸਮਾਚਾਚ ਅਰਸਲਾਨ ਗਲਨ ਮੀਲ ॥੩॥ ਬਹਰ ਤਵੀਲੀ ॥ ਅਲਸਲਾਨ ਸਲਨ ਮੋਰ ਸਨਰਚਾਚ ਸਲ੍ਰਕੁੰਤ ਫਰਸਤੂ ਤਅਲਕਿਲੀਨ ਦ੍ਰਿਲ ਮ੍ਰਿੀਲ ਅਲਸਲੀਨ ਮਿਜਲਮੀਨ ॥ ਅਲਪ ਦ੍ਰਿੀਲ ਬਰਡਨੂਤ ਹ੍ਰਿਨ ਚੀਨ ਹਵਲ ਗ੍ਰੀਮ ਅਰਸ ਜੰਦ੍ਰ ਕੰਦਰੂ ਸਇਅਦਰੂਮ ਅਲਸਨੂਨ ਅਰਸਸੂਨ ਹਿਬਨ ਸੂਸ ਅਨਸਰੀਨ ॥ ਹਿਰਲਮੂਤ ਅਸਲਸੂਸ ਅਲਫ ਨੂਨ ਅਜਲਚੀਨ ਅਮਜਲਚੀਨ[ਸ] ਅਮਜਸੀਨ ਅਨਲਗ੍ਰੀਨ ਕਜਲਰੀਨ ॥ ਹਠੇ ਬੀਰ ਸਮਰ ਧੀਰ ਦੈਤ ਪੁਤ੍ਰ ਅਸਰ ਗੋਤ੍ਰ ਰਾਛਸੈਂਦ੍ਰ ਬਿਉਤ ਜੁਧ ਸਮਰ ਛੇਤ੍ਰ ਭਟ ਪ੍ਰਬੀਨ ॥੪॥੨੭੪੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਮੰਗਲਨ ॥ ਤ੍ਰਹ ਦੂਜੀ ॥ ਕਬਿ ਬਾਚ ॥ ਜੋ ਪੈ ਨਾਮ ਕਹੋ ਸੁਤ ਸਗਰੇ ਬਾਢੈ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਸੇਖੀ ॥ ਯਾ ਤੇ ਹੀ ਸੰਛੇਪ ਬਖਾਨਜੋ ਦੈਤ ਪੁਤ੍ਰ ਪਰਧਾਨ ਅਲੇਖੀ ॥ ਸੰਖਿਆ ਨਾਮ ਭਾਖ ਸੁਕ੍ਰਾ ਮਹਿ ਬੁਧ ਜਨ ਤਾ ਮਹਿ ਇਕਠਾ ਪੇਖੀ ॥ ਯਾ ਬਿਧ ਨਾਮ ਸਕ੍ਰ ਨੰਦਨ ਕੋ ਪ੍ਰਿਥਕ ਪ੍ਰਿਥਕ ਸੁਕ੍ਰਾ ਮਹਿ[੫] ਦੇਖੀ ॥੫॥੨੭੪੪॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਮੰਗਲਨ ॥ ਅਥ ਸਕ੍ਰ ਪੁਤ੍ਰਨ ਨਾਮ ਕਥਤੇ ॥ ਤ੍ਰ ਬਲ ॥ ਭਾਖੋ ਨਾਮ ਸਕ੍ਰਨੰਦਨ ਕੋ ਬੀਨ ਬੀਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਭਟਇੰਦਾ ॥ ਖਾਸ ਸੂਰ ਭਗਵਾਨ ਬਲੀ ਕੇ ਸਕ੍ਰ ਤੇ ਆਦਿ ਸੂਰ ਬਲਇੰਦਾ ॥ ਜੁਟੈ ਸਮਰ ਛਿਤ ਦੇਵ ਦੇਵੇਸਰ ਸੁਰ ਨਰ ਜਖ ਧਾਨ ਫਨਿੰਦਾ ॥ ਰਿਖ ਮੁਨਿ ਨਖਤ੍ਰ ਮੇਘ ਮਾਲਾ ਘਨ ਕਿੰਨਰ ਗੰਧਰਬ ਭੂਪ ਨਰਿੰਦਾ ॥੬॥੨੭੪੫॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਮੰਗਲਨ ॥ ਚਾਰਬਾਕ ਚਾਰ ਤਾਕ ਸਮਰ ਕਰ ਜੈਤਵਾਰ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਜਿਤਈਯਾ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਤੁਹਿ (ਖਕ, ਅਸ)
[੨]ਬਾਰੰਬਾਰ (ਅਸ)
[੩]ਸੁਰੀ ਆਸੁਰੀ (ਅਸ)
[੪]ਗਇੰਦ (ਖਕ, ਅਸ)
[੫]ਅਬ ਕਹੋ ਸੁ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਰੇਨੈ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਕਦੂਕ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਚੀਰੀ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

॥ ਅਰਬ ਖਰਬ ਕੋਟਨ ਮੈ ਏਕੈ ਪੈਠਤ ਨਿਡਰ ਭਟ ਮਾਨ ਮਲਈਯਾ ॥ ਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਚਢੇ ਰਨ ਸਾਵਤ ਭਾਰਥ ਪ੍ਰਲੈ ਕਰਨ ਖਲ ਘਈਆ ॥ ਸਭ ਪਰਤਾਪ ਜਗਦੀਸ ਸੁਆਮੀ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਜਨਿੰਦ੍ਰ ਗੁਸਈਆ ॥੭॥੨੭੪੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਮੰਗਲਨ ॥ ਭਾਰਥ ਬਿਜੈ ਕਥਾ ਸਤਿਗੁਰ ਕੋ ਪਾਵਨ ਪਰਮ ਪੁਨੀਤ ਕਰਈਆ ॥ ਰਹਸ ਹੇਤ ਭਾਖਿਓ ਪ੍ਰਭ ਭਾਰਥ ਦੇਵ ਅਦੇਵ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਲਰਈਯਾ ॥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਪੁਰਾਤਨ ਬਿਸਤ੍ਰ ਸਕ੍ਰ ਸੇਸ ਜੂ ਭਾਖ[੧] ਪੜਈਯਾ ॥ ਸਵਾ ਲਾਖ ਅਸਲੋਕ ਬਿਸਨਪਦ ਤਾਤੇ ਬੀਨ ਕਹਿਓ ਲਘੁਰਈਆ ॥੮॥੬॥ ਛਕਾ ੧ ॥੨੭੪੭॥ ਮੰਗਲਚਰਨ ਬਿਲਾਸ ਉਕਤ ਨਿਜ ਮਹਾ ਪੁਰਾਨ ਕਥਾਨ ਵਸੈਯਾ ॥ ਰਾਗ ਰਾਗਨੀ ਛੰਦ ਝੂਲਨਾ ਦੋਹਾ ਕਬਿਤ ਸਲੋਕ ਸਵੈਯਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ਰਾਗ ਕੁਸਮ ॥ ਕਮਲ ਬਰਗ ਅਪਸਰਗ ਕਮਲ ਦ੍ਰਮ ਰਮਲ ਸੇਖ ਚਿਤ੍ਰਅੰਗ ਸੁਖਾਰੀ ॥ ਬਸੀਅੰਗ ਅਨਸਰਗ ਸਲਲ ਰਿਖ ਮਸਤਅੰਗ ਰਸ ਪ੍ਰੇਅ ਮਰਾਰੀ[੨] ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਬੀਮ ਅਰ ਅਰਨ ਸੇਸ ਰਾਤਨ ਸੇਨ ਸੂਛ ਅੰਗ ਰਸਾਰੀ ॥ ਕਮਲ ਚੀਨ ਅਲੀ ਸਰਦ ਮਦਨ ਅੰਗ ਅਰਨ ਕੇਸ ਬਿਮਲ ਅੰਗ ਸਹਾਰੀ ॥੧॥੨੭੪੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਕੁਸਮ ॥ ਕਮਲ ਅੰਗ ਅਨੀ ਸਰਗ ਮਨਨ ਦ੍ਰਮ ਰਮਨ ਹੂਰ ਸੁਮਨ ਚਾਰ ਰਵਾਰੀ ॥ ਸਹਜ ਰੀਤ ਅਲੀ ਪੀਤ ਨੀਲ ਬਿੰਬ ਸਹਨ ਸੀਲ ਸ੍ਰਿਨ[੩] ਗੀਤ ਗੰਧਾਰੀ ॥ ਅਨਨ ਸੇਖ ਮਨ ਬਿੰਬ ਕਮਲ ਮੁਖ ਸਹਨਈਸ ਸਮ੍ਰ ਚੂਰ ਤੁਖਾਰੀ ॥ ਗਹਨਈਸ ਬਿਮਨ ਹੇਮ ਹਿਰਨ ਚੁਖ ਬਸਨ ਹੀਰ ਬਿਖਲ[੪] ਕੇਤ ਜਸਾਰੀ ॥੨॥੨੭੪੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਕੁਸਮ ॥ ਬਿਮਲ ਹੀਰ ਚਉਰ ਚੀਰ ਦ੍ਰਪ ਦਮਨ ਬਿਪੁਲ ਐਤ ਅਨਕਇੰਦ੍ਰ[੫] ਸਾਰੀ ॥ ਹਵਨ ਰਿਖ ਹਵ ਰਿਖ ਬਿਪਨ ਰਿਖ ਅਮਲ ਕਾਏ ਅਲੀ ਹੂਰ ਰਮਾਰੀ ॥ ਕਮਲ ਚੀਰ ਬਲੀ ਰਾਜ ਦ੍ਰਪ ਮਥ ਮਦਨ ਪੂਰ ਦਮਨ ਕ੍ਰੂਰ ਅਹਾਰੀ ॥ ਸਰਲ ਰਿਖ ਦ੍ਰਸ ਭਾਨ ਸੁਅਨ ਰਿਖ ਅਲਿਕ ਇੰਦ ਸਰਸ ਇੰਦ ਅਵਾਰੀ ॥੩॥੨੭੫੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਕੁਸਮ ॥ ਸਮਰ ਸੈਨ ਬਲੀ ਸ੍ਵਾਸ ਅਰਕ ਇੰਦ ਬਿਪਨ ਭੀਰ ਬਿਗਸ ਮੋਥ ਕ੍ਰਿਪਾਰੀ ॥ ਸੁਮਨ ਸੀਲ ਹਿਰਨ ਬਿੰਬ ਸਰਪ ਦਮਨਾ ਕਲਾ ਨਿਧ ਬਿਸਲ ਚੀਰ ਰਸਾਰੀ ॥ ਗਰਲ ਚੂਰ ਲਵਨ ਰਿਖ ਗਰਲ ਬੂਹ ਤਰਲ ਅੰਗ ਚਿੰਨ ਬੂਹ ਲੁਹਾਰੀ ॥ ਇੰਨ ਮੈਨ ਵਲਨ ਬੇਖ ਬਿਗਸ ਮਨ ਬਿਦਤ ਬੀਰ ਸਮਰ ਤੂਰ ਨਿਸਾਰੀ ॥੪॥੨੭੫੧॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਕੁਸਮ ॥ ਗਰਲ ਬੰਗ ਮੁਰਲ ਬੀਨ ਮੈ ਅਕਰ ਤਰਲ ਬੰਗ ਅਰੁਨ ਚੀਨ ਲਖਾਰੀ ॥ ਦ੍ਰਪ ਬੀਨ ਪ੍ਰਬੀਨ ਸਰਲ ਚੁੰਗ ਭਵਿਖ ਭੂਰ ਭਵਿਖ ਭਾਨ ਨਿਸਾਰੀ ॥ ਬਚਿਤ੍ਰ ਸੇਖ ਭਰਥ ਭਾਨ ਪਓਨਪਾ ਪਯੂਮਓਨਪਾ[੬] ਪਯੂਖਪਾਨ ਗ੍ਰਾਮ ਸੇਖ ਪ੍ਰਭਾਰੀ ॥ ਚਾਰ ਬਿੰਦ ਜੁਗਇੰਦ ਪਯੂਖਾ ਸਾਰਸ੍ਰਿੰਦ ਸਿਧਪਾਲ ਭੁਮਾਰੀ ॥੫॥੨੭੫੨॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਕੁਸਮ ॥ ਸਾਮ ਚਛ ਸਿਸ ਪਾਲ ਅਲਿਕ ਚਿਤ੍ਰ ਰਸ ਬਿਚਿਤ੍ਰ ਸਿਸੁ ਬ੍ਰਿਤ ਸਿੰਗਾਰੀ ॥ ਧ੍ਰਿਤ ਭਾਨ ਜਲ ਬਾਨ ਅਮਰ ਰਿਖ ਸਮਰ ਕਾਲ ਧ੍ਰਿਤ ਭਿਖ ਨਯਆਰੀ ॥ ਕ੍ਰਿਤ ਭਾਨ ਸਰਸ ਬਾਨ ਸਰਲ ਸਿਛ ਧ੍ਰਿਤ ਸਾਨ ਨਿਤ ਪਾਲ ਬਿਆਰੀ ॥ ਸਕ੍ਰਸੈਨ ਕ੍ਰਿਤ ਪਾਲ ਭਾਨ ਮਿੰਦ੍ਰ ਚਿਤ੍ਰਗਾਨ ਗਜ ਬਾਨ ਉਜਾਰੀ ॥੬॥੨੭੫੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਰਾਗ ਕੁਸਮ ॥ ਸ੍ਰਿਤ ਬੀਨ ਧ੍ਰਿਤਮਾਨ ਸਮ੍ਰ ਕੇਂਦ੍ਰ ਸੁਘਰ ਚੰਡ ਰਸ ਰੀਤ ਰਸਾਰੀ ॥ ਸਲ ਨਗਿੰਦ ਨਲ ਕਾਨੁ ਸਮਰ ਚੰਡ ਸਰਸ ਕਾਨ ਸਸ ਚਕ੍ਰ ਬ੍ਰਿਤਾਰੀ ॥ ਬਿੰਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸਕਤ ਕਮਰ ਕਾਨ ਸਮਰ ਪੂਜ ਜੁਹਾਰੀ ॥ ਅਸ੍ਰਕਾਨ ਸਰਸ ਚਿਹਰ ਸਿੰਧ ਸਕਤ ਨੀਲ ਚਕ੍ਰ ਅਮਰ ਪੂਜ ਖੁਮਾਰੀ ॥੭॥੨੭੫੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਕੁਸਮ ॥ ਸਕ੍ਰ ਸੁਅਨ ਮੁਖ ਬੀਨ ਬਖਾਨਿਓ ਸੁਨਹੁ ਸੰਤ ਬਲਿ ਜਾਉ ਤਿਹਾਰੀ ॥ ਕਥਾ ਪੁਨੀਤ ਸਮਰ ਸਤਿਗੁਰ ਕੋ ਉਕਤ ਬਿਲਾਸ ਪਰਸੰਗ ਨਿਰਾਰੀ ॥ ਜਿਹ ਬਿਧਿ ਕੀਨ ਸਮਰ ਪੁਰਖੁਤਮ ਤ੍ਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਬਲ ਕਹੋ ਸੁਧਾਰੀ ॥ ਸਮਰ[੭] ਅਰੰਭ ਦੁਹੂ ਦਲ ਭਾਖਤ ਸੁਨਹੁ ਸੰਤ ਗੀਤਾ ਸਮਰਾਰੀ ॥੮॥ ਅਸਟਕ ॥੧॥੨੭੫੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਿਯਾਮ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਅਥ ਮੁਕਾਬਲੈ ਸਮਰ ਦੋ ਦਲ ਕਥਤੇ ॥ ਤ੍ਰ ਬਲ ॥ ਬਾਜਿਓ ਤੂਰ ਤੰਬੂਰ ਦਮਾਮਾ ਦੁਹੂ ਦਿਸ ॥ ਨਾਦ ਜੁਝਊਆ ਘੋਰ[੮] ਕੋ ਘਨ ਜਰਿਸ ॥ ਜੁਟੇ ਬੀਰ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਸੁਰਾਸੁਰ ਸਮ੍ਰ ਛਿਤ ॥ ਛੂਟਹਿ ਤੀਰ ਤੁਫੰਗ ਜੰਜਾਯਲ ਧਮਕ ਤਿਤ ॥੧॥ ਸਾਨੀ ॥ ਸੁਤ੍ਰਨਾਲ ਘੁਰਨਾਲ ਮਤੰਗੀ ਖਚਰੀ ॥ ਪਿਸ੍ਰਲ ਗਨ ਜਬੂਰ ਸਈਯੂਫੀ ਚਕਰੀ ॥ ਕੁਹਕ ਬਾਨ ਹਥਨਾਲ ਬੰਦੂਖੈ ਖਚਰੀ ॥ ਫੈਲ ਫੈਲ ਦਲ ਬੂਹ ਸੰਬੂਹਨ ਲਸਕਰੀ ॥੧॥੨੭੫੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਸੇਯਾਮ ॥ ਖੈਲ ਖੈਲ ਭਟ ਭੀਰ ਦੁਬਹੀਆਂ ਜੁਟਹੀਂ ॥ ਜੁਥ ਜੁਥ ਵਰੀਆਮ ਸਿਲਾਹਨ ਸੁਟਹੀ ॥ ਬਿਸਖ ਬਾਨ ਸਰ ਸੇਲ ਚਹੂ ਦਿਸ ਬੁਠਹੀਂ ॥ ਰੁੰਡ ਮੁੰਡ ਬਿਕਰਾਲ ਕਬੰਧਨ ਓਠਹੀਂ[ਅ] ॥੧॥ ਸਾਨੀ ॥ ਸੂਆ ਸਾਂਗ ਜਮਦਾੜ ਸਿਲੀਮੁਖ ਸਿਪਰੀ ॥ ਬਰਖੈ ਗੋਲਾ ਬਾਨ ਬਨੈਟੀ ਤ੍ਰਿਸਰੀ ॥ ਗੋੁਫਨ ਗੁਰਜ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਗੋੁਪਾਲੀ ਪਰਸਰੀ ॥ ਸੈਫ ਦੋਧਾਰੀ ਸਾਂਗ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਸੁਕ੍ਰਭਾਸ ਮੈ ਸੇਖ (ਖਕ, ਅਸ)
[੨]ਸੁਰਾਰੀ (ਅਸ)
[੩]ਸਿਰ (ਅਸ)
[੪]ਬਿਮਲ (ਅਸ)
[੫]ਅਨਿਕੇਂਦ੍ਰ (ਅਸ)
[੬]ਮਊਖਪਾਂਨ (ਅਸ)
[੭]ਕੋਪ ਪ੍ਰਲੈ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਅਮ੍ਰ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਸਿਕਾਯਲ ਤਿਛਰੀ ॥੨॥੨੭੫੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਸਿਯਾਮ ॥ ਗੜਾ ਬਜ੍ਰ ਗੋਲੇਲਨ ਛਓਹੀ ਛਿਪਰੀ ॥ ਗਦਾ
ਗਰਿਸਟ ਚਕ੍ਰ ਨਾਲ ਤ੍ਰਿਸੇਲਨ ਮੰਦਰੀ ॥ ਸੈਥੀ ਸੂਲ ਕੁਠਾਰ ਜੰਬੂਆ ਡਿਗਰੀ ॥ ਮੂਸਲ ਬ੍ਰਿਛ ਪਹਾਰ ਲਸਟਕ
ਮੁਦਗਰੀ ॥੧॥ ਸਾਨੀ ॥ ਬਰਖੈ ਸਾਰ ਅਸਾਰ ਤੁਸਾਰਨ ਝਰਤ ਹੇ ॥ ਝਿਮ ਝਿਮ ਬੂੰਦ ਕਰਾਰ ਅਯੋਧਨ ਪਰਤ
ਹੇ ॥ ਝਪਸਾ ਬੇਗ ਮਤਾਸ ਬਘੂਲਨ ਢਰਤ ਹੇ ॥ ਛਾਏ ਛਾਏ ਨਭ ਘੇਰ ਹਥਆਰਨ[੧] ਡਰਤ ਹੇ ॥੩॥੨੭੫੮॥
ਬਿਸਨਪਦ ਸਿਯਾਮਾ ॥ ਰਾਖਸ ਗੂਲ ਬੈਤਾਲ ਦਹੂ ਦਿਸ ਡਾਂਕਹੀ ॥ ਜਿੰਨ ਪਰੀ ਮਸਤਾਨ ਸਲੰਗਨ ਹਾਂਕਹੀ
॥ ਨਿਸਚਰ ਦੇਵ ਨਰਿੰਦ ਭਸੁੰਡੀ ਧਾਕ ਹੀ ॥ ਭੈਰੋ ਭੂਤ ਭੜੰਗ ਖਬੀਸਨ ਬਾਕਹੀਂ ॥੧॥ ਸੈਨੀ[ੳ] ॥ ਮਾਰ ਮਾਰ
ਮੁਖ ਕੂਕ ਹੂਕ ਦੈ ਧਾਵਹੀ ॥ ਠੋਕ ਠੋਕ ਭੁਜ ਤਾਲ ਪੈਠ ਦਲ ਜਾਵਹੀਂ ॥ ਹਾਂਕ ਹਾਂਕ ਪ੍ਰਚਾਰ ਸਸਤ੍ਰ ਬਹੁ
ਘਾਵਹੀਂ ॥ ਬਾਹਤ ਸੂਰ ਨਿਸੰਗ ਬੈਰੀਅਨ ਤਾਵਹੀਂ ॥੪॥੨੭੫੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਿਯਾਮਾ ॥ ਘੇਰ ਘੇਰ ਚਹੂ
ਚਕ ਦੁਬਹੀਆਂ ਚਾਲਹੀ ॥ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਬਿਕਰਾਲ ਅਯੋਧਨ ਘਾਲਹੀਂ ॥ ਧੁਕੇ ਘੋਰ ਨਿਸਾਨ ਜੁਝਊਆ
ਤਾਲਹੀਂ ॥ ਸੂਰਨ ਚਿਤ ਹੁਲਾਸ ਕਾਇਰਨ ਸਾਲਹੀਂ ॥ ॥੧॥ ਸਾਨੀ ॥ ਘੁਰੇ ਨਗਾਰਨ ਦੀਹ ਦਮਾਮਾ ਧਉਸਰਾ
॥ ਗੋਮੁਖ ਦੁੰਦਭ ਭੇਰ ਖਰਾਲੀ ਬਉਸਰਾ ॥ ਅਸਪੀ ਸੁਤ੍ਰੀ ਡੀਨ ਬਨੌਸਾ ਡੌਸਰਾ ॥ ਨਾਦਨਿ ਨਾਦ ਨਿਸੁੰਨ
ਜੁਝਊਆ ਹਉਸਰਾ ॥੧॥੨੭੬੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਸਿਆਮਾ ॥ ਦੈ ਦੈ ਘਾਉ ਨਿਸਾਨ ਦੁਬਹੀਆ ਚਉਪਹੀਂ ॥
ਠਾਨ ਠਾਨ ਹਠ ਬੀਰ ਬੀਰ ਰਿਸ ਓਪਹੀਂ ॥ ਕੂਦ ਕੂਦ ਸੁਮਾਹਾਏ ਬਬਕਤ ਕੋਪ ਹੀ ॥ ਲੈ ਲੈ ਸਤ੍ਰ ਅਪਾਰ
ਖੜਗ ਖਗ ਧੋਪ ਹੀ ॥੧॥ ਸਾਨੀ ॥ ਕੋਊ ਡਾਰਤ ਗ੍ਰੀਵ ਕਮੰਦ ਕੋਊ ਸਰ ਮਾਰ ਹੀ ॥ ਕੋਊ ਮੇਲਤ ਸੂਆ ਤੁਫੰਗ
ਚਕ੍ਰ ਗਿਰ ਡਾਰਹੀ ॥ ਕੋਊ ਫੇਕਤ ਗੁਰਹ ਗੁਲੇਲ ਤੇਗ ਭਟ ਝਾਰਹੀ ॥ ਕੋਊ ਬੀਗਤ ਸੈਲ ਉਤੰਗ ਕਟਾਰਨ ਵਾਰ
ਹੀ ॥੬॥੨੭੬੧॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਿਯਾਮਾ ॥ ਕੋਊ ਮੂਸਲ ਸਿਲਾ ਪਹਾਰ ਬ੍ਰਿਛ ਨਭ ਫੇਕਹੀਂ ॥ ਕੋਊ ਸੈਥੀ ਗੁਰਜ
ਮਤੰਗ ਤ੍ਰਿਸੂਲਨ ਛੇਕ ਹੀ ॥ ਕੋਊ ਗੋਲਾ ਤੁਪਕ ਬੰਦੂਕ ਜੰਜਯਲ ਘੋਖ ਹੀਂ ॥ ਕੋਈ ਜਮਧਰ ਜਬਰ ਕੁਠਾਰ
ਖਤੰਗਨ ਫੋਕ ਹੀਂ ॥੧॥ ਸਾਨੀ ॥ ਬਹੁ ਜਬੂਆ ਸਰਸ ਕਮੰਦ ਖੰਡੈ ਤਨ ਝਾਰਹੀ ॥ ਬਹੁ ਮੁਦਗਰ ਗਦਾ ਕਟਾਰ
ਪਟੈ ਤਨ ਘਾਰ ਹੀ ॥ ਬਹੁ ਲਸਟ ਡਾਂਗ ਤੁਖਾਰ ਬਨੈ ਤਨ ਪਾਰ ਹੀ ॥ ਬਹੁ ਤੀਛਨ ਸਰਸ ਸਿਲਾਹ ਟਿਕੈ ਤਨ
ਕਾਰ ਹੀ ॥੭॥੨੭੬੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸਿਯਾਮਾ ॥ ਰੇਲ ਪੇਲ ਭਈ ਘੋਰ ਚਹੂ ਦਿਸ ਸੂਰ ਹੇ ॥ ਝੇਲ ਝੇਲ ਬ੍ਰਿਨ
ਹੋੜ ਬਦਤ ਨਿਜ ਹੂੜ ਹੇ ॥ ਸਨਮੁਖ ਸਮ੍ਰ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੇਵਾਵਤ ਤੂਰ ਹੇ ॥ ਸੂਰ ਰਹੇ ਹਠ ਠਾਢ ਬਿਚਲਗੇ ਕੂਰ
ਹੇ ॥੧॥ ਸਾਨੀ ॥ ਭਯੋ ਘੋਰ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਸੁਰਾਸੁਰ ਬਿਚਰੇ ॥ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਭਟ ਗੂੜ ਚਰਾਚਰ ਜੁਥਰੇ ॥ ਸਰਬਲੋਹ
ਭਟ ਸੂਰ ਅਯੋਧਨ ਨਿਸਰੇ ॥ ਦੋ ਦਲ ਲੁਝਤ ਜੁਝਾਰ ਸਮਰ ਛਿਤ ਹਕਰੇ ॥੮॥ ਅਸਟਕ ॥੨੭੬੩॥
ਬਿਸਨਪਦ ਰਾਗ ਜਲਧਾਰਾ ॥ ਬਹਰ ਤਵੀਲੀ ॥ ਹੈ ਸੂਰ ਧਵਾਵਤ ॥ ਰਨ ਤੁਰੈ ਨਚਾਵਤ ॥ ਉਠਾਵਤ ॥
ਭਰਮਾਵਤ ॥ ਰਿਸਾਵਤ ॥ ਚਲਾਵਤ ॥ ਚਖਾਵਤ ॥ ਰਿਪ ਘਾਵਤ ॥੧॥ ਹਕਾਰਤ ॥ ਪ੍ਰਚਾਰਤ ॥ ਸਰ
ਡਾਰਤ ॥ ਅਰ ਮਾਰਤ ॥ ਉਰ ਘਾਰਤ ॥ ਸਰ ਧਾਰਤ ॥ ਰਿਪ ਟਾਰਤ ॥ ਹਤ ਡਾਰਤ ॥੨॥ ਹੁੰਕਾਰਤ ॥
ਧੁੰਕਾਰਤ ॥ ਭੁੰਕਾਰਤ ॥ ਬਕਾਰਤ ॥ ਡਕਾਰਤ ॥ ਚਿਕਾਰਤ ॥ ਕਿਲਕਾਰਤ ॥ ਠਨਕਾਰਤ ॥੩॥ ਮਲ ਜੁਟੇ
॥ ਸਰ ਛੁਟੇ ॥ ਭਟ ਲੁਟੇ ॥ ਰਿਪ ਕੁਟੇ ॥ ਬਲ ਹੁਟੇ ॥ ਸਰ ਬੁਠੇ ॥ ਖਲ ਘੁਟੇ ॥ ਤਨ ਫੁਟੇ ॥੪॥ ਸਰ
ਗੋਲਾ ॥ ਤਰ ਵੋਲਾ ॥ ਬਘੂਲਾ ॥ ਤ੍ਰਿਸੂਲਾ ॥ ਗਿਰਫੂਲਾ ॥ ਪਰਸੂਲਾ ॥ ਭਰਮੂਲਾ ॥ ਜੰਜੂਲਾ ॥੫॥ ਕਟਾਰੀ
॥ ਜਮਦਾੜੀ ॥ ਕ੍ਰਵਾਰੀ ॥ ਧ੍ਰਬਾੜੀ ॥ ਕੋਠਾਰੀ ॥ ਕੋਹਾਰੀ ॥ ਖਪਰਾਰੀ ॥ ਜਬਾਰੀ ॥੬॥ ਜੁਟਾਲੇ ॥
ਮੁਛਾਲੇ ॥ ਮਤਵਾਲੇ ॥ ਭੀਹਾਲੇ ॥ ਦੰਤਾਲੇ ॥ ਹਠਾਲੇ ॥ ਪਟਾਲੇ ॥ ਛਤਾਲੇ ॥੭॥ ਤਰਵਰੀਏ ॥ ਪਾਖਰੀਏ
॥ ਜੂਝਰੀਏ ॥ ਸਰਵਰੀਏ॥ ਕਰਵਰੀਏ ॥ ਧਰ ਹਰੀਏ ॥ ਪ੍ਰਚਰੀਏ ॥੮॥ ਸਰ ਛੋਰੇ ॥ ਸਿਰ ਤੋਰੇ ॥ ਰਿਪ
ਬੋਰੇ ॥ ਬਰ ਜੋਰੇ ॥ ਭਟ ਕ੍ਰੋਰੇ ॥ ਭਲ ਘੋਰੇ ॥ ਰਨ ਛੋਰੇ ॥ ਗਿਰ ਵੋਰੇ ॥੯॥ ਕੁਰਰਾਏ ॥ ਚੜ ਧਾਏ ॥
ਦਲ ਲਿਆਏ ॥ ਰਿਸ ਆਏ ॥ ਖੁਨਸਾਏ ॥ ਸਮੁਹਾਏ ॥ ਬੁਲਵਾਏ ॥ ਘਿਰਆਏ ॥੧੦॥ ਹੈ ਹੂਲੇ ॥
ਚਊਲੇ ॥ ਚਲੂਲੇ ॥ ਅਲੂਲੇ ॥ ਜੰਬੂਲੇ ॥ ਜੰਗੂਲੇ ॥ ਖਲੂਲੇ ॥ ਹਵ ਝੂਲੇ ॥੧੧॥ ਬਹੁ ਜੁਝੇ ॥ ਭਟ ਰੁਝੇ ॥
ਡਵ ਦਝੇ ॥ ਰਣ ਸਿਝੇ ॥ ਲਰ ਖਿਝੇ ॥ ਪਟ ਭਿਜੇ ॥ ਸਟ ਝਿਜੇ[ਅ]॥ ਬਰਿਆਰਾ ॥੧੨॥੧॥ ਬੰਦ ਦੂਸਰਾ
॥ ਬਿਸਨਪਦ ਜਲਧਾਰਾ ॥ ਗ੍ਰਬੀਲੇ ॥ ਨੋਕੀਲੇ ॥ ਹਠੀਲੇ ॥ ਛਬੀਲੇ ॥ ਗਹੀਲੇ ॥ ਰਸੀਲੇ ॥ ਰਜੀਲੇ
॥੧॥ ਪਰੀਲੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਕਰ ਚਾਏ ॥ ਰਿਪ ਘਾਏ ॥ ਹੁਠਾਏ ॥ ਰਿਸਾਏ ॥ ਖਿਝਾਏ ॥ ਝਝਾਏ ॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਬਿਆਰਨ (ਖਕ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਇਹ ‘ਸਾਨੀ’ ਸ਼ਬਦ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ

[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ‘ਲਰ ਖਿੜੇ’ ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਲੁਝਾਏ ॥ ਰੁਸਾਏ ॥੨॥ ਜੁਝਾਏ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਲਤਾਰੇ ॥ ਪਛਾਰੇ ॥ ਸੰਘਾਰੇ ॥ ਬਿਦਾਰੇ ॥ ਉਰਧਾਰੇ ॥ ਰਿਪ ਭਾਰੇ ॥ ਅਰੀਆਰੇ ॥ ਲਲਾਰੇ ॥੩॥ ਬਹੁ ਲਪਟੇ ॥ ਬਹੁ ਚਪਟੇ ॥ ਬਹੁ ਦਬਟੇ ॥ ਬਹੁ ਰਪਟੇ ॥ ਬਹੁ ਝਪਟੇ ॥ ਬਹੁ ਲਿਪਟੇ ॥ ਬਹੁ ਤਿਸਟੇ ॥ ਬਹੁ ਭ੍ਰਿਸਟੇ ॥੪॥ ਕਈ ਬਬਕੇ ॥ ਭਈ ਭਭਕੇ ॥ ਕਈ ਧਧਕੇ ॥ ਕਈ ਅਟਕੇ ॥ ਕਈ ਛੁਟਕੇ ॥ ਕਈ ਹਟਕੇ ॥ ਕਈ ਮਟਕੇ ॥ ਕਈ ਲਟਕੇ ॥੫॥ ਬੁਹ ਦਉਰੇ ॥ ਬਹੁ ਖਉਰੇ ॥ ਬਹੁ ਰਉਰੇ ॥ ਬਹੁ ਛਉਰੇ ॥ ਬਹੁ ਬਉਰੇ ॥ ਬਹੁ ਗਉਰੇ ॥ ਬਹੁ ਹਉਰੇ ॥ ਬਉ ਜਉਰੇ ॥੬॥ ਕਈ ਤਤੇ ॥ ਕਈ ਰਤੇ ॥ ਰਨ ਘਤੇ ॥ ਅਪਤੇ ॥ ਕੁਭਤੇ ॥ ਕੁਮਤੇ ॥ ਬਹੁ ਭਤੇ ॥ ਅਤਪਤੇ ॥ ਬਹੁ ਬਿਚਰੇ ॥ ਬਹੁ ਨਿਸਰੇ ॥ ਬਹੁ ਪਛਰੇ ॥ ਬਹੁ ਲਤਰੇ ॥ ਬਹੁ ਬਿਥਰੇ ॥ ਬਹੁ ਨਿਸਰੇ ॥ ਤਨ ਚਿਥਰੇ ॥ ਬਹੁ ਰਿਸਰੇ ॥੮॥ ਰਨ ਠਾਰੇ ॥ ਰਿਸਵਾਰੇ ॥ ਜਮਵਾਰੇ ॥ ਹਠਵਾਰੇ ॥ ਤਨ ਭਰੇ ॥ ਭਟ ਗਾੜੇ ॥ ਡੀਲਾਰੇ ॥ ਭਟ ਵਾਰੇ ॥੯॥ ਭਟ ਬਾਂਕੇ ॥ ਨਿਸਾਂਕੇ ॥ ਚਲਾਕੇ ॥ ਅਤਾਕੇ ॥ ਬੈਬਾਕੇ ॥ ਮਦ ਛਾਕੇ ॥ ਰਨ ਹਾਕੇ ॥ ਸਸੰ ਰਾਕੇ ॥੧੦॥ ਕਛੀਲੇ ॥ ਜਟੀਲੇ ॥ ਨਖੀਲੇ ॥ ਦੁਸੀਲੇ ॥ ਕੁੋਸੀਲੇ ॥ ਕੁਹੀਲੇ ॥ ਆਹੀਲੇ ॥ ਭਾਹੀਲੇ ॥੧੧॥ ਅਹਾੜੇ ॥ ਲਲਕਾਰੇ ॥ ਬਬਾਰੇ[ੳ] ॥ ਪ੍ਰਚਾਰੇ ॥ ਖੂੰਖਾਰੇ ॥ ਜੰਜਾਰੇ ॥ ਸਰ ਡਾਰੇ ॥ ਜਲੁ ਧਾਰਾ ॥੧੨॥੨॥ ਬੰਦ ਤੀਸਰਾ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ਜਲਧਾਰਾ ॥ ਅਲਬੇਲੇ ॥ ਅਕੇਲੇ[੧] ॥ ਹੈ ਪੇਲੇ ॥ ਸਰ ਮੇਲੇ ॥ ਬ੍ਰਿਨ ਝੇਲੇ ॥ ਰਿਪ ਠੇਲੇ ॥ ਰੋੋਹੇਲੇ ॥ ਕੋੋਹੇਲੇ ॥੧॥ ਕਈ ਝਝਕੇ ॥ ਕਈ ਥਥਕੇ ॥ ਕਈ ਬਬਕੇ ॥ ਕਈ ਝਬਕੇ ॥ ਕਈ ਦਬਕੇ ॥ ਕਈ ਹਬਕੇ ॥ ਕਈ ਚਬਕੇ ॥ ਕਈ ਖੁਬ ਕੇ ॥੨॥ ਖੂੰ ਭਭਕੇ ॥ ਤਨ ਸਭ ਕੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਹਯ ਹਿੰਸਤ ॥ ਗਜ ਚਿੰਸਤ ॥ ਭਟ ਰਿੰਸਤ ॥ ਲਖ ਬਿੰਸਤ ॥ ਰਿਪ ਜਿੰਸਤ ॥ ਅਰ ਕਿੰਸਤ ॥ ਬਹੁ ਦਿੰਸਤ ॥ ਦਲ ਖਿੰਸਤ ॥੩॥ ਕੇਈ ਲਹਕੇ ॥ ਕੇਈ ਬਹਕੇ ॥ ਕੇਈ ਚਹਕੇ ॥ ਕੇਈ ਸਹਕੇ ॥ ਕੇਈ ਦਹਕੇ ॥ ਕੇਈ ਰਹਕੇ ॥ ਕੇਈ ਠਹਕੇ ॥ ਕੇਈ ਖਹਕੇ ॥੪॥ ਖਲਖਾਲੇ ॥ ਪਨਪਾਲੇ ॥ ਘੁੰਘਰਾਲੇ ॥ ਜੰਗਾਲੇ ॥ ਘਰਘਾਲੇ ॥ ਪੁਛਾਲੇ ॥ ਬਰਛਾਲੇ ॥ ਸਰ ਢਾਲੇ ॥੫॥ ਕਰ ਚਾਲੇ ॥ ਘਿਰ ਆਏ ॥ ਬ੍ਰਿਛਾਏ ॥ ਨਭ ਉਮਡਾਏ ॥ ਤਪਤਾਏ ॥ ਚਮੂੰ ਘਾਏ ॥ ਉਘਰਾਏ ॥ ਸਰ ਲਾਏ ॥੬॥ ਹਨਵੰਤੇ ॥ ਜਸਵੰਤੇ ॥ ਕੁਲਵੰਤੇ ॥ ਬਲਵੰਤੇ ॥ ਬੁਧਵੰਤੇ ॥ ਯਕਦੰਤੇ ॥ ਬਹੁਦੰਤੇ ॥ ਚੰਚਲੰਤੇ ॥੭॥ ਅੰਮ੍ਰਾਲੇ ॥ ਪਰਮਾਲੇ ॥ ਬਰਮਾਲੇ ॥ ਗਿਰ ਮਾਲੇ ॥ ਮਨ ਲਾਲੇ ॥ ਛਤ੍ਰਾਲੇ ॥੮॥ ਦਨੁ ਮਾਲਾ ॥ ਭਟ ਆਲਾ ॥ ਬਰ ਬਾਲਾ ॥ ਹਵਸਾਲਾ ॥ ਮਰਰਾਲਾ ॥ ਕ੍ਰਰਾਲਾ ॥ ਛਡ ਜੁਵਾਲਾ ॥ ਤੁਪਕਾਲਾ ॥੯॥ ਅਰਿ ਛੇਦਤ ॥ ਬਪ ਬੇਧਤ ॥ ਦਲ ਖੇਧਤ ॥ ਭਟ ਸੇਧਤ ॥ ਪੁਨ ਰੇਲਤ ॥ ਚਾਏ ਲੇਵਤ ॥ ਜਿਮ ਗੇਂਦਤ ॥ ਛਿਤ ਮੇਲਤ ॥੧੦॥ ਰਿਪ ਚੂਰਤ ॥ ਸਰ ਛੂਰਤ ॥ ਬ੍ਰਿਨ ਗੂੜਤ ॥ ਰਿਪ ਘੂਰਤ ॥ ਨਿਜ ਸੂਰਤ ॥ ਰਤ ਪੂਰਤ ॥ ਕਰ ਧੂਰਤ ॥ ਹਯ ਘੂਰਤ ॥੧੧॥ ਉਘਟਾਵਤ ॥ ਭ੍ਰਮਾਵਤ ॥ ਧਮਕਾਵਤ ॥ ਚਪਕਾਵਤ ॥ ਸਰ ਲਾਵਤ ॥ ਬਪ ਘਾਵਤ ॥ ਭਟ ਰਾਵਤ ॥ ਸਰਦਾਰਾ ॥ ॥੧੨॥੩॥ ਬੰਦ ਚਉਥਾ ॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਜਲਧਾਰਾ ॥ ਬਲਵਾਏ ॥ ਕਰ ਆਏ ॥ ਭਟ ਧਾਏ ॥ ਦਲ ਲਾਏ ॥ ਚਲ ਆਏ ॥ ਰਨ ਠਾਏ ॥ ਸਮੁਹਾਏ ॥ ਅਰਿ ਘਾਏ ॥੧॥ ਸਰ ਤੋੋਪੈ ॥ ਪਰ ਧੋੋਪੈ ॥ ਦੈ ਓਪੈ ॥ ਭਟ ਛੋੋਪੈ ॥ ਕਰ ਕੋੋਪੈ ॥ ਅਸ ਘੋੋਪੈ ॥ ਕਸ ਥੋੋਪੈ ॥ ਮਗ ਰੋੋਪੈ ॥੨॥ ਅਗੂਵਾਵਤ ॥ ਸਮੁਹਾਵਤ ॥ ਬਹਸਾਵਤ ॥ ਬ੍ਰਿਨ ਲਾਵਤ ॥ ਰਿਸ ਆਵਤ ॥ ਬਹੁ ਧਾਵਤ ॥ ਬਹੁ ਘਾਵਤ ॥ ਘੀਘੀਆਵਤ ॥੩॥ ਨਹ ਛੋੋਰਤ ॥ ਰਿਪ ਬੋੋਰਤ ॥ ਬਰਮ ਤੋੋਰਤ ॥ ਝਕ ਝੋੋਰਤ ॥ ਗਜ ਘੋੋਰਤ ॥ ਚਕ ਚੋੋਰਤ ॥ ਨਹ ਮੋੋਰਤ ॥ ਸਰ ਛੋੋਰਤ ॥੪॥ ਹਯ ਪੇਲਤ ॥ ਗਜ ਰੇਲਤ ॥ ਦਲ ਠੇਲਤ ॥ ਅਸ ਮੇਲਤ ॥ ਭਟ ਖੇਲਤ ॥ ਸਿਤ ਝੇਲਤ ॥ ਅਣ ਹੇਲਤ ॥ ਅਲਬੇਲਤ ॥੫॥ ਬੰਬ ਬਾਜੈ[ਅ] ॥ ਭਟ ਗਾਜੈ ॥ ਰਨ ਛਾਜੈ ॥ ਨਿਪ ਕਾਜੈ ॥ ਬਡ ਰਾਜੈ ॥ ਸਿਰ ਤਾਜੈ ॥ ਬਰਮ ਸਾਜੈ ॥ ਨੋੋਪਾਜੈ ॥੬॥ ਲਲਨਾ ਰਸ ਕੇ ॥ ਰਣ ਕੇ ਚਸਕੇ ॥ ਅਲਯ ਜਸ ਕੇ ॥ ਤਨੂਨ ਕਸ ਕੈ ॥ ਪਾਨਨ ਅਸ ਕੈ ॥ ਪ੍ਰਤਨਾ ਧਸ ਕੈ ॥ ਮੂਰਤ ਬਸ ਕੈ ॥੭॥ ਖੰਡਾ ਲਸਕੈ ॥ ਚਪਲਾ ਬਿਹਸੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਮਾਰੁਤ ਝਪਸੈ ॥ ਦਾਮਿਨ ਸਰਸੈ ॥ ਆਯੁਧ ਬਰਸੈ ॥ ਦਸ ਦਿਸ ਅਰਸੈ ॥ ਪ੍ਰਤਨਾ ਗਰਸੈ ॥ ਗੋੋਲਨ ਪਰਸੈ ॥ ਸੂਰਨ ਮਰਸੈ ॥ ਗਿਰ ਤਰ ਤਰਸੈ ॥੮॥ ਬਹੁਗੇ ਦਬਕੈ ॥ ਪ੍ਰਤਨਾ ਝਬਕੈ ॥ ਜੁਆਲਾ ਲਪਕੈ ॥ ਤੁਪਕ ਝਝਕੈ ॥ ਗੋੋਲਨ ਧਮਕੈ ॥ ਭਟਗੇ ਜਮਕੈ ॥ ਨਿਸਚਰ ਕੁਲ ਕੇ ॥ ਪੁਤ੍ਰਨ ਅਰ ਕੇ ॥੯॥ ਬਹੁਰੈ ਰਿਸ ਕੈ ॥ ਧਾਏ ਅਸਿ ਲੈ ॥ ਚਾਈ ਚਸ ਕੈ ॥ ਨ ਮੁੜੇ ਬਸ ਕੈ ॥ ਆਗਹ ਧਸ ਕੈ ॥ ਦੇਵਨ ਗਸ ਕੇ ॥ ਘਾਵਤ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਅਰੇਲੇ (ਖਕ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਬਬਾਜੇ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਬਜਾਵੈ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਕਸ ਕੇ ॥ ਆਹਵ ਅਸ ਕੈ ॥੧੦॥ ਚਾਵੰਡ ਚਹਕੈ ॥ ਗ੍ਰਿਝਨ ਕਹ ਕੈ ॥ ਡਾਕਿਨ ਡਹ ਕੈ ॥ ਜੁਗਿਨ ਬਿਹਸੈ ॥ ਸ੍ਰੋਨਤ ਚਿਹਕੈ ॥ ਆਚਤ ਬਿਹਸੈ ॥ ਨਚਤ ਨਟਕੈ ॥ ਗਾਵਤ ਰਸ ਕੈ ॥੧੧॥ ਜਛਨ ਬਨ ਕੇ ॥ ਭੂਤਨ ਠਨ ਕੇ ॥ ਪਲ ਭਛ ਸਭੇ ॥ ਭਖਤ ਪਲ ਭੇ ॥ ਫੁੰਕਤ ਅਹ ਸੇ ॥ ਫਨੀਅਰ ਫਨ ਕੇ ॥ ਭੈਰਉ ਭਭਕੈ ॥ ਕਲ ਚਿੰਕਾਰਾ ॥੧੨॥੪॥ ਬੰਦ ਪੰਜਵਾਂ ॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਜਲਧਾਰਾ ॥ ਬਹੁ ਅਟਕੇ ॥ ਬਹੁ ਸਟਕੇ ॥ ਬਹੁ ਪਟਕੇ ॥ ਬਹੁ ਚਟਕੇ ॥ ਬਹੁ ਖਟਕੇ ਬਹੁ ਭਟਕੇ ॥ ਬਹੁ ਕਟਗੇ ॥ ਬਹੁ ਲਟਕੇ ॥੧॥ ਬਹੁ ਛਟਗੇ ॥ ਬਹੁ ਹਟਗੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਕਈ ਤੋਰੇ ॥ ਕਈ ਬੋਰੇ ॥ ਬਹੁ ਘੋਰੇ ॥ ਗਜ ਫੋਰੇ ॥ ਸਰ ਛੋਰੇ ॥ ਤਰ ਵੋਰੇ ॥ ਗ੍ਰਿਰ ਕ੍ਰੋਰੇ ॥ ਭਟ ਧੋਰੇ ॥੨॥ ਲਲਕਾਰਤ ॥ ਚਿਕਾਰਤ ॥ ਬਕਾਰਤ ॥ ਡਕਾਰਤ ॥ ਫਿਕਾਰਤ ॥ ਗੁੰਜਾਰਤ ॥ ਹੁੰਕਾਰਤ ॥ ਹਕਾਰਤ ॥੩॥ ਕਈ ਬਬਕਤ ॥ ਕਈ ਝਝਕਤ ॥ ਕਈ ਉਚਕਤ ॥ ਕਈ ਦਪਟਤ ॥ ਕਈ ਲਪਟਤ ॥ ਭੁਈ ਪਟਕਤ ॥ ਬਹੁ ਹਟਕਤ ॥ ਬਹੁ ਅਟਕਤ ॥੪॥ ਲਤਾਰਤ ॥ ਚਿਬਾਰਤ ॥ ਸਰ ਮਾਰਤ ॥ ਹਨ ਡਾਰਤ ॥ ਚੁਨ ਮਾਰਤ ॥ ਨੌਪਾਰਤ ॥ ਨੋਹਾਰਤ ॥ ਅਰ ਗਾਰਤ ॥੫॥ ਯਕ ਏਕੈ ॥ ਭਟ ਤੇ ਕੈ ॥ ਅਸ ਲੈ ਕੈ ॥ ਰਿਸੈ ਕੈ ॥ ਸਮੁਹ ਹੁਵੈ ਕੈ ॥ ਹਠੈ ਕੈ ॥ ਹਕੈ ਕੈ ॥ ਤਕੈ ਕੈ ॥੬॥ ਚਲੈ ਦੈ ॥ ਪਠੈ ਦੈ ॥ ਕੁਹੈ ਕੈ ॥ ਬਹੁ ਘੈ ਕੈ ॥ ਅਗੁਐ ਕੈ ॥ ਰਿਪ ਛੈ ਕੈ ॥ ਦਲ ਲੈ ਕੈ ॥ ਬਹਸੈ ਕੈ ॥੭॥ ਬਹੁ ਦੁੰਦਭ ॥ ਬਹੁ ਢੋਲਕ ॥ ਸਹਨਾਈ ॥ ਬਜਵਾਈ ॥ ਮ੍ਰਿਦੰਗਨ ॥ ਮੁਚੰਗਨ ॥ ਉਪੰਗਨ ॥ ਤਾਰੰਗਨ ॥੮॥ ਨਕਾਰਾ ॥ ਸੀਤਾਰਾ ॥ ਜਲਧਾਰਾ ॥ ਚਉਤਾਰਾ ॥ ਕਰਤਾਲਾ ॥ ਕਰਨਾਲਾ ॥ ਮੁਰਜਾਲਾ ॥ ਢਢਾਲਾ ॥੯॥ ਚਉਤਾਲਾ ॥ ਪੜਤਾਲਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਬਹੁ ਘੰਟਨ ॥ ਬਹੁ ਸੰਖਨ ॥ ਬਹੁ ਭੇਰਨ ॥ ਨਾਫੀਰਨ ॥ ਬਹੁ ਤੂਰਨ ॥ ਬਹੁ ਛੈਨਨ ॥ ਬਹੁ ਬੈਨਨ ॥ ਬਹੁ ਬੀਨਨ ॥੧੦॥ ਬਹੁ ਤਬਾਲਾ ॥ ਬਹੁ ਡਫਲਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ਦੂਜਾ ॥ ਬਹੁ ਬਾਂਚਤ[1] ॥ ਬਹੁ ਰਾਜਨ ॥ ਸੁਰ ਮਾਜਨ ॥ ਗੁਨ ਭਾਜਨ ॥ ਸਿਰ ਤਾਜਨ ॥ ਹਵ ਆਜਨ ॥ ਧੁਨਿ ਬਾਜਨ ॥ ਲੁਭ ਸਾਜਨ ॥੧੧॥ ਨਭ ਹੂਰਨ ॥ ਛਿਤ ਸੂਰਨ ॥ ਦਲ ਪੂਰਨ ॥ ਭਟ ਗੂੜਨ ॥ ਰਿਪ ਚੂਰਨ ॥ ਕਰ ਧੂਰਨ ॥ ਝਕ ਝੂਰਨ ॥ ਦਲ ਸਾਰਾ ॥੧੨॥੫॥ ਬੰਦ ਛੇਵਾਂ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ਜਲਧਾਰਾ ॥ ਤਰਵਰੀਏ ॥ ਪਾਖਰੀਏ ॥ ਸਰਬਰੀਏ ॥ ਪਰਵਰੀਏ ॥ ਇਕ ਸਰੀਏ ॥ ਰਤਨਰੀਏ ॥ ਜਸਵਰੀਏ ॥ ਬਗਤਰੀਏ ॥੧॥ ਕਰਵਾਰੀ ॥ ਧਰਬਾਰੀ ॥ ਕਟਾਰੀ ॥ ਦੁਧਾਰੀ ॥ ਕੁੋਠਾਰੀ ॥ ਕੋਹਾਰੀ ॥ ਛਿਪਾਰੀ ॥ ਬਿਸਖਾਰੀ ॥੨॥ ਦਹੂ ਤਰਫਨ ॥ ਗਿਰ ਬ੍ਰਫਨ ॥ ਤਰ ਪੁਸਟਨ ॥ ਭਟ ਜੁਸਟਨ ॥ ਹਵ ਕਰਸਨ ॥ ਅਰਿ ਮਰਸਨ ॥ ਦਲ ਲਰਸਨ ॥ ਰਿਪ ਟਰਸਨ ॥੩॥ ਘਿਰ ਆਏ ॥ ਦਲ ਲਾਏ ॥ ਨਭ ਛਾਏ ॥ ਛਿਤ ਧਾਏ ॥ ਹਲਕਾਏ ॥ ਸਮੁਹਾਏ ॥ ਖੁਨਸਾਏ ॥ ਅਰ ਘਾਏ ॥੪॥ ਭਟ ਜੂਟੇ ॥ ਅਰਿ ਕੂਟੇ ॥ ਦਲ ਲੂਟੇ ॥ ਤਰ ਪੂਟੇ ॥ ਗਿਰ ਸੂਟੇ ॥ ਸਰ ਬੁਠੇ ॥ ਘਨ ਉਠੇ ॥ ਰਿਪ ਕੁਟੇ ॥੫॥ ਸਰ ਸਾਂਧਤ ॥ ਭਟ ਫਾਧਤ ॥ ਹਵ ਮਾਂਡਤ ॥ ਸਿਤ ਛਾਡਤ ॥ ਥੰਮ ਗਾਡਤ ॥ ਨਹ ਭਾਜਤ ॥ ਨਹ ਲਾਜਤ ॥ ਰਨ ਗਾਜਤ ॥੬॥ ਬਹੁ ਡਿਗੇ ॥ ਭਟ ਭਿਗੇ ॥ ਪਗ ਅਗੇ ॥ ਭਟ ਜਗੇ ॥ ਸਰ ਲਗੇ ॥ ਰਣ ਪਗੇ ॥ ਕਈ ਅਗੇ ॥ ਕਈ ਤਗੇ ॥੭॥ ਮਦਪਾਨੀ ॥ ਕੁਲਧਾਨੀ ॥ ਹਯਵਾਨੀ[ੳ] ॥ ਇਨਸਾਨੀ ॥ ਨੂਰਾਨੀ ॥ ਦਲਧਾਰੀ ॥ ਘਮਸਾਨੀ ॥ ਦਲਬਾਨੀ ॥੮॥ ਧਨੁ ਪਾਨੀ ॥ ਅਗੁਆਨੀ ॥ ਬਰਾਨੀ ॥ ਪ੍ਰਾਨੀ ॥ ਜਿੰਨਾਨੀ[ਅ] ॥ ਮਨਸਾਨੀ ॥ ਮਾਸਾਨੀ ॥ ਜਛਾਨੀ ॥੯॥ ਅਸ੍ਰਾਨੀ ॥ ਸੁਰਾਨੀ ॥ ਦੇਵਾਨੀ ॥ ਭਗਵਾਨੀ ॥ ਮਘਵਾਨੀ ॥ ਜਲਸਾਨੀ ॥ ਸੇਖਾਨੀ ॥ ਤੈਈਊਰੀ ॥੧੦॥ ਕਈ ਅਰਬਨ[ੲ] ॥ ਕਈ ਖਰਬਨ ॥ ਕਈ ਲਾਖਨ ॥ ਕਈ ਕੋਟਨ ॥ ਅਸੰਖਨ ॥ ਬਿਸੰਖਨ ॥ ਭਟ ਧਾਏ ॥ ਸਮੁਹਾਏ ॥੧੧॥ ਦੁਹੁ ਸੈਨਾ ॥ ਭਟ ਐਨਾ ॥ ਲੁਝੈਨਾ ॥ ਜੁਝੈਨਾ ॥ ਰੁਝੈਨਾ ॥ ਅਰ ਸੈਨਾ ॥ ਸਮੁ ਹ੍ਵੈਨਾ ॥ ਪ੍ਰਚਾਰਾ ॥੧੨॥੬॥ ਬੰਦ ਸਤਵਾ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ਜਲਧਾਰਾ ॥ ਕਿੰਕਾਨੀ ॥ ਚਾਰਾਨੀ ॥ ਅਛਰਾਨੀ ॥ਪਛਰਾਨੀ ॥ ਬੇਵਾਨੀ ॥ ਅਸਮਾਨੀ ॥ ਅਚਰਾਨੀ ॥ ਖੇਚਰਾਨੀ ॥੧॥ ਭੁਚਰਾਨੀ ॥ ਗ੍ਰਹਨਾਨੀ ॥ ਅਸਿਪਾਨੀ ॥ ਬਾਨਾਨੀ ॥ ਸੈਫਾਨੀ ॥ ਸੈਹਾਬਨੀ ॥ ਪਟਾਨੀ ॥੨॥ ਗੁਨਪਾਨੀ ॥ ਧਨਵਾਨੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਮਘੇਲੇ ॥ ਬੂੰਦੇਲੇ ॥ ਚੰਦੇਲੇ ॥ ਹਰਵੇਲੇ ॥ ਨਭੇਲੇ ॥ ਛਤੇਲੇ ॥ ਅਤੇਲੇ ॥ ਬਿਤੇਲੇ ॥ ॥ ਦੋਹੂ ਓਰੰ ॥ ਸਰ ਛੋਰੰ ॥ ਗਿਰ ਓਰੰ ॥ ਰਿਪ ਬੋਰੰ ॥ ਤਰ ਘੋਰੰ ॥ ਅਰ ਓਰੰ ॥ ਕਰ ਸੋਰੰ ॥ ਦਲ ਫੋਰੰ ॥੩॥ ਤਨ ਫੁਟੇ ॥ ਬਲ ਹੁਟੇ ॥ ਗਲ ਘੁਟੇ ॥ ਰਤ ਛੁਟੇ ॥ ਸੰਜ ਟੁਟੇ ॥ ਭਟ ਲੁਟੇ ॥ ਪੁਨ ਜੁਟੇ ॥ ਸਰ ਛੁਟੇ ॥੪॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[1]ਬਾਜਨ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਜਿੰਜਾਨੀ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਭਟ ਖੂਬਾਂ ॥ ਮਹਬੂਬਾਂ ॥ ਮਹਜੂਬਾਂ ॥ ਅਜੂਬਾਂ ॥ ਮਸੂਕਾਂ ॥ ਮਕਬੂਲਾਂ ॥ ਮਾਕੂਲਾਂ ॥ ਮਸਗੂਲਾਂ ॥੫॥
ਬਹੁ ਨਾਲੈ ॥ ਜੰਜਾਲੈ ॥ ਹੈਯ ਨਾਲੈ ॥ ਹਥ ਨਾਲੈ ॥ ਉਠ ਨਾਲੈ ॥ ਘੁਰ ਨਾਲੈ ॥ ਬਿਖਭ ਨਾਲੈ ॥ ਹੁਕ
ਨਾਲੈ ॥੬॥ ਕਰ ਸਲਖੈ ॥ ਜਿੰਨ ਮਲਖੈ ॥ ਮੁਤਲਕੈ ॥ ਬਹੁ ਹਲਕੈ ॥ ਛਿਤ ਦਲਕੈ ॥ ਸਭ ਖਲਕੈ ॥ ਭਈ
ਕਲਕੈ ॥ ਅਰਜ ਫਲਕੈ ॥੭॥ ਛਿਤ ਧਸਗੀ ॥ ਨਭ ਖਸਗੀ ॥ ਬੇਬਸ ਭੀ ॥ ਦਿਸ ਰੁਕਗੀ ॥ ਜਲ ਸੁਕਗੀ
॥ ਤਰ ਝੁਕਗੀ ॥ ਕੰਠ ਰੁਧਗੀ[੧] ॥ ਸਰ ਮੁਕਗੀ ॥੮॥ ਦੋ ਮਿਸਰਾ ॥ ਦੋ ਪਾਠਾ ॥ ਬਹੁ ਕਟਗੇ[ੳ] ॥ ਬਹੁ
ਲਟਕਗੇ ॥ ਬਹੁ ਹਟਗੇ ॥ ਬਹੁ ਛਟਗੇ ॥ ਬਹੁ ਜੁਟਗੇ ॥ ਤਨ ਛੂਟਗੇ ॥ ਸਿਰ ਫੁਟਗੇ ॥ ਭਟ ਲੁਟਗੇ ॥
ਸਾਨੀ ॥ ਦੋ ਪਾਠਾ ॥ ਤਰ ਡਾਰਤ ॥ ਗਿਰ ਪਾਰਤ ॥ ਭਟ ਮਾਰਤ ॥ ਨਹੀ ਹਾਰਤ ॥ ਲਲਕਾਰਤ ॥
ਪ੍ਰਚਾਰਤ ॥ ਅਸਿ ਝਾਰਤ ॥ ਅਰਿ ਟਾਰਤ ॥੯॥ ਫੁਨ ਧਾਵਤ ॥ ਅਰ ਘਾਵਤ ॥ ਸੁਰ ਲਾਵਤ ॥ ਬਹੁ
ਚਾਵਤ ॥ ਰਣ ਆਵਤ ॥ ਸਮੁਹਾਵਤ ॥ ਲੁਝਾਵਤ ॥ ਜੁਝਾਵਤ ॥੧੦॥ ਚਹੁ ਫੇਰੇ ॥ ਦੈ ਘੇਰੈ ॥ ਭਟ
ਟੇਰੈ ॥ ਹੋ ਨੇਰੈ ॥ ਮੁਠ ਭੇਰੈ ॥ ਦਲ ਛੇਰੈ ॥ ਸਰ ਗੇਰੈ ॥ ਤਰ ਮੇਰੈ ॥੧੧॥ ਸੁਰ ਰਾਨੀ ॥ ਅਸੁਰਾਨੀ ॥
ਠਕੁਰਾਨੀ ॥ ਬ੍ਰਮਾਨੀ[੨] ॥ ਰੁਦ੍ਰਾਨੀ ॥ ਇੰਦ੍ਰਾਨੀ ॥ ਸੇਖਾਨੀ ॥ ਹੋ ਨ੍ਰਿਖਤ ਗੈਨਾਰਾ ॥੧੨॥੭॥ ਬੰਦ ਅਠਵਾ
॥ ਬਿਸਨਪਦ ਜਲਧਾਰਾ ॥ ਬਹੁ ਰੁਝੇ ॥ ਬਹੁ ਲੁਝੇ ॥ ਬਹੁ ਜੁਝੇ ॥ ਬਹੁ ਸਿਝੇ ॥ ਬਹੁ ਦਝੇ ॥ ਬਹੁ ਖਿਝੇ
॥ ਬਹੁ ਰਿਝੇ ॥ ਬਹੁ ਗਿਝੇ ॥੧॥ ਬਹੁ ਮਾਰੇ ॥ ਬਹੁ ਗਾਰੇ ॥ ਬਹੁ ਜਾਰੇ ॥ ਬਹੁ ਟਾਰੇ ॥ ਬਹੁ ਖੁਆਰੇ ॥
ਬਹੁ ਝਾਰੇ ॥ ਲਤਾਰੇ ॥ ਅਸਿ ਝਾਰੇ ॥੨॥ ਜੁਝਾਰੇ ॥ ਲੁਝਾਰੇ ॥ ਬਰਿਯਾਰੇ ॥ ਡੀਲਾਰੇ ॥ ਲਲਕਾਰੇ ॥
ਪ੍ਰਚਾਰੇ ॥ ਹੰਕਾਰੇ ॥ ਹਥ ਡਾਰੇ ॥੩॥ ਪੁਨ ਨਿਸਰੇ[ਅ] ॥ ਅਰ ਪਿਸਰੇ ॥ ਲਖ ਤਿਸਰੇ ॥ ਬਹੁ ਰਿਸਰੇ ॥
ਅਰ ਦਿਸਰੇ ॥ ਘਰ ਬਿਸਰੇ ॥ ਅਸਕਿਸਰੇ[੩] ॥ ਹਤ ਲਿਸਰੇ ॥੪॥ ਸੁਰ ਧਾਏ ॥ ਬ੍ਰਿਨ ਖਾਏ ॥ ਸਮੁਹਾਏ
॥ ਖੁਨਸਾਏ ॥ ਹੈਯ ਉਠਾਏ ॥ ਘਿਰ ਆਏ ॥ ਪਿਲਚਾਏ ॥ ਖਲ ਘਾਏ ॥੫॥ ਭਟ ਔਰੈ ॥ ਰਨ ਦਉਰੈ
॥ ਗਜ ਪਉੜੈ ॥ ਹਯ ਗਉਰੈ ॥ ਬਹੁ ਸਉਰੈ ॥ ਰਥੋਰੈ ॥ ਚੰਡਉਰੈ ॥ ਸਰ ਮਉਰੈ ॥੬॥ ਰਜਉਰੈ ॥
ਦੇਵਉਰੈ ॥ ਮਨਉਰੈ ॥ ਦਨਊਰੈ ॥ ਜਛਉਰੈ ॥ ਸਿੰਘਉਰੈ ॥ ਕਰਉਰੈ ॥ ਇਕ ਠਉਰੈ ॥੭॥ ਭਟ ਇੰਦਾ
॥ ਦਸਿੰਦਾ ॥ ਰਜਿੰਦਾ ॥ ਗਜਿੰਦਾ ॥ ਬਲਿੰਦਾ ॥ ਜਲ ਸਿੰਧਾ ॥ ਖਲਹਿੰਦਾ ॥ ਅਸਰਿੰਦਾ ॥੮॥ ਸੁਰਇੰਦ੍ਰਾ
॥ ਸੇਖਿੰਦ੍ਰਾ ॥ ਭੁਤਿੰਦ੍ਰਾ ॥ ਜਛਿੰਦ੍ਰਾ ॥ ਮਛਿੰਦ੍ਰਾ ॥ਬਰਿੰਦ੍ਰਾ ॥ ਦਿਨਿੰਦ੍ਰਾ ॥ ਨਿਸਿੰਦ੍ਰਾ ॥੯॥ ਫਨਿੰਦ੍ਰਾ ॥
ਮਾਨਿੰਦ੍ਰਾ ॥ਮੁਨਿੰਦ੍ਰਾ ॥ ਜੋਗਿੰਦ੍ਰਾ ॥ ਪਮਿੰਦ੍ਰਾ ॥ ਖਗਿੰਦ੍ਰਾ ॥ ਜਮਇੰਦ੍ਰਾ ॥ ਗਨਿੰਦ੍ਰਾ ॥੧੦॥ ਘਨਮਾਲਾ ॥
ਦੇਵਵਾਲਾ ॥ ਅਛਰਾਲਾ ॥ ਪਰਾਲਾ ॥ ਉਰਗਾਲਾ ॥ ਮੁਰਗਾਲਾ ॥ ਗੁਰਲਾਲਾ ॥੧੧॥ ਬੇਵਾਨੀ ॥ ਪਾਦਾਨੀ
॥ ਕੁੰਭਾਨੀ ॥ ਹਯਵਾਨੀ ॥ ਸਇੰਦਾਨੀ ॥ ਬ੍ਰਿਖਭਾਨੀ ॥ ਉਸਟਾਨੀ ॥ ਦਲਸਾਰਾ ॥੨॥੮॥ ਬੰਦਾ ਨਵਾ ॥
ਬਿਸਨਪਦ ਜਲਧਾਰਾ ॥ ਕਾਲੀ ॥ ਖੰਕਾਲੀ ॥ ਰੁਦ੍ਰਾਲੀ ॥ ਖਪ੍ਰਾਲੀ ॥ ਚਕ੍ਰਾਲੀ ॥ ਬਕ੍ਰਾਲੀ ॥ ਸਕ੍ਰਾਲੀ ॥
ਜਛ੍ਰਾਲੀ ॥੧॥ ਸਹਸਾਨਨ ॥ ਚਤ੍ਰਾਨਨ ॥ ਗਜਾਨਨ ॥ ਖੜਾਨਨ ॥ ਏਕਾਨਨ ॥ ਬਹੁ ਆਸਨ ॥ ਪੰਚਾਨਨ
॥ ਸਪਤਾਨਨ ॥੨॥ ਗਿਰੇਸੰ ॥ ਜਲੇਸੰ ॥ ਦਨੇਸੰ ॥ ਨਿਸੇਸੰ ॥ ਫਨੇਸੰ ॥ ਮਹੇਸੰ ॥ ਭੂਤੇਸੰ ॥ ਨਰੇਸੰ ॥੩॥
ਸੁਰੇਸੰ ॥ ਮੁਨੇਸੰ ॥ ਜੁਗੇਸੰ ॥ ਰਿਖੇਸੰ ॥ ਭਿਖੇਸੰ ॥ ਨਗੇਸੰ[੪] ॥ ਜਮੇਸੰ ॥ ਖਗੇਸੰ ॥੪॥ ਪਸੁਆਨਨ ॥
ਨਰਾਨਨ ॥ ਘੋਰਾਨਨ ॥ ਗਜਾਨਨ ॥ ਅਜਾਨਨ ॥ ਭਗਾਨਨ ॥ ਸਗਾਨਨ ॥ ਖਗਾਨਨ ॥੫॥ ਰਹਾਉ ॥
ਦੋ ਪਾਠ : ॥ ਅਮਰਾਂਗਨ ॥ ਦੇਵਾਗਨ ॥ ਭੂਤਾਗਨ ॥ ਦੇਵਾਂਗਨ ॥ ਬਰਾਂਗਨ ॥ ਪਾਰਾਂਗਨ ॥ ਅਮ੍ਰਾਂਗਨ
॥ ਨਰਾਂਗਨ ॥੬॥ ਸੁਰਾਗਨ ॥ ਪਸ੍ਰਾਂਗਨ ॥੧॥ ਰਹਾਊ ॥੬॥ ਫਿਰਸਤੈ ॥ ਸ੍ਰਾਇਸਤੈ ॥ ਦਿਲ ਚੁਸਤੈ ॥ ਜਾਂ
ਸੁਸਤੈ ॥ ਅਲਮਸਤੈ ॥ ਆਲਸਤੈ ॥ ਸੁਆਲਸਤੈ ॥ ਰਨ ਬਸਤੈ ॥੭॥ ਆਸੁਫਤੈ ॥ ਦਿਲ ਖਿਸਤੈ ॥ ਰਨ
ਕੁਸਤੈ ॥ ਜਦ ਮੁਸਤੈ ॥ ਜਾਂ ਗਸਤੈ ॥ ਬਲ ਕੁਸਤੈ ॥ ਬਸ ਬਸਤੈ ॥ ਬਸ ਖਿਸਤੈ ॥੮॥ ਇਕਬਾਰੀ ॥
ਕਰ ਤੈਆਰੀ ॥ ਦਲਸਾਰੀ ॥ ਹਵ ਭਾਰੀ ॥ ਖੁੰਖਾਰੀ ॥ ਜਾਂ ਕਾਰੀ ॥ ਜਮਦਾਰੀ ॥੫॥ ਧਰਬਾਰੀ ॥੯॥
ਸਰਦਾਰਾਂ ॥ ਬੈਆਰਾਂ ॥ ਖੁੰਖਾਰਾਂ ॥ ਘਰੇਆਰਾਂ ॥ ਜ੍ਰਦਾਰਾਂ ॥ ਪ੍ਰਦਾਰਾਂ ॥ ਜਥਦਾਰਾਂ ॥ ਬਿਤਦਾਰਾਂ॥੧੦॥[ੲ]
ਰੈਜਾਦਾਂ ॥ ਸਹਜਾਦਾਂ ॥ ਮੂਹਜਾਦਾਂ ॥ ਅਰਜਾਦਾਂ ॥ ਹੂਰਜਾਦਾਂ ॥ ਨੂਰਜਾਦਾਂ ॥ ਅਮਕ ਜਾਦਾ ॥੧੧॥
ਕਈ ਅਰਬਦ ॥ ਕਈ ਨਰਬਦ ॥ ਕਈ ਖਰਬਦ ॥ ਕਈ ਪਰਬਦ ॥ ਕਈ ਚਰਬਦ ॥ ਕਈ ਚਤ੍ਰਬਦ
॥ ਕਈ ਸ੍ਰਬਬਦ ॥ ਅਗਨਤ ਅਖਾੜਾ ॥੧੨॥੯॥ ਬੰਦ ਦਸਵਾਂ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ਜਲਧਾਰਾ ॥ ਭਟ ਆਲੇ ॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[1]ਰੁਕਗੀ (ਅਸ)
[2]ਬ੍ਰਹਮਨੀ (ਅਸ)
[3]ਅਧਕਿਸਰੇ (ਅਸ)
[4]ਗਨੇਸੰ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਕਟਗਕੇ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਨ੍ਰਿਸੇ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਖਕ, ਅਸ ਵਿਚ 'ਸਰਦਾਰੀ ਬੈਆਰੀ ਖੁੰਖਾਰੀ ਘਰੇਆਰੀ ਜਰਦਾਰੀ ਪਰਦਾਰੀ ਜਥਦਾਰੀ ਬਿਤਦਾਰੀ' ਬੰਦ ਹੈ

ਮਤਵਾਲੇ ॥ ਅਟਾਲੇ ॥ ਬਗਤ੍ਰਾਲੈ ॥ ਸਸਤ੍ਰਾਲੈ ॥ ਅਸਤ੍ਰਾਲੈ ॥ ਪਤ੍ਰਾਲੈ ॥ ਛਤ੍ਰਾਲੈ ॥੧॥ ਅਲਾਮੀ ॥ ਫਹਾਮੀ ॥ ਹੁਕਾਮੀ ॥ ਸੰਗ੍ਰਾਮੀ ॥ ਮੁਦਾਮੀ ॥ ਹਰਫਾਮੀ ॥ ਜਗਾਮੀ ॥ ਹਗਾਮੀ ॥੨॥ ਬਹੁ ਨਾਜਾਂ ॥ ਬਹੁ ਸਾਜਾਂ ॥ ਸੁਰਜਾਦਾ ॥ ਮਰਜਾਦਾਂ ॥ ਸਮਸਾਦਾਂ ॥ ਗੁਲਜਾਦਾਂ ॥ ਮੁਲਬਾਜਾਂ ॥ ਗੁਰਾਜਾਂ ॥੩॥ ਫਈਆਜਾਂ ॥ ਸਰਫਰਾਜਾਂ ॥ ਹਮਸਾਜਾਂ ॥ ਹਮਰਾਜਾਂ ॥ ਬਿ ਅੰਦਾਜਾ ॥ ਕੁਲਜਜਜਾਂ ॥ ਕੁਲਮਆਜਾਂ[ੳ] ॥ ਕੁਲ ਅਜੀਜਾ ॥੪॥ ਭਗਵਾਨਾ ॥ ਸੁਬਹਾਨਾ ॥ ਰਹਮਾਨਾ ॥ ਬਰਹਾਨਾ ॥ ਸੁਲਤਾਨਾ ॥ ਕੁਲ ਰਾਨਾ ॥ ਸਭ ਜਾਨਾ ॥ ਖੁਦ ਦਾਨਾ ॥੫॥ ਜਗਤੇਸ੍ਵਰ ॥ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ॥ ਸਰਬੇਸ੍ਵਰ ॥ ਭਵਨੇਸ੍ਵਰ ॥ ਅਖਲੇਸ੍ਵਰ ॥ ਮਹੇਸ੍ਵਰ ॥ ਬ੍ਰਿਤੇਸ੍ਵਰ ॥ ਪੁਨੇਸ੍ਵਰ ॥੬॥ ਜਨੇਸ੍ਵਰ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹੇਸ੍ਵਰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਦਲ ਪਠਾ ॥ ਬਹੁ ਜਠਾ ॥ ਮਰ ਹਠਾ ॥ ਸੁਰ ਠਠਾ ॥ ਚਉਸਠਾ ॥ ਅਮ੍ਰਠਾ ॥ ਸਮ੍ਰਠਾ ॥ ਸਕ੍ਰਠਾ ॥੭॥ ਠਕੁਰਠਾ ॥ ਸਭ ਇਕਠਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਕਰ ਹਮਲੈ ॥ ਭਟ ਜੁਮਲੈ ॥ ਰਨ ਸੁਮਲੈ ॥ ਸਭ ਹੁਮਲੈ ॥ ਜੰਗ ਜੰਦੂਲੈ ॥ ਹਵ ਤੁਮਲੈ ॥ ਰਦ ਬਦਲੈ ॥ ਭਈ ਕਤਲੈ ॥੮॥ ਦੋ ਦਸਤੀ ॥ ਤੇਗ ਸਤੀ ॥ ਭਗਵਸਤੀ ॥ ਸਰਮਸਤੀ ॥ ਮਲ ਕੁਸਤੀ ॥ ਬਹੁ ਪੁਸਤੀ ॥ ਬਹੁ ਮੁਸਤੀ ॥ ਤੰਗ ਦਸਤੀ ॥੯॥ ਦੋ ਤਰਫੀ ॥ ਗਿਰ ਬਰਫੀ ॥ ਤੜਫੜਫੀ ॥ ਬਹੁ ਜਰਫੀ ॥ ਰਨ ਕੜਕੀ ॥ ਜੰਗ ਖੜਕੀ ॥ ਡਵ ਫੜਕੀ ॥ ਤੁਪਕ ਗਰਕੀ ॥੧੦॥ ਬਹੁ ਜਰਬੈ ॥ ਬਹੁ ਹਰਬੈ ॥ ਭਟ ਸਰਬੈ ॥ ਤੈ ਲਰਬੈ ॥ ਕਰ ਗਰਬੈ ॥ ਕਈ ਅਰਬੈ ॥ ਕਈ ਖਰਬੈ ॥ ਜੰਗ ਕਰਬੈ ॥੧੧॥ ਇਹ ਪਰਬੈ ॥ ਹਰ ਪਰਬੈ ॥ ਸੰਤ ਸਰਬੈ ॥ ਸੁਨ ਮਨਬੈ ॥ ਜਠਰ ਗਰਭੈ ॥ ਨਹ ਪਰਬੈ ॥ ਨਿਸਤਰਬੈ ॥ ਸੰਸਾਰਾ ॥੧੨॥ ਬੰਦ ਯਾਰਵਾਂ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ਜਲਧਾਰਾ ॥ ਬਹੁ ਸਾਇਕ ॥ ਰਿਪ ਹਾਇਕ ॥ ਭਟ ਘਾਇਕ ॥ ਤਿਨ ਲਾਇਕ ॥ ਦਲ ਪਾਇਕ ॥ ਦੁਖਦਾਇਕ ॥ ਮਨ ਭਾਇਕ ॥ ਸ੍ਰ ਛਾਇਕ ॥੧੧॥ ਹਲਬੀ ॥ ਜੁਨਬੀ ॥ ਮਗਰਬੀ ॥ ਮਸਹਦੀ ॥ ਬੁਗਦਦੀ ॥ ਅਰਬੀ ॥ ਗਰਬੀ ॥ ਉਨਬੀ ॥੨॥ ਸੈਥੀ ॥ ਬਨੈਟੀ ॥ ਸੈਫੈਟੀ ॥ ਵੁਰੈਟੀ ॥ ਗ੍ਰੈਟੀ ॥ ਖਗੈਟੀ ॥ ਫਲੈਟੀ ॥ ਤਲੈਟੀ ॥੩॥ ਜਬਾਰਾ ॥ ਦੋਧਾਰਾ ॥ ਦੋਫਾਰਾ ॥ ਕਟਾਰਾ ॥ ਜਮਦਾੜਾ ॥ ਕਲਦਾੜਾ ॥ ਉਰ ਪਾਰਾ ॥ ਬਹੁਦਾੜਾ ॥੪॥ ਹੁਕਨਾਲੀ ॥ ਜੰਜਾਲੀ ॥ ਘੁਰਨਾਲੀ ॥ ਗਜਨਾਲੀ ॥ ਖਰਨਾਲੀ ॥ ਪਰਨਾਲੀ ॥ ਉਰਨਾਲੀ ॥ ਧਮਕਾਲੀ ॥੫॥ ਬਮਕਾਲੀ ॥ ਬਹੁ ਜੁਆਲੀ ॥ ਬਹੁ ਸ੍ਰਆਲੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਸੂਲੋ ॥ ਤ੍ਰਿਸੂਲੋ ॥ ਦੋ ਸੂਲੋ ॥ ਖੜ ਸੂਲੋ ॥ ਛੂਲੋ ॥ ਬਿਛੂਲੋ ॥ ਭਟਹੂਲੋ ॥੬॥ ਦਲ ਦੂਲੋ ॥ ਦਲ ਭੂਲੋ[੧] ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਕਰੋਲੀ ॥ ਕਰਦਉਲੀ ॥ ਕਤਉਲੀ ॥ ਅਰਉਲੀ ॥ ਛੁਰਉਲੀ ॥ ਜੰਗਉਲੀ ॥ ਮੁਗੌਲੀ ॥ ਹਰਉਲੀ ॥੭॥ ਲਠਉਰੀ ॥ ਡੰਗਉਰੀ ॥ ਛਟਉਰੀ ॥ ਹਰਉਤੀ ॥ ਠੋਂਗਉਤੀ ॥ ਡੰਡਉਤੀ ॥ ਭੰਗਉਤੀ ॥ ਜੰਗਉਤੀ ॥੮॥ ਅਗਉਤੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਬਹੁ ਕੰਦਰ ॥ ਬਹੁ ਮੰਦਰ ॥ ਗਿਰੰਦ੍ਰ ॥ ਮੇਰੰਦ੍ਰ ॥ ਸੇਖ੍ਰੰਦ੍ਰ ॥ ਸੇਲੇਂਦ੍ਰ ॥ ਮਿਲੇਂਦ੍ਰ ॥੯॥ ਨਗੇਦ੍ਰ ॥ ਭੂਧੇਂਦ੍ਰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਬਹੁ ਰੂਖਾ ॥ ਬਹੁ ਬਿਰਖਾ ॥ ਬਹੁ ਤਰਖਾ ॥ ਬਹੁ ਸਾਖਾ ॥ ਪਤ੍ਰਾਖਾ ॥ ਫਲਾਖਾ ॥ ਪਲ੍ਰਾਖਾ[੨] ॥ ਬੈਸਾਖਾ ॥੧੧॥ ਕਰ ਸਲਖੈ ॥ ਦੋਵੋ ਹਲਕੈ ॥ ਚਲ ਤੇਗੈ ॥ ਸਰ ਮੇਗੈ ॥ ਸਿਟ ਗੋਲੈ ॥ ਭਟ ਝੋਲੈ ॥ ਗਿਰ ਬਰਖੈ ॥ ਜਲਧਾਰਾ ॥੧੨॥੧੧॥ ਬੰਦ ਬਾਰਹਾ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ਰਾਗ ਜਲਧਾਰਾ ॥ ਦਲ ਗੂਲਾ ॥ ਬਘੂਲਾ ॥ ਬਤੂਲਾ ॥ ਬਿੰਦੂਲਾ ॥ ਬਿਜੂਲਾ ॥ ਤੜੂਲਾ ॥ ਗੜੂਲਾ ॥ ਜਬੂਲਾ ॥੧॥ ਕਹੂ ਤਾਜੀ ॥ ਕਹੂ ਗਾਜੀ ॥ ਸਭ ਤਾਜੀ ॥ ਸਭ ਲਾਜੀ ॥ ਪੁਨ ਸਾਜੀ ॥ ਪੁਨ ਬਾਜੀ ॥ ਪੁਨ ਭਾਜੀ ॥ ਪੁਨ ਲਾਜੀ ॥੨॥ ਅਸ੍ਵ ਦਪਟੈ ॥ ਪੁਨ ਸਿਮਟੈ ॥ ਭਟ ਚਿਮਟੈ ॥ ਪੁਨ ਹਟਕੈ ॥ ਪੁਨ ਲਪਟੈ ॥ ਭੁਈ ਪਟਕੈ ॥ ਬਹੁ ਝਟਕੈ ॥ ਬਹੁ ਪਟਕੈ ॥੩॥ ਤੁਖ ਫਟਕੈ ॥ ਬਹੁ ਕਟਕੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥੩॥ ਭਟ ਮਾਰੇ ॥ ਦੋ ਅਖਾੜੈ ॥ ਦੋ ਬਿਦਾਰੇ ॥ ਦਲ ਉਜਾੜੇ ॥ ਭਟ ਗਾੜੇ ॥ ਹਵ ਠਾੜੇ ॥ ਰਿਸ ਬਾੜੇ ॥ ਲੈ ਖਾਂੜੇ ॥੪॥ ਦੋਊ ਬੀਰੰ ॥ ਦੋਊ ਧੀਰੰ ॥ ਦੋਊ ਚੀਰੰ ॥ ਦੋਊ ਬੀਰੰ ॥ ਛੁਟ ਤੀਰੰ ॥ ਸਮੀਰੰ ॥ ਹਮੀਰੰ ॥ ਦੰਤੀਰੰ ॥੫॥ ਹਠ ਦੇਵੰ ॥ ਅਦੇਵੰ ॥ ਜਗੇਵੰ ॥ ਹਠੇਵੰ ॥ ਪੁਤ੍ਰੇਵੰ ॥ ਅਸ੍ਰੇਵੰ ॥ ਲਛੇਵੰ ॥ ਚੁਤ੍ਰੇਵੰ ॥੬॥ ਦੋ ਬਿੰਸੰ ॥ ਸਹੰਸੰ ॥ ਭਟਿਸੰ ॥ ਅਸੁਰਿੰਸੰ ॥ ਹਯ ਹਿੰਸੰ ॥ ਗਯ ਚਿੰਸੰ ॥ ਰਦ ਪਿੰਸੰ ॥ ਮਦ ਲਿੰਸੰ ॥੭॥ ਸਕ੍ਰੰਦਨ ॥ ਰਿਪਕੰਦਨ ॥ ਸੁਰਬੰਦਨ ॥ ਭਟ ਬਿਰੰਦਨ ॥ ਸਮ ਚੰਦ੍ਰਨ ॥ ਦੁਤ ਇੰਦਨ ॥ ਖਲ ਦੁੰਦਨੁ ॥ ਅਰ ਛੰਦਨ ॥੮॥ ਚਉ ਲਛੰ ॥ ਹਵ ਗਛੰ ॥ ਪ੍ਰਨ ਰਖੰ ॥ ਰਨ ਮਖੰ ॥ ਰਿਪ ਭਖੰ ॥ ਭਟ ਸੰਖੰ ॥ ਸੁਰ ਪੰਥੰ ॥ ਪਰਤਖੰ ॥੯॥ ਅਮਰਟਾ ॥ ਅਸੁਰਟਾ ॥ ਬਲ ਗਟਾ ॥ ਬਹੁ ਜਠਾ ॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[1]ਗੂਲੋ (ਅਸ)
[2]ਪਲ੍ਹਾਖਾ (ਖਕ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਕੁਲਮਆਜਜਾਂ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਦੋਊ ਭਠਾ ॥ ਰਨ ਹਠਾ ॥ ਬਹੁ ਹਟਾ ॥ ਬਹੁ ਰਠਾ ॥੧੦॥ ਸਤ ਬਰਖੰ ॥ ਧਨ ਕਰਖੰ ॥ ਸਰਬਰਖੰ ॥ ਭਟ ਸਰਖੰ ॥ਰਨ ਪਰਖੰ ॥ ਦੋਊ ਹਰਖੰ ॥ ਗਿਰ ਬਿਰਖੰ ॥ ਪ੍ਰਭ ਨਿਰਖੰ ॥੧੧॥ ਹਠ ਰੁਝੇ ॥ ਦੋਊ ਲੂਝੇ ॥ ਬਹੁ ਦਝੇ ॥ ਬਹੁ ਸਿਝੇ ॥ ਬਹੁ ਖਿਝੇ ॥ ਰਤ ਭਿਜੇ ॥ ਸਭ ਜੁਝੇ ॥ ਨਿਸਚਾਰਾ ॥੧੨॥ ਬਹਰ ਤਵੀਲ ਬ੍ਰਹੀ ॥੧੨॥੧॥ ਸੰਪੂਰਨ ਸੁਭ ਮਸਤ : ॥ ਇਤੀ ਬਿਜਨਾਦ ਸੂਅਨ ਚਤ੍ਰ ਲਛ ਚਾਲੀਸ ਸਹੰਸ੍ਰ ਸੈਨਾ ਸਹਿਤ ਜੂਝਤ ਭਏ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਸੈਨਾ ਸਕ੍ਰ ਸੂਅਨ ਸੰਗਮਹ ਸੁਭੰ ॥੧॥੨੭੬੪॥ ਅਥ ਮੁਕਾਬਲੈ ਸਮਰ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਸ੍ਰੀ ਬਿਸ੍ਵਰੂਪ ਭਗਵਾਨ ਤਥਾ ਸਰਬ ਦੇਵਗਨਾਨ ਸਕ੍ਰਾਦਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਰਬ ਸਕਤੀ ਭੂਤਾਨੀਕ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਜੁਧ ਕਥਤੇ ॥ ਤ੍ਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਬਲ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ਰਾਗ ਬੈਰਾਧਰ ॥ੳ ਕਬਯੋ ਬਾਚ ॥ ਜੂਝ ਗਈ ਸੈਨਾ ਨ੍ਰਿਪ ਕੀ ਸਭ ਜੂਝ ਗਏ ਸੁਤ ਆਪਨ ਸਾਨੀ ॥ ਕੋਟ ਅਰਬ ਖਰਬ ਤੁਖਾਰਨ ਕੁੰਭ ਮਦੀ ਭਟ ਸਾਂਵਤ ਮਾਨੀ ॥ ਲੂਟ ਲੀਓ ਬਨੀਆ ਬਨ ਮੈ ਜਿਮ ਤਿਓ ਨ੍ਰਿਪ ਲੂਟ ਭਈ ਰਜਧਾਨੀ ॥ ਰਾਜ ਗਿਰਿਓ ਭੂਹੀ ਤਾਜ ਗਿਰਿਓ ਹਾਹਾਕਾਰ ਕੀਓ ਸਭ ਨਿਸਚਰ ਧਾਨੀ ॥ ਰਉਰ ਪਰੀ ਰਨਵਾਸੁ ਪੁਰਬਾਸਨ ਦੇਸ ਬਦੇਸਨ ਕੇ ਨ੍ਰਿਪ ਰਾਨੀ ॥ ਸੂਰ ਗਏ ਕੁਮਲਾਏ ਪਰੇ ਮੁਰਝਾਏ ਗਏ ਸਭ ਦਾਨਵ ਖਾਨੀ ॥ ਮੀਜਤ ਹਾਥ ਉਸਾਸਨ ਲੇਵਤ ਹਾ ਹਾ ਸਬਦ ਨ ਅਉਰ ਕਹਾਨੀ ॥ ਏਕ ਹੀ ਬਾਰ ਗਏ ਸਭ ਜੂਝ ਇਉ ਟੇਰਤ ਹੈ ਸਭ ਦੈਤ ਗੁਮਾਨੀ ॥੨੭੬੫॥੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬੈਰਾਧਰ ॥ ਅਸਟਪਦੇ ॥ ਇਉ ਕਹਿ ਚੇਤ ਅਚੇਤ ਪੁਨਹ ਪੁਨ ਚੇਤ ਕਰਤ ਬਿਨ ਚੇਤ ਹੋਇ ਜਾਹੀ ॥ ਬਾਰੰਬਾਰ ਕੁਮਾਂਰਹ ਟੇਰਤ ਹੇਰ ਦਸੋ ਦਿਸ ਨੈਨ ਭਰਾਹੀ ॥ ਕਾਰੋ ਹੀ ਬੇਖ ਕੀਓ ਮਨ ਕਾਰੋ ਹੀਐ ਸੋ ਹੀ ਪ੍ਰਨ ਕੀਓ ਨਿਜ ਮਾਹੀ ॥ ਮਾਰੋ ਹੀ ਆਜ ਜਨਿੰਦ੍ਰ ਹੂ ਕੋ ਮਘਵਾ ਜੁਤ ਪੁਤ ਸੈਨ ਬਧਾਈ ॥ ਕਾਲ ਕਰਾਲ ਭਯੋ ਸਭ ਮਾਰੋ ਨਾਮ ਨਿਸਾਨ ਨ ਕਾਹੂ ਰਹਾਈ ॥ ਤਉ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਸਹੀ ਕਰਤਾਰ ਇਕ ਮੁਸਟਨ ਸੋ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਜੁਝਾਈ ॥ ਮ੍ਰਿਗਾ ਬਨ ਮੈ ਗਰਬਾਤ ਤਬੈ ਜਬ ਲੌ ਮ੍ਰਿਗ ਰਾਜ ਨ ਭਛ ਕਰਾਹੀ ॥ ਕਾ ਭਯੋ ਜੋ ਛਲ ਸੇ ਛਲ ਛੈਲਨ ਮੋ ਬਲ ਤੇ ਕਈ ਧੀਰ ਧਰਾਹੀ ॥੨੭੬੬॥੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬੈਰਾਧਰ ॥ ਛੋਭ ਭਰਜੋ ਨ੍ਰਿਪ ਸੈਨ ਸਮੇਤ ਚਿਤ ਖੋਭ ਕਰਜੋ ਪ੍ਰਭ ਓਰ ਤਕਾਈ ॥ ਸੂਕ ਗਇਓ ਮਘਵਾ ਦਲ ਦੇਵਨ ਜਾਨ ਨਿਦਾਨ ਪ੍ਰਲੈ ਪਲਟਾਹੀ ॥ ਗਾਜ ਕੈ ਹਾਥ ਕਮਾਨ ਲੀਓ ਦੈ ਤਾਲ ਚਟਾਕ ਦੈ ਚਾਪ ਚਢਾਈ ॥ ਸਾਰੋ ਹੀ ਸੈਨ ਲੈ ਚਾਪ ਪਰੀ ਕਈ ਅਰਬਨ ਖਰਬ ਸਮ ਭੂਪ ਕਹਾਈ ॥ ਤੋਪ ਜੰਜਾਯਲ ਸੇਰਬਚਾ ਹਥਨਾਲ ਹਯਨਾਲਨ ਪਾਂਤ ਜਮਾਈ ॥ ਦਸ ਅਰਬ ਕਤਾਰ ਜਲੇਬ ਚਲੇ ਲਖ ਕੋਟਨ ਕੋਟ ਬੰਦੂਕ ਜੰਬਾਈ ॥ ਆਯੁਧ ਕੋਟ ਅਸੁਰ ਮਾਯਾਵੀ ਆਪ ਛਕਿਓ ਪੁਨ ਸੈਨ ਛਕਾਈ ॥ ਦੈ ਦਾਰਨ ਚੋਬ ਦਮਾਮਨ ਦੀਹ ਭੌ ਦੁੰਦਭ ਘੋਖ ਦੁਰੰਤ ਦੁਸਾਈ ॥੨੭੬੭॥੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬੈਰਾਧਰ ॥ ਦਿਗਜ ਭੂਤਲ ਲੋਕ ਸਬੈ ਭੁਈ ਕੰਪਤ ਤ੍ਰਾਸ ਗਗਨ ਥਹਰਾਨਿਓ ॥ ਧਨੁਸ ਟੰਕੋਰ ਜੰਜਾਯਲ ਧਮਕੈ ਨਾਲ ਤੁਰੰਗਨ ਸਦ ਭਰਾਨਿਓ ॥ ਹਾਕ ਪ੍ਰਲੈ ਸਮ ਸਦ ਭਏਓ ਬੜ ਚਕ੍ਰਿਤ ਦੇਵ ਅਦੇਵ ਡਰਾਨਿਓ ॥ ਬਿਓਤ ਬਨਿਓ ਸਭ ਪੈਰ ਕੋ ਕਬ ਰਾਮ ਕਹੈ ਸਭੀ ਹੀ ਜੀਅ ਜਾਨਿਓ ॥ ਭਾਜ ਸਕੈ ਨ ਬਿਰਾਜ ਸਕੈ ਠਕਮੂਰੀ ਲਗ ਨਹੀ ਜਾਤ ਬਖਾਨਿਓ ॥ ਉਤ ਤੇ ਜਗਦੀਸ ਜਨਿੰਦ੍ਰ ਸਿਰੋਮਨ ਸੈਨ ਘਨੀ ਸੰਗ ਹਾਠ ਹਠਾਨਿਓ ॥ ਜਾ ਕੋ ਰਚਜੋ ਕਈ ਕੋਟ ਬ੍ਰਹਮੰਡਨ ਰੋਮਹਿ ਰੋਮ ਬਹੁ ਠਾਠ ਠਠਾਨਿਓ ॥ ਜੋ ਪ੍ਰਭ ਬਿਸ੍ਵ ਸਰੂਪ ਸੁਧਾਰ ਕੈ ਭੁਈ ਭਾਰ ਨਿਵਾਰਨ ਕੋ ਪ੍ਰਨ ਠਾਨਿਓ ॥੨੭੬੮॥੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬੈਰਾਧਰ ॥ ਹੋਤ ਕੁਲਾਹਲ ਦੇਵ ਚਮੂੰ ਜੈ ਸਦ ਨਨਦ ਬਿਹਦ ਬਜਾਨਿਓ[੧] ॥ ਸੰਘਨ ਘੰਟ ਨਫੀਰਨ ਦੁਦਭ ਭੇਰ ਪਖਾਵਜ ਤਾਲ ਸੁਹਾਨਿਓ ॥ ਸਾਰਗੀ ਤੂਰ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਸਿਤਾਰ ਤਾਊਸ ਸਿਰੰਦੇ ਕੋ ਠਾਠ ਮਿਲਾਨਿਓ ॥ ਬੀਨ ਮੁਚੰਗ ਉਪੰਗ ਰਬਾਬਨ ਝਾਲਰ ਝਾਝਨ ਨਾਦ ਉਘਟਾਨਿਓ ॥ ਗਾਇਨ ਗਾਇ ਸੰਗੀਤ ਅਲਾਪਤ ਰਾਗ ਰਾਗਨੀ ਤਾਲ ਬਸਾਨਿਓ ॥ ਦੇਵਨ ਦੇਵਬਧੂ ਅਪਛਰਨ ਗਨ ਗੰਧ ਸੁਗੰਧ ਪੁਹਪ ਬਰਸਾਨਿਓ ॥ ਵਾਰਤ ਤਾਲ ਮਨੀ ਮੁਕਤਾਹਲ ਦਰਬ ਘਨੇ ਘਨ ਬੂੰਦ ਸਮਾਨਿਓ ॥ ਰਾਜੀਵ ਨੈਨ ਨਿਹਾਰ ਹੁਲਾਸਤ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਸਨਾਤਨ ਜਾਨਿਓ ॥੨੭੬੯॥੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬੈਰਾਧਰ ॥ ਹੋ ਬਿਨ ਸੋਕ ਅਸੋਕ ਸਭੀ ਸੁਰ ਗਾਜਤ ਰਾਜਤ ਸੈਨ ਸਮੂਹਨ ॥ ਕਹੂੰ ਮੰਗਲ ਗੀਤ ਸੰਗੀਤ ਉਚਾਰਤ ਕਹੂੰ ਡੂਮ ਕਲਾਵਤ ਨ੍ਰਿਤ ਨਟੂਹਨ ॥ ਕਹੂੰ ਹੂਰਨ ਘਾਲ ਬੇਵਾਨਨ ਮੇ ਲੀਏ ਜਾਤ ਸਹੀਦਨ ਬੀਰ ਅਖੂਹਨ ॥ ਭਟ ਦੈਤ ਜੁਝੇ ਰਨ ਸਾਮੁਹ ਹੋ ਤੇਊ ਬਿਵਾਹ ਲਇਓ ਪਰੀ ਜਛ ਬਧੂਹਨ ॥ ਸਮ੍ਰ ਸੁਅੰਬਰ ਆਛੀ ਸਖੀ ਰੀ ਕਰ ਕਰ ਤੇਗ ਬਰਜੋ ਭਲ ਸੂਹਨ ॥ ਰੀਝ ਰਹੀ ਰਿਝਵਾਰ ਅਲੀ ਭਟ ਪਉਰਖ ਦਾਮ ਫੰਧੀ ਲਲਚੂਹਨ ॥ ਕੰਜਮੁਖੀ ਦ੍ਰਿਗ ਕੰਜ ਕਲਾ ਸਸ ਆਲੀ ਅਨੂਪ ਸੁ ਬੈਸ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਬਖਾਨਿਓ ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਖਕ, ਅਸ ਵਿਚ ‘ਅਸਟਪਦੀ’ ਸ਼ਬਦ ਵੀ ਹੈ

ਅਲੂਹਨ ॥ ਲਲੀ ਲਲਨਾ ਗਰ ਬਾਹ ਡਰੇ ਬਹੁ ਜਾਤ ਭਏ ਸੁਰਧਾਮ ਭਟੂਹਨ ॥੨੭੬੭॥੭੦॥੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬੈਰਾਧਰ ॥ ਕਹੂੰ ਅਧ ਕਮਧ ਲੀਏ ਕਰਵਾਰਨ ਝੂਮਤ ਹੈ ਕਹੂੰ ਜੁਗਿਨ ਡਾਰੈ ॥ ਕਾਹੂ ਭੈਰੋ ਭੂਤ ਪਿਸਾਚ ਬਕਾਰਤ ਕਹੂੰ ਡੀਅਰ ਪ੍ਰੇਤ ਮਸਾਨਨ ਹਾਕੈ ॥ ਕਹੂੰ ਜੰਬਕ ਗ੍ਰਿਝ ਉਲੂਕ ਚਾਵੰਡਨ ਕਹੂੰ ਕੰਕ ਕਰਾਲ ਭਯਾਨਕ ਕਾਕੈ ॥ ਕਹੂੰ ਕੂਕਰ ਸੇਰ ਭਖੈ ਪਲ ਲੋਥਨ ਕਹੂੰ ਜੋਗਨੀਆ ਮਿਲ ਸ੍ਰੋਨਤ ਚਾਖੈ ॥ ਸ੍ਰੋਨ ਕੀ ਕੀਚ ਮੈ ਈਸ ਨਚੈ ਕਹੂੰ ਮੁੰਡ ਸੋ ਮੁੰਡ ਲਰੈ ਸਿਰ ਬਾਂਕੈ ॥ ਹੋਵੈ ਸ੍ਰੋਨ ਨਦੀ ਸਤ ਧਾਰ ਸਹੰਸ੍ਰ ਸਹਜੋਰ ਬਹੈ ਸਲਤਾ ਭੈਨਾਕੇ ॥ ਗਜ ਅਸ੍ਵ ਸਇੰਦਨ ਉਸ੍ਰ ਬਹੈ ਝਖ ਕੂਰਮ ਬੋਚਨ ਕੀ ਸਮ ਝਾਂਕੈ ॥ ਚਤੁਰੰਗ ਚਮੂੰ ਭਟ ਡੀਲ ਬਡੇ ਘਰੇਆਰ ਬਹੈ ਪ੍ਰਤਨਾ ਕਈ ਲਾਖੈ ॥੨੭੭੧॥੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬੈਰਾਧਰ ॥ ਲਾਲ ਭਈ ਪ੍ਰਤਨਾ ਰਤਿ ਕੀਚਨ ਗੁਲਾਲ ਸਹਾਬਹਿ ਕੁੰਡ ਬਨੇ ॥ ਭਟ ਪਾਏ ਪਸਾਰ ਸੋਏ ਰੰਗ ਭੂਮਹ ਮਨੋ ਪੀ ਮਦ੍ਰਾ ਮਦ੍ਰੀ ਭੰਗ ਘਨੇ ॥ ਚਾਚਰ ਖੇਡ ਸੋਏ ਸੁਖ ਨੀਦਨ ਥਾਕ ਪਰੇ ਸਭ ਬਾਗ ਸਨੇ ॥ ਪਟ ਭੀਜੇ ਸੁਹਾਤ ਤਨ ਸ੍ਰੋਨ ਭਰੇ ਮਾਨੋ ਦੂਲਹ ਬਿਵਾਹ ਕੇ ਜਾਤ ਗਨੇ ॥ ਕੁਲ ਲਾਜ ਰਖੀ ਬਿਧਨਾ ਤਿਨ ਕੀ ਰਨ ਸਾਮੁਹ ਜੂਝੇ ਸਭ ਨ੍ਰਿਪ ਤਨੇ ॥ ਆਨਿ ਰਹਉ ਸਮੁਹਾਵਨ ਕੀ ਦਨ ਬੰਸ ਉਜਾਗਰ ਕ੍ਰਿਤ ਬਨੇ ॥ ਲੋਹ ਰਹਜੋ ਪਰਲੋਕ ਰਹਜੋ ਜਗ ਜੀਤ ਗਏ ਦੈ ਪ੍ਰਾਨ ਰਨੇ ॥ ਜਗ[ੳ] ਧਰਮ ਬਢੇ ਬਹੁ ਪੁੰਨ ਲਭੈ ਪਦ ਮੁਕਤ ਲਹੈ ਨਰ ਜੋਇ ਸੁਨੇ ॥੨੭੭੨॥੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਬੈਰਾਧਰ ॥ ਅਸਟਪਦੇ ॥ ਅਥ ਸਮਰ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਬਿਜਨਾਦ ਦਾਨਵ ਸੰਗ ਕਥਤੇ ॥ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥ ਸੰਗ ਸੈਨ ਘਨੀ ਦਾਨਵ ਪ੍ਰਤਿਨਾ ਭਟ ਲੋਕ ਅਲੋਕ ਨ੍ਰਿਪ ਸੰਗ ਜੁੜਾਈ ॥ ਬਹੁ ਜਰਬ ਕਰਾਲ ਪ੍ਰਲੈ ਕਰ ਦਾਰੁਨ ਦਾਰਨ ਕੋਪ ਰਨ ਤੋਪ[੧] ਚੜਾਈ ॥ ਹਰਬੈ ਅਨੇਕ ਸੈਨ ਬਿਖੇ ਹੁਵੈ ਸਾਰ ਘਟਾ ਪ੍ਰਤਨਾ ਘਿਰ ਆਈ ॥ ਘੇਰ ਲੀਓ ਦਲ ਦੇਵ ਚਮੂੰ ਨਭ ਛਾਏ ਗਇਓ ਘਨ ਘੋਰ ਮਚਾਈ ॥ ਦੈਤਨ[ਅ] ਅਸ੍ਵ ਧਵਾਏ ਸਨੈ ਦਲ ਸ੍ਰੀ ਜਗਦੀਸ ਪੈ ਕੀਸ ਚਢਾਈ ॥ ਗੋਲਾ ਗੜਾ ਤਰੁ ਮੇਲੁ ਪਰੇ ਝਰ ਕੈ ਸਰ ਬੂੰਦਨ ਕੀ ਝੜ ਲਾਈ ॥ ਅੰਧੇਰੀ ਵਗੈ ਝਪਸਾ ਬਲ ਸੋ ਰਿਪ ਮਾਇਆ ਰਚਿਓ ਅਤਸੈ ਦੁਖਦਾਈ ॥ ਅੰਗਿਆਰ ਝਰੈ ਨਭ ਛਾਏ ਦਸੋ ਦਿਸ ਹਾੜ ਪੇਸਾਬ ਬਿਸ੍ਰਾ ਅਧਕਾਈ ॥੨੭੭੩॥੯॥ ਬੈਰਾਧਰ ॥ ਮੂਤ੍ਰ ਰੁਧ੍ਰ ਨਖ ਬਾਲ ਪਰੈ ਕ੍ਰਿਮ[ੲ] ਪੋਚ ਅਸੂਚਨ ਪਾਰ ਮਚਾਈ ॥ ਲੁਥ ਪਰੈ ਬਹੁ ਜੁਥਨ ਜੁਥ ਹੋ ਰਾਖਸ ਭੀਮ ਅਗਾਸ ਉਡਾਈ ॥ ਛਿਤ ਆਏ ਪਰਤ ਦਲ ਦੇਵ ਹਨਤ ਪੁਨ ਗੈਨ ਚੜਤ ਮਾਇਆ ਦਿਖਰਾਈ ॥ ਬਹੁ ਦੇਵ ਸਰੂਪ ਹ੍ਵੈ ਦੇਵਨ ਮੈ ਰਲ ਕੈ ਬਹੁ ਸੈਨ ਸੁਰਨ ਅਰ ਘਾਈ ॥ ਬਹੁ ਪਾਵਕ ਰੂਪ ਧਰਿਓ ਨਿਸਚਰ ਬਹੁ ਬੇਗ ਬਘੂਲਨ ਰੂਪ ਬਨਾਈ ॥ ਬਹੁ ਨੀਰ ਸਮੀਰ ਬਨਿਓ ਛਲ ਸੋ ਬਹੁ ਸੈਲ ਬਨੇ ਦ੍ਰੁਮ ਦੀਰਘ ਤਾਈ ॥ ਭਇਓ ਘੋਰ ਅੰਧਾਰ ਅੰਗਿਆਰ ਝੜਤ ਤਰੁ ਮੇਰ ਬਤਾਸ ਸਮੀਰ ਬਹਾਈ ॥ ਵਾਰੋ ਬਾਰ ਅਮਾਨ[੨] ਚੁਐ ਨਭ ਛਾਇ ਘਟਾ ਦਾਰੁਨ ਬਰਖਾਈ ॥੨੭੭੪॥੧੦॥ ਬੈਰਾਧਰ ॥ ਤਰਵਾਰ ਚਲੇ ਜਮਦਾੜ ਚਲੇ ਧਰਬਾਰ ਚਲੇ ਬ੍ਰਛਾ ਬਿਸਖਾਈ ॥ ਸੈਫ ਚਲੈ ਗੁਨ ਬਾਨ ਚਲੈ ਗੁਲੇਲ ਚਲੈ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਵਗਾਈ ॥ ਸੇਲ ਚਲੇ ਪਰਸਾ ਬੁਗਦਾ ਖੰਜਰ ਬਿਛੂਆ ਅਸ ਸਾਂਗ ਬਹਾਈ ॥ ਖਗ ਖਾੜਾ ਚਲੈ ਦੋਧਾਰਾ ਚਲੈ ਧਨੁ ਸੈਥੀ ਚਲੈ ਬਲਮ ਝਗਰਾਈ ॥ ਬਨੈਟੀ ਚਲੈ ਔ ਖਗੈਟੀ[੩] ਚਲੈ ਗੁਰਜ ਗੋਫਨ ਮਾਰ ਪਰੀ ਗੁਰੂਆਈ ॥ ਹੁਕਨਾਲ ਚਲੈ ਕੁਹਕ ਬਾਨ ਚਲੈ ਜਲ ਬਾਨ ਚਲੈ ਸਿਲ ਸੈਲ ਰੁਖਾਈ ॥ ਅਨਲ ਬਾਨ ਚਲੈ ਮੂਸਲਬਾਨ ਚਲੈ ਚਕ੍ਰਬਾਨ ਚਲੈ ਦਲ ਬੈਰੀ ਬਰਾਈ ॥੨੭੭੫॥੧੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਬੈਰਾਧਰ ॥ ਏਕ ਹੀ ਬਾਰ ਚਲਿਓ ਸਭ ਆਯੁਧ ਪ੍ਰਲੈ ਭਈ ਕਛੁ ਬਰਨੀ ਨ ਜਾਈ ॥ ਸੂਕ ਗਇਓ ਨਿਧ ਕਾਪਤਨਾਗਨ[੪] ਪਾਵਕ ਸੋ ਪੁਰ ਤੀਨ ਜਰਾਈ ॥ ਬਿਆਰ ਬਹੈ ਅੰਧਿਆਰੀ ਘਰੀ ਜਗ ਜੰਤ ਸਭੈ ਉਡਗੈ ਅਕੁਲਾਈ ॥ ਤੁਸਾਰ ਪੜੇ ਗੜਾ ਧਾਰ ਝੜੇ ਗਇਓ ਸੈਨ ਘਨੀ ਤਰ ਤਾਹ ਦਬਾਈ ॥ ਛਿਤ ਫਾਟ ਗਈ ਚਕਚੂਰ ਭਈ ਹੁਵੈ ਧੂਰ ਕਨੂਕਨ ਖੇਅ ਉਡਾਈ ॥ ਸੂਝ ਪਰੈ ਨ ਬੂਝ ਪਰੈ ਭਟ ਜੂਝ ਗਿਰੇ ਭਟ ਸਾਵਤ ਰਾਈ ॥ ਮਾਚੇ[੫] ਪਰੇ ਭਲ ਖਸਾਡੇ[੬] ਕਰੇ ਹੁਵੋ ਸਾਮੁਹ ਲਰੈ ਨਹ ਪੀਠ ਦਿਖਾਈ ॥ ਸਾਕੇ ਕਰੇ ਨ ਮੁੜੇ ਰਨ ਤੇ ਪ੍ਰਭ ਕਾਜ ਜੁਝੇ ਸਰਨਾਗਤ ਪਾਈ ॥੨੭੭੬॥੧੨॥ ਬਾਰਹੀ ॥੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਰਾਗ ਸੁਰਮਾਨੰਦ ॥ ਅਸਟਪਦੇ ॥ ਗਿਰਤ ਲੁਥ ਪੈ ਲੁਥ ਅੰਬਾਰ ਲਾਗੀ ਘਨੀ ਸੈਨ ਜੂਝੀ ਮਹਾ ਮਾਰ ਮਚੀ ॥ ਭਇਓ ਤੰਗ ਰਨ ਸੂਰ ਬਲਵੰਤ ਜੋਧਾ ਰੁਦ੍ਰ ਕਾਪਾਲ ਖੰਕਾਲ ਨਾਚੀ ॥ ਹਸੈ ਸਿਧ ਗੰਧ੍ਰਬ ਚਾਰਨ[੭] ਜੋਗਿਨ ਡਕੈ ਭੂਤ ਮਸਾਨ ਮਾਰ ਮਾਰ ਮਾਚੀ ॥ ਗ੍ਰਿਤ ਮੁੰਡ ਅਰੁ ਤੁੰਡ ਗਜ ਸੁੰਡ ਰੁੰਡਨ ਘਨੇ ਭਕਰੁੰਡ ਧੁਕ ਧੁਕਤ ਭਾਸੁੰਡ ਰਾਚੀ ॥ ਪਰਤਿ ਦੀਹ ਉਤੰਗ ਤਰੁ ਮੇਰ ਗੋਲਾ ਘਨਾ ਬਾਨ ਬੰਦੂਕ ਛੁਰੀ ਕਰਦ ਕਾਚੀ ॥ ਦਲਤ ਦੇਵ ਦਲ ਅਸੁਰ ਤਿਲਸਮ ਭਾਰੀ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਘੋਖ ਸੁ ਤੋਪ ਅਸ)
[੨]ਅਪ੍ਰਮਾਨ (ਅਸ)
[੩]ਖਰੈਟੀ (ਅਸ)
[੪]ਕੂਪ ਤੜਾਗਨ (ਅਸ)
[੫]ਮਾਰੇ (ਖਕ, ਅਸ)
[੬]ਖਾੜੇ (ਅਸ)
[੭]ਬਾਰਨ (ਖਕ), ਰਨ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਜਲ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਦੈਤਾਜਨ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਕ੍ਰਿਪਮ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਮਾਇਆ ਆਸੁਰੀ ਭਯੋ ਰੰਗ ਭੂਮ ਚਾਕੀ[੧] ॥ ਬਬਰ ਸੇਰ ਪਲੰਗ ਘਨੇ ਸਿੰਘ ਚੀਤਾ ਪਰਤ ਬਾਘ ਬਘਿਆੜ ਸਿੰਗ੍ਰਾਲ ਪਾਚੀ ॥ ਸਰਪ ਸੀਹ ਅਜਗਰ ਅਜਦਾਹਾ ਬਿਛੂ ਬਸੇ ਬਿਬਿਧ ਪਲਹਾਰ ਹਰ ਰੰਗ ਤਾਚੀ ॥੨੭੭੭॥੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਸੁਰਮਾਨੰਦ ॥ ਪੜੇ ਗੁੜਾ ਅੰਗਿਆਰ ਬਿਸਕੂਟ ਧਾਰਾ ਸਰਸ ਸਾਂਗ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਤ੍ਵਾਰ ਕਾਤੀ ॥ ਗਦਾ ਗੁਰਜ ਗੋਲਾ ਸੈਥੀ ਬਾਨ ਨਾਵਕ ਤਬਰ ਸੇਰ ਕਟਾਰ ਤਰ ਮੇਰੁ ਪਾਤੀ ॥ ਪ੍ਰਸਾ ਸੈਲ ਛੂੜੀ ਖੰਡਾ[੬] ਬਾਂਕ ਬਿਛੂਆ ਜਬ੍ਰ ਨੇਜਾ ਭੀਮ ਭਾਲਾ ਭੈਰੋ ਸੂਲ ਤਾਤੀ ॥ ਪਟਾ ਸੈਫ ਸੈਥੀ ਮੂਸਲ ਡਾਂਗ ਲਾਠੀ ਬਲਮ ਤੀਰ ਤੁਫੰਗ ਦੁਧਾਰ ਗਾਤੀ ॥ ਬਨੈਟੀ ਤੇਗ ਧਰਬਾੜ ਖਗ ਬਾਨ[ਅ] ਬ੍ਰਛਾ ਜੰਬੂਆ ਛੂਲ ਕਮੰਦ ਛਉਹੀ ਸਤ੍ਰਘਾਤੀ ॥ ਸੈਫ ਪਟਾ ਨਾਚੁਖ ਅਨੀ ਚਕ੍ਰ ਚੰਦ੍ਰ ਧਰਾ ਫੋਕੀ ਪਰੀ[੨] ਸਿਲੀ ਸੂਆ ਦਾਤੀ ॥ ਗੁਰਹ ਈਟ ਚਪਲ ਖਪਰਾ ਖਦੰਗ ਕੁਤਕਾ ਸੋਟਾ ਤਾਲ ਤਮਾਲ ਜੰਬੂਲ ਧਾਤੀ ॥੨੭੭੮॥੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸੁਰਮਾਨੰਦ ॥ ਏਤੇ ਸਸਤ੍ਰ ਚਲੇ ਫਉਜ ਦੈਤ ਸੇਤੀ ਸਪਾਸਪ ਕਤਲਾਮ ਕਰਵਾਰ ਚਲੀ ॥ ਬਾਂਕੇ ਸੂਰ ਚਉਗਾਨ ਮੈਦਾਨ ਠਾਢੇ ਬਾਹ ਤਰਵਾਰ ਬਰਿਆਰ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਮਲੀ ॥ ਘਨ ਗਰਜ ਬੰਦੂਕ ਸ੍ਨਾਟ[੩] ਤੀਰੈਂ ਧਮਕ ਤੋਪ ਗੋਲਾ ਸੈਨਾ ਦੇਵ ਹਲੀ ॥ ਦਾਮਿਨ ਧਾਰ ਚਮਕਾਰ ਧਰਬਾੜ ਦਮਕੈ ਹਲਾਚਾਲ ਭੂ ਕੰਪ ਭੌ ਪ੍ਰਲੈ ਘਲੀ ॥ ਧਸ ਧਰਨਿ ਭਈ ਸੂਮ[ੲ] ਪੁੜ ਉਡੇ ਗਰਦੂੰ ਬਿਖੈ ਗਗਨ ਭੂਅ ਅਰਧ ਉਰਧ ਭ੍ਰਮਤ ਭਲੀ ॥ ਅਨਲ ਬੇਗ ਬਤਾਸ ਝੜੀ ਸਾਰ ਧਾਰਾ ਬਹੀ ਗੋਲਾ ਬੂੰਦ ਬਰਖੈ ਘਟਾ ਜੋਰ ਢਲੀ ॥ ਰਕਤ ਸਿੰਧ ਉਮਡਿਓ ਲਹਰ ਮਉਜ ਮਾਰੈ ਪ੍ਰਬਲ ਤਾਲ ਪ੍ਰਮਾਨ ਕਈ ਤਾਲ ਤਲੀ ॥ ਹੀਆ ਜੋਰ ਦੇਖੋ ਬਲੀ ਦੇਵ ਕਾ ਜੂ ਸੀਨਾ ਖੋਲ ਠਾਢੇ ਏਤੀ ਮਾਰ ਝਲੀ ॥੨੭੭੯॥੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਸੁਰਮਾਨੰਦ ॥ ਚਕ੍ਰ ਸੰਭਾਰ ਭਗਵਾਨ ਕੋਪੈ ਤਬੈ ਘਨੀ ਮਾਰ ਮਾਚੀ ਦੁਹੂ ਸੈਨ ਮਾਹੀ ॥ ਪਦਮ ਗਨੇਸ ਨਓ ਕੋਟ ਦੇਵੀ ਸਭੈ ਚਕ੍ਰ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਲੈ ਜੰਗ ਕਾਹੀ ॥ ਤੁਮਲ ਜੁਧ ਦਾਰੁਨ ਸਮ੍ਰ ਘੋਰ ਭੀਖਮ ਮਚੀ ਮਾਰ ਹੀ ਮਾਰ ਦੋਊ ਓਰ ਬਾਹੀ ॥ ਦਸੋ ਲੋਕ ਦਿਸ ਬਿਦਿਸ ਭੂਅ ਗਗਨ ਪੂਰਿਓ ਭਰਿਓ ਲੋਕ ਅਲੋਕ ਦੇਵ ਦੈਤ ਨਾਹੀ ॥ ਚਹੂ ਚਕ ਰੁਕਿਓ ਚਕ ਚਉਧ ਲਾਗੀ ਸਮਰ ਪਸ ਪੰਖੀਅਨੁ ਜੁਧ ਕ੍ਰਤ[੪] ਪੈਂਡ ਰਾਹੀ ॥ ਚਰਚਾ ਜੁਧ ਕੀ ਠਉਰ ਦਰ ਠਉਰ ਹੋਨੇ ਲਗੀ ਸਕਲ ਪੁਰਸ ਨਾਰੀ ਠਠੇਓ[੫] ਜੁਧ ਤਾਹੀ ॥ ਮੁਰਲੀ ਬੇਨ ਡਉਰੂ ਨਾਰਦ ਬੀਨ ਬਾਂਜੈ ਡਾਡਵ ਨ੍ਰਿਤ ਨਚੈ ਮਹਾ ਰੁਦ੍ਰ ਬ੍ਰਾਹੀ[੬] ॥੨੭੮੦॥੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਸੁਰਮਾਨੰਦ ॥ ਸਾਤੋ ਭੂਪ[੭] ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਮ ਬਰੁਨ ਚੰਦ੍ਰੰ ਬ੍ਰਹਮਾ ਰੁਦ੍ਰ ਕੋਪੇ ਲੀਏ ਸੂਲ ਪਾਨੰ ॥ ਜਖ ਜਮ ਕਉਬੇਰ ਬਲੀ ਕਾਲ ਕੋਪੇ ਮੁਖ ਸਹੰਸ੍ਰ ਲੌ ਦੇਵ ਸੁਰਪਾਲ ਭਾਨੰ ॥ ਅਸਵ ਏਣ ਗਜ ਬ੍ਰਿਖਭ ਬਿਵਾਨ ਰਥ ਹੰਸ ਗੰਟ[੮] ਮੋਰ ਤਯੂਰ ਮੂਖਕ ਪ੍ਰਧਾਨੰ ॥ ਮਹਖੀ ਮੀਨ ਪਾਲੰਗ ਖੰਕਾਲ ਨਾਚੀ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰੇਤ ਦਲ ਭੂਤ ਅਉ ਗੂਲ ਠਾਨੰ[੯] ॥ ਕਿਲਕਟੀ ਕੂਹ ਚਿਕਾਰ ਹਾਹਾਕਾਰ ਭਾਰੀ ਗਿਰਤ ਰੁੰਡ ਗਜ ਸੁੰਡ ਉਚਕਤ ਮਸਾਨੰ ॥ ਹਿੰਸਤ ਹਯ ਚੰਚਲ ਪੰਛੀ ਬੇਗ ਬਤਾਸ ਦਾਰੁਨ ਘੋਖ ਗਜ ਮਤ ਗਿਰ ਕਾਏ ਮਾਨੰ ॥ ਬਬਕਤ ਸਿੰਘ ਚੀਤਾ ਬਘਿਆੜ ਘੋਰਾ ਭੈ ਸਦ ਨਿਸੁੰਨ ਭਭਕੰਤ ਘਾਨੰ ॥ ਜਿੰਨ ਦੇਵ ਦਲ ਦੂਤ ਚੀਤਕਾਰ ਮਾਰਤ ਪਰੀ ਪੁੰਗ ਭਟ ਚੁੰਗ ਸੁਰ ਸਕਤਿ ਆਨੰ ॥੨੭੮੧॥੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸੁਰਮਾਨੰਦ ਅਸ੍ਰਪਦੀਆ ॥ ਮਚੀ ਮਾਰ ਬਿਸੀਆਰ ਰਨ ਦੁਹੁ ਤੂਫਨ ਕਟੀ ਸਈਨ ਦਾਨਵ ਘਨੇ ਸੂਰ ਮਾਰੇ ॥ ਅਨੀ ਜੋਰ ਭਟ ਦੇਵ ਦਲ ਦੈਤ ਜੁਟੇ ਗੋਲਾ ਬਾਨ ਤਰ ਸੈਲ ਗੁਰਜ ਮੇਰ ਭਾਰੇ ॥ ਦਾਮਿਨ ਲੂਹ ਲਹ ਲਹਤ ਬਜ੍ਰ ਪਾਤ ਬੈਰੀ[ਸ] ਨਿਸਚਰ ਘਾਤ ਸੈਨਾ ਪ੍ਰਬਲ ਮਾਰ ਮਾਰੇ ॥ ਰੁਕਿਓ ਦਿਸ ਬਦਿਸ ਗਗਨ ਭੂਮ ਸਾਰੀ ਰੁਕਜੋ ਖਗ ਬਨ ਮ੍ਰਿਗ ਰੁਕਜੋ ਪੈਡ ਸਾਰੇ ॥ ਰੁਕਜੋ ਨੀਰ ਸਮੀਰ ਚਰ ਅਚਰ ਬਬਕਜੋ ਰੁਕਜੋ ਸੁਆਸ ਬੈਰੀ ਛੁਟਿਓ ਪ੍ਰਾਨ ਪਿਆਰੇ ॥ ਹੁਵੈ ਰੁੰਡ ਬਿਨੁ ਮੁੰਡ ਰਨ ਬੀਰ ਧਾਏ ਕਛੇ ਕਾਛ ਬਿਕ੍ਰਾਲ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਤਾੜੇ ॥ ਗਹ ਲੇਤ ਭਟ ਖੇਤ ਚਉਗਾਨ ਹੀ ਤੇ ਚੀਰਤ ਅਰਧ ਅਰ ਉਰਧ ਦੋਏ ਖੰਡ ਪਾਰੇ ॥੨੭੮੨॥੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਸੁਰਮਾਨੰਦ ॥ ਮੀਜਤ ਸੈਨ ਪਗ ਘਾਤ ਪ੍ਰਹਾਰ ਲਾਤੈ ਕਰੈ ਮਾਰ ਮੁਸ੍ਰਨ ਘਨੀ ਸੈਨ ਕੂਟੀ ॥ ਤਿਨੈ ਦੇਖ ਲਲਕਾਰ ਨਉ ਕੋਟਿ ਦੇਵੀ ਕਾਲੀ ਰੋਹ ਧਾਈ ਸ੍ਰਮ ਦੈਤ ਜੂਟੀ ॥ ਖਾਂਡਾ ਜੋਰ ਕੀਨਾਂ ਸਕਤੈ ਘੇਰ ਲੀਨਾ ਜੋਗਿਨ ਪਤ੍ਰ ਰਤ ਪੂਰ ਨਦ ਸ੍ਰੋਨ ਘੂਟੀ ॥ ਮਚੀ ਬਾਨਾਵਲੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਸੇਤੀ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਕੀ ਸੈਨ ਭਗਵਾਨ ਲੂਟੀ ॥ ਆਂਖੈ ਤਾਇ ਚਉਗਾਨ ਹੋ ਸਮ੍ਰ ਕੀਨਜੋ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਭਗਵਾਨ ਦੋਊ ਵਾਰ ਛੁਟੀ ॥ ਧਨੁ ਬਾਨ ਸਧਾਨ ਭਗਵਾਨ ਕੋਪੈ ਘਣੇ ਚਕ੍ਰ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਖਗ ਪਾਸ ਸੂਟੀ ॥ ਗੋਲਾ ਗ੍ਰਿਸਟ ਮੂਸਲ ਗਦਾ ਗੁਰਜ ਗੋਫਨ ਗੜੀਆ ਗੁਰਜ ਗੁਲੇਲ ਕਰਵਾਰ ਟੂਟੀ ॥ ਮੁਹ ਟਡ[੧੦] ਪਸਾਰ ਸਭ ਸਸਤ੍ਰ ਲੀਨਜੋ ਨਹੀ ਰੰਚ ਤਿਸ ਘਾਵਤਨ ਮਾਂਝ ਫੂਟੀ ॥੨੭੮੩॥੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਸੁਰਮਨੰਦ ॥ ਕਰਜੋ ਘੋਰ ਚਿਕਾਰ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਜੂਟਿਓ ਸਦ ਦੈਂਤ ਦੇ ਦੈਂਤ ਜਮਰਾਜ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਰਾਚੀ (ਅਸ)
[੨]ਪੰਛੀ ਪਰੀ (ਖਕ)
[੩]ਸਟਕਾਟ (ਅਸ)
[੪]ਕ੍ਰੁਧ (ਅਸ)
[੫]ਠਟਿਓ (ਖਕ, ਅਸ)
[੬]ਬਾਹੀ (ਅਸ)
[੭]ਭੂੰਮ (ਅਸ)
[੮]ਗਰੁੜ (ਅਸ)
[੯]ਪਿਸਾਚ ਬੈਤਾਲ ਧਾਨੰ (ਅਸ)
[੧੦]ਦਾਙ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਖਾੜਾ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਸ ਵਿਚ 'ਬ੍ਰਿਛ' ਸਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਸ ਵਿਚ 'ਸੂਨ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਜੈਸੇ ॥ ਭਵ ਧਰਤ ਲੈ ਅਸਤ੍ਰ ਸਭ ਸਤ੍ਰ ਜੇਤੇ ਸਿਲਹ ਗੁਰਜ ਗਜ ਬਾਜ ਸਭੀ ਸੂਰ ਐਸੇ ॥ ਦੀਸਤ ਕੋਟ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਠਾਢੇ ਸਮਰ ਆਪ ਕੀਨਜੋ ਪ੍ਰਲੈ ਕਾਲ ਤੈਸੇ ॥ ਕਰ ਸੋਰ ਕਠੋਰ ਕਰੋਰ ਧਾਏ ਆ ਚਹੂ ਗਿਰਦ ਭਗਵਾਨ ਕੇ ਜੰਗ[੧] ਪੈਸੇ ॥ ਏਕ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਸੇ ਸਕਤ ਨਹੀ ਕੌਨਹੀ ਜਹਾ ਕੋਟਿ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਹੋਏ ਸਮਰ ਵੈਸੇ ॥ ਪ੍ਰਲੈ ਸਮ੍ਰ ਹੈ ਨਾਮੁ ਸੁਨੋ ਸੰਤ ਸਜਨ ਭਗੋਵਾਨ ਬਿਨ ਸਰਨ ਨਹੀ ਤਰਨ ਕੈਸੇ ॥ ਕੀਆ ਚੋਜ ਕਰਨਹਾਰ ਨੈ ਸਮਰ ਐਸਾ ਰਖਾ ਲਾਜ ਸੁਰ ਰਾਜ ਪ੍ਰਨ ਤੈਸੇ ॥ ਸ੍ਰੁਤਿ ਨੀਤ ਬ੍ਰਿਦ ਰਛ ਭਗਵਾਨ ਸਦਹੀ ਭਾਖੈ ਰਾਮ ਭਗਵੰਤ ਬਿਨ ਕਰੈ ਐਸੇ ॥੨੭੮੪॥੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਸੁਰਮਾਨੰਦ ॥ ਸਹੰਸਰ ਜੋਜਨ ਕਾਏ ਭੀਮ ਭਾਰੀ ਏਕ ਏਕ ਸਮ ਕਾਲ ਕਰਵਾੜ[੨] ਕਾੜੇ ॥ ਲਾਖ ਭੁਜਾ ਸਿਰ ਸਹੰਸ੍ਰ ਭੈ ਰੂਪ ਭੀਖਮ ਲਜੈ ਦੇਖ ਕੈ ਇੰਦ੍ਰ ਭਟ ਚੰਦ੍ਰ ਸਾਰੇ ॥ ਭਜੈ ਸੂਰ ਵਰੀਆਂਮ ਗਨ ਦੇਖਤ ਹੀ ਗਏਓ ਭੂਲ ਅਵਸਾਨ ਨਹੀ ਜੰਗ ਠਾੜੇ ॥ ਭਜੇ ਬੀਰ ਤਜ ਧੀਰ ਬਿਨਾ ਭੀਰ ਪਰੇ ਲੜੇ ਕਉਨ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਮਰੇ ਬਿਨਾ ਮਾਰੇ ॥ ਕੇਤੇ ਸਿੰਧ ਡੂਬੇ ਕੇਤੇ ਪਿਆਲ ਦੁਰੇ ਛਿਪੈ ਪ੍ਰਾਨ ਲੈ ਲੈ ਬਲੀ ਸੂਰ ਗਾੜੇ ॥ ਸਭੀ ਸੂਰ ਭਾਜੈ ਬਿਨਾ ਘਾਵਹੀ ਸੇ ਦੇਖ ਰੂਪ ਬਿਕ੍ਰਾਲ ਰਿਪ ਤੇਜ ਤਾੜੇ ॥ ਛੁਟਓ ਪ੍ਰਾਨ ਕੇਤੇ ਹੀਅ ਦਹਲ ਭਾਰੀ ਜੀਅ ਸਹਮ ਕਰ ਹਉਲ ਕਰ ਸਸਤ੍ਰ ਛਾੜੇ ॥ ਕਰ ਭੇਖ ਤਪੋ ਨਠੇ ਜੁਧ ਸੇਤੀ ਬਿਤੇ ਬਰਖ ਕੇਤੇ ਘਨੇ ਦਿਵਸ ਬਾੜੇ ॥੨੭੮੫॥੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਸੁਰਮਾਨੰਦ ॥ ਹਲਾ ਚਾਲ ਪਾਰੀ ਭਾਜੇ ਭੂਪ ਭਾਰੀ ਨਠੈ ਪ੍ਰਾਨ ਲੈ ਸੂਰ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਸੇਤੀ ॥ ਕੰਪਜੋ ਮੇਰ ਥਲ ਸਿੰਧ ਛਿਤ ਗਗਨ ਦਹਿਲਓ ਪ੍ਰਲੈ ਹੋ ਨਚਾਹੈ ਨ[੩] ਕੇਆਮ ਏਤੀ ॥ ਡਿਗੇ ਵੀਰ ਵਰੀਆਮ ਲਲਕਾਰ ਹੀ ਤੇ ਗਿਰੇ ਭੂਮ ਮੁਰਛਿਤ ਦਿਵਸ ਜਾਮ ਕੇਤੀ ॥ ਜਿਹ ਓਰ ਰਿਪ ਧਸਤ ਲੈ ਖੜਗ ਤੀਛਨ ਹਨੇ ਦੇਵ ਦਲ ਬਿਖਮ ਕਬਿ ਰਾਮ ਛੇਤੀ ॥ ਭੁਜਾ ਲਾਖ ਕਰਵਾਰ ਕਈ ਲਾਖ ਸੈਥੀ ਗਦਾ ਗੁਰਜ ਗੋਫਨ ਮੂਸਲ ਚਾਮ ਚਕਤੀ ॥ ਖੰਜ੍ਰ ਕਰਦ ਕਟਾਰ ਜਮਦਾੜ ਛੂਲੀ ਛਉਹੀ ਸੇਲ ਪਰਸਾ ਸਮਰ ਸਾਂਮ[ੳ] ਝੜਤੀ ॥ ਕਟੀ ਸੈਨ ਚਤੁਰੰਗ ਬੇਵਾਨ ਧਾਰੀ ਲਟੇ ਵੀਰ ਸਾਊ ਇਜਦਹਾਮ[ਅ] ਛਟਤੀ ॥ ਗੋਲਾ ਬਾਨ ਬਜ੍ਰ ਗੜਾ ਮੇਰ ਮੂਸਲ ਦਾਮਿਨ ਲੂਤ ਲਪਕਾਰ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਕੜਕੀ ॥੨੭੮੬॥੧੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸੁਰਮਾਨੰਦ ॥ ਅਸਟਪਦੀ ॥ ਹਾਥੀ ਕੋਟ ਮਾਰੇ ਦਸ ਕੋਟ ਘੋਰਾ ਕਈ ਕੋਟ ਸਇੰਦ ਨਵ ਪਦਮ ਸੂਰਾ ॥ ਬਿਵਾਨ ਕੋਟ ਢਾਹੇ ਮਾਨੋ ਬ੍ਰਿਛ ਬਾਛੀ ਪੈਦਲ ਬੂਹ ਅੰਬੂਹ ਆਛੈ ਛੈਲ ਗੂੜਾ ॥ ਮਾਨਵ ਕੋਟ ਭਖੇ ਏਕ ਸ੍ਵਾਸ ਬਿਰਖੀ ਖਗ ਮ੍ਰਿਗ ਸਭੀ ਕੂਹ ਕੰਠ ਚੂੜਾ ॥ ਜਿਸ ਓਰ ਜਾਵੈ ਸੈਨਾ ਕਾਟ ਡਾਰੈ ਜਿਹ ਓਰ ਧਾਵੈ ਕਰੈ ਧੂਰ ਧੂਰਾ ॥ ਪਉਰਖ ਦੇਖ ਭਗਵਾਨ ਘਨੇ ਬਾਨ ਮਾਰੇ ਘਨੇ ਚਕ੍ਰ ਛੂਟੇ ਮਾਰ ਮਾਰ ਪੂਰਾ ॥ ਸਥੀ ਕੋਟ ਨਾਲੀ ਖਪਰਾ ਕੋਟ ਛੂਟੈ ਜੰਬੂਆ ਕੋਟ ਤੁਫੰਗ ਹਥ ਨਾਲ ਛੂਰਾ ॥ ਪਾਸੀ ਕੋਟ ਕਰਵਾਰ ਇਕਬਾਰ ਚਲੀ ਦਾਨਵ ਕੋਟ ਬਪੁ ਧਰੇ ਦਲ ਦੇਵ ਬੂਰਾ ॥ ਘਨੇ ਚਾਬ ਡਾਰੈ ਦਾਰੁਨ ਸਸਤ੍ਰ ਸਭਹੀਂ ਘਨੇ ਛਾਂਟ ਡਾਰੇ ਸਭੀ ਅਸਤ੍ਰ ਸੂਰਾ ॥੨੭੮੭॥੧੧॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸੁਰਮਾਨੰਦ ॥ ਹਠੀ ਸੰਭੂ ਕੋਪੇ ਜਮ ਜਖ ਕਾਲੀ ਸਕਤੈ ਨਉ ਸਿੰਘ ਚੜਾ ਸਮਰ ਧਾਈ ॥ ਪਦਮ ਗਨੇਸ ਇਕ ਸਹੰਸ੍ਰ ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਾਸ੍ਵ ਸੈਨ ਲੈ ਮੇਘ ਦਲ ਘੇਰ ਪਾਈ ॥ ਰੁਕਿਓ ਦਿਸ ਬਿਦਿਸ ਦਸੋ ਲੋਕ ਸਾਰੇ ਭਰੇ ਦੇਵ ਦਾਨੂ ਸਮਰ ਜੂਝ ਤਾਂਈ ॥ ਹਸੈ ਸਿਧ ਗੰਧ੍ਰਬ ਮੁਨ ਬ੍ਰਿੰਦ ਚਾਰਨ ਘਿਰੀ ਨਭ ਪੂਰ ਪਰੀ ਘੇਰ ਆਈ ॥ ਲਰਾ[੪] ਦੇਤ ਝੂਲੈ[ੲ] ਚਾਵ ਭਿੰਨੜੀ ਵੇ ਰਾਵਲ ਚਿਤ ਹੁਲਾਸ ਆਨੰਦ ਪਾਈ ॥ ਜੀਵੇ ਜਾਨ ਮੇਰੀ ਮਹਬੂਬ ਛੇ ਜੀ ਹੂਰ ਘੋਲੀ ਜਾਵੈ ਆਛੈ ਛੈਲ ਤਾਈ ॥ ਬਰਖੈ ਫੂਲ ਧਾਰਾ ਘਨ ਮੇਘ ਮਾਲਾ ਬਾਜੈ ਸੰਖ ਭੇਰੀ ਘੰਟਾ ਝਾਂਝਨਾਈ ॥ ਧਉਸਾ ਦੀਹ ਮਾਰੂ ਖ੍ਰਚਾਮ ਭਾਰੀ ਡੰਕਾ ਡਢ ਢਮਕਾਰ ਬਹੁ ਨਾਦ ਵਾਈ ॥੨੭੮੮॥੧੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਸੂਰਾ ॥ ਅਲੀ ਘੋਲ ਜਾਵੈ ਆਈ ਰੂਪ ਤੈਡੇ ਲੋਭੀ ਹੂਰ ਮੁਖ ਕੰਜ ਦ੍ਰਿਗ ਦੇਖ ਤੇਰੇ ॥ ਬਰੋ ਆਇ ਬੇਰੀ ਆਛੈ ਸੁਖ ਕੀਜੈ ਘਨੇ ਦਿਵਸ ਲੌ ਭੋਗ ਸੁਰਗ ਧਾਮ ਮਾਰੇ ॥ ਅਲੀ ਬੈਸ ਥੋਰੀ ਕਲੀ ਕੰਜ ਲਲੀ ਮੀਠੇ ਬੈਨ ਸਮਰੈਨ[ਸ] ਕੋ ਜਾਹ ਹੇਰੇ ॥ ਮੋਹਨੀ ਰੂਪ ਥੋਰੀ ਰਸ ਰੀਤ ਚਾਤੁਰ ਨਾਗ੍ਰ ਨਾਰ ਛੈਲੀ ਗੋਰੀ ਅੰਗ ਥੇਰੇ ॥ ਸਾਰੰਗ ਚਾਲ ਗਜ ਰਾਤ ਮੁਖ ਮੰਦ ਹਾਂਸੈ ਅਧਰ ਲਾਲ ਚਮਕੈ ਦੰਦਾ ਦੁਰ ਜੇਰੇ ॥ ਚਿਤਵਨ ਬਾਨ ਬਾਂਕੀ ਹੇਰੇ ਯਾਰ ਜਾਨੀ ਮਾਰੇ ਸੂਰ ਮ੍ਰਿਗ ਘਨੇ ਬਹਰੀ ਬਟੇਰੇ ॥ ਕੁਹਕੈ ਮੋਰ ਕੂਹੀ ਹਸੈ ਹੰਸਨੀ ਸੀ ਆਲੀ ਬੈਸ ਥੋਰੀ ਕੋਕਿਲ ਬੈਨ ਟੇਰੇ ॥ ਇੰਦ੍ਰ ਮੁਖ ਸਮਕੰਜ ਦ੍ਰਿਗ ਕਜ ਲਲੀ ਕਲੀ ਕੰਜ ਕੋਰੀ ਅਲੀ ਭ੍ਰਿੰਗ ਚੇਰੇ ॥੨੭੮੯॥੧੩॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ॥ ਸੂਰਾ ॥ ਬਾਲੀ ਬੈਸ ਜੋਬਨ ਬਾਤੀ ਪ੍ਰੇਮ ਧਰੇ[੫] ਮਕਰੰਦ ਲੋਭੀ ਤਹਾਂ ਆਨ ਫਾਸੈ ॥ ਪਦਮਨ ਬਾਸ ਕੰਜਨ ਅਲ ਭ੍ਰਮ[੬] ਗੁੰਜੈ ਚੰਦਨ ਜਾਨ ਜੁਲਫੈ ਨਾਗਿਨ ਸਿਆਹ ਡਾਸੈ ॥ ਜਾਲਮ ਜੋਰ ਜਮਾਲ ਮਹਬੂਬ ਤੇਰਾ ਫੂਲੇ ਕੰਜ ਲਾਲੀ ਦ੍ਰਿਗ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਸੰਗ (ਖਕ, ਅਸ)
[੨]ਕਰਵਾਰ (ਅਸ)
[੩]ਰੋਜ (ਅਸ)
[੪]ਲਾਰਾ (ਅਸ)
[੫]ਧਾਰੇ (ਖਕ, ਅਸ)
[੬]ਭ੍ਰਮਰ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸ੍ਰਮਸਾਮ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਇਜਮਜਾਮ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਝੂਠੈ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਅੰਜ ਜਾ ਸੈ ॥ ਪੀਐ ਫੂਲ ਸਰਾਬ ਸਹਾਬ ਰਾਂਗੇ ਆਖੈ ਨੀਦ ਉਂਨੀਦ ਦਪੇਟ ਆਸੈ ॥ ਚੇਟਕ ਮੰਤ੍ਰ ਬਸਿ ਕਰਨ ਗੁਲਬਦਨ ਜਾਨੀ ਲੀਏ ਮੋਹ ਰਨ ਸਰ ਜਿਸ ਵੇਰ ਪੈਸੇ ॥ ਗੁੰਧੀ[੧] ਮਾਂਗ ਚੰਪਾ ਕਲੀ ਬੇਸਰ ਮੁੰਗ੍ਰਾ ਰਾਇ ਬੇਲ ਚਬੇਲੀ ਗੋਲਾਬ ਵੈਸੇ ॥ ਨਰਗਿਸ ਨੈਨ ਗੁਲਜਾਰ ਮਹ ਬਦਨ ਲੰਗਰ ਕਟ ਛੀਨ ਅਪੀਨ ਮ੍ਰਿਗ ਰਾਜ ਜੈਸੇ ॥ ਬਾਬੇ ਚੀਰ ਖਾਸੇ ਗੋਰੀ ਅੰਗ ਸੋਹੇ ਅੰਗੀਆ ਛੀਨ[੨] ਤਨਾਉ ਮਕਤੂਲ ਲੈਸੇ ॥੨੭੯੭॥੧੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਸੂਰਾ ॥ ਬਾਜੂ ਬੰਦ ਭੁਜਬੰਦ ਹੀਰਾ ਲਾਲ ਪੰਨਾ ਮੁਕਤਾ ਮਾਲ ਬੇਨਾ ਕੰਠ ਮਾਲ ਮੋਤੀ ॥ ਸੀਸ ਫੂਲ ਬੰਦੀ ਬੇਸਰ ਨਾਕ ਸੋਹੈ ਕੁੰਡਲ ਕਾਨ ਝੂਲੈ ਰਾਵਲ ਭਾਨ ਜੋਤੀ ॥ ਹੈਕਲ ਹਾਰ ਪਹੁਚੀ ਮੁੰਦ੍ਰੀ ਲਾਲ ਪੰਨਾ ਬਧੀ ਨੀਲ ਮਨ ਰਤਨ ਫਨ ਮਾਲ ਪੋਤੀ ॥ ਹੀਰਾ ਹੇਮ ਮੜਾ ਜਜੀਰ ਮਿਆਨੈ ਪਾਇਲ ਝੀਨ ਝਰੈ[੩] ਝਝਕਾਰ ਹੋਤੀ ॥ ਨਾਜੁਕ ਚਾਲ ਚਲੈ ਲਚਕ ਚਾਲ ਭਉਰੀ ਲਟਕਨ ਜੋਰ ਲਟਕੈ ਆਲੀ ਸੇਤੀ[੪] ਸੋਤੀ ॥ ਕਾਮਿਨ[੫] ਕੇਲ ਚਾਤੁਰ ਚੰਚਲ ਕਾਮਿ ਆਤੁਰ ਘਨੀ ਮਾਰ ਭਰੀ ਮੁਖ ਬੋਲ ਤੋਤੀ ॥ ਆਲਿੰਗਨ ਖੂਬ ਜਾਨੈ ਆਸਨ ਜੋਰ ਠਾਨੈ ਸੁਘਰ ਛੈਲ ਛੈਲੀ ਰਸ ਰੰਗ ਗੋਤੀ ॥ ਬੀਰੀ ਦਾਤ ਮਾਜੈ ਅੰਜਨ ਆਡ ਸਾਜੈ[੫] ਪ੍ਰਮਲ ਬਾਸ ਬਾਸੈ ਕੇਸਰ ਰੰਗ ਬੋਤੀ ॥੨੭੯੧॥੧੪॥ ਨਾਇਕਾ ਮੈਨ ਮੂਰਤ ਆਲੀ ਮਾਹ ਸੂਰਤ ਕੰਚਨ ਸਚੇ[੬] ਢਾਰੀ ਬਿਧ ਬੈਸ ਛੋਤੀ[੭] ॥ ਕਹੈ ਰਾਮ ਐਸੀ ਭਾਮ ਧਾਮ ਕਾ ਕੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਰਾਮ ਕਰੈ ਤਾ ਕੀ ਬਾਮ ਹੋਤੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥੧੫ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਸੂਰਾ ਮਲਾਰ[ਅ] ॥ ਲਾਰਾ ਵੇਖਨੁ ਨੂ ਲਾੜੀਆ ਝੁੰਡ ਆਈਆਂ ਹੁਲੈ ਆਈਆਂ ਹੁਲੈ ਧੂਮ ਪਾਈ ਮੰਗਲ ਗੀਤ ਗਾਵੈ ॥ ਗੋਦਨ ਫੂਲ ਹਥਾਨ ਉਲਾਸ ਝਰੀ ਗਾਗਰ ਸੀਸ ਨਾਗਰ ਸਖੀ ਸੋਭ ਪਾਵੈ ॥ ਗੋਲਾਲ ਝੋਰੀ ਲੀਏ ਹਾਥ ਗੋਰੀ ਅਲਤਾ ਮੂਠ ਲਲਤਾ ਛੈਲੀ ਮਾਰ ਜਾਵੈ ॥ ਖੇਲਤ ਸੂਰ ਧਾਮਾਰ ਭਗਵੰਤ ਧਨੀ ਸਮਰ ਰਾਸ ਰਚਿਓ ਨਹੀ ਬੈਨ ਆਵੈ ॥ ਲੀਲਾ ਚੋਜ ਚਰਿਤ੍ਰ ਭਗਵੰਤ ਖੇਲੈ ਬੇਅੰਤ ਕਾ ਅੰਤ ਕਹੋ ਕਉਨ ਪਾਵੈ ॥ ਐਸੇ ਦੇਨ[੮] ਚਿੰਨ ਦੇਵ ਕੋ ਬੰਦਨਾ ਜੂ ਬਿਸ੍ਵਰੂਪ ਬੈਰਾਟ ਬਲ ਰਾਮ ਜਾਵੈ ॥ ਯਹੀ ਦਾਨ ਮਾਗੋ ਕਰ ਜੋਰ ਥੇ ਸੋ ਜੀਵੈ ਰਾਜ ਮੈਡਾ ਭਗਤਿ ਦਾਨ ਪਾਵੈ ॥ ਆਵਾਗਉਨ ਫੇਰੀ ਮਾਇਆ ਫਾਸ ਬੇਰੀ ਕਾਟੌਂ ਨਾਥ ਮੇਰੀ ਭੀਖਕ ਖੈਰ ਪਾਵੈ ॥੨੭੯੨॥੧੬॥ ਸੋਲਹੇ ॥੧॥ ਅਬ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਸੰਗ੍ਰਾਮਾ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਜੁਤ[੯] ਕਥਤੇ ॥ ਤ੍ਰ ਬਲ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਰਾਗ ਗਜਧਰ ॥ ਵਾਰ ਕਥਤੇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਅਸਕੇਤ ਕੀ ਧੁਨਿ ਗਾਵਨੀ ॥ ਪਉੜੀ ॥ ਬਾਜੈ ਨਗਾਰਾ ਦੁੰਦਭੀ ਹੋ ਬਾਜੈ ਨਗਾਰਾ ਦੁੰਦਭੀ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਦਰਬਾਰ ॥ ਘੁਰੇ ਦਮਾਮਾ ਡੋਹਰਾ ਹੋ ਘੁਰੇ ਦਮਾਮਾ ਡੋਹਰਾ ਦੇਵ ਕਰੈ ਜੈਕਾਰ ॥ ਬਜੈ ਰਬਾਬ ਮੁਚੰਗ ਹੋ ਬਜੈ ਰਬਾਬ ਮੁਚੰਗ ਘੰਟਾ ਸੰਖ ਅਪਾਰ ॥ ਨਚੈ ਬਰੰਗਨ ਅਪਛਰਾ ਹੋ ਨਚੈ ਬਰੰਗਨ ਅਪਛਰਾ ਬਰਖੈ ਫੂਲ ਗੈਨਾਰ ॥੧॥ ਪਉੜੀ ॥ ਕੁਪੇ ਜਨਿੰਦ੍ਰ ਭਗਵਾਨ ਹੋ ਕੁਪੇ ਜਨਿੰਦ੍ਰ ਭਗਵਾਨ ਧਨੁਖ ਟੰਕੋਰ ਰਨ ਰੋਪ ਜੀ ॥ ਰਨ ਛੁਟੈ ਤੀਰ ਤੁਫੰਗ ਹੋ ਰਨ ਛੁਟੈ ਤੀਰ ਤੁਫੰਗ ਚਲੀ ਕਟਾਰੈ ਧੋਪ ਜੀ ॥ ਬਰਖੈ ਗੋਲਾ ਬਜ੍ਰ ਹੋ ਬਰਖੈ ਗੋਲਾ ਬਜ੍ਰ ਦੈ ਦੈ ਭਟ ਰਿਸ ਓਪ ਜੀ ॥ ਸੁਰ ਦਾਨਵ ਸੈਨਾ ਕੂਟਹੀ ਹੋ ਸੁਰ ਦਾਨਵ ਸੈਨਾ ਕੂਟਹੀ ਦਸ ਦਿਸ ਲੀਨਿਓ ਤੋਪ ਜੀ ॥੨॥ ਪਉੜੀ ॥ ਹਠੇ ਦੁਬਹੀਆਂ ਰਾਵਰੇ ਹੋ ਹਠੇ ਦੁਬਹੀਆਂ ਰਾਵਰੇ ਰਨ ਚੋਟ ਪਰੀ ਸਮੁਹਾਏ ॥ ਗਜੀ ਕਪਾਲੀ ਕਾਲਕਾ ਹੋ ਗਜੀ ਕਪਾਲੀ ਕਾਲਕਾ ਲਾਲ ਧੁਜਾ ਫਹਿਰਾਏ ॥ ਜੁਟੇ ਗੁਮਾਨੀ ਸੂਰਮੇ ਹੋ ਜੁਟੇ ਗੁਮਾਨੀ ਸੂਰਮੇ ਧੌਸਾ ਦੀਹ ਘਹਿਰਾਏ ॥ ਪਠੇ ਸਦੇਸਾ ਸਮ੍ਰ ਹੋ ਹਠੇ ਸਦੇਸਾ ਸਮ੍ਰ ਸਾਇਕ ਪਰੀ ਨਭ ਛਾਏ ॥੩॥ ਪਉੜੀ ॥ ਚੜੀ ਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਤੀ[੯] ਹੋ ਚੜੀ ਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਤੀ ਦੇਬਜ[੧੦] ਮੰਗਲਾ ਧਾਏ ॥ ਰਿਸੀ ਭਵਾਨੀ ਅੰਬਕਾ ਹੋ ਰਿਸੀ ਭਵਾਨੀ ਚੰਡਕਾ ਖਲਖੰਡਨ ਜਗਮਾਇ ॥ ਪਦੁਮ ਗਨੇਸ ਭਟ ਸੰਗ ਹੋ ਪਦੁਮ ਗਨੇਸ ਭਟ ਸੰਗ ਭੂਤ ਭੜੰਗ ਲਵਾਏ ॥ ਕੋਟ ਨੌ ਦੇਵੀ ਜੋਗਨੀ ਹੋ ਕੋਟ ਨੌ ਦੇਵੀ ਜੋਗਨੀ ਸੀਹ ਚੜੀ ਖੁਨਸਾਏ ॥੪॥ ਪਉੜੀ ॥ ਪਦੁਮਾਂ ਉਮਾ ਬਰਹਮਾਨੀਆਂ ਹੋ ਪਦੁਮਾ ਬ੍ਰਹਮਾਨੀਆਂ ਹੰਸ ਚੜੀ ਖਗਰਾਏ ॥ ਬਬਕਤ ਸਿੰਘ ਬਘਿਆੜ ਹੋ ਬਬਕਤ ਸਿੰਘ ਜੁਝਾਰ ਕਿਲਕੈ ਘੋਰ ਸਦਾਏ ॥ ਠਹਿਕੈ ਦਾਮਿਨ ਲੂਤ ਹੋ ਠਹਿਕੈ ਦਾਮਿਨ ਲੂਤ ਬਜ੍ਰ ਪੜੇ ਦਲ ਜਾਏ ॥ ਕੜਕੈ ਬਿਦੁਲ ਗਗਨ ਹੋ ਕੜਕੈ ਬਿਦੁਲ ਗਗਨ ਠਹਕੈ ਦੈਂਤਨ ਜਾਇ ॥ ਗਰਜਤ ਬਦਲ ਮੇਘਦਲ ਹੋ ਗਰਜਤ ਬਦਲ ਮੇਘਦਲ ਗਿਰ ਬਰਸੈ ਛਹਿਬਰ ਲਾਇ ॥੫॥ ਪਉੜੀ ॥ ਝਪਸਾ ਬੇਗ ਬਤਾਸ ਹੋ ਝਪਸਾ ਬੇਗ ਬਤਾਸ ਬਹੈ ਅਧੇਰੀ ਪਾਏ ॥ ਬਰਸੈ ਗੋਲਾ ਬ੍ਰਿਛ ਹੋ ਬਰਸੈ ਗੋਲਾ ਬ੍ਰਿਛ ਮੂਸਲ ਗਦਾ ਵਗਾਏ ॥ ਨਿਸ ਅਧਿਆਰੀ ਕਾਲ ਹੋ ਨਿਸ ਅਧਿਆਰੀ ਕਾਲ ਦਿਨ ਤੇ ਰਜਨੀ ਭਾਏ ॥ ਚੂਰ ਭਏ ਭਟ ਗੂੜ ਹੋ ਚੂੜ ਭਏ ਭਟ ਗੂੜ ਨਿਸ ਪ੍ਰਲੈ ਪਲਟਿਓ ਆਏ ॥੬॥ ਪਉੜੀ ॥ ਮਚੀ ਕਰਾਰੀ ਜੁਧ ਹੋ ਮਚੀ ਕਰਾਰੀ ਜੁਧ ਦੁਸਟ ਮਲੇਛਨ ਸੰਗੇ ਮਾਰ ਪਰੀ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਗੁੰਦੀ (ਅਸ)
[੨]ਝੀਨ (ਅਸ)
[੩]ਝਨਕੈ (ਅਸ)
[੪]ਸੇਜ (ਅਸ)
[੫]ਹਾਸੈ (ਖਕ), ਆਂਜੈ (ਅਸ)
[੬]ਸਾਚੇ (ਖਕ, ਅਸ)
[੭]ਛੋਰੀ (ਖਕ), ਛੋਟੀ (ਅਸ)
[੮]ਦੇਵ (ਅਸ)
[੯]ਜੁਧ (ਖਕ, ਅਸ)
[੧੦]ਦੇਖ (ਖਕ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸੂਰਮਾ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਕਰਵਾਰ ਜੀ ॥ ਸਮੁਹਾਵਤ ਤੀਰ ਕਮਾਨ ਲੈ ਹੋ ਸਮੁਹਾਵਤ ਤੀਰ ਕਮਾਨ ਲੈ ਡਾਰਤ ਤਿਛ ਕੁਠਾਰ ਜੀ ॥ ਸੈਥੀ ਤੇਗ ਚਲਾਵਹੀ ਹੋ ਸੈਥੀ ਤੇਗ ਚਲਾਵਤੀ ਹਤ ਡਾਰਤ ਸੂਰ ਜੁਝਾਰ ਜੀ ॥ ਬਹੁ ਗੁਫਨ ਪਟਾ ਭ੍ਰਮਾਵਹੀ ਹੋ ਬਹੁ ਗੁਫਨ ਪਟਾ ਭ੍ਰਮਾਵਹੀ ਤਕ ਮਾਰਤ ਵੀਰ ਲੁਝਾਰ ਜੀ ॥੭॥ ਪਉੜੀ ॥ ਭਿੜੇ ਪਖਰੀਆ ਸੂਰ ਹੋ ਭਿੜੇ ਪਖਰੀਆ ਸੂਰ ਦੈ ਦੈ ਖਿੰਗ ਚਉਗਾਨ ਜੀ ॥ ਬਾਹਤ ਭੇ ਅਸ ਚਉਪ ਹੋ ਬਾਹਤ ਭੇ ਅਸ ਚਉਪ[ੳ] ਭਟ ਜੂਝਤ ਸਮ੍ਰ ਨਿਦਾਨ ਜੀ ॥ ਬਾਜਤ ਮੰਦਲ ਤੂਰ ਹੋ ਬਾਜਤ ਮੰਦਲ ਤੂਰ ਭਟ ਜੂਝਤ ਸਮਰ ਨਿਦਾਨ ਜੀ ॥ ਬਰਤ ਬਰੰਗਨ ਹੂਰ ਹੋ ਬਰਤ ਬਰੰਗਨ ਹੂਰ ਸੁਰਪੁਰ ਕਰਤ ਪੈਆਨ ਜੀ ॥੮॥ ਪਉੜੀ ॥ ਘੁਰੇ ਦਮਾਮਾ ਦੁੰਦਭੀ ਹੋ ਘੁਰੇ ਦਮਾਮਾ ਦੁੰਦਭੀ ਘਾਉ ਨੀਸਾਨੈ ਘਾਏ ॥ ਭੇਰ ਨਫੀਰੀ ਝਾਲ ਹੋ ਭੇਰ ਨਫੀਰੀ ਝਾਲ ਰਨ ਦਾਰੁਨ ਧਉਸ ਦਿਵਾਏ ॥ ਘੋਰ ਘਟਾ ਦਲ ਦਾਨਵੀ ਹੋ ਘੋਰ ਘਟਾ ਦਲ ਦਾਨਵੀ ਉਮਡ ਘੁਮਡ[੧] ਨਭ ਛਾਏ ॥ ਗਰਜਤ ਮਾਨੋ[ਅ] ਕਾਲ ਹੋ ਗਰਜਤ ਮਾਨੋ ਕਾਲ ਧੁਨਿ ਸੁਨਿ ਹ੍ਰਿਦੇ ਡਰਾਏ ॥੯॥ ਪਉੜੀ ॥ ਕਾਢ ਕ੍ਰਿਪਾਨੈ ਬੀਜਰੀ ਹੋ ਕਾਢ ਕ੍ਰਿਪਾਨੈ ਬੀਜਰੀ ਘਾਵਤ ਬੀਰ ਨਿਸੰਗ ॥ ਬਾਨਨ ਬੂੰਦਨ ਬਰਸਹੀ ਹੋ ਬਾਨਨ ਬੂੰਦਨ ਬਰਸਹੀ ਨਾਚੁਖ ਗੜਾ ਖਦੰਗ ॥ ਰਨ ਜੁਟੇ ਦੇਵ ਅਦੇਵ ਹੋ ਰਨ ਜੁਟੇ ਦੇਵ ਅਦੇਵ ਤਹਿ ਮਚਿਓ ਪਰਸਪਰ ਜੰਗ ॥ ਗਿਰੇ ਦੁਹੂ ਦਿਸ ਕਟਕ ਤੇ ਹੋ ਗਿਰੇ ਦੁਹੂ ਦਿਸ ਕਟਕ ਤੇ ਖਲ ਆਜਜ ਰਨ ਤੰਗ ॥੧੦॥ ਪਉੜੀ ॥ ਭਯੋ ਝੁਰਮਟ ਘੋਰ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਹੇ ਭਯੋ ਝੁਰਮਟ ਘੋਰ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਛਿਤ ਨਭ ਗਯੋ ਸਭ ਪੂਰ ॥ ਦਲ ਦੇਵ ਅਦੇਵਨ ਏਕਠਾ ਹੋ ਦਲ ਦੇਵ ਅਦੇਵਨ ਏਕਠਾ ਦਿਸ ਅਨਦਿਸ ਭਰਪੂਰ ॥ ਗਨਪਤਿ ਪਦੁਮ ਅਗੁਵਾਵਹੀ ਹੋ ਗਨਪਤਿ ਪਦੁਮ ਅਗੁਵਾਵਹੀ ਹਨਤ ਤ੍ਰਿਸੂਲਨ ਮੂੜ ॥ ਕਾਰਤ ਕੋਟ ਰਿਸਾਵਹੀ ਹੋ ਕਰਤ ਕੋਟ ਰਿਸਾਵਹੀ ਮੋਰ ਧਵਾਯੋ ਸੂਰ ॥੧੧॥ ਪਉੜੀ ॥ ਸਾਇਕ ਸਾਰੰਗ ਬਾਹਹੀ ਹੋ ਸਾਯਕ ਸਾਰੰਗ ਬਾਹਹੀ ਮੰਤ੍ਰ ਸਜੀਵਨ ਰੂਪ ॥ ਧਰ ਧਰ ਰੂਪ ਅਸੰਖ ਹੋ ਧਰ ਧਰ ਰੂਪ ਬਿਸੰਖ[੨] ਮੂਰਤਵੰਤ ਸ੍ਵਰੂਪ ॥ ਬੇਧਤ ਦੈਤੀ ਰਾਖਸੀ ਹੋ ਛੇਦਤ ਦੈਤੀ ਰਾਖਸੀ ਸਾਇਕ ਤਿਛ ਅਨੂਪ ॥ ਦਲ ਬਹੁਤ ਸੰਘਾਰੇ ਦੁਰਜਨਾ ਹੋ ਬਹੁਤ ਲਤਾਰੇ ਦੁਰਜਨਾ ਬਾਨ ਮਾਯਾਵੀ ਰੂਪ ॥੧੨॥ ਪਉੜੀ ॥ ਚੋਟ ਪਈ ਰਨ ਦਾਰੁਨ ਹੋ ਚੋਟ ਪਈ ਰਨ ਦਾਰੁਨ ਦਲ ਦੇਵ ਅਦੇਵਨ ਭੇੜ ਜੀ ॥ ਦੋਊ ਜੋਧ ਮਾਇਆਵੀ ਸੂਰ ਹੋ ਦੋਊ ਜੋਧ ਮਾਇਆਵੀ ਸੂਰ ਪਉਰਖਵੰਤ ਨਿਜ ਨਿਜ ਪ੍ਰੇਰ ਜੀ ॥ ਖੇਲਤ ਸਮ੍ਰ ਖੇਡਾਰੀਆਂ ਹੋ ਖੇਲਤ ਸਮ੍ਰ ਖੇਡਾਰੀਆਂ ਕਟਕ ਦੋਊ ਤੇ ਛੇੜ ਜੀ ॥ ਜੁਝਿਤ ਭਟ ਜੁਝਾਰ ਹੋ ਰਨ ਜੁਝਿਤ ਭਟ ਜੁੱਝਾਰ ਤਿਲ ਘਾਣੀ ਘਤੀ ਪੇੜ ਜੀ ॥੧੩॥ ਪਉੜੀ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਧਾਇਓ ਰੋਸ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਲੈ ਹੋ ਨ੍ਰਿਪ ਧਾਇਓ ਰੋਸ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਲੈ ਹੁਇ ਮੂਰਤਵੰਤ ਏਕ ਏਕ ਜੀ ॥ ਜਹ ਤਹ ਦੀਸਤ ਅਸੁਰਪਤਿ ਹੋ ਜਹ ਤਹ ਦੀਸਤ ਅਸੁਰਪਤਿ ਲਖ ਕੋਟਨ ਕਪਟੀ ਬੇਖ ਜੀ ॥ ਕੂਟਤ ਕਟਕ ਸੁਰ ਮਾਨਵਾ ਹੋ ਕੂਟਤ ਕਟਕ ਸੁਰ ਮਾਨਵਾ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦਨ ਭੂਪ ਅਲੇਖ ਜੀ ॥ ਗਰਜਤ ਕਾਲ ਕਰਾਲ ਹੋ ਗਰਜਤ ਕਾਲ ਕਰਾਲ ਦਲ ਭਛਿਤ ਅਮਿਤ ਅਸੇਖ ਜੀ ॥੧੪॥ ਪਉੜੀ ॥ ਜਿਉ ਜਿਉ ਨਾਦ ਡਕਾਰਹੀ ਹੋ ਜਿਉ ਜਿਉ ਨਾਦ ਡਕਾਰਹੀ ਤਿਉ ਤਿਉ ਬਢਤ ਦਨੁ ਰਾਜ ਜੀ ॥ ਭਰਗਉ ਲੋਕ ਅਲੋਕ ਹੋ ਭਰਗੌ ਲੋਕ ਅਲੋਕ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਅਨੇਕ ਉਪਰਾਜ ਜੀ ॥ ਭਜੀ ਚਮੂ ਸਭ ਦੇਵਤਨ ਹੋ ਭਜੀ ਚਮੂ ਸੁਰ ਦੇਵਤਨ ਰਨ ਸਾਮੁਹ ਕੋ ਨ ਬਿਰਾਜ ਜੀ ॥ ਰਹੇ ਨ ਧੀਰਜ ਕਾਹੂ ਤਨ ਹੋ ਰਹੇ ਨ ਧੀਰਜ ਦੇਵਤਨ ਭਯੋ ਅਧੀਰ[੩] ਸੁਰ ਰਾਜ ਜੀ ॥੧੫॥ ਪੌੜੀ ॥ ਪੇਖ ਦਸਾ ਸੁਰ ਰਾਜ ਹੋ ਪੇਖ ਦਸਾ ਸੁਰ ਰਾਜ ਕੁਪੇ ਜਨਿੰਦ੍ਰ ਧਿਰਾਜ ਜੀ ॥ ਪਦੁਮ ਮੁਖਨ ਤਜ ਜੁਆਲ ਹੋ ਪਦਮ ਮੁਖਨ ਤਜ ਜੁਆਲ ਕੋਪ ਉਠੇ ਪ੍ਰਭ ਗਾਜ ਜੀ ॥ ਪਦਮ ਚਕ੍ਰ ਹਰਿ ਬਾਹਹੀ ਹੋ ਪਦਮ ਚਕ੍ਰ ਪ੍ਰਭ ਬਾਹਹੀ ਪਦਮ ਸੂਲ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ॥ ਪਦਮ ਕਟਾਰਨ ਧੋਪ ਹੋ ਪਦਮ ਕਟਾਰਨ ਧੋਪ ਸੈਥੀ ਪਦੁਮ ਪ੍ਰਵਾਜ ਜੀ ॥੧੬॥ ਪਉੜੀ ॥ ਕਾਟਤ ਸੀਸ ਖਲ ਦੁਰਜਨਾ ਹੋ ਕਾਟਤ ਸੀਸ ਖਲ ਦੁਰਜਨਾ ਪੁਨ ਹੋਵਤ ਅਮਿਤ ਅਪਾਰ ਜੀ ॥ ਬੂੰਦਨ ਜੇਤੀ ਰਕਤ ਹੋ ਬੂੰਦਨ ਜੇਤੀ ਰਕਤ ਪਰਤ ਭੂਮ ਮਝਾਰ ਹੀ[੪] ॥ ਤੇਤਕ ਰੂਪ ਅਨੇਕ ਹੋਵੈ[੫] ਹੋ ਤੇਤਕ ਰੂਪ ਅਨੇਕ ਹੁਵੈ[੫] ਧਾਵਤ ਸਮ੍ਰ ਪ੍ਰਚਾਰ ਜੀ ॥ ਘਾਵਤ ਦੇਵਨ ਸਮ੍ਰ ਛਿਤ ਹੋ ਘਾਵਨ[੬] ਦੇਵਨ ਸਮ੍ਰ ਛਿਤ ਰਾਖਸ ਭੀਮ ਡਰਾਰ ਜੀ ॥੧੭॥ ਪਉੜੀ ॥ ਪਕੜ ਪਕੜ ਸੁਰ ਮਾਨਵਾ ਹੋ ਪਕੜ ਪਕੜ ਸੁਰ ਮਾਨਵਾ ਲੀਲਤ ਕਟਕ ਅਪਾਰ ਜੀ ॥ ਜੇਤਕ ਸਸਤ੍ਰ ਚਲਾਵਹੀ ਹੋ ਜੇਤਕ ਸਸਤ੍ਰ ਚਲਾਵਹੀ ਦਾਤਨ ਚਾਬਤ ਡਾਰ ਜੀ ॥ ਗੋਲਾ ਪੁੰਜਨ ਬਰਖਹੀ ਹੋ ਗੋਲਾ ਪੁੰਜਨ ਬਰਖਹੀ ਭਖਤ ਬਿਲੰਬਨ ਸਾਰ ਜੀ ॥ ਮੇਰ ਉਤੰਗ ਦੁਰਮ ਦੀਹ ਹੋ ਮੇਰ ਉਤੰਗ ਦ੍ਰੁਮ ਦੀਹ ਹੋਵਤ ਪਗ ਤਲ ਛਾਰ ਜੀ ॥੧੮॥ ਜੇਤਕ ਸਸਤ੍ਰ ਸੁਰ ਡਾਰਹੀ ਹੋ ਜੇਤਕ ਸਸਤ੍ਰ ਸੁਰ ਡਾਰਹੀ ਚਾਬ ਜਾਤ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਉਮਡ (ਅਸ)
[੨]ਅਸੰਖ (ਖਕ, ਅਸ)
[੩]ਅਧੀਨ (ਅਸ)
[੪]ਜੀ (ਅਸ)
[੫]ਹ੍ਵੈ (ਖਕ, ਅਸ)
[੬]ਘਾਵਤ (ਖਕ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਬਾਜਤ ਮੰਦਲ ਤੂਲ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਜੀ ॥ ਪੂਟਤ ਗਿਰ ਤਰ ਬਿਖਮ ਹੋ ਪੂਟਤ ਗਿਰ ਤਰ ਬਿਖਮ[ੳ] ਦੇ ਡਾਰਤ ਦੇਵਨ ਛਾਦ ਜੀ॥ ਚੂਰਤ ਪ੍ਰਤਨਾ ਸੁਰਗਨਾ ਹੋ ਚੂਰਤ ਪ੍ਰਤਨਾ[ਅ] ਸੁਰਗਨਾ ਭੂਤ ਭੜੰਗ ਨਿਖਾਦ ਜੀ ॥ ਗਹਿ ਗਹਿ ਲੇਵਤ ਮਾਨਵਾ ਹੋ ਗਹਿ ਗਹਿ ਲੇਵਤ ਮਾਨਵਾ ਗੰਧ੍ਰਬ ਜਛਨ ਜਾਦ ਜੀ ॥੧੯॥ ਪਉੜੀ ॥ ਪ੍ਰਹਾਰਤ ਗਦਾ ਗਰਿਸਟ ਹੋ ਪਰਹਾਰਤ ਗਰਿਸਟ ਗੋਫਨ[ੲ] ਸੂਰ ਕੁਠਾਰ ਜੀ ॥ ਲਾਖ ਬਨੈਟਿਕ ਮੁਦਗਰਾ ਹੋ ਲਾਖ ਬਨੇਟਿਕ ਮੁਦਗਰਾ ਬਾਹਤ ਛਿਤ[੧] ਦੁਧਾਰ ਜੀ ॥ ਲਛ ਕਟਾਰਨ ਸਾਂਗ ਹੋ ਲਛ ਕਟਾਰਨ ਸਾਂਗ ਫੇਕਤ ਕਟਕ ਮੰਝਾਰ ਜੀ ॥ ਕਟਕ ਚਮੂੰ ਚਤੁਰੰਗਨੀ ਹੋ ਕਟਕ ਚਮੂੰ ਚਤਰੰਗਨੀ ਉਸਟ ਸਇੰਦ ਤੁਖਾਰ ਜੀ ॥੨੦॥ ਪਉੜੀ ॥ ਲਾਖ ਕਰੀ ਮਦ ਮਤ ਹੋ ਲਾਖ ਕਰੀ ਮਦ ਮਤ ਹਨਤ ਸਨੇ ਅਸਵਾਰ ਜੀ ॥ ਲਾਖ ਬਿਵਾਨੀ ਸੂਰ ਹੋ ਲਾਖ ਬਿਵਾਨੀ ਸੂਰ ਏਕ ਹੀ ਬਾਰ ਸੰਘਾਰ ਜੀ ॥ ਉਡਤ ਗਗਨ ਮਗ ਜਾਏ ਹੋ ਉਡਤ ਗਗਨ ਮਗ ਜਾਏ ਗਹਿ ਲੇਤ ਬਿਵਾਨ ਗੈਨਾਰ ਜੀ ॥ ਪੈਦਲ ਕੋਟ ਲਤਾਰਹੀ ਹੋ ਪੈਦਲ ਕੋਟ ਸੰਘਾਰਹੀ ਸੈਨ ਘਨੀ ਲਈ ਮਾਰ ਜੀ ॥੨੧॥ ਪਉੜੀ ॥ ਬਿਚਲੀ ਚਮੂੰ ਸੁਰ ਸਕਲ ਹੋ ਬਿਚਲੀ ਚਮੂੰ ਸੁਰ ਸਕਲ ਭੌ ਸਨਮੁਖ ਕਾਲ ਕਪਾਲਨੀ ॥ ਧਾਇਓ ਸਮੂਹ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਹੋ ਧਾਏ[੨] ਸਮੂਹ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਜੁਧ ਨੌ ਕੋਟ ਜੁਆਲਨੀ ॥ ਜੁਗਨੀਆ ਸਿਵ ਸਾਮ ਹੋ ਜੁਗਨੀਆ ਸਿਵ ਸਾਮ ਗਨਪਤਿ ਪਦੁਮ ਘਨਮਾਲਨੀ ॥ ਬ੍ਰਹਮਾ ਸਹੰਸ੍ਰ ਸੁਰ ਸਕਲ ਹੋ ਬ੍ਰਹਮਾ ਸਹੰਸ੍ਰ ਸੁਰ ਸਕਲ ਭੌ ਦਾਰੁਨ ਸਮਰ ਕਰਾਲਨੀ ॥੨੨॥ ਪਉੜੀ ॥ ਪੂਰ ਰਹਿਓ ਦਿਸ ਬਿਦਿਸ ਹੋ ਪੂਰ ਰਹਿਓ ਦਿਸ ਬਦਿਸਨ ਛਿਤ ਨਭ ਗਗਨ ਪੈਆਲਨੀ ॥ ਲੋਕ ਲੋਕ ਭਰ ਗਇਓ ਹੋ ਲੋਕ ਲੋਕ ਭਰ ਗਇਓ ਬਨ ਗਿਰ ਸਿਖਰ ਰਸਾਲਨੀ ॥ ਖੰਡ ਖੰਡ ਰੁਕ ਗਇਓ ਹੋ ਖੰਡ ਖੰਡ ਰੁਕ ਗਇਓ ਜਲ ਥਲ ਪੁਰੀਆ ਪੈਆਲਨੀ ॥ ਪੈਡ ਨ ਕਾਹੂ ਮਿਲਤ ਹੋ ਪੈਡ ਨ ਕਾਹੂ ਮਿਲਤ ਖਗ ਮ੍ਰਿਗ ਚਰਾਚਰ[ਸ] ਬਿਆਲਨੀ ॥੨੩॥ ਪਉੜੀ ॥ ਦਹਲ ਪਰੀ ਸਭ ਠਉਰ ਹੋ ਰਉਰ ਪਰਿਓ ਸਭ ਠਉਰ ਡਗਮਗ ਕੰਪ ਭੂ ਚਾਲਨੀ ॥ ਥਰ ਥਰ ਥਿਰਾ ਸੰਬੂਹ ਹੋ ਥਰ ਥਰ ਥਿਰਾ ਸੰਬੂਹ ਥਰਹਰ[ਹ] ਗਗਨ ਚੰਚਾਲਨੀ ॥ ਕਮਠ ਮੀਨ ਅਹਿ ਧਉਲ ਹੋ ਕਮਠ ਮੀਨ ਅਹ ਧਉਲ ਹੇਮ ਹੇਮਾਲ ਗਿਰ ਹਾਲਨੀ[੩] ॥ ਤੁਪਕ ਗੋਲਾ ਬਾਨ ਹੋ ਤੁਪਕ ਗੋਲਾ ਬਾਨ ਗੋਲੀ ਝਰਤ ਜੰਜਾਲਨੀ ॥੨੪॥ ਪਉੜੀ ॥ ਭਯੋ ਭਇਆਨਕ ਸਮੇ[੪] ਹੋ ਭਯੋ ਭਯਾਨਕ ਸਮੈ[੪] ਛੁਟਿਓ ਸਲਖ ਮਤੰਗਨੀ ॥ ਉਸ੍ਰ ਖਰੀ ਘਨ ਗਰਜ ਹੋ ਉਸ੍ਰ ਖਰੀ ਘਨ ਗਰਜ ਦੇਤ ਪਲੀਤੈ ਤੰਗਨੀ ॥ ਦੋਊ ਦਿਸ ਮਚਿਓ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਹੋ ਦੋਊ ਦਿਸ ਮਚਿਓ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਦਲ ਦੇਵ ਅਦੇਵਨ ਸੰਗਨੀ ॥ ਝੁਰਮਟ ਸੂਰ ਜੁਝਾਰ ਹੋ ਝੁਰਮਟ ਸੂਰ ਜੁਝਾਰ ਭਉ ਦਾਰਿਨ ਸਮ੍ਰ ਭਲ ਜੰਗਨੀ ॥੨੫॥ ਪੌੜੀ ॥ ਨੌ ਕੋਟ ਸਾਇਕ ਚਲਤ ਹੋ ਨੌ ਕੋਟ ਸਾਇਕ ਚਲਤ ਪ੍ਰਤ ਪ੍ਰਤ ਦਾਉ ਛੁਟੰਤ ਜੀ ॥ ਜੁਥ ਜੁਥ ਸਾਇਕ ਛੂਟਤ ਹੋ ਪੁੰਜ ਪੁੰਜ ਬਾਨਨ ਛੁਟਤ ਕੋਟ ਕੋਟ ਉਫਟੰਤ ਜੀ ॥ ਕੋਟਿਨਉ[੫] ਕੋਟਿਨ ਚਕਰ ਹੋ ਕੋਟਨਉ[੫] ਕੋਟਿਨ ਚਕ੍ਰ ਦਾਨਵ ਦਾਵ ਸੁਟੰਤ ਜੀ ॥ ਗਦਾ ਕੋਟਿ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਹੋ ਗਦਾ ਕੋਟਿ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਜੰਬੂਆ ਕੋਟ ਤੁਟੰਤ ਜੀ ॥੨੬॥ ਪਉੜੀ ॥ ਕੋਟ ਸੈਫ ਜਮਦਾੜ ਹੋ ਕੋਟ ਸੈਫ ਜਮਦਾੜ ਗੁਰਜ ਗਰਿਸਟ ਤ੍ਵਾਰ ਜੀ ॥ ਖੰਜਰ ਤੇਗ ਕੁਠਾਰ ਹੋ ਖੰਜਰ ਤੇਗ ਕੁਠਾਰ ਕੋਟ ਅਗਿਨਤ ਧਰਬਾੜ ਜੀ ॥ ਸਾਗ ਬਨੈਟੀ ਕੋਟਿ ਹੋ ਸਾਂਗ ਬਨੈਟੀ ਕੋਟ ਬਿਛੂਆ ਬਜ੍ਰ ਕਰਵਾਰ ਜੀ ॥ ਮੁਦਗਰ ਮੇਰ ਬਿਸਾਲ ਹੋ ਮੁਦਗਰ ਮੇਰ ਬਿਸਾਲ ਆਯੁਧ ਕੋਟ ਪ੍ਰਹਾਰ ਜੀ ॥੨੭॥ ਪਉੜੀ ॥ ਸਲਖ ਏਕ ਹੀ ਬਾਰ ਹੋ ਸਲਖ ਏਕ ਬਾਰ ਘਾਵ ਦਾਵ ਬਹੁ ਵਾਰ ਜੀ ॥ ਹਮਲੈ ਬਾਰ ਹਜਾਰ ਹੋ ਹਮਲੈ ਬਾਰ ਹਜਾਰ ਦਾਵ ਦਾਵ ਬਹੁ ਵਾਰ ਜੀ ॥ ਦਸਦਿਸਿ ਛੂਟਤ ਤੋਪ ਹੋ ਦਹਿਦਿਸ ਛੂਟਤ ਤੋਪ ਸਾਯਕ ਬਜ੍ਰ ਗੜਾੜ ਜੀ ॥ ਸਮ੍ਰ ਗਗਨ ਛਿਤ ਅਤਲ ਹੋ ਸਮ੍ਰ ਸਘਨ ਕ੍ਰਿਤ ਬਿਤਲ ਲੋਕ ਅਲੋਕ ਮੰਝਾਰ ਜੀ ॥੨੮॥ ਪਦੁਮ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਗਨੇਸ ਹੋ ਪਦੁਮ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਗਨੇਸ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਬਹੁ ਭਾਤ ਜੀ ॥ ਚਲਤ ਭਯੋ ਯਕਬਾਰ ਹੋ ਚਲਤ ਭਯੋ ਯਕਬਾਰ ਆਯੁਧ ਨਾਨਾ ਭਾਂਤ ਜੀ ॥ ਹਯਾਹ ਹਜ[੬] ਤੇਗਨ ਜਖਮ ਹੋ ਹਜਾਹ ਹਜ[੬] ਤੇਗਨ ਜਖਮ ਚਕਾਚਕ ਬਾਨ ਬਹਾਤ ਜੀ ॥ ਸਟਾਸਟ ਸੇਲ ਪ੍ਰਹਾਰ ਹੋ ਸਟਾਸਟ ਸੇਲ ਪ੍ਰਹਾਰ ਧਮਾਧਮ ਸਾਂਗਨ ਪਾਤ ਜੀ ॥੨੯॥ ਪਉੜੀ ॥ ਮਾਰ ਪਰੀ ਸਭ ਠਉਰ ਹੋ ਮਾਰ ਪਰੀ ਸਭ ਠਉਰ ਊਨ ਨ ਕੋਊ ਠਾਉ ਜੀ ॥ ਦਸ ਦਿਸ ਜੁਟੇ ਸਭ ਸੂਰ ਹੋ ਦਸ ਦਿਸ ਜੁਟੇ ਸਭ ਸੂਰ ਚਮੂੰ ਮਯਾਵੀ ਘਾਉ ਜੀ ॥ ਗੜਾ ਬਜ੍ਰ ਸਿਰ ਗੂਦ ਹੋ ਗੜਾ ਬਜ੍ਰ ਸਿਰ ਗੂਦ ਮੇਦ ਰਕਤ ਕਰ ਪਾਉ ਜੀ ॥ ਮਿਜਾ ਲੋਹੂ ਪੀਬ ਨਖ ਹੋ ਬਿਜਾ ਲੋਹੂ ਪੀਬ ਨਖ ਚਰਬੀ ਚਮਾ[੭] ਘਨਾਉ[੮] ਜੀ ॥੩੦॥ ਪਉੜੀ ॥ ਅਨੁਲ ਮਾਰੁਤ ਤੋਏ ਗੜਾ ਹੋ ਅਨਲ ਮਾਰੁਤ ਤੋਏ ਗੜਾ ਕਚ ਮੁਤ੍ਰਮਲਾ[੯] ਕੀਂਚ ਜੀ ॥ ਬਿਆਘਰ ਅਠੂਹਾ ਨਾਗ ਹੋ ਬਿਆਘਰ ਅਠੂਹਾ ਨਾਗ ਕਾਲ ਜਮਹਿ ਮ੍ਰਿਤ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਤਿਛ (ਅਸ)
[੨]ਧਾਯੋ (ਅਸ)
[੩]ਮਾਲਨੀ (ਖਕ, ਅਸ)
[੪]ਸਮਰ (ਅਸ)
[੫]ਕੋਟਿਨ (ਖਕ, ਅਸ)
[੬]ਹਜਾਰਹ (ਖਕ, ਅਸ)
[੭]ਚਰਮ (ਅਸ)
[੮]ਘਿਨਾਉ (ਅਸ)
[੯]ਚਕ੍ਰ ਮੂੜ੍ਰ ਅਤਿ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਪਰਗ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸੋਫਨ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਚਾਚ੍ਰ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਬਹ੍ਰ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਮੀਜ ਜੀ ॥ ਸੂਕ੍ਰ ਦੰਤ ਪਿਸਾਚ ਹੋ ਸੂਕ੍ਰ ਦੰਤ ਪਿਸਾਚ ਭੂਤ ਭੜੰਗਨ ਨੀਚ ਜੀ ॥ ਰਾਕਸ ਗੂਲ ਭੁਜੰਗ ਹੋ ਰਾਖਸ ਗੂਲ ਭੁੰਜੰਗ ਜਿੰਨ ਬੈਤਾਲ ਰੀਛ[ੳ] ਜੀ ॥੩੧॥ ਪੌੜੀ ॥ ਸੀਹ ਸਪ[੧] ਬਘਿਆੜ ਹੋ ਸੀਹ ਸਪ[੧] ਬਘਿਆੜ ਸੁਆਨ ਭੈਆਨਕ ਕਾਕ ॥ ਦੋ ਦਲ ਲੜਤ ਯਾ ਭਾਏ ਹੋ ਦੋ ਦਲ ਲੜਤ ਯਾ ਭਾਏ ਸੈਨ ਸਮੂਹ ਨ ਚਲਾਕ ॥ ਕਹਤ ਬਨਤ ਨਹਿ ਬੈਨ ਹੋ ਕਹਤ ਬਨਤ ਨਹਿ ਬੈਨ ਭਯੋ ਨ ਐਸੋ ਹਾਂਕ ਜੀ ॥ ਪੇਖੀਅਤ ਜੁਧ ਸਭ ਠਾਉ ਹੋ ਪੇਖੀਅਤ ਜੁਧ ਸਭ ਠਾਉ ਪ੍ਰਲੈ ਘੋਰ ਭੈਨਾਂਕ ਜੀ ॥੩੨॥ ਪਉੜੀ ॥ ਦੇਵ ਸਕਲ ਮਾਨਵ ਜੁਟੇ ਹੋ ਦੇਵ ਸਕਲ ਮਾਨਵ ਜੁਟੇ ਚਤਰੰਗਨ ਦਲ ਬੂਹ ॥ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਾਵਲ ਚੰਦੈਲ ਹੋ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਾਵਲ ਚੰਦੈਲ ਨ੍ਰਿਪ ਮਾਨਵ ਦਲ ਕੂਹ[ਅ] ॥ ਚਾਰ ਭਾਂਤ ਕੀ ਸੈਨ ਹੋ ਚਾਰ ਭਾਂਤ ਕੀ ਸੈਨ ਸਪਤ ਨ੍ਰਿਪ ਅਸ ਧੂਹ ॥ ਗਨਪਤਿ ਕਾਰਤਕ ਸਾਮ ਹੋ ਗਨਪਤਿ ਕਾਰਤਕ ਸਾਮ ਨਾਰਦਾਦਿ ਦਲ ਸੂਹ ॥੩੩॥ ਪਉੜੀ ॥ ਜੁਟੇ ਬ੍ਰਹਮ ਮਹੇਸ ਹੋ ਜੁਟੇ ਬ੍ਰਹਮ ਮਹੇਸ ਕੁਮਕ ਸਕ੍ਰ ਜੁਤ ਆਦਿ ॥ ਬਰੁਨ ਕੁਬੇਰ ਜਮਕਾਲ ਹੋ ਬਰੁਨ ਕੁਬੇਰ ਜਮਕਾਲ ਰਵਿ ਸਸਿ ਸੈਨਾ ਨਾਦ ॥ ਇੰਦ੍ਰ ਸਕਲ ਸੁਤ ਸੈਨ ਹੋ ਇੰਦ੍ਰ ਸਕਲ ਸੁਤ ਸੈਨ ਜੁਟੇ ਸੰਗ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ॥ ਭੂਤ ਭੜੰਗ ਮਸਾਨ ਹੋ ਭੂਤ ਭੜੰਗ ਮਸਾਨ ਭੈਰਉ ਘਨ ਦਲ ਬਾਦ ॥੩੪॥ ਪਉੜੀ ॥ ਪ੍ਰੇਤ ਬੈਤਾਲ ਜਮ ਜਖ ਹੋ ਪ੍ਰੇਤ ਬੈਤਾਲ ਜਮ ਜਖ ਕਿੰਨਰ ਗੰਧ੍ਰਬ ਦੈਤ ॥ ਰਖ ਜਿੰਨਨ ਗੂਲ ਹੋ ਰਾਖਸ ਜਿੰਨਨ ਗੂਲ ਜੁਟੇ ਸਮੁਰ ਬਹੁ ਐਤ ॥ ਅਨਲ ਬੇਆਰ ਘਨਮਾਲ ਹੋ ਅਨਲ ਬਿਆਰ ਘਨਮਾਲ ਪ੍ਰਿਥਕ ਪ੍ਰਿਥਕ ਭਟ ਜੈਤ ॥ ਜੁਟੇ ਮੂਰਤਵੰਤ ਹੋ ਜੁਟੇ ਮੂਰਤਵੰਤ ਹੋਇ ਨਭ ਚਰ ਸਕਲ ਬਨੈਤ ॥੩੫॥ ਪਉੜੀ ॥ ਅਥ ਖਾਸ ਫੌਜ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ : ॥ ਜਨੇਸ੍ਰ ਭਗਵਾਨ ਕਥਤੇ ॥ ਤ੍ਰ ਬਲ ॥ ਪਉੜੀ ॥ ਜੁਟੇ ਗਨਪਤਿ ਪਦੁਮ ਹੋ ਜੁਟੇ ਗਨਪਤਿ ਪਦਮ ਸੈਨਾ[੨] ਸੈਨਾ ਨਿਜ ਸੰਗ ॥ ਕੋਟ ਕਾਰਤਕ ਸਾਮ ਹੋ ਕੋਟ ਕਾਰਤਕ ਸਾਮ ਜੁਟਤ ਭੇ ਹਠ ਜੰਗ ॥ ਚਉਸਠ ਜੋਗਿਨ ਕਾਲ ਹੋ ਚਉਸਠ ਜੋਗਨ ਕਾਲ ਖੰਕਾਲੀ ਦਲ ਤੰਗ ॥ ਦਿਬਿਆਨੀ ਨਉ ਕੋਟ ਹੋ ਦਿਬਿਯਾਨੀ ਨਉ ਕੋਟ ਜੁਟੀ ਦੈਤਨ ਸੰਗ ॥੩੬॥ ਪਉੜੀ ॥ ਦੇਬਿ ਮੰਗਲਾ ਮਾਤ ਹੋ ਦੇਬਿ ਮੰਗਲਾ ਮਾਤ ਸਕਤ ਜਨਿੰਦ੍ਰ ਭਗਵਾਨ ॥ ਤੀਛਨ ਖੜਗ ਕਰਾਲ ਹੋ ਤੀਛਨ ਖੜਗ ਕਰਾਲ ਮਰਦਤ ਨਿਸਚਰ ਮਾਨ ॥ ਸਿੰਘ ਬਾਹਨੀ ਸੂਰ ਹੋ ਸਿੰਘ ਬਾਹਨੀ ਸੂਰ ਨਾਸਤ ਅਸੁਰ ਬਲਵਾਨ ॥ ਜੁਟੇ ਜਨਿੰਦ੍ਰ ਈਸ ਹੋ ਜੁਟੇ ਜਨਿੰਦ੍ਰ ਈਸ ਸੰਗ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਨ ਛਾਨ ॥੩੭॥ ਪਉੜੀ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਸਹੰਸ੍ਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੋ ਸਹੰਸ੍ਰ ਸਹੰਸ੍ਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਚਤ੍ਰ ਅਸ੍ਰ ਸਹੰਸ੍ਰ ਮੁਖ ਆਦਿ ॥ ਖੋੜਸ ਦੋ ਖੋੜਸ ਮੁਖ ਹੋ ਖੋੜਸ ਦੋ ਖੋੜਸ ਮੁਖ ਜੁਟਤ ਭਇਓ ਅਹਿਲਾਦ ॥ ਚਤ੍ਰ ਅਸ੍ਰ ਖੋੜਸ ਮੁਖ ਹੋ ਚਤ੍ਰ ਅਸਟ ਖੋੜਸ ਮੁਖ ਮੁਖ ਥੰਮਿਓ ਗਜ ਲਾਦ ॥ ਦੁਆਦਸ ਭਾਨ ਮਹਾਨ ਹੋ ਦੁਆਦਸ ਭਾਨ ਮਹਾਨ ਸਸਿ ਖੋੜਸ ਉਡਗਾਦ ॥੩੮॥ ਪਉੜੀ ॥ ਸੇਖ ਬਾਹਨੀ ਈਸ ਹੋ ਸੇਖ ਬਾਹਨੀ ਈਸ ਬਾਸਕ ਸੈਨਾਪਤਿ ਕੀਓ ॥ ਤਛਕ ਅਸ੍ਰ ਕੁਲ ਸਰਪ ਹੋ ਤਛਕ ਅਸ੍ਰ ਕੁਲ ਸਰਪ ਮੇਰ ਪ੍ਰਮਾਨ ਬਿਖਧਰ ਲੀਓ ॥ ਜੋਜਨ ਸਹੰਸ੍ਰ ਉਤੰਗ ਹੋ ਜੋਜਨ ਸਹੰਸਰ ਉਤੰਗ ਪੰਨਗ ਦੀਹ ਦਾਰੁਨ ਭੀਓ ॥ ਅਗਨਤ ਪੰਚਾਨਨ ਪੁੰਡਰੀਕ ਹੋ ਅਗਨਤ ਪੰਚਾਨਨ ਪੁੰਡਰੀਕ ਸਉ ਸਓ ਜੋਜਨ ਬਪੁ ਕੀਓ ॥੩੯॥ ਪਉੜੀ ॥ ਏਤੀ ਸੈਨ ਅਪਾਰ ਹੋ ਏਤੀ ਸੈਨ ਅਪਾਰ ਨਖਤ੍ਰ ਰਾਸ ਲੋਂ ਜੁਟਹੀ ॥ ਗਿਨਤੀ ਗਨੀ ਨ ਜਾਇ ਹੋ ਗਿਨਤੀ ਗਨੀ ਨ ਜਾਇ ਸੂਰ ਸਈਨ ਦਲ ਟੁਟਹੀ ॥ ਭ੍ਰਗਉ ਗਗਨ ਪਤਾਲ ਹੋ ਭਰਗਉ ਗਗਨ ਪਤਾਲ ਰੁਕਗਉ ਸੁਵਾਸਾ ਘੁਟਹੀ ॥ ਤਿਲ ਪ੍ਰਮਾਨ ਨਹ ਠਾਉ ਹੋ ਤਿਲ ਪ੍ਰਮਾਨ ਨਹ ਠਾਉ ਦਿਖੀਅਤ ਊਨ ਨ ਅਖੁਟ ਹੀ ॥੪੦॥ ਪੌੜੀ ॥ ਅਰਬ ਖਰਬ ਕਈ ਸੈਨ ਹੋ ਅਰਬ ਖਰਬ ਬਹੁ ਸੈਨ ਭ੍ਰਾਤ ਮਿਤ੍ਰ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ॥ ਦੇਸ ਦੇਸ ਕੀ ਸੈਨ ਹੋ ਲੋਕ ਲੋਕ ਕੀ ਸੈਨ ਜੁਟੇ ਕੁਮਕ[ੲ] ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ॥ ਅਗਨਤ ਰੂਪ ਬਨਾਏ ਹੋ ਅਗਨਤ ਰੂਪ ਬਨਾਏ ਕਈ ਅਰਬ ਖਰਬ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ॥ ਦਾਨਵ ਦੈਤ ਦੁਰੰਤ[ਸ] ਹੋ ਦਾਨਵ ਦੈਂਤ ਦੁਰੰਤ ਸੈਨਾ ਸਹਿਤ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ॥੪੧॥ ਪਉੜੀ ॥ ਜੁਟਿਓ ਜਨਿੰਦ੍ਰ ਸਾਥ ਹੋ ਜੁਟਿਓ ਜਨਿੰਦ੍ਰ ਸਾਥ ਭਾਰਥ ਪ੍ਰਲੇ ਮਚਾਏ ॥ ਅਸੁ ਗਜ ਬਿਵਾਨੀ ਫੌਜ ਹੋ ਅਸੁ ਗਜ ਬਿਵਾਨੀ ਫੌਜ ਤਲ ਉਪਰ ਬਹੁ ਭਾਏ ॥ ਸਇੰਦ ਪਾਲਕੀ ਦੂਲ ਹੋ ਸਇੰਦ ਪਾਲਕੀ ਦੂਲ ਪੈਦਲ ਮਿਲਤ ਨ ਥਾਉ ॥ ਖਚਗੇ ਦੋ ਦਿਸ ਸੂਰ ਹੋ ਖਚਗੇ ਦੋ ਦਿਸ ਸੂਰ ਦੇਵ ਅਦੇਵ ਬਹਿਸਾਉ ॥੪੨॥ ਪਉੜੀ ॥ ਧਸਗੌ ਧਰਨ ਪੈਆਲ ਹੋ ਧਸਗੌ ਧਰਨ ਪੈਆਲ ਭਾਰ ਸੂਰਮਨ ਦਲ ਸਘਨ ॥ ਸੂਰਨ ਚੜ ਜੁਧ ਕਰਤ ਹੋ ਸੂਰਨ ਚੜ ਜੁਧ ਕਰਤ ਸਿੰਧ ਪੂਰ ਗਇਓ ਗਗਨ ॥ ਰੇਲ ਪੇਲ ਭਈ ਹੂਲ ਹੋ ਰੇਲ ਪੇਲ ਭਈ ਸੂਲ ਸਾਰ ਧਾਰ ਬਰਖਤ ਅਗਨ ॥ ਫੂਟ ਗਯੋ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਹੋ ਫੂਟ ਗਯੋ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਲੋਕ ਅਲੋਕ ਗੁਥੇ ਗੁਹਨ ॥੪੩॥ ਪਉੜੀ ॥ ਬੇਧ ਗਯੋ ਦਸ ਲੋਕ ਹੋ ਪਾਰ ਪਰਿਯੋ ਦਸ ਲੋਕ ਖਟ ਪਟ ਬਸੁਧਾ ਧਸ ਪਗਨ ॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਸਰਪ (ਅਸ)
[੨]ਸਮਰ (ਖਕ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਰੀਝ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਕੂਰ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਕੁਮਦ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਇੰਦ ਤੁਰੰਤ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਅਧਰ ਮਚਤ ਭਯੋ ਜੁਧ ਹੋ ਅਧਰ ਠਠਿਓ ਭਲ ਜੁਧ ਠਉ ਠਉਰ ਅਵਨੀ ਗਗਨ ॥ ਪੈਠ ਪਤਾਰ ਭਟ ਲੜਤ ਹੋ ਪੈਠ ਪਤਾਰ ਭਟ ਲੜਤ ਤਿਲ ਭਰ ਊਨ ਨ ਛਿਤ ਸਘਨ ॥ ਭਇਓ ਨ ਕਾਹੂ ਕਾਲ ਹੋ ਭਇਓ ਨ ਕਾਹੂ ਕਾਲ ਪ੍ਰਲੈ ਭਾਰਥ ਪ੍ਰਲੈ ਨ ਕੋ ਜੁਗਨ ॥੪੪॥ ਪਉੜੀ ॥ ਛੁਟਿਓ ਆਯੁਧ ਘੋਰ ਹੋ ਛੁਟਿਓ ਆਯੁਧ ਘੋਰ ਸੁਰੀ ਆਸੁਰੀ ਦਲ ਪ੍ਰਬਲ ॥ ਗੋਲਾ ਗੜਾ ਤਰਵਾਰ ਹੋ ਗੋਲਾ ਗੜਾ ਤਰਵਾਰ ਗਦਾ ਗੁਰਜ ਗੋਫਨ ਸਬਲ ॥ ਸੈਫ ਤੀਰ ਧਰਬਾੜ ਹੋ ਸੈਫ ਤੀਰ ਧਰਬਾੜ ਤੇਗ ਤੀਰ ਬਿਛੂਆ ਜਜਲ ॥ ਖੰਜਰ ਬਾਂਕ ਕਟਾਰ ਹੋ ਖੰਜਰ ਬਾਕ ਕਟਾਰ ਚਕ੍ਰ ਸੂਲ ਸੈਥੀ ਅਦਲ ॥੪੫॥ ਪਉੜੀ ॥ ਨਾਵਕ ਕਮੰਦ ਕੁਠਾਰ ਹੋ ਨਾਵਕ ਕਮੰਦ ਕੁਠਾਰ ਸੇਲ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਮੂਸਲ ਸਰਸ ॥ ਬਲਮ ਧੋਪ ਦੁਧਾਰ ਹੋ ਬਲਮ ਧੋਪ ਦੋਧਾਰ ਖਗ ਖੰਡਾ ਖਾਂੜਾ ਖਰਗ ॥ ਬੁਗਦਾ ਕਰਦ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਹੋ ਬੁਗਦਾ ਕਰਦ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਛਉਹੀ ਛੂਲ ਛਿਪ੍ਰ ਗਰਸ ॥ ਪਾਂਸ ਪਟਾ ਡੰਡ ਲਸਟਕ ਹੋ ਪਾਂਸ ਪਟਾ ਡੰਡ ਲਸਟਕ ਗੜੀਆ ਭਸੁਡੀ ਸਰਫਰਸ[ੳ] ॥੪੬॥ ਪਉੜੀ ॥ ਦਾਰੁਨ ਦੀਹ ਗਿਰਰਾਜ ਹੋ ਦਾਰਨ ਦੀਹ ਗਿਰਰਾਜ ਤਾਲ ਤਮਾਲ ਸਾਲਨ ਪਰਤ ॥ ਬਜ੍ਰ ਅਨਲ ਤੋਏ ਬਰਫ ਹੋ ਬਜ੍ਰ ਅਨਲ ਤੋਏ ਬਰਫ ਧਾਰ ਪਰਬਲ ਦਸ ਦਿਸ ਝਰਤ ॥ ਅਸਤ੍ਰ ਸਸਤ੍ਰ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਹੋ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਬਹੁ ਭਾਤ ਸਾਰ ਧਾਰ ਬੂੰਦਨ ਢਰਤ ॥ ਸ੍ਰੋਨਤ ਚੁੰਸਨ ਸਸਤ੍ਰ ਹੋ ਸ੍ਰੋਨਤ ਚੁੰਸਨ ਸਸਤ੍ਰ ਪਤ੍ਰ ਕਾਲਕਾ ਰਤ ਭਰਤ ॥੪੭॥ ਪਉੜੀ ॥ ਆਯੁਧ ਨਾਨਾ ਰੂਪ ਹੋ ਆਯੁਧ ਨਾਨਾ ਰੂਪ ਕੋਟ ਕੋਟ ਯਕ ਯਕ ਚਲਤ ॥ ਜਗਤ ਬਿਦਤ ਪ੍ਰਚੰਡ ਹੋ ਬਿਦਤ ਜਗਤ ਪ੍ਰਚੰਡ ਤੇ ਸਭ ਕਹੇ ਸਸਤ੍ਰ ਬਲਤ ॥ ਨਾਨਾ ਮਾਯਾਵੀ ਅਸਤ੍ਰ ਹੋ ਨਾਨਾ ਮਾਯਾਵੀ ਅਸਤ੍ਰ ਦੁਹੂ ਦਿਸ ਛੂਟਤ ਭਟ ਦਲਤ ॥ ਨਾਮ ਤਿਨਕੇ ਸੁਕ੍ਰਾਭਾਖ ਮੋ ਹੋ ਨਾਮ ਤਿਨਕੇ ਸੁਕ੍ਰਾਭਾਖ ਮੋ ਕਹੋ ਪਿਥਕ ਕਲ ਪਦ ਲਲਤ ॥੪੮॥ ਪਉੜੀ ॥ ਜੋ ਭਾਖੋ ਨਾਮ ਗਨਾਏ ਹੋ ਜੋ ਭਾਖੋ ਨਾਮ ਗਨਾਏ ਬਾਢੇ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਹੁ ॥ ਯਾ ਤੇ ਕਹਜੋ ਨ ਤੌਨ[ਅ] ਹੋ ਯਾ ਤੇ ਕਹਜੋ ਨ ਤਉਨ ਰਹਜੋ ਤਿਨਨ ਤੇ ਮੋਨ ਗਹਿ ॥ ਜੋ ਕਿਛ ਹੋਏ ਸੰਦੇਹ ਹੋ ਜਉ ਕਿਛ ਹੋਇ ਸੰਦੇਹ ਬੂਝਹੁ ਸੁਕ੍ਰਾਭਾਖ ਮਹ ॥ ਸੁਨੋ ਸੰਤ ਸੁਰ ਗਿਯਾਨ ਹੋ ਸੁਨੋ ਸੰਤ ਸੁਰ ਗਿਜਾਨ ਭਾਰਥ ਪ੍ਰਲੈ ਜਨਿੰਦ੍ਰ ਕਹ ॥੪੯॥ ਪਉੜੀ ॥ ਪ੍ਰਭ ਸੈਨਾ ਜੁਟੀ ਸਕ੍ਰ ਜੁਤ ਹੋ ਪ੍ਰਭ ਸੈਨਾ ਜੁਟੀ ਸਕ੍ਰ ਜੁਤ ਨ੍ਰਿਪ ਸੈਨਨ ਕੇ ਸੰਗ ॥ ਮਾਰ ਮਚੀ ਦਾਰੁਨ ਸਮਰ ਹੋ ਮਾਰ ਮਚੀ ਦਾਰੁਨ ਸਮਰ ਭੀਖਮ ਪ੍ਰਲੈ ਕੋ ਜੰਗ ॥ ਛਾਇ ਗਇਓ ਛਿਤ ਗੈਨ ਹੋ ਛਾਇ ਗਇਓ ਛਿਤ ਗੈਨ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਜੋਧਾਨ ਤੰਗ ॥ ਢਹ ਢਹ ਪੁਤ੍ਰ[੧] ਜੁਝਾਰ ਹੋ ਢਹ ਢਹ ਪੁਤ੍ਰ[੧] ਜੁਝਾਰ ਜੁਥ ਜੁਥ ਸੈਨਾ ਸੁਰੰਗ ॥੫੦॥ ਪਦੁਮ ਪਦੁਮ ਭਟ ਗੂੜ ਹੋ ਪਦੁਮ ਪਦੁਮ ਭਟ ਗੂੜ ਚਟਪਟ ਗਿਰਤ ਇਕ ਵਾਰ ਜੀ ॥ ਕੋਟ ਕੋਟ ਨਭ ਉਡਤ ਹੋ ਕੋਟ ਕੋਟ ਨਭ ਉਡਤ ਦੇਵ ਦੈਤ ਬਰਿਆਰ ਜੀ ॥ ਰਿਪ ਸੰਗ ਜੁਟੇ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਹੋ ਰਿਪ ਸੰਗ ਜੁਟੇ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦਨ ਸੰਗ ਵਾਰ[੨] ਜੀ ॥ ਪਦੁਮ ਪਦੁਮ ਸਸਤ੍ਰ ਚਲਤ ਹੋ ਪਦੁਮ ਪਦੁਮ ਸਸਤ੍ਰ ਚਲਤ ਕੋਪ ਕਰਜੋ ਕਰਤਾਰ ਜੀ ॥੫੧॥ ਪਉੜੀ ॥ ਕੇਤਕ ਸਸਤ੍ਰ ਪਗ ਮਲਤ ਹੋ ਕੇਤਕ ਸਸਤ੍ਰ ਕਰ ਮਲਤ ਕੇਤਕ ਭਛਤ ਦਾੜ ਜੀ ॥ ਕੇਤਕ ਬਪ ਰਿਪੁ ਲਗਤ ਹੋ ਕੇਤਕ ਤਨ ਰਿਪ ਲਗਤ ਝਰਤ ਸ੍ਰੋਨ ਬਹੁ ਧਾਰ ਜੀ ॥ ਤੇਤਕ ਬਪ ਕਹ ਧਰਤ ਹੋ ਤੇਤਕ ਤਨ ਕਹ ਧਰਤ ਸਸਤ੍ਰ ਸੁਨੇ[੩] ਤੁਖਾਰ ਜੀ ॥ ਜੇਤਕ ਪ੍ਰਾਸ੍ਰਮ ਕਰਤ ਹੋ ਜੇਤਕ ਪ੍ਰਾਸ੍ਰਮ ਕਰਤ ਤੇਤਕ ਰੂਪ ਅਪਾਰ ਜੀ ॥੫੨॥ ਪਉੜੀ ॥ ਬੋਲਤ ਹਤੋ ਖਲ ਦੈਤ ਹੋ ਬੋਲਤ ਹੋਤ ਖਲ ਦੈਤ ਸ੍ਵਾਸਨ ਹੋਤ ਅਨੇਕ ਜੀ ॥ ਚਾਲਤ ਹੋਤ ਅਨੇਕ ਹੋ ਚਾਲਤ ਹੋਤ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਸ੍ਵੇਦਨ[ੲ] ਹੋਤ ਬਸੇਖ ਜੀ ॥ ਸ੍ਰੋਨਤ ਹੋਤ ਅਪਾਰ ਹੋ ਸ੍ਰੋਨਤ ਹੋਤ ਅਪਾਰ ਟੂਕਨ ਅਮਿਤ ਅਲੇਖ ਜੀ ॥ ਗਿਰਤ ਭੁਜਾ ਭੂਅ ਮਾਝ ਹੋ ਗਿਰਤ ਭੁਜਾ ਭੁਅ ਮਾਝ ਤਾ ਤੇ ਹੋਤ ਖਲ ਏਕ ਜੀ ॥ ਅੰਗ ਅੰਗ ਕਟ ਗਿਰਤ ਹੋ ਅੰਗ ਅੰਗ ਝੜ ਪੜਤ ਅਨਗਨ ਹੋਤ ਅਲੇਖ ਜੀ ॥੫੩॥ ਪਉੜੀ ॥ ਸਸਤ੍ਰ ਸਨੇ ਜੁਤ ਬਾਜ ਹੋ ਸਸਤ੍ਰ ਸਨੇ ਜੁਤ ਬਾਜ ਭੂਸਨ ਬਸਨ ਜੜਾਉ ਜੀ ॥ ਲਖ ਲਖ ਆਨਨ ਸ੍ਰਿੰਗ ਹੋ ਲਖ ਲਖ ਆਨਨ ਸ੍ਰਿੰਗ ਚੌ ਚਹੁ ਲਖ ਕਰ ਧਾਰ ਜੀ ॥ ਦੀਰਘ ਦੰਤ ਉਤੰਗ ਹੋ ਦੀਰਘ ਦੰਤ ਉਤੰਗ ਸਾਠ ਸਹੰਸ੍ਰਨ ਤਾਰ ਜੀ ॥ ਕੇਤੇ ਹਯ ਗਯ ਚੜੇ ਹੋ ਕੇਤੇ ਹਯ ਗਯ ਚੜੇ ਕੇਤਕ ਸਇੰਦ ਤੁਖਾਰ ਜੀ ॥੫੪॥ ਪਉੜੀ ॥ ਕੇਤਕ ਪਾਇ ਕਮਲ ਹੇ ਕੇਤੇ ਪਾਯ ਕਮਲ ਅਸੁਰ ਮਾਯਾਵੀ ਘੋਰ ਜੀ ॥ ਦੁਤਿਯ ਕਰਤਾਰ ਕਹਾਵਤ ਹੋ ਕਰਤਾਰ ਦੁਤਿਯ ਕਹਾਵਤ ਪੌਰਖ ਬਲ ਨਿਜ ਜੋਰ ਜੀ ॥ ਸਨਮੁਖ ਹਰਿ[ਸ] ਹੁਵੈ ਲੜਤ ਹੋ ਸਨਮੁਖ ਹਰਿ ਕੇ ਲੜਤ ਨੈਕ ਨ ਡਰਤ ਕਠੋਰ ਜੀ ॥ ਬਿਸ੍ਵਰੂਪ ਹਰਿ ਧਰੇ ਹੋ ਬਿਸ੍ਵਰੂਪ ਹਰਿ ਧਰੇ ਰੂਪ ਅਨੇਕ ਕਰੋਰ ਜੀ ॥੫੫॥ ਪਉੜੀ ॥ ਪ੍ਰਭ ਸੋ ਸਰਬ ਲੜਤ ਹੋ ਪਰਸਪਰ ਪ੍ਰਭ ਸੋ ਲੜਤ ਜੁਧ ਅਨੇਕ[੪] ਭਾਂਤ ਜੀ ॥ ਬਿਸ੍ਵਰੂਪ ਹਰਿ ਪ੍ਰਬਲ ਹੋ ਬਿਸ੍ਵਰੂਪ ਹਰਿ ਪ੍ਰਬਲ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਪਰਤ (ਅਸ)
[੨]ਦਾਰ (ਖਕ, ਅਸ)
[੩]ਸਨੇ (ਅਸ)
[੪]ਅਨੇਕਨ (ਖਕ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਪ੍ਰਸ੍ਰੈਨ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਹਰੋ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਜਗ ਕਰਤਾ ਜਗ ਅੰਤ ਜੀ ॥ ਖੇਲਤ ਖੇਲ ਰਚ ਸਮਰ ਹੋ ਖੇਲਤ ਖੇਲ ਰਚ ਸਮਰ ਲੀਲਾ ਚੋਜ ਕਰਾਂਤ ਜੀ ॥ ਭ੍ਰਿਕੁਟਿ ਬੰਕ ਪ੍ਰਭ ਕਰਤ ਹੋ ਭ੍ਰਿਕੁਟਿ ਬੰਕ ਪ੍ਰਭ ਕਰਤ ਹੋਤ ਪ੍ਰਲੈ ਸ੍ਰਿਸਟਾਂਤ ਜੀ ॥੫੬॥ ਪਉੜੀ ॥ ਕੋਟ ਕੋਟ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਹੋ ਕੋਟ ਕੋਟ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਧਾਰ ਰਹੇ ਏਕ ਰੋਮ ॥ ਖੇਡਤ ਦੈਂਤ ਬਨਾਏ ਹੋ ਖੇਲਤ ਅਸੁਰ ਉਪਾਏ ਦੈ ਦੈ ਪਉਰਖ ਜੋਮ ॥ ਦੇਵ ਕਰਤ ਹਰਿ ਭਗਤ ਹੋ ਦੇਵ ਕਰਤ ਹਰਿ ਭਗਤ ਥਰਹਰ ਕੰਪਤ ਲੋਮ ॥ ਨਰ ਬਪੁਰੇ ਕਿਹ ਮਾਂਹ ਹੋ ਨਰ ਬਪਰੇ ਕਿਨ ਮਾਂਹਿ ਛਿਨ ਭੰਗੀ ਤਨ ਮੋਮ ॥੫੭॥ ਪਉੜੀ ॥ ਰਚ ਰਚ ਦਾਨਵ ਬਿਕਟ ਹੋ ਰਚ ਰਚ ਦਾਨਵ ਬਿਕਟ ਮਰਦਾਵਤ ਸੁਰ ਮਾਨ ॥ ਗਰਬ ਪ੍ਰਹਾਰ ਪ੍ਰਭ ਨਾਮ ਹੋ ਗਰਬ ਪ੍ਰਹਾਰ ਪ੍ਰਭ ਨਾਮੁ ਲਖਤ ਨ ਕਾਹੂ ਤਾਨ ॥ ਬਢਜੋ ਇੰਦ੍ਰ ਤਨ ਗਰਬ ਹੋ ਬਢਜੋ ਸਕ੍ਰ ਤਨ ਗਰਬ ਲਾਹਜੋ ਸਕ੍ਰ ਗੁਮਾਨ ॥ ਚਢ ਧਾਇਓ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਹੋ ਚੜ ਧਾਇਓ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਛੀਨ ਲੀਓ ਸੁਰਧਾਨ ॥੫੮॥ ਪੌੜੀ ॥ ਦੀਨਜੋ ਇੰਦ੍ਰ ਨਿਕਾਰ ਹੋ ਦੀਨਜੋ ਇੰਦ੍ਰ ਨਿਕਾਰ ਜੀਤ ਲੀਏ ਸੁਰ ਰਾਜ ॥ ਭਗ ਗਏ ਦੇਵਨ ਸਰਬ ਹੋ ਭਜ ਗਏ ਦੇਵਨ ਸਮਰ ਘਰ ਤਜ ਕੈ ਅਸ ਸਾਜ ॥ ਕਰ ਕਰਵਾ ਕੋਪੀਨ ਹੋ ਕਰ ਕਰਵਾ ਕੋਪੀਨ ਪ੍ਰਾਨ ਉਬਾਰਿਓ ਭਾਜ ॥ ਗਹੀ ਜਬੈ ਹਰਿ ਸਰਨ ਹੋ ਗਹੀ ਜਬੈ ਹਰਿ ਸਰਨ ਉਬਰਿਓ ਸਕਲ ਸਮਾਜ ॥੫੯॥ ਪਉੜੀ ॥ ਚੜੇ ਸਮਰ ਜਗਦੀਸ ਹੋ ਚੜੇ ਸਮਰ ਮਮਈਸ ਲੀਲਾ ਚਰਿਤ੍ਰ ਦਿਖਾਏ ॥ ਬਿਸਵ ਰੂਪ ਜਗਦੀਸ ਹੋ ਬਿਸ੍ਵਰੂਪ ਜਗਦੀਸ ਸੰਤਨ ਰਛ ਸਹਾਏ ॥ ਭਾਰ ਨਿਵਾਰਨ ਭੂਮਿ ਹੋ ਭਾਰ ਨਿਵਾਰਨ ਭੂਮਿ ਅਘਨਾਸਨ ਹਰਿਰਾਏ ॥ ਬ੍ਰਿੰਦ ਰਛਕ ਪ੍ਰਨਪਾਲ ਹੋ ਰਛਕ ਬ੍ਰਿੰਦ ਪ੍ਰਨਪਾਲ ਬਿਸਵ ਅੰਗ ਕਰਾਏ ॥੬੦॥ ਪਉੜੀ ॥ ਭਾਗ ਬਡੇ ਸੁਰ ਰਾਜ ਹੋ ਭਾਗ ਬਡੇ ਸੁਰ ਰਾਜ ਜਾ ਕਰ ਅੰਗ ਮੁਰਾਰਿ ॥ ਕੀਨਜੋ ਸਹਾਇ ਗੋਬਿੰਦ ਹੋ ਸਹਾਏ ਕੀਨਜੋ ਗੋਬਿੰਦ ਅੰਗ ਸੰਗ ਕਰਤਾਰ ॥ ਬੈਰਾਟ ਬਜ੍ਰ ਬਪੁ ਧਾਰ ਹੋ ਬਿਕਟ ਬੈਰਾਟ ਬਪੁ ਧਾਰ ਅਸੁਰ ਹਨਤ ਬਰਿਆਰ ॥ ਖੇਲਤ ਲੀਲਾ ਬਾਲ ਹੋ ਖੇਲਤ ਲੀਲਾ ਬਾਲ ਅਸੁਰਨ ਸੰਗ ਦਿਆਰ ॥੬੧॥ ਪਉੜੀ ॥ ਹਨੀ ਦਾਨਵੀ ਸੈਨ ਹੋ ਹਨੀ ਦਾਨਵੀ ਸੈਨ ਬਲ ਬਲ ਦੈ ਦੈ ਤਿਨ ਅੰਗ ॥ ਖੇਲਤ ਆਪ ਮੁਰਾਰਿ ਹੋ ਖੇਲਤ ਅਸੁਰ ਸੰਘਾਰ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦਨ ਦੇ ਸੰਗ ॥ ਵਾਰ ਦਾਵ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਹੋ ਦਾਵ ਵਾਰ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਹੋਤ ਪਰਸਪਰ ਜੰਗ ॥ ਪਦੁਮ ਪਦੁਮ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਹੋ ਪਦਮ ਪਦਮ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਛੂਟਤ ਨਾਨਾ ਰੰਗ ॥੬੨॥ ਪਉੜੀ ॥ ਮਚੇ ਜਨਿੰਦ੍ਰ ਬਲਵੰਤ ਹੋ ਮਚੇ ਜਨਿੰਦ੍ਰ ਭਗਵੰਤ ਦਾਰੁਨ ਸਮਰ ਮਚਾਏ ॥ ਪਦੁਮ ਭੁਜਾ ਧਰ ਸਸਤ੍ਰ ਹੋ ਪਦਮ ਭੁਜਾ ਕਰ ਅਸਤ੍ਰ ਘਾਵਤ ਅਸੁਰ ਹਕਾਏ ॥ ਪਦੁਮ ਪਦੁਮ ਇਕ ਅਸਤ੍ਰ ਹੋ ਪਦੁ ਪਦੁਮ ਯਕ ਸਸਤ੍ਰ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦਨ ਤਨ ਲਾਏ ॥ ਪਦੁਮ ਪਦੁਮ ਬਪ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਪਦਮ ਪਦਮ ਬਪੁ ਪਰਗਟ ਬਿਸਵ ਬੈਰਾਟ ਲਖਾਏ ॥੬੩॥ ਪਦੁਮ ਪਦੁਮ ਮੁਖ ਮਾਂਹ ਹੋ ਪਦੁਮ ਪਦੁਮ ਮੁਖ ਮਾਂਹ ਦਾਰੁਨ ਦੰਤ ਚਬਾਏ ॥ ਸ੍ਵਾਸਨ ਜ੍ਵਾਲਾ ਸਰਤ ਹੋ ਜੁਆਲਾ ਸਾਸਨ ਤਜਤ ਦੈਤਨ ਪ੍ਰਬਲ ਜਲਾਏ[ੳ] ॥ ਦਿਖਅਤ ਬਿਸ੍ਵ ਮੁਖ ਮਾਝ ਹੋ ਦੇਖੀਅਤ ਮੁਖ ਬਿਸਵ ਮਾਹ ਦਾਨਵ ਸਕਲ ਢੁਕਾਏ[੧] ॥ ਦਾਨੌਂ ਚਕੀ ਦਰਾਏ ਹੋ ਚਾਕੀ ਦੰਤ ਦੁਰਾਏ[੨] ਦਾਨਵ ਦਾਰੁਨ ਕਾਏ ॥੬੪॥ ਪਉੜੀ ॥ ਇਹ ਲੀਲਾ ਜੋ ਸੁਨੈ ਹੋ ਲੀਲਾ ਯਹ ਜੋ ਸੁਨੈ ਜਨਮ ਜਨਮ ਮਲ ਜਾਏ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਕੋ ਸਮਰ ਹੋ ਸਰਬਲੋਹ ਕੋ ਸਮਰ ਮਨ ਬਾਛਤ ਫਲ ਪਾਏ ॥ ਨਿਰਧਨ ਹੁਇ ਧਨਵੰਤ ਹੋ ਨਿਰਧਨ ਹੋਏ ਧਨਵੰਤ ਕਾਇਰ ਸਮਰ ਲੜਾਏ ॥ ਇਹ ਵਾਰ ਸਪੂਰਨ ਭਇਓ ਹੋ ਸਪੂਰਨ ਵਾਰ ਯਹ ਭਇਓ ਸੁਨੋ ਸੰਤ ਚਿਤ ਲਾਏ ॥੬੫॥੧॥{੨੭੯੩}[ਸ]॥ ਇਤ ਸ੍ਰੀ ਵਾਰ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਸਮਾਪਤੰ ਸੁਭ ਮਸਤ ॥੧॥

ਅਥ ਪ੍ਰਲੈ ਭਾਰਥ ਨਾਦ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਬਧਨ ਜੁਗ ਪਰਬੰਧ ਸਕ੍ਰ ਅਭਿਖੇਕ ਰਾਜ ਦੀਬੋ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਜੂ ਜਲ ਸੈਨ ਕੋ ਕਥਤੇ ॥ ਤ੍ਵ ਬਲ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਗਜਧਰ ॥ ਚਰਪਦ ॥ ਅਸਟਕ ॥ ਲਰਤ ਪਰਸਪਰ ਜੁਧ ਬਾਨ ਸੈਥਿਨ ਪ੍ਰਹਾਰਤ ॥ ਗੂਫਨ ਗਰਹ[ਏ] ਕਮੰਦ ਬਜ੍ਰ ਸਾਇਕ ਲਖ ਡਾਰਤ ॥ ਸੁੰਦਰ ਬ੍ਰਿਛ ਉਤੰਗ ਦੀਹ ਦਾਰੁਨ ਅਸਿ ਝਾਰਤ ॥ ਗਦਾ ਗੁਰਜ ਗੁਲੇਲ ਤਾਲ ਮੂਸਲ ਤਰ ਪਾਰਤ ॥੧॥ ਸਾਨੀ ॥ ਗਰਜ ਗਰਜ ਕਲ ਨਾਦ ਮੇਘ ਧੁਨਿ ਸਿੰਘ ਡਕਾਰਤ ॥ ਲਰਜਤ ਥਿਰਾ ਗੈਨਾਰ ਭੂਅ ਕੰਪਤ ਕਿਲਕਾਰਤ ॥ ਮਰਦਤ ਬਸੁਧਾ ਸਕੁਲ ਪਾਦ ਧਮਕਨ ਲਤਾਰਤ ॥ ਡਗ ਮਗ ਪੁੜ ਇਕ ਹੋਤ ਪਗੁਨ ਡੁਲਤ ਮਹੀ ਤਾੜਤ ॥੧॥੨੭੯੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਗਜਧਰ ॥ ਚਤੁਰਪਦ ॥ ਲਿਖ ਨਹਿ ਸਕਤ ਲਿਖਾਰਿ ਅਸੁਰ ਜੇਤਕ ਬਪੁ ਧਰਹੀ ॥ ਮਿਜਾ ਮੇਦ ਪ੍ਰਸ੍ਵੇਦ ਸੁਵਾਸ ਬਾਕਨ ਅਉਤਰਹੀ ॥ ਤੇ ਸਭ ਕਾਲ ਦਾੜ ਮਹ ਬਾਜ ਸਣ ਮੁਖ ਰਿਪੁ ਪਰਹੀ ॥ ਪੁਨ ਪੁਨ ਚਲਤ ਪ੍ਰਸ੍ਵੇਦ ਸ੍ਵਾਸ ਦਾਨਵ ਪੁਨ ਕਰਹੀ ॥੧॥੨੭੯੫॥ ਸਾਨੀ ॥ ਸਨੈ ਬਾਜ ਗਜਰਾਜ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦਨ ਭਉ[੩] ਭਰਹੀ ॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[1]ਢੁਰਾਏ (ਅਸ)
[2]ਦਰਾਇ (ਅਸ)
[3]ਭਵ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਗੁਰਹ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ '21॥93॥' ਹੈ, ਉਤਾਰਾਕਾਰ ਕੋਲੋਂ ਗਲਤੀ ਹੋਈ ਜਾਪਦੀ ਹੈ

ਕੂਦ ਕੂਦ ਅਸਿ ਕਰਤ ਤੇਗ ਤੀਛਨ ਰਨ ਝਰਹੀ[੧]॥ ਗਿਰਤ ਅੰਗ ਮਿਜੁ ਮਾਸੁ ਸ੍ਰੋਨਤ ਸੋ ਭੁਈ ਪਰਹੀ ॥ ਅਨਿਕ[ੳ] ਭੁਜਾ ਮੁਖ ਅਨਿਕ ਅਨਿਕ ਸ੍ਰਿੰਗਨ ਸਿਰ ਧਰਹੀ ॥੧॥੨੭੯੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਗਜਧਰ ॥ ਚੌਪਦ ॥ ਕੇਤਕ ਨਭ ਮਗ ਉਡਤ ਭਟ ਕੇਤਕ ਛਿਤ ਲਰਹੀ ॥ ਕੇਤਕ ਅਧ੍ਰ ਲਰਾਂਹਿ ਕੇਤਕ ਦਾਨਵ ਮਹਿ ਭਰਹੀ ॥ ਕੇਤਕ ਪੈਠ ਪਤਾਰ ਕੇਤਕ ਅਵਨੀ ਝਕਝਰਹੀ ॥ ਕੇਤਕ ਨਭ ਚੜਿ ਅਸੁਰ ਕੂਦ ਸੈਨਾ ਮਹਿ ਪਰਹੀ ॥੧॥ ਸਾਨੀ ॥ ਕੇਤਕ ਸਿੰਧ ਤਰਾਹਿ ਦੈਤ ਕੇਤਕ ਅਧਰਹੀਂ ॥ ਕੇਤਕ ਬਿਸ੍ਰ ਬਿਭੂਤ ਮੁਖ ਦਾਨਵਉ ਖੜਬੜਹੀਂ ॥ ਕੇਤਕ ਰਦਨ ਦਰਾਇ ਨਿਸਚਰ ਕੇਤਕ ਦਲ ਦਰਹੀਂ ॥ ਕਰਤ ਕਾਲ ਸਭ ਕਾਲ ਰੂਪ ਧਰ ਦੈਤਨ ਮਰਹੀਂ ॥੩॥੨੭੯੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਗਜਧਰ ॥ ਚੂਪਦ ॥ ਕੇਤਕ ਮਲ ਕਠੋਰ ਦਾਏ ਕੁਸਤੀ ਕਹੁ ਠਾਨਤ ॥ ਠੋਕ ਠੋਕ ਭੁਜ ਤਾਲ ਆਪ ਕਹ ਬਲੀ ਪ੍ਰਮਾਨਤ ॥ ਲੈ ਲੈ ਚ੍ਰਮ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਕਾਢ ਕਾਢੇ ਬਲ ਸਾਨਤ ॥ ਸਨਮੁਖ ਸਮ੍ਰ ਸੁਬਲੋਹ ਕ੍ਰੂਰ ਨਿਸਚਰ ਰਿਸ ਠਾਨਤ ॥੧॥ ਪਿਲਚ ਪਿਲਚ ਬਪ ਜਾਤ ਛੂਰ ਹੁਵੈ ਦੈਂਤ ਬਲਾਨਤ ॥ ਜਿਮ ਦੀਪਕ ਹਿਤ ਪਤੰਗ ਜਰੰਤ ਤਿਮ ਸੰਕ ਨ ਮਾਨਤ ॥ ਟਰਤ ਨ ਕੈਸੇ ਬਿਨ ਪਰੇ ਜੀ ਦੇਤ ਅਗਿਯਾਨਤ ॥ ਤੈਸੇ ਨਿਸਚਰ ਰਾਜ ਬਿਸ੍ਰੂ ਤਨ ਮਾਂਹ ਪਛਾਨਤ ॥੪॥੨੭੯੮॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਗਜਧਰ ॥ ਚਤ੍ਰਪਦੀ ॥ ਲੀਲਾ ਅਗਮ ਅਪਾਰ ਲਖੈ ਕੋ ਮਰਮ[ਅ] ਨ ਪਾਵਤ ॥ ਦੇਵ ਦੈਤ ਉਪਰਾਜ ਬਹੁਰ ਤਿਨ ਬਾਦ ਕਰਾਵਤ ॥ ਦੈ ਦੈ ਬਲ ਅਹੰਕਾਰ ਸੁਰਾਸੁਰ ਸਮ੍ਰ ਲਰਾਵਤ ॥ ਬਹੁਰ ਨਿਰਵਾਰੋ ਕਰਤ ਆਪ ਹੀ ਝਗੜ ਚੁਕਾਵਤ ॥੧[ੲ]॥ ਬਿਹਬਲ ਕੋ ਬਲ ਆਪ ਨਿਤਾਨਨ ਤਾਨ ਬੜਾਵਤ ॥ ਅਨ ਮਾਨਨ ਜੋ ਮਾਨ ਨਿਥਾਵੇ ਥਾਨ ਦਿਵਾਵਤ ॥ ਗਰੀਬ ਨਿਵਾਜ ਤਿਸੁ ਨਾਮੁ ਗਰੀਬਨ ਪੀਰ ਮਿਟਾਵਤ ॥ ਦੀਨ ਬੰਦ ਹੈ ਬ੍ਰਿਦ ਬ੍ਰਿਦ ਕੀ ਲਾਜ ਰਖਾਵਤ ॥੫॥੨੭੯੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਗਜਧਰ ॥ ਚੂਪਦ ॥ ਕਬਿ ਬਾਚ ॥ ਸਕ੍ਰ ਨਿਮਾਨਾ ਜਾਨ ਆਪ ਪਖ ਕਰਿਓ ਗੁਸਾਂਈ ॥ ਬਿਸ੍ਰੂਪ ਬੈਰਾਟ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਸਮਰ ਕਰਾਈ ॥ ਹਨਤ ਨਿਸਾਚਰ ਕ੍ਰੂਰ ਗਰਬ ਗਰਬੀਨ ਚਬਾਈ ॥ ਦੀਨ ਦਰਦ ਦੁਖ ਹਰਨ ਭਾਰ ਬਸਧਾ ਉਤਰਾਈ ॥੧॥ ਸਾਨੀ ॥ ਪਾਪ ਜਗਤ ਕੇ ਸਕਲ ਪਰਲੈ ਕਰ ਨਾਸ ਕਰਾਈ ॥ ਨਉਤਨ ਜੁਗ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਕ੍ਰ ਕਹ ਰਾਜ ਦੀਵਾਈ ॥ ਗ੍ਰਬ ਨਿਵਾਰਿਓ ਇੰਦ੍ਰ ਦੇਵਤਨ ਗਰਬ ਮਿਟਾਈ ॥ ਜੇਤਕ ਕਸਮਲ ਜਗਤ ਕੇ ਤੇ ਸਕਲ ਨਸਾਈ ॥੬॥੨੮੦੦ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਗਜਧਰ ॥ ਚਉਤੁਕਾ ॥ ਸਤਲੁਜ ਨਉਤਨ ਕਰਿਓ ਕਲਪ ਕਲਪਾਂਤ ਪ੍ਰਲੈ ਕਰ ॥ ਸਤਨਾਮ ਨਿਜ ਧਰਮ ਸਤ ਉਪਦੇਸ ਦਿੜੈ ਕਰ ॥ ਧਰਮਾ[੨] ਪੰਥ ਸਭ ਪ੍ਰਜਾ ਲਾਇ ਨਿਜ ਧਰਮ ਚਲੈ ਕਰ ॥ ਸਤ ਸਨਾਤਨ ਪੁਰਖ ਸਤ ਬ੍ਰਿਤ ਸਤ ਰਚੈ ਕਰ ॥ ਆਦਿ ਸਚ ਜੁਗਾਦਿ ਸਤ ਹੈ ਭੀ ਸਤ ਜੈ ਕਰ ॥ ਹੋਸੀ ਸਤ ਨਿਤ ਸਦਾ ਪੁਰਾਤਨ ਪੁਰਖ ਬਿਜੈ ਕਰ ॥ ਸਤ ਸਰੂਪ ਸਤਨਾਮ ਸਤ ਕਰਨੀ ਧਰਨੀਧਰ ॥ ਗੋ ਛਿਤ ਸ੍ਰੁਤ ਨਿਜ ਸੰਤ ਦਾਸ ਰਛਕ ਰਛਾਕਰ ॥੭॥੨੮੦੧ ॥ ਸਪਤਾ॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਰਾਗ ਕਮੋਦ ॥ ਛੰਦ ॥ ਸਮਰ ਦਾਰੁਨ ਰਚ ਬਿਧਾਤਾ ਪਲਟ ਜੁਗ ਨਉਤਨ ਕਰੇ ॥ ਸੰਗ ਅਸੁਰ ਦਾਰੁਨ ਜੁਧ ਮਚਜੋ ਪ੍ਰਲੈ ਭਾਰਥ ਮਹ ਭਰੇ ॥ ਖਟ ਪੁੜ ਧਰਨ ਗਗਨ ਲਾਗਿਓ ਪੁੜ ਏਕ ਬਸੁਧਾ ਨਹਿ ਟਿਕੇ ॥ ਦਸ ਲੋਕ ਚਉਦਹ ਭੁਅਨ ਨਿਸਚਰ ਫੈਲ ਗੌਂ ਜਲ ਥਲ ਬਿਖੇ ॥ ਅਮਿਤ ਬਿਪ[੩] ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਧਰ ਧਰ ਲੜਤ ਦਾਰੁਨ ਸਮਰ ਹੇ ॥ ਸੰਗ ਬਿਸ੍ਰੂਪ ਪ੍ਰਚਾਰ ਪੇਲਤ[੪] ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰਨ ਜਬਰ ਹੇ ॥੧॥ ਸਾਨੀ ॥ ਬਿਬਿਧ ਭ੍ਰਾਂਤਨ ਕਰਤ ਸੰਘਰ[੫] ਲੜਤ ਨਿਸਚਰ ਨਿਡਰ ਅਤਿ ॥ ਰਚਤ ਨਿਜ[ਸ] ਮਾਇਆ ਪ੍ਰਬਲ ਬਲ ਅਤੁਲ ਪੁੰਗਵ ਦੰਤ ਪਤਿ ॥ ਬਪੁ ਧਰਤ ਨਾਨਾ ਰਿਪੁ ਮਾਇਆਵੀ ਪ੍ਰਭ ਹਨਤ ਪੁਨ ਪੁਨ ਅਸੁਰ ਹੇ ॥ ਤਿਮ ਧਰਤਿ ਨਾਨਾ ਬਪੁ ਨਿਸਾਚਰ ਲਰਤ ਦਾਰੁਨ ਸਮਰ ਹੇ ॥ ਬਪੁ ਧਰਤ ਜੇਤਕ ਅਸੁਰ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਬਿਕਟ ਭੀਖਮ ਭੈ ਕਰਾ ॥ ਹਰ ਧਰਤ ਤੇਤਕ ਰੂਪ ਨਿਜ ਪ੍ਰਭ ਬਿਸ੍ਰ ਮੂਰਤ ਬਿਸਤਰਾ ॥੧॥੨੮੦੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਕਮੋਦ ॥ ਛੰਦ ॥ ਬਹੁ ਹਨਤ ਤਿਛ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਲੈ ਬਹੁ ਹਨਤ ਚਕ੍ਰ ਖਗ ਗਦਾ ॥ ਬਹੁ ਹਨਤ ਸੈਥਿਨ ਸਾਂਗ ਪੈਨੀ ਤਿਛ ਖੰਜਰ ਸ੍ਰਮਦਾ[੬]॥ ਬਹੁ ਹਨਤ ਜੰਬੂਆ ਗੁਰਜ ਭੀਖਮ ਬਹੁ ਹਨਤ ਜਮਧਰ ਤੁਪਕ ਹੇ ॥ ਬਹੁ ਹਨਤ ਗੁਫਨ ਮੁਸਟ ਮੂਸਲ ਬਾਨ ਬਜ੍ਰਨ ਧਮਕ ਹੇ ॥ ਬਹੁ ਹਨਤ ਨਖ ਦੰਤ ਘਾਤ ਬੈਰਿਨ ਬਹੁ ਹਨਤ ਲਾਤਨ ਮੀਜ ਹੀ ॥ ਤਲਦਾੜ ਚਾਬਤ ਪੁੰਗ ਦੈਤਨ ਬਹੁ ਸੁਵਾਸ ਜੁਆਲਨ ਭੂੰਜ ਹੀ ॥੧॥ ਸਾਨੀ ॥ ਬਹੁ ਸੁਵਾਸ ਲੀਲਤ ਘੋਰ ਨਿਸਚਰ ਬਹੁ ਬਾਕ ਘਾਵਤ ਨਾਦ ਕਰ ॥ ਬਹੁ ਪਾਸ ਫਾਹਤ ਕਮੰਦ ਦੈ ਮੁਖ ਬਾਇ ਘਾਵਤ ਬਾਦ ਕਰ ॥ ਬਹੁ ਹਨਤ ਕੁਸਤੀ ਮਲ ਦਾਨਵ[੭] ਗਹਿ ਕੇਸ ਪਟਕਤ ਪੁਹਮਿ ਪਰ ॥ ਬਹੁ ਚਾਇ ਗਗਨ ਪਠਾਵਹੀ ਤਿਨ ਖਾਇ ਜਾਵਹਿ ਗਗਨ ਚਰ ॥ ਬਹੁ ਨਾਗ ਫਾਸਨ ਹਨਹਿ ਨਿਸਚਰ ਬਹੁ ਹਨਤ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਝਰਹਰਹੀ (ਅਸ)
[੨]ਧਰਮ (ਅਸ)
[੩]ਬਿਧ (ਅਸ)
[੪]ਖੇਲਤ (ਅਸ)
[੫]ਸੰਘਾਰ (ਖਕ)
[੬]ਸਮਦਰਾ (ਖਕ, ਅਸ)
[੭]ਦਾਵਨ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਅਕਲ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਪ੍ਰਮ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਇਹ ਅੰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਪਾਵਕ ਬਾਨ ਹੀ ॥ ਕਈ ਅਰਬ ਖਰਬ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦਨ ਹਨਜੋ ਦਾਨਵ ਘਾਨ ਹੀ ॥੨॥੨੮੦੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਕਮੋਦਾ ॥ ਭੁਈ ਪਰਤ[ੳ] ਜੇਤਕ ਬੂੰਦ ਸ੍ਰੋਨਨ ਮਿਜਾ ਮੇਦ ਪ੍ਰਸ੍ਵੇਦ ਹੀ ॥ ਤਿਮ ਧਰਤ ਨਾਨਾ ਰੂਪ ਪੁਨਿ ਪੁਨਿ ਨਹ ਬਿਆਪ ਰਿਪ ਜੀ ਖੇਦਹੀ ॥ ਜਿਮ ਉਠਤ ਬਰਖਾ ਕਾਲ ਬੁਦਬੁਦ ਹੋਤ ਪੁਨ ਮਿਟ ਜਾਤ ਹੇ ॥ ਤਿਮ ਹੋਤ ਨਿਸਚਰ ਸਰਸ ਪੁਨ ਪੁਨ ਹੋਤ ਜਿਮ ਜਿਮ ਘਾਤ ਹੇ ॥ ਅਸ ਦੇਖ ਕਉਤਕ ਦੇਵ ਦਾਨੂ ਟਕ ਲਗੀ ਮਿਟਗਉ ਗਰਬ ਹੇ ॥ ਜਗਦੀਸ ਬਿਨੁ ਅਸ ਕੋ ਕਰੈ ਧਨ ਧੰਨ ਭਾਖਤ ਸਰਬ ਹੇ ॥੧॥ ਸਾਨੀ ॥ ਕਰ ਸੁਮਨ ਬਰਖਾ ਹਰਿਖ ਸੁਰ ਮੁਨਿ ਬਜਤ ਦੁੰਦਭ ਭੇਰ ਹੇ ॥ ਝਾਝਰ ਬਨੌਸਾ ਬੇਨ ਮਹੁਵਰ ਤਾਲ ਤੂਰਨ ਛੇਰ ਹੇ ॥ ਨਚਤ ਦੇਵਾਂਗਨ ਬਰੰਗਨ ਕਥਤ ਕਾਬਿ ਬਚਿਤ੍ਰ ਹੇ ॥ ਕੜਖਾ ਜੁਝਊਆ[ਅ] ਰਾਗ ਮਾਰੂ ਗਾਨ ਗੀਤ ਚਰਿਤ੍ਰ ਹੇ ॥ ਬਜਤ ਘੰਟਾ ਸੰਖ ਬੀਨਾ ਮੁਰਜ ਘੁੰਘਰ ਬਾਸੁਰੀ ॥ ਜੇ ਜੈ ਉਚਾਰਤ ਸੁਰਗੁਨਾ ਧੰਨ ਧੰਨ ਭਾਖਤ ਆਸੁਰੀ ॥੩॥੨੮੦੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਛੰਦ ॥ ਕਮੋਦਾ ॥ ਹੋਤ ਬਰਖਾ ਪੁਸਪ ਪੁੰਜਨ ਸੁਗੰਧ ਪ੍ਰਬਲ ਬਾਸ ਹੇ ॥ ਨਚਤ ਨਟਵਰ ਸੁਘਰ ਪਾਤ੍ਰ ਕਥਤ ਗੁਨ ਜਨ ਜਾਸ ਹੇ ॥ ਪ੍ਰਭ ਬਢਤ ਹੋਉਸਹਿ ਜੁਧ ਤਿਮ ਤਿਮ ਮਚੀ ਮਾਰ ਬਨਾਵਲੀ ॥ ਦਿਸ ਬਦਿਸ ਛਾਦਿਓ ਬਾਨ ਬਜ੍ਰਨ ਰੁਕਿਓ ਮਗ ਅਸੁਰਾਵਲੀ ॥ ਛਿਤ ਰੁਕਿਓ ਗਗਨ ਪੈਆਲ ਦਹਿਦਿਸ ਬਾਨ ਬਰਖਤ ਸਘਨ ਹੇ ॥ ਤਨੁ ਅਸੁਰ ਬੇਧਤ ਰੂਪ ਧਰ ਧਰ ਬਿਸਖ ਫੈਲਿਓ ਅਗਨ ਹੇ ॥੧॥ ਸਾਨੀ ॥ ਜਰਤ[ੲ] ਭੁਸਲਤ ਦੰਤ ਭੀਖਮ ਕਰਤ ਨਾਦ ਭੈਅੰਕਰਾ ॥ ਡਕਤ ਡਾਕਨ ਪ੍ਰੇਤ ਗੂਲਨ ਭੂਤ ਬੈਤਲ ਨਿਸਚਰਾ ॥ ਸਦ ਹੋਤ ਭੀਖਮ ਪ੍ਰਲੈ ਪਲਟਿਓ ਦੈਤ ਰਾਜਨ ਸਮਰ ਹੇ ॥ ਧੁਨਿ ਨਾਦ ਪ੍ਰਗਟਤ ਬਿਕਟ ਬਿਕਟ ਅਸੁਰ ਪੁੰਜਨ ਸਬਰ ਹੇ ॥ ਗਜ ਬਾਜ ਉਸਟ ਸਇੰਦ ਸੈਨਨ ਭਵ ਧਰਤ ਸ੍ਰੋਨਤ ਪੜਤ ਹੀ ॥ ਕੋਟਿ ਕੋਟਿ ਉਪਜ ਰਿਪ ਗਨ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਜੜਤ ਹੀ ॥੨॥੨੮੦੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਛੰਦ ॥ ਕਮੋਦਾ ॥ ਮਚਜੋ ਭੀਖਮ ਜੁਧ ਦੋ ਦਿਸ ਠਠਿਓ ਤੁਮਲ ਸਮਰ ਹੇ ॥ ਕਰਤ ਘਾਵ ਅਨੇਕ ਨਿਜ ਨਿਜ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰਨ ਬਜਰ ਹੇ ॥ ਹੋਤ ਉਲਕਾਪਾਤ ਛਿਨ ਛਿਨ ਕੰਪ ਬਸੁਧਾ ਕਾਪਹੀ ॥ ਘਹਰਾਤ ਗਗਨ ਮਸਾਨ ਡਾਕਤ ਉਲੂਕ ਜੰਬੁਕ ਦ੍ਰਾਪਹੀ[੧] ॥ ਕਾਕ ਗ੍ਰਿਝ ਕਰਾਲ ਚਾਵੰਡ ਚਿੰਕ ਚੀਤ੍ਰ ਲੂੰਬਰਾ ॥ ਮੰਜਾਰ ਭੀਹ ਭੈਆਨ ਬਿਖਧਰ ਨਿਸੁੰਨ ਬਾਜਤ ਕੂਕਰਾ ॥੧॥ ਸਾਨੀ ॥ ਕਿਲਕਟੀ ਦੇਤ ਮਸਾਨ ਡੀਅਰ ਪ੍ਰੇਤਿ ਜੁਗਿਨ ਨਚਹੀਂ ॥ ਤਾਲ ਦੈ ਦੈ ਹਸਤ ਖੰਕਲ ਰੁਦ੍ਰ ਕੇ ਰੰਗ ਰਚਹੀਂ ॥ ਬਹਤ ਤੀਛਨ ਚਕ੍ਰ ਸਾਇਕ ਸੇਲ ਸੈਥਨ ਜਮਧਰਾ ॥ ਕਟਤ ਬਾਹੁ ਬਿਸਾਲ ਸ੍ਰਿੰਗਨ ਭੁਜਾ ਭੀਖਮ ਨਿਸਚਰਾ ॥ ਤਨ ਝਰਤ ਧਾਰਾ ਸ੍ਰੋਨ ਪ੍ਰਬਲ ਹੋਤ ਆਕੁਲ ਨਿਸਚਰਾ ॥ ਮਚੀ ਮਾਰ ਕਰਾਰ ਦਈਤਨ ਸੰਗ ਜੁਟੇ ਨਰਹਰਾ ॥੫॥੨੮੦੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਛੰਦ ॥ ਕਮੋਦਾ ॥ ਗਦਾ ਗੁਰਜ ਗਰਿਸਟ ਮੂਸਲ ਬਹਤ ਦੋ ਦਿਸ ਮੁਦਗਰਾ ॥ ਬਹੁ ਬ੍ਰਿਨ ਕੈ ਜਗਦੀਸ ਤਨ ਮਗ ਛੇਕ ਲੀਨੇਓ ਨਿਸਚਰਾ ॥ ਧਨ ਤਾਨ ਬਾਨ ਸੰਧਾਨ ਹਰਿ ਪ੍ਰਤ ਪਠੈ ਦੀਨ ਸਮੁੰਦ੍ਰਾ ॥ ਬਹੁ ਵਾਰ ਕੀਨਜੋ ਨਿਡਰ ਹੁਵੈ ਰਨ ਤੁਪਕ ਸੈਥਿਨ ਜਮਧਰਾ ॥ ਦਸ ਦਿਸ ਨਿਸਾਚਰ ਘੇਰ ਲੀਨਜੋ ਘਾਉ ਕੀਨ ਜਨੇਸ੍ਵਰੰ ॥ ਤਿਹਿ ਪੇਖ ਬਿਕ੍ਰਮ ਰਿਸੇ ਬਿਸ੍ਵਇਸ ਕੁਪੇ ਸਮਰ[ਸ] ਖਿਲੇਸ੍ਵਰੰ ॥੧॥ ਸਾਨੀ ॥ ਪਿਖ ਸਮਰ ਦਾਰੁਨ ਦੇਵਤਨ ਸਕ੍ਰਾਦਿ ਸੁਰਗਨ ਕੋਪਿਓ ॥ ਜਮ ਬਰੁਨ ਕਾਲ ਕਪਾਲ ਰਵਿ ਸਸਿ ਕਉਬੇਰ ਪਗ ਰਨ ਰੋਪਿਓ ॥ ਸਾਮਕਾਰਤਕ ਸਕ੍ਰਨੰਦਨ ਦੇਬ ਮੰਗਲ ਚਰਬ ਹੇ ॥ ਨਉ ਕੋਟਿ ਦੇਵੀ ਰੁਦ੍ਰ ਬ੍ਰਹਮਾ ਮਿਟਿਓ ਰਿਖ ਮੁਨਿ ਗਰਬ ਹੇ ॥ ਜਖ ਕਿੰਨਰ ਭੂਤ ਭੈਰਉ ਜੁਟੇ ਰਿਪ ਸੰਗ ਕੋਪ ਕੈ ॥ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਏਕਲ ਲੜਤ ਸਰਬਰ ਭੁਜਾ ਬਿਕ੍ਰਮ ਓਪ ਕੈ ॥੬॥੨੮੦੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਛੰਦ ਕਮੋਦਾ ॥ ਲੈ ਬਜ੍ਰ ਸੂਲ ਸਿਲੀਮੁਖੀ ਧਨ ਬਾਨ ਸਾਰੰਗ ਬਿਸਖ ਹੇ ॥ ਮੂਸਲ ਗੁਲੇਲ ਗ੍ਰਿਸਟ ਮੁਦਗਰ ਬ੍ਰਿਛ ਮੰਦ੍ਰ ਸਲਖ ਹੇ ॥ ਗਿਰਤ ਰੁੰਡਨ ਮੁੰਡ ਝੁੰਡਨ ਨਾਗ ਤੁੰਡਨ ਪੁੰਗਵਾ ॥ ਧੁਕਤ ਧੁਕ ਧੁਕ ਕਬੰਧ ਭੀਖਮ ਗੋਲ ਬਾਧੇ ਚੁੰਗਵਾ ॥ ਉਤ ਰਚਿਓ ਮਾਇਆ ਦੈਂਤ ਪ੍ਰਬਲ ਸੈਨ ਮਾਯਾਵੀ ਬਿਕਟ ॥ ਦਾੜ ਦਾਰੁਨ ਸ੍ਰਿੰਗ ਦੀਰਘ ਕਾਏ ਭੀਖਮ ਬਿਬਿਧ ਗਟ ॥੭॥੨੮੦੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਛੰਦ ॥ ਕਮੋਦਾ ॥ ਪੜਤ ਗੋਲਾ ਬਾਨ ਭੀਖਮ ਝਰਤ ਬੂੰਦਨ ਸਾਰ ਹੇ ॥ ਝੜ ਲਾਏ ਦਾਰੁਨ ਪੜਤ ਸਸਤ੍ਰਨ ਅਸਤ੍ਰ ਤੀਛਨ ਧਾਰ ਹੇ ॥ ਝੁਰਮਟ ਮਚੀ ਦੁਹੂ ਦੇਵ ਦਾਨੂ ਬਿਸ੍ਵਇਸ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਹੇ ॥ ਰੁਕਗੌ ਦਿਸਾ ਅਨਦਿਸ ਜਲ ਥਲ ਤਜਿਓ[੨] ਨਿਜ ਮ੍ਰਜਾਦ ਹੇ ॥ ਪਗ ਧਮਕ ਬਸੁਧਾ ਗੌ ਰਸਾਤਲ ਸਭ ਤਜਿਓ ਜੀਵਨ ਆਸ ਹੇ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਫੂਟਜੋ ਪ੍ਰਲੈ ਪਲਟਿਓ ਭਉਜਲ ਪ੍ਰਬਲ ਪ੍ਰਯਾਸ ਹੇ ॥੧॥ ਸਾਨੀ ॥ ਜਲ ਸਿਮਟ ਉਮਡਜੋ ਸਾਤ ਸਾਗਰ ਪ੍ਰਲੈ ਪਲਟਜੋ ਬਾਰ ਭੇ ॥ ਬੂਡਗੋ ਦਿਸ ਬਦਿਸ ਸਗਰੀ ਜਲਾ ਬਿੰਬ ਪਸਾਰ ਭੇ ॥ ਧਸਿ ਅਵਨਿ ਸਗਰੀ ਗੋ[੩] ਰਸਾਤਲ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਝਾਪਹੀ (ਅਸ)
[੨]ਰਚਜੋ (ਅਸ)
[੩]ਗੀ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਪਤ੍' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਜੁਝੂਆ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਜਗਤ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਸ੍ਰਿਸਟ ਨੀਰਾਕਾਰ ਛੇ ॥ ਜਲ ਮੈ ਚਰਾਚਰ ਦਿਸਾ ਸਗਰੀ ਤ੍ਰਿਭਵਨ ਜਲ ਦਸ ਚਾਰ ਛੇ ॥ ਸੂਰ ਸਸਿ ਸੁਰਪਾਲ ਜਮ ਜਖ ਕਾਲ ਬਰੁਨ ਕਉਬੇਰ ਛੇ ॥ ਜਲ ਮੈ ਭਵਨ ਸੁਰਬਾਨ ਬੂੜਿਓ[੧] ਪ੍ਰਲੈ ਪਲਟਿਓ ਫੇਰ ਛੇ ॥੮॥੨੮੦੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਛੰਦ ॥ ਕਮੋਦਾ ॥ ਪ੍ਰਭ ਕਰੀ ਆਗਿਆ ਦੇਵਤਨ ਤੁਮ ਹੋਹੁ ਮੋ ਮੈ ਲੀਨ ਸਭ ॥ ਜੁਗ ਪ੍ਰਲੈ ਕਰਿਹੋ ਭੁਅਨ ਚੌਦਹ ਨਾਸ ਹੋਇ ਹੈ ਅਸੁਰ ਤਬ ॥ ਮਾਨ ਆਗਿਆ ਦੇਵ ਸਗਰੇ ਭਏ ਲੀਨ ਬੈਰਾਟ ਮਹਿ ॥ ਜਿਮ ਨਦੀ ਸਾਗਰ ਮਿਲਤ ਨਿਜ ਮਹ ਤਿਮ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮ ਸਨਾਤਨਹਿ ॥ ਅਸ ਭਇਓ ਕਉਤਕ ਤਾਹਿ ਅਉਸਰ ਸੁਨਹੁ ਸਜਨ ਕਾਨ ਦੈ ॥ ਜਗ ਪ੍ਰਲੈ ਭਾਰਥ ਸਮਰ ਲੀਲਾ ਖੇਲ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਕੈ ॥੧॥ ਸਾਨੀ ॥ ਆਕ੍ਰਖ ਨਿਜ ਮਾਇਆ ਧਨੀ ਨਿਜ ਮਹ[੨] ਲੀਨ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕੈ ॥ ਨਹ ਰਹਜੋ ਰੇਖ ਜਗਤ੍ਰ ਕਛੂਐ ਜਲਾਕਾਰ ਬਿਸੇਸ ਕੈ ॥ ਪਦੁਮ ਪਤ੍ਰ ਆਰੂੜ ਸੇਖਹਿ ਪਦੁਮ ਨਾਭ ਜਲਾਲਯਹਿ ॥ ਬੈਰਾਟ ਬਿਸ੍ਵ ਬਿਭੂਤ ਰਾਜਤ ਬਿਸ੍ਵਰੂਪ ਜਲਾਸ੍ਰਿਤਹ ॥ ਸ੍ਰਬਾਂਗ ਭਾਨ ਮਯੰਕ ਕੋਟਕ ਕੋਟ ਸੂਰ ਉਜਾਗਰੰ ॥ ਗਿਰ ਨੀਲ ਲਜਤ ਪ੍ਰਭਾ ਦੁਤ ਮੁਖ ਬਮਤ ਜੁਆਲਾ ਸਾਗਰੰ ॥੨॥੨੮੧੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਛੰਦ ॥ ਕਮੋਦਾ ॥ ਪ੍ਰਲੈ ਉਤਪਤ ਨਿਮਖ ਕਰਤਾ ਤ੍ਰੈਕਾਲ ਪਾਵਨ ਦ੍ਰਸਨੰ ॥ ਬੈਰਾਟ ਬਿਸ੍ਵ ਬਿਭੂਤ ਸਦਹੀ ਸ੍ਰਬ ਬੀਜ ਸ੍ਰਬ ਗ੍ਰਸਨੰ ॥ ਕੋਟ ਕੋਟ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਜਾ ਕੇ ਰੋਮ ਰੋਮ ਨਿਵਾਸ ਹੀ ॥ ਸੁਰ ਸਿਧ ਗਨ ਗੰਧ੍ਰਬ ਮਾਨਵ ਜਖ ਦੈਤ ਪ੍ਰਕਾਸ ਹੀ ॥ ਨਉ ਕੋਟਿ ਦੇਵੀ ਸਕਤ ਸਬਹੀ ਗਨੇਸ ਪਦਮ ਬਿਨਾਯਕੰ ॥ ਸਾਮ ਕਾਰਤਕੇ ਬਿਰੰਚੰ ਰੁਦ੍ਰ ਗੌਰ ਮਲਾਯੇਕੰ ॥ ਸਰਬ ਦੇਵ ਦੇਵੇਸ ਕੋਟਕ ਸੇਖ ਗਰੁੜੋ[੩] ਖਗ ਪਤੀ ॥ ਰੋਮ ਰੋਮ ਨਿਵਾਸ ਕੋਟਿਕ ਦੇਬਿ ਸਾਰਦ ਸੁਰਸੁਤੀ ॥੧॥ ਛੰਦ ॥ ਸਾਨੀ ॥ ਸਿੰਧ ਬਿੰਧ ਨਗਿੰਦ ਖਗ ਮ੍ਰਿਗ ਚਰ ਅਚਰ ਤ੍ਰੈਕਾਲ ਹੇ ॥ ਉਦੈ ਤਾ ਸੋ ਲੀਨ ਤਾ ਮੈ ਸਰਬ ਕਾਲ ਅਕਾਲ ਹੇ ॥ ਅਨਸ੍ਰਮ ਆਕ੍ਰਿਤ ਅਲੇਖ ਬਿਆਪਕ ਅਸੰਗ ਸਭ ਹੀ ਜਾਨੀਐ ॥ ਚਿਦਾਕਾਸ ਚਿਦਘਨ ਚਿੰਨ ਦੇਵੋ ਸਰਬ ਭੂਤ ਬਾਸੀ ਜਾਨੀਐ ॥ ਥਕ ਪਰੇ ਖੋਜੀ ਸਰਬ ਸਿਆਨੇ ਨੇਤ ਨੇਤ ਪ੍ਰਮਾਨੀਐ ॥ ਸੇਖ ਨਉਤਨ ਨਾਮ ਰਸਨਾ ਕਈ ਕਲਪ ਕਲਪ ਬਖਾਨੀਐ ॥੧੦॥੨੮੧੧॥ ਬਿਸਨਪਦੁ ॥ ਛੰਦ ॥ ਕਮੋਦਾ ॥ ਰਟਤ ਨਿਸਦਿਨ ਨਾਮ ਨਉਤਨ ਜੁਗ ਜੁਗਾਤ ਅਸੰਖ ਹੇ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਸਾਰਦ ਬਿਆਸ ਤੇ ਸ੍ਰੁਤਿ ਨੀਤਿ ਸਾਸਤ੍ਰ ਬਿਸੰਖ ਹੇ ॥ ਬੈਰਾਟ ਬਿਸ੍ਵ ਬਿਭੂਤ ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ ਸਭਹੀ ਲੀਨ ਹੇ ॥ ਆਕਰਖ ਕੀਨੁ ਬਿਭੂਤ ਲੀਲਾ ਨਿਜ ਮਾਹਿ ਲੀਨ ਸੁਖੀਨ ਹੇ ॥ ਨਿਰਾਕਾਰ ਨੀਰਾਕਾਰ ਧਾਰਿਓ ਰੂਪ ਨਉਤਨ ਆਪੁ ਹੇ ॥ ਬਿਸ੍ਵਰੂਪ ਬਿਰਾਜ ਹੀ ਸਭ ਦੇਸ ਕਾਲ ਬਿਆਪ ਹੇ ॥੧॥ ਸਾਨੀ ॥ ਅਸਚਰਜ ਅਨਭਵ[੩] ਰੂਪ ਬਹੁਧਾ ਸਰਬ ਕਾਲ ਸਦੀਵ ਹੇ ॥ ਸਰਬ ਦੇਵ ਦੇਵਾਧਿ ਦੇਵੋ ਸਰਬ ਪਾਲਕ ਸੀਵ[੪] ਹੇ ॥ ਮਹਾਦੇਵ ਦੇਵੇਸ ਦੇਵਾ ਦੇਵ ਦੇਵ ਸਨਾਤਨੰ ॥ ਸ੍ਰਬ ਬੀਜ ਸ੍ਰਬ ਮੂਲ ਆਦਊ ਆਦ ਦੇਵ ਮਹਾਸਨੰ ॥ ਕਾਲ ਕਾਲੰ ਮਹਾਕਾਲੰ ਅਕਾਲ ਦੇਵ ਜਨੇਸਵਰੰ ॥ ਜਗਤ ਬੀਜ ਸਰਗੁਨ ਨਮਾਮੀ ਨ੍ਰਿਗੁਨ ਦੇਵ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰੰ ॥੧੧॥੨੮੧੨॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਛੰਦ ॥ ਕਮੋਦਾ ॥ ਪ੍ਰਨਮਾਮਹ ਬੇਨਤੀ ਡੰਡਉਤ ਬੰਦਨ ਪ੍ਰਨੌ ਹੇ ॥ ਬਾਰ ਬਾਰ ਨਮਾਮਿ ਤੇ ਪ੍ਰਨਾਮ ਬਹੁ ਬਹੁ ਬਿਨੌ ਹੇ ॥ ਨਿਰਾਕਾਰ ਸਕਾਰ ਨੀਰਾਕਾਰ ਤ੍ਰਿਧਾ ਰੂਪ[੫] ਹੇ ॥ ਬੈਰਾਟ ਬਿਸ੍ਵ ਬਿਭੂਤ ਦਰਸਨ ਅਸਚਰਜ ਰੂਪ ਅਨੂਪ ਹੇ ॥ ਜੈ ਪਦਮ ਪਤ੍ਰ ਆਰੂੜ ਸੇਖੋ ਆਪ ਆਪ ਪ੍ਰਚੰਡ ਹੇ ॥ ਅਡੰਡ ਅਛੇਦ ਅਦਾਹ ਅਕ੍ਰੈ ਨਿਰਾਲੇਪ ਅਦ੍ਵੈ[੬] ਅਖੰਡ ਹੇ ॥੧॥ ਸਾਨੀ ॥ ਤ੍ਰਿਧਾ ਰੂਪ ਅਨੂਪ ਸੁਰਗਨ ਨ੍ਰਿਗੁਨ ਰੂਪ ਉਥਾਨ ਕੈ ॥ ਏਕੋਹਮ ਬਹੁ ਸਿਆਮੀ ਸੁਰਗਨ[੭] ਬਿਗ੍ਰਹਿ ਠਾਨ ਕੈ ॥ ਰਚ ਦੰਤ ਦੀਰਘਕਾਏ ਜੋਧਾ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਭਾਵ ਚਰਿਤ੍ਰ ਹੇ ॥ ਮਨੋਰਾਜ ਸਿਸੁ ਰਚ ਪ੍ਰਚਤ ਆਪ ਹੀ ਸਕਲਪ ਚਿਤ੍ਰ ਬਚਿਤ੍ਰ ਹੇ ॥ ਨਹ ਪਾਰ ਪਾਯਤ ਕੈਸਹੂ ਮਨ ਬੁਧ ਬਾਨੀ ਤੇ ਪਰੇ ॥ ਗਤ ਆਪਨੀ ਪ੍ਰਭ ਆਪ ਮਾਹਰ ਆਪੁ ਆਪਹਿ ਸੇ ਕਰੇ ॥੧੨॥੨੮੧੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਛੰਦ ॥ ਕਮੋਦਾ ॥ ਜਗ ਪ੍ਰਲੈ ਕਰ ਨਿਜ ਮਾਹਿ ਰਾਖਜੋ ਲੀਨ ਕੈ ਨਿਜ ਰੂਪ ਹੀ ॥ ਬਜਰਾਂਗ ਬਿਕਟ ਬੈਰਾਟ ਤ੍ਰਿਧਾ ਜੈ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਸਰੂਪ ਹੀ ॥ ਸਮਸਤ ਤੇਜ ਸਮਸਤ ਆਯੁਧ ਬਜ ਰਾਜ ਸੁਰਗੁਨ[੮] ਸੁਧਾਰ ਕੈ ॥ ਸਦ ਗਰਜ ਭੀਖਮ ਘੋਖ ਕੈ ਰਿਪੁ ਹਨਿਓ ਧਨੁਸ ਟੰਕਾਰ ਕੈ ॥ ਰਿਸ ਧਾਏ ਦਪਟ ਪਸਾਰ ਮਾਇਆ ਰਾਛਸੀ ਭੈਆਨਕੈ ॥ ਸਹੀ ਬਿਸ੍ਵ ਰੂਪ ਬੈਰਾਟ ਨਰਹਰ ਕਸ ਕੀਨ ਕਉਤਕ ਛਾਨ ਕੈ ॥੧॥ ਸਾਨੀ ॥ ਸੰਕੋਚ ਕੈ ਨਿਜ ਸੰਪ੍ਰਦਾ ਧਰ ਰੂਪ ਨੀਰਾਕਾਰ ਕੋ ॥ ਬੈਰਾਟ ਬਿਸ੍ਵ ਬਿਭੂਤ ਭੀਖਮ ਰੂਪ ਭੀਮਾਕਾਰ ਹੋ ॥ ਬੀਰਜਨਾਦ ਬਾਚ ਮਨ ਮੈ ॥ ਉਪਰਾਜ ਬਾਕਿਓ ਰੂਪ ਕੋ ਸਭ ਪ੍ਰਲੈ ਕੀਸ ਉਪਾਇ ਕੈ ॥ ਬਸਾਤ ਨਾਹਨ ਕਛੂ ਯਾ ਸੰਗ ਰਹੋ ਆਪ ਲੁਭਾਇਕੈ ॥ ਸਦ ਗਰਜ ਭੀਖਮ ਨਾਦ ਭੈਕਰ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਸੁਧਾਰ ਕੈ ॥ ਜਗ[੯] ਪ੍ਰਲੈ ਪਠੈ ਰੇਲ ਕੈ ਢਿਗ ਪਦੁਮਪਤ੍ਰ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਬੂਡਜੋ (ਅਸ)
[੨]ਮਾਹ (ਖਕ, ਅਸ)
[੩]ਅਨਭਉ (ਖਕ, ਅਸ)
[੪]ਜੀਵ (ਅਸ)
[੫]ਸਰੂਪ (ਅਸ)
[੬]ਅਵੈ (ਖਕ, ਅਸ)
[੭]ਨ੍ਰਿਗੁਨ ਸਗੁਨ (ਅਸ)
[੮]ਰਾਗ ਸਗੁਨ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਗੜੜੌ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸਸਤ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਜਲ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਮੁਰਾਰਿ ਕੈ ॥੧੩॥੨੮੧੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਛੰਦ ॥ ਕਮੋਦਾ ॥ ਜਲ[੧] ਪ੍ਰਲੈ ਗੋਡਨ ਹੋਤ ਭਉ ਤਨ ਦੀਹ ਭੀਹ ਬਿਸਾਲ ਤੇ ॥ ਪਗ ਧਮਕ ਥਰਹਰ ਨੀਰ ਝੋਰਤ ਨਚ ਸੰਕ ਰੰਚਕ ਕਾਲ ਤੇ ॥ ਜਹ ਤਹ ਬਿਲੋਕਤ ਨੀਰ ਮੈ ਜਤ੍ਰ ਤਤ੍ਰ ਧਾਵਤ ਸ੍ਰਮ ਬਿਨੁ ॥ ਬਿਤ੍ਰੇਕ ਜਲ ਨਹਿ ਦੁਤੀ ਪਸਿਅਤਿ ਬਾਰ ਬਿਆਪਕ ਪ੍ਰਲੈ ਕਿਨੁ ॥ ਲਛ ਕੋਸ ਪ੍ਰਮਾਨ ਥੋ ਦਲ ਪਦੁਮਪਤ੍ਰ ਬੈਰਾਟ ਕੋ ॥ ਬਿਬ ਲਛ ਕੋਸ ਫਨਿੰਦ੍ਰ ਕੇ ਦਨ ਰਾਜ ਨਿਆਰਿਯੋ ਬਾਟ ਕੋ ॥੧॥ ਛੰਦ ਸਾਨੀ ॥ ਮੁਖ ਸੇਸ ਜੁਆਲਾ ਤਜਜੋ ਮਿਸਰਿਤ ਬਿਖ ਹਲਾਹਲ ਸੁਆਸਤੇ ॥ ਤਿਮ ਛੁਟਿਓ ਜੁਆਲਾ ਬਿਸ੍ਰ ਮੁਖ ਬੈਰਾਟ ਕੋਪਓ ਤਾਸੁ ਤੇ ॥ ਲਛ ਕੋਸ ਪ੍ਰਮਾਨ ਫੈਲਿਓ ਬਾਟ ਰੋਕਿਓ ਆਵਤੇ ॥ ਚਉ ਤਰਫ ਨਿਸਚਰ ਡਉ ਬਿਆਪਿਓ ਮਗ ਰੁਕਿਓ ਦਾਵਾ ਧਾਵਤੇ ॥ ਬਿਸ ਮਿਸ੍ਰਿਤ ਜੁਆਲਾ ਦੁਤੀ ਫੈਲਿਓ ਪਰਿਓ ਆਨ ਗ੍ਰਿਦਾਨ ਕੈ ॥ ਅਧਰ ਪ੍ਰਲੈ ਪਾਵਕ ਬੀਰ ਬਰ ਨਹ ਸੰਕ ਮਾਨਤ ਹਾਨ ਕੈ ॥੨੮੧੫॥੧੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਛੰਦ ॥ ਕਮੋਦਾ ॥ ਬੀਰਜਨਾਦ ਬਾਚ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਜੂ ਪ੍ਰਤਿ ॥ ਸੁਨ ਸੁਨ ਜਨਿੰਦ੍ਰ ਬਿਸਾਲ ਮੂਰਤਿ ਸਭ ਤੋਹ ਚਰਨ ਮਨਾਵਹੀਂ ॥ ਅਗਯਾਤ ਸੁਰ ਜਖ ਮਨੁਜ ਗੰਧ੍ਰਬ ਚਰ ਅਚਰ ਸਭ ਤੁਝ ਧਿਆਵਹੀਂ ॥ ਜੇਤੀ ਉਪਰਜਨਾ ਸਭ ਤੁਝੇ ਧਿਆਵਹਿ ਹੋ ਭਗਤ ਮਾਰਗ ਪਾਵਹੀਂ ॥ ਬਿਨ ਤੋਹਿ ਅਉਰ ਨ ਭਜਤ ਕਬਹੀ ਤੋਹੀ ਕਉ ਲਿਵ ਲਾਵਹੀਂ ॥ ਹਊਂ ਹੂੰ ਜਾਨਿਓ ਜੀਅ ਆਪਨੇ ਇਕ ਹਉ ਹੁਤੋ ਬਿਬ ਤੂੰ ਭਇਓ ॥ ਪਿਖ ਮੋਰ ਕਉਤਕ ਆਜ ਤੂੰ ਕਰਹੌ ਸਮ[੨] ਕਰ[੩] ਅਸ ਗਹਿਓ ॥੧॥ ਸਾਨੀ ॥ ਪ੍ਰਲੈ ਕੀਨ ਜਗਤ੍ਰ ਸਗਰੇ ਖੜ ਲਛ ਪੁਤ੍ਰਨ ਪੌਤ੍ਰ ਹੇ ॥ ਕਈ ਅਰਬ ਖਰਬ ਚਤੁਰੰਗ ਸੈਨਾ ਭਟ ਬੀਰ ਬੀਰਨ ਗੋਤ੍ਰ ਹੇ ॥ ਦਲ ਲੂਟ ਕੂਟ ਬਿਨਾਹ ਕੈ ਪੁਨ ਜਗਤ੍ਰ ਗ੍ਰਾਸਿਓ ਬਿਆਲ ਹ੍ਵੈ ॥ ਅਬ ਮੋਹਿ ਗ੍ਰਾਸਨ ਚਹਤ ਹੈ ਬਿਸਥਾਰ ਪਾਵਕ ਨੀਰ ਕੈ ॥ ਸਭ ਜਲ ਪਸਾਰਿਓ ਪ੍ਰਲੈ ਰਚ ਸੋ ਜਲ ਭਇਓ ਅਗੋਡ ਹੀ ॥ ਆਜ ਲੀਹਉ[੪] ਬੈਰ ਸਗਲੀ ਆਜ ਤੋ ਸਨ ਹੋਡ ਹੀ ॥੨੮੧੬॥੧੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਛੰਦ ॥ ਕਮੋਦਾ ॥ ਕਬਿ ਬਾਚ ॥ ਅਸ ਕਹਾ ਨਿਸਚਰ ਗਰਜ ਭੀਖਮ ਧਨੁ ਬਾਨ ਪਾਨ ਸੰਭਾਰ ਕੈ ॥ ਕਟ ਤੂਨ ਦਾਰੁਨ ਬਾਨ ਰਾਜਤ ਕੁਵੰਡ ਦੀਹ ਟੰਕਾਰ ਕੈ ॥ ਸੰਧਾਨ ਸਾਇਕ ਤਿਛ ਬਿਸੀਅਰ ਜਗਦੀਸ ਵੋਰ ਪਠਾਇ ਕੈ ॥ ਪ੍ਰਬਲ ਮਾਇਆਵੀ ਪ੍ਰੀਲੀ[੪] ਛੁਟਜੋ ਘੋਰ ਸਦਾਇਕੈ ॥ ਭਇਓ ਬਾਨ ਬੂੰਦਨ ਸਰਸ ਛਹਬਰ ਪੜਤ ਲੋਹਾ ਘੋਰ ਹੇ ॥ ਗਰਾ ਬਾਨ ਮਾਰੁਤ ਪ੍ਰਲੈ ਸਦ ਭੀਖਮ ਸੋਰ ਜੋਰ ਅਕੋਰ ਹੇ ॥੧॥ ਸਾਨੀ ॥ ਘਟਾ ਸਾਰ ਅਸਾਰ ਉਮਡਜੋ ਅਧਰ ਘਾਵਤ ਬਾਨ ਹੇ ॥ ਸਦ ਤੜਤਾ ਤੇਗ ਤੀਛਨ ਬਜ੍ਰ ਪਾਤ ਅਡਾਨ ਹੇ ॥ ਧਰ ਰੂਪ ਨਾਨਾ ਸਾਇਕੰ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਏਕ ਅਨੇਕ ਹੇ ॥ ਬਹੁ ਬਿਆਲ ਹੁਵੈ ਜਗਦੀਸ ਢਿਗ ਫਨ ਕਾੜ ਧਾਵਤ ਪੈਕ ਹੇ ॥ ਬਹੁ ਬਾਨ ਪਾਵਕ ਪਵਨ ਪ੍ਰਲੈ ਚਲਤ ਧਾਰਾ ਧਰੀ ਹੇ ॥ ਬਹੁ ਜਖ ਦੈਤ ਕਰਾਲ ਰਾਛਸ ਭੀਹ ਭੀਹਲ ਪਰੀ ਹੇ ॥੨੮੧੭॥੧੬॥ ਛੰਦ ਕਮੋਦਾ ॥ ਬਿਬਿਧ ਬਾਨਨ ਹਨਜੋ ਨਿਸਚਰ ਲੈ ਬਲਤੀ ਕੋਪ ਕੈ ॥ ਸੰਭਾਰ ਆਪਨ ਆਪ ਕੋ ਸਠ ਹਨਤ ਤੋ ਕੋ ਲੋਪ ਕੈ ॥ ਮੁਰ ਨਾਮ ਰੋਸਨ ਬਿਦਤ ਸਾਰੇ ਤੈ ਜਨਤ ਨਾਹਨ ਆਜ ਲੌ ॥ ਕਰ ਸਿਹਰ ਪ੍ਰਲੈ ਜਗਤ ਕੀਨਜੋ ਪ੍ਰਪੰਚ ਕੈ ਕਿਹ ਕਾਜ ਕੌ ॥ ਹਠ ਲੜਤ ਮੋ ਸੰਗ ਆਨਲੋ ਨਹਿ ਸੰਕ ਮਾਨਤ ਮੋਰ ਤੈ ॥ ਤਜ ਬੈਰ ਮੋ ਸੋ ਜੀਅਤ ਛਾਡਊ ਕਰ ਦੇਉ ਸਸਤ੍ਰਨ ਛੋਰ ਤੈ ॥੧॥ ਸਾਨੀ ॥ ਘਰ ਜਾਹੁ ਨੀਕੇ ਪ੍ਰਾਨ ਲੈ ਕਿਮ ਪ੍ਰਾਨ ਖੋਵਤ ਠਾਨ ਹਠ ॥ ਬੈਠ ਨ੍ਰਿਖਤ ਹੋਤ ਘਰਨੀ ਉਬਾਰ ਲੈ ਨਿਜ ਪ੍ਰਾਨ ਸਠ ॥ ਮੁਰ ਭੁਜਾ ਪਉਰਖ ਜਨਤ ਨਾਹਨ ਬਹੁ ਬਾਰ ਸਕ੍ਰਹਿ ਝੋਟ ਗਹਿ ॥ ਨੀਕਾਰ ਦੀਨਜੋ ਸ੍ਵਰਗ ਤੇ ਸਭ ਛੋਰ ਲੀਨਜੋ ਸਾਜ ਕਹਿ ॥ ਸੁਰ ਸੁਅਨ ਦੁਹਤਾ ਬਧੁਨ ਦੇਵਨ ਕਰ ਚੇਰ ਚੇਰੀ ਸਕਲ ਹੀ ॥ ਕਈ ਬਾਰ ਸਕ੍ਰਹਿ ਪਕੜ ਛਾੜਿਓ ਤ੍ਰਿਨ ਦੰਤ ਲੀਨਿਓ ਬਿਕਲ ਹੀ ॥੨੮੧੮॥੧੭॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਛੰਦ ॥ ਕਮੋਦਾ ॥ ਜਬ ਜਬ ਢੀਠਾਈ ਸਕ੍ਰ ਕੀਨਜੋ ਤਤਕਾਲ ਦੀਨਜੋ ਡੰਡ ਹੇ ॥ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਭੁਜਬਲ ਸਕਲ ਜਾਨਤ ਰਨ ਮੰਡ ਅਤਿ ਪ੍ਰਚੰਡ ਹੇ ॥ ਹਤ ਸੈਨ ਦੇਵਨ ਜੀਤ ਰਨ ਦੈ ਬੰਬ ਫਤਹ ਨਿਸਾਨ ਹੇ ॥ ਗਹ ਸਕ੍ਰ ਦੇਵਨ ਪੁਤ੍ਰ ਪਉਤ੍ਰਨ ਕਰ ਬੰਦ ਕੁਅਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੇ ॥ ਢਿਗ ਮੋਰ ਦੀਨ ਪਠਾਇ ਸਕ੍ਰਹਿ ਬੰਦ ਕੈ ਭਟ ਸੰਗ ਦੈ ॥ ਪਥ ਮਾਝ ਛਲਹੁ ਛੁੜਾਏ ਲੀਨਜੋ ਲੈ ਪ੍ਰਾਨ ਭਜਿਓ ਜੰਗ ਤੈ ॥੧॥ ਸਾਨੀ ॥ ਤੈ ਕੁਮਕ ਕੀਨਜੋ ਸਮਝ ਬਿਨੁ ਹਠ ਲੜਤ ਮੋ ਸੇ ਬੈਰ ਰਚ ॥ ਜੇ ਕੁਸਲ ਚਾਹਤ ਆਪਨੋ ਮੁੜ ਜਾਹਿ ਗ੍ਰਿਹ ਤੂ ਪ੍ਰਾਨ ਬਚ ॥ ਜਿਨ ਕੁਮਕ ਆਯੋ ਸਮਰ ਤੈ ਤੇ ਭਾਜਗੇ ਨਹ ਪੇਖੀਅਤ ॥ ਸੁਰ ਸਿਆਨ ਬਡ ਤੁਅ ਦ੍ਰਿਸ੍ਰ[ਅ] ਤਰ ਉਬਾਰ ਪ੍ਰਾਨਹਿ ਲੇਖੀਅਤ ॥ ਜੰਜਾਰ ਆਪਨ ਤੋਰ ਸਿਰ ਧਰ ਭਜੇ ਸਕਲ ਲੈ ਪ੍ਰਾਨ ਨਿਜ ॥ ਤੈ ਲੜਤ ਮਿਥਿਆ ਬਾਦ ਰਚ ਫਲ ਖੂਬ ਪੈ ਹੈ ਸਮਰ ਖਿਝ ॥੨੮੧੯॥੧੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਛੰਦ ॥ ਕਮੋਦਾ ॥ ਮੈ ਪ੍ਰਨ ਕੀਨਜੋ ਮਨ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਜਗ (ਅਸ)
[੨]ਸਮਰ (ਅਸ)
[੩]ਕਹ (ਅਸ)
[੪]ਪ੍ਰਬੀਲੀ (ਖਕ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਲੀਹਹਉ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਬਿਖੈ ਸੁਨ ਲੇਹੁ ਨਿਹਚੈ ਮੋਰ ਪ੍ਰਨ ॥ ਕੈ ਜੂਝਹੌ ਯਾ ਪ੍ਰਲੈ ਭਾਰਥ ਕੈ ਮਾਰਹੋ ਤੂ ਜੀਤ ਰਨ ॥ ਅਜਹੂੰ ਨਹ ਬਿਗਰਜੋ ਤੋਰ ਕਛੁ ਕਰ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰਨ ਡਾਰ ਦੈ ॥ ਗਹ ਦੰਤ ਤ੍ਰਿਨਨ ਬਿਨੈ ਮੋਰੀ ਗ੍ਰਹ ਜਾਹ ਪ੍ਰਾਨ ਉਬਾਰ ਲੈ ॥ ਫੁਰ ਕਹਜੋ ਤੋ ਸੋ ਮਨਤ ਨਾ ਹਠ ਕਰਤ ਅਬ ਲੌ ਰੇ ਹਠੀ ॥ ਦਿਨ ਬੁਰੇ ਆਇਓ ਕਾਲ ਨਿਆਰੇਓ[੧] ਕਿਮ ਪ੍ਰਾਨ ਖੋਵਤ ਹੈ ਸਠੀ ॥੧॥ ਸਾਨੀ ॥ ਜੇ ਜੀਅਤ ਰਹਿ ਹੈ ਜਗ ਬਿਖੈ ਤੋਰ ਨਾਮ ਜਪ ਹੈ ਜਗਤ ਹੇ ॥ ਜੇ ਜੂਝ ਜੈਹੈ ਆਜ ਰਨ ਤਬ ਕਉਨ ਕਰੈ ਹੈ ਭਗਤ ਹੇ ॥ ਬਹੁ ਸਖਾ ਕੀਨਜੋ ਆਪਨੋ ਤੇ ਅਨਾਥ ਹੁਇ ਹੈ ਤੋਹਿ ਬਿਨੁ ॥ ਕਿਮ ਕਾਜ ਖੋਵਤ ਪ੍ਰਾਨ ਤੈ ਸਿਖ ਲੇਹੁ ਮੇਰੀ ਲੜ ਸੁ ਜਿਨ ॥ ਸਭ ਦੀਨ ਭਿਛਕ ਦੇਵ ਰਿਖ ਸੁਰ ਮੁਨਿਜੁ ਤੁਝ ਬਿਨ ਦੀਨ ਹੇ ॥ ਤੋਰ ਨਾਰ[ੳ] ਲਛਮੀ ਸਖਾ ਸਗਰੇ ਤੁਝ ਬਾਝ ਸਕਲ ਅਧੀਨ ਹੇ ॥੨੯੨੦॥੧੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਛੰਦ ॥ ਕਮੋਦਾ ॥ ਜੇ ਜੀਅਤ ਰਹਿ ਹੈ ਜਗ ਬਿਖੈ ਤ੍ਰਿਨ[੨] ਸੁਖ ਦੈਹੈ ਆਪਨੋ ॥ ਜੇ ਜੂਝ ਜੈਹੈ ਮੋਰ ਕਰ ਦੈ ਸਖਾ ਸੋਗ ਸੰਤਾਪਨੋ ॥ ਤੁਝ ਬਾਝ ਸਭੈ ਅਨਾਥ ਹੋਇ ਹੈ ਫੁਰ ਕਹਿਓ ਤੋ ਸਨ ਬੈਨ ਹੇ ॥ ਆਨ[੩] ਲੈ ਤੋਹੀ[੪] ਦੇਤ ਸਿਖਵਨ ਸੁਖ ਬਿਬਿਧ ਪੈਹੈ ਚੈਨ ਹੇ ॥ ਹਠ ਲੜਤ ਮੋ ਸੰਗ ਕਰ ਸਠਾਪਨ ਪ੍ਰਿਅ ਜੀਅ ਗਵਾਵਤ ਮੋਰ ਕਰ ॥ ਬਾਰ ਬਾਰ ਤੁੋਹੀ ਦੇਤ ਸਿਛਿਆ ਨਹ ਟਰਤ ਕੈਸਹੂੰ ਅਤਿ ਨਿਡਰ ॥੧॥ ਸਾਨੀ ॥ ਮਮ ਤ੍ਰਾਸ ਮਾਨਤ ਲੋਕ ਤ੍ਰੈ ਥਰਹਰਤ ਗਰਨ ਪੈਆਲ ਹੇ ॥ ਸੁਰ ਅਸੁਰ ਮਾਨਵ ਭੂਤ ਬਨਚਰ ਮੁਰ ਆਨ ਮਾਨਤ ਕਾਲ ਹੇ ॥ ਅਸ ਬੀਓ ਜਗ ਮਹਿ ਕਉਨ ਐਸੋ ਜੇ ਨਾਹਿ ਤ੍ਰਾਸਤ ਤ੍ਰਾਸ ਮਮ ॥ ਜਗ ਬਿਦਤ ਮਾਨਤ ਮੋਹ ਕਰਤਾ ਕਾਲਹੂੰ ਕੋ ਕਾਲ ਜਮ ॥ ਮਮ ਆਸਰੈ ਸਭ ਜਗਤ ਬਰਤਤ ਸਭ ਚਰ ਅਚਰ ਮੋਹ ਮਾਨਹੀ ॥ ਸਭ ਜਜਤ ਮੋਕਹੰ ਜਗ ਕਰ ਕਰ ਬਿਨ ਮੋਹ ਅਵਰ ਨ ਜਾਨਹੀ ॥੨੯੨੧॥੨੦॥ ਇਕ ਬਿਮੁਖ ਦਿਖੀਅਤ ਤੋਹ ਕਉ ਮਮ ਤ੍ਰਾਸ ਤ੍ਰਾਸਤ ਨਾਹਿ ਸਠ ॥ ਹਠ ਲੜਤ ਮੋਸਨ ਜੁਧ ਅਜਹੂੰ ਬਡ ਹੀਅ ਢੀਠੋ ਸੂਰ ਭਟ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥੨੯੨੧॥੨੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਦੇਵਬਾਨੀ ਬਾਚ ॥ ਬੀਰਜਨਾਦ ਸੋ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਰਾਗ ਰਾਮਾ ॥ ਛੰਤ ॥ ਸੁਨ ਸੁਨ ਨਿਸਾਚਰ ਮੂਢ[੫] ਮਤਿ ਜਿਨ ਗਰਬ ਹਰਿ ਸੋ ਕੀਟ ਰੇ ॥ ਰੋਮ ਰੋਮ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਜਾ ਕੇ ਫੁਰਨ ਮਾਤ੍ਰ ਕੀਟ[੬] ਰੇ ॥ ਸੁਰ ਅਸੁਰ ਮਾਨਵ ਜਖ ਗੰਧਰਬ ਚਰ ਅਚਰ ਹਰ[੭] ਸੋ ਭਇਓ ॥ ਸਭ ਜਜਤ[੮] ਹਰ[੭] ਪਦ ਹਰ[੭] ਸਰੇਵਤ ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਨ ਪੂਜਤ ਸੁਰ ਬਿਓ ॥੧॥ ਸਾਨੀ ॥ ਕਰ ਚੋਜ ਬਾਲਕ ਖੇਲ ਖੇਡਤ ਸੂਅ[੯] ਸੰਗ ਆਹਵ ਚੋਜ ਰੇ ॥ ਹਰਿ ਕਰੁਨਾਸਿੰਧ ਦਯਾਲ ਕਹੀਅਤ ਤੁਹਿ ਛਾਡ ਦੇਹੁ ਨ ਮੋਹ ਰੇ ॥ ਕਟ ਬੈਨ ਤੋਰ ਸੰਘਾਰ ਤੇਰੋ ਅਬ ਕਾਲ ਨਿਆਰੇਓ ਤੋਰ ਰੇ ॥ ਗਰਬ ਗੰਜਨ ਨਾਮ ਹੈ ਗਰਬੀਨ ਗੰਜਤ ਕ੍ਰੋਰ ਰੇ ॥੧।੨੯੨੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਛੰਤ ॥ ਰਾਮਾ ॥ ਯਕ ਸਮੈ ਬਾਸਵ ਦੇਵ ਜੁਤ ਕਛ ਗਰਬ ਉਪਜਓ ਸੱਕ੍ਰ ਤਨ ॥ ਤਿਹ ਹੇਤ ਤੋਹਿ ਉਪਾਇ ਹਰਿ ਜੀ ਸੁਰ ਮਾਨ ਮਰਦਿਓ ਏਕ ਛਿਨ ॥ ਅਬ ਸੁਰ ਭਏ ਆਧੀਨ ਚਰਨਨ ਤੁਹਿ ਤਨ ਪਰਾਜਿਓ ਗਰਬ ਖਲ ॥ ਅਬ ਤੋਹਿ ਨਾਸਤ ਮੰਦ ਮਤ ਸੁਤ ਸੈਨ ਜੁਤ ਨਾਸਜੋ ਪ੍ਰਬਲ ॥੧॥ ਛੰਤ ॥ ਸਾਨੀ ॥ ਅਬ ਲੌ ਨ ਸਠ ਪਤਿਆਰ ਤੋ ਕਹ ਭਇਓ ਨਿਹਚੈ ਹਰਿ ਬਿਖੈ ॥ ਅਪ[੧੦] ਤੈ ਸਠ ਨਿਪਟ ਖਲ ਬੁਧ ਦੇਤ ਹੈ ਹਰ[੭] ਕਉ ਸਿਖੈ ॥ ਅਸੁਰ ਮਤ ਬੁਧ ਆਸੁਰੀ ਖਲ ਦੰਤ ਨਿਸਚਰ ਕੁਲ ਨੀਚ ਕੁਲ ॥ ਪਾਪਿਸ੍ਰ ਅਧਮ ਮਲਾਏ ਧਾਨੂ ਅਸਊਚ ਪਤਿਤ ਪਤੰਗ ਖਲ ॥੨॥੨੯੨੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਛੰਦ ॥ ਰਾਮਾ ॥ ਨਿਜ ਮੂਲ ਬੂਝਤ ਨਾਹਿ ਸਠ ਮਲ ਮੂਤ੍ਰ ਅਸਤ ਰਕਤ੍ਰ ਕੋ ॥ ਪਵਨ ਬਾਧੀ ਦੇਹ ਪ੍ਰਬਲ ਪੰਚ ਤਤ ਆਸਰੈ ਜਗਤ ਹੋ ॥ ਕਾਲ ਆਸਿਕ੍ਰਿ[੧੧] ਜੀਵ ਸਗਰੇ ਬਿਨ ਕਾਲ ਏਕ ਅਨੰਤ ਹੈ ॥ ਅਧਾਰ ਬਿਸਵ ਅਕਾਲ ਕੇਵਲ ਅਬਿਗਤ ਅਪਾਰ ਬਿਅੰਤ ਹੇ ॥੧॥ ਛੰਤ ਸਾਨੀ ॥ ਜਿਹ ਆਸਰੇ ਸਭ ਜਗ ਬਰਤਤ ਤਿਸ ਨਾਹਿ ਪੂਜਤ ਹੈ ਅਧਮ ॥ ਗਰਬਾਤ ਅਨਿਤ ਸਰੀਰ ਕੌ ਬਿਸਾਹ ਸਾਹ ਨ ਏਕ ਕਰਮ ॥ ਜੋ ਬਸਤ ਆਪਨ ਬਸ ਨਹੀ ਤਿਸ ਗਰਬ ਮੂਲ ਨ ਕਰ ਪਸੂ ॥ ਅਨਿਤ ਅਉਧ ਅਨਿਤ ਮਾਇਆ ਸੰਗ ਚਲਤ ਨਾਹਨ ਇਕ ਤਸੂ ॥੩॥੨੯੨੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਛੰਦ ਰਾਮਾ ॥ ਜਿਸ ਦੇਹਿ ਕੋ ਖਲ ਗਰਬ ਏਤਨੋ ਕਰਤ ਹੈ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮ ਜੁਤ ॥ ਸੋ ਨਾਸ ਨਿਸਚੈ ਜਾਨ ਲੇ ਪ੍ਰਿਅ ਸਖਾ ਬਾਧਵ ਨਾਰਿ ਸੁਤ ॥ ਇਹ ਕਾਏ ਪਾਚਉ ਭੂਤ ਕੋ ਬਿਧ ਰਚਿਓ ਸਗਲ ਪਰਵਾਰ ਤੋ ॥ ਤੁਅ ਦੇਖਤੇ ਸਭ ਬਿਨਸਗੇ ਤਜ ਗਏ ਬਿਤ ਘਰਬਾਰ ਕੋ ॥੧॥ ਛੰਤ ਸਾਨੀ॥ ਤੁਹਿ ਦ੍ਰਿਸਟ ਤਰ ਸਭ ਸਖਾ ਸੈਨਨ ਭ੍ਰਾਤ ਪੁਤ੍ਰ ਪਰਵਾਰ ਹੇ ॥ ਗਹਿ ਕੇਸ ਪ੍ਰਾਨਹਿ ਲੈ ਗਏ ਜਮਦੂਤ ਪ੍ਰਬਲ ਡਰਾਰ ਹੇ ॥ ਪੁਨ ਗ੍ਰਿਝ ਕਾਕ ਮਸਾਨ ਪ੍ਰੇਤਨ ਸੁਆਨ ਸਾਪਿ ਸਿਆਲ ਮਿਲੁ ॥ ਭਛਕੇ ਇਕ ਨਿਮਖ ਸਭ ਕਛ ਰਹਿਓ ਰੇਖ ਨ ਏਕ ਤਿਲ ॥੪॥੨੯੨੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਛੰਤ ਰਾਮਾ ॥ ਛਾਰ ਹੋ ਸਭ ਧਰਨਿ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਨਿਯਰਾਯੋ (ਅਸ)
[੨]ਤ੍ਰਿਨ (ਅਸ)
[੩]ਮਾਨ (ਖਕ, ਅਸ)
[੪]ਦੋਹੀ (ਅਸ)
[੫]ਮੂੜ (ਖਕ, ਅਸ)
[੬]ਕ੍ਰੀਟ (ਅਸ)
[੭]ਹਰਿ (ਖਕ, ਅਸ)
[੮]ਸੋ ਭਜਤ (ਅਸ)
[੯]ਤੁਅ (ਅਸ)
[੧੦]ਆਪ (ਅਸ)
[੧੧]ਆਸ੍ਰਿਤ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ‘ਨਾਰਿ’ ਦੀ ਥਾਂ ‘ਨਾਰ’, ‘ਹਰਿ’ ਦੀ ਥਾਂ ’ਹਰ’ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਮਿਲਦਾ ਹੈ

ਮਿਲਗੇ ਪਾਈਐ ਨਾਹਿ ਬਿਭੂਤ ਸੋ ॥ ਬਿਭੂਤ ਸੀ ਬਿਭੂਤ ਸਗਰੀ ਬਿਭੂਤ ਹੋ ਗਇਓ ਦੂਤ ਸੋ ॥ ਯਾ ਅਨਿਤ ਕੋ ਤੂੰ ਨਿਤ ਮਾਨਤ ਮਤ ਅੰਧਆਰਾ[੧] ਅਜਾਨ ਪਸੁ ॥ ਯਹ ਰਹਤ ਨਾਹਨ ਕੈਸਹੂੰ ਹੈ ਜੰਤ ਜੰਤੀ ਸਕਲ ਬਸੁ ॥੧॥ ਸਾਨੀ ॥ ਜਸ ਆਗਿਯਾ ਪ੍ਰਭ ਹੋਤ ਹੈ ਤਸ ਜੂਨ ਪਾਵਤ ਜੰਤੁ ਸਭੁ ॥ ਪ੍ਰਾਲਬਧ ਆਪਨਿ ਆਪ ਭੁੰਚਤ ਸਭ ਚਰ ਅਚਰ ਅਉ ਸੁਭਾਸੁਭ ॥ ਇਕ ਕ੍ਰਿਮ ਬਿਸ੍ਰ ਬਿਭੂਤ ਕੋ ਤੂ ਕਾਲ ਕਰਮ ਅਧੀਨ ਰੇ ॥ ਮਰਨ ਜੀਵਨ ਬਸ ਹਰਿ ਕੇ ਮਰਤ ਧਰਮਾ ਦੀਨ ਰੇ ॥੫॥੨੮੨੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਛੰਤ ਰਾਮਾ ॥ ਛਿਨਭੰਗ ਅਨਿਤ ਅਛੋਪ ਤਨ ਅਲਪਾਇਓ[ੳ] ਨਾਸਤ ਜੀਵ ਹੇ ॥ ਅਕਾਜ ਕਾਜ ਨ ਸਰਤ ਯਾ ਸੋ ਕ੍ਰਿਮਛਾਰ ਬਿਸਟਾ ਬੀਵ[੨] ਹੇ ॥ ਕ੍ਰਿਮ[੩] ਗਰਬ ਯਾ ਕੋ ਕਰਤ ਹੈ ਖਲ ਨਾਸ ਜੈ ਹੈ ਪਲ ਬਿਖੈ ॥ ਯਾ ਗਰਬ ਕੋ ਫਲ ਤੁਰਤ ਪੈ ਹੈ ਫੁਰ ਕਹਜੋ ਤੋਸੋ ਸੋ ਪਿਖੈ ॥ ਛੰਤ ਸਾਨੀ ॥ ਧਿਕਾਰ ਤੇਰੀ ਬੁਧ ਕੋ ਧ੍ਰਿਗ ਧ੍ਰਿਗ ਤੋ ਕੋ ਬਾਰ ਬਾਰ ॥ ਧ੍ਰਿਗ ਧ੍ਰਿਗ ਜਨਨੀ ਜਿਨ ਜਇਓ ਅਸ ਕੁਬੁਧ ਮੂੜ ਖਲ ਗਵਾਰ ॥ ਸਭ ਗਜਤ ਆਸਰੈ ਜਾਹਿ ਜੀਵਤ ਸਠ ਨਿੰਦ ਤਾਹੀ ਕਰਤ ਹੈ ॥ ਅਤ ਢੀਠ ਹੋ ਕਛ ਬੈਨ ਬੋਲਤ ਗਹ ਸਸਤ੍ਰ ਸਰਬਰ ਲੜਤ ਹੈ ॥੬॥੨੮੨੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਛੰਤ ਰਾਮਾ ॥ ਸੁਰ ਅਸੁਰ ਮਾਨਵ ਜਖ ਗਨ ਗੰਧ੍ਰਬ ਚਾਰਨ ਸਿਧ ਮੁਨਿ ॥ ਰਿਸਿ ਤਪੀ ਜੋਗਿ ਸੰਨਜਾਸ ਸੇਖ ਫਨਿੰਦ੍ਰ ਨਾਰਦ ਨਾਥ ਪੁਨ ॥ ਸਿਵ ਬ੍ਰਹਮ ਬਿਸ੍ਨ ਮਹਾਨ ਲੌ ਖਗ ਮ੍ਰਿਗ ਭੁਜੰਗਮ ਚਰ ਅਚਰ ॥ ਸਭ ਰਟਤ ਨਾਮ ਅਨੰਤ ਕੋ ਸਭ ਜਜਤ ਬੰਦਤ ਸੁਰ ਅਸੁਰ ॥੧॥ ਸਾਨੀ ॥ ਛੰਤ ॥ ਥਕ ਰਹੇ ਪਾਰ ਨ ਪਾਵਹੀ ਸਭ ਨੇਤ ਨੇਤ ਪੁਕਾਰ ਹੀ ॥ ਦਸ ਅਸਟ ਚਤ੍ਰ ਸ੍ਰੁਤ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਿ ਖਟ ਸਾਸਤ੍ਰ ਰਿਖਨ ਉਚਾਰਹੀ ॥ ਸਭ ਡਰਪਤ ਆਗਿਆ ਮਾਹ ਬ੍ਰਤਤ ਸਿਰ ਨਾਏ ਈਸ ਮਨਾਵਹੀ ॥ ਅਨੁਚਰੁ ਸਭੀ ਕਰ ਜੋਰ ਬੰਦਤ ਜਗਦੀਸ ਚਰਨ ਧਿਆਵਹੀ ॥੭॥੨੮੨੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ਛੰਤ ਰਾਮਾ ॥ ਅਸ ਕੋ ਬੀਓ ਤ੍ਰੈ ਲੋਕ ਮੈ ਜਹ ਡਰਪਤ ਨਾਹਿ ਮੁਰਾਰਿ ਸੋ ॥ ਸਭ ਜੰਤ ਯਾ ਕੇ ਰਚੇ ਕਹੀਅਤ ਜਗ ਜਨਨਿ ਜਨਕ ਕਰਤਾਰ ਹੋ ॥ ਸੋਹ੍ਰਿਦ ਸਭੀ ਪ੍ਰਤਪਾਲ ਕਰਤਾ ਦਯਾਲ ਕਰੁਨਾਸਿੰਧ ਹੈ ॥ ਜਗਬੀਜ ਆਦਿ ਸਰਬਤ੍ਰ ਕੋ ਆਧਾਰ ਸਰਬ ਗੁਬਿੰਦ ਹੈ ॥੧॥ ਸਾਨੀ ॥ ਛੰਤ ॥ ਜਿਹ ਤਾਤ ਮਾਤ ਨ ਪੌਤ੍ਰ ਪੁਤ੍ਰਨ ਨਿਹ ਸਾਕ ਨਿਹ ਸਨਬੰਧ ਹੈ ॥ ਸਤ੍ਰ ਮ੍ਰਿਤ੍ਰ ਨ ਨਾਰਿ ਜਾਕੇ ਸੁਤਹ ਸਿਧ ਮੁਕੰਦ ਹੈ ॥ ਨੇਹ ਗ੍ਰੇਹ ਨ ਦੇਹਧਾਰੀ ਬਿਰਕਤ ਅਪਰ ਅਕਾਲ ਹੈ ॥ ਗੋਤ੍ਰ ਗਿਯਾਤ ਨ ਬੰਧੁ ਬਾਂਧਉ ਅਪਰ ਅਜਰ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਹੈ ॥੮॥੨੮੨੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਛੰਤ ਰਾਮਾ ॥ ਉਤਪਾਤ[੪] ਜਗ੍ਰ ਯਾ ਸੋ ਸਭ ਖਪਤ[੫] ਆਗਜਾ ਜਾਸੁ ਹੇ ॥ ਕੋਟ ਕੋਟ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਰਚਨਾ ਫੁਰਨ ਮਾਤ੍ਰ ਉਲਾਸ ਹੇ ॥ ਜਬ ਚਹਤ ਜਗ ਉਦਕਰਖ ਕਰਤਾ ਯਕ ਤੇ ਅਨੇਕ ਸਕਾਰ ਕੌ ॥ ਨਿਰਗੁਨ ਉਥਾਨ ਸਰਗੁਨ ਬਿਸਤੀਰਨ ਉਚਾਰ ਓਅੰਕਾਰ[ਅ] ਕੋ ॥੧॥ ਛੰਤ ਸਾਨੀ ॥ ਧਰ ਰੂਪ ਨਾਨਤ ਏਕ ਤੇ ਬਿਚਰੰਤ ਸਰਗੁਨ ਸਰੂਪ ਹੋ ॥ ਕਰ ਓਲ ਮਾਇਆ ਜਗਤ ਰਚਨਾ ਕਰ ਸ੍ਰੁਤ[੬] ਧਾਰ ਅਨੂਪ ਹੋ ॥ ਜਬ ਚਹਤ ਜਗਤ ਸੰਕੇਤ ਕਰਨੋ ਆਕਰਖ ਕੈ ਨਿਜ ਮਾਹ ਹੇ ॥ ਲੇਤ ਸਭੈ ਮਿਲਾਏ ਨਿਜ ਮਹਿ ਜਿਸੁ ਬਾਰ ਬਾਰ ਮਿਲਾਹਿ ਹੇ ॥੯॥੨੮੩੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਰਾਮਾ ॥ ਕੋਟਿ ਇੰਦ੍ਰ ਫਨਿੰਦ੍ਰ ਕੋਟਕ ਬ੍ਰਹਮ ਰੁਦ੍ਰ ਮਹਾਨ ਹੇ ॥ ਕੋਟ ਕਮਲਾ ਪਗ ਪਲੋਵਤ[੭] ਮੁਨਿੰਦ੍ਰ ਕੋਟ ਪ੍ਰਾਧਾਨ[੮] ਹੇ ॥ ਕੋਟ ਸ੍ਰਸ੍ਵਤੀ ਕੋਟ ਗੌਰੀ ਕੋਟ ਮੰਗਲ ਦੇਬਿਯ ਹੇ ॥ ਹਰਿ ਦ੍ਵਾਰ ਕੇਸਨ ਸੰਗ ਬੁਹਾਰਤ ਨਹ ਤਦਪਿ ਪਾਵਤ ਸੇਬਿਯ ਹੇ ॥੧॥ ਸਾਨੀ ॥ ਇਕ ਬਿਮੁਖ ਦਿਖੀਯਤ ਤੋਹ ਕਉ ਕਟੁ ਬੈਨ ਬੋਲਤ ਗਰਬ ਜੁਤ ॥ ਕਹਤ ਹਰਿ ਕਹੁ ਬੇਗ ਜਾਵਹੁ ਤੁਰ ਨਾਰਿ ਲਛਮੀ ਰੋਵਤ ਪੁਤ ॥ ਫੁਨ ਕਹਤ ਸਸਤ੍ਰਨ ਡਾਰ ਦੈ ਗਹ ਦੰਤ ਤ੍ਰਿਨਨ ਜਾਹਿ ਘਰ ॥ ਜਰ ਜਾਹੁ ਜੀਅ[੯] ਕਟ ਬਾਕ ਬੋਲਤ ਅਸ ਬਾਕ ਬੋਲਤ ਹੋ ਨਿਡਰ ॥੧੦॥੨੮੩੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਛੰਤ ਰਾਮਾ ॥ ਅਰ ਕਹਤ ਸਖਾ ਅਨਾਥ ਹੁਏ ਹੈ ਜਿਨ ਠਾਨ[ੲ] ਸਨਮੁਖ ਸਮਰ ਸਮ ॥ ਅਗਿਆਨ ਮੂੜ ਹੋ ਕਾਲ ਬਸ ਦ੍ਰਿਗ ਅੰਧ ਬਾਸੀ ਧਾਮ ਜਮ ॥ ਬਿਪ੍ਰੀਤ ਬੁਧਿ ਬਿਨਾਸ ਬਸੁ ਮਤ ਭਈ ਬਉਰੀ ਤੋਰ ਖਲ ॥ ਬਰਰਾਤ ਬਿਆਧ ਅਸਾਧ ਉਪਜਿਓ ਤੁਅ ਮਰਨ ਅਉਸਰ ਨਿਮਖ ਪਲ ॥੧॥ ਛੰਤ ਸਾਨੀ ॥ ਜਰ ਭਸਮ ਕਸ ਨਹਿ ਭਇਓ ਤੈ ਖਲ ਜਰ ਜਾਹੁ ਤਨ ਮਨ ਤੋਰ ਸਠ ॥ ਪ੍ਰਭ ਚਰਨ ਊਪਰ ਵਾਰ ਡਾਰੋ ਤੋਹੀ ਜੁਤ ਦਲ ਕੋਟ ਭਟ ॥ ਅਸੰਖ ਕੀਟ ਅਧਕੀਟ[੧੦] ਸੇ ਨ੍ਰਿਦਲੇ ਮੁਸਟ ਪ੍ਰਹਾਰ ਕਰ ॥ ਪ੍ਰਭ ਦੈਹੂੰ ਆਗਿਆ ਕਾਲ ਹੀ ਲਘੁ ਕੀਟ ਕਰ ਤੁਰ[੧੧] ਮੀਚ ਅੜ ॥੧੧॥੨੮੩੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਛੰਤ ਰਾਮਾ ॥ ਅਸੰਖ ਜੋਧਨ ਸੂਰ ਪ੍ਰਬਲ ਜੇ ਭਖਤ ਮੁਖ ਭਟ ਸਾਰ ਹੇ ॥ ਤਨ ਦੀਹ ਘੋਰ ਬਿਸਾਲ ਗਿਰ ਸਮ ਗਿਰ ਮਥਤ ਪਗ ਤਰ ਧਾਰ ਹੇ ॥ ਪਗ ਧਮਕ ਬਸੁਧਾ ਨੀਰ ਛੂਟਤ ਬਰਹਰਤ ਚਾਲਤ ਤਾਸੁ ਕੇ ॥ ਤੇ ਡਰਪਤ ਬੰਦਤ ਚਰਨ ਜੁਗ ਜੁਗ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਅੰਧ ਅਗੁ (ਅਸ)
[੨]ਬੀਉ (ਅਸ)
[੩]ਕਿਮ (ਅਸ)
[੪]ਉਤਪਤਿ (ਅਸ)
[੫]ਪੁਨ ਖਪਤ (ਅਸ)
[੬]ਸੂਤ੍ਰ (ਅਸ)
[੭]ਪਲੋਟਤ (ਖਕ, ਅਸ)
[੮]ਪ੍ਰਧਾਨ (ਖਕ, ਅਸ)
[੯]ਜੀਹ (ਅਸ)
[੧੦]ਮਧੁ ਕੀਟ (ਅਸ)
[੧੧]ਡਰ (ਖਕ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਅਲਪਾਏਊ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਓਕਾਰ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਠਾ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਰਟਤ ਨਿਸਦਿਨ ਜਾਸ ਹੇ ॥੧॥ ਸਾਨੀ ਛੰਤ ॥ ਸੁਰ ਸਕਲ ਇੰਦ੍ਰ ਉਪਿੰਦ੍ਰ ਕੋਟਕ ਹਰਿ ਦੁਆਰ ਸੇਵ ਕਮਾਵਹੀਂ ॥ ਕੋਟ ਲਛਮੀ ਪੌਰ ਝਾਰਤ ਦਾਸ ਦਾਸ ਕਹਾਵਹੀਂ ॥ ਕੋਟ ਦੇਵੀ ਚੇਰੀ ਜਾ ਕੀ ਸੁਰ ਕੋਟ ਕੋਟ ਗੁਲਾਮ ਹੇ ॥ ਸਿਰ ਘਸਤ ਹਰਿ ਦਰ ਠਾਢ ਨਿਸਦਿਨ ਸਭ ਦੇਤ ਹਰਿਹ ਸਲਾਮ ਹੇ ॥੧੨॥੨੯੩੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਛੰਤ ਰਾਮਾ ॥ ਅਸ ਬੀਓ ਜਗ ਮਹਿ ਕਉਨ ਜਨਮਿਓ ਹਰ[੧] ਸੰਗ ਆਹਵ ਚਾਹਹੀ ॥ ਕੋ ਬਚਨ ਤੋਰ ਸਹਾਰ ਕੀਤੋਨ ਪ੍ਰਭ ਮੌਜ ਬੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਹੀ ॥ ਪ੍ਰਭ ਰੰਚ ਰੋਖ ਜੇ ਮਨ ਕਰੈ ਤ੍ਰੈ ਲੋਕ ਨਾਸੈ ਛਿਨ ਬਿਖੈ ॥ ਤੂੰ ਕੀਟ ਕਉਨੈ ਤੁਲ ਕਹੀਅਤ ਦੇਤ ਹਰ[੧] ਕੋ ਹੈ[ੳ] ਸਿਖੈ ॥੧॥ ਛੰਤ ਸਾਨੀ ॥ ਕਬਿ ਬਾਚ ॥ ਧਿਕਾਰ ਬਹੁ ਬਿਧ ਗਿਰਾ ਹਰ[੧] ਕੀ ਦੈ ਸਰਾਪ ਨਿਸਚਰ ਤੂੰ ਸਨੀ ॥ ਹੋਤ ਬਰਸਾ ਪੁਸਪ ਘਨਹਰ ਬਜਤ ਦੁੰਦਭ ਭੇਰਨੀ ॥ ਜੈ ਸਬਦ ਰੁਨਝੁਨ ਨਾਦ ਅਨਭਵ[੨] ਹੋਤ ਜੈ ਜੈ ਕਾਰ ਹੇ ॥ ਜੈ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਜਨਿੰਦ੍ਰ ਏਸਵਰ ਜੈ ਬਿਸਵ ਰੂਪ ਮੁਰਾਰਿ ਹੇ ॥੧੨॥੧॥ ਤ੍ਰਿ ਦਸਕ ॥੨੯੩੪॥ ਇਤ ਸ੍ਰੀ ਗਿਰਾ ਅਸਤੋਤ੍ਰ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਸੁਭੰ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ਛੰਤ ਰਾਮਾ ॥ ਤ੍ਰਹ ਦੂਜੀ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਬਾਨੀ ਸੁਨਜੋ ਅਕਾਸ ਕੀ ਫਟਿਓ ਨਿਸਚਰ ਹੀਅ ॥ ਕਛੁ ਡਰਪਿਓ ਕਛੁ ਹਠ ਗਹਜੋ ਕਛੁ ਸੁਖ ਮਾਨਜੋ ਜੀਅ ॥੧॥ ਬੀਰਜਨਾਦ ਬਾਚ ਮਨ ਮੈ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਭਗਤਨ ਸਤ ਬ੍ਰਿਤ ਯਾ ਮੈ ਨੈਕ ਨ ਲਾਜ ॥ ਤਪਬੋ ਲਰਬੋ[੩] ਜੂਝਬੋ ਯਾਹੀ ਬਨਯੋ ਸਮਾਜ ॥੨॥ ਛੰਤ ॥ ਕਬਧੋ ਹਰ[੧] ਸੋ ਸਮਰ ਬਨੈਗੋ ॥ ਫਿਰ ਕਬ ਹਰ[੧] ਸੰਗ ਜੁਧ ਠਨੈਗੋ ॥ ਫਿਰ ਯਾਹ ਅਉਸਰ ਸਮੋ ਐਸੋ ਬਹੁੜ ਹਾਥ ਨ ਆਏ ਹੈ ॥ ਤਜ ਸੰਕ ਲਰੀਏ ਭਵ ਸਿੰਧ ਤਰੀਐ ਨਾਹ ਫਿਰ ਪਛੁਤਾਏ ਹੈ ॥ ਯਾਹ ਅਨਿਤ ਦੇਹ ਨਿਸਾਚਰੀ ਮਲ ਮੂਤ੍ਰ ਮਲਨ ਮਲਾਏ ਹੈ ॥ ਕਛੁ ਸਰਤ ਨਾਹਨ ਕਾਜ ਯਾ ਸੋਂ ਅੰਤ ਕਾਲ ਚਬਾਏ ਹੈ ॥੧॥ ਪਉੜੀ ॥ ਯਾ ਤਨ ਸੌ ਕਛ ਭਲੋ ਨ ਕੀਨੋ ॥ ਨਾਹਨ ਜਪ ਤਪ ਦਾਨ ਨ ਦੀਨੋ ॥ ਦਿਨ ਰੈਨ ਬੀਤਜੋ ਅਘਨ ਕਰਤੇਆਂ ਸੁਰ ਦ੍ਰੋਹ ਕੀਨਜੋ ਪਾਪ ਬੜ ॥ ਕਰ ਕ੍ਰੋਧ[ੳ] ਹਿੰਸਾ ਲੁਬਧ ਰਸ[੪] ਇੰਦ੍ਰੀ ਪੰਚ ਦੂਤਨ ਬੁਧ ਜੜ ॥ ਅਪ ਕਰਮ ਕਰਤਆਂ ਅਉਧ ਬੀਤਜੋ ਸੁਭ ਕਰਮ ਨੈਕ ਨ ਮੂ ਕਰਜੋ ॥ ਪਰਨਾਰਿ ਪਰ ਅਪਵਾਦ ਪਰਧਨ ਗ੍ਰਹਨ ਕੀਨਿਓ ਨਹ ਡਰਜੋ ॥੨॥ ਪਉੜੀ ॥ ਪਾਪ ਕਰਤ ਕਛੁ ਸਕੁਚ ਨ ਲਾਇਓ ॥ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਬਸ ਬੈਸ ਬਿਤਾਇਓ ॥ ਜਗ ਜਾਪਨ ਦੇਵ ਪੂਜਾ ਨਹ ਜਜਿਓ ਈਸ ਦਇਆ ਨਿਧੇ ॥ ਆਪ ਹੀ ਕੋ ਜਾਨ ਕਰਤਾ ਮਤਮੰਦ ਬਸ ਗਤ ਰਿਧ ਸਿਧੇ ॥ ਬਡੁ ਆਯੁ ਪਾਏ ਜੀ ਗਰਬ ਉਪਜਿਓ ਨਹ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਦੂਸਰ ਆਨਿਓ ॥ ਰਿਧ ਸਿਧ ਆਗਜਾਕਾਰ ਕੀਨਉ ਆਪ ਕੋ ਹਰ[੧] ਜਾਨਿਓ ॥੩॥ ਪਉੜੀ ॥ ਕਾ ਭਇਓ ਜੌ ਜੀਤਜੋ ਤ੍ਰੈਲੋਕਾ ॥ ਦੈ ਦੈ ਡੰਡ ਸੁਰਨ ਉਰ ਸੋਕਾ ॥ ਜੀਤਜੋ ਸੁਰੇਸੁਰ ਸੈਨ ਜੁਤ ਸੁਰ ਸਕਲ ਬੰਦੀ ਕਰ ਰਖਿਓ ॥ ਅਮਰਾਵਤੀ ਕੋ ਬਾਸੁ ਕੀਨਜੋ ਸੁਰ ਸੁਤਾ ਭੋਗਜੋ ਰਸ ਚਖਿਓ ॥ ਲੂਟ ਕੂਟ ਸੁਰੇਸ ਹੀ ਨਿਕਾਰ ਸੁਰ ਅਮਰਾਵਤੀ ॥ ਕਰ ਦੀਨ ਛੀਨ ਅਧੀਨ ਕੀਨਜੋ ਸਭ ਚਰ ਅਚਰ ਬਸੁ ਜਾਵਤੀ ॥੪॥ ਪਉੜੀ ॥੧॥੨੯੩੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਛੰਤ ਰਾਮਾ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਕਾ ਭਯੋ ਜੋ ਕਈ ਕਲਪ ਕੀ ਆਏਓ[੫] ਦੀਰਘ ਕਹ ਭੋਗ ॥ ਓੜਕ ਮਰਨੋ ਹੋਇਗੋ ਬਪ ਅਨਿਤ ਨਿਤ ਸੋਗ ॥੧॥ ਤਾ ਤੇ ਰੇ ਮਨ ਢੀਲ ਨ ਕੀਜੈ ॥ ਹਰ[੧] ਕਰ ਜਿਹ ਬਿਧ ਮੀਚ ਮਰੀਜੈ ॥ ਭਲ ਦਾਵ ਅਉਸ੍ਰ ਬਨਿਓ ਨੀਕੋ ਬਿਲੰਬ ਸੰਕ ਨ ਕੀਜੀਐ ॥ ਕਰ ਸਮਰ ਸਨਮੁਖ[ਅ] ਜੁਧ ਹਰਿ ਜੰਗ ਪ੍ਰਾਨ ਹਰਿ ਕਰ ਦੀਜੀਐ ॥ ਹੁਏ ਮੁਕਤ ਯਾ ਬਪੁ ਆਸੁਰੀ ਹਰਿ ਪ੍ਰਾਨ ਮ੍ਰਿਤ ਜੇ ਪਾਈਐ ॥ ਬੇਗ ਉਧਰਨ ਹੋਏ ਯਾ ਤਨ ਹਰਿ ਸਰਨ ਸੀਘ੍ਰ ਸਿਧਾਈਐ ॥ ਸਭ ਮਿਟੇ ਕ੍ਰਿਤ ਅਪਕਰਮ ਸਗਰੇ ਪਰਾ ਪੂਰਬਲਾ ਪਾਪ ਹੇ ॥ ਅਬ ਕੇ[੬] ਕਮਾਨੇ ਦੋਖ ਨਸ ਹੈ ਮਿਟੇ ਤ੍ਰਿਬਿਧ ਤਾਪ ਹੇ ॥੧॥ ਸਲੋਕ ॥ ਯਾ ਬਪ ਮਲਨ ਨਿਸਾਚਰੀ ਅਉਗੁਨ ਭਰਿਓ ਮੂਲ ॥ ਨੀਚ ਕਰਮ ਜੇਤਕ ਬਿਦਤ ਸੋ ਯਾ ਕੇ ਅਨਕੂਲ ॥੧॥ ਪਉੜੀ ॥ ਜੋ ਜਨ ਜੈਸੀ ਬਪ ਕਹ ਪਾਵੈ ॥ ਸੋ ਤੈਸੋ ਤਬ ਕਰਮ ਕਮਾਵੈ ॥ ਫੁਨ ਜੈਸ ਸੰਗਤ ਬਸੈ ਨਿਸਦਿਨ ਕੁਲ ਧਰਮ ਜੈਸੋ ਹੋਵਈ ॥ ਤੈਸ ਮਤਹ ਪ੍ਰਗਾਸ ਵਾ ਤਨ ਤੈਸ ਕਰਮ ਕਮਾਵਹੀ ॥ ਬਿਦਤ ਹੈ ਸ੍ਰੁਤਿ[ਅ] ਸਾਸਤ੍ਰ ਸਿਮ੍ਰਿਤਨ ਸਭ ਕਥਤ ਗੁਨਜਨ ਰਿਖ ਮੁਨੀ ॥ ਜੋ ਜੈਸ ਸੰਗਤ ਕਰਤ ਹੈ ਫਲ ਤੈਸ ਪਾਵਤ ਹੈ ਸੁਨੀ ॥ ਅਗਿਆਤ ਗੋਤ੍ਰ ਮਲਾਏ ਨਿਸਚਰ ਪੁਨ ਰਕਤਬੀਜ ਨਿਸਾਚਰੀ ॥ ਤਹਿ ਜਨਮ ਲੀਨੋ ਪਾਪ ਕਰਮਾ ਪਾਪਤ ਮਾਨਤ[੭] ਆਸੁਰੀ ॥੨॥ ਸਲੋਕ ॥ ਤਿਹ ਕਰ ਮੈ ਅਪਕਰਮ ਕੀਨਜੋ ਸਗਰੀ ਬੈਸ ॥ ਹਿੰਸਾ ਦੁਰਮਤਿ ਦੁਸ੍ਰਤਾ ਬਿਬਿਧ ਬਿਕਾਰਨ ਐਸ ॥੩॥ ਪਉੜੀ ॥ ਨਿਜ ਕੁਲ ਕੇ ਬਿਵਹਾਰਨ ਕਰਿਓ ॥ ਕਰਨੋ ਨ ਥੋ ਸੋਈ ਮੂੰ ਕਰੇਓ ॥ ਪੂਰਬ ਜੇ ਅਪਕਰਮ ਕੀਨਜੋ ਤਿਸ ਕਰ ਨਿਸਾਚਰ ਕੁਲ ਜਇਓ ॥ ਗਲਤਾਨ ਵਾ ਹੀ ਪਾਪ ਕਰਮਨ ਅਬ ਲੌ ਨ ਬੰਧਨ ਤੇ ਗਇਓ ॥ ਫੁਨ ਕਰਿਓ ਵਾ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਹਰਿ (ਖਕ, ਅਸ)
[੨]ਅਨਭਉ (ਖਕ, ਅਸ)
[੩]ਜਪਬੋ (ਅਸ)
[੪]ਰਤਿ ਰਸ (ਅਸ)
[੫]ਆਉ (ਅਸ)
[੬]ਅਧਕੇ (ਅਸ)
[੭]ਪਾਪਾਤਮਾ ਤਨ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਹੀ ਕਰਮ ਪਾਪਨ ਅਬ ਕੇ ਬੰਧੇ ਕਬ ਛੁਟੇਹੌ ॥ ਬਹੁ ਜਨਮ ਬਿਛੁਰੇ ਹਰਿ ਸਰਨਾਗਤ ਸੋ ਕਰੌ ਜਿਹ ਕਰ ਜੁਟੇ ਹੌ ॥੩॥ ਸਲੋਕ ॥ ਕਠਨ ਦੁਹੇਲਾ ਜਨਮ ਮਰਨ ਆਵਾਗਉਨ ਸੰਸਾਰ ॥ ਬਾਰ ਬਾਰ ਜਨਮਿਓ ਮਰਜੋ ਅਬ ਦੁਖ ਸੂਲ ਅਪਾਰ ॥੪॥ ਜਮ ਕਾ ਠੇਗਾ ਅਤਿ ਦੁਖ ਦਾਈ ॥ ਐਸੋ ਅਬ ਸੋ ਸਹਓ ਨ ਜਾਈ ॥ ਸੰਜੋਗ ਐਸੋ ਸਮ੍ਰ ਛੇਤ੍ਰ ਹਰਿ ਸੇ ਬਲੀ ਸੰਗ੍ਰਾਮੀਆਂ ॥ ਕਬ ਮੋਹ ਮਿਲ ਹੈ ਦਾਵ ਐਸੋ ਹਰ[1] ਸਮ੍ਰ ਹਰ[1] ਵਰੀਆਮੀਆਂ ॥ ਦੁਵੈ ਭਾਂਤ ਕੋ ਸ੍ਰੁਤਿ ਮੁਕਤਿ ਭਾਖਤ ਇਕ ਭਗਤ ਦੁਤ੍ਰੀ ਬਿਰੋਧ ਹੇ ॥ ਬਪੁ ਅਸੁਰੀ ਨਹੀ ਭਗਤ ਉਪਜਤ ਮਤ ਤਾਮਸੀ ਅਨਬੋਧ ਹੇ ॥੪॥੨॥੨੯੩੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਛੰਤ ਰਾਮਾ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਜੇ ਜੇ ਜਯੇ ਸੁਰ ਸਕੁਲ ਸਕੁਲ ਬੰਸ ਕੁਲੀਨ ਧਰਮਗ ॥ ਤੇ ਤੇ ਕੀਨਜੋ ਭਗਤਿ ਹਰਿ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹਰਿ ਪਦ ਸ੍ਵਰਗ ॥੧॥ ਜੇ ਜੇ ਸੁਰ ਕੁਲ ਸਕਲ ਬੰਸਨ ਗਤਿ ਬਿਵਾਨਹ ਪਾਵਹੀ ॥ ਹੋ ਭਗਤ ਮਾਰਗ ਭਗਤ ਹਰਿ ਕੇ ਹਰਿ ਭਗਤ ਨੀਤ ਕਮਾਵਹੀ ॥ ਸਾਜੁਜ ਸਾਮੀਪੀ ਹੋਤ ਕੇਤੇ ਸਾਲੋਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤ ਹੈ ॥ ਸਾਰੂਪ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਭਗਤ ਕੇਤੇ ਬਿਸਨ ਮੈ ਉਦੋਤ ਹੇ ॥ ਸਕਾਮ ਭਗਤ ਚਤੁਰਥ ਅਵਸਥਾ ਜਸ ਬਾਸਨਾ ਤਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੇ ॥ ਇਕ ਅਨਨ ਭਗਤ ਹਰਿ ਦਾਸ ਹੈ ਨਿਹਕਾਮ ਹਰਹ ਧਿਆਤ ਹੇ ॥੧॥ ਇਕ ਭਗਤ ਨਉਧਾ ਕਰਤ ਹਰ[1] ਕੀ ਨਉ ਪ੍ਰਕਾਰੀ ਭਗਤ ਹੇ ॥ ਜਸ ਭਾਵਨੀ ਤਸ ਭਗਤ ਉਪਜਤ ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਤੀਤ ਜੁਗਤ ਹੇ ॥ ਜੇਤੀ ਉਪਾਰਜਨਾ ਸਭ ਸੇਵ ਹਰਿ ਕੇ ਹਰਿ ਦਾਸ ਸਨਮੁਖ ਸ੍ਰਬਦਾ ॥ ਹਰਿ ਬਿਸਨ ਪੂਜਤ ਆਨ ਦੇਵਹ ਜਜਤ ਹਰਿਜਨ ਹਰਿ ਸਦਾ ॥ ਪਦ ਕਮਲ ਸੇਵਤ ਧਿਆਨ ਧਾਰਤ ਗੁਨ ਗਾਨ ਕੀਰਤਨ ਭਗਤ ਜਨ ॥ ਹੌ ਭਗਤ ਮਾਰਗ ਲੀਨ ਹਰਿ ਮਹਿ ਪ੍ਰਿਅ ਪ੍ਰੀਤ ਚਰਨਨ ਰੈਨ ਦਿਨ ॥੨॥ ਧੰਨ ਤੇ ਜਨ ਭਗਤ ਹਰਿ ਕੇ ਹਰਿ ਜਜਤ ਹਰਿ ਪਦ ਸੇਵਹੀ ॥ ਹਰਿ ਧਿਆਨ ਨਿਸਦਿਨ ਨੇਮ ਪੂਰਬ ਹਰਿ ਬਿਨ ਜਜਤ ਨ ਕੇਵਹੀ ॥ ਬਨ ਤ੍ਰਿਨ ਸੂਖਮ ਅਸਥੂਲ ਸਗਲੀ ਹਰ ਬਿਤ੍ਰੇਕ ਨ ਜਾਨਹੀ ॥ ਆਤਮ ਪਸਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਮੈ ਜਿਮ ਬੂੰਦ ਸਾਗਰ ਮਾਨਹੀ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਬੇਤਾ ਦਾਸ ਹਰਿ ਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਕਮਾਵਹੀ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਮਹਿ ਸਭ ਬ੍ਰਹਮ ਪੇਖਤ ਬ੍ਰਹਮ ਬ੍ਰਹਮ ਧਿਆਵਹੀ ॥੩॥ ਸੁਭ ਕ੍ਰਿਆ ਸੁਭਾਵਤ ਹੋਤ ਹਰਿ ਜਨ ਸਕੁਲ ਕੁਲ ਸੁਰ ਬੰਸ ਹੇ ॥ ਧੰਨ ਧੰਨ ਜਨਨੀ ਪਿਤਾ ਧਨਹ ਧਨ ਦੇਵੰਸ ਹੇ ॥ ਪ੍ਰਭੁ ਆਗਿਆ ਭਾਵ ਲੇਤ ਹਰਿ ਜਨ ਕਲਯਾਨ ਕਾਰਕ ਜਗਤ ਹੇ ॥ ਫੁਨ ਲੀਨ ਆਗਿਆ ਹੋਤ ਹਰਿ ਮਹਿ ਬੂੰਦ ਸਗਰ[2] ਭਗਤ ਹੇ ॥ ਧ੍ਰਿਗ ਧ੍ਰਿਗ ਰੇ ਮਨ ਮੂੜ ਤੋ ਕਹੁ ਹਰਿ ਜਜਿਓ ਨਾ ਹਰਿ ਜਾਨਿਓ ॥ ਅਬਿਚਾਰ ਮਤ ਬੁਧ ਆਸੁਰੀ ਹੁਵੈ ਬਿਬਸ ਹਰਿ ਨਿਜ ਮਾਨਿਓ ॥੪॥੩॥੨੯੩੭॥ ਕਬਿ ਬਾਚ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ਛੰਤ ਰਾਮਾ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਗਿਰਾ ਧਿਕਾਰਜੋ ਅਸੁਰ ਕਹ ਚੇਤ ਭਇਓ ਤਨ ਤਾਹਿ ॥ ਗਿਆਨ ਗੁਰੂ ਹ੍ਵੈ ਗਿਰਾ ਹਰਿ ਉਪਦੇਸਜੋ ਤਬ ਵਾਹਿ ॥੧॥[ੳ] ਤਬ ਤੇ ਭਇਓ ਚਿਤ ਚੇਤਵਾਨ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਧਿਕਾਰਿਓ ਆਪੁ ਹੀ ॥ ਬਪ ਅਨਿਤ ਜਾਨਿਓ ਜਗਤ ਸਗਰ ਹਿਅ ਡਰਪਿਓ ਹਰਿ ਪਰਤਾਪੁ ਹੀ ॥ ਗਿਆਨ ਉਪਜਿਓ ਗਿਰਾ ਹਰਿ[ਅ] ਤੇ ਸਭ ਬਿਸੈ ਬਾਸਨਾ ਖੀਨ ਭੌ ॥ ਅਪਨ ਕੋ ਹਰਿ ਦਾਸ ਜਾਨਿਓ ਉਰ ਗਿਆਨ ਉਪਜਿਓ ਦੀਨ ਭੌ ॥ ਜਗ ਜਾਨ ਮਿਥਿਆ ਜੁਟਿਓ ਹਰਿ ਸੰਗ ਸਮ੍ਰ ਛੇਤ੍ਰ ਬਿਚਾਰ ਕੈ ॥ ਬੀਰੋਧ ਮਾਰਗ ਚਕ੍ਰ ਧਾਰਾ ਗਯਾਨ ਪਉਧਾ ਧਾਰ ਕੈ ॥੧॥ ਹੋਏ ਸਮਰ ਸਨਮੁਖ ਪ੍ਰਲੈ ਮਾਹੀ ਨਿਜ ਪ੍ਰਲੈ ਕਾਰਨ ਜੁਟੇ ਹੈ ॥ ਜੂਝਹੈ ਹਰਿ ਕਰ ਨਿਸਾਚਰ ਭਵ ਜਨਮ ਮਰਨਹ ਛੁਟੇ ਹੈ ॥ ਬਾਰ ਬਾਰ ਮਿਲਾਏ ਹੈ ਭਟ ਗਤ ਬਿਵਾਨੀ ਪਾਏ ਹੈ ॥ ਹਰਿ ਸਮ੍ਰ ਸਨਮੁਖ ਜੂਝ ਹੈ ਭਵ ਸਿੰਧ ਭਟ ਤਰ ਜਾਏ ਹੈ ॥ ਜੋਤ ਜੋਤ ਸਮਾਏ ਹੈ ਧੰਨ ਭਾਗ ਤੂ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਹੇ ॥ ਤੁਮ ਸੁਨਹੁ ਸਜਨ ਸੰਤ ਪਿਆਰੇ ਯਹਿ ਪ੍ਰਲੈ ਭਾਰਥ ਆਦਿ ਹੈ ॥੨॥ ਉਰ ਗਿਆਨ ਉਪਜਿਓ ਅਸੁਰ ਬਪੁ ਪ੍ਰਹਲਾਦਿ ਬਲ ਜਿਮ ਧਿਜਾਇਓ ॥ ਅਸੁਰ ਮਤਿਹ ਤਿਆਗ ਜਬ ਹੀ ਹਰਿ ਪਦ ਨਿਵਾਸਹ ਪਾਇਓ ॥ ਅਮਰਾਵਤੀ ਕੋ ਰਾਜ ਪਾਇਓ ਹਰਿ ਪਖ ਕੀਨਜੋ ਤਾਸ ਕੋ ॥ ਨਰ ਸਿੰਘ ਰੂਪ ਧਰਿਓ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਉਰ ਨਖਹਿ ਛੇਦ ਹਰਿਨਾਕਸ ਕੋ ॥ ਬਲ ਪਠੈ ਦੀਨ ਪੈਆਲ ਬਾਵਨ ਦੈ ਰਾਜ ਅਬਿਚਲ ਤਾਸ ਹੇ ॥ ਹੁਵੈ ਭਗਤ ਬਸ ਤੇਹਿ ਦੁਵਾਰ ਨਿਸਦਿਨ ਹਰਿ ਕਹਾਵਤ ਦਾਸ ਹੇ ॥੩॥ ਜਬ ਬੇਮੁਖ ਹ੍ਵੈ ਜੇ ਜੰਤ ਹਰਿ ਤੇ ਹਰਿ ਦੂਰ ਤਾ ਸੋ ਜਾਨ ਲੈ ॥ ਅਬਿਚਾਰ ਮਾਇਆ ਠਗਿਓ ਜੰਤਹ ਅਗਿਆਨਤਾ ਕੋ ਬਾਨ ਦੈ ॥ ਤ੍ਰਿਗਦ ਜੂੰਨ ਬਪੁ ਅਸੁਰ ਪਾਵਤ ਭ੍ਰਮਤ ਜੂਨ ਅਸੰਖ ਹੇ ॥ ਜਿਮ ਬੂੰਦ ਸਾਗਰ ਤੇ ਨਿਆਰੋ ਉਸਨ ਸੀਤ ਕਲੰਕ ਹੇ ॥ ਬਹੁ ਤ੍ਰਾਸ ਸਾਸਨ ਡੰਡ ਪਾਵਤ ਕਾਲ ਕਰਮ ਅਧੀਨ ਹੇ ॥ ਆਤਮ ਗਿਆਨ ਉਪਦੇਸ ਬਿਨੁ ਗਰਭਾਸ ਜੋਹਤ ਦੀਨ ਹੇ ॥੪॥੪॥੨੯੩੮॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਛੰਤ ਰਾਮਾ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਸੰਗਤਿ ਕੀਜੈ ਸਾਧ ਕੀ ਉਪਜੈ ਆਤਮ ਗਜਾਨ ॥ ਸੰਤਨ ਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਤੇ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[1]ਹਰਿ (ਅਸ)
[2]ਸਾਗਰ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਇਹ ਪੰਕਤੀਆਂ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਭੇਟੇ ਪੁਰਖੁ ਪੁਰਾਨ ॥੧॥ ਛੰਤ ॥ ਬਿਨੁ ਭਗਤ ਭਗਵਤ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਸਾਧਨ ਡੂਬਗੇ ਬਹੁ ਪ੍ਰਾਨੀਆ ॥ ਬਹੁ ਜੋਨ ਜਨਮਤ ਜਠਰ ਲੇਟਤਹ ਠਉਰ ਲਰਤ[੧] ਗੁਮਾਨੀਆ ॥ ਬਿਮੁਖ ਹਰਿ ਤੇ ਦੂਰ ਤੇ[੨] ਜਨ ਬਿਗਤ ਗਤ ਨਹਿ ਪਾਵਤੇ ॥ ਕਰ ਦੀਪ ਚਾਦਨ ਗਰਤ ਪਰਤੇ ਬਿਨ ਗਯਾਨ ਆਤਮ ਪ੍ਰਾਪਤੇ ॥ ਜਬ ਮਿਲੇ ਸਤਿਗੁਰ ਖਿਮਾ ਮੂਰਤਿ ਉਪਦੇਸ ਗਯਾਨ ਦਿੜ ਆਤਮਾ ॥ ਪਾਰਸ ਪਰਸ ਜਿਨ ਲੋਸ੍ਰ ਕੰਚਨ ਤਿਮ ਹੋਤ ਸਾਧੁ ਪਾਪਾਤਮਾ ॥੧॥ ਜਬ ਬੂੰਦ ਚੇਤਤ ਆਪ ਕਉ ਹੈ ਰੂਪ ਸਾਗਰ ਆਪਨੋ ॥ ਭਾਵ ਦੁਤੀਯ ਬਿਲਾਤ[ੳ] ਤਤ ਛਿਨ ਮਿਟਤ ਸਗਲ ਸੰਤਾਪਨੋ ॥ ਬੰਧ ਮੋਖ ਦੋਊ ਨਹੀ ਤਹ ਤਦਾਕਾਰ ਸ੍ਰੂਪਿ ਮੈ ॥ ਜੋਤ ਜੋਤੀ ਮਿਲਾਪ ਭੌ ਜਲ ਜਲ ਖਟਾਨ ਅਰੂਪ ਮੈ ॥ ਬਿਕਾਰ ਜੌ ਲੌ ਅਨਾਤਮਾ ਬੁਧ ਬਾਸਨਾ ਜੁਤ ਫੁਰਤ ਹੈ ॥ ਤਬ ਲੌ ਪ੍ਰਛਿਨ ਨਿਜ ਰੂਪ ਤੇ ਕਛ ਕਾਜ ਨਾਹਨ ਸਰਤ ਹੈ ॥੨॥ ਜਬ ਬਲ ਪ੍ਰਹਲਾਦੈ ਨਿਜ ਚਿਤਜੋ ਤਤ ਰੂਪ ਆਤਮ ਸਾਰ ਕੋ ॥ ਅਹੰ ਮਤ[੩] ਆਸੁਰੀ ਭਈ ਖੀਨ ਜਾਨਿਓ ਸਾਰ ਕੋ ॥ ਤਬ ਮਿਲੇ ਦੇਵ ਦਇਆਨਿਧੇ ਜਨ ਕਰੀ ਰਖਿਆ ਪ੍ਰਭ ਧਨੀ ॥ ਕਰ ਧਰਯੋ ਮਸਤਕ ਵਿਸਾਲ ਹੁਵੈ ਭਗਤਾਹ ਮਾਂਹ ਬਲ ਕਹ ਗਨੀ ॥ ਅਸੁਰ ਤੇ ਸੁਰ ਭਇਓ ਤਤਛਿਨ ਨਹ ਕਰਤ ਲਾਗਿਯੋ ਬਾਰ ਹੇ ॥ ਪਰਸਤ ਸ੍ਰੀਖੰਡ ਇਰੰਡ ਬਪੁਰੋ ਭਇਓ ਸਾਰ ਅਸਾਰ ਹੇ ॥੩॥ ਜਿਮ ਤਰੀ ਪੂਤਨਾ ਪਤਿਤਨੀ ਰਿਪ ਪਦ ਪਰਸਤ ਹਰਿ ਭਈ ਪਾਵਨੀ ॥ ਜਿਮ ਨਦੀ ਮਿਲਤ ਸੁਰਸੁਰੀ ਸੰਗਮ ਸੁਰਸਰਿ ਭਈ ਸੁਰਗਾਮਨੀ ॥ ਤਿਮ ਜੀਵਆਤਮ ਪਦ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਭਵੇਂ[੪] ਆਤਮਾ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ॥ ਤਿਮ ਚਹਤ ਹੋਵਨ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਅਬ ਹਰ ਪਦ[ਅ] ਪ੍ਰਾਪਤ ਪਾਪਾਤਮਾ[੫] ॥ ਹੈਂ ਦੀਨ ਦਯਿਆਲ ਜਨਿੰਦ੍ਰ ਮਾਧੋ ਅਖਿਲ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਜੂ ॥ ਦੈ ਗਯਾਨ ਗਿਰਾ[ੲ] ਕਰ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਨਿਜ ਮਾਹਿ ਮੇਲਿਓ ਦ੍ਰੋਹ ਜੂ ॥੪॥੫॥੨੮੩੯॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਛੰਤ ਰਾਮਾ ॥ ਸਰਬ[੬] ਸਲੋਕੀ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਪਸੂ ਪ੍ਰੇਤ ਜਛ ਅਸੁਰ ਗਨ[ਸ] ਨੀਚ ਮਲਾਏ[੭] ਪਾਪਗ ॥ ਖਗ ਮ੍ਰਿਗ ਨਾਗ ਨਰਾਕੁਲੀ ਹੋਤ ਪੁਨੀਤ ਧਰਮਗ ॥੧॥ ਸਲੋਕ ॥ ਕ੍ਰਿਪਾਵੰਤ ਸਤਿਗੁਰ ਧਨੀ ਕਰਤ ਪੁਨੀਤ ਦਯਾਲ ॥ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਟਾਛ ਅਵਲੋਕਨੋ ਨਦਰੀ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲ ॥੨॥ ਸਲੋਕ ॥ ਜੇ ਜੇ ਪਖ ਹਰਿ ਕਰਤ ਹੈ ਹਰਿ ਪਖ ਕਰਤ ਸਹਾਏ ॥ ਗਿਧ ਗਇੰਦ ਜਬ ਚੇਤਿਓ ਜਮ ਤੇ ਲੀਓ ਛਡਾਏ ॥੩॥ ਸਲੋਕ ॥ ਖਗ ਤਨ ਮਲਨ ਕ੍ਰਿਤਾਤਮਾ ਗਿਧ ਜੁਤ[੮] ਕੁਲ ਨੀਚ ॥ ਹਰਿ ਹਿਤ ਤਜਿਓ ਪ੍ਰਾਨ ਪੀਅ[੯] ਅਕਾਲ ਮ੍ਰਿਤ ਕੋ ਮੀਚ ॥੪॥ ਸਲੋਕ ॥ ਗ੍ਰਸਿਓ ਗ੍ਰਾਹ ਗਜਰਾਜ ਜਬ ਸਿਮਰਿਓ ਹਿਰਦੈ ਗੋਪਾਲ ॥ ਰਛ ਰਛ ਹਾ ਹਾ ਪ੍ਰਭੂ ਸਰਨ ਸਰਨ ਪੁਲ[੧੦] ਪਾਲ ॥੫॥ ਛੰਤ ॥ ਜਾਮਵੰਤ ਅੰਗਦ ਹਨੂ ਸੁਗ੍ਰੀਵ[ਹ] ਭਭੀਛਨਾਦ ਕਟਕ ਸਭ ॥ ਤੇ ਕਰੇ ਪ੍ਰਭ ਪਾਵਨ ਸਭੀ ਹਰਿਦਾਸ ਸੇਵਕ ਸਫਲ ਅਭ ॥ ਤੇ ਭਏ ਪਾਵਨ ਦਾਸ ਹਰਿ ਕੇ ਪ੍ਰਭ ਸੇਵ ਦਾਸਨ ਭਾਏ ਬਨ ॥ ਅਟਲ ਪਦਵੀ ਭਏ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਸੁਕੁਲ[੧੧] ਸੁਰ ਭਏ ਸੇਵ ਪ੍ਰਨ ॥ ਚਾਰਨ ਜਛ ਗੰਧ੍ਰਬ ਬਿਦਿਆਧਰਾ ਪਾਵਨ ਹੋਤ ਭੇ ॥ ਹਰਿ ਹੇਤ ਗਾਨ ਗੁਨ ਧੁਨ ਅਲਾਪਤਿ ਅਛਰਾ ਗੁਨ ਨ੍ਰਿਤ ਹੇ ॥੧॥ ਆਪ ਆਪਨ ਗੁਨ ਸਰਾਹਤ ਕੇਈ ਗਾਨ ਨ੍ਰਿਤ ਕੇਈ ਬੀਰ ਭਾਵ ॥ ਪ੍ਰਭੂ ਤਾ ਕਹ ਨਿਜ ਧਾਮ ਦੇਵਤ ਕਰਤ ਬਿਸਨ ਮੈ ਦੇਤ ਥਾਵ ॥ ਗਿਧ ਹਰਿ ਹਿਤ ਪ੍ਰਾਨ ਦੀਨਿਜੋ ਸਮ੍ਰ ਗਵਨ ਮੀਚ ਭਉ ॥ ਪਖ ਕਰ ਧਰਮ ਜੁਧ ਜੂਝਉ ਪਖ ਬਿਨ ਭਇਓ ਜੂਝ ਗਉ ॥ ਨਹ ਤਜਿਓ ਪਖ ਪਖ ਪ੍ਰਨ ਰਾਖਿਓ ਉਧਰ ਗਉ ਪ੍ਰਭ ਕਰ ਪੁਨੀਤ ॥ ਬਿਸਨ ਮੈ ਬਿਸਨ ਲੋਕ ਬਾਸਜੋ ਬਿਦਤ ਸਾਸਤ੍ਰਨ ਰਿਖਨ ਕੀਤ ॥੨॥ ਗਜ ਪਰਿਓ ਸੰਕਟ ਮਾਹਿ ਜਬਹੀ ਗ੍ਰਸਿਓ ਗ੍ਰਾਹ ਲੈ ਚਲਿਓ ਜਬ ॥ ਪੁਸਪ ਦਲ ਪੁੰਡਰੀਕ ਅਰਪਿਓ ਪੁਕਾਰ ਕੀਨਜੋ ਚਿਤਿਓ ਨਭ ॥ ਭਜਿਓ ਸ੍ਰੀਧਰ ਅੰਤ ਅਉਸਰ ਜਗਦੀਸ ਟੇਰਜੋ ਫੰਦ ਮੈ ॥ ਪਗ ਨਾਂਗ ਸ੍ਰੀਧਰ ਸੀਘਰ ਆਏ ਗਜ ਕਰੀ ਰਛਿਆ ਬੰਦ ਮੈ ॥ ਪਤਿਤ ਪਾਵਨ ਬਿਰਦ ਕਹਿਯਤ ਪ੍ਰਪੰਨ ਜਨ ਆਰਤ ਹਰਨ ॥ ਦਾਸ ਦੁਖਿਤ ਨਿਜ ਦੁਖ ਪਰਮਾਨਤ ਦਾਸ ਸੁਖ ਆਚਰਨ ॥੩॥ ਲੈ ਚਕ੍ਰ ਕਾਟਿਓ ਫੰਦ ਗਜਪਤਿ ਉਬਾਰ ਲੀਨਜੋ ਸਰਨ ਜੋਗ ॥ ਪ੍ਰਨ ਕਾਰਕ ਪਰਨਪਾਲਕ ਸਰਨ ਦਾਤਾ ਹੀ ਤੂ ਲੋਗ ॥ ਜੇ ਭਜਤ ਪ੍ਰਭ ਕਹ ਪ੍ਰਭ ਭਜਤ ਵਾ ਕਹ ਪ੍ਰਸਪ੍ਰ ਯਹ ਬਿਦਤ ਹੈ ॥ ਘਾਲ ਬ੍ਰਿਥਾ ਨ ਹੋਤ ਕਾਹੂ ਪ੍ਰਭ ਨੀਤ ਪੂਰਬ ਕਰਤ ਹੈ ॥ ਜੇ ਜੇ ਜਿਹ ਅਉਸਰ ਭਜਿਓ ਸ੍ਰੀਪਤਿ ਪਰਿਓ ਸਰਨਾਗਤ ਜਬੈ ॥ ਸੁਹ੍ਰਿਦਤਾ ਹਰਿ ਕਰਤ ਵਾਹੀ ਤਉਨ ਅਉਸਰ ਚਰ ਤਬੈ ॥੪॥੬॥੨੮੪੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਛੰਤ ਰਾਮਾ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਬਾਸਕ ਪ੍ਰਨ ਪੁਨੀਤ ਭਯੋ ਸੇਖਸਾਯੇ ਜਲ ਸੈਨ ॥ ਸੇਜਯਾ ਕਰ ਹਰਿ ਸੈਨਹੀ ਨਿਸਬਾਸ੍ਰ ਸੁਖ ਚੈਨ ॥੧॥ ਛੰਤ ॥ ਕਰਤ ਸੈਨ ਮੁਰਾਰ ਨਿਸਦਿਨ ਜਲਾਬਿੰਬ ਅਸ ਗਜਗਾਹ ਹੇ ॥ ਸੇਖ ਸੇਜਯਾ ਪੌਢ ਸ੍ਰੀਪਤਿ ਸੇਖਸਾਏ ਉਛਾਹ ਹੇ ॥ ਸਿੰਧ ਸੁਤਾ ਤਹਾਂ ਪਗ ਪਲੋਵਤ ਦ੍ਰੁਗਮ ਥਾਨ ਨੀਰਾਲਯੰ ॥ ਪਦਮ ਨਾਭ ਤੇ ਬ੍ਰਹਮ ਉਪਜਿਓ ਚਤੁਰ ਬੇਦ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਲਹਤ (ਅਸ)
[੨]ਭੇ (ਅਸ)
[੩]ਜਬ ਅਹੰਸਮਤਾ (ਅਸ)
[੪]ਭਯੋ (ਅਸ)
[੫]ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ (ਅਸ)
[੬]ਸਰਬਲੋਹ (ਅਸ)
[੭]ਮਲਨ (ਅਸ)
[੮]ਜਾਤ (ਅਸ)
[੯]ਪ੍ਰਿਯ (ਅਸ)
[੧੦]ਪੁਨ (ਅਸ)
[੧੧]ਸਕਲ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਬਿਲਾ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਅਬਹਿਕਪਦ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਗ੍ਰਿ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਗੁਨ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਸਮਾਲਯੰ ॥ ਪਰਮ ਪਾਵਨ ਸ੍ਰੀ ਕਮਲਾਪਤਿ ਸਹਿਤ ਕਮਲਾ ਰਾਜ ਹੀ ॥ ਕਮਲ ਨਾਭ ਪਰਬ੍ਰਹਮ ਬੈਠੇ ਬੇਦ ਧੁਨ ਗੁਨ ਛਾਜਹੀ ॥੧॥ ਸਲੋਕ ॥ ਧੰਨ ਭਾਗ ਤੁਅ ਨਾਗ ਧੰਨ ਕੁਲੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ॥ ਸ੍ਰੀ ਜੁਤਿ ਬ੍ਰਹਮਾ ਸਹਿਤ ਜਹ ਪੌੜੇ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਇਨ ॥੨॥ ਛੰਤ ॥ ਭਵ ਪੁਨੀਤ ਅਹਿ ਜਾਤ ਤ੍ਰਿਗਦ ਜੋਨ ਪਾਵਨ ਭਇਓ ॥ ਜਿਮ ਇਰੰਡ ਇਤਜਾਦਿ ਕਾਸ੍ਰ ਸੰਗਜਾ[ੳ] ਪ੍ਰਸਤਿ ਮਨ[੧] ਬਾਵਨ ਭਇਓ ॥ ਤੈਸ ਜੇ ਜੇ ਸਰਨ ਆਏ ਗਤ ਬਿਵਾਨੀ ਪਾਏ ਹੈ ॥ ਹਰਿਦਾਸ ਹਰਿ ਮਿਲ ਸਦਾ ਪਾਵਨ ਸ੍ਰਤਿ[ਅ] ਸਾਸਤ੍ਰ ਸਿਮ੍ਰਿਤਨ ਗਾਏ ਹੈ ॥ ਮਹਾ ਸਾਧ ਸੁਸੀਲ ਬਾਸਕ ਬਡਭਾਗ ਸੇਵਕ ਸ੍ਰੀ ਹਰੀ ॥ ਪਾਵਨ ਪੁਨੀਤ ਸ੍ਰੀਪਤਿ ਸਮੀਪੀ ਖਾਸ ਸੇਵਕ ਨਰਹਰੀ ॥੨॥ ਸਲੋਕ ॥ ਮਾਨਸ ਜਨਮ ਦੁਲੰਭ ਹੈ ਬਾਂਛਤ ਸੁਰ ਸਿਧ ਬ੍ਰਿੰਦ ॥ ਭਾਗ ਬਡੇ ਤੇ ਪਾਈਐ ਮਾਨਸ ਜਨਮ ਸੁਖਿੰਦ ॥੩॥ ਛੰਤ ॥ ਤਾਰਿਓ ਸਰੀਰ ਮਨੁਖ ਕੇਰੀ ਧਰਿਓ ਮਾਨਸ ਬਪੁ ਧਰੀ ॥ ਅਖਿਲ ਅਜ ਅਨੀਹ ਗਾਹਤ ਸਾਸਤ੍ਰ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤ ਰਿਖ ਕਰੀ ॥ ਯਾ ਬਪੁ ਉਧਾਰਨ ਹੇਤ ਪਾਵਨ ਕਰਨ ਅਉਤਾਰੀ ਬਨੇ ॥ ਅਜੋਨ ਆਦਿ ਅਸੰਗ ਆਯ ਯਾ ਕਹਿਤ ਤ੍ਰਿਗੁਨ ਮੁਨਿ ਜਨ ਗੁਨੇ ॥ ਧਰ ਮਨੁਜ ਬਪੁ ਭਗਵਾਨ ਪਾਵਨ ਕਰਜੋ ਯਾ ਬਪੁ ਮਾਨੁਖੀ ॥ ਬਾਂਛਤ ਯਾ ਬਪ ਕਹੋ ਸੁਰਾਸੁਰ ਕਿਧੋ ਹੋਏ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਬਪੁ ਸੁਖੀ ॥੩॥ ਸਲੋਕ ॥ ਜਹ ਬਪੁ ਕਹ ਹਰਿ ਧਾਰਹੀ ਸੰਤਨ ਹਿਤ ਜੁਗ ਮਾਹਿ ॥ ਮਾਨੁਸ ਤਨ ਦੁਰਲਭ ਬਡੋ ਸਭੀ ਸਰਾਹਿਤ ਤਾਹਿ ॥੪॥ ਛੰਤ ॥ ਸਾ ਮਨੁਜ ਬਪੁ ਪ੍ਰਭ ਜਗ ਰਚਿਓ ਜੁਗ ਚਤੁਰ ਮਾਨੁਖ ਹੋਤ ਭੇ ॥ ਰਿਖ ਤਪੀ ਯੋਗੀ ਮੁਨਿ ਜਨਾ ਸੰਤ ਭਗਤ ਭਗਵਤ ਜੋਤ ਹੇ ॥ ਗਮਹ[੨] ਸ੍ਰੇਸਟ ਅਉਤਾਰ ਸ੍ਰੀ ਲਖਮੀ ਨਾਰਾਯਨ ਭਗਤ ਜਨ ॥ ਬਾਵਨ ਪਰਸਰਾਮ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਕ੍ਰਿਸਨ ਚੰਦ ਜਨਾਰਦਨ ॥ ਨਰ ਨਾਰਾਇਨ ਮੋਹਨੀ ਰੂਪ ਭਗਵਨ ਪਰਮ ਪਾਵਨ ਜਗਤ ਗੁਰ ॥ ਨਰ ਤਨ ਧਰਿਓ ਪਾਵਨ ਕਰਜੋ ਪਵਤਓ[੩] ਸਫਲ ਨਰ ਬਿਦਤ ਸੁਰ ॥੪॥੭॥੨੮੪੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਛੰਤ ਰਾਮਾ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਨਰ ਤਨ ਉਧਰੀ ਹਰਿ ਸਰਨ ਸੰਤ ਸੰਗ ਭਇਓ ਮੋਖ ॥ ਹਲਤ ਪਲਤ ਸੁਧਰੇ ਦੋਊ ਈਤ ਊਤ ਪ੍ਰਲੋਕ ॥੧॥ ਛੰਤ ॥ ਤ੍ਰਹ ਦੂਜੀ ॥ ਧ੍ਰੂਹ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਅੰਬਰੀਕ ਤਨ ਮੁਨਜ ਕੋ ਪਾਏ ਅਵਤਰੇ ਬਪੁ ਜਨਕ ਸੁਕਦੇਵ ਹੇ ॥ ਜੈ ਦੇਵ ਧੰਨਾ ਨਾਮਦੇਵ ਤਾਰੀ ਤਨ ਮਾਨੁਖੀ ਗਤ ਭਈ ਭਗਤ ਕੇ ਭੇਵ ਹੇ ॥ ਬੇਨ ਕਬੀਰ ਸੈਨ ਤਨ ਮਨੁਖ ਧਰ ਤਾਰ ਲੀਨੋ ਦੇਹ ਅੰਧ ਪੰਚ ਭੂਤ ਕੀ ॥ ਰਵਿਦਾਸ ਬਾਲਮੀਕ ਬਧਕ ਪਦ ਅੰਬਜੋ ਸਨ ਤਨ ਮਨੁਖ ਲੈ ਤਰੇ ਵਪੁ ਸੂਤ ਕੀ ॥ ਅਉਰ ਜੇ ਜੇ ਭਏ ਗਨੇ ਤਿਨ ਕਉਨ ਹੇ ਤਨ[੪] ਮਨੁਖ ਯਾ ਜਗਤ ਆਏ ॥ ਭਜਨ ਪ੍ਰਤਾਪ ਗੋਬਿੰਦ ਤ੍ਰਿਭੁਅਨ ਧਨੀ ਉਧਾਰ ਲੀਨੋ ਵਪੁ[ੲ] ਮੁਕਤ ਪਾਏ ॥੧॥ ਛੰਤ ਕੀ ਪੌੜੀ ॥ ਉਧਾਰ ਲੀਨੋ ਵਪ ਮਾਨੁਖੀ ਭਗਤ ਜਨ ਭਗਤ ਅਵਤਾਰ ਲੈ ਤਰਨ ਕੀਨੋ ॥ ਲੀਨ ਅਵਤਾਰ ਭਗਵਾਨ ਨਰ ਤਨ ਧਰਿਓ ਭਈ ਤਬ ਮੋਖ ਮਲ ਮੂਤ੍ਰ ਹੀਨੋ ॥ ਛਿਨਭੰਗ ਨਹ ਕਾਜ ਕਛਹੂ ਸਰਤ ਯਾ ਸੋ ਭਗਤ ਭਗਵੰਤ ਹੈ ਸਾਰ ਯਾ ਮੈ ॥ ਯਾਹਿ ਗੁਨ ਬਡੋ ਅਭਿਲਾਖ ਸੁਰ ਕਰਤ ਹੈ ਭਜਨ ਸਤਸੰਗ ਗੋਬਿੰਦ ਨਾਸੈ ॥ ਰਟਤ ਗੁਨ ਗੋਬਿੰਦ ਗੋਬਿੰਦ ਰਸਨਾ ਜਪੈ ਜਾਤ ਕੁਲ ਬਰਨ ਬਿਬੇਕ ਨਾਹੀ ॥ ਭਜਨ ਹੈ ਸਾਰ ਸਤ ਬਰਨ ਪਾਵਨ ਕਰੇ ਕਰਤ ਸ੍ਰੀਖੰਡ ਜਿਮ ਕਾਸ ਪਾਹੀ ॥੨॥ ਪਉੜੀ ॥ ਨੇਤ੍ਰ ਪੁਨੀਤ ਹਰਿ ਰੂਪ ਪੇਖੇ ਸਦਾ ਰਮ ਰਹਾ ਹੈ ਰਾਮ ਬਨ ਤ੍ਰਿਨ ਸਾਰੇ ॥ ਪੇਖ ਹਰਿ ਦਰਸ ਨਿਜ ਰੂਪ ਮੈ ਮਗਨ ਭਈ ਪੇਖ ਹਰਿ ਰੂਪ ਤ੍ਰੈ ਲੋਅ ਵਾਰੇ ॥ ਬਸਤ ਭਗਵਾਨ ਅਤਿ ਸਜਾਮਤਾ ਅੰਜਨੰ ਨਿਜ ਰੂਪ ਨਿਰੰਜਨੰ ਆਪ ਸਾਹਬ ॥ ਲਖੇ ਜੋਗਿੰਦ੍ਰ ਛਕ ਰਹੈ ਹਰਿ ਦਰਸ ਪਿਖ ਲਗੀ ਜੁਗ ਨੈਨ ਰਾਹਬ ॥ ਕਰਤ ਇਸਨਾਨ ਤ੍ਰਿਕੁਟੀ ਬੇਨੀ ਤਹਾ ਗੰਗ ਅਉ ਜਮਨ ਸੰਗਮ ਨਾਵੈ ॥ ਚਛੁ ਪ੍ਰਧਾਨ ਭਈ ਯਾਹਿ ਗੁਨ ਮੁਨਿ ਕਹਤ ਹੈ ਦੁਰਲਭ ਵਪੁ ਮਾਨੁਜ ਸੁਰ ਸਿਧ ਭਾਵੈ ॥੩॥ ਸ੍ਰੋਤ ਪੁਨੀਤ ਹਰਿ ਕਥਾ ਸ੍ਰਵਨ ਕਰੈ ਭਗਤ ਹਰਿ[ਸ] ਭਾਗਵਤ ਸੰਤ ਸੰਗੇ ॥ ਸ੍ਰਵਨ ਕਰ ਮਨਿਨ ਅਧਿਆਸਤਪ[੫] ਕਰਤ ਹੈ ਭਜਨ ਜਗਦੀਸ ਯਹਿ ਦਾਨ ਮੰਗੇ ॥ ਧੁਨਿ ਅਨਹਦਾ ਭਵਰ ਗੁੰਜਾਰ ਆਦਕ ਦਸਕ ਸੁਨਤ ਜੋਗੇਂਦ੍ਰ ਕਰ ਸ੍ਰਵਨ ਦੁਵਾਰੇ ॥ ਤਾਲ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਦੁੰਦਭ ਭੇਰੀ ਪਨਵ ਸੁਨਤ ਧੁਨਿ ਲਲਤ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਚਾੜੇ ॥ ਲਗਤ ਤਾੜੀ ਸੁੰਨ ਗਗਨ ਸਮਾਧ ਧਰ ਧਿਆਨ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦਰਸ ਦੇਖੇ ॥ ਸ੍ਰਵਨ ਗੁਨ ਬਡੇ ਹਰਿ ਕਥਾ ਜੋ ਸੁਨੈ ਰੇ ਸਾ ਸ੍ਰਵਨ ਪੁਨੀਤ ਸਚਾ ਸ੍ਰਵਨ ਲੇਖੇ ॥੪॥੨੮੪੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਛੰਤ ਰਾਮਾ ॥ ਤਰਹਿ ਦੂਸਰੀ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਆਇਆ ਤਾ ਕਾ ਸਫਲ ਹੈ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਹੋਇ ॥ ਦੂਖ ਸਹੇ ਸਿਰ ਆਪਨੇ ਸੁਖਦਾਈ ਸਭ ਕੋਇ ॥੧॥ ਪਉੜੀ ॥ ਚਰਨ ਪੁਨੀਤ ਹਰਿ ਪੰਥ ਚਾਲਤ ਦਰਸਨ ਹਿਤ ਦੁਖ ਸੁਖ ਸਹਿਤ ॥ ਤੀਰਥ ਗਵਨ ਕਰ ਧਾਮ ਜਾਤ੍ਰਾ ਸੀਤ ਉਸਨ ਸਮ ਕਰ ਲਖਤ ॥ ਨ੍ਰਿਤਤ ਪਗ ਪਗ ਚਲਤ ਮਾਰਗ ਅਸਟਾਂਗ ਪੂਜਤ ਨਰ ਹਰੀ ॥ ਪਗ ਬਾਂਧ ਘੂੰਘਰ ਝਾਂਝ ਨੇਵਰ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਮਲੈ ਬਸ (ਅਸ)
[੨]ਤਾ ਮਹ (ਅਸ)
[੩]ਪਵਿਤਜੋ (ਅਸ)
[੪]ਅਬ ਹੇਤ (ਅਸ)
[੫]ਅਧਜਸਤ ਹ੍ਵੈ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸੁਤ੍ਰ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਵਕ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਨ੍ਰਿਤ ਪਦ ਪਦ ਹੋਤ ਰੀ ॥ ਚਰਨ ਪੁਨੀਤ ਪਵਿਤ੍ਰ ਸਾ ਹਰਿ ਮਗ ਚਾਲੈ ਸੁ[੧] ਪੰਥ ਮਗ ॥ ਭਾਜ ਕੇ ਪੰਥਨ ਹਟਕ ਬਿਖੀਅਨ ਕੁਮਾਰਗ ਠੋਕਤ ਚਰਨ ਜੁਗ ॥੧॥ ਪਉੜੀ ॥ ਹਸਤ ਪੁਨੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੋ ਲੇਖਹਿ ਹਰਿ ਕਥਾ ॥ ਹਰਿ ਜਸ ਲਿਖੈ ਨਿਤਾਪ੍ਰਤਿ ਨਿਵਾਵਹੁ ਪ੍ਰਭ ਮਥਾ ॥ ਲਿਖਹ ਹਰਿ ਜਸੁ ਹਸਤ ਪਾਵਨ ਭਗਤ ਭਗਵਤ ਗੀਤ ਹੇ ॥ ਹਰਿ ਕਥਾ ਪਾਵਨ ਅਘ ਕ੍ਰਿਤ ਨਸਾਵਨ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਪੁਨੀਤ ਹੇ ॥ ਲਿਖੇ ਹਰਿ ਜਸੁ ਭਗਤ ਹਰਿ ਕੇ ਕਰਤ ਬੰਦਨ ਕਰ ਦੋਊ ॥ ਧੰਨ ਕਰ ਪ੍ਰਭ ਕਹੁ ਜੁਹਾਰਤ ਦੇਹੁ ਅਸੀਸਨ ਕਰ ਸੋਊ ॥੨॥ ਪਉੜੀ ॥ ਦਾਨ ਦੇਤ ਸਾ ਪਾਨ ਪਾਵਨ ਬ੍ਰਹਮ ਦਿਜਬਰ ਪੂਜਨੰ ॥ ਭੂਮ ਕੰਚਨ ਬਸਨ ਭੂਖਨ ਅੰਨ ਭੀਖਕ ਭੋਜਨੰ ॥ ਗ੍ਰਿਹ ਨਾਰਿ ਦਾਸਿਨ ਦਾਸ ਪੁਰ ਗੋ ਬਤਸ ਛੇਤ੍ਰਨ ਦਾਨ ਹੇ ॥ ਦੇਤ ਭਿਛਕਨ ਬਿਬਿਧ ਬਿਧ ਸੁਭ ਦਰਬ ਦਛਨਾ ਧਾਨ ਹੇ ॥ ਕਰਤ ਰਛਿਆ ਦੀਨ ਪ੍ਰ ਜਨਨ ਨਗ੍ਰ ਬਾਸਨ ਧੁਜਾ ਹੇ ॥ ਦਲਤ ਦੁਸ੍ਰਨ ਬਾਹੁ ਬਿਕ੍ਰਮ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਪਾਨਨ ਭੁਜਾ ਹੇ ॥੩॥ ਪੌੜੀ ॥ ਧਰਮ ਧੁਜਾ ਸਹਾਏ ਦੀਨਨ ਪ੍ਰਜਾ ਰਛਕ ਜਾਨੀਯੇ ॥ ਜੁਗ ਪਾਨ ਮਸਤਕ ਛਤ੍ਰ ਛਾਇਆ ਸੁਖਦਾਏ ਦੀਨਨ ਮਾਨੀਯੇ ॥ ਸਰੀਰ ਸਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗਨੀਏ ਉਪਕਾਰਕ ਤਾਪਸੀ ॥ ਧੰਨ ਸਾ ਵਪ ਮਨੁਖ ਕਹੀਏ ਸਫਲ ਆਇਆ ਜਾਪਸੀ ॥ ਪਸੁ ਪ੍ਰੇਤ ਤ੍ਰਿਗਤਿ ਤੇ ਬੁਰੇ ਹਰਿ ਬਿਮੁਖ ਜੇ ਤਨ ਜਗ ਜਏ ॥ ਬਸਤ ਦੋਜਖ ਬਾਸ ਕਲਪਨ ਬਿਗਤ ਅਧਗਤ ਦੁਖ ਨਏ ॥੪॥੯॥੨੯੪੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਛੰਤ ਰਾਮਾ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਨਰ ਤਨ ਸਫਲ ਪੁਨੀਤ ਭਯੋ ਲੀਨ ਅਵਤਾਰ ਮੁਰਾਰਿ ॥ ਆਪ ਮੁਕਤਿ ਪਾਵਨ ਕਰਤ ਤਾਰਤ ਜਗ ਸੰਸਾਰ ॥੧॥ ਪਉੜੀ ॥ ਛੰਤ ਕੀ ॥ ਨਿਹਫਲ ਹੋਤ ਨ ਘਾਲ ਕਾਹੂ ਬ੍ਰਿਥਾ ਹੋਤ ਨ ਸੇਵ ਹੇ ॥ ਅੰਤਰੰਗ ਬਾਸੀ ਪ੍ਰਭ ਅਬਿਨਾਸੀ ਪਤਿਤ ਪਾਵਨ ਦੇਵ ਹੇ ॥ ਪਾਪਾ ਬਿਨਾਸਨ ਨਾਮ ਹਰਿ ਕਾ ਲੇਤ ਭਉ ਸਾਗਰ ਤਰੇ ॥ ਜਮਦੂਤ ਜੋਹੁ ਨ ਸਕੈ ਤਾ ਕਹੁ ਦੂਰ ਤੇ ਜਮ ਗਨ ਡਰੇ ॥ ਹਰਿ ਧਾਮ ਹੋਤ ਨਿਵਾਸ ਤਾਸੁ ਜੋ ਜਪੇ ਨਿਸਦਿਨ ਹਰਿ ਹਰੇ ॥ ਦੇਤ ਅਬ ਦ੍ਰਿਸਟਾਂਤ ਸਾਸਤ੍ਰਨ ਜਿਹ ਬਿਧ ਪਤਿਤ ਪਾਵਨ ਕਰੇ ॥੧॥ ਪਉੜੀ ॥ ਅਜਾਮਲ ਅਪਕਰਮ ਕਾਰਕ ਰਮਤ ਬੇਸਜਾ ਨਿਸਦਿਨਾ ॥ ਨਹ ਸੇਵ ਪੂਜਾ ਜਜਨ ਸ੍ਰੀਪਤ ਨਹ ਜਾਪ ਮੰਤ੍ਰ ਮੁਨੀ ਜਨਾ ॥ ਰਮਤ ਬੇਸਿਆ ਪਾਨ ਮਦਰਾ ਮ੍ਰਿਗਨ ਹਿੰਸਾ ਕਰਤ ਹੇ ॥ ਮਗਨ ਨਿਸਦਿਨ ਰਸਨ ਇੰਦ੍ਰੀਅਨ ਲੁਬਧ ਗਨਕਾ ਗਰਤ ਹੇ ॥ ਭੂਲ ਗਉ ਕੁਲ ਧਰਮ ਕ੍ਰਿਆ ਬੇਦ ਰੀਤ ਮ੍ਰਿਜਾਦ ਹੇ ॥ ਉਲੰਘ ਸ੍ਰੁਤਿ ਸਾਸਤ੍ਰ ਮ੍ਰਿਜਾਦਾ ਕੁਬੁਧ ਇੰਦ੍ਰੀਅਨ ਸਾਦ ਹੇ ॥੩॥ ਪਉੜੀ ॥ ਭਈ ਆਗਿਆ ਜਮ ਗਨਾ ਆਏ ਗਹਿਓ ਅਜਮਲ ਦੂਤ ਹੇ ॥ ਪਾਪਾ ਕਮਾਨੇ ਉਘੜ ਆਏ ਬਹੁ ਤ੍ਰਾਸ ਸਾਸਨ ਹੋਤ ਹੇ ॥ ਕੰਠ ਰੁਕਜੋ ਹੋਤ ਨ ਸਬਦ ਤਾ ਮਹ ਬਾਤ ਪਿਤ ਕਫ ਰੋਕ ਹੇ ॥ ਚਿਤ੍ਰ ਬਾਸਨਾ ਮਨ ਗ੍ਰਸਤ ਲੁਬਧਿਓ ਸੁਤ ਨਾਰ ਸੰਪਤ ਸੋਕ ਹੇ ॥ ਅਕੁਲਾਏ ਟੇਰ ਉਠਜੋ ਨਾਰਾਇਨ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਪ੍ਰਾਨ ਰਖ ਲੀਜੀਏ ॥ ਯਹ ਸੁਨਤ ਜਮ ਗਨ ਛੋਡ ਭਾਗੇ ਧਰਮ ਢਿਗ ਕਾ ਕੀਜੀਏ ॥੩॥ ਸਲੋਕ ॥ ਚਉਥੀ[ੳ] ਪਉੜੀ ਵਿਚ ਉਚਾਰ ਹੋਇਆ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਸੁਨਤ ਨਾਮ ਗੋਬਿੰਦ ਕਾ ਛੋਡ ਗਏ ਜਮਦੂਤ ॥ ਆਏ ਰਛਿਆ ਕਰਨ ਤਿਸ ਸੁਰਗਨ ਸਾਧ ਪੁਰਹੂਤ ॥੪॥ ਪੌੜੀ॥ ਚਉਥੀ ॥ ਪੁਤ੍ਰ ਹੇਤ ਕੀਓ ਨਾਰਾਇਨ ਹਰਿ ਮਾਨਗੇ ਨਿਜ ਪਦ ਬਿਖੇ ॥ ਤਿਹ ਦਰਸ ਦੀਨਾ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕੀਨਾ ਗੋਬਿੰਦ ਕੀ ਗਤਿ ਕੋ ਲਖੇ ॥ ਜੇ ਭਜਤ ਮਨ ਚਿਤ ਲਾਏ ਸ੍ਰੀਪਤਿ ਹੋਤ ਹਰਿ ਪਦ ਪ੍ਰਾਪਤੇ ॥ ਯਾ ਮੈ ਕਛੂ ਸਦੇਹ ਨਾਹਨਿ ਮੁਨ ਬਿਦਤ ਭਖਤ ਸਾਸਤ ਹੇ ॥ ਜੈਸ ਜਾ ਕੀ ਭਾਵਨੀ ਚਿਤ ਬਾਸਨਾ ਤਿਮ ਫੁਰਤ ਹੇ ॥ ਤਿਆਗ ਸਕਲ ਜੰਜਾਲ ਮਿਥਿਆ ਕਿਮ ਚਰਨ ਕਮਲ ਨ ਜੁਰਤ ਹੇ ॥੪॥੧੦॥੨੯੪੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਛੰਤ ਰਾਮਾ ॥ ਜਿਹ ਜਿਹ ਅਉਸਰ ਭਜਿਓ ਹਰਿ ਤਬ ਭਏ ਸਹਾਇ ॥ ਜਾਨ ਆਪਨੋ ਹਾਥ ਦੇ ਸੰਕਟ ਲੀਏ ਬਚਾਏ ॥੧॥ ਪਉੜੀ ॥ ਜਬ ਪਕੜ ਦ੍ਰੋਪਦੀ ਸਭਾ ਆਨੀ ਦੋਸਾਸਨ ਬੈਠੋ ਜਹਾ ॥ ਖੜੇ ਪੰਡ ਨਿਰਖਤ ਨਾਰਿ ਚਿਤਵਤ ਬਸਾਤ ਨਾਹਨ ਕਛ ਤਹਾਂ ॥ ਦੁਸਟ ਸਭਾ ਮਿਲ ਮੰਤ੍ਰ ਕੀਨੋ ਲਗਨ ਕਰੀਏ ਦ੍ਰੋਪਦੀ ॥ ਖੜੇ ਪੰਡ ਨਿਰਖੇ ਲਾਜ ਮਰਹੈ ਇਹ ਬਿਉਤ ਕੀਨਿਓ ਨ੍ਰਿਪਤਹੀ ॥ ਕਰ ਰੁਦਨ ਦ੍ਰੋਪਦੀ ਹਰੀ ਬਿਨਵਤ ਸਹਾਏ ਹੋਹੁ ਮੁਕੰਦ ਹੇ ॥੧॥ ਪਉੜੀ ॥ ਸੁਨੀ ਸ੍ਰਵਨ ਬਾਨੀ ਪੰਡ ਰਾਨੀ ਆਰਤ ਹਰਨ[ਅ] ਗੁਪਾਲ ਹੇ ॥ ਰਖਜੋ ਲਜਜਾ ਬਸਤ੍ਰ ਛੀਨਤ ਦੀਨ ਬੰਧ ਦਯਾਲ ਹੇ ॥ ਅੰਬਾਰ ਲਾਗਿਓ ਬਸਨ ਛੀਨਤ ਨਹ ਨਗਨ ਹੋਵਨ ਦੀਨ ਹੇ ॥ ਸਪਤ ਬਾਸਰ[ੲ] ਰੈਨ ਦੁਸ੍ਰਨ ਆਵਗਜਾ ਕਰੀ ਮਤ ਹੀਨ ਹੇ ॥ ਰਖ ਲੀਨ ਪ੍ਰਨ ਬ੍ਰਿਦ ਲਾਜ ਰਾਖਉ ਸੁਹ੍ਰਿਦ ਸੰਤਨ ਗਾਇਆ ॥ ਭਗਤ ਵਛਲ ਦਾਸ ਹਿਤ ਭੈ ਹਰਨ ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਇਆ[ਸ] ॥੨॥ ਪਉੜੀ ॥ ਜਉਧਿਸਟਰ ਜਬ ਜਗ ਕੀਨਾ ਚਿਤ ਗਰਬ ਉਪਜਿਓ ਰਾਜਨੇ ॥ ਗੀਲਾਨ ਕਰ ਨਰ ਸੁਪਚ ਨੇਉਤੇਉ ਨੀਚ ਜਾਨਜੋ ਸਾਜਨੇ ॥ ਨਿੰਦ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[ੳ]ਸੁਭ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਚਉਥੇ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਕਰਨ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਬਾਸਤ੍ਰ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਕੀਨਉ ਭਗਤ ਜਨ ਕੀ ਮਨ ਉਪਰਾਜਿਓ ਗ੍ਰਬ ਹੇ ॥ ਨਹ ਜਗ ਪੂਰਨ ਭਇਓ ਰਾਜਨ ਬ੍ਰਿਥਾ ਭਉ ਤਬ ਸਰਬ ਹੇ ॥ ਕਰ ਜੋਰ ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜਰਾਜ ਢਿਗ ਦ੍ਰਿਗ ਹੇਰ ਬਿਨਤੀ ਕਰਤ ਹੇ ॥ ਕਵਨ ਅਵਗੁਨ ਬਨਜੋ ਹੇ ਪ੍ਰਭ ਨਹ ਜਗ ਪੂਰਨ ਹੋਤ ਹੇ ॥੩॥ ਪਉੜੀ ॥ ਨ੍ਰਿਖ ਆਕੁਲ ਚਿਤ ਰਾਜਨ ਹਸੇ ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜਰਾਜ ਹੇ ॥ ਤੈ ਨਿੰਦ ਭਗਤਨ ਕਰਜੋ ਰਾਜਨ ਤਿਹ ਹੇਤ ਬ੍ਰਿਥਾ ਸਮਾਜ ਹੇ ॥ ਮਮ ਹਿਤੂ ਸੂਪਚ ਬਿਦਤ ਭਗਤਨ ਤਿਸੁ ਆਨ ਯਾ ਜਗ ਮਾਹ ਹੇ ॥ ਉਚਿਸ੍ਰ ਭੋਜਨ ਭਗਤ ਮਮ ਯਗ ਸਾਲ ਸਗਲ ਸਿੰਚਾਹ ਹੇ ॥ ਯਗ ਹੋਇ ਪੂਰਨ ਘੰਟ ਬਾਜੈ ਸੁਨਹ ਰਾਜਨ ਬੈਨ ਹੇ ॥ ਕਰ ਜੋਰ ਸੂਪਚ ਆਨ ਜਗ ਭੋਜਨ ਕਰਾਇਓ ਤੈਨ ਹੇ ॥੪॥੧੧॥੨੯੪੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਛੰਤ ਰਾਮਾ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਮਾਨ ਰਖਿਓ ਹਰਿ ਭਗਤ ਜਨ ਭਗਤਨ ਤਾਨ ਮੁਰਾਰਿ ॥ ਹਰਿ ਬਿਨ ਐਸੋ ਕੋ ਕਰੈ ਭਗਤਨ ਅੰਗ ਕਰਤਾਰ ॥੧॥ ਪਉੜੀ ॥ ਸਾਜਨ ਸੁਹੇਲੇ ਦਾਸ ਹਰਿ ਕੇ ਹਰਿ ਬਿਨ ਜਜਤ ਨ ਆਨ ਹੇ ॥ ਹਰ ਰੰਗ ਰਾਤੇ ਸਹਜ ਮਾਤੇ ਭਗਤ ਜਨ ਹਰਿ ਤਾਨ ਹੇ ॥ ਸਖੀਆ ਸਹੇਲੀ ਸੰਗ ਪਿਰ ਕੇ ਮਿਲ ਕੰਤ ਧਨ ਸੀਗਾਰੀਆ ॥ ਸੇਜਾ ਸੁਹਾਵੀ ਸੰਗ ਪਿਰ ਕੇ ਰੈਨ ਦਿਨ ਸਾਧਾਰੀਆ ॥ ਗਲ ਬਾਹ ਸਾਜਨ ਧਨ ਸੁਹੇਲੀ ਮਿਲ ਨਾਂਹ ਧਨ ਉਮਾਵੜੀ[1] ॥ ਧਨ ਕੰਤ ਭਾਵੈ ਸੁਖ ਵਿਹਾਵੈ ਸਫਲ ਸਾਹਾ ਸੁਭ ਘੜੀ ॥੧॥ ਸਲੋਕ ॥ ਸੰਤ ਸੋਹਾਗਨ ਸਭ ਦਿਵਸ ਕੰਤ ਵਸੈ ਮਨ ਮਾਂਹਿ ॥ ਝੂਰ ਮਰਨ ਦੋਹਾਗਨੀ ਜਿਨਾ ਵਿਸਾਰੀ ਨਾਹ ॥੨॥ ਛੰਤ ॥ ਝੂਰ ਮਰਨ ਦੁਹਾਗਣੀ ਜਿਨੀ ਕੰਤ ਨ ਧਿਆਇਆ ॥ ਜਗ ਜਾਪ ਨ ਸੀਲ ਸੰਜਮ ਅਹਿਲਾ ਜਨਮ ਗਵਾਇਆ ॥ ਤਨ ਅਸੁਰ ਪਾਵਤ ਕੋਟ ਜੁਗਨ ਹਰਿ ਬਿਮੁਖ ਨਿਸਦਿਨ ਤਾਪਹੀ ॥ ਅਪਕ੍ਰਮ ਜੇਤੇ ਕਰਤ ਤੇਤੇ ਲੇਤੇ ਸਭਹਨ ਸ੍ਰਾਪ ਹੀ ॥ ਜਨ ਭਾਰ ਬਸੁਧਾ ਸਹਤ ਅਸੁਰਨ ਹਰਿ ਢਿਗ ਪੁਕਾਰਤ ਜਾਇ ਕੈ ॥ ਮਹੀ ਭਾਰ ਮੇਟਨ ਹੇਤ ਸ੍ਰੀਪਤਿ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਤ ਆਇ ਕੈ ॥੨॥ ਸਲੋਕ ॥ ਬਹੁ ਜਨਮਨ ਕੇ ਪਾਪ ਲੈ ਜਨਮ ਅਸੁਰ ਕੁਲ[ਓ] ਹੋਤ ॥ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਵਪ ਆਸੁਰੀ ਪਾਵਤ ਭਇਓ ਵਪ ਛੋਤ ॥੩॥ ਛੰਤ ॥ ਆਰਾਧ ਮਾਰਗ ਸੁਰ ਕ੍ਰਿਆ ਹਰਿ ਭਜਤ ਹਰਿ ਜਨ ਹਿਤ ਸਹਿਤ ॥ ਭਾਵ ਭਗਤਿ ਸੁਭ ਭਾਵਨੀ ਸਭ ਪ੍ਰਤ ਠਾਨਤ ਹਰਿ ਜਜਤ ॥ ਬਿਰੋਧ ਮਾਰਗ ਆਸੁਰੀ ਸਭ ਪ੍ਰਤ ਬਿਰੋਧਨ ਕਰਤ ਹੈ ॥ ਆਪ ਕੋ ਕਰਤਾਰ ਮਾਨਤ ਨਹ ਦ੍ਰਿਸ੍ਰ ਦੂਸਰ ਧਰਤ ਹੈ ॥ ਅੰਤ ਹਰ ਕਰ ਮੀਚ ਪਾਵਤ ਪੁਕਾਰ ਬਸੁਧਾ ਕਰਤ ਹੈ ॥ ਬਿਰੋਧ ਮਾਰਗ ਆਸੁਰ ਤਾਰਤ ਗੋਬਿੰਦ ਤੇ ਸਭ ਸਰਤ ਹੇ ॥੩॥ ਕਬਿ ਬਾਚ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਸੋ ਸੋ ਭਯੋ ਨਹ ਸੁਭ ਕਛੂ ਕਿਹ ਬਿਧ ਸਉਰੈ ਕਾਜ ॥ ਤਵ ਦੇਖਤ ਅਵਗੁਨ ਕਰਤ ਆਵਤ ਹੈ ਬਡ ਲਾਜ ॥੧॥ ਛੰਤ ॥ ਜਗ ਜਾਪ ਨ ਜਜਨ ਪੂਜਾ ਸੇਵ ਮੰਤ੍ਰ ਨ ਹਰਿ ਭਜਿਓ ॥ ਅਸਨਾਨ ਦਾਨ ਨ ਪੁੰਨ ਜਾਪਨ ਬੇਦ ਮ੍ਰਿਜਾਦ ਤਜਿਓ ॥ ਅਪਕ੍ਰਮ ਨਿਸਬਾਸਰ ਕਮਾਵਤ ਨਿਤ ਕਰਤ ਹਿੰਸਾ ਨਿੰਦ ਹੇ ॥ ਹਮ ਪਾਪ ਕ੍ਰਮਾ ਜੰਤ ਤੇਰੇ ਤੁਮ ਪਤਿਤ ਪਾਵਨ ਗੋਬਿੰਦ ਹੇ ॥ ਜਸ ਕਰੀ ਰਖਿਆ ਆਦ ਤੇ ਜਨ ਉਪਕਰੈ ਕਰ ਛੋਹ ਜੂ ॥ ਦਾਸ ਗੋਬਿੰਦ ਫਤਹ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਰਖ ਲੇਹੁ ਹੇ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਜੂ ॥੪॥੧੨॥ ਬਰਹੀ ਛੰਤ ਰਾਮਾ ਕਰੇ ਤਰਜ ਸਾਨੀ ॥੨੯੪੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਰਾਗ ਸਿੰਧਵੀ ॥ ਸੋਲਹੇ ॥ ਬਿਦਮਾਂ ਛੰਦ ਕੋ ਜਤ ॥ ਕਬਿ ਬਾਚ ॥ ਸਿੰਧਵੀ ॥ ਅਸ ਸਮਝ ਮਨਹ ਬਿਚਾਰ ਕੈ ॥ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਹਾਥ ਸਮਾਰ ਕੈ ॥ ਤਨ ਮਨ ਸਮਰਪਿਓ ਹਰਿ ਬਿਖੇ ॥ ਚਰਨਾਰ ਬਿੰਦ ਮਨਾਇ ਕੈ ॥੧॥ ਬਾਰ ਬਾਰ ਮਨਾਵਹੀ ॥ ਪ੍ਰਭ ਚਰਨ ਰਿਦੈ ਬਸਾਵਹੀ ॥ ਬਹੁ ਬਾਰ ਬਾਰ ਜੋਹਾਰਹੀ ॥ ਪ੍ਰਭ ਧਿਆਨ ਮਨਹਿ ਬਸਾਇ ਕੈ ॥੨॥ ਬਿਸ੍ਵਰੂਪ ਭਗਵਤ ਰਿਦੇ ਧਰ ॥ ਪ੍ਰਨਾਮ ਬਾਰੰਬਰ ਕਰ ॥ ਮਨ ਅਚਲ ਮੂਰਤਿ ਧਿਆਨ ਧਰ ॥ ਚਿਤ ਚੌਪ ਹਰਖ ਬਢਾਇ ਕੈ ॥੩॥ ਧੰਨ ਭਾਗ ਆਪਨ ਜਾਨਹੀ ॥ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਕੈ ਨਿਜ ਮਾਨਹੀ ॥ ਪ੍ਰਭ ਸਮਰ ਸਨਮੁਖ ਆਵਹੀ ॥ ਹਰਿ ਓਰ ਦ੍ਰਿਗਨ ਲਗਾਇ ਕੈ ॥੪॥ ਮਨ ਹਰਖ ਚਾਵ ਬਢਾਵਹੀ ॥ ਹਰਖਾਇ ਹੂ[2] ਸਮੁਹਾਵਈ ॥ ਪਗ ਠਮਕ ਠੁਮ ਠੁਮ ਚਾਲਹੀ ॥ ਹਰਿ ਓਰ ਚਿਤ ਲਗਾਇ ਕੈ ॥੫॥ ਕਟ ਰਵਤ ਨੇਵਰ ਘੂੰਘਰ ਝੀਨ ਸੁਰ ॥ ਪਗ ਨਾਦ ਨੇਵਰ ਸਦ ਪੁਰ ॥ ਕਰ ਚਰਮ ਮਾਨਹੁ ਝਾਂਝਰੀ ॥ ਗੁਨ ਗਾਨ ਕੀਰਤਨ ਗਾਇ ਕੈ ॥੬॥ ਹਰਿ ਸਮਰ[ਅ] ਸੰਗਮ ਨਾਵਨੋ ॥ ਭਟ ਦਾਵ ਅਉਸਰ ਪਾਇ ਕੈ ॥੭॥ ਕਰ ਸਮਰ ਤੀਰਥ ਜਾਤ੍ਰਾ ॥ ਮਨ ਜਪਤ ਹਰਿ ਹਰਿ ਮਾਤ੍ਰਾ ॥ ਸੰਕਲਪ ਤਨ ਮਨ ਵਾਰ ਕਰ ॥ ਸਮੁਹਿਓ ਚਿਤ ਉਮਗਾਇ ਕੈ ॥੮॥ ਚਿਤ ਲੀਨ ਭਉ ਚਰਨਾਰਬਿੰਦ ॥ ਜਲ ਜਲ ਖਟਾਨਿਓ ਕ੍ਰਿਪਾਸਿੰਧ ॥ ਮਿਲਾਪ ਸਾਗਰ ਬੂੰਦ ਕੌ ॥ ਤੁਮ ਸੁਨੋ ਮਨ ਚਿਤ ਲਾਇ ਕੈ ॥੯॥ ਤੁਮ ਸੁਨਹ ਸੰਤ ਸੁਜਾਨ ਹੇ ॥ ਯਹਿ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਾਰਿੰਗਪਾਨ ਕੇ ॥ ਚੈਤੰਨ ਸਾਗਰ ਤੇ ਜੁਦਾ ॥ ਥੋ ਬੂੰਦ ਨਿਸਚਰ ਰਾਇ ਕੈ ॥੧੦॥ ਅਬ ਮਿਲਤ ਸਾਗਰ ਰੂਪ ਮੇ ॥ ਨਿਜਰੂਪ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਉਮਾਹੜੀ (ਖਕ, ਅਸ)
[੨]ਹਰਿ (ਖਕ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਕਲ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸ੍ਰਮ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਰੂਪ ਅਰੂਪ ਮੇ ॥ ਜਹਾ ਮਨ ਬਾਨੀ ਕੀ ਗਮ ਨਹ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਬ੍ਰਹਮ ਗਇਓ ਸਮਾਇ ਕੈ ॥੧੧॥ ਵਪ ਮਾਤ੍ਰ ਦ੍ਰਿਸਤ[੧] ਪਰਤ ਕਰ ॥ ਚਿਤ ਵਾਸਨਾ ਗਉ ਸਕਲ ਜਰ ॥ ਜਿਮ ਦਗਧ ਅੰਬਰ ਕੋ ਚਿਹਨ ॥ ਦ੍ਰਿਸ ਮਾਤ੍ਰ ਦੀਖਤ[੨] ਕਾਏ ਕੈ ॥੧੨॥ ਕਛ ਸਰਤ ਤਾ ਸੋ ਕਾਜ ਨਹ ॥ ਤਸ ਭਈ ਵਪ ਦਨੁ ਰਾਜਨਹ ॥ ਬਿਲਾਏ ਮਨ ਸਚ ਸਿੰਧ ਗਇਓ ॥ ਤਰੰਗ ਭਾਵ ਮਿਟਾਇ ਕੈ ॥੧੩॥ ਅਸ ਭਇਓ ਹਰਿ ਮਹ ਲੀਨ ਜਬ ॥ ਤਨ ਮਨ ਗਲਤ ਭਉ ਫੁਰਨ ਸਭ ॥ ਵਪ ਮਾਤ੍ਰ ਦੇਖਿਯਤ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਕੋ ॥ ਵਤ ਚਿਤ੍ਰ ਮੂਰਤ ਭਾਏ ਕੈ ॥੧੪॥ ਤਹਾ ਖੁਦੀ ਗਈ ਬਿਲਾਏ ਕੈ ॥ ਖੁਦ ਭਇਓ ਖੁਦੀ ਮਿਟਾਏ ਕੈ ॥ ਸਭ ਬਿਧ ਅਪਨਪਾ ਖੋਇ ਕੈ ॥ ਕਛ ਰਖਿਓ ਨਾਹ ਛਪਾਇ ਕੈ ॥੧੫॥ ਅਸ ਭਇਓ ਹਰਿ ਮਹ ਲੀਨ ਜਬ ॥ ਚਿਤ ਫੁਰਜੋ ਹਰਿ ਗੁਨ ਗਾਨ ਕਬ ॥ ਬਿਨ ਭਜਨ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਤ ਨਹਿ ॥ ਗੁਨ ਉਠਜੋ ਹਰਿ ਕੋ ਗਾਏ ਕੈ ॥੧੬॥੧॥੨੮੪੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਸਿੰਧਵੀ ॥ ਤ੍ਰਹ ਦੂਜੀ ॥ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਜੂ ਪ੍ਰਤ ॥ ਸੋਲਹਾ ॥ ਕੀਨੋ ਆਜ ਸਨਾਥ ਮੁਹਿ ਦਰਸ ਦਿਖਾਏ ॥ ਦੀਨਜੋ ਦਰਸ ਮੁਰਾਰਿ ਤਾਪ ਤਨ ਸਗਲ ਮਿਟਾਏ ॥੧॥ ਭਇਓ ਆਜ ਸਨਾਥ ਨਾਥ ਜਬ ਦਰਸਨ ਪਾਏ ॥ ਆਜ ਹਮਾਰੇ ਧੰਨ ਭਾਗ ਹਰਿ ਸਨਮੁਖ ਆਏ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਜੇ ਸੁਖ ਕੋ ਮਹਾਦੇਵ ਬ੍ਰਹਮ ਨਾਰਦ ਰਿਖ ਲੋਚਹਿ ॥ ਸੋ ਸੁਖ ਆਜ ਭਗਵੰਤ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਿ ਮੋਹਿ ਦਿਵਾਏ ॥੨॥ ਜੋ ਸੁਖ ਕੋ ਸੁਰਰਾਜ ਸਮਾਜ ਜੁਤ ਨਿਤ ਉਠ ਚਾਹਹਿ ॥ ਸੋ ਸੁਖ ਆਜ ਸਮਾਨ ਦਇਆਨਿਧ ਤੇ ਹਉ ਪਾਏ ॥੩॥ ਜਾ ਸੁਖ ਕੋ ਫਨਰਾਜ ਸਿਧ ਚਾਰਨ ਮੁਨਿ ਚਾਹਤ ॥ ਸੋ ਸੁਖ ਆਜ ਜਿਨ ਰਾਜ ਦਾਸ ਹਿਤ ਰੂਪ ਧਰ ਆਏ ॥੪॥ ਜੇ ਸੁਖ ਕੋ ਸਭ ਲੋਚਹ ਤਪ ਸਾਧਤ ਸਿਧ ॥ ਸਾ ਸੁਖ ਆਜ ਪ੍ਰਤਖ[ੳ] ਆਜੁ ਹਮ ਦੇਖਨ ਆਏ ॥੫॥ ਜਾ ਸੁਖ ਕੋ ਸੁਰ ਬ੍ਰਿੰਦ ਚਕ੍ਰਵਰਤੀ ਨਿਤ ਲੋੜਹਿ ॥ ਸੁ ਸੁਖ ਆਜ ਪ੍ਰਚੰਡ ਜਨਿੰਦ੍ਰ ਹਮ ਦੇਖਨ ਪਾਏ ॥੬॥ ਜਾ ਪਦ ਕੋ ਕਰ ਧਿਆਨ ਤਪ ਸਾਧਤ ਤਪਸੀ ॥ ਸੋ ਜਨਿੰਦ੍ਰ ਹਮ ਆਜ ਪ੍ਰਖ[੩] ਰਨ ਮਾਹ ਹਕਾਏ ॥੭॥ ਜਾ ਕਹ ਸਾਰਦ ਸੇਖ ਕਮਲਾ ਨਿਤ ਸੇਵਤ ॥ ਤਾ ਸੰਗ ਕੀਨਜੋ ਜੁਧ ਪਰਸਪਰ ਬਾਤ ਸੁਨਾਏ ॥੮॥ ਜਾ ਕਹਿ ਜੋਗੀ ਸੇਵਹੀ ਜੋਗ ਅਸਟਾਗ ਕਰਾਹੀ ॥ ਤਾ ਸਿਉ ਕਰੀ ਢੀਠਾਈ ਬਾਤ ਅਨਉਚਿਤ ਕਰਾਏ ॥੯॥ ਜਾ ਕੋ ਸੇਵਤ ਚਰ ਅਚਰ ਸਭ ਜਜਤ ਭਜਤ ਹੈ ॥ ਸੋ ਭਗਵਾਨ ਪ੍ਰਤਛ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਚਲਾਏ ॥੧੦॥ ਬੀਤ ਗਏ ਜੁਗ ਕੋਟਿ ਕਿਨੂ ਨਹ ਦੇਖਨ ਪਾਏ ॥ ਸੋ ਬੈਰਾਟ ਬਿਸ੍ਵਰੂਪ ਦ੍ਰਿਗਨ ਕੇ ਗੋਚਰ ਆਏ ॥੧੧॥ ਨੇਤ ਨੇਤ ਸ੍ਰੁਤਿ ਕਹਤ ਸਾਸਤ੍ਰ ਸਿਮਰਤ ਪ੍ਰਮਾਨਤ ॥ ਸੋ ਦਇਆਲ ਕਹੁ ਆਜ ਸਮ੍ਰ ਹਿਤ ਬਹੁਰ ਹਕਾਏ ॥੧੨॥ ਦਰਸਿਓ ਨਾਹਨ ਬ੍ਰਹਮ ਜਿਨ ਨਾਭ ਲੀਏ[੪] ਭਵ ॥ ਸੋ ਪਦ ਕੰਜ ਹਮ ਆਜ ਸਨਮੁਖ ਦਰਸਾਏ ॥੧੩॥ ਮਹਾ ਪ੍ਰਲੈ ਕੋ ਰੂਪ ਆਜ ਹਮ ਦੇਖਿਓ ਸਉਤਕ ॥ ਤ੍ਰਿਧਾ ਰੂਪ ਜਗਦੀਸ ਨਾਮ ਸਰਬਲੋਹ ਕਹਾਏ ॥੧੪॥ ਜਹਾਂ ਨ ਤ੍ਰਿਗੁਨ ਉਪਾਧ ਆਪ ਸੋ ਆਪ ਸੁਹਾਇਓ ॥ ਸੋ ਬੈਰਾਟ ਬਿਸ੍ਵਰੂਪ ਜਗਤ ਪ੍ਰਲੈ ਬਨ ਆਏ ॥੧੫॥ ਦੇਖੀਅਤ ਅਤ ਬਿਸ੍ਰ ਬਿਭੂਤ ਜਨਿੰਦ੍ਰ ਤਨ ਕਾਲ ਸਮਾਵਤ ॥ ਮਹਾਕਾਲ ਹੂੰ ਕਾਲ ਨਾਥ ਸਰਨਾਗਤ ਆਏ ॥੧੬॥ ਇਤ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਭਗਵਤ ਗੀਤ ਸੁਭੰ ॥੨॥੨੮੪੮॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਸਿੰਧਵੀ ॥ ਦੂਜੀ ਤ੍ਰਹ ॥ ਦੈ ਧਨੁਸ ਟੰਕੋਰਾ ॥ ਗਰਜ ਕਠੋਰਾ ॥ ਕਛੇ ਕਛ ਕਾਛੇ ॥ ਸੋਭਤ ਆਛੇ ॥੧॥ ਕਿੰਕਨਿ ਕਟ ਬਾਜੇ ॥ ਤਨ ਦੁਤਿ ਰਾਜੈ ॥ ਭੁਜ ਠੋਕਤ ਤਾਲੰ ॥ ਜੁਧ ਉਤਾਲੰ ॥੨॥ ਕੈਬਰ ਸੰਧਾਨਿਓ ॥ ਹਰਿ ਦਿਸ ਤਾਨਿਓ ॥ ਰਿਸ ਕਰ ਗਰਜਿਓ ॥ ਕਿਨੂ ਨ ਬਰਜਿਓ ॥੩॥ ਹਠ ਰਣ ਕੀਨਾ ॥ ਜੁਧ ਪ੍ਰਬੀਨਾ ॥ ਪਟਾ ਭ੍ਰਮਾਵਤ ॥ ਸਾਂਗ ਨਚਾਵਤ ॥੪॥ ਫਰੀ ਕੁਠਾਰਾ ॥ ਧੋਪ ਕਟਾਰਾ ॥ ਸੈਥੀ ਜਮਦਾੜ੍ਹਾ ॥ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਸੁਧਾਰਾ ॥੫॥ ਜੰਬੂਆ ਗੁਲੇਲਾ ॥ ਸੈਫ ਨੁਕੈਲਾ ॥ ਗੁਫਨ ਗੁਰਜ ਪਟਾ ॥ ਗੁਰਹ ਬਨਟਾ ॥੬॥ ਸੂਆ ਕਰੌਲੀ ॥ ਬਜ੍ਰ ਬਿਛੌਲੀ ॥ ਪਿਸ੍ਰਲ ਹਥਨਾਲੈ ॥ ਤੁਪਕ ਜੰਜਾਲੈ ॥੭॥ ਬੰਦੂਕ ਧਮਾਕਾ ॥ ਤ੍ਰਿਸੂਲਨ ਮਾਠਾ ॥ ਚਕਤੀ ਅਸ ਢਾਰਾ ॥ ਕਰਦ ਕੋਠਾਰਾ ॥੮॥ ਪੰਛੀ ਪਰੀਲੀ ॥ ਸਾਂਗ ਸੈਕੀਲੀ ॥ ਛਿਪ੍ਰ ਸਕੇਲਾ ॥ ਛੋਹੀ ਸੇਲਾ ॥੯॥ ਖੰਜ੍ਰ ਜਮਦਾੜ੍ਹਾ ॥ ਤੇਗ ਦੋਧਾਰਾ ॥ ਪਰਸ ਖਦੰਗੀ ॥ ਨਾਵਕ ਚੰਗੀ ॥੧੦॥ ਨਾਚੁਖ ਬ੍ਰੈਟੀ ॥ ਸੂਆ ਸਫੈਟੀ ॥ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਭਗੌਤੀ ॥ ਸੁਭਗ ਸੋਹਉਤੀ ॥੧੧॥ ਕੁਵੰਡ ਕੋਠਾਰਾ ॥ ਧਨੁਖ ਨਹਾਰਾ ॥ ਪਨਚ ਸੁਰੰਗੀ ॥ ਛਕੇ ਫਿਰੰਗੀ ॥੧੨॥ ਲੈਸ ਨਵੀਨੀ ॥ ਤੂਨਨ ਚੀਨੀ ॥ ਖਪਰਾ ਪ੍ਰੀਆਲੀ ॥ ਪਰੀ ਪਛਾਲੀ ॥੧੩॥ ਚਕ੍ਰ ਤ੍ਰਿਸੂਲਾ ॥ ਅਦਭੁਤ ਛੂਲਾ ॥ ਰੀਛ ਤ੍ਵਾਰਾ ॥ ਤ੍ਰਿਛ ਗਜਾਰਾ ॥੧੪॥ ਤਰਕਸ ਮਾਜਿੰਦ੍ਰਾ ॥ ਕਮਾਨ ਕਾਲਿੰਜ੍ਰਾਂ ॥ ਪਰਸਾ ਚੀਨੀ ॥ ਖੰਜ੍ਰ ਡੀਨੀ ॥੧੫॥ ਆਯੁਧ ਬਹੁ ਭਾਤਾ ॥ ਸਸਤ੍ਰ ਬਿਖਜਾਤਾ ॥ ਸਜੇ ਸੁ ਬਾਹੂ ॥ ਨਿਸਚਰ ਨਾਹੂ ॥੧੬॥੩॥੨੮੪੯॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਦ੍ਰਿਸਟ (ਖਕ, ਅਸ)
[੨]ਦੀਸਤ (ਖਕ, ਅਸ)
[੩]ਪਰਤਖ (ਖਕ, ਅਸ)
[੪]ਲੀਓ (ਖਕ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[੬]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਪ੍ਰਰਖ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਸਿੰਧਵੀ ॥ ਸੋਲਹੇ ਤਰਜ ਸਾਨੀ ॥ ਦਨੁਰਾਜ ਰਾਜ ॥ ਸਜ ਜੁਧ ਸਾਜ ॥ ਬਖਤ੍ਰ ਸਨਾਹ ॥ ਪਹਰੇ ਦੁਬਾਹ ॥੧॥ ਮੁਛੈਂ[ੳ] ਫੜਕਾਏ ॥ ਗਜਿਓ ਰਿਸਾਏ ॥ ਉਛਕਿਓ ਉਤੰਗ ॥ ਹਰ ਸਮਰ ਜੰਗ ॥੨॥ ਤਨ ਦੀਹ ਘੋਰ ॥ ਨਿਸਚਰ ਕਠੋਰ ॥ ਸਾਵੰਤ ਸੂਰ ॥ ਲੋਚਨ ਕਰੂਰ ॥੩॥ ਤਨ ਘੋਰ ਸਜਾਮ ॥ ਨਿਸਚਰ ਭਿਰਾਮ ॥ ਬਾਹੋ ਬਿਸਾਲ ॥ ਦਾੜੇ ਕਰਾਲ ॥੪॥ ਲੋਚਨ ਕਰਾਲ ॥ ਮੁਖ ਤਜਤ ਜੁਵਾਲ ॥ ਦੀਰਖ ਉਤੰਗ ॥ ਨਿਸਚਰ ਮਲੰਗ ॥੫॥ ਸੇਰੇ ਹੁਜਬਰ ॥ ਗੁਰਗੋ ਬਬਰ ॥ ਦਾਨੂ ਪਲੰਗ ॥ ਦੇਵੇ ਨਿਹੰਗ ॥੬॥ ਗਿਰ ਹੇਮ ਕਾਏ ॥ ਕੈਲਾਸ ਮਾਏ ॥ ਊਚੋ ਬਿਸਾਲ ॥ ਦਮ ਦੀਹ ਤਾਲ ॥੭॥ ਪਾਵਕ ਸਮਾਨ ॥ ਬਿਬ ਕਾਲ ਜਾਨ ॥ ਅਤਿ ਪੁਸ੍ਰ ਦੈਤ ॥ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਜੈਤ ॥੮॥ ਨਖ ਸਿਖ ਬੈਸਾਲ ॥ ਗਿਰ ਕਾਇ ਮਾਲ ॥ ਕੁਸਤੀ ਪ੍ਰਬੀਨ ॥ ਤਨ ਮਨ ਸੁਖੀਨ ॥੯॥ ਅੰਗ ਅੰਗ ਸੋਭ ॥ ਲਖ ਹੂਰ ਲੋਭ ॥ ਸਸਤ੍ਰਨ ਪ੍ਰਬੀਨ ॥ ਸਭ ਇਲਮ ਬੀਨ ॥੧੦॥ ਬਲਵੰਤ ਦੂਤ ॥ ਨਿਸਚਰ ਬਲੂਤ ॥ ਭੁਜ ਬਲ ਕਠੋਰ ॥ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮ ਜੋਰ ॥੧੧॥ ਬਿਕ੍ਰਮ ਉਦਾਰ ॥ ਮਾਰਤ ਪ੍ਰਚਾਰ ॥ ਸੂਰਾ ਪ੍ਰਚੰਡ ॥ ਭਟ ਸਮ੍ਰ ਮੰਡ ॥੧੨॥ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਭੂਪ ॥ ਜੋਧਾ ਅਨੂਪ ॥ ਮ੍ਰਿਗਰਾਜ ਸਮ ॥ ਕਿਛ ਨਾਹ ਗਮ ॥੧੩॥ ਅੰਗ ਅੰਗ ਛਬ ॥ ਸੂਰਤ ਅਜਬ ॥ ਕਲਗੀ ਕੁਲਾਹ ॥ ਬਖਤ੍ਰ ਸਨਾਹ ॥੧੪॥ ਖਿਫਤਾਨ ਜਿਰਹ ॥ ਚਿਲਤਹ ਮਤ੍ਰਹ ॥ ਪੈਰਹਨ ਲੋਹ ॥ ਭਟ ਛਕੇ ਸੋਹ ॥੧੫॥ ਬਨ ਠਨ ਰਨਧੀਰ ॥ ਭਗਵੰਤ ਤੀਰ ॥ ਬਗੜਾਏ ਬਾਨ ॥ ਜੁਟਜੋ ਨਿਦਾਨ ॥੧੬॥੪॥੨੯੫੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਸਿੰਧਵੀ ॥ ਸਾਰੰਗ ਤਾਨ ॥ ਕੈਬਰ ਸੰਧਾਨ ॥ ਛਾਡਜੋ ਪ੍ਰਚਾਰ ॥ ਬਾਨਨ ਪ੍ਰਹਾਰ ॥੧॥ ਬਰਖਤ ਬਾਨ ॥ ਨਾਚੁਖ ਕਮਾਨ ॥ ਬੂੰਦਨ ਪ੍ਰਾਏ ॥ ਸਾਇਕ ਰਿਸਾਏ ॥੨॥ ਝਰਲਾਏ ਬਾਨ ॥ ਬਰਖਤ ਅਪ੍ਰਮਾਨ ॥ ਗੋਲਾ ਬੰਦੂਕ ॥ ਉਠਤ ਭਭੂਕ ॥੩॥ ਛੁਟਤ ਜੰਜਾਲ ॥ ਭਭਕਤ ਜੁਆਲ ॥ ਅੰਗਾਰ ਲੂਕ ॥ ਗੋਲੀ ਬੰਦੂਕ ॥੪॥ ਬਜਰ ਕਠੋਰ ॥ ਬਰਖਤ ਕਰੋਰ ॥ ਤੜਤਾ ਪਰਾਏ ॥ ਗ੍ਰਜਤ ਝੁਝਾਏ ॥੫॥ ਹਰਬੈ ਹਜਾਰ ॥ ਬਰਖਤ ਤੁਸਾਰ ॥ ਤੀਰੈਂ ਤੁਫੰਗ ॥ ਵਰਹਤ ਨਿਸੰਗ ॥੬॥ ਸੈਥੀ ਕਟਾਰ ॥ ਗੁਰਜੈ ਅਪਾਰ ॥ ਸਾਯਕ ਛੁਟੰਤ ॥ ਅਹਿਨਿਸ ਉਡੰਤ ॥੭॥ ਸੈਫੋ ਸਿਪਰ ॥ ਬਲਮ ਤਬਰ ॥ ਗੁਰਹਾ ਕਮੰਦ ॥ ਫੈਂਕਤ ਬਿਲੰਦ ॥੮॥ ਪਾਸੀ ਕਰਾਲ ॥ ਪਰਰਾਂ[ਅ] ਪ੍ਰਾਲ ॥ ਪਿਸ੍ਰਲ ਹਲਾਕ ॥ ਤੁਪਕ ਦਮਾਕ ॥੯॥ ਪਟਾ ਫੇਕੰਤ ॥ ਬਿਛੂਆ ਖੇਡੰਤ ॥ ਸੇਲਾ ਤੁਫੰਗ ॥ ਨਾਵਕ ਖਦੰਗ ॥੧੦॥ ਬਰਖਤ ਅੰਗਾਰ ॥ ਧਾਰਾ ਅਪਾਰ ॥ ਬਰਖੰਤ ਤੀਰ ॥ ਸੈਹਥਿ ਪਟੀਰ ॥੧੧॥ ਬੁਗਦਾ ਕਰਾਲ ॥ ਖਪਰਾ ਬਿਸਾਲ ॥ ਪਰਰਾ ਉਕਾਬ ॥ ਬਹਰੀ ਸਿਤਾਬ ॥੧੨॥ ਸਹਬਾਜ ਬਾਜ ॥ ਨਾਚੁਖ ਪ੍ਰਵਾਜ ॥ ਬਹੁ ਭਾਤ ਸਸਤ੍ਰ ॥ ਪ੍ਰਵਾਜ ਅਸਤ੍ਰ ॥੧੩॥ ਦਿਸ ਬਦਿਸ ਛਾਏ ॥ ਪ੍ਰਲੈ ਸੁਹਾਏ ॥ ਧਾਰਾ ਅਨੂਪ ॥ ਬਰਸਾਤ ਭੂਪ ॥੧੪॥ ਤਨ ਤਨ ਕਮਾਨ ॥ ਬਹੁ ਭਾਤ ਬਾਨ ॥ ਮਾਰਤ ਨਿਸੰਗ ॥ ਹਰਿ ਦਿਸ ਖਤੰਗ ॥੧੫॥ ਤੈਨੀ ਅਪਾਰ ॥ ਫੇਕਤ ਜੁਝਾਰ ॥ ਕੋਟੈ ਉਸਾਰ ॥ ਬਨਾਵਲੀ ਯਾਰ ॥੧੬॥੫॥੨੯੫੧॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਸਿੰਧਵੀ ॥ ਤਰਜ ਸਾਨੀ ॥ ਸੋਲਹੇ ॥ ਬਹੁ ਪ੍ਰਕਾਰ ਜੁਧ ਨਿਸਚਰ ਕੀਨਾ ॥ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਸਸਤ੍ਰਨ ਬ੍ਰਿਨ ਦੀਨਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਜਨਿੰਦ੍ਰ ਬਪੁ ਪੁਸਪ ਸਮਾਨਾ ॥ ਪਰਸਤ ਚਰਨ ਆਯੁਧ ਭਗਵਾਨਾ ॥੧॥ ਪਰਸ ਪਰਸ ਪਗ ਅਸਤ੍ਰਨ ਜੇਤੇ ॥ ਪੁਸਪਨ ਕੰਜ ਕਲੀ ਭਏ ਤੇਤੇ ॥ ਨ੍ਰਿਖ ਨ੍ਰਿਖ ਦਾਨਵ ਮੁਸਕਾਹੀ ॥ ਪੁਨ ਪੁਨ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਵਰਸਾਹੀ ॥੨॥ ਜੇ ਜੇ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸੁਰ ਪ੍ਰਹਾਰਤ ॥ ਤੇ ਤੇ ਪੁਸਪ ਕਲੀ ਤਨ ਧਾਰਤ ॥ ਗੁੰਜਹ ਭ੍ਰਮਰ[ੲ] ਧੁਨਿ ਕਰਤ ਰਸਾਲਾ ॥ ਮਾਨਹੁ ਗਾਨ ਕਰਤ ਸੁਰ ਬਾਲਾ ॥੩॥ ਰਿਸ ਰਿਸ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਪੁਨ ਡਾਰਤ ॥ ਮਹਾਰਾਜ ਤਨ ਆਯੁਧ ਮਾਰਤ ॥ ਸਮਨ ਧਾਰ ਹੁਏ ਸਸਤ੍ਰ ਬਰਸਹੀਂ ॥ ਤਿਮ ਤਿਮ ਨਿਸਚਰ ਮਨੈ ਹਰਖ ਹੀ ॥੪॥ ਬਹੁਤ ਕਾਲ ਇਮ ਕਰਤ ਤਮਾਸਾ ॥ ਖੇਡਤ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਮਹਾਸਾ ॥ ਚਿਰੰਕਾਲ ਲੋ ਮਚਾ ਅਖਾੜਾ ॥ ਖੇਡਤ ਦੁਹੂ ਦਿਸਨ ਬਰਿਆਰਾ ॥੫॥ ਨਾਲ ਬੰਦੂਕ ਨਵਲਾਸਨ ਛਾਡਤ ॥ ਗੋਲਾ ਗੇਦ ਦੁਹੂ ਦਿਸ ਮਾਂਡਤ ॥ ਹੜਹੜਾਏ ਕ੍ਰਿਪਾਨਿਧ ਬਿਹਸਤ ॥ ਪੁਨ ਪੁਨ ਨਿਸਚਰ ਰੀਝਤ ਉਲਸਤ ॥੬॥ ਪੁਲਕ ਪੁਲਕ ਦਾਨਵ ਰਨ ਮੰਡਤ ॥ ਪੁਨ ਪੁਨ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਬਹੁ ਛਡਤ ॥ ਤੜਪ ਤੜਪ ਦੈ ਦੈ ਭੁਜ ਤਾਲੰ ॥ ਉਛਰ ਉਛਰ ਦਨਰਾਜ ਉਤਾਲੰ ॥੭॥ ਠੋਕ ਠੋਕ ਭੁਜ ਦੈ ਦੈ ਤਾਲਾ ॥ ਤੁਮਕ[੧] ਤੇਗ ਸੈਹਥੀ ਭੁਜਾਲਾ ॥ ਦਾਵ ਘਾਵ ਬਹੁ ਭਾਂਤਨ ਕਰਹੀ ॥ ਮਹਾਕਾਲ ਸੋ ਨੈਕ ਨ ਡਰਹੀ ॥੮॥ ਗਰਜ ਗਰਜ ਗਰਜਤ ਭੀਹਾਲਾ ॥ ਨਾਦ ਨਿਸੁੰਨ ਘੋਰ ਸਮਕਾਲਾ ॥ ਗਰਜ ਗਰਜ ਤਰਜਤ ਰਨ ਮੰਡਲ ॥ ਕੂਦ ਕੂਦ ਭਟ ਧੀਰ ਸਮੰਗਲ ॥੯॥ ਕੂਦ ਕੂਦ ਹਿਅ ਹਰਖ ਉਛਾਹੂ ॥ ਦਉਰ ਦਉਰ ਸਮੁਹਤ ਦਨ ਨਾਹੂ ॥ ਲਲਕ ਲਲਕ ਲਲਕਾਰਤ ਭਗਵਤ ॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਤੁਪਕ (ਖਕ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ‘ਮੁਝੇ’ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ‘ਪ੍ਰਾਂ’ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ‘ਭ੍ਰਮ’ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਲਪਕ ਲਪਕ ਸਮੋਹਤ ਹਵ ਬਿਧਵਤ ॥੧੦॥ ਕਸ ਕਸ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਪਰਹਾਰਤ ॥ ਸ੍ਰੀ ਜਨਿੰਦ੍ਰ ਪਰ ਆਯੁਧ ਡਾਰਤ ॥ ਫਾਂਦ ਫਾਂਦ ਦਾਵਨ ਮਲ ਭਾਇਨ ॥ ਹਾਂਕ ਹਾਂਕ ਘਾਵਤ ਬਹੁ ਘਾਇਨ ॥੧੧॥ ਧੁਕ ਧੁਕ ਉਠਤ ਕਬੰਧ ਅਯੋਧਨ ॥ ਭੂਤ ਭੜੰਗ ਬੈਤਾਲਨ ਭੀਖਨ ॥ ਪ੍ਰਲੈ ਕਾਲ ਕੇ ਭੂਤ ਮਸਾਨਾ ॥ ਅਕਸਮਾਤ੍ਰ ਗਰਜਤ ਧੁਨ ਨਾਨਾ ॥੧੨॥ ਦੀਖ ਨ ਪਰਤ ਦੇਸ ਅਰ ਕਾਲਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਜਨਿੰਦ੍ਰ ਕੋ ਚੋਜ ਰਸਾਲਾ ॥ ਜਲਾਕਾਰ ਮਹ ਜੁਧ ਠਠਾਹੀ ॥ ਜੁਗ ਬੀਰਨ ਬਿਨੁ ਤ੍ਰਿਤੀਏ ਕੋ ਨਾਹੀ ॥੧੩॥ ਜਸ ਠਾਕੁਰ ਤਸ ਸੇਵਕ ਬਨਿਓ ॥ ਠਾਕੁਰ ਸੇਵਕ ਜਾਤ ਨ ਗਨਿਓ ॥ ਸਮ੍ਰ ਪ੍ਰਲੈ ਕੋ ਰਚਿਓ ਬਿਧਾਤਾ ॥ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਸੰਗ ਜੁਧ ਠਠਾਤਾ ॥੧੪॥ ਸੁਰ ਨਰ ਜਛ ਮਾਨਵ ਬਹੁ ਜੁਝੇ ॥ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਜੁਧ ਸਭ ਦਲ ਰੂਝੇ ॥ ਸਕ੍ਰ ਆਦਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਰ ਬਿਰੰਦਾ ॥ ਦੇਵੀ ਦੇਵ ਕਾਲ ਰਵਿ ਚੰਦਾ ॥੧੫॥ ਕਿਨੂ ਨ ਤਾ ਕਹ ਰਨ ਕਰ ਸਾਧਾ ॥ ਹਾਰ ਪਰੇ ਸੁਰ ਸਕਲ ਬਿਰਾਧਾ ॥ ਪ੍ਰਲੈ ਜੁਧ ਕੇ ਖੇਤ ਤੇ ਚਪੇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਕੇ ਬਪ ਮਹ ਛਪੇ ॥੧੬॥੬॥੨੮੫੨॥ ਬਿੰਸਨਪਦ ॥ ਸਿੰਧਵੀ ॥ ਤ੍ਰਹ ਦੂਜੀ ॥ ਸੋਲਹੇ ॥ ਗਜੇ ਨਰਿੰਦ ਰਿਸਾਏ ਕੈ ॥ ਗੁਨ ਬਾਨ ਪਨਚ ਚਢਾਏ ਕੈ ॥ ਧੁਨਿ ਰਹਯੋ ਪੂਰ ਸਮਾਇ ਕੈ ॥ ਚਕ ਰਹਯੋ ਅਸੁਰ ਲਜਾਇ ਕੈ ॥੧॥ ਧਰ ਹਰਯੋ ਕੰਪ ਰੁਮਾਵਲੀ ॥ ਜਕ ਲਗਯੋ ਨਿਸਚਰ ਰਾਵਲੀ ॥ ਹਿਅ ਫਟਯੋ ਧੁਨ ਸੁਨ ਦਹਲਿਯੋ[ੳ] ॥ ਫਗ ਲਗੀ ਪਗ ਨਹ ਹਲੇਓ ॥੨॥ ਟਕ ਟਕ ਲਗੀ ਤਹ ਆਏ ਕੈ ॥ ਬਕ ਭਇਓ ਜਿਭੌ ਖਾਏ ਕੈ ॥ ਸੁਧ ਭੂਲ ਗਇਓ ਭਉ ਪਾਇ ਕੈ ॥ ਬੁਧਿ ਬਿਸਰ ਗੀ ਤਵ ਰਾਏ ਕੈ ॥੩॥ ਤਕ ਭਾਲ ਸਾਯਕ ਛਾਡਿਯੋ ॥ ਕੈ ਬ੍ਰਿਨ ਨਿਸਚਰ ਡਾਡੇਓ[੧] ॥ ਧਨ ਗੁਰਹ ਗੋਫਨ ਘਾਇਓ ॥ ਦਨ ਰਾਜ ਰਨ ਮੁਰਛਾਇਓ ॥੪॥ ਗਿੜ ਚਾਪ ਧਰਨੀ ਮਹ ਪਰਯੋ ॥ ਹਾਹਾਕਾਰ ਨਿਸਚਰ ਉਚਰਯੋ ॥ ਬਿਬ ਚਾਂਪ ਪਨਚ ਚੜਾਏ ਕੈ ॥ ਕਰ ਧੀਰ ਚਿਤ ਰਹ ਰਾਏ ਕੈ ॥੫॥ ਕਰ ਬਜ੍ਰ ਪਾਤ ਮੁਰਾਰ ਹੀ ॥ ਸਰ ਸਸਤ੍ਰ ਤੀਛਨ ਡਾਰਹੀ ॥ ਕਰ ਮਲਤ ਕਛੁ ਨ ਬਸਾਤ ਹੀ ॥ ਨਹ ਸਕਤ ਅਸੁਰ ਪਰਾਜ ਹੀ ॥੬॥ ਭਈ ਹੀਨ ਮਾਇਆ ਆਸੁਰੀ ॥ ਸਭ ਪ੍ਰਲੈ ਲੈ ਭਉਮਾਸੁਰੀ ॥ ਅਬ ਬਨਯੋ ਜੁਧ ਨਿਦਾਨ ਕੋ ॥ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਘਾਤ ਲੁਝਾਨ ਕੋ ॥੭॥ ਜਹ ਜਗਤ ਨਾਹ ਪ੍ਰਕਾਸ ਹੀ ॥ ਸਭ ਲੀਨ ਚਿਦ ਅਕਾਸ ਹੀ ॥ ਪਰਕ੍ਰਿਤ ਤਹਾਂ ਨ ਕਲੋਲ ਹੀ ॥ ਸਭ ਬਿਸ੍ਵ ਹਰਿ ਮਹ ਡੋਲਹੀ ॥੮॥ ਨਹ ਰੈਂਨ ਦਿਵਸ ਪ੍ਰਕਾਸ ਹੀ ॥ ਸਭ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮ ਨਿਵਾਸ ਹੀ ॥ ਚਿਦਾ ਕਾਸ ਕੇਵਲ ਭਾਸਹੀ ॥ ਪ੍ਰਬ੍ਰਹਮ ਸੁਤਹ ਬਿਲਾਸਹੀ ॥੯॥ ਤਹ ਦਾਸ ਸੁਆਮੀ ਏਕਠੇ ॥ ਇਹ ਚੋਜ ਭਗਵਤ ਪੇਖਠੇ ॥ ਸਿਸੁ ਪ੍ਰਚਤ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਕਟਕ ਰਚ ॥ ਤਿਮ ਪ੍ਰਚਤ ਸੁਆਮੀ ਦਾਸ ਮਚ ॥੧੦॥ ਕਰ ਲੀਨ ਜਗਤ ਚਰਾਚਰੰ ॥ ਸਭ ਜੀਅ ਜੰਤ ਸੁਰਾਸੁਰੰ ॥ ਨਿਰੰਕਾਰ ਲੀਰਾ ਰੂਪ ਕੈ ॥ ਨਿਜ ਮਾਹਿ ਲੀਨ ਸਰੂਪ ਕੈ ॥੧੧॥ ਪਰਕ੍ਰਿਤ ਹਰਿ ਮਹ ਲੀਨ ਭਉ ॥ ਸੰਸਾਰ ਜੀਵ ਭਾਵ ਤਹਾ ਖੀਨ ਭਉ ॥ ਸਤਾ ਮਾਤ੍ਰ ਕੇਵਲ ਭਾਸਹੀ ॥ ਚਿਦਾ ਕਾਸ ਸੋ ਪ੍ਰਕਾਸ ਹੀ ॥੧੨॥ ਬਿਸ੍ਵ ਲੈ ਬਿਸ੍ਵ ਬੈਰਾਟ ਮੈ ॥ ਸਭ ਬ੍ਰਹਮ ਲੀਨ ਪ੍ਰਮਾਤਮੈ ॥ ਜਲਾਭਾਸ ਜਲ ਮੈ ਦੀਸਹੀ ॥ ਜਲ ਰੂਪ ਜਲ ਮੈ ਈਸ ਹੀ ॥੧੩॥ ਅਸ ਈਸ ਮਨਹ ਬਿਚਾਰ ਕੈ ॥ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਰਚਯੋ ਸੁਧਾਰ ਕੈ ॥ ਜੁਧ ਹੇਤ ਤਾਹ ਪਰਾਜਿਓ ॥ ਪਰਸਪਰ ਸਮ੍ਰ ਨਿਵਾਜਿਓ[ਅ] ॥੧੪॥ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਤਉਨ ਨਮਿਤ ਹੇ ॥ ਉਪਰਾਜ ਤਾਹਿ ਅਨੰਤ ਹੇ ॥ ਬਹੁ ਕਾਲ ਤਾ ਸੰਗ ਰੂਝਿਓ ॥ ਸੁਰ ਅਸੁਰ ਬਹੁ ਰਨ ਜੂਝਿਯੋ ॥੧੫॥ ਨਿਵਾਰ ਗਰਬ ਸੁਰਾਸੁਰੰ ॥ ਉਤਰ ਓਜ ਚਰਾਚਰੰ ॥ ਪੁਨ ਲੀਨ ਸਗਲ ਜਗਤ੍ਰ ਕੈ ॥ ਅਬ ਲੜਤ ਆਪ ਚਰਿਤ੍ਰ ਕੈ ॥੧੬॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਸਿੰਧਵੀ ਸੋਲਹੇ ॥ ਦੂਜੀ ਤ੍ਰਹ ॥ ਪੁਨ ਕੋਪ ਜਨਿੰਦ ਚਾਪ ਲਈ ॥ ਟੰਕਾਰ ਨਿਸੁੰਨੰ ਫੈਲ ਗਈ ॥ ਤਕ ਹੀਅ ਨਿਸਾਚਰ ਬਾਨ ਤਜਯੋ ॥ ਕਰ ਮੁਰਛਿਤ ਦੈਤ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਬਜਯੋ ॥੧॥ ਫੁੰਕਾਰ ਫਨਿੰਦ੍ਰ ਸਹਸਮੁਖੰ ॥ ਸਿਤ ਸਾਯਕ ਸਾਗ ਚਲਯੋ ਬਿਦੁਖੰ ॥ ਭੁਜ ਫੋੜ ਨਿਸਾਚਰ ਪੈਠ ਗਈ ॥ ਖਗਰਾਜ ਮਨੋ ਅਹਿ ਲੀਲ ਲਈ ॥੨॥ ਸੈਥੀ ਭਸੁਡੀ ਪੁਨ ਚੋਟ ਕਰਿਓ ॥ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਜਨਿੰਦ੍ਰ ਮਾਰ ਧਰਯੋ ॥ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਗਦਾ ਗੁਰਜ ਮਾਰ ਪਰੀ ॥ ਗੜੀਆ ਬਲਮ ਸਮਸਾਮ ਝੜੀ ॥੩॥ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਕਟਾਰ ਜਮਦਾਰ ਢਰਤ ॥ ਹਵ ਦਾਰੁਨ ਬੀਰਨ ਜੋਰ ਮੰਡਤ ॥ ਗੁਰਜ ਗੁਫਨ ਸੈਫ ਤੁਫੰਗ ਤਬਰ ॥ ਜੰਬੂਆ ਪਿਸ੍ਰਲ ਹਥ ਨਾਲ ਜਬਰ ॥੪॥ ਹੁਕਨਾਲ ਬੰਦੂਕ ਧਮਾਕ ਛੁਟਤ ॥ ਬ੍ਰਜਬਾਨ ਸਿਲੀਮੁਖ ਤੀਰ ਉਡਤ ॥ ਚੰਦ੍ਰਹਾਸ ਦੋਧਾਰਨ ਮਾਰ ਪਰੀ ॥ ਸਮਾਠ ਗੁਲੇਲਨ ਚੋਟ ਝਰੀ ॥੫॥ ਪਰਸ ਮੂਸਲ ਛਉਹੀ ਛਿਪ੍ਰ ਗਦਾ ॥ ਕਰਦ ਛੂਲ ਕੁਠਾਰਨ ਸੇਲ ਮਦਾ ॥ ਡੰਡ ਲਸਟਕ ਮੂਸਲ ਪਾਸ ਫਹਤ[ੲ] ॥ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਫਰੀ ਅਸ ਧੋਪ ਬਹਤ ॥੬॥ ਗੁਰਜ ਮੁਦਗਰ ਡੰਡ ਕਰਵਾਰ ਛਰੀ ॥ ਪੰਛੀ ਸਰ ਸਾਇਕ ਸੂਲ ਸਰੀ ॥ ਨਾਵਕ ਨਾਚੁਖ ਭਟ ਮਾਰ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[1]ਡਾਰਿਓ (ਖਕ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਜ਼ੁਹੇਲੇਓ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਨਿਵਾਰਿਓ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਫਤਹ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਮਚੀ ॥ ਮਿਲ ਸਾਹਿਬ ਸੇਵਕ ਜੁਧ ਰਚੀ ॥੧॥ ਜੀਵਈਸ੍ਰ ਘੋਰ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਮਡਿਓ ॥ ਭਗਵੰਤ ਭਗਤ ਸੰਗ ਖੇਡ ਖੇਡੇਓ ॥ ਬਹੁ ਘਾਇਲ ਘਾਇਲ ਘਾਵ ਦਈ ॥ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮ ਛੀਨ ਭਈ ॥੮॥ ਭੁਜ ਪਉਰਖ ਜੋਬਨ ਛੀਨ ਬਲੰ ॥ ਤਨ ਝੰਝਰ ਜਾਜਰ ਖੀਨ ਦੁਰਬਲੰ ॥ ਝਰਨਰ ਬਹੁ ਸ੍ਰੋਨਤ ਧਾਰ ਚਲੀ ॥ ਦਨੁਰਾਜ ਅਯੋਧਨ ਮਾਰ ਝਲੀ ॥੯॥ ਮੂਰਛਾ ਬਿਸੁਧ ਭਇਓ ਜੋ ਤਬੈ ॥ ਬਰਖਾ ਆਯੁਧ ਭਈ ਘੋਰ ਜਬੈ ॥ ਕਰ ਕੰਪ ਸਰਾਸਨ ਪਾਨ ਗਿਰਜੋ ॥ ਬਹੁ ਸ੍ਰੋਨਤ ਅੰਗਨ ਅੰਗ ਝਰਜੋ ॥੧੦॥ ਦੁਤ ਹੀਨ ਭਈ ਭੁਜ ਕੰਪ ਵਪੰ ॥ ਨ ਬਸਾਤ ਕਛੂ ਹਰਿ ਸੋ ਜਦਪੰ ॥ ਸਭ ਤੇਜ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮ ਖਿੰਚ ਲੀਓ ॥ ਨਿਰਬੀਜ ਨਿਸਾਚਰ ਦੇਹ ਭਇਓ ॥੧੧॥ ਪ੍ਰਤਾਪ ਪ੍ਰਭਾ ਦੁਤ ਕ੍ਰਾਂਤਿ ਹਰੀ ॥ ਸਭ ਤੇਜ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮ ਸੋਭ ਟਰੀ ॥ ਅੰਗ ਅੰਗ ਸਿਥਲ ਬਲ ਹੀਨ ਭਇਓ ॥ ਪਿਖ ਸੇਲ ਸਾਂਗਨ ਝੀਨ ਭਇਓ ॥੨॥ ਤਨ ਦਾਰਨ ਦੀਹ ਬਿਸਾਲ ਬਡੋ ॥ ਕਨਕਾਚਲ ਪ੍ਰਾਏ ਉਤੰਗ ਅਡੋ ॥ ਜਲ ਆਸ੍ਰਿਤ ਜੁਧ ਜਨਿੰਦ੍ਰ ਠਠਿਓ ॥ ਹਵ ਦਾਰੁਨ ਤੁਮਲ ਜੁਧ ਮਚਿਓ ॥੧੩॥ ਦੁਇ ਮੇਰ ਸੁਮੇਰ ਭਿਰੇ ਜੰਗੰ ॥ ਦੁਇ ਸੇਰ ਮਤੰਗ ਮਦੀ ਗੁਰਗੰ ॥ ਦੁਇ ਨਾਗ ਕਰੀ ਪੰਨਗ ਬਬਰੰ ॥ ਦੁਇ ਦੇਵ ਅਦੇਵ ਕਰੇ ਰਗਰੰ ॥੧੪॥ ਜਿਮ ਦੀਰਘ ਕਾਇ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਹਰੀ ॥ ਤਿਅ ਦੇਵ ਬਿਸਾਲ ਦਨਰਾਜ ਠਰੀ ॥ ਦੋਊ ਸੁਆਮੀ ਸੇਵਕ ਏਕ ਲਖੇ ॥ ਕਹੁ ਅਬਿਗਤ ਕੀ ਗਤ ਕਉਨ ਅਖੇ ॥੧੫॥ ਹਰਿ ਕ੍ਰੀੜਤ ਖੇਡਤ ਚੋਜ ਕਰੇ ॥ ਜਿੰਨ ਰਾਜ ਸੇ ਸਭ ਹੀ ਖੇਡ ਸਰੇ ॥ ਸਮ੍ਰ ਲੀਲਾ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਪਿਖੇ ॥ ਕਰ ਕਉਤਕ ਕੇਲ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਬਿਖੇ ॥੧੩॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਿੰਧਵੀ ॥ ਬਹੁ ਮਾਰ ਮਚੀ ਬਜ੍ਰ ਓਰਨ ਕੀ ॥ ਕਰ ਬਿਆਕੁਲ ਸਮ੍ਰ ਸਿਰੋਮਨ ਕੀ ॥ ਤਨ ਦੈਤ ਸੰਭਾਰਤ ਭਇਓ ਜਬ ਹੀ ॥ ਕਰ ਕੋਪ ਕੋਠਾਰ ਹਨਿਓ ਤਬਹੀ ॥੧॥ ਬ੍ਰਿਨ ਖਾਏ ਬਹੁ ਰਿਪ ਵਾਰ ਕਰਿਓ ॥ ਫਟ ਦਾਰੁਨ ਘਾਇਨ ਘਾਏ ਪਰਿਓ ॥ ਗੁਰਜ ਗੋਫਨ ਗੋਲਨ ਮਾਰ ਮਚੀ ॥ ਦੋਊ ਤਰਫ ਜੁਝਾਰਨ ਜੁਧ ਰਚੀ ॥੨॥ ਨਿਸੰਕ ਨਿਸਾਚਰ ਕਾਨ ਤਜਿਓ ॥ ਸਰ ਸਾਂਗਨ ਸੇਲਨ ਈਸ ਜਜਿਓ ॥ ਚਕ੍ਰ ਸਾਯਕ ਆਰਤੀ ਦੀਪਕ ਕੈ ॥ ਹਰਿ ਓਰ ਪਠਜੋ ਬਨ ਗੀਤਕ ਕੈ ॥੩॥ ਚਮਰ ਸੇਲ ਗਦਾ ਗੁਰਜ ਨਾਦਨ ਕੈ ॥ ਰਚ ਸਾਰਗੀ ਸਾਂਗ ਸੀਤਾਰਨ ਕੈ ॥ ਬਨੈਟੀ ਕੁਠਾਰ ਨੀਸਾਨ ਬਿਬਿਧੈ ॥ ਰਚ ਮੰਦਲ ਖੀਨ ਬਾਦੰਤ੍ਰ ਸੁਭਗੈ ॥੪॥ ਹਥਨਾਲ ਬੰਦੂਕ ਤੁਫੰਗ ਤਹਾਂ ॥ ਧੁਨਿ ਭੇਰਨ ਸੰਖਨ ਨਾਦ ਮਹਾ ॥ ਸਦ ਗਰਜ ਨਿਸਾਚਰ ਗਾਨ ਗੁਨੰ ॥ ਕਿਲਕਾਰ ਅਲਾਪਤ ਤਾਨ ਧੁਨੰ ॥੫॥ ਸਰ ਸਾਇਕ ਗੋਲਨ ਬਾਨ ਗੁਲੀ ॥ ਰਚ ਪੁਸਪਨ ਗੇਂਦਨ ਮਾਲ ਭਲੀ ॥ ਦੀਪ ਮਾਲਾ ਜੁਆਲਾ ਤੋਪ ਤਜੈ ॥ ਪ੍ਰਕਾਸ ਛਟਾ ਚਪਲਾ ਹੂੰ ਲਜੈ ॥੬॥ ਧਮਕਾਰ ਬੰਦੂਕ ਤੁਪਕ ਝਝਕੈ ॥ ਰਚ ਮਾਰੂ ਦੁੰਦਭ ਧਉਸ ਧੁਕੈ ॥ ਭੁੰਕਾਰ ਤੁਪਕ ਧੁਨਿ ਘੰਟਨ ਕੀ ॥ ਰਵਿ ਨਾਦਨ ਘੋਖਨ ਡੰਕਨ ਕੀ ॥੭॥ ਝਨਕਾਰ ਝਨਾਝਨ ਸਸਤ੍ਰਨ ਕੀ ॥ ਪਗ ਪਾਇਲ ਘੂੰਘਰ ਪਾਤ੍ਰਨ ਕੀ ॥ ਤੜਾ ਤੜਾ ਛਰਕਨ ਛੀਟ ਪਰੈ ॥ ਸਿਪੰਦ ਮਲਾਗਰ ਧੂਪ ਜਰੈ ॥੮॥ ਸਦ ਗਰਜਤ ਮਾਨਸੇ ਓਜ ਭਰਾ ॥ ਜੈਕਾਰ ਪ੍ਰਾ ਪਦਾਰਥ ਉਹ ਧਰਾ[ੳ]॥ ਕਰਿ ਸਿਸਤ ਸੰਧਾਨਤ ਬਾਨ ਸਰੰ ॥ ਮਨੋ ਅੰਜਲੀ ਡੰਡ ਪ੍ਰਨਾਮ ਕਰਾ ॥੯॥ ਉਝਕਤ ਉਝਕ ਜੰਜਾਇਲ ਕੀ ॥ ਧੁਨਿ ਉਘਟਤ ਪਾਇਨ ਪਾਇਲ ਕੀ ॥ ਮਨੋ ਭਾਵ ਨਟੂਹਨ ਦਾਵ ਫਬੇ ॥ ਉਪਮਾ ਤਿਹ ਕੀ ਕਹ ਕਉਨੇ ਕਬੇ ॥੧੦॥ ਫਟ ਮਸਤਕ ਸ੍ਰੋਤ ਧਾਰ ਬਹੀ ॥ ਪਾਦਾਰਘ ਪੰਚ ਪ੍ਰਾਤਨ ਬਾਰ ਬਹੀ ॥ ਹੁਵੈ ਟੂਕ ਭੁਜਾ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਗਿਰਿਓ ॥ ਨਈਬੇਦ ਤਹਾਂ ਪਕਵਾਨ ਧਰਜੋ ॥੧੧॥ ਹਵ ਭੀਖਮ ਘੋਰ ਮਸਾਨ[੧] ਮਚੀ ॥ ਕਬਿ ਸਾਮ ਸਮਾਜ ਹਰ[੨] ਪੂਜ ਰਚੀ ॥ ਬਿਰੋਧ ਸਮਾਜ ਭਗਵੰਤ ਜਜਜੋ ॥ ਕਰ ਚਿਤ ਇਕ੍ਰਾਗਰ ਈਸ ਭਜਿਓ ॥੧੨॥ ਭਗਉਤੀ ਭਗਵੰਤ ਭਗਤਾ ਹੁਵੈ ਕੈ ॥ ਬਿਰੋਧ[ਅ] ਅਚਾਰੀ ਨੇਮਕਕੈ[੩] ॥ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਧ੍ਰਮਾਲੈ ਬਾਸ ਬਸਜੋ ॥ ਸੂਰੁਤਾਪਨ ਧ੍ਰਮ ਕਬਿ ਰਾਮ ਦਸਜੋ ॥੧੩॥ ਖੇਤ੍ਰ ਖੇਤ੍ਰਗ ਸਮਾਨ ਨ ਸੂਰਤਤਾ ॥ ਕਬਿ ਰਾਮ ਭਨੈ ਏ ਬੇਰੋਧ ਮਤਾ ॥ ਨੇਸਠਾ ਭਗਵੰਤ ਬਿਖੈ ਧਰ ਕੈ ॥ ਨਿਸਚਾ ਹਰਿ ਮਾਹ ਸਰ੍ਰ ਕਰ ਕੈ ॥੧੪॥ ਤਨ ਮਨ ਸਮ੍ਰਪਜੋ ਈਸ੍ਵਰ ਹੀ ॥ ਜਗ ਜਾਨ ਅਨਿਤ ਨਿਤਮੀਸ੍ਵਰ ਹੀ ॥ ਕਾਲ ਕਲਮ ਬਿਹੀਨ ਨੇਹ ਕਰਮ ਸਦਾ ॥ ਤਿਸ ਧਿਆਨ ਪਗਜੋ ਲੈ ਛਿਪ੍ਰ ਗਦਾ ॥੧੫॥ ਬਿਰੋਧ ਸਮਾਜ ਜਜਜੋ ਨਰਹਰਿ ॥ ਭਟ ਦਾਰੁਨ ਜੁਧ ਮੰਡਿਓ ਰਿਸ ਭਰ ॥ ਜਿਮ ਪ੍ਰੇਮ ਪਗੇ ਉਰ ਦਾਸ ਭਜੇ ॥ ਤਿਮ ਰੋਸ ਸਨੇ ਦਨੁਰਾਜ ਜਜੇ[੪] ॥੧੬॥੯॥੨੯੫੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਸਿੰਧਵੀ ॥ ਸੋਲਹੇ ॥ ਤਰਜ ਸਾਨੀ ॥ ਹੋਤ ਪ੍ਰਸਪਰ ਜੁਧ ਦੋਉ ਭਟ ਰੂਝਹੀ ॥ ਨੈਕ ਨ ਮੋੜਤ ਅੰਗ ਸਮ੍ਰ ਹਠ ਲੂਝਹੀ ॥ ਆਯੁਧ ਘੋਰ ਕਰਾਲ ਕਾਲ ਸਮ ਛੂਟਹੀ ॥ ਜੁਟੇ ਹਠੀਲੇ ਸੂਰ ਸਸਤ੍ਰ ਬਹੁ ਸੁਟ ਹੀ ॥੧॥ ਕਸ ਕਸ ਸਾਰੰਗ ਬਾਨ ਦੋਹੂ ਭਟ ਛਾਡਹੀ ॥ ਤਕ ਤਕ ਸੂਰਨ ਸੂਰ ਪ੍ਰਲੈ ਹਵ ਮਾਂਡਹੀ ॥ ਗਰਜ ਗਰਜ ਭੈ ਨਾਦ ਘੋਰ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਘਮਸਾਨ (ਖਕ, ਅਸ)
[੨]ਹਰਿ (ਅਸ)
[੩]ਨਿਯਮ ਕੈਕੈ (ਖਕ, ਅਸ)
[੪]ਸਜੇ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਬ੍ਰੋਧ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਸਦ ਕੂਕਹੀ ॥ ਦਾਵ ਘਾਵ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਭਟਨ ਭਟ ਝੋਕਹੀ ॥੨॥ ਨਾਦ ਨਿਸੁੰਨ ਭੈਕਾਰ[ੳ] ਹਾਕ ਕਲ ਘੋਰ ਹੇ ॥ ਦੂੰਕਤ ਦੁਸਹ ਕਠੋਰ ਘੋਰ ਕਲ[ਅ] ਸੋਰ ਹੇ ॥ ਬਬਕਤ ਬਜਾਘ੍ਰਨ ਘੋਖ ਡਾਂਕ ਮੇਘਨ ਦਲ ਲਜਤ ॥ ਮਹਾਕਾਲ ਕੇ ਡਾਂਕ ਡਾਂਕ ਦੁਸਤ੍ਰ ਕਲ ਗਜਤ ॥੩॥ ਚਉਪ ਚਉਪ ਸੁਮੁਹਾਤ ਹਾਂਕ ਦੈ ਭਿੜਤ ਅਯੋਧਨ ॥ ਮਾਰ ਮਾਰ ਮੁਖ ਟੇਰ ਹੇਰ ਮੁਖ ਪ੍ਰਭਾ ਸਿਰੋਮਨ ॥ ਹੌਸ ਹੌਸ ਬਹਿਸਾਹਿ ਤਾਨ ਸਾਰੰਗ ਟੰਕਾਰਤ ॥ ਤਕ ਤਕ ਬਾਨ ਸੰਧਾਨ ਸਮੂਹ ਹੂਏ[੧] ਸਸਤ੍ਰ ਪ੍ਰਹਾਰਤ ॥੪॥ ਸੇਲ ਸਾਂਗ ਸੈਹਥੀ ਏਕੈ ਬਾਰ ਚਲਾਵਤ ॥ ਛੂਲ ਤ੍ਰਿਸੂਲਨ ਸੂਲ ਘਾਯੇ ਘਾਯਨ ਤਨ ਘਾਵਤ ॥ ਗੁਰਹ ਗੁਲੇਲ ਕਲੂਖ ਤੀਨ ਬਿਧ ਅਸਤ੍ਰਨ ਡਾਰਤ ॥ ਸ੍ਰੀ ਜਨਿੰਦ੍ਰ ਦਿਸ ਪਠਤ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤਨ ਸਰ ਪਾਰਤ ॥ ਸਿਲੀਮੁਖ ਖਪਰਾ ਖਦੰਗ[੨] ਤੀਨ ਬਿਧ ਬਾਨਨ ਘਾਵਤ ॥ ਕਰਦੈ ਛਉਹੀ ਛੁਰੀ ਤੀਨ ਭਾਂਤਿ ਬ੍ਰਿਨ ਲਾਵਤ ॥ ਪਰਸਾ ਫਰੀ ਕੁਠਾਰ ਤਮਕ ਤੀਖਨ ਭਟ ਘਾਵੈ ॥ ਸੈਫ ਸ੍ਰੋਹੀ ਤੇਗ ਬ੍ਰਿਨ ਜਿਨਰਾਜ[੩] ਚਖਾਵੈ ॥੬॥ ਧੋਪ ਦੋਧਾਰੀ ਖਾਂਡ ਘਾਵ ਦਾਰੁਨ ਰਿਪੁ ਪੇਲਤ[੪] ॥ ਜਮਧਰ ਜਬਰ ਕਟਾਰ ਤਿਛ ਪੈਨੀ ਹਠ ਠੇਲਤ ॥ ਖੰਜਰ ਬਿਛੂਆ ਬਾਂਕ ਭਾਂਤ ਤ੍ਰੈ ਸਨਮੁਖ ਰੇਲਤ ॥ ਫਾਸੀ ਫਾਹੀ ਕਮੰਦ ਤੀਨ ਬਿਧ ਗ੍ਰੀਵਨ ਮੇਲਤ ॥੭॥ ਗਦਾ ਗੁਰਜ ਸਮਾਠ ਕੋਪ ਕਰ ਅਸੁਰ ਪਠਾਵਤ ॥ ਤੀਨ ਤੀਨ ਬਿਧ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਨਾਨਾ ਭਟ ਘਾਵਤ ॥ ਸਨਮੁਖ ਸਮਰ ਜਨਿੰਦ੍ਰ ਢੀਠ ਹ੍ਵੈ ਜੁਧ ਮਚਾਵਤ ॥ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਜੀਅ ਹਉਸ ਸਕਲ ਰਨ ਮਾਂਹ ਪੁਰਾਵਤ ॥੮॥ ਆਯੁਧ ਘੋਰ ਸੰਬੂਹ ਬਾਨ ਛਹਬਰ ਕਰ ਬਰਖੈ ॥ ਸਾਰ ਬਜ੍ਰ ਹੁਕ ਬਾਨ ਬਰਫ ਗੋਲਾ ਡਵ ਝਰਖੈ ॥ ਲੂਕ ਅੰਗਾਰ ਅਪ੍ਰਮਾਨ ਘੋਰ ਦਾਮਿਨ ਸਮ ਲਪਕੈ ॥ ਝਰ ਝਰ ਪਰੈ ਚਿੰਨਗਾਰ ਸਾਰ ਧਾਰਾ ਹੁਵੈ ਝਪਕੈ ॥੯॥ ਚਟ ਚਟ ਚੋਟ ਚਟਾਕ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰਨ ਕੇ ਪਰਹੀ ॥ ਘਹਰਤ ਦੀਹ ਤੁਫੰਗ ਤੋਪ ਗੋਲਨ ਬਹੁ ਝਰਹੀ ॥ ਗੋਲਾ ਬਾਨ ਗੁਲੇਲ ਗੁਰਹ ਗੋਫਨ ਝਰ ਲਾਇਓ ॥ ਨਾਲ ਬੰਦੂਕ ਧਮਾਕ ਤੋਪ ਪਿਸ੍ਤਲ ਸਲਖਾਇਓ ॥੧੦॥ ਦੁਹੂ ਦਿਸਨ ਭਟ ਗੂੜ ਰੂੜ ਨਿਸਚਰ ਤਨ ਭਾਰੀ ॥ ਗਦਾ ਗਰਿਸ੍ਤ ਅਪ੍ਰਮਾਨ ਫਾਂਦ ਹਰਿ ਦਿਸ ਪ੍ਰਹਾਰੀ ॥ ਵਰਹਤ[੫] ਬੂੰਦ ਸਮਾਨ ਬਜ੍ਰ ਗੋਲਾ ਝਰਲਾਇਓ ॥ ਛਾਡਤ ਅਸੁਰ ਨਿਸੰਗ ਸੰਕ ਨਹ ਰੰਚਕ ਲਾਇਓ ॥੧੧॥ ਆਨਨ ਜੁਆਲਾ ਤਜਤ ਬਾਨ ਪਾਵਕ ਪ੍ਰਹਰਹੀ ॥ ਬਹੁ ਬਹੁ ਪਾਵਕ ਫੈਲ ਤੁਪਕ ਗੋਲਾ ਹੁਵੈ ਝਰਹੀ ॥ ਗਰਜ ਭੈਆਨਕ ਕ੍ਰੂਰ ਮੂੜ ਹੂੜ ਹਠ ਠਾਨਿਓ ॥ ਲਰਤ ਪਰਸਪਰ ਜੁਧ ਸੀਲ ਕਰ ਪਛ ਉਡਾਨਿਓ ॥੧੨॥ ਅਦਭੁਤ ਚੋਜ ਦਇਆਲ ਕਾਲ ਕ੍ਰੀੜਤ[ੲ] ਹਵ ਰਚ ਕਰ ॥ ਲਖ ਨਹ ਪਰਤ ਚਰਿਤ੍ਰ ਆਪ ਰੂਝਤ ਸੰਗ ਨਿਸਚਰ ॥ ਗਰਬ ਗੰਜ ਅਨਰੰਜ ਖਲ ਭੰਜ ਖਰਾਰੀ ॥ ਸਮ੍ਰ ਪ੍ਰਲੈ ਸਮ[ਸ] ਮਚਯੋ ਆਪ ਦਾਨਵ ਸੰਗਾਰੀ ॥੧੩॥ ਕ੍ਰੀੜਤ ਅਸੁਰ ਉਪਾਏ ਬਾਲ ਲੀਲਾ ਭਗਵੰਤੰ ॥ ਸਿਸ ਜਿਮ ਪ੍ਰਚਤ ਰਚਨ ਰਚ ਤਿਮ ਚੋਜ ਅਨੰਤੰ ॥ ਭਾਰਥ ਪ੍ਰਲੈ ਕੋ ਯੁਧ ਸਮ੍ਰ ਦਾਰੁਨ ਹਰਿ ਮੰਡੇ ॥ ਨਿਵਰੇ ਮਾਨ ਸੁਰਿੰਦ੍ਰ ਦੇਵ ਦਾਨੂ ਖੰਡ ਖੰਡੇ ॥੧੪॥ ਗਹਲੇ ਗਰਬ ਅਖਰਬ ਮਾਨ ਮਰਦੇ ਹੰਕਾਰੀ ॥ ਕਰੇ ਜੇਰ ਬਰਿਆਰ ਸਬਲ ਸੂਰਾ ਬਲਕਾਰੀ ॥ ਸਮ੍ਰ ਅਖਾੜਾ ਪਾਏ ਦੇਵ ਦਾਨੂ ਰਨ ਬਿਚਰੇ ॥ ਪੇਖਤ ਸ੍ਰਿੰਗ ਸੁਮੇਰ ਬੈਠ ਸ੍ਰੀਪਤ ਸੁਰ ਸਗਰੇ ॥੧੫॥ ਆਪ ਬਨੇ ਨਟ ਰਾਜ ਸੈਨ ਦੋਊ ਮਲ ਸੁਹਾਏ ॥ ਕਉਤਕ ਹੇਰਤ ਬੈਠ ਤਹਾਂ ਸੁਰ ਅਸੁਰ ਲੜਾਏ ॥ ਪੁਨ ਸਭ ਖੇਲ ਉਸਾਰ ਸਕਲ ਜਗ ਪ੍ਰਲੈ ਪਰਾਜਿਓ ॥ ਹੁਵੈ ਏਕਾਤ ਜੁਧ ਠਟੇ ਦੈਤ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਬਿਰਾਜਿਓ ॥੧੬॥੧੦॥੨੮੫੬॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਸਿੰਧ੍ਵੀ ॥ ਦੂਜੀ ਤ੍ਰਹ ॥ ਪੁਨ ਆਪ ਖਿਲਾਰੀ ॥ ਭਏ ਮੁਰਾਰੀ ॥ ਮਿਲ ਸਾਹਿਬ ਦਾਸਾ ॥ ਰਚਿਓ ਤਮਾਸਾ ॥੧॥ ਅਤਭੁਦ ਲੀਲਾ ॥ ਪਰੇ ਪਰੀਲਾ ॥ ਨੀਰ ਮੰਝਾਰਾ ॥ ਰਚਿਓ ਅਖਾੜਾ ॥੨॥ ਬਾਰ ਭੈਆਵਨ ॥ ਤਹ ਜਗ ਪਾਵਨ ॥ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਰਚੈ ਕੈ ॥ ਆਪ ਪ੍ਰਲੈ ਕੈ ॥੩॥ ਰਚਿਓ ਅਖਾੜਾ ॥ ਸਮ੍ਰ ਅਪਾਰਾ ॥ ਬਿਬ ਬਰਿਆਰੂ ॥ ਹਠੇ ਜੁਝਾਰੂ ॥੪॥ ਮਾਰ ਕਰਾਰੀ ॥ ਮਚੀ ਭੈਆਰੀ ॥ ਹਠੇ ਗੋਸਾਈ ॥ ਜੁਧ ਮਚਾਈ ॥੫॥ ਕੁਪੇ ਕ੍ਰਿਪਾਲਾ ॥ ਭ੍ਰਿਕੁਟ ਕਰਾਲਾ ॥ ਧਨਖ ਟੰਕੋਰਯੋ ॥ ਆਹਵ ਜੋੜਿਓ ॥੬॥ ਬਾਨ ਸੰਧਾਨਿਓ ॥ ਅਸੁਰ ਡਰਾਨਿਓ ॥ ਸਾਇਕ ਛੁਟੇ ॥ ਰਿਪ ਹੀਅ ਫੁਟੇ ॥੭॥ ਗਦਾ ਪ੍ਰਹਾਰਿਓ ॥ ਮਾਂਨ ਬਿਦਾਰਿਓ ॥ ਸਾਯਕ ਮਾਰੇ ॥ ਗਰਬ ਨਿਵਾਰੇ ॥੮॥ ਮੂਸਲ ਝਕਝੋਰਾ ॥ ਬਜ੍ਰਨਿ ਖੋਰਾ ॥ ਸੈਹਥੀ ਚਲਾਇਓ ॥ ਅਸੁਰ ਲੁਝਾਇਓ ॥੯॥ ਤੈਨੀ ਪਾਤਾ ॥ ਅਸਤ੍ਰਨ ਘਾਤਾ ॥ ਸੇਲਨ ਛਉਹੀ ॥ ਸਾਂਗ ਦਸਉਹੀ ॥੧੦॥ ਬ੍ਰਛੀ ਬੰਬੇਆਲੀ ॥ ਪਰੀ ਪਛਾਲੀ ॥ ਜਮਧਰ ਕਰਵਾਰਾ ॥ ਧੋਪ ਦੁਧਾਰਾ ॥੧੧॥ ਸਸਤ੍ਰ ਅਪਾਰਾ ॥ ਹਨੇ ਕਰਤਾਰਾ ॥ ਸਸਤ੍ਰ ਅਨੇਕਾ ॥ ਹਤੇ ਬਸੇਖਾ ॥੧੨॥ ਅਸੁਰ ਬਿਦਾਰਿਓ ॥ ਸਸਤ੍ਰ ਪ੍ਰਹਾਰਿਓ ॥ ਹਠ ਰਨ ਕੀਨਯੋ ॥ ਕਹ ਨਹੀ ਦੀਨਯੋ ॥੧੩॥ ਮੁਰਛਿਤ ਕੀਨਿਓ ॥ ਅਸਰੁ ਰਿਝੀਨੇਓ ॥ ਅੰਗ ਅੰਗ ਬੇਧੇ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਹੈ (ਖਕ, ਅਸ)
[੨]ਖਤੰਗ (ਖਕ, ਅਸ)
[੩]ਦਨੁਰਾਜ (ਅਸ)
[੪]ਖੇਲਤ (ਅਸ)
[੫]ਵਰਖਤ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਨਿਸੁੰਭਨ ਰਾਰ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਹੜਤਾਲ ਫੇਰੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਕ੍ਰੀਹਤ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਖਕ ਵਿਚ 'ਠਟ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

॥ ਨਿਸਚਰ ਖੇਧੇ[1] ॥੧੪॥ ਗਿਰਿਓ ਬਿਚੇਤੰ ॥ ਸਮਰ ਅਚੇਤੰ ॥ ਸਸਤ੍ਰ ਬ੍ਰਿਨ ਘਾਏ ॥ ਰਵ[2] ਮੁਰਛਾਏ ॥੧੫॥ ਹੁਵੈ ਬਸੁਧ ਸਰੀਰਾ ॥ ਬਹੁ ਸਸਤ੍ਰਨ ਪੀਰਾ ॥ ਗਿਰਿਓ ਬਿਸੁਧੰ ॥ ਪ੍ਰਲੈ ਬਿਰੁਧੰ ॥੧੬॥੧੧॥੨੯੫੭॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਸਿੰਧੀ ॥ ਦੂਜੀ ਤ੍ਰਹ ॥ ਜੁਗ ਡੰਡ ਪ੍ਰਮਾਨੰ ॥ ਰਹੀ ਮੂਰਛ ਨਾਨੰ ॥ ਪੁਨ ਭਟ ਜਾਗਿਓ ॥ ਸੁਧ ਅਨੁਰਾਗਿਓ ॥੧॥ ਧਨੁਖ ਟੰਕਾਰਿਓ ॥ ਹਰਹ ਪ੍ਰਚਾਰਿਓ ॥ ਰਤੈ ਨੈਨੰ ॥ ਬੰਕੇ ਬੈਨੰ ॥੨॥ ਸਾਰਗ ਤਾਨਜੋ ॥ ਬਾਨ ਸੰਧਾਨਜੋ ॥ ਕੈਬਰ ਛੂਟੇ ॥ ਬਗਤ੍ਰ ਟੂਟੇ ॥੩॥ ਬਰਖਾ ਬਰਖੈ ॥ ਬੂਦਨ ਸਰਖੈ ॥ ਬਜ੍ਰ ਅਪਾਰਾ ॥ ਪ੍ਰਲੈ ਅਖਾਰਾ ॥੪॥ ਛੂਲੀ ਬਾਨੰ ॥ ਤਿਛ ਕ੍ਰਿਪਾਨੰ ॥ ਸੰਜ ਠਹ ਕੈ ॥ ਤੇਗ ਬਹਕੈ ॥੫॥ ਸੇਲਾ ਡਾਰਤ ॥ ਹਰਹ ਹਕਾਰਤ ॥ ਪਟਾ ਭ੍ਰਮਾਵਤ ॥ ਸਾਂਗ ਪਠਾਵਤ ॥੬॥ ਗੋਫੂਨ ਮਾਰਤ ॥ ਕਮੰਦਨ ਡਾਰਤ ॥ ਪਾਸਨ ਫਾਹਤ ॥ ਖੰਜਰ ਬਾਹਤ ॥੭॥ ਗਦਾ ਚਲਾਵਤ ॥ ਹਰਿ ਪ੍ਰਤ ਘਾਵਤ ॥ ਸਸਤ੍ਰ ਸੰਬੂਹਨ ॥ ਬਹਤ[3] ਦ੍ਰੋਹਨ ॥੮॥ ਤਕ ਤਕ ਘਾਵਤ ॥ ਬ੍ਰਿਨ ਲਗਾਵਤ ॥ ਪੁਨ ਪੁਨ ਘਾਵਤ ॥ ਯੁਧ[4] ਲਾਵਤ ॥ ਪੁਨ ਪੁਨ ਖਉਰੇ ॥ ਹਰਿ ਦਿਸ ਦਉਰੇ ॥ ਦਾਏ ਘਨੇਰੇ ॥ ਕਰਤ ਬਹਤੇਰੇ[5] ॥੧੦॥ ਦੈ ਦੈ ਤਾਲਾ ॥ ਹਾਂਕ ਬਿਸਾਲਾ ॥ ਭੁਜ ਠੋਕਤ ਐਸੇ ॥ ਜਮਗਨ ਜੈਸੇ ॥੧੧॥ ਨੇਤ੍ਰ ਕਰੂਰੰ ॥ ਕਾਏ ਕਠੂਰੰ ॥ ਦੀਰਘ ਬਪ ਭਾਰੀ ॥ ਕਾਲੁ ਅਨੁਸਾਰੀ ॥੧੨॥ ਘੋਖ ਭੈਆਵਨ ॥ ਘਨ ਜਲ ਸਾਵਨ ॥ ਬਹੁ[6] ਬਿਸਾਲਾ ॥ ਅਸੁਰ ਭੀਹਾਲਾ ॥੧੩॥ ਸ੍ਰੋਨਤ ਲੋਚਨ ॥ ਪ੍ਰਾਨਨ ਮੋਚਨ ॥ ਮਦ ਕਰ ਬਉਰਾ ॥ ਨਿਸਚਰ ਰਉਰਾ ॥੧੪॥ ਭੁਜਦੰਡ ਕਠੋਰਾ ॥ ਅਤ ਬਲ ਥੋਰਾ ॥ ਗ੍ਰਿਸ੍ਰ ਅਪਾਰਾ ॥ ਮਹੀ ਨ ਸੰਭਾਰਾ ॥੧੫॥ ਧਸਕਤ ਧਰਨੀ ॥ ਚੂਰਤ ਗਿਰਨੀ ॥ ਨਖ ਸਿਖ ਭੀਖਨ ॥ ਦਾਰੁਨ ਦੂਖਨ ॥੧੬॥੧੨॥੨੯੫੮॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਸਿੰਧਵੀ ॥ ਕਾਲ ਸਮਾਨਾ ॥ ਨਿਸਚਰ ਰਾਨਾ ॥ ਬਿਬ ਜਿਮ ਕਾਲਾ ॥ ਅਸੁਰ ਭੀਹਾਲਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਤ੍ਰਜ ਸਾਨੀ ॥ ਸੰਜ ਟੂਟੇ ॥ ਗਾਤ ਫੂਟੇ ॥ ਤੀਰ ਛੁਟੇ ॥ ਬੀਰ ਲੂਟੇ ॥੧॥ ਸਸਤ੍ਰ ਡਾਰੇ ॥ ਅਸਤ੍ਰ ਭਾਰੇ ॥ ਮਾਰ ਬੋਲੇ ॥ ਸਮਰ ਡੋਲੇ ॥੨॥ ਦਾੜ ਚਾਬੇ ॥ ਅਧ੍ਰ ਦਾਬੇ ॥ ਰਦਨ ਪੀਸੇ ॥ ਕਰਤ ਠੀਸੇ ॥੩॥ ਮੁਛ ਐਠੇ ॥ ਸਮ੍ਰ ਪੈਠੇ ॥ ਸਸਤ੍ਰ ਪਿਲੇ ॥ ਬ੍ਰਿਨ ਝਿਲੇ ॥੪॥ ਹਾਂਕ ਮਾਰੇ ॥ ਜੀਹ ਕਾੜੇ ॥ ਨੀਰ ਝੋਰਤ ॥ ਬੀਰ ਬੋਰਤ ॥੫॥ ਘਾਏ ਡਾਲੇ ॥ ਸਮ੍ਰ ਘਾਲੇ ॥ ਮਾਰ ਕੂਕੇ ॥ ਸਮ੍ਰ ਦੂਕੇ ॥੬॥ ਹੂਹ ਹਾਸੰ ॥ ਪਾਨ ਫਾਸੰ ॥ ਗੁਰਜ ਧਾਰੇ ॥ ਬੀਰ ਮਾਰੇ ॥੭॥ ਬਾਨ ਧਾਰੀ ॥ ਸਮ੍ਰ ਕਾਰੀ ॥ ਅਰਬ ਮੂਰਤ ॥ ਖਰਬ ਸੂਰਤ ॥੮॥ ਕੋਟ ਬਾਹੂ ॥ ਦੈਤ ਨਾਹੂ ॥ ਦੀਹ ਡੰਡੀ ॥ ਦੇਵ ਦੰਡੀ ॥੯॥ ਲਛ ਮੁਖੰ ॥ ਸਮ੍ਰ ਭੁਖੰ ॥ ਡੀਲ ਭਾਰੀ ॥ ਪ੍ਰਾਨਹਾਰੀ ॥੧੧॥ ਉਤੰਗ ਦੀਹਾ ॥ ਘੋਰ ਜੀਆ ॥ ਕਾਲ ਰੂਪੰ ॥ ਜਮ ਸਰੂਪੰ ॥੧੨॥ ਕੋਟ ਆਯੁਧ ॥ ਪੰਜੇ ਛਕੇ ਸਾ ਯੁਧ ॥ ਛਕੇ ਸਾਰੰਗ ॥ ਲਖ ਢਾਰੰਗ ॥੧੩॥ ਚੰਦ੍ਰ ਹਾਸੰ ॥ ਸਹਸ੍ਰ ਪਾਸੰ ॥ ਐਤ ਬਾਨੰ ॥ ਸਤ ਕ੍ਰਿਪਾਨੰ ॥੧੪॥ ਗੁਰਜ ਲਖੰ ॥ ਸੇਲ ਵਖੰ ॥ ਸਹੰਸ੍ਰ ਛੂਲੰ ॥ ਲਖ ਤ੍ਰਿਸੂਲੰ ॥੧੫॥ ਗਦਾ ਨਾਨਾ ਸਾਂਗ ਬਾਨਾ ॥ ਸੇਲ ਬਿਸਤਰ ॥ ਛਿਪ੍ਰ ਬੰਸ੍ਰ ॥੧੬॥ ਕੋਟ ਆਯੁਧ ॥ ਸਜੇ ਚਾ ਯੁਧ ॥ ਭੀਖਮ ਦਰਸਨ ॥ ਪ੍ਰਾਨ ਚੁੰਸਨ ॥੧੭॥੧੩॥੨੯੫੯॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਸਿੰਧਵੀ ॥ ਸੋਲਹੇ ॥ ਬਲਿਸ੍ਰਿ ਜੋਧਾ ॥ ਨਹ ਜਾਤ[7] ਸੋਧਾ ॥ ਸਮਰ ਮੰਡਨ ॥ ਬੀਰ ਦੰਡਨ ॥੧॥ ਸਮ੍ਰ ਬਾਨੀ ॥ ਬੀਰ ਮਾਨੀ ॥ ਛਤ੍ਰ ਧਾਰੀ ॥ ਸੂਰ ਭਾਰੀ ॥੨॥ ਪ੍ਰਲੈ ਕਾਰਕ ॥ ਪ੍ਰਾਨ ਹਾਰਕ ॥ ਧਾਨ ਜਾਤੂ ॥ ਜਗ ਬਖਜਾਤੂ ॥੩॥ ਜਾਤ ਧਾਨੂ ॥ ਦੀਹ ਦਾਨੂ ॥ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਆਨਨ ॥ ਸੁੰਡ ਰਾਜਾਨਨ ॥੪॥ ਘੋਰ ਨਾਦੰ ॥ ਕਰਤ ਬਾਦੰ ॥ ਤਿਮ੍ਰ ਘੋਰਾ ॥ ਤਮ ਕਠੋਰਾ ॥੫॥ ਗੋਰ ਮੁਖੰ ॥ ਪਰਮ ਦੁਖੰ ॥ ਸਜਾਮ ਆਨਨ ॥ ਅਰੁਨ ਭਾਨੰ ॥੬॥ ਪ੍ਰਜੁਵਲਤ ਜੁਵਾਲਾ ॥ ਦੀਪ ਮਾਲਾ ॥ ਕ੍ਰੀਟ ਸੋਹੈ ॥ ਚਿਤ ਮੋਹੇ ॥੭॥ ਪਾਗ ਧਾਰੇ ॥ ਮੋਹ ਡਾਰੇ ॥ ਸ੍ਰਪੇਚ ਸੋਭਤ ॥ ਚਿਤ ਖੋਭਤ ॥੮॥ ਭੁਜਬੰਦ ਰਾਜੈ ॥ ਬਸਨ ਛਾਜੈ ॥ ਸਸਤ੍ਰ ਸੋਭੈ ॥ ਚਿਤ ਲੋਭੈ ॥੯॥ ਕੁਲਹ ਟੋਪੰ ॥ ਸੰਜ ਓਪੰ ॥ ਬ੍ਰਹਮਧਾਰੀ ॥ ਚਰਮਵਾਰੀ ॥੧੦॥ ਮਦ ਪਾਨ ਕਰਤਾ ॥ ਹੂਰ ਬਰਤਾ ॥ ਦੇਵ ਬਾਲਾ ॥ ਰਾਗ ਮਾਲਾ ॥੧੧॥ ਬਰਿਓ ਕੰਨਜਾ ॥ ਬੀਰ ਧੰਨਜਾ ॥ ਸੁਰ ਬਧੂ ਭੋਗੀ ॥ ਦੇਵ ਸੋਗੀ ॥੧੨॥ ਸ੍ਰਿਸ੍ਰ ਜੇਤਾ ॥ ਸਮ੍ਰ ਕੇਤਾ ॥ ਰਨ ਖੰਭ ਜਾਨੋ ॥ ਕਾਲ ਮਾਨੋ ॥੧੩॥ ਦੰਤ ਕ੍ਰੋਹੀ ॥ ਦੇਵ ਦ੍ਰੋਹੀ ॥ ਇਖਧਾਰੀ ॥ ਸਕ੍ਰਘਾਰੀ ॥੧੪॥ ਚਕ੍ਰਵਰਤੀ ॥ ਕਲਾ ਚੜਤੀ ॥ ਅਛਰਾਨ ਭੋਗੀ ॥ ਪਛਰਾਨ ਬਯੋਗੀ ॥੧੫॥ ਬਾਯੂਹਾਰੀ ॥ ਆਯੂ ਭਾਰੀ ॥ ਕਈ ਕਲਪ ਦੇਖਜੋ ॥ ਬੜ ਆਇ ਪੇਖਿਓ ॥੧੬॥੧੪॥੨੯੬੦॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਸਿੰਧਵੀ ॥ ਤ੍ਰਹ ਸਾਨੀ ॥ ਕੁਪੇ ਭਗਵਾਨਾ ॥ ਕੈਬ੍ਰ ਸੰਧਾਨਾ ॥ ਗਜੇ ਜਨਿੰਦ੍ਰ ॥ ਦਹਲੇ ਰਿਪੰਦ੍ਰ ॥੧॥ ਸਜੇ ਸੁਬਾਹ ॥ ਦੁਹੁ ਦਿਸ ਉਛਾਹ ॥ ਹਉਸੇ ਅਪਾਰ ॥ ਉਰ ਹਰਖ ਚਾਰ ॥੨॥ ਸਜੇ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਖੇਦੇ (ਅਸ)
[੨]ਰਨ (ਅਸ)
[੩]ਬਰਖਤ (ਅਸ)
[੪]ਆਯੁਧ (ਅਸ)
[੫]ਕਰਤਬ ਤੇਰੇ (ਅਸ)
[੬]ਬਾਹੁ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਜੋਤ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਸਨਾਹ ॥ ਸੰਜੋ ਕੁਲਾਹ ॥ ਕਟ ਕਛੇ ਕਾਛ ॥ ਬਪੁ ਦੀਹ ਆਛ ॥੩॥ ਅਸਿ ਚਰਮ ਢਾਰ ॥ ਜਮਧਰ ਕਟਾਰ ॥ ਸੈਥੀ ਖਦੰਗ ॥ ਕੈਬਰ ਨਿਖੰਗ ॥੪॥ ਗੋਫਨ ਗੋਲੇਲ ॥ ਫਰਹੀ ਔ ਸੇਲ ॥ ਨਾਚੁਖ ਕਮਾਨ ॥ ਸਿਲੀਮੁਖ ਬਾਨ ॥੫॥ ਸੈਥੀ ਕਮੰਦ ॥ ਫਾਸੀ ਫਹੰਦ ॥ ਚੰਦ੍ਰਹਾਸ ਚਾਰ ॥ ਚਕ੍ਰ ਕੁਠਾਰ ॥੬॥ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਬਜ੍ਰ ॥ ਪਰਸਾ ਖੰਜਰ ॥ ਕਾਰਦ ਛਿਪਰ ॥ ਬਰਛਾ ਤਬਰ ॥੭॥ ਅਬਰੀ ਖਮੀਰ ॥ ਪੰਤੀ ਪ੍ਰੀਰ ॥ ਸਾਇਕ ਬਿਸਖ ॥ ਪਿਸ੍ਰਲ ਧਮਕ ॥੮॥ ਹਰਬੈ ਹਜਾਰ ॥ ਅਗਨਤ ਅਪਾਰ ॥ ਸਸਤ੍ਰਨ ਅਸੇਖ ॥ ਅਸਤ੍ਰ ਬਿਸੇਖ ॥੯॥ ਲਗੀ ਹੋਨ ਮਾਰ ॥ ਦੋ ਤਰਫ ਸਾਰ ॥ ਚਟ ਚਟ ਚਟਾਕ ॥ ਤੁਪਕ ਤੜਾਕ ॥੧੦॥ ਭਭਕੰਤ ਘਾਏ ॥ ਬਬਕੰਤ ਧਾਏ ॥ ਸਟਾਸਟ ਸੇਲ ॥ ਤੜਤੜ ਗੋਲੇਲ ॥੧੧॥ ਘਹਰੰਤ ਬੀਰ ॥ ਝੇਲੰਤ ਤੀਰ ॥ ਹਹਰੰਤ ਜੁਆਨ ॥ ਆਵਹ[੧] ਨਿਦਾਨ ॥੧੨॥ ਮੁਖ ਮਾਰ ਮਾਰ ॥ ਉਚਰੰਤ ਜੁਝਾਰ ॥ ਬੂੰਦਨ ਪ੍ਰਾਏ ॥ ਸਾਯਕ ਬਰਖਾਏ ॥੧੩॥ ਢਹਹਲਤ ਢਾਲ ॥ ਝਲ ਹਲਤ ਜੁਵਾਲ ॥ ਦਮਕੰਤ ਬਾਨ ॥ ਚਮਕਤ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ॥੧੪॥ ਭਭਕੰਤ ਬੀਰ ॥ ਝਮਕੰਤ ਤੀਰ ॥ ਕੂਦਤ ਮਲੰਗ ॥ ਉਛਰਤ ਪਲੰਗ ॥੧੫॥ ਬਾਨਨ ਖਦੰਗ ॥ ਬਾਹਤ ਨਿਸੰਗ ॥ ਫਟੰਤ[੨] ਤੀਰ ॥ ਘਾਯਨ ਗੰਭੀਰ ॥੧੬॥੧੫॥੨੯੬੧॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸਿੰਧ੍ਰੀ ॥ ਤ੍ਰਹ ਸਾਨੀ ॥ ਹਠੇ ਬੀਰ ਬੀਰੰ ॥ ਮਚੀ ਮਾਰ ਤੀਰੰ ॥ ਛੁਰੀ ਛਿਪ੍ਰ ਮਾਰੰ ॥ ਬਹੈ ਸਾਰ ਧਾਰੰ ॥੧॥ ਕਰਉਤੀ ਕ੍ਰਿਪਾਨੰ ॥ ਕਰੇ ਸਾਰ ਬਾਨੰ ॥ ਗਦਾ ਗੁਰਜ ਗੋਲਾ ॥ ਪਰੇ ਧਾਰ ਵੋਲਾ ॥੨॥ ਬਹੇ ਬਾਨ ਮਾਰੂ ॥ ਚਲੇ ਸ੍ਰੋਨ ਧਾਰੂ ॥ ਸ੍ਰੀ ਤਿਛ ਸਾਇਕ ॥ ਬਹੈ ਪ੍ਰਾਨ ਘਾਯਕ ॥੩॥ ਤਬਰ ਤੇਗ ਬਾਹਤ ॥ ਕਮੰਦ ਗ੍ਰੀਵ ਫਾਹਤ ॥ ਪਰਸਪਰ ਸੁ ਜੁਧੰ ॥ ਮੰਡੇ ਹ੍ਰ ਬਿਰੁਧੰ ॥੪॥ ਚਕਾ ਚਾਕ ਤੀਰੰ ॥ ਕਰੈ ਮਾਰ ਧੀਰੰ ॥ ਡਕਾ ਡਕ ਡਾਕੈ ॥ ਹਕਾ ਹਕ ਹਾਕੈ ॥੫॥ ਪਰਸਪਰ ਬਿਰੁਧੰ ॥ ਮੰਡੈ ਬੀਰ ਜੁਧੰ ॥ ਧਮਾ ਧਮ ਸਾਗੰ ॥ ਭਿਜੇ ਸ੍ਰੋਨ ਬਾਰੰ ॥੬॥ ਉਠੇ ਅਗਨਿ ਮਾਲਾ ॥ ਕਨੂਕਾ ਸੁਆਲਾ ॥ ਸਟਾਸਟ ਸੇਲੰ ॥ ਉਭੇ ਤਰਫ ਪੇਲੰ ॥੭॥ ਚਖਾ ਚਖ ਭਟਾਨੰ ॥ ਭਈ ਖੀਚ ਜ੍ਵਾਨੰ ॥ ਝੰਮਾ ਝਮ ਕ੍ਰਿਪਾਨੰ ॥ ਬ੍ਰੇ[੩] ਖੇਤ ਸੁ ਯਾਨੰ[੪] ॥੮॥ ਤਮਕ ਤੇਗ ਬਾਹੈ ॥ ਉਭੇ ਜੀਤ ਚਾਹੈ ॥ ਮਚੀ ਮਾਰ ਭਾਰੀ ॥ ਦੋਊ ਦਿਸ ਕਰਾਰੀ ॥੯॥ ਰਚਿਓ ਸਮ੍ਰ ਐਸੇ ॥ ਪ੍ਰਲੈ ਕੀਨ ਜੈਸੇ ॥ ਹਠੇ ਛਤ੍ਰਧਾਰੀ ॥ ਪਰੀ ਮਾਰ ਭਾਰੀ ॥੧੦॥ ਬ੍ਰਖੈ ਸਸਤ੍ਰ ਧਾਰਾ ॥ ਹਥਜਾਰੰ ਅਪਾਰਾ ॥ ਗਦਾ ਗੁਰਜ ਭਾਰੀ ॥ ਹਨਤ ਪ੍ਰਸਪਾਰੀ ॥੧੧॥ ਮੰਡਜੋ ਤੁਮਲ ਜੁਧੰ ॥ ਪ੍ਰਲੈ ਕੀਨ ਸੁਧੰ ॥ ਜਨਿੰਦ੍ਰ ਸ੍ਰਬਲੋਹੰ ॥ ਬੀਰਜਨਾਦ ਕ੍ਰੋਹੰ ॥੧੨॥ ਹਠੇ ਸਸਤ੍ਰਧਾਰੀ ॥ ਦੋਊ ਸਮ੍ਰਕਾਰੀ ॥ ਪਰਸਪਰ ਹਾਰਤ ॥ ਦੁਹੂ ਦਿਸ ਪ੍ਰਚਾਰਤ ॥੧੩॥ ਰਹੋ ਆਜ ਠਾਢੇ ॥ ਲਖੋਂ ਕੈਸ ਗਾਢੇ ॥ ਬਲੰ ਮੋ ਦਿਖੈਯੈ ॥ ਨਹੀਂ ਭਾਜ ਜੈਯੈ ॥੧੪॥[ੳ] ਰਿਸੇ ਬੀਰ ਦੋਊ ॥ ਸੁਆਮੀ ਸੇਵਕੋਊ ॥ ਭਈ ਬਾਨ ਬ੍ਰਖਾ ॥ ਚਲੀ ਕਾਬ ਕੜਖਾ ॥੧੫॥ ਸਮ੍ਰ ਸ੍ਰਬਲੋਹੰ ॥ ਪ੍ਰਲੈ ਅਸੁਰ ਦ੍ਰੋਹੰ ॥ ਸੁਨਜੋ ਨਾਹ ਪੇਖਜੋ ॥ ਕਿਨੂ ਨਾਹਿ ਲੇਖਜੋ ॥੧੬॥ ਸੋਲਹੇ ॥੨੯੬੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਮੇਘ ਰਾਗ ॥ ਤਵ ਬਲ ॥ ਕਬਿ ਬਾਚ ॥ ਅਸਟਪਦੀ ॥ ਮਾਰ ਮਚੀ ਦਿਸ ਦੋ ਤੇ ਜਬੈ ॥ ਬਹੁ ਕਾਲ ਕ੍ਰਾਲ ਬਿਰੁਧ ਠਠੇ ਜੂ ॥ ਬੀਰ ਬਲੀ ਬਰਿਆਰ ਦੋਊ ਦਿਸ ਆਪਨੀ ਜੀਤ ਕੋ ਜੁਧ ਹਠੇ ਜੂ ॥[ਅ] ਚਿਰ ਕਾਲ ਅਯੋਧਨ ਖੇਤ ਜਗਯੋ ਜਲ[ੲ] ਆਸ੍ਰਿਤ ਜੁਧੰ ਜਨਿੰਦ੍ਰ ਮਡਜੋ ਜੂ ॥ ਹੋਤ ਭਯੋ ਕਲ ਦਾਰੁਨ ਘੋਰ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਪ੍ਰਲੈ ਕਉ ਈਸ ਠਠਜੋ ਜੂ ॥੧॥ ਭਾਗ ਬਡੋ[ਸ] ਬ੍ਰਿਜਨਾਦਹ ਕੋ ਬਿਸ੍ਵਰੂਪ ਸਿਵ ਰੂਪ ਬੈਰਾਟ ਪੇਖਿਓ ਜੂ ॥ ਜਿਹ ਕਾਰਨ ਦੇਵ ਦੇਵੇਸ ਦਿਨੇਸ ਨਿਸੇਸ ਫਨੇਸ ਬਹੁ ਨਿਆਸ ਸਰਖਜੋ ਜੂ ॥ ਮੁਨਿੰਦ੍ਰ ਜੋਗਿੰਦ੍ਰ ਨਿੰਦ੍ਰ ਤਪਿੰਦ੍ਰਨ ਸਿਧ ਸਮਾਧ ਬਹੁ ਕਾਲ ਖਰੇਓ[ਪ] ਜੂ ॥ ਨਹ ਤਦਪ ਦਰਸ ਬਿਸ੍ਵਰੂਪ ਸਿਰੋਮਨ ਪ੍ਰਤਖ ਸ ਗੋਚਰ ਦਰਸ ਦਿਖਜੋ ਜੂ ॥੨॥ ਸੋ ਬਿਸ੍ਵਰੂਪ ਸ੍ਵਰੂਪ ਅਨੂਪ ਪਿਖਜੋ ਦਿਸ[੬] ਅਗ੍ਰ ਬਿਰੁਧ ਜਜਜੋ ਜੂ ॥ ਬਾਨ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਗਦਾ ਜਮਦਾੜ ਜਜਜੋ ਭਗਵਾਨ ਏ ਪੂਜ ਸਜਜੋ ਜੂ ॥ ਸੁਰ ਪੂਜਤ ਗੰਧ ਸੁਗੰਧ ਜਗਨ ਬਿਧ ਹੋਤ੍ਰ ਆਹੂਤਨ ਮੰਤ੍ਰ ਜਪਾਹੀ ॥ ਆਰਤੀ ਦੀਪ ਪਚਾਮ੍ਰਿਤ ਆਦਕ ਫੂਲ ਫਲਾਦਿਕ ਪੂਜ ਚੜਾਹੀ ॥੩॥ ਸ੍ਰੁਤਿ ਆਗਜਾ ਜੁਗਤ ਬੇਦੋਕਤ ਕਮਾਵਤ ਬੰਦਤ ਧਜਾਨ ਸਮਾਧ ਲਗਾਹੀ ॥ ਸਿਵ ਬ੍ਰਹਮ ਸਚੀਪਤਿ ਗੰਧ੍ਰਬ ਜਛਨ ਚਾਰਨ ਸਿਧ ਹਰਿ ਸੇਵ ਕਰਾਹੀ ॥ ਅਪਸਰ ਦੇਵਬਧੂ ਸ੍ਵਰਗ ਮੋਹਨੀ ਪਦੁਮਾ ਉਮਾ ਗੁਨ ਗਾਨ ਕਰਾਹੀ ॥ ਹੋਇ ਦਾਸਿਨ ਦਾਸ ਹਰਿ ਸੇਵਤ ਪੂਜਤ ਰੋਮ ਹੀ ਰੋਮ ਮੁਖ ਰਾਮ ਜਪਾਹੀ ॥੪॥ ਕਰ ਜਗਨ ਜਗ ਹਵਿਸ ਰਿਖੀਸ ਈਸ ਜਜਤ ਜਗ ਪੁਰਖ ਹੂੰ ਕੋ ॥ ਬਾਰੰਬਾਰ ਜੁਹਾਰ ਨਮਹਿਮਤਿ ਅੰਜੁਲੀ ਅਸਟਾਂਗ ਸੋ ਪੁਰਖ ਹੂੰ ਕੋ ॥ ਹਰਿ ਕਿੰਕਰ ਦਾਸ ਮਨਤ ਨਿਜ ਆਪਨ ਭੈ ਕੰਪਤ ਦੀਨ ਅਧੀਨਨ ਹੋ ॥ ਨਿਤ ਨਉਤਨ ਨਾਮ ਉਚਾਰਤ ਹੈ ਸਭ ਸ੍ਵਾਰਥ ਕੈ ਅਤ ਦੀਨਨ ਹੋ ॥੫॥ ਨਹ ਤਦਪ ਪਾਨ ਪਰੈ ਹਰਿ ਜੂ ਏਹ ਰੀਤ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਆਹਵ (ਖਕ, ਅਸ)
[੨]ਉਫਟੰਤ (ਅਸ)
[੩]ਬ੍ਰਖੈ (ਅਸ)
[੪]ਬਾਨੰ (ਅਸ)
[੫]ਪ੍ਰਖਜੋ (ਅਸ)
[੬]ਦ੍ਰਿਸ (ਖਕ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਇਹ ਪੰਕਤੀਆਂ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਇਹ ਪੰਕਤੀ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ,
ਖਕ ਵਿਚ ਸਫੈਦਾ ਛਡ ਕੇ ਹਾਸ਼ੀਏ 'ਤੇ 'ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਕੇ ਸੰਗ ਰੁਝੇ ਭਗਵਾਨ ਜੁਝੇ ਸੁਰ ਅਸੁਰ ਜਗਦੀਸ ਹਠੇ ਜੂ' ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਜੁਲ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ , ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਦੇਖਹੁ ਭਗਵਾਨ ਹੂੰ ਕੋ ॥ ਬਿਰੁਧ ਕੈ ਸਾਜ ਜਜਜੋ ਜਗਨੇਸ੍ਵਰ ਸੋ ਦਰਸ ਪਿਖਿਓ ਰਮਾ ਪ੍ਰਾਨਹੂੰ ਕੋ ॥ ਗੋਬਿੰਦ ਕੇ ਰੀਝ ਕੋ ਕਉਨ ਲਖੇ ਕਿਹ ਭਾਂਤ ਹਰਿ ਰੀਝਤ ਜਾਨੈ ਕੋ ॥ ਤਾ ਤੇ ਅਭੇਦ ਸ੍ਰੁਤਿ ਸਾਸਤ੍ਰ ਰਰੈ ਗਤ ਆਪਨ ਆਪ ਹੀ ਜਾਨੈ ਸੋ ॥੬॥ ਤੋਹੀ ਦੇਤ ਹਉ ਸੀਖ ਯਾ ਰੇ ਚਿਤ ਚੇਤ ਅਚੇਤ ਮਹਾਂ ਪਸ ਪਾਵਰ ਰੇ ॥ ਰਸ ਇੰਦ੍ਰੀਅਨ ਲੋਭ ਰਹਿਓ ਸਠ ਤੈ ਨਿਜ ਮੂਲ ਨ ਚੀਨਸਿ ਬਾਵਰ ਰੇ ॥ ਜੋਬਨ ਮਦ ਸੰਪਤ ਨਾਰਿ ਪ੍ਰਭਤਾ ਉਰਝ ਪਰਿਓ ਹੇ ਗਾਵਰ ਰੇ ॥ ਅੰਤ ਸਮੈ ਏ ਸੰਗ ਨ ਦੀਹੈ ਤੋਰੀ[1] ਦੇਹ ਗੇ ਤਜਾਗ ਸੁਨ ਪਾਵਰ ਰੇ ॥੭॥ ਚੇਤ ਰੇ ਚੇਤ ਅਚੇਤ ਅਰੇ ਪਸੁ ਕਛੁ ਨਾਹਿ ਬਿਗਰਿਓ ਜੌ ਚੇਤੈ ਰੇ ॥ ਸਭ ਡਾਰ ਦੈ ਸ੍ਰਿ ਭਾਰ ਉਤਾਰ ਅਰੇ ਚਿਤ ਲਾਏ ਚਿੰਤਾਮਨ ਟੇਰੇ ਰੇ ॥ ਸਭ ਮੂਰਤ ਮੈ ਭਗਵਾਨ ਲਖੇ ਸਭ ਰੂਪ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਿ ਹੇਰੇ ਰੇ ॥ ਨਿਸਬਾਸਰ ਟੇਰ ਪੁਕਾਰਨ ਤੇ ਹਰਿ ਹੋਏ ਦਇਆਲ ਸਵੇਰੇ ਰੇ ॥੮॥੧॥੨੯੬੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਮੇਘ ਰਾਗ ॥ ਅਸ੍ਰਪਦੀ ॥ ਤ੍ਰੂ ਬਲ ॥ ਸੁਨੀ ਕੂਕ ਪੁਕਾਰ ਗਇੰਦ ਕੀ ਸਾਂਵਰੇ[ੳ] ਬੇਗ ਬੈਕੁੰਠ ਤੇ ਆਏ ਉਬਾਰਜੋ ॥ ਗਨਕਾ ਸੁਕ ਹੇਤ ਹਰਿ ਨਾਮ ਕਹਿਓ ਪ੍ਰਭ ਤਾਹੂ ਕੋ ਲੈ ਬੈਕੁੰਠਨ ਤਾਰਜੋ ॥ ਗਿਧ ਅਜਾਮਲ ਭੀਲਨੀ ਤਾਰਿਓ ਬਰ ਪਾਵਨ ਭੇ ਜਿਨ ਨਾਮ ਉਚਾਰਜੋ[2] ॥ ਤੂੰ ਭੀ ਤਰੇ ਸੁਨ ਲੇਹੁ ਮਨਾ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਰਮਾਪਤਿ ਨਾਮ ਸੰਭਾਰਜੋ[3] ॥੧॥ ਅਜਹੂੰ ਕਛੁ ਬਿਗਰਿਓ ਨਾਹਿ ਮਨਾ ਇੰਦ੍ਰੀਅਨ ਸਬਲ ਬਲਵੰਤ ਹੈ ਰੇ ॥ ਬਾਨੀ ਥਿਰ ਸੁੰਦ੍ਰ ਤੇ ਸਾਵਧਾਨਾ ਮਨਿ ਚਿਤ ਬੁਧ ਸੁਤੰਤ[2] ਹੈ ਰੇ ॥ ਚਾਰ ਅਚਾਰ ਕ੍ਰਿਆ ਸਭ ਸਾਧਤ ਕਰ ਪਗ ਚਲਤ ਨਿਜ ਮੰਤ ਹੈ ਰੇ ॥ ਪੁਰਜਨ ਪਰਜਨ ਦੇ ਹੈ ਆਦ੍ਰ ਸਨਬੰਧੀ ਨੇਹ ਸੁਵਾਵਵੰਤ ਹੈ ਰੇ ॥੨॥ ਆਰਬਲਾ ਬਿਤ ਪਉਰਖ ਜੁਤ ਸਵਾਰਥੀ ਜਨ ਜੀਅ ਜੀਅ ਕਹਾਹੀ ॥ ਥਾ ਅਨਥਾ ਸਭ ਝੇਲਤ ਹੈ ਨਿਜ ਸੁਆਰਥ ਲੌ ਸਭ ਨੇਹ ਕਰਾਹੀ ॥ ਬੋਲ ਕੁਬੋਲ ਸਹਾਰਤ ਤੋਰ ਪੁਨ ਜੋ ਕਛੁ ਦੇਤ ਸੋ ਪਹਿਰਤ ਖਾਹੀ ॥ ਏਤੇ ਸੰਜੋਗ ਬਨਜੋ ਹੈ ਤੋਰ ਰੇ ਮੂੜ ਕਾਹੇ ਨ ਭਗਵੰਤ ਭਜਾਹੀ ॥੩॥ ਜਬ ਕੰਠ ਰੁਕੇ ਪਿਤ ਬਾਤ ਕਫਾਦਿਕ ਇੰਦ੍ਰੀ ਸਿਥਲ ਬਲਹੀਨ ਹੋ ਜਾਹੀ ॥ ਆਯੁ ਹੂ ਆਨ ਰਹੀ ਸ੍ਵਾਸ ਮਾਤ੍ਰ ਕੰਠਨ ਮੈ ਆਏ ਪ੍ਰਾਨ ਬਸਾਹੀ ॥ ਬਾਨੀ ਬਿਕਲ ਕਰ ਢਰਕ ਪਰੇ ਹੈ ਚਰਨ ਥਕੇ ਇਕ ਪਗ ਨ ਚਲਾਹੀ ॥ ਸੁਆਰਥੀ ਜਨ ਕੋਊ ਬਾਤ ਨ ਪੂਛਤ ਕਬ ਧੋ ਮਰ ਹੈ ਸਭ ਮਿਲ ਅਕੁਲਾਈ ॥੪॥ ਬਿਤ ਜੇਤੋ ਹੁਤੋ ਸਭ ਕਾਬੂ ਕੀਨ ਰੇ ਫੂਟੀ ਹੂ ਕਉਡੀ ਅਬ ਦੇਤ ਨ ਤੋਹੀ ॥ ਤ੍ਰਿਖਾ ਬਿਬਸ ਹੁਵੇ ਨੀਰ ਜੋ ਮਾਂਗਤ ਭਾਖਤ ਹੈ ਬਰਰਾਤ ਹੈ ਵੋਹੀ ॥ ਖਾਨ ਕੋ ਜੋ ਕਛੁ ਮਾਂਗਤ ਹੈ ਤਬ ਬੈਦਨ ਤੇ ਉਪਵਾਸ ਕਰੋਹੀ ॥ ਦਾਨ ਕੋ ਜੋ ਜੀਅ ਚਾਹਤ ਹੈ ਪਰਾਧੀਨ ਭਇਓ ਕਛ ਦੇਤ ਨ ਛੋਹੀ ॥੫॥ ਭਾਖਤ ਹੈ ਕਾ ਸਉਪੀ ਹੈ ਥੈਲੀ ਕਛ ਥੈਲੀ ਰਖਿਓ ਹਮ ਪੈ ਤੁਮ ਆਹੀ ॥ ਪਛਤਾਵਤ ਹੈ ਮਨ ਮੂੜ ਤਬੈ ਇਹ ਚੇਤਨ ਕਉਡੀ ਕੇ ਕਾਮ ਥੋ ਨਾਹੀ ॥ ਮਾਥ ਧੁਨੇ ਬਿਲਲਾਤ ਤਬੈ ਨ ਬਸਾਤ ਕਛੂ ਦ੍ਰਿਗ ਨੀਰ ਬਹਾਈ ॥ ਅੰਤ ਸਖਾਈ ਹਰਿ ਨਾਮ ਥੋ ਰੇ ਸੋ ਮੁਖ ਸੋ ਅਬ ਆਵਤ ਨਾਹੀ ॥੬॥ ਊਪਰ ਤੇ ਜਮ ਡਾਂਡਤ ਹੈ ਧਰ ਝੋਟਨ ਥੈ ਕੌ ਤਾੜ ਕਰਾਹੀ ॥ ਦੈ ਫਾਸਨ ਪ੍ਰਾਨ[3] ਪ੍ਰੀਆ ਜਮ ਦੂਤਨ ਸੋ ਕਛ ਨਾਹ ਬਸਾਹੀ ॥ ਗੜ ਤੋੜ ਕੈ ਰਾਵ ਗਲ ਸੰਗਲ ਦੈ ਚਲੇ ਲੇ ਕੈ ਜਮ ਦੂਤ ਸਪਾਹੀ ॥ ਸੁੰਞੀ ਦੇਹ ਪਰੀ ਅੰਧੇਰੀ[4] ਕੋਊ ਨੇੜਿ ਨ ਆਵਤ ਦੂਰ ਭਜਾਹੀ ॥੭॥ ਕਾਹੇ ਕੋ ਰੇ ਮਨ ਬਿਖਿਅਨ ਕੇ ਸੰਗ ਉਰਝ ਰਹਜੋ ਕਛੁ ਹਾਥ ਨ ਐ ਹੈ ॥ ਕਾਨ ਕੋ ਤਿਆਗ ਕੁਲ ਲਾਜ ਕੋ ਛਾਡ ਭਜੋ ਚਲਨਾਂਬੁਜ ਸਭ ਸੁਆਰਥ ਹ੍ਵੈ ਹੈ ॥ ਏਹ ਲੋਕ ਸੁਖੀ ਪਰਲੋਕ ਸੁਖੀ ਨਿਜ ਰੂਪ ਸ੍ਵਰੂਪ ਮੈ ਲੀਨ ਹੁਏ[5] ਜੈ ਹੈ ॥ ਗੁਰ ਬਾਰੰ ਬਾਰ ਚਿਤਾਵਤ ਹੈ ਹਰਿ ਚੇਤ ਲੈ ਚੇਤ ਤੂ ਜੀਤ ਲੈ ਜੈ ਹੈ ॥੮॥੨॥੨੯੬੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਮੇਘਰਾਗ ॥ ਅਸ੍ਰਪਦੀਆ ॥ ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਤ੍ਰਬਲ ॥ ਚਿਰੰਕਾਲ ਲੋ ਜੁਧ ਮੰਡਿਓ ਹਰਿ[ਸ] ਜੀ ਕਲਪਾਤ ਪ੍ਰਜੰਤ ਸਜਜੋ ਬਹੁ ਜੁਧੰ ॥ ਮਾਨ ਦੇਵ ਦੇਵੇਸ ਨਰੇਸ ਸੁਰ ਆਦਿ ਸਭੀ ਮਿਲ ਹਾਰ ਬਿਰੁਧੰ ॥ ਬਡ ਪਉਰਖ ਹੀਅ ਨਿਸਾਚਰ ਕਉ ਦੁਰਜੋ ਸਭ ਸ੍ਰਿਸਟ ਬੈਰਾਟ ਕੇ ਮਧੰ ॥ ਲੀਨ ਕਰੀ ਪ੍ਰਜਾ ਸਭ ਹੀ ਨਿਜ ਮਾਂਹਿ ਦਇਆਨਿਧ ਮੇਲਜੋ ਸੁਧੰ ॥੧॥ ਪ੍ਰਲੈ ਉਪਰਾਜ ਮੰਡਿਓ ਹਵ ਦਾਰੁਨ ਬਹੁ ਕਾਲ ਨਿਸਾਚਰ ਸੰਗ ਰੁਝੇ ॥ ਗੁਰਜ ਗੋਲਨ ਮਾਰ ਪਰੀ ਹਥਨਾਲਨ ਸਰ ਪੁੰਜ ਅਯੋਧਨ ਬੀਰ ਬਝੇ[6] ॥ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਕਟਾਰ ਗਦਾ ਪਰਸਾ ਜਮਦਾੜ ਕਰਵਾਰਨ ਸੰਗ ਉਲਝੇ ॥ ਸਾਰ ਘਟਾ ਉਮਡਿਓ ਦੋਹੂ ਓਰ ਬਰਖਾ ਭਇਓ ਲੋਹਨ ਬੂੰਦ ਲੁਝੇ ॥੨॥ ਕਉਤਕ ਖੂਬ ਕਰਿਓ ਭਗਵਾਨ ਲੀਲਾ ਨਿਜ ਪੇਖਤ ਦੇਵ ਹਰੀ ॥ ਬਾਲ ਬਿਹਾਰ ਹਰਿ ਖੇਲ ਖਿਡੇ ਇਹ ਚੋਜ ਰਮਾਪਤਿ ਬਿਉਤ ਕਰੀ ॥ ਸੰਗ ਦੈਤ ਬਿਹਾਰਤ ਕ੍ਰੀੜਤ ਹੈ ਜਗਦੀਸ ਕੀ ਰੀਝ ਨ ਜਾਤ ਕਹੀ ॥ ਫੁਨ ਰੀਝ ਐਸੀ ਅਬ ਆਨ ਪਰੀ ਰਚਨਾ ਜਗ ਕੀ ਅਬ ਹੋਤ ਸਹੀ ॥੩॥ ਜੀਅ ਮਾਹਿ ਨਿਸਾਚਰ ਚਿੰਤ ਕਰਿਓ ਬਹੁ ਕਾਲ ਲਰਿਓ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਤੋਹੀ (ਖਕ)
[੨]ਸੁਤੰਤ੍ਰ (ਅਸ)
[੩]ਪ੍ਰਾਨ ਲੀਏ ਕਢਿ (ਅਸ)
[੪]ਅੰਧਿਆਰੀ (ਅਸ)
[੫]ਹ੍ਵੈ (ਖਕ, ਅਸ)
[੬]ਬੂਝੇ (ਖਕ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸੇਵਰੇ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸੰਭਾਰੇ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਉਚਾਰੇ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਹਰ[1] ਸੰਗ ਹਮੋ ॥ ਅਪਰਾਧ ਘਨੇ ਬਹੁ ਚੂਕ ਕਰਜੋ ਸਜ ਬੈਰ ਬਿਰੋਧ ਰਚ ਰੀਤ ਤਮੋ ॥ ਸੁਰ ਅੰਗ ਭਗਵਾਨ ਕੋ ਬੇਦ ਰਰੈ ਦੁਹਿਤਾ ਤਿਨ ਕੀ ਲੈ ਨਾਰਿ ਰਮੋ ॥ ਉਰ ਮਾਰ ਕਟਾਰਨ ਕੈ ਮਰੀ[2] ਕਰ ਜੋਰ ਜਨਿੰਦ੍ਰ ਪੈ ਭੂਲ ਛਮੋ ॥੪॥ ਸਭ ਦੇਵ ਦਿਵਾਧਪ ਸ੍ਰਿਸਟ ਚਰਾਚਰ ਹਰਿ ਫੇਰ ਕਰੈ ਰਚਨਾ ਸਭ ਹੀ ॥ ਭੂਲ ਬਖਸਾਇ ਸਭ ਸੁਰ ਸੋ ਹਰਿ ਹਾਥ ਮਰੂੰ ਹੋਇ ਮੋਖ ਤਬ ਹੀ ॥ ਪਾਏ ਪ੍ਰਭਾ ਚਿਤ ਗਰਬ ਬਢਿਓ ਨ ਗਨਜੋ ਸਮ ਆਪਨ ਹੂੰ ਕਿਸ ਹੀ ॥ ਜੇਈ ਰੀਤ ਨਿਸਾਚਰ ਕੇ ਜੋ ਹੁਤੋ[3] ਸੋ ਕਰਿਓ ਮਨ ਭਾਵਤ ਮੂੰ ਸਭ ਹੀ ॥੫॥ ਸਰਿਓ ਸੁਭ ਕਾਜ ਨ ਯਾ ਬਪੁ ਤੇ ਨਹ ਜਗਨ ਹੋਤ੍ਰ ਦੇਵਨ ਪੂਜਾ ॥ ਅਸਨਾਨ ਦਾਨ ਨ ਦਇਆ ਬ੍ਰਤ ਸੰਜਮ ਸੀਲ ਨ ਨੇਮ ਧਰਿਓ ਮਤ ਦੂਜਾ ॥ ਗੁਨ ਬਾਝ ਹੀ ਗੀਤ ਗੋਬਿੰਦ ਕਥਾ ਸ੍ਰੁਤਿ ਵਾਕ ਮਹਾਂਬਚ ਸ੍ਰਵਨਨ ਕੀਜਾ ॥ ਸਾਧ ਸਮਾਜਨ ਸੰਤ ਸਭਾ ਕਰਿਓ ਨਹ ਗਉਨ ਤਹਾ ਮਨ ਰੀਝਾ ॥੬॥ ਬਾਸ ਕਰਿਓ ਬਿਖੀਆਨ ਮੈ ਬੈਸ ਕੈ ਐਸੇ ਹੀ ਐਸੁ ਸਭ ਬੈਸ ਬਿਤਾਇਓ ॥ ਹਿੰਸਾ ਕ੍ਰੋਧ ਮਦ ਮਾਸ ਗ੍ਰਾਹਕ ਰਸ ਕਾਮਿਨ ਕੇਲ ਕਲੋਲ ਮਚਾਇਓ ॥ ਥਾਉ ਕੁਥਾਉ ਨ ਸੂਝ ਪਰਿਓ ਕਛ ਬੁਰੋ ਭਲੋ ਨਹਿ ਚਿਤ ਬਸਾਇਓ ॥ ਪ੍ਰਭਤਾ ਤ੍ਰੈ ਲੋਅ ਕੀ ਪਾਇ ਭਇਓ ਮਦਿਅੰਧ ਆਪਹੀ ਕੋ ਜਗਦੀਸ ਕਹਾਇਓ ॥੭॥ ਭੂਲ ਗਯੋ ਕਰਤਾਰ ਹੂੰ ਕੋ ਜਗ ਜਾ ਕੀ ਕਲਾ ਸਭ ਠੌਰ ਬਿਰਾਜੇ ॥ ਪਾਵਕ ਮੇ ਜਲ ਮੇ ਥਲ ਮੇ ਰਵਿ ਮੇ ਸਸ ਮੇ ਘਟ ਅੰਤਰ ਛਾਜੈ ॥ ਗਿਰ ਮੇ ਤਰ ਮੇ ਭੁਅ ਮੇ ਨਭ ਮੇ ਸਭ ਕੀਟ ਪਤੰਗ ਚਰਾਚਰ ਰਾਜੈ ॥ ਤਾ ਹੀ ਕੋ ਭੂਲ ਗਯੋ ਮਨ ਮੂੜ ਅਰੇ ਪਸੁ ਢੋਰ ਨ ਆਵਤ ਲਾਜੈ ॥੮॥੪॥੨੮੬੫॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਮੇਘ ਰਾਗ ॥ ਅਸ੍ਰਪਦੀ ॥ ਬਾਰੰ ਬਾਰ ਧਿਕਾਰ ਮਨੈ ਮਨ ਝੂਰਤ ਹੈ ਬਲ ਓਜ ਘਟਜੋ ॥ ਤ੍ਰੂ ਦੇਖਤ ਰਾਜ ਸਮਾਜ ਤ੍ਰੈ ਲੋਅ ਕੀ ਪੁਤ੍ਰ ਕਲਿਤ੍ਰ ਧਨ ਧਾਮ ਘੁਟਜੋ ॥ ਦਿਨ ਚਾਰ ਕੈ ਹੈ ਸੁਖ ਸਾਜ ਸਭੀ ਹੜ ਨੀਰ ਪ੍ਰਾਏ ਚਲਿਓ ਜਾਤ ਹਟਜੋ ॥ ਜਿਨ ਕੇ ਸੁਖ ਹੇਤ ਕਰਿਓ ਅਘ ਕੋਟ ਤੈ ਜੀਅਤ ਹੀ ਤੁਝ ਤੇ ਵੈ ਛੁਟਜੋ ॥੧॥ ਲਖ ਪੁਤ੍ਰ ਸਭੀ ਪ੍ਰਵਾਰ ਸੁਹਿਦ੍ਰਨ ਸੈਨ ਸਨਾਧਿਪ ਮੰਤ੍ਰੀ ਤਨੈ ॥ ਅਰਬਨ ਖਰਬ ਪ੍ਰਤਨਾ ਦਲ ਬਜੂਹਨ ਸੈਨ ਸੰਬੂਹਨ ਗਨੈ ਕੋ ਤਿਨੈ ॥ ਗਜ ਬਾਜ ਸਇੰਦਨ ਸਾਰਥੀ ਉਸ੍ਰਨ ਨਾਨਾ ਪਸੂ ਨਹਿ ਜਾਤ ਗਨੈ ॥ ਬੇਵਾਨ ਸਮਾਜ ਬਿਓਮਨ ਕੇ ਮਣਿ ਮਾਨਕੁ ਕੰਚਨ ਦਰਬ ਘਨੇ ॥੨॥ ਤ੍ਰੈ ਲੋਅ ਕੋ ਰਾਜ ਸਮਾਜ ਸਭੀ ਮੁਖ ਕੰਜ ਅਲੀ ਸੁਰ ਭਾਮਨੀਆ ॥ ਨਗਜਾ ਤਰਜਾ ਅਹਜਾ ਜਲਜਾ ਨਰਜਾ ਮੁਖ ਇੰਦ੍ਰ ਨਭ[4] ਗਾਮਨੀਆ ॥ ਜੋ ਛਬਿ ਸੁ ਸੁਰਗ ਮੋਹਨੀ ਰਾਗਨੀ ਕੰਜ ਕਲੀ ਘਨ ਚਾਕਨੀਆ ॥ ਬਿਦਜਾਧੀਰ[5] ਜਲਧਰੀ ਪਰੀ ਨਾਗਨੀ ਚਿਤ੍ਰਨੀ ਪਦਮਨੀ ਅਪਸਰੀਆ ॥੩॥ ਦੀਪਨ ਦੀਪ ਤ੍ਰਿਆ ਗ੍ਰਹ[6] ਕੀਨਨ ਕਾਮ ਕਲਾ ਸਸਿ ਅੰਗਨੀਆ ॥ ਬਪੁ ਕੋਮਲ ਕੰਜ ਪ੍ਰਭਾ ਮ੍ਰਿਗ ਨੈਨਨ ਬਾਵਨ ਬਾਸ ਤੇ ਰੰਗਨੀਆ ॥ ਕੋਕਿਲ ਕੰਠ ਸੁਗ੍ਰੀਵ ਕਲਾਨਿਧ ਕਾਲ ਕਲੇਵਰ ਕਾਮਨੀਆ ॥ ਮੋਹਨੀਆਂ ਮੁਖਮਣੀ ਬਰੰਗਨ ਦੈਤਬਧੂ ਗਜ ਗਾਮਨੀਆ ॥੪॥ ਵੈ ਸਾਜ ਸਮਾਜ ਗਇਓ ਧੌ ਕਹਾ ਪੁਰ ਗੰਧ੍ਰਬ ਪ੍ਰਾਏ ਸੁਖ ਖੀਨ ਭਇਓ ॥ ਉਰ ਗਰਬ ਬਡੋ ਧਨ ਭੂਮ ਕੋ ਥੋ ਬਲ ਬੀਰਨ ਕੋ ਸਭ ਛੀਨ ਭਇਓ ॥ ਪ੍ਰਭਤਾ ਮਦ ਜੋਬਨ ਓਜ ਗਇਓ ਸਭ ਬਾਤਨ ਤੇ ਅਤਿ ਦੀਨ ਭਇਓ ॥ ਕਾਲ ਕੋ ਕਾਲ ਨ ਜਾਨਤ ਥੋ ਸੋਈ ਕਾਲ ਕੇ ਹਾਥ ਅਧੀਨ ਭਇਓ ॥੫॥ ਪੰਛੀ ਪਛ ਹੀਨ ਨ ਸੋਭਤ ਹੈ ਅਰੁ ਬਾਰ ਬਿਹੂਨ ਸਰੋਵਰ ਜੈਸੇ ॥ ਮਛੁਲੀ ਬਿਨ ਨੀਰ ਨ ਜੀਵਤ ਹੈ ਮੋਰੀ ਦਸਾ ਸੋਈ ਦੇਖੀਅਤ ਬਨੈਸੇ[6] ॥ ਦੇਹ ਅਨਿਤ ਕੋ ਮਾਨ ਕਹਾ ਅਭਿਮਾਨ ਬ੍ਰਿਥਾ ਕਰਨੋ ਫੁਨ ਤੈਸੇ ॥ ਪ੍ਰਲੈ ਭਇਓ ਜਗ ਦੇਖਤ ਹੀ ਸਭ ਝੂਠ ਸਮਾਜ ਗੁਮਾਨ ਜੁ ਹੈਸੇ ॥੬॥ ਅਭਿਮਾਨ ਬ੍ਰਿਥਾ ਮਿਥਿਆ ਜਗਜੀਵਨ ਓੜਕ ਕਾਲ ਨਿਦਾਨ ਜੋ ਹੈ ਸੋ ॥ ਖਾਤ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਨ ਬਾਰ ਲਗਉ ਜਿਸ ਹੈ ਨਿਰਦਈ ਵਕ੍ਰਾਲ ਜੋ ਹੈਸੋ ॥ ਜੀਅ ਅਹਾਰ ਕਲ ਕ੍ਰਮਸਦਾ ਨ ਅਘਾਤ ਕਬੈ ਜਮ ਬਿਆਲ ਜੋ ਹੈ ਸੋ ॥ ਐਸੋ[7] ਹੈ ਜਗ ਤਾ ਸੋ ਬਲੀ ਏਕ ਕਾਲ ਬਿਹੀਨ ਅਕਾਲ ਜੋ ਹੈ ਸੋ ॥੭॥ ਦੇਹ ਅਨਿਤ ਨ ਰਹੈਗੋ ਸਦਾ ਨਿਹਚੈ ਕਰ ਕਾਲ ਕੇ ਮ੍ਰਿਤ ਬਦੋ ਹੈ ॥ ਪਾਪ ਸੰਬੂਹ ਕੋ ਦੇਹ ਨਿਸਾਚਰੀ ਅਕਾਜ ਸਭੀ ਬਿਧ ਕਾਜ ਨ ਕੋ ਹੈ ॥ ਮਲ ਮੂਤ੍ਰ ਮਲਾਏ ਅਧੋਗਤ ਕੋ ਛਿਨ ਭੰਗ ਅਨਿਤ ਅਘ ਓਘ ਭਰਿਓ ਹੈ ॥ ਤਾ ਤੇ ਨ ਕਿਓ ਭਗਵਾਨ ਕੇ ਹਾਥ ਮਰੋ ਸੁਭ ਅਉਸਰ ਦਾਵ ਭਲੋ ਹੈ ॥੮॥੫॥੨੮੬੬॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਮੇਘ ਰਾਗ ॥ ਦੇਹ ਅਨਿਤ ਹੈ ਕਾਲ ਕੋ ਭਛ ਜੈ ਹੈ ਜਗ ਮਾਂਹ ਸਭੀ ਭਛ ਜੈ ਹੈ ॥ ਦੇਵ ਅਦੇਵ ਨਰ ਨਾਰਿ ਨਰਾਧਪ ਪਛ ਪਸੂ ਸਭ ਕਾਲ ਚਬੈ ਹੈ ॥ ਯੋਗੀ ਜਤੀ ਤਪਸੀ ਅਵਤਾਰਨ ਸੁਰ ਬ੍ਰਿੰਦ ਚਰਾਚਰ ਰਹਨ ਨ ਪੈ ਹੈ ॥ ਐਸੋ ਨ ਕੋ ਜਗ ਦੇਖਤ ਹੌ ਜੌ ਕਾਲ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਕੋ ਘਾਵ ਬਚੈ ਹੈ ॥੧॥ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਬਾਚ ਮਨ ਸੋ ॥ ਕਾ ਭਯੋ ਜੌ ਤ੍ਰਿਲੋਕ ਜਿਨਿਓ ਮਨ ਜੀਤਿਓ ਨਾਹ ਤੌ ਜੀਤੇਓ ਕਾ ਰੇ ॥ ਹੈ ਜੁਗ ਬੀਰ ਅਜੀਤ ਬਡੋ ਇਕ ਕਾਲ ਦੂਤੀ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਹਰਿ (ਖਕ, ਅਸ)
[੨]ਮਰੀਏ (ਅਸ)
[੩]ਹੁਤੀ (ਅਸ)
[੪]ਭਵ (ਅਸ)
[੫]ਬਿਦਜਾਧਰੀ (ਖਕ, ਅਸ)
[੬]ਵੈਸੇ (ਅਸ)
[੭]ਐਸੋ ਨ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[੪]ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਮਨ ਸੂਰ ਕਰਾਰੇ ॥ ਕੋਊ ਨ ਜੀਤ ਸਕਜੋ ਇਨ ਕੋ ਨਰ ਦੇਵ ਅਦੇਵ ਸਭੀ ਪਚਹਾਰੇ ॥ ਜੀਤ ਲੀਓ ਜਗ ਜੰਤ ਚਰਾਚਰ ਏ ਦੋਊ ਬੀਰ ਅਜੀਤ ਅਖਾੜੇ ॥੨॥ ਕਰਿਯੋ ਜਗ ਜੇਰ ਅਧੀਨ ਬਸ ਆਪਨੇ ਲੋਭ ਕੋ ਫਾਸ ਸੋ ਫਾਹਿਓ ਸਾਰੇ ॥ ਅਧੀਰ ਬਡੋ ਇਸ ਤੋਖ ਨ ਨੈਕ ਤ੍ਰਿਪਤਾਵਤ ਨਾਹਿ ਕਿਸੀ ਬਿਧ ਸੋ ਰੇ[੧] ॥ ਚੰਚਲ ਚਿਤ ਕਠੋਰ ਬਡੋ ਭ੍ਰਮਾਵਤ ਹੈ ਤ੍ਰਿਲੋਕ ਸੰਸਾਰੇ ॥ ਕਾਂਛਾ ਸਦਾ ਫੁਰਤੀ ਨਿਸਦਿਨ ਚਿਤ ਬਾਛਾ ਸੁਮੇਰ ਨ ਜਾਤ ਨਿਵਾਰੇ ॥੩॥ ਲੋਕ ਅਲੋਕ ਕੀ ਪਾਇ ਪ੍ਰਭਾ ਮਨ ਚਾਹਤ ਅਵਰਹ ਅਵਰ ਬਨਿਓ ਹੈ ॥ ਸੇਸ ਕੋ ਰਾਜ ਸੁਰੇਸ ਕੋ ਰਾਜ ਨਰੇਸ ਕੋ ਰਾਜ[ੳ] ਸੋ ਚਾਹ ਘਨਿਓ ਹੈ ॥ ਤਾਹੂ ਕੋ ਪਾਏ ਨ ਤੋਖਤ ਹੈ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਅਘਾਤ ਨ ਕਾਹੂੰ ਸੁਨਜੋ ਹੈ ॥ ਤਪਟਾਰ ਤਪੇਂਦ੍ਰਨ ਜੋਗ ਟਰੇਓ[੨] ਭਟਕਾਏ ਸਭੀ ਤ੍ਰਈ ਲੋਕ ਜਿਨਿਓ ਹੈ ॥੪॥ ਲੋਭੀ ਬਡੋ ਸਠ ਮੂੜ ਬਡੋ ਜੜ ਪਾਹਨ ਤੁਲ ਅਘਾਤ ਨ ਕੈਸੇ ॥ ਕਠੋਰ ਬਡੋ ਮਨ ਕੂੜ ਬਡੋ ਨਿਜ ਹੂੜ ਇੰਦ੍ਰੀ ਬਸ ਨਾਚਤ ਐਸੇ ॥ ਜੰਤੀ ਬਿਬਸ ਜਿਮ ਪੂਤਲੀ ਮ੍ਰਕਟ[੩] ਨਾਚਤ ਹੈ ਮਨ ਪਾਵਰ ਜੈਸੇ ॥ ਲੋਭ ਕੇ ਜਾਲ ਮੇ ਉਰਝ ਪਰਿਓ ਸਭ ਜੀਅ ਜਗਤ੍ਰ ਕੈ ਫਾਥੇਓ[੪] ਤੈਸੇ ॥੫॥ ਤਾ ਤੇ ਤਿਸੇ ਕਰ ਬਾਸਨਾ ਹੀਨ ਨ੍ਰਿਬਾਸਨਾ ਕੈ ਤਿਸ ਮਾਰ ਨਿਵਾਰੋ ॥ ਸਾਜ ਸਮਾਜ ਸਮੇਤ ਇੰਦ੍ਰੀਅਨ ਜੁਤ ਮਾਨ ਉਤਾਰ ਮਨੋ ਤਹ ਟਾਰੋ ॥ ਤਾਹਿ ਸੰਘਾਰ ਪੁਨ ਆਪਨ ਹੂ ਜਗਦੀਸ ਸਰਨਾਗਤ ਪ੍ਰਾਨ ਉਬਾਰੋ ॥ ਰਹੈ ਨ ਕਛੂ ਫਿਰ ਚਿਤ ਕੀ ਬਾਸਨਾ ਹੁਵੈ ਅਸੰਗ ਨ੍ਰਿਸੰਕ ਪਧਾਰੋ ॥੬॥ ਮਨ ਬਾਝ ਮਰਜੋ ਸੋ ਮਰਜੋ ਨ ਕਬੈ ਭਵ ਬਾਰੰ ਬਾਰ ਜਠਰਾਗਨ ਤਾਵੈ[੫] ॥ ਲੋਭ ਕੇ ਕੀਚ ਮੇ ਫਾਥ ਪਰਿਓ ਚਿਤ ਬਾਸਨਾ ਹੀ ਭਵ ਖਾਤ ਮੇ ਪਾਵੈ ॥ ਤਾ ਤੇ ਨ੍ਰਿਵਿਰਤ ਮਨ ਇੰਦ੍ਰੀਅਨ ਕੀ ਉਨਮਾਦ ਪ੍ਰਜਾਰ ਏਕਾਗ੍ਰ ਲਾਵੈ ॥ ਮਨ ਮਾਰੇ ਪੁਨ ਆਪ ਮਰੈ ਮਨ ਜਾਰ ਕੈ ਭੂਤ[ਅ] ਮੇ ਜਾਏ ਸਮਾਵੈ ॥੭॥ ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਬਿਸ੍ਵ ਬੈਰਾਟ ਸ੍ਵਿਰੂਪ[੬] ਮੇ ਤਜਾਗ ਸਰੀਰ ਕੋ ਸੁੰਨ ਸਮਾਵੈ ॥ ਬਾਰ ਮੇ ਬਾਰ ਨਦੀ ਜਲਰਾਸ ਸਮਾਏ ਕੈ ਫੇਰ ਨ ਆਪ ਲਖਾਵੈ ॥ ਆਤਮ ਸਿੰਧ ਮੇ ਬ੍ਰਹਮ ਪ੍ਰਵਾਹ ਹੁਏ ਜੀਵ[੭] ਬ੍ਰਹਮ ਸਮਾਗਮ ਸੰਗਮ ਨਾਵੈ ॥ ਤਾ ਤੇ ਨ ਫੇਰ ਪ੍ਰਮਾਤਮ ਤੇ ਜਠਰਾਗਨਿ ਬਾਸ ਕੇ ਜੀਵ ਕਹਾਵੈ ॥੮॥੬॥੨੮੬੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਮੇਘ ਰਾਗ ॥ ਅਸ੍ਟਪਦੀ ॥ ਤਾ ਤੇ ਉਪਾਇ ਕਰੋ ਅਬ ਯਾਹ ਸੋ ਜਾ ਹਰਿ[ੲ] ਤੇ ਨ੍ਰਿਵਿਰਤ ਮਨ ਬ੍ਰਿਤ ਹੋਵੈ ॥ ਦੇਹ ਅਭਮਾਨ ਗੁਮਾਨ ਟਰੈ ਮਦ ਈਰਖਾ ਲਾਜ ਸਭੀ ਬਿਧ ਖੋਵੈ ॥ ਇੰਦ੍ਰੀਅਨ ਰੋਕ ਫੁਰਨ ਮਨ ਰੋਕ ਇਕਾਗਰ ਕੈ ਚਿਤ ਚਾਹ ਨ ਹੋਵੈ ॥ ਗੁਨਾਤੀਤ ਨ੍ਰਿਬਾਨ ਅਚਾਹ ਜਬੈ ਚਿਤ ਮਨ ਅਰੁ ਬੁਧ ਕੀ ਬਾਸਨਾ ਖੋਵੈ ॥੧॥ ਐਸੋ ਨ ਕੋ ਸੰਸਾਰ ਬਿਖੇ ਨਿਜ ਬੈਸ ਮੇ ਦੇਖਿਓ ਬਾਸਨਾ ਤਿਆਗੀ ॥ ਦੇਵ ਅਦੇਵ ਗੰਧ੍ਰਬ ਜਛਨ ਸਿਧ ਮੁਨਿੰਦ੍ਰ ਸਭੀ ਅਨੁਰਾਗੀ ॥ ਕੀਟ ਪਤੰਗ ਚਰਾਚਰ ਜੰਤਨ ਬਾਸਨਾ ਲੀਨ ਅਧੀਨ ਅਭਾਗੀ ॥ ਜਾ ਪਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਜਗਦੀਸ ਕਰੇ ਹੋਇ ਅਤੀਤ ਬਿਖੈ ਬੈਰਾਗੀ ॥੨॥ ਜੌ ਲੌ ਮਨ ਅਹੰਕਾਰ ਫੁਰੈ ਜੁਤ ਬਾਸਨਾ ਤਉ ਲੌ ਕੁਸਲ ਇਸੇ ਨਹੀ ਐਸੇ ॥ ਹੋਤ ਪ੍ਰਬਲ ਨਿਤਾਪ੍ਰਤਿ ਚਿਤ ਬਾਸਨਾ ਬੁਧਿ ਹੂੰ ਪਰੇਰਤ ਇੰਦ੍ਰੀਅਨ ਤੈਸੇ ॥ ਏਤੇ ਸਮਾਜ ਅਕਾਜ ਕੇ ਕਾਰਕ ਦੇਤ ਬਿਗਾੜ ਸੁਭ ਕਾਜ ਜੈ[੮] ਹੈ ਸੇ ॥ ਤਸਕਰ ਪੰਚ ਅਸਾਧ ਸੰਗ ਯਾ ਕੇ ਲੂਟਤ ਸਾਰ ਪਦਾਰਥ ਲੈਸੇ ॥੩॥ ਸੋਗ ਸਦਾ ਦੁਖ ਰੂਪ ਬਿਖੇ ਸੁਖ ਅਲਪ ਅਨਿਤ ਬ੍ਰਿਖ ਛਾਵ ਸਮਾਨਾ ॥ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹਰਖ ਅਭਿਮਾਨ ਬਡੋ ਚਿਤ ਆਪ ਸਮਾਨ ਨ ਦੂਸਰ ਜਾਨਾ ॥ ਕਾਲ ਅਧੀਨ ਸਭੀ ਸ੍ਰੀ ਸੰਪਤ ਖੀਨ ਜਬੈ ਦੁਖ ਮਾਨਤ ਨਾਨਾ ॥ ਅਉਰ ਕੀ ਬਾਤ ਕਹਾ ਕਹੀਏ ਸੰਗ ਮੋਹਿ[ਸ] ਬੀਤੀ ਮਮ ਜੀਵ ਹੀ ਜਾਨਾ ॥੪॥ ਭਲਾ ਭਇਓ ਜੋ ਮਮ ਅਗ੍ਰ ਸਭੀ ਸੁਖ ਪੁਤ੍ਰ ਕਲਿਤ੍ਰ ਹਿਤੂ ਭਯੋ ਹਾਨਾ ॥ ਸੈਨ ਸਖਾ ਸਮਪ੍ਰਦਾ ਹੂ ਸਭੈ ਸੁਖ ਰਾਜ ਸਮਾਜ ਤ੍ਰੈਲੋਕ ਨਸਾਨਾ ॥ ਏ ਸਭ ਖੇਦ ਕੇ ਮੂਲ ਸਭੀ ਬਿਧ ਜੇਤਕ ਹੈ ਦੁਖਦਾਈ ਸਮਾਨਾ ॥ ਦੇਤ ਫਹਾਏ ਇਸੇ ਸਭ ਹੀ ਮਿਲ ਅੰਤ ਸਮੈ ਸਭ ਛੋਡ ਪਰਾਨਾ ॥੫॥ ਲੇਖਾ ਦੇਨ ਰਹਿਓ ਸਿਰ ਯਾਹੀ ਕੇ ਏਕਲੋ ਅੰਤ ਸਮੈ ਉਠ ਜਾਨਾ ॥ ਤਾ ਤੇ ਨੇਹ ਕਰਨੋ ਈ ਬ੍ਰਿਥਾ ਅਰੁ ਨੇਹ ਇਨਹੂੰ ਕੋ ਤੁਛ ਪਛਾਨਾ ॥ ਧਾਰਤ ਹੈ ਜਬ ਦੇਵ ਜਗਤ੍ਰ ਮੇ ਨਾਂਗੋ ਹੀ ਕਿਛ ਸੰਗ ਨ ਆਨਾ ॥ ਜਾਤ ਜਬੈ ਪ੍ਰਲੋਕ ਬਿਖੈ ਕਛ ਲੇਤ ਨ ਸਾਥ ਅਕੇਲੋ ਹੀ ਜਾਨਾ ॥੬॥ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੀ ਜਗਦੀਸ ਹਮ ਊਪਰ ਤਿਆਗ ਗਏ ਸਭ ਆਪ ਬਿਗਾਨਾ ॥ ਰਹਿਓ ਅਬ ਏਕਲ ਦੇਹ ਅਨਿਤਕ ਸੋ ਅਬ ਹੋਤ ਜਰ ਛਾਰ ਮਸਾਨਾ ॥ ਹੈ ਅਭਿਲਾਖ ਬਡੋ ਉਰ ਅੰਤਰ ਪਹਿਲੇ ਮਨ ਆਦ ਕਰੈ ਜਉ ਪੈਆਨਾ ॥ ਦੇਹ ਅਭਿਮਾਨ ਅਰੁ ਬਾਸੁਨਾ ਈਰਖਾ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਨ੍ਰਿਵਿਰਤ ਕਲ ਕਾਲ ਸਮਾਨਾ ॥੭॥ ਹੈ ਬਿਦਮਾਨ ਸਭੀ ਇਹ ਫਾਹਕ ਰੋਮ ਰੋਮ ਮਹ ਚਾਹ ਸਮਾਨਾ ॥ ਮਨ ਬੁਧਿ ਚਿਤ ਅਹੰਕਾਰ ਪ੍ਰਬਲ ਏ ਛਿੰਨ ਛਿੰਨ ਫੁਰ ਚਿਤ ਬਾਸਨਾ ਨਾਨਾ ॥ ਤਾ ਤੇ ਇਨੈ ਨ੍ਰਿਵਿਰਤ ਕਰੋ ਅਬ ਜੈਸੇ ਬਨੇ ਬਿਧਿ ਤੈਸੋ ਹੀ ਠਾਨਾ ॥ ਜਉ ਲਉ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਸਾਰੇ (ਅਸ)
[੨]ਠਟਿਓ (ਖਕ)
[੩]ਕਪਿ (ਅਸ)
[੪]ਫਾਸਿਓ (ਖਕ, ਅਸ)
[੫]ਭਾਵੈ (ਖਕ, ਅਸ)
[੬]ਸ੍ਰੂਪ (ਅਸ)
[੭]ਜੀ (ਅਸ)
[੮]ਜਿ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਅਸ ਵਿਚ 'ਨਰੇਸ ਸਮਾਜ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਭੂਤਗ੍ਰਆਮ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਸ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਏ ਜੀਅਹੈ[੧] ਸੰਗਤ ਤਉ ਲਉ ਕੁਸਲ ਨ ਕਬਹੂ ਜਾਨਾ ॥੮॥੭॥੨੯੬੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਮੇਘ ਰਾਗ ॥ ਅਸਟਪਦੀ
॥ ਜਤ ਬਿਜਈ[੨] ॥ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਬਾਚ ॥ ਮੋਰੀ ਏ ਹੈ ਹਰਿ ਸੋ ਬਿਨਤੀ ਪ੍ਰਭ ਹੋਇ ਦਇਆਲ ਕ੍ਰਿਪਾ ਯਹ ਕੀਜੈ
॥ ਜਾ ਤੇ ਨ੍ਰਿਵਿਰਤ ਮਨ ਬ੍ਰਿਤ ਇੰਦ੍ਰੀ ਜੁਤ ਹੋਇ ਦਇਆਨਿਧ ਬਾਸਨਾ ਛੀਜੈ ॥ ਹੈ ਦੁਖ ਦੀਹ ਬਪ ਬਾਰਨ[੩]
ਤਜਾਗਨ ਬਾਰੰਬਾਰ ਜਠਰਾਗਨ ਭੀਜੈ ॥ ਬਾਸਨਾ ਈ ਦੁਖ ਮੂਲ ਪਰਮਪ੍ਰਾਏ ਦੇਤ ਹੈ ਜਨਮ ਜੇਤੇ ਜਗ ਜੀਜੈ
॥੧॥ ਜਾ ਤੇ ਉਧਾਰ ਯਾ ਦੇਹ ਨਿਸਾਚਰੀ ਹੋਇ ਕ੍ਰਿਪਾਸਿੰਧ ਸੋ ਅਬ ਕੀਜੈ ॥ ਬੇਗ ਨਿਸਤਾਰ ਯਾ ਆਸੁਰੀ ਜੂਨ
ਤੇ ਹੋਇ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਸੀਤ[੪] ਧਰੀਜੈ ॥ ਜੋਗ ਨਹ ਹੈ ਬਪ ਆਸੁਰੀ ਏਤੋ ਜੋ ਤਰੈ ਸੁਧਰੈ ਗਤ ਹੋਏ ਪਤੀਜੈ ॥
ਆਸਰ ਏਕ ਸਰਨਾਗਤ ਕੋ ਪ੍ਰਭ ਪਤਿਤ ਉਧਾਰਨ ਬਿਰਦ ਸੁਨੀਜੈ ॥੨॥ ਦੇਵ ਅਦੇਵ ਜੇਤੇ ਜਗ ਅੰਤਰ ਬਾਸਨਾ
ਕਰ ਸਭ ਦੇਹ ਕੋ ਧਾਰੈ ॥ ਜੈਸੋ ਈ ਜੈਸੀ ਭਾਵਨਾ ਹੋਤ ਹੈ ਤੈਸੋ ਈ ਤੈਸੋ ਕ੍ਰਮ ਬਿਚਾਰੈ ॥ ਬਾਸਨਾ ਹੀ ਸ੍ਵਰਗ
ਲੋਕ ਦਿਖਾਵਤ ਬਾਸਨਾ ਹੀ ਲੈ ਨਰਕਹ ਡਾਰੈ ॥ ਬਾਸਨਾ ਹੀ ਸੁਰ ਦੇਹ ਕੋ ਧਾਰਤ ਬਾਸਨਾ ਹੀ ਬਪ ਰਾਛਸੀ
ਧਾਰੈ ॥੩॥ ਬਾਸਨਾ ਹੀ ਪਸੁ ਪਛ ਤ੍ਰਿਗਦ ਬਪੁ ਧਾਰਤ ਬਾਸਨਾ ਹੀ ਜੜਤਾ ਕਉ ਪਾਵੈ ॥ ਬਾਸਨਾ ਹੀ ਖਗ
ਮ੍ਰਿਗ ਬ੍ਰਿਖਾਦਕ ਪਾਹਨ ਕੈ ਬਹੁ ਕਾਲ ਬਿਤਾਵੈ ॥ ਬਾਸਨੀ ਹੀ ਕ੍ਰਿਮ ਕੀਟ ਤ੍ਰਿਣਾਦਿਕ[ੳ] ਅਸਤ ਬਿਸਤ ਛਿਨ
ਛਿਨ ਤਾਵੈ ॥ ਬਾਸਨਾ ਹੀ ਤ੍ਰੈ ਲੋਕ ਕੋ ਰਾਜ ਦੈ ਬਾਸਨਾ ਹੀ ਫੁਨ ਭੀਖ ਮਗਾਵੈ ॥੪॥ ਏਤੋ ਰੋਗ ਅਸਾਧ ਬਾਸਨਾ
ਮਹ ਕਹੋ ਕਿਮ ਜੀਅ ਮੁਕਤਿ ਗਤ ਪਾਵੈ ॥ ਦਿਵਸ ਨਿਸਾ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤ ਭ੍ਰਮਾਵਤ ਜਿਉ ਨਲਨੀ ਸੂਅਟਾ ਭਟਕਾਵੈ
॥ ਅਰਧ ਅਰ ਉਰਧ ਕੋ ਹੋਤ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਕਿਨੇ ਬਿਧ ਕਹੋ ਪਰੰਗਤ ਪਾਵੈ ॥ ਆਵਾਗਵਨ ਮੋ ਜੀਅ ਰੁਧਿਓ ਬਸ
ਜੰਤੀ ਕੇ ਜੀਅ ਆਵੈ ਜਾਵੈ[੫] ॥੫॥ ਤਾੜਨਾ ਜੂਨ ਕੀ ਦਾਰੁਨ ਜੀਅ ਕਉ ਲਖ ਚਉਰਾਸੀਹ ਜੂਨ ਦਿਖਾਵੈ ॥
ਬਾਸਨਾ ਕਰ ਆਪਦਾ ਏ ਸਭ ਹੀ ਬਾਰੰ ਬਾਰ ਜੀਅਰਾ ਦੁਖ ਪਾਵੈ ॥ ਬਾਸਨਾ ਕਰ ਤ੍ਰੈ ਲੋਅ ਕੇ ਜੰਤਨ ਨੀਚ
ਅਰ ਊਚ ਸਮੈ ਭੁਗਤਾਵੈ ॥ ਬਾਸਨਾ ਫੁਰਨ ਜਗਦੀਸ ਕ੍ਰਿਪਾ ਬਿਨ ਕਾਹੂ ਕੀ ਨੈਕ ਨ ਮਨ ਤੇ ਜਾਵੈ ॥੬॥
ਆਸੁਰੀ ਦੇਹ ਮਲਾਯ ਮਹਾਤਮ ਕੈਸੇ ਕੇ ਗੁਨਾ ਬਾਦ ਉਚਾਰੋ ॥ ਸੇਸ ਸੁਰੇਸ ਮਹੇਸ ਦਿਨੇਸ ਨਸੇਸ ਸੋ ਪ੍ਰਭਾ ਨਹ
ਜਾਤ ਬਿਚਾਰੋ ॥ ਸਿਧ ਮੁਨਿੰਦ੍ਰਨ ਤਪਸੀ ਜੁਗਿੰਦ੍ਰਨ ਗੰਧ੍ਰਬ ਜਛ ਰਮਾ ਕਹ ਪਾਰੋ ॥ ਸਾਰਦਾ ਉਮਾ ਸੁਰ ਬ੍ਰਿੰਦ
ਚਰਾਚਰ ਕਾਹੂ ਤੇ ਨਹ ਜਾਤ ਸੁਧਾਰੋ ॥੭॥ ਤਾ ਹੀ ਕੀ ਹੈ ਸਰਨਾਗਤ ਰੇ ਮਨ ਜਾ ਕੀ ਸਰਨਾਗਤ ਹੈ ਜਗ ਸਾਰੋ
॥ ਸੇਸ ਤਰਿਓ ਸੁਰੇਸ ਤਰਿਓ ਮਹੇਸ ਤਰਿਓ ਜਗ ਜੰਤਨ ਤਾਰੋ ॥ ਜਛ ਤਰੇ ਖਗ ਮੀਨ ਤਰੇ ਪਸੁ ਪਾਵਰ
ਮਾਨੁਖੀ ਦੇਹ ਉਧਾਰੋ ॥ ਭਾਗ ਏਤੋ ਕਹਾ ਤੇਰੋ ਮਹਾ ਸਠ ਦੁਸਟ[ਅ] ਅਪਰਾਧ ਅਵਗਿਆ ਭਾਰੋ ॥੮॥੮॥੨੯੬੯॥
ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਮੇਘ ਰਾਗ ॥ ਤ੍ਰਹ ਦੂਜੀ ॥ ਕਬਿ ਬਾਚ ॥ ਅਸਟਪਦੀ[ੲ] ॥ ਕਹੈ ਕੋ ਰੀਝ ਦਇਆਨਿਧਿ ਕੇਰੋ ॥
ਰੀਝਤ ਹੈ ਅਲਪ ਸਿਮਰਨ ਕਰ ਗੁਨ ਅਉਗੁਨ ਕਿਛੁ ਨਾਹਿ ਚਿਤੇਰੋ ॥ ਹੋਇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਦੀਨ ਬਰ ਨਿਸਚਰ ਮਨ
ਬਾਛਤ ਤੂਰ ਹੋਏ ਸਵੇਰੋ ॥ ਬਾਸਨਾ ਮਨ ਜੁਤ ਪ੍ਰਿਥਮ ਤੁਰ ਨਾਸੈ ਬਹੁਰ ਹੋਏ ਮਮ ਚਰਨ ਬਸੇਰੋ ॥੧॥ ਚਾਹਤ
ਹੁਤੋ ਸੋਈ ਬਰ ਪਾਯੋ ਭਾਗ ਬਡੋ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦਹਿ ਤੇਰੋ ॥ ਕੀਨਿਓ ਕਵਨ ਸੋ ਜਪ ਤਪ ਸਿਮਰਨ ਜਗ ਜਾਪ ਪੁੰਨ
ਬ੍ਰਤ ਚੰਗੇਰੋ ॥ ਪੁੰਨ ਦਾਨ ਸਾਧਨ ਮਨ ਇੰਦ੍ਰੀਅਨ ਜਾਤ ਨ ਕਹਿਓ ਅਸਚਰਜ ਬਡੇਰੋ ॥ ਸੀਘਰ ਹੀ ਮੋਛ ਕੋ
ਬਿਓਤ ਭਯੋ ਸੋ ਬਰ ਪਾਇਓ ਮਨ ਬਾਛਤ ਜੇਹੜੋ ॥੨॥ ਜਿਹ ਬਰ ਕਾਜ ਸੁਰਾ ਸੁਰ ਗੰਧ੍ਰਬ ਜਛ ਸਨਕਾਦਿ
ਨਿਤਾਪ੍ਰਤਿ ਟੇਰੋ ॥ ਸਨਤ ਕੁਮਾਰ ਸਨਾਤਨ ਸ੍ਰੇਵਤ ਸੇਸ ਰਟਤ ਮੁਖ ਸਹਿਸ ਫਨੇਰੋ ॥ ਪਦਮਾ ਉਮਾ ਬਿਰੰਚ
ਭਵ ਨਾਰਦ ਸਾਰਦਾਦਿ ਲਿਵ ਲੀਨ ਤਿਖੇਰੋ ॥ ਚਾਰਨ ਸਿਧ ਕਾਲ ਜਮੁ ਧਰਮਾ ਬਰੁਨ ਕੁਬੇਰ ਕਹਾਵਤ ਚੇਰੋ
॥ ਰਵਿ ਸਸਿ ਸਿੰਧ ਬ੍ਰਿੰਦ ਸੁਰ ਬ੍ਰਿੰਦਨ ਮਾਨਵ ਮੁਨਿ ਤਾਪਸ ਰਿਖ ਹੇਰੋ ॥ ਜਗ ਜਾਪ ਤਪ ਬ੍ਰਤਨ ਸੇਧਤ
ਨੇਮ ਅਚਾਰ ਕ੍ਰਿਆ ਬਹੁਤੇਰੇ ॥ ਨਿਰਧਾਰ[੬] ਏਕ ਪਗ ਤਾਪਤ ਬਾਏ ਭਖਤ ਪਾਵਕਤ ਨ ਝੇਰੋ ॥ ਦਰਸਨ
ਹੇਤ ਕਸਟ ਬਹੁ ਸਾਧਤ ਮਨ ਇੰਦ੍ਰੈ ਕਰ ਦਮਨ ਘਨੇਰੋ ॥੪॥[ਸ] ਸਾਧਤ ਦੁਰਤ ਤਪਸਿਆ ਬਿਧਵਤ ਕੋਟ ਜੁਗ
ਕਲਪਨ ਬਰਖੇਰੋ ॥ ਤਦਪ ਨ ਰੀਝਤ ਦੇਵਾਧ ਦੇਵ ਪ੍ਰਭ ਲਖ ਨ ਸਕਤ ਕੋਊ ਮਰਮ ਤਿਸੇਰੋ ॥ ਲਹਿਓ ਨ ਬਰ
ਐਸੇ ਕੋਊ ਕਬਹੂੰ ਮਨ ਬਾਛਤ ਬਰ ਲਾਭ ਅਭੇਰੋ ॥ ਬਡੇ ਭਾਗ ਨਿਸਚਰ ਕੇ ਲਹੀਅਤ ਕਰਤ ਬਿਰੋਧ ਪਾਵੋ[੭]
ਦਰਸੇਰੋ ॥੫॥ ਕਰਜੋ ਨ ਜਗ ਜਾਪ ਬ੍ਰਤ ਪੂਜਾ ਜਿਤਿਓ ਨ ਇੰਦ੍ਰੀਅਨ ਮਨ ਕੋ ਮਾਰੋ ॥ ਅਲਪ ਅਰਾਧਨ ਤੇ
ਬਰ ਪਾਯੋ ਕਰਜੋ ਬਿਰੋਧ ਬੈਸ ਸਗਲਾਰੋ ॥ ਖਿਮਾ ਸਿੰਧ ਜਗਦੀਸ ਦਇਆ ਕਰਿ[ਹ] ਗੁਨ ਅਵਗੁਨ ਤਿਸ ਨਾਹ
ਬਿਚਾਰੋ ॥ ਕਰਤ ਅਨਕ ਤਪ ਸਾਧਨ ਸੁਰ ਨਰ ਮੁਨ[੮] ਵਸਗਤ ਕਿਸ ਨਾਹ ਸੁਨੇਰੋ ॥੬॥ ਅਨਿਕ ਉਪਾਵ ਕਰਤ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਜੀਵਤ (ਅਸ)
[੨]ਬ੍ਰਿਜਈ (ਖਕ, ਅਸ)
[੩]ਬਾਸਨਾ (ਅਸ)
[੪]ਸਾਂਤ (ਅਸ)
[੫]ਬਾਰ ਅਨੇਕ ਸੁਆਵੈ ਰੁ ਜਾਵੈ (ਅਸ)
[੬]ਨਿਰਾਧਾਰ (ਅਸ)
[੭]ਪਾਵਤ (ਖਕ, ਅਸ)
[੮]ਮਨ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਤ੍ਰਿਸਾਦਕ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਮਨਾਸ੍ਰਓ ਦੂਸਰੋ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਇਹ ਪੰਕਤੀ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਖਕ ਵਿਚ ਸਫੈਦਾ ਛਡਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਸ ਵਿਚ 'ਧਰਿ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਮਨ ਕਾਰਨ ਹਤ ਨ ਬਸ ਕੈਸਹੂੰ ਤ੍ਰਿਪਤੇਰੋ ॥ ਕਰਤ ਨੇਯਾਸ ਜੋਗ ਜਪ ਮੰਤ੍ਰਨ ਬਿਬਿਧ ਤੰਤ੍ਰ ਜੰਤ੍ਰਨ ਅਵਹੇਰੋ ॥ ਨਿਵਲੀ ਕਰਮ ਅਸਟਾਗ ਜੋਗ ਕਰ ਪ੍ਰਨਾਯਾਮ ਉਪਾਏ ਘਨੇਰੋ ॥ ਤਦਪ ਨ ਮੁੰਚਤ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਆਸਾ ਨਿਸਦਿਨ ਬਿਖੈ ਬਾਸਨਾ ਪ੍ਰੇਰੋ ॥੭॥ ਤਨ ਮਨ ਗਲਤ ਮਾਯਾ ਮਮਤਾ ਮਹ ਇਕ ਛਿਨ ਹੋਤ ਨ ਇਨ ਤੇ ਨਿਯਾਰੋ[੧] ॥ ਬਾਕ ਪਰੇ ਸਭ ਹੀ ਪਚਹਾਰੇ ਮਨ ਬਸਗਤ ਕਾਹੂ ਨ ਕਰੇਰੋ ॥ ਜਨ ਬਾਪੁਰੇ ਕਾ ਕਰੈ ਬਿਚਾਰੇ ਜਗਦੀਸ ਮਾਇਆ ਪ੍ਰਭ ਚਰਨ ਬਸੇਰੋ ॥ ਕਿਰਪਾ ਕਰੈ ਜਗਦੀਸ ਜਾਸ ਪਰ ਮਨ ਬੁਧਿ ਚਿਤ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਬਸ ਫੇਰੋ ॥੮॥੧॥੯॥੨੮੭੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਮੇਘ ਰਾਗ ॥ ਅਸਟਪਦੀਆ ॥ ਭਏ ਪ੍ਰਸੰਨ ਜੁਧ ਦਾਨਵ ਤੇ ਸਰਬਲੋਹ ਜਗਤਾਗਰ ॥ ਅਭੈ ਪਦ ਦਾਨ ਪਾਇਓ ਹਰਿ ਜੀ ਸੇ ਮਿਟਿਓ ਭ੍ਰਮ ਭਵਸਾਗਰ ॥ ਕਲਪ ਪ੍ਰਜੰਤ ਜੁਧ ਹਰਿ ਮੰਡਜੋ ਦੈਤ ਰਾਜ ਸੰਗ ਸਬ੍ਰ[੨] ॥ ਪ੍ਰਲੈ ਪਰਾਜ ਜੁਧ ਦਾਰੁਨ ਰਚ ਏਕਾਕੀ ਸੁਖ ਸਾਗਰ ॥੧॥ ਬਨਜੋ ਜੁਧ ਦਾਨਵ ਸੰਗ ਜੁਗ ਜੁਗ ਸੰਘਰ ਨਿਬੇਰੋ ਕਰਤੋ ॥ ਜਸ ਜਸ ਜੋਗ ਹੁਤੇ ਜੇ ਨਿਸਚਰ ਤੈਸੋ ਲੋਕ ਹਰਿ ਦੇਤੋ ॥ ਜਬ ਜਬ ਮਚਤ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਅਯੋਧਨ ਅਸੁਰ ਪ੍ਰਬਲ ਭਵ ਧਰਤੋ ॥ ਤਬ ਤਬ ਬਿਸ੍ਵਨਾਥ ਜਗਤੇਸ੍ਵ ਸਮਰ ਅਪੂਰਬ ਲਰਤੋ ॥੨॥ ਨਾਮ ਤਿਨੋ ਕੇ ਜੇ ਹੁਤੇ ਬਰਨਨ ਬਢੈ ਗ੍ਰੰਥ ਹੋਇ ਬਿਸਤਰ ॥ ਯਾ ਤੇ ਗਨਤ ਪ੍ਰਸੰਗ ਨ ਭਾਖਯੋ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਅਤਿ ਦੁਸਤਰ[ੳ] ॥ ਪੰਚ ਸਹੰਸ੍ਰ ਬਰਖ ਮਧ ਕੈਟਭ ਸੰਗ ਜਨਾਰਦਨ ਸਰਬਰ ॥ ਮੁਸ੍ਰਨ ਜੁਧ ਪ੍ਰਬਲ ਰਨ ਭੀਖਮ ਪਰਗਟ ਸਿਮਰਤ ਅਰ ਸਾਸਤ੍ਰ ॥੩॥ ਤੈਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਜੁਧ ਦੇਵਾਸੁਰ ਜੁਗ ਜੁਗ ਹੋਤ ਅਯੋਧਨ ॥ ਬਿਸਤਰ ਕੈ ਪ੍ਰਸੰਗ ਗ੍ਰੰਥਨ ਮਹਿ ਕਹਜੋ ਦੇਵ ਬਚ ਬਜੋਮਨ ॥ ਲਹੋ ਬਾਰਤਾ ਸਭ ਹੀ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਸ੍ਰੁਤਿ ਸਾਸਤ੍ਰ ਅਰੁ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਨ ॥ ਜਿਮ ਜਿਮ ਭਯੋ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਅਖਾੜਾ ਲਹੋ ਸਕਲ ਸਭ ਗ੍ਰੰਥਨ ॥੪॥ ਆਗੇ ਕਥਾ ਰਸਾਲ ਸੁਨੋ ਜੁਗ ਪ੍ਰਬੰਧ ਜਗਤੇਸ੍ਵਰ ॥ ਰਚਤ ਜਗਤ ਹੋਤ ਨਵਤਨ ਪੁਨ ਚੋਜ ਕਰਤਨ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ॥ ਸੁਨੀ ਬੇਨਤੀ ਨਿਸਚਰ ਹਰਿ ਜੂ ਭਏ ਭਏ ਪ੍ਰਸੰਨ ਪ੍ਰਨੇਸ੍ਵਰ ॥ ਮਨ ਬਾਛਤ ਤਿਸ ਦਾਨ ਦੀਯੋ ਪ੍ਰਭ ਜਗ ਰਚਨਾ ਭਵਨੇਸ੍ਵਰ ॥੫॥ ਗ੍ਰਾਮਭੂਤ ਮੈ ਲਯਤਾ ਜਗ ਕੀ ਜਿਤੇ ਚਰਾਚਰ ਜੰਤੰ ॥ ਦੇਵ ਅਦੇਵ ਮਾਨਵ ਜਖ ਰਾਖਸ ਪ੍ਰਜਾ ਸਕਲ ਸੁਰ ਦੰਤੰ ॥ ਦੇਸ ਕਾਲ ਦਿਵ ਨਿਸਾ ਬਰਖ ਜੁਗ ਮਾਸ ਕਲਪ ਪਰਜੰਤੰ ॥ ਉਤਪਤ ਪ੍ਰਲੈ ਲੈ ਸਭ ਦੇਵਨ ਭੂਤ ਗ੍ਰਾਮ ਭਗਵੰਤੰ ॥੬॥ ਅਨਕ ਪ੍ਰਲੈ ਉਤਪਤ ਨਾਨਾ ਜੁਗ ਹੋਤ ਆਯੋ ਹੈ ਸਦਹੀ ॥ ਅਨਕ[ਅ] ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਖੰਡ ਅਰੁ ਪਿੰਡੰ ਹੋਤ ਭਇਓ ਜਬ ਕਬਹੀ ॥ ਤਬ ਤਬ ਅਸੁਰ ਪ੍ਰਬਲ ਭੀਖਮ ਧਰਤ ਭਯੋ ਜਬ ਤਬ ਹੀ ॥ ਤਬ ਤਬ ਧਰਤ ਅਵਤਾਰ ਸਨਾਤਨ ਕਰਤ ਨਿਬੇਰੋ ਸਭ ਹੀ ॥੭॥ ਤਬ ਤਬ ਗ੍ਰੰਥ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹਰਿ ਲੀਲਾ ਹੋਤ ਉਚਾਰ ਗ੍ਰੰਥਨ ॥ ਰਿਖਨ ਸੇਖ ਭਵ ਪ੍ਰਜਾਪਤ ਭਾਖਿਓ ਪੁਰਾਨ ਸ੍ਰੁਤਿ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਨ ॥ ਕਲਪ ਕਲਪ ਅਵਤਾਰ ਜੁਗੋ ਜੁਗ ਧਰਤ ਭਇਓ ਜਨਾਰਦਨ ॥ ਤੈਸ ਭਾਂਤ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਸੰਗ੍ਰਾਮਾ ਪ੍ਰਲੈ ਭਾਰਥ ਭਉ ਸੰਤਨ ॥੮॥੨॥੧੦੦॥੨੮੭੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਰਾਗ ਮੇਘ ਰਾਗ ॥ ਅਸ੍ਰਟਪਦੀ ॥ ਏਕ ਸਮੇ ਬਾਸਵ ਤਨ ਮਤਸਰ ਭਇਓ ਦੇਵ ਜੁਤ ਜੈਸੇ ॥ ਤਾ ਕੋ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸੁਨੋ ਜੂ ਕਹਤ ਜਥਾ ਮਥ[੩] ਤੈਸੇ ॥ ਕਾਲੰਕਾ ਇਕ ਦੈਤ ਬਜ੍ਰ ਬਪ ਲੇਤ ਭਇਓ ਭਵ ਜੈਸੇ ॥ ਠਟਿਓ ਘੋਰ ਦਾਰੁਨ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਦੇਉ[੪] ਦਨੁਜ ਜਿਮ ਬਹਸੇ ॥੧॥ ਮਹਾ ਕਾਏ ਭੀਖਮ ਬਪ ਨਿਸਚਰ ਦਾੜ ਕਰਾਲ ਕਠੋਰੇ ॥ ਏਕ ਦਾੜ ਧਰਨੀ ਮਹ ਰੋਪਤ ਦੁਤੀਆ ਦਾੜ ਨਭ ਫੋੜੇ ॥ ਜੇਤੇ ਜੰਤ ਪਸੁ ਪਛੁ ਮਨੁਖੰ ਜਛ ਧਾਨ ਜਗ ਕੇਰੇ ॥ ਸ੍ਵਾਸਨ ਸਾਥ ਡਾਰ ਮੁਖ ਮਾਹੀ ਬਾਯ ਸਹਿਤ ਬ੍ਰਿਖ ਪੋਰੇ[੫] ॥੨॥ ਸਨੇ ਸਨੇ ਜਗ ਜੰਤ ਮਨੁਖਨ ਪਸੁ ਪੰਛੀ ਜਗ ਸਗਰੇ ॥ ਖਾਤ ਭਇਓ ਚੁਨ ਚੁਨ ਨਰ ਨਾਰਿਨ ਲੋਕ ਲੋਕ ਮਹਿ ਬਿਚਰੇ ॥ ਬਚਿਓ ਨ ਕੌਨੇ ਜੰਤ ਅਵਨੀ ਪਰ ਖਾਏ ਗਇਓ ਸਭ ਜਗਰੇ ॥ ਖਗ ਮ੍ਰਿਗ ਮਛ ਕਛ ਜਲ ਜੰਤਨ ਸੂਨ ਕਰਿਓ ਸਭ ਠੌਰੇ ॥੩॥ ਦੁੰਕਤ ਕਾਲ ਹਾਕ ਘਨ ਘੋਖਤ ਭੂਮ ਅਕਾਸ ਜਲ ਕੰਪਤ ॥ ਦਹਲਤ ਸੇਸ ਪੁਰੀ ਕੂਰਮ ਪੁਰ ਥਰਹਰ ਥਿਰਾ ਪਗ ਲੰਪਤ ॥ ਧਮਕ ਪਗਨ ਬਸੁਧਾ ਧਸ ਮਸਕਤ ਕਨਕ ਮੇਰ ਕਹ ਝੰਪਤਿ ॥ ਪ੍ਰਲੈ ਕਾਲ ਕੋ ਰੂਪ ਨਿਸਾਚਰ ਖਾਏ ਗਇਓ ਬਿਧ ਸੰਪਤ ॥੪॥ ਰਹਜੋ ਭਛ ਅਵਨੀ ਪਰ ਜਬ ਹੀ ਚੜਿਓ ਸੁਮੇਰ ਨਿਸਾਚਰ ॥ ਪਕਰ ਪਕਰ ਕਰ ਜਖ ਬਰੰਗਨ ਭਛਤ ਜਹਾ ਤਹ ਧਾ ਕਰ ॥ ਭਾਜ ਭਾਜ ਜਖ ਪਰੀ ਬਰੰਗਨ ਦੁਰੇ ਸਭੀ ਗਿਰ ਕੰਦਰ ॥ ਹਾਹਾਕਾਰ ਰੌਰ ਸੁਰ ਪੁਰ ਮਹ ਪਰਜੋ ਕ੍ਰਸੁ[੬] ਥਰਹਰ ॥੫॥ ਕਰੀ ਪੁਕਾਰ ਦੇਵ ਗਨ ਸਗਰੇ ਗੰਧ੍ਰਬ ਜਖ ਬਰੰਗਨ ॥ ਆਪੁ ਆਪਨੇ ਲੋਕ ਲੋਕ ਮਹ ਸਿਵ ਬ੍ਰਹਮਾ ਸੁਰ ਨੰਦਨ ॥ ਜਮ ਗਨ ਜਮ ਢਿਗ ਬਰੁਨ ਗਨ ਸਗਰੇ ਬਿਸਨ ਲੋਕ ਜਨਾਰਦਨ ॥ ਕੁਬੇਰ ਪੁਰੀ ਮਹਿ ਜਾਇ ਪੁਕਾਰੇ ਸਕ੍ਰ ਸ੍ਵਨਾਗਤ ਦੇਵ ਗਨ ॥੬॥ ਤਜੀ ਮੋ ਜੀਵਨ ਕੀ ਆਸਾ ਮਹਾਰਾਜ ਕੇ ਆਛਤ ॥ ਬਿਆਕੁਲ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਨਿਰੇਰੋ (ਅਸ)
[੨]ਸਰਬਰ (ਅਸ)
[੩]ਮਤਿ (ਅਸ)
[੪]ਦੇਵ (ਖਕ, ਅਸ)
[੫]ਬਿਖ ਘੋਰੇ (ਖਕ, ਅਸ)
[੬]ਕਿਸੂ ਪੁਰ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ‘ਦੁਸਰ’ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ‘ਮਨਕ’ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਭਏ ਦੇਵ ਗਨ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਗਟਿਓ ਦੈਤ ਪਰਾਛਤ ॥ ਕਾਲੰਕਾ ਵਪ ਦੀਹ ਦੇਵਾਂਤਕ ਖਾਏ ਗਇਓ ਜਗ ਪਾਤਕ ॥
ਚਢ ਸੁਮੇਰ ਸੁਰ ਗਨ ਕਹ ਖਾਵਤ ਚੁਨ ਚੁਨ ਬਜੋਮਨ ਘਾਤਕ ॥੭॥ ਦੇਵਨ ਬਾਚ ਸਕ੍ਰ ਪ੍ਰਤਿ ॥ ਜੈਸੀ ਮਹਾਰਾਜ
ਚਿਤ ਆਵੈ ਕਰੀਐ ਅਬ ਸੋਈ ਭਗਵਾਨ ॥ ਪ੍ਰਾਨ ਦਾਨ ਦੀਜੈ ਦੇਵਨ ਕਹ ਤ੍ਰਾਹ ਤ੍ਰਾਹ ਜਗ ਬੰਦਨ ॥ ਕੀਜੈ
ਤ੍ਰਾਨ ਯਾ ਸੰਕਟ ਤੇ ਪ੍ਰਭ ਸਹਸ ਨੈਨ[ੳ] ਭੈ ਭੰਜਨ ॥ ਹਨੋ ਕਸ੍ਰਿ ਹੇ ਨਾਥ ਸਚੀਪਤਿ ਖਲ ਨਾਸਨ ਖਲ ਮਰਦਨ
॥੨॥੩॥੧੧॥੨੯੭੨॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਮੇਘ ਰਾਗ ॥ ਅਸ੍ਰਿਪਦੀ ॥ ਦੇਵ ਸਾ[੧] ਸਭ ਭਏ ਇਕਤ੍ਰਾ ਸਚੀਵ ਨਾਥ ਕੇ
ਦ੍ਵਾਰੇ ॥ ਸਾਠ ਪਦੁਮ ਭਟ ਬੀਰ ਧਨੁਰ ਧਰ ਲੋਕ ਲੋਕ ਕੇ ਨਜਾਰੇ ॥ ਠੌਰ ਠੌਰ ਮੂੰਦਤ ਸੁਰ ਪੌਰਨ ਦ੍ਵਾਰ ਦ੍ਵਾਰ
ਰਖਵਾਰੇ ॥ ਕਰੀ ਚੌਕਸੀ[ਅ] ਧਾਮ ਧਾਮ ਮਹ ਗ੍ਰਿਹ ਗ੍ਰਿਹ ਪਹਰੂ ਠਾਰੇ ॥੧॥ ਬਿਬਿਧ ਮੰਤ੍ਰ ਤੰਤ੍ਰ ਜੰਤ੍ਰਨ ਜੁਤ ਸਸਤ੍ਰ
ਅਸਤ੍ਰ ਕਰ ਧਾਰੇ ॥ ਜਖ ਧਾਨ ਰਾਖਸ ਰਖਵਰੀਏ ਦੂਤ ਭੂਤ ਤਨ ਭਾਰੇ ॥ ਦੀਓ ਨੀਸਾਨ ਸਕ੍ਰ ਦੇਵਨ ਜੁਤ
ਚੜੇ ਸਮਰ ਸੂਰ ਸਾਰੇ ॥ ਚਤੁਰੰਗਨ ਦਲ ਪ੍ਰਬਲ ਸੂਰ ਗਟ[੨] ਘਿਰਿਓ ਦੈਤ ਪ੍ਰਚਾਰੇ ॥੨॥ ਗਦਾ ਗੁਰਜ ਗੋਫਨ
ਸਰ ਸਾਯਕ ਬਾਨ ਬਜ੍ਰ ਗਿਰ ਡਾਰੇ ॥ ਗੋਲਾ ਦੀਹ ਸੇਲ ਖਗ ਖੰਡਾ ਕੋਟ ਕੋਟ ਯਕ ਬਾਰੇ ॥ ਮੂਸਲ ਸਿਲਾ ਸੈਲ
ਤਰ ਦਾਰੁਨ ਪਦੁਮ ਪਦੁਮ ਸਰ ਮਾਰੇ ॥ ਪਰਸਾ ਫਰੀ ਨਾਲ ਬੰਦੂਕਨ ਗੁਰਹ ਗੁਲੇਲ ਕੁਠਾਰੇ ॥੩॥ ਅਨਗਨ
ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਬਹੁ ਆਯੁਧ ਬਿਬਿਧ ਭਾਂਤ ਰਨ ਕੀਨਜੋ ॥ ਮਚਿਓ ਘੋਰ ਆਹਵ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਸੂਰ ਕੂਰ ਤਹ ਚੀਨਜੋ
॥ ਪ੍ਰਬਲ ਘਾਏ ਘਾਵਤ ਨਿਸਚਰ ਤਨ ਕੋਟ ਕੋਟ ਬ੍ਰਿਨ ਦੀਨਜੋ ॥ ਟੂਟ ਟੂਟ ਆਯੁਧ ਗਏ ਸਗਰੇ ਤਉ ਹੂੰ ਨਾਹਿ
ਪਤੀਨਜੋ ॥੪॥ ਇਹ ਬਿਧ ਜੁਧ ਹੋਤ ਭਉ ਦਾਰੁਨ ਕਾਲੰਕਾ ਸੰਗ ਸਭ ਹੀ ॥ ਘਨੇ ਘੋਰ ਆਯੁਧ ਸਰ ਡਾਰਤ
ਨੈਕ ਨ ਲਾਗਤ ਕਬ ਹੀ ॥ ਭਵ ਬਿਧ ਬਿਸਨ ਜਿਸਨ ਸੁਰ ਸਗਰੇ ਰਿਸਜੋ ਕਾਲ ਸਸਿ ਰਵਿ ਹੀ ॥ ਬਰਨ
ਕੁਬੇਰ ਜਖ ਜਮ ਰਾਖਸ ਭਿਰੇ ਦੈਤ ਸੰਗ ਤਬ ਹੀ ॥੫॥ ਮਚਿਓ ਘੋਰ ਆਹਵ ਤਹ ਭੀਖਮ ਭਇਓ ਆਗੇ ਕਬ
ਹੀ ॥ ਬਜ੍ਰ ਪਾਤ ਘਾਤ ਬਹੁ ਆਯੁਧ ਕਾਲ ਬਜਾਲ ਸਮ ਛਬ ਹੀ ॥ ਦੀਹ ਘੋਰ ਨਾਦਨ ਧੁਨਿ ਮਾਰੂ ਘਨ ਸਦ
ਗਰਜਤ ਤਬ ਹੀ ॥ ਗੜਾ ਬਰਫ ਤੁਸਾਰ ਬਿਆਰਨ ਪ੍ਰਲੈ ਕਾਲ ਕੋ ਫਬ ਹੀ ॥੬॥ ਮਾਰ ਮਾਰ ਕੂਕਤ ਭਟ ਸਗਰੇ
ਦੂੰਕਤ ਜਖ ਮਸਾਨਾ ॥ ਭੈਰਉ ਭੂਤ ਕਾਕਨੀ ਕੁਹਕਤ ਕਾਲ ਗਗਨ ਘਹਰਾਨਾ ॥ ਨਾਦ ਨਿਸੁੰਨ ਡਾਮਨ
ਢਮਕਾਹੀ ਘਾਵਤ ਬਿਬਿਧ ਨਿਸਾਨਾ ॥ ਨ੍ਰਿਤਤ ਭੂਤ ਪ੍ਰੇਤ ਬਹੁ ਭਾਂਤਨ ਗਾਵਤ ਰਾਗ[ੲ] ਅਡਾਨਾ ॥੭॥ ਜਬ ਹੀ
ਭਇਓ ਕੁਲਾਹਲ ਭਾਰੀ ਕੋਪ ਨਿਸਾਚਰ ਧਾਇਓ ॥ ਆਨਨ ਆੜ ਦੀਓ ਸਾਗ੍ਰ ਸਮ ਸੈਨਾ ਸੁਰਨ ਚਬਾਇਓ
॥ ਕੇਤਕ ਪਕੜ ਮੀਜ ਕਰ ਡਾਰਤ ਕੇਤਨ ਪੂਛ ਲਪਟਾਯੋ ॥ ਕੇਤਨ ਪੀਸ ਰਦਨ ਤਲ ਚਾਬਤ ਕੇਤਕ ਪਗਨ
ਮਲਾਇਓ ॥੮॥੪॥੧੨॥੧੯੭੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਮੇਘ ਰਾਗ ॥ ਅਸਟਪਦੀਆ ॥ ਧਰਿਓ ਨ ਧੀਰ ਕਾਹੂ
ਸੰਗ੍ਰਾਮਾ ਬਿਚਲੀ ਸੈਨਾ ਸਗਰੀ ॥ ਭਾਜ ਗਇਓ ਤਿਨ ਪ੍ਰਾਨ ਉਬਾਰੇ ਆਪ ਆਪਨੇ ਨਗਰੀ ॥ ਸੈਨਾ ਸਗਲ
ਪਲਾਨੀ ਤਹਿ ਤੇ ਫੂਟ ਗਇਓ ਜਿਮ ਗਗਰੀ ॥ ਧਰ ਧਰ ਖਾਤ ਦੇਵ ਦਲ ਨਿਸਚਰ ਬਾਟ ਬਟੇਰਨ ਲਗਰੀ ॥੧॥
ਸਕਿਓ ਨ ਕਰ ਜੁਧ ਦੇਵਨ ਤਾ ਸੋ ਕਰਤ ਬਿਬਿਧ ਉਪਚਾਰਾ ॥ ਬਨਤ ਨ ਕੈਸਹੂ ਕੋਊ ਉਪਾਵਾ ਹਾਹਾ ਕਰਤ
ਪੁਕਾਰਾ ॥ ਕਹਾ ਕੀਨ ਹੇ ਦਈ ਦੇਵਨ ਸੰਗ ਦੇਵਨ ਕਹਾ ਬਿਗਾਰਾ ॥ ਬਚੈ ਨ ਕੋਊ ਕੈਸਹੂੰ ਯਾ ਸੋ ਖਾਇ
ਗਇਓ ਜਗ ਸਾਰਾ ॥੨॥ ਬਜਾਕੁਲ ਸਭੀ ਦੇਵ ਦੇਵਾਂਗਨ ਮੁਖ ਮਲੀਨ ਭਉ ਕੈਸੇ ॥ ਛੀਨ ਭਈ ਆਨਨ ਦੁਤ
ਛਬਿ ਸਭ ਪੂਰਨ ਤੇ ਪਰਵਾ ਸਸਿ ਜੈਸੇ ॥ ਕਰਤ ਉਪਏ ਕੋਟੀ ਸੁਰ ਸਗਲੇ ਫੁਰਤ ਨ ਕੋਊ ਐਸੇ ॥ ਕ੍ਰਿਆ
ਹੀਨ ਮੰਤ੍ਰ ਜਿਮ ਸਾਧਤ ਹੋਤ ਨ੍ਰਿਫਲ ਫਲ ਤੈਸੇ ॥੩॥ ਕੋਪਿਓ ਸਕ੍ਰ ਕਾਲ ਸਮ ਗਰਜਿਓ ਕਹਿਓ ਦੇਵ ਸਭ ਹਾਰੇ
॥ ਭਜੇ ਤਿਆਗ ਆਹਵ ਸੁਰ ਸਗਲੇ ਲੈ ਲੈ ਪਾਨ ਉਬਾਰੇ ॥ ਡਰਤ ਸਮ੍ਰ ਤੇ ਜੀਅ ਛਪਾਵਤ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ
ਕਰ ਡਾਰੇ ॥ ਫਾਸ ਪਰੇ ਸੁਤ ਬ੍ਰਿਤ ਮਦ ਪ੍ਰਭਤਾ ਬਨਤਾ ਤਜਤ ਨ ਕਾਰੇ ॥੪॥ ਦੈ ਰੇ ਦੈ ਰੇ ਦੀਹ ਧੌਸੜਾ ਕੋਸ
ਜੁਝਊਆ ਦੈ ਰੇ ॥ ਚੜੇ ਆਪ ਸੁਰਪਤ ਰਿਸਭਰ ਕਰ ਭਇਓ ਸੈਨ ਇਕ ਠੌਰੇ ॥ ਫਹਰਤ ਧੁਜਾ ਅਕਾਸ
ਮੰਡਲ ਮਹਿ ਭਾਨ ਨ ਜਾਵਹਿ ਹੇਰੇ ॥ ਸੰਗਲ ਦੀਹ ਸੰਦੂਕ ਬਜ੍ਰ ਕੋ ਸਾਠ ਸਹੰਸ੍ਰ ਜੋਰੇ ॥੫॥ ਸਨਮੁਖ ਸਮ੍ਰ ਦੈਤ
ਸੰਗ ਜੁਟੇ ਦੇਵ ਰਾਜ ਹਠ ਠਾਨਾ ॥ ਆਯੁਧ ਕੋਟ ਕੋਟ ਸੁਰ ਡਾਰਤ ਬਜ੍ਰ ਬਾਨ ਸੰਧਾਨਾ ॥ ਗੋਲਾ ਕੋਟ ਕੋਟ ਮਨ
ਸਹੰਸ੍ਰਨ ਤਕ ਤਕ ਨਿਸਚਰ ਛਾਨਾ ॥ ਜੰਤ੍ਰ ਮੰਤ੍ਰ ਤੰਤ੍ਰ ਬਹੁ ਕੀਨਜੋ ਬਿਧਵਤ ਬੇਦ ਪੁਰਾਨਾ ॥ ਪੇਲ ਗਇੰਦ ਫਾਸ
ਅਹਿ ਡਾਰਿਓ ਮੰਤ੍ਰ ਸਕਤ ਸੁਰਰਾਨਾ ॥੬॥ ਅਰਬ ਖਰਬ ਸ੍ਰਪ ਅਹਿਕਾਰੇ ਬੰਦ ਬੰਦ ਮਹਿ ਲਪਟੇ ॥ ਭੁਜਾ ਗ੍ਰੀਵ
ਅੰਗ ਅੰਗ ਬੇੜੇ ਰੋਮ ਰੋਮ ਮਹਿ ਚਪਟੇ ॥ ਪੰਨਗ ਦੀਹ ਅਜਗਰ ਵਪ ਦਾਰੁਨ ਸ੍ਰਵਨ ਨਾਸਕਾ ਅਟਕੇ ॥ ਗੁਦਾ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[1]ਸਭਾ (ਅਸ)
[2]ਗਨ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਖਸਹੋਨੈ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਚੋਸੀ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਰਾਰ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਗ੍ਰੀਵ ਬਾਧ ਕਰ ਨਿਜ ਬਸ ਕਰ[ੳ] ਪ੍ਰਹਮ ਨਿਸਾਚਰ ਪਟਕੇ ॥੭॥ ਬਜਾਲ ਫਾਸ ਭਇਓ ਜੇਰ ਨਿਸਾਚਰ ਮੰਤ੍ਰ ਸਕਤਿ ਬਸ ਕੀਨਾ ॥ ਗਦਾ ਗੁਰਜ ਕੀ ਮਾਰ ਘਨੇਰੀ ਚੋਟ ਚਪੇਟ ਬਹੁ ਦੀਨਾ ॥ ਸਿਥਲ ਅੰਗ ਸਭ ਭਇਓ ਨਿਸਾਚਰ ਬਾਧ ਸੰਗਲੀ ਲੀਨਾ ॥ ਸਾਠ ਸਹੰਸ੍ਰ ਸੰਦੂਕਨ ਮੂੰਦਜੋ ਡਾਰ ਸਿੰਧ ਮਹਿ ਦੀਨਾ ॥੮॥੫॥੧੩॥੨੮੭੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਮੇਘ ਰਾਗ ॥ ਅਸ੍ਰਪਦੀ ॥ ਕਬਿ ਬਾਚ ॥ ਅਬ ਸੋ ਪਰਜੋ ਸਿੰਧ ਮਹਿ ਨਿਸਚਰ ਬੀਤਜੋ ਜੁਗਨ ਅਪਾਰਾ ॥ ਮੁਰਛਿਤ ਕੈ ਫੁਨ ਬਜਾਲ ਫਾਸ ਸੰਗ ਮੰਤ੍ਰ ਸਕਤਿ ਬਸ ਪਾਰਾ ॥ ਰੋਮ ਰੋਮ ਅਰੁ ਬੰਦ ਬੰਦ ਮਹਿ ਉਰਗ ਫਾਸ ਕਹ ਮਾਰਾ ॥ ਮੁਰਛਿਤ ਕੈ ਸੰਗਲ ਕਰ ਨਿਸਚਰ ਬਜ੍ਰ ਸੰਦੂਕਨ ਡਾਰਾ ॥੧॥ ਭਈ ਜੀਤ ਸੁਰਪਤਿ ਰਣ ਨਿਸਚਰ ਫਤਹ ਭਈ ਜੈਕਾਰਾ ॥ ਫਤਹ ਨਿਸਾਨ ਬਜਿਓ ਦਲ ਦੇਵਨ ਜੈ ਜੈ ਕਾਰ ਉਚਾਰਾ ॥ ਦੇਤ ਬਧਾਈ ਮਿਲ ਮਿਲ ਸਭ ਹੀ ਲੈ ਲੈ ਭੇਟ ਅਪਾਰਾ ॥ ਹੀਰ ਚੀਰ ਅਸ ਗਜ ਮਨ ਲਾਲਨ ਬਾਸ੍ਵ ਨਜਰ ਗੁਜਾਰਾ ॥੨॥ ਆਏ ਗ੍ਰਿਹ ਦੇਵਨ ਨਿਜ ਪਉਰਨ ਖੋਲ ਦੀਓ ਗੜ ਦੁਆਰਾ ॥ ਲੈ ਲੈ ਭੇਟ ਪਵਰੀਆ ਸਾਰੇ ਦੇਤ ਬਧਾਈ ਸਾਰਾ ॥ ਦ੍ਵਾਰ ਦ੍ਵਾਰ ਪਰ ਨਉਬਤ ਬਾਜਤ ਘਰ ਘਰ ਮੰਗਲ ਚਾਰਾ ॥ ਧੰਨ ਧੰਨ ਸੁਰਪਾਲ ਸਚੀਪਤਿ ਦੇਵਨ ਪ੍ਰਾਨ ਉਬਾਰਾ ॥੩॥ ਸੁਰ ਨਾਰਿਨ ਮਿਲ ਮੰਗਲ ਗਾਵਤ ਗੰਧ੍ਰਬ ਤਾਲ ਬਜਾਵਤ ॥ ਨ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰੀ ਪਦਮਨੀ ਅਪਛਰ ਰਾਜ ਸਭਾ ਮਹਿ ਭਾਵਤ ॥ ਗਾਵਤ ਗੀਤ ਜੀਤ ਸੁਰਪਤਿ ਕੋ ਆਨੰਦ ਉਰ ਨ ਸਮਾਵਤ ॥ ਆਰਤੀ ਕਰਤ ਦੇਵਗਨ ਬਿਧਵਤ ਜੈਮਾਲਾ ਪਹਿਰਾਵਤ ॥੪॥ ਸਮਾਤ ਨ ਹਰਖ ਹੀਅ ਸੁਰਪਤਿ ਕੇ ਬਢੇਓ ਗਰਬ ਤਨ ਭਾਰੀ ॥ ਆਪ ਸਮਾਨ ਗਨਤ ਨ ਕਾਹੂ ਜੋਧਾ ਬਿਬ ਰਨਕਾਰੀ ॥ ਭਵ ਬਿਧ ਬਰੁਨ ਬ੍ਰਨ ਕੁਬੇਰ ਜਮ ਆਦਿਕ ਆਪ ਤੇ ਲਘੁਹਿ ਬਿਚਾਰੀ ॥ ਸਭ ਤੇ ਊਚ ਆਪ ਕਹ ਜਾਨਿਓ ਦੇਵ ਸਭ ਅਧਿਕਾਰੀ ॥੫॥ ਮਘਵਾ ਬਾਚ ਦੇਵਨ ਪ੍ਰਤਿ ॥ ਗਾਲ ਬਜਾਏ ਸਭੀ ਸੁਰ ਆਇ ਪਰਿਓ ਲੋਹ ਤਬ ਭਾਜੇ ॥ ਬਡੇ ਬਡੇ ਸਰਦਾਰ ਸੂਰ ਸਸਿ ਸਨਮੁਖ ਸਮਰ ਨ ਗਾਜੇ ॥ ਕਾਲ ਬਰਨ ਜਮ ਬਿਸਨ ਮਹਾਦੇਵ ਬ੍ਰਹਮਾ ਹੂ ਰਨ ਤਜਾਜੇ ॥ ਅਉਰ ਕਿਸੀ ਕੀ ਕਹਾ ਪੁਛਾਰੀ ਬਡੇ ਬਡੇ ਭਟ ਲਾਜੇ ॥੧॥ ਅਸ ਕਹ ਗਰਬ ਬਢਜੋ ਉਰ ਬਾਸਵ ਦੇਵਨ ਸਭਾ ਬੁਝਾਵਤ[ਅ] ॥ ਹਾਂ ਜੀ ਹਾਂ ਜੀ ਕਰ[ੲ] ਬੋਲਤ ਸਭ ਮਿਲ ਮਿਲ ਬਾਤ ਬਨਾਵਤ ॥ ਨੀਤ ਨ ਕੋਊ ਕਹਤ ਤਹਾਂ ਸੁਰ ਬਾਤਨ ਗਰਬ ਬਢਾਵਤ ॥ ਪ੍ਰਭ ਸਮਾਨ ਭਟ ਅਵਰ ਨ ਦੂਸਰ ਅਸ ਕਹ ਰੀਝ ਪਚਾਵਤ ॥੮॥੬੫੧੪॥੨੮੭੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਮੇਘ ਰਾਗ ॥ ਅਸ੍ਰਪਦੀ ॥ ਕਬਿ ਬਾਚ ॥ ਜੇ ਜੇ ਹੁਤੇ ਇੰਦ੍ਰ ਕੇ ਅਨੁਚਰ ਅਉਰ ਖੁਸਾਮਦ ਵਾਰੇ ॥ ਤਿਨੋ ਕਹੀ ਸਭ ਸਭਾ ਸੁਹਾਤੀ ਮੁਖ ਦੇਖੀ ਕਹ ਸਾਰੇ ॥ ਜੇ ਜੇ ਹੁਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਧਨੁਰਧਰ[ਸ] ਤਿਨੋ ਕਰਜੋ ਚਿਤ ਭਾਰੇ ॥ ਕਹੀ ਬਾਰਤਾ ਬਿਸਨ ਬ੍ਰਹਮਾ ਢਿਗ ਮਹਾਦੇਵ ਪਹ ਸਾਰੇ ॥੧॥ ਦੇਵਨ ਬਾਚ ਬਿਸਨ ਜੂ ਪਹਿ ॥ ਨਿੰਦਤ ਸਭੀ ਮਹਾਨ ਦੇਵ ਕਹ ਮਘਵਾ ਗਰਬ ਗਹੀਲਾ ॥ ਕਹਤ ਸਭੈ ਭਾਜੇ ਰਨ ਭਜ ਕਰ ਹੁਤੇ ਜੇ ਸੂਰ ਹਠੀਲਾ ॥ ਲੈ ਲੈ ਨਾਮ ਸਭ ਸੂਰ ਹਿਨਾਵਤ ਭਾਜੇ ਕਰ ਕਰ ਹੀਲਾ ॥ ਸੂਰ ਕੂਰ ਹਮ ਸਭ ਪਰੇਖੇ ਬਡੇ ਬਡੇ ਚਰਬੀਲਾ ॥੨॥ ਅਨੁਚਿਤ ਕਹਤ ਸਭਾ ਮਹ ਸਭਹਨਿ ਮੋ ਪੈ ਕਹਜੋ ਨ ਜਾਈ ॥ ਸੁਨ ਨਹ ਸਕਜੋ ਨਿੰਦ ਪ੍ਰਭ ਕੇਰੀ ਤਤ ਛਿਨ ਉਠਜੋ ਤਿਥਾਈ ॥ ਕਵਨ ਕੀਟ ਇਕ ਨਿਸਚਰ ਸੋਧਿਓ ਛਲ ਬਲ ਸਿੰਧੁ ਡੁਬਾਈ ॥ ਤਾ ਕੋ[੧] ਇਤੋ ਗਰਬ ਚਿਤ ਕੀਨਜੋ ਐਡਤ ਬਹੁਤ ਬਫਾਈ ॥੩॥ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨੋ ਬਾਚ ॥ ਹਸੇ ਬਿਸਨ ਦੇਵਨ ਪ੍ਰਤਿ ਬੋਲੇ ਸੁਨੋ ਸਭੇ ਚਿਤ ਲਾਈ ॥ ਪ੍ਰਭਤਾ ਪਾਹਿ ਕਾਹਿ ਮਦ ਨਾਹੀ ਹੋਤ ਏਵ ਹੀ ਆਈ ॥ ਜੇ ਜੇ ਇੰਦ੍ਰ ਪਦਵੀ ਭਏ ਪਾਵਤ ਤਿਨ ਤਿਨ ਗਰਬ ਜਨਾਈ ॥ ਯਾ ਤੇ ਇੰਦ੍ਰਤ੍ਵ[ਹ] ਅਸਥਿਤ ਨਾਹਨ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕਹ ਭਾਈ ॥੪॥ ਜਿਨੋ ਜਿਨੋ ਯਹ ਪਦਵੀ ਪਾਈ[ਕ] ਕਰ ਕਰ ਗਰਬ ਨਸਾਇਓ ॥ ਓੜਕ ਕਾਲ ਪਾਇ ਸੋ ਪ੍ਰਭਤਾ ਤਿਨ ਕਰ ਰਹਨ ਨ ਪਾਇਓ ॥ ਜਬ ਜਬ ਕਰਜੋ ਗਰਬ ਕਛ ਜੀਅ ਮਹਿ ਤਬ ਤਬ ਸ੍ਰਾਪ ਘਿਨਾਯੋ ॥ ਗਰਬ ਨਿਵਾਰਨ ਹੇਤ ਤਿਨੋ ਕੇ ਰਾਛਸ ਪ੍ਰਭ ਉਪਜਾਇਓ ॥੫॥ ਲੂਟ ਕੂਟ ਅਮਰਾਵਤੀ ਲੀਜਤ ਕੋਸ ਭੰਡਾਰ ਛਿਨਾਇਓ ॥ ਹੀਨ ਛੀਨ ਹੋਤ ਬਿਧ ਸਗਰੇ ਤੁਮਹੂੰ ਤੋ ਦੇਖਤ ਆਯੋ ॥ ਪ੍ਰਭਤਾ ਸਗਲ ਬਡਪਨ ਇੰਦ੍ਰਤ੍ਵ ਅਸੁਰਨ ਕਰਨ ਗਵਾਇਓ ॥ ਲੈ ਲੈ ਪ੍ਰਾਨ ਨਾਰ ਤਜ ਭਾਜਤ ਲੋਕ ਲਾਜ ਬਿਸਰਾਇਓ ॥੬॥ ਗ੍ਰਬ ਕੋ ਅੰਤ ਦਸਾ ਫਲ ਭੋਗ ਕਰ ਪੁਨ ਹਰਿ ਸਰਨ ਸਿਧਾਵਤ ॥ ਤ੍ਰਾਹ ਤ੍ਰਾਹ ਕਰ ਨਾਥ ਗੁਹਰਾਵਤ ਭੂਲ ਪਰੀ ਬਖਸਾਵਤ ॥ ਪ੍ਰਭ ਕਉ ਬਿਰਦ ਕੀ ਲਾਜ ਬਡੇਰੀ ਸੁਰ ਹਿਤ ਅਵਤਾਰ ਧਰਾਵਤ ॥ ਅਸੁਰ ਨਿਪਾਤ ਦੇਵਨ ਪੁਨ ਥਾਪਤ ਇੰਦ੍ਰ ਅਭਿਖੇਖ ਕਰਾਵਤ ॥੭॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਅਬ ਯਾ ਕੋ ਫਲ ਸੋ ਗ੍ਰਬ ਘਨੇ ਘਰ ਘਾਇਓ ॥ ਹੋਇ ਹੈ ਨਸ੍ਰ ਇੰਦ੍ਰ ਪਦਵੀ ਤੇ ਗਰਬ ਨ ਪ੍ਰਭਹਿ ਸੁਹਾਇਓ ॥ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[1]ਤੇ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਬੁਹਾਵਤ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਇੰਦ੍ਰਤ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਕ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਪਾਏਆ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਨਿਸਚਰ ਕਰ ਸਭ ਹੀ ਮਾਨ ਮਹਤ ਛਿਨਾਯੋ ॥ ਬਚਿਹੈ ਜਬੈ ਸਰਨਾਗਤ ਪਰਿਹੈ ਤਬ ਹਰਿ ਹੋਤ ਸਹਾਯੋ ॥੮॥੭॥੨੫॥੨੯੭੬॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਮੇਘ ਰਾਗ ॥ ਕਬਿ ਬਾਚ ॥ ਗਰਬ ਬੁਰਾ ਨਰਕ ਕਾ ਦੁਆਰਾ ਯਾ ਤੇ ਬਚ ਕਰ ਚਲੀਐ ॥ ਗਰਬ ਘਨੇ ਘਰ ਘਾਲੇ ਮਨ ਰੇ ਗ੍ਰਬ ਕਰ ਦੋਜਖ ਰਲੀਐ ॥ ਦੇਵ ਅਦੇਵ ਗਰਬ ਕਰ ਪਚਗੇ ਗਰਬ ਕਰ ਕਬਹੂੰ ਨ ਫਲੀਐ ॥ ਨਰ ਬਪੁਰੇ ਕਿਹ ਮਾਹ ਕਹਾਵਤ ਗਰਬ ਉਤਾਰਨ[1] ਛਲੀਐ ॥੧॥ ਸਭ ਅਉਗੁਨ ਤੇ ਗਰਬ ਗਾਖੜੋ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਰ ਨਹ ਭਾਵਤ ॥ ਗਰਬ ਗੰਜ ਹੈ ਨਾਮ ਧਨੀ ਕੋ ਗਰਬੀ ਤੁਰਤ ਪਚਾਵਤ ॥ ਜੇ ਜੇ ਗਰਬ ਕੀਨ ਹਰਿ ਸੇਤੀ ਤਾ ਕੋ ਫਲ ਅਸ ਪਾਵਤ ॥ ਰਾਜ ਤੇ ਰੰਕ ਹੋਤ ਛਿਨ ਮਾਹੀ ਮਾਨ ਮਹਤ ਖੋਹਾਵਤ ॥੨॥ ਮੁਰ ਮਧੁ ਕੀਟ ਸੰਖਾਸੁਰ ਆਦਿਕ ਹਰਨਾਖਸ[ੳ] ਸੇ ਜੋਧਾ ॥ ਰਕਤਬੀਜ ਮਹਖਾਸੁਰ ਦਾਨਵ ਚੰਡ ਮੁੰਡ ਕਹਿ ਸੋਧਾ ॥ ਬਿਡਾਲਾਖਸ ਧੂਮ੍ਰਾਖਸ ਰਕਤਛਕਿ ਚਿਛਰ ਪਕਰ ਨਿਰੋਧਾ ॥ ਸੁੰਭ ਅਨਸੁੰਭ ਰਾਵਨ ਮਹਿ ਰਾਵਨ ਕੁੰਭਕਾਨ ਹੂੰ ਬੋਧਾ ॥੩॥ ਇੰਦ੍ਰਜੀਤ ਤ੍ਰਿਮੂੰਡ ਅਕੰਪਨ ਬ੍ਰਿਤਾਸੁਰ ਝਕਝੋਰਾ ॥ ਬਕੀ ਬਕਾਸੁਰ ਬ੍ਰਿਖਭ ਤ੍ਰਿਨਾਵਰਤ ਪ੍ਰਲੰਬ ਕਾਲ ਸਿਰ ਫੋਰਾ ॥ ਕੇਸੀ ਕੰਸ ਚੰਡੂਰ ਮੁਸ੍ਰਕਾ ਜੰਭ ਕੁੰਭ ਅਘ ਬੋਰਾ ॥ ਗਨਤ ਨ ਆਵਤ ਅਗਨਤ ਜੋਧਾ ਮਾਰ ਗਰਦ ਕਰ ਛੋਰਾ ॥੪॥ ਮਨ ਰੇ ਨਿਡਰ ਨ ਹੂਜੈ ਕਬਹੀ ਭਉ ਬਿਚ ਸਭ ਸੰਸਾਰਾ ॥ ਭੈ ਵਿਚ ਚੰਦ ਸੂਰ ਸਸਿ ਸੁਰਪਤਿ ਭੈ ਵਿਚ ਨਖ੍ਤ ਗੈਨਾਰਾ ॥ ਭੈ ਵਿਚ ਧਰਤੀ ਧਉਲ ਅਕਾਸਾ ਭੈ ਵਿਚ ਸਿੰਧ ਬਿਆਰਾ ॥ ਭੈ ਵਿਚ ਤਪੀ ਜਤੀ ਸੇਖਨਾਗੇ ਭੈ ਵਿਚ ਸਕਲ ਅਕਾਰਾ ॥੫॥ ਅਭਿਮਾਨ ਨਰਕ ਕਾ ਮੂਲ ਪਛਾਨੋ ਅਹੰਕਾਰ ਸੁਰਗ ਤੇ ਡਾਰੇ ॥ ਅਹੰਕਾਰੀ ਪਰ ਤਾਪਤ ਜੁਗ ਜੁਗ ਅਹੰਕਾਰ ਖ੍ਵਾਰ ਕਰ ਮਾਰੇ ॥ ਖਿਨ ਖਿਨ ਭੂਲ ਹੋਤ ਯਾ ਜੀਅ ਤੇ ਪਲ ਪਲ ਸਦਾ ਬਿਗਾਰੇ ॥ ਮਨ ਰੇ ਨਾਨਾ ਹੁਏ ਕਰ ਬ੍ਰਤ ਜਗ ਅੰਦਰ ਊਚ ਨੀਚ ਕਰ ਡਾਰੇ ॥੬॥ ਗਰਬ ਪਾਪ ਬੋਝਤ ਅਤਿ ਦਾਰੁਨ ਧਰਨੀ ਸਹਜੋ ਨ ਜਾਈ ॥ ਕਰਤ ਪੁਕਾਰ ਗਾਏ ਬਪੁ ਧਰ ਕਰਿ ਪ੍ਰਭ ਪੈ ਰੋਵਤ ਧਾਈ ॥ ਭਾਰਾਕ੍ਰਿਤ ਧਰਨੀ ਅਤ ਬੋਝਲ ਅਸੁਰਨ ਹੋਤ ਅਧਕਾਈ ॥ ਉਪਜਤ ਗਰਬ ਸੁਰਾਸੁਰ ਤਾਈ ਧਸਕ ਰਸਾਤਲ ਜਾਈ ॥੭॥ ਬਸੁਧਾ ਸੰਤ ਸਾਧ ਹਿਤ ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਧਰਤ ਅਵਤਾਰ ਪੁਨੀਤਾ ॥ ਪਾਵਨ ਭੂਪ ਧਰਨੀਧਰ ਸਦਹੀ ਤਾਰਤ ਪਤਿਤ ਅਪਵੀਤਾ ॥ ਸੰਤਨ ਦੁਖੀਆ ਆਪ ਦੁਖ ਪਾਵਤ ਸ੍ਰੁਤਿ ਸਾਸਤ੍ਰ ਕਹ ਗੀਤਾ ॥ ਸੰਤ ਹਮਾਰੇ ਪ੍ਰਾਨ ਅਧਾਰਾ ਸੰਤ ਅਨੰਤ ਇਕ ਰੀਤਾ ॥੮॥੮॥੧੬॥੨੯੭੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਰਾਗ ਜਬਲੀਧਰ ॥ ਅਥ ਜੁਗ ਪ੍ਰਬੰਧ ਲਿਖਯਾਤੇ ॥ ਕਬਿ ਬਾਚ ॥ ਸਤਚਿਤਨੰਦ ਕੀ ਦੇਹ ਮੈ ਬਿਸ੍ਵ ਸਕਲ ਬਿਦਮਾਨ ਹੇ ॥ ਮਨਸਾ[ਅ] ਫੁਰੀ ਤਿਹ ਕਾਲ ਕਲੋਲ ਉਥਾਨ ਹੇ[ੲ]॥ ਸਤਜੁਗ ਭਇਓ ਅਰੰਭ ਬੁਸਧਾ ਬਪੁ ਧਾਰਜੋ ਆਪ ਪਰ ॥ ਸਾਤ ਦੀਪ ਨਵਖੰਡ ਖੰਡ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਕਰ ॥ ਮਹਾ ਘੋਰ ਅਸਰਾਲ ਆਪ ਮਹ ਸੈਨ ਖਰਾਹੀ ॥ ਨਾਭ ਮਧ ਮਿਰਨਾਲ ਤਹਾ ਬਿਧ ਜਨਮ ਸੁ ਧਾਰੀ ॥ ਨਿਰਖਤ ਭਯੋ ਬਿਸ੍ਵ ਸਗਲ ਆਪ ਕਰਤ ਠਹਰਾਇਓ ॥ ਪ੍ਰਮਾਤਮ ਤੇ ਭਿੰਨ ਆਪ ਬਨ ਹਰਿ ਬਿਸਰਾਇਓ ॥ ਗਿਰਜੋ ਕਮਲ ਤੇ ਤੁਰਤ ਸਿੰਧ ਤਲ ਚਲਜੋ ਰਿਸਾਤਲ ॥ ਪੁਨ ਤਰੰਗ ਕੇ ਸਾਥ ਸਿੰਧ ਪਰ ਆਵਤ ਆਕਲ ॥ ਲਹਰ ਪਛਾਰਤ ਬਾਰ ਬਾਰ ਪੁਨ ਪੁਨ ਤਲ ਜਾਹੀ ॥ ਉਠਤ ਤਰੰਗਨ ਸਾਥ ਅਧਿਕ ਬਿਧ ਹਿਅ ਡਰਪਾਹੀ ॥ ਸਿੰਧ ਤਰੰਗਨ ਸਾਥ ਕੰਜ ਪਰ ਬੈਠੋ ਜਾਈ ॥ ਚਿਤਵਤ ਦਸ ਦਿਸ ਬਿਕਲ ਧੀਰ ਧਰ ਮਨ ਠਹਿਰਾਈ ॥ ਕਰਤ ਬਿਚਾਰ ਮਨ ਮਾਹ ਨਾਲ ਇਹ ਕਹ ਸੇ ਆਯੋ ॥ ਨਾਲ ਪਕਰ ਬਿਧ ਉਤਰ ਗਇਓ ਭੇਦ ਕਛ ਲਖ ਨ ਸਕਾਇਓ ॥੧॥੨੯੭੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਜਬਲੀਧਰ ॥ ਚਿਰੰਕਾਲ ਲੋ ਤਲ ਗਇਓ ਲਹਿਓ ਨ ਪਾਰਾਵਾਰ[2] ਕੋ ॥ ਪੁਨ ਤਰੰਗ ਕੇ ਸਾਥ ਨਲ[3] ਧਰ ਬਾਰ ਥੋ ॥ ਬੈਠ ਕੰਜ ਦਲ ਆਏ ਬਹੁਰ ਮਨ ਸੋਧਹੀ ॥ ਕਹਾ ਤੇ ਆਯੋ ਨਾਲ ਚਿਤ ਪ੍ਰਬੋਧਹੀ ॥ ਅਸ ਬਿਚਾਰ ਧਰ ਨਾਲ ਬਹੁਰ ਜਲ ਪੈਠ ਹੈ ॥ ਚਿਰੰਕਾਲ ਲਉ ਧਸਿਓ ਫਿਰਜੋ ਪੁਨ ਬੈਠ ਹੈ ॥ ਕਰਤ ਬਿਚਾਰ ਪੁਨ ਪੁਨ ਤਹਾ ਆਕਲ ਪਰਮ ਉਦਾਸ ਹੇ ॥ ਭਇਓ ਦੇਵਬਾਨੀ ਅਸੁਰ ਸੁਨ ਬਿਧ ਸਰਸ ਉਲਾਸ ਹੇ ॥ ਦੇਵਬਾਨੀ ਬਾਚ ਬਿਧਾਤਾ ਪ੍ਰਤਿ ॥ ਲਹੇ[4] ਨ ਕਿਨਹੂ ਥਾਹ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸਿੰਧ ਜਲਰਾਸ[4] ਹੇ ॥ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕੋਟ ਅਸੰਖ ਭਵ ਦੇਵ ਦੇਵਾਧਪ ਬਜਾਸ ਹੇ ॥ ਦਾਨੂ ਲਖ ਬਿਸੰਖ ਲਹੇ[5] ਨ ਜਾਸ ਹੇ ॥ ਸਿਵ ਸਨਕਾਦਕ ਰਿਖਾਦ ਨ ਪਾਵਤ ਤਾਸ ਹੇ ॥ ਜਾਹੀ ਮ੍ਰਿਨਾਲ ਕੋ ਅੰਤ ਲਹਿਓ ਨ ਕਾਹੁ ਹੇ ॥ ਤਾ ਕੋ ਕੈਸੇ ਪਾਰ ਪਾਵਹੀ ਚਾਹ ਹੇ ॥ ਹਾਰ ਪਰਿਓ ਸਭ ਚਰ ਅਚਰ ਪਾਰ ਨ ਪਾਵਤ ਕੈਸਹੂੰ ॥ ਨੇਤ ਨੇਤ ਕਹ ਗਾਵਹੀ ਮੋਨ ਭਏ ਨ ਲਹੈਸਹੂੰ ॥੨॥੨੯੭੯॥ ਜਬਲੀਧਰ ॥ ਨਿਜ ਰਿਦੈ[ਸ] ਮਹਿ ਪੇਖੇ ਧਰ ਧਿਆਨ ਜਹਾ ਸੇ ਤੂੰ[ਸ] ਭਇਓ ਹੈ ॥ ਚਿਦਾ ਘਨ ਚਿਤ ਰੂਪ ਪ੍ਰਭ ਜੋ[ਸ] ਤੋਹ ਮੈ ਬਸ ਰਹਜੋ ਹੇ ॥ ਬਾਨੀ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਅਉਤਾਰਨ (ਅਸ)
[੨]ਪਾਰ (ਅਸ)
[੩]ਨਾਲਿ (ਅਸ)
[੪]ਤਾਸ
[੫]ਲਹਜੋ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਮਾਨਸਾ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਉਥਾਹਨੇ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਗਗਨ ਗੰਭੀਰ ਸੁਨ ਭਇਓ ਧੀਰ ਬਿਧ ਹੀਅ ਹੇ ॥ ਪੇਖਤ ਗਿਆਨ ਦਿਬ ਚਖ ਕਰ ਦਰਸ ਭਇਓ ਸੁਖ ਸੀਵ ਹੇ ॥ ਜਾਨਿਓ ਕਰਤਾ ਕੋ ਤਬੈ ਨਿਵਰਿਓ ਗਰਬ ਅਖਰਬ ਹੇ ॥ ਜਗ ਤਰਾਸ ਬੈਰਾਟ ਹਰਿ ਬਿਸ੍ਵ ਬਿਭੂਤ ਗੁਨ ਸਰਬ ਹੇ ॥ ਆਗਿਆ ਭਈ ਬਿਰੰਚ ਹਰਿ ਜਹਾ[੧] ਜਹਾ ਜਿਨਰਾਜ ਹੇ ॥ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਸੰਗ ਹਰਿ ਜੁਧ ਠਠਿਯੋ ਤਹ ਜੁਰਜੋ ਸਕਲ ਸਮਾਜ ਹੇ ॥ ਜੋਗ ਨਿੰਦ੍ਰਾ ਛੁਟਜੋ ਜਾਗਜੋ ਭਯੋ ਉਥਾਨ ਸਮਾਧ ਹੇ ॥ ਨਿਰਖਿਓ ਬਹੁਰ ਨਹਿ ਦੁਰਗਮ ਜਲ ਨਹ ਨਿਰਖਿਓ ਬਾਰ ਉਪਾਧ ਹੇ ॥ ਨਿਰਖਿਓ ਨਹਿ ਪੁਨ ਕਮਲ ਦਲ ਨਹ ਨਾਲ ਨਿਰਖਿਓ ਤਹਾ ਹੇ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਲੋਕ ਨਿਜ ਲੋਕ ਪ੍ਰਿਥਮੇ ਥੋ ਭਇਓ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਹਾ ਹੇ ॥ ਸ੍ਰਿੰਗ ਸੁਮੇਰ ਮਨ ਜੜਤ ਬਹੁ ਬਹੁ ਖਚਿਤ ਰਤਨਨ ਸਗਲ ਹੇ ॥ ਭਏ ਜਾਗ੍ਰਤ ਲੈ ਸੁਪਨ ਭਇਓ ਖੀਨ ਸੁਖੋਪਤਿ ਪ੍ਰਬਲ ਹੇ ॥ ਪਲੈ ਕਾਲ ਕੋ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਿਮਰਨ ਭਇਓ ਬਿਧ ਬਿਧਿ ਸਗਲ ਹੀ ॥ ਚਕ੍ਰਿਤ ਭਇਓ ਮਨ ਮੈ ਪਿਖ ਚਰਿਤ੍ਰ ਅਦਭੁਤ ਅਛਲ ਹੀ ॥੩॥੨੯੮੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਜਬਲੀਧਰ ॥ ਭਇਓ ਲੀਨ ਜਗਤ੍ਰ ਹਰਿ ਬਪੁ ਪ੍ਰਲੈ ਕਾਲ ਆਕਰਖ ਹੇ ॥ ਉਪਜਿਓ ਬਹੁਰ ਮ੍ਰਿਨਾਲ ਤੇ ਜਲਾਬਿੰਬ ਨਿਪਜਿਓ ਉਦਕਰਖ ਹੇ ॥ ਗੁਨਾਨਬਾਦ ਬੈਰਾਟ ਕੋ ਮਹੁਰ ਮੁਹੁ ਬਿਧ[ੳ] ਭਾਖ ਹੇ ॥ ਚਤੁਰ ਬੇਦ ਕੰਠਾਸਤ ਪਾਠ ਰਿਚਾ ਸਭੀ ਸ੍ਰੁਤਿ ਸਾਖ ਹੇ ॥ ਮਗਨ ਭਇਓ ਬਿਧ ਪੇਖ ਕਉਤਕ ਹਰਖ ਮਨਹ ਅਨੰਦ ਹੇ ॥ ਤਟ ਸੁਮੇਰ ਜਗਦੀਸ ਨਿਰਖਤ ਸੁਰ ਸੈਨ ਸੁਖਕੰਦ ਹੇ ॥ ਦੇਖਤ ਬਿਸ੍ਵ ਸਰੀਰ ਤਨ ਮਹ ਭਵ ਬਿਧ ਮੁਖ ਸਹੰਸ ਹੇ ॥ ਨਿਕਸਤ ਜਾਹ ਸੁਰ ਸਕਲ ਹਰਿ ਵਪੁ ਸਕ੍ਰ ਜਨਾਰਦਨ ਰਹਸ ਹੇ ॥ ਰਵਿ ਸਸਿ ਬਰੁਨ ਕੁਬੇਰ ਧਰਮ ਜਮ ਜਖ ਪ੍ਰਜਾ[੨] ਬਿਰਾਜ ਹੀ ॥ ਨਿਸਰ ਬਿਸਵ ਬਿਭੂਤ ਤੇਜ ਸਕਲ ਅਵਨ ਪਰ ਰਾਜਹੀ ॥ ਪਦੁਮਾ ਉਮਾ ਸੁਰ ਸਕਤਿ ਸਭ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮਾ[੩] ਸਕਰਾਨੀ ਹੇ ॥ ਜਛ ਬਧੂ ਭਾਨਵੀ ਚੰਦ੍ਰਨੀ ਸੁਰ ਜੁਬਤੀ ਸਿਧ ਚਾਰਨੀ ਹੇ ॥ ਦੇਬਿਯ ਮੰਗਲਾ ਸਕਤਿ ਨੌਕੋਟੀ ਕਾਲ ਕਪਾਲ ਖੰਕਾਲ ਹੇ ॥ ਪਦੁਮ ਗਨੇਸ ਕਾਰਤਕੇ ਕਾਲਕਾ ਜੁਗਨ ਚਉਸਠ ਕਾਲ ਹੇ ॥ ਕਾਪਾਲੀ ਖੰਕਾਲੀ ਬਿਦਜਾਧਰ ਚਾਰਨ ਸਿਧ ਸੇਖ ਬੈਤਾਲੀ ॥ ਚਿਤ੍ਰ ਗੁਪਤ ਪਿਤ੍ਰ ਗਨ ਜਮ ਗਨ ਭੂਤ ਪਿਸਾਚ ਡਾਕਿਨ ਕੰਕਾਲੀ ॥੪॥੨੯੮੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਜਬਲੀਧਰ ॥ ਕੰਕ ਮਸਾਨ[ਅ] ਸਿਧ ਗਨ ਅਪਛਰ ਪ੍ਰਜਾ ਸਕਲ ਖਾਨੀ ਅਰੁ ਬਾਨੀ ॥ ਨਖਤ ਚਰਾਚਰ ਨਿਰਪ ਸਪਤ ਦੀਪਨ[੪] ਦੇਸ ਦੇਸ ਕੇ ਏਸ ਪ੍ਰਧਾਨੀ ॥ ਧਰਤਿ ਅਕਾਸ ਖੰਡ ਬ੍ਰਹਮੰਡਾ ਪਾਵਕ ਪਾਤਾਲ ਗਿਰ ਤਰਨੀ ॥ ਕਾਨਨ ਪਸੁਨ ਖਗ ਮ੍ਰਿਗ ਜਖ ਰਾਖਸ ਅਸੁਰ ਭੁਜੰਗ ਤ੍ਰਿਗਦ ਜਲ ਤਰਨੀ ॥ ਸਵਰਗ ਅਪਬਰਗ ਮਾਤਲ ਅਰ ਭੂਤਲ ਨਰਕ ਅਘਨ ਕ੍ਰਿਤ ਰੈਨ ਦਿਵਸ ਹੇ ॥ ਮ੍ਰਿਜਾਦਾ ਜੁਗਨ ਮਾਸ ਪਖ ਕਲਪਨ ਘਟੀ ਮਹੂਰਤ ਜਾਮ ਬਰਸ ਹੇ ॥ ਰਿਖ ਮੁਨਿ ਤਪੀ ਅਉਤਾਰ ਸ੍ਰੁਤਿ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤ ਸਾਸਤ੍ਰ ਪੁਰਾਨ ਰਿਚਾ ਮਤ ਬਰਨੀ[ੲ]॥ ਕਾਬ੍ਯ ਗ੍ਰੰਥ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਮਤ ਨਿਜ ਨਿਜ ਭਾਖ[੫] ਸਾਰ ਸੇਖ ਰਿਖ[ਸ] ਕਰਨੀ ॥ ਰਚਨਾ ਸਕਲ ਜਗਤ ਕਾ ਨਿਕਸੀ ਬਿਸਵ ਬਿਭੂਤ ਤੇ ਬਿਸ੍ਵ ਸਗਲ ਹੇ ॥ ਬਾਦ ਬਿਬਾਦ ਬਿਪਾਰ ਬਿਵਹਾਰਨ ਸਕਲ ਪਦਾਰਥ ਅਉਸਧੀ ਫਲ ਹੇ ॥ ਆਵਾਗਉਨ ਉਤਪਤ ਅਰੁ ਪ੍ਰਲੈ ਡੰਡ ਤ੍ਰਾਸ ਕਲਨਾਚਤ ਫੁਰਨੀ ॥ ਸੁਰ ਤਰ ਕਾਮਧੇਨ ਦਰਬ ਸਗਲ ਹੋਤ ਭਈ ਬਿਧ ਪੂਰਬ ਧਰਨੀ ॥ ਬਾਹਨ ਸਗਲ ਸਘਨ ਸੁਰ ਆਦਿਕ ਆਪ ਆਪਨੇ ਪ੍ਰਿਥਕ ਪ੍ਰਿਥਕ ਹੇ ॥ ਗਰੂੜ ਹੰਸ ਨੰਦੀ ਨਾਹਰ ਗਜ ਉਚ ਸ੍ਰਵਾਦ ਮੋਰ ਮੂਖਕ ਹੇ ॥ ਮਹਖ ਏਣ ਬਿਵਾਨ ਸਇੰਦਨ ਝੰਪਾਨ ਬਿਬਿਧ ਬਿਧ ਚਤੁਰੰਗਨ ॥ ਪ੍ਰਗਟੇ ਸਭੀ ਬੈਰਾਟ ਦੇਹ ਤੇ ਨਰ ਨਾਰੀ ਬਜੋਮ ਬਰੰਗਨ ॥੫॥੨੯੮੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਜਬਲੀਧਰ ॥ ਭਈ ਇਕ੍ਤ੍ਰ ਪ੍ਰਜਾ ਸਭ ਭੂਪਰ ਦੇਵ ਅਦੇਵ ਗਿਰ ਰਾਜ ਸਿੰਧ ਤਟ ॥ ਸਿਮਰਨ ਭਇਓ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਭ ਪੂਰਬ ਜੁਧ ਦੇਵ ਦਾਨਵ ਗਟ ॥ ਜਾਗ੍ਰਿਤ ਭਇਓ ਉਥਾਨ ਕੁਲਾਲਹ ਭਾਜਨ ਰਚ ਸਵਪਨ ਸੋਏਓ[੬]॥ ਚਉਕ ਉਠਜੋ ਲਾਗਿਓ ਪੁਨ ਤਾ ਮੈ ਸਿਮਰਨ ਭਯੋ ਸੁਵਪਨ ਨਿਸ ਖੋਯੋ ॥ ਭਇਓ ਪ੍ਰਭਾਤ ਪ੍ਰਜਾ ਸਭ ਜਾਗੀ ਲਗੇ ਸਕਲ ਧੰਧਾ ਨਿਜ ਕਰਨੀ ॥ ਤੈਸ ਪ੍ਰਲੈ ਨਿਸ ਕਲਪ ਬਿਹਾਨਿਓ ਜੁਗ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦਿਵਸ ਯਹਿ ਬਰਨੀ ॥ ਲੈ ਲੈ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਸੁਰ ਸਗਰੇ ਜੁਰੇ ਸਮਾਜ ਜੁਤ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਸਰਨੀ ॥ ਮਿਲਿਓ ਦੇਵ ਜੁਤ ਸਕ੍ਰ[ਹ] ਸਕਲ ਭਟ ਪਾਹ ਲਾਗੇ ਪ੍ਰਭ ਚਰਨੀ ॥ ਨ੍ਰਿਖਤ ਸਕਲ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਦੇਵਗਨ ਲੀਲਾ[ਕ] ਭਗਵਤ ਜਾਤ ਨ ਬਰਨੀ ॥ ਤ੍ਰਾਹ ਤ੍ਰਾਹ ਕਰ ਸਰਨ ਪਰੇ ਸੁਰ ਅਸ੍ਰਾਂਗ ਬੰਦਨਾ ਪਰ ਪਰ ਧਰਨੀ ॥ ਰਛ ਰਛ ਮਮ ਪਾਹ ਖਰਾਰੀ ਭਯੋ ਸਨਾਥ ਦਰਸਨ ਕਰ ਪ੍ਰਭ ਹੀ ॥ ਚਿਰੰਕਾਲ ਕੇ ਬਿਛੁਰੇ ਮੇਲੇਓ ਧਨ ਭਾਗ ਹੈ ਸੁਰ ਗਨ ਸਭ ਹੀ ॥ ਕਰਿਓ ਨਿਹਾਲ ਠਾਢਿ ਭਈ ਤਨ ਮਨ ਤਪਤ ਬੁਝੀ ਸੀਤਲ ਭਈ ਛਾਤੀ ॥ ਰੋਮ ਪੁਲਕ ਗਦਗਦ ਭਈ ਰਸਨਾ ਨਾਮ ਲੇਤ ਨ ਕਬਹੁ ਅਘਾਤੀ ॥ ਕਹਿਓ ਸੁਰੇਸ ਸੁਰਨ ਪ੍ਰਤਿ ਬਾਨੀ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਜਾਹੁ (ਅਸ)
[੨]ਪ੍ਰਜਾਪਤਿ (ਅਸ)
[੩]ਬ੍ਰਹਮਾਨੀ (ਅਸ)
[੪]ਨ੍ਰਿਤ ਦੀਪ ਸਤ (ਅਸ)
[੫]ਭਾਖਾ (ਅਸ)
[੬]ਸਵਾਪਨ ਖੋਯੋ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਹੜਤਾਲ ਫੇਰੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਮਸਾਮ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਚਿਚਾਮਤਬਰਨੀ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਰਿਪ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸਕਲ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਕ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਲੀਲੀ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਰਚਹੁ ਆਰਤੀ ਦੀਨ ਦਇਆਲਾ ॥ ਨ੍ਰਿਤ ਸਮਾਜ ਅਪਛਰਾ ਸੁਰਗਨ ਜਛ ਬਧੂ ਗੰਧ੍ਰਬ ਸੁਰਬਾਲਾ ॥੬॥੨੮੮੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਜਬਲੀਧਰ ॥ ਚਾਰਨ ਸਿਧ ਜਛ ਗੰਧ੍ਰਬ[੧] ਦੇਵ ਦੇਵੇਸ ਤ੍ਰਿਦੇਵਾ ॥ ਰਵਿ ਸਸਿ ਬਰੁਨ ਕੁਬੇਰ ਜਮ ਭੂਤਨ ਕਾਲ ਕਰਾਲ ਅਭੇਵਾ ॥ ਕਿੰਨਰ ਪਰੀ ਅਪਛਰਾ ਰੰਭਾ ਉਰਬਸਿ ਸੁਘਰ ਦੇਵਾਗਨ ॥ ਨਟੀ ਨਾਇਕਾ ਚਤ੍ਰ ਪਾਤ੍ਰੈ ਨਾਗਰ ਸਰਸ ਬਰੰਗਨ ॥ ਜਛ ਬਧੂ ਕਿੰਨਰ ਸੁਰਬਾਲਾ ਆਗਰ ਸਖੀ ਭੁਜੰਗਨ ॥ ਲੋਕ ਲੋਕ ਕੇ ਜੁਰੇ ਅਖਾੜੇ ਨਟੂਆ ਕਥਕ ਉਮੰਗਲ ॥ ਕਉਵਾਲ ਕਲਾਵਤ ਡੂਮ ਮਿਰਾਸੀ ਢਾਢੀ ਜੁਥ ਸਮਾਜਨ ॥ ਭਾਂਡ ਭਗਤੀਏ ਗੁਨ ਜਨ ਗਾਇਨ ਅਨਿਕ ਜਮਾਤਨ ॥ ਸਵਾਗੀ ਗੁਨੀ ਪਵੜੀਆ ਪ੍ਰਾਤ[੨] ਬਹੁ ਰੂਪੀ ਬਹੁ ਭਾਂਤਨ ॥ ਦੇਸ ਦੇਸ ਕੇ ਸੁਘਰ ਬਜੰਤ੍ਰੀ ਦੀਪ ਦੀਪ ਕੇ ਰਾਗੀ ॥ ਸਾਜ ਸਮਾਜ ਬਿਬਿਧ ਬਿਧ ਨਾਨਾ ਪੁਜਨ ਪਜ ਰਬਾਬੀ ॥ ਬਹੁ ਬਹੁ ਅਗਨਤਿ ਅਮਰ ਗਵਈਏ ਨਾਏ ਨਾਏ ਮ੍ਰਿਦੰਗੀ ॥ ਖਲਖਾਲੀ ਪਾਇਲ ਮਜੀਰੀ ਆਲੀ ਸਰਸ ਉਪੰਗੀ ॥ ਬੀਨੀ ਬਾਰ ਤਰੰਗਨ ਗਾਨਕ ਨਾਚਕ ਅਲੀ ਮੁਚੰਗੀ ॥ ਸਜ ਸਜ ਮਾਂਗ ਮੋਤੀਅਨ ਭਰ ਭਰ ਲੈ ਲੈ ਤਾਲ ਸਰੰਗੀ ॥ ਅੰਜਨ ਆੜ ਚੰਚਲ ਮ੍ਰਿਗ ਬਾਕੇ ਚਤੁਰ ਚੰਚਲਾ ਚੰਗੀ ॥ ਕੰਜਮੁਖੀ ਸਸਿ ਬਦਨਿ ਸਲੋਨੀ ਨਾਇਕਾ ਚਤ੍ਰ ਮ੍ਰਿਦੰਗੀ ॥ ਸੁਮੁਖਿ ਸੁਲੋਚਨਿ ਸਖੀ ਸੇਆਨੀ ਕੰਚਨ ਕਾਇ ਸੁਰੰਗੀ ॥ ਕਾਮ ਕਲੇਵਰ ਸੁਘਰ ਛਬੀਲੀ ਚਤ੍ਰ ਰੰਗੀਲੀ ਰੰਗੀ ॥੨॥੨੮੮੪॥੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਜਬਲੀਧਰ ॥ ਬਹੁਪਦੀ ॥ ਸਾਇਰ ਸੁਭਗ ਰਸੀਲੀ ਕਾਮਿਨ ਨੌ ਜੋਬਨ ਸਦਰੰਗੀ ॥ ਪਿਕ ਬਚਨੀ ਅਬਲਾ ਗਜ ਗਾਮਿਨ ਹੰਸ ਗਵਨਿ ਮਨ ਹਰਨੀ ॥ ਚਿਤ੍ਰਨ ਪਰੀ ਪਦਮਨੀ ਸੁੰਦਰ ਨਖ ਸਿਖ ਸੁਭਗ ਪਤ੍ਰਨੀ[੩] ॥ ਕੰਚਨੀ ਕੰਚਨ ਕਾਇ ਕਾਮਨੀ ਕਨਕ ਕਲਸ ਉਰ ਧਰਨੀ ॥ ਬਿਧ ਸੁਨਾਰ ਸਾਚੇ ਕਰ ਢਾਰੀ ਕੰਜ ਕਲੀ ਸਸਿ ਬਰਨੀ ॥ ਸੁਮਨ ਬਾਸ ਤੋਲ[੪] ਪੁਹਪਾਵਲ ਨਾਜੁਕ ਨੌਰੰਗ ਹਰਨੀ ॥ ਮ੍ਰਿਗ ਮਦ ਕੁੰਕਮ ਬਾਸ ਫੂਲਨ ਕੀ ਅੰਗ ਅੰਗ ਰਤ ਕਰਨੀ ॥ ਮਧੁਕਰ ਮੀਨ ਕੀਰ ਕੋਕਲ ਪਿਕ ਕੇਕਿ[ੳ] ਕਪੋਤ ਕੁਮੁਦਨੀ ॥ ਮੁਖ ਮਯੰਕ ਦੁਤ ਪ੍ਰਭਾ ਛਟਾਕਰ ਇੰਦ ਕੁੰਦ ਗੁਲ ਬਦਨੀ ॥ ਸੁਠ[ੳ] ਮੋਹਨੀ ਮੁਖ ਮਨੀ ਮਨੋਹਰ ਭਾਮਨ ਸੁਰਪੁਰ ਸਦਨੀ[ਅ] ॥ ਦਾਮਿਨ ਦੁਤਿ ਦੰਪਤ ਦ੍ਰਪ ਮਥਨੀ ਕੰਦ੍ਰਪ ਮੈਨ ਰਤ ਮਦਨੀ ॥ ਅਲਪ ਬੈਸ ਸੁਕੁਮਾਰ ਸੁੰਦਰੀ ਚੰਚਲ ਚਪਲ ਸੁਰੰਗੀ ॥ ਮੰਤ੍ਰ ਜੰਤ੍ਰ ਤੰਤ੍ਰ ਬਿਦਯਾ ਰਸ ਜਾਨਤ ਬਿਬਿਧ ਅਮਰਨੀ ॥ ਬਸੀ ਭੂਤ ਮਨਮੋਹਨ ਸੋਹਨ ਲਗਨ ਲਾਗ ਬਾਸ[੫] ਕਰਨੀ ॥ ਅਰੁਨ ਅੰਗ ਫਾਮ ਗੁਲ ਗੁਲਸਨ ਚਿਹਨ ਚਾਹ[੬] ਨਭ ਚਰਨੀ ॥ ਜੋਬਨ ਓਜ ਮਨੋਜ ਮਾਨਨੀ ਦ੍ਰਪ ਮਥਨ ਦੁਤ ਧਰਨੀ ॥ ਅਲੀ ਲਲੀ ਸਮ ਕੰਜ ਕਲੀ ਸੀ ਨਵਲ ਨਵਰੰਗੀ ਨਾਰੀ ॥ ਮੁਕਤਾ ਪ੍ਰਾਏ ਦੁਰ ਨਾਸੁਫਤਾ ਕੋਮਲ ਕੁਸੁਮ ਬਿਚਾਰੀ ॥ ਚਹੂ ਓਰ ਗੁੰਜਤ ਭ੍ਰਿੰਗ ਮਧੁਕਰ ਮ੍ਰਿਗ ਮਦ ਬਾਸ ਅਪਾਰੀ ॥ ਮੰਦ ਮੰਦ ਗਜ ਗਵਨ ਮਰਾਲਨ ਮਧੁਰ ਮਧੁਰ ਸੁਰ ਬਾਰੀ ॥ ਆਨਨ ਦਮਕ ਚਪਲ ਚਪਲਾ ਦੁਤਿ ਕਨਕ ਸਾਚੇਅਨ ਢਾਰੀ ॥ ਟੋਡੀ ਲਲਤ ਗੁਜਰੀ ਬਾਲਾ ਗੌਰੀ ਸਰਸ ਮਲਾਰੀ ॥ ਰੂਪ ਅਨੂਪ ਸਰੂਪ ਸੁੰਦਰੀ ਮੁੰਦਰ ਮਨੀ ਰਸਾਰੀ ॥ ਚਰਿਤ ਚਿਤ੍ਰ ਚਿਤ੍ਰਨੀ ਨਾਗਰ ਅਤਿ ਬਚਿਤ੍ਰ ਰੰਗਾਰੀ ॥ ਅੰਗ ਅੰਗ ਬਾਸ ਰਸ ਫੂਲਨ ਮਦਨ ਮਤ ਮਤਵਾਰੀ ॥ ਕੰਠ ਕੋਕਲਾ ਕੰਜ ਕਪੋਲਨ ਅਧ੍ਰ ਅਮੀਅ ਸੁਖ ਸਾਰੀ ॥ ਮੰਦ ਹਾਸ ਸੁਰ ਮਧੁਰ ਮਾਧੁਰੀ ਚਿਹਨ ਚਾਰ ਚਪਲਾਰੀ ॥ ਕੀਨੇ ਚੀਨ[੨] ਛੀਨ ਮੀਨ ਮ੍ਰਿਗ ਇੰਦ ਕੁੰਦ ਕੁਮਲਾਰੀ ॥ ਚੰਦ੍ਰ ਬਦਨ ਸਸਿ ਬਦਨ ਲਾਡੁਲੀ ਸੋਰਠ ਦੇਵਗੰਧਾਰੀ ॥ ਖਗ ਮ੍ਰਿਗ ਜਛ ਭੁਜੰਗ ਸੁਰਾਸਰ ਮੋਹਤ ਮੋਹਨ ਡਾਰੀ ॥ ਨੀਰ ਸਮੀਰ ਰੁਕਤ ਪੰਥ ਚਾਲਤ ਧੀਰਜ ਧਰਤ ਨ ਸਾਰੀ ॥ ਜੁਥ ਜੁਥ ਗਾਇਨ ਨਚ ਰਾਵਨ ਪ੍ਰਿਥਕ ਪ੍ਰਿਥਕ ਬਰਨਾਰੀ ॥ ਗੁਨ ਜਨ ਗੁਨੀ ਗੁਨਵੰਤੇ ਗੁਨ ਕਾਰਕ ਅਧਕਾਰੀ ॥ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਭਏ ਸਮਰ ਛਿਤ ਸਗਲੇ ਆਰਤੀ ਮੰਗਲ ਸਾਰੀ ॥੨੮੮੫॥੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਜਬਲੀਧਰ ॥ ਬਿਧਵਤ ਧੂਪ ਦੀਪ ਨਈਬੇਦਾ ਆਪ ਆਪਨੇ ਸਾਜੇ ॥ ਅਰਘ ਦਾਨ ਪਾਦ ਅਰਘ[ੲ] ਸੰਬੂਹਨ ਨਿਜ ਨਿਜ ਮੰਦਲ ਬਾਜੇ ॥ ਸੰਖ ਘੰਟ ਦੁੰਦਭ ਸੁਰ ਬਾਵਹ ਲੈ ਲੈ ਬਿਬਿਧ ਸਮਾਜੈ ॥ ਤਾਲ ਮੰਜੀਰ ਬੇਨ ਬੀਨਾ ਧੁਨਿ ਮਧੁਰ ਸਬਦ ਉਪਰਾਜੈ ॥ ਉਘਟਤ ਤਾਨ ਸਮਾਜ ਨਾਦਿਨ ਕੇ ਮਿਲਤ ਸਾਜ ਸਨ ਸਾਜੈ ॥ ਝੀਨ ਅਪੀਨ ਰਸਾਲ ਅਲਾਪਤ ਤਾਨ ਤਾਲ ਸੁਵਰ ਸਮਾਜੈ[੮] ॥ ਆਪ ਆਪਨੇ ਗੁਨ ਪ੍ਰਕਾਸਤ ਗੁਨਜਨ ਗੁਨੀ ਅਵਾਜੈ ॥ ਕੜਖਾ ਛੰਦ ਝੂਲਨਾ ਸੋਰਠ ਕਬਿਤ ਸਵਈਅਨਰਾਜੈ ॥ ਛੰਤ[੯] ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਭਗਵਤ ਲੀਲਾ ਉਸਤੁਤ ਕੌਚ ਪਦਾ ਜੈ ॥ ਮੰਗਲ ਆਰਤੀ ਬਿਜੈ ਗੋਪਾਲਾ ਉਚਰਤ ਸਭੀ ਸਦਾ ਜੈ ॥ ਗੀਤ ਗੋਬਿੰਦ ਅਸਤੋਤ੍ਰ ਬ੍ਰਹਮਾ ਭਨ ਪਾਠ ਸ੍ਰੁਤਿ ਤ੍ਰਿਧਾ ਜੈ ॥ ਨਾਨਾ ਮਤ ਸਾਸਤ੍ਰ ਪਉਰਾਨਨ ਰਿਚਾ ਕੋਟ ਤ੍ਰੈ ਆਜੈ ॥ ਕੀਲ ਪਟਲ ਅਰਗਲ ਮਹਾਤਮ ਸਹੰਸ੍ਰ ਨਾਮ ਸਤਾ ਜੈ ॥ ਗੀਤਾ ਗਿਆਨ ਭਾਗਵਤ ਭਾਰਥ[ੳ] ਨਿਜ ਨਿਜ ਮਤ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਗੰਧ੍ਰਬਾ (ਅਸ)
[੨]ਪਾਤ੍ਰਾ (ਅਸ)
[੩]ਪਾਤ੍ਰਨੀ (ਅਸ)
[੪]ਤੰਬੋਲ (ਅਸ)
[੫]ਬਸ (ਅਸ)
[੬]ਚਾਰ (ਅਸ)
[੭]ਹੀਨ (ਖਕ, ਅਸ)
[੮]ਛਾਜੈ (ਅਸ)
[੯]ਛੰਦ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅਧਾਰਮੂਲਕਖਰੜੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸਦਹੀ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਅਘਰਦਾਨਪਾਚਅ੍ਘ੍ਰ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਉਪਰਾਜੈ ॥ ਰਿਖੁ ਮੁਨਿ ਬੰਦੀ ਨਿਗਮ ਰੂਪ ਧਰ ਮੂਰਤਵੰਤ ਬਿਰਾਜੈ ॥ ਗਾਵਤ ਗੀਤ ਆਰਤੀ ਮੰਗਲ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਗੁਨ ਗਾਜੈ ॥ ਕੀਰਤ ਕਲਿਤ ਲਲਿਤ ਭਗਵਤ ਜਸ ਉਪਮਾ ਅਤਲ ਜਹਾਜੈ ॥੧॥ ਤ੍ਰਹ ਦੂਜੀ ॥ ਅਸ੍ਰਾਗ ਡੰਡ ਪ੍ਰਨਾਮ ਅੰਜੁਲੀ ਕਰ ਜੋਰੇ ਸਭ ਬਿਨਵਤ ॥ ਕੁੰਕਮ ਅਗਰ ਮ੍ਰਿਗਮਦ ਘਨਸਾਰ ਘਸਿਓ ਮਲਾਗ੍ਰ ਅਦਭੁਤ ॥ ਪ੍ਰਮਲ ਬਿਬਿਧ ਚੋਆਦਿਕ ਗੰਧਨ ਕੁਸਮ ਬਚਿਤ੍ਰ ਅਖੰਡਤ ॥ ਬਨਮਾਲਾ ਗਜਰ ਪੁਸਪ ਪੁੰਜਨ ਗੰਧ ਸੁਗੰਧ ਸੁਮੰਜਤ ॥ ਜਾਤੀਫਲ ਏਲਾਦਿ ਬਲੌਂਗਨ ਨਾਨਾ ਫਲ ਮੇਵੰ ਜਤ ॥ ਕੰਦਮੂਲ ਲੇਹਜ ਅਰ ਪੇਹਜ ਭਾਤ ਪਹਤ ਬਹੁ ਬਿੰਜਤ ॥ ਪਾਕ ਘ੍ਰਿਤ ਪਕਵਾਨ ਬਿਬਿਧ ਕ੍ਰਿਤ[੧] ਤੰਦੁਲ ਦੁਗਧ ਸਪਿੰਠਤ ॥ ਦੁਧ ਮਧ ਸਨੇ ਪਗੇ ਬਹੁ ਬਿੰਜਨ ਖੀਰ ਖੰਡ ਰਸ ਮੰਡਤ ॥ ਛੀਰ ਪਾਗ ਪਾਕ ਪ੍ਰੈ[੨] ਕਰਈ ਤਤ ਮਾਖਨ ਛਾਛ ਲਵਨ ਕ੍ਰਿਤ ॥ ਉਪਫਲ ਜਲਜ[੩] ਪਾਕ ਗੋਰਸ ਕ੍ਰਿਤ ਮਿਸ੍ਰ ਪਗੇ ਪੁਨ ਕਟਤ[੪] ॥ ਨਾਨਾ ਰਸੰ ਮਿਸ੍ਰ ਕ੍ਰਿਤ ਪਾਕਨ ਰਾਸ ਰਾਸ ਰਸ ਇਖਤ ॥ ਰਤਨ ਥਾਲ ਭਰ ਭ੍ਰ ਬਹੁ ਕਾਂਵੜ ਲੋਕ ਲੋਕ ਲੇ ਭੇਟਤ ॥ ਪੈ ਮਧ ਦਧ ਘ੍ਰਿਤ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤ ਭਰ ਭਰ ਝਾਰੀ ਕਰਖਤ ॥ ਜਾਨਵੀ ਤੋਏ ਅਰਘ ਚਰਨੋਦਕ ਪਾਦ ਅਰਘ ਸਮਰ ਪਤ ॥ ਅਛਤ ਧੂਪ ਕਾਫੂਰ ਬਾਤਿਕਾ ਅਨਲ ਹਵਾਈ ਪੁੰਜਤ ॥ ਛੂਟਤ ਬਚਿਤ ਨਿਪਜਤ ਖਗ ਮ੍ਰਿਗ ਗਨ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਗੁਨ ਮੰਡਿਤ ॥ ਸਾਜ ਸਾਜ ਆਰਤੀ ਸੰਬੂਹਨ ਨਿਜ ਨਿਜ ਭਗਵਤ ਅਰਪਤ ॥ ਬਜਤ ਸੰਖ ਘੰਟਾ ਧੁਨਿ ਦੁੰਦਭ ਅਰਬ ਖਰਬ ਬਾਦਿਤ੍ਰਿਤ[ੳ] ॥ ਪ੍ਰਿਥਕ ਪ੍ਰਿਥਕ ਨਚਤ ਅਰ ਗਾਵਤ ਬੰਦਨ ਚਰਨ ਸ੍ਰੀਪਤਿ ॥ ਨ੍ਰਿਤਤ ਸਗਲੇ ਆਰਤੀ ਗਾਵਤ ਜੈ ਜੈ ਸਭੀ ਉਚਾਰਤ ॥ ਬਰਸਤ ਨਭ ਫੂਲਨ ਸੁਰ ਬ੍ਰਿੰਦਨ ਜੀਵ ਜੰਤ ਸਭ ਹਰਸਤ[੫] ॥ਆਨੰਦ ਮਗਨ ਉਛਾਹ ਹੁਲਾਸਤ ਲੀਲਾ ਦੇਤ[੬] ਅਘਾਵਤ ॥ ਸਫਲ ਹੋਤ ਦੇਖ ਦਰਸਨ ਕਿਹ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਭਏ ਪਰਸਤ ॥ ਰੀਤ ਪੂਰਬਕ ਮ੍ਰਿਜਾਦਨ ਜੁਤ ਪੂਜ ਕਰਤ ਹਰੀ ਬਿਧਵਤ ॥੨॥੨੮੮੬॥੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਜਬਲੀਧਰ ॥ ਅਸਤੋਤ੍ਰ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਕੋ ਕਥਨੰ ॥ ਜੈ ਮਾਧੋ ਜੈ ਬਿਸ੍ਵਰੂਪ ਹਰੀ ਜੈ ਮੁਕੰਦ ਅਬਿਨਾਸੀ ॥ ਜੈ ਪੂਰਨ ਆਕਾਸ ਸਰਬਰੀਅੰ ਪ੍ਰਮਾਤਮ ਘਟ ਬਾਸੀ ॥ ਜੈ ਸਤ ਚਿਤਾਨੰਦ ਚਿਦਾਘਨ[ਅ] ਸਰਬਾਤਮ ਸੁਖਰਾਸੀ ॥ ਜੈ ਅਰੂਪ ਅਸਥੂਲ ਅਤੁਲ ਬਲ ਸੂਛਮ ਪਰਮ ਬਿਲਾਸੀ ॥ ਅਕਾਲ ਅਬਜਕਤ ਅਜੂਨੀ ਸੰਭਉ ਸੁਤਹ ਸਿਧ ਪ੍ਰਕਾਸੀ ॥ ਜੈ ਅਨੀਹ ਪਰਧਾਮ ਪਰਬ੍ਰਹਮ ਸਤਾਤਮ[ੲ] ਸਤ ਅਨਾਸੀ[੭]॥ ਅਜ ਅਮ੍ਰਿਤ ਚਿਦਾਘਨ ਪਰਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਸਨਾਤਨ ਜਾਸੀ ॥ ਬਿਸ੍ਵਰੂਪ ਪਾਵਨ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਖਲਨਾਸੀ ॥ ਪਊਰਾਤਨ ਬਿਆਪਕ ਸਰਬਾਤਮ ਅੰਤਰਗਤ ਸਭ ਬਾਸੀ ॥ ਨਿਰੰਕਾਰ ਨਿਰਜੁਰ ਨਿਰਲੇਪਾ ਨਿਰਗੁਨ ਰੂਪ ਅਕਾਸੀ ॥ ਤ੍ਰਿਗੁਨ ਰੂਪ ਅਤੀਤ ਗੁਨਨ ਕਰ ਸੁਰਗੁਨ ਗੁਨ ਪ੍ਰਕਾਸੀ ॥ ਜੈ ਅਨੰਤ ਅਦੁਵੈਤ ਅਖਲ ਪਦ ਗੁਨਾਤੀਤ ਸਾਵਕਾਸੀ[੮] ॥ ਅਕ੍ਰੈ ਅਨਘ ਅਬਿਯੇ ਅਮਰਗਤ ਅਚਲ ਅਛੇਦ ਉਲਾਸੀ ॥ ਜੈ ਪਰਬ੍ਰਹਮ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪੁਰਾਤਨ ਨਿਰਾਕਾਰ ਸਰਬੇਸੀ[੯] ॥ ਦਇਆ ਸਿੰਧ ਕਰੁਨਾਨਿਧਿ ਮਾਧੋ ਮਦਸੂਦਨ[੧੦] ਮੁਰਨਾਸੀ ॥ ਅਕਾਲ ਰੂਪ ਅਛੈ ਅਘਨਾਸਨ ਮਹਾ ਜੋਧ ਹ੍ਰਿਦਏਸੀ[੧੧] ॥ ਸ੍ਰੀ ਮਕੁੰਦ ਨਰਹਰ ਨਾਰਾਇਣ ਕਵਲ ਨਾਭ ਅਨਯਾਸੀ ॥ ਪਾਵਨ ਪਰਮ ਪੁਨੀਤ ਪਰਮਾਨੰਦ ਤਾਰਨ ਨਾਮ ਚੌਰਾਸੀ ॥ ਬਿਸਵੰਭ੍ਰ ਬਿਸਵਰੂਪ ਨਿਰੰਜਨ ਵਪ ਬੈਰਾਟ ਅਰਿ ਨਾਸੀ ॥ ਮਹਾ ਬਾਹੁ ਮੰਗਲ ਮੈ ਮੂਰਤ ਮੰਗਲ ਰੂਪ ਬਿਲਾਸੀ ॥ ਕਮਲ ਨੈਨ ਕਮਲਾਪਤਿ ਕੇਸਵ ਕ੍ਰਿਪਾਸਿੰਧ ਮ੍ਰਿਦ ਹਾਸੀ ॥ ਸੇਖ ਸਾਯੇ ਸਿਰ ਸਹਸ ਸਹਸ ਪਦ ਸਹਸ ਰੂਪ ਸਹਸ੍ਰਾਛੀ ॥ ਬਾਨੀ ਪਰੈ ਬੁਧਗਮਾ[੧੨] ਨਿਗਮਾਗਮ ਇਤਰਾਸੀ ॥ ਤੂ ਗੁਨ ਈਸ ਕਹਾ ਲੌ ਬਰਨਉ ਪਾਹੁ ਪਾਹੁ ਅਬਿਨਾਸੀ ॥ ਹੌ ਮਤਿ ਮੰਦ ਸਰਨ ਚਰਨਾਬੁਜ ਸਰਨ ਸਰਨ ਅਘਨਾਸੀ ॥ ਅਕਹ ਅਕਥ ਚਿਦਘਨ ਸਿਵਮੂਰਤ ਨਿਜ ਸਿਵ ਰੂਪ ਮਗਨਾਸੀ ॥ ਸੁਯੰ ਜੋਤ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਜਨੇਸ੍ਰ ਜੈ ਜਗਨਨਾਥ ਜੈ ਹੋਸੀ ॥ ਤ੍ਰਹ ਸਾਨੀ ॥ ਜੈ ਜੈ ਵਾਸਦੇਵ ਬਿਸਨੰ ਜੈ ਜੈ ਬਿਆਪਕ ਬਿਗਿਆਪਤਿ ਨਾਮੀ ॥ ਨਿਹਕਲੰਕ ਜੈ ਜੈ ਨਿਹਕੇਵਲ ਨਾਥ ਨਿਰੰਜਨ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ॥ ਜੈ ਮਹਾਨ ਮਹਤ[੧੩] ਮੰਗਲਕਰ ਜੈ ਮੋਹਨ ਮਾਧੋ ਪਰਧਾਮੀ ॥ ਜੈ ਸੰਖ ਚਕ੍ਰ ਮ੍ਰਿਨਾਲ ਗਦਾਧਰ ਜੈ ਅਸੰਭ ਜੈ ਜੈ ਸਤਨਾਮੀ ॥ ਜੈ ਧਰਨੀਧਰ ਜੈ ਧਰਮ ਰਛਕ ਜੈ ਧਨਾਢ ਅਸਧੁਜ ਸ੍ਰੀ ਭਾਮੀ ॥ ਜੈ ਓਘ ਬਿਦਾਰਨ ਓ ਨਮੋ ਪਰਮਾਤਮ ਓਅੰਕਾਰ ਸਬਦਾਦਿ ਨਮਾਮੀ ॥ ਜੈ ਅਚੁਤ ਅਨਭੀਤ ਅਜਨਮੰ ਜੈ ਆਦਿ ਪੁਰਖ ਅਨਬਿਆਧ ਸਵਾਮੀ ॥ ਜੈ ਜੈ ਈਸ ਜੈ ਇਸਟ ਇੰਦ੍ਰਾਨਾ ਜੈ ਈਸ੍ਵਰ ਇੰਦ੍ਰਾਦਕ ਨਾਮੀ ॥ ਜੈ ਸਕ੍ਰਾਦਿ ਆਦ ਸਨਕਾਦਿਕ ਸੇਸ ਸੰਭੁ ਸੇਵਤ ਤੁਹਿ ਸੁਆਮੀ ॥ ਜੈ ਹਰਿ ਹਰੀ ਹਰੇ ਹਾਟਕ ਤਨ ਹਵਿਸ ਭਛ ਹਿਰਨਨਾਛ ਹਤਾਮੀ ॥ ਜੈ ਕਰਤਾ ਕਰੁਨਾਨਿਧਿ ਕੇਸਵ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨੈਨ ਕਲਮਲ ਦਹਨਾਮੀ ॥ ਖਿਮਾ ਸਿੰਧ ਖਲਦੰਡ ਖਿਲੇਸਵ੍ਰ ਖਿਮਾਰੂਪ ਖਗਪਾਨੀ ਖਿਮਾਮੀ ॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਧ੍ਰਿਤ (ਖਕ, ਰਅਸ)
[੨]ਪੈ (ਅਸ)
[੩]ਜਨਿਤ (ਅਸ)
[੪]ਕਟੁਕਟ (ਅਸ)
[੫]ਹਰਖਾਵਤ (ਅਸ)
[੬]ਦੇਖ (ਖਕ, ਅਸ)
[੭]ਭਯ ਨਾਸੀ (ਅਸ)
[੮]ਸਵਕਾਸੀ (ਅਸ)
[੯]ਸਰਬਾਸੀ (ਅਸ)
[੧੦]ਮਧਸੂਦਨ (ਖਕ, ਅਸ)
[੧੧]ਰਿਦਵਾਸੀ (ਖਕ, ਅਸ)
[੧੨]ਬੁਧ ਪਰ ਅਗਮਾ (ਅਸ)
[੧੩]ਮਾਹਾਂਤ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਬਾਦ੍ਰਿਦਿਤ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਚਿਤਘਨ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸਸਨਾਤਮ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਜੈ ਗਰਿਸ੍ਰ ਗੋਬਿੰਦ ਗੋਪਾਲਾ ਗਰੁੜਾਸਨ ਗਨਕਰਨ ਗੁਰਾਮੀ ॥ ਜੈ ਘਨਸਜਾਮ ਚਿਦਘਨ ਘੰਟਾ ਕਟ ਘਟ ਵਾਸੀ ਘਾਤਕ ਰਿਪ ਬਾਮੀ ॥ ਜੈ ਚਿਦ ਰੂਪ ਚਿਰੰਜੀਵ ਸਦੈਵੀ ਚੀਰ ਨ ਜਾਨਤ ਨ ਕੋਇ ਤੁਆਮੀ ॥ ਜੈ ਛਤ੍ਰੀਸ ਛਤ੍ਰ ਧਰ ਛਤ੍ਰੀ ਛਿਮਕਰ ਛੈ ਰਿਪੁ ਛਿਦ੍ਰ ਰਹਿਤ ਛਲਾਮੀ ॥ ਜੈ ਜਗਦੀਸ ਈਸ ਜਗਪੁਰਖਾ ਜਗਨਨਾਥ ਜਰ[੧] ਬਿਨ ਅਨੁਜਾਮੀ ॥ ਝਿਲ ਝੁਨਕਾਰ ਝਰਤ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਮੁਖ ਝੀਨ ਝਾਝ ਬਾਜਤ ਸੁਰ ਝਾਮੀ ॥ ਟੀਕਾ ਅਗਮ ਨਿਗਮ ਨਹੀ ਪਾਰਤ ਟਹਲ ਕਰਤ ਚਰ ਅਚਰ ਸਲਾਮੀ ॥ ਠਾਕੁਰ ਠਾਢ ਪਾਈ ਸਭ ਅੰਤਰ ਠੌਰ ਠੌਰ ਰਮ ਰਹੇ ਸੁਆਮੀ ॥ ਡੰਡਵਤ ਬਨੈ ਡੀਗਰ ਸਭ ਥਾਰੇ ਭਵ ਡੂਗਰ ਤੇ ਰਖਹੁ ਗਿਰਾਮੀ ॥ ਢੀਠ ਬਡੋ ਹਮੋ ਛਮੋ ਜਨੇਸ੍ਵਰ ਢਾਕਹੁ ਛਿਦ੍ਰ ਹੇ ਖਗਪਤ ਗਾਮੀ ॥ ਤਾਰਨ ਤਰਨ ਤੀਰਥ ਮੈ ਦਰਸਨ ਤੋਏ ਤਰੰਗਤ ਅੰਤ੍ਰ ਸਾਮੀ[੨]॥ ਥਾਨ ਥਨੰਤਰ ਸਰਬ ਨਿਰੰਤਰ ਰੋਮ ਰੋਮ ਰਮ ਰਹੇ ਅਲਾਮੀ ॥ ਦੀਨਾਨਾਥ ਦੀਨ ਦੁਖਭੰਜਨ ਦਾਰਿਦ੍ਰ ਹਰਨ ਦਇਆ ਨਿਧ ਦਾਮੀ[੩] ॥ ਧਰਨੀਧਰ ਧਨੁਧਰ[ੳ] ਧ੍ਰਿਤ ਮਾਨੀ ਧਨੁਰਪਾਨ ਧਉਲਾ ਨਗ ਧਾਮੀ ॥ ਨਾਰਾਇਨ ਨਰਹਰ ਨਿਹਕੰਟਕ ਨੀਲਕੰਠ ਨਿਰੰਕਾਰ ਨਮਾਮੀ ॥ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪੀਰ ਹਰ ਪਾਵਨ ਪਤਿਤ ਪੁਨੀਤ ਪ੍ਰਨਾਮੀ ॥ ਫਾਸੇ ਫਾਹ ਫੰਧ ਮਾਇਆ ਕੇ ਫੇਰ ਨਿਵਾਰਹੁ[ਅ] ਪਾਰਗਰਾਮੀ ॥ ਬਿਸ੍ਵਨਾਥ ਬੇਦਨ ਹਰ ਅਚੁਤ ਬਹੁ ਬੇਅੰਤ ਬਿਆਪਕ ਬਹੁ ਨਾਮੀ ॥ ਭਵਨ ਭੰਡਾਰ ਪਰਪੂਰ[੪] ਸਰਬਦਾ ਭਜਨ ਗੜਨ ਭਵਨੇਸ ਭਵਾਨੀ ॥ ਮਾਧੁਵ ਮਧੁ ਮਰਦਨ ਮਹੀ ਰਛਕ ਜੈ ਮਕੁੰਦ ਮਨ ਮਥਨ ਮਹਾਮੀ ॥ ਯਯੁਰਬੇਦ ਰਿਗੁ ਸਾਮ ਅਥਰਬਨ ਯਯਤ ਜਨਾਰਦਨ ਪਾਰਗਿਰਾਮੀ ॥ ਰੂਪ ਨ ਰੇਖ ਰਾਮ ਅਸ ਨਾਮਾ ਜੁਗਹ ਜੁਗੰਤ ਅਨਘ ਅਕਾਮੀ ॥ ਲਿਵ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤ ਅਨੰਤ੍ਰ ਬ੍ਰਹਮੰਡਨ ਰਚਤ ਅਨੁਸਾਸਨ ਦਾਸ ਗੋਲਾਮੀ ॥ ਵਾਸਦੇਵ ਵੈਰ ਬਿਨ ਨਿਸਦਿਨ ਬਿਦਤ ਚਤੁਰਦਸ ਭਵਨ ਭਲਾਮੀ[੫] ॥ ਸਤਿ ਸਰੂਪ ਸਦੈਵ ਸਨਾਤਨ ਸੁਖ ਸਮੂਹ ਸਦ ਦਰਸ ਬਡਾਮੀ ॥ ਹੇ ਹਰਿ ਆਰਤ ਹਰਨ ਹਰੀਆਵਲ ਹਰਤ ਭਰਤ ਜਗ ਨਿਮਖ ਪਲਾਮੀ ॥ ਸਾਰੰਗ ਧਰ ਸਿਵ ਰੂਪ ਸਤ ਬ੍ਰਿਤ ਸ੍ਰੁਤਿ ਸਾਸਤ੍ਰ ਸੁਰ ਸੰਭੁ ਭਜਾਮੀ ॥ ਕਹੋ ਕਹਾ ਲਗ ਬ੍ਰਨਨ ਸਾਕੋ ਮਨ ਬਾਨੀ ਤੇ ਪਰੇ ਪਰਾਮੀ ॥ ਸਾਰਦ ਸੇਸ ਅੰਤ ਨਹਿ ਪਾਵਤ ਨੇਤ ਨੇਤ ਬਰਨਤ ਅਤੁਲਾਮੀ ॥ ਸਿਵ ਬਿਰੰਚ ਨਾਰਦ ਸਨਕਾਦਕ ਭਜਤ ਸਨਾਤਨ ਬ੍ਰਹਮ ਸਿਵਾਮੀ ॥ ਪਾਰ ਨ ਪਾਵਤ ਅਪਰੰਪਰ ਕੋ ਗੌ ਅਤੀਤ ਬੇਅੰਤ ਮਹਮਾਮੀ ॥ ਹਉ ਮਤ ਮੰਦ ਚਰਨ ਸਰਨਾਗਤ ਪਾਵਹੁ ਪਾਵਹੁ[੬] ਬਿਸ੍ਵਰੂਪ ਨਮਾਮੀ ॥੧॥੨੯੯੭॥੪॥
ਬਿਸਨਪਦ ਜਬਲੀਧਰ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਬਿਸ੍ਵਰੂਪ ਭਗਵਾਨੋ ਵਾਚ ॥ ਦੇਵਨ ਪ੍ਰਤਿ ॥ ਸਾਧ ਸਾਧ ਬੋਲੇ ਜਗਬੰਦਨ ਤੋਹ ਸਮ ਮੋਹਿ ਨ ਔਰ[ੲ] ਪਿਆਰਾ ॥ ਮੋ ਮੈ ਭਗਤ ਸਦੀਵ ਬਸਤ ਹੈ ਬਾਸ ਪੁਸਪ ਜਿਮ ਹੋਤ ਨ ਨਿਆਰਾ ॥ ਭਗਤ ਹਮਾਰੇ ਜੀਵਨ ਧਨ ਹੈ ਹਉ ਭਗਤਨ ਕੋ ਭਗਤ ਹਮਾਰਾ ॥ ਹਉ ਹੀ ਰੂਪ ਧਰਿਜੋ ਭਗਤਨ ਕੋ ਜਲ ਤਰੰਗ ਨਹੀ ਆਨ ਬਿਚਾਰਾ ॥ ਭਗਤ ਹਮਾਰੀ ਪਰਮ ਉਪਾਸਨਾ ਇਸ੍ਰ ਮਿਤ੍ਰ ਮਮ ਭਗਤ ਅਧਾਰਾ ॥ ਨਿਸਦਿਨ ਜਪੌ ਭਜੌ ਭਗਤਨ ਕੋ ਭਗਤ ਹਮਾਰੋ ਕਰਹਿ ਉਧਾਰਾ ॥ ਭਗਤ ਕਰੇ ਸੰਤੁਸ੍ਰ ਹਮੇ ਸਦ ਮੋ ਬ੍ਰਿਤੇਕ ਨ ਅਉਰ ਚਿਤਾਰਾ ॥ ਮੋ ਮੈ ਲੀਨੁ ਰਹਤ ਆਤਮ ਕਰ ਜਲ ਅਭਿਪ੍ਰਾਇ ਤਦ ਰੂਪ ਅਪਾਰਾ ॥ ਆਪਨਪਾ ਸਭ ਅਰਪਜੋ ਮੋ ਮੈ ਮੋ ਬਿਨ ਅਉਰ ਨ ਦੇਖਤ ਸਾਰਾ ॥ ਮੇਰੋ ਹੀ ਧਿਆਨ ਜਾਪ ਫੁਨ ਮੇਰੋ ਮੋਹੀ ਮੈ ਮਨ ਰਾਖਤ ਤਾਰਾ ॥ ਚੇਤਾ ਚਿਤ ਸਭ ਅਰਚਾ ਮੋਰੀ ਮੋ ਬ੍ਰਿਤੇਕ ਨ ਜਾਨਤ ਪਿਆਰਾ ॥ ਊਠਤ ਬੈਠਤ ਚਾਲਤ ਸੋਵਤ ਮੇਰੋ ਧਿਆਨ ਹਿਰਦੇ ਮੋ ਧਾਰਾ ॥ ਚਰ ਅਚਰ ਸਰਬ ਮਹਿ ਮੁਹਿ ਦੇਖਤ ਝਾਂਕੀ ਝਲਕ ਸਭ ਰੂਪ ਹਮਾਰਾ ॥ ਏਕ ਦ੍ਰਿਸ੍ਰ ਸਮਦਰਸੀ ਕਹੀਅਤ ਰਾਗ ਦ੍ਵੈਖ ਨ ਹਿਰਦੇ ਬਿਚਾਰਾ ॥ ਸੂਖਮ ਤੇ ਅਤਿ ਸੂਖਮ ਜਾਨਤ ਬ੍ਰਿਧ ਤੇ ਬ੍ਰਿਧ ਮੋਹਿ ਅਨੁਸਾਰਾ ॥ ਸਰੁਗੁਨ ਨਿਰਗੁਨ ਸਭ ਮਹਿ ਮੋਹੀ ਪੇਖਤ ਜੜ ਜੰਤਨ[੭] ਮੋ ਮੁਝੈ ਨਿਹਾਰਾ ॥ ਸਮਾਧ ਅਸਥਿਤ[ਸ] ਸਭ ਰੈਨ ਬਾਸਰੋ ਦਾਸ ਅਨੰਨ ਮਮ ਪ੍ਰਾਨ ਅਧਾਰਾ ॥ ਮੇਰੀ ਜੀਵਨ ਭਗਤ ਗਿਆਨੀ ਵਾ ਮੈ ਮੋ ਮੈ ਭੇਦ ਨ ਧਾਰਾ ॥ ਮੈ ਕਰਤਾ ਸਭ ਆਸਰੇ ਮੋਰੈ ਮੈ ਪਾਲੋ ਮੈ ਕਰੋ ਸੰਘਾਰਾ[ਹ] ॥ ਕੋਟ ਬਿਸ੍ਵ ਦਾਸ ਪਰ ਵਾਰੋ ਦਾਸ ਨਮਿਤ ਮੈ ਜਗਤ ਪਸਾਰਾ ॥ ਕਾਮਨਾ ਰਹਿਤ ਭਗਤ ਮਮ ਉਤਮ ਤਾਸੁ ਅਧਾਰ ਰਹਤ ਹਉ ਠਾਰਾ ॥ ਆਸ੍ਰੈ ਭਗਤ ਜਗਤ ਅਸਥਾਪਜੋ ਭਗਤ ਕਰੈ ਸਮ ਜਗਤ ਨਿਸਤਾਰਾ ॥ ਮਾਂਗੁ ਮਾਂਗੁ ਸਾਧੁ ਸੁਰ ਗਿਆਨੀ ਅਤਿ ਪ੍ਰਸੰਨ ਮੋ ਕਰਿਓ ਪਿਆਰਾ ॥ ਤ੍ਰਹ ਸਾਨੀ ॥ ਦੇਵਬਾਨੀ ਬਾਚ ਦੇਵਨ ਪ੍ਰਤਿ ॥ ਜਬਲੀਧਰ ਕਥਤੇ ॥ ਸਾਧੁ ਸਾਧੁ ਬੋਲੇ ਜਗਬੰਦਨ ਕ੍ਰਿਤ ਕ੍ਰਿਤ ਤੁਮ ਸਭੀ ਭਏ ॥ ਦੁਰਲਭ ਰੂਪ ਦਰਸ ਮਮ ਦੁਰਲਭ[੮] ਜਿਹ ਕਾਰਣ ਸੁਰ ਅਸੁਰ ਭਏ ॥ ਦਾਰੁਨ ਤਪ ਤਾਪੇ ਬਿਧ ਸਭਹੀ ਤਦਪ ਨ ਪਾਵਤ ਮੋਹਿ ਭਏ ॥ ਬਡੇ ਭਾਗ ਤੁਮ ਆਪਨੇ ਜਾਨੋ ਸਾਖਿਆਤਿਕਾਰ ਤੁਮ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਜਗ (ਅਸ)
[੨]ਅੰਤਰਜਾਮੀ (ਅਸ)
[੩]ਨਾਮੀ (ਅਸ)
[੪]ਭਰਪੂਰ (ਅਸ)
[੫]ਭੁਲਾਮੀ (ਅਸ)
[੬]ਪਾਹੁ ਪਾਹੁ (ਅਸ)
[੭]ਜੰਗਮ (ਖਕ, ਅਸ)
[੮]ਦਰਸਤ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਧ੍ਰਨੁਧ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਨਿਵਾਕਹੁ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਅ੍ਥਿਤ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸੰਖਾਰਾ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਮੋਹ ਕੀਏ ॥ ਬੇਦਨ ਹਰਨ ਬੇਦ ਮੁਝ[੧] ਗਾਵੈ ਜਨ ਕੇ ਦੁਖਿਤ ਹਉ ਦੁਖਿਤ ਹੁਵੋ ॥ ਭਗਤ ਬਾਤਸਲ ਪੁਨ ਮੋਹ ਬਖਾਨਤ ਜਨ ਪੀੜਤ ਹਉ ਪੀੜ ਲਹੋ ॥ ਕਰਤਾ ਕਰ ਪੁਨ ਮੋਹੀ ਸਰਾਹਤ ਜਗਤ ਉਪਾਵੋ ਤੋਖ ਕਰੋ ॥ ਬਿਸਵੰਭਰ ਕਰ ਮੁਝੇ ਉਚਾਰਤ ਬਿਸਵ ਸਕਲ ਕੇ ਉਦਰ ਭਰੋ ॥ ਦੀਨਾ ਨਾਥ ਆਰਤ ਹਰਿ ਗਾਵਤ ਦੀਨਨ ਕੀ ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕਰੋ ॥ ਪ੍ਰਾਨ ਨਾਥ ਪੂਰਨ ਕਰ ਬਰਨਤ ਉਬਾਰ ਕਰੋ ਜਨ ਸਰਬ ਬਿਧੀ ॥ ਬਿਪਤ ਭੰਜ ਤਾਰਨ ਕਹ ਉਚਰਤ ਆਰਤ ਹਰੋ ਧਨ ਧਾਮ ਨਿਧੀ ॥ ਪਤਿਤ ਪਾਵਨ ਮੁਰ ਨਾਮ ਸ੍ਰੇਸ੍ਰ ਪਤਿਤ ਪਾਵਨ ਸੀਘਰ ਕਰੋ ॥ ਮੰਗਲ ਗਨ[੬] ਕਰ ਮੋਕਹੁ ਭਾਖਤ ਨਿਤ ਮੰਗਲ ਕਲਿਆਨ ਕਰੋ ॥ ਭਾਰ ਬਿਨਾਸਨ ਬਸੁਧਾ ਬਾਚਤ ਬਸੁਧਾ ਕੇ ਸਭ ਭਾਰ ਹਰੋ ॥ ਅਸੁਰਰਦਨ ਕਰ ਮੁਝੈ ਪੁਕਾਰਤ ਅਸੁਰ ਨਿਪਾਤੋ ਦੇਵ ਛਮੋ ॥ ਰਮਾ ਨਾਥ ਕਰ ਮੁਝੈ ਬਖਾਨਤ ਦੂਧ ਪੂਤ ਧਨ ਧਾਮ ਭਰੋ ॥ ਆਤਮ ਰਾਮ ਰਾਮ ਮੁਹ ਉਚਰਤ ਚਾਰ ਭਾਤ ਕੌ ਮੋਖ ਕਰੋ ॥ ਪ੍ਰਾਛਤ ਦੂਰ ਹੋਅ ਮੁਹ ਜਾਪਤ ਸੋ ਮੈ ਮੂਰਤਵੰਤ ਠਰੋ ॥ ਸਰਨਾਗਤ ਪਦ ਦੀਨਜੋ ਮੈ ਜਨ ਹੀਅ ਜੋ ਸਿਮਰੈ ਸੋ ਪਾਰ ਪਰੋ ॥ ਧੰਨ ਭਾਗ ਕਬਿ ਜਨਹ ਸਰਾਹਤ ਰਾਮ ਦਾਸ ਜੈ ਜੈਤ ਰਰੋ ॥ ਦਰਸਨੀਕ ਦੁਰਲਭ ਦਰਸਾਰਕ ਸੁਆਮਿ ਸਹਿਤ ਤੂ ਪਾਏ ਪਰੋ ॥ ਰਾਖਹੁ ਪੈਜ ਬਿਰਦ ਬ੍ਰਿਤ ਅਪਨੋ ਸਰਨ ਪਰੇ ਕੀ ਲਾਜ ਕਰੋ ॥੨॥੨੯੮੮॥੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਜਬਲੀਧਰ ॥ ਦੇਵਨ ਬਾਚ ॥ ਛੰਦ ਹਿੰਡੋਲ ਬਿਸਾਲੀ ॥ ਪ੍ਰਭ ਕਹ ਪਾਇ ਅਵਰ ਕਿਆ ਮਾਗੋ ਸਰਬ ਨਿਧਾਨ ਤੂ ਦਰਸ ਦਈ ॥ ਚਾਰ ਭਾਤ ਕੀ ਮੁਕਤਿ ਕਹਾਵਤ ਰਿਧ ਸਿਧ ਕੀ ਚਾਹ ਗਈ ॥ ਬਾਛਾ ਸੂਰਗ ਕੀ[੬] ਕਾਮਨਾ ਨਾਹੀ ਬਿਗਤ ਬਾਸਨਾ ਲੀਨ ਭਈ ॥ ਸ੍ਰਰ ਬੈਕੁੰਠ ਦਰਸ ਕਰ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਚਰਨ ਕਵਲ ਕੀ ਓਟ ਲਈ ॥ ਕਾਖਾ ਗਉ[੨] ਪ੍ਰਭ ਸੋ ਕਾ ਨੀਕੋ ਜਾਹਿ ਭਾਵਨੋ ਕਰੋ ਤਈ ॥ ਸਰਬ ਪਦਾਰਥ ਸੂਖ ਸਮੂਹਾ ਪ੍ਰਭ ਪਗ ਵਾਰੋ ਨਿਧ ਕਈ ॥ ਲਵੈ ਨ ਸਮਸਰ ਰੋਮ ਏਕ ਗੁਨ ਅਨਿਕ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਸੁਖ ਛੀਨ ਭਈ ॥ ਜੋ ਸੁਖ ਭਇਓ ਦਰਸ ਕਰ ਆਤਮਾ[੩] ਏਕ ਜੀਹ ਨਹੀ ਜਾਤ ਕਹੀ ॥ ਕ੍ਰਿਤ ਕ੍ਰਿਤ ਭਇਓ ਦਰਸ ਪਦ ਪਾਵਨ ਅਮੋਘ ਦਰਸ ਹਰਿ ਬ੍ਰਹਮ ਮਈ ॥ ਰੋਮ ਰੋਮ ਰਸਨਾ ਹੋਇ ਕੋਟਕ ਤਦਪ ਨ ਸੁਖ ਯਹ ਬਰਨ ਭਈ ॥ ਅਗਨ[੪] ਹੋਤ ਮੂਕ ਸਾਕਰ ਚਖ ਮਨ ਅੰਤ੍ਰ ਤਿਸ ਸੁਆਦ ਪਈ ॥ ਦੇਤ ਨ ਭਇਓ ਉਤ੍ਰ ਕਛੂ ਪੂਛਤ ਬਿਸਮ ਸੁਵਾਦ ਨਹੀ ਜਾਤ ਕਹੀ ॥ ਦਰਸ ਅਮੀਅ ਪਾਨ ਮਤ ਨੈਨਨ ਚੜਿਓ ਖੁਮਾਰ ਅਭੰਗ ਅਈ ॥ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਭਇਓ ਆਤਮ ਸੁਖ ਅਬਿਚਲ ਨਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਚਾਹ ਨਈ ॥੧॥ ਯਾ ਅਭਿਲਾਸ ਸਦ ਜੀਅ ਮੋਰੇ ਮਨ ਬਚ ਕ੍ਰਮ ਇਹ ਚਾਹ ਬਨੀ ॥ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਨ ਹੋਤ ਦਰਸਨ ਜਗਬੰਦਨ ਨਿਤ ਨਵਤਨ ਪਗ ਪ੍ਰੀਤ ਠਨੀ ॥ ਅਘਾਤ ਨ ਰਸਨਾ ਗੁਨ ਕਹ ਉਚਰਤ ਅੰਤਹਕਰਨ ਰੁਚਿ ਅਧਿਕ ਗਨੀ ॥ ਨਿਵਰਿਓ ਤਾਪ ਦੂਖ ਮਨ ਭੂਖਾ ਤ੍ਰਿਪਤ ਠਾਢਿ ਸੁਖ ਪੁੰਜ ਮਨੀ ॥ ਮੰਗਲ ਪਰਮ ਦਿਬ ਪ੍ਰਭ ਦਰਸਨ ਪਾਵਨ ਅਨਿਕ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਧਨੀ ॥ ਦਰਸ ਅਮੋਘ ਸਫਲ ਜਗ ਪਾਵਨ ਬਿਗਤ ਬਿਕਾਰ ਪਿਖ ਦਰਸ ਖਿਨੀ ॥ ਆਧ ਬਿਆਧ ਤਾਪ ਤ੍ਰੈ ਨਾਸੈ ਰੋਗ ਰਹਿਤ ਅਰੋਗ ਜਨੀ ॥੨॥ ਕਸਮਲ ਪਾਪ ਕਿਲਬਿਖ ਮਲ ਉਤਰਜੋ ਭਇਓ ਪਵਿਤ੍ਰ ਪ੍ਰਭ ਦਰਸ ਕਰੇ ॥ ਅਘ ਕ੍ਰਿਤ ਦਹਨ ਭਏ ਯਾ ਮਨ ਕੇ ਨਿਰਮਲ ਮਨ ਤਨ ਪਾਪ ਜਰੇ ॥ ਬੀਤ ਰਾਗ ਅਸਥਿਰ ਬੁਧ ਧਾਵਤ ਰੋਮ ਰੋਮ ਮਹਿ ਸਾਤ ਪਰੇ ॥ ਦੁਰਮਤ ਦੁਰਤ ਪਰਾਛਿਤ ਬਿਨਸੇ ਦਰਸ ਕੀਏ ਜਮਦੂਤ ਡਰੇ ॥ ਬੰਧਨ ਮੋਛ ਭਯੋ ਜਠਰਨ ਕੇ ਜਰਨ ਮਰਨ ਭਵ ਪਾਰ ਪਰੇ ॥ ਆਪਾ[੫] ਗਵਨ ਬਿਲਾਨੀ ਮਤਸਰ ਚਰਨ ਰੇਨ ਲੈ ਜਗਤ ਤਰੇ ॥ ਬਿਸਵ ਰੂਪ ਦਰਸੇ ਜੁਗ ਲੋਚਨ ਦ੍ਰਿਸਟ ਅਗ੍ਰ ਭਗਵੰਤ ਠਰੇ ॥ ਪਰਮ ਲਾਭ ਨਹਿ ਦੂਸਰ ਯਾ ਸਮ ਜਾਹਿ ਭਾਵਨਾ ਕਰੋ ਹਰੇ ॥੩॥ ਦੁਰਲਭ ਬਸਤ ਲਾਭ ਭਯੋ ਦੇਵਨ ਬਡਭਾਗੀ ਪ੍ਰਭ ਸਕਲ ਕਰੇ ॥ ਯਾ ਦਰਸਨ ਮੂਰਤਿ ਬਿਸ੍ਵੇਸ੍ਵਰ ਬਿਸਵ ਰੂਪ ਜਨ ਹਿਰਦੇ ਭਰੇ ॥ ਕਰਹੁ ਨਿਵਾਸ ਸਦਾ ਮਨ ਅੰਤ੍ਰ ਕਬਹੁ ਨ ਤਿਆਗਹੁ ਲਾਇ ਗਰੇ ॥ ਦਾਸਨ ਦਾਸ ਦਾਸ ਮੁਹਿ ਕੀਜੈ ਕਰੁਨਾ ਨਧ ਕਰੁਨਾਇ ਭਰੇ ॥ ਚਰਨ ਕਮਲ ਪ੍ਰਭ ਦਾਸਰੋ ਮਾਥੋ ਸਰਨ ਸਦੀਵ ਸਿਰ ਹਸਤ ਧਰੇ ॥ ਏ ਬਰਦਾਨ ਮਾਗਤ ਹੌ ਪ੍ਰਭ ਪਹ ਦੇਹੁ ਦਇਆਨਿਧ ਸਰਨ ਪਰੇ ॥੪॥੨੯੮੯॥ ਛੰਦ ਸਾਨੀ ਹਿੰਡੋਲੀ ॥ ਜਾ ਪਦ ਰੇਨ ਸਕ੍ਰ ਸਿਵ ਦੁਰਲਭ ਸੇਖ ਸਾਰਦਾ ਚਾਹ ਕਰੇ ॥ ਬ੍ਰਹਮਾ ਉਮਾ ਪਦੁਮਾ ਸਨਕਾਦਿ ਰਵਿ ਸਸਿ ਬਰਨ ਕੁਬੇਰ ਪਰੇ ॥ ਰਿਖ ਮੁਨਿ ਧਰਮ ਜਛ ਗੰਧ੍ਰਬ ਸਿਧ ਕਿੰਨਰ ਚਾਰਨ ਅਚਰ ਚਰੇ ॥ ਭੂਤ ਪਿਸਾਚ ਅਪਸਰ ਦੇਵਾਂਗਨ ਦੇਵੀ ਦੇਵ ਸਭ ਦੁਰਤ ਦੁਰੇ ॥ ਦਾਨਵ ਦੈਤ ਰਾਖਸ ਯਤਿਯਾਦਕ ਜੜ ਚੈਤਨ ਸੁਰ ਅਸੁਰ ਨਰੇ ॥ ਅਸਥਾਵਰ ਜੰਗਮ ਅੰਡਜ ਜੇਰਜ ਸੇਤਜ ਉਤਭੁਜ ਅਪਰ ਪਰੇ ॥ ਧਰਤਿ ਆਕਾਸ ਬਾਯੁ ਅਪ ਪਾਵਕ ਖਾਨਿ ਬਾਨਿ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤ ਪਰੇ ॥ ਸੂਖਮ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਮੁਖ (ਅਸ)
[੨]ਕਾ ਮਾਂਗਉ (ਅਸ)
[੩]ਆਤਮ (ਅਸ)
[੪]ਮਗਨ (ਖਕ, ਅਸ)
[੫]ਆਵਾ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਸ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਨਿਵਾਕਹੁ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਅਸਥੂਲ ਤ੍ਰਿਗਦ ਪਤੰਗਮ ਹਸਤਿ ਕੀਟ ਨਹ ਜਾਨ ਪਰੇ ॥ ਜਗ ਪਾਠ ਪੁਨ ਦਤ ਨੇਮਨ ਤੰਤ੍ਰ ਮੰਤ੍ਰ ਨਹ ਜੰਤ੍ਰ ਜੁਰੇ ॥ ਤੀਰਥ ਬ੍ਰਤ ਤਪਸਜਾ ਸਾਧਨ ਜੋਗ ਨਿਆਸ ਖਟ ਕਰਮ ਸਰੇ ॥ ਨਿਵਲ ਭੁਯੰਗਮ ਜੈਨ ਮਾਰਗ ਕਰ ਆਸਨ ਨਿਆਯਸ ਬ੍ਰਹਮਚਰਜ ਧਰੇ ॥ ਪ੍ਰਾਨਾਯਮ ਅਧੋਮੁਖ ਸੰਧਿਆ ਅਰੁ ਤ੍ਰਪਨ ਤ੍ਰੈਕਾਲ ਪੜੇ ॥ ਪੜਤ ਨ ਪਾਨ ਕੈਸਹੂੰ ਕੇਸਵ ਕ੍ਰਿਪਾਸਿੰਧ ਭਗਵੰਤ ਹਰੇ ॥ ਰੀਝ ਬੂਝ ਤ੍ਰ ਗਤ ਹੈ ਨਿਆਰੀ ਕੋਊ ਨ ਜਾਨਤ ਕੈਸ ਢਰੇ ॥ ਭਗਤ ਵਛਲ ਪ੍ਰੀਤ[੧] ਪਹਿਚਾਨਤ ਪ੍ਰੇਮ ਕੀਏ ਹਰੀ ਪਾਨ ਪਰੇ ॥ ਪ੍ਰੇਮ ਬਸੀਠ ਮਿਲਾਵਤ ਪ੍ਰਭ ਕਹ ਅਬਿਗਤ ਕੀ ਗਤ ਲਖ ਨ ਪਰੇ ॥ ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਤੀਤ ਪੁਨੀਤ ਇਹ ਨਿਹਚੈ ਜੇ ਕੋ ਕਰੇ ਸੋ ਜਗਤ ਤਰੇ ॥ ਮੋ ਸਮ ਅਸ ਬਡਭਾਗੀ ਕੋ ਹੈ ਮੂਰਤਵੰਤ ਪ੍ਰਭ ਦ੍ਰਿਸ੍ਰ ਤਰੇ ॥ ਐਸਿ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸਕਲ ਸੁਰ ਬੋਲੇ ਸਿਵ ਬਿਰੰਚ ਸਸਿ ਸੂਰ ਠਰੇ ॥ ਬਰਨ ਕੁਬੇਰ ਸੇਸ ਸਾਰਦਾ ਨਾਰਦਾਦਿ ਸਲਕਾਦਿ ਜਰੇ ॥ ਜਮ ਜਖ ਕਾਲ ਮ੍ਰਿਤ ਗਨ ਗੰਧ੍ਰਬ ਸਿਧ ਸਾਧਕ ਇਉ ਬਿਨੈ ਕਰੇ ॥ ਚਾਰਨ ਪਰੀ ਅਪਛਰਾ ਕਿੰਨਰ ਭੂਤ ਪਿਸਾਚ ਚਰ ਅਚਰ ਤਰੇ ॥ ਪਦਮਾ ਉਮਾ ਕਾਲੀ ਖੰਕਾਲੀ ਦੇਵ ਅਦੇਵ ਬਿਨਵੰਤਿ ਖੜੇ ॥ ਨੰਦੀ ਗਰੁੜ ਅਸਿਤ ਕਰਨਾਦਿਕ ਬਾਹਨਾਦਿ ਰਚਨਾ ਉਚਰੇ ॥ ਪ੍ਰਲੈ ਆਕ੍ਰਖ ਉਦਕ੍ਰਖ ਉਪਰਾਜਨ ਅਸੰਖ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਕਟਾਛ ਕਰੇ ॥ ਸੋ ਪ੍ਰਭ ਦ੍ਰਿਸਟ ਅਗ੍ਰ ਮਮ ਦਰਸਤ ਪ੍ਰਭਹਿ ਛਾਡਿ ਬਿਬ ਚਾਹ ਕਰੇ ॥ ਭਗਤਿ ਦਾਨ ਮਾਗਤ ਹੋਂ ਪ੍ਰਭ ਪਹਿ ਬਿਸ੍ਰ ਰੂਪ ਉਰ ਬਾਸ ਕਰੇ ॥ ਜੋ ਪ੍ਰਭ ਅਤਿ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਿੰਕਰ ਪ੍ਰਤਿ ਭਗਤਿ ਆਪਨੀ ਦੇਹ ਹਰੇ ॥ ਸਾਧ ਸਾਧ ਤਥਾਸਤੁ ਪ੍ਰਭੁ ਬੋਲੇ ਸਰਬਸ ਮਮ ਤਵ ਅਰਪ ਧਰੇ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ਜਬਲੀਧਰ ਹਿੰਡੋਲੀ ॥ ਬੀਰਜਨਾਦ ਬਾਚ ਮਨ ਸੋ ॥ ਬਿਸਮੈ ਭਯੋ ਦੇਖ ਕੌਤਕ ਕਹ ਮਨ ਬਿਚਾਰ ਦੇਵਾਰਿ ਕੀਓ ॥ ਜਾ ਕਉ ਨਿਗਮ ਅਖਿਲ ਕਰ ਬਰਨਤ ਸੋ ਇਹ ਸਨਮੁਖ ਸਮਰ ਥੀਓ ॥ ਜਾ ਕਉ ਬ੍ਰਹਮ ਰੁਦ੍ਰ ਸਨਕਾਦਿਕ ਸੇਸ ਸਾਰਦਾ ਜਪਤਿ ਜੀਓ ॥ ਨਾਰਦਾਦਿ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਜੋਗੇਸੂਰ ਸ੍ਰੁਤਿ ਸਾਸਤ੍ਰ ਗੁਨ ਬਰਨ ਕੀਓ ॥ ਦੇਵ ਦੈਤ ਚਰ ਅਚਰ ਜਿਨ ਸਿਰਜਜੋ ਸੋ ਮੂਰਤ ਧਰ ਸਮਰ ਠਠਿਓ[੨] ॥ ਮਧੁ ਤੇ ਆਦਿ ਮਹਾ ਬਲਿ ਜੋਧਾ ਇਨ ਹੀ ਹਤ[੩] ਕੈ ਸਮਰ ਲੀਓ ॥ ਤਾਂ ਸੋ ਜੁਧ ਜੁਗਨ ਮੈ ਕੀਨਾ ਸਕਲ ਸਮਗ੍ਰੀ ਸੁਹ੍ਰਿਦ ਹੀਯੋ ॥ ਨਾਨਾ ਰੂਪ ਧਰ ਸਭੀ ਸੰਘਾਰਜੋ ਛਲ ਬਲ ਕੈ ਬਹੁ ਚਰਿਤ ਕੀਯੋ ॥ ਪ੍ਰਲੈ ਸਮਰ ਦਾਰੁਨ ਇਨ ਕੀਨਜੋ ਇਆ ਸਮ ਸੂਰਾ ਨਾਹ ਬੀਓ ॥ ਨਿਜ ਮਹ ਲੀਨ ਸਕਲ ਪ੍ਰਜਾ ਕਰ ਏਕਲ ਮੋ ਸੰਗ ਜੁਧ ਲੀਓ ॥ ਪੁਨ ਨਉਤਨ ਜਗ ਰਚ ਕਰ ਸਗਰੇ ਬਾਜੀਗਰ ਸੋ ਖੇਲ ਕੀਓ ॥ ਇਆ ਹੀ ਤੇ ਜਗ ਉਪਜੈ ਬਿਨਸੈ ਇਆਹ ਆਧਾਰ ਸਭ ਜਗਤ ਬੀਓ ॥ ਦੇਵਨ ਦੇਵ ਦੇਵਾਧਿ ਜਨੇਸਵਰ ਸਰਬ ਭੂਤ ਮਹਿ ਬਾਸ ਲੀਓ ॥ ਹਉ ਹੂੰ ਰਚਿਓ ਯਾਹੀ ਕੋ ਕਿਰਤ[੪] ਅਤੁਲ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮ ਇਨਹ ਕੀਓ ॥ ਯਾ ਸੋ ਬੁਰੋ ਬਿਰੁਧ ਹਮ ਕੀਨਿਓ ਹਾਥ ਦੀਪ ਲੈ ਕੂਪ ਪਰਿਓ ॥ ਅਬ ਤੋ ਕਠਨ ਬਨਜੋ ਯਾ ਅਉਸਰ ਸਸਤ੍ਰ ਛੋਡੋ ਤਉ[੫] ਨਰਕ ਪੜੇ ॥ ਜਉ ਯਾ ਸੋ ਦਾਰੁਨ ਜੁਧ ਮੰਡੋ[੬] ਜਗਤ ਪਿਤਾ ਸੋ ਸਮਰ ਬੁਰੋ ॥ ਯਾ ਤੇ ਕਹਾ ਐਸੋ ਕਸ ਕੀਜੈ ਦੂਵੋ ਬਿਓਤ ਬਿਪਰੀਤ ਪਰੋ ॥ ਮੈ ਆਪਨ ਕੋ ਕਰਤਾ ਸਮਝਿਓ ਯਾ ਕੋ ਮੈ ਤੋ ਭੋਰ ਕਰੋ ॥ ਬਿਪਰੀਤ ਬੁਧਿ ਮਨਮਤ ਹਉ ਕੀਨਜੋ ਮਿਤ੍ਰ ਹੂੰ ਕੋ ਹਉ ਸਤ੍ਰ ਕਰਜੋ ॥ ਆਸੁਰੀ ਜੂਨ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤ ਮਮ ਮਧਮ ਵਪੁ ਸੁਭਾਵ ਤੇ ਬੈਰ ਰਚਿਓ ॥ ਪੂਰਬ ਸਮਝ ਨ ਮੋ ਮਨ ਉਪਜਜੋ ਅਬ ਚੇਤਜੋ ਪਛਤਾਪ ਭਇਓ ॥ ਯਾ ਤੇ ਡੰਡ ਦੇਨ ਹੈ ਨੀਕੋ ਅਸੁਰੀ ਵਪੁ ਤੇ ਅਨਉਚਿਤ ਸਰਜੋ ॥ ਧ੍ਰਿਗ ਮਮ ਮਨ[੭] ਬੁਧਿ ਮਧਮ ਬਡ ਅਪਰਾਧੀ ਮਨ ਹਰਿ ਬਿਗਰਜੋ ॥ ਇਆ ਵਪੁ ਇਆ ਇੰਦ੍ਰੀ ਮਨ ਖੋਟੋ ਕਰੌਂ ਤਿਆਗ ਇਨ ਦੁਸਟ ਬਰਿਓ ॥ ਮੈ ਤਉ ਸੁਧ ਆਤਮਾ ਚਿਤਘਨ ਇਨ ਬੈਰਨ ਸੰਗ ਜੀਵ ਭਯੋ[੮] ॥ ਸੁਖ ਦੁਖ ਕੋ ਭਾਗੀ ਹਉ ਬਨ ਕਰ ਨਰਕ ਸਵਰਗ ਬਹੁ ਜਨਮ ਧਰਿਓ ॥ ਇਨ ਤੇ ਭਿੰਨ ਹੋਏ ਆਤਮ ਹੀ ਜਲ ਤਰੰਗ ਨਹੀ ਭੇਦ ਪਰਿਓ ॥ ਸੋਏ ਉਪਾਏ ਕਰੋ ਮੈ ਅਬ ਹੀ ਜਾ ਤੇ ਆਤਮ ਹੋ ਬਿਚਰੌਂ ॥ ਬਿਸਵ ਬਿਭੂਤ ਪ੍ਰਮਾਤਮ ਮਿਲ ਕਰ ਜੋਤ ਅਨਾਹਦ ਰੂਪ ਧਰੋ ॥ ਦੋ ਮਾਰਗ ਬਰਨਜੋ ਸਿਆਨੇ ਅਰਾਧਨ ਦੁਤੀ ਬਿਰੋਧ ਕਹਜੋ ॥ ਪੂਰਬ ਨਾਹ ਆਰਾਧਜੋ ਯਾ ਕੋ ਸਰਜੋ ਬਿਰੋਧ ਅਪਰਾਧ ਬਨਜੋ ॥ ਜੈਸੋ ਕਾਛ ਕਛਜੋ ਅਬ ਯਾ ਸੰਗ ਯਾਹੀ ਕਛ੍ਰ ਹੁਨ ਸਫਲ ਗਨਜੋ ॥ ਪਰਮਪ੍ਰਾਏ ਹੋਤ ਅਸ ਅਇਓ[੭] ਆਰਾਧ ਬਿਰੋਧ ਦੂਓ ਪੈਡ ਬਨਜੋ ॥ ਸਦਾ ਨ ਜੀਵਤ ਕੋ ਯਾ ਜਗ ਮੈ ਦੇਹ ਅਨਿਤ ਅਵਸ ਮਰਨੋ ॥ ਯਾ ਤੇ ਲਰ ਮਰ ਯਾ ਮਿਲ ਕਰਿ ਆਤਮ ਸੁਖ ਬੜ ਲਾਭ ਗਨੋ ॥ ਸਤੀ ਸੂਰ ਕੋ ਬ੍ਰਿਤ ਹੈ ਏਕੋ ਹਾਥ ਸਧਉਰਾ ਲੇਤ ਬਨਜੋ ॥ ਜਰੇ ਮਰੇ ਬਿਨ ਸਿਧ ਨ ਪਾਈਅਤ ਪ੍ਰਨ ਨਿਬਾਹਨੋ ਭਾਗ ਗਨੋ ॥ ਰੰਚਕ ਯਾ ਮੈ ਬ੍ਰਤ ਹੋਏ ਖੰਡਨ ਉਭੈ ਲੋਕ ਤਿਹ ਨਸਟ ਭਨੋ ॥ ਰਹਨੀ ਭਲੋ ਨਿਬਾਹਨ ਜੀਅ ਸੰਗ ਏਕ ਰੰਗ ਚਹੋ ਜਉਨ[੮] ਰੰਗਨੌਂ[੯] ॥ ਛਤ੍ਰੈ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਪ੍ਰੀਤਮ (ਅਸ)
[੨]ਠਟਜੋ (ਅਸ)
[੩]ਹਠ (ਅਸ)
[੪]ਕਿਰਤਮ (ਅਸ)
[੫]ਤਵ (ਅਸ)
[੬]ਭਰਜੋ (ਅਸ)
[੭]ਆਯੋ (ਅਸ)
[੮]ਜਉਨੈ (ਖਕ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਸ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਰੰਗ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਧਰਮ ਸਮਰ ਛਿਤ ਮਰਨੋ ਲੋਹ ਗਹੇ ਕੋ ਲਾਜ ਬਰੋ ॥ ਯਾ ਸਮ ਆਨ ਧਰਮ ਨਹੀ ਨੀਕੋ ਸੰਕ ਛੋੜ ਕਰ ਸਮਰ ਪਗੋ ॥ ਬਹੁ ਚਿਰ ਯਾ ਸੰਗ ਜੁਧ ਹਉ ਕੀਨਜੋ ਬੀਤ ਗਇਓ ਬਹੁ ਬਰਖ ਘਨੇ ॥ ਯਾ ਕੀ ਉਪਮਾ ਬਰਨ ਨ ਸਾਕੋ ਯਾ ਸਮ ਯਾ ਕੋ ਕਹਤ ਬਨੇ ॥ ਸਗਲ ਪਦਾਰਥ ਜਗ ਕੇ ਭੁੰਚੇ ਤ੍ਰਿਪਤ ਨ ਪਾਇਓ ਕੋਊ ਤਨੇ ॥ ਬਡੀ ਆਰਜਾ ਆਸੁਰੀ ਬਪੁ ਸੋ ਰਾਜ ਤ੍ਰੈ ਲੋਕ ਸੁਖ ਸਕਲ ਸਨੇ ॥ ਸਾਤ ਨ ਭਯੋ ਆਜ ਲੌ ਇੰਦ੍ਰੀਅਨ ਨਿਤ ਨੂਤਨ ਰੁਚਿ ਚਾਹ[ੳ] ਘਨੇ ॥ ਜਿਵ ਜਿਵ[ਅ] ਖੀਨ ਅਵਸਤਾ ਹੋਵਤ ਤਿਮ ਤਿਮ ਨਉਤਨ ਚਾਹ ਬਨੇ ॥ ਮਨ ਮਤੰਗ ਆਸਕਤ ਨ ਹੋਵਤ ਬਿਸੈ ਹਸਤਨੀ[ੲ] ਜੀਤ ਛਨੇ ॥ ਅਲਪ ਸੂਖ ਅਨਿਤ ਮਾਯਾ ਛਲ ਸ੍ਵਪਨ ਸਮਗ੍ਰੀ ਜਾਨੁ ਬਨੇ ॥ ਹੋਛੇ ਮਦ ਮਿਥਿਆ ਕਰ ਤਜ ਰੇ ਸਾਚ ਪਦਾਰਥ ਪਰਬ੍ਰਹਮ ਜਨੇ ॥ ਆਤਮ ਲਾਭ ਸਮ ਸੂਖ ਨ ਦੂਜੋ ਏਤ[੧] ਸਰਬਦਾ ਏਕ ਸਨੇ ॥ ਯਾ ਤੇ ਏਹੀ ਬਿਉਤ ਹੈ ਆਛੋ ਲੋਕ ਪ੍ਰਲੋਕ ਦੋਊ ਸੁਧਰੇ ॥ ਯਾ ਕੋ ਰੂਪ ਰਿਦੈ ਮੈ ਧਰ ਕਰ ਜੂਝ ਮਰੋ ਸਭ ਕਾਜ ਸਰੇ ॥ ਹਉ ਹੂ ਕਰੋ ਉਸਤਤੁ ਕਛ ਯਾ ਕੀ ਚਿਤ ਉਮਗਿਓ ਹੈ ਸਰਨ ਪਰੋ ॥ ਸਕਲ ਬਿਸ੍ਵ ਬੰਦਤ[ਸ] ਹੈ ਯਾ ਕੋ ਹਉ ਹੂ ਬੰਦੋ ਆਦ ਗੁਰੋ ॥੬॥੨॥੨੯੯੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਜਬਲੀਧਰ ॥ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਬਾਚ ॥ ਭਲੇ ਰਹਸ ਕੀਨਜੋ ਜਗਬੰਦਨ ਦਾਰੁਨ ਸਮਰ ਭਲ ਠਾਠ ਠਠਜੋ ॥ ਮੋ ਸੰਗ ਸਮ੍ਰ ਖੇਲ ਰੁਚ ਮਾਡਿਓ ਬਾਲ ਬਿਨੋਦਨ[੨] ਸੋ ਜੁਧ ਮਚਿਓ ॥ ਬਸੁਧਾ ਸਕਲ ਬਨਿਓ ਛਿਤ ਆਹਵ ਬਦਿਓ ਚਉਗਾਨ ਬਿਸਵ ਸਮ੍ਰ ਰਚਜੋ ॥ ਦਾਵ ਘਾਵ ਬਹੁ ਬਿਧ ਸੇ ਖੇਲਿਓ ਸਖਾ ਸੁਭਟ ਕੈ ਸੰਗ ਰਸਜੋ ॥ ਚਾਰਨ ਸਿਧ ਗੰਧ੍ਰਬ ਬਿਦਿਆਧਰ ਮੁਨਿ ਸੁਰੇਸ ਸੁਰ ਬ੍ਰਿੰਦ ਜੁਟਜੋ ॥ ਸਕਲ ਸਮਾਜ ਸਾਜ ਆਹਵ ਰਚ ਬਿਸ[੩] ਭਾਤ ਸੋ ਸਮਰ ਗਠਜੋ ॥ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਰੁਦ੍ਰਾਦਿਕ ਸੁਰ ਗਨ ਜਛਾਦਿਕ ਲੈ ਜੁਧ ਮਡਜੋ ॥ ਦੇਵ ਦਈਤ ਇਤਆਦਿ ਦਾਰੁਨ ਬਪੁ ਮਹਾਕਾਏ ਬਲ ਪ੍ਰਬਲ ਰਚਜੋ ॥ ਦੀਰਘ ਜੁਧ ਕਲਪ ਲੌ ਕੀਨਜੋ ਭਾਤਿ ਭਾਤ ਕੋ ਸਮਰ ਰੁਚੇਓ[੪] ॥ ਸੈਨਾ ਅਮਿਤ ਹਤ ਲੀਨ ਜਨੇਸ੍ਵਰ ਸਕਲ ਸਮਾਜ ਮਮ ਹਤਨ ਕਰਜੋ ॥ ਪ੍ਰਲੈ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਦਾਰੁਨ ਆਕ੍ਰਖਨ ਜਗ ਪ੍ਰਲੈ ਕਰ ਪੁਨ ਨਿਪਜਜੋ ॥ ਤੁਮਰੀ ਮਹਿਮਾ ਤੁਮਹੀ ਜਾਨੋ ਅਉਰਨ ਤੇ ਨਹੀ ਨਾਤ ਗਨਜੋ ॥ ਕ੍ਰੋਟ ਕ੍ਰੋਟ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਰੋਮ ਪ੍ਰਤਿ ਲਾਗ ਰਹਿਓ ਪ੍ਰਭ ਬਪ ਅਗਨਜੋ ॥ ਲੀਲਾ ਕਾਰੀ ਜਾਤ ਨ ਲਖੀਆ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਨਹ ਜਾਤ ਲਖਜੋ ॥ ਸੇਸ ਸਾਰਦਾ ਨਾਰਦ ਰਿਖਗਨ ਕੋਊ ਨ ਥਾਰੀ ਆਦ ਕਥਜੋ ॥ ਬਿਦਿਆ ਆਦਿ ਮਾਇਆ ਪ੍ਰਭ ਤੁਮਰੀ ਮਨ ਮਨਸਾ ਨਹ ਸਕਤਿ ਜਨਜੋ ॥ ਮਨ ਬਾਨੀ ਮਾਇਆ ਤੇ ਪਰ ਹੋਹ ਅਤਿ ਅਗਾਧ ਬੇਅੰਤ ਬਨਜੋ ॥ ਆਗਮ ਨਿਗਮ ਮਹਿਮਾ ਤੂ ਗਾਵਤ ਨੇਤ ਨੇਤ ਪ੍ਰਭ[੫] ਭਨਜੋ ॥ ਕਿਸਹੂ ਤੇ ਨਹ ਜਾਤ ਲਖੇ ਪ੍ਰਭ ਤੋਹਿ ਸਮ ਆਨ ਨ ਜਗਤ ਬੀਓ ॥ ਧੰਨ ਧੰਨ ਧੰਨ ਧਰਨੀਧਰ ਏਕ ਜੀਹ ਕਿਆ ਕਥਨ ਕਰੇ ॥ ਭੂਲ ਭਈ ਮੋ ਪੈ ਅਤਿ ਮਧਮ ਕੀਓ ਅਪਰਾਧ ਅਨਜਾਨ ਅਰੇ ॥ ਛਮੋ ਨਾਥ ਅਵਗੁਨ ਮੁਰ ਸਗਲੇ ਪਾਹ ਪਾਹ ਤ੍ਵ ਸਰਨ ਪਰੇ ॥ ਅਖਿਲ ਬ੍ਰਹਮ ਅਨਾਦ ਅਨਾਹਦ ਅਛਰ ਅਛੈ ਅਨਾਸ ਹਰੇ ॥ ਅਚੁਤ ਅਪਰ ਅਪਾਰ ਅਖੈ ਨਿਤ ਅਕਾਲ ਅਭੈ ਅਭੇਦ ਪਰੇ ॥ ਅਭੰਗ ਅਛੇਦ ਅਦੰਡ ਅਜੋਨੀ ਅਚਲ ਅਥਾਹ ਅਨਾਦ ਧੁਰੇ ॥ ਅਛਲ ਅਤੁਲ ਅਤੋਲ ਅਨੂਪ ਅਖੰਡ ਅਖੇਦ ਅਕਾਮ ਹਰੇ ॥ ਅਮੋਘ ਅਰੂਪ[੬] ਅਜੂਨ ਅਮਰ ਨਿਤ ਅਘਨਾਸਨ ਅਸੁਰਾਰ ਬੜੇ ॥ ਅਜਰ ਅਮਰ ਅਬਨਾਸੀ ਅਬਿਚਲ ਅਮੁਲ ਅਨੰਦ ਅਬਿਅਕਤ ਅਭੈ ॥ ਅਰਾਗ ਅਰੰਗ ਅਰੇਖ ਅਭੇਖ ਅਜੂਹ ਅਜੀਤ ਅਭੀਤ ਅਭੈ ॥ ਅਨਾਮ ਅਦੇਹ ਅਗੇਹ ਅਗਾਹ ਅਨੀਲ ਅਬਿਕਾਰ ਅਦੋਖ ਅਜੈ ॥ ਅਮੋਨ ਅਜੋਨ ਅਦੁਵੈ ਅਦੁਈ ਅਭੁਗਤ ਅਛੂਤ ਅਮੰਤ੍ਰ ਅਲੈ ॥ ਅਲਖ ਅਲੇਖ ਅਭੇਖ ਅਰੇਖ[ਹ] ਅਦਾਹ ਅਘਾਹ ਅਭੁਗਤ ਅਬੈ ॥ ਅਬਿਅਕਤ ਅਬ੍ਰਿਤ ਬਿਰਕਤ ਸਨਾਤਨ ਸਤ ਸਦੈਵ ਅਕਾਸ ਅਛੈ ॥ ਅਚਿੰਤ ਸੁਨਿਤ[੭] ਪਵਿਤ੍ਰ ਪੁਰਾਤਨ ਨਿਤ ਸੁਤਹ ਸਿਧ ਸਾਧ ਅਭੈ ॥ ਸੰਤ ਸੁਹਿਦ੍ਰ ਸੁਰ ਧੇਨ ਸ੍ਰੁਤਿ ਰਛਕ ਸਿਧ ਪ੍ਰਸਿਧ ਅਨਿਤ[੮] ਬਿਰਧ ਅਬੈ ॥ ਸੁਰ ਬ੍ਰਿੰਦ ਸੁਛੰਦ ਸੁਰਿੰਦ੍ਰ ਸੁਰਾਸਰ ਨਗਿੰਦ੍ਰ ਮੁਨਿੰਦ੍ਰ ਚਰਾਚਰ ਧਿਆਵਤ ॥ ਜਛ ਭੁਜੰਗ ਬਰੰਗ ਪਤੰਗਮ ਕੀਟ ਫਨਿੰਦ੍ਰ ਧਰਾਧਰ ਗਾਵਤ ॥ ਸੇਸ ਸੁਰੇਸ ਮਹੇਸ ਗਨੇਸ ਜਲੇਸ ਮੁਨੇਸ ਧਨੇਸ ਸਰਾਹਤ ॥ ਲੋਕ ਅਲੋਕ ਸਾਲੋਕ ਸਨਕੇਅ[੯] ਸਨਤ ਸਨਾਤਨ ਅੰਤ ਨ ਪਾਵਤ ॥੩॥੨੯੯੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਜਬਲੀਧਰ ॥ ਤ੍ਵਹ ਦੂਜੀ ॥ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮੇਸਰ ਪੂਰਨ ਪੁਰਸੋਤਮ ਪ੍ਰਭ ਜਗਤ ਗੁਰੋ ॥ ਪਾਰ ਨ ਪਾਵਤ ਕੋਊ ਤਿਹਾਰੋ ਬਹੁ ਬੇਅੰਤ ਹਰਿ ਕਲਪਤਰੋ ॥ ਦੀਨਾਨਾਥ ਦੀਨ ਦੁਖ ਭੰਜਨ ਦੋਖਹਰਨ ਅਪਰਾਧ ਹਰੋ ॥ ਮਾਧੋ ਮੁਕੰਦ ਮੁਰਾਰਿ ਮਹਾਸੈ ਮਧਸੂਦਨ ਮੁਰਿ ਰਛ ਕਰੋ ॥ ਕਮਲ ਨੈਨ ਕਰਨਾਨਿਧ ਕਰਤਾ ਕ੍ਰਿਪਾਸਿੰਧ ਕਲਮਲ ਹਰਨੰ ॥ ਨਿਰਬਿਕਾਰ ਨਿਰਜੁਰ ਨਿਹਕੇਵਲ ਨਿਰੰਕਾਰ ਕਾਰਨ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਏਕ (ਅਸ)
[੨]ਬਿਨੋਦ (ਅਸ)
[੩]ਬਿਸ੍ਵ (ਅਸ), ਬਿਬਿਧ (ਖਕ)
[੪]ਰਚਯੋ (ਅਸ)
[੫]ਪ੍ਰਤਿ (ਅਸ)
[੬]ਅਪੂਰਬ (ਖਕ, ਅਸ)
[੭]ਸੁਨਿੰਤ (ਖਕ, ਅਸ)
[੮]ਅਤਿ (ਅਸ)
[੯]ਸਾਲੋਕਨ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਜੇਵਜਿਉ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸਤਨੀ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਬਦ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਅਭੇਖ ਅਲੇਖ ਅਭੇਖ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਕਰਨੰ ॥ ਬਿਆਪਕ ਬਿਦਿਤ ਬੇਦ ਬਿਧ ਬੰਦਨ ਬਨਮਾਲੀ[ੳ] ਬਿਸ੍ਵੰਭਰਨੰ ॥ ਤਾਰਨ ਤਰਨ ਤ੍ਰੈਤਾਪ ਬਿਨਾਸਨ ਤਿਮਰ ਨਿਵਾਰਨ ਤ੍ਵ ਸਰਨੰ ॥ ਅਸਰਨ ਸਰਨ ਸਤ ਚਿਦਾਨੰਦ ਸੁਤਹ ਸਿਧ ਸੁਪ੍ਰਕਾਸ[ਅ] ਚਿਦਘਨ ਘਨਨੰ ॥ ਸੁਯੰ ਜੋਤਿ ਸੁਭਵੰ ਤਵ ਸੁਖਨਿਧ ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਧਨਨੰ ਧਨਨੰ ॥ ਚਿੰਤਾਮਨਿ ਚਿਰਕਾਲ ਚਈਤਨ ਨਿਤ ਚਿੰਤਤ ਹੀ ਭਜਤ ਅਘਨੰ ॥ ਸੁਕਲਾਂਬ੍ਰ ਸਤ ਰੂਪ ਸਨਾਤਮ ਸਤਨਾਮ ਪਰਹਰਿ ਸਮਨੰ ॥ ਜਗਨਨਾਥ ਜਗਦੀਸ ਜਨੇਸਵਰ ਜਨਕ ਜਨਨਿ ਜਨਪਤਿ ਜੀਵਨੰ[੧] ॥ ਪਿਤਾਂਬਰ ਪੂਰਨ ਸੰਪੂਰਨ ਪਾਵਨ ਪ੍ਰਮਾਤਮ ਪਵਨੰ ॥ ਗੋਬਿੰਦ ਗੋਪਾਲ ਬਿਸਵ ਗਰਭ ਗਦਾਧਰ ਗੜੜਾਸਨ ਖਗਪਤਿ ਗਵਨੰ ॥ ਭੈ ਭੰਜਨ ਭਗਵਾਨ ਭਵਨੇਸ੍ਵਰ ਭਵਨਾਸਨ ਅਚੁਤ ਭਵਨੰ ॥ ਮੈਨ ਮਯੰਕ ਮਨੋਹਰ ਅਤਸੈ ਮਇਆਵੰਤ ਨਿਸਦਿਨ ਮਗਨੰ ॥ ਮੰਗਲਕਰ ਮੰਗਲ ਮੈ ਸਦਹੀ ਮੁਦਿਤ ਮਦਨ ਮੂਰਤਿ ਸਗੁਨੰ ॥ ਥਾਨ ਥਨੰਤਰ ਸਰਬ ਨਿਰੰਤਰ ਥਿਰਾ ਅਸਥਿਰ ਅਮਰੰ ॥ ਨਿਸ ਕਲੰਕ ਨ੍ਰਿਬਾਨ ਨਿੰਦ੍ਰਾ ਬਿਨੁ ਨਮੋ ਨਮੋ ਨਰਹਰ ਅਜਰੰ ॥ ਸਹਨਸੀਲ ਸਤ ਬ੍ਰਿਤ ਸਮਰ ਕਰ ਸਮਰ ਬਿਜੈ ਜੋਧਾ ਅਪਰੰ ॥ ਨੀਲਕੰਠ ਨਿਰਬਿਖ ਨਿਹਕੇਵਲ ਕਾਲ ਕਲਮ ਰਹਤੰ ਨ੍ਰਿਜੁਰੰ ॥ ਰਾਮ ਰਮਾਪਤਿ ਰਾਜੀਵ ਲੋਚਨ ਰਛ ਕਰਨ ਪੋਖਨ ਭਰਨੰ ॥ ਕਾਲ ਰਹਿਤ ਅਨਕਾਲ ਕਲਾਨਿਧ[ੲ] ਕਮਲ ਨੈਨ ਕਸਮਲ ਹਰਨੰ ॥ ਨੀਲਾਂਬੁਜ ਪਦ ਨੀਲ ਬਸਨ ਪ੍ਰਭ ਨੀਲਾਬਰ ਧਰਨੀ ਧਰਨੰ ॥ ਜੋਗੇਸ੍ਵਰ ਜਨੇਸਵਰ ਜਗਨ ਨਾਥ ਜਗਪਤਿ ਜੋਗਿਨੰ[੨] ॥ ਧ੍ਰਿਤਪਾਨ[੩] ਧ੍ਰਿਤ ਕੁੰਡਲ ਰਾਜਤ ਧੰਨ ਧਰਾਧਰ ਧਾਨਕ ਦਮਨੰ ॥ ਬਿਸਵ ਨਾਥ ਬਿਸਵਪਾਲ ਬਿਧਾਤਾ ਬਿਮਲ ਸਰੋਜ ਅਰੁਨ ਚਰਨੰ ॥ ਬਿਸਨ ਬਿਆਪਕ ਬਿਘਨ ਬਿਨਾਸਨ ਬਾਵਨ ਬਿਜੈ ਸਮਰ ਬਰਨੰ ॥ ਮਾਧਵ ਮਹਾਜੋਧ ਮੁਕੰਦੇ ਮਧੁ ਨਾਸਨ ਮੰਗਲ ਬਦਨੰ ॥ ਮਹਾਦੇਵ ਮਹਪਾਲ[੪] ਮਹਾਸੈ ਮਹਾਪ੍ਰਭੋ ਪੈਨਿਧ ਸਦਨੰ ॥ ਠਾਕੁਰ ਠਾਠ ਠਟਜੋ ਬਹੁ ਰੰਗਨ ਠਕੁਰਾਈ ਅਬਚਲ ਅਬਦੰ ॥ ਆਨੰਦ ਮੂਲ ਆਨੰਦ ਬਿਨੋਦੀ ਆਨਦ ਰੂਪ ਅਨਹਦ ਸਬਦੰ ॥ ਪਰਮਾਨੰਦ ਪਰਸੋਤਮ ਪੂਰੋ ਪਵਨ ਅਹਾਰ ਪਦ ਕੰਜ ਬਦੰ ॥ ਬੈਰਾਟ ਰੂਪ ਰਾਜਤ ਰਨ ਗਾਜਤ ਭਾਜਤ ਅਤਿ ਸੁੰਦ੍ਰ ਮਦਨੰ ॥ ਸਹਸ੍ਰਾਛ ਸਹਸਾਨਨ ਸਹਸ ਪਦ ਜੈ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਅਸਰਨ ਸਰਨੰ **॥੪॥੨੯੯੩॥** ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਨੀ ਜਬਲੀਧਰ ॥ ਨਮੋ ਨਮੋ ਜਗਬੰਦ ਜਨੇਸ੍ਵਰ ਸ੍ਰੁਤ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤ ਤੁਅ ਨਾਮ ਰਰੇ ॥ ਨਾਮ ਅਨੰਤ ਅਨੰਤ ਕਹਾਵਤ ਨਿਗਮਾਗਮ ਨ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਤਿ ਉਚਰੇ ॥ ਦਸ ਅਸਟੀ ਮਿਲਿ ਤੁਮਹਿ ਸਰਾਹਤ ਨੇਤ ਨੇਤ ਕਹ ਸਰਨ ਪਰੇ ॥ ਜੋਗੀ ਜਤੀ ਤਪੀ ਪਚਿਹਾਰੇ ਪਾਹ ਪਾਹ ਕਹਿ ਦੂਰ ਠਰੇ ॥ ਊਚ ਤੇ ਊਚ ਪੂਰੋ ਅਤਿ ਸੂਰੋ ਆਪਨ ਗਤਿ ਮਿਤਿ ਆਪ ਜਨੇ ॥ ਅਉਰਨ ਤੇ ਨਹਿ ਜਾਤ ਬਖਨਾਜੋ ਮਰਮ[ਸ] ਨ ਜਾਨਤ ਕੋਊ ਤਨੇ ॥ ਤੁਮਰੀ ਮਹਿਮਾ ਤੁਮਹਿ ਬਨ ਆਵਤ ਥਕਿਤ ਭਏ ਮੁਨ ਬ੍ਰਿੰਦ ਘਨੇ ॥ ਪਾਹ ਪਾਹ ਪਾਵਨ ਪਰਮਾਨੰਦ ਹਉ ਮਤ ਮੰਦ ਅਪਰਾਧ ਘਨੇ ॥ ਨਮੋ ਨਿਰੰਜਨ ਜਰਾ ਰਹਿਤ ਨਿਤ ਆਜੂਨੀ ਅਬਿਕਾਰ ਸਦਾ ॥ ਨਮਸਕਾਰ ਜਗਬੰਦ ਜਗਤਗੁਰ ਨਮੋ ਨਮੋ ਨਿਤ ਆਨੰਦ ਮੁਦਾ ॥ ਨਮੋ ਨਮਹ ਨਰਹਰ ਨਾਰਾਇਨ ਨਮਸਕਾਰ ਸੁਖ ਸਿੰਧ ਜਦਾ ॥ ਨਮੋ ਨਮਹ ਪ੍ਰਨਮ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਜਗਦ ਅਧਾਰ ਸੁਖ ਰੂਪ ਅਨਦਾ[੫] ॥ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਤਾ ਕਰੁਨਾਨਿਧ ਕ੍ਰਿਪਾਸਿੰਧ ਕਲਮਲ ਹਰਨੰ ॥ ਨਮੋ ਨਮਹ ਭਗਵੰਤ ਭਗਤ ਹਿਤ ਖਟ ਲਖਨ ਜੁਤ ਸ੍ਰੁਤਿ ਬਰਨੰ ॥ ਨਮੋ ਨਮਹ ਪੂਰਨ ਪਰਮਾਤਮ ਸੁਕਲਾਂਬਰ ਬਾਰਦ ਬਰਨੰ ॥ ਨਮੋ ਨਮਹ ਗੜੁੜਾਸਨ ਗੋਬਿੰਦ ਗੋ ਸ੍ਰੁਤਿ ਰਛਕ ਅੰਬੁਜ ਚਰਨੰ ॥ ਨਮਸਕਾਰ ਜਲ ਸੈਨ ਨਿਵਾਸੀ ਨਮੋ ਨਮੋ ਪਰਧਾਮ ਪਰੰ ॥ ਨਮੋ ਨਮਹ ਪਰਨ ਮਹੇਸ੍ਵਰ ਦੇਵ ਦੇਵਾਧਿਪ ਜਗਤ ਗੁਰੰ ॥ ਨਮਸਕਾਰ ਛਤ੍ਰੀਸ ਛਤ੍ਰੀਪਤਿ ਨਮੋ ਨਮਹ ਸਿਰ ਛਤ੍ਰ ਧਰੰ ॥ ਅਸੰਖ ਕਾਮ ਦਿਨਕਰ ਨਿਸਨਾਇਕ ਤੜਤਾ ਦੁਤਿ ਛਬ ਅਮਿਤ ਧਰੰ ॥ ਨਮੋ ਨਾਥ ਨਿਰਬਿਸ ਨਿਹਕੇਵਲ ਕੰਬੂਗ੍ਰੀਵ ਕਰਪੂਰ ਗਤੰ ॥ ਕੰਦਲ ਜੰਘ ਅਜਾਨ ਬਾਹੁ ਪ੍ਰਭ ਕਮਲ ਨੈਨ ਅਮਿਤੋਜ ਮਤੰ ॥ ਬ੍ਰਿਸਭ[੬] ਧਵਨ ਕਟ ਕੇਹਰ ਰਾਜਤ ਨਿਬੜ ਭੁਜਾ ਅਸਪਾਨ ਕ੍ਰਿਤੰ ॥ ਨਾਲ[੭] ਸਰੋਰਹੁ ਸਾਮ ਮਨੋਹਰ ਜੈ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਤ੍ਰੈ ਲੋਕ ਪਤੰ ॥ ਮਹਾ ਬਜਰਾਗ ਸਕਲ ਆਯੁਧ ਬਪ[੮] ਆਸਚਰਜ ਰੂਪ ਅਬਚਲ ਹਰੀਅੰ ॥ ਮੁਖ ਮੰਡਲ ਛਬਿ ਲਸਤ ਪ੍ਰਭਾਕਰ ਮਦਨ ਮਯੰਕ ਛਟਾ ਧਰੀਅੰ ॥ ਅਮਿਤ ਤੇਜ ਦੁਤਿ ਪ੍ਰਭਾ ਮਨੋਹਰ ਬਿਮਲ ਅਮਲ ਬਾਰਜ ਬਦਨੰ ॥ ਸਿੰਘ ਨਾਦ ਨਰਸਿੰਘ ਨਿਰਾਲੰਬ ਨਿਰਾਧਾਰੁ ਪੈ ਨਿਧ ਸਦਨੰ ॥ ਜੈ ਅਰੂਪ ਅਬਚਲ ਅਨਗੰਜਨ ਜੈ ਸਿਵ ਰੂਪ ਅਜੈ ਅਬਿਨਾਸੀ ॥ ਜੈ ਅਨਾਮ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਅਮਰਾਪਤਿ ਅਮਰ ਅਜੋਨਿ ਸਕਲ ਘਟ ਬਾਸੀ ॥ ਜੈ ਅਕਾਸ ਅਨਰੰਜ ਅਭੰਜਨ ਅਤੁਲ ਅਥਾਹ ਬਈਕੁੰਠ ਨਿਵਾਸੀ ॥ ਜੈ ਅਭੀਜ ਅਨਛਿਜ ਸੁਯੰਭਵ ਸੁਤਹ ਸਿਧ ਸਤ ਰੂਪ ਅਨਾਸੀ ॥ ਆਦ ਅਪਾਰ ਅਲੇਖ ਏ ਨਮਹ ਨਮੋ ਨਮਸਤੇ ਗਰੁੜਾਸਨ ॥ ਰਾਜੀਵ ਨੈਨ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਜਿਵਨੰ (ਅਸ)
[੨]ਜਗਨੰ (ਖਕ, ਅਸ)
[੩]ਪ੍ਰਿਤਮਾਨ (ਖਕ, ਅਸ)
[੪]ਮਧੁਪਾਲ (ਖਕ, ਅਸ)
[੫]ਅਦਾ (ਅਸ)
[੬]ਬ੍ਰਿਖਭ (ਖਕ, ਅਸ)
[੭]ਨੀਲ (ਖਕ, ਅਸ)
[੮]ਪਤਿ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਮਲਮਾਲੀ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਸ ਵਿਚ ਇਹ ਪਾਠ ਨਹੀਂ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਅਲਾਨਿਧ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਪ੍ਰਮ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਮੈਨ ਛਬ ਸੰਉਦ੍ਰ ਪ੍ਰਭਾ ਧਰਨ ਸੰਤਨ ਸੁਖਰਾਸਨ ॥ ਨਮਿਸ ਕ੍ਰਿਤ ਪਦ ਕੰਜਨ ਥਾਰੇ ਦਇਆਸਿੰਧ ਸੰਤਨ ਰਿਦ ਬਾਸਨ ॥ ਸੰਖ ਚਕ੍ਰ ਗਦਾ ਕਰ ਰਾਜਤ ਪਦਮ ਪਾਨ ਜੈ ਜੈ ਪਦਮਾਸਨ ॥ ਅਧਮ ਉਧਾਰ ਸੁਰ ਹਿਤ ਕਾਰਨ ਅਸੁਰ ਸੰਘਾਰਨ ਤਵ ਸਰਨੰ ॥ ਪਾਹ ਪਾਹ ਜੈ ਬਿਸਵ ਬਿਭੂਤੰ ਅਮਿਅ ਮੂਰ ਰਛਾ ਕਰਨੰ ॥ ਸੰਤ ਸਹਾਇਕ[੧] ਸੁਰਹ੍ਰਿਦ[੨] ਸੁਖਦਾਯਕ ਜੈ ਜੈ ਜਗ ਨਾਯਕ ਤਵ ਸਰਨੰ ॥ ਅਸੀਪਾਨ ਅਸਧੁਜ ਅਸਧਾਰੀ ਚਕ੍ਰਪਾਨ ਬਿਸ੍ਵ ਕਰਨੰ ॥ ਸਾਰੰਗ ਧਰ ਭਗਵਾਨ ਬਿਸੇਸ੍ਵਰ ਬਿਸ੍ਵਨਾਥ ਬੈਰਾਟ ਬਪੰ ॥ ਸੀਸ ਅਕਾਸ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਕਾਏ ਜੈ ਨਿਬੜ ਉਤੰਗ ਅਤਿ ਗੂੜ ਰਪੰ ॥ ਸੁਵਰਗ ਸੀਰਸਾ ਪ੍ਰਿਥੀ ਚਰਨ ਕਰ ਉਦਰ ਸਮੁਦ੍ਰ ਕਥਤ ਮੁਨਿ ਗਾਥੰ ॥ ਬਾਰਦ ਸਿਖਾ ਕੇਸ ਪ੍ਰਭ ਸੋਭਤ ਛਿਤਜ ਰੋਮਾਵਲੀ ਸ੍ਰੁਤਿ ਕਾਥੰ ॥ ਅਨਲ ਮੁਖਾਰਬਿੰਦ ਧਰਨੀਧਰ ਦਿਸ ਦਸ ਕ੍ਰਨ ਮੁਨੀਸਰ ਗਾਵਤ ॥ ਰਵਿ ਸਸਿ ਦ੍ਰਿਗਨ ਦੀਨ ਦੁਖਭੰਜਨ ਬਾਸਵ ਭੁਜਾ ਸ੍ਰੁਤਿ ਰਿਚਾ ਬਤਾਵਤ ॥ ਭੁਜਦੰਡ ਅਖੰਡ ਪ੍ਰਚੰਡ ਬੁਧ ਜਨ ਭਨ ਬੇਦ ਪੁਰਾਨ ਸਭੈ ਠਹਿਰਾਵਤ ॥ ਬ੍ਰਹਮਾ ਬੁਧ ਰੁਦ੍ਰ ਅਹੰਕਾਰਾ ਗਰਜਨ ਬਚਨ ਪਊਰਾਨ ਸਰਾਹਤ ॥ ਪਵਨ ਪ੍ਰਾਨ ਜਲ ਬੀਰਜ ਕਥੀਅਲੇ ਪਲਕ ਲਗਾਵਨ ਬਾਸਰ ਰਜਨੀ ॥ ਸਰਬ ਭੂਤ ਸਰਬਾਤਮ ਭਨੀਅਲੇ[ੳ] ਸਰਬ ਸਾਰ ਸਕਲ ਘਟ ਬਸਨੀ ॥ ਸਰਬ ਬਿਆਪਕ ਸਰਬ ਭੂਤ ਮੈ ਸਕਲ ਨੈਨ ਦ੍ਰਸਟ[੩] ਸ੍ਰੁਤਿ ਬਰਨੀ ॥ ਰੋਮ ਰੋਮ ਰਮ ਰਹੇ ਰਮਾਪਤਿ ਤੁਮ ਬਿਨ ਸੂਨ ਨ ਕਿਨਹੋ ਰਚਨੀ ॥ ਥੇ ਜਗਬੰਦ ਸਕਲ ਕੋ ਜੀਵਨ ਸਕਲ ਭੂਤ ਬਿਆਪਕ ਸ੍ਰੁਤਿ ਗਾਵਤ ॥ ਸਰਬ ਜੋਤ ਮੈ ਜੋਤ ਤਿਹਾਰੀ ਸਰਬ ਰੂਪ ਥਾਰੋ ਦਰਸਾਵਤ ॥ ਸਰਬ ਨਿਰੰਤਰ ਸਭ ਘਟ ਅੰਤਰ ਮਨ ਬਾਨੀ ਸਭ ਤੁਮਹਿ ਜਨਾਵਤ ॥ ਜੈ ਬਿਸ੍ਵ ਬੈਰਾਟ ਜਗਦੀਸ ਜਨੇਸਵਰ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਦਰਸਨ ਬਲ ਜਾਵਤ[੪] ॥ ਜੈ ਜੈ ਸੁਖਰਾਸੀ ਸਭ ਘਟ ਬਾਸੀ ਬ੍ਰਹਮ ਬਿਲਾਸੀ ਬੇਦ ਧਿਆਵਤ ॥ ਬ੍ਰਹਮਾ ਰੁਦ੍ਰ ਬਾਸਕ ਅਉ ਬਾਸਵ ਸਨਕ ਸਨੰਦਨ ਮਰਮ ਨ ਪਾਵਤ ॥ ਅਗਮ ਨਿਗਮ ਅਖਿਲ ਕਰਿ ਬਰਨਤ ਸਰਬ ਭੂਤ ਮੈ ਤੋਹ ਗਨਾਵਤ ॥ ਜੈ ਬਿਸ੍ਵ ਬੈਰਾਟ ਅਖਿਲ ਜਗਬੰਦਨ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਦਰਸਨ ਮਨ ਭਾਵਤ ॥੫॥੨੯੬੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਜਬਲੀਧਰ ॥ ਹੇ ਜਗਬੰਦ ਗੋਬਿੰਦ ਮੁਕੰਦ ਹੇ ਸੁਖਸਿੰਧ ਦਇਆਨਿਧ ਸੁਆਮੀ ॥ ਹੇ ਮੁਰਾਰਿ ਮਾਧੋ ਮਧਸੂਦਨ ਹੇ ਦਇਆਲ ਸਿਵ ਰੂਪ ਨਮਾਮੀ ॥ ਹੇ ਜਲਸਾਏ ਛੀਰ ਨਿਧ ਬਾਸੀ ਹੇ ਕਮਲਾਪਤਿ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ॥ ਹੇ ਮਹੇਸ[੫] ਹੇ ਰਾਜੀਵ ਲੋਚਨ ਨਮੋ ਨਮਸਤੇ ਹੇ ਪਰਧਾਮੀ ॥ ਹੇ ਜਗਦੀਸ ਜਗਦ ਗੁਰ ਕਰਤਾ ਹੇ ਭਗਵਾਨ ਭਗਤ ਭੈ ਹਰੀ ॥ ਹੇ ਅਰੂਪ ਅਦ੍ਵੈ ਅਬਿਨਾਸੀ ਹੇ ਮਹਾਨ ਅਖਿਲ ਅਸੁਰਾਰੀ ॥ ਹੇ ਅਕਾਲ ਅਖੈ ਅਬਿਚਲ ਨਿਤ ਅਜਰ ਅਮਰ ਪੋਖਕ ਸੰਖਾਰੀ ॥ ਹੇ ਦੇਵਾਧਿ ਦੇਵਨ ਕੇ ਦੇਵਨ ਹੇ ਪਰਬ੍ਰਹਮ ਅਜੈ ਅਬਿਕਾਰੀ ॥ ਹੇ ਬਿਸਵ ਗਰਭ ਹੇ ਬਿਸ੍ਵੇਸ੍ਵਰ ਬਿਸਨੂ ਹੇ ਬੈਕੁੰਠ ਨਿਵਾਸ ਈਸੰ ॥ ਹੇ ਕਰਤਾਰ ਅਘ ਓਘ ਪ੍ਰਜਾਰਨ ਹੇ ਮਧਸੂਦਨ ਹੇ ਜਗਦੀਸੰ ॥ ਹੇ ਅਚੁਤ ਹੇ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪ੍ਰਭ ਹੇ ਅਭੀਤ ਧਰਨੀਧਰ ਮੀਸੰ ॥ ਹੇ ਭਗਵੰਤ ਭਗਤ ਮਨ ਰੰਜਨ ਹੇ ਅਨੀਹ ਗਰੁੜ ਧ੍ਵਜ ਧੀਸੰ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਾਨਨਾਥ ਪਰਮਾਨੰਦ ਪੂਰਨ ਹੇ ਪੁਨੀਤ ਪਰਮਹੰਸ ਜਦਾ ॥ ਹੇ ਪਦਮਾਪਤਿ ਹੇ ਸਾਰੰਗਧਰ ਚਕ੍ਰਪਾਨ ਕਰ ਸੰਖ ਗਦਾ ॥ ਹੇ ਮੰਗਲਕਰ ਹੇ ਅਪਦਾ ਹਰ ਹੇ ਕਰੁਨਾਨਿਧਿ ਮੁਕਤਿ ਤਦਾ[ਅ] ॥ ਹੇ ਰਨ ਮੰਡਨ ਹੇ ਖਲ ਖੰਡਨ ਹੇ ਅਘ ਦੰਡਨ ਜੈਤ ਮਦਾ ॥ ਹੇ ਜਗ ਦੁਰਲਭ[ੲ] ਹੇ ਸ੍ਰੀ ਬਲਭ ਹੇ ਸ੍ਰੀ ਨਾਥ ਰਮਾਪਤਿ ਨਥੰ ॥ ਹੇ ਜਗਨਾਥ ਜਗਤ ਗੁਰ ਸ੍ਰੀ ਪਤਿ ਹੇ ਮੁਰਾਰਿ ਅਨਰੰਜ ਪ੍ਰਮਾਥੰ ॥ ਹੇ ਜੋਗੇਦ੍ਰੰ ਹੇ ਜੋਧ ਮਹਾਬਲਿ ਹੇ ਬਲਿਸਟ ਸਭ ਹੀ ਜਨ ਸਾਥੰ ॥ ਛਮੋ ਢੀਠਾਪਨ ਹੇ ਜਗਬੰਦਨ ਬੰਦਤ ਚਰਨ ਸੀਸ ਧਰ ਮਾਥੰ ॥ ਕੈਸੇ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾ ਚਰਨ ਪ੍ਰਭ ਥਾਰੀ ਸਕਤ ਨ ਉਚਰ ਰਸਨ ਮਮ ਬਾਨੀ ॥ ਸੇਸ ਸੁਰੇਸ ਮਹੇਸ ਚਤੁਰਾਨਨ ਸਾਰਦ ਸਿਧ ਨ ਜਾਤ ਬਖਾਨੀ ॥ ਪੰਡਿਤ ਸਿਧ ਤਪੀ ਮੁਨਿ ਨਾਰਦ ਬੇਦ ਪੁਰਾਨ ਨ[ਸ] ਅੰਤ ਪਛਾਨੀ ॥ ਧਰਨਿ ਅਕਾਸ ਪੈਆਲ ਚਹੂ ਚਕ ਭੂਤ ਭਵਿਖ ਭਵਾਨ ਨ ਜਾਨੀ ॥ ਬਾਸਕ ਇੰਦ੍ਰ ਫਨਿੰਦ੍ਰ ਮੁਨਿੰਦ੍ਰ ਜੁਗਿਦ੍ਰੰ ਸੁਰੇਂਦ੍ਰ ਸੁਰ ਬ੍ਰਿੰਦ ਗਿਆਨੀ ॥ ਜਲੇਸ ਧਨੇਸ ਗਨੇਸ ਭੂਤੇਸ ਰਿਖੇਸ ਮੁਨੇਸ ਜੁਗੇਸ ਧਿਆਨੀ ॥ ਕਾਲ ਕਰਾਲ ਮਹਾਕਾਲ ਦੁਕਾਲ ਸਕਾਲ ਬਿਕਾਲ ਤ੍ਰੈ ਕਾਲ ਬਿਗਜਾਨੀ ॥ ਭੈਰਵ ਭੂਤ ਅਭੂਤ ਸਭੂਤ ਬਿਭੂਤ ਨ ਜਾਨਤ ਸਿੰਭੂ ਭਵਾਨੀ ॥ ਤੁਮ ਹੀ ਤੇ ਕਾਲ ਕਰਾਲ ਭਇਓ ਤੁਮ ਹੀ ਤੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸਨੁ ਮਹੇਸਾ ॥ ਤੁਮਹੀ ਤੇ ਬਿੰਧ ਤੁਮਹੀ ਤੇ ਸਿੰਧ ਨਗਿੰਦ ਫਨਿੰਦ ਸੁਰਿੰਦ੍ਰ ਮੁਨਿੰਦ੍ਰ ਜੋਗਿੰਦ੍ਰ ਜਲੇਸਾ ॥ ਤੁਮਹੀ ਤੇ ਮੇਰ ਸੁਮੇਰ ਕੁਬੇਰ ਗਨ ਗੰਧ੍ਰਬ ਜਛ ਭੁਜੰਗ ਧਨੇਸਾ ॥ ਤੁਮਹੀ ਤੇ ਨਾਰਦ ਸਾਰਦ ਬਾਰਦ ਬਾਰਿਧ ਰਿਧ ਅਰੁ ਸਿਧ ਗਨੇਸਾ ॥ ਤੁਮਹੀ ਤੇ ਭਾਨ ਮਇੰਕ ਨਖਤ੍ਰਨ ਤੁਮਹੀ ਤੇ ਬਾਸਕ ਸੇਖ ਛਿਤੇਸਾ ॥ ਤੁਮਹੀ ਤੇ ਬਾਸੁਰ ਰੈਨ ਮਹੂਰਤ ਪ੍ਰਾਨ ਅਪਾਨ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਸਹਾਯ (ਅਸ)
[੨]ਸੁਹ੍ਰਿਦ (ਖਕ, ਅਸ)
[੩]ਦਰਸਨ (ਅਸ)
[੪]ਜਾਵਦ (ਅਸ)
[੫]ਰਾਮੇਸ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਭਨੀਅਲੇ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਦਦਾ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਦੁਲਬ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਇੰਦ੍ਰੀ ਮਨ ਮਨਸਾ[1] ॥ ਤੁਮਹੀ ਤੇ ਪਾਵਕ ਪਵਨ ਅਕਾਸ ਪ੍ਰਿਥੀ ਅਰੁ ਆਪ ਕਪੀਸ ਖਗੇਸਾ ॥ ਤੁਮਹੀ ਤੇ ਚਾਰੋ ਖਾਨ ਚਰਾਚਰ ਕੀਟ ਪਤੰਗ ਅਰੁ ਮੀਨ ਕਾਗ੍ਰੇਸਾ ॥ ਤੁਮਹੀ ਤੇ ਅਛ ਸਪਛ ਅਪਛ ਬਿਪਛ ਸੁਵਛ ਨਿਧੇਸਾ ॥ ਤੁਮ ਹੀ ਤੇ ਖਗ ਅਰ ਮ੍ਰਿਗ ਭਿਰੰਗ ਮਤੰਗ ਪਤੰਗ ਭੁਜੰਗ ਚਰਾਚਰ ॥ ਤੁਮ ਹੀ ਤੇ ਕੋਟ ਤਿਤੀਸ ਅਮਰ ਕੁਲ ਭੂਤ ਪਿਸਾਚ ਬਰੰਗ ਧਰਾਧਰ ॥ ਤੁਮਹੀ ਤੇ ਭੈਰਉ ਰੁਦ੍ਰ ਸਿਵਾ ਤੁਮਹੀ ਤੇ ਧਾਨਕ ਦੈਤ ਸੁਰਾਸੁਰ ॥ ਤੁਮ ਹੀ ਤੇ ਮੈਨ ਮਰਾਲ ਮਿੜਾਲ ਮ੍ਰਿਨਾਲ ਸਿਬਾਲ ਮੁਕਤਾ ਸਾਗਰ ਸਰ ॥ ਤੁਮਹੀ ਤੇ ਧਾਤ ਉਪਧਾਤ ਸਜਾਤ ਬਿਜਾਤ ਅਰੁ ਆਧ ਬਿਆਧ ਉਪਾਧ ਅਨੇਕਾ ॥ ਤੁਮ ਹੀ ਤੇ ਸਾਧੁ ਅਸਾਧ ਬਿਬਾਦ ਸੁਬਾਦ ਅਪਬਾਦ ਅ੍ਰ ਬਾਦ ਅਰੁ ਬੁਧਿ ਬਿਬੇਕਾ ॥ ਤੁਮਹੀ ਤੇ ਮਛ ਅਰੁ ਕਛ ਅਪਛ ਸਪਛ ਪ੍ਰੋਖਸ ਅਪ੍ਰੋਖਸ ਪ੍ਰਤਖ੍[ੳ] ਬਿਨੇਕਾ ॥ ਤੁਮਹੀ ਤੇ ਗਿਆਨ ਅਰ ਧਿਆਨ ਵਿਗਿਆਨ ਸ੍ਵਰਗ ਅਪਬ੍ਰਗ ਅਰੁ ਮੋਖਸ ਅਬਿਬੇਕਾ ॥ ਤੁਮ ਹੀ ਤੇ ਦੇਵ ਅਦੇਵ ਨਰਾਧਪ ਤੁਮਹੀ ਤੇ ਨਿਧੁ ਅਰੁ ਰਿਧ ਪਦਾਰਥ ॥ ਤੁਮਹੀ ਤੇ ਨਾਰਿ ਅਰੁ ਪੁਰਸ ਨਿਪੁੰਸਕ ਤੁਮਹੀ ਤੇ ਬੇਦ ਪੁਰਾਨ ਪ੍ਰਮਾਰਥ ॥ ਤੁਮਹੀ ਤੇ ਰੂਪ ਅਰੁ ਰੰਗ ਪਰੰਗ ਅਨੰਗ ਬਰੰਗ ਸੁਸੰਗ ਸੁਆਰਥ ॥ ਤੁਮਹੀ ਤੇ ਮਾਨ ਮਹਤ ਪ੍ਰਤਾਪ ਤੁਮਹੀ ਤੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕਲਿਤ੍ਰ ਸਕਾਰਥ ॥੨੯੯੫॥੬॥ ਛਕਾ ॥੧॥ ਅਥ ਸਰਬਲੋਹ ਕਵਚ ਲਿਖਜਤੇ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਜਬਲੀਧਰ ॥ ਜਾ[2] ਭਗਵੰਤ ਓਅੰਕਾਰ ਜਗਤ ਅਧਾਰ ਨਿਰਾਕਾਰਸ੍ਹ ॥ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ[ਅ] ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੧॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਅਕਾਰ ਮਕਾਰ ਰਕਾਰ ਅਖਸਰਾਨੀ[3] ॥ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ[ੲ] ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੨॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਆਤਮ ਰਾਮਸ੍ਹ ॥ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੩॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਨਿਰਗੁਣ ਨਿਰੂਪਸ੍ਹ ॥ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੪॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਸਗੁਨ ਸਕਾਰੇਸੂ ॥ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੫॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਅਖਲ ਨਿਰਾਕਾਰਸ੍ਹ ॥ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੬॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਬਿਸ੍ਵ ਬੈਰਾਟ ਭੂਤ ਗ੍ਰਾਮੇਖੂ ॥ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੭॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਬੇਦ ਗ੍ਰਭੇਸੂ ॥ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੮॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਸਬਦਸ੍ਹ ਬ੍ਰਹਮਸ੍ਹ ਚਿਦਾਨੰਦਸ੍ਹ ॥ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੯॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਚਿਦਘਨ ਸੁਵੰ ਬ੍ਰਹਮਸ੍ਹ ॥ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੧੦॥ ਜਾ ਭਵਗਤ ਸੋਹੰ ਨਿਜ ਸ੍ਵਿਰੂਪੇਣ[4] ॥ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੧੧॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਸੁਪ੍ਰਕਾਸ ਚਿਦਾਕਾਸਸ੍ਹ ॥ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੧੨॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਸੁਧਹ[5] ਸਿਧ ਨ੍ਰਿਬਿਕਾਰਸ੍ਹ ॥ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੧੩॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਅਛਰ ਅਨਾਦੇਸੂ ॥ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੧੪॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸ੍ਨ ਰੁਦ੍ਰੇਸੂ ॥ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੧੫॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਰਵਿ ਸਸਿ ਨਖਤ੍ਰ ਗਗਨੇਸੂ ॥ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੧੬॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਸੁਰਾਸੁਰ ਚਰਾਚਰ ਚਈਬ[6] ॥ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੧੭॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਮਹਾਕਾਲ ਕਰਾਲਸ੍ਹ ॥ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੧੮॥ ਜਾ ਭਗਵਨ ਸਿੰਧ ਬਿੰਧ ਨਗਿੰਦਸ੍ਹ ॥ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੧੯॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਪਾਵਕ ਮਰੁਤ ਆਪ ਰੂਪੇਨ ॥ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੨੦॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਬਾਰ ਬਾਰਦ ਘਨ ਕਰ[7] ਮੇਘ ਬਰਨਸ੍ਹ ॥ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੨੧॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਨਾਰਦਾਦ ਮੁਨਿੰਦ੍ਰ ਰੂਪੇਣ ॥ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੨੨॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਬਾਸਕੀ ਸੇਸ ਰੂਪਸ੍ਹ ॥ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੨੩॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਭੂ ਧਰ ਬਸੁਧਾ ਰੁਪੇਸੂ ॥ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੨੪॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਬਿਸ੍ਵ ਰੂਪਸ੍ਹ ॥ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੨੫॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਮਾਇਆ ਸਕਤਿ ਰੂਪੇਖ ॥ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੨੬॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਇੰਦ੍ਰੀਆਨਿ ਮਨਸ ਚਈਬ ॥ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੨੭॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਪ੍ਰਾਨ ਅਪਾਨਾਦ ਬਾਇਸ੍ਹ ॥ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੨੮॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਸੁਧਾ ਸੁਰੂਪੇਨ ॥ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੨੯॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਜੋਗ ਨਿਦ੍ਰਾ[ਸ] ਨਿਦ੍ਰਾਸ੍ਹ ॥ ਨਮਸਤੁਭਜੰ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਇੰਦੀਅਨ ਮਨੇਸਾ (ਅਸ)
[੨]ਯਾ (ਅਸ)
[੩]ਅਖਜਰਾਨੀ (ਅਸ)
[੪]ਸੂ੍ਰਪੇਣ (ਅਸ)
[੫]ਸੁਤਹ (ਖਕ, ਅਸ)
[੬]ਚਰਾਚਰਸੂ੍ਈਵ (ਅਸ)
[੭]ਅਭ੍ਰ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਪਰਖਤਸ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਅਸਤੁਭੇਅੰ ਅਸਤੁਭੇਅੰ ਅਸਤੁਭੇਅੰ' ਪਾਠ ਹੈ,
ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਨਮਸਤੁਭੇਅੰ ਨਮਸਤੁਭੇਅੰ ਨਮਸਤੁਭੇਅੰ' ਪਾਠ ਹੈ,
ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਗਲੀਆਂ ਪੰਕਤੀਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ॥49॥ ਬੰਦ ਤਕ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ,
ਅਸ ਤੋਂ ਸੁਧਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ

[ਸ]ਅਸ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ

ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੩੦॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਪਿਪਾਸਾ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਰੂਪੇਖੂ ॥ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੩੧॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਅਹੰਕਾਰਾਦਿ ਪੰਚ ਭੂਤਸ੍ਹ ॥ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੩੨॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਚਈਤੰਨ ਚੇਤਨਾ ਕਲੋਲਸੇਯ ॥ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੩੩॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਗੁਣਾ[ਅ] ਗੁਣਾਮਯ ਗੁਣਤੀਤਸ੍ਹ ॥ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੩੪॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਅਨੰਤ ਰੂਪੇਸੂ ॥ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੩੫॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਬਾਸਕੀ ਸਿਹਜਾਏ ॥ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੩੬॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਪਰਮਹੰਸ ਧਰਮੇਖੂ ॥ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੩੭॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਭਗਤਾਨੀਙ੍ਹ[੧] ਹਿਦ੍ਵੈ ਤਿਸਠੰਤੰ ॥ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੩੮॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਦੀਨ ਬੰਧੂ ਅਨਾਥਾਨਾਙ ਨਾਥਾਏ ॥ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੩੯॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਅਸਰਨ ਸਰਨੇਖੂ ॥ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੪੦॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਆਮਾਨੀਨਾਂਙ ਮਾਨ ਦੁਤਵਾ[੨] ॥ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੪੧॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਪਤਿਤਾਨਾਙ ਪਾਵਨੰ ਕ੍ਰਿਤੁਆ[੩] ॥ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੪੨॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਰੋਗੀਨਾਙ ਰੋਗ ਖੰਡਨੰ ਕ੍ਰਿਤੁਵਾ[੩] ॥ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੪੩॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਜਰਾ ਮਰਾ ਤ੍ਰੈਤਾਪ ਹਰਨੰ ਕ੍ਰਿਤੁਆ[੩] ॥ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੪੪॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਜਮਦੂਤਾਨਾਙ ਨਾਮ ਮਹਾਤਮੰ ਪ੍ਰਜਾ ਕ੍ਰਿਤੁਆ ॥ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੪੫॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਆਵਾਗਵਨ ਸੰਸਾਰ ਨ੍ਰਿਵਿਰਤ ਕਰਤਾ ॥ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੪੬॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਪਾਪ ਖੰਡਨੰ ਪਾਪਾਤਮਾਨਾਂਙ ਚਈਬ ॥ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੪੭॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਅਖਿਲ ਜਗਤ ਕਾਰਨੰ ਕਰਤਾ ॥ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੪੮॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਸਰਬ ਭੂਤ ਪ੍ਰਾਨੀਨਾਂਙ ਬਾਸੰ ਕ੍ਰਿਤੁਆ ॥ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੪੯॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਤ੍ਰੈਤਾਪ ਹਰਨੰ ਚਈਬ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੧॥੫੦॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਜਗਤ ਜਨਾਨਾਙ ਜਗੰਨਾਥ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੨॥੫੧॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਮਹਾ ਕਾਏ ਬਿਸ੍ਵ ਬੈਰਾਟ ਰੂਪੇਸੂ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੩॥੫੨॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਬਿਸ੍ਵ ਗਰਭ ਜਗਤ ਆਧਾਰ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੪॥੫੩॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਜਗਤ ਧਾਤਾ ਬਿਧਾਤਾ ਖੂ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੫॥੫੪॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਪਰਮ ਸੂਸਮ ਰੂਪੇਸੂ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੬॥੫੫॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਮਹਾ ਅਸਥੂਲ ਮੂਰਤੰ ਚਈਬ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੭॥੫੬॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਮਹਾ ਰੁਦ੍ਰ ਰੂਪਸੇਯ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੮॥੫੭॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਆਗਮ ਨਿਗਮ ਬੰਦਤੰ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੯॥੫੮॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਚਰਾਚਰ ਜਗਤ ਜੀਵ ਅਰਾਧਨੰ ਕ੍ਰਿਤੁਆ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੧੦॥੫੯॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਸੁਰ ਮੁਨਿ ਰਿਸ ਗਨਾ ਗਾਇੰਤੰ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੧੧॥੬੦॥ ਜਾ ਭਗਤ ਸੇਸ ਸਾਰਦਾ ਅਮਰਨਾਙ[੪] ਧਜਾਯੰਤੰ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੧੨॥੬੧॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸਨ ਰੁਦ੍ਰ ਸੇਵੰਤੰ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੧੩॥੬੨॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਸਾਧ ਸਮਾਧ ਸੰਜੁਗਤ ਜਾਪੰਤੰ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੧੪॥੬੩॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਮਹਾ ਸੂਰ ਸੰਗ੍ਰਾਮੀ ਪ੍ਰਨਮਤੰ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੧੫॥੬੪॥ ਜਾ[੫] ਭਗਵਤ ਜੋਧਾਨਾਙ ਬੰਦਤੰ ਨਿਤਅੰ ॥ ਤਸਮਈ[ਅ] ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੧੬॥੬੫॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਕਿੰਨਰੰ ਅਪਸਰ ਗਨਾ ਨ੍ਰਿਤ ਕਾਰੇਸੂ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੧੭॥੬੬॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਨਵ ਕੋਟ ਦੇਵੀ ਸਰੇਵੰਤੀ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੧੮॥੬੭॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਪਦਮ ਗਨੇਸਾਨਾਙ ਅਸਤੋਤ੍ਰ ਪਾਠ ਉਚਾਰਤੰ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੧੯॥੬੮॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਨਾਰਦਾਦਿ ਮੁਨਿਵਰਾਨਾਙ ਗਾਇੰਤ੍ਰੀ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੨੦॥੬੯॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਸਾਵਿਤ੍ਰੀ ਗਾਇਤ੍ਰੀ ਆਨੰਦ ਭਾਖੰਤੀ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੨੧॥੭੦॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਤ੍ਰੈ ਕਾਲ ਦਰਸੀਨਾਙ ਸਿਮਰੰਤੰ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮਹ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਭਗਤਾਨਾਂਸ (ਅਸ)
[੨]ਦਤ੍ਵਾ (ਅਸ)
[੩]ਕ੍ਰਿਤ੍ਵਾ (ਅਸ)
[੪]ਅਮਰਾਨਾਙ (ਅਸ)
[੫]ਯਾ (ਖਕ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ‘ਭਗਤ’ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ‘ਤਸਮ੍ਞੀ’ ਸ਼ਬਦ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

॥੨੨॥੭੧॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਜੋਗੀਨਾਙ ਜੋਗ ਸਾਧੰਤੰ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੨੩॥੭੨॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਭੂਤ ਪਿਸਾਚਾਨਾਙ ਰੰਟੰਤੇਸੂ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੨੪॥੭੩॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਸਕਲ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਪ੍ਰਬ੍ਰਹਮ[੧] ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਭਾਖੰਤੀ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੨੫॥੭੪॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਬੀਤ ਰਾਗਨਾਙ ਹ੍ਰਿਦੈ ਧਾਰੰਤੰ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੨੬॥੭੫॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਰਸਕ ਜਨਾਨਾਙ ਰਸਾਲ ਬਦਤੰ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੨੭॥੭੬॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਗੁਨਗ ਪ੍ਰਾਨੀਨਾਙ ਗਾਇੰਤੰ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੨੮॥੭੭॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਸਾਧਨਾਙ ਮਹਾ ਸਾਧੁ ਉਚਰੰਤੰ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੨੯॥੭੮॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਸੰਤ ਸਜਨਾਨਾਙ ਸੰਤ ਸਹਾਰ[੨] ਜਾਪੰਤੰ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੩੦॥੭੯॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਪਾਪੀਨਾਙ ਪਾਹ ਪਾਹ ਪ੍ਰਤ੍ਰਾਨ ਪਾਰੰਗਤੰ ਧਜਾਯੰਤੰ ਸਰਬਦਾ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੩੧॥੮੦॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਪਾਪਤਮਾ ਪਾਪ ਕਰਮਾਨਾਙ ਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ਰ ਪਾਵਨੰ ਭਾਖੰਤੰ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੩੨॥੮੧॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਰਿਸੀਨਾਙ ਬੇਦ ਮੰਤ੍ਰ ਸਹਿਤੰ ਜਜਤੰ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੩੩॥੮੨॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਗਿਆਨੀਨਾਙ ਸੁਤਹ ਸੁਧ ਸੁਪ੍ਰਕਾਸ ਬਦਤੰ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮਹ[ੳ] ॥੩੪॥੮੩॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਭਗਤ ਜਨਾ ਭਗਤ ਬਾਤਸਲ ਗਾਇੰਤੰ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੩੫॥੮੪॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਅਸੁਰ ਗਨਾਨਾਙ ਕਿਰੋਧੰਤੰ[੩] ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੩੬॥੮੫॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਬੁਧ ਜਨਾ ਕੋ ਬਿਦਾਨਾਙ ਖਟ ਗੁਣ ਸਪੰਨ ਉਚਰੰਤੰ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੩੭॥੮੬॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਤਟ ਤੀਰਥਾਨਾਙ ਮਹਾ ਨਿਰਮਲ ਕਸਮਲ ਹਰਣੰ ਬੰਦਤੰ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੩੮॥੮੭॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਬਿਰਹੀ ਜਨਾਨਾਙ ਮਹਾ ਮੋਹਨੀ ਰੂਪ ਬੰਦਤੰ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੩੯॥੮੮॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਭੂਤਰਾਟ ਪਸੁਪਤੀਨਾਙ ਹ੍ਰਿਦੈ ਚਰਨ ਧਰੰਤੰ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੪੦॥੮੯॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਸਹਸ੍ਰਾਨਨ ਬ੍ਰਿੰਚ ਨਾਗ ਨਾਥੰ ॥ ਨਿਗਮਾਦਕ ਨੇਤਿ ਨੇਤਿ ਭਾਖੰਤ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੪੧॥੯੦॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਪ੍ਰੇਮੀ ਜਨਾਨਾਙ ਪ੍ਰੀਤ ਜਨਾਨਾਙ ਪ੍ਰੀਤ ਪੂਰਬਕ ਪ੍ਰੇਮ ਸਹਿਤ ਅਰਾਧਤੰ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੪੨॥੯੧॥ ਜਾ ਭਗਤ ਨੇਮੀਨਾਙ ਅਚਾਰ ਸਹਿਤੰ ਸ੍ਰਵਨ ਕ੍ਰਿਤੁਆ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੪੩॥੯੨॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਪੁੰਨ ਜਨਾ ਅਧਮਾਨਾਙ ਤਾਰਨ ਤਰਨ ਨਾਮ ਸਿਮਰੰਤੰ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੪੪॥੯੩॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਨਾਮ ਭੈ ਹਾਰ ਭਾਖੰਤੰ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੪੫॥੯੪॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਅਬਿਚਲ ਅਕਾਲ ਭਗਤ ਜਨਾ ਸਿਮਰੰਤੰ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੪੬॥੯੫॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਸਚ ਚਿਦਾਨੰਦ ਭਾਖੰਤੰ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੪੭॥੯੬॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਰਵਿ ਸਸਿ ਨਖਤ੍ਰਾਨਾਙ ਜੋਤਿਸ ਸਿਵ ਰੂਪ ਭਜੰਤੰ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੪੮॥੯੭॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਲਖਮੀ ਹ੍ਰਿਦੈ ਧਾਰਨ ਕ੍ਰਿਤੁਆ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੪੯॥੯੮॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਕਮਲਾ ਚਰਨ ਸਰੇਵੰਤੀ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੫੦॥੯੯॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਕਉਸਤਕ[ਅ] ਮਨਿ ਸੰਖ ਚਕ੍ਰ ਗਦਾ ਪਦਮ ਹ੍ਰਿਦੈ ਹਸਤ ਬਿਰਾਜਤੰ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੫੧॥੧੦੦॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਛੀਰ ਨਿਧ ਬਾਸੀ ਜਲਸਾਯੇ ਭਾਖੰਤੰ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੫੨॥੧੦੧॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਸੇਸ ਸਿਹਜਜਾ ਸੈਨ ਉਚਰੰਤੰ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੫੩॥੧੦੨॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਘਨਸਿਆਮ ਮਹਾ ਮਨੋਹਰ ਰੂਪ ਗਾਇੰਤੰ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੫੩॥੧੦੩॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਸਹੰਸ੍ਰ ਸੀਰਸਾ ਸਹਸ੍ਰ ਲੋਚਨ ਕਮਲ ਨੈਨ ਬਰਨਨੰਤੰ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੫੪॥੧੦੪॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਸਹੰਸ੍ਰ ਘਰਾਨ ਸਹੰਸ੍ਰ ਸ੍ਰਵਨ ਸਹਸ੍ਰ ਹਸਤ ਸਹਸ੍ਰ ਪਾਦ ਗਾਯੰਤੰ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੫੬॥੧੦੫॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਹੈ ਗ੍ਰੀਵ ਬੇਦ ਬਦਤੰ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੫੭॥੧੦੬॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਸ੍ਰੁਤਿ ਸਾਸਤ੍ਰ ਅਨੰਤ ਬਰਨਤੰ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੫੮॥੧੦੭॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਨ੍ਰਿਗੁਨ ਉਪਾਸਕਾਨਾਙ ਸਕਾਰ ਸਿਮਰੰਤੰ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੫੯॥੧੦੮॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਸ੍ਰਗੁਨ ਉਪਾਸਕਾਨਾਙ ਸਕਾਰ ਸਿਮਰੰਤੰ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੬੦॥੧੦੯॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਸਰਬ ਭੂਤੇਸੂ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[1]ਪਰਾਬ੍ਰਹਮ (ਖਕ, ਅਸ)
[2]ਅਸੰਤ ਸੰਹਾਰ (ਅਸ)
[3]ਨਿਰੋਧਤੰ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਇਹ ਪੰਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੬੧॥੧੧੦॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਸਰਬਗ ਪੂਰਨ ਸਰਬ ਬਿਆਪਕੰ ਬੰਦਤੰ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੬੨॥੧੧੧॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਬਿਸ੍ਵਨਾਥ ਬਿਸ੍ਵੰਭਰ ਬੇਦ ਗਾਯੰਤੰ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੬੩॥੧੧੨॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਬਈਕੁੰਠ ਧਾਮੰ ਪ੍ਰਧਾਮੇਖੂ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੬੪॥੧੧੩॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਗਰੁੜ ਧ੍ਵਜ ਗਰੁੜਾਸਨੰ ਅਨੰਤ ਨਾਮੇਸੂ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੬੫॥੧੧੪॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਨਾਰਾਯਨ ਨੀਰਾਲੈ ਬੇਦ ਗਾਇੰਤੰ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੬੬॥੧੧੫॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਰਿਖੀਕੇਸ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਸੰਤ ਜਨਾ ਉਚਰੰਤੰ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੬੭॥੧੧੬॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਮਧੁ ਕੈਟਭ ਆਦਿ ਦਈਤ ਸੂਦਨੰ ਕਥਤਾ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੬੨॥੧੧੭॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਸੰਕਟ ਦ੍ਰੁਗਤਿ ਆਰਤ ਹਰਨੰ ਬਦਤੰ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੬੯॥੧੧੮॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਸੁਦ੍ਰਸਨ ਚਕ੍ਰ ਹਸਤ ਧਾਰਨੰ ਭਜਤੰ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੭੦॥੧੧੯॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਚਿੰਤਾਮਨਿ ਬਨਮਾਲ ਉਰ ਭਨੰਤੰ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੭੧॥੧੨੦॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਸਕਲ ਪ੍ਰਾਨੀਨਾਙ ਜੋਤਿਸ ਸ੍ਰਿਰੂਪ[੧] ਜਪੰਤੰ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੭੨॥੧੨੧॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਮਨ ਬੁਧਿ ਚਿਤ ਅਹੰਕਾਰ ਇੰਦ੍ਰੀ ਆਦਿ ਸਕਤਿ ਦਦਾਤੇਸੂ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੭੩॥੧੨੨॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਅਤੁਲ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮ ਕਰਤਾ ਸਿਮਰੰਤੰ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੭੪॥੧੨੩॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਜਰਾ ਮਰਨ ਤ੍ਰੈਤਾਪ ਸੰਕਟੀ ਨਿਵਾਰਨ ਸੰਸਾਰ ਸਿੰਧੁ ਤਾਰਨ ਸੁਰਤਰਰਤੰ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੭੫॥੧੨੪॥ ਤੁਮ ਭਗਵਤ ਆਤਮਾ ਰਾਮੰ ਤੁਮੇਵ ਸਰਬ ਬਿਆਪਕਹ ॥ ਤੁਮ ਭਗਵਤ ਓਅੰਕਾਰ ਸਬਦ ਬ੍ਰਹਮਸ੍ਹ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਏ ਨਮਹ ॥੧॥੧੨੫॥ ਤੁਮ ਭਗਵਤ ਜਗਤ ਕਾਰਨ ਜਗਤ ਬੀਜਸ੍ਹ ॥ ਤੁਮੇਵ ਜਗਤ ਅਧਾਰਸੂ ॥ ਤੁਮੇਵ ਸਰਬ ਭੂਤ ਰਮੰਤ ਦ੍ਰਿਸਟੁਆ[੨] ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਏ ਨਮਹ ॥੨॥੧੨੬॥ ਤੁਮ ਭਗਵਤ ਅਰਥ ਧਰਮ ਕਾਮ ਮੋਖਛ ਦਾਤਾਰੰ ॥ ਤੁਮੇਵ ਇਸ੍ਰ ਦੇਵ ਦੇਵਾਧਿਪਹ ॥ ਤੁਮ ਭਗਵਤ ਕਲਮਲ ਹਾਰਨੰ ਨਿਤਯੰ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਏ ਨਮਹ ॥੩॥੧੨੭॥ ਤੁਮ ਭਗਵਤ ਸੰਖ ਚਕ੍ਰ ਗਦਾ ਧਾਰੀ ਤੁਮਵੇ ਅਸੁਰ ਸੰਘਾਰਨਹ ॥ ਤੁਮ ਭਗਵਤ ਅਤੁਲ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮ ਅਤੁਲ ਬਲ ਬਲਾਤ ਕਰਮੰ ਚਈਵ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਏ ਨਮਹ ॥੪॥੧੨੮॥ ਤੁਮ ਭਗਵਤ ਦਾਰਿਦ੍ਰ ਦੁਖ ਸਰਬ ਆਰਿਸਟ ਪ੍ਰਸਾਂਤਿ ਕਰਤਾ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਏ ਨਮਹ ॥੫॥੧੨੯॥ ਤੁਮੇਵ ਜਨਕ ਜਨਨੀ ਸੁਹ੍ਰਿਦ ਬੰਧੁ ਚ ॥ ਤੁਮ ਭਗਵਤ ਪਾਲਨੰ ਕ੍ਰਿਤੁਆ ॥ ਤੁਮੇਵ ਧਾਤਾ ਬਿਧਾਤਾ ਕਰਤਾਰਹ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਏ ਨਮਹ ॥੬॥੧੩੦॥ ਤੁਮ ਭਗਵਤ ਪੰਚ ਤਤ ਰੂਪੇਸੂ ॥ ਤੁਈ ਤਤ ਜਗਤ ਪੋਖਕਹ॥ ਤੁਈ ਤਤ ਪਾਲਜਤੇ ਬਿਸਵੰ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਏ ਨਮਹ ॥੭॥੧੩੧॥ ਤੁਮ ਭਗਵਤ ਅਖਿਲ ਬ੍ਰਹਮ ਅਚਲ ਮੂਰਤੇਸੂ ॥ ਤੁਈ ਤਤ ਜਗਦ ਕਾਰਨੰ ॥ ਤੁਈ ਤਤ ਸਰਬ ਭੂਤ ਨਿਵਾਸਨੰ ਚਈਵ ॥ ਤਰਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਏ ਨਮਹ ॥੮॥੧੩੨॥ ਤੁਮ ਭਗਵਤ ਸਹੰਸ੍ਰਾਨਨ ਸਹਸ੍ਰ ਲੋਚਨੰ ਚਈਵ ॥ ਤੁਮੇਵ ਸਹੰਸ੍ਰ ਸੀਰਸਾ ॥ ਤੁਮੇਵ ਸਹਸ੍ਰ ਹਸਤਾ ਸਹਸ੍ਰ ਪਾਦੇਖੂ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਏ ਨਮਹ ॥੯॥੧੩੩॥ ਤੁਮ ਭਗਵਤ ਨਿੰਦ੍ਰਾ ਛੁਧਾ ਪਿਪਾਸਾਯੇਸੂ ॥ ਤੁਈਤਤ ਸੰਘਾਰ ਕਾਰਨੰ ॥ ਤੁਈਤਤ ਪ੍ਰਲੈ ਆਕਰਖੇਸੂ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਏ ਨਮਹ॥੧੦॥੧੩੪॥ ਤੁਮ ਭਗਵਤ ਪੰਚ ਭੂਤ ਆਤਮਾ ਸਿਰਜਨੰ ਕ੍ਰਿਤੁਆ[੩] ॥ ਤੁਈਤਤ ਉਤਪਤਿ ਕਾਰਨੰ ॥ ਤੁਈਤਤ ਅਉਸਧੀ ਬਿਆਧ ਹਰਨੰ ਚਈਵ ॥ ਤਰਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਏ ਨਮਹ ॥੧੧॥੧੩੫॥ ਤੁਮ ਭਗਵਤ ਭਗਤ ਜਨਾਨਙ ਭਗਤਿ ਦਾਤੇਸੂ ॥ ਤੁਮ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਚਈਵ ॥ ਤੁਮੇਵ ਸਦਗੁਰੂ[੪] ਮੁਕਤਿ ਕਰਤਾ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਏ ਨਮਹ ॥੧੨॥੧੩੬॥ ਤੁਮ ਭਗਵਤ ਪ੍ਰਾਨਨਾਥ ਗੋਬਿੰਦੰ ॥ ਤੁਮੇਵ ਬੇਦ ਗ੍ਰਬ[੫] ਜਗ ਬਲਭਹ ॥ ਤੁਮੇਵ ਆਤਮਾ ਰਾਮੰ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਏ ਨਮਹ ॥੧੩॥੧੩੭॥ ਤੁਮ ਭਗਵਤ ਮਹਾ ਰਨ ਕਾਰੀ ਅਜਿਤ ਸੂਰ ਸੰਗ੍ਰਾਮੇ॥ ਤੁਮੇਵ ਹਤਾ ਸਰਬ ਦਾਨਵਾ ॥ ਤੁਮੇਵ ਪ੍ਰਲੈ ਸਮਰ ਕਰਤਾ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਏ ਨਮਹ ॥੧੪॥੧੩੮॥ ਤੁਮ ਭਗਵਤ ਅਜਾਨ ਬਾਹੁ[੬] ਚਤੁਰਭੁਜੰ ॥ ਤੁਮੇਵ ਰਾਜੀਵ ਲੋਚਨਹ ॥ ਤੁਮੇਵ ਸੁਕਲਾਂਬਰ ਧਰੰ ਬਿਸਨੁੰ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਏ ਨਮਹ ॥੧੫॥੧੩੯॥ ਤੁਮ ਭਗਵਤ ਛੀਰ ਨਿਧ ਵਾਸੀ ਤੁਮੇਵ ਬਾਸਕੀ ਸਿਹਜਾਯਾ ਤੁਮੇਵ ਮਹਾਕਾਲ ਕਰਾਲੇਸੂ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਏ ਨਮਹ॥੧੬॥੧੪੦॥ ਤੁਮ ਭਗਵਤ ਨਿਰਵੈਰ[ਅ]

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਸ੍ਰੂਪ (ਖਕ, ਅਸ)
[੨]ਦ੍ਰਿਸਟਤ੍ਰਾ (ਅਸ)
[੩]ਕ੍ਰਿਤ੍ਰਾ (ਅਸ)
[੪]ਸਤਿਗੁਰੂ (ਅਸ)
[੫]ਗਰਭ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ‘ਬਹੁ’ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਨਿਰਾਕਾਰ ਤੁਮੇਵ ਪਾਰਮਹੰਸਸੂ[੧] ॥ ਤੁਮੇਵ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮੇਸੂਰ ਕਰਤਾ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਏ ਨਮਹ ॥੧੭॥੧੪੧॥ ਤੁਮ ਭਗਵਤ ਪੁੰਨਯ ਰੂਪੇਸੂ ਪਾਪੀਨਾਙ ਪਾਪਖੰਡਨੰ ਕ੍ਰਿਤੁਆ ॥ ਤੁਮੇਵ ਤਾਰਨ ਤਰਨ ਸਮਰਥ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਏ ਨਮਹ ॥੧੮॥੧੪੨॥ ਤੁਮ ਭਗਵਤ ਮਹਾਤਮਾ ਮਹਾਸੈਸੂ ॥ ਤੁਮੇਵ ਮਧ ਸੂਦਨਹ ॥ ਤੁਮੇਵ ਜਨਾਰਦਨ ਰਿਖੀਕੇਸ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਏ ਨਮਹ ॥੧੯॥੧੪੩॥ ਤੁਮ ਭਗਵਤ ਪਤਿਤਾਨਾਙ ਪਾਵਨੰ ਕਰਤਾ ॥ ਤੁਮੇਵ ਪਵਿਤ੍ਰ ਪਾਵਨਹ ॥ ਤੁਮੇਵ ਵਾਸਦੇਵ ਬਿਘਨੰ ਹਰਤਾ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਏ ਨਮਹ ॥੨੦॥੧੪੪॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਮੰਗਲਾ[੨] ਕਰਤਾ ਮਹਾ ਮੋਹਨੀ ਰੂਪੇਨ ॥ ਤੁਮੇਵ ਮਦਨ ਮੂਰਤਿ ਮਕੁੰਦ ਹਰੀਅੰ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਏ ਨਮਹ ॥੨੧॥੧੪੫॥ ਤੁਮ ਭਗਵਤ ਬੈਰਾਟ ਰੂਪ ਬਿਸ੍ਰ ਮੂਰਤੰ ਚਈਵ ॥ ਤੁਮੇਵ ਪੀਤਾਂਬਰਹ ॥ ਤੁਮੇਵ ਸੰਖ ਚਕ੍ਰ ਗਦਾ ਧਾਰੀ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਏ ਨਮਹ ॥੨੨॥੧੪੬॥ ਜਾ ਭਗਵਤ ਪਰਧਾਮ ਮਹਾ ਪਰਾ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾਨੰ ॥ ਤੁਮੇਵ ਪਰਮਾਨੰਦ ਪੁਰਸੋਤਮੰ ਪੂਰੌ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਏ ਨਮਹ ॥੨੩॥੧੪੭॥ ਤੁਮ ਭਗਵਤ ਸਨਾਤਨੰ ਪੁਰਾਤਨੰ ਨਿਤਯੰ ॥ ਤੁਮੇਵ ਪ੍ਰਧਾਮਨਚ[੩] ॥ ਤੁਮ ਸ੍ਰੁਤਿ ਸਾਸਤ੍ਰ ਗਾਇੰਤ੍ਰੀ[੪] ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਏ ਨਮਹ ॥੨੪॥੧੪੮॥ ਤੁਮ ਭਗਵਤ ਅਪਬਰਗ ਬਈਕੁੰਠ ਅਲੈਸੂ ॥ ਤੁਮੇਵ ਅਰਥ ਧਰਮ ਕਾਮਾਦਿ[ਅ] ਦਾਇਕਹ ॥ ਤੁਮੇਵ ਸੁਰਤਰੁ ਸੁਰਧਨੇਖੂ[੪] ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਏ ਨਮਹ ॥੨੫॥੧੪੯॥ ਤੁਮ ਭਗਵਤ ਸਿਵਰੂਪ[੫] ਸਰਨੰਜ ਸਾਰ ਜਗਦ ਅਧਾਰ ॥ ਤੁਮੇਵ ਸਰਬ ਬਿਆਪਕਹ ॥ ਤੁਮੇਵ ਭਦ੍ਰ ਕਰਤਾ ਮੰਗਲੰ ਚਈਵ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਏ ਨਮਹ ॥੨੬॥੧੫੦॥ ਤੁਮ ਭਗਵਤ ਸੰਸਾਰ ਸਾਗਰ ਨਿਜ ਭਗਤਾਨਾਙ ਤਾਰਤੰ[੬] ਕ੍ਰਿਤੁਆ ॥ ਤੁਮੇਵ ਨਾਮੁ ਉਚਾਰਤੰ ਕਲਿਮਲ ਤ੍ਰੈਤਾਪ ਹਾਰਨੰ ਹਰ ਹਰ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਏ ਨਮਹ ॥੨੭॥੧੫੧॥ ਤੁਮ ਭਗਵਤ ਸਾਧੂ ਜਨਾਨਾਙ ਭਗਤਾਨਾਙ ਹ੍ਰਿਦੈ ਤਿਸਠੰਤੰ ॥ ਤੁਮੇਵ ਗਰੁੜਾਸਨਹ ॥ ਤੁਮੇਵ ਬਿਸਵਨਾਥ ਬਿਸ੍ਰਭਰੰ ਬਿਸਨੂ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਏ ਨਮਹ ॥੨੮॥੧੫੨॥ ਤੁਮ ਭਗਵਤ ਭੈ ਹਾਰਨੰ ਨਿਤਜੰ ॥ ਤੁਮੇਵ ਭੈ ਭੰਜਨੰ ॥ ਤੁਮੇਵ ਤਿਮ੍ਰ ਅਗਿਆਨ ਬਿਨਾਸਨੰ ਹਰੀਅੰ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਏ ਨਮਹ ॥੨੯॥੧੫੩॥ ਤੁਮ ਭਗਵਤ ਜਗਤ ਕਾਰਨੰ ਕਰਤਾ ਤੁਮੇਵ ਜਗਦੀਸੂਰਹ ॥ ਤੁਮੇਵ ਜਗ੍ਨਨਾਥ ਜਗ ਬਲਭੰਮੀਸੂਰ ॥ ਤੁਈਤਤ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਏ ਨਮਹ ॥੩੦॥੧੫੪॥ ਤੁਮ ਭਗਵਤ ਪ੍ਰਿਥੀਨਾਥੰ ॥ ਤੁਮੇਵ ਪ੍ਰਜਾ ਪਾਲਕਹ ॥ ਤੁਮੇਵ ਦਾਤਾ ਧਾਤਾ ਬਿਸੇਸੂਰੰ ॥ ਤਸਮਈ ਸ੍ਰੀ ਸਬਲੋਹ ਏ ਨਮਹ ॥੨॥੧੫੫॥ ਤੁਮ ਭਗਵਤ ਅਸ੍ਰਭੁਜੇ ਭਗਵਾਨ ॥ ਤੁਮੇਵ ਆਯੁਧ ਧਾਰਤਾ ॥ ਤੁਮੇਵ ਰਾਛਸਾ ਦਹਤਾ[੪] ਦੁਸ੍ਰਾ ॥ ਤਈਤਤ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਏ ਨਮਹ ॥੩॥੧੫੬॥ ਤੁਮ ਭਗਵਤ ਮਹਾਕਾਲ ਕਾਲਕਾ ਰੂਪੰ ॥ ਤੁਮੇਵ ਸਸਤ੍ਰ ਬਰਖਾਨੀ ॥ ਤੁਮੇਵ ਅਸੁਰਾਨਾਂਙ ਬਿਨਾਸਕਾਰੀ ॥ ਤੁਈਤਤ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਏ ਨਮਹ ॥੪॥੧੫੭॥ ਤੁਮ ਭਗਵਤ ਆਦਿ ਸਕਤਿ ਰੂਪੇਨ ॥ ਤੁਮੇਵ ਮਧਨਾਸਨੰ[੭] ॥ ਤੁਮੇਵ ਦੰਡਧਾਰੀ ਤਾਪਖੰ[੮] ਹਰਤਾ ॥ ਤੁਈਤਤ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਏ ਨਮਹ ॥੫॥੧੫੮॥ ਤੁਮ ਭਗਵਤ ਚਤੁਰਭੁਜੇ ਗਰੁੜਾਸਨੰ ਬਿਸਨੂ ॥ ਤੁਮੇਵ ਪ੍ਰਤਾਰਨ[੯] ਕਾਰਨਹ ॥ ਤੁਮੇਵ ਸ੍ਰੀਧਰ ਲਖਮੀ ਕਾਂਤੰ ॥ ਤੁਈਤਤ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਏ ਨਮਹ ॥੬॥੧੫੯॥ ਤੁਮ ਭਗਵਤ ਅਛਰ ਬ੍ਰਹਮਸੂ ॥ ਤੁਮੇਵ ਓਅੰ ਮੰਤ੍ਰਣਹ ॥ ਤੁਮੇਵ ਨਿਸਪੰਦ ਸਪੰਦਸੂ ॥ ਤੁਈਤਤ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਏ ਨਮਹ ॥੭॥੧੬੦॥ ਤੁਮ ਭਗਵਤ ਤ੍ਰੈਕਾਲ ਦਰਸੀ ਸਮਦਰਸੀ ਚਈਬ ॥ ਤੁਮੇਵ ਕਾਲਸੂ ॥ ਤੁਮੇਵ ਸੰਧਜਾ ਪ੍ਰਾਤ ਕਾਲੇਨ ॥ ਤੁਈਤਤ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਏ ਨਮਹ ॥੮॥੧੬੧॥ ਤੁਮ ਭਗਵਤ ਸਰਨ ਦਾਤਾਰੰ ॥ ਤੁਮੇਵ ਰਖਛਕ ਸ੍ਰਬਦਾ ॥ ਤੁਮੇਵ ਪੋਖਨੰ ਭਰਨੰ ॥ ਤੁਈਤਤ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਏ ਨਮਹ ॥੯॥੧੬੨॥ ਪਾਹ ਪਾਹ ਜਗਨਨਾਥੰ ॥ ਪਾਹ ਪਾਹ ਮਧੁਸੂਦਨਹ ॥ ਪਾਹ ਪਾਹ ਦੇਵਾਧਿ ਦੇਵ ॥ ਮਮ ਪਾਹ ਜਗਤੰ ਗੁਰੋ ॥੧॥੧੬੩॥ ਪਾਹ ਪਾਹ ਜਗਦ ਕਰਤਾ ॥ ਪਾਹ ਪਾਹ ਸਿਰੋਮਨਹ ॥ ਪਾਹ ਪਾਹ ਪਾਤਕੰ ਹਰਤਾ ॥ ਮਮ ਪਾਹ ਕਮਲਾਪਤੇ ॥੨॥੧੬੪॥ ਪਾਹ ਪਾਹ ਮੰਗਲੰ ਕਰਤਾ ॥ ਪਾਹ ਪਾਹ ਪਤਿਤ ਪਾਵਨਹ ॥ ਪਾਹ ਪਾਹ ਪਦਮਾ ਕਾਂਤੰ ॥ ਮਮ ਪਾਹ ਧਰਨੀ ਧਰਹੁ ॥੩॥੧੬੫॥ ਪਾਹ ਪਾਹ ਭਦ੍ਰ ਰੂਪੇਨ ਪਾਹ ਪਾਹ ਮਨੋਹਰੰ ॥ ਪਾਹ ਪਾਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਮ੍ਰਿਤੰਜੈ ॥ ਮਮ ਪਾਹ ਜਗਦੀਸੂਰਹ ॥੪॥੧੬੬॥ ਪਾਹ ਪਾਹ ਦਇਆ ਸਿੰਧੂ ਪਾਹ ਪਾਹ ਮਹਾਸਨੰ ॥ ਪਾਹ ਪਾਹ ਪ੍ਰਮਾਨੰਦੰ ॥ ਮਮ ਪਾਹ ਮਮ ਪਾਹ ਜਗ ਪਾਵਨੰ ॥੫॥੧੬੭॥ ਤ੍ਰਾਹ ਤ੍ਰਾਹ ਤ੍ਰਿਮ੍ਰ ਹੰਤਾ ਤ੍ਰਾਹ ਤ੍ਰਾਹ ਜਗ ਬਲਭਹ ॥ ਤ੍ਰਾਹ ਤ੍ਰਾਹ ਗੋਵਿੰਦੰ ਗਰੁੜ ਧੁਜਊ ॥ ਤਵ ਸਰਨੇ ਪਦਾਂਬੁਜਹ ॥੬॥੧੬੮॥ ਤ੍ਰਾਹ ਤ੍ਰਾਹ ਦਾਰਿਦ੍ਰ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਹੰਸਸੂ (ਖਕ, ਅਸ)
[੨]ਮੰਗਲੰ (ਅਸ)
[੩]ਪ੍ਰਧਾਨੰਚ (ਅਸ)
[੪]ਸੁਰਧੇਨੂਖੂ (ਅਸ)
[੫]ਸ੍ਵਰੂਪ (ਅਸ)
[੬]ਤਾਰਨੰ (ਅਸ)
[੭]ਪੰਨਗਾਸਨੰ (ਅਸ)
[੮]ਤਾਪਸੰ (ਅਸ)
[੯]ਪਰਤ੍ਰਾਨ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਕਮਾਦ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਅਪਦਾ ਹਰਨੰ ॥ ਤ੍ਰਾਹ ਤ੍ਰਾਹ ਬਿਗਿਆਪਤੇ ॥ ਤ੍ਰਾਹ ਤ੍ਰਾਹ ਸਦੀਵ ਕ੍ਰਿਪਾਲਾਹ ॥ ਤ੍ਵ ਸਰਨੈ ਕਮਲਾਛਨਹ
॥੨॥੧੬੯॥ ਤ੍ਰਾਹ ਤ੍ਰਾਹ ਸੁਕਲਾਂਬਰੰ ਧਰਨੰ ॥ ਤ੍ਰਾਹ ਤ੍ਰਾਹ ਚਤੁਰਭੁਜੰ ॥ ਤ੍ਰਾਹ ਤ੍ਰਾਹ ਦੀਨ ਆਰਤੰ ਹਰਤਾ ॥
ਤ੍ਵ ਸਰਨੇ ਲਖਮੀ ਬਰਹ ॥੩॥੧੭੦॥ ਤ੍ਰਾਹ ਤ੍ਰਾਹ ਪਦਮ ਨਾਭੰ ॥ ਤ੍ਰਾਹ ਤ੍ਰਾਹ ਸਸਿ ਬਰਨੰ ਹਰੀ ॥ ਤ੍ਰਾਹ ਤ੍ਰਾਹ
ਜਗਤ ਪਾਵਨ ॥ ਤ੍ਵ ਸਰਨੇ ਕਮਲਾਸਨੰ ॥੪॥੧੭੧॥ ਤ੍ਰਾਹ ਤ੍ਰਾਹ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸਿੰਧੰ ॥ ਤ੍ਰਾਹ ਤ੍ਰਾਹ ਮਹੇਸਵਰੰ ॥
ਤ੍ਰਾਹ ਤ੍ਰਾਹ ਪਰਮ ਬ੍ਰਹਮੰ ॥ ਤਵ ਸਰਨੇ ਤ੍ਵ ਸਰਨੇ ਤ੍ਵ ਸਰਨੇ ਜਨੇਸੂਰੰ ॥੫॥੧੭੨॥ ਹੇ ਸਰਨ ਸੂਰ ਸਰਨ ਦਾਤਾ
॥ ਹੇ ਦਇਆਲ ਕਰੁਨਾਲਿਅਹ ॥ ਹੇ ਗੋਬਿੰਦ ਗਰੁੜ ਗਾਮੀ ॥ ਹੇ ਸਰਬਲੋਹ ਪ੍ਰਮੇਸੂਰਹ ॥੧॥੧੭੩॥ ਹੇ
ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਕਲਮਲ ਹਰਨੰ ॥ ਹੇ ਅਚੁਤ ਅਘ ਖੰਡਨਹ ॥ ਹੇ ਸਮਰਥ ਚਿਰੰਜੀਵਹ ॥ ਹੇ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਸਨਾਤਨਹ
॥੨॥੧੭੪॥ ਹੇ ਮਕੁੰਦ ਹੇ ਮਾਧਵ ॥ ਹੇ ਅਕਾਲ ਨੀਲਾਂਬਰਹ ॥ ਹੇ ਅਜਨਮ ਹੇ ਪਰਾਚੀਨਹ ॥ ਹੇ ਸ੍ਰਬਲੋਹ
ਦੀਨੇਸੂਰਹ ॥੩॥੧੭੫॥ ਹੇ ਦੀਨਬੰਧ ਸੁਖ ਸਿੰਧਹ ॥ ਹੇ ਅਨੰਤ ਜਨ ਰਛਕਹ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਸ੍ਰਬ ਆਤਮਾ
ਬਾਸੀ ॥ ਹੇ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਭਵਨੇਸਵਰੰ ॥੪॥੧੭੬॥ ਹੇ ਅਭੈ ਦਾਤਾ ਸਰਨ ਜੋਗੰ ॥ ਹੇ ਸਹਨ ਸੀਲ ਕਰੁਨਾਮਯਹ
॥ ਹੇ ਸੰਤਨ ਹ੍ਰਿਦੈ ਨਿਵਾਸਨੰ ਨਿਤਜੰ ॥ ਸਰਨਾਗਤ ਸਰਨਾਗਤ ਸਰੰਨਜਹ ॥੫॥੧੭੭॥ ਹੇ ਭਗਤ ਬਾਤਸਲ
ਭਗਵਾਨਹ ॥ ਹੇ ਭਗਵੰਤ ਭੈ ਹਾਰਨਹ ॥ ਹੇ ਭੂਤ ਗ੍ਰਾਮ ਭਵਨੇਸੂਰ ॥ ਸਰਨਾਗਤ ਸਰਨਾਗਤ ਸਰੰਨਜਹ
॥੬॥੧੭੮॥ ਹੇ ਨਿਰੰਜਨ ਨਿਰਾਕਾਰ ॥ ਹੇ ਨਿਰਵੈਰ ਨਰਾਯਨਹ ॥ ਹੇ ਨ੍ਰਿਬਾਨ ਹੇ ਨ੍ਰਿਜੁਵਰੰ ॥ ਸਰਨਾਗਤ
ਸਰਨਾਗਤ ਸਰੰਨਜਹ ॥੭॥੧੭੯॥ ਹੇ ਗੁਨ ਨਿਧਾਨ ਗੋਬਿੰਦਹ ॥ ਹੇ ਗਦਾਧਰ ਗਰੁੜ ਧੁਜਹ ॥ ਹੇ ਗੋਪਾਲ
ਹੇ ਗੁਨਗ ॥ ॥ ਸਰਨਾਗਤ ਸਰਨਾਗਤ ਸਰੰਨਜਹ ॥੮॥੧੮੦॥ ਹੇ ਰਮਾਪਤ ਰਮਈਆ ॥ ਹੇ ਰੋਮ ਰੋਮ
ਨਿਵਾਸਕਹ ॥ ਹੇ ਰਾਜੀਵ ਨੈਨ ਰਮਾ ਰਮਨੰ ॥ ਸਰਨਾਗਤ ਸਰਨਾਗਤ ਸਰੰਨਜਹ ॥੯॥੧੮੧॥ ਹੇ ਨੀਲਾਂਬੁਜੰ
ਬਰਨੰ ਬਿਸਨੂੰ ॥ ਹੇ ਨੀਲ ਕੰਠ ਮਨੋਹਰੰ ॥ ਹੇ ਕਦਲਿ ਜੰਘ ਕੰਬੂ ਗ੍ਰੀਵਹ ॥ ਸਰਨਾਗਤ ਸਰਨਾਗਤ ਸਰੰਨਜਹ
॥੧੦॥੧੮੨॥ ਹੇ ਪ੍ਰਿਥੀਨਾਥ ਪ੍ਰਜਾਪਾਲਕ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਾਨਨਾਥ ਪੀਤਾਂਬਰਹ ॥ ਹੇ ਪੁਰਸੋਤਮ ਹੇ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੰ ॥
ਪ੍ਰਨਮਯੰ ਪ੍ਰਨੇਮਯੰ ਪ੍ਰਨਮਯੰ ਪਰਮੇਸਵਰਹ ॥੧॥੧੮੩॥ ਹੇ ਬਾਸਦੇਵ ਬਨਮਾਲੰ ॥ ਹੇ ਰਿਖੀਕੇਸ ਜਗਦੀਸਵਰਹ
॥ ਹੇ ਅਬਿਨਾਸੀ ਹੇ ਅਘ ਹਰਨ ॥ ਪ੍ਰਨਮਯੰ ਪ੍ਰਨਮਯੰ ਪ੍ਰਨਮਯੰ ਅਖਿਲੇਸੂਰਹ[ੳ] ॥੧੧॥੧੮੪॥ ਹੇ ਸ੍ਰੀਧਰ ਹੇ
ਸ੍ਰੀਰੰਗ ॥ ਹੇ ਕ੍ਰੀਟ ਕੁੰਡਲ ਧਾਰਨਹ ॥ ਹੇ ਸੰਖ ਚਕ੍ਰ ਗਦਾ ਧਾਨੀ ॥ ਪ੍ਰਨਮਯੰ ਪ੍ਰਨਮਯੰ ਪ੍ਰਨਮਯੰ ਹੇ ਈਸੂਰਹ
॥੩॥੧੮੫॥ ਹੇ ਸਾਰੰਗਧਰ ਪਦੁਮ ਹਸਤਾ ॥ ਹੇ ਅਜਿਤ ਸੂਰ ਸੰਗ੍ਰਾਮੀਅਹ ॥ ਹੇ ਸ੍ਰੁਤਿ ਸੁਰਭੀ ਰਛਕ ॥
ਪ੍ਰਨਮਯੰ ਪ੍ਰਨਮਯੰ ਪਨਮਯੰ ਪਰਮਾਤਮਨਹ ॥੪॥੧੮੬॥ ਹੇ ਅਭੰਗ ਹੇ ਅਨਕਾਲ ਹੇ ਅਨੀਹ ਨਿਹਕੰਟਕਹ ॥
ਹੇ ਅਸੁਰਾਰਿ ਅਮਰ ਨਿਤਜੰ ॥ ਪ੍ਰਨਮਯੰ ਪ੍ਰਨਮਯੰ ਪ੍ਰਨਮਯੰ ਧਨੁਰਪਾਨੀਅਹ ॥੫॥੧੮੭॥ ਅਨਾਥੰ ਜਗ ਨਾਥੋ
ਮਮ ਗੁਰੋ ਜਗਤਾਙ ਗੁਰਹ ॥ ਮਮ ਈਸੋ ਜਗਨਮੀਸੋ ॥ ਬੰਦਨੰ ਬੰਦਨੰ ਬੰਦਨੰ ਬੰਦਤਮ ॥੬॥੧੮੮॥ ਮਮ
ਦੇਵੋ ਜਗਨ ਦੇਵੋ ॥ ਮਮ ਪਾਲੰ ਜਗ ਪਾਲਕਹ ॥ ਮਮ ਕਰਤਾ ਜਗ ਜਗਨ ਕਰਤਾ ॥ ਬੰਦਨੰ ਬੰਦਨੰ ਬੰਦਨੰ
ਬੰਦਤਮ ॥੨॥੧੮੯॥ ਮਮ ਪਾਵਨ ਜਗਨ ਪਾਵਨ ॥ ਮਮ ਰਖਛਕ ਜਗ ਰਖਛਕਹ ॥ ਮਮ ਬਲਭ ਜਗਨ
ਬਲਭ ॥ ਬੰਦਨੰ ਬੰਦਨੰ ਬੰਦਨੰ ਬੰਦਤਮ ॥੩॥੧੯੦॥ ਮਮ ਪ੍ਰੇਅ ਜਗਨ ਪ੍ਰੇਅ ॥ ਮਮ ਭਗਤਾ ਜਗ ਭਖਤਖੂ[੧] ॥
ਮਮਨ[੨] ਮਿਤ੍ਰੰ ਜਗਨ ਮਿਤ੍ਰੰ ॥ ਬੰਦਨੰ ਬੰਦਨੰ ਬੰਦਨੰ ਬੰਦਤਮ ॥੪॥੧੯੧॥ ਮਮ ਨਾਹੰ ਜਗਨ ਨਾਹੰ ॥ ਮਮ ਬੰਧੂ
ਜਨ ਬੰਧੁਸੂ ॥ ਮਮ ਤਾਰਨ ਜਗਨ ਤਾਰਕ ॥ ਬੰਦਨੰ ਬੰਦਨੰ ਬੰਦਨੰ ਬੰਦਤਮ ॥੫॥੧੯੨॥ ਤੁਮੀ ਕਰਤਾ ਤੁਮੀ
ਭੁਗਤਾ[੩] ॥ ਤੁਮੀ ਰਖਛਕ ਤੁਮ ਬਲਭਹ ॥ ਤੁਮੀ ਦਾਤਾ ਤੁਮੀ ਧਾਤਾ ॥ ਬੰਦਨੰ ਬੰਦਨੰ ਬੰਦਤਮ ॥੬॥੧੯੩॥
ਤੁਮੇਵ ਮਾਤਾ ਤੁਮੇਵ ਪਿਤਾ ॥ ਤੁਮੇਵ ਸਖਾ ਸਹੋਦਰਹ ॥ ਤੁਮੇਵ ਬੰਧੂ ਤੁਮੇਵ ਭ੍ਰਾਤਾ ॥ ਬੰਦਨੰ ਬੰਦਨੰ ਬੰਦਨੰ
ਬੰਦਤਮ ॥੭॥੧੯੪॥ ਤੁਮੀ ਸੁਆਮੀ ਤੁਮੀ ਮੀਤੋ ॥ ਤੁਮ ਸਦਗੁਰ[੪] ਮੰਤ੍ਰ ਉਪਦੇਸਕਹ ॥ ਤੁਮੀ ਕਰਤਾ ਤੁਮੀ
ਭਰਤਾ ॥ ਬੰਦਨੰ ਬੰਦਨੰ ਬੰਦਨੰ ਬੰਦਤਮ ॥੮॥੧੯੫॥ ਤੁਹੀ ਸਾਥੀ ਤੁਹੀ ਸੰਗੀ ਤੁਹੀ ਪ੍ਰਾਨੀ ਪ੍ਰਾਨ ਦਾਯਕਹ ॥
ਤੁਹੀ ਦਾਤਾ ਤੁਹੀ ਭੁਗਤਾ ॥ ਬੰਦਨੰ ਬੰਦਨੰ ਬੰਦਨੰ ਬੰਦਤਮ ॥੯॥੧੯੬॥ ਤੁਹੀ ਤੀਰਥ ਤੁਹੀ ਜਾਤ੍ਰਾ ॥ ਤੁਹੀ
ਜੀਵਨ ਮੂਲ ਸਰਬ ॥ ਤੁਹੀ ਪਾਵਨ ਪਵਿਤ੍ਰਚ ॥ ਬੰਦਨੰ ਬੰਦਨੰ ਬੰਦਨੰ ਬੰਦਤਮ ॥੧੦॥੧੯੭॥ ਤੁਹੀ ਦਰਸਨ
ਤੁਹੀ ਦ੍ਰਸ੍ਰਾ[੫] ॥ ਤੁਹੀ ਮੋਖਛੂ ਤੁਹੀ ਮੁਕਤਾ ॥ ਤੁਹੀ ਸੁਰਤਰੁ ਧੇਨੁ ਸੁਰਭੀ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹੋ ਸ੍ਰਬਲੋਹੋ ਸ੍ਰਬਲੋਹ
ਨਿਤ ਬੰਦਤਮ ॥੧੧॥੧੯੮॥ ਤੁਹੀ ਓਅੰਕਾਰ ਸਬਦੰ ॥ ਬੀਜ ਮੰਤ੍ਰ ਜਗ ਤਾਰਨਹ ॥ ਤੁਹੀ ਤੁਹੀ ਤੁਹੀ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[1]ਮਮ ਭਰਤਾ ਜਗਤ ਭਰਤਾਖੁ (ਅਸ)
[2]ਮਮ (ਖਕ, ਅਸ)
[3]ਭੁਰਤਾ (ਅਸ)
[4]ਸਤਿਗੁਰ (ਅਸ)
[5]ਦਰਸਾ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਬਦਤਹਮ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਸਰਬਦਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹੋ ਸ੍ਰਬਲੋਹੋ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਨਿਤ ਬੰਦਤਮ ॥੨॥੧੯੯॥ ਤੁਹੀ ਪ੍ਰਮਾਤਮ ਪਰਮਬ੍ਰਹਮ ਤੁਹੀ ਸਕਤ ਸਿਵ ਰੂਪ ਚਹ ॥ ਤੁਹੀ ਜੋਤ ਸ੍ਵਰੂਪ[ੳ] ਨਿਰਗੁਣ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹੋ ਸ੍ਰਬਲੋਹੋ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਨਿਤ ਬੰਦਤਮ ॥੩॥੨੦੦॥ ਤੁਹੀ ਬਯਾਪਕ ਤੁਹੀ ਪੂਰਨ ॥ ਤੁਹੀ ਸਰਬਾਤਮ ਤੁਹੀ ॥ ਤੁਹੀ ਪਰਮਾਤਮ ਨਿਜਾਤਮ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹੋ ਸ੍ਰਬਲੋਹੋ ਸ੍ਰਬਲੋਹੋ ਨਿਤ ਬੰਦਤਮ ॥੪॥੨੦੧॥ ਤੁਹੀ ਬ੍ਰਹਮਾ ਤੁਹੀ ਬਿਸਨੂ ਤੁਹੀ ਰੁਦ੍ਰ ਮਾਹੇਸ੍ਵਰਹ ॥ ਤੁਹੀ ਰਵਿ ਸਸਿ ਨਿਖਤ੍ਰ ਗਗਨੰ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹੋ ਸਬ੍ਰਲੋਹੋ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਨਿਤ ਬੰਦਤਮ ॥੫॥੨੦੨॥ ਤੁਹੀ ਸੁਰਪਤਿ ਤੁਹੀ ਨਰਪਤਿ ਤੁਹੀ ਬਰੁਨ ਕੁਬੇਰਚ ॥ ਤੁਹੀ ਧਰਮਾ ਤੁਹੀ ਧਰਨੀ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹੋ ਸਬ੍ਰਲੋਹੋ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਨਿਤ ਬੰਦਤਮ ॥੬॥੨੦੩॥ ਤੁਹੀ ਪਾਵਕ ਮਰੁਤ ਤੁਮਹੀ ॥ ਤੁਹੀ ਬਾਸਰ ਰੈਨ ਚ ॥ ਤੁਹੀ ਬਿਪ੍ਰੋ ਤੁਹੀ ਖਤ੍ਰੀ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹੋ ਸਬ੍ਰਲੋਹੋ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਨਿਤ ਬੰਦਤਮ ॥੭॥੨੦੪॥ ਤੁਹੀ ਸਾਗਰ ਤੁਹੀ ਸਰਤਾ ਤੁਹੀ ਕੂਪ ਤੜਾਗਚ ॥ ਤੁਹੀ ਬ੍ਰਿਛਾ ਤੁਹੀ ਪੁਸਪੰ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹੋ ਸਬ੍ਰਲੋਹੋ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਪਦ ਬੰਦਤਮ ॥੮॥੨੦੫॥ ਤੁਹੀ ਕਮਲਾ ਤੁਹੀ ਮਾਇਆ ਤੁਹੀ ਮਨਸਾ ਸਾਰਦਾ ॥ ਤੁਹੀ ਰੁਦ੍ਰਾਨੀ ਸਿਵਾ ਤੂ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹੋ ਸਬ੍ਰਲੋਹੋ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਪਦ ਬੰਦਤਮ ॥9॥੨੦੬॥ ਤੁਹੀ ਖੜਗੋ ਚਕ੍ਰ ਸੂਲੋ ॥ ਤੁਹੀ ਸੈਹਥੀ ਬਾਨ ਚ ॥ ਤੁਹੀ ਸਰਬਾ ਅਸਤ੍ਰ ਸਸਤ੍ਰੰ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹੋ ਸਬ੍ਰਲੋਹੋ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਪਦ ਬੰਦਤਮ ॥੧੦॥੨੦੭॥ ਅਥ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ॥ ਪੰਚ ਸਲੋਕੀ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਕਵਚੰ ॥ ਸਕਲਾਨਿ ਭੂਧਰਾਨਿ ਭਵੰਤਿ ਕਜਲ ਪਾਤ੍ਰੰ ਭਵੰਤਿ ਸਾਗਰਾ ॥ ਬ੍ਰਿਛਾਨਿ ਸਕਲਾਨਿ ਭਵੰਤ ਲੇਖਨਾ ॥ ਊਰਬੀ ਭਜਵੰਤੀ[੧] ਕਾਗਰਾ ॥੧॥੨੦੮॥ ਸਾਰਸ੍ਵਤੀ ਆਦਿ ਭਵੰਤੀ ਬਕਤਾ ॥ ਲੇਖਕ ਭਵੰਤਿ ਗਜਾਨਨਹ ॥ ਤਦਪਿ ਮਹਾਤਮੰ ਨ ਜਾਨੰਤ ਰੋਮੰ ॥ ਤ੍ਵ ਮਹਿਮਾ ਬਿਅੰਤ ਨਾਥੰ ॥੨॥੨੦੯॥ ਬਿਧ ਭਵ ਸੇਸ ਨਾਰਦਾਦਿ ਸਾਰਦ ॥ ਕਥੰਤਿ ਮਹਿਮਾ ਨ ਪਾਵੰਤ ਪਾਰੰ ॥ ਨੇਤਿ ਨੇਤਿ ਬਦੰਤਿ ਨਿਤਜੰ ਨ ਲਹੰਤਿ ਅੰਤ ਅਨੰਤ ਸਾਰੰ ॥੩॥੨੧੦॥ ਰਿਸਿਗਨਾ ਮੁਨਵਰਾਦਿ ਪੁੰਗਵਾ ॥ ਸ੍ਰੁਤਿ ਸਾਸਤ੍ਰਾਦਿ ਨਿਗਮੰ ਪੁਰਾਨੰ ॥ ਸ੍ਵਛੰਦ ਛੰਦ ਗਾਥਾ ॥ ਕਬਿ ਜਨਾਨਿ ਗੋਬਿੰਦ ॥ ਗਾਯੰਤਿ ਨਿਤਪ੍ਰਤਿ ਨ ਲਭੰਤਿ ਮਰਮੰ ॥੪॥੨੧੧॥ ਏਕ ਜੀਹ ਤ੍ਵ ਦਾਸ ਨਾਥੰ ॥ ਕ੍ਰਿਮ ਪਰੰਤੀ ਕਥੰਤਿ ਨਾਮੰ ॥ ਪਾਹ ਪਾਹ ਛਮੋ ਪਰਾਧੰ ॥ ਸ੍ਰਨੁ ਸ੍ਰਨੁ ਸ੍ਰਨੇਮੀਸੰ[੨] ॥੫॥੨੧੨॥ ਸਲੋਕ ॥ ਤੁਮ ਮਮ ਰਖਛਕ ਤੁਮ ਮਮ ਨਾਥੰ ॥ ਤੁਮ ਮਮ ਸਦ ਹੀ ਬਸਤੋ ਸਾਥੰ ॥ ਤੁਮ ਮਮ ਸੁਆਮੀ ਹਉ ਤੁਅ ਦਾਸੰ ॥ ਤੁ[੩] ਮਮ ਜੀਵਨ ਤੁ[੪] ਮਮ ਆਸੰ ॥ ਤੁਮ ਮਮ ਸਦਗੁਰ[੫] ਹਉ ਤਉ ਸਿਖਾ ॥ ਤੁ[੬] ਮਮ ਦਾਤਾ ਹਉ ਤੁਅ ਭਿਖਾ ॥ ਤੁਮ ਚੇ ਸੁਆਮੀ ਤੁਮ ਚੇ[ਅ] ਊਚਾ ॥ ਮਾਚੇ ਪਾਤਕੀ ਅਧਮ ਨੀਚਾ ॥ ਤੁਮ ਮਮ ਮਾਨ ਮਹਤ ਮਮ ਤ੍ਰਾਨੰ ॥ ਤੁਮ ਮਮ ਮੋਖਛੂ ਕਰ ਪ੍ਰਤ੍ਰਾਨੂੰ[੭]॥ ਤੁਮ ਮਮ ਇਸਟੰ ਤੁਮ ਮਮ ਮਿਤੰ ॥ ਤੁਮ ਮਮ ਜਨਨੀ ਤੁਮ ਮਮ ਪਿਤ੍ਰੰ ॥ ਤੁਮ ਮਮ ਕਰਤਾ ਤੁਮ ਮਮ ਭਰਤਾ ॥ ਤੁਮ ਚਿਰਜੀਵੀ ਅਖਛੈ ਮਮ ਮ੍ਰਿਤਾ[੮]॥ ਤੁਮ ਮਮ ਅੰਗ ਸੰਗ ਸਦ ਬਸਤਾ ॥ ਤੁਮ ਮਮ ਰੋਮ ਰੋਮ ਪ੍ਰਤਿਪਲਤਾ ॥ ਤੁਮ ਮਮ ਜੀਵਨ ਤੁਮ ਮਮ ਪ੍ਰਾਨ ॥ ਤੁਮ ਮਮ ਓਟੰ ਹਉ ਤੁਮਰੋ ਤਾਨ ॥ ਤੁਮ ਮਮ ਤੀਰਥ ਹਉ ਤ੍ਵ ਤਾਪਸ ॥ ਤੁਮ ਪਮੇਸ੍ਵਰ ਹਉ ਤੁਅ ਜਾਪਸ ॥ ਤੁਮ ਮਮ ਗਿਰਵਰ ਹਉ ਤੁਧ ਮੋਰਾ ॥ ਤੁ[੯] ਮਮ ਚੰਦ ਹਉ ਤੁਮ੍ਹੇ ਚਕੋਰਾ ॥ ਤੁਮ ਮਮ ਅੰਭ ਹਉ ਮੀਨ ਤਿਹਾਰੋ ॥ ਤੁਮ ਮਮ ਪੁਸਪ ਹਉ ਭ੍ਰਮਰ ਗੁੰਜਾਰੋ ॥ ਤੁਮ ਮਮ ਸ੍ਰੀਖੰਡ ਹਉ ਨੀਮ ਅਤਿ ਨਾਨਾ ॥ ਤੁਮ ਚੇ ਪਾਰਸ ਹਮ ਲੋਸ੍ਰ ਨਿਦਾਨਾ ॥ ਤੁਮ ਅਕਾਸ ਬਿਆਪਕ ਮਮ ਅੰਤਰ ॥ ਰੋਮ ਰੋਮ ਰਮ ਰਹੇ ਨਿਰੰਤਰ ॥ ਤੁਮ ਮਮ ਮਤ ਗਤ ਤੁਮ ਪਤ ਸੋਭਾ ॥ ਤੁਮ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਹੁ ਸੁਤ ਵਤ ਧਰ ਲੋਭਾ ॥ ਤੁਮਚੇ ਦਯਾਲ ਦੀਨ ਹਿਤਕਾਰੀ ॥ ਮਾਚ ਮਹਾ ਦੀਨ[ੲ] ਭੇਖਾਰੀ ॥ ਤੁਮਚੇ ਦੀਨ ਬੰਧ ਕਰੁਨਾਲਯ ॥ ਮਾਚੇ ਦਾਸਨ ਦਾਸ ਸੰਭਾਲੀਯ ॥ ਤੁਮਚੇ ਧਨੀ ਧਨਾਢ ਲਖਮੀ ਬਰ ॥ ਮਾਚੇ ਚੇਰੋ ਅਨੁਚਰ ਕਿੰਕਰ ॥ ਤੁਮ ਚੇ ਸੁਆਮੀ ਠਾਕੁਰ ਗੌਰੋ ॥ ਮਾਚੇ ਤੁਛ ਅਲਪ ਅਤਿ ਹਉਰੋ ॥ ਤੁਮ ਚੇ ਗਹਿਰ ਗੰਭੀਰ ਅਤਿ ਗੂੜੋ ॥ ਮਾਚੇ ਅਧਮ ਨੀਚ ਲਘ[੧੦] ਮੂੜੋ ॥ ਤੁਹੀ ਤੁਹੀ ਤੂੰ ਦਯਾਲ ॥ ਤੁਹੀ ਤੁਹੀ ਤੂੰ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲ ॥ ਤੁਹੀ ਤੁਹੀ ਤੁਹੀ ਪਰਧਾਮ ॥ ਤੁਹੀ ਤੁਹੀ ਤੂੰ ਮਮ ਸਾਮ ॥ ਤੁਹੀ ਤੁਹੀ ਤੁਹੀ ਰਛਪਾਲ ॥ ਤੁਹੀ ਤੁਹੀ ਤੂੰ ਤੂੰ ਅਨਕਾਲ ॥ ਤੁੰਹੀ ਤੁਹੀ ਤੁਹੀ ਸਭ ਤੁਹੀ ॥ ਤੁਹੀ ਤੁਹੀ ਬਯਾਪਕ ਸਭ ਤੁਹੀ ॥ ਤੁਹੀ ਤੁਹੀ ਤੁਹੀ ਤੁਹੀ ਹੇ ॥ ਸਤ ਸਤ ਸਤ ਸਤ ਤੁਹੀ ਹੇ ॥ ਤੁਹੀ ਤੁਹੀ ਤੁਹੀ ਤੁਹੀ ਤੂੰ ॥ ਤੂੰ ਤੂੰ ਤੂੰ ਤੂੰ ਤੂੰ ਤੂੰ ਤੂੰ ॥ ਤੂੰ ਤੂੰ ਤੂੰ ਤੂੰ ਤੂੰ ਮਮ ਪ੍ਰਾਨ ॥ ਤੂੰ ਤੂੰ ਤੂੰ ਤੂੰ ਤੂੰ ਨਾਰਾਨ ॥੧॥੨੧੩॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਕਵਚ ਸੰਪੂਰਨੰ ਸੁਭੰ ਮਸਤੁ[ਸ] ॥੧॥੨੮੯੬॥ ਜਬਲੀਪਰ ਕੇ ਪਦ ਸੰਪੂਰਨ ਭਯਾ ॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਉਰਬੀਯੰ ਭਵੰਤਿ (ਅਸ)
[੨]ਸਰਨ ਸਰਨ ਸਰਨ ਨਮਾਮਿ (ਅਸ)
[੩]ਤੁਮ (ਅਸ)
[੪]ਤੂੰ (ਖਕ, ਅਸ)
[੫]ਸਤਗੁਰ (ਅਸ)
[੬]ਤੁਮ (ਅਸ)
[੭]ਪੁਤ੍ਰਾਨੰ (ਅਸ)
[੮]ਅਮ੍ਰਿਤਾ (ਅਸ)
[੯]ਤੁਮ (ਅਸ)
[੧੦]ਲਖ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸਿਵਰੂਪ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਤੇ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਮੀਨ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ੴ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਜੂ ਬਾਚ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਥੋ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਰਾਗ ਪੁੰਨੀਆ ਘਰੁ ੪ ॥ ਹੇ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਦਾਸ ਮਮ ਤੂ ਹੈ ਤੂੰ ਮਮ ਭਗਤ ਪ੍ਰੇਮ ਅਤਿ ਪਿਆਰੋ ॥ ਸਿਰਜਾ ਤੋਹਿ ਅਤਿ ਹਿਤ ਸੈ ਮੈ ਸਮਰ ਕਰਨ ਹਿਤ ਅਤਿ ਰੁਚ ਭਾਰੋ ॥ ਸਮਰ ਜੋਗ ਤੂੰ ਹੀ ਜੋਧਾ ਭਯੋ ਚਿਰੰਕਾਲ ਲੌ ਜੁਟਿਓ ਜੁਝਾਰੋ ॥ ਅਗਨਿਤ ਬੀਰ ਧੀਰ ਭਾਰੀ ਦਲ ਨਾਸ ਕਰਜੋ ਮੈ ਪ੍ਰਤਨਾ ਸਾਰੋ ॥ ਤੈ[੧] ਸੋ ਸਮਰ ਹੋਡ ਮੈ ਖੇਡਜੋ ਧੰਨ ਧੰਨ ਸੂਰੋ ਤੈ ਗਾੜੋ ॥ ਸਰਬਸ ਆਪਨਪੋ[੨] ਮੈ ਤੋਹਿ ਦੀਨਜੋ ਨਿਜ ਭਗਤਨ ਪਰ ਹਉ ਬਲਿਹਾਰੋ ॥ ਮੇਰੀ ਜੀਵਨ ਦਾਸ ਮਮ ਕਹੀਅਤਿ ਹਉ ਦਾਸਨ ਕੋ ਦਾਸ ਹਮਾਰੋ ॥ ਦਾਸਨ ਤੇ ਠਕੁਰਾਈ ਮਾ ਕੋ ਦਾਸ ਬਿਨਾ ਨਾਹੀ ਅਨ ਪਿਆਰੋ ॥ ਦਾਸ ਨਮਿਤ ਮੈ ਤ੍ਰਿਭੁਅਨ ਰਚੀਅਲੇ ਸਕਲ ਪਦਾਰਥ ਦਾਸ ਬਿਚਾਰੋ ॥ ਧਰਨਿ ਅਕਾਸ ਦਾਸ ਹਿਤ ਸਿਰਜਾ ਜਾ ਮੈ ਬਿਚਰੈ ਦਾਸ ਪਿਆਰੋ[੩] ॥ ਹੋਤ ਨ ਦਾਸ ਜਗਤ ਮੈ ਮੋਰੋ ਦਾਸ ਬਿਨਾ ਸਭ ਜਗ ਅੰਧਿਆਰੋ ॥ ਦਾਸਨ ਤੇ ਸੋਭਾ ਮਮ ਪਦਵੀ ਦਾਸਨ ਤੇ ਮੁਰ ਭਵਨ ਉਜਜਾਰੋ ॥ ਪ੍ਰਿਆ ਤੇ ਸਰਸ ਦਾਸ ਮਮ ਕਹੀਅਤ ਰੁਚ ਅਤਿਸੈ ਸੰਗ ਦਾਸ ਹਮਾਰੋ ॥ ਦਾਸਨ ਤੇ ਹਉ ਈਸ ਕਹਾਵਤ ਦਾਸ ਹਮਾਰੇ ਪ੍ਰਾਨ ਅਧਾਰੋ ॥ ਦਾਸ ਹਮਾਰੇ ਜੀਅ ਕੇ ਜੀਅਨ[੪] ਹਉ ਦਾਸਨ ਕੋ ਅਧਿਕ ਪਿਆਰੋ ॥ ਓਤਪੋਤ ਦਾਸ ਦਾਸਨ ਮੈ ਦਾਸ ਸੁਹ੍ਰਿਦ ਮਮ ਦਾਸ ਪਿਆਰੋ ॥ ਕਥਨ ਨ ਜਾਤ ਦਾਸ ਜਸ ਮੋ ਪੈ ਰਸਨਾ ਇਤੀ ਨ ਜਾਤ ਉਚਾਰੋ ॥ ਨਿਤਪ੍ਰਤਿ ਬਸੌ ਸਾਧ ਰਿਦ ਰਸਨਾ ਸਾਚ ਕਹਤ ਹਉ ਪਾਸ ਤਿਹਾਰੋ ॥ ਭਲੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕੀਨਜੋ ਤੁਮ ਮੋ ਕਉ[੫] ਸੰਤੁਸ੍ਰ ਜਾਨ ਮੋ ਕੋ ਹੇ ਪਿਆਰੋ ॥ ਆਗਜਾ ਏ ਕਹਤ ਹਉ ਤੋ ਕੋ ਤਜ ਬਿਲੰਥ ਅਬ ਸਮਰ ਸੰਭਾਰੋ ॥ ਯਾ ਅਉਸਰ ਬਿਨਤੀ ਨਹੀ ਛਾਜਤ ਛਤ੍ਰੈ ਧਰਮ ਕੋ ਬੀਰ ਚਿਤਾਰੋ ॥ ਲੋਕ ਪ੍ਰਲੋਕ ਸੁਧਰੇ ਹੌ ਥਾਰੇ ਈਤ ਊਤ ਤੁਮ ਮੋਖ ਬੀਚਾਰੋ ॥ ਸਤੀ ਸੂਰ ਭਗਤਨ ਕੌ ਸੋਭਾ ਨਿਜ ਨਿਜ ਧਰਮ ਪਾਲਨੋ ਸਾਰੋ ॥ ਜੀਵਤ ਸਫਲ ਮਰੇ ਭਉ ਮੁਕਤਾ ਜੋਤਿ ਜੋਤਿ ਮਿਲ ਹੋਤ ਨਿਰੰਕਾਰੋ ॥ ਜਲ ਜਲ ਖਟਤ[੬] ਨ ਸੰਸੈ ਯਾ ਮੈ ਸਾਗਰ ਬੂੰਦ ਹੋਤ ਕਤਿ ਨਿਆਰੋ ॥ ਸੂਤ੍ਰਧਾਰ ਸਮ ਮਾਇਆ ਮੋਰੀ ਜਬ ਚਾਹੋ ਤਬ ਕਰੋ ਪਸਾਰੋ ॥ ਜਬ ਉਦਕਰਖ ਕਰਤ ਹਉ ਜਗ ਕਉ ਮੋ ਮੈ ਮਿਲਤ ਏ ਸਕਲ ਪਸਾਰੋ ॥ ਓਅੰਕਾਰ ਤੇ ਪ੍ਰਗਟਤ ਸਭ ਜਗ ਹੂਅੰ ਸਬਦ ਤੇ ਪ੍ਰਲੈ ਸੰਖਾਰੋ[੭] ॥ ਰੀਝਨ ਮੋਰ ਸੁਗਮ ਅਤਿ ਜਾਨੋ ਪ੍ਰੇਮ[ਅ] ਬਿਬਸ ਰੀਝੋ ਰਿਝਵਾਰੋ ॥ ਚਾਰ ਪਦਾਰਥ ਜੇਤੇ ਆਛੋ ਸ੍ਵਰਗ ਅਪਬਰਗ ਸਾਮੀਪ ਦੈ ਡਾਰੋ ॥ ਸਾਜੁਜ ਸਾਲੋਕ ਸਾਰੂਪ ਤੇ ਲੇ ਕਰਿ ਚਾਰੋ ਹੀ ਮੁਕਤਿ ਸਕਲ ਹੈ ਥਾਰੋ ॥ ਤਜ ਬਿਲੰਬ ਭਾਰਥ ਪੁਨ ਕੀਜੈ ਸੋ ਮੈ ਮਿਲ ਕਰ ਨਿਤ ਬਿਹਾਰੋ ॥ ਰਾਖਨ ਚਾਹੋ ਦੇਹ ਪੰਚ ਭਉਤਕ ਸਮਰ ਛੋਡ ਬਈਕੁੰਠ ਪਧਾਰੋ ॥ ਬਿਸ੍ਵ ਪ੍ਰਜੰਤ ਰਹੋ ਜਗ ਜੀਵਤ ਜੋ ਚਿਤ ਰੁਚੈ ਸੋ ਲੇਹੁ ਸੁਧਾਰੋ ॥ ਜੋ ਸੁਖ ਚਹੋ ਸਾਰ ਸੁਖ ਸਦ ਹੀ ਤਉ ਮੋ ਮੈ ਝਬ ਮਿਲੋ ਪਿਆਰੋ ॥ ਅਸਬਦ ਗਰਜਨ ਕੀਨ ਜਗਬੰਦਨ ਧਨੁਸ ਟੰਕਾਰ ਭਯੋ ਅਤਿ ਭਾਰੋ ॥ ਕ੍ਰੋਧ ਪ੍ਰਚੰਡ ਅਖੰਡ ਪ੍ਰਭ ਕੀਨਿਓ ਸਮਰ ਹੇਤ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਹਕਾਰੋ ॥ ਸੁਨੋ ਸਾਧ ਸਜਨ ਹਰਿ ਲੀਲਾ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਜੋ ਕਵਚ ਉਚਾਰੋ ॥ ਬਿਨੈ ਦਾਸ ਅਬ ਕਰਤ ਹੈ ਅਪਨੀ ਕਬੋ ਬਾਚ ਕੋ ਛੰਦ ਨਿਆਰੋ ॥ ਜਹ ਜਹ ਮਾਤ੍ਰਹੀਨ ਪਦ ਭ੍ਰਸ੍ਰਾ ਤਾ ਕੋ ਲੀਜੋ ਸੋ ਕਬਿ ਸਵਾਰੋ ॥ ਦਾਸ ਗੋਬਿੰਦ ਫਤਹ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਜੈ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਯਾ ਕੀਟ ਤਿਹਾਰੋ ॥੧॥੨੯੯੭॥ ਤ੍ਰਹ ਦੂਜੀ ਕਬਿਯੋ ਬਾਚ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ਪੁੰਨੀਆ ਛੰਦ ॥ ਬਹਰ ਤਵੀਲ ॥ ਪ੍ਰਨੌ[੮] ਪ੍ਰਮਾਤਮ ਪ੍ਰਪਾਮਾ ॥ ਅਜ ਅਨੀਹ ਅਨੰਤ ਅਕਾਮਾ ॥ ਪੁਰਸੋਤਮ ਪਊਰਾਤਨ ਪੂਰਾ ॥ ਸਤ ਸਨਾਤਨ ਸਾਚਉ ਸੂਰਾ ॥ ਬੰਦਹਿ ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸਨੁ ਮਹੇਸਾ ॥ ਬੰਦਹਿ ਕੋਟ ਤੇਤੀਸ ਸੁਰੇਸਾ ॥ ਬੰਦਹ ਪਵਨ ਪਾਨੀ ਆਕਾਸਾ ॥ ਬੰਦਹਿ ਧਰਤ ਪੈਆਲ ਰੁਤਿ ਆਸਾ ॥ ਬੰਦਸ[੯] ਬਸੁਧਾ ਸਾਗਰ ਖੰਡਾ ॥ ਬੰਦਹਿ ਦੀਪ ਉਪਦੀਪ ਬ੍ਰਹਮੰਡਾ ॥ ਬੰਦਹਿ ਪਾਵਕ ਰਵਿ ਸਸਿ ਤਾਰਾ ॥ ਬੰਦਹਿ ਰਿਸਿ ਮੁਨਿ ਮਨ[੧੦] ਅਉਤਾਰਾ ॥ ਬੰਦਹਿ ਸੇਸ ਸਾਰਦਾ ਨਾਰਦ ॥ ਬੰਦਹਿ ਸਿਧ ਸਮਾਜ[੧੧] ਬਿਸਾਰਦ ॥ ਬੰਦਹ ਕਾਲ ਕਰਾਲ ਮ੍ਰਿਤ ਜਮਗਨ ॥ ਬੰਦਹਿ ਭੂਤ ਪਿਸਾਚ ਬਾਰਦ ਘਨ ॥ ਬੰਦਹਿ ਜਛ ਕਿੰਨਰ ਬਾਰੰਗਨ ॥ ਬੰਦਹ ਭੈਰੋ ਰੁਦ੍ਰ ਗਨ ਜਖਨ ॥ ਬੰਦਹਿ ਗਉਰੀ ਕਮਲਾ ਮਾਇਆ ॥ ਬੰਦਹਿ ਚਉਸਠ ਜੋਗਿਨ ਛਾਯਾ ॥ ਬੰਦਤ[੯] ਬਨ ਉਪਬਨ ਤ੍ਰਿਨ ਮੇਰਾ ॥ ਬੰਦਤ ਬਰਨ ਬਾਸਕੀ ਕੁਬੇਰਾ ॥ ਬੰਦਹ ਖਗ ਮ੍ਰਿਗ ਚਾਰੋ ਖਾਨੀ ॥ ਬੰਦਤ ਮਨ ਮਨਸਾ ਬੁਧਿ ਬਾਨੀ ॥ ਬੰਦਤ ਅਸੁਰ ਚਰਾਚਰ[ੲ] ਜੰਤੰ ॥ ਬੰਦਤ ਕੀਟ ਪੰਤਗ ਅਨੰਤੰ ॥ ਬੰਦਤ ਬ੍ਰਹਮਾਨੀ ਰੁਦ੍ਰਾਨੀ ॥ ਬੰਦਤ ਭੂਤਾਨੀ ਇੰਦ੍ਰਾਨੀ ॥ ਬੰਦਤ ਤਟ ਤੀਰਥ ਖਟ ਦਰਸਨ ॥ ਬੰਦਤ ਦੇਵ ਦੇਵਾਲਯ ਹਰਸਨ ॥ ਬੰਦਹ ਗੰਗ ਜਮੁਨ ਤਟ ਤੀਰਥ ॥ ਬੰਦਤ ਸਾਗਰ ਤਪੈ ਭਾਗੀਰਥ ॥ ਬੰਦਹ ਜੋਗੀ ਜੰਗਮ ਨਾਥਾ ॥ ਬੰਦਤ ਸ੍ਰੁਤਿ ਸਾਸਤ੍ਰ ਖਟ ਗਾਥਾ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਤੋ (ਅਸ)
[੨]ਆਪਨਮੋ (ਅਸ)
[੩]ਹਮਾਰੋ (ਖਕ, ਅਸ)
[੪]ਜੀਵਨ (ਅਸ)
[੫]ਸੰਗ (ਅਸ)
[੬]ਜਬ ਜਲ ਘਟਤ (ਅਸ)
[੭]ਸੰਘਾਰੋ (ਅਸ)
[੮]ਪ੍ਰਨਮੋ (ਅਸ)
[੯]ਬੰਦਹਿ (ਅਸ)
[੧੦]ਮੁਨ (ਅਸ)
[੧੧]ਸਮਾਧ (ਖਕ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਪ੍ਰੇਮਬਸ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

॥ ਬੰਦਹ ਜਲ ਜੀਵਨ ਨਭਚਾਰੀ ॥ ਬੰਦਤ ਖੇਚਰ ਭੂਚਰ ਤ੍ਰਿਨਹਾਰੀ ॥ ਬੰਦਹ ਜਤੀ ਸਤੀ ਸਨਜਾਸੀ ॥ ਬੰਦਹ ਤਪੀ ਤਪੇ ਜਗਿਜਾਸੀ ॥ ਬੰਦਹ ਬਿਆਸ ਪਰਾਸਰ ਜੈ ਮੁਨਿ ॥ ਬੰਦਤ ਗੋਤਿਮ ਬਸਿਸਟ ਅੰਗਰਾਸਨ ॥ ਬੰਦਹਿ ਧ੍ਰੂ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਸਨਕਾਦਾ ॥ ਬੰਦਤ ਸੁਕ ਅੰਬਰੀਕ ਅਹਿਲਾਦਾ ॥ ਬੰਦਤ ਚੱਕ੍ਰਵੈ ਪ੍ਰਿਥੀ ਛਿਤੀਸਾ ॥ ਬੰਦਹ ਸੰਭੂ ਮਨੁ ਗਿਰ ਈਸਾ ॥ ਬੰਦਤ ਕਿੰਨਰ ਜਛ ਭੁਜੰਗਾ ॥ ਬੰਦਹ ਕੀਟ ਪਤੰਗ ਬਿਹੰਗਾ ॥ ਬੰਦਤ ਜੋਧ ਮਹਾਬਲ[ੳ] ਤੁਧਨੋ ॥ ਬੰਧਹ ਸੂਰਬੀਰ ਜਗ ਤੁਧਨੋ ॥ ਅਸੰਖ ਤਪੀਸੁਰ ਸਾਧਤ ਤੁਧਨੋ ॥ ਅਸੰਖ ਭਗਤ ਆਰਾਧਤ ਤੁਧਨੋ ॥ ਅਸੰਖ ਜੋਗੀਸ੍ਵਰ ਧਜਾਵਤ ਤੁਧਨੋ ॥ ਅਸੰਖ ਮੁਨੀਸ੍ਵਰ ਗਾਵਤ ਤੁਧਨੋ ॥ ਅਸੰਖ ਸੇਖ ਨਾਰਦ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ॥ ਅਸੰਖ ਬੇਦ ਪਊਰਾਣ ਇੰਦ੍ਰਾਦਕ ॥ ਗਾਵਤ ਧਿਆਵਤ ਅੰਤ ਨ ਪਾਵਤ ॥ ਹਾਰ ਪਰੇ ਸਭ ਨੇਤ ਬਤਾਵਤ ॥ ਅਤਿ ਅਗਾਹ ਬਿਅੰਤ ਨਮਾਮੰ ॥ ਦਾਸ ਜਾਨ ਕਰ ਹੋਹੁ ਸਹਾਮੰ ॥ ਸਦ ਬਲਿਹਾਰ ਜਾਵੋ ਲਖ ਵਾਰੀ ॥ ਦਾਸ ਜਾਨ ਮੁਹਿ ਲੇਹੁ ਉਬਾਰੀ ॥ ਹਉ ਮਤ ਮੰਦ ਅਲਪ ਮਤਿ ਹਉਰਾ ॥ ਤੁਮ ਸਮਰਥ ਸਭਨ ਸਿਰਮਉਰਾ ॥ ਸਕਲ ਦੁਆਰ ਤਜ ਪਰਿਓ ਸਰਨਾਈ ॥ ਦਾਸ ਜਾਨ ਮੁਹਿ ਲੇਹੁ ਬਚਾਈ ॥੧॥੨॥੨੮੯੮॥ ਅਥ ਮੁਨਾਜਾਤ ॥ ਬੰਦ ਬਹਰ ਤਵੀਲ ਲਿਖਯਤੇ ॥ ਬੰਦ ਯਿਜਜਾ ॥ ਐ ਖਾਲਕ ਗਫਾਰ[੧] ਤਕੀਏਗਾਹ ਹਰ ਦੋ ਆਲਮ ਦੋ ਜਹਾ ॥ ਹਮੈ ਹਾ ਸਰਬ ਸਿਜਦੈ ਨਗੂ ਬ ਦਰੇ ਤੋ ਸਿਜਦੈ ਰਸਾ ਵਸਫ਼ ਕੁਨਾ ॥ ਹਜਰਤੇ ਬੇਚੂੰਨ ਖੁਦਾਵੰਦ ॥ ਪਾਕ ਮੁਬਰ੍ਰਾ ਰਾ ਜੇਹਮੁਸੈ[੨] ॥ ਵੋ ਮੂਹੀਤ ਅਸਤ ਦਰ ਹਮੈ ਸੈਯੂਨ ॥ ਬੈ ਨਿਆਜ ਅਸਤ ਜੇ ਹਮੈ ॥ ਹਲਕੈ ਬੰਦਗੀਅਤ ਦਰ ਗੋਸ ਮਲਾਇਕਾ ਰਵਾ ॥ ਓਕਾਮਤ[ਅ] ਅਤਾਇਤ ਬਸਤੈ ਦ੍ਰਰਜਾ ਤੋ ॥ ਮਹਕੂਮ ਤਰਅੰਦ ॥ ਫ਼ਰਮਾ ਬਰਅੰਦ ॥ ਖ੍ਵੈ[੩] ਤਲਬੰਦ ਦਾਦੈ ਤੋ ਖੁਰੰਦ ॥ ਅਜ ਖੁਦਾਨ[੪] ਬਜਲ ਤੋ ਪ੍ਰਵੁਰਸਅੰਦ ਦਰ ਹਰ ਲਜੈ ਸੁਕ੍ਰ ਗੁਜਾਰਅੰਦ ॥ ਸੋਇ ਜਜਵੋ ਨਿਆਜ ॥ ਬ ਦਰੇ ਖਾਕ ਤ ਮਲੰਦ ॥ ਤੋਬੈ ਕੁਨੰਦ ॥ ਬ ਬਖਸ ਜੁਰਮ ਹਾਏ ਸੰਗੀਨ ਮਾ ॥ ਚਸਮ ਦਾਰ ਮਾ ਅਜ ਯਕ ਨਜ੍ਰ ਤੁਰ ਫਤੁਲ ਐਨ ਨਿਗਰ ॥ ਸ੍ਰਮਸਾਰ ਅਜ ਕਿਰਦਾਰ ਖੁਦੀ ਵਰਾਏ ਫਜਲ ਵੋ ਅਤਾਚ ਹੇ ਚਾਰੇ ਨ ਬੀਨੰਦ ॥ ਆਹ ਵੋ ਫ਼ਰਯਾਦ ਬ ਦਰਗਾਹ ਰਸਾਨੰਦ ॥ ਉਜਰ ਖਾਹਅੰਦ ਪਨਾਹ ਤ ਆਮਦੰਦ ॥ ਸਲਾਮਤ ਹਸਤੰਦ ॥ ਯਕੇ ਅਜ ਬੰਦਗਾਨ ਬੰਦੈ ਦਰਗਾਹ ਤਮੰਨ ਬੰਦੈ ਬੇਚਾਰੈ ॥ ਇਦਬਾਰੈ ॥ ਆਵਾਰੈ ॥ ਅਕਾਰੈ ॥ ਬਜਾਰੈ ॥ ਤਰਾਰੈ ॥ ਦੀਵਾਨੈ ॥ ਵੋ ਸਉਦਾ ॥ ਸਿਫਲੈ ॥ ਵੋ ਕਮੀਨੈ ॥ ਦੂਨੈ ॥ ਗਾਇਬਾਨੈ ॥ ਹੈਵਾਨੈ ॥ ਬੁਲਹਵਸੈ ॥ ਅਬ ਲਹਜੇ ਹਮੈ ਤਉਰ ਤਰੀਕਤ ਨ ਅਦਬ ॥ ਸਾਨ ਬੇ ਅਦਬਾ ॥ ਵੋ ਬੇਤਮੀਜਾ ॥ ਜੁਰਮਕਾਰਾ ॥ ਗੁਨਹਗਾਰਾ ॥ਇਾਬਾਰਾ ॥ ਅਵਾਰਾ ॥ ਉਫਤਾਦੈ ॥ ਬੇਚਾਰੈ ॥ ਸੁਦਕਾਰੈ ॥ ਕਮਖਿਰਦੈ ॥ ਬੇਖਿਰਦੈ ॥ ਕਮਜਰਫ੍ਰੈ ॥ ਬੈਠੁਨ ਰੈ ॥ ਪੁਰਗੁਨ ਹੈ ॥ ਆਈਆਸੈ ॥ ਅਉਬਾਸੈ ॥ ਗੁਮਨਾਕੈ ॥ ਗਮਖੁਰਦੈ ॥ ਅਜੁਰਦੈ ॥ ਅਲੂਦੈ ॥ ਬੇਹੂਦੈ ॥ ਫਰਜੂਦੈ ॥ ਨਾ ਬੂਦੈ ॥ ਰੰਜੀਦੈ ॥ ਪੇਚੀਦੈ ॥ ਪਸਮਾਦੈ ॥ ਦਰਮਾਦੈ ॥ ਪ੍ਰੇਸਾਨੈ ॥ ਪਸੇਮਾਨੈ ॥ ਗਮਖੁਰਦੈ ॥ ਗਮ ਬੁਰਦੈ ॥ ਆਜੁਰਦੈ ॥ ਅਲੂਦੈ ॥ ਕਮਤਰ ਜ ਹਮੈ ॥ ਦਸਤ ਬਸਤੈ ॥ ਦਿਲ ਖਿਸਤੈ ॥ ਬਿ ਸਕਸਤੈ[੫] ॥ ਅਸੁਫਤੈ ॥ ਗੁਸਿਸਤੈ ॥ ਸਬ ਸਿਜਦੈ ਵੋ ਜਾਰੀ ॥ ਚਸਮ ਅਫੂਕਾਰੀ ॥ ਹਮੈ ਵਕਤ ਨਾਲਾ ॥ ਵੋ ਫਰਿਆਦਾ ਆਹ ਕਸਾ ॥ ਤੋਬੈ ਵੋ ਸ੍ਰਮਸਾਰੀ ॥ ਤਪਾਕਾ ॥ ਮਜਬੂਰੀ ॥ ਮਾਜੂਰੀ ਹਰ ਲਹਜੈ ॥ ਮਸਬੂਰੀ ॥ ਤਿਸਨੈ ਕਾਮ ॥ ਆ ਚਸਮੈ ਜਲਾਲ ਵੋ ਬਜਲ ॥ ਹਮ ਚਨੀਂ[੬] ਮਨ ਬੰਦੈ ॥ ਕਮੀਨੈ ॥ ਬੇ ਪਾਇਆਨ ॥ ਵ ਬੇ ਸ੍ਰੋ ਸਾਮਾਨ ॥ ਇਕ ਆਸ ਨਿਰੰਕਾਰ ॥੧॥ ਛੰਦ ਮੁਨਾਜਾਤ ॥ ਸਾਇਆਨ ਹਮੈ ਤਉਰ ਅਸਤ ਪ੍ਰਵਦਗਾਰ ਬੇ ਚੂੰ ॥ ਲਾਸਾਨੀ ॥ ਵੋ ਬੇਨ ਮੂੰਨਅਸਤ ॥ ਗਫਾਰ ਬੇਚਗੂਨ ਅਸਤ ॥ ਹਮੈ ਦਰ ਵਸਫ਼ ਤੋ ਲਾਲਅੰਦ ਬਕੁਮ ਕਿੰਗਸ ॥ ਵਹਮ ਵੋ ਖਜਾਲ ਪਸਮਾਦੈ ਜੇ ਜੁੰਬਸ ॥ ਮੁਬਰਰਾ ਜੇ ਹਮੇ ਸੈ ਅਸਤ ॥ ਅਜ fen k; 'r [wkB'po so] Bkw n; s iq ipkb ਲਾ ਏਜਾਲ ਲਾ ਏਮੂਤ[੭] ਅਸਤ ॥ ਬਖਸਿੰਦੈ ਹਮੈ ਕੂੰਤ ਅਸਤ ॥ ਤਕਵਾਏ ਹਮੈ ਖਲਕ ਅਸਤ ॥ ਮੁਬਦਾਇ ਹਮੈ ਮੁਲਕ ਅਸਤ ॥ ਚੇ ਇਨਸੀ ॥ ਚੇ ਜਿਨਸੀ ॥ ਚੇ ਅਲਵੀ ॥ ਚੇ ਸਿਫਲੀ ॥ ਨਸੇਬੀ ॥ ਚੇ ਫਰਾਜੀ ॥ ਚੇ ਜਿੰਨੀ ॥ ਚਿ ਇੰਨੀ ॥ ਜਮਾਤਾਤ ॥ ਵੋ ਹੈਵਾਨਾਤ ॥ ਨਬਾਤਾਤ ॥ ਪਰਿੰਦ ਗਾਨ ॥ ਚੇ ਆਬੀ ॥ ਚੇ ਬਾਦੀ ॥ ਚੇ ਨੂਰੀ ॥ ਚੇ ਹੂਰੀ ॥ ਚੇ ਗੋਰਾ ॥ ਚੇ ਮੋਰਾ ॥ ਚੇ ਦੇਵ ਮਲਕ ਰੂਹਾ ॥ ਚੇ ਅਫਰੀਤ ਆਹਰਮਨਗਾ ॥ ਚੇ[ੲ] ਗੂਲਾ ॥ ਚੇ ਸੈਤਾ ॥ ਚੇ ਆਦਮ ॥ ਚੇ ਮਰਦਮ ॥ ਚੇ ਇਨਸਾ ॥ ਚੇ ਰੂਹੀ ॥ ਤਾਇਰ ॥ ਤਯੂਰ ਪਰਰਾਂ॥ ਅਨਕਾ ॥ ਉਕਾਬਾ ॥ ਚਰਗਾ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਗਹਫਾਰ (ਅਸ)
[੨]ਜਿਹਮੁਸੈ (ਅਸ)
[੩]ਖੈਰ (ਅਸ)
[੪]ਖਜਾਨੈ (ਅਸ)
[੫]ਬੇਕਸਤੈ (ਅਸ)
[੬]ਰੰਗੀ (ਅਸ)
[੭]ਲਾਇਜਲ ਲਾਇ ਮੌਤ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਬਹਾਬਲ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਵੋਕਮ੍' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਚੂ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

॥ ਸ੍ਰੀ ਮੁਰਗਾ ॥ ਮਲਖ ਮੋਰੋ ॥ ਕੂਹੀ ॥ ਵੋ ਕਾਹੀ ॥ ਵੋ ਕੋਹੀ ॥ ਚੇ ਮਾਹੀ ॥ ਚੇ ਜਲੂ ॥ ਚੇ ਆਫੀ ॥ ਚੇ ਕਜਦੁਮ ॥ ਨਿਹੰਗੋ ॥ ਪਿਲੰਗੋ ॥ ਗੋਰਾ ॥ ਗਵਜਨਗਾਂ ॥ ਗਿਜਾਲ ਮਾਰਾਂ ॥ ਸਹ ਜੋਰਾਂ ॥ ਕਮਜੋਰਾਂ ॥ ਸਬ ਕੋਰਾ ॥ ਕਮ ਖੋਰਾ ॥ ਗਮਖੋਰਾ ॥ ਗਰੀਬਾ ॥ ਯਤੀਮਾ ॥ ਬੇ ਪਾਇਆ ॥ ਬੇ ਸਾਮਾ ॥ ਕਮ ਰੁਜਰਾ[੧] ॥ ਤਵਾਨਾ ॥ ਨਾ ਤਵਾਨਾ ॥ ਬੁਰਾਨਾ ॥ ਚੇ ਪੀਰਾ ॥ ਤਿਫਲਾ ॥ ਬੇ ਚਾਰੈ ॥ ਲਾਚਾਰੈ ॥ ਚੇ ਚਾਰੈ ॥ ਖਿਰਦਾ ॥ ਬੈ ਖਿਰਦਾ ॥ ਦਾਨਾ ॥ ਚੇ ਨਾਦਾ ॥ ਫਰਜਾਨਾ ॥ ਹੁਕਮਾਇਆ ॥ ਨਾ ਜਾਰਾ ॥ ਤਨ ਦੁਰਸਤਾ ॥ ਖਮ ਪੁਸਤਾ ॥ ਕਸਾਯਾ ॥ ਚੇ ਬੇ ਕਸਾਯਾ[ੳ] ॥ ਗਦਾਯਾ[੨] ॥ ਸੁਪਹੀਦਾ ॥ ਨਵਾਇਆ ॥ ਬੇ ਨਵਾਇਆ ॥ ਬਖਤਿਯਾਰਾ ॥ ਚੇ ਬਦ ਬਖਤਾ ॥ ਕਮ ਜਰਫਾ ॥ ਹੁਸਨ ਸੀਰਤ ॥ ਕੁਫਾਰਾ ॥ ਗਬਰ ਤੁਰਸਾ ॥ ਬੀਨਾ ॥ ਨਾ ਬੀਨਾ ॥ ਚੇ ਗੁਮਰਹ ॥ ਚੇ ਬਾਰਹ ॥ ਚੇ ਦਵਲਾ ॥ ਚੇ ਫੁਕਰਾ ॥ ਚੇ ਮਿਸਕੀ ॥ ਚੇ ਗੁਰਬਾ ॥ ਹਕ ਪਸਤਾ ॥ ਕੁਫਾਰਾ ॥ ਅਗਿਆਰਾ ॥ ਚੇ ਯਾਰਾ ॥ ਯਗਾਨੈ ॥ ਚਿ ਬਿਆਨੈ ॥ ਜਲ ਸਾਨੈ ॥ ਨਜਦੀਕੀ ॥ ਚੇ ਦੂਰੀ ॥ ਮਹਜੂਰੀ ॥ ਰੰਜੂਰੀ ॥ ਮਸਰੂਰੀ ॥ ਚੇ ਸਾਬਰ ॥ ਬੇ ਸਬ੍ਰਾ ॥ ਅਸੂਦਾਂ ॥ ਅਲੂਦਾਂ ॥ ਨਾ ਬੂਦਾਂ ॥ ਬੇ ਹੂਦਾਂ ॥ ਚੇ ਰਕਸਾ ॥ ਚੇ ਜੋਏਯਾ ॥ ਚੇ ਗਿਰੀਯਾ ॥ ਚੇ ਖੂੰਦਾ ॥ ਅਲਹਾਨੀ ॥ ਫੁਰਕਾਨੀ ॥ ਕੁਰਾਨੀ ॥ ਦੁਰਾਨੀ ॥ ਜਬੂਰੀ ॥ ਤਉਰੇਤੀ ॥ ਅੰਜੀਲੀ ॥ ਸੁਬਹਾਨੀ ॥ ਬੁਤਾਨੀ ॥ ਮਸਤਾ ॥ ਅਲਮਸਤਾ ॥ ਬੁਲ ਹਵਸਾ ॥ ਦਿਲ ਖਿਸਤਾ ॥ ਦੀਵਾਨੈ ॥ ਫ਼ਰਜਾਨੈ ॥ ਕਮ ਸੁਖਨਾ ॥ ਨਾ ਸੁਖਨਾ ॥ ਰੰਜੂਰਾ ॥ ਖੁਸਨੂਦਾ ॥ ਬੇਹਬੂਦਾ ॥ ਖੁਸਬੂਦਾ ॥ ਗਿਰੀਆਨਾ ॥ ਨਾਲਾਨਾ ॥ ਚੇ ਨਾਜਾ ॥ ਚੇ ਸਾਦਾ ॥ ਚੇ ਫਰਹਾ ॥ ਗਮ ਜੁਦਗਾ ॥ ਨਾਲੀਦੈ ॥ ਖੁੰਦੀਦੈ[੩] ॥ ਮੇਚੀਦੈ[੪] ॥ ਤਫੁਸਿੰਦੈ ॥ ਜੋਸਿੰਦੈ ॥ ਰਕਸਿੰਦੈ ॥ ਪੋਇੰਦੈ ॥ ਜੋਇੰਦੈ ॥ ਜਾਨਾ ॥ ਬੇ ਜਾਨਾ ॥ ਚੇ ਦੀਨਾ ॥ ਬੇ ਦੀਨਾ ॥ ਸੁਪਹੀਦਾ ॥ ਮਹਕੂਮਾ ॥ ਚਿ ਗਰਬੀ ॥ ਚਿ ਸਰਕੀ ॥ ਸਮਾਲਾ ॥ ਵੋ ਜੁਨੂਬਾ ॥ ਚੇ ਅਰਸੀ[ਅ] ॥ ਚੇ ਕੁਰਸੀ ॥ ਚੇ ਫਰਸੀ ॥ ਚੇ ਮੁਰਕੀ ॥ ਚੇ ਮੀਨਾ ॥ ਚੇ ਚੀਨਾ ॥ ਚੇ ਤਿਬਤ ॥ ਕੰਧਾਰੀ ॥ ਗਰਦੇਜੀ ॥ ਚੇ ਤੂਸੀ ॥ ਚੇ ਹੂਸੀ ॥ ਚੇ ਰੂਮੀ[੫] ॥ ਚੇ ਸਿੰਧੀ ॥ ਕਾਊਸੀ ॥ ਜਾਮੂਸੀ ॥ ਸਾਮੀ ॥ ਹਿੰਦਾਨੀ ॥ ਜਾਬੁਲਸਤਾਨੀ ॥ ਖਾਰ ਜਮੀ ॥ ਖਾਰਾ ॥ ਬੁਖਾਰਾ ॥ ਚੇ[ੲ] ਕਾਬੁਲ ॥ ਚੇ ਬਾਬੁਲ ॥ ਚੇ ਜਾਬੁਲ ॥ ਸੁਲੈਮਾਨੀ ॥ ਦਾਊਦੀ ॥ ਮਸੀਹਾ ॥ ਅਲਮਾਏ ॥ ਚੇ ਅਰਮਨ ॥ ਚੇ ਫਾਰਸ ॥ ਚੇ ਚੀਨੀ ॥ ਮਾ ਚੀਨੀ ॥ ਖੁਰਾਸਾਨੀ ॥ ਚੇ ਬਲਖੀ ॥ ਬਦਖਸੀ ॥ ਚੇ ਹਬਸੀ ॥ ਚੇ ਜੰਗੀ ॥ ਬੁਗਦਾਦੀ ॥ ਚੇ ਸੋਰੀ ॥ ਚੇ ਗੋਰੀ ॥ ਮੁਲਕਾਹਾਂ[੬] ॥੨॥

ੴ ਛੰਦ ਮੁਨਾਜਾਤ ॥ ਦੜਵੀ[੭] ॥ ਤਈਲੰਗੀ ॥ ਮਹਰਾਸਟ੍ਰੀ ॥ ਗੁਜਰਾਤੀ ॥ ਮਦ ਰਾਜੀ ॥ ਅਉ ਪੂਲੀ ॥ ਚੇ ਬਰਮਾ ॥ ਚੇ ਖਿਰਈ ॥ ਖਿੰਗੀ ॥ ਰਖਿੰਗੀ ॥ ਮ੍ਰਿਦੰਗੀ ॥ ਮਕਰਾਨੀ ॥ ਫਰਹੰਗੀ ॥ ਕਸਮੀਰੀ ॥ ਦਿਲਵਾਲੀ ॥ ਲਾਹੌਰੀ ॥ ਮੁਲਤਾਨੀ ॥ ਪਸਉਰੀ ॥ ਉਤ੍ਰਾਧੀ ॥ ਗਿਰਵਾਸੀ ॥ ਉਦਾਸੀ ॥ ਸੰਨਿਆਸੀ ॥ ਬੇਰਕਤੀ ॥ ਆਸਕਤੀ ॥ ਚੇ ਸਕਤੀ ॥ ਚੇ ਸਈਬੀ ॥ ਨਿਸਪ੍ਰੇਹੀ ॥ ਬੈਰਾਗੀ ॥ ਬਿਯੋਗੀ ॥ ਸੰਜੋਗੀ ॥ ਪ੍ਰਯੋਗੀ ॥ ਉਤਜੋਗੀ[੮] ॥ ਤਜਾਗੀ ॥ ਚੇ ਯੋਗੀ ॥ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ॥ ਪ੍ਰਮਹੰਸਾ ॥ ਚੇ ਦੰਡੀ ॥ ਚੇ ਮੁੰਡੀ ॥ ਚੇ ਲੁੰਜੀ ॥ ਚੇ ਮੁੰਜੀ ॥ ਚੇ ਕਾਚਨ ॥ ਨਿਸ ਕਾਚਨ ॥ ਨੇਮੀ ॥ ਚੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ॥ ਆਚਾਰੀ ॥ ਬਿਚਾਰੀ ॥ ਅਨਚਾਰੀ ॥ ਬਿਵਹਾਰੀ ॥ ਪੂਜਾਰੀ ॥ ਅਧਿਕਾਰੀ ॥ ਬ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ॥ ਅਨ ਆਹਾਰੀ ॥ ਤ੍ਰਿਨਾਹਾਰੀ ॥ ਫਲਹਾਰੀ[੯] ॥ ਜਲਹਾਰੀ ॥ ਬਯੁਆਹਾਰੀ[੧੦] ॥ ਪਉਨਾਹਾਰੀ ॥ ਇਕ ਆਹਾਰੀ ॥ ਬਹੁ ਆਹਾਰੀ ॥ ਚੇ ਤਾਪਸ ॥ ਚੇ ਜਾਪਸ ॥ ਚੇ ਰਾਖਸ ॥ ਚੇ ਭੂਖਸ ॥ ਅਸ੍ਰਾਗੀ ॥ ਪ੍ਰਾਨਾਯੇਯਾਮੀ[੧੧] ॥ ਸਾਹੋਦੀ[੧੨] ॥ ਚੇ ਜੰਤ੍ਰੀ ॥ ਚੇ ਤੰਤ੍ਰੀ ॥ ਚੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ॥ ਸੁ ਤੰਤ੍ਰੀ ॥ ਪਰਤੰਤ੍ਰੀ ॥ ਚੇ ਕਰਮੀ ॥ ਚੇ ਧਰਮੀ ॥ ਚੇ ਭਰਮੀ ॥ ਅਕਰਮੀ[ਸ] ॥ ਬੇਦੀ ॥ ਪਉਰਾਨੀ ॥ ਕਰਮਕਾਡੀ ॥ ਪਾਸੰਡੀ[੧੩] ॥ ਚੈ ਜੰਨੀ[੧੪] ॥ ਨਿਸਿਧੀ ॥ ਚੇ ਮੋਹੀ ॥ ਨ੍ਰਿਮੋਹੀ ॥ ਮਾਗਧੀ ॥ ਮਾਘੇਲੇ ॥ ਚੇ ਬੰਗਸੀ ॥ ਬੁੰਦੇਲੇ ॥ ਦਿਲਵਾਲੀ ॥ ਬੰਗਾਲੀ ॥ ਅੰਤ੍ਰਾਲੀ ॥ ਦਖਨਾਧੀ ॥ ਸਿੰਧੀ ॥ ਨਗਿੰਦੀ ॥ ਜਲਬਿੰਦੀ ॥ ਅਗਾਸੀ[੧੫] ॥ ਪਤਾਲੀ ॥ ਕਛੀ ॥ ਇਸ ਕਛੀ ॥ ਪੂਰਦ ਕੇਸੀ ॥ ਗੋਖਾ ॥ ਮਾਯਾਵੀ ॥ ਪ੍ਰੇਤਾਸਕ ॥ ਦੇਵਾਨਸਕ ॥ ਭੂਤਾਂਨਸਕ ॥ ਅਸੁਰਾਨਸਕ ॥ ਨਿਛਤ੍ਰੀ ॥ ਜਤਧਾਰੀ ॥ ਬ੍ਰਿਤਹਾਰੀ ॥ ਦ੍ਰਿਗ ਅੰਬਰ ॥ ਮੁਨੇਸ੍ਵਰ ॥ ਤਾਪੇਸ੍ਵਰ ॥ ਰਿਖੇਸ੍ਵਰ ॥ ਜੋਗੇਸ੍ਵਰ ॥ ਭੋਗੇਸ੍ਵਰ ॥ ਰਾਜੇਸ੍ਵਰ ॥ ਭੀਖਕ ॥ ਭੇਖਾਰੀ ॥ ਪ੍ਰੇਆਸੀ ॥ ਅਪ੍ਰੇਯਾਸੀ ॥ ਅਨਿਯਾਸੀ ॥ ਉਪਵਾਸੀ ॥ ਕ੍ਰਿਤੀ ॥ ਅਪਕ੍ਰਿਤੀ ॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਉਜਰਾਂ (ਅਸ)
[੨]ਰਾਦਾਯਾ (ਅਸ)
[੩]ਪੇਚੀਦੈ (ਅਸ)
[੪]ਖੂਦੀਦੈ (ਅਸ)
[੫]ਰੂਸੀ (ਅਸ)
[੬]ਮੁਲਕਾ ਰਾ (ਅਸ)
[੭]ਦ੍ਰਾੜਵੀ (ਅਸ)
[੮]ਉਦਜੋਗੀ (ਅਸ)
[੯]ਫਲਧਾਰੀ (ਅਸ)
[੧੦]ਬਾਯੁਹਾਰੀ (ਅਸ)
[੧੧]ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮੀ (ਅਸ)
[੧੨]ਸਾਰੋਦੀ (ਅਸ)
[੧੩]ਪਾਸੰਚੀ (ਅਸ)
[੧੪]ਚੇ ਜੈਨੀ (ਅਸ)
[੧੫]ਆਕਾਸੀ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਕਮਾਨਾ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਅਸਰੀ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਦੇ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਸੁਕ੍ਰਿਤੀ ॥ ਅਨਕ੍ਰਿਤੀ ॥ ਕੁਕ੍ਰਿਤੀ ॥ ਦੁਸਕ੍ਰਿਤੀ ॥ ਜੀਵੀ ॥ ਉਪਜੀਵੀ ॥ ਬ੍ਰਿਤੀ ॥ ਅਨ ਬ੍ਰਿਤੀ ॥ ਅਪਵਿਰਤੀ ॥ ਦ੍ਵੀਪੀ ॥ ਸ੍ਨਦੀਪੀ[੧] ॥ ਉਪਦੀਪੀ ॥ ਖੰਡੀ ॥ ਵਰਭੰਡੀ ॥ ਗੀਤੀ ॥ ਸੀਗੀਤੀ ॥ ਚੇ ਨਾਚਕ ॥ ਚੇ ਨ੍ਰਿਤਕ ॥ ਚੇ ਗਾਇਨ ॥ ਚੇ ਛੰਤੀ[ੳ] ॥ ਖੜ ਸਾਸਤ੍ਰੀ ॥ ਵੇਦਾਤੀ ॥ ਨਯ ਯਾਯਕ ॥ ਬ੍ਰਹਮਗਿਆਨੀ ॥ ਬਿਗਜਾਨੀ ॥ ਸੁਰਗਜਾਨੀ ॥ ਗੁਰ ਗਿਆਨੀ ॥ ਅਗਜਾਨੀ ॥ ਬਿਦਜਾ ॥ ਅਬਿਦਜਾ ॥ ਸੁਬਿਦਜਾ ॥ ਉਪਵਿਦਯਾ ॥ ਚੇ ਪੰਡਿਤ ॥ ਚੇ ਕੋਬਿਦ ॥ ਚੇ ਦੁਰਜਨ ॥ ਚੇ ਸੁਰਜਨ ॥ ਚੇ ਸਜਨ ॥ ਆਸਜਨ ॥ ਚੇ ਮਿਤ੍ਰੰ ॥ ਚੇ ਸਤ੍ਰੰ ॥ ਚੇ ਅੰਗੰ ॥ ਚੇ ਤੇਗੰ ॥ ਮਾਨੀ ॥ ਅਨਮਾਨੀ ॥ ਅਪਮਾਨੀ ॥ ਅਤਮਾਨੀ ॥ ਅਭਿਮਾਨੀ ॥ ਕਾਮੀ ॥ ਅਨਕਾਮੀ ॥ ਸਾਕਾਮੀ ॥ ਅਹੰਕਾਰੀ ॥ ਚੇ ਕ੍ਰੋਧੀ ॥ ਚੇ ਬੋਧੀ ॥ ਚੇ ਜੋਧੀ ॥ ਸੰਮੋਧੀ ॥ ਬਿਰੋਧੀ ॥ ਅਨਕ੍ਰੋਧੀ ॥ ਖੇਮੀ ॥ ਅਖੇਮੀ ॥ ਜਗਜਾਸੀ ॥ ਚੇ ਸਿਖਾ ॥ ਦਿਛਤ ॥ ਅਨਦਿਛਿਤ ॥ ਉਪਦਿਛਿਤ ॥ ਨ੍ਰਿਬਾਨੀ ॥ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ॥ ਸਮਾਧੀ ॥ ਅਨਸਾਧੀ ॥ ਬਿਆਧੀ ॥ ਅਨ ਬਿਆਧੀ ॥ ਉਪਵਾਧੀ ॥ ਚੇ ਬਾਦੀ ॥ ਅਪਬਾਦੀ[੨] ॥ ਬਿਸਾਦੀ ॥ ਬਾਦੀ ॥ ਬਿਬਾਦੀ ॥ ਗਰੰਥੀ ॥ ਚੇ ਲੇਖਕ ॥ ਨਿਜਮਤੇ ॥ ਉਨਮਤੇ ॥ ਆਪਤੇ ॥ ਬਿਪਤੇ ॥ ਬਿਗੁਤੇ ॥ ਸਾਮ੍ਰਥੀ ॥ ਆਸਾਮ੍ਰਥੀ ॥ ਜੂਥਪ ॥ ਉਪ ਜੂਥਪ ॥ ਚੇ ਅਤਲੀ ॥ ਚੇ ਬਿਤਲੀ ॥ ਚੇ ਸੁਤਲੀ ॥ ਚੇ ਤਲਾਤਲੀ ॥ ਮਹਾਤਲੀ ॥ ਰਸਾਤਲੀ ॥ ਪਤਾਲੀ ॥ ਚੇ ਭਉਮੀ ॥ ਚੇ ਗਗਨੀ ॥ ਚੇ ਸ੍ਵਰਗੀ ॥ ਅਪਬਰਗੀ ॥ ਉਪਬਰਗੀ ॥ ਅਪਸਰਗੀ ॥ ਚੇ ਮਾਤਲ ॥ ਚੇ ਭੂਤਲ ॥ ਚੇ ਮੋਖਛੀ[੩] ॥ ਚੇ ਮੁਕਤ ॥ ਆਰਾਧੀ ॥ ਬਿਰੋਧੀ ॥ ਸੰਸੀ ॥ ਪ੍ਰਸੰਸੀ ॥ ਸੰਕੀ ॥ ਆਸੰਕੀ ॥ ਨਿਹਸੰਕੀ ॥ ਨਯਯਾਯਕ ॥ ਬਜਾਕਰਨੀ ॥ ਬੇਦੀ ॥ ਉਪਬੇਦੀ ॥ ਚੇ ਰਿਚਈ ॥ ਚੇ ਸਾਖੀ ॥ ਮੀਮਾਸੀ ॥ ਪਾਤਾਂਜਲ ॥ ਸਾਧੂ ॥ ਅਨਸਾਧੂ ॥ ਚੇ ਖਤ੍ਰੀ ॥ ਚੇ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ॥ ਚੇ ਬਾਨਜ ॥ ਚੇ ਸੂਦ੍ਰ ॥ ਚੇ ਸੂਪਚ ॥ ਚੇ ਅਨਯ ਅਨਯ[੪] ॥ ਚੇ ਸਾਇਰ ॥ ਚੇ ਕਾਇਰ ॥ ਚਾ ਚਾਤੁਰ ॥ ਚੇ ਕਾਤੁਰ ॥ ਜਾਨੀ ॥ ਅਨਜਾਨੀ ॥ ਪ੍ਰਮਾਨੀ ॥ ਅਪ੍ਰਮਾਨੀ ॥ ਬਹੁਗਿਆਨੀ ॥ ਬਹੁ ਧਿਆਨੀ ॥ ਬਿਗਿਆਨੀ ॥ ਅਗਿਆਨੀ ॥ ਸਗਿਆਨੀ ॥ ਪੁਨ ਅਗ ਤਗ ਕੇਤੇ ॥ ਮੂ ਗਨਤੀ ਨ ਆਵੈ ॥ ਸਭ ਨੇਤਿ ਨੇਤਿ ਗਾਵੈ ॥ ਸਭ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਧਿਆਵੈ ॥ ਸਭ ਦੀਆ ਤਿਸ ਕਾ ਖਾਵੈ ॥ ਸਭ ਸ੍ਰਿਸ੍ਰ ਸਕਲ ਉਪਾਰਜਨ ॥ ਚੇ ਅੰਡਜ ॥ ਚੇ ਜੇਰਜ ॥ ਚੇ ਸੇਤਜ ॥ ਚੇ ਉਤਭੁਜ ॥ ਅਸਥਾਵਰ ॥ ਚੇ ਜੰਙਮ[੫] ॥ ਬਿਹੰਗਮ ॥ ਚੇ ਕੀਟ ॥ ਚੇ ਪਤੰਙਮ[੬] ॥ ਸਭ ਜਲਚਰ ॥ ਸਭ ਥਲਚਰ ॥ ਸਭ ਖੇਚਰ ॥ ਸਭ ਭੂਚਰ ॥ ਸਭ ਨਭਚਰ ॥ ਸਭ ਬਨਚਰ ॥ ਸਭ ਅਨਚਰ ॥ ਸਭ ਚਰ ਅਚਰ ਜੰਤੰ ॥ ਸਭ ਜੀਆ ਜੂਨ ਸ੍ਰਿਸਟੰ ॥ ਹਮੈ ਹਾ ਰੁਜਕ[੭] ਰਸਾਂ ॥ ਖਾਲਕ ਰਜਾ ਕਰ[੮] ॥ ਰਾਬਾਨਾ ॥ ਰਹਿ ਮਾਨਾ ॥ ਸੁਬਹਾਨਾ ॥ ਇਜਦਾਨਾ ॥ ਹਿਕਾਦਾਨਾ[੯] ॥ ਬੁਰਹਾਨਾ ॥ ਸੁਲਤਾਨਾ ॥ ਹਮ ਦਾਨਾ ॥ ਬੇ ਗੂੰਨਾ ॥ ਬੇ ਚੂਨਾ ॥ ਬੇ ਨਮੂਨਾ ॥ ਸੈਯੂਨ ॥ ਤੁਈ ਸਾਹ ਸਹਨਸਾਹਾ ॥ ਹਮੀਦਾ ॥ ਮਹਮੂਦਾ ॥ ਮਾਮੂਦਾ ॥ ਮਉਜੂਦਾ ॥ ਮਸਜੂਦਾ ॥ ਤੂੰ ਦਾਨਾ ॥ ਤੂੰ ਬੀਨਾ ॥ ਰਹਮਾਨਾ ॥ ਰਬਾਨਾ ॥ ਸੁਬਹਾਨਾ ॥ ਸੁਲਤਾਨਾ ॥ ਹਕ ਤਾਲਾ ॥ ਖੁਦਾ ਤਾਲਾ ॥ ਖੁਦਾਵੰਦਾ ॥ ਖਾਵਿੰਦਾ ॥ ਖੁਦ ਦਾਨਾ ॥ ਖੁਦ ਬੀਨਾ ॥ ਅਲਾਹੀ ਅਲਾਹਾ ॥ ਅਉਲਾ[੧੦] ਲਾ ਏਜਾਲਾ ॥ ਕਿਰਦਗਾਰਾ[ਅ] ॥ ਖੁਦਾਇ ਤਾਲਾ ॥ ਲਾਇ ਸਾਨਾ[ੲ] ॥ ਲਾਇਮੂਤਾ ॥ ਲਮ ਇਜਲਾ ॥ ਕਿਰਾ ਤਾਕਤ ਅਸਤ ਜੁਰਅਤ ॥ ਕੁਨਦ ਵਸਫ ਤੁਰਾ ਸੁਨਅਤ[੧੧] ॥ ਹਮੈ ਗੁੰਗ ਜੁਬਾ ਨੁਤਕ ॥ ਏਕ ਆਸ ਤੇਰੀ ਮੁਤਲਕ ॥ ਤੋ ਕ੍ਰਿਪਾਲਾ ॥ ਤੋ ਦਯਾਲਾ ॥ ਰਛਪਾਲਾ ॥ ਬਿਸ੍ਵਪਾਲਾ ॥ ਸੁਰ ਪਾਲਾ ॥ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਾ ॥ ਅਕਾਲਾ ॥ ਮਹਾਕਾਲਾ ॥ ਅਨਕਾਲਾ ॥ ਕਰਾਲਾ ॥ ਅਕਾਲ[ਸ] ਅਸਤ ॥ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਅਸ੍ਤੁ ॥ ਗੋਪਾਲ ਅਸ੍ਤੁ ॥ ਰਛਪਾਲ ਅਸਤ ॥ ਅਕਾਲ ਅਸਤ ॥ ਅਨਕਾਲ ਅਸਤ ॥ ਮਹਾਕਾਲ ਅਸਤ ॥ ਕ੍ਰਾਲ[ਹ] ਅਸਤ ॥ ਅਖੰਡ ਅਸ੍ਤੁ ॥ ਪ੍ਰਚੰਡ ਅਸ੍ਤੁ ॥ ਅਨਖੰਡਸ੍ਤੁ ॥ ਰਨਮੰਡ ਅਸ੍ਤੁ ॥ ਖਲਖੰਡ ਅਸ੍ਤੁ ॥ ਓਅੰਕਾਰਾ **॥੩॥੧॥੨੯੯੯॥** ਅਥ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਜੁਧ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਜੁਧ ਲਿਖਯਤੇ ॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਬਾਚ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਜੂ ਪ੍ਰਤਿ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਜਨਿੰਦ੍ਰ ਪੁਰਸੋਤਮ ਕੀਨ ਸਨਾਥ ਮੋਹਿ ਜਗ ਬੰਦਨ॥ ਰਿਸ ਕਰ ਸਾਰੰਗਪਾਨ ਗਹੇ ਪ੍ਰਭੁ ਦਾਸ ਹਕਾਰਤ ਅਸੁਰ ਨਿਕੰਦਨ ॥ ਮੋ ਸਮ ਆਜ ਸਭਾਗ ਅਸ ਕੋ ਹੈ ਜਾਹ ਪ੍ਰਚਾਰਤ ਸਮਰ ਨਿਰੰਜਨ ॥ ਦਾਸ ਜਾਨ ਮੁਰ ਕਰਤ ਸਹਾਰੋ ਆਵਾਗਵਨ ਕਾਟਤ ਦੁਖ ਭੰਜਨ **॥੪॥੩੦੦੦॥** ਬਿਸਨਪਦ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਜਾ ਦਰਸਨ ਕਉ ਚਹਤ ਸਭੀ ਮਿਲ ਬਿਧ ਭਵ ਸਕ੍ਰ ਸੇਸ ਸਨਕਾਦਿਕ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਸਨਦੀਪੀ (ਅਸ)
[੨]ਉਪਵਾਦੀ (ਅਸ)
[੩]ਮੁਮੋਛੀ (ਅਸ)
[੪]ਜੰਗਮ (ਅਸ)
[੫]ਪਤੰਗਮ (ਅਸ)
[੬]ਚੇ ਨਿਜਾਈ ॥ ਚੇ ਅਨਜਾਈ (ਅਸ)
[੭]ਰਿਜਕ (ਅਸ)
[੮]ਰਜਾਕਾ (ਅਸ)
[੯]ਹਕਦਾਨਾ (ਅਸ)
[੧੦]ਮਉਲਾ (ਅਸ)
[੧੧]ਸਨਅਤ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਦੰਫੀ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਕਿਕੁਦਗਾਰਾ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਲਾਸਨਾ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਅਕਲ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਕ੍ਰਾਧਾਲ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

॥ ਨਾਰਦਾਦਿ ਸਾਰਦ ਰਿਸ ਮੁਨਿ ਜਨ ਦੇਵ ਅਦੇਵ ਗੰਧ੍ਰਬ ਸਿਧ ਸਾਧਕ ॥ ਬਰਨ[ੳ] ਕੁਬੇਰ ਜਛ ਕਿੰਨਰ ਗਨ ਸੁਰ ਸਮੂਹ ਗਜਮੁਖ ਨਾਰਾਦਿਕ[ਅ] ॥ ਕਾਲ ਕੇ ਅਪਸਰਾ ਬਰੰਗਨ ਭੂਤ ਪਿਸਾਚ ਕਾਲ ਜਮ ਬਾਧਕ ॥੫॥੩੦੦੧॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਰਵਿ ਸਸਿ ਗਗਨ ਨਖਤ੍ਰ ਭੂਅ ਸਿੰਧਨ ਅਨਲ ਬਜਾਰ ਖਟ ਦਰਸ ਤਪੀਸ੍ਵਰ[੧] ॥ ਨਰ ਨਾਰੀ ਨਰਪਤਿ ਅਸਟ ਸਿਧੀ ਪਦਮਾ ਉਮਾ ਮਾਯਾ ਜੋਗੇਸ੍ਵਰ[ੲ] ॥ ਚਾਰਨ ਪਰੀ ਜੋਗਨੀ ਡਾਕਨ ਅਦੀ[ਸ] ਭਸੁੰਡੀ ਅਮਰ ਰੀਸੇਸ੍ਵਰ ॥ ਜਤੀ ਤਪੀ ਨੇਮੀ ਬ੍ਰਤਧਾਰੀ ਬਾਉ ਭਛ ਤ੍ਰਿਨ ਭਛ ਅਲਕੇਸ੍ਵਰ ॥੬॥੩੦॥੩॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਜਾ ਦਰਸਨ ਹਿਤ ਜਾਪ ਕਰਤ ਅਰ ਬ੍ਰਤ ਕਰਤ ਤਪ ਤਾਪਤ ਕਸ੍ਰ ਦੁਰੰਤਰ ਸਾਧਨ ॥ ਜਾ ਦਰਸਨ ਹਿਤ ਨਾਨ ਦਜਾ ਦਮ ਨੇਮ ਅਚਾਰ ਪ੍ਰਾਨਾਯਮ ਅਰਾਧਨ ॥ ਜਾ ਦਰਸਨ ਹਿਤ ਤੀਰਥ ਆਦਿ ਬ੍ਰਤਾਦਿ[ਹ] ਗਜਾਦਿਕ ਦਾਨ ਪੁਰਾਨੰ[੨] ॥ ਜਾ ਦਰਸਨ ਹਿਤ ਅਸੁਮੇਧ ਸੁਅੰਬਰ ਗਜਾਮੇਧ ਰਤਨਾਦਿਕ ਦਾਨ ਪੁਰਾਨੰ ॥ ਜਾ ਦ੍ਰਸਨ ਹਿਤ ਮੋਨ ਅਰੁ ਸਾਧਨ ਜਾ ਹਿਤ ਦਰਸਨ ਹਿਤ ਭਯੋ ਦੰਤ ਪਾਨੰ ॥ ਜਾ ਦ੍ਰਸਨ ਹਿਤ ਗਿਰ ਬਨ ਬਾਸਨ ਨਟ ਨਾਟਕ ਨ੍ਰਿਤ ਗੀਤ ਅਰ ਗਾਨੰ ॥ ਜਾ ਦਰਸਨ ਹਿਤ ਜਟਾ ਭਸਮ ਤਨ ਉਰਧ ਬਾਹ ਨਖ ਸਿਖਾ ਬੰਧਾਨੰ ॥੮॥੩੦੦੪॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਜਾ ਦਰਸਨ ਹਿਤ ਸੇਵਾ ਬੰਦਨ ਜਾ ਦਰਸਨ ਹਿਤ ਕਥਾ ਪਉਰਾਨਨ ॥ ਜਾ ਦਰਸਨ ਹਿਤ ਗ੍ਰੰਥ ਕੰਠਾਗਰ ਜਾ ਦਰਸਨ ਹਿਤ ਮੰਤ੍ਰ ਉਚਾਰਨ ॥ ਜਾ ਦਰਸਨ ਹਿਤ ਸਾਸਤ੍ਰ ਸਤ ਸੰਗਤ ਜਾ ਦਰਸਨ ਹਿਤ ਨਿਗਮਮ ਕਥਾਨਨ ॥ ਜਾ ਦਰਸਨ ਹਿਤ ਸਾਧ ਸੰਭਾਖਨ ਗਿਆਨ ਗੋਸਟ ਬਿਗਿਆਨ ਬਿਚਾਰਨ ॥੯॥੩੦੦੫॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਜਾ ਦਰਸਨ ਹਿਤ ਨਗਨ ਦਿਗੰਬਰ ਭ੍ਰਮਤ ਦਿਸੰਤਰ ਸਿਧ ਸਮਾਜਨ ॥੯॥ ਰਹਉ ॥ ਜਾ ਦਰਸਨ ਹਿਤ ਅਰਪਤ ਤਨ ਮਨ ਧਨ ਸਰਬਸ ਬਿਕ੍ਰਿਤ ਆਪਨ ਕੋ ॥ ਜਾ ਦਰਸਨ ਹਿਤ ਅਧੋ ਮੁਖ ਝੂਲਤ ਪਾਵਕ ਮਾਹ ਕਲਪਤ ਨਿਜ ਤਨ[੩] ਕੋ ॥ ਜਾ ਦਰਸਨ ਹਿਤ ਬਸਤ ਇਕਾਤਰ ਨਦੀ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤ ਜਾਪਨ ਕੋ ॥ ਜਾ ਦਰਸਨ ਹਿਤ ਖੋਜਤ ਸਗਲੇ ਬੁਧਿ ਅਨੁਸਾਰ ਤ੍ਰਿਪਤ ਤਾਪਨ ਕੋ ॥੧੦॥੩੦੦੬॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਤਊ ਨ ਕ੍ਰਿਪਾਨਿਧ ਪਾਨ ਪਰਤ ਕਈ ਕਲਪਨ ਲੌ ਤਪ ਤਾਪਤ ਹੈ ॥ ਬਹੁ ਜਗ ਕਰੈ ਨਿਗਮਾਗਮ ਰਰੈ ਅਰੁ ਧਿਆਨ ਧਰੈ ਜਪੁ ਜਾਪਤ ਹੈ ॥ ਕਰ ਕਸਟ ਦੁਰੰਤ ਕਰੈ ਤਪਸਾ ਸੁਰ ਬ੍ਰਿੰਦ ਨਰਿੰਦ ਅਰਾਧਤ ਹੈ ॥ ਮਦ ਕੀਟ ਤੇ ਆਦਿ ਜੇ ਦੈਤ ਭਏ ਗਹ ਸਸਤ੍ਰ ਅਰੁ ਅਸਤ੍ਰ ਬਿਰੋਧਤ ਹੈ ॥੧੧॥੩੦੦੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਉਪਾਵ ਸਿਆਨਪ ਜੁਗਤਿ ਅਰੁ ਉਕਤਿ ਕਰੇ ਨਹਿ ਰੀਝਤ ਸਾਰੰਗਪਾਨੀ ॥ ਅਬਗਤ ਕੀ ਗਤ ਜਾਨ ਪਰੇ ਨਹ ਹਾਰ ਪਰੇ ਸਭ ਹੀ ਸੁਰ ਗਿਆਨੀ ॥ ਐਸੋ ਕੋ ਨ ਭਇਓ ਜਗ ਭੀਤਰ ਦਰਸ[੪] ਕਰੇ ਕਰੁਨਾਨਿਧ ਖਾਨੀ ॥ ਜਾ ਪਰਮ[ਕ] ਦਇਆ ਧਰਨੀਧਰ ਤੁਮਰੀ ਤਾ ਕਹੁ ਦਰਸਨ ਦੇਤ ਨਿਧਾਨੀ ॥੧੨॥੩੦੦੮॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਪ੍ਰੇਮ ਕੀਏ ਪ੍ਰਭ ਪਾਨ ਪਰੇ ਜਿਨ ਪ੍ਰੇਮ ਕੀਓ ਸੋਊ ਪਾਵਤ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਤੀਤ ਸੁਰੀਤ ਸਨਾਤਨ ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਬੀਨਨ ਗਾਵਤ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰੇਮ ਅਰੁ ਪ੍ਰੀਤਿ ਪਰਮਾਨੰਦ ਸੋ ਜੋ ਕਰਤ ਨਿਤਾਪ੍ਰਤਿ ਧਿਆਵਤ ਹੈ ॥ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਨ ਸੰਸੈ ਰੰਚ ਹੈ ਯਾ ਮੈ ਜੇ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਤ ਸੋਈ ਪਾਵਤ ਹੈ ॥੧੩॥੩੦੦੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਅਥ ਜੁਧ ਆਰੰਭ ਕਥਤੇ ॥ ਕਬੋ ਬਾਚ ॥ ਤ੍ਰਹ ਦੂਜੀ ॥ ਅਸ ਕਹ ਬੰਦਨ ਕੀਸ ਨਿਸਾਚਰ ਕਟ ਨਿਖੰਗ ਕਸ ਧਨੁਸ ਲੀਓ ਕਰ ॥ ਭਾਜ[੫] ਪ੍ਰਤੰਚ ਚਟਾਕ ਚੜਾਇ ਕੈ ਕਾਢ ਲੀਓ ਦਾਰੁਨ ਤੀਛਨ ਸਰ ॥ ਸੈਹਥੀ ਸੈਫ ਧੋਪ ਅਰ ਖੰਡਾ ਢਾਰ ਤੁਫੰਗ ਪਰਸ ਪਟਾ ਗਰੁ ॥ ਕੈ ਟੰਕਾਰ ਪ੍ਰਬਲ ਗਰਜਨ ਕਰ ਸਮਰ ਹਕਾਰਤ ਸ੍ਰੀ ਲਖਮੀ ਬਰ ॥੧॥੪॥੩੦੧੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਉਤ ਦਿਸ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਜਨਾਰਦਨ ਅਹੰ ਸਬਦ ਉਚਰੈ ਕ੍ਰੁਧਤਿ ਹ੍ਵੈ ॥ ਭਾਂਤ-ਭਾਂਤ ਪ੍ਰਿਤਨਾ ਦੇਵਨ ਕੋ ਨਿਕਸਜੋ ਸਬਦਿ ਮਾਤ੍ਰ ਬ੍ਰਿਧਿਤ ਹ੍ਵੈ ॥ ਆਨ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮਾ ਆਨ ਹੀ ਬਿਸਨੂ ਆਨ ਹੀ ਰੁਦ੍ਰ ਸਿਵਾ ਸਰੁਧਤ ਹ੍ਵੈ ॥ ਅੰਨ ਹੀ ਸਕ੍ਰ ਕੁਬੇਰ ਬਰਨਾਦਿਕ ਚਾਰਨ ਜਖ ਕਾਲ ਸਿਧਤ ਹ੍ਵੈ ॥੧੫॥੩੦੧੧॥ ਹਿੰਡੋਲ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਅੰਨ ਹੀ ਜਮ ਸਿਧਨ ਰਿਸਿ ਮੁਨਿ ਜਨ ਕਾਲਕੇਅ ਸੁਰ ਹੈਂ ਨਾਨਾ ਗਨ ॥ ਅੰਨ ਹੀ ਕਾਰਤਕੇਅ ਗਜਬਦਨੰ ਸੇਸ ਸਾਰਦਾ ਨਾਰਦ ਅੰਨ ਅੰਨ ॥ ਰਵਿ ਸਸਿ ਨਖਤ੍ਰ ਅੰਨ ਅੰਨਯ ਸਭ ਹੀ ਗੰਧ੍ਰਬ ਅਪਸਰ ਅਨਲ ਮਰੁਤ ਘਨ ॥ ਚਾਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਪ੍ਰਤਨਾ ਸੁਰ ਦਲ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਕਰ ਧਰੇ ਮੁਦਿਤ ਮਨ ॥੧੬॥੩੦੧੨॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਭੂਤ ਪਿਸਾਚ ਡਾਕਨੀ ਜੋਗਨੀ ਬਿਕਟ ਮਸਾਨ ਕਿਲਕਟੀ ਕਰਤਨ ॥ ਭੈਰੋ ਰੁਦ੍ਰ ਕਾਪਾਲਕ ਖੰਕਲ ਕੰਕ ਬੰਕ ਭੀਖਮ ਦਲ ਅਨਗਨ ॥ ਨਿਜ ਨਿਜ ਚਮੂੰ ਬਾਹਨ ਸੁਰ ਨਿਜ ਨਿਜ ਨਿਜ ਨਿਜ ਸਸਤ੍ਰ ਧਰੇ ਸੁਰ ਪੁੰਜਨ ॥ ਧਉਸਾ ਭੇਰਿ ਦੁੰਦਭੀ ਬਾਜਤ ਧੁਜਾ ਪਤਾਕਾ ਨਿਜ ਨਿਜ ਬਜੋਮਨ ॥੧੭॥੩੦੧੩॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਨਿਸੁੰਨ ਨਾਦ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਤਪੇਸ੍ਰਰ (ਅਸ)
[੨]ਪੁਰਾਧਨ (ਅਸ)
[੩]ਦਹਤ ਨਿਜਾਪਨ (ਅਸ)
[੪]ਦੂਰ (ਅਸ)
[੫]ਕੁਵੰਡ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਬਹੁਰਨ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਨਾਦਕ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਇਹ ਪੰਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸਚੀ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਿਰਫ 'ਰਥ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਕ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਪ੍ਰਮ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਡਾਮਰ ਅਰੁ ਭੇਰੀ ਚਮਤਕਾਰ ਆਯੁਧ ਬਰ ਬੀਰਨ ॥ ਜੁਟੇ ਸੂਰ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਦੁਬਹੀਆ ਮਚਜੋ ਕੁਲਾਹਲ ਸੁਭਟ ਸੁਧੀਰਨ ॥ ਸਿੰਧ ਸਮਾਨ[ੳ] ਚਮੂੰ ਦੇਵਨ ਕੀ ਪ੍ਰਬਲ ਤਰੰਗ ਗ੍ਰਜਨ ਸੁਰ ਭੀਰਨ ॥ ਰੰਗ ਰੰਗ ਕੇ ਭੂਸਨ ਫਨ ਮਨਿ[ਅ] ਰੰਗ ਰੰਗ ਕੋ ਹੀਰ ਅਰੁ ਚੀਰਨ ॥੧੮॥੩੦੧੪॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਬਿਬਿਧ ਝੰਪਾਨ ਬੇਵਾਨ ਦਿਬ ਰਤਨਨ ਖਗ ਮ੍ਰਿਗ ਬਾਹਨ ਸਘਨ ਬਚਿਤ੍ਰਨ ॥ ਨਵਲ ਕਿਸੋਰ ਬੈਸ ਜਉਬਨ ਦੁਤਿ ਮੈਨ ਪ੍ਰਭਾ ਧਾਰੇ ਸੁਰ ਪੁਤ੍ਰਨ ॥ ਮਦਨ ਪ੍ਰਾਇ ਬਦਨ ਛਬਿ ਰਾਜਤ ਅਤਿ ਸੰਉਦਰ ਭੂਸਨ ਦਿਬ ਬਸਤ੍ਰਨ ॥ ਆਯੁਧ ਸਕਲ ਧਰ ਮੂਰਤ ਨਿਜ ਨਿਜ ਫਨ ਮਨਿ ਜਟਿਤ ਖਚਿਤ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ॥੧੯॥੩੦੧੫॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਦੈ ਦੈ ਦੀਹ ਦਮਾਮ ਧਉਸੜੇ ਭੇਰ ਬਜਾਵਤ ਘੋਰ ਅਯੋਧਨ ॥ ਤੁਰੰਗ ਕੁਦਾਵਤ ਪਟਾ ਭ੍ਰਮਾਵਤ ਠੋਕ ਠੋਕ ਭੁਜ ਜਟੇ ਹਵ ਜੋਧਨ ॥ ਦੈ ਦੈ ਤਾਲ ਗ੍ਰਜ ਗ੍ਰਜ ਦੁੰਕਤ ਘਨ ਪ੍ਰਾਏ ਤਰਜਤ ਕਰ ਕ੍ਰੋਧਨ ॥ ਪੇਲ ਪੇਲ ਜਗ ਭਿਰੇ ਧੀਰ ਭਟ ਲਗੇ ਸਮ੍ਰ ਛਿਤ ਦਾਨਵ ਸੋਧਨ ॥੨੦॥੩੦੧੬॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਦੈ ਡੰਕ ਨਿਸੰਕ ਸਮੁਹਿ ਭਟ ਬ੍ਰਿੰਦਨ ਕਰ ਪਾਨ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਗੁਮਾਨ ਭਰੇ ॥ ਬਰਿਆਰ ਅਪਾਰ ਜੁਝਾਰ ਜੁਰੇ ਜਿਹ ਦੇਖਤ ਹੀ ਅਵਸਨ ਪਰੇ ॥ ਕਹੀ ਹਿੰਸਤ ਹੈ ਹੈ ਰਾਜ ਘਨੇ ਕਹੂ ਚਿੰਸਤ ਬਾਰਨ ਪ੍ਰਾਨ ਡਰੇ ॥ ਕਹੀ ਬਬਕਤ ਉਸਟਨ ਪਾਂਤਿ ਘਨੇ ਕਹੂ ਭਿਭਰਤ ਭੂਤ ਪਿਸਾਚ ਖਰੇ ॥੨੧॥੩੦੧੭॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਕਹੀ ਬਾਜਤ ਤਾਲ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਉਪੰਗਨ ਕਹੀ ਨਾਚਤ ਹੂਰ ਬਰੰਗ ਘਨੇ ॥ ਕਹੂ ਗਜਤ ਸੂਰ ਸਾਵੰਤ ਬਲੀ ਰਨ ਧੀਰਨ ਬੀਰਨ ਪੁੰਗ ਰਨੇ ॥ ਕਹੀ ਸਜਤ ਆਯੁਧ ਗੂੜ ਅਨੀ ਕਹੂੰ ਭਜਤ ਭੀਰਨ ਚੁੰਗ ਸਨੇ ॥ ਪਿਖ ਕਉਤਕ ਸੈਨ ਜਨਾਰਦਨ ਕੀ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਰਿਸਜੋ ਸੁਰ[੧] ਤੁੰਗ ਹਨੇ ॥੨੨॥੩੦੧੮॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਕਰ ਕ੍ਰੋਧ ਪ੍ਰਚੰਡ ਬਡ ਨਾਦ ਕਰਜੋ ਨਿਜ ਸੁਆਸਨ ਤੇ ਪ੍ਰਤਨਾ ਪਗਟਜੋ ॥ ਮੇਰ ਸਮਾਨ ਕਰਾਲ ਸਰੀਰਨ ਸੈਨ ਭਯਾਨਕ ਦੈਤ ਰਚਜੋ ॥ ਬਕ ਘੋਰ ਕਠੋਰ ਬਜ੍ਰਾਂਗ ਸਭੀ ਚਤੁਰੰਗ ਚਮੂੰ ਰਚ ਦਈਤ ਰਿਸਜੋ ॥ ਦੀਈ ਆਗਿਆ ਸੂਰਨ ਕੋ ਰਿਸ ਕੈ ਰਿਪੁ ਜਾਨ ਨ ਦੀਜੋ ਦੈਤ ਖਿਸਜੋ ॥੨੩॥੩੦੧੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਤ੍ਰਹ ਦੂਜੀ ॥ ਜੇ ਜੇ ਸੁਭਟ ਪਠਜੋ ਅਹਵ ਕੋ ਤਿਨ ਕੇ ਅਬ ਹੌ ਨਾਮ ਗਨੌ ॥ ਅਮਰਨ ਸੰਗ ਸਮਰ ਜਿਨ ਕੀਨੋ ਤੈਸ ਪਰਾਕ੍ਰਮ ਤਿਨੈ ਭਨੌ[ੲ] ॥ ਅਤੁਲ ਪ੍ਰਕਾਮ ਮੇਰੁ ਕਾਏ ਸੇ ਕਾਲ ਰੂਪ ਜੋਧਾ ਚਡ ਧਾਯੋ ॥ ਚੰਡ ਸਰੂਪ ਵਪ ਘੋਰ ਨਿਸਾਚਰ ਸਿਖ੍ਰਾਕਾਰ ਮੇਘ ਬਰਨਾਯੋ ॥ ਬਜਰ ਕਾਏ ਰੋਮ ਕੰਟਕ ਸੇ ਕ੍ਰੂਰ ਨੇਤ੍ਰ ਪਾਵਕ ਬਡ ਤਾਯੋ ॥ ਸਿੰਧ ਨਾਦ ਧਾਵਨ ਨਾਹਰ ਗਤਿ ਚਪਲ ਚਪਲਾ ਵੋ ਜਸ ਬਿਉਸਾਯੋ ॥ ਪਾਇਨ ਕਰ ਚੂਰਤ ਗਿਰ ਸਿਖਰਨ ਡਗਮਗਾਤ ਧਰਨੀ ਧਸਕਾਯੋ ॥ ਚਲਤ ਉਤਾਲ ਬੈਤਾਲ ਸਮ ਗਰਜਤ ਨਿਬੜ ਕਠੋਰ ਇੰਭ ਮਦ ਸਾਯੋ ॥ ਦਾੜ ਕਰਾਲ ਜਟਿਲ ਮੁਛਾਲੇ ਬਕ੍ਰ ਤੁੰਡ ਸੂਕਰ ਘੋਸਾਯੋ ॥੧॥ ਬਿਕਟ ਦਾੜ ਮਜਅੰਤ[੨] ਦੁਰੰਤ ਪਿੰਗਾਛ ਗਜਾਛ ਸੁੰਦ ਭਨ ॥ ਪੰਚ ਬੀਰ ਏ ਪ੍ਰਲੈ ਕਾਰ ਖਸਟਮ ਮਕਰਾਛ ਸਾਰਮੇਅ ਦੂਰ ਘੋਸਨ ॥ ਬੇੜਾਲ ਕੇਤ ਘਨ ਕਾਏ ਦਸਨਨ ਕਰੀ ਬ੍ਰਿਛਕ[੩] ਧੁਜ ॥ ਦੁਆਦਸ[ਸ] ਬੀਰ ਰਨ ਧੀਰ ਗਤਿ ਸਮੀਰ ਅਤਿ ਸਮਰ ਰੁਜ ॥ ਦਿਬ ਸਾਇੰਦ ਆਰੂੜ ਹ੍ਵੈ ਲਗੇ ਅਸਵ ਖਰ ਅਸਟ ਅਸਟ ॥ ਮਹਿਖ ਉਸਟ ਅਰੁ ਬਿਆਘਰ ਬਾਰਨ ਕਰ ਸਇੰਦ ਲਗੇ ਛਸਟ[੫] ॥ ਦੁਪਿ ਚਰਮ ਨ ਬੇਸਟਿਤ ਸੁਭਗ ਕੰਚਨ ਕੋ ਰਥ ਬਿਮਲ ਦਿਬ ॥ ਮਨਿ ਗਨ ਮੁਕਤਾ ਜਟਿਤ ਬਹੁ ਹੀਰ ਚੀਰ ਬੇਸਟਿਤ ਸੁ ਛਬਿ ॥੨॥ ਅਸਟ ਚਕ੍ਰ ਰਥ ਪੁਨ ਅਸਟ ਪੁਜਾ ਪਤਾਕਾ ਅਨਕ ਛਤ੍ਰ ਭਨ ॥ ਗ੍ਰਿਝ ਉਲੂਕ ਬਿਡਾਲ ਬਿਆਲ ਬ੍ਰਿਛਕ ਅਰ ਨੁਕਲ ਗਨ ॥ ਕਾਕ ਡਾਕ ਗਰਧਪ ਅਰੁ ਗਾਦੁਰ ਸਿੰਗਾਲ ਬਿਆਘ੍ਰ ਭਾਲੁਕ ਪੇਚਾਇਲ ॥ ਬਿਹੰਗ ਕ੍ਰੂਰ ਮ੍ਰਿਗ ਕ੍ਰੂਰ ਧੁਜਾਮਹਿ ਰਚਿਤ ਸਭੈ ਮਿਲ ਮਹਾ ਅਮੰਗਲ ॥ ਨਾਨਾ ਅਸਤ੍ਰ ਸਸਤ੍ਰ ਬਿਬਧਾਯੁਧ ਖਗ ਖੰਡਾ ਸਾਰੰਗ ਸੈਹਥੀ ਅਸਿ ॥ ਜੰਬੂਆ ਗੁਰਜ ਗੁਲੇਲ ਭਸੁੰਡੀ ਪਰਘ ਮੁਦਗਰ ਮੂਸਲ ਲਸਟਕ ਕਰ[ਹ] ॥ ਪਾਸ ਚਕ੍ਰ ਬਿਛੂਆ ਪਟਾ ਪ੍ਰਸ ਨਰਾਚ ਖਦੰਗ ਗੜੀਆ ਨਾਚੁਖ ਸਰ ॥ ਖੂਦ ਖਿਫਤ ਬ੍ਰਗਸਤਾਨ ਸੰਜੋਆ ਬਖਤ੍ਰ ਜਿਰਹ ਚਿਲਤਹ ਧਾਰੇ ਜੜ ॥੩॥ ਬਿਬਿਧ ਬਾਹਨੀ ਅਨੀ ਅਗਨਤ ਲੈ ਚਡਿਓ ਸਮਰ ਹਿਤ ਬੀਰ ਸਨਧ ਹੁਏ ॥ ਧਨਖ ਟੰਕਾਰ ਕੀਸ ਨਿਜ ਨਿਜ ਤਬ ਪ੍ਰਲੈ ਕਰਨ ਧਾਯੋ ਗਰਜਨ ਕੈ ॥ ਨਾਨਾ ਨਾਦ ਸੰਖ ਬਹੁ ਭੇਰਿਨ ਬਜਤ ਪਟਹ ਧਉਸਾ ਦੁੰਦ ਭਨੈ ॥ ਨਾਏ ਨਿਸਾਨ ਕੋਟ ਰਨ ਬਾਜਤ ਗਾਜਤ ਅਸੁਰ ਅਨੀ ਪੀ ਪੀ ਮਯ ॥ ਗੁੰਜਤ ਗੂੜ ਗਜਨ ਹਯ ਹਿੰਸਤ ਬਬਕਤ ਉਸਟ ਮਹਿਖ ਦਾਰੁਨ ਗਯ ॥ ਨਾਦ ਨਿਸੂੰਨ ਸਦ ਭੀਖਮ ਭਉ ਭੇਰਿ ਭੁੰਕਾਰ ਹਿੰਸਤ ਭੀਖਮ ਹਯ ॥ ਮਾਰੂ ਸਦ ਗਦ ਅਨਹਦ[੫] ਬਦ ਢਢ ਡਫ ਡਮਰੂ ਗੁਡ ਗੁਡ ਥੈ ॥ ਕਰਖਾ ਵਾਰ ਕਬਿਤ ਕੁੰਡਲੀਅਨ ਕਥਤ ਜੁਝਊਆ ਗੁਨ ਜਨ ਸੁ ਭਲੈ ॥੪॥ ਮਧੁਰ ਤਾਨ ਗਾਨ ਖਰਜ ਮੁਰਜਨ ਬੀਨ ਤੁਰੰਗ ਬਾਜਾ ਸੁਭ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[1]ਸਰ (ਅਸ)
[2]ਮਯਦੰਤ (ਅਸ)
[3]ਬ੍ਰਿਸਚਕ (ਅਸ)
[4]ਖਸਟ (ਅਸ)
[5]ਸਬਦ ਗਦਦ ਅਨਹਦ ਹ੍ਵੈ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸਿੰਧਨਮਾਨ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਮੁਨ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਇਹ ਪੰਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਦੁਆਦ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਿਰਫ 'ਲਸ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਖਕ ਵਿਚ 'ਲਸਟ ਪਾਸ ਚਕ੍ਰ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਭਾਵਤ[੧] ॥ ਲਲਤ ਪਰਜ ਪੜਤਾਲ ਸਿਧਉਰਾ ਸਾਲੂ ਸਾਰੰਗ ਸੁਧੰਗਨ ਗਾਵਤ ॥ ਭੂਸਨ ਬਸਨ ਬਿਮਲ ਮਨੀਆਰੇ ਮੋਲ ਅਮੋਲ ਸਾਜ ਸਜ ਛਬ ਬਰ ॥ ਕਲਗੀ ਜਿਗਾ ਭੁਜਬੰਦ ਕੰਕਨ ਕਟ ਸੂਤ੍ਰ ਮਨਿ ਮਾਲਨ ਗ੍ਰੀਵਾ ਮਹਿ ਧਰ ਕਰ ॥ ਚੰਦ੍ਰ ਬਦਨ ਨਾਯਕ ਭਟ ਸਜ ਸਜ ਸੁਭਗ ਸਿੰਗਾਰ ਰਨ ਫਾਗ ਮੰਡਜੋ ਮਹਿ ॥ ਸਮ੍ਰ ਅਵਨੀਛਿਤ ਭਾਗ[੨] ਰਚਜੋ ਸਭ ਸੁਭਰ[੩] ਹੋਲੀਅਨ ਜੁਰੇ ਉਮਗ ਚਹ ॥ ਮੂਠ ਗੁਲਾਲ ਸੇਲ ਡਫ ਢਾਲਨ ਕੁਮ ਕੁਮ ਗੋਫਨ ਧਰੇ ਸੁਭਟ ਕਰ ॥ ਸਾਰੰਗ ਬਿਸਖ ਪਿਚਕਾਰ ਬਨਜੋ ਹੈ ਬੀਰਤਤਾ ਹੀਅ ਕੁੰਭ ਰੰਗ ਭਰ ॥੫॥ ਐਸ ਸਮਾਜ ਸਾਜ ਦੁਆਦਸ ਭਟ ਅਗਨਤ ਸੈਨ ਸੁਭਟ ਸੰਗ ਲੀਓ ॥ ਬੰਬ ਬਜਾਇ ਮਨਾਇ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦਹਿ ਸਮ੍ਰ ਜਨਿੰਦ੍ਰ ਪ੍ਰਸਥਾਨ ਕੀਓ ॥ ਨੀਲ ਬਦਿਤ੍ਰ ਬਜਾਏ ਚਲਜੋ ਥਹਰਜੋ ਗਿਰਰਾਜ ਕਰ ਤ੍ਰਾਸ ਹੀਓ ॥ ਕੰਪਜੋ ਲੋਕਪਾਲ ਛਿਤ ਕੰਪਜੋ ਮੀਨ ਧਵਲੇਂਦ੍ਰ ਡਰਜੋ ॥ ਘਹਿਰਜੋ ਗਗਨ ਚਾਰਨ ਸਿਧ ਦਹਲਜੋ ਰਿਸ ਗਨ ਸਭ ਭੈਮਾਨ ਥੀਓ ॥ ਸਿਵ ਬਿਰੰਚ ਸੇਸ ਨਾਰਦ ਤੇ ਚਕ੍ਰਿਤ ਭਯੋ ਛੁਟ ਧੀਰ ਗਯੋ ॥ ਗਗਨ ਛਪਿਓ ਧੂਰ ਖੁਰ ਬਾਜਨ ਮਾਨੋ ਬਿਧ ਰਚਜੋ ਗੈਨ ਬੀਓ ॥ ਛਪਜੋ ਭਾਨ ਨਭ ਧੁਜਾ ਪਤਾਕਨ ਚਿਤ੍ਰ ਬਚਿਤ੍ਰਨ ਕੇਤ ਭਯੋ ॥੭॥ ਜਹਾ ਥੇ ਜਗਦੀਸ ਜਨੇਂਦ੍ਰ ਜਨੇਸੂਰ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਪ੍ਰਤਨਾ ਜੁਤ ਠਾਢੇ ॥ ਜਿਨ ਦੇਖਤ ਪਾਪ ਨਠੇ ਚਿਰ ਕੇ ਭਵ ਤਾਪ ਹਰੇ ਹਿਅ ਆਨੰਦ ਬਾਢੇ ॥ ਧਰਮ ਬਢੇ ਅਰੁ ਕੀਰਤ ਬਢੇ ਪੁੰਨ ਸੀਲ ਅਰੁ ਆਉ ਕੀ ਬ੍ਰਿਧ ਸ੍ਰੀ ਗਾਢੇ ॥ ਸੁਤ ਬ੍ਰਿਤ ਬਢੇ ਧਨ ਧਾਮ ਬਢੇ ਭੰਡਾਰ ਭਰੇ ਅਪਦਾ ਦੁਖ ਕਾਢੇ ॥ ਗਜਾਨ ਬਢੇ ਅਰੁ ਮਾਨ ਬਢੇ ਧਨ ਧਾਨ[੪] ਬਢੇ ਦੁਰਮਤ ਮਲ ਨਾਠੇ ॥ ਤਾਪ ਡਰੇ ਸੰਤਾਪ ਹਰੇ ਤ੍ਰੈ ਤਾਪ ਜਰੇ ਅਘ ਪੁੰਜ ਝਰੇ ਕਲਮਲ ਕ੍ਰਿਤ ਢਾਠੇ ॥ ਆਪ ਤਰੇ ਪਿਤ੍ਰੀ ਹੂ ਤਰੇ ਸਪਤ ਗੋਤ੍ਰ ਤਰੇ ਪ੍ਰਲੋਕ ਹੂੰ ਗਾਠੇ ॥ ਸੁਰ ਤਰੁ ਪਾਇ ਫਲਜੋ ਨਿਵੇ[੫] ਕੰਜ ਪ੍ਰਾਇ ਬਿਗਸੇ ਜਸ ਪਾਠੇ ॥੮॥ ਐਸੋ ਈ ਦਰਸ ਦਇਆਨਿਧ ਕੋ ਜਿਹ ਦਰਸਤ ਚਾਰ ਪਦਾਰਥ ਬਾਸੇ ॥ ਰਿਧ ਅਰੁ ਸਿਧ ਨਵਨਿਧ ਸੁਬੁਧਹਿ ਬਿਬੇਕ ਅਰੁ ਗਿਆਨ ਰਿਦ ਮਾਹਿ ਪਰਕਾਸੇ ॥ ਆਧ ਅਰੁ ਬਿਆਧ ਉਪਾਧ ਤ੍ਰੈ ਤਾਪ ਅਘ ਓਘ ਅਗਿਆਨ ਅਮੰਗਲ ਨਾਸੇ ॥ ਬਿਸਵ ਬਿਭੂਤ ਕੇ ਦ੍ਰਸ ਕੀਏ ਮਨ ਇਛਤ ਕੋ ਫਲ ਪੂਰਤ[੬] ਆਸੇ ॥ ਧਿਆਨ ਧਰੇ ਚਰਨਾਬੁਜ ਕੋ ਜਮ ਤ੍ਰਾਸ ਮਿਟੇ ਅਰੁ ਕਟੈ ਜਮ ਫਾਸੈ ॥ ਚਾਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੋ ਮੁਕਤਿ ਲਹੈ ਭਵਸਾਗਰ ਬੇਗ ਤਰੇ ਅਪ੍ਰਯਾਸੇ ॥ ਪਸੁ ਪ੍ਰੇਤ ਤੇ ਦੇਵ ਕਰੇ ਛਿਨ ਮੈ ਪ੍ਰਭੁ ਨਾਮ ਲੀਏ ਸਭ ਪ੍ਰਾਛਿਤ ਨਾਸੈ ॥੯॥ ਬਾਧ ਕੈ ਚੁੰਗ ਅਨੀ ਸਿਗਰੀ ਜੀਮੂਤ ਸਮਾਨ ਘਹਰਾਵਤ ਹੈ ॥ ਦਾਮਿਨ ਸੋ ਖਗ ਲੈ ਕਰ ਮੋ ਚਹੁ ਓਰ ਤੇ ਖਿੰਗ ਖੁਨਸਾਵਤ ਹੈ ॥ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਕੇ ਦੂਤ ਜਮਦੂਤ[ੳ] ਤੇ ਭੀਖਮ ਗਹ ਗੁਰਜ ਗਦਾ ਭਰਮਾਵਤ ਹੈ ॥ ਗਜ ਉਸਟ ਤੁਖਾਰ ਸਇੰਦ ਪਦਾਤਨ ਚਤੁਰੰਗ ਅਨੀ ਸਮੁਹਾਵਤ ਹੈ ॥ ਜਹ ਦੇਖਤ ਧੀਰਜ ਜਾਤ ਪਲਾਏ ਬਲ ਬਿਕ੍ਰਮ ਓਜ ਅਰੁ ਸਾਹਸ ਘਾਟੈ ॥ ਐਸੋ ਨਿਸਾਚਰ ਗੂੜ ਅਗੂੜ ਮਤਿ ਮੂੜ ਚੜਜੋ ਦਲ ਲੈ ਕਰ ਸਾਟੈ ॥ ਘੇਰ ਦਸੋ ਦਿਸ ਕੋ ਉਮਡੇਓ[੭] ਦਲ ਬਾਦਲ ਫਉਜ ਰੁਕਿਓ ਸੁਰ ਬਾਟੈ ॥ ਮੇਰ ਕੋ ਪਾਇਨ ਚੂਰ ਕਰਤ ਸਤ ਸਿੰਧ ਮਥਤ[ਅ] ਚਾਲਤ ਮਹਿ ਫਾਟੈ ॥੧॥੩੦੨੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਤ੍ਰਹ ਦੂਜੀ ॥ ਰੇਖਤਾ ॥ ਕਰੀ ਹੈ ਚੜਾਈ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਭਗਵੰਤ ਜੂ ਪੈ ਪਠਿਓ ਹੈ ਬੀਰ ਦੁਆਦਸ ਪ੍ਰਲੈਕਾਰ ਕਾਲ ਸਮ ॥ ਬਾਕੇ ਬੀਰ ਮਹਾ ਅਤ ਰਥੀ ਆਤ ਪਤ੍ਰੀ ਭਟ ਏਕ ਏਕ ਜੋਧਾ ਜੀਤਈਆ ਇੰਦ੍ਰ ਸੂਰ ਜਮ ॥ ਲੀਏ ਫਉਜ ਖਾਸੀ[੮] ਅਨੀ ਦਿਲਾਵਰੀ ਜੰਗ ਜੋਇ ਗਨੀ ਗਹੇ ਤੇਗ ਦਸਤ ਤੀਰ ਦੀਸਤ ਜਮਰਾਜ ਕ੍ਰਮ ॥ ਨਾਚੁਖ ਕਮਾਨ ਬਾਨ ਸਾਧੇ ਅਫਰੀਤਗਾਨ ਕਰਤ ਟੰਕਾਰ ਖੁਸਹਾਲ ਤਿਨੇ ਨਾਹ ਗਮ ॥੧॥੩੦੨੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਰੇਖਤਾ ॥ ਭਏ ਰੂਬਕਾਰ ਜਰ ਨਿਗਾਰ ਜ੍ਰਿਹ ਖੂਦ ਪੋਸ ਦੇਖੇ ਹੋਸ ਪਰਾਰੀਦੈ[੯] ਹੋਤ ਫਰਿਸਤੈ ਗਾਨ ਕੈ ॥ ਗੂਨਾ ਗੂੰ ਹਰਬੈ ਜੰਗਾਹ ਕੇ ਹਮਰਾਹ ਲੀਏ ਜਾਨਰਾਹ[੧੦] ਆਮਦੰਦ ਕੀਨੇ ਖਾਹ ਜਾਨ ਕੈ ॥ ਆਮਦੰਦ ਸੈਲ ਕੀ ਮਸਾਲ ਹਮੈ ਜੰਗ ਜੋਏ ਖਰੋਸਾ ਰਾਦ ਗਰਾ ਗਉਗਾਏ[੧੧] ਮੇਗ ਸਾਨ ਕੈ ॥ ਭਈ ਹਾਲ ਚਾਲ ਜਮੀ ਆਸਮਾਨ ਲੋਕ ਲੋਕ ਸਤੋ ਰਸ ਰਉਰ ਪਉਰ ਪਰੀ ਜੰਗ ਜਾਤਧਾਨ ਕੇ ॥੨॥੩੦੨੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਰੇਖਤਾ ॥ ਆਵਤੇ ਹੀ ਜਾਤਧਾਨ ਬਰਸਾਵਤ ਭਯੋ ਬਾਨ ਧਾਰ ਦੇਵ ਸੈਨ ਊਪਰ ਕਰ ਕ੍ਰੋਧ ਬਾਨ ਛਾਡਹੀ ॥ ਠਉਰ ਠਉਰ ਸੈਨਾ ਚਹੂ ਓਰ ਰੁਕਜੋ ਦਈਤ ਚਮੂੰ ਗਦਾ ਅਰ ਪ੍ਰਘ ਪਟਾ ਪ੍ਰਸ[ੲ] ਸੰਗ ਤਾੜ ਹੀ ॥ ਮੂਸਲ ਗੁਲੇਲ ਗੁਰਜ ਤੋਮਰ ਭਸੁੰਡੀ ਸੇਲ ਗਦਾ ਗ੍ਰਿਸਟਤ ਤਹ ਦੈਤ ਸੈਨ ਮਾਂਡਹੀ ॥ ਭਈ ਬਡੀ[ਸ] ਭੀਰ ਧੀਰ ਰਹਜੋ ਨ ਸਰੀਰ ਕਾਹੂ ਆਯੁਧ ਕੀ ਧਾਰਾ ਘਨ ਆਸੁਰੀ ਉਘਾੜ[੧੨] ਹੀ ॥੩॥੩੦੨੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਮਚਿਓ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਦੁਹੂ ਸੈਨਾ ਕੋ ਦੀਹ ਦੁਸਦ ਜੁਗਨਿ ਪ੍ਰੇਤ ਮਾਲ ਖਪ੍ਰ ਲੈ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਵਾਵਤ (ਖਕ, ਅਸ)
[੨]ਫਾਗ (ਅਸ)
[੩]ਸੂਰ (ਅਸ)
[੪]ਧਾਮ (ਖਕ, ਅਸ)
[੫]ਨਿਵ (ਅਸ)
[੬]ਪੂਰਨ (ਖਕ, ਅਸ)
[੭]ਉਮਡੇ (ਅਸ)
[੮]ਖਾਸ (ਅਸ)
[੯]ਪਰਰਿੰਦੈ (ਅਸ)
[੧੦]ਜੰਗਗਾਹ (ਅਸ)
[੧੧]ਗਉਗਏ (ਅਸ)
[੧੨]ਇਉ ਝਾੜ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਮਧਤ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਇਹ ਪਾਠ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਧਾਵਹੀ ॥ ਡਾਕਤ ਹੈ ਡਾਕਨੀ ਮਸਾਨ ਭੂਤ ਭੈਰਉ ਦਲ ਡੀਹਰ ਬੈਤਾਲ ਘੋਰ ਕਿਲਕਿਟ ਉਮਾਹ ਹੀ ॥ ਗੰਧ੍ਰਬ ਸਿਧ ਚਾਰਨ ਦੇਵਾਂਗਨਾ ਅਰ[੧] ਅਪਸ੍ਰਾਨ ਸਜ ਸਜ ਸੁਭ ਬੇਸ ਰਣ ਨ੍ਰਿਖਨ ਕੋ ਆਵਹੀ ॥ ਦੇਵਨ ਕੀ ਸੈਨਾ ਤੇ ਨਿਸਰੇ ਜੇ ਸੁਭਟ ਬਲੀ ਤਾ ਕੋ ਕਬਿ ਰਾਮ ਨਾਮ ਗਨ ਕਰ ਸੁਨਾਵਹੀ **॥੪॥੩੦੨੪॥** ਅਥ ਦੇਵ ਸੁਭਟ ਨਾਮ ਲਿਖਯਤੇ ॥ ਰੇਖਤਾ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਹੁਲਾਸਨ ਕੈਲਾਸ ਮਕਰੰਦ ਨੀਜ[੨] ਸੂਲ ਪਾਨ ਦੰਡ ਪਾਨ ਹਵਿਰ ਧਾਨ ਮੰਗਲ ਬਦਨ ਹੂੰ॥ ਮੈਨ ਚਿਹਰ ਮਾਹ ਚਿਹਰ ਕਮਰ ਰੁਖ ਮੇਹ੍ਰ[੩] ਰੁਖ ਮੰਗਲਕਰਨ ਹਵਿਸ ਪਾਨ ਪੁਸਪ ਰਦਨ ਹੂੰ ॥ ਚਿਤ੍ਰ ਧੁਜ ਬਚਿਤ੍ਰ ਧੁਜ ਮੀਨ ਕੇਤ ਸਿੰਘ ਧੁਜਾ ਚਕ੍ਰ ਪਾਨ ਸੰਖ ਸਿਖਰ ਚੰਦ੍ਰ ਸਿਖਰ ਤਨ ਹੂੰ ॥ ਚੰਦ੍ਰ ਮਉਲ ਕੁਸਮ ਬਚਿਤ੍ਰ ਔ ਪਦੁਮ ਹਸਤ ਕੰਜ ਕੰਠ ਭਦ੍ਰ ਕੇਤ ਮਾਲ ਕੰਠ ਮਨਿ ਹੂੰ **॥੫॥੩੦੨੫॥** ਰੇਖਤਾ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਅਸ੍ਰਾ ਬਿੰਸ ਭਟ ਦੇਵ ਗਨ ਨਿਜ ਨਿਜ ਸੈਨਾ ਸੁਧਾਰ ਨਿਸਚਰ ਚਲੇ ਮਿਸਲਨ ਤੇ ਧਉਸਾ ਦਿਵਾਇ ਕੈ ॥ ਹੁਏ ਹੁਏ ਸਨਧ ਬਧ ਬੀਰ ਬਾਂਕੇ ਭਲੇ ਚੰਦ੍ਰ ਸੀ ਪ੍ਰਭਾ ਛਬਿ ਸੂਰਨ ਬਨਾਇ ਕੈ ॥ ਕਾਕ ਪਛ ਮਉਰ ਸੀਸ ਰਤਨਨ ਮਨਿ ਪੁੰਜ ਸੁਭਗ ਕੁੰਡਲ ਮਨਿ ਮ੍ਰਕਤ ਅਲਕੈ ਗੁਹਾਇ ਕੈ ॥ ਮੁਕਤਨ ਕੋ ਮਾਲ ਉਰਨ ਲਾਲਨ ਕੇ ਕੰਠ ਸੂਤ ਕੰਕਨ ਕਿਯੂਰ ਜਿਗਾ ਕਲਗੀ ਛਕਾਇ ਕੈ **॥੬॥੩੦੨੬॥** ਰੇਖਤਾ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਜਿਹਾਦੰਦ ਸਬਦੇਜ ਹਮੈ ਜੰਗ ਜੋਇ ਮਲਾਇਕਾਨ ਨਾਚੁਖ ਸਮਸਾਮ ਗੁਰਜ ਹਰਬੈ ਹਰਬਾਬ ਕੇ ॥ ਕਮੰਦ ਤੇਗ ਤੀਰ ਕਮਾ ਸਿਲਾਹ ਹਾਏ ਗੂਨਾਗੂੰ ਕਰਦੰਦ ਉਰੀਆਨ ਤੇਗ ਜਹਰ ਨਾਬ ਸੇ ॥ ਹੁਜਬ੍ਰਾ ਖੂੰਖਾਰ ਬ ਹਰ ਸੂਇ ਸੁਦੰਦ ਗ੍ਰਿਦ ਗ੍ਰਿਦ ਕਰਦੰਦ ਪੈਰਾਮਨ ਅਫਰੀਤਾਨ ਸੈਲ ਆਬ ਸੇ ॥ ਹਾਏ ਹੂਏ ਹੂਰਾਂ ਦਿਲਾਵਰਾਂ ਬਾਂਗ[੪] ਬਬ੍ਰ ਹਉਲਨਾਕ ਇਸਗਾਂਨ ਪਾਰੀਦੈ ਹੋਤ ਸਾਬਕੈ **॥੭॥੩੦੨੭॥** ਰੇਖਤਾ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਗੁਰਰ ਸੇਰਾਂ ਗੁਰਦਾ ਬੂਕ ਦੁਹਲ ਜਾਇ ਜੰਗ ਸਦਾਏ ਹਉਲਨਾਕ ਗਾਵ ਦੁਮ ਕਰ ਚਾਰ ਗੋਸ ਸੁਦੈ[ੳ] ॥ ਚੂੰ ਕਜਾਮਤ ਪਦੀਦ ਸੁਦੈ ਜੰਗ[ਅ] ਜਾਇ ਸੂਰ ਸਰਾਫੀਲ ਨਫਸ ਕਸ[ੳ] ਦੁਆ ਗੋਸ ਸੁਦੈ ॥ ਹਜਾਹਜ ਹੁਜਬਰਾ ਚਕਾਚਾਕ ਤੀਰ ਪ੍ਰਾ ਹਜੂਮ ਮਉਜ ਉਮਾ ਦਰਿਆਇ ਬਹਰ ਜੋਸ ਸੁਦੈ ॥ ਤਲਾਤਮ ਅਮਵਾਜ ਬਹਰ ਸਿਪਹ ਸਾਲਾਰ ਗਾਨ ਚਾਵਸਾਨ[੫] ਬਰਕ ਫਿਸਾ[੬] ਦੋਸ ਸੁਦੈ **॥੮॥੩੦੨੮॥** ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਰੇਖਤਾ ॥ ਤ੍ਰਹ ਸਾਨੀ ॥ ਚਲਨੇ ਲਗੇ ਹਥਨਾਲ ਦਾਰੁਨ ਉਭੈ ਦਲ ਚਤੁਰੰਗਨੀ ॥ ਗਰਜਤਾ ਗੋਲਾ ਚਲਾ ਰਨ ਮੁਨਜਨੀਕੋ ਮੁਨ ਜਨੀ ॥ ਲਾਗਤੇ ਭਟ ਖੇ ਚਢੇ ਮਾਨਿੰਦ ਕੋਹ ਜਰੀ ਪਰੀ ॥ ਉਦੈ ਅਸਤ ਪਤੰਗ ਲੋ ਭਟ ਭਰਤ ਭੇ ਸੁਰ ਆਸੁਰੀ[ੲ] ॥ ਆਸਮਾ ਸੁਦ ਹਸਤ ਸਸ ਗਸਤੇ ਜਮੀ ॥ ਈਂ ਚੁਨੀ ਜੰਗਾਹ ਸੁਦ ਦਰਮਿਆਨ ਦੋ ਹਜਬਰੀ ॥ ਗਾਹ ਅਜ ਸਮਸਾਮ ਹਰਬੈ ਗਾਹ ਜੰਗੇ ਕੈਬਰੀ ॥ ਬਸ ਗੁਰਜ ਜਮਧਰ ਤੀਰ ਨਾਚੁਖ ਹਰਬੈ ਕਰਦੰਦ ਲਸਕਰੀ ॥ ਤਬਰ ਤੇਗ ਤੁਫੰਗ ਨੇਜੈ ਲਕਦ ਸਜਰ ਹਰਬੈ ਵਰੀ[ਸ] ॥ ਕਰਦੰਦ ਜੰਗ ਦਿਲਾਵਰਾ ਅਨਵਾਨ ਰਜਮ ਦਿਲਾਵਰੀ ॥ ਘਮਸਾਨ ਭਇਓ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਦਾਰੁਨ ਹਉਲਨਾਕ ਖੂੰ ਖਾਰਗੀ ॥ ਅੰਬਾਰ ਸੁਦ ਅਜ ਕੁਸਤਗਾ ਈਆਰਾਫ਼ ਰਫ ਰਫ ਬਾਰਗੀ ॥ ਪਰਖਾਸ ਕਰਦੰਦ ਫਰਿਸਤੈ ਗਾਨਾ ਬਸ ਚੀਰਗੀ ਵੋ ਚੁਸਤਗੀ ॥ ਹਮਚੁਨੀ ਮੁਸਾਫ ਸੁਦ ਅਫਰੀਤਗਾ ਬਾ ਪੁਖਤਗੀ ॥ ਪਸੰਦ ਗਾਨਾ ਪਸੰਦ ਕਰਦੰਦ ਸਾਹਾਨ ਸਾਹ ਗੁਫਤ ਆਫਰੀ ॥ ਹਰ ਕਸ ਨਿਵਦ[੭] ਈਂ ਕਲਾਮਸ[੮] ਆਫ਼ਰੀ ਗੋ ਆਫ਼ਰੀ **॥੧॥੩੦੨੯॥** ਬਿਸਨਪਦ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਰੇਖਤਾ ॥ ਮਚਾ ਜੰਗਾਹ ਦੋ ਦਲ ਕਾ ਦਲੇਰਾ ਸਾਦ ਮੂ ਹੁਏ ॥ ਕਰਉਲੀ[੯] ਸਹਸ ਸਵਾਰੋ ਕੀ ਲਗੀ ਹੋਨੇ ਹਮਾ ਸੂਏ ॥ ਕਦਮ ਸਾਬਤ ਮਿਆਨੇ ਜੰਗ ਜੰਗੀ ਚਾਵਸਾਨਾਗਾ ॥ ਚਲੀ ਤਬ ਤੇਗ ਦੋ ਦਸਤੀ ਜਵਾਨਾ ਖੁਸਨੁਮਾ ਰੂਏ ॥ ਅਦੀਮੁਲ ਮਿਸਲ ਲਸਕਰੀਆ ਚੇ ਅਲਵੀ ਆਹੋਰਮਨਗਾਂ[ਹ] ॥ ਦਮਾਦਮ ਖੰਜਰੋ ਬੁਗਦਾ ਮਿਸਾਲੇ ਪੁਤਕ ਗੁਫਤ ਗੂਏ ॥ ਰਵਾਰਵ ਤੀਰ ਹਾ ਬਾਰਸ ਕੇ ਹਮ ਚੂ ਮੇਗ ਬਾਰਾਨਸ ॥ ਕੰਮੀ ਸੁਦ ਚਰਖ ਅਜ ਤੀਰਾ ਨਮੂੰਦਾਰੀ ਨਕਸ ਰੂਏ ॥ ਜਖੀਰੇ ਕੁਸਤਗਾ ਅਜ ਬਸ ਸੁਦੈ ਅੰਬਾਰ ਚੂੰ ਕੋਹੇ ॥ ਮੁਸਲਸਲ ਜੁਲਫ ਮਹਬੂਬਾਂ ਹਮੈ ਸੂ ਜਾਬ ਜਾ ਕੂਏ ॥ ਕਹੂ ਹਾਥੀ ਕਹੂ ਘੋਰਾ ਕਹੂ ਦਾਨਵ ਕਹੂੰ ਸੁਰਗਨ ॥ ਕਹੂ ਰਥ ਸਾਰਥੀ ਪੈਦਲ ਦਿਲਾਵਰ ਮਾਰ ਕਰ ਮੂਏ ॥ ਬਿਸੀਆਰਾ ਅਸੀ[੧੦] ਵੋ ਬਸ ਗਜੀ ਤੁਗੀਆ[੧੧] ਰਥੀ ਵਾਫਰ ਪਿਆਦੈ ਗਾਨਾ ॥ ਅਜਾ ਜੁਮਲੇ ਦੋ ਲਸਕਰ ਨਾਮਦਾਰਾ ਆਮਦੰਦ ਚਉਗਾਨ ਗੋਏ ॥ ਕਸੀਦੰਦ ਸਫ ਦੋ ਕਲਬੇ ਮਉਜ ਉਮਾਂ ਬਸ ਗਰੋਹੇ ॥ ਗਰੇਵ ਬਰਖਾਸਤ ਦੋ ਸੂ ਗੁਲ ਗੁਲੇ ਬਸ ਹਾਇ ਹੂਏ ॥ ਇਲਾ ਮੈਦਾਨ ਰੂ ਕਰਦੰਦ ਦੋ ਸੂ[ਕ] ਸਮੁੰਦਾ ਤੇਜ ਅਫਰੀਦਦੰਦ ਪੋਏ ॥ ਚੇ ਅਸਪੋ ਫੀਲ ਸੁਤ੍ਰੋ ਪਾਇਕ ਰਥਾਨੀ ਦੁਤ੍ਰਫੈ ਹਮਲੈ ਕਰਦੰਦ ਹੁਸਨ ਖੋਏ ॥ ਹਜੂਮ ਕਰਦੰਦ ਬੁਰਦੰਦ ਸਬਕ ਬਾਹਮ ॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਔ (ਅਸ)
[੨]ਲੀਲ (ਅਸ)
[੩]ਮੇਹ (ਅਸ)
[੪]ਬਾਘ (ਅਸ)
[੫]ਚੁਕਮਾਨ (ਅਸ)
[੬]ਫਿਤਾ (ਅਸ)
[੭]ਨਵੈਦਾ (ਅਸ)
[੮]ਕਲਾਮੈ (ਅਸ)
[੯]ਕਿਰਉਦੈ (ਅਸ)
[੧੦]ਅਸਵਾਰ (ਅਸ)
[੧੧]ਤੁਰਗੀ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਦਰਾਂ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਰਾਸੋ ਸੁਰੀ' ਅਤੇ ਖਕ ਵਿਚ 'ਸੋਰਾਸੁਰੀ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਇਹ ਪੰਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਹਰਮਨਰੀਨਾ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਕ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਮੂ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਜਖਮ ਹਾ ਤੇਗ ਨਾ ਚੁਖ ਹਰਦੋ ਸੂਏ ॥ ਚੁਨਾ ਬਾਰਸ ਸੁਦੈ ਪੈਕਾਨ ਬਰਾਂ[੧] ॥ ਨਮਾਦੈ ਬੇ ਜਖਮ ਕੁਸਤਗਾ ਪੋਏ ॥ ਕਸੇ ਅਜ ਦਸਤ ਬਸ ਅਜ ਪਾ ਸਿਕਸਤੰਦ ॥ ਕਸੇ ਅਜ ਕਮਰ ਗਸਤੰਦ ਨੀਮ ਦੋਏ ॥ ਕਸੇ ਜੇਰਾ[੨] ਸੋ ਬਸਾ ਪਹਲੂ ਦਰੀਦੈ ॥ ਬਸੇ ਬਾਜੂ ਬੁਰੀਦੇ ਜਖਮ ਸੋਏ ॥ ਬੇ ਸਬੇ[੩] ਸਰ ਬ ਦਸਤੇ ਤੇਗ ਉਰੀਆ ॥ ਬਸਾ ਕੁਸਤੰਦ ਮੁਰਦੰਦ ਜੁਸਤ ਜੋਏ ॥ ਪਿਸਰ ਬਾ ਪਦਰ ਹਮਲੈ ਕਰਦ ਹਰਬੈ ॥ ਪਦਰ ਬਾ ਪਿਸਰ ਰਜਮੇ ਖਾਸਤ ਗੂਏ ॥ ਅਜਾ ਸੂ ਆਹਰਮਨਗਾ ਜੰਗ ਕਰਦੰਦ ॥ ਜੇ ਹਰਬੈ ਨਵ ਬਨੌਂ ਪਰਖਾਸਤ ਜੋਏ ॥ ਅਜੀ ਸੂ ਰੂਹੀਆਂ ਆ ਰਜਮ ਕਰਦੰਦ ਸੁਦੰਦ ਗਾਲਬ ਬ ਜੰਗੇ ਨੇਕ ਖੋਏ ॥ ਸਬਾਨੇ ਰੋਜ ਸੁਦ ਜੰਗਾਹ ਹਰਦੋ ਨਸਬ ਖਾਬ ਅਸਤ ਨ ਰੋਜ ਅਰਾਮ ਕੋਏ ॥ ਰਵਾਰਵ ਪੈ ਦਰ ਪੈ ਹਰਬੈ ਜਨਾਸਾਂ[੪] ॥ ਜਖਮ ਬਰ ਜਖਮ ਤੇਗੋ ਤੀਰ ਗੋਏ ॥ ਦੋ ਸੂ ਤੁਰਕਾਨ ਨੇਸਤੇ ਜਿੰਦੇ ਜੰਗ ਮੁਸਤੰਦ ॥ ਮੁਸਾਫੇ ਤੁਰਕ ਤਾ ਜਾ ਬ ਹਰ ਸੂਏ ॥ ਜੇ ਨਾਹੇ ਗੂਲ ਗਾਂ[੫] ਅਫਰਾਤ ਤੁਗੀਆਂ ॥ ਜੇ ਫਰਸੋ ਫੀਲ ਪੀਵਨ ਅਰਾਬੈ ਪੋਏ ॥ ਹਮੈ ਹਰਬੈ ਜਨਾ ਪ੍ਰਤਾਪ ਬਰਾਂ ॥ ਅਮੂਦੋ ਅਜਦਹੋ ਬਰਕੋ ਜੇ ਲੇਖਤੇਂ[੬] ਹਾਏ ਹੂਏ ॥ ਜੇ ਸੋਰਸ ਦੁਹਲ ਦੁਰਾ ਜੋਸ ਗਬ[੭] ਸੈ ਪੂਰ ਚੰਗੇ ॥ ਜੇ ਦੋ[ੳ] ਸੂ ਪੁਰ ਸੁਦੇ ਬਸ ਫੀਰ ਨਾਏ ॥ ਜਰਸ ਜੰਗੋ ਵੋ ਖਲਖਾਲੇ ਖਰੋਸਾ ॥ ਰਬੂਦੇ ਅਜ ਮਗਜ ਹੋਸ ਵੋ ਗੋਸ ਸਨਵਾਏ **॥੨॥੩੦੩੦॥** ਬਿਸਨਪਦ ਪੁੰਨੀਆ ਸਮਰਗੀਤ ॥ ਰੇਖਤਾ ਛੰਦ ॥ ਮਚਾਈ ਧੁਮ ਦੋ ਦਲਰੀ ਸੁਰਾਸੁਰ ਜੋਧ[੮] ਮਿਲ ਮਿਲ ॥ ਈਂਘੇ ਦੇਵਗਨ ਸਗਰੇ ਅਰੁ ਊਂਘੇ ਦਾਨਵੀ ਪਿਲ ਪਿਲ ॥ ਬਦੀ ਹੈ ਹੋਡ ਭਟ ਬਰ ਨੇ ਲਗਾਈ ਜਿੰਦ ਕੀ ਬਾਜੀ ॥ ਰਚਜੋ ਤਹ ਜੁਧ ਕੋ ਚਉਸਰ ਸੁਰਾਸਰ ਸੁਭਟ[੯] ਦਿਲ ਦਿਲ ॥ ਬਨਾ ਕਰ ਸੂਰਤਾ ਗੋਟੀ[ਅ] ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮ ਸਾਰ ਪਾਸਾ ਕਰ ॥ ਲਗੇ ਤਹ ਖੇਡਨੇ ਭਟ ਬਰ ਤ੍ਰੀਅਰੁ ਚਉਕ[੧੦] ਹਿਲ ਹਿਲ ॥ ਤਰੀ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਤਹ ਚਲਤੀ ਚਉਧਾਰਾ ਚਉਕ ਤਹ ਆਛੇ ॥ ਛਕਾ ਪੰਜਾ ਦੁਹੂ ਦਲ ਸੇ ਹੂਆ ਆਰੰਭ[੧੧] ਠਿਲ ਠਿਲ ॥ ਕਚਾਈ[੧੨] ਨਰਦ ਦੋ ਦਲ ਕੀ ਕਚੇ ਪੜਨੇ ਲਗੇ ਪਾਸੇ ॥ ਪਕੀ ਹੈ ਨਰਦ ਵਾਹੂ ਕੀ ਜਿਨਾ ਦੇ ਵਲ ਹੈ ਪਲ ਪਲ ॥ ਧ੍ਰਮਗ ਕ੍ਰਿਤਗ ਧੀਮਤ ਕੀ ਸਦਾ ਹੈ ਜੀਤ ਸਭ ਥਾਈ ॥ ਜਿਨਾ ਦੀ ਵਲ ਹੈ ਸਾਈ ਤਿਨਾ ਦੀ ਜੀਤ ਹੈ ਪਲ ਪਲ ॥ ਜੇ ਬੇਮੁਖ ਹੈ ਪ੍ਰਭੂ ਸੇਤੀ ਤਿਨਾ ਦੀ ਹਾਰ ਦੋ ਜਗ ਮੇ ॥ ਨ ਇਤ ਕੇ ਹੈ ਨ ਉਤ ਕੇ ਹੈ ਸਭੀ ਬਿਧ ਹਾਰਗੇ ਬਿਲ ਬਿਲ ॥ ਗੁਰਮੁਖ ਸੰਤ ਸੁਰ ਪਿਆਰੇ ਭਗਤ ਸੁਰਜਨ ਪ੍ਰਭੂ ਕੇਰੇ ॥ ਤਿਨਾ ਦੇ ਮੁਖ ਸਦ ਉਜਲ ਗਏ ਸਭ ਨਿਕਸ ਕਸਮਲ ਮਲ ॥ ਮਨਮੁਖ ਹਾਰਤੇ ਸਭ ਜੁਗ ਬਿਮੁਖ ਹਰਿ ਭਗਤ ਹੈ ਜੇਤੇ ॥ ਹਲਤ ਅਰੁ ਪਲਤ ਤਿਸ ਬਿਗੜਾ ਨਰਕਗਾਮੀ ਭਏ ਦਗ ਲਲ[੧੩] ॥ ਬਿਖੜੇ ਦਾਵੋ ਜਿਨ ਚਲੇ ਤੇ ਗੁਰਮੁਖ ਭਗਤ ਹਰਿ ਪਜਾਰੇ ॥ ਕਰੈ ਤ੍ਰਈ ਲੋਕ ਆਧੀਨੀ ਤਿਨਾ ਪਗ ਲਗਿ ਤਰੇ ਢੁਲ ਮਿਲ ॥ ਜਿਨੀ ਬਾਜੀ ਤੇਊ ਗੁਰਮੁਖਿ ਲਗੇ ਹਰਿ ਸੰਤ ਪ੍ਰਭ ਪਾਗੀ ॥ ਅਨੰਤ ਅਰੁ ਸੰਤ ਅੰਤਰ[ੲ] ਨਾਹਿ ਬਦਤ ਸ੍ਰੁਤਿ ਸਾਸਤ੍ਰ ਮਿਲ ਮਿਲ ॥ ਤਿਨਾ ਦੀ ਰੀਸ ਕਿਆ ਕੀਚੈ ਜਿਨਾ ਧੁਰ ਭਗਤ ਲਿਖ ਪਾਇਆ ॥ ਤਿਨੇ ਦੇ ਸੰਗ ਨਿਸਤਾਰਾ ਜੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੰਤ ਤਿਨ ਬਲ ਬਲ ॥ ਚਲੇ ਤੇ ਜੀਤ ਜਗ ਬਾਜੀ ਪਰੇ[ਸ] ਪੌ ਬਾਰਹ ਨਰਦ ਸਭਿ ਪਕੀ ॥ ਸਭੀ ਪਾਸੇ ਪਕੇ ਪੜਤੇ ਸਤਾਰਹ ਪੌ ਅਠਾਰਹ ਜੁਗ ਰਲ ਰਲ ॥ ਸਭੀ ਬਿਧ ਜੀਤ ਭੀ ਤਿਨ ਕੀ ਲੰਘੇ ਸਭ ਦਾਉ ਤੇ ਬਿਖੜੇ ॥ ਦੋ ਜਗ ਮੈ ਜੀਤਿ ਭੀ ਤਿਨ ਕੀ ਜੋ ਸਨਮੁਖ ਧਰਮ ਗਏ ਚਲ ਚਲ ॥ ਬਧਾਈ ਸਾ ਜਨਾ ਅਹਿਨਿਸ ਨਿਤਪ੍ਰਤ[੧੪] ਆਨੰਦ ਮੰਗਲ ॥ ਲਈ ਹੈ ਜੀਤ ਬਾਜੀ ਜਗ ਰਕੀਬੀ[੧੫] ਸਭ ਗਏ ਜਲ ਜਲ ॥ ਫੁਟ ਮਤ ਜੇ ਭਏ ਮਨਮੁਖ ਕਚੀ ਭਈ ਨਰਦ ਸਭ ਤਿਸ[੧੬] ਕੀ ॥ ਸਭੀ ਪਾਸੇ ਪੜੇ ਕਚੇ ਚਲੇ ਤੇ ਹਾਰ ਜੂਐ ਜਨਮ[੧੭] ਪਲ ਪਲ ॥ ਯਹੀ ਉਪਦੇਸ ਹੈ ਪਿਆਰੇ ਸੁਨਹੁ ਤੁਮ ਸੰਤ ਗੁਰਮੁਖ ਜਨ ॥ ਜੋ ਚਾਹੋ ਜੀਤ ਬਾਜੀ ਜਗ ਸਦਾ ਲਿਵਲੀਨ ਪਗ ਪਲ ਪਲ **॥੧॥** ਸਾਨੀ ॥ ਰਿਦੈ ਧਰ ਧਿਆਨ ਪਦ ਅੰਬੁਜ ਸ੍ਰੀਪਤਿ ਨਾਥ ਜਗਤਾਗਰ ॥ ਚਤੁਰਭੁਜ ਮੂਰਤਿ ਅਘਨਾਸਨ ਕਮਲ ਦਲ ਚਛ[ਹ] ਜਗਬੰਦਨ ॥ ਮਹਾ ਮੰਗਲ ਮੈ ਦਰਸਨ ਪਰਮ ਪਾਵਨ ਨੀਲ ਮਨੀ ਸੋਭਾ ॥ ਮੈਯੰਕ ਅਰੁ ਮੈਨ ਉਡਗਨ ਸੂਰ ਦੁਤ ਛਬ ਕਰ ਲਸੇ ਦਾਮਿਨ ॥ ਪ੍ਰਭਾਮੁਖ ਛਟਾ ਅਘਕੰਦਨ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬਤਸ ਚਿੰਨ[ਕ] ਅਤੀ ਨੀਕਾ ਬਿਰਾਜੈ ਕਉਸਤਭ ਮਨੀ ਆਛੈ ॥ ਮਕ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ ਧ੍ਰਿਤ ਕੁੰਡਲ ਸੁਦ੍ਰਸਨ ਚਕ੍ਰ ਅਘਖੰਡਨ ॥ ਮਹਾ ਮੰਗਲ ਮੈ ਪਾਵਨ ਕ੍ਰੀਟ ਛਬ ਕਾਰੀ ਲਗੇ ਦਿਬ ਰਤਨ ਮਨੀ ਪੁੰਜਨ ॥ ਕਿਊਰ ਭੁਜਬੰਦ ਮਨੀਆਰੋ ਛਟਾਕਰ ਪ੍ਰਭਾ ਮਹਿ ਮੰਡਨ ॥ ਫਨੀ ਮਨਿ ਮਾਲ ਮੁਕਤਾ ਕੋ ਬੈਜੈਅੰਤੀ ਬਜ੍ਰ ਮਾਲਾ ਭਲ ॥ ਦਰਸ ਕਰ ਤਾਪ ਅਘ ਭਜਤ ਮਹਾ ਮੁਨੀ ਧ੍ਰਤ ਧਿਆਨ ਨੰਦਨੰਦਨ ॥ ਬਜਤ ਕਟਿ ਛੁਦ੍ਰ ਘੰਟਕਾ ਕਿੰਕਨੀ ਧੁਰ ਮਧੁਰ ਆਨੰਦ ਮੈ ॥ ਮਹਾ ਧੁਨਿ ਪੰਚਜਨ ਸੁੰਦ੍ਰ ਰਸਾਲ ਆਨੰਦ ਮੈ ਰੰਜਨ ॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਕੈਬਰ (ਅਸ)
[੨]ਜਿਗਰ (ਅਸ)
[੩]ਬਸੇ ਬੇ (ਅਸ)
[੪]ਜਨਾਨਸ (ਅਸ)
[੫]ਜਨਾਹੇ ਗੁਲਗੁਲਾ (ਅਸ)
[੬]ਲਖਤੇ (ਅਸ)
[੭]ਗਾਬ (ਅਸ)
[੮]ਜੋਧ ਕੈ (ਅਸ)
[੯]ਸੁਭਟ ਕੈ (ਅਸ)
[੧੦]ਚਉਕ ਕੈ (ਅਸ)
[੧੧]ਆਰੰਭ ਯੌ (ਅਸ)
[੧੨]ਚਕਾਈ (ਅਸ)
[੧੩]ਗਲ ਗਲ (ਅਸ)
[੧੪]ਨਿਤਪ੍ਰਤ ਪ੍ਰਭ (ਅਸ)
[੧੫]ਜਗਤਕੀਥਾਂ (ਅਸ)
[੧੬]ਤਿਨ (ਅਸ)
[੧੭]ਜਨਮ ਜੂਏ ਹਾਰ ਚਲੇ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਦਹ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਇਹ 'ਗੋਦੀ' ਸ਼ਬਦ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਅਰੁਸੰਤ੍ਰ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਜਛ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਕ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰਨੇ ਵਿਚ 'ਛ੍ਰਿਬਤਸਚਿੰਤਨ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਪੀਤਾਬਰ ਕੰਜ ਪਰਭਾ[ੳ] ਸਮ ਸੰਉਦ੍ਰ ਉਪ੍ਰਨਾ[ਅ] ਪੀਤ ਪੀਛਉਰੀ ॥ ਹਰਤ ਤ੍ਰੈਤਾਪ ਕਸਮਲ ਚਿਰ ਦ੍ਰਸਨੀਅ ਕ੍ਰਿਨ[੧] ਜਗ ਬੰਦਨ ॥ ਕਦਲਿ ਸਮ ਜੰਘ ਆਯੁਤ[ੲ] ਉਰ ਭੁਜ ਆਜਾਨੁ ਸਾਰੰਗਧਰ ॥ ਨਵ ਨੇਵਰ ਚਰਨ ਜੁਗ ਰਾਜੈ ਭ੍ਰਾਜੈ ਸੋਭ ਸੁਭ ਅੰਗਨ ॥ ਮਧੁਰ ਧੁਨਿ ਝੀਨ ਨੇਪੁਰ ਕੋ ਸੁਨਤ ਦੁਰਮਤ ਅਘ ਭਜਤ[੨] ॥ ਚਰਨ[੩] ਗੰਗਾ ਬਸਤ ਅਹਿਨਿਸ ਸ੍ਰੀਪਤਿ ਚਰਨ ਦੁਖਭੰਜਨ ॥ ਅਨੂਪਮ ਸੋਭ ਸਰਗੁਨ ਹਰਿ ਦ੍ਰਸ ਮੰਗਲ ਮੈ ਜਗਤ ਪਾਵਨ ॥ ਸਾ ਪਦ ਕੰਜ ਰਿਦ ਧਾਰੀਐ ਮਹਾ ਪ੍ਰਭੁ ਆਦਿ ਨਿਰੰਜਨ ॥੧॥ ਸਾਨੀ ॥ ਸਾਮ ਘਨ ਚਤੁਰਭੁਜ ਮੂਰਤ ਸੰਖ ਚਕ੍ਰ ਗਦਾ ਅਸ ਧਾਰੀ ॥ ਕੁੰਡਲ ਕ੍ਰੀਟ ਪਦਮ ਹਸਤ ਰਾਜਤ ਪੀਤ ਬਸਨ ਬਨਮਾਲ ਬਨਵਾਰੀ ॥ ਸ੍ਰੀ ਜੁਤ ਲਖਮੀਬਰ ਕਰ ਧਿਆਨਾ ਸਤ ਸਿਵ ਰੂਪ ਸੁਯੰਭੂ ॥ ਸੁਤਹ ਸਿਧ ਸੁਯੰ ਜੋਤਿ ਸੁ ਪ੍ਰਭਾ ਚਿਦਾਕਾਸ ਚਿਦ ਘਨ ਅਸੁਰਾਰੀ ॥ ਦਯਾਸਿੰਧ ਕਰੁਨਾਨਿਧ ਕੇਸਵ ਕਮਲ ਨੈਨ ਪਦ ਪੰਕਜ ਚਾਰੀ ॥ ਸਾਰੰਗਧਰ ਕੋ ਧਿਆਨ ਧਰਤ ਜੇ ਕੁਲ ਸੰਬੂਹ ਤਿਨ ਕੀਓ ਉਧਾਰੀ ॥ ਐਸੋ ਧਿਆਨ ਜਗਬੰਦਨ ਜੂ ਕੋ ਕਮਲਾਸਨ ਕਮਲਾਪਤ ਪਜਾਰੀ ॥ ਗਰੁੜਾਸਨ ਗਰੁੜ ਧੁਜ ਮਾਧੋ ਸੇਵਤ ਬਈਕੁੰਠ ਨਾਥ ਖਰਾਰੀ ॥ ਸਰਬ ਨਿਧਾਨ ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਦਾਤਾ ਕਾਮ ਮੋਖਛ ਅ੍ਰਥ ਦ੍ਰਬਾਰੀ[੪] ॥ ਧਰਮ ਅਪਬਰਗ ਸਭ ਹੋਤ ਪਰਾਪਤਿ ਏਕ ਨਿਮਖ ਇਕ ਚਿਤ ਜੇ ਧਾਰੀ ॥ ਐਸੋ ਧਯਾਨ ਪਾਵਨ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਪਰਮਾਨੰਦ ਪੁਰਸੋਤਮ ਤਾਰੀ ॥ ਜਾਤ ਬਿਲਾਇ ਅਘ ਪੁੰਜ ਚਿਰਨ ਕੇ ਕਰਤ ਧਿਆਨ ਪਦ ਨਖ ਬ੍ਰਿਤ ਧਾਰੀ ॥ ਨਿਰਗੁਨ ਰੂਪ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪ੍ਰਮਾਤਮ ਜਾਮੈ ਮੈ ਅਰੁ ਤੈ ਨ ਆਕਾਰੀ ॥ ਮਨ ਅਰ ਬੁਧਿ ਚਿਤ ਅਹੰਕਾਰੀ ਕੋ ਲੈਤਾ ਬਾਨੀ ਅਗਮ ਅਫਰ[੫] ਨਿਰੰਕਾਰੀ ॥ ਆਪ ਆਪ ਮੈ ਛਾਕ ਰਹਜੋ ਹੈ ਤਹਾ ਨ ਭਾਸਤ ਜਗ ਬਿਵਹਾਰੀ ॥ ਨਾ ਕੋਊ ਠਾਕੁਰ ਨਾਹਨ ਚੇਰੋ ਦੋਊ ਕਲਪਨਾ ਦੀਨੇ[੬] ਡਾਰੀ ॥ ਨਿਹਸਪੰਦ ਸਦਾ ਪਰਪੂਰਨ ਸਤਾ ਬ੍ਰਹਮ ਅਦੁਤੀਅ ਅਬਿਕਾਰੀ ॥ ਆਦਿ ਨਿਰੰਜਨ ਜੋਤਿ ਪ੍ਰਕਾਸਤ ਸੰਕਲਪ ਵਿਕਲਪ ਰਹਤ ਬਨਵਾਰੀ ॥ ਤਹਾ ਨ ਭਾਸਤਿ ਤ੍ਰਿਗੁਨ ਪ੍ਰਪੰਚਨ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮ ਮਹ ਲੀਨ ਬੀਚਾਰੀ ॥ ਏਕ ਬ੍ਰਹਮ ਆਤਮ ਅਬਿਨਾਸੀ ਦੁਤੀਅ ਨ ਭਾਸਤ ਨ੍ਰਿਗੁਨ ਨਿਰਧਾਰੀ[ਸ] ॥ ਯਾ ਸੁਖ ਕੇ ਕੇਈ ਵਿਰਲੇ ਰਸਿਕ ਜਨ ਆਤਮ ਰਸ ਮਾਤੇ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ॥ ਸੁਰਗੁਨ ਰੂਪ ਅਨਨ ਉਪਾਸਕ ਠਾਕੁਰ ਸੇਵਕ ਭਾਉ ਬਿਚਾਰੀ ॥ ਤਾ ਤੇ ਸ੍ਰਗੁਨ ਰੂਪ ਹਰ[੭] ਧਿਆਨਾ ਭਾਖਜੋ ਭਗਤ ਕਾਂਡ ਦੁਲ ਭਾਰੀ ॥੧॥ ਸਾਨੀ ॥ ਤਾਲ ਫਿਰੰਗ ॥ ਭਗਤਿ ਵਛਲ ਪਦ ਕੰਜ ਰਮਾਪਤਿ ਸੇਵ ਸਦਾ ਚਰਨਨ ਚਰਨਨ ਚਰਨਨ ਚਰਨਨ ॥ ਹਾਂ ਹਾਂ ਹਾਂ ਹਾਂ ॥ ਗਾਵਤ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਸਨਕਾਦਿਕ ਇੰਦ੍ਰਾਦਿਕ ਸ੍ਰਨਨ ਸ੍ਰਨਨ ਸ੍ਰਨਨ ਸ੍ਰਨਨ ਲਿਵ ਲਾਵਤ ॥ ਹਾਂ ਹਾਂ ਹਾਂ ਹਾਂ ॥ ਧਿਆਵਤ ਦੇਵ ਦਈਤ ਦਾਨਵ ਕੁਲ ਭੂਤ ਪ੍ਰੇਤ ਜਖ ਧਾਨਾ ॥ ਬ੍ਰਨਨ ਬ੍ਰਨਨ ਬ੍ਰਨਨ ਬ੍ਰਨਨ ਸਿਮਰਤ ਤੁਅ ॥ ਹਾਂ ਹਾਂ ਹਾਂ ਹਾਂ ॥ ਮਮਮਮ: ਮਮਮਮ: ਮਮਮਮ: ਮਮਮ: ॥੧॥ ਪਾਵਤ ਅਰਥ ਧਰਮ ਕਾਮ ਮੋਖਾਦਿਕ ਰਟਤ ਰਮਾਪਤਿ ਨਿਸਦਿਨ ਜੇ ਜੇ ਜੇ ॥ ਗੁਣਮਯ ਗੁਣਾਤੀਤ ਸ੍ਰਬਗੇਅੰ ॥ ਧਾ ਧਾ ਧਾ ਧਾ ਧਾ ॥ ਧਾਰਤ ਹੀਐ ਜੇ ਜੇ ਜੇ ॥ ਆਵਾਗਵਨ ਮੁਚਤ ਸੰਮੈ ਨਹ ॥ ਆ ਆ ਆ ਆ ॥ ਅਰਾਧਤ ਤੇ ਤੇ ਤੇ ਤੇ ॥ ਪਾਵਨ ਪਰਮ ਪੁਨੀਤ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ॥ ਗਾ ਗਾ ਗਾ ਗਾ ॥ ਗੁਣ ਗੀਤ ਏ ਏ ਏ ॥ ਜਗਬੰਦਨ ਨੰਦਨੰਦਨ ਨੰਦਨੰਦਨ ॥ ਸੀਤਲ ਹਿਮ ਚੰਦਨ ॥ ਨੰਦਨੰਦਨ ਨੰਦਨੰਦਨ ਨੰਦਨੰਦਨ ਨੰਦਨੰਦਨ ॥ ਜਗਬੰਦਨ ਜਗਬੰਦਨ ਜਗਬੰਦਨ ਜਗਬੰਦਨ ॥ ਹੇ ਹੇ ਹੇ ਹੇ ॥੨॥ ਸੁਕ ਸਾਰਦ ਨਾਰਦ ਮੁਨਿੰਦ੍ਰਾ ਬਿਆਸ ਪਰਾਸਰ ਬਦਤ ਮਹਾ ਮੁਨੀ ॥ ਨੇਤਿ ਨੇਤਿ ਨਇਤ[੮] ਨਿਤ: ॥ ਤੂਅ ਤੂਅ ਤੂਅ ਤੂਅ ॥ ਸਾ ਸਾ ਸਾ ਧਾ ॥ ਮਹਾਦੇਵ ਜਮਦਗਨ ਬਰੁਨ ਧ੍ਰੂਅ ਰਵਿ ਸਸਿ ਨਖਤ੍ਰ ਬਸੁਧਾ ਗਗਨੰ ॥ ਜਜਤ ਨਿਤਾਪ੍ਰਤ ॥ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਜਗਤਾਗਰ ॥ ਇਵ ਇਵ ਇਵ ਇਵ ॥ ਰਾ ਰਾ ਰਾ ਰਾ ਧਾ ॥ ਗੋਰਖ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਮਾਨਧਾਤਾ ਸੁਰਗ ਪੈਆਲ ਧਵਲ ਸੇਸਨਾਗੇ: ਰਟਤ ਜੁਗੋ ਜੁਗ ਅਜਹੂੰ ॥ ਲਿਵ ਲਿਵ ਲਿਵ ਲਿਵ ਲਾਵਤ ॥ ਧਾ ਧਾ ਧਾ ਧਾ[ਹ] : ॥ ਅਗਮ ਅਗਾਧ ॥ ਬਈਕੁੰਠ ਨਾਥ ਸਰਗੁਨ ਲੀਲਾ ਜੇ ਗਾਵਤ ਭਗਤ ਸਕਤਿ ਜੁਤ ਸਿਮ੍ਰਤ ਤਰਤ ਅਪ੍ਰੇਆਸ ਭਉਨਿਧ ਤੇ ॥ ਚਰਨਾਂਬੁਜ ਚਰਨਾਂਬੁਜ ਚਰਨਾਂਬੁਜ ਚਰਨਾਂਬੁਜ ॥ ਬੋਹਬ ਗਹ ॥ ਮਿਟਤ ਤ੍ਰੈਈ ਤਾਪ ਤ੍ਰਿ ਬੇਯਾਧਾ[੯] ॥ ਆ ਆ ਆ ਆ ਧਾ ॥੧॥੩॥ ਸਾਨੀ : ਸੁਰ ਫਿਰੰਗ ॥ ਚਉਰਾਸੀਹ ਸਿਧ ਨਵ ਨਾਥ ਜੋਗੇਦ੍ਰਾ ਅਨਲ ਸਮੀਰ ਨੀਰ ਬਲ ਕਾਲੀ ॥ ਸਮਾਧ ਜੋਗ ਜੋਗੀ ਜਨ ਧਾਰਤ ਸਰਗੁਨ ਸ੍ਵਰੂਪ ਰੂਪ ਬਨਮਾਲੀ ॥ ਧਰਤ ਧਿਆਨ ਨੰਦਨੰਦਨ ਨੰਦਨੰਦਨ ਨੰਦਨੰਦਨ ਨੰਦਨੰਦਨ ਬ੍ਰਿਜਚੰਦ ਰਸਾਲੀ ॥ ਸੇਵਤ ਪਦਾਂਬੁਜ ਅਮਲ ਬਿਮਲ ਸੁਰ ਸਚੀ ਸਚੀਪਤਿ ਬ੍ਰਨ ਕਉਬੇਰ ਚਾਰਨ ਮੁੰਡਮਾਲੀ ॥ ਕਿਮ ਪੁਰਸ ਗੁਹਜਕ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਕ੍ਰਿਸ੍ਨ (ਅਸ)
[੨]ਭਾਜਤ (ਅਸ)
[੩]ਸੁ (ਅਸ)
[੪]ਅਰਥ ਪਦਾਰਥਚਾਰੀ (ਅਸ)
[੫]ਅਫੁਰ (ਅਸ)
[੬]ਦੀਨਜੋ (ਅਸ)
[੭]ਹਰਿ (ਅਸ)
[੮]ਨਇਤਿਨ (ਅਸ)
[੯]ਤ੍ਰਿਬਿਧਾਯਾ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ‘ਪ੍ਰਗਾ’ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਸ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਇਹ ਪਾਠ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ‘ਨਿਧਾਨੀ’ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਅਸ ਵਿਚ ‘ਧਾ’ ਸ਼ਬਦ ਪੰਜ ਵਾਰ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ

ਕਾਲਕੇਅੰ ਨਿਵਾਤਕਵਚ ਤਛਕ ਤਾਰਿਛ ਸਵਰਗ ਪੈਆਲੀ ॥ ਪਦਮਾ ਉਮਾ ਰਮਾ ਗੰਗਾ ਸੁਤ ਗੰਗ ਜਮੁਨ ਸਾਗਰ ਭ੍ਰਿਗ ਨੰਦਨ ॥ ਧੀਰ ਬੀਰ ਧੀਮਤ ਬੁਧ ਕੋਬਿਦ ਬ੍ਰਨ ਆਸ੍ਰਮ ਚਕ੍ਰਵੈ ਮਹਿ ਮੰਡਨ ॥ ਪੰਚਾਨਨ ਚਤੁਰਾਨਨ ਗਜ ਮੁਖ ਸਹਸਾਨਨ ਖਟਮੁਖ ਬਰੰਗਨ ॥ ਪ੍ਰਨਵਤ ਜਗਬੰਦਨ ਪ੍ਰਨਵਤ ਜਗਬੰਦਨ ਪ੍ਰਨਵਤ ਜਗਬੰਦਨ ਪ੍ਰਨਵਤ ਜਗਬੰਦਨ ॥ ਊਧੋ ਅਕਰੂਰ ਬਿਦਰ ਸੁਦਾਮਾ ਕੁਬਜਾ ਸੁਪਚਾਰ ਰਵਿਦਾਸ ਕਬੀਰ ਅਜਾਮਲ ਗਨਕਾ ਗਜ ਨਾਇਕ ਭਲੇ ਬੁਰੇ ਧਿਆਵਤ ਰਨਧੀਰ ॥ ਜੋਧ ਮਹਾਬਲ ਮਲ ਸਲ ਨਲ ਅੰਬਰੀਸ[੧] ਪਾਡਵ ਮਤਿ ਧੀਰ[ੳ] ॥ ਬਡੇ ਬਡੇ ਰਾਜਨ ਮਹਿਰਾਜਨ ਸਜਨ ਆਸਜਨ ਦੁਰਜਨ ਡੀਰ ॥ ਸਭ ਬੰਦਤ ਸਭ ਬੰਦਤ ਸਭ ਬੰਦਤ ਸਭ ਬੰਦਤ ਸਭ ਬੰਦਤ ਹਿਤ ਚਿਤ ਕੈ ਪਦ ਕੰਜ ਗਹੀਰ ॥ ਬੰਦਤਿ ਸਭੀ ਖਾਨੀ ਅਰੁ ਬਾਨੀ ਅਸਥਾਵਰ ਜੰਗਮ[ਅ] ਸਭੀ ਚਰਾਚਰ ॥ ਧਿਆਵਤ ਗੁਨ ਗਾਵਤ ਧੋਮ ਮਹਾ ਮੁਨੀ ਅਗਸਤ[ੲ] ਅੰਗਰਾ ਦੁਰਬਾਸਾ ਰਜਨੀਚਰ ॥ ਸੇਵਤ ਪਦ ਕੰਜ ਅਉਤਾਰ ਜੁਗੋ ਜੁਗ ਸਾਧਤ ਜਪ ਤਪ ਬ੍ਰਿਤ ਬਿਬਧ ਧਰ ॥ ਖੇਚਰ ਭੂਚਰ ਖੰਡੀ ਵਰਭੰਡੀ ਦੰਡੀ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਪਰਮਹੰਸ ਭੂਪਵਰ ॥ ਸਭ ਜਜਤ ਜਗਤਗੁਰ ਜਜਤ ਜਗਤਗੁਰ ਜਜਤ ਜਗਤਗੁਰ ਜਜਤ ਜਗਤਗੁਰ ਜਜਤ ਜਗਤਗੁਰ ਬਿਸ੍ਵੰਭਰ ॥੧॥ ਤ੍ਰਹ ਸਾਨੀ ॥ ਕ੍ਰਿਤਮ[ਸ] ਨਾਮ ਹਰਿ ਆਦਿ ਨਿਰੰਜਨ ਬਦਤ ਸ੍ਰੁਤਿ ਸਾਸਤ੍ਰ ਪ੍ਰਿਥਕ ਪ੍ਰਿਥਕ ਕਰ ॥ ਪ੍ਰਭ ਬੇਅੰਤ ਪ੍ਰਭ ਕਥਾ ਬਿਅੰਤਾ ਨਿਤ[ਹ] ਨਵਤਨ ਉਚਰਤ ਧਰਨੀਧਰ ॥ ਜੁਗ ਸਹੰਸ੍ਰ ਜਹਾ ਕਰ ਬਰਨਤ ਨਿਵ ਨਵਤਨ ਉਚਰਤ ਲਖਮੀਬਰ ॥ ਸਤਿਨਾਮ ਅਬਨਾਸੀ ਅਬਚਲ ਅਚਲ ਬਿਆਪਕ ਪੂਰਨਪਰ ॥ ਸਭ ਉਚਰਹੁ ਅਹਿਨਿਸ ਸਤਿਨਾਮ ਹੋ ਸਤਨਾਮ ਹੋ ਸਤਨਾਮ ਹੋ ਸਤਨਾਮ ਹੋ ਸਤਨਾਮ ਕਰਨਾਕਰੁ ॥ ਜੇਤੀ ਉਪਾਰਜਨਾ ਸ੍ਰਿਸ੍ਰਿ ਸਬਾਈ ਸਕਲ ਬਿਸ੍ਵ ਸੇਵਤ ਪਦ ਕੰਜਨ ॥ ਸੇਸ ਬਾਸਕੀ ਖਗਪਤਿ ਪਸੁਪਤਿ ਸੁਰਪਤਿ ਜਲਪਤਿ ਅਧਪਤਿ ਪੁੰਜਨ ॥ ਖਗ ਮ੍ਰਿਗ ਜਛ ਭੁਜੰਗ ਜੜ ਚਈਤਨੁ ਬਸੁਧਾ ਗਗਨ ਮਿਤ੍ਰ[ਕ] ਅਰੁ ਦੁਰਜਨ ॥ ਸਭੈ ਭੈ ਭੀਤ ਤ੍ਰਸਤ ਆਰਾਧਤ ਮਨ ਬਚ ਕ੍ਰਮ ਮੁਖ ਰਟਤ ਨਿਰੰਜਨ ॥ ਥਰਹਰ ਕੰਪਤ ਡਰਤ ਭੈ ਮਾਨਤ ਬੰਦਤ ਚਰਨ ਨਿਮਤ ਅਘਖੰਡਨ ॥ ਜਜਤ ਭਗਤ[ਖ] ਤਜਤ ਅਘ ਦੁਰਮਤਿ ਗਹਤਿ ਗੁਰਮਤ ਮਤ ਸਾਧ[੨] ਅਦੰਡਨ ॥ ਵਰਜ ਕਰ ਮਨ ਬੁਧਿ ਚਿਤ ਅਹੰਕਾਰਹਿ ਸੁਵਸਤ ਚਿਤਇਕ ਮਨ ਕਰ ਸਜਨ ॥ ਸੰਤ ਸਮਾਜ ਸਾਜ ਭਗਤਿ ਪਛ ਲੀਲਾ ਸਰਗੁਨ ਨਿਰਗੁਨ ਮਨ ਰੰਜਨ ॥ ਸਭ ਗਾਵਤ ਸੰਤ ਸਮਾਜ ਹੋ ਸਭ ਗਾਵਤ ਸੰਤ ਸਮਾਜ ਸਭ ਗਾਵਤ ਸੰਤ ਸਮਾਜ ਹੋ ਸਭ ਗਾਵਤ ਆਦਿ ਨਿਰੰਜਨ ॥[ਗ] ਸਰਗੁਨ ਨਾਮ ਕ੍ਰਿਤਮ ਪਰਸੋਤਮ ਰਾਮ ਕ੍ਰਿਸਨ ਏ ਨਾਮ ਧੁਰੰਧਰ : ॥ ਉਚਰਤ ਕ੍ਰਿਤ ਬਿਲਾਸ ਚਿਰਨ ਕੇ ਕੁਲ ਸੰਮੂਹ ਜੁਤ ਤਰਤ ਭਵ ਦੁਸਤਰ ॥ ਨਿਗਮਾਗਮ ਪਉਰਨ ਸੋਧ ਸਭ ਸਾਰ ਮੰਤ੍ਰ ਤਾਰਕ ਸੁਧਾਛਰ ॥ ਨਾਮ ਮਹਾਤਮ ਹਰਿ[੩] ਜੂ ਜਾਨਤ ਪਰੇਤਹ ਦੇਵ ਕਰ ਦੇ ਮੰਤ੍ਰ ॥ ਰਰਹੁ ਰਾਮ: ॥ ਪੁਨ ਰਰਹੁ ਰਾਮ: ਰਰ ਰਾਮ ਰਾਮ: ਰਰ ਰਾਮ ਰਾਮ: ਰਰ ਰਾਮ ਰਾਮ: ॥ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਰਰ ॥ ਰਰਰਰਰ: ਰਰਰਰਰ: ਰਰਰਰਰ: ਰਰਰਰਰ: ਰਰਰ: ॥ ੩੦੩੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਗੀਤ ਸਾਨੀ ॥ ਤ੍ਰਹ ਦੂਜੀ ॥ ਸ੍ਰਗੁਨ ਨ੍ਰਿਗੁਨ ਦ੍ਵੈ ਰੂਪ ਹਰੀ ਕੋ ਉਪਾਸਨਾ ਭਗਤਨ ਕੋ ਅਤਿ ਨੀਕੋ ॥ ਭਗਤ ਗਿਆਨੀ ਗਿਆਨੀ ਭਗਤਾ ਉਪਾਸਕ ਉਭੈ ਭਗਤਿ ਹਰਿ ਜੀ ਕੋ ॥ ਭਗਤ ਪਛ ਅਰੁ ਗਿਆਨ ਪਛ ਹੈ[ਘ] ਏ ਦੋਊ ਮਤ ਅਤਿਸੈ[ਘ] ਨੀਕੋ ॥ ਦ੍ਰਿੜ ਹੋਤ ਜਬੈ ਇਹ ਧਾਰਨ ਧੀਮਤ ਮੋਛਾਨੰਦ ਪ੍ਰੇਮਾਨੰਦ ਤਿਸ ਹੀ ਕੋ ॥ ਤਾ ਕੋ ਲੇਪ ਛੇਪ ਨਾਹੀ ਲਾਗਤ ਗੁਨ ਅਗੁਨ ਸਮ ਤੁਲ ਜਿਸੀ ਕੋ ॥ ਜਾ ਕੋ ਦ੍ਰਿੜ ਹਰਿ ਭਗਤ ਸ੍ਰੇਸ੍ਰ ਅਉ ਪ੍ਰਪਕ ਹੈ[ਘ] ਗਿਆਨ ਜਿਸੀ ਕੋ ॥ ਜਾਵਦ ਪ੍ਰਪਕ ਭਗਤਿ ਅਰ ਗਿਆਨ ਹੋਤ ਨਹਿ ਤਾ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਨਹਿ ਹੋਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ॥ ਤਾਵਦ ਕਰਮ ਧਰਮ ਸੁਭ ਕਰਮਨ ਕਰਨੌ ਉਚਿਤ[੪] ਬੇਦ ਬਾਵਤ[੫] ॥ ਸ੍ਰਗੁਨ ਉਪਾਸਨਾ ਤੇ ਦ੍ਰਿੜ ਭਗਤੀ ਹੋਤ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਭਗਤਿ ਭਗਤਨ ਕੋ ॥ ਨ੍ਰਿਗੁਨ ਉਪਾਸਨਾ ਗਿਆਨ ਦ੍ਰਿੜ ਗਿਆਨੀ ਹੋਤ ਪਰਾਪਤਿ[ਘ] ਗਿਆਨ ਗਿਆਨਨ ਕੋ ॥ ਗਿਆਨ ਜੋਗ ਸਾਧਨ ਬਡ ਉਤਮ ਕੋਟਨ ਮੈ ਕੋਊ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ॥ ਭਗਤ ਜੋਗ ਮਾਰਗ ਅਤਿ ਦੁਰਗਮ ਅਨਨ ਭਗਤ ਵਿਰਲੇ ਕੇਈ ਧੀਮਤ ॥ ਜਾ ਪਰ ਕਰਤ ਅਨੁਗ੍ਰਹੁ ਕਰਤਾ ਤਿਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਗਿਆਨ ਭਗਤਿ ਪਛ ॥ ਸਾਧਸੰਗ ਬਿਨ ਹੋਤ ਨ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਗੁਰ ਲਛ[੬] ਨ ਅਤਿ[੭] ਸੁਵਛ ॥ ਨਉਧਾ ਭਗਤਿ ਸਕਤ ਹਰਿ ਕੇਰੀ ਰੀਤ ਪੁਰਾਤਨ ਸ੍ਰੁਤਿ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤ ਹੀ ॥ ਸੁਨਨ ਮਨਨ ਨਿਧਜਾਸਨ ਕਰਨੋ[ਙ] ਸਾਧਨ ਪਰਮ ਪੁਨੀਤ ਹੀ ਨਿਰਤ ਹੀ ॥ ਨਉ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੋ ਭਗਤਿ ਰਸਾਲਾ ਰਸ ਰਸ ਰਸਿਕ ਪ੍ਰੇਮ ਰੁਚ ਮੰਡਤ ॥ ਭਗਤਿ ਕਾਡ ਮੁਖ ਨਉਧਾ ਕਹੀਅਤ ਭਗਤ ਰਾਜ ਏ ਭਗਤਿ ਅਖੰਡਤ ॥ ਬੀਤ ਰਾਗ ਗਿਆਨੀ ਬਿਬੇਕੀ ਸਭ ਤਜ ਨਿਜ ਆਤਮਾ[੮] ਰੰਗ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਅੰਬਰੀਕ (ਅਸ)
[੨]ਸਾਥ (ਅਸ)
[੩]ਹਰ (ਖਕ, ਅਸ)
[੪]ਉਚਿਤੈ (ਅਸ)
[੫]ਬਤਾਵਤ (ਅਸ)
[੬]ਲਛ ਪ੍ਰੇਮ ਲਛ (ਅਸ)
[੭]ਮਤਿ (ਅਸ)
[੮]ਆਤਮ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਬੀਰ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਜੰਙ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਅਗਤ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਕ੍ਰਿਤ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਨਿਸਚ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਕ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਖ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਭਭਜ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਗ]ਅਸ ਵਿਚ ਇਸ ਪੰਕਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ '॥੧॥ ਰਹਾਉ॥' ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ
[ਘ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਙ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਅਧਿਆਸ ਕਰਕੋ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਭੀਨੇ ॥ ਦ੍ਰਿਸ੍ਰਿਮਾਨ ਆਸਕਤਿ ਤ੍ਰਿਗੁਨ ਮਹਿ ਮੰਤ੍ਰ[੧] ਅਕ੍ਰੈ ਸਾਛੀ ਭੀਨੇ ॥ ਜਿਸੇ ਪਰਾਪਤਿ ਏਹ ਨਿਧਾਨਾ ਸਕਲ ਸ੍ਰਿਸਟ ਤਿਸ ਕਰਤ ਜੁਹਾਰੋ ॥ ਤਿਨ ਕੇ ਸੰਗ ਜੀਅ ਕਾ ਨਿਸਤਾਰਾ ਭਗਤ ਗਿਆਨੀ ਭਗਤ ਨਿਰੰਕਾਰੋ ॥ ਗਿਆਨੀ ਭਗਤ ਬੀਤਰਾਗ ਸਿਰੋਮਨਿ ਸੰਤ ਅਨੰਦ ਭੇਦ ਕਛੁ ਨਾਹੀ ॥ ਭਗਤੁ ਗਿਆਨ ਸਰਗੁਨ ਨਿਰਗੁਨ ਪਛ ਉਤਮ ਦੋਊ ਜੋ ਤਾ ਸੁਖ ਮਾਹੀ ॥ ਭਗਤਿ ਕਾਂਡ ਸਰਗੁਨ ਲੀਲਾ ਪ੍ਰਭ ਭਾਖਜੋ ਸਮਰਗੀਤ ਕੇ ਮਾਹੀ ॥ ਦਾਸ ਗੋਬਿੰਦ ਫਤਹ ਸਤਿਗੁਰ ਕੋ ਭਗਤ ਕਾਂਡ ਭਾਖਜੋ ਤੁਮ ਪਾਹੀ ॥ ੧ ॥੩੦੩੨॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਸਮ੍ਰਗੀਤ ਉਪਾਸਨਾ ਕਾਡ ਸਮਾਪਤ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧॥ ਅਥ ਜੁਧ ਕਾਂਡ ਲਿਖਯਤੇ ॥ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਰੇਖਤਾ ॥ ਮੰਡਿਓ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਦੋ ਦਿਸ ਸੋ ਸੁਰਾਸੁਰ[ੳ] ਸੁਭਟ[੨] ਭਟ ਬਰ ॥ ਅਨੀ ਚਤੁਰੰਗਨੀ ਭਗਤ[੩] ਹਠੀਲੇ ਦੇਵਗਨ ਨਿਡਰ ॥ ਕਟੀਲੀ ਫਉਜ ਚਤੁਰੰਗੀ ਨਿਸਾਚਰ ਰਾਜ ਦਲ ਨਿਸਚਰ ॥ ਜੁਟੇ ਦੋ ਦਿਸਨ ਤੇ ਸੁਭਟਨ ਭਈ ਝੁਰਮਟ ਬਿਸਮ ਦੁਸਤਰ ॥੧॥ ਚਲੀ ਤਹ ਤੁਪਕ ਜੰਜਾਯਲ ਧਮਾਕਾ ਪਿਸਟਲੋ ਤੁਪਕ ॥ ਛੁਟੀ ਹਥਨਾਲ ਘੁਰਨਾਲ ਸੁਤ੍ਰਨਾਲੀ ਜੰਬੂਰਾ ਬਿਬਿਧ ਉਸਟਕ ॥ ਮਚੀ ਹੈ ਮਾਰ ਅਤਿ ਡਾਢੀ ਹਵਾਈ ਛੁਟਤੀ ਉੜਦਕ ॥ ਮਿਸਲ ਦਰ ਮਿਸਲ ਚੁੰਗਨ ਕੈ ਪਰਮ ਸੀਘ੍ਰਤ ਪ੍ਰਿਥਕ ਪ੍ਰਿਥਕ ॥੨॥ ਅਮਿਤ ਭਟ ਜੁਝਗੇ ਦੋ ਦਲ[ਅ] ਪ੍ਰਹਾਰ ਗੋਲਨ ਹਵਾਈ ਕਰ ॥ ਅਸੀ ਗਜ ਰਥੀ ਪੈਦਲ ਸੁਭਟ ਗੇ ਕਟ[੪] ਕਰ ਭਏ ਭੂਚਰ ਤੇ ਖੇਚਰ ॥ ਕਈ ਪ੍ਰਹਾਰਨ ਗੋਲਨ ਕੀ ਕਹੀ ਵਗਤੀ ਤੁਪਕ ਖੰਜਰ ॥ ਕਹੀ ਗੁਨ ਬਾਨ ਬਰਖੈ ਹੈ ਕਹੀ ਸੈਥੀ ਸੂਆ ਜਮਧਰ ॥੩॥ ਕਹੀ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਸੇਲਨ ਸੋ ਕਰੈ ਹਰਬਾਰ[ੲ] ਦੋ ਭਟਬਰ ॥ ਕਹੀਂ ਛੂਲੀ ਛਿਪ੍ਰ ਖੰਡਾ ਕਹੀ ਮੂਸਲ ਗਦਾ ਚਕਰ ॥ ਕਹੀ ਭਾਲਾ ਕਹੀ ਬਰਛੀ ਕਹੀ ਸਰਚਾਪ ਤੋਮਰ ਬਰ[ਸ]॥ ਕਹੀ ਬਿਛੂਆ ਕਹੀ[੫] ਨਾਵਕ ਪਟਾ ਗੁਲੇਲ ਮੂਸਰ ॥੪॥ ਕਹੀ ਸੋਟਾ ਕਹੀ ਦੰਡਾ ਕਹੀ ਲਾਠੀ ਚਲੈ ਭੀਖਮ ॥ ਕਹੀ ਚਕਤੀ ਕਹੀ ਚਪਰਾ ਕਹੀਂ ਸਿੰਗੀਆ ਦੋਧਾਰਾ ਖੜਗ ਬਲਮ ॥ ਬਨੈਟੀ ਪਟਾ ਲਸਟਕ ਭਿੰਦ ਛੜ ਭਾਲਾ ਕਾਤੀ ਕਾਤੀ ਸੂਆ ਢਲਮ ॥ ਕਮੰਦ ਜਾਮੀ ਬਰੁਨ ਆਯੁਧ ਦੁਧਾਰੀ ਸੈਫ ਗੁਰਜ ਗੁਫਨ ॥੫॥ ਸਿਲਾ ਤਰੁ ਮੇਰ ਬ੍ਰਿਛ ਦਾਰੁਨ ਤਮਾਲ ਅਰ ਤਾਲ ਸਰ ਪੁੰਜਨ ॥ ਸਿਖ੍ਰ ਓਰਾ ਗੜਾ ਪਾਵਕ ਸਿਲਾ ਛੂਲੀ ਚਲੇ ਤੀਛਨ ॥ ਮੁਸੈਕਲ ਮੜਤ ਚਾਮੀਕਰ ਜਟਿਤ ਮਨ ਰਤਨ ਨਗ ਲਾਲਨ ॥ ਪਰੀ ਪਛੀ ਸਰੀ ਫੋਕੀ ਖਤੰਗ ਨਾਵਕ ਨਾਰਾਂਚ[ਹ] ਸਰ ਬਾਨਨ ॥੬॥ ਫਰੀ ਅਸ ਢਾਰ ਕੁਤਕਾ ਛੁਰੀ ਸੈਹਥੀ ॥ ਪਰਘ ਸਤਘਨ ਪ੍ਰਸਾ ਸੇਲ ਕਰਦ ਬੁਗਦਾ ਬਨੈਟੀ ॥ ਘਨੇ ਦਿਬ ਸਸਤ੍ਰ[ਕ] ਦੋ ਦਲ ਸੇ ਚਲੀ ਬਾਰ ਏਕਠੀ ॥ ਭਯੋ ਘਮਸਾਨ ਰਨ ਦਾਰੁਨ ਪ੍ਰਲੈ ਸਮ ਸਮ੍ਰ ਹਠੀ ॥੭॥ ਮਚੀ ਤਹ ਮਾਰ ਸਸਤ੍ਰਨ ਕੀ ਦਸੋ ਦਿਸ ਘੇਰ ਘੇਰ ਕਰ ਬਾਨਨ ॥ ਘਟਾਅਯੁਧ ਕੋ ਤਹ ਉਮਡੀ ਲਸੈ ਦੁਤ ਖਗ ਦਾਮਿਨ ॥ ਬਰੈ ਤਹ ਬਿਆਰ ਸਰ ਪੁੰਜਨ ਝਪਟ ਮਾਰਤ ਪ੍ਰਲੈ ਭੀਖਨ ॥ ਝਰੈ ਨਭ ਬੂੰਦ ਧਾਰਾ ਸਮ ਬਿਬਿਧ ਆਯੁਧ ਸਮ੍ਰ ਦਾਰੁਨ ॥੮॥੧॥੩੦੩੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਰੇਖਤਾ ॥ ਭਏ ਨਭਚਰ ਸੁਭਟ ਦੋ ਦਿਸ ਭ੍ਰਮਤ ਬ੍ਰਿਨ ਬਾਨ ਬਜ੍ਰਨ ਕਰ ॥ ਰਥੀ ਅਸ ਗਜੀ ਪੈਦਲ ਭਟ ਸਨੇ ਬਾਹਨ ਭ੍ਰਮਤ ਆਕੁਲ ॥ ਗਗਨ ਦਿਸ ਬਿਦਿਸ ਭਟ ਛਾਏ ਰੁਕਜੋ ਸਭ ਦਿਸਾ ਆਯੁਧ ਸੋ ॥ ਘਨੇ ਦਿਬਾਸਤ੍ਰ ਕਰ ਚੂਰਨ ਭਏ ਜਖਮੀ ਸੁਭਟ ਘਾਯਲ ॥੧॥ ਦਸੋ ਦਿਸ ਬਾਨ ਖੰਜਰ ਕਰ ਘਿਰੀ ਚਤਰੰਗਨੀ ਫਉਜੈ ॥ ਕਹੀ ਨਹੀ ਨਿਕਸਨੇ ਪਾਵੈ ਭ੍ਰਮਤ ਗਰਦੂੰ ਸੁਭਟ ਹਾਯਲ ॥ ਸਭੀ ਭਟ ਰੁਕ ਗਏ ਜਹੰ ਤਹੰ ਜਿਮੰ ਖਗਕ ਫਸ[੬] ਮਾਂਹੀ ॥ ਮਿਸਾਲੇ ਦਾਮ ਮੁਰਗਾਨਾ ਤੜਫਤੇ ਬਾਨ ਕਰ ਜਾਯਲ ॥ ॥੨॥ ਕਈ ਬਿਧਗੇ ਜੇ ਜਖਮੇ ਤੀਰ ਸੇਲਨ ॥ ਕੇਈ ਅਜ ਜ਼ਖ਼ਮ ਖੰਜ੍ਰ ਕਾਰਗਾਰ ਮਾਯਲ ॥ ਕੇਈ ਸੂਲਨ ਬਿਧੇ ਅਰੁ ਸਾਂਗ ਬਲਮ ॥ ਕੇਈ ਲਬ ਖੁਸਕ ਭਟ ਰਟਤੇ ਜੇ ਆਬੇ ਸਰਬਤੇ ਸਾਯਲ ॥੩॥ ਕਸੇ ਰਾ ਜਖਮ ਦਰ ਸੀਨੇ ਜੇ ਤੀਰੇ ਗਰਕ ਤ ਪ੍ਰਗਰ ॥ ਜੇ ਹਾਏ ਹਾਏ ਸਨਾਲਾ ਸੋਰ ਸਰ ਕਾਯਲ ॥ ਕਸੇ ਰਾ ਜਖਮ ਬਰ ਜਖਮੇ[ਖ] ਫਉਲਾਦੀ ਤੇਗ ਹਿੰਦਗੀ[੭] ॥ ਸੁਦੰਦ ਦੋ ਨੀਮ ਬਰਗ ਜਰਬ ਤੜਫਤੀ ਲੁਥ ਭਟ ਹਾਯੁਲ ॥੪॥ ਕਸੇ ਰਾ ਜਖਮ ਬਰ ਜਿਗਰੇ ਜੇ ਨੋਕੇ ਨਾਚੁਖੇ ਆਬੀ ॥ ਜੇ ਸ਼ਿਕਮ ਅਜ ਪੁਸਤ ਬੇਰੂ ਰਫਤ ਬ੍ਰਿਜਨ ਬ੍ਰਿਜਨ[੮] ਸਾਯਲ ॥ ਬਾਸੇ ਜਖਮੇ ਅਮੂਦੋ ਬਰਕ ਸੁਦਕਾਰੀ ਜੇ ਜਮਤਾ ਕਦਮ ਯਕਸਰ ॥ ਤੜਫਤੇ ਮਜਾਨ ਅੰਬਾਰੀ ਖਰੋਸਾਂ ਬਾਂਗ ਬਸ ਸਾਯਲ ॥੫॥ ਕਸੇ ਰਾ ਜਖਮ ਲਖਤੇ ਕਾਰਗਰ ਅਜ਼ ਬਸ ਨ ਤਾਕਤ ਫੀਰ ਮੁਤਲਕ ॥ ਕੁਸਾਦੰਦ ਚਸ਼ਮ ਚੂੰ ਨਰਗਸ ਪ੍ਰਤਾਪਾਂ ਬੁਲਬਲਾਂ ਮਾਯਲ ॥ ਜੇ ਖੂਨੀ ਜਿਗਰ ਲਾਲੇ ਵਾਰ ਦਗੇ ਲਬਾ ਲਬ ਜਾਮ ਹਿੰਮਤ ਪੀਵਤੇ ਕਾਤਲ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਅਫਰੀਤਾਂ ਚੇ ਮਲਾਇਕਾਂ ਹਮੈ ਹਾ ਦਰ ਜੰਗ ਜਖਮੀ ॥ ਖਦੰਗੋ ਅਜਦਹੋ ਕਾਰੀ ॥ ਸਿਕਸਤੈ ਦਿਰੈ ਤਨ ਘਾਯਲ ॥੬॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਅੰਤਰ (ਅਸ)
[੨]ਸੁਭਟ ਯੌ (ਅਸ)
[੩]ਭਗਵਤ (ਅਸ)
[੪]ਭਟ ਕਟੇ (ਅਸ)
[੫]ਕਿਰਪਾਨ ਸੇਲਨ ਸੋਂ (ਅਸ)
[੬]ਖਗ ਫਾਸ (ਅਸ)
[੭]ਹਿੰਦਗੀ ਕੀ (ਅਸ)
[੮]ਬਿਜਨੋ ਬਿਜਨ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸੁਰਸੁਰ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਦਿਲ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਹਰਬਾ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਨਾਚਾਰ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਕ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸਤ੍ਰ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਖ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਜਮਤ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਜਖਮ ਬਰ ਜਖਮ ਖੁਰਦੰਦ ਪ੍ਰਚੈ ਪ੍ਰਚੈ ਜਿਸਮ ਗਸਤੰਦ ॥ ਬਾ ਵਸਫ ਈਂ ਚੁਨੀਂ ਹਾਲਤ ਵੋ ਤਾਕਤ ਅਜਬਸ ਆ ਫਾਯਲ ॥ ਬਸਾ ਹਜੂਮ ਬੇ ਪਾਯਾ ਚੇ ਰੂਹੀ ਗੁਲ ਗਾਨਾਹਾਂ ॥ ਗਏ ਸਭ ਬਾਨ ਪੰਜਰ ਫਸ ਸਨੈ ਰੀਜਾਲੈ ਕਬਾਯਲ ॥੭॥ ਮਿਸਾਲੇ ਬਹਿਰ ਸੁਦ ਪ੍ਰਤਾਪ ਦਰੀਆ ਸਨਾਵਰੀ ਚਾਵਸਾਨਾਗੀ ॥ ਦਲੇਹਾ ਤਾਬ ਸਾਹਲ[੧] ॥ ਸੁਦੰਦ ਅਬੂ ਜਾਂ ਦਰੀਆ ਜੇ ਮਰਦਾਨਗੀ ਪਹਲੂ ॥ ਰਸੀਦੰਦ ਬਰ ਕਿਨਾਰੇ ਜੰਗ ਮਕਸੂਦੋ ਫਹੂਵਲ ਮਰਾਮ ਫਾਯਲ ॥੮॥੧॥੩੦੩੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਰੇਖਤਾ ॥ ਦੁਆਦਸ ਭਟ ਅਸੁਰ ਕੁਲ ਕੇ ਪਠੇ ਆਏ ਥੇ ਸਮ੍ਰ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦੀ ॥ ਕਹਜੋ ਤਿਨ ਨਾਮ ਪੂਰਬ ਪ੍ਰਿਥਕ ਪ੍ਰਿਥਕ ਪੁੰਨੀਆ ਅਹਲਾਦੀ ॥ ਬ ਜੰਗੇ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਪੈਵਸਤ ਅਫਰੀਤਾ ॥ ਮੰਡਿਓ ਆ ਰਜਮਸ ਆਂ ਬ ਗੂਲਾ ਮਬੂਦਾਂ ॥੧॥ ਅਸਟ ਬਿੰਸ ਸਲਾਰਾਂ ਅਮਰ ਕੁਲ ਲਸਕਰ ਸਿਕਨ ਹਾ ॥ ਬ ਰਜਮੇ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਘਲਿਓ ਮਲਕਹਾ ॥ ਤੁਰਕ ਤਾਜਾਂ ਜਨਾਰਦਨ ਸ੍ਰਬਲੋਹੰ ॥ ਸੁਦੰਦ ਸੈਲਾਬ ਮਿਸਲੇ ਬਹਰ ਉਮਾ ॥੨॥ ਮਿਸਲ ਦਰੀਆ ਹਮੈ ਜਾ ਸੈਲ ਸਲੈ ॥ ਚੇ ਗੂਲੋ ਚੇ ਮਲਾਯਕ ਖੇਲ ਖੈਲੈ ॥ ਮੁਕਾਬਲੈ ਹਰਦੋ ਲਸਕਰ ਆਲਮ ਪੋਸ ॥ ਕੁਨਿੰਦੈ ਮਾਰ ਕੈ ਮਫਤੂਨ ਮੈਲੈ ॥ ਹਮੇ ਜਾ ਸੂ ਬ ਸੂ ਤਗੀਆਨ ਸੈਲੇ ॥੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਤ੍ਰਹ ਦੂਜੀ ॥ ਅਜਾਂ ਭਟ ਦੁਆਂਦਸ ਸਣ ਸੈਨਾ ਨਾਸ ਭਯੋ ਧੁਜਨੀ ਸਿਗਰੀ ॥ ਘਾਯਲ ਬਚੇ ਭਜੇ ਰਨ ਪਰਹਰ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਪ੍ਰਤਿ ਅਰਜ ਕਰੀ ॥ ਮਾਰੇ ਪੜੈ ਸਭੀ ਭਟ ਆਹਵ ਜੂਝ ਮਰੇ ਸਮ੍ਰ ਖਰੀ ॥ ਪ੍ਰਬਲ ਭਏ ਭਟ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਕੇ ਨਾਨਾ ਅਸ੍ਰਤਨ ਮਾਰ ਪੜੀ ॥੧॥ ਜੀਅਤ ਨ ਉਬਰਜੋ ਭਟਬਰ ਕੌਨੈ ਤੀਨ ਭਾਂਤ ਕੌ ਜੁਧ ਮੰਡੀ ॥ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਮਲ ਦਾਵਨ ਕਰ ਸੁਰਪੁਰ ਗਵਨਜੋ ਸਮ੍ਰ ਅਡੀ ॥ ਜੋਧਾ ਸਭੀ ਨਿਧਨ ਭਯੋ ਰਨ ਮਹਿ ਨ੍ਰਿਪ ਕਾਰਜ ਹਿਤ ਪ੍ਰਾਨ ਤਜਜੋ ॥ ਲਟੇ ਪਟੇ ਰਨ ਹਟੇ ਅਲਪ ਭਟ ਝੰਝਰ ਵਪ ਹੁਵੈ ਸਮ੍ਰ ਭਜਜੋ ॥੨॥ ਕੀਨਸ ਸਮ੍ਰ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾਰੁਨ ਭੂ ਮੰਡਲ ਨਭ ਮੰਡਲ ਮਾਹੀ ॥ ਅਸੀ ਗਜੀ ਪੈਦਲ ਭਟ ਸਇੰਦਨ ਲਰ ਮਰ ਪਰੇ ਪ੍ਰਿਥੀ ਪਰ ਧਾਂਹੀ ॥ ਪ੍ਰਭ ਹਿਤ ਸਭਨ ਪ੍ਰਾਨ ਪ੍ਰੀਅ ਦੀਨਸ ਅਬ ਜੇ ਰੁਚੇ ਪ੍ਰਭੂ ਭਲਵਾਹੀ ॥ ਅਸ ਕਹ ਪ੍ਰਾਨ ਤਜਤ ਭਯੋ ਘਾਯਲ ਬਚਿਓ ਨ ਕਉਨੇ ਵਾ ਭਟ ਮਾਹੀ ॥੩॥ ਅਸ ਸੁਨੰ ਪਿਖ ਸੁਭਟਨ ਕੋ ਹਾਲਾ ਸੋਕ ਅਰ ਕ੍ਰੋਧ ਛੋਭ ਚਿਤ ਭਾਰੀ ॥ ਓਸ੍ਰਿ ਚਬਾਤ ਭਯੋ ਨਿਸਚਰ ਪਤਿ[੨] ਦਾਰੁਨ ਤਾਪ ਕਰੇ ਦੇਵਾਰੀ ॥ ਹਾ ਹਾ ਸਬਦ ਪੁਨ ਪੁਨ ਉਚਾਰਤ ਪਾਨ ਮਲਤ ਪੁਨ ਪੁਨ ਹੁੰਕਾਰੀ ॥ ਰਕਤ ਨੇਤ੍ਰ ਦਾਹਤ ਭਯੋ ਬਿਯੋਮਨ ਝਰਤ ਅੰਗਾਰ ਕ੍ਰੋਧ ਬਸ ਭਾਰੀ ॥੪॥ ਦੇਵਨ ਬਿਜੈ ਦੁੰਦਭੀ ਦੀਨਜੋ ਸਮ੍ਰ ਫਤਹ ਭਯੋ ਆਨੰਦਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਸਮੀਰ ਦੇਵਬਰ ਚਮੂੰ ਅਸੁਰ ਘਨ ਹਾਨੰਦਾ ॥ ਭਯੋ ਪ੍ਰਕਾਸ ਤ੍ਰਈ ਲੋਕ ਰਹਸ ਭਯੋ ਜੈ ਜੈ ਜੈ ਪਰਮਾਨੰਦਾ ॥ ਬਜਜੋ ਸੰਖ ਭੇਰੀ ਧੁਨਿ ਘੰਟਨ ਜੀ[੩] ਅਯੋਧਨ ਆਨੰਦਾ ॥੫॥ ਸੁਰਗੁਨ ਸਭੀ ਅਮਰਕੁਲ ਜੇਤੇ ਪ੍ਰਭ ਢਿਗ ਸਕਲ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ॥ ਦੋ ਕਰ ਜੋਰ ਸਨਮੁਖ ਹਠ[੪] ਠਾਢੇ ਨਿਜ ਨਿਜ ਠਾਉ ਬਿਰਾਜਤ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਜਗਦੀਸ ਜਨਾਰਦਨ ਸ੍ਰੀ ਜਨੇਦ੍ਰ ਅਮਰਾਪਤਿ ॥ ਬਿਬਿਧ ਭਾਂਤ ਦੇਵਨ ਅਨਮੋਦਿਨ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਮੁਖ ਸੁਰਨ[ੳ] ਸਰਾਹਤ ॥੬॥੧॥੩੦੩੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਕਬਿ ਬਾਚ ॥ ਜੌ ਕ੍ਰਮ ਕ੍ਰਮ ਦੋ ਦਲ ਕੋ ਆਹਵ ਜਿਹ ਬਿਧ ਸੁਭਟਨ ਮਾਡਜੋ ॥ ਤਾ ਕੋ ਜੇ ਬਿਸਤਾਰ ਪੂਰਬਕ ਬਦਤੇਓ[੫] ਆਹਵ ਕਾਂਡਜੋ ॥ ਯਾਹੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਕੋ ਗ੍ਰੰਥ ਬ੍ਰਿਧਤੇ[ਅ] ਸੁਨਹੁ ਸੰਤ ਹਵ ਮਾਂਡਜੋ[ੲ] ॥ ਜਿਹ ਬਿਧ ਦੇਵ ਦਨੁਜ ਭਯੋ ਆਹਵ ਪ੍ਰਿਥਕ ਪ੍ਰਿਥਕ ਹਵ ਤਾਂਡਜੋ ॥੧॥ ਯਾ ਤੇ ਦੋ ਦਲ ਕੌ ਸੰਗ੍ਰਾਮਾ ਕਥਾ ਸੰਛੇਪ ਉਚਾਰੀ ॥ ਗ੍ਰੰਥ ਬਢਨ ਕੇ ਹੇਤ ਸੁਨੋ ਜੂ ਬ੍ਰਨੇਓ[੬] ਅਲਪ ਅਲਪਾਰੀ ॥ ਦੁਆਦਸ ਭਟ ਅਰੁ ਅਸ੍ਰਿਬਿੰਸ ਭਟ ਦੁਹੂ ਦਿਸ ਸਮਰ ਪਰਚਾਰੀ ॥ ਜੂਝਤ ਭਯੋ ਜਿਹ ਬਿਧ ਦੇਵਨ ਕਰ ਟੀਕਾ ਬਦਹੁ ਸੁਧਾਰੀ ॥੨॥ ਆਗਲ ਕਥਾ ਜੁਧ ਦੋ ਦਲ ਕੋ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਸੁਰ ਗਵਨੰ ॥ ਸਵਾ ਲਛ ਛੰਦਨ ਕੋ ਕਾਂਡੀ ਸਭੀ ਪ੍ਰਸੰਗਨ ਤਵਨੰ ॥ ਆਦ ਮਧ ਅੰਤ ਇਤਸਾਹਨ ਸਮ੍ਰ ਕਾਂਡ ਸੁਭ ਚਵਨੰ ॥ ਭਗਤ ਕਾਂਡ ਅਰੁ ਗਿਆਨ ਕਾਂਡ ਉਪਾਸਨਾ ਧਾਰਨ ਜਵਨੰ ॥੩॥ ਤੇ ਸਭ ਕਥਾ ਅਲਪ ਬਹੁ ਭਾਖਜੋ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਜੁਤ ਰਾਗਨ ॥ ਸ੍ਰੀ ਮੰਗਲਾਚਰਨ ਪਊਰਾਨ ਮਹ ਬਰਨਜੋ ਰਾਗ ਪ੍ਰਵਾਰ ਸਭਾਗਨ[੭] ॥ ਗੁਨਾਨਬਾਦ ਮਾਇਆ ਪਰਮਾਤਮ ਦੁਰਗਾ ਸਮਰ ਬਿਭਾਗਨ ॥ ਕੋਲਾ ਜੰਭਾ ਇਤਜਾਦਿ ਧਾਨੂ[੮] ਜੁਧ ਕਹਜੋ ਸੰਛੇਪ ਸਉਭਾਗਨ ॥੪॥ ਬਹੁਰ ਪ੍ਰਸੰਗ ਭੀਮਨਾਦ ਜੁਧ ਅਵਰ ਸਮਰ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦੰ ॥ ਸੁਰ ਤੇਤੀਸ ਕੋਟ ਸੰਗ੍ਰਾਮਾ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਸਨ ਬਾਦੰ ॥ ਭਾਰਥ ਪ੍ਰਲੈ ਸਮਰ ਇਤਹਾਸਨ ਨਉਤਨ ਸ੍ਰਿਸ੍ਰਿ ਉਪ੍ਰਾਧੰ ॥ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਨਿਧਨ[ਸ] ਭਯੋ ਜਾ ਬਿਧਿ ਕਥਾ ਪੁਨੀਤ ਅਗਾਧੰ ॥੫॥ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਅਸਤੁਤਿ ਕੇ ਆਦਿਕ ਅਸਲੋਕ[ਹ] ਜੇ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਕੀ ਰਛਿਆ ॥ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਕਾਲ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਸਾਯਲ (ਅਸ)
[੨]ਪ੍ਰਤਿ (ਅਸ)
[੩]ਜੀਤ (ਅਸ)
[੪]ਹਰਿ (ਅਸ)
[੫]ਬਿਦਤਜੋਂ (ਅਸ)
[੬]ਭਾਖਜੋ (ਅਸ)
[੭]ਸਹਰਾਗਨ (ਅਸ)
[੮]ਦਾਨੂ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਬ੍ਰਿਧਾਤੇਓ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਖੰਡੇਓ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਨਧਨ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਜੀ ਏਕ ਜੋਤ ਸੁਭ ਦਿਛਿਆ ॥ ਬੀਜ ਪਾਖਜਾਨ ਮੰਤ੍ਰ ਭਾਖਾ ਕਰੀ ਅਉਤਾਰ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਮਿਛਆ ॥ ਮੂਲ ਟੀਕਾ ਏ ਦੋਊ ਮਥ ਕਰ ਬਦਜੋ ਪਉਰਾਨ ਪ੍ਰੀਛਿਆ ॥੬॥ ਹਉ ਕਬਿ ਨਾਹਿ ਪੰਡਤ ਸਾਸਤ੍ਰੀ ਨਾਹਿਨ[੧] ਕੋਬਿਦ ਗਯਾਨੀ ਕਬਿ ਜਨ ਪੰਡਿਤ ਨ ਗਿਆਨੀ ਕੇਰੋ ਚੇਰੋ ਮੁਗਧ ਅਗਿਆਨੀ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਕੋ ਕਿੰਕਰ ਸੇਵਕ ਸਾਧ ਜਨਾ ਕੋ ਗਾਨੀ ॥ ਜਾ ਅਛਰ ਅਰ ਪਦ ਮਹ ਸੰਕਾ ਲੇਹੁ ਸੁਧਾਰ ਸੁਰ ਗਜਾਨੀ ॥੭॥ ਅਗਨ ਸਗਨ ਗਨ ਭਗਨ ਇਤਾਜਦਕ ਪਿੰਗਲ ਮਾਹਿ ਪ੍ਰਧਾਨਾ ॥ ਝੂਲਨਾ ਛੰਦ ਸੋਰਠਾ ਚਉਪਈ ਅੜਿਲ ਕਬਿਤ ਅਡਾਨਾ ॥ ਰੂਪ ਦੀਪ ਭਾਖਾ ਕਰੀ ਪਿੰਗਲ ਗੁਰ ਲਹੁ ਬਰਨ[ੳ] ਸੁਰ ਗਿਆਨਾ ॥ ਤਾ ਮਤਿ ਅਤਿ ਬਸੇਖ ਤਿਨ ਬ੍ਰਨੀ ਪਦ ਕ੍ਰਮ ਜਟਾ ਬਿਧਾਨਾ ॥੮॥ ਬੇਦੋਕਤ ਮਤ ਸੁਕਬ ਜਨਨ ਕੋ ਮਤਿ[੨] ਅਗਾਧਿ ਅਤਿ ਊਚੀ ॥ ਭਾਖਿ ਕਉਮਦੀ ਅਰੁ ਛਾਂਦਸ ਬਹੁ ਮੁਨ ਜਨ ਭਾਸ ਸੁ ਰੂਚੀ ॥ ਤੇ ਜੇ[੩] ਬਦਹਿ ਕਾਬ੍ਰ ਬੁਧਿ ਜਨ ਸਭ ਅਤਿ ਬਚਿਤ੍ਰ ਕ੍ਰਮ ਮੂਚੀ ॥ ਤਾ ਪਦ ਕੋ ਕਛੁ ਗਿਆਨ ਨ ਮੋ ਮੈ ਸਤ ਕਹਤ ਹੋ ਸੂਚੀ ॥॥੯॥ ਇਨ ਪਦ ਕੇ ਜੇ[੪] ਦੇਵਗਨ ਰਛਕ ਗਨਪਤਿ ਸਾਰਦ ਦੇਵੀ ॥ ਕਰੀਅਹੁ ਰਛ ਬਿਘਨਨ ਤੇ ਮੋਰੀ ਕਿੰਕਰ ਜਾਨ ਅਭੇਵੀ ॥ ਨਾਹਨ ਗੁਨ ਨਾਹਨ ਕਛੁ ਬਿਦਿਆ ਨਾਹਨ ਕਾਬਹਿ ਭੇਵੀ ॥ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕੇ ਬਲ ਪ੍ਰਤਾਪ ਕਰ ਕਥਾ ਰਸਾਲਹਿ ਸੇਵੀ ॥੧੦॥ ਜਿਮ ਸਾਕਰ ਕੋ ਲਡੂਆ ਕਹੀਅਤ ਬੀਂਗੋ[ੳ] ਸੂਧੋ ਕੈਸੋ ॥ ਓਤਿਪੋਤਿ ਰਸ ਮੈ ਤਿਹਿ ਦੇਖੀਅਤ ਅੰਤਰ ਬਾਹਜ ਤੈਸੋ ॥ ਮੋ ਮਤ ਅਲਪ ਸੁਲਪ ਮਮ ਬੁਧੀ ਕਥਾ ਅਗਾਧ ਅਕਹ ਸੋ ॥ ਤਵ ਪ੍ਰਤਾਪ ਬਲ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਪਦ ਬਦਜੋ ਇਤਹਾਸ ਜੂ ਐਸੋ ॥੧੧॥ ਸਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਇਤਿਹਾਸ ਸੋਹਾਵਨ ਜਾ ਮੈ ਨਾਮ ਹਰਿ ਗਾਯੋ ॥ ਅਘਕ੍ਰਿਤ ਪੁੰਜ ਦਹਤ ਬਹੁ ਜਨਮਨ ਜੋ ਜਨ ਰਿਦੈ ਬਸਾਯੋ ॥ ਪਾਪਨ ਮੇਰੁ ਕਾਸਟ ਵਤ ਸੰਗ੍ਰਹ ਨਾਮ ਚਿਨਗਾਰਨ ਪਾਯੋ ॥ ਭਉ ਜਰ ਛਾਰ ਪੋਟ ਪਾਪਨ ਕੋ ਅਘਕ੍ਰਿਤ ਸਭੀ ਬਿਲਾਯੋ ॥੧੨॥ ਨਾਮ ਲੇਤ ਦੋਹੂ ਲੋਕ ਸੁਹੇਲਾ ਈਤ ਊਤ ਸਦ ਆਨੰਦ ॥ ਨਾਮ ਲੇਤ ਨ੍ਰਿਮਲ ਹੋਤ ਕਾਇਆ ਆਤਮ ਬੋਧ ਪਰਮਾਨੰਦ ॥ ਨਾਮ ਲੇਤ ਜਮ ਕਾ ਭਾਉ ਭਾਗੈ ਚਰਨ ਕਵਲ ਰਤੀ ਆਨੰਦ ॥ ਨਾਮ ਲੇਤ ਰਸਨਾ ਭਈ ਪਾਵਨ ਜਨਮ ਮਰਨ ਦੁਖ ਹਾਨੰਦ ॥੧੩॥ ਨਾਮ ਮਹਾਤਮ ਨਿਗਮਾਗਮ ਮਹ ਬਰਨਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਬਿਆਸਾ ॥ ਨਾਮ ਮਹਾਤਮ ਅਸ੍ਰਦਸਾ ਮਿਲ ਗਾਵਤ ਮੁਨਿ ਜਨ ਦਾਸਾ ॥ ਨਾਮ ਮਹਾਤਮ ਸ੍ਰੁਤਿ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਨ ਮਹ ਬਦਤ ਮਹਾਂ ਮੁਨੀਆਸਾ ॥ ਨਾਮ ਮਹਾਤਮ ਸਿਵ ਸਨਕਾਦਿਕ ਨਾਰਦ ਕਥਤ ਇਤਹਾਸਾ ॥੧੪॥ ਨਾਮ ਲੇਤ ਪਾਵਨ ਭਏ ਅਗਨਿਤ ਪੁਨੇਆਤਮ ਪਾਪਾਤਮ ॥ ਜੁਗ ਜੁਗ ਨਾਮ ਮਹਾਤਮ ਸ੍ਰੇਸ੍ਰ ਨਾਮ ਪਖਿਆਨੁ ਪ੍ਰਮਾਤਮ ॥ ਨਾਮ ਮਹਾਤਮ ਦੇਸ ਕਾਲਨ ਮੇ ਸਭਹਿ ਅਧਕਾਰ ਮਹਾਤਮ ॥ ਨਾਮ ਮਹਾਤਮ ਸੰਤ ਭਲ ਜਾਨਤ ਨਿਜ ਆਤਮ ਸ੍ਰਬ ਆਤਮ ॥੧੫॥ ਨਾਮ ਲੇਤ ਗਨਿਕਾ ਗਜ ਉਧਰੇ ਅਹਿਨਿਸ ਪਾਪਾਚਾਰੀ ॥ ਨਾਮ ਲੇਤ ਅਜਾਮਲ ਉਧਰੇ ਜਮਦੂਤ ਕਰਤ ਨਮਸਕਾਰੀ ॥ ਨਾਮ ਲੇਤ ਸੁਪਚਾਰੋ ਨਿਸਤਰੇ ਨਾਮ ਰਤੇ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ॥ ਚਰਨ ਬਧਕ ਤੇ ਕੋ ਆਧਮ ਅਧਿਕ ਭਇਓ ਤੇ ਭੀ ਤਰੇ ਕ੍ਰਿਪਾਰੀ ॥੧੫॥੧॥੩੦੩੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਤ੍ਰਹ ਦੂਜੀ ॥ ਚਉਫਾਕੀ ॥ ਘਰੁ ੧॥ ਸਿਮਰਤ ਨਾਮ ਭਵ ਤਰਤ ਸੁਹੇਲਾ ॥ ਸਿਮਰਤ ਨਾਮ ਨਹ ਹੋਤ ਦੋਹੇਲਾ ॥ ਸਿਮਰਤ ਨਾਮ ਊਚ ਪਦ ਭੈਲਾ ॥ ਸਿਮਰਤ ਨਾਮ ਸੰਤਨ ਸੰਗ ਮੇਲਾ ॥੧॥ ਨਾਮ ਪ੍ਰਤਾਪ ਨੀਚ ਤੇ ਊਚਾ ॥ ਨਾਮ ਪ੍ਰਤਾਪ ਨ੍ਰਿਧਨ ਧਨ ਪਹੂਚਾ ॥ ਨਾਮ ਪ੍ਰਤਾਪ ਨਾਮ ਸੰਗ ਰੂਚਾ ॥ ਨਾਮ ਪ੍ਰਤਾਪ ਅਮਰਾਪਦ[੫] ਸੂਚਾ ॥੨॥ ਨਾਮ ਨਿਧਾਨ ਜਾ ਕੇ ਕਰ ਆਇਆ ॥ ਸਰਬ ਥੋਕ ਵਾਹੂ ਜਨ ਪਾਇਆ[੬] ॥ ਨਾਮ ਨਿਧਾਨ ਗੁਰਮੁਖ ਮਨ ਭਾਇਆ ॥ ਨਾਮ ਰਸ ਸੰਤਨ ਹੂੰ ਆਇਆ ॥੩॥ ਨਾਮ ਮਹਾਤਮ ਸੇਸ ਭਲ ਜਾਨਤ ॥ ਨਿਤ ਨਉਤਨ ਹਰਿ ਨਾਮ ਬਖਾਨਤ ॥ ਨਾਮ ਮਹਾਤਮ ਸਨਕਾਦਿਕ ਭਾਨਤ ॥ ਨਾਮ ਮਹਾਤਮ ਨਿਗਮ ਪ੍ਰਮਾਨਤ ॥੪॥ ਭ੍ਰਿੰਗੁ ਅੰਗਰਾ ਕੁੰਭਜ ਪਉਲਸਤੰ ॥ ਨਾਮ ਹੇਤ ਪ੍ਰਯੋਗ ਆਸਕਤੰ ॥ ਨਾਮ ਤੁਲ ਜਗ ਦਾਨ ਨ ਬ੍ਰਤੰ ॥ ਸਰਬੋਪਰ ਹਰਿ ਨਾਮ ਅੰਮ੍ਰਿਤੰ ॥੫॥ ਨਾਮ ਰਸਿਕ ਹਰਿ ਭਗਤ ਬੈਰਾਗੀ ॥ ਮਹਾਦੇਵ ਤੇ ਕੋ ਅਨੁਰਾਗੀ ॥ ਨਾਮ ਰਸਕ ਸੇਖ ਵਡਭਾਗੀ ॥ ਨਾਮ ਰਤੇ ਤਿਨ ਦੁਬਿਧਾ ਤਿਆਗੀ ॥੬॥ ਨਾਮ ਕੇ ਧਾਰੇ ਖੰਡ ਵਰਭੰਡਾ ॥ ਨਾਮ ਅਧਾਰ ਦੀਪ ਨਵਖੰਡਾ ॥ ਨਾਮ ਰਤੇ ਤੇ ਭਗਤ ਅਦੰਡਾ ॥ ਨਾਮ ਰਤੇ ਤੇ ਭਗਤ ਪ੍ਰਚੰਡਾ ॥੭॥ ਨਾਮ ਰੰਗ ਰਾਂਗੇ[੭] ਹਰਿ ਜਨਾ ॥ ਨਾਮ ਰੰਗ ਰਾਗੇ[੭] ਸੁਰ ਜਨਾ ॥ ਨਾਮ ਰੰਗ ਰਾਂਗੇ ਸੰਤ ਸਜਨਾ ॥ ਨਾਮ ਰੰਗ ਗੂੜੋ ਅਤਿ ਘਨਾ ॥੮॥ ਕਹ ਲਗ ਕਥੌਂ ਹਰਿ ਨਾਮ ਵਡਾਈ ॥ ਏਕ ਜੀਹ ਕਛੁ ਕਥਨੁ ਨ ਜਾਈ ॥ ਸੇਖ ਸਾਰਦਾ ਪਾਰ ਨ ਪਾਈ ॥ ਨੇਤਿ ਨੇਤਿ ਮੁਖ ਚਾਰ ਬਤਾਈ ॥੯॥ ਨਾਮ ਪ੍ਰਭਾਵੋ ਨਾਮੀ ਨਹਿ ਜਾਨਤ ॥ ਛਾਂਕ ਰਹੇ ਨਿਜ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[1]ਨਹ ਨਾਹਿਨ (ਅਸ)
[2]ਅਤਿ (ਅਸ)
[3]ਜੇਤੇ (ਅਸ)
[4]ਕੇਤੇ (ਅਸ)
[5]ਅਰਾਧਤੰ (ਅਸ)
[6]ਭਾਇਆ (ਅਸ)
[7]ਰੰਗੇ (ਖਕ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਨਾਮ ਪ੍ਰਨਾਮਤ[੧] ॥ ਨਿਜ ਸਿਵਰੂਪ ਮਹਿ ਮਗਨਤ ਅਘਾਨਤ ॥ ਬੇਦ ਬਿਰੰਚ ਬਿਆਸ ਮੁਖ ਠਾਨਤ ॥੧੦॥ ਰਿਖ ਮੁਨ ਸਾਧ ਸੰਤ ਮੁਖ ਸੁਨਹੀ ॥ ਨਿਜ ਨਾਮਨ ਕੇ ਗੁਨ ਕਹ ਗੁਨਹੀ ॥ ਸਾਰਦ ਸੇਸ ਨਾਰਦ ਸਿਵ[੨] ਭਨਹੀ ॥ ਪਦਮਾ ਉਮਾ ਰਮਾ ਗੁਨ ਗਨਹੀ ॥੧੧॥ ਜੜ ਚਈਤਨ ਚਰ ਅਚਰਨ ਰਸਨਾ ॥ ਸਭ ਮੁਖ ਨਾਮ ਉਚਰਹੀ[੩] ਸੁਭ ਰਚਨਾ ॥ ਜੀਵ ਜੰਤ ਭਨਤ ਬਹੁ ਭਤਨਾ ॥ ਜਹ ਤਹ ਨਾਮ ਨਾਮੀ ਕੋ ਥਪਨਾ ॥੧੨॥ ਨਾਮੀ ਨਾਮ ਸੁਨਤ ਸਦ ਸੁਖੀ ॥ ਸਿਫਤ ਸਲਾਹਨ ਬਦਤ ਗੁਰ ਮੁਖੀ ॥ ਸੁਰ ਜਨ ਸੰਤ ਨਾਮ ਪ੍ਰਭ ਪੁਖੀ ॥ ਮੀਨ ਮ੍ਰਿਨਾਲ ਜਲ ਹੀ ਤੇ ਸੁਖੀ ॥੧੩॥ ਓਤਿ ਪੋਤ ਸੰਤ ਅਰ ਨਾਮੀ ॥ ਆਪ ਆਪ ਮੈ ਪਾਰਗਰਾਮੀ ॥ ਨਾਮੀ ਨਾਮ ਉਭਯ ਮਹਮਾਮੀ ॥ ਬਿੰਬ ਪ੍ਰਤਬਿੰਬ ਨ ਭੇਦ ਭ੍ਰਮਾਮੀ ॥੧੪॥ ਪੁਸਪ ਅਰੁ ਬਾਸ ਜੀਵ ਅਰੁ ਬ੍ਰਹਮਾ ॥ ਪ੍ਰਮਾਤਮ ਆਤਮ ਕੋ ਮਰਮਾ ॥ ਬੀਜ ਬ੍ਰਿਛ ਜਲ ਤਰੰਗ ਨ ਭਰਮਾ ॥ ਪੁਰਖੂਤਮ ਪੁਨ ਤਾ ਕਰ ਮਰਮਾ ॥੧੫॥ ਤੇ[੪] ਤੇ ਭਿੰਨ ਨ ਜਗ ਜਗਦੀਸਾ ॥ ਨਾਮੀ ਨਾਮ[੬] ਏਕ ਹੀ ਗਨੀਸਾ ॥ ਨਾਮ ਮਹਾਤਮ ਅਕਹ ਅਲੀਖਾ ॥ ਗਜ ਮੁਖ ਸਾਰਸ੍ਰਤੀ ਨਹੀ ਪੇਖਾ ॥੧੬॥ ਮੋ ਮਤ ਅਲਪ ਸੁਲਪ ਮਤ ਹਉਰੀ ॥ ਨਾਮ ਅਥਾਹ ਸਿੰਧ ਅਤਿ ਗਉਰੀ ॥ ਨਾਮ ਅਕਥ ਕਛੁ ਕਥ ਨ ਸਕਉਰੀ ॥ ਨੇਤਿ ਨੇਤਿ ਸਭ ਕਥਤ ਥਕਉਰੀ ॥੧੭॥ ਹਾਰ ਹਾਰ ਸਭ ਪੜੈ ਥਕਿਤ ਹੁਵੈ ॥ ਨੇਤ ਨੇਤ ਉਚਰਤ ਸਭਹੂੰ ਤੁਵੈ ॥ ਜੋ ਯਹਿ ਪੜੈ ਸੁਨੈ ਅਸਥਿਰ ਹੁਐ ॥ ਨਾਮ ਨਾਮੀ ਕੋ ਮਹਿਮਾ ਅਦੁਵੈ ॥੧੮॥ ਚਾਰ ਪਦਾਰਥ ਲਾਭ ਤਿਸ ਹੋਵੈ ॥ ਨਾਮ ਸੁਨਤ ਅਪਦਾ ਸਭ ਖੋਵੈ ॥ ਆਗੇ ਸਮ੍ਰ ਕਾਂਡ ਕਾਬ[੫] ਹੋਵੈ ॥ ਸੁਨਹੁ ਪ੍ਰੀਤ ਕਰ ਦਾਸ ਤਿਸ ਸੋਵੈ ॥੧੯॥੧॥੩੦੩੭॥ ਅਥ ਜੁਧ ਕਾਂਡ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਬੀਰਜਨਾਦ ਸਮਰ ਪਖਜਾਨ ਕਥਤੇ ॥ ਤ੍ਰ ਬਲ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਤ੍ਰਹ ਦੂਜੀ ॥ ਜੂਝ ਗਏ ਭਟ ਦੁਵਾਦਸ ਦੇਵਾਰਦਨ ਜੇਥੇ ਪਠੇ ਸਮ੍ਰ ਜਗਤਾਗਰ ॥ ਸੁਨ ਕਰ ਮਾਥ ਧੁਨਿਓ ਦਨੁ ਪੁੰਗਵ ਆਕੁਲ ਭਯੋ ਬੂਡਿਓ ਦੁਖ ਸਾਗਰ ॥ ਕੋਪ ਕੀਓ ਭ੍ਰਿਗੁਟੀ ਤਚਾਇਕੈ ਸ੍ਰੋਨ ਭਰਜੋ ਦੋਊ ਨੈਨ ਅਨਾਰਜ ॥ ਦੂੰਕ ਉਠਿਓ ਕਿਲਕਾਰ ਕੈ ਦਾਰੁਨ ਬੋਲ ਲੀਓ ਭਟ ਆਪਨ ਕਾਰਜ ॥੧॥ ਸਾਜ ਰੇ ਸਾਜ ਅਨੀ ਸੁਰ ਘਾਤਕ ਦੇਹੁ ਰੇ ਦੇਹੁ ਰੇ ਘਾਵੋ ਦਮਾਮਨ ॥ ਜਾਹੁ ਰੇ ਜਾਹੁ ਰੇ ਚੋਖ ਅਬਿਲੰਬਤ ਮਾਰਹੁ ਬੇਗ ਅਮਰਗਨ ਠਾਮਨ ॥ ਆਨ ਰੇ ਆਨ ਸਿਲਾਹ ਸੰਜੋਅਨ ਸਇੰਦ ਸਰਬ ਗਤ ਤੁਰੰਗਮ ਸਾਗਰ ॥ ਦਿਬਾਸਤ੍ਰ ਭਾਥੀ ਮਮ ਧਾਰਨ ਸਾਰੰਗ ਸਮਰ ਬਿਜੈ ਸਰ ਆਗਰ ॥੨॥ ਸਕਤਿ ਚੰਦ੍ਰਹਾਂਸ ਕਲ ਪ੍ਰਲੈ ਕਰ ਧਾਰੇ ਹੋ ਨਿਧਨ ਅਮਰਨ ਹਿਤ ਆਜੂ ॥ ਮੰਡੇਓ ਘੋਰ ਆਹਵ ਬਡ ਦਾਰਨ ਕਲ ਨਾਰਦ ਨਚਹੈ ਸਮਰ ਖਿਰਾਜੂ[ਅ] ॥ ਅਧਨਾ ਕਰੇ ਹੋ ਨਿਬੇਰੋ ਨਿਸਚੌ ਕੈ ਕੈ ਸਰਬਲੋਹ ਕੈ[੬] ਬ੍ਰਿਜਨਾਦੂ ॥ ਪਿਖ ਹੈ ਸਕਲ ਚਰਾਚਰ ਕਉਤਕ ਕਰਿ ਹੋ ਨਿਧਨ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਬਿਸਾਦੂ ॥੩॥ ਅਸ ਕਹ ਦੀਸ ਆਗਿਆ ਭਟ ਬਰ ਪ੍ਰਤਿ ਸਾਜਹੁ ਸਾਜਹੁ ਬੇਗ ਚਮੂ ਕਹਿ ॥ ਮਾਰੋ ਚੋਖ ਨਿਗ੍ਰਹ ਕਰ ਆਨਹੁ ਬਾਸਵ ਅਰੁ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਸਨੈ ਗਹਿ ॥ ਦੇਖਤ ਸਭ ਗਨ ਹਨੋ ਦੋਊ ਵੈਰੀ ਕਰੋ ਅਕਟੰਕ ਰਾਜ ਬੀਲੋਕਹਿ[੭] ॥ ਦੇਵ ਬਿਭੂਤ ਸਕਲ ਦਨੁ ਬਿਲਸਹਿ ਨਾਗ੍ਰ ਅਲੀ ਲਲੀ ਸੁਰ ਭੂਪਹਿ ॥੪॥ ਅਸ ਕਹ ਪਠਿਸ ਚਮੂੰ ਸਮ ਸਾਗਰ ਚਤੁਰੰਗਨੀ ਦਲ ਨਿਜ ਪਉਰਖ ਸਮ ॥ ਸਾਠ ਅਰਬ ਅਛੂਹਨੀ ਨਿਸਚਰ ਏਕ ਏਕ ਭਟ ਪ੍ਰਲੈ ਕਰਨ ਜਮ ॥ ਆਇਸ ਪਾਇ ਨ੍ਰਿਪ ਕੋ ਦਲ ਦਾਨਵ ਸਭ ਮੰਤ੍ਰਿਨ ਲੈ ਸੈਲ ਸਿਧਾਯੋ ॥ ਬਿਬਿਧ ਜਾਨੁ ਅਰੁ ਆਯੁਧ ਨਾਨਾ ਤਿਨ ਕੇ ਸਕਤ ਨ ਨਾਮ ਗਨਾਯੋ ॥੫॥ ਪ੍ਰਤਾਲ[ੲ] ॥ ਅਥ ਮੰਤ੍ਰੀ ਨਾਮ ਕਥਤੇ ॥ ਦਾਰੁਨ ਘੋਸ ਭੀਮ ਘੋਸ ਸਿੰਘ ਘੋਸ ਰਉਦ੍ਰ ਘੋਸ ਕੁੰਭ ਘੋਸ ਬ੍ਰਿਖਭ ਘੋਸ ਰਾਛਸ ॥ ਗ੍ਰਧਪ ਘੋਖ ਬਿਡਲ[੮] ਘੋਖ ਬੀਗ ਘੋਖ ਰਿਛ ਘੋਖ ਸੂਕ੍ਰ ਘੋਖ ਢਾਵਸ ॥ ਕ੍ਰਾਲ ਦੰਸਟ੍ਰ[ਸ] ਭੀਮ ਦੰਸਟ੍ਰ ਬੇਆਘ੍ਰ ਦੰਸਟ੍ਰ ਬਰਾਹ ਦੰਸਟ੍ਰ ਪਸ ॥ ਮਹਸ ਦੰਸਟ੍ਰ ਜੰਗ ਜੰਬੁਕ ਦੰਸਟ੍ਰ ਬਜ੍ਰ ਦੰਸਟ੍ਰ ਸਿੰਘ ਦੰਸਟ੍ਰ ਸਿੰਗ੍ਰਾਲ ਦੰਸਟ੍ਰ ਖਾਪਸ ॥੧॥ ਸਪਤ ਸ੍ਰਿੰਗ ਨੀਲ ਸ੍ਰਿੰਗ ਦੀਰਘ ਸ੍ਰਿੰਗ ਉਤੰਗ ਸ੍ਰਿੰਗ ਉਚ ਸ੍ਰਿੰਗ ਢੋਰਾ ॥ ਮਹਖ ਸ੍ਰਿੰਗ ਬ੍ਰਿਖਭ ਸ੍ਰਿੰਗ ਏਠ ਸ੍ਰਿੰਗ ਤੀਛਨ ਸ੍ਰਿੰਗ ਬਿਸਾਲ ਸ੍ਰਿੰਗ ਘੋਰਾ ॥ ਕਰੂਰਾਛ ਮਸਾਨਾਛ ਬ੍ਰਿਾਲਾਛ[੧੦] ਸੂਕ੍ਰਾਛ ਉਲੂਕਾਛ ਡੋਰਾ ॥ ਪਿੰਗਾਛ ਅਸਿਤਾਛ ਮ੍ਰਕਟਾਛ ਮਕ੍ਰਾਛ ਦੀਹ ਆਛ ਕਠੋਰਾ ॥੨॥ ਕਾਲ ਦਾੜ ਕ੍ਰਾਲ ਦਾੜ ਕ੍ਰੂਰ ਦਾੜ ਭੂਰ ਦਾੜ ਦੀਹ ਦਾੜ ਦਾਰੁਨ ॥ ਘੋਰ ਤੁੰਡ ਪ੍ਰੇਤ ਤੁੰਡ ਮੁਸ ਤੁੰਡ ਘੀਸ ਤੁੰਡ ਮੀਨ ਤੁੰਡ ਘਾਰੁਨ ॥ ਮਕ੍ਰ ਤੁੰਡ ਭੀਹ ਤੁੰਡ ਭੀਰ ਤੁੰਡ ਬਿਆਲ ਤੁੰਡ ਕਮਠ ਤੁੰਡ ਡਾਰੁਨ ॥੩॥ ਮੇਘ ਬਰਨ ਦੂਤ ਬਰਨ ਭੂਤ ਬਰਨ ਕ੍ਰੂਰ ਬਰਨ ਅਸਿਤ ਬਰਨ ਦੀਹਾ ॥ ਬਿਆਲ ਬਰਨ ਜਖ ਬਰਨ ਜਖ ਬਰਨ ਸਿੰਗ੍ਰਾਲ ਬਰਨ ਧੂਲ ਬਰਨ ਭੂਰ ਬਰਨ ਭੀਹਾ ॥ ਚੀਤ੍ਰ ਕਾਏ ਚੀਤ ਕਾਏ ਹਰਿਤ ਕਾਏ ਲੂਕ ਕਾਏ ਬਿਭੂਤ ਕਾਏ ਢੀਹਾ ॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਪ੍ਰਮਾਨਤ (ਅਸ)
[੨]ਮੁਖ (ਅਸ)
[੩]ਉਚਰਹਿ (ਅਸ)
[੪]ਤਿਨ (ਅਸ)
[੫]ਕਥਿ (ਅਸ)
[੬]ਕੈ ਹ੍ਵੈ (ਅਸ)
[੭]ਤ੍ਰਿਲੋਕਹਿ (ਅਸ)
[੮]ਬਿੜਾਲ (ਅਸ)
[੯]ਦੰਸਟ੍ਰ (ਅਸ)
[੧੦]ਬਿੜਾਲਾਛ (ਖਕ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਰਾਜੂ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਪ੍ਰਤਾਪ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਦ੍ਰੰਉਸਟ੍ਰ' ਅਤੇ ਖਕ ਵਿਚ 'ਦਰਉਸਟ੍ਰ' ਸ਼ਬਦ ਹਨ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਜੰਬੁਕ ਕਾਯੇ ਜਛ ਕਾਏ ਅਸ੍ਰਛ ਕਾਏ ਮਲਾਯੇ ਕਾਏ ਘ੍ਰਿਨ ਕਾਯੇ ਠੀਹਾ ॥੪॥ ਚਮਰ ਸਮਰ ਡਮਰ ਢਮਰ
ਤਿਮਰ ਝਮਰ ਪਮਰ ਦਮਰ ਛਮਰ ਲਮਰ ਦਾਨੂ॥ ਰਕਤਛਕ ਮਕ੍ਰਛਕ ਸੁਰਭਛਕ ਤਛਕ ਗੋ ਪੁਛਕ ਰਨ ਘਾਨੂ
॥ ਬਡ ਮੁਛਕ ਗ੍ਰਿਛ ਪਛਕ ਪਲ ਭਛਕ ਸਲਭ ਭਛਕ ਬ੍ਰਿਛਕ ਕੁਲ ਧਾਨੂ ॥ ਸਤ ਮੰਤ੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਪਠੇ ਅਸ
ਗਜ ਰਥ ਪਾਇਕ ਦੈ ਸੰਗ ਅਨੀ ਦੇਵਨ ਪ੍ਰਤਿ ਹਾਨੂ ॥੫॥ ਦਾਦ੍ਰਾ ॥ ਭਾਖਉ ਜਉ ਪ੍ਰਿਥਕ ਪ੍ਰਿਥਕ ਸੰਗ੍ਰਾਮ
ਏਕ ਏਕੈ ॥ ਹੋਵਤ ਬਿਸਤਾਰ ਗ੍ਰੰਥ ਪ੍ਰਸੰਗ ਤੁਵਲ[ੳ] ਛੇਕੈ ॥ ਯਾ ਤੇ ਘਮਸਾਨ ਸਮ੍ਰ ਏਕ ਬਾਰ ਭਾਖੋ ॥ ਜਿਹ
ਬਿਧ ਆਹਵ ਨਿਧਨ ਨਿਸਚਰ ਚਿਤ ਰਾਖੋ ॥੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਕਨੜੀ ॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਤ੍ਰਹ ਸਾਨੀ ॥
ਤੇਤਾਲਾ ॥ ਆੜਾ ॥ ਭਾਰਥ ਕਥਤੇ ॥ ਤ੍ਰਬਲ ॥ ਸੈਨਾ ਚਤੁਰੰਗ ਦਾਨਵੀ ਮੰਤ੍ਰਿਨ ਸੰਗ ਲੀਨੇ ॥ ਅਸ ਗਜ
ਰਥ ਪਾਇਕ ਚਮੂੰ ਜੂਥਪ ਸੁਖੀਨੇ ॥ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਦਿਬਨ ਘਨੇ ਸਜੇ ਸਾਜ ਨਵੀਨੇ ॥ ਕਰ ਕ੍ਰੁਧ ਬਿਰੁਧ ਦਾਨਵ
ਹਠੀ ਦੁੰਦਭ ਦ੍ਰਿੜ ਦੀਨੇ ॥੧॥ ਚਲੇ ਕੋਪ ਦੈ ਓਪ ਤੋਪ ਅਵਨੀ ਦਲ ਸਗਰੀ ॥ ਚੜ ਚੜ ਚਪਲ ਤੁਰੰਗ ਗਤਿ
ਮਾਰੁਤ ਪਗਰੀ ॥ ਚਾਰ ਚਾਰ ਸੁਭ ਅਸ੍ਰ ਸਇੰਦਨ ਲਗਰੀ ॥ ਪਛੀ ਪਰੀ ਸਪਛ ਕਛੀ ਬਰੁਨ ਨਗਰੀ ॥੨॥
ਅਡਾਨਾ[ਅ] ॥ ਮਦ ਮਦੀਰ ਗਜ ਸ੍ਵੇਤ ਚਾਰ ਦੰਤਨ ਮਦ ਰੇਖਾ ॥ ਐਰਾਵਤ ਅੰਜਨ ਬਰਨ ਕੁਲ ਦਿਗਜ ਸੇਖਾ
॥ ਸ੍ਰਵਤ ਗ੍ਰੀਵ ਧਾਰਾਪ ਥਲ ਮਦ ਕੰਠ ਬਿਸੇਖਾ ॥ ਕਿੰਕਨ ਘੰਟਨ ਮਨ ਜਟਿਤ ਆਡੰਬਰ ਬੇਖਾ ॥੩॥ ਪਾਇਕ
ਸੁਭਟ ਖੰਡੈਤ ਬਾਨੈਤ ਤਰਵਰੀਏ ॥ ਪੁਸਟ ਅੰਗ ਮਲੰਗ ਪਲੰਗ ਖਸਲਤ ਰਨ ਕਰੀਏ ॥ ਕਟ ਕਾਛਨੀ ਕਛੇ
ਨਿਖੰਗ ਸਾਰੰਗ ਪਖਰੀਏ ॥ ਚਰਮ[ੲ] ਬਰਮ ਅਸਿ ਕਰ ਧਰੇ ਧਾਏ ਹਾਜਰੀਏ ॥੪॥ ਦਸ ਦਿਸ ਨਭ ਛਿਤ
ਛਾਇ ਅਨੀ ਦਾਨਵੀ ਪਧਾਰੀ ॥ ਚਾਰ ਭਾਤ ਕੀ ਸੈਨ ਸੁਭਗ ਬਚਿਤ੍ਰ ਸੁਧਾਰੀ ॥ ਅਪਰ ਸੈਨ ਅਪਰਮਾਨ ਜਾਨ
ਬਾਹਨ ਬਿਬਧਾਰੀ ॥ ਖਗ ਮ੍ਰਿਗ ਜਛ ਭੁਜੰਗ ਤ੍ਰਿਗਦ ਜੰਗਙਮ[੧] ਧਾਵਾਰੀ ॥੫॥ ਮੇਰ ਸਪਛਨ ਚੜੇ ਚੜੇ
ਜਲਧਰ ਗਹ ਦੈਤਨ ॥ ਅਤਿ ਬਿਸਾਲ ਸਮ ਮੇਰ ਮੇਰ ਰੂੜੇ ਦਲ ਐਤਨ ॥ ਬਿਬਿਧ ਚੰਡੂਲ ਦੂਲ ਪਾਲਨ ਬਹੁ
ਬੈਤਨ ॥ ਝਾਲਰ ਮੁਕਤਾ ਮਨੀ ਸਘਨ ਚਾਮੀਕਰ ਬਜੋਤਨ ॥੬॥ ਹੀਰ ਚੀਰ ਮਨਿ ਪੁੰਜ ਛਕੇ ਅਗਨਤ ਪ੍ਰਤਿ
ਅੰਗਨ ॥ ਕਲਗੀ ਕੁਲਹ ਗਜਗਾਹ ਬ੍ਰਗਸਤ੍ਵਾਨ ਸੁਰੰਗਨ ॥ ਜਿਗਾ ਨੀਲ ਮਨਿ ਮਾਲ ਇੰਦ੍ਰਮਨਿ ਹਾਰ ਬਰੰਗਨ
॥ ਚਉਰ ਛਤ੍ਰ ਸੁਭ ਸਾਜ ਢੁਰਤ ਮਾਥਨ ਦਾਨਵ ਗਨ ॥੭॥ ਦੈ ਦੈ ਘਾਵ ਨਿਸਾਨ ਚਮੂ ਨਿਜ ਨਿਜ ਲੈ ਢੂਕੇ
॥ ਦੁੰਦਭ ਕੋਸ ਦਫ ਭੇਰ ਬਿਬਿਧ ਬਾਦਿਤ੍ਰਨ ਹੁੰਕੇ ॥ ਸਾਠ ਪਦੁਮ ਬਾਦੰਤ੍ਰ ਗਾਇਨੰ ਗੁਨਜਨ ਹੂ ਕੇ ॥ ਬੈਰਕ
ਧੁਜਾ ਪਤਾਕ ਗੈਨ ਅਛਾਦਤ ਰੂਕੇ ॥੮॥ ਗਜਤ ਨਾਦ ਨਿਸੁਨ ਹਾਕ ਕਿਲ ਕਟੀ ਭੈਆਵਨ ॥ ਨਾਦ ਨਿਸਾਨਨ
ਘੋਰ ਘੋਰ ਸੁਨੀਅਤ ਡਰਪਾਵਨ ॥ ਥਹਰਤ ਗਗਨ ਪੈਆਲ[ਸ] ਦਹਲਜੋ ਗਿਰਰਾਵਨ ॥ ਕਮਠ ਮੀਨ ਥਰਹਰਜੋ
ਥਿਰਾ ਕੰਪਿਓ ਉਠਾਵਨ ॥੯॥ ਆੜਾ[ਹ] ॥ ਸਮੁਹੇ ਬੀਰ ਅਪਾਰ ਤੁਰੇ ਗਜ ਪੇਲ ਸਾਇੰਦਨ ॥ ਫਿਰੈ ਪਦਾਤਨ
ਵੀਰ ਜੁਝਾਰ ਜਸਵੰਤ ਭਟਇੰਦਨ ॥ ਭਿਰੇ ਦੁਬਹੀਆ ਸੂਰ ਗੂੜ ਸਾਇਕ ਰਨ ਮੰਡਨ ॥ ਰਿਸੇ ਪਖਰੀਏ ਪ੍ਰੌੜ
ਹੋੜ ਬਦ ਸਮਰ ਪ੍ਰਚੰਡਨ ॥੧੦॥ ਆੜਾ ॥ ਉਸਤ੍ਰ[੨] ਉਸਟ ਬਹਰਾਮ ਗੋਰ ਗੋਰਖਰਨ[੩] ਕੁਦਾਵਤ ॥ ਮੇਰ
ਬ੍ਰਿਛ ਭਟ ਰੂੜ ਹੂੜ ਮੂੜਨ ਸਮੁਹਾਵਤ ॥ ਅਸੁਰਨ ਅਸੁ ਰਨ ਜਾਨ ਝੰਪਾਨ ਜਾਤ ਧਾਨੂ ਬਹਸਾਵਤ ॥
ਨਿਸਚਰ ਘੋਰ ਕਠੋਰ ਭਿਭਰੇ ਰਿਸ ਰਨ ਮੈ[ਕ] ਆਵਤ ॥੧੧॥ ਠਉਰ ਠਉਰ ਤੇ ਦਉਰ ਦਉਰ ਦਾਨੂ ਉਝਕਾਵਤ
॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਕਨੜੀ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਕਸ ਕਸ ਕਮਰ ਨਿਖੰਗ ਅੰਗ ਪ੍ਰਤਿ ਅੰਗ ਸਰਸ ਛਕ ॥ ਖਗ ਖੰਡਾ
ਖਪਰਾ ਕਤੀ[੪] ਕੋਵੰਡ ਦੰਡ ਢਕ ॥ ਚਰਮ ਬਰਮ ਚਕ੍ਰ ਸਿਪਰ ਸੈਥੀ ਸੂਆ ਲਕ ॥ ਚੁੰਗ ਚੁੰਗ ਖਲ ਪੁੰਗ ਤੁੰਗ
ਸਿਮ੍ਟ ਬੈਰਨ ਹਕ ॥੧੨॥ ਆੜਾ ॥ ਅਨੁਚਤੁਰ[੫] ਭੀ ਖੜਭੀ ਅਪਰ ਸਮ੍ਰ ਕਰ ਰੁਝੇ ਸਿਮ੍ਟ ॥ ਜੁਝੇ ਸਸਤ੍ਰਨ
ਅਸਤ੍ਰਨ ਲੈ ਗਦਾ ਤੁਪਕ ਬੰਦੂਕ ਗਟ ॥ ਦਝੇ ਸਿਝੇ ਸਮ੍ਰ ਭੂਅ ਡਿਗੇ ਭਿਗੇ ਸ੍ਰੋਨ ਪਟ ॥ ਦੁਹੂ ਦਿਸ ਮੰਡਿਤ
ਛੰਡਤ ਮੰਡਜੋ ਅਯੋਧਨੁ ਦੁਹੁਨ ਭਟ ॥੧੩॥ ਕਨੜੀ ॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਇਤ ਦੇਵ ਚਮੂੰ ਕਮਨੀਅ ਭਟ ਸਜੇ
ਰਜੀਲੇ ਦੇਵਗਨ ॥ ਗੰਧ੍ਰਬ ਜਛ ਚਾਰਨ ਕਿਮ ਪੁਰਸਾ ਮਾਨਵ ਨ੍ਰਪਤ[੬] ਦਲ ਸਘਨ ॥ ਚਤੁਰੰਗਨ ਦਲ ਪ੍ਰਮਾਨ
ਪ੍ਰਬੀਸ[੭] ਨੀਲ ਦਲ ਦੇਵਤਨ ॥ ਭਿਰੇ ਪਰਸਪਰ ਉਭੈ ਭਟ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਗਨ ॥੧੪॥ ਆਡਾ ॥
ਤਿਤਾਲਾ ॥ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਆਯੁਧ ਚਲਤ ਨਗ ਤਰੁ ਬਜ੍ਰਨ ਬਿਸਖ ਪਰ ॥ ਗੜਾ ਗੁਲੇਲ ਭਸਡੀ ਛੁਰੀ ਤੋਮਰ
ਬਲਮ ਅਸ ਸਿਪਰ ॥ ਗੜੀਆ ਗੁਰਜ ਗਦਾ ਪਟਾ ਕਮੰਦ ਫੰਦ ਬਿਛੂਆ ਤਬ੍ਰ ॥ ਮਚਜੋ ਮਾਰ ਅਪਾਰ ਸਾਰ
ਧਾਰਾ ਬਰਖਾਤ[੮] ਝਾੜ ॥੧੫॥ ਆੜਾ ॥ ਹਉਸ ਹਉਸ ਭਟ ਲੜਤ ਤਜਤ ਆਯੁਧ ਕਲ ਕੂਰੰ ॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਜੰਗਮ (ਖਕ, ਅਸ)
[੨]ਅਸਤਰ (ਅਸ)
[੩]ਗੋਰਖਨ (ਅਸ)
[੪]ਕਤੀਰ (ਅਸ)
[੫]ਅਨੀਚਤਰ (ਖਕ, ਅਸ)
[੬]ਨ੍ਰਿਪਤ (ਖਕ, ਅਸ)
[੭]ਬੀਸ (ਅਸ)
[੮]ਬਰਖਤ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਤੁਲ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਚਮਰ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਪ੍ਰੈਆਰ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਅਸ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ
[ਕ]ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਬਹਸ ਬਹਸ ਗਏ ਪਿਲਚ ਘਾਇ ਘਾਯਲ ਕੈ ਸੂਰੰ ॥ ਬਿਹਸ ਬਿਹਸ ਦੁਹੂੰ ਭਟਨ ਮੰਡਤ ਆਹਵ ਭਟ ਗੂੜੰ ॥ ਰਹਸ ਰਹਸ ਖਗ ਖਿਲਤ ਖੇਤ ਖਤ੍ਰੀ ਦੈ ਤੂਰੰ ॥੧੯॥ ਆੜਾ ॥ ਕਨੜੀ ॥ ਪੁੰਨੀਆ ਕੇ ॥ ਰਥੀ ਰਥੀ ਗਏ ਪਿਲਖ ਖਗ ਖੰਡਾ ਰਨ ਬਾਹਤ ॥ ਸੂਤ ਸੂਤ ਸੰਗ ਭਿਰਜੋ ਬਾਂਕ ਬਿਛੂਅਨ ਪ੍ਰਹਾਰਤ ॥ ਅਸਵ ਅਸਟ ਜੂਧ ਕਰਤ ਦੰਤ ਪਦ ਘਾਤ ਲਤਾਰਤ ॥ ਗਜੀ ਗਜੀ ਸੰਗ ਲਰਤ ਪੇਲ ਗਜ ਮਤ ਪ੍ਰਚਾਰਤ ॥੧॥ ਪੀਲਬਾਨ ਸੰਗ ਪੀਲਬਨ ਝੁਰਮਟ ਭਯੋ ਭਾਰੀ ॥ ਕਰੀ ਕਰੀ ਸੰਗ ਭਿਰਤ ਦੁੰਦ ਸੁੰਡਨ ਪ੍ਰਹਾਰੀ ॥ ਅਸੀ ਅਸੀ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਘੋਰ ਮਚਿਓ ਬਿਕਰਾਰੀ ॥ ਬਿਸਖ ਸਾਇਕਨ ਮਾਰ ਧਾਰ ਬਾਨਾਵਲੀ ਡਾਰੀ ॥੨॥ ਚਾਰਵੇਦਾਰਨ ਜੁਤ ਚਾਰਵੇਦਾਰ ਬੁਗਦੁਨ ਦੋਊ ਘਾਵਤ ॥ ਬਾਜਸ ਬਾਜੀ ਲਰਤਿ ਦਸਨ ਖਗ ਘਾਤ ਚਖਾਵਤ ॥ ਪਦਾਂਤ ਪਦਾਂਤਨ ਭਿਰੇ ਲਰਤ ਮੁਠ ਭੇਰ ਠਿਕਾਵਤ ॥ ਪੈਨੀ ਤਿਛ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਸੈਫਦਾਰੁਨ ਭਰਮਾਵਤ ॥੩॥ ਆੜਾ ॥ ਕਨੜੀ ॥ ਬੇਵਾਨ ਬੇਵਾਨੀ ਠਠਤ ਹਵ ਘੋਰ ਦੁਧਾਰਨ ॥ ਦੇਵ ਦਈਤ ਦੁਹੂ ਧਿਰ ਲਰਤਿ ਮੁਠ ਭੇਰ ਕਟਾਰਨ ॥ ਮਹਾਂ ਰਥੀ ਅਤਿ ਰਥੀ ਭਿਰੇ ਘਾਯਨ ਕਰਵਾਰਨ ॥ ਅਰਬ ਖਰਬ ਸੇ ਲਰਤ ਯਕ[੧] ਯਕ ਸੁਭਟ ਜੁਝਾਰਨ ॥੪॥ ਕਨੜੀ ॥ ਆੜਾ ॥ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਕਰਤ ਚਕਚੂਰ ਧੂਰ ਸਮ ॥ ਟੂਕ ਟੂਕ ਚਤੁਰਰੰਗਨੀ ਭਟ ਕਰਤ ਅਯੋਧਨ ॥ ਕਰਹਲ ਕਰਹਲ ਤੁਖਾਰ ਸੁਵਾਰ ਪਾਵਕ ਕਟ[ੳ] ਡਾਰਤ ॥ ਪੁਰਜੇ ਪੁਰਜੇ ਪ੍ਰਤਨਾ ਅਤਰਥੀ[੨] ਬਿਦਾਰਤ ॥੫॥ ਦਾਉ ਘਾਉ ਬਹੁ ਭਾਉ ਚਾਉ[੩] ਕਰ ਸੂਰ ਚਲਾਵਤ ॥ ਰਾਉ ਸਾਊਅਨ ਭੂਰ ਗੂੜ ਗਾੜੇ ਬਹਸਾਵਤ ॥ ਉਭੈ ਪ੍ਰਤਨਾ ਚਾਏ ਚਾਈਅਨ ਸਮੂਹਾਵਤ ॥ ਆਪੁ ਆਪਨੇ ਸਸਤ੍ਰ ਏਕ ਕਹ ਏਕ ਕਹ[੪] ਘਾਵਤ ॥੬॥ ਕਾਨੜੀ ॥ ਪੁਨੀਆ ਕੇ ॥ ਮਚਿਓ ਮਾਰ ਅਪਾਰ ਸਾਰ ਸੋ ਸਾਰ ਬਜਾਹੀ ॥ ਮਿਸਲ ਮਿਸਲ ਭਟ ਲੜਤ ਪੂਤ ਪਿਤ ਸਮ੍ਰ ਕਰਾਹੀ ॥ ਹੋਤ ਪਰਸਪਰ ਯੁਧ ਕਰੁਧ ਹੁਵੈ ਸਮ੍ਰ ਲੁਝਾਹੀ ॥ ਨਾਇਕ ਦਲ ਦੂਹ ਸੈਨ ਜਨੇਦ੍ਰ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਜੁਝਾਂਹੀ ॥੭॥੧॥ ਯਮਨ ॥ ਪੁੰਨੀਆਕੇ ॥ ਤ੍ਰਜ ਸਾਨੀ ॥ ਬਹੁਤੁਕੀ ॥ ਜੂਝ ਗਏ ਸਤ ਮੰਤ੍ਰੀ ਨਿਸਾਚਰ ਆਏ ਹੁਤੇ ਬਡੀ ਸੈਨਨ ਸੰਗੇ ॥ ਸੈਨ ਸਨੈ ਭਟ ਜੂਝ ਗਏ ਪ੍ਰਤਨਾ ਸਮ ਸਾਗਰ ਦੀਹ ਤਰੰਗੇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਜੂ ਕੇ ਬਾਨਨ ਤੇ ਸਭ ਸੂਰ ਸਨੇ ਪ੍ਰਤਨਾ ਭਈ ਭੰਗੇ ॥ ਦਾਨਵ ਸੈਨ ਬਨ ਭਉ ਸਿਗਰੇ ਸਰ ਪਾਵਕ ਤੇ ਜਰ ਝਾਰ[੫] ਸ੍ਰਬੰਗੇ ॥੧॥ ਸਾਨੀ ॥ ਕੇਤੇ ਹਤੇ[੬] ਸਰਪਾਵਕ ਤੇ ਭਟ ਕੇਤੇ ਹਤੇ ਚਕ੍ਰ ਖਗ ਗਦਾ ॥ ਬਹੁ ਬੀਰ ਹਨੈ ਭਟ ਕੋਟਨ ਕੋਟ ਜਲਬਾਨ ਤੁਸਾਰਨ ਓਰਾ ਗੜਾ ॥ ਬਹੁ ਬੀਰ ਹਤੇ ਸਰ ਰੋਗਨ ਤੇ ਬਹੁ ਨਾਸ ਕਰਜੋ ਸਰ ਬਿਅਧ ਤਦਾ ॥ ਬਹੁ ਗੋਲਨ ਬ੍ਰਜਨ ਮੇਰ ਸਪਛਨ ਚੂਰ ਭਏ ਚਕਚੂਰ ਧਰਾ ॥੨॥ ਯਮਨ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਅਨੰਤ ਤੁਕੀਆ ॥ ਬਹੁ ਮੁਸਲ ਬਾਨ ਅਰ ਬਿਸੀ ਬਿਸਵਾਰਨ ਨਾਸ ਭਈ ਪ੍ਰਤਨਾ ਚਤੁਰੰਗਨ ॥ ਨਾਹਰ ਬਾਨ ਅਰੁ ਪਨਗ ਬਾਨ ਜਛ ਗੰਧ੍ਰਬਾਸਤ੍ਰਨ ਨਿਧਨ ਭਏ ॥ ਦੇਵਾਸਤ੍ਰ ਅਰੁ ਦਈਤ੍ਰਾਸਤ੍ਰ ਮਾਨਵਾਸਤ੍ਰਨ ਖਲ ਨਾਸ ਭਯੋ ॥ ਬਿਬਿਧ ਆਯੁਧ ਸੰਗੇ ॥ ਬਰਨਾਸਤ੍ਰ ਜਾਮਾਸਤ੍ਰ ਕਾਧ੍ਰ ਆਸਤ੍ਰ ਨਰਿਪ ਹਤਨ ਕਰੇ ॥੩॥ ਬਹੁਤੁਕੀ ॥ਬਾਇ ਬਾਸਤ੍ਰ ਅਰ ਬਰਮਾਸਤ੍ਰ ਰਉਦਾਸਤ੍ਰ ਕਰ ਮਾਰ ਪਰੀ ॥ ਕਾਲਦੰਡ ਅਰੁ ਮ੍ਰਿਤਪਾਸ ਜਮਦੰਡ ਬਾਤਾਸਤ੍ਰ ਪ੍ਰਤਨਾ ਨਿਧਨੀ ॥ ਬ੍ਰਹਮਪਾਸ ਅਰੁ ਕਾਲਪਾਸ ਜਮਪਾਸਨ ਧੁਜਨੀ ਬਿਚਲੀ ॥ ਦਾਨਵਾਸਤ੍ਰ ਅਰੁ ਅਸੁਰਾਸਤ੍ਰ ਰਾਛਸਾਮਤ੍ਰ ਸੰਗ ਦੈਤ ਦਲੀ ॥੪॥ ਅਨੰਤ ਤੁਕਾ ॥ ਗੰਧ੍ਰਬਾਸਤ੍ਰ ਅਰੁ ਚਾਰਨਾਸਤ੍ਰ ਸਿਧਾਸਤ੍ਰ ਕਰ ਭਟਨ ਹਨੇ ॥ ਅੰਈਦਾਸਤ੍ਰ ਅਰੁ ਬ੍ਰਜਾਸਤ੍ਰ ਬੈਈਸ੍ਰਵਾਸਤ੍ਰ ਸੰਗ ਭੀਰ ਛਟੀ[੭] ॥ ਘੋਰਾਸਤ੍ਰ ਅਰ ਚਉਰਾਸਤ੍ਰ ਨਿਸਾਸਤ੍ਰ[੮] ਕਰ ਫਉਜ ਮਰੀ ॥ ਸੂਰਾ ਅਸਤ੍ਰ ਮਯੰਕ ਅਸਤ੍ਰ ਸੀਤ ਆਸਤ੍ਰ ਕਰ ਚਮੂੰ ਠਰੀ ॥੫॥੧॥ ਜੰਗਲਾ ਯਮਨ ॥ ਬਹੁ ਤੁਕਾ ॥ ਪਸੁਪਤਾਸਤ੍ਰ ਸਿਧਾਸਤ੍ਰ ਨਾਗ ਅਸਤ੍ਰ ਕਰ ਸੂਰ ਘਏ ॥ ਧੂਲ ਅਸਤ੍ਰ ਅਰੁ ਮੁੰਦਾਸਤ੍ਰ ਨੀਰ ਅਸਤ੍ਰ ਸੋ ਬੀਊਹ ਹਤੀ ॥ ਭੂਤ ਅਸਤ੍ਰ ਅਰੁ ਭਈਰਵਸਤ੍ਰ ਪਈਸਾਚਾਸਤ੍ਰ ਸੋ ਅਨੀ ਬਿਡਰੀ ॥ ਗੂਲਾਸਤ੍ਰ ਬਈਤਾਲਾਸਤ੍ਰ ਅਰੁ ਭੂਧਰਾਸਤ੍ਰਨ ਕਰ ਸੈਨ ਹਨੀ ॥੧॥ ਜੁਗਿਨਾਸਤ੍ਰ ਸਸਤ੍ਰਨ ਬਹੁ ਅਸਤ੍ਰਨ ਸਕਤਿ ਆਸਤ੍ਰ ਕਰ ਨਿਧਨ ਭਯੋ ॥ ਸ੍ਰੀ ਜਨਿੰਦ੍ਰ ਭਾਨ ਹੁਏ ਬਿਗਸਜੋ[ਅ] ਰਾਛਸ ਕੁਲ ਸਭ ਤਿਮਰ ਭਏ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਦਾਨਵ ਕੁਲ ਦੂਸਨ ਬੜਵਾਨਲ ਹੁਵੈ ਉਮਗ ਭਏ ॥ ਸਪਤ ਸਿੰਧ ਸਰਤਾ ਨਦ ਬਾਰਨ ਬੂੰਦ ਤਵਾ ਰਿਪੁ ਭਸਮ ਭਏ ॥੩॥ ਯਮਨ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਂਕਾਲ ਬੈਰਾਟ ਮਹਾਂ[੯] ਪ੍ਰਭ ਦੀਪਕ ਵਤ ਪ੍ਰਚੰਡ ਬਲੇ ॥ ਅਸੁਰ ਸਕਲ ਪ੍ਰਤਨਾ ਤਿਹ ਊਪਰ ਪ੍ਰਵਾਨਨ ਹੁਵੈ ਦੀਪ ਜਲੇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਕਾਲ ਪੁਰਖ ਅਨਲ ਮੰਡਲ ਸਮ ਅਸੁਰ ਸੰਬੂਹਨ ਬਾਰ ਸੁਕੇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬਿਸ੍ਰ ਬੈਰਾਟ ਉਦਧ ਭਯੋ ਤਿਹ ਠਾਂ ਸਲਤਾ ਅਸੁਰਨ ਮੇਲ ਲਏ ॥੧॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[1]ਯਕੰ (ਖਕ, ਅਸ)
[2]ਅਤ ਭਟ ਰਥੀ (ਅਸ)
[3]ਦਾਵ ਘਾਵ ਬਹੁ ਭਾਵ ਚਾਵ (ਅਸ)
[4]ਏਕਹ (ਅਸ)
[5]ਛਾਰ (ਅਸ)
[6]ਹਨੇ (ਖਕ, ਅਸ)
[7]ਛੁਰੀ (ਅਸ)
[8]ਨਿਸਾਚਰਾਸਤ੍ਰ (ਅਸ)
[9]ਮਹੀ (ਖਕ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਕਟ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਬਿਗਰਓ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਯਮਨ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਭਯੋ ਪ੍ਰਕਾਸ ਦਸੋ ਦਿਸ ਸਾਰੇ ਅਰਬ ਖਰਬ ਦਲ ਬਿਸਖਨ ਸੇ ॥ ਯਾ ਕਉਤਕ ਲੀਲਾ ਪਿਖ ਸੀਝਤ[1] ਭਯੋ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਹਠੀ ॥ ਅਸ ਬਿਚਾਰ ਮਨ ਨਿਸਚੈ ਕਰ ਕੇ ਜੂਝਨ ਹਿਤ ਨ੍ਰਿਪ ਆਪ ਚੜਯੋ ॥ ਸੰਖ ਅਸੰਖ ਨੀਲ ਕਈ ਅਰਬਨ ਖਰਬਨ ਸੈਨਾ ਸੰਗ ਲੀਓ ॥੨॥ ਦਰਬਾਰੀ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਅਸ ਗਜ ਰਥ ਪਾਇਨ ਦਲ ਬੂਹਨ ਬਿਬਿਧ ਭ੍ਰਾਂਤ ਪ੍ਰਤਨਾ ਉਮਡਯੋ ॥ ਬੀਸ ਖਰਬ ਬਾਦਿਤ੍ਰ ਅਖਾੜਨ ਲੋਕ ਲੋਕ ਕੇ ਗਨੀ ਜੁਟਯੋ ॥ਦੀਪ ਦੀਪ ਦਿਸ ਦਿਸ ਰੰਗ ਰੰਗਨ ਜਿਨਸਨ ਜਿਨਸਨ ਸੈਲ ਚੜੀ ॥ ਦਸੋ ਦਿਸਾ ਸੂਰਨ ਤੇ ਭਰਗਉ ਲੋਕਾ ਲੋਕੋ ਫੌਜ ਜੁਰੀ ॥੧॥ ਤਿਨ ਕੇ ਕਬ ਜੇ ਨਾਮ ਗਿਨੋਵਤ ਭਟ ਬਾਦਿਤ੍ਰ ਪ੍ਰਤਨਾ[੬] ਜੇ ਹੁਤੀ ॥ ਹੋਤ ਬਿਸਥਾਰ ਬਹੁਧਾ ਯਾ ਗ੍ਰਿੰਥ ਕਉ ਅਸ ਬਿਚਾਰ ਕਰ ਅਲਪ ਕਥਯੋ ॥ ਪ੍ਰਹਾਰ ਪ੍ਰਹਾਰ ਜੇਤਕ ਯਾ ਬੇਰੀਆ ਜੇਤਕ ਭਯੋ ਦੋ ਦਿਸ ਤੇ ॥ ਏਕ ਹੀ ਬਾਰ ਜੁਮਲਾ ਸਭ ਭਾਖਤ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਨਿਧਨ ਇਤਹਾਸੈ ॥੦॥੨॥੩੦੩੮॥ ਅਥ ਖਾਸ ਜੁਧ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਮਹਾਸਯ ਮਹਾਪ੍ਰਭੂ ਜਨੇਸ੍ਵਰ ਜਨੇਂਦ੍ਰ ਭਗਵਾਨ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਨਿਧਨ ਸੰਗਮ ਸਮ੍ਰ ਬਿਜੈ ਸਕ੍ਰ ਅਭਿਖੇਕ ਸੁਰਰਾਜ ਪ੍ਰਾਪਤ: ਕਥਤੇ ॥ ਤ੍ਵ ਬਲ ਤ੍ਵ ਪਰਤਾਪ ਕੇ ਜੋਰ ॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਕਾਫੀ ॥ ॥ ਸਮ ਤੁਕੀਆ॥ ਅਸ ਪ੍ਰਭਾ ਓਜ[2] ਭੁਜਬਲ ਕਰ ॥ ਚੜਤ ਕਰੀ ਸੈਨਾ ਜੁਤ ਨਿਸਚਰ ॥ ਚਾਰ ਭਾਂਤ ਕੋ ਸੈਨ ਪ੍ਰਬਲ ਬਰ ॥ ਦਿਬਾ ਸਤ੍ਰਨ ਸਸਤ੍ਰਨ ਭਟਨ ਕਰ ॥੧॥ ਕਾਫੀ ॥ ਦਿਬ ਭੂਸਨ ਦਿਬ ਬਸਨ[3] ਦਿਬ ਰਤਨਨ ॥ ਹੀਰ ਚੀਰ ਦਿਬ ਛਕੇ ਮਨਿ ਪੁੰਜਨ ॥ ਚਾਮੀਕਰ ਕਲਧਉਤ ਸਮਾਜਨ ॥ ਸੁਭਰ[4] ਮਨੋਹਰ ਮਨ ਮੈ ਸਾਜਨ ॥੨॥ ਕਾਫੀ ॥ ਛਤ੍ਰ ਚਵਰ ਕਲਗੀ ਮਨਿਆਰੀ ॥ ਜਿਗਾ ਮਉਰ ਕੁੰਡਲ ਦੁਤਿਕਾਰੀ ॥ ਬਿਬਿਧ ਸਾਜ ਸਾਜਨ ਦਲਸਾਰੀ ॥ ਅਨਿਕ ਸਮਾਜ ਸਾਜ ਜਰ ਕਾਰੀ ॥੩॥ ਕਾਫੀ ॥ ਧੁਜਾ ਪਤਾਕਾ ਬੈਰਕ ਬਾਨਨ ॥ ਕੇਤ ਉਤੰਗ ਦੀਹ ਘਨ ਸਾਨਨ॥ ਚਾਮੀਕਰ ਕਲਧਉਤ ਸਮਾਜਨ ॥ ਰਤਨ ਜਟਿਤ ਅਸਤ੍ਰਿਨ ਸੁਭ ਸਾਜਨ ॥੪॥ ਕਾਫੀ ॥ ਦਿਬ ਨਾਦਨ ਗਾਯਨ ਸੁਘਰ[5] ਅਤਿ ॥ ਚਤੁਰ ਚਾਰ ਗੁਨ ਜਨ ਤੀਛਨ ਅਤਿ ॥ ਲੋਕ ਲੋਕ ਪੁਰ ਪੁਰ ਦੀਪਨ ਸਤ ॥ ਦੇਸ ਦੇਸ ਕੇ ਗੁਨੀ ਬਚਿਤ੍ਰਤ ॥੫॥ ਕਾਫੀ ॥ ਚੀਨੀ ਡੀਨੀ ਮਕਰਾਨ ਗੁਨੀ ਤਿਤ ॥ ਮਾਚੀਨੀ ਫਿਰੰਗੀ ਰਸਨ ਅਨੇਕਤ ॥ ਬਾਹਨ ਜਾਨ ਹੈਗੈ ਰਥ ਪੰਚਤ ॥ ਸੁਮੁਖ ਸੁਰੰਗ ਸਉਦ੍ਰ ਮਾਰੁਤ ਗਤ ॥੬॥ ਕਾਫੀ ॥ ਰਿਧ ਨਿਧ ਬਿਭੂਤ ਬੜ ਜਾ ਕਰ ॥ ਬਿਭੈ ਧਨਾਢ ਨ ਕੋਊ ਦੂਸਰ ॥ ਸਕਲ ਬਿਸਵ ਕੀ ਸੰਪਤ ਜੁਰ ਕਰ ॥ ਲੋਕਪਾਲਨ ਪਿਖ ਖੀਝਤ ਬਿਸਤਰ ॥੭॥ ਕਾਫੀ ॥ ਪ੍ਰਭਤਾ ਮਦ ਅਰ ਗਰਬ ਬਿਸੇਖਾ ॥ ਧਨ ਜਨ ਸਘਨ ਨ ਤਾ ਕਰਿ ਲੇਖਾ ॥ ਪ੍ਰਭਾ ਪ੍ਰਤਾਪ ਤਿਹੂ ਪੁਰ ਸੇਖਾ ॥ ਆਪਨ ਤੁਲ ਨ ਜਗ ਕਹ ਦੇਖਾ ॥੮॥ ਕਾਫੀ ॥ ਹ੍ਰਿਦੈ ਪ੍ਰੀਤ ਰੀਤ ਸਜਨ ਕੋ ॥ ਬਿਗਤ ਬਾਸਨਾ ਖੀਨ ਕਰਮਨ ਕੋ ॥ ਦਗਧ ਅੰਬ੍ਰ ਸਮ ਦੀਖਤ ਵਪੁ ਸੋ ॥ ਸਕਤ ਨ ਕਉਨੋ ਕਾਜ ਜਤਨ ਕੋ ॥੯॥ ਕਾਫੀ ॥ ਨਦੀ ਵਤ ਸੈਨ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਰ ਭਾਰੀ ॥ ਕਉਲਾਹਲ ਅਤਿ ਛੋਡਿਤ ਸਾਰੀ ॥ ਮਿਲਨ ਚਲਯੋ ਸਤਸਿੰਧ ਖਰਾਰੀ ॥ ਸਮਰ ਸੰਗਮ[ਅ] ਕਰ ਲਾਭ ਉਧਾਰੀ ॥੧੦॥ ਕਾਫੀ ॥ ਤਾਲ ਸਮ ॥ ਬਾਹਜ ਕਪਟ ਬੇਸ ਅਸਜਨ ॥ ਕ੍ਰੋਧ ਮੋਹ ਗ੍ਰਾਸਿਤ ਵਤ[6] ਦੁਰਜਨ ॥ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਧਾਰੇ ਬਿਗ੍ਰਹ ਤਨ ॥ ਰਦਨ ਕੁੰਭ ਭਛਨ ਅਨ[7] ਦੀਸਨ ॥੧੧॥ ਕਾਫੀ ॥ ਸਮ ॥ ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਭੇਟਨ ਹਿਤ ਨਿਸਚਰ ॥ ਚਲਯੋ ਸਮਾਨ ਸਲਤਾ ਦਲ ਦੁਸਤਰ ॥ ਤਰਨ ਚਹਤ ਤਾ ਰਨ ਮੋ ਮਿਲ ਕਰ ॥ ਜੀਵ ਈਸ ਕੋ ਮੇਲ ਪਰਮਧਰ ॥੧੨॥੩॥੩੦੯੭॥ ਪੁੰਨੀਆ ਫਾਖਤਾ ॥ ਤ੍ਰਹ ਦੂਜੀ ॥ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਕੀ ਸੈਨ ਅਪਾਰ ਅਗਨਤ ਹੋ ॥ ਚਲਯੋ ਜੁਝਾਵਨ ਕਾਜ ਜੁਝਬੋ ਸੁਮਤ ਹੋ ॥ ਬਿਸਵ ਬੈਰਾਟ ਭੂਤ ਗ੍ਰਾਮ ਲੀਨ ਨਿਜ ਚਾਹ ਹੋ ॥ ਹੁਲਸ ਬਿਗਸ ਪੜਫੁੜ ਦਨ[8] ਨਾਹ ਹੋ ॥੧॥ ਫਾਖਤਾ ਸਮ ॥ ਉਮਗ ਚਮੂ ਜੁਤ ਸੈਲ ਸਮਰ ਦਲ ਉਮਡਿਯੋ ॥ ਰੰਗ ਪਰੰਗ ਪ੍ਰਤਨਾ ਬਹੁ ਰਾਸਨ ਝੁਮਡਿਯੋ ॥ ਜਿਮ ਸਲਤਾ ਨਦ ਨਦਿਨਰਾਟ ਕਰਿ ਪ੍ਰਵਾਹ ਸਾਗ੍ਰ ਸਮੁਹਿਯੋ ॥ ਤਿਮ[ੲ] ਦਨੁ ਦਲ ਸਿਮਟ ਕਰ ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਉਮਹਿਯੋ ॥੧॥ ਫਾਖਤਾ ॥ ਦੋਹਾ ਪਦ ॥ ਨਦ ਸਰਤਾਵਰ ਸਾਰ ਬ੍ਰਿਧ[9] ਹਰੂ ਛੁਦ੍ਰਿਤ ਅਭਿਮਾਨ ॥ ਬੇਗ ਪ੍ਰਵਾਹ ਤਰੰਗ ਅਤਿ ਕਊਲਾਹਲ ਅਪ੍ਰਮਾਨ ॥੧॥ ਹੜ ਜਲ ਉਛਰ ਉਮਗ ਰੋਸ ਸਰਸ ਜੀਅ ਠਾਨ ॥ ਛੋਭ ਦੇਨ ਜਲਰਾਸ ਕਉ ਯਾ ਹਿਤ ਕੀਸ ਪੈਯਾਨ ॥੨॥ ਫਾਖਤਾ ॥ ਦੋਹਾ ਪਦ ॥ ਤੁਛ ਜਨ ਪ੍ਰਭਤਾ ਬਿਬਸ ਹੁਵੈ ਗਉਰਨ ਰਿਸ ਉਰ ਆਨ ॥ ਜਿਮ ਖਦੋਤ[10] ਸਸਿ ਰੀਸਹੀ ਸਸਿ ਸਨਮੁਖ ਠੀਸਾਨ[11] ॥੩॥ ਸੋਭ ਨ ਲਹਤ ਲਘੁ ਪ੍ਰਭਾ ਕਰ ਹਉਰਨ ਹਉਰੀ ਬਾਨ ॥ ਬ੍ਰਿਥਾ ਮੂਢ ਮਤਿ ਮੰਦ ਤੇ ਬਿਨ ਬਲ ਗਰਬ[ਸ] ਉਰ ਆਨ ॥੪॥ ਫਾਖਤਾ ॥ ਦੋਹਾ ਪਦ ॥ ਤਿਮ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਜੁਤ ਗੋਤ੍ਰਹੀ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਨੈਨਨ ਰੀਝਤ (ਅਸ), ਖਿਝਤ (ਖਕ)
[੨]ਓਜ ਧਾਰ (ਅਸ)
[੩]ਬਸਨਨ (ਅਸ)
[੪]ਸੁਭਗ (ਅਸ)
[੫]ਸੁਘਰਨ (ਅਸ)
[੬]ਬਡ (ਅਸ)
[੭]ਅਰੁ (ਅਸ)
[੮]ਪਰਫੁੜਤ ਦਾਨਵਨ (ਅਸ)
[੯]ਬਿਧ (ਖਕ, ਅਸ)
[੧੦]ਖਦਜੋਤ (ਅਸ)
[੧੧]ਰੀਸਾਂਨ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਇਹ ਪਾਠ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸਿੰਙਮ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਤਿਨਾ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਹੜ ਜਲ ਸਮ ਬ੍ਰਿਧਾਇ ॥ ਉਮਡ ਚਲ੍ਯੋ ਸਾਗਰ ਮਿਲ ਦਗਧ ਭਯੋ ਤਹ ਜਾਇ ॥੫॥ ਪਾਪਿਸਟ ਜੂਨ ਨਿਸਾਚਰੀ ਹੜ ਵਤ ਅਸੁਰ ਅਧਿਕਾਏ ॥ ਬੜਵਾ ਸਾਗਰ ਮਿਲਤ ਹੀ ਅਘ ਅਪ ਗਯੋ ਜਰਾਏ ॥੬॥ ਫਾਖਤਾ ॥ ਐਸ ਬਿਓਤ ਨਿਜ ਮਨੈ ਰੁਚੈ ਕਰ ॥ ਸੈਨਾ ਜੁਤ ਹਰਿ ਸਮਰ ਚੜ੍ਹਯੋ ਅਰਿ ॥ ਸਨਮੁਖ ਸਮਰ ਜੂਝ ਰੁਚ ਕਰ ਬਰ ॥ ਸਮੁਹਯੋ ਅਸੁਰ ਪ੍ਰਵਾਰ ਸਕਲ ਜੁਰ ॥੧॥ ਫਾਖਤਾ ॥ ਸਮ ॥ ਜਹ ਥੇ ਸ੍ਰੀ ਜਗਦੀਸ ਸਿਰੋਮਨਿ ॥ ਨਿਅਰਯੋ ਲੈ ਸੈਨਾ ਭਟ ਅਨ ਗਨ ॥ ਸਮ੍ਰ ਸਦੇਸਾ ਪਠਯੋ ਸੋ ਤਤਖਿਨ ॥ ਪਾਂਚ ਬਾਨ ਪ੍ਰਭ ਪੂਜਾ ਚਰਨਨ ॥੨॥ ਫਾਖਤਾ ॥ ਅਸਟਾਂਗ ਜੋਗ ਬੰਦਤ ਪਦ ਅੰਬੁਜ ॥ ਬਾਰ ਬਾਰ ਬਿਨਵਤ ਸ੍ਰੀ ਅਸਧੁਜ ॥ ਡੰਡਵਤ ਬਿਨੈ ਅੰਜੁਲੀ ਦਾਨੁਜ ॥ ਕਰਤ ਜੋਹਾਰ ਸਾਦੂਨ[੧] ਜਗਤ ਪੁਜ ॥੩॥੪॥੩੦੪੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਤਾਲ ਫਾਖਤਾ ॥ ਸਮਾਨ ਪਦੀ ॥ ਕਰ ਪ੍ਰਨਾਮ ਧਰਨੀਧਰ ਬੰਦਤ ॥ ਪੁਨ ਪੁਨ ਨਮਸਕਾਰ ਹਰਿ ਮੰਡਤ ॥ ਏਕ ਪਗ ਅੰਜੁਲ ਪੁਟ ਸੰਜੁਤ ॥ ਬਾਰੰਬਾਰ ਜੁਹਾਰਤ ਜਗਪਤਿ ॥੧॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਫਾਖਤਾ ॥ ਨੈਨ ਪੁਲਕ ਹਿਯ ਹਰਖ ਬਿਸੇਖਾ ॥ ਰੋਮ ਰੋਮ ਰੋਮਾਂਚ ਅਸੇਖਾ ॥ ਗਦ ਗਦ ਗਿਰਾ ਕੰਠ ਨ ਕਲ ਬਾਨੀ ॥ ਟਕ ਟਕ ਨਿਰਖਤ ਸਾਰੰਗਪਾਨੀ ॥੨॥ ਪੁੰਨੀਆ ਫਾਖਤਾ ॥ ਮਨ ਮਹਿ ਪ੍ਰੇਮ ਆਨੰਦ ਅਛਾਹੂ ॥ ਦ੍ਰਿਗ ਭਰ ਨ੍ਰਿਖਤ ਨਿਸਚਰ ਨਾਹੂ ॥ ਬਿਸ੍ਵ ਰੂਪ ਦਰਸਨ ਬਡ ਲਾਹੂ ॥ ਭਾਗ ਬਡੋ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਸਰਾਹੂ ॥੩॥ ਪੁੰਨੀਆ ਫਾਖਤਾ ॥ ਯਾ ਦਰਸਨ ਹਿਤ ਬ੍ਰਹਮ ਰੁਦ੍ਰਾਦਿਕ ॥ ਅੰਸਾ ਅਸੁਵਨੀ ਕੁਮਾਰ ਸਨਕਾਦਿਕ ॥ ਇਨ ਤੇ ਆਦਿ ਬਿਸਵ ਜਗਤਾਦਿਕ ॥ ਦਰਸਨ ਹਿਤ ਸਾਧਤ ਬ੍ਰਤਾਦਿਕ ॥੪॥ ਤਿਨ ਤੇ ਦੁਰਗਮ ਦੁਰਲਭ ਪ੍ਰਭ ਦਰਸਾ ॥ ਸੋ ਪਦ ਰੇਨ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦਹਿ ਪਰਸਾ ॥ ਅਬਗਤ ਕੀ ਗਤ ਕਹ ਨ ਸਕਾਈ ॥ ਨਜਾਰੀ ਰੀਝ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਗੋਸਾਈ ॥੫॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਫਾਖਤਾ ॥ ਪ੍ਰਭ ਪਦ ਬੰਧ ਦਰਸ ਕਰ ਪਾਵਨ ॥ ਭਯੋ ਸਨਾਥ ਦਨ ਨਾਹ ਅਪਾਵਨ ॥ ਨੀਬ ਪਰਸ ਮਲਿਆਗਰ ਬਾਵਨ ॥ ਭਯੋ ਪੁਨੀਤ ਸ੍ਰੀਖੰਡ ਰੁਚਾਵਨ ॥੬॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਫਾਖਤਾ ॥ ਵਾਸਨਾ ਖੀਨ ਦਾਨ ਹਰਿ ਦੀਨਿਓ ॥ ਬਿਗਤ ਵਾਸਨ ਭਯੋ ਸੁਖੀਨਿਓ ॥ ਬੀਤ ਰਾਗ ਹੁਏ ਪਰਮ ਪਦ ਲੀਨਿਓ ॥ ਸਮ੍ਰ ਛੇਤ੍ਰ ਪਾਵਨ ਤਨ ਕੀਨਿਓ ॥੭॥ ਫਾਖਤਾ ॥ ਖੜਗ ਛੇਤ੍ਰ ਧਰਮ ਛੇਤ੍ਰ ਪੁਨੀਤਾ ॥ ਮੁਕਤਿ ਛੇਤ੍ਰ ਬਰਨਤ ਸ੍ਰਤਿ ਗੀਤਾ ॥ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਧਰਮ ਛਤ੍ਰੀਅਨ ਬਰਨੀ ॥ ਸੂਰ ਕਰਮ ਛਤ੍ਰੀ ਸੁਭ ਕਰਨੀ ॥੮॥੫॥੩੦੪੧॥ ਬਿਨਪਦ ॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਭੋਪਾਲੀ[੬] ॥ ਏਕਤਾਲੀ ॥ ਸਮ ॥ ਦਲ ਜੁਤ ਸਮੁਹਾਯੋ ॥ ਧਾਯੋ ॥ ਬਿਬਿਧ ਸੈਨ ਲਾਯੋ ॥ ਅਸ ਗਜ ਸਾਇੰਦ ਪਦਾਯੋ ॥ ਹਠਾਯੋ ॥ ਬਾਨਨ ਰੀ ਰੀ ॥ ਧਨਵਾਨ ਧਨਵਾਨ ॥ ਸਨਨਨ[੨] ॥ ਬਹਸ ਬਹਸ ਬਾਨਨ ਘਾਯੋ ॥ ਹਠਾਯੋ ॥੧॥ ਭੋਪਾਲੀ ॥ ਏਕਤਾਲੀ ॥ ਸਮ ॥ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਰਿਸਾਇਓ ॥ ਆਇਓ ॥ ਹਰਸੰਗ ਸਮੁਹਾਇਯੋ ॥ ਬਾਨਨ ਬਰਸਾਇਓ ॥ ਝੜ ਲਾਇਓ ਲਾਇਓ ॥ ਖਦੰਗਨ ਰੀ ਰੀ ॥ ਗੁਨਬਾਨ ਗੁਨਬਾਨ ॥ ਹਨਨਨ ॥ ਚਉਪ ਚਉਪ ਸਰ ਲਾਇਓ ॥ ਲਾਇਓ ॥੨॥ ਜਨਿੰਦ੍ਰ ਤਾਲ ॥ ਏਕ ਤਾਲੀ ਸਮ ॥ ਤਬਰ ਤੇਗ ਖੰਡਾ ਏ ॥ ਬਿਛੁਵਾਏ ॥ ਧਾਰਾਧਰੀ ਜਬਰਾ ਏ ॥ ਯਮਧਰ ਬਿਬਿਧ ਚਲਾਏ ॥ ਬ੍ਰਿਨਾਏ ॥ ਪਟਾ ਰੀ ਰੀ ॥ ਨਾਰਾਚ ਨਾਰਾਚਨ ॥ ਧਨਨਨ ॥ ਹਵਸ ਹਵਸ ਬ੍ਰਿਨ ਘਾਏ ॥ ਆਘਾਏ ॥੩॥ ਦਿਨਰਾਜ ਤਾਲ ॥ ਏਕ ਤਾਲੀ ॥ ਸਮ ॥ ਸੈਨ ਲੈ ਜੁਟਯੋ ਹਰਿ ਓਰ ਧਾਏ ॥ ਆਘਾਏ ॥ ਸੂਰ ਬ੍ਰਿਤ ਤਪਤਾਏ ॥ ਆਂ ਆਏ ॥ ਸਮ੍ਰ ਹਰਿ ਰੀ ਰੀ ॥ ਪੁੰਨੀਆਨ ਪੁੰਨੀਆਨ ॥ ਧਨਨਨ ॥ ਸਕਈਅਥ ਸਕਈਅਥ ॥ ਜੰਤ ਤੇ ॥ ਜੇ ਸ੍ਰਨਾਏ ॥ ਆਂ ਆਏ ॥੪॥ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਤਾਲ ॥ ਏਕਤਾਲੀ ॥ ਸਮ ॥ ਵਪ ਆਸੁਰੀ ਤਾਮਸਾਏ ॥ ਨੀਚਾਏ ॥ ਤੇ ਭਏ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਾਏ ॥ ਜੇ ਜੇ ਸਰਨ ਆਏ ॥ ਹਰਿ ਭਾਏ ॥ ਆਨ[੩] ਰੀ ਰੀ ॥ ਪ੍ਰਵਾਨ ਪ੍ਰਵਾਨ ॥ ਜਨਨਨ ॥ ਮਨ ਬਚ ਕ੍ਰਮ ਗੁਨ ਗਾਏ ॥ ਚਿਤ ਲਾਏ ॥੫॥ ਗੁਰਮੁਖ ਤਾਲ ॥ ਏਕਤਾਲੀ ॥ ਸਮ ॥ ਰਤਨ ਜਨਮ ਤੇ ਪਾਏ ॥ ਭਾਏ ॥ ਸਭ ਜੂਨਨ ਸੁਹਾਏ ॥ ਜੇ ਗਾਏ ॥ ਨ੍ਰਾਨ[੪] ਰੀ ਰੀ ॥ ਗੁਰ ਗਿਆਨ ਗੁਰ ਗਿਆਨ ਬ੍ਰਨਨਨ[੫] ॥ ਰਹਸ ਰਹਸ ਗੁਨ ਗਾਏ ॥ ਆਲਾਏ ॥੬॥ ਹੰਸਤਾਲ ॥ ਏਕਤਾਲੀ ॥ ਸਮ ॥ ਵਪ ਆਸੁਰੀ ਮਲਾਏ ॥ ਪੋਚਾਏ ॥ ਗਿਰਾ ਗੁਰ ਸਮਝਾਏ ॥ ਪ੍ਰਤਾਪ ਮਹਾਸਾਏ ॥ ਹਰਿਰਾਏ ॥ ਤ੍ਰਾਨ ਰੀ ਰੀ ॥ ਬੁਧਵਾਨ ਬੁਧਵਾਨ ॥ ਦਨੁਨਨ ॥ ਸਮਝ ਸਮਝ ਸੁਖ ਪਾਏ ॥ ਉਮਹਾਏ ॥੭॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਏਕਤਾਲੀ ॥ ਸਮ ॥ ਜਾਨ ਬੂਝ ਸਮੁਹਾਇਓ ॥ ਲੁਝਾਇਓ ॥ ਮੋਛ ਲੈਨ ਆਯੋ ॥ ਸਮ੍ਰ ਛਤ੍ਰ ਠਾਇਓ ॥ ਭਾਯੋ ॥ ਸਰਾਨ ਰੀ ਰੀ ॥ ਹਰਖ ਹਰਖ ॥ ਮਨਨਨ ॥ ਸਮਝ ਸਮਝ ਰਨ ਪਾਇਓ ॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[1]ਸਾਦਰਸੁ (ਅਸ)
[2]ਸਰਨਨਨ (ਅਸ)
[3]ਆਨਨ (ਅਸ)
[4]ਨ੍ਰਾਨਨ (ਖਕ), ਨਾਨਨ (ਅਸ)
[5]ਬਰਨਨ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[੬]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਗੋਪਾਲੀ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਪਿਲਚਾਇਓ ॥੮॥ ਏਕਤਾਲੀ ॥ ਸਮ ॥ ਕਾਰ ਮੁਕਨ ਸਰ ਲਾਏ ॥ ਚਲਾਏ ॥ ਤਕ ਤਕ ਕੈ ਹਰਿ ਘਾਏ ॥ ਬਾਨ ਰੀ ਰੀ ॥ ਅਨਗਨ ਆਏ ॥ ਊਧਾਏ ॥ ਹਨਨਨ ॥ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਜੁਤ ਸੈਨਾਏ ॥ ਬ੍ਰਿਨਾਏ ॥੯॥ ਏਕਤਾਲੀ ॥ ਸਮ ॥ ਜੰਬੂਆ ਜਬਰ ਚਲਾਏ ॥ ਅਸਤ੍ਰਾਏ ॥ ਪ੍ਰਬਲ ਮਾਰ ਕਰਾਏ ॥ ਆ ਧਾਏ ॥ ਦਾਨੁ[੧] ਰੀ ਰੀ ॥ ਬਾਨਾਨੁ ਬਾਨਨੁ ॥ ਆਨਨਨ ॥ ਘਿਰ ਘਿਰ ਨਭ ਛਾਏ ॥ ਪੁੰਖਾਨ ਪੁੰਖ ਦਰਸਾਏ ॥ ਬਾਨਾਏ ॥੧੦॥ ਸਮ ॥ ਦਸੋਂ ਦਿਸਾ ਛਰ[੨] ਛਾਏ ॥ ਆਂ ਛਾਏ ॥ ਤਨਨਨ ॥ ਬ੍ਰਿਨ ਕਰ ਸੁਭਟਨ ਘਾਏ ॥ ਆਂ ਘਾਏ ॥ ਬਾਨ ਰੀ ਰੀ ॥ ਧਨਵਾਨ ਧਨਵਾਨ ॥ ਬਰਸ ਬਰਸ ਛਹਬਰਾਏ ॥ ਕੈਬਰਾਏ ॥੧੧॥ ਸਮ ॥ ਹਵਸ ਹਵਸ ਵਾਧਾਏ ॥ ਅਨਦਾਏ ॥ ਹਰਿ ਸੰਗ ਲੁਝਾਏ ॥ ਸਰ ਓਘ ਪਰ ਓਘ ਚਲਾਏ ॥ ਆ ਤਾਏ ॥ ਤਪਤਾਏ ॥ ਮਾਨ ਰੀ ਰੀ ॥ ਗੁਨਬਾਨ ਗੁਨਬਾਨ ॥ ਰਨਨਨ ॥ ਤਾਨ ਤਾਨ ਧਨੁਵਾ ਕਨਨਨ ਛਾਡਤ ਬਾਨ ॥ ਰਿਸਾਏ ॥ ਖੁਨਸਾਇ ਖੁਨਸਾਏ ॥੧੨॥ ਏਕਤਾਲੀ ॥ ਸਮ ॥ ਬਿਬਿਧ ਦਿਬਾਸਤ੍ਰਾਏ ॥ ਸਸ੍ਰਤਾਏ ॥ ਘੇਰ ਘੇਰ ਘਨ ਪ੍ਰਾਏ ॥ ਛਾਏ ॥ ਆ ਛਾਏ ॥ ਪੁੰਖਾਨ ਰੀ ਰੀ ॥ ਪੁੰਖਾਨ ਪੁੰਖਾਨ ॥ ਘਨਨਨ ॥ ਵਰਹਤ ਛਹਬਰ ਲਾਏ ॥ ਵਰਸਾਏ ॥ ਝੜ ਲਾਏ ॥੧੩॥ ਏਕਤਾਲੀ ॥ ਸਮ ॥ ਬਾਨਨ ਬੂੰਦ ਵਰਸਾਏ ॥ ਸਰ ਘਾਏ ॥ ਸ੍ਰੀ ਜਨੇਦ੍ਰ ਮਹਾਸਾਏ ॥ ਨਾਥਾਏ ॥ ਆਥਾਏ ॥ ਮਹਾਨ ਰੀ ਰੀ ॥ ਭਗਵਾਨ ਭਗਵਾਨ ॥ ਭਨਨਨ ॥ ਗੁਨ ਗਾਥਾਏ ॥ ਗੀਤਾ ਏ ॥ ਆਂ ਗਾਏ ॥੧੪॥ ਸਮ ॥ ਪਦਾਰਬਿੰਦਾ ਏ ॥ ਬੰਦਾਏ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਮਹਾਸਨਾਏ ॥ ਧਾਤਾਏ ॥ ਬਿਧਾਤਾਏ ॥ ਗਾਨ ਰੀ ਰੀ ॥ ਨਾਰਾਨ ਨਾਰਾਨ ॥ ਸਰਨਨਨ ॥ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦਾਏ ॥ ਆਂ ਆਏ ਸਮੁਹਾਏ ॥ ਆਏ ॥੧੫॥੬॥ ਖਾਸ੍ਰਕ ॥੩੦੪੨॥ ਏਕਤਾਲੀ ॥ ਸਮ ਪੁੰਨੀਆਂਕੇ ਤ੍ਰਜ ਸਾਨੀ ॥ ਬਾਦੰਤ੍ਰਨ ਬਿਬਿਧ ਬਜਾਏ ॥ ਸੋਹਾਏ ॥ ਰਾਗਨ ਯੁਧ ਗਾਏ ॥ ਗੁਨ ਜਨ ਗੁਨੀ ਸਬਾਏ ॥ ਆਂ ਘਾਏ ॥ ਤਾਨਨ ਰੀ ਰੀ ॥ ਨਨਾਨ ਨਨਾਨੁ[੩] ॥ ਤਨਨਨ ॥ ਬਿਹਸ ਬਿਹਸ ਸੁਭ ਤਾਨਨ ਗਾਏ ॥ ਆਂ ਆਏ ॥੧॥ ਕੜਖਾ ਵਾਰ ਜੁਝਾਏ ॥ ਆਲਾਏ ॥ ਝੂਲਾ ਛੰਦਨ ਗਾਏ ॥ ਰਾਗ ਰਾਗਨੀ ਸਬਾਏ ॥ ਗਾ ਗਾਏ ॥ ਗਾਨਨ ਰੀ ਰੀ ॥ ਗਨਾਨੁ ਗਨਾਨੁ ਗਨਨਨ ॥ ਰਹਸ ਰਹਸ ਰਾਗਨ ਗਾਏ ॥ ਆਸਾਏ ॥੨॥ ਪਰਜ ਬਿਭਾਸ ਹਰਖਾਏ ॥ ਕਾਮੋਦਾਏ ॥ ਮੰਝ ਮਾਲਾਰ ਮੇਘਾਏ ॥ ਗੁੰਡ ਕੁੰਭ ਰਨ ਗਾਏ ॥ ਬਾਦਾਏ ॥ ਸੇ ਯਾਨਨ ਰੀ ਰੀ ॥ ਰਨਾਨੁ ਰਨਾਨੁ ਰਨਨਨ ॥ ਰੀਝ ਰੀਝ ਤਾਨ ਬਸਾਏ ॥ ਜੁਝਾਏ ॥੩॥ ਤ੍ਰਿਪਦਾ ॥ ਏ ਕਤਾਲੀ ॥ ਸਮ ॥ ਧੁਰਪਦ ਸੁਧੰਗਨ ਗਾਏ ॥ ਮੰਗਲਾਏ ॥ ਮਾਰੂ ਜੜਊਆ ਦਾਏ ॥ ਸੁਭਟਨ ਰਨਹਿ ਜੁਝਾਏ ॥ ਆ ਆਏ ਆਨਨ ਰੀ ਰੀ ॥ ਭਟਾਨੁ ਭਟਾਨੁ ॥ ਮਗਨਨ ॥ ਰੁਝਾਏ ਲੁਝਾਏ ॥ ਸਮੁਹਾਏ ॥੧॥ ਏ ਕਤਾਲੀ ॥ ਸਮ ॥ ਯਮਨ ਬਿਭਾਸ ਸੋਹਾਏ ॥ ਰਾਗਾਏ ॥ ਖਸਟ ਰਾਗ ਸੁ ਘ੍ਰਾਏ ॥ ਉਘਟਤ ਤਾਨ ਸਬਾਏ ॥ ਵਾ ਵਾਏ ॥ ਤਾਲਨ ਰੀ ਰੀ ॥ ਤਲਾਨ ਤਲਾਨ ॥ ਤਲਨਨ ॥ ਰਾਗ ਨਾਦ ਬਾਦੰਤ੍ਰਾਏ ॥ ਵਾਂ ਵਾਏ ॥੨॥ ਪਟਹ ਤਾਲ ਬੀਨਾਏ ਨਾਏ ॥ ਮ੍ਰਿਦੰਗਾਏ ॥ ਝਾਝਰ ਝਾਂਝ ਸਹਨਾਏ ॥ ਮੰਦਲ ਤੂਰ ਕਰਨਾਏ ॥ ਨਾਨਾਏ ॥ ਨਾਯੇਨ ਰੀ ਰੀ ॥ ਝਝਾਤ ਝਝਾਤ ॥ ਝਨਨਨ ॥ ਰੁਨ ਝੁਨ ਝਨਤ ਕਰਾਏ ॥ ਝਾਂਝਾਏ ॥੩॥ ਤ੍ਰਿਪਦਾ॥ ਪੁੰਨੀਆ ਏਕਤਾਲੀ ॥ ਸਮ ॥ ਮਾਗਧ ਸੂਤ ਚਾਰਨਾਏ ॥ ਭਾਟਾਏ ॥ ਬੰਦੀ ਨਾਚਕ ਨਚਵਾਏ ॥ ਪਰੀ ਪਰੰਗ ਨ੍ਰਿਤਾਏ ॥ ਨਾਚਾਏ ॥ ਨਾਚਨ[੪] ਰੀ ਰੀ ॥ ਤਾਥਈ ਤਾਥਈ ਥਈ ਥਈ ਥਈ ਥਈ ਏ ਕਥਈ[ੳ] ॥ ਗੁਨਨਨ ॥ ਨਾਚਤ ਸੰਗੀਤ ਰੁਚਾਏ ॥ ਮਨਭਾਏ ॥੧॥ ਏਕਤਾਲੀ ॥ ਸਮ ॥ ਨਾਚਤ ਸੁਘ੍ਰ ਪਤ੍ਰਾਏ[੫] ॥ ਬਚਿਤ੍ਰਾਏ ॥ ਪਰੀ ਪਦੁਮਨੀ ਬਰੰਗਨੀ ਬਰੰਗਨਾਏ ॥ ਅਤ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨ੍ਰਿਤਾਏ ॥ ਪਾਪਾਏ ॥ ਪਾਯਲ ਰੀ ਰੀ ॥ ਝਨਾਨੁ ਝਨਾਨੁ ਝੁਨ ਝਨਨਨ ॥੨॥ ਠੁਮਕ ਠੁਮਕ ਪਗ ਦਾਏ ॥ ਨਿਵਰਾਏ ॥ ਰਾਵਾਏ ॥ ਰਹਾਉ ਘਰ ਕਾ ॥੧॥ ਚਤੁਰਥੀ ਏਕਤਾਲੀ ਸਮ ਪੁੰਨੀਆਂ ਕੇ ॥ ਗੁੰਜਤ ਭ੍ਰਮਰ[ਅ] ਲੁਭਾਏ ॥ ਬਾਸਾਏ ॥ ਆਨਨ ਚੰਦ੍ਰ ਸੋਹਾਏ ॥ ਨੌ ਜੋਬਨ ਨਵਲ ਵਰ ਪਤ੍ਰਾਏ ॥ ਕਮਾਏ ॥ ਕਾਮਨ ਰੀ ਰੀ ॥ ਉਰ ਧਾਰੇ ਥਾਤੀ ਜੁਗ ਕੁਚਨਨ ॥ ਮ੍ਰਿਗ ਲੋਚਨ ਪ੍ਰਮੁਦਾਏ ॥ ਸਮੁਦਾਏ ॥੩॥ ਤ੍ਰਿਪਦ ॥੯॥੩੦੪੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਤੇਤਾਲਾ ॥ ਸਮ ॥ ਗੰਧ੍ਰਬੀ ਆਦਿ ਜਛ ਗਾਇਨ ਆਈ ਹੇ ॥ ਪਰੀਆਂ ਨਾਚਤ ਆਗੇ ॥੧॥ ਸਮ ॥ ਨ੍ਰਿਤਤ ਸੁਘਰ ਸੰਗੀਤਨ ਭਾਈ[੬] ਹੇ ॥ ਵੈ ਮਨ ਭਾਵਨ ਲਾਗੇ ॥੨॥ ਸਮ ॥ ਸਾਰੰਗ ਸਰਸ ਮਲਾਰ ਅਲਾਪਤ ਚਾਏ ਹੇ ॥ ਵੈ ਰੁਚਾਵਤ ਠਾਗੇ ॥੩॥ ਸਮ ॥ ਸੋਰਠ ਗੋਡ ਸਭੀ ਮਿਲ ਗਾਈ ਹੈ ॥ ਵੈ ਭਾਮਨ ਗਾਵਤ ਰਾਗੇ ॥੪॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਦਾਨੁਨ (ਅਸ)
[੨]ਸਮ (ਅਸ)
[੩]ਨੁਨਾਨੁ (ਅਸ)
[੪]ਨ੍ਰਿਤਨ (ਖਕ, ਅਸ)
[੫]ਪਾੜ੍ਹਾਏ (ਅਸ)
[੬]ਗਾਈ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਇਹ ਪਾਠ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਭ੍ਰਮ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਸਮ ॥ ਦੇਵਕਰੀ ਕਲਜਾਨ ਯਮਨ ਉਠਾਈ ਹੇ ॥ ਵੈ ਗਾਇਨ ਰਾਗ ਸਭਾਗੇ ॥੫॥ ਤੇਤਾਲਾ ॥ ਸੂਹ ਸਿੰਧਉਰਾ ਅਵਰ ਰਸਾਲੂ ਪਾਈ ਹੇ ॥ ਵੈ ਧੁਨ ਮਧੁਰ ਬਿਹਾਗੇ ॥੬॥ ਤੇਤਾਲਾ ॥ ਘੁੰਘਰੂ ਪਗਨ ਪਾਤ੍ਰਨ ਸੋਹਾਈ ਹੇ ॥ ਹੈ[1] ਪਗ ਰਾਵਤ ਥਾਗੇ ॥੭॥ ਰੁਨਝੁਨ ਪਾਯਲ ਪਦਨ ਲੋਗਾਈ ਹੇ ॥ ਵੈ ਰਵਤ ਰਤਨਾਗੇ ॥੮॥ ਪੁੰਨੀਆਂ ਕੇ ॥ ਝਾਂਝਨ ਝੀਨ ਝਨਕਾਰ ਸੋਹਾਈ ਹੇ ॥ ਵੈ ਰੁਚੀ ਆਵਤ ਫਾਗੇ ॥੯॥ ਸਮ ॥ ਮਧੁਰ ਰਸਾਲ ਸੁਰ ਤਾਲਨ ਭਾਈ ਹੇ ॥ ਵੈ ਗੁਨਿਨ ਅਨੁਰਾਗੇ ॥੧੦॥ ਸਮ ॥ ਸੁਘ੍ਰ ਪਤ੍ਰਨੀ ਚਾਰ ਝੂਮਰ ਪਾਈ ਹੇ ॥ ਵੈ ਮਨ ਭਾਵਨ ਲਾਗੇ ॥੧੧॥ ਸਮ ॥ ਚਤ੍ਰ ਚਤ੍ਰਨੀ ਨਾਰ ਗੀਤਨ ਗਾਈ ਹੇ ॥ ਵੈ ਨਾਗਰ ਗਾਵਤ ਰਾਗੇ ॥੧੨॥ ਬਖਸਸ ਹਜੂਰ ॥ ਤੇਤਾਲਾ ॥ ਸਮ ॥ ਭਾਵ ਕਟਾਛਨ ਲੋਚਨ[ੳ] ਲੋਭਾਈ ਹੇ ॥ ਦ੍ਵੈ ਅਗੁਆਵਤ ਪਾਗੇ ॥ ਤ੍ਰੈਦਸਕ ॥੧੩॥੩੦੪੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਚਉਤਾਲਾ ॥ ਧੁਰਪਦ ॥ ਸੁਰ ਭਟ ਹਰਿ ਸੇਨਾਨੀ ਗੋ ॥ ਬਾਨ ਕਮਾਨ ਸੰਧਾਨ ਬਲੀ ॥ ਦਾਨਵ ਦਲ ਸਮੁਹਾਵਤ ਬਹਸਾਵਤ ਬਿਬਿਧ ਅਯੋਧਨ ਪ੍ਰਤਨਾ ਹਤਲੀ ॥੧॥ ਚਉਤਾਲਾ ॥ ਧੁਰਬਪਦ[ਅ] ॥ ਸੁਰ ਗਨਾਨੀ ਅਨੀਛੋ ਗੇ[2] ॥ ਚੰਦ੍ਰਹਾਂਸ ਧਰੇ ਬਿਜਲੀ ॥ ਬਾਨਨ ਝੜ ਲਾਏ ਲਾਏ ॥ ਅਰਿ ਘਾਵਤ ਬਿਬਿਧ ਭਾਤ ਅਰੁ ਸੈਨ ਦਲੀ ॥੨॥ ਚਉਤਾਲਾ ਧੁਰਬਪਦ ॥ ਘਟਾ ਘੋਰ ਆਯੁਧ[ੲ] ਨੀਛੇ ਗੋ ॥ ਚੰਦ੍ਰਹਾਸ ਧਰੇ ਬਿਦੁਲੀ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਘਰ ਕਾ ॥ ਉਮਡ ਉਮਡ ਬਦਲੀ ॥ ਪਾਵਕ ਗੜਾ ਮਾਰੁਤ ਭੈ ਭੀਖਨ ਮੇਰ ਬ੍ਰਿਛ ਬਿਸਧਰ ਅਨਲੀ ॥੩॥ ਤਿਪਦਾ ॥ ਚਉਤਾਲਾ ॥ ਧੁਰਬਪਦ ॥ ਸਾਨੀ ॥ ਤੀਨ ਤੀਨ ਲਛ ਅਸੁਰ ਪ੍ਰਤ ਬਾਨਨ ਦਿਬਾਸਤ੍ਰਨ ਸੰਗ ਦਹਨ ਕਰੇ ॥ ਗੜਾ ਬਾਨ ਪੁਨ ਮੇਰ ਬਾਨ ਅਰੁ ਵਾਯੁ ਬਾਨ ਤਰੁ ਨਿਧਨ ਕਰੇ ॥ ਸੈਲ ਬਾਨ ਪੁਨ ਬਿਸੀਬਾਨ ਅਰੁ ਅਗਨਿ ਬਾਨ ਨਿਸਚਰ ਬਿਡਰੇ ॥੪॥ ਚਉਤਾਲਾ ॥ ਧੁਰਬਪਦ ॥ ਚਮਰ ਸਮਰ ਕੌ ਜੁਧ ਭੈਆਵਨ ਦਸ ਮੰਤ੍ਰਿਨ ਲੈ ਸੈਨ ਅਰੇ ॥ ਛਮਰ ਪਮਰ ਇਤਜਾਦਿ ਨਿਸਾਚਰ ਚਤੁਰੰਗਨ ਲੈ ਖੇਤ ਖੜੇ ॥ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਬਿਬਿਧਾਯੁਧ ਬਾਹਤ ਦੇਵ ਦਨੁਜ ਬਾਧਵ ਬਿਗੜੇ ॥੫॥ ਚਉਤਾਲਾ ॥ ਧੁਰਬਪਦ ॥ ਭੂਮ ਅਕਾਸ ਪਤਾਲ ਪ੍ਰਜੰਤਨ ਦੇਵ ਦਈਤ ਦੁਹੂ ਬੀਰ ਜੁਰੇ ॥ ਜਤ੍ਰ ਤ੍ਰਤ ਆਯੁਧ ਭਟ ਬਾਹਤ ਗਾਹਤ ਪ੍ਰਤਨਾ ਬੀਰ ਬੜੇ ॥ ਰਥੀ ਅਤਿਰਥੀ ਮਹਾਰਥੀ ਭਟ ਜੁਝਤ ਭੇ ਰਨਧੀਰ ਗਿਰੇ ॥੬॥ ਚਉਤਾਲਾ ॥ ਧੁਰਬਪਦ ॥ ਸਾਤ ਰਸਨ ਪੁਨ ਸਾਤ ਗਗਨ ਲਉ ਚਤੁਰੰਗਨ ਕਰ ਦਿਸਾ ਭਰੀ ॥ ਦੇਵ ਦਈਤ ਜੂਝਤ ਭਟ ਦਾਰੁਨ ਬਾਨ ਬਜ੍ਰ ਕੋ ਮਾਰ ਪੜੀ ॥ ਕਟਗੇ ਸੁਭਟ ਬਿਕਟ ਭਟ ਦਾਰੁਨ ਦੁਹ ਪ੍ਰਤਨਾ ਪਗ ਰੋਪ ਲੜੀ ॥੭॥ ਚਉਤਾਲਾ ॥ ਧੁਰਬਪਦ ॥ ਅਸ ਗਜ ਰਥ ਪਾਇਕ ਦਲ ਬੀਊਹਨ ਚਾਰ ਭਾਂਤਿ ਕੀ ਸੈਨ ਹਨੀ ॥ ਲੁਥ ਲੁਥਪ ਭੀਤ ਉਸਰਗਉ ਦੇਵ ਲੋਕ ਕੋ ਪੈਂਡ ਬਨੀ ॥ ਅਰਬ ਖਰਬ ਸੈਨਾ ਰਨ ਛਤ ਭਯੋ ਅਸ ਗਜ ਰਥ ਪੈਦਲ ਧੁਜਨੀ ॥੮॥ ਚਉਤਾਲਾ ॥ ਧੁਰਬਪਦ ॥ ਰੁਧਰ ਪ੍ਰਵਾਹ ਬੇਗ ਕਰ ਭਾਰੀ ਸੁਰਸਰ ਵਤ ਨਭ ਪਾਤ ਅਵਨੀ ॥ ਅੰਧ ਕਬੰਧ ਧੁਕ ਧੁਕ ਰਨ ਉਠਤ ਛਿਛ ਇਛ ਮਿਝ ਕੀਚ ਸਨੀ ॥ ਬਾਰ ਸਿਬਾਰ ਭੁਜ ਨਾਗਨ ਭੀਖਨ ਅੰਗੁਲੀ ਸਫਰੀ ਜਾਤ ਗਨੀ ॥੯॥ ਨਕ੍ਰ ਗ੍ਰਾਹ ਅਸ ਗਜ ਰਥ ਉਸ੍ਰ ਧੁਜਾ ਬ੍ਰਿਛ ਚਕ੍ਰ ਫੇਨ ਫਨੀ ॥੧[ਸ]॥ ਰਹਾਉ ॥ ਪੰਚਕ ॥੫॥੩੦੪੫ ਬਿਸਨਪਦ ਸਾਨੀ ॥ ਚੌਤਾਲਾ ਬਡਾ ॥ ਤੀਨ ਲੋਕ ਕੋ ਜੁਟਿਓ ਅਖਾੜਨ ॥ ਉਭੈ ਦਿਸਨ ਭਟ ਦੇਵ ਅਦੇਵਾ ॥ ਬਹਸ ਬਹਸ ਦੂਓ ਪ੍ਰਤਨਾ ਕਟਗੀ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਦਲ ਚਮੂ ਅਭੇਵਾ ॥ ਹਰਿ ਹਿਤ ਜੇ ਭਟ ਪ੍ਰਾਨ ਪ੍ਰਿਅ ਦੀਨਾ ਪ੍ਰਭ ਪਾਰਖਦ ਤੇ ਭੇ ਜਗ ਸੇਵਾ ॥੧॥ ਧੁਰਬਪਦ ॥ ਅਡਾਨਾ ॥ ਉਤ ਦਿਸ ਜੇ ਭਟ ਜੂਝ ਗਏ ॥ ਸਮ੍ਰ ਸਮੂਹ ਹੁਵੈ ਸੁਭਟ ਤੇਈ ॥ ਸੁਰਗ ਬਾਸ ਬਾਸਤ ਭੇ ਚਿਰ ਲੌ ਛਤ੍ਰੈ ਧਰਮ ਦ੍ਰਿੜ ਭਏ ਜੇਈ ॥ ਭਗਤ ਬਿਰੋਧ ਦੋਊ ਮਾਰਗ ਆਛੇ ਜੇ ਜੇ ਸੇਵਤ ਮੁਕਤਿ ਏਈ ॥੨॥ ਅਡਾਨਾ ਸਾਨੀ ॥ ਦਸ ਮੰਤ੍ਰੀ ਚਮਰਾਦਿ ਜੁਝੇ ॥ ਚਤੁਰੰਗਨ ਜੁਤ ਹਰਿ ਸੰਗੇ ॥ ਕੋਪ ਓਪ ਦੈ ਨਵੈ ਮੰਤ੍ਰਿਨ ਅਨਗਨ ਅਨੀ ਲੈ ਸਮਰ ਸੰਗੇ[3] ॥ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਦਿਬਾਯੁਧ ਗਹ ਗਹ ਸਨਮੁਖ ਭਉ ਹਰਿ ਕੇ ਜੰਗੇ ॥੩॥ ਤ੍ਰਿਪਦਾ ॥ ਧੁਰਪਦ ॥ ਅਡਾਨਾ ॥ ਸਾਨੀ ॥ ਉਤ ਦਿਸ ਹਰਿ ਭਟ ਧਾਏ ॥ ਦੇਵ ਚਮੂ ਚਤੁਰੰਗ ਅਖਾੜਨ ਬਾਨ ਬੂੰਦ ਜੋਧਨ ਵਰਸਾਏ ॥ ਚੰਦ੍ਰਹਾਂਸ ਸੈਹਬਿਨ ਦੋਧਾਰਨ ਚਕ੍ਰ ਸੂਲ ਸੇਲ ਰਿਪ ਘਾਏ ॥੧॥ ਧੁਰਬਪਦ ॥ ਅਡਾਨਾ ॥ ਕਉਲਾਹਲ ਦੋ ਦਲ ਕੋ ਭਾਰੀ ਪੇਖ ਪੇਖ ਜਗਦੀਸ ਹਰਖਾਏ ॥ ਕੋ ਕਬਿ ਯਾ ਕ੍ਰੀੜਾ ਹਰਿ ਬਰਨਤ ਕਾਹੂ ਤੇ ਨ ਜਾਤ ਕਹਾਏ ॥੨॥ ਧੁਰਬਪਦ ਅਡਾਨਾ ॥ ਸੁਆਮੀ ਸੇਵਕ ਕੋ ਯਾ ਹੋਡਾ ਬਾਜੀਗਰ ਸਮ ਖੇਲ ਦਿਖਾਏ ॥ ਪ੍ਰਲੈ ਪ੍ਰਾਜੈ ਫੁਰਨ ਸੋ ਜਾਕਰ ਤਾ ਕਰ ਭੇਤ ਕਿਮ ਜਾਤ ਲਖਾਏ ॥੩॥ ਧੁਰਬਪਦ ॥ ਅਡਾਨਾ ॥ ਭਾਰ ਉਤਾਰਨ ਬਸੁਧਾ ਕੇਰੋ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਵੈ (ਅਸ)
[੨]ਗੋ (ਅਸ)
[੩]ਰੰਗੇ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅਧਾਰਮੂਲਕਖਰੜੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਸ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਆਓਧ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ '॥0॥' ਹੈ, ਰਹਾਉ ਦੀ ਪੰਕਤੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ '॥੧॥' ਲਿਖ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਬਨ ਅਸੁਰ ਖਪਾਏ ॥ ਬੀਰਜਨਾਦ ਨਿਧਨ ਕੇ ਕਾਰਨ[ੳ] ਦੇਵ ਰਾਜ ਹਿਤ ਆਪ ਸੋਹਾਏ ॥੪॥ ਧੁਰਬਪਦ ਅਡਾਨਾ ॥ ਘੋਰ ਜੁਧ ਦੇਵ ਰਨ ਮੰਡਤ ਚਉਪ ਚਉਪ ਪ੍ਰਤਨਾ ਅਰ ਘਾਏ ॥ ਅਸੀ ਗਜੀ ਸਾਰਥੀ ਪਦਾਤਨ ਅਰਬ ਖਰਬ ਛਿਨ ਮਾਂਹਿ ਨਸਾਏ ॥੫॥ ਧੁਰਬਪਦ ॥ ਅਡਾਨਾ ॥ ਸਾਠ ਅਰਬ ਅਰੁ ਖਰਬ ਦਸ ਪ੍ਰਤਨਾ ਨਵੈ ਮੰਤ੍ਰਿਨ ਤਤਛਿਨ ਘਾਏ ॥ ਬਲ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਗੋਸਾਈ ਦਾਸ ਗੋਬਿੰਦ ਫਤਹ ਸੁਰ ਪਾਏ ॥ ਖਸ੍ਰਕ ॥੬॥੩੦੪੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਤਿਲਾਨਾ ॥ ਕਬਿ ਬਾਚ ॥ ਥਾਰੋ ਆਚਰਨਹ ਜਗਤਾਰਨ ਕਾਹੂੰ ਤੇ ਕਾਹੂੰ ਬਿਧੀ ਨਾ ਜਾਨੀ ॥ ਨਾ ਜਾਨੀ ਹੋ ਹਰੀ ਨਾ ਜਾਨੀ ॥ ਬੂੰਦਹਿ ਪਿਆਸ ਨ ਨਿਵਰੈ ਕੈਸਹੀਂ[੧] ਬਿਨ ਜਲ ਰਾਸ ਨ ਤ੍ਰਿਪਤ ਤਿਸਾਨੀ ॥ ਹੋ ਪ੍ਰਭ ਕਰੁਨਾ ਖਾਨੀ ॥੧॥ ਤਿਲਾਨਾ ॥ ਸਿਵ ਬਿਰੰਚ ਅਰੁ ਨਾਰਦ ਸਾਰਦ ਪਾਰ ਨ ਪਾਵਤ ਸੰਭੁ ਭਵਾਨੀ ॥ ਮਹਿਮਾ ਥਾਰੋ ਨਾ ਜਾਨੀ ਹੋ ਹਰੀ ਨਾ ਜਾਨੀ ॥ ਗਣਪਤਿ ਰਮਾ ਬੇਦ ਖਟ ਸਾਸਤ੍ਰ ਅਉ ਅਸ੍ਰਾਦਸ ਰਿਚਾ ਪੁਰਾਨੀ ॥ ਕਾਹੂ ਤੇ ਨਹਿ ਜਾਤ ਲਖਾਏ ਨੇਤ ਨੇਤ ਮਿਲ ਸਭਹ ਬਖਾਨੀ ॥ ਨਾ ਜਾਨੀ ਹੋ ਹਰੀ ਨ ਜਾਨੀ ॥੨॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਤਿਲਾਨਾ ॥ ਦੇਵ ਦਈਤ ਦਾਨਵ ਅਸੁਰਾਦਿਕ ਕਿਨੀ ਨ ਸਾਧਿਓ ਸਾਰੰਗਪਾਨੀ ॥ ਹਾਰ ਹਾਰ ਹਾਰਤ ਭੈ ਸਭ ਹੀ ॥ ਲਖੇਓ[੨] ਨ ਸੇਖ[ਅ] ਭੇਵ ਜਗ ਦਾਨੀ ॥ ਨਾ ਜਾਨੀ ਹੋ ਹਰੀ ਨਾ ਜਾਨੀ ॥੩॥ ਤਿਲਾਨਾ ॥ ਅਕਥ ਨ ਕਥਨ ਜਾਤ ਕਾਹੂ ਤੇ ਕੇਵਡ ਕੈਸੋ ਕਿਮ[ੲ] ਰੂਪ ਵਡਾਨੀ ॥ ਸੂਛਮ ਤੇ ਅਤੀ[੩] ਸੂਛਮ ਕਹੀਅਤ ਬ੍ਰਿਧਨ ਤੇ ਅਤੀ[੩] ਬ੍ਰਿਧ ਬ੍ਰਿਧਾਨੀ ॥ ਨਾ ਜਾਨੀ ਹੋ ਹਰੀ ਨਾ ਜਾਨੀ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਘਰ ਕਾ ॥੪॥ ਤਿਲਾਨਾ ॥ ਰਾਜਨ ਮੋ ਰਾਜਨ ਮਹਾਰਾਜਨ ਦੇਵਨ ਦੇਵ ਦੇਵੇਸ ਸੁਰਾਨੀ ॥ ਛਤ੍ਰੀ[੪] ਮੋ ਛਤ੍ਰੀਪਤਿ ਮਾਹੁਰੁ[੫] ਬਿਪ੍ਰਨ ਮੋ ਦਿਜਵਰ ਪ੍ਰਧਾਨੀ ॥ ਨਾ ਜਾਨੀ ਹੋ ਹਰੀ ਨਾ ਜਾਨੀ ॥੫॥ ਤਿਲਾਨਾ ॥ ਗਿਆਨਿਨ ਮੋ ਗਿਆਨੀ ਵਡ ਉਤਮ ਜੋਗਨ ਮੋ ਵਡ[ੲ] ਯੋਗ ਧਿਆਨੀ ॥ ਮੋਨਿਨ ਮੋ ਕਪਲ ਮੁਨਿ ਸ੍ਰੇਸਟ ਸਤਿਗੁਰ ਮੋ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਗਜਾਨੀ[ਸ] ॥ ਜਾਨੀ ਹੋ ਹਰੀ ਏ ਜਾਨੀ ॥੬॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਤਿਲਾਨਾ ॥ ਸੂਰਨ ਮੋ ਰਾਵਨਾਰਿ ਸਿਰੋਮਨਿ ਗਾਰਸਤਨ ਮੋ ਕੰਸਾਰਿ ਪ੍ਰਧਾਨੀ ॥ ਧ੍ਰਮਿਨ ਮੋ ਧਰਮ ਪੁਤ੍ਰ ਧਰਮਾਤਮ ਜੋਧਨ ਗੁੜਾਕੇਸ ਜੋਯਧਾਨੀ[੬] ॥ ਨਾ ਜਾਨੀ ਹੋ ਹਰੀ ਨਾ ਜਾਨੀ ॥੭॥ ਤਿਲਾਨਾ ॥ ਸਾਨੀ ॥ ਨਾਦਨ ਮੋ ਪੰਚ ਜਨ ਅਤਿ ਊਤਮ ਮਨਨ ਮੋ ਕਉਸਤਭ ਪ੍ਰਧਾਨੀ ॥ ਖਾਂਡਨ[੭] ਮੋ ਨੰਦਗ ਖੰਡਾਵਰ ਨਾਰਿਨ ਮੋ ਲਛਮੀ ਮਨ ਭਾਨੀ ॥ ਪ੍ਰਧਾਨੀ ਹੋ ਪ੍ਰਧਾਨੀ ॥੮॥ ਤਿਲਾਨਾ ॥ ਥਾਨਨ ਮੋ ਬਈਕੰਠ ਭਲ ਥਾਨਨ ਅਛਰਾਨ ਮੋ ਸਚੀ ਦੇਵ ਰਾਨੀ ॥ ਨਾਗਨ ਮੋ ਬਾਸਕ ਬਰ ਊਤਮ ਬੇਵਾਨਨ ਮੋ ਪੁਹਪਕ ਪ੍ਰਵਾਨੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਬਿਯੋਮਨ ਮੋ ਦੇਵਰਾਜ ਸ੍ਰੇਸ੍ਰ ਦਈਤਨ ਮੋ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਭਲਾਨੀ ॥ ਦ੍ਰਿੜ ਗਜਾਨੀ ਹੋ ਦ੍ਰਿੜ ਗਜਾਨੀ ॥੯॥ ਤਿਲਾਨਾ ॥ ਅਸਵਨ ਮੋ ਸਾਮਕ੍ਰਨ ਨ ਅਵਰੋ ਗਜੇਦ੍ਰਨ ਮੋ ਐਰਾਵਤ ਜਾਨੀ ॥ ਬਿਹੰਗਨ ਮੋ ਖਗਪਤਿ ਅਤੀ ਉਤਮ ਹੰਸਨ ਮੋ ਪ੍ਰਾਨ ਪੁਰਖ ਅਤੁਲਾਨੀ ॥ ਪ੍ਰਾਨਨ ਤੇ ਹੋ ਪ੍ਰਾਨੀ ॥੧੦॥ ਤਿਲਾਨਾ ॥ ਸਬਦਨ ਮੋ ਓਅੰਕਾਰ ਜਗਕਰਤਾ ਬਸਸ੍ਰਕਾਰ ਪੁਨ ਯਗਨ ਮਾਨੀ ॥ ਸਿੰਧਨ ਮੋ ਛੀਰਨਿਧ ਉਤਮ ਬਾਰਨ ਮੋ ਸੁਰਸਰੀ ਕਲਿਯਾਨੀ ॥ ਕਲਿਯਾਨੀ ਹੋ ਕਲਿਯਾਨੀ ॥੧੧॥ ਤਿਲਾਨਾ ॥ ਨਾਮਨ ਮੋ ਰਾਮ ਨਾਮ ਸਿਰੋਮਨ ਦਾਨਨ ਮੋ ਅੰਨਦਾਨੀ ॥ ਰਖਜਨ ਮੋ ਜੀਅਨ ਕੋ ਰਖਜਾ ਗੰਧਨ ਮੋ ਸ੍ਰੀ ਖੰਡ ਗੰਧਾਨੀ ॥ ਪ੍ਰਵਾਨੀ ਹੋ ਪ੍ਰਵਾਨੀ ॥੧੨॥ ਤਿਲਾਨਾ ॥ ਤੇਜਨ ਮੋ ਦਿਨਕਰ ਤੇਜ ਰਾਸੋ ਜੋਤਨ ਮੋ ਨਿਸਰਾਜ ਬਖਾਨੀ ॥ ਪ੍ਰਧਾਨੀ ਹੋ ਪ੍ਰਧਾਨੀ ॥੧੩॥ ਤਿਲਾਨਾ ॥ ਨਿਛਤ੍ਰ ਮੋ ਧ੍ਰੂ ਰਾਜਬੰਸੀ ਅਚਲ ਰਾਜ ਭੁੰਚਤ ਬਿਗਿਆਨੀ ॥ ਦਾਸਨ ਮੋ ਰਾਮਦਾਸ ਸ੍ਰੇਸ੍ਰ ਅੰਬਰੀਸ ਤੇ ਕੋ ਅਸ ਜਾਨੀ ॥ ਪ੍ਰਮਾਨੀ ਹੋ ਪ੍ਰਮਾਨੀ ॥੧੪॥ ਤਿਲਾਨਾ ॥ ਇਨ ਤੇ ਆਦਿ ਸਭ ਤੂੰ ਹੈ ਤੂੰ ਹੈ ਤੁਧ ਬਿਨੁ ਅਵਰ ਨ ਕਾਹੂ ਜਾਨੀ ॥ ਤੁਮਰੋ ਖੇਲ ਸਭ ਤੁਮਹ ਪਸਾਰਾ ਓਤਪੋਤ ਪੂਰਨ ਸਭ ਖਾਨੀ ॥ ਜਾਨੀ ਹੋ ਸਭ ਤੂੰ ਹੈ ਜਾਨੀ ॥੧॥ ਪੰਚ ਦਸਕ ॥੧੫॥ ਪਦਾ ॥੩੦੪੭॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਪੂਰਬ ਕਾਹੇ ਨਾਮ ਨਿਸਚਰ ਬਰ ਦਈਤ ਸੁਆਨ ਅਰੁ ਇੰਦ੍ਰ ਤਨੇ ॥ ਤਾਕਰ ਆਚਰਜ ਨੈਕ ਨ ਮਾਨਹੁ ਨਾਮ ਅਨੰਤ ਨ ਜਾਤ ਗਨੇ ॥ ਸਾਸਤ੍ਰ ਪ੍ਰਮਾਨ ਦੇਵਨ ਕੋ ਨਾਮਨ ਜਥਾ ਜੋਗ ਬਰਨਜੋ ਕਬਿ ਨੇ ॥ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਪੁਤ੍ਰਨ ਕੇ ਨਾਮਨ ਦੇਸਨਿ ਤ੍ਰਿਅ ਦਨੁਰਾਜ ਜਿਨੇ ॥੧॥੩੦੪੮॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਅਨੰਤ ਤੁਕੀ ॥ ਤਿਨ ਤੇ ਹੋਤ ਭਯੋ ਜੇ ਪੁਤ੍ਰਨ ਤਸ ਤਸ ਨਾਮ ਕਬੀਸਰਨ ਬਰਨੀ ॥ ਮੰਤ੍ਰਿਨ ਪੁਨ ਮੰਤ੍ਰਿਨ ਸੁਤ ਤੈਸ ਹੀ ਏਕੋ ਗੋਤ੍ਰ ਨਿਸਚਰ ਸਭ ਹੀ ॥ ਚਮ੍ਰ ਸਮ੍ਰ ਸਤ ਮੰਤ੍ਰਿਨ ਜੇਤੇ ਤੇ ਭੀ ਬਨ ਚਾਰਨ ਕੇ ਜਾਏ ॥ ਤਾ ਮੈ ਕੇਤਕ ਅ੍ਰਥ ਹੀਨ ਹੈ ਕੇਤਕ ਅਰਥ ਸੰਜੁਗਤ ਲਖੋ ॥੨॥੩੦੪੯॥ ਅਜ ਹੂ ਦੇਸ ਦੇਸ ਕਰ ਨਾਮਨ ਮਾਨਵ ਅਰੁ ਰਾਛਸ ਸਿਗਰੇ ॥ ਸੰਭਵਤ ਨਾਹਨ ਬੁਧ ਕਰਤੇ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਕੈਸਹੂੰ (ਖਕ, ਅਸ)
[੨]ਲਖੇ (ਅਸ)
[੩]ਅਤਿ (ਖਕ, ਅਸ)
[੪]ਛਤ੍ਰਨ (ਅਸ)
[੫]ਮਾਹਰੁ (ਅਸ)
[੬]ਜੋਧਜਾਨੀ (ਖਕ, ਅਸ)
[੭]ਖੰਡਨ (ਖਕ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਇਹ ਪਾਠ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸੇਥ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਸ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਨਾਨਕੀ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਖਕ ਵਿਚ 'ਜਾਨੀ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਸਭ ਨਹ ਅਸਚਰਜ ਜਨ ਬੁਧ ਗਨੇ ॥ ਦੇਸ ਦੇਸ ਕੋ ਭਾਖ੍ਯਾ[੧] ਮੋ ਏਕ ਦੇਸ ਕੋ ਯਾ ਭੀ[੨] ਜਾਨੋ ॥ ਬੁਧ ਜਨ ਸਭੀ ਮਰਾਲ ਵਤ ਕਹੀਅਤ ਛੀਰ ਨੀਰ ਕਉ ਬਿਲਗਤ[ੳ] ਜੈਸੇ ॥੩॥੩੦੫੦॥ ਕਾਰਜ ਸਾਧਨ ਤੇ ਹੈ ਅਰਥਾ ਸਾਰ ਗ੍ਰਾਹਜ ਸੁਰ ਜਨ ਜੇਤੇ॥ ਗੁਨ ਜਨ ਗੁਨ ਗ੍ਰਾਹਜ ਬਡ ਉਤਮ ਅਉਗੁਨੀਆਰੇ ਅਉਗੁਨ ਪੇਖੇ॥ ਗੁਨਾਨਬਾਦ ਕੀਰਤਨ ਅਸਤੋਤ੍ਰ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਕਾਂਡ ਸਭ ਕਾਬ੍ਯ ਭਈ॥ ਜਸ[੩] ਸੁਰਸਰਿ ਸੰਗ ਸਲਤਾ ਰਲ ਕਰ ਸੁਰਸਰਿ ਹੋਤ ਬਿਪ੍ਰੀਤ ਨਹੀ ॥੪॥੩੦੫੧॥ ਅਬ ਜੇ[੪] ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਯਾ ਗ੍ਰੰਥ ਕੋ ਹੋਇਗੋ ਆਗੇ ਜੈਸੇ ॥ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਤਾਪ ਬਲ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਮਹਾ ਪ੍ਰਭੁ ਭਾਖੇਹੋਂ[੫] ਕ੍ਰਮ ਕ੍ਰਮ ਤੈਸੇ॥ ਨਿਚਰ ਨਿਧਨ ਬਿਜੈ ਦੇਵਨ ਕੋ ਤੇ ਸਭ ਕਥਤ ਕਾਬਜ ਕਰ ਏਤੇ ॥ ਸੁਨਹੁ ਸੰਤ ਸੁਰ ਜਨ ਗੁਰ ਭਗਤਾ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਕੋ ਸਮਰ ਬਿਜੈ ਕੇ ॥੫॥੩੦੫੨॥ ਸਮ ਤੁਕੀ॥ ਜੇ ਨਰ[੬] ਹਿਤ ਅਰ ਸਰਧਾ ਕਰ ਕਰ ਪਠ ਹੈ ਕੀਰਤਨ ਕੈ ਹੈ॥ ਆਰਤੀ ਕਵਚ ਅਸਤੋਤ੍ਰ ਮਹਾਂ ਪ੍ਰਭੁ ਮਨ ਚਿਤ ਕੈ ਮਹਿਮਾ ਹਰਿ ਗੈ ਹੈ[ਅ] ॥ ਆਪਹਿ ਕਰਤ ਅਉਰਨ ਹੂ ਤੇ ਕਰਾਵਤ ਤੇ ਨਰ ਹਰਿ ਪਦ ਬਾਸ ਬਸੈ ਹੈ॥ ਅਉਰ ਕਹਾ ਲਉ ਮਹਮਾ ਬਰਨੋ ਹਰ ਪਦ ਤੇ ਸ੍ਰੇਸ੍ਰ ਕਾ ਹੁਵੈ ਹੈ ॥੬॥੩੦੫੩॥ ਯਗ ਦਾਨ ਸਾਧਨ ਵਰਤ ਨੇਮਨ ਇਨ ਤੇ ਆਦਿ ਕਰਮ ਬਹੁਤੇਰੇ ॥ ਤੇ ਸਭ ਵਾਸਨਾ ਬਿਨ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਵਾਸਨਾ ਜਨਮ ਦੇਤ ਬਹੁਤੇਰੇ॥ ਜਸ ਜਸ ਪੁੰਨ ਤੈਸੇ ਤਿਸ ਭੋਗਨ ਜੜ ਚਈਤੰਨ ਵਪੁ ਧਾਰਤ ਜੇਤੇ॥ ਪੁਨ ਪੁਨ ਅਰਧ ਉਰਧ ਕਹ ਦੇਖਤ ਵਾਸਨਾ ਕਰ ਧ੍ਰਾਪਤ ਨਹ ਕੈਸੇ ॥੭॥੩੦੫੪॥ ਜਉ ਚਾਹਤ ਕਰਮਨ ਤੇ ਛੂਟਨ ਤਉ ਸਭ ਤਿਆਗ ਹਰਿ ਸਰਨ ਗਹੋ॥ ਸਭ ਸੂਖਨ ਤੇ ਸਾਰ ਸਾਰ ਸੁਖ ਯਾ ਹੀ ਨਿਸਬਾਸਰ ਰਾਮ ਨਾਮ ਚਹੋ॥ ਨਾਮ ਤੁਲ ਜਗ ਜਾਪ ਨ ਵਰਤਾ ਨਾਮ ਰਸਿਕ ਵਿਰਲੋ ਹੀ ਲਹੋ॥ ਭਾਖਿਓ ਨਿਜ ਮਤ ਕੋ ਯਾ ਭੇਵਾ[ੲ] ਸੰਕ ਤਿਆਗ ਬਿਨ[੭] ਸੰਕ ਕਹੋ ॥੮॥ਅਸ੍ਰਕ॥੩੦੫੪॥ ਅਬ ਸਮਰ ਪਖਿਆਨ ਕਥਤੇ॥ ਬਿਸਨਪਦ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਤ੍ਵ ਬਲ ॥ ਤ੍ਰਹ ਦੂਜੀ ॥ ਨਿਧਨ ਨਿਰਖ ਮੰਤ੍ਰਿਨ ਭਯੋ ਆਕੁਲ ਨਿਸਚਰ ਕੁਲ ਸਭ ਜੂਝ ਗਏ॥ ਬਾਜ ਗਿਰੇ ਸਿਰਾ ਤਾਜ ਗਿਰੇ ਰਨ ਧੀਰ ਹਤੇ ਚਤੁਰੰਗ ਹਏ॥ ਭਲ ਬੀਰ ਲਟੇ ਬਹੁ ਭੀਰ ਛਟੇ ਜੇ ਕਬੈ ਨ ਹਟੇ ਜੇ ਤੇਈ ਭਟ ਘਾਏ ॥ ਮਹਾ ਰਥਿਨ ਅਤਿ ਰਥਿਨ ਮਹਾ ਅਤਿ ਰਥਿਨ ਰਥਿਨ ਚੁਨ ਤਾਏ ॥੧॥ ਜਾ ਕੇ ਪਗ ਧਮਕਨ ਤੇ ਬਸੁਧਾ ਧਸ ਜਾਤ ਰਸਾਤਲ ਨੀਰ ਉਤਰਾਤੋ॥ ਚਾਲਤ ਮੇਰਨ ਚੂਰ ਕਰਤ[ੳ] ਵਡ ਮੇਰ ਸੁਮੇਰ ਕੋ ਨਾਹ ਵਸਾਤੋ॥ ਹਾਥਨ ਤੇ ਚੰਦ੍ਰਮੰਡਲ ਥਾਂਭਤ ਸੁਵਾਸਨ ਸਾਥ ਬਾਯੁ ਸੁਕਚਾਤੋ॥ ਵਾਕਨ ਤੇ ਤ੍ਰੈਲੋਕ ਕੰਪਾਵਤ ਤੇ ਭਟ ਮਾਰੇ ਪਰੇ ਬਿਖਿਆਤੋ ॥੨॥ ਤ੍ਰੈਦੇਵ ਤੇ ਆਦਿ ਸਭੀ ਸੁਰ ਪੁਤ੍ਰਨ ਕੋਊ ਨ ਕੈਸਹੂ ਤਾ ਸੋ[੮] ਸੰਕਾਤੇ॥ ਬਾਰ ਅਨੇਕ ਪਲਾਨਜੋ ਜੁਧ[੯] ਯਾਹੀ ਤੇ ਸਾਮੁਹ ਕੋਊ ਨ ਕਰਤ ਭਟ ਵਾਤੇ॥ ਇੰਦ੍ਰ ਉਪੇਂਦ੍ਰ ਭਨੇਂਦ੍ਰ ਤੇ ਲੈ ਦਿਨੇਸ ਨਿਸੇਸ ਸਭੀ ਡਰਪਾਤੇ ॥ ਤ੍ਰਾਸਨ ਤੇ ਕੰਪਤ ਭੈ ਮਾਨਤ ਆਇਸ ਮਾਹਿ ਤ੍ਰੈਲੋਕ ਰਹਾਤੇ ॥੩॥ ਤਾਸੁ ਅਧੀਨ ਰਹਤ ਅਧੀਨ ਰਹਤ[੧੦] ਸਭ ਦੇਵਨ ਦੀਓਈ ਤਾਸੁ[੧੧] ਸਭੀ ਸੁਰਖਾਤੇ[੧੨] ॥ ਇੰਦ੍ਰ ਨਿਤਾਪ੍ਰਤਿ ਪਉਰਨ ਊਪਰ ਕਰ ਸੰਪੁਟ ਕੈ ਆਗਿਆ ਵਰਸਾਤੇ ॥ ਕਿੰਚਤ ਰੋਸ ਕਰਤ ਕਾਹੂ ਪਰ ਮਾਰੇ ਬਿਨਾ ਤੇਈ ਮਰ ਜਾਤੇ ॥ ਐਸੋ ਬਲੀ ਵਰੇਆਮ ਨ ਦੂਸਰ ਹੂਓ ਨ ਹੁਵੈ ਹੈ ਹਹਾ ਹੈ ਹਾਤੇ ॥੪॥ ਏਕ ਸੀ ਬ੍ਰਿਤ ਨ ਕਾਹੂ ਰਹੀ ਜਗ ਰੀਤ ਬਿਪਰੀਤ ਅਨੀਤ ਸਦਾ ਤੇ॥ ਯਾ ਦਾਰੀ ਬਿਭੂਤ ਤੇ ਬਿਭੂਤ ਭਲੀ ਜੋ ਅੰਤ ਬਿਭੂਤ ਬਿਭੂਤ ਤਦਾ ਤੇ ॥ ਹੈ ਛਲਵੰਤ ਬਡੀ ਬਸੁਧਾ ਇਹ[ਸ] ਕਾਹੂ ਤੇ ਧ੍ਰਾਪਤ ਨਾਹਿ ਕਦਾ ਤੇ ॥੫॥ ਤਾ ਤੇ ਏਈ ਭਲ ਬਿਓਤ ਹੈ ਜੀਅਰੇ ਤਜਾਗ ਕੋ ਤਿਆਗਨੋ ਉਚਿਤ ਸਦਾਤੇ ॥੫॥ ਕਬਿ ਬਾਚ ॥ ਐਸ ਬਿਚਾਰ ਦੇਵਾਰਦਨ ਜੀਯ ਮੇ ਯੁਧ ਕਰਨ ਹਰਿ ਓਰ[੧੩] ਸਿਧਾਏਓ[੧੪]॥ ਅਨਗਨ ਸੈਨ ਅਪਾਰ ਸਮ ਸਾਗਰ ਸੰਗ ਲੀਓ ਅਰੁ ਖਿੰਗ ਨਚਾਯੋ ॥ ਸਸਤ੍ਰ ਅਰੁ ਅਸਤ੍ਰ ਅਨੇਕਨ ਧਾਰ ਕੈ ਆਪ ਛਕਿਓ ਪੁਨ ਸੈਨ ਛਕਵਾਇਯੋ[੧੫] ॥ ਰੋਸ ਬਢਾਇ ਜੀਅ ਮਾਹਿ ਹੁਲਸਾਇ ਕੈ ਰਨ ਦੁੰਦਭ ਦੀਹ ਨਿਸਾਨ ਦਿਵਾਯੋ ॥੬॥ ਆਵਤ ਹੀ ਹਰਿ ਸਨਮੁਖ ਹੁਵੈ ਕਰ ਜੋਰ ਬਿਨੈ ਕਰ ਨਿਸਚਰ ਭਾਖਿਓ॥ ਹੇ ਜਗਬੰਦ ਮੁਕੰਦ ਦਇਆਨਿਧ ਮੇਰੀ ਜੁ ਪ੍ਰੀਤ ਚਰਨ੍ਹ ਸੰਗ ਰਾਖੋ ॥ ਨੇਹ ਘਟੇ ਨ ਚਰਨਾਬੁਜ[੧੬] ਸੌ ਜਉ ਦੇਹ ਤਿਆਗ ਕੈ ਬਿਦੇਹ ਭਿਲਾਖੋ॥ ਜਨਮ ਜਨਮ ਬਹੁ ਜਨਮਨ ਲੋ ਮਮ ਪ੍ਰੀਤ ਚਰਨ ਸੰਗ ਸਦ ਹੀ ਰਾਖੋ ॥੭॥ ਅਸ ਭਾਖ ਕੈ ਪ੍ਰਾਨ ਕਮਾਨ ਲੀਓ ਗਹਿ ਸਾਯਕ ਤਿਛ ਹਰਿ ਓਰ ਚਲਾਯੋ ॥ ਏਕ ਤੇ ਲਾਖ ਕਰੋਰ ਭਯੋ ਬਡ ਦਾਰਨ ਸਾਯਕ ਘੋਰ ਪਠਾਯੋ ॥ ਜਿਹ ਦੇਖਤ ਧੀਰਜ ਤਿਆਗਤ ਸੂਰ ਅਸਕਾਲ ਪ੍ਰਮਾਨ ਸ੍ਰ[੧੭] ਦਿਬਹ ਛਾਯੋ ॥ ਮੇਰ ਅਰੁ ਪਾਦਕ ਹੁਵੈ ਪਸਰਿਓ ਬਹੁ ਦੇਵ ਜਮੂ ਹਰ[੧੮] ਬ੍ਰਿਨਨ ਤਾਯੋ ॥੮॥ ਭਟ ਭਾਲ ਫੁਟਜੋ ਤਨ ਤ੍ਰਾਨ ਤੁਟਜੋ ਹਵ ਹਵਸ ਹੁਟਜੋ ਸਰ ਜਾ ਤਨ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਭਾਖਾ (ਖਕ), ਭਾਖਾ ਯਾ (ਅਸ)
[੨]ਹੀ (ਅਸ)
[੩]ਸੁਜਸ (ਅਸ)
[੪]ਜੋ (ਅਸ)
[੫]ਭਾਖਹੁ (ਅਸ)
[੬]ਜਨ (ਖਕ, ਅਸ)
[੭]ਨਿਰ (ਖਕ, ਅਸ)
[੮]ਤੇ (ਖਕ, ਅਸ)
[੯]ਜੁ (ਅਸ)
[੧੦]ਅਨੁਚਰਵਤ (ਅਸ)
[੧੧]ਤ੍ਰਾਸ (ਅਸ)
[੧੨]ਸੁਖਾਤੇ (ਅਸ)
[੧੩]ਊਪਰ (ਅਸ)
[੧੪]ਪਧਾਰਿਓ (ਖਕ), ਧਾਯੋ (ਅਸ)
[੧੫]ਛਕਾਯੋ (ਅਸ)
[੧੬]ਪਦਾਂਬੁਜ (ਅਸ)
[੧੭]ਸੁ (ਅਸ)
[੧੮]ਹਨ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਇਹ ਪੰਕਤੀ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ‘ਭੇਯਾ’ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ‘ਕੇ’ ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਲਾਗੇ ॥ ਧੀਰ ਛੁਟਜੋ ਬਹੁ ਬੀਰ ਲੁਟਜੋ ਸੁ ਬਜ੍ਰ ਬੁਠਜੋ ਪ੍ਰਤਨਾ ਵਪੁ ਤਜਾਗੇ ॥ ਘਾਵ ਲਗਜੋ ਤਬ ਰੋਸ ਜਗਿਯੋ ਰਨ ਸੂਰ ਪਗੇ ਸਮੁਹਾਵਤ ਆਗੇ ॥ ਦਿਬਾਸਤ੍ਰਨ ਤੇ ਸਰ ਰਾਛਸ ਕੇ ਕਰ ਨਸ੍ਰ ਸਭੀ ਅਗੁਆਵਤ ਪਾਗੇ ॥੯॥ ਪੁਨ ਰੋਸ ਕੈ ਕਾਲਾਸਤ੍ਰਨ ਕਉ ਹਰਿ ਓਰ ਪਠਜੋ ਦੇਵਨ ਕੁਲ ਦੂਸਨ ॥ ਤਿਹ ਦੇਖਤ ਕਾਂਪ ਉਠੇ ਸਗਰੇ ਤਜ ਪੌਰਖ ਸੂਰ ਪਲਾਵਤ ਹਉਸਨ ॥ ਚਕਗੇ ਬਿਯੋਮਨ ਸਭ ਪੇਖਤ ਹੀ ਰੁਕਗੀ ਦਿਸ ਅਉਰ ਬਦਿਸ ਛਿਤ ਗੈਨਨ ॥ ਜਕਗੇ ਸਭ ਸੂਰ ਪੁਰਸਾਰਥ ਤੇ ਰਨ ਗਾਜ ਉਠੇ ਸੰਤਨ ਸੁਰ ਭੂਸਨ ॥੧੦॥ ਦਸਕ ॥੩੦੫੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਤ੍ਰਹ ਦੂਜੀ ॥ ਲੈ ਚਕ੍ਰ ਸਦ੍ਰਸਨ ਕੋਪ ਕਰਜੋ ਜਗਦੀਸ ਬਿਨਾ ਐਸੀ ਕਉਨ ਕਰੈ ॥ ਰਾਖਤ ਭੈ ਪ੍ਰਜਾ ਸਗਰੀ ਕਾਲਾਸਤ੍ਰ ਕੇ ਤ੍ਰਾਸ ਤੇ ਸੈਨ ਠਰੈ ॥ ਕਾਲਾਯੁਧ ਭੰਗ ਕਰਜੋ ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਸੁਰ ਤ੍ਰਾਨ ਕਰੀ ਪ੍ਰਤਨਾ ਉਬਰੇ ॥ ਤੈਸੋ ਹੀ ਜਗ ਜੀਵ ਜੰਤੇ ਪ੍ਰਭ ਜਾਪਤ ਕਾਲ ਤੇ ਰਖ ਕਰੇ ॥੧॥ ਪੁੰਨੀਆ । ਪਿਖ ਕਉਤਕ ਕਾਲ ਕੋ ਦੈਂਤ ਰਿਸਿਓ ਭਗਵੰਤ ਸੁਦ੍ਰਸਨ ਲੈ ਹਤ ਡਾਰੇ ॥ ਸਵਾਰ ਹਨੇ ਅਰੁ ਤੁਖਾਰ ਹਨੇ ਗਜ ਉਸਟ ਹਨੇ ਪੈਦਲ ਹੂ ਬਿਦਾਰੇ ॥ ਸਇੰਦਨ ਸੂਰ ਹਨੀ ਪ੍ਰਤਨਾ ਅਸ੍ਰ ਸਹਿਤ ਭਟਬਰ ਸੰਘਾਰੇ ॥ ਦਲ ਪਾਇਕ ਜੁਥਨ ਜੁਥ ਹਨੇ ਗਜ ਬਾਜ ਸਇੰਦ ਪ੍ਰਤਨਾ ਹਤ ਡਾਰੇ ॥੨॥ ਚਾਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਸੈਨ ਹਨੀ ਭਲ ਸੂਰ ਹਤੇ[੧] ਪ੍ਰਤਨਾ ਹਤ ਡਾਰੀ ॥ ਰੋਸ ਕੈ ਦੈਤ ਬਰਨਾਯੁਧ ਕੋ ਹਰਿ ਓਰ ਪਠਜੋ ਕਰ ਰੋਖਹਿ ਭਾਰੀ ॥ ਬਾਰਨ ਦੇਵਨ ਤੇ ਨ ਭਯੋ ਸੋਊ ਸੈਨ ਪਠਜੋ[ੳ] ਕਰੇ ਰੂਪ ਕਰਾਰੀ ॥ ਦੈ ਤ੍ਰਾਸ ਅਪਾਰ ਸੁਰ ਸੈਨਨ ਕੋ ਬਹੁ ਬੀਰਨ ਧੀਰਨ ਸੂਰ ਬਿਚਲਾਰੀ ॥੩॥ ਭਟ ਦੇਵ ਸਭੇ ਬਿਚਲੇ ਤਿਹ ਅਉਸਰ ਬਰਨਾ ਯੁਧ ਆਨ ਪਰਜੋ ਜਬਹੀ ॥ ਹਾਥੀ ਚਲੇ ਰਨ ਘੋਰਾ ਚਲੇ ਭਲ ਉਸਟ ਸਇੰਦ ਚਲੇ ਸਭ ਹੀ ॥ ਪਾਇਕ ਮਲ ਵਰੀਆਮ ਚਲੇ ਬਿਚਲੇ ਸਭ ਸੂਰ ਨਦੀ ਹਭ ਹੀ ॥ ਕੋਊ ਧੀਰਜ ਨਾਹ ਰਖਜੋ ਤਿਹ ਅਉਸਰ ਬਰੁਨਾਯੁਧ ਕਰ ਦਲ ਦੇਵ ਦਹੀ ॥੪॥ ਤਾ ਅਉਸਰ ਠਠ[੨] ਰਹੇ ਨਿਡਰੇ ਲੈ ਬਾਨ ਕਮਾਨ ਪਗੁ ਆਗੇ ਹੀ ਰਾਖਤ ॥ ਬਡ ਪਉਰਖ ਹੀਅ ਭਟ ਦੇਵਨ ਕਉ ਕਰ ਖਗ ਸੰਭਾਰ ਮੁਖ ਮਾਰੀ ਭਾਖਤ ॥ ਦੈ ਬੰਬ ਭੁਜ ਠੋਂਕਤ ਤਾਲ ਬਲੀ ਖਗ ਖੰਡਨ ਤੇ ਵੈਰੀ ਹਤ[੩] ਰਾਖਤ ॥ ਬਾਜ ਗਿੜੇ ਗਜ ਰਾਜ ਗਿੜੇ ਸਿਰਤਾਜ ਗਿੜੇ ਸੈਥੀ ਸਰ ਚਾਖਤ ॥੫॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਸਰ ਬਜਾਰ ਕੌ ਛਾਡਤ ਭੇ ਭਗਵਾਨ ਬਰਨਾਯੁਧ ਬਾਰਨ ਹੋਤ ਭਏ ॥ ਖੰਡਨ ਖੰਡ ਕਰ ਆਯੁਧ ਤੋਉਨਹੂ ਦੈਤਨ ਮਾਰਤ ਤ੍ਰਾਸ ਦਏ ॥ ਜਹਾ ਤਹਾ ਭਟ ਭੀਰ ਨਿਸਾਚਰ ਗ੍ਰਾਸ ਕਰਜੋ ਰੁਕ ਸੈਨ ਤਏ ॥ ਗਜ ਬਾਜ ਸਇੰਦਨ ਪਦਾਤਨ ਬੀਰ ਹਨੇ ਸਰਬਿਯਾਰੁ ਅਪਾਰ ਹਏ ॥ ਦੁਹੁ ਸੈਨਨ ਤੇ ਭਟ ਜੂਝਤ ਭੇ ਭਟ ਦੇਵ ਅਦੇਵ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਬਿਸੇ ॥ ਨਿਜ ਸੁਆਮੀ ਕੇ ਕਾਰਜ ਧੀਰ ਬਡੇ ਰਨ ਲੂਝ[੪] ਭੇ ਵਰੀਆਮ ਰਿਸੇ ॥ ਤਜ ਕਾਨ ਸਭੀ ਭਟ ਰੂਝਤ[੫] ਭੇ ਗਹ ਪਾਨ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਨ ਸਾਵੰਤ ਖਿਸੇ ॥ ਆਨ ਨਿਬਾਹ ਛਤ੍ਰੀਅਨ ਭੇ ਪਗ ਰੋਪ ਮੰਡੇ ਰੰਗ ਭੂਮ ਵਿਸੇ ॥੮॥ ਅਸ੍ਰਕ॥੧॥੩੦੫੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ਪੁੰਨੀਆ ਬਿਭਾਗ ॥ ਤਿਤਾਲਾ ॥ ਚਰਪਟ ॥ ਬਾਏਬਾਅਸਤ੍ਰ ਬਰਨਾਯੁਧ ਕੂਟੇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਦਿਸ ਤੇ ਸਰ ਛੂਟੇ ॥ ਦਾਨਵ ਜੁਤ ਆਯੁਧ ਕਟ ਡਾਰੇ ॥ ਕਰੀ ਰਛ ਪ੍ਰਭ ਦੇਵ ਉਬਾਰੇ ॥੧॥ ਚਾਰ ਭਾਤ ਕੀ ਪ੍ਰਤਨਾ ਕੂਟੀ ॥ ਅਸ ਗਜ ਰਥ ਪੈਦਲ ਦਲ ਲੂਟੀ ॥ ਬਿਬਿਧ ਭਾਂਤ ਰਿਪ ਸੈਨ ਚਬਾਈ ॥ ਬਾਏਬਾਸਤ੍ਰ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਗੁਸਾਈ ॥੨॥ ਬਿਭਾਸ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਤੇਤਾਲਾ ਬਿਸਮੇ ਭਯੋ ਪੇਖ ਕਉਤਕ ਕੋ ॥ ਉਪਲ ਅਸ੍ਰਤ ਛਾਡਜੋ ਸਉਤਕ ਸੋ ॥ ਚਹੁ ਦਿਸ ਘਟਾ ਅੰਧਜਾਰੀ ਚਲੀ ॥ ਦਿਸ ਬਦਿਸ ਤਾ ਸੋ ਹਲ ਚਲੀ ॥੩॥ ਬਿਭਾਸਾ ॥ ਦਿਨ ਤੇ ਨਿਸ ਭਯੋ ਬਿਕਰਾਰ ॥ ਕਾਹੂ ਨ ਦੀਸਤ ਪਾਨ ਪਸਾਰਾ ॥ ਉਲਕਾਪਾਤ ਪੁਨ ਬਜ੍ਰ ਪਾਤਾ ॥ ਅੰਧ ਕਬੰਧ ਗਿੜਤ ਬਹੁ ਭਾਤਾ ॥੪॥ ਭੈਰਉ ਭੂਤ ਮਸਾਨ ਡਕਾਰਤ ॥ ਜੁਗਿਨ ਪ੍ਰੇਤ ਹਾਕ ਕਿਲਕਾਰਤ ॥ ਕਿਲਕਟੀ ਦੈਤ ਡੀਅਰ ਪਈਸਾਚੀ ॥ ਭੈਰਉ ਰੁਦ੍ਰ ਕਾਲਕਾ ਨਾਚੀ ॥੫॥ ਧੁਕ ਧੁਕ ਉਠਤ ਕਬੰਧ ਬਿਕਰਾਰਾ ॥ ਹਾਂਕਤ ਜਖ ਪ੍ਰੇਤ ਪੈਤਾਰਾ ॥ ਜੰਬੁਕ ਸੁਆਨ ਮੰਜਾਰਨ ਡਾਕਤ ॥ ਗ੍ਰਿਝ ਚਾਵੰਡ ਕਾਕ ਸਦ ਹਾਕਤ ॥੬॥ ਉਲੂਕ ਸਰਪ ਬਿਆਘ੍ਰ ਡਕਾਰੈ ॥ ਲੂੰਬਰ ਬਾਜ ਕੁਹੀ ਕਿਲਕਾਰੈ ॥ ਦਿਗੰਬਰ ਜੁਗਿਨ ਗਨ ਪ੍ਰੇਤਾ ॥ ਖਿਰ ਖਿਰ ਹਸਤ ਡਕਤ ਬਹੁ ਹੇਤਾ ॥ ਸੀਸ ਜਟਾ ਕਰ ਖਪਰ ਧਾਰੈ ॥ ਖੰਡਾ ਨਗਨ ਤ੍ਰਿਮੂਲ ਡਰਾਰੈ ॥ ਭੀਮਦਾੜ ਆਨਨ ਬਹੁ ਭਾਤਨ ॥ ਕਾੜੇ ਦੰਤ ਮੁਖ ਬਾਏ ਬੇਘਾਤਨ[੬] ॥੮॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਗਰਜਤ ਘੋਰ ਹਾਂਕ ਭਯਕਾਰੀ ॥ ਉਛਰ ਉਛਰ ਗਾਵਤ ਦੈਤਾਰੀ ॥ ਨਿਸੁਨ ਨਾਦ ਸੁਨੀਅਤ ਡਰਾਪਾਵਨ ॥ ਉਲਕਾਪਾਤ ਮਦ ਭੈਆਵਨ ॥੩॥ ਤੇਤਾਲਾ ॥ ਕੰਪਜੋ ਭੂਮ ਗਗਨ ਘਰਹਾਵਤ ॥ ਕਹੂੰ ਕਹੂੰ ਬਸੁਧਾ ਨੀਰ ਦਿਖਾਵਤ ॥ ਤੜਤ ਘਨਹਰ ਬਾਯੁ ਝਕੋਰਾ ॥ ਘਨਹਰ ਗਰਜਤ ਦੁਸਟ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[1]ਹਨੇ (ਖਕ, ਅਸ)
[2]ਠਾਢ (ਅਸ)
[3]ਵਯ ਭੀਤ ਨ (ਅਸ)
[4]ਜੂਝਤ (ਅਸ)
[5]ਜੂਝਤ (ਖਕ, ਅਸ)
[6]ਬਿਖਾਤਨ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ 'ਪਰੇਓ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਕਠੋਰਾ ॥੧੦॥ ਤੇਤਾਲਾ ॥ ਸਭਹਨ ਪ੍ਰਲੈਕਾਰ ਕਰ ਮਾਨਾ ॥ ਸੂਰਨ ਮਨ[ੳ] ਅਨੰਦ ਠਹਿਰਾਨਾ ॥ ਦੁਰਮ ਦੀਹ ਅਰੁ ਮੇਰੁ ਬਿਸਾਲਾ ॥ ਹੋਠ ਪਾਤ ਨਿਸਸਰ ਦਨੁਮਾਲਾ ॥੧੧॥ ਪੁੰਨੀਆ ਤੇਤਾਲਾ ॥ ਘੋਰ ਉਤੰਗ ਦੀਹ ਗਿਰ ਦਾਰੁਨ ॥ ਸਉ ਸਉ ਜੋਜਨ ਮੇਰੁ ਭੈਆਵਨ ॥ ਜੋਜਨ ਜੋਜਨ ਅਰੁ ਕਈ ਜੁਜਨ ॥ ਹੋਤ ਪਾਤ ਭੈਕਰ ਗਿਰ ਦਾਰੁਨ ॥੧੨॥ ਬਿਭਾਸ ॥ ਪੁੰਨੀਆਕੇ ਤਿਤਾਲਾ ॥ ਚਰਪਦ ॥ ਦੀਹ ਉਤੰਗ ਘੋਰ ਤਰੁ ਮੰਦਰ ॥ ਜੁਤ ਬੇਆਘ੍ਰ ਬੇਆਲ ਮ੍ਰਿਗ ਕੰਦਰ ॥ ਰੂਰੂ ਜੂਥਪ ਸੂਕਰ ਨਾਨਾ ॥ ਗੈਂਡਾ ਮਹਸ ਬ੍ਰਿਸਭ ਮ੍ਰਿਗ ਆਨਾ ॥੧॥ ਚਰਪਦ ॥ ਗੋਝ ਝੰਖਾੜ ਰਿਛ ਗਜ ਜੰਬੁਕ ॥ ਬਿਸਧਰ ਅਨਿਕ ਨਕੁਲ ਕੁਲ ਸੰਬੁਕ ॥ ਚਮ੍ਰ ਸਮ੍ਰ ਖਰਗੀ ਬਹੁ ਰਾਸਨ ॥ ਫੁੰਕਾਰਤ ਰਾਛਸ ਗਨ ਗ੍ਰਾਸਨ ॥੨॥ ਬਿਭਾਸ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਨਾਨਾ ਜੰਤ ਸੰਜੁਗਤ[੧] ਗਿਰਰਾਈ ॥ ਸਿਖਰ ਉਤੰਗ ਗਗਨ ਨੀਅਰਰਾਈ[੨] ॥ ਪਛ ਸਪਛ ਪੰਛੀ ਪਰੀ ਆਈ ॥ ਗਉਰੋ ਗਿਰਵਰ ਪ੍ਰਤ ਅਰਰਾਈ ॥੩॥ ਚਰਪਦ ॥ ਕੋਟਨ ਕੋਟ ਕੋਟ ਨਗ ਐਸੋ ਕਹੀ ਜੈਸ ਬਿਧ ਪੁਰਬ ਤੈਸੋ ॥ ਦਸ ਦਿਸ ਛਾਏ ਪ੍ਰਭਾ ਗਿਰ ਮੇਰਨ ॥ ਦੀਹ ਬਿਸਾਲ ਪ੍ਰਬਤ[੩] ਤਰੁ ਦਾਰੁਨ ॥੪॥ ਤੇਤਾਲਾ ॥ ਧਾਰਾਕਰ ਬਰਸਤ ਦੁਰਮ ਮੇਰਨ ॥ ਸਿਖਰ ਸੇਲ ਵਰਹਤ ਚਉਫੇਰਨ ॥ ਬਜ੍ਰ ਲੂਕ ਉਲਕਾ ਬਹੁ ਝਰੇ ॥ ਮੇਰ ਬ੍ਰਿਛ ਖਗ ਮ੍ਰਿਗ ਜੁਤ ਪਰੈ ॥੫॥ ਚਰਪਦ ॥ ਝਪਸ ਬੇਗ ਦਾਮਿਨ ਠਨਕਾਰਾ ॥ ਗੜਾ ਪਾਤ ਦਸ ਦਿਸ ਬਹੁ ਬਿਯਾਰਾ ॥੬॥ ਤੇਤਾਲਾ ॥ ਭੂਮਿ ਅਕਾਸ ਨ ਦੀਸਤ ਕਾਹੂ ॥ ਮਿਲਤ ਨ ਕਉਨਹੁ ਦਿਸ ਕਉ ਰਾਹੂ ॥ ਚਰੁ ਅਰੁ ਅਚਰ ਚਲਤ ਪਬ ਰੁਕੇ ॥ ਭੂਧਰ ਪੜਤ ਨਭ ਮੰਡਲ ਦੂਕੇ ॥੭॥ ਬਿਭਾਸ ॥ ਭਯੋ ਨ ਐਸੋ ਸਮਰ ਭੈਆਵਨ ॥ ਕੈ ਰਘੁਪਤਿ ਸੰਗ ਲੂਝੇਓ[੪] ਰਾਵਨ ॥ ਘੋਰ ਕਸਟ ਬੀਤਜੋ ਤਿਹ ਅਉਸਰ ॥ ਜੜ ਚਈਤਨ ਸਭੀ ਭੈ ਥਰਹਰ ॥੮॥ ਚਰਪਦ ॥ ਸਰਨ ਸਰਨ ਕਰ ਸਭ ਗੁਹਰਾਇਓ ॥ ਅਤਿ ਆਰਤ ਭੈ ਤ੍ਰਾਸ ਸਿਰਾਇਓ ॥ ਪਾਹ ਪਾਹ ਸਰਨਾਗਤ ਦੀਜੈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਮੁਰ ਰਛਿਆ ਕੀਜੈ ॥ ਯਾ ਸੰਕਟ ਤੇ ਲੇਹੁ ਬਚਾਈ ॥ ਜੀਅ ਜੰਤ ਸਭ ਤਵ ਸਰਨਾਈ ॥ ਆਪਨ ਜਾਨ ਹੂਜੈ ਕ੍ਰਿਪਾਲਾ ॥ ਯਾ ਸੰਕਟ ਤੇ ਰਖਹੁ ਗੋਪਾਲਾ ॥੯॥ ਬਿਭਾਸ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਰਛ ਰਛ ਕਹ ਹਸੇ ਗੋਸਾਈ ॥ ਤੁਮਰੀ ਰਛਿਆ ਦਹੁ[੫] ਮੁਝੇ ਭਾਈ ॥ ਧ੍ਯਾਨ[੬] ਕਰੋ ਸੰਕਟ ਸਭ ਟਾਰੋ ॥ ਸੁਹ੍ਰਿਦ ਆਤਮਾ[੭] ਨਿਜ ਤੁਮੇ ਸੰਭਾਰੋ ॥ ਤੇਤਾਲਾ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਅਸ ਬਦ ਗਦ ਬਚਨ ਸਭ ਤੋਖੇ ॥ ਸਰਨ ਦੀਨ ਸਰਨਯ ਪ੍ਰਭ ਪੋਖੇ ॥ ਬਜ੍ਰਬਾਨ ਅਭਿ ਮੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰ ਨਰ[੮] ॥ ਬਾਰਨ ਭੂਧ੍ਰਾਸਤ੍ਰ ਸਰ ਦੁਸਤਰ ॥ ਛੂਟਤ ਪ੍ਰਕਾਸ ਭਯੋ ਜਗ ਭੀਤਰ ॥ ਭਾਨ ਤੇਜ ਜਿਮ[ਅ] ਦੀਸਤ ਖੇਚਰ ॥੧੧॥ ਤਿਤਾਲਾ ॥ ਚੂਰਤ ਭੂਧਾਸਤ੍ਰ ਸਰ ਭੀਖਨ ॥ ਕੋਟ ਕੋਟ ਗਿਰ ਤਿਲ ਤਿਲ ਕੀਸਨ ॥ ਦੀਹ ਬ੍ਰਿਛ ਦਾਰੁਨ ਗਿਰ ਖੰਡਤ ॥ ਟੂਕ ਟੂਕ ਬਿਸੰਖ ਅਗਿਆਨਤ ॥੧੨॥ ਬਿਭਾਸਾ ਤਿਤਾਲਾ ॥ ਬਜ੍ਰ ਬਾਨ ਮਾਰੁਤ ਉਨਚਾਸਾ ॥ ਊਚਾ ਸਬਾਯੁ ਗਨ ਬਿਬਿਧ ਬਤਾਸਾ ॥ ਦਾਮਿਨ ਲੂਕ ਘਿਰਿਓ ਗਿਰ ਜਾਈ ॥ ਜਾਰ ਪਛ ਪੁਨ ਨਗਹ ਜਰਾਈ ॥੧੩॥ ਤੇਤਾਲਾ ॥ ਚਰਪਦ ॥ ਜਰਤ[੯] ਤਾਲ ਤਮਾਲ ਰਸਾਲਾ ॥ ਨੀਂਬ ਬਿਲ ਬਕੁਲ ਬਿਸਾਲਾ[੧੦] ॥ ਚੰਦਨ ਬੇਤ ਬੇਨੁ ਦ੍ਰੂਮ ਪੁੰਜਨ ॥ ਬਜ੍ਰ ਲੂਕ ਤੇ ਜਰਤ ਗਿਰ ਦੁਰਜਨ ॥੧੪॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਧੂਰ ਚੂਰ ਹੁਵੈ ਗਿਰਤ ਗਿਰਨਾਨਾ ॥ ਭਯੋ ਜਰ ਛਾਰ ਰਿਪ ਜੇਤਕ ਸੰਧਾਨਾ ॥ ਦ੍ਰਿਸਾ ਨ੍ਰਿਮਲ ਭਯੋ ਤਿਮਰ ਮਿਟਾਯੋ[ੲ] ॥ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਬਲ ਅਸੁਰ ਸਿਰਾਯੋ[ਸ] ॥੧੫॥ ਬਜਰਨ ਰਛ ਕਰੀ ਸੁਰ ਕਟਕਾ ॥ ਭੁਧ੍ਰਾਸਤ੍ਰ ਰਿਪ ਰਜ ਕਰ ਪਟਾਕਾ ॥ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਪਿਖ ਕਉਤਕ ਸਟਕਾ ॥ ਬਹੁਰ ਰੋਸ ਕਰ ਕੀਨਜੋ ਖਟਕਾ ॥੧੬॥ ਸੋਰਹਾ ॥੧੬॥੧॥੩੦੫੭॥ ਬਿਜੇ ਅਸਤ੍ਰ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸੰਪੂਰਨੰ ॥ ਬਿਸਨਪਦਾ ॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਤਰਹ ਦੂਜੀ ॥ ਕਬਿ ਬਾਚ ॥ ਨਿਜ ਆਯੁਧ ਕੋ ਖੰਡਨ ਦੇਖਜੋ ॥ ਦੇਵਨ ਹਰਖ ਮੁਦਿਤ ਚਿਤ ਲੇਖਜੋ ॥ ਬਹੁਰ ਕੋਪ ਕੀਨ ਦਨੁਰਾਜਾ ॥ ਉਰਗਾਸਤ੍ਰ ਛਾਡਜੋ ਬਡਦਾਝਾ ॥੧॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਛੂਟਜੋ ਅਭਿ ਮੰਤ੍ਰਤ ਹੁਵੈ ਸਰ ਬਜਾਲਾ ॥ ਐਤ ਐਤ ਜੋਜਨ ਕਾਏ ਬਿਸਾਲਾ ॥ ਸਤ ਸਤ ਜੋਜਨ ਅਰਧ ਸਤ ਜੋਜਨ ॥ ਦੁਵੈ ਸਤ ਜੋਜਨ ਬਿਸਧਰ ਗੋਜਨ ॥੨॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਦਸ ਦਸ ਜੋਜਨ ਉਰਗਨ ਅਗਿਨਤ ॥ ਜੋਜਨ ਜੋਜਨ ਬਿਸਧਰ ਅਨ ਕਥਤ ॥ ਕੋਸ ਕੋਸ ਅਰਧ ਕੋਸ ਨ ਅੰਤਤ ॥ ਮੁਸਟ ਮੁਸਟ ਪ੍ਰਮਾਨ ਅਸੰਖਿਤ ॥੩॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਹਸਤ ਪ੍ਰਮਾਨ ਅਰ ਅੰਗੁਸ੍ਰ ਪ੍ਰਮਾਨਾ ॥ ਤਿਨ ਕੀ ਸੰਖਿਆ[ਹ] ਨਹਿ ਜਾਇ ਬਖਾਨਾ ॥ ਜੁਰਿਓ ਅਸਟ ਕੁਲ ਨਾਗ ਅਖਾਰਾ ॥ ਬੰਸ ਬੰਸ ਕੇ ਉਰਗ ਅਪਾਰਾ ॥੪॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਸੇਸ ਬਾਸੁਕੀ ਭਛਕ ਕੁਲ ਜੂਟੇ ॥ ਘੋਰ ਰੂਪ ਧਰੇ ਬਿਸਧਰ ਟੂਟੇ ॥ ਪਛ ਸਪਛ ਪਛੀ ਪਰਵਾਰੇ ॥ ਬਿਬਿਧ ਮਾਇਆਵੀ ਬਾਨ ਅਪਾਰੇ ॥੫॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਸੰਜੁਤ (ਅਸ)
[੨]ਨਿਅਰਾਈ (ਅਸ)
[੩]ਪ੍ਰਬਲ (ਖਕ, ਅਸ)
[੪]ਜੂਝਜੋ (ਅਸ)
[੫]ਰਛਿਆ ਦੇਹੁ (ਖਕ), ਰਛਜ ਆਦ (ਅਸ)
[੬]ਧਜ਼ਾਨ (ਅਸ)
[੭]ਆਤਮ (ਅਸ)
[੮]ਹਰਿ (ਅਸ)
[੯]ਜਾਰਤ (ਅਸ)
[੧੦]ਸੁਰਸਾਲਾ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ 'ਮਾਨ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਤੇਜਮ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਮਿਟਾਨੇਓ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸਿਰਾਨੇਓ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸੰਙੈਆ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਸੰਖ ਅਸੰਖ ਕਛੁ ਜਾਨ ਨ ਪਾਵਾ ॥ ਭਰਗੌ ਤੀਨਹੁ ਲੋਕ ਕੰਪਾਵਾ ॥ ਭੈ ਕਰ ਆਕੁਲ ਭਏ ਸਭ ਜੰਤਾ ॥ ਤ੍ਰਾਹ ਤ੍ਰਾਹ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਭਗਵੰਤਾ ॥ ਯਾ ਸੰਕਟ ਤੇ ਪੁਨ ਰਖਛ ਲੀਜੈ ॥ ਅਸੁਰ ਸੰਘਾਰ ਜੈ ਦੁੰਦਭੀ ਹੂਜੈ ॥ ਪ੍ਰਨਤਪਾਲ ਜਗਦੀਸ ਗੋਸਾਈ ॥ ਆਦਿ ਜੁਗਾਦਿ ਸਰਨ ਸ੍ਤੁਤਿ ਗਾਈ ॥੧॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਗਰੁੜ ਬਾਨ ਜਗਦੀਸ ਸੰਧਾਨਾ ॥ ਮਿਟਾ ਤ੍ਰਾਸ ਪੰਨਗ ਕਰ ਤ੍ਰਾਨਾ ॥ ਜਤ੍ਰ ਤਤ੍ਰ ਬਿਸਨ ਗਨ ਢੁਕੇ ॥ ਪ੍ਰਸੰਨ[ੳ] ਰੂਪ ਪਾਰਸਦ ਅਗਨੂ ਤੇ ॥੮॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਮਿਟਜੋ ਕਲੇਸ ਸਭੈ ਅਰੁ ਤ੍ਰਾਸਾ ॥ ਸੁਪ੍ਰਨਾਸਤ੍ਰ ਕਰ ਰਖਛ ਕਰਾਸਾ ॥ ਭਯੋ ਪ੍ਰਕਾਸ ਮਿਟਓ ਤਿਮ[੧] ਸਰਪਾ ॥ ਸੁਪ੍ਰਨ ਬਾਨ ਕਰ ਆਨਦ ਅਰਪਾ ॥੯॥ : ॥ ਬਿਸਨ ਨਾਮ ਅਰੁ ਚਕ੍ਰ ਨਾਮ ਬਿਸਨਾਯੁਧ ਪ੍ਰਧਾਨ ॥ ਗਰੁਰ ਪਾਰਸਦ ਬਿਸਨ ਜਨ ਏ ਸਮ ਏਕਹ ਜਾਨ ॥੧੦॥੧॥ ਜੇ ਉਚਰੇ ਜੇ ਕੀਰਤ ਗੈ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਗੁਨਾਨਬਾਦੰ ॥ ਹਰਿ ਪਦ ਤਿਸੈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਦ ਹੀ ਸਦਾ ਆਨੰਦ ਅਹਿਲਾਦੰ ॥੧੧॥੦੨॥ ਸ੍ਰੀ ਗਰੁੜ ਕੇਤ ਗਰੁੜਾਸਨ ਬਿਸਨੁਹ ॥ ਚਕ੍ਰ ਸੁਦ੍ਰਸਨ ਪਾਨ ਸ੍ਰੀ ਬਿਸਨੁਹ ॥ ਸੰਖ ਪਦਮ ਗਦਾਧਰ ਬਿਸਨੁਹ ॥ ਨਾਮ ਲੇਤ ਉਤਰਤ ਸ੍ਰੀ ਬਿਸਨੁਹ ॥ ਬਰਹੀ ॥੧੨॥੩੦੫੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਅਥ ਭਗਵਤ ਨਾਮ ਮਾਲਾ ਕਥਤੇ ॥ ਗੀਤ ਕੀਰਤਨ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਦੰਡਕਾ ॥ ਮੰਗਲਪਦ ॥ ਜਦੁਪਤਿ ਜਦੁ ਨਾਯਕ ਜਦੁ ਨਾਥੰ ਸ੍ਰੀ ਜਦੁਵੀਰ ਜਦੁ ਰਾਏ ਮਹਸਾਇਆ ॥ ਜਗਨਨਾਥ ਜਗਦੀਸ ਜਗਤਾਗਰ ਸ੍ਰੀ ਜਨਾਰਦਨ ਅਨਦਾਇਆ ॥ ਗੋਬਿੰਦ ਗਿਰਧਰ ਗਰੁੜਧੁਜ ਗੁੜਾਕੇਸ ਗਰੁੜਾਸਨ ਗਦਾਧਾਰੀ ॥ ਧਰਨੀਧਰ ਧਨੰਤ੍ਰ ਧੇਨਕ ਅਰਿ ਧੇਨੁ ਪਾਲ ਧੇਨੁ ਚਾਰੀ ॥੧॥ ਬੰਸੀਧਾਰ ਬਾਵਨ ਬਿਸਨ ਬਿਸਵੰਭਰ ਬਿਸ੍ਵਨਾਥ ਬਨਮਾਲੀ ॥ ਬਈਕੁੰਠ ਨਾਥ ਬਿਆਪਕ ਬੇਦ ਗ੍ਰਭ ਬਿਸ੍ਵਪਾਲ ਰਿਪ ਬਾਲੀ[੨] ॥ ਕੇਸੋ ਕ੍ਰਿਪਾਸਿੰਧ ਕਮਲ ਨੈਨ ਕੁੰਜ[੩] ਨਾਭ ਕਰੁਨਾਕਰ ਕ੍ਰਿਪਾਲਾ ॥ ਚਕ੍ਰਪਾਨ[ਅ] ਚਤੁਰਭੁਜ ਚਿੰਤਾਮਨਿ ਚਿਰੰਕਾਲਾ ॥੨॥ ਦਾਮੋਦਰ ਦੁਖਭੰਜਨ ਦੀਨਬੰਧੁ ਦੀਨ ਦਿਆਲਾ ॥ ਦੀਨਾ ਨਾਥ ਦਇਆਨਿਧ ਦਾਤਾ ਦੁਖ ਨਾਸਨ ਦ੍ਰਿਗ ਜ੍ਵਾਲਾ[ੲ] ॥ ਸ੍ਰੀ ਰੰਗ ਬੀਠੁਲੰ ਵਾਸਦੇਵੰ ਰਿਖੀਕੇਸ ਹਯਗ੍ਰੀਵੰ ਕਪਿਲਦੇਵ ਲਵਨਾਰਿ ਵੀਰੰ ॥ ਸ੍ਰੀ ਜਗ ਪੁਰਸੋ ਸ੍ਰੀ ਭੂਤ ਗ੍ਰਾਮੰ ਸਉਮਿਤ੍ਰਾ ਕੁਵਾਰੰ ॥ ਮਹਾਭਾਰਥ ਕਰਤਾ ਮਹੀ ਭਾਰ ਹਰਤਾ ਖੜ ਭਗ ਸਰੀਰੰ ॥੨॥ ਪਾਵਨ ਪੁਨੀਤ ਪਵਿਤ ਪਰਮਹੰਸੰ ਪਰਬ੍ਰਹਮ ਪੁਰਸੋਤਮ ਪ੍ਰਮਾਨੰਦ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ॥ ਪੂਰੋ ਪਊਰਾਨੰ ਪੀਤ ਬਸਾਨ[੪] ਪਦ ਸਰੋਜ ਪਦੁਮਾਛੰ ਪਦੁਮਾਪਤਿ ਪ੍ਰਮਾਪਰ ॥ ਪ੍ਰਾਨਨਾਥ ਪ੍ਰਾਨ ਪੁਰਸੋ ਪਾਪ ਨਾਸਨ ਪਤਿਤ ਪਾਵਨ ਪ੍ਰਨਤਪਾਲ ਅਪਰੰਪਰ ॥੪॥ ਨਾਰਾਇਨ ਨਿਹਕਲੰਕੰ ਨਿਰਾਕਾਰੰ ਨਿਹਕੰਟਕੰ ਨ੍ਰਿਬਿਆਧੰ ਨਰ ਬਜਾਘਰੰ ਨਰਹਰੀ ਨਿਰੰਜਨੰ ॥ ਨਰਵਰੰ ਨਰ ਨਾਯਕੰ ਨਰਪਤੰ ਨਿਰਾਹਾਰੰ ਨਿਰਗੁਨੰ ਨਿਰਭਵੰ ਸ੍ਰੀ ਨੰਦਨੰਦਨੰ ॥ ਨਿਰਬਿਕਾਰਿ ਨਿਰਜੁਰੰ ਨਿਹਕੰਟਕ ਨ੍ਰਿਲੰਭ ਨਿਰਵੈਰੰ ਨੀਰਾਲਯ ਨਿਰਬਾਨੰ ਨਿਰ ਸੰਸਯਹ ॥ ਨੀਲਾਬਰ ਨੀਲਬਸਨੰ ਨੀਲਕੰਠ ਨਿਗਮ ਕਰਤਾ ਨਰਕ ਨਾਸਨ ਨਰੋਤਮ ਨਰ ਨਾਰਾਇਨ ਨਰ ਨਾਇਕਹ ॥੫॥ ਮਾਧਵ ਮਧਸੂਦਨ ਮੁਕੰਦੰ ਮੁਰਾਰਿ ਮਨਮੋਹਨ ਮ੍ਰਿਨਾਲ ਬਦਨੰ ਮਧੁਰ ਵਾਕਜੰ ਮਹੀਪਤੰ ਮਹਿਪਾਲੰ ॥ ਮਨੋਹਰ ਮਹਿ ਮੰਡਨ ਮਹੀ ਰਛਕ ਸ੍ਰੀ ਮਧੁਕਰ ਮਨਮਾਲੰ ॥ ਸੀਤਾਪਤਿ ਸੁਕਲਾਂਬਰ ਸੇਸਾਸਨ ਸਨਾਤਨੰ ਸਤਬਾਦੀ ਸਤਚਿਦਾਨੰਦੰ ਸਤਨਾਮੰ ॥ ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਸਿਵ ਰੂਪੰ ਸਾਰੰਗ ਧਰ ਸਹਨਸੀਲੰ ਮਨਰੰਜਨ ਸੀਰ[੫] ਧਾਮੰ ॥੬॥ ਭਗਵਾਨੰ ਭਗਤ ਵਛਲ ਭਗਵੰਤ ਭੈ ਹਾਰਨ ਭਵਭੰਜਨੰ ॥ ਭਵਨੇਸ੍ਵਰ ਭਗਤ ਰਛਕ ਭਉ ਨਾਸਨ ਭਉਤਾਰਨ ਭ੍ਰਮ ਜਾਰਨ ਭ੍ਰਿਗ ਭੂਸਨੰ ॥ ਬਲ ਬਾਵਨ ਬਲਬੀਰੰ ਬਰਿਆਰੰ ਬਲਰਾਮੰ ਬਲਧੀਰੰ ਬਲਭਦ੍ਰੰ ਬਲਵੰਡੰ ॥ ਬਾਜੀਗਰ ਬਜ੍ਰਧਰ ਬਾਨਪਰਹਸਤ ਬਾਨਧਾਰੀ ਬ੍ਰਿਦ ਰਛਕ ਬਿਸੇਸ੍ਵਰ ਬੀਰ ਵ੍ਰਿਤ ਸੁ ਬ੍ਰਿਤੰ[੬] ॥੭॥ ਕਾਨਰ ਕੰਸਾਰੰ ਸ੍ਰੀ ਕਿਸਨ ਕੇਸੀ ਮ੍ਰਦਨੰ ਕਮਲਾਛੰ ਕਮਲਾਸਨ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਕਰਨ ਕਰਤਾਰੰ ॥ ਕਾਲੀ ਨਾਥੰ ਕਾਲ ਬਿਨਾਸਨ ਕਾਲ ਕੂਟ ਪਾਨੰ ਕਲਾਧਰ ਕਮਲਾਪਤ ਕੰਤੂਹਲ[ਸ] ਕਾਰੰ ॥ ਘਨਾਨੈਨ ਘਨਸਾਮੰ ਘਟਬਾਸੀ ਘਨਅਰਿ ਘਨਸਾਰੰ ॥ ਮੰਗਲੰ ਮਹਾ ਮੰਗਲੰ ਮੰਗਲ ਕਾਰਨੰ ਮੰਗਲ ਬਦਨੰ ਮੰਗਲਮਯ ਨਿਤ ਮੰਗਲਾਕਾਰੰ ॥੮॥ ਸਲੋਕ ਦੰਡਕ ॥ ਅਚੁਤ ਅਕਾਲੰ ਅਨੰਤੰ ਅਬਿਯਕਤੰ ਅਬਿਯਕਤੰ ਆਕਾਸੰ ਅਨੀਲੰ ਅਨਾਦੰ ॥ ਅਜੂਨੰ ਅਜਨਮੰ ਅਚਲੰ ਅਗੰਜੇ ਅਰੇਖੰ ਅਮਰੰ[੭] ਅਬਰਨੰ ਅਗਾਧੰ ॥ ਅਨੀਹੰ ਅਨੀਲੰ ਅਜਰੰ ਅਲਿਖੰ ਅਦੁਵੈਅੰ ਅਛਲੰ ਅਪਾਰੰ ॥ ਅਜੋਨੰ ਅਮੋਨੰ ਅਮ੍ਰਿਤੰ ਅਦਾਗੰ ਅਰੰਗੇ ਅਭੰਗੇ ਅਤਾਪੰ ਅਧਾਰੰ ॥੮॥ ਆਤਮਕਰ ਆਤਮਾਰਾਮੰ ਅਬਿਨਾਸੀ ਅਨਾਮੰ ਅਗੇਹੰ ਅਭੂਤੰ ਅਨਾਸੰ ॥ ਅਜਮਜੰ ਅਗਮਜੰ ਅਰੂਪੰ ਅਨਾਮੰ ਅਢਾਹੰ ਅਭੇਯੰ ਅਕਾਸੰ ॥ ਅਗੂੜੰ ਅਚੂਰੰ ਅਛੰਦੰ ਅਬੰਧੰ ਅਖੰਡੰ ਅਦੰਡੰ ਅਥਾਧੰ ॥ ਅਰੰਗੰ ਅਰਾਗੰ ਅਦਵੈਖੰ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਬਿਨਾਸੇ (ਅਸ)
[੨]ਬਿਪ੍ਰ ਪਾਲੀ (ਅਸ)
[੩]ਕੰਜ (ਅਸ)
[੪]ਬਸਨੰ (ਖਕ, ਅਸ)
[੫]ਸ੍ਰੀ (ਅਸ)
[੬]ਵਿਤ ਸੁ ਬਿਤੰ (ਖਕ, ਅਸ)
[੭]ਅਮਰਨੰ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸੁਪ੍ਰਸੰ' ਪਾਠ ਹੈ, ਖਕ ਵਿਚ 'ਸੁਪ੍ਰਨ' ਪਾਠ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਸ ਵਿਚ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਨਾਲ 'ਚਕ੍ਰਾਯੁਧ' ਸ਼ਬਦ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਦ੍ਰਿਗਆਲਾ' ਪਾਠ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਅਭੇਖੰ ਅਸੇਖੰ ਅਲੇਖੰ ਅਲਖੰ ਅਪਾਖੰ[੧] ॥੧੦॥ ਅਦ੍ਰੋਹੰ ਅਮੋਹੰ ਅਕੋਹੰ[੨] ਅਕਰਮੰ ਅਭਰਮੰ ਅਸੰਭੰ ਅਜਾਪੰ ॥ ਅਗਾਧੰ ਅਬਿਯਾਧੰ ਅਰਾਧੰ ਅਸਾਧੰ ਅਨੁਪਾਧੰ[੩] ਅਸਾਕੰ ॥ ਅਗੰਜੰ ਅਭੰਜੰ ਅਧੰਧੇ ਅਬੰਧੰ ਅਛੰਦੰ ਅਛੂਹੰ ਅਦਾਹੰ ॥ ਅਬਰਨੰ ਅਮਰਨੰ ਅਛਰਨੰ ਅਨਾਮੰ ਅਕਾਮੰ[ੳ] ਅਗਾਹੰ ॥੧੧॥ ਰਘੁਪਤੰ ਰਘੁਨੰਦਨੰ ਰਘੁਨਾਥੰ ਸ੍ਰੀ ਰਾਘਵੰ ਰਘੁਬਰੰ ਰਘੁਬੀਰੰ ਰਘੁ ਨਾਇਕਹ ॥ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰੰ ਰਾਮਨਾਥੰ ਰਮਾਨਾਥੰ ਰਮਾਪਤੰ ਦਸਰਥ ਤਨੈ[ਅ] ਕਉਸਲਜਾ ਆਨੰਦ ਬਰਧਨੰ ॥ ਪ੍ਰਸਰਾਮੰ ਰਾਮੰ ਬਲ ਰਾਮੰ ਆਤਮਾ ਰਾਮੰ ਰਮਯ ਰਮਾ ਰਮਨੰ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਨਾਮੰ ॥ ਰਾਮ ਚੰਦ੍ਰਾਯੰ ਰਾਮ ਭਦ੍ਰਾਯੰ ਰਾਮ ਰਾਜਾਯੰ ਰਘੁਰਾਜੋ ਅਪਬਰਗ ਧਾਯੰ[੪] ॥੧੨॥ ਬ੍ਰਹਮ ਸਰੂਪੰ ਬ੍ਰਾਹਮੰਨ ਦੇਵੰ ਬ੍ਰਹਮ ਮੂਰਤ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਦੇਵਾ ॥ ਹਰਿ[ੲ] ਹਰੰ ਹਰੋ ਹਰਿ[ੲ] ਜੀ ਹਰਨ ਭਰਨ ਹਰੇ ਹਰ ਹਰ[੫] ॥ ਠਾਕੁਰ ਸਹੰਸ੍ਰਾਛੰ ਸਹੰਸ੍ਰ ਪਾਦੰ ਸਹਸ੍ਰ ਹਸਤਾ ਸਹੰਸ੍ਰ ਸਿਰਜਾ[ਸ] ॥ ਗੁਨਾਮੈ ਗੁਨਾਤੀਤੰ ਗੁਨਗਯ ਗੁਨ ਕਾਰਨਹ ॥੧੩॥ ਕੰਦ੍ਰਪ ਮਥਨੰ ਕਰਾਲ ਪ੍ਰੀਸਟੰ ਕੂਰਮ ਰੂਪੰ ਮੰਦ੍ਰਾ ਧਰੇਯੰ ॥ ਸ੍ਰੀ ਮੀਨ ਸੂਕਰ ਬਿਸਾਲ ਦਾੜੰ ਹਿਰਨਾਛ ਘਾਤੰ ਧਰਣੀ ਧਰਾਯੰ[ਹ] ॥ ਸ੍ਰੀ ਸੇਸ ਭਗਵਾਨ ਅਨੰਤ ਮੂਰਤਿ ਫਨਗ੍ਰ ਭਾਗੰ ਧਰਨੀ ਧਰੰਤੰ ॥ ਜਸੁਧਾ ਕੁਮਾਰੋ ਖੁਰਾਰੰ[੬] ਮੁਰਾਰੰ ਮੁਰਲੀ ਮਨੋਹਰੰ ਗਿਰਵਰੰ ਨਖੰ ਧਰਤਾ ॥੧੪॥ ਬਿਗਜਾਪਤੰ ਸੂਰ ਛਤ੍ਰੀ ਦੀਨੀਸੰ ਸਸਿ ਕ੍ਰਿਨ ਤਾਰਾ ਪਤੀ ਗੈਨ ਚਾਰੀ ॥ ਸ੍ਰੀ ਛੀਰ ਸਦਨੰ ਸ੍ਰੀ ਸੇਖਸਾਈ ਰਿਪ ਬਿਆਲ ਗਾਮੀ ਬੈਕੁੰਠ ਬਾਸੀ ॥ ਏਤਾਨਿ ਨਾਮੰ ਸ੍ਰੀ ਬਿਸਨ ਹਰੀਅ ਜੋ ਨਰ ਪਠੰਤੰ ਸ੍ਰੀ ਬਿਸਨੁ ਕਵਚੰ ॥ ਜਰਾ ਮਰਾ ਤ੍ਰੈਤਾਪ ਹਾਨੰ ਸ੍ਰੀ ਬਿਸਨ ਲੋਕੰ ਗਛਤਹ ਨਹ ਸੰਸਯਹ ॥੧੫॥ ਪੰਚ ਦਸਕ ਸੋਰਹੇ ॥੧॥੩੦੫੯॥ ਇਤੀ ਸ੍ਰੀ ਹਰੀ ਨਾਮ ਮਾਲਾ ਸ੍ਰੀ ਬਿਸ੍ਨਕਵਚੰ ਸੰਪੂਰਨੰ ਸੁਭ ਮਸਤ ਸਿਧੰ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਬਿੰਦ ਦਾਸੰ ਫਤਹ ਗੁਰੋਯੰ ॥ ਬਿਰਚਤੰ ਭਗਤਿ ਬ੍ਰਿਧੰ ॥੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਅਥ ਗੁਰਗਾਦੀ ਪਾਤਸਾਹੀ ਦਸਕ ਚਤੁਰਬੰਸ ਸੁਭ ਬੰਸ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਸੂਚੀ ਕਥਤੇ ॥ ਤ੍ਵ ਬਲ ॥ ਨਾਮ ਰੂਪ ਸਭ ਭੇਖ ਤਿਸੀ ਕੇ ॥ ਚਕ੍ਰ ਚਿਹਨ ਸਭ ਰੂਪ ਤਿਸੀ ਕੇ ॥ ਨਾਮ ਜਹਾਜ ਭਉਸਾਗਰ ਤਾਰੈ ॥ ਖੇਵਟ ਸਬਦਿ ਗੁਰ ਪਾਰ ਉਤਾਰੇ ॥੧॥ ਸਤਿਗੁਰ ਵਾਕ ਕਰਨਧਾਰੀ ਕਰਤ ॥ ਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ਜੀਵ ਬੇਗ ਨਿਸਤਰਤ ॥ ਸਤਿਗੁਰ ਦਾਤਾ ਨਾਮ ਧੰਨ[੭] ਸਦਹੀ ॥ ਈਤ ਊਤ ਰਾਖਾ ਗੁਰ ਸਦਹੀ ॥ ਗੁਰ ਭਗਤਾ ਸਿਖਯ ਪ੍ਰਧਾਨਾ ॥ ਤਿਨ ਕੇ ਦਰਸਨ ਦੁਰਲਭ ਜਾਨਾ ॥ ਤਾ ਸੰਗ ਗੋਸਟ ਅਰ ਸਤ ਸੰਭਾਸਨਾ ॥ ਨਾਮ[੮] ਰਸਾਇਨ ਕੀਤਨ[੯] ਜਾਸਨ ॥੩॥ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮ ਸਤਿਗੁਰ ਉਪਦੇਸਤ ॥ ਤਿਸ ਗੁਰ ਕਉ ਸਦ ਬੰਦਨ ਆਦੇਸਤ ॥ ਸਤਿ ਉਪਦੇਸ ਸਤਿਗੁਰ ਤੇ ਪਾਵਤ ॥ ਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ਮੁਕਤਿ ਗਤ ਪਾਵਤ ॥੪॥ ਗੁਰ ਗੋਬਿੰਦ ਏਕ ਕਰਿ ਜਾਨੋ ॥ ਏਕ ਜੋਤ ਦੁਇ ਰੂਪ ਬਖਾਨੋ ॥ ਹਰਿ ਗੁਰ ਨਾਮ ਸਾਰ ਰਤਨ ਪਦਾਰਥ ॥ ਉਚਰਤ ਨਾਮ ਜੀਅ ਕਿਰਤਾਰਥ ॥੫॥ ਸਤਿਗੁਰ ਸਰਨ ਜੀਵ ਜਦ ਆਵੈ ॥ ਆਵਾਗਉਨ ਕੋ ਤ੍ਰਾਸ ਮਿਟਾਵੈ ॥ ਗੁਰਮੁਖ ਨਾਮ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀਰਤਨ ॥ ਤਿਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹਰਿ ਗੁਰ ਧਨ ਰਤਨ ॥੬॥ ਖਸਟਕ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਧਰਤ ਧਿਆਨ ਸਤਿਗੁਰ ਦੁਖ ਮਿਟੇ ॥ ਗੁਰ ਕੋ ਧਯਾਨ ਕਰ ਅਪਦਾ ਕਟੇ[ਕ] ॥ ਗੁਰ ਕੋ ਧਿਆਨ ਕਰ ਨਰਕ ਨ ਦਰਸੈ ॥ ਗੁਰ ਕੇ ਧਿਆਨ ਕਰ ਸੁਰਪੁਰ ਬਸੈ ॥੧॥ ਚਰਨ ਕਵਲ ਗੁਰ ਰਿਦ ਮਹਿ ਧਰਤ ॥ ਸੰਸਾਰ ਖਾਤ ਤੇ ਬੇਗ ਨਿਸਤਰਤ ॥ ਗੁਰ ਕਾ[੧੦] ਚਰਨ ਪੁੰਨ[ਖ] ਕਰ ਦਰਸਤ ॥ ਗੁਰ ਕਾ[੧੦] ਚਰਨ ਪੁਨ[੧੧] ਜਨ ਪਰਸਤ ॥੨॥ ਗੁਰ ਕੋ ਚਰਨ ਸਰਨ ਬਡ ਆਸਰ ॥ ਸਤਿਗੁਰ ਚਰਨ ਬੋਹਿਥ ਰਤਨਾਗਰ ॥ ਗੁਰ ਕੋ ਨਾਮ ਅਰੁ ਚਰਨ ਜੇ ਜਾਪਤ ॥ ਹਰਿ ਪਦ ਹਰਿ ਜਨ ਕਉ ਨਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ॥੩॥ ਚਤੁਰ ਬੰਸ ਸਤਿਗੁਰ ਕੋ ਨੀਕਾ ॥ ਸੁਭ ਬੰਸ ਬਰਨਤ ਜਸ ਟੀਕਾ ॥ ਬੇਦੀ ਤ੍ਰੇਹਨ ਭਲੇ ਸੋਢੀ ਭਨ ॥ ਚਤੁਰਬੰਸ ਗੁਰ ਬੰਸ ਸਿਰੋਮਨ ॥੪॥ ਚਾਰਹੁ ਮੁਕਤਿ ਚਾਰਹੂੰ ਬੰਸਾ ॥ ਚਾਰ ਪਦਾਰਥ ਚਤੁਰਭੁਜ ਅੰਸਾ ॥ ਚਾਰਹੁ ਨਿਗਮ ਪੁੰਨ ਰੂਪ ਚਹੁ ਜੁਗਾ ॥ ਸਾਮ ਜੁਜਰ ਅਥਰਬਨ ਰਿਗਾ ॥੫॥ ਚਾਰ ਫਲ ਚਾਰਹੁ ਲੋਕਪਾਲਾ ॥ ਚਾਰ ਚਤੁਰਮੁਖ ਚਾਰ ਭੂਪਾਲਾ ॥ ਚਾਰ ਮੁਕਤਿ ਕੋ ਸਾਰ ਫਲ ਕਹੀਅਤਿ ॥ ਚਤੁਰਬੰਸ ਉਚਰਤ ਫਲ ਲਹੀਅਤ ॥੩॥ ਚਾਰ ਪਦਾਰਥ ਲਾਭ ਤਿਸ ਹੋਵਤ ॥ ਚਤੁਰਬੰਸ ਸਤਿਗੁਰ ਜੋ ਸੇਵਤ ॥ ਚਾਰ ਚਤੁਰਭੁਜ ਬਿਸਨ[੧੨] ਕ੍ਰਿਪਾਲਾ ॥ ਚਾਰ ਆਯੁਧ ਜੁਤ ਪੁਨਯ ਰਸਾਲਾ ॥੭॥ ਤੇ ਸਭ ਸਤਿਗੁਰ ਵਪ ਮਹਿ ਦਰਸਤ ॥ ਪੁੰਨ ਰੂਪ ਸਤਿਗੁਰ ਜੇ ਪਰਸਤ ॥ ਚਾਰਹੁ ਨਿਗਮ ਸਤਿਗੁਰ ਕੋ ਗਾਵਤ ॥ ਪੁੰਨ ਰੂਪ ਸਤਿਗੁਰਹ ਬਤਾਵਤ ॥੮॥ ਚਾਰ ਫਲ ਚਾਰਹੁ ਲੋਕਪਾਲਾ ॥ ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵਤ ਏ ਚਾਰਹੁ ਹਾਲਾ ॥ ਪੁੰਨ ਰੂਪ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਭ ਪਾਵਨ ॥ ਹੋਤ ਪੁਨੀਤ ਸੁਤਿਗੁਰ ਗੁਨ ਗਾਵਨ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਅਪਾਪੰ (ਖਕ, ਅਸ)
[੨]ਅਕ੍ਰੋਹੰ (ਅਸ)
[੩]ਅਨੁਪ੍ਰਾਧੰ (ਅਸ)
[੪]ਧਾਮੰ (ਖਕ, ਅਸ)
[੫]ਹਰਹ (ਅਸ)
[੬]ਖਰਾਰੋ (ਅਸ)
[੭]ਧਨ (ਖਕ, ਅਸ)
[੮]ਨਿਗਮ (ਖਕ, ਅਸ)
[੯]ਕੀਰਤਨ (ਖਕ, ਅਸ)
[੧੦]ਕੇ (ਅਸ)
[੧੧]ਪੁੰਨ (ਖਕ, ਅਸ)
[੧੨]ਰੂਪ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਅਕਾਸੰ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਨੈ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਹਰ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਧਰਾਯੇਅੰ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਕ]ਇਹ ਪੰਕਤੀ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਖ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਪੁਰ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

॥੯॥ ਕਾਮਧੇਨ ਸੁਰਤਰੁ ਗੁਰ ਦਰਸੇ ॥ ਹੋਤ ਪਰਾਪਤਿ ਸਭ ਫਲ ਪਰਸੇ ॥ ਚਾਰ ਬੰਸ ਸੁਭ ਬੰਸ ਜਗ ਪਾਵਨ ॥ ਉਚਰਤ ਚਾਰ[੭] ਬੰਸ ਗੁਰ ਪਾਵਨ ॥੧੦॥ ਆਪ ਤਰਤ ਅਰੁ ਕੁਲੀ ਤਰਾਵਤ ॥ ਕਥਤ ਸੁਨਤ ਸਭਿ ਮੁਕਤਿ ਕਰਾਵਤ ॥ ਨਾਮ ਬੰਸ ਸਤਿਗੁਰ ਕੋ ਬਰਨਤ ॥ ਬੰਦਤ ਤ੍ਰੈਲੋਕ ਚਰਾਚਰ ਪ੍ਰਨਵਤ ॥੧੧॥ ਏਕਾਦਸ ॥ ਏ ਏਕਾਦਸ ॥ ਪਦ ਇਕਾਦਸ ਸਕੰਧ ਭਾਗਵਤ ਕਉ ॥ ਯਾ ਮੈ ਸੁਭ ਬੰਸ ਸਤਿਗੁਰ ਬਰਨਨ ਭਉ ॥ ਜੇਤੇ ਪੁੰਨ ਇਕਾਦਸ ਕੇ ਸੁਨੇ[੧] ॥ ਜਨਕ ਸੰਬਾਦ ਨਵ[ਅ] ਜੋਗਿਨ ਗੁਨੇ[੨] ॥੧॥ ਤੇ ਸਭ ਪੁੰਨ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਸਿਮਰੇ ॥ ਜਗ ਬ੍ਰਤਾਦਿਕ[ੲ] ਗੁਰਮੁਖ ਉਚਰੇ ॥ ਸਤਿਗੁਰ ਦਰਸ ਸਾਛਾਤ ਪ੍ਰਭ ਦਰਸਨ ॥ ਸਤਿਗੁਰ ਬਚਨ ਸਾਖਿਆਤ ਹਰਿ ਬੋਲਨ ॥੨॥ ਗੁਰ ਪ੍ਰਮੇਸਰ ਏਕ ਕਰ ਜਾਨਹੁ ॥ ਯਾ ਮੈ ਭੇਦ ਰੰਚ ਨਹ ਮਾਨਹੁ ॥ ਗੁਰ ਮੂਰਤਿ ਕੇ ਸਦ ਬਲਿਹਾਰੀ ॥ ਗੁਰ ਕੇ ਚਰਨ ਪਰ ਜੀਅ ਸਦਵਾਰੀ ॥੩॥੩੦੩੦॥ ਤ੍ਰਿਪਦਾ ॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਤ੍ਰਹ ਦੂਜੀ ॥ ਸਵਯੇ ਗੁਰ ਪਦ ਕੇ ॥ ਸਤਿਗੁਰ ਜਹਾਜ ਸਬਦ ਗੁਰ ਖੇਵਟ ਨਾਮ ਨਿਰੰਜਨ ਪਾਰ ਉਤਾਰੇ ॥ ਭਉ ਬਾਰਦ[੩] ਕਉ ਸੋਖਨਹਾਰੋ ਹੁਵੈ ਅਗਸਤ ਪ੍ਰਭੁ ਸਿਖਜ ਉਬਾਰੇ ॥ ਜੇ ਜੇ ਚਰਨ ਸਰਨ ਗੁਰ ਆਏ ਬਿਖੜੇ ਘਾਟ ਸਤਿਗੁਰ ਨਿਸਤਾਰੇ ॥ ਗੋ ਪਦ ਵਤ ਭਉ ਸਾਗਰ ਤੇ ਪ੍ਰਭ ਬਾਹ ਪਕੜ ਸਤਿਗੁਰੂ ਉਬਾਰੇ ॥੧॥ ਕਰਨਧਾਰ ਸਦ ਗੁਰ ਮਮ ਕਹੀਅਤਿ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਅੰਗਦ ਧਾਰੇ ॥ ਗੁਰ ਅਮਰਦਾਸ ਪੂਰੋ ਪੁਰਸ਼ੋਤਮ ਸਤਿਸੰਗਤਿ ਗੁਰ ਪਾਰ ਉਤਾਰੇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਦਾਸ ਗੁਰ ਅਚਲ ਅਮਰ ਨਿਤਯ ਸੁਧਾ ਸਰੋਵਰ ਰੂਪ ਸੁਧਾਰੇ ॥ ਗੁਰ ਅਰਜਨ ਸਬਦ ਜਹਾਜ ਗੁਰੂ ਪਦ ਪੰਕਜ ਦੈ ਸਭ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਉਧਾਰੇ ॥ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਹਰਰਾਇ ਗੁਰੂ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸਨ ਨਿਰੰਜਨ ਅਪਰ ਅਪਾਰੇ ॥੨॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਪੁੰਨ ਸਰੂਪਾ ਸਤਿ ਸਿਵ ਰੂਪ ਅਖੰਡ ਅਜੈ ॥ ਜੁਗ ਜੁਤ ਤਾਰ ਲੀਓ ਤ੍ਰਈਲੋਕੀ ਅਸੁਰ ਛਲੈ ਪ੍ਰਭ ਨਿਤਯ ਅਬੈ ॥ ਭਯੋ ਨਿਸਤਾਰ ਤ੍ਰਾਸ ਅਸੁਰਨ ਤੇ ਭਾਰ ਲੀਓ ਗੁਰ ਜਗਤ ਸਭੈ ॥ ਸਾਹ ਗੋਬਿੰਦ ਫਤਹ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਵਾਹਿਗਰੂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸੁਚ ਮੰਤ ਅਖਛੈ[੪] ॥੩॥ ਤ੍ਰਿਪਦਾ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਕਨਿਸ੍ਰ ਖੰਭਾਯਚ ॥ ਅਥ ਮੰਤ੍ਰ ਮਹਾਤਮ ॥ ਕਬਿ ਬਾਚ ॥ ਚਰਪਦ ॥ ਵਹਿਗੁਰੂ ਪਦ ਅਖਛ੍ਰ ਚਾਰ ॥ ਚਾਰ ਜੁਗ ਕੋ ਜਾਪੁ ਨਿਰਧਾਰ ॥ ਕ੍ਰਿਤ ਤ੍ਰੇਤਾ ਦ੍ਵਾਪਰ ਕਲਿ ਜਾਨ ॥ ਵਾਵਾ ਹਾਹਾ ਗਗਾ ਠਾਨ ॥੧॥ ਰਾਰਾ ਚਤੁਰਥ ਅਖਛਰ ਚਾਰ ॥ ਵਾਸਦੇਵ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਧਾਰ ॥ ਰਾਮ ਸੁਧਾਖਜਰ ਤਾਰਕ ਸਾਰ ॥ ਚਾਰੋ ਮਿਲ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਉਚਾਰ ॥੨॥ ਸਾਰ ਮੰਤ੍ਰ ਚਾਰੋ ਕਾ ਸਾਰ ॥ ਵਹਿਗੁਰੂ ਮੰਤ੍ਰ ਨਿਰਧਾਰ ॥ ਕਲਪ ਕਲਪ ਪ੍ਰਤਿ[ਸ] ਅਖਛਰ ਕਹੀ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਜਾਪੇਓ[੫] ਸਹੀ ॥੩॥ ਨਿਜ ਆਤਮ ਮਹਿ ਪ੍ਰਮਾਤਮ ਦਰਸਜੋ ॥ ਚਾਰ ਕਾਲਪ ਮਹਿ ਯਾ[ਹ] ਮੰਤ੍ਰ ਸਰਸਜੋ ॥ ਸਾ ਮੰਤ੍ਰ ਪ੍ਰਭ ਖਾਲਸਹ ਦੀਨਾ ॥ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਪਦ ਪਾਵਨ ਕੀਨਾ ॥੪॥ ਕਨਿਸਟ ਖੰਭਾਯਚ ॥ ਚਾਰ ਅਠਾਰਹ ਛੇ ਤੇ ਆਦਿ ॥ ਸੋਧ ਸੁਧਾਛਰ ਚਤ੍ਰ ਅਹਿਲਾਦ ॥ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮੰਤ੍ਰ ਤਾਰਕ ਪ੍ਰਧਾਨ ॥ ਮਹਾਦੇਵ ਯਾ ਕਥਤ ਮਹਾਨ ॥੫॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਰਾਮ ਨਾਮ ਤਾਰਕ ਦੈ ਤਾਰਤ ॥ ਕਾਸੀ ਉਪਦੇਸ ਦੈ ਜੀਵਨ ਨਿਸਤਾਰਤ ॥ ਸਕਲ ਪ੍ਰਾਛਿਤ ਕਲੂਖ ਬਿਨਾਸਤ ॥ ਹਰ ਮੁਖ ਤਾਰਕ ਮੰਤ੍ਰ ਚਿਤ ਰਾਖਤ ॥੬॥ ਯਗ ਬ੍ਰਤ ਦਤ ਕਰਮਨ ਵਾਰੇ ॥ ਤੇ ਭੀ ਤਾ ਪਦ ਪਹੁਚਤ ਨਾ ਰੇ ॥ ਚਤੁਰਭੁਜ ਹੋਤ ਤਾਰਕ ਕੇ ਧਾਰਤ ॥ ਅੰਤ ਸਮੈ ਸੰਕਰ ਸ੍ਰਵਨ ਉਚਾਰਤ ॥੧॥ ਕਨਿਸ੍ਰ ਖੰਭਾਯਚ ॥ ਬਿਸਨ ਲੋਕ ਮੈ ਬਿਸਨ ਹੁਵੈ ਰਹਤੇ ॥ ਰਾਮ ਨਾਮ ਹਰਿ ਮੁਖ ਤੇ ਸੁਨਤੇ ॥ ਹਰਹਿ ਪ੍ਰੀਅ ਰਾਮ ਨਾਮ ਸੁਧਾਖਜਰ ॥ ਜੀਵਹੀ[੬] ਦੇਤ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰ ਸੰਕਰ ॥ ਕਨਿਸਟ ॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਖੰਭਾਯਚ ॥ ਹਰ ਦਇਆਲ ਜੀਅਨ ਪ੍ਰਤ ਭਏ ॥ ਆਵਾਗਉਨ ਕਰ ਜੀਵ ਛਮਏ ॥ ਜਨਮ ਮਰਨ ਕੋ ਤ੍ਰਾਸ ਬਡ ਦਾਰੁਨ ॥ ਗਰਭ ਬਾਸ ਅਰੁ ਮ੍ਰਿਤੁ ਭੈਆਵਨ ॥ ਜਨਮ ਮਰਨ ਕੋ ਧਾਰਾ ਭਾਰੋ ॥ ਤਾਹ ਪ੍ਰਵਾਹ ਜੀਅ ਦੁਖਿਆਰੋ ॥ ਆਤਮ ਬਿਮੁਖ ਗੁਰ ਭਗਤ ਬਿਹੂਨਾ ॥ ਚਉਰਾਸੀ ਭ੍ਰਮਤ ਜੀਵ ਦੂਖ ਦੂਨਾ ॥੯॥ ਕਨਿਸਟ ॥ ਤਾ ਸੰਕਟ ਅਰ ਕਸਟ ਦੁਖ ਭਾਰੋ ॥ ਕਰਨਾ ਕੀਨ ਸੰਭੂ ਕਰਤਾਰੋ ॥ ਚਾਰ ਅਠਾਰਹ ਖਸਟਹ ਸੋਧਜੋ ॥ ਤਾ ਮੈ ਸਾਰ ਦ੍ਵੈ ਅਖਛਰ ਬੋਧਜੋ ॥ ਰਾਮ ਨਾਮ ਸੁਧਾਖਜਰ ਸਾਰ ॥ ਮਥ ਕਰਤ ਤਤ ਲੀਨਜੋ ਨਿਰਧਾਰ ॥ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰਤ[੭] ਨਾਮ ਹਰ ਦੀਨਾ ॥ ਰਾਮ ਨਾਮ ਉਪਦੇਸ ਸੁਖੀਨਾ ॥੧੧॥ ਤਾਂ ਤੇ ਆਵਾ ਗਵਨ ਬਿਲਾਵਤ ॥ ਬਿਸਨ ਰੂਪ ਹੁਇ ਜੀਵ ਦ੍ਰਸਾਵਤ ॥ ਨਾਮ ਪ੍ਰਮਾਤਮ ਸੰਕਰ ਦੈਯਾ ॥ ਜਜੋ ਕ ਤਜੋ ਨਿਜ ਸ੍ਵਰੂਪ ਜੀਵਤ[੮] ਭਯਾ ॥੨॥ ਖੰਭਾਯਚ ॥ ਜਿਮ ਚੰਦਨ ਪਰਸਤ ਤਰੁ ਚੰਦਨ ॥ ਪਾਰਸ ਪਰਸ ਲੋਸ੍ਰ ਸੁਧ ਕੰਚਨ ॥ ਸੁਰਸਰੀ ਮਿਲਤ ਆਨ ਜਲ ਪਾਵਨ ॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਸੁਨਜੋ (ਅਸ)
[੨]ਗੁਨਜੋ (ਅਸ)
[੩]ਬਾਰਧ (ਅਸ)
[੪]ਅਖਜ (ਖਕ, ਅਸ)
[੫]ਜਪਿਓ (ਅਸ)
[੬]ਜੀਵਹਿ (ਅਸ)
[੭]ਪ੍ਰਤੀ (ਅਸ)
[੮]ਜੀਵ (ਖਕ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਚਾਰ' ਸ਼ਬਦ ਦੋ ਵਾਰ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਬ੍ਰਤਦਤ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਪਤ੍ਰ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਅਸ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ

ਪ੍ਰਮਾਤਮ ਪਰਸ ਜੀਵ ਭੌਂ ਪਾਵਨ ॥੧੩॥ ਕਨਿਸਟ ॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਤਿਮ ਹਰ ਨਾਮ ਮੰਤ੍ਰ ਸੁਚ ਤਾਰਕ ॥
ਅਧਮ ਉਧਾਰਨ ਪਾਵਨ ਸਾਰਕ ॥ ਸਤਿਗੁਰ ਸਿਖਨ[ੳ] ਪ੍ਰਤ ਉਪਦੇਸਜੋ ॥ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸੁਚ ਮੰਤ੍ਰ ਬਿਸੇਖਜੋ
॥੧੪॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਕਰਜੋ ਉਧਾਰ ਜੀਵਨ ਕੋ ਸਤਿਗੁਰ ॥ ਨਾਮ ਰਸਾਇਨ ਤਾਰਕ ਸੁਰ ਨਰ ॥ ਜੜ ਚੈਤੰਨ
ਸਭ ਨਾਮ ਅਧਾਰ[੧] ॥ ਨਾਮ ਆਸਰੈ ਵਰਤਤ ਸੰਸਾਰ[੨] ॥੧੫॥ ਖੰਭਾਯਚ ॥ ਨਾਮ ਨਿਰੰਜਨ ਅੰਜਨ ਸਾਰੇ
॥ ਨਾਮ ਨਿਰੰਜਨ ਗੁਰਮੁਖਿ ਤਾਰੇ ॥ ਨਾਮ ਰਸਿਕ ਸਤਿਗੁਰ ਅਨੁਰਾਗੀ ॥ ਨਾਮ ਪ੍ਰੀਤ ਹਰਿ ਲਿਵ ਲਾਗੀ
॥੧੬॥ ਸੋ ਹਰਿ ਨਾਮ ਸਿਖਨ ਗੁਰ ਦੀਨਾ ॥ ਮਇਆ ਧਾਰ ਡੂਬਤ ਰਖ ਲੀਨਾ ॥ ਸਚ ਉਪਦੇਸ ਸਿਖਨ ਪ੍ਰਤਿ
ਭਾਖੇ[ਅ] ॥ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸ੍ਰੁਤਿ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਨ ਰਾਖੇ[ੲ] ॥੦॥੧॥੧੧॥੩॥ ਸੋਰਠੇ ॥ ਸਪ੍ਤਦਸਕ ॥੧੭॥੩੦੬੧॥
ਸਵਈਏ ਪੁੰਨੀਆ ਕੇ ॥ ਖਾਲਸਾ ਪ੍ਰਕਾਸ ਲਿਖਜਤੇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਆਪ ਪਰਮੇਸ੍ਰਰ ਅਉਤਾਰ ਲਯੋ[੩]
ਸੁਭ ਬੰਸ ਪ੍ਰਧਾਨਾ ॥ ਪੂਰਬ ਜੇਤੇ ਪਠੇ ਦੈ ਆਯੁਸ[੪] ਤੇ ਸਭ ਆਪਨ ਮਤ ਉਰਝਾਨਾ ॥ ਕਾਹੂ ਜੋਗ ਸਾਧਨਾ
ਕੀਨਜੋ ਕਾਨ ਫਰਾਵਤ ਬਡ ਬਡਰਾਨਾ ॥ ਕਾਹੂ ਭਗਵੇ ਭੇਸ ਮਹਿ ਉਰਝੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕੋ[ਸ] ਕੋਊ ਨ ਜਾਨਾ
॥੧॥ ਸਵਯੇ ॥ ਗੋਰਖ ਦਤ ਦਿਗੰਬਰ ਦਸ ਸੰਪ੍ਰਦਾ ਕਰਮਕਾਂਡ ਮੋ ਤੇਈ ਉਰਝਾਨੇ ॥ ਜੈਨੀ ਯਤੀ ਕੁਵ੍ਰਿਤ
ਵਿਰੋਧੀ ਬੇਦ ਨਿਸੇਧ ਅਪਬ੍ਰਿਤ ਕੁਬਾਨੇ ॥ ਏ ਸਭ ਨਿਜ ਨਿਜ ਮਤ ਉਰਝਾਨੇ ਰੰਚਕ ਭੇਉ ਨ ਤਾ ਕਰ ਜਾਨਾ
॥ ਮੈ ਮੇਰੀ ਮੇ ਗਲਤ ਹੋਤ ਭੇ ਨਿਜ ਹੂੜਨ ਮੇ ਇਵੇ ਰੁਝਾਨਾ ॥੨॥ ਸਵਯੇ ॥ ਬਹੁਰ ਬੈਰਾਗ ਮਤ ਉਪਰਾਜਜੋ
ਰਾਮਾਨੰਦ ਤੇ ਆਦਿ ਸਿਆਨੇ ॥ ਤੇ ਭੀ ਪ੍ਰਭ ਆਗਿਆ ਤੇ ਭਿੰਨ ਹੁਵੇ ਯੋਗ ਬੈਰਾਗ ਦੁਹੁਨ ਬੰਧਾਨੇ ॥ ਇਨ ਤੇ
ਆਦਿ ਅਗਨਤ ਭਏ ਕੇਤੇ ਤੇਤੇ ਆਪਨ ਮਤ ਉਰਝਾਨੇ ॥ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਮਤ ਤੇ ਭਿੰਨ ਹ੍ਵੈ ਨਿਜ ਨਿਜ ਪੰਥ
ਚਲਾਵਤ ਆਨੇ ॥੩॥ ਸ੍ਵਯੇ ॥ ਕੋਊ ਕਾਨ ਫਰਾਵਤ ਭਸਮ ਲਗਾਵਤ ਸਿੰਙੀ ਵਾਵਤ ਨਾਥ ਸਦਾਹੀ ॥
ਕੋਊ ਪੂਜਤ ਸਿਲਾ ਦਿਗੰਬਰ ਮਉਨੀ ਨਖ ਅਰ ਜਟਾ ਬਢਾਵਤ ਬਾਹੀ ॥ ਕੋਈ ਕੁਚੀਲ ਜਲ ਦੇਖੇ ਡਰਪਤ
ਅਸੁਰ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤ ਹਾਥ ਕਾਸਾਹੀ ॥ ਬੇਦਹੁ ਦਈ ਬਿਗੂਤੇ ਦੁਰਜਨ ਫੁਮਨ ਦੰਡ ਉਚਿਸਟਨ ਖਾਂਹੀ ॥੪॥
ਸਵਯੇ ॥ ਗ੍ਰਿਹ ਗ੍ਰਿਹ ਜੋਖਤ ਗੁਰੂ ਸਦਾਵਤ ਅੰਤ ਕਾਲ ਯਮ ਪਾਸ ਫਹਾਹੀ ॥ ਯੋਗੀ ਜੰਗਮ ਸੰਨਜਾਸ ਬੈਰਾਗੀ
ਬ੍ਰਹਮਚਾਰਿ ਬੈਸਨੋ ਭੀਨਾਹੀ ॥ ਯਮਨ ਮਲੇਛ ਚੰਡਾਰ ਨ ਪੋਚਾ ਖਤ੍ਰੀ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਸੂਦ੍ਰ ਗਿਰਾਹੀ ॥ ਬੈਸਨ[੫]
ਬਾਨਪ੍ਰਹਸਤ ਪ੍ਰਮਹੰਸਾ ਕੋਲਿ ਕਿਰਾਤ ਭੀਲ ਭੀਨਾਹੀ[੬] ॥੫॥ ਸਵਯੇ ॥ ਨਾਸਤਕ ਨੀਚ ਨਿੰਦਕ ਅਪਰਾਧੀ
ਭੂਸਰ ਸਬਲ[੭] ਦ੍ਰੋਹੀ ਅਪਦਰਸਨ ॥ ਤ੍ਰਾਹਿ ਅਵਲੋਕਤ ਧਰਮ ਪਲਾਵਤ ਤਪ ਬ੍ਰਤ ਯਗ ਪੁੰਨ ਨ ਸ੍ਰਸਨ[੮] ॥
ਤੇ ਮਤ ਆਸੁਰੀ ਜਗਤ ਪ੍ਰਚੁਰ ਬਹੁ ਦੇਸ ਦੇਸ ਭ੍ਰਸਟਾ ਭਉ ਜਾਸਨ ॥ ਭੂੰਡੀ ਮਤ ਊਂਧੀ ਆਚਾਰਨ ਪ੍ਰਭ ਤੇ ਬੇ
ਮੁਖ ਨਰਕ ਕਉ ਪਹਾਸਨ ॥੬॥ ਸਵਯੇ ॥ ਕਾਹੂ ਕੰਠੀ ਕਾਠ ਕੋ ਮੇਲੀ ਮੁੰਦ੍ਰਾ ਤਿਲਕ ਛਾਪ ਬਹੁ ਲਾਵਤ ॥
ਪ੍ਰਤਮਾ ਪਾਵਨ ਮੇ ਸਭ ਉਰਝੇ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕਾਹੂ ਨਹ ਪਾਵਤ ॥ ਤਿਨ ਤੇ ਅਪਰ ਅਵਰ ਮਤ ਪ੍ਰਗਟਿਓ ਅਰਬਿਸ
ਮੋ ਮਲੇਛ ਸਦਾਵਤ ॥ ਤਿਨ ਭੀ ਅਵਰੋ ਰੀਤ ਉਪਰਾਜੀ ਲਿੰਗ ਰਹਿਤ ਗੋ ਦ੍ਰੋਹ ਅਪ੍ਰਮਾਨਤ[੯] ॥੭॥ ਊਂਧੀ ਮਤ
ਭੂੰਡੀ ਤਿਨ ਕ੍ਰਿਆ ਸ੍ਰੁਤਿ ਸਾਸਤ੍ਰ ਤੇ ਅਪ੍ਰ ਦ੍ਰਿੜਾਵਤ ॥ ਮਨਹ ਕਠੋਰ ਤਰੀਕਤ ਤੁਰਕਾ ਹਜ ਕਾਬੇ ਮੇ
ਹਰਿ ਠਹਰਾਵਤ ॥ ਰੋਜਾ ਬਾਂਗ ਨਮਾਜ ਮੁਸਲਾ ਕਪਟ ਦੰਭ ਅੰਤਰ ਅਧਮਾਵਤ ॥ ਆਤਮਘਾਤ ਕਰਤ ਨਿਤ
ਉਠਤੇ ਮੁਰਗੀ ਭੇਡ਼ ਬਿਸਮਿਲ ਕਰ ਘਾਵਤ ॥੮॥ ਸਵਯੇ ॥ ਈਦ ਬਕਰੀਦ ਉਸਟ ਅਸ੍ਰ ਘਾਵਤ ਤਾ ਕਹੁ
ਕਹਤ ਸਵਾਬ ਹਮ ਕੀਆ ॥ ਐਸੀ ਸਮਝ ਬਿਪਰੀਤ ਮਤ ਹੋਛੀ ਮਸਜਦ ਦੁਵਾਰ ਘਾਤ ਕਰ ਜੀਆ ॥
ਤਿਨ ਤੇ ਕਹਾਂ ਪ੍ਰਮਾਤਮ ਰਾਜੀ ਆਤਮਘਾਤੀ ਦ੍ਰੋਹ ਜਿਨ ਕੀਆ ॥ ਤੇ ਭੀ ਪ੍ਰਭ ਤੇ ਘੁਥੇ ਮੂੜਾ ਕਰ ਕਰ ਹੂੜ
ਖੁਆਰ ਭਏ ਮੀਆ ॥੯॥ ਸ੍ਵਯੇ ॥ ਦੇਵ ਦਈਤ ਦਾਨੂ ਆਸੁਰਾਦਿਕ ਰਾਛਸ ਜਮ ਗੰਧ੍ਰਬ ਸਿਧ ਚਾਰਨ ॥
ਕਿਮ ਪੁਰਸ ਗੁਹਜਕ ਕਾਲਕੇਯੰ ਨੇਵਾਤ ਕਵਚ ਇਤੇਯਾਦ ਬਿਚਾਰਨ ॥ ਤੇ ਭੀ ਬਿਰੋਧ ਬਾਦ ਮੋ ਰੁਧੇ ਬਾਦ
ਬਿਬਾਦ ਅਪਬਾਦਨ ਕਰਨ[੧੦] ॥ ਸ੍ਵਰਗ ਪੈਆਲ ਭੂਮਿ ਕੋ ਝਗਰਾ ਝਗਰਤ ਬੈਸ ਬੀਤਗੌ ਡਾੜਨ ॥੧੦॥
ਸ੍ਵਯੇ ॥ ਬਲ ਨਮੁਚਿ ਬ੍ਰਿਤਾ ਬਈਰੋਚਨ ਹ੍ਰਿਨਾਛ ਹ੍ਰਿਨਕਸਪ[ਹ] ਮਹਿ ਰਾਵਨ ॥ ਮਧੁ ਮਹਖਾ ਧੂਮ੍ਰਾਛ ਚੰਡ ਮੁੰਡਾ
ਰਕਤਬੀਜ ਰਕਤਛਕ ਰਾਵਨ ॥ ਚਿਛਰ ਸੁੰਭ ਅਨਸੁੰਭ ਮੇਘਨਾਦਨ ਮਕ੍ਰਾਛ ਅਛੈ ਘਟ ਸ੍ਰਾਵਨ ॥ ਬਾਨ ਕੰਸ
ਕੇਸੀ ਚੰਡੂਰ ਮੁਸਟਕ ਰਨਕਾ[੧੧] ਭਉਮ ਭੈਆਵਨ ॥੧੧॥ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਪਦ ਤੇ ਇਤਰ ਹੁਵੈ ਉਰਝ ਪਰੇ
ਪਰਪੰਚ ਅਸਾਰਨ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਏਕ ਤੁਕਾ ॥ ਸਵਯੇ ॥ ਇੰਦ ਕੁਬੇਰ ਬਰੁਨ ਧਰਮ ਦੇਵਨ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਅਧਾਰਾ (ਅਸ)
[੨]ਸੰਸਾਰਾ (ਅਸ)
[੩]ਲੀਯੋ (ਅਸ)
[੪]ਆਇਸ (ਖਕ, ਅਸ)
[੫]ਬੈਸਨੋ (ਅਸ)
[੬]ਭੀਮਾਂਹੀ (ਅਸ)
[੭]ਸਰਬ (ਅਸ), ਸਰਬਲ (ਖਕ)
[੮]ਨਸਟਾਸਨ (ਅਸ)
[੯]ਕਮਾਵਤ (ਅਸ)
[੧੦]ਕਾਰਨ (ਅਸ)
[੧੧]ਘੇਨੁਕ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਭਾਖੀ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਰਾਖੀ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ , ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ , ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਤੇ ਭੀ ਅਹੰ ਮਮੰ ਉਰਝਾਨੇ ॥ ਰਾਜਮ[੧] ਮਦ ਅਰੁ ਸ੍ਰੀ ਮਦ ਮਾਤੇ ਮੈ ਮੇਰੀ ਕਰਤੇ ਬੰਧਾਨੇ ॥ ਪ੍ਰਭਤਾ ਪਾਏ ਪਾਏ ਭਏ ਮਤਦ ਮਤ ਮਦਸਰ[੨] ਕਰ ਮਾਇਆ ਲਪਟਾਨੇ ॥ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਤੇ ਇਤ੍ਰ ਹੋਤ ਭੇ ਅਰਧ ਉਰਧ ਮੈ ਤੇਊ ਗਲਤਾਨੇ ॥੧੨॥ ਜੇਤਕ ਪ੍ਰਭ ਸਿਰਜੇ ਦੇਵ ਦਈਤਨ ਦੇਵਦਤ ਗੋਰਖ ਯਤ ਯੰਛਮ[੩] ॥ ਤੇ ਸਭ ਆਪਨ ਬਿਭਉ ਸੰਪਦ੍ਰਾ ਕਰ ਹਰ ਤੇ ਯਤ੍ਰ ਭਏ ਮਤਿ[ੳ] ਮਧਮ ॥ ਤਬ ਪ੍ਰਭ ਗੁਰ ਨਾਨਕ[੪] ਪਠਏ ਜਗਤ ਉਧਾਰਨ ਪਵਨ ਸੰਛਮ ॥ ਸਤਿਨਾਮ ਮਮ ਜਗਤ ਦ੍ਰਿੜਾਵਉ ਯਮ ਜਾਗਾਤ ਤੇ ਸ੍ਰਿਸਟ ਰਖੰਦਮ ॥੧੩॥ ਸ੍ਵਯੇ ॥ ਪ੍ਰਭ ਆਗਿਆ ਕਰ ਜਗ ਜੀਵਨ ਕਉ ਸਤਿਨਾਮ ਦੈ ਤਾਰ ਲੀਓ ॥ ਜੇ ਜੇ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਮਤ ਰੁਚੇ ਤੇ ਤੇ ਤਰੇ ਗੁਰਮੰਤ੍ਰ ਦੀਓ ॥ ਸਤਿਗੁਰ ਚਰਨ ਜਹਾਜ਼ ਚੜ ਪ੍ਰਾਨੀ ਸਬਦ ਨਿਰੰਜਨ ਪਾਰ ਕੀਓ ॥ ਭਉ ਬਾਰਿਧ ਗੋ ਪਦ ਵਤ ਤਰਗੇ ਸਤਿਨਾਮ ਦ੍ਰਿੜ ਧਾਰ ਹੀਓ ॥੧੪॥ ਚਤ੍ਰਦਸਕ ॥੧॥੦॥ ਸੋਰਹਾ ॥੩੦੬੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਤ੍ਰਹ ਦੂਜੀ ॥ ਸ੍ਵਯੇ ॥ ਬ੍ਰਿਧ ਖੰਭਯਚ ॥ ਸਤਿਨਾਮ ਉਪਦੇਸ ਦਿੜਾਯੋ[੫] ਸਤਸੰਗਤ ਸਿਖਯਨ[ਅ] ਪ੍ਰਤਿ ਦੀਨਾ ॥ ਵਾਹ ਵਾਹ ਪ੍ਰਭ ਸਿਫਤ ਸਲਾਹਨ ਗੁਰੂ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਕਰਨਾ ਬਹੁ ਕੀਨਾ ॥ ਸਤਸੰਗਤ ਪ੍ਰਤ[੬] ਦਾਨ ਦਿਵਾਯੋ ਵਾਹਗੁਰੂ ਪਦ ਬਿਮਲ ਸੁਖੀਨਾ ॥ ਸਿਖ ਮਰਾਲ ਨਾਮ ਪ੍ਰਭ ਮੁਕਤਾ ਗੁਰ ਦਾਤਾਰ ਦਾਨ ਹਰਿ ਦੀਨਾ ॥੧॥ ਤਿਨ ਕੇ ਪਗ ਲਾਗੇ ਜੇ ਜੀਆ ਤੇਤੇ ਤਰੇ ਸਨ ਕੁਟੰਬ ਸਬਾਏ ॥ ਸੁਨਤ ਕਥਤ ਕੀਰਤਨ ਅਰੁ ਜਾਪਨ ਵਾਹਗੁਰੂ ਜੇ ਮੁਖਹੁ ਅਲਾਏ ॥ ਪੁੰਨ ਰੂਪ ਪਾਵਨ ਦ੍ਰਸਨੀਅੰ ਸਾਧਸੰਗ ਮਿਲ ਗੁਰੂ ਧਿਆਏ ॥ ਦਸਕ ਰੂਪ ਧਰ ਆਪ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਰਾਜ ਜੋਗ ਹਰਿ ਭਗਤ ਕਮਾਏ ॥੨॥ ਬ੍ਰਿਧ ਖੰਭਾਯਚ ॥ ਸਵਯਾ ਪਦਾ ॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਜੇ ਜੇ ਅਸੁਰ ਪ੍ਰਭ ਸੰਤਨ ਦ੍ਰੋਹੀ ਹਰਿ ਮਾਰਗ ਮੇ ਬਿਘਨ ਕਰੰਤੇ ॥ ਤੇ ਤੇ ਦੁਸ੍ਰ ਪਛਾਰੇ ਸਤਿਗੁਰ ਮਨਾਇ ਭਗਵਤੀ ਸਿਮਰ ਭਗਵੰਤੇ ॥ ਭੂਸੁਰ ਗੋਦ੍ਰੋਹੀ ਜੇ ਦੁਸਟਨ ਧਰਮ ਜੁਧ ਕਰ ਅਸੁਰ ਦਲੰਤੇ ॥ ਸੁਧ ਸੁਧਾਰ ਬਰਨ ਆਸ੍ਰਮ ਕਉ ਮਥ ਕਰ ਤਤ ਖਾਲਸੇ ਮੰਤੇ ॥੩॥ ਬ੍ਰਿਧ ॥ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕੀ ਆਗਿਆ ਪਾਏ ਪ੍ਰਗਟ ਭਯੋ ਯਾ ਰੂਪ ਮੁਨਿਵਰ ਕੋ ॥ ਜਟਾ ਜੂਟ ਨਖ ਸਿਖ ਕਰ ਪਾਵਨ ਭਗਤ ਸੂਰ ਦੋਊ ਰੂਪ ਨਰਵਰ[ੲ] ਕੋ ॥ ਚਕ੍ਰਵੈ ਪਦ ਦਾਤ ਧੁਰ ਪਾਯੋ ਧਰਮਰਾਜ ਭੁੰਚਤ ਗਿਰਵਰ ਕੋ ॥ ਊਦੈ ਅਸਤ ਆਸਮੁਦ੍ਰ ਪ੍ਰਜੰਤੰ ਅਬਚਲ ਰਾਜ ਮਿਲ੍ਯੋ ਸੁਰਪੁਰ ਕੋ ॥੪॥ ਬ੍ਰਿਧ ॥ ਪੰਥ ਖਾਲਸਾ ਭਯੋ ਪੁਨੀਤਾ ਪ੍ਰਭ ਆਗਿਆ ਕਰ ਉਦਿਤ ਭਏ ॥ ਮਿਟਿਓ ਦੁਵੈਤ ਜਗਤ ਉਪਾਧਿਨ[ਸ] ਅਸੁਰ ਮਲੇਛ ਸਨ[੭] ਮੂਲ ਗਏ ॥ ਧਰਮ ਪੰਥ ਖਾਲਸ ਪ੍ਰਚੁਰ ਭ੍ਯੋ ਸਤ ਸ੍ਵਰੂਪ ਪੁੰਨਯ ਰੂਪ ਜਏ ॥ ਕਛ ਕੇਸ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਤ੍ਰੈ ਮੁਦ੍ਰਾ[ਹ] ਗੁਰ ਭਗਤਾ ਰਾਮਦਾਸ ਭਏ ॥੫॥ ਬ੍ਰਿਧ ਖੰਭਾਯਚ ॥ ਅਕਾਲ ਉਪਾਸਕ ਛਤ੍ਰੈ ਧਰਮਾ ਰਣ ਕਰ ਕਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਏ ॥ ਤਾ ਮਹ ਪੰਚ ਚਾਲੀਸ ਪ੍ਰਧਾਨਾ ਪੰਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਖਾਲਸਾ ਭਏ[੮] ॥ ਸ੍ਰੀ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਫਤਹ ਸਿੰਘ ਜੋਰਾਵਰ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਿਏ ॥ ਪੰਚਮ ਖਾਲਸਾ ਸਤਿਗੁਰ ਪੂਰਾ ਜਿਨ ਏ ਪੰਥ ਸੁਪੰਥ ਪ੍ਰਗਟਏ ॥੬॥ ਸ੍ਵਯੇ ਪਦ ਪੁੰਨੀਆ ਕੇ ॥ ਬ੍ਰਿਧ ॥ ਚਾਲੀਸ ਨਰ ਏ ਬੀਜ ਖਾਲਸਾ ਮੁਕਤੇ ਪਾਵਨ ਸਿੰਘ ਬਲੀ ॥ ਮਾਤ ਭਗਵਤੀ[੯] ਪਿਤਾ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਗੋਦ ਲੀਓ ਦੈ ਖਾਸ[੧੦] ਪਲੀ ॥ ਸਕਲ ਭ੍ਰਮ ਪਰਹਰ ਕਰ ਹਰਿ ਜਨ ਸਤਿਨਾਮ ਸੁਚ ਮੰਤ੍ਰ ਭਲੀ[੧੧] ॥ ਆਪ ਜਪਤ ਅਰੁ ਜਗਤ ਜਪਾਵਤ ਭਗਤ ਸਿਰੋਮਨ ਮਾਂਹ ਕਲੀ ॥੭॥੦॥ ਸਤਕ ॥੧॥ ਇਤ ਸ੍ਰੀ ਪੰਥ ਪ੍ਰਕਾਸ ਸੁਭ ਬੰਸ ਸਤਿਗੁਰ ਪਾਤਿਸਾਹੀ ਦਸਕ ਬਰਨਨੰ ਸੁਭੰ ॥੧॥ ਅਥ ਗ੍ਰੰਥ ਅਸਥਾਪਨ ਮਹਾਤਮ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਬਿਗ੍ਰਹ ਕਥਤੇ ॥ ਤ੍ਰ ਬਲ ॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਸਤਿਗੁਰ ਆਪਨਪੋ ਖਾਲਸੇ ਦੀਨਾ ਦੁਤੀਆ ਰੂਪ ਸਤਿਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥਾ ॥ ਬੋਲਨ ਸਤਿਗੁਰ ਸਬਦ ਸੰਭਾਖਨ ਨਾਮ ਗੁਬਿੰਦ ਕੀਰਤਨ ਸੰਥਾ ॥ ਗੁਨਾਨਬਾਦ ਪੁਨ ਸਿਫਤ ਸਲਾਹਨ ਊਠਤ ਬੈਠਤ ਸੈਨ ਕਰੰਥਾ ॥ ਪਾਵਨ ਪੰਥ ਖਾਲਸਾ ਪ੍ਰਗਟ੍ਯੋ ਚਾਰ ਬਰਨ ਆਸ੍ਰਮ ਸੁਭ ਪੰਥਾ ॥੧॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਇਨ ਕੇ ਦਰਸ ਸਤਿਗੁਰ ਕੋ ਦਰਸਨ ਬੋਲਨ ਗੁਰੂ ਸਬਦ ਗੁਰ ਗ੍ਰੰਥਾ ॥ ਦੁਆਦਸ ਰੂਪ ਸਤਿਗੁਰ ਏ ਕਹੀਅਤਿ ਦ੍ਵਾਦਸ ਭਾਨ ਪ੍ਰਗਟੇ[੧੨] ਹਰਿ ਸੰਤਾ ॥ ਪਰਤਖ੍ਯ ਕਲਾ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਧਣੀਛੈ ਗ੍ਰੰਥ ਪੰਥ ਖਾਲਸਾ ਵਰਤੰਤਾ ॥ ਦਾਸ ਗੋਬਿੰਦ ਫਤਹ ਸਤਿਗੁਰ ਕੌ ਖਾਲਸਾ ਗ੍ਰੰਥ ਗੁਰ ਰੂਪ ਬਦੰਤਾ ॥੨॥ ਦੁਪਦਾ ॥੧॥ ਸਤਿਗੁਰ ਬਿਗ੍ਰਹ ਗ੍ਰੰਥ ਬਿਰਚਿਤੰ ਸੁਭੰ ॥੧॥੩੦੬੩॥ ਅਥ ਸਮਰ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਮਹਾਸਯ ਅਰੁ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਕਥਤੇ ॥ ਤ੍ਰ ਬਲ ॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਗਰੁੜਾਸਤ੍ਰ ਸੋ ਰਖਛ ਦੇਵਨ ਭਯੋ ਸਰਪ ਤ੍ਰਾਸ ਭਗਵੰਤ ਹਰੇ ॥ ਕੀਨਜ ਪਰਤ੍ਰਾਨ ਸੁਰਗਨ ਭਟ ਸਗਰੇ ਗਰੁੜ ਆਸਤ੍ਰ ਕਰ ਤ੍ਰਾਨ ਕਰੇ ॥ ਨਾਮ ਰੂਪ ਆਯੁਧ ਪ੍ਰਭ ਪਾਰਖਦ ਚਤੁਰ ਬਿਗ੍ਰਹ ਰੂਪ ਬਰੇ ॥ ਦਰਸਨ ਪਰਸਨ ਧਾਰਨ ਸ੍ਰਵਨਨ ਮਨਨ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[1]ਰਾਜਸ (ਅਸ)
[2]ਮਤਸਰ (ਖਕ)
[3]ਯੰਗਮ (ਖਕ, ਅਸ)
[4]ਨਾਨਕ ਕੋ (ਅਸ)
[5]ਦ੍ਰਿੜਾਯੋ (ਅਸ)
[6]ਪ੍ਰਭ (ਖਕ, ਅਸ)
[7]ਮਲੇਛਨ (ਖਕ, ਅਸ)
[8]ਠਏ (ਖਕ, ਅਸ)
[9]ਭਗੌਤੀ (ਖਕ)
[10]ਖਾਲਸ (ਖਕ)
[11]ਬਲੀ (ਖਕ, ਅਸ)
[12]ਪ੍ਰਗਟਜੋ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਮਦ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸਿਖਜ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਨ੍ਰਵ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ , ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਉਪਧਾਨ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਮੁੰਦ੍ਰਾ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਅਧਜਾਸਨ ਕਰਤ ਤਰੇ ॥੧॥ ਜੇ ਜੇ ਆਸਰੈ ਭਗਵਤ ਲੀਨਾ ਤੇ ਤੇ ਸਭ ਬਿਧ ਪਾਰ ਪਰੇ ॥ ਜਰਾ ਮਰਾ ਤ੍ਰੈਤਾਪ ਤ੍ਰੈ ਬਜਾਧਾ ਇਨ ਤੇ ਲੇ ਸਭ ਦੋਖ ਜਰੇ ॥ ਬਿਗਤ ਪਾਪ ਪੁਨਯ ਮੈ ਦਰਸਤ ਜੇ ਪਾਨੀ ਯਾ ਬ੍ਰਿਤ ਧਰੇ ॥ ਨਾਮ ਰੂਪ ਆਯੁਧ ਹਰ ਪਾਰਸਦ ਇਨ ਕੋ ਸੇਵਨ ਜਪਨ ਕਰੇ ॥੩॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਤੇ ਜਨ ਹਰਿ ਕੇ ਪਾਰਸਦ ਹੋਵਤ ਯਾ ਮੈ ਸੰਸੈ ਨਾਹ ਕਰੇ ॥ ਜੇ ਹਰਿ ਕਉ ਚਾਹਤ ਪ੍ਰੇਮੀ ਤਾ ਕਉ ਚਾਹਤ ਆਪ ਹਰੇ ॥ ਰੀਤ ਪੁਨੀਤਨ ਸਾਧੂ ਜਾਨਹੁ ਜਿਮ ਭ੍ਰਿੰਗੀ ਭੈ ਕੀਟ ਤਰੇ ॥ ਓਤਪੋਤ ਸੁਆਮੀ ਸੇਵਕ ਬਦ ਸੁਆਮੀ ਸੇਵ ਚਾਹ ਧੁਰੇ ॥੩॥ ਅਥ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਮਰ ਕਬਿ ਉਚਰਤ ਸਭ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਹਰੀ ॥ ਦਿਬਾਸਤ੍ਰ ਪ੍ਰਹਾਰ ਅਰੁ ਬਾਰੁਨ ਜੂਝ ਸੁਰਾਸੁਰ ਸਮਰ ਕਰੀ ॥ ਯਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਤੇ ਅਵਰ ਪ੍ਰਸੰਗਨ ਭਾਖੋ ਤ੍ਰ ਬਲਾ ਸਮਰ ਖਰੀ ॥ ਗਿਆਨ ਬਿਗਿਆਨ ਬਿਬੇਕ ਅਬਿਬੇਕ ਭਯੋ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਯਾ ਬਿਧ ਬਿਗਰੀ ॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਬਿਬੇਕ ਅਬਿਬੇਕ ਸੇਨਾਨੀ ਸੁਭਟ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤ੍ਰੀ ਧੁਜਨੀ ॥ ਤਾ ਕੋ ਨਾਮ ਬਰਗ ਅਰੁ ਆਯੁਧ ਭੂਸਨ ਬਸਨ ਪ੍ਰਿਥਕ ਬਰਨੀ ॥ ਏ ਦੋ ਬਲੀ ਅਜੈ ਜਗ ਜਨੀਅਤ ਤਾਹ ਲੁਝਾਵਤ ਅਗਮ ਧਨੀ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਬਿਬੇਕ ਸਰ ਸਾਂਧਿਓ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਅਬਿਬੇਕ ਗਨੀ ॥੫॥ ਯਾ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਤ੍ਰ ਬਲ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰ ਪ੍ਰਿਥਕ ਪ੍ਰਿਥਕ ਭਾਖੋ ਸਭ ਹੀ ॥ ਸਮਰ ਕਾਂਡ ਬਿਜੈ ਭਗਵਤ ਕੋ ਦੇਵਰਾਜ ਕੋ ਰਾਜ ਸਹੀ ॥ ਅਸੁਰਨ ਨਿਧਨ ਨਿਧਨ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦਨ ਨ੍ਰਿਪ ਅਬਿਬੇਕ ਕੋ ਹਾਰ ਕਹੀ ॥ ਧਾਰ ਧਿਆਨ ਹ੍ਰਿਦੈ ਸ੍ਰਬਲੋਹੰ ਮਾਤ ਸਾਰਦਾ ਸਰਨ ਅਹੀ ॥੬॥ ਛਕਾ ॥ ਕਬਿ ਬਾਚ ॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਅਥ ਸਮ੍ਰ ਪਖਿਆਨ ਕਥਤੇ ॥ ਬਾਰਨ ਭਯੋ ਉਰਗਾਸਤ੍ਰ ਨਿਸਾਚਰ ਗਰੁੜਾਸਤ੍ਰ ਕਰ ਆਸਤ੍ਰ ਬਿਜੈ ॥ ਬਹੁਰ ਕੋਪ ਕੀਨਜੋ ਸੁਰ ਕੰਟਕ ਕਾਲਕੂਟ ਸਰ ਦੈਤ ਰੁਝੇ ॥ ਭੀਖਮ ਮਹਾ ਘੋਰ ਸਰ ਬਿਸੀਅਰ ਕਾਲ ਰੂਪ ਧਰ ਬਾਨ ਲੁਝੇ ॥ ਹਾਹਾਕਾਰ ਦੇਵ ਪ੍ਰਤਨਾ ਮਹ ਕਾਲਕੂਟ ਕਰ ਭਟਨ ਜੁਝੇਂ ॥੧॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਅਨੰਤ ਤੁਕੀਆ ॥ ਭੀਖਮ ਘੋਰ ਕਾਲਕੂਟ ਸਰ ਦਸੋ ਦਿਸਾ ਧਾਰਾ ਬਰਸੈ ॥ ਅੰਧਕਾਰ ਦਿਸਨ ਮੋ ਫੈਲਜੋ ਕਾਲਕੂਟ ਸਰ ਪ੍ਰਲੈ ਪਰੈ ॥ ਮਾਰੁਤ ਬਾਰ[੧] ਕਾਲਕੂਟ ਜੁਤ ਘੇਰ ਘੇਰ ਪ੍ਰਤਨਾ ਸੰਘਰੈ ॥ ਬਿਸ ਕਰ ਸਨੀ ਬਾਯੁ ਅਰੁ ਬਾਰੂ ਤਾ ਸੰਗ ਪ੍ਰਤਨਾ ਦੇਵ ਹਨੀ ॥੨॥ ਅੰਧ ਧੁੰਧ ਭੀਖਨ ਭਉ ਸਗਰੇ ਕਾਲਕੂਟ ਸਰ ਝੜ ਬਰਸੈ ॥ ਮੋਹਿਤ ਭਈ ਦੇਵ ਪ੍ਰਤਨਾ ਸਭ ਬਿਸ ਕਰ ਸੁਰ ਗਨ ਚਮੂੰ ਨਸੇ ॥ ਹਾਲ ਚਾਲ ਚਹੂ ਚਕ ਹੋਤ ਭਯੋ ਧਰਨਿ ਗਗਨ ਨਗ ਰਾਜ ਕਪੇ ॥ ਹਾਹਾਕਾਰ ਹੋਤ ਭਯੋ ਸਾਰੇ ਕਾਲ ਕੂਟ ਸਰ ਨਿਧਨ ਕਰੇ ॥੩॥ ਜੁਵਾਲਾ ਪ੍ਰਬਲ ਬਿਸਕਰ ਦਿਸ ਫੈਲਜੋ ਅਸ ਗਜ ਰਥ ਪੈਦਲ[ੳ] ਬਿਚਲੇ ॥ ਭਾਜ ਚਲੀ ਪ੍ਰਤਨਾ ਦੇਵਨ ਕੋ[੨] ਕਾਹੂ ਨ ਧੀਰਜ ਨੈਕ ਧਰੇ ॥ ਅਕਸਮਾਤ ਵਪ[੩] ਭਟਨ ਕਰ ਅਨਲ ਬਿਖੀ ਤਨ ਤੇ ਪ੍ਰਗਟੇ ॥ ਮੰਤ੍ਰ ਸਕਤ ਕਰ ਕਾਲਕੂਟ ਸਰ ਫੈਲ ਪਰਜੋ ਬਹੁ ਭੀਰ ਘਟੀ[ਅ] ॥ ਕਾਲਕੂਟ ਕਰ ਦੇਵਨ ਅਕਾਲ ਹਰਿ ਸਰਨਾਗਤ ਭਾਜ ਪੜੇ ॥ ਕੀਜੈ ਰਖਛ ਕਾਲਕੂਟ ਤੇ ਨਿਧਨ ਹੋਤ ਹੈ ਦੇਵ ਸਬੈ ॥ ਪਰਮਪਰਾਏ ਰਛ ਸੁਰ ਕੀਨਾ ਕਾਲ ਜਾਲ ਤੇ ਦੇਵ ਰਖੇ ॥ ਆਸਰ ਏਕ ਸਰਨ ਪ੍ਰਭ ਥਾਰੀ ਕਰ ਮਸਤਕ ਦੈ ਰਛ ਕਰੈ ॥੫॥ ਪ੍ਰਬਲ ਹੋਤ ਏ ਰਾਖਛਸ ਰਨਕਰ ਦੇਵ ਚਮੂ ਕਹ ਪੀੜ ਡਰੇ ॥ ਕਾਲਕੂਟ ਸਰ ਮੰਤ੍ਰ ਸਕਤ ਕਰ ਨਿਧਨ ਭਏ ਸੁਰ ਸੈਨ ਘਨੇ ॥ ਅਛਤ ਸਿੰਘ ਸਿੰਘ ਸੁਅਨ ਕਹ ਮੀਡਕ ਬਪੁਰਾ ਗ੍ਰਾਸ ਕਰੇ ॥ ਛਉਨ ਬੇਆਘ੍ਰ ਕਹ ਮੂਸਾ ਗ੍ਰਾਸ ਬੇ ਆਘ੍ਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਤੇ ਨਾਹ ਡਰੇ ॥੬॥ ਸੁਰ ਅਧੀਨ ਸਰਨ ਪ੍ਰਭ ਥਾਰੀ ਕੀਜੈ ਰਖਛ ਹੋ ਆਦ ਹਰੀ ॥ ਪਾਹ ਪਾਹ ਸਰਨਾਗਤ ਆਏ ਸਰਨ ਪੜੇ ਕੀ ਲਾਜ ਬੜੀ ॥ ਹਾਲ ਬੇਹਾਲ ਦੇਵਨ ਪਿਖ ਭਗਵਤ ਹੂਹ ਸਬਦ ਮੁਖਹੁ ਉਚਰੇ ॥ ਸੀਤਲ ਮੰਦ ਸੁਗੰਧ ਬਿਆਰਨ ਸਮਰ ਭੂਮ ਮਹ ਰੁਚਿਰ ਬਹੈ ॥੭॥ ਬਰਨ ਭਯੋ ਬਾਨ ਬਿਸੀ ਨਿਸਚਰ ਦਿਸਾ ਪ੍ਰਕਾਸ ਭਯੋ ਰਛ ਕਰੇ ॥ ਬਾਰ ਸੁਧਾ ਸਮ ਰੰਗ ਭੂਮਿ ਮਹ ਵਰਸਤ ਭਯੋ ਸਰ ਕੂਟ ਹਹੇ[੪] ॥ ਦੇਵਨ ਮਨ ਅਨੰਦ ਹੋਤ ਭਯੋ ਰੋਮ ਰੋਮ ਪ੍ਰਭ ਸੀਤ ਪੜੀ ॥ ਜੁਆਲਾ ਅਨਲ ਬਾਯੂ ਬਿਸ ਬਾਰਨ ਬਾਰਨ ਭਯੋ ਪ੍ਰਭ ਰਛ ਕਰੀ ॥੮॥ ਸੁਧਾ ਸੀਚ ਪ੍ਰਤਨਾ ਸੁਰ ਨਿਰਮਲ ਹੋਤ ਭਏ ਦੇਵਨ ਸਗਰੇ ॥ ਮੋਹਤ ਜੇਤੇ ਮੁਰਛਿਤ ਸੁਰ ਗਨ ਚੇਤ ਉਠਜੋ ਪੁਨ ਸਮਰ ਰੁਪੇ ॥ ਜੈ ਜੈ ਕਾਰ ਦੇਵ ਗਨ ਉਚਰਤ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਗੀਤ ਉਚਰੇ ॥ ਆਦਿ ਮਧ ਅੰਤ ਪ੍ਰਭ ਰਖਛਕ ਕਾਲ ਦੇਸ ਸਭ ਤੁਹੀ ਹਰੇ ॥੯॥ ਪ੍ਰਾਨ ਦਾਨ[ੲ] ਦੇਵਨ ਪ੍ਰਭ ਦੀਨਾ ਕਾਲਕੂਟ ਤੇ ਦੇਵ ਛਮੈ ॥ ਆਪਨੇ ਜਨ ਕੀ ਆਪ ਪ੍ਰਭ ਰਾਖਤ ਸ੍ਰੁਤਿ ਸਾਸਤ੍ਰ ਮੁਨਿ ਜਨ ਉਚਰੇ ॥ ਅਸਕਹ ਸੁਰ ਪ੍ਰਤਛਣ ਪ੍ਰਭ ਕੀਨਾ ਗੀਤ ਨਾਦ ਅਸਤੋਤ੍ਰ ਭਨੇ ॥ ਪੁਨ ਪੁਨ ਪਦਸਰੋਜ ਹਰਿ ਬੰਦਤ ਸਰਨ ਸਰਨ ਰਰ ਦੇਵ ਸਬੈ ॥੧੦॥ ਰਛ ਰਛ ਬੋਲੇ ਜਗ ਬੰਦਨ ਤੁਮ ਮਮ ਪਿਆਰੇ ਸੁਹ੍ਰਿਦ ਜਨੇ ॥ ਦਾਸ ਪ੍ਰੇਅ[੫] ਮਮ ਪ੍ਰਾਨ ਪਿਆਰੋ ਹਨੋ ਦੁਸਟ ਤਵ ਰਛ ਕਰੋ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[1]ਬਾਨ (ਅਸ)
[2]ਕੀ (ਖਕ, ਅਸ)
[3]ਅਕਸਮਾਤ੍ਰ ਭਵ ਪਾਇ (ਅਸ)
[4]ਹਰੇ (ਅਸ)
[5]ਪ੍ਰੇਮ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ‘ਪੰਦਲ’ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ‘ਘਰੀ’ ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

॥ ਅਸ ਪਿਖ ਅਸੁਰ ਛੋਭ ਚਿਤ ਕੀਨਜੋ ਸੁਰਨ ਜੀਤ ਨਿਜ ਹਾਰ ਪਿਖੇ ॥ ਕੋਟ ਉਪਾਏ ਕਰਤ ਹਉ ਥਾਕਜੋ ਮੋ ਸੋ ਦੇਵ ਨ ਜਾਤ ਹਨੇ ॥੧੧॥ ਚਿਰੰਕਾਲ ਸੋ ਜੁਧ ਠਠਜੋ ਮਮ ਨਿਧਨ ਸੁਰਾਰਦਨ ਸਭੀ ਭਏ ॥ ਜਦ ਕਦ ਸੁਰ ਜੀਤਹਗੇ ਮੋਕਉ ਦਾਨਵ ਕੁਲ ਸਭ ਹਤਨ ਕਰੇ ॥ ਅਬ ਹਉ ਨਿਜ ਪਉਰਖ ਬਲ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮ ਮੰਡੇਹੋ ਸਮਰ ਘੋਰ ਹਰਿ ਸੰਗੇ ॥ ਲਰ ਮਰ ਕਰ ਭਵ[੬] ਕੋ ਤਰ ਜੈ ਹੈ ਦੇਹ ਅਨਿਤ ਕੋ ਬਿਸਵਾਸ ਨਹੀ ॥ ਸੁਰ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਸਮਰ[੧] ਤੇ ਡਰਪੇ ਪਗ ਆਗੇ ਜਸ ਧਰਮ ਰਹੇ ॥ ਪਗ ਪਾਛੇ ਹਾਸੀ ਅਪ ਮ੍ਰਿਤਾ ਨਰਕ ਬਾਸ ਕਾਲੰਕ ਲਗੇ ॥ ਸਤੀ ਸੂਰ ਕੋ ਬ੍ਰਤ ਭਾਰੀ ਛੈ ਜਰੇ ਮਰੇ ਬਿਨ ਸਿਧ ਨ ਹੋਈ ॥ ਖੜਗ ਫੜੇ ਕੋ ਲਾਜ ਬਡ ਜਨੀਅਤ ਮਾਰੇ ਮਰੇ ਬਿਨ ਸੁਧ ਨ ਕੋਈ ॥੧੩॥੩੦੬੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਤ੍ਰਹ ਦੂਜੀ ॥ ਸਮ ਤੁਕੀਆ ॥ ਅਸ ਮਨ ਬਿਖੈ ਬਿਓਤ ਕਰ ਨਿਸਚਰ ਬਿਆਧ ਅਸਤ੍ਰ ਹਰਿ ਓਰ ਪਠੇ ॥ ਆਧ ਬਿਆਧ ਤ੍ਰਿਬਿਆਧ ਉਪਾਧਨ ਤੀਛਨ ਘੋਰ ਸਰ ਓਘ ਸੁਠੇ ॥ ਕਾਲ ਰੂਪ ਭੀਖਮ ਸਰ ਬਿਆਧਨ ਏਕ ਅਨੇਕ ਹੁਇ ਬਾਨ ਬੁਠੇ ॥ ਅਸੰਖ ਰੂਪ ਅਨਗਨ ਧਰ ਨਾਨਾ ਬਿਆਧ ਹੁਇ ਚਮੂੰ ਘੁਟੇ ॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਦਿਸ ਬਿਦਿਸਾ ਰੁਕਜੋ ਬਿਆਧਨ ਕਰ ਘੇਰ ਘੇਰ ਦੇਵਨ ਗ੍ਰਸੇ ॥ ਜਾ ਤਨ ਲਗੈ ਸੋ ਤਤਛਿਨ ਗ੍ਰਾਸੈ ਬਿਲੰਬ ਨ ਲਾਵਤ ਬੇਗ ਨਸੇ ॥ ਜੋ ਕ੍ਰਮ ਕ੍ਰਮ ਕਰ ਆਧ ਬਿਆਧਨ ਨਾਮ ਬਰਗ ਜੋ ਕਬਿ ਬਰਨੇ ॥ ਬਢੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਾਰਤਾ ਗ੍ਰੰਥਨ ਸਕੁਚਜੋ ਕਥਤ ਬਿਆਧਨ ਨਿਰਨੇ ॥੨॥ ਅਸ ਗਜ ਰਥੀ ਪੈਦਲ ਕਹੁ ਬਿਆਪਿਓ ਆਧ ਬਿਆਧ ਸਰ ਕਾਲ ਚਿਹਨ ॥ ਤਤਕਾਲ ਹੀ ਗ੍ਰਾਸ ਕਰਜੋ ਪ੍ਰਤਨਾ ਬਹੁ ਸੂਰ ਬਿਆਧਨ ਤੇ ਦਹਨ ॥ ਅਸ ਪੇਖ ਕ੍ਰਿਪਾਨਿਧਿ ਦੇਵ ਦਸਾ ਕਰੁਨਾਕਰ ਦੇਵ ਦਇਆਲ ਢਰਨ ॥ ਅਉਸਦੀ ਬਾਨ ਹੁੰਕਾਰਨ ਤੇ ਪ੍ਰਗਟਜੋ ਦੇਵਨ ਹਿਤ ਸ੍ਰੀ ਕੰਜ ਚਰਨ ॥੩॥ ਸਰਬ ਭੇਖਜ ਰੂਪ ਅਨੂਪ ਧਰਜੋ ਸਿਲ ਬਿਸਲ ਆਦਿ ਪ੍ਰਗਟੇ ਸਭਹੀ ॥ ਜਾਤਨ ਰੋਗ ਗ੍ਰਸਤੇ ਆਕੁਲ[੨] ਤਾ ਤਨ ਬੇਆਰਨ[੩] ਕਰ ਫਬ ਹੀ ॥ ਮ੍ਰਿਤਕ ਬ੍ਰਿਨੀ ਜੇਤਕ ਭਟ ਮੁਰਛਿਤ ਤੇਤੇ ਚੇਤਨ ਭੇ ਤਬਹੀ ॥ ਗਹ ਗਹ ਧਨੁਸ ਬਾਨ ਲਲਕਾਰਤ ਨ੍ਰਿਮਲ ਅੰਗ ਬਿਮਲ ਫਬ ਹੀ ॥ ਬਹੁਰ ਕੋਪ ਕੀਨੋ ਦੇਵਾਰਦਨ ਤਮ ਆਯੁਧ ਕਰ ਚਮੂੰ ਘਿਰੇ ॥ ਦਿਸ ਬਿਦਿਸਾ ਅੰਧ ਘੋਰ ਤੇ ਰੋਕ ਲੀਸ ਪ੍ਰਤਨਾ ਸਗਰੇ ॥ ਭੀਮ ਕਰਾਲ ਰਾਖਛਸ ਤਮ ਰੂਪੀ ਪ੍ਰਗਟਤ ਭੇ ਸਰ ਅੰਧ ਪੜੇ ॥ ਪਿਲਚ ਪਿਲਚ ਦੇਵਨ ਗੋ ਨਿਸਚਰ ਗਹ ਗਹ ਸੁਰਗਨ ਭਖਛ ਕਰੇ ॥੫॥ ਅਨਗਨ ਅਨੀ ਰਾਖਛਾ ਸਸਤ੍ਰ ਕਰ ਨਿਧਨ ਹੋਤ ਭਏ ਬੀਰ ਜਿਤੇ ॥ ਲੂਟ ਕੂਟਨਾ ਪ੍ਰਤਨਾ ਦੇਵਨ ਭਯੋ ਤਮ ਆਯੁਧ ਕਰ ਦੇਵ ਤਿਤੇ ॥ ਚਤੁਰੰਗਨ ਗ੍ਰਾਸਜੋ ਤਮ ਬਾਨਨ ਅੰਧ ਧੁੰਧ ਕਰ ਅਨੀ ਹਤੇ ॥ ਘੋਰ ਕਸਟ ਦੇ ਚਮੂ ਬਿਦਾਰਤ ਹਾਹਾਕਾਰ ਸੁਰ ਕਰਤ ਬਿਤੇ ॥੬॥ ਕੁਪੇ ਜਗਦੀਸ ਸੂਰ ਬਾਨ ਲੈ ਕਰੀ ਰਛ ਪ੍ਰਭ ਦੇਵ ਸਭੇ ॥ ਤਮ ਗ੍ਰਾਸਤ ਭਯੋ ਸੂਰ ਅਸਤ੍ਰ ਕਰ ਦੈਤ ਮਾਯਾਵੀ ਨਿਧਨ ਤਬੇ ॥ ਬਾਰਨ ਭਯੋ ਤਮ ਅਸਤ੍ਰ ਨਿਸਾਚਰ ਸੂਰ ਅਸਤ੍ਰ ਕਰ ਅਸੁਰ ਦਬੇ ॥ ਨਿਰਮਲ ਦਿਸਾ ਹੋਤ ਭਈ ਸਗਰੀ ਕੋਟ ਭਾਨ ਮਨੋ ਪੁੰਖ ਫਬੇ ॥੭॥ ਕਰਜੋ ਪਰਤ੍ਰਾਨ ਤਮਾਸਤ੍ਰ ਤੇ ਦਾਸ ਜਾਨ ਪ੍ਰਭ ਰਛ ਕਰੀ ॥ ਗ੍ਰਾਸਤ ਦੈਤ ਤਮ ਰੂਪ ਨਿਸਾਚਰ ਮਾਯਾ ਦੈਤ ਪ੍ਰਭੁ ਛਿਨਕ ਹਰੀ ॥ ਬਿਨਸਜੋ ਤਮ ਮਿਟਿਓ ਅੰਧੇਰਾ ਭਾਨ ਮਯੰਕ ਸਮਸਰੀ ਪਰੀ ॥ ਦੇਵਨ ਹਰਸ ਆਨੰਦ ਕੁਲਾਹਲ ਦੈਤ ਅਨੀ ਸਭ ਸੋਕ ਭਰੀ ॥੮॥ ਬਿਸਮੈ ਭਯੋ ਪੇਖ ਕਉਤਕ ਕੌ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਮਨ ਰੋਸ ਜਗਜੋ ॥ ਦਾਤਨ ਸਾਥ ਓਸ੍ਰਿ ਦੋਊ ਚਾਬਤ ਕਰ ਮੀਜਤ ਦੋਊ ਸੋਕ ਪਗਜੋ ॥ ਟਕਟਕ ਲਗੀ ਚੇਤਨੁ[੪] ਨਿਸਚਰ ਮਾਨਹੁ ਮਗਹ ਮੂਰੀ ਠਗਜੋ ॥ ਬਹੁਰ ਚੇਤ ਕਰ ਕੁਪਜੋ ਮੋਹਨਾਸਤ੍ਰ ਲੈ ਸੁਰਨ ਤਗਜੋ ॥੯॥ ਪੁੰਖਾਨ ਪੁੰਖ ਅਨਗਨ ਭਯੋ ਬਾਨਨ ਮੋਹਨ ਰੂਪ ਧਰ ਸਭੀ ਮੋਹੇ ॥ ਦੇਵ ਚਮੂੰ ਗੰਧ੍ਰਬ ਜਛ ਕਿੰਨਰ ਚਾਰਨ ਸਿਧ ਗਨ ਸਕਲ ਦਹੇ ॥ ਬਿਦਿਯਾਧਰੀ ਕਿੰਨਰੀ ਅਛਰਨ ਬਡੇ ਬਡੇ ਅੰਸਕ ਹੂ ਖੂਹੇ[੫] ॥ ਨਰ ਬਪੁਰੇ ਕਿਹ ਮਾਹਿ ਗਨਾਵਤ ਭੂਤ ਪਈਸਾਚ ਮਸਾਨ ਖਹੇ ॥੧੦॥ ਮੋਹਨਾਸਤ੍ਰ ਕਰ ਸਭੀ ਮੋਹਤ ਭਏ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਜੁਤ ਮੋਹ ਗਏ ॥ ਸਿਲਾ ਵਤ ਚਿਤ[੬] ਸਮਾਨ ਹੋਤ ਭੇ ਜਹ ਤੇ[੭] ਤਹੀ ਬਿਮਾਨ ਭਏ ॥ ਟਕਟਕ ਲਗੀ ਪੌਰਖ ਨ ਬਸਾਤੋ ਅੰਗ ਅੰਗ ਸਭ ਸਿਥਲ ਭਏ ॥ ਰੋਮ ਰੋਮ ਪ੍ਰਤ ਲੋਮ ਲੋਮ ਮਹ ਮੋਹਨਾਸਤ੍ਰ ਕਰ ਦੇਵ ਘਏ ॥੧੧॥ ਰੁਕਗੀ ਦਿਸਾ ਬਿਦਿਸਾ ਗਗਨ ਛਿਤ ਬਾਯੁ[੮] ਨੀਰ ਚਰ ਅਚਰ ਸਭੀ ॥ ਮੋਹਨਾਸਤ੍ਰ ਕਰ ਮੋਹ ਗਏ ਸਭ ਠਉਰ ਠਉਰ ਮਗ ਰੁਕੀ ਤਭੀ ॥ ਚਲਤ ਨ ਪਉਰਖ ਦੇਵ ਦੇਵੇਸਹ ਹਸਤ ਪਾਦ ਤੇ ਸਿਥਲ ਸਭੀ ॥ ਨੈਨ ਬੈਨ ਅੰਗ ਅੰਗਨ ਮੋਹੇ ਅਸ ਕਉਤਕ ਨਹ ਭਯੋ ਕਬੀ ॥੧੨॥ ਦੇਵ ਦਸਾ ਪੇਖ ਜਗਤਾਰਨ ਹੁੰਕਾਰਨ[ਅ] ਤੇ ਬਾਨ ਪ੍ਰਗਟਜੋ ॥ ਉਚਾਟਨਾਸਤ੍ਰ ਘੋਰ ਦਾਰੁਨ ਸਰ ਦੀਹ ਭੈਆਨਕ ਤੇਜੋ ਅਟੇ[੯] ॥ ਨਾਨ ਵਪ ਕਰਿ ਫੈਲ ਪਠਜੋ ਸਰ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਰਨ (ਅਸ)
[੨]ਬੇਆਕੁਲ (ਅਸ)
[੩]ਸੰਜੀਵਨ (ਅਸ)
[੪]ਚਿਤੌਨੀ (ਅਸ)
[੫]ਦੁਖ ਹੇ (ਅਸ)
[੬]ਚਿਤ੍ਰ (ਅਸ)
[੭]ਕੇ (ਅਸ)
[੮]ਤੇਜਮਏ (ਖਕ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਹੁੰਕਕਾਰਨ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਬਾਏਜੂ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ , ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਏਕ ਅਨੇਕ ਹੁਇ ਅਸਤ੍ਰ ਛੁਟੇ ॥ ਬਾਰਨ ਬਾਨ ਭਯੋ ਮੋਹਨਾਸਤ੍ਰ ਰਿਪੁ ਨ੍ਰਿਬੰਧਨ ਸੁਰ ਗਨ ਸਿਮ੍ਟੇ ॥੧੩॥ ਗ੍ਰਾਸ ਲੀਨ ਮਾਇਆ ਨਿਸਚਰ ਸਭ ਤੇਜ ਰੂਪ ਸਰ ਰਛ ਕਰੇ ॥ ਉਚਾਟਨ ਥਾਨ ਜਗਦੀਸ ਮਹਾਂ ਪ੍ਰਭ ਮੋਹਨਾਸਤ੍ਰ ਰਿਪ ਸੀਘ੍ਰ[ੳ] ਹਰੇ ॥ ਭਯੋ ਪ੍ਰਕਾਸ ਦਿਸਾ ਸਭ ਨਿਰਮਲ ਸੁਰ ਗਨ ਸਭ ਉਛਾਹ ਭਰੇ ॥ ਕਉਤਕ ਪੇਖ ਅਸੁਰ ਛੋਭ ਕੀਨਾ ਮੋਹਨਾਸਤ੍ਰ ਸਭ ਭੰਗ ਡਰੇ ॥੧੪॥੦॥੩੦੬੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਰਸਾਲੂ ॥ ਬਹੁਰ ਰੋਸ ਕੀਨਜੋ ਦਨ ਪੁੰਗਵ ਮਾਰਨਾਸਤ੍ਰ ਅਭਿਮੰਤ੍ਰ ਕਰਜੋ ॥ ਕਰਜੋ ਪ੍ਰਹਾਰ ਦੇਵਨ ਪ੍ਰਤ ਸਾਇਕ ਕਾਲ ਰੂਪ ਹੁਇ ਬਾਨ ਪਰਿਓ ॥ ਏਕ ਤੇ ਦਸ ਦਸ ਤੇ ਸੌ ਹੋਵਤ ਸਉ ਤੈ ਸਹੰਸ੍ਰ ਭਯੋ ਪਸਰਜੋ ॥ ਸਹੰਸ੍ਰ ਤੇ ਲਛ ਭਯੋ ਸਰ ਜਾਲਨ ਕੋਟਨ ਕੋਟ ਛੁਟ[ਅ] ਦਿਸਾ ਭਰਜੋ ॥੧॥ ਰਸਾਲੂ ॥ ਪੁੰਖਾਨ ਪੁੰਖ ਕਾਲਾਸਤ੍ਰ ਜਗ ਦੀਸਤ ਦਿਸ ਬਿਦਿਸ ਸਭ ਠਉਰ ਰੁਕਜੋ ॥ ਥਰਹਰ[੧] ਮੇਰ ਸਿੰਧ ਕੰਪਜੋ ਸਪਤ ਰਸਨ ਜੁਤ ਬਿਓਮ ਚਕਜੋ ॥ ਜਾਤਨ ਬਾਯੂ ਮਾਰਨ ਸਾਯਕ ਕੋ ਲਗਤ ਸੋ ਤਤਛਿਨ ਪ੍ਰਾਨ ਤਜਜੋ ॥ ਅਸ ਗਜ ਰਥੀ ਪਾਇਨ ਦਲ ਫੂਟਜੋ ਕਾਲਾਸਤ੍ਰ ਕਰ ਚਮੂ ਲਜਜੋ ॥੨॥ ਪੁੰਨੀਆਂ ਕੇ ਸਸਾਲੂ ॥ ਕਾਹੂ ਨ ਧੀਰ ਧਰਜੋ ਵਾ ਅਉਸਰ ਦੇਖਤ ਹੀ ਭਟ ਧੀਰ ਛੁਟਜੋ ॥ ਘਨੀ ਸੈਨ ਤਤਕਾਲ ਬਿਦਾਰਸ ਕੋਊ ਨ ਤਾ ਕੋ ਸੂਰ ਰੁਕਜੋ ॥ ਕਾਲ ਰੂਪ ਹੁਇ ਸਾਯਕ ਗ੍ਰਾਸਤ ਅੰਤਕ ਹੁਇ ਸਰ ਸੈਨ ਮਥਜੋ ॥ ਹਾਹਾਕਾਰ ਰਉਰ ਪਰੀ ਸਾਰੇ ਦੈਤਨ ਹਰਸ ਉਤਸਾਹ ਬਧਜੋ[ੲ] ॥੩॥ ਰਾਸਲੂ ॥ ਦਸਾ ਦੇਖ ਦੇਵਨ[੨] ਦਲ ਸ੍ਰੀਪਤ ਮ੍ਰਿਤ ਸਜੀਵਨ ਬਾਨ ਪਠਜੋ ॥ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਰਿ ਤੇ ਸਾਯਕ ਨਿਪਜਜੋ ਮਾਰਨਾਸਤ੍ਰ ਕਹੁ ਪੁੰਖ[੩] ਠਟਜੋ ॥ ਹੁਏ ਹੁਏ ਮੂਰਤਵੰਤ ਸਰ ਸੰਜੀਵਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪ ਹ੍ਵੈ ਸੈਨ ਗਠਜੋ ॥ ਜਾਤ ਨ ਬਾਯੂ ਪੁੰਖਨ ਭਟ ਲਾਗਤ ਮਾਰ ਮਾਰ ਕਰ ਸੂਰ ਉਠਜੋ ॥੪॥ ਰਸਾਲੂ ॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਬਾਰਨ ਭਯੋ ਮ੍ਰਤ[੪] ਆਯੁਧ ਸੰਜੀਵਨਾਸਤ੍ਰ ਸੁਰ ਤਾਪ ਹਰਜੋ ॥ ਕੋਲਾਹਲ ਦੇਵਨ ਭਟ ਸਾਰੇ ਸਤ੍ਰ ਚਮੂੰ ਮਹਿ ਸੋਕ ਪਰਜੋ ॥ ਨਉਤਨ ਵਪ ਭਯੋ ਦੇਵ ਦੇਵੇਸਰ ਬ੍ਰਿਨ ਤਨ ਸਭੈ ਚਤੁਰੰਗ ਭਰਜੋ ॥ ਕੰਚਨ ਸਮ ਵਪ ਤੇਜ ਤੇਜਮੈ ਸਭਹੀ ਝਲਕਨ ਸੁਭਟਨ ਭਾਨ ਚੜਜੋ ॥੫॥ ਰਸਾਲੂ ॥ ਬਹੁਰ ਰੋਸ ਦੇਵਾਰਦਨ ਕੀਨਜੋ ਮਹਾਕਾਲਾਸਤ੍ਰ ਸਰ ਘੋਰ ਡਰਜੋ ॥ ਅਭਿਮੰਤ੍ਰਤ ਕਰ ਬਾਨ ਕਰਾਲਾ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਪ੍ਰਤਿ ਬਾਨ ਛਡਜੋ ॥ ਤਾ ਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਤ ਭਏ ਜਮ ਗਨ ਦੂਤ ਭੂਤ ਮਸਾਨ ਅਡਜੋ ॥ ਨਿਸਚਰ ਪ੍ਰੇਤ ਮਾਲਾ ਭੈਆਵਨ ਕਾਲ ਮ੍ਰਿਤ ਜਮ ਭੂਰ ਮਡਜੋ ॥੬॥ ਕਾਲਕੇਯ ਦਾਨਵ ਜਖ ਬਾਘਨ[ਸ] ਬਯਾਘ੍ਰ ਸਿੰਘ ਸਾਰਦੂਲ ਪ੍ਰਗਟੇ ॥ ਮਹਾਂਕਾਲ ਗਨ ਜੁਤ ਰਿਸ ਧਾਯੋ ਦੇਵ ਚਮੂੰ ਕਹ ਦੈਤ ਲੁਟੇ[੫] ॥ ਦਸੋ ਦਿਸਾ ਕਾਲਨ ਕਰ ਪੂਰਗਉ ਤਹ ਪਥਕ ਨ ਕੋਊ ਪੰਥ ਜੁਟੇ ॥ ਪ੍ਰਲੈ ਜਾਨ ਤ੍ਰਾਸ ਕਰ ਭਾਰੀ ਵਰਸਾ ਅੰਤ ਸਰ ਤਾਸ[੬] ਮਿਟੇ ॥੭॥ ਰਸਾਲੂ ॥ ਪ੍ਰਬਲ ਹੋਤ ਭਯੋ ਦੈਤ ਚਮੂ ਭਟ ਪਾਪ ਬ੍ਰਿਧ ਭਉ ਧਰਮ ਛਿਪੇ ॥ ਤਿਮ ਸੁਰ ਕਟਕ ਛੀਨ ਭਯੋ ਧਰਮਨ ਪਾਪ ਨਿਸਾਚਰ ਤਹਾ ਥਪੇ ॥ ਪੁੰਨਜ ਰੂਪ ਸੁਰਗਨ ਭਉ ਖੀਨਾ ਪੁਨਯ ਰੂਪ ਮਹਿ ਸਭੀ ਲੁਪੇ ॥ ਮਹਾਕਾਲ ਸਰ ਰਾਹੁ ਸਮ ਪਰਗਟਜੋ ਭਾਨ ਬੀਓਮਨ ਚਮੂੰ ਕਪੇ ॥੮॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਰਸਾਲੂ ॥ ਗਰਜਤ ਤਰਜਤ ਸਦ ਭੈਆਵਨ ਕਾਲਾਯੁਧ ਸੁਰ[੭] ਕਟਕ ਮਥੇ ॥ ਅਸ ਗਜ ਰਥੀ ਪਾਯਨ ਦਲ ਘਾਯਤ ਬਡੇ ਬਡੇ ਭਟ ਸੂਰ ਨਥੇ ॥ ਜਤ੍ਰ ਤਤ੍ਰ ਹੋ ਮਹਾਕਾਲ ਸਰ ਪਰਤ ਪ੍ਰਲੈ ਸਮ ਪੁੰਖ ਜਥੇ ॥ ਚੂਰਤ ਚਮੂ ਨਹ ਗਨਤੀ ਆਵਤ ਕੋ ਕਬਿ ਤਾ ਕਹੁ ਕਥਨ ਕਥੇ ॥੯॥ ਰਸਾਲੂ ॥ ਆਕੁਲ ਦੇਖ ਚਰਾਚਰ ਸਗਰੇ ਕੁਪੇ ਜਨੇਸ੍ਵਰ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਗੋਸਾਈ ॥ ਬਿਸਨਾਸਤ੍ਰ ਅਰੁ ਗੰਧ੍ਰਬਾਸਤ੍ਰ ਏ ਦੋਊ ਅਸਤ੍ਰਨ ਦੀਨ ਚਲਾਈ ॥ ਕੋਟਨ ਕੋਟ ਅਸੰਖ ਬਿਸੰਖਨ ਦੇਵ ਬਿਦਿਆਧਰ ਚਾਰਨ ਮਹਸਾਈ ॥ ਕਿੰਨਰ ਗੰਧ੍ਰਬ ਸਿਧ ਸਨਕਾਦਿਕ ਜਟਿਲ ਦਿਗੰਬਰ ਗਨਨ ਸਵਾਈ ॥੧੦॥ ਰਸਾਲੂ ॥ ਅਪਸਰ ਬਿਦਿਆਧਰੀ ਜੋਗਨੀ ਸੁਰੀ ਨਾਗਨੀ ਭੂਤ ਭੜੰਗ ॥ ਕੰਕ ਬੰਕ ਮਸਾਨ ਕਾਪਾਲੀ ਪਿਸਾਚ ਭਾਕਣੀ ਬਿਆਘ੍ਰ ਭੁਜੰਗ ॥ ਬਜ੍ਰ ਮੇਰ ਬ੍ਰਿਛ ਆਯੁਧ ਬਹੁ ਖੜਗ ਕੁਵੰਡ ਨਾਰਾਚ ਖਦੰਗ ॥ ਗੋਲਾ ਗੜਾ ਗੁਰਜ ਗੋਫਨ ਸਰਪਾਸੀ ਪਰਘ ਪਰਸਾ ਪਟਹੰਗ ॥੧੧॥ ਰਸਾਲੂ ॥ ਇਨ ਤੇ ਆਦਿ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਹਾਰਨ ਆਯੁਧ ਬਿਬਿਧ ਸੰਬੂਹ ਭੈਆਵਨ ॥ ਸਿੰਗੀ ਨਖੀ ਪਸੂ ਪਛ ਨਿਸਾਚਰ ਮੰਦਰ ਦੀਹ ਉਤੰਗ ਡਰਾਵਨ ॥੧੨॥ ਦੂਤ ਭੂਤ ਭੈਰਉ ਜਖ ਪ੍ਰੇਤਨ ਦਾਰੁਨ ਘੋਰ ਡਰਾਰ ਸੰਤਾਵਨ ॥ ਕ੍ਰੂਰ ਦਾੜ ਕ੍ਰੂਰਾਛ ਕ੍ਰੂਰ ਵਪ ਕ੍ਰੂਰ ਬਦਨ ਕ੍ਰੂਰ ਬਜੂਹ ਨਸਾਵਨ ॥੧੨॥ ਨਿਜ ਨਿਜ ਰੂਪ ਹਰ[੮] ਪ੍ਰਗਟੇ ਆਯੁਧ ਅਮਿਤ ਰੂਪ ਧਰ ਚਤੁਰਭੁਜੇ ॥ ਬਿਸਨਾਯੁਧ ਤੇ ਪ੍ਰਗਟੇ ਚਤੁਰਭੁਜ ਬਾਨ ਕਲਾ ਪ੍ਰਤਖ ਅਜੈ ॥ ਜਤ੍ਰ ਤਤ੍ਰ ਬਿਸਨ ਮੈ ਦੀਸਤ ਚਕ੍ਰ ਸੁਦਰਸਨ ਖੜਗ ਸਜੈ ॥ ਗਦਾ ਬਾਨ ਗ੍ਰਿਸਟ ਪ੍ਰਭ ਬਾਹਤ ਦੈਤ ਮਾਇਆ ਤਮ ਨਿਸਾ ਭਜੈ ॥੧੩॥ ਸਾਲੂ ॥ ਦਸੋ ਦਿਸਾ ਪਸਰਜੋ ਮਾਇਆ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਬਰਨ ਕੁਮੇਰ (ਅਸ)
[੨]ਦਾਨਵ (ਖਕ, ਅਸ)
[੩]ਪੁੰਜ (ਖਕ, ਅਸ)
[੪]ਮ੍ਰਿਤ (ਅਸ)
[੫]ਲੁੜੇ (ਅਸ)
[੬]ਤ੍ਰਾਸ (ਅਸ)
[੭]ਸਰ (ਅਸ)
[੮]ਧਰ (ਖਕ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਛ੍ਰ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਬਦੇਓ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ , ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਬਖਨ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ , ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਸੁਰ ਹਨਤ ਨਿਸਾਚਰ ਚਮੂੰ ਦਲੇ ॥ ਟੂਕ ਟੂਕ ਮਹਾਕਾਲ ਸਰ ਖੰਡ ਖੰਡ ਹ੍ਵੈ ਪ੍ਰਿਥੀ ਤਲੇ ॥ ਬਡੇ ਬਡੇ ਦਾਨਵ ਦੇਵਾਰਦਨ ਨਸਟ ਕਰਜੋ ਰਿਪ ਸੈਨ ਮਲੇ ॥ ਚਤੁਰੰਗਨ ਦਲ ਬਿਬਿਧ ਅਖਾੜਨ ਜੂਝਤ ਭੇ ਭਟ ਸੂਰ ਭਲੇ ॥੧੪॥ ਰਸਾਲੂ ॥ ਬਾਰਨ ਕਰਜੋ ਮਹਾਕਾਲ ਸਰ ਬਜ੍ਰਨ ਮੇਰਨ ਦਿਬਾਸਤ੍ਰਨ ਕਰ ॥ ਗਦਾ ਬਾਨ ਗੋਲਾ ਤਰੁ ਦਾਰੁਨ ਦੇਵਾਯੁਧ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਸਮਰ ॥ ਬਿਸਨਾਯੁਧ ਗੰਧ੍ਰਬਾਯੁਧ ਦੋਊ ਨਾਸ ਕਰਜੋ ਮਾਇਆ ਸਭ ਨਿਸਚਰ ॥ ਬਿਸਨ ਨਾਮ ਕੋ ਐਸ ਪ੍ਰਭਾਵੰ ਮਹਾਕਾਲ ਕੋ ਭਯ ਕਰਜੋ ਪਰਹਰ ॥੧੫॥ ਭਯੋ ਪ੍ਰਕਾਸ ਦਿਸਾ ਭਈ ਨਿਰਮਲ ਬਿਜੈ ਦੁੰਦਭੀ ਦੇਵ ਬਜਾਵਤ ॥ ਆਨੰਦ ਬਹੁਤ ਉਛਾਹ ਉਰਧਾਰੇ ਮਰਨ ਮੋਦ ਬਹੁ ਉਰ ਨ ਸਮਾਵਤ ॥ ਆਕਲ ਬਿਕਲ ਤਾਪ ਬਹੁ ਸੋਕਾ ਚਿੰਤਾ ਬਿਮਨ ਅਸੁਰ ਸਭ ਤਾਵਤ ॥ ਮੀਜਿਤ ਪਾਨਨ ਓਸਟ ਚਬਾਵਤ ਜਗਤ ਪਿਤਾ ਸੋ ਨਾਹ ਬਸਾਵਤ ॥੧੬॥ ਰਸਾਲੂ ॥ ਕਬਿ ਬਾਚ ॥ ਦਾਰੁਨ ਜੁਧ ਮੰਡਜੋ ਹਰਿ ਸੰਗਮੁ ਬਲ ਪਉਰਖ ਕੋ ਗਰਬ ਘਨੋ ਕਰ ॥ ਭਾਂਤਨ ਭਾਤ ਦਿਬਾਸਤ੍ਰ ਮਾਯਾਵਿਨ ਸਮਰ ਲੁਝਜੋ ਭਰ ਓਜ ਨਿਸਾਚਰ ॥ ਸਮਰ ਚਡੇ ਕੋ ਸਾਗ ਨਿਬਾਹਤ ਸਤੀ ਸੂਰ ਕੋ ਪ੍ਰਨ ਬਡ ਦੁਸਤਰ ॥ ਮਾਰਨੌ ਮਰਨੋ ਜੂਝਬੋ ਜਰਨੋ ਯੇਹੀ ਬਾਨਕ ਨਿਬਹਤ ਸੂਰੋ ਨਰ ॥੧॥੧੭॥੩੦੬੬॥ ਸੋਲਹਾ ॥੧॥ ਰਸਾਲੂ ਕੇ ॥੧॥੧੬॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਭੀਖਕ ॥ ਬਖਸਸ ਹਜੂਰ ॥ ਤ੍ਰਹ ਦੂਜੀ ॥ ਰਿਸ ਕਰਿ ਹਰਿ ਦਿਸ ਤਿਛ ਸਰ ਛਾਡਸ ॥ ਅਭਮੰਤ੍ਰਤ ਨਰਕਾਯੁਧ ਮਾਂਡਿਸ ॥ ਮਹਾ ਕਰਾਲ ਘੋਰ ਸਰ ਤੀਛਨ ॥ ਨਰਕ ਰੂਪ ਧਾਰੇ ਬਡ ਭੀਖਸ੍ਨ ॥੧॥ ਭੀਖਕ ॥ ਰੁਧਰ ਮੂਤ੍ਰ ਮਿਜਾ ਪਲ ਅਸਤਨ ॥ ਲੋਮ ਨਖ[ੳ] ਛਿਛ ਮਲ ਲਾਲਨ ॥ ਕੀਚ ਘਿਰਨਾ ਬਸਤ੍ਰ ਬਿਬਿਧ ਮਲਾਇਨ ॥ ਪੋਚ ਮਲਨ ਬਿਸਟਾ ਅਘ ਪ੍ਰਾਇਨ[ਅ] ॥੨॥[ੲ] ਭੀਖਕ ॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਤਪਤ ਤਈਲ ਅਰੁ ਅੰਭ ਉਸਨ ਅਤਿ ॥ ਛਿਛ ਇਛ ਮਿਸਰਿਤ ਸ੍ਰੋਨਤ ਪਿਤ ॥ ਬਾਯੁ ਭੜਾਸ ਪੋਚ ਘ੍ਰਿਨ ਕਾਰੋ ॥ ਰਜ ਦੁਰਗੰ ਧਨ ਤੀਛਨ ਡਰਾਰੋ ॥੩॥ ਭੀਖਕ ॥ ਬਿਆਘ੍ਰ ਹੁੰਡਾਰ ਅਜਗਰ ਅੰਠੂਹਨ ਜੂਥਪ ਰੋਝ ਮ੍ਰਿਗ ਗਨ ਸੰਬੂਹਨ ॥ ਪਖਛੀ ਝੂਰ ਕਾਕ ਚਾਵੰਡਾ ॥ ਗ੍ਰਿਝ ਉਲੂਕ ਬਕ ਘੋਰ ਬਿਹੰਡਾ ॥੪॥ ਭੀਖਕ ॥ ਲਗੜ ਝਗੜ ਬਾਸਾ ਕੂਹੀ ਗਨ ਪੇਚਕ ਇਲ ਬਾਜ ਬਹਰੀ ਸਨ ॥ ਇਨ ਤੇ ਆਦਿ ਬਿਹੰਗਨ ਭੈਰਉ ॥ ਮਾਸ ਅਹਾਰ ਪਲ ਭਛਨ ਘੈਰਉ ॥੫॥ ਭੀਖਕ ॥ ਬਜ੍ਰ ਬਿਸਖ ਸੈਥੀ ਦੋਧਾਰਨ ॥ ਜੰਬੂਆ ਖੜਗ ਚੰਦ੍ਰਹਾਸ ਕਟਾਰਨ ॥ ਛੂਲੀ ਚਕ੍ਰ ਗਦਾ ਪਾਸੀ ਸਰ ॥ ਭਸੁੰਡੀ ਭਿੰਡ ਤੋਮਰ ਗੜੀਆ ਤਰੁ ॥੬॥ ਭੀਖਕ ॥ ਸਿਖਰ ਮੇਰ ਮੰਦ੍ਰ ਗਿਰ ਪੁੰਜਨ ॥ ਓਰਾ ਗੜਾ ਮਾਰੁਤ ਝਪ ਦਾਰੁਨ ॥ ਇਨ ਤੇ ਆਦਿ ਆਯੁਧ ਜਮਲੋਕਾ ॥ ਜਮਗਨ ਅਨਿਕ ਰੂਪ ਭੈ ਸੋਕਾ ॥੭॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਮੂਤ੍ਰ ਰੁਧ੍ਰ ਖਗ ਮ੍ਰਿਗ ਅਸਤ੍ਰ[੧] ਨਗਨ ॥ ਏ ਸਭ ਨਰਕ ਮਾਲ ਭਾਖਤ ਮੁਨਿ ॥ ਤਾਹਿ ਅਭਿਮੰਤ੍ਰ ਨਰਕ ਸਰ ਬਾਨਾ ॥ ਹਰਿ ਦਿਸ ਪਠਿਸ ਸਰ ਨਰਕਨ ਨਾਨਾ ॥੮॥ ਭੀਖਕ ॥ ਦਿਸਾ ਘੇਰ ਸਰ ਨਰਕ ਪਰਹੀ ॥ ਬਿਸਟਾ ਮੂਤ੍ਰ ਰੁਧ੍ਰ ਨਖ ਛਰਹੀ[੨] ॥ ਲਾਲਾ ਲੋਮ ਮਿਜਾ ਕੋ ਬਾਰਦ ॥ ਬਸਤ੍ਰ ਘਿਰਨਾ ਅਤਿ ਪੋਚ ਅਨਾਰਦ ॥੯॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਸਿੰਘ ਬੰਗ ਬਯਾਲ ਬੇਯਾਘਰਨ[੩] ॥ ਸ੍ਵਾਨ ਬਿਡਾਲ ਸ੍ਰਿੰਗਾਲ ਸਿਆਰਨ ॥ ਚਿਤ੍ਰ ਖੀਖਰ[੪] ਨਕੁਲਨ ਨਾਨਾ ॥ ਸੂਕ੍ਰ ਮਹਿਸੀ ਬਿਸਧਰ ਬਾਨਾ ॥੧੦॥ ਪੁੰਖਨ ਪੰਖੀਆ ਅਸੰਖ ਬਿਸੰਖਾ ॥ ਪੜਤ ਬਾਨ ਘੋਰ ਘ੍ਰਿਨ ਨ ਲੇਖਾ[੫] ॥ ਬ੍ਰਿਛਕ ਬਿਟ ਬਾਰਾਹ ਭੈਅਵਾਨ ॥ ਘੋਰ ਤੁੰਡ ਡਉਸਟਰ ਡਰਪਾਵਨ ॥੧੧॥ ਭੀਖਕ ॥ ਘੋਰ ਘੋਰ ਗਰਜਤ ਭੈਕਾਰਨ ॥ ਮੁਖ ਬਾਏ ਪਸੁ ਕਟਕਨ ਘਾਰਨ ॥ ਦੁਰਗੰਧ ਪੋਚ ਘ੍ਰਿਨ ਦਾਰੁਨ ਫੈਲਿਓ ॥ ਦਿਸਾ ਅੰਧ ਤਮ ਪ੍ਰਲੈ ਕਹ ਝੇਲਿਓ ॥੧੨॥ ਕੰਕ ਬੰਕ ਚਾਵੰਡ ਕਰਾਲਾ ॥ ਗ੍ਰਿਝ ਉਲੂਕ ਕੂਹੀ ਗਨ ਮਾਲਾ ॥ ਕ੍ਰੂਰ ਮ੍ਰਿਗ ਖਗ ਘੋਰ ਭੈਅੰਕਰ[੬] ॥ ਗਰਜਤ ਘੋਰ ਪੋਖ ਅਤਿ ਦੁਸਤ੍ਰ ॥ ਧੂਮ੍ਰ ਅਗਨ ਪ੍ਰਗਟਤ ਮੁਖ ਨਿਜ ਨਿਜ ॥ ਗਰਲ ਘੋਰ ਬਿਸਘਰ[੭] ਅਨਾਰਿਜ ॥੧੩॥ ਮੇਰ ਬ੍ਰਿਛ ਓਰਾ ਬਹੁ ਬ੍ਰਸਤ ॥ ਗੜਾ ਘੋਰ ਸੁਰ ਪ੍ਰਤਨਾ ਗ੍ਰਸਤ ॥ ਮੂਸਰ ਗਦਾ ਡੰਡ ਖਗ ਸੈਹਥੀ ॥ ਬਾਂਕ ਬਜ੍ਰ ਦਾਮਿਨੀ ਬੈਨੈਟੀ ॥੧੪॥ ਭੀਖਕ ॥ ਤੋਮਰ ਭਿੰਦ ਸੇਲ ਛਰ ਸੂਲਨ ॥ ਭਸੁੰਡੀ ਤਿਛ ਪੈਨੀ ਦੁਖ ਮੂਲਨ ॥ ਘੋਰ ਰੂਪ ਅਤਿ ਭੀਹ ਡਰਾਰੇ ॥ ਬ੍ਰਸਤ ਬਾਨ ਦਾਰੁਨ ਭੈਕਾਰੇ ॥੧੫॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਦਿਸਾ ਮਲੀਨ ਤਮ ਘੋਰ ਪਰਾਜਜੋ ॥ ਆਕੁਲ ਹੋਤ ਭਯੋ ਭਟ ਲਾਜਜੋ ॥ ਦਸ ਦਿਸ ਘ੍ਰਿਨ ਅਰੁ ਜੰਤ ਭੈਆਵਨ ॥ ਅਸਤ੍ਰ ਸਸਤ੍ਰ ਬਰਸਤ ਦੁਖ ਦਾਵਨ ॥੧੬॥ ਭੀਖਕ ॥ ਤ੍ਰਾਸਿਕ ਕਟਕ ਸੁਰ ਹਾ ਹਾ ਟੇਰਤ ॥ ਆਕਲ ਬਿਕਲ ਉਨ ਮਤ ਦੁਖ ਝੇਲਤ ॥ ਭਾਜ ਭਾਜ ਹਰਿ ਸਰਨ ਗੁਹਰਾਵਤ ॥ ਆਰਤ ਬਚਨ ਸੁਰ ਗਨਨ ਸੁਹਾਵਤ[੮] ॥੧੭॥ ਸੁਰ ਗਨ ਬਾਚ ॥ ਹਮ ਸਭ ਪ੍ਰਜਾ ਨਾਥ ਸਭ ਤੋਰੀ ॥ ਦਾਸ ਜਾਨ ਕੀਜੈ ਰਛ ਮੋਰੀ ॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਅਸਤ੍ਰਨ (ਅਸ)
[੨]ਝਰਹੀ (ਅਸ)
[੩]ਬਘਯਾਰਨ (ਖਕ, ਅਸ)
[੪]ਝੀਖਾਰਨ (ਅਸ)
[੫]ਨਿਰਲੇਖਾ (ਅਸ)
[੬]ਭੈਆਵਨ (ਅਸ)
[੭]ਬਿਸਧਰਨ (ਅਸ)
[੮]ਸੁਨਾਵਤ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਲਖ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਰਹਾਉ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ , ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਏਆ[੧] ਸੰਕਟ ਤੇ ਬੇਗ ਉਧਾਰਹੁ ॥ ਹਾਥ ਦੇ ਨਰਕਨ ਤੇ ਤਾਰਹੁ ॥੧੮॥ ਨਰਕ ਬਿਨਾਸਨ ਪਾਪ ਪਰਜਾਰਨ ॥ ਅਘਨਾਸਨ ਜਨ ਸ੍ਰਨ ਪ੍ਰਤਿਪਾਰਨ ॥ ਦੀਨਾਨਾਥ ਦੀਨ ਦੁਖ ਮੋਚਨ ॥ ਸਰਨ ਜੋਗ ਤਾਰਨ ਜਨ ਰੋਚਨ ॥੧੯॥ ਭੀਖਕ ॥ ਰਛ ਕਰਨ ਸੁਰ ਸੰਤ ਪ੍ਰਤਪਾਲਕ ॥ ਸ੍ਰੁਤਿ ਦਿਜ ਗੋ ਰਛਕ ਰਿਪ ਸਾਲਕ ॥ ਨਰਕ ਹਰਨ ਤੁਅ ਨਾਮ ਨਾਰਾਇਨ ॥ ਨਾਮ ਲੇਤ ਸੁਚ ਹੋਤ ਪਰਾਇਨ ॥੨੦॥ ਤ੍ਰਾਹ ਤ੍ਰਾਹ ਪਾਹ ਪਾਹ ਪ੍ਰਮੇਸੂਰ ॥ ਸਰਨਾਗਤ ਦੀਨ ਜਨ ਅਨਚਰ ॥ ਕੀਜੈ ਰਛ ਨਰਕ ਤੇ ਮੋਰੀ ॥ ਸਕਲ ਦੇਵ ਸਰਨਾਗਤ ਤੋਰੀ ॥੨੧॥ ਅਸ ਬਦ ਸਕਲ ਦੇਵ ਗਨ ਕੂਕਹ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬ ਲੋਹ ਢਿਗ ਆਰਤ[ਉ] ਢੂਕਹ ॥ ਦੇਖ ਦਸਾ ਕਰੁਨਾ ਰਸ ਢਰੇ ॥ ਰਛ ਰਛ ਭਗਤ[੨] ਤਬ ਉਚਰੇ ॥੨੨॥ ਭੀਖਕ ॥ ਦੀਨਬੰਧੁ ਕਰੁਨਾ ਰਸ ਭਰੇ ॥ ਦਾਸ ਜਾਨ ਦੇਵਨ ਰਛ ਕਰੇ ॥ ਅਹੰ ਸਬਦ ਪ੍ਰਭ ਤਤਛਿਨ ਉਚਰੇ ॥ ਮੁਕਤਆਸਤ੍ਰ ਮੋਛ ਸਰ ਬਿਥਰੇ ॥੨੩॥ ਬਈਕੁੰਠ ਨਾਮ ਸਰ ਨਾਨ ਪ੍ਰਗਟੇ ॥ ਅਘ ਨਰਕਾਯੁਧ ਤਾ ਸੰਗ[ਅ] ਕਰ ਘਟੇ ॥ ਈਧਨ ਮੇਰ ਪ੍ਰਾਏ ਅਘ ਬਿਕਟੇ ॥ ਨਾਮ ਚਿੰਨਗਾਰ ਭਸਮ ਕਰ ਸੰਪੁਟੇ ॥੨੪॥ ਭੀਖਕ ॥ ਤਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਬਈਕੁੰਠ ਸਰ ਸ੍ਰੇਸਟ ॥ ਪਾਪ ਨਰਕ ਕਰ ਸੰਪਟ ਬੇਸਠਤ ॥ ਪਾਵਨ ਰੂਪ ਸਰ ਪੁੰਨ ਸਰੂਪਤ ॥ ਸੰਖ ਚਕ੍ਰ ਗਦਾ ਖਗ ਮੂਪਤਿ[੩] ॥੨੫॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਚਤੁਰਭੁਜ ਬਿਸਨੁ ਗਨ[੪] ਸਰ ਪ੍ਰਗਟੇ ॥ ਬਜ੍ਰ ਕੁਲਿਸ ਅੰਕੁਸ ਲੈ ਦਪਟੇ ॥ ਘੋਰ ਤਿਮਰ ਮਾਇਆ ਰਿਪ ਝਪਟੇ ॥ ਬਾਰਨ ਭਯੋ ਨਰਕਾਸਤ੍ਰ ਸਰ ਸਿਮਟੇ ॥੨੬॥ ਭਯੋ ਪ੍ਰਕਾਸ ਦਿਸ ਭਯੋ ਨਿਰਮਲ ॥ ਪ੍ਰਗਟੇ ਸੂਰ ਬਿਨਸਜੋ ਤਮ ਕਲਿਮਲ ॥ ਅਘ ਨਰਕ ਸਕਲ ਕੀਨ ਸਰ ਦਲ ਮਲ ॥ ਮੋਛਾਯੁਧ ਪੁੰਨ ਰੂਪ ਬਿਸਨੂ ਦਲ ॥੨੭॥ ਪਾਪ ਪਰਾਛਤ ਨਰਕ ਸੰਬੂਹਨ ॥ ਬਿਨਸਜੋ ਤਤਛਿਨ ਅਘ ਦਲ ਬਜੂਹਨ ॥ ਨਰਕ ਨਿਵਾਰ ਤ੍ਰਾਨ ਕਰ ਸੁਰਗਨ ॥ ਬਈਕੁੰਠ ਨਾਮ ਬਿਸਨ ਗਨ ਪਾਵਨ ॥੨੮॥ ਭਿਛਕ ॥ ਜੈ ਜੈ ਕਾਰ ਸੁਰ ਕਟਕ ਭਯੋ ਤਬ ॥ ਅਘ ਨਰਕ ਮਾਇਆ ਅਸੁਰ ਹਰਜੋ ਸਬ ॥ ਕਉਤਕ ਪੇਖ ਰਿਪੁ ਗਨ ਡਰਪੇ ਤਬ[ੲ] ॥ ਛੀਨ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮ ਓਜ ਘਟਜੋ ਛਬ ॥੨੯॥ ਭੀਖਕ ॥ ਕਰ ਮੀਜਤ ਆਕੁਲ ਅਤਿ ਕ੍ਰੋਧਾ ॥ ਭ੍ਰਿਕੁਟੀ ਚੜਾਏ ਦ੍ਰਿਗ ਦਾਹਤ ਜੋਧਾ ॥ ਓਸਟ ਚਬਾਤ ਕੁਟਿਲ ਨ੍ਰਿਬੋਧਾ ॥ ਪੁਨ ਪੁਨ ਕਹਤ ਰਿਪ ਕਾਹੂ ਨ ਸੋਧਾ ॥੩੦॥ ਤ੍ਰਿੰਸਤ ॥੩੦॥੧॥੩੦੬੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਭ੍ਰਿੰਗੁਰਾ ਤ੍ਰਜ ਦੂਸਰੀ ॥ ਦਿਬਾਸਤ੍ਰਨ ਪਉਰਖ ਘਟ ਜਾਨਜੋ ॥ ਘੋਰ ਕ੍ਰੋਧ ਕੀਨਜੋ ਲਜਾਨਜੋ ॥ ਟੋਨਾ ਕੋ ਇਕ ਦੂਤ ਰਚਜੋ ਤਬ ॥ ਮਹਾ ਰਉਦ੍ਰ ਪਾਵਕ ਕੰਚਨ ਵਪ ॥੧॥ ਭ੍ਰਿੰਗੁਰਾ ॥ ਅਤਿ ਉਤੰਗ ਦੀਰਘ ਡੀਲਾਰੋ ॥ ਕ੍ਰੂਰ ਕਾਏ ਭੀਖਨ ਤਨੁ ਭਾਰੋ ॥ ਲਛ ਲਛ ਜੋ ਜਨ ਪਾਵਕ ਜਾਨੋ[੫] ॥ ਦਸੋ ਦਿਸਾ ਦਾਹਤ ਤਨੁ ਤਾ ਕੋ ॥੨॥ ਭ੍ਰਿੰਗੁਰਾ ॥ ਮੁਖ ਨਾਸਕਾ ਕਰ ਤਜਤ ਜੁਆਲਾ ॥ ਅਗਨੀ ਮਯ ਪਾਵਕ ਗਨ ਮਾਲਾ ॥ ਬਿਕਟ ਰੂਪ ਦਾੜ ਬਿਕਰਾਲਾ ॥ ਨਭ ਛਿਤ ਰੋਪਤ ਦਾੜ ਬਿਸਾਲਾ ॥੩॥ ਭ੍ਰਿੰਗੁਰਾ ॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਪਾਨ ਕਰਨ ਛੁਇਬੋ ਚਾਹਤ ॥ ਏਕ ਹੀ ਬਾਰ ਬਿਸਵ ਸਭ ਦਾਹਤ ॥ ਨਖ ਸਿਖ ਦੀਰਘ ਬਕ੍ਰ ਭੈਅੰਕਰ ॥ ਗਦਾ ਪਾਨ ਧਾਰੇ ਜਮ ਬਕਰ ॥੪॥ ਭ੍ਰਿੰਗੁਰਾ ॥ ਚੰਦ੍ਰ ਮੰਡਲ ਗੋਡਨ ਤਕੁ ਜਾਕਹ ॥ ਅਵਰ ਕਹਾ ਲਗ ਭਾਖਹੁ ਤਾ ਕਹ ॥ ਅੰਗਾਰ ਚਿਖ ਨਾਮ ਤਿਹ ਦੂਤਨ ॥ ਦੁਖਦਾਈ[੬] ਬਿਸ੍ਰ ਸਭਿ ਭੂਤਨ ॥੫॥ ਭ੍ਰਿੰਗੁਰਾ ॥ ॥ ਪਾਵਕ ਕੋਪ[ਸ] ਮਹਿ ਸਤਾ ਸਉਗਨ ॥ ਤੈਸ ਸੁਭਾਵ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮ ਤੀਛਨ ॥ ਕ੍ਰੂਰ ਦੂਤ ਬਾਹਨ ਜੁਤ ਕੁਹ ਕਾ ॥ ਗਰਜਨ ਪ੍ਰਲੈ ਕਰਤ ਸਭ ਬਿਸ੍ਰ ਕਾ ॥੬॥ ਭ੍ਰਿੰਗੁਰਾ ॥ ਪਾਵਕ ਮੈ ਰਿਪ ਧਾਯੋ ਘੋਰਾ ॥ ਦੀਹ ਉਤੰਗ ਡਰਾਰ ਕਠੋਰਾ ॥ ਧਾਯੋ ਗਦਾ ਪਾਨ ਲੈ ਦੂਤਾ ॥ ਚਮੂ ਬਿਯੋਮਨ ਭਛਨ ਪੁਰ ਹੂਤਾ ॥੭॥ ਭ੍ਰਿਗੁਰਾ ॥ ਗਾਹਤ ਸੈਨ ਸੰਘਾਰਤ ਸੂਰਨ ॥ ਜਾਰਤ ਦਿਸਾ ਭਟਨ ਦਲ ਗੂੜਨ ॥ ਪੁਨ ਪੁਨ ਗਰਜਤ ਤਰਜਤ ਭਾਰੀ ॥ ਉਲਵਨ ਘੋਰ ਮੁਖ ਤਜਤ ਦੇਵਾਰੀ ॥੮॥ ਪੁਨੀਆ ॥ ਗਿੜਤ ਬੇਵਾਨ ਧਰਨੀ ਬਿਯੋਮਨ ॥ ਹੋਤ ਪਾਤਗ੍ਰਭ ਬਿਸ੍ਰ ਗੁਰ ਬਿਨ ॥ ਏਕ ਹੀ ਬਾਰ ਦਿਸਾ ਡਉ ਲਾਗਜੋ ॥ ਜੀਵਨ ਆਸ ਜਗ ਜੀਅਨ ਤਿਆਗਜੋ ॥੯॥ ਭ੍ਰਿਗੁਰਾ ॥ ਡਾਰਤ ਭਯੋ ਸੁਰਨ ਤਿਹ ਅਉਸਰ ॥ ਅਸਤ੍ਰ ਸਸਤ੍ਰ ਪ੍ਰਹਰਜੋ ਤ੍ਰਾਸਿਤ ਕਰ ॥ ਭਾਗੇ ਤਜ ਤਜ ਧੀਰਜ ਸਭ ਹੀ ॥ ਪਾਛੇ ਮੁੜ ਹੇਰਤ ਨਹ ਕਬਹੀ ॥੧੦॥ ਭ੍ਰਿੰਗੁਰਾ ॥ ਦਿਸਾ ਦਾਹ ਕਰ ਆਕੁਲ ਭਏ ॥ ਪਾਵਕ ਕਰ ਸੁਰਗਨ ਤਪਤਏ ॥ ਮਗ ਨਹੀ ਪਾਵਤ ਭਾਜ ਨ ਸਾਕਤ ॥ ਲਾਜਤ ਭੇ ਭਟ ਗਾਜ ਨ ਸਾਕਤ ॥੧੧॥ ਭਿਗੁਰਾ ॥ ਧੀਰਜ ਪਰਹਰ ਭਟ ਅਕੁਲਾਨੇ ॥ ਭਾਜ ਚਲੇ ਜਿਮ ਪਾਤ ਪੁਰਾਨੇ ॥ ਜਤ੍ਰ ਤਤ੍ਰ ਡੋਲਤ ਬਿਨ ਧੀਰਾ ॥ ਥਰਥਰ ਕੰਪਤ ਅੰਤ੍ਰ ਪੀਰਾ ॥੧੨॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਸਕਲ ਸੂਰ ਭਜ ਹਰਿ ਪਦ ਲਾਗੇ ॥ ਤ੍ਰਾਹ ਤ੍ਰਾਹ ਰਖ ਲੇਹੁ ਤੁਅ ਪਾਗੇ ॥ ਮਾਰੇ ਬਿਨੁ ਹਮ ਸਭ ਮਰ ਗਏ ॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਯਾ (ਅਸ)
[੨]ਭਗਵਤ (ਅਸ)
[੩]ਹੂੰ ਪਤਿ (ਖਕ, ਅਸ)
[੪]ਗਗਨ (ਅਸ)
[੫]ਜਾ ਕੋ (ਅਸ)
[੬]ਪਦ ਦੁਖਦਾਈ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅਧਾਰਮੂਲਕਖਰੜੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਦਬ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ , ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਕੌ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਆਸੁਰੀ ਮਾਇਆ ਕਰ ਤਪਤਏ ॥੧੩॥ ਭ੍ਰਿੰਗੁਰਾ ॥ ਦਾਸ ਜਾਨ ਪ੍ਰਭ ਰਾਖਜਾ ਕੀਜੈ ॥ ਪ੍ਰਾਨ ਦਾਨ ਨਿਜ ਦਾਸਨ ਦੀਜੈ ॥ ਅਸ ਬਦ ਟਕ ਟਕ ਨ੍ਰਿਖਤ ਸਭਹੀ ॥ ਗਦ ਗਦ ਬੈਨ ਨੈਨ ਹਰਿ ਪਦ ਹੀ ॥੧੪॥ ਭ੍ਰਿੰ : ॥ ਪੁੰ : ॥ ਆਕੁਲ ਨ੍ਰਿਖ ਜਗਬੰਦ ਅਕੁਲਾਨੇ ॥ ਜਨ ਕੇ ਦੁਖਿਤ ਆਪ ਦੁਖ ਮਾਨੇ ॥ ਖੰਗ[ੳ] ਸਬਦ ਕਹ ਸ੍ਰੀਪਤ ਗਾਜਜੋ ॥ ਜੀਅ ਮੂ ਤ੍ਰਾਸ ਹਰਿ ਸਬਦ ਸੁ ਪਰਾਜਜੋ ॥੧੫॥ ਭ੍ਰਿੰ : ਪੁੰ : ॥ ਮਾਭਯ ਮਾਭਯ[੧] ਬੁਲੇ ਜਨੇਸਾ ॥ ਰਖਛ ਰਖਛ ਉਚਰੇ ਜਗਤੇਸਾ ॥ ਦਾਰੁਨ ਮੇਘ ਬਾਨ ਪ੍ਰਭ ਛੋੜਾ ॥ ਜਾ ਕਰ ਤਿਲਸਮ ਰਾਖਛਸੀ ਤੋੜਾ ॥੧੬॥[ੲ] ਜਲਧਰ ਸਰ ਕਰ ਗਯੋ ਬੁਝਾਈ ॥ ਉਨ[੨] ਵਨ ਦੂਤ ਤਿਨ ਦੀਨ ਖਪਾਈ ॥ ਪਾਵਕ ਤੇਨਿਜ ਦਾਸ ਉਬਾਰੇ ॥ ਰਛਕਾਰੀ ਪ੍ਰਭ ਬਿਸ੍ਵ ਸਾਰੇ ॥੧੭॥ ਭ੍ਰਿੰ : ॥ ਸੀਤਲਤਾ ਚਰਾਚਰ ਪ੍ਰਭ ਅਰਪਾ ॥ ਸੀਤਲ ਦ੍ਰਿਸਟ ਨਿਰਖਜੋ ਕਰ ਕਿਰਪਾ ॥ ਬਿਜੈ ਦੁੰਦਭੀ ਸੁਰਗਨ ਦੀਨਜੋ ॥ ਜੈ ਜੈਕਾਰ ਚਰਾਚਰ ਕੀਨਜੋ ॥੧੮॥ ਅਸ੍ਰਦਸਕ ॥੧॥੩੦੬੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਕੁਸਮੀ ਜਤ ॥ ਏਕ ਤਾਲਾ ॥ ਨਸਟ ਭਯੋ ਅੰਗਾਰ ਚਿਖ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਤਪਜੋ ਕਰ ਕ੍ਰੋਹੈ ॥ ਟੋਨਾ ਕੋ ਪੁਨ ਸਾਤ ਦੂਤ ਰਚ ਪਠਜੋ ਸਮਰ ਸੁਰ ਮੋਹੈ ॥ ਮਹਾਂ ਰਉਦ੍ਰ ਪ੍ਰਲੈ ਕਰ ਭੀਖਨ ਦਾਰੁਨ ਤਨ ਯਮ ਜੋਹੈ ॥ ਦੇਖਤ ਹੀ ਅਉਸਨ ਪਲਾਵਤ ਜੁਧ ਠਠੇ ਅਸ ਕੋ ਹੈ ॥੧॥ ਬਿ : ॥ ਪੁੰ : ਕੁ : ॥ ਯ : ॥ ਏ : ॥ ਬਖਸਸ ਹਜੂਰ ॥ ਦੇਖ ਚਰਾਚਰ ਬਿਸਮੈ ਭਯੋ ਲੀਲਤ ਬਿਸ੍ਵ ਬਡ ਦ੍ਰੋਹੈ ॥ ਨਾਮ ਰੂਪ ਆਕਾਰ ਸੁਨਾਵੋ ਪ੍ਰਗਟ ਕਾਬ੍ਰ ਕਰ ਸੋਹੈ ॥ ਸਪਤ ਦੂਤ ਟੋਨਾ ਰਾਖਛਸੀ ਅਦਭੁਤ[ਅ] ਕ੍ਰਮ ਜਗ ਮੋਹੈ ॥ ਬਾਹਨ ਕ੍ਰੂਰ ਕ੍ਰੂਰ ਆਯੁਧ ਤਿਸ ਮੰਤ੍ਰ ਜੰਤ੍ਰ ਕੋ ਓਹੈ ॥੨॥ ਏਕ ਤਾਲੀ ॥ ਅਥ ਨਾਮ ਬ੍ਰਗ ਬਾਹਨ ਅਸਤ੍ਰ ਪ੍ਰਤਨਾ ਟੋਨਾ ਕੋ ਕਥਤੇ ॥ ਬਖਸਸ ਹਜੂਰਾ ॥ ਕਬਿ ਬਾਚ ॥ ਤ੍ਰ ਬਲ ॥ ਦੂਤ ਨਾਮ ॥ ਬਰਗ ਉਪ ਰਾਖਛ ਸੰਙੇਯਾ ॥ ਭੁੰਕਾਰ ਚਿਖ ਹੁੰਕਾਰ ਚਿਖ ਖੰਕਾਰ ਚਿਖ ਬਡ ਦਾਰੁਨ ॥ ਭਊਮ ਚਿਖ ਅਰ ਧਊਮ ਚਿਖ ਕੂਹਾ[੩] ਖਗ ਘਾਰੁਨ ॥ ਰੂਹਰ ਚਿਖ ਅਰੁ ਅਸਤ ਚਿਖ ਪ੍ਰਲੈ ਕਰਨ ਬਿਸ੍ਵ ਮਾਰੁਨ ॥ ਸਪਤ ਦੂਤ ਛੂਤ ਸਭ ਭੂਤਨ ਕਾਲ ਰੂਪ ਭੈਕਾਰੁਨ ॥੩॥ ਜਤ ॥ ਏਕ ਤਾਲੀ ॥ ਅਥ ਕਾਏ ਪਖ੍ਯਾਨਾ ॥ ਭੰਖਾਰ ਚਿਖ ਮੰਦਰ ਸਮ ਊਚੋ ਤਮ ਵਪੁ ਸਮ ਤਿਸ ਮਾਇਆ ॥ ਦਿਸਾ ਲਿੰਗ ਬਿਗ੍ਰਹ ਵਪ ਦੀਰਘ ਪ੍ਰਗਟਜੋ ਬਿਬ ਨਭ ਕਾਇਆ ॥ ਲਘੁ ਦੀਰਘੁ ਸੂਛਮ ਅਨ ਪ੍ਰਾਇਅਨ ਛਿਨ ਛਿਨ ਅਉਰ ਦਿਖਾਇਆ ॥ ਐਸੋ ਘੋਰ ਰੂਪ ਬਦਰਾ ਸੋ ਸੂਲ ਪਾਨ ਕਰ ਧਾਇਆ ॥੪॥ ਕੁਸਮੀ ॥ ਹੁੰਕਾਰ ਚਿਖ ਬਾਯੁ ਬਘੂਲ ਤਨ ਧਾਰਤ ਭਯੋ ਭੈਅੰਕਰ ॥ ਲੋਕਾਲੋਕ ਸਮ ਕਾਯੇ ਉਤੰਗਾ ਘੋਰ ਬਿਸਾਲ ਤਮੰ ਕਰ ॥ ਖੰਕਾਰ ਚਿਖ ਧੂਆ ਕੋ ਘੋਰ ਦਾੜ ਭੈਆਨਕ ਬੰਕੁਰ ॥ ਅਰੁਨ ਨੇਤ੍ਰ ਦੰਡ ਮੁਦਸਰ ਕਰ ਧਾਵਤ ਭਯੋ ਖਲ ਦੁਸਤਰ ॥੫॥ ਏਕ ਤਾਲੀ ਜਤ ॥ ਗੋਹਾ ਚਿਖ ਜਿਸ ਕਹਤ ਭਊਮ ਚਿਖ ਬਸੁਧਾ ਕੋ ਸੁਤ ਭਾਰੋ ॥ ਬਿਸ੍ਵ ਕਾਯੇ ਬਪੁ ਘੋਰ ਡਰਾਵਨ ਦਾੜ ਚਛ ਬਿਕਰਾਰੋ ॥ ਪਾਸਾਨ ਤਨੁ ਅਤਿ ਘੋਰ ਨਿਸਾਚਰ ਕਾਲ ਕਰਾਲ ਜਗ ਛਾਰੋ ॥ ਕਮੰਦ ਛੂਲ ਬਾਨ ਲੈ ਧਾਯੋ ਸੁਰ ਦ੍ਰੋਹੀ ਅਹਿਤਕਾਰੋ ॥੬॥ ਬਿ : ॥ ਪੁੰ : ॥ ਕੁ : ਯ : ਏ : ॥ ਕਾਹੂ[੪] ਚਿਖ ਧੂਮ੍ਰ ਬਪ ਬੀਕੋ ਭੀਖਨ ਤਿਮਰ ਅੰਧਜਾਰੋ ॥ ਭੀਮ ਦਾੜ ਦਾਰੁਨ ਚਛ ਭੈ ਕਰ ਪ੍ਰਾਨ ਹਾਰ ਦੇਵਾਰੋ ॥ ਦਾੜ ਕਰਾਲ ਤੁੰਡ ਭੈਕਾਰੀ ਦੰਸਟਰਾ ਯਮ ਚਿਖ ਧਾਰੋ ॥ ਪੈਨੀ ਛੂਲ ਛੂਲੀ ਲੈ ਧਾਯੋ ਕਾਲਕਾਯ ਦੂਖ ਭਾਰੋ ॥੭॥ ਕੁਸਮੀ ॥ ਜਤ ॥ ਰੁਹਰ ਚਿਖ ਰੁਧਰ ਕੋ ਦੂਤਾ ਸ੍ਰੋਨਤ ਅੰਗ ਘ੍ਰਿਨ ਘੋਰਾ ॥ ਰਕਤ ਨੇਤ੍ਰ ਦਾੜ ਦਾਰੁਨ ਜਿਹ ਉਲਵਨ ਬਡ ਅਘ ਬੋਰਾ ॥ ਅਸਤ ਚਿਖ ਹਾਡ ਕੋ ਭੈਰੋ ਭੂਤ ਪ੍ਰੇਤ ਸੰਙਿਆ ਤਿਸ ਕੇਰੋ ॥ ਤੋਮਰ ਛਿਪ੍ਰ ਤਿਛ ਕਰ ਧਾਰੇ ਨਭ ਪ੍ਰਸਤ ਕਰ ਧਰਨੀ ਪਰੋ[੫] ॥੮॥ ਬਿ : ॥ ਪੁੰ : ॥ ਕੁ : ॥ ਜ : ॥ ਏ : ॥ ਅਜਾ ਬ੍ਰਿਸਭ ਬਿਟ ਬ੍ਰਾਹ[੬] ਚੜ ਪੁੰਡਰੀਕ ਬ੍ਰਿਕ ਰੂੜੇ ॥ ਮੇਂਡਕ ਉਰਨਾ ਭੈਸਾ ਬਾਹਨ ਦੂਤ ਭੈ ਸੋਡੀਲ ਅਘ ਪੂਰੇ ॥ ਬਦਨ ਪਸਾਰ ਹਰ ਓਰ ਸਿਧਾਯੋ ਮਾਰ ਮਾਰ ਰਟ ਘੂਰੇ ॥ ਕਾਲ ਹੂਕ ਡਾਕ ਭੈ ਭੀਹਲ ਪਾਤ ਬਿਵਾਨ ਸੁਖ ਚੂਰੇ ॥੯॥ ਕੁਸਮੀ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਥਰਹਰ ਥਿਰਾ ਗਗਨ ਘਹਿਰਾਵਤ ਛੋਭ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਉਤਪਾਤਨ ॥ ਉਲਕਾਪਾਤ ਕਬਧ ਬਹੁ ਪਾਤਤ ਘਾਤ ਚਰਾਚਰ ਘਾਤਨ ॥ ਧੂਮ੍ਰ ਕੁਹਰ ਅਰੁ ਰੁਧਰ ਬਰਸਾਵਤ ਦਿਸਾ ਅਛਾਦਤ ਰਾਤਨ ॥ ਪਾਸਾਨ ਅਸਤ ਰੁਹਰ ਨਖ ਬਰਖਤ ਅਨਿਕ[ੲ] ਅਨੁਰਜ ਬਾਤਨ ॥੧੦॥ ਬਖਸਸ ਹਜੂਰ ॥ ਕੁਸਮੀ ॥ ਪ੍ਰਲੈ ਪਰਾਜਜੋ ਚਰਾਚਰ ਜਾਨਜੋ ਸੂਕ੍ਰ ਮੀਨ ਗਜ ਥਰਹਰ ॥ ਧਉਲ ਸੇਖ ਤਛਕ ਕੁਲ ਕੰਪਜੋ ਦਈਤ ਸੁਰਾਸੁਰ ॥ ਆਕੁਲ ਭਏ ਪੇਖਨ ਦੂਤਨ ਸੁਰ ਭਜੇ ਧੀਰ ਰਨ ਪਰਹਰ ॥ ਡਰ ਡਾਰ ਆਯੁਧ ਰਨ ਸੂਰਨ ਭਏ ਅਧੀਰ ਭਟ ਨਰਹਰ ॥੧੧॥ ਸੁਮਨੀ ॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਜਤ ॥ ਏਕ ਤਾਲੀ ॥ ਬਖਸਸ ਹਜੂਰ ॥ ਬਾਸਵ ਆਦਿ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਮਾਯਭ ਮਾਯਭ (ਅਸ), ਮਾਯਾ ਭੈ ਮਾਯਾ ਭੈ (ਖਕ)
[੨]ਦਨੁ (ਅਸ)
[੩]ਗੋਹਾ ਘਿਖ (ਅਸ)
[੪]ਧਉਮ (ਅਸ)
[੫]ਪੈਰੋ (ਅਸ)
[੬]ਬਾਹਨ (ਖਕ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਖੰ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਅਸ ਵਿਚ 'ਸੰਖ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਇਥੇ 'ਅਟਭੁਤ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਇਹ ਪਾਠ ਨਹੀਂ ਹੈ , ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਅਤਰਥੀ ਰਨ ਪਰਹਰ ਤਜਾਗ ਅਯੋਜਨ ਭਾਜੇ ॥ ਨਰੁ ਬਪੁਰੇ ਜਿਹ ਮਾਹਿ ਗਨਾਵਤ ਬਡੇ ਬਡੇ ਭਟ ਲਾਜੇ ॥ ਜਹਾ ਜਹਾ ਜਿਸ ਮਿਲਜੋ ਸਾਵਕਾਸਾ ਦੁਰੇ ਤਹਾ ਨ ਬਿਰਾਜੇ ॥ ਐਸੋ ਪ੍ਰਬਲ ਮਾਇਆ ਭਯੋ ਆਸੁਰੀ ਠਠੇ ਨ ਸੂਰ ਪਰਾਜੈ ॥੧੨॥ ਸੁਮਨੀ ॥ ਜਤ ॥ ਏਕਤਾਲੀ ॥ ਰਹੇ ਸਮਰ ਠਠ ਸ੍ਰੀ ਜਗਤੇਸ੍ਵਰ ਪ੍ਰਮੁਦਿਤ ਅਭੈ ਬਿਰਾਜੈ ॥ ਮਾਇਆ ਅਸੁਰ ਪੇਖ ਨਹੀ ਛੋਭੇ ਤ੍ਰਿਨਵਤ ਬੂਝ ਬਿਰਾਜੈ ॥ ਦੇਵਨ ਦਸਾ ਦੇਖ ਕਰੁਨਾਨਿਧ ਬਿਸ੍ਵ ਤਾਪ ਪਿਖ ਗਾਜੇ ॥ ਸਪਤ ਅਖਛਰ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਪ੍ਰਭ ਉਚਰੇ ਕ੍ਰਿਸਾਨ ਚੜੇ ਤਮ ਭਾਜੈ ॥੧੩॥ ਸੁਮਨੀ ਜਤ ॥ ਏਕ ਤਾਲੀ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਹੰ ਖੰ ਙੰ ਅੰ ਉਂ ਯੰ ਏਂ ਪ੍ਰਭ ਉਚਰੇ ਮਹਾ ਨਾਦ ਧੁਨਿ ਅਨਹਦ ॥ ਕਲਿਆਨ ਕਰ ਪਰਮ ਸਿਰੋਮਨ ਸਪਤ ਆਖਛਰ ਪਦ ਗਦਗਦ ॥ ਮਹਾ ਗ੍ਰਿਸਟ ਨਾਦ ਮੰਗਲਮਯ ਅਸੁਰ ਬਿਨਾਸਨ ਅਖਛੈ[੧] ਪਦ ॥ ਜਾ ਆਖਛਰ ਸੇ ਸਪਤ ਬਾਨ ਪ੍ਰਭ ਪ੍ਰਗਟੇ ਪੁੰਨ ਰੂਪ ਉਗ੍ਰ ਸਦ ॥੧੪॥ ਸੁਮਨੀ ॥ ਏਕ ਤਾਲੀ ॥ ਤਾ ਕੋ ਨਾਮ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਭਾਖੋ ਸੁਨਹੁ ਸੰਤ ਸੁਰ ਗਿਆਨੀ ॥ ਜਾ ਸੋ ਨਿਧਨ ਦੂਤ ਟੂਨਾ ਕੋ ਮਾਯਾ ਅਸੁਰ ਬਿਲਾਨੀ ॥ ਜੇ ਜਨ ਸਪਤ ਆਖਛਰ ਮੁਖ ਉਚਰੇ ਉਗ੍ਰ ਮੰਤ੍ਰ ਪੁੰਨ ਬਾਨੀ ॥ ਤਾ ਕੋ ਦੂਖ ਪਾਪ ਨਹ ਬਿਆਪੇ ਸ੍ਰੀਮੁਖ ਮੰਤ੍ਰ ਬਖਾਨੀ ॥੧੫॥ ਬਿ : ॥ ਪੁੰ : ॥ ਕੁ : ॥ ਜਤ ॥ ਏ : ॥ ਬ : ॥[ਅ] ਬਾਯੁ ਆਕਾਸ ਅਨਲ ਅਪ ਧਰਨੀ ਬਜ੍ਰ ਜੋਗਨੀ ਬਾਨਨ ॥ ਸਪਤ ਬਾਨ ਪ੍ਰਗਟੇ ਪ੍ਰਭ ਬਾਨ ਪੁੰਨ ਰੂਪ ਬਹੁ ਆਨਨ ॥ ਤੇਜ ਮਾਨ ਦੁਤ ਮਾਨ ਉਜਾਗਰ ਸਪਤ ਪੁੰਖਾਨ ਰਵਿ ਸਾਨਨ ॥ ਬਾਏ ਪ੍ਰਬਲ ਰੂਪ ਧਰ ਸਾਇਕ ਨਿਧਨ ਨਿਮਤ ਜਾਤਧਾਨਨ ॥੧੬॥ ਪੁੰ ॥ ਕੁ : ॥ ਜ : ॥ ਏ ॥ : ਬਾ : ॥[ਅ] ਆਵਤ ਹੀ ਮਗ ਰੁਕਜੋ ਨਿਸਾਚਰ ਸਪਤ ਦੂਤ ਘਿਰ ਬਾਨਨ ॥ ਹੋਨ ਲਗਜੋ ਆਹਵ ਅਸ ਝਾਪਸ ਪਰਤ ਚਿਖਨ ਸੰਗ ਧਾਨਨ ॥ ਅਨਲ ਅਨਲ ਰਜ ਬਾਰ ਖੰ ਬਜਨ ਜੁਗਿਨ ਡੀਰ ਮਸਾਨਨ ॥ ਸਮਰ ਜੁਟੇ ਪੰਚ ਤਤ ਤੇਈ ਸੰਗ ਚਿਖਨ ਹਰ ਕਾਨਨ ॥੧੭॥ ਪੁਹਪੀ ॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਬਖਸਸ ਹਜੂਰ ॥ ਧੂਰ ਚੂਰ ਕਰ ਛਾਰ ਗ੍ਰਾਸ ਰਿਪ ਨਿਧਨ ਕੀਨ ਮਾਇਆ ਜਾਤਧਾਨੀ ॥ ਭਯੋ ਨਾਸ ਦੂਤ ਟੂਨਾ ਕਉ ਮਿਟਜੋ ਤ੍ਰਾਸ ਰਿਪ ਛਾਨੀ ॥ ਦਿਸਾ ਪ੍ਰਕਾਸ ਬਿਮਲ ਭਈ ਬਿਸ੍ਵ ਨਿਵਰੀ ਭੀਤ ਪਲਾਨੀ ॥ ਜੁਰੇ ਆਏ ਸੁਰ ਕਟਕ ਭਗੇ ਜੇ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਦਾਸਾਨੀ ॥੧੮॥ ਗਜ ਪੁਹਪੀ ॥ ਏਕ ਤਾਲੀ ॥ ਰਛ ਰਛ ਬਾਸਵ ਪ੍ਰਤ ਬੋਲੇ ਦੇਵਨ ਪ੍ਰਤਿ ਮ੍ਰਿਦਬਾਨੀ ॥ ਮਾਭੈ ਮਾਭੈ ਦੇਵ ਦੇਵੇਸਰ ਸੁਰ ਮਮ ਭਗਤ ਪ੍ਰਧਾਨੀ ॥ ਦੇਵ ਨਿਵਾਜ ਅਸਰੇ ਸੰਘਰਹੋ ਅਸ ਬੋਲੇ ਧਨਪਾਨੀ ॥ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਸੰਗ ਕ੍ਰੀੜਾ ਮਾ ਕੋ ਤੁਮ ਨ੍ਰਿਖਹੁ ਸਕਲ ਪ੍ਰਾਨੀ ॥੧੯॥ ਚੰਪਕ ॥ ਜਤ ਏਕ ਤਾਲੀ ॥ ਅਸ ਕਹ ਰਛ ਕੀਨ ਪ੍ਰਭ ਸੁਰ ਗਨ ਬਾਰਨ ਭਯੋ ਤਿਲਸਮ ਮਾਇਆ ਕੋ ॥ ਹਤੇ ਸਪਤ ਚਿਖ ਬਾਨ ਜਨੇਸ੍ਵਰ ਨਿਧਨ ਦੂਤ ਦੋਨਾ ਛਾਇਆ ਕੋ ॥ ਅਸਥਿਰ ਭਏ ਚਰਾਚਰ ਸਭ ਹੀ ਪ੍ਰਭ ਪ੍ਰਤਾਪ ਨਿਰਭੈ ਸਾਯਾ ਸੋ ॥ ਜਗਦੀਸ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰ ਉਬਰੇ ਬਿਸ੍ਵ ਜਨ ਧਿਆਵਤ ਚਰਨ ਪ੍ਰਭ ਮਨ ਬਚ ਕਾਇਆ ਸੋ ॥ ੨੦ ॥ ਇਤੀ ਸਮਰ ਪਖਿਜਾਨ ਸਪਤ ਚਿਖ ਟੋਨਾ ਨਿਧਨ ਸਮਾਪਤ ਸੁਭੰ ॥੧॥ ਬਿੰਸੀ ॥੨੦॥੩੦੬੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਪਲਾਸੀ ॥ ਸਪਤ ਚਿਖਨ ਕੋ[੨] ਨਿਧਾਨ ਦੇਖ ਕਰ ॥ ਕਰ ਮੀਜਤ ਜਲ ਦੂਹੂ ਦ੍ਰਿਗਨ ਭਰ ॥ ਹਾਯ ਹਾਯ ਪੁਨ ਹਾਯ ਉਚਰ ਜੜ ॥ ਪਟਕਤ ਮੂਡ ਛਟਕਤ ਕਚ ਸਰਸਰ ॥੧॥ ਪਲਾਸੀ ॥ ਪੁਨੀਆ ॥ ਟੇਰ ਕਹਜੋ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਸੈਨਾ ਪ੍ਰਤਿ ॥ ਤਜੀ ਆਸ ਹਮ ਜੀਵਨ ਸੁਭ ਬ੍ਰਿਤ ॥ ਸਪਤ ਚਿਖਨ ਮਮ ਪ੍ਰਲੈ ਕਰਨ ਅਤਿ ॥ ਮਮ ਮਾਇਆ ਜਗ ਨਿਧਨ ਬਿਸ੍ਵ ਗ੍ਰਸਤ ॥੨॥ ਪਲਾਸੀ ॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਤਾਹਿ ਧੂਰ ਕੀਨੇਸੀ[੩] ਅਬਿਲੰਬਿਤ ॥ ਹਤ ਲੀਨੇ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਅਗੰਜਤ ॥ ਅਦਯ ਨਿਸਚੈ ਨਿਸਚਰ ਕੁਲ ਨਾਸਤ ॥ ਆਗਮ ਮੰਦ ਨਿਰਫਲ ਸਭ ਭਾਸਤ ॥ ੩ ॥ ਪਲਾਸੀ ॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਬਲ ਪਉਰਖ ਸਭ ਹੀ ਕਰ ਥਾਕਜੋ ॥ ਜਾਨ ਨਿਦਾਨ ਦੂਤਨ ਕਹੁ ਹਾਂਕਜੋ ॥ ਤਾ ਦੂਤਨ ਕਉ ਛਿਨ ਮਹਿ ਫਾਕਜੋ ॥ ਅਬ ਚਾਹਤ ਹੈ ਮੋ ਕਉ ਛਾਕਜੋ ॥੪॥ ਪਲਾਸੀ ॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਸਾਛਾਯਤ[੪] ਯਹ ਕਾਲ ਪ੍ਰਧਾਨਾ ॥ ਮਹਾਕਾਲ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਮਹਾਨਾ ॥ ਪੂਰਬ ਸਮਰ ਕਰ ਅਸੁਰ ਖਪਾਨਾ ॥ ਬਹੁਰ ਪ੍ਰਲੈ ਕਰ ਆਪ ਠਟਾਨਾ ॥ ੫॥ ਪੁੰ : ॥ ਬ : ॥[ੲ] ਬਿਸ੍ਵ ਸਗਰ ਨਿਜ ਉਦਰ ਮਹ ਰਾਖਜੋ ॥ ਏਕਲ ਮੋ ਸੰਗ ਆਹਵ ਨਾਖਜੋ ॥ ਪੁਨ ਨਵਤਨ ਸਭ ਪ੍ਰਜਾਉਦ ਕ੍ਰਾਖਜੋ ॥ ਅਦਿਜ ਕਲਪ ਲਉ ਆਧਵ ਰਾਖਜੋ ॥ ੬ ॥ ਪਲਾਸੀ ॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਯਾ ਕੋ ਕੋਊ ਨ ਸਕਾ ਬਿਜੈ ਕਰ ॥ ਭੂਤ ਭਵਿਖ ਬ੍ਰਤਮਾਨ ਚਰਾਚਰ ॥ ਸਭ ਭੂਤਨ ਤੇ ਅਜਰ ਅਮਰ ਪਰ ॥ ਸਭ ਤੇ ਅਬਧ ਕਾਲ ਸਭਹਨ ਕਰ ॥੭॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਅਖੈ ਅਛੈ (ਅਸ)
[੨]ਚਿਖ ਟੋਨਾ (ਅਸ)
[੩]ਕੀਨੇ (ਖਕ, ਅਸ)
[੪]ਸਾਖਯਾਤ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਇਹ ਸਿਰਲੇਖ ਅਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ
[ਅ]ਇਹ 'ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥' ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਪ : ॥ ਪੁੰ : ॥ ਮੈ ਯਾਹੀ ਕਰ ਉਧਰਹੌਂ ਲਰ ਕਰ ॥ ਤੁਮ ਸਭ ਜਾਹੁ ਲੈ ਓਟ[੭] ਆਪਨ ਘਰ ॥ ਲਰ ਮਰ ਕਰ ਭਉ ਜਾਉ ਸਿੰਧ ਤਰ ॥ ਐਸੋ ਸਮੋ ਨ ਐਹੈਂ[१] ਮੋ ਕਰ ॥ ਪ : ॥ ਪੁੰ : ॥ ਅਸ ਸੁਨ ਸੈਨਾ ਭਉ ਭੀਹਾਲਾ ॥ ਕਰ ਜੋਰੇ ਕਰ ਬਦਜੋ ਦਨੁਮਾਲਾ ॥ ਕਹਾ ਏਕ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਭੂਪਾਲਾ ॥ ਪ੍ਰਭ ਨ੍ਰਿਖਤ ਹਨਹੋ ਸੁਰ ਪਾਲਾ ॥੯॥ ਭੀਮ ਪਲਾਸੀ ॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਚੰਦ੍ਰ ਪਲਾਸੀ ਪੁਨੀਆ ॥ ਕਹਾ ਭਯੋ ਜੋ ਬਿਸ੍ਵਨਾਥ ਕੋ ਲੈ ਪ੍ਰਭ ਜੋ ਮਘਵਾ ਕੀਨੇਸ[੨] ਢੀਠਾਈ ॥ ਕਾ ਭਯੋ ਜੋ ਤ੍ਰੈਲੋਕ ਕੀ ਪ੍ਰਤਨਾ ਲੈ ਨਈ ਰਿਤ ਰਾਜ ਸੋ ਯੁਧ ਠਠਾਈ[੩] ॥ ਕਾ ਭਯੋ ਜੋ ਛਲ ਕਰ ਬਿਜਈ ਭਯੋ ਮਾਰਤ ਹਉ ਧਰ ਝੋਟ ਸੁਰ ਰਾਈ ॥ ਜਰਬੋ ਮਰਬੋ ਜੂਝਬੋ ਸੁਭਟਨ ਆਦਿ ਹੀ ਤੇ ਬਿਧਨਾ ਨੇ ਬਨਾਈ ॥੧੦॥ ਜਉ ਲਉ ਮਮ ਘਟ ਪ੍ਰਾਨ ਪ੍ਰਭ ਆਛੇ ਪਉਰਖ ਓਜ ਪ੍ਰਭਤਾ ਵਪ ਮਾਹੀ ॥ ਲਰਿਹੋ ਮਰਿਹੋ ਮਾਰੇਹੋ ਬੈਰਨ ਛੂਏ ਨ ਸਕਤਿ ਰਿਪ ਰਾਵਰੇ ਛਾਹੀ ॥ ਬਡੇ ਬਡੇ ਸਮ੍ਰ ਹਮ ਝੇਲੇ ਬਹੁ ਬਾਰਨ ਮਘਵਾ ਘਸਟਾਈ ॥ ਅਬ ਯਾ ਸਮ੍ਰ ਜੀਤ ਪ੍ਰਭ ਬਲ ਦਾਂਤਨ ਤ੍ਰਿਨ ਗਹਿ ਸਮ੍ਰ ਭਜਾਹੀ ॥੧੧॥ ਜਉ ਜੀਤ ਹਉ ਬੈਰਨ ਯਾਹਵ ਤਉ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਮੈ ਜਸ ਪ੍ਰਭ ਬਾਢੈ ॥ ਜਉ ਸੁਰ ਜੀਤ ਭਈ ਯਾ ਆਹਵ ਸਸਤ੍ਰ ਕਰ ਸੁਰਗਹੀ ਮਾਡੈ ॥ ਸਸਤ੍ਰ ਕਰ ਮੀਚ ਬਡੋ ਦੁਰਲਭ ਜਗ ਪੁਨ ਜਨ ਯਾ ਮੀਚ ਕਹੁ ਹਾਂਡੇ ॥ ਤਾ ਪਰ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਬਾਨਨ ਕਰਿ ਚਾਰਹੁ ਮੁਕਤਿ ਪ੍ਰਾਂਗਤ ਗਾਂਢੇ ॥੧੨॥ ਗਜ ਪੁਸਪੀ ॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਉਭੈ ਬਿਧ ਲਾਭ ਗਨੋ ਹੇ ਸੁਆਮੀਨ ਈਤ ਊਤ ਦੋਊ ਬਿਓਤ ਭਲੋਛੇ[੪] ॥ ਜੀਤੇ ਰਾਜ ਤ੍ਰੈਲੋਕ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਜੇ ਮਰੇ ਤੋ ਅਪਬਰਗ ਭੋਗਾਛੇ ॥ ਦੋ ਕਰ ਲਡੂਆ ਸੁਭਟਨ ਕਰ ਸੋਭਤ ਜੀਤ ਹਾਰ ਆਪਨ ਬਸ ਨਾ ਛੈ ॥ ਜਾ ਕੋ ਬਿਧਨਾ ਦੈ ਜਸ ਟੀਕੋਂ ਤਾਹੂ ਮਸਤਕ ਭਾਗ ਗਨਾਛੈ ॥੧੩॥ ਭੀਮ ਪਲਾਸੀ ॥ ਅਸ ਕਹ ਸੈਨਾ ਮੰਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰ ਪਊਤ੍ਰਨ ਸਖਾ ਮਿਤ੍ਰ ਸਭ ਕ੍ਰੋਧ ਭਰੇ ॥ ਦੈ ਦੈ ਤਾਲ ਭੁਜਨ ਕਹ ਠੋਕਤ ਓਸਟ ਚਬਾਤ ਸ੍ਰੋਨਨ ਨੇਤ੍ਰ ਢਰੇ ॥ ਸ੍ਰਬਾਗ ਕ੍ਰੋਧ ਕਰ ਅਸੁਰ ਕੁਲ ਸਗਰੇ ਤਪਤ ਤਾਂਬ੍ਰ ਹੁਵੈ ਅਨਲ ਝਰੇ ॥ ਯਮ ਹੈ ਕਾਲ ਕਿਧੋ ਮ੍ਰਿਤ ਦੇਵਨ ਟੂਕ ਟੂੰਕ[੫] ਭਟ ਸਮ੍ਰ ਚਰੇ ॥੧੪॥ ਖੜੰਗਨੀ ਚਮੂੰ ਸਾਜ ਨਿਸਚਰ ਗਨ ਅਸਤ੍ਰ ਸਸਤ੍ਰ ਬਹੁ ਭਾਤ ਸਜੇ ॥ ਨਾਨਾ ਬਾਤਨ ਬ੍ਰਗ ਨਾਨਾ ਗਨ ਦਾਨਵ ਦੈਤਨ ਅਸੁਰ ਛਜੇ ॥ ਰਾਖਛਸ ਗੁਹਜਕ ਕਾਲਕੇਅ ਤੇ ਅਉਰ ਅਨਿਕ ਦਲ ਸਾਜ ਗਜੇ ॥ ਨਾਨਾ ਨਾਦ ਬਾਦ ਬਾਦਿਤ੍ਰਨ ਲੋਕ ਲੋਕ ਦਲ ਅਸੁਰ ਬਜੇ ॥੧੫॥ ਜੋ ਜੋ ਰਾਖਛ ਕੋ ਕੁਲ ਪ੍ਰਵਾਰਨ ਨਾਮ ਬਰਗ ਕਬਿ ਸਭੇ ਗਨੇ ॥ ਆਯੁਧ ਅਵਰ ਬਾਹਨ ਭੂਸਨ ਤੇ ਬਸਨ ਚਮੂੰ ਜੇ ਪ੍ਰਿਥਕ ਗਨੇ ॥ ਯਾਹਿ ਪ੍ਰਸੰਗ ਕੋ ਗ੍ਰਿੰਥ ਬ੍ਰਿਧਾਤੋ ਤਾ ਤੇ ਅਤਿ ਸੰਛੇਪ ਭਨੇ ॥ ਸਭ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸੁ ਯਾ ਪੁਰਾਨ ਕਉ ਸੁਕ੍ਰਾਭਾਸ ਮੋ ਬ੍ਰਿਧਮਨੇ[੬] ॥੧੬॥ ਅਥ ਪ੍ਰਸੰਗ ਬ੍ਰਿਜ ਨਾਦ ਨਿਧਨ ਜੁ ਸੁਨਹੁ ਸੰਤ ਹਰਿ ਭਗਤ ਸਭੀ ॥ ਜਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸਮ੍ਰ ਕਰ ਕਰ ਜੂਝਜੋ ਹਰਿ ਕਰ ਲਹੇ ਹਰਿ ਧਾਮ ਤਭੀ ॥ ਹਰਿ ਹੂ ਦੀਨ ਨਿਜ ਧਾਮ[੭] ਤਾਸ ਕਉ ਰੀਝ ਨਿਆਰੀ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਹ ਭੀ ॥ ਸਾਰਦ ਸੇਸ ਬ੍ਰਹਮ ਨਾਰਦ ਮੁਨਿ ਬਰਨ ਨ ਸਾਕਹ ਸੁ ਕਬਿ ਕਭੀ ॥੧੭॥ ਵਾ ਰੀਝਨ ਕੋ ਕੋ ਕਬਿ ਬਰਨੇ ਜਹਾ ਨ ਮਨ ਬੁਧਿ ਠਾਮ ਲਹੇ ॥ ਮੂਕ ਹੋਤ ਭੇ ਸਭੀ ਚਰਾਚਰ ਕਾਹੂ ਪਹਿ ਨਹਿ ਜਾਤ ਕਹੇ ॥ ਭਾਵ ਗ੍ਰਾਹਜ ਹਰਿ ਨਿਗਮ ਬਖਾਨਤ ਜੈਸ ਭਾਵਨਾ ਕਰੇ ਲਹੈ ॥ ਏਕ ਰੰਗ ਯਾ ਮਨ ਕਹੁ ਰਾਂਗਹੁ ਓੜਕ ਲਉ ਜੋ ਪ੍ਰਿਅਨ ਨਿਬੈਹੈ[੮] ॥੧੮॥ ਏਆ ਰੀਝ ਰਿਝਵਾਰਹਿ ਭਾਵਤ ਸ੍ਰੁਤਿ ਸਾਸਤ੍ਰ ਮੁਨਿਵਰ ਕਬਹੀ ॥ ਗਜਾਨੀ ਕ੍ਰਮਿ ਕਾਰਮਿਕ ਪ੍ਰਧਾਨੀ ਨਹੀਯਾਯਕ ਸਗੁਨੀ ਜਬ ਹੀ ॥ ਜੈਨੀ ਜਮਨ ਚਾਰਬਾਕ ਛਣਕ[੯] ਨਾਸਤਕ ਆਪਾ[੧੦] ਅਪਰ ਬਿਮਤ ਹੀ ॥ ਬੀਤਰਾਗ ਤਾਪਸ ਸੰਯੋਗ ਸੰਨਜਾਸੀ ਦੰਡੀ ਸਈਬ ਬਈਸਨ੍ਵ ਭਗਤ ਸੁਮਤ ਹੀ ॥੧੯॥ ਦਸਕ ॥ ਰਾਜ ਪਲਾਸੀ ॥ ਲੁੰਜਿਤ ਮੁੰਜਿਤ ਭਟਿਲ ਅਪਰਸਾ ਲੂਕ ਨ ਦਰਸਾ ਜੰਗਮ ਜੋਗੀ ॥ ਤਾਂਤ੍ਰਕ ਬੈਦਕ ਪਾਂਡਤਾ ਤ੍ਰਿਕਾ ਜਾਜਕ ਨਈਆਯ ਕਾਂਡੀ ਉਤਯੋਗੀ ॥ ਵਾਮੀ ਭੈਰਵੀ ਪਸੂਚਕ ਯੈਨੀ ਨੇਮੀ ਨਿਸੇਧੀ ਉਦਾਸੀਨ ਬਿਯੋਗੀ ॥ ਸਾਸਤ੍ਰੀ ਪਉਰਾਣੀ ਗ੍ਰੰਥੀ ਪਾਠਕ ਜੋਏਸੀ ਗਨ[੧੧] ਪ੍ਰਨਾਯਾਮੀ ਭੋਗੀ ॥੧॥ ਰਾਜ ॥ ਪਲਾਸੀ ॥ ਘੂਘਰ ਨ੍ਰਿਤੀ ਰਾਵਨੀ ਰਾਵਨੀ[੧੨] ਭ੍ਰਾਮੀ ਗਉਨੀ ਭਵਨ ਸੰਜੋਗੀ ॥ ਗ੍ਰਿਹੀ ਬਨੀ ਬਾਨਪ੍ਰਸਤ ਵੈਰਾਗੀ ਮੁੰਡੀਆ ਮਸੰਦ ਰਾਮਾਵਤ ਲੋਗੀ[੧੩] ॥ ਪੁੰਨੀ ਧਰਮੀ[੭] ਕਾਰਮਕ ਕਾਂਡੀ ਗਿਆਨੀ ਤਪੀ ਜਪੀ ਅਭੋਗੀ ॥ ਅਚਾਰੀ ਬਿਚਾਰੀ ਸੰਕੀ ਕਲਪੀ ਫੁਰੀ ਅਫੁਰੀ ਵਿਰਤੀ ਨਿਤ ਸੋਗੀ ॥੨॥ ਤਾਪਸ ਕਵੀ ਨਾਟਕੀ ਸੂਤ੍ਰਧਾਰੀ ਇਨ ਤੇ ਆਦਿ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰੇਯੋਗੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਰਾਜ ॥ ਪਲਾਸੀ[ਅ] ॥ ਬਖਸਸ ਹਜੂਰ॥ ਸੂਰ ਧੀਰ ਧੀਮਤ ਸਾਹਸੀ ਸੰਸਾਰੀ ਬਿਵਹਾਰੀ ਕਾਮੀ ਅਰਥੀ ॥ ਮੁਖਤਾ ਸਭਨ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਹੈ ਸਭ ਮੋ ਰੀਝਵਾਰ ਸਮਰਥੀ ॥ ਏਕ ਰੰਗ ਕਾਹੂ ਰੰਗ ਰਚਨੋ ਸਾਂਗ ਪਾਂਗ ਬ੍ਰਿਤ ਨਿਬਹਨ[ੲ] ਸਰਤੀ ॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਆਯੋ (ਖਕ, ਅਸ)
[੨]ਕੀਨੇ ਸੁ (ਅਸ)
[੩]ਰਚਾਈ (ਖਕ, ਅਸ)
[੪]ਭਲਾਛੈ (ਅਸ)
[੫]ਦੂੰਕ ਦੂੰਕ (ਅਸ)
[੬]ਬ੍ਰਿਧ ਭਨੇ (ਅਸ)
[੭]ਅਪਵਰਗ (ਅਸ)
[੮]ਪ੍ਰਨ ਨਿਬਹੈ (ਅਸ)
[੯]ਖਣਕ (ਅਸ)
[੧੦]ਵਾਦੀ (ਅਸ)
[੧੧]ਗਨਕ (ਅਸ)
[੧੨]ਰਾਵਰੀ ਰਵਰੀ (ਅਸ)
[੧੩]ਯੋਗੀ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਧਾਰਮ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਰਾ ॥ ਪਾ ॥' ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਨਬਹਨ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਬਨਹੀ ਕ੍ਰਿਤੁਜਾ ਆਈ[੬] ਹੋਤ੍ਰਾ ਸ੍ਰੋਤੀ ਆਰੂੜ ਸਮਰਥੀ ॥੩॥ ਰਾ ॥ ਪ ॥ ਬ ॥[ਅ] ਐਸੋ ਸਿਧ ਹੋਇ ਜੋ ਪ੍ਰਾਣੀ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤਿ ਅਮਰਪਦ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ॥ ਅਨਨ ਸੇਵ ਏਕਾਂਗੀ ਧੀਮਤ ਆਤਮਦਰਸੀ ਨਿਸ ਕਿੰਚਿਨ ਧ੍ਰਾਪਤ ॥ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸੀਤ ਧ੍ਰਮ ਕੋ ਦੇਹਾ ਸਾਰ ਗ੍ਰਾਹਜ ਗਿਆਨੀ ਅਮਰਾਪਤ ॥ ਬੀਤਰਾਗ ਸਦ ਸੁਖੀ ਸੁਖਾਲੋ ਏਕ ਜੋਤ ਦੁਇ ਰੂਪ ਪ੍ਰਕਾਸਤ ॥੪॥ ਰਾਜ ਪਲਾਸੀ ॥ ਬਖਸਸ ਹਜੂਰ ॥ ਕਬਿ ਬਾਚ ॥ ਐਸੋ ਗੁਣ ਹਰੀ ਖਾਲਸੈ ਬਖਸਾ ਭਗਤ ਗਿਆਨੀ ਰਾਜ ਜੋਗੇਸ੍ਵਰ ॥ ਛਤ੍ਰੈ ਬ੍ਰਿਤ ਅਨੰਨਉਪਾਸਕ ਤਿਆਗੀ ਹਠੀ ਸੂਰ ਭੂਨੇਸ੍ਵਰ ॥ ਗ੍ਰਾਹੀ ਸੁਭ[੧] ਤਿਆਗੀ ਬਿਵਰਜਿਤ ਸ੍ਰੁਤਿ ਆਦਿਯੰ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਪ੍ਰਮੇਸਵਰ ॥ ਗੀਤਾ ਉਪਨਿਸਦ ਮਹਾਵਾਕ ਮਹ ਰਹਨੀ ਭਗਤ ਗਿਆਨੀ ਬ੍ਰਿਤੇਸ੍ਵਰ ॥੫॥ ਐਸੋ ਖਾਲਸਾ ਖਾਲਸਾ ਪਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਸ੍ਵਿਰੂਪ ਮਹਾਨੰ ॥ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਉਪਦੇਸ ਸਿਖਨ ਪ੍ਰਤ ਭਾਸਨ ਮੁਦ੍ਰਾ ਤੈ ਕਛ ਕੇਸ ਕ੍ਰਿਪਾਨੰ ॥ ਤਾ ਕੀ ਰਹਨ ਸ੍ਰੁਤਿ ਉਕਤੀ ਭਾਖਤ ਦਸ ਗ੍ਰਾਹੀ ਖਾਲਸਾ ਪ੍ਰਧਾਨੰ ॥ ਦਯਾ ਦਾਨ ਛਮਾ ਸਨਾਨੰ ਸੀਲ ਸੁਚ ਸਤ[੨] ਸੰਭਾਸਨ ॥ ਸਾਧਨ ਸਿਧ ਸੂਰ ਭਗਤਿ ਮਾਨੰ ਦਸ ਗ੍ਰਾਹੀ ਆਸਕਤ ਪ੍ਰਮਾਨੰ ॥੬॥ ਰਾਜ ਪਲਾਸੀ ॥ ਪੁੰਨੀ : ॥ ਬ : ॥ ਤਿਆਗੀ ਦਸ ਬਿਰੋਧ ਮਤ ਸਾਧਨ ਹਿੰਸਾ ਹੰਕਾਰ ਆਲਸ ਕ੍ਰਿਪਨਤ ਅਪ੍ਰਮਾਨੰ ॥ ਕਠੋਰਤਾ ਜੜਤਾ ਕੁਚੀਲਤਾ ਅਸਊਚ ਕਲਮਾਸ[੩] ਅਭਗਤ ਮਾਨੰ ॥ ਦਸ ਗ੍ਰਾਹੀ ਦਸ ਤਿਆਗੀ ਐਸੋ ਤਾਹਿ ਖਾਲਸਾ ਕਥਤ ਸੁਜਾਨੰ ॥ ਐਸੋ ਖਾਲਸਾ ਖਾਲਸ ਪਦ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਨਿੰਰਾਕਾਰੀ ਸ੍ਵਿਰੂਪ ਮਹਾਨੰ ॥੭॥ ਰਾ[ੲ] ॥ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤਿ ਬਿਚਰਤ ਬਨ ਤ੍ਰਿਨ[ਸ] ਮਹ ਦੇਵ ਭੂਤ ਦੇਵ ਹੀ ਕਹੀਏ ॥ ਖਾਲਸਾ ਪਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਦੁਰਲਭ ਐਸੋ ਖਾਲਸਾ ਹਰਿ ਜਨ ਚਹੀਐ[੪] ॥ ਜਲ ਤਰੰਗ ਮੋ ਭੇਦ ਕਛੁ ਨਾਹਨ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮਾਤਮ ਲਹੀਐ[੫] ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਮਹਿ ਜੀਵ ਜੀਵ ਮਹ ਬ੍ਰਹਮਾ[ਹ] ਸਾਗਰ ਬੂੰਦ ਬੂੰਦ ਸਿੰਧ ਅਹੀਏ ॥੮॥ ਰਾਜ ਪਲਾਸੀ ॥ ਹਰਿ ਹੀ ਹੋਏ ਤਉ ਕਹਾ ਅਚਰਜ ਹੈ ਸਤਿਗੁਰ ਪਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਵਾਰੋ ॥ ਸਿਖਜ ਪਦ ਦੁਹੂੰਅਨ ਤੇ ਗਉਰੋ ਆਤਮ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਬਿਚਾਰੋ ॥ ਤਾਸ ਮਹਾਤਮ ਨਿਜ ਮੁਖ ਗਾਵਤ ਜਥਾ ਉਕਤ ਮਤ ਬੁਧਿ ਹਮਾਰੋ ॥ ਸੁਨਹੁ ਸੰਤ ਖਾਲਸਾ[੬] ਪਦ ਜਸ ਕਉ ਸ੍ਰਵਨ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਤ ਫਲ ਚਾਰੋ ॥੯॥ ਸੂਰ[੭] ਪਲਾਸੀ ॥ ਗੀਤਾ ਮਹਿ ਅਰਜਨ ਪ੍ਰਤ ਭਾਖੀ ਸ੍ਰੀਪਤਿ ਭਗਤ ਮਹਾਤਮ ॥ ਭਗਤ ਗਿਆਨੀ ਰੂਪ ਨਿਜ ਬਰਨੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾ ਕੋ ਆਤਮਾ ॥ ਟੀਕਾਕਾਰ ਹੂੰ ਮਹਮਾ[੮] ਭਗਤਨ ਕੋ ਖਾਲਸਾ ਪ੍ਰਤ ਹਉ ਭਾਖੀ ॥ ਖਾਲਸ ਪਦ ਕੋ ਊਚ ਮਹਾਤਮ ਸਭਹੀ[੯] ਸ੍ਰੇਸਟਨ ਆਖੀ ॥੧੦॥੦॥੩੦੭੦॥ ੨੦॥ ਬਿੰਸੀ ॥੧॥ ਦੇਵ ਪਲਾਸੀ ॥ ਚੂਪਦ ॥ ਖਾਲਸੋ ਮੇਰੋ ਰੂਪ ਹੈ[ਕ] ਖਾਸ ॥ ਖਾਲਸਾ ਮਾਹ[੧੦] ਹਉ ਕਰਉ ਨਿਵਾਸ ॥ ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੋ ਰੂਪ ਹੈ ਅੰਗ ॥ ਖਾਲਸੇ ਕੇ ਹੌ ਬਸਤ[ਖ] ਸਦ ਸੰਗ ॥੧॥[ਗ] ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੋ ਇਸਟ ਸੁਹਿਰਦ ॥ ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੋ ਕਹੀਅਤ ਬਿਰਦ ॥ ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੋ ਪਛ ਅਰੁ ਪਾਦ ॥ ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੋ ਸੁਖ ਅਹਿਲਾਦ ॥੨॥ ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੋ ਮਿਤ੍ਰ ਸਖਾਈ ॥ ਖਾਲਸਾ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਸੁਖਦਾਈ ॥ ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੀ ਸੋਭਾ ਸੀਲ ॥ ਖਾਲਸਾ ਬੰਧ ਸਖਾ ਸਦ ਡੀਲ ॥੩॥ ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੀ ਜਤ ਅਰ ਪਤ ॥ ਖਾਲਸਾ ਸੋ ਮਾ ਕੋ ਉਤਪਤ ॥ ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੋ ਭਵਨ ਭੰਡਾਰ ॥ ਖਾਲਸੇ ਕਰ ਮੇਰੋ ਸਦਕਾਰ ॥੪॥ ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੋ ਸ੍ਵਜਨ ਪ੍ਰਵਾਰ ॥ ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੋ ਕਰਤ ਉਧਾਰ ॥ ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੋ ਪਿੰਡ ਪ੍ਰਾਣ ॥ ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੀ ਜਾਨ ਕੀ ਜਾਨ ॥੫॥ ਮਾਨ ਮਹਤ ਮੇਰੋ[੧੧] ਖਾਲਸਾ ਸਹੀ ॥ ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੋ ਸ੍ਵਾਰਥ ਕਹੀ ॥ ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੋ ਕਰੈ ਨ੍ਰਿਵਾਹ ॥ ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੋ ਦੇਹ ਅਰੁ ਸਾਹ ॥੬॥ ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੋ ਧਰਮ ਅਰੁ ਕਰਮ ॥ ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੋ ਭੇਦ ਨਿਜ ਮਰਮ ॥ ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੋ ਸਤਿਗੁਰੁ[ਘ] ਪੂਰਾ ॥ ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੋ ਸਜਨ ਸੂਰਾ ॥੭॥ ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੋ ਬੁਧਿ ਅਰੁ ਗਿਆਨ ॥ ਖਾਲਸੇ ਕਾ ਹਉ ਧਰੋ ਧਿਆਨ ॥ ਉਪਮਾ ਖਾਲਸਾ ਜਾਤ ਨ ਕਹੀ ॥ ਜਿਹਵਾ ਏਕ ਪਾਰ ਨਹੀ ਲਹੀ ॥੮॥ ਸੇਸ ਰਸਨ ਸਾਰਦ ਸੀ ਬੁਧਿ ॥ ਤਦਪ ਨ ਉਪਮਾ ਬਰਨਤ ਸੁਧ ॥ ਯਾ ਮੈ ਰੰਚ ਨ ਮਿਥਿਆ ਭਾਖੀ ॥ ਗੁਰ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਸਾਖੀ ॥੯॥ ਰੋਮ ਰੋਮ ਰਸਨਾ ਜੌ ਪਾਵੋ ॥ ਤਦਪ ਨ ਖਾਲਸਾ ਜਸਹ ਤਰਾਓ ॥ ਹਉ ਖਾਲਸੇ ਕੋ ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੋ ॥ ਓਤਪੋਤ ਸਾਗਰ ਬੂੰਦੇਰੋ ॥੧੦॥ ਦਸਕ ॥ ਖਾਲਸਾ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕੀ ਫੌਜ ॥ ਪ੍ਰਗਟਜੋ ਖਾਲਸਾ ਪ੍ਰਮਾਤਮ ਕੋ ਮੌਜ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥੧॥ ਦਸਕ ਕੇ ॥ ਸਲੋਕ ਪੁੰਨੀਆਂ ਕੇ ॥ ਬਾਰਵਾ ਰਹੋਵਾ ॥ ਖਾਲਸੇ ਕੋ ਪਰਸਾਦਿ ਕਰ ਸੁਤ ਬਿਤ ਕੋਸ ਭੰਡਾਰ ॥ ਰਾਜ ਮਾਲ ਸਾਦਨ ਸਕਲ ਪੁਤ੍ਰ ਕਲਿਤ੍ਰ ਬਿਵਹਾਰ ॥੧॥ ਲਸਕਰ ਨੇਬ ਖਵਾਸ ਬ੍ਰਿਤ ਅਨੁਚਰ ਦਾਸੀ ਦਾਸ ॥ ਮਿਤ੍ਰ ਕੁਟੰਬ ਧਨ ਭਵਨ ਮਮ ਸਮ੍ਰਿਧ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰ ਤਾਸ ॥੨॥ ਗ੍ਰਿਮਬਾਰੀ[੧੨] ਅਰੁ ਸਾਹਿਬੀ ਤਨ ਮਨ ਪਿੰਡ ਪ੍ਰਾਣ ॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਸਭ (ਅਸ)
[੨]ਸੌਚ ਸੰਤਨ (ਅਸ)
[੩]ਕਲਮਾ ਮਾਸ (ਅਸ)
[੪]ਚਹੀਏ (ਖਕ, ਅਸ)
[੫]ਲਹੀਏ (ਅਸ)
[੬]ਖਾਲਸ (ਅਸ)
[੭]ਸੂਹ (ਖਕ)
[੮]ਦਰਸਨ (ਖਕ, ਅਸ)
[੯]ਸਭਹਿ (ਅਸ)
[੧੦]ਮਹ (ਅਸ)
[੧੧]ਮੇਰੀ (ਅਸ)
[੧੨]ਗ੍ਰਿਹਬਾਰੀ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਕਿਰਤਿਆਅਈ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਇਹ ਸਿਰਲੇਖ 'ਰਾਜ ਪਲਾਸੀ ॥ ਬਖਸਸ ਹਜੂਰ ॥' ਦਾ ਸੰਖੇਖ ਰੂਪ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ
[ੲ]ਇਹ ਸਿਰਲੇਖ 'ਰਾਜ ਪਲਾਸੀ' ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ , ਅਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਨ੍ਰਤ੍ਰਨੁ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਪ੍ਰਬਹਮਾ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਕ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਹੋ', ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਖ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, 'ਸ੍ਤ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ,
ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਗ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਇਥੇ 'ਦੇ ॥ ਪੁੰ ॥ ਬ॥' ਸਿਰਲੇਖ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਘ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸਦਗੁਰ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਖਾਲਸੇ ਕਰ ਮਿਲਜੋ ਦਾਨ ਮਾਨ ਸਨੋਮਾਨ ॥੩॥ ਕ੍ਰਿਪਾਵੰਤ ਖਾਲਸਾ ਸਗਲ ਤਿਹ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਭਯੋ ਗੌਰ ॥ ਮੋ ਸੇ ਰੰਕ ਅਨਾਥ ਜਗ ਭਟਕਤ ਫਿਰਤ ਕਰੋਰ ॥੪॥ ਸੇਵ ਖਾਲਸੇ ਕੀ ਸਫਲ ਪੂਜਾ ਅਸੁਵਨ ਅਰਘ ਪਾਦ ॥ ਦਾਨ ਮਾਨ ਸਨੋਮਾਨ ਕਰ ਖੋੜਸ ਬਿਧ ਕੋ ਸ੍ਵਾਦ ॥੫॥ ਆਨ ਦੇਵ ਨਹ ਸਫਲ ਕਛੁ ਈਤ ਊਤ ਪਰਲੋਕ ॥ ਨਿਰਫਲ[੧] ਸੇਵਾ ਤਿਸੁ ਬਿਨਾ ਕਬੀ ਹਰਖ ਕਬੀ ਹਰਖ ਕਬੀ ਸੋਕ ॥੬॥ ਜਜਨ ਭਜਨ ਮਮ ਖਾਲਸਾ[ੳ] ਖਾਲਸਾ ਪੂਜਬੇ ਜੋਗ ॥ ਦਾਸ ਗੋਬਿੰਦ ਫਤਹ ਖਾਲਾਸਾ ਦਰਸ ਪਰਸ ਮਿਟੇ ਸੋਗ ॥੭॥ ਮੇਰੋ ਇਸਟ ਅਰ ਨੇਸਠਾ ਖਾਲਸਾ ਪੂਜਨ ਧਿਆਨ ॥ ਦਰਸਨ ਪਰਸਨ ਖਾਲਸਾ ਮੁਕਤਿ ਰੂਪ ਸਤ[੨] ਜਾਨ ॥੮॥ ਅਸ੍ਰਕ ॥੧॥ ਆਤਮ ਰਾਸ ਜੇ ਜਾਨਹੀ ਸੋ ਹੈ ਖਾਲਸ ਦੇਵ ॥ ਪ੍ਰਭ ਮੈ ਮੋ ਮੈ ਤਾਸ ਮੈ ਰੰਚਕ ਨਾਹਨ ਭੇਵ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਅਸ੍ਰਕੇ ਕੇ ॥੮॥੩੦੭੧॥ ਲਲਤ ॥ ਪੁੰਨੀਆ ਕੇ ॥ ਅਥ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਪੁਤ੍ਰ ਪੌਤ੍ਰਨ ਮੰਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰ ਪਉਤ੍ਰਨ ਭੂਤ ਨਾਮ ਜਥਾ ਮਤ ਸੁਕ੍ਰਾਭਾਸ ਕਥਤੇ ॥ ਭੂਤ ਨਾਮ ਬ੍ਰਿਜ ਨਾਦ ਸੁਅਨ ਅਤਿ ਮੰਤ੍ਰਿਨ ਸਜਿਵ[੩] ਤਨੈ ਪੁਨ ਭਾਖੋ ॥ ਪੂਰਬ ਜਿਤੇ ਜੁਝੇ ਜੁਧ ਪੂਰਬ ਸ੍ਰੀ ਬਿਸਨ ਜਨਾਰਦਨ ਸਮ੍ਰ ਪਾਖੋ ॥ ਜੂਝਤ ਭੇ ਬਾਸਵ ਕਰ ਪੁਤ੍ਰ ਮੰਤ੍ਰੀ ਮੰਤ੍ਰਿਨ ਤਨੈ ਤਿਸ ਲਾਖੋ ॥ ਬ੍ਰਿਸਭ ਕੇਤ ਸਿੰਭੂ ਨੰਦਨ ਕਰ ਰਵਿ ਸਸਿ ਬਰੁਨ ਕੁਬੇਰ ਜਮ ਆਖੋ ॥੧॥ ਦ੍ਵੈ ਦ੍ਵੈ ਨਾਮ ਤਾਸ ਬਿਦਤ ਜਗ ਸੁਕ੍ਰਾਭਾਸ ਕਬੀ ਭਾਖ ਉਚਾਰਤ ॥ ਦੇਸ ਦੇਸ ਦੀਪ ਦੀਪ ਅਰ ਰਸਨਾ ਬਜੋਮਨ ਜਾ ਸੰਭਾਰਤ ॥ ਕਲਪ ਕਲਪ ਮੋ ਨਾਮ ਭੇਦ ਭਜੋ ਲੇਤ ਹੈ ਭਵ ਨਿਸਚਰ ਬਪੁ ਧਾਰਤ ॥ ਤਾਸ ਨਾਮ ਮੁਖ ਜੋਧਨ ਬਰਨਤ ਪੂਰਬ ਜਿਤੇ ਕਹਜੋ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ॥੨॥[ਅ] ਸਜਨ ਸੁਨ ਸੰਕਾ ਨਹੀ ਕਰਹੀ ਨਾਮ ਠਾਮ ਕੋ ਭੇਵ ਸਭ ਜਾਨਤ ॥ ਹਰੀ ਅਨੰਤ ਹਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਬਿਅੰਤਾ ਸਮਝ ਸਮਝ ਮਨ ਮਾਹ ਪ੍ਰਮਾਨਤ ॥ ਕੇਤਕ ਬਿਮਤ ਨਾਸਤਕ ਦੁਰਬੁਧੀ ਯਾ ਮੈ ਮਿਥਿਆ ਸੰਕਾ ਠਾਨਤ ॥ ਤੇਹਿ ਨਮਿਤ ਨਾਮਨ ਕੋ ਭੇਦਾ ਜਥਾ ਮਤਿ ਬੁਧਿ ਕਬਿ ਤਾਹਿ ਬਖਾਨਤ ॥੩॥[ੲ] ਸੋ ਸੁਨ ਸੰਤ ਅਚਰਜ ਜਿਨ ਮਾਨਹੁ ਪਉਰਾਨਤ੍ਰ ਕੋ ਨਾਮ ਸਮਾਜਨ ॥ ਪੂਰਬ ਆਦਿ ਪ੍ਰਪਾਟੀ ਨਾਮਨ ਭਾਖਜੋ ਸਭੀ ਬਿਦਤ ਪ੍ਰਸੰਗਨ ॥ ਦੁਤੀਆ ਨਾਮ ਨਿਸਚਰ ਜੇ ਆਛੇ ਸੁਕ੍ਰਾਭਾਸ ਬਿਚ ਕਥਤ ਮੁਨਿਨ ਗਨ ॥ ਜਾ ਬਿਧ ਪ੍ਰਪਾਟੀ ਬਰਨੀ ਤਾ ਬਿਧ ਨਾਮਨ ਕਥਤ ਹੋ ਸਜਨ ॥੪॥ ਲੀਜੋ ਸਮਝ ਨਾਮ ਨਾਮਨ ਸਭ ਕਥਾ[ਸ] ਪ੍ਰਸੰਗ ਜਥਾ ਸੂਤ੍ਰ ਸਨ ॥ ਬਹੁਰ ਸਮਰ ਦਾਰੁਨ ਹਰੀ ਨਿਸਚਰ ਤਾ ਮਹਿ ਬਿਕਟ ਭਟਨ ਅਰੁ ਨਾਮਨ ॥ ਕਲਪਾਂਤ੍ਰ ਮੋ ਜੁਗਨ ਕਰ ਭੇਦਾ ਅਵਰ ਇਤਹਾਸਨ ਭੇਦ ਉਪਰਾਜਨ ॥ ਸਮਤ[੪] ਸਭ ਸਾਸਤ੍ਰ ਪਉਰਾਨਨ ਭੇਦ ਕਲਪ ਕਲਪ ਮਹ ਭ੍ਰਾਜਨ ॥੫॥ ਪੰਚਕ ॥ ਬਿਸਨਪਦ॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਲਲਤ ॥ ਫਿਰੰਗੀ ॥ ਅਜਹੂ ਵਾ ਅਸੁਰਨ ਕੋ ਗੋਤ੍ਰਨ ਦੀਪ ਦੀਪ ਬਸਤ ਸਭ ਹੀ ॥ ਲਲ ਲਲ[ਹ] ॥ ਡੀਨ ਚੀਨ ਮਕਰੰਦ ਫੇਰੰਗੀ ਡੀਡਛ ਕਛ ਇਸਕਛ ਹਭ ਹੀ ॥ ਤਲ ਲਲ ਲਲ ॥ ਰਸਿਨ ਅਰਬਿਸ ਐਰਿਸਨ ਕੌਮਨ ਜਾਤੁਧਾਨੂ ਕੁਲ ਬਿਖਜਾਤ ਲਭਹੀ ॥ ਵਲ ਲਲ ਲਲ[ਕ] ॥ ਯਰਮਨ ਪੁਰਤਾਕਲ ਮਲਾਈ ਬੁਕਸਰ ਖਿੰਗ ਅਰੁ ਖਿੰਗਈ ਅਲਮਾਇਨ ਦੇਸ ਦੇਸ ਮਹ ਬਸਹੀ ॥ ਪ੍ਰਿਥਕ ਪ੍ਰਿਥਕ ਸਲਲਲ ਲਲਲਲ ॥ ਕੂਕੀ ਕੂਹੀ ਕੋਲ ਕਿਰਾਤਨ ਨਿਸਦਿ ਨਿਸਾਦ ਭੀਲ ਖਸਕਸ ਹੀ ॥ ਪ੍ਰਿਥਲ ਲਲ ਲਲ ਲਲ ॥ ਸਰਕ ਸਕੂਰ ਫੂਰ ਬਰਬਗਨ ਜਮਨ ਮਲੇਛ ਦੇਸਨ ਅਰੁ ਰਸ ਹੀ ॥ ਗ੍ਰਿਲ ਲਲ ਲਲ ਲਲ ॥ ਏਕ ਏਕ ਕੁਲ ਬੰਸ ਦਨੁਜ ਗਨ ਪ੍ਰਿਥਕ ਪ੍ਰਿਥਕ ਕਵਿ ਗਨਤ ਬ੍ਰਿਲ ਲਲ ਲਲ ਲਲ ॥੨॥ ਬਢਤ ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਿਸਤਰਿ ਜਉ ਭਾਖੋ ਕਹਜੋ ਸਨਛੇਪ ਕੁਲ ਅਸੁਰ ਅਲਪ ਅਲਪ ਚੁਨ ਚੁਨ ॥ ਦਨਨਨ ॥ ਨਨਨਨ ॥ ਤਾ ਨਾਮਨ ਅਰੁ ਤਾ ਗੋਤ੍ਰਨ ਏ ਹੋਤ ਭਈ ਪਾਟੀਨ ਪ੍ਰਪਾਟੀਨ ਪੁਨ ਪੁਨ ॥ ਧਨਨਨ ॥ ਨਨਨਨ ॥ ਸਪਤ ਪੁਰਖਾਨ ਕੋ ਏਕਹਿ ਨਾਮਨ ਬਹੁਰ ਆਪ ਆਪਨ[੫] ਗੁਨ ਗੁਨਾ ॥ ਅਸਰਨ ॥ ਨਨਨਨ ॥ ਕੌਊ ਕਾਲ ਮਹਿ ਤੇਈ ਦਾਨਵ ਗਨ ਭੂੰਚਿਹੈ ਰਾਜ ਅਵਨੀ ਸੁਨ ਸੁਨ ॥ ਗਨਨਨ ॥ ਨਨਨਨ ॥੩॥ ਤ੍ਰੈਤ੍ਰਾ ॥੩॥੩੦੭੨॥ ਅਥ ਭੂਤ ਹਤੇ ਪੂਰਬ ਸਮਰ ਦਾਨਵ ਨਾਮ ਕਥਤੇ ॥ ਬਖਸਸ ਹਜੂਰ ॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਜਤ ॥ ਬਰਵਾ ॥ ਵਲ ਵਲ ਇੜ ਬਿੜ ਦੰਡ ਪੀੜ ਕੁਵੰਡ ਪੀੜ ਕੁਜੰਘਕੁ ਜੰਭ ਭਸੁੰਡਾ ॥ ਬਿਦੰਭ ਕਰੰਕ ਕੰਕ ਸੰਕੁ ਕੁਦੰਭ ਕੁਰੰਕਾ ਸਭ[੬] ਕੁਸੀਲ ਦੁਸੀਲ ਨੀਲ ਨੀਖ੍ਰਭ ਮੰਦੇਹ ਪ੍ਰਚੰਡਾ ॥ ਸੰਸੇਹ ਕੁਪ੍ਰਨ ਕੰਕਲ ਕੰਕਨ ਬਿਬ ਕੰਕਨ ਤੰਕੁ ਕੁਵਾਹੁ ਦੁਬਾਹੁ ਬੀਨੀੜ ਜੰਪ ਉਪਜੰਪ ਕਸੁੰਡਾ ॥ ਜੰਬੂ ਉਪਜੰਬੂ ਸੁ ਪ੍ਰਘਨ ਅਘਨ ਧਰ ਸਰੁਜ ਸੁਰੁਜ ਤਾਪੀ ਰੁਸਟ ਕੁਬਿਤ੍ਰਕ ਬਿਬਿ ਮੁੰਡਾ ॥੧॥ ਬਰਵਾ ॥ ਅਘਨ ਬਿਘਨ ਘਨ ਸ੍ਰਿਖਿੰਡੀ ਭਕਰੁੰਡ ਅਪ੍ਰੋਛ ਉਤੰਗ ਚਿਖਾ ॥ ਕੁਵੰਡ ਭੂਭੰਗ ਧੁਸੰਗ ਹੁਸੰਗ ਪਸੰਗ ਜਿੰਭ ਕੁੰਭ ਮਾਲ ਚਿਖਾ ॥ ਸਪਤ ਸਿਰਾ ਤ੍ਰਿਜੀਅ ਬਿਦੂਲ ਜੀਹ ਖਰਮੁਖ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਨਿਹਫਲ (ਅਸ)
[੨]ਸਭ (ਖਕ, ਅਸ)
[੩]ਸਚਿਵ (ਅਸ)
[੪]ਸਮਸਤ (ਅਸ)
[੫]ਆਪਹਿ (ਅਸ)
[੬]ਸਰਭ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਖਾਲਾ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਇਹ ਪੂਰਾ ਬੰਦ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਇਥੇ 'ਲ ॥ ਬ॥' ਸਿਰਲੇਖ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਜਥਾ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਇਹ ਤਰਾਨਿਆਂ ਦੀਆਂ ਮਾਤਰਾਵਾਂ ਹਨ
[ਕ]ਅਸ ਵਿਚ 'ਲਲ' ਸ਼ਬਦ ਚਾਰ ਵਾਰ ਆਇਆ ਹੈ

ਉਲਮੁਖ ਦਰਮੁਖ ਉਲਵਨ ਪਈਸਾਚ ਬ੍ਰਨ ਚਿਖਾ ॥ ਬਨੀਹ ਮੁਖ ਮੰਦੇਹਕ ਬ੍ਰਿਸਪਾਤ ਘਾਤ ਬਿਘਾਤ ਬਿਤੀਪਾਤ ਸੰਘਾਤਾ ॥੨॥[ੳ] ਅਤਿਕਾਏ ਉਤਕਾਏ ਬਿਬਕਾਏ ਆਬਿੰਧ ਧੁੰਧ ਅ੍ਰਦ ਚਕ੍ਰ ਦੁਰਦਰਦ ਦਦ੍ਰ ਸਪਤ[੧] ਲੋਇਨ ਚਾ ॥ ਸਪਤ ਮੁਖ ਏਕਾਛ ਪਿੰਗਾਛ ਬਿਕਟਾਛ ਬਿਕਟਾਛ ਬਿਸੋਦ੍ਰ ਘੰਟਾ ਨਾਦਨ ਬਿਡੰਬ ਹੜੰਬ ਕਬੰਧ ਸ੍ਰਿਚਾ ॥ ਰੁਕਮਦੰਤ ਰਤਨਦੰਤ ਬਜ੍ਰਦੰਤ ਲੋਸ੍ਰਦੰਤ ਰੁਕਮਾਂ[੨] ॥ ਗਦ ਰਕਤਾਛ ਬਿਕਟ ਸਕਟ ਹਰਦੋਦ੍ਰਰ ਲੰਬੋਦਰ ਬਬ੍ਰੂੰ ਅਧ ਕਚਾ ॥੩॥[ੳ] ਭੂਰ ਪਰਬਾ ਦੇਵ ਤਾਪ ਗੋ ਮੀੜ ਦ੍ਰੁਮਦ ਅੰਧ ਛੁਧਾਤਰ ਆਤੁਰ ਮਗਨ ਚਿਖ ਹ੍ਰਦ ਬਿਹ੍ਰਦ ਧ੍ਰਧ੍ਰ ਦੁਰਾਚਾ ॥ ਧ੍ਰਦ ਅਨੁਹ੍ਰਦ ਹਨ੍ਰਤ ਬਿਨ੍ਰਤ ਅਗ੍ਰਤ ਦੁਰਤ ਅਨ੍ਰਤ ਅਲ੍ਰਕ ਸਲ੍ਰਕੁ ਬਿਲ੍ਰਕ ਜੁਰਾਚਾ ॥ ਕਰੰਗ ਕਲੰਗ ਤਿਲੰਗ ਸਸੰਗ ਅਲੰਪ ਭੂਕੰਪ ਟੰਕ ਅਟੰਕ ਗਜਪੀੜ ਨਰਾਚਾ ॥ ਕੁਤਸਤ ਹੁਤਸਤ ਅਨਸਤ ਧਰਾਧਰਾ ਬਿਦੁਨ ਮਾਲ ਸੁ ਮਾਲ ਸਿਗਾਲ ਨਿਪਾਲ ਬਿਰਾਚਾ ॥੪॥ ਪੂਰਬ ਸਮ੍ਰ ਨਿਹਤੇ ਨਈਰਿਤ ਸੁਤ ਮੰਤ੍ਰੀ ਤਨੈ ਭਟ ਜੂਥਪ ਸੇਨਾਨੀ ॥ ਬਈਕੁੰਠ ਨਾਥਾ ਬਿਦਤ ਜਾ ਆਹਵ ਬਾਸਵ ਸੁਤਨਿ ਹਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨੀ ॥ ਦੂਤ ਨਾਮਨ ਦਨੁਰਾਜ ਸੁਅਨ ਕੇ ਭਾਸ ਬਿਖੇ ਗਾਵਤ ਮੁਨ ਗਿਆਨੀ ॥ ਸਤ ਤ੍ਰੈ ਬਿੰਸ ਨਾਮ ਦੁਤ ਨਾਮ[ਅ] ਨੀਸਾਚਰ ਬਦਜੋ ਤ੍ਵ ਦਾਸ ਭੋ ਸੰਤ ਮਹਾਨੀ ॥੫॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਬਰਵਾ ॥ ਜਤ ॥ ਬਖਸਸ ਹਜੂਰ ॥ ਯਾਹੀ ਸੂਤ੍ਰ ਨਾਮ ਨਾਮਨ ਪ੍ਰਤਿ ਏਕ ਦ੍ਵੈ ਤੇ ਲੇਹੁ ਸੁਧਾਰੀ ॥ ਵਾ ਨਾਮਨ ਅਰ ਯਾ ਨਾਮਨ ਸੂਤ੍ਰ ਮਿਲਾਏ ਗਨਤੀ ਭਈ ਸਾਰੀ ॥ ਇਦ[੩] ਨਿਸਾਚ੍ਰ ਅਜੈ ਸਭ ਪ੍ਰਾਣੀ ਤਾਹਿ ਹਤੇ ਬਾਸ੍ਵ ਸੁਤ ਝਾਰੀ ॥ ਪ੍ਰਮ ਬੀਰਜ ਮਾਨ ਹਤੇ ਯਾ ਨਿਸਚਰ ਉਤਪਤ ਪ੍ਰਲੈਕਾਰ ਮੁਰਾਰੀ ॥੬॥ ਨਿਧਨ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਭਟਨ ਜੁਤ ਹੋਇਗੋ ਤਾਹਿ ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਦਤ ਅਸ ਸਭਹੀ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਕੇ ਸਮਰ ਬਿਜੈ ਕਰ ਬਾਸਵ ਰਾਜ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਲਭ ਹੀ ॥ ਦੇਵਨ ਬਿਜੈ ਕਵਿ ਬਿਨੈ ਆਰਤੀ ਬਿਜੈ ਕਵਚ ਅਸਤੋਤ੍ਰ ਸਭਹੀ ॥ ਦਾਸ ਗੋਬਿੰਦ ਫਤਹ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਸਮ੍ਰ ਪਾਖਯਾਨ ਬਦਤ ਬਲ ਪ੍ਰਭ ਹੀ ॥੭॥ ਸਤਕ ॥ ੧ ॥ ੩੦੭੩ ॥ ਅਥ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਪਠੈ ਭਟਨ ਨਾਮ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਭਗਵਾਨ ਕਥਤੇ ॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਬਖਸਸ ਹਜੂਰ ॥ ਚਤੁਰਪਦੀ ॥ ਅਬ ਜੇ ਪਠੇ ਸਮਰ ਹਠ ਨਿਸਚਰ ਤਾ ਕੇ ਨਾਮ ਬਦਤ ਬਿਦਤ ਕਰ ॥ ਚੈਨ ਉਚੈਨ ਅਭਦ ਅਨਭਦ੍ਰ ਬਾਹੁਕ ਆਹੁਕ ਬਲਾਹੁਕ ਦ੍ਰੁਤ ਤਮੰਕਰ ॥ ਕਠ ਓਪ੍ਰਠ ਬਦ ਬਦੁਭ੍ਰ ਨਾਹਰ ਉਨਮਤ ਘੂਮ ਉਪਘੂਮ ਡਾਕ ਕਾਲਮੁਖ ਪਟਕ ਤਰ ॥੧॥ ਸਪਤ ਸਫਨ ਸੇਨਾਨੀ ਪ੍ਰਤਨਾ ਦੈ ਸੁਤ ਮੰਤ੍ਰਿਨ ਸਮ੍ਰ ਪਠੇ ॥ ਸਮ੍ਰ ਪਠੇ ਅਸਟਾ ਬਿੰਸ ਨਿਸਚਰ ਸਪਤ ਸਫਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਠੇ ॥ ਨਾਨਾ ਬਿਯੂਹ ਸੰਬੂਹ ਸਮਾਜਨ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਬਹੁ[੪] ਬੀਰ ਠਠੇ ॥ ਮਾਰ ਮਾਰ ਦੂੰਕਤ ਰਿਪ ਢੁਕੇ ਪ੍ਰਭ ਸਨਮੁਖ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਗਠੇ ॥੨॥ ਆਵਤ ਹੀ ਦਿਸ ਘੇਰ ਨਿਸਾਚਰ ਬਾਨ ਬਜ੍ਰ ਬਹੁ ਸਸਤ੍ਰ[ੲ] ਸੁਠੇ ॥ ਮਾਰਤ ਮੇਘ ਚਪਲਾ ਤਰ ਮੇਰਨ ਓਰਾ ਗੜਾ ਜਲ ਝਪਸ ਬੁਠੇ ॥ ਭੂਤ ਪ੍ਰੇਤ ਮਾਸਾਨ ਖੰਕਾਲੀ ਜੁਗਿਨ ਡੀਅਰ ਪਈਸਾਚ ਉਠੇ ॥ ਨਾਹਰ ਸਿੰਘ ਸਾਰਦੂਲ ਸਭ ਬਿਗ[੫] ਜੰਬੁਕ ਸੁਵਾਨ ਮੰਜਾਰ ਜੁਟੇ ॥੩॥ ਗ੍ਰਿਝ ਉਲੂਕ ਕਾਕ ਕੁਹੀ ਇਲ ਲਗੜ ਝਗੜ ਸੈਨ ਚਿੰਕਾਰਤ ॥ ਅੰਬ ਕਬੰਧ ਭੈਰਵ ਅਰੁ ਭੈਰਵੀ ਮਾਰੀ ਮਰੀ ਬਿਆਧ ਪ੍ਰਚਾਰਤ ॥ ਛਿਛ ਇਛ ਮਲ ਮੂਤ੍ਰ ਲਾਲਾ ਕਫੁ ਕਚ ਨਖੁ ਘ੍ਰਿਨ ਪਾਵਕ ਡਾਰਤ ॥ ਮੂਸਰ ਮੁਦਗਰ ਗਦਾ ਭਸੁੰਡੀ ਭਿੰਡੀ ਪ੍ਰਰਸ ਪ੍ਰਾਸ ਫੜੀ ਪਾਰਤ ॥੪॥ ਪਟਾ ਖੜਗ ਖਗ ਖੰਡਾ ਅਸਿ ਸੈਫ ਸਰੋਹੀ ਕਤੀ ਉਘਾਰਤ ॥ ਸੈਥੀ ਸਾਂਗ ਸੇਲ ਤੋਮਰ ਸ੍ਰੀਕਤੀ[ੲ] ਯਾਸ੍ਰੀ ਭਾਲਾ ਨੇਜਾ ਘਾਰਤ ॥ ਜਮਧਰ ਜਬਰ ਬਾਕ ਖੰਜ੍ਰ ਬ੍ਰਿਛਕ ਕਟਾਰ ਜਮਦਾੜ ਉਘਾਰਤ ॥ ਸੂਆ ਸੇਲ ਬਲਮ ਬਨੈਟਿਨ ਸੂਲ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਛੂਲ ਬਹੁ ਡਾਰਤ ॥੫॥ ਚਕ੍ਰ ਕੁਠਾਰ ਦੁਧਾਰ ਢਾਰ ਸਿੰਗੀ ਚਪਰਾ ਸਤਘਨੀ ਚਲਾਵਤ ॥ ਗੋਰਾ ਗੁਰਜ ਹਵਾਈ ਨਾਨਾ ਬ੍ਰਿਬਿਧ ਆਯੁਧ ਭਟ ਪ੍ਰਤ[ਸ] ਭਟ ਲਾਵਤ ॥ ਪ੍ਰਲੈ ਬਹੁਰ ਪਲਟਜੋ ਤਾ ਅਉਸਰ ਰਥੀ ਅਤਿਰਥੀ ਦੇਵਨ ਡਰਪਾਵਤ ॥ ਧਸਕਤ ਧਰਨਿ ਗਗਨ ਘਹਰਾਵਤ ਬਹੁ ਉਲਕਾਪਾਤ ਭੁਅਕੰਪ ਜਨਾਵਤ ॥੬॥[ਹ] ਗਿਰ ਤੜ ਉਖੜ ਉਖੜ ਭਈ ਡਿਗਤ ਥਰਹਰ ਭਟ ਕੋਊ ਕਰਨ ਉਚਾਵਤ ॥ ੧॥ ਰਹਾਉ॥ ਟਕਟਕੀ ਲਗੀ ਸੁਰਨ ਤਾ ਅਉਸਰ ਸੁਧ ਬੁਧਿ ਸਭੀ ਬਿਸਰਗੋ ਝਬਹੀ ॥ ਰੁਕ ਗਈ ਦਿਸਾ ਬਦਿਸ ਛਿਤ ਮੰਡਲ ਭਰਗੌ ਦੂਤ ਭੂਤ ਕਰ ਤਬਹੀ ॥ ਆਕੁਲ ਬਿਕਲ ਤ੍ਰਾਸ ਹਿਯ ਥਰਹਰ ਹਰਿ ਹਰਿ ਰਟਤ ਹਟਤ ਪਗ ਪਗਹੀ ॥ ਬਾਂਨ ਬੂੰਦ ਆਯੁਧ ਝੜ ਝੜ ਬਰਸਤ ਅਸੁਰ ਘਟਾ ਰੋਕਜੋ ਸੁਰ ਮਗਹੀ ॥੭॥ ਆਕਲ ਬਿਕਲ ਕਟਕ ਸੁਰ ਸਿਗਰੇ ਇੰਦ੍ਰ ਚੰਦ੍ਰ ਰਵਿ ਵਰੁਨ ਜਮੰ ॥ ਸੰਕਿਤ ਭਏ ਸਮਰ ਦਾਰੁਨ ਪਿਖ ਕਿਨ ਬਿਧ ਹੋਇ ਪਰਤ੍ਰਾਨ ਹਮੰ ॥ ਰੁਪ ਰੁਪ ਸਮਰ ਸਭੀ ਭਏ ਠਾਢੇ ਰੁਕ ਰੁਕ ਪੈਡਾ ਅਸੁਰ ਅਧਮੰ ॥ ਭਏ ਇਕਤ੍ਰ ਅਮਰ ਤਿਹ ਅਉਸਰ ਧਜਾਨ ਧਰਜੋ ਪ੍ਰਭ ਪਦ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਸਮਤ (ਅਸ)
[੨]ਤਾਮਦੰਤ ਗਚਾ (ਅਸ)
[੩]ਇਤ (ਅਸ)
[੪]ਬਜੂਹ (ਅਸ)
[੫]ਬ੍ਰਿਕ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਇਥੇ 'ਪੁ : ॥ਲ ॥ ਜ॥ ਬ॥' ਸਿਰਲੇਖ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅਸ ਵਿਚ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਪ੍ਰਭ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਇਸ ਬੰਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਪੰਨਾ ੫੭੪ ਤਕ ਪਾਠ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸ਼ਾਇਦ ਉਤਾਰਾ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਭੁਲ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਪਦਮੰ ॥੮॥ ਸਪਤ ਸਫਨ ਹੂ ਗਾਜੇ ਸਨਮੁਖ ਧਨੁ ਸਰ ਕਰ ਗਰਜੇ ਹਰਖੇ ॥ ਦਸ ਦਸ ਬਾਨ ਛਾਡਤ ਭਏ ਦਾਰੁਨ ਕਾਲਦਾੜ ਸਮ ਰਨ ਬਰਖੇ ॥ ਖੰਡ ਖੰਡ ਕਰ ਦੇਵ ਦੇਵੇਸਰ ਡਾਰ ਦੀਨ ਛਿਤ ਧਨੁ ਕਰਖੇ ॥ ਆਪ ਆਪਨੇ ਬਲ ਪ੍ਰਗਟਾਵਤ ਸਾਹਸ ਓਜ ਦੁਹੁਨ ਪਰਖੇ ॥੯॥ ਬਹੁਰ ਸਤ ਲਾਨ ਪ੍ਰਤ ਦੇਵ ਦੇਵੇਸਰ ਛਾਡ ਦੀਸ ਸਫ ਤਿਛ ਸਰੰ ॥ ਕੰਕ ਪਛ ਸਰ ਹਿਰਨ ਰਤਨ ਮੈ ਦਿਬ ਬਾਨ ਅਭਿਮੰਤ੍ਰ ਵਰੰ ॥ ਕੇਤਕ ਹਨੇ ਸੂਤ ਅਸੁ ਦੇਵਨ ਖੰਡ ਧੁਜਾ ਰਥ ਚਕ੍ਰ ਸਰੰ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਭੇਦ ਸਮਰ ਸੁਰ ਭੇਦਤ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਭਟ ਸੁਭਟ ਹਰੰ ॥੧੦॥ ਦਸ ਸਹੰਸ੍ਰ ਪੁਨ ਲਛ ਲਛ ਬਾਨਨ ਓਘ ਜਾਲ ਸਫ ਸੁਰਨ ਹਨੇ ॥ ਬਾਸਵ ਧਨਦ ਸਲਲਪਤਿ ਦਿਨਪਤਿ ਨਿਸਪਤਿ ਗਨਪਤਿ ਬ੍ਰਹਮ ਸਨੇ ॥ ਸਪਤ ਭੂਤਪਤਿ ਸੁਰ ਸੇਨਾਨੀ ਏਕ ਏਕ ਤਕ ਪੁੰਖ ਘਨੇ ॥ ਰੋਮ ਰੋਮ ਸਰ ਬੇਧਿਤ ਸੁਰਗਨ ਯਾਨ ਭਗਨ ਰਨ ਭੂਮਿ ਠਨੇ ॥੧੧॥ ਸਮਰ ਛਿਤੰ ਕਰ ਮੁਰਛਤ ਸੁਰਗਨ ਬਿਬਿਧ ਚਮੂੰ ਅਧਿਪਤਿ ਸਗਰੇ ॥ ਬਾਜ ਗਿਰੇ ਗਜਰਾਜ ਗਿਰੇ ਬੇਵਾਨ ਗਿਰੇ ਛਿਤ ਸਮਰ ਪਰੇ ॥ ਹਾਂਕਤ ਰੰਗ ਕਟਕ ਸੁਰ ਪੈਠਜੋ ਬੀਨ ਬੀਨ ਭਟ ਸਸਤ੍ਰ ਡਰੇ ॥ ਦਾਉ ਘਾਉ ਕਰ ਦੀਸ ਭਜਾਈ ਸਫਨ ਜਿਨਜੋ ਸੁਰ ਸਮਰ ਟਰੇ ॥੧੨॥ ਭਾਜ ਭਾਜ ਲਾਜੇ ਭਟ ਪਰਹਰ ਹਾਰ ਹਾਰ ਹਰਿ ਸਰਨ ਤਕੀ ॥ ਸਫਨ ਹੂੰ ਦਪਟ ਝਪਟ ਹਯ ਨਿਜ ਨਿਜ ਸਨਮੁਖ ਹਰਿ ਬਹੁ ਝੁੰਡ ਝਖੀ ॥ ਦੈਂਤ ਚਮੂੰ ਸਾਗਰ ਸਮ ਉਮਡਜੋ ਕਮਠ ਨਕ੍ਰ ਹਯ ਕੁੰਭਿ ਲਖੀ ॥ ਫੇਨ ਪ੍ਰਾਇ ਛਤ੍ਰ ਸਿਰ ਸੋਭਤ ਨਾਦ ਬਾਦਿਤ੍ਰਨ ਸਬਦ ਢਕੀ ॥੧੩॥ ਦੂੰਕ ਦੂੰਕ ਗਰਜ ਗਰਜ ਸਫ ਆਇ ਪਰੇ ਹਰੀ ਊਪਰ ਸਭਹੀ ॥ ਲਗੇ ਪ੍ਰਗਟ ਮਾਯਾ ਨਿਸਾਚਰੀ ਪੂਰਬ ਕਹੇ ਸਮਾਜ ਸਭਹੀ ॥ ਅਛਾਦਤ ਭਏ ਬਾਨ ਜਾਲਨ ਹਰਿ ਮਾਰ ਮਾਰ ਰਟਨ ਸਮਰ ਸਭਹੀ ॥ ਚਾਰਨ ਸਿਧ ਬਿਦਜਾਧਰ ਜੇਤੇ ਪਿਖ ਕਉਤਕ ਹਾ ਹਾ ਸਭ ਹੀ ॥੧੪॥ ਦਸ ਦਿਸ ਘੇਰ ਆਧ ਅਰੁ ਬਜਾਧੰ ਇਨ ਤੇ ਆਦਿ ਅਰਿਸ੍ਰਿ ਜਿਤੇ ॥ ਪਰਤ ਅਸਾਰ ਸਾਰ ਧਾਰਾ ਰਣ ਕਹੇ ਸਕਲ ਹੀ ਪੂਰਬ ਤਿਤੇ ॥ ਹਰਿ ਪਰ ਕਰਤ ਬ੍ਰਖਾ ਬਹੁ ਭਾਂਤਨ ਬਿਬਧਾਯੁਧ ਬਰ ਪੁੰਜ ਹਤੇ ॥ ਜਿਮ ਕ੍ਰਿਸਾਨ ਬਾਰਦ ਆਛਾਦਤ ਤੈਸ ਅਛਾਦਜੋ ਰਮਾਂਪਤੇ ॥੧੫॥ ਪੰਚ ਦਸਕ ॥ ਪੁੰਨੀਆ॥ ਚਤੁਰਪਦ॥ ਬਖਸਸ ਹਜੂਰ ॥ ਤ੍ਰਸਤ ਅੰਕ ਸਸੰਕ ਅਮਰ ਗਨ ਤ੍ਰਾਹਿ ਤ੍ਰਾਹਿ ਕਰ ਸਰਨ ਪਰੇ ॥ ਪਾਹਿ ਪਾਹਿ ਭਗਵੰਤ ਜਨੇਸ੍ਵਰ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਹਰੇ ॥ ਰਛ ਰਛ ਰਛਕ ਰਛਣੀਅੰ ਰਛ ਰਛ ਮਮ ਪਾਹਿ ਗੁਰੇ ॥ ਸਰਣ ਸਰਣ ਸਰਣ ਸਰਣਾਲਯ ਸਰਣਾਗਤ ਬਤਸਲੰ ਹਰੇ ॥੧॥ ਦੇਵਨ ਵਾਚ ॥ ਕੀਜੈ ਪਰਤ੍ਰਾਣ ਪ੍ਰਾਣਪਤਿ ਦਾਤੇ ਯਾ ਸੰਕਟ ਤੇ ਤ੍ਰਾਣ ਕਰੋ ॥ ਬੂਡਤ ਤ੍ਰਾਸ ਉਦਧ ਦਲ ਆਸੁਰਿ ਨ੍ਰਿਭੈ ਬੋਹਥ ਕਰ ਪਾਰ ਕਰੋ ॥ ਸਦਾ ਸਦਾ ਤੁਮ ਰਾਖਤ ਆਏ ਲਾਜ ਦਾਸਾਨੀ ਚਿੰਤ ਕਰੋ ॥ ਪ੍ਰਭ ਬਿਨ ਆਨ ਨ ਰਛਕ ਦੇਵਨ ਸਰਣ ਪਰੇ ਕੀ ਲਾਜ ਕਰੋ ॥੨॥ ਕਬਿ ਬਾਚ ॥ ਬਿਹਸੇ ਬਿਨੈ ਆਰਤ ਸੁਨ ਦੇਵਨ ਜਗਨ ਨਾਥ ਜਗਦੇਵ ਹਰੀ ॥ ਰਛ ਰਛ ਬੋਲੇ ਮ੍ਰਿਦਬਾਨੀ ਤੋ ਹਿਤ ਹਉ ਨਿਜ ਦੇਹ ਧਰੀ ॥ ਮਾਯਭ ਮਾਯਭ ਸੰਕ ਨ ਰੰਚ ਕਰੋ ਤ੍ਰਾਨ ਤਵ ਮੇਕ ਘਰੀ ॥ ਹਨਿਹਉ ਅਬਿਲੰਬਤ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦੈ ਸਮਾਜ ਸਹਿਤ ਸੈਨਾ ਸਗਰੀ ॥੩॥ ਰਾਂ ਆਂ ਗਾਂ ਤ੍ਰੈ ਅਖੵਰ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਉਗ੍ਰ ਗਾਜ ਸੁਰ ਹਿਤ ਉਚਰੇ ॥ ਹ੍ਰੀ ਛ੍ਰੀ ਨ੍ਰੀ ਸ੍ਰੀ ਪਦ ਉਤਮ ਸਲੋਕ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਚਤੁਰਾਖੵਰ ਸੁਧਰੇ ॥ ਪੁੰਨ ਸਲੋਕ ਏ ਉਗ੍ਰ ਸੁਧਾਖੵਰ ਪੁੰਨ ਬਰਨ ਸਪਤ ਮੰਤ੍ਰ ਕਰੇ ॥ ਸਪਤ ਮਹਾਨ ਪੁੰਨ ਮੈ ਬਿਗ੍ਰਹ ਪ੍ਰਗਟਤ ਭੇ ਬਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਪਰੇ ॥੪॥ ਆਕੁੰਠ ਬੈਕੁੰਠ ਸਾਰਦ ਬ੍ਰਹਮ ਦਤ ਦੇਵਦਤ ਸਿਵ ਦੇਵ ਹੂਤ ਬਿਸਾਰਦਸਪਤ ਮਹਾਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇਵਵਰ ਪੁੰਨ ਸ੍ਵਰੂਪ ਮੰਗਲ ਬਰਤਾਰਦ ॥ ਪਾਵਕ ਬਰਨ ਭਾਨ ਸਮ ਤੇਜੰ ਓਜ ਓਘ ਪੁੰਜਨ ਵਪ ਨਾਰਦ ॥ ਅੰਜੁਲ ਪੁਟ ਕਰ ਸਨਮੁਖ ਠਾਢੇ ਕੁੰਡਲ ਕ੍ਰੀਟ ਚਤੁਰਭੁਜ ਸਾਰਦ ॥੫॥ ਬੈਕੁੰਠ ਬਾਚ ॥ ਕਿੰ ਕਾਰਜ ਹਿਤ ਮੋ ਪ੍ਰਭ ਸਿਮਰੇ ਕਰ ਜੋਰੇ ਪ੍ਰਭ ਆਯਸ ਦੀਜੈ ॥ ਕਿੰ ਨਮਿਤ ਆਬਾਹਨ ਕੀਨਾ ਆਯਸ ਹੋਇ ਸਾ ਕਾਰਜ ਕੀਜੈ ॥ ਧੰਨ ਭਾਗ ਆਜ ਪ੍ਰਭ ਮੋਰੇ ਪਦ ਸਰੋਜ ਨਿਰਖੇ ਜਗ ਬੀਜੈ ॥ ਭਯੋ ਸਨਾਥ ਨਾਥ ਪਦ ਭੇਟਤ ਬਿਸ੍ਵਰੂਪ ਸ੍ਵਬਲੋਹ ਅਭੀਜੈ ॥੬॥ ਅਸ ਕਹ ਪਰਦਛਨ ਪ੍ਰਭ ਕੀਨਜੋ[੭] ਕੋਮਲ ਮ੍ਰਿਦਬਾਨੀ ਬਿਨਤੀ ਰਰ ॥ ਸੋਭਤ ਅੰਗ ਅਨੰਗ ਪ੍ਰਗਟ ਛਬਿ ਨਿਸਸਿ ਬਦਨ ਪੁੰਡਰੀਕ ਬਰਨ ਬਰ ॥ ਪੀਤਾਂਬਰ ਕਟ ਕਿੰਕਨਿ ਰਾਜਤ ਭ੍ਰਾਜਤ ਆਕ੍ਰਿਤ ਲਾਜਤ ਰਤਿਵਰ ॥ ਸੰਖ ਚਕ੍ਰ ਗਦਾ ਕਰ ਰਾਜਤ ਪਦਮ ਬਿਰਾਜਤ ਕਰ ਮੰਗਲਕਰ ॥੭॥ ਪ੍ਰਭ ਪਦ ਮਾਥਨਾਏ ਬੈਕੁੰਠਨ ਬਾਹਨ ਨਿਜ ਨਿਜ ਚੜੇ ਸਵਾਰੀ ॥ ਮ੍ਰਾਲ ਸੁਪ੍ਰਨ ਅਨਲ ਐਰਾਵਤ ਸਾਮਕਰਣ ਕਰਹਲ ਬ੍ਰਿਸਤ[ਅ] ਚਾਰੀ ॥[੬] ਸਾਰੰਗ ਖੜਗ ਸੂਲ ਸ੍ਰਤ ਮੂਸ੍ਰ ਕੁਵੰਡ ਨਿਖੰਗ ਬਜ੍ਰ ਬਰਧਾਰੀ ॥ ਧੁਨ ਕਰ ਸੰਖ ਪਾਂਚ ਜਨ ਮੁਖ ਧਰ ਜੈ ਜੈ ਸਬਦ ਪੁਹਪ ਬਰਸਾਰੀ ॥੮॥ ਹੋਤ ਸਬਦ ਪਾਚ ਜਨ ਨਾਦਨ

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਪਿਛਲੇ ਪੰਨੇ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਇਥੋਂ ਤਕ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਪਾਠ ਨਹੀਂ ਹੈ,
ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

[ੲ]ਇਹ ਪੂਰੀ ਪੰਕਤੀ ਅਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ,
ਅਸ ਵਿਚ ‘ਭਸੁਡੀ ਪਰਸ ਬਨੈਟੀ ਬਿਛੂਆ ਭਿੰਡਪਬਾਕ ਚਕ੍ਰ ਜਮਧਾਰੀ’ ਹੈ

ਮਿਟਜੋ ਅੰਧਾਰ[ੳ] ਅਸੁਰ ਮਾਇਆ ਕੋ ॥ ਹਟਜੋ ਅਰਿਸ੍ ਜੇਤਕ ਰਿਪ ਪ੍ਰਗਟੇ ਪ੍ਰਗਟਤ ਕੁੰਠ[ਅ] ਕਾਇਆ ਕੋ ॥
ਗਇਓ ਬਿਲਾਇ ਮਲਾਇ ਨਿਸਾਚਰੀ ਭਯੋ ਪ੍ਰਕਾਸਤ ਹਸਿਵ ਛਾਇਆ ਸੋ ॥ ਬ੍ਰਹਮਦਤ ਦੇਵਦਤ ਦੇਵ ਹੂਤਾ
ਧਨੁਸ ਟੰਕਾਰ ਬਾਨ ਸੰਧਾਨ ਮਾਇਆ ਕੋ ॥੯॥ ਭਏ ਲੀਨ ਖੀਨ ਤਾ ਅਉਸ੍ਰ ਹੀਨ ਭਈ ਓਜ ਸਬਲ ਨਿਸਚਰ
॥ ਤ੍ਰੈ ਤ੍ਰੈ ਬਾਨ ਹਨਜੋ ਸਰ ਜਾਲਨ ਲੁਪਤ ਭਈ ਟੋਨਾ ਅਰ ਦੁਸਤਰ ॥ ਛੂਟਾ[੧] ਮੂਰਛਾ ਸੁਰਪਤਿ ਦਿਨਪਤਿ
ਨਿਸਪਤਿ ਜਲਪਤਿ ਗਨਪਤਿ ਬਿਸਤਰ ॥ ਧਨਪਤਿ ਪ੍ਰੇਤਰਾਟ ਦ੍ਵਾਦਸ[ੲ] ਲੋਚਨ ਭੂਤਰਾਟ ਪਦਮਜ ਭਨੇਸ੍ਵਰ
॥੧੦॥ ਲੈ ਲੈ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਰਣ ਗਾਜੇ ਸਿਮਰ ਜਨੇਦ੍ਰ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਜਨੇਸ੍ਵਰ ॥ ਸਪਤ ਬੈਕੁੰਠਨ ਜੁਤ ਰਣ ਸੋਭਿਤ
ਦੇਵ ਦੇਵੇਸ ਸੁਭਟ ਭਟਤੇਸ੍ਵਰ ॥ ਝੁਰਮਟ ਘੋਰ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਮਚਿਓ ਤਹ ਦੂਹੂ ਦਿਸਨ ਸੈਨਾ ਛਿਤੇਸ੍ਵਰ ॥ ਸਪਤ
ਬੈਕੁੰਠ ਅਰੁ ਸਪਤ ਸਫਨ ਸੰਗ ਦੇਵ ਸੈਨ ਨਿਸਚਰ ਦਲ ਦੁਸਤਰ ॥ ਏਕਾਦਸ ਚਤੁਰਪਦ ॥੧੧॥੩੦੭੫॥
ਖੜਪਦ ॥ ਛੰਦ ॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਮਚੀ ਮਾਰ ਅਪਾਰ ਸੂਰਨ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਡਾਰਤ ਘਨੇ ॥ ਬਹੁ ਦਾਵ ਘਾਵ
ਮਲ ਜੁਧ ਮੰਡਿਤ ਬਾਨ ਛਾਡਤ ਭਟ ਰਨੇ ॥ ਰਥੀ ਰਥੀ ਬੇਵਾਨੀ ਬੇਵਾਨੀ ਗਜੀ ਗਜੀ ਅਸੀ ਅਸੀ ਸਨੇ ॥
ਪਾਇ[੨] ਪਾਇਨ ਮਲ ਮਲਨ ਸਚੀਵ ਸਚੀਵ ਬਾਦੰਤ੍ਰੀ ਰਣ ਠਨੇ ॥ ਸੂਤ ਸੂਤਿਨ ਸੁਤ ਜਨਕ ਸੰਗੇ ਸਿਸੁ
ਆਚਾਰਜ ਜੁਧ ਘਨੇ ॥ ਮਹਾਰਥੀ ਅਤਿਰਥੀ ਜੁਟੇ ਰਾਜ ਪੁਤ੍ਰ ਦੇਵ ਪੁਤ੍ਰਨ ਹਨੇ ॥੧॥ ਅਸ ਘੋਰ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਮੰਡਜੋ
ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਬ੍ਰਿਨ ਸੁਭਟਨ ਕਰੇ ॥ ਤਨ ਏਕ ਏਕਨ ਬ੍ਰਿਨ ਅਨੇਕਨ ਅੰਗ ਅੰਗ[੩] ਰਤ ਝਰੇ ॥ ਮਾਰੇ ਪਰੇ ਬਹੁ
ਤੀਰ ਬੀਰਨ ਰਣਧੀਰ ਸਾਵੰਤ ਮਹਿ ਪਰੇ ॥ ਗਜ ਤੁਰੰਗ ਦਾਨਵ ਦੇਵ ਦੂਹੂ ਦਿਸ ਬਿਨ ਪ੍ਰਾਨ ਭੈ ਲਰ ਕਰ ਮਰੇ
॥ ਬਹੁ ਬੀਰ ਧਨੁ ਸੰਧਾਨ ਤੀਰਨ ਮਗ ਰੋਕ ਨਿਸਚਰ ਹਵ ਅਰੇ ॥ ਬਹੁ ਖਰੇ ਸਨਮੁਖ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਮਾਡਤ ਜੇ
ਜੂਝਗੇ ਤੇ ਭਵ ਤਰੇ ॥੨॥ ਬਹੁ ਦਿਵਸ ਯਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਆਹਵ ਰੈਨ ਦਿਵਸ[ਸ] ਬੀਤੇ ਭਲੇ ॥ ਸਰਤਾ ਬਹੀ ਤਹ
ਰੁਧਰ ਭੀਸਨ ਚਾਵੰਡ ਗਿਝ ਚੀਕਤ ਖਲੇ ॥ ਭੂਤ ਪ੍ਰੇਤ ਮਸਾਨ ਡਾਕਤ ਕਬਧ ਡੋਲਤ ਦਲ[੪] ਮਲੇ ॥ ਜੰਬੁਕ ਸ੍ਵਾਨ
ਬਿਆਘਰ ਸੀਲਿਨ ਅਮਿਸ ਭੁੰਚਤ ਲੈ[੫] ਚਲੇ ॥ ਕਾਲੀ ਕਪਾਲ ਖੰਕਾਲ ਭੈਰਵ ਜੁਗਨੀ ਨਾਚਤ ਭਲੇ ॥ ਰੁਧਰ
ਕੀਚਹਿ ਈਸ ਨਾਚਤ ਮੁੰਡਮਾਲ ਅਰਪਤ ਹਰ ਗਲੇ ॥੩॥ ਸਪਤ ਸਫਨ ਸੰਗ ਸਪਤ ਬੈਕੁੰਠ ਜੁਟੇ ਜਮ ਬਰੁਨ
ਆਦਿ ਦਾਨੂ ਤਨੈ ॥ ਭਏ ਘੋਰ ਜੋਰ ਕਠੋਰ[ਹ] ਆਹਵ ਤਿਹ ਸੋਭ ਕਹਤ ਨ ਮੂੰ ਬਨੈ ॥ ਕਿਮ ਪੁਰਸ ਕਿੰਨਰ ਜਛ
ਗੰਧ੍ਰਬ ਸਿਧ ਚਾਰਨ ਦੇਖਹੀ ॥ ਸਾਧ ਮਿਤ੍ਰ ਅਰੁ ਪਿਤ੍ਰ ਗਨ ਦੇਵਾਂਗਨ ਬਿਸੇਖ ਹੀ ॥ ਅਸੁਰ ਦੈਤ ਰਾਖਛਸ
ਸੰਬੂਹਨ ਦਾਨਵ ਬਿਯੋਮਚਾਰੀ ਸਭੇ ॥ ਨਿਜ ਨਿਜ ਬੇਵਾਨ ਨ੍ਰਿਖਤ ਸਭੀ ਧਨ ਧਨ ਉਚਾਰਤ ਮਗਨ ਭੇ ॥੪॥
ਹਵ ਚਰਿਤ੍ਰ ਕਉਤਕ ਸ੍ਰੀ ਜਨਾਰਦਨ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਨ੍ਰਿਖਤ ਨਾਗ ਗਨ ॥ ਬਡੋ ਕਉਤਕੀ ਚੋਜੀ ਮਹਾ ਪ੍ਰਭ ਭਟ
ਲਗਵਤ ਆਨੰਦ ਘਨ ॥ ਉਤ ਠਾਢ ਨ੍ਰਿਖਤ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦੰ ਦੁਹ ਦਲ ਸਮਰ ਭਟ ਬਰ ਭਟਨ ॥ ਜੋ ਏਕ ਏਕ ਭਟ
ਭਟਨ ਆਹਵ ਕਬਿ ਕਥੈ ਬਿਸਤ੍ਰ ਕਰ ਸਘਨ ॥ ਯਾਹੀ ਕੋ ਬਿਸਤਾਰ ਸੰਘਤਾ ਬਹੁ ਪ੍ਰਸੰਗ ਇਕ ਗ੍ਰੰਥ ਬਨ ॥
ਤਾਤੇ ਕਥਾ ਸੰਛੇਪ ਆਹਵ ਕਥਤ ਜੁਮਲਾ ਸਮਰ ਅਯੋਧਨ ॥੫॥ ਬੈਕੁੰਠ ਜੀਤਜੋ ਸਪਤ ਸਫਨ ਹਨਜੋ ਕਰ
ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਰਣ ॥ ਇੰਦ੍ਰਾਦ ਜਿਤਜੋ ਤਨੈ ਨਿਸਚਰ ਕਰ ਘੋਰ ਆਹਵ ਪ੍ਰਬਲ ਦਨੁ ॥ ਜੈ ਜੀਤ ਭਉ ਸੁਰ ਕਟਕ
ਬਾਸਵ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਦਲ ਬਿਜਈ ਭਏ ॥ ਸੁਰ ਸੁਮਨ ਡਾਰਤ ਧਨਨ ਵਾਰਤ ਮੁਨਿ ਉਚਾਰਤ ਜੈ ਜਏ ॥ ਜੋ ਪਠੈ
ਸ੍ਰਨਵੈ ਬੈਕੁੰਠ ਆਹਵ ਬਿਜੈ ਬਾਸਵ ਪ੍ਰੇਮ ਕੈ ॥ ਹਰਿ ਭਗਤ ਸੂਰਤ[੬] ਪ੍ਰਾਪਤ ਬੈਕੁੰਠ ਹੋਏ ਤਾ ਕਉ ਛੇਮ ਕੈ ॥੬॥
ਖਸ੍ਰਕ ॥੬॥੧॥ ਛਕਾ ॥੩੦੭੬॥ ਇਤੀ ਬੈਕੁੰਠ ਬਿਜੈ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਪ੍ਰਤਨ ਨਿਧਨ ਸਫਨ ਨਿਸਾਚਰੰ ॥
ਅਨੰਗ ਪੁਨੀਆ ਕੇ ॥ ਬਖਸਸ ਹਜੂਰ ॥ ਤ੍ਵ ਬਲ ॥ ਅਬ ਸਫ ਬਿਜੈ ਉਤਸਵ ॥ ਹੋਤ ਕੁਲਾਹਲ ਦੇਵ ਚਮੂੰ
ਸੁਰ ਸਿਧ ਸਭੈ ਸਿਰ ਨਾਵਤ ਹੈ ॥ ਜੈ ਸਦ ਨਨਦ ਬਿਹਦ ਉਚਾਰਤ ਪਦ ਪੰਕਜ ਦੇਵ ਮਨਾਵਤ ਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀ
ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਕਵਚ ਅਸਤ੍ਰੋਤਨ ਛੰਦਨ ਸਮ੍ਰ ਬਿਜੈ ਪਦ ਗਾਵਤ ਹੈ ॥ ਦੁੰਦਭ ਢੋਲ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਰਬਾਬਨ ਬਹੁ ਰਾਗ
ਸੰਗੀਤਨ ਗਾਵਤ ਹੈ ॥੧॥ ਅਨੰਗ ॥ ਕਿੰਨਰ ਅਪਸਰ ਗੰਧ੍ਰਬ ਚਰਨ ਕੇਈ ਨ੍ਰਿਤਤ ਸਾਜ ਮਿਲਾਵਤ ਹੈ ॥
ਪਗ ਘੂੰਘਰ ਧਾਰ ਸਭੈ ਤਾ ਅਉਸਰ ਸ੍ਰੀ ਜਗਦੀਸ ਰਿਝਾਵਤ ਹੈ ॥ ਕੇਸਰ ਸ੍ਰੀਖੰਡ ਮ੍ਰਿਗਮਦ ਕੁੰਕਮ ਪ੍ਰਭ
ਚਰਚਤ ਸੁਮਨ ਬਰਸਾਵਤ ਹੈ ॥ ਯਾ ਲੀਲਾ ਪੇਖ ਮਹਾ ਪ੍ਰਭ ਕੋ ਕਬਿ ਰਾਮ ਸਦਾ ਬਲ ਜਾਵਤ ਹੈ ॥੨॥
ਅਨੰਗ ॥ ਪੁੰਨੀਆਂ ਕੇ ॥ ਦੇਵਨ ਬਿਜੈ ਪੇਖ ਨਿਸਾਚਰਨ ਝੰਖਤ[ਕ] ਹੈ ਬਿਲਖਾਵਤ ਹੈ ॥ ਸਫ ਜੂਝ ਗਏ ਤੇ ਹੀ
ਸਿੰਮ੍ਰਿਤ ਹੈ ਕਰ ਮੀਜਤ ਹੈ ਪਛੁਤਾਵਤ ਹੈ ॥ ਛਾਰ ਉਡਾਵਤ ਮਾਥਨ ਪਰ[੭] ਹਾ ਹਾ ਕਰਤ ਤਪਤਾਵਤ[੯] ਹੈ ॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਛੂਟੀ (ਅਸ)
[੨]ਪਾਇਨ (ਅਸ)
[੩]ਅੰਗਨ (ਅਸ)
[੪]ਕਾਕ ਡਾਕਨਿ ਕਲ (ਅਸ)
[੫]ਪੈਸਾਚ ਭੀਖਨ ਰੁਧਰ ਅਚਵਤ ਬਿਤਾਲ ਸੁਠਤਨ ਧਰ (ਅਸ)
[੬]ਸੂਰਤਾ (ਅਸ)
[੭]ਪੈ (ਅਸ)
[੮]ਪਛਤਾਵਤ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਅੰਧੁਰ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਕੁੰਠ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਦਿਵ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਅਧਾਰੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਕਠਰੋ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਕ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਖੰਝਤ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਮੁਰਝਾਇ ਗਏ ਮੁਖ ਰਾਖਛਨ ਕੇ ਜਲ ਬਾਝ ਝਖੀ ਕੁਮਲਾਵਤ ਹੈ ॥੩॥ ਅਨੰਗ ॥ ਪੁੰਨੀਆ ਕੇ ॥ ਧਰ ਧੀਰ ਕਹੋ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਤਬੈ ਅਬ ਸੋਚ ਕੀਏ ਨ ਬਨ ਆਵਤ ਹੈ ॥ ਸੋਈ ਕਾਜ ਕਰੋ ਅਬ ਯਾਹੀ ਸਮੈ ਜਾ ਤੇ ਕੁਲ ਧਰਮ ਰਹਾਵਤ ਹੈ ॥ ਤੁਮ ਠਾਢੇ ਰਹੋ ਭਟ ਅਸਥਿਰ ਹੁਵੈ ਹਰੀ[੧] ਸੋ ਹਮ ਜੁਧ ਮਚਾਵਤ ਹੈ ॥ ਕੈ ਹਉ ਹੂੰ ਨਹੀ ਕੈ ਵੈਰੀ[੨] ਨਹੀ ਸਭ ਦੇਖਤ ਸਮਰ ਲੁਝਾਵਤ ਹੈ ॥੪॥ ਅਨੰਗ ॥ ਪੁੰਨੀਆ ਕੇ ॥ ਅਸ ਕਹ ਕਟ ਬਾਧ ਨਿਖੰਗ ਨਿਸਾਚਰ ਲੈ ਬਾਨ ਸਰਾਸਨ ਧਾਵਤ ਹੈ ॥ ਸੇਲ ਸਰੋਹੀ ਭਿੰਦੀ ਗਦਾ ਗੋਪਾਲ ਪਟਾ ਭ੍ਰਮਾਵਤ ਹੈ ॥ ਦੈ ਚਾਬੁਕ ਖਿੰਗ ਕੁਦਾਵਤ ਹੈ ਹਰੀ ਓਰ ਚਲੇਓ[੩] ਨ ਤ੍ਰਸਾਵਤ ਹੈ ॥ ਮਨ ਹਰਿ ਸੰਗ ਨੇਹ ਘਨੋ ਕਰ ਕੈ ਪਦ ਅੰਬੁਜ ਨਾਥ ਧਿਆਵਤ ਹੈ ॥੫॥ ਅਨੰਗ ॥ ਛੰਤ ਪੁੰਨੀਆ ਕੇ ॥ ਤ੍ਰ ਬਲ ॥ ਬਖਸਸ ਹਜੂਰ ॥ ਪੋ ਪ੍ਰਭ ਆਜ ਸ੍ਰਨਾਥ ਭਏਓ ਹਰ ਸੋ ਹਮ ਜੁਧ ਮਚਾਵਤ ਹੈ ॥ ਜਾ ਪਦ ਪੰਕਜ ਹੇਤ ਸੁਰਾਸੁਰ ਬਹੁ ਕਲਪਨ ਕਲਪ ਧਿਆਵਤ ਹੈ ॥ ਤਿਹ ਕੋ ਹਮ ਆਜ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਬਿਖੇ ਹੁਵੇ ਢੀਠ ਸਮਰ ਹਕਾਵਤ[੪] ਹੈ ॥ ਅਹੋ ਭਾਗ ਬਡੋ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਭਨੇ ਅਰ[੫] ਅਛਤ ਪੂਜ ਚੜਾਵਤ ਹੈ ॥੬॥ ਅਨੰਗ ॥ ਪੁੰਨੀਆ ਕੇ ਛੰਤ ॥ ਅਸ ਕਹ ਜਰ ਜੁਧ ਆਯੁਧ ਅਭਿਮੰਤ੍ਰਤ ਕੈ ਸਰ ਓਘ ਅਮੋਘ ਚਲਾਵਤ ਹੈ ॥ ਸਰ ਛੂਟਤ ਜਠਰਤਾ ਬਯਾਪ ਗਯੋ ਸੁਰ ਸੈਨ ਜਰਾ ਕਹੁ ਪਾਵਤ ਹੈ ॥ ਬਲ ਪਉਰਖ ਓਜ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮ ਸਾਹਸ ਲਾਗਤ ਵਪਨ ਨਸਾਵਤ ਹੈ ॥ ਅਸ ਕਉਤਕ ਹੋਤ ਭਯੋ ਤਿਹ ਠਾ ਸੁਰ ਜਰ ਜਰ ਭੂਤ ਦ੍ਰਸਾਵਤ ਹੈ ॥੭॥ ਅਨੰਗ ॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਸਭੀ ਹੀ ਤਨ ਬ੍ਰਿਧਤਾ ਆਨ ਘਿਰਯੋ ਅਭਿਮੰਤ੍ਰ ਪ੍ਰਯੋਗ ਬਿਹਸਾਵਤ ਹੈ ॥ ਅੰਗੁਨ ਅੰਗੁ ਜਰਾ ਗਯੋ ਬਿਆਪ ਵਪੁ ਅਉਰ ਤੇ ਅਵਰ ਦਿਖਾਵਤ ਹੈ ॥ ਸਿਞਾਨ ਨ ਜਾਤ ਕੋਊ ਤਿਹ ਅਉਸਰ ਏਕ ਸੀ ਬੈਸ ਲਖਾਵਤ ਹੈ ॥ ਬ੍ਰਿਧਤਾ ਕਰ ਮੋਹ ਗਏ ਹਰੀ ਹੂ ਪ੍ਰਭ ਕੋ ਕਛੁ ਮੋਹ ਜਨਾਵਤ ਹੈ ॥੮॥ ਅਨੰਗ ਪੁੰਨੀਆ ਕੇ ॥ ਛੰਤ ॥ ਬ ॥ ਤ[੬] ॥ ਹਰੀ[੬] ਕੀ ਗਤ ਕੋਊ ਨ ਜਾਨ ਸਕੈ ਹਰੀ ਭਗਤ ਆਧੀਨੀ ਭਾਵਤ ਹੈ ॥ ਜਾ ਕੇ ਫੁਰਨ ਕਰ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਅਸੰਖਨ ਉਤਪਤ ਪ੍ਰਲੈ ਕਰਾਵਤ ਹੈ ॥ ਸੋ ਪ੍ਰਭ ਭਗਤ ਪ੍ਰਸੰਸੈ ਕਾਰਣ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਬਿਖੈ ਮੋਹ ਪਾਵਤ ਹੈ ॥ ਕਬਿ ਰਾਮ ਦੇਖੋ ਯਹ ਰੀਝ ਧਨੀ ਨਿਜ ਭਗਤ ਮਹਾਤਮ ਸੁਚਾਵਤ ਹੈ ॥੯॥ ਭਾਰਥ ਮੈ ਹਰੀ ਸਾਰਥ ਪਾਰਥ ਕੁਰੂ ਪੰਡ ਦੁਹੂਨ ਲਰ੍ਵਾਵਤ[੭] ਹੈ ॥ ਹ੍ਵੈ ਸਾਛੀ ਤਹਾ ਰਚ ਵੈਰ ਵਿਰੋਧਨ ਅਭਗਤਨ ਨਾਸ ਕਰਾਵਤ ਹੈ ॥ ਹਰੀ ਅੰਗ ਸਦਾ ਨਿਜ ਭਗਤਨ ਕੇ ਰਥ ਹਾਂਕਤ ਵੀਰ ਬਤਾਵਤ ਹੈ ॥ ਕਬਿ ਸਿਆਮ ਬਿਨਾ ਘਨਸ੍ਹਿਮ ਕੇ ਐਸੀ ਅਉਰਨ ਤੇ ਨ ਬਨਿ ਆਵਤ ਹੈ ॥੧੦॥ ਅਨੰਗ ॥ ਪੁੰਨੀਆ ਕੇ ॥ ਰੀਤ ਸਨਾਂਤਨ ਧਰਮ ਪੁਰਾਤਨ ਜਾ ਕੇ ਗੁਨ ਬੇਦ ਬਤਾਵਤ ਹੈ ॥ ਸੋਈ ਬ੍ਰਹਮ ਪ੍ਰਾਤਮ ਦੇਵ ਧਨੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਜਨੇਦ੍ਰ ਕਹਾਵਤ ਹੈ ॥ ਸੁਰ ਕਾਜ ਮਹਾ ਪ੍ਰਭ ਯੁਧ ਠਠਯੋ ਯਾਹੀ[੮] ਬਿਓਤ ਭਲੀ ਪ੍ਰਭ ਭਾਵਤ ਹੈ ॥ ਕਬਿ ਰਾਮ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਸਾਮੁਹ ਹੁਵੈ ਤਰੁਨਾਸਤ੍ਰ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਾਵਤ ਹੈ ॥੧੧॥ ਅਨੰਗ ॥ ਪੁੰਨੀਆ ਕੇ ॥ ਤਰੁਨਾਯੁਧ ਬਾਨ ਅਭਿਮੰਤ੍ਰਤ ਕੈ ਪ੍ਰਭ ਛਾਡ ਦੀਓ ਬਿਹਸਾਵਤ ਹੈ ॥ ਬ੍ਰਿਧਾ ਜਰਜਰ ਸੁਰ ਨਾਸ ਕਰਯੋ[ਅ] ਤਰਨਾਪਨ ਤਨਹ ਸੁਖਾਵਤ ਹੈ ॥ ਖੋੜਸ ਬਰਸ ਕੋ ਬੈਸ ਕਿਸੋਰ ਸੁਰ ਹੋਤ ਭਏ ਹਰਖਾਵਤ ਹੈ ॥ ਕਬਿ ਰਾਮ ਬਿਬਿਧਿ ਗਨੇਓਜ ਪਰਾਕ੍ਰਮ ਪਲ ਪਲ ਛਿਨ ਛਿਨ ਬ੍ਰਿਧਾਵਤ ਹੈ ॥੧੨॥ ਅਨੰਗ ਪੁੰਨੀਆ ਕੇ ॥ ਪਿਖ ਨਉਤਨ ਫਉਜ ਜਨਾਰਦਨ ਕੋ ਦਨੁ ਬੰਸ ਸਭੀ ਝੰਝਲਾਵਤ ਹੈ ॥ ਕਰ ਮੀਜਤ ਵੋਸ੍ਰ ਚਬਾਤ ਖੀਝਾਵਤ ਚਿਤ ਰੋਖ ਅਨਲ ਤਨ ਬਲਾਵਤ ਹੈ ॥ ਭਟ ਆਯੋ ਤਹਾ ਸਮਧਾ ਤਾ ਪਾਵਕ ਦਨੁਬੰਸ ਸਭੀ ਜਲਾਵਤ ਹੈ ॥ ਕਬਿ ਰਾਮ ਕਹੈ ਸੁਨੌਂ ਸੰਤ ਚਿਤ ਲਾਇ ਕੈ ਸਰ ਜੇ ਜੇ ਅਸੁਰ ਚਲਾਵਤ ਹੈ ॥ ਤ੍ਰੈ ਦਸਕ ॥੧੩॥੩੦੭੭॥ ਸਲੋਕ ਪਦ ॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭ ਕੁਚੀਲ ਕਾਮ ਮੋਹ ਸੰਧਾਨਯੋ ਬਾਨ ॥ ਪਾਚ ਬਾਨ ਏ ਦੁਰਗਮ ਅਤਿ ਛਾਡਯੋ ਅਧਿਪਤਿ ਧਾਨ ॥੧॥ ਸਲੋਕ ਪਦ ॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਜਾਨ ਗਏ ਤਾ ਕਰ ਮਰਮ ਸ੍ਰੀਪਤਿ ਚੇਤੇ[੯] ਬਾਨ ॥ ਛਮਾ ਸੰਤੋਖ ਨੇਮ ਜਤ ਬੈਰਾਗ ਦਾਨ ਸਨਾਨ ॥੨॥ ਸਲੋਕ ਪਦ ॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਬਾਰਨ ਕਰਿਯੋ ਰਿਪੁ ਅਸਤ੍ਰ ਸਪਤ ਬਾਨ ਸੰਧਾਨ ਹਰਿ ॥ ਪਾਪ[ੲ] ਬਿਲਾਵਤ ਪੁੰਨ ਕੀਏ ਤਸ ਨਿਵਰਯੋ ਪੰਚਸਰ ਅਸੁਰ ॥੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਚਰਪਦ ॥ ਲੀਲਾ ਕਰ ਨਿਵਰਯੋ ਪੰਚ ਸਾਇਕ ਨਿਹਤੇ ਪੰਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਜਗ ਨਾਇਕ ॥ ਪ੍ਰਭ ਪ੍ਰਤਾਪ ਨ੍ਰਿਭੈ ਭਏ ਸੁਰਗਨ ॥ ਮਿਟਯੋ ਤ੍ਰਾਸ ਪਾਸ ਪੰਚ ਦੂਤਨ ॥੪॥ ਚਤੁਰ[ਸ] ॥ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਬਾਚ ਸੈਨਾ ਪ੍ਰਤਿ ॥ ਛੰਤ ਪੁੰਨੀਆ ਕੇ ॥ ਬਹੁ ਬਹੁ ਉਪਾਇ ਹਉ ਕਰ ਥਕਯੋ ਕਸ ਬਸਾਤ ਨਾਹ ਜਗਦੀਸ ਸੋ ॥ ਬਲ ਓਜ ਸਾਹਸ ਬੁਧ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮ ਉਪਾਇ[ਹ] ਨਾਨਾ ਈਸ ਸੋ ॥ ਸੋ ਪ੍ਰਪੰਚ ਛਿਦ੍ਰ ਦ੍ਰੋਹ ਦੁਰਮਤ ਕਰ ਥਕਯੋ ਮਨ ਹਰਿ ਰੀਸ ਸੋ ॥ ਅਬ ਠਠਯੋ ਸੰਘਰ ਤ੍ਰਿਲੋਕ ਜਾਨਯੋ ਮੁਹਿ ਮੁੜਤ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਹਰਿ (ਅਸ)
[੨]ਵੈ (ਅਸ)
[੩]ਲੇਓ (ਅਸ)
[੪]ਹਕਰਾਵਤ (ਅਸ)
[੫]ਸਰ (ਅਸ)
[੬]ਹਰਿ (ਅਸ)
[੭]ਲਰਾਵਤ (ਅਸ)
[੮]ਯਹਿ (ਅਸ)
[੯]ਚੇਤਜੋ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਇਹ ਸ਼ਬਦ 'ਬਖਸਸ ਹਜੂਰ ॥ ਤੂ ਬਲ ॥' ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਨਾਸ ਕਰੇਓ ਤਰਨਾਸ ਕਰੇਓ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਪਾਪ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਇਹ 'ਚਤੁਰਪਦ' ਸ਼ਬਦ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ
[ਹ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਸੋਭ ਨ ਛਿਤੀਸ ਕਉ ॥੧॥ ਛੰਤ ॥ ਪੁੰਨੀਆ ਕੇ ॥ ਭ੍ਰਮ ਕਲਹ[੧] ਨਾਰ ਜੁਤ ਬੈਰਿ ਆਲਸ ਦੁਰਵਿਰਤਿ ਦੁਰਮਤਿ[ੳ] ਮਦ ਬਿਮਦ ॥ ਗੁਮਾਨ ਰੋਸ ਅਪਮਾਨ ਦੁਸੀਲ ਅਨਰਥ ਨਿੰਦਾ ਬ੍ਰਿਤ ਅਸਦ ॥ ਤ੍ਰਾਸ ਨਿਸੀਲ ਕਪਟ ਅਹੰਕਾਰ ਦ੍ਰੋਹ ਝੂਠ ਚਿੰਤਾ ਚਕ੍ਰਦ ॥ ਅਸੋਭਸੰਕ ਅਸੰਤੁਸਟ ਅਬਿਚਾਰ ਸਰ ਪਠਜੋ ਨਿਸਾਚਰ ਅਭਿਮੰਤ੍ਰ ਗਦ ॥੨॥ ਛੰ ॥ ਪੁੰ ॥ ਬ ॥ ਤ੍ਰ ॥ ਅਬਿਬੇਕ ਦਿਸ ਤੇ ਖਟ ਬਿੰਸ ਭਟ[ਅ] ਸਰ ਪਠੇ ਨਿਸਾਚਰ ਹਰਿ ਦਿਸੇ ॥ ਪ੍ਰਭ ਸਿਮਰਜੋ ਤਹਾ ਬਿਬੇਕ ਰਾਜਨ ਜੁਤ ਸਮਾਜਨ ਹਵ ਬਿਸੇ ॥ ਛੁਟੇ ਹਰ ਦਿਸ ਸਰ ਸਰਸ ਤੇਹੀ ਨਾਮ ਭਾਖਤ ਹਉ ਤਿਸੇ ॥ ਤੁਮ ਸੁਨਹੁ ਸਾਧੂ ਧੀਰ ਜਨ ਪਰਵਾਰ ਬਿਬੇਕ ਕੌ ਪਦ ਬਿਸੇ ॥੩॥ ਛੰਤ ॥ ਪੁੰ ॥ ਬ ॥ ਤ੍ਰ ॥ ਆਨੰਦ ਹੁਲਾਸ ਧੀਰਜ ਸਾਂਤ ਉਦਮੁ ਸੀਲ ਅਰਥ ॥ ਗਿਆਨ ਬਿਚਾਰ ਉਪਕਾਰ ਸੁਧਤਾ ਸਮਤਾ ਤ੍ਰਿਯੋਦਸ ਸਮਰਥ ॥ ਦ੍ਵੈ ਦ੍ਵੈ ਬਾਰਨ ਏਕ ਸਾਯਕ ਯਾ ਬਿਧਿ ਨਿਰਵਾਰਜੋ ਸਰ ਬਿਅਰਥ ॥ ਬਹੁ ਬਿਧ ਮਚਾ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਦਾਰੁਨ ਬਿਬੇਕ ਅਉ ਅਬਿਬੇਕ ਭਰਥ ॥੪॥ ਛੰ ॥ ਪੁੰ ॥ ਬ ॥ ਤ੍ਰ ॥ ਜੌ ਪ੍ਰਿਥਕ ਪ੍ਰਿਥਕ ਦੋਹੂਅਨ ਸਪ੍ਰਧਾ[੨] ਜੇ ਕਥਤ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਸੰਘਤਾ ॥ ਤੌ ਹੋਤ ਯਾਹੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਗ੍ਰੰਥਨ ਬਿਸਥਾਰ ਸੂਤ੍ਰ ਸੰਘਤਾ ॥ ਯਾ ਤੇ ਕਹੋ ਯੁਮਲਾ ਪ੍ਰਹਾਰਨ ਬਿਬੇਕ ਅਬਿਬੇਕ ਸੰਘਤਾ॥[ੲ] ਤੁਮ ਸੁਨਹੁ ਸਾਧੂ ਸੰਤ ਹਰਿਜਨ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਸੰਘਰ ਸੰਘਤਾ ॥੫॥ ਛੰਤ ॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਬ ॥ ਤ੍ਰ ॥ ਹਿੰਸਾ ਕੁਮਤ ਚੋਰੀ ਅਲਜਜਾ ਬਿਭਚਾਰ ਦਾਰਿਦ੍ਰ ਸ੍ਵਾਮਿਘਾਤ ॥ ਕ੍ਰਿਤਘਨਿ ਮਿਤ੍ਰ ਦ੍ਰੋਹੀ ਰਾਜ ਦੋਖ ਈਰਖਾ ਉਚਾਟਨ ਘਾਤ ॥ ਬਸਿਕਰਨ ਆਪਦਾ ਬਿਓਗ ਕਪਟ ਅਨਾਸਊਚ ਖੇਦ ਕੁਕ੍ਰਿਪਾ[੩] ਗਿਲਾਨ ਹਾਤ ॥ ਦੁਵਾਬਿੰਸ ਭਟ ਸਰ ਅਵਰ ਪਠਿਸਿ ਅਬਿਬੇਕ ਭਟ ਜੋਧਾ ਖਿਆਤ ॥੬॥ ਛੰਤਾ ॥ ਪੁੰ ॥ ਬ ॥ ਤ੍ਰ ॥ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰਨ ਬਿਬਿਧ ਬਾਦਨ ਧ੍ਵਜ ਪਤਾਕਨ ਸੋਭ ਹੀ ॥ ਚਤੁੰਰੰਗਨੀ ਸੈਨਾ ਸਬਲ ਦਲ ਉਦਧ ਉਮਡਜੋ ਛੋਭ ਹੀ ॥ ਦ੍ਵਾਸਿੰਸ ਭਟ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੁਖੀਆ ਨ੍ਰਿਪ ਅਬਿਬੇਕ ਗੁਨ ਕਰ ਲੋਭ ਹੀ ॥ ਸਰ ਛੂਟਤ ਪ੍ਰਗਟੇ ਦ੍ਵਾਬਿੰਸ ਭਟ ਵਰੀਆਮ ਦੂਰ ਜੈ ਸੋਭ ਹੀ ॥੧[ਸ]॥੧੧॥ ਛੰਤ ॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਬ ॥ ਤ੍ਰ ॥ ਪ੍ਰਾਸਤ[੪] ਭਉ ਛਿਤ ਪਰਿਓ ਮੁਰਛਿਤ ਬਿਕਲ ਬਿਮਨ ਅਚੇਤ ਸੋ ॥ ਬਿਜੈ ਦੁੰਦਭੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਦਿਸ ਬਜਿਓ ਅਸੁਰ ਰਣ ਪਾਤ ਸੋ ॥ ਜੈ ਜੈ ਉਚਾਰਤ ਸੁਮਨ ਡਾਰਤ ਰਤਨ ਵਾਰਤ ਪ੍ਰਾਤ[੫] ਸੋ ॥ ਬਜਤ ਸੰਖਨ ਮਧੁਰ ਘੰਟਨ ਨਾਦ ਬਾਦ[੬] ਬਰਾਤ ਸੋ ॥੨॥੧੨॥ ਛੰਤ ॥ ਪੁੰਨੀਆ ਕੇ ॥ ਬ ਤ੍ਰ ॥ ਪੁਨ ਕੁਮਕ ਦ੍ਵਾਦਸ ਬਿੰਸ ਭਟਨ ਨਿਸਾਚਰ ਪਠੇ ਅਵਰੋ ਜਿਤੇ ॥ ਤਿਨ ਕੇ ਸੁਨੋ ਤੁਮ ਨਾਮ ਸਜਨ ਅਸੁਰ ਆਏ ਚੜ ਤਿਤੇ ॥ ਅਪਰਾਧ ਅਸੰਕਾ ਅਸੰਜਮ ਅਨਾਚਾਰ ਅਵਿਚਾਰ ਦੁਰਾਚਾਰ ਰਿਤੇ[੭] ॥ ਖਟ ਬਲੀ ਪ੍ਰਬਲ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੁਰ ਜੈ ਜੁਟੇ ਆ[੮] ਸੰਘਰ ਪਤੇ ॥੩॥੧੩॥ ਛੰਤਾ ॥ ਪੁੰ ॥ ਬ ॥ ਤ੍ਰ ॥ ਮਹਾ ਅਤਿਰਥੀ ਦੁਰ ਜੈ ਸੁਭਟ ਬਾਂਕੇ ਅਤਿ ਨਿਸਾਕੇ ਨਿਡਰੇ ॥ ਅਬਿਬੇਕ ਸੇਨਾਨੀ ਕਿਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭਟਬਰੇ ॥ ਜੂਥਪ ਕਿਤੇ ਕੇਤੇ ਦੁਬਹੀਆਂ ਮਲ[੯] ਅਖਾੜਾ ਭਿੜੇ ॥ ਬੇਸ ਬੇਸਨ ਬਹੁ ਭੇਸ ਨਾਨਾ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਬਾਦਿੰਤ੍ਰ ਕੇ ॥੪॥੧੪॥ ਮਰਾਲ ॥ ਪੁੰ ॥ ਛੰਤ ॥ ਅਰਪੇ[੧੦] ਸੰਘਰ ਹਰਿ ਸਮਰ ਚਤੁਰੰਗਨੀ ਦਲ ਸਾਗਰੀ ॥ ਰੰਗ ਰੰਗ ਬਾਚਿਤ੍ਰ ਧ੍ਵਜ ਬਰ ਮਧ ਪਤਿ ਅਗ੍ਰ ਸੋਭਤ ਬਾਗਰੀ ॥ ਚਿਤ੍ਰਤ ਅਪੂਰਬ ਜੰਤੁ ਬਿਟਪਨ ਗੁਲਮ ਤਾ ਅਪਾਰ ਰੀ[੧੧] ॥ ਦਿਬ ਭੂਸਨ ਬਸੁਨ ਆਯੁਧ ਜਟਿਤ ਮਨਿ ਗਨ ਖਾਚਰੀ ॥੫॥੧੫॥ ਛੰਤ ॥ ਪੁੰ ॥ ਬ ॥ ਸੁਪਰਨੀ ॥ ਸਿਲੀਮੁਖੀ ॥ ਬਜਤ ਕੋਟਨ ਕੋਟ ਬਾਜੰਤ੍ਰਨ ਅਪੂਰਬ ਨਾਦ ਬਾਦ ॥ ਉਠਤ ਉਘਟਤ ਤਾਨ ਨਾਦ ਪ੍ਰਨ ਪਾਖਾਵਜ ਬਿਸ੍ਰਾਦ ॥ ਨਚਤ ਨਾਗਰ ਸੁਘਰ ਪਾਤਰ ਕੰਜਮੁਖ ਲੋਚਨ ਅਲਾਦ ॥ ਨ੍ਰਿਤ ਸਾਂਗੀਤੀ[੧੨] ਨਚਤ ਬਹੁ ਨਚਤ ਛੂਮ੍ਰ[੧੩] ਦਾਵ ਪਾਦ ॥੬॥੧੬॥ ਗੁਟਕ ਢੋਲਨਾ ਥਾਪ ਮੰਦਲਨ ਪ੍ਰਨ ਮੰਜੀਰਨ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ॥ ਝਮਕ ਭੂਸਨ ਬਸਨ ਭਾਮਿਨ ਚਮਕ ਮੁਖ ਸਸਿ ਛਬ ਅਨੰਗ ॥ ਲਟਕ ਚਾਲ ਕਟਿ ਝੁਕਤ ਡਗ ਡਗ ਬੋਝ ਜੁਗ ਕੁਚ ਮਤ ਮਤੰਗ ॥ ਰਵਤ ਨੇਪੁਰ ਪਗਨ ਝਨਝੁਨ ਛੁਦ੍ਰ ਘੰਟਕਾ ਕਿੰਕਨ ਸੁਰੰਗ ॥੭॥ ੧੭॥ ਛੰਤ ॥ ਪੁੰ ॥ ਨ੍ਰਿਖਤ ਉਪਜਤ ਉਮੰਗ ਕਉਤਕ ਸੈਨ ਅਬਿਬੇਕਹਿ ਬਨੀ ॥ ਸਮ ਸਿੰਧ ਸੈਨਾ ਉਛਰ ਉਮਡਜੋ ਵੈਰ ਪ੍ਰਭੁ ਸੰਗਮ ਠਨੀ ॥ ਤਿਹ ਨ੍ਰਿਖ ਸ੍ਰੀ ਜਗਦੀਸ ਪ੍ਰਭ ਜੂ ਦੀਈ ਆਗਿਆ ਬਿਬੇਕ ਹੀ ॥ ਅਬਿ ਲੇਹੁ ਆਗਿਆ ਬਿਬੇਕ ਕਹੁ ਭਿੜ ਕਰਹੁ ਸੰਘਰ ਅਭਿਖੇਖ ਹੀ ॥੮॥੧੮ ॥ ਸੁਪ੍ਰਨੀ ॥ ਸਿਲੀਮੁਖ ॥ ਛੰਤ ॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਬ ॥ ਤ੍ਰ ॥ ਬੀਰ ਸਾਗ੍ਰ ਸੁਭਟ ਤਾ ਮਹਿ ਤਰੰਗ ਆਯੁਧ ਦੁਤ ਘਨੀ ॥ ਸਬਦ ਗੁਰਜਨ ਵੀਰ ਵਾਹਨ ਗ੍ਰਾਹ ਗਰਜ ਰਥ ਬਾਹਨੀ ॥ ਨਕ੍ਰ ਬਾਜ ਸਿਬਾਰ ਸੀਪਨ ਚਮ੍ਰ ਸਿਖਾ ਦੁਬਾਹ ਹੇ ॥ ਸੰਖ ਮੀਰਨ ਨਿਖੰਗ ਹੀਰਨ ਬ੍ਰਿਛ ਧ੍ਵਜਾ ਉਮਾਹ ਹੇ ॥ ਅਨਲ ਮੂਰਨ ਤੇਜ ਤਾ ਮਹ ਕੁਲ ਜੁਗ ਦੂਲਨ ਨਾਹ ਹੇ ॥੯॥੧੯॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[1]ਭਟ ਕਲਹਨਿ (ਅਸ)
[2]ਦੁਹੂੰ ਅਨੀਸ ਪ੍ਰਧਾਨਨ (ਅਸ)
[3]ਕੁਕ੍ਰਿਜਾ (ਅਸ)
[4]ਪ੍ਰਾਸਚਿਤ (ਅਸ)
[5]ਪ੍ਰਾਨ (ਅਸ)
[6]ਬਰ (ਅਸ)
[7]ਅਨਰਿਤੇ (ਅਸ)
[8]ਆਇ (ਅਸ)
[9]ਮਲਨ (ਅਸ)
[10]ਆ ਰੁਪੇ (ਅਸ)
[11]ਅਤਿ ਆਚਰੀ (ਅਸ)
[12]ਸਾਂਗੀਤਨ (ਅਸ)
[13]ਝੂੰਮਰ (ਖਕ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਦੁਰਮਦ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਇਹ ਪਾਠ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਸ ਵਿਚ ਇਹ ਪੰਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਸ ਵਿਚ 'ਤੁਛ ਪ੍ਰਸੰਗ ਕਛੁ ਸੂਚ ਬਰਨਜੋ ਯਾ ਮਹ ਨ ਮਾਂਨਹੁ ਲੰਘਤਾ॥' ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਇਥੇ '॥੦॥੧੧॥' ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ॥੧॥ ਤੋਂ ॥੧੦॥ ਤਕ ਅੰਕ ਆਪਣੇ ਵਲੋਂ ਲਿਖੇ ਹਨ

ਛੰਤ ॥ ਪੁੰ ॥ ਬ ॥ ਤ੍ਰ ॥ ਗੰਭੀਰਤਾ ਸੂਰ ਤਾ ਮਹ ਯਾ ਬਜੋਤ ਸੈਨਾ ਸਾਗਰੀ ॥ ਅਬਿਬੇਕ ਦਲ ਮਲ ਸਬਲ ਪ੍ਰਬਲ ਰੁਪਜੋ ਸੰਘਰ ਗਾਖਰੀ ॥ ਗਿਰ ਅਚਲ ਕਨਕ ਗਿਰਰਾਜ ਨਰਹਰ ਬਿਬੇਕ ਨਿਸਿਸ ਉਜਾਗਰੀ ॥ ਨਹ ਛੋਭ ਰੰਚਕ ਸੈਨ ਸਤ੍ਰਨ ਅਬਚਲ ਅਚਲ ਸਉ ਭਾਗਰੀ ॥੧੦॥੨੦॥੧੫॥ ਪੰਚ ਦਸਕ ਬਿੰਸਕ ॥ ੧ ॥ ੩੦੭੮ ॥ ਪੁੰਨੀਆ ਗੁਣਵੰਤੀ ॥ ਬਿਬੇਕ ਪਠੇ ਜੇ ਸੇਨਾਨੀ ਨਿਜ ਦਲ ॥ ਮੰਤ੍ਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੂਥਪ ਦਲ ਬਦਲ ॥ ਅਪਰ[੧] ਸੈਨ ਚਤੁਰੰਗਨੀ ਦਲ ਦਲ ॥ ਸਾਜ ਸਮਾਜ ਬਿਚਿਤ੍ਰ ਦਿਬ ਭਲ ॥੧॥ ਗੁਣਵੰਤੀ ॥ ਰਥੀ ਅਤਿਰਥੀ ਮਹਾਂਰਥੀ ਬਿਚਰੇ ਸਮ੍ਰ ਛਿਤ॥ ਬੇਸ ਬੇਸ ਸੁਭ ਬੇਸ[ੳ] ਭੇਸ ਪਾਵਨ ਗਨ ਅਨਤ[੨] ॥ ਮੰਗਲ ਮੈ ਦ੍ਰਸਨੀਅ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਅਦਭੁਤ ॥ ਮੋਹਨ ਅਤਿ ਬਚਿਤ੍ਰ ਅਰੁ ਸੁਭਗ ਅਤਿ ॥੨॥ ਗੁਣਵੰਤੀ ॥ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਅਰੁ ਬਸਤ੍ਰ ਭੂਮਨ ਮਨਿ ਪੁੰਜਨ ॥ ਚਰਚਿਤ ਦਿਬ ਸੁਗੰਧ ਰਤਨ ਖਚਿਤ ਬਰ ਬਜਰਨ ॥ ਹਾਰ ਹਮੇਲ ਅਨਮੋਲ ਪੌਰ ਕਲਗੀ ਮਨ ਗੁੰਜਨ ॥ ਕਮਲ ਬਦਨ ਸਾਵਕ ਦ੍ਰਿਗਨ ਮਧੁਕਰ ਰਸ ਕੰਜਨ ॥੩॥ ਗੁਣਵੰਤੀ ॥ ਸਾਜ ਸਾਜ ਸੁਭ ਸਾਜ ਸਮਾਜ ਸਉਰਭ ਦਿਬ ਲਾਏ ॥ ਅੰਗ ਰੰਗ ਤਾਂਬੂਲ ਬਿੰਬ ਅਧਰਾਮ੍ਰਿਤ ਛਾਏ ॥ ਨੌ ਜੋਬਨ ਨਵ ਬੈਸ ਨਵਲ ਨਾਗਰ ਮਨ ਭਾਏ ॥ ਚੜ ਚੜ ਚਪਲ ਤੁਰੰਗ ਕੁਰੰਗ ਗਤਿ ਸਮਰ ਫੰਦਾਏ ॥੪॥ ਗੁਣਵੰਤੀ ॥ ਨਾਦ ਭਾਂਤ[੩] ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਦਿਬ ਬਾਦਿੰਤ੍ਰ ਬਜਾਏ ॥ ਸੰਖ ਘੰਟ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਪਟਹ ਝਾਝਰ ਸਹਨਾਏ ॥ ਉਘਟਨ ਤਾਨ ਤਰੰਗ ਬੀਨ ਬਾਸੁਰੀ ਧੁਨਿ ਛਾਏ ॥ ਸੁਘਰ ਗਵਈਏ ਕਥਕ ਡੂਮ ਮੀਰਾਸੀ ਭਾਏ ॥੫॥ ਪੰਚਕ ॥੧॥੫॥੩੦੭੯[ੳ]॥ ਲਲਤ ਕਾਫੀ ॥ ਸੁਘਰ ਛਬੀਲੀ ਚਤੁਰ ਪਾਤਰੈ ਅਪਸਰ ਪਰੀ ਬਰੰਗ ॥ ਨਾਗ੍ਰੀ ਆਗ੍ਰੀ ਗੁਨਹ ਉਜਾਗਰੀ ਛਬ ਸਉਦ੍ਰ ਸੁਭ ਅੰਗ ॥ ਨੌ ਜਉਬਨ ਨੌ ਬੈਸ ਸਖੀ ਰੀ ਚੰਚਲ ਚਖਨ ਕੁਰੰਗ ॥ ਪੀਨ ਪਉਧਰ ਛੀਨ ਕਟ ਕਾਮਿਨ ਹੰਸ ਗਵਨ ਮਾਤੰਗ ॥੧॥ ਲਲਤ ਕਾਫੀ ॥ ਲਲੀ ਅਲੀ ਲਾਡਲੀ ਪ੍ਰਿਅ ਭਾਮਿਨ ਮਨ ਹਰਨੀ ਨਵ ਰੰਗ ॥ ਬਸਿ ਕਰਨੀ ਚੰਚਲ ਸਸਿ ਬਰਨੀ ਰਤਿ ਸਮ ਪ੍ਰਿਆ ਅਨੰਗ ॥ ਚਿਬੁਕ ਚਾਰ ਚੰਚਲ ਕਜਰਾਰੇ ਚਪਲ ਚਾਰੁ ਸਰਬੰਗ ॥ ਕੁਚ ਬੋਝਨ ਕਰ ਡਗਮਗਾਤ ਤ੍ਰਿਅ ਚਲਨ ਸਕਤ ਭਈ ਪਗ[੪] ॥੨॥ ਲਲਤ ਕਾਫੀ ॥ ਪੁੰਨੀਆ ਕੇ ॥ ਮ੍ਰਿਗਮਦ ਕੁੰਕਮ ਸ੍ਰੀ ਖੰਡ ਅੰਗੀਆ ਕੁਚ ਮ੍ਰਦਿਤ ਸਰਸ ਉਮੰਗ ॥ ਝੁੰਡ ਝੁੰਡ ਜੁਥ ਜੁਥ ਬਹੁ ਭ੍ਰੰ ਭ੍ਰੰ ਭ੍ਰੰ ਭ੍ਰਿੰਗ ॥ ਗੁੰਜਤ ਕੰਜ ਬਾਸ ਤਨ ਸਊਰਭ ਮਦ ਸ੍ਰਵਤ ਸੁਭ ਅੰਗ ॥ ਭ੍ਰਮਰੀ ਭ੍ਰਮਰ ਭ੍ਰਮਤ ਮਦ ਬਾਸਨ ਬਾਸ ਸੁਬਾਸਨ ਗੰਧ ॥੩॥ ਲਲਤ ॥ ਕਾਫੀ ॥ ਬ ॥ ਉਠਤ ਬਾਸ ਸੁਬਾਸ ਅੰਗ ਅੰਗਨ ਅੰਗਰਾਗ ਜੁਤ ਗੰਧ ॥ ਮੋਹਤ ਦੇਵ ਦਨੁਜ ਮੁਨਿ ਯੋਗਿਨ ਨਰ ਨਾਰਿਨ ਯਾ ਧੰਧ ॥ ਸਾਜਨ ਮਨੈ ਉਮਾਹ ਘਨੇਰੋ ਦੁਰਜਨ ਹੋਤ ਦ੍ਰਿਗਅੰਧ ॥ ਨੈਨ ਕਟਾਛ ਮੋਹਤ ਬਿਸ੍ਰ ਸਾਰੇ ਚਤੁਰ ਪਾਤ੍ਰਨੀ ਸੰਧ ॥੪॥ ਲ ॥ ਕ ॥ ਪੁੰ ॥ ਬ[ਅ] ॥ ਤ੍ਰ ਬਲ ॥ ਅਧਰਾਮ੍ਰਿਤ ਸ੍ਰਵਤ ਦ੍ਰਵਤ ਮਨ ਮਥ[੫] ਹਰ ਕੰਦ੍ਰਪ ਦ੍ਰਪ ਪੁੰਜ ॥ ਲਟਕਨ ਲਟਕ ਚਾਲ ਸਾਰੰਗ ਸੀ ਠੁਮ ਠੁਮ ਪਗ ਗਤਿ ਮੁੰਜ ॥ ਅਲਾਪ ਮਧੁਰ ਬਾਨੀ ਰਸ ਖਾਨੀ ਸਾਨੀ ਅਮਿਅ ਅਗੰਜ ॥ ਕੋਕਲ ਕੰਠ ਝੀਨ ਸੁਰ ਨਾਗਰੀ ਲਲਤ ਬਚਨ ਪਿਕ ਗੁੰਜ ॥੫॥ ਹਾਵ ਭਾਵ ਦਾਵਨ ਸੰਗੀਤਨ ਝੂਮਰ ਮਕਰੀ ਨ੍ਰਿਤ ॥ ਸਕ੍ਰੀ ਪੋਹੀ ਨ੍ਰਿਤਤ ਨਾਗਰੀ ਨ੍ਰਿਖਤ ਚਿਤ੍ਰਤ ਚਿਤ ॥ ਚਿਤ੍ਰ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨ੍ਰਿਤੁ ਬਹੁ ਭਾਂਤਨ ਕਹ ਲਗ ਕਥਤ ਕਵਿਤ ॥ ਵਾ ਸਮਾਜ ਸੁਖ ਬਿਬੇਕ ਸੈਨ ਕੋ ਲੂਟਤ ਸੁਖ ਸ੍ਰੀਪਤਿ ॥੬॥ ਲ ॥ ਕ ॥ ਬ ॥ ਪ੍ਰਨ ਪਖਾਵਜ ਗੁਟਕ ਢੋਲਕਨ ਮੰਦਲ ਥਾਪ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ॥ ਰਵਨ ਨੇਵਰਨ ਘੂੰਘਰ ਰੁਨਝੁਨ ਝਨਤ ਕਾਰ ਸਾਰੰਗ ॥ ਜੀਲ ਖਰਜ ਮਧਮ ਨਉ ਗ੍ਰਾਮਨ ਧ੍ਰਪਦ ਤਿਲਾਨ ਉਪੰਗ ॥ ਬਾਮ ਸਾਮ[ੲ] ਸਰਗਮਨਿ ਸ ਮਿਸਰਿਤ ਹੂ ਹੂ ਤੁੰਬਰ ਸੰਗ ॥੭॥ ਹਾ ਹਾ ਚਿਤ੍ਰ ਬ੍ਰਨ ਗੰਧ੍ਰਬ ਵਰ ਇਨਤੇ ਆਦਿ ਪ੍ਰਬੀਨ ॥ ਰੰਭਾ ਅਲਾਚੀ ਘ੍ਰਿਤਾਚੀ ਜੁਤ ਉਰਬਸਿ ਨਚਤ ਸ੍ਵਾਧੀਨ ॥ ਬਜਤ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਉਪੰਗ ਰਬਾਬਨ ਬੇਨ ਬਾਸੁਰੀ ਬੀਨ ॥ ਉਘਟਤ ਸਾਜ ਸਮਾਜ ਸਰਗਮ ਪਦ ਨਿਸਪਦ ਸਗ੍ਰੀ[੬] ਝੀਨ ॥੮॥ ਲਲਤ ॥ ਕਾਫੀ ॥ ਬ ॥ ਤ੍ਰ ॥ ਕ੍ਰਿਤ ਬਰਮਾ ਚਿਤ੍ਰ ਬਰਮਾ ਗੰਧ੍ਰਬ[ਸ] ਸਾਜ ਮਿਲਾਵਤ ਸੁਧ ॥ ਤਾਨ ਤਾਲ ਸੁਰ ਗ੍ਰਾਮ ਮਿਲਾਵਤ ਸਾਜ ਸੁਧਾਰਤ ਬੁਧ ॥ ਰਾਗ ਰਾਗਨੀ ਨਿਪਜਤ ਤਿਹਠਾ ਤੀਸ ਖਸ੍ਰ ਜੁਤ ਉਰਧ[੭] ॥ ਕਿੰਨਰ ਗੰਧ੍ਰਬ ਗਾਨ ਕਰਤ ਮਿਲ ਸੁਭਟ ਮਚਾਵਤ ਜੁਧ[ਹ] ॥੯॥ ਅਠਤਾਲੀਸ ਸਸਟ[ਕ] ਤਹ ਉਘਟਤ ਰਾਗ ਸੂਨ ਰਸ ਰੰਗ ॥ ਗਾਇਨ ਗਾਵਤ ਮਿਲ ਮਿਲ ਸਭ ਹੀ ਭੈਰਉ ਸਰਸ ਸੁਰੰਗ ॥ ਯਮਨ ਪਰਜ ਟੋਡੀ ਬਿਲਾਵਲ ਸੂਹੋਂ ਗੌਡ ਮਸਤਅੰਗ ॥ ਹਮੀਰ ਸੁਰਮਾਨੰਦ ਭਾਸਕਰ ਖਉਖਟ ਨਟ ਆਨੰਗ ॥੧੦॥ ਲਲਤ ਕਾਫੀ ॥ ਪੁੰਨੀਆ ਕੇ ॥ ਯਾ ਬਿਧ ਕੋ ਤਹ ਰਾਗ ਸੰਬੂਹਨ ਨਿਪਜਤ ਗੁਨੀ ਗੁਨਵੰਤ ॥ ਰੀਝ ਰੀਝ ਰੀਝਤ ਰਿਝਵਾਰਨ ਰੀਝਤ ਰੀਝ ਦੁਰੰਤ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਅਮਰ (ਅਸ)
[੨]ਅਗਨਿਤ (ਅਸ)
[੩]ਬਾਦ (ਅਸ)
[੪]ਪੰਗ (ਅਸ)
[੫]ਮਥਤਨ (ਅਸ)
[੬]ਮਗਰੀ (ਅਸ)
[੭]ਉਧ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ '॥੧॥੫ : ॥' ਹੈ, ੩੦੭੯ ਅੰਕ ਆਪਣੇ ਵਲੋਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ
[ਅ]ਇਹ ਸ਼ਬਦ 'ਲਲਤ ਕਾਫੀ ॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਬਖਸਸ ਹਜੂਰ ॥' ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਬਮ ਸਮ' ਪਾਠ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਗੰਧ੍' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਇਹ ਪੰਕਤੀ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਕ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

॥ ਮਨਿ ਮੁਕਤਾ ਰਤਨਨ ਬਹੁ ਵਾਰਤ ਪਾਤ੍ਰਨ ਸੁਘਰ ਸੁਭੰਤ ॥ ਹੋਤ ਕਉਤੂਹਲ ਦੇਵ ਚਮੂੰ ਮਹ ਬਿਬੇਕ ਪ੍ਰਤਨਾ ਮੰਤ[੧] ॥੧੧॥ ਲਲਤ ਕਾਫੀ ॥ ਬ ॥ ਤ[ੳ]॥ ਨ੍ਰਿਪ ਬਿਬੇਕ ਕੇ ਸੁਤ ਭ੍ਰਿਤ ਮਿਤ੍ਰਿਨ ਜੂਥਪ ਅਵਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ॥ ਉਪ ਮੰਤ੍ਰੀ ਸੇਨਾਨੀ[ਅ] ਅਧਪਤਿ ਉਪਜੂਥਪ ਦੀਵਾਨ ॥ ਤੇ ਭੀ ਉਮਗ ਚਲੇ ਨਿਪ ਆਗਿਆ ਰੰਗ ਭੂਮ ਚਉਗਾਨ ॥ ਨਿਜ ਨਿਜ ਮਿਸਲ ਕੇ ਭੂਸਨ ਬਾਹਨ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਅਰੁ ਜਾਨ ॥੧੨॥ ਲਲਤ ॥ ਕਾਫੀ ॥ ਨਾਮ ਭਟਨ ਬਾਹਨ ਅਰੁ ਭੂਸਨ ਆਯੁਧ ਬਸਨ ਸਮਾਜ ॥ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਤਿਨੁ ਸਾਜ ਸਮਾਜਨ ਕਥਤ ਬਢਤ ਗ੍ਰੰਥ ਰਾਜ ॥ ਯਾ ਦਿਸ ਕੇ ਭਟਨ ਸਮਾਜ ਸੰਬੂਹਨ ਉਆ ਦਿਸ ਕੋ ਭਟ ਸਾਜ ॥ ਨਾਮ ਮੰਤ੍ਰੀ ਜੂਥਪ ਸੇਨਾਨੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਬਿਬੇਕ ਉਪਰਾਜ ॥੧੩॥ ਲਲਤ ॥ ਕਾਫੀ ॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਬ ॥ ਤੇ ਸਭ ਕਥਨ ਪ੍ਰਿਥਕ ਪ੍ਰਿਥਕ ਕਰ ਸੁਕ੍ਰਾਭਾਸ ਮਹਿ ਛੰਦ ॥ ਸਵਾ ਲਾਖ ਸੰਘਤਾ ਯਾ ਕੀ ਮੁਨਿ ਜਨ ਬਦਤ ਬਹੁ ਛੰਦ ॥ ਤਾ ਕੋ ਸਾਰ ਕਾਢ ਕਬਿ ਰਾਮੈ ਬਰਨੀ ਸ੍ਰੀ[ੲ] ਮੰਗਲਾਚਰਣ ਸੁਛੰਦ ॥ ਸਵਾ ਲਾਖ ਛੰਦਨ ਕੋ ਸਾਰੂ ਤ੍ਰੈ ਸਹੰਸ੍ਰ ਸਤ ਛੰਦ ॥੧੪॥ ਲਲਤ ॥ ਕਾਫੀ ॥ ਬ ॥ ਅਤਿ ਸੰਛੇਪ ਕਹਜੋ ਮਤ ਹਉਲੀ ਮੋ ਮਤ ਅਲਪ ਨਿਪੰਗ ॥ ਸ੍ਰਬ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਸਾਰਦਾ ਬਰਨਜੋ ਲਘੁ ਪ੍ਰਸੰਗ ॥ ਤਾ ਤੇ ਨਾਮ ਬਰਗ ਦੁਹੂ ਸੈਨਾ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਬਰਨੀ ਰੁਚ ਰੰਗ ॥ ਜੁਮਲਾ ਨਾਮ ਸੇਨਾਨੀ ਜੂਥਪ ਬਾਹਨ ਜਾਨ ਤਿਸ ਅੰਗ ॥੧॥੧੫॥ ਲਲਤਾ ਕਾਫੀ ॥ ਬ ॥ ਜੁਮਲਾ ਨਾਮ ਕਥਤ ਬਿਬੇਕ ਭਟ ਸੁਭਟ ਦੁਰੰਤ ਦੁਬਾਹ ॥ ਪੁਤ੍ਰ ਭ੍ਰਿਤ ਮਿਤ੍ਰ ਸੇਨਾਨੀ ਨ੍ਰਿਪ ਬਿਬੇਕ ਸੰਬਾਹ ॥ ਜੂਥਪ ਭਟਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੇਨਾਨੀ ਏਕਠਾ ਕਥਤ ਸੁਬਾਹ॥ ਦਾਸ ਗੋਬਿੰਦ ਫਤਹ ਸਤਿਗੁਰ ਕੋ ਉਚਰਤ ਬਢਤ ਉਤਸਾਹ ॥ ਸੋਰਹਾ ॥੧੬॥੧॥੩੦੮੦[ਸ]॥ ਅਬ ਬਿਬੇਕ ਭਟਨ ਨਾਮ ਕਥਤੇ ॥ ਤ੍ਰ ਬਲ ॥ ਬਖਸਸ ਹਜੂਰ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ਪੁੰਨੀਆ ਉਪਛੰਤ ॥ ਬਰਹਾ[ਹ] ॥ ਛਤ੍ਰ ਬ੍ਰਿਤ ਸੁ ਬ੍ਰਿਤ ਬ੍ਰਿਤਨ ਦਾਨ ਮਾਨਨ ਛੀਲ ॥ ਦਇਆ ਧਰਮ ਆਚਾਰ ਨੇਮਨ ਬਿਗਯਾਨ ਸੁਕ੍ਰਿਤ ਸੁਨੀਤ ਕੀਲ ॥ ਨਿਵਿਰਤ ਭਾਵਨਾ ਸੰਜ ਤਨ ਪੂਜਾ ਉਦਾਰ ਆਦਿ ਪ੍ਰੇਮ ਨੀਲ ॥ ਉਤਯੋਗ ਯੋਗ ਪ੍ਰਯੋਗ ਸੰਤੁਸ੍ਰਿ ਛਮਾ ਕ੍ਰਿਪਾ ਗਿਆਨ ਲੀਲ ॥੧॥ ਬ੍ਰਹ੍ਰਾ ॥ ਉ ॥ ਪੁੰ ॥ ਬ[ਕ] ॥ ਭਾਵਨਾ ਅਬਿਕਾਰ ਬਿਦਜਾ ਲਾਜ ਅਲੋਹ[੨] ਅਮੋਹ ਸਮਾਧ ॥ ਕਰਮ ਧਰਮ ਸੁਕਰਮ ਕ੍ਰਿਆ ਕਰੁਨਾ[ਖ] ਮਇਆ ਛੇਮ ਸਾਧ ॥ ਅਕਾਮ ਭਗਤੀ ਅਨੁਰਾਗ ਪ੍ਰਤੀਤ ਪ੍ਰੀਤ ਪਰਸਨ ਦਰਸਰਾਧ[੩] ॥ ਪਿਤ੍ਰੀ ਕਰਮ ਹੋਤ੍ਰ ਹਵਨ ਮੰਤ੍ਰਨ ਛਰ ਅਰ੍ਰ ਉਪਛ੍ਰਾਧ ॥੨॥ ਉ ॥ ਬ੍ਰਹ੍ਰਾ[ਕ] ॥ ਭਾਵਨੀ ਸਾਂਤ ਦਾਤ ਛਾਤ ਉਪਕਾਰ ਪ੍ਰਮਾਰਥ ਨੀਤ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਸੁ ਪਾਠ ਸੋ ਯਗ[੪] ॥ ਹਵਿਸ ਬਸਿਸ੍ਰਕਾਰ[੫] ਪਣਵ ਪ੍ਰਬੋਧ ਸੋ ਸੀਛਯਾ ਉਪਨਿਸਦ ਦਿਛਯਾ ਨਿਰੋਧ ॥ ਸੁ ਦਾਨ ਸਤ ਪ੍ਰਾਨਾਯਮ ਜਪ ਤਪ ਧਯਾਨ ਧਾਰਨਾ ਸਮਾਧ[੬] ਬੋਧ ॥ ਬਿਰਕਤ ਅਨਰਕਤ ਸੁਭਾਚਾਰ ਸੁਬੁਧਿ ਉਦਮ ਵੈਰਾਗ ਯਗ[੭] ਮਖ ਸੁ ਪਾਠ ਨੇਵਲੀ[੮] ਰੁਚੀ ਆਨਕ ਸਮੋਧ ॥੩॥ ਉ[ਕ]॥ ਇਨ ਤੇ ਆਦਿ ਅਵਰ ਅਨੇਕ ਸੁਭਟਨ ਸੁਕੁਲ ਸਤ ਬ੍ਰਿਤ ਜੁਟੇ ਬਿਰੁਧ ॥ ਸੁਭ ਗੁਨ ਸਪੰਨ ਦੇਵ ਭੂਤ ਹਰਿਜਨ ਵਪਨ ਸੁਧ ॥ ਗੁਨ ਗਨ ਧ੍ਰਮਗ ਪ੍ਰਮਾਰਥੀ ਗੁਰ ਭਗਤ ਸਭ ਹੀ ਸੁਧ ਬੁਧਿ ॥ ਪ੍ਰਮੇਸਠੀ ਸੁਨੇਸਠੀ ਆਸਤੀਕ ਧਰਮੀ ਧਰਮ ਜੁਧ ॥੪॥ ਦ੍ਰਸਨੀਅ ਮੰਗਲ ਮਨੋਹਰ ਨ੍ਰਿਪ ਬਿਬੇਕ ਸੁਭਟਨ ਸੁਮਤ ਸਿਧ ॥ ਪੁਨ ਸਲੋਕ ਪੁਨੀਤ ਪ੍ਰਤਿ ਦਿਨ ਦੇਵਤਨ ਮਹਾਨ ਬਿਧ ॥ ਈਸ੍ਰਰਜ ਸੰਜੁਤ ਬਿਭੂਤ ਅਬਚਲ ਸ੍ਰੀਮਾਨ ਗਜਾਨੀ ਜੁਤਿ ਨਿਧ ॥ ਧਨਵਾਨ ਲਛਮੀ ਪਾਤ੍ਰ ਸਭ ਹੀ ਸਤਤ[੯] ਛ੍ਰੀ ਜੁਤ ਸਕਲ ਰਿਧ ॥੫॥ ਸਤ ਭਟਨ ਅਜੈ ਅਜੀਤ ਦੁਰਜੈ ਬਡਵੰਡ ਯੋਧਨ ਸਮਰਮੰਡ ॥ ਵਰੀਆਮ ਬਿਕ੍ਰਮ ਦੁਰਧਰਸ ਦੂਰੰਤ ਸੂਰਨ ਅਤਿ ਪ੍ਰਚੰਡ ॥ ਦੇਵ ਮਾਯਾਵੀ ਬਿਬਿਧ ਗਤਿ ਸ੍ਰਛੰਦ ਸੁਧ ਮਤ ਕਰ ਕੁਵੰਡ ॥ ਚਕ੍ਰ ਪਾਨ ਸੁਜਾਨ ਸਾਵੰਤ ਪਰਬੀਨ ਕੋਬਿਦ ਭੁਜ ਅਖੰਡ ॥੬॥ ਉ ॥ ਬ੍ਰ[ਕ]॥ ਪ੍ਰਭ ਆਗਯਾ ਯੁਤ ਸਮਰ ਮੰਡਜੋ ਨਿਜ ਨਿਜ ਚਮੂ ਯੁਤ ਅਬਿਬੇਕ ਸੰਗ ॥ ਬਜਤ ਨਾਦ ਨਿਸਾਨ ਨਾਨ ਰਚਿਤ ਸੁਭਟਨ ਸਮਰ ਅੰਗ ॥ ਬਿਬਿਧ ਜਾਨ ਸੁਜਾਨ ਬਾਹਨ ਚਤੁਰੰਗਨੀ ਤਿਸ ਚਾਰ ਰੰਗ ॥ ਨਾਨਾ ਧ੍ਵਜਾ ਪਤਾਕ ਬੈਰਕ ਚਮੂ ਰਾਜਤ ਛਬ ਸੁਰੰਗ ॥੧॥ ਦੁਹੂ ਦਿਸ ਬਜਜੋ ਨਿਸਾਨ ਮਾਰੂ ਭਿਰੇ ਸੁਭਟਨ ਚਾਵ ਕਰ ॥ ਛੁਟਤ ਨਾਲ ਨਾਲੀਕ ਬਾਨਨ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰਨ ਤਿਛ ਸਰ ॥ ਮਨਿ ਜਟਿਤ ਪੁੰਖਨ ਛੁਟਤ ਸਨਸਨ ਕਰਤ ਘਾਵ ਭਟਾਨ ਵਰ ॥ ਜਿਮ ਲਗਤ ਬਾਨਨ ਵਪ ਸੁਜਾਨਨ ਜਗਤ ਰੋਸ ਬਿਸਾਦ ਬਰ ॥੯॥ ਉਪ ਛੰਦ ॥ ਬ੍ਰਹ੍ਰਾ ॥ ਬ[ਕ]॥ ਕੋਊ ਪਟਾ ਬਾਹਤ ਤੰਗ ਤੇਛਣ[੧੧] ਕੋਊ ਸੂਲ ਸੈਥੀ ਸੁਟਹੀਂ ॥ ਕੋਊ ਸਾਂਗ ਬਾਹਤ ਛੂਲ ਜਮਧ੍ਰ ਪਟਾ ਤੋਮਰ ਕੁਟਹੀਂ[੧੦] ॥ ਕੋਊ ਪ੍ਰਸ ਬਾਹਤ ਗਦਾ ਮੁਦਗ੍ਰ ਭਿੰਦੀ ਮੂਸਰ ਭਟ ਬੁਠਹੀ ॥ ਕੋਊ ਪਰਘ ਪ੍ਰਾਸਨ ਸੈਫ ਪੈਨੀ ਸੁਟਤ ਗੋਫਨ ਘੁਟਹੀਂ ॥੯॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਮਤਮੰਤ (ਅਸ)
[੨]ਅਲੋਭ (ਅਸ)
[੩]ਦਰਸ ਸਰਾਧ (ਅਸ)
[੪]ਸਯੋਗ (ਅਸ)
[੫]ਬਖੵਰਕਾਰ (ਅਸ)
[੬]ਧਾਰ ਨਾਮ ਸਮਾਰ (ਅਸ)
[੭]ਵੈਰਾਗਜ (ਅਸ)
[੮]ਨਵੇਲਿ (ਅਸ)
[੯]ਸਸਤ੍ਰ (ਅਸ)
[੧੦]ਕੁਠਹੀ (ਅਸ)
[੧੧]ਤੀਛਨ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਇਹ ਸ਼ਬਦ 'ਬਖਸਸ ਹਜੂਰ ॥ ਤੂ ਬਲ' ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹਨ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸੇਸਾਨੀ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਆਪਣੇ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਕ]ਇਹ ਸਿਰਲੇਖ ਅਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ
[ਖ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਕਾਰੁਨ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਤ੍ਰਹ ਦੂਜੀ ॥ ਮਟਕਾਇ ਖਿੰਗ ਧਵਾਇ ਸਾਇੰਦਨ ਕੁੰਭ ਕਰਿਹਰ ਪੇਲ ਕੈ ॥ ਕ੍ਰਦਾਏ ਕੁਰੰਗਨ ਪਾਦ ਪਾਇਨ ਸੁਭਟ ਸੁਭਟਨ ਠੇਲ ਕੈ ॥ ਤੁਰਾਇ ਚਤੁਰੰਗਨ ਬਰਾਬਰ ਭਿਰੇ ਅਸਤ੍ਰਨ ਝੇਲ ਕੈ ॥ ਬਗੜਾਇ ਬਾਨ ਸੰਧਾਨ ਸਾਯਕ ਚਮਕਾਏ ਤੇਗ ਪਛੇਲ ਕੈ ॥੧੦॥ ਖਿੰਗ ਸੁਘਰ ਕੁਰੰਗ ਕੂਦਤ ਥ੍ਰਿਕਤ ਨ੍ਰਿਤਤ ਪਗ ਪਗਨ ॥ ਬਰਹਾ ਨਚਤ ਬਹੁ ਬ੍ਰਹ[੧] ਬ੍ਰਨਨ ਪਗ ਛੁਅਤ ਨਾਹਨ ਛਿਤ ਮਗਨ ॥ ਅਲਾਤ ਚਕ੍ਰ ਭ੍ਰਮਤ ਬਘੂਲਨ ਜਲ ਭਵਰ ਸਾਨ ਨ ਦ੍ਰਿਸਟ ਠਗਨ ॥ ਚੰਚਲਾ ਚਖਨ ਮਨੇ[੨] ਬੁਧ ਸੋ ਚੰਚਲਾ ਚਖ ਬਾਨੀ ਗਨਨ ॥੧੧॥ ਉਪ ਛੰਤ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਬਖਸਸ ਹਜੂਰ ॥ ਤ੍ਰਿਪਥਕ ਗਾਮੀ ਬਾਜ ਚੰਚਲ ਵਾਯੁ ਗਤ ਪਉਰਖ ਘਨਾ ॥ ਰਣ ਹਰਖ ਕਾਛਾ ਬਿਜੈ ਬਾਛਤ ਝੋਕ ਝਪਟ ਪਛ[੩] ਤਨਾ ॥ ਸਪਛ ਬਾਜੀ ਸਲਲ ਗਾਮੀ ਹੰਸ ਤਨ ਬਹੁ ਬਰਗ ਬਨਾ ॥ ਬਿਜੈ ਪਾਵੜ ਸਮਰ ਪ੍ਰਮੁਦਿਤ ਲੜਤ ਜੋਧਨ ਸੰਘਨਾ ॥੧੨॥ ਜੈਸ ਤੁਰੰਗਾ ਤੈਸ ਸੁਭਟਾ ਦੋਊ ਸੂਰਾ ਰਣ ਤਤੇ ॥ ਸੁਭਟ ਰਣ ਪੰਡਤ ਹਵ ਮੰਡਤ ਤੁਰਗ ਤਤੋ ਰਣ ਮਤੇ ॥ ਸ੍ਵਸ ਰੋਸ ਪੁਰਜੋਸ ਦਹੂੰਅਨ ਰਣ ਫੁੰਕਾਰਤ ਰਣ ਰਤੇ ॥ ਦਿਬ ਸਾਜ ਸਮਾਜ ਭੂਸਿਤ ਅਲੰਕਾਰ ਪੂਰਨ ਭਟ ਜਿਤੇ[੪] ॥੧੩॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਧੁਰਪਦ ॥ ਤੇਤਾਲਾ ਝੰਝੋਟੀ ॥ ਭਿਰੇ ਸੁਭਟ ਦੁਹੂ ਸੈਨ ਪ੍ਰਚਾਰੀ ॥ ਏਕ ਏਕ ਜੁਟੇ ਅਹੰਕਾਰੀ ॥ ਨਾਮ ਨਾਮ ਪ੍ਰਤ ਪ੍ਰਤ ਜੇ ਗਾਊ ॥ ਪ੍ਰਸੰਗ ਬ੍ਰਿਧਤੇ ਅਤਿ ਡਰਪਾਉ ॥੧੪॥ ਤਿਤਾਲਾ ॥ ਝਝੋਟੀ ॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਤਾ ਤੇ ਜੁਮਲਾ ਸਮਰ ਬਿਬੇਕਾ ॥ ਤਾਸ ਰਿਪ ਚਮੂੰ ਯੁਧ ਅਬਿਬੇਕਾ ॥ ਮਚਾ ਘੋਰ ਅਸਤ੍ਰ[ੳ] ਸੰਗ੍ਰਾਮਾ ॥ ਮੰਡੇ ਯੁਧ ਜੁਝਾਰ ਰਣ ਗ੍ਰਾਮਾ ॥ ਇਨਕੇ ਰਾੜ ਕਰ ਜਗ ਉਰਝਾਨਾ ॥ ਬਿਬੇਕ ਅਬਿਬੇਕ ਕੋ ਬੈਰ ਚਿਰਾਨਾ ॥੧੫॥ ਪੰਚਦਸ ਸੋਰਹਾ ॥੧੫॥੧॥੩੦੯੧॥ ਅਲਹੀਆ ॥ ਪੁੰਨੀਆ ਕੇ ॥ ਤੇ ਦੋਊ ਵੀਰ ਪ੍ਰਚੰਡ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੈ ॥ ਤੇ ਰਣ ਜੁਟੇ ਆਏ ਪਰਮ ਬਲਵਾਨ ਹੈ ॥ ਸਾਤਕ ਬਿਬੇਕ ਪ੍ਰਭ ਅਨੁਗ[੫] ਬੁਧਵਾਨ ਹੈ[ਅ]॥ ਅਬਿਬੇਕ ਅਸੁਰ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤ ਬਿਮਤ ਜਾਤਧਾਨ ਹੈ ॥੧॥ ਝਝੋਟੀ ॥ ਤੇਤਾਲਾ ॥ ਧੁਰਪਦ ॥ ਸਮ ਦੂਹੁਨ ਦੂਹੁਨ[੬] ਰਣ ਕਾਰਣੇ ॥ ਬਿਬੇਕ ਅਬਿਬੇਕ ਸੁਮਹਾਏ ਮਰਣ ਅਰੁ ਮਾਰਣੇ ॥ ਜੁਟੇ ਸਮਰ ਸੰਬੂਹ ਬੈਰ ਰਿਦ ਧਾਰਣੇ ॥ ਪ੍ਰੇਰੇ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਸੰਤ ਸੁਖ ਕਾਰਣੇ[ਸ] ॥੨॥ ਤੇਤਾਲਾ ਚਲਤਾ ॥ ਸੁਭਟਨ ਕੇ ਸੰਗ[ੲ] ਸੁਭਟ ਮੰਡੇ ਰਣ ਬਾਨ ਸੋ ॥ ਦੁਹੂੰ ਦਿਸਨ ਭਟ ਗਾਜੇ ਛਾਜੇ ਰਣ ਭੂਮਿ ਬੇਵਾਨ ਸੋ ॥ ਕੀਨ ਉਤਾਰਾ ਸੁਭਟ ਦੁਹੂੰ ਦਿਸ ਝੂਝ[ਹ] ਹਿਤ ਮਾਨ ਸੋ ॥ ਦੈ ਦੈ ਧਨੁਸ ਟੰਕਾਰ ਚਟਕਾਵਤ ਪ੍ਰਤੰਚਨ ਤਾਨ ਸੋ ॥੩॥ ਤਿ ॥ ਚ ॥ ਪੁੰ[ਕ]॥ ਛਾਡਤ ਬਾਨ ਦੁਹੂ ਦਿਸ ਸੁਭਟ ਬਰ[ੲ] ਹਉਸ ਸੋ ॥ ਬੇਧਤ ਬ੍ਰਹਮਨ[੭] ਅੰਗ ਸਿਲਹ ਭਟ ਬਹਸ ਸੋ ॥ ਤਨ ਤਨ ਕੈ ਬਹੁ ਧਨ ਸਤ ਜਤ ਭਟ ਰਹਸ ਸੋ ॥ ਦੇਖਨ ਆਏ ਸਮਰ ਫਰਿਸਤੇ ਅਰਸ ਸੋ ॥੪॥ ਤਿ ॥ ਚ ॥ ਪੁੰ[ਕ]॥ ਮਾਰੂ[ਖ] ਦੂਹੂ ਦਿਸ[ੲ] ਬਜਤ ਗਜਤ ਭਟ ਸਮਰ ਹੀ ॥ ਲਰਤ ਭਿਰਤ ਦਿਲ ਖੋਲ ਭਾਂਤ ਬਹੁ ਗੁਮਰਹੀ ॥ ਮਲ ਦਾਨਵ ਦ੍ਵੈਵੰਦ[ੳ] ਸਮਰ ਏਕ ਯਕ ਬਿਗ੍ਰਹੀ ॥ ਕੂਦ ਕੂਦ ਰਣਧੀਰ ਚਲਾਵਤ ਅਗਰ ਹੀ ॥੪॥ ਜੂਝ ਜੂਝ ਬਹੁ ਗਏ ਨਿਬੇਰਾ ਝਗਰ ਹੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਤੇ ॥ ਚ ॥ ਪੁੰ ॥ ਬ ॥ ਤ੍ਰੂ ॥ ਦੇਵ ਦਈਤ ਸਿਧ ਸਾਧ ਅਪਸਰਾ ਦੇਖ ਹੀ ॥ ਰਣ ਕਉਤਕ ਦੂਹੂ ਸੈਨ ਗਗਨ ਚੜ ਪੇਖ ਹੀ ॥ ਸਜ ਸਜ ਸੁਭਗ ਸਿੰਗਾਰ ਸਜਲ ਸੁਭ ਭੇਖਹੀ ॥ ਨਾਰਿਨ ਨਵਲ ਕਿਸੋਰ ਮੈਨ ਵਪ ਰੇਖਹੀ ॥੫॥ ਚ ॥ ਤੇ ॥ ਸੁਭਟਨ ਸੁਭਟ[ੲ] ਸਰਾਹਤ ਸਭਹਨ ਭਾਵ ਸੋ ॥ ਨ੍ਰਿਖਤ ਮਧ ਬੇਵਾਨ ਰਹਸ ਅਰੁ ਚਾਵ ਸੋ ॥ ਸਮਰ ਪਵਾੜਾ ਗਾਵਤ ਛੰਦਨ ਰਾਵ ਕੋ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਅਖਾੜਾ ਉਚਾਰਤ ਹਾਵ ਸੋ ॥੬॥ ਚ ॥ ਤੇ ॥ ਪੁੰ ॥ ਉਛਰ ਉਛਰ ਭਟ ਪਿਲਚੇ ਪ੍ਰਸਪਰ[ੲ] ਦੁਹੁ ਦਿਸ ॥ ਹਉਸ ਹਉਸ ਖਗ ਬਾਹਤ ਗਾਹਤ ਸੂਰ ਰਿਸ ॥ ਉਮਗ ਉਮਗ ਹੁਵੈ ਆਗੇ ਅਯੁਧ[ਹ] ਡਾਰਤ ਰੁਚਿ ਸਰਸ ॥ ਦਸੋ ਦਿਸਾ ਲਿਓ ਛਾਇ ਪੁੰਖਾਨ ਪੁੰਖ ਕਰ ਦਿਸ ਬਿਦਿਸ ॥੧੦॥ ਚਲਤਾ ॥ ਗਜ ਤੁਖਾਰ ਰਥ ਪਾਇਕ ਮੰਡਜੋ ਰਨ ਤੁਮਲ ॥ ਰਥੀ ਅਤਿਰਥੀ ਮਹਾਰਥੀ ਗਏ ਪਿਲਚ ਬਿਬੇਕ ਅਬਿਬੇਕ ਦਲ ॥ ਝੁਰਮੁਟ ਭਯੋ ਅਨੇਕਹਿ ਲਥੇ[੮] ਭਟਬਰ ਭਟ ਪ੍ਰਬਲ ॥ ਉਲਥ ਪੁਲਥ[੯] ਭਈ ਸੈਨ ਕਰਵਾਰਨ ਬਹੁ ਘਾਵ ਝਲ ॥੭॥ ਤੇਤਾਲਾ ॥ ਚ ॥ ਪੁੰ ॥ ਤ੍ਰੂ ॥ ਦੰਤ ਮੁਸ੍ਰਿ ਤਲ ਘਾਵ ਪ੍ਰਹਾਰਤ ਕ੍ਰਧ ਹੁਵੈ ॥ ਕੇਸ ਭਟਨ ਭਟ ਗਹਤ ਲਰਤ ਅਤਿ[੧੦] ਬਿਰੁਧ ਕੈ ॥ ਚਰਨ ਪ੍ਰਹਾਰਤ ਹਤ ਜੰਘ ਬਹੁ ਕਰ[ਹ] ਝੁਝ ਰਨ ਸੁਧ ਹੁਵੈ ॥ ਭਟ ਬਿਬੇਕ ਅਬਿਬੇਕ ਮੰਡੇ ਹਵ ਬਿਰੁਧ ਕੈ ॥੦॥ ਅਸਟਕ ॥੮॥੧॥੩੦੯੨॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ਅਲਹੀਆ ॥ ਤ੍ਰਹ ਦੂਜੀ ॥ ਮਾਰ ਮਚੀ ਤਰਵਾਰਨ ਕੀ ਜਮਦਾੜਨ ਕੀ ਗੁਰਜ ਸੇਲਨ ਕੀ ਰਨ ਏ ਜੂ ਏ ਜੂ ॥ ਮੁਦਗਰ ਤੋਮਰ ਭਿੰਦੀ ਪਰਾਸਨ ਪਾਸ ਕਤੀ ਪਟਾ ਧੋਪਨ ਕੀ ਰਨ ॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਬਹੁ (ਅਸ)
[੨]ਮਨੇਸ (ਅਸ)
[੩]ਪੰਛੀ (ਅਸ)
[੪]ਤਿਤੇ (ਅਸ)
[੫]ਅਨਗ (ਅਸ)
[੬]ਸਮ੍ਰ ਦੁਹੁਨ ਦਿਸ ਦੁਹੁਨ ਅਧਿਕ (ਅਸ)
[੭]ਬਰਮਨ (ਅਸ)
[੮]ਲਰਤ (ਅਸ)
[੯]ਉਥਲ ਪੁਥਲ (ਅਸ)
[੧੦]ਸੁ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਸ ਵਿਚ ਇਹ ਪੰਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਸ ਵਿਚ 'ਇਨ ਕੇ ਸਮ ਕੋਊ ਨਾਹ ਜਗਤ ਮਹਿ ਆਨ ਹੈ ॥' ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਇਹ ਪੰਕਤੀਆਂ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ
[ਕ]ਇਹ ਸਿਰਲੇਖ 'ਤਿਤਾਲਾ ॥ ਚਲਤਾ ॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥' ਦਾ ਸੰਖੇਖ ਰੂਪ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ
[ਖ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਬਾਰੂ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਏ ਜੂ ਏ ਜੂ ॥ ਗੋਫਨ ਸੂਲਨ ਮੂਸਰ ਬਜ੍ਰਨ ਸਤ ਘਨ ਪ੍ਰਾਸਨ ਰਨ[ੳ] ॥ ਏ ਜੂ ਏ ਜੂ ॥ ਸਟਾਸਟ ਸੇਲਨ ਅਟਾਅਟ ਹਾਸਨ ਠਾਠ ਠਠੇ ਰਨ ਘਾਟਨ ਰਨ[ਅ] ॥ ਏ ਜੂ ਏ ਜੂ ॥੧॥ ਅਲਹੀਆ ॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਦੁਹੂ ਓਰਨ ਤੇ ਬਹੁ ਮਾਰ ਮਚੀ ਰਚੀ[ਅ] ਹਵ ਦਾਰੁਨ ਏ ਜੀ ਏ ਜੀ ॥ ਬਿਬੇਕ ਅਬਿਬੇਕ ਭਟ ਗੂੜ ਜੁਝਾਰਨ ਮੁਠ ਭੇੜ ਲੜਤ ਹਵ ਘਾਰਨ ਏ ਜੀ ਏ ਜੀ[ੲ] ॥ ਰੋਸ ਭਰੇ ਦੁਹੂ ਦਿਸ ਭਟਵਾ ਰਨ ਪੈਠ ਗਏ ਲੈ ਕਟਾਰਨ ਏ ਜੀ ਏ ਜੀ[ੲ] ॥ ਕਟਾ ਕਟ ਕਾਟਤ ਚਟਪਟ ਝਟ ਝਟ ਸਟਸਟ ਸੂਲਨ ਧਾਰਨ ਏ ਜੀ ਏ ਜੀ[ੲ] ॥੨॥ ਕੂਕਤ ਮਾਰ ਮਾਰ ਦੁਰ ਬੈਨਨ ਨੈਨੇ ਰਾਤੇ ਸੁ ਮਾਤੇ ਅਯੋਧਨ ॥ ਡੋਲਤ ਮਤ ਮਦੀ ਮਦਵਾਰਨ[੧] ਕਰ[੨] ਕਸ ਭਟਨ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਅਯੋਧਨ ॥ ਝੁਰਮਟ ਝੁਝਰ[੩] ਰਨ ਪ੍ਰਲੈ ਜੁਝਾਰਨ ਬਲਵੰਡ ਪ੍ਰਚੰਡ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮ ਕ੍ਰੋਧਨ ॥ ਬਾਕੁਰੇ ਸੁਭਟ ਰਣ ਮੰਡ ਹਠੀਲੇ ਡਾਂਟਤ ਹਾਂਕਤ ਸਮਰ ਬਿਰੋਧਨ ॥ ਤ੍ਰਿਤਕ ਅਲਹੀਆ ॥੩॥੧॥ ਘਨਾਛ੍ਰੀ ਬਹੁਪਦੀ ॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਬਖਸਸ ਹਜੂਰ ॥ ਕਰਖਾ ॥ ਠਠੇ ਰਣ ਹਠੇ ਠਠ ਭਲ ਸੂਰਬੀਰ ਬਿਕ੍ਰਮ ਸਰਸ ਭੁਜ ਬਲ ਧੀਰ ਪ੍ਰਚੰਡ ਰਣ ਮੰਡ ਕਰ ਕਸ ਸਮਰ ਹਠੇ ਲੈ ਧੋਪ ਸਮਸੇਰ ਜਮਧਰ ਜਬਰ ਪਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੂਸਰ ਨਾਰਾਚ ਕਸ ਧਨੁਸ ਡਾਰਤ ਘਨੇ ਮਚਜੋ ਤਹ ਸਮਰ ਘੋਰ ਅਸਤ੍ਰ ਦਾਰੁਨ ਜਬਰ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਵਰੀਆਮ ਜੁਟੇ ਹਠੀ ਤਪੇ ਤ੍ਰੁਪੇ ਕੁਪੇ ਬ੍ਰਮਧਾਰੀ ਬਲੀ ਕਮਰ ਕਟਾਰ ਕਰ ਤੇਗ ਪੈਨੀ ਭਲੀ ਚ੍ਰਮ ਅਸਿ ਢਾਰ ਕੁਠਾਰ ਤੀਛਨ ਸਰੀ ਪਰੀ ਪਛੀ ਛੁਟਤ ਤੁਪਕ ਬੰਦੂਕ ਬਿਬਿਧ ਪਰਘ ਸਤ ਘਨ ਪ੍ਰਹਾਰ ਨਿਜ ਨਿਜ ਕਰਤ ਲਰਤ ਜੁਧ ਪ੍ਰਸਪਰ ਕਰਤ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਸੁਰ ਨ੍ਰਿਖਤ ਗਨ ਹੂਰ ਜਛ ਸਿਧ ਚਾਰਨ ਪਰੀ ਨਰੀ ਕਿੰਨਰੀ ਗੰਧ੍ਰਵੀ ਆਸੁਰੀ ਦਾਨਵੀ ਨਾਗਨੀ ਕਰਤ ਧਨ ਧਨ ਸਭੀ ਮੁਨਿ ਬ੍ਰਿੰਦ ਜੈ ਜੈ ਭਨਤ ਉਚਰੰਤ ਛੰਦਨ ਸਮਰ ਬਜਤ ਦਫ ਬੇਨ ਧੁਨ ਸੰਖ ਬਾਦੰਤ੍ਰਨ ਨਾਨਾ ਤਹਾ ਭਿਰੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਅਸ ਝਾਰ ਝੁਰਮਟ ਕਰਤ ਤਰਤ ਨਿਧ ਸਮਰ ਭਟ ਬਿਕਟ ਬਿਬੇਕ ਨ੍ਰਿਪਤ ਹੈ ਸਹੀ ਸੁਭਟ ਅਬਿਬੇਕ ਜਾਨੋ ॥੧॥ ਏਕ ਪਦੀ ਕਰਖਾ ॥ ਬਿਸਨਪਦੀ ॥ ਪੁੰਨੀਆ ਸੁਰ ਬੰਗਲਾ ॥ ਬਹੁ ਹੁਲਾਸੀ ॥ ਬਖਸਸ ਹਜੂਰ ॥ ਤ੍ਰੂ ਬਲ ॥ ॥ ਦੂਨੋ ਦੀਨੇ ਬਿਬੇਕ ਭਟ ਅਬਿਬੇਕ ਜੋਧਾ ਰੋਸਿਤ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਮਧੇ ਕ੍ਰੁਧਿਤ ਬਸੇਖ ਛੇ ॥ ਸਾਰੰਗ ਖੜਗ ਬਾਨ ਧਾਰੀ ਅਨੀ ਪ੍ਰਬਲ ਦੋਊ ਦਿਸੇ ਬਨਵਾਲੀ ਕੋਰੀ[੪] ਛੇ ਤਾਰੇ ਸਕਲ ਬਿਧੀ ਲੇਖ ਛੇ ॥ ਹਸਤੀ ਬ੍ਰਿਸਭ ਮਹਸ ਛਾਕ ਪਾੜਾ ਸੁਵਾਨ ਸੂਕ੍ਰ ਸਸਾ ਸ੍ਰਿੰਗਾਲ ਭਾਲਕ ਮ੍ਰਕਟ ਖ੍ਰਗੀ ਆਨਨ ਅਸੇਖ ਛੇ ॥ ਏ ਮੋਨ ਬਾਨ ਛਾਡੀਲੋ ਅਬਿਬੇਕ ਜੋਧਾ ਦੰਭ ਮੋਹ ਮਾਰ[੫] ਹਿੰਸਾ ਲੋਭ ਕ੍ਰੋਧ ਸਮਤ ਬੀਰ ਅਭੇਖ ਛੇ ॥੧॥ ਪੁੰ ਬ ॥ ਸੁਰ ਬੰਗਲਾ ॥ ਬਿਰਾਮ ਭੋਪਾਲੀ ॥ ਘੋਰ ਬਾਨ ਪ੍ਰਲੈ ਕਾਰ ਤੇਜਲੋ ਅਬਿਬੇਕ ਜਨ ਨਾਨਾ ਰੂਪ ਰੰਗ ਜਾਤਤ ਆਨਨ ਸੰਘਾਰ ਕਾਰਜ਼ਾਰ ਗ੍ਰਸੈ ਧਾਏ ਤੇਈ ਡਾਕ ਬਿਬਕਾਲ[੬] ਹੇ ॥ ਪਾਵਕ ਸਮਾਨ ਸਾਯਕ ਪ੍ਰਚੰਡ ਕਾਲ ਰੂਪ ਮੰਦੋ ਭੈਕਰ ਕਰਾਲ ਕਾਲ ਭੁਜੰਗ ਦਾੜ ਮੁਖੇ ਬਿਖੇ ਤੂਲੇ ਕਾਲ ਬਿਯਾਲ ਹੇ ॥ ਏ ਮੋਨ ਮਾਯਾਵੀ ਬਾਨ ਭੀਮ ਰੂਪ ਕਾਲ ਦੁਤੀ ਚਲਜੋ ਅਬਿਬੇਕ ਕਾਛੇ ਆਛੇ ਆਛੇ ਸਾਯਕ ਬਿਸਾਲ ਹੇ ॥ ਰੋਕਜੋ ਆਵਤ ਪਥ ਬਾਨ ਬਾਨਨ ਬਿਬੇਕ ਭਟਨ ਹੰਸ ਬਾਨ ਸੁਕਬਾਨ ਗਰੁੜ ਬਾਨ ਕੇਸ੍ਰੀ ਬਾਨ ਸਿੰਘ ਬਾਨ ਸ੍ਰਭ ਬਾਨ ਸਿਲੀਬਾਨ ਸਸ ਬਾਨ ਤੇਜੀਆ[ਸ] ਗੁਨ ਬਾਨ ਮਾਲ ਹੇ ॥੨॥ ਪੂਰਬੀ ॥ ਸੁਰ ਬੰਗਲੀ ॥ ਦਿਬ ਬਾਨ ਤੇਜੀਲੋ ਬਿਬੇਕ ਸੇਨਾਨੀ ਕਾਛੇ ਬੀਰ ਭਲੋ ਭਲੋ ਬਾਨ ਮਿਲੇ ਧਾਏ ਸਕਲ ਭਛ ਕੀਨੋ ਬਾਨ ਸਸਤ੍ਰ ਲੀਲਾ ਕੈ ਉਤਾਲ ਹੇ ॥ ਸਤੋ ਦਯਾ ਧਰਮੋ ਦਾਨ ਖਿਮਾ ਸੀਲ ਬ੍ਰਤ ਗਿਆਨ ਗਾਥਾ ਗੁਨਾਨਬਾਦ ਬੇਦ ਰਿਚਾ ਸ੍ਰੁਤਿ ਰੂਪ ਬਾਨ ਬਾਨ ਕਲਾ ਛਾਡੇ ਸਭੀ ਨਿਜ ਨਿਜ ਮਾਯਾ ਜਾਲ ਛੇ ॥ ਮਚੀਲੋ ਸਮ੍ਰਧਾ ਦਾਰੁਨ ਬ੍ਰਿਧ ਬੈਰ ਭਾਵਨਾ ਦੋਊ ਦੀਗੇ ਮਾਰ ਮਾਰ ਕਥਾ ਸਭੀ ਕਹੇ ਸੜੋ[੭] ਸਾਲ ਛੇ ॥ ਏ ਮੋਨ ਕਿਖੁਨ ਹੋਇਲੋ ਨਾ ਦਾਰੁਨ ਸਮਰ ਪ੍ਰਲੈ ਨਾ ਰੇ ਨਾ ਰੇ ਨਾ ਰੇ ਨਾ ਰੇ ਮੰਡਜੋ ਭਾਰਥ ਦੋਊ ਦੀਗੇ ਕਾਲ ਛੇ ॥੩॥ ਬੰਗਲਾ ॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਛਾਲਜੋ ਸਿੰਧ ਮੇਰੁ ਹਾਲਜੋ ਨਉਕਾ ਸਮ[੮] ਧਰਤੀ ਚਾਰੋ ਦਿਗ ਹਾਲ ਚਾਲਜੋ ਭਾਰਥ ਬਿਬੇਕ ਕੋ ॥ ਸੁਨਹੁ ਸੰਤ ਬੰਧੂ ਮੀਤਾ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਸਮਰ ਗੀਤਾ ਪਠੇ ਸੁਨੇ ਮੋਖ ਪਾਵੈ ਸ੍ਰਵਨਨ ਮਨਨ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਕਲ ਪਾਵਨ ਬਿਬੇਕ ਕੋ ॥ ਛੁਰਾਕਾਰ ਭਲਾਕਾਰ ਚੰਦ੍ਰਾਕਾਰ ਚਕ੍ਰਾਕਾਰ ਸਿਲੀਮੁਖ ਬਿਸਖ[੯] ਦਾਰੁਨ ਮਾਰਾ[੧੦] ਮਾਰੀ ਸੇਖ ਗੋ ॥ ਬਾਜਤ ਮ੍ਰਿੰਦਗ ਬੀਨ ਖਾਂਜਰੀ ਘੰਟਾ ਸੰਖ ਨਾਦ ਮਧੁਰ ਉਪੰਗ ਬਾਜੈ ਸੈਨਾ ਮਧੇ ਪੇਖ ਗੋ ॥੪॥ ਦੋਊ ਦੀਗੇ ਢੋਲ ਬਾਜੈ ਦੋਊ ਸੈਨਾ ਬੀਰ ਗਾਜੈ ਸਮਰ ਬਿਰਾਜੇ ਜੋਧਾ ਸੈਨਾ ਸੰਗ ਸੂਰ ਗੋ ॥ ਆਤੇ ਆਛੇ ਤੁਰੀ ਹਸਤੀ ਸਾਇੰਦ ਆਛੇ ਰਥੀ ਭਲੋ ਪਾਯਕ ਦੁਰੰਤ ਨੀਕੋ ਛੈਲ ਆਛੇ ਗੂੜ ਗੋ ॥ ਤੀਖੇ ਤੀਖੇ ਬਾਨ ਦਾਰੁਨ ਸਨਾਸਨ ਅੰਗੋ ਬੇਧੇ ਲਾਗਤ ਤਜਤ ਪ੍ਰਾਨ ਸੂਰਮਾ ਅਪੂਰ[੧੧] ਗੋ ॥ ਮਾਰ ਮਾਰ ਡਾਕੇ ਸਭੀ ਏਕ ਏਕ ਸਮਰ[ਹ] ਹਾਕੇ ਤਾਕੇ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਮਤਵਾਰਨ (ਅਸ)
[੨]ਕਸ (ਅਸ)
[੩]ਜੂਝਨ (ਅਸ)
[੪]ਕਰੀ (ਅਸ)
[੫]ਨਾਰਿ (ਅਸ)
[੬]ਬਿਕਰਾਲ (ਅਸ)
[੭]ਬਡੋ (ਅਸ)
[੮]ਸਰ (ਅਸ)
[੯]ਬਿਖਧਰ (ਅਸ)
[੧੦]ਮਰਾਰ (ਅਸ)
[੧੧]ਅਪਰੂੜ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ‘ਨਰ’ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਸ ਵਿਚ ਇਹ ਪਾਠ ਨਹੀਂ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ‘ਏ ਜੀ’ ਸ਼ਬਦ ਇਕ ਵਾਰ ਆਇਆ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ‘ਆ’ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਂਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਮਾਰ ਦ੍ਰਿਸ੍ਰ ਸੂਤਰ ਕੋਰੇ ਨਿਜ ਹੂੜ ਗੋ ॥ ਪੰਚ ਕਾ ॥੫॥ ਸੁਰ ਬੰਗਲਾ ਕੇ ਪਦ ॥੩੦੮੩॥ ਸਮਰ ਗੀਤਾ ਛੰਦ ॥ ਅਸਟ ਮੰਤ੍ਰੀ ਬਿਬੇਕ ਕੈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੋਧਨ ਭਟ ਭਲੇ ॥ ਤੇ ਨਿਸਰ ਸੈਨਾ ਤੇ ਹਠੇ ਅਗੁਆਇ ਸਾਮੁਹ ਹ੍ਵੈ ਮਿਲੇ ॥ ਤਿਨਕੇ ਸੁਨੋ ਤੁਮ ਨਾਮ ਸਜਨ ਨਿਸਰ ਦਲ ਜੇ ਭਟ ਚਲੇ ॥ ਸਮ ਯਮ ਦਮ ਆਚਾਰ ਨੇਮ ਪ੍ਰਤਹਾਰ ਧਾਰਨਾ ਧਿਆਨ ਜੁਲੇ ॥੧॥ ਗੀ ॥ ਛੰ ॥ ਪੁੰ ॥ ਬ ॥ ਤ੍ਰੂ[ੳ]॥ ਅਸ੍ਰ ਭਟ ਮਟਕਾਇ ਬਾਜਨ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰਨ ਧਾਰ ਕੇ ॥ ਸਮੁਹੇ ਸਾਵੰਤ ਸੁਭਟਨ ਕੁਪੇ ਸਤ੍ਰ ਵੰਗਾਰ ਕੇ ॥ ਉਤ ਦਿਸ ਨਿਸਰ ਅਬਿਬੇਕ ਸੁਭਟਨ ਛਟਕ ਆਏ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੇ ॥ ਤਿਨ ਕੇ ਸੁਨੋ ਤੁਮ ਨਾਮ ਸਾਧੂ ਕਥਤ ਕਾਬ੍ਰ ਸੁਧਾਰ ਕੇ ॥੨॥ ਛੰਦ ॥ ਕਾਮ ਹਿੰਸਾ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭ ਮਦ ਮਿਥਿਆ ਭਟ ਏਈ ॥ ਮਹਾਰਥੀ ਅਜੇਅ ਦੁਰਜੈ ਨਿਸਰ ਦਲ ਚਾਲੇ ਤੇਈ ॥ ਜਿਨ ਜੀਤ ਲੀਨਜੋ ਚਰ ਅਚਰ ਜਗ ਜੰਤੁ ਆਪਨ ਬਲ ਕੇਈ ॥ ਖਟ ਸੁਮਤ ਨ੍ਰਿਪ ਅਬਿਬੇਕ ਕੇ ਸਮੁਹੇ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਹਿਤ ਭਟਬਰ ਸੇ ਈ[੧] ॥੩॥ ਕੁਪੇ ਧਨੁਸ ਸਰ ਸਾਂਧ ਜੋਧਨ ਖੜਗ ਤੀਛਨ ਲੇ ਸਮਰ ॥ ਗਜ ਮਤ ਜਾਨ ਚੜੇ ਸਭੀ ਭਟ ਅਗੁਆਇ ਪੇਲਤ ਅਤਿ ਨਿਡਰ ॥ ਏਕ ਏਕ ਭਟ ਗੇ ਪਿਲਚ ਅਚਾਰ ਦਮ ਸੰਗ ਕ੍ਰੁਧ ਹੇ ॥ ਹਿੰਸਾ ਜੁਟਜੋ ਸੰਗ ਨੇਮ ਯਮ ਭਟ ਲਗੇ ਕਰਨ ਬਿਰੁਧ ਹੇ ॥ ਸਮ ਦਮ ਜੁਟੇ ਪ੍ਰਤਿਹਾਰ ਮਿਥਿਆ ਸਮਾਧ ਹਿੰਸਾ ਜੋਧ ਹੇ ॥ ਕਾਮ ਪਿਲਚਿਓ ਧਾਰਨਾ ਸੰਗ ਲੋਭ ਧਿਆਨ ਨਿਰੋਧ ਹੇ ॥੪॥ ਗੀਤਾ ਛੰਦ ॥ ਅਸ੍ਰ ਖਸ੍ਰ ਏ ਚਤੁਰ ਦਸ ਮੰਤ੍ਰੀਨ[੨] ਮੰਤ੍ਰੀ ਲੜਤ ਹੇ ॥ ਨਿਜ ਨਿਜ ਸਭੀ ਹਥਿਆਰ ਡਾਰਤ ਸਾਂਗ ਸੇਲਨ ਭਿਰਤ ਹੇ ॥ ਮਹਾਰਥੀ ਅਤਿਰਥੀ ਜੋਧਨ ਮੁਖ ਮੰਤ੍ਰੀਅਨ ਦੋਊ ਠਠਤ ਹੇ ॥ ਤੇਈ ਭਟ ਜੁਝਾਵਤ ਪ੍ਰਭ ਧਨੀ ਜੇਈ ਬਿਸ੍ਰ ਸਾਰੇ ਠਗਤ ਹੈ ॥੫॥ ਸਮਰ ਗੀਤਾ ਛੰਦ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਮੰਡਜੋ ਪ੍ਰਸਪਰ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਦਾਰੁਨ ਨ੍ਰਿਖਤ ਖੇਚਰ ਭੂਚਰਾ ॥ ਧਨ ਧਨ ਪੁਕਾਰਤ ਦੋਊ ਭਟ ਸਰਾਹਤ ਸਿਧ ਚਾਰਨ ਅਪਸਰਾ ॥ ਸੁਰ ਸੁਮਨ ਡਾਰਤ ਧਨਨ ਵਾਰਤ ਦੋਊ ਭਟ ਸਰਾਹਤ ਮੁਨਿਵਰਾ ॥ ਸੂਤ ਮਾਗਦ ਜਸ ਉਚਾਰਤ ਕਥਕ ਕਾਬ੍ਰ ਕਵੀਸਰਾ ॥੬॥ ਗੀਤਾ ॥ ਛੰਦ ॥ ਸਭ ਨ੍ਰਿਖਤ ਆਹਵ ਦੁਹੁਨ ਮੰਤ੍ਰਿਨ ਬਿਬੇਕ ਅਉ ਅਬਿਬੇਕ ਹੀ ॥ ਮੰਡਜੋ ਸਰੇਸ੍ਰਨ ਦੀਹ ਸੰਘਰ ਜੁਟੇ ਸਮਰ ਅਨੇਕ ਹੀ ॥ ਕੋਈ ਬਾਨ ਬਾਹਤ ਪਟਾ ਸੈਥੀ ਕੋਈ ਪਰਸ ਮੁਦਗਰ ਫੇਕਹੀ ॥ ਕੋਈ ਖੜਗ ਮੂਸ ਗਦਾ ਤੋਮਰ ਭਿੰਦੀ ਬਾਹਤ ਰੋਕ ਹੀਂ ॥੭॥ ਕਹੀਂ ਗਿੜਤ ਮਰਤ ਮਹਾਰਥੀ ਭਟ ਜੂਝਤ ਝੂਝ ਬਿਸੇਖ ਹੀ ॥ ਗਜ ਗਿੜਤ ਘੋਰਨ ਮਰਤ ਭਟਵਰ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਭੂਮ ਅਸੇਖ ਹੀ ॥ ਕਈ ਉਠਤ ਅਧ ਕਬੰਧ ਦੁਹਦਿਸ ਜੁਰਤ ਭੂਪ ਅਸੇਖ ਹੀ[ਅ]॥ ਦਸ ਚਤੁਰ ਦੁਰਜੈ ਭਟਨ ਬਿਸ੍ਰ ਅਮਿਟ ਅਸਿਝ ਅਰੇਖ ਹੀ ॥੮॥ ਭਏ ਮੁਰਛਿਤ ਅਬਿਬੇਕ ਮੰਤ੍ਰਿਨ ਹਰਿ ਬਿਜੈ ਭਈ ਮੁਬਾਰਕੀ ॥ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਮਦ ਲੋਭ ਹਿੰਸਾ ਮਿਥਿਆ ਜੂਝਗੋ ਇਕ ਬਾਰਗੀ ॥ ਪਰੀ ਰਉਰ ਖੰਭਾਰ ਦਾਰੁਨ ਅਬਿਬੇਕ ਦਲ ਬੀਚਾਰਗੀ ॥ ਸਮ ਦਮ ਯਮ ਨੇਮ ਧਾਰਨਾ ਧਿਆਨ ਬਿਜੈ ਕਰਤਾਰ ਕੀ ॥੯॥ ਸਮਰ ਗੀਤਾ ਛੰਦ ॥ ਪੁੰਨੀਆ ਕੇ ॥ ਬ ॥ ਤ੍ਰੂ ॥ ਪੁਨ ਅਵਰ ਭਟ ਨਿਸਰੇ ਪ੍ਰਬਲ ਅਬਿਬੇਕ ਦਲ ਚਤੁਰੰਗਨੀ ॥ ਤਿਨਕੇ ਸੁਨੋ ਤੁਮ ਨਾਮ ਪਿਆਰੇ ਕਬਿ ਰਾਮ ਕਥਤ ਖੜੰਗਨੀ ॥ ਅਸ ਗਜ ਬੇਵਾਨੀ ਰਥਿਨ ਪਾਯਨ ਖਗ ਬਾਹਨੀ ਬਰੰਗਨੀ ॥ ਤਾ ਤੇ ਨਿਸਰ ਭਟ ਜੁਝਤ ਖਟਭਟ ਰੁਪੇ ਸਮਰ ਸੁਰੰਗਨੀ ॥੧੦॥ ਗੀ ॥ ਛੰ ॥ ਪੁੰ ॥ ਬ ॥ ਤ੍ਰੂ ਬਲ ॥ ਅਥ ਅਬਿਬੇਕ ਭਟਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੂਥਪਨ ਉਪ ਮੰਤ੍ਰੀਅਨ ਨਾਮ ਕਥਤੇ ॥ ਤ੍ਰੂ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥ ਪਾਖੰਡ ਭਿੰਡ ਅਨਰਥ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਕਲਹ ਦੰਭ ਬਿਤਰਕ ਹੇ ॥ ਪਾਸੰਡ ਆਗਮਨ ਮਤਿ ਛਣ ਕਾਪਾਲ ਨਾਸਤਕ ਅਪਰਕ[ੲ] ਹੇ ॥ ਚਾਰਬਾਕ ਨਾਟਕ ਅਵਰ ਚਾਟਕ ਬਿਪ੍ਰੀਤ ਮਤਨ ਕੁਤ੍ਰਕ ਹੇ ॥ ਇਨ ਤੇ ਆਦਿ ਭਟ ਦੁਰਜੈ ਅਤੁਲ ਬਲ ਜੁਟੇ ਸੰਘਰ ਕਰਕ[੩] ਹੇ ॥੧੧॥ ਹਰਵਲ ਚੰਦੈਲ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦਲਪਤਿ ਸੁਭਟ ਖੋੜਸ ਰਿਸ ਭਰੇ ॥ ਨਿਸ ਆਏ ਕੁਦਾਏ ਅਸ੍ਰਨ ਧਵਾਏ ਸਯੰਦਨ ਨਿਡਰੇ ॥ ਪੇਲ[ਸ] ਕੁੰਚਰ ਮੌਜ ਨਿਜ ਨਿਜ ਪਟਾ ਸੈਥੀ ਮੂਸਰੇ ॥ ਤੂਨ ਚਾਪਨ ਦਿਬ ਪੁੰਖਨ ਤੀਛਨ ਧਾਰ ਸਿਮਟੇ ਬਿਚਰੇ ॥੧੨॥ ਸ ॥ ਬ[ਹ]॥ ਚਰਮ ਬਰਮ ਸਜੇ ਭਟਨ ਬ੍ਰਗਸਤਵਾਨ ਬਾਹਨ[੪] ਸੋਭ ਹੀ ॥ ਕ੍ਰੀਟ ਕੁੰਡਲ ਬਸਨ ਭੂਸਨ ਖਚਤ ਮਨ ਗਨ ਲੋਭ ਹੀ ॥ ਖੋੜਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਗ ਬਿਦਤ ਏ ਤੇ ਕੁਪੇ ਸੰਘਰ ਛੋਭ ਹੀ ॥ ਬਿਬੇਕ ਜੁਤ ਸੁਰਗਨ ਹਕਾਰਤ ਧਨੁ ਟੰਕਾਰਤ ਖੋਭ ਹੀ ॥੧੩॥ ਸ ॥ ਛੰ ॥ ਸੰਖ ਬੀਨ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਦੰਦਭ ਭੇਰਿ ਗੋ ਮੁਖ ਬਜਹੀਂ ॥ ਨਾਨਾ ਬਾਦੰਤ੍ਰਨ ਰਾਗ ਰਾਗਨਿ ਉਠਤ ਧੁਨਿ ਗੁਨ ਸਜਹੀ ॥ ਬੈਰਕ ਪਤਾਕਨ ਗਗਨ ਛਾਇਓ ਦੁਤ ਨ੍ਰਿਖ ਬਾਹਨ[ਕ] ਲਜਹੀ ॥ ਹਾਥੀ ਡਕਾਰਤ ਹਯ ਹਿੰਸਾਰਤ[੫] ਨਾਦ ਭੀਖਨ ਗਜਹੀ ॥੧੪॥ ਸ ॥ ਬ[ਹ]॥ ਸੁਨ ਸਦ ਮਾਰੂ ਗਾਨ ਸੰਘਰ ਨਿਸਰ ਆਏ ਭਟ ਜਿਤੇ ॥ ਬਿਬੇਕ ਭਟ ਦਲ ਨਿਸਰ ਆਏ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਜੇਈ (ਅਸ)
[੨]ਮਿਲ ਸਕਲ (ਅਸ)
[੩]ਕਰਰ (ਅਸ)
[੪]ਤਨ (ਅਸ)
[੫]ਚਿੰਕਾਰਤ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਇਹ ਸਿਰਲੇਖ 'ਗੀਤਾ ਛੰਦ ॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਬਖਸਸ ਹਜੂਰ ॥ ਤੂ ਬਲ॥' ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ
[ਅ]ਇਹ ਪੰਕਤੀ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਪ੍ਰਕ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਪੇਚ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਇਹ ਸਿਰਲੇਖ 'ਸਮਰ ਗੀਤਾ ਛੰਦ ॥ ਬਖਸਸ ਹਜੂਰ ॥' ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ
[ਕ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਬ੍ਰਹਾਨ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਹਿਤ ਸੂਰਾ ਤਿਤੇ ॥ ਤਿਨਕੇ ਸੁਨੋ ਤੁਮ ਨਾਮ ਸੰਤੋ ਲੀਨ ਆਗਾ ਰਿਪ ਇਤੇ ॥ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੇਨਾਨੀ ਹਰਾਵਲ ਅਗ੍ਰਨੀ ਜੋ ਧਾਰਤੇ ॥੧੫॥ ਅਥ ਨਾਮ ਬਿਬੇਕ ਸੁਭਟਨ ਉਪ ਮੰਤ੍ਰਿਨ ਕਥਤੇ ॥ ਤ੍ਵ ਪਸਾਦਿ ॥ ਸ ॥ ਬ ॥ ਬਿਦਯਾ ਛਿਮਾ ਸੁਭ ਲਛਨ ਨੈਯਾਯਕ ਸਾਂਖ[੬] ਬੇਦਾਂਗ ਮਹਾਭਾਰਤ ਸੁਨੋ ॥ ਮਿਮਾਸਾ ਭਾਸਕਰ ਆਗਮ ਸੁਧਾਚਾਰ ਧਰਮ ਉਪੇਛਜ਼ਾ ਏ ਗੁਨੋ ॥ ਦ੍ਵਾਵਸ ਭਟ ਪ੍ਰਧਾਨ ਯੋਧਨ ਲੇ ਖੜਗ ਤੋਮਰ ਸਰ ਘਨੋ ॥ ਕਟ ਕਸ ਨਿਖੰਗਨ ਭਟ ਭੁਜੰਗਨ ਚੜ ਤੁਰੰਗਨ ਲੈ ਧਨੋ ॥੧੬॥ ਸਮਰ ਗੀਤਾ ਛੰਦ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਸਿਰ ਢੁਰਤ ਚਾਮਰ ਛਤ੍ਰ ਰਤਨਨ ਬਸਨ ਭੂਸਨ ਮਨਿ ਜੜੇ ॥ ਸੁਭ ਕ੍ਰੀਟ ਕੁੰਡਲ ਮੋਤਿ ਹਾਰਨ ਮੁਖ ਇੰਦ ਛਾਜਤ ਰਣ ਚੜੇ ॥ ਪਿਖ ਹੂਰ ਲੋਭੀ ਚਿਤ ਛੋਭੀ ਸਿਧ ਚਾਰਨ ਪਥ ਖੜੇ ॥ ਸ੍ਵਸਤੈਨ ਟੇਰਤ ਦੇਵ ਰਿਸੀ ਪਦ ਬਿਜੈ ਉਚਰਤ ਸ੍ਰਤਿ ਪੜੇ ॥੧੭॥ ਸ ॥ ਬ ॥ ਸੁਧਾਚਾਰ ਪਾਖੰਡ ਜੁਟੇ ਮੀਮਾਸਾ ਨਜਾਇ ਨਾਸਤਕ ਤਰਕ ਸੰਗ ॥ ਏਹੀ ਭਾਤ ਏਕ ਅਰੁ ਦੁਵੇ ਜੁਟੇ ਸਤ੍ਰਤਾ ਪੁਰਾਤਨ ਤਿਨਾ[੧] ਜੰਗ ॥ ਬਿਸਖ ਡਾਰਤ ਬਹੁਤ ਭਾਂਤਨ ਖੜਗ ਬਾਹਤ ਕਟ[੨] ਨਿਖੰਗ ॥ ਸੈਥੀ ਚਲਾਵਤ ਦੁਹੁ ਬੀਰ ਘਾਵਤ ਸਮ੍ਰ ਤਾਵਤ ਰੇਲ ਖਿੰਗ ॥੧੮॥ ਸ ॥ ਬ ॥ ਮਚਜੋ ਘੋਰ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਦਾਰੁਨ ਦੀਹ ਸੰਘਰ ਮੰਡਹੀ ॥ ਦਿਸਾ ਪੁੰਖਨ ਪੁੰਖ ਛਾਯੋ ਰੁਕਜੋ ਬਾਯੁ ਸਰ ਛੰਡ ਹੀ ॥ ਬਜਤ ਸੰਖਨ ਘੰਟ ਘੁੰਘਰੁ ਕੋਸ ਧਉਸ ਉਮੰਡ ਹੀ ॥ ਘਨ ਲਜਤ ਸਾਵਨ ਨਾਦ ਸੁਨ ਦਲ ਘਟਾ ਘੋਰ ਘਮੰਡ ਹੀ[ਅ] ॥੧੯॥ ਸ ॥ ਬ ॥ ਜੁਟੇ ਅਸ੍ਰ ਅਰੁ ਬਿੰਸ ਭਟ ਦੁਹੁ ਦਿਸ ਦੁਬਹੀਆ ਚਾਵਲੇ ॥ ਭਲ ਸਾਸਤ੍ਰ ਬਾਹਤ ਭਟਨ ਗਾਹਤ ਪ੍ਰਨ ਨਿਬਾਹਤ ਰਾਵਲੇ ॥ ਬਿਬੇਕ ਸੁਭਟਨ ਅਬਿਬੇਕ ਯੋਧਨ ਭਿਰੇ ਸਮਰ ਉਤਾਵਲੇ ॥ ਸੈਥੀ ਬਿਧੇ ਬਹੁ ਬੀਰ ਸੋਭਤ[੩] ਮਨੋ ਡਾਰ ਪੋਏ ਆਮਲੇ[੪] ॥੨੦॥ ਸ ॥ ਗੀ ॥ ਪੁੰ ॥ ਰੈਨ ਦਿਨਸ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਕੀਨਜੋ ਸੁਭਟ ਦੋ ਦਿਲ ਮਿਲ ਸਭੀ[ੲ] ॥ ਗਜੀ ਗਜੀ ਭਟ ਅਸੀ ਅਸੀ ਭਟ ਰਥੀ ਰਥੀ ਪੈਦਲ ਪਦੀ ॥ ਬੇਵਾਨ ਬੇਵਾਨੀ ਲੜਤ ਝੁਰਮਟ ਭਿਰੇ ਬਿਹੰਗੀ ਸੰਗ ਖਗੀ ॥ ਯਾ ਭਾਂਤ ਕੋ ਤਹ ਯੁਧ ਮੰਡਜੋ ਧਨ ਧਨ ਭਾਖਤ ਬੁਧ ਕਵੀ ॥੨੧॥ ਸਮਰ ਗੀਤਾ ਛੰਦ ਬਿਸਨਪਦ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਭਏ ਪ੍ਰਬਲ[ਸ] ਭਟ ਸਬ੍ਰਲੋਹ ਭਗਵਨ ਹਾਰ ਭੀ ਅਬਿਬੇਕੀ ॥ ਖੋੜਸ ਸੁਭਟ ਰਣ ਜੂਝਗੇ ਜੇ ਬਿਸ੍ਵਘਾਤੀ ਬਿਸੇਖ ਹੀ ॥ ਰਣ ਬਿਜੇ ਭਈ[੫] ਦੁਵਾਦਸ ਭਟਨ ਨਭ ਬਜਤ ਦੁੰਦਭੀ ਅਭਿਖੇਖ ਹੀ ॥ ਸੁਰ ਸੁਮਨ ਡਾਰਤ ਮਨਿਨ ਵਾਰਤ ਜੈ ਜੀਤ ਨ੍ਰਿਪਤ ਬਿਬੇਕ ਕੀ ॥੨੨॥ ਦੁਵਾ ਬਿੰਸੀ ਸੋਰਹਾ ॥੧॥੩੦੮੩॥ ਸਮਰ ਗੀਤਾ ਪੁੰਨੀਆ ਕੇ ॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਪੁੰਨੀਆ ॥:॥ ਸਮਰ ਝੂਝਨਾ[੬] ਛੰਦ ॥ ਬਖਸਸ ਹਜੂਰ ॥ ਗੁੰਗ ਕਥਤੇ ॥ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਤਾਪ ॥ ਕਾਮ ਆਦਿ ਜਿਤੇ ਜੋਧਾ ਭਏ ਮੁਰਛਿਤ ਨੇਮ ਕਰ ॥ ਤੇ ਹੋਤ ਭਏ ਸਾਵਧਾਨ ਸਭ ਹੀ ਪੁਨ ਜੁਟੇ ਸੰਘਰ ਨੇਮ ਕਰ ॥ ਸਮਰ ਛਿਤ ਤੇ ਭਏ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਸਇੰਦ ਨਿਜ ਨਿਜ ਪੇਲ ਕਰ ॥ ਸਨਮੁਖ ਭਏ ਧਨੁ ਤਾਨ ਫੁਨ ਸਮ ਦਮ ਲਲਕਾਰਤ ਰੇਲ ਕਰ ॥੧॥ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਗੀਤਾ ॥ ਛੰਦ ਝੂਝਨਾ ਬਖਸਸ ਹਜੂਰ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸੁਖ ਸਾਗਰ ॥ ਗੁੰਗ ਕਥਤੇ ॥ ਬਜਤ ਤਾਲ ਤੰਬੂਰ ਮਹੁਵਰ ਮੁਰਜ ਝਾਝਰ ਗੋਮੁਖੀ ॥ ਮੰਦਲ ਪਖਾਵਜ ਬੇਨੁ ਬੰਸੀ ਪਟਹ ਆਨਕ ਦੋ ਰੁਖੀ ॥ ਕਾਨੜ ਦਮਾਮਨ ਭੇਰ ਦੁੰਦਭੀ ਝਾਲ ਗੁਡਗੁਡ ਗੁੰਡਭੀ ॥ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਨਾਦਿਨ ਬਜਤ ਮਾਰੂ ਸਦ ਦਾਰੁਨ ਸੁੰਦ ਭੀ ॥੨॥ ਸ ॥ ਉਠਤ ਤਾਨਨ ਰਾਗ ਰਾਗਨ ਮਧੁਰ ਧੁਨਿ ਗੁਨ ਜਨ ਭਨੇ ॥ ਤਾਲ ਤਾਂਨ ਪ੍ਰਮਾਨ ਗਾਵਤ ਬਿਬਿਧ ਰਾਗਨੀ[੭] ਕੋ ਗਨੇ ॥ ਜਾ ਸੁਨਤ ਬਢਤ ਬਹੁ ਚਾਵ ਚਾਯੀ ਉਮਗ ਕਰ ਆਨਦ ਘਨੇ ॥ ਅਗੁਵਾਏ ਡਾਰਤ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰਨ ਪ੍ਰਚਾਰ ਘਾਵਤ ਭਟ ਰਨੇ ॥੩॥ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ॥ ਦਲ ਦੁਰਦ ਪੇਲਤ ਦੁਰਦ ਦਲ ਅਸ੍ਵ ਅਸ੍ਵਨ ਫਧਾਏ ਕੈ ॥ ਦਲ ਸਇੰਦ ਸਇੰਦਨ ਧਵਾਏ ਨਿਜ ਨਿਜ ਕਰਤ ਆਹਵ ਚਾਏ ਕੈ ॥ ਦਲ ਪਦਿਨ ਪਦੀਦਲ ਪਦੀਨ[੮] ਹਾਕਤ ਬਾਂਨ ਡਾਰਤ ਧਾਏ ਕੈ ॥ ਦੋਊ ਦਲ ਭਿਰੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਯਕ ਯਕ ਦ੍ਵੰਦ ਯੁਧ ਮਚਾਇ ਕੈ ॥੪॥ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ॥ ਕਾਮ ਆਦਿਕ ਭਟ ਜਿਤੇ ਭਟ ਅਬਿਬੇਕ ਮੰਡਜੋ ਘੋਰ ਹੇ ॥ ਬਹੁ ਸੈਨ ਨ੍ਰਿਪਤ ਬਿਬੇਕ ਕੀ ਕੂਟੀ ਘਨੀ ਚਵ ਓਰ ਹੇ ॥ ਖੜੰਗਨੀ ਦਲ ਕਟੀ ਬਹੁ ਬਿਧ ਸ੍ਰੋਨ ਕੋ ਨਦ ਜੋਰ ਹੇ ॥ ਤਹ ਨਚਤ ਪ੍ਰੇਤ ਮਸਾਨ ਕੰਕਨ ਗ੍ਰਿਝ ਚਾਵੰਡ ਸੋਰ ਹੇ ॥੫॥ ਸ੍ਰੰਗਾਮ ॥ ਬ ॥ ਜੁਗਨੀ ਭੈਰਵ ਕਪਾਲਕ ਡੀਅਰ ਬੈਤਾਲੀ ਨਚੇ ॥ ਰੁਧਰ ਕੀਚਨ ਈਸ ਨਾਚਤ ਪ੍ਰਤ ਭਰ ਜੁਗਿਨ ਅਚੇ ॥ ਊਠਤ ਅਧ ਕਬੰਧ ਦਾਰੁਨ ਖਗ ਲੈ ਆਹਵ ਮਚੇ ॥ ਬਹੁ ਸੈਨ ਨ੍ਰਿਪਤ ਬਿਬੇਕ ਕੀ ਹਤ ਲੀਨ ਨਿਸਚਰ ਦਲ ਪਚੇ ॥੬॥ ਸ੍ਰੰਗਾਮ ਗੀਤਾ ਛੰਦ ॥ ਬਹੁ ਲੁਥ ਜੁਥ ਅੰਬਾਰ ਲਾਗਜੋ ਹੇਮ ਗਿਰ ਸਮ ਉਚ ਰੇ[੯] ॥ ਸੁਰਗ ਕੋ ਪਥ ਬਨਜੋ ਮਾਨੋ ਭਟ ਜਾਤ ਸੁਰਪੁਰ ਰਚ[੧੦] ਹੇ ॥ ਭੁੰਜਾ ਭੁੰਡ ਰੁ ਮੁੰਡ ਪਾਦਨ ਜੰਘ ਮਹਿ ਪਰ ਤੁਚ ਹੇ ॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਰਨ ਸਸਤ੍ਰ ਤਾਨਤਿ ਹਨਤ (ਅਸ)
[੨]ਕਰ (ਅਸ)
[੩]ਸੋਧਤ (ਅਸ)
[੪]ਆਵਲੇ (ਅਸ)
[੫]ਭੀ (ਅਸ)
[੬]ਝੂਝਨ (ਅਸ)
[੭]ਰਾਗਨ (ਅਸ)
[੮]ਪੁਨ ਦਲਪਦੀ ਦਲਪਦਿਨ (ਅਸ)
[੯]ਹੇ (ਅਸ)
[੧੦]ਰੁਚ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਨਯੀਯਾਏਕਸਾਂਛ' ਪਾਠ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਇਹ ਪੰਕਤੀ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸਭੀਹੀ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਪ੍ਰਬ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਅਗਮਯ ਭੂਮਿ ਮਸਾਨ ਕੋ ਰੋਮਾਂਚ ਸੁਖ ਤਹ ਮੁਚ ਹੇ ॥੭॥ ਸਮਰ ਗੀਤਾ ਕਾ ਛੰਦ ॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਬ ॥
॥ ਭਏ ਪ੍ਰਬਲ ਭਟ ਅਸੁਰ ਦਲ ਬਿਬੇਕ ਅਬਿਬੇਕ ਕੁਪੇ ਕੋਹ ਕੈ ॥ ਸਮ ਦਮ ਯਮ ਅਚਾਰ ਕਹ ਤਿਨ ਦਈ
ਆਗਿਆ ਛੋਹ ਕੈ ॥ ਰਿਪ ਪ੍ਰਬਲ ਭਉ ਕਹਾ ਨ੍ਰਿਖਤ ਠਾਢੇ ਅਸ ਕਹਜੋ ਨ੍ਰਿਪਬਰ ਰੋਹ ਕੈ ॥ ਤਿਹ ਪਠੇ ਸੰਘਰ
ਕਰਣ ਤਾ ਸੰਗ ਸੋਊ ਕਥਤ ਕਵਿਤਿਨ ਜੋਹ ਕੈ ॥੮॥ ਸਮਰ[ੳ] ॥ ਕਬਿ ਬਾਚ ॥ ਛੰਦ[ੳ] ॥ ਕਾਮ ਸੰਗ ਯਤ
ਬ੍ਰਹਮਚਾਰਜ ਅਰੁ ਬਸਤੁ[ਅ] ਬਿਚਾਰ ਜੁਟੇ ਸਮਰ ॥ ਕ੍ਰੋਧ ਸੰਗਮ ਛਮਾ ਸੀਲ ਜੁਟੇ ਹੋਤ ਆਹਵ ਪ੍ਰਸਪਰ ॥
ਲੋਭ ਸੰਗ ਸੰਤੋਖ ਧੀਰਜ ਜੁਟੇ ਸੰਘਰ ਧਨੁਖ ਸਰ ॥ ਇਨ ਕੋ ਸਨਾਤਨ ਵੈਰ ਜੁਗ ਜੁਗ ਬਿਦਿਤ ਸ੍ਰੁਤਿ ਸਾਸਤ੍ਰਨ
ਪ੍ਰਚੁਰ ॥੯॥ ਸਮਰ ਗੀਤਾ ਛੰਦ ॥ ਬਾਨ ਜੁਧ ਜੁਟੇ ਦੁਬਹੀਆ ਘੋਰ ਆਹਵ ਮਦ ਭਰੇ ॥ ਕਰਤ ਮਾਰ ਅਪਾਰ
ਜੋਧਨ ਪ੍ਰਚੰਡ ਬਲ ਬਿਕ੍ਰਮ ਕਰੇ ॥ ਧੁਕ ਧੁਕ ਉਠਤ ਕਬੰਧ ਦੁਹੁ ਦਿਸ ਪ੍ਰੇਤ ਡਾਕਤ ਚੀਤਰੇ ॥ ਰੁਦ੍ਰ ਨਾਰਦ
ਨਚਤ ਕਾਲੀ ਲੈ ਧਾਈ ਜੁਗਿਨ ਖਪਰੇ ॥੧੦॥ ਲੋਭ ਹਰਸਨ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਮੰਡਜੋ ਅਸਝ ਦਾਰੁਨ ਜੰਗ ਹੇ ॥ ਗਏ
ਪਿਲਚ ਫਦਾਏ ਤੂੰਰਗਨ ਲਰਤ ਝੁਰਮਟ ਤੰਗ ਹੇ ॥ ਚਟ ਚਟ ਚਟਾਚਟ ਬਾਨ ਬਾਨਨ[ੲ] ਸਨ ਸਨ ਸਨਾਸਨ ਖਦੰਗ
ਹੇ ॥ ਪਟ[ਸ] ਭੀਜਗੇ ਦੁਹੁ ਦਿਸ ਜੁਝਾਰਨ ਸ੍ਰੋਨ ਚਾਚਰ ਰੰਗ ਹੇ ॥੧੧॥ ਹਤੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਅਬਿਬੇਕ ਕੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੇਨਾਨੀ
ਬਿਬੇਕ ॥ ਕਾਮਾਦਿ[ਹ] ਦੁਰਜਨ[੧] ਹਤੇ ਸੰਘਰ ਹਤੇ ਨਿਸਚਰ ਰਣ ਅਨੇਕ ॥ ਨਭ ਮਧ ਬਾਜਨ ਬਜਤ ਬਹੁਧਾ
ਪੁਸਪ ਡਾਰਤ ਸੁਭ ਬਿਸੇਖ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਰਿਸੀ ਅਰੁ ਦੇਵ ਰਿਸੀ ਜੈ ਜੈ ਉਚਾਰਤ ਦੈ ਅਸੇਖ ॥੧੦॥ ਛੰਦ ॥
ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਗੀਤਾ ॥ ਸੁਰ ਨਾਰਿ ਦੇਵੀ ਗਨ ਬਰੰਗਨ ਅਪਸਰਾ ਕਿੰਨਰੀ ਗੰਧ੍ਰਬੀ ਸਕਤੀਨ ਸਰਬ ॥ ਗੰਧਰਬੀ
ਕਿੰਨਰੀ[੨] ਨਾਗਿਨ ਇਤਜਾਦਿ ਕਾਮਿਨ ਨ੍ਰਿਖਤ ਪਰਬ ॥ ਬਿਜੈ ਛੰਦਨ ਪ੍ਰਭੂ ਗਾਵਤ ਸੁਵਸਤੈਨ ਉਚਰਤ ਅਰਬ
ਖਰਬ ॥ ਪੁੰਨੀਅਨ ਪੁੰਨੀਆਨ ਮੁਨਿਵਰ ਪੁਨ ਪੁਨ ਉਚਾਰਤ ਵਾਰ ਦਰਬ ॥੧੩॥ ਤ੍ਰੈ ਦਸਕ ॥੧॥੩੦੮੪॥
ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਪੁੰਨੀਆਂ ॥ ਕਬਿ ਬਾਚ ॥ ਬਖਸਸ ਧੁਰ ਕੀ ॥ ਭਈ ਬਧਾਈ ਪ੍ਰਭ ਕਟਕ ਮਝਾਰਾ ॥
ਜੁਝੇ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਬਰਿਆਰਾ ॥ ਜਾ ਕੇ ਭੈ ਅਰੁ ਬੇਗ ਕਰ ਸਾਰਾ ॥ ਬਿਸ੍ਰ ਤ੍ਰਸਿਤ ਅਰ ਬਿਮੁਖ ਕਰਤਾਰਾ
॥੭॥ ਇਨ ਪੰਚਨ ਸਭ ਜਗ ਕਹੁ ਠਾਗਜੋ ॥ ਬਡੇ ਬਡੇ ਬਿਰਕਤਨ ਗਾਢਜੋ ॥ ਕੋਊ ਨ ਤਾ ਸੋ ਆਪ ਉਬਾਰਜੋ
॥ ਇਨ ਪੰਚਨ ਜਗ ਜੰਤ ਬਿਗਾਰਜੋ ॥੨॥ ਤੇ ਭਟ ਦੁਰਜੈ ਅਜੈ ਰਣ ਜੂਝਜੋ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਪ੍ਰਤਾਪ ਏ ਜੂਝਜੋ
॥ ਤਿਨ ਕੇ ਜੂਝਤ ਸਭ ਭਟ ਲੂਝਜੋ ॥ ਪਾਪਾਚਾਰੀ ਅਸੁਰਣੁ[੩] ਬੂਝਜੋ ॥੩॥ ਹਾਹਾਕਾਰ ਅਬਿਬੇਕ ਦਲ ਭਾਰੀ
॥ ਰੋਵਤ ਭੀ[ਕ] ਸਭਹਨ ਕੀ ਨਾਰੀ ॥ ਰਉਰ ਪਰਜੋ ਰਿਪ ਦਲ ਅਤਿ ਭਾਰੀ ॥ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਜੁਤ ਭਟ ਸਭ ਝਾਰੀ
॥੪॥ ਅਬ[ੳ] ਬਿਬੇਕ ਅਬਿਬੇਕ ਪ੍ਰਸੰਗਾ ॥ ਨਿਜ ਨਿਜ ਦਲ ਲੈ ਕਰ ਹੈ ਜੰਗਾ ॥ ਜਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਜੂਝ ਰਣ ਪੰਗਾ
॥ ਅਬਿਬੇਕ ਨਿਧਨ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਕੁਰੰਗਾ ॥੫॥ ਸੁਨਹੁ ਸੰਤ ਦੋਊ ਸਮਰ ਨਿਦਾਨਾ ॥ ਯਾ ਬਿਧ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ
ਅਬਿਬੇਕ ਜੁਝਾਨਾ ॥ ਦਾਰੁਨ ਸਮਰ ਮੰਡਜੋ ਅਪ੍ਰਮਾਨਾ ॥ ਹਰਿ ਪਦ ਰਿਦ ਧਰਿ ਸ੍ਵਰਗ ਸਿਧਾਨਾ ॥੬॥
ਜੇ ਜੇ ਭਟ ਬਿਬੇਕ ਸੰਗ ਆਏ ॥ ਤਾ ਕੇ ਨਾਮ ਸੰਛੇਪ ਬਤਾਏ[੫] ॥ ਯਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਭਟ ਅਬਿਬੇਕ ਸੁਹਾਏ ॥
ਵਾ ਭਟ ਨਾਮਨ ਸੰਛੇਪ ਗਨਾਏ ॥੭॥ ਕਥਾ ਬ੍ਰਿਧ ਕੇ ਭੈ ਕਰ ਸਾਧੋ ॥ ਅਤੀ ਸੰਛੇਪ ਬਰਨਜੋ ਆਗਾਧੋ ॥
ਸੁਕ੍ਰਾਭਾਸ ਬਿਸੇ ਬਿਸਤਰਾਧੋ ॥ ਸਾਰਸ੍ਵਤੀ ਭਾਸ ਕਰ ਕਥਜੋ ਹੇ ਮਾਧੋ ॥੬॥ ਸ੍ਰੀ ਮੰਗਲਾਚਰਣ ਕੋ ਨਾਮ ਹੈ
ਸੰਤਨ ॥ ਸਾਰਸ੍ਵਤੀ ਭਾਸ ਕਹਜੋ ਮਥ ਗ੍ਰੰਥਨ ॥ ਯਾ ਕੇ ਦਰਸ ਪਰਸ ਬਡ ਪੁੰਨਨ ॥ ਪਠਤ ਸੁਨਤ[ਖ] ਦੋਊ
ਪਾਵਨ ਸਾਜਨ ॥੧॥ ਅਸ੍ਰਕ ॥੮॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਪੁੰਨੀਆਂ ॥ ਖਸ੍ਰ ਰਾਗ ॥ ਕਬਿ ਬਾਚ ॥ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਬੇਹਾਲ ਭਯੋ ਤਿਹ ਅਉਸਰ ਪੇਖ ਦਸਾ ਨਿਜ ਸੈਨਨ ਕੀ ॥ ਅਬਿਬੇਕ ਸਖਾ ਸਭ ਜੂਝ ਗਏ
ਕਰ ਮੀਜਤ ਸੋਕ ਅਚੈਨਨ ਹੀ ॥ ਬਸਾਤ ਨਹੀ ਕਛੁ ਸ੍ਰੀਪਤਿ ਸੋ ਸਭ ਸੋਚਤ ਬੀਤਤ ਰੈਨਤ ਹੀ ॥
ਸੁਹ੍ਰਿਦ ਸਖਾ ਸਭ ਜੂਝ ਗਏ ਅਸ੍ਰ ਧਾਰ ਸ੍ਰਵਤ ਤਿਸ ਨੈਨਨ ਹੀ ॥੧॥ ਖਸਟ ਰਾਗ ॥ ਤ੍ਵ ਬਲ ॥ ਦਾਤ ਹਜੂਰ
॥ ਦਈ ਆਗਿਆ ਸੈਨ ਸੁਹ੍ਰਦਿਨ ਕਉ ਅਬਿਬੇਕ ਕਹਜੋ ਬੁਲਾਏ ਨਿਜ ਮਰਮਨ ॥ ਹਉਹੂ ਚਢਤ ਅਰੁ ਤੁਮਹੂੰ
ਚਢੋ ਭਲ ਜੁਧ ਮੰਡੋ ਜੁਤ ਮਿਤ੍ਰਨ ਕੁਰਮਨ ॥ ਏਕ ਬਾਰ ਹੀ ਘੇਰ ਕੈ ਮਾਰ ਕਰੋ ਨਹ ਭਾਜ ਸਕੈ ਰਿਪ ਮੋ
ਲਗ ਬਰਮਨ[ਗ] ॥ ਲੇਹ ਮਾਰ ਸਭੈ ਦਲ ਵੈਰੀ ਸੁਧਾ ਨ੍ਰਿਬੀਜ ਕਰੋ ਸੁਰ ਬਿਬੇਕ ਸੁਰਮਨ ॥੨॥ ਦੈ ਬੰਬ
ਚੜਜੋ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਸੰਗ ਦੈਤ ਚਮੂ ਚਤੁਰੰਗਨੀ ਲੈ ॥ ਅਬਿਬੇਕ ਚੜਜੋ ਸੰਗ ਨਿਸਚਰ ਲੈ ਨਿਜ ਸੈਨ ਸਹਿਤ
ਭਟ ਸੁਰੰਗਨੀ ਲੈ ॥ ਪ੍ਰਲੈ ਅਨੁਮਾਨ ਜਗ ਜੰਤੁ ਸਭੀ ਭਏ ਆਕੁਲ ਬਿਆਕੁਲ ਸੰਗਨੀ ਭੈ ॥੩॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਦੁਰਜੈ (ਅਸ)
[੨]ਸੁਰਨਾਰਿ ਜਛ ਬਰੰਗ (ਅਸ)
[੩]ਅਸੁਰ ਰਣ (ਅਸ)
[੪]ਜਿਮ (ਅਸ)
[੫]ਸੁਨਾਏ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਸ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਬਸਚ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਬਨਨ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਧਟ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਕਾਮਾ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਕ]ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਖ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸ੍ਰਿਨਤ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਗ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਪੁਰਮਨ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਅਗਿਆਨ ਚਢ੍ਯੋ ਨਿਜ ਸੈਨਨ ਲੈ ਬਹੁ ਸਸਤ੍ਰਨ ਅਸਤ੍ਰਨ ਬੀਰ ਸਭੀ ॥ ਅਬਿਬੇਕ ਕੋ ਸਿਖ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਡੋ ਲੈ ਬਾਨ ਕਮਾਨ ਅਗਿਆਨ ਤਭੀ ॥ ਅਸਤ ਸੰਗ ਚਢ੍ਯੋ ਲੈ ਸੰਗ ਚਮੂੰ ਚਤੁਰੰਗਨੀ ਸਾਥ ਅਪ੍ਰਮਾਨ ਤਭੀ ॥ ਭ੍ਰਮ ਚਢ੍ਯੋ ਲੈ ਸਾਥ ਚਮੂ ਯੁਗ ਬੀਰ ਪ੍ਰਬਲ ਦੰਡ ਧਾਰ ਤਭੀ[ੳ] ॥੪॥ ਅਉਰ ਜਿਤੇ ਦਲ ਦੈਤਨ ਦਾਨਵ ਰਾਖਛ ਆਦਿ ਚਢੇ ਰਨ ਮੈ ॥ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਗਦਾ ਚੰਦ੍ਰਬਾਨ ਪਟਾ ਖਗ ਤੋਮਰ ਧਾਰ ਕਰ ਰੋਹ ਮਨ ਮੈ ॥ ਭੂਤ ਮਸਾਨ ਭੜੰਗ ਕਾਪਾਲਕ ਦੂਤ ਭੈਆਵਨ ਜੁਗਨ ਮੈ ॥ ਬਹੁ ਆਯੁਧ ਧਾਰ ਚਮੂ ਰਿਪ ਕੀ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਚੜ੍ਯੋ ਅਬਿਬੇਕਨ ਮੈ[ਅ] ॥੫॥ ਜਾਨ[੧] ਯੁਧ ਨਿਦਾਨ ਕੋ ਦੈਤ ਚਲ੍ਯੋ ਸੰਗ ਸੈਨ ਅਪਾਰ ਜੁਝਾਰਨ ਲੈ ॥ ਦਿਸ ਦਸ ਘੇਰਤ ਭੌ ਤਬਹੀ ਦਲ ਜੁਥ ਬਰੁਥਨ ਦਾਰੁਨ ਲੈ ॥ ਅਗਨਤ ਦਲ ਬਾਦਲ ਸੈਨ ਘਨੀ ਚਤੁਰੰਗ ਅਨੀ ਹਠ ਵਾਰਨ ਲੈ ॥ ਗ੍ਰਜੈ ਲੈ ਧੋਪ ਕਟਾਰ ਕੁਠਾਰ ਧਨੁ ਸਾਯਕ ਬਾਨ ਕਰਵਾਰਨ ਲੈ ॥ ਖਸ੍ਰਕ ॥੬॥੧॥੩੦੯੯॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ॥ ਅਬਜਾਤ ॥ ਹਿੰਦਵੀ ॥ ਬਖਸਸ ਹਜੂਰ ॥ ਰੇਖਤਾ ॥ ਸੁਨੋ ਅਬ ਚਢਾਈ ਸਮਰ ਸ੍ਰੀਪਤ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਜਨਾਰਦਨ ਕਥਾ ਸ੍ਰਸਤ[੨] ਚਿਤ ॥ ਜੇ ਤੇ ਸੁਭਊ ਮੰਗਲਊ ਦੇਵ ਦਤ ॥ ਬਿਬਿਧ[੬] ਗਨ ਇਤਜਾਦਿਕ ਢੁਰਤ ਚਉਰ ਛਤ ॥੧॥ ਨ੍ਰਿਪਬਰ ਬਿਬੇਕੋ ਸਕਲ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੁਤ ॥ ਚਢੇ ਸੰਗ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਲੈ ਪਉਤ੍ਰ ਪੁਤ੍ਰ ॥ ਮਿਤ੍ਰ ਅਉ ਪੁਤ੍ਰ ਸਿਧ ਸਾਧ ਅਰਥ ਮੁਕਤਿ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਰਿਸ ਦੇਵ ਰਿਸ ਗੰਧ੍ਰਬ ਅਮਿਤ ॥੨॥ ਅਬਿਯਾਤ ॥ ॥ ਗੁਹਜ ਕਉ ਚਾਰਨ ਕਿੰਨਰ ਮਰੁਤ ॥ ਕਿਮ ਪੁਰਸ ਬਿਦਜਾਧਰੋ ਨਾਗ ਦੁਰਤ ॥ ਬਾਲ ਖਿਲ ਬਈ ਖਾਨਸ ਆਦਿਕ ਬਰੁਥ ॥ ਬਸੂ ਬਿਸ੍ਵੇ ਸੁਰਗਨ ਸਭੀ ਜੁਥ ਜੁਥ ॥੩॥ ਖੋੜਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੌ ਚਮੂ ਦਲ ਬਦਲ ॥ ਅਨਿਕ ਫਉਜ ਚਤੁਰੰਗਨੀ ਅਤਿ ਸਿਜਲ ॥ ਬਡੀ ਭੀਰ ਰਨਧੀਰ ਬੀਰਨ ਪ੍ਰਬਲ ॥ ਅਨੀ ਸ੍ਰੀ ਜਨਾਰਦਨ ਚੜੇ ਭਟ ਸਬਲ ॥੪॥ ਬਲੀ ਪ੍ਰਬਲ ਜੋਧਾ ਅਨੀ ਸਿੰਧ ਵਤ ॥ ਉਮਡ ਕੈ ਚਲ੍ਯੋ ਬਾਰ ਬੀਰਨ ਅਮਿਤ ॥ ਖੋੜੰਗਨੀ ਸੈਨ ਭਟ ਏਕ ਚਿਤ ॥ ਸੁਭਟ ਦੇਵ ਦਲ ਗਨ ਸਹਿਤ ਸ੍ਰੀਪਤ ॥੫॥ ਅਬਿਆਤ ॥ ਬਿਮਲ ਹੀਰ ਚੀਰਨ ਮੁਰਸੈ ਨਗਾਰ ॥ ਜਟਿਤ ਭੂਸਨੰ ਬਸਨ ਦਿਬ ਬਹੁ ਪ੍ਰਕਾਰ ॥ ਅਨਿਕ ਰਤਨ ਮਨਿ ਗਨ ਛਕੇ ਨਉ ਬਹਾਰ ॥ ਫੂਲੇ ਮਨੋ ਫੂਲਵਾਰੀ ਗੁਲਸਨ ਗੁਲਜਾਰ ॥੬॥ ਸਜੇ ਅੰਗ ਅੰਗਨ ਸਭੀ ਸਾਜ ਜੰਗ ॥ ਚੇ[੩] ਭੂਸ੍ਨਨ ਚੇ ਬਸਨੰ ਚੇ ਹਰਬੈ ਹਰ ਰੰਗ ॥ ਚੇ ਚਰਮੰ ਚੇ ਬਰਮੰ ਹਮੈ ਤੰਗ ਤੰਗ ॥ ਸੁਭਟ ਨਉ ਜਵਾਨਾਨ ਚਾਬੁਕ ਹਮੁ ਰੰਗ ॥੭॥ ਬਸਾ ਪਹਲਵਾਨਾਨ ਮਲੰਗੋ ਮਲੰਗ ॥ ਹਮੈ ਸੋਖ ਚੁਸਤੋ ਚੂੰ ਗੁਰਗੋ ਪਲੰਗ ॥ ਬਸਾ ਸਹ ਸਵਾਰ ਨ ਚਾਬੁਕ ਰਿਕਾਬ ॥ ਜੇ ਰਜਮੋ ਜੇ ਅਜਮੋ ਫਜੀਲਤ ਮਆਬ ॥ ਬਸਾ ਰਥੀ ਸੁਭਟਨ ਮਸੀਖਤ ਖਿਤਾਬ ॥ ਜਿ ਜਉਲਾਨਗੀ ਚੁਸਤ ਚਾਲਾਕ ਨਾਥ ॥੮॥ ਅਬਿਯਾਤ॥ ਬਸਾ ਗਜੀ ਪੈਦਲ ਬੇਦਿਰੰਗਾ ਦਲੇਰ ॥ ਹਮੈ ਖੂਨ ਖਵਾਰਾਨ ਸੀਰਤ ਚੂੰ ਸੇਰ ॥ ਬਸਾ ਨਾਮ ਦਾਰਾਨ ਜੂਥਪ ਕੁਬੇਰ[੪] ॥ ਹਮੈ ਨਾਮ ਦਾਰਾਨ ਸੁਰਗਨ ਦਲੇਰ ॥੯॥ ਸਮਰ ਚਾਈ ਸਮਸ[ਸ] ਤੇਜਿੰਦੈ ਬੀਰ ॥ ਬਸੈ ਹਰਬੈ ਹਰ ਯਕ ਸਿਨਾ ਗੁਰਜ ਤੀਰ ॥ ਸੁਦੰਦ ਰੂਬਰੂ ਜੰਗ ਜੰਗੀ ਅਮੀਰ ॥ ਦੁਹਲ ਨਾਏ ਦੁਦੰਭ ਬਜਤ ਦਫ ਨਫੀਰ ॥੧੦॥ ਦਸਕ ॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਪੁੰਨੀਆਂ ॥ ਤ੍ਰਹ ਦੂਜੀ ॥ ਬਖਸਸ ਹਜੂਰ ॥ ਬਿਬੇਕ ਚਢ੍ਯੋ ਲੈ ਸੈਨ ਭਲੀ ਸੁਭਕਾਰੀ ਸਭ ਹਿਤਕਾਰੀ ਸਭੀ ॥ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਕੇ ਸੰਗ ਚਢ੍ਯੋ ਨ੍ਰਿਪ ਨਾਯਕ ਬਿਬੇਕ ਮਹਾ ਮਤ ਸੁਭਚਾਰੀ ਸਭੀ ॥ ਤਿਨ ਕੇ ਕਛੁ ਨਾਮ ਸੁਨਹੁ ਹੇ ਸਾਧੋ ਹਰਿ ਸੰਗ ਚਢੇ ਉਪਕਾਰੀ ਸਭੀ ॥ ਕਬਿ ਰਾਮ ਕਥਤ ਤਿਨ ਨਾਮ ਜੁਝਾਰਨ ਹੇ ਸੰਤ ਸੁਨੋ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਭੀ ॥੧॥ ਤ੍ਰਜ ਸਾਨੀ ॥ ਛੰਤ ॥ ਮਨ ਚਢ੍ਯੋ ਸੰਗ ਬਿਬੇਕ ਲੈ ਦਲ ਸੁਰਨ ਚਤੁਰੰਗਨ ਪ੍ਰਬਲ ॥ ਬਿਦਿਤ ਜਗਪਿਤ ਬਿਬੇਕ ਜਾਨੋ ਸਾਜ ਬਾਜ ਅਨੀ ਸਬਲ ॥ ਗਜਰਾਜ ਤੁਰੰਗਨ ਸਇੰਦ ਅਸਵਨ ਬਿਬਿਧ ਬਾਹਨ ਗਨ ਚਪਲ ॥ ਸਿਰ ਢੁਰਤ ਚਾਮਰ ਛਤ੍ਰ ਰਤਨਨ ਬਸਨ ਭੂਸਨ ਸਜ ਬਿਮਲ ॥੨॥ ਛੰਤ ॥ ਸੰਕਲਪ ਸਿਖਜ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਨ ਕੋ ਚਢ੍ਯੋ ਲੈ ਚਤੁਰੰਗਨੀ ॥ ਨਾਨਾ ਭਟਨ ਸੰਗ ਸਮਰ ਚਉਪਜੋ ਚਢ ਚਪਲ ਤੁਰੰਗਨ ਕੁਰੰਗਨੀ[੫] ॥ ਬਹੁ ਭੀਰ ਬੀਰਨ ਧੀਰ ਰਣ ਕਰ ਗਹ ਅਸਤ੍ਰ ਸਸਤ੍ਰ ਤਉਫੰਗਨੀ ॥ ਨਾਨਾ ਬਿਵਾਨਨ ਬਿਬਿਧ ਜਾਨਨ ਕਉਤਕ ਉਮਾਹ ਬਰੰਗਨੀ ॥੩॥ ਛੰਦ ॥ ਬਿਦਜਾ ਚਢ੍ਯੋ ਲੈ ਸੈਨ ਅਨਗਨ ਮਨ ਬਿਬੇਕ ਕੋ ਭਟ ਪ੍ਰਬਲ ॥ ਬਹੁ ਕਾਜ ਸਾਧਤ ਤਾਸੁ ਕੋ ਤਿਹ ਕਹਤ ਦੰਡਧਾਰੀ ਸਬਲ ॥ ਸਜੇ ਸੁਭਗ ਸਿਲਾਹ ਜੰਗੀ ਸੁਭਟ ਸਾਂਵਤ ਦਲ ਬ ਦਲ ॥ ਮਾਰੂ ਬਜਤ ਦੁੰਦਭਿ ਪਖਾਵਜ ਭੇਰ ਮੁਰਲੀ ਦਫ ਤਬਲ ॥੪॥ ਚਢੇ ਸਇੰਦ ਮਹਾਮਤੀ ਬਿਬੇਕ ਮਨ ਜੁਤ ਸੈਨ ਲੈ ॥ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਪ੍ਰਬਲ ਸਾਰਥੀ ਮਹਾਂਮਤਿ ਅਗ੍ਰਨੀ ਰਥ ਸੈਨ ਕੈ ॥ ਤਾਤ ਤਾਤਨ ਏਕ ਸੰਗੇ ਚਲ੍ਯੋ ਸੰਘਰ ਲੁਝੈਨ ਪੈ ॥ ਸੰਗ ਸੈਨ ਸੁਰੰਗ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਜਨ (ਅਸ)
[੨]ਸੂਸਥ (ਅਸ)
[੩]ਚਿ (ਅਸ)
[੪]ਭਲੇਰ (ਅਸ)
[੫]ਕੁੰਭਨੀ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਭਾਰੀ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਸ ਵਿਚ ਇਹ ਪੰਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਸ ਵਿਚ 'ਚਲੇ ਮਾਰ ਹੀ ਮਾਰ ਪੁਕਾਰਤ ਬੀਰ ਹਕਾਰਤ ਸੂਰਨ ਕੋ ਰਨ ਮੈ' ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਬਿਬਿ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸਮ੍ਰੀਸ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਬਿਬਿਧ ਦਲ ਰੰਗ ਰਤੇ ਨੈਨ ਖੁਮਾਰ ਮੈ ॥੫॥ ਧੁਨਿ ਸੰਖ ਘੰਟਨ ਸਦ ਜੈ ਜੈ ਪ੍ਰਭ ਕਰੀ ਚੜਤ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਪੈ
॥ ਦਲ ਅਨੀ ਪ੍ਰਬਲ ਖੜੰਗਨੀ ਖੋੜੰਗਨੀ ਬਿਹਾਦ[੧] ਭੈ ॥ ਨਾਨਾ ਪਤਾਕਾ ਧੁਜਾ ਲੋਟਨ ਝੂਲਤ ਸੈਨ ਅਮਰਾਦ
ਕੈ ॥ ਨਹ ਜਾਤ ਬਰਨੀ ਪ੍ਰਭ ਕਟਕ ਸੋਭਾ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇਖ ਸਾਰਦ ਸਨਕਾਦਿ ਪੈ ॥੬॥ ਦੋ ਦਲ ਮੁਕਾਬਲ ਹੋਤ
ਭੇ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਸੈਨ ਨਿਸਾਚਰੀ ॥ ਮਾਰੂ ਬਜਜੋ ਦੁਹੁ ਦਲ ਸਮਰਛਿਤ ਲੁਝਤ ਜੋਧਨ ਜਾਸਰੀ ॥ ਕਰਤਰੈ ਬਾਰਨ
ਸਿਲਾਹਨ ਸਮਸੇਰ ਜਮਧਰ ਪ੍ਰਸਾਰੀ ॥ ਛੂਟਤ ਤਊਫੰਗਨ ਗੁਲੇਲਨ ਖਦੰਗਨ ਨਰਾਚਨ ਪਰੀ ॥੭॥ ਪਠਤ ਭੇ
ਦੁਹੂ ਦਿਸ ਭਟਨ ਭਟ ਸਮਰ ਸੰਦੇਸਾ ਸਰੀ ॥ ਅਰਧ ਚੰਦ੍ਰਾਕਾਰ ਭਲਾਕਾਰ ਛੂਲਾਕਾਰ ਪੈਨੀ ਧਰਾਧਰੀ ॥
ਛੂਟਤ ਆਯੁਧ ਘੋਰ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਾਸ ਪ੍ਰਾਸੀ ਪੈਕਰੀ ॥ ਕਮੰਦ ਫੰਦ ਗੋਪਾਲ ਮੂਸ ਭਿੰਦੀਪਾਲ ਤੋਮਰ ਯਮਧਾਰੀ
॥੮॥ ਸੈਥੀ ਸਰੋਹੀ ਤੇਗ ਖੰਡਾ ਪਟਾ ਕਾਤੀ ਖੁਤਕਾ[੨] ॥ ਬਜ੍ਰ ਚਕ੍ਰਨ ਦਿਬ ਸਸਤ੍ਰਨ ਯਸ੍ਰੀ ਭਸੁੰਡੀ ਪੁਤਕਾ ॥
ਗੋਲਾ ਗਦਾ ਮੁਦਗਰ ਬਨੈਟੀ ਛੂਲ ਸਾਂਗਨ ਦੂਤਕਾ ॥ ਬਹਤ ਨਾਨਾ ਅਸਤ੍ਰ ਤੀਛਨ ਦਿਸ ਦੁਹੂ ਦਲ ਜੁਰਤ[੩] ਕਾ
॥੯॥ ਸਨ ਸਨ ਬਾਨਨ ਝਨ ਝਨ ਝਨਕਤ ਤੇਗ ਰੀ ॥ ਘਨ ਘਨ ਘਨਾ ਗੋਲਾ ਗ੍ਰਜਤ ਧਮਕ ਤੋਪਨ ਮੇਗ ਰੀ
॥ ਠਨ ਠਨ ਠਹਕਤ ਬਰਮ ਸੇਲਨ ਲਹ ਲਹ ਲਸਤ ਕਰ ਬੀਜੁਰੀ ॥ ਝਿਮ ਝਿਮ ਬਰਸਤ ਬਾਨ ਬੂੰਦਨ ਬਾਨ
ਧਾਰਾ ਖੀਝਰੀ ॥੧੦॥ ਗੜੀ ਗੜੀਆ ਗਦਾ ਗੋਲਾ ਗੁਰਜ ਗੂਫਨ ਗਨਰ[੪] ਹੇ ॥ ਮੇਰ ਮੁਦਗਰ ਮਾਰ ਮੂਸਰ
ਮੁਸਟ ਮਲਨ ਸਮਰ ਹੇ ॥ ਤੀਰ ਤੋਮਰ ਤੁਪਕ ਤੁਕਨ ਤੇਗ ਤੀਛਨ ਤਬਰ ਹੇ ॥ ਸਕਤਿ ਸੈਥੀ ਸੂਲ ਸੇਲਨ ਸਰੀ
ਸਿਪਰ ਸਜਰ ਹੇ ॥੧੧॥ ਪਰੀ ਮਾਰ ਅਸਾਰ ਸਾਰਨ ਜੁਝਾਰ ਜੂਝਹੀ ਦਿਸ ਦੁਹੂੰ ॥ ਖੁਨਸਾਏ ਤਾਜੀ ਚੀਰ
ਪ੍ਰਤਨਾ ਭਟਨ ਪੈਠਤ ਦਿਸ ਦੁਹੂੰ ॥ ਗਹਿ ਕੇਸ ਤਲ ਪ੍ਰਹਾਰ ਬਦਨਨ ਮੁਸ੍ਰ ਘਾਵਤ ਭਟ ਦੁਹੂੰ ॥ ਬਹੁ ਚਰਨ
ਬਾਹਤ ਭਟਨ ਗਾਹਤਨ ਘਾਤ ਦੰਤਨ ਦਿਸ ਦੁਹੂੰ[੫] ॥੧੨॥ ਬਰਹੀ ॥੧॥੩੦੮੬॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਪੁੰਨੀਆ ॥
ਰੇਖਤਾ ॥ ਲੜਤ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਭਟ ਦੋ ਦਲ ਕੰਪਜੋ ਭੂਅ ਮੇਰੁ ਤਰੁ ਜਲ ਥਲ ਮੰਡਜੋ ਜੰਗਾਹ ਭਟ ਦਾਰੁਨ ਸੁਨਹੁ ਹੇ
ਸੰਤ ਗੁਰ ਗਜਾਨੀ ॥ ਜਮੀਨੋ ਆਂ ਆਸਮਾਂ ਲਰਜਸ[ੳ] ਜਿ ਮਾਹੀ ਮਾਹ ਸੁਦ ਲਰਜਸ ਦਸੋ ਦਿਸ ਮਾਰ ਸਸਤ੍ਰਨ
ਕੀ ਬਿਸਮੈ ਭਏ ਮੁਨਿ ਯੋਗੀ ਰਿਖੀ ਧਿਆਨੀ ॥ ਛੁਟਜੋ ਹਰ[੬] ਧਿਆਨ ਵਾ ਅਉਸਰ ਦੂਰੇ ਕਾਤ੍ਰ ਗਹਨ ਕੰਦ੍ਰ ਭਿਰੇ
ਭਟ ਸੂਰਮਾ ਜੰਗਹ ਰਜੀਲੇ[ਅ] ਸੂਰ ਅਭਿਮਾਨੀ॥ ਮਚੀ ਤਹ ਮਾਰ ਅਤਿ ਗਾੜੀ ਦੂਅ ਦਸਤੀ ਤੇਗ ਜਮਦਾੜੀ
ਬਨੈਟੀ ਪਟਾ ਅਸ ਤੀਛਨ ਬਹੁਤ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਜਉਲਾਨੀ ॥੧॥ ਰੇਖਤਾ ॥ ਭਿਰੇ ਸਰਦਾਰ ਸਰਦਾਰਨ ਲੁਝਤ
ਅਸਵਾਰ ਅਸ੍ਵਾਰਨ ਲੜਤ ਮੁਠਭੇੜ ਸੰਗ੍ਰਾਮੀ ਦਿਲਾਵਰ ਜੰਗ ਜੋ ਜੰਗੀ ॥ ਛੂਟਤ ਤੁਫੰਗ ਹਥਨਾਲੈ ਜੰਜਾਯਲ
ਧਮਕ ਘੁਰਨਾਲੈ ਸ੍ਵਾਲਾ ਉਠਤ ਅਤਿ ਭਾਰੀ ਕਰਤ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਯਕ ਰੰਗੀ ॥ ਲੜਤ ਕੇਈ ਦਾਵ ਭਟ ਕੁਸਤੀ ਲੜਤ
ਕੇਈ ਜੰਗ ਭਟ ਮੁਸਤੀ ਭਲੇ ਭਟ ਮਲ ਮਲੰਗਨ ਜੁਝਾਰਨ ਯੋਧ ਭੁਜੰਗੀ ॥ ਫਿਰਸਤੈ ਹੂਰ ਨਭ ਘੇਰੇ ਨ੍ਰਿਖਤ
ਕਉਤਕ ਚਹੂੰ ਫੇਰੇ ਕਰਤ ਬਾਰਾਨ ਪੁਸਪਨ ਕੀ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਪਰ ਚੰਗੀ ॥੨॥ ਰੇਖਤਾ ॥ ਅਫਰੀਤਾ ਗੁਲ
ਸੈਤਾਨਾਂ ਨੀਜਾਰੈ ਆਸਮਾ ਧਾਨਾ ਨਜਾਰੈ ਗਾਤ ਮਾਸਾ[੭] ਏ ਵਰਸਾਵਤ ਫੂਲ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦੰ[ੲ] ॥ ਲਗੀ ਤਹ ਠਠਕ
ਉਤਕੀਆਂ[੮] ਹਵਾ ਬਸ ਤੇਗਹ ਰਫਤਨੀਆਂ ਕਸਾ ਕਸ ਭੀਰ ਤਹ ਭਾਰੀ ਬਜਤ ਨੀਸਾਨ ਬਹੁ ਨਾਦੰ ॥
ਬਧਾਈ ਸਾਜਨਾ ਅਜਬਸ ਹਮੈ ਜਿਨਸਾ ਹਮੈ ਕਸ[ਸ] ਕਸ ਮੁਬਾਰਕ ਬਾਦੀਆਂ ਸਾਦੀ ਖੁਸਹਾਲੀ ਐਸ ਅਹਲਾਦੰ
॥ ਹਜੀਮਤ ਦੁਸਮਨਾ ਦਮ ਦਮ ਰਕੀਬਾਂ ਅਲਮ ਹੋ ਜਮ ਜਮ ਬਚੇ ਭਟ ਦੁਹੂ ਦਿਸ ਕਮ ਕਮ[ਸ] ਖੁਵਾਰੀ ਖਾਨੇ
ਬਰਬਾਦੀ ॥੩॥ ਰੇਖਤਾ ॥ ਪੁੰਨੀਆਂ ॥ ਚਲੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਹੁਵੈ ਸਾਗਰ ਸਿਲਾਹਨ ਧਾਰ ਰਤਨਾਕਰ ਖਸੋ ਖਾਸਾ
ਕਸਰ ਸਾਂਗਨ ਸਿਪ੍ਰ ਚਕਤੀ ਸੋਈ ਹੈ ਫੇਨਤਾ[੯] ਮਹ ॥ ਭਵਾਰੀ ਅਸ੍ਵਨ ਕੀ ਦਪ੍ਰਨ ਭਵਰ ਤਿਹ ਸਿੰਧ ਕੋ ਰਪ੍ਰਨ
ਜਿਰਹ ਚਿਲਤਹਿ ਮਹਾ ਮਨ ਖਾਰ ਜਾਮਹ ॥ ਦਰ ਗੋਲਾ ਝਖੀ ਖੰਜਰ ਪਟਾ ਹੈ ਮਕ੍ਰ ਅਸਿ ਜਮਧਰ ਘਰਿਆਰ
ਤਉਫੰਗਨ ਚਕ੍ਰ ਕਛਨ ਸੁਭਗ ਵਾਂ ਮਹ ॥ ਮਗਰਮਛ ਪੀਲ ਅਰੁ ਘੋਰਾ ਸਇੰਦਨ ਮੇਰੁ ਤਹ ਛੋਰਾ ਗਰਜਨ
ਚਤੁਰੰਗਨੀ ਸੂਰਨ ਕੋਲਾਹਲ ਸਬਦ ਅਤਿ ਤਾ ਮਹ ॥੪॥ ਰੇਖਤਾ ॥ ਪ੍ਰਵਾਹ ਅਰੁ ਬੇਗ ਤਾਕਤ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮ ਬੀਰਜ
ਬਲ ਸਾਬਤ ਅਗਾਧਤ ਤੋਏ ਦਲ ਬਜੂਹਨ ॥ ਗਹਿਰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਸਾਗਰ ਭਟਨ ਪਉਰਖ ਸਮਰ ਆਗਰ
ਅਸੁਰ ਦਾਨਵ ਨਿਸਾਚਰ ਰਾਖਛਸ ਗੁਹਨ ॥ ਅਪਾਰਤ ਦਲ ਬ ਦਲ ਫਉਜੈ ਉਮਗ ਸਾਹਸ ਤਹਾ ਮੌਜੈ ਤਰੰਗਨ
ਤਰੰਗ ਮਨ ਲਹਰੈ ਅਥਾਹਤ ਸੈਨ ਸੰਬੂਹਨ ॥ ਦਿਲਾਵਰ ਸੁਭਟ[੧੦] ਤਹ ਤਰਨੀ ਤਰਤ ਯਾ ਸਿੰਧ ਨਿਜ ਕਰਨੀ
॥ ਜੁਆਹਰ ਆਭਰਨ ਰਤਨਨ ਮਨਿਨ ਮੁਕਤਾ ਅੰਬੂਹਨ ॥੫॥ ਰੇਖਤਾ ॥ ਧੁਜਾ ਭਯੋ ਬ੍ਰਿਖਛ ਤਾ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਬਿਨਹਾਦ (ਅਸ)
[੨]ਖਤਕਾ (ਅਸ)
[੩]ਜੁਤ (ਅਸ)
[੪]ਗਮਰ (ਅਸ)
[੫]ਦੁਸਦੁ ਹੂੰ (ਅਸ)
[੬]ਹਰਿ (ਅਸ)
[੭]ਮਾਸਾਨਾ (ਅਸ)
[੮]ਤਉਕੀਆਂ (ਅਸ)
[੯]ਹੈ ਫਿਰਤਾ (ਅਸ)
[੧੦]ਸੁਭਗ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਗੰਜੀਲੇ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਬ੍ਰਿਜਨੰਦੰ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਇਹ ਪਾਠ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਔਸਰ ਬਾਦਿਤ੍ਰਨ ਸਬਦਿ ਤਿਸ ਦੁਸਤਰ ਅਮਵਾਜੈ ਦਪਟ ਭਟ ਸੁਭਟਨ ਤਰਤ ਤੇਈ ਸਿੰਧ ਭਟ ਕੋਈ ॥ ਮਚੀ ਤਹ ਮਾਰ ਅਤਿ ਡਾਢੀ ਬਹਤ ਆਯੁਧ ਅਤੀ ਬਿਖਮ ਗਾਢੀ ਭਏ ਤਹ ਸੂਰ ਅਰੁ ਕਾਤ੍ਰ ਇਕਠੇ ਬੀਰ ਬਰਸੋਈ ॥ ਦਿਸਾ ਮਹਿ ਗਰਦ ਗੁਬਾਰਾ ਛਪੇ ਦਿਨ ਰਾਜ ਚੜਿ ਤਾਰਾ ਅੰਧੇਰੀ ਦਿਸ ਦਸੋ ਦਿਸ ਭਾਰੀ ਨ ਦੀਸਤ ਪਥੀ[੧] ਪਥ ਗੋਈ ॥ ਹਜਾਹਜ ਬਾਨ ਬਰ ਬਾਨਾ ਚਕਾਚਕ ਤੇਗ ਠਕੁਰਾਨਾ ਕਸਾਕਸ ਬੀਰ ਦਲ ਦੋਊ ਰਚਜੋ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਭਟ ਓਈ ॥ ਦੂਹੂ ਦਿਸ ਊਠਤ ਬਿਨ ਸੁੰਡਨ[੨] ਸਿਲਹ ਪੋਸਾ ਬਿਬਿਧ[ੳ] ਝੁੰਡਨ ਬਿਜਨਾ ਬਿਜਨ[ਅ] ਸਾਯਲ ਬ੍ਰਹਨੇ ਤੇਗ ਕਰ ਦੋਈ ॥੬॥ ਰੇਖਤਾ ॥ ਕਾਹੂੰ ਚਾਵੰਡ ਚਿਕਾਰੈ ਦੂਹੂ ਦਿਸ ਬੀਰ ਬੰਕਾਰੈ ਖਬੀਸਾ ਜਿੰਨ ਤਹ ਡੋਲੈ ਦੂਹੂ ਲਸਕਰ ਬਿਸੈ ਭਾਰੀ ॥ ਅਫਰੀਤੋ ਆਹਰਮਨ ਭੂਤਨ ਪਲੀਤਾਂ ਗੂਲ ਜਖ ਬਖੰ[੩] ਮਸਾਨੋ ਪ੍ਰੇਤ ਬੈਤਾਲ ਨਚਤ ਪਈਸਾਚ ਬੈਤਾਰੀ ॥ ਸੈਆਤੀ ਮਸਤ ਉਨਮਤਨ ਫਿਰ ਦੋਹ[੪] ਦਿਸ ਬਾਰੁਥਨ ਸਭੀ ਮਦ ਹੋਸ ਮਤਵਾਰੇ ਨਚਤ ਸੰਗੀਤ ਦੈ ਤਾਰੀ ॥ ਸੁਆਲਾ ਆਸਮਾਂ ਬਾਰਾ ਕੈਆਮਤ ਆਮਦੈ ਯਾਰਾ ਸਭੀ ਭੈਭੀਤ ਸਹਮਨਾਕਾ ਭਈ ਭਟ ਜਿੰਦਗੀ ਭਾਰੀ ॥੭॥ ਰੇਖਤਾ ॥ ਬੈਕਾਰੀ ॥ ਗਈ ਲਗ ਟਕਟਕੀ ਦੂਹੂਅਨ ॥ ਚੇ ਦਾਨਵ ਚੇ ਅਮ੍ਰ ਸੁਰ ਸੁਰਾਗਨ ॥ ਨ ਦੀਸੈ ਔ ਨ ਸੁਨੀਅਤ ਹੈ[ੲ] ਨਾ ਕੋਊ ਬਾਤ[ੲ] ਕਾਹੂ ਕੀ ॥ ਠਠੇ ਸਮ ਚਿਤ੍ਰ ਕੀ ਮੂਰਤਿ ਭਏ ਜੜ ਵਤ ਸੇ ਸਭੀ ਸੂਰਤ ਭਏ ਸਿਥਲ[ਸ] ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮ ਤੇ ਸੁਰਾਸਰ ਫਉਜ ਤਾਹੂ ਕੀ ॥ ਫਿਰਸਤੈ ਦੇਵ ਅਫਰੀਤਾ ਭਏ ਸਮ ਪੀਕ ਤਰ[੫] ਭੀਤਾ ਚੇ ਅਲਵੀ ਚੇ ਅਫਰੀਤਾ ਗਈ ਰੁਕ ਭੁਜ ਦੋਬਾਹੂ ਕੀ ॥ ਲਗੀ ਠਠ ਜੰਗੀਆਂ ਜੰਗਹ ਭਏ ਭਟ ਸਮਰ ਕਰ ਤੰਗਹ ਜਮੀਨੋ ਆਸਮਾਂ ਗ੍ਰਦਸ ਨਹ ਸਕਉ ਕਬ[੬] ਸੰਬਾਹੂ ਕੀ ॥੮॥ ਰੇਖਤਾ ॥ ਰੈਬਾਰੀ ॥ ਕਹੀ ਸ੍ਰਿੰਗਾਲ ਬਦ ਬੋਲੈ ਕਹੀ ਬਿਨ ਮੁੰਡ ਭਟ ਡੋਲੈ ਚਾਵੰਡਾ ਗ੍ਰਿਝ ਝਿਲੀ ਗਨ ਅਸੁਭ ਅਵਾਜ ਨਭਚਰ ਕੀ ॥ ਸ੍ਰਿੰਗਾਲੀ ਅਗਿਨ ਮੁਖ ਡਾਰਤ ਅਸੁਭ ਮ੍ਰਿਗਨ ਅਸੁਭ ਚਾਰਤ ਕੁਹਕਤ ਕਾਲ ਅਰੁ ਕਾਲੀ ਨਚਤ ਹਰ ਖੇਤ ਨਿਸਚਰ ਕੀ ॥ ਸੁਦੈ ਭੂਕੰਪ ਪ੍ਰਬਤ ਸਭ ਘਹਰਤ ਖੇ ਗਗਨ ਸਿਪਹਰ ਨਭ ਬਹੁ ਹੋਤ ਉਲਕਾਪਾਤ ਛਿਨ ਛਿਨ ਮੇ ਘਟਤ ਦੁਤ ਕ੍ਰਾਂਤ ਤਮਚਰ ਕੀ ॥ ਅੰਧੇਰੀ ਦਿਸ ਦਸੋ ਭਾਰੀ ਤਾਰੀਕੀ ਰੈਨ ਅੰਧਿਆਰੀ ਵਜਦ ਤਹ ਬਾਦ ਸ੍ਰਸ੍ਰ ਭੀ ਹਮੈ ਕਸ ਹੋਸ ਆਸੁਭਤੈ ਚੇ ਖੇਚਰ ਵੋ ਚੇ ਭੂਚਰ ਕੀ ॥੯॥ ਰੇਖਤਾ ॥ ਮੋਸਾਫੀ ॥ ਕਿਆਮਤ ਜਾਨ ਸਭ ਦਹਲੇ[ਹ] ਭਲੇ ਭਟ ਸੂਰਮਾ ਗਹਲੇ ਤ੍ਰਸੈ ਭੈ ਤ੍ਰਾਸ ਕਰ ਆਕੁਲ ਕਾਪਤ ਤਨ ਰੋਮ ਥਰਹਰ ਡਰ ॥ ਘਟੀ ਦੁਤ ਚੰਦ ਮੁਖ ਫੀਕੀ ਕਹੈ ਕਾ ਸੋ ਸੁਭਟ ਜੀ ਕੀ ਮਿਲਤ ਨ ਪੈਂਡ ਨਿਕਸਨ ਕੀ ਸਕਤ ਨਹਿ ਸਮਰ ਪਰਹਰ ॥ ਕਾਫੀਦੈ ਲਬਾ ਤ੍ਰਿਸ ਆਕੁਲ ਗੁਰਸਨਗੀ ਤ੍ਰਸਨਗੀ ਬਜਾਕੁਲ ਉਨੀਦੇ ਭਟ ਦੂਹੂ ਲਸਕਰ ਖੁਮਾਰੀ ਜਖਮ ਕਰ ਜਰ ਜਰ ॥ ਸਿਤਾਰੇ ਬਿਦ[੭] ਫਲਕ ਗਰਦਸ ਅਸੁਭ ਫਲ ਨਸਟ ਸਮ ਦਮਸ ਜਰਰ ਨੁਕਸਾਨ ਜੀਆ ਹਉ ਲੋ ਭਰਜੋ ਜਮਧਾਰ[੮] ਭਟ ਲਰ ਲਰ ॥੧੦॥ ਰੇਖਤਾ ॥ ਸਤੇਜੀ[੯] ॥ ਤਾਲ ਕਪਰਦੀ ॥ ਦੋਹੂ ਦਿਸ ਕਬੰਧ ਨਭ ਡੋਲੈ ਹਵਾ ਸਰਸਰ ਕਠਿਨ ਝੋਲੈ ਭਯੋ ਭੂਅਕੰਪ ਤਿਹ ਅਉਸਰ ਕਿਆਮਤ ਕਰ ਸਭੂ ਮਾਨੌ[ਕ] ॥ ਉਠਤ ਬਿਨ ਮੁੰਡ ਭਾਸੁੰਡੰ ਗਿਰਹ ਨਭ ਪ੍ਰੇਤਨ[੧੦] ਝੁੰਡੰ ਅਲਾਮਤ ਬਦ ਸਭੀ ਤਾਕੇ ਕਹੀ ਮੇਰੀ ਸਹੀ ਜਾਨੋ ॥ ਚਾਵੰਡ ਖੇਚਰ ਚੀਤੈ ਚਾਮੰਡਾ ਜੁਗਨੀ ਗੀਤੈ ਬਜਾਵਤ ਤਾਲ ਅਛ੍ਰਾਨੀ ਨਚਤ ਤਹ ਰੁਦ੍ਰ ਸਚੀ ਰਾਨੰ[੧੧] ॥ ਹਰਖਤ ਨਾਰਦ ਬਜਾਵਤ ਬੀਨ ਤੂੰਬਰ ਹਾਹਾ ਹੂਹੂ ਬਜਾਵਤ ਬੇਨ ਦੁਸਤਰ ਅਟਾਅਟ ਹਾਸ ਖੰਕਾਲੀ ਸਮੇ ਬਿਪਰੀਤ ਪਹਚਾਨੋ ॥੧੧॥ ਰੇਖਤਾ ॥ ਸਤੇਜੀ ॥ ਪ੍ਰਾਲਬਧ ਪਖਯਾਨ ॥ ਤ੍ਵ ਬਲ ॥ ਸੁਭਾਸੁਭ ਕਰਮ ਕਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਨੁਗ੍ਰਹ ਬਰ ਦੁਰ ਭਿਖਛਾ[੧੨] ਸ੍ਰਾਪਤ ਸੁਭਾਸੁਭ ਗ੍ਰਹਨ ਕੇ ਫਲ ਜੋ ਲਿਖਾ ਬਿਧਨਾ ਸੋਈ ਪਾਵੈ ॥ ਜੋ ਜੋ ਲਿਖਾ ਸਿਰਲੇਖ ਬਿਧ ਜਾ ਕੇ ਸੋਈ ਸੋਈ ਭੋਗਤ ਫਲ ਜੀਵ ਤਾ ਕੇ ਕਰਮ ਕੇ ਫੇਰ ਕਰ ਜਮਤਾ ਪ੍ਰਾਬਧ[੧੩] ਕਰ ਆਵੈ ਅਉ ਜਾਵੈ ॥ ਸੁਭਾਸੁਭ ਚਰਾਚਰ ਮਾਥੇ ਨਾਨਾ ਜਨਮ ਲੇ ਥਾਕੇ ਜਿਸੀ ਪਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਭਵਖੰਡਨ ਸੋਈ ਜਗ ਫਤਹ ਰਨ ਧੀਰ[ਖ] ਪਾਵੈ ॥ ਪ੍ਰਭੂ ਸੁਰ ਭਗਤ ਜੈ ਪਾਵੈ ਅਭਗਤ ਅਸੁਰਨ ਅਧੋਗਤ ਜਾਵੈ ਕੀਏ ਫਲ ਭੋਗਨੋ ਅਵਸੰ ਨਿਗਮ ਆਗਮ ਸੁ ਕਬਿ ਗਾਵੈ ॥੧੨॥ ਬਰਹੀ ॥੧੨॥੧॥੩੦੯੯॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਛੰਦ ॥ ਰਸਾਵਲ ॥ ਅਥ ਸਮਰ ਪਾਖਿਯਾਨ ॥ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਬੀਰਜਨਾਦ ਬਿਬੇਕ ਅਬਿਬੇਕ ਕਥਤੇ ॥ ਤ੍ਵ ਬਲ ॥ ਮਚੀ ਮਾਰ ਭਾਰੀ ॥ ਛੁਟੀ ਰੁਦ੍ਰ ਤਾਰੀ ॥ ਪਰਿਓ ਲੋਹ ਗਾਢੋ ॥ ਭਟਨ ਰੋਸ ਬਾਢੋ ॥੧॥ ਛੰਦ ॥ ਬਿਬੇਕ ਸਮੂਹ ਰੁਝੇ ॥ ਅਬਿਬੇਕ ਭਟਨ ਦਝੇ ॥ ਮਨ ਸਾਰਥੀ ਭਯੋ ਤਾਸ ॥ ਬਿਬੇਕ ਨ੍ਰਿਪ ਬਰ ਭਾਸ ॥੨॥ ਅਬਿਬੇਕ ਸਾਰਥੀ ਕੂੜ ॥ ਜਿਨ ਅਬਿਬੇਕ ਕੀਨਜੋ ਮੂੜ ॥ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਯੁਧ ਮਡੰਤ ॥ ਬਿਬੇਕ ਅਬਿਬੇਕ ਦੁਰੰਤ ॥੩॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਪ੍ਰਿਥੀ (ਅਸ)
[੨]ਮੁੰਡਨ (ਅਸ)
[੩]ਨੂਤਨ (ਅਸ)
[੪]ਫਿਰਤ ਦੁਹ (ਅਸ)
[੫]ਸਭ ਭੀਤ ਦਰ ਭੀਤਾ (ਅਸ)
[੬]ਸਕ ਉਸਕ (ਅਸ)
[੭]ਬਦ (ਅਸ)
[੮]ਜਮਧਾਮ (ਅਸ)
[੯]ਨਬ੍ਰਦੀ (ਅਸ)
[੧੦]ਤੈ ਪਰੈ (ਅਸ)
[੧੧]ਚੀਰਾਨੌ (ਅਸ)
[੧੨]ਦੁਖ ਸੁਖ (ਅਸ)
[੧੩]ਪ੍ਰਾਰਬਧ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ‘ਬਿਬਿ’ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ‘ਬ੍ਰਿਜਨ ਬ੍ਰਿਜਨ’ ਪਾਠ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ‘ਸਲ’ ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ‘ਦਹਨੇ’ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਕ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ‘ਮਾਨੀ’ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਖ]ਅਸ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ

ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਔ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਕੀਨੇ ਬਿਬਿਧ ਬਿਧ ਬਾਦ[੧] ॥ ਛਾਡੇ ਪਰਸਪਰ ਬਾਨ ॥ ਮਾਯਾ ਸੁਰਾਸੁਰ ਠਾਨ ॥੪॥ ਭਟ ਲੜਤ ਦੁਹੁ ਦਿਸ ਚਉਪ ॥ ਜਿਮ ਦੇਤ ਭੂਖਨ ਓਪ ॥ ਕਢਨ[੨] ਬਾਨ ਕਰਾਲ ॥ ਛਾਡਤ ਦੁਹੂ ਭਟ ਬਿਯਾਲ ॥੫॥ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਅਉ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ॥ ਸਰ ਹਨਤ ਘੋਰ ਪ੍ਰਿਮਾਦ[੩] ॥ ਮਾਰੂ ਬਜਤ ਸਹਨਾਏ ॥ ਤੰਬੂਰ ਝਾਂਝ ਕਰ ਕਰਨਾਇ ॥੬॥ ਛੰਦ ॥ ਬਾਰੰਗਨੀ ਪਿਖ ਹੂਰ ॥ ਲੈ ਬਰਤ ਸਾਵਤ ਸੂਰ ॥ ਲਖ ਦੇਵ ਸਰਬ ਬਿਵਾਨ ॥ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਯੁਧ ਨਿਦਾਨ ॥੭॥ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਬਿਧ ਤਕ ਬਾਨ ॥ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਘਾਵਤ ਧਾਨ ॥ ਬਿਬੇਕ ਅਬਿਬੇਕ ਸਮਰ ਨਿਦਾਨ ॥ ਯਾਹੀ ਮੋ ਦਾਨਵ ਹਾਨ ॥੮॥ ਮਾਯਾ ਨਿਸਾਚਰੀ ਠਾਨ ॥ ਬਹੁ ਬਿਧ ਪ੍ਰਹਾਰਿਸ ਬਾਨ ॥ ਭਯੋ ਅੰਧਕਾਰ ਦੇਸਾਨ ॥ ਦਿਸ ਰੁਕਜੇ ਰਾਖਛਸ ਬਾਨ ॥੯॥ ਛੰਦ ॥ ਹੁਲਾਸ ਬਿਬੇਕ ਸੂਰੋ[੪] ॥ ਸਭ ਭਟਨ ਮੋ ਰੂੜੋ ॥ ਬੋਧ ਸੂਰ ਪ੍ਰਚੰਡ ॥ ਸਜਤ ਬਲਿਸਟ ਰਣ ਮੰਡ ॥੧੦॥ ਬਿਦਜਾ ਅਰੁ ਸੰਯੋਗ ॥ ਸੁਕ੍ਰਿਤ[੫] ਅਉ ਆਰੋਗ ॥ ਸੁਕਰਮੁ ਸ੍ਰਿਛ ਪ੍ਰਬੋਧ ॥ ਸੁ ਦਾਨ ਸੁਭ ਬੁਧ ਯੋਧ[੬] ॥੧੧॥ ਛੰਦ ॥ ਉਪਕਾਰ ਹੰਸ ਸੁਮੰਤ੍ਰ[੭] ॥ ਤੇ ਹਠੇ ਸੂਰ ਦੂਰੰਤ[੮] ॥ ਸਪਤਦਸ ਮਹਾਬਲ ਸੂਰ ॥ ਰਣਧੀਰ[੯] ਯੋਧਨ ਗੂੜ ॥੧੨॥ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਪਾਰਸਦ ਬੀਰ ॥ ਕੁਟੰਬੀ ਬਿਬੇਕ ਰਣਧੀਰ ॥ ਚੜ ਬਿਬਿਧ ਜਾਨ ਮਹਾਨ ॥ ਨਹ ਜਾਤ ਤਾਸ ਬਖਾਨ ॥੧੩॥ ਗਹ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਅਨੇਕ ॥ ਪ੍ਰਧਾਨ ਭਟਨ ਬਿਬੇਕ ॥ ਸਮੁਹੇ[੯] ਜੁਟੇ ਧੀਰ ॥ ਲਲਕਾਰ ਭ੍ਰਿਤਨ ਗਹੀਰ ॥੧੪॥ ਅਬਿਬੇਕ ਭ੍ਰਿਤਨ ਦੁਰੰਤ ॥ ਨਿਸਰੇ ਕਟਕ ਤੇ ਦੰਤ ॥ ਤਿਨ ਕੇ ਕਥਤ ਹਉ ਨਾਮ ॥ ਜਾ ਬਿਧ ਰੁਪੇ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ॥੧੫॥ ਛੰਦ ॥ ਅਤਿ[ਅ] ਬੈਰ ਰੋਸ ਗੁਮਾਨ ॥ ਦੁਵ੍ਰਿਤ[੧੦] ਨਿੰਦ੍ਰਾ ਧਾਨ ॥ ਭ੍ਰਮ ਦ੍ਰੋਹ ਤਾਸ[੧੧] ਪਾਪਿਸ੍ਰਿ ॥ ਅਨਚਾਰ[੧੨] ਕੁਚੀਲ ਅਰਿਸ੍ਰਿ ॥੧੬॥ ਅਘੋਰ[੧੩] ਘਾਤ ਅਰੁ ਖੇਦ ॥ ਦੁਰਾਚਾਰ ਦੁਰਮਤ ਭੇਦ ॥ ਸਪਤ ਦਸ ਮਹਾਨਨ[੧੪] ਕੂੜ ॥ ਅਬਿਬੇਕ ਭਟਨ ਬਿਮੂਢ[੧੫] ॥੧੭॥ ਬਿਬਿਧ ਬਾਹਨ ਸੈਨ ॥ ਭਟ ਚਲੇ ਨਿਸਰ ਲੁਝੈਨ ॥ ਦੈ ਬੰਬ ਮਾਰੂ ਸਦ ॥ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਭਟਨ ਬਿਹਦ ॥੧੮॥ ਪਰਸਪਰ ਪ੍ਰਚਾਰਤ[ੲ] ॥ ਬਿਬਿਧ[ਸ] ਸਰ ਪ੍ਰਹਾਰਤ ॥ ਮੰਡਜੋ ਘੋਰ ਯੁਧੰ ॥ ਭਟਨ ਭਟ ਬਿਰੁਧੰ ॥੧੯॥ ਅਨਿਕ ਸਸਤ੍ਰ ਡਾਰਤ ॥ ਪ੍ਰਲੈ ਯੁਧ ਪਾਰਤ ॥ ਬਲੀ ਬੀਰ ਦੋਊ ॥ ਸਮਰ ਮੰਡ ਸੋਊ ॥੨੦॥ ਛੰਦ ॥ ਕਰੈ ਪ੍ਰਬਲ ਮਾਰੰ ॥ ਬਿਬਿਧ ਬਿਧਹ[ਹ] ਬ੍ਰਿਨ ਮਾਰੰ[੧੬] ॥ ਸਰੇ ਤਿਸ[੧੭] ਬੇਧਤ ॥ ਚਰਮ ਬਰਮ ਛੇਦਤ ॥੨੧॥ ਬਿਧੇ ਅੰਗ ਦੋਊ ॥ ਸੁਰਾਸਰ ਸਮ੍ਰੇਊ[੧੮] ॥ ਨਦੀ ਸ੍ਰੋਨ ਪੂਰੰ ॥ ਝਰੇ ਅੰਗ ਸੂਰੰ ॥੨੨॥ ਪੁਰੇਜੇ ਪੁਰੇਜੇ ॥ ਤਨੰ ਸੂਰ ਗੇਜੇ ॥ ਸ ਨੈਜਾਨ ਘਾਯਾਲ ॥ ਦੁਹੂਨ ਸੂਰ ਹਾਯਲ ॥੨੩॥ ਟਾਰੇ ਨਾਹ ਕੈਸੇ ॥ ਸਮਰ ਬਜਾਘ੍ਰ ਜੈਸੇ ॥ ਅਰਜੋ ਏਕ ਏਕੰ ॥ ਕਰੈ ਸਸਤ੍ਰ ਅਨੇਕੰ ॥੨੪॥ ਕਰੈ ਬਾਨ ਵਰਖਾ ॥ ਕਥੈ ਕਾਬਜ ਕਰਖਾ ॥ ਬਜੈ ਬੰਬ ਮਾਰੂ ॥ ਦੁਹੂ ਦਿਸ ਜੁਝਾਰੂ ॥੨੫॥ ਹਸੈ ਕੰਕ ਬੰਕੰ ॥ ਭਿਰਤ ਭਟ ਨ੍ਰਿਸੰਕੰ ॥ ਬਿਹਸੰਤ ਸਿੰਧੰ[੧੯] ॥ ਡਕਤ ਕਾਕ ਗ੍ਰਿਧੰ ॥੨੬॥ ਨਚੈ ਗਾਂਧ੍ਰਬੇਅੰ ॥ ਜੁਟੇ ਭਟ ਦੁਰਜੈਅੰ ॥ ਪ੍ਰਬਲ ਮਾਰ ਦਿੰਨਜੋ ॥ ਬਿਖਮ ਲੋਹ ਕਿੰਨਜੋ ॥੨੭॥ ਪਰਸਪਰ ਪ੍ਰਚਾਰਤ ॥ ਪ੍ਰਬਲ ਬਾਨ ਡਾਰਤ ॥ ਛਿਦੇ ਅੰਗ ਅੰਗੰ ॥ ਬਿਧੇ ਸਰਬ ਜੰਗੰ ॥੨੮॥ ਛੰਦ ॥ ਭਭਕਤ ਸ੍ਰੋਨ ਅੰਗੰ ॥ ਕਰਜੋ ਜੰਗ ਤੰਗੰ ॥ ਦੋਊ ਸਸਤ੍ਰ ਕਾਟਤ ॥ ਭਟਨ ਬਾਨ ਪਾਟਤ ॥੨੯॥ ਰਸਾਵਲ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਬਿਬੇਕ ਅਬਿਬੇਕ ਜੁਟੇ ॥ ਸਰੰ ਤਿਛ ਛੁਟੇ ॥ ਕਰੇ ਸਾਰ[੨੦] ਬਾਨੰ ॥ ਗਦਾ ਗ੍ਰਿਸਟ ਕ੍ਰਿਪਾਨੰ ॥੩੦॥ ਰਸਾਵਲ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਬ੍ਰਿਨੀ ਭਟਨ ਦੋਊ ॥ ਮਾਹਾਰਾਜ ਓਊ ॥ ਭਟਨ ਤਾਸੁ ਰੁਕੇ ॥ ਪ੍ਰਲੈ ਸਮਰ ਰੁਪੇ ॥੩੧॥ ਰਸਾਵਲ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਦਿਸਾ ਘੇਰ ਲੀਨੇ ॥ ਛਰਨ ਅੰਧ ਕੀਨੇ ॥ ਹਠੇ ਸ੍ਰਬਲੋਹੰ ॥ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਦ੍ਰੋਹੰ ॥੩੨॥ ਰਾ ਪੁੰ ॥ ਕਰੀ ਮਾਰ ਭਾਰੀ ॥ ਅਸੁਰ ਅਉ ਮੁਰਾਰੀ ॥ ਮਹਾ ਤਿਛ ਬਾਨੰ ॥ ਛਡੇ ਚਕ੍ਰਪਾਨੰ ॥੩੩॥ ਰਾ ॥ ਪੁੰ ॥ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਸਾਯਕ ॥ ਹਨੇ ਯੁਧ ਲਾਯਕ ॥ ਅਟਾਅਟ ਹਾਸੰ ॥ ਪਰਸਪਰ ਹੁਲਾਸੰ ॥੩੪॥ ਰਾ ॥ ਪੁੰ ॥ ਸਯੰਦਨ ਪ੍ਰੇਰਤ ॥ ਸਮਰ ਅਸੁਰ ਛੇਰਤ ॥ ਸੁਰਨ ਗੈਨ ਦੇਖਤ ॥ ਬਡੋ ਹਿਆਉ ਲੇਖਤ ॥੩੫॥ ਰਾ ॥ ਪੁੰ ॥ ਸ੍ਰੁਸਤੈਨ ਭਾਖਤ ॥ ਬਿਜੈ ਹਰੀ ਅਭਿਲਾਖਤ ॥ ਗਣੰ ਗਾਂਧ੍ਰਬੇਅੰ ॥ ਚਰੰ ਚਾਰਣੇਯੰ ॥੨੩॥ ਰਾ ਪੁੰ ॥ ਨਨ੍ਰਿਤ ਗਾਣ ਪੂਰਤ ॥ ਸਮਰ ਹਰਸ ਸੂਰਤ ॥ ਹਸੈ ਪਾਰਬਤੀਸੰ ॥ ਗਨੀ ਮਾਲਮੀਸੰ ॥੩੭॥ ਰਾ ॥ ਪੁੰ ॥ ਰਚਿਰ ਯੁਧ ਮੰਡੇ ॥ ਮਹਾਪ੍ਰਭ ਪ੍ਰਚੰਡੇ ॥ ਤਜਤ ਘੋਰ ਬਾਨੰ ॥ ਕਠਿਨ ਤਿਛ ਕ੍ਰਿਪਾਨੰ ॥੩੮॥ ਰਾ ॥ ਪੁੰ ॥ ਮੰਡਜੋ ਸਮਰ ਗਾਢੋ ॥ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਡਾਢੋ ॥ ਬ੍ਰਿਜ ਨਾਦ ਬਾਨਨ ॥ ਛਡਤ ਤਾਨ ਕਾਨਨ ॥੩੯॥ ਰਾ ਪੁੰ ॥ ਕਠਿਨ ਬਾਨ ਮਾਰਤ ॥ ਜਨਿੰਦ੍ਰ ਪ੍ਰਚਾਰਤ ॥ ਪ੍ਰਸੰਨ ਚਿਤ ਮੁਖੰ ॥ ਲੜਤ ਸਮਰ ਪੁੰਖੰ ॥੪੦॥ ਰਾ ॥ ਪੁੰ ॥ ਸਨਾਸਨ ਬਾਨੰ ॥ ਤੜਾਤੜ ਕਮਾਨੰ ॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਬਿਬਾਦ (ਖਕ, ਅਸ)
[੨]ਕਢਿ ਤੂੰਨ (ਅਸ)
[੩]ਪ੍ਰਮਾਦ (ਖਕ, ਅਸ)
[੪]ਬਡ ਸੂਰੋ (ਅਸ)
[੫]ਸੁਕ੍ਰਿਆ (ਅਸ)
[੬]ਸੁਭਾਵ ਪਯੋਧ (ਅਸ)
[੭]ਸੁਮੰਤ (ਅਸ)
[੮]ਬਿਅੰਤ (ਖਕ)
[੯]ਸਮੁਹਾਇ (ਅਸ)
[੧੦]ਦੁਰਵ੍ਰਿਤਿ (ਅਸ)
[੧੧]ਦ੍ਰੋਹਤਾ (ਅਸ)
[੧੨]ਅਨਚਰ (ਅਸ)
[੧੩]ਆਘੋਰ (ਅਸ)
[੧੪]ਮਹਾਨਾ (ਅਸ)
[੧੫]ਬਿਮੂੜ (ਅਸ)
[੧੬]ਸਾਰੰ (ਅਸ)
[੧੭]ਸਰੰ ਤਿਛ (ਅਸ)
[੧੮]ਸਮੋਊ (ਅਸ)
[੧੯]ਬਿਹਸਤ ਦੇਖ ਸਿਧੰ (ਅਸ)
[੨੦]ਮਾਰ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਿਰਫ 'ਰਣ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਚਾਰਤ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਬਿਬਿ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਅਸ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ

ਬਜਤ ਦੀਹ ਮਾਰੂ ॥ ਪ੍ਰਲੈ ਸਦ ਘਾਰੂ ॥੪੧॥ ਰਾ ਪੂੰ ॥ ਲਖੇ ਜਤ੍ਰ ਤਤ੍ਰੰ ॥ ਝਮਾ ਝਮ ਸਸਤ੍ਰੰ ॥ ਹਲਾਚਾਲ ਵੀਰੰ ॥ ਮਚੀ ਮਾਰ ਤੀਰੰ ॥੪੨॥ ਰਾ ॥ ਪੂੰ ॥ ਕਢੰ ਕਾਢ ਕਾਢੇ ॥ ਸਮਰ ਮੰਡ ਆਢੇ ॥ ਮੁੜਤ ਨਾਹ ਕਊਨੈ ॥ ਸਮਰ ਚਾਈ ਗਉਨੈ ॥੪੩॥ ਰਾ ਪੂੰ ॥ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਯੁਧੰ ॥ ਕਥੇ ਕਾਬਜ ਸੁਧੰ ॥ ਸੁਨੇ ਪਾਪ ਨਾਠੇ ॥ ਧਰਮ ਗਾਠ ਗਾਠੈ ॥੪੪॥ ਰਾ ॥ ਪੂੰ ॥ ਜਉ ਕਥਉ ਏਕ ਏਕੰ ॥ ਸਮਰ ਕਰ ਬਿਸੇਖੰ ॥ ਬਢੈ ਪ੍ਰਸੰਗ ਯਾ ਕਉ ॥ ਤ੍ਰਿਸਿਤ ਹੀਅ ਮਾ ਕਉ ॥੪੫॥ ਰਾ ਪੂੰ ॥ ਯਾ ਤੇ ਏਕ ਬਾਰੰ ॥ ਕਥਜੋ ਸਮਰ ਅਪਾਰੰ ॥ ਜਨਿੰਦ੍ਰ ਸਮਰ ਬ੍ਰਨੀ[੧] ॥ ਕਥੈ ਕਉਨ ਕਰਨੀ[੨] ॥੪੬॥ ਰਾ ॥ ਪੂੰ ॥ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਾਥ ਕੇਰੀ ॥ ਕਥਜੋ ਸਮਰ ਏ ਰੀ ॥ ਮਹਾਮਤ ਤਿਹਾਰੀ ॥ ਕਥੈ ਕਉਨ ਸਾਰੀ ॥੪੭॥ ਰਸਾਵਲ ਛੰਦ ॥ ਪੂੰ ॥ ਕਲਪ ਕਲਪ ਕੋਊ ॥ ਰਟੈ ਸੇਸ ਜੋਊ ॥ ਲਹੈ ਨਾਹ ਮਰਮੂੰ ॥ ਭੁਲੇ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤ ਭ੍ਰਮੂੰ ॥੪੮॥ ਛਾਯਾ ਸਮਰ ਓਊ ॥ ਕਰਜੋ ਕਾਬਜ ਸੋਊ ॥ ਜਹਾਂ ਭੂਲ ਲਹੀਓ ॥ ਅਖਛਰ ਬਨਾਏ ਕਹੀਓ ॥੪੯॥ ਰਾ ॥ ਪੂੰ ॥ਅਲਪ ਮਤ ਹਮਾਰੀ ॥ ਸੁਕਬਿ ਕਾਬਜ ਥਾਰੀ ॥ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਗੁਨਾਨਬਾਦੰ ॥ ਕਥਿਓ ਤਜ ਬਿਬਾਦੰ ॥੫੦॥ ਰਾ ॥ ਪੂੰ ॥ ਕ੍ਰਿਪਾ ਐਨ ਕੀਜੋ ॥ ਪਦੰ ਸੁਧਾਰ ਲੀਜੋ ॥ ਭਈ ਦਇਆਲ ਸਾਰਦ ॥ ਕਥਿਓ ਕਾਬਜ ਬਿਸਾਰਦ ॥੫੧॥ ਛੰਦ ਸਾਨੀ ॥ ਜਹਾ ਚੂਕ ਲਹੀਓ ॥ ਤਹਾ ਬਨਾਇ ਕਹੀਓ ॥ ਇਹੈ ਬਿਨੈਹ ਮੋਰੀ ॥ ਕਰਤ ਪਾਨ ਜੋਰੀ ॥੫੨॥ ਤ੍ਰਜ ਪੁੰਨੀਆਂ ॥ ਸੁਕਬਿ ਕਾਬ ਤੋਰੀ ॥ ਕਰਤ ਬਹੁ ਨਿਹੋਰੀ ॥ ਪ੍ਰਦਾ ਢਾਕ ਲੀਜੋ ॥ ਹਾਂਸੀ ਨਾਹ ਕੀਜੋ ॥੫੩॥ ਪੂੰ ॥ ਕਥਨ[੩] ਕਾਬਜ ਗੂੜੰ ॥ ਜਿਮੰ ਬਿੰਧ[੪] ਰੂੜੰ ॥ ਨਿਧਨ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦੰ ॥ ਸੁਨਹੁ ਸਰਬ ਸਾਧੰ ॥੫੪॥ ਰ ॥ ਪੂੰ ॥ ਬਿਬੇਕ ਸਮਰ ਭਾਰੋ ॥ ਨਿਧਨ ਅਸੁਰ ਸਾਰੋ ॥ ਬਿਚਾਰ ਬਿਬੇਕ ਯੋਧਾ ॥ ਜਿਨ ਸਕਲ ਅਰਿਸ੍ਰ ਸੋਧਾ ॥੫੫॥ ਰਾ ਪੂੰ ॥ ਚਢਾਏ ਅਗ੍ਰ ਬਾਨੰ ॥ ਬਿਚਾਰ ਬਿਬੇਕ ਭਗਵਾਨੰ ॥ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਜਨਿੰਦਰੰ ॥ ਕ੍ਰਿਪਾਸਿੰਧ ਮੁਨਿੰਦ੍ਰੰ ॥੫੬॥ ਰਾ ਪੂੰ ॥ ਅਬਿਬੇਕ ਅਸੁਰ ਨਾਸਜੋ ॥ ਸੁਛਰ ਮਹਾ ਪ੍ਰਕਾਸਜੋ ॥ ਧੂਮ੍ਰ ਜ੍ਵਾਲ ਛਾਡਤ ॥ ਛਲਜੋ ਛਰਸ[ੳ] ਮਾਂਡਤ ॥੫੭॥ ਰਾ ਪੂੰ ॥ ਗੁਰੂ[੫] ਬਿਸ੍ਵ ਤੇਜਾ ॥ ਛਰੰ ਭਾਲ ਹਨੇ ਤਾ[੬] ॥ ਗ੍ਰਜਨ ਘੋਰ ਤਾ ਕਾ ॥ ਚਢਜੋ ਮ੍ਰਿਤ ਵਾ ਕਾ ॥੫੮॥ ਰਾ ॥ ਪੂੰ ॥ ਅਬਿਬੇਕ ਬਿਜ੍ਰਨਾਦੰ ॥ ਰਚਜੋ ਸਰਬ ਉਪਾਧੰ ॥ ਹਨੇ ਤਾਸੁਮੀਸੰ[੭] ॥ ਜਨਿੰਦ੍ਰ ਜਗਦੀਸਰੰ ॥੫੯॥ ਰਾ ਪੂੰ ॥ ਮਹਾ ਮੁਖ ਪਸਾਰੇ ॥ ਚਲਜੋ ਛਰ ਅਪਾਰੇ ॥ ਤਜਤ ਜ੍ਵਾਲ ਮਾਲਾ ॥ ਛਰੰ ਮ੍ਰਿਤ ਕਾਲਾ[ਅ] ॥੦॥੬੦॥ ਰਾ ॥ ਪੂੰ ॥ ਲਗਜੋ ਜਾਇ ਗ੍ਰੀਵੰ ॥ ਕਠੇ ਕੰਠ ਖੀਵੰ ॥ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਝੀਨੇ ॥ ਸਮਰ ਜੈਤ ਜੀਨੇ ॥੬੧॥ ਰਾ ਪੂੰ ॥ ਸੁਰੰ ਪੁਹਪ ਬਰਖੇ ॥ ਮਘ੍ਵਾ ਅਮਰ ਹਰਖੇ ॥ ਨਨ੍ਰਿਤ ਅਛਰਾਨੀ ॥ ਹਰ ਹਰਸ[੮] ਪਛਰਾਨੀ ॥੬੨॥ ਰਾ ॥ ਪੂੰ ॥ ਲੀਓ ਲੋਕ ਮਾਥੰ ॥ ਮਹਾ ਰੁਦ੍ਰ ਹਾਥੰ ॥ ਕੀਓ ਮੇਰ ਮੁੰਡੰ ॥ ਮਹਾ ਮਾਲ ਰੁੰਡੰ ॥੬੩॥ ਰਾ ॥ ਪੂੰ ॥ ਕਬੰਧ ਸਮਰ ਜੁਟਜੋ ॥ ਪ੍ਰਲੈ ਸਮਰ ਬੁਠਜੋ ॥ ਨਚਤ ਭੂਤ ਬੈਤਾਲ ॥ ਹਸਤ ਪ੍ਰੇਤ ਖੰਕਾਲ ॥੬੪॥ ਰਾ ॥ ਪੂੰ ॥ ਨਚਤ ਰੁਦ੍ਰ ਭੈਰਉ ॥ ਕਪਾਲੰ ਘਨੇਰੋ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ੩੦੮੯॥

ਛੰਦ ਦੂਜਾ ॥ ਭੁਜੰਗੀ ॥ ਨਚਤ ਡੀਰ[੯] ਬੈਤਾਲ ਮਸਾਨੰ ਭੜੰਗੀ ॥ ਰੜੈ ਗ੍ਰਿਧ ਚਾਵੰਡ ਕੰਕ ਭਸੁੰਡੀ ॥ ਕਹੂ ਨਾਰਦ ਤੂੰਬਰ ਬਜਾਵਤ[੧੦] ਬੀਨ ਡਉਰੂ ॥ ਕਹੂ ਨਾਦ ਦੁੰਦਭ ਤੰਬੂੰਰੰ ਸਠਉਰੂ ॥੧॥ ਭੁ ॥ ਪੂੰ ॥ ਨਿਸੁੰਨ ਨਾਦ ਡਹਡਹ ਬਜਤ ਸਮਰ ਭੂੰਮੰ ॥ ਕਰੀ ਮਾਰ ਪ੍ਰਬਲ ਡਿਗਤ ਸੂਰ ਝੂਮੰ ॥ ਭਈ ਭੀਰ ਭਾਰੀ ਸਮਰ ਕਉਤਕੀ ਤੇ ॥ ਰਲੀ ਜੋਤ ਦਾਨਵ ਮੁਖੰ ਸ੍ਰੀਪਤੀ ਕੇ ॥੨॥ ਭੁ ॥ ਪੂੰ ॥ ਲੀਓ ਘਾਲ ਬਿਵਾਨ ਅਪਸਰ ਬਰਾਨੰ ॥ ਮਹਾ ਸੂਰ ਯੋਧਾ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਧਾਨੰ ॥ ਕੋਊ ਚਉਰ ਢਾਰੈ ਕੋਊ ਛਤ੍ਰ ਫੇਰਤ ॥ ਸਭੀ ਘੋਲ ਘੁਮੀ ਪ੍ਰਭਾਤ ਤਾਸ ਹੇਰਤ ॥੩॥ ਭੁ ॥ ਪੂੰ ॥ ਕੋਊ ਪੁਹਪ ਵਰਸਤ ਸੁਗੰਧ ਬਾਰ ਛੀਟਤ ॥ ਕੋਊ ਬਾਲ ਬੀਜਨ ਕਰਤ ਅਤਰ ਸੀਚਤ ॥ ਕੋਊ ਸੁਰਾ ਭਰ ਭਰ ਪਿਲਾਵਤ ਪੀਆ ਕਉ ॥ ਕੋਊ ਲਵੰਗ ਤਾਮਰੂਲ[੧੧] ਖਵਾਵਤ ਮੀਆਂ ਕੋਊ ॥੪॥ ਭੁ ॥ ਪੂੰ ॥ ਨਚਤ ਕੇਈ ਤਾਬੈ ਬਜਤ ਸਾਰਗੀ ਦਫ ॥ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਬੀਨ ਬੰਸੀ ਮੰਜੀਰਨ ਕੇਈ ਸਫ ॥ ਸੁਗੰਧ ਗੂਜਰੀ ਯਮਨ ਬਾਸੰਤ ਸੂਹੀ ॥ ਮਧੁਰ ਤਾਲ ਸ੍ਵਰ ਕੋਕਿਲਾ ਅਲਾਪ ਕੂਹੀ ॥੫॥ ਭੁ ॥ ਪੂੰ ॥ ਬਸਜੋ ਬਾਸ ਸ੍ਵਰਗੰ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਜਾਈ ॥ ਬਾਸਵ ਆਦਿ ਦੇਵ[ੲ] ਜੁਤ ਆਏ ਦੀਨੀ ਬਧਾਈ[੧੨] ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥੩੦੯੦॥

॥ ਬਿਸਨਪਦ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਛੰਦ॥ ਚਰਪਦ ॥ ਪਾਨ ਜੋਰ ਅਸਤੁਤਿ ਬਹੁ ਕੀਨੀ ॥ ਲੋਕਪਾਲ ਮਿਲ ਸੁਰਨ ਵਡੀਨੀ ॥ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਅਸਤਵਨ ਕਰਾਹੀ ॥ ਸੇਸ ਸਾਰਦਾ ਬਿਧ ਭਵ ਤਾਹੀ ॥੧॥ ਚੂ[ਸ] ॥ ਵਰਹਤ ਪੁਹਪ ਜੈਕਾਰ ਉਚਾਰਤ ॥ ਜੈਤ ਜੈਤ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਪੁਕਾਰਤ ॥ ਧੰਨ ਧੰਨ ਜਗਦੀਸ ਗੋਸਾਈ ॥ ਯਗਨਾਯਕ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਬਾਨੀ (ਅਸ)
[੨]ਕੋ ਕਹਾਨੀ (ਅਸ)
[੩]ਕਬਿਨ (ਅਸ)
[੪]ਬ੍ਰਿਧ (ਅਸ)
[੫]ਗਰੂ (ਖਕ, ਅਸ)
[੬]ਜਾ (ਅਸ)
[੭]ਤੂਸਮੀਸੰ (ਅਸ)
[੮]ਹਹਰਸ (ਅਸ)
[੯]ਬੀਰ (ਅਸ)
[੧੦]ਬਜਤ (ਅਸ)
[੧੧]ਤਾਮੂਲ (ਖਕ, ਅਸ)
[੧੨]ਬਡਾਈ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਕਾਲੀ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਦ੍ਵੈ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਇਹ ਸਿਰਲੇਖ 'ਚਰਪਦ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ

ਉਪਾਯਕ ਮਹਸਾਈ ॥੨॥ ਚ੍ਰ ॥ ਕਾਰਨ ਕਰਨ ਕਰਤਾ ਅਨਕਾਲਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਪਾਲਕ ਕ੍ਰਿਪਾਲਾ ॥ ਮਹਾਰਾਜ ਰਾਜਨ ਕੇ ਰਾਜਾ ॥ ਦੀਨਬੰਧੁ ਪਾਵਨ ਸਿਰਤਾਜਾ ॥੩॥ ਚ੍ਰ ॥ ਪੁੰ ॥ ਏਕ ਅਨੇਕ ਬਹੁ ਰੂਪ ਤੁਮਾਰਾ ॥ ਆਦਿ ਅੰਤ ਏਕੈ ਕਰਤਾਰਾ ॥ ਭਵਖੰਡਨ ਭਗਵਾਨ ਭਵਨੇਸ੍ਵਰ ॥ ਕਾਲ ਰਹਤ ਅਨਕਾਲ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ॥੪॥ ਨਾਰਾਯਨ ਨਿਰੰਕਾਰ ਨਿਰੰਜਨ ॥ ਭਯਨਾਸਨ ਭ੍ਰਮ ਜਾਰ ਭੌ ਭੰਜਨ ॥ ਮਾਧੋ ਮਹਾਮੋਦ[ੳ] ਮਧੁ ਮਰਦਨ ॥ ਸੁਕਲੰਬਰ ਅਰੁ ਦਾਨਵ ਅਰਦਨ ॥੫॥ ਚ੍ਰ ॥ ਸ੍ਵੰ ਸ੍ਵਰੂਪ ਬੈਰਾਟ ਗੋਬਿੰਦਾ ॥ ਸਹੰਸ੍ਰ ਨੈਨ ਕਮਲਾਖਛ ਮੁਕੰਦਾ ॥ ਸਹਸ੍ਰ ਨਾਸਕਾ ਸ੍ਰਵਨ ਅਨੇਕਾ ॥ ਸਹਸ੍ਰ ਪਾਨ ਪਦਬਦਨ ਬਿਬੇਕਾ[ੳ] ॥੬॥ ਚ੍ਰਪਦ ॥ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨ੍ਰਿਜੁਰ ਨਰਨਾਯਕ ॥ ਸੰਤ ਸਹਾਰ ਅਸੁਰ ਖਲ ਘਾਯਕ ॥ ਗਰੁੜਾਸਨ ਗੋਬਿੰਦ ਗਦਾਧਰ ॥ ਨਿਸ ਕਲੰਕ ਨ੍ਰਿਵਿਖ ਮੰਗਲਕਰ ॥੭॥ ਪੀਤਾਂਬਰ ਧਰ ਪੰਨਗ ਆਸਨ ॥ ਚਿਦਾਕਾਸ ਸੁਤਹ ਸਿਧ ਪ੍ਰਕਾਸਨ ॥ ਚਿਦਘਨ ਚਿਨਮਯ ਚਿੰਨਦੇਵ ਹਰਿ ॥ ਚੰਦ੍ਰ ਬਦਨ ਮਨ ਮਥ ਸੋਭਾ ਕਰ ॥੮॥ ਚ੍ਰ ॥ ਕਮਲ ਨੈਨ ਕਮਲਾਪਤਿ ਕਰਤਾ ॥ ਰੋਗ ਸੋਗ ਦੋਖਨ ਕੋ ਹਰਤਾ ॥ ਪੋਖਕ ਪ੍ਰਜਾਪਾਲ ਸ੍ਰੀ ਬਰਤਾ ॥ ਬਿਸ੍ਵੰਭਰ ਨਾਯਕ ਮਹਿ ਭਰਤਾ ॥੯॥ ਚ੍ਰ ॥ ਆਜਾਨ ਬਾਹੁ ਭੁਜ ਚਾਰ ਸੋਹਾਵਨ ॥ਸੰਖ ਚਕ੍ਰ ਕਰ ਗਦਾ ਲੋਭਾਵਨ ॥ ਕੰਜਪਾਨ ਰਾਜਤ ਅਤਿ ਸੋਭਾ ॥ ਨ੍ਰਿਖਨ ਦਰਸ ਸੰਤਨ ਮਨ ਲੋਭਾ ॥੧੦॥ ਚ੍ਰ ॥ ਸੁਰ ਸਾਧਨ ਛਿਤ ਗੋ ਤਪ[ੳ] ਹਾਰੀ ॥ ਅਸੁਰ ਮਲੇਖਛ ਸਤ੍ਰੁਨ ਭੈ ਕਾਰੀ ॥ ਸਭ ਪਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਰ ਤਿਹਾਰੀ ॥ ਚੀਟੀ ਤੇ ਕੁੰਚਰ ਪ੍ਰਤਿਪਾਰੀ ॥੧੧॥ ਚ੍ਰ ॥ ਨਾਨਾ ਰੂਪ ਧਰਹੁ ਜੋਈ ਭਾਵੈ ॥ ਸੂਖਮ ਅਸਥੂਲ ਹ੍ਵੈ ਆਪ ਲਖਾਵੈ ॥ ਨੇਤਿ ਨੇਤਿ ਬੇਦ ਤੁਧ ਗਾਵਤ ॥ ਸੇਸ ਸਾਰਦਾ ਅੰਤ ਨ ਪਾਵਤ ॥ ਮਹਾਦੇਵ ਤ੍ਰਿਕੁਟੀ ਕਰ ਸੇਵਤ ॥ ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸਨੁ ਨਾਰਦ ਅਰੁ ਦੇਵਤ ॥੧੨॥ ਚ੍ਰ ॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਇਨ ਤੇ ਆਦਿ ਚਰਾਚਰ ਜੇਤੇ ॥ ਤੁਝਹਿ ਅਰਾਧਤ ਸਾਧਤ ਏਤੇ ॥ ਰੋਮ ਰੋਮ ਬ੍ਰਹਮਾਡਨ ਧਾਰਹੁ ॥ ਸਭ ਸਿਰ ਲੇਖ ਲਿਖਤੁ[੧] ਪ੍ਰਤਿਪਾਰਹੁ ॥੧੩॥ ਚ੍ਰ ॥ ਉਤਪਤ ਪ੍ਰਲੈਕਾਰ ਸੁਆਮੀ ॥ ਪੋਖਨ ਭਰਨ ਸਭ ਅੰਤ੍ਰਯਾਮੀ ॥ ਸੰਤਨ ਸੁਖੀ ਆਪਨ ਸੁਖ ਮਾਨਤ ॥ ਜਨ ਕੇ ਦੁਖੀ ਆਪ ਦੁਖ ਜਾਨਤ ॥੧੪॥ ਚ੍ਰ ॥ ਪੁੰ ॥ ਯੇ ਯੇ ਸਰਨ ਪਰੇ ਪ੍ਰਭ ਥਾਰੇ ॥ ਆਪ ਹਾਥ ਦੇ ਤਾਹਿ ਉਬਾਰੇ ॥ ਜੇ ਜੇ ਬਿਮੁਖ ਭਏ ਪਦ ਤੋਰੇ ॥ ਕੁਲ ਯੁਤ ਅਸੁਰ ਰਸਾਤਲ ਬੋਰੇ ॥੧੫॥ ਚ੍ਰ ॥ ਪੁੰ ॥ ਯੇ ਯੇ ਆਸ ਰਾਵਰੋ[੨] ਧਰੈ ॥ ਸੁਖ ਸੰਪਤ ਕਰ ਤਾ ਕਉ ਭਰੈ ॥ ਜੇ ਜੇ ਭਜਤ ਯਯਤ ਤੁਧ ਜਾਪਤ ॥ ਤੇ ਤੇ ਤੁਮ ਕੋ ਹੋਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ॥੧੬॥ ਪਦ ॥ ਪੁੰ ॥ ਯੇ ਯੇ ਬਿਮੁਖ ਭਜਨ ਤੇ ਪਾਪੀ ॥ ਨਰਕ ਵਾਸ ਆਯੁ ਕਰ ਤਾਪੀ ॥ ਜਤ੍ਰ ਤਤ੍ਰ ਤੁਮਹੀ ਦਰਸਾਵਹੁ ॥ ਬਨ ਤ੍ਰਿਣ ਮੇਰ ਭੂਤਨ ਮੈ[੩] ਭਾਵਹੁ ॥੧੭॥ ਚ੍ਰ ॥ ਮਹਮਾ ਤੁਮਰੀ ਕਉਨ ਬਖਾਨੈ ॥ ਆਪਨ ਮਰਮ ਆਪਹੀ ਜਾਨੈ ॥ ਮਹਾਂਕਾਲ ਪ੍ਰਭ ਸਰਣ ਤੁਮਾਰੀ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਭਗਵੰਤ ਮੁਰਾਰੀ ॥੧੮॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਅਨੰਤ ਰੂਪ ਅਰੁ ਨਾਮ ਤੁਮਾਰਾ ॥ ਬੇਦ ਭੇਦ ਨਹਿ ਪਾਵਤ ਪਾਰਾ ॥ ਸੰਕ੍ਰ ਚਰਣ ਹ੍ਰਿਦੈ ਮੈ[੩] ਧਰਹੀ ॥ ਅਹਿਨਿਸ ਧਿਆਨ ਪਦ ਪੰਕਜ ਕਰਹੀ ॥੧੯॥ ਚ੍ਰ ॥ ਕੋਟ ਤੇਤੀਸ ਦਵੇ ਔਤਾਰਾ ॥ ਤੁਮਹਿ ਅਰਾਧਤ ਪ੍ਰਾਨਨ ਪਯਾਰਾ ॥ ਯੋਗੀ ਮੁਨੀ ਤਪੀ ਸਿਧ ਸਾਧਕ ॥ ਸੇਵਤ ਪਦ ਕੰਜਨ ਤਜ[੪] ਬਾਧਕ ॥੨੦॥ ਬਿ ॥ ਪੁੰ ॥ ਚ੍ਰ ॥ ਤੁਮ ਸਾਗਰ ਤਰੰਗ ਜਗ ਤੇਰਾ ॥ ਹਰਿ ਹਰਜਨ ਮਹਿ ਭੇਦ ਨ ਹੇਰਾ ॥ ਸਭ ਭੂਤਨ ਮੋ ਸਾਛੀ ਤੁਮਹੀ ॥ ਭੋਗਹੁ ਸਰਬ ਭੋਗ ਬਹੁ ਭੁਗਹੀ ॥੨੧॥ ਚ੍ਰ ॥ ਸਰਬ ਨੈਨ ਮਹਿ ਜੋਤ ਤਿਹਾਰੀ ॥ ਨਾਸਕਾ ਘ੍ਰਾਨ ਲੇਤ ਬਲ ਥਾਰੀ ॥ ਸਕਲ ਸ੍ਰਵਨ ਤ੍ਵ ਬਲ ਕਰ ਸੁਨਹੀ ॥ ਰਸਨਾ ਬਾਨੀ ਤ੍ਵ ਬਲ ਫੁਰਹੀ ॥੨੨॥ ਚ੍ਰ ॥ ਪੁੰ ॥ ਪਾਨ ਪਾਦ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਡੋਲਤ ॥ ਜਿਹਵਾ ਬਾਨੀ ਤ੍ਵ ਬਲ ਬੋਲਤ ॥ ਸਰਬ ਅੰਗ ਤ੍ਵ ਆਸਰੈ ਆਹੈ ॥ ਸਤਾ ਥਾਰੀ[ਅ] ਹੋਤ ਨ੍ਰਿਵਾਹੈ ॥੨੩॥ ਬਿ ॥ ਪੁੰ ॥ ਦੇਹੀ ਦੇਹ ਸਭ ਸਤਾ ਥਾਰੀ ॥ ਜੀਵ ਆਤਮਾ ਵਰਤਹੁ ਸਾਰੀ ॥ ਭੈ ਕਰ ਸੂਰਤ ਪਤਿ ਪ੍ਰਕਾਸਤ ॥ ਚੰਦ੍ਰ ਸੀਤਲ ਤੁਅ ਸਤਾ ਭਾਸਤ ॥੨੪॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਭੈ ਕਰ ਪਵਨ ਵਹਿਤ ਮ੍ਰਿਯਾਦਾ ॥ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਬਾਰ ਮ੍ਰਿਜਾਦਹੀ ਬਾਧਾ ॥ ਭੈ ਕਰ ਧਰਨੀ ਅੰਨ ਉਪਜਾਵਤ ॥ ਭੈ ਕਰ ਮਘਵਾ ਮੀਹ ਵਰਸਾਵਤ ॥੨੫॥ ਭੈ ਕਰ ਗਗਨ ਬਿਨੁ ਥੰਭ[ੲ] ਰਹਾਵਾ ॥ ਭੈ ਕਰ ਮੇਰ ਬਸੁਧਾ ਠਹਰਾਵਾ ॥ ਭੈ ਕਰ ਬਨਾਸਪਤੀ ਫਲ ਫੂਲਤ ॥ ਭੈ ਕਰ ਤ੍ਰਿਨ ਲਤਾ ਪਤ੍ਰ ਡੋਲਤ ॥੨੬॥ ਚ੍ਰ ॥ ਪੁੰ ॥ ਭੈ ਕਰ ਸੇਸ ਧਰਨੀ ਸਿਰ ਰਾਖਾ ॥ ਨਿਤ[ਸ] ਨਵਤਨ ਤ੍ਵ ਨਾਮ੍ਰ[ਪ] ਭਾਖਾ[ੲ] ॥ ਸਕਲ ਸਮਗ੍ਰੀ ਭੈ ਕਰ ਥਾਰੇ ॥ ਆਗਿਆ ਵਿਚ ਵਰਤਤ ਹੇ ਪਿਆਰੇ ॥੨੭॥ ਪਦ ॥ ਆਗਿਆ ਵਿਚ ਸੂਰ ਸਸ ਤਾਰਾ ॥ ਆਗਿਆ ਮਾਨ ਕਰਤ ਉਜਿਆਰਾ ॥ ਆਗਿਆ ਵਿਚ ਦੇਵੀ ਅਰੁ ਦੇਵਾ ॥ ਆਗਿਆ ਮਹਿ ਬਿਸਨ ਰੁਦ੍ਰ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਲਿਖਹੁ (ਅਸ)
[੨]ਰਾਵਰੀ (ਅਸ)
[੩]ਮਹ (ਅਸ)
[੪]ਨਿਜ (ਅਸ)
[੫]ਨਾਮ (ਅਸ)
[੬]ਸੁਭਾਖਾ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਖਾਰੀ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਥੇਘ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਨਿਰ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਬ੍ਰਹਮੇਵਾ ॥੨੮॥ ਚੂ ॥ ਪੂੰ ॥ ਆਗਿਆ ਵਿਚ ਤਤ ਮਹਤਤਾ ॥ ਆਗਿਆ ਮਾਨ ਵਰਤਹ ਉਤਪਤਾ[ੳ] ॥ ਆਗਿਆ ਵਿਚ ਅਕਾਸ ਅਰੁ ਧਰਨੀ ॥ ਸੇਖ ਧਉਲ ਮੀਨ ਕਛੁ ਬਰਨੀ ॥੨੯॥ ਬਿ ॥ ਪੂੰ ॥ ਚੂਪਦ ॥ ਆਗਿਆ ਵਿਚ ਪਉਨ ਪਾਨੀ ਬੈਸ੍ਵਾਂਤਰ ॥ ਰੈਨ ਦਿਨਸ ਸਸਿ ਸੂਰ ਨਿਖਤ੍ਰ ॥ ਆਗਿਆ ਵਿਚ ਦੀਪ ਲੋਅ ਅਰੁ ਸਿੰਧੂ ॥ ਆਗਿਆ ਮਹਿ ਦੈਤ ਮਲੇਖਛ ਸੁਰਗਿੰਦੂ ॥੩੦॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਆਗਿਆ ਮਹਿ ਬੇਦ ਸਾਸਤ੍ਰ ਪਉਰਾਨਾ ॥ ਆਗਿਆ ਵਿਚ ਰੰਕ ਅਰੁ ਰਾਨਾ ॥ ਆਗਿਆ ਵਿਚ ਕਉਲ[੧] ਅਰੁ ਸਾਰਦ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਰਿਸ[ਅ] ਰਾਜ ਰਿਸ ਦੇਵ ਰਿਸ ਨਾਰਦ ॥੩੧॥ ਪਦ ॥ ਪੂੰ ॥ ਆਗਿਆ ਵਿਚ ਖਾਣੀ ਅਰੁ ਬਾਨੀ ॥ ਆਗਿਆ ਮਾਨ ਵਰਤਹ ਸਭ ਪ੍ਰਾਨੀ ॥ ਆਗਿਆ ਵਿਚ ਸੂਰ ਯੋਧ ਵਰਿਆਮੂ ॥ ਬਨ ਉਪਬਨ ਗਿਰ ਸਿੰਧ ਰਹਾਮੂ[੨] ॥੩॥ ਚੂ ॥ ਆਗਿਆ ਵਿਚ ਦੂਤ ਭੂਤ ਜਮਕਾਲਾ ॥ ਆਗਿਆ ਮਹਿ ਮ੍ਰਿਤ ਕ੍ਰਿਤ ਭੀਹਾਲਾ ॥ ਆਗਿਆ ਕਰ[੩] ਦੂਖ ਭੂਖ ਸਹੁ ਪ੍ਰਾਨੀ ॥ ਆਗਿਆ ਮਹਿ ਸੁਖ ਸੰਪਤ ਜਾਨੀ ॥੩੩॥ ਚੂ ॥ ਆਗਿਆ ਵਿਚ ਨਦ ਨੀਦ ਸਮੁਦ੍ਰਾ[੪] ॥ ਆਗਿਆ ਮਾਹਿ ਨਾਗ ਨਗ ਨਗ੍ਰ ਨਿਰੰਦ੍ਰਾ[੫] ॥ ਜੇਤੀ ਹੈ ਸਭ ਆਗਿਆਕਾਰੀ ॥ ਤੁਮ ਦੇਵਹੁ ਸਭ ਜਗਤ ਭਿਖਾਰੀ ॥੩੪॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਇਛਜਾ ਕਰ ਸਭ ਜਗਤ ਉਪਾਵਹੁ ॥ ਬਹੁਰ ਆਪਨੇ ਮਾਂਹਿ ਸਮਾਵਹੁ ॥ ਅਨਿਕ ਬਾਰ ਪਸਰਜੋ ਪਸਾਰਾ ॥ ਭਾਂਤ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਾਯ ਤਨੁ ਧਾਰਾ ॥੩੫॥ ਪਦ ॥ ਪੂੰ ॥ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਮਤ ਬੁਧਿ ਅਨੇਕਾ ॥ ਬਿਬਿਧ ਭਾਂਤ ਪ੍ਰਜਾ ਅਵਿਸੇਖਾ ॥ ਸਭ ਕੋ ਕਾਲ ਸਭਨ ਕੋ ਕਰਤਾ ॥ ਪਾਲਕ ਪ੍ਰਿਯਾ ਉਦਰ ਸਭ ਭਰਤਾ ॥੩੬॥ ਬਿ ॥ ਪੂੰ ॥ ਬ੍ਰਹਮਾ ਤੇ ਚੀਟੀ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਹੁ ॥ ਜਨਨਿ ਜਨਕ ਸਮ ਪ੍ਰਿਯਾ ਸਮਾਲਹੁ ॥ ਕਾਲ ਰਹਿਤ ਅਨਕਾਲ ਸ੍ਰੂਪਾ ॥ ਕਹੂ ਰੰਕ ਕਹੂੰ ਭਯੋ ਭੂਪਾ ॥੩੭॥ ਬਿ ਪੂੰ ॥ ਕਹੂ ਪੁਹਪ ਹ੍ਵੈ ਫੂਲੈ ਆਛੈ ॥ ਕਹੂ ਭ੍ਰਮ ਹ੍ਵੈ ਭੂਲੈ ਪਾਛੈ ॥ ਕਹੂ ਸਰਤਾ ਹੁਇ ਬਹੈ ਨੀਰ ਮੈ[੭] ॥ ਕਹੂ ਬ੍ਰਿਖਛ ਹੁਇ ਫਲੇ ਮਹਾਸੈ ॥ ॥੩੮॥ ਚੂ ॥ ਕਹੂ ਚੰਦ੍ਰ ਹ੍ਵੈ ਦ੍ਰਵਤ ਪਯੂਸਾ ॥ ਕਹੂੰ ਚਕੋਰ ਹ੍ਵੈ ਪ੍ਰੀਤ ਮਯੂਸਾ ॥ ਕਹੂੰ ਮੈਲਾਗਰ ਤਰੁ ਹ੍ਵੈ ਠਾਢੇ ॥ ਕਹੂੰ ਭੁਜੰਗ ਹੁਵੈ ਲੋਭ ਗਾਢੇ ॥੩੯॥ ਚੂ ॥ ਕਾਹੂ ਸੂਰ ਹੁਵੈ ਸਮ੍ਰ ਕਰਾਂਹੀ ॥ ਕਹੂੰ ਭੂਪ ਹੁਵੈ ਭੋਗ ਭੋਗਾਹੀ ॥ ਕਹੂ ਸੈਲ ਮਹਿਮਾ ਮਾਨਕ ਮੋਤੀ ॥ ਕਹੂੰ ਸੂਰ ਸਸਿ ਉਗਨ[੮] ਯੋਤੀ ॥੪੦॥ ਪੂੰ ॥ ਕਹੂੰ ਕਾਲ ਹ੍ਵੈ ਪ੍ਰਜਾ ਭਛਾਹੀ ॥ ਕਹੂੰ ਕਰਤਾ ਹ੍ਵੈ ਪ੍ਰਜਾ ਰਚਾਹੀ ॥ ਕਹੂ ਅਸੁਰ ਤਨ ਬੈਰ ਬਢਾਵਤ ॥ ਕਹੂ ਅਉਤਾਰ ਧਰ ਰਛ ਕਰਾਵਤ ॥੪੧॥ ਕਹੂੰ ਨਾਰਿ ਨਰ ਤਨ ਕਹ ਧਾਰਹੁ ॥ ਭੋਗਹੁ ਬਿਬਿਧ ਭੋਗ ਬਿਹਾਰਹੁ ॥ ਕਹੂੰ ਸਿੰਘ ਹੁਵੈ ਕਾਨ ਡਕਾਰਤ ॥ ਕਹੂ ਪਾਰਧੀ ਮ੍ਰਿਗ ਗਨ ਮਾਰਤ ॥੪੨॥ ਪੂੰ ॥ ਕਹੂੰ ਹੰਸ ਕਹੂੰ ਮਾਨਸ ਭਯੋ ॥ ਕਹੂੰ ਸੀਪ ਮੈ ਮੁਕਤਾ ਦਏਓ[੮] ॥ ਸਰਬ ਰੂਪ ਗੋਬਿੰਦ ਤਿਹਾਰਾ ॥ ਸਗਲ ਸਮਗ੍ਰੀ ਤੌਰ ਪਸਾਰਾ ॥੪੩॥ ਚੂ ॥ ਪੂੰ ॥ ਸੂਤ ਮਾਹਿ ਜਿਮਿ ਮਣੀ ਪਰੋਈ ॥ ਤਿਮ ਸਭ ਜਗਤ ਤੁਮ ਮਾਹ ਸਮੋਈ ॥ ਅਨਿਕ ਰੂਪ ਅਰੁ ਅਨਿਕ ਤਰੰਗਾ ॥ ਪਾਵਨ ਭਈ ਪਦ ਪਰਸਤ ਗੰਗਾ ॥੪੪॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਚਰਣਰੇਣ ਲੈ[ੲ] ਸੰਕ੍ਰ ਤਰੇ ॥ ਬ੍ਰਹਮਾ ਦੀਨ ਹੋਇ ਨਿਸਤਰੇ ॥ ਅਨੰਤ ਰੁਦ੍ਰ ਤੁਧ ਸੇਵਤ ਸੁਆਮੀ ॥ ਅਨੰਦ ਬ੍ਰਹਮਾ ਦਰ ਖੜੇ ਹੁਕਾਮੀ ॥੪੫॥ ਚੂ ॥ ਅਨੰਤ ਬਿਸਨੁ ਅਉਤਰਤ ਧ੍ਰਮਅੰਸ ॥ ਅਨੰਤ ਉਮਾ ਪਦੁਮਾ ਅਰਹੰਤ[੯] ॥ ਅਨੰਤ ਸੇਖ ਸਾਰਦਾ ਨਾਰਦ ॥ ਅਨੰਤ ਬਰੁਨ ਕੁਬੇਰ ਬਿਸਾਰਦ ॥੪੬॥ ਪੂੰ ॥ ਅਨੰਤ ਕਾਲ ਯਮ ਯਛ ਕਰਾਲਾ ॥ ਅਨੰਤ ਬਾਸਕੀ ਬਾਸਵ ਘਨਮਾਲਾ ॥ ਅਨੰਤ ਸੁਮੇਰ ਗਿਰ ਕਨਕ ਕੈਲਾਸਾ ॥ ਅਨੰਤ ਬ੍ਰਹਮਾਡ ਰਚ ਕਰਹੁ ਬਿਲਾਸਾ ॥੪੭॥ ਪੂੰ ॥ ਸੂਤ੍ਰਧਾਰ ਸਮ ਖੇਲ ਤੁਮਾਰਾ ॥ ਕਉਤਕ ਕਰਹੁ ਰਚ ਪ੍ਰਜਾ ਸਾਰਾ[੧੦] ॥ ਅਲਖ ਰੂਪ ਹ੍ਵੈ ਬਿਚਰਹੁ ਸਦਾ ॥ਸੰਖ ਚਕ੍ਰ ਸਾਰੰਗ ਧਰ ਗਦਾ ॥੪੮॥ ਪੂੰ ॥ ਕਾਹੂ ਤੇ ਨ ਜਾਤ ਲਖਾਏ ॥ ਯਾ ਤੇ ਨਿਗਮ ਅਲਖ ਕੈ ਗਾਏ ॥ ਦੇਵ ਰਛ ਕੀਨੀ ਕਰ ਮਇਆ[ਸ] ॥ ਰਖ ਲੀਨੋ ਮੋ ਕਉ ਕਰ ਦਇਆ ॥੪੯॥ ਪੂੰ ॥ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਸੋ ਰਛਿਆ ਕੀਨੀ ॥ ਅਬਿਬੇਕ ਸਤ੍ਰ ਸਭ ਹਤੇ ਅਪੀਨੀ ॥ ਲਾਜ ਦਾਸਾਨੀ ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਕੀਨੁ ॥ ਹਾਥ ਦੇਇ ਦਾਸਨ ਰਖ ਲੀਨ ॥੫੦॥ ਚੂ ॥ ਮੋ ਤੇ ਨੈਕ ਨ ਸੇਵਾ ਸਰਜੋ ॥ ਹਾਰ ਹਾਰ ਤਵ ਸਰਨੀ ਪਰਜੋ ॥ ਦੇਵ ਬਿਨੈ ਸੁਨ ਬਿਹਸੇ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ॥ ਤ੍ਵ ਹਿਤ ਧਾਰਤ ਵਪੁ ਕਰ ਛੋਹ ॥ ਅਭੈ ਦਾਨ ਦੀਨਜੋ ਹਮ ਤੁਮੈ ॥ ਨਿਰਭੈ ਹੋਇ ਭਜਹੁ ਤੁਮ ਹਮੈ ॥੫੧॥੧॥੩੦੯੧॥ ਚੂ ॥ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਯਨੋ ਵਾਚ ॥ ਅੰਗ ਸੰਗ ਤੁਮਰੇ ਹਮ ਸਦਹੀ ॥ ਜਹ ਸਿਮਰੋ ਠਾਢੇ ਹਮ ਤਹ ਹੀ ॥ ਜਨ ਮੁਰ ਜੀਵਨ ਜਨ ਮੁਰ ਪ੍ਰਾਨ ॥ ਜਨ ਕੇ ਸੁਖੀ ਸੁਖਨ ਮੁਝ ਜਾਨ ॥੧॥ ਜਨ ਕੇ ਸੰਗ ਹੌ ਲਾਗਾ ਫਿਰੋਂ ॥ ਜਨ ਕੇ ਅਰਿਸ੍ਰ ਸਕਲ ਹਉ ਹਰੋਂ ॥ ਜਨ ਕੇ ਦੋਖੀ ਸਕਲ ਬਿਦਾਰਉ ॥ ਜਨ ਅਪਨੇ ਕਾ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਕਉਲਾਂ (ਅਸ)
[੨]ਰੁ ਠਾਮੂ (ਅਸ)
[੩]ਵਿਚ (ਅਸ)
[੪]ਸਮੁੰਦਾ (ਅਸ)
[੫]ਨਰਿੰਦਾ (ਅਸ)
[੬]ਸੈ (ਅਸ)
[੭]ਉਡਗਨ (ਅਸ), ਯੋਗਨ (ਖਕ)
[੮]ਭਯੋ (ਅਸ)
[੯]ਅਰੁ ਹੰਸ (ਅਸ)
[੧੦]ਪਸਾਰਾ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਉਪਤਾ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਨੈ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਹੜਤਾਲ ਫੇਰ ਕੇ 'ਮਾਏਆ' ਸ਼ਬਦ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਸਾਸ ਨਿਹਾਰੋ ॥੨॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਤਾਤੀ ਵਾਉ ਨ ਲਾਗਨ ਦੇਉ ॥ ਜਨ ਕਾ ਅਉਖ ਸਭੀ ਹਰ ਲੇਉ ॥ ਯਾ ਤੇ ਹਰੀ ਨਾਮ ਮੋਹ[1] ਕਹਤ ॥ ਜਨ ਕੇ ਅਮੰਗਲ ਸਗਲੇ ਦਹਤਾ ॥੩॥ ਹਰ ਹਰ[2] ਹਰੀ ਹਰੇ ਜੋ ਜਾਪਤ ॥ ਦੋਖ ਰੋਗ ਸੰਤਾਪ ਕਉ ਖਾਪਤ ॥ ਚੋਰ ਮੁਰਾ ਤੁਮ ਨਿਰਭੈ ਸਦਾ ॥ ਅਚਲ ਰਾਜ ਭੁੰਚਹੁ ਸਰਬਦਾ ॥੪॥ ਅਤਿ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹਮ ਤੁਮਰੇ ਊਪਰ ॥ ਸੇਵ ਕਰਜੋ ਤੁਮ ਮੋਰੀ ਦੁਸਤਰ ॥ ਮਨ ਇਛਜ਼ਾ ਤੁਮਰੇ ਵਰੁ ਮਾਂਗੋ ॥ ਅਤਿ ਸੰਤੁਸ੍ ਹਮ ਅਤਿ ਅਨੁਰਾਗੋ ॥੫॥ ਐਸੇ ਜਦ ਦੇਵਨ ਪ੍ਰਤ ਕਹੇ ॥ ਪ੍ਰਸੰਨ ਦੇਵਤਾ ਸਗਲੇ ਲਹੇ ॥ ਹਾਥ ਜੋੜ ਸੁਰ ਬਿਨੋ ਹਰਿ ਕੀਨੀ ॥ ਸਰਨ ਸਰਨ ਕਰ ਬਿਨੈ ਅਧੀਨੀ ॥੬॥ਖਸਟਕ[6] ॥੩੦੯੨॥ ਯਹੈ ਦਾਨ ਦੀਜੈ ਪ੍ਰਭ ਮੋਹੁ ॥ ਦਾਸ ਜਾਨ ਕੀਜੈ ਪ੍ਰਭ ਛੋਹੁ ॥ ਆਪਨ ਭਗਤੀ ਦਾਸਤ ਭਾਏ ॥ ਯਹੈ ਦਾਨ ਦੀਜੈ ਹਰਿਰਾਏ ॥ ਦਾਸ ਤੁਹਾਰੇ ਕਉ ਸਤਸੰਗ ॥ ਦੇਹੁ ਦਯਾਨਿਧ ਦਾਨ ਅਭੰਗ ॥ ਪ੍ਰੀਤ ਚਰਨ ਸੰਗ ਘਟੇ ਨ ਮੋਰੀ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਸਰਨਾਗਤ ਤੋਰੀ ॥੨॥ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਕਾਹੂ ਤੇ ਨ ਮਰਤੁ ॥ ਤ੍ਰਈਲੋਕੀ ਤ੍ਰਾਸ ਤਾਸ ਤੇ ਜਰਤ ॥ ਤਾ ਕਹੁ ਨਿਧਨ ਕੀਨ ਮਹਾਰਾਜਾ ॥ ਪ੍ਰਲੈ ਜੁਧ ਤੁਮਹੀ ਕੋ ਛਾਜਾ ॥੩॥ ਪੁੰ ॥ ਆਦਿ ਅੰਤ ਤੁਮ ਸਦਾ ਸਹਾਈ ॥ ਅਮਰਨ ਪਾਲਹੁ ਸਦਾ ਗੁਸਾਈ ॥ ਸੇਵਾ ਕਉਨ ਜੋ ਤੁਮੈ ਰਿਝਾਉ ॥ ਕਵਨ ਸੋ ਵਸਤੁ ਜੋ ਤੁਮਹਿ ਚਢਾਊ ॥੪॥ ਸਕਲ ਪਦਾਰਥ ਥਾਰੇ ਕਰੇ ॥ ਤੋਰ ਉਪਾਰਜਨ ਤੋ ਕਹੁ ਲੇ ਧਰੇ ॥ ਰਸਨਾ ਸਕਤ ਨ ਬਾਨੀ ਸਕਤ ॥ ਅਨੰਤ ਸੇਸ ਸਾਰਦਾ ਅਸਕਤ ॥੫॥ ਤਾ ਤੇ ਜੋਰ ਪਾਨ ਨਮਸਕਾਰਤ ॥ ਬਾਰੰਬਾਰ ਪ੍ਰਭ ਤੁਮਹਿ ਜੁਹਾਰਤ ॥ ਅਸ੍ਾਂਗ ਡੰਡਵਤ ਸੁਰਗਨ ਕੇਰੀ ॥ ਅੰਜੁਲ ਪੁਟਕਰ ਦੇਵਨ ਟੇਰੀ ॥੬॥ ਚਰਪਦ ॥ ਕਬਿ ਬਾਚ ॥ ਬਾਸਵ ਦੇਵਨ ਆਗਿਆ ਦਈ ॥ ਪੂਜਾ ਆਰਤੀ ਨੈਬੇਦ ਬਿਧਯਈ ॥ ਕਰਹੁ ਸਮਗ੍ਰੀ ਤੁਲ ਆਰਤੀ ॥ ਸ੍ਰੀ ਜਨੇਂਦ੍ਰ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਭਾਰਥੀ ॥੭॥ ਪੁੰ ॥ ਉਤ ਤੇ ਸਮਰ ਜੀਤ ਕੀ ਕਥਾ ॥ ਕਹਜੋ ਦਾਸ ਬੁਧਿ ਬਲ ਜਥਾ ॥ ਜਿਹ ਬਿਧ ਦੇਵਨ ਬੇਨਤੀ ਠਾੜੀ ॥ ਚਰਪਦ ਮਾਹਿ ਦਾਸ ਬਖਾਨੀ ॥੮॥ ਅਬ ਤੂ ਦਾਸ ਨਿਜ ਬੇਨਤੀ ਕਹਤੁ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਪ੍ਰਤਿ ਬ੍ਰਿਥਾ ਬਦਤ ॥ ਗੁੰਗ ਮੂਢ ਬਲ ਬੁਧ ਐਆਨਾ ॥ ਤੂ ਗੁਨ ਮਹਿਮਾ ਕੈਸ ਬਖਾਨਾ ॥੯॥੧॥ ੩੦੯੩॥ ਇਤੀ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਸਮਾਜ ਸਹਿਤ ਨਿਧਨ ਹੋਤ ਭਯੋ ਬਿਜੈ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਭੂਮਨ ਨ੍ਰਿਪ ਬਿਬੇਕ ਮੰਤ੍ਰਿਨ ਜੁਤ ਦੇਵਨ ਬਿਜੈ ਪਖਜਾਨ ਸਮਾਪਤ ਸੁਭ ਮਸਤ ॥੧॥ ਕਬਿ ਬਾਚ ਬੇਨਤੀ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਚਰਪਦ ॥ ਜੈ ਆਦਿ ਦੇਵ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਗੁਸਾਈ ॥ ਦੇਤੁ ਦਾਸ ਤੂ ਬਿਜੈ ਬਧਾਈ ॥ ਧੰਨ ਧੰਨ ਜਗਦੀਸ ਨਿਰੰਜਨ ਸੰਤ ਸਹਾਰ ਅਸੁਰ ਦਲ ਗੰਜਨ ॥੧॥ ਪੁੰ ॥ ਨਿਧਨ ਨਿਸਾਚਰ ਕੀਨ ਮਹਾਰਾਜਾ ॥ ਕੀਨੇ ਸੁਰ ਸੰਤਨ ਕੇ ਕਾਜਾ ॥ ਪ੍ਰਲੈ ਸਮ੍ਰ ਕਰ ਅਸੁਰ ਖਪਾਯੋ ॥ ਦਾਸ ਜਾਨ ਜਨ ਆਪ ਬਚਾਯੋ ॥੨॥ ਜੈਤ ਜੈਤ ਜਗਨਾਯਕ ਤੋਰੀ ॥ ਅੰਜੁਲ ਪੁਟਕਰ ਕਰਤ ਨਿਹੋਰੀ ॥ ਮੋਰੀ ਕਰਹੁ ਕਲਜਾਨ ਸੁਆਮੀ ॥ ਦਾਸ ਜਾਨ ਹੇ ਅੰਤ੍ਰਯਾਮੀ ॥੩॥ ਪੁੰ ॥ ਕਰਹੁ ਰਛ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਜਨੇਸ੍ਵਰ ॥ ਕ੍ਰਿਪਾਸਿੰਧ ਪਾਵਨ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ॥ ਦਾਸ ਜਾਨ ਪ੍ਰਭ ਹੋਹੁ ਸਹਾਈ ॥ ਕਾਲ ਪਾਸ ਤੇ ਲੇਹੁ ਬਚਾਈ ॥੪॥ ਚੂ ॥ ਦਾਸ ਜਾਨ ਹੂਜੇ ਰਛਪਾਲਾ ॥ ਕਰਹੁ ਰਛ ਹੇ ਦੀਨ ਦਯਾਲਾ ॥ ਤੁਮ ਸ੍ਰਬਗਯ ਸਕਲ[ਅ] ਘਟ ਬਾਸੀ ॥ ਬਜਾਪਕ ਸਰਬ ਕਾਲ ਅਬਿਨਾਸੀ ॥੫॥ ਪੁੰ ॥ ਸਰਬ ਭੂਤ ਮੈ ਰਮੋ ਗੁਸਾਈ ॥ ਕਵਨ ਉਪਮਾ ਦੇਉ ਕਵਨ ਵਡਾਈ ॥ ਸਰਬ ਭੂਤ ਕੀ ਆਰਤ ਜਾਨਹੁ ॥ ਏਕ ਏਕ ਪੈ ਕਰੁਨਾ ਠਾਨਹੁ ॥੦॥੬॥ ਚੂ ॥ ਬੈਰਾਟ ਰੂਪ ਹੁਇ ਜਗ ਪ੍ਰਤਿਪਾਰਹੁ ॥ ਰੁਦ੍ਰ ਰੂਪ ਹੋਇ ਪ੍ਰਜਾ ਸੰਘਾਰਹੁ[ੲ] ॥ ਸਪਤ ਲੋਕ ਊਪਰ ਕੋ ਸੀਸਾ ॥ ਦਿਸਾ ਅੰਗ ਸਕਲ ਜਗਦੀਸਾ ॥੭॥ ਪੁੰ ॥ ਚੰਦ੍ਰ ਸੂਰਜ ਦੁਇ ਨੇਤ੍ਰ ਤਿਹਾਰੋ ॥ ਦਿਗ ਸ੍ਰਵਨ ਨਾਸਕਾ ਅਸ੍ਵਨਿ ਕੁਮਾਰੋ ॥ ਜਿਹਵਾ ਅਗਨਿ ਬਨਾਸਪਤਿ ਕੇਸਾ ॥ ਨਾੜੀ ਨਦਿਨ ਸਿਹਜਾ[ਸ] ਪਨਗੇਸਾ ॥੮॥ ਚੂ ॥ ਪੁੰ ॥ ਉਦਰ ਸਮੁਦ੍ਰ ਕਟੀ ਥ੍ਰਿਾ[੩] ਤਿਹਾਰੀ ॥ ਸਪਤ ਪਤਾਲ ਪਦ ਪਾਦ ਮੁਰਾਰੀ ॥ ਅਨੰਤ ਸੀਰਸਾ ਨੇਤ੍ਰ ਅਨੰਤਾ ॥ ਸ੍ਰਵਨ ਅਨੰਤ ਘ੍ਰਾਨ ਭਗਵੰਤਾ ॥੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਅਨੰਤ ਬਦਨ ਕੰਨ ਕਿਰਸਾਨੰ ॥ ਭੁਜਾ ਅਨੰਤ ਤੂ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਾਨੰ ॥ ਅਨੰਤ ਕਾਯ ਪ੍ਰਭ ਚਰਨ ਅਨੰਤੰ ॥ ਅਨੰਤ ਰੂਪ ਬਿਧ ਸੇਸ ਭਨੰਤੰ ॥੧੦॥ ਚੂ ॥ ਤੂ ਸਤਾ ਕਰਤੂਤ ਸੰਬੂਹਾ ॥ਕਰਤ ਚੇਸ੍ਾ ਤੂ ਬਲ ਬਜੂਹਾ ॥ ਦ੍ਰਵਤ ਰਸ ਜਲ ਸਤਾ ਤੋਰੀ ॥ ਗੰਧ ਪ੍ਰਿਥ੍ਵੀ ਤੂ ਬਲ ਜੋਰੀ ॥੧੧॥ ਬਿ ॥ ਚੂ ॥ ਉਸਨ ਅਗਨਿ ਮਹਿ ਸਤਾ ਥਾਰੀ ॥ ਅਪਰਸਪਰਸ ਬਾਯੁ ਤੁਅ ਡਾਰੀ ॥ ਨਿਰਾਧਾਰ ਸਰਬਗ ਅਕਾਸਾ ॥ ਸਤਾ ਤੋਰ ਕਰ ਸਕਲ ਪ੍ਰਕਾਸਾ ॥੧੨॥ ਚੂ ॥ ਸਕਲ ਰਸਾ ਤੂ ਸਤਾ ਗੁਨੀ ॥ ਨਿਜ ਨਿਜ ਰਸ ਕਹ[੪] ਦੇਵਹਿ ਧਨੀ ॥ ਨੀਬ ਕਉੜਤਨ ਈਖ ਮਿਸ੍ਾਨੰ ॥ ਸੁਰਭੀ ਛੀਰ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[1]ਮੁਝ (ਅਸ)
[2]ਹਰਿ ਹਰਿ (ਅਸ)
[3]ਬਾਰ (ਅਸ)
[4]ਕਰ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਇਹ ਪਾਠ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਖਕ ਵਿਚ ਹਾਸ਼ੀਏ 'ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸੰਖਾਰਹੁ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਜਿਹਜਾ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਕਰਪੂਰ ਗੰਧਾਨੰ ॥੩॥ ਪੁੰ ॥ ਲੂਨ ਛਾਰਿਤਾ ਸਾਗਰ ਮਾਹੀ ॥ ਕਟਕ ਮ੍ਰਿਚ ਮਹਿ ਤੂ ਬਲ ਆਹੀ ॥ ਸੁਗੰਧ ਚੰਦਨ ਮਹਿ ਸਤਾ ਥਾਰੀ ॥ ਦੁਰਗੰਧ ਲਸਨ ਕਉ ਦੀਨ ਖਰਾਰੀ ॥੧੪॥ ਬਿ ॥ ਕੰਟਕ ਤਰੁ ਮਹਿ ਪੁਹਪ ਬਚਿਤ੍ਰਾ ॥ ਕਹਤ ਗੁਲਾਬ ਸੁ ਜਗਤ੍ਰਾ ॥ ਅਗਿਨ ਕਾਸ੍ਰ ਮਹਿ ਗੁਪਤ ਰਹਾਈ ॥ ਲੋਹਾ ਕੰਚਨ ਬਿਦਿਤ ਸਤਾ ਹੀ ॥੧੫॥ ਪੁੰ ॥ ਪਾਹਨ ਮਨਿ ਤਵ ਸਤਾ ਭਯੋ ॥ ਜਲਧਰ ਬੂੰਦ ਸੀਪ ਮੁਖ ਪਯੋ ॥ ਤਾ ਤੇ ਮੁਕਤਾ ਮਨਿ ਨਿਰਮਯੋ ॥ ਅਹਿ ਕਹ ਬਿਖ ਤੁਮਹੀ ਪ੍ਰਭ ਦਯੋ ॥੧੬॥ ਚੂ ॥ ਤਵ ਸਤਾ ਬਸੁਧਾ ਅੰਨ ਨਾਨਾ ॥ ਰਸ ਸੰਯੁਗਤ ਪੋਖਨ ਸਭ ਪ੍ਰਾਨਾ ॥ ਤੂ ਸਤਾ ਕਰ ਬ੍ਰਿਛ ਫਲਾਹੀ ॥ ਸਰਬ ਪੁਹਪ ਮਹਿ ਬਾਸ ਬਸਾਹੀ ॥੧੭॥ ਚੂ ॥ ਮੁਕਰ ਮਾਹਿ ਜਿਮ ਛਾਯਾ ਸਦਹੀ ॥ ਤਿਮ ਤੁਮ ਓਤਪੋਤ ਅੰਗ ਸੰਗ ਹੀ ॥ ਜੜ ਚਈਤੰਨ ਸਭ ਤੁਮ ਹੀ ਪ੍ਰਕਾਸਤ ॥ ਦ੍ਰਵਨ ਗਵਨ ਤੂ ਸਤਾ ਭਾਸਤ[ੳ] ॥੧੦॥ ਕੀਰ ਹਰਤ ਤਨੁ ਸਤਾ ਸੇ ਕੇਤੇ[ਅ] ॥ ਕਾਕ ਸਾਮਤਾ ਕਲ ਮਸ[੧] ਤੇਤੇ ॥ ਬ੍ਰਹਾ[੨] ਰੰਗ ਪਰੰਗ ਸਤਾ ਕੇਤੇ ॥ ਨਾਨਾ ਖਗ ਵਰਤਤ ਕਰ ਤਾ ਤੇ ॥੧੯॥ ਚੂ ॥ ਜਗ ਤੇ ਮੇਘ ਮੇਘ ਤੇ ਜੀਆ ॥ ਤ੍ਰਿਗੁਨ[ੲ] ਗੁਲਮ ਮਨ ਲਤਾ ਅਜੀਆ ॥ ਤੁਮ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰਹੁ ਜਦ ਜਾਮੈ ॥ ਪੋਖਹੁ ਭਰਹੁ ਭੂਤਨ ਰਸ ਤਾਮੈ ॥੨੦॥ ਪੁੰ ॥ ਸਿਰਜੋ ਜਗਤ ਸਤਾ ਦੈ ਅਪਨੀ ॥ ਪੋਖਹੁ ਤਾਸ ਸਿਮਰਨ ਦੈ ਜਪਨੀ ॥ ਜਿਸੈ ਜਨਾਵੋ ਜਾਨੈ[੩] ਸੋਈ ॥ਕਛੁ ਕਛੁ ਮਰਮ ਸਾਧ ਜਾਨੋਈ[ਸ] ॥੨੧॥ ਬਿ ॥ ਸਾਧ ਤਿਹਾਰੇ ਤੂ ਬਸ ਸੁਆਮੀ ॥ ਜਿਉ ਰਾਖਹੁ ਤਿਮ ਰਹਤ ਨਿਸਕਾਮੀ ॥ ਨਿਰਾਧਾਰ ਆਲੰਬ[ੳ] ਨ ਕੋਈ ॥ ਆਸ ਤਿਹਾਰੇ ਵਰਤਹ ਸੋਈ ॥੨੨॥ ਚੂ ॥ ਤੁਮਹੀ ਸਰਬ ਪੋਖ ਪ੍ਰਤਿਪਾਰਹੁ ॥ ਅਰਿਸ੍ਰ ਰੋਗ ਸਗਲੇ ਭ੍ਰਮ ਜਾਰਹੁ ॥ ਕਵਲ ਦ੍ਵਾਰ ਕੋ ਇਤਿਹਾਸ ਸੁਨਹੁ ਜੂ ॥ ਏਕ ਬੂੰਦ ਤੇ[ਹ] ਸ੍ਰਿਸ੍ਰ ਗੁਨਹੁ ਜੂ ॥੨੩॥ ਪੁੰ ॥ ਜੋਖਿਤ ਜਠਰ[ੳ] ਪਖਿਯਾਨ ਬਦਤ ਹਉ ॥ ਉਤਮ ਮਧਮ ਨੀਚ ਕਥਤ ਹਉ ॥ ਜਦ ਜੋਖਿਤ[ੳ] ਰਿਤ ਕਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ॥ ਤਾ ਕਹੁ ਤਿਆਗ ਕਰੇ ਅਨ ਧ੍ਰਾਪਤ ॥੨੪॥ ਚੂ ॥ ਮ੍ਰਿਯਾਦਾ ਕੋ ਤਿਆਗੇ ਸੋਈ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਦਿਵਸ ਚਾਂਡਾਲੀ ਹੋਈ ॥ ਦੂਜ ਬਾਸਰ ਬ੍ਰਹਮ ਘਾਤਨੀ ਕਹਤ ॥ ਤ੍ਰਿਤ ਦਿਵਸ ਰਜਪਦ[੪] ਕਉ ਲਹਤ ॥੨੫॥ ਬਿ ॥ ਚਤੁਰ ਦਿਵਸ ਯਾਤ ਪਦ ਪਾਵਤ ॥ ਪੰਚਮ ਦਿਵਸ ਇਸਤ੍ਰੀ ਸੋਭਾਵਤ ॥ ਖੜ ਦਿਵ ਦਵੇ ਪਿਤ੍ਰ ਕੇ ਕਾਜੂ ॥ ਸਪਤ ਬਾਸ੍ਰ ਉਤਪਤਿ ਅਕਾਜੂ ॥੨੬॥ ਪੁੰ ॥ ਅਜਹੁ ਮਲੀਨ ਪ੍ਰਮੁਦਾ ਅਸੁਧਾ ॥ ਅਧਮ ਸੰਤਾਨ ਤਾਸ ਅਬੁਧਾ ॥ ਚਤੁਰ ਦਸ ਬਾਸਰ ਭਵ ਲੇਈ ॥ ਪੰਦ੍ਰਸ ਖੋੜਸ ਸਪਤ ਦਿਵਸ ਜਨਮੇਈ ॥੨॥ ਪੁੰ ॥ ਸੰਤਤ ਬੈਸਨਵ ਸੂਰ ਦਯਾਲੁ[੫] ॥ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮੀ ਲਛਨ ਕਰਪਾਲੁ[੬] ॥ ਖੋੜਸ ਦਿਵਸ ਗਰਭ ਪ੍ਰਕਾਸਾ ॥ ਬਹੁਰ ਰਿਤ ਹੋਇ ਗਰਭ ਕੋ ਨਾਸਾ ॥੨੮॥ ਜੇ ਤਨ ਸੁਪਤ ਪੁਨ ਜੋ ਬਿਤ[੭] ਹੋਈ ॥ ਤਾ ਕਹੁ ਤਿਆਗੇ ਬਿਬੇਕੀ ਕੋਈ ॥ ਸ੍ਰਾਵਨ ਭਾਦੋਂ ਸ੍ਰਤਾ ਅਪਵਿਤ੍ਰਾ ॥ ਤਿਮ ਪ੍ਰਮੁਦਾ ਅਪਾਵਨ ਅਮ੍ਰਿਤ੍ਰਾ ॥੨੯॥ ਚੂ ॥ ਮ੍ਰਿਜਾਦਾ ਤਜਾਗ ਅਮ੍ਰਿਜਾਦਾ ਸ੍ਰਵਤ ॥ ਜਿਮ ਸ੍ਰਤਾ ਪਾਵਸ ਕੋ ਦ੍ਰਵਤ ॥ ਜੋਖਿਤ ਕੌ ਤੁਸਟ[ਕ] ਸੰਜਮ ਦੇ ॥ ਏਕ ਪਟ ਭੂਅ ਸੈਨ ਕਰੇ ॥੩੦॥ ਚੂ ॥ ਅਪਰਸ[ਖ] ਅਦ੍ਰਸਨ ਸਭ ਤੇ ਹੋਏ ॥ ਕਟੁ ਛਾਰ ਤੀਛਨ ਲਵਨ ਨ ਕੋਏ ॥ ਖਟਾ ਮੀਠਾ ਘ੍ਰਿਤ ਰਾਤ ਬਾਸਵਰ ਜਾਏ ॥ ਫਲਤ ਤੇਆਗੇ ਸਕਲਾ ਨਹ ਖਾਏ[੮] ॥੩੧॥ ਪੁੰ ॥ ਅਲਪ ਅਹਾਰ ਕਰੇ ਤਦ ਸੋਏ ॥ ਸਪਰਸ ਜੋਗ ਵਹੁ ਜੋਸਿਤ[੯] ਹੋਏ ॥ ਸੁਚ ਪਵਿਤ੍ਰ ਸਨਾਨ ਜਦ ਕਰੈ ॥ ਜਥਾਸਕਤ ਦਿਜ ਮਾਨ[੧੦] ਅਨੁਸਰੈ ॥੩੨॥ ਬਹੁਰ ਭਰਤਾਰ ਅਵਲੋਕੈ ਸੋਈ ॥ ਕਰ ਸਿੰਗਾਰ ਸੁਤ ਬਾਸਰ ਹੋਈ ॥ ਸਪਤ ਬਾਸਰ ਗਤ ਭ੍ਰਤਹਿ ਮਿਲੈ ॥ ਸੰਤਤ ਉਤਮ ਹੁਵੈ ਪਰਫੁਲੈ ॥੩੩॥ ਪਹਿਲ ਰਾਤ੍ਰਿ ਕਲਕ[੧੧] ਭਯਾ ਗ੍ਰਭੰ ॥ ਪੰਚਮ ਰੈਨ ਬੁਦਬੁਦ ਭਯੋ ਪ੍ਰਭੰ ॥ ਚਤੁਰਦਸ ਬਾਸਰ ਮਾਸ[ਗ] ਕੋ ਪਿੰਡੰ ॥ ਬੀਸ ਦਿਵਸ ਮਿਲ ਧਾਤਸ ਪਿੰਡੰ ॥੩੪॥ ਪਚਿਸ ਦਿਵਸ ਕਰਜੋ ਮੇਰ ਡੰਡੰ ॥ ਹਸਤ ਪਾਦ ਰਚਨਾ ਅਸਥੰਭੰ ॥ ਆਕਾਸ ਤਤ ਕੌ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਯਾ ॥ ਬਾਯੁ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕੀਨ ਤਾ ਕਾਯਾ ॥੩੫॥ ਪੁੰ ॥ ਮਾਸ ਉਪਰਾਂਤ ਪਚ ਤਤ ਮਿਲੈ ॥ ਤਾ ਤੇ ਰਜੁ ਅਰੁ ਬੀਰਜ ਰਲੇ ॥ ਦੁਤੀਆ ਮਾਸੁ ਤੁਚਾ ਪ੍ਰਗਟਾਨੀ ॥ ਤੀਜੈ ਮਾਸ ਮਿਜਾ ਲਪਟਾਨੀ ॥੩੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਅਸਤ ਅਥੰਭ ਤਾ ਅਉਸਰ ਭਯਾ ॥ ਚਤੁਰਥ ਮਾਸ ਕਚ ਅੰਗੁਰੀ[੧੨] ਨਿਰਮਯਾ ॥ ਪੰਚ ਮਾਸ ਨੇਤ੍ਰ ਸ੍ਰੋਤ ਅਰੁ ਪਾਦ ॥ ਖਸ੍ਰਮ ਮਾਸ ਕੰਠ ਅਰੁ ਦਾਂਤ ॥੩੭॥ ਚੂ ॥ ਉਦ੍ਰ ਭਇਆ ਜਦ ਖਸਟਮ ਮਾਸਾ ॥ ਸਪਤ ਮਾਸ ਨਖ ਲੋਮ ਜੀਅ ਸਾਸ ॥ ਅਸ੍ਰਮ ਮਾਸ ਅੰਗ ਸਭ ਪੂਰਨ ॥ ਨਵਮ ਮਾਸ ਉਦ੍ਰ ਵਿਚ ਝੂਰਨ[੧੩] ॥੩੮॥ ਪੁੰ ॥ ਉਰਧ ਤਪ ਤਦ ਕਰੇ ਪ੍ਰਾਨੀ ॥ ਨਰਕ ਘੋਰ ਤੇ ਕਾਢਹੁ ਸੁਵਾਮੀ ॥ ਇਕੀਸ ਸਹਸ ਅਰੁ ਖਸ੍ਰਤ ਸ੍ਵਾਸਾ ॥ ਲੇਤ ਹੈ ਪ੍ਰਾਨੀ ਬਾਰਹ ਮਾਸਾ ॥੩੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਪੁੰਨੀਆ ॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਸਮ (ਅਸ)
[੨]ਬਰਹੀ (ਅਸ)
[੩]ਜਾਨਤ (ਅਸ)
[੪]ਰਜਕਤ (ਅਸ)
[੫]ਦਯਾਲਾ (ਅਸ)
[੬]ਕਿਰਪਾਲਾ (ਅਸ)
[੭]ਸਪਤ ਪੁਨ ਜੋਸਿਤ (ਅਸ)
[੮]ਪਾਇ (ਅਸ)
[੯]ਜੋਖਿਤ (ਅਸ)
[੧੦]ਦਾਨ (ਅਸ)
[੧੧]ਕਲਕਤ (ਅਸ)
[੧੨]ਅੰਗ (ਅਸ)
[੧੩]ਤੂਰਨ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਥੇਕੇ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਤ੍ਰਿਨ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਜਨੋਈ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਕ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਤਸ੍ਰਿ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਖ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਅਪਸ੍ਰ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਗ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਆਸ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਚਰਪਦ ॥ ਚਾਰ ਪਦਾਰਥ ਠਾਕੁਰ ਦੀਨਾ ॥ ਕਹਜੋ ਭਜਨ ਮਮ ਕਰੀਅਹੁ ਭੀਨਾ ॥ ਬਾਚਾ ਕਰਤ ਤਦ ਜੀ[੧] ਦੀਖਜਾਰੋ[੨] ॥ ਸਿਮਰੋਗਾ ਤੁਝ ਜਾਇ ਸੰਸਾਰੋ ॥੪੦॥ ਪੁੰ ॥ ਚੂ ॥ ਦਯਾ ਧਰਮ ਦਾਨੁ ਪੁੰਨ ਕਰੇਹੌ ॥ ਸਰਬਸੁ ਤੋਕਉ ਅਰਪ ਕਰ ਧਰੇਹੌ ॥ ਦਯਾ ਕੀਨ ਠਾਕੁਰ ਤਦ ਜੀ ਪਰ ॥ ਕੀਟ ਭਖਛਤੇ ਕਾਢਜੋ ਸਾਤ੍ਰ[੩] ॥੪੧॥ ਚੂ ॥ ਜੰਤ੍ਰ ਦੁਵਾਰ ਤੇ ਬਾਹਰ ਆਇਆ ॥ ਤਤਛਿਣ ਬਿਯਾਪਤ ਭੀ ਤ੍ਵ ਮਾਇਆ ॥ ਬਾਚਾ ਤੇ ਬਿਮੁਖ ਭਯੋ ਸੋਈ ॥ ਛੁਧਾਕਰ ਆਕੁਲ ਬਿਸਰ ਗੋਓਈ ॥੪੨॥ ਪੁੰ ॥ ਨਸ੍ਰਿ ਪਦਾਰਥ ਕਰ ਅਤਿ ਦੁਖੀ ॥ ਮੂੜ ਉਨਮਤਿ ਭਯੋ ਮਨ ਮੁਖੀ ॥ ਤਾ ਅਉਸਰ ਇੰਦ੍ਰੀਯਨ ਸੰਗ ਜੂਟਜੋ ॥ ਰੂਪ ਰਸ ਗੰਧ ਸਬਦ ਸੁਪ੍ਰਸ[੪] ਇਨ ਲੂਟਜੋ ॥੪੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਪੁੰਨੀਆਂ ॥ ਕਰਮ ਇੰਦ੍ਰੀ ਹੂੰ ਮਿਲੇ ਠਗਾਊ ॥ ਹਸਤ ਪਾਦ ਮੇਢ੍ਰ ਗੁਦ ਗੁਹਜਾਊ ॥ ਮਨ ਕਰ ਚਲਾਇਮਾਨ ਭਯੋ ਬਾਚਾ ॥ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭ ਮੋਹ ਅਹੰ ਰਾਚਾ ॥੪੪॥ ਚੂ ॥ ਪੁੰ ॥ ਏ ਤਸਕਰ ਮਿਲੇ ਆਏ[੬] ਚਿਤਵਹਿ ਬੁਰਿਆਈ ॥ ਮਿਤ੍ਰ ਸਦਾਵਹਿ ਕਰਤ ਠਗਾਈ ॥ ਦਸ ਨਾੜੀ ਕਰ ਬੰਧਨ ਭਯਾ ॥ ਇੰੜਾ ਪਿੰਗਲਾ ਸੁਖਮਨ ਜਯਾ ॥੪੫॥ ਬਿ ॥ ਗੰਗ ਯਮਨ ਸੁਰ ਸਭੀ ਨਿਵਾਸ ॥ ਏ ਤ੍ਰੈ ਨਾੜੀ ਸ੍ਰੇਸਟ ਭਾਸ ॥ ਸ੍ਵੰਭੂ ਪੁਰਖ ਬਸਤ ਤਿਹ ਮਾਹ ॥ ਸਦਗੁਰ ਮਿਲੈ ਤ ਲਖੁ ਕਰਾਹ ॥੪੬॥ ਚੂ ॥ ਸਾਤੋ ਪੁਰੀ ਵਸੈ ਤਹ ਨਿਆਰਾ ॥ ਆਏ ਸਧਾਮ ਧ੍ਰਾ ਤੇ[੫] ਲੇਹੁ ਬਿਚਾਰਾ ॥ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਪਿੰਡ ਲਹੈ ॥ ਕਵਲ ਦੁਵਾਰ ਕੌ ਪ੍ਰਸੰਗ ਇਵ ਅਹੈ ॥੪੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਏਕ ਬੂੰਦ ਤੇ ਨਾਨਾ ਰੂਪ ॥ ਸਿਰਜਹੁ ਸ੍ਵਾਮੀ ਪੁਰਖ ਅਨੂਪ ॥ ਸਾਛੀ ਭੂਤ ਹੁਏ ਤੁਮ ਵਰਤਹੁ ॥ ਜੰਤੀ ਵਸ ਜੀਅ ਸਭ ਨ੍ਰਿਤਹੁ ॥੪੮॥ ਚੂ ॥ ਪੁੰ ॥ ਸਭ ਮਹਿ ਸਤਾ ਤੋਰ ਬਸਾਹੀ ॥ ਤੁਧ ਬਿਨ ਦੂਜਾ ਕੋਊ ਨਾਹੀ ॥ ਅਪਨੀ ਕਲਾ ਕਰ ਰਚਹੁ ਪ੍ਰਾਨੀ ॥ ਪਾਲਹੁ ਪੋਖਹੁ ਪ੍ਰਭ ਨਿਰਬਾਨੀ ॥੪੯॥ ਚੂ ॥ ਪੁੰ ॥ ਸੂਖ ਦੂਖ ਅਰੁ ਆਧ ਬਿਆਧੂ ॥ ਨਿਪਜਤ ਭੇ ਸਭ ਭੂਤਨ ਲਾਗੂ[੬] ॥ ਤਾਪ ਤ੍ਰਿਦੋਖ ਸਿਰੋਵ੍ਰਪਤ ਸਨਪਾਤਾ ॥ ਉਦ੍ਰ ਰੋਗ ਤੇ ਆਦਿ ਸੰਤਾਪਾ ॥੫੦॥ ਪੁੰ ॥ ਚੂ ॥ ਅਸਤ ਚਰਮ ਮਲ ਮੂਤ੍ਰ ਦੁਰਗੰਧਾ ॥ ਪੋਚ ਅਪਵਿਤ੍ਰ ਦੇਹ ਸਨਬੰਧਾ ॥ ਅਹਿਨਿਸ ਸ੍ਰਵਤ ਅਪਵਿਤ੍ਰ ਨਉ ਦ੍ਵਾਰਾ ॥ ਆਧ ਬਜਾਧ ਕਰ ਜਰਤ ਸੰਸਾਰਾ ॥੫੧॥ ਬਿ ॥ਚੂ ॥ ਤਾ ਕਾ ਅਉਸਧ ਨਾਮ ਰਸਾਇਨ ॥ ਜਿਨ ਯਹ ਸਮਝਾਏ ਸੋ ਹੋਤ ਪ੍ਰਾਇਨ ॥ ਲਉਕਿਕ ਮੁਨਿਨ ਉਪਚਾਰ ਬਤਾਏ ॥ ਬੈਦਕ ਗ੍ਰੰਥ ਹਿਤ ਲੋਕ ਬਨਾਏ ॥੫੨॥ ਚੂ ॥ ਤਾ ਮਹਿ ਨਾਨਾ ਬਜਾਧ ਕੋ ਰੂਪ ॥ ਬਰਨੇ ਮੁਨਿ ਜਨ ਰੁਜਹ ਸਰੂਪ ॥ ਤਾ ਕਾ ਮਾਰਗ ਅਉਸਧੀ ਕਹੈ ॥ ਬੈਦਕ ਮਾਂਝ ਭੇਦ ਤਿਸੁ ਲਹੈ ॥੫੩॥ ਬਿ ॥ ਜੁਰ ਕੋ ਜੁਰਾਕਸ ਅਰੁ ਕ੍ਵਾਥਾ ॥ ਚੂਰਨ ਬਿਬਿਧ ਕਹੇ ਮੁਨਿ ਗਾਥਾ ॥ ਸੰਨਪਾਤ ਕੋ ਮਹਾ ਰਸਾਇਨ ॥ ਕੁਸ੍ਰਿ ਖਾਜ ਕੋ ਨੀਬ ਬਕਾਯਨ ॥੫੪॥ ਪੁੰ ॥ ਤਈਲ ਘ੍ਰਿਤ ਮਸਸ ਧੇਨ[੭] ਕਹੈ ॥ ਤਾ ਸੋਈ ਬਿਬਧ ਬਯਾਧ ਤਨੁ ਦੇਹ ॥ ਮੁਨਿ ਰਸਨ ਹ੍ਵੈ ਤੁਮੀ ਬਖਾਨੇ ॥ ਸੁਖ ਨਮਿਤ ਭੂਤਨ[ਅ] ਹਿਤ ਮਾਨੇ ॥੫੫॥ ਚੂ ॥ ਧਾਤ ਉਪਧਾਤ ਕਸ੍ਰਾਦਿਕ ਕਹੇ ॥ ਤਾ ਮਹਿ ਸਤਾ ਥਾਰੀ ਲਹੇ ॥ ਬਾਲਪ ਤਰੁਨਪ ਬ੍ਰਿਧਪ ਤੀਨ ॥ ਦੁਖ ਸੁਖ ਪ੍ਰਾਨੀ ਭੋਗਤ ਖੀਨ ॥੫੬॥ ਪੁੰ ॥ ਬਾਲ ਬਿਵਸਥਾ ਅਗਿਆਨੀ ਰਹਤ ॥ ਦਸ ਬ੍ਰਖਨ ਲਉ ਮੁਨਿ ਜਨ ਕਹਤ ॥ ਤਰੁਨਾਪਨ ਬਿਖੈ ਰਸ ਖੋਯੋ ॥ ਬੀਸ ਬਰਸ ਜਪ ਤਪ ਤੈ ਸੋਯੋ ॥੫੭॥ ਚੂ ॥ ਜੁਬਾ ਬ੍ਰਿਸਥਾ ਪੁਸ੍ਰਿ ਸਰੀਰ ॥ ਤੀਸ ਬਰਖ ਲੌ ਭਯੋ ਗੰਭੀਰ ॥ ਉਰਝਜੋ ਬਿਤ ਬਨਿਤਾ ਸੁਤ ਧੀਆ ॥ ਬੇਮੁਖ ਭਯੋ ਦੇਵ[ੲ] ਕਰਮ ਨ ਥੀਆ ॥੫੮॥ ਪੁੰ ॥ ਬਹੁਰ ਬਿਬਾਤਾ ਜਰਾ ਜਨਾਯੋ ॥ ਇੰਦੀ ਸਥਲ ਤੁਚਾ ਕੁਮਲਾਯੋ ॥ ਪਗ ਡਗਮਗ ਸਿਰ ਕੰਪਨ ਲਾਗੇ ॥ ਨੈਨ ਨੀਰ ਸ੍ਰਵਤ ਰਸ ਤਿਆਗੇ ॥੫੯॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਸੁਤ ਬਨਿਤਾ ਹੂੰ ਦੀਨੇ ਡਾਰ ॥ ਤਦ ਮਨ[੮] ਮੂਰਖ ਕਰਤ ਪੁਕਾਰ ॥ ਹਸਤ ਪਾਦ ਬਾਨੀ ਭਈ ਬਿਕਲ ॥ ਅੰਗ ਅੰਗ ਸਭ ਪਰਗੋ ਸਿਥਲ ॥੬੦॥ ਬਿ ॥ ਜਮਦੂਤਨ ਮਿਲ ਘੇਰੇ ਆਨ ॥ ਸਾਸਨ ਦੇਤ ਦੂਤ ਜਮ ਡਾਨ ॥ ਡਰ ਪਾਸ ਗਰ ਲੈ ਗਏ ਤਾਸ ॥ ਕੀਏ ਕਰਮ ਕਰ ਅਧੌ ਨਿਵਾਸ ॥੬੧॥ ਚੂ ॥ ਬਹੁਰ ਗ੍ਰਭ ਮਹਿ ਪਰਿਓ ਆਏ ॥ ਲਖ ਚਉਰਾਸੀ ਜੂਨ ਭ੍ਰਮਾਏ ॥ ਜਨਮ ਮਰਨ ਕੀ ਧਾਰਾ ਮਾਹਿ ॥ ਹਰਹਟ ਮਾਲ ਅਰਧ ਉਰਧ ਫਿਰਾਹਿ ॥੬੨॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਆਵਾਗਵਨ ਦੋਏ ਮਾਰਗ ਬੀਕੋ ॥ ਚਉਰਾਸੀ ਭ੍ਰਮਨ ਹੋਤ ਭਯੋ ਜੀ ਕੋ ॥ ਯਾ ਸੰਕਟ ਤੇ ਲੇਹੁ ਬਚਾਈ ॥ ਦੇਵ ਦੇਵ ਦੇਵਾਧ ਗੁੋਸਾਈ ॥੬੩॥ ਪੁੰ ॥ਸੰਕਟ ਹਰਨ ਤਾਪ ਤ੍ਰੈ ਨਾਸਨ ॥ ਕ੍ਰਿਪਾਸਿੰਧ ਮਹਿਮਾ ਨਿਧ[ਸ] ਜਾਸਨ ॥ ਦਾਸ ਤੇਰੇ ਜੋ ਤੁਮਹੁ ਅਰਾਧਹ ॥ ਸਾਸ ਸਾਸ ਤੋਹੀ ਕਉ ਸਾਧਹਿ ॥੬੪॥ ਚੂ ॥ ਤਾ ਪਦ ਰੇਨ ਸੰਗ ਤਿਸ ਦੀਜੈ ॥ ਦਾਸ ਜਾਨ ਪ੍ਰਭੂ ਮਇਆ ਕਰੀਜੈ ॥ ਨਾਮ ਦਾਨ ਪ੍ਰੀਤ[੯] ਪਦ ਥਾਰੀ ॥ ਦੇਹੁ ਦਯਾਨਿਧ ਸਰਣ ਤਿਹਾਰੀ ॥੬੫॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਜੀਵ (ਖਕ)
[੨]ਦੁਖਿਯਾਰੋ (ਖਕ, ਅਸ)
[੩]ਸ੍ਵਾਤਰ (ਅਸ)
[੪]ਗੰਧਾਦਿਕ (ਅਸ)
[੫]ਆਇ ਸਮਾਧ ਬ੍ਰਿਤ (ਅਸ)
[੬]ਲਾਧੂ (ਅਸ)
[੭]ਘ੍ਰਿਤਮ ਮਹ ਸੋਧਨ (ਖਕ)
[੮]ਤਦਪ ਨ (ਖਕ, ਅਸ)
[੯]ਪ੍ਰੀਤਮ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਇਹ ਪਾਠ ਅਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ‘ਭੂਨ’ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ‘ਦੇਵਾ’ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ‘ਮਹਿ ਅਨਿਜ’ ਪਾਠ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਅਸ ਵਿਚ ‘ਮਹਿਮਾ ਅਧਿ’ ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਦੂਖ ਰੋਗ ਸਤ੍ਰਨ[੧] ਮੁਰ ਹਰਹੁ ॥ ਦਾਸ ਜਾਨ ਪ੍ਰਭੂ ਕਰੁਨਾ ਰਸ ਢਰਹੁ ॥ ਰਛ ਕਰਹੁ ਮੋਰੀ ਸਰਬ ਕਾਲਾ ॥ ਦੀਨ ਬੰਧ ਵੈਰਿਨ ਉਰ ਸਾਲਾ ॥੬੬॥ ਚੂਪਦ ॥ ਪੁਤ੍ਰ ਮਿਤ੍ਰ ਹਮਰੇ ਪ੍ਰਤਿਪਾਰਹੁ ॥ ਚੁਨ ਚੁਨ ਦੁਰਜਨ ਸਕਲ ਸੰਘਾਰਹੁ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਕਰੁਨਾ ਮੁਝ ਕੀਜੈ ॥ ਹਾਥ ਦੇਇ ਕਿੰਕਰ ਰਖ ਲੀਜੈ ॥੬੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਪੁੰਨੀਆ ਚੂਪਦ ॥ ਤ੍ਰਾਹ ਤ੍ਰਾਹ ਪ੍ਰਭ ਸਰਣ ਤਿਹਾਰੀ ॥ ਹਉ ਤੁਅ ਓਟ ਫੜੀ ਦਰਬਾਰੀ ॥ ਏਕ ਜੀਹ ਕਿਆ ਕਥੇ ਬਿਚਾਰਾ ॥ ਸੇਸ ਸਾਰਦਾ ਬਿਧ ਭਵ ਹਾਰਾ ॥੬੮॥ ਚੂ ॥ ਛਮੋ ਨਾਥ ਮੋਰੀ ਢੀਠਾਈ ॥ ਹਮ ਲਹੁਰੇ ਤੁਮ ਅਤਿ ਗੁਰੂਆਈ[੨] ॥ ਜਾ ਬਿਧ ਰਖਛਾ ਦੇਵਨ ਕਰੇ ॥ ਅਭੈ ਦਾਨ ਦੈ ਅਸੁਰਨ ਮਰੇ ॥੬੯॥ ਤਿਮ ਮੁਰ ਰਖਜਾ ਕਰੋ ਗੁਸਾਈ ॥ ਮੈ ਆਯੋ ਤੋਰਹੀ ਸਰਣਾਈ ॥ ਦਾਸ ਗੋਬਿੰਦ ਫਤੇ ਨਰਹਰੀ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਉਚਰਹੁ ਪਲ ਘਰੀ ॥੭੦॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਦੇਵ ਬਿਨੈ ਕਬਿ ਬਿਨੈ ਬਖਾਨੀ ॥ ਸੁਨੋ ਸੰਤ ਸਜਨ ਸੁਰ[ੳ] ਗਜਾਨੀ ॥ ਸੁਨੈ ਪਢੈ ਤਿਸ ਹੋਇ ਉਧਾਰ ॥ ਦੇਵ ਬਿਨੈ ਕਬਿ ਬਿਨੈ ਸੁਧਾਰ[ਅ] ॥੭੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਅਬ ਹਰਿ ਕੀ ਆਰਤੀ ਸੁਨਹੁ ਜੂ ॥ ਦੇਵਨ ਜਾ ਬਿਧ ਕੀਅ ਗੁਨਹੁ ਜਗ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਕੀ ਆਰਤੀ ਕਰੀ ॥ ਸੁਨੋ ਸੰਤ ਸਜਨ ਪਗ ਪਰੀ ॥੭੨॥੧॥੩੦੯੩॥ ਇਤ ਸ੍ਰੀ ਦੇਵ ਬਿਨੈ ਕਬਿ ਬਿਨੈ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਭੂਮਨ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਬਿਜੈ ਸਮਾਪਤਿ ਮਸਤ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧॥੧[ੲ]॥੨॥

੧ਓ ਸ੍ਰੀ ਕਰਾਚੋਲੀ[੩] ਜੀ ਸਹਾਇ ॥ ਅਥ ਦੇਵਨ ਬਿਜੈ ਆਰਤੀ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਭੂਮਨ ਕਥਤੇ ॥ ਤ੍ਵ ਬਲ ॥ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਰਾਗ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਕੀਨ ਤੁਲ ਸਮਾਜ ਪੂਜਨ ਹਰਿ ਸੁਰ ਸੁਰਪਤਿ ਸੁਰਨਾਰਿ ॥ ਕੋਟ ਤੇਸੀਸ ਮਿਲ ਸਨਮੁਖ ਠਾਢੇ ਕਰ ਜੋਰੇ ਦਰਬਾਰ ॥ ਜੁਰੇ ਸਕਲ ਸਮਾਜ ਸੰਜੁਗਤਾ ਗਾਵਤ ਮੰਗਲਚਾਰ ॥ ਜੀਤ ਕੇ ਗੀਤ ਗਾਵਤ ਅਰੁ ਵਾਵਤ ਬਲਿ ਬਲਿ ਜਾਤ ਦਰਸਾਰ ॥੧॥ ਧੂਪ ਦੀਪ ਤਿਲਕਾਦਿ ਨਈਬੇਦਾ ਸਾਜ ਸਾਜ ਸੁਰ ਸਗਰੇ ॥ ਅਛਤ ਪੁਹਪ ਮਾਲ ਸੁਗੰਧਨ ਮ੍ਰਿਗਮਦ ਕੇਸਰ ਅਗਰੇ ॥ ਬਿਬਿਧ ਸੁਗੰਧ ਘਨਸਾਰ ਤੇ ਆਦਿ ਕੰਚਨ ਥਾਲ ਨਰ[ਸ] ਸੁਧਰੇ ॥ ਬਾਰ ਨੰਦਨੀ ਝਾਰਿਨ ਭਰ ਭਰ ਪ੍ਰਭ ਪਦ ਦੇਵਨ ਪਖਰੇ ॥੨॥ ਚਰਨੋਦਕ ਮੁਖ ਮਸਤਕ ਲਾਵਤ ਜਨਮ ਸਕਾਰਥ ਜਾਨੇ ॥ ਮਗਨ ਭਏ ਹਰਿ ਦਰਸਨ ਤੇ ਸੁਰ ਤਦਾਕਾਰ ਰੰਗ ਮਾਨੇ ॥ ਬਾਂਧ ਘੁੰਘਰੂ ਪਗਨ ਹਰਖ ਕਰ ਸੁਰ ਸੁਰਪਤਿ ਮਨ ਭਾਨੇ ॥ ਰਬਾਬ ਪਖਾਵਜ ਤਾਲ ਘੁੰਘਰੂ ਲੈ ਲੈ ਸਕਲ ਜੁਟਾਨੇ ॥੩॥ ਰੰਭਾ ਉਰਬਸਿ ਘ੍ਰਿਤਾਚੀ ਤੇ ਦੇਵ ਬਧੁਨ ਮਿਲ ਗਈ ॥ ਕਰ ਕਰ ਬਿਨੈ ਸਚੀ ਪਦ ਕੰਜਨ ਗਾਵਤ ਬਿਜੈ ਬਧਾਈ ॥ ਜਛ ਜਛਨੀ ਗੰਧ੍ਰਬ ਕਿੰਨਰ ਸਾਜ ਸਮਾਜ ਮਿਲਾਈ ॥ ਨਾਚ ਉਠੇ ਸਗਰੇ ਹਰਿ ਭਗਤਾ ਉਪਮਾ ਕਹ ਨ ਸਕਾਈ ॥੪॥ ਲੋਕਪਾਲ ਭਵ ਬਿਧ ਨਾਰਦ ਤੇ ਸੇਸ ਸਨਕਾਦਿਕ ਨ੍ਰਿਤਤ ॥ ਨਾਰਦ ਤੂੰਬਰ ਬੀਨ ਬਜਾਵਤ ਗਰੁੜ ਨੰਦੀ ਸਿਵ ਨ੍ਰਿਤਤ ॥ ਬ੍ਰਹਮਾ ਹੰਸ ਹਯਰਾਜ ਐਰਾਵਤ ਭੂਤ ਭੂਤਗਨ ਨ੍ਰਿਤਤ ॥ ਨ੍ਰਿਤਤ ਪਰੀ ਪਦਮਨੀ ਹੂਰਨ ਨਰੀ ਨਾਗਨੀ ਨ੍ਰਿਤਤ ॥੫॥ ਥਿਰ ਥਿਰ ਥਈ ਥਈ ਤਾਥੈ ਤਾਥੈ ਨ੍ਰਿਤ ਸੰਗੀਤੀ ਨ੍ਰਿਤਤ ॥ ਮਕਰੀ ਸਕਰੀ ਪ੍ਰੋਹੀ[ਹ] ਪਰਵੀ ਚਿਤ੍ਰ ਬਚਿਤ੍ਰਨ[੪] ਨ੍ਰਿਤਤ ॥ ਮਧੁਰ ਤਾਲ ਅਲਾਪ ਸੋਹਾਗਨ ਤਾਨ ਗਾਨ ਭਲ ਨ੍ਰਿਤਤ ॥ ਮਧੁਰ ਰਾਗ ਰਾਗਨੀ ਸ੍ਵਰ ਧ੍ਵਨ[੫] ਜੀਲ ਖਰਜ ਕਰ ਨ੍ਰਿਤਤ ॥੬॥ ਤ੍ਵਜ ਸਾਨੀ ॥ ਧੁਰਪਦ ਤਿਲਾਨਾ ਕਾਮੋਦੀ ਸੂਹੀ ਬਸੰਤ ਮਧੁਮਾਧੋ ॥ ਮਧੁਰ ਮਧੁਰ ਰਾਗ ਅਰੁ ਰਾਗਿਨ ਗਾਵਤ ਵਾਵਤ ਸਾਧੋ ॥ ਨ੍ਰਿਤ ਸਮਾਜ ਕਹਾ ਲੌ ਬਰਨੌ ਨ੍ਰਿਤਤ ਸਭੀ ਚਰਾਚਰ ॥ ਕਉਤਕ ਅਨਭੈ ਕਰ ਇਓ ਬਿਸਮੈ ਕਬਿ ਰਾਮ ਹੂੰ ਨ੍ਰਿਤਤ ਧਾਕਰ ॥੭॥ ਤੁਮਹੂੰ ਨ੍ਰਿਤਹੁ ਮਨ ਕਰ ਕਾਯ ਕਹੌ ਸਾਧ ਸਮਾਜ ਗੁਰਸਿਖਾ ॥ ਲੋਕ ਲਾਜ ਪਰਹਰ ਕਰ ਨਾਚਹੁ ਨਹ ਬਿਆਪੈ ਦੂਰ ਭਿਖਾ ॥ ਛੁਟਹੋ ਕਾਲ ਜਾਲ ਤੇ ਪ੍ਰਾਨੀ ਕਾਨ ਜਗਤ ਕੀ ਤਿਆਗੋ ॥ ਨਉਧਾ ਭਗਤ ਪ੍ਰੇਮ ਲਛਨਾ ਬਿਦੇਹ ਦਸਾ ਅਨੁਰਾਗੋ ॥੮॥ ਹੋਤ ਬਿਲਾਸ ਨ੍ਰਿਤ ਹਰਿ ਆਗੇ ਨ੍ਰਿਤਤਿ ਪਰੀਯਾ ਸਾਰੀ ॥ ਚਢੇ ਯੋ ਖੁਮਾਰ ਦਰਸ ਕਰ ਮਾਤੇ ਜੈਸੇ ਦਸਾ ਖੁਮਾਰੀ ॥ ਆਪਾ ਪਰਕਾ ਸਭੈ ਬਿਸਰਗੋ ਤਦਾਕਾਰ ਭਏ ਸਭਹੀ ॥ ਏਕ ਰੰਗ ਹਰਿ ਕੇ ਭਏ ਰੰਗੀ ਭਗਤਿ ਇੰਕਗੀ ਲਭਹੀ ॥੯॥ ਸਾਜ ਤਾਲ ਸ੍ਵਰ ਤਾਨ ਮਿਲਾਵਤ ਗਾਵਤ ਵਾਵਤ ਨਾਚਤ ॥ ਘੂਮਤ ਝੂਮਰ ਨਟਵਰ ਨ੍ਰਿਤਤ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਰੰਗ ਰਾਚਤ ॥ ਵਾਰਤ ਮਨਿਨ ਸੁਰਨ ਕੀ ਬਾਲਾ ਧਨ ਵਰਸਾ ਕਰ ਸਾਰੇ ॥ ਪੁਹਪ ਮਾਲ ਅਛਤ ਸੁਭ ਅਰਪਤ ਵਰਸਤ ਸੁਮਨ ਸੁਖਾਰੇ ॥੧੦॥ ਹਾਵ ਭਾਉ ਦਾਵ ਨ੍ਰਿਤਕਾਰੀ ਕਰ ਕਟਾਖਛ ਹਰਿ ਹੇਰਤ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ਕਵਚ ਕੀਲ ਹਰਿ ਉਪਮਾ ਗੀਤ ਕਵਿਤਨ ਟੇਰਤ ॥ ਬੇਦ ਮੰਤ੍ਰ ਗੀਤਾ ਉਪਨਿਸਦਨ ਗਾਵਤ ਰਾਗ ਸੰਬੂਹਨ ॥ ਸਰਸ ਬਸੰਤ ਗੂਜਰੀ ਗੌਰੀ ਮਾਰੂ ਪਰਜ ਬਧੂਹਨ ॥੧੧॥ ਗਾਇ ਵਾਇ ਰਿਝਾਇ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਸੰਤਨ (ਅਸ)
[੨]ਗਰੂਆਈ (ਖਕ, ਅਸ)
[੩]ਕਰਾਚੌਲ (ਅਸ)
[੪]ਬਚਿਤ੍ਰਤ (ਅਸ)
[੫]ਧ੍ਰਜ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਗੁਰ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸੁਰਾਰ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਖਕ ਵਿਚ 'ਮੁਰਾਰ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ '॥੦॥' ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਆਪਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਕੰਚਲਬਾਲਨ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਮਹਾ ਪ੍ਰਭੁ ਅਭੈ ਦਾਨ ਕਉ ਪਾਯੋ ॥ ਦਾਸ ਗੋਬਿੰਦ ਫਤਹ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਸੁਰਪਤਿ ਨ੍ਰਿਤ ਸੁਨਾਯੋ ॥ ਆਗਿਆ ਮਹਿ ਸਭ ਨਾਚਤ ਤਾ ਕੇ ਚਰਾਚਰ ਪਰਜਾ ਸਾਰੀ ॥ ਦਾਸ ਗੋਬਿੰਦ ਫਤਹ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਮਾਇਆ ਨਚਾਵਨ ਹਾਰੀ ॥੧੨॥੧॥੩੦੯੪॥ ਇਤੀ ਸੁਰਪਤਿ[ੳ] ਨ੍ਰਿਤ ਹਰਿ ਪੂਜਾ ਉਤਸ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧॥ ਅਥ ਹਰਿ ਆਰਤੀ ਕਥਤੇ ॥ ਤ੍ਰ ਬਲ ॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਕਬਿ ਬਾਚ ॥ ਆਰਤੀ ਸਾਜ ਸੁਭਗ ਹਰਿ ਕੇਰੀ ਕਰ ਪੂਜ[੧] ਪ੍ਰਜ੍ਵਲੁ[੨] ਦਿਬ ਬਾਤੀ ॥ ਮਣਿ ਮੈ ਦੀਪ ਸਹਸ੍ਰ ਮੁਖੀ ਸਜ ਸੁਰਪਤਿ ਬਿਧਹ ਸੁਜਾਤੀ ॥ ਤੇਤੀਸ ਕ੍ਰੋਟ ਸੁਰ ਕਰਤ ਆਰਤੀ ਸੰਕਰ ਉਮਾ ਗਨੇਸੰ ॥ ਸੇਸ ਸਾਰਦਾ ਨਾਰਦ ਮੁਨਿ ਜਨ ਧਰਮ ਕੁਬੇਰ ਜਲੇਸੰ ॥੧॥ ਬਜਾਵਤ ਸੰਖ ਘੰਟ ਸੁਰਗਨ ਤਹ ਆਰਤੀ ਕਰਤ ਗੋਬਿੰਦੰ ॥ ਆਰਤੀ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾ ਪ੍ਰਭੁ ਜੂ ਕੀ ਕਰਤ ਮਹਾਸੁਰ ਬ੍ਰਿੰਦੰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਨੰਦੀ ਗਰੁੜ ਹੰਸ ਐਰਾਵਤ ਬਾਜਰਾਜ ਸਸਿ ਸੂਰੰ ॥ ਰਾਸ ਗ੍ਰਹਨ ਨਖਛਤ੍ਰ ਉਡਗਨ ਗਨ ਗੰਧ੍ਰਬ ਚਾਰਨ ਹੂਰੰ ॥ ਗੁਹਜਕ ਕਿੰਨਰ ਰੰਭਾ ਜੁਬਤਿਨ ਸਚੀ ਰਮਾ ਕਲਜਾਨੀ ॥ ਕਰਤ ਆਰਤੀ ਪੁਰਸੋਤਮ ਪ੍ਰਭ ਮੰਗਲਚਾਰ ਬਿਵਾਨੀ ॥੨॥ ਚਰਚਤ ਮ੍ਰਿਗਪਦ ਸ੍ਰੀਖੰਡ ਕੇਸਰ ਅਰਪਤ ਤਨ ਮਨ ਪ੍ਰਾਨਾ ॥ ਲੇਤ ਪ੍ਰਦਛਨ ਸੁਰ ਸੁਭ ਲਛਨ ਬਲ ਬਲ ਜਾਤ ਸੁਬਹਾਨਾ ॥ ਸਾਜਨ ਸ੍ਰਸਿਤ ਚਾਉ ਉਮਾਹਾ ਹਰਖ ਉਛਾਹ ਹਰਿ ਦਰਸਨ ॥ ਪ੍ਰੇਮ ਉਮੰਗ ਆਨੰਦ ਹ੍ਰਿਦੇ ਮਹਿ ਬਿਖਮ ਬੇਖ ਅਤਿ ਪਰਸਨ ॥ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਨਈਬੇਦ ਬਿਬਿਧ ਬਿਧ ਪਾਕ ਪਕਵਾਨ ਦਿਬ ਭੋਜਨ ॥ ਖੋੜਸ ਬਿਧ ਕੋ ਪੂਜ ਤੁਲ ਕਰ ਪੂਜਤ ਬਿਜੈ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ॥੩॥ ਲੇਹਜ ਚੋਸ ਭਛ ਅਰੁ ਭੋਜਾ ਛੀਰਕ ਘ੍ਰਿਤ ਪਕੰ ॥ ਬਿਬਿਧ ਮਿਸ੍ਰਾਨ ਦਿਬ ਸਮਗ੍ਰੀ ਹਰਿ ਹਿਤ ਬਿੰਜਨ ਸਕੰ ॥ ਸੰਕ੍ਰਾ[੩] ਸੋਹਾਰ ਸੰਜਾਬ ਬਿਬਿਧ ਬਿਧ ਫਲਾਹਾਰ ਬਹੁ ਭਾਤੰ ॥ ਨਾਨਾ ਫਲ ਦਿਬਯਾਤ ਸੰਭੂਹਨ ਲੋਕ ਲੋਕ ਬਹੁ ਜਾਤੰ ॥ ਨਾਰਕੇਲ ਪੁੰਗੀ ਤਾਮਬੂਲੰ ਜਾਤੀ ਏਲਾ ਮ੍ਰਿਗਮਦ ॥ ਬਿਬਿਧ ਕਿਰਾਨਨ ਦਾਖਨ ਖੋਪਾ ਅਰਪਤ ਸ੍ਰੀਪਤ ਗਦਗਦ ॥੪॥ ਭੂਸਨ ਬਸਨ ਅਲੰਕਾਰ ਮਨਿਨ ਕੇ ਦਿਬ ਦਿਬ ਬਹੁ ਭਾਤੀ ॥ ਕ੍ਰੀਟ ਕੁੰਡਲਨ ਲਾਲ ਮਨੀ ਕੋ ਅਰਪਤ ਕਮਲਾਪਾਤੀ ॥ ਕੰਠਸਿਰੀ ਅਰੁ ਮੋਤਸਰੀ ਮਣਿ ਮਾਣਿਕ ਮੁਕਤਾ ਪੰਨਾ ॥ ਹਰਤ ਮਨੀ ਵਈਡੂਰਜ ਮਨਿਨ ਗਨ ਖਚਿਤ ਰਚਿਤ[ੲ] ਮਨ ਘੰਨਾ ॥੫॥ ਭੁਜਬੰਦ ਚਿਤ੍ਰ ਬਜ੍ਰ ਨਗ ਦਿਬਨ ਕੇਊਰ ਕੰਕਨ ਮਨੀਆਰੇ ॥ ਸੇਸਮਨੀ ਅਰੁ ਚੰਦ੍ਰਮਨੀ[ਸ] ਗਜ ਮੁਕਤਾ ਯਕਤਾ ਸਾਰੇ ॥ ਇੰਦ੍ਰਮਣੀ ਅਰੁ ਨੀਲਮਣੀ ਪਹੁਚੀ ਮੁੰਦ੍ਰੀ ਨੀਕੋ ॥ ਕਰਤ ਭੇਟ ਤੇਤੀਸ ਕਰੋਰੀ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਕਮਲਾ ਪੀ ਕੋ ॥੬॥ ਨਾਨਾ ਪਟਿਨ ਬਚਿਤ੍ਰ ਰੰਗ ਰੰਗਨ ਪੀਤ ਉਪਰਨਾ ਮੋਹਨ ॥ ਅਰਪਤ ਮਹਾਰਾਜ ਕਹ ਸੁਰਗਨ ਬਿਨੈ ਕਰਤ ਹਰਿ ਸੋਹਨ ॥ ਨਾਨਾ ਪੁਸਪ੍ਰ ਗੰਧ ਸੁਗੰਧ੍ਰ ਧੁਖਤ ਮਲਾਗਿਰ ਚੰਦਨ ॥ ਧੂਪ ਦੀਪ ਨਈਬੇਦ ਤਿਲਕ ਕਰ ਪੂਜਤ ਤੇ ਜਗਬੰਦਨ ॥੭॥ ਮਹਾਕਾਲ ਕੋ ਪੂਜਤ ਸਗਰੇ ਬੰਦਤ ਬਿਨੈ ਗੁਨ ਗਾਵਤ ॥ ਮਹਾਕਾਲ ਕੀ ਸਰਣ ਪਰੇ ਜੇ ਸੁਗਮ ਜਗਤ ਤਰ ਜਾਵਤ ॥ ਛੀਰ ਨੀਰ ਖੀਰ ਪਾਇਸੀ ਘ੍ਰਿਤ ਦਧ ਮਧ ਮਿਸਟਨ ਅ੍ਰਪੇ ॥ ਪੋਚ ਪੋਚਾਰ ਸੋੜਸ[੪] ਬਿਧ ਪੂਜਾ ਮਹਾਂਕਾਲ ਸਾਮਰਪੇ ॥੮॥ ਬਹੁਰ ਅੰਜੁਲ ਪਦ ਬਿਨੈ ਕਰਤ ਸਭ ਨਾ ਜਾਨੋ ਪੂਜਾ ਤੋਰੀ ॥ ਤੁਲਸੀ ਦਲ ਗੰਗੋਦਕ ਮਾਕੋ ਹੋਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਨਿਹੋਰੀ ॥ ਦਾਸ ਗੋਬਿੰਦ ਫਤਹ ਸਤਿਗੁਰ ਕੋ ਸੁਰ ਪੂਜੇ ਕਰ ਜੋਰੀ ॥ ਸੁਨੋ ਸੰਤ ਪੂਜਾ ਹਰਿ ਜੂ ਕੋ ਬਾਸਵ ਕਰੀ ਪ੍ਰਭੋਰੀ ॥੯॥ ਤੁਮਹੂੰ ਪੂਜ ਕਰੋ ਅਬਿਨਾਸੀ ਮਨ ਬਚ ਕ੍ਰਮ ਆਪਨੇ[੫] ॥ ਡੰਡਵਤ ਹੀ ਮੋ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤ ਹੈ ਘਟ ਘਟ ਕੀ ਵਹੁ ਜਾਨੈ ॥੧੦॥ ਦਸਕ ॥੧॥੩੦੯੫॥ ਇਤ ਸ੍ਰੀ ਆਰਤੀ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਭੂਮਨ ਦੇਵ ਬਿਨੈ ਸਮਾਪਤ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧॥ ਅਥ ਸਬਦ ਮਹਾਤਮ ॥ ਕਬਿ ਬਾਚ ॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਹਰਿ ਕੀ ਕਥਾ ਪਾਵਨ ਅਤਿ ਨੀਕੀ ਕਥਤ ਸਨਾਤਨ ਆਏ ॥ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਸਨਕਾਦਿਕ ਨਾਰਦ ਸੇਸ ਸਾਰਦਾ ਗਾਏ ॥ ਜੋ ਜੋ ਚਰਿਤ੍ਰ ਕੀਨ ਜਗ ਮਾਹੀ ਅਸੁਰਨ ਮਾਰ ਖਪਾਏ ॥ ਮੁਨਿ ਜਨ ਮਹਾ ਰਿਸੀ ਤੇ ਆਦਿਕ ਕਾਬਜ ਭਾਸ ਮਹ ਲਾਏ ॥੧॥ ਬਿ ॥ ਪੁੰ ॥ ਨਿਜ ਨਿਜ[ਹ] ਅਨਭਉ ਲੀਲਾ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਬੇਦ ਪੁਰਾਨਨ ਗਾਏ ॥ ਬਾਲਮੀਕ ਸੰਕ੍ਰ ਹਰਿ ਭਗਤਾ ਇਨ ਤੇ ਆਦਿ ਸਬਾਏ ॥ ਬਿਆਸ ਪ੍ਰਾਸਰ ਧ੍ਰੂ ਸੇ ਗੋਰਖ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਭਗਤ ਹਰਿ ਭਾਏ ॥ ਜੇ ਜੇ ਭਗਤ ਸੰਤ ਗਨਨੀਅੰ ਪਦਮਾ ਉਮਾ[੬] ਪ੍ਰਥਾਏ ॥੨॥ ਪੁੰ ॥ ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਨਕ ਅੰਸ ਕਲਾ ਪ੍ਰਭ ਤਿਨ ਸੁਭ ਗ੍ਰੰਥ ਬਖਾਨੇ[ਕ] ॥ ਨਾਮ ਉਪਾਸਨਾ ਨਾਮ ਅਧਾਰਾ ਨਾਮ ਹੀ ਜਪ ਤ੍ਰਿਪਤਾਨੇ[ਖ] ॥ ਸਚੁ ਉਪਦੇਸ ਸੰਗਤ ਕਹੁ ਦੀਨਾ ਸਤਨਾਮ[੭] ਨਿਰਬਾਨੇ[ਗ] ॥ ਮਹਾ ਮੰਤ੍ਰ ਤਾਰਕ ਸਤਿਨਾਮਾ ਸੋ ਗੁਰ ਕੀਨੇ ਦਾਨੇ ॥੩॥ ਪੁੰ ॥ ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਰਵਿਦਾਸ ਨਾਮਦੇਵੰ ਅਨਨ ਸੇਵ ਪਦ ਪਾਏ ॥ ਸਧਨਾ ਸੈਨ ਧੰਨਾ ਤ੍ਰਿਲੋਚਨ ਬੇਨੀ ਸੁਗਮ ਤਰਾਏ ॥ ਸਬਦ ਜਹਾਜ ਸਤਿਗੁਰ ਕਰਨਧਾਰੰ ਤਿਹ ਚੜ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਕਰਪੂਰ (ਅਸ)
[੨]ਪ੍ਰਜ੍ਵਲ (ਅਸ)
[੩]ਸ੍ਰੁਕ੍ਰਾ (ਅਸ)
[੪]ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤ ਖੋਜਸ (ਅਸ), ਪੋਚ ਪੋਚਾਰ ਖੋੜਸ (ਖਕ)
[੫]ਅਪਾਨੇ (ਅਸ)
[੬]ਪਦਮਾਪਤਿ (ਅਸ)
[੭]ਬਸਤ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ‘ਸੁਰਪੁਤ’ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕਖਰੜੇ ਵਿਚ ‘ਸੁਰਾਰ’ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ‘ਮੀਨ’ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਇਹ ਪਾਠ ਅਧਾਰਮੂਲਕਖਰੜੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਕ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ‘ਬਨਾਏ’ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਖ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ‘ਤ੍ਰਿਤਾਨੇ’ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਗ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ‘ਨ੍ਰਿਬਾਹੇ’ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਸਿਖ ਲੰਘਾਏ ॥ ਭਉ ਸਾਗਰ ਤੇ ਤਰਗੇ[੧] ਭਗਤਾ ਜਿਨ ਬਿਸਵਾਸ ਕਰਾਏ ॥੪॥ ਪੁੰ ॥ ਜਿਨ ਮਨ ਅੰਤਰ ਸਬਦ ਗੁਰੂ ਕਾ ਹ੍ਰਿਦੈ ਬਿਚਾਰ ਕਰਾਏ ॥ ਮਿਟੈ ਅੰਧਾਰ ਭੰਗਾਰ ਚਿਰਨ ਕੇ ਸਬਦ ਪ੍ਰਕਾਸ ਕਰਾਏ ॥ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਕਵਲ ਪ੍ਰਕਾਸੇ ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਸੂਝ ਸਬਾਏ ॥ ਜਿਨ ਕੇ ਭਾਗ ਭਲੇ ਜਗ ਅੰਦਰ ਤੇ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਕਮਾਏ ॥੫॥ ਸਤਿਗੁਰ ਸਬਦ ਦੀਪ ਉਜਿਆਰੋ ਅੰਤਰ ਕਪਟ ਖੁਲਾਏ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਸਬਦ ਗੁਰੂ ਕਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਹੀਅਤ ਪੀਅਤ ਅਮਰ ਕਰਾਏ ॥ ਸਬਦ ਗੁਰੂ ਕਾ[ੳ] ਭਵਸਾਗਰ ਤਰੀਐ ਪਾਪੀ ਸੁਗਤ ਕਰਾਏ ॥ ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦ ਪ੍ਰੇਮ[ਅ] ਅਤਿਸੈ ਕਰ ਗੋਪ[।] ਰਖਹੁ ਕਰ ਭਾਏ ॥ ਸਾਕਤ ਸੋ ਯਹ ਮੂਲ ਨਾ ਕਹੀਅਹੁ ਸਾਕਤ ਮਨ ਨ ਸੁਖਾਏ ॥੬॥ ਪੁੰ ॥ ਸਾਕਤ ਸ੍ਵਾਨ ਕਰੰਕ ਮੁਹ ਕਾਲੇ ਜਹ ਦੁਰਗੰਧ ਤਹ ਜਾਏ ॥ ਜਿਨ ਨੇਤ੍ਰੀ ਹਰਿ ਦਰਸ ਨ ਕੀਨੇ ਹਰਿ ਬਿਗ੍ਰਹ ਕਰ ਭਾਏ ॥ ਬ੍ਰਹਾ[੨] ਪਛ ਸੇ ਨੇਤ੍ਰ ਦੁਰਜਨ ਕੇਤੇ ਅੰਧੇ ਅਧਮ ਪਾਪਾਏ ॥ ਜੇ ਸ੍ਰਵਨ ਗੁਨਾਨਬਾਦ ਨਹਿ[ੲ] ਸੁਨੀਅਤਿ ਮੂਸ ਬਿਲਾ ਕੀ ਨਾਏ[੩] ॥੭॥ ਪੁੰ ॥ ਤਿਨ ਕੇ ਦਰਸ ਨ ਕਰੀਅਹੁ ਸਿਖੋ ਦਰਸੇ ਪਾਪ ਲਗਾਏ ॥ ਜੇ ਨਾਸਕਾ ਪੁਹਪ ਹਰਿ ਅਰਪਤ ਪਦ ਸਰੋਜ ਨ ਸੁੰਘਾਏ ॥ ਬੇ[੪] ਛਿਦ੍ਰ ਸਮ ਤਾਕਹੁ ਜਾਨਹੁ ਬ੍ਰਿਥਾ ਸ੍ਵਾਥ ਲਵਾਏ ॥ ਜੇ ਰਸਨਾ ਹਰਿ ਨਾਮ ਨ ਉਚਰਤ ਬੋਲਤ ਬਚਨ ਅਜਾਏ ॥੮॥ ਪੁੰ ॥ ਮੀਡਕ ਸਮ ਤੇ ਪਾਪੀ ਗਨੀਅਹੁ ਤਿਲ ਤਿਲ ਕਾਟ ਗਵਾਏ ॥ ਜੇ ਮਸਤਕ ਗੁਰ ਪਦ ਨਹੀ ਬੰਦੇ ਤਾਲ ਫਲ ਮੋਦ ਪ੍ਰਾਏ ॥ ਜੇ ਸ੍ਵਾਸਨ ਓਅੰ[੫] ਨਹੀ ਜਾਪੈ ਭਸਰਾ ਸੁਵਾਸ ਬ੍ਰਿਖਾਏ ॥ ਜਿਹ ਕਾਯਾ ਗੁਰ ਸੇਵ ਨ ਕੀਨੀ ਸਾਧ ਹਰੀ ਚਿਤ ਲਾਏ ॥੯॥ ਬਿ ॥ ਪੁੰ ॥ ਭੀਤ ਕੌ ਚਿਤ੍ਰ ਕਛੁ ਕਾਜ ਨ ਆਵਤ ਤਿਮ ਸਾਕਤ ਆਰਜਾਏ ॥ ਜਿਨ ਪਗ ਕਰ ਤੀਰਥ ਨਹਿ ਕੀਨੇ ਬਿਸਧਰ ਪ੍ਰਾਏ ਤਿਸ ਪਾਏ ॥ ਜਿਨ ਪਾਨਨ ਕਰ ਸੁਜਸ ਨ ਲੇਖੈ ਕਾਸਟ[ਹ] ਖਾਰ ਗਨਾਏ ॥ ਕਪਟੀ ਨਿੰਦਕ ਲੋਲਪ ਨਿਗੁਰੇ ਤਿਨਨਹ ਨਾਮ ਸੋਹਾਏ ॥੧੦॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਤਿਨ ਤੇ ਪਰਮ ਗੁਹਜੇ ਰਖੀਐ ਜੋਗ ਨ ਤਿਨੈ ਸੁਨਾਏ ॥ ਬਿਸ੍ਵਾਸ ਨ ਸਰਧਾ ਰਹਿਤ ਸਾਕਤ ਤਿਨ ਤੇ ਰਖਹੁ ਦੁਰਾਏ ॥ ਏਤੀ ਕਹੀ ਹਮਾਰੀ ਸੰਤੋ ਕੀਜੋ ਬਿਨੈ ਕਰਾਏ ॥ ਆਗੋ ਅਵਰ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸੁਨਹੁ ਜੁ ਜੇ ਜੇ ਭਏ ਤਿਹ ਠਾਏ ॥੧੧॥ ਪੁੰ ॥ ਸਮ੍ਰ ਭੂਮਿ ਬਿਜੈ ਅਸਥਲ ਜਹਾ ਬਿਰਾਜਤ ਜਹਾ ਗੋਵਿੰਦਾਏ ॥ ਪੂਰਬ ਦੇਵ ਬਿਨੈ ਕਹ ਗਾਯੋ ਕਵਿ ਆਰਤਹ[੬] ਸੁਨਾਏ ॥ ਸੁਰਪਤਿ ਨ੍ਰਿਤ[੭] ਪੂਜਾ ਹਰਿ ਆਰਤੀ ਤੇ ਭੀ ਨੀਕੇ ਗਾਏ ॥ ਵਰਜਨ ਸਾਕਤ ਤੇ ਹਰਿ ਨਾਮਾ ਸਬਦੁ ਗੁਰੂ ਨ ਸੁਨਾਏ ॥੧੨॥ ਪੁੰ ॥ ਲੀਲਾ ਜਥਾ ਉਕਤ ਮਤ ਅਪਨੀ ਭਾਖਜੋ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਾਏ ॥ ਅਬ ਜੋ ਚਰਿਤ੍ਰ ਉਪਰਾਂਤ ਸਮਰ ਕੇ ਭਾਖਤ ਕਵਿ ਸੁਖ ਪਾਏ ॥ ਬਾਸਵ ਅਭਿਖੇਕ ਬਿਬੇਕ ਵਡਿਆਈ ਬਿਸਾਦ[੮] ਕੀਨ ਯਾ ਭਾਏ ॥ ਨਾਰਿ ਅਬਿਬੇਕ ਅਸੁਰ ਪਤਨੀ ਤੇ ਸਭ ਕਹਤ ਸੁਨਾਏ ॥੧੩॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਜਾ ਕੇ ਸੁਨੇ ਪਾਪ ਤਨ ਨਾਠੇ ਅਰੋਗ ਹੋਏ ਨਿਜ ਕਾਏ ॥ ਦਾਸ ਗੋਬਿੰਦ ਫਤਹ ਸਤਿਗੁਰ ਕੋ ਸਬਦ ਮਹਿਮਾ ਕੋ ਧਜਾਏ ॥ ਸੁਨੈ ਪਢੈ ਹਿਤ ਚਿਤ ਕੈ ਪ੍ਰਾਨੀ ਸੁਗਮ ਸੰਸਾਰ ਤਰਾਏ ॥ ਸਬਦ ਮਹਾਤਮ ਦੋ ਅਖਛ੍ਰ ਹੈ ਰਾਮ ਨਾਮ ਮਥ ਗਾਏ ॥੧੪॥੧॥੩੦੯੬॥ ਇਤੀ ਸਬਦ ਮਹਾਤਮ ਗ੍ਰੰਥ ਸੂਚੀ ਪਤ੍ਰੀ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤ ॥੧॥ ਕਬਿ ਬਾਚ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ਪੁੰਨੀਆ ॥ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਕੋ ਨਿਧਨ ਭਯੋ ਜਦ ਸ੍ਵਰਗ ਲੋਕ ਜੈਕਾਰਾ ॥ ਦੇਵਨ ਹਰਖ ਕੀਨ ਬਹੁ ਭਾਂਤਨ ਗਾਵਹਿ ਮੰਗਲਚਾਰਾ ॥ ਬਿਬਿਧ ਸੇਵ ਪੂਜਾ ਸ੍ਰਬਲੋਹੰ ਆਰਤੀ ਨ੍ਰਿਤ ਪੂਜਾਰਾ ॥ ਪਰਜੋ ਖੰਭਾਰ ਅਸੁਰ ਕੁਲ ਮਾਹੀ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਪ੍ਰਵਾਰਾ ॥੧॥

੧ੳ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਤੀ ਏ ਨਮ : ॥ ਅਥ ਬਿਬੇਕ ਅਬਿਬੇਕ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਦੇਵ ਸਮਾਜ ਪਖਿਯਾਨ ਕਥਤੇ ॥ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਨਾਰਿ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਸੰਗ ਜਰਤ ਭੀ ਅਬਿਬੇਕ ਨਾਰਿਨ ਜੁਤ ਪ੍ਰਵਾਰ ਬਧੁਨ ਸਤੀ ਹੋਤ ਭੀ ਤਾਸੁ ਪਖਜਾਨ ॥ ਤ੍ਵ ਬਲ ॥ ਮੈ ਗੁੰਗਾ ॥ ਬਾਚਾਲਿਤਾਮਿਤਿ ਭਵਾਮਿਤੇ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਵਡਹੰਸ ਕਥਤੇ ॥ ਛੰਦ ਕਲਹੰਸ ॥ ਮੰਤ੍ਰੀ ਸੇਨਾਨੀ ਸੁਤ ਜੁਝੇ ਜੁਤ ਅਬਿਬੇਕ ਭਟਾਨਾ ॥ ਜਾ ਕੇ ਜੀਅਤ ਜਗਤ ਭੈ ਆਤੁਰ ਬੈਰ ਦੁਹਨ ਜੋ[੯] ਚਿਰਾਨਾ ॥ ਧਰਮ ਅਧਰਮ ਪੁੰਨ ਪਾਪ ਦ੍ਵੈ ਏ ਦੇਵ[ਕ] ਦਨੁਜ ਅਹਿਤਾਨਾ ॥ ਬਿਬੇਕ ਅਬਿਬੇਕ ਕੋ ਵੈਰ ਪਰਸਪਰ ਰਾਖਤ ਵੈਰ ਦੁਜਾਨਾ[੧੦] ॥੧॥ ਵ[ਖ] ॥ ਧਰਮ ਕਰਮ ਸੁਭ ਦੇਵ ਕਹਾਵਹੀ ਅਧਰਮ ਕੂੜ ਅਸੁਰਾਦੂ ॥ ਦਯਾ ਛੀਲ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਸਾਰ ਮਤ ਹਿੰਸਾ ਦ੍ਰੋਹ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦੂ ॥ ਸੁਕ੍ਰਿਤ ਕਰਮ ਬਿਬੇਕ ਸਮਾਜਨ ਕੁਕ੍ਰਿਤ ਅਬਿਬੇਕ ਬਿਸਾਦੂ ॥ ਜਹਾਂ ਤਹਾਂ ਸਾਧਨ ਲਖ ਲੀਜੋ ਸਾਧਕ ਸਿਧ ਅਰੁ ਸਾਧੂ ॥੨॥ ਵ ॥ ਯੇ ਯੇ ਕਰਮ ਧਰਮ ਕਮਾਏ ਦੇਵ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤਨ ਮਾਂਹ ਗਨਾਏ ॥ ਤਾ ਹਿਤ ਧਰਮ ਅਵਤਾਰ ਧਰ ਜਗ ਮਹ ਤਿਨ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਤਰਹਗੇ (ਅਸ)
[੨]ਬ੍ਰਹੀ (ਅਸ)
[੩]ਠਾਏ (ਅਸ)
[੪]ਬਜ਼ਾਲ (ਅਸ)
[੫]ਓਅੰਕਾਰ (ਅਸ)
[੬]ਆਰਤਿਹ (ਅਸ)
[੭]ਨ੍ਰਿਪਤਿ (ਅਸ)
[੮]ਬਿਦਾ (ਅਸ)
[੯]ਕੋ (ਅਸ)
[੧੦]ਵੈ ਦੁਰਜਾਨਾ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਸ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਪ੍ਰੇ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਿਰਫ 'ਗੁਨਾਨਬਾਦਹਿ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਨਾਸਾਕ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਕ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਦ੍ਵੈ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਖ]ਇਹ ਸਿਰਲੇਖ 'ਵਡਹੰਸ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ

ਸਾਧਨ ਕੀ ਰਛ ਕਰਾਏ ॥ ਯੇ ਯੇ ਕਰਮਨ ਕ੍ਰੂਰ ਕਮਾਏ ਨਾਮ ਅਸੁਰ ਤੇ ਧਰਾਏ ॥ ਤਿਨ ਕੇ ਪਾਪ ਤਿਨਹ ਪੁਨ ਘਾਵਤ ਸ੍ਰੀ ਜਗਦੀਸ ਤਿਸ ਨਿਜ ਘਾਏ ॥੩॥ ਵ ॥ ਦੇਵਤਾ ਪਰ ਦ੍ਰੋਹੀ ਜੇ ਸਾਧਨ ਤਿਸ੍ਰਤ ਨਹਿ ਜਗ ਮਾਹੀ ॥ ਬੁਰੇ ਕਰਮ ਕੇ ਫਲ ਹੂ ਉਂਧੇ ਅੰਤ ਅਧੋਗਤ ਜਾਹੀ ॥ ਤੇ ਤੇ ਨਿਪਜਤ ਨੀਚ ਕੁਲਨ ਮੇਂ ਅਸੁਰ ਜੋਨਿ ਕੋ ਪਾਂਹੀ ॥ ਪੁਨ ਪੁਨ ਕਰਤ ਅਵਗਿਆ ਸਾਧਨ ਫਿਰ ਫਿਰ ਜੂਨ ਭਰਾਹੀ ॥੪॥ ਵ ॥ ਬਹੁਰ ਵਾਸ ਨਰਕ ਮਹਿ ਪਾਵਤ ਤਿਨ ਕੀਟ ਭਛਾਹੀ ॥ ਨਰਕ ਘੋਰ ਮਹਿ ਕਰਤ ਪੁਕਾਰਾ ਕੋਊ ਰਖਛ ਕਰਾਹੀ ॥ ਕਲਪ ਕਲਪ ਤੇ ਅਧਮ ਨਿਸਾਚਰ ਅਧਮ ਜੂਨ ਕਹ ਪਾਂਹੀ ॥ ਹੋਤ ਉਧਾਰ ਹਰਿ ਕਰ ਮ੍ਰਿਤ ਪਾਵਤ ਹਰਿ ਪਾਰਖਦ ਪਦ ਮਾਹੀ ॥੫॥ ਵ ॥ ਤ੍ਰਹ ਦੂਜੀ ॥ ਤੀਸ ਸਹੰਸ੍ਰ ਰਾਨੀ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦਹਿ ਸੁਨ ਧਾਈ ਛਿਤ ਯੁਧੰ ॥ ਅਮਿਤ ਸਖੀ ਤਿਹ ਸੰਗ ਸਿਧਾਈ ਪਹੁਚੀ ਸਮਰ ਬਿਰੁਧੰ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਅਬਿਬੇਕ ਮੰਤ੍ਰੀ ਪਰਵਰ ਤਨਾ[ੳ] ਸੁ ਘਰਨਿ ਦੁਬਿਧੰ[੧] ॥ ਕਛੁ ਕਛੁ ਨਾਮ ਤਿਨਨ ਕੇ ਬਰਨਤ ਪਉਰਾਨਨ ਮਤ ਸੁਧੰ ॥੬॥ ਵ ॥ ਹਤਜਾ ਨਿੰਦਿਆ ਚਿੰਤਾ ਜਾਰੀ ਇਨ ਤੇ ਆਦਿ ਦੁਰਾਚਾਰ ਜੇਤੀ ॥ ਅਲਜਜਾ ਦੁਰਮਤਿ ਦ੍ਰੋਹੰ ਸੰਕਾ ਕੁਮਤੰ ਏਤੀ ॥ ਦਾਰਿਦ੍ਰ ਅਪਬਾਦ ਕੁਚੀਲ ਬਿਯੋਗ ਕੁਕ੍ਰਿਆ[ਅ] ਸ੍ਵਾਮਿਘਾਤ ਅਪਮਿਤ੍ਰੀ[੨] ॥ ਦਾਰਦ੍ਰਿ ਅਪਕ੍ਰਮ ਕੁਕ੍ਰਿਆ ਸੋਗ ਬਿਸਵਾਸੁ ਘਾਤ ਅਬ੍ਰਿਤੀ ॥੭॥ ਕਰਖਾ ॥ ਵ ॥ ਅਪਬਾਦ ਅਪਮਾਨ ਕੁਸੰਗ ਜਾਰੀ ਉਚਾਟ ਮਾਰਨ ਸਭੀ ਨਾਰਿ ਤਾ ਕੀ ॥ ਜੋ ਪੈ ਟੇਕ[੩] ਏਕੈ ਗਨੋ ਨਾਮ ਨਾਰਿਨ ਸਖੀ ਬਢਤ ਪ੍ਰਸੰਗ ਅਤਿ ਬ੍ਰਿਧ ਸਾਖੀ ॥ ਮੁਖ ਨਾਰਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਖਟ ਰਾਨੀ ਤਿਸੈ ਕਹਤ ਕਵਿ ਰਾਮ ਸੁਨੋ ਸੰਤ ਵਾ ਕੀ ॥ ਜਹਾ ਮਰੋ ਕਰ ਸਮਰ ਤਹਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਭੀ ਹੋਤ ਭੀ ਛੁਟੇ ਹੈ ਕੇਸ ਬੁਰੇ ਭਾਸ[੪] ਜਾ ਕੀ ॥੮॥ ਵ ॥ ਕ੍ਰ ॥ ਛਿਤ ਪਰ ਹੋਇ ਮੁਰਛਿਤ ਸਮਰ ਭੂਮਿ ਰਾਨੀ ਸਭੈ ਕੁਦੰਤ[੫] ਲੈ ਨਾਮ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਕਰੇ ॥ ਨਖ ਘਾਤ ਸਸਿ ਬਦਨ ਪਰ[ੲ] ਘਾਤ ਮਾਥਾ ਕਰਤ ਡਾਰਤ ਰਵਾਲ ਸਿਰ ਪੀਟੇ ਰੇ[੬] ॥ ਹਾ ਨਾਥ ਹਾ ਨਾਥ ਹਾ ਨਾਥ ਕੂਕਤ ਸਭੀ ਦੈ ਹੂਕ ਲੋਟਤ ਧਰਨਿ ਕਰ ਉਚੇਰੇ[ਸ] ॥ ਮੁਸ੍ਰ ਘਾਤਨ ਕਰਤੀ ਪੀਅ ਬਿਯੋਗਨੀ ਮਲਤ ਬਿਭੂਤ ਵਤ ਯੋਗਨੀ ਸੋਗ ਪ੍ਰੇਰੇ ॥੯॥ ਵ ॥ ਕ੍ਰ ॥ ਲੈ ਨਾਮ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦਨਾ ਰੋਵਹ[੭] ਪ੍ਰੀਆ ਲਜਤ ਰਤਿ ਨ੍ਰਿਖ ਮੁਖ ਕਮਲਸਾਨੀ ॥ ਝਰਤ ਅੰਗਾਰ ਦ੍ਰਿਗ ਬਾਰ ਸਰਤਾ ਭਰਤਿ ਉਮਡ ਕਰ ਚਲ੍ਯੋ ਦ੍ਰਿਗ ਨਾਰਿ ਪਾਨੀ ॥ ਉਠਤ ਤਾਰੰਗ ਰੰਗ ਭੰਗ ਨਾਰੀਨ ਕੇ ਫੇਨ ਬੁਦਬੁਦ ਸਖੀ ਆਹ ਬਾਨੀ ॥ ਕਰਤ ਚਿਕਾਰ ਹਾਹਾਕਾਰ ਰੋ ਰੋ ਆਲੀ ਮਚਿਓ ਕੁਲਾਹਲ ਮਚੀ ਧੂਮਧਾਨੀ[੮] ॥੧੦॥ ਵ ॥ ਕ੍ਰ ॥ ਰਟਤ ਸੁਖ ਘਟਤ ਦੁਖ ਬਢਤ ਪਲ ਪਲ ਤਿਨੇ ਜਰਤ ਛਾਤੀ ਸਖਿਨ ਸੋਗ ਜ੍ਵਾਲਾ ॥ ਦਹਤ ਤਨ ਅਨਲ ਬ੍ਰਿਹ ਬ੍ਰਿਹੀਨ ਅੰਗ ਉਡਤ ਸੁਖ ਛਾਰ ਹੋਏ ਰਾਗਮਾਲਾ ॥ ਜਗਤ ਬ੍ਰਿਹਾ ਜਬੈ ਉਮਡ ਘਨ ਗਰਜ ਘੇਰਤ[੯] ਸ੍ਰਵਤ ਮਦਨ ਜਉਬਨੰ ਬ੍ਰਿਹ ਬਾਲਾ ॥ ਬੁਝਤ ਸੁਖ ਅਨਲ ਤਾ ਬਾਰ ਨਾਰੀਨ ਕੇ ਭਰਤ ਨਦ ਨਦਿਨ[੧੦] ਸਰਤ ਬਤਾਲਾ[੧੧] ॥੧੧॥ ਵ ॥ ਕਰਖਾ ਝੂਲਨਾ ॥ ਪਦ ਅਲਾਹਣੀ ॥ ਭਯੋ ਛਾਰ ਦ੍ਰਿਗ ਬਾਰ ਤੇ ਸਿੰਧ ਤਾ ਦਿਨਨ ਤੇ ਕਥਿਤ ਕਵਿ ਜਨ ਸਕਲ ਸਾਖ ਐਸੇ ॥ ਬਾਲੀ ਨੀ[੧੨] ਰੁਨੀ ਆਪਨੇ ਕੰਤ ਕੂ ਜੀ ਰਾਵਲ ਜੂਝ ਗਏ ਤਿਨਾ ਨੀਹ ਲੈ ਸੇ ॥ ਕੂੰਜਾ ਕੂਕਦੀ ਧਾਹ ਸਿਰ ਸੁਵਾਹ ਘਤਨ ਗੋਰੀ ਜਿੰਨ ਤੇ ਸੇਰ ਭਈ ਸੂਰ ਜੈਸੇ ॥ ਬ੍ਰਿਹਾ ਨਲ ਜੋਗ ਤੇ ਕਢ ਮਸਾਨ ਹੋਈਆਂ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਨਾਰਿਨ ਸਤੀ ਕੰਤ ਚਹ ਸੈ ॥੧੨॥ ਵ ॥ ਅ ॥ ਕਬਿ ਬਾਚ ॥ ਸਭੀ ਜਾਇ ਮਿਲੀਆਂ ਆਪਨੇ ਕੰਤ ਕੂ ਜੀ ਸ੍ਵਰਗ ਬਾਸ ਬਸੀਆ ਸੁਨੋ ਸੰਤਾ ਪਿਆਰੇ ॥ ਜੇਹੀ ਵਾਸਨਾ ਫਲ ਤੇਹੋ ਪਾਵਨਾ ਜੀ ਸੁਭਾਸੁਭ ਚਰਾਚਰ ਭੂਤ ਸਾਰੇ ॥ ਵਾਸਨਾ ਰਹਿਤ ਕੋਈ ਕੋਟ ਮਾਹੀ ਤਿਨੀ ਜੀਤਿਗੇ ਜਗਤ ਕੇ ਦਾਵ ਭਾਰੇ ॥ ਵਾਸਨਾ ਹੀ ਸ੍ਵਰਗ ਨਰਕ ਕਾਰਨ ਬਦਤ ਸਦ ਗ੍ਰੰਥ ਮੁਨਿ ਮਤਨਵਾਰੇ ॥੧੩ ॥ ਵ ॥ ਝ ॥ ਵਾਸ੍ਨਾ ਹੀ ਦੇਵ ਦੈਤ ਕਰਦੀ ਪਸੁ ਪ੍ਰੇਤ ਪੰਖੀ ਜਲ ਜੰਤ੍ਰ ਜੇਤੇ ॥ ਖਗ ਮ੍ਰਿਗ ਤਰਵਰ ਮੇਰੁ ਨਦੀ ਸਾਗਰ ਭਏ ਵਾਸਨਾ ਕਰ ਸਭੀ ਜੂਨ ਏਤੇ ॥ ਵਾਸਨਾ ਤਜ ਹਰਿ ਨਾਮ ਲਾਗੇ ਤੇਈ ਮੁਕਤਿ ਪਦ ਪਾਇ ਤਰ ਗਏ ਕੇਤੇ ॥ ਵਾਸਨਾ ਬਿਆਘਰੀ ਸਭੀ ਖਾਏ ਯਕ ਸੰਤ ਬਾਚੇ ਜਿਨੀ ਸਚ ਹੇਤੇ ॥੧੪॥ ਵ ॥ ਝ ॥ ਨ ਕੋ ਦੇਵਤਾ ਹੀ ਨਾ ਦਾਨਵ ਹੀ ਨਾ ਮਨੂਆ ਮਛ ਬੈਤਾਲ ਕੋਈ ॥ ਕੋਈ ਨਾਰਿ ਨਾ ਪੁਰਖ ਕੋਈ ਬਿਸਨ ਹੀ[ਹ] ਸਭੀ ਵਾਸਨਾ ਕਰ ਭਏ ਰੂਪ ਸੋਈ ॥ ਤਾ ਤੇ ਵਾਸਨਾ ਛਡ ਹਰਿ ਨਾਮ ਲਾਗੇ ਤਰੇ ਭਵ ਸਿੰਧ ਹਰ ਨਾਮ ਜੋਈ ॥ ਕਥਤ ਕਵਿ ਰਾਮ ਅੰਤ੍ਰ[੧੩] ਰਾਮ ਉਚਰਤ ਜੇਈ ਭਏ ਸਰੂਪ ਜਲ ਤਰੰਗ ਖੋਈ ॥੧੫॥੩੦੯੭॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜਨਾਰਨ ਯੋਗਾਨਲ ਸਰੀਰ ਦਹਨ ਕਰ ਪਖਜਾਨ ॥੧॥ ਵਡਹੰਸ ॥ ਅਪਰੰਚ ॥ ਕਬਿ ਬਾਚ ॥ ਅਬ ਕਛੁ ਅਵਰ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸੁਨੋ ਜੂ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਅਬਿਬੇਕੋ ਮਰਨ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਦੁਰਬਿਧੰ (ਅਸ)
[੨]ਅਪਵਿਰਤੀ (ਅਸ)
[੩]ਏਕ (ਅਸ)
[੪]ਭੇਸ (ਅਸ)
[੫]ਰੁਦਤਿ (ਅਸ)
[੬]ਪੀਅ ਟੇਰੇ (ਅਸ)
[੭]ਰੋਵਤ (ਅਸ)
[੮]ਪਰੀ ਧੂਲਧਾਨੀ (ਅਸ)
[੯]ਕਰ (ਅਸ)
[੧੦]ਨਦਨਾਹਿ ਦ੍ਰਿਗ (ਅਸ)
[੧੧]ਬਾਲਾ (ਅਸ)
[੧੨]ਨਾਰਿ (ਅਸ)
[੧੩]ਅੰਤ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਮੰਤੀਵਰਾਨਤਾ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਕੁਕ੍ਰਿਪਾ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਪ੍ਰਨੰਚਤੁਲ' ਪਾਠ ਜਾਪਦਾ ਹੈ,
ਸਪਸ਼ਟ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਬਿਸਨ ਹੀ ਨੋ' ਅਤੇ ਅਸ ਵਿਚ 'ਬ੍ਰਿਖ ਨਾਹੀ' ਪਾਠ ਹੈ,
ਸੁਧਾਈ ਖਕ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਗੁਨੋ ਜੂ ॥ ਸਾਕ ਅੰਗ ਪਿਤ ਮਾਤ ਤਵਨ ਕਰ ॥ ਨਾਰਿ ਮਿਤ੍ਰਨ ਸਿਖ ਨ੍ਰਿਪਵਰ ॥੧॥ ਕਛੂਕ ਨਾਮ ਕਬਿ ਰਾਮ ਸੁਨਾਵਤ ॥ ਗ੍ਰੰਥ ਬਢਨ ਹਿਯ ਡਰਪਾਵਤ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਅਬਿਬੇਕ ਜੂਝਜੋ ਰਣ ਜਬੈ ॥ ਸੁਤ ਭ੍ਰਾਤਨ ਮੰਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰ[੧] ਜਬੈ ॥੨॥ ਵ ॥ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਕੋ ਬਿਬ ਤਨ ਜਾਨੋ ॥ ਨ੍ਰਿਪਤ ਅਬਿਬੇਕ ਅਸੁਰ ਬਡ ਦਾਨੋ ॥ ਯੁਤ ਪ੍ਰਵਾਰ ਜੂਝਜੋ ਰਣ ਮਾਹੀ ॥ ਹਰਿ ਆਗਜਾ[ੳ] ਅਬਿਬੇਕ ਮਰਾਹੀ ॥੩॥ ਅਪਰੰਚ[ੳ] ॥ ਮਨ ਪਰਵਿਰਤਿ ਤਾਸੁ ਪਿਤ ਮਾਤਾ ॥ ਪ੍ਰਬਲ ਪ੍ਰਚੰਡ ਜਗਤ ਬਿਖਯਾਤਾ ॥ ਅਪ੍ਰੰਚ ॥ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭੇ ਛਿਤ ਸਮਰ ਦੁਹੁਨ ਮਿਲ ॥ ਮਰੇ ਜਹਾਂ ਭਿਰ ਸੁਭਟ ਦੋਊ ਦਲ[ੲ]॥ ਸਿਸੁ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮ ਸਿਮਰਤ ਪਛੁਤਾਹੀ ॥ ਬਾਲਾਪਨ ਬਿਵਹਾਰ ਸਿਮਰਾਹੀ ॥੪॥ ਲਾਡ ਲਡਾਏ ਮੋਖ ਯਾ ਬਿਧ ਹੀ ॥ ਸਿਮਰ ਸਿਮਰ ਰੋਵਤ ਗੁਣ ਬੁਧ ਹੀ ॥ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮ ਤਿਸ[੨] ਸਿਮਰਨ ਕਰਹੀ ॥ ਪੁਨ ਪੁਨ ਰੁਦਨ ਕਰਤ ਦੁਖ ਜਰਹੀ ॥੫॥ ਯੇ ਯੇ ਕਰਮ ਪੁਤ੍ਰ ਤਿਸ ਕਰਹੀ ॥ ਬਰਨਨ ਕਰ ਰੋਵਹਿ ਦੁਖ ਭਰਹੀ ॥ ਯੇ ਯੇ ਯਸ ਪੁਤ੍ਰ ਤਿਸ ਕੀਨੇ ॥ ਤੇ ਤੇ ਬਰਨਤ ਸੁਖ ਸਭ ਛੀਨੇ ॥੬॥ ਵ ॥ ਅਪ੍ਰੰਚ ॥ ਕਹੇ[੩] ਲਗੇ ਤਿਨ ਕਸ੍ਰ ਸੁਨਾਊ ॥ ਯੋਗ ਅਗਨਿ ਦੁਹੂ ਦੇਹ ਦਹਾਉ ॥ ਤਿਨ ਕੇ ਜਰਤ ਨਾਰਿਨ ਤਿਸੁ ਜਰੀ ॥ ਬਿਬਿਧ ਸੋਕ ਕਰ ਸਭ ਜਰ ਮਰੀ ॥੭॥ ਵ ॥ ਅ ॥ ਮਿਥਿਆ ਦ੍ਰਿਸਟ ਈਰਖਾ ਸੰਗ ਜਰੀ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਅਬਿਬੇਕ ਕੋ ਕੁਲ ਸਭ ਜਰੀ ॥ ਬਹੁਰ ਮੰਤ੍ਰਿਅਨ ਨਾਰਿ[ਸ] ਤਿਸ ਮਰੀ ॥ ਕਾਮ ਭਾਰਜਾ ਰਤਿ ਜਰ[੪] ਮਰੀ ॥੮॥ ਵ ॥ ਅਪ੍ਰੰਚ ॥ ਪਤਿ ਕੇ ਗੁਨ ਸਭ ਸਿਮਰ ਸਿਮਰ ਕਰ ॥ ਭਸਮੀ ਭੂਤ ਭਈ ਜਰ ਮਰ ਕਰ ॥ ਕ੍ਰੋਧ ਤ੍ਰੀਆ ਹਿੰਸਾ ਜਰ ਮਰੀ ॥ ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਪਤਿ ਕੇ ਗੁਣ ਜਰੀ ॥੯॥ ਵ ॥ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਲੋਭ ਘਰਨਿ ਜਰ ਗਈ ॥ ਪਤਿ ਕੇ ਗੁਣ ਬਰਨਤ ਤਨ ਤਈ ॥ ਪ੍ਰਸਾਰਨਾ ਡਿੰਭ ਕੀ ਨਾਰੀ ॥ ਤੇ ਭੀ ਜਰੀ ਪਤਿ ਗੁਣ ਪ੍ਰਚਾਰੀ ॥੧੦॥ ਵਾ ਅਪਰੰਚ[ਅ] ॥ ਇਨ ਤੇ ਆਦਿ ਅਵਰ ਬਲਵਾਨਾ ॥ ਮਦ ਮਿਥਜਾ ਤੇ ਮੋਹੁ ਪ੍ਰਧਾਨਾ ॥ ਅਬਿਚਾਰ ਦੁਸ੍ਰ ਸੰਗਤ ਪ੍ਰਚੰਡਾ ॥ ਮਿਥਜਾ ਮਾਨ ਯੋਧ ਬਲਵੰਡਾ ॥੧੧॥ ਬਿ ॥ ਵਡਹੰਸ ॥ ਅਪ੍ਰੰਚ ॥ ਕਲਿ ਤੇ ਆਦਿ ਸੂਰ ਪ੍ਰਧਾਨਾ ॥ ਨਾਰਿ ਤਿਨਨ ਕੀ ਭਈ ਮਸਾਨਾ ॥ ਸਗਲੇ ਕੁਲ ਜਰ ਮਰਜੋ ਅਬਿਬੇਕਾ ॥ ਜਲ ਅਰਪਨ ਕੁਲ ਰਹਜੋ ਨ ਏਕਾ ॥੧੨॥ ਵ ॥ ਅ ॥ ਏ ਦੁਰਜੈ ਜਗ ਬਿਦਤ ਬਲਵਾਨਾ ॥ ਸਭ ਖਜਾਤ ਪਚੰਡ ਪ੍ਰਧਾਨਾ ॥ ਇਨ ਜਗ ਜੰਤਨ[੫] ਸਭਿ ਵਸਿ ਕੀਨੇ ॥ ਜੋਗੀ ਜਤੀ ਤਪੀ ਪ੍ਰਬੀਨੇ ॥੧੩॥ ਇਨਹਿ ਨ ਜੀਤ ਸਕਾ ਜਗ ਮਾਹੀ ॥ ਇਨ ਜਗ ਜੀਤਜੋ ਅਚਰਜ ਨਾਹੀ ॥ ਦ੍ਵੈ[੬] ਦ੍ਰੋਹ ਕੰਟਕ ਜਗ ਕੇਰੇ ॥ ਬਿਘਨ ਕਰਤ ਤਪ ਬ੍ਰਤਨ ਘਨੇਰੇ ॥੧੪॥੧॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸੰਕਰ ॥ ਚੂਪਦ ਤ੍ਰਜ ਸਾਨੀ ॥ ਤੇ ਖਲ ਸਨਮੁਖ ਧਰਮ ਜਦ[੭] ਭਏ ॥ ਪ੍ਰਭ ਪਰਤਾਪ ਤੇ ਜਮਪੁਰ ਗਏ ॥ ਬਿਜੈ ਭਈ ਬਿਬੇਕ ਨ੍ਰਿਪਤ ਬਰ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਕਰਿ ॥੧॥ ਸੰਕਰ ॥ ਚੂਪਦ ॥ ਤਾ ਕੁਲ ਕੇ ਸਗਰੇ ਸੁਖ ਮਾਹੀ ॥ ਹਰਿ ਪ੍ਰਤਾਪ ਤੇ ਸੁਖਨ ਕਰਾਹੀ ॥ ਸਦਾ ਅਨੰਦ ਸਦ ਮੰਗਲਚਾਰਾ ॥ ਜਿਨ ਕੀ ਪਖ ਕਰੇ ਕਰਤਾਰਾ ॥੨॥ ਸੰਕਰ ॥ ਛੁਇ ਨ ਸਕੈ ਕੋ ਤਿਸ ਪਰਛਾਹੀ ॥ ਜਾ ਕਾ ਅੰਗ ਕਰੇ ਪ੍ਰਭੁ ਸਾਹੀ ॥ ਜੋ ਜਨ ਕੇ ਅਨਹਿਤ ਕਉ ਚਾਹਤ ॥ ਤਾਹਿ ਜਗਦੀਸ ਪਲਕ ਮੋ ਦਾਹਤ ॥੩॥ ਸੰਕਰ ॥ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਅਬਿਬੇਕਹ ਲੇ ਕਰ ॥ ਹਤੇ ਮਹਾ ਪ੍ਰਭ ਕੰਟਕ ਸੁਰ ਨਰ ॥ ਸੰਤ ਉਬਾਰੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਕਰ ॥ ਹਤੇ ਅਸੰਤ ਦੁਸ੍ਰ ਪਾਪੀ ਜੜ ॥੪॥ ਸੰਕਰ ॥ ਪ੍ਰਭ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੁਰ ਭਏ ਅਕੰਟਕ ॥ ਅਭੈ ਦਾਨ ਪਾਯੋ ਸੁਰ ਸੰਤਤ ॥ ਸ੍ਰਬ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਗੁਸਾਂਈ ॥ ਅਭੈ ਪਦ ਪਾਯੋ ਸੰਤ ਮਹਿਸਾਈ ॥੫॥ ਸੰਕਰ ॥ ਤਿਨ ਕੁਲ ਹੋਤ ਬਧਾਈ ਸਾਰੇ ॥ ਸੁਰ ਸੁਰਪਤਿ ਬਿਬੇਕ ਪ੍ਰਵਾਰੇ ॥ ਨਾਰਿ ਸੁਰੇਸ ਅਰੁ ਦੇਵਨ ਨਾਰਾ ॥ ਭਈ ਅਭੀਤ ਤੇ ਸਕਲ ਸੁਰ ਬਾਰਾ ॥੬॥ ਸੰਕਰ ॥ ਚੂ ॥ ਨਾਰਿਨ ਮੰਤ੍ਰਿ ਮਿਤ੍ਰਨ ਬਿਬੇਕਾ ॥ ਸੁਖਿਤ ਭਈ ਸਭ ਗੁਨਨ ਬਿਸੇਖਾ ॥ ਤਿਨ ਕੇ ਨਾਮ ਕਬਿ ਕਥਤ ਹੇ ਸਾਧਾ ॥ ਨ੍ਰਿਪਤ ਬਿਬੇਕ ਗੁਣ ਕਥ ਅਗਾਧਾ ॥੭॥ ਸੰਕਰ ॥ ਮਤਿ ਉਪਨਿਸਦ ਬਿਬੇਕ ਕੀ ਦਾਰਾ ॥ ਹੈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਨਾਰਿਨ ਸਾਰਾ ॥ ਪਤਿ ਕੇ ਬਿਜੈ ਅਨੰਦਤ ਸਾਰੀ ॥ ਮਤ ਉਪਨਿਸਦ ਤੇ ਸਕਲੀ ਨਾਰੀ ॥੮॥ ਸੰਕਰ ॥ ਗਾਵਹੀ ਮੰਗਲ ਗੀਤ ਬਿਜੈ ਰਨ ॥ ਗੁਨਾਨਬਾਦ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਹਰਖ ਮਨ ॥ ਮਨ ਅਨੰਦ ਮੁਖ ਕੰਜ ਭੁਲਾਨਾ ॥ ਬਿਜੈ ਮਕਰੰਦ ਤੀਅ ਬਦਨ ਲੋਭਾਨਾ ॥੯॥ ਚੂ ॥ ਪ੍ਰਮੁਦਿਤ ਨਾਰਿਨ ਮੰਗਲ ਗਾਵਹਿ ॥ ਜੀਤ ਕੇ ਗੀਤ ਕਵਿ ਰਾਮ ਸੁਨਾਵਹਿ ॥ ਨ੍ਰਿਵਿਰਤੀ ਮਨ ਹਰਖਤ ਦੋਊ ॥ ਬਿਜੈ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਬਿਬੇਕ ਪਿਖ ਸੋਊ ॥੧੦॥ ਸੰਕਰ ॥ ਤਾਤ ਮਾਤ ਤਵਨ ਕਾ ਜਾਨੋਂ ॥ ਬਿਜੈ ਪੁਤ੍ਰ ਪਿਖ ਹ੍ਰਿਦੈ ਜੁੜਾਨੋ ॥ ਉਛਰਜੋ ਹਰਖ ਨ ਹ੍ਰਿਦੈ ਸਮਾਵਤ ॥ ਮਨ ਤਨ ਧਨ ਸਭ ਤਵਨ ਲੁਟਾਵਤ ॥੧੧॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਯੁਤ (ਅਸ)
[੨]ਤਿਸ ਕੇ (ਅਸ)
[੩]ਕਹਾਂ (ਅਸ)
[੪]ਕਰ (ਅਸ)
[੫]ਜੜ ਜੰਗਮ (ਅਸ)
[੬]ਦੇਵ (ਅਸ)
[੭]ਸਮਰ ਜਾਤ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ‘ਆਦਿਯਾ’ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ‘ਪ੍ਰਤੰਚ’ ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਇਹ ਪੰਕਤੀ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਖਕ ਵਿਚ ਵੀ ਸਫੈਦਾ ਛਡਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ‘ਨਾਮ’ ਸ਼ਬਦ ਜਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਸੰਕਰ ॥ ਬਿਗਸਤ ਭੇ ਸਭ ਕੰਜ ਸੁਜਾਨਾ ॥ ਪ੍ਰਗਟਜੋ ਬਿਜੈ ਭਾਨ ਭਗਵਾਨਾ ॥ ਖਿੜੀ ਪੰਖੜੀ ਬਿਜੈ ਬਤਾਸਾ ॥ ਪੜਫੜ[੧] ਚਿਤ ਸਭ ਮਿਟਜੋ ਤ੍ਰਾਸਾ ॥੧੨॥ ਸੰਕਰ ਚਰਪਦ ॥ ਸੁਤ ਕੀ ਜੀਤ ਨਿਰਖ ਭਏ ਸੁਖੀ ॥ ਜਨਨੀ ਜਨਕ ਬਿਬੇਕ ਗੁਰਮੁਖੀ ॥ ਮੰਤ੍ਰੀ ਮਿਤ੍ਰ ਪੁਤ੍ਰ ਹਰਖਾਨੇ ॥ ਵੈਰੀ ਸਤ੍ਰ ਮਨਮੁਖ ਬਿਲਖਾਨੇ ॥੧੩॥ ਚੂ ॥ ਸਮ ਦਮ ਨੇਮ ਆਚਾਰ ਸੰਤੋਖਾ ॥ ਯਮ ਪ੍ਰਤਿਹਾਰ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ[ੳ] ਮੋਖਾ ॥ ਧਾਰਨਾ ਧਿਆਨ ਅਸ੍ਰ ਮੰਤ੍ਰੀ ਬਿਬੇਕਾ ॥ ਜਿਨ ਕੇ ਕ੍ਰਮ ਗੁਨ ਸੁਯਸ ਬਿਸੇਖਾ ॥੧੪॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਪ੍ਰਫੁਲਿਤ ਨ੍ਰਿਪ ਬਿਜੈ ਸਿਮਰ ਕਰ ॥ ਪੁਨ ਪੁਨ ਬੰਦਤ ਪਦਨ ਜਨੇਸ੍ਵਰ ॥ ਮੈ ਭੂਪਤ ਕੀ ਬਿਜੈ ਸਮਰ ਮਹਿ ॥ ਸਭ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਗੁਰਾਮਹਿ ॥੧੫॥ ਸੰਕਰ ॥ ਕਬਿ ਬਾਚ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਅਬਿਬੇਕ ਦੁਰਜੈ ਜਗ ਮਾਂਹੀ ॥ ਤਾਸੁ ਸਮਾਜ ਤਾਹਿ ਸਮ ਆਹੀ ॥ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭਾਦਿਕ ਹਿਤੂ ॥ ਹਤੇ ਸਮ੍ਰ ਛਿਤ ਬਿਬੇਕ ਨ੍ਰਿਪਤੂ ॥੧੬॥ ਸੁਰ ਸੁਰੇਸ ਹਰਿ ਬਿਜੈ ਰਣ ਕੀਨਾ ॥ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਕੁਲ ਪ੍ਰਜਾ ਬਤਲੀਨਾ[੨] ॥ ਕੀਨੇ ਪ੍ਰਭ ਚਰਿਤ੍ਰ ਅਪਾਨੇ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਬਿਬੇਕ ਯਸ ਜਗ ਪ੍ਰਗਟਾਨੇ ॥੧੭॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਸੁਰਪਤਿ ਬਿਜੈ ਯਸ ਜਗ ਪ੍ਰਗਟਾਨੀ ॥ ਦੀਨਜੋ ਬਡਾਈ ਸਭ ਸਾਰੰਗਪਾਨੀ ॥ ਜਸ ਅਪਯਸ ਹਰਿ ਕੀ ਸਭ ਇਛਜਾ ॥ ਤਾ ਤੇ ਕਾਹੇ ਕੀਜੈ ਉਪੇਖਜਾ ॥੧੮॥ ਸੰਕਰ ਚੂਪਦ ॥ ਜਿਸ ਭਾਵੈ ਤਿਸ ਰਾਜੁ ਕਰਾਵੈ ॥ ਜਿਸ ਭਾਵੈ ਤਿਸ ਭੀਖ ਮੰਗਾਵੈ ॥ ਰਾਉ ਤੇ ਰੰਕ ਰੰਕ ਤੇ ਰਾਯਾ ॥ ਮੇਰੁ ਤੇ ਤ੍ਰਿਣ ਤ੍ਰਿਣ ਮੇਰਾਇਆ ॥੧੯॥ ਸੰਕਰ ਚੂਪਦ ॥ ਨੀਚ ਤੇ ਊਚ ਊਚ ਤੇ ਨੀਚੋ ॥ ਕਰਤ ਆਪ ਅਪਵ੍ਰਿਤਹੀ ਸੂਚੋ ॥ ਜੰਤ ਕੇ ਵਸ ਜੰਤ ਹੈ ਸੰਤੋ ॥ ਜਿਸ ਚਾਹੈ ਤਿਸੁ ਤੈਸੁ ਕਰੰਤੋ ॥੨੦॥ ਚਰਪਦ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਪੁਨ ਬਿਬੇਕ ਕੋ ਸੁਯਸ ਸੁਨੀਜੈ ॥ ਜਾ ਸੁਨੀਅਤਿ ਮਤ ਉਤਮ ਹੂਜੈ ॥ ਸਮਾਧ ਮੰਤ੍ਰੀ ਵਰ ਬਿਬੇਕ ਮਹਾਰਾਜੂ ॥ ਮਿਲੈ ਆਏ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਮਾਜੂ ॥੨॥ ਸੰਕ੍ਰ ਚੂਪਦ ॥ ਪੰਚ ਤਤ ਮਹ ਤਤ ਸਹਾਯਕ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਬਿਬੇਕ ਸਜਨ ਸਭ ਲਾਯਕ ॥ ਬਿਬੇਕ ਮੰਤ੍ਰੀ ਇਨ ਕੋ ਪਹਿਚਾਨੋ ॥ ਤਤ ਮਹਿ ਤਤ ਬਿਬੇਕ ਹਿਤ ਜਾਨੋ ॥੨੨॥ ਸੰਕਰ ॥ ਹਰਖਤ ਭਏ ਤੇ ਸਰਲ ਸੁਭਾਉ ॥ਹਰਖ ਹਰਖ ਹਰੀ ਕੇ ਗੁਨ ਗਾਊ ॥ ਬਸਤ ਬਿਚਾਰ ਬਿਦਜਾ ਅਰੁ ਛਮਾ ॥ ਏ ਚਾਰੋ ਸਿਛਜਾ ਬਿਬੇਕ ਮਨੋਪਮਾ[੩] ॥੨੩ ॥ ਸੰਕ੍ਰ ਚੂਪਦ ॥ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਅਰੁ ਬੈਰਾਗ ਨ੍ਰਿਭੀਤਾ ॥ ਏ ਸਭ ਪਰਮ ਹਰਖ ਕਰ ਚੀਤਾ ॥ ਆਗਮ ਧਰਮ ਨਿਆਏ ਮੀਮਾਸਾ ॥ ਇਨ ਤੇ ਆਦ[ਅ] ਖਟ ਸਾਸਤ੍ਰ ਭਾਸਾ ॥੨੪॥ ਸੰਕਰ ॥ ਤਰਹ ਦੂਜੀ ॥ ਮੈਤ੍ਰੀ ਮੁਦਤਾ ਅਲੋਗਨਾ ਉਪੇਖਛਯਾ ਸਤ ਸਰਧਾ ॥ ਏ ਖਟ ਨ੍ਰਿਪਤ ਬਿਬੇਕ ਧਰਮ ਕੀਰਤ[੪] ਬ੍ਰਿਧਾ ॥ ਸਭੀ ਹਰਖ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਭਰੀ ॥ ਗਾਵਹਿ ਗੁਨਾਨਬਾਦ ਨਰਹਰੀ ॥੨੫॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਧੰਨ ਧੰਨ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਗੁਸਾਈ ॥ ਜਿਸ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਨ੍ਰਿਪ ਬਿਜੈ ਰਣ ਪਾਈ ॥ ਨ੍ਰਿਪਤ ਬਿਬੇਕ ਕੋ ਕੀਰਤ ਬਾਢੋ ॥ ਸਭ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੰਭੁ[੫] ਯਸ ਗਾਢੋ ॥੨੬ ਸੰਕ੍ਰ॥ ਬਹੁ ਪ੍ਰਕਾਰ ਅਸਤੁਤ ਹਰੀ ਕਰਹੀ ॥ ਪੁਨ ਪੁਨ ਸੁਯਸ ਸਿਖਨ ਉਚਰਹੀ ॥ ਬਿਜੈ ਹਰਖ ਅਤਿ ਆਨੰਦ ਭਰੀ ॥ ਗਾਵਹਿ ਮੰਗਲ ਗੀਤ ਨਰਹਰੀ ॥੨੭॥ ਸੰਕਰ ॥ ਪ੍ਰਮਦਿਤ ਪ੍ਰਮੁਦਾ ਪੀਆ ਕੀ ਬ੍ਰਿਧਾ ॥ ਮਈਤ੍ਰੀ ਮਤ ਕ੍ਰਿਪਾ ਜੁਤ ਸ੍ਰਧਾ[ੲ] ॥ ਅੰਗ ਨਜਾਸ[ਸ] ਕ੍ਰਿਪਾ ਅਰੁ ਸਾਂਤੀ ॥ ਪਰਮ ਹਰਖ ਚਿਤ ਤਜ ਸਕਲ ਭ੍ਰਾਂਤੀ ॥੨੮॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਇਨਕੇ ਮਨ ਆਨੰਦ ਹਰਖ ਅਤਿ ॥ ਦੇਵ[੬] ਬਧਾਈ ਸ੍ਰੀ ਕਮਲਾਪਤਿ ॥ ਬੜੇ ਸਤ੍ਰ ਜੀਤੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ॥ ਕੀਨੇ ਨਿਜ ਭਗਤਨ ਹਰਿ ਕਾਜਾ ॥੨੯॥ ਚੂਪਦ ॥ ਅਕੰਟਕ ਕੀਨ ਬਿਬੇਕ ਰਾਜਾਨਾ ॥ ਜੁਤ ਕੁਟੰਬ ਨ੍ਰਿਭੀਤ ਭਗਵਾਨਾ ॥ ਸੁਰ ਸੁਰਪਤਿ ਸਗਰੇ ਨ੍ਰਿਭੀਤਾ ॥ ਹਤੇ ਸਤ੍ਰ ਸ੍ਰੀਪਿਤ ਰਣ ਜੀਤਾ ॥੩੦॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਬਿਨ ਜਗਦੀਸ ਕੋ ਹੈ ਰਖਵਾਰਾ ॥ ਅਉਸਰ ਸਕਲ ਮਿਟਾਵਨਹਾਰਾ ॥ ਸਰਬ ਕਾਲ ਸ੍ਰਬ ਠਉਰ ਸਹਾਈ ॥ ਪ੍ਰਤਿਪਾਰੇ ਬਾਰਕ ਪਿਤ ਮਾਈ ॥੩੧॥ ਚੂ ॥ ਤੈਸੇ ਰਛਯਾ ਸੰਤ ਕਰਾਹੀ ॥ ਛੁਇ ਨ ਸਕੈ ਸਤ੍ਰ ਪਰਛਾਹੀ ॥ ਹਾਥ ਦੇਇ ਰਾਖੈ ਭਗਵਾਨਾ ॥ ਰਾਖਤ ਲਾਜ ਮਾਨ ਦਾਸਾਨਾ ॥੩੨॥ ਤਾਨ ਨਿਤਾਨਨਿ ਮਾਨ ਜਨੇਸਾ ॥ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਕੀ ਓਟ ਮਹੇਸਾ ॥ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਕੀ ਰਛਯਾ ਸਭਹੀ ॥ ਸਰਬ ਕਾਲ ਰਛਕ ਜਨ ਸਦਹੀ ॥੩੨॥ ਚੂ ॥ ਯਾ ਬਿਧ ਉਪਮਾ ਕਰਤ ਵਡਾਈ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਬਿਬੇਕ ਕੋ ਕੁਟੰਬ ਲੁਗਾਈ ॥ ਅਬ ਹਰੀ ਸੁਰਪਤਿ ਤਿਲਕ ਕਰਾਵਤ ॥ ਰਾਜ ਅਭਿਖੇਕ ਕਰ ਸੁ ਯਸ ਬਢਾਵਤ ॥੩੪॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਸੁਨਹੁ ਸੰਤ ਸਜਨ ਮਨ ਲਾਈ ॥ ਬਾਸਵ ਕੋ ਹਰਿ ਦੀਨ ਠਕੁਰਾਈ ॥ ਜਾਸ ਸੁਨੈ ਅਪਦਾ ਸਭ ਨਾਸੈ ॥ ਭ੍ਰਮ ਬਿਨਸੈ ਆਤਮ ਪ੍ਰਕਾਸੈ ॥੩੫॥ ਚੂ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਬਿਬੇਕ ਕੋ ਰਾਜ ਅਸਥਾਪਨ ॥ ਉਪਜੈ ਗਿਆਨ ਬਿਗਿਆਨ ਸੰਭਾਖਨ ॥ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਕੀ ਕੀਰਤ ਸੁਨੈ ॥ ਬਾਢੈ ਧਰਮ ਮਹਤ[੭] ਚੌਗੁਨੈ ॥੩੬॥ ਸੰ ॥ਚੂ ॥ ਬ੍ਰਹਮਾ ਆਦਿ ਈਸ[ਹ] ਗੁਸਾਈ ॥ ਰਾਜ ਦੇਹ ਨਿਰਭੈ ਸੁਰਰਾਈ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਤੜਤੜ (ਅਸ)
[੨]ਹਤ ਲੀਨਾ (ਅਸ)
[੩]ਉਪਮਾਨੋਪਮਾ (ਅਸ)
[੪]ਕੀ (ਅਸ)
[੫]ਥੰਭ (ਅਸ)
[੬]ਦੇਤ (ਅਸ)
[੭]ਪਰਮ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ‘ਖ੍ਰਾਦ’ ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਅਸ ਵਿਚ ‘ਖਿਮਾਦਿ’ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ‘ਜੁਧ ਛੁਧ੍ਾ’ ਪਾਠ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ‘ਮਧਛੇਆਸ’ ਸ਼ਬਦ ਜਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ‘ਬ੍ਰਹਮਣਆਦਿਯਾਦਈ’ ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

॥ ਪ੍ਰਭ ਆਗਯਾ ਯੁਤ ਬ੍ਰਹਮ ਤਾ ਔਸਰ ॥ ਤੇਤੀਸ ਕੋਟਿ ਸੁਰ ਹਰਖ ਚਾਉ ਕਰ ॥੩੭॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਉਮਹੇ ਸਕਲ ਦੇਵ ਦੇਵੀਗਨ ॥ ਬਿਧ ਅਭਿਖੇਕ ਸਭ ਤੁਲਤ ਮਗਨ ਮਨ ॥ ਸਰਬ ਔਸਧੀ ਜਗ[੧] ਸਭ ਤੀਰਥ ॥ ਸਰਬ ਸੁਮਨ[ੳ] ਸਮਧਾ ਸਭ ਕੀਰਤ ॥੩੮॥ ਚੂ ॥ ਕਰ ਇਕਤ੍ਰ ਸਭ ਸਾਜ ਸਮਾਜੂ ॥ ਭਦ੍ਰਪੀਠ ਤੇ ਲੇਵਸ ਤਰਾਜੂ ॥ ਅਸ੍ਰ ਕੰਨਨ ਕਾ ਰਿਖਨ ਹਿਤ ਤਿਲਕਾ ॥ ਮੰਗਲ ਦੂਬ ਮਨੋਹ੍ਰ ਖਿਲਤਾ ॥੩੯॥ ਚੂ ॥ ਨਉਤਨ ਭੂਸਨ ਬਸਨ ਸਿੰਘਾਸਨ ॥ ਖਚੇ ਮਨਿਨ ਬ੍ਰਿੰਦਨ ਬਹੁ ਰਾਸਨ ॥ ਹੀਰ ਚੀਰ ਬਹੁ ਭਾਂਤਨ ਕੈਸੈ ॥ ਉਦਤ ਸੂਰ ਸਸਿ ਰਤਿ ਪਤਿ ਜੈਸੈ ॥੪੦॥ ਸੰਕਰ ਚਰਪਦ ॥ ਜਗਮਗਾਤ ਦਤ ਭੂਸਨ ਬਸਨਨ ॥ ਸੋਭ ਅਮੋਘ ਕਹ ਸਕਤ ਨ ਰਸਨਨ ॥ ਚਾਮਰ ਛਤ੍ਰ ਕ੍ਰੀਟ ਮਨਿ ਮੋਤੀ ॥ ਜਗਮਗ ਕਰਤ ਸੂਰ ਸਸਿ ਯੋਤੀ ॥੪੦॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਰਵਿ ਮੁਖ ਸਸਿ ਮੁਖ ਬਾਲ ਬੀਜਨਾ ॥ ਕੁੰਕਮ ਮ੍ਰਿਗਮਦ ਸ੍ਰੀਖੰਡ ਘਨਾ ॥ ਕਰਪੂਰ ਘਨਸਾਰ ਆਦਿ ਸੁਭ ਸਾਜੂ ॥ ਕੀਨ ਤੁਲ ਬ੍ਰਹਮਾ ਸਿਰਤਾਜੂ ॥੪੨॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਅਸ੍ਰ ਗੰਧ ਸਜ ਆਰਤੀ ਧਰੇ ॥ ਸਕਲ ਸਮਗ੍ਰੀ ਰਾਜ ਤੁਲ ਕਰੇ ॥ ਸਮੈ ਸੋਧ ਸੁਭ ਘਰੀ ਬਿਚਾਰੀ ॥ ਲਗਨ ਮਹੂਰਤ ਬ੍ਰਹਮ ਸੁਧਾਰੀ ॥੪੩॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਕੰਚਨ ਬਾਰ ਰਤਨ ਖਚ ਜਗਮਗ ॥ ਜਵਨ ਜੋਤਿ ਅਤਿ ਸੋਭ ਸੁਭਗ ਨਗ ॥ ਹਿਰਨ ਕਲਸ ਝਾਰੀ ਮਨਿ ਖਚਿਤ ॥ ਗੰਗੋਦਕ ਪੂਰਿਤ ਦੈ ਦਿਜਛਿਤ[੨] ॥੪੪॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਚੂ ॥ ਬਿਧ ਭਵ ਨਾਰਦ ਸਨਤਕੁਮਾਰਾ ॥ ਸੇਸ ਗਣੇਸ ਜਲੇਸ ਅਸੁਰਾਰਾ ॥ ਸਾਗਰ ਨਦੀ ਬਨਸਪਤਿ ਆਏ ॥ ਲੈ ਲੈ ਭੇਟਨ ਸਭ ਸੋਹਾਏ ॥੪੫॥ ਚੂਪਦ ॥ ਮਨਿ ਗਨ ਭੂਸਨ ਬਸਨ ਸਭਾਗੇ ॥ ਦਿਬ ਸੁਗੰਧ ਫਲ ਫੂਲ ਅਨੁਰਾਗੇ ॥ ਧਨਦ ਧਰਮ ਲੋਕਪਾਲ ਸੁਜਾਤਾ ॥ ਦੇਵ ਕੰਨਕਾ ਅਵਰ ਬਿਧਾਤਾ ॥੪੬॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਪਢ[ਅ] ਪਢ ਰਿਚਾ ਬੇਦ ਧੁਨਿ ਪ੍ਰਿਥਮੈ ॥ ਪੂਜ ਗਣੇਸ ਬਿਧਵਤ ਤਾ ਸਮੈ ॥ ਅਛਤ ਦੂਬ ਜਲ ਅਸ੍ਰ ਸੁਗੰਧਾ ॥ ਕੰਚਨ ਕਲਸ ਝਾਰਿਨ ਜਲ ਨੰਦਾ ॥੪੧॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਸੁਵਸਤੈਨ ਪਢ ਜਲ ਅਭਿਮੰਤ੍ਰਤ ॥ ਕੀਨ ਸਕਲ ਸੁਰ ਬਿਧਵਤ ਅੰਕ੍ਰਿਤ ॥ ਭਦ੍ਰਪੀਠ ਬਾਸਵ ਬੈਠਾਰੇ ॥ ਨਾਵਨ ਹਿਤ ਬ੍ਰਹਮਨ ਉਠ ਠਾਢੇ[੩] ॥੪੮॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਸਾਰਦ ਸਿਵਾ ਪਦੁਮਾ ਇੰਦ੍ਰਾਣੀ ॥ ਸੁਰ ਸਕਤੀ ਭਰ ਕਲਸਨ ਆਨੀ ॥ ਪਢ ਪਢ ਮੰਤ੍ਰ ਬੇਦ ਧੂਨਿ ਕਰਹੀ ॥ ਅਖਛਤ ਕੁੰਕਮ ਸਿਰ ਪਰ ਡਰਹੀ ॥੪੯॥ ਚੂ ॥ ਬ੍ਰਹਮਾ ਢਾਰਤ ਜਲ ਬਾਸਵ ਕੌ ॥ ਸਰਬ ਤੀਰਥ ਜਲ ਨਾਵਤ ਤਾ ਕੌ ॥ ਸੰਕ੍ਰ ਚੰਦ੍ਰ ਸੂਰਜ ਭਗਵਾਨਾ ॥ ਨਹਾਵਤ ਸੁਰਪਤਿ ਦੇਵ ਪ੍ਰਧਾਨਾ ॥੫੦॥ ਸੰਕ੍ਰ ਚੂ ॥ ਕਾਂਡਿਨ ਵੇਦ ਧੂਨਿ ਕਰਤ ਪ੍ਰਕਾਸਾ ॥ ਨਹਾਵਤ ਸੁਰਪਤਿ ਸਕਲ ਮਹਾਸਾ ॥ ਅਖਛਤ ਕੁੰਕਮ ਮਿਗਮਦ ਡਾਰਤ ॥ ਏਕ ਏਕ ਸੁਰ ਰਿਚਾ ਉਚਾਰਤ ॥੫੧॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਅਸਟੋਤਰ ਸਤ ਕਲਸ ਉਦਕ ਭਰ ॥ ਪ੍ਰਿਥਕ ਪ੍ਰਿਥਕ ਨਹਾਵਤ ਸੁਰ ਸੁਰ ਬਰ ॥ ਅਭਿਮੰਤ੍ਰ ਜਲ ਸੁਰਪਤਿ ਅਨਹਾਵਤ ॥ ਬੇਦ ਮੰਤ੍ਰਿ ਧੂਨ ਸੁਰਨ ਕਰਾਵਤ ॥੫੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਕਿੰਨਰ ਗੰਧ੍ਰਬ ਅਪਸਰ ਗਣ ਜੇਤੇ ॥ ਗਾਵਤ ਵਾਵਤ ਨ੍ਰਿਤਤ ਤੇਤੇ ॥ ਨਾਨ ਕੇ ਗੀਤ ਸੁਭ ਮੰਗਲਚਾਰਾ ॥ ਚਾਰਨ ਕਿਮ[੪] ਪੁਰਸ ਸੁ ਯਸ ਉਚਾਰਾ ॥੫੩॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਅਨਵਾਵਤ ਸੁਰ ਸਕਲ ਸੁਰੀਸਾ ॥ ਰਿਸ ਮੁਨਿ ਸਗਰੇ ਮਹਤ ਤਪੀਸਾ ॥ ਸਭ ਦੇਵਨ ਨਿਜ ਤਪ ਬਲ ਸਾਰੇ ॥ ਅਭਿਮੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰ ਸੁਰ ਰਜ[੫] ਨਾਵਾਰੇ ॥੫੪॥ ਚੂ ॥ ਅੰਗ ਸੂਛ ਕਰ ਬਾਗਾ ਪਹਿਰਾਏ ॥ ਦੇਵ ਸਕਲ ਨਿਜ ਤੇਜ ਬਢਾਏ ॥ ਨਿਜ ਨਿਜ ਤਪ ਬਲ ਸੁਰਗਨ[ੲ] ਦੀਨਾ ॥ ਸੁਰਪਤਿ ਪੁਸ੍ਰ ਸੁਰ ਤੇਜ ਅਪੀਨਾ ॥੫੫॥ ਸੰਕ੍ਰ ਚਰਪਦ ॥ ਅਸ੍ਰ ਸੁਗੰਧ ਦਿਬ ਸੁਰ ਚਰਚਿਤ ॥ਬਸਨਨ ਸੁਰਪਤਿ ਲਾਵਤ ਹਰਖਤ ॥ ਅੰਜਨ ਸੁਭਗ ਸਵਾਰੇ ਲੋਚਨ ॥ ਮੋਹਨ ਬਸੀਕਰਨ ਦ੍ਰਪ ਮੋਚਨ ॥੫੬॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਚੂ ॥ ਬਸਨ ਅਮੋਲ ਦਿਬ ਮਨੀਆਰੇ[ਸ] ॥ ਮਣਿ ਗਣ ਮੁਕਤਾ ਖਚਤ ਅਪਾਰੇ ॥ ਮੁਕਤਾ ਲਰੀ ਲਾਲ ਮਨੀ ਕੋ[੬] ॥ ਬਸਨ ਅਮੋਘ ਸਰਪਾਉ ਪਨੀ ਕੋ ॥ ੫੭॥ ਚਰਪਦ ॥ ਬਿਬਿਧ ਭਾਂਤ ਕੇ ਬਸਨ ਅਮੋਲਾ ॥ ਮੁਕਤਾਹਲ ਮਣਿ ਲਗੇ ਅਤੋਲਾ ॥ ਭਰਗੌ ਪਟ ਸਾਲਾ ਸੁਰਪਤਿ ਕੌ ॥ ਪਹਿਰੇ ਹਰਖ ਮੁਦਿਤ ਖਿਲਅਤ ਕੌ ॥੫੮॥ ਸੰਕਰ ॥ ਜਿਗਾ ਕਲਗੀ ਮਉਰ ਰਤਨ ਕੋ ॥ ਬਿਬਿਧ ਮਣੀ ਲਾਗੇ ਬਹੁ ਮਣਗੌ ॥ ਕੁੰਡਲ ਸੁਭਗ ਸੇਖ ਧਾਮ ਕੇ ॥ ਨਾਗ[੭] ਮਣੀ ਸੁਭ ਗਢੇ ਬਰ ਦਾਮ ਕੇ ॥੫੯॥ ਚਰਪਦ ॥ ਕੰਠ ਮਾਲ ਗ੍ਰੀਵ ਮਾਲ ਵਜ੍ਰ ਮੁਕਤਾ ॥ ਮੋਲ ਨ ਮਿਲਤ ਅਮੋਲ ਯਾ ਯੁਗਤਾ ॥ ਪਹਿਰਾਵਤ ਸੁਰਪਤਿ ਤਨ ਭੂਸਨ ॥ ਲਾਲਨ ਮਾਲ ਭੁਜਬੰਦ ਹਰਤ ਮਨ ॥੬੦॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਚਰਪਦ ॥ ਪਹੁਚੀ ਕੰਙਨ ਚੰਦ੍ਰਮਨੀ ਭਨ ॥ ਕੇਊਰ ਅੰਗੁਲੀ ਨਉ ਰਤਨ ਖਚੇ ਮਨ ॥ ਕਟ ਕਿੰਕਨ ਬਧੀ ਬਰ ਰਤਨਨ ॥ ਢੂਢੇ ਕਹੀ ਨ ਪਾਯਤ ਭੂਸਨ ॥ ਪਠੇ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਗੁਰ ਭੂਮਨ ॥੬੧॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਧਾਰਤ ਮਘਵਾ ਛਬ ਤਨ ਬਢੀ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਜਲ (ਅਸ)
[੨]ਦਿਛਿਤ (ਅਸ)
[੩]ਸਾਰੇ (ਅਸ)
[੪]ਕਿੰ (ਅਸ)
[੫]ਜਲ (ਅਸ)
[੬]ਮਨਿ ਨੀਕੋ (ਅਸ)
[੭]ਨਾਸ (ਖਕ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਅਢ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸੁਰਗ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਮੀਨਆਰੇ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

॥ ਰਾਜ ਅਭਿਖੇਖ ਬਾਸਵ ਸੁਭ ਘੜੀ ॥ ਅਭਰਨ ਬਸਨ ਸਕਲ ਜਦ ਧਾਰੇ ॥ ਦੇਵਰਾਜ ਤਨੁ ਸਮਿਤ ਪ੍ਰਕਾਰੇ ॥੬੨॥ ਸੰਕਰ ॥ ਚ੍ਰਪਦ ॥ ਛਬ ਤਨ ਕ੍ਰਾਤ ਸੋਭ ਵਪ ਕੈਸੇ ॥ ਉਦੈ ਦਿਵਾਕਰ ਕੰਜਨ ਜੈਸੇ ॥ ਪ੍ਰਫੁਲਿਤ ਅੰਗ ਅੰਗ ਪ੍ਰਤ[੧] ਅੰਗਨ ॥ ਰੋਮ ਰੋਮ ਪ੍ਰਤਿ ਸੋਭ ਅਨੰਗਨ ॥੬੩॥ ਚ੍ਰ ॥ ਸੁਵਸਤ ਨੈਨ ਸੁਰ ਮਨ ਬਚ ਕਰਹੀ ॥ ਜੈ ਜੈ ਸਬਦ ਬਰੰਗਨ ਬਰਹੀ ॥ ਹਸਤ ਥਾਭ ਬ੍ਰਹਮਣ ਤਾ ਸਮੈ ॥ ਬੈਠਾਰੇ ਸੁਰਪਤਿ ਸਿੰਘਾਸਨੈ ॥੬੪॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਨਾਰਕੇਲ ਪੁੰਗੀ ਦ੍ਰਬ ਮੰਗਲ ॥ ਬਿਬਿਧ ਮਿਸ੍ਰਾਨ ਤਾਂਬੂਲ ਬਿਬਿਧ ਫਲ ॥ ਏਲਾ ਲਵੰਗ ਜਾਤੀ ਛੁਹਾਰਾ ॥ ਕੁੰਕਮ ਮ੍ਰਿਗਮਦ ਚੰਦਨ ਘਨਸਾਰਾ ॥੬੫॥ ਚ੍ਰ ॥ ਪੁਹਪ ਮਾਲ ਅਖਛਤ ਸੁਭ ਚਾਰੂ ॥ ਤਿਲਕ ਲਗਾਯੋ ਭਾਲ ਕਰਤਾਰੂ ॥ ਸੁਰਪਤਿ ਭਾਲ ਜਦ ਤਿਲਕ ਚੜਾਯੋ ॥ ਦੇਵ ਬਧੁਨ ਗੀਤ ਸੁਭ ਗਾਯੋ ॥੬੬॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਗੀਤ ਤਿਲਕ ਕੇ ਗਾਵਤ ਸਭ ਹੀ ॥ ਸੁਰ ਸੁਰਬਧੁਨ ਮੰਗਲ ਵਪੁ ਫਬਹੀ ॥ ਰਹਸ[ੳ] ਰਹਸ ਗਾਵਤ ਸੁਰ ਨਾਰਿਨ ॥ ਮੰਗਲ ਗੀਤਨ ਬਿਬਿਧ ਪ੍ਰਕਾਰਨ ॥੬੭॥ ਚਰਪਦ ॥ ਅਖਛਤ ਤਿਲਕ ਮਾਥੇ ਬਿਧ ਲਾਯੋ ॥ ਚਰਚ ਸੁਗੰਧ ਪੁਹਪ ਮਾਲ ਪਹਰਾਯੋ ॥ ਗੋਦ ਭਰਜੋ ਲਡੂਆ ਮਿਸਟਾਨਾ ॥ ਨਾਲਕੇਰ ਪੁੰਗੀ ਦ੍ਰਬ ਨਾਨਾ ॥੬੮॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਚਰਪਦ ॥ ਰਾਜ ਦੀਓ ਹਰਿ ਸੁਰਪਤਿ ਤਾ ਛਿਨ ॥ ਅਮਰਾਵਤ ਕੋ ਰਾਜ ਸੁਲਛਨ ॥ ਬਰਖਤ ਪੁਹਪ ਸੰਖ ਧੁਨ ਬਾਜਤ ॥ ਸਮੋ ਸੁਹਾਵਨ ਅਤਿ ਛਬਿ ਛਾਜਤ ॥੬੯॥ ਸੰਕ੍ਰ ਚਰਪਦ ॥ ਯੇ ਯੇ ਹੁਤੇ ਸੁਰਨ ਪ੍ਰਧਾਨਾ ॥ ਲੋਕਪਾਲ ਤੇ ਆਦਿ ਸੁਜਾਨਾ ॥ ਚੰਦ੍ਰ ਸੂਰ ਸੇਖ ਬਰ ਬਾਹਨ ॥ ਦੇਵ ਰਿਸੀ ਬ੍ਰਹਮ ਰਿਸਿ ਰਾਜਨ ॥੭੦॥ ਚ੍ਰਪਦ ॥ ਇਨ ਤੇ ਆਦਿ ਸੁਰ ਕੋਟ ਤਿਤੀਸਾ ॥ ਤਿਲਕ ਚੜਾਇਓ ਭਾਲ ਸੁ ਈਸਾ ॥ ਰਮਾ ਸਾਰਸ੍ਵਤੀ ਉਮਾ ਮਹਾਰਾਨੀ[੨] ॥ ਛਕਤੀ ਸਕਲ ਸ੍ਰੇਸ੍ਰ ਪ੍ਰਧਾਨੀ ॥੭੧॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਤੇ ਸਭ ਭਾਲ ਤਿਲਕ ਚੜਾਵਹਿ ॥ ਦੈ ਅਸੀਸ ਸੁਰਪਤਿ ਹਰਖਾਵਹਿ ॥ ਜੈ ਜੈ ਸਬਦਿ ਅਨਾਹਦਿ ਬਾਜੈ ॥ ਸੁਰ ਮੰਡਲ ਭੂ ਪਰ ਸਭ ਗਾਜੈ ॥੦॥੭੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸੰਕਰ ਚ੍ਰਪਦ ॥ ਛਪਨ ਕੋਟ ਮੇਘਨ ਘਨ ਮਾਲਾ ॥ ਪੁਹਪ ਬਰਸਾਵਤ ਸਬਦ ਰਸਾਲਾ ॥ ਦਾਮਿਨ ਸੀਤਲ ਦੁਤਿ ਕਹ ਭਾਸਤ ॥ ਬਾਸਵ ਰਾਜ ਕਹ ਹ੍ਰਿਦੈ ਹੁਲਾਸਤ ॥੧੩॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਸੰਖ ਘੰਟਨ ਮਹਾ ਧ੍ਵਨਿ ਕਰਹੀ ॥ ਬਾਸਵ ਰਾਜਪਦ ਪਦਨ ਉਚਰਹੀ ॥ ਐਰਾਵਤ ਨਿਜ ਕੁਟੰਬ ਸਮੇਤਾ ॥ ਸੁਮਨ ਬਰਸਾਵਤ ਚਿਤ ਕਰ ਹੇਤਾ ॥੭੪॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਬੀਨ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਦੁੰਦਭ ਕਰ ਤਾਲਾ ॥ ਮੁਰਲੀ ਬੀਨ ਬੇਨ ਧ੍ਵਨਿ ਮਾਲਾ[੩] ॥ ਮਧੁਰ ਮਧੁਰ ਧੁਨਿ ਬਜਤ ਰਸਾਲਾ ॥ ਨਾਦ ਸਮਾਜ ਜੁਰਿਓ ਸੁਰ ਮਾਲਾ ॥੭੫॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਦਸ ਕ੍ਰੋਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਰ ਪਾਤ੍ਰ ॥ ਅਪਸਰ ਗਨ ਪ੍ਰਬੀਨ ਰਸ ਚਾਤੁਰ ॥ ਬ੍ਰਿਖਛ ਅਭਿਮਾਨੀ ਦੇਵਨ ਸਾਰੇ ॥ ਗੁਲਮ ਅਭਿਮਾਨੀ ਦੇਵ ਪ੍ਰਵਾਰੇ[੪] ॥੧੬॥ ਚਰਪਦ ॥ ਇਨ ਕੇ ਜੋ ਕਬਿ ਨਾਮ ਸੁਨਾਵੈ ॥ ਤਿਨ ਨਾਮਨ ਕੋ ਇਕ ਗ੍ਰੰਥ ਬਨ ਜਾਵੈ ॥ ਤਾ ਤੇ ਨਾਮ ਨ ਬਰਨਨ ਕੀਨਾ ॥ ਜੁਮਲਾ ਬਰਨ ਬਰਨਨ ਕਰ ਦੀਨਾ ॥੭੭॥ ਸੰਕਰ ॥ ਭਾਂਡ ਨਟੂਹਨ ਬਨ ਤੇਈ ਆਏ ॥ ਸਰਬਲੋਹ ਕੀ ਸਭਾ ਸੋਹਾਏ ॥ ਕਥਤਕ[੫] ਕਲਾਵਤ ਡੂਮ ਮੀਰਾਸੀ ॥ ਨਰ[੬] ਨਾਇਕ ਨਟੂਆ ਅਰੁ ਬਿਲਾਸੀ ॥੭੮॥ ਚ੍ਰ ॥ ਬਿਹੰਡਲਨ ਬਨ ਬ੍ਰਿਖਛ ਅਭਿਮਾਨੀ ॥ ਜੂਥ ਜੂਥ ਨਾਚਤ ਅਉਗਨੀ ॥ ਚਾਰਨ ਗੰਧ੍ਰਬ ਕਿੰਨਰ ਗਨ ਗਾਇਨ ॥ ਰੰਭਾ ਉਰਬਸੀ ਘ੍ਰਿਤਾਚੀ ਰਾਯਿਨ[੭] ॥੭੯॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਨਾਰਦ ਤੂੰਬਰ ਹਾਹਾ ਹੂ ਹੂ ॥ ਇਨ ਤੇ ਆਦਿ ਸੁਘਰ ਨ੍ਰਿਤ[੮] ਕੋਹੂ ॥ ਜੁਰੇ ਸਭੀ ਗਾਇਨ ਨ੍ਰਿਤਕ ਗਨ ॥ ਬਿਬਿਧ ਸਮਾਜ ਬਾਦੰਤ੍ਰਨ ਅਨਗਨ ॥੮੦॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਅਲਪ[੯] ਬੈਸ ਜੋਬਨ ਸਦਰੰਗੀ ॥ ਛੈਲ ਛਬੀਲੀ ਪਾਤ੍ਰਨ ਚੰਗੀ ॥ ਮ੍ਰਿਗਨੈਨੀ ਕੋਕਿਲ ਬਚ ਸਉਦਰ ॥ ਨਾਗਰੀ ਆਗਰੀ ਛਬਿ ਗੁਨ ਮੁੰਦਰ[੧੦] ॥੮੧॥ ਚ੍ਰ ॥ ਰਤ[੧੧] ਕ੍ਰਾਤਨ ਸਸਿ ਬਦਨ ਛਬੀਲੀ ॥ ਚਤੁਰ ਨਾਇਕਾ ਸੁਘਨ ਰਸੀਲੀ ॥ ਨਾਭਿ ਗੰਭੀਰ ਉਦਰ ਕਟਿ ਪੀਨੀ ॥ ਮੰਦਹਾਂਸ ਮੁਖ ਕੰਜਨ ਨਵੀਨੀ ॥੮੨॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਅਪਸਰ ਨਾਮ ਕਥਤੇ ॥ ਕਵਿ ਵਾਚ ॥ ਚੰਦ ਕਲਾ ਅਰੁ ਮੈਨ ਕਲਾ ਨਿਧਿ ॥ ਸੂਰ ਕਲਾ ਸਸ ਕਲਾ ਕਲਾ ਸਿਧਿ ॥ ਸੇਖ ਕਲਾ ਰਤਿ ਕਲਾ ਕਮਲਾ ਮੁਖ ॥ ਕੰਜ ਕਲਾ ਲਲਤਾ ਦਾਇਕ ਸੁਖ ॥੮੩॥ ਚਰਪਦ ॥ ਨਲਨੀ ਮੁਖ ਸਸਿ ਬਦਨ ਪ੍ਰਭਾ ਕਰ ॥ ਅਲੀ ਲਲੀ ਲਲਨਾ ਛਬਿ ਆਕੁਰ[੧੨] ॥ ਕੁੰਦ ਕਲੀ ਦਾੜਮ ਉਰ ਧਾਰੇ ॥ ਸਹਤ ਨ ਬੋਝ ਕਟਿ ਪੀਨ ਮੁਨਾਰੇ ॥ ਲਚਕਤ ਕਟਿ ਡਗਮਗ ਪਗ ਧਾਰਤ ॥ ਨਾਵਲ ਨਾਗਰੀ ਯੋਬਨ ਭਾਰਤ ॥੮੪॥ ਸੰਕਰ ॥ ਨਉ ਜੋਬਨ ਨਉਤਨ ਨਉਰੰਗੀ ॥ ਪਰੀ ਪਦਮਨੀ ਚਿਤ੍ਰਨਿ ਛਬਿ ਚੰਗੀ ॥ ਮਦਨ ਮਯੰਕ ਸਰਦ ਸਮ ਚੰਦਨ ॥ ਕਾਕ ਪਛਲ ਲਿਪਟੇ ਅਹਿਨੰਦਨ ॥੮੫॥ ਚ੍ਰ ॥ ਦ੍ਰਿਗਨ ਕਟਾਛ ਹ੍ਰਿਦੈ ਬਸਿ ਕਰਨੀ ॥ ਨਲਨੀ ਮੁਖ ਕੰਦ੍ਰਪ ਮਨ ਹਰਨੀ ॥ ਚੰਦ੍ਰ ਪ੍ਰਭਾ ਅਰੁ ਮੈਨ ਛਟਾ ਸੀ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਪ੍ਰਭ (ਅਸ)
[੨]ਮਹਾਨੀ (ਅਸ)
[੩]ਆਲਾ (ਅਸ)
[੪]ਪ੍ਰਕਾਰੇ (ਅਸ)
[੫]ਕਥਕ (ਅਸ)
[੬]ਨਟ (ਅਸ)
[੭]ਗਾਯਨ (ਖਕ, ਅਸ)
[੮]ਨ੍ਰਿਪ (ਅਸ)
[੯]ਬਾਲ (ਅਸ)
[੧੦]ਮੰਦਰ (ਅਸ)
[੧੧]ਹਰਤ (ਅਸ)
[੧੨]ਆਕਰ (ਖਕ, ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਰਹੰਸ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

॥ ਕਾਮ ਕਲਾ ਰਤਿ ਪਤਿ ਆਭਾਸੀ ॥੮੬॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਖਚਨ ਚਿਤ ਉਨ ਹਾਂਸ ਮਨ ਹਰਨੀ ॥ ਨਖ ਸਿਖ ਮੋਹਨ ਅਉ ਬਸਿ ਕਰਨੀ ॥ ਜੋਬਨ ਜੇਬ ਝਲਕ ਤਨੁ ਕੈਸੇ ॥ ਤਪਤ ਚਾਮੀਕਰ ਜਲਜ ਨ ਵੈਸੇ ॥ ਸਚਿਕਨ ਅੰਗ ਅਤਿਸੈ ਸੋਭਾ ਕਰ ॥ ਓਪਜੋ ਅਭਰਨ ਪ੍ਰਭਾ ਬਿਮਲ ਬਰ ॥੮੭॥ ਚੂ ॥ ਰਸਿਕ ਪ੍ਰੀਆ ਬਾਲੀ ਬੈਸਨ ਮਹਿ ॥ ਕਾਮ ਕਲਾ ਰਸ ਰੀਤ ਸੁਰਤ ਮਹ ॥ ਸਾਵਕ ਦ੍ਰਿਗ ਸਾਇਕ ਕਜਰਾਰੇ ॥ ਅਮਲ ਮਤ ਉਨਮਤ ਚਿਤਾਰੇ ॥੮੮॥ ਸੰਕਰ ॥ ॥ ਅੰਜਨ[ੳ] ਨੈਨ ਮੈਨ ਮਨ ਮੋਹਨ ॥ ਲਾਲਨਾ ਅਧਰ ਅਮੀ ਬਚ ਸੋਹਨ ॥ ਚਾਰ ਸਮ ਚਾਰ ਬਿਸਮ[੧] ਸਰੀਰਾ ॥ ਕੰਚਨ ਥੰਭ ਜੰਘ ਰਤ ਧੀਰਾ ॥੮੯॥ ਚਰਪਦ ॥ ਤਨ ਸੁਗੰਧ ਚੰਪਕ ਮਧ ਮਾਲਤ ॥ ਬਿੰਦੂਆ ਭ੍ਰਿੰਗ ਕਪੋਲ ਰਸ ਚਾਖਤ ॥ ਗੁੰਜਤ ਭ੍ਰਮਰ ਅਲਮਸਤ ਮਤਵਾਰੇ ॥ ਬਾਸ ਸੁਬਾਸ ਦੇਵ ਜਾ ਸਾਰੇ ॥੯੦॥ ਸੰਕਰ ॥ ਸੁਰਪਤਿ ਆਗੈ ਸਬੈ ਸਮਾਜੀ ॥ ਪ੍ਰਿਥਕ ਪ੍ਰਿਥਕ ਜੂਥਨ ਨਿਜ ਠਾਢੀ ॥ ਪੰਚ ਸਬਦ ਬਾਜੰਤ੍ਰ ਸਮਾਜਨ ॥ ਗਾਵਤ ਰਾਜ ਅਭਿਖੇਕ ਸੁਰ ਰਾਜਨ ॥੯੧॥ ਚੂਪਦ ॥ ਮਨਿ ਗਨ ਵਾਰਤ ਮੁਕਤਾ ਵਰਸਤ ॥ ਰਾਜ ਅਭਿਖੇਖ ਸਮਾਪਤ[੨] ਸੁਰਪਤਿ ॥ ਭਏ ਨਿਸਚਿੰਤ ਬ੍ਰਹਮਨੈ[੩] ਦੈ ਰਾਜੂ ॥ ਬਾਸਵ ਅਭਿਖੇਖ ਕਰਜੋ ਯੁਤ ਸਾਜੂ ॥੯੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਛਤ੍ਰ ਚਉਰ ਬੀਜਨ ਸੁਖਪਾਲਾ ॥ ਦਿਬ ਸਮਾਜ ਜੁਤ ਰਾਜ ਸੁਰਪਾਲਾ ॥ ਅਰਪ੍ਰੇ[੪] ਤਿਭੂਅਨ ਪਤਿ ਬਿਧ ਦ੍ਵਾਰੇ ॥ ਮਸਤਕ ਹਸਤ ਕਮਲ ਨਿਜ ਧਾਰੇ ॥੯੩॥ ਚਰਪਦ ॥ ਸੀਛਿਯਾ ਬਿਬਿਧ[ਅ] ਦੈ ਰਾਜ ਸੋਹਾਯੋ ॥ ਚਉਰ ਛਤ੍ਰ ਸਿਰ ਇੰਦ੍ਰ ਢੁਰਾਯੋ ॥ ਅਭੈ ਰਾਜ ਸੁਰਪਤਿ ਪ੍ਰਭ ਦੀਨਾ॥ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸਿੰਧ ਭਗਤ ਪਛ ਕੀਨਾ ॥੯੪॥ ਸੰਕਰ ॥ ਖੋਸਜੋ ਰਾਜ ਨਿਸਾਰ[੫] ਸੁਰਪਤਿ ਕੋ ॥ ਸਮਰ ਪ੍ਰਚੰਡ ਨਿਹਤੇ[੬] ਬੇਮੁਖ[੭] ਕੋ ॥ ਅਸੁਰਨ ਮਾਰ ਸੁਰਨ ਪਛ ਕਰਜੋ ॥ ਦਾਸ ਜਾਨ ਕਰੁਨਾ ਰਸ ਢਰਜੋ ॥੯੫॥ ਸੰਕਰ ॥ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਸ੍ਰਬ ਕਾਲ ਸਹਾਈ ॥ ਦਾਸ ਜਾਨ ਸੁਰ[ੲ] ਰਛ ਕਰਾਹੀ ॥ ਸਕਲ ਸਮਗ੍ਰੀ ਸੁਰਪਤਿ ਆਧੀਨਾ ॥ ਬਸੀ ਭੂਤ ਹਰਿ[ਸ] ਬਾਸਵ ਕੀਨਾ ॥੯੬॥ ਚੂ ॥ ਲੈ ਲੈ ਭੇਟ ਸੁਰਨ ਸਭ ਆਏ ॥ ਦੇਵ ਰਾਜ ਪਗ ਮਾਥ ਨਿਵਾਏ ॥ ਹੀਰ ਚੀਰ ਮਨਿ ਗਨ ਮੁਕਤਾਹਲ ॥ ਹਰਖ ਹਰਖ ਮਨ ਸੁਰਨ ਕੋਲਾਹਲ ॥੬੭॥ ਚਰਪਦ ॥ ਦਿਬ ਸੁਗੰਧ ਅੰਬਰ ਦਿਬ ਨਾਨਾ ॥ ਕਰਤ ਭੇਟ ਸੁਰ ਰਾਜ ਬਿਧਾਨਾ ॥ ਚਉਰ ਛਤ੍ਰ ਪਾਦਕ ਮਨਿ ਲਾਲਾ ॥ ਸੇਸ ਬਰੁਨ ਕੋ ਭੇਦ ਬਿਸਾਲਾ ॥੯੮॥ ਸੰਕਰ ॥ ਪਦਮ ਮਾਲ ਬਸੁਧਾ ਲੈ ਆਈ ॥ ਸੁਰਪਤਿ ਗ੍ਰੀਵ ਮਾਲਾ ਪਹਿਰਾਈ ॥ ਕੁੰਡਲ ਕ੍ਰੀਟ ਕੇਊਰ ਸੁਭਗ ਅਤਿ ॥ ਬ੍ਰਹਮਨ ਦੀਨ ਹਰਖ ਕਰ ਸੁਰਪਤਿ ॥੯੯॥ ਚੂਪਦ ॥ ਚੰਦ੍ਰਹਾਂਸ ਸੈਥੀ ਤ੍ਰਿਸੂਲਾ ॥ ਆਖੰਡ ਆਯੁਧ[ੲ] ਭਵ ਦੀਨੁ ਸੁਖਮੂਲਾ ॥ ਸਾਰੰਗ ਤੂਨ ਸਾਯਕ ਮਨਿਆਰੀ ॥ ਦੀਨ ਜਨਾਰਦਨ ਭਕਤ ਹਿਤਕਾਰੀ ॥੧੦੦॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਚੂਪਦ ॥ ਸੰਖ ਬੈਜਯੰਤੀ ਮਾਲ ਲਖਛਮੀ ॥ ਦੀਨ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰ ਬਾਸਵ ਛਮੀ ॥ ਨੰਦ[੮] ਖੜਗ ਕ੍ਰਿਪਾਨੁ ਸੁਭ ਚਕ੍ਰ ॥ ਦੀਨਜੋ ਉਮਾ ਹਰਖ ਪ੍ਰਭ ਸਕ੍ਰ ॥੧੦੧॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਦੇਵ ਰਿਸਿ ਬ੍ਰਹਮ ਰਿਸਿ ਰਾਜ ਰਿਸਿ ਮੁਨਾ ॥ ਮੁੰਵੀ ਮੇਖਲਾ ਦੀਨ ਸੁਪ੍ਰਸੰਨਾ ॥ ਬਨਸਪਤਿ ਦੀਨ ਜੀਮੂਤਨ ਕੰਨਿਯਾ ॥ ਅਰਪਨ ਕੀਨ ਬਸਤ ਯੁਤ ਅੰਨਯਾ ॥੧੦੨॥ ਚੂ ॥ ਪੰਚ ਤਤ ਮਿਲ ਰਸ ਕਸ ਭੋਜਨ ॥ ਲੇਹਜ ਚੋਸ ਭਛ ਬਹੁ ਬਿੰਜਨ ॥ ਖਟ ਰਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸ੍ਵਾਦ ਬਿਚਖਨ ॥ ਮਧੁਰ ਕਟੁ ਲਵਣੰ ਅਰੁ ਤੀਛਣ ॥ ਪਕਵਾਨ ਛੀਰ ਪਕਵਕ ਫਲਤ ਸਭ ॥ ਅਰਪਨ ਕੀਨ ਅਪ[ਹ] ਤੇਜ ਪ੍ਰਿਥੀ ਨਭ ॥੧੦੩॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਸਰਬ ਦੇਵ ਤੇਜ ਅਰੁ ਅਰਥਾ ॥ ਅਰਪਨ ਕੀਨ ਨਿਜ ਨਿਜ ਸਮ੍ਰਥਾ ॥ ਹਰਖਤ ਚਾਉ ਭਰੇ ਸੁਰ ਸਾਰੇ ॥ ਕਰਤ ਉਛਾਹ ਉਮਾਹ ਅਪਾਰੇ ॥੧੦੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਸੋਮਪਾਨ ਮਾਦਕ ਰਸ ਪਾਨਾ ॥ ਸੁਰਗਨ ਨ੍ਰਿਤਤ ਗਾਵਤ ਗਾਨਾ ॥ ਰਾਜ ਬਧਾਈ ਦ੍ਵੈਸ[੯] ਉਛਾਹੂ ॥ ਨਰ ਨਾਰੀ ਧਰਨੀ ਸਭ ਕਾਹੂ ॥੧੦੫॥ ਚੂਪਦ ॥ ਢੋਲ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਮੁਚੰਗ ਉਪੰਗਨ ॥ ਬੇਨ ਬਾਸੁਰੀ ਬੀਨ ਤਰੰਗਨ ॥ ਝਾਲ ਤਾਲ ਕਰਤਾਲ ਰਬਾਬਾ ॥ ਤਾਨਪੂਰ ਮੁਰਜ ਮੁਰਲੀ ਸਾਬਾ ॥੧੦੬॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਸਜ ਸਜ ਸਾਜ ਸਮਾਜ ਸਮਾਜੀ ॥ ਗਾਵਤ ਵਾਵਤ ਗੀਤ ਮਿਜਾਜੀ ॥ ਦੇਸ ਕਾਲ ਜਸ ਤਸ ਧੁਨਿ ਪੂਰਤ ॥ ਰਾਗ ਰਾਗਨੀ ਸਕਲ ਧਰ ਮੂਰਤਿ ॥੧੦੭॥ ਚੂਪਦ ॥ ਬਿਦਮਾਨ ਸੋਭਾ[੧੦] ਸੋਹਾਏ ॥ ਆਰਤੀ ਸਮੈ ਸੁਰਪਤਿ ਸਭ ਆਏ ॥ ਸੰਖ ਘੰਟ ਘੁੰਘਰੂ ਰਸਾਲਾ ॥ ਸਬਦ ਅਨਾਹਦਿ ਉਠਤ ਬਿਸਾਲਾ ॥੧੦੮॥ ਚੂਪਦ ॥ ਰਾਜ ਉਤਸਉ ਬਾਸਵ ਹਰਿ[ਸ] ਕੀਨਾ ॥ ਨ੍ਰਿਤ ਆਰਤੀ ਦੇਵ ਸੁਖੀਨਾ ॥ ਕਥਤ ਆਰਤੀ ਕਵਿ ਸੁਨ ਲੀਜੈ ॥ ਬਾਸਵ ਮੰਗਲਚਾਰ ਸੁਨੀਜੈ ॥੧੦੯॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਅਥ ਸੰਕ੍ਰ ਆਰਤੀ ਕਥਤੇ ॥ ਧੂਪ ਦੀਪ ਘ੍ਰਿਤ ਸਾਜ ਦੇਵਗਨ ॥ ਪੰਚ ਦੀਪ ਹਾਟਕ ਖਚਿਤ ਮਨ ॥ ਮ੍ਰਿਗਮਦ ਕੁੰਕਮ ਕਰਪੂਰ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਬਿਮਲ (ਅਸ)
[੨]ਸਮਰਪਿਤ (ਖਕ, ਅਸ)
[੩]ਬ੍ਰਹਮਨ (ਖਕ, ਅਸ)
[੪]ਅਰਪੇ (ਖਕ, ਅਸ)
[੫]ਨਿਸਚਰ (ਅਸ)
[੬]ਨਿਹਥੇ (ਅਸ)
[੭]ਬਿਮਤ (ਅਸ)
[੮]ਨੰਦਗ (ਅਸ)
[੯]ਦਿਵਸ (ਅਸ)
[੧੦]ਸੁਰ ਸਭੈ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਐਜਨ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਬਿਬਿ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਹਰ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਆਪ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਸੁਗੰਧਨ ॥ ਅਗਰ ਘਨਸਾਰ ਪੁਨ ਚੋਆ ਚੰਦਨ ॥੧॥ ਦੀਪ ਪ੍ਰਜ੍ਵਲਤ ਆਰਤੀ ਸਾਜੈ ॥ ਮਨਿ ਮੁਕਤਾਹਲ ਲਾਲ ਮਨਿ ਭ੍ਰਾਜੈ ॥ ਪ੍ਰਜੁਵਲਤ ਆਰਤੀ ਕੀਨੁ ਸੁਰਧਾਤਾ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਆਰਤੀ ਕੀਨ ਬਿਧਾਤਾ ॥੨॥ ਆਰਤੀ ਕਰਤ ਸੁਰ ਰਾਜ ਮਹਾਸਾ ॥ ਪਢਤ ਸੁਨਤ ਪੁਜੈ ਮਨ ਆਸਾ ॥੧॥ਰਹਾਉ॥ ਭਵ ਕੁਬੇਰ ਸੇਸ ਸਨਕਾਦਿਕ ॥ ਨਾਰਦ ਰਵਿ ਸਸਿ ਬਰਨ[ੳ] ਬਿਬਿਧਾਦਕ[੧] ॥ ਗਜਮੁਖ ਖਟਮੁਖ ਆਰਤੀ ਕੀਨੇ ॥ ਹਰਖ ਉਮੰਗ ਦੇਵਨ ਚਿਤ ਭੀਨੇ ॥੩॥ ਪਦਮਾ ਉਮਾ ਛਕਤੀ[੨] ਬਰ ਨਾਰਨ ॥ ਕੀਨੀ ਆਰਤੀ ਸਮਿਤ ਪ੍ਰਕਾਰਨ ॥ ਦਾਸ ਗੋਬਿੰਦ ਫਤਹ ਸਤਿਗੁਰ ਜੂ ॥ ਕਰੀ ਆਰਤੀ ਬਾਸਵ ਸੁਰ ਜੂ ॥੪॥੧॥ ਅਥ ਭੇਟ ਸਮਾਜ ਬਾਸਵ ਰਾਜ ਕਥਤੇ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਸੰਕਰ ॥ ਚਰਪਦ ॥ ਚਾਰਨ ਗੰਧ੍ਰਬ ਬਿਦਯਾਧਰ ਗੁਹਜਕ ॥ਕਿੰਨਰ ਕਿਮ ਪੁਰਸ ਅਰੁ ਤਕਛਕ ॥ ਕਾਲਕੇਅ ਜਾਦੋਗਨ ਜੇਤੇ ॥ ਨਿਵਾਤ ਕਵਚ ਤੇ ਲੇ ਫੁਨ ਤੇਤੇ ॥੧॥ ਚੂ ॥ ਦਾਨਵ ਜਛ ਅਸੁਰ ਬਲਵਾਨਾ ॥ ਦੈਤ ਰਾਖਛਸ ਮਹ[੩] ਪ੍ਰਧਾਨਾ ॥ ਨਿਜ ਨਿਜ ਭੇਟ ਸਬਨ ਲੇ ਆਏ ॥ ਮਣਿ ਮਾਨਕ ਮੁਕਤਾਹਲ ਲਾਏ ॥੨॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਭੂਸਨ ਬਸਨ ਸੁਗੰਧਨ ਨਾਨਾ ॥ ਲੋਕ ਲੋਕ ਕੇ ਦ੍ਰਬ ਪ੍ਰਧਾਨਾ ॥ ਤੇ ਸਭ ਭੇਟ ਸੁਰਿੰਦ੍ਰਹਿ ਲਾਏ ॥ ਤਿਨ ਕੇ ਸਕਤ ਨ ਨਾਮ ਗਨਾਏ ॥੩॥ ਚੂਪਦ ॥ ਜੁਮਲਾ ਬ੍ਰਨਨ ਕਰਜੋ ਦ੍ਰਬ ਸਭ ॥ ਗ੍ਰੰਥ ਬਢਨ ਕੇ ਭੈ ਤੇ ਤਵ ਕਬਿ ॥ ਵਸਤ ਅਨੂਪ ਨਿਧਨ ਯੁਤ ਸਗਰੇ ॥ ਸਿਧ ਸਾਧ ਮਿਤ੍ਰ ਪ੍ਰਿਤ ਲੇ ਪਧਰੇ ॥੪॥ ਸੰਕਰ ॥ ਡਾਕਨ ਭੂਤ ਪ੍ਰੇਤ ਮਸਾਨਾ ॥ ਯਮ ਬੈਤਾਲ ਖੰਕਾਲ ਠਕੁਰਾਨਾ ॥ ਮਾਨਵ ਬਿਬਧਾਂਤਕ ਤੇ[੪] ਜੰਤੰ ॥ ਆਪ[੫] ਆਪਨੇ ਭੇਟ ਦੁਰੰਤੰ ॥੫॥ ਸੰਕਰ ॥ ਭਾਸ ॥ ਸਾਇੰਦ ਸਿਬਕਾ ਅਸ ਗਜ ਬਰ[ਅ] ਬਾਹਨ ॥ ਸੁਰਪਤਿ ਭੇਟ ਕੀਨ ਰਚ[੬] ਚਾਹਨ ॥ ਭਾਸ ॥ ਬਚਿਤ੍ਰ ਚਾਰ ਨਉਤਨ ਸਭ ਸਾਜੂ ॥ ਕਰੀ ਭੇਟ ਸੁਰਪਤਿ ਸੁਰਰਾਜੂ ॥੬॥ ਉਪਭਾਸ ॥ ਮੋਲ ਨ ਮਿਲਤ ਦ੍ਰਬ ਬਹੁ ਲਾਏ ॥ ਤੇ ਸਭ ਵਸਤ ਭੇਟ ਲੈ ਆਏ ॥ ਤਲਪ ਬਿਤਾਨ ਗੇਂਦੂਅਨ ਦਿਵਿਨ ॥ ਮਨਿ ਮੁਕਤਾ ਬਿਥਰੇ ਤਾ ਝਬੂਅਨ ॥੧॥ ਪ੍ਰਭਾਸ[੭] ॥ ਸੰਕਰ ॥ ਬਰਨ ਬਰਨ ਕੇ ਸਾਜ ਬਿਚਿਤ੍ਰੰ ॥ ਦੇਖਤ ਹਰਖ ਬਢੇ ਮਨ ਨੇਤ੍ਰੰ ॥ ਖਗ ਮ੍ਰਿਗ ਸੁਕ ਸਾਰਕਾ ਮਰਾਲਾ ॥ ਬਰਹਾ ਖਰਹਾਇਨ ਗਨ ਆਲਾ ॥੮॥ ਬਿਭਾਸ ਚੂਪਦ ॥ ਦ੍ਵੀਪ ਦ੍ਵੀਪ ਗਿਰ ਸਿੰਧਨ ਦੇਸਾ ॥ ਧਰੇ ਭੇਟ ਪੁਰਿੰਦ੍ਰ ਅਨੇਸਾ ॥ ਹਾਥ ਜੋਰ ਠਾਢੇ ਦਰਬਾਰੇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਠਾਢੇ ॥੯॥ ਪ੍ਰਤ ਭਾਸ ॥ ਸੁਰਪਤਿ ਰਾਜ ਸਮਾਜ ਕਵਿ ਬਰਨੀ ॥ ਜਿਹ ਬਿਧ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਰਾਜ ਸੁਰ ਹਰਨੀ ॥ ਰਾਜ ਅਭਿਖੇਖ ਸੰਪੂਰਨ ਭਯੋ ॥ ਠਕੁਰਾਈ ਬਾਸਵ ਪੁਨ ਲਹਜੋ ॥੧੦॥ ਪ੍ਰਭਾਤੀ ॥ ਸੰਕਰ ॥ ਆਰਤੀ ਬਾਸਵ ਬਿਬਿਧ ਗਨ ਕਰੀ ॥ ਉਚਰਜੋ ਸੋ ਕਵਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਹਰੀ ॥ ਭੇਟ ਸਮਾਜਨ ਰਾਜ ਪੁਰੇਂਦ੍ਰ ॥ ਕਥਜੋ ਸਰਬ ਬਿਰਤਾਂਤ ਮਹੇਂਦ੍ਰ ॥੧੧॥੩੦੯੮॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬਾਸਵ ਰਾਜ ਅਭਿਖੇਖ ਤਿਲਕ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਰਾਜ ਆਰਤੀ ਭੇਟ ਸਮਾਜ ਸੰਪੂਰਨ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧॥

ਅਥ ਨ੍ਰਿਤ ਉਤਸਵ ਰਾਜ ਪੁਰੇਂਦ੍ਰ ਅਪਸਰਾਦਿ ਕ੍ਰਿਤੁਆ[੮] ਕਥਤੇ॥ ਸੰਕਰ ॥ ਹੁਲਾਸ ॥ ਪਦ ਬਿਲਾਸ ॥ ਚੂਪਦ ॥ ਜੁਰਜੋ ਸਮਾਜ ਨ੍ਰਿਤਕਾ[੯] ਅਰੁ ਗਾਇਨ ॥ ਰਾਗ ਰਾਗਨੀ ਸਕਲ ਅਲਾਇਨ ॥ ਸੁਤ ਬਨਿਤਾ ਜੁਤ ਰਾਗ ਖਟ ਤਤਪਰ ॥ ਭਏ ਨ੍ਰਿਤ ਨਾਟਕ ਬਹੁ ਹਿਤ ਕਰ ॥੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸੰਕਰ ॥ ਬਹੁ ਹੁਲਾਸ ਪਦ ॥ ਚਰਪਦ[ਅ] ॥ ਝੁੰਡ ਝੁੰਡ ਗਾਇਨ ਨ੍ਰਿਤਕ ਗਨ ॥ ਰਾਗ ਰਾਗਨੀ ਕੁਟੰਬ ਸੰਬੂਹਨ ॥ ਚਉਰਾਸੀ ਜਗ ਮਾਹਿ ਪ੍ਰਧਾਨਾ ॥ ਬਿਦਤਿ ਜਗਤ ਮਹਿ ਰਾਗ ਮਹਾਨਾ ॥੨॥ ਚੂ ॥ ਤਿਨ ਕੇ ਜੇ ਕਵਿ ਨਾਮ ਗਨਾਵੈ ॥ ਗ੍ਰੰਥ ਬਢਨ ਤੇ ਅਤਿ ਸੁਕਚਾਵੈ ॥ ਤੇ ਰਾਗਨ ਮਿਲ ਜਿਰੇ ਸੰਬੂਹਨ ॥ ਕਰ ਕਰ ਬੇਸ ਨ੍ਰਿਤਕ ਨਟੂਹਨ ॥੩॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਅਤਿ ਬਿਲਾਸ ॥ ਚੂਪਦ[ਅ] ॥ ਆਪ ਆਪਨੇ ਲੇ ਪ੍ਰਵਾਰਾ ॥ ਸਾਜ ਸੰਜੁਗਤੰ ਰਾਗ ਅਖਾੜਾ ॥ ਭੂਸਨ ਬਸਨ ਅਜਾਯਬ ਧਾਰੇ ॥ ਮਨਿ ਮੁਕਤਾਹਲ ਖਚੇ ਅਪਾਰੇ ॥੪॥ ਜੋਬਨ ਜੇਬ ਸੁਮੁਖ ਸੁਲੋਚਨ ॥ ਅੰਜਨ ਨੈਨ ਅਜੇ[੧੦] ਮਦ ਮੋਚਨ ॥ ਬਿੰਦੀ ਤਿਲਕ ਸੁਭਗ ਸਜ ਭਾਲਨ ॥ ਮ੍ਰਿਗਮਦ ਬਾਸੁ ਸੁ ਬਾਸਿਤ ਗਾਤਨ ॥੫॥ ਸੰਕਰ ॥ ਚਿਤ ਬਿਲਾਸ ॥ ਚੂਪਦ[ਅ] ॥ ਖੰਜਨ ਮੀਨ ਮ੍ਰਿਗ ਲੁਭਤ ਬਦਨਿ ਛਬਿ ॥ ਮੈਨ ਮੈਅੰਕ ਛਟਾ ਪ੍ਰਭਾ ਅਭ ॥ ਗੁੰਜਤ ਭ੍ਰਿੰਗ ਕਪੋਲਨ ਊਪਰ ॥ ਨ੍ਰਿਖਤ ਬਦਨ ਪਲਾਸ[੧੧] ਪ੍ਰਭਾ ਕਰ ॥੬॥ ਸੰਕਰ ॥ ਮ੍ਰਿਦਹਾਂਸ ॥ ਚੂਪਦ[ਅ] ॥ ਕਾਕ ਪਛ ਨਾਗਨ ਸੀ ਡੋਲਤ ॥ ਜਾਨ ਮਲਾਗ੍ਰ ਅਮੀ ਝਕਝੋਲਤ ॥ ਜਾਨ ਮੈਅੰਕ ਚਕੋਰ ਲੁਭਾਨੇ ॥ ਬਦਨ ਪ੍ਰਭਾ ਦ੍ਰਿਗ ਏਣ ਖਿਸਾਨੇ[ੲ] ॥੭॥ ਸੰਕਰ ॥ ਨਿਤ ਬਿਲਾਸ ॥ ਚੂਪਦ[ਅ] ॥ ਛਬਿ ਅਪਾਰ ਨਾਰਨ ਬਰ ਚੰਗੀ ॥ ਰਤਿ ਵਪ ਮਾਲਤੀ ਚੰਪ ਅਨੰਗੀ ॥ ਰਾਗਨ ਤਨ ਚਮੀਕਰ ਤਾਏ ॥ ਨ੍ਰਿਖ ਪ੍ਰਭਾ ਸੁਰ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਬਿਧਾਦਿਕ (ਅਸ)
[੨]ਸਕਤੀ (ਖਕ, ਅਸ)
[੩]ਮਹਾਂ (ਖਕ, ਅਸ)
[੪]ਜੇ (ਅਸ)
[੫]ਅਪਨੇ (ਅਸ)
[੬]ਰੁਚ (ਅਸ)
[੭]ਭਾਸ (ਅਸ)
[੮]ਕ੍ਰਿਤ੍ਵਾ (ਅਸ)
[੯]ਨ੍ਰਿਤ (ਅਸ)
[੧੦]ਅੰਜੇ (ਅਸ)
[੧੧]ਪ੍ਰਕਾਸ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਖਿਸਾਨਾ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਸਭਾ ਲੁਭਾਏ ॥੮॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਅਤਿ ਅਭਿਲਾਸ ॥ ਚੂਪਦ[ੳ] ॥ ਸਾਮ ਗਉਰ ਕੇਈ ਹਾਟਕ ਤਨਾ ॥ ਅਰੁਨ ਅੰਗ ਕੇਈ ਸਾਮਲ ਜਨਾ ॥ ਗੌਰੀ ਸਾਵਰੀ ਤਨੁ ਮ੍ਰਿਗਨੈਨੀ ॥ ਕਾਮ ਕਲੇਵਰ ਰਦ ਮ੍ਰਿਦ ਬੈਨੀ ॥੯॥ ਅਤਿ ਅਭਿਲਾਸ ਚਰਪਦ ॥ ਝੁੰਡ ਝੁੰਡ ਨਿਜ ਨਿਜ ਪ੍ਰਵਾਰਨ ॥ ਰਾਗ ਰਾਗਨੀ ਹੁਵੇ ਨਚਾਵਾਰਨ ॥ ਪਾਯਲ ਸੁਭਗ ਘੁੰਘਰੂ ਨੇਵਰ ॥ ਝਾਂਝ ਸਬਦ ਪਗ ਝੀਨ ਝਝੇਵਰ ॥੧੦॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਰਜਨੀਚ੍ਰ ਚੂਪਦ[ੳ] ॥ ਕਟਿ ਕਿੰਕਨ ਕੋ ਸਬਦ ਰਸਾਲਾ ॥ ਅਲਾਪ ਮਧੁਰ ਧੁਨਿ ਸਮ ਸੁਰਤਾਲਾ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮੈ ਗਾਣ ਕੀਨ ਗੁਨਾਨਬਾਦੰ ॥ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਕੋ ਸੁਯਸ ਅਹਿਲਾਦੰ ॥੧੧॥ ਸੰਕਰ ॥ ਨਿਜ[ਅ] ਪ੍ਰਕਾਸ ॥ ਤਾ ਪਾਛੇ ਬ੍ਰਹਮਣ ਯਸ ਗਾਯੋ ॥ ਕਰਤਾ ਕੌ ਯਸ ਸੁਯਸ ਸੁਨਾਯੋ ॥ ਤ੍ਵ ਅਸਤੁਤਿ ਗਣਪਤਿ ਗੁਣ ਗਾਯੋ ॥ ਸਾਮਕਾਰਤਕ ਦੇਵ ਮਨਾਯੋ ॥੧੨॥ ਸੰਕ੍ਰ ਚੰਦ੍ਰਚੂੜ ॥ ਚੂਪਦ[ੳ] ॥ ਰਾਮਦਾਸ ਯਸ ਸੁਯਸ ਬਖਾਨੇ ॥ ਸੁਰਪਤਿ ਸੁ ਸ ਬਹੁ ਭਾਤਿ ਕਥਾਨੇ ॥ ਦੇਵ ਰਿਸਿ ਬ੍ਰਹਮ ਰਿਸਿ ਰਾਜ ਰਿਸਿ ਯਸਹੀ ॥ ਸਨਕ ਸਨੰਦਨ ਰਿਸਹੀ ॥੧੩॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਮਦਨ ਪ੍ਰਕਾਸ ਚੂਪਦ ॥ ਸਨਤ ਕੁਮਾਰ ਅਸਨੀ ਕੁਮਾਰਨ ॥ ਪੰਚ ਤਤ ਮਹ ਤਤ ਅਪਾਰਨ ॥ ਰਵਿ ਸਸਿ ਬਰੁਨ ਧਰਮ ਯਸ ਗਾਯੋ ॥ ਧਨਦ ਸਾਰਦਾ ਸੁਯਸ ਸੁਨਾਯੋ ॥੧੪॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਮਯੰਕ ਭਾਸ ॥ ਚੂਪਦ ॥ ਸੇਸ ਬਾਸਕੀ ਤਕਛਕ ਗੁਨਕਉ ॥ ਗਾਵਤ ਸੁਯਸ ਮਹਾਤਮ ਪੁੰਨ ਕਉ ॥ ਇਨ ਤੇ ਆਦਿ ਬਿਬਿਧ ਗਣ ਜੇਤੇ ॥ ਪਦਮਾ ਉਮਾ ਸਚੀ ਯਸ ਤੇਤੇ ॥੧੫॥ ਸੰਕ੍ਰ ਮਦਨ ਭਾਸ ॥ ਚੂਪਦ ॥ ਸਾਗਰ ਸੁਯਸ ਉਪਮਾ ਬਿਧ ਨਾਨਾ ॥ ਚਾਰਨਾਦਿ ਯਸ ਸੁਯਸ ਬਖਾਨਾ ॥ ਸ੍ਰਬ ਭੂਤ ਕੌ ਸੁਯਸ ਬਢਾਈ ॥ ਸਭ ਭੂਤਨ ਨ੍ਰਿਖ ਕਰੁਨਾਈ[ੲ] ॥੦॥੧੬॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਤਮ ਪ੍ਰਕਾਸ ॥ ਚੂਪਦ ॥ ਰਾਗ ਦ੍ਵੈਸ ਤਿਸ ਬਿਧ ਨਿਖੇਦਾ ॥ ਉਪਮਾ ਕੀਨ ਸਾਸਤ੍ਰ ਸ੍ਰੁਤਿ ਬੇਦਾ ॥ ਸਭ ਮਹਿ ਆਤਮ ਰਾਮ ਨਿਹਾਰਤ ॥ ਜੜ ਚੇਈਤੰਨ ਚਰ ਅਚਰ ਬਿਚਾਰਤ ॥੧੭॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਚੰਦ੍ਰ ਸੇਸ ॥ ਚੂਪਦ ॥ ਸਮਦਰਸੀ ਗਿਆਨੀ ਤਤ ਬੇਤੇ ॥ ਦਰਸਤ ਸਰਬ ਭੂਤ ਦਿਬਿ ਨੇਤੇ ॥ ਅਨੁਰਾਗ ਸਹਿਤ ਉਪਮਾ ਸਭ ਕੀਨੇ ॥ ਰਾਗ ਰਾਗਨੀ ਸਾਧ ਪ੍ਰਬੀਨੇ ॥੧੮॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਆਨੰਦ ਭਾਸ ਚੂਪਦ ॥ ਯੇ ਯੇ ਕਾਬ੍ਯ ਕਵਿਤ ਪਦ ਗਾਏ ॥ ਤੇ[੧] ਸਭ ਸੁਕ੍ਰਾਭਾਸ ਬ੍ਰਿਧਾਏ ॥ ਤਾ ਤੇ ਯੁਮਲਾ ਕਵਿ ਕਹਿ ਦੀਨਾ ॥ ਪ੍ਰਸੰਗ ਬ੍ਰਿਧ ਕੌ ਭੈ ਅਲਪੀਨਾ ॥੧੯॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਆਨੰਦ ਹੁਲਾਸ ਚੂਪਦ ॥ ਜੁਰੇ ਸਮਾਜ ਚਰਾਚਰ ਸਾਰੇ ॥ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਕੇ ਦਰ ਦਰਬਾਰੇ ॥ ਨ੍ਰਿਖਤ ਨਿਰਭੈ ਰਾਗ ਰਾਗਨ ਕੌ ॥ ਆਪ ਆਪਨੇ ਮਿਸਲ ਮਗਨ ਹੋ ॥੨੦॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਚੰਦ੍ਰ ਭਾਸ ॥ ਚੂਪਦ ॥ ਤਾ ਸੁਖ ਨ੍ਰਿਖਤ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ॥ ਜਗ ਨਾਇਕ ਯੁਤ[ਸ] ਸਕਲ ਸਮਾਜ ਜੀ ॥ ਨ੍ਰਿਤਕਾਰ ਕੇਈ ਨਟਵਰ ਨਾਚਤ ॥ ਸੰਗੀਤਨ ਕੇਈ ਸਕ੍ਰੀ ਠਾਠਤ ॥੨੧॥ ਧੁਰਪਦ ਤਿਲਾਨਾ ਅਰ[੨] ਖਯਾਲਾ ॥ ਠੁੰਮ੍ਰ ਝੁੰਮ੍ਰ[੩] ਰਾਗ ਰਸਾਲਾ ॥ ਮਕ੍ਰੀ[੪] ਪੋਹੀ ਹਸਤੀ[੫] ਨਾਚੈ ॥ ਝਾਮਰ ਕਟ ਕੀ ਬਹੁ ਰੰਗ ਰਾਚੈ ॥੨੨॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਚੰਦ੍ਰ ਪ੍ਰਕਾਸ ॥ ਚਤੁਰਪਦ ॥ ਬਿਬਿਧ ਸੰਗੀਤ ਤਾਜ ਯੁਤ ਬਾਜਨ ॥ ਨ੍ਰਿਤਤ ਸੁਘਰ ਚਾਤੁਰਾ ਸਾਜਨ ॥ ਰਾਗ ਰਾਗਨੀ ਜੇ ਜੇ ਨ੍ਰਿਤ ਕੀਨਾ ॥ ਸੁਨਹੁ ਸਾਧ ਸਜਨ ਪ੍ਰਬੀਨਾ ॥੨੩॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸੰਕਰ ॥ ਸੰਗੀਤ ਨ੍ਰਿਤ ਕੇ ਪਦ ਚੌਤਾਲੀਸ[ਹ] ॥ ਚਤੁਰਪਦ ਸੰਗੀਤ ਛੰਦ ॥ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਕਥਤੇ ॥ ਵਾਗੜਦੀ ੳ ਨਮੋ ਬਿਸਨ ਮਹਾਸੈ ॥੧॥ ਨਾਗੜਦੀ ਨਾਰਾਇਣ ਸਭ ਆਸੈ ॥੨॥ ਮਾਗੜਦੀ ਮੰਗਲਚਾਰ ਸਦਾ ਤਿਸ ॥੩॥ ਸਾਗੜਦੀ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਸੁਧਾ ਰਸ ॥੪॥ ਧਾਗੜਦੀ ਧਨ ਜਗਦੀਸ ਸ੍ਰੀਪਤਿ ॥੫॥ ਆਗੜਦੀ ਆਤਮ ਰਾਮ ਅਖਿਲ ਤਤ ॥੬॥ ਈਆਗੜਦੀ ਈਸ ਇਸਥਿਤ ਜਗ ਜੁਗ ਜੁਗ ॥੭॥ ਉਆਗੜਦੀ ਉਧਰਤ ਸੰਤ ਚਰਣ ਲਗ ॥੮॥ ਏਆਗੜਦੀ ਏ ਨਮ: ਪਰਮਾਤਮ ॥੯॥ ਵਾਗੜਦੀ ਵੋ ਨਮੋ ਮਹਾਤਮ ॥੧੦॥ ਕਾਗੜਦੀ ਕ੍ਰਿਸਨ ਮੁਰਾਰਿ ਜਲ ਥਲ ਮਹਿ ਰਵਿਆ ॥੧੧॥ ਖਾਗੜਦੀ ਖੜਗੁਨ ਸਪੰਨ ਅਗੰਮਜਾ ॥੧੨॥ ਗਾਗੜਦੀ ਗੁਰ ਗੋਬਿੰਦ ਗਦਾਧਰ ॥੧੩॥ ਘਾਘਗੜਦੀ ਘਟ ਘਟ ਮਹਾਕਾਸ ਸਦਾ ਥਿਰ ॥੧੪॥ ਙਾਗੜਦੀ ਙੇਆਨੁ ਬੋਧ ਚਰਾਚਰ ॥੧੫॥ ਚਾਗੜਦੀ ਚਿੰਤਾਮਨਿ ਚਹੂ ਚਕ ॥੧੬॥ ਛਾਗੜਦੀ ਛਤ੍ਰੀ ਆਪ ਸਕਲ ਛਿਤ ॥੧੭॥ ਜਾਗੜਦੀ ਜੈ ਜਗਦੀਸ ਜਗਤ ਗੁਰ ॥੧੮॥ ਝਾਗੜਦੀ ਝੂਰਤ ਪਾਪ ਡਰ ਥਰਹਰ ॥੧੯॥ ਞਾਗੜਦੀ ਞਤਨ[ਕ] ਜਗਤੀਸ ਮਿਲਨ ਦੀ ॥੨੦॥ ਟਾਗੜਦੀ ਟੋਲ ਸੰਤ ਭਗਤ ਇਮ ਰੀਤ ਸਜਨ ਕੀ ॥੨੧॥ ਠਾਗੜਦੀ ਠੁਕਰਾਈ ਤ੍ਰੈਲੋਕ ਤਿਸੈ ਕੀ ॥੨੨॥ ਡਾਗੜਦੀ ਡੰਡ ਨਿਜਾਮ[੬] ਤਜੈ ਬਾਸਨਾ ਬਿਸੈ ਕੀ ॥੨੩॥ ਢਾਗੜਦੀ ਢੂਢਹੁ ਸੰਤ ਸਮਾਗਮਤਾ[ਖ] ਤਿਸੈ ਕੀ ॥੨੪॥ ਣਾਗੜਦੀ ਨਾਰਾਇਣ ਨਮਸਕਾਰਹੁ ॥੨੫॥ ਤਾਗੜਦੀ ਤਰਹੁ ਸੰਸਾਰ ਹਰਿ ਨਾਮ ਸੰਮਾਰਹੁ ॥੨੬॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਏ (ਅਸ)
[੨]ਸਰਗਮ (ਅਸ)
[੩]ਗਾਇਨ ਗਾਵਤ (ਅਸ)
[੪]ਸੰਕਰ (ਅਸ)
[੫]ਹਸਨੀ (ਅਸ)
[੬]ਨਾਯਮ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਰਿਸ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਖਕ ਵਿਚ 'ਨਿਸ' ਸ਼ਬਦ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਕਨਾਈ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਯੁ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਅਸ ਵਿਚ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਯਕਪਦ ਸੰਗੀਤ' ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ
[ਕ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਵਾਗੜਦੀ ਵਿਤਨ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਖ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸਾਗਮਤਾ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਥਾਗੜਦੀ ਥਿਰ ਹਰਿ ਸੰਤ ਤੁਮਾਰੇ ॥੨੧॥ ਦਾਗੜਦੀ ਦੀਨੁ ਦੈਯਾਲ ਦੀਨ ਦੁਖ ਦਾਰਿਦ੍ਰ ਨਿਵਾਰੇ ॥੨੮॥ ਧਾਗੜਦੀ ਧਰਨੀਧਰ ਧੰਨ ਧੰਨ ਜੇ ਭਾਖਤ ॥੨੯॥ ਨਾਗੜਦੀ ਭਏ ਨਿਹਾਲ ਤੇ ਨਰਕ ਨ ਨਾਖਤ ॥੩੦॥ ਪਾਗੜਦੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਪਰਪੂਰਨ ਪ੍ਰਾਨ ਪਿੰਡ ਰਛਪਾਲਕ ॥੩੭॥ ਫਾਗੜਦੀ ਫਤਹ ਗੋਬਿੰਦ ਦੁਰਜਨ ਕਉ ਸਾਲਕ ॥੩੨॥ ਬਾਗੜਦੀ ਬਿਸਨ ਭਗਵਾਨੇ ਬਜਾਪਕ ਸਰਬ ਭੂਤਨ ॥੩੩॥ ਭਾਗੜਦੀ ਭਗਤ ਭਗਵੰਤ ਸਦਾ ਨਿਤ ਨੂਤਨ ॥੩੪॥ ਮਾਗੜਦੀ ਮੁਕੰਦ ਮੁਰਾਰਿ ਮਾਧੋ ਮਧਸੂਦਨ ॥੩੫॥ ਜਾਗੜਦੀ ਜੈ ਜਗਨਨਾਥ[ੳ] ਜਗਦੀਸ ਜਨਾਰਦਨ ॥੩੬॥ ਰਾਗੜਦੀ ਰਾਮ ਜਪੰਤ ਦੁਖ ਕਾਲ ਨਬਿਆਪੈ ॥੩੭॥ ਲਾਗੜਦੀ ਲੀਲਾ ਦਰਸ ਪਾਪ ਕਿਲਬਿਖ ਖਾਪੇ ॥੩੮॥ ਵਾਗੜਦੀ ਵਾਸਦੇਵ ਸਭ ਤੇ ਊਚਾ ॥੩੯॥ ਸਾਗੜਦੀ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਸਿਮਰੋ ਸਚੁ ਸੂਚਾ ॥੪੦॥ ਖਾਗੜਦੀ ਖਿਮਾ ਸਿੰਗਾਰ ਕਰਹੁ ਅਰੁ ਮਿਲਹੁ ਗੁਪਾਲਾ ॥੪੧॥ ਸਾਗੜਦੀ ਸਾਧਨ ਸੁਵਾਸ ਦਮਨ ਇੰਦ੍ਰੀਅਨ ਸੁਖਾਲਾ ॥੪੨॥ ਹਾਗੜਦੀ ਹਰਿ ਹਰਿ ਰਟਤ ਹਰਤ ਅਪਦਾ ਜੰਜਾਰਾ ॥੪੩॥ ਖਾਗੜਦੀ ਖਤਾ ਬਖਸਿੰਦ ਸਦਾ ਗੋਬਿੰਦ ਮੁਰਾਰਾ ॥੪੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਸੰਕਰ ॥ ਤ੍ਰਹ ਦੂਜੀ ॥ ਚਿਤ ਹੁਲਾਸ ਛੰਦ ॥ ਚਾਤੁਰ ॥ ਨ੍ਰਿਤ ਸੰਗੀਤੀ ਗਾਨ ਸੰਗੀਤੀ ਰਾਗ ਸੰਗੀਤੀ ਪਦ ਗਾਯੋ ॥ ਰਾਗ ਰਾਗਨੀ ਨ੍ਰਿਤ ਹਰਿ ਆਗੇ ਸੁਰਪਤਿ ਰਾਜ ਬਧਾਯੋ ॥ ਜੇ ਜੇ ਪਢੈ ਸੁਣੈ ਯਾ ਪਦ ਕਉ ਬਾਸਵ[ਅ] ਰਾਜ ਅਨਦਾਯੋ ॥ ਦਾਸ ਗੋਬਿੰਦ ਫਤਹਿ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਬਾਸ ਬੈਕੁੰਠ ਬਸਾਯੋ ॥੧॥ ਇਤ ਸ੍ਰੀ ਨ੍ਰਿਤ ਸੰਗੀਤ ਰਾਗਮਾਲਾ ਬਾਸ੍ਵ ਰਾਜ ਅਵਿਸੇਸ[੧] ਸਮਾਪਤ ॥੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸੰਕਰ ਚਰਪਦ ॥ ਬਿਧ ਪ੍ਰਤਿ ਦਈ ਆਗਿਆ ਹਰਿ ਜਬਹੀ ਬਾਸਵ ਨਿਜ ਪੁਰ ਗਉਨੈ ॥ ਯੇ ਯੇ ਦੇਵ ਹੁਤੇ ਜੇਹੀ ਪਦ ਪਰ ਗਵਨ ਕਰੈ ਨਿਜ ਭਉਨੈ ॥ ਦੇਹ ਸਰੋਪਾਇ ਅਮਰਾਗਨ ਸਾਰੇ ਸ੍ਰਬ ਭੂਤ ਪ੍ਰਤ ਆਦਰ ॥ ਮਾਨ ਬਢਾਈ ਬਿਭੈ ਸਦਕਾਰਨ ਪਠੋ ਗ੍ਰਿਹ ਜੁਤ ਸਾਦਰ ॥੧॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਸੇ ਸੁਖ ॥ ਯੇ ਬਿਧ ਆਗਿਆ ਭਈ ਬਿਧਾਤੈ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਗੁਰ ਭਗਵਨ ॥ ਕੀਨ ਤਾਹਿ ਬਿਧ ਬਿਧਨਾ ਤੈਸਹੀ ਪ੍ਰਭ ਆਗਜਾ ਸੁਨ ਸ੍ਰਵਨ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਸਰੋਪਾਉ ਸਕ੍ਰ ਕਹੁ ਦੀਨਾ ਕ੍ਰੀਟ ਕੁੰਡਲ ਮਨਿ ਮਾਲਨ ॥ ਲਾਲ ਸਰੀ ਮੁਕਤਾ ਕੰਠ ਮਾਲਨ ਇੰਦ੍ਰ ਮਨੀ[ੲ] ਜੁਤ ਲਾਲਨ ॥੨॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਭੁਜਬੰਦ ਹਰਿਤ ਮਨਿਨ ਕੋ ਨੀਕੋ ਜਿਗਾ ਰੁ ਕਲਗੀ ਹੀਰਾ ॥ ਕੰਙਨ ਪਹੁਚੀ ਅੰਗੁਲੀ ਅਜਾਯਬ ਮਾਨਕ ਖਚੇ ਗਹੀਰਾ ॥ ਕਟਿ ਕਿੰਕਨ ਮੁਕਤਾ ਜਾਂਬੂਨਦ ਹਾਟਕ ਸੁਭਗ ਮਨੋਹਰ ॥ ਏਕ ਏਕ ਨਗ ਮੋਲ ਅਮੋਲਾ ਮੁਕਤਾ ਇਕਤਾ ਗਉਹਰ ॥੩॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਬਿਮਲ ਚੀਰ ਬਾਗਨ ਬਹੁ ਬਿਧ ਕੇ ਪਾਗ ਉਪਰਨਾ ਬਾਗਾ ॥ ਮਣਿ ਮਾਣਿਕ ਮੁਕਤਾ ਪੰਨਾ ਬਹੁ ਖਚੇ ਨਗਨ ਜਗਮਾਗਾ ॥ ਅਰਥ ਦਰਬ ਅਸ ਗਜ ਸਿਬਕਾ ਰਥ ਮਨਿ ਗਨ ਰਤਨ ਸੰਬੂਹਨ ॥ ਸੁਵਾਰਥ ਅਰੁ ਪਰਮਾਰਥ ਸਾਰੇ ਚਾਰ ਫਲਨ ਜੁਤਿ ਪੂਰਨ ॥੪॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਮਿਲਜੋ ਸੁਰੇਸਹਿ ਬਿਧਹਿ ਦੁਵਾਰੇ ਕਰ ਜਗਦੀਸ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸ੍ਰਬਲੋਹੰ ॥ ਨਉ ਨਿਧਿ ਰਿਧਿ ਸਿਧਿ ਅਭ ਭਗਤੀ ਦੀਨ ਪ੍ਰਭੂ ਕਰ ਛੋਹੰ[ਸ]॥ ਬਹੁਰ ਸਰਪਾਉ ਸੰਕ੍ਰ ਪ੍ਰਤਿ ਆਗਜਾ ਉਮਾ ਗਣੇਸ ਖਟ ਬਦਨੰ ॥ ਗਣਪਤਿ ਯੁਤ ਨੰਦੀ ਸੁਰਗਨ ਸਭ ਆਗਜਾ[ਹ] ਪੈ ਨਿਧ ਸਦਨੰ ॥੫॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਮੋਰ ਮੁਕਟ ਕੁੰਡਲ ਮਨਿ ਲਾਲਨ ਕੰਕਨ ਕੇਊਰ ਕਟਿ ਕਿੰਕਨਿ ॥ ਭੁਜਬੰਦ ਇੰਦਮਨੀ ਅੰਗੁਨੀ ਅਨਕੰਠ ਸ੍ਰੀ ਦੁਤ ਬ੍ਰਿੰਦਨ ॥ ਬਾਗਾ ਦਿਬ ਬਿਬਿਧ ਰੰਗ ਰੰਗਨ ਮੁਕਤਾ ਝਾਝਰ ਝਾਲਾਗਾ[੨] ॥ ਅਸ ਗਜ ਸਿਬਕਾ ਸਇੰਦ ਅਨੋਪਮ ਅਨਗਨ ਦੀਨ[੩] ਸਭਾਗਾ॥ ॥੬॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦਾ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਰਾਗਨ ਸਹਿਤ ਭੂਸਨ ਅਰੁ ਬਸਨ ਬਿਧ ਦਵਾਰ ਪ੍ਰਭ ਦੀਨੇ ॥ ਭਗਤਿ ਦਾਨ ਸਕ੍ਰ ਵਰ ਪਾਏ ਮਨ ਤਨ ਹਿਦ੍ਰੈ ਸੁਖੀਨੇ ॥ ਧਰਮ ਬਰੁਨ ਯਮਗਨ ਜਾਦੋਗਨ ਕਾਲਕੇਅ ਗਨ ਸਾਰੇ ॥ ਸਰੋਪਾਇ ਲੋਕਪਾਲਨ ਦਿਬੇਅਨ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਭਯੋ ਬਿਧ ਦ੍ਵਾਰੇ ॥੦॥੭॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਦਿਬ ਦਿਬ ਭੂਸਨ ਅਰੁ ਬਸਨਨ ਕ੍ਰਿਟ ਕੁੰਡਲ ਮਨਿਆਰੀ ॥ ਮਾਨਕ ਮੁਕਤਾਹਲ ਬਹੁ ਰਤਨਨ ਵਜ੍ਰ ਹਰਤ ਮਨ ਸਾਰੀ ॥ ਛਤ੍ਰ ਚਉਰ ਅਸ ਗਜ ਸਿਬਕਾ ਦਿਬ ਕੰਚਨ ਰਤਨ ਬਹੁ ਭਾਰਨ ॥ ਹਾਟਕ ਰਥ ਰਤਨਨ ਕਰ ਖਚਿਤ ਅਤਿ ਬਚਿਤ੍ਰ ਧਰ ਪਾਤ੍ਰਨ ॥੮॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਪ੍ਰਿਥਕ ਪ੍ਰਿਥਕ ਲੋਕਪਾਲਨ ਦੀਨੇ ਪ੍ਰਿਥਕ ਪ੍ਰਿਥਕ ਗਣ ਤਿਨਕੇ ॥ ਕਰਿਓ ਨਿਹਾਲ ਸਰਬ ਬਿਧ ਭਗਵਨ ਸ੍ਵਾਰਥ ਪਰਮਾਰਥ ਜਨਕੇ ॥ ਰਵਿ ਸਸਿ ਗ੍ਰਹ ਰਾਸ ਬ੍ਰਗ ਸਗਰੇ ਚਾਰਨ ਗੰਧ੍ਰਬ ਨਾਗਨ[੪] ॥ ਜਛ ਧਨਦ ਬਿਦਯਾਧਰ ਕਿੰਨਰ ਕਿਮ ਪੁਰਸ ਕੇ ਅਨਾਗਨ[੫] ॥੯॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਮਹਾ ਛਬ ਚਾਤੁਰਪਦ ॥ ਸੇਸ ਬਾਸਕੀ ਤਛਕ ਸਗ੍ਰੇ ਕੁਲ ਯੁਤ ਭਏ ਨਿਹਾਲੰ ॥ ਦਰਸ ਪਰਸ ਪਾਵਨ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਸਭ ਬਿਧ ਭਏ ਸੁਖਾਲੰ ॥ ਸਰੋਪਾਇ ਬਿਧਨਾ ਤਿਸ ਦੀਨੇ ਲਾਲ ਜਾਲ ਮਨਿ ਮੁਕਤਾ ॥ ਭੂਸਨ ਬਸਨ ਛਤ੍ਰ ਚਾਮ੍ਰ ਅਸ ਗਜ ਰਥ ਸਿਵਕ ਨਵੀਨੇ ॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਅਭਿਖੇਖ (ਅਸ)
[੨]ਲਾਗਾ (ਅਸ)
[੩]ਚੀਨ (ਅਸ)
[੪]ਰਾਗਨ (ਅਸ)
[੫]ਅਨਗਨ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਗਨਨਾਥ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸ੍ਰੂ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਮੁਨੀ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਛੋਹੂ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸਭਹਨਅਦਿਯਾ' ਅਤੇ ਖਕ ਵਿਚ 'ਆਦਿਯਾ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਕਰੀ ਬਖਸੀਸ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਪ੍ਰਭ ਦੇਵ ਦੇਵੇਸ ਪ੍ਰਬੀਨੇ ॥ ਸਰੋਪਾਇ ਲਾਲਨ ਕੇ ਭੂਸਨ ਰਾਜ ਅਭਿਖੇਖ ਸੁਖੀਨੇ ॥੧੧॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਸੇਸ ਸਨਕਾਦਿਕ ਬਿਬਧਾਤਕ[1] ਦਲ ਅਸ੍ਰ ਬਸੁਨ ਪ੍ਰਭ[2] ਦੀਨਾ ॥ ਉਡਗਨ ਨਖਤ੍ਰ ਰਾਸ ਯੁਤ ਬ੍ਰਗਨ ਗ੍ਰਿਹ ਤੇ ਆਦਿ ਪ੍ਰਬੀਨਾ ॥ ਛਤ੍ਰ ਸਿੰਘਾਸਨ ਚਾਮ੍ਰ ਦਿਬ ਬਸਨਾ[3] ਅਲੰਕਾਰ ਅਰਪੀਨਾ ॥ ਮਾਨ ਬਡਾਈ ਗਣਿ ਜੁਤ ਸਬਹਨ ਪ੍ਰਿਥਕ ਪ੍ਰਿਥਕ ਵਰ ਦੀਨਾ ॥੧੨॥ ਕੁੰਡਲ ਕ੍ਰੀਟ ਜਗਮਗ ਦੁਤ ਦਿਨਮਨਿ ਕੰਠਮਾਲ ਮਨ ਮਾਲਨ ॥ ਕੇਊਰ ਕੰਕਨ ਕਟਿ ਕਿੰਕਨ ਭੁਜਬੰਦ ਹੈਕਲ ਲਾਲਨ ॥ ਜਿਗਾ ਕਲਗੀ ਪੰਨਾ ਹੀਰਨ ਮੁਕਤਾ ਮਾਨਿਕ ਪੁੰਜਨ ॥ ਭੂਸਨ ਬਸਨ ਅਮੋਲ ਅਜਾਯਬ ਖਚੇ ਨਗਨ ਦਿਬ ਬ੍ਰਿੰਦਨ ॥੧੩॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਦੇਵ ਦੇਵਧਿ ਨਾਰਦ ਸਾਰਦ ਰੁਦ੍ਰਾਨੀ ਸਚੀ ਦੇਵਗਨ ॥ ਭੂਸਨ ਬਸਨ ਸੁਗੰਧ ਅੰਗਰਾਗਨ ਦੀਨ ਬ੍ਰਿੰਦ ਸਉਭਾਗਨ ॥ ਯੋਖਿਤ ਪੁਰਸਨ ਕੇ ਦਿਬ ਸਾਜਨ ਨਉ ਸਤ ਸਰਸ ਸਿੰਗਾਰ ॥ ਦੀਨ ਕ੍ਰਿਪਾਨਿਧ ਦੇਵ ਦੇਵਾਗਨ ਸਰੋਪਾਉ ਬਿਧ ਦ੍ਵਾਰਾ ॥੧੪॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਯਛ ਪਛ ਮਛ ਗਨ ਸਾਰੇ ਰੰਭਾ ਉਰਬਸਿ ਰਾਗਨ ॥ ਨਰੀ ਨਾਗਨੀ ਚਾਰਨ ਗੁਰਯਕ ਭੈਰਉ ਭੂਤਨ ਨਾਗਨ ॥ ਦੇਵ ਰਿਸਿ ਬ੍ਰਹਮ ਰਿਸਿ ਰਾਜ ਰਿਸਿ ਗਨ ਭੂਪਤਿ ਨਰਪਤਿ ਮਾਨਵ ॥ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਕੇ ਭੂਸਨ ਬਸਨਨ ਮਾਨ ਵਡਾਈ ਆਨਵ ॥੧੫॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਉਚਸ੍ਰਵਾ ਏਣ ਪਤਿ ਗਜਪਤਿ ਨੰਦੀਸ੍ਵਰ ਬਰ ਬਾਹਨ ॥ ਮੂਖਕ ਹੰਸ ਮੋਰ ਬਾਹਨ ਬਰ ਮਾਨ ਬਡਾਈ ਚਾਹਨ ॥ ਅਸ ਗਜ ਰਥ ਪਾਖਰ ਗਜਗਾਹਨ ਚਉਰ ਛਤ੍ਰ ਸਿੰਘਾਸਨ ॥ ਸਰਬ ਭੂਤ ਪ੍ਰਭ ਮਾਨ ਵਡਾਈ ਦੀਨ ਜਨੇਦ੍ਰ ਪਦ ਜਾਸਨ ॥੧੬॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਤਤ ਮਹਿ ਤਤ ਤੇ ਆਦਿ ਪ੍ਰਧਾਨਾ ॥ ਨਉ ਨਿਧ ਰਿਧਨ ਦੀਨ ਭਗਵਾਨਾ ॥ ਅਰਥ ਧਰਮ ਕਾਮ ਮੋਖ ਅਰੁ ਭਗਤੀ ॥ ਦੀਨ ਦਯਾਨਿਧ ਦਾਸਨ ਸਕਤੀ ॥੨॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ਅੰਨ ਧੰਨ ਲਛਮੀ ਭਰੇ ਭੰਡਾਰਾ ॥ ਜੋ ਜੋ ਕਾਮਨਾ ਸੁਰਨ ਚਿਤ ਧਾਰਾ ॥ ਸਭ ਫਲ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹਰਿ ਤੇ ਸਭਹੀ ॥ ਭਯੋ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹਰਿ ਪਦ ਲਭ ਹੀ ॥੨੮॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਪ੍ਰਿਥਕ ਪ੍ਰਿਥਕ ਕਾਮਧੇਨ ਪਾਰਜਾਤਾ ॥ ਦੀਨ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਿ ਸ੍ਰੀਪਤਿ ਧਾਤਾ ॥ ਭਕਤਿ ਸਕਤਿ ਸੁਰ ਦਾਨ ਦਾਨ ਦਿਵਾਇਓ ॥ ਮਨ ਬੰਛਤ ਸਭਹਨ ਵਰ ਪਾਇਓ ॥੧੯॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਚਰਾਚਰ ਦਰਸ ਪਰਸ ਭਯੋ ਸੁਖੀ ॥ ਪਹਰ ਸਰੋਪਾਉ ਭਗਤਿ ਗੁਰਮੁਖੀ ॥ ਬਿਮਲ ਗਾਤ ਮੁਖ ਜੋਤ ਅਪਾਰਾ ॥ ਏਕ ਤੇ ਦਸ ਸਤ ਸਹੰਸ੍ਰ ਬਿਸਤਾਰਾ ॥੨੦॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਜਗਮਗ ਤੇਜ ਬਦਨ ਦੁਤ ਸੂਰਾ ॥ ਮਯੰਕ ਮਦਨ ਝਮਕਤ ਮੁਖ ਨੂਰਾ ॥ ਦੰਪਤ ਦੁਤ ਛਬ ਸੋਭ ਉਜਾਗਰ ॥ ਲਜਤ ਕਾਮ ਰਤਿ ਛਬਿ ਬਰ ਨਾਗਰ ॥੨੧॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਭਾਸ ਦੂਜੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸਾਨੀ ॥ ਅਤਿ ਛਬਿ ਅਤਿ ਦੁਤਿ ਉਦੈ ਹੋਤ ਭਯੋ ਸੁਰ ਤਨ ਕ੍ਰਾਂਤ ਉਜਾਗਰ ॥ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਟਾਖ ਅਲੋਕਨ ਪ੍ਰਭ ਕੋ ਦੇਵੇ ਦੇਵੇਸ ਵਪੁ ਆਗਰ ॥ ਝਲਕਤ ਅੰਗ ਅਨੰਗ ਭਾਨ ਸਮ ਮਨੈ ਮਯੰਕ ਪ੍ਰਭਾ ਕਰ ॥ ਪਹਰਤ ਸਰੋਪਾਇ ਹਰਿ ਦਰਗਹਿ ਸੋਭਾ ਸੁਭਗ ਕ੍ਰਾਤ ਦੇਵਾਕਰ ॥੨੨॥ ਸਿੰਧ ਬਰਗੀ ॥ ਮਿਤ੍ਰ ਪਿਤ੍ਰ ਸਾਧ ਸਿਧ ਸੰਤਨ ਭਕਤਿ ਦਾਸ ਹਰਿ ਚੇਰੇ ॥ ਗਾਇਤ੍ਰੀ ਸਾਵਿਤ੍ਰੀ ਦ੍ਰੋਹਨੀ ਓਅੰਕਾਰ ਬਖ੍ਰਕੇਰੇ ॥ ਪੌਣ ਦੇਵ ਖਟ ਅਸ੍ਰਦਸ ਨਿਸਦਿਨ ਰਿਚਾ ਗ੍ਰੰਥ ਸਦੇਰੇ[੭] ॥ ਧਰ ਧਰ ਮੂਰਤਿ ਸਭਾ ਠਾਕੁਰ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੁਤੇ ਘਨੇਰੇ ॥੨੩॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਮਿਤ੍ਰ ਬਰਨੀ ॥ ਤੇ ਸਭ ਮਾਨ ਠਕੁਰਾਈ ਪ੍ਰਭਤਾ ਹਰਿ ਪ੍ਰਤਾਪ ਬਹੁ ਪਾਏ ॥ ਭੂਸਨ ਬਸਨ ਮਨਿਨ ਗਨ ਪੁੰਜਨ ਰੰਕ ਤੇ ਰਾਉ ਕਹਾਏ ॥ ਨਸਟ ਸੰਪ੍ਰਦਾ ਫਿਰ ਘਰ ਆਯੋ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਕ੍ਰਿਪਾਏ ॥ ਦੂਨ ਚਵਗਨ ਮਾਨ ਬਡਾਈ ਪਦ ਪਾਦਨ ਅਧਿਕਾਏ ॥ ਛਤ੍ਰ ਚਉਰ ਸਿੰਘਾਸਨ ਪਦਵੀ ਹਰਿ ਪ੍ਰਤਾਪ ਵਰ ਪਾਏ ॥੨੪॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਸੁਜਾਤੀ ॥ ਕੁੰਡਲ ਕ੍ਰੀਟ ਭੁਜਬੰਦ ਕੰਕਨ ਕਰ ਕਟ ਕਿੰਕਨ ਉਰਮਾਲਾ ॥ ਸਉਰਭ ਦਿਬ ਸੁਗੰਧ ਹਰਿ ਚੰਦਨ ਬਾਵਨ ਮ੍ਰਿਗਮਦ ਆਲਾ ॥ ਤੇਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਭਕਤਿ ਵਰ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਭਈ ਸੰਬੂਹ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਾ ॥ ਦਰਸ ਪਰਸ ਪਾਵਨ ਜਗਬੰਦਨ ਚਰਚਰ ਭਏ ਨਿਹਾਲਾ ॥੨੫॥ ਸੰਕਰ ॥ ਹਰਿ ਪਦੀ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਜੂ ਬਾਚ ॥ ਆਗਿਆ ਭਈ ਬਿਧਨਾ ਪ੍ਰਤਿ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਗਵਨ ਕਰੇ ਸੁਰ ਸਾਰੇ ॥ ਨਿਜ ਨਿਜ ਠਉਰ ਅਸਥਾਨ ਅਪਨੇ ਨਿਜ ਪਦ ਕਾਰਜ ਕਾਰੇ ॥ ਹਮਹੂ ਤਵ ਜੁਤ ਗਵਨ ਕਰੈ ਅਬ ਸਾਤਕ ਲੋਕ ਉਜੀਆਰੇ ॥ ਗਿਆਨ ਬਿਬੇਕ ਨੇਸਠਾ ਮਦ ਚਰਨਨ ਮਮ ਮੂਰਤਿ ਉਰਧਾਰੇ[੪] ॥੨੬॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਰਹੇ ਅਲੇਪ ਬਿਖਯਾ ਤੇ ਸਦਹੀ ਜਜੋ ਪੰਕਜ ਜਲ ਮਾਹੀ ॥ ਦੁਰਾ ਭਾਉ ਪਰਹਰਿ ਹੋ ਸਾਂਤਕ ਬੁਧ ਗ੍ਰਾਮ ਸਦਾਹੀ ॥ ਆਸਕਤ[੫] ਨੇਸਠਾ ਬੇਦ ਸੋ ਪ੍ਰੀਤੀ ਸਦ ਮਾਰਗ ਰਤਿ ਕਰਾਹੀ ॥ ਸਕਤਿ[ਅ] ਭਕਤਿ ਹਿਤ ਪੂਜਾ ਮੇਰੀ ਜਯਨ ਭਜਨ ਮੂੰ ਸਰਾਹੀ ॥੨੭॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਅਨੰਤ ਗਤ ॥ ਛੁਧਾ[੬] ਯੁਤ ਉਪਾਸਨਾ ਮੇਰੀ ਮੋ ਬਿਤ੍ਰਕ ਨ ਜਾਨੇ ॥ ਸਰਬ ਭੂਤ ਮੈ ਮੋ ਕੋ ਦਰਸੈ ਮਮ ਮੂਰਤਿ ਉਰ ਆਨੈ ॥ ਮੋਕਹ ਜਾਨ ਸਰਬ ਘਟ ਅੰਤਰ ਰਾਗ ਰਹਿਤ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਬਿਬਿਧਾਦਿਕ (ਅਸ)
[੨]ਪ੍ਰਤਿ (ਅਸ)
[੩]ਬਸਨਨ (ਅਸ)
[੪]ਉਜੀਆਰੇ (ਖਕ)
[੫]ਆਸਤਕ (ਅਸ)
[੬]ਸਰਧਾ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ‘ਸਾਕੁ‘ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਪਹਿਚਾਨੈ ॥ ਦੁਤੀਆ ਭਾਉ ਪਰਹਰਿ ਕਰ ਸਾਰੇ ਜੜ ਚੈਤੰਨ ਸਮਾਨੈ ॥ ਮਾਨ ਅਪਮਾਨ ਅਸਤੁਤਿ ਅਰੁ ਨਿੰਦਾ ਲੋਭਾ ਹਿਰਨ ਸਮ ਜਾਨੈ[੧] ॥੨੮॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਚਤੁਰ ਲੋਇਨ ॥ ਸਮਦਰਸੀ ਹਿਤ ਦਾਸ ਹਮਾਰੇ ਸਦ ਗ੍ਰੰਥਨ ਰੁਚ ਕਰਹੀ ॥ ਤ੍ਰਿਕੁਟੀ ਮਜਨ ਧਜਾਨ ਹਮਾਰੋ ਸਕਰਾ ਬਿਗਰਹ[੨] ਚਿਤ ਧਰਹੀ ॥ ਮਹਾ ਸੁੰਨ ਮਹਿ ਬਸੇ ਨਿਰੰਤਰ ਤਹਿ ਤੇ ਕਬਹੁ ਨ ਗਿਰਹੀ ॥ ਨ੍ਰਿਗੁਨ ਸ੍ਰਗੁਨ ਰੂਪ ਹਮਾਰੋ ਜਹਿ ਰੁਚ ਰਚੈ ਸੋ ਬਰਹੀ ॥੨੯॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਸੰਨਜਾਸ ਬੀਤਰਾਗੀ ॥ ਬੀਤ ਰਾਗ ਹੁਇ ਬਿਚਰੇ ਜਗ ਮਹਿ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤਿ ਕਰਾਵੈ ॥ ਅਮਰ ਹੋਏ ਅਬ੍ਰਿਲ ਭਗਤਿ[ੳ] ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਦਾਸ ਅਨਨ ਪਦ ਪਾਵੈ ॥ ਮੋ ਬਿਨ ਸੇਵ ਨ ਪੂਜਾ ਦੂਜੀ ਮੁਝ ਕਉ ਨਿਤ ਧਿਆਵੈ ॥ ਗੁਨਾਨਬਾਦ ਮੇਰੋ ਯਸ ਉਤਮ ਲੀਲਾ[ਅ] ਮੋਹਿ ਭਾਵੈ ॥੩੦॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਨੌਧਾਈ ॥ ਗਾਵੈ ਨਾਚੈ ਲੀਨ ਹੋਇ ਮੁਝ ਆਪਾ ਸਕਲ ਗਵਾਵੈ ॥ ਕਰਮ ਕਰੈ ਸਭ ਮੋ ਮੈ[ੲ] ਅਰਪੈ ਆਪਾ ਕਛੂ ਨ ਜਨਾਵੈ ॥ ਨਉਧਾ ਭਗਤਿ ਕਰੈ ਮਮ ਹਰਖਤ ਬਿਧਵਤ ਪੂਜ ਕਰਾਵੈ ॥ ਮਾਨ ਰਹਿਤ ਹੁਵੈ ਆਪਾ ਅਰਪੇ ਸੁਧ ਬੁਧਿ ਸਭ ਬਿਸਰਾਵੈ ॥੩੧॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਧਰਮ ਮੁਖ ॥ ਤਨ ਮੈ ਭਗਤਿ ਇਕੰਗੀ ਨਿਸਕਿੰਚਨ ਚਾਹ ਨ ਕਉਨੇ ਅੰਤਰ ॥ ਸੁਧ ਚਿਤ ਪ੍ਰਮਾਤਮ ਨੇਸਠੀ ਮੋ ਸੋ ਜੁੜੈ ਨਿਰੰਤਰ ॥ ਸ੍ਵਾਸ ਸ੍ਵਾਸ ਪਲ ਪਲ ਮਮ ਮਾਹੀ ਸੁਰਤ ਨਿਰਤਿ ਅਪਰੰਪਰ ॥ ਲੀਨ ਰਹੈ ਬਿਛੁਰੈ ਪਲੁ ਨਾਹੀ ਮੋ ਪ੍ਰੀਤਮ ਅਭਿਅੰਤਰ ॥੩੨॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਮੁਖ ॥ ਆਤਮਦ੍ਰਸੀ ਇੰਦ੍ਰੀ ਜਿਤ ਹੋਏ ਖਿਮਾ ਸੀਲ ਬ੍ਰਤ ਧਾਰੇ ॥ ਊਠਤ ਬੈਠਤ ਮੋਹਿ ਚਿਤਾਰੇ ਸੁਖ ਦੁਖ ਸਮਤ ਬੀਚਾਰੇ ॥ ਧੀਰਜਮਾਨ ਸੰਤੁਸ੍ਰ ਸਰਬ ਬਿਧ ਮਨ ਸਕੇਲ ਸੰਸਾਰੇ ॥ ਸਾਛੀ ਹੁਵੇ ਬਿਚਰੇ ਸਭ ਸੰਗੇ ਉਨਮਨ ਸਦ ਲਿਵ ਧਾਰੇ ॥੩੩॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਬਿਬਿਧ ਉਪਦੇਸ ਬਾਸ੍ਵ ਪੁਤ੍ਰ[੩] ਕੀਨਾ ਸ੍ਰੀਮੁਖ[ਸ] ਕਮਲਾਕੰਤੰ ॥ ਦੇਵ ਦੇਵੇਸ ਪ੍ਰਤ ਸਦ ਉਪਦੇਸਨ ਆਗਿਆ ਕਰੀ ਅਨੰਤੰ ॥ ਪਾਨ ਗ੍ਰਹਨ ਬਿਬੇਕ ਕਰ ਹਰਿ ਜੀ ਬਾਸਵ ਦੇਵ ਮਹੰਤੰ ॥ ਮਈਤ੍ਰੀ ਭਈ ਦੁਹਨ ਕਉ ਹਰਿ ਹਿਤ ਮਾਨ ਵਡਾਈ ਸੰਤੰ ॥੩੪॥ ਕਿਸ੍ਨ ਮੁਖੀ ॥ ਪ੍ਰਮੁਦਿਤ ਸਕਲ ਚਰਾਚਰ ਭੂਤੰ ਵਰ ਪਾਯੋ ਹਰਿ ਪਾਹੀ ॥ ਜਾਤ੍ਰਾ ਆਰਤੀ ਹਰਿ ਕੀ ਠਾਨੀ ਦੇਵ ਦੇਵੇਸ ਸਬਾਹੀ ॥ ਹੰਸ ਬੇਵਾਨ ਬ੍ਰਹਮ ਯੁਤ ਰਾਜਤ ਸ੍ਰੀ ਸੂਬਲੋਹ ਜਗ[ਹ] ਨਾਹੀ ॥ ਜਾਤ੍ਰਾ ਸਾਤਕ ਲੋਕ ਕਉ ਉਤਸਵ ਆਰਤੀ ਸੁਰਨ ਕਰਾਹੀ ॥੩੫॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਪਲਾਸ ਮੁਖੀ ॥ ਸਾਜ ਸਾਜ ਥਾਲ ਹਿਰਨ ਕੇ ਸਭਹੀ ਜਟਤ ਖਚੇ ਮਨਿ ਪੁੰਜਨ ॥ ਪੰਚਮੁਖ ਦਸਮੁਖ ਸਤਮੁਖ ਆਰਤੀ ਆਵਾ ਸਹਸਮੁਖ ਕੰਜਨ[ਕ] ॥ ਯਾ ਬਿਧ ਕੋ ਸਭ ਆਰਤੀ ਸਜਿ ਸਜਿ ਸਉਰਭ[੫] ਬਿਬਿਧ ਸੁਗੰਧਨ ॥ ਮ੍ਰਿਗ[੪] ਅਗ੍ਰ ਕਪੂਰ ਘਨਸਾਰੰ ਕੁੰਕਮ ਚੋਆ ਚੰਦਨ ॥੩੬॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਸਸਿ ਮੁਖੀ ॥ ਮੰਗਲ ਦਰਬ ਹਰਿ ਦੂਰਬ[ੳ] ਦਲ ਪਲਵ ਬਿਬਿਧ ਤਰਊਅਨ ॥ ਪੁਹਪ ਸਘਨ ਧਰ ਥਾਲ ਸੁਰਨ ਗਨ ਭਵ ਸੁਰੇਸ ਬਰਊਅਨ ॥ ਨਾਨਾ ਪਾਕ ਨਈਬੇਦ ਨਿਮਿਤ ਹਰਿ ਪੂਜ ਸਮਗ੍ਰੀ ਗਰਊਅਨ ॥ ਪੁਸਪਮਾਲ ਧੂਪ ਅਖਛਤ ਸੁਭ ਮੰਗਲ ਦਰਬ ਫਲਊਅਨ ॥੩੭॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਸਹਸ[ੳ] ਮੁਖੀ ॥ ਮੁਕਤਾ ਚਉਕ ਪੂਰਤ ਬਿਧ ਨਾਨਾ ਮਣਿਮਯ ਧਰਣੀ ਸਾਰੀ ॥ ਮਾਰਗ ਸਕਲ ਪੁਸਪ ਸਦ ਬਿਥਰੇ ਤਲਪ ਸੁਗੰਧ ਛਿਟਕਾਰੀ ॥ ਸਿੰਚਤ ਘਨਜ ਬਾਰ[੬] ਸੁੰਗਧਨ ਕੁਸਮ ਬਚਿਤ੍ਰ ਸੁਖਾਰੀ ॥ ਬਰਸਤ ਘਨ ਜਲਧਰ ਹਰਿ ਊਪਰ ਸੁਮਨ ਸੁਗੰਧ ਅਪਾਰੀ ॥੩੮॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਕਨਕ ਮੁਖੀ ॥ ਜੁੜਜੋ ਸਮਾਜ ਸੁਰਰਾਜ ਸੁਰ ਸਾਰੇ[੭] ਲੈ ਲੈ ਤਾਲ ਮ੍ਰਿਦੰਗਨ ॥ ਰਬਾਬ ਪਖਾਵਜ ਝਾਂਝ ਘੁੰਘਰੂ ਮੁਰਲੀ ਮੁਰਜ ਮੁਦੰਗਨ ॥ ਬੀਨ ਬੇਨ ਸੰਖ ਘੰਟਨ ਬਹੁ ਦੁੰਦਭ ਭੇਰ ਤਰੰਙਨ ॥ ਕੋਟਿ ਕੋਟਿ ਬਾਦੰਤ੍ਰ ਬਿਬਿਧ ਬਿਧਿ ਖੰਜਰੀ ਦਫਨ ਉਪੰਙਨ ॥੩੯॥ ਸੰਕਰ ॥ ਸਨਮੁਖ ॥ ਰਾਗ ਪਰੀ ਪਰਵਾਰ ਸੰਬੂਹਨ ਨਟੂਆ ਨਟੀ ਨਚਵਾਰਨ ॥ ਅਪਸਰ ਰੰਭਾਦਿਕ ਨਚਵਾਰਨ ਸਜ ਸਜ ਸੁਭਗ ਸਿੰਗਾਰਨ ॥ ਮੁਕਤਾ ਮਾਂਗ ਸੰਧੂਰ ਮ੍ਰਿਗਮਦ ਘਸ ਚਰਚਿਤ ਅੰਗ ਅਖਾਰਨ ॥ ਕੰਚੁਕੀ ਕੇਸਰ ਕੁਚਨ ਸੁਹਾਵਨ ਲੁਭਦ ਮਕਰੰਦ ਮਤਵਾਰਨ ॥੪੦॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਜਲਚਰ ਮੁਖੀ॥ ਤਨ ਕਸੁੰਭ ਬਾਗ ਸਭ ਧਾਰੇ ਰੰਗ ਬਰੰਗ ਦੁਕੂਲੰ ॥ ਅੰਜੁਨ ਨੈਨ ਆਜੇ ਖੰਜਨ ਸਮ ਕੰਜਮੁਖੀ ਅਨੁਕੂਲੰ ॥ ਨਾਜਕ ਨਵਲ ਨਾਇਕਾ ਨਾਗਰੀ ਸੁਮੁਖ ਸੁਲੋਚਨ ਲੂਲੰ ॥ ਅਲਪਬੈਸ ਯੋਬਨ ਸਦ ਰੰਗੀ ਮ੍ਰਿਗਨੈਨੀ ਸਮ ਫੂਲੰ ॥੪੧॥ ਸੰਕਰ ॥ ਕੰਜ ਮੁਖੀ ॥ ਯਾ ਬਿਧ ਸਜ ਸਜ ਨਉ ਸਤ ਸਾਜਨ ਸੁਭਗ ਸਿੰਗਾਰ ਅਲੰਕ੍ਰਿਤ ॥ ਬੇਸਰ ਮੁਕਤਾ ਮਾਲ ਉਰ ਹਾਰਨ ਕੰਙਨ ਮਨਿ ਕੁੰਡਲ ਧ੍ਰਿਤ ॥ ਝੁੰਡ ਝੁੰਡ ਨ੍ਰਿਤਕ ਅਰੁ ਗਾਯਨ ਜੁਰੇ ਅਖਾਰਨ ਜੁਥ ਜੁਥ ॥ ਨੇਵਰ ਰਵਤ ਪਦਨ ਨਚਵਰਨ ਘੁੰਘਰ ਝਾਂਝ ਪਦ ਰਵਤ ॥੪੨॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਬਚਿਤ੍ਰ ਮੁਖ ॥ ਗਾਵਤ ਸੁਮੁਖਨ ਰਾਗ ਰਾਗਨੀ ਚਉਰਾਸੀ ਸੁਘਰ ਗਾਵਈਅਨ ॥ ਸੁਭਗ ਅਲਾਪਤ ਤਾਲਨ ਸਰਗਮ ਪਦਨਿ ਸਚਤੁਰ ਭਵਈਅਨ[ੳ]॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਮਾਨੈ (ਅਸ)
[੨]ਸਕਾਰ ਬਿਕਾਰ (ਅਸ)
[੩]ਪ੍ਰਤਿ (ਖਕ, ਅਸ)
[੪]ਮ੍ਰਿਗਮਦ (ਅਸ)
[੫]ਊਠਤ (ਅਸ)
[੬]ਘਨ ਜਲਧਾਰ (ਅਸ)
[੭]ਅਸੁਰ ਸੁਰ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਲੀਲੀ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਮੋ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸ੍ਰੀਸ੍ਰਬ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਨੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਕ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਦੀਪਕ ਬਾਰਤ ਸੁਰ ਨਰ ਬ੍ਰਿੰਦਨ ॥
ਖੋੜਸੋਪਚਾਰ ਆਰਤੀ ਅਵਰ ਸਹਸ ਦਲ ਕੰਜਨ ॥' ਹੈ

ਸੁਰ ਡਫ ਖੰਜ੍ਰੀ ਬਿਬਿਧ ਤਾਲ ਸ੍ਵਰ ਧ੍ਰੁਪਦ ਤਿਲਾਨਾ ਅਲੀਅਨ ॥ ਮਧੁਰ ਅਲਾਪ ਜੀਲ ਖਰਜ ਤਾਲਨ ਸਾਜ ਰਸਾਲ ਬਜਵਈਅਨ ॥੪੩॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਬਰਨ ਮੁਖੀ ॥ ਉਘਟਤ ਸਾਜ ਸਮਾਜ ਤਾਲ ਜੁਤ ਪ੍ਰਿਥਕ ਪ੍ਰਿਥਕ ਸਮਾਜੀ ॥ ਝੁੰਡ ਝੁੰਡ ਗਾਯਨ ਨਚਵਾਰਨ ਕਥਕ ਕਥ ਗਨ ਛਾਜੀ ॥ ਭਾਂਡ ਭਗਤੀਏ ਨਟਨ ਮੀਰਾਸੀ ਡੂਮ ਕਲਾਵਤ ਸਾਜੀ[ੳ] ॥ ਉਘਟਤ ਰਾਗ ਰਾਗਨੀ ਤਾਲਨ ਸਾਜਨ ਸਹਿਤ ਬਿਰਾਜੀ ॥੪੪॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਸਰਦ ਮੁਖੀ ॥ ਭਈ ਇਕਤ੍ਰ ਪ੍ਰਿਜਾ ਤਾ ਅਉਸਰ ਸੁਰ ਨਰ ਮੁਨਿ ਰਿਖਿ ਰਾਜਨ ॥ ਪਧਰਨ ਸਮੈ ਜਾਤ੍ਰਾ ਭ੍ਰੂਮਨ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਸਿਰਤਾਜਨ ॥ ਗਨ ਗੰਧ੍ਰਬ ਚਾਰਨ ਬਿਦਜਾਧਰ ਗੁਹਜ ਕਿੰਨਰ ਚਾਰਨ[ੳ] ॥ ਖਗ ਮ੍ਰਿਗ ਜਛ ਭੁਜੰਗ ਚਰਾਚਰ ਜੁਰੇ ਆਰਤੀ ਕਾਰਨ ॥੪੫॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਸੁਧਾਰ ਆਰਤੀ ਮੰਗਲ ਹਰਿ ਕੀ ਕਰਪੂਰ ਸੁਗੰਧਨ ਬਾਤੀ ॥ ਗਾਵਤ ਗੀਤ ਜੀਤ ਹਰਿ ਕੇਰੀ ਸ੍ਰੀਪਤਿ ਕਮਲਾਪਾਤੀ ॥ ਅਸ੍ਰ ਗੰਧਨ ਫੂਲਨ ਸਜ ਥਾਲਨ ਮੁਕਤਾ ਚਉਕ ਪੁਰਾਤੀ ॥ ਸੁਨਹੁ ਸੰਤ ਸਜਨ ਹਰਿ ਆਰਤੀ ਜਾਤ੍ਰਾ ਗਵਨ ਪੁਰਸਾਤੀ ॥੪੬॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਸੁਗੰਧ ਮੁਖ ॥ ਅਥ ਆਰਤੀ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਭ੍ਰੂਮਨ ਭਗਵਾਨ ਜਾਤ੍ਰਾ ਸਮੈ ਸੁਰਗ ਕਥਤੇ ॥ ਤ੍ਰੂ ਬਲ ॥ ਆਰਤੀ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਆਰਤੀ ਸੁਰਪਤਿ ਕੀਨਾ[੧] ਬਚੀ ਸਹਿਤ ਹਰਿ ਕੇਰੀ ॥ ਪ੍ਰਜ੍ਵਲਤ ਧੂਪ ਦੀਪ ਦਿਨਮਨਿ ਸੋ ਪ੍ਰਭਾ ਪ੍ਰਕਾਸ ਘਨੇਰੀ ॥ ਉਦਿਤ ਪ੍ਰਮੁਦਿਤ ਹਰਖ ਮੰਗਲ ਭਰ[੨] ਕਰਤ ਸੁਇੰਦ੍ਰ ਵਡੇਰੇ ॥ ਗਾਵਤ ਵਾਵਤ ਧਿਆਵਤ ਹਰਿ ਪਦ ਨਾਵਤ ਮਾਥ ਚਰਨੇਰੇ ॥੧॥ ਆਰਤੀ ਕਰਤ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਦੇਵ ਕੀ ਸੁਰਗਨ ਤੇਤੀਸ ਕਰੋੜੇ ॥ ਲੇਤ ਪ੍ਰਦਛਨ ਦੇਵ ਸੁਲਛਨ ਬਾਰ ਬਾਰ ਕਰ ਜੋੜੇ ॥੧॥ਰਹਾਉ॥ ਦੁਤੀਆ ਆਰਤੀ ਭਵ ਹਰ[੩] ਕੀਨੀ ਉਮਾ ਸਹਿਤ ਜਨੇਂਦ੍ਰ ॥ ਨੰਦੀਸ੍ਵਰ[ਅ] ਭੂਤਨ ਗਨ ਸਾਰੇ ਗਾਵਤ ਵਾਵਤ ਸੁਰ ਬ੍ਰਿੰਦੰ ॥ ਧੂਪ ਦੀਪ ਆਰਤੀ ਮੰਗਲ ਸਜ ਕਰਤ ਮਹਾ ਪ੍ਰਭ ਭਦ੍ਰੰ ॥ ਹਰਖ ਹਰਖ ਉਮਗ ਉਮਗ ਹਿਅ ਉਛਰ ਉਛ੍ਰਤ ਜੰਤ੍ਰੰਦੰ[੪] ॥੨॥ ਸੁਜਾਤਿ ਆਦਿ ਨਾਰਦ ਰਿਸ ਪੁੰਗਵ ਸੇਸ ਸਾਰਦਾ ਰਿਸ ਗਨ ॥ ਯੋਗੀ ਜਤੀ ਤਪੀ ਗਿਆਨੀ ਧਿਆਨੀ ਸਿਧ ਰਿਸੀ ਬ੍ਰਹਮਨ ॥ ਰਾਜ ਰਿਸ ਮੁਨਿ ਵਿਰਤੀ ਭਗਤ ਜਨ ਨਿਜ ਨਿਜ ਸਕਤੀ ਸਾਜਨ ॥ ਬਾਸਕੀ ਤਕਛਕ ਨਾਗ ਸੰਪ੍ਰਦਾ ਜੁਰੇ ਬਿਬਿਧ ਗਨ ਅਨਗਨ ॥੩॥ ਮ੍ਰਿਤ੍ਰ ਪਿਤ੍ਰ ਸਾਧ ਮਾਰੁਤ ਗਨ ਕਿਮ ਪੁਰਸ ਗੰਧ੍ਰਬ ਚਾਰਨ ॥ ਧਰਮ ਬਰੁਨ ਬਈਸ੍ਰਮਨ ਦੇਵਨ ਸਕਤੀ ਜੁਤ ਲੋਕਪਾਲਨ ॥ ਕਿੰਨਰ ਕਿਮਪੁਰਸ ਕਾਲਕੇਅੰ ਜਛ ਅਛ ਗਨ ਨਾਗਨ ॥ ਨਿਵਾਤ ਕਵਚ ਆਦਿ ਸੁਰਾਦਿਕ ਦਾਨਵ ਪਰੀ ਬਰਾਂਗਨ ॥ ਤੀਸਰੀ ਆਰਤੀ ਮਿਲ ਮਿਲ ਸਭਹਨ ਕਰਤ ਸੰਮੰਗਲ ਗਾਨਾ ॥ ਬਾਜਤ ਸੰਖ ਘੰਟ ਝਾਂਝਰ ਦਫ ਘਹਰਤ ਬਿਬਿਧ ਨਿਸਾਨਾ ॥ ਜੈ ਜੈ ਸਬਦ ਉਚਰਤ ਪੁਨ ਪੁਨ ਸੁਰ ਸਰਬ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਭਗਵਾਨਾ ॥ ਹੋਤ ਕੁਲਾਹਲ ਮੰਗਲ ਚਾਰੁਨ ਦੇਵ ਕੁਲੀ ਪ੍ਰਧਾਨਾ ॥੫॥ ਚਤੁਰਥ ਆਰਤੀ ਬਿਸ੍ਵੇ ਦੇਵਾ ਅਸ੍ਰ ਬਸੂ ਹਰ[੫] ਠਾਂਨੀ ॥ ਧੂਪ ਦੀਪ ਪੁਹਪ ਕੌ ਮਾਲਨ ਅਖਛਤ ਨਈਬੇਦਨ ਬਿਬਿਧ ਬਿਧਾਨੀ ॥ ਅਸ੍ਰ ਗੰਧ ਮ੍ਰਿਗਮਦ ਗੋਰੋਚਨ ਘਨਸਾਰ ਤੇ ਆਦਿ ਬਖਾਨੀ ॥ ਖੋੜਸ ਅਰੁ ਪੰਚ ਪੰਚਾਰ[੬] ਪੂਜਾ ਪੂਜਤ ਸਾਰੰਗਪਾਨੀ ॥੬॥ ਰਤਨਮਾਲ ਮੁਕਤਾਹਲ ਮਾਲਨ ਮਨ ਗਨ ਦਿਬ ਹਰਿ ਅਰਪਤਿ ॥ ਬਿਬਿਧ ਦਰਬ ਦੂਰਬਾ ਰਜਨੀ ਦਲ ਫਲ ਦਿਬ ਸਮਰਪਤਿ ॥ ਲੇਤ ਪ੍ਰਦਛਣਾ ਸਕਤੀ ਸਹਿਤੰ ਸਉਰਭ ਵਪ ਹਰਿ ਚਰਚਤ ॥ ਰਵਿ ਸਸਿ ਨਖਯਤ੍ਰ ਆਰਤੀ ਕਰਤ ਹਰਿ ਵਾਰਤ ਰਤਨ ਸਮਸਤਤ ॥੭॥ ਗਾਵਤ ਵਾਵਤ ਜੰਤ੍ਰ ਬਿਬਿਧ ਬਿਧ ਗੁਨਾਨਬਾਦ ਸ੍ਤੁਤਿ ਬਾਨੀ ॥ ਲੀਲਾ ਮਹਾ ਪ੍ਰਭੂ ਕੀ ਉਚਰਤ ਯੁਗ ਯੁਗ ਯੇ ਪ੍ਰਭੁ ਠਾਨੀ ॥ ਬੈਸਨਵ ਕਵਚ ਆਰਤੀ ਅਸਤੋਤ੍ਰ ਜਾ ਬਿਧ ਨਿਗਮ ਬਖਾਨੀ ॥ ਕੀਰਤ ਕਲਿਤ ਲਲਿਤ ਪਦਮਾਪਤਿ ਗਾਵਤ ਅਮਰ ਪ੍ਰਧਾਨੀ ॥੮॥ ਬੈਰਾਟਪੁੰਸ ਭਗਵਨ ਸ੍ਰਬਲੋਹੰ ਕ੍ਰਿਪਾਸਿੰਧ ਭਗਵਾਨਾ ॥ ਅਸ੍ਵਨੀ ਕੁਮਾਰ ਗ੍ਰਹ ਮਾਲਾ ਦ੍ਵਾਦਸ ਰਾਸ ਪ੍ਰਧਾਨਾ ॥ ਕਰਤ ਆਰਤੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਕੀ ਰਾਗ ਨਾਦ ਜੁਤ ਗਾਨਾ ॥ ਕਰਤ ਬਧਾਈ ਬਿਬਿਧ ਕੁਲਾਹਲ ਦਰਸ ਪਰਸ ਭਗਵਾਨਾ ॥੯॥ ਵਰਸਤ ਸੰਖ ਘੰਟਾ ਧੁਨਿ ਮਧੁਰ ਅਲਾਪ ਸ੍ਵਰ ਤਾਲਾ ॥ ਬਾਂਧ ਬਾਂਧ ਘੁੰਘਰ ਪਗ ਸੁਰਗਨ ਯੁਵਤੀ ਜੁਤ ਸੁਰ ਪਾਲਾ ॥ ਆਰਤੀ ਬਿਜ ਕਰਤ ਅਰੁ ਗਾਵਤ ਦੇਵ ਦੇਵਸੁਰ ਬਾਲਾ ॥ ਲੀਲਾ ਪਰਸੋਤਮ ਕੋ ਬ੍ਰਣਤ ਭੂਤ ਭਵਿਖ ਤ੍ਰਿਕਾਲਾ ॥੧੦॥ ਪੰਚਮ ਆਰਤੀ ਮਹਾ ਪ੍ਰਭੂ ਕੀ ਕਰਤ ਬਨਸਪਤਿ ਸਾਰੇ ॥ ਸਾਗ੍ਰ ਪੁਲਿਨ ਸੁਮੇਰ ਕੈਲਾਸਾ ਭੂਧਰ ਸਕਲ ਪ੍ਰਵਾਰੇ ॥ ਧੂਪ ਦੀਪ ਪੁਹਪਨ ਕੀ ਮਾਲਨ ਸਉਰਭ ਬਿਬਿਧ ਸੁਧਾਰੇ ॥ ਮਣਿ ਮੁਕਤਾ ਘਨ ਸਮਸਰ ਬਰਖਤ ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਕਾਰੇ ॥੧੧॥ ਲੀਲਾ ਪ੍ਰਦਛਨ ਕੋਟ ਕੋਟ ਸੁਰ ਤਨ ਮਨ ਧਨ ਪ੍ਰਭ ਵਾਰੇ ॥ ਦਰਸ ਪਰਸ ਪਾਵਨ ਪ੍ਰਮੇਸਰ ਭਾਗ ਬਡੇ ਦਰਸਾਰੇ ॥ ਜਾ ਦਰਸਨ ਹਿਤ ਯਗ ਬ੍ਰਤ ਠਾਨਤ ਤਪ ਤਾਪਤ ਬ੍ਰਿਤ ਧਾਰੇ ॥ ਨੈਨ ਬੈਨ ਸਭ ਬਿਧ ਅਗੋਚਰ ਤਿਹ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਕੀਨੀ (ਅਸ)
[੨]ਹਰ (ਅਸ)
[੩]ਹਰਿ (ਖਕ, ਅਸ)
[੪]ਉਛਰ ਤਬ ਜੰਦੂੰ (ਖਕ, ਅਸ)
[੫]ਬਸੂਹਨ (ਅਸ)
[੬]ਪ੍ਰਕਾਰ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸੂ੍ਰ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਨ੍ਰਿਖਤ ਵਪ ਧਾਰੇ ॥੧੨॥੦॥੧॥ ਕਬਿ ਬਾਚ ॥ ਪਦ ਆਰਤੀ॥ ਭਏ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਦਰਸ ਪਰਸ ਹਰਿ ਦੇਵ ਦੇਵਾਧਿਪ ਸਗਰੇ ॥ ਦੇਖਤ ਗੋਚਰ ਨੈਨ ਬੈਨ ਹਰਿ ਸਪਰਸ ਪੂਜ ਉਜਗਰੇ ॥ ਬਾਨੀ ਸ੍ਰਿਨਵਤ ਅਮੀ ਬਚ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਹੋਤ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਸਗਰੇ ॥ ਸਿਧ ਮਨੋਰਥ ਜਨਮਸ ਕੀ[੧] ਅਬ ਸੁਆਰਥ ਪ੍ਰਮਾਰਥ ਤਿਨਰੇ ॥੧੩॥ ਜਾ ਦਰਸਨ ਹਿਤ ਜਪ ਤਪ ਸਾਧਤ ਰਹਤ ਪ੍ਰੋਖਛ ਪ੍ਰਭ ਤਿਨਕੇ ॥ ਸੋ ਅਲੇਖ ਬਿਗ੍ਰਹਧਰ ਦਰਸਤ ਭਾਗ ਬਡੇ ਸੁਰਗਨ ਕੇ ॥ ਭਗਤ ਹੇਤ ਅਉਤਾਰ ਹਰਿ ਧਾਰਤ ਜਦ ਕਦ ਹਿਤ ਭਗਤਨ ਕੇ ॥ ਕਰਤ ਕਾਜ ਭਗਤਨ ਕੇ ਸਫਲ ਹ੍ਵੈ ਪ੍ਰਤਛ ਹਿਤ ਜਨ ਕੇ ॥੧੪॥ ਬਡਭਾਗੀ ਤੇ ਸੰਤ ਮਹਾਨਨ ਨਿਰਖੇ ਦਰਸ ਮੁਰਾਰੀ ॥ ਪੂਜਤ ਚਰਚਤ ਬੰਦਤ ਮਾਥਨ ਤੁਸ੍ਰ ਕਰਤ ਬ੍ਰਿਤ ਧਾਰੀ ॥ ਕਰਤ ਆਰਤੀ ਬਿਧਵਤ ਹਰਿ ਕੀ ਜਾਤ ਦਰਸ ਬਲਿਹਾਰੀ ॥ ਧੰਨ ਜਨਮ ਤਿਨ ਕੇ ਹੋ ਗਨੀਅਤ ਦਰਸਤ ਦੇਵ ਖਰਾਰੀ ॥੧੫॥ ਨਉਧਾ ਭਗਤਿ ਕਰਤ ਸੁਰ ਸੰਤਨ ਨਾਚਤ ਗਾਵਤ ਪ੍ਰੇਮੀ ॥ ਆਪਾ ਖੋਏ ਭਏ ਤਤ ਰੂਪਾ ਪਰਮ ਤਤ ਭਏ ਖੇਮੀ ॥ ਸਾਗਰ ਬੂੰਦ ਕੋ ਭਾਉ ਨਿਗਰਗੋ[੨] ਦ੍ਵੈਤ ਬਿਲਾਨਜੋ ਛੇਮੀ ॥ ਸੇਵਕ ਸੇਬਜ[੩] ਏਕ ਹ੍ਵੈ ਦਰਸੇ ਬਿਧ ਨਿਸੇਦ ਕਹਾ ਨੇਮੀ ॥੧੬॥ ਖਸਟਮ ਆਰਤੀ ਚਰਾਚਰ ਜੀਵਨ ਕੀਨ ਪੁਰਖ ਅਬਿਨਾਸੀ ॥ ਧੂਪ ਦੀਪ ਫੂਲਨ ਕੀ ਮਾਲਾ ਅਰਪਤ ਸੁਤਹ ਪ੍ਰਕਾਸੀ ॥ ਸਗਲ ਗੰਧ ਨਈਬੇਦ ਚਰਚਤ ਤਿਹ[੪] ਪੰਚ ਪਚਾਰ ਬਿਧ ਖਾਸੀ ॥ ਪੂਜਤ ਪਰਮਪੁਰਖ ਜਗਕਰਤਾ ਸਕਤਿ ਸਹਿਤ ਚਉਰਾਸੀ ॥੧੨॥ ਲੇਤ ਪ੍ਰਦਛਨ ਬਾਰ ਬਾਰ ਪ੍ਰਭੁ ਕਰਤੁ ਜੁਹਾਰ ਪ੍ਰਨਾਮੰ ॥ ਅਘਾਤ ਨ ਦ੍ਰਿਗ ਦਰਸਨ ਤੇ ਸਭਹਨ ਤ੍ਰਿਪਤ ਨ ਰਸਨਾ ਨਾਮੰ ॥ ਪਰਮ ਪਿਆਸ ਹਿਰਦੈ ਸਭ ਜੀਵਨ ਦਰਸ ਸੁਧਾ ਮੁਖ ਧਾਮੰ ॥ ਭਰ ਭਰ ਦ੍ਰੋਨ ਸ੍ਰਵਨ ਅਰੁ ਚਛਨ ਪੀਵਤ ਭੂਤ ਸਕਾਮੰ ॥੧੮॥ ਜਲਧਰ ਸਭ ਵਰਹਤ ਮਨਿ ਰਤਨਨ ਪੁਹਪ ਬਿਬਿਧ ਬਿਧ ਪੁੰਜਨ ॥ ਵਾਰਤ ਤਨ ਮਨ ਧਨ ਸਭ ਹਰਿ ਪਰ ਸੁਖ ਪਾਵਤ ਮਨ ਰੰਜਨ ॥ ਕਮਲਾਪਤਿ ਕਮਲਾ ਜੁਤ ਹਰਸਤ ਸ੍ਰੀ ਮੰਗਲਾ ਸੁਰਜਨ ॥ ਹੋਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਚਾਰ ਫਲ ਦਾਸਨ ਆਰਤੀ ਸੁਭਗ ਨਿਰੰਜਨ ॥੧੯॥ ਮਨ ਬਾਛਤ ਫਲ ਲਹਿਓ ਚਰਾਚਰ ਦੇਵ ਦੇਵ ਦਰਸਾਈ[ਅ] ॥ ਜੈ ਜੈ ਸਬਦਿ ਤ੍ਰੈਲੋਕੀ ਉਚਰਤ ਗਾਵਤ ਗੀਤ ਬਧਾਈ ॥ ਬੰਦਤ ਸੋ ਪ੍ਰਭ[ੲ] ਰਜ ਪਦੁਮਾ ਵਰ ਹਰਿ ਦਰਸਨ ਬਲਿ ਜਾਹੀ ॥ ਸਰਨਿ ਸਰਨਿ ਸਭ ਹੀ ਗੁਹਰਾਵਤ ਕਮਲ ਨੈਨ ਬਿਗਸਾਹੀ ॥੨੦॥ ਯਹਿ ਬਿਧ ਆਰਤੀ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਕੀ ਕੀਨ ਚਰਾਚਰ ਜੰਤੰ ॥ ਨਾਦ ਬਾਦ ਕੀਰਤਨ ਬਿਧ ਪੂਜਨ ਸੇਵ ਅਨਨ ਅਨੰਤੰ ॥ ਗਯੋ ਬਿਲਾਇ ਦੁਰਮਤ ਸਭ ਤਨ ਕੇ ਠਾਢ ਪਾਈ ਮਨ ਸੰਤੰ ॥ ਸੁਜਸ ਆਰਤੀ ਕਵਿ ਹਰਿ ਗਾਈ ਕ੍ਰਿਪਾਸਿੰਧ ਭਗਵੰਤੰ ॥੨੧॥ ਸਪਤਮ ਆਰਤੀ ਕਵਿ ਹਰਿ ਕੀਨੀ ਭਕਤਿ ਸਕਤਿ ਜੁਤ ਹਰਿ ਕੀ ॥ ਬੈਰਾਟ ਪੁਰਖ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਜਨੇਸ੍ਵਰ ਕਮਲ ਨੈਨ ਨਰਹਰਿ ਕੀ ॥ ਸਹਿਸ ਸੀਰਸਾ ਸਹਸ ਮੂਰਤਿ ਪ੍ਰਭ ਸਹਿਸ ਪਦ ਸਹਸ੍ਰ ਕਰ ਕੀ ਸਹਸ ਨੈਨ ਨਾਸਕਾ ਸ੍ਰਵਨ ਜੋਤਿ ਸ੍ਵਰੂਪ ਸਤਿਗੁਰੁ ਕੀ ॥੧॥੨੨॥ ਖੋੜਸ ਬਿਧ ਬਿਧ ਵਤ ਹਰਿ ਪੂਜਾ ਧੂਪ ਦੀਪ ਨਈਬੇਦਾ ॥ ਅਸ੍ਰ ਗੰਧ ਮਾਲਾ ਪੁਸਪਨ ਕੀ ਤਿਲਕ ਤਾਮਬੂਲ ਅਭੇਦਾ ॥ ਬਿਮਲ ਆਰਤੀ ਬਿਮਲ ਪਕਵਾਨਾ ਨਾਮ ਬਿਮਲ ਬਿਧ ਬੇਦਾ ॥ ਅਨਨ ਪੂਜ ਸੇਵ ਬਿਮਲ ਹਰਿ ਨਾਹਨ ਬਿਧਨ ਨਿਸੇਦਾ ॥੨੩॥ ਤਨ ਮਨ ਧਨ ਸੁਤ ਦਾਰਾ ਸੰਪਤ ਕਰਤ ਨਿਛਾਵਰ ਆਪਾ ॥ ਸਕਲ ਉਪਾਰਜਨ ਸੁਆਮੀ ਤੇਰੋ ਕਾਲੈ ਪੂਜਉ ਬਾਪਾ ॥ ਜੀਉ ਪਿੰਡ ਜੋਬਨ ਤੁਝ ਵਾਰਤ ਚਿਤਵਤ ਟਰਤ ਸੰਤਾਪਾ ॥ ਨਾਮ ਲੇਤ ਜਗਬੰਦਨ ਥਾਰੋ ਦਹਤ ਪਾਪ ਪਰ ਤਾਪਾ ॥੨੪॥ ਮਾ ਲਾਲੀ ਪਿਉ ਲਾਲਾ ਮੇਰਾ ਹਉ ਲਾਲਾ ਬਿਨ ਦਾਮਾ ॥ ਦਾਸਨ ਦਾਸ ਦਾਸ ਦਾਸਨ ਕੋ ਕਮਲਨੈਨ ਘਨਸਾਮਾ ॥ ਜੋ ਤੁਮ ਦੇਹੁ ਸੋਈ ਹਮ ਖਾਵਹਿ ਸੁਤ ਬਨਿਤਾ ਯੁਤ ਨਾਥਾ ॥ ਕਾਛਾ[੩] ਇਹੈ ਸਦਾ ਉਰ ਅੰਤਰ ਪ੍ਰੀਤ ਚਰਨ ਮੁਰ ਮਾਥਾ ॥੨੫॥ ਦਾਸ ਗੋਬਿੰਦ ਫਤਹ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਆਰਤੀ ਪੂਰਨ ਗਾਥਾ ॥ ਸਾਖਾ ਮੂਲ ਪਤ੍ਰ[ਸ] ਫਲ ਪੁਸਪਾ ਪੂਰਨ ਸ੍ਰੀ ਜਗਨਾਥਾ ॥ ਜਲ ਥਲ ਮਹੀਅਲ ਏਕੈ ਏਕੋ ਸਰਬ ਭੂਤ ਕੇ ਸਾਥਾ ॥ ਸੇਵਤ ਮੂਲ ਪਤ੍ਰ ਫਲ ਪੁਸਪਾ ਨਖ ਸਿਖ ਹਰੀਆਵਲ ਸਾਥਾ ॥੨੬॥੧॥੩੦੯੯॥ ਇਤ ਸ੍ਰੀ ਆਰਤੀ ਬਿਜੈ ਮੰਗਲ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਭੂਮਨ ਦੇਵ ਦੇਵੇਂਦ੍ਰ ਕ੍ਰਿੰਅੰਤਤ ਚਰਾਚਰੰ ਕਵਿ ਜਨ ਸ੍ਵਰਗਾਰੋਹਨਿ ਸਮਾਪਤ ਸੁਭ ਮਸਤ ॥੧॥

ਅਥ ਸਰਬ ਦੇਵ ਨਿਜ ਨਿਜ ਗਵਨੰ ॥ ਸਾਂਤਕ ਲੋਕ ਬਿਰੰਚ ਸਹਿਤ ਜਾਤ੍ਰਾ ਨਿਤ ਬਈਕੁੰਠ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਭੂਮਨ ਕਥਤੇ ॥ ਤ੍ਰ ਬਲ ॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਕਮਲ ਦਲ ਲੋਚਨ ॥ ਕਬਿ ਬਾਚ ॥ ਆਰਤੀ ਪੂਜ ਕਰਜੋ ਜਗਬੰਦਨ ਸੁਰ ਸੁਰਿਦ੍ਰੰ ਚਰਾਚਰ ॥ ਬਿਧਵਤ ਪੂਜ ਆਰਤੀ ਬਿਧਵਤ ਕੀਨ ਸਕਲ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[1]ਜਨਮ ਕੀਏ (ਅਸ)
[2]ਨਿਵਰਗੌਂ (ਅਸ)
[3]ਕਾਂਖ੍ਯਾ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਝਈਚਤੁਰਭਿ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਦੂਸਬਾਹੀ' ਪਾਠ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਪੁਤ੍ਰ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਪ੍ਰਾਨੀ ਹਰ[੧] ਸੰਕਰ ॥ ਚਉਦਹ ਭਉਅਨ ਬਸੁਧਾ ਖੇਚਰ[ੳ] ਤਿਨ ਪੂਜਤ ਸੇਵਤ ਅਸਤ੍ਰਨ ਧਰਣੀਧਰ ॥ ਕਰਤ ਆਧੀਨੀ ਦਾਸਤ ਭਾਇਨ ਪਾਇਨ ਪਰਤ ਸੁਰਨ ਪਦਮਾਵਰ ॥੧॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਸਹਸ ਲੋਚਨ ॥ ਲੀਨ ਰਿਝਾਇ ਰਮਾਪਤਿ ਸਗਰੇ ਭਗਤਿ ਸਕਤਿ ਅਸਤਵਨ ਪੂਜ[੨] ਕਰ ॥ ਕਰਤ ਸੰਤੁਸ੍ਰ ਲਖਛਮੀ ਨਾਰਾਯਨ ਪਾਵਤ ਭੇ ਪਦ ਅਭੈ ਚਰਾਚਰ ॥ ਅਸ੍ਰ ਸਿਧ ਰਿਧ ਨਉਨਿਧੀ ਸੁਰ ਤਰੁ ਕਾਮਧੇਨ ਸੁਰ ਘਰ ਘਰ ॥ ਕਮਲਾਸਨ ਰੀਝ ਸਕਲ ਭੂਤਨ ਪ੍ਰਤਿ ਦੇਤ ਭਏ ਸੁਖ ਸੰਪਤਿ ਸੁਰਨਰ ॥੨॥ ਧੰਨ ਭਾਗ ਜੀਵਸ ਕੇ ਗਨੀਅਤ ਕੀਓ ਪ੍ਰਸੰਨ ਮਹਾਪ੍ਰਭੂ ਨਰਹਰਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਇਕ ਤੁਕਾ ॥੧॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਮ੍ਰਿਗਲੋਚਨ ॥ ਮਸਤਕ ਹਸਤ ਕਮਲ ਪ੍ਰਭ ਧਾਰੇ ਬਾਸਵ ਤੋਸ ਕੀਨ ਸਰਬ ਬਿਧ ॥ ਅਭੈ ਦਾਨ ਭਗਤੀ ਦਾਨ ਸਕਤੀ ਦਾਨ ਪ੍ਰਭ ਦੀਨ ਨਉ ਨਿਧ ॥ ਗਿਆਨ ਬਿਬੇਕ ਬਾਸ੍ਰ ਕੋ ਦੀਨੇ ਕਰੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਬਾਸ੍ਰ ਕ੍ਰਿਪਾਸਿੰਧੰ ॥ ਅਰਥ ਧਰਮ ਕਾਮ ਮੋਖਛ ਦੀਨਜੋ ਕਰਜੋ ਨਿਹਾਲ ਬਾਸਵ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਨਿਧ ॥ ਮ੍ਰਾਲ ਲੋਚਨ ॥ ਪ੍ਰਿਥਕ ਪ੍ਰਿਥਕ ਜੀਵਨ ਵਰ ਪਾਏ ਭਕਤਿ ਸਕਤਿ ਅਭੈ ਪਦ ਹਰਿ ਕੀ ॥ ਚਾਰ ਮੁਕਤਿ ਅਰੁ ਚਾਰ ਪਦਾਰਥ ਭਏ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਰਹਰਿ ਕੀ ॥ ਭਏ ਪੁਨੀਤ ਪਾਵਨ ਜਨ ਸਗਰੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਹੇਰਤ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ॥ ਗਏਓ[੩] ਬਿਲਾਇ ਕਲਮਲ ਸਗਰੇ ਜਨ ਬਿਗਸਤ ਭੇ ਮੁਖ ਕੰਜ ਦਿਨਕਰ ਕੀ ॥੪॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਮਕਰ ਲੋਚਨ ॥ ਤੇਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਛਬਿ ਉਤਮ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਭਯੋ ਉਦੋਤ ਭਾਨ ਛਬਿ ਤਨ ਕੀ ॥ ਬਿਜੈ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮ ਬੀਰਜ ਸਵਾਈ ਬਲ ਪੌਰਖ ਹਿਯ ਸਾਹਸ ਜਨ ਕੀ ॥ ਬ੍ਰਿਧ ਭਈ ਆਯੁ ਅਰੁ ਲਖਛਮੀ ਸੋਭਾ ਛੀਲ ਦੁਤਿ ਕ੍ਰਾਂਤਿ ਬਦਨ ਕੀ ॥ ਸਰਬ ਪਤਾਪ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਮਹਾਸਯ ਉਦਿਤ ਭਯੋ ਕੀਰਤ ਹਰਿ ਜਨ ਕੀ ॥੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਗਜ ਲੋਚਨ ॥ ਕਬਿ ਬਾਚ ॥ ਜਦ ਅਭਿਮਾਨ[ਅ] ਕੀਨ ਸੁਰ ਸੁਰਪਤਿ ਤਤਛਿਣ ਚੁਤ ਭਏ ਪਦਵੀ ਤੇ ॥ ਕਾਲੰਕਾ ਕੋ ਬਿਜੈ ਕਰ ਬਾਸਵ ਕੀਓ ਅਹੰਕਾਰ ਬਹੁ ਬਹੁ ਸਗਵੀ ਤੇ ॥ ਭਲੀ ਨ ਲਾਗੀ ਹਰਿ ਕੇ ਜੀਅ ਮਹਿ ਤਤਛਿਣ ਅਪਦਾ ਪੀਰ[੪] ਲਘਵੀ ਤੇ ॥ ਬੀਰਜਨਾਦ ਕਰ ਮਾਨ ਗਵਾਯੋ ਬਨ ਬਨ ਦੂਰ ਦੈਵ[੫] ਪਦਵੀ ਤੇ ॥੬॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਕੰਜ ਲੋਚਨ ॥ ਖੀਨ ਭਈ ਪ੍ਰਭਤਾ ਵਡਿਆਈ ਦੀਨ ਭਏ ਸੁਖ ਛੀਨ ਭਿਖਾਰੀ ॥ ਪਉਰਖ ਓਜ ਸਾਹਸ ਤਨ ਨਾਠਜੋ ਦੁਤ ਫੀਕੀ ਮੁਖ ਕੀ ਛਬ[ੲ] ਝਾਰੀ ॥ ਸੰਪਤ ਦੰਪਤ ਸਭ ਬਿਧਿ ਹੀਨੋ ਝੰਖਤ ਬੀਤਜੋ ਬਸੈ ਦੁਖਾਰੀ ॥ ਲੰਪਟ ਸੇ ਬਿਛਰਤ ਭੇ ਜਤ ਕਤ ਮਾਨ ਮਹਤ ਸਭ ਖੋਇ ਗਵਾਰੀ ॥੭॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਬਿਸਾਲ ਲੋਚਨ ॥ ਕਸ੍ਰਿਤ ਭਏ ਸਕਲ ਬਿਧ ਜਬਹੀ ਗਇਓ ਬਿਲਾਇ ਅਹੰਕਾਰ ਸੁਰੀਸਾ ॥ ਕਰਤ ਸੁਰਨ ਤਪ ਬ੍ਰਤ ਸਾਧਨ ਹਾਰ ਪਰੇ ਸਰਣੀ ਜਗਦੀਸਾ ॥ ਬਹੁ ਚਿਰ ਨਿਰਾਹਾਰ ਬ੍ਰਤ ਕੀਨੇ ਜਜਨ ਭਜਨ ਭਗਵਾਨ ਬ੍ਰਿਤੀਸਾ ॥ ਨਾਚਤ ਗਾਵਤ ਵਾਵਤ ਸਗਰੇ ਪੁਨ ਕਾਲ ਜਗ ਪੁਰਖ ਮਹੀਸਾ ॥੮॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਅਨੰਤ ਲੋਚਨ ॥ ਆਪਾ ਤਜਾਜ ਸੇਯ ਬੁਧਿ ਬਲਿ ਤਜ ਸਰਨ ਪਰੇ ਅਹੰਕਾਰ ਗਵਾਏ ॥ ਹੋਇ ਅਧੀਨ ਦੀਨ ਦਾਸ ਹਰਿ ਆਰਤ ਹੁਇ ਆਪਨ ਬਿਸਰਾਏ ॥ ਉਕਤਿ ਸਿਆਨਪ ਮਨਮਤਿ ਹੰਕਾਰਾ ਛੋਡਤ ਭੇ ਹਰਿ ਸਰਣ ਸਿਧਾਏ ॥ ਦੰਤਨ ਤ੍ਰਿਣ ਗਹਿ ਬਿਨਤੀ ਕੀਨੀ ਭਏ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹਰਿ ਦਰਸ ਦਿਖਾਏ ॥੯॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਬਿਸ੍ਰ ਲੋਚਨ ॥ ਤਿਨ ਹਿਤ ਕੀਨ ਅਖਾੜਾ ਦਾਰੁਨ ਪ੍ਰਲੈ ਸਮਰ ਕਰ ਸੰਤ ਬਚਾਏ ॥ ਮੁਰ ਖਰ ਹਿਰਨ ਕਸਪ ਹਰਨਾਛਸ ਮਧੁ ਮਹਿਖਾਸੁਰ ਮਾਰ ਖਪਾਏ ॥ ਰਾਵਣ ਮਹਿ ਰਾਵਣ ਘਟਕਾਨਾ ਇੰਦ੍ਰਜੀਤ ਤੇ ਸਮਰ ਬਧਾਏ ॥ ਕੇਸੀ ਕੰਸ ਮੁਸ੍ਰਕ ਚਾਡੂਰਾ ਅਘਾ ਪੂਤਨਾ ਸਭੀ ਪਚਾਏ ॥ ਯੇ ਯੇ ਦੋਖੀ ਸੰਤ ਭਕਤਿ ਕੇ ਅਸੁਰ ਮਲੇਛ ਸਭੀ ਹਰਿ ਘਾਏ ॥੧੦॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਰਸਾਲ ਲੋਚਨ ॥ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਦ੍ਰੋਪਦੀ ਅਉ ਅੰਬਰੀਸਾ ਧ੍ਰੂਅ ਅਜਾਮਲ ਭਕਤ ਤਰਾਏ ॥ ਅਉਸਰ ਰਾਖ ਲੀਨ ਗਜਪਤਿ ਕੋ ਨਾਗ ਪੈਰ ਹ੍ਵੈ ਸ੍ਰੀਪਤਿ ਧਾਏ ॥ ਤੈਸੇ ਰਛ ਕਰੀ ਮਘਵਾ ਕੀ ਅਮਰਾ ਜੂਤ ਪ੍ਰਭ ਸੁਖੀ ਕਰਾਏ ॥ ਜਤ ਤਹ ਅਉਸਰ ਆਇ ਬਨਿਓ ਹੈ ਤਹ ਤਹ ਸ੍ਵਾਮੀ ਕਰੀ ਸਹਾਏ ॥੧੧॥ ਅਗਾਧਿ ਲੋਚਨ ॥ ਹਾਥ ਦੇ ਰਾਖੇ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਤਾਤੀ ਵਾਉ ਨ ਲਾਗਨ ਪਾਏ ॥ ਸੁਰਪਤਿ ਦੀਨ ਹੁਏ ਤਜ ਹਉਮੈ ਬੁਧਿ ਬਲ ਤਿਆਗ ਸਰਣਿ ਹਰਿ ਆਏ ॥ ਤਤਛਿਣ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਸੁਖ ਸੰਪਤ ਭਯੋ[੬] ਲਛਮੀਕਾਂਤ ਤਹ ਪਛ ਕਰਾਏ ॥ ਸਿਛਿਆ ਨਮਿਤ ਬਾਸਵ ਕਉ ਹਰਿ ਜੀ ਕਛੁਕ ਕਾਲ ਸੰਸੈ ਮਹਿ ਪਾਏ ॥੧੨॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਅਮੀ ਲੋਚਨ ॥ ਗੁਰ ਪਿਤ ਮਾਤ ਸਿਸਨ ਪ੍ਰਤਿ ਸਿਛਿਆ ਜਾ ਦੇਵਹ ਤਾ ਕਹੁ ਨੀਤ ਦ੍ਰਿੜਾਏ ॥ ਜਾ ਹੀ ਦੁਰਮਤਿ ਕਾਟਤ ਹਰਿ ਜੀ ਤਾਕਹੁ ਸਿਛਿਆ ਦੇਤ ਹਿਤਾਏ ॥ ਮਘਵਾ ਪ੍ਰਿਯ ਸੁਰ ਸੰਤ ਪਿਆਰੇ ਤਿਨ ਪ੍ਰਤਿ ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਸੀਖ ਦਿਵਾਏ ॥ ਪੁਨ ਅਉਗਣ ਤੇ ਕਰੈ ਨ ਕਬਹੂੰ ਗਰਬ ਬੁਰੋ ਗਹਿਲੇ ਘਰ ਘਾਏ ॥੧੩॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਸੂਰ ਲੋਚਨ ॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਹਰਿ (ਅਸ)
[੨]ਪੂਜਾ (ਅਸ)
[੩]ਗੁ (ਅਸ)
[੪]ਪਠੀ (ਅਸ)
[੫]ਦੁਰੇ ਦੇਵ (ਅਸ)
[੬]ਭੌ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਖੇਚਕ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਅਸ ਵਿਚ 'ਖੰ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਅਭਿ' ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਤਾ ਤੇ ਤੁਮਹੂੰ ਹੇ ਗੁਰਸਿਖਹੁ ਮਨਮਤ[੧] ਗਰਬ ਨ ਮੂਲ ਕਰਾਏ ॥ ਨਿਵਨ ਖਿਵਨ ਦੁਇ ਸੁਰਜਨ ਕਹੀਅਤਿ ਤਿਨ ਸੰਗ ਅਪਨੀ ਰੁਚ ਉਪਜਾਏ ॥ ਭਗਤਿ ਬੰਦਗੀ ਸੇਵ ਸੰਤਨ ਕੀ ਨਿਸਬਾਸੁਰ ਮੁਖ ਨਾਮ ਅਲਾਏ ॥ ਏਹੀ ਬੇਸ ਕਰ ਪਾਰ ਪਰਹੁ ਤੁਮ ਸਦ ਉਪਦੇਸ ਗੁਰ ਸਿਖ ਕਰਾਏ ॥੧੪॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਬਿਰੰਚ ਲੋਚਨ ॥ ਹਰਿ ਤੇ ਪਾਏ ਸਰਬ ਸੁਖ ਦੇਵਨ ਤਿਹ ਛਿਣ ਮਿਲਹ ਮਿਨਹ ਪਦ ਡਾਢੇ ॥ ਨਿਜ ਨਿਜ ਠੌਰ ਖੜੇ ਕਰ ਜੋੜੇ ਸਨਮੁਖ ਸ੍ਰੀਪਤਿ ਕਾਢੇ ॥ ਪ੍ਰਿਥਕ ਪ੍ਰਿਥਕ ਸੈਨਾ ਜੁਤ ਦੇਵਨ ਨਿਜ ਨਿਜ ਪਦ ਪਰ ਗਾਢੇ ॥ ਅਵਿਲੋਕਤ ਮੁਖਾਰਬਿੰਦ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਕੋ ਛਬਿ ਨੌਤਨ ਸ੍ਰੀ ਬਾਢੇ ॥੧੫॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਭਵ ਲੋਚਨ ॥ ਆਗਜਾ ਭਈ ਸਕ੍ਰ ਪ੍ਰਤਿ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਗਵਨ ਕਰੇ ਸੁਰ ਸਗਰੇ ॥ ਪ੍ਰਥਮੇ ਗਣਪਤਿ ਜਾਤ੍ਰਾ ਕੀਨਜੋ[੨] ਗਣ ਯੁਤ ਹਰਿ ਪਦ ਸਿਗਰੇ ॥ ਬਾਜਤ ਬੇਨ ਸੰਖਨ ਧ੍ਰਨ ਘੰਟਨ ਸਬਦ ਅਨਾਹਦਿ ਧੁਨ ਰੇ ॥ ਵਰਹਤ ਪੁਹਪ ਸੁਗੰਧਨ ਵਰਹਤ ਸੁਰ ਜੈ ਜ਼ੇ ਮੁਖ ਉਚਰੇ ॥੧੬॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਅਮਰ ਲੋਚਨ ॥ ਗਾਵਤ ਮੰਗਲਚਾਰ ਬਧਾਈ ਯਾ ਬਿਧਿ ਸੁਰ ਸਭ ਪਧਰੇ ॥ ਬਾਜਤ ਦੁੰਦਭ ਭੇਰ ਨਿਸਾਨਨ ਧੁਜਾ ਪਤਾਕਨ[੩] ਫਹਰੇ ॥ ਉਠਜੋ ਬਿਵਾਨ ਮਹੀ ਤੇ ਤਾਛਿਨ ਸਾਤਕ ਲੋਕ ਮਹਿ ਬਿਚਰੇ ॥ ਆਗਮ ਨਿਗਮ ਪਊਰਾਨ ਉਪਨਿਸਦਨ ਮਾਗਧ ਸੂਤ ਗੁਣ ਉਚਰੇ[੬]॥੧੭॥ ਜੈਤਵਾਰ ਯਸ ਮਹਾ ਪ੍ਰਭੂ ਕੋ ਮੰਗਲ ਗੀਤ ਸਦ ਪਦ ਰੇ ॥੧॥ਰਹਾਉ॥ ਏਕ ਪਦੀ ਏਕ ਤੁਕੀ ॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਦੇਵ ਲੋਚਨ ॥ ਧੁਖਤ ਧੂਪ ਮਲ੍ਯਗਿਰ ਬਾਵਨ ਬਾਜਤ ਸੰਖ ਰਸਾਲਾ ॥ ਮਧੁਰ ਮਧੁਰ ਧ੍ਰਨ ਘੰਟਨ ਸੰਖਨ ਚਹੁ ਦਿਸ ਬੇਵਾਨਨ ਮਾਲਾ ॥ ਨਿਜ ਨਿਜ ਜਾਨ ਚਢੇ ਸਭ ਦੇਵਨ ਰਿਸ ਮੁਨਿ ਨਰਨ ਨ੍ਰਿਪਾਲਾ ॥ ਯੇ ਯੇ ਅਸਤੁਤਿ ਕੀਨ ਤਾ ਔਸਰ ਭਾਖਤ ਕਵਿ ਜੈ ਜੁਵਾਲਾ ॥੧੮॥੧॥ ਇਤ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਭ੍ਰੂਮਨ ਸਾਂਤਕ ਲੋਕ ਸੁਰੇਸ ਸਮਾਜ ਸਹਿਤ ਗਵਨੰ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧॥੩੦੯੯॥

ੴ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਤੀ ਏ ਨਮਹ ॥ ਅਥ ਸਰਬ ਦੇਵ ਅਸਤੁਤਿ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਜੂ ਪ੍ਰਤਿ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਪ੍ਰਿਥਕ ਪ੍ਰਿਥਕ ਸ੍ਵਰਗਾਰੋਹਨ ਸਮੈ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ਰਾਗ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਛੰਤ ਸੁਰਹੀ ॥ ਚਤੁਰਪਦ ॥ ਅਥ ਚਤੁਰਾਨਨ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ॥ ਤੂ ਬਲ ਕਥਤੇ ॥ ਪ੍ਰਨਮਯ ਦੇਵ ਦੇਵਾਧ ਸ੍ਰੀਪਤਿ ਪਰਧਾਮ ਰਾਮ ਨਮਾਮਿਤੇ ॥ ਜੈ ਅਕਾਮ ਅਨਾਮ ਅਰੂਪ ਅਬਿਗਤ ਅਖਿਲਮੀਸ ਅਜਾਮ ਤੇ ॥ ਭੈ ਭੰਜ ਤਾਰਨ ਤਰੰਨ ਮੀਸ੍ਰ ਪਦ ਕੰਜ ਚੰਦ੍ਰਾਨਨ ਛਜੇ ॥ ਭੁਜਦੰਡ ਤੇਜ ਪ੍ਰਚੰਡ ਪਾਵਨ ਖਲ ਖੰਡ ਮੰਡ ਚਤੁਰਭੁਜੇ ॥੧॥ ਮਦ ਜਨਮ ਬ੍ਰਹਮਤ[੪] ਸੰਸਕਾਰ ਭੌ ਪ੍ਰਭ ਤੂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਦਾਂਬੁਜੰ ॥ ਹ੍ਵੈ ਅਗਯਾਨ ਬਸਿ ਮੂੜ ਹੂੜ ਪ੍ਰਭ ਭੇਦ ਨ ਜਾਂਨ ਮਦਾਂਬੁਜੰ ॥ ਮ੍ਰਿਨਾਲ ਨਾਲ ਗਹ ਬਹੁ ਦਿਵਸ ਭ੍ਰਮ ਨਹ ਭੇਦ ਪਾਯੋ ਸ੍ਰੀਧਰੰ ॥ ਹਾਰ ਹਾਰ ਪਰਜੋ ਸਰਨਾਗਤ ਤੂ ਦਰਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਿਜ ਮਤੰ ॥੨॥ ਬੇਦ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਭਯੋ ਤੂ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਮੋਹ ਦਯਾਨਿਧੇ ॥ ਬੇਅੰਤ ਅੰਤ ਨਹਿ ਲਹੰਤ ਬੇਦਹੂੰ ਨੇਤਿ ਨੇਤਿ ਅਕਹ ਬ੍ਰਿਧੇ ॥ ਮਦ ਬਚਨ ਅਗੋਚਰ ਨਾਥ ਨ੍ਰਿਜ੍ਵਰ ਪਰੇ ਮਨ ਬਾਨੀ ਕਥਤ ॥ ਕ੍ਰਿਪਾ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਤੂ ਸਤਾ ਮਹਾ ਪ੍ਰਭ ਸਮ੍ਰਥ ਰਚਨਾ ਕਰ ਜਗਤ ॥੩॥ ਨਾਨਾ ਸ੍ਰਿਸ੍ਰ ਮਦ ਰਚਜੋ ਬਹੁ ਬਹੁ ਤੂ ਆਗਜਾ ਕਰ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ॥ ਐਸੋ ਜੋ ਆਪ ਬਿਸ੍ਵਰੂਪ ਹੋ ਪ੍ਰਭੁ ਨਮਸਕਾਰ ਮੋਰੀ ਅਜ ਪੁਰਖ ॥ ਹਉ ਸਰਨ ਆਯੋ ਆਸਾਯੋ ਹੋਹੁ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਪ੍ਰਸੰਨ ਮੁਝ ॥ ਮਦ ਜਨਮ ਸਕਈਅਥ[੫] ਕ੍ਰਮ ਸਕਈਅਥ ਭਯੋ ਦਰਸਨ ਪਾਯੋ ਤੁਝ ॥੪॥ ਸਲੋਕ ॥ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਚਤੁਰਾਨਨ ਬਾਚ ॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਗਤ ॥ ਨਮੋ ਦੇਵ ਦੇਵ ਭਯੋ ਸਹਸ੍ਰਾਛ ਸਿਰੋ ਮੁਖੀ ॥ ਸਹਸ੍ਰ ਪਾਦੋ ਸਹਸ੍ਰ ਪਾਨੰ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਕਾਯ ਜਨਾਰਦਨ ॥੫॥ ਮਦ ਬ੍ਰਹਮਤ ਤੂ ਪ੍ਰਸਾਦੇਨ ਮਦ ਉਦਭਵ ਤੂ ਕਾਂਛਨੰ ॥ ਤੁਐਂ ਮਨਾਂਦ ਸ੍ਰਬ ਬੀਜਸਯ ਤੁਐਂ ਅਖਿਲ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ॥੬॥ ਬਿਮੂਢੋਹੰ ਅਗਿਆਨ ਬੇਗੰ ਮਰਮ ਜਾਨਾਰਥੰ ਸੰਸਯ: ॥ ਚਿਰੰਕਾਲ ਭ੍ਰਮੰਤ ਹਾਰਜੋ ਅਪਾਰ ਮਹਿਮਾ ਤੂ ਨ ਬੁਝਿਆਮਿ ਪਾਰੰ ॥੭॥ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਦਰਸਨੰ ਨਿਜ ਆਤਮਾਨੰ ਸ੍ਵਗੁਨ ਸ੍ਵਰੂਪ ਮੰਗਲੰ ॥ ਸਿਛਯਾ ਗਿਆਨ ਭਗਤਿ ਲਭਤ੍ਵਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਬੇਦ ਚਤ੍ਰਥ ਭੀ ॥੮॥ ਨੇਤਿ ਨੇਤਿ ਬਦਤਿ ਨਿਗਮਊ ਉਚ ਊਚ ਕਥੰਤ ਚ ॥ ਮਦ[ਅ] ਬਾਨੀ ਅਗੋਚਰੰ ਨਾਥ ਤੂ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਕਰਤਾ ਜਗਤ ॥੯॥ ਸਰਣ ਸੂਰ ਭੋ ਸਰਣ ਜੋਗ ਬਿਸ੍ਵਕਾਯ ਧਰਨੀਧਰ: ॥ ਤੂ ਸਰਣੇ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਭ੍ਰੂਮਨ ਪ੍ਰਸੀਦ ਸ੍ਰੀ ਜਗਦੀਸ੍ਵਰ: ॥੧॥੬॥੩॥ ਖਸ੍ਰਕ ॥ ਤ੍ਰੇਤੁਕਾ ॥੧॥ ਤੂ ਅਸਤੋਤ੍ਰ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਛੰਤ ॥ ਸੋਮਵਲੀ ॥ ਪ੍ਰਨਮਯ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਮਹਾਪ੍ਰਭ ਭਵਤਾ ਮੇਰੀ ਤੂ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥ ਮੰਗਲ ਬਰਨ ਨਾਮ ਮੰਗਲਕਰ ਮੰਗਲ ਬਿਗ੍ਰਹਮ[ੲ] ਯਾ ਮਨਾਦਿ ॥ ਨਿਸਦਿਨ ਧਯਾਨ ਰੂਪ ਮੰਗਲ ਬਰ ਬਿਗ੍ਰਹ ਮਦਨ ਸੁਭ ਮੰਗਲਚਾਰ ॥ ਮਯੰਕ ਛਟਾ ਧਰ ਰਵਿ[ੲ] ਪ੍ਰਭਾ ਕਰਤੂ ਸਤਾ ਕਰ ਜਗਤ ਸੰਖਾਰ ॥ ਅਮੰਗਲ ਬੇਖ ਜਗਤ ਮਹਿ ਬਿਚਰਤ ਕੇਵਲ ਨਾਮ ਭਰੋਸੇ ਥਾਰੇ ॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[1]ਮਨ ਤਨ (ਅਸ)
[2]ਕੀਨੇ (ਅਸ)
[3]ਪਤਾਕਾ (ਅਸ)
[4]ਬ੍ਰਹਮਸਤ (ਅਸ)
[5]ਸਕਜਥ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਇਹ ਪੰਕਤੀ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸਦ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਮੰਗਲ ਬਰਨ ਭਯੋ ਤਬ ਹੀ ਤੇ ਚੂਨ ਕਮਲ ਜਦ ਹ੍ਰਿਦੈ ਧਾਰੇ ॥ ਸਰਬ ਸਕਤਿ ਮਾਯਾ ਸਿਵ ਸਕਤੀ ਰੂਪ ਧਾਰ ਮਦ ਧਾਮ ਬਸੀ ॥ ਹੋਹੁ ਦਯਾਲ ਪ੍ਰਸੰਨ ਸਦਾ ਸਿਵ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਭਗਵੰਤ ਯਸੀ ॥੧॥੧੧॥ ਸਲੋਕ ॥ ਸੋਮਲਤਾ ॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਨਮੋ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਪੁਰਸਾਯ ਸਦਾ ਸਿਵਾਯ ਮੰਗਲ ਰੂਪਾਯ ਧ੍ਰਨੀ ਧਰਾਇ ਆਦਿ ਹਰੀ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬਲਭਾਯ ਆਦਿ ਪੁਰਸਾਯ ਪਦਮਾ ਨਾਭਾਯ ਸਹਸ੍ਰ ਮੂਰਤਿ ਏ ਸਹਸ੍ਰ ਸਿਰਸਾਯ ਨਮੋਸਤੁਤੇ ॥੧੨॥ ਮਦ ਭਵਤਾ ਮੰਗਲ ਨਾਮ ਬਰਨੰ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਬਿਖਯਾਤ ਜਗਤਹ ॥ ਮਸਮਦ ਆਤਅਜ ਤੁਮੇਵੰ ਸਰਬਦਾ ਧਯਾਨ ਤ੍ਵ ਰੂਪੰ ਕ੍ਰਿਖਯਾਮਿ ਹ੍ਰਿਦ੍ਵੈ ਧਾਰਜੇਤ ॥ ਤ੍ਵ ਸਤਾਖ੍ਵ ਆਕ੍ਰਸਨੰ ਕ੍ਰੀਸਯਾਮੀ ॥ ਬਾਹਜੰ ਅਮੰਗਲ ਸਾਜ ਮਾਹੀ[੧] ॥੧੩॥ ਤ੍ਵ ਨਾਮ ਪਾਵਨੰ ਕਰਤ੍ਵਾ ਮੰਗਲ ਰੂਪ ਭਯੰਤ[੨] ਮੇ ॥ ਤ੍ਵ ਸਕਤੀ ਆਦਿ ਮਾਯਾ ਚ ਸਿਵ ਸਕਤੀ ਭੈਅੰਤ ਭਿ[੩] ॥੧੪॥ ਸਾਸਤੀ ਰੂਪ ਭਵੰਤਿ ਮਦ ਗ੍ਰਿਹੇ ਬਾਸਨੀ ਮਮ ਬਲਭਾ ਪ੍ਰਿਆ ਮਦ ਮੋਹਨੀ ॥ ਮਿਦੰ ਸਿਵ ਰੂਪ ਤੁਭੇਅੰ ਸੁਭੰ ਸਭਗ ਸ੍ਰਨਯਮ[੪] ਪਾਹਿ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰਹ ॥ ਭੋ ਕਰੁਣਾਮੈ ਦਯਾਲ ਪ੍ਰਸੀਦ ਪ੍ਰਸੀਦ ਪਰਸੀਦ ਜਗਦੀਸ੍ਵਰਹ ॥੧॥੧੫॥ ਧਨਦ ਅਸਤੋਤ੍ਰ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਸੁਧਾਵਲੀ ॥ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੂਜੀ ॥ ਨਮਸਤੇ ਪ੍ਰਮਾਤਮ ਅਬਿਯਕਤ ਸਤਿ ਚਿਦਾਨੰਦਊ[ੳ] ਚ ਸੁਧਹ ॥ ਬੋਧ ਕੂਟਸ੍ਤ ਚਿਦਘਨ ਬੇਦ ਗਰਭੰ ਪਰੇ ਮਨ ਬੁਧਿ ਚਿਤ ਅਹੰਕਾਰ ਬੁਧ: ॥੧੬॥ ਸਤਾ ਫੁਰਨ ਉਦਕਰਖੰ ਚ ਪ੍ਰਜਾਯੰ ਤ੍ਰਿਗੁਣ ਆਤਮਕ ਸਾਰਖ੍ਵ[੫] ॥ ਮਦ ਧਨਦਤਾ[ਅ] ਤਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਅਸਤੀਸ੍ਵਰਯ[ੳ] ਮਯਾ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਰਮਾ ਪਦ ਮਯਾ ਸ੍ਵ ॥੧੭॥ ਜਖ੍ਹ ਰਾਗਜਾ[ੳ] ਪਦੰ ਲਬਧ੍ਵਾ ਆਤਮਜ ਤੁਮੇਵ ਬਿਧੰ ਚਈਅਬ ॥ ਤਸ੍ਹ ਪੁਤ੍ਰ ਪੁਤ੍ਰੰ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਭਯਾਮਿ ਬਿਬਿਧ ਬਿਭੂਤ ਅਬਿਚਲ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਸ੍ਰੀ[ੲ] ਨਿਸ ਰਿਧ ਸਿਧੰ ॥੦॥੧੮॥ ਸਰਬ ਗੁਣ ਸ੍ਰਬਗ ਸ੍ਰਬਾਲੇਯ ਮੀਸ੍ਰਿਰ[ਸ] ਬੈਰਾਟ ਮਿਦੰ ਚ[ਹ] ॥ ਸਹਲਸੀਲੰ ਸਰਨੰ ਸਰਨਯੰ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਪ੍ਰਸੀਦ ਪ੍ਰਨਤੋਸਮੀ ॥੧॥੧੯॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਛੰਤ ॥ ਪਾਰਜਾਤਕ ॥ ਨਮਸਕਾਰ ਧਰਨੀਧਰ ਸ੍ਵਾਮੀ ਪ੍ਰਮਾਤਮ ਪ੍ਰਧਾਮ ਨਮਾਮੀ ॥ ਸੁ[੬] ਪ੍ਰਕਾਸ ਸੁਯੰਭਵ ਸੰਭੂ ਗੁਨਕਾਰੀ ਚਰਾਚਰ ਸ੍ਵਾਮੀ ॥ ਮਦ ਧਨਦਤਾ ਨਿਧ ਅਈਸ੍ਵਰਜਤਾ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਭਗਵੰਤ ਬਡਾਮੀ ॥ ਤੁਅ ਸਤਾ ਬਿਬਿਧ ਸਕ ਯਾ ਮਦ ਯਛ ਰਾਜ ਹਉ ਭਯੋ ਭਜਾਮੀ ॥੨੦॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਥਾਰੋ ਪੁਤ੍ਰ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕਰਤਾ ਯਗ ਤਾਸ ਪੁਤ੍ਰ ਆਤਮਜ ਤ੍ਵ ਭਏਏਊ ॥ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਪ੍ਰਤਾਪ ਬਿਭੂਤੀ ਪਦ ਕੁਬੇਰ ਪਾਇਏਊ ॥ ਐਸੋ ਜੋ ਬੈਰਾਟ ਮਹਾ ਪ੍ਰਭ ਬਿਸ੍ਵਰੂਪ ਭਗਵਾਨ ਮਹਮਾਮੀ ॥ ਸਰਨ ਨਾਥ ਤੋਰੀ ਜਗਬੰਦਨ ਹੋਹੁ ਪ੍ਰਸੰਨ ਸ੍ਰੀਧਰ ਸ੍ਵਾਮੀ ॥੧॥੨੧॥ ਬਰਨ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਅਨਬਾਕਯੈਯੀ[੭] ॥ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਪਦਮਨਾਭ: ॥ ਨਮਸਤੇ ਕਮਲਾਸਨਮ ॥ ਨਮਸਤੇ ਗਰੁੜਧ੍ਵਜ ਬਿਸਨ: ॥ ਗਦਾ ਚਕ੍ਰ ਸਾਰੰਗ ਧਰ ॥ ਮਦ ਸਲਲੇਂਦ੍ਰਤ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਸਫਲੰ ਲੋਕਪਾਲਤ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਪ੍ਰਭੁ ॥ ਸਰਬਾਨਿ ਬਾਰੁਨੀ ਮਾਹਤ[੮] ਲਭੁਤ੍ਵਾ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਧਨ ਸੰਪਦਾਮ ॥ ਜਾਦੋ ਗਨਾਨੰ ਮਿੰਦ੍ਰਤ੍ਵ ਲਭੁਤ੍ਵ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਰਾਮਾਵਰਾ ॥ ਤ੍ਵ ਆਤਮਜ ਮਾਹੰ ਭੂਮਨ ਤ੍ਵ ਸਤ ਦਿਬਿ ਭੂਤ ਲਭਤ੍ਵਾ ਦਯਾਲਮੀਸ ਧਰਨੀਧਰ: ॥ ਮਿਦੰ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਬਿਸ੍ਵਰੂਪ ਨਾਰਾਯਨ ਸਰਨ ਸਰਨ ਸਰਨਾਲਯ: ॥ ਸ੍ਰੀਪਤਿ ਪਰਮਾਨੰਦ ਅਚੁਤ ਪੁਰਖੋ ਪਰਸੀਦ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕਰੁਨਾਮਯ: ॥੧॥੨੨॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਅਮਰਾ ॥ ਸਲਲੇਂਦ੍ਰ ਬਾਚ ॥ ਨਮੋ ਨਿਰੰਜਨ ਆਦਿ ਪ੍ਰਭ ਪਦ ਸਰੋਜ ਸੁਖ ਧਾਮ ॥ ਸੁਤਹ ਸਿਧ ਸੂਖ ਮੂਲ ਜਨ ਕ੍ਰਿਪਾਸਿੰਧ ਪ੍ਰਧਾਮ ॥੧॥ ਛੰਤ ॥ ਨਮਾਮਿ ਨਾਥ ਭਜਾਮਿ ਤੇ ਪਦ ਕੰਜ ਤੁਝ ਸੇਵਉ ਸਦਾ ॥ ਚਰ ਅਚਰ ਤੁਧ ਧਿਆਵਤ ਉਪਾਸਤ ਪ੍ਰਨਵਤ ਬਿਧਿ ਭਵ ਸਾਰਦਾ ॥ ਮਦ ਬਰਨਤਾ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਥੇ ਭਯੋ ਸਫਲ ਜਨਮ ਸਕਾਰਥੀ ॥ ਲੋਕਪਾਲ ਅਧਪਤਿ ਸਲਲ ਪਦ ਜਾਦਵ ਗਨਾਨਾ ਸਵਾਰਥੀ ॥ ਹਮ ਬਾਲ ਬੁਧਿ ਤੁਅ ਪੁਤ੍ਰ ਅਯਾਨੇ ਤਵ ਸਤਾ ਬਿਭੂਤ ਪ੍ਰਾਪਤੇ ॥ ਐਸੇ ਤੁਮ ਜੋ ਦਯਾਲ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਸ੍ਰੀਧਰ ਸ੍ਰੀਪਤੇ ॥ ਪ੍ਰਭ ਸਰਨ ਆਯੋ ਬਿਸਵਾਸ ਪਾਯੋ ਮੁਝ ਅਪਨਾਈਏ ਧਰਨੀਧਰਾ ॥ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੂਜੈ ਮਯਾ ਕੀਜੈ ਸਰਨ ਦੀਜੈ ਅਪਰੰਪਰਾ ॥੧॥੨॥੨੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਸਮਨ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਨਮਸਤੇ ਮਹਾ ਕਾਲ ਅਕਾਲੰ ਨਮਸਤੇ ਸਰਬ ਪਾਲਕਹ ॥ ਨਮਸਤੇ ਪੋਖਕੰ ਭਰਤਾ ਨਾਮਸਤੇ ਸਰਬ ਦਯਾਲੁ ਕਹ ॥ ਆਦਿ ਪੁਰਸ ਅਬਜਕਤ ਅਮਰੰ ਸਰਬ ਭੂਤ ਨਿਵਾਸਨਹ ॥ ਅਤੀਤ ਨਿਰਗੁਨ ਨ੍ਰਿਬਿਕਾਰਆਦਊ ਪੁਰਾਨ ਪੁਰਸ ਸ੍ਰਬਾਤਮਨਹ[ੳ] ॥ ਮਦ ਸਮਨਤਾ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਆਸਤ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦ ਲੋਕ ਪਾਲੁਤਾ ॥ ਦੰਡਕ ਸਰਬ ਪ੍ਰਾਣਿਨਾਂ ਭਯਾਮੀ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਧਰਮਰਾਜ ਪਦ ॥ ਤ੍ਵ ਆਤਮਜੋ ਸਮੰ ਭੂਮਨ ਨਾਮ ਪ੍ਰਤਾਪ ਅਘ[੯] ਜਨਾਨੰ ਪੁੰਨੰ ॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਮਾਹੰ (ਅਸ)
[੨]ਭਵੰਤਿ (ਅਸ)
[੩]ਭੀ (ਅਸ)
[੪]ਸਰਨਜ ਮਾਂ (ਅਸ)
[੫]ਸੰਸਾਰੇਖੂ (ਅਸ)
[੬]ਸੁਯੰ (ਅਸ)
[੭]ਨਬ੍ਰਾਯੈਯੀ (ਅਸ)
[੮]ਮਹਾਂਤ (ਅਸ)
[੯]ਅਘ ਹਰੇਤ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਧਨਦ੍ਰਾ' ਸ਼ਬਦ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਛ੍ਰਿੀ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦੇ 'ਵ' ਤੇ 'ਰ' ਦੋਵੇਂ ਅਖਰ ਪੈਰ ਵਿਚ ਲਿਖੇ ਹੋਏ ਹਨ
[ਹ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਬੈਰਾਮਿੰਚ' ਪਾਠ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਤੂ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਅਨਾਸਕਤ ਕਲਮਸ[੧] ॥ ਇਦੰ ਬਿਸ੍ਵਰੂਪ ਨਿਰਾਕਾਰੰ ਤੂ ਸਰਨੰ ਸਰਨੰ ਸਰਨਾਲਯ: ॥ ਪ੍ਰਸੀਦ ਪਰਬ੍ਰਹਮ ਪ੍ਰਮਾਤਮ ਕਰਤਾਰੰ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ॥੧॥੨੪॥ ਛੰਤ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਸਮਨ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਨਿਰੰਬਕਾਯੈਯੀ[੨] ॥ ਪ੍ਰਨਮ ਪਰਬ੍ਰਹਮ ਮਹਾਕਾਲੰ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕਰਤਾ ਅਬਿਨਾਸੀ ॥ ਪ੍ਰਨਮ ਮਹਾਤਮ ਸਰਬਾਤਮ ਪ੍ਰਮਾਤਮ ਅੰਤ ਰੰਗ ਨਿਵਾਸੀ ॥ ਸਮਨਤਾ ਮੇਰੀ ਪ੍ਰਭ ਆਸਤ ਬਿਖਯਾਤ ਤੂ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਤੂ ਸਤਾ ਕਰ ॥ ਲੋਕ ਪਾਲਤਾ ਭਈ ਪਰਾਪਤਿ ਦੰਡਕ ਸਰਬ ਭੂਤ ਭਯੋ ਦੁਸਤਰ ॥ ਤੂ ਸਤਾ ਧਰਮਰਾਜ ਪਦ ਭਈ ਹੇ ਭੂਮਨ ਹਉ ਪੁਤ੍ਰ ਤਿਹਾਰੀ ॥ ਨਾਮ ਪ੍ਰਤਾਪ ਥਾਰੇ ਅਘ ਜੀਵਨ ਤਾਸ ਪਾਸ ਮੁਝ ਪੋਹਤ ਨਾ ਰੇ ॥ ਐਸੋ ਨਾਮ ਨਿਰੰਕਾਰ ਤਿਹਾਰੋ ਗਹੀ ਓਟ ਸਰਨਾਗਤ ਥਾਰੀ ॥ ਹੋਹੁ ਪ੍ਰਸੰਨ ਤ੍ਰਿਭੁਅਨਪਤਿ ਨਾਯਕ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਹਉ ਸਰਨ ਤਿਹਾਰੀ ॥੧॥੨੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਸੰਕਰ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਨਉਧਾ ॥ ਸੁਰੇਸ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਨਮਸਤੇ ਕਮਲਾਕਾਂਤੰ ਨਮਸਤੇ ਅਘਨਾਸਨ ਹਰੀ ॥ ਨਮਸਤੇ ਸਿੰਧ ਨਈਵਾਸੀ ਨਮਸਤੇ ਬਈਕੁੰਠ ਨਾਯਕਹ ॥੧॥ ਮਦ ਮਿੰਦ੍ਰਤ੍ਵ ਤਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਤਵ ਸਤਾ ਸੁਰ ਰਾਟਤਤ ॥ ਤਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਪਯੂਸ ਮਹਤਾ ਸਰਬ ਦੇਵ ਬਸਿਸਤਾ ॥੨॥ ਤਵ ਛਕਤੀ ਭਵ ਸਚੀ ਰੂਪੰ ਮਦ ਮਾਯਾ ਗ੍ਰਿਹ ਮੇਧਨੀ ॥ ਤੂ ਆਤਮਜੋਸਮੀ ਸ੍ਵਾਮਿਨ ਬਿਸ੍ਵਰੂਪ ਗੋਬਿੰਦ ਹਰਿ ॥੩॥ ਤਵ ਸਰਨੇ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਮੀਸ: ਪ੍ਰਸੀਦੰ ਪੰਨਗਾਸਨੰ ॥੪॥੨੬॥ ਸੰਕਰ ॥ ਮਘਵਾ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਛੰਦ ॥ ਨਮੋ ਨਿਰਜ੍ਵਰ ਨਿਰਬਿਕਾਰੰ ਭੂਮਿ ਭਾਰ ਨਿਵਾਰਨੰ ॥ ਨਮੋ ਆਦਿ ਅਯੋਨ ਅਕ੍ਰੈ ਕਲ ਕਲੂਖ ਬਿਦਾਰਨੰ ॥ ਮਦ ਸਫਲ ਇੰਦ੍ਰਤ੍ਵ ਕ੍ਰਿਪਾ ਥਾਰੀ ਤਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸੁਰੇਂਦ੍ਰਤਾ ॥ ਪਯੂਸ ਮਾਹਤਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਸਕਲ ਦੇਵ ਮਹੇਂਦ੍ਰਤਾ ॥੧॥ ਤਵ ਸਕਤੀ ਸਚੀ ਭਈ ਸੋ ਤੋ ਗ੍ਰਿਹ ਬਸੀ[੩] ਮਦ ਗ੍ਰੇਹਨੀ ॥ ਹਉ ਪੁਤ੍ਰ ਥਾਰੋ ਦਯਾ[ੳ] ਧਾਰੋ ਗਹਿ ਭੁਜਾ ਲੀਜੈ ਪ੍ਰਭ ਧਨੀ ॥ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਹਿ ਦਯਾਲ ਦੀਨਾਨਾਥ ਜਗਬੰਦਨ ਦਯੀ ॥ ਪ੍ਰਸੀਦ[੪] ਪਰਮਾਨੰਦ ਜਗਪਤਿ ਸਰਨ ਪੁਰਸੋਤਮ ਜਨਸ੍ਵੀ[ਅ] ॥੨੭॥ ਨਮਸਤੇ ਸ੍ਰੀਧਰ ਜਗਨਨਾਥੰ ਮਹਾਹਿ ਬਲੇ ਪ੍ਰਭੰ ॥ ਨਮਸਤੇ ਆਦਿ ਪੁਰਸੋਤਮ ਨਮਸਤੇ ਸ੍ਰੀ ਜਨਾਰਦਨ ਸੁਭੰ ॥੧॥ ਮਦ ਸੇਸ ਅਨੰਤਾ[੫] ਤੂ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਤੂ ਸਤਾ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਧਾਰਤ ॥ ਮੇਕ ਫਨਾਗ੍ਰੇ ਅਣੂ ਤੁਲਜੰ ਭਾਗ ਬਿੰਸਤ ਗ੍ਰਿਸ੍ਰਤਾ ॥੨॥ ਨ ਬਜਾਪਤੇ ਭਾਰ ਤਸਜ ਤੂ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਲੋਮਨ ਤੁਲ: ॥ ਸਰਬਾਨ ਨਾਗ ਗਣਾ ਅਧਪਤਿ ਤੂ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਤਲ ਨਾਯਕ:[੬] ॥੩॥ ਦਿਬ ਬਿਭੂਤ ਮਹਾ ਮਨੀ ਚ ਪ੍ਰਾਪਤੰ ਤੂ ਕ੍ਰਿਪਾ ਹਰੀ: ॥ ਮਸਮਦ ਤੂ ਪੁਤ੍ਰੋ ਸਮੀ ਸ੍ਵਾਮਿਨ ਸੁਤਹ ਰੂਪ ਨਾਰਾਯਨੇ ॥੪॥ ਅੰਸ ਭੂਤ ਤੂ ਆਤਮਜ ਭੂਮਨ ਤੂ ਸਤਾ ਧਰਨੀਧਰਮ ॥ ਬੰਦਤੇ ਸਹਸ੍ਰ ਫਨ ਪਦ ਤੁਭਜੰ ਮੁਚਾਰ ਤੇ ਤੂ ਨਾਮ ਪਾਵਨ: ॥੫॥ ਦੁਵਾ ਸਹਸ੍ਰ ਰਸਨਾ ਭਾਖਤੇ ਨਾਮੰ ਤਦਪ ਨ ਲਭਤੇ ਪਾਰ ਤੁਮਸਜ ॥ ਨੇਤ ਨੇਤ ਕਥੰਤ ਨਿਗਮੰ ਸੇਖ ਸਾਰਦ ਭਵ ਬਿਰੰਚ ॥੬॥ ਮਿਦੰ ਬਿਸ੍ਵਰੂਪੰ ਮਨੰਤ ਤੁਮੇਵੰ ਸਊਖ ਸਿੰਧ ਸਰਨਾਗਤ ਬਤਸਲੰ ॥ ਪ੍ਰਸੀਦ ਪਰਮਾਨੰਦ ਭਦ੍ਰੰ ਮੰਗਲਜ ਮੂਰਤਿ ਅਹਨੰਦ ਕੰਦੰ ॥੭॥੨੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਛੰਦ ॥ ਮਹਾ ਸੇਖ ਬਾਚ ॥ ਰਾਇ ਮੁਨੀ ॥ ਨਮੋ ਪਰਮਾਤਮ ਬਜਾਪਕ ਪੂਰਨ ਸ੍ਰਬਾਤਮ ਸੁਖਰਾਸੀ ॥ ਆਦਿ ਅਜੋਨ ਸੁਤਹ ਪ੍ਰਕਾਸਕ ਸਭ ਘਟਿ ਅੰਤਰ ਵਾਸੀ ॥ ਮਹਾ ਜੋਧ ਮਾਧਵ ਮਧ ਮਰਦਨ ਮੁਕੰਦ ਮੁਰਾਰਿ ਖਰਾਰੀ ॥ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪਾਵਨ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਸੁਰ ਸੰਤਨ ਹਿਤਕਾਰੀ ॥੧॥ ਮੇਰੀ ਯਹ ਅਨੰਤਤਾ ਭੂਮਨ ਤੂ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਭਈ ਸਫਲੰ ॥ ਏਕ ਫਨਾ ਪਰ ਰਾਈ ਭਾਰ ਤੁਲ ਬੀਸ ਅੰਸ ਤੁਲ ਕੁਸਲੰ ॥ ਭਾਰ ਨ ਬਜਾਪਤਿ ਤੂ ਸਤਾ ਕਰ ਪੁਸਪ ਸਮਾਨ ਲਘੁ ਜਾਨਤ ॥ ਅਤਲ ਬਿਤਲ ਸੁਤਲ ਤਲ ਮਹਤਾ ਸਾਤ ਰਸਨ ਪਰਮਾਨਤ ॥੨॥ ਸਹਸ੍ਰ ਫਨਾ ਕਰ ਬੰਦਤ ਤੁਮ ਪਦ ਦ੍ਵੈ ਸਹਸ੍ਰ ਰਸਨਾ ਕਰ ॥ ਟੇਰਤ ਨਾਮ ਨਵਤਨ ਨਿਤ ਸਦਹੀ ਤਦਪ ਨ ਪਾਰ ਮਹਾ ਬਰ ॥ ਦਿਬ ਬਿਭੂਤਿ ਮਹਾਮਨਿ ਨਿਧ ਅਧਪਤਿ ਭਯੋ ਮਯਾ ਤੂ ਹਰਿ ਜੀ ॥ ਸੁਤਹ ਰੂਪ ਪਰ ਰੂਪ ਤੁਮਾਰੋ ਪੁਤ੍ਰ ਤੁਮਾਰਾ ਪ੍ਰਭੁ ਜੀ ॥ ਅੰਸ ਭੂਤ ਤੂ ਆਤਮਜ ਹਉ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਪਾਸਿੰਧ ਜਗਤਾਗਰ ॥ ਸਰਨਾਗਤ ਦੀਨ ਅਧੀਨ ਤੁਮਾਰਾ ਹੋਹੁ ਪ੍ਰਸੰਨ ਸੁਖ ਸਾਗਰ ॥੩॥੨੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਬਾਸੁਕੀ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਬਾਰਦ ਕਰਣ ॥ ਤੂ ਬਲ ॥ ਨਮਾਮਿ ਪਦਾਰਬਿੰਦ ਤੁਭਜੰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਬਦਨ ਗਦਾਧਰ: ॥ ਨਮਾਮਿ ਪੁੰਡਰੀਕਾਖੋ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਪਦਮਾਵਰ: ॥੧॥ ਮਦ ਬਾਸਕੀ ਅਨੰਤ ਤੂ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਤੂ ਸਤਾ ਕ੍ਰਿਪਾਤੁਏਯਾ ॥ ਬ੍ਰਹਮਾਡ ਕਾਯਯੰ ਮਹਾਕਾਯਯੰ ਪੈ ਸਿੰਧ ਧਾਮ ਜਨਾਰਦਨ ॥੨॥ ਸਹਸ੍ਰ ਫਨ ਬਿਤਾਨ ਛਤ੍ਰੰ ਕ੍ਰੀਸਜਾਮੀ ਤੂ ਮਸਤਕੰ ॥ ਸਕਲਾਨਿ ਨਾਗ ਗਨਾ ਮੁਤਮ ਤੂ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਮਹਾਤਮਨਹ ॥੩॥ ਲਭਤ੍ਵਾ ਦਿਬ੍ਰ ਬਿਭੂਤ ਦਿਬਜੰ ਤੂ ਮਨੁਗ੍ਰਹ ਅਹਿ ਪੁੰਗਵਮ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਕਲਮਖ (ਅਸ)
[੨]ਨਰੰਬਕਾਯੈਜੀ (ਅਸ)
[੩]ਬਾਮੀ (ਅਸ)
[੪]ਪ੍ਰਸੰਨ (ਅਸ)
[੫]ਅਨੰਨਤਾ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਮਹਸਰੀ' ਪਾਠ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਇਹ ਪੰਕਤੀ ਅਧਾਰਮਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

॥ ਮਸਮਦ ਆਤਮਜ ਤੁਭਜੰ ਅੰਸ ਕਲਾ ਪਵਿਤ੍ਰਤੇ ॥੪॥ ਮਦੰ ਸੇਖਾਸਨ ਜਗਦ ਬੀਜ ਬਿਸ੍ਵਰੂਪ ਬੈਰਾਟ ਪੁੰਸ: ॥ ਤ੍ਵ ਸਰਨੰ ਦਯਾਲ ਅਚੁਤੰ ਪ੍ਰਸੀਦ ਸ੍ਰੀ ਭਵਨੇਸ੍ਵਰ ॥੫॥੩੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਚੰਦ੍ਰ ਪਦੀ ॥ ਛੰਦ ॥ ਨਮਸਕਾਰ ਮੁਰਾਰਿ ਮੰਗਲਕਰਨ ਸੁਕਲਾਂਬਰ ਬਰਨ ॥ ਪ੍ਰਸੰਨ ਬਦਨ ਚਤੁਰਭੁਜੰ ਸੁਖ ਮੂਲ ਜਗ ਪੋਖਨ ਭਰਨ ॥ ਮੁਰ ਬਾਸਕੀਪਨ ਸਫਲ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਭੋ ਧਰਨੀਧਰੰ ॥ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਕਰ ਮਹਾਪ੍ਰਭ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਕਾਯ ਅਪਰੰਪਰੰ ॥੧॥ ਪ੍ਰਜੰਕ ਥੇ ਮੂੰ ਭਯੋ ਸ੍ਵਾਮਿਨ ਮਹਾਕਾਯ ਜਨੇਸ੍ਵਰੰ ॥ ਸਹਸ੍ਰ ਫਨ ਕਰ ਛਤ੍ਰ ਛਾਯਾ ਕਰਤ ਹੇ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰੰ ॥ ਸਕਲ ਨਾਗਨ ਮਹਾ ਸ੍ਰੇਸਟ ਭਯੋ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਹੇ[੧] ॥ ਦਿਬ ਬਿਭੂਤਿ ਨਿਧੀ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਮੈ ਪੁਤ੍ਰ ਥਾਰੋ ਅਨਾਦਿ ਹੇ ॥੨॥ ਅੰਸ ਕਲਾ ਕਰ ਭਯੋ ਤ੍ਵ ਸੁਤ ਅਹਿ ਕੁਲ ਬਿਸੇ ਭੋ ਪ੍ਰਭ ਧਨੀ ॥ ਐਸੋ ਜੋ ਤੁਮ ਬਿਸ੍ਵ ਬੈਰਾਟ ਰੂਪ ਬੀਜ ਜਗਤ ਗਨੀ ॥ ਹਮ ਸਰਨ ਥਾਰੀ ਭੋ ਮੁਰਾਰੀ ਕ੍ਰਿਪਾਸਿੰਧ ਕਰੁਣਾਮਯੰ ॥ ਹੋਹੁ ਪ੍ਰਸੰਨ ਦਯਾਲ ਸ੍ਰੀਧਰ ਮੇਟ ਜਨਮ ਮਰਨ ਭਯੰ ॥੩॥੩੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਬਿਦਜਾਧਰ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਮਯੰਕ ਪਦੀ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਆਦਿ ਦੇਵਨ ਨਮਾਮਿ ਤੁਭਜੰ ਤੁਅੰ ਪਾਲ੍ਰਤੇ ਸ੍ਰਿਜਿਤੇ ਜਗਤ ॥ ਨਮਾਮਿ ਸਿਰੀ ਨਿਰੰਜਨੰ ਪਰਪੂਰਨੰ ਜਨ ਤਾਰਨ ਭਗਤ ॥੧॥ ਮਦ ਬਿਦਜਾਧ੍ਰਤ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਵਿਦਜਾ[੨] ਬਰਮ[ੳ] ॥ ਸਕਲ ਜਗਤ ਮਦ ਗੁਣਾਸ੍ਰੈ ਵਰਤ ਤੇ ਭੋ ਪਰਬ੍ਰਹਮ ॥੨॥ ਮਸਮਦ ਸਿਸੁ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰੰ ਤ੍ਵ ਕਿੰਕਰ ਬਿਸ੍ਵ ਨਾਯਕ: ॥ ਗੁਣਾਮਯ ਗੁਣਾਸ੍ਰੈ ਸੂਤ੍ਰਧਾਰੰ ਕ੍ਰਿੜੰਤੇ ਮੂ ਮਮ ਜਾਯਤ: ॥੩॥ ਬਿਸ੍ਵ ਬੀਜੰ ਬਿਸ੍ਵਰੂਪੰ ਬੈਰਾਟ ਕਾਯਿ ਮਹੇਸ੍ਵਰਮ ॥ ਪ੍ਰਪੰਨੋ ਸਮੀ ਸਰਨੰ ਸਰਨਜੰ ਪ੍ਰਸੀਦ ਸ੍ਰੀ ਭਵਨੇਸ੍ਵਰਮ ॥੪॥੩੩॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੂਜੀ ॥ ਬਿਦਜਾਧਰ ਬਾਚ ॥ ਪੰਚ ਸਾਯਕ ॥ ਛੰਦ ॥ ਨਮਸਕਾਰ ਮੋਰੀ ਜਗਬੰਦਨ ਜਗਨਨਾਥ ਜਗਦੀਸ ਹਰੇ ॥ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪਾਵਨ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਬਿਸ੍ਵਰੂਪ ਪਰਧਾਨ ਪਰੇ ॥ ਮੇਰੀ ਬਿਦਜਾਧਰਤ ਸਫਲ ਭਈ ਪ੍ਰਭ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਪ੍ਰਨਤਪਾਲ ਹਰੀ ॥ ਬਿਦਜਾ ਸਕਲੀ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਕਰ ਮਮ ਆਸ੍ਰੈ ਹ੍ਵੈ ਜਗਤ ਬਰੀ ॥ ਮੈ ਹੂੰ ਸਿਸੁ ਅਰ ਦਾਸ ਤੁਮਾਰਾ ਸਰਨ ਪਰੇ ਤੁਮਰੀ ਪਗਰੀ ॥ ਹੋਹੁ ਪ੍ਰਸਜੰਨ ਪ੍ਰਮਾਨੰਦ ਸ੍ਵਾਮੀ ਚਰਨ ਕਵਲ ਤੁਅ ਗ੍ਰੰਥ ਸਰੀ ॥੧॥੩੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਗੁਹਜਕ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਪੰਚ ਸਰ ॥ ਤ੍ਵ ਬਲ ॥ ਬੰਦਤੇ ਨ੍ਰਿਬਿਕਾਰ ਨਿਰਾਕਾਰ ਜਨਕ ਜਨਨਿ ਜਗਤ੍ਰ ਚ ॥ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਮਹਾਬਾਹੋ ਦੇਵ ਦੇਵ ਮਹਾਤਮਨ: ॥੧॥ ਮਦ ਗੁਹਜਤ੍ਵ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਅਪਰੇਖ੍ਯਤ: ॥ ਅਸਮਦ ਤ੍ਵ ਸਿਖਜੋ ਹੰ ਤੋ ਗੁਹਜ ਪੁੰਸ: ॥ ਤ੍ਵ ਸਰਣੇ ਕਰੁਣਾਮਯ: ॥੨॥ ਪ੍ਰਸੀਦ ਭੋ ਕਮਲਾਕੰਤ ਪਾਹਿ ਪਾਹਿ ਜਗਦਾਤਮਨ: ॥੩੫॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਗੁਹਜਕ ਊਚੂ ॥ ਪੰਚ ਸਰੀ ॥ ਛੰਦ ॥ ਪ੍ਰਣਵਤਿ ਪਰਮਾਨੰਦ ਪਰਮਪਦ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਪਰਬ੍ਰਹਮ ਹਰੇ ॥ ਮਹਮਾ ਨਾਮ ਕਹਾ ਲੌ ਬਰਨੌ ਨਾਮ ਲੇਤ ਪਸੁ ਪ੍ਰੇਤ ਤਰੇ ॥ ਮੇਰੀ ਗੁਹਜਕਤਾ ਸਫਲੀ ਭਈ ਤੁਮ ਪਰਸਾਦਿ ਦਯਾਲ ਦਈ ॥ ਤੁਅ ਸਤਾ ਕਰ ਸਕਲ ਗੁਹਜ ਬਸਤ ਮੂੰ ਕਰ ਜਗਤ ਪ੍ਰਤਖ ਭਈ ॥ ਐਸੇ ਜੋ ਤੁਮ ਪਰਮ ਗੁਹਜ ਪ੍ਰਭ ਸਕਲ ਕਲਾਨਿਧ ਪ੍ਰੋਖ ਸਦਾ ॥ ਸਰਨ ਪਰੇ ਥਾਰੀ ਸ੍ਰੀ ਬਲਭ ਹੋਹੁ ਪ੍ਰਸੰਲ ਜਿਸੁ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਮੁਦਾ ॥੧॥੩੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਚਤੁਰਾਨਨ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਬੰਦਤੇ ਸ੍ਰੀ ਪਦਮਨਾਭੰ ਚਕ੍ਰਧਾਰ ਮਹਾਬਲੰ ॥ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਮਹਾ ਬਿਸ੍ਨ: ਜਨੇਸ੍ਵਰੰ ਦੀਨ ਬਤਸਲਮ ॥੧॥ ਮਦ ਚਾਰਨਤ੍ਵ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਬਰਨ ਗਿਰਾ ਫੁਰਤ ॥ ਮਸਮਦ ਮਿਛਜਾ ਪੁਤ੍ਰੋਸਮੀ ਤੁਵੋਮਾਤਮਜ[੩] ਬਰਨ ਬਰ: ॥੨॥ ਮਿਦੰ ਛਰ ਅਛਰ ਬਰਨ ਬਿਸ੍ਵਰੂਪੰ[੪] ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਭੂਮਨ ਸਰਨਮ ਪ੍ਰਸੀਦ ਮਹੀਧਰ: ॥੩॥੩੭॥ ॥ ਪੰਚਾਨਨ ॥ ਚਾਰਨ ਊਚੂ ॥ ਛੰਦ ॥ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰੁਨਾਨਿਧ ਕੇਸੋ ਕਮਲ ਨੈਨ ਮਧੁ ਮਰਦਨ ॥ ਸ੍ਰੀ ਮਨਮੋਹਨ ਗਰੁੜਾਰੋਹਨ ਚੰਦ੍ਰਬਦਨ ਖਲ ਅਰਦਨ ॥ ਮੇਰੀ ਚਾਰਨਤਾ ਸਫਲੰ ਭਈ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਪਰਮਾਨੰਦੰ ॥ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਕਰ ਬ੍ਰਨ ਬਾਨੀ ਪ੍ਰਭ ਫੁਰਤ ਜਗਤ ਮਾਨ ਦਵੰਦੰ[ਅ] ॥੧॥ ਇਛਜਾ ਰੂਪੀ ਪੁਤ੍ਰ ਤੁਮਾਰੋ ਜਗਤ ਪਿਤਾ ਪ੍ਰਤਪਾਲਕ ॥ ਛਰ ਅਛਰ ਬਰਨ ਰੂਪੀ ਪ੍ਰਭ ਬਿਸ੍ਵਰੂਪ ਅਰਿ ਘਾਲਕ ॥ ਸਰਨ ਤੁਮਾਰੀ ਪ੍ਰਭੂ ਮੁਰਾਰੀ ਪਾਹ ਪਾਹ ਪ੍ਰਨਤਪਾਲੰ ॥ ਹੋਹੁ ਪ੍ਰਸੰਨ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਸੁਆਮੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਕੇਤ ਦਯਾਲੰ ॥੨॥੩੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਕਿੰਲਰ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਹਰਪਦੀ ॥ ਬੰਦਤੇ ਮਹਾਪੁਰਸਾਯ ਆਦਿ ਗੁਰਾਯ ਧਰਣੀਧਰਾਯ ਬੇਦਸੇ ॥ ਚਤੁਰਭੁਜਾਇ ਚਤੁਰਆਯੁਧਾਯ ਦੇਵ ਦੇਵਾਯ ਅਸਤੁਤੇ ॥੧॥ ਮਦ ਕਿੰਨ੍ਰਤ੍ਵ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਤ੍ਵ ਸਤਾਨ ਨ੍ਰਿਤ ਗਾਣ ਚ ॥ ਮਦ ਕ੍ਰਿਤਮ ਬਿਖਜਾਤ ਜਗਦੰ ਤ੍ਵ ਮਨੁਗ੍ਰਹ ਸੰਨਿਧਾਨ ਦੇਵੰ ॥ ਪ੍ਰਾਪਤੇ ਦੇਵਪਦੇਸ ਸੰਞਜਾ ਮਸਮਦ ਤੁਏ ਗਾਨ ਨ੍ਰਿਤਕ: ॥੨॥ ਮਿਦੰ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਪਰਮ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਤੇ (ਅਸ)
[੨]ਦਿਵਜਾ (ਅਸ)
[੩]ਤੁਵੰਮਾਤਮ (ਅਸ)
[੪]ਬਿਸ੍ਵਰੂਪੰ ਅਰੀ ਘਾਲਕੰ ॥ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ‘ਮਨਾ ਦੁਵੰਦ‘ ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਵਾਚੰ ਸਰਨ ਤੁਭਜੰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਾਨੰ ॥ ਪ੍ਰਸੀਦ ਬਿਸੇਸ੍ਵਰੰ ਬਿਸ੍ਵਨਾਥ ਮਾਹੇਸ੍ਵਰੰ ਬਿਸ੍ਵਬੀਜੰ ਚਰਾਨੰ ॥੩॥੩੯॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਗੰਗੋਦਕ ॥ ਕਿੰਨਰ ਉਚੂ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਚਰਪਦ ॥ ਪ੍ਰਣਵੌਂ ਸ੍ਰੀ ਪਰਮਾਨੰਦ ਸ੍ਵਾਮੀ ॥ ਆਦਿ ਪੁਰਖ ਸਭ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ॥ ਤ੍ਰਿਭਵਨ ਨਾਯਕ ਗਰੁੜਾ ਗਾਮੀ ॥ ਅਖਲ ਅਨਾਦਿ ਹਰਿ ਪਾਰਗਿਰਾਮੀ ॥੧॥੪੦॥ ਮਮ ਕਿੰਨ੍ਰਤਾ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਤੁਮਾਰੇ ॥ ਸਫਲ ਭਈ ਪ੍ਰਭ ਧਾਰਨ ਧਾਰੇ ॥ ਤਵ[ੳ] ਸਤਾ ਕਰ ਗਾਵਣ ਨ੍ਰਿਤਕਾਰੀ ॥ ਮੋ ਸੋ ਪ੍ਰਗਟ ਭਯੋ ਜਗ ਸਾਰੀ ॥੨॥੪੧॥ ਤਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਦੇਵ ਸੰਞਜਾ ਪਾਈ ॥ ਦੇਵ ਸਮੀਪੀ ਭਯੋ ਗੁਸਾਈ ॥ ਹਉ ਨ੍ਰਿਤਕ ਤਵ ਦਾਸ ਜਨੇਸ੍ਵਰ ॥ ਐਸੇ ਜੋ ਤੁਮ ਪਰਮਾਨੇਸ੍ਵਰ ॥ ਸਰਨਿ ਤੁਮਾਰੀ ਆਦਿ ਨਿਰੰਜਨ ॥ ਹੋਹੁ ਪ੍ਰਸੰਨ ਆਰਤ ਦੁਖ ਭੰਜਨ ॥੩॥੪੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਤ੍ਰਿਲੋਚਨ ॥ ਅਪਸਰਾ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਬੰਦਤੇ ਮਹਾ ਮੋਹਨੀ ਰੂਪੰ ਦੇਵ ਦੈਤ ਬਿਮੋਹਨ ॥ ਨਮਸਤੇ ਗੋਪ ਕਾ ਬਲਭ ਸ੍ਰੀ ਪਦਮਨਾਭ ਮਹਾਤਮਨ: ॥੧॥ ਮਦ ਅਪਸਰਤ੍ਵ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਤਵ ਸਤਾ ਬਿਸ੍ਵ ਮੋਹਨੀ ॥ ਭਵ ਬਿਰੰਚ ਮੁਨੀਹ ਚਿਤ ਹਰਨੰ ਤਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸ੍ਵਰਗ ਗਾਮਨੀ ॥੨॥ ਦੇਵਾਨੀ ਅਹਿਲਾਦ ਦਦਾਮਿ ਸਊਖੰ ਤਵ ਕਿੰਕ੍ਰੀ ਸ੍ਰੀ ਬਲਭ: ॥ ਮਿਦੰ ਸਰਬਲੋਹ ਜਗਬੰਦਨ ਰਮਾਨਾਥ ਜਨਾਰਦਨ: ॥ ਸਰਣ ਤੁਭਜੰ ਸਹਨਸੀਲੰ ਪ੍ਰਸੀਦ ਭੋ ਜਗਦੀਸ੍ਵਰਹ ॥੩॥੪੩॥ ਸੰਕਰ ॥ ਚਤੁਰਭੁਜ ॥ ਅਪਸਰਾ ਊਚੂ ॥ ਚਰਪਦ ॥ ਪ੍ਰਣਵੌਂ ਸ੍ਰੀਪਤਿ ਕਮਲਾਕੰਤੰ ॥ ਮਹਾ ਮੋਹਨੀ ਰੂਪ ਅਨੰਤੰ ॥ ਤਵ ਮਾਯਾ ਜਗ ਮੋਹਨ ਕਰਨੀ ॥ਭਵ ਬਿਰੰਚ ਮੁਨਿਨ ਚਿਤ ਹਰਨੀ ॥੧॥੪੪॥ ਮੇਰੀ ਅਪਸਰਤਾ ਭਈ ਸਫਲ ॥ ਤਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਲੋਚਨ ਦਲ ਕਮਲ ॥ ਤਵ ਸਤਾ ਕਰ ਬਿਸ੍ਵ ਬਿਮੋਹਨ ॥ ਦੇਵਲੋਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜੋਹਨ ॥੨॥੪੫॥ ਦੇਵਨ ਚਿਤ ਅਹਿਲਾਦ ਭਜਾਹੰ ॥ ਤਵ ਕਿੰਕ੍ਰੀ ਜਗਦੀਸ ਮਹਾ ਬਾਹੰ ॥ ਐਸੇ ਜੋ ਤੁਮ ਰਮਾਪਤਿ ਨਾਹੰ ॥ ਸਰਣਿ ਤੁਮਾਰੀ ਸਾਹਨਸਾਹੰ ॥ ਐਸੇ ਤੁਮ ਬਿਸ੍ਵਰੂਪ ਜਨਾਰਦਨ ॥ ਹੋਹੁ ਪ੍ਰਸੰਨ ਭਕਤ ਭੈ ਆਰਦਨ॥੩॥੪੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਪੰਚਨਾਦ ਪੰਚਜਨ ॥ ਪਦਮਾ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਬੰਦਤੇ ਆਦਿ ਪੁਰਸੋ ਜਗਨਨਾਥੋ ਨਾਥੋ ਨਾਥ ਜਗਦਾਤਮਨ: ॥ ਬਸਿਸਟੌ ਸ੍ਰੇਸ੍ਰ ਰੂਪੰ ਤ੍ਵੰ ਪ੍ਰਨਪਾਲ ਦੀਨ ਬਤਸਲ : ॥੧॥ ਮਦ ਲਛਮੀਤਾ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸੁਫਲੰ ਤ੍ਵੰ ਸਤਾ ਮਦ[੧] ਪ੍ਰਗਟ: ॥ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਸਿੰਧ ਸੁਭਾ ਭਵਿਸਯਾਮੀ ਤ੍ਵ ਯੋਯਨ ਦੇਵ ਦੇਵਾਰਖੂ ॥ ਕ੍ਰੀਅਤੰ ਮਥੁਨੰ ਸਾਗਰ ਮਦਰਾ ਬਿਖ ਉਤਪਤਮਾ[ਅ] ॥੨॥ ਤਵ ਇਸਤ੍ਰੀ[ੲ] ਤ ਭਵਿਸਯਾਮੀ ਮਹਾਪ੍ਰਭੁ ਪ੍ਰਮੁਦਾ ਵਰੰਮ ॥ ਇਸਤ੍ਰੀ ਰਤਨ ਸ੍ਰੀ ਰਤਨਾ ਪ੍ਰਗਟ ਮਮੰ ਕ੍ਰੀਅਤਤ ॥ ਤੁਯਾਕੰਤਿ ਪਦ ਮੇ ਲਭਤ੍ਵਾ ਤ੍ਵ ਦਾਸੀ ਪਦਾਂਬੁਜ: ॥ ਮਿਦੰ ਨਿਤਯ ਬਈਕੁੰਠ ਰੂਪੰ ਤੁਵੰ ਪ੍ਰਧਾਮੰ ਪੁਰਸੋਤਮਹ ॥ ਤ੍ਵ ਸਰਣੇ ਪ੍ਰਮਾਨੰਦ ਭਗਵਾਨੰ ਪ੍ਰਸੀਦ ਭੋ ਧਰਨੀਧਰਹ ॥੩॥੪੭॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਕਮਲਾ ॥ ਪਦਮਾ ਬਾਚ ॥ ਚਤ੍ਰ ਪਾਨੀ ॥ ਹਵਿਰ ਪਾਨੀ ॥ ਪ੍ਰਣਮੋ[ੲ] ਆਦਿ ਪੁਰਸ ਜਗਬੰਦਨ ॥ ਜਗਨਨਾਥ ਜਗਦੀਸ ਨਿਰੰਜਨ ॥ ਬਸਿਸਟ ਮਹਾਤਮਾ ਆਰਤ ਭੰਜਨ ॥ ਨਮੋ ਨਮੋ ਦਾਨਵ ਕੁਲ ਗੰਜਨ ॥੧॥ ਪਦਮਾਪਨ ਮਮ ਸਫਲ ਭਈ ਪ੍ਰਭ ॥ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਕਰ ਮੁਤਪਤਿ ਮੋ ਪ੍ਰਭੁ ॥ ਤੁਮ ਸਤਾ ਕਰ ਨਿਸ ਗ੍ਰਿਹ ਪ੍ਰਗਟੀ ॥ ਤ੍ਵ ਜੋਜਨਾ ਸੁਰ ਅਸੁਰ ਤਜ ਕਪ੍ਰੀ ॥੨॥ ਕਰਤ ਭਯੋ ਉਦਮ ਮਿਲ ਦੋਈ ॥ ਲਾਗੇ ਮਥਨ ਸਿੰਧ ਕਉ[੨] ਸੋਈ ॥ ਤਾ ਸੋ ਉਤਪਤਿ ਭਈ ਹਮਾਰੀ ॥ ਇਸਤ੍ਰੀ ਰਤਨ ਸ੍ਰੀਰ ਤਨ ਮੁਰਾਰੀ ॥੩॥ ਤੁਮ ਸੇ ਮਹਾ ਪ੍ਰਭੂ ਕਹਿ ਵਰਾ ॥ ਪੁਹਪ ਮਾਲ ਤ੍ਵ ਗ੍ਰੀਵਾ ਡਰਾ ॥ ਹਉ ਤਉ ਕ੍ਰਿਪਾਸਿੰਧ ਤੁਅ ਦਾਸੀ ॥ ਅਬੁਧ ਜਾਨ ਜਿਨ ਕਰਹੁ ਉਪਹਾਸੀ ॥ ਐਸੋ ਜੋ ਤੁਮ ਪਰਮਾਨੰਦੰ ॥ ਨਿਤ ਬਈਕੁੰਠ ਰੂਪ ਸੁਖ ਕੰਦੰ ॥ ਤ੍ਵ ਸਰਨਾਗਤ ਦੀਨ ਦਯਾਲਾ ॥ ਹੋਹੁ ਪ੍ਰਸੰਨ ਭੋ ਪ੍ਰਭ ਕ੍ਰਿਪਾਲਾ ॥੪॥੪੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਬਿਮਲ ॥ ਨਾਰਦ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਬੰਦਤੇ ਮਹਾ ਬਾਹੋ ਚਤੁਰਭੁਜ ਕਮਲਾਸਨ: ॥ ਸਾਰੰਗਧਰ ਗਦਾ ਪਾਨੀ ਨਮਸਤੁਭਯੰ ਰਿਖੀਕੇਸ੍ਵ : ॥੧॥ ਮਦ ਦੇਵ ਰਿਸੀਤਾ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਤ੍ਵ ਕ੍ਰਿਪਾ ਬ੍ਰਹਮ ਆਤਮਜ ॥ ਪੂਰਬ ਜਨਮ ਮਦ ਕ੍ਰਮਾਨੀ ਸੂਦ੍ਰ ਕੁਲ ਸਮੁੰਦ ਭਵਾਮ[੩] ॥ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਭਗਤ ਪ੍ਰਸਾਦੇਨ ਬ੍ਰਹਮ ਸੂਨ ਭਵਾਮੇਹੰ ॥ ਅਸਮਦ ਤ੍ਵ ਮਾਨਸੀ ਪੁਤ੍ਰੋ ਹੰ ਤੁਮੇਵ ਜਨਕ ਜਗਤ੍ਰ ਚ ॥ ਮਿਦੰ ਮੁਨਿੰਦ੍ਰ ਜਨੇਂਦ੍ਰ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਭੂਮਨ ਬਿਸ੍ਵਰੂਪ ਬੈਰਾਟ ਵਪ ॥ ਤ੍ਵ ਸਰਨੰ ਮਹਾਤਮਾਨੰ ਪ੍ਰਸੀਦ ਸ੍ਰੀ[੪] ਪਦੁਮਾਵਰ: ॥੧॥੨॥੪੯॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਬਿਹੰਙਮ ॥ ਨਾਰਦ ਬਾਚ ॥ ਪ੍ਰਨੋ ਮਹਾ ਬਾਹੁ ਧਰਨੀਧਰ ॥ ਚਾਰ ਭੁਜਾ ਕਮਲਾਸਨ ਸ੍ਰੀਧਰ ॥ ਸਾਰੰਗਪਾਨ ਗਦਾਧਰ ਬਿਸਨੁ: ॥ ਨਮੋ ਨਮਸਤੇ ਗਰੁੜਧ੍ਵਜ ਬਿਸਨ: ॥ ਮੇਰੀ ਦੇਵ ਰਿਸੀਤਾ ਸਫਲੰ ॥ ਤ੍ਵ ਕ੍ਰਿਪਾ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਮਮ ਜਨਮ ਕਰਮ ਬਿਮਲੰ ॥ ਨੀਚ ਕੁਲ ਤੇ ਉਚ ਪਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਮਮ (ਅਸ)
[੨]ਕਹੁ (ਅਸ)
[੩]ਭਵਾ (ਅਸ)
[੪]ਪ੍ਰਸੀਦ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ‘ਸਵ’ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ‘ਤਦਆਵਿਤ੍ਰੀਜ’ ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਤਾਪ ਬ੍ਰਹਮਪੁਤ੍ਰ ਸੰਭਾਖਤ ॥ ਹਉ ਤ੍ਵ ਪੁਤ੍ਰ ਮਾਨਸੀ ਪ੍ਰਭ ਜੀ ॥ ਐਸੋ ਜੋ ਤੁਮ ਮੁਨਿੰਦ੍ਰ ਜਨਿੰਦ੍ਰ ਬੇਦ ਗ੍ਰਭ ਜੀ ॥ ਸਰਨ ਤੁਮਾਰੀ ਰਾਜੀਵ ਲੋਚਨ ॥ ਹੋਹੁ ਪ੍ਰਸੰਨ ਆਰਤ ਦੁਖ ਮੋਚਨ ॥੧॥੩॥੫੦॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਜੰਙਮ ॥ ਸਨਕਾਦਿਕ ਉਚੂ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਬੰਦਤੇ ਆਦਿ ਪੁਰਸਊ ਪਦਮ ਨਾਭਊ ਮਹਾ ਜੋਧ ਮਧੁ ਮਰਦਨ: ॥ ਸਹਸ੍ਰ ਪਾਨਊ ਸਹਸ੍ਰ ਪਾਦਊ ਬੈਰਾਟ ਤਨੁ ਪਦੁਮਾਸਨ:॥ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਬ੍ਰਹਮਾਡ ਕਾਯਊ ਮਹਾਕਾਯਊ ਬਾਵਨਹ ॥ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਪਦਾਰਬਿੰਦ ਤੁਭਜੰ ਮਹਾਕਾਲ ਬਿਸਾਰਦਹ ॥੧॥ ਮਦ ਸਨਾਤਨਤਾ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਰਬ ਗੰਮਤਹ ॥ ਸਦੀਵ ਬਾਲ ਬਿਵਸਥਾ ਮਹਾਂ ਮੂਰਧਰੇਤਾ ਭਵਾਮੇਹੰ ॥ ਅਹਿ[ੳ] ਰ ਨਿਸ ਧਯਾਨ ਪਦਾਰਬਿੰਦ ਤ੍ਵ ਮੁਪਾਸਨੰ ਕੀਰਤਨੰ ਤੁਭਜੰ ॥ ਤ੍ਵੰ ਸਰਬ ਭੂਤ ਅੰਤਰੰਗ ਬਾਸੀ ਸਰਬ ਭੂਤ ਨਿਵਾਸਨ: ॥ ਅਸਪਦ ਤ੍ਵ ਦਾਸੋ ਹੰ ਤ੍ਵੰਮੀਸ ਚਰਾਚਰਮ ॥੨॥ ਸਰਨੰ ਸਰਨੰ ਪ੍ਰਮਾਨੰਦ ਪ੍ਰਸੀਦ ਸ੍ਰੀ ਭਵਨੇ ਸੁਰਹ ॥ ਮਿਦੰ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਭੂਮਨ ਸਤ ਚਿਤਾਨੰਦ ਸਨਾਤਨ: ॥ ਪਊਰਾਤਨ ਅਕ੍ਰੈ ਅਨਾਦਿ ਸਚ ਜੋਤਿ ਸਿਵਰੂਪ ਬੈਰਾਟ ਪੁੰਸ: ॥੩॥੧॥੫੧॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਮਾਲੀ ॥ ਸੁਜਾਤ ਊਚੂ ॥ ਚਰਪਦ ॥ ਪ੍ਰਨੋ ਧ੍ਰਿਤ ਕੁੰਡਲ ਧਰ ਬਿਸਨ: ॥ ਬ੍ਰਹਾ ਕ੍ਰੀਟ ਬਨਮਾਲ ਉਰ ਬਿਸਨ: ॥ ਸਰਬਬਿਆਪੀ ਦੇਵ ਸ੍ਰੀ ਬਿਸਨ: ॥ ਨਮੋ ਨਮਸਤੇ ਪਰਬ੍ਰਹਮ[੧] ਬਿਸਨ: ॥੧॥ ਸਨਾਤਨਤਾ ਮੇਰੀ ਪ੍ਰਭ ਸਫਲ ॥ ਦਰਸੇ ਬਿਸ੍ਵ ਰੂਪ ਮਹਾਬਲ ॥ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਕਰ ਗਮ ਸਰਬਥਾ ॥ ਸ੍ਰਬਗਥਾ[੨] ਤੁਮਰੀ ਸਮਰਥਾ ॥੨॥ ਬਾਲ ਬਿਵਸਥਾ ਸਦਾ ਹਮਾਰੀ ॥ ਯੇ ਸਭ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਟਾਛ ਤਿਹਾਰੀ ॥ ਉਰਧਰੇਤਾ ਬ੍ਰਹਮ ਚਰਜ ਹਮਾਰੀ ॥ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਰਾਵਰੀ ਸਾਰੀ ॥੩॥ ਅਹਿਨਿਸ ਉਪਾਸਨ ਪਦ ਅੰਬੁਜ ॥ ਸਰਬ ਭੂਤ ਬਾਸੀ ਗੁਰ ਕਮਲਜ ॥ ਹਉ ਤੁਮ ਦਾਸ ਹੇ ਤ੍ਰਿਭਵਨ ਧਨੀ ॥ ਐਸੋ ਜੋ ਤੁਮ ਸਨਾਤਨ ਪੁਰਾਤਨ ਗਨੀ ॥੪॥ ਅਕ੍ਰੈ ਅਬਿਨਾਸੀ ਸ੍ਵਿਰੂਪੰ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਭਗਵਾਨ ਅਨੂਪੰ ॥ ਸ੍ਰਨ ਤੁਮਾਰੀ ਸਤਿਸ੍ਵ ਰੂਪੰ ॥ ਹੋਹੁ ਪ੍ਰਸਨ ਚਕ੍ਰ ਪਾਨ ਅਨੂਪੰ ॥੫॥੧॥੫੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਮ੍ਰਿਨਾਲੀ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਜੋਗੀਗਨ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਚਮਸ ॥ ਬੰਦਤੇ ਬੇਦ ਗਰਭੇਸ੍ਵ ਪੁਰਾਨ ਪੁਰਸ ਪੁਰਸੋਤਮਹ ॥ ਨਮਸਤੇ ਪਦਾਰਬਿੰਦ ਤੁਭਜੰ ਮਹਾ ਜੋਗਿਨ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਹ ॥੧॥ ਪਿਪਲਾਯਨ ॥ ਮਦ ਯੋਗਤਾ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਸਿਧ ਜੋਗਨਮ ॥ ਅਸ੍ਟਾਗ ਯੋਗ ਪ੍ਰਾਪਤੰ ਸਿਧੰ ਪ੍ਰਾਪਤੰ ਸਿਧੰ ਪ੍ਰਾਪਤੰ ਜੋਗ ਕ੍ਰਮ ਚ ॥੧॥ ਕਰ ਭਾਜਨ ॥ ਅਸਮਾਦ ਭੀਖਕ ਤ੍ਵੰ ਤ੍ਵੰ ਦਤਾਰੰ ਚ ਜਗਤ੍ਰ ਚ ॥ ਮਿਦੰ ਜੋਗ ਜੋਗੇਂਦ੍ਰ ਮਹਾਪ੍ਰਭੁ: ॥ ਸਮਰਥ ਸ੍ਰੀ ਜਗਦੀਸ ਪੁਰਸਹ ਸਰਨ ਤੁਭਜੰ ਸਰਬਲੋਹ ਹਰੀ ॥ ਪ੍ਰਸੀਦੀ[੩] ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਮਾਨੰਦੰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਬਦਨ ਮਹਾਬਲ: ॥੧॥੩॥੧॥੫੩॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਗੰਗੋਦਕ ॥ ਚੂਪਦ ॥ ਪ੍ਰਨੌ ਪਰਮ ਪੁਰਖ ਪਾਵਨ ਕਰ ॥ ਭੁਜ ਬਿਸਾਲ ਭਦ੍ਰ ਲਖਮੀਵਰ ॥ ਆਦਿ ਮਧ ਅੰਤ ਪੂਰਨਪਰ ॥ ਨਮੋ ਨਮੋ ਜਗਦੀਸ ਜਗਤਗੁਰ ॥੧॥ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਮਮ ਜੋਗਤਾ ਸਫਲ ॥ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਅਸਟਾਗ ਸਿਘ ਸਬਲ ॥ ਰਿਧ ਸਿਧ ਆਗਜਾ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ॥ ਯਹ ਸਭ ਕ੍ਰਿਪਾ ਅਵਲੋਕਨ ਤੇਰੇ ॥੨॥ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਜੋਗਤਾ ਭਈ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ॥ ਮੈ ਥਾਰੋ ਭਿਛਕ ਰਮਾਪਤਿ ॥ ਐਸੋ ਜੋ ਤੁਮ ਮਹਾ ਯੋਗੇਂਦ੍ਵੰ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਜਗਦੀਸ ਜਨੇਂਦ੍ਵੰ ॥ ਥਾਰੀ ਸਰਨ ਸਰਨ ਕੇ ਸੂਰੇ ॥ ਹੋਹੁ ਪ੍ਰਸੰਨ ਮਹਾਬਲ ਪੂਰੇ ॥੩॥੫੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਸੰਕਰ ॥ ਪੰਚ ਅਪਸਰ ॥ ਸਕਤੀ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਬੰਦਤੇ ਹਰਿ ਮੰਗਲ ਰੂਪੰ ਬੰਦਤੇ ਮੁਕੰਦ ਸਿਵ: ॥ ਬੰਦਤੇ ਸਰਬਤੇ ਭਦ੍ਵੰ ਬੰਦਤੇ ਸੁਕਲਾਂਬਰ ਧਰਮ ॥੧॥ ਮਦ ਸਕਤੀਤਾ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਤਵ ਸਤਾ ਆਦਿ ਸਕਤੀ ਹਰੀ ॥ ਮਦ ਮੁਤਪੰਨੰ ਤ੍ਵੰ ਸਕਤੀ ਤਵ ਸਤਾ ਸ੍ਰਬ ਸਕਤੀਅ: ॥੨॥ ਦ੍ਰਵਾਮ੍ਰਿਤੇ[ਅ] ਰੰਜਨੰ ਦੇਵੰ ਦੈਤ ਬਿਮੋਹਤੇ ॥ ਮਮ ਸਕਤੀ ਭੂਤਾਨਿ ਸਿਧਜੰ ਜਗਤ੍ਰ ਕਾਰਕਮ॥੩॥ ਮਸਮਦ ਤ੍ਵੰ ਕਲਾ ਸਕਤੀ ਸਰਬ ਸਕਤਿ ਭਵਾਮਿਤੇ ॥ ਮਿਦੰ ਸਰਬ ਸਕਤਿ ਨਿਰਾਕਾਰੰ ਬਿਸ੍ਵਰੂਪ ਸਕਤੇਸ੍ਵਰ ॥ਸਰਨਾ ਚ ਪ੍ਰਪੰਨੋਸਮੀ ਪ੍ਰਸੀਦ ਭੋ ਕਮਲੇਛਣ: ॥੪॥੫੫॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਸਕਤੀ ਉਚੂ ॥ ਸੇਖ ॥ ਚਰਪਦ ॥ ਪਰਨਵ[ੲ] ਜੋਤਿ ਸਰੂਪ ਮਹੇਸੰ ॥ ਮੰਗਲਕਰ ਪਰਘਾਮ ਜਨੇਸੰ ॥ ਬੰਦਉ ਮਹਾਪ੍ਰਭੂ ਜਗਬੰਦਨ ॥ ਸਤ ਸਰੂਪ ਸਤ੍ਰ ਬੁਧਿ ਨਿਕੰਦਨ ॥੧॥ ਮੇਰੀ ਸਕਤੀਤਾ ਭਈ ਸਫਲ ॥ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਆਦਿ ਮਾਯਾ ਮਤ ਪ੍ਰਬਲ ॥ਥੇ ਮਾਯਾ ਉਤਪੰਨ ਹਮਾਰੀ ॥ ਦੇਵ ਦਨੁਜ ਜਾ ਕੀ ਸਕਤਿ ਸਾਰੀ ॥੨॥ ਰੰਜਨ ਕਰ ਦੇਵਨ ਮਨਮੋਹਨ ॥ ਮਮ ਸਕਤਿ ਸਰਬ ਸਕਤਿ ਸੰਬੂਹਨਿ ॥ ਸਿਧ ਹੋਤ ਸਭ ਕਾਰਜ ਸਭਹੀ ॥ ਕਲਾ ਰੂਪ ਸਕਤੀ ਪ੍ਰਭੁ ਸਭਹੀ ॥੩॥ ਐਸੇ ਜੋ ਤੁਮ ਸਰਬ ਸਕਤੀ ਗੋਸਾਈ ॥ ਆਦਿ ਨਿਰੰਜਨ ਸਰਬਲੋਹ ਮਹਸਾਈ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[1]ਸੁਤਹ ਪ੍ਰਕਾਸ ਦੇਵ ਸ੍ਰੀ (ਅਸ)
[2]ਸਰਬਗਤਾ (ਅਸ)
[3]ਪ੍ਰਸੀਦ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਰਹਰ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਪ੍ਰਨ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

॥ ਸਰਨ ਤੁਮਾਰੀ ਭੋ ਸਤ ਸਿੰਧੂ ॥ ਹੋਹੁ ਪ੍ਰਸੰਨ ਦੀਨ ਕੇ ਬੰਧੂ ॥੪॥੫੬॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਬੇਦ ਧੁਨਿ ॥ ਜੋਗਨੀ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਬੰਦਤੇ ਪਦਾਰਬਿੰਦ ਤੁਭਜੰ ਮਹਾਜੋਗ ਜੋਗੇਸ੍ਵਰਹ ॥ ਬੰਦਤੇ ਜੋਗ ਜੋਗਨੌ[੧] ਜੋਗ: ਨਮਸਤੇ ਬਾਦ ਰਾਯਨਹ ॥੧॥ ਮਦ ਯੋਗਨਤ੍ਵ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਤਵ ਸਤਾ ਹੰ ਭੇਰਵੀ ॥ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਕਾਲੇ ਤ੍ਰਿਧਾ ਰੂਪੰ ਭਵਿਖਜਾਮਿ ਰਤਿ ਦਾਰੁਨ ॥੨॥ ਕਾਲ ਰਾਤ੍ਰੀ ਮਹਾ ਰਾਤ੍ਰੀ ਮੋਹ ਰਾਤ੍ਰੀ ਭੀਖਨੀ ॥ ਬਧਾਏ ਦੁਸਟ ਦੈਤਜਾਨਾ ਪਿਵਾਮਿਹੰ ਸ੍ਰੋਨ ਦਾਨਵਾਨ ॥੩॥ ਮਸੁਰਨਾਂ ਪਾਨ ਅਪਾਨੰ ਚ ਤ੍ਰਿਪਤਜਾਮਿ ਪੰਚ ਪ੍ਰਾਨ ਸੂ ॥ ਭਛਾਮਿ ਤੇ ਭਟਾਨਾ ਚ ਪਿਸਾਚੀ ਪ੍ਰਾਨਾਤਕਮ ॥੪॥ ਮਸਮਦ ਤ੍ਵੰ ਤਾਮਸੀ ਸਕਤੀ ਤਵ ਮਾਯਾ ਪ੍ਰਬਲਾਯਿਯੀ ॥ ਮਿਦੰ ਮਹਾਕਾਲ ਕਾਲ ਭੇਰਵ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਭੂਮਨ ਤ੍ਵੰ ਸਰਨੇ ਭਗਵਾਨ ਹਰੀ ॥ ਪ੍ਰਸੀਦ ਪ੍ਰਸੀਦ ਪ੍ਰਮਾਨੰਦੰ ਪਾਹਿ ਪਾਹਿ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਹ ॥੧॥੫੭॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਜੋਗਨੀ ਊਚੂ ॥ ਚਰਪਦ ॥ ਪਰਨਵ ਮਹਾ ਜੋਗ ਜੋਗੇਸੂ ॥ ਮਹਾਕਾਲ ਕਾਲ ਭਵਨੇਸੂ ॥ ਮਮ ਜੋਗਨਿਤਾ ਸਫਲ ਸਕਲ ਬਿਧਿ ॥ ਤਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਮਦ ਯੋਗਨਿਤਾ ਸਿਧ ॥੧॥ ਤਵ ਸਤਾ ਕਰ ਭੈਰਵੀ ਭਈ ॥ ਦਾਰੁਨ ਘੋਰ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਤਪਤਈ ॥ ਕਾਲ ਰਾਤ੍ਰੀ ਮਹਾ ਰਾਤ੍ਰੀ ਮੈਹੀ ॥ ਮੋਹਨ ਰਾਤ੍ਰੀ ਦਾਰੁਨ ਭੈ ਹੀ ॥੨॥ ਦੁਸਟ ਦੈਤ ਹੰਤੀ ਪੰਚ ਪ੍ਰਾਨਨ ॥ ਪ੍ਰਾਨ ਅਪਾਨ ਉਦਾਨ ਸਮਾਨਨ ॥ ਬਜਾਨ ਰੁਧਰ ਅਸੁਰਨ ਸੋਸੰਤੀ ॥ ਮੈ ਹੋ ਆਪ ਕੀ ਤਾਮਸੀ ਸਕਤੀ ॥੩॥ ਐਸੇ ਜੋ ਤੁਮ ਮਹਾਕਾਲ ਪ੍ਰਭ ॥ ਮਹਾਕਾਲ ਭੈਰਉ ਜਗਦੀਸ੍ਵਰ ॥ ਸਰਨ ਤੁਮਾਰੀ ਜੋਗੇਂਦ੍ਰ ਮਹਾਪ੍ਰਭ ॥ ਹੋਹੁ ਪ੍ਰਸੰਨ ਪਰਮਾਨੰਦ ਸ੍ਰੀਧਰ ॥੪॥੫੮॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਸ੍ਰੀਖੰਡੀ ॥ ਉਮਾ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਬੰਦਤੇ ਸ੍ਰੀ ਬਲਭਊ ਰਮਾਨਾਥਊ ਮੁਕੰਦਊ ਗਰੁੜਧ੍ਵਜਊ ॥ ਬੰਦਤੇ ਮਹਾਤਮਨਊ ਸੰਕਰਗੁਰਊ ਪੀਤਾਬਰਊ ਪਦਾਂਬੁਜਊ ॥੧॥ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਮਹਾਤਮਨਊ ਚਤੁਰਾਯੁਧਊ ਚਤੁਰਭੁਜਊ ॥ ਮਦ ਚੰਡਤ੍ਵ ਤਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਪ੍ਰਚੰਡ ਕਲਾ[੨] ਤਵ ਯਾ ਹਰੀ ॥੨॥ ਤਵ ਸਤਾ ਕਸਮਲੰ ਹੰਤੀ ਤਵ ਸਤਾਯੰ ਅਰਧਾਂਗੀ ਭਵ: ॥ ਭੂਤਰਾਟ ਪਸੁਪਤੰ ਜਾਯਹਿ ਕੈਲਾਸ ਸਿਖਰ ਬਸਾਮਿਹੰ ॥੩॥ ਗਿਰਰਾਜ ਹੇਮਾਚਲ ਮਹਾਮਾਨੰ ਤਸ ਗ੍ਰਿਹੰ ਮਦ ਮੁਦਭਵ: ॥ ਸੁੰਭ ਨਿਸੁੰਭ ਰਕਤਬੀਜਸ੍ਹ ਹਨੇਖਜਾਮੀ ਦੈਤ ਪੁੰਗਵਮ ॥੪॥ ਅਸਮਦ ਤ੍ਵੰ ਰਾਜਸੀ ਸਕਤੀ ਤ੍ਵੰਮੀਸ ਚਰਾਚਰਮ ॥ ਮਿਦੰ ਮਹਾਸੰ ਕ੍ਰਾਇ ਬਿਸ੍ਵੰਭਰਾਇ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਤ੍ਵੰ ॥੫॥ ਪ੍ਰਾਨਨਾਥਾਯ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਾਯ ਸਰਨਾਗਤ ਦੀਨ ਬਤਸਲ: ॥ ਪ੍ਰਸੀਦ ਪੁੰਨ ਸਲੋਕ ਜਗਨਨਾਥੰ ਪਾਹਿ ਪਾਹਿ ਬਿਸ੍ਵੰਭਰ: ॥੬॥੫੯॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਘਨਸਾਰੀ ॥ ਚਰਪਦ ॥ ਪਰਨੌ ਪੁਰਖੋਤਮ ਪਰਬ੍ਰਹਮੰ ॥ ਅਕ੍ਰੈ ਅਬਜ ਅਜੋਨ ਅਜਨਮੰ ॥ ਸਤ ਸ੍ਵਰੂਪ ਮਹਾਤਮਹੇਸ੍ਵਰ ॥ ਸਤਚਿਦਾਨੰਦ ਪ੍ਰਭੂ ਜਗਤੇਸ੍ਵਰ ॥੧॥ ਮੇਰੀ ਚੰਡਿਤਾ ਅਬ[ੳ] ਭਈ ਸਫਲ ॥ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਹਤੇ ਸਭ ਕਸਮਲ ॥ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਕਰ ਸੰਕ੍ਰ ਜਾਯਾ ॥ ਅਰਧੰਗੀ ਭਈ ਮੇਕਹੀ ਕਾਯਾ ॥ ਭੂਤਰਾਟ ਪਸੁਪਤਿ ਕੀ ਘਰਨੀ ॥ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਗਿਰ ਕੈਲਾਸ ਬਰ ਧਰਨੀ ॥ ਸੁੰਭ ਨਿਸੁੰਭ ਰਕਤਬੀਜ ਤੇ ਆਦਿ ॥ ਹੰਤੀ ਹਉ ਹੀ ਤੁਅ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥ ਹਉ ਤ੍ਵ ਰਾਜਸੀ ਸਕਤੀ ਨਾਥ ॥ ਐਸੇ ਜੋ ਤੁਮ ਉਤਮ ਗਾਥ ॥ ਮਹਾਦੇਵ ਸਦਾ ਸਿਵ ਰੂਪੰ ॥ ਪੋਖਕ ਸਗਲ[੩] ਬਿਸ੍ਵ ਅਨੂਪਮ ॥ ਤੁਅ ਸਰਣਾਗਤ[੪] ਦੀਨਨ ਭਗਤਾ ॥ ਹੋਹੁ ਪ੍ਰਸੰਨ ਜਗਤ ਗੁਰ ਕਰਤਾ ॥੪॥ ੬੦॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਮ੍ਰਿਗਮਦ ॥ ਸਾਰਸ੍ਵਸੀ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਪ੍ਰਨਮ ਪ੍ਰਮਾਨੰਦ ਪਰਧਾਮੰ ਪੁਰਸੋਤਮੰ ਪ੍ਰਾਨ ਬਲਭਹ ॥ ਪ੍ਰਨਮ ਪ੍ਰਤਖਛ ਕਲਾ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੰ ਬੰਦਤੇ ਬਿਸ੍ਵ ਨਾਯਕਹ ॥੧॥ ਮਦ ਸਾਰਦਤਾ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਬਾਕ ਬਾਨੀ[ਅ] ॥ ਰਸਨਾਗ੍ਰ ਸਕਲ ਪ੍ਰਾਨੀਨਾਂ ਵਾਕ ਫੁਰਤੋਹੰ ਸ੍ਰਬਦਾ[੫] ॥ ਅਗਮਜੰ ਪਦੰ ਸੁਗਮੰ ਕਰੀਸਯਾਮੀ ਤ੍ਵ ਮਨੁਗ੍ਰਹ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ: ॥ ਮਿਦੰ ਬਾਚੇ ਸੂ ਬ੍ਰਹਮ ਸਰੂਪੇਨ ਪਉਰਾਨ ਪੁਰਸ ਨਰੋਤਮਹ ॥ ਵਾਕ ਰੂਪੰ ਸ੍ਰੀ ਬਿਸ੍ਵਨਾਥੰ ਸਰਨ ਤੁਭਜੰ ਜਗਦੀਸ੍ਵਰ: ॥ ਪ੍ਰਸੀਦ ਸ੍ਰੀ ਪੁਰਾਨ ਪੁਰਸੋ ਪ੍ਰਸੀਦ ਸ੍ਰੀਧਰ ਜਗਤ[੬] ਗੁਰਮ ॥੨॥੧॥੬੧॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਕਰਪੂਰੀ ਸਾਰਦ ਉਚੂ ॥ ਪ੍ਰਨਊ ਪਰਮਪੁਰਖ ਅਬਿਨਾਸੀ ॥ ਕਾਲ ਰਹਤ ਅਨਕਾਲ ਬਿਨਾਸੀ ॥ ਸੁਤਹ ਸਿਧ ਸੁ ਪ੍ਰਕਾਸ ਪ੍ਰਕਾਸੀ ॥ ਨਮੋ ਨਮਸਤੇ ਪ੍ਰਭੁ ਅਬਿਨਾਸੀ ॥੧॥ ਮੇਰੀ ਸਾਰਦਤਾ ਭਈ ਸਫਲ ॥ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਭਗਵੰਤ ਭਗਤ ਬਤਸਲ ॥ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਕਰ ਵਾਕ ਸ੍ਵਰੂਪਾ ॥ ਵਾਕ ਕਲਾ ਭਈ ਗਿਰਾ ਅਨੂਪਾ ॥੨॥ ਸਕਲ ਪ੍ਰਾਨੀ ਕੇ ਜਿਹਬਾ ਊਪਰ ॥ ਅਹਿਨਿਸ ਬਸਉ ਸਭਹਨ ਰਸਨਾ ਪਰ ॥ ਸੁਭਾਸੁਭ ਫੁਰਤ ਸਭ ਮੂਕਰ ॥ ਅਗਮ ਸੁਗਮ ਕਰਨੀ ਧਰਨੀਧਰ ॥੩॥ ਐਸੇ ਜੋ ਤੁਮ ਬਾਚਿਸ ਮਹਾ ਪ੍ਰਭੁ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਸ੍ਵਰੂਪ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਜਗਤ ਗੁਰ ॥ ਪੁਰਾਨ ਪੁਰਸ ਬਿਸ੍ਵਰੂਪ ਭਗਵਾਨਾ ॥ ਸਾਂਤਕ ਸਕਤੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਾਨਾ ॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਜੋਗੇਨ (ਅਸ)
[੨]ਕਾਲਾ (ਅਸ)
[੩]ਸਕਲੀ (ਅਸ)
[੪]ਸਰਣਾ ਜਗ (ਅਸ)
[੫]ਸਰਬਤਹ (ਅਸ)
[੬]ਜਗਦ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਬਾਦਨੀ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਸਰਨ ਤੁਮਾਰੀ ਕਾਰਨ ਕਰਨ ॥ ਹੋਹੁ ਪ੍ਰਸੰਨ ਭੋ ਤਾਰਨ ਤਰਨ ॥੪॥੬੨॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਘਨਸਾਰੀ ॥ ਗਾਯਤ੍ਰੀ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਬੰਦਤੇ ਪਦਾਰਬਿੰਦ ਗੋਬਿੰਦ ਬੰਦਤੇ ਗੋਪਾਲ ਹਰਿ[1] ॥ ਬੰਦਤੇ ਮੁਖਾਰਬਿੰਦ ਤੁਭਜੰ ਪੁੰਡਰੀਕਾਖਛ ਕਮਲਾਪਤਿ : ॥ ਮੂੰ[ੳ] ਗਾਵੰਤ ਮਹਾਮੰਤ੍ਰੰ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਸਫਲੰ ਮਮ ਬਰਨਭਿ: ॥ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਦਦਾਮਿਤੇ ਅਰਥ ਧਰਮ ਕਾਮ ਮੋਖਛਭਿ: ॥ ਅਘੀਨਾ ਪਾਵਨੰ ਕਰੀਸਯਾਮੀ ਮਾਹੰ ਗੋ ਲੋਕ ਬਾਸਨੰਮ ॥ ਮਸਮਦ ਪਵਿਤ੍ਰੀ ਛਕਤੀ ਤੁਭਜੰ ਤ੍ਵੰ ਗੋਬਿੰਦ ਗੋਪਾਲਕਹ ॥ ਸਰਨ ਤੁਭਜੰ ਗੋਬਿੰਦ ਪ੍ਰਸੀਦ ਭੋ ਕਮਲੇਛਨ: ॥੧॥੬੩॥ ਗਾਇਤ੍ਰੀ ਉਚੂ ॥ ਸਉਰਭ ॥ ਸੰਕਰ ॥ ਚੂਪਦ ॥ ਪ੍ਰਨਉ ਬਿਸ੍ਵੰਭਰ ਗੋਬਿੰਦੰ ॥ ਸੁਤਹ ਸਿਧ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਮੁਕੰਦੰ ॥ ਬਾਰਜ ਲੋਚਨ ਪੰਕਜ ਚਰਨ ॥ ਸ੍ਰੀ ਕਮਲਾਪਤਿ ਪੋਖਨ ਭਰਨ ॥੧॥ ਮੇਰੀ ਗਾਵਾਤਾ ਭਈ ਸਫਲ ॥ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਇੰਦ ਮੁਖ ਕਮਲ ॥ ਮਹਾ ਮੰਤ੍ਰ ਭਈ ਪਾਵਨ ਕਰਨੀ ॥ ਚਾਰ ਪਦਾਰਥ ਦਾਯਕ ਬਰਨੀ ॥ ਪਾਪੀ ਜਨ ਕਉ ਪਾਵਨ ਕਰਤ ॥ ਗੋ ਲੋਕ ਵਾਸੀ ਮੁਝ ਉਚਰਤ ॥ ਐਸੇ ਜੋ ਤੁਮ ਗੋਬਿੰਦ ਗੋਪਾਲਾ ॥ ਸਰਨ ਤੁਮਾਰੀ ਨੇਤ੍ਰ ਬਿਸਾਲਾ ॥ ਹੋਹੁ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਮਲ ਦਲ ਲੋਚਨ ॥ ਦੀਨ ਉਧਾਰਨ ਸੰਕਟ ਮੋਚਨ ॥੨॥੧॥੬੪॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਸਾਵਿਤ੍ਰੀ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਮਕਰੰਦ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਬੰਦਤੇ ਆਜਾਨ ਬਾਹੋ[ਅ] ਚਤ੍ਰਬਾਹੁ ਮਹਾ ਬਲਹ ॥ ਬੰਦਤੇ ਮਹਾਨ ਪੁਰਸੋ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪੁਰਸੋ ਪੁਰਾਨ ਪੁਰਸੋ ਜਲਥਲਹ ॥੧॥ ਮਦ ਸਾਵਿਤ੍ਰੀਤਾ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਬ੍ਰਹਮਾਨੀ ਮੇਹੰ ॥ ਸੋਭਿਤਮ ਬਾਚੇਸ ਧਾਮੰ ਬਿਰੰਚ ਭਗਵਾਨ ਗ੍ਰਿਹ ਮੇਧਨੀ ॥੨॥ ਤਾਰੰਤ ਮੇ ਸਰਬ ਪ੍ਰਾਨੀਨਾ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਜਗਤ੍ਰ ਚ ॥ ਅਸਮਦ ਤ੍ਵ ਸਰਗੁਨ ਸਕਤੀ ਤ੍ਵੰ ਮੋਸੋ[2] ਖਿਲੇਸ੍ਵਰ: ॥੩॥ ਮਿਦੰ ਬੇਦ ਗਰਭੰ ਭਗਵਾਨ ਤੁਭਜੰ ਬਿਸ੍ਵਰੂਪ ਅਨਾਦਿ ਚ ॥ ਕਾਰਨੰ ਜਗਦ ਭ੍ਰਮਨ ਕਰਤਾ ਚ ਪੁੰਸ ਮਹਾਤਮਨ: ॥ ਸਰਨਾ ਚ ਪਪ੍ਰੰਨੋਸਮੀ ਪ੍ਰਸੀਦ ਸ੍ਰੀ ਕਮਲਾ ਪ੍ਰੀਅਹ ॥੪॥੧॥੬੪॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਮਧਪਾ ॥ ਪ੍ਰਨਉ ਭਗਤ ਬਛਲ ਜਗ ਕਰਤਾ ॥ ਗੁਨਾਤੀਤੀ ਬਜਾਪਕ ਮਹਿ ਭਰਤਾ ॥ ਤ੍ਰਿਤੀਅ ਕਾਲ ਤ੍ਰੈਗੁਨ ਪ੍ਰਕਾਸਕ ॥ ਨਮੋ ਨਮਸਤੇ ਸਤਿਗੁਨ ਸਾਂਤਕ ॥੧॥ ਮਦ ਸਾਵਿਤ੍ਰੀਤਾ ਭਈ ਸਫਲ ॥ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਬ੍ਰਹਮਾਨੀ ਬਿਮਲ ॥ ਧਨੇਯਾਨੀ[3] ਭਈ ਬਿਰੰਚ ਭਗਵਾਨੂ ॥ ਤਾਰਕ ਸਕਲ ਬਿਸ੍ਵ ਪ੍ਰਧਾਨੂ ॥ ਹਉ ਤੁਅ ਸਕਤੀ ਸਰਗੁਨ ਹਰੀ ॥ ਐਸੇ ਜੋ ਤੁਮ ਬੇਦ ਗਰਭ ਨਰਹਰੀ ॥ ਬਿਸ੍ਵਰੂਪ ਜਗਤ ਗੁਰ ਕਰਤਾ ॥ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਕਰਤਾ ਦੁਖ ਹਰਤਾ ॥ ਸਰਨ ਤੁਮਾਰੀ ਕ੍ਰਿਸਨ ਸੰਕ੍ਰ ਸਨ ॥ ਹੋਹੁ ਪ੍ਰਸੰਨ ਅਰੂਧ[4] ਪ੍ਰਦੁਮਨ ॥੨॥੧॥੬੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਸੰਕ੍ਰ ਕੇ ॥ ਪੰਚ ਮਹਾ ਤਤ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਸਲੋਕ ਸਾਰੰਗ ॥ ਤ੍ਵ ਬਲ ॥ ਬੰਦਤੇ ਮਹਾਤਮ ਮਹਾ ਤਤ ਸ੍ਵਰੂਪੇਨ ਪੰਚ ਭੂਤ ਆਤਮਾ ਦੇਵਹ ॥ ਬੰਦਤੇ ਸਤ[5] ਸਾਰ ਭੂਤੇਸ੍ਵ ਨਿਰਾਕਾਰ ਜਗਦਾਤਮਨ: ॥੧॥ ਮਦ ਤਤਤਾ ਮਹਾ ਤਤਤਾ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਆਪ ਚ ॥ ਸਰਬਨ ਰਸਾਨ ਮਧਿਸਠਾਤਾ ਭਵਸਿਯਾਮੀ ਰਸਾਲਯਹ ॥ ਪ੍ਰੀਅ ਸਰਬ ਪ੍ਰਾਣੀਨਾਂ ਸਰਬਮੰਨ ਸਰਬਮਉਸਿਧੀ ॥ ਦਸ ਇੰਦ੍ਰੀਆਨਾਂਙ ਪੋਸਨੰ ਤਿਪਤਾਹੰ ਮੇਹੰ ॥੨॥੧॥੬੬॥ ਹੋਤਾਸਨ ਬਾਸ ॥ ਮਦ ਤੇਜਤੁ ਤਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਜਠਰਾਨਲਮ ॥ ਮਮ ਬਾਸੋਹੰ ਪ੍ਰਾਨੀਨਾਂ ਮੁਦ੍ਰੰ ਮਲਯਾਗ੍ਰਿ ਨਿਵਾਸਹੰ ॥੧॥ ਮਹਾ ਜਠਰਾਨਲੰ ਚਈਬ ਬੜਵਾਨਲ ਸਰਬ ਤੇਜਸੂ ॥ ਸੋਖਤੰ ਆਗਾਧ ਤੋਯੰ ਤੁਛ ਭਸਮੰ ਕਰੋਮਿਹੰ ॥੨॥ ਮਦ ਸਪੰਦਨਤਾ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਪੰਚ ਬਾਯੂਮਿਹੰ ॥ ਨਿਵਾਸੋ ਹੰ ਸ੍ਰਬ ਭੂਤਾਨਾ ਕਾਯਯੰ ਪ੍ਰਬ੍ਰਿਤ ਹੰ ॥ ਕਾਯਿ ਯਾ ਮੰਦ੍ਰ ਬਹਮੰਡ ਮਦਾਸ੍ਰਯੰ ਬਰਤਤੇ ॥ ਮਦ ਸਤਾ ਸਰਬ ਭੂਤਨ੍ਰਿਪ੍ਰਾਨੰ ਚੇਸ੍ਰਿਤੰ ॥੩॥੧॥੬੭॥ ਪ੍ਰਿਥੀ ਬਾਚ ॥ ਮਦ ਛਿਤਤਾ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਧਾਰਮੇਹੰ[6] ॥ ਗੰਧ ਰੂਪ ਸਰਬ ਬਯਾਪਕੰ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਤੋਯੰ ਤਰਹ ॥੧॥ ਖੰਬਾਚ ॥ ਮਦ ਸ੍ਰਬਗਤਾ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਘਟਾਕਾਸ ਹੰ ॥ ਮਠਾਕਾਸੰਕਾਸੰ ਪ੍ਰਕਾਸੰ ਮਹਾ ਕਾਸੋ ਬਯਾਪਕੰਮ ॥ ਸਰਬ ਸੁੰਨੰ ਮਹਾ ਸੁੰਨੰ ਸੁੰਨੰ ਸੁੰਨਤ੍ਵੰ ਮਮੰ ॥ ਨਿਜ ਸ੍ਵਰੂਪ ਤ੍ਵੰ ਸਥੂਲੰ ਅਧਿਸਠਾਤਾ ਭਵਾਮਿਹੰ॥ ਮਿਦੰ ਤ੍ਵੰ ਮਹਾ ਸੂਖਮ ਰੂਪੰ ਚ ਨ੍ਰਿਗੁਨੰ ਨਿਰਾਕਾਰ ਹਰਿ ॥ ਤ੍ਵ ਸਰਨੰ ਪਲਾਸ ਪਤ੍ਰਾਖੰਛ ਪ੍ਰਸੀਦ ਸ੍ਰੀ ਬਿਸ੍ਵੰਭਰਮ ॥੧॥੫॥੬੮॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਪੰਚ ਭੌਤਕ ॥ ਪੰਚ ਮਹਾਤਤ ਊਚੂ ॥ ਤ੍ਵ ਬਲ ॥ ਪ੍ਰਨੋ ਬਾਰਧ ਧਾਮ ਨਾਰਾਯਨ ॥ ਸਾਰ ਭੂਤ ਮਹਾ ਤਤ ਪਰਾਯਨ ॥ ਅਖਲ ਭਵਨ ਕੇ ਨਾਯਕ ਈਸ੍ਵਰ ॥ ਰੋਮ ਰੋਮ ਬ੍ਰਹਮਾਡ ਜਨੇਸ੍ਵਰ ॥੧॥ ਮੇਰੀ ਮਹਾਤਤਤਾ ਭਈ ਸਫਲ ॥ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸ੍ਰੀਪਤਿ ਪਦ ਕਮਲ ॥ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਕਰ ਅੰਭ ਪਦ ਭਯਾ ॥ ਦ੍ਰਵਾਤ ਰਸ ਕਰ ਬਾਰੀ ਦਯਾ ॥ ਸਕਲ ਪ੍ਰਾਨੀ ਸ੍ਰਬਮੰਨ ਅਉਸਧੀ ॥ ਪੋਸਨ ਪ੍ਰਾਨ ਮੂੰ ਤੇ ਸਭ ਸਿਧੀ ॥੧॥੨॥੬੯॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਹਰੀ (ਅਸ)
[੨]ਮੀਸ੍ਰ (ਅਸ)
[੩]ਬ੍ਰਹਮਾਨੀ (ਅਸ)
[੪]ਅਨਰੁਧ (ਅਸ)
[੫]ਤਤ (ਅਸ)
[੬]ਧਰਾਮ੍ਰਹਿ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਅਜਾਨ ਬਾਹੋ' ਦੇ ਨਾਲ 'ਮਹਾ ਬਾਹੋ' ਪਾਠ ਵੀ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਪਾਵਕ ਬਾਚ ॥ ਮੇਰੀ ਮਗ੍ਰਿਤਾ[੧] ਭਈ ਸਫਲ ॥ ਤੂ੍ਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਧਰਨੀਧਰ ਬਿਮਲ ॥ ਤੂ੍ਰ ਸਤਾ ਕਰ ਜਠਰ ਨਿਵਾਸਤ ॥ ਸਰਬ ਭੂਤ ਕੇ ਉਦਰ ਪ੍ਰਕਾਸਤ ॥ ਕਾਸ੍ਰ ਮਾਂਝ ਹਉ ਸਦਾ ਬਸਾਮੀ ॥ ਜਠਰਾਨਲ ਬੜਵਾਨਿਧ[੨] ਗ੍ਰਾਮੀ ॥ ਸਰਬ ਤੇਜ ਮਮ ਰੂਪ ਜਨੇਸ੍ਵਰ ॥ ਭਖਛ ਭਸਮ ਹਉ ਕਰਤ ਮਹੇਸ੍ਵਰ ॥੧॥੩॥੭੦॥ ਬਾਯੂ ਬਾਚ ॥ ਮੇਰੀ ਸਪੰਦਨਤਾ[ੳ] ਤਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਭਈ ਸਫਲ ॥ ਅਦ੍ਰਿਸ੍ਰ ਅਗਹਤਾ ਮੇਰੀ ਬਿਮਲ ॥ ਤੁਅ ਸਤਾ ਕਰ ਦਸ ਪ੍ਰਾਨ ਹਉ ਭਯਾ ॥ ਸਰਬ ਭੂਤ ਮੂੰ ਸੋ ਨਿਰਮਯਾ ॥ ਕਾਯਾ ਮੰਦਰ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਧਾਰੀ ॥ ਮੂੰ ਕਰ ਸਕਲ ਚੇਸ੍ਰਤ ਸਾਰੀ ॥੧॥੪॥ ਬਸੁਧਾਬਾਚ ॥ ਮੇਰੀ ਛਿਤਤਾ ਭਈ ਸਫਲ ॥ ਤੂ੍ਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਤੂ੍ਰ ਸਤਾ ਅਮਲ ॥ ਮੂੰ ਆਸ੍ਰੈ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਰਹਤ ਪ੍ਰਭ ॥ ਹਉ ਹੀ ਧਾਰ ਰਹਿਓ ਬਿਸ੍ਵ ਸਭ ॥ ਗੰਧ ਰੂਪ ਹ੍ਵੈ ਬਿਆਪਕ ਸਾਰੇ ॥ ਯਹ ਸਭ ਗੁਨ ਪ੍ਰਤਾਪ ਤੁਮਾਰੇ ॥੧॥੫॥ ਖੰਬਾਚ ॥ ਮੇਰੀ ਸ੍ਰਬਗਤਾ ਭਈ ਸਫਲ ॥ ਤੂ੍ਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਤਵ ਸਤਾ ਰਮਲ ॥ ਘਟਾਕਾਸ ਮਠਾਕਾਸ ਪ੍ਰਕਾਸੰ ॥ ਮਹਾਕਾਸ ਹੁਵੈ ਜਗਤ ਪ੍ਰਕਾਸੰ ॥ ਮਹਾਂ ਸੁੰਨ ਤੇ ਉਤਪਤਿ ਮੇਰੀ ॥ ਤਾ ਤੇ ਉਤਪਤ ਬਿਸ੍ਵ ਕੇਰੀ[੩] ॥ ਅਸਥੂਲ ਰੂਪ ਤੁਅ ਧਾਰਨ ਹਾਰਾ ॥ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਕਾਯ ਕਰਤਾਰ ਤੁਮਾਰਾ ॥ ਐਸੋ ਜੋ ਤੁਮ ਸੂਖਮ ਅਸਥੂਲਾ ॥ ਸਰਨ ਤੁਮਾਰੀ ਸੁਖ ਨਿਧ ਮੂਲਾ ॥ ਹੋਹੁ ਪ੍ਰਸੰਨ ਪ੍ਰਮਾਨੰਦ ਸ੍ਵਾਮੀ ॥ ਸੇਸਾਸਨ ਜਲਸਾਇ ਮਹਮਾਮੀ ॥੧॥੫॥੬॥੭੧॥ ਪ੍ਰੇਤਗਨ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਭੁਜੰਗਮੀ ॥ ਬੰਦਤੇ ਭੂਤ ਗ੍ਰਾਮੇਸ੍ਵ ਪ੍ਰੇਮ ਰਾਟ ਮਹੇਸ੍ਵਰ: ॥ ਰੁਦ੍ਰ ਤ੍ਵੰ ਸੰਕ੍ਰ ਚਈਬ ਪਸੁਪਤਿੰਦ੍ਰ ਮਹਾਤਮਨ: ॥੧॥ ਮਮ ਮੰਦ ਕਰਮਾਨੀ ਨਿਜੰ ਮਿਦੰ ਮੰਦ[ੳ] ਵਪ ਮਦੰ ॥ ਬਿਮੁਖ ਪਦਾਰਬਿੰਦ ਤੁਭਜੰ ਦੁਖ ਮੂਲ ਸਰਬ ਭੂਤ ਚ ॥ ਮਦ ਮੁਤਪੁੰਨ ਮਧਮਾ ਸਕਤੀ ਸਰਬੰ ਕ੍ਰਿਤੰ ਅਬਿਦਜਾਯੁਤਾਂ[ਅ] ॥ ਮਿਦੰ ਮਹਾ ਰੁਦ੍ਰ ਰੂਪੰ ਤ੍ਵੰ ਦੰਸਟ੍ਰਾ ਕਰਾਲ ਨਰ ਸਿੰਘੰ ॥ ਬਿਸ੍ਵਰੂਪੰ ਭਗਵਾਨੰ ਬੈਰਾਟ ਤਨੁ ਸਰਨ ਤੁਭਯੰ ਜਗਨਮਯ: ॥ ਪ੍ਰਸੀਦ ਸ੍ਰੀ ਰਮਾਨਾਥੰ ਸਰਬ ਭੂਤ ਨਿਵਾਸਕਹ ॥੨॥੭੨॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਖ੍ਰਪਦ ॥ ਪ੍ਰੇਤ ਊਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਚ੍ਰਪਦ ॥ ਪ੍ਰਨੋ ਭੂਤ ਗਿਰਾਮ ਮਹੇਸ੍ਵਰ ॥ ਮਹਾ ਰੁਦ੍ਰ ਸੰਕ੍ਰ ਭਵਨੇਸ੍ਵਰ ॥ ਮਹਾ ਦੇਵ ਦੇਵਨ ਭੂਤੇਸ੍ਵਰ ॥ ਪਸੁਪਤਿ ਨਰਪਤਿ ਗਣਪਤਿ ਬਿਸ੍ਵੇਸਰ ॥੧॥ ਮੈ ਅਪਨੇ ਕ੍ਰਮ ਕਰ ਨੀਚ ਤਨੁ ਧਾਰਾ ॥ ਤੁਅ ਪਦ ਬਿਮੁਖ ਜਗਦੀਸ ਕਰਤਾਰਾ ॥ ਦੁਖ ਮੂਲ ਸਰਬ ਭੂਤ ਅਨਾਰਜ ॥ ਉਤਪਤਿ ਮਧਮ ਸਕਤਿ ਦ੍ਰਿਗ ਬਾਰਜ ॥ ਐਸੇ ਜੋ ਤੁਮ ਕਰਾਲ ਦਊਸ੍ਰਰ ॥ ਨਰਸਿੰਘ ਭਗਵਾਨ ਬਿਸਾਲ[੪] ਦੰਸਟ੍ਰ[ਅ] ॥ ਸਰਨ ਤੁਮਾਰੀ ਭੋ ਭਗਵਾਨਾ ॥ ਹੋਹੁ ਪ੍ਰਸੰਨ ਚਕ੍ਰਧਰ ਰਾਨਾ[੫] ॥੧॥੨॥੭੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਭੈਰਉ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਖੜਪਦ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਬੰਦਤੇ ਸ੍ਰੀ ਕਾਲ ਭੈਰਉ ਮਹਾ ਭਯਰੋ ਰੁਦ੍ਰ ਭੈਰਵ ਜਗਤ ਗੁਰ ॥ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਮਹਾਕਾਲੰ ਕਾਲ ਪੁਰਸ ਰਕਤਾਂਬ੍ਰੰ ਧਰੰ ॥ ਮਦ ਭੀਮਤਾ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਤਮੰ ਗੁਨਾਮਿਹੰ ॥ ਮਧਿਸਠਾਤਾ ਤਾਮਸੀ ਜਨਾਨਾ ਚ ਮਸਮਦ ਤਾਮਸੀ ਆਤਮਜ ਤੁਯਾ ॥ ਮਿਦੰ ਕਾਲ ਭੈਰਵ ਕਾਲ ਰੂਪ ਤੁਭਜੰ ਸਰਨ ਤੁਭਜੰ ਕਲਾ ਨਿਧੰ ॥ ਪ੍ਰਸੀਦ ਸ੍ਰੀ ਮੰਗਲੰ ਬਰਨੰ ਮਹਾ ਮੰਗਲ ਮੰਗਲੰ ॥੧॥੭੪॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਭੈਰਉ ॥ ਖਸ੍ਰਪਦੀ ॥ ਪ੍ਰਨਉ ਮਹਾਕਾਲ ਭਯਰੋ ਪ੍ਰਭ ॥ ਮਹਾਕਾਲ ਅਕਾਲ ਨਿਗਮ ਗਰਭ ॥੧॥ ਮੇਰੀ ਭੀਮਤਾ ਭਈ ਅਬ ਸਫਲ ॥ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਹਰੇ ਸਭ ਕਸਮਲ ॥ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਕਰਮ[੬] ਗੁਨ ਮੇਰਾ ॥ ਤਮਾਧੀਸ ਤਾਮਸੀ ਸੁਤ ਤੇਰਾ ॥ ਤਾਮਸੀ ਪ੍ਰਜਾ ਹੇ ਨਾਥ ਤੁਮਾਰਾ ॥ ਐਸੇ ਜੋ ਤੁਮ ਮਹਾਕਾਲ ਅਪਾਰਾ ॥ ਰੁਦ੍ਰ ਭੈਰੋ ਕਾਲ ਭੈਰਉ ਧਨੀ ॥ ਤੁਅ ਸਰਨਾਗਤ ਪ੍ਰਭ ਨਿਰਗੁਨੀ ॥ ਪਾਹਿ ਪਾਹਿ ਅਉਗਣ ਕਰ ਭਰਾ ॥ ਹੋਹੁ ਪ੍ਰਸੰਨ ਭਗਵੰਤ ਨਿਰੰਕਾਰਾ ॥੧॥੨॥੭੫॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਪਲਾਸ ਮਾਲਾ ॥ ਦੇਵ ਰਿਸੀ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਬੰਦਤੇ ਪ੍ਰਣੋਮੁੰਕੁਾਰੰ[੭] ਬਰਨ ਬਰਨ ਜਗਦਾਤਮਕ: ॥ ਬੰਦਤੇ ਛਰ ਅਛਰ ਨਿਰਾਕਾਰੰ ਸੁਵੰ ਬ੍ਰਹਮ ਸਰਬ ਆਤਮਨ: ॥੧॥ ਮੁ[੮] ਦੇਵ ਰਿਸੀਤਾ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਅਧਿਕਾਰ ਭਗਤੰ ਤ੍ਵਯਾ[ੳ] ॥ ਮਿਦੰ ਬ੍ਰਹਮਨ ਦੇਵੰ ਪਾਰਮ ਹੰਸ ਪਰਮ ਬ੍ਰਹਮ ਤੁਭੇਯੰ ॥ ਮੂਰਧਰੇਤਾ ਪੁੰਨ ਸਲੋਕ ਮਹਾਤਮ ਮ੍ਰਿਜਾਦਾ ਪੁਰਸੋਤਮੰ ॥ ਬਿਸ੍ਵਰੂਪ ਬੈਰਾਟ ਭਗਵਾਨੰ ਸੁਣ ਤੁਭਜੰ ਜਗਦ ਗੁਰੰ ॥ ਪ੍ਰਸੀਦ ਪ੍ਰਮਾਨੰਦ ਉਤਮ ਸਲੋਕ ਮਹੀਪਾਲੰ ਪਦਮਾ ਪ੍ਰਿਯ ਸਾਰੰਗਧਰ ਪ੍ਰਭੰ ॥੧॥੨॥੭੬॥ ਦੇਵ ਰਿਸੀ ਬਾਚ ॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਮੰਦਾਰ ਮਾਲੀ ॥ ਪ੍ਰਨਉ ਦੇਵ ਦੇਵੇਸ ਧਰਨੀਧਰ ॥ ਆਦਿ ਪੁਰਸ ਚੇਤਨ ਅਪਰੰਪਰ ॥ ਤਤਾਧੀਸ ਤੁਰੀਆ ਸਿਵ ਰੂਪੰ ॥ ਜਗਦਾਧਾਰ ਸੁਤਹ ਸਿਧ ਅਨੂਪੰ ॥੧॥ ਮੇਰੀ ਦੇਵ ਰਿਸੀਤਾ ਸਫਲ ॥ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਭਗਤੀ ਵਰ ਅਚਲ ॥ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਕਰ ਉਪਾਸਨਾ ਥਾਰੀ ॥ ਪਦ ਸਰੋਜ ਪ੍ਰਭ ਭਗਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ॥ ਐਸੋ ਜੋ ਤੁਮ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਦੇਵ ॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਅਗਨਤਾ (ਅਸ)
[੨]ਬੜਵਾਨਲ (ਅਸ)
[੩]ਮਮ ਆਸ੍ਰੈ ਹੈ ਬਿਸ੍ਵ ਪ੍ਰਭ ਕੇਰੀ (ਅਸ)
[੪]ਬਜਾਲ (ਅਸ)
[੫]ਪਾਨਾ (ਅਸ)
[੬]ਕਰਤਮ (ਖਕ, ਅਸ)
[੭]ਪ੍ਰਣਮੋਂਕਾਰੰ (ਅਸ)
[੮]ਮਦ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਅਬਿਦਯਾਤੁਜਜਾ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਡਸ੍ਰੰ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਬ੍ਰਹਮਚਰਜ ਪਰਮਹੰਸ ਅਭੇਵ ॥ ਉਰਧਰੇਤਾ ਮ੍ਰਿਜਾਦਾ ਪੁਰਸੋਤਮ ॥ ਬਿਸ੍ਵ ਰੂਪ ਬੈਰਾਟ ਪੁਰਖੂਤਮ ॥ ਸਰਨ ਤੁਮਾਰੀ ਭੋ ਭਗਵੰਤੰ ॥ ਹੋਹੁ ਪ੍ਰਸੰਨ ਭਗਵਾਨ ਅਨੰਤੰ ॥੧॥੨॥੭੭॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਮਹਾਰਿਸੀ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਪੰਚ ਘੋਸੀ ॥ ਬੰਦਤੇ ਦੇਵ ਦੇਵੋ ਜਗਨਾਥੰ ਰਿਸੀਕੇਸ ਜਨਾਰਦਨ ॥ ਬੰਦਤੇ ਬਿਸ੍ਵ ਬੀਜ ਰਮਾਂਕਾਂਤੰ ਰਮਾਂਧੀਸ ਸੁਕਲਾਬਰ ਧਰ: ॥੧॥ ਮਦ ਮਹਾ ਰਿਸੀਤਾ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਮਹਾਰਿਸਤਾ[ੳ] ॥ ਤ੍ਵ ਦਰਸਨਾਰਥੰ ਕਾਮਨਾ ਪ੍ਰਬਲੰ ਚਿਰੰਕਾਲ ਤਪ ਦਾਰੁਨੰ ॥ ਸਾਧਨੰ ਤਪੰ ਚਈਬ ਕ੍ਰੀਸਿਆਮਿ ਨ੍ਰਿਵਾਸਨਾ ॥ ਸਰਬਾਨਿ ਭੋਗਾਨ ਬਿਸੈ ਭੋਗੰ ਪਰੰ ਤਜਾਗੰਤ ਸਰਬ ਕਾਮਨਾ ॥ ਆਸਰੰ ਕੇਵਲ ਚਰਨਾਰਬਿੰਦ ਤੁਭਜੰ ਬੀਤਰਾਗੰ ਪਦ ਕਾਛਿਨਾ[੧] ॥ ਅਸਮਦ ਤ੍ਵ ਦਾਸੋਹੰ ਭਿਛੁਕੰ ਤ੍ਵ ਦਰਸਨੰ ॥ ਮਿਦੰ ਨਿਸਕੰਚਨੰ ਮਹਾਦੇਵੰ ਅਉਧੂਤੇਸ੍ਵਰੰ ਨਿਰਜੁਰੰ ॥ ਨਿਰਬਿਕਾਰੰ ਨੀਲਕੰਠੰ ਜਗਤਾਗਰੰ ਜਗਦਾਤਮਨ: ॥ ਸਰਨ ਤੁਭਜੰ ਸਹਨਸੀਲੰ ਪ੍ਰਸੀਦ ਭੋ ਕਰੁਨਾਮਯ: ॥੧॥੨॥੭੮॥ ਸੰਕ੍ਰਾ ਮਹਾਰਿਸੀ ਬਾਚ ॥ ਚੂਪਦ ਪੰਚਨਾਦੀ ॥ ਤ੍ਵ ਬਲ ॥ ਪ੍ਰਣੋ ਮਹਾ ਦੇਵ ਦੇਵਾਧਿਪ ॥ ਜਗਨਨਾਥ ਜਗਦੀਸ ਦੇਵ ਵਪੁ ॥ ਮਹਾਕਾਯ ਬੈਰਾਟ ਮਹਾ ਪ੍ਰਭ ॥ ਨਮੋ ਨਮਸਤੇ ਪਰਬ੍ਰਹਮ ਭੂਤ ਗਰਭ ॥੧॥ ਮੇਰੀ ਮਹਾਰਿਸਤਾ ਸਫਲ ਸਕਲ ਬਿਧਿ ॥ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਪਰਬ੍ਰਹਮ ਦਯਾਨਿਧ ॥ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਕਰ ਮਹ੍ਰਿਸ ਪਦ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ॥ ਤਵ ਦਰਸਨ ਹਿਤ ਤਪੋ ਬ੍ਰਿਤ ਸ੍ਰੀਪਤਿ ॥ ਕਾਮਨਾ ਦਰਸਨ ਥਾਰੀ ਮਹਾ ਪ੍ਰਭੂ ॥ ਜੁਗ ਅਨੇਕ ਬੀਤਾਨੇਸਿ ਹਮ ਸਭ ॥ ਦਾਰੁਨ ਤਪੁ ਬ੍ਰਿਤ ਸਾਧਨ ਕੀਨਾ ॥ ਬਿਸੇ ਬਾਸਨਾ ਜਗਤ ਭਈ ਖੀਨਾ ॥ ਆਸ੍ਰੈ ਪਦ ਪੰਕਜ ਤੁਧ ਲੈਆ ॥ ਬੀਤਰਾਗ ਪਦ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਭਯਾ[ਅ] ॥ ਦਰਸ ਭਿਖਾਰੀ ਅਊਧੂਤ ਤੁਹਾਰਾ ॥ ਐਸੋ ਤੁਮ ਜੋ ਅਵਧੂਤ ਨਿਰੰਕਾਰਾ ॥ ਨਿਰਜ੍ਵਰ ਨ੍ਰਿਬਿਕਾਰ ਨੀਲਕੰਠ ਭਗਵਾਨਾ ॥ ਜਗਤਾਗ੍ਰ ਪ੍ਰਭ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਾਨਾ ॥ ਸਰਨ ਸਰਨ ਪ੍ਰਨਤਪਾਲ ਸ੍ਵਾਮੀ ॥ ਹੋਹੁ ਪ੍ਰਸੰਨ ਭੋ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ॥੧॥੨॥੭੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਰਿਸਿ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਬਿਭੂਤੀ ॥ ਨਮਸਤੇ ਦੀਨਬੰਧੂ ਤੁਭਜੰ ਨਮਸਤੇ ਦੀਨ ਬਤਸਲਹ ॥ ਨਮਸਤੇ ਰਾਜਾ ਰਾਜੇਂਦ੍ਰੰ ਨਮਸਤੇ ਭਗਤ ਬਲਭਹ ॥੧॥ ਮਦ ਰਿਸਤਾ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਸੰਸਾਰ ਆਗ੍ਰਤ ॥ ਪਾਰ ਲਭਤੁਵਾ ਤ੍ਵ ਦਾਸ ਜਨਾਨਾਂ ਚ ਪ੍ਰਾਪਤੰ ਸੰਗਈਰ ॥ ਚਤੁਰਬਿੰਸ ਇੰਦ੍ਰੀਆਨੀ ਦਮਨੰ ਕ੍ਰਿਤੁਵਾ ਸ੍ਰਗੁਨੰ ਰੂਪੰ ਹ੍ਰਿਦੈ ਧਾਰਨੰ ॥ ਕੇਵਲ ਆਸ੍ਰੰਅੰ ਤੁਮੇਵੰ ਪ੍ਰਾਪਤਾਰਥ ਕਾਮਨਾਯੰ ॥ ਮਿਦੰ ਜਗਨਾਥ ਜਗਦੀਸ੍ਵਰ ਜਗਪੁਰਖ ਸਰਨ ਤੁਭਜੰ ਚਿੰਤਾਮਨ: ॥ ਪ੍ਰਸੀਦ ਪ੍ਰਸੰਨ ਬਦਨੰ ਚਤੁਰਭੁਜ ਪ੍ਰਮੇਵਰਹ ॥੧॥੨॥੮੦॥ ਸੰਕਰ ॥ ਅਉਧੂਤੀ ॥ ਰਿਸੀ ਉਚੂ ॥ ਪ੍ਰਨੋ ਪਦਮਾਪਤਿ ਪਰਧਾਮੰ ॥ ਆਦਿ ਨਿਰੰਜਨ ਭੂਤ ਗ੍ਰਾਮੰ ॥ ਪ੍ਰਨਉ ਪਰਮ ਪੁਰਖ ਪ੍ਰਮਾਨੰਦ ॥ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪਾਵਨ ਸਤਚਿਤਾਨੰਦ ॥੧॥ ਮੇਰੀ ਰਿਸੀਤਾ ਸਫਲ ਮਹਾ ਪ੍ਰਭੁ ॥ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਾਧਨ ਜਪ ਤਪ ਸਭ ॥ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਕਰ ਸੰਸਾਰ ਕੂਪ ਭਉ॥ ਅੰਧ ਗਰਤ ਤੇ ਪਾਰ ਪਰਜੋ ਹਉ ॥ ਤ੍ਵ ਦਾਸ ਰਾਮਦਾਸ ਪ੍ਰੀਅ ਸਜਨ ॥ ਸੰਗਤ ਸਾਧ ਧੂਰ ਪਗ ਮਜਨ ॥ ਪੰਚੀਸ ਇੰਦ੍ਰੀਅਨ ਦਮਨ ਭਈ ਸਭ ॥ ਸਤ ਸਿਵ ਰੂਪ ਹ੍ਰਿਦੈ ਧਾਰਾ ਜਬ ॥ ਸ੍ਰਗੁਨ ਰੂਪ ਤਵ ਧਰ ਰਿਦ ਅੰਤਰ ॥ ਤੁਅ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਅਭਿਲਾਖ ਨਿਰੰਤਰ ॥ ਐਸੇ ਜੋ ਤੁਮ ਜਗਨਨਾਥ ਨਿਰੰਜਨ ॥ ਜਗਦੀਸ੍ਵਰ ਆਰਤ ਦੁਖ ਭੰਜਨ ॥ ਜਗ ਪੁਰਖ ਭਗਵਾਨ ਭੁਵਨੇਸ੍ਵਰ ॥ ਸਰਨ ਤੁਮਾਰੀ ਪ੍ਰਭੂ ਜਨੇਸਵਰ ॥ ਪਾਹਿ ਪਾਹਿ ਪ੍ਰਭ ਪੂਰਨ ਧਨੀ ॥ ਹੋਹੁ ਪ੍ਰਸੰਨ ਪਿਤਾ ਨਿਰਗੁਨੀ ॥੧॥੨॥੮੧॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਰਾਜ ਰਿਸ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ਸਲੋਕ ॥ ਆਹੂਤੀ ॥ ਨਮਸਤੇ ਨਿਰਾਧਾਰ ਕਰਤਾਰੰ ਨਿਰੰਕਾਰ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ: ॥ ਨਮਸਤੇ ਅਨੰਤ ਸੀਰਸਾ ਨਿਰਗੁਨੰ ਨਿਰਬਿਕਾਰੰ ਗੁਣਾਤੀਤ ਸਨਾਤਨਹ ॥੧॥ ਮਦ ਰਾਜ ਰਿਸਤਾ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਸੰਸਾਰ ਆਗਰਤ ਲੰਘਨਹ ॥ ਗਾਰਸਤ ਗ੍ਰਤ ਬੰਧਸਚ ਦੁਸਤ੍ਰੰ ਤਰੰਤ ਤੇ ਨੁ[੨] ਭਿ: ॥ ਨਿਰਬੰਧਨੰ ਭ੍ਰਾਮਿ ਸੁਗਮੰ ਗ੍ਰਿਹ ਮੇਧੀ ਮਰਤ ਧਰਮ ਚ ॥ ਤ੍ਵ ਸੰਤ ਮਹਾਨ ਸਜਨਾਨੰਙਾ ਸੰਗਤੰ ਕ੍ਰਿਤੁਵਾ ਪ੍ਰਾਪਤੰ ਚਰਨਾਰਬਿੰਦੁ ਤੁਮੇਵਹ ॥ ਅਸਮਦ ਤ੍ਵ ਦਾਸੋਹੰ ਤੁਵੰ ਆਦਿ ਗਾਰਸਤ ਚ ॥ ਤ੍ਰਈਲੋਕ ਨਾਥੰ ਜਗਨਾਥੰ ਜਗਤ ਬੀਜ ਮਹਾ ਪ੍ਰਭੰ ॥ ਸਰਣ ਤੁਭਜੰ ਸਹਨਸੀਲੰ ਪ੍ਰਸੀਦ ਭੋ ਕਮਲੇਛਣ: ॥੧॥੨॥੮੨॥ ਰਾਜ ਰਿਸਿ ਉਚੂ ॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਬਿਭੂਤੀ ॥ ਛੰਦ ਨਰਾਜ ॥ ਨਮਾਮਿ ਨਿਰਗੁਨੰ ਗੁਨਾਤੀਤ ਸਰਗੁਨ ਹਰੀ ॥ ਨਮਾਮਿ ਬਿਸ੍ਵ ਮੀਸ੍ਵਰੰ ਕਲਜਾਨ ਕਾਰਕੰ ਹਰੀ ॥ ਨਮਾਮਿ ਦੇਵ ਦੇਵਸੰ ਸਿੰਧੰ ਦੇਵਾਧਿ ਨ੍ਰਿਜ੍ਵਰੰ ਹਰੀ ॥ ਆਦਿ ਦੇਵ ਨਿਰਮਲੰ ਸਕਾਰ ਸਰਗੁਨੰ ਹਰੀ ॥੧॥ ਮੇਰੀ ਰਾਜ ਰਿਸੀਤਾ ਭਈ ਸਫਲ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਤ੍ਵ ਦਯਾਨਿਧ ॥ ਆਰਤ[ੲ] ਜਗਤ੍ਰ ਤੇ ਤਰਜੋ ਤ੍ਵ ਸਤਾਯ ਹੇ ਦਯਾਨਿਧ ॥ ਸੰਸਾਰ ਦੁਸਤਰੰ ਦੁਰਗਮ ਨ੍ਰਿਬੰਧਨੰ ॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਕਾਖਿ੍ਨਾ (ਅਸ)
[੨]ਤੇ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਮਹਰਸਤ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਤੋਏਯਾ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਭਾਵੰਤਿ ਗ੍ਰਿਹ ਮੇਧੀ ਮ੍ਰਿਤ ਧਰਮ ਨੌ ਤੁਅੰ ਸੰਤ ਮਹਾਨ ਸਜਨੰ ॥ ਸੰਤ ਸੰਗਤੰ ਤੁਯ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਪ੍ਰਭੂ[ੳ] ਮੈਯੰ ॥ ਹਉ ਦਾਸਰੋ ਦਾਮੋਦ੍ਰੰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਾਨ ਭੋ ਪ੍ਰਭ: ॥ ਆਦਿ ਗਾਰਸਤ ਤੁਮ ਪ੍ਰਭ ਤ੍ਰਈਲੋਕ ਨਾਥ ਜਗ ਸਭੂ ॥ ਆਦਿ ਗੁਰ ਜਗਤ੍ਰ ਬੀਜ ਸਰਨ ਨਾਥ ਤੋਰੀਅੰ ॥ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਹੁ ਦਯਾਨਿਧੰ ਉਬਾਰ ਲਾਜ ਮੋਰੀਅੰ ॥੧॥੨॥੮੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਮੁਨਿ ਗਨ ਬਾਚ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਪ੍ਰਸੂਤੀ ॥ ਨਮਸਤੇ ਮੁਕੰਦ ਗੋਬਿੰਦੰ ਸਯਾਮਘਨ ਦ੍ਰਿਗ ਬਾਰਜੰ ॥ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਚਤੁਰਬਾਹੋ ਨਮਸਤੇ ਮੀਸ ਆਰਜੰ ॥੧॥ ਮਦ ਮਉਨਤਾ ਸਫਲੰ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਪਦਾਂਬੁਜਹ ॥ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਇੰਦ੍ਰੀਆਨਿ ਸ੍ਰਬਾਨਿ ਨਿਗ੍ਰੋਹੰ ਬਾਸਨਾ ਜਗਤ ॥ ਆਯਾਤ ਸਰਨੰ ਤੁਭਜੰ ਭੋ ਕਮਲਾਖਛ ਕਰਨਾਮੈਯ: ॥ ਆਸਕਯੰ ਤਵੰ ਨਾਮ ਚ ਤ੍ਵ ਬਿਗ੍ਰਹ ਰਿਦ ਧਾਰ ਤੁਆ[੧] ॥ ਮੰਗਲਯ ਮੰਗਲੰ ਚਈਬ ਸਿਵ ਸਿਵ ਕਾਰਕੰਮ ॥ ਕਾਮਨਾ ਮਮ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਿਜਰੂਪੰ ਤ੍ਵੰ ਚ ਸ੍ਰਬਦਾ ॥ ਤ੍ਵੰ ਕੀਰਤਨੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤਰੰਗਨੀ ਸ੍ਰਵਨੰ ਦੇਵਨ[ਅ] ਪਿਵਾਮਿਹੰ ॥ ਮਮ ਕਾਛਨੰ ਸ੍ਰੁਈਤੰ ਕੀਰਤਨੰ ਗੁਨਾਨੁਬਾਦ ਤ੍ਵੰ ਪਾਵਨੰ ॥ ਮਿਦੰ ਸੁਧਾ ਮੂਰਤੰ ਸਤ ਸਿਵਰੂਪ ਚਿਦਾਨੰਦ ਘਨ ਚਿਦਾਕਾਸੰ ॥ ਚਿੰਤਾਮਨਿ ਪ੍ਰਮਾਨੰਦ ਭਗਵਾਨੰ ਸਰਨ ਤੁਭਯੰ ਜਗ ਪਾਵਨਹ ॥ ਪ੍ਰਸੀਦ ਪ੍ਰਸੰਨ ਮੁਖਾਰਬਿੰਦ ਗੋਬਿੰਦ ਗੋਪਾਲ ਪ੍ਰਭੰ[੨] ॥੧॥੨॥੮੪॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਮੁਨਿ ਗਨ ਉਚੂ ॥ ਆਕੂਤੀ ॥ ਛੰਦ ਨਰਾਜ ॥ ਨਮਾਮਿ ਧਰਮ ਮੂਰਤਿਕੰ ਪਰਮ ਧਾਮ ਸੁਧ ਸ੍ਰੀ ਹਰੀ ॥ ਨਮਾਮਿ ਭਗਤ ਬਤਸਲੰ ਅਖਿਲ ਅਕਾਮਿ ਸ੍ਰੀ ਹਰੀ ॥ ਨਮਾਮਿ ਦੀਨ ਬਾਧਵੰ ਅਬਯਕਤ ਅਜਾਮ ਸ੍ਰੀ ਹਰੀ ਸਮਸਤ ਠਾਮ ਨਜਤ੍ਰ ਤਤ੍ਰ ਪ੍ਰਸਿਧ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਹਰੀ ॥੧॥ ਛੰਦ ॥ ਮਉਨਤਾ ਸਫਲ ਨਾਥ ਮੋਰੀਅੰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਤ੍ਵੰ ॥ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਸਕਲ ਇੰਦ੍ਰੀਅਨਿ ਨਿਵਿਰਤ ਬਾਸਨੰ ਬਿਖ੍ਰੰ ॥ ਤ੍ਵ ਸਰਨ ਆਇਓ ਹਰੀ[ੲ] ਆਸਰੈ ਤ੍ਵ ਨਾਮ ਚੇ ॥ ਸਕਾਰ ਬਿਗ੍ਰਹੰ ਤੁਅੰ ਮਹਾ ਮੰਗਲ ਅਨਾਮ ਚੇ ॥ ਹ੍ਰਿਦੈ ਧਾਰਤੰ ਮਮ ਸ੍ਵਿੰ ਸ੍ਵਿਰੂਪ ਪ੍ਰਾਪਤੰ ॥ ਕਾਮਨਾ ਸਦੀਵ ਨਾਥ ਕਾਛਨਾ ਨ ਧ੍ਰਾਪਤੰ ॥ ਸੁਧਾ ਤੁਰੰਗਨੀ ਕਥਾ ਤ੍ਵ ਕ ਦ੍ਵੋਨ ਸ੍ਰਵਣੰ ॥ ਅਘਾਇ ਪੂਰ ਪੂਰਤੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਥਾ ਰਸ ਪੀਵਨੰ ॥ ਐਸੋ ਜੋ ਆਪ[ਸ] ਸੁਧਾਗਤੰ ਸਤ ਸ੍ਰਿ ਚਿਦਾਨਿੰਦ ॥ ਚਿਦਾਕਾਸ ਚਿਦਾਘਨੰ ਚਿਤਾਮਨੰ[੩] ਪ੍ਰਮਾਨਦੰ ॥ ਸਰਨ ਤੋਰੀਅੰ ਹਰੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਹੁ ਪ੍ਰਸੰਨਾਨਨੰ ॥ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਾਨ ਮੀਸ੍ਵਰੰ ਪ੍ਰਨ[੪] ਖਗੇਂਦ੍ਰ ਜਾਨਨੰ ॥੧॥੨॥੮੫॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਪਿਤ੍ਰ ਗਣ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਦੇਵ ਹੂਤੀ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਨਮਸਤੇ ਭੂਤ ਗ੍ਰਾਮੇਸੂ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਜਨਾਰਦਨ: ॥ ਨਮਸਤੇ ਪੰਚ ਭੂਤਸਯ ਨਮਸਤੇ ਆਤਮਰਾਮੰ ॥੧॥ ਮਦ ਪਿਤ੍ਰ ਗਨਤਾ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਹਬ ਕਬ ਗਬੰ ਭੁਗਤ੍ਰਾਨਿ ਚ ॥ ਸਕਲਮਨੰ ਪਿਤ੍ਰ ਕਰਮਾਨੀ ਸ੍ਰਾਧ ਭੁੰਛਾਮਿ[੫] ਦਦਉ ਜਨੰ ॥ ਅਧਿਸਠਾਤਾ ਪਿਤ੍ਰ ਲੋਕਾਸਚ ਭਵਿਖਯਾਹੰ ਕਲਜਾਨ ਕਾਰਕੰ ॥ ਮਿਦੰ ਭੂਤ ਗ੍ਰਾਮ ਤ੍ਰੈਲੋਕ ਦਰਸੀ ਤ੍ਵੰ ਤ੍ਰੈਲੋਕ ਨਾਥ ਪ੍ਰਜਾਪਤੰ ॥ ਪਿਤਾਮਹ ਸਰਬ ਲੋਕਾਨਾਂ ਚ ਸੁਖਾਯੰ ਪ੍ਰਨਤਾ ਬ੍ਰਿਧੰ ॥ ਤ੍ਵੰ ਸਰਨਾਂ ਚ ਪ੍ਰਣਤੋਸਮੀ ॥ ਪ੍ਰਸੀਦ ਸ੍ਰੀ ਧਰਣੀਧਰਹ ॥੧॥੨॥੮੬॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਪਿਤ੍ਰ ਗਨ ਉਚੂ ॥ ਸੁਰੁਚੀ ॥ ਨਮਾਮਿ ਭੂਤ ਗ੍ਰਾਮਨੰ ਚਿੰਤਾਮਨੰ ਨਮਾਮਿਤੇ ॥ ਨਮਾਮਿ ਸੁ ਪ੍ਰਕਾਸਕੰ ਪਰਨਯ ਤ੍ਵੰ ਭਜਾਮਿਤੇ ॥ ਮੁਪਾਸਤੇ ਪਦਾਰਬਿੰਦ ਧਜਾਯਤੇ ਤ੍ਵ ਕੇਯੰ ॥ ਪਰਬ੍ਰਹਮ ਬ੍ਰਹਮਨੇਸ੍ਵਰੰ ਪ੍ਰਮਾਤਮ੍ਨੰ ਪ੍ਰਸਿਧਯੰ[ਸ] ॥੨॥ ਮਦ ਪਿਤ੍ਰਤਾ ਸਫਲ ਪ੍ਰਭੂ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਨਾਥ ਤੋਰੀਅੰ ॥ ਅਧਿਕਾਰ ਹਬ ਕਬ ਗਬ ਮੰਨ ਭੂਖ੍ਰ ਮੋਰੀਅੰ ॥ ਅਧਿਕਾਰ ਪਿਤ੍ਰ ਲੋਕਕੰ ਭਵਿਖ ਮੇ ਕ੍ਰਿਪਾਨਿਧੰ ॥ ਕਲਯਾਨ ਕਾਰਕੰ ਪ੍ਰਜਾ ਭਵਾਮਿਹੰ ਸਕਲ ਬਿਧੰ ॥ ਐਸੇ ਜੋ ਤੁਮ ਭੂਤਗ੍ਰਾਮ ਤੀਨ ਕਾਲ ਦਰਸਨੰ ॥ ਤ੍ਰਈਲੋਕ ਨਾਥ ਪਿਤਾਮਹੰ ਭਗਵਾਨ ਅਭਦ੍ਰ ਗਰਸਨੰ ॥ ਸਰਨ ਤੁਹਾਰਿ ਭੂਮਨੰ ਭਗਵੰਤ ਭਗਤ ਪਾਲਨੰ ॥ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਹੁ ਮੀਸ੍ਵਰੰ ਚਤੁਰਭੁਜੰ ਕ੍ਰਿਪਾਲਨੰ ॥੧॥੨॥੮੭॥ ਰਿਸ ਗਨ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸੰਕਰ ॥ ਸੁਚਜੀ ॥ ਨਮਸਤੇ ਭਦ੍ਰ ਰੂਪੰ ਤ੍ਵੰ ਮਹਾ ਮੰਗਲ ਦਰਸਨੰ ॥ ਸੁਭੰਦ੍ਰ ਭਦ੍ਰ ਸਰਬੇਸੂ ਸੁਖਾਇਯੰ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰੰ ॥ ਮਦ ਰਿਸਤਾ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਸਾਰ ਅਸਾਰ ਬਿਬੇਕਨ: ॥ ਅਸਾਰ ਪਦਾਰਥ ਸੰਸਾਰ ਤਿਕਤ੍ਵਾ ਸਰਨਾਗਤੰ ਗਤ: ॥ ਕਾਮਨਾ ਮੋਖਾਰਥਕੰ ਮਾਹੰ ਸਫਲੰ ਕਰੂ ਕਰੁਨਾਮਯ: ॥ ਮਿਦੰ ਸ੍ਰੀ ਰਿਸੀਕੇਸ ਜਗਦਾਧਾਰੰ ਸ੍ਰੀ ਬਈਕੰਠ ਨਾਥ ਹਰਿ ॥ ਸਰਬੇਸ੍ਵਰ ਜਗਦੀਸ੍ਵਰ ਸੁਮਿਨ੍ਰ[੬] ਤੁਭਜੰ ਮਹਾਬਲਹ ॥ ਪ੍ਰਸੀਦ ਪ੍ਰਸੰਨ ਮੁਖ ਕਮਲੰ ਪਦਮ ਨਾਭਿ ਸਨਾਤਨ: ॥੧॥੨॥੮੮॥ ਸੰਕ੍ਰ ਰਿਸੀ ਉਚੂ ॥ ਛੰਦ ਨਰਾਜ ॥ ਸੁਖਮਨਾ ॥ ਨਮਾਮਿ ਮੀਸ ਜੋਤਿ ਸ੍ਵਿਰੂਪ ਮੰਗਲੰ ਕਰਨ ॥ ਨਮਾਮਿ ਜ੍ਵੋਤਿਸ੍ਨਾਯੇਯੰ ਕਲਯਾਨੰ ਬਿਸ੍ਵੰ ਭਰਨ ॥ ਸੁਖਾਯ ਕਾਮ ਰੂਪਨੰ ਪ੍ਰਪੰਨ[ਹ] ਆਰਤੰ ਹਰਨ ॥ ਸਦੈਵ ਸਿਧ੍ਰ ਬ੍ਰਿਧ ਰੂਪ ਸੂਸਮੰ ਅੰਤਹਕਰਨ ॥੧॥ ਮੇਰੀ ਰਿਸਤਾ ਸਫਲ ਭਈ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਤੋਰ ਭੋ ਪ੍ਰਭੂ: ॥ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਬਿਖੈ ਅਸਾਰ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਧਾਰਤ੍ਰ (ਅਸ)
[੨]ਪ੍ਰਭੰ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰੰ (ਅਸ)
[੩]ਚਿਤਾਨੰਦੰ (ਖਕ, ਅਸ)
[੪]ਪ੍ਰਸੰਨ (ਅਸ)
[੫]ਭੁੰਚਾਮਿ (ਖਕ, ਅਸ)
[੬]ਸੁਸ੍ਵਾਮਿਨ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਦ੍ਵੋਨਿ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਹ੍ਰਿ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਪ੍ਰਪ੍ਰ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਸੰਸਾਰ ਪਰਿ ਤਯਾਗ ਮੂੰ ॥ ਸਰਨਾਗਤ ਧਰੀ ਤਿਹਾਰ ਨਾਥ ਕਾਮਨਾ ਮੁਝ[ੳ] ਮੋਖਛ ਕੀ ॥ ਕਾਂਛਾ[੧] ਸਫਲ ਮੁਰ ਕੀਜੀਏ ਮੁਕਤਿ ਦੀਜੀਏ ਸਾਲੋਕ ਕੀ ॥ ਐਸੋ ਜੋ ਆਪਿ ਰਿਸੀਕੇਸ ਜਗਦਾਧਾਰ ਸ੍ਰੀਪਤੰ ॥ ਬਈਕੁੰਠ ਨਾਥ ਸ੍ਰਬੇਸ੍ਵਰੰ ਹ੍ਰਿਦੈ ਸੋਭਾਇ ਭ੍ਰਿਗ ਲਤੰ ॥ ਤੋਰੀਯੰ ਸਦਾ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਹੁ ਨਾਥ ਹੇ ॥ ਬਿਸਾਲ ਚਛ ਸ੍ਰੀਧਰੰ ਮੋਹੁ[੨] ਕੀਜੀਏ ਸਨਾਥ ਹੇ ॥੧॥੨॥੮੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਜਛ ਧਾਨ ਬਾਚ ॥ ਛੰਦ ॥ ਸਲੋਕੀ ॥ ਪਿੰਗੁਲੀ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਭੂਮਨ ਜੂ ਕੀ ॥ ਪ੍ਰਨਮਯ ਸਜਾਮਲੰ ਬਪੁ: ॥ ਸ੍ਰਬਾਗ ਕੋਮਲੰ ਤਨ: ॥ ਨੀਲਾਂਬੁਜੰ ਬਿਸਾਲ ਕਾਯਿ ਮਨੋਹਰੰ ਬਿਮਲ ਤਨ: ॥ ਤ੍ਵ ਬਾਮ ਭਾਗ ਸ੍ਰੀ ਰਮਾ ਬਿਰਾਜਤੰ ਰਾਜੀਵਤ ਨੈਨਨੀ ॥ ਜੁਗਲ ਸ੍ਵਰੂਪੰ ਬਿਦ੍ਵਤੰ ਪਦਾਰਬਿੰਦ ਸ੍ਰੀ ਰਮਾਯਾ[ੳ] ॥੧॥ ਮਦ ਜਛਤਾ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਤ੍ਵੰ ਸਤਾ ਜਛ ਪਦੰ ਲਭਤ੍ਵਾ ॥ ਪ੍ਰਾਪਤੰ ਦੇਵਜ ਸੰਗਜਾਨੀ ਤ੍ਵ ਕ੍ਰਿਪਾ ਮਹਾਪ੍ਰਭੂ ॥ ਅਸਮਦ ਅਨੁਚਰੰ ਤੁਭਜੰ ਤ੍ਵੰ ਮੀਸ੍ਵਰੰ ਚਰਾਚਰਹ ॥ ਮਿਦੰ ਮਾਹ ਜੋਧ ਮਧੁ ਮਰਦਨ ਮੁਰਾਰਿ ਭਗਵਾਨੰ ਸਰਨੰ ਸ੍ਰਨਯ: ॥ ਪ੍ਰਸੀਦ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਜਾਨਾਥੰ ਰਮਾਧੀਸ ਪਦੁਮਾ ਪ੍ਰੀਅਹ ॥੧॥੨॥੯੦॥ ਜਛ ਉਚੂ ॥ ਇੜਾ ॥ ਛੰਦ ਨਰਾਜ ॥ ਨਮਾਮਿ ਨਾਰ[੩] ਧਾਮਨੰ ਬਾਸਕੀ ਪ੍ਰਜੰਕਨੰ ॥ ਸੇਸ ਛਤ੍ਰ ਸੀਰਸਾ ਸੁਭੰਤ ਕ੍ਰੀਟ ਕੁੰਡਲੰ ॥ ਕਪੋਲ ਕਾਕ ਪਛ ਵਕ੍ਰ ਜੁਮਲ ਜੁਗ ਭੁਜੰਗਨੀ ॥ ਮੁਖਾਰਬਿੰਦ ਇੰਦ ਕੁੰਦ ਦਸਨ ਗੰਗ ਤਰੰਗਨੀ ॥੧॥ ਜਛਤਾ ਸਫਲ ਭਈ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਮੋਰੀਅੰ ॥ ਤ੍ਵ ਸਤਾਯ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਛ ਪਦ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਟਾਖਛ ਤੋਰੀਅੰ ॥ ਦੇਵ ਸੰਙਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਤ ਭੀ ਮੋਰੀ[੪] ਹਰੀ ॥ ਅਨੁਚਰ ਤੁਹਾਰ ਮੈ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾਸਾਨ ਦਾਸ ਨਰਹਰੀ ॥ ਐਸੇ ਜੋ ਆਪ ਮਹਾ ਯੋਧ ਮਧੁਸੂਦਨੰ ਮੁਰਾਰਿ[੫] ॥ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਹੁ ਦੀਨਬੰਧੁ ਦਾਸਰੋ ਤੁਹਾਰ[੬] ॥੧॥੨॥੯੧॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਤਾਪਸ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਉਦੰਬਰੀ ॥ ਪ੍ਰਨਮਯ ਪਲੰਬ ਬਾਹੰ ਨਾਹੰ ਭਾਉਗ੍ਰਾਹੰ ਗਦਾ ਧਰਹ ॥ ਦੈਯਾਲੰ ਮੰਚ ਬਜਾਲੰ ਬਨਮਾਲੰ ਸਾਲ ਦੁਰਜਨਹ ॥ ਭਵਖੰਡਨ ਖਲ ਦੰਡਨੰ ਰਨ ਮੰਡਨ ਜਗਬੰਦਨ: ॥ ਅਬਿਯਕਤਊ ਸ੍ਵਸਤਊ ਬਿਰਕਤਊ ਸਕਤਊ ਸ੍ਰੀ ਬਨਿਤਊ ॥੧॥ ਮਦ ਤਾਪਸਤਾ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਨਿਗ੍ਰੋਹੰ[੭] ਮਨ ਬੁਧ ਚਿਤੰ ॥ ਅਹੰਕਾਰਊ ਪਾਪਾਤਮਾਨ ਵਸੰ ਕ੍ਰਿਤ੍ਵਾ ਮਨੁਗ੍ਰਹੰ ਤੋਏਯਾ[੮] ॥ ਲੰਘਤ੍ਵਾ ਤਮੰ ਸੰਸਾਰ ਅਗਾਰੰ ਕਾਛਣੰ ਸੁਤਹ ਸ੍ਵਰੂਪ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ॥ ਮੁਰਧਰੇਤਸਚ ਮਨੇਕ ਜੁਗੰ ਕ੍ਰੀਅਤਮ ਤਪ ਚਰਜਾ ਤੁਯਾ ॥ ਅਸਮਦ ਭਿਛੁਕੰ ਤੁਵੰ ਤੁਅੰ ਦਾਤਾਰੰ ਜਗਤ੍ਰ ਚ ॥ ਮਿਦੰ ਸ੍ਰੀ ਲਖਛਮੀ ਨਾਰਾਯਣ ਨਰੋਤਮੰ ਪਲਾਸ ਪਤ੍ਰਾਖਛਹ ॥ ਆਯਾਤੰ ਸਰਣੰ ਤੁਭਜੰ ਪ੍ਰਸੀਦ ਸ੍ਰੀ ਕਮਲਾਸਨ: ॥੧॥੨॥੯੨॥ ਤਾਪਸ ਉਚੂ ॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਛੰਦ ਨਾਰਾਜ ॥ ਦਿੰਗੰਬਰੀ ॥ ਪ੍ਰਨਮਯ ਦੇਵਾਧਿ ਦੇਵੇਸਯ ਮਹਾ ਪ੍ਰਭੂੰ ਜਗ ਨਾਮਯ: ॥ ਨਮਸਤੇ ਭਗਵਤ[੯] ਬਲਭੰ ਤ੍ਵੰ ਪ੍ਰਧਾਮ ਲਖਛਮੀ ਪ੍ਰੀਅ: ॥ ਸੁਖਾਯ ਸੰਤ ਸਜਨਾ ਚ ਅਸੰਤ ਦੁਸ੍ਰ ਦੰਡਨ: ॥ ਸਹਾਯ ਸਾਧ ਗੁਰਮਾਖਾਨ[੧੦] ਸੰਖਾਰ ਦੈਤ ਦੰਡਨ: ॥੧॥ ਮੇਰੀ ਤਾਪਸਤਾ ਸਫਲ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਦੇਵ ਥਾਰੀਅੰ ॥ ਮਨ ਬੁਧਿ ਚਿਤਮ ਹੰਕਾਰ ਤੇ ਭਏ ਆਗਿਆਕਾਰੀਅੰ ॥ ਸੰਸਾਰ ਅਸਾਰ ਉਲੰਘ ਤਮ ਸੁਤਹ ਸ੍ਵਰੂਪ ਪ੍ਰਾਪਤਮ ॥ ਕਾਮਨਾ ਏਹੀ ਹਮਾਰ ਅਨੇਕ ਜੁਗ ਲੌ ਤਪਜੋ ॥ ਭਿਖਾਰ ਦਰਸਨ ਤੁਯਾ ਸੂ ਜਾਪ ਮੰਤ੍ਰ ਤ੍ਵ ਜਪਜੋ ॥ ਐਸੇ ਜੋ ਆਪ ਲਖਛਮੀ ਨਰਾਯਣ ਨਰੋਤਮੰ ॥ ਭਗਵਾਨ ਭੀਰੁ ਭੰਜਨੰ ਨਿਰੰਜਨੰ ਅਨੋਪਮੰ[੧੧] ॥ ਸਰਨ ਨਾਥ ਥਾਰੀਅੰ ਉਬਾਰ ਮੋਹਿ ਲੀਜੀਏ ॥ ਪ੍ਰਪੰਨ ਆਰਤੰ ਅਸੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਨਾਥ ਹੂਜੀਏ ॥੧॥੨॥੯੩॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਦੈਤ ਗਣ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਸੰਕ੍ਰ ਸਨ ॥ ਨਮਾਮਿ ਦੈਤ ਅਰਦਨੰ ਚਕ੍ਰਦਨੰ ਅਤੁਲ ਬਲੰ ॥ ਮਧੁਰਾਰਿ ਰਾਖਛਸ ਮਰਦਨੰ ਸੰਘਾਰ ਦਾਨਵੰ ਖਲੰ ॥੧॥ ਮਦ ਅਸਦ ਕਰਮੰ ਨਿਜੰ ਲਭਤ੍ਵਾ ਜੂਨ ਤਮਾਮੀ ॥ ਚੁਤਾਤਮ ਨ੍ਰਿਬਾਨ ਮਦ ਤੁਭਜੰ ਅਧਿਸਠਾਤਾ ਮਤ ਤਾਮਸੀ ॥ ਅੰਗਕ੍ਰਿਤਮ ਬ੍ਰਿਤੰ ਤਾਮਸ ਮਦ ਪ੍ਰਜਾ ਮੰਦ ਕ੍ਰਮਨ: ॥ ਮਿਦੰ ਦੈਤ ਮਰਦਨੰ ਦੁਖ ਭੰਜਨੰ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰੰ ॥ ਸਰਨ ਤੁਭਜੰ ਮਹਾ ਬਾਹੋ ਪ੍ਰਸੀਦ ਭੋ ਖਲ ਅਰਦਨ: ॥੧॥੨॥੯੪॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਦੈਤ ਗਣ ਉਚੂ ॥ ਤੁੰਬਰ ॥ ਛੰਦ ਨਰਾਜ ॥ ਨਮਾਮਿ ਦੈਤ ਮਰਦਨੰ ਚਕਰਦਨੰ ਰਮਾਪਤੇ ॥ ਬਿਸਾਲ ਬਾਹੁ ਦੰਡਨੰ ਰਣ ਮੰਡਨੰ ਮਹਾ ਮਤੇ ॥ ਪ੍ਰਨਯ ਚਕ੍ਰਪਾਨਨੰ ਗਦਾਧਰੰ ਨਮਾਮਿਤੇ ॥ ਸਾਰੰਗਧਰ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਪਾਨਿ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਬੰਦਤੇ ॥੧॥ ਮੈ ਕਰਮ ਆਪਨੇ ਹਰੀ ਇਦ ਤਾਮਸੀ ਦੇਹੰ ਧਰਾ ॥ ਚੁਤ ਪਦ ਨ੍ਰਿਬਾਨ ਤੋਰੀਅੰ ਬ੍ਰਿਤ ਤਾਮਸੀ ਗ੍ਰਹਨੰ ਕਰਾ ॥ ਅੰਗੀਕ੍ਰਿਤਮ ਮਤ ਤਾਮਸੀ ਮੈ ਦੁਸ੍ਰ ਬੁਧਿ ਆਪਨੀ ॥ ਹੋਂ ਮੰਦ ਕਰਮ ਬਹੁ ਕੀਏ ਨ ਜਾਪ ਤੋਹ ਜਾਪਨੀ ॥ ਹਉ ਤਾਮਸੀ ਪ੍ਰਜਾ ਤੋਏ ਆਤਮਨ[੧੨] ਨਾਥ ਤ੍ਰਿਭਵਨ ਧਨੀ ॥ ਐਸੋ ਜੋ ਆਪ ਦਾਨਵਾਰਿ ਦੁਖਭੰਜਨ ਦੈਤ ਅਰਦਨੀ ॥ ਸਰਨ ਨਾਥ ਦਜਾਲ ਦੇਵ ਪ੍ਰਭ ਹੋਹੁ ਪ੍ਰਸੰਨ ਜਨੇਸ ਜੀ ॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਕਾਂਖਾ (ਅਸ)
[੨]ਮੁਹ (ਅਸ)
[੩]ਬਾਰ (ਖਕ, ਅਸ)
[੪]ਭੋਮਹਿ (ਅਸ)
[੫]ਮੁਰਾਰਿਯੰ (ਖਕ, ਅਸ)
[੬]ਤੁਹਾਰਿਯੰ (ਅਸ)
[੭]ਨਿਗ੍ਰਹ (ਅਸ)
[੮]ਤ੍ਵਾ (ਅਸ)
[੯]ਭਗਤ (ਅਸ)
[੧੦]ਗੁਰਮੁਖੀ (ਅਸ)
[੧੧]ਮਨੋਪਮੰ (ਅਸ)
[੧੨]ਤ੍ਵਮ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਹੜਤਾਲ ਫੇਰੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਉਬਾਰ ਮੋਹਿ ਲੀਜੀਏ ਸੰਸਾਰ ਗਰਤ ਬ੍ਰਿਤੇਸ ਜੀ ॥੧॥੨॥੯੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਦਾਨਵ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਨਮਾਮਿ ਨਿਰਬਿਕਾਰੇਸੂ ਨਿਰੰਕਾਰ ਜਗਦਾਤਮਨ: ॥ ਸੂਖਮੰ ਮਤੀਬ ਮੂਖਮੰ ਚਈਬ ਅਸਥੂਲੰ ਸਥੂਲ ਮਹਾ ਬਪੁ: ॥੧॥ ਮਦ ਨਿਜ ਕਰਮਾਨਿ ਅਨੁਸਾਰੰ ਇਦੰ ਤਨ ਤਾਮਸੀ ਲਭਤ੍ਵਾ ॥ ਕੇਵਲ ਤਾਮਸ ਗਯ਼ਾਨ ਦ੍ਰਿੜ ਬੁਧੰ ਤਾਮਸ ਲੋਕ ਪ੍ਰਾਪਤੰ[ੳ] ॥ ਅਸਮਦ ਤਾਮਸੀ ਪ੍ਰਜਾ ਤੁਭਜੰ ਤੂੰ ਮੀਸ[੧] ਜਗਤ੍ਰ ਚ ॥ ਮਿਦੰ ਤਾਪ ਹਰਨੰ ਤਮ ਪ੍ਰਕਾਸ ਜੋਤਿ ਸ੍ਵਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਭੂਮਨ ਸਰਨ ਤੁਭਜੰ ਮੀਸ੍ਵਰ: ॥ ਪ੍ਰਸੀਦ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਮਾਨੰਦ ਪ੍ਰਸੰਨ ਬਦਨੰ ਪਾਹਿ ਪਾਹਿ ਜਗਦੀਸ੍ਵਰ: ॥੧॥੨॥੯੬॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਦਾਨਵ ਉਚੂ ॥ ਸਾਂਬ ॥ ਛੰਦ ਨਰਾਜ ॥ ਨਮਾਮਿ ਲਖਛਮੀਵਰੰ ਪ੍ਰੀਅੰ ਭਗਤ ਸਮਪ੍ਰਦੰ ॥ ਪਰੰਪ੍ਰ ਸ੍ਰੀ[ਅ] ਮਨੋਹਰੰ ਸ੍ਰੀ ਬਤਸ ਚਿੰਨ ਸ੍ਰੀ[ੲ] ਹ੍ਰਿਦੰ ॥ ਦਿਤਿ ਪੁਤ੍ਰ ਮਾਨ ਮੋਚਨੰ ਆਦਿਤਿ ਪੁਤ੍ਰ ਹਰਖਨੰ ॥ ਪ੍ਰਮੁਦਾਹਿ ਤਿਛ[੨] ਗਮਿਯੰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਟਾਖਛ[੩] ਬ੍ਰਖਨੰ ॥੧॥ ਕਮਲ ਦਲ ਲੋਚਨੰ ਚਤੁਰਭੁਜੰ ਬੈਰਾਟਿਅੰ ॥ ਅਨੰਤ ਕਲਾ ਕਲਾ ਨਿਧੰ ਸੁ ਸੂਤ੍ਰਧਾਰ ਨਾਟਿਯੰ ॥ ਪ੍ਰਣਤ ਜਨ ਰੰਜਨੰ[੪] ਅਭਦ੍ਰ ਸਕਲ ਸ ਭੰਜਨੰ ॥ ਤਾਂਮਰ ਰਸ ਲੋਚਨੰ ਖਲ ਮੂੜ ਦੁਸ੍ਰ ਗੰਜਨੰ ॥੨॥ ਅਨੰਤ ਸੀਰਸਾ ਤੁਈ ਅਨੰਤ ਚਛੁ ਮੰਡਲੰ ॥ ਅਨੰਤ ਨਾਸਕਾ ਮੁਖੰ ਅਨੰਤ ਕਾਨ ਕੁੰਡਲੰ ॥ ਅਨੰਤ ਪਾਨ ਪਾਦਨੰ ਅਨੰਤ ਕਾਯ ਸ੍ਰੀ ਹਰੀ ॥ ਅਭਦ੍ਰ ਮੰਗਲੰ ਸੁਖਾਯ ਅਨੰਤ ਸ੍ਰੀ ਹਰੀ ॥੩॥ ਮੈ ਅਪਨੇ ਕੀਏ ਕਰਮ[ਸ] ਅਨੁਸਾਰ ਤਾਹਿ[੫] ਜੂੰਨ ਮੰਦ ॥ ਤਾਮਸੀ ਗਯਾਨ ਕਰ ਅੰਧਕਾਰ ਲੋਕ ਤਮ[ਸ] ਤ੍ਵੰਦ ॥ ਮੈਂ ਤਾਮਸੀ ਪ੍ਰਜਾ ਤੁਹਾਰ ਹੇ ਪ੍ਰਜਾਪਤਿ[੬] ਰਾਵਰੇ ॥ ਐਸੋ ਜੋ ਆਪ ਤਾਪ[੭] ਹਰਨ ਰਿਖੀਕੇਸ ਸਾਵਰੇ ॥੪॥ ਤਮ ਪ੍ਰਕਾਸ ਜੋਤਿ ਸ੍ਵਿਰੂਪ ਬਿਸ੍ਵਪਾਲ ਸਾਮਲੇ ॥ ਭਗਵਾਨ ਦਈਬ ਕਰਨਹਾਰ ਉਧਾਰ ਹੋਤ ਨਾਮ ਲੇ ॥ ਸਰਨ ਨਾਥ ਦਿਬ ਬਿਭੂਤ ਬਿਸ੍ਵ ਬਿਭੂਤ ਕਾਲੀਆ ॥ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਹੁ ਪੀਤ ਬਸਨ ਜਗ ਪ੍ਰੀਅ ਰਸਾਲੀਆ ॥੫॥੧॥੯੭॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਅਸ੍ਰਗਨ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਦੰਡਕੀ[੮] ॥ ਪ੍ਰਨਮਜ ਰੂਪ ਬਹੁਲੇਖੂ ਬੈਰਾਟੇਖੁ ਬਿਸ੍ਵ ਰੂਪੇਖੂ ਬਿਸ੍ਵੰਭਰੰ ॥ ਖੜਗ ਹਸਤੰ ਨਮਾਮਿ ਤੁਭਯੰ ਪ੍ਰਣਤ ਰਛ ਗਦਾਧਰ: ॥੧॥ ਮਦ ਨਿਜ ਕਰਮ ਅਨੁਸਾਰੰ ਇਦੰ ਮਾਸੁਰੀ ਜੂਨ ਪ੍ਰਾਪਤਾ ॥ ਬਿਮੁਖ ਚਰਨਾਰਬਿੰਦ ਤੁਭਜੰ ਬਿਸੋ ਭੋਗਾਸਕਤੰ ਚ[੯] ॥੨॥ ਬਿਸੇ ਭੋਗ ਤਾਮਸੀ ਬੁਧਿ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤੀ ਤਾਮਸੀ ਧਾਰਿਜਿਤੰ ਬ੍ਰਿਤ ਤਾਮਸ: ॥ ਮਸਮਦ ਤਾਮਸੀ ਤੁਭੇਯੰ ਤ੍ਵ ਮੀਸ੍ਵਰ ਜਗ ਨਾਯਕ: ॥੩॥ ਮਿਦੰ ਅਸੁਰਾਰਿ ਦੇਵਾਧਿ ਦੇਵੰ ਦਾਨਵਾਰਿ ਸੁਰ ਰਛਕਹ ॥ ਸਰਣ ਤੁਭਜੰ ਜਗਨਨਾਥੰ ਪ੍ਰਸੀਦ ਸ੍ਰੀ ਭਵਨੇਸ੍ਵਰਹ ॥੪॥੧॥੯੮॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਅਸਰਾ ਉਚੂ ॥ ਛੰਦ ॥ ਭੁਜੰਗੀ ॥ ਨੰਦ ॥ ਨਮਾਮਿ ਕਰੁਨਾਕਰੰ ਸ੍ਰਲ[੯] ਸਾਰੰਗਧਰੰ ਚਕ੍ਰਧ੍ਰ ਗਦਾ ਪ੍ਰਾਣ ਬੰਦਤੇ ਲਖਮੀਵਰ:[੧੦] ॥੧॥ ਬਿਮਲ ਮੁਖ ਨ੍ਰਿਮਲੰ ਮੈਨ ਛਬਿ ਅਮਲਲੰ ਬੰਦ ਲਖ੍ਰਮੀਵਰ[ਹ] ਨਿਰਬਕਾਰੰ ॥੨॥ ਨਿਰਗੁਨੰ ਨ੍ਰਿਜੁਵਰੰ ਚਾਂਪ ਸਾਂਯਕ ਧਰੰ ਅਸੁਰ ਗਨ ਸਦ ਹਰੰ ਬਿਮਲ ਸ੍ਵਾਮੀ[ਹ]॥ ਰਮਾਪਤਿ ਨਾਥੰ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਕਰੁਣਾਕਰੰ ਅਘ ਹਰੰ ਜਨ ਕੇ ਰਿਦੇ ਗਾਮੀ[ਹ]॥੨॥ ਮੈ ਆਪਨੇ ਕਰਮ ਅਨੁਸਾਰ ਯਾ ਨੀਚ ਤਨੁ ਆਸੁਰੀ ਤਾਮਸੀ ਬੁਧਿ ਕਰ ਪਾਪ ਜੂਨੰ ॥ ਬਿਮੁਖ ਚਰਨਾਰਬਿੰਦ ਗੋਬਿੰਦ ਤ੍ਵ ਹੁਵੈ ਬਿਸੈ ਆਸਕਤ ਪਦ ਬਿਮੁਖ ਸੂਨੰ ॥੩॥ ਤਾਮਸੀ ਬੁਧਿ ਮਮ ਤਾਮਸੀ ਕ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤ ਮਮ ਤਾਮਸੀ ਬ੍ਰਿਤ ਕਉ ਗ੍ਰਹਣ ਕੀਆ ॥ ਮੈ ਤਾਮਸੀ ਪ੍ਰਜਾ ਭੋ ਨਾਥ ਕਰੁਣਾਮਯੰ ਸਰਣ ਸੁਆਮੀ ਦੇਵਾਧਿ ਦੇਵ ਸ੍ਰਨ ਲੀਆ ॥੪॥ ਐਸੇ ਜੋ ਆਪ ਅਸੁਰਾਰਿ ਰਾਖਛਸ ਦਮਨ ਸਮਨ ਸੰਤਾਪ[ਹ] ਹਉ ਸਰਨ ਥਾਰੀ ॥ ਹੋਹੁ ਪ੍ਰਸੰਨ ਪ੍ਰਸੰਨਾਨ੍ਨ ਭਗਤਨ ਸਦਾ ਭਗਤ ਭੈ ਹਰਨ ਸਤਬ੍ਰਿਤ ਧਾਰੀ ॥੫॥੧॥੯੯॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਰਾਖਛਸ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਨੰਦਨ ॥ ਪ੍ਰਨਮਜ ਲੋਕ ਨਾਥੰ ਸਤਿ ਗਾਥੰ ਪ੍ਰਮਾਥੰ ਚ ਮੋਹਿਤੰ ਭੂਰ ਭਾਰੇਖੂ ਚ ॥ ਕਲੰ ਕਾਲ ਦੁਗਮ ਕਾਨਨ ਕ੍ਰਾਲੰ ਚ ਤ੍ਵੰ ਕ੍ਰਿਸਾਨ ਪਾਪ ਦਾਹਿਕਹ ॥੧॥ ਮਦ ਵਾਸਨਾ ਤਾਮਸੀ ਚਈਬ ਇਦੰ ਨਿੰਦ ਤਨ ਧਾਰ ਜਿਤੰਮ ॥ ਬਿਮੁਖੋ ਸਦ ਮਾਰਗ ਤ੍ਵੰ ਅਧਿਕਾਰੰ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤ ਤਾਮਸੀ ॥ ਦੇਵ ਕਟੰਕ ਬ੍ਰਿਤ ਧਾਰਿਤ੍ਵਾ ਮਦ ਪ੍ਰਜਾ ਤ੍ਵਾ ਤਾਮਸੀ ॥ ਮਿਦੰ ਖਰਾਰਿ ਭਗਵਾਨੂ ਤੁਭਜੰ ਸਰਣ ਤੁਭਜੰ ਰਮਾਪਤਿ: ॥ ਪ੍ਰਸੀਦ ਪ੍ਰਸੰਨਾਨ੍ਨ ਭੂਮਨ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਮਹਾਤਮਨਹ ॥੧॥੨॥੧੦੦॥ ਸੰਕਰ ॥ ਰਾਖਸ ਉਚੂ ॥ ਛੰਦ ॥ ਦੰਡਕ ॥ ਕਰਖਾ ॥ ਕਾਲ ਕਾਲੰ ਕਲਾਤੀਤੰ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮਾਮਿਤੇ ॥ ਦੇਵ ਦੇਵੰ ਮਹਾਦੇਵ ਮਹਾ ਬਾਹੂ ਭੁਜਾਮਿਤੇ ॥੧॥ ਤਾਮਸੀ ਬ੍ਰਿਤ ਕਰ ਰਾਖਛਸੀ ਜੂਨ ਕਉ ਧਾਰ ਰਹੇਆ[੧੧] ਵਾਸਨਾ ਆਪਨੀ ਸੋ ॥ ਸਤਿ ਮਾਰਗ ਤੇ ਬਿਮੁਖ ਹੋਏ ਕਰ ਕ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤ ਦੇਵ ਕੰਟਕ ਭਯਾ ਪਾਪਨੀ ਸੋ ॥ ਐਸੇ ਆਪ ਖਰਾਰਿ ਭਗਵਾਨ ਤ੍ਰੈਲੋਕ ਨਾਥ ਸਰਨ ਥਾਰੀ ਪ੍ਰਤਾਪ ਤਾਪ ਨੀਕੋ ॥ ਹੋਹੁ ਪ੍ਰਸੰਨ ਭਗਵਾਨ ਭੈ ਹਰਨ ਹਰੀ ਰਖ ਲੇਹੁ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਸ੍ਰਾਮੀ ਸ੍ਰੂ (ਅਸ)
[੨]ਤਿਖੵ (ਅਸ)
[੩]ਕਟਾਖ (ਖਕ, ਅਸ)
[੪]ਨਿਰੰਜਨੰ (ਅਸ)
[੫]ਤਾਹ ਧਰੀ (ਅਸ)
[੬]ਭਦ੍ਰ ਰੂਪ (ਅਸ)
[੭]ਆਪਦਾ (ਅਸ)
[੮]ਦੰਡਕ (ਅਸ)
[੯]ਸੰਖ (ਅਸ)
[੧੦]ਗਦਾ ਪਾਣੀ ਹਸਤ ਚਕ੍ਰਧਾਰੰ (ਅਸ)
[੧੧]ਯਾ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਪਾਪਤੰ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਛਿੰ੍' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਸ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ
[ਹ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਇਹ ਪਾਠ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਮਾ ਕਉ ਮਾਇਆ ਸਾਪਨੀ ਸੋ ॥੧॥੨॥੧੦੧॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਕਿੰਮ ਪੁਰਸ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਦੰਡਕ[ੳ] ॥ ਪ੍ਰਮਨਜ ਭਾਰ ਭੂਰ ਬਿਭ: ਮੰਗਲੰ ਮੰਗਲ ਮਹਾਬਾਹੋ ॥ ਪ੍ਰਮਨਜ ਪਦ ਯੁਗਮ ਜਗਦੀਸ ਤੁਭਜੰ ਪ੍ਰਭੂ: ਬੰਦਨੰ ਬੰਦਤੇ ਮੀਸ ਨਾਹੋ ॥੧॥ ਮਦ ਕਿਮ ਪੁਰਸਤਾ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਨਰ ਕਿੰਨਰ ਜੁਗ ਮੁਤਪੰਨਮੇ ॥ ਕ੍ਰਿਮ ਪੁਰਸ ਜੂਨ ਲਭਤਾਹੰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇਵ ਲੋਕਕਹ ॥ ਮਸਮਦ ਕਾਮਚਾਰੀ ਪ੍ਰਤਿਹਾਰ ਤੁਭਜੰ ਤ੍ਵੰ ਮੀਸ੍ਵਰ ਜਗਤ੍ਰ ਚ ॥ ਮਿਦੰ ਜਗਨਨਾਥ ਜਗਨਦੇਵੋ ਮਹਾਪ੍ਰਭੁ: ਜਨਾਰਦਨ: ॥ ਸਰਨ ਤੁਭਜੰ ਮਹਾਬਾਹੋ ਪ੍ਰਸੀਦ ਸ੍ਰੀ ਪਦ ਪੰਕਜੰ ॥੧॥੨॥੧੦੨॥ ਕਿਮ ਪੁਰਸ ਬਾਚ ॥ ਛੰਦ ॥ ਆਰਜਾ ॥ ਨਰਾਜ ॥ ਨਮਾਮਿ ਬਿਸਨੁ ਬੇ ਦਿਸੇ ਪਰਬ੍ਰਹਮ ਪਾਪ ਨਾਸਨੰ ॥ ਮਹਾ ਪ੍ਰਭੂ ਪ੍ਰਸੰਨ ਮੁਖ ਕਮਲ ਨੈਨ ਜਾਸਨੰ ॥ ਪ੍ਰਮ੍ਰਯ ਦੇਵ ਦੇਵਕੰ[੧] ਚਤੁਰਭੁਜੰ ਮਹਾ ਪ੍ਰਭੰ ॥ ਜਗਦੀਸ ਮੀਸ ਮੀਸਰੰ ਕਲਜਾਨ ਕਾਰਕੰ ਸੁਭੰ ॥੧॥ ਮੇਰੀ ਕਿਮ ਪੁਰਸਤਾ ਹਰੀ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਨਾਥ ਤੋਰੀਐਂ ॥ ਨਰ ਕਿੰਨਰ ਸਭੀ ਜਿਤੇ[ੳ] ਉਤਪਤਿ ਦੇਵ ਮੋਰੀਐਂ ॥ ਕਿਮ ਪੁਰਸ ਜੂਨ ਕਉ ਧਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਵ ਲੋਕ ਕੀ ॥ ਪ੍ਰਤਿਹਾਰ ਕਾਮ ਚਾਰ ਤੋਰ ਕਾਮਨਾ ਮੁਝ ਮੋਖਛ ਕੀ ॥ ਐਸੇ ਜੋ ਆਪ ਜਗਨਦੇਵ ਜਗਨਨਾਥ ਜਨਾਰਦਨ ॥ ਮਹਾ ਪ੍ਰਭੂ ਸਰਨ ਤੋਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਹੁ ਜਨਾਰਦਨ ॥੧॥੨॥੧੦੩॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਕਾਲਕੇਯ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਅਸਿਤ ਪ੍ਰਭਾ ਤ੍ਵ ਬਲ ॥ ਪ੍ਰਮਨਜ ਪਰਬ੍ਰਹਮ ਤੁਭਜੰ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਸਨਾਤਨ: ॥ ਬਈਕੁੰਠ ਨਾਥ ਰਮਾ ਨਾਥੰ ਬਿਸ੍ਵ ਬੀਜ ਪੁਰਾਤਨ: ॥੧॥ ਮਮ ਨਿਜ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੰ ਸੁਭਾਵੰ ਕਾਲਕੇਅ ਸੰਗ੍ਯਾ ਪ੍ਰਾਪਤਮ ॥ ਸੁਤਲ ਬਾਸੋ ਹੰ ਲਭਤ੍ਵਾ ਅਹੰਕਾਰ ਬ੍ਰਿਤ ਧਾਰਤਮ ॥ ਅਸਮਦ ਅਹੰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਜਾ ਤੁਭਜੰ ਤ੍ਵੰ ਮੀਸ ਰਮਾਨਾਥ ਚ ॥ ਮਿਦੰ ਅਨੀਹ ਅਸੰਗ ਸਰਬ ਬਜਾਪਕ ਆਤਮਾਰਾਮੰ ਸਰਨ ਤੁਭਜੰ ਸ੍ਰਨਾਲਯ: ॥ ਪ੍ਰਸੀਦ ਸ੍ਰੀ ਦਯਾਸਿੰਧੁ ਸ੍ਰੀ ਪਦੁਮਨਾਭ ਕਰੁਣਾਏਤਨੁ ॥੧॥੨॥੧੦੪॥ ਸੰਕਰ ॥ ਕਾਲਕੇਅ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਛੰਦ ਰਸਾਵਲ ॥ ਨਮਾਮਿ ਨਿਰਬਿਕਾਰੰ ॥ ਨਿਰੰਕਾਰ ਨ੍ਰਿਾਉਧਾਰੰ[੨] ॥ ਚਤ੍ਰਬਾਹੰ ਬਿਸ੍ਵਨਾਹੰ ॥ ਨਮਸਕਾਰੰ ਬਾਰ ਬਾਰੰ ॥੧॥ ਮਦ ਨਿਜ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੰ ॥ ਕਾਲਕੇਅ ਬ੍ਰਿਤੰ ॥ ਅਹੰ ਸੁਤਲ ਬਾਸੀ ॥ ਅਹੰਕਾਰ ਭਾਸੀ ॥੨॥ ਅਹੰਕਾਰ ਬ੍ਰਿਤੀ ॥ ਛ੍ਰਦ੍ਵੰ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ॥ ਅਹੰਕਾਰ ਪ੍ਰਜਾ ਤ੍ਵ ॥ ਇਦੰ ਆਪ ਜਵਾ ॥੩॥ ਅਸੰਗੰ ਸ੍ਰਬ ਬਜਾਪੀ ॥ ਆਤਮ ਰਾਮ ਅਜਾਪੀ ॥ ਹਉ ਸਰਨ ਤੋਰੀ ॥ ਅਵਲੋਕੀਏ ਮੰਦ ਭੋਰੀ ॥ ਪ੍ਰਸੀਦ ਸ੍ਰਬਲੋਹੰ ॥ ਕਰਹੁ ਦਾਸ ਜਾਨ ਛੋਹੰ ॥੧॥੪॥੧੦੫॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਜਾਦੋਗਣ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਇਸਲੋਕ ਪ੍ਰਭਾਸੀ ॥ ਪ੍ਰਨਮਯ ਬਿਸਨ: ਰਾਜੀਵ ਲੋਚਨੰ ਬਿੰਦਾਰਕ ਬ੍ਰਿੰਦਾ ਭਿਰਾਮੰ ॥ ਸ੍ਵਸਤਊ ਮਤਿ ਮਤੀਬ ਸਊਖੰ ਬੰਦਤੇ ਪਦਾਰਬਿੰਦ ਤੁਭਜੰ ॥੧॥ ਮਮ ਨਿਜ ਵਾਸਨਾਯਾ ਚ ਇਦੰ ਮਾਯਾਵੀ ਤਨ ਪ੍ਰਾਪਤੰ ਸਮੀ ॥ ਕਿੰਕਰਸਯ ਸਲਲ ਰਾਜਸਯ ਲਬੁਧਿਅੰ ਚ ਮਹਾ ਪ੍ਰਭੁ: ॥ ਮਸਮਦ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਜਾ ਤ੍ਵੰ ਤ੍ਵੰ ਨਾਥ ਮਹਾ ਭੁਜ: ॥ ਮਿਦੰ ਮਾਯਾਤੀਤ ਪਰਧਾਮੰ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਪਰਬ੍ਰਹਮਨਹ ॥ ਸਰਨੰ ਚ ਪ੍ਰਪੰਨੋਸਮੀ ਪ੍ਰਸੀਦ ਸ੍ਰੀ ਨਿਤ ਮੰਗਲਹ ॥੧॥੨॥੧੦੬॥ ਜਾਦੋ ਉਚੂ ॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਅਬ੍ਰਿਲ ॥ ਛੰਦ ॥ ਮਰਹਰਾ ॥ ਨਮਾਮਿ ਬਿਸਨ: ॥ ਪਰੇਧਾਮ ਬਿਸਨੁ : ॥ ਲੋਕਨਾਥ ਬਿਸਨ: ॥ ਅਗਾਥ ਬਿਸਨ: ॥ ਵਾਸਨਾਨੁਸਾਰ ॥ ਮੈ ਆਪਨੀ ਕਰਤਾਰ ॥ ਇਦੰ ਤਨ ਮਯਾਵੀ[੩] ॥ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਤ੍ਵ ਭਾਵੀ ॥ ਪਰਾਕ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਜਾ ਤੁਵੰ ॥ ਮਿਦੰ ਭੂਮਨ ਆਰਜ ਤ੍ਵੰ ॥ ਅਤੀਤ ਮਾਯਾ[ੲ] ॥ ਬਈਕੁੰਠ ਛਾਯਾ[ਸ] ॥ ਸਰਨਾਗਤੰ ਤੁ ਆਯਾ ॥ ਪ੍ਰਸੀਦੇ ਸੁ ਮਾਯਾ[ੲ] ॥੧॥੧੦੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸੰਕ੍ਰ ਜਾਦੋ ਗਨ ਬਾਚ ਅਸਤੁਤਿ ਇਸਲੋਕ ॥ ਸੋਨੰਦਨ ॥ ਪ੍ਰਨਮਯ ਜਗਦ ਬੀਜਸਜ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਜਨੇ ਸ੍ਵਰੰ ॥ ਕੰਬੂ ਗ੍ਰੀਵ ਕਟਿ ਕੇਹਰੰ ਚਈਬ ਮੋਹਨੰ ਚ ਭਵਨੇਸਵਰਹ ॥੧॥ ਮਦ ਨਿਜ ਸੁਭਾਉ ਗੁਨੰ ਚਈਬ ਇਦੰ ਮਾਯਾ ਤਨ ਧਾਰਤ੍ਵਾ ॥ ਇਦ ਨਮਿਤ ਬਿਤਲਵਾਸੀ ਅਧਿਪਤੰ ਤਲ ਬਾਸੋ ਹੰ ॥ ਅਸਮਦ ਮੋਹਕ ਪ੍ਰਜਾ ਤ੍ਵੰ ਤ੍ਵੰਮੀਸ੍ਵ ਬਿਸੁੰਭਰ: ॥ ਮਿਦੰ ਤ੍ਰਈਲੋਕ ਮੋਹਨੰ ਮਹਾ ਮੋਹਨੰ ਭਗਵਾਨ ਬਿਸ੍ਵਰੂਪ ਚ ॥ ਸਰਨ ਤੁਭਜੰ ਸਰਨਜ ਭੂਮਨ ਪ੍ਰਸੀਦ ਸ੍ਰੀ ਮੰਗਲਕਰਨ: ॥੧॥੨॥੧੦੮॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਬਿਸੇਸਕ ॥ ਛੰਦ ਮਾਧਵੀ ॥ ਨਿਵਾਤ ਕਵਚ ਬਾਚ ॥ ਨਮਾਮਿ ਮੀਸੰ ॥ ਪ੍ਰਜਾਧੀਸੰ ॥ ਦੇਵ ਦੇਵੰ ॥ ਸੁਰ ਬ੍ਰਿੰਦ ਸੇਵੰ ॥੧॥ ਨਿਜ ਸੁਭਾਉ ਗੁਨੰ ॥ ਮਾਯਾਵੀ ਤਨੰ ॥ ਧਾਰਤ ਭਯਾ ॥ ਤਲ ਲੋਕ ਜਯਾ ॥੨॥ ਮੋਹਕ ਪ੍ਰਜਾ ਤੁਮਾਰੀ ॥ ਤਾਪਸੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤ ਹਮਾਰੀ ॥ ਐਸੋ ਜੋ ਤੁਮ ਆਪ ॥ ਤ੍ਰੈਲੋਕ ਮੋਹਨ ਧ੍ਰਾਪ ॥੩॥ ਮਹਾ ਮੋਹਨੀ ਅਉਤਾਰ ॥ ਬਿਸ੍ਵਰੂਪ ਆਪ ਮੁਰਾਰਿ ॥ ਸਰਨ ਤੁਮਰੀ ਦੇਵ ॥ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਹੁ ਗੁਰਦੇਵ ॥੧॥੪॥੧੦੯॥ ਰਾਗ ਗਨ ਬਾਚ ॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਦੇਵ ਹੰ (ਅਸ)
[੨]ਨ੍ਰਿਧਾਰੰ (ਅਸ)
[੩]ਮਾਯਾਵੀ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਕੰਦਕ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਇਹ ਪਾਠ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਮਜਾ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਲਾਯਾ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਇਸਲੋਕ ॥ ਪੰਚ ਦਰਸੀ ॥ ਪ੍ਰਨਮਯ ਜੋਗੇਦ੍ਰ ਜਨੇਸੂਰੰ ਬਲਭ ਭਗਤ ਬਤਸਲ ਦੀਨਬੰਧੁ॥ ਪ੍ਰਸੰਨ ਬਦਨੰ ਬਿਸ੍ਵ ਬੰਦਨ ਬਿਸ੍ਵ ਆਤਮਾਨੰ ਧਰਮ ਬਿਗ੍ਰਹ ॥੧॥ ਮਦ ਰਾਗਉ ਗਨਤਾ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਰਾਗ ਪ੍ਰਾਪਤ: ॥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇਵ ਸੰਞਜਾਖੁ ਚ ॥ ਅਸਮਦ ਮਾਗਧੰ ਸੂਤ ਤੁਭਜੰ ਗੁਨਾਨਬਾਦ ਕੀਰਤਨੰ ਤ੍ਵਾ ॥ ਕ੍ਰੀਅਤਮ ਪਾਵਨੰ ਚਈਵ ਸ੍ਰਬ ਪਾਪ ਗਤਾ ਮਯਾ ॥ ਮਿਦੰ ਪਉਨੀਤ ਪਾਵਨੰ ਪਰਮੰ ਪ੍ਰਮਾਨੰਦ ਪ੍ਰਮੇਸੂਰਹ ॥ ਸਰਨ ਤੁਭਜੰ ਸਹਨਸੀਲੰ ਪ੍ਰਸੀਦ ਭੋ ਬ੍ਰਿਤੇਸੂਰਹ ॥੧॥੨॥੧੧੦॥ ਰਾਗਨ ਬਾਚ ॥ ਅਦ੍ਰਸੀ ॥ ਛੰਦ ॥ ਭਾਰਥ[੧] ॥ ਨਮਾਮਿ ਭੂਮਨ ॥ ਗੁਰਦੇਵ ਦੇਵਨ ॥ ਸਹਨ ਸੀਲੰ ॥ ਅਪਾਰ ਲੀਲੰ ॥੧॥ ਮਮ ਰਾਗੰਅ ਸਫਲੰ ॥ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਬਿਮਲੰ ॥ ਤ੍ਵ ਸਤਾਇ ਰਾਗ ਗਨ ॥ ਦੇਵ ਸੰਞਜਾ ਬਿਯੋਮਨ ॥ ਹਉ ਜਸਵਾਰ ਢਾਢੀ ॥ ਤ੍ਵ ਗੁਨ ਕਥਤ ਬਾਢੀ ॥ ਪਾਵਨ ਪਨੀਤ ॥ ਭਯੋ ਕਥਤ ਤ੍ਵ ਗੁਨ ਗੀਤ ॥ ਐਸੇ ਜੋ ਆਪ ਪੁਨੀਤ ॥ ਪਰਮ ਪਾਵਨ ਹੀਤ ॥ ਪਰਮਾਨੰਦ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ॥ ਤੁਅ ਸਰਨ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਨ ॥ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਹੁ ਦਯਾਲੁ ॥ ਜਗਬੰਦ ਪ੍ਰਿਥਵੀਪਾਲ ॥੧॥੨॥੧੧੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਸਿਧ ਗਨ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਮਯੰਕ ਦਰਸੀ ॥ ਪ੍ਰਨਮਯ ਸਦ ਬ੍ਰਿਤਈਰ ਧ੍ਰਿਤ ਕੁੰਡਲਈਰ ਪੀਤ ਬਸਨਈਰ ਰਮਾਪਤਿਈਰ ॥ ਹਿਤਈਰ ਜਗਦਈਰ ਮਹਾਤਮ੍ਰਈਰ ਪਰਮ ਬ੍ਰਿਧਈਰ ਸਿਧਯੀਰ ਪੈਈਰ ਚ ॥੧॥ ਮਦ ਸਿਧ ਗਨਤ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਸਿਧ ਪਦੰ ਲਭਤ੍ਵਾ ॥ ਸਰਬ ਸਿਧੀ ਮਾਧੀਨ ਮਾਹੰ ਮਦਾ ਸ੍ਰੇ ਕ੍ਰੀਆਯਾ ਪ੍ਰਾਨੀਨਾ ਸਿਧ ਚ ॥੨॥ ਸਰਬ ਸਾਧਨ ਜੀਵ ਸਕਲੰ ਮਦ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਿਧ ਸਾਧਨ: ॥ ਅਨਮਾਦਿ ਸਿਧਿ ਰਿਧੰ ਚ ਮਮਾ ਸਿਧੀ ਸਿਧ ਚ ॥੩॥ ਅਸਮਦਾਦਿ ਰਾਜਸੀ ਪ੍ਰਜਾ ਤੂੰ ਚ ਤੂੰਮੀਸ੍ਰ ਅਖਿਲ ਲੋਕ ਚ ॥ ਮਿਦੰ ਸੁਤਹ ਸਿਧਓ ਸਨਾਤਨੰ ਦੇਵੋ ਸਰਨ ਤੁਭਜੰ ਭਗਵਾਨ ਹਰਿ ॥ ਪ੍ਰਸੀਦ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਬਦਨੰ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਨਾਰਾਯਨ ਹਰੀ ॥੪॥੧॥੧੧੨॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਸਿਧ ਗਨ ਬਾਚ ॥ ਦੇਵ ਦਰਸੀ ॥ ਚਕ੍ਰਪਾਨੀ ॥ ਨਮਾਮਿ ਮਹਾਪ੍ਰਭੁ ਜੂ ॥ ਅਜਾਮ ਮਹਾ ਪ੍ਰਭੁ ਜੂ ॥ ਸੁਖਧਾਮ ਮਹਾਂ ਪ੍ਰਭੂ ਜੂ ॥ ਸ੍ਰੀ ਭਾਮ ਮਹਾ ਪ੍ਰਭੂ ਜੂ ॥੧॥ ਸਿਧ ਗਨ ਸਫਲ ਜੂ ॥ ਤਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਅਮਲ ਜੂ ॥ ਤ੍ਵ ਸਤਾਏ ਹਰਿ ਜੂ ॥ ਸਿਧ ਪਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹਰ ਜੂ ॥੨॥ ਸਕਲ ਸਿਧੀ ਆਧੀਨ ਮੁਝੇ ਜੂ ॥ ਕ੍ਰਿਆ ਸਕਲ ਸਿਧ ਗੁਝੇ ਜੂ ॥ ਸਕਲ ਪ੍ਰਾਨੀਨ ਸਾਧਨ ਸਿਧ ਜੂ ॥ ਹੋਤ ਮੁਝੀ ਤੇ ਬ੍ਰਿਧ ਜੂ ॥੩॥ ਮੈ ਰਾਜਸੀ ਪ੍ਰਜਾ ਤੁਧ ਜੂ ॥ ਐਸੇ ਜੋ ਤੁਮ ਸੁਤਹ ਸਿਧ ਜੂ ॥ ਸਨਾਤਨ ਭਗਵਾਨ ਜੂ ॥ ਸਰਣ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਨ ਜੂ ॥੪॥ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਹੁ ਭਗਵਾਨ ਜੂ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥੪॥੧॥੧੧੩॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਮਿਤ੍ਰ ਗਨ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਇਸਲੋਕ ॥ ਪੁਰਖੂਤ ॥ ਬੰਦਤੇ ਬਿਸ੍ਵ ਬੰਦਨੰ ਬੇਦ ਗ੍ਰਭੇਸੂ ਬਈਕੁੰਠ ਨਾਥ ॥ ਬਰ ਬੰਦ ਚ ਬੀਜ ਮੂਲੰ ਚ ਸਾਖਾਯੇ ਪੁਸਪ ਪਤ੍ਰ ਗਦਾ ਧ੍ਰੇਖੂ ॥੧॥ ਮਦ ਮਿਤ੍ਰ ਗਨ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਮਿਤ੍ਰ ਧਾਰਤ੍ਵ ॥ ਮਦ ਪ੍ਰਭਾਵੰ ਚਰਾਚਰਸਯ ਮਈਤ੍ਰੀ ਕ੍ਰੀਆਤਾ ਜਗਤ੍ਰ ਚ ॥੨॥ ਮਸਮਦ ਸਤਗੁਨੀ ਪ੍ਰਜਾ ਤੂੰਮੀਸ ਚਾਰਚਰ ॥ ਮਿਦੰ ਸੋਮਿਤ੍ਰ ਨਰ ਨਾਰਾਯਨ ਮਹਾ ਜੋਗੇਦ੍ਰ ਉਤਮੰ ॥੩॥ ਤੁਭਜੰ ਸਰਨ ਤੁਭਜੰ ਜਗਦਗੁਰ: ॥ ਪ੍ਰਸੀਦ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਭੂਮਨ ਲੋਕ ਨਾਥ ਚਰਾਚਰ:॥੪॥੧॥੧੧੪॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਮ੍ਰਿਤ੍ਰ ਗਨ ਉਚੂ ॥ ਛੰਦ ॥ ਕੇਸਰੀ ॥ ਮਾਕੂਤੀ ॥ ਨਮਸਕਾਰ ਧਰਨੀਧਰ ਨਾਹੰ ॥ ਕ੍ਰਿਪਾਸਿੰਧ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਅਥਾਹੰ ॥ ਪਦ ਸਰੋਜ ਨਾਯਕ ਜਗ ਕਰਤਾ ॥ ਪੋਖਨ ਭਰਨ ਬਿਸ੍ਵ ਮਹਿ ਭਰਤਾ ॥੧॥ ਮੇਰੀ ਮਿਤ੍ਰ ਗਨਤ ਸਫਲ ਪ੍ਰਭੁ ॥ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਤਾ ਤ੍ਵ ਸਫਲ ਸਭ ॥ ਧਾਰਨ ਕਰਾ ਮਿਤ੍ਰਤਾ ਮਾਧੋ ॥ ਮਦ ਪ੍ਰਭਾਉ ਮਿਤ੍ਰਤ ਜਗ ਬੰਧੋ ॥੨॥ ਸਤਗੁਨੀ ਮੈ ਪ੍ਰਜਾ ਤੁਮਾਰਾ ॥ ਐਸੇ ਜੋ ਆਪ ਸੁਮਿਤ੍ਰ ਨਿਰੰਕਾਰਾ ॥ ਨਰ ਨਾਰਾਯਨ ਮਹਾਂ ਜੁਗੇਂਦ੍ਰੰ ॥ ਸਰਨ ਤੁਮਾਰੀ ਪੁੰਗਵ ਸੁਰ ਬ੍ਰਿੰਦੰ ॥੩॥ ਹੋਹੁ ਪ੍ਰਸੰਨ ਜਗਤਗੁਰ ਮਿੰਦ੍ਰੰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥੩॥੧॥੧੧੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਬਾਲ ਖਿਲ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਬਿਭੂਤੀ ॥ ਬੰਦਤੇ ਬ੍ਰਹਮ ਸ੍ਵਰੂਪੇਣ ਨਰੋਤਮੰ ਨਰੰ ਚਈਬ ॥ ਬੰਦਤੇ ਜੋਗਨੋ ਜੋਗਿਨ ਰਿਸੀਕੇਸ ਜਨਾਰਦਨ ॥੧॥ ਮਦ ਬਾਲ ਖਿਲਤ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਤੋਂ ਸਤਾ ਬ੍ਰਹਮਚਰਜ ਬ੍ਰਿਤੰਮਿਹੰ ॥ ਬ੍ਰਿਤੰ ਮਦ ਨਿਰਾਧਾਰੋ ਮ੍ਰ ਪਾਸਕੰ ਬਿਸ੍ਵਰੂਪ ਤੂੰ ਚ ॥੨॥ ਅਸਮਦਾਦ ਦਾਸੰ ਚ ਤੁਭਜੰ ਪਰਮਪਰਾਇ ਚ ॥ ਮਿਦੰ ਪਰਮ ਪ੍ਰਕਾਸਤੰ ਹਰੰ ਚਈਬ ਭਗਵਾਨੰ ਪਰਮਾਤਮਨ: ॥੩॥ ਸਰਨ ਤੁਭਜੰ ਆਸਚਰਜ ਰੂਪੰ ਗੁਣਾਤੀਤ ਜਗਦਾਤਮਨਹ ॥ ਪ੍ਰਸੀਦੇਸ ਮਹਾ ਬਿਸਨ: ਪ੍ਰਸੀਦ ਭੋ ਮਹਾਬਲ ॥੪॥੧॥੧੧੬॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਬਾਲ ਖਿਲ ਉਚੂ ॥ ਛੰਦ ॥ ਨ੍ਰਿਬਾਨੀ ॥ ਆਕੂਤੀ ॥ ਨਮਸਕਾਰ ਬਿਸ੍ਵਬੀਜੇ ਬਿਸ੍ਵਬੰਦ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ॥ ਆਸਚਰਜ ਸ੍ਵਿਰੂਪ ਜਗਬੰਦ ਜੀ ॥ ਸੁ ਪ੍ਰਕਾਸ ਚਿਦਾਕਾਸ ਚਿਦਾਭਾਸ ਸੁਖਕੰਦ ਜੀ ॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਭਾਰਥੇ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ‘ਰਗ’ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ‘ਰਗੀਂ’ ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

[ੲ]ਇਹ ਪਾਠ ਅਧਾਰਮਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਅਨੰਤ ਭਗਵੰਤ ਅਚਿੰਤ ਨਿਰਦ੍ਵੰਦ ਜੀ ॥੧॥ ਮਦ ਬਾਲ ਖਿਲਤ ਸਫਲ ਭਈ ਆਜ ਜੀ ॥ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਮਦ ਵਪੁ ਸੂਛਮ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ॥ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਬ੍ਰਹਮਚਰਜ ਬ੍ਰਿਤਧਾਰ ਜੀ ॥ ਬ੍ਰਿਤ ਕਠਿਨ ਇਦ ਨੇਮ ਸੁਮਤ ਨਿਰਾਧਾਰ ਜੀ ॥੨॥ ਉਪਾਸਨਾ ਤੋਰ ਪ੍ਰਭੂ ਤਮ ਪ੍ਰਕਾਸ ਸੂਰ ਜੀ ॥ ਦਾਸ ਪਰਮ ਪ੍ਰਾਏ ਜਾਜ੍ਵਾਲ ਅਨੂਪ ਜੀ ॥ ਐਸੋ ਜੋ ਆਪ ਤਮ ਪ੍ਰਕਾਸ ਸੂਰ ਜੀ ॥ ਮਹਾ ਪ੍ਰਕਾਸ ਤਮ ਹਰਨ ਕ੍ਰਿਤ ਦੂਰ ਜੀ ॥੩॥ ਸਰਨ ਸਰਨਾਲਯੰ ਭਗਵੰਤ ਭਗਵਾਨ ਜੀ ॥ ਹੋਹੁ ਪ੍ਰਸੰਨ ਪਰਮ ਸੁਖ ਕਲਜਾਨ ਜੀ ॥੪॥੧॥੧੧੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਬਈਖਾਨਸ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਇਸਲੋਕ ॥ ਅਵਧੂਤੀ ॥ ਬੰਦਤੰ ਅੰਤਰੰਗ ਬਾਸੀ ॥ ਅੰਤ੍ਰ ਜਾਂਮਈਰ ਚੋਤਪਤਿ ਸੋਭਈਰ ॥ ਕਲਯਾਨ ਕਾਰਕੰ ਮੰਗਲਈਰ ਮੂਰਤਈਰ ਸੁਭ: ਚੌਪਦਤੇ ॥੧॥ ਮਦ ਬਈਖਾਨਸਤਾ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਸਰੀਰ ਮੁਤਮ: ॥ ਅਸਤਵਨੰ ਤਪੰ ਮੁਖਾਤ ਦਰਸਨੰ ਮੰਗਲਈਰ ਰੂਪੰ ॥੨॥ ਕਾਛਾਹੰ ਕਾਮਨਾਯਾਂ ਚ ਪਦਾਰਬਿੰਦੁ ਮੁਪਾਸਨਮ ॥ ਮਸਮਦ ਭਿਛੁਕੰ ਤ੍ਵੰ ਤੁਅੰ ਦਾਤਾਰੰ ਚ ਬਿਸ੍ਵ ਚ ॥੩॥ ਮਿਦੰ ਮੁਤਮ ਸਲੋਕ ਭਗਵਾਨੰ ਪੁਨ ਸਲੋਕ ਨਾਰਾਯਣ: ॥ ਸਰਣ ਤੁਭਜੰ ਮਹਾਬਾਹੋ ਪ੍ਰਸੀਦ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਹਰੀ ॥੪॥੧॥੧੧੮॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਛੰਦ ॥ ਬਿਜਾਯਾ ਬਈਖਾਨਸ ਉਚੂ ॥ ਨਮਸਕਾਰ ਜਗਨਾਯਕ ਜੂ ॥ ਹਿਤਕਾਰੀ ਸੁਰ ਸੰਤ ਸਹਾਯਕ[ੳ] ਜੂ ॥ ਬਿਸ੍ਵੰਭਰ ਸਭ ਲਾਯਕ ਜੂ ॥ ਰਣ ਮੰਡਨ ਖਲ ਘਾਯਕ ਜੂ ॥੧॥ ਮੇਰੀ ਬਈਖਾਨਸਤਾ ਸਫਲ ਜੂ ॥ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਪਦ ਕਮਲ ਜੂ ॥ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਕਰ ਪੁੰਨ ਸਰੀਰ ਜੂ ॥ ਤ੍ਵ ਆਸਤ੍ਵਨ ਤਪਨ ਰਨਧੀਰ ਜੂ ॥੨॥ ਮੁਖਤਾ ਜਪਨ ਜਜਨ ਤੁਮਾਰੀ ਜੂ ॥ ਤ੍ਵ ਦਰਸਨ ਹਿਤ ਉਦਮ ਸਾਰੀ ਜੂ ॥ ਦ੍ਰਸਨੀਅ ਮੰਗਲੀਕ ਦਰਸ ਤੁਮਾਰਾ ਜੂ ॥ ਕਾਮਨਾ ਯੇਹੀ ਹਮਾਰਾ ਜੂ ॥੩॥ ਉਪਾਸਕ ਪਦ ਅੰਬੁਜ ਥਾਰੀ ਜੂ ॥ ਮੈ ਆਪ ਕਾ ਦਰਸ ਭਿਖਾਰੀ ਜੂ ॥ ਐਸੋ ਜੋ ਆਪ ਉਤਮ ਸਲੋਕ ਜੂ ॥ ਭਗਵਾਨ ਨਾਰਾਯਨ ਪੁੰਨਨ ਸਲੋਕ ਜੂ ॥ ਸਰਨ ਤੁਮਾਰੀ ਮਹਾ ਪ੍ਰਭੁ ਜੂ ॥ ਹੋਹੁ ਪ੍ਰਸੰਨ ਬੇਦ ਗਰਭ ਜੂ ॥੪॥੧॥ ॥੧੧੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਬਿਸ੍ਵੇਦੇਵਾ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਸਾਰਧਾਈ ॥ ਬੰਦਤੇ ਬਿਸ੍ਵੇਸ੍ਵਰੰ ਬਿਸ੍ਵੀਸ ਬੰਦਤੇ ਲਖਛਮੀਬਰਹ ॥ ਬੰਦਤੇ ਬਿਸ੍ਵ ਬੰਦੇ ਭਜੋ ਬੰਦਤੇ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਤਮਨ: ॥੧॥ ਮਦ ਬਿਸ੍ਵੇ ਦੇਵਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਦੇਵ ਸੰਙਜਾਨ ਚ ॥ ਬ੍ਵਿਹਾਰ੍ਵੰ[੧] ਬਿਸ੍ਵੰ ਚ ਮਦਾ ਸ੍ਵੈ ਸਿਧ ਚ ॥ ਮਸਮਦ ਸੰਤਤ ਪ੍ਰਜਾ ਤੁਭਜੰ ਤ੍ਵੰ ਪਿਤ੍ਰੰ ਪਿਤਾਮਯ: ॥ ਮਿਦੰ ਬਿਸ੍ਵੰਭਰੰ ਬਿਸ੍ਵਨਾਥੰ ਬਿਸ੍ਵੇਸ੍ਵਰੰ ਬਿਸ੍ਵ ਰੂਪ ਚ ॥ ਸਰਣ ਤੁਭਜੰ ਜਗਨਨਾਥੋ ਪ੍ਰਸੀਦ ਸ੍ਰੀ ਧਰਨੀਧਰ: ॥੨॥੧॥੧੨੦॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਬਿਸ੍ਵੇਦੇਵਾ ਉਚੂ ॥ ਛੰਦ ॥ ਚੰਦ੍ਰਕਲਾ ॥ ਮਹਮਾਈ ॥ ਨਮਸਕਾਰ ਬਿਸ੍ਵੇਸ ਬਿਸਵੰਭਰ ਬਿਸ੍ਵਨਾਥ ਬਿਸ੍ਵਰੂਪ ਉਜਾਗਰ ॥ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਰਦ੍ਰਾਦਿਕ ਬੰਦਤ ਬੰਦਤ ਸੇਸੁ ਸੁਰੇਸ ਜਗਤਾਗ੍ਰ ॥ ਨਾਰਦ ਸਾਰਦ ਸੁਰ ਨਰ ਸਭ ਹੀ ਬੰਦਤ ਚਰਨ ਪ੍ਰਭੂ ਸੁਖ ਸਾਗਰ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਜਨੇਦ੍ਰ ਮਹਾਪ੍ਰਭੂ ਦਰਸ ਕੀਏ ਫਾਟੇ ਜਮ ਕਾਗ੍ਰ ॥੧॥ ਸ੍ਰੀ ਬਿਸ੍ਵ ਦੇਵਾਪਨ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲ ਪ੍ਰਭ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਕਰ ਦੇਵ ਸੰਙਯਾ ਭਈ ॥ ਬਿਸ੍ਵ ਬਿਵਹਾਰ ਸਿਧ ਮੁਝ ਹੀ ਤੇ ਸੰਤਤ ਪ੍ਰਜਾ ਤੁਮਾਰੋ ਦਈ ॥ ਐਸੋ ਜੋ ਆਪ ਬਿਸ੍ਵੰਭਰ ਬਿਸ੍ਵਨਾਯਕ ਬਿਸ੍ਵਰੂਪ ਬੈਰਾਟ ਸੁਖਮਈ[ਅ] ॥ ਸਰਨ ਤੁਮਾਰੀ ਭੋ ਭਗਵਾਨ ਹੋਹੁ ਪ੍ਰਸੰਨ ਭਗਵੰਤ ਬ੍ਰਿਧਈ ॥੨॥੧॥੧੨੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਅਸ੍ਵ ਬਸੂ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਕਾਮਦੁਹਾ ॥ ਬੰਦਤੇ ਗੋਬਿੰਦ ਗਿਰਸ੍ਵ ਰੂਪੇਣ ਗੰਡਸਥਲ ਪੁੰਡਰੀਕ ਚ ॥ ਕੰਬੂ ਗ੍ਰੀਵੰ ਚ ਜਲਜ ਨਾਭੋ ਚਤੁਰਭੁਜ ਗਰੁੜਾਸਨੰ ॥੧॥ ਮਦ ਬਸੂਤਾ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਦੇਵ ਮਾਨਨੰ ॥ ਮਦ ਪ੍ਰਸਾਦੇਨ ਬ੍ਰਿਧਿ ਸਿਧਿ ਬਿਸ੍ਵੰ ਪ੍ਰਜਾ ਕ੍ਰਿਤ ਤ੍ਵੰ ਚਖੂ ॥ ਮਦੰ ਬਿਧਾਤਾਯਾਯੇ ਭਗਵਾਨ ਕਰਤਾਰੰ ਪੁਨੰ ਸਲੋਕ ਨਾਰਾਯਨ: ॥ ਸਰਨ ਤੁਭਜੰ ਬਿਸ੍ਵ ਬੰਦੰਤ ਪ੍ਰਸੀਦ ਰਾਜੀਵ ਲੋਚਨਹ ॥੧॥੨॥੧੨੨॥ ਸੰਕਰ ॥ ਅਸ੍ਵ ਬਸੂ ਊਚੂ ਛੰਦ ॥ ਬਸੰਤ ਤਿਲਕਾ ॥ ਕਮਲਾਸਨ ॥ ਨਮਸਕਾਰ ਜਗਨਾਯਕ ਮੇਰੀ ॥ ਸੰਤਤਿ ਸਿਧ ਮਾਯਾ ਜਿਸ ਚੇਰੀ ॥ ਲਖਮੀਵਰ ਪ੍ਰਧਾਮ੍ਰ ਨਾਰਾਯਣ ॥ ਬਿਸ੍ਵ ਬੀਜ ਨਿਗਮ ਜਸ ਗਾਯਣ ॥੧॥ ਮੇਰੀ ਬਸੂਤਾ ਸਫਲ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਤਿਹਾਰੀ ॥ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਸੁਰ ਮਾਨ ਮੁਰਾਰੀ ॥ ਬ੍ਰਿਧ ਸਿਧ ਮੇਰੇ ਸੇ ਜਗ ਕੀ ॥ ਸ੍ਰਿਸ੍ਵਕਾਰ ਪੁੰਨ ਖਟ ਭਗਤੀ ॥ ਐਸੋ ਜੋ ਆਪ ਭਗਵਾਨ ਬਿਧਾਤਾ ॥ ਕਾਰਣ ਕਰਣ ਤੁਹੀ ਪਿਤ ਮਾਤਾ ॥ ਸਰਨ ਤੁਮਾਰੀ ਰਾਜੀਵ ਲੋਚਨ ॥ ਹੋਹੁ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਾਲ ਕ੍ਰਿਤ ਮੋਚਨ ॥੧॥੨॥੧੨੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਪ੍ਰਜਾਪਤਿ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਜੰਮਾਲ ॥ ਬੰਦਤੇ ਮਹਾ ਉਗ੍ਰ ਬੀਰਜੰ ਬਿਸਾਲਾਖਛ ਚਤੁਰਭੁਜ: ॥ ਬੰਦਤੇ ਖੜਗ ਹਸਤੇ ਖੂ ਬੰਦਤੇ[ੲ] ਚਕ੍ਰਪਾਨਨਹ ॥੧॥ ਮਦ ਪ੍ਰਜਾਪਤਿ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਪ੍ਰਜਾ ਚੋਤਪਤਮਿਹੰ ॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਬਿਵਹਾਰੰ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸਹਾਕ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਮਸਬੀ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

[ੲ]ਅਧਾਰਮਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਮਿਦੰ ਪ੍ਰਜਾਪਤਿ ਪ੍ਰਜੇਸ ਪੁੰਨ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਪ੍ਰਜਾਪਤਿ: ॥ ਮਸਮਦ ਸੰਤਤ ਪ੍ਰਜਾ ਤੁਭਜੰ ਤੂ ਪ੍ਰਜਾਪਾਲ ਪ੍ਰਾਯਸਿਚ[ੳ] ॥ ਸਰਨ ਤੁਭਜੰ ਪ੍ਰਜਾਨਾਥੰ ਪ੍ਰਸੀਦ ਸ੍ਰੀ ਪਦੁਮਾਪਤਿ: ॥੧॥੨॥੧੨੪॥ ਸੰਕ੍ਰ॥ ਪ੍ਰਜਾਪਤਿ ਉਚੂ ॥ ਛੰਦ ॥ ਸੁਦਾਮਾ ॥ ਕਾਮਾ ॥ ਨਮਸਕਾਰ ਨਾਥ ਕ੍ਰਿਪਾਸਿੰਧ ਪ੍ਰਮਾਥਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਜਾਪਤਿ ਤ੍ਰੂ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਤਾ ॥ ਸੋ ਸਭ ਭਯੋ ਸਫਲ ਆਜੁ ॥ ਸ੍ਰੀ ਜਨੇਦ੍ਰ ਭੂਮਨ ਮਹਾਰਾਜ ॥੧॥ ਸਾਰੀ ਪ੍ਰਜਾ ਭਈ ਮੋ ਤੇ ॥ ਹਮਾਰੀ ਪਰਾਗਤ ਤੋ ਤੇ ॥ ਹਉ ਸੰਤਤ ਪ੍ਰਜਾ ਥਾਰੀ ॥ ਐਸੋ ਜੋ ਆਪ ਪ੍ਰਜਾ ਪਾਲ ਮੁਰਾਰੀ ॥ ਪ੍ਰਜਾਨਾਥ ਪ੍ਰਜੇਸ ਭੂ ਮਹੀ ॥ ਸਰਨ ਥਾਰੀ ਪ੍ਰਭ ਅਨੋਪਮ ਹੀ ॥ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਹੁ ਭਗਵਾਨੁ ॥ ਕ੍ਰਿਪਾਸਿੰਧ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਾਨ ॥੨॥੧੨੫॥ ਮਨ੍ਵੰਤਰ ਬਾਚ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਸਾਰਬਰਨੀ ॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਬੰਦਤੇ ਬਾਰਜ ਬੰਦਨੰ ਜਲਜਾਖੰਛ ਪਦਮਾਨਾਭੰ ਪਦਾਰਬਿੰਦੁ: ॥ ਕੰਜਪਾਨਊ ਕਮਲਾਸਨਊ ਪਦਮਾਪਤਿ: ਸਰੋਜਪਾਨ: ॥ ਮਦ ਮਨਵੰਨਤ੍ਰਤਾ ਤ੍ਰੂ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਤ੍ਰੂ ਸਤਾ ਬਿਸ੍ਵ ਕਾਰਣੰ ॥ ਨਿਰਵਾਹ ਕਾਰਜੰ ਜਗਦੰ ਮਦਾਸ੍ਰੈ ਸਿਧਤਹ ॥੨॥ ਕਲਪ ਕਲਪ ਵਪੁ ਧਾਰਜਿਤਮੂ ਭੂਮਨ ਨਉਤਨੰ ਤਨੁ ਪ੍ਰਿਥਕ ਪ੍ਰਿਥਕ ॥ ਕਾਰਜ ਸਿਧਾਰਥ ਪ੍ਰਜਾਯਾ ਅਰਥ ਸਾਧਨੰ ॥੩॥ ਮਸਮਦ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪ੍ਰਜਾ ਤੁਭਜੰ ਸੰਤਤੰ ਸਨਾਤਨ: ॥ ਮਿਦੰ ਕਰਤਾਰੰ ਚ ਭਗਵਾਨੰ ਸਰਨ ਤੁਭਜੰ ਮੁਨ ਜਨੇਸ੍ਵਰੰ ॥ ਪ੍ਰਸੀਦ ਸ੍ਰੀ ਪੁਰਾਨ ਪੁਰਸੋ ਪੁਰਸੋਤਮੰ ਪਰਬ੍ਰਹਮਨ: ॥੪॥੧੨੬॥ ਮ੍ਨਵੰਨਤ੍ਰ ਉਚੂ ॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਛੰਦ ॥ ਨਮਸਕਾਰ ਸ੍ਰਬਗ ਬਿਸਨੁ: ॥ ਕਮਲਾਸਨ ਖਟ ਭਗ ਬਿਸਨੁ:[ਅ] ॥ ਗਰੁੜਾਸਨ ਕਮਲਾਪਤਿ ਬਿਸਨ: ॥ ਸੇਖਸਾਯ ਰਮਾਪਤਿ ਬਿਸਨ: ॥੧॥ ਮੇਰੀ ਮਨਵੰਤ੍ਰਤਾ ਸਫਲ:॥ ਤ੍ਰੂ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਜਗਤਪਤਿ ਬਿਮਲ: ॥ ਤ੍ਰੂ ਸਤਾ ਸਕਲ ਬਿਸ੍ਵ ਨ੍ਰਿਬਾਹਹੁ॥ ਮੋ ਤੇ ਹੋਤ ਚਤੁਰਭੁਜ ਪਾਹੁਹੋ ॥ ਕਲਪ ਕਲਪ ਨਉਤਨ ਤਨ ਧਾਰਉ ॥ ਕਾਰਜ ਸਕਲ ਪ੍ਰਜਾ ਕਰ ਪਾਰਉ॥ ਹਉ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਤੁਅ ਸੰਤਤ ॥ ਐਸੋ ਆਪ ਕਾਰਨ ਕਰਨ ਬੇਅੰਤਤ ॥ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਭਗਵਾਨ ਨਿਰੰਤਰ ॥ ਹੋਹੁ ਪ੍ਰਸੰਨ ਬਦਤ ਮਨ੍ਵੰਤਰ ॥੧॥੧੨੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਅਉਤਾਰ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਹਸਤਾਮਲ ॥ ਬੰਦਤੇ ਆਧਾਰ ਭੂਤਸਜ ਜਗਤਸਜ ਸਨਾਤਨ: ॥ ਸਮ ਮੋਹਿਤੰ ਚਰਾਚਰਸਜ ਸਕਲਾਸ੍ਯ ਅਉਤਾਰ ਸਿਰੋਮਨਸਚ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਬਿਸ੍ਵ ਸਰੂਪੰ ਰਤਨੰ ਬੀਰਜੰ ਰਨਨੰ ਮੂਰਤ: ॥ ਬਿਸ੍ਵੇਸ ਬੀਜੰ ਬਿਸ੍ਵ ਬਿਮੋਹਨ ॥ ਬਿਸ੍ਵ ਮੁਖਤੰ ਮਹਾਂਬਲੰ ਚ ॥੨॥ ਮਦ ਅਉਤਾਰ ਤੂ ਤਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਤਵ ਸਤਾ[ੲ] ਮਦ ਚੋਤਪਤਿ: ॥ ਤ੍ਵੰ ਸਤਾ ਸੰਕਲਪੰ ਚ ਮਨੇਕ ਰੂਪ ਧਾਰਜਤ ॥੩॥ ਨਿਹੰਤ ਮਸੁਰ ਹਰਨੰ ਚ ਭਾਰੰ ਧਰਨੀ ਦੁਸਾਹੰ[੧] ॥ ਅਹੰ ਚ ਪੁਤ੍ਰੋਸਮੀ ਅੰਸ ਭੂਤੰ ॥ ਮਿਦੰ ਅਵਤਾਰ ਸਿਰੋਮਨਮਹ ਪ੍ਰਭੁ ਬੰਦਤੇਤਿ ਤੁਭਜੰ ॥ ਭੋ ਸਰਬ ਬਿਆਪੀ ਭੂਮਨ ਭਗਵੰਤੰ ਮਖਿਲ ਮਨੰਤੰ ਸਰਨੰ ਪ੍ਰਬਿਦੇ[੨] ॥ ਪ੍ਰਸੀਦ ਪਰਮੰ ਪਵਿਤ੍ਰੰ ਪੁਰਾਨੰ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰੰ ਸ੍ਰਬਲੋਹੰ ਪ੍ਰਸੀਦੇ ॥੧॥੨॥੧੨੮॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਛੰਦ ॥ ਭੁਜੰਗ ॥ ਮਾਯਾਵੀ ॥ ਅਵਤਾਰ ਉਚੂ ॥ ਨਮਸਕਾਰਯੰ ਮੋਰੀਅੰ ਬਿਸ੍ਵ ਰੂਪੰ ॥ ਅਧਾਰ ਬਿਸ੍ਵੰ ਬਿਸ੍ਵੇਸ ਮਨੂਪਮ[੩] ॥ ਕਰਨ ਕਾਰਨੰ ਕਮਲ ਨੈਨ[੪] ਨਰੋਤਮ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹੰ ਬਿਧਾਤਾ ਪੁਰਖਤੋਮ ॥੧॥ ਅਉਤਾਰਤਾ ਸਫਲ ਮੇਰੀ ਕ੍ਰਿਪਾਲਾ ॥ ਪ੍ਰਸਾਦ ਤੁਮ੍ਰੇ[੫] ਤੁਵੰ[੬] ਭੋ ਕ੍ਰਿਪਾਲ[ਸ] ਦਯਾਲਾ ॥ ਤ੍ਰੂ ਸਤਾ ਕਰ ਪ੍ਰਾਗਟ ਹਮਾਰੀ ॥ ਸਤ ਸੰਕਲਪ ਤੁਅੰ ਬਿਬਿਧ ਤਨੁ ਮੁਰਾਰੀ ॥੨॥ ਨਿਹੰਤੇਤਿ ਮਸੁਰੋ ਪ੍ਰਿਥੀ ਭਾਰ ਭਾਰੀ ॥ ਮੈ ਹਉ ਆਪ ਕਾ ਅੰਸਭੂਤ ਮੰਸਧਾਰੀ ॥ ਐਸੇ ਜੋ ਆਪ ਅਉਤਾਰੀਸੰ ਸਿਰੋਮਨ ॥ ਮਹਾ ਬਿਸਨ ਭਗਵੰਤ ਮੋਰੀ ਪ੍ਰਨਾਮਨ ॥੩॥ ਸਰਬ ਬਿਆਪਕੰ ਭਗਵੰਤੰ ਸ੍ਰੀ ਜਨੇਸੰ ॥ ਸਰਨੰ ਤੁਮਾਰੀ ਸ੍ਰੀ ਰਿਖੀਕੇਸੰ ॥ ਪ੍ਰਸੰਨੰ ਪ੍ਰਸੰਨੰ ਪ੍ਰਸੰਨੰ ਮੁਰਾਰੀ ॥ ਸਰਨੰ ਸਰਨੰ ਸਰਨੰ ਖਰਾਰੀ ॥੪॥੧॥੧੨੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਖਟ ਮਤ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਬੰਦਤੇ ਸਰਬ ਭੂਤਸਯ ਸ੍ਰਬਯ ਬੁਧਿ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਾਮੰ ॥ ਸ੍ਵਰਗਾਪਬਰਗ ਦਦਊ ਬਿਸ੍ਨ: ॥ ਅਰਥ ਧਰਮਾਦਿ ਦਾਯਕਹ ॥੧॥ ਮਦ ਖੜ ਮਤ ਖੜ ਦ੍ਰਸਨਤ੍ਵ ਤ੍ਰੂ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਤ੍ਰੂ ਸਤਾ ਮਤ ਪ੍ਰਿਥਕ ਪ੍ਰਿਥਕ ॥ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਿਜਮਤੰ ਕ੍ਰਿਤ੍ਵਾ ਗੁਰੰ ਇਸ੍ਰ ਤੁਮੇਵ ਚ ॥੨॥ ਉਪਾਸਨਾ ਉਪਾਸਿਤੰ ਤੁਭਜੰ ਭਾਵਨੰ ਪਦਾਰਬਿੰਦੁ ਤੁਮੇਵ: ॥ ਕਾਛਣ ਚਤੁਰਭਿ: ਮੁਕਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤੰ ਤੁਵੰ ਰੂਪ ਚ ॥੩॥ ਮਸਮਦ ਕਾਮਕ ਭਗਤ ਤੁਭਜੰ ਤ੍ਵੰ ਸੁਆਮੀ ਮਹਾਪ੍ਰਭੂ ॥ ਮਿਦੰ ਨਿਸਕਾਮੰ ਚ ਨਿੰਸਕਿੰਚਨੰ ਦੇਵੰ ਚਿਨ ਮਾਤ੍ਰ ਚਿਨ ਦੇਵ ਦਦਊ ਸਭੰ[੭] ਚ ॥ ਸਰਣ ਤੁਭਜੰ ਚ ਕ੍ਰਿਪਾਲੰ ਪ੍ਰਸੀਦ ਸ੍ਰੀ ਗਦਾਧਾਰ: ॥੪॥੧॥੧੩੦॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਛੰਦ ॥ ਦੰਡਕ ॥ ਮਦਨ ਮੋਹਨ ॥ ਖਟ ਮਤ ਬਾਚ ॥ ਨਮਸਕਾਰ ਬਰ ਬੀਰ ਗ੍ਰਿਹ ਨੀਰ ਜਾ ਕੋ ਕਥਤ ਰਟਤ ਮੁਖ ਸਹਸ੍ਰ ਖਟ ਪੰਚ ਚਾਰੋ ॥ ਸੇਖ ਸਾਰਦ ਜਪਤ ਦੇਵ ਮੁਨਵ੍ਰਜ ਜਜਤ ਚਰ ਅਚਰ ਸਕਲ ਬਿਸ੍ਵ ਸਾਰੋ ॥ ਅਸ੍ਰਦਸ ਖਸ੍ਰ ਅਰੁ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[1]ਦੁਸਹ (ਅਸ)
[2]ਪ੍ਰਪਦੇ (ਅਸ)
[3]ਅਨੂਪੰ (ਅਸ)
[4]ਨਯਨੰ (ਅਸ)
[5]ਤੁਮਰੇ (ਅਸ)
[6]ਤ੍ਰਣੰ (ਅਸ)
[7]ਸੁਭੰ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਇਹ ਪੰਕਤੀ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਇਹ ਪਾਠ ਅਧਾਰਮਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਸ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ

ਚਾਰ ਉਚਰਤ ਤੁਮੇ ਲਹਿਤ ਨਹਿ ਭੇਦ ਅਭੇਦ ਨਯਾਰੋ ॥ ਘਸਤ ਸਿਰ ਦ੍ਵਾਰ ਅਰੁ ਕਰਤ ਜੁਹਾਰ ਸਭੀ ਹ੍ਰਿਦੈ ਧਰ ਚਰਨ ਜੁਗਲ ਨਮਤ ਥਾਰੇ ॥੧॥ ਮੇਰੀ ਖਟ ਮਤ ਖਟ ਦ੍ਰਸਨ ਭਯੋ ਸਫਲ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਤ੍ਵ ਬਿਸ੍ਵਨਾਥੰ ॥ ਬਿਸ੍ਤਾਏ ਨਿਜ ਨਿਜ ਮਤ ਕਰਜੋ ਪ੍ਰਧਾਨਤਾ ਤ੍ਵ ਮਤੰ ਨਿਜ ਗੂੜ ਗਾਥੰ ॥ ਇਸ੍ਰ ਗੁਰਦੇਵ ਤੁਝ ਜਾਨ ਕਰ ਉਪਾਸਨਾ ਤੋਰ ਰਤਿ ਭਾਵ ਮੇਰੀ ॥ ਭਾਵਨਾ ਕਾਮਨਾ ਚਾਰ ਮੁਕਤੀ ਸਦਾ ਪ੍ਰੀਤ ਪਦ ਕਮਲ ਜੁਗਲ ਚਾਹ ਤੇਰੀ ॥੨॥ ਕਾਮਕੀ ਪੁਤ੍ਰ ਹਉ ਨਾਥ ਥਾਰੋ ਧਨੀ ਐਸੇ ਜੋ ਆਪ ਨਿਸਕਾਮ ਸ੍ਵਾਮੀ ॥ ਨਿੰਸਕਿੰਚਨ ਚਿਨਦੇਵ ਚਿਨਮਾਤ੍ਰ ਸ੍ਰੀ ਨਾਥ ਹਰਿ ਗਰੁੜਗਾਮੀ ॥੩॥ ਹੋਹੁ ਪ੍ਰਸੰਨ ਭਗਵਾਨ ਭਗਵੰਤ ਜੂ ਦੇਵ ਦੇਵਾਧਿ ਸ੍ਰੀ ਰੰਗ ਸ੍ਵਾਮੀ ॥੧॥ਰਹਾਉ॥ ੧੩੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਨਿਗਮ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਬੰਦਤੇ ਤ੍ਰਿਗੁਨਾਤੀਤੰ ਤ੍ਰਿਗੁਨ ਸੰਪੰਨ ਚ ॥ ਬੰਦਤੇ ਖੜਗੁਨ ਸਪੰਨੰ ਖੜਭਰੀ ਰਨੰਤ ਮੂਰਤਿ ਕਲਾਨਿਧੰ ॥੧॥ ਮਦ ਨਿਗਮ ਮਤ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਸਤਾਯ ਜਗਦ ਮੋਖਾਰਥਕੰ ॥ ਉਪਦੇਸਕੰ ਸਦ ਮਾਰਗੰ ਮਹੰ ਦਦਊ ਤਭਯੰ ਨਿਜ ਆਤਮਜ ॥ ਉਤਪਤੋ ਹੰ ਕਮਲਜ ਵਾਕੰ ਮਸਮਦ ਬੁਧ ਪ੍ਰਾਗਤਹ ॥ ਅਸਮਦ ਸੰਤਾਨ[ੳ] ਸੁਤ: ਤੁਭਜੰ ਤੁਮੇਵ ਜਨਕ ਜਗਤ੍ਰ ਚ ॥ ਬਿਦੰ[੧] ਬੇਦ ਗਰਭੰ ਸਨਾਤਨ ਕਰਤਾਰਿ ਸਰਨ ਤੁਭਜੰ ਨਾਥ ਹਰੀ[ਅ] ॥ ਪ੍ਰਸੀਦ ਜਨਿੰਦ੍ਰ ਜਗ ਜਨਕ ਜਨਕ: ਉਤਪਤਿ ਸੰਘਾਰ ਪਾਲਕਹ ॥੧॥੨॥੧੩੨॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਛੰਦ ॥ ਲੀਲਾਵਤੀ ॥ ਨਿਗਮ ਊਬਾਚ ॥ ਨਮਸਕਾਰ ਅਤੀਤ ਮਾਯਾ[ੲ] ਪ੍ਰੇਤ ਗੁਨਾਤੀਤ ॥ ਸਤ ਬਿਸ੍ਵ ਸਤ ਚਿਤਾਨੰਦ ਚਿਤਘਨ ਚਿਦਾਕਾਸ ਪੁਨੀਤ ॥ ਕੂਟਸਤ ਬੋਧ ਚਿਨਮਾਤ੍ਰ ਚਿਨਮੈ ਸੁਤਹਿ ਸਿਧ ਪ੍ਰਕਾਸ ॥ ਸੁਵੰ[੨] ਜੋਤਿ ਅਰੂਪ ਚਿਨਦੇਵ ਸੁਪ੍ਰਕਾਸ ਅਕਾਸ ॥੧॥ ਅਗੁਨ ਆਦਿ ਅਪਾਰ ਅਬਿਯਕਤ ਆਸਚ੍ਰਜ ਅਮਰ ਅਜੋਨ ॥ ਓਅੰਕਾਰ ਅਨਾਦਿ ਅਦਭੁਤ ਅਕਹ ਅਨਘ ਅਮੋਨ ॥ ਅਬਾਚ ਅਗਹ ਅਤੋਲ ਅਤੁਲੋ ਅਜ ਅਚਲ ਅਗਉਨ ॥ ਅਮਾਨ ਅਲਖ ਅਬਚਲ ਅਭੈ ਅਖੈ ਅਭਉਨ ॥੨॥ ਮਦ ਨਿਗਮਤਾ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਤ੍ਵ ਭਈ ਸਫਲ ਸ੍ਵਾਮੀ ॥ ਸਤਾ ਤੁਮਾਰੀ ਤੇ ਭਯਾ ਹਉ ਮੋਖਛ[੩] ਗਾਮੀ ॥ ਉਪਦੇਸ ਸਦ ਮਾਰਗ ਕਰਜੋ ਤੁਮ ਦੀਨ ਬ੍ਰਹਮ: ॥ ਬਿਧ ਮੁਖ ਦ੍ਵਾਰ ਪ੍ਰਗਟਜੋ ਹੈ[ਸ] ਦੈਵ ਧਰਮਹ ॥ ਪਰੇ ਮਨ ਬੁਧ ਪ੍ਰਭ ਅਗੋਚਰ ਸਬਦ ਤੇ ॥ ਹਮ ਪੁਤ੍ਰ ਥਾਰੇ ਭੋ ਮੁਰਾਰੇ ਰਹਿਤ ਮਾਯਮਮਦ[੪] ਤੇ ॥ ਬਿਰੰਚ ਰਸਨਾ ਦ੍ਵਾਰੇ ਪ੍ਰਗਟ ਮੇਰੀ ॥ ਅਗੋਚਰ ਬੁਧ ਬਾਨੀ ਤੇ ਹਉ ਮੇਰੀ ॥ ਸੰਤਤ ਪੁਤ੍ਰ ਮੈ ਥਾਰੋ ਜਨੇਸ੍ਵਰ ॥ ਐਸੋ ਜੋ ਆਪ ਬੇਦ ਗਰਭੰ ਸ੍ਵਬੇਸ੍ਵਰ ॥ ਸਨਾਤਨ ਪੁਰਖ ਕਰਤਾ ਸਰਣ ਥਾਰੀ ॥ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੂਜੈ ਮਹਾ ਪ੍ਰਭੂ ਬ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ॥੧॥੩॥ ॥੧੩੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਅਗਮ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਚੰਦ੍ਰਚੂੜ ॥ ਬੰਦਤੇ ਪ੍ਰਪੰਨਾਰਤ ਹਰਣੰ ਜਗਦੰਖਿਲਸਜ ॥ ਬੰਦਤੇ ਤ੍ਵੰ ਜਗਨਨਾਥੰ ਸ੍ਵਬੇਸ੍ਵਰੰ ਅਧਾਰ ਬਿਸ੍ਵੰ ॥੧॥ ਮਦ ਆਗਮਤਾ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਮਤ ਪ੍ਰਿਥਕ ਪ੍ਰਿਥਕ ॥ ਕ੍ਰੀਖਿਯਾਮਿ ਨਿਜ ਮਤ[੫] ਅਨੁਸਾਰ: ॥ ਜੋਜਨਾ ਕ੍ਰੀਅਤਮ ਕਰਮਕਾਂਡਸ੍ਹੁ ਸਕਲੰ ਜਗਤਰ ਚ ॥ ਪਰਸਪਰੰ ਮੁਖਤਾ ਨਿਜਮਤੰ ਸਰਬੰ ਧਾਰਤੇਸੂ ॥ ਅਸਮਦ ਸਨਾਤਨ ਪ੍ਰਜਾ ਤੁਭਜੰ ਤ੍ਵੰ ਮੀਸ ਜਗਦਾਤਮਨ: ॥ ਮਿਦੰ ਪਰਮਹੰਸ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰੰ ਚਈਬ ਸਰਨ ਤੁਭਜੰ ਮਹਾਸਨ: ॥ ਪ੍ਰਸੀਦ ਬਿਸ੍ਵੇਸ੍ਵਰੰ ਬਿਸ੍ਵਪਾਲੰ ॥੧॥੨॥੧੩੪॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਅਗਮ ਬਾਚ ॥ ਛੰਦ ॥ ਮਕ੍ਰਾਦ ॥ ਚੰਦ੍ਰਾਵਤੀ ॥ ਨਮਸਕਾਰ ਪ੍ਰੀਤੰਬਰ ਬਰ ਧਾਰਨ ਕ੍ਰੀਟ ਕਾਨ ਕੁੰਡਲ ਰਾਜੈ ॥ ਨੀਲ ਜਲਜ ਤਨੁ ਸਜਾਮ ਮਦਨ ਮਯੰਕਹ ਲਾਜੈ ॥ ਬੈਜਯੰਤੀ ਉਰਮਾਲ ਚਤੁਰਪਾਨ ਚਤੁਰਾਯੁਧ ਛਾਜੈ ॥ ਪ੍ਰਸੰਨ ਬਦਨ ਕਮਲਾਖ੍ਯ ਦਰਸ ਕਰ ਦੁਰਮਤ ਭਾਜੈ ॥੧॥ ਮੇਰੀ ਆਗਮਤਾ ਭਈ ਸਫਲ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਤਾ ਮਤ ਨਜਾਰੋ ॥ ਪ੍ਰਿਥਕ ਪ੍ਰਿਥਕ ਮਤ ਬਰਨਜੋ ਨਿਰਨੈ ਪ੍ਰਗਟਜੋ ਸਲੋਕ[੬] ॥ ਕਰਮਕਾਂਡ ਉਰਝਜੋ ਜਗ ਜਗ ਮਖ ਕਰਮੰ ॥ ਮੁਖਤਾ ਆਪਨ ਆਪ ਪਰਸਪਰ ਨਿਜ ਨਿਜ ਧਰਮੰ ॥ ਤਾਮਸ[੭] ਪ੍ਰਜਾ ਤੁਮਾਰ ਤੁਮ ਪਰਮਹੰਸੰ ॥ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਤ੍ਵ ਸਰਨ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੂਜੈ ਸਰਬ ਅੰਸੰ ॥੧॥੨॥੧੩੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਸੰਕਰ ॥ ਪਦਮਾਵਤੀ ॥ ਪਊਰਾਣ ਬਾਚ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਬੰਦਤੇ ਘਨਸਾਮੰ ਚਤੁਰਭੁਜ ਚਤੁਰ ਆਯੁਧਹ ॥ ਕ੍ਰੀਟ ਕੁੰਡਲੰ ਪੀਤ ਬਸਨੰ ਬਿਸਾਲਾਖਛ ਜਨਾਰਦਨਹ ॥ ਮਦ ਪਊਰਾਨਤ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਮੁਪਰਾਜ ਆਚਾਰਜੰ ॥ ਮੋਛਾਰਥ ਜਗਤੰ ਨਾਨਾ ਇਤਹਾਸ ਬਿਮਲੰ ਬਦੰਤਮ ॥ ਉਪਦੇਸ ਸਦ ਵਾਕਜੰ ਸਜਨਾ ਚ ਮਹਾਵਾਕ ਮਾਚਾਰਜਿਯੰ ॥ ਅਸਮਦ ਪ੍ਰਜਾ ਤ੍ਵੰ ਰਾਜਸ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੰ ॥ ਮਿਦੰ ਨਿਸਕਲੰਕ ਮਹਾ ਸਊਖ ਸੁਖੰ ॥ ਮਿਦੰ ਮਹਿੰਦ੍ਰ ਸਰਨੰ ਪ੍ਰਪੰਨੰ ਪ੍ਰਸੀਦ ਪ੍ਰਪੰਨ ਜਨਾਨੰ ॥੧॥੨॥੧੩੬॥ ਬਿਸਪਨਦ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਪੁਰਾਣ ਬਾਚ ॥ ਛੰਦ ॥ ਮਦਨਾਰੰ ॥ ਨਮਸਕਾਰ ਤੁਮਕੋ ਮੇਰੀ ਜੂ ॥ ਸਿਮਰਤ ਨਾਮ ਚੁਕੇ ਦੁਹੁ ਫੇਰੀ ਜੂ ॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਮਿਦੰ (ਅਸ)
[੨]ਸੁਯੰ (ਅਸ)
[੩]ਮੋਖ (ਅਸ)
[੪]ਮਾਯਾਮਮਦ (ਅਸ)
[੫]ਮਤੰ (ਅਸ)
[੬]ਸਾਰੋ (ਅਸ)
[੭]ਸਨਾਤਨ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸੁੰਤ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਹ੍ਰਿ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਮਜਾ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਪ੍ਰਗਟੇਓਹ' ਪਾਠਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਧੰਨ ਭਾਗ ਪਰਸੇ ਪਦਕੰਜ ਜੂ ॥ ਮੰਗਲਕਰਣ ਬਿਮਲ ਪਦ ਮੰਜ ਜੂ ॥੧॥ ਮੇਰੀ ਪਉਰਾਤਨ ਭਈ ਸਫਲ ਜੂ ॥ ਤੂ੍ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਤੂ੍ ਸਤਾ ਸਬਲ ਜੂ ॥ ਆਚਾਰਜ ਦੂ੍ਾਰੇ ਪ੍ਰਾਗਟ ਮੇਰੀ ॥ ਜਗਤ ਮੋਖ੍ਾਰਥ ਇਤਹਾਸ ਘਨੇਰੀ ॥ ਸਦ ਉਪਦੇਸ ਕਰਤਾ ਬਿਮਲ ਜਾਸੰ ॥ ਲੀਲਾ ਹਰਿ ਨਾਨਾ ਇਤਹਾਸੰ ॥ ਆਚਾਰਜ ਮੁਖ ਪ੍ਰਤਿ ਪਾਦਨ ਭਇਆ ॥ ਸਦ ਵਾਕ ਮੁਖ ਕੰਜ ਤੇ ਚਵੇਆ ॥ ਮੈ ਤਉ ਰਾਜਸ ਪ੍ਰਜਾ ਤਿਹਾਰਾ ॥ ਤੁਮ ਨਿਸਕਲੰਕ ਤ੍ਰਿਭਵਨ ਉਜੀਆਰਾ ॥ ਸਰਨ ਤੁਮਾਰੀ ਤ੍ਰਿਭੂਅਨ ਧਨੀ ॥ ਹੋਹੁ ਪ੍ਰਸੰਨ ਮਹਾਸਨ ਸਿਰੋਮਨੀ ॥੧॥੨॥੧੩੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਰਿਚਾ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਪਯੂਖੀ ॥ ਬੰਦਤੇ ਸੂ੍ਸਤਈਰ ਮੰਗਲਊ ਮ੍ਰਿਨਾਲ ਬਦਨਊ ਬਿਮਲਊ ॥ ਸੂ੍ਸਤਊ ਸੂ੍ਸਤਊ[ੳ] ਸੂ੍ਸਤਊ ਸੂ੍ਸਤੈਨ ਸੂ੍ਸਤ: ॥ ਮਦ ਰਿਚਤਊ ਤੂ੍ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਤੂ੍ ਸਤਾ ਬ੍ਰਿਧ ਤੰਤ੍ਰ ਸੂ ॥ ਕਲਜਾਨਾਰਥ ਸੰਸਾਰੰ ਸ੍ਰਬਗ ਗਿਆਨ ਦਦਾਮਿਤੇ ॥ ਮਸਮਦ ਅਨਗ ਭੋ ਅਨਘਸ੍ਹ ਸਨਾਤਨਸ੍ਹ ਜਗ ਬਲਭ: ॥ ਸਰਨ ਤੁਭਜੰ ਪਦਮਨਾਭ ਪ੍ਰਸੀਦ ਸ੍ਰੀ ਦ੍ਰਿਗਾਂਬਜ: ॥੧॥੧੩੮॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਛੰਦ ॥ ਅਦਭੁਤ ॥ ਰਿਚਾ ਊਚੂ ॥ ਬੰਦੋ ਮੰਗਲ ਰੂਪ ਕਮਲ ਮੁਖ ॥ ਬਿਮਲ ਸੁਮੰਗਲ ਕਰਨ ਪ੍ਰਜਾ ਸੁਖ ॥ ਮੰਗਲਮਯ ਮੰਗਲਾਦ[੧] ਸੁਭ ਗੁਨ ॥ ਨਮੋ ਨਮਸਤੇ ਸ੍ਰੀਪਤਿ ਪੁਨ ਪੁਨ ॥੧॥ ਮੇਰੀ ਰਿਚਾਤਾ ਤੂ੍ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲ ਭਈ ॥ ਤੂ੍ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਬਿਧ ਤਾਂਤ੍ਰ ਪੂਰੀ[ਅ] ਪਈ ॥ ਕਲਜਾਨ ਹੇਤ ਸੰਸਾਰ ਸ੍ਰਬਗਜੰ ॥ ਗਯਾਨ ਦੀਨੁ ਮੈ ਕ੍ਰਿਪਾ ਤੁਭਜੰ ॥੨॥ ਹਉ ਤੁਅ[੨] ਅਨਗ[੩] ਹੇ ਅਨਘ ਦੈਆਲਾ ॥ ਸਨਾਤਨ ਜਗ ਬਲਭ ਕ੍ਰਿਪਾਲਾ ॥ ਸਰਨ ਤੁਮਾਰੀ ਕਮਲਨਾਭ ਹਰਿ ॥ ਹੋਹੁ ਪ੍ਰਸੰਨ ਜਲਜ ਦ੍ਰਿਗ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ॥੩॥੧॥੧੩੯॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਪਦਮਨ ॥ ਬੰਦਤੇ ਆਜਾਨ ਬਾਹੋ ਚਕ੍ਰਪਾਨ ਜਨਾਰਦਨ ॥ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਸਕਾਰ ਬਿਗ੍ਰਹ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਪਦਾਰਬਿੰਦਹ ॥੧॥ ਮਦ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਤਾ[ੲ] ਤੂ੍ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਤਵ ਸਤਾ ਪਦ ਪ੍ਰਧਾਨ ਚ ॥ ਬਰਨਜਾਮਿ ਨਾਨਾ ਬਿਧਿ ਕਰਮਾਨਿ ਦੁਰੰਤ ਦੁਸਹ ਦੁਸਕਰ: ॥੨॥ ਮੰਤ੍ਰੰ[ਸ] ਚ ਜੰਤ੍ਰੰ ਚ ਤਤ੍ਰੰ ਚ ਸ੍ਰਬੰ ਆਖਜਾਨ ਬਿਧਾਨ ਚ ॥ ਮਿਦੰ ਪੁਰਾਨ ਪੁਰਸ ਜਗਦੀਸਹ[੪] ਸਰਨ ਤੁਭਜੰ ਪ੍ਰਸੀਦ ਹਰਿ[ਹ] ॥੩॥੧॥੧੪੦॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤੀ[ਕ] ਬਾਚ ॥ ਛੰਦ ॥ ਪਧਿਸ੍ਰਕਾ[ਕ] ॥ ਸਾਗ੍ਰੀ ॥ ॥ ਨਮਸਕਾਰ ਸਦ ਸਾਰੰਗਪਾਣੰ ॥ ਰਿਖੀਕੇਸ ਨਮ: ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਾਨ ॥ ਕਲਾਧਰ ਕਲਕ੍ਰਿਤ ਬਿਨਾਸਨ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਭਜ ਮਿਟੇ ਤਰਾਸਨ ॥੧॥ ਮੇਰੀ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਤਾ ਭਈ ਸਫਲ ਨਾਥ ॥ ਤੂ੍ ਸਤਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪਦ ਪ੍ਰਮਾ ਗਾਥ ॥ ਨਾਨਾ ਮੰਤ੍ਰ ਜੰਤ੍ਰ ਤੰਤ੍ਰਨ ਉਪਾਉ॥ ਮੋ ਤੇ ਭਈ ਏ ਸਭ ਕ੍ਰਿਯਾਯਾਯੇ[੫] ॥੨॥ ਹਉ ਪ੍ਰਜਾ ਸੰਤਤ ਹੋ ਮਹਾਸਿਨਾਏ ॥ ਐਸੇ ਜੋ ਤੁਮ ਪੁਰਾਨ ਪੁਰਸਰਾਇ ॥ ਸਰਨ ਤੁਮਾਰੀ ਸਰਨ ਸੂਰ ॥ ਹੋਹੁ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹਰਿ ਜੀਵਨ ਮੂਰਿ ॥੩॥੧॥੧੪੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸੰਕਰ ॥ ਪ੍ਰਨਵ ਉਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਨਮਰਾਅਈ[ਕ] ॥ ਬੰਦਤੇ ਬਖ੍ਰਕਾਰ ਮੁਕਾਰ ਪ੍ਰਨਵ ਪਦਾਨ ਬਰਨ ਤੁਭਜੰ ਸੁਹਾਵਾੰ[੬] ਸੁਧਾ ਮੰਤ੍ਰ ਚ ॥ ਜਗ੍ਹ ਕਰਮਣੀ ਸਦਵਾਕਜਸ੍ਹ ਸ੍ਰਬਾਨਿ ਬ੍ਰਨਾਨਿ ਤੁਮੇਵ ਚ ॥੧॥ ਮਦ ਪ੍ਰਨਵਤਾ ਤੂ੍ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਤੂ੍ ਸਤਾ ਕਰਤਾ ਜਗਤ੍ਰ ॥ ਮੁਤਪਤਿ ਗੁਣਾਨਾਂਙ ਪਦਾਂਨਾਂਙ ਸਿਰੋਮਨ:॥੨॥ ਮਸਮਦ ਅੰਤਹਕਰਨ ਤੁਭਜੰ ਤੂ੍ੰ ਸ੍ਵਾਮਿ ਸਿਰੋਮਨੰ[ਕ] ॥ ਮਿਦੰ ਸੂ੍ਰੂਪ ਜਗਨਨਾਥੰ ਸਰਨ ਤੁਭਜੰ ਮਨਾਦਿ ਸੂ ॥ ਪ੍ਰਸੀਦ ਸ੍ਰੀ ਪਰਮਾਨੰਦੰ ਗੁਰ ਕੇਤ ਮਹਾਤਮਨ: ॥੩॥੧੪੨॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਛੰਦ ॥ ਤੋਮਰ ॥ ਪ੍ਰਣਵ ਵਾਚ ॥ ਨਮਸਕਾਰ ਹਰਿ[ਹ] ਪਦਕੰਜ ਜੁਗੰ ॥ ਸੁਭ ਬਰਨ ਬਰੰਬਰ ਬਰਖ ਜੁਗੰ ॥ ਜਗਯ ਕਰਮ ਕ੍ਰਿਆ ਵਰਨ ਵਾਕ ਤੁਹੀ ॥ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਜਨਾਰਦਨ ਸੁਰ ਰਛ ਮਹੀ ॥੧॥ ਮੇਰੀ ਪ੍ਰਣਤਾ ਭਈ ਸਫਲ ਹਰੀ ॥ ਤੂ੍ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਅਘਕ੍ਰਿਤ ਟਰੀ ॥ ਤੂ੍ ਸਤਾ ਕਰਤਾ ਪਦਵੀ ॥ ਤੀਨ ਗੁਣ ਮੂੰ ਪ੍ਰਗਟਜੋ ਸਗਵੀ ॥੨॥ ਪਦ ਬਰਨ ਸਿਰੋਮਨ ਮੈ ਜੋ ਭਯਾ ॥ ਮੈ ਅੰਤਹਕਰਣ ਤੁਮਰੋ ਹੀ ਕੈਆ[੭] ॥ ਐਸੇ ਜੋ ਆਪ ਸੂ੍ਰੂਪ ਸਿਰੋਮਨ ॥ ਸਰਨ ਤੁਮਾਰੀ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ[ਹ] ਭੂਮਨਿ ॥੩॥ ਹੋਹੁ ਪ੍ਰਸੰਨ ਪ੍ਰਜੇਸ ਮਹਾਸਨ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥੧॥੧੪੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਬਸ੍ਰਕਾਰ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਦਾਮੋਦਰ ॥ ॥ ॥ ਬੰਦਤੇ ਬਰਨ ਬਰ ਪੁੰਨੰ ਸੂ੍ਸਤਊ[ਕ] ਸੁਭ ਪਦੇਖੁ ਚ ॥ ਮੋ[ਖ] ਬਾਰੰ[੮] ਬਖ੍ਰਕਾਰੰ ਸੁਧਾ ਤ੍ਰਿਧਾ ਮਾਤ੍ਰਾਨ ਚ ॥੧॥ ਮਦ ਬਖਟਕਾਰਤ੍ਰ ਤੂ੍ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਮਖਾਨਿ[੯] ਸਿਰੋਮਨ: ॥ ਮਦ ਪ੍ਰਭਾਵੰ[ਕ] ਆਦਿ ਜੁਗਾਦਿ ਸਫਲੰ ਮਖਾਦਿ ਕਰਮ ਚ ॥ ਮਸਮਦ ਵਾਕ ਆਤਮਜ ਤੁਭਜੰ ਤੂ੍ੰ ਜਗਪੁਰਖ ਮਖਾਧੀਸਹ ॥ ਮਿਦੰ ਜਗਪੁਰਖ ਭਗਵਾਨਹ ਸਰਨ ਤੁਭਜੰ ਜਨੇਸਵਰ: ॥ ਪ੍ਰਸੀਦ ਪਰਮਾਪਤਿ: ਪਦਮਨਾਭ: ਕਾਮਮੂਰਤਿ ਪ੍ਰਸੀਦੰ ਚ ॥੧॥੨॥੧੪੪॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਬਸ੍ਰਕਾਰ ਉਚੂ ॥ ਛੰਦ ॥ ਸੋਮਪ ॥ ਅਬ੍ਰਿਲ ॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਮੰਗਲਦਾ (ਅਸ)
[੨]ਤੁਮ (ਅਸ)
[੩]ਅਨੁਗ (ਅਸ)
[੪]ਜਗਦੀਸ੍ਵਰ (ਅਸ)
[੫]ਕ੍ਰਿਆਯਆਯ (ਅਸ)
[੬]ਸ੍ਵਾਹਾ (ਅਸ)
[੭]ਕਯਾ (ਅਸ)
[੮]ਓਂਕਾਰੰ (ਅਸ)
[੯]ਮਖਾਦਿ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਤਊਤਊ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਪਰੀ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਮਦਅਸਮਿਤ੍ਰਤਾ' ਪਾਠ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਮਿਤ੍ਰੰ' ਸ਼ਬਦੰ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਹ੍ਰਿ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਕ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਇ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਖ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਮ੍ਰੋ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਨਮਸਕਾਰ ਸ੍ਰੀ ਧਰਮ ਮੂਰਤਿ ॥ ਪਾਪ ਨਾਸ ਮਹਿਮਾ ਆਗੂੜਤ ॥ ਦੇਵਨ ਮਹ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਿਰੋਮਨ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਭਗਵਾਨ ਬਿਯੋਮਨ ॥੧॥ ਮੇਰੀ ਬਖ੍ਯਕਾਰਤਾ ਭਈ ਸਫਲ ਦੇਵ ॥ ਤੂ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਹੇ ਪ੍ਰਭ ਅਭੇਵ ॥ ਤੂ ਸਤਾ ਜਗਾਦਿ ਸਿਰੋਮਨਿ ॥ ਮੋ ਕਰ ਜਗ ਕੀ ਆਦਿ ਹੇ ਭੂਮਨ ॥੨॥ ਸਫਲਤਾ ਜਗ ਮੂੰ ਤੇ ਹਰੀ ॥ ਮੈ ਤੁਅ ਬਾਨੀ ਸੁਤ ਨਰਹਰੀ ॥ ਐਸੇ ਜੋ ਆਪ ਜਗਪੁਰਖ ਭਗਵਾਨ ॥ ਸਰਨ[ਓ] ਤੁਮਾਰੀ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਨ ॥੩॥ ਹੋਹੁ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੇ ਪੁਰਸ[੧] ਸੁਜਾਨ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥੧॥੧੪੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸੰਕਰ ॥ ਬਰਨ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਮੰਦਰਾ ॥ ਬੰਦਤੇ ਤ੍ਵੰ ਭਗਵੰਤੰ ਅਖਿਲ ਜਗਨਾਯਕ: ॥ ਸੁਕ੍ਰਿਤੰ ਸ੍ਰਸਤਾਯ ਭਦ੍ਰਾਯ ਚ ॥੧॥ ਕਿਮ ਬਰਨਜਾਮੀ ਤ੍ਵ ਰੂਪ ਅਨਘ: ॥ ਬੀਰਜੰ ਬਲੰ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮੰ ਚ ॥ ਕਿਨੋਪਮੁ ਤੁਵੰ ਚ ਗੁਣਸਯ ਗੁਣਮਯ ਗਣਗਜ ਗੋਬਿੰਦ ਗਦਾਧਰ ਚ ॥੨॥ ਮਦ ਬਰਨਤ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਮਦ ਮੁਦਭਵਹਿ ॥ ਮਹੰ[੨] ਕਾਰਨੰ ਜਗਦੰ ਮਦਾਧਾਰ ਸਕਲਾਂ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਚ ॥ ਮਸਮਦ ਸੁਤਹ ਸ੍ਵਰੂਪ ਬਰਨ ਵਪ ਤੁਭਜੰ ਛਰ ਅਛਰ ਤੁਮੇਵ ਚ ॥ ਮਿਦੰ ਅਖ੍ਯਛੈ ਅਖਛ੍ਯਾਨਿ ਹਰੀ ਸਰਨ ਤੁਭਜੰ ਸ੍ਰਨਯ ਸੂ ॥ ਪ੍ਰਸੀਦ ਪਰੰ ਪਰਮੰ ਪ੍ਰਮਧਾਮ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ॥੩॥ ॥ ॥੧੪੬॥ ਸੰਕਰ ॥ ਬਰਨ ਬਾਚ ॥ ਛੰਦ ॥ ਤਾਮਰਸ ॥ ਬਿਜਯਾ ॥ ॥ ਨਮਸਕਾਰ ਨਿਗਮ ਜਸ ਗਾਵਤ ॥ ਆਗਮਾਦਿ ਜਿਸ ਨੇਤ ਬਤਾਵਤ ॥ ਸੇਸ ਸਾਰਦਾ ਅੰਤ ਨ ਪਾਯੋ ॥ ਸੋ ਅਨੰਤ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਕਹਾਯੋ ॥੧॥ ਮੇਰੀ ਬਰਨਤਾ ਭਈ ਸਫਲ ਹਰਿਰਾਇ ॥ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਪਾਯ[ਅ] ॥ ਮੇਰੀ ਪ੍ਰਾਗਟ ਮੈ ਹੂ ਜਗਬੀਜ ॥ ਕਾਰਣ ਭੂਤ ਭਯਾ ਕਰ[ੲ] ਤੇਰੀ ਰੀਝ ॥੨॥ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਸਕਲ ਮੇਰੇ ਆਧਾਰ ॥ ਕਾਰਣ ਕਰਣ ਬਰਣ ਅਵਤਾਰ ॥ ਸੁਤਹ ਸ੍ਵਰੂਪ ਬਰਨ ਤੁਮਾਰੋ ॥ ਐਸੇ ਜੋ ਆਪ ਪਰਬ੍ਰਹਮ ਬ੍ਰਨ[ੲ] ਅਵਤਾਰੋ ॥੩॥ ਸਰਣ ਤੁਮਾਰੀ ਭੋ ਪ੍ਰਭੁ ਆਯੋ ॥ ਹੋਹੁ ਪ੍ਰਸੰਨ ਸਦਾ ਹੋ ਆਯੋ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥੧੪੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਬਾਨੀ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਡੰਡਮੇ ॥ ਦੀਨਬੰਧੁ ਦਯਾਸਿੰਧੁ ਰਾਜਿਵਾਖ੍ਯ ਨਮੋ ਨਮ: ॥ ਚਕ੍ਰਪਾਣਿ ਚਤੁਰਬਾਹੰ ਰਿਖੀਕੇਸੋ ਕੇਸਵ: ॥੧॥ ਮਦ ਬਾਨੀਤਾ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਰਸਨਾਗ੍ਰ ਬਿਸ੍ਰੰ ॥ ਪ੍ਰਾਣੀਨਾ ਜਿਹਵਾਯਾਂਮਮ ਫੁਰਤੋ ਹੰ ਗਿਰਾ ॥੨॥ ਬਿਵਹਾਰੰ ਚ ਬ੍ਰਹਮਾਡੰ ਸਿਧ ਭਵੰਤਹ ਮਦਾਸ੍ਰਿਯੰ ॥ ਮਸਮਦ ਨਾਦੰ ਸੰਤਤ ਤੁਭਜੰ ਤ੍ਵੰ ਨਾਯਕ ਚਰਾਚਰਹ ॥੩॥ ਮਿਦੰ ਨਾਦੰ ਮਨਹਦੰ ਚਈਬ ਭਗਵਾਨੰ ਸਰਣੰ ਹਰਿ: ॥ ਪ੍ਰਸੀਦ: ਪ੍ਰਸੀਦੇਸ ਗਿਰਾਤੀਤ ਗਰੁੜਧ੍ਵਜ: ॥੪॥੧੪੮॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਬਾਨੀ ਬਾਚ ॥ ਛੰਦ ॥ ਸੁੰਦ੍ਰੀ[੩] ॥ ਪੁਰੰਦ੍ਰੀ ॥ ਨਮਸਕਾਰ ਮੇਰੀ ਜਗਬੰਦਨ ॥ ਗਿਰ ਆਤੀਤ ਪਾਵਨ ਕ੍ਰਿਤ ਕੰਦਨ ॥ ਬਈਕੁੰਠ ਨਾਥ ਨਾਯਕ ਤ੍ਰਿਭਵਨ ਹਰਿ ॥ ਨਮੋ ਨਮਸਤੇ ਸ੍ਰੀ ਪਦਮਾਵਰ ॥੧॥ ਮੇਰ ਬਾਨੀਤਾ ਸਫਲ ਭਗਵਾਨ ॥ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਜਾਨ ॥ ਵਾਸ ਹਮਾਰੌ[੪] ਰਸਨਾ ਊਪਰ ॥ ਪ੍ਰਾਨੀ ਮਾਤ੍ਰ ਬ੍ਰਤਤ ਸਭ ਮੂੰ ਕਰ ॥੨॥ ਜਿਹਵਾ ਫੁਰਤ ਪ੍ਰੇਰਤ ਹਉ ਵਾ ਕਉ ॥ ਬਿਸ੍ਵ ਬਿਵਹਾਰ ਸਿਧ ਸਭ ਮਾਕਉ॥ ਸੰਤਤ ਨਾਦੀ ਨਾਥ ਤਿਹਾਰਾ ॥ ਐਸੇ ਜੋ ਆਪ ਆਨਦ[੫] ਕਰਤਾਰਾ ॥੩॥ ਅਨਾਹਦ ਆਦਿ ਪੁਰਖ ਭਗਵਾਨਾ ॥ ਸਰਣ ਤੁਮਾਰੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਾਨਾ ॥ ਹੋਹੁ ਪ੍ਰਸੰਨ ਚਰਾਚਰ ਰਾਨਾ[ੲ] ॥ ਪਾਹਿ ਪਾਹਿ ਭਗਵੰਤ ਸੁਜਾਨਾ ॥੪॥੧੪੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਜੀਵ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ॥ ਡੰਡਮੇ ਡੰਡਮੰ ਡੰਡਤੇ ਤੁਭਜੰ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਾਂਗਤਿ:॥ ਕਰਤਾ ਪੁੰਸ ਸਰਬ ਬੀਜਸਚ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮ ਤਦਾਤਮਨ: ॥੧॥ ਮਦ ਜੀਵਤ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਜਗਦ ਭਵਾਮਿਹੰ ॥ ਮਮ ਨਿਸਠੁਰ ਕਰਮਾਣਿ ਨਿਜੰ ਚੁਤ ਸ੍ਵਰੂਪਾਨੰਦ ਮੇ ॥੨॥ ਜੜਤਾ ਮੰਗੀਕ੍ਰਿਤੰ ਤਸਾਮਨ[੬] ਬਿਮੁਖੰ ਤਵੰ ਚ ਪਦਾਰਬਿੰਦ: ॥ ਜੀਵ ਕੋਟਿ ਸੰਙਯਾ ਚਈਬ ਨਿਜ ਸ੍ਵਰੂਪ ਨਿਰੋਧਾਨ[੭] ॥੩॥ ਮਸਮਦ ਪੁਤ੍ਰੋਹੰ ਤੁਭਜੰ ਤੁਅੰ ਚਿਰਜੀਵੀ ਚਿਰਇਓ ਚ ॥ ਚਈਤਨ ਦੇਵ: ਪ੍ਰਮਾਤਮਾਨੰ ਸਰਨ ਤੁਭਜੰ ਪੁਰਖੂਤਮੰ ॥੪॥ ਪ੍ਰਸੀਦ ਪ੍ਰੀ[੮] ਜਗਬਲਭ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਸਨਾਤਨ: ॥੧॥੧੫੦॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਛੰਦ ॥ ਚੰਚਰੀ ॥ ਨਿੰਦ੍ਰੀ ॥ ਜੀਵ ਬਾਚ ॥ ਡੰਡਉਤ ਸਰਬੇਸਰ ਸਨਾਤਨ ਆਤਮਾਰਾਮੰ ॥ ਅਬਜਕਤ ਅਬਚਲ ਨਿਤ ਬ੍ਰਿਧੰ ਪ੍ਰਸਿਧ ਪਰਧਾਮੰ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਜੀਵ ਤਦਾਤਮਨ: ਪਰਬ੍ਰਹਮ ਗੁਨਗ੍ਰਾਮੰ ॥ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਨਮ: ਪ੍ਰਨਮਜ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਨਾਮੰ ॥੧॥ ਮੇਰੀ ਜੀਵਤਾ ਭਈ ਸਫਲ ਤੁਅ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਹਰਿ ਜੂ ॥ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਮੁਤਪਤਿ ਜਗਾਦਿ ਨਿਜ ਕਰਮ ਸੰਜੁਗਤ ਜੂ ॥ ਬਿਮੁਖ ਨਿਜ ਸ੍ਵਰੂਪ ਤੇ ਜੀਵ ਕੋਟੀ ਭਯਾ ॥ ਮੈ ਤਨੈ ਜੀਵ ਤੁਹਾਰ ਚੇਤਨ ਕੋਟੀ ਤੁਯਾ ॥੨॥ ਐਸੇ ਜੋ ਆਪ ਚਿਰਜੀਵੀ ਚੈਤੰਨ ਦੇਵ ਚਿਰਾਯ ਜੂ ॥ ਪ੍ਰਸੀਦ ਪੁਰਸੋਤਮ ਮਹਾਸੈ ਮਹਾਸਾਯ ਜੂ ॥ ਸਰਨ ਤੁਮਾਰੀ ਦੀਨਬੰਧੁ ਬਿਰਦਾਯ ਜੂ ॥੪॥੧੫੧॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਪੁਰਖੁ (ਅਸ)
[੨]ਅਹੰ (ਅਸ)
[੩]ਤ੍ਰਿੰਦੀ (ਅਸ)
[੪]ਹਮਾਰੇ (ਅਸ)
[੫]ਅਨਾਦਿ (ਅਸ)
[੬]ਤਸਮਾਤ (ਅਸ)
[੭]ਤਿਰੋਧਾਨ (ਅਸ)
[੮]ਸ੍ਰੀ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ‘ਸ੍ਰੀ’ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ‘ਯਾਯੇ’ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਗਿਆਨੀ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਬਰਹਾ ॥ ਡੰਡਮ ਡੰਡਵਤ ਬਿਸਨੁ: ਬਿਗਜਾਪਤ ਬਿਗਜਾਨ ਸੂ ॥ ਧ੍ਰਿਤ ਕੁੰਡਲ ਬਨਮਾਲੰ ਚਕ੍ਰਪਾਣਿ ਜਨਾਰਦਨ: ॥੧॥ ਭੂਤ ਭਵ ਭਵਾਨੰ ਚ ਤ੍ਰਿਗੁਨ ਚ ਤ੍ਰਿਕਾਲ ਚ ॥ ਬਈਕੁੰਠ ਨਾਥੰ ਰਮਾਨਾਥੰ ਸ੍ਰਬਗੇਅੰ ਸਰਬਾਤਮਨਹ ॥੨॥ ਮਦ ਗਜਾਨਤ੍ਵ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਸ੍ਵਰੂਪੰ ਤੁਵੰ ॥ ਅਭਾਵੰ ਰਾਗ ਦ੍ਵੈਸੰ ਭਾਵੰਤਿ ਨ: ਸੰਸਯ:[ੳ] ॥੩॥ ਮਸਮਦ ਗਜਾਨੀ ਭਗਤ ਤੁਭਜੰ ਬਿਗਜਾਨ ਰੂਪ ਸਰਬ ਭਦ੍ਰ ਚ ॥ ਮਿਦੰ ਗਜਾਨ ਘਨ ਕੂਟਸਤ ਚਿਨਦੇਵੋ ਸਰਨ ਤੁਭਜੰ ਪਦਾਂਬੁਜਹ ॥ ਪ੍ਰਸੀਦ ਪ੍ਰਸੰਨ ਬਦਨੰ ਚ ਪਾਹਿ ਪਾਹਿ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ: ॥੪॥੧੫੨॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਗਜਾਨ ਬਾਚ ॥ ਛੰਦ ॥ ਨਮਾਮਿ ਤਵ ਬਿਸ੍ਨ: ਦਯਾਨਿਧ ਸਰਬਗ੍ਯ ਦੇਵ ਜਨੇਸ੍ਵਰੰ ॥ ਕਰੁਨਾਯਤਨ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਕਾਮ ਕਲੇਵਰ ਬਿਸ੍ਵੇਸ੍ਵਰੰ[ਅ] ॥ ਬਿਸਨ ਬਿਸਨ ਮਹਾ ਭਾਗਹ ਬਿਸਨ ਬਿਸਨ ਮਹਾਬਲਹ ॥ ਕ੍ਰਿਸਨ ਕ੍ਰਿਸਨ ਮਹਾਬਾਹੋ ਭੂਤ ਭਬਜ ਭਵਾਨ ਚ ॥੧॥ ਮਦ ਗਜਾਨਤ੍ਵ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਭਈ ਸਫਲ ਨਾਥ ॥ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸ੍ਵਰੂਪ ਪਰਮ ਗਾਥ ॥ ਰਾਗ ਦ੍ਵੈਸ ਅਭਾਉ ਗਜਾਨ ਭਗਤ ਰਤਿ ॥ ਹਉ ਸਰਨ ਤੁਮਾਰੀ ਸਰਬ ਸਕਤਿ ਦੁਰਤਿ ॥੨॥ ਐਸੇ ਜੋ ਆਪ ਗਜਾਨ ਘਨ ਕੂਟਸਤ ਦੇਵ ॥ ਚਿੰਨਦੇਵ ਦੇਵਤਨ ਸਰਬਗ ਅਭੇਵ ॥ ਹੋਹੁ ਪ੍ਰਸੰਨ ਪਦਮਾਵਰ ਬਈਕੁੰਠ ਨਾਥ ॥ ਸਰਬਲੋਹ ਜਨੇਸ੍ਵਰ ਧਰਮ ਗਾਥ ॥੩॥ ੧੫੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਧਜਾਨ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਸਸਾਧੀ॥ ਡੰਡਮ:॥ ਡੰਡਮ ਡੰਡਤੇ ਬਿਸਨੁ: ਭੂਤ ਭਬਜ ਭਵਾਨ ਚ ॥ ਧੇਯ ਧਾਰਨਾ ਧਜਾਨੰ ਚਈਵ ਸਮਾਧੀਸ ਧੁਰੰਧਰ: ॥੧॥ ਮਦ ਧਜਾਨਤਾ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਧਜਾਨ ਧਾਰਨਾ ॥ ਤਵ ਸਰਗੁਨ ਬਿਗ੍ਰਹ ਸਜਾਮ ਘਨ ਸ੍ਵਰੂਪ ਚ ॥ ਆਨੰਦਕੰ ਚ ਚਤੁਰਭੁਜਹਿ ਜੁਤ ਸੰਖ ਚਕ੍ਰ ਗਦਮ ਪਦੁਮ ॥ ਮਕਰਾਕ੍ਰਿਤ ਕੁੰਡਲੰ ਕ੍ਰੀਟ ਬਨਮਾਲ ਕਉਸਤਭ ਮਨਿ ॥੩॥ ਸ੍ਰੀ ਬਤਸ ਚਿੰਨੰ ਭ੍ਰਿਗ ਲਤਾਯੰ ਪੀਤਾਂਬਰ ਕਟਿ ਕਿੰਕਨਿਹ ॥ ਨੇਪੁਰੰ ਪਦੰ ਰਵਜੰ ਸੁਖਾਇ ਭਦ੍ਰੰਸ੍ਰ ਮਨੋਹਰੰ ॥੪॥ ਸ੍ਵਰੂਪ ਮੰਗਲਕਰ ਦਰਸਨੰ ਪਾਵਨ ਰੰਮਜੰ ਦਰਸਨੀਯੰ ਮੁਪਾਸਿਤਮ ॥ ਮਸਮਦ ਅਨੰਨ ਦਾਸੋਹੰ ਤੁਭਜੰ ਤ੍ਵਮੀਸ ਚਰਾਚਰਮ ॥੫॥ ਮਿਦੰ ਭਗਤ ਬਤਸਲ ਦੀਨ ਦਯਾਲ ਕ੍ਰਿਪਾਲੰ ਸਰਨ ਤੁਭਜੰ ਕਰੁਨਾਯਤਨ ॥ ਪ੍ਰਸੀਦ ਪ੍ਰਸੰਨਾਨਨੰ ਪ੍ਰਮਾਨੰ ਜਗਦਾਤਮਨ ਜਗਦੀਸ੍ਵਰਹ ॥ ੬॥੧੫੪॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਸ੍ਰੁਤਿ ਧੁਨੀ ॥ ਧਜਾਨ ਉਚ੍ਰੂ ॥ ਛੰਦ ਤਾਰਕ ॥ ਨਮਸਕਾਰ ਭਗਵੰਤ ਤੋਹ ॥ ਤ੍ਰੈਗੁਣ ਅਤੀਤ ਅਰੁ ਮਾਲ ਮੋਹ ॥ ਸਰਬ ਬਜਾਪੀ ਦੇਵ ਮਹੰਤ ॥ ਰਛਕ ਸੁਰ ਧੇਨ ਭਗਵੰਤ ਸੰਤ ॥੧॥ ਮੇਰੀ ਧਜਾਨਤਾ ਭਈ ਈਸ ॥ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਅਧੀਸ ॥ ਧੇਯ ਧਜਾਨ ਧਾਰਨਾ ਕਾ ਪਾਤ੍ਰ ॥ ਸਰਗੁਨ ਸ੍ਵਰੂਪ ਸਤਾ ਮਾਤ੍ਰ ॥੨॥ ਸਜਾਮਘਨ ਆਨੰਦ ਕੰਦ ਚਾਰ ॥ ਭੁਜ ਰਾਜਤ ਸੰਖ ਚਕ੍ਰ ਗਦਾਧਾਰ[ੲ] ॥ ਮਕ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ ਕੁੰਡਲ ਕ੍ਰੀਟ ਸੋਭ ॥ ਬਨਮਾਲ ਕਉਸਤਭ ਅਮੋਘ[੧] ॥੩॥ ਸ੍ਰੀ ਬਤਸ ਚਿਨੁ ਭ੍ਰਿਗ ਲਤਾ ਸੋਹ ॥ ਪੀਤਾਂਬਰ ਕਟਿ ਕਿੰਕਨਹ ਮੋਹ ॥ ਪਗ ਰਵਤਿ ਝੁਨਨ ਝੁਨ ਝੁਨਤਕਾਰ ॥ ਸੁਖ ਉਪਰਾਜਤ ਹ੍ਰਿਦੈ ਸ੍ਰਵਨਕਾਰ[੨] ॥੪॥ ਸੁਖਕਾਰੀ ਮੰਗਲ ਸਿਵ ਸ੍ਵਰੂਪ ॥ ਮੰਗਲ ਮੈ ਦ੍ਰਸਨੀਯ ਅਨੂਪ ॥ ਪਾਵਨ ਪਰਮ ਮਨੋਹਰ ਹਰੀ ॥ ਤੋਹਿ ਉਪਾਸਤ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰੀ ॥੫॥ ਮੈ ਆਨੰਦ ਦਾਸ ਥਾਰੋ ਜਗਦੀਸ ॥ ਐਸੇ ਜੁ ਆਪ ਭਗਵੰਤ ਅਧੀਸ ॥ ਦੀਨ ਦੈਯਾਲ ਕ੍ਰਿਪਾਨਿਧ ਸਰਨ ॥ ਹੋਹੁ ਪ੍ਰਸੰਨ ਆਰਤ ਭੈ ਹਰਨ ॥੬॥੧੫੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਸਮਾਧੀ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਇਸਲੋਕ ॥ ਡੰਡਮ: ॥ ਡੰਡ ਚਤੁਰਪਾਨੰ ਚਤੁਰਾਯੁਧੰ ਬਿਸਨੁ: ਬਿਹਗ ਨਾਥ ਜਾਨ ਗਵਨੰ ਬੈਕੁੰਠ ਨਾਥੰ ਪਾਵਨ: ॥ ਰਮੇਯੰਅਤੀਬ[੩] ਮਨੋਹਰੰ ਚਾਰ ਚਿੰਨੰ ਚਿਰਾਯੁ ਖ੍ਰੂ ॥੧॥ ਮਦ ਸਮਾਧਿ ਤ੍ਵ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਮਨੋਹਰੰ[ਸ] ਪਰਮਜੰ ਮੀਮਾਸਨ: ॥ ਨਉ ਇੰਦ੍ਰੀਆਨ ਇਕਾਗ੍ਰ ਕਰਿ ਸਜਾਮ ਮਹਾਂ ਸੁੰਨਦ ਸਿਮ ਮਸਤਕੰ ॥੨॥ ਸਮਾਧ ਅਸਥਿਤੰ ਤਦਰੂਪ ਭਵਿਖਜਾਮਿਹੰ ॥ ਮਸਮਦ ਦਾਸੋਹੰ ਨਿਸਕਿੰਚਨੰ ਤੁਭਜੰ ਮਨਨ ਸ੍ਰੇਮ[ਹ] ਮੁਪਾਸਤਾਕਹ[੪] ॥੩॥ ਬਿਦਜਾ ਬਿਗਤੰ ਅਬਿਨਾਸੀ ਦੇਵ: ਸਰਣ ਤੁਭਜੰ ਜਨੇਸ੍ਵਰ: ॥ ਪ੍ਰਸੀਦ ਸੁਖਸਾਗਰੰ ਸੁਖਕਾਰੀ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਾਨਨਾਥ ਗੋਬਿੰਦ: ॥੪॥੧੫੬॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਛੰਦ ਸੰਜੁਤਾ ॥ ਗੋਮੁਖੀ ॥ ਨਮਸਕਾਰ ਨਮਾਮਿਤੰ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਭੂਮਨ ਬੰਦਤਮ ॥ ਬੈਰਾਟ ਤਨ ਨਿਤ ਪ੍ਰਨਮਤਨਮ[੫] ॥ ਸਰਬਗ ਦੇਵ: ਬਿਨਵਤਤਮ[੬] ॥੧॥ ਮੇਰੀ ਸਮਾਧਿਤ ਸਫਲ ਹੇ ॥ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਪਦ ਕਮਲ ਹੇ ॥ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਤੁਅ ਸ੍ਵਿਰੂਪ ਹੇ ॥ ਅਤਿ[ਅ] ਰਮਜ ਨਿਰਗੁਣ ਰੂਪ ਹੇ ॥੨॥ ਇੰਦ੍ਰੀ ਸਕਲ ਸਕੇਲ ਕੈ ॥ ਮਹਾ ਸੁੰਨ ਦਸਮਹ ਹੇਲ ਕੈ ॥ ਸਮਾਘ ਅਸਥਿਤ ਮਹਾਂ ਹੇ ॥ ਤਦਰੂਪ ਹ੍ਵੈ ਗਯੋ ਜਹਾਂ ਹੇ ॥੩॥ ਮੈ ਦਾਸ ਨਿਜ ਕਿੰਕਰ ਤੁਹਾਰਾ ॥ ਐਸੋ ਜੋ ਆਪ ਅਬਗਤ ਨਿਆਰਾ ॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਅਮੋਲ (ਅਸ)
[੨]ਸ੍ਵਨਧਾਰ (ਅਸ)
[੩]ਰੰਮਜ ਮਤੀਵ (ਅਸ)
[੪]ਮੁਪਾਸਤਕਹ (ਅਸ)
[੫]ਪ੍ਨੰਮਤਨ (ਅਸ)
[੬]ਬਿਨੰਮਤਮ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ‘ਸੰਯ’ ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ‘ਗਦਾਆਰ’ ਸਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ‘ਸ੍ਰੇ’ ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਹੇ ਦੇਵ ਅਬਿਨਾਸੀ ਸਰਨ ॥ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਹੁ ਅਭਰਨ[੧] ਭਰਨ ॥੪॥੧੫੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਪਾਸੰਡ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਡੰਡਮ: ॥ ਡੰਡਮ ਚਤ੍ਰਾਬਿੰਸ ਪ੍ਰਕਾਸ: ਪੰਚ ਦਸ ਪ੍ਰਕਾਸੇਖੂ ॥ ਰਜੰ ਬੀਰਜੰ ਮਈ ਥਨੀ[੨] ਪ੍ਰਜਾ ਨਾਨਾ ਸ੍ਰਿਸ੍ਰਿ ਮੁਤਪਤਿਤੇ ॥ ਖੜ ਰੁਤੇਖੂ ਕਾਲਸ੍ਰੂ ਰਜੰ ਮੂਰਿ ਮੁਪਰਾਜਿਤ: ਸਰਬੇਸ: ਸਰਬਗਜੰ ਬੈਰਾਟ ਚ ॥੧॥ ਮਸਮਦ ਸਦ[ੳ] ਮਾਰਗ ਸ੍ਰੁਤੰ ਸਾਸਤ੍ਰੰ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤੰ ਆਦਿਯੰ ਬਿਮੁਖ ਚਈਵ ॥ ਨਿਜ ਕਰਮਾਨੁਸਾਰ ਇਦੰ ਦੰਭ ਮਾਰਗੰ ਮੰਗੀਕ੍ਰਿਤਮ ॥ ਨਿਰਬਲੰ ਚ ਨਿਜ ਭਾਗੰ ਚ ਬਿਮੁਖੰ ਚ ਤ੍ਵ ਪਦਾਰਬਿੰਦ: ॥ ਜਨਮੰ ਚ ਮਰਣੰ ਚ ਮਿਦੰ ਭਵਜਲ ਧਾਰਾ ਭ੍ਰਮੰ ਚ ਪੁਨਰਪ ਜਨਮੰ ਚ ਮਰਨ: ॥੨॥ ਸ੍ਵਜਨੰ ਚ ਅਨਾਦ੍ਵੰ ਬਹੁਭਿ: ਮਿਦੰ ਪ੍ਰਧਾਮੰ ਦੁਰਭਗੋ ਦੁਰਭਗੋ ਦੁਰਾਤਮਨ[ਅ] ॥ ਬਿਮੁਖ ਭਗਤ ਭਗਵੰਤ ਚਰਨੰ ਤੁਮੇ ਵਰੰ ਮਿਦੰ ਸਤਸਿੰਧੰ ਸੁਖਸਾਗਰੰ ॥ ਕਰੁਨਾਨਿਧਾਨੰ ਪ੍ਰਨਤ ਪਾਹਿ ਮੀਸ੍ਵਰ: ਜਲਿੰਦ੍ਰ ਭਗਵਾਨ ਸਰਨੰ ਪ੍ਰਸੀਦ: ॥੩॥੧੫੮॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਛੰਦ ਗੀਤ ਕਾ ॥ ਮਧ ਬਰਨੀ ॥ ਪਾਸੰਡ ਉਚੂ ॥ ਪੁਸਪਮਾਲੀ ॥ ਨਮਸਕਾਰ ਜੁਹਾਰ ਮੋਰੀ ਸਰਬਗ ਦੇਵ ਜਨੇਸ ਜੂ ॥ ਰੰਗ ਰੰਗਨ ਸ੍ਰਿਸ੍ਰਿ ਮਈਥਨ[੩] ਪ੍ਰਜਾ ਰਚਹੁਖਲੇਸ ਜੂ ॥ ਗੋਬਿੰਦ ਗਰੁੜਾਸਨ ਗਰੁੜਧ੍ਵਜ ਭੂਤ ਗ੍ਰਾਮ ਸ੍ਰਿਸਟੇ ਜੂ ॥ ਸਰਬਲੋਹ ਸਰਬਗ ਸ੍ਰੀਧਰ ਜਗਦ[੪] ਬੀਜ ਮਹੇਸ ਜੂ ॥੧॥ ਸਦ[੫] ਮਾਰਗ ਸ੍ਰੁਤਿ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤ ਸਾਸਤ੍ਰ ਆਦਿਯਾ ਅਊਲੰਘ ਜੂ ॥ ਨਿਜ ਕਰਮ ਪ੍ਰਭਾਉ ਯਾ ਪਾਸੰਡ ਮਾਰਗ ਕ੍ਰਿਤ[੬] ਅੰਗ ਜੂ ॥੨॥ ਐਸੋ ਅਪਰਾਧੀ ਦੁਰਬੁਧੀ ਬਿਮੁਖੀ ਸਦ ਉਪਦੇਸ ਜੂ ॥ ਐਸੋ ਜੋ ਤੁਮ ਸੁਤਹ ਸਿਧ ਸੁਖਸਾਗਰ ਜਨੇਸ ਜੁਗੇਸ ਜੂ ॥ ਆਰਤ ਹਰਨ ਕਰੁਨਾਨਿਧਾਨ ਜਨਿੰਦ੍ਰ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਜੂ ॥ ਸਰਨ ਤੁਮਾਰੀ ਸਰਨ ਸੂਰੋ ਪ੍ਰਸੀਦ ਪੁਰਖ ਸੁਜਾਨ[ੲ] ਜੂ ॥੩॥੧੫੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਸਾਗਰ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਪਦਮਾਖੀ ॥ ਬੰਦਤੇ ਸਤਸਿੰਧਊ ਪਰਮਾਨਿਧਾਨੰ ਸੁਖਸਾਗਰੰ ਚਿੰਤਾਮਨ: ॥ ਜਗ ਪੁਰਖੰ ਪੁਰਖੋਤਮੰ ਜਨਾਰਦਨ ਏ ਨਮ: ॥੧॥ ਮਦ ਸਿੰਧਤ੍ਵ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਧਾਰਮੇਹੰ ॥ ਪ੍ਰਾਪਤੰ ਪਦੰ ਸਿੰਧੰ ਮਸਮਦ ਪ੍ਰਜਾ ਤਾਮਸੀ ॥੨॥ ਮਿਦੰ ਸੁਖਸਾਗਰ ਸੁਖ ਮੂਲ ਭਗਵਾਨੰ ਸਰਨ ਤੁਭਜੰ ਭਦ੍ਰਾਯ ਚ ॥ ਪ੍ਰਸੀਦ ਪੁਰਸੋਤਮੰ ਪ੍ਰਮਾਨੰਦੰ ਸੁਖਾਏ ਪਦਮਾਸਨ: ॥੩॥੧੬੦॥ ਸੰਕ੍ਰ ਛੰਦ ॥ ਮੋਦਕ ॥ ਸਿੰਧ ਬਾਚ ॥ ਨਮਸਕਾਰ ਹਮਾਰਿ ਮੁਰਾਰਿ ਤੁਮੈ ॥ ਜਗਨਾਯਕ ਭੂਤਨ ਮਾਝ ਰਮੈ ॥ ਸਰਬਲੋਹ ਜਨਿੰਦ੍ਰ ਸੁਖਸਾਗਰ ਜੂ ॥ ਸਤ ਸਿੰਧ ਪ੍ਰਸਿਧ ਜਗਤਾਗਰ ਜੂ ॥੧॥ ਮੇਰੀ ਸਿੰਧਤਾ ਸਫਲ ਭਈ ਹਰੀ ॥ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਿੰਧ ਪਦ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹਰੀ ॥ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਬਿਸ੍ਵਧਾਰ ਰਹਾ ॥ ਸਾਗਰ ਪਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਗਾਧ ਲਹਾ ॥੨॥ ਮੈ ਤਾਮਸੀ ਪ੍ਰਜਾ ਤੁਮਾਰ ਪ੍ਰਭੂ ॥ ਐਸੋ ਜੋ ਆਪ ਸੁਖ ਮੂਲ ਸਭੂ: ॥ ਸੁਖਸਾਗਰ ਸੁਖ ਰੂਪ ਪ੍ਰਭੂ ॥ ਭਗਵਾਨ ਜਨਿੰਦ੍ਰ ਚਿਰਾਯੁ ਬਿਭੂ ॥੩॥ ਸਰਨਾਗਤ ਪ੍ਰਨਤ ਸਰਨ ਸਦਾ ॥ ਤੁਮ ਹੋਹੁ ਪ੍ਰਸੰਨ ਚਕ੍ਰਪਾਨ ਸਦਾ ॥ ਹੋਹੁ ਪ੍ਰਸੰਨ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਮੁਝੈ ॥ ਸਭ ਬੰਦਤ ਦੇਵ ਅਦੇਵ ਤੁਝੈ[ਸ] ॥੪॥੧੬੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਪਰਬਤ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤਤੁਤਿ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਬਿਧਮੁਖੀ ॥ ਬੰਦਤੇ ਅਚਲ ਅਨੰਤ ਮੁਰਾਰਿ ਬਿਰਜੰ ਚ ਗੋਸਾਈ ਗ੍ਰਿਸ੍ਰ ਮਹਾਂਬਲ: ॥ ਬੰਦਤੇ ਨੀਲ ਬਜ੍ਰਾਂਗ ਹਿਰਨ ਮੂਰਤਿ ਮਹੀਧਰ: ॥੧॥ ਮਦ ਗ੍ਰਿਸਟਤ੍ਵ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਤ੍ਵ ਸਤਾਸ੍ਰ ਚਾਲ ਪ੍ਰਿਥੀ ਸਮਨੰ ਪ੍ਰਸਾਂਤਭਿ: ॥ ਸਥਾਵਰ ਬ੍ਰਿਤੰ ਧਾਰਮੇਹੰ ॥ ਮਸਮਦ ਤਾਮਸੀ ਪ੍ਰਜਾ ਤੁਭਜੰ ਤ੍ਵੰ ਸਤਿ ਛਾਂਤ ਸਤ ਗੁਣ: ॥ ਮਿਦੰ ਚਲੰ ਅਜੰ ਚ ਬਿਸਨੁ: ਸਰਣ ਤੁਭਜੰ ਪ੍ਰਸੀਦ ਦੇਵ: ॥੨॥੧੬੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਮੰਦਰਾ ॥ ਮੰਦਰ ਉਚੂ ॥ ਨਗਧਾਰੀ ॥ ਪ੍ਰਣਵਤ ਤੁਅ ਪਦ ਬਿਨਵਤ ਹੋ ਜੂ ॥ ਨਿਸਬਾਸੁਰ ਨਾਮ ਤੁਅ ਸਿਮਰਤ ਹੋ ਜੂ ॥ ਜਿਹ ਜਾਪਤ ਪਤਿਤ ਅਸੰਖ ਤਰੇ ਜੂ ॥ ਨਾਮ ਲੇਤ ਸਭ ਸ੍ਰਿਸਟ ਉਧਰੇ ਜੂ ॥੧॥ ਮੇਰੀ ਗਰੂਅਤਾ[ਹ] ਸਫਲ ਭਈ ਜੂ ॥ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਚੰਚਲਤਾ ਪ੍ਰਿਥੀ ਗਈ ਜੂ ॥ ਅਸਥਾਵਰ ਬ੍ਰਿਤ ਹਉ ਧਾਰ ਰਹਾ ਜੂ ॥ ਉਸਨ ਸੀਤ ਸੁਖ ਦੁਖ ਸਹਾ[੭] ਜੂ ॥੨॥ ਮੈ ਤਾਮਸੀ ਪ੍ਰਜਾ ਤੁਮਰੀ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਭ ਜੂ ॥ ਐਸੇ ਜੋ ਪ੍ਰਭ ਆਪ ਅਚਲ ਬਿਭੂ ਜੂ ॥ ਅਜਨਮ ਅਜੋਨ ਤੁਅ ਸਰਨ ਧਰੀ ਜੂ ॥ ਹੋਹੁ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹਮ ਤੇ[ਕ] ਬਿਗਰੀ ਜੂ ॥੩॥੧੬੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਬਨਾਸਪਤੀ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਬੰਦਤੇ ਮਹਾ ਕਲਪਤਰੰ ਬਿਸ੍ਨ: ਛਾਯਾਸਚ ਸੁਰਤਰੁ: ॥ ਅਰਥ ਧਰਮ ਕਾਮ ਮੋਖ੍ਯ ਦਦਾਤਿ ਸਰਬਦਾ ॥੧॥ ਮਦ ਤਰੁਤ੍ਵ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਸੁਖਾਇ ਭੂਤਹ ॥ ਮਸਮਦ ਤਾਮਸੀ ਸੰਤਤੰ ਤੁਭਜੰ ਤ੍ਵੰਮੀਸ੍ਵਰ ਜਗਤ੍ਰ ਚ ॥੨॥ ਮਿਦੰ ਕਾਮਾਦਿ ਕਾਮੇਸ ਭਗਵਾਨ: ਸਰਲ ਤੁਭਜੰ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ: ॥ ਪ੍ਰਸੰਨ ਸੁਪੰਨਗਹ ਸਿਹਜਾਈ ਬਿਸ੍ਨ ਗਰੁੜਧ੍ਵਜ: ॥੩॥੧੬੪॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਛੰਦ ॥ ਮੋਦਕ ॥ ਬ੍ਰਰਾਗ[੮] ਬਾਚ ॥ ਪ੍ਰਨਵਤ ਨਾਥ ਨਿਰੰਕਾਰ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਅਭਰਹ (ਅਸ)
[੨]ਥੁਨੀ (ਅਸ)
[੩]ਮੈਥੁਨ (ਅਸ)
[੪]ਜਗਤ (ਅਸ)
[੫]ਮਸਮਦ (ਅਸ)
[੬]ਕ੍ਰਿਤਮੈ ਰਿਦ (ਅਸ)
[੭]ਸਹਾਰ ਰਹਾ (ਅਸ)
[੮]ਬਨਰਾਾਜ (ਖਕ), ਸਕਲ ਬਨਰਾਇ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸੱਸੇ ਦੇ ਪੈਰ ਵਿਚ ਦੱਦਾ ਅਖਰ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਆਪ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਹੜਤਾਲ ਫੇਰੀ ਹੋਈ ਹੈ, 'ਸੁਨਾ' ਸਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਇਹ ਪੰਕਤੀਆਂ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਗਊਰਾਤ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਕ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਰੇ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਨ੍ਰਿਬਿਕਾਰ ਮਹਾ ਸੁਰਤਰ ਸੁਰ ਧੇਨ ਕਾਮਦੁਹਾ ਤੂਹੀ ॥ ਅਰਥ ਧਰਮ ਕਾਮ ਮੋਖ੍ਯ ਫਲਦਾਯਕ ਮਨ ਬਾਂਛਤ ਦੇਵ ਸੁਖ ਤੂਹੀ ॥੧॥ ਮੇਰੀ ਬਨਸਪਤਿਤਾ ਸਫਲ ਭਈ ਪ੍ਰਭ ਸਤਾ ਤੁਮਾਰੀ ਉਤਭੁਜ ਬ੍ਰਿਤ ਕਉ ਧਾਰਜੋ ॥ ਪੁਸਪ ਪਤ੍ਰ ਫਲ ਪਲਵ ਸਮਧਾ ਛਾਯਾ ਸੁਹ੍ਰਿਦਤਾ ਭੂਤਨ ਧਾਰਜੋ ॥੨॥ ਅਸਟਦਸ ਭਾਰ ਸੇਵਕ ਨਿਜ ਤੇਰੇ ਨਿਤਪ੍ਰਤਿ ਪੁਸਪ ਅਰਪਤ ਅਉ ਜਾਪਤ ॥ ਪੂਜਤ ਅ੍ਰਚਤ[੧] ਪਦ ਸਰੋਜ ਮੇ ਤਾਮਸੀ ਪੁਤ੍ਰ ਤੁਮਾਰੋ ਆਸਤ ॥੩॥ ਐਸੋ ਜੋ ਆਪ ਕਾਮਦਾ ਕਾਮਪਤਿ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਜੂ ਸਰਨ ਜਾਚਤ[੨] ॥ ਹੋਹੁ ਪ੍ਰਸੰਨ ਸੁਪ੍ਰਸੰਨ ਪ੍ਰਸੰਨ ਮੁਖ ਜੜ ਤਨ ਸੋ ਭ੍ਰਮ ਨ ਦਾਨ ਬਾਂਛਤ ॥੪॥੧੬੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਖਗਪਤਿ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਰਾਜ ਸੁਖ ॥ ਬੰਦਤੇ ਕ੍ਰਿਸਨ ਬਿਸਨਦੇਵ ਬ੍ਰਹਮਨਊ ਰੁਦ੍ਰਾਯ ਜਿਸਨ: ਸਰਬਗ੍ਯ ਸਰਬ ਰੂਪਣਊ ॥ ਸ੍ਰੀਧਰ ਮਾਧਵਾ ਮਾਧਵੀ ਬਲਭ: ਬਲਭੰ ਸ੍ਰੀਪਤੰ ਜਨਪਤੰ ਪਦਮਨਾਭੰ ॥੧॥ ਮਦ ਸੁਪ੍ਰਨਤ੍ਵ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਜਾਨ ਤੁਮੇਵ ਚ ॥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਿਤ ਸ੍ਵਰੂਪ ਨਿਤਜ ਬਈਕੁੰਠੰ ਭਵਾਮਿਹੰ ਮਧਸੂਦਨ: ॥੨॥ ਮਧਪਤਿ ਖਗਾਨੰ ਲਭਤੋਹੰ ॥ ਮਸਮਦ ਅਨੁਚਰੰ ਤੁਭਯੰ ਤ੍ਵੰ ਨਾਯਕਾਖਿਲ ਜਗਦ ॥ ਮਿਦੰ ਬਈਕੁੰਠ ਨਾਥ ਲਖਛਮੀ ਨਾਰਾਯਨੰ ਸ੍ਰੀ ਮੁਕੰਦ ਸ੍ਰੀ ਬਲਭ: ॥ ਸਰਨ ਤੁਭਜੰ ਛੀਰਾਲੈ ਛੇਮ ਸਾਗਰ ਛਿਮਾ ਨ੍ਰਿਪ: ॥ ਪ੍ਰਸੀਦ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮਨ: ॥੩॥੧੬੬॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਛੰਦ ॥ ਮਾਲਤੀ ॥ ਨਰ ਨਾਹਰ ॥ ਪ੍ਰਨਵਤ ਹਉ ਤੁਅ ਦੇਵ ਜਨੇਸ: ॥ ਨਿਤਯ ਰੂਪ ਬਈਕੁੰਠ ਜਗੇਸ: ॥ ਸੇਖਾਸਨ ਕਮਲਾਸਨ ਬਿਸਨੁ: ॥ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਕੇਤ ਪ੍ਰਪੰਨ ਸੁਖਸਿੰਧ: ॥੧॥ ਮੇਰੀ ਗਰੁੜਤਾ ਸਫਲ ਭਈ ॥ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸ੍ਰੀ ਨਾਥ ਦਈ ॥ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਤੁਅ ਜਾਨ ਭਏ[੩] ਜੂ ॥ ਬੈਰਾਟ ਪੁੰਸ ਕੋ ਦਾਸ ਭਯੋ ਜੂ ॥੨॥ ਨਿਤ ਸ੍ਵਰੂਪ ਤਵ ਦਰਸਨਕਾਰੀ ॥ ਬਿਹੰਗ ਗਨ ਕੌ ਭਯੋ ਅਧਿਕਾਰੀ ॥ ਮੈ ਤੁਧ ਅਨੁਚਰ ਕਿੰਕਰ ਥਾਰਾ ॥ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਹੁ ਕੇਸਵ ਕਰਤਾਰਾ ॥੩॥੧੬੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਨੰਦੀਸ੍ਵਰ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਬੰਦਤੇ ਮਿਦੰ ਮਿਦਾਨ: ਭੂਤ ਗ੍ਰਾਮ ਭੂਤ ਨਾਯਕ: ॥ ਪਸੁਪਤੰ ਕੈਲਾਸਨਾਥੰ ਜੋਗਨੋ ਮਹਾ ਯੋਗਨ: ॥੧॥ ਮਦ ਨੰਦਤ੍ਵ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਤਵ ਸਤਾ ਤ੍ਰਿਨੇਤ੍ਰ ਜਾਨ: ॥ ਕੈਲਾਸ ਬਾਸ ਅਧਿਕਾਰੰ ਗਨਨੀਅੰ ਚਤੁਰ ਪਦੰ ॥੨॥ ਮਸਮਦ ਜੰਗਮ ਪ੍ਰਜਾ ਤੁਭਜੰ ਤੁਵੰ ਨਾਯਕ ਚਰਾਚਰ: ॥ ਸਰਨ ਤੁਭਜੰ ਬੈਰਾਟ ਪੁਰਖ: ਪ੍ਰਸੀਦ ਸਤੀਪਤੰ ਗੌਰ: ॥੩॥੧੬੮॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਛੰਦ ॥ ਕਲਹੰਸ ॥ ਨਾਰਦੀ ॥ ਨੰਦੀ ਊਚੂ ॥ ਪ੍ਰਣਵਤ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਗੋਸਾਈ ॥ ਬਿਧ ਭਵ[੪] ਸੇਸ ਸਾਰਦ ਸ੍ਰਤਿ ਗਾਈ ॥ ਜਗਪੁਰਖ ਕਰਤਾ ਜਗਰਾਈ ॥ ਨੇਤ ਨੇਤ ਨਿਗਮਾਗਮ ਗਾਈ ॥੧॥ ਮੇਰੀ ਨੰਦੀਤਾ ਸਫਲ ਦੈਆਲਾ ॥ ਸੰਤ ਮਰਾਲ ਮਾਨਸ ਕ੍ਰਿਪਾਲਾ ॥ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਤ੍ਰਿਨੇਤ੍ਰ ਭਾਗਵਾਨੂ ॥ ਜਾਨ ਭਯੋ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਤਨੁ ਭਾਨੂ ॥੨॥ ਕੈਲਾਸ ਬਾਸ ਗਨਨੀਅ ਚਤੁਰਪਦ ॥ ਜੰਗਮ ਪ੍ਰਜਾ ਤੁਹਾਰੋ ਕੰਜ ਪਦ ॥ ਐਸੇ ਜੋ ਆਪ ਚਰਾਚਰ ਧੀਸੰ ॥ ਬਿਸ੍ਵਰੂਪ ਬੈਰਾਟ ਜਗਦੀਸੰ ॥ ਸਰਨ ਤੁਮਾਰੀ ਰਾਜੀਵ ਲੋਚਨ ॥ ਹੋਹੁ ਪ੍ਰਸੰਨ ਬੰਦੀ ਜਨ ਮੋਚਨ ॥੩॥੧੬੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਮਰਾਲ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਸਾਰਦਾ ॥ ਬੰਦਤੇ ਪਰਮਹੰਸੰ ਪਾਰਗਰਾਮੀ ਪ੍ਰਾਣਦਤ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ: ॥ ਪੁਰਸੋਤਮੰ ਪਰਬ੍ਰਹਮੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪੁਰਖ ਸਰਬੋਤਮ: ॥੧॥ ਮਦ ਹੰਸਤ੍ਵ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਪ੍ਰਾਨਿਨ ਪੰਚ ਭਉਭਕ ਕਾਯਾ ਧਾਰਮਿਹੰ ॥ ਬ੍ਰਹਮਨ ਜਾਨ ਸਮੀਪ ਤਸਜੰ ਤੁਵੰ ਪਰਮਹੰਸ ਪ੍ਰਮੇਸਵਰ: ॥ ਸਰਨ ਨਾਥੰ ਅਬਿਜਕਤ ਬਿਸਨੁ: ॥ ਪ੍ਰਸੀਦ ਮਰਮ[੫] ਪਾਵਨ: ॥੨॥੧੭੦॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਛੰਦ ॥ ਨਾਗ੍ਰਾ ॥ ਪ੍ਰਨਵਤ ਹਉ ਤੁਅ ਸ੍ਰੀ ਗੋਪਾਲਾ ॥ ਗੋਬਿੰਦ ਗਦਾਧਰ ਅਸੁਰਨ ਸਾਲਾ ॥ ਖਗਪਤਿ ਗ੍ਰਾਮ ਬਈਕੁੰਠ ਨਾਥੰ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਭਗਵਨ ਧਰਮ ਗਾਥੰ ॥੧॥ ਛੰਦ ॥ ਸਾਗ੍ਰਾ ॥ ਮੇਰੀ ਮਰਾਲਤਾ ਸਫਲ ਭਗਵਨ ਦੇਵ ॥ ਭੂਤਨ ਦੇਹ ਦੇਵਹ ਸੇਵ ॥ ਪ੍ਰਾਨ ਰੂਪ ਹੋਏ ਬਸੇਓ[੬] ਦੇਹ ॥ ਪੰਚ ਭਉਤਕ ਪੰਚ ਪ੍ਰਾਨ ਗ੍ਰੇਹ ॥੨॥ ਬ੍ਰਹਮ ਜਾਨ ਬ੍ਰਹਮ ਲੋਕ ਬਾਸ ॥ ਮੈ ਕਿੰਕਰ ਥਾਰੋ ਸਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ ॥ ਐਸੇ ਜੋ ਆਪ ਪਰਮਹੰਸ ਪਰਮਈਸ ॥ ਸਰਨ ਸਰਨ ਸਰਨ ਪ੍ਰਸੰਨ ਮੀਸ ॥੩॥੧੭੧॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਐਰਾਵਤ ਬਾਚ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਬੰਦਤੇ ਬਾਰਜ ਬੰਦਨੰ[੭] ਕਮਲਾਖ੍ਯ ਪਦੁਮਾਪਤਿ: ॥ ਬੰਦਤੇ ਮ੍ਰਿਨਾਲ ਪਾਨੰ ਕੰਜ ਨਾਭ ਸ੍ਰੀ ਜਦੁਪਤਿ:[ੳ] ॥੧॥ ਮਦ ਗਜਿੰਦ੍ਰਤ੍ਵ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਵਜ੍ਰ ਧਰ ਜਾਨਹੰ ॥ ਗਣਨੀਅ ਚਤੁਸਪਦਾਨਾਝ ਚਰਪਦ[ਅ] ਪ੍ਰਜਾ ਜੰਗਮੰ ਤੁਵੰ ॥ ਮਿਦੰ ਜਗ ਪੁਰਖ ਭਗਵਾਨੰ ਸਰਨ ਤੁਭਜੰ ਪ੍ਰਸੀਦ ਹਰਿ ॥੨॥੧੭੨॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਛੰਦ ਮਰਹਰੀ[ੲ] ॥ ਕੰਜਮਾਲੀ ॥ ਪ੍ਰਨਵਤ ਕਮਲ ਬਦਨ ਦ੍ਰਿਗ ਚਾਰੁ ਪਦ ਸਰੋਜ ਕਮਲਾਖੰ ॥ ਲਖਮੀਵਰ ਮ੍ਰਿਨਾਲ ਪਾਨ[੮] ਪਦ ਸਰੋਜ ਮ੍ਰਿਦੁ ਹਾਸੰ ॥੧॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਅਚੁਤ (ਅਸ)
[੨]ਚਾਹਤ (ਅਸ)
[੩]ਭਯੋ (ਅਸ)
[੪]ਵਤ (ਅਸ)
[੫]ਪਾਵਨ (ਅਸ)
[੬]ਬਾਸਜੋ (ਅਸ)
[੭]ਬਦਨੰ (ਅਸ)
[੮]ਕਰ ਪਾਵਨ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸ੍ਰਜਪਦ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਚੂਮਦ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਖਕ ਵਿਚ 'ਚਮਦ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਖਕ ਵਿਚ 'ਮ੍ਰਹਠਾ' ਸਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਮੇਰੀ ਗਜੇਂਦ੍ਰਤ੍ਵ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲ ਭਈ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਵਜ੍ਰ ਧਰ ਕੋ ਬਾਹਨ ॥ ਗਨਨੀਅੰ ਪਸੁਅਨ ਮੋ ਤੁਮਰੋ ਪ੍ਰਜਾ ਜੰਗਮ ਚਾਹਨ ॥੨॥ ਐਸੇ ਜੋ ਆਪ ਤ੍ਰਿਭਵਨ ਨਾਯਕ ਜਗਦੀਸ੍ਵਰ ਭਗਵਾਨ ਗਦਾਧਰ ॥ ਸਰਨ ਤੁਮਾਰੀ ਸ੍ਰੀਪਤਿ ਸ੍ਰੀਧਰ ਹੋਹੁ ਪ੍ਰਸੰਨ ਧਰਾਧਰ ਚਕ੍ਰਧਰ ॥੩॥੧੭੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਸਾਮਕਰਣ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਸਲੋਕੀ ਬਿਸਲ ਰੂਪੀ ॥ ਬੰਦਤੇ ਮਹਾ ਤੇਜ[ੳ] ਪ੍ਰਕਾਸੰ ਜਾਜ੍ਵਾਲਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਚ ॥ ਬੰਦਤੇ ਤ੍ਰੈਲੋਕ ਪ੍ਰਕਾਸੰ ਮਣ ਮਯੰਕ ਤੇਜਸ: ॥੧॥ ਮਦ ਅਸ੍ਵਤ੍ਵ ਤਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਮਿਦੰ[ਅ] ਭਗਵਾਨੰ ਭਵਾਮਿ[ਅ] ਜਾਨ: ॥ ਮਦ ਗਤੰ ਸੰਪੂਰਣ ਬ੍ਰਹਮਾਡੰ ਬ੍ਰਿਧ੍ਰਿ ਪ੍ਰਜਾਸਚ ਮਦਾਸ੍ਰੈਅ:॥ ਅਸਮਦ ਬਾਹਨੀ ਪ੍ਰਜਾ ਤੁਭਯੰ ਤੁਵੰ[੧] ਨਾਯਕ ਬਿਸ੍ਵੰਭਰ: ॥ ਮਿੰਦ ਜੋਤਿ ਸ੍ਵਰੂਪ ਤੇਜਸ੍ਵੀ[ਅ] ਸੁਯੰ ਪ੍ਰਭਾਸ ਨਾਰਾਯਨ: ॥ ਸਰਨ ਤੁਭਯੰ ਦੀਨ ਬਤਸਲ: ॥ ਪ੍ਰਸੀਦ ਪਰਮਾਨੰਦ ਪਰਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮਾਤਮਨ: ॥੨॥੧੭੪॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਛੰਦ ॥ ਅਨਯਚ ॥ ਸਾਮ ਕਰਣ ਬਾਚ ॥ ਪ੍ਰਣਵਤ ਪਰਮ ਜੋਤਿ ਸ੍ਵਰੂਪੰ ਤੇਜਸ੍ਵੀ ਤੇਜ ਮੈ ਝਲਕ ਤਨੁ ਸੂਰ ਸਸਿ ਮੈਨ ਐਨ ਚੈਨ ਹੋਤ ਨਿਰਖੇ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਸਿਵ ਸਕ੍ਰ ਸੇਸ ਨਾਰਦ ਸਾਰਦ ਰਟਤ ਨਾਮ ਨਾਮੀ ਹੋਤ ਪਾਰਗਾਮੀ ਪਦ ਕੰਜ ਪਰਸੇ ॥ ਕਰਤ ਜੁਹਾਰ ਠਾਢੇ ਦਰਬਾਰ ਸਭੀ ਪਾਵਤ ਫਲ ਚਾਰ ਅਰਥ ਧਰਮ ਕਾਮ ਮੁਕਤੰ ॥ ਚਾਰ ਖਸ੍ਰਿ ਅਸ੍ਰਿਦਸ ਨਾਨਾ ਮਤ ਮਤਨਵਾਰੇ ਬਾਛਤ ਤੋਹ ਕਰਤ ਜੋਗ ਜੁਗਤੰ ॥੧॥ ਮੇਰੀ ਤਰੰਗਤਾ ਸਫਲ ਭਈ ਤੁਅ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਤੁਅ ਸਤਾ ਸ੍ਰਿ ਸੂਰ ਰੂਪ ਥਾਰੇ ਭਯੋ ਨਾਥ ਤੁਅ ਬਾਹਨ ॥ ਗਤ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡਨ ਮੇ ਬ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਜਾ ਕੋ ਸਿਧ ਹੋਤ ਕਾਜ ਸਕਲ ਹਉ ਬਾਹਨੀ ਪ੍ਰਜਾ ਨਾਥ ਗਾਹਨ ॥ ਤੇਰੀ ਜੋਤਿ ਖੰਡ ਔ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਮਾਹਿ ਪੂਰ ਰਹੀ ਤੂੰਹੀ ਚਰ ਅਚਰ ਰੂਪ ਹੁਇ ਰਹਜੋ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ॥ ਐਸੇ ਜੋ ਆਪ ਜੋਤਿ ਸ੍ਵਰੂਪ ਤੇਜਸ੍ਵੀ ਸੁਜਮ ਪ੍ਰਕਾਸ ਨਾਰਾਯਨ ਸਰਨ ਤੋਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਹੁ ਭਗਵਾਨ॥[ੲ] ॥੨॥੧੭੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਸੂਰਜ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਬੰਦਤੇ ਜਗਬੰਦ ਸ੍ਵਪ੍ਰਕਾਸ ਸੁਛੰਦ ਸੁਤਹ ਸਿਧ ਦੇਵ ਦੇਵੰ ॥ ਬਿਸ੍ਵੇਸ ਬਿਸ੍ਵਨਾਥ ਬਿਸ੍ਨ ਲੋਕਨਾਥ ਲੋਕਪਾਲ ਦੇਵੰ ॥੧॥ ਮਦ ਸੂਰਤ੍ਵ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਪ੍ਰਕਾਸ ਤ੍ਰੈਲੋਕਕ: ॥ ਅਧਾਰ ਬਿਸ੍ਵ ਸਕਲਸਚ ਸਿਧਜ ਕਾਰਜ ਜਗਤ੍ਰ ਚ ॥ ਮਸਮਦ ਚਛੁ ਬੈਰਾਟ ਤਨੁ ਤੁਭਯੰ ਕੁਰਬੰਤਮ ਨਿਤ ਮੰਗਲੰਮ ॥ ਮਿਦੰ ਜੋਤਿ ਸ੍ਵਰੂਪ ਸੁਤਹ ਪ੍ਰਕਾਸ ਸ੍ਵੰਭੂ[੨] ਭਗਵਾਨ: ॥ ਸਰਣ ਤੁਭਜੰ ਪ੍ਰਸੀਦ ਮੇ ॥੧॥੨॥੧੭੬॥ ਸੰਕਰ ॥ ਛੰਦ ॥ ਤਰੰਗਨੀ ॥ ਸੂਰਜ ਬਾਚ ॥ ਪ੍ਰਣਵਤ ਹਉ ਪੁਰਖੂਤ ॥ ਪਦ ਸਰੋਜ ਅਛੂਤ ॥ ਜਗਨਨਾਥ ਮਹਾਨ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਸੁਜਾਨ ॥੧॥ ਮੇਰੀ ਸੂਰਤਾ ਭਈ ਸਫਲ ॥ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਪਦ ਕਮਲ ॥ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਬਿਸ੍ਵ ਸਕਲ ॥ ਪ੍ਰਕਾਸ ਕਰਤ ਜਗ ਬਿਮਲ ॥੨॥ ਸਕਲ ਪ੍ਰਜਾ ਕਾਰਜ ਕਰਤ ॥ ਅਧਾਰਭੂਤ ਮਹੀ ਭੂਤ[੩] ॥ ਹਉ ਨੇਤ੍ਰ ਤਨੁ ਬੈਰਾਟ ॥ ਸ੍ਵਰੂਪ ਪੂਰਨ ਬਾਟ ॥੩॥ ਸੁਤਹ ਪ੍ਰਕਾਸ ਸੰਭੂ ਦੇਵ ॥ ਭਗਵਾਨ ਅਲਖ ਅਭੇਵ ॥ ਸਰਨ ਤੁਮਾਰੀ ਹਰੀ ॥ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਵਹੁ ਹਰੀ ॥੪॥੧॥੧੭੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਮਜੰਕ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਤਾਰਨੀ ॥ ਬੰਦਤੇ ਪਰਮ ਸੀਤਲੰ ਹਿਮਕਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਮੈ ਦਰਸਨੰ ॥ ਮਹਾ ਮੰਗਲ ਮੋਹਨੰ ਮੂਰਤਿ ਨਮਸਤੁਭਜੰ ਛਟਾਧਰ: ॥੧॥ ਮਦ ਚੰਦ੍ਰਤ੍ਵ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਬਿਸ੍ਵ ਪ੍ਰਕਾਸਤੇ ॥ ਪਾਲਜਤੇ ਪ੍ਰਜਾ ਬਿਸ੍ਵੰ ਕ੍ਰਿਣਾ ਦੁਵਾਰ ਸਬ ਅਉਸਿਧੀ ॥੨॥ ਸਿੰਚਤ ਅੰਮ੍ਰਿਤੰ ਚਈਬ ਮੁਤਪਤੀ ਸਰਬ ਜੀਵ ਚ ॥ ਅਸਮਦ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪੁਤ੍ਰੋਹੰ ਤ੍ਵੰ ਜਨਕ ਜਗਤ੍ਰ ਚ ॥ ਮਿਦੰ ਜਗਦ ਗੁਰੁ ਜਗਨ ਨਾਥ ਸਰਣ ਤੁਭਜੰ ਪ੍ਰਸੀਦ ਮੇ ॥੩॥ ੧੭੮॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਛੰਦ ॥ ਮੋਨਕ ॥ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਬਾਚ ॥ ਪ੍ਰਨਵਤ ਸੀਲ ਹਿਮਕਰ ਹੀ ॥ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਜਨੇਦ੍ਰ ਸੁਰ ਵਰ ਹੀ ॥ ਜਗਦੀਸ ਜਨਾਰਦਨ ਸਾਵਰੇ ਹੀ ॥ ਲਖਮੀਵਰ ਸਉਂਦ੍ਰ ਰਾਵਰੇ ਹੀ ॥੧॥ ਮੇਰੀ ਚੰਦ੍ਰਤਾ ਸਫਲ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਤੁਮਾਰੇ ॥ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਬਿਸ੍ਵ ਪ੍ਰਕਾਸ ਸਾਰੇ ॥ ਪਾਲਨ ਪੋਸਨ ਜਗ ਕੀ ਮੁਝ ਤੇ ॥ ਕਿੰਨ੍ਰ[੪] ਦ੍ਵਾਰ ਸਕਲ ਅਨ[੫] ਅਉਸਧੀ ਸੀਚਤ ਸੁਧਾ ਰਸ ਮੁਝ[੬] ਤੇ ॥੨॥ ਉਤਪਤਿ ਸਕਲ ਜੀਵਨ ਕੀ ਤਾਤੇ[ਸ] ਬਿਧ ਪ੍ਰਜਾ ਕੀ ਸਾਰੇ ॥ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪੁਤ੍ਰ ਹਮ ਥਾਰੇ ॥ ਐਸੇ ਜੋ ਆਪ ਜਗਤਪਿਤ ਜਗਤ ਗੁਰੂ ਜਗਨਨਾਥ ॥ ਸਰਣ ਤੁਮਾਰੀ ਸ੍ਰਨਜ ਮਹਾ ਪ੍ਰਭ ਆਰਤ ਹਰਨ ਅਕਾਥ ॥੩॥੧੭੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਉਡਗਨ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਬੰਦਤੇ ਤਾਰਾਪਤ੍ਰਿੰ[ਹ] ਜਗਦਪਤ੍ਰਿੰ ਨਖਛਤ੍ਰਪਤ੍ਰਿੰ ਮ੍ਰਕਪਤ੍ਰਿੰ ਮਯੰਕਪਤ੍ਰਿੰ ਬਿਸ੍ਵਨਾਥੰ ॥ ਬੰਦਤੇ ਰਮਾਪਤ੍ਰਿੰ ਉਪਾਪਤ੍ਰਿੰ ਸਚੀਪਤ੍ਰਿੰ ਪ੍ਰਭਾਪਤ੍ਰਿੰ ਸਨਾਤਨ: ॥੧॥ ਮਦ ਨਖਛਤ੍ਰਤ੍ਵ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਬਿਸ੍ਵ ਬਿਵਹਾਰ ਸਿਧ: ॥ ਸੁਭਾਸੁਭ ਫਲੰ ਚਈਬ ਮਦਾਸ੍ਰੈ ਫਲ ਪ੍ਰਾਪਤ: ॥੨॥ ਮਸਮਦ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪ੍ਰਜਾ ਤੁਭਯੰ ਪ੍ਰਜਾਪਤਿ ਪ੍ਰਜਾਪਾਲਕ: ॥ ਸਰਨ ਤੁਭਜੰ ਪ੍ਰਜੇਸ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਭਵੰ (ਅਸ)
[੨]ਬਿਸ੍ਵੰਭਰ (ਅਸ)
[੩]ਭਰਤ (ਅਸ)
[੪]ਕਿਰਨ (ਅਸ)
[੫]ਅੰਨ (ਅਸ)
[੬]ਮੁਖ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਇਥੇ 'ਰਹਾਉ' ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਹੜਤਾਲ ਫੇਰ ਕੇ 'ਬਿਧ੍ਰੂਨਕੀਤਤੇ' ਪਾਠ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤ੍ਰੋ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਪਤ੍ਰਿ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਭਗਵਾਨੰ ਸਰਨ ਤੁਭਜੰ ਪ੍ਰਸੀਦਮੇ ॥੩॥੧੯੦॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਛੰਦ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਚਾਰਨੀ ॥ ਤਾਰਾ ਬਾਚ ॥
ਪ੍ਰਨਵਤ ਬਿਸ੍ਵਰੂਪ ਮੰਗਲਕਰ ॥ ਜਗਪਤਿ ਜਗਨਾਯਕ ਬਿਸ੍ਵੇਸਵ੍ਰ ॥ ਪਦੁਮਾਵਰ ਪਰਮਾਤਮ ਨਰਹਰਿ ॥
ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਜਗਦੀਸ ਬਿਸ੍ਵੰਭਰ ॥੧॥ ਮੇਰੀ ਨਖ੍ਤ੍ਰਤ੍ਵ ਸਫਲ ਭਈ ਪ੍ਰਭ ॥ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਭੁ ॥
ਬਿਸ੍ਵ ਬਿਵਹਾਰ ਸਿਧ ਸਭ ਮੋ ਤੇ ॥ ਸੁਭਾਸੁਭ ਫਲ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਯਾ ਤੇ ॥੨॥ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪ੍ਰਜਾ ਤਿਹਾਰੋ ॥ ਐਸੇ
ਜੋ ਆਪ ਪ੍ਰਜਾਪਤਿ ਸਾਰੋ ॥ ਪ੍ਰਜਾਪਾਲ ਪ੍ਰਜੇਸ ਭਗਵਾਨ ॥ ਹੋਹੁ ਪ੍ਰਸੰਨ ਸ੍ਰੀ ਸਾਰੰਗਪਾਣ ॥੩॥੧੯੧॥
ਬਿਸਨਪਦ ਸੰਕਰ ॥ ਰਾਮ ਬਾਚ ॥ ਅਸੁਤੁਤਿ ॥ ਸਲੋਕ ਸੁਮੁਖੀ ॥ ਬੰਦਤੇ ਗਗਨ ਗੰਭੀਰੰ ਮ੍ਰਕ ਮਯੰਕ ਪ੍ਰਦੀਪ
ਚ ॥ ਨਖਛਤ੍ਰ ਰਾਸ ਗ੍ਰਿਹ ਸਰਬਈ ਸਰਬ ਸਤਾ ਜਨਾਰਦਨ: ॥੧॥ ਮਦ ਰਾਸਤ੍ਵ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਤ੍ਵ ਸਤਾ
ਪਾਲਨ ਜਗਤ੍ਰ ਚ ॥ ਸ੍ਰਬ ਬਿਵਹਾਰ ਕਾਰਜ ਸਰਬ ਥਾਨੰ ਮਦਾਸ੍ਰੈ ਸਮੁਦਭਵ: ॥੪॥ ਮਸਮਦ ਦੰਡਧਾਰੀ ਪ੍ਰਜਾ
ਤੁਭਯੰ ਤ੍ਵੰ ਦ੍ਰਪ ਮਥਨ ਪ੍ਰਭ: ॥ ਮਿਦੰ ਦ੍ਰਪ ਸੇਨ ਭਗਵਾਨੰ ਸਰਨ ਤੁਭਯੰ ਪ੍ਰਸੀਦ ਮੇ ॥੩॥੧੯੨॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥
ਛੰਦ ॥ ਚੰਦ੍ਰਕਲਾ ॥ ਮਨਮਾਲੀ ॥ ਪ੍ਰਣਵਤ ਭੁਜਚਾਰ ਜਿਹ ਰਾਜਤ ਹੈ ॥ ਦਰ ਚਕ੍ਰ ਗਦਾ ਅਸ ਰਾਜਤ ਹੈ
॥ ਧ੍ਰਿਤ ਕੁੰਡਲ ਕ੍ਰੀਟ ਬਿਰਾਜਤ ਹੈ ॥ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਜਨੇਂਦ੍ਰ ਰਣ ਗਾਜਤ ਹੈ ॥੧॥ ਮੇਰੀ ਦ੍ਵਾਦਸ ਰਾਸਤ੍ਵ
ਫਲਦਾਯਕ ਹੈ ॥ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਬਿਸ੍ਵ ਬਿਵਹਾਰ ਮੋ ਤੇ ਕਾਰਜ ਸਾਧਤ ਹੈ ॥ ਸੁਭਾਸੁਭ ਫਲ ਸਫਲ ਮੋ ਤੇ ਪ੍ਰਾਨੀ
ਸਕਲ ਕ੍ਰਮ ਨਾਧਤ ਹੈ ॥ ਦੰਡਧਾਰੀ ਪ੍ਰਜਾ ਤ੍ਵ ਦਾਸਤ ਹੈ ॥ ਦ੍ਰਪ ਮਥਨ ਮਹਾ ਮੁਨੀ ਭਾਸਤ ਹੈ ॥ ਦ੍ਰਪਸੇਨ
ਭਗਵਾਨ ਸਰਨਾਗਤ ਹੈ ॥ ਤੁਮ ਹੋਹੁ ਪ੍ਰਸੰਨ ਵਰ ਜਾਚਤ[੧] ਹੈ ॥੧॥੨॥੧੯੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸੰਕ੍ਰ ॥
ਗ੍ਰਹ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਬੰਦਤੇ ਸਰਨਾਗਤ ਦੀਨਾ ਪਤਿ ਪਰਿਤ੍ਰਾਨ ਮੁਰਕਾਰਨ: ॥ ਸ੍ਰਬੰ ਆਰਤ
ਹਰਨੰ ਤੁਭਜੰ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਨਮਸਤੁਤੇ ॥੧॥ ਮਦ ਗ੍ਰਹਤ੍ਵ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਮੰਗਲ ਦਾਯਕ: ॥
ਅਮੰਗਲੰ ਸਮਨੰ ਪ੍ਰਜਾਨਾਥ ਜਗਤ੍ਰ ਚ ॥੨॥ ਮਨੁਗ੍ਰਹੰ ਤ੍ਵੰ ਸਕਲ ਪ੍ਰਾਣੀਨਾ ਪੂਜਨੀਅੰ ਭਵਿਖਯਤਮ[ੳ] ॥
ਮਿਦੰ ਪ੍ਰਸਿਧ ਸਿਧ ਦਾਯਕ ਸੁਤਹ ਸਿਧ ਭਗਵਾਨੰ ਸਰਣ ਤੁਭਯੰ ਪ੍ਰਸੀਦ ਮੇ ॥੩॥੧੯੪॥ ਗ੍ਰਹ ਬਾਚ ॥ ਛੰਦ
॥ ਧਰਮ ਮੁਖ ॥ ਬੰਦੋ ਪਦ ਸਰੋਜ ਲਖਮੀਵਰ ਜੜ ਚਈਤਨ ਜਿਹ ਸੇਵਤ ਹੈ ॥ ਬਾਛਤ ਚਰਨ ਰਵਾਲ ਮਹਾ
ਮੁਨਿ ਆਦਿਕ ਦੇਵਤ ਹੈ ॥ ਚਤੁਰ ਖਸ੍ਰ ਦਸਅਸ੍ਰ ਨਿਤ ਪ੍ਰਤਿ ਗਾਵਤ ਹੈ ॥ ਮਹਿਮਾ ਅਗਮ ਅਗਾਧ ਪਾਰ ਨਹੀ
ਪਾਵਤ ਹੈ ॥੧॥ ਮੇਰੀ ਗ੍ਰਿਹਤਾ ਸਫਲ ਭਈ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਤੁਮਾਰੇ ਰਾਵਰੇ ॥ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਮੰਗਲ ਦਾਯਕ ਸਾਵਰੇ ॥
ਅਮੰਗਲ ਸਮਨ ਜਗਤ੍ਰ ਜਨ ਸਕਲ ਹੇ ॥ ਅਨੁਗ੍ਰਹ ਤੋਰ ਮੁਰਾਰਿ ਪੂਜਕ ਮੰਗਲ ਹੇ ॥ ਐਸੋ ਜੋ ਆਪ ਪ੍ਰਸਿਧ
ਸਿਧ ਦਾਯਕ ਹੈ ॥ ਸੁਤਹ ਸਿਧ ਭਗਵਾਨ ਸਰਨ ਪ੍ਰਸਨ ਜਗਨਾਯਕ ਹੈ ॥੨॥੧੯੫॥ ਗਣੇਸ ਬਾਚ ॥
ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਛੰਦ ॥ ਹਰਲਲੀ ॥ ਅਨੰਤ ਤੁਕਾ ॥ ਅੰਜੁਲੀ ਅੰਜੁਲੀ ਸਰਬਲੋਹ ਤੋਹ ॥ ਜਗਨਨਾਥ ਜਗਦੀਸ
ਮਹਿਮਾ ਗਹਿਰ ਗੰਭੀਰ ॥ ਚਰਾਚਰ ਜਾਹਿ ਪ੍ਰਨਵਤ ਸੇਵਤ ਜਜਤ ਭਜਤ ॥ ਮਹਾ ਕਾਲ ਮੰਗਲਕਰਣ ਦੁਖ
ਹਰਤਾ ਰਣਧੀਰ ॥੧॥ ਮੇਰੀ ਗਣੇਸਤ੍ਵ ਸਫਲ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਹੇ ॥ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਸਕਲ ਜਗਤ ਮੰਗਲ ਆਚਰਨ ਹੇ
॥ ਮੋ ਤੇ ਅਮੰਗਲ ਪ੍ਰਜਾ ਸਮਨ ॥ ਅਨੁਗ੍ਰਹ ਤ੍ਵੰ ਸਕਲ ਪ੍ਰਾਣੀ ਮੋ ਪੂਜਤੇ ॥੨॥ ਐਸੇ ਜੋ ਆਪ ਪ੍ਰਸਿਧ ਸਿਧ
ਦਾਯਕ ਗੁਰੂ ॥ ਸੁਤਹ ਸਿਧ ਭਗਵਾਨ ਸਰਨ ਸ੍ਰਨਯ ਸਰਨੰ ॥ ਹੂਜੈ ਪ੍ਰਸੰਨ ਪਰਬ੍ਰਹਮ ਹਰਿ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਮੰਗਲ
ਕਰਣ ॥੩॥੧੯੬॥ ਗਣੇਸ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਬੰਦਤੇ ਮੰਗਲ ਰੂਪੰ ਤੁਵੰ ਮੰਗਲੀਕ ਦਰਸਨ:
॥ ਅਭਦ੍ਰੰ[੨] ਸਾਂਤ ਕਰਨੰ ਜਗਤ੍ਰ ਜੀਵਹ ॥ ਭਦ੍ਰੰ[ਅ] ਸੁਵਸਤ ਅਰਪਨੋ ਤ ਜੀਅ: ॥ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਮੰਗਲ ਕਰਨ
॥੧॥ ਮਦ ਜਨੇਸਤ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਮੰਗਲ ਮੇਹੰ ॥ ਅਮੰਗਲੰ ਪ੍ਰਸਮਨੰ ਸਕਲੰ ਜਗਤ੍ਰਹ
ਤ੍ਵ ਮਨੁਗ੍ਰਹ[ੲ] ਭੋ ਪ੍ਰਭੂ: ॥੨॥ ਪੂਜਨੀਅੰ ਸਕਲ ਪ੍ਰਾਨੀਨਾ ਆਦਿ ਕਾਰਜੰ ਮੰਗਲੰ ॥ ਮਿਦੰ ਪ੍ਰਸਿਧ ਸਿਧ ਦਾਯਕ
ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਜਗਦ ਗੁਰੰ ॥ ਸੁਤਹ ਸਿਧ ਭਗਵਾਨ ਸਰਨ ਤੁਭਜੰ ਪ੍ਰਸੀਦ ਮੇ ॥੩॥੧੯੭॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ॥ ਸੰਕ੍ਰ
॥ ਨੌ ਗ੍ਰਿਹ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਬੰਦਤੇ ਅਸਥਿਤ ਬਿਨਾਸਨ ਸ੍ਵਿ ਸ੍ਵਰੂਪ ਸਨਾਤਨ: ॥
ਗੁਣਾਸ੍ਰੇਯੈ ਗੁਣਮੈਯੈ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਨਮੋਸਤੇ ॥੧॥ ਮਦ ਗ੍ਰਹਤ੍ਵ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਸੁਭਾਸੁਭ ਫਲ ਦਾਯਕ
ਭਵਿਖ ਮੈ ॥ ਜੀਵਨੰ ਮਰਨੰ ਪ੍ਰਾਣਿਨਾਙ ਸਮੈ ਅਸੁਚ ਪ੍ਰਾਪਤੇ ॥੨॥ ਮਸਮਦ ਕਰਮਕਾਰੀ ਪ੍ਰਜਾ ਤੁਭਯੰ
ਤ੍ਵਮੀਸ ਚਰਾਚਰ: ॥ ਮਿਦੰ ਕਰਮ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੋਤਮ ਸਰਣ ਤੁਭਜੰ ਪ੍ਰਸੀਦ ਮੇ ॥੩॥੧੯੮॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਛੰਦ
॥ ਕੁਸਮ ਬਚਿਤ੍ਰ ॥ ਗ੍ਰਹ ਬਾਚ ॥ ਅਨੰਤ ਤੁਕਾ ॥ ਅੰਜੁਲੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਮਹਾਸੈ ॥ ਕ੍ਰਿਪਾਸਿੰਧ ਪਰਧਾਮ ਖਰਾਰੀ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਮਾਂਗਤ (ਅਸ)
[੨]ਅਭਾਵੰ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਭਦੰ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਮੁਨੁਗਹ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

॥ ਸੁਭਾਸੁਭ ਸਭ ਤੁਮ ਤੇ ਹੋਵਤ ॥ ਕਮਲ ਨੈਨ ਕਰਤਾ ਜਗਰਾਈ ॥੧॥ ਮੇਰੀ ਗ੍ਰਹਤਾ ਸਫਲ ਭਈ ਜੂ ॥
ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਭਲ ਬੁਰੇ ਫਲ ਕਰਮਨ ਦਾਯਕ ॥ ਬਿਸ੍ਵ ਸਕਲ ਪ੍ਰਜਾ ਸਭ ਕਾਹੂ ॥ ਜੀਵਨ ਮਰਨ ਸਭ ਪ੍ਰਾਨੀ ਮੋ
ਤੇ ॥੨॥ ਸਮੇ ਸਮੇ ਕੋ ਫਲ ਸਭ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ॥ ਕਾਮ ਕਾਰ ਹਰਿ ਪ੍ਰਜਾ ਤੁਮਾਰੋ ॥ ਐਸੇ ਜੋ ਤੁਮ ਆਪ ਕਰਮ
ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ॥ ਸਰਨ ਤੁਮਾਰੀ ਆਦਿ ਨਿਰੰਜਨ ॥ ਹੋਹੁ ਪ੍ਰਸੰਨ ਅਖਿਲ ਜਗਨਾਯਕ ॥੩॥੧੮੯॥
ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਬਿਨਾਯਕ ਬਾਚ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਪੁਸਕਰਨੀ ॥ ਬੰਦਤੇ ਅਧਾਰਭੂਤਸਜ
ਜਗਤਸਜ ਧਰਨੀਧਰਹ ॥ ਮਹੀ ਸਰੂਪਸ੍ਯ ਅਸਥਿਤ: ਬਾਰੋਪਰਿ ਨ੍ਰਿਧਾਰ ॥੧॥ ਮਹਾ ਮੁਗ੍ਰ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮਾਨ ਲੰਘ
ਬੀਰਜਾ ਹਤ ਦੈਤ ਦੁਸਟਾਤਮਨ: ॥ ਮਦ ਬਿਨਾਯਕਤ੍ਵ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਤਵ ਸਤਾ ਹਿਤ ਜਗਤ੍ਰ ਚ ॥੨॥
ਭਦ੍ਰੰ ਸਕਲ ਪ੍ਰਜਾਨਾ ਪ੍ਰਾਪਤੰ ਮਦਾਸ੍ਰੈਅ: ॥ ਗ੍ਰਿਹਮੇਧੀ ਜਨਾਨਾ ਕਲਜਾਨੰ ਸਮਰਪਿਤ ਮਮੰ[ੳ] ॥੩॥
ਮਸਮਦ ਸੁਭਗ ਪੁਤ੍ਰੋਹੰ ਸੁਭ ਸੰਤਤੰ ਤੁਯਯਾ ॥ ਮਿਦੰ ਸੁਭ ਦਾਯਕ ਮਹਾ ਭਦ੍ਰ ਮੂਰਤ ਨਾਰਾਯਨ ਸਰਨ ਤੁਭਯੰ
ਪ੍ਰਸੀਦ ਮੇ ॥੪॥੧੯੦॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਬਿਨਾਯਕ ਬਾਚ ॥ ਛੰਦ ॥ ਚੰਚਲ ॥ ਅਨੰਤ ਤੁਕਾ ॥ ਅੰਜੁਲੀ ॥
ਅੰਜੁਲੀ ਕ੍ਰਿਤ ਅੰਜੁਲੀ ਮੁਰਾਰਿ ਮਾਧਵੰ ਹਰੀ ॥ ਭਵ ਬਿਰੰਚ ਨਾਰਦਾਦ ਭਗਤ ਸਕਤ ਬੈਰਾਟਯੰ ॥ ਮੁਨਿ
ਬਸਿਸ੍ਟ ਅੰਗਰਾ ਅਗਸਤ ਭ੍ਰਿਗ ਸੇਵਯੰ ॥ ਸਾਰੰਗਪਾਣਿ ਚਕ੍ਰਪਾਣਿ ਭਜੰਤਿਅੰ ਭਜੰਤ ਮੈ ॥੧॥
ਮੇਰੀ ਬਿਨਾਯਕਤਾ ਸਫਲ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਤਾ ਤੋਰੀਅੰ ॥ ਹਿਤ ਸਕਲ ਜਗਤ੍ਰ ਮੇ ਕਲਜਾਨ ਭਦ੍ਰ ਮਰਪਿਤੰ ॥
ਗ੍ਰਿਹਮੇਧੀਨਾਙ ਮੰਗਲੰ ਪ੍ਰਾਪਤੰ ਮਦਾਸ੍ਰੈਯੰ ॥ ਸੁਭ ਸੰਤਾਨ ਨਾਥ ਕੋ ਹਉ ਦਾਸਰੋ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਾਨ ॥੨॥
ਐਸੋ ਜੋ ਆਪ ਭਦ੍ਰਦਾ ਸੁਭਦ੍ਰ ਮੂਰਤ ਬਿਸ੍ਵਨਾਥ ॥ ਸਰਨ ਤੁਮਾਰੀ ਲੋਕਨਾਥ ਪ੍ਰਸੰਨ ਦੇਵ ਹੂਜੀਏ ॥੩॥੧੯੧॥
ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਖਟ ਬਦਨ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਬੰਦਤੇ ਸਰਬ ਰੂਪੇਣ ਪਾਣਿ ਪਾਦ ਸਿਰੋ
ਮੁਖ: ॥ ਸ੍ਰਬਤਮ:[੧] ਸ੍ਰਵਣ ਘ੍ਰਾਣੇਨ[ਅ] ਬਿਸ੍ਵਰੂਪ ਨਮੋ ਨਮ: ॥੧॥ ਮਦ ਖਟ ਬਦਨ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਤ੍ਵ ਸਤਾ
ਗਣਨੀਅ ਸੁਰ ਗਣਾਨਾ ਚ ॥ ਸੇਨਾਨੀ ਦੇਵ ਸੇਨਾਨਾ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਬਿਜੈ ਦਦਾਮਿਹੰ ॥੨॥ ਮਸਮਦ ਸੇਨਾਨੀ
ਯੋਧਾ ਤੁਭਯੰ ਤ੍ਵੰ ਮਹਾ ਸੂਰ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਚ ॥ ਮਿਦੰ ਮਹਾ ਯੋਧ ਭਗਵਾਨੰ ਰਣ ਮੰਡਣ ਖਲ ਦੰਡਣ: ॥੩॥੧੯੨॥
ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਖਟ ਮੁਖ ਬਾਚ ॥ ਛੰਦ ਨਰਾਚ ॥ ਅਨੰਤ ਤੁਕਾ ॥ ਅੰਜੁਲੀ ਦੇਵਾਧਿ ਦੇਵ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ॥
ਆਤਮਾ ਸਰਬਗ੍ਯ ਪੂਰਣ ਪੁਨ ਰੂਪ ਜਨਾਰਦਨ: ॥ ਉਤਮ ਸਲੋਕ ਪੁਨ ਸਲੋਕ ਅਤਿ ਬਿਲਸ੍ਟ ਸੂਰਮਾ ॥
ਪ੍ਰਚੰਡ ਦੰਡ ਧਾਰਣੰ ਭੁਜਦੰਡ ਮੰਡਨੰ ਰਣੰ ॥੧॥ ਮੇਰੀ ਖਟ ਬਦਨਤਾ ਸਫਲ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਤੋਰ ਭੋ ਪ੍ਰਭੂ ॥ ਗਗਨੀਅ
ਦੇਵਤਾਨ ਮੋ ਸਤਾ ਤੋਹਾਰ ਹੇ ਧਨੀ ॥ ਸੇਨਾਨੀ ਸੈਨ ਦੇਵਤਾ ਬਿਜੈ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਮੋਹੁ ਤੇ ॥ ਹਉ ਸੇਨਾਨੀ ਜੋਧ ਬੇ
ਧਣੀ[੨] ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਕਾਰ ਨਾਥ ਕੋ ॥ ਐਸੇ ਜੋ ਆਪ ਮਹਾ ਯੋਧ ਭਗਵਾਨ ਸਮਰ ਮੰਡਨੰ ॥ ਸਰਨ ਤੁਮਾਰ[੩] ਰਾਵਰੇ
ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਹ[੪] ਸਾਵਰੇ ॥੨॥੧੯੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਮਰੁਤ ਗਣ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ਸਲੋਕ ॥
ਬੰਦਤੇ ਸਰਬ ਬਿਘਨ ਨਾਸਾਯ[ੲ] ਸਰਬ ਬਾਧਾ ਪ੍ਰਸਨਖੂ[੫] ॥ ਏਵ ਮੇਵ ਤ੍ਵਯਾ ਕਾਰਜ ਸਰਬਾਰਿਸ੍ਟ ਬਿਨਾਸ੍ਨਮ
॥੧॥ ਮਦ ਮਰੁਤਤ੍ਵ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਤਵ ਸਤਾ ਮਹੇਂਦ੍ਰ ਭ੍ਰਾਤ ਮੇਂ ॥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇਵ ਕਾਰਜੰ ਚ ਮਦ
ਮਨੁਚਰੋ ਤੋਇਯਾ ॥੨॥ ਮਿਦੰ ਜੜ ਚਈਤੰਨ ਪੋਖਨੰ ਭਰਨੰ ਬਿਸ੍ਵਨਾਥ ਬਿਸ੍ਵੰਭਰੰ ॥ ਸਰਨ ਤੁਭਜੰ ਮਹਾ ਬਾਹੋ
ਪ੍ਰਸੀਦ ਮੇ ਧਰਨੀਧਰ: ॥੩॥੧੯੪॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਮਰੁਤ ਗਣ ਬਾਚ ॥ ਛੰਦ ॥ ਨਗ ਸਰੂਪੀ ॥ ਅਨੰਤ ਤੁਕਾ
॥ ਅੰਜੁਲੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਾਨ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਰਾਵਰੇ ॥ ਚਕ੍ਰਪਾਣਿ ਬਈਕੁੰਠ ਨਾਥ ਗਰੁੜਕੇਤ ਬੰਦਤੇ ॥੧॥
ਮੇਰੀ ਮਰੁਤਤਾ ਸਫਲ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਤ੍ਵ ਸਤਾਯ ਹੇ ॥ ਮਹੇਂਦ੍ਰ ਭ੍ਰਾਤ ਮੈ ਭਯਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਵ ਕਾਰਜਨੰ[੬] ॥
ਹਉ ਦਾਸ ਅਨੁਚਰੰ ਤ੍ਵੰ ਐਸੇ ਜੋ ਆਪ ਪਾਲਨੰ ॥ ਜੜ ਚਈਤਨ ਭਰਨਨੰ ਬਿਸ੍ਵਨਾਥ ਬਿਸ੍ਵੰਭਰੰ ॥ ਸਰਨ ਤੋਰ
ਮੈ ਪ੍ਰਭੂ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੂਜੀਏ ਹਰੀ[੭] ॥੨॥੧੯੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਭਗਤ ਜਨ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਸਲੋਕ
॥ ਬੰਦਤੇ ਪਾਲਾਸਾਖੌਂ[ੳ] ਬੰਦਤੇ ਰਾਜਿਵ[ਸ] ਮੁਖ: ॥ ਬੰਦਤੇ ਸਰੋਜ ਪਾਦਊ ਬੰਦਤੇ ਮ੍ਰਿਨਾਲ ਪਾਣਿ[੮] ॥੧॥
ਬੰਦਤੇ ਗੋਬਿੰਦ ਕ੍ਰਿਪਾਸਿੰਧੁ ਭਗਤ ਬਤਸਲ ਜਨਾਰਦਨ: ॥ ਬੰਦਤੇ ਦੀਨਬੰਧੂ ਸਤਸਿੰਧ ਭਗਤਾਨਾ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਨ:[੯]
॥੨॥ ਮਦ ਭਗਤਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਭਗਤਿ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮੇ ॥ ਮਦ ਜੀਵਨੰ ਨਾਮ ਅਧਾਰ ਤੁਭਯੰ ਮਦ
ਜਨਮ ਸਫਲੰ ਹਰੀ ॥੩॥ ਬਿਮੁਕਤੋਹੰ[੧੦] ਜਨਮ ਮਰਨ ਧਾਰਾਯੰ ਮੁਪਾਸਕੰ ਸਤ ਸ੍ਵਿਰੂਪ[੧੧] ਤਵੰ ਚ ॥
ਮਸਮਦ ਮਨਨ ਦਾਸ ਨਿਸਕਿੰਚਿਨ ਭਕਤ ਤੁਭਜੰ ਤ੍ਵੰ ਭਕਤ ਬਤਸਲ ਭੈ ਹਾਰਨੰ ਚ ॥ ਸਰਣ ਤੁਭਯੰ ਮਹਾ ਭਦ੍ਰੰ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਸਰਬਤ੍ਰ: (ਅਸ)
[੨]ਜੋਧਣੀ (ਅਸ)
[੩]ਹਮਾਰੀ (ਅਸ)
[੪]ਹੋਤ (ਅਸ)
[੫]ਪ੍ਰਸਮਨਖੁ (ਅਸ)
[੬]ਕਾਰਜੰ (ਅਸ)
[੭]ਪ੍ਰਸੰਨ ਮੋਹਿ ਹੂਜੀਏ (ਅਸ)
[੮]ਪਾਣਿਨਾਂ (ਅਸ)
[੯]ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਕ: (ਅਸ)
[੧੦]ਬਿਮੁਖਤੋਹੰ (ਅਸ)
[੧੧]ਸ੍ਵਰੂਪ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਹੜਤਾਲ ਫੇਰ ਕੇ 'ਘ੍ਨੋਣ' ਸ਼ਬਦ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਨਾਸਜ਼ਾਯੇ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਕਾਜੀਣ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਪ੍ਰਸੀਦ ਮੇ ਧਰਣੀਧਰ: ॥੩॥੧੯੬॥ ਸੰਕ੍ਰ ਭਗਤ ਜਨ ਬਾਚ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪਕ[੧] ॥ ਅਨੰਤ ਤੁਕਾ ॥
ਅੰਜੁਲੀ ਦਯਾਲੁ ਦੇਵ ਦੇਵ ਦੇਵ ਦੇਵਤਾ ॥ ਕ੍ਰਿਪਾਨਿਧਾਨ ਕਮਲਨੈਨ ਕਮਲਨਾਭ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ॥ ਆਦਿ ਅੰਤ ਮਧ
ਸਦਾ ਏਕ ਏਕ ਏਕ ਜੂ ॥ ਅਨੰਤ ਬਿਅੰਤ ਭਗਤ ਹਿਤੁ ਪਰਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਿਤ ਹੈ ॥ ॥੧॥ ਮੇਰੀ ਭਕਤਤਾ ਸਫਲ
ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਤਾ ਤੋਰੀਅੰ ॥ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਭਕਤਿ ਭਾਵਨੰ ਅਧਾਰ ਨਾਮ ਜੀਵਨੰ ॥ ਸਫਲ ਜਨਮ ਅਰਾਧਤੇ ਜਨਮ
ਮਰਨ ਤੇ ਛੂਟੇ ॥ ਸਤ ਸ੍ਵਰੂਪ ਉਪਾਸਕੰ ਅਨੰਤ ਦਾਸ ਤੋਰ ਹੇ ॥੨॥ ਨਿੰਸਕਿੰਚਨ ਸੁ ਭਗਤ ਅਕਾਮ[ੳ] ਕਾਮਨਾ
ਰਹਿਤ ਕਾਂਛਾ[੨] ਚਰਨਾਰਬਿੰਦ ॥ ਐਸੇ ਜੋ ਆਪ ਭਕਤ ਬਤਸਲ ਭੈ ਹਾਰਨੰ ਭਗਵੰਤ ਹਰਿ ॥ ਸਰਨ ਨਾਥ
ਤੋਰੀਅੰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਹੁ ਸਾਵਰੇ ॥੩॥੧੯੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਉਡਗਨ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਸਲੋਕ
ਬੰਦਤੇ ਮਹਾ ਪ੍ਰਕਾਸ ਤਮ ਨਾਸ: ਤੇਜ ਰਾਜ[੩] ਤੇਜਸ੍ਵੀ[ਅ] ॥ ਤੇਜ[੪] ਮੈ ਮਹਾ ਤੇਜ: ਸੁਪ੍ਰਕਾਸ ਪ੍ਰਕਾਸਤ: ॥੧॥
ਮਦ ਉਡਗਤ[੫] ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੁੰਨੰ ਬਿਵਾਨ ਲੋਕ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ॥ ਸਮੀਪੀ ਸੁਰਗਨਾ
ਭਵਿਖਯਾਮੀ ਦੇਵ ਸੰਕ੍ਯਾ ਬਦੰਤਮ[੬] ॥੨॥ ਮਸਮਦ ਕਾਮਦਾ ਕਾਮ ਕਾਰੁ ਤੁਭਜੰ ਤੁਵੰ ਬਰਦਾ ਬਰਦਾਯਕ: ॥
ਮਿਦੰ ਕਾਮਦਾ ਕਾਮੇਸ੍ਰ ਭਗਵਾਨੰ ਸਰਣ ਤੁਭਯੰ ਪ੍ਰਸੀਦ ਮੇ ॥੩॥੧੯੮॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਗੰਧਾਰੀ ॥ ਛੰਦ ਗੀਤਕਾ
॥ ਚਉਪਦੀ ॥ ਅਨੰਤ ਤੁਕੀ ॥ ਅੰਜੁਲੀ ਮੋਰੀ ਮਹਾ ਪ੍ਰਭ ਅੰਜੁਲੀ ॥ ਕ੍ਰਿਪਾਸਿੰਧ ਹੇ ਸਾਰੰਗਪਾਣਿ ॥
ਕੇਸੋ ਕਮਲ ਨੈਨ ਮੁਕੰਦ ॥ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਭਜ ਆਦਿ ਗੁਰੂ ॥੧॥ ਮੇਰੀ ਉਡਗਤਾ ਸਫਲ ॥ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਤ੍ਵ ਸਤਾ
ਹੇ ॥ ਨਿਜ ਪੁਨ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਬੇਵਾਨ ॥ ਸਮੀਪੀ ਭਯਾ ਹਉ ਦੇਵ ਗਨ ॥੨॥ ਮੈ ਆਪਕਾ ਹਉ ਕਾਮਕਾਰ ॥
ਐਸੇ ਜੋ ਆਪ ਕਾਮਦਾ ॥ ਕਾਮੇਸ ਪੁਰਖ ਭਗਵਾਨ ॥ ਸਰਨ ਤੁਮਾਰੀ ਦੇਵ ॥ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਹੁ ਭਗਵਾਨ
॥੩॥੧੯੯॥ ਬਿਸ੍ਨਪਦ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਕੂਖਮਾਂਡ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਆਦੇਸਤੇ ਭਈਰਵ ਰੁਦ੍ਰ
ਭਈਰਵ ਕਾਲ ਭਈਰਵ ਭੂਤ ਭੈਰਉ ਮਹਾਕਾਲ ਭੈਰਉ ਬਿਕ੍ਰਮਹ ॥ ਕਾਰਣੰ ਮਹਾ ਕਾਰਨੰ ॥ ਸ੍ਰੀ ਮੁਕੰਦ
ਸਨਾਤਨੰ ॥੧॥ ਮਦ ਕੂਖਮਾਡਤ੍ਵ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਭੂਤ ਨਾਯਕਹ ॥ ਗਨਨੀਅੰ ਸਰਬ ਭੂਤਾਨੰ
ਕਰਮ ਸਾਛੀ ਪ੍ਰਜਾਮੇਹੰ ॥੨॥ ਭੋਗਾ ਭੋਗ ਕਰਮਾਨੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਫਲੰਮੇਹੰ ॥ ਮਿਦੰ ਫਲਦਾਯਕ ਸਾ ਫਲ[੭] ਰੂਪ
ਤੁਭਯੰ ਨਰਹਰੰ ਨਰਸਿੰਘ ਭਗਵਾਨਹ ॥ ਸਰਣ ਤੁਭਜਯੰ ਪ੍ਰਸੀਦ ਮੇ ॥੩॥੨੦੦॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਕੂਖਮਾਂਡ ਬਾਚ
॥ ਛੰਦ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪੀ ॥ ਅਨੰਤ ਤੁਕਾ ॥ ਜੁਹਾਰ ਨਾਥ ਦੁਗਮ ਦੁਰਧਰਸ ਦੁਰਜੈ ਬਿਸ੍ਵ ਤੇ[੮] ॥ ਮਨ ਬੁਧਿ
ਬਾਨੀ ਤੇ ਪਰੇ ਅਗਮਜ ਬੇਦ ਭੇਦ ਤੇ ॥ ਅਯੋਨ ਅਜਨਮ ਆਤਮਾ ਪ੍ਰਮਾਤਮ ਦੇਵ ਬੰਦਤੇ ॥ ਨੈਨ ਬੈਨ ਅਗੋਚਰੰ
ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਨਮਸਤੇ ॥੧॥ ਕੂਖਮਾਂਡ[ੲ] ਮਦ ਸਫਲੰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਤਤਾ ॥ ਸੰਪੂਰਨ ਭੂਤ ਗਨ ਬਿਸੇ ਗਨਨੀਅ
ਹੋ ਭੈਆ ॥ ਪ੍ਰਜਾ ਕਰਮ ਕ੍ਰਿਤ ਮਨ ਭੋਗਾ ਭੋਗ ਦੇਤ ਹੋ[੯] ॥ ਐਸੇ ਜੋ ਆਪ ਫਲ ਰੂਪ ਨਰਹਰੰ ॥ ਨਰ ਸਿੰਘ
ਦੇਵ ਦੇਵਵਰ ਸਰੰਨ ਨਾਥ ਤੋਰੀਅੰ ॥ ਹੂਜੀਐ ਪ੍ਰਸੰਨ ਪ੍ਰਭੁ ਦਯਾਲ ਬਿਸਾਲ ਲੋਚਨੰ ॥੨॥੨੦੧॥
ਬਿਸਨਪਦ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਮੇਘ ਮਾਲਾ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਆਦੇਸਤੇ ਘਨਸਾਮੰ ਅਨੰਤ[ਸ] ਸੀਰਸਾ
ਮਹਾਬਲ: ॥ ਬੰਦਤੇ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਕਾਯੇ ਬਿਸ੍ਵ ਰੂਪ ਬਿਸ੍ਵ ਦਰਸਨ: ॥੧॥ ਮਦ ਘਨਤ੍ਵ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਤ੍ਵ ਸਤਾ
ਬਾਰ ਬਰਖਣੰ ॥ ਪ੍ਰਾਪਤੰ ਤੋਅੰ ਕ੍ਰਿਣ ਦੁਆਰ ਦੇਵਾਕਰ: ॥੨॥ ਮੁਤਪਤਿ ਮੇ ਜਗਮੰਡਲੰਮ ਮਦ ਦ੍ਵਾਰ ਜੀਵ
ਪ੍ਰਵੇਸਮਨ:[੧੦] ॥ ਮਸਮਦ ਸਿਖਜ[ੲ] ਤੁਭਯੰ ਤ੍ਵੰ ਸਦਗੁਰੰ[੧੧] ਗੁਰਦੇਵ ਚ ॥ ਮਿਦੰ ਬਿਸ੍ਵਰੂਪ ਬੈਰਾਟ ਤਨ ਮਹਾ
ਕਾਯਜੰ ਸਰਣ ਤੁਭਜੰ ਪ੍ਰਸੀਦ ਮੇਂ ॥੩॥੨੦੨॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਛੰਦ ॥ ਉਪੇਂਦ੍ਰ ॥ ਮੇਘ ਮਾਲਾ ਬਾਚ ॥
ਛੰਦ ਮਹੇਂਦ੍ਰ ॥ ਆਦੇਸ ਤੁਮਹਿ ਅੰਜੁਲੀ ਜੂ ॥ ਮਹਾਪ੍ਰਭੂ ਮਹਾਬਾਹੋ ਬਲੀ ਜੂ ॥ ਜਗਨਾਯਕ ਜਗਬੰਦ ਹਰੀ
ਜੂ ॥ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਭਗਵੰਤ ਹਰੀ ਜੂ ॥੧॥ ਮੇਰੀ ਘਨਤਾ ਸਫਲ ਭਈ ਜੂ ॥ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਦਈ ਜੂ ॥
ਮਮ ਦ੍ਵਾਰ ਸਿੰਚਵਨ ਜਲ ਜੂ ॥ ਕ੍ਰਿਨ ਦ੍ਵਾਰ ਸੂਰਜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਲ ਜੂ ॥੨॥ ਜਗੋ ਕਰ ਉਤਪਤਿ ਮੋਰੀ ਜੂ ॥
ਮਮ ਦ੍ਵਾਰ ਅੰਨ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰੀ ਜੂ ॥ ਮੈ ਤੁਮਰੋ ਸਿਖਜ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ॥ ਐਸੇ ਜੋ ਆਪ ਬਿਸ੍ਵਰੂਪ ਸੰਭੂ ਜੂ ॥ ਸਰਨ
ਤੁਮਾਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਜੂ ॥ ਹੋਹੁ ਪਸੰਨ ਅਰੁ ਕਰਹੁ ਛੋਹ ਜੂ ॥੩॥੨੦੩॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਅਸ੍ਵਨੀ ਕੁਮਾਰ
ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਬੰਦਤੇ ਜੀਵਨੰ ਮੂਰ ਮਿਦੰ ਬਈਦ ਨਾਰਾਯਨੰ ਤੁਭਯੰ[ਹ] ਤ੍ਰਿਬਿਧ ਬਿਯਾਧ
ਨਾਸਨ: ॥ ਜਰਾ ਮਰਾ ਨਾਸਾਯਯੇ ਨਾਮ ਸੁਧਾ ਜੇ ਪੀਵਤੇ ॥੧॥ ਆਦੇਸਤੇ ਆਦੇਸ ਤੁਭਯੰ ਦੇਵ ਦੇਵ
ਸਨਾਤਨ: ॥ ਚਤੁਰਾਯੁਧੰ ਮਹਾ ਬਾਹੰ ਦਾਨਵਾਰਿ ਮਹਾਂ ਬਲ: ॥੨॥ ਮਦ ਬਈਦਤ੍ਵ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਤ੍ਵ ਸਤਾ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਰੂਪਕਾ (ਅਸ)
[੨]ਕਾਖ੍ਯਾ (ਅਸ)
[੩]ਰਾਸਸਜ (ਅਸ)
[੪]ਤੇਜੋ (ਅਸ)
[੫]ਉਡਗਨਤ੍ਰ (ਅਸ)
[੬]ਬਦੰਤਿਮੇ (ਅਸ)
[੭]ਸਫਲ (ਅਸ)
[੮]ਆਦਿ ਦੇਵ (ਅਸ)
[੯]ਹਉ (ਅਸ)
[੧੦]ਪ੍ਰਵੇਸਜਨ: (ਅਸ)
[੧੧]ਸਤਗੁਰੰ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਤੇਜਸ੍ਰੀ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਰਨੰਤ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਅਸ ਵਿਚ ਇਹ ਪਾਠ ਨਹੀਂ ਹੈ

ਪ੍ਰਾਣਿਨਾ ਅਰਿਸ੍ਰ ਨਿਵਾਰਮਿਹੰ ॥ ਆਰੋਗਯੰ ਮਹਾਰੋਗੰ ਪ੍ਰਸਮਨੰ ਚ ਮਹਾ ਰੁਜ: ॥੩॥ ਮਸਮਦ ਬਈਦਕ ਸੰਤਤ ਤੁਭਯੰ ਆਯੁਰਬੇਦ ਅਧਿਕਾਰਕਮ ॥ ਮਿਦੰ ਬਈਦ ਨਾਰਾਯਨੰ ਤੁਭਜੰ[ੳ] ਪ੍ਰਾਣਿਨਾ ਕਲਯਾਨ ਦਾਯਕਹ ॥ ਸਰਣ ਤੁਭਯੰ ਤ੍ਰਈਕਾਲ ਗੰਮਯੰ ਪ੍ਰਸੀਦ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰੰ ਗੁਰੰ ॥੪॥੨੦੪॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਅਸ੍ਵਨੀ ਕੁਮਾਰ ਉਚੂ ॥ ਛੰਦ ਦੋਹਾ ॥ ਮਦ ਜੁਹਾਰ ਜੀਵਨ ਜਗਤ ਪ੍ਰਾਨ ਅਧਾਰ[ਅ] ਅਮੀ ਮੂਰ ॥ ਮੰਗਲਕਰ ਕਲਜਾਣਕਰ ਲਖਮੀਵਰ ਅਤਿ ਗੂੜ ॥੧॥ ਮੇਰੀ ਬੈਈਦਕਤਾ ਸਫਲ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ॥ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਪ੍ਰਾਨੀਣ ਕੇ ਹਰਤ ਅਰਿਸ੍ਰ ਰੁਜ ਮੋਹ ॥੨॥ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮੁਝ ਤੁ ਅਰੋਗਯਾਤਾ ਸਕਲ ਭੂਤ ਭੋ ਦੇਵ ॥ ਬਈਦਕ ਸੰਤਤ ਧਨੀ ਕੋ ਆਯੁਰਬੇਦ ਕਉ ਸੇਵ ॥੩॥ ਐਸੇ[ੲ] ਜੋ ਆਪ ਬਈਦ ਹਰਿ ਸਰਬ ਭੂਤ ਹਿਤਕਾਰ ॥ ਸਰਣ ਤੁਮਾਰੀ ਮਹਾ ਪ੍ਰਭੂ ਹੋਹੁ ਪ੍ਰਸੰਨ ਮੁਰਾਰਿ ॥੪॥੨੦੫॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਰਿਸ ਪਤਨੀ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ਸਲੋਕ ॥ ਗੰਧ ਮਾਦਨ ॥ ਆਦੇਸ ਭੋ[੧] ਆਦਿ ਪੁਰਸਾਯ ਕਾਲ ਪੁਰਖਾਯ ਚਕ੍ਰਧਰਾਯ ਮਹਾਬਲਹ ॥ ਸਤ ਪੁੰਨਸਾਯ ਮਦਾਯ ਬਿਸਵੰਭਰਾਯ ਮਹਾਮਨਾਯ ਚ ॥੧॥ ਮਦ ਪ੍ਰਧਾਨਤਾ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਤ੍ਵ ਸਤਾਯ ਪੁੰਜਨੀਅ[੨] ਚ ॥ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਆਦਿ ਮਾਯਾ ਪ੍ਰਾਗਟ ਮੇ ਮਮ ਮੁਦਭਵ: ॥੨॥ ਕਿੰਕਨੀਹੰ[੩] ਜਗਨਨਾਥ ਜਗਬਲਭ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ: ॥ ਮਿਦੰ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪਊਰਾਨੰ ਸਰ੍ਨ ਤੁਭਜੰ ਪ੍ਰਸੀਦ ਮੇ ॥੩॥੨੦੬॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਰਿਸ ਪਤਨੀ ਊਚੂ ॥ ਛੰਦ ॥ ਭੂਪ[੪] ਸਾਲਾ ॥ ਸਮ ਤੁਕੀ ॥ ਜੁਹਾਰ ਤ੍ਰਿਭਵਨੰ ਪਤਿ ਪ੍ਰਧਾਮ ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਇ ॥ ਅਜ ਅਨੀਹ ਅਨਾਦਿ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਭ ਚਰ ਅਚਰ ਸੁਖਦਾਇ ॥ ਸਪਤ ਦ੍ਵੀਪ ਅਕਾਸ ਸਪਤ ਪਤਾਲ ਸਪਤ ਧਿਆਇ ॥ ਜੜ ਚਈਤਨ ਸਭ ਤੋਹਿ ਜਾਪਤ ਤੋਹਿ ਕੋ ਸਿਰ ਨਾਵਾਏ[੫] ॥੧॥ ਪ੍ਰਧਾਨਤਾ ਮੇਰੀ ਮਹਾ ਪ੍ਰਭ ਸਫਲ ਤ੍ਵ ਸਤਾਇ ॥ ਪੂਜਨੀਅ ਸਤਾ ਤਿਹਾਰੀ ਉਤਪਤ ਸਕਲ ਪ੍ਰਜਾਏ ॥ ਕਿੰਕਰੀ ਥਾਰੀ ਜਨਾਰਦਨ ਸੇਵਕਾਇਨ ਤੋਹਿ ॥ ਐਸੋ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮਨ ਦੇਵ ਭਗਵਨ[ਸ] ਹਰਤਾ ਮੋਹਿ॥੨॥ ਗੁਰਨ ਕੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਤੁਮ ਅਰੁ ਤੁਮ ਅਰੁ ਈਸਰੋਂ ਕੇ ਈਸ ॥ ਦੇਵਪਤਿ ਕੇ ਦੇਵ ਤੁਮ ਅਵਤਾਰਪਤਿ ਜਗਦੀਸ[ੳ] ॥ ਸਰਨ ਤੁਮਾਰੀ ਭੋ ਦਯਾਨਿਧ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੂਜੈ ਦੇਵ ॥ ਚਰ ਅਚਰ ਸੁਆਮੀ ਗਰੁੜਗਾਮੀ ਸਭ ਤਰਤ ਤੋਹ ਕਹ ਸੇਵ ॥੩॥੨੦੭॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਬਿਦਜਾਧਰੀ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਬੰਦਤੇ ਖੜਗ ਹਸਤੰ ਚ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਪਾਣਿਕ ਕਰਾਬੁਜ: ॥ ਸੰਖ ਚਕ੍ਰ ਗਦਾ ਸਾਰੰਗ[੬] ਪਦੁਮਨਾਭ ਨਮਸਤੁਤੇ ॥੧॥ ਮਦ ਬਿਦਜਾ ਧ੍ਰਿਤਤ੍ਵ ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲੰ ਤ੍ਵ ਸਤਾ ਗੁਣ ਪਾਤ੍ਰਕ: ॥ ਪ੍ਰਾਗਟੁ ਸਕਲ ਗੁਨਾਨ ਚ ਮਦਾਸ੍ਰੈ ਜਗਤ੍ਰ ਸੂ ॥੨॥ ਅਸਮਦ ਦਾਸੀ ਤੁਭਜੰ ਤੁਯੰ ਨਾਯਕ ਚਰਾਚਰ: ॥ ਮਿਦੰ ਬਿਦਜਾ ਸਾਗਰ ਗੁਣ ਨਿਧਾਨ ਗੁਣਗਜੰ ਸਰਣ ਤੁਭਜੰ ਪ੍ਰਸੀਦ ਮੇ ॥੩॥੨੦੮॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਬਿਦਜਾਧਰੀ ਬਾਚ ॥ ਛੰਦ ਪ੍ਰੀਆ ॥ ਅਨੰਤ ਤੁਕਾ ॥ ਜੁਹਾਰਤ ਜਗਬੰਦ ਈਸ ਲੋਕਨਾਥ ਲੋਕਪਾਲ ਬਿਸ੍ਵਨਾਥ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਤੋ ਕਉ ॥ ਕਾਮਰੂਪ ਚੰਦ੍ਰ ਬਦਨ ਸੀਤਲ ਸ੍ਰੀਖੰਡ ਬਿਮਲ ਕਮਲ ਨੈਨ ਮੋਹਨ ਮਧਸੂਦਨ ਬਨਮਾਲੀ ॥ ਲਖਮੀਵਰ ਦ੍ਰਪਮਥਨ ਕ੍ਰਿਪਾਨਿਧਾਨ ਰਿਖੀਕੇਸ ਗੋਬਿੰਦ ਜਗਨਾਯਕ ਬ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ॥ ਮਾਧਵ ਮੁਖ ਕੰਜ ਅਨਘ ਪਾਵਨ ਤ੍ਰੈਲੋਕ ਕਰਨ ਸਹਨਸੀਲ ਸਤ ਬ੍ਰਿਤ ਬੰਦਨ ਸਦ ਤੋ ਕੋ ॥੧॥ ਮੇਰੀ ਧ੍ਰਤਾ[੭] ਤ੍ਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਫਲ ਸਤਾ ਤ੍ਵ ਸਕਲ ਗੁਣ ਕੋ ਹਉ ਪਾਤ੍ਰ ॥ ਸਰਬ ਬਿਦਜਾ ਪ੍ਰਾਗਟ ਭਈ ਹਉ ਕਿੰਕਰੀ ਤਿਹਾਰੀ ॥ ਐਸੇ ਜੋ ਆਪ ਬਿਦਜਾ ਨਿਧਾਨ ਗੁਣ ਨਿਧਾਨ ਗੁਣਮਯ ਗੁਨਾਸ੍ਰੈ ਮੁਰਾਰੀ ॥ ਸਰਨ ਸਰਨ ਸਰਨ ਦੇਵ ਹੂਜੈ ਪ੍ਰਸੰਨ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪਾਵਨ[੮] ਆਹਾਰੀ ॥੨॥੨੦੯॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਚਰਾਚਰ ਬਾਚ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਬੰਦਤੇ ਸਰਬ ਭੂਤੇਸੂ ਸ੍ਰੀ ਬੈਕੁੰਠ ਨਾਥ ਗਦਾਧਰਹ ॥ ਸ੍ਵਰਗਾਪਬਰਗ ਦਾਤਾਰੰ ਸਤ ਸੰਕਲ[੯] ਸ੍ਰੀਧਰ: ॥੧॥ ਮਦ ਮੁਤਪੰਨ ਮੀਛਯਾ ਤੁਭਜੰ ਏਕੋਹੰ ਬਹੁ ਸਜਾਮ ਚ ॥ ਤਦ ਮਾਯਾ ਪੁਰਸ ਦ੍ਵਾਰੇਣ ਮਨੇਕ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਬਿਸ੍ਰਿਜਤੇ ॥੨॥ ਸਮਰਥੰ ਭਵੇਤ ਅਨੇਕ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਚੋਤਪਦਤ: ਤਤ ਮਹੰ ਇਦ ਜਗਤ੍ਰ ਖੂ ਉਤਪੰਨ ਚਰਾਚਰ: ॥੩॥ ਮਸਮਦ ਮਾਨਸੀ ਪ੍ਰਜਾ ਤੁਭਜੰ ਨਵ[੧੦] ਨਾਯਕ ਬਿਸ੍ਵੇਸ੍ਵਰ: ॥ ਮਿਦੰ ਚਰਾਚਰ ਨਾਯਕ ਜਗਨਨਾਥੋ ਜਗਤ ਕਾਰਣ ਕਲਾਨਿਧੰ ॥ ਕਰਤਾਰੰ ਚ ਸਰਣ ਤੁਭਜੰ ਪ੍ਰਸੀਦ ਮੇ ਧਰਨੀਧਰ: ॥੪॥੨੧੦॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਚਰਾਚਰ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਛੰਦ ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਗਤ ॥ ਜੁਹਾਰ ਬੰਦਨ ਸ੍ਰੀਪਤਿ ਕੋ ॥ ਚਰਾਚਰ ਨਾਯਕ ਜਗਪਤਿ ਕੋ ॥ ਅਖਿਲ ਭਗਵਾਨ ਰਮਾਪਤਿ ਕੋ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਜਨੇਂਦ੍ਰ ਭਗਤ ਪਤਿ ਕੋ ॥੧॥ ਮੇਰੀ ਉਤਪਤਿ ਸਾਂਤਕ ਦਿਛਜਾ ॥ ਏਕ ਤੇ ਅਨੇਕ ਭਈ ਨਿਜ[ਹ] ਇਛਜਾ ॥ ਮਾਯਾ ਤੋਰੀ ਪੁਰਸ ਦ੍ਵਾਰੇ ॥ ਉਤਪਤਿ ਕਰਤ ਬ੍ਰਹਮਾਡਨ ਸਾਰੇ ॥੨॥ ਸਮਰਥ ਹੋਹੁ ਮਾਯਾ ਜਗਦੀਸਾ ॥ ਚਰਾਚਰ ਪ੍ਰਗਟ ਤਾ ਤੇ ਈਸਾ ॥ ਮੈ ਮਾਨਸੀ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਭੋ (ਅਸ)
[੨]ਪੂਜਨੀਅ (ਅਸ)
[੩]ਕਿੰਕਰੀ (ਅਸ)
[੪]ਰੂਪ (ਅਸ)
[੫]ਨ੍ਹਾਇ (ਅਸ)
[੬]ਪਦਮੰ (ਅਸ)
[੭]ਬਿਦਜਾਧਰਤਾ (ਅਸ)
[੮]ਪਵਨ (ਅਸ)
[੯]ਸੰਕਲਪ (ਅਸ)
[੧੦]ਤੁਯੰ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਇਹ ਪਾਠ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਪ੍ਰਾਧਾਰ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਅੰਸਹਿ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਭਗਨਾ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਅਸ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ

ਪ੍ਰਜਾ ਜਗਦੀਸ ਗੋਸਾਈ ॥ ਐਸੇ ਜੋ ਆਪ ਚਰਾਚਰ ਸਾਈ ॥੩॥ ਨਾਯਕ ਪ੍ਰਜਾਪਾਲ ਜਗਦੀਸਾ ॥ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਹਰਿ ਬਿਸ੍ਵ ਬੀਸਾ ॥ ਸਰਨ ਤੁਮਾਰੀ ਅਚੁਤ ਗੋਪਾਲਾ ॥ ਹੋਹੁ ਪ੍ਰਸੰਨ ਮੁਝ ਕਰਹੁ ਨਿਹਾਲਾ ॥੪॥੨੧੧॥ ਬਿਸਪਨਦ ॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਕਬਿ ਬਾਚ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਦੇਵ ਦੇਵ ਮਹਾਦੇਵੋ ਜਗਨਨਾਥ ਜਗਦੀਸ੍ਵਰ: ॥ ਬਿਸਨੁ ਬਿਸਨੁ ਰਮਾਨਾਥ ਜਗਦਗੁਰ ਪ੍ਰਮੇਸਵਰ: ॥੧॥ ਬਿਸ੍ਵਪਾਲ ਬਿਸ੍ਵ ਆਧਾਰ ਕਾਰਨ ਕਰਨ ਸਨਾਤਨ: ॥ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਕਰਤਾ ਆਦਿ ਪੁਰਸ ਅਨੰਤ ਰੂਪ ਪਉਰਾਤਨ: ॥੨॥ ਅਖਿਲ ਬ੍ਰਹਮ ਅਜੈ ਅਕ੍ਰੈ ਅਬਜੈ[ੳ] ਅਨੀਹ ਜਨੇਸ੍ਵਰ: ॥ ਨਾਰਾਇਨੰ ਨਰੋਤਮੰ ਨਿਰੀਹੰ ਨਿਰਾਕਾਰ ਜਨੇਸ ਖਿਲੇਸਵਰੰ ॥੩॥੨੧੨॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਸਾਤੁਕੀ ॥ ਕਬਿ ਬਾਚ ॥ ਛੰਦ ਚਾਮਰ ॥ ਪ੍ਰਨ੍ਰਤ ਜਨੇਸ ਦੇਵ ਪ੍ਰਮਾਤਮ ॥ ਅਖਛੈ[੧] ਅਛੂਤ ਕੂਟਸਤ ਸ੍ਰਬਾਤਮ ॥ ਆਨੰਦ ਕੰਦ ਚਿਨਦੇਵ[੨] ਅਕ੍ਰੈ ਅਜੋਨ ਏਕਰਸ ॥ ਸੁਪ੍ਰਕਾਸ ਚਿਦਾਭਾਸ ਨਿਰਗੁਨ ਸੁਜਸ ॥੧॥ ਸਜਾਮਘਨੰ ਨੀਲ ਜਲਜ ਬਦਨ ਸੋ ਅੰਗ ਚਿਹਨ ॥ ਚਤੁਰਭੁਜ ਅਸਤ੍ਰ ਸਸਤ੍ਰ ਸੁਭ ਛਾਜਤ ਸੀਲ ਸਹਨ ॥ ਕੁੰਡਲ ਸੁਭ ਕ੍ਰੀਟ ਚਾਰ ਭੁਜਬੰਦ ਅੰਗੁਲੀ ਅਸ ਧਾਰੇ ॥ ਕਿੰਕਿਨ ਬਨਮਾਲ ਪੀਤ ਬਸਨ ਬਪ ਧਾਰੇ ॥ ਸਰਗੁਣ ਸ੍ਵਿਰੂਪ[੩] ਸੁਤਹ ਸਿਧ ਨਮਸਕਾਰੇ ॥ ਮ੍ਰਿਗਮਦ ਸ੍ਰੀਖੰਡ ਲਿਪਤ ਬਾਸ ਬਸਨਨ ਸਾਰੇ ॥੨॥ ਮੈ ਆਪਨੇ ਕਰਮਾਨੁਸਾਰ ਤੁਮ ਸੇ ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਸੇ ਪ੍ਰਛਿਨ ਹੋਏ ਬੂੰਦ ਭਾਵ ਹੋਤ ਭਯਾ ॥ ਤਾ ਕਰ ਸੁਖ ਦੁਖ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੰਸਾਰ ਗਰਤ ਮੋਹ ਪਾਸ ਪਇਆ ॥ ਤੁਮ ਹੀ ਸਦਗੁਰ[੪] ਹੋਏ ਮੋ ਤੇ[੫] ਤੁਛ ਜੀਵਨ ਕੇ ਤਾਰਬੇ ਕੋ ਅਬਿਨਾਸੀ ਸੁਤਹ ਸਿਵਰੂਪ[੩] ਕਰ ਪ੍ਰਗਟ ਜਮ ਤ੍ਰਾਸ ਤੇ ਛਡਾਯੋ ॥ ਮੇਰੀ[੬] ਏਹੀ[ੳ] ਅਭਿਲਾਖ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਟਾਖ੍ਯ ਅਵਲੋਕ ਏ ਯਾ ਕੀਟ ਪ੍ਰਤਿ ਆਵਾਗਵਨ ਹੂੰ[ੳ] ਬਿਲਾਯੋ ॥ ਮੋ ਤੇ ਘੋਰ ਪਾਪ ਬਨਿ ਆਯੋ ਸ੍ਰਤਨ ਸੁਭ ਕਰਮ ਕੋਊ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭ ਹੀ ਮੇ ਰਤਿ ਮੇਰੀ ਸਦਾ ਨਿੰਦਾ[ੳ] ਨਿੰਦਤ ਬਨ ਆਯੋ ॥ ਮੋਹਿ ਆਸਰੋ ਚਰਨਾਰਬਿੰਦ ਮਹਾਰਾਜ਼ ਦੀਜੀਏ ਚਰਨਾਰਬਿੰਦ ਭਗਤਿ ਦਾਸ ਗਾਯੋ ॥੩॥ ਦੀਜੀਏ ਨਿਜ ਸੰਤ ਸੰਗ ਜਹਾ ਸੰਤਤ ਗੁਨ ਉਚਰਤ ਸੁਜਸ ਨਿਵਾਸ ਤਹਾ ਦੀਜੀਏ ਮਹਾਰਾਜ ਯਹੀ ਮੇਰੀ ਭਾਵਨਾ[ਅ] ॥ ਦਾਸ ਗੋਬਿੰਦ ਫਤਹ ਉਚਰਤ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਬਾਛਤ ਪਦ ਪ੍ਰੀਤ ਚਰਨ ਕਮਲ ਕਾਮਨਾ ॥ ਐਸੇ ਜੋ ਆਪ ਅੰਗ ਕਰਤਾ ਨਿਜ ਦਾਸ ਪ੍ਰਭੁ ਠਾਕੁਰ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਭੂਮਨ ॥ ਬਿਸ੍ਵਰੂਪ ਬੈਰਾਟ ਤਨ ਨਰਹਰਿ ਹਉ ਤੌ ਸਰਨ ਤੁਹਾਰ[੭] ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਹੁ ਭਗਵਾਨ ॥੪॥੨੧੩॥੧॥੩੧੦੦॥ ਇਤ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬ ਦੇਵ ਅਸਤੋਤ੍ਰ ਚਰਾਚਰ ਬੇਨਤੀ ਕਵਿ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਭੂਮਨ ਸੁਭ ਮਸਤ ॥੧॥

ੴ ਬਿਸਨਪਦ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਚੂਪਦ ॥ ਭਾਂਤ ਦੂਸਰੀ ॥ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਯੋ ਹਰਿ ਸਾਤਕ ਲੋਕ ॥ ਸੁਰ ਮੁਨਿ ਅਸਤੋਤ੍ਰ ਬਰਨੀ ਉਧਰਨ ਹਿਤ ਅਰੁ ਮੋਖ ॥ ਅਭੈ ਦਾਨ ਦੈ ਬਿਦਾ ਕਰਾਏ ॥ ਨਿਜ ਨਿਜ ਗ੍ਰਿਹ ਸਭ ਹੀ ਜਨ ਆਏ ॥੧॥ ਹਰਿ ਕੀ ਕੀਰਤਿ ਰਹੀ ਸਮਾਏ ॥ ਜਤ੍ਰ ਤਤ੍ਰ ਸੁਜਸ ਬਢਾਏ ॥ ਸੁਖ ਸੇ ਲਾਗੇ ਕਰਨ ਬਿਹਾਰਾ ॥ ਅਮਰਾਪੁਰ ਕੋ ਰਾਜ ਸੁਰਪਾਰਾ ॥੨॥ ਬਰ ਬਈਕੁੰਠ ਧਾਮ ਹਰਿ ਕੇਰਾ ॥ ਪਦੁਮਾ ਜੁਤਿ ਹਰਿ ਕਰਹੀ ਝੇਰਾ ॥ ਨਿਤ ਬਿਹਾਰ ਬਿਲਾਸ ਬਹੁ ਭਾਤੀ ॥ ਕਰਤ ਨਿਤਾਪ੍ਰਤਿ ਕਮਲਾਪਾਤੀ ॥੩॥ ਕੇਸਰ ਅਗਰ ਗੁਲਾਬ ਅੰਬੀਰਾ ॥ ਉਡਤ ਗੁਲਾਲ[ੲ] ਨਿਤ ਫਾਗ ਗਹੀਰਾ ॥ ਖੇਡਤ ਸਿੰਧੁ ਸੁਤਾ ਸੰਗ ਸਖੀ ॥ ਦੇਵਾਗਨ ਜੁਬਤਿਨ ਜੇ ਮੁਖੀ ॥ ਝੂਲਤ ਸਾਮੁਹਿ ਡੋਰਾ ਜੁਗਲ ਕਿਸੋਰ ਕਿਸੋਰੀ ॥ ਬਜਤ ਪਖਾਵਜ ਘੁੰਘਰੂੰ ਰੁਨਝੁਨ ਝੂਲਤ ਸਾਮਲ ਗੋਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ[ਸ] ॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਮੈਨ ਧ੍ਵਜੀ ॥ ਕੋਟਿ ਕੋਟਿ ਬਾਦੰਤ੍ਰ ਨਵਾਵਤ ॥ ਸਖੀਅਨ ਪਦੁਮਾ ਕੰਤ ਰੀਝਾਵਤ ॥ ਸੀਤਲਮੰਦ ਸੁਗੰਧ ਬਿਆਰਾ ॥ ਬਹਤ ਸਦੈਵ ਹਰਿ ਪੁਰ ਕਰਿ ਪਿਆਰਾ ॥੫॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਹੰਸ ਧ੍ਵਜੀ ॥ ਬਾਪੀ ਕੂਪ ਤੜਾਗ ਸਰੋਵਰ ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਰ ਭਰੇ ਜਲ ਸੁਭਰ ॥ ਹੰਸ ਕਾਰੰਡਬ ਮੀਨ ਖਗ ਨਾਨਾ ॥ ਕਰਤ ਕੋਲਾਹਲ ਬਿਬਿਧ ਬਿਧਾਨਾ ॥੬॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਮਸਤ ਧ੍ਵਜੀ ॥ ਕੰਜ ਕੁਮੰਦਨੀ ਪੁਹਪ ਸੁਬਾਸਨ ॥ ਗੁੰਜਤ ਭ੍ਰਿੰਗ ਫਿਰਤ ਚਹੁ ਪਾਸਨ ॥ ਨਾਨਾ ਦੁਰਮ ਫੂਲੇ ਹਹ[੮] ਚੰਦਨ ॥ ਪਾਰਜਾਤ ਤੇ ਆਦਿ ਮਨ ਰੰਜਨ ॥੭ ॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਮਕ੍ਰ ਧ੍ਵਜੀ ॥ ਸਦ ਬਸੰਤ ਨਿਤ ਸਮੈ ਸੋਹਾਵਨ ॥ ਕੁਹੁਤ ਪਿਕ ਕੋਕਿਲਾ ਰੁਚਾਵਨ ॥ ਬਰਹਿ ਕਪੋਤ ਚਕੋਰ ਸੁਕ ਸਾਰਕ ॥ ਬੋਲਤ ਮਧੁਰ ਗਿਰਾ ਜੁਤ ਬਾਰਕ ॥੮॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਮਰਾਲ ਧ੍ਵਜੀ ॥ ਮਨਮਥ ਰਤ ਜੁਤ ਬਸਤ ਤਹਾ ਹੀ ॥ ਖੇਡਤ ਨਿਤ ਧਮਾਰ ਹਰਿ ਨਾਹੀ ॥ ਸੂਰ ਚੰਦ੍ਰ ਤਹਿ ਬਿਮਲ ਪ੍ਰਕਾਸਾ ॥ ਸੀਤਲ ਮੰਦ ਸੁਗੰਧ ਬਤਾਸਾ ॥੯॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਸੁਪ੍ਰਨ ਧ੍ਵਜੀ ॥ ਹਰਿ ਕ੍ਰੀੜਤ ਨਿਤ ਲਖਮੀ ਸੰਗਾ ॥ ਕੁਹਕਤ ਮਧੁਰ ਬਚ ਸਕਲ ਬਿਹੰਗਾ ॥ ਰਾਗ ਰਾਗਨੀ ਉਘਟਤ ਤਾਲਨ ॥ ਗਾਵਤ ਮਿਲ ਮਿਲ ਜੁਵਤੀ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਅਖੈ (ਅਸ)
[੨]ਜਨੇਸ ਦੇਵ (ਅਸ)
[੩]ਸ੍ਵਰੂਪ (ਅਸ)
[੪]ਸਤਿਗੁਰ (ਅਸ)
[੫]ਸੇ (ਅਸ)
[੬]ਮੋਰੀ (ਅਸ)
[੭]ਹਾਰ ਪਰਜੋ (ਅਸ)
[੮]ਹਰਿ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਇਹ ਪਾਠ ਅਧਾਰਮੂਲਕਖਰੜੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਮਾਰਨੀਭਾਮਨਾ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਗੋਲਾਾਬ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਸੁਰ ਬਾਲਨ ॥੧੦॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਸਹਸ ਧ੍ਵਜੀ ॥ ਚ੍ਵਪਦ ॥ ਸਾਤਕ ਲੋਕ ਬਈਕੁੰਠ ਪ੍ਰਧਾਨਾ ॥ ਕਰਤ ਬਿਹਾਰ ਨਿਤ ਸਾਰੰਗਪਾਨਾ ॥ ਜੈ ਜੈ ਕਾਰ ਹੋਤ ਸਦ ਮੰਗਲ ॥ ਕੋਟਿ ਕਾਮ ਰਤਿ ਬਸਤ ਹਰ[੧] ਅਸਥਲ ॥੧੧॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਲਛ ਧ੍ਵਜੀ ॥ ਚਤ੍ਰਪਦ ॥ ਸੁਤਹ ਰੂਪ ਪਰ[੨] ਰੂਪ ਹਰੀ ਕੋ ॥ ਰਾਜਤ ਸ੍ਰੀ ਜੁਤ ਸਿਵਰੂਪ[੩] ਪ੍ਰਭ ਨੀਕੋ ॥ ਸ੍ਵਗੁਨ ਰੂਪ ਹੁਇ ਤਹਾ ਬਸਾਵੈ ॥ ਪਰਾ ਰੂਪ ਹੁਇ ਸੁੰਨ ਸਮਾਵੈ ॥੧੨॥ ਸੰਕਰ ॥ ਅਨੰਤ ਧ੍ਵਜੀ ॥ ਨਿਤ ਬਈਕੁੰਠ ਬਾਸ ਹਰਿ ਦੇਵਾ ॥ ਸੁਰ ਮੁਨ ਰਿਖਨ ਕਰਤ ਨਿਤ ਸੇਵਾ ॥ ਸਦ ਬਿਹਾਰ ਸਦ ਮੰਗਲਚਾਰਾ ॥ ਹੋਤ ਨਿਤਾਪ੍ਰਤਿ ਸਦਨ ਮੁਰਾਰਾ ॥੧੩॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਗਜ ਧ੍ਵਜੀ ॥ ਹਰਿ ਜਨ ਸੁਖੀ ਬਸਤ ਹਰਿ ਧਾਮਾ ॥ ਚਾਰਹੁ ਮੁਕਤਿ ਪਰਾਪਤਿ ਕਾਮਾ ॥ ਸਿਵ ਬਿਰੰਚ ਨਾਰਦ ਸਨਕਾਦਿਕ ॥ ਨਿਤਪ੍ਰਤਿ ਕਰਤ ਬੰਦਨਾ ਰਮਾਪਤਿ ॥੧੪॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਮੇਘ ਬਰਨੀ ॥ ਚਤੁਰਪਦ ॥ ਚਾਰਹੁ ਬੇਦ ਖਟ ਸਾਸਤ੍ਰ ਪਉਰਾਨਾ ॥ ਪਠਤ ਸਦਾ ਸਦ ਗ੍ਰੰਥ ਪਖਜਾਨਾ ॥ ਜਗ ਯਾਪਰ[੪] ਹਰਿ ਦਰਸਨ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ॥ ਘਨਸਿਜਾਮ[੫] ਦਰਸ ਕਰ ਸਦ ਹੀ ਧ੍ਰਾਪਤਿ ॥੧੫॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਜੀਮੂਤ ਬਰਨੀ ॥ ਚਤੁਰਪਦ ॥ ਸ੍ਰੀਰੰਗ ਰੰਗ ਰੰਗੇ ਹਰਿ ਸਾਧੂ ॥ ਬਿਲਗ ਨ ਹੋਤ ਛੀਰ ਨੀਗ[੬] ਬਿਲਗਾਧੂ ॥ ਤਿਹ ਠਾ ਬਸ ਫਿਰ ਬਸਤ ਨ ਮਾਨਾ ॥ ਆਵਾਗਵਨ ਤਹ ਦੁਹੂੰ ਬਿਲਾਨਾ ॥੧੬॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਸਜਾਮ ਬਰਨੀ ॥ ਸਚਖੰਡ ਤਹਿ ਬਸੈ ਨਿਰੰਤਰ ॥ ਹਰਿ ਜਨ ਹਰਿ ਸੰਗ ਬਸੇ ਜੁਗੰਤਰ ॥ ਬਾਰ ਬਾਰ ਤੇ ਬਿਲਗ ਨ ਹੋਈ ॥ ਕੋਟਿ ਉਪਾਉ ਕਰੈ ਜਉ ਕੋਈ ॥੧੭॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਸੁਪ੍ਰਨ ਬਰਨੀ ॥ ਸੁੰਨ ਸਮਾਵੈ ਹਰਿ ਜਨ ਪਿਆਰੇ ॥ ਪਾਉ ਪਲਕ ਨ ਹੋਹਿ ਨਿਯਾਰੇ ॥ ਸੇਬਜ ਸੇਵ ਤਹ ਭਾਉ ਮਿਟਾਨਾ ॥ ਜੋਤੀ ਜੋਤ ਮਹਿ ਜੋਤ ਖਟਾਨਾ ॥੧੮॥ ਸੰਕ੍ਰ ਘਨਸਯਾਮ ਸਰੂਪੀ ॥ ਯਾ ਸੁਖ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹਰਿ ਸਾਧਾ ॥ ਬਰਨ ਨ ਜਾਤ ਸੁਖ ਅਗਮ ਅਗਾਧਾ ॥ ਗੂੰਗੇ ਜਿਮ ਸਾਕਰ ਕਉ ਚਾਖਾ ॥ ਪੂਛਤ ਸ੍ਵਾਦ ਨ ਆਵਤ ਭਾਖਾ ॥੧੯॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਨਿਸਸ ਪ੍ਰਭਾ ॥ ਨਿਤ ਸੁਖ ਨਿਤ ਬਿਹਾਰ ਬਈਕੁੰਠਾ ॥ ਬਰਨਤ ਸ੍ਰੁਤਿ ਸਾਸਤ੍ਰ ਉਤਕੰਠਾ ॥ ਸੁਰ ਸਨਾਥ ਕਰ ਬਸੇ ਸੁਖਧਾਮਾ ॥ ਲਖਛਮੀ ਜੁਤ ਭਗਵਾਨ ਅਭਿਰਾਮਾ ॥੨੦॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਚੰਦ੍ਰ ਪ੍ਰਭਾ ॥ ਚ੍ਵਪਦ ॥ ਭੂਤਗ੍ਰਾਮ ਸਰਬਭੂਤ ਨਿਵਾਸੀ ॥ ਸਾਤਕ ਲੋਕ ਬਸੇ ਸੁਖਰਾਸੀ ॥ ਕਮਲਾਕੰਤ ਕਮਲਾ ਜੁਤ ਰਾਜਤ ॥ ਮਦਨ ਕੋਟ ਦੁਤ ਬਦਨ ਭ੍ਰਾਜਤ[੬] ॥੨੧॥ ਚ੍ਵਪਦ ॥ ਸਮਦ੍ਰਸੀ ॥ ਬਈਕੁੰਠ ਮਹਾਤਮ ਸੁਨੇ ਜੇ ਪ੍ਰਾਨੀ ॥ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਤ ਬਈਕੁੰਠ ਨ੍ਰਿਬਾਨੀ ॥ ਹਰਿ ਬਈਕੁੰਠ ਮੋ ਅੰਤਰ ਨਾਹੀ ॥ ਸਾਚ[ਅ] ਲਖੋ ਸੰਤਨ[੭] ਮਨ ਮਾਹੀ ॥੨੨॥ ਬਿਸਨਪਦ ॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਦਰਸਨ ਨਿਤ ਬਈਕੁੰਠ ਕੋ ਨੀਕੋ ॥ ਬਸਤਾ ਪਦੁਮਾਪਤਿ ਪਦੁਮਾ ਜੁਤ ॥ ਦਰਸਨ ਸੁਪ੍ਰਨ ਪਾਰਸਦਨ ਦਰਸਨ ਦਰਸਨ ਆਯੁਧ[ੲ] ਚਾਰ ਰਮਾਪਤਿ ॥ ਸੰਖ ਚਕ੍ਰ ਗਦਾ ਮ੍ਰਿਨਾਲਾ ਸੋਭਤ ਪਾਨ ਸ੍ਰੀ ਪਦਮਾਪਤਿ ॥ ਮਹਾ ਪ੍ਰਕਾਸੰ ਚਕ੍ਰ ਸੁਦਰਸਨ ਕਹੇ ਨ ਜਾਵਤ ਤੇਜ ਪ੍ਰਭਾ ਦੁਤ ॥੨੩॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਅਸ੍ਰ ਮ੍ਰਾਲੀ[੮] ॥ ਨਿਤ ਬਈਕੁੰਠ ਕੀ ਸਦ ਬਲਿਹਾਰੀ ਦਰਸਨ ਕਮਲ ਨੈਨ ਰਮਾਪਤਿ ॥ ਤਾ ਹਿਤ ਦਿਬ੍ਰ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਪ੍ਰਭ ਦੀਜੈ ਦਰਸਨ ਹਿਤ ਬਹੁ ਚਛ ਸ੍ਰੀਪਤਿ ॥ ਸ੍ਰਵਨ ਗੁਣਾਣਬਾਦ ਧਰਨੀਧਰ ਦੀਜੈ ਅਨੇਕ ਕਰਨ ਸੁਧਾ ਰਤਿ ॥ ਘ੍ਰਾਣ ਅਨੇਕ ਦੀਜੈ ਲਖਮੀਵਰ ਪਦ ਪੰਕਜ ਰਜ ਵਾਸਨਾ ਲਖਮੀ[੬] ਪਤਿ ॥੨੪॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਅਨਿਕ ਰਸਨਾ ਦੀਜੈ ਕ੍ਰਿਪਾਲਾ ਨਾਮ ਅਨੰਤ ਤੁਅ ਰਸਨ ਉਚਾਰਤ ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਮਹਾ ਰਸ ਥਾਰੋ ਭਰ ਭਰ ਦ੍ਰੋਨ ਗਟਾਕ ਹਿਅ ਧਾਰਤ ॥ ਅਨੇਕ ਹਸਤ ਦੀਜੈ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਸੇਵਾ ਪਦ ਸਰੋਜ ਸੰਤ ਝਾਰਤ ॥ ਅਨੇਕ ਪਾਦ ਦੀਜੈ ਜਗਨਾਇਕ ਸਦ ਮਾਰਗ ਤੁਇ ਚਲੈ ਸੁਆਰਥ ॥੨੫॥ ਅਨੇਕ ਮਸਤਕ ਦੀਜੈ ਮਧੁਸੂਦਨ ਸੰਤ ਚਰਨ ਊਪਰ ਨਮਸਕਾਰਤ ॥ ਅਨੇਕ ਕਾਇਆ ਦੀਜੈ ਕਮਲਾਸਨ ਸੇਵ ਸੰਤਨ ਸੁਭ ਹ੍ਰਿਦੈ ਬਿਚਾਰਤ ॥ ਯਹ ਵਰਦਾਨ ਚਾਹ ਚਿਤ ਮਾਹੀ ਦੇਹੁ ਦਯਾਨਿਧ ਕਾਛਾ[੯] ਧਾਰਤ ॥ ਸੇਵ ਸੰਤਨ ਕੀ ਗੋਸਟ ਸੰਤਨ ਸੋ[੧੦] ਪਾਠ ਪੜਉ[ਸ] ਸੰਤਨ ਪ੍ਰਮਾਰਥ ॥੨੬॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਮਹਾਸਿਨਾਈ ॥ ਜਹਾ ਸੰਤ ਤਹਾ ਬੈਕੁੰਠਾਸਤ[੧੧] ਸ੍ਵਰਗ ਅਪਬਰਗ ਬਿਚਾਰਤ ॥ ਕੇਵਲ ਕੀਰਤਨ ਗਰੁੜਾਸਨ ਕੋ ਨਿਸਬਾਸਰ ਤੁਅ ਨਾਮ ਉਚਾਰਤ ॥ ਸੰਤ ਮਰਾਲ ਨਾਮ ਮੁਕਤਾਹਲ ਚੁਗਤ ਨਿਤਾਪ੍ਰਤਿ ਸੁਖੀ ਬਿਹਾਰਤ ॥ ਤਿਨ ਸੰਤਨ ਢਿਗ ਵਾਸ ਮੋਹਿ ਦੀਜੈ ਯਹੈ ਲਾਲਸਾ ਕਵਿ ਉਰ ਧਾਰਤ ॥੨੭॥੧॥ ਇਤ ਸ੍ਰੀ ਵਰ ਜਾਚਨਾ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮੇ ਸੁਭੰ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧॥

ੴ ਬਿਸਨਪਦ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਚ੍ਵਪਦ ॥ ਬ੍ਰਸੇਕਤੂ ॥ ਸੁਨਹੁ ਸੰਤ ਪ੍ਰਸੰਗ ਪੁਨੀਤਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਕੋ ਪਾਵਨ ਗੀਤਾ ॥ ਖਸ੍ਰ ਰਾਗ ਜੁਤ ਨਾਰਿ ਸੁਤਨ ਜੁਤ ॥ ਯਕ ਯਕ ਰਾਗ ਪੰਚ ਰਾਗਨੀ ਸੰਜੁਤ ॥੧॥ ਚ੍ਵਪਦ ॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਅਸ੍ਰ

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਤਹ (ਅਸ)
[੨]ਹਰਿ (ਅਸ)
[੩]ਸ੍ਵਰੂਪ (ਅਸ)
[੪]ਯਗਜਯਾਪ (ਅਸ)
[੫]ਸਜਾਮ (ਅਸ)
[੬]ਭਿਰਾਜਤ (ਅਸ)
[੭]ਸੰਤਹ (ਅਸ)
[੮]ਮਾਲੀ (ਅਸ)
[੯]ਕਾਖ੍ਯਾ (ਅਸ)
[੧੦]ਸਿਉ (ਅਸ)
[੧੧]ਬੈਕੁੰਠ ਬਾਸਤ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸਾਤ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਆਏਓਧ' ਸ਼ਬਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਪਾੜਪੜਉਸ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਪੁਤ੍ਰ ਤਾ ਕੇ ਸੰਗ ਜਾਨੋ ॥ ਰਾਗਮਾਲ ਯਾ ਬਿਧ ਪ੍ਰਮਾਨੋ ॥ ਤੇ ਸਭ ਮੰਗਲਾਚਰਣ ਮਹਿ ਗਾਏ ॥ ਛੰਦ ਬਿਸਨਪਦ ਬਿਮਲ ਸੋਹਾਏ ॥੨॥ ਚੂਪਦ ॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਐਰਾਵਤੀ ॥ ਕੋਲਾ ਜੰਭ ਦਿਗਮੁੰਡ ਕੋ ਯੁਧਾ ॥ ਬਹੁਰ ਸਮਰ ਭੀਮਨਾਦ ਬਿਰੁਧਾ ॥ ਬੀਰਜਨਾਦ ਕੋ ਯੁਧ ਅਤਿ ਦਾਰੁਣ ॥ ਪ੍ਰਲੈ ਭਾਰ ਭਉ ਸ੍ਰਿਸਟ ਸੰਘਾਰਨ ॥੩॥ ਚੂਪਦ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਮੰਡਜੋ ਯੁਧ ਦੇਵੀ ਅਰੁ ਸ੍ਰੀਪਤਿ ॥ ਕੋਟਿ ਤੇਤੀਸ ਸੁਰ ਸਕਤਿਨ ਸੰਜੁਤ[ੳ] ॥ ਭਾਰਥ ਪ੍ਰਲੈ ਕਰ ਅਸੁਰ ਸੰਘਾਰੇ ॥ ਨਿਜ ਕਰ ਦੈ ਪ੍ਰਭੁ ਸੰਤ ਉਬਾਰੇ ॥੪॥ ਬਿਸਨਪਦ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਬ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ॥ ਬਿਬੇਕ ਅਬਿਬੇਕ ਕੋ ਸਮਰ ਭਯੋ ਭਾਰੀ ॥ ਪੰਚ ਅਧਜਾਯ ਪਉਰਾਨ ਕੋ ਸਾਰੀ ॥ ਅਸੰਖ ਅਸੁਰ ਅਰੁ ਦੇਵ ਸੰਗ੍ਰਾਮਾ ॥ ਸ੍ਰੀਪਤਿ ਯੁਧ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਘਮਸਾਨਾ ॥੫॥ ਬ੍ਰਿਧ ਮੁਖੀ[ਅ] ॥ ਚਿਰ ਲੌ ਭਯੋ ਘੋਰ ਸੰਗ੍ਰਾਮਾ ॥ ਦੇਵਾਸੁਰ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਬਿਕਰਾਰਾ ॥ ਮੰਗਲਚਰਣ ਸਾਰਸ੍ਵਤੀ ਭਾਸਾ ॥ ਕਹਜੋ ਕਵਿ ਰਾਮ ਮਥ ਸੁਕ੍ਰਾਭਾਸਾ ॥੬॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਸਹਸ੍ਰ ਧਾਰਾ ॥ ਸਮਰ ਬਿਜੈ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਗੁਸਾਈ ॥ ਨਿਧਨ ਨਿਸਾਚਰ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਬਧਾਈ ॥ ਆਰਤੀ ਅਸਤੋਤ੍ਰ ਸਤਨਾਮਾ ॥ ਬਰਨੀ ਕਵਿ ਸ੍ਰੀਪਤਿ ਗੁਨ ਗ੍ਰਾਮਾ ॥੭ ॥ ਦੇਵ ਬਾਨੀ ॥ ਲਖਮੀ ਗਾਥ ਸ੍ਰੀ ਮੰਗਲਾਚਰਣ ॥ ਆਦਿ ਪਖਜਾਨ ਗ੍ਰੰਥ ਯਾ ਬ੍ਰਨਤ[੧] ॥ ਲਖਮੀ ਮਹਾਤਮ ਯਥਾ ਬੁਧਿ ਬਰਨੀ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੋਪਾਲ ਕੀ ਕਾਯਾ ਨਿਰਣੀ ॥੮॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਮੋਖ ਪਦੀ ॥ ਸਰਬਸ ਲਖਮੀ ਕੇ ਆਧੀਨਾ ॥ ਲੋਕ ਚਤੁਰਦਸ ਸ੍ਰਿਸਟ ਪ੍ਰਬੀਨਾ ॥ ਚਰਾਚਰ ਸਭ ਆਸ੍ਰਿਤ ਲਖਮੀ ਕੋ[੨] ॥ ਸਭ ਆਸ੍ਰੈ ਮਾਯਾ ਪਖੀ ਕੋ[੨] ॥੯॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਸੁਧਾ ਲੋਇਨ ॥ ਦੇਵ ਦੈਤ ਦਾਨਵ ਮਾਨਵ ਗਨ ॥ ਰਾਖਸ ਅਸੁਰ ਸਭ ਭੂ[੩] ਬਸ ਮੁਨਿ ਜਨ ॥ ਮਾਯਾ ਆਸ੍ਰਿਤ ਜਗਤ ਬਰਤਾਰਾ ॥ ਯਕ ਛਿਣ ਇਨ ਬਿਨੁ ਸਰੈ ਨ ਕਾਰਾ ॥੧੦॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਬੈਰਾਟ ਲੋਚਨ ॥ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸ੍ਰੀ ਹਿਤ ਬਰਨਜੋ ਯਾ[ੲ] ਗ੍ਰੰਥਾ ॥ ਉਕਤਿ ਜੁਕਤਿ ਅਨਭੈ ਸਦ ਪੰਥਾ ॥ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੈ ਲਖਮੀ ਨਾਰਾਯਣ ॥ ਅਬਚਲ[੪] ਬਿਭੈ ਕਵਿ ਮਿਲੈ ਪਰਾਯਣ ॥੧੧॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਚਾਰ ਲੋਚਨ ॥ ਕੀਨੀ ਮਯਾ ਕਾਲਕਾ ਭਵਾਨੀ ॥ ਤਿਹ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਯਾ ਗ੍ਰੰਥ ਬਖਾਨੀ ॥ ਮੰਤ੍ਰ ਅਸਤੋਤ੍ਰ ਸਦ ਪਦ ਸੁਭ ਕਥਾ ॥ ਬਰਨਜੋ ਨਿਜ ਬੁਧਿ ਅਨੁਸਾਰ ਮਤ ਯਥਾ ॥੧੨॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਦੇਵ ਪੁਰੰਦ੍ਰੀ ॥ ਅਖੵਰ ਘਾਟ ਬਾਢ[ਸ] ਜਹ ਲਹੋ ॥ ਸੋ ਕਬਿ ਸੁਧਾਰ ਬਰਨ ਸੁਭ ਕਹੋ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਪਖਜਾਨ ਸ੍ਰੀ ਮੰਗਲਾਚਰਣ ॥ ਪਦ ਰਸਾਲ ਅਤਿਸੈ ਸੁਭ ਬਰਣ ॥੧੩॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਪੁਰਹੂਤੀ ॥ ਹ੍ਰਿਦੈ ਨਿਵਾਸ ਲਖਮੀ ਨਾਰਾਯਣ ॥ ਕਰਹੁ ਨਿਵਾਸ ਰਿਦ ਦਾਸ ਗੋਸਾਇਣ ॥ ਮਮ ਰਿਦ ਸਦਾ ਬਸੋ ਦ੍ਰਿਗ ਦਰਸੋ ॥ ਜੋਰੀ ਜੁਗਲ ਮਹਾ ਪ੍ਰਭ ਹਰਿ ਕੋ[੫] ॥੧੪॥ ਜੋ ਯਹ ਕਥਾ ਪਢੈ[ਹ] ਹਿਤ ਲਾਈ ॥ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਭਕਤੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਗੁਸਾਈ ॥ ਚਾਰ ਮੁਕਤਿ ਚਾਰੋ ਫਲ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ॥ ਲਹੈ ਸੂਖ ਸਭ ਜਨ ਕੋ ਸ੍ਵਾਰਥ ॥੧੫॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਪੁਰੰਦ੍ਰੀ ॥ ਮੁਕਤਿ ਭੁਗਤਿ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਕਰਣੀ ॥ ਸ੍ਰੀ ਮੰਗਲਾਚਰਣ ਭਯਹਰਣੀ ॥ ਬਿਦਜਾਰਥੀ ਬਿਦਜਾ ਹਿਤ ਸੇਵੇ ॥ ਹੋਏ[੬] ਸੋ ਕਵਿ ਪੰਡਿਤ ਅਖੇਵੇ ॥੧੬॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਅਮ੍ਰਾਲੀ ॥ ਪਦ ਕ੍ਰਮ ਜਟਾ ਛੰਦਨ ਗਦ ਕਹੇ[੭] ॥ ਜੇ ਸਦ ਗ੍ਰੰਥ ਕੇ ਪਦ ਕਉ ਚਹੇ ॥ ਦੇਸ ਦੇਸ ਕੋ ਭਾਖਾ ਯਾ ਮੈ ॥ ਏਹੋ[੮] ਸਾਵਧਾਨ ਪ੍ਰਾਨ ਅਰਥ ਗ੍ਰਾਮੈ ॥੧੭॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਨਿਰੰਜਨੀ ॥ ਕਾਤਰ ਸੁਨੈ ਸੂਰਤਾ ਬਾਢੈ ॥ ਕ੍ਰਿਪਨ ਕੰਦ੍ਰਜ ਦਾਨ[੯] ਹਸਤ ਕਾਢੈ ॥ ਸੂਰ ਸੁਨੈ ਸੂਰਤਨ[੧੦] ਬਾਢੈ ॥ ਜੇਤੇ ਸਤ੍ਰ ਸਮਰ ਦ੍ਰਗ ਗਾਢੇ ॥੧੮॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਪੁਰੰਜਨੀ ॥ ਨਿਰਧਨ ਸੁਨੈ ਧਨੀ ਹੋਇ ਜਾਵੈ ॥ ਬੰਦੀ ਸੁਨੈ ਤਿਸ ਬੰਦ ਛੁਡਾਵੈ ॥ ਅਬੁਧ[੧੧] ਸੁਨੈ ਬੁਧਿ ਬਲ ਬਾਢੈ ॥ ਬਾਂਝ ਸੁਨੈ ਸੰਤਤ ਤਿਸ ਬਾਢੈ ॥੧੯॥ ਕ੍ਰਿਤ ਅੰਜੁਲੀ ॥ ਅੰਧਲ ਪਿੰਗੁ ਗੁੰਗ ਜੇ ਸੁਨੈ ॥ ਦੇਖੈ ਬੋਲੈ ਤੁਰੈ ਤਿਤ ਛਿਣੈ[੧੨] ॥ ਸਰਬ ਕਾਮਨਾਦਾਯਕ ਗ੍ਰੰਥਾ ॥ ਮਨ ਬਾਛਤ ਫਲ ਮਿਲੈ ਤੁਰੰਤਾ ॥੨੦॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਰੋਮਾਵਲੀ ॥ ਅਸ੍ਵਮੇਧ ਜਗਮੇਧ ਦਤ ਬਿਧਵਤ ॥ ਹੋਤ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਪਠਤ ਅਰੁ ਸ੍ਰਿਣਵਤ ॥ ਮਨ ਬਚ ਕਾਯਕ ਪਾਪ ਪ੍ਰਹਰੈ ॥ ਸਨੇਹ ਸਹਿਤ ਸ੍ਰਿਣਵੈ ਯਾ ਰਰੈ ॥੨੧॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਮਹਾਬਲੀ ॥ ਰੋਗੀ ਰੋਗ ਨਸੈ ਸਭ ਰੋਗਾ ॥ ਕਰੇ ਅਰੋਗ ਬਕਤਾ[੧੩] ਸੁਰ ਤੋਗਾ ॥ ਆਯੋ ਬ੍ਰਿਧ ਬੈਸ ਸਭਿ ਸੁਖੀ ॥ ਪਠੇ ਸੁਣੈ ਇਤਹਾਸ ਗੁਰਮੁਖੀ ॥੨੨॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਅਮੋਘ ਰੂਪੀ ॥ ਗਜਾਨ ਹੇਤ ਜੋ ਸੁਨੈ ਜਗਜਾਸੀ ॥ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਇ ਗਜਾਨ ਅਬਿਨਾਸੀ[ਹ] ॥ ਤਤ ਗਜਾਨ ਉਪਜੈ ਬੁਧ ਨਿਰਮਲ ॥ ਕਰੈ ਪ੍ਰਕਾਸ[੧੪] ਬਿਬੇਕ ਹਤ ਕਸਮਲ ॥੨੩॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਅਮੋਘ ਬਰਨੀ ॥ ਅਬ ਕੇ ਪਾਪ ਪੂਰਬਲੋ ਪਾਪਾ[ਅ] ॥ ਮਿਟੇ ਸਕਲ ਜੀਵਨ ਸੰਤਾਪਾ ॥ ਪਰਬ ਪਰਬ ਉਤਸਵ ਬਿਧ ਕਰੈ ॥ ਆਰਤੀ ਸਮੈ ਪੂਜਨ ਅਨੁਸਰੈ ॥੨੪॥ ਅਨੰਤ ਛਬੀ ॥ ਪੰਚੋਪਚਾਰ ਪੂਜੈ ਸ੍ਰਬਲੋਹੰ ॥ ਗ੍ਰੰਥ ਹਰੀ ਮੈ ਭੇਦ ਨ ਕੋਹੰ ॥ ਆਰਤੀ ਸਮੈ ਸਮੈ ਪਰ ਕਰੈ ॥ ਉਦਾਰ ਚਿਤ ਹ੍ਵੈ ਪੂਜ ਅਨੁਸਰੈ ॥੨੫॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਬਰਨ (ਅਸ)
[੨]ਕੇ (ਅਸ)
[੩]ਸਭੂ (ਅਸ)
[੪]ਅਚਲ (ਅਸ)
[੫]ਸੋ (ਅਸ)
[੬]ਹੋਵੇ (ਅਸ)
[੭]ਗਹੇ (ਅਸ)
[੮]ਹੁਇ (ਅਸ)
[੯]ਤਾਨ (ਅਸ)
[੧੦]ਸੁਰਤੁਤਨ (ਅਸ)
[੧੧]ਅਨਬੁਧ (ਅਸ)
[੧੨]ਤਤਛਿਨੈ (ਅਸ)
[੧੩]ਬ੍ਰਕਤ (ਅਸ)
[੧੪]ਪ੍ਰਗਾਸ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸੁਜਤ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਬਾਟ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਇਹ ਪੰਕਤੀਆਂ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਸੇਸ ਰਸਨਾ ॥ ਧ੍ਵਜਾ ਕੁੰਭ ਤੋਰਨ ਨਵ ਪਲਵ ॥ ਪੁਸਪ ਫਲਨ ਜੁਤ ਬਾਧੇ ਭਲਵ ॥ ਪੰਚ ਤੂਰ ਬਾਦਿਤ੍ਰ ਬਜਾਵੈ ॥ ਰਾਗ ਰਾਗਨੀ ਪਦ ਸਭ[੧] ਗਾਵੈ ॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਧਰਮ ਮੁਖੀ ॥ ਨਾਰਦੀ ਭਗਤਿ ਕਰੇ ਸ੍ਰਬਲੋਹੰ ॥ ਪ੍ਰੇਮ ਉਮਗ[੨] ਉਮਾਹ ਪਦ ਛੋਹੰ ॥ ਭੂਸਨ ਬਸਨ ਸੋਗੰਧ ਪਕਵਾਨਾ ॥ ਅਰਪੈ ਹਿਤ ਕਰ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨਾ॥੨੭॥ ਸੰਤ ਮਨਾਵੈ ਪੂਜੈ ਗ੍ਰੰਥਾ ॥ ਦਰਸ ਪਰਸ ਪਾਵੈ ਪਠ ਸੰਥਾ ॥ ਮੰਗਲ ਦੂਬ ਕਦਲੀ ਤਰ ਦੁਵਾਰੈ ॥ ਆਰੰਭ ਸਮੈ ਸਦ ਗ੍ਰੰਥ ਅਨੁਸਾਰੈ ॥੨੮॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਉਲਾਸੀ[੩] ॥ ਪਰਿ ਸਮਾਪਤਿ ਗ੍ਰੰਥ ਹੋਇ ਜਬੈ ॥ ਕਰਾਹ ਗੁਰਪਰਬ ਕਰੈ ਸਿਖ ਤਬੈ ॥ ਪੂਜੈ ਸਰਬਲੋਹ ਭਗਵਾਨਾ ॥ ਅਰਪੈ ਸਰਬ ਕਾਮਨਾ ਪ੍ਰਧਾਨਾ ॥੨੯॥ ਪੁਸਪ ਅੰਜੁਲੀ ਪੂਜੈ ਹਰਿ ਦੇਵਾ ॥ ਸਰਬ ਫਲ ਸਰਬ ਅੰਨ ਸਭ ਮੇਵਾ ॥ ਨਿਹਕਪਟ ਹੋਏ ਪੂਜੈ ਯਾ ਗ੍ਰੰਥਾ ॥ ਸਰਧਾ ਜੁਤ ਸੁਣੈ ਨਿਤ ਸੰਥਾ ॥੩੦॥ ਅਠਸਠ ਤੀਰਥ ਤਪ ਬ੍ਰਤ ਸਾਧਨ ॥ ਹੋਤ ਪਰਾਪਤਿ ਗ੍ਰੰਥ ਸਮਾਗਮ ॥ ਸਾਤ ਪੁਰੀ ਕੇ ਰਟਨ ਕੋ ਫਲਾ ॥ ਹੋਤ[੪] ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਬਕਤਾ ਪੁਨ ਫਲਾ ॥੩੧॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਪ੍ਰਮਾਨੰਦੀ ॥ ਸ੍ਰੋਤਾ ਬਕਤਾ ਸਕਲ ਨਿਸਤਰੈ ॥ ਸਾਵਧਾਨ ਹੁਵੈ ਪਠਨ ਸ੍ਰਵਨ ਕਰੈ ॥ ਗ੍ਰੰਥ ਮਹਾਤਮ ਕਹੇ ਨ ਜਾਹੀ ॥ ਸੰਛੇਪ ਕਰ ਬਰਨਜੋ ਤੁਮ ਪਾਹੀ ॥੩੨॥ ਦੋਹ੍ਰਾ ॥ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਕੀ ਜੇ ਸ੍ਰਣ ਪਰੇ ਤਾ ਕਾ ਹੋਤ ਉਧਾਰ ॥ ਜਜੈ ਭਜੈ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਜੂ ਸੁਗਮ ਤਰੈ ਸੰਸਾਰ ॥੩੩॥੧॥੩੧੦੦॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗ੍ਰੰਥ ਮਹਾਤਮੇ ਪੰਚੋਪੰਚਾਰ ਪੂਜਨ ਬਿਧ ਫਲ ਅਸਤੁਤਿ ਸ੍ਰੋਤਾ ਬਕਤਾ ਉਪਦੇਸੋ ਪਾਖਜਾਨ ਸਮਾਪਤਿ ਮਸਤ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ਸਿਧ ਰਸਤ ਸੁਭੰ ਭੋ ॥੧॥

ਅਥ ਸ੍ਰੋਤਾ ਬਕਤਾ ਲਖਛਣ ॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਸੁਲਛਣਾ ॥ ਬਕਤਾ[ੳ] ਪੰਡਿਤ ਗਜਾਨੀ ਹੋਇ ॥ ਸ੍ਰੁਤਿ ਸਾਸਤ੍ਰ ਪਉਰਾਣ ਰਤਿ ਹੋਇ ॥ ਬਿਬੇਕੀ ਅਉ ਕੁਲੀਨ ਸਤਬਾਦੀ ॥ ਸਸਿ ਬਰਨੀ ਅਰੁ ਪੁੰਨ ਅਹਿਲਾਦੀ ॥੧॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਸੁਭ[ਅ] ਗੁਣੀ ॥ ਕ੍ਰਿਯਾਵਾਨ ਸੁਚ ਰਖੈ ਸਰੀਰ ॥ ਤ੍ਰੈਕਾਲ ਸੰਧਜਾ ਕਰੈ ਮਤ ਧੀਰ ॥ ਬਿਸਨ ਉਪਾਸਕ ਬੈਸਨਵ ਧਰਮ ॥ ਅਲੋਭੀ ਅਲੰਪਟ ਸੁਭ ਜਿਹ ਕਰਮ ॥੨॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਸੁਚ ਕ੍ਰਿਤੀ ॥ ਮਨ ਬਚ ਕ੍ਰਮ ਸਤਿਗੁਰਹਿ ਉਪਾਸੈ ॥ ਆਨ ਦੇਵ ਕੀ ਕਰੈ ਨ ਆਸੈ ॥ ਇੰਦ੍ਰੀ ਜਿਤ ਮਿਥਜਾ ਨਹਿ ਕਹੈ ॥ ਸਰਬ ਭੂਤ ਮਹਿ ਪ੍ਰਮਾਤਮ ਲਹੈ ॥੩॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਸਿਵ ਸਰੂਪੀ ॥ ਦਯਾਵੰਤ ਆਸਕੁ[੫] ਜਿਹ ਧਰਮਾ ॥ ਪੂਜੈ ਨਿਤਪ੍ਰਤਿ ਆਤਮਰਾਮਾ ॥ ਛਾਂਤ ਦਾਂਤ ਸੀਲ ਸਰਧਾ ਸੰਜੁਗਤ ॥ ਬਰਨਜੋ ਯਾ ਬਿਧ ਬਕਤਾ ਰਹਤ ॥੪॥ ਸੇਸ ਮੁਖੀ ॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਅਥ ਸ੍ਰੋਤਾ ਕੇ ਲਖਣ ਕਹਤ ॥ ਹੋਤ ਬਿਚਛਨ ਕੋ ਬਿਦ ਮਹਤ ॥ ਬਿਦਜਾਮਾਨ ਕਥਾ ਮਹਿ ਪ੍ਰੀਤ ॥ ਬਕਤਾ ਬਚਨ ਧਾਰੇ ਦੈ ਚੀਤ ॥੫॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਮਹੇਸ ਗਤੀ[ੲ] ॥ ਅਸਥਿਰ ਮਤ ਹੁਇ ਸੁਨੈ ਪੁਰਾਨਾ ॥ ਅਚਾਰ ਸੰਜੁਕਤ ਚਿਤ ਅਸਥਿਤ ਠਾਨਾ ॥ ਉਦਾਰ ਹੁਇ ਨਿਤ ਸ੍ਰਵਨ ਕਰਾਹੀ ॥ ਸੁਚ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੁਇ ਕਥਾ ਮਹਿ ਜਾਈ ॥੬॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਅਲੰਕਾਰੀ ॥ ਪ੍ਰੀਤ ਸਹਿਤ ਪ੍ਰਸਨ ਕਹ ਕਰੈ ॥ ਪਦ ਪਦ ਅਰਥ ਸਕਲ ਚਿਤ ਧਰੈ ॥ ਸ੍ਰਵਨ ਮਨਨ ਅਧੇਯਾਸਨ ਕਰੈ ॥ ਐਸੋ ਸ੍ਰੋਤਾ ਸੁਗਮ ਜਗ ਤਰੈ ॥੭ ॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਸਦ ਉਪਦੇਸੀ ॥ ਬਕਤਾ ਕੋ ਫਲ ਕਥਾ ਸੁਨਾਏ ॥ ਸ੍ਰੋਤਾ ਕੋ ਫਲ ਸ੍ਰਵਨ ਚਿਤ ਲਾਏ ॥ ਬਿਧਵਤ ਪਠੈ[੬] ਸੁਨੈ ਹਰਿ ਕਥਾ ॥ ਹੋਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਫਲ ਤਿਸ ਜਥਾ ॥੮॥੧॥ ਇਤੀ ਬਕਤਾ ਸ੍ਰੋਭਾ ਲਖਣੰ ॥੧॥ ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਪ੍ਰਤ ਬੰਧ ਕਥਤੇ ॥ ਇਸਲੋਕ ॥ ਆਦਿ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਪਤਸ੍ਰ ਕਾ ਕਹੀ ॥ ਦੁਰਗਾ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਾਵਨ ਸ੍ਰਬ ਮਹੀ ॥ ਮਧੁ ਕੈਟਭ ਕੋ ਯੁਧ ਜਿਮ ਭਯੋ ॥ ਪੰਚ ਸਹੰਸ੍ਰ ਸੰਬਤਸਰ[ੲ] ਠਯੋ ॥੧॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਦੇਵ ਮਹਾਤਮੀ ॥ ਗਦਾਧ੍ਰ ਸਮਰ ਬਿਜੈ ਤਿਸੁ ਕੀਨਾ ॥ ਕਮਲਜ ਤ੍ਰਾਣ ਕੀਨ ਸੁਖ ਦੀਨਾ ॥ ਪੁਨ ਮਹਿਖਾਸੁਰ ਸੈਨ ਸੰਗ੍ਰਾਮਾ ॥ ਭਯੋ ਘੋਰ ਦਾਰੁਣ ਘਮਸਾਨਾ ॥ ਮਹਿਖਾਸੁਰ ਕੋ ਬਧ ਮਾ ਕੀਨਾ ॥ ਸੁਰ ਸੁਰੇਸ ਕਹ ਸੁਖ ਬਹੁ ਦੀਨਾ ॥੨॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਦੇਵ ਮੁਖੀ ॥ ਅਮਲ ਪਦੀ ॥ ਬਹੁਰੋ ਦੂਤ ਸੁੰਭ ਪੈ ਕਹਜੋ ॥ ਸੁਰ ਕੰਨਜਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਰਤਨ ਲਹਜੋ ॥ ਪਠੈ ਧੂਮ੍ਰ ਲੋਚਨ ਦਲ ਲੈ ਕੈ ॥ ਲਜਾਵਹੁ[ਸ] ਪਕੜ ਬਧੂ ਜੁਧ ਕੈ ਕੈ ॥੩॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਕੰਜ ਮੁਖੀ ॥ ਨਿਧਨ ਕਰੋ ਰਾਛਸ ਕੋ ਮਾਤਾ ॥ ਪਠੈ ਚੰਡ ਮੁੰਡ ਦ੍ਵੈ ਭ੍ਰਾਤਾ ॥ ਤਾ ਕਉ ਹਤਜੋ ਸ੍ਰੀ ਜਗਦੰਬੈ ॥ ਰਕਤਬੀਰਜ ਪੁਨ ਚਢਜੋ ਅਬਿਲੰਬੈ ॥੪॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਚੰਡ ਕਰਮਾ ॥ ਤਾਂਹਿ ਸੰਘਾਰ ਸੰਖ ਧ੍ਵਨ ਭਯੋ ॥ ਦੇਵ ਸਕਲ ਜੈ ਜੈ ਬਚ ਕਹਜੋ ॥ ਦੇਵ ਧਰਮਾ ॥ ਨਿਸੁੰਭੈ ਸਮਰ ਮੰਡਜੋ ਦਲ ਲੈ ਕੈ ॥ ਕੀਨ ਸੰਘਾਰ ਪ੍ਰਤਨਾ ਜੁਤ ਛੈ ਕੈ ॥੫॥ ਦੇਵ ਮਹਾਤਮ ॥ ਸੁੰਭ ਪ੍ਰਚਾਰ ਯੁਧ ਅਤਿ ਕਰਜੋ ॥ ਦਾਰੁਣ ਯੁਧ ਕਰ ਤਾਹਿ ਸੰਘਰਜੋ ॥ ਸਕ੍ਰਾਦਿ ਅਸਤੁਤਿ ਨਾਰਾਇਣੀ ਪਾਠਾ ॥ ਸੁਰਥ ਸਮਾਧ ਕੋ ਏ ਉਤਮ ਗਾਥਾ ॥੬॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਸੁਭ ਗੁਣੀ ॥ ਫਲ ਅਸਤੁਤਿ ਤ੍ਰੈ ਦਸ ਅਧਜਾਯ ॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਸੁਭ (ਅਸ)
[੨]ਮਗਨ (ਅਸ)
[੩]ਉਲਾਲੀ (ਅਸ)
[੪]ਹ੍ਹੈ (ਅਸ)
[੫]ਆਸਤਿਕ (ਅਸ)
[੬]ਪੈਠਿ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਬਾਕਤ' ਪਾਠ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸਭ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਲਾਵੈ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਸਪਤਿਸ੍ਰਕਾ[੧] ਕੋ ਕਹੋ[੨] ਪ੍ਰਭਾਯਿ ॥ ਸੇਸ ਕਥਾ ਚਤੁਰਬਿੰਸ[ੳ] ਔਤਾਰਾ ॥ ਯੇ ਯੇ ਬਿਧ ਵਪੁ ਧਰੇ ਮੁਰਾਰਾ ॥੭ ॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਸਤ ਗੁਣੀ ॥ ਯੇ ਯੇ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮ ਹਰਿ[ਅ] ਕੀਨਾ ॥ ਯੁਧ ਪਖਜਾਨ[ੲ] ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਪ੍ਰਬੀਨਾ ॥ ਦ੍ਵਾਦਸ ਸਤ ਇਸਲੋਕ ਪ੍ਰਬੰਧ[੩] ॥ ਕਹੇ ਜਥਾਮਤਿ ਚਉਪਈ ਛੰਦ[੪] ॥੮॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਹਰਿਜਨੀ ॥ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਬੈਰਾਟ ਮਹਾ ਪ੍ਰਭ ॥ ਜੁਗ ਜੁਗ ਧਾਰਤ ਭਏ ਤਨੰ ਸੁਭ ॥ ਸੁਰ ਛਿਤ ਧੇਨ ਸੰਤ ਹਿਤ ਹਰੀ[ਸ] ॥ ਲੇਤ ਅਉਤਾਰ ਜਗਤ ਮਹਿ ਹਰੀ ॥੯॥ ਸੰਕ੍ਰ ॥ ਅਮਰ ਜੂਨੀ ॥ ਪੰਚ ਸਹਸ੍ਰ ਇਸਲੋਕ ਯਾ ਗ੍ਰੰਥਾ ॥ ਇਕਤਿਸਮੈ[ਹ] ਮੰਗਲਾਚਰਣ ਕੋ ਸੰਥਾ[੫] ॥ ਸਾਤਸੈ ਇਸਲੋਕ ਦੇਵੀ ਮਹਾਤਮ ॥ ਦ੍ਵਾਦਸ ਸਤ ਚਤੁਰਬਿੰਸ ਅਉਤਾਰਨ ॥੧੦॥ ਸੰਕ੍ਰ ਪੁਨ ਸ੍ਵਰੂਪ ॥ ਪੰਚ ਸਹੰਸ[੬] ਇਸਲੋਕ ਪੁਰਾਨਾ ॥ ਰਾਗ ਰਾਗਨੀ ਬਿਸਨਪਦ ਨਾਨਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰਬਲੋਹ ਕੋ ਸਕਲ ਮਹਾਤਮ ॥ ਬਰਨੀ ਕਵਿ[੭] ਤ੍ਵ ਬਲ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮ ॥੧੧॥੧॥੩੧੦੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਨਉ[ਕ] ਲਖ ਯਾਰਾਕੀ[੮] ਮਿਲੈ ਸਰਾਯਚੈ ਲਾਖ ॥ ਸਵਾ ਲਾਖ ਹਾਥੀ ਮਿਲੈ ਦੇਹੁ ਯਹੈ ਅਭਿਲਾਖ ॥੧॥ ਖਾਸ ਸੁਵਾਰੀ ਮੋ ਚਲੈ ਨੇਜਾ ਲਾਖ ਨਿਸਾਨ ॥ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕਾ ਖਾਲਸਾ ਜੀਤੈ ਸਤ੍ਰ[ਖ] ਚੌਗਾਨ ॥੨॥ ਯਹ ਲਾਲਚ ਗੁਣ ਤ੍ਵ ਕਹਜੋ ਦਾਸ ਗੋਬਿੰਦ ਸਮਾਜ ॥ ਫਤਹਿ ਹੋਵੈ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੀ ਉਦੈ ਅਸਤ ਲੌ ਰਾਜ ॥੩॥੧॥੩੧੦੨॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਮੰਗਲਾਚਰਣ ਪੁਰਾਣੇ ਸਾਰਸ੍ਵਤੀ ਭਾਸੇ ਕਲਮਲ ਬਿਧ੍ਵੰਸਨੇ ਉਕਤ ਬਿਲਾਸ ਬੀਰਜਨਾਦ ਨਿਧਨੇ ਸੁਰਪਤਿ ਰਾਜ ਪ੍ਰਾਪਤੇ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਭੂਮਨ ਸਾਤਕ ਲੋਕ ਗਵਨੇ ਬਿਮਲ ਜਸ ਉਦੈ ਬਰਨਨੰ ਸ੍ਰੀ ਮੰਗਲਾਚਰਣ ਸੰਪੂਰਣੰ ਨਾਮ ਪੰਚਮੋ ਧਜਾਯ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੫॥

ਪਾਠਾਂਤਰ

[੧]ਸਪਤਿਸਟਕਾ (ਖਕ, ਸਸ)
[੨]ਕਹਜੋ (ਅਸ)
[੩]ਪ੍ਰਬੰਧਾ (ਖਕ, ਅਸ)
[੪]ਛੰਦਾ (ਖਕ, ਅਸ)
[੫]ਪੰਥਾ (ਅਸ)
[੬]ਸਹੰਸ੍ਰ (ਅਸ)
[੭]ਕਵਿਤਾ (ਅਸ)
[੮]ਐਰਾਕੀ (ਅਸ)

ਟਿਪਣੀਆਂ

[ੳ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਚਾਤ੍ਰਪਦ' ਪਾਠ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਅ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਹਰ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ੲ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਪਖਾਯਨ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਸ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਹ੍ਰੀ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਹ]ਇਹ ਪਾਠ 'ਇਕਾਂਤ ਸਮੈ' ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ
[ਕ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਨੁਹ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
[ਖ]ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਿਚ 'ਸ੍ਰ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਸੁਧਾਈ ਖਕ, ਸਸ, ਅਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਪੁਸਤਕ-ਸੂਚੀ

1. ਅਧਾਰ-ਸਰੋਤ

ਸ਼ਬਦਾਰਥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ (ਚਾਰ ਸੈਂਚੀਆਂ), ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1992.

ਸ਼ਬਦਾਰਥ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ (ਪੋਥੀ ਪਹਿਲੀ), (ਸੰਪਾ.) ਭਾਈ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1998.

ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ (ਦੋ ਭਾਗ), (ਪ੍ਰਕਾ.) ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਬਾਬਾ ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਛਿਆਨਵੇਂ ਕਰੋੜੀ, ਗੁਰੂ ਕਾ ਬਾਗ, ਅਨੰਦਪੁਰ, 2000.

ਸੁਖਾ ਸਿੰਘ, *ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੧੦,* (ਸੰਪਾ.), ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਕੌਰ ਜੱਗੀ, ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ, ਪਟਿਆਲਾ, 1989

ਭਾਈ ਨੰਦ ਲਾਲ ਗ੍ਰੰਥਾਵਲੀ, (ਸੰਪਾ.) ਗੰਡਾ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2000, ਪੰਨੇ 186-87.

ਵਾਰਾਂ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ (ਸੰਪਾ.) ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਚਾਕਰ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1998.

2. ਪੁਸਤਕਾਂ

2.1. ਪੰਜਾਬੀ

ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਦੀ ਕਾਵਿ-ਕਲਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2003.

ਗੰਡਾ ਸਿੰਘ, *ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਸਰੋਤ ਪੁਸਤਕ,* (ਸੰਪਾ.) ਡਾ. ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ, ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2000.

ਜੱਗੀ, ਰਤਨ ਸਿੰਘ (ਡਾ.), *ਚੰਡੀ ਦੀ ਵਾਰ : ਸਾਹਿਤਕ ਅਧਿਐਨ*, ਗੁਰਮਤਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਪਟਿਆਲਾ, 2013.

_ _ _, *ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਦਾ ਕਰਤ੍ਰਿਤਵ*, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ, ਨਵੀਂ ਦਿਲੀ, 1966.

_ _ _, *ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਦਾ ਪੌਰਾਣਿਕ ਅਧਿਐਨ*, ਮਿਤੀਹੀਣ।

_ _ _,(ਸੰਪਾ.), *ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਸਰੋਤ-ਮੂਲਕ ਇਤਿਹਾਸ* (ਭਾਗ ਦੂਜਾ), ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ 1998.

-　　-　　-, *ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ* (ਭਾਗ ਦੂਜਾ), ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ 1984.

ਜੱਗੀ, ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਕੌਰ (ਡਾ.), *ਭਾਰਤੀ ਕਾਵਿ-ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ : ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤ*, ਆਰਸੀ ਪਬਲਿਸਰਜ਼, ਦਿਲੀ, 2008.

ਜੈ ਕਿਸ਼ਨ, ਕਵੀ, *ਰੂਪ ਦੀਪ ਪਿੰਗਲ*, (ਸੰਪਾ.) ਗਿ. ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕੋਠਾਗੁਰੂ, ਭਾਈ ਕੰਵਰ ਕੌਰ ਸਿੰਘ, ਬਠਿੰਡਾ, 1993.

ਦਾਖਾ, ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਪੰਡਿਤ, *ਗੁਰੂ ਕਾਵਯ ਦਰਸ਼ਨ*, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2009.

_　　_　　_, *ਅਲੰਕਾਰ ਨਿਰਣਯ*, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2009.

ਧਾਲੀਵਾਲ, ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ (ਡਾ.), *ਭਾਰਤੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ*, ਮਦਾਨ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ, ਪਟਿਆਲਾ, 2010.

ਨਾਭਾ, ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ, *ਗੁਰਸ਼ਬਦਾਲੰਕਾਰ*, ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ, ਪਟਿਆਲਾ, 2001.

_　　_　　_ , *ਗੁਰੁਛੰਦ ਦਿਵਾਕਰ*, ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ, ਪਟਿਆਲਾ, 1970.

ਤਾਂਘ (ਡਾ.), *ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ*, ਲੀਨਾ ਪਬਲਿਸਰਜ਼, ਪਟਿਆਲਾ, ਮਿਤੀਹੀਣ।

ਨਰੋਤਮ, ਪੰਡਤ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ, *ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਮਤ ਨਿਰਣਯ ਸਾਗਰ*, (ਸੰਪਾ.) ਸੰਤ ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਵਿਯੋਗੀ, ਸ੍ਰੀ ਨਿਰਮਲ ਪੰਚਾਇਤੀ ਅਖਾੜਾ, ਕੰਨਖਲ (ਹਰਿਦੁਆਰ), 1979.

ਥਿੰਦ, ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ, *ਲੋਕਯਾਨ ਅਤੇ ਮੱਧਕਾਲੀਨ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ*, ਰਵੀ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2015.

ਪਿਆਰ ਸਿੰਘ, *ਖੋਜ : ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਵਿਹਾਰ*, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1987.

ਬਰਾੜ, ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ, *ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਆਕਰਨ : ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਵਿਹਾਰ*, ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 2008.

ਲਾਲ ਸਿੰਘ, *ਗੁਰਮਤਿ ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ*, ਨਿਊ ਬੁਕ ਕੰਪਨੀ, ਮਾਈ ਹੀਰਾਂ ਗੇਟ ਜਲੰਧਰ, 1966.

2.2. ਹਿੰਦੀ

ਸਤੇਂਦਰ (ਡਾ.), *ਪਾਂਡੂਲਿਪੀ ਵਿਗਿਆਨ*, ਰਾਜਸਥਾਨ ਹਿੰਦੀ ਗ੍ਰੰਥ ਅਕਾਦਮੀ, ਜੈਪੁਰ, 2007.

ਚੰਦਰਸ਼ੇਖਰ, *ਪਾਂਡੂਲਿਪੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ*, ਜਯ ਸ਼੍ਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਦਿਲੀ, 1982.

ਮਹੀਪ ਸਿੰਘ, (ਡਾ.), *ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਔਰ ਉਨਕੀ ਹਿੰਦੀ ਕਵਿਤਾ*, ਨੈਸ਼ਨਲ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ, ਦਿਲੀ, 1969.

ਮੈਥਿਲੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਭਾਰਦਾਵਾਜ, *ਸ਼ੋਧ ਪ੍ਰਵਿਧਿ*, ਆਧਾਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਪੰਚਕੂਲਾ, 2005.

ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਸ਼ੁਕਲ, *ਆਚਾਰੀਯ, ਹਿੰਦੀ ਸਾਹਿਤਯ ਕਾ ਇਤਿਹਾਸ*, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਸੰਸਥਾਨ, ਨਈ ਦਿਲੀ, 2005.

3. ਕੋਸ਼

3.1. ਪੰਜਾਬੀ

ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿਸ਼ਵਕੋਸ਼ (ਭਾਗ-ਪਹਿਲਾ), (ਮੁੱਖ ਸੰਪਾ.), ਜੋਧ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2008.

ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਵਿਸ਼ਵਕੋਸ਼, (ਸੰਪਾ.), ਜੱਗੀ, ਰਤਨ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2005.

ਗੁਰੁਸ਼ਬਦ ਰਤਨਾਕਰ ਮਹਾਨ ਕੋਸ਼, (ਸੰਪਾ.) ਨਾਭਾ, ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ, ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ, ਪਟਿਆਲਾ, 1967.

ਪੰਜਾਬੀ ਕੋਸ਼, (ਸੰਪਾ.), ਰਛਪਾਲ ਸਿੰਘ ਗਿਲ, ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ, ਪਟਿਆਲਾ, 2009.

ਫ਼ਾਰਸੀ-ਪੰਜਾਬੀ ਕੋਸ਼, (ਮੁਖ ਸੰਪਾ.), ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲਾਂਬਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1996.

3.2. ਹਿੰਦੀ

ਹਿੰਦੀ-ਮਰਾਠੀ-ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ : ਤ੍ਰਿਭਾਸ਼ਾ ਕੋਸ਼ (ਤਿੰਨ ਜਿਲਦਾਂ), ਕੇਂਦ੍ਰੀਯ ਹਿੰਦੀ ਨਿਦੇਸ਼ਾਲਯ, ਨਵੀਂ ਦਿਲੀ, 1989.

ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ-ਹਿੰਦੀ ਕੋਸ਼, (ਸੰਪਾ.), ਵਾਮਨ ਸ਼ਿਵਰਾਮ ਆਪਟੇ, ਨਿਊ ਭਾਰਤੀਯ ਬੁਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ, ਦਿਲੀ, 2006.

ਸਾਹਿਤਿਕ ਬ੍ਰਜਭਾਸ਼ਾ ਕੋਸ਼ (ਤਿੰਨ ਖੰਡ), (ਸੰਪਾ.), ਡਾ. ਵਿਦਿਆਨਿਵਾਸ ਮਿਸਰ ਤੇ ਹੋਰ, ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਿੰਦੀ ਸੰਸਥਾਨ, ਲਖਨਊ, 1985.

ਸੰਖਿਅਪਤ ਹਿੰਦੀ ਸ਼ਬਦਸਾਗਰ, (ਸੰਪਾ.), ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਵਰਮਾ, ਨਾਗਰੀ ਪ੍ਰਚਾਰਿਣੀ ਸਭਾ, ਕਾਸ਼ੀ, 2008 (ਚੌਦਵਾਂ ਸੰਸਕਰਨ)

ਅਪਭ੍ਰੰਸ਼-ਹਿੰਦੀ ਕੋਸ਼ (ਦੋ ਭਾਗ), (ਸੰਪਾ.), ਡਾ. ਨਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਇੰਡੋ-ਵਿਜ਼ਨ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ, ਗਾਜ਼ੀਆਵਾਦ, 1987.

ਪੌਰਾਣਿਕ ਕੋਸ਼, (ਸੰਪਾ.), ਰਾਣਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸ਼ਰਮਾ, ਗਿਆਨਮੰਡਲ ਲਿਮਿਟੇਡ, ਬਾਰਾਨਸੀ, 2008.

4. ਹਥਲਿਖਤ ਖਰੜੇ

ਸਚਖੰਡ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ, ਨੰਦੇੜ ਵਾਲੀ ਬੀੜ

ਮਸਤੂਆਣਾ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲੀ ਬੀੜ

ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ, ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਾਲੀ ਬੀੜ

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ਼ਹੀਦੀ ਬਾਗ, ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲੀ ਬੀੜ

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਹੀ ਸਮਾਧਾਂ, ਸੰਗਰੂਰ ਵਾਲੀ ਬੀੜ

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਅੰਗੀਠਾ ਸਾਹਿਬ, ਪਟਿਆਲਾ ਵਾਲੀ ਬੀੜ

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬੜੀ ਸੰਗਤ, ਬੁਰਹਾਨਪੁਰ ਵਾਲੀ ਬੀੜ

ਅੰਤਿਕਾ ਨੰ: 3.1.

੧ੴ ਵਾਹਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤੇ ॥ ੧ੴ ਸ੍ਰੀ ਭਗਉਤੀਏ ਨਮ: ॥ ੧ੴ ਸ੍ਰੀ ਕਰਾਚੋਲੀ ਜੀ ਸਹਾਇ ॥ ਅਥ ਮੱਛ ਅਉਤਾਰ ਲਿਖਯਤੇ ਬਿਸਨੁਪਤ ਸੰਕਰ ॥ ਮਰਾਲ ਗਤ ਛੰਦ ਤਰਜ ਸਾਨੀ ਕਬਯੋਬਾਚ ਬਿਨਤੀ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਭੂਮਨ ਬਿਸਨ ਅਉਤਾਰ ਧਾਰਤਿ ਭਏ ਦੇਵ ਕਾਰਜੀਰਥ ॥ ਤ੍ਰ ਬਲਿ ਕਥਤੇ ॥ ਨਮੋ ਨਾਥ ਛੀਰਨਿਧਿ-ਗ੍ਰੇਹੰ ਸੇ ਸਾਸਨਿ ਕਮਲਾਸਨਿ ਮਾਧੋ ॥ ਬਈਕੁੰਠ-ਨਾਥ ਬਯਾਪਕ ਸ੍ਰੀ ਬਿਸਨੂ ਲਖਮੀ ਵਰ ਦੀਨਨ ਹਿਤੁ ਬਾਧਉ॥ ਚਤੁਰਾਯੁਧ ਚਤੁਰਭੁਜ ਚੈਤਨ ਚਿੰਤਾਮਨਿ ਹਰਿ ਅਗਮ ਅਗਾਧੋ ॥ ਸ੍ਰਤਿ ਸੁਰ ਹੇਤ ਬਿਗ੍ਰਹ ਜਗਬੰਦਨ ਧਾਰਤਿ ਬਿਧਿ ਬਹੁ ਰੂਪ ਅਬਾਧੋ ॥੧॥੬੪॥ ਸੰਖਾਸੁਰ ਭਯੋ ਅਤਿ ਦਾਰੁਣ ਘੋਰ ਰੂਪ ਜੋਧਾ ਭੈ-ਕਾਰੀ ॥ ਬਿਕਟ ਕਾਛ-ਕਾਛੇ ਮੁਦਗਰ ਕਰ ਦੇਵ ਦੈਤਯ ਜੀਤਯੋ ਬਿਸ੍ਵ ਸਾਰੀ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇਸ ਸੁਰਪਤਿ ਸੁਰ ਸਗਰੇ ਭਜੇ ਤ੍ਰਾਸ ਤ੍ਰਾਸਿਤ ਭੈ ਭਾਰੀ ॥ ਕਰਯੋ ਤ੍ਰਿਲੋਕ ਰਾਜ ਮਨੁ ਮਾਨਤਿ ਹਰਿਸੁ-ਬੇਦ ਸਿੰਧੁ ਦੁਰਯੋ ਸੁਰਾਰੀ ॥੨॥੬੫॥ ਬੇਦ ਲੋਪ ਜਬ ਭਯੋ ਜਗਤ ਤੇ ਕ੍ਰਿਯਾ ਹੀਨ ਹੋਤ ਭਏ ਸਾਰੇ ॥ ਫੁਰਤ ਨ ਮੰਤ੍ਰ ਜੰਤ੍ਰ ਤੰਤ੍ਰਨ ਬਿਧ ਭਏ ਬਿਕਲ ਸੁਰ ਮੁਨਿਜਨ ਹਾਰੇ ॥ ਦੀਨ ਹੀਨ ਛੀਨ-ਸੁਖ-ਸੰਪਤਿ ਬ੍ਰਹਮੰ-ਜੁਤਿ ਸਭ ਕਰੀ ਪੁਕਾਰੇ ॥ ਆਰਤਿ ਧ੍ਵਨਿ ਸ੍ਰਵਨਨ ਪਰਯੋ ਹਰਿ ਕੀਨ ਤੋਖ ਬਸੁਧਾ ਬਿਧਿ ਥਾਰੇ ॥੩॥੬੬॥ ਰਿਸ਼ਿ-ਗ੍ਰਿਹ ਪ੍ਰਗਟੇ ਮੀਨ ਰੂਪ ਧਰ ਅਤਿਲਘੁ-ਬਪੁ ਤਹਿ ਧਰਯੋ ਮੁਰਾਰੀ ॥ ਬਿਪ੍ਰ ਕਮੰਡਲੁ ਤੇ ਹਰਿ ਪ੍ਰਗਟਯੋ ਤਨ ਬਿਸਾਲ ਕੀਨਸਿ ਅਸੁਰਾਰੀ ॥ ਤਬ ਦਿਜ ਸਿੰਧੁ ਮਾਹਿ ਹਰਿ ਰਾਖਯੋ ਪੈਠਿਤ ਹੀ ਝਕਝੋਰਯੋ-ਸਾਰੀ ॥ ਢੂੰਢਤਿ ਸੰਖਾਸੁਰ ਕਹ ਬਨ ਮਹਿ ਉਨਹੂ ਕਰਯੋ ਕੋਪ ਜੀਯਭਾਰੀ ॥੪॥੬੭॥ ਦ੍ਵੰਦ ਸੁ ਯੁਧ ਪਰਸਪਰ ਮਾਚਯੋ, ਕਰਤ ਮਾਰ ਆਯੁਧ ਪ੍ਰਚਾਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ॥ ਬੀਤਯੋ ਬਹੁਤ ਕਾਲ ਯਾ ਬਿਧਿ ਹੀ ਤਾੜ ਕਰਤ ਦੁਹੂੰਅਨ ਰਣਕਾਰੀ ॥ ਘੋਰ ਯੁਧ ਪ੍ਰਲਯ ਸਮ ਪ੍ਰਗਟਯੋ ਡਰਪਯੋ ਬਿਸ੍ਵ ਚਰਾਚਰ ਸਾਰੀ ॥ ਨਿਹਤੇ ਮਹਾ ਪ੍ਰਭੂ ਸੰਖਾਸੁਰ ਕਰੇ ਰੱਛ ਸੁਰ ਮੁਨਿ ਹਿਤਕਾਰੀ ॥ ਦੀਨਯੋ ਬੇਦ ਬ੍ਰਹਮ-ਬਹੁ-ਤੋਖਯੋ ਦੇਵਰਾਜ ਅਭਿਖੇਕ ਗੁਣ ਕਾਰੀ ॥੫॥੬੮॥ ਜੈ ਜੈ ਕਰਤ ਦੇਵ ਰਿਖਿ ਬ੍ਰਹਮਨ ਰਿਖਿ ਰਾਜਨ ਸੁਰ ਮੁਨਿਜਨ ਸਗਰੇ ॥ ਅਰਪਿਤ ਧੂਪ ਦੀਪ ਨੈ ਬੇਦਨ ਖੋੜਸ ਬਿਧ ਪੂਜਾ ਸੁਰ ਪਸਰੇ ॥ ਸੈਖ ਘੰਟ ਬੀਨਾ ਮ੍ਰਿਦੰਗਨ ਗਾਵੰਤੇ ਜਸ ਬੰਦਨ ਉਚਾਰੇ ॥ ਹਰਖਨ ਹਿਰਦੇ ਸਮਾਤ ਹਰਿ ਭਗਤਨ ਦੇਵ ਸਕ ਧਰਨੀ ਬਿਚਰੇ ॥੬॥੬੯॥ ਕਰਤਿ ਬਧਾਇ ਬਡਾਈ ਹਰਿ 9ਰਾਇ ਅਪਸਰ ਨ੍ਰਿਤ ਗਾਨ ਗੁਨਿ ਗਾਥਨ ॥ ਬਰਸਿਤ ਸੁਮਨ ਵਾਰਤਿ ਮਣਿ ਮੁਕਤਾ ਪੂਜਤ ਚਰਣ ਨਿਵਾਵਗਿਤ ਮਾਥਨ ॥ ਗੰਧ੍ਰਬ ਸਿਧ ਚਾਰਨ ਕਿੰਨਰ ਨਰ ਦਛਨ ਪ੍ਰਦਖ੍ਯਨ ਕਰਤ ਸਨਾਥਨ ॥ ਦੈ ਦੈ ਤੇਜ ਦੇਵ ਮੁਨਿ ਗਨ ਕਹ ਬਾਸ ਬਈਕੁੰਠ ਕੀਨ ਜਗ-ਨਾਥਨ ॥੭॥੭੦॥ ਨਿਜ ਨਿਜ ਠਉਰ ਬਸੇ ਸੁਰ ਸਗਰੇ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਸੁਖ ਸੰਪਤਿ ਸਭ ਸਜਨ ॥ ਭਜਤ ਜਜਤ ਰਟਤ ਹਰਿ ਨਿਸਬਾਸਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸਿੰਧੁ ਅਘ-ਕ੍ਰਿਤ-ਨਿਕੰਦਨ ॥ ਕੀਰਤਿ ਕਰਣਿ ਉਧਾਰਤਿ ਭਗਤਨ ਮੋਖੂ ਹਰਿ ਸੇਵਤ ਪਦ ਕੰਜਨ ॥ ਦਾਸ ਗੋਬਿੰਦ ਫਤਿਹ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੀ ਇਹ ਬਿਧ ਮਛ ਅਵਤਾਰ ਨਿਰੰਜਨ ॥੮॥੧॥੭੧॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਮਛ ਅਵਤਾਰ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਭੂਮਨ ਬਿਸਨੁ ਪ੍ਰਿਥਮ ਅਉਤਾਰ ਸੁਭੇ ॥ ਬਿਸਨੁਪਦ ਸ਼ੰਕਰ ॥ ਹੰਸ-ਗਤ ਛੰਦ ॥ ਅਥ ਕਮਠ ਅਉਤਾਰ ਕਥਤੇ, ਤ) ਬਲ ॥ ਨਮੋ ਨਮਸਤ ਸ੍ਰੀਪਤਿ ਬਿਸਨੁ : ਗੁਣਾਤੀਤ ਪ੍ਰਭੁ ਕਾਰਨ ਕਰਨੰ ॥ ਮਾਹੁ-ਬਾਹੁ ਪਾਵਨ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕਮਲ ਨੈਨ ਮੰਗਲ-ਬਰਨੇ ॥ ਮਨਮਥ ਦ੍ਰਪ ਪਰਸਤਿ ਲਾਜਤਿ ਛਬਿ ਪਦਮਾ ਵਰ ਅਸਰਨ ਸਰਨੇ ॥ ਸੁਰ ਛਿਤਿ ਧੇਨੁ ਹੇਤੁ ਜਗਬੰਦਨ ਲੇਤ ਅਉਤਾਰ ਬਰਨ-ਬਰਨੇ ॥੧॥੭੨॥ ਤ੍ਰਿਦੇਵ ਆਦਿ ਸੁਰਪਤਿ ਸੁਰ ਸਰਰਿ ਕੀਨ ਮੰਤ੍ਰ ਸਿੰਧੁ ਮਥਨ ਉਦਮੰ ॥ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਨਿਧਿ ਬ੍ਰਿਧਿ ਸ੍ਰੀ ਸੰਪਤਿ ਸੁਖ ਦ੍ਰਿੜ ਸੰਕਲਪ ਕਰਯੋ ਮੁਤਮੰ ॥ ਬਲਿ ਆਦਿਕ ਦੇਵੀ ਬਲਵਾਨਾ ਤਾਕਹੁ ਸੰਗ ਕਰਯੋ ਕੁਦਮੰ ॥ ਦੇਵਰਾਜ ਦੇਵਨ ਸੰਗ ਲੀਨੇ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਭੇ ਬਲਿ ਧਾਮੁ ਤਮੰ ॥੨॥੭੩॥ ਆਦਰ ਕਰ ਸੁਰਰਾਜ ਬੈਠਾਏ ਕਤ ਆਏ ਪਾਵਲ ਕਰਨੰ ॥ ਖਾਨ ਪਾਨ ਰਸ ਕਸ ਬਹੁ ਬਿੰਜਨ ਦੇਵ ਦੇਵੇਸ਼ ਪੂਜਿ ਚਰਨੰ ॥ ਬਲਿ ਬਾਚ ॥ ਹਮ ਤੁਮ ਬੰਧੁ ਭੇਦ ਨਹਿ ਯਾ ਮਹਿ ਕਿੰ ਨਮਿਤ ਪਧਰੇ ਚਰਨੰ ॥ ਅਸ ਬਦ ਹਰਖ ਕੀਨ ਦਨੁਨਾਹੂ ਆਏ ਗ੍ਰਿਹ ਸੁਰਪਤਿ ਬਰਨੇ ॥੩॥੭੪॥ ਸੁਰੇਸ ਬਾਚ ॥ ਆਗਯਾ ਮਹਾ ਪ੍ਰਭੂ ਸੁਰ ਸਗਰ ਪੈਨਿਧਿ ਮਥਨ ਮਤੋ ਸਭਿ ਠਾਨਯੋ ॥ ਦੋਊ ਭ੍ਰਾਤ ਮਿਲ ਕਰੇ ਉਪਾਊ ਜਾ ਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਨਿਧਿ ਪ੍ਰਮਾਨਯੰ ॥ ਜੋ ਕਛੁ ਨਿਕਰੇ ਉਦਮ ਕਰਤੇ ਅਰਧੋ ਅਰਧ ਬਾਟੋ ਸੁਜਾਨਯੋ ॥ ਸਰਬ -ਅਉਸਧੀ -ਗਿਰਿਹੂ ਆਨਉ ਬਾਸਕੀ ਨੇਤੀ ਹੇਤੁ

ਬਖਾਨਯੋ ॥੪॥੭੫॥ ਬਲਿਬਾਚ ॥ ਭਾਖਯੋ ਬਲਿ ਅਵਸ ਯਾ-ਉਦਮ ਚਲਹੁ ਚੋਖ ਯਹ ਕਾਜ ਭਲੋ ॥ ਬਾਸਕਿ ਗ੍ਰਿਹ ਚਲੀਏ ਯਾ ਅਉਸਰ ਵਾ ਨਿਧਿ ਦੇਨ ਕਹੇਂ ਜੂ ਚਲੋ ॥ ਸੁਰਨਾਯਕ ਸੁਰਗਨ ਦਾਨਵ ਜੁਰ ਮਿਲ ਕਰ ਚਾਲੇ ਸਾਜ ਦਲੋ ॥ ਨਿਜ ਨਿਜ ਜਾਨ ਚਢੇ ਬਹੁ ਬਾਹਨ ਬਾਸਕਿ ਗ੍ਰਿਹ ਪਧਰੇ ਬਿਮਲੋ ॥੫॥੭੬॥ ਸੁਰਾਸੁਰ ਬਾਚ ॥ ਮਥ ਹਹਿ ਸਿੰਧੁ-ਛੀਰ ਹਮ ਦੋਊ ਤੁਮ ਨੇਤੀ ਬਨੀਏ ਤਹ ਠਾਈਂ ॥ ਤੁਮਹੂ ਕਹੁ ਰਤਨਨ ਹਮ ਦੈ - ਹਓਂ ਚਲੋ ਚੋਖ ਤਹਿ ਕਰੈਂ ਉਪਾਈ ॥ ਸਭ ਮਿਲਿ ਸਰਬ-ਅਉਸਧੀ-ਗਿਰਿ ਤਟ ਪਹੁਚੇ ਮਨ ਮਹਿ ਹਰਖ ਬਢਾਈ ॥ ਮੂਲ ਸਹਿਤ ਗਿਰਿਵਰ ਕਹ ਪੂਟਯੋ ਚਾਲੇ ਲੈ ਗਿਰਿਨਾਹ ਦੋਊ ਭਾਈ ॥੬॥੭੭॥ ਕਬਿਯੋ ਬਾਚ ॥ ਕਛੁਕ ਪੈਡ ਆਏ ਜਬ ਗਿਰਿ ਲੈ ਆਕੁਲ ਭਏ ਗੁਰੂ ਗਿਰਿਰਾਈ ॥ ਖਿਸਲ ਪਰਯੋ ਗਿਰਿ ਦੁਹੂਅਨ ਤੇ ਤਹ ਦਬੇ ਕਿਤਕ ਅਰੁਗਏ ਪਰਾਈ ॥ ਹਾਹਾਕਾਰ ਕਰਯੋ ਤਾ ਅਉਸਰ ਚਲਤਿ ਨ ਪਉਰਖਿ ਪਾਰ ਬਸਾਈ ॥ ਸਿਮਰਯੋ ਤਾ ਅਉਸਰ ਹਰਿ ਚਰਨਨ ਤੁਮ ਬਿਨੁ ਹਮਰੋ ਕੋ ਨ ਸਹਾਈ ॥ ਕਰੁਨਾਕਰ ਹਰਿ ਢਰੇ ਦੁਹੁਨ ਪਰ ਨਿਜ ਸੱਤਾ ਬਲ ਦੀਨ ਗੁੋਸਾਈ ॥ ਬਹੁਰੁ ਚਾਇ ਗਿਰਿਵਰ ਕਹੁ ਦੁਹੂਅਨ ਚਲੇ ਤਹਾ ਤੇ ਦੇਵ ਮਨਾਈ ॥ ਕਉਤਕ ਬਡੋ ਭਯੋ ਤਾ ਅਉਸਰ ਦੇਖਤਿ ਦੇਵ ਬਧੁਨ ਦਨੁ -ਜਾਈ ॥੮੭੯॥ ਪੈਨਿਧਿ ਤੀਰ ਪਹੁਚੈ ਜੁਗ ਬੀਰਨ ਥਾਸੁਕਿ ਨੇਤਿ ਭਯੋ ਤਿਹ ਠਾਈ ॥ ਮੁਖ ਦਿਸ ਦੇਵ ਸੁ ਲਗੇ ਬਾਸੁਕੀ ਪੋਂਛ ਧਰਾਯੋ ਅਸੁਰ ਗਹਾਈ ॥ ਅਸੁਰਾ ਊਚੂ ॥ ਧਾਰਤ ਹਉ ਮੁਖ ਦਿਸ ਤੇ ਲਾਗੇ ਤਤਪਰ ਭਏ ਨ ਪੂੰਛ ਸੁਹਾਈ ॥ ਮੁਝਹਿ ਨ ਚਹੀਯਤਿ ਨਿਧਿ - ਪਦਾਰਥ ਤੁਮ ਹੀ ਲੇਹੁ ਸੁਨਹੁ ਸੁਰਰਾਈ ॥੯॥੯੦॥ ਊਂਧੀ ਬੁਧਿ ਦਾਨਵਨ ਕੇਰੀ ਕਹੀਯਤਿ ਅਵਰੁ ਸੁਨੀਯਤਿ ਅਵਰਾਈ ॥ ਛਾਡਯੋ ਮੁਖ ਬਾਸੁਕੀ ਦੇਵਨ ਗਹਯੋ ਪੋਂਛ ਦਾਨਵ ਮੁਖ ਲਾਈ ॥ ਰੱਛਕ -ਦੇਵ ਸਨਾਤਨਿ ਹਰਿ ਜੀ ਊਂਧੀ ਮਤਿ ਦਾਨਵ ਤਨ ਲਾਈ ॥ ਪੋਂਛ ਤਿਆਗ ਮੁਖ ਦਿਸ ਤੇ ਲਾਗੇ ਤਤਪਰ ਭਏ ਦਧੰ - ਮਥਨਾਈ ॥੧੦॥੯੧॥ ਮਧ ਨਿਧਿ ਧਰਯੋ ਮੰਦਿਰ ਦੇਵਨ ਮਿਲ ਲਾਗੇ ਮਥਨ ਤਹ ਰਤਨਹ ਮੋਰੂ ॥ ਕੀਨ ਉਪਾਉ ਨ ਟਿਕਤਿ ਊਪਰ ਨਗ ਹਾਰੇ ਸਕਲ ਸੁਰਾਸੁਰ ਹੇਰੂ ॥ ਸਿਮਰਯੋ ਜਗਦੀਸ ਈਸ ਬਿਸ੍ਵ - ਨਾਥਹ ਹੂਜੰ ਸਹਾਇ ਹਮ ਤ੍ਵ ਸਭਿ ਚੇਰੂ ॥ ਹੋਤਹਿ ਜਤਨ ਸਭੇ ਹੀ ਬਿਰਥਾ ਹਾ ਹਾ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸਿੰਧੁ ਪ੍ਰਭੁ ਹੇਰੂ ॥੧੧॥੯੨॥ ਆਰਤਿ ਬਚਨ ਸੁਨ ਸ੍ਰਵਨ ਪ੍ਰਸੰਨ ਭੈ ਰੂਪ ਕਮਠ ਪਾਵਨ ਸੁਖਦਾਈ ॥ ਅਤਿ ਬਿਸਾਲ ਸ਼ੁਭ ਤਨੁ ਮੰਗਲ - ਕਰ ਅਸਚਰਜ ਰੂਪ ਧਾਰੇ ਹਰਿ ਰਾਈ ॥ ਹਰਖਿਤ ਭੇ ਸੁਰ ਮੁਨਿ ਗਨ ਗੰਧ੍ਰਬ ਸੰਤ ਭਗਤ ਆਨੰਦ - ਅਨਦਾਈ ॥ ਬਿਧਿਵਤ ਪੂਜਾ ਕਰੀ ਚਰਾਚਰ ਗਾਵਤਿ ਗੀਤਨ ਨਾਦ ਵਜਾਈ ॥੧੨॥੯੩॥ ਧਾਰਯੋ ਗ੍ਰਿਸੰਠ ਪਿਸੰਠ ਉਪਰ ਗਿਰਿਵਰ ਰਾਜ ਅਨੰਤ ਮਹਮਾਮੀ ॥ ਰੂਪ ਅਨੰਦ ਅਨੰਤ ਕਾਯ ਚਛੁ ਸ੍ਰਵਨ ਘ੍ਰਾਨ ਅਨੰਤ ਨਮਾਮੀ ॥ ਕਾਨਨ ਕੁੰਡਲ ਸੁਭ੍ਰ ਕ੍ਰੀਟ ਸਿਰ ਬਿਮਲ-ਅਮਲ ਕਾਯਾ ਕਰ ਚਾਮੀ ॥ ਕਰ ਸੁੰਦਰਸਨ ਚਕ੍ਰ ਤੇਜ ਮੈ ਤੇਜਸ੍ਵੀ ਸੁਪਰਨ ਜਾਨ ਗਾਮੀ ॥੧॥੩॥੯੪॥ ਆਯੁਧ ਕਰ ਅਸਤ੍ਰ ਸਸਤ੍ਰ ਗਨ ਜਟਿਤ ਮਨਿਨ ਭੂਸਨ ਪਟ ਸੋਹਤਿ ॥ ਯਾ ਬਿਪ ਹਰਿ ਲੀਲਾ ਸੁਭ ਧਾਰਤਿ ਭੇ ਅਉਤਾਰ ਚਰਾਚਰ ਮੋਹਤਿ ॥ ਬਰ ਸੁੰਦਰਿ ਸੁਮਨ ਬਿਮਲ ਬਰਸਿਤ ਪੂਜਨ ਕਰਿ ਆਨਨ ਸਭਿ ਜੋਹਤਿ ॥ ਜੈ ਜੈ ਹਰਤਿ ਤਨ ਮਨ ਧਨ-ਵਾਰਤਿ ਆਨੰਦ ਉਰ ਪ੍ਰੇਮ ਮਗਨ ਪੋਹਤਿ ॥੧੪॥੯੫॥ ਡਾਰ ਅਉਸ਼ਧੀ ਅਨੇਕ ਸਿੰਧੁ ਲਾਗੇ ਮਥਨ ਉਦਧਿ ਦੇਵ ਅਰੁ ਦਾਨਵ ॥ ਨਿਸਰਯੋ ਪ੍ਰਿਥਮੇ ਕਾਲਕੂਟ - ਪ੍ਰਬਲ ਡਰਪੇ ਅਮਰ ਜਾਰ ਬਿਸ੍ਵ ਧਾਨਵ ॥ ਸੁਰਪਤਿ ਸੋਚ ਚਿੰਤ ਉਪਰਾਜਿਤ ਮਿਲ ਗਿਲ ਸੰਭੂ ਢਿਗ ਪ੍ਰਸਥਾਨਵ ॥ ਕੀਨਿ ਬਿਚਾਰ ਸੰਕਰ ਯਹਿਜੋਗ ਆਸ ਹਿਰਦੇ ਗਵਨੇ ਸੁਰ ਮਾਨਵ ॥੧੫॥੯੬॥ ਕੈਲਾਸ ਧਾਮ ਬਿਰਾਜਿਤ ਹਰ ਜਹਾਂ ਖਗ ਮ੍ਰਿਗ ਦ੍ਰਮ ਗੁਲਤਾ ਨਾਨਾ ॥ ਹੀਰਨ ਰੁਕਮ ਰਤਨ ਮਨਿ ਸ੍ਰਿੰਗਨ ਅਮਲ ਥਿਮਲ ਦਿਪਤਿ ਮੇਰੁ ਰਾਜਾਨਾ ॥ ਸੇਵਤਿ ਜਿਸੈ ਚਰਾਚਰ ਜੀਵ ਸੋ ਗਿਰਿਰਾਜ ਪਸੁਪਤਿ ਭਗਵਾਨਾ ॥ ਪਾਰਜਾਤ ਕੰਜ ਕੁਮੁਦਿ ਹਰਚਨ ਗੁੰਜਤ-ਭ੍ਰਿੰਗਿ ਜੁਤ ਮਰੁਤ ਬਾਸਾਨਾ ॥੧੬੮੭॥ ਪਹੁੰਚਿ ਸੁਰ ਸਕਲ ਸੰਕਰ ਦਰਬਾਰ ਸਤ੍ਵਨ - ਕਰਨ ਉਮਾਨਾਥ ਜੂ ਕੋ ॥ ਤ੍ਵਹੈਂ ਰੁਦ੍ਰ ਹਰਿ ਬਿਸਨੁ ਪ੍ਰਭੂ ਤੂਹੈਂ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕਰ ਤਾ ਬਿਸ੍ਵ-ਨੀਕੋ ॥ ਬਰੁਨ ਧਰਮ ਜਛ-ਕੁਮੇਰ ਤੂਹੈਂ ਰਵਿ ਚੰਦ ਤੇਜ ਬਾਯੁ ਬੀਕੋ ॥ ਆਪ ਗਗਨ ਖਿਰਾ ਤੂੰਹੈ ਹੈਂ ਸੇਖ ਸਿੰਧੁ ਬਰੰ ਬ੍ਰਹਮ ਸੁਤਹ ਟੀਕੋ ॥੧੭॥੯੮॥ ਤੂੰਹੈਂ ਬੇਦ ਅਰੁ ਮੰਤ੍ਰ ਹੁੰ ਪ੍ਰਣਵ ਓਅੰਕਾਰ ਆਦਿ ਤੂੰ ਹੈਂ ॥ ਕਾਲ ਮਹਾਕਾਲ ਸ੍ਰੀ ਕਾਲ ਬਿਸ੍ਵ-ਨਾਥ ਤੁਹੈਂ ਬਾਨੀ ਅੱਛਰ ਤ੍ਵੰ ਹੈਂ ॥ ਤੂੰਹੈਂ ਰਜ ਤਮ ਸਤ ਅੰਡਜ ਜੇਰਜ ਸੇਤਜ ਉਤਭੁਜ ਅਮਰ ਤੂੰਹੈਂ ॥ ਕਹਾ ਲਗ ਬਰਨੋ ਮਹਮਿਾ ਤੁਹਾਰਿ ਪ੍ਰਭ ਸੂਖਮ ਤੇ ਸੂਖਮ ਅਡਰ ਤੂੰ ਹੈਂ ॥੧੮॥੯੯॥ ਕੀਨਿ ਬਡਾਈ ਰੀਝਿ ਕੈਲਾਸ - ਨਾਥ ਸੰਬੋਧਯੋ ਕਹਯੋ ਕਾਜ ਕੈਹਉ॥ ਸੁਨਿ ਬਾਨੀ ਹਰਖਿ ਸੁਰਾਸੁਰ ਸੁਰਪਤਿ ਕਰ ਜੋਰ ਕਹਯੋ ਕਾਲਕੂਟ

ਖੈਹਉ॥ ਕਰਿਹਿਂ ਭਸਮ ਤ੍ਰਿਲੋਕਿ ਨਿਜ ਤੇਜ ਤੇ ਡਰਪੈ ਸੁਰ ਅਸੁਰ ਅਭੈ ਦਾਨ ਦੈਹਉ॥ ਕੀਜੈ ਕ੍ਰਿਤ ਅੰਗਿ ਕਾਲਕੂਅ ਮਹਾਰਾਜ ਪ੍ਰਭੂ ਸੁਯਸ ਬਡੋ ਲੈਹਉ॥੧੯॥੯੦॥ ਨੰਦੀ ਸ੍ਵਾਰ ਨੰਦੀ - ਸ੍ਵਰ ਬ੍ਰਿਸ਼ਕੇਤੁ ਦੇਵ ਭੇ ਸੰਗ ਨਿਧਿ ਛੀਰ ਆਏ ॥੧॥ਰਹਾਉ॥ ਸੇਵਤਿ ਜਿਸੈ ਚਰਾਚਰ ਜੀਵ ਸੋ ਗਿਰਿਰਾਜ ਪਸੁਪਤਿ ਭਗਵਾਨਾ ॥ ਪਾਰਜਾਤ ਕੰਜ ਕੁਮੁਦਿ ਹਰਚਨ ਗੁਜਤ-ਭ੍ਰਿੰਗਿ ਜੁਤ ਮਰੁਤ ਬਾਸਾਨਾ ॥੧੬॥੮੭॥ ਪਹੁੰਚਿ ਸੁਰ ਸਕਲ ਸੰਕਰ ਦਰਬਾਰ ਸਤ੍ਵਨ - ਕਰਨ ਉਮਾਨਾਥ ਜੂ ਕੋ ॥ ਤੂਹੈਂ ਰੁਦ੍ਰ ਹਰਿ ਬਿਸਨੁ ਪ੍ਰਭੂ ਤੂਹੈਂ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕਰ ਤਾ ਬਿਸ੍ਵ-ਨੀਕੋ ॥ ਬਰੁਨ ਧਰਮ ਜਛ-ਕੁਮੇਰ ਤੂਹੈਂ ਰਵਿ ਚੰਦ ਤੇਜ ਬਾਯੁ ਬੀਕੋ ॥ ਆਪ ਗਗਨ ਥਿਰਾ ਤੂੰਹੈਂ ਹੈਂ ਸੇਖ ਸਿੰਧੁ ਬਰੰ ਬ੍ਰਹਮ ਸੁਤਹ ਟੀਕੋ ॥੧੭॥੮੮॥ ਤੂੰਹੈਂ ਬੇਦ ਅਰੁ ਮੰਤ੍ਰ ਹੁੰ ਪ੍ਰਣਵ ਓਅੰਕਾਰ ਆਦਿ ਤੂੰ ਹੈਂ ॥ ਕਾਲ ਮਹਾਕਾਲ ਸ੍ਰੀ ਕਾਲ ਬਿਸ੍ਵ-ਨਾਥ ਤੂੰਹੈਂ ਬਾਨੀ ਅੱਛਰ ਤੂੰ ਹੈਂ ॥ ਤੂੰਹੈਂ ਰਜ ਤਮ ਸਤ ਅੰਡਜ ਜੇਰਜ ਸੇਤਜ ਉਤਭੁਜ ਅਮਰ ਤੂੰਹੈਂ ॥ ਕਹਾ ਲਗ ਬਰਨੋ ਮਹਿਮਾ ਤੁਹਾਰਿ ਪ੍ਰਭ ਸੂਖਮ ਤੇ ਸੂਖਮ ਅਡਰ ਤੂੰ ਹੈਂ ॥੧੮॥੮੯॥ ਕੀਨਿ ਬਡਾਈ ਰੀਝਿ ਕੈਲਾਸ - ਨਾਥ ਸੰਬੋਧਯੋ ਕਹਯੋ ਕਾਜ ਕੈਹਉਂ ? ॥ ਸੁਨਿ ਥਾਨੀ ਹਰਖਿ ਸੁਰਾਸੁਰ ਸੁਰਪਤਿ ਕਰ ਜੋਰ ਕਹਯੋ ਕਾਲਕੂਟ ਖੈਹਊ ॥ ਕਰਿਹਿ ਭਸਮ ਤ੍ਰਿਲੋਕਿ ਨਿਜ ਤੇਜ ਤੇ ਡਰਪੈ ਸੁਰ ਅਸੁਰ ਅਭੈ ਦਾਨ ਦੈਹਉ॥ ਕੀਜੈ ਕ੍ਰਿਤ ਅੰਗਿ ਕਾਲਕੂਟ ਮਹਾਰਾਜ ਪ੍ਰਭੂ ਸੁਯਸ ਬਡੋ ਲੈਹਉ॥੧੯॥੯੦॥ ਨੰਦੀ ਸ੍ਵਾਰ ਨੰਦੀ - ਸ਼੍ਵਰ ਬ੍ਰਿਸ਼ਕੇਤੁ ਦੇਵ ਭੇ ਸੰਗ ਨਿਧਿ ਛੀਰ ਆਏ ॥੧॥ਰਹਾਉ॥ ਤਹ ਪਹੁੰਚਿ ਸ੍ਰੀ ਉਮਾਨਾਥ ਹਰ ਭਛ ਪਾਨ ਕਰ ਕਾਲਕੂਟ ਭਾਰੀ ॥ ਨਿਵਰਯੋ ਸੁਰ ਤ੍ਰਾਸ ਪ੍ਰਬਲ ਕੀਨਯੋ ਬਿਖਤਾਨ ਸਬਲ ਰਛ ਭਈ ਬਿਸ੍ਵ ਸਕਲ ਸੰਕਰ- ਤ੍ਰਿਪੁਰਾਰੀ ॥ ਪਵਿਤ ਜੋ ਗਿਰਯੋ ਤਾਂਹੀ ਤੇ ਬਿਖ - ਮੂਰਿ ਭਯੋ ਬਿਸਧਰਤੇ ਆਦਿ ਉਦਕਰਖ ਜੰਤ ਸਾਰੀ ॥ ਸਿਤਿ ਕੰਠ ਭਯੋ ਨੀਲਕੰਠ ਮਹਾਰਾਜ ਆਰਤਿ ਪ੍ਰਪੰਨ ਹਰਨਿ ਦੇਵਨ ਹਿਕਾਰੀ ॥੨੦॥੯੧॥ ਭਏ ਹਰ ਅੰਤਰਧਯਾਨ ਦੇ ਕੇ ਸੁਰ ਅਭੈਦਾਨ ਆਏ ਕੈਲਾਸ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇਵ ਕਾਜ ਕੀਨੇ ॥ ਦੇਵਨ ਹੂੰ ਬਿਧਵਤ ਪੂਜੇ ਤ੍ਰਿਪੁਰਾਰਿ ਹਰਹਿ ਧੂਪ ਦੀਪ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤ ਨਈਵੇਦ ਕੀਨੇ ॥ ਲਾਗੇ ਪੁਨ ਮਥਨ ਸਿੰਧੁ ਦੇਵ ਦਨੁਜ ਪੂਰਬ-ਪ੍ਰਾਯ ਕਰ ਕਰ ਮਨ ਆਸ ਸਭੀ ਸੁਰ ਸੁਖੀਨੇ ॥ ਦੇਵ ਰਿਸਿ ਗਜ ਰਿਸਿ ਬ੍ਰਹਮ ਰਿਸਿ ਪ੍ਰਜਾਪਤਿ ਸੁਰ ਮੁਨਿ ਤਹ ਜੁਰੇ ਸਕਲ ਸਭੀ ਭਗਤਿ-ਭੀਨੇ ॥੨੧॥੯੨॥ ਨਿਕਸੀ ਜਦ ਸਕਲ ਨਿਧਿ ਧਾਤੁ ਉਪਧਾਤੁ ਸਭੀ ਕੀਨਯੋ ਵਿਪਾਗ ਪ੍ਰਭੂ ਸੁਰ ਮੁਨਿ ਰਿਖਿ ਸਗਰੇ ॥ ਬਾਂਟੋ ਦੈ ਦੈ ਅਨੰਤ ਦੇਵ ਦਨੁਜ ਰਿਖਿਨ ਸੰਤ ਆਪਹੂ ਲੀਏ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਪੂਰਬ-ਜੇ-ਨਿਸਰੇ ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਘਟ ਸੁਧਾ ਹਸਤ ਨਿਸਰੇ ਧਨ੍ਵੰਤਰਿ ਦੇਵ ਆਯੁਰਬੇਦ ਪ੍ਰਾਗਟ ਮੁਨਿ ਜਨਨ ਉਚਰੇ ॥ ਦੁੰਹੂ ਚਿਤ ਹਰਖ ਕੀਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਘਟ ਨਿਰਖ ਭੀਨ ਦਾਨਵ ਗਨ ਕੁਟਿਲ ਤਬੈ ਛੀਨ ਸੁਧਾ ਡਗਰੇ ॥੨੨॥੯੩॥ ਆਨਨ ਸੁਰ ਸੂਕ ਗਏ ਆਸ ਤੇ ਨਿਰਾਸ ਭਏ ਸ੍ਰਮ ਭਯੋ ਬ੍ਰਿਥਾ ਕਛੁ ਬਸਾਤ ਨਹੀ ਤਾ ਸੋ ॥ ਸੁਧਾ ਘਟ ਛੋਰ ਲੀਨ ਅਸੁਰਗਨ ਜੋਰ ਕੀਨ ਸਵਾਰਥ ਕਰ ਸਮਰ ਸਫਲ ਅਮਰ ਹੋਤ ਜਾਸੋ ॥ ਕਉਤਕ ਸਭੀ ਨਿਰਖ ਹਰਿ ਦੇਵਨ ਪ੍ਰਤੋਖ-ਕਰਿ ਦੈਹਉਂ ਸਾਰ-ਸੁਧਾ ਤੁਮਹਿ ਧਰਹੁ ਧੀਰ ਖਾਸੋ ॥ ਯਾ ਬਿਧ ਹਰਿ-ਦੋਖ-ਸੁਰਨ ਧਾਰੇ ਤਨੁ ਜੁਬਤਿਅਨ ਮੋਹਨਿ-ਤ੍ਰੈਲੋਕ ਬਸੀਕਰਨਿ ਪੂਰਮਾ ਸੋ ॥੨੩॥੯੪॥ ਨਉਤਨ ਕਿਸੋਰੀ ਦੁਤਿ ਚਾਰੁ ਚਿਹਨ ਕੰਜ ਦ੍ਰਿਗੀ ਚਾਮੀਕਰ ਤਾਏ ਧਰਨ ਕ੍ਰੀੜਤਿ ਅਭਿਰਾਮਾ ॥ ਅੰਜਨ ਦ੍ਰਿਗ ਚਾਰੁ ਸਜੇ ਖੰਜਨ ਮ੍ਰਿਗ ਮੀਨ ਲਜਤ ਇੰਦੁ ਕੁੰਦ ਮੈਨ ਪ੍ਰਭਾ ਗਉਰ ਬਰਨ ਯਾਮਾ ॥ ਸੋਲਹ ਸ੍ਰਿੰਗਾਰ ਸੁਭਗ ਅੰਗ ਅੰਗਰਾਗ ਸਜਗ ਭੂਸਿਤ ਅਲੰਕਾਰ ਬਿਸਲ ਰੂਪ ਕਾਮਾ ॥ ਅਨਗਨ ਸੰਬੂਹ ਦਿਪਤਿ ਚਪਲ ਸਮਤੇਜਲਸਤਿ ਕਿੰਕਨਿ ਕਟਿ ਰਵਤਿਬਜਤਿ-ਨੇਵਰਪਗਬਾਮਾ ॥੨੪॥੯੫॥ ਅਥਰ ਸੁਭ ਬਿਮਲ ਬਾਸ ਜਗਮਗ ਦੁਤਿ ਤੇਜਰਾਸਿ ਧਾਰੇ ਤਨ ਸ੍ਰੀ ਮੁਰਾਰਿ ਮਾਧੋ ਮਧੁ-ਸੂਦਨ ॥ ਠੁਮ ਠੁਮ ਗਤਿ ਪਗਨ ਚਾਲ-ਸਾਰੰਗ ਗਜ ਹੰਸ ਵਾਰ ਝੁਨ ਝੁਨ ਝੁਨ ਰਵਤਿ ਝਾਂਝ ਪਾਯਲ ਪਗ ਝੁਨਝੁਨ ॥ ਅੰਜਨ ਆਜੈ ਚਖੀਨ ਬੰਦੀ ਬੇਸਰ ਸੁਖੀਨ ਕਿਊਰ ਕਟਿ ਅਪੀਨ ਝੁਕਤਿ-ਚਲਤਿ ਪਗ ਪੁਨਪੁਨ ॥ ਘੁੰਘਰਾਰੇ ਕਚ ਸਯਾਮ ਬਰਨ ਕਿੰਚੁਕੀ ਕੁਚ ਕਸੇ ਕੁਚਨ ਅੰਚਲ ਕੋ ਸ਼ੁਧ ਨਾਹਨਿ ਕੰਦਪ ਰਤਿ ਸੁਨ ਸੁਨ ॥੨੫॥੯੬॥ ਜਾਦਿਸ ਦਈਤਨ ਦੁਰਮਦ ਬੈਠੇ ਘਟ-ਸੁਧਾ ਬਿਸਦ ਮੰਦ ਮੰਦ ਮਗ ਚਲਤਿ-ਨਿਰਖਤ ਭੇ ਅਸੁਰਨ ॥ ਨ੍ਰਿਖਤ ਭਏ ਕਾਮ ਮਤ ਜੋਖਿਤ ਰਤਨਾ ਬਿਦਤਿ ਨਿਰਖਯੋ ਨਾਹਿ ਬੈਸਨ ॥ ਆਸ ਹੀਯ ਯਹੈ ਧਾਰਿ-ਪਿਆਵੈ ਮੁਝਹਿ ਸੁਧਾ ਸਾਰਿ-ਹੋਵੈ ਮਦ ਘਰਨੀ ॥ ਯਾ ਬਿਧ ਦੈਤਨ ਬਿਚਾਰ ਕਰਤ ਸਕਲ ਨਿਰਾਧਾਰ ਦ੍ਰਿਸ੍ਰਿ ਲਾਏ ਚਰਨੀ ॥ ਧਾਰੇ ਪਗ ਸਭਾ ਵੰਤ ਨ੍ਰਿਖਤਿ ਸੁਭ ਦ੍ਰਿਗਨ ਓਰ ਮੰਦ ਮੰਦ ਮੁਸਕਾਵਤੀ ਤ੍ਰੈਲੋਕ-ਬਸਿਕਰਨੀ ॥ ਚਕਈ ਕਚ ਧਾਰੇ ਡੋਰ ਗੇਂਦਨੀ ਖੇਲਤ ਚਕੋਰ ਬੀੜੀ ਮੁਖ ਭਜਤਿ ਸਜਤਿ ਛਜਤਿ ਰੂਪ ਧਰਨੀ ॥੨੬॥੯੭॥

ਪਹੁੰਚੇ ਢਿਗ ਜਾਇ ਜਬੈ ਬਿਨਵਤਿ ਹਰਿ ਦਨੁਜ ਸਬੈ ਆਉ ਜੂ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕੀਨਿ ਮੋਪਰਿ ਹੇ ਬੀਰੇ ॥ ਕਾਕੀ ਤੁਮ
ਘਰਨੀ? ਸੁਤਾ? ਕਾਕੀ ਭਗਨੀ? ਪ੍ਰਮੁਦਾ ਦੇਵ ਤਨਯਾ ਕਿ ਕਿਧੋਂ ਨਾਗਜਾਈ ਧੀਰੇ ॥ ਤਿਮ ਤਿਮ ਅੰਚਰ
ਸੁਧਾਰਿਤ ਚਿਤਵਤਿ ਆਨਨ ਦੁਰਾਵਤਿ ਕਰ ਕਰ ਕਟਾਖਛ ਮੁਸਕਾਵਤਿ ਚਲ ਨੀਰੇ ॥ ਬੈਠੋ ਉਛੰਗ ਬੀਰ ਹਰੋ
ਆਇ ਹਿਰਦੈ ਪੀਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੋ ਬਾਂਟੋ ਪਯੂਸ-ਪਾਨ ਧੀਰੇ ॥੨੭॥੯੮॥ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਯਨੋ ਮੋਹਨੀਬਾਚ ॥ ਬੋਲੇ
ਤਬ ਕ੍ਰਿਪਾਨਿ ਧਾਨ ਸੰਖ ਚਕ੍ਰ ਗਦਾ - ਪਾਨਿ ਮੋਕਹੁ ਕਹੋ ਕਾ ਪੜੀ ਹੈ ਏਤੋ ਸ੍ਰਮ ਕੈਹਉਂ ॥ ਤੁਮਹੁ ਦੇਵ ਕਰੋ ਬਾਂਟੁ
ਯਾ ਮਹਿ ਕਛੁ ਨਹਿਨ ਘਾਟ ਪੀਵਹੁ ਪਯੂਸ ਸਭੀ ਸਭ ਅਮਰ - ਹ੍ਵੈਹਉ॥ ਬਹੁਰ ਹਰਿ ਬਿਨਯ ਕੀਨ ਦੈਤਨ ਅਤਿ
ਭਏ ਦੀਨ ਮਾਨੀ ਪ੍ਰਭੁ ਕਹੀ ਤਾਸੁ ਕਹੀ ਮਾਨ ਲੈਹਉ॥ ਦੇਵਨਹੂੰ ਸ੍ਰਮ ਕੀਨ ਤੁਮਹੂੰ ਕਹਯੋ ਸੁਘਾ ਦੀਨ ਵਾਹੁ ਕੋ
ਬੋਲ ਲੇਹੁ ਬਾਂਟੋ ਤਿਸੂ ਦੈਹਉ॥੨੮॥੯੯॥ ਸਭਹਿ ਮਾਨੀ ਹਰਿ ਕੀ ਕਹੀ ਸਾਧ ਸਾਧ ਸਾਧ ਸਹੀ ਬੋਲ ਲੇਹੁ ਦੇ
ਵਨਹੂੰ ਮੋਰੇ ਮਨਿ ਭਾਈ ॥ ਅਸੁਰ ਏਕ ਪ੍ਰਧਾਨਨ ਮਹਿ ਪਠਯੋ ਦੇਵ ਬੋਲ ਲੇਹੁ ਦੈਹਉ ਪਯੂਸ ਬਾਂਟ ਅਰਧ ਅਰਧ
ਭਾਈ ॥ ਕਹਯੋ ਜਾਇ ਬਲ ਸੰਦੇਸ ਦੇਵਨ ਪ੍ਰਤਿ ਜੁਤ ਸੁਰੇਸ ਬੇਗ ਚਲੋ ਸਭਾ ਮਾਹਿ ਮੋਹਨਿ - ਬੁਲਵਾਈ ॥ ਸੁਨ
ਕਰ ਬਚ ਭਏ ਸੁਖੀਨ ਸੁਰਪਤਿ ਜੁਤਿ ਸੁਰ - ਪ੍ਰਬੀਨ ਆਏ ਬਲ ਸਭਾ ਬੀਚ ਮਘਵਾ ਸੁਰਗਾਈ ॥੨੯॥੧੦੦॥
ਬੈਠੇ ਮਿਲ ਗਿਲ ਦੂਬੀਰ ਬਾਸਵ ਬਲ ਸੁਮਤਿ ਧੀਰਬੋਲੇ ਹਰਿ ਪ੍ਰਤਿ ਸਭੀ ਅਮੀਯ ਬਾਟ ਦੀਜੈ ॥ ਏਲੈ ਹਰਿ ਮਧੁਰ
- ਬੈਨ ਮੰਗਲ - ਸੁਖ ਕਮਲ - ਨੈਨ ਭਿੰਨ ਪੰਕਤਿ ਕਰ ਪ੍ਰਿਥਕ ਪ੍ਰਿਥਕ ਹੂਜੈ ॥ ਬੈਠੇ ਸੁਰ ਦਿਸਾ ਏਕ ਦਾਨਵ
ਹੂੰ ਦਿਸਾ ਪਕੜ ਪ੍ਰਮੁਦਿਤ ਮਨਿ ਏਕ ਏਕ ਅਬ ਪਯੂਸ ਪੀਵੈਂ ॥ ਨਿਰਖਤ ਸਭ ਪ੍ਰਭੂ ਓਰ ਪ੍ਰੇਮ ਸੀਲ ਦ੍ਰਿਗਨ ਕੋਰ
ਸੁਰਾਸੁਰ ਸੁਧਾ ਹਿਤੂ ਆਸਾ ਚਿਰ-ਜੀਵੈਂ ॥੩੦॥੧੦੧॥ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨੋਵਾਚ ਅਸੁਰਨਿ ਪ੍ਰਤਿ ॥ ਊਪਰ ਕੋ ਝਾਗ
ਸੋ ਹਉਂ ਪਿਵਾਇ ਦੇਹੁਂ ਦੇਵ ਗਨਨ ਸੇਸ ਜੋ ਗਟਾਕੋ ਸੁਤੁਮ ਕਉ ਪਿਵਾਯਹਉ॥ ਬੈਠੇ ਦੋਊ ਬੀਰ ਧਰਿ ਧੀਰ ਤੀਰ
ਨਯਾਰੇ ਨਯਾਰੇ ਵਾਰੀ ਵਾਰੀ ਦੈਹਉ ਸੁਰਨ ਅਸੁਰਨ ਅਘਾਯਹਉ॥ ਮਾਨੀ ਜੋਊ ਕਹਯੋ ਤਿਨਹਿ ਬੈਠੇ ਸਰ ਪੰਕਤਿ
ਨਯਾਰੇ ਦਾਹਿਨ ਸੁਰ ਮੰਡਲ ਬਾਮ ॥ ਅਸੁਰਨ ਕਰਾਯੋ ॥ ਦੇਖਯੋ ਯਾ ਕਉਤਕ ਕੋ ਕਰ ਬਿਚਾਰ ਰਾਹੁ ਸਕਲ
ਅਸੁਰ ਸੁਰ ਤਨ ਧਾਰ ਕਰ ਦੇਵਨ ਮਹਿ ਆਯੋ ॥੩੧॥੧੦੨॥ ਲੀਨੋ ਕਰ ਘਟ ਉਠਾਇ ਦੇਵਨ ਦਿਸ ਚਰਨ
ਪਾਇ ਪਿਵਾਵਤਿ ਭਏ ਇਛਿਤਿ ਮਨਿ ਦੇਵਨ ਘਟ-ਸਾਰੇ॥ ਪੀਵਿਓ ਸੁਰ ਮਧ ਰਾਹੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੰਗ ਦੇਵਨ ਮਿਲ
ਰਵਿ ਸਸਿ ਲਖਾਯ ਦੀਨ ਚਕ੍ਰ ਕਟ ਡਾਰੇ ॥ ਉਭੈ ਹੈ ਸਜੀਤ ਭਸੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੋ ਪਾਨ ਕਰ ਤਾ ਦਿਨ ਤੇ ਬੈਰ ਅਸੁਰ
ਰਵਿ ਸਸਿ ਪ੍ਰਤਿ ਧਾਰੇ ॥ ਦੀਨਯੋ ਪਿਵਾਇ ਅਮਿਯ ਸੁਰਗੁਨ ਕਹ ਅਹਲਾਦਿ ਸਹਿਤ ਭਏ ਹੈ ਨਿਰਾਸ ਅਸੁਰ
ਰਹੇ ਮੁਖ ਪਸਾਰੇ ॥੩੨॥੧੦੩॥ ਤਤਛਿਨ ਲੈ ਅਸਤ੍ਰ ਸਸਤ੍ਰ ਬਲ ਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਭਟ ਧਾਏ ਸੁਰ ਉਪਰ ਦਲ
ਪ੍ਰਬਲ ਅਸੁਰ ਸਾਰੇ ॥ ਮਚੀ ਮਾਰ ਦੁਹੂ ਦਸਿ ਦਾਰੁਣ ਯੁਧ ਹੋਤ ਭਯੋ ਜੀਤੇ ਸੁਰ ਸਕਲ ਸਮਰ ਦੈਤ ਸਭੀ ਹਾਰੇ
॥ ਕੇਤਿਨ ਕਉ ਇੰਦ੍ਰ ਹਨਯੋ ਕੇਤਿਨ ਕਉ ਚੰਦ੍ਰ ਹਨਯੋ ਕੇਤਿਨ ਕਹ ਲੋਕਪਾਲ ਰਨ ਮਹਿ ਸੰਘਾਰੇ ॥ ਸੁੰਭ ਨਿਸੁੰਭ
ਰਕਤ-ਬੀਜ ਚੰਡ ਮੁੰਡ ਧੂਮ੍ਰਾਖ੍ਯ ਚਾਮਰ ਅਰੁ ਚਿਛਰ ਬਿਡਾਲਖੂ ਦੇਵਿ-ਮਾਰੇ ॥ ਬਲ ਮਨੁਚਿ ਬਈਰੋਚਨ ਤੇ ਆਦਿ
ਅਸੁਰ ਕੈ ਕੈ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਤ੍ਰ ਪ੍ਰਬਲ ਬਾਸਵ ਹਤ ਡਾਰ ॥੩੩॥੧੦੪॥ ਪ੍ਰਤਨਾ ਸਭ ਝੂਝੀ ਰਨ ਲੂਝੀ ਦੈਤ ਕੁਲੀ
ਕੀਨਯੋ ਭ੍ਰਿਗੁ ਕਰੁਨ ਬਲਿ ਸਿਖ ਨਿਜ ਜਾਨ ਕੈ ॥ ਪਢਿ ਕੈ ਸੰਜੀਵਨਿ ਮੰਤ੍ਰ ਜਿਵਾਏ ਬਲਿ ਸੈਨ ਸਹਿਤ ਅਤਿ
ਸੁਖ ਜੀਯ ਪਾਯੋ ਸਜੀਵਨ ਦਾਨ ਮਾਨ ਕੈ ॥ ਇਕੋਤ੍ਰ ਸਤ ਅਸ੍ਵਮੇਧ-ਜਗ ਕਹਯੋ ਕਰਹੁ ਰਾਜ ਲੈਹਉਂ ਛਿਨਾਇ
ਅਮਰਾਵਤੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੈ ॥ ਮਾਨੀ ਗੁਰ ਆਗਯਾ ਕਹੀ ਬਿਧਿ ਜਉਨੈ ਰਿਖਿ ਭ੍ਰਿਗੁ ਲਾਗੇ ਜਗ ਕਰਨ ਬੇਦ ਬਿਧਿ
ਪ੍ਰਮਾਨ ਕੈ ॥੩੪॥੧੦੫॥ ਦੇਵਾਸੁਰ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਬਿਜੈ ਕੀਨ ਦੇਵਰਾਜ ਤਬੈ ਘਰ ਘਰ ਬਧਾਈ ਹੋਤ ਬਿਜਯ-ਦੇ
ਵਰਾਜ ਕੋ ॥ ਗਾਵਤ ਜਸਦੇਵ ਸਕਲ ਸੁਰਪਤਿ ਤੇ ਆਦਿ ਸਭੀ ਯਹਿ ਹੈ ਸਭਿ ਪ੍ਰਤਾਪ ਚਰਨ ਕਮਲ ਮਹਾਰਾਜ
ਕੋ ॥ ਭਏ ਹਰਿ ਅੰਤਰ ਧਯਾਨ ਪਿਵਾਇ ਕੈ ਸੁਧਾ ਸੁਰੇਸ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਭਏ ਅਮਅਮਰਾਵਤਿ ਕੈ ਰਾਜ ਕੋ ॥ ਮੋਹਨੀ
ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਢਹਿ ਸੁਨਿਹਿ ਕਰਿ ਭਾਉ ਪ੍ਰੀਤਿ ਮਨਨਿ ਬਿਚਾਰਿ ਪਾਇ ਬੈਕੁੰਠ ਸੁਖ ਸਮਾਜ ਕੋ ॥੩੫॥੧੦੬॥ ਇਤਿ
ਸ਼੍ਰੀ ਸਿੰਧੁ - ਮਥਨ ਚਤੁਰਦਸ ਰਤਨ ਪ੍ਰਾਗਟ ਦੇਵਨ ਸੁਧਾ ਪਾਨ ਕਰਾਇਬੋ ਦੇਵਾਸੁਰ ਯੁਧ ਸਭ-ਸਮਾਪਤ ਕਸਪ
- ਦੂਤਿਯ ਅਉਤਾਰ ਹਰਿ ਸੁਭ-ਮਸਤੁ ॥ ਕਬਿ ਬਾਚ ॥ ਅਥ ਮੋਹਨੀ ਅਉਤਾਰੁ ਸੰਕਰ-ਹੇਤੁ ਧਾਰਤ ਭਏ ਤ੍ਰ
ਬਲਿ ਕਥਤੇ ॥ ਮੋਹਨੀ ਅਉਤਾਰ ਸੁਨਿ ਰੀਝੈ ਤ੍ਰਿਪੁਰਾਰਿ ਮਨਹਿ ਅਸਚਰਜ ਬਿਚਾਰ ਪਧਰੇ ਕੈਲਾਸ ਤੇ ਬਈਕੁੰਠ

ਹੀ ॥ ਕੀਨਯੋ ਹਰਿ ਆਦਰ ਭਵ ਭਵਾਨੀ ਜੁਤਿ ਦੀਨ ਬੰਧੁ ਪੂਛੇ ਸੁਭ ਕੁਸਲ ਤੇਮ ਲਾਇ ਹਿਰਦੈ – ਕੰਠ ਹੀ ॥ ਬੈਠਾਰੇ ਪ੍ਰਯੰਕ – ਰਤਨ ਖਾਨ ਪਾਨ ਬਿਬਿਧ ਭੋਗ ਸਉਰਭ ਸੁਗੰਧ ਗੰਧ ਬਿਮਲ ਆਕੁੰਠ ਹੀ ॥ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨੋ ਵਾਚ ॥ ਬੋਲੇ ਬਿਹਸਿ ਹਰਿ ਪਧਰੇ ਕਿਮ ਹੇਤੁ ਨਾਥ ॥ ਆਗਯਾ ਜੋ ਹੋਇ ਸੋ ਕਹਉ ਉਤਕੰਠ ਹੀ ॥੧॥੩੬॥੧੦੭॥ ਬਿਹਸੇ ਤ੍ਰਿਪੁਰਾਰਿ ਤਬੈ ਅਉਤਾਰ ਸਕਲ ਸੁਨੈ ਪ੍ਰਭੂ ਮੋਹਨੀ ਅਉਤਾਰ ਹਉਹੂੰ ਕਬਹਿ ਨਾਹਿ ਪੇਖਯੋ ॥ ਸੰਕਰ ਵਾਚ ॥ ਕਸੋ ਪ੍ਰਭੂ ਰੂਪ ਧਾਰ ਮੋਹਯੋ ਅਸੁਰਨ ਮੁਰਾਰਿ ਇਛਯਾ ਮੁਰ ਨਾਥ ਯਹਿ ਚਹਿਤ ਰੂਪ ਦੇਖਯੋ ॥ ਧਾਰੋ ਪ੍ਰਭ ਰੂਪ ਵਹੈ ਮੋਹਨੀ ਕੋ ਨਾਥ ਪ੍ਰਭੂ ! ਜਾਕਰ ਮੋਹੇ ਦੈਤਯ ਰੂਪ ਰਾਖਛਸਨ ਪੇਖਯੋ ॥ ਬਿਹਸੇ ਜਗਦੀਸ ਤਬੈ ਕਾਰਨ ਥੋ ਸਮਯ ਵਹੀ ਦੇਵ ਕਾਜ ਕਰਨੋ ਥੋ ਤਾ ਹਿਤੁ ਅਸ ਲੇਖਯੋ ॥੨॥੩੭॥੧੦੮॥ ਬਿਹਸਿ ਕਰ ਬਾਹੁ ਚਾਰ–ਪਧਰੇ ਤਹ ਤੇ ਮੁਰਾਰਿ ਉਪਬਨ ਮੋ ਵਗਨ ਕੀਨ ਭਏ ਲੋਪ ਤਿਤ ਤੇ ਗੌਰੀ ਜੁਤਿ ਨੰਦੀ ਆਰੂੜ ਚਢੇ ਹਰ ਬਿਸਭ ਗੂੜ੍ਹ ਬਿਚਰਤਿ ਬਨ ਉਪਬਨ ਨਿਰਖਤ ਹਿਤ ਚਿਤ ਤੇ ॥ ਪਾਰਯੋ ਪ੍ਰਭੂ ਰੂਪ ਸੁਭਗ ਮੋਹਨਿ ਤ੍ਰੈ ਲੋਚ ਸੁਲਭ ਦੇਖੇ ਬਿਚਰਤ ਬਿਪਨ ਮੋਹੇ ਜਿਤ ਤਿਤ ਤੇ ਸਯਾਮਲ ਮੁਖ ਕੰਜ ਬਿਮਲ ਸੋਭਿਤ ਚਖੁ ਚਾਰੁ ਕਮਲ ਅੰਜਨ ਚਖੁ ਆੜ ਚਾਰੁ ਮਦਨ ਸਰਸਿ ਰਿਤ ਤੇ ॥੩॥੩੮॥੧੦੯॥ ਭ੍ਰਿਕੁਟੀ ਕੁਵੰਡ ਸਜੇ ਦ੍ਰਿਗ ਦੋਊ ਸਾਇਕ ਛਜੇ ਮਦਨ ਬਾਣ ਸਰਸ ਚਲਿਤ ਬੇਧਿਤ ਜਿਹ ਨਿਰਖੇ ॥ ਭਉਰੇ ਕਚ ਘੁੰਘਰਾਰੇ ਕਾਕਪਛ ਫਨਿਵਾਰੇ ਕਪੋਲਨ ਪਰ ਲਪਟ ਰਹੇ ਬਾਵਨ ਲਖ ਸਰਖੇ ॥ ਦਮਕਤ ਮੁਖ ਕੰਕ–ਅਮਲ ਗੁੰਜਤ ਅਲਿ ਮਸਤ ਪ੍ਰਬਲ ਆਸ ਪਾਸ ਬਾਸ ਬਸਤ ਆਨਨ ਦੁਤਿ ਨਿਰਖੇ ਕੁੰਦ ਇੰਦੁ ਦਸਨ ਪੰਕਤਿ ਮੁਕਤਾ ਚਪਲ ਲਟਕੰਤ ਬੀੜੀ ਤਾਂਬੂਲ ਅਧਰ ਸੁਧਾ ਬੂੰਦ ਬਰਖੈ ॥੪॥੩੯॥੧੧੦॥ ਕੰਬੂ ਗ੍ਰੀਵਾ ਸੁਭਾਇ ਤ੍ਰਵਲਿ ਤ੍ਰੈਕੰਠ ਆਇ ਕੰਚਨ ਕੇ ਕਲਸ ਜੁਗਮ ਕੁਚਨ ਸੋਭ ਪਾਵਤਿ ॥ ਭਾਰੇ ਭੀੜੇ ਉਤੰਗ ਦ੍ਰਿੜ ਕਠੋਰ ਬਿਬ ਅਨੰਗ ਗਿਰਿਵਰ ਸਮ ਗੁਰੂ ਦੋਊ ਮਾਰਗ ਸ੍ਰਮ ਪਾਵਤਿ ॥ ਕੇਹਰਿ ਸਮ ਝੀਨ ਕਟਿ ਲਚਕ ਲਚਕ ਜਾਵਤਿ ॥ ਕੋਮਲ ਜੁਗ ਕਦਲਿ ਜੰਘ ਨਿਪਟ ਨਿਬੜ ਬਿਬ ਨਿਤੰਬ ਗਤਗਯੰਦ ਮੁਚਿਤ ਜਾਤਿ ਹੰਸ ਲਾਜ ਪਾਵਤਿ ॥੫॥੪੦॥੧੧੧॥ ਸਾਜੋ ਸ਼ੁਭ ਬੇਸ ਸਰਸ ਖੋੜਸ ਸ੍ਰਿੰਗਾਰ ਦਰਸ ਮੋਤਿਨ ਸੁਭ ਮਾਂਗ ਸਜੇ ਅੰਜਨ ਕਾਰੇ ॥ ਬਿੰਦੀ ਸੁਭ ਭਾਲ ਲਾਲ ਬੰਦੀ ਬਜ੍ਰਨ ਰਸਾਲ ਕਰਨਫੂਲ ਕੁੰਡਲ ਜੁਗ ਕਰਨ ਸ਼ੁਭਗ ਆਰੇ ॥ ਬੇਸਰ ਅਤਿ ਛਬਿ ਛਬੀਲਿ ਮੁਕਤਾ ਮਨਿ ਬਜ੍ਰ ਨੀਲ ਲਟਕਨਿ ਅਤਿ ਸ਼ੋਭ ਪਾਏ ਸਦੀਵ ਮੰਗਲ ਦ੍ਵਾਰੇ ॥ ਚਿਬੁਕ ਚਾਰੁ ਨਾਸਿਕਾ ਲਖ ਕੀਰ ਲਾਜ ਪਾਵਤ ਭੇ ਲੋਚਨ ਜੁਗ ਕਮਲ ਹੋਰ – ਸੰਪੁਟ ਭਏ ਸਾਰੇ ॥੬॥੪੧॥੧੧੨॥ ਕੰਠ ਸ੍ਰੀ ਲਾਲ ਬਜ੍ਰ ਮੁਕਤਾ ਕੋ ਮਾਲ ਗਜ੍ਰ ਪਹੁਚੀ ਭੁਜਬੰਦ ਨਗਨ ਅੰਗੁਲੀਅ ਸ਼ੁ ਧਾਰੇ ॥ ਕੇਜਰ ਕੋ ਕੰਚੁਕੀ ਜੁਗ ਕੁਚਨ ਲਿਪਤ ਬਾਸ ਬਿਮਲ ਫੂਲੋ ਦੋਊ ਕੰਜ ਅਮਲ ਅਲਿ ਗਨ ਮਤਵਾਰੇ ॥ ਕਿੰਕਨਿ ਕਟਿ ਮੇਖਲਾ ਮੁਕਤਾਹਲਿ ਧੁਨਿ ਮਧੁਰ ਮਧੁਰ ਨੇਵਰ ਪਗ ਝੁਨਤਕਾਰ ਰੁਨਝੁਨ ਝਨਕਾਰੇ ਖਗ ਮ੍ਰਿਗ ਨਭ ਚਾਰੀ ਬਨਚਾਰੀ ਘਿਰ ਆਏ ਸਭੀ ਦੇਖ ਦੇਖ਼ ਮੋਹਨਿ ਛਬਿ ਤਨ ਮਨ ਧਨ –ਵਾਰੇ ॥੭॥੪੨॥੧੧੩॥ ਲਟਕ ਲਟਕ ਚਾਲ ਭਲੀ ਸੋਭ ਸਸੀ ਕੰਜ ਕਲੀ ਅਲੀ ਲਲੀ ਮੋਹਨਿ ਸੁਰ ਲੋਕ ਤਜਿ ਪਧਾਰੋ ॥ ਸੋਭਿਤ ਕਰ ਚਕਈ ਖੇਡਤਿ ਮਗ ਜਾਤਿ ਬਿਗਸਤਿ ਅੰਚਲ ਕੋ ਸੁਧ ਨਾਹਨਿ ਕੁਚ ਦੋਊ ਉਘਾਰੇ ॥ ਐਸੇ ਹਰਿ ਰੂਪ ਪੇਖ ਮੋਹੇ ਸੰਕਰ ਬਿਸੇਖ ਦੀਨਯੋ ਤਜਿ ਗਿਰਿਜਾ ਤਏ ਧਉਲ ਤੇ ਉਤਾਰੇ ॥ ਪਛਿਆਵਤਿ ਮਗ ਜਾਤ ਚਲੇ ਮੋਹਤਿ ਭਏ ਸੰਭੁ ਭਲੇ ਭਗਵਾ ਖਸ ਪੜਯੋ ਤਬੈ ਲਾਜ ਬੇਚ ਡਾਰੇ ॥੮॥੪੩॥੧੧੪॥ ਪੁਨ ਪੁਨ ਹਰਿ ਸਨਮੁਖ ਹੁਇ ਕ੍ਰੀੜਤਿ ਪਿਖ ਸੰਕਰ ਕਹ ਜਾਨ ਬੂਝ ਕੁਚ ਦੋਊ ਦੇਤ ਤਹ ਉਘਾਰੇਂ ਤਿਮ ਤਿਮ ਹਰ ਮਤ ਅਨੰਗ ਪਛੁਆਵਤਿ ਭਏ ਨਗਨ ਅੰਗ ਦ੍ਰਵਤਿ–ਭਏ ਤਾਹਿੰ ਸਮਯ ਸੁਧਿ ਬੁਧਿ ਸਭਿ ਹਾਰੇ ॥ ਐਸੋ ਹਰ ਦਸਾ ਕੀਨ ਕਰ ਕੈ ਮਨਸਿਜ ਆਧੀਨ ਭਏ ਹਰਿ ਅੰਤਰ –ਧਯਾਨ ਬਈਕੁੰਠ ਕਹ ਪਧਾਰੇ ॥ ਨ ਵਹ ਬਾਟਿਕਾ ਨਹ ਵਹ ਬਸੰਤ ਰੁਤਿ ਬਰਹ ਤਹਾ ਨਾ ਵਹੁ ਸਰਿਤਾ ਬਯਾਰ ਲੋਪ ਭਏ ਸਾਰੇ ॥੯॥੪੪॥੧੧੫॥ ਮੋਹ ਕੋ ਪਟਲ ਜਦ ਨਿਵ੍ਰਿਤਿ ਭਯੋ ਸੰਕਰ ਕੋ ਉਪਜਯੋ ਤਦ ਗਯਾਨ ਲਾਜ ਗਿਰਿਜਾ ਪਿਖਿ ਆਈ ॥ ਚਢ ਕੈ–ਧਉਲੈ ਮਹੇਸ ਪਧਰੇ ਕੈਲਾਸ ਏਸ ਦੇਵ ਪਿਖ ਬਿਸਮਅਤਿ ਭਏ ਹਰਸਪਾਈ ॥ ਸੰਕਰ ਮੋਹਨੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸੁਨਿ ਗੁਨਿ ਮਨਿ ਚਿਤ ਧਰੈ ਮੁਖ ਲਹੈ ਮੋਹ ਨਠੇ ਦਾਰਿਦ ਦੁਖ ਜਾਈ ॥ ਦਾਸ ਗੋਬਿੰਦ ਫਤਹ ਸਤਿਗੁਰ ਉਚਰ ਸੰਤ ਜਨ ਅਉ–ਤਾਰਨ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਰਮ ਪਾਵਨ ਯਹਿ ਗਾਈ ॥੧੦॥੪੫॥੧੧੬॥੧॥੧॥੨॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਸੰਕਰ ਮੋਹਨੇ ਵਾਰਨ ਮੋਹਨੀ–ਚਰਿਤ੍ਰ ਤ੍ਰਿਤਿਯ ਮੋਹਨੀ–ਅਉਤਾਰ ਸ੍ਰੀ–ਬਿਸਨੁ ਸਮਾਪਤੁ ਸੁਭ–ਮਸਤੁ॥ ਅਥ ਬਾਰਾਹ ਅਉਤਾਰ ਕਥਤੇ ॥ ਬਿਸਨੁਪਦ ਸੰਕਰ ਮਰਾਲ–ਗਤ ਛੰਦ ਤਰਜ ਸਾਨੀ ਤ੍ਵ ਬਲਿ ॥ ਨਮੋ ਨਮੋ ਨਾਯਕ ਜਗਬੰਦਨ

ਅਸੁਰ-ਨਿਕੰਦਨ ਸਹਸ -ਬਦਨ ॥ ਸਹਸ ਸੀਰਸਾ ਨੇਤ੍ਰ-ਸਹਸ੍ਰ -ਸ੍ਰਵਨ-ਨਾਸਿਕਾ ਪਯਾ ਸਿੰਧੁ - ਸਦਨ ॥ ਸਹਸ ਪਾਨ ਪਾਦ ਸਹੰਸ੍ਰੰ ਸਹਸ੍ਰ ਕਾਯ ਸਸਿ ਤੇਜ ਮਦਨ ॥ ਤੇਜਸ੍ਵੀ ਮੰਗਲ ਰੂਪ ਬਿਮਲ ਅਤਿ ਚਾਮੀਕਰ ਤਨ ਪ੍ਰਸਪ ਰਦਨ ॥੧॥੧੧੭॥ ਸੁਤਿ ਛਿਤਿ ਧੇਨੁ ਸੰਤ ਹਿਤੁ ਹਰਿ ਜੀ ਧਰਤਿ ਅਉਤਾਰ ਜੁਗ ਜੁਗ ਨਉਤਨ ॥ ਕਰਤ-ਸੰਖਾਰ ਅਸੁਰ ਸੁਰ ਕੰਟਕ ਰਛ ਕਰਤ ਮਹੀ ਦੇਵ ਮੁਨਿਨ ॥ ਬਹੁ ਬਹੁ ਰੂਪ ਧਰਤ ਜਗ ਬੰਦਨ ਕਾਹੂ ਤੇ ਨਹਿ ਜਾਤ ਗਨਿਨ ॥ ਅਸਚਰਜ ਰੂਪ ਸੰਭਵਤ ਬੁਧਿ ਨਾਹਨਿ - ਧਾਰਤਿ ਹਰਿ ਜੀ ਅਭਰ ਭਰਿਨ ॥੨॥੧੧੮॥ ਵਾਵਤ ਦੰਦਭਿ ਭੇਰਿ ਮੰਦਲਨ ਤੂਰ ਮੁਚੰਗਲ ਸੰਖ ਘੰਟ ਧੁਨਿ ॥ ਆਰਤੀ ਕਵਚ ਜਾਪ ਸਤੋਤ੍ਰਨ ਵਾਰਤਿ ਤਨੁ ਮਨੁ ਧਨਨ ਦੇਵ ਮੁਨਿ ॥ ਬਰਸਤ ਸੁਮਨ ਘਸਤ ਘਨਸਾਰਨ ਛਿੜਕਤਿ ਰਵਤਿ ਨੇਵਰਨ ਰੁਨ ਝੁਨਿ ॥ ਦਾਨਤਿ ਦੱਛਨ ਕਰਤ ਪ੍ਰਦੱਛਨ ਕਰਤਿ ਜੁਹਾਰ ਬੰਦਨਾ ਪੁਨਿ ਪੁਨਿ ॥੭॥੧੨੩॥ ਧਾਏ ਪ੍ਰਭੂ ਰੱਛਾ-ਹਿਤੁ-ਦੇਵਨ ਸਮਰ ਨਿਸਾਚਰ ਹਤ ਰਨ ਮੰਡਨ ॥ ਗਹਬਰ ਗਹਨ ਪੈਠ ਰਿਪੁ ਢੂੰਢਤਿ ਕੁਪਯੋ ਮੁਰਾਰਿ ਦੇਵ ਕੁਲਿ ਦੰਡਨ ॥ ਦੰਤਯੁ ਬਾਚ ॥ ਰੇ ਬਨ ਮ੍ਰਿਗ ਕਉਨ ਤੈਂ ਆਛੈ ਨਿਰਭੈ ਬਿਚਰਤਿ ਯਾ ਬਨ ਖੰਡਨ ॥ ਜਉ ਕਛੁ ਪਉਰਖ ਬਲ ਹੈਂ ਤੋ ਮਹਿ ਭਿਰਤ ਨ ਮੋ ਸਨਤਉ ਨਿਜ ਤੁੰਡਨ ॥੮॥੧੨੪॥ ਹਿਰਨਕਸਯਪ ਬਾਚ ॥ ਕੋ ਤੈਂ ? ਕਸ ਤੈਂ ? ਕਸ ਕੋ ਸੂਕਰ ? ਐਂਡੋ ਫਿਰਤ ਮੈਂ ਹਉ ਜਗਰਾਈ ॥ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਤ੍ਰੈਲੋਕੀ ਮੇਰੀ ਬੰਦਤ ਚਰ ਅਚਰਨ ਮਹਸਾਈ ॥ ਦੇਵ ਦਨੁਜ ਆਗਯਾ ਮੁਰ ਪਾਲਤਿ ਸੁਰ ਸੁਰਪਤਿ ਜੁਰ ਕਰਤਿ ਬਡਾਈ ॥ ਨਉਤਨ ਸ੍ਰਿਸ੍ਰਿ ਮੂਲ ਉਪਰਾਜਯੋ ਜਦ ਚਾਹਉ ਤਦ ਲੇਹੁ ਸਮਾਈ ॥੯॥੧੨੫॥ ਕਬਹਿ ਨ ਨਿਰਖਯੋ ਅਧੁਨਾ ਪੇਖਯੋ ਤ੍ਰਸਤ ਨ ਮੋ ਸੋਂ ਯਹਿ ਲਘੁਤਾਈ ॥ ਕਾ ਭਯੋ ਜੌ ਬਿਸਾਲ ਤਨ ਧਾਰਯੋ ਲਖ ਲੀਨੋ ਤੋ ਕਹ ਯਾ ਠਾਈ ॥ ਬਈਕੁਠ ਨਾਥ ਹੈ-ਮ੍ਰਿਗ ਤਨ ਧਾਰਯੋ ਭਿਰਤਿ ਨ ਮੋ ਸਨ ਕਰਤ-ਦੁਚਿਤਾਈ ॥ ਕੈ ਹਉਂ? ਕੈ ਤੈਂ ? ਯਹੈ ਬਿਚਾਰਯੋ ਭਿਰਹਿੰ-ਮੋਸੈਉਂ ਤਬਿ ਤੋਰਿ ਬਡਾਈ ॥੧੦॥੧੨੬॥ ਅਸ ਕਹ ਗਰਜਯੋ ਮਹਾ-ਨਾਦ ਕਰ ਦੁੰਕਯੋ ਤਰਜਯੋ ਨਾਦ ਦੁਸਹ ਕਰ ॥ ਗਦਾ ਯੁਧ ਭਿਰਯੋ ਹਰਿ ਸੰਗਮ ਬ੍ਰਿਨ ਘੋਰ ਦੀਨੋ ਹਰਿ ਦੁਸਤਰ ॥ ਤੁਮਲ-ਯੁੱਧ ਮੰਡਯੋ ਹਰਿ ਸੰਗਮ ਕਰਤ ਪ੍ਰਹਾਰ ਅਯੋਧਨ ਪਰਸਪਰ ॥ ਦਹਲਯੋ ਮੇਰੁ ਸੁਮੇਰੁ ਦਿਗਜ ਗਨ ਹਾਲਯੋ ਭੂਮਿ ਅਕਾਸ ਚਰਾਚਰ ॥੧੧॥੧੨੭॥ ਅੰਧਕਾਰ ਦਹ ਦਿਸ ਤੇ ਪ੍ਰਗਟਯੋ ਦੁਰੇ ਸੁਰਾਸੁਰ ਜੋਧਾ ਸਗਰੇ ਧਰਯੋ ਨ ਧੀਰ ਬੀਰ ਤੰਹ ਕਾਹੂ ਪ੍ਰਲਯ ਜਾਨ ਸਭਿ ਭਾਜ-ਠਰੇ ॥ ਨ੍ਰਿਖਤਿ ਬੈਠ ਬਯੋਮਨ ਸਗਰੇ ਰਣ ਕਉਤਕ ਜਗਦੀਸ ਹਰੇ ॥ ਦ੍ਵੰਦ-ਯੁਧ ਦਾਨਵ ਅਰੁ ਹਰਿ ਜੀ ਮੰਡਿ ਪਰਸਪਰ ਸਮਰ ਭਿਰੇ ॥੧੨॥੧੨੮॥ ਜੈ ਜੈ ਕਰਤ ਸੁਮਨ ਸੁਰ ਬਰਖਤ ਦੁੰਦਭਿ ਸੰਖਨ ਨਾਦ ਕਰਿ ॥ ਤਿਮ ਤਿਮ ਹਰਿ ਦਾਨਵ ਤਨੁ ਤਾੜਤ ਗਦਾ ਗਰਿਸ਼੍ਰ ਤੁੰਡਨ ਬਿਡਰੇ ॥ ਨਿਹਤੇ ਹਿਰਨ ਕਸਯਪ ਹਰਿ ਰਨ ਕਰ ਕਹਾ ਲਗੇ ਕਵਿ ਤਾਹਿ ਰਰੇ ॥ ਬਾਰਾਹ ਯੁਧ ਪ੍ਰਸੰਗ ਅਤਿ-ਬਿਸਤ੍ਰ ਕਾਹੂੰ ਤੇ ਨਹਿ ਜਾਤ ਉਚਰੇ ॥੧੩॥੧੨੯॥ ਮੋ ਮਤਿ ਅਲਪ ਅਲਪ ਮਤਿ ਮਧਮ ਹਰਿ ਬਿਅੰਤ ਹਰਿ ਚਰਿਤ੍ਰ ਬਡ ॥ ਪਉਰਾਨਨ ਮੈ ਕਥਾ ਬਿਸਤ੍ਰਿਤ-ਛੇ ਮੁਨਿਵਰ ਭਾਖਯੋ ਧੁਰੇ ॥ ਤਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸੰਛੇਪ ਕਹਯੋ ਜੁ ਛਮੋ ਭੂਲ ਜਹ ਭਯੋ ਰਰੇ ॥ ਏਕ ਜੀਹ ਕਿਆ ਕਥਿਹਿ ਮਹਿਮਾ ਹਰਿ ਸੇਸ ਸਹਸ-ਰਸਨਾ ਉਚਰੇ ॥੧੪॥੧੩੦॥ ਕੀਨਿ ਰੱਛ ਸੁਰਪਾਲ ਦੇਵਨ ਯਤ ਸਮ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਨਿਹਚਰਨਿ ਹਤੇ ॥ ਜੁਰੇ ਸਕਲ ਦੇਵੇ ਤਾ ਅਉਸਰ ਪਰਸਿਤ ਚਰਨ ਹਰਿ ਗੂੜ-ਗਤੇ ॥ ਅਨੁਚਰਤ ਅਰਚਿਤ ਪੂਜਤਿ ਹਰਿ ਕਹ ਅਤੁਲ ਤੇਜ ਹਰਿ ਪਦ ਨਿਮ ਤੇ ॥੧੫॥੩੧॥ ਤੇਜ ਦੈ ਦੇਵਨ ਹਰਿ ਥਾਪਯੋ ਆਪ ਤਹਾਂ ਤੇ ਲੋਪ ਭਏ ॥ ਜੋ ਯਹਿ ਕਥਾ ਪਢੈ ਸ੍ਰਿਨਵੈ ਨਰ ਦੋਖ ਰੋਗ ਤਿਸ ਸਕਲ ਖਏ ॥ ਬਾਰਾਹ ਮਹਾਤਮ ਹਰਿ ਲੀਲਾ ਯਹਿ ਸੁ ਕਬਿ ਕਬਿਹ ਭਾਖਯੋ ਬਿਜਏ ॥ ਦਾਸ ਗੋਬਿੰਦ ਫਤਹ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਤ੍ਵ ਜਯਤੁ ਜਏ ॥੧੬॥੧੩੨॥੪॥੧॥੨॥੩॥੪॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਤ੍ਰਿਤਿਯ ਬਾਰਾਹ ਅਉਤਾਰ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਭੂਮਨ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥ ੴ ਅਥ ਨਰ ਸਿੰਘ ਬਾਵਨ ਅਉਤਾਰ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਭੂਮਨ ਕਥਤੇ ਬਿਸਨੁਪਦ ਸੰਕਰ ਤ੍ਵ ਬਲ ਚਰਪਦ ॥ ਨਿਹਤੇ ਹਿਰਨ ਕਸਯਪ ਭਗਵਾਨਾ ॥ ਭ੍ਰਾਤ ਵੈਰੁ ਹਿਰਨਾਖਸ ਠਾਨਾ ॥ ਅਹਿ ਨਿਸਿ ਹਰਿ ਸੰਗ ਕਪਟ ਹਿਯ ਭਾਰੀ ॥ ਕਰਿ ਤ੍ਰਿਲੋਕ ਬਸਿ ਨਿਜ ਬਲ ਸਾਰੀ ॥੧॥੧੩੩॥ ਚਰਪਦ ॥ ਅਹਿ ਨਿਸ ਜੁਧ ਕਾਂਛਾ ਹਰਿ ਸੰਗਹਿ ॥ ਕਰਤ ਖੋਜ ਬਿਸਨੁ ਕਹ ਜੰਗਹਿ ॥ ਕੋਉ ਨ ਜਗ ਕਰ ਸਕਿ ਭੈ ਭੀਤੀ ਸ੍ਰਤਿ ਸਿਮ੍ਰਿਤਿਨਹ ਬਦਤ ਬਿਧ ਰੀਤੀ ॥੨॥੧੩੪॥ ਜਪ ਤਪ - ਸਿਧ ਹੋਤ ਨਹਿ ਬਿਧਹੀ ਦੇਵਨ-ਬਲਿ ਭੁਗਤਿ ਪਾਵਤਿ ਸੁਧ ਹੀ ॥ ਚਿੰਤਾਤੁਰ ਸੁਰ ਸਕਲ ਡਰ ਤਾ ਕੇ ॥ ਆਪਨਿ ਪੁਜਾਵਤਿ ਹੋਇ ਨਿਸਾਕੇ ॥੩॥੧੩੫॥ ਚੂ: ॥ ਮੋਕਹੁ ਭਜੋ ਜਜੋ ਜਗ ਸਾਰੇ ॥ ਕਰਤਾ ਕਰ ਸਿਮਰੋ ਮੁਝ ਸਾਰੇ ॥ ਦੀਨ

ਫਿਰਾਇ ਪਟਹ ਯਾ ਭਾਂਤਾ ਮੈਂ ਹੀ ਹਉਂ ਕਰਤਾ ਬਿਖਯਾਤਾ ॥੪॥੧੩੬॥ ਤਰਜ ਸਾਨੀ ਸ਼ੰਕਰ ਕੇ ਹਿਰਨਾਖਸ ਬਾਚ ॥ ਕਦਾਪਿ ਮੁਰ ਵੈਰੀ ਭਜੇ ਜੇ ਕੋਊ ਜਿਯਤਿ ਨ ਛਾਡਹੁੰ ਤਾਹਿ ਬਚ ਗਾਢੇ ਤਜਹੁ ਸਭਿ ਭਜਨ ਜਜਨ ਬਿਸਨੁ ਕਉ ਭਜਹੁ ਹਰਨਾਖਛਸ ਹਰਨਾਛਸ ਆਢੇ ॥ ਭਗਤ-ਰਾਜ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਘਰ ਮਾਹੀ ਵਾ ਕੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਗੋਬਿੰਦ ਨਿਬਾਹੈ ॥ ਪਠਾਏ ਪਢਨ ਚਟਸਾਲ ਸਖਾ-ਸੰਗ ਸੰਡਾਮਰਕੈ ਅਸੁਰ ਉਤਸਾਹੇ ॥੫॥੧੩੭॥ ਸ਼ੰਕਰ ਕੇ ਰੇਖਤਾ ॥ ਅਸੁਰ ਸਭਾ ਦਰਾਚਾਰੀ ਕੁਮੰਤ੍ਰ ਦ੍ਰਿੜ ਜਹਾ ਸਾਰੀ ਅਸੁਰ ਪਾਪੀ ਸਭ ਧਾਰੀ ਬਿਮੁਖ ਹਰਿ ਨਾਮ ਤੇ ਜਨ ॥ ਭਏ ਚਕ੍ਰਿਤ ਤਹ ਜਾਈ ਸਿਰੋਮਨਿ ਭਗਤ ਸੁਖਦਾਈ ਦਈ ਸੁਭ ਮੰਤ੍ਰ ਰਿਖਿਰਾਈ ਤਿਸਹਿ ਦ੍ਰਿੜ ਕੀਨੁ ਜਨ-ਸਜਨ ॥ ਸੰਡਾਮਰਕਾ ਕਹੈ ਹਿਰਨਾਛਸ ਭਗਵਾਨਾ ਪਢੋ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਸੁਰ ਗਯਾਨਾ ਕਹੋ ਤਦ ਪ੍ਰੀਯ ਬਚ ਰਾਨਾ ਕਹੋ ਗੋਬਿੰਦ ਮਨ ਰੰਜਨ ॥ ਚਤੁਰਦਸ ਲੋਕ ਜਿਨ ਧਾਰੇ ਚਰਾਚਰ ਜੰਤ ਪ੍ਰਤਿਪਾਰੇ ਤਿਸਹਿ ਤਜਿ ਅਵਰੁ ਕਿਸ ਭਜਹੁ ਨਹੀ ਯਹਿ ਮਾਰ ਹੈ ਸੱਜਨ ! ॥੬॥੧੩੮॥ ਰੇਖਤਾ ॥ ਬਹੁਤ ਕਹ ਕਹ ਅਸੁਰ ਹਾਰੇ ਤੈ ਛਾਡਹੁ ਬਾਨ-ਅਬਿਚਾਰੇ ਹਿਰਨਾਖਛਸ ਹਿਰਨਾਖਛਸ ਭਜਸਿ ਕਿਉਂ ਨਹਿ ? ਅਰੇ ਅਗਯਾਨਿ ਸਠ-ਬਾਰੇ ॥ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਜਾਪ ਜਸ ਜਾਪੈ ਚਰਾਚਰ ਥਾਪਨਾ-ਥਾਪੈ ਮੁਗਧ ਅਗਯਾਨ ਸਠ ਬਾਰਕ ਗੋਪਾਲਹ - ਕੇਨ - ਉਚਾਰੇ ॥ ਕਹੀ ਤਿਨ ਏਕ ਨਹਿ ਮਾਨੀ ਮਹਾਸਨ-ਭਗਤਿ ਸੁਰ-ਗਯਾਨੀ ਪਕੜ ਕਰ ਲੇ ਗਏ ਤਾਕਹੁ ਅਸੁਰਪਤਿ ਜਹ ਸਭਾ ਧਾਰੇ ॥ ਸੰਡਾ ਮਰਕਾ ਬਾਚ ਅਹੋ ਮਹਾਰਾਜ ! ਯਹ ਬਾਲਕ ਅਸੁਰ ਕੁਲ ਕੋ ਮਹਾ ਸਾਲਕ ਜਪਤ ਨਹਿ ਨਾਮ ਸ੍ਵਾਮੀ-ਥੋ ਗੋਪਾਲਹਿ ਭਜਤਿ ਬੀ ਗਾਰੇ ॥੭॥੧੩੯॥ ਹਰਨਾਖਛਸ ਬਾਚ ॥ ਕਹਯੋ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦਾ ਬਿਠਾਰਯੋ ਗੋਦ ਅਹਿਲਾਦਾ ਗੁਪਾਲਹਿ ਜਿਨ ਭਜਹੁ ਪਯਾਰੇ ਹਉਂਹੂੰ ਹਉਂ ਜਗ ਕਰਤਾਰਾ ॥ ਮੁਝਹਿ ਤ੍ਰੈਲੋਕ ਮਿਲ ਜਾਪਤਿ ਚਰਾਚਰ ਜਜਤ ਅਸਥਾਪਤਿ ਤੇਹੀਇਕ ਬਿਮੁਖ ਮੋਤੇ ਰੇ ! ਕੁਮੰਤ੍ਰੰ ਕਉਨ ਸੀਖਾਰਾ ? ॥ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਬਾਚ ॥ ਸੁਨਹੁ ਹੇ ਅਸੁਰਪਤਿ ! ਮੇਰੀ ਗੁਪਾਲਹਿ ਈਸ ਜਗ-ਚੇਰੀ ਨਹ ਛਾਡਹੁੰ ਭਜਨ ਗੋਪਾਲਹ ਲਗੈ ਕੁਲ ਗੁਰੂ ਮੁਝ ਗਾਰੇ ॥ ਹਿਰਨਾਖਛਸ ਬਾਚ ॥ ਅਰੇ ! ਤੈਂ ਗੁਰੂ ਕਬਿ ਕੀਨਾ ? ਗੋਪਾਲਹਿ ਕਹੰ ਕਬਹਿ ਚੀਨਾ ਵਹੀ ਹੈ ਬੈਰੀ ਹਮਾਰਾ ਤੈਂ ਜਿਸਹਿ ਚਿਤਧਾਰੇ ॥੮॥੧੪੦॥ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਬਾਚ ॥ ਗੁਰੂ ਜਨਮਾਂਤ੍ਰ-ਕੇ ਮੇਰੇ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਦ ਜਿਨਹੁ ਪ੍ਰੇਰੇ ਸੁਮੰਤ੍ਰ ਦੀਨ ਮੁਝ ਸੋਈ ਗੋਪਾਲਹ ਮੰਤ੍ਰ ਸੁਭ ਸਾਚਾ ॥ ਚਰਾਚਰ ਸ੍ਰਿਸ੍ਰਿ ਜਿਸ ਕੇਰਾ ਸੁਰਾਸੁਰ ਜਗਤ ਸਭਿ ਚੇਰਾ ਨਹੀ ਸਮਰਥ ਕੋ ਤਿਸ ਬਿਨ ਸਭੀ-ਮਿਥਯਾ-ਭ੍ਰਮ-ਕਾਚਾ ਮੂਰ ਅਰੁ ਮਧੁ ਕੈਟਭ ਹਿਰਨਕਸਯਪ ਅਸੁਰ ਪ੍ਰਬਲ ਬਿਕਟ ਰਾਖਛਸ ਛਿਨਕ ਨਿਹਤਿ ਹਤੇ ਸਮਰ ਰਾਚਾ ॥ ਸੰਖਾਸੁਰ ਆਦਿ ਗਨ ਦਾਨਵ ਨਮੁਚਿ ਬਲਿ ਜੋਧ-ਭਟ-ਧਾਨਵ ਹਨੇ ਤੇਈਅਸੁਰ ਸਸਤ੍ਰਨ-ਕਰ ਅਯੋਧਨ-ਭੂਮਿ ਮਾਚਾ ॥੯॥੧੪੧॥ ਰੇਖਤਾ ॥ ਕਹੀ ਕਈ ਬਾਰ ਗੋਪਾਲਾ ਜਿਨ ਭਜਸਿ ਮੂਢ ਰੇ ਬਾਲਾ ! ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਜਜਤਿ ਹੈ ਮੋਕਉ ਤੈ ਭੀ ਭਜਨ ਕਰ ਮੇਰਾ ॥ ਡਰਪਯੋ ਮੋਸੋਂ ਸੋ ਗੋਪਾਲੰ ਭਜਯੋ ਲੈ ਪ੍ਰਾਨ ਤਤਕਾਲੰ ਢੂੰਢਤਿ ਹਉਂ ਤਿਸਹਿ ਅਬ ਲਉ ਹਉ ਕਹਾ ਗੋਪਾਲ ਹੈ ਤੇਰਾ ਦਈ ਤਦ ਆਗਯਾ ਭ੍ਰਿਤਨ ਇਸਹਿ ਤੁਮ ਦੇਉ ਬਹੁ-ਸਾਸਨ ਨ ਮਾਨੈ ਕਹੀ ਜਉ ਮੇਰੀ ਹਨੋ ਯਾ ਕਹੁ ਅਰੇ ਚੇਰਾ ॥ ਪਕੜ ਦੁਰਜਨ ਲਗੇ ਤਾੜਨ ਦੇਵਹਿੰ ਬਹੁ ਸਾਸਨਾ ਮਾਰਨ ਹਲਾਹਲ ਬਿਸਧਰੰ ਪਾਵਕ ਸਰਿਤ ਨਗ ਕੁੰਡ ਤਿਸ ਘੇਰਾ ॥੧੦॥੧੪੨॥ ਰਖ਼ੀ ਪ੍ਰਭ ਪੈਜ ਜਨ-ਆਪਨ ਲਗੀ ਨਹਿ ਆਂਚ-ਸੰਤਾਪਨ ਮਰੇ-ਪਚਿ ਦੁਸ੍ਰ ਗਨ ਸਗਰੇ ਭਗਤਿ ਦਰਸਹਿ ਬ੍ਰਹਮ ਸਾਰਾ ਲਿਆਏ ਬਾਂਧ ਨ੍ਰਿਪ ਆਗੇ ਬਡੀ ਸਾਸਨ ਕਰਨ ਲਾਗੇ ਮਰਤ-ਨਹਿ ਹਾਰਗੇ ਸਗਰੇ ਨਾ ਜਾਨੋ ਕ੍ਰਿਤ ਅਧਾਰਾ ॥ ਕਰਯੋ ਸੰਗ ਅਸਤ੍ਰ ਸਸਤ੍ਰਨ ਕੈ ਹਨਹੁ ਯਾ ਦੁਸ੍ਰ ਅਸੁਰਨ ਕੈ ਲਗੇ ਬਰਖਾ ਕਰਨ ਆਯੁਧ ਬਿਬਿਧ ਅਤਸ੍ਰਨ ਅਸੁਨ ਸਾਯੁਧ ਰਖਵਾਰੋ ਰਾਮਹੈ ਜਾ ਕਾ ਤਿਸਹਿ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਾਹੁ ਕੇਰਾ ॥ ਕਟਾ ਨਹਿ ਰੋਮ ਯਕ ਤਾ ਕਾ ਰਖਯੋ ਹੈ ਲਾਜ ਪ੍ਰਭੁ ਵਾ ਕਾ ਪਕੜ ਫਿਰ ਥੰਭ ਮਹਿ ਬਾਧਯੋ ਕਹਾਂ ਗੋਪਾਲ ਹੈ ਤੇਰਾ ॥੧੧॥੧੪੩॥ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਬਾਚ ॥ ਕਹਯੋ ਸਭਿ ਠਉਰ ਗੋਪਾਲਾ ਕਰਤ ਜੋ ਬਿਸ੍ਰ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਾ ਤਿਸੀ ਕਾ ਭਜਨ ਮੈ ਕਰਤਾ ਕਹਾਵਤੁ ਨਾਥ ਕੋ ਚੇਰਾ ॥ ਭਯਾ ਤਕ ਕ੍ਰੋਧ ਅਤਿਭਾਰਾ ਨਗਨ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਕਰ ਠਾਰਾ ॥ ਬਤਾਉ ਮੋਕਹੁ ਅਰੇ ਦੁਰਜਨ ਕਹਾ ਗੋਪਾਲ ਹੈ ਤੇਰਾ ॥੧੨॥੧੪੪॥ ਰੇਖਤਾ ॥ ਕੁਪੇ ਜਗਦੀਸ ਤਿਹ ਕਾਲਾ ਗਰਜਨ ਅਸਥੰਭ ਭੀਹਾਲਾ ਚਰਾਚਰ ਪ੍ਰਲਯ ਅਨੁਮਾਨਾ ਭਜੇ ਲੈ ਪ੍ਰਾਨ ਭ੍ਰਿਤ ਗਯਾਤਾ ॥ ਫਟਯੋ ਅਸਥੰਭ ਤਿਹ ਕਾਲਾ ਪ੍ਰਗਟੇ ਨਰ ਸਿੰਘ ਕਿਰਪਾਲਾ ਮਚਯੋ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਤਹ ਦਾਰੁਨ ਉਭੈ ਦਿਸ ਸਤ੍ਰ ਭਉ ਪਾਤਾ ॥ ਨ੍ਰਿਖਤਿ ਬੇਵਾਨ ਨਭਚਾਰੀ ਹੁਲਾਸਿਤ ਦਰਸ ਬਨਵਾਰੀ ਪੁਹਪੁ ਕੋ ਬ੍ਰਿਸ੍ਰਿ ਕਰ ਸਾਰੀ ਰਰਤ ਜੈ ਜਯਤ ਜੈਕਾਰਾ ॥ ਥਕਾ ਜਦ ਅਉਸਰ ਤਿਹ ਅਉਸਰ ਪਕੜ ਤਿਸ ਨਾਰ ਊਰਧ ਕਰਿ

ਬਿਦਾਰਯੋ–ਉਦਰ–ਧਰ–ਜਾਂਘਨ ਗਰਜਨ ਭਗਵਾਨ ਕਰ ਭਾਰਾ ॥ ਤ੍ਰਸਿਤ ਕੇਊ ਨਿਕਟ ਨਹਿ ਜਾਵੈ ਭਯਾਨਕ ਰੂਪ ਦਰਸਾਵੈ ਭਗਤ ਕੇ ਕਸ਼ਟ ਕਰ ਆਕੁਲ ਛਿਨਕ ਮੋ ਅਸੁਰ–ਸੰਖਾਰਾ ॥ ਚਰਾਚਰ ਸਤ੍ਰਨ ਕਰਤੇ ਨਿਕਟ ਨਹਿ ਜਾਤ ਸਭਿ ਡਰਤੇ ਰਮਾ–ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ–ਸੰਬੋਧਾ ਕਹਯੋ ਤੁਮ–ਜਾਹੁ–ਛੁਟਕਾਰਾ ॥੧੩॥੧੪੫॥ ਰੇਖਤਾ ॥ ਗਏ ਕਰ ਜੋਰ ਹਰਿ ਆਗੇ ਮਹਾਸਨ ਭਗਤਿ ਬਡ ਭਾਗੋ ਛਮੇ ਬਦ ਕ੍ਰੋਧ ਕ੍ਰਿਪਾਲਾ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦਹਿ ਗੋਦ ਧਰ– ਲੀਨੇ ਕਰਯੋ ਸੌਧ ਨਿਜ ਦਾਸਾ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵੰਤ ਖਲ–ਨਾਸਾ ਅਭਿਸੇਕ ਤਿਲਕ ਦੈ ਰਾਜੁ ਅਮਰਪਦ ਭਗਤ ਕਹ ਦੀਨੇ ਭਏ ਬੈਕੁੰਠ ਹਰਿ ਗਾਮੀ ਚਰਾਚਰ–ਨਾਹ ਗੁਰੁ ਸੁਾਮੀ ਭਗਤਿ ਮਹਿਮਾ ਬਢਾਯੋ ਭਗਤਿ–ਵਛਲ ਜੂ ਭਗਤਿ ਕੇ ਰੰਗ ਮੋ ਭੀਨੇ ॥ ਸੁਨਹਿ ਕਰ ਪ੍ਰੇਮ ਯਾ–ਗਾਥਾ ਸ੍ਰੀ ਨਰ ਸਿੰਘ ਇਤਿਹਾਸਾ ਉਪਜਿ ਬਿਸ੍ਵਾਸ ਹਰਿ ਭਗਤੀ ਜਿਮੰ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਹਰਿ–ਚੀਨੇ ॥੧੪॥੧੪੬॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬਿਸਨੁ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਸ੍ਰੀ ਸਬਰਲੋਹ ਮਹਾਤਮੇ ਨਰ ਸਿੰਘ ਅਉਤਾਰ ਪੰਚਮੋ ਸੁਭ ਮਸਤੁ॥੧॥੫॥ ਅਥ ਬਾਵਨ ਅਵਤਾਰ ਕਥਨੰ ਬਿਸਨੁਪਦ ਸੰਕਰ ਤਰਹ ਦੂਜੀ ॥ ਨਰਬਦਾ ਤਟ ਭ੍ਰਿਗੁ ਜਗ ਅਰੰਭ ਕੀਨ ਜਜਮਾਨਬਲਿ ਸਹਿਤ ਇਕ ਸਤ ਅਸਮੇਧ ਸੰਕਲਪ–ਕਰ ਲਾਗੇ ਜਗ ਮਾਹੀ ॥ ਇੰਦ੍ਰ ਪਰ ਜੈ ਹਿਤੁ ਅਮਰਾਵਤੀ ਕਹੁ ਰਾਜ ਕਰਨ ਬਿਧਿਵਤ ਜਗ ਕਰਤ ਭਏ ਕੀਨ ਸਤ ਵਾ ਹੀ ॥ ਚਟ ਪਟ ਸਕ੍ਰ ਚਉਕ–ਪਰੋ ਅਹੋ! ਬਡੀ ਬਿਪ੍ਰੀਤ ਹੋਹਿਗੇ ਅਸੁਰ ਪ੍ਰਬਲ ਬਡੋ ਕਸ੍ਰ ਜਾ ਹੀ ॥ ਆਏ ਚਲ ਬ੍ਰਹਿਸਪਤਿ ਪਹਿ ਕੀਨਯੋ ਬਹੁਬਿਧਿ ਪ੍ਰਨਾਮ ਸਹਾਇ ਕੀਜੈ–ਹੇ ਦੇਵ ਦੇਵ ਰਛ ਸੁਰਨ ਪਾਹੀ ॥੧॥੧੪੭॥ ਬ੍ਰਿਹਸਪਤਿ ਬਾਚ ॥ ਬੋਲੇ ਸੁਰ–ਗੁਰੁ ਸੁਜਾਨ ਜੀਤਹਗੋ ਜਛ–ਧਾਨੁ ਹਾਰ ਹੁਇ ਹੈ ਦੇਵਨ ਅਬ ਫੁਰਤ ਨਹਿ ਕੋ ਮੰਤ ॥ ਤਾਂ ਤੇ ਕਛੁ ਦਿਵਸ ਤੁਮ ਛਾਡੋਬਾਸ ਅਮਰਾਵਤੀ ਕਰਹੁ ਘੋਰ ਤਪਸਾ ਧਨ–ਹਰਿ ਭਗਵੰਤੰ ਹੋਹਿਗੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਪ੍ਰਭੂ ਸਿਧ ਹੋਹਿ ਕਾਜ ਸਭਿ ਕਰਹਿੰ ਹਰਿ ਦੇਵ ਕਾਜ–ਨਿਹਚੈ ਸੁਰ ਸੰਤੰ ॥ ਅਸ ਕਹ ਸਕ੍ਰ ਬਿਦਾ ਕੀਨ ਸੁਰਪਤਿ ਮਗ–ਬਿਪਨ ਲੀਨ ਹੋਇਕੈ ਯਕਚਿਤ ਤਪ ਸਾਧਤ ਇਕੰਤੰ ॥੨॥੧੪੮॥ ਅਸੁਰਨ ਜਬਿ ਸੁਨ ਪਾਯੋ ਅਮਰਾਵਤਿ ਭਈ ਸੂਨਯ ਸਕਲ ਚੜ ਧਾਏ–ਸਾਜ ਬਾਜ ਸੁਰਧਾਨੀ ॥ ਬਲਿ ਕੀ ਦੁਹਾਈ ਫੇਰਿ ਬੈਠਤਿ ਭੇ ਦੇਵ–ਪਾਦ ਭੋਗਤਿ ਭੇ ਅਮਰਾਵਤਿ ਭੋਗਬਿਬਿਪ ਬਾਨੀ ॥ ਕੀਨਯੋ ਪਤ ਸਕ੍ਰ ਇਕਚਿਤ ਤਯਾਗ ਕੇ ਕੈ ਮਹਾ ਮੋਹੁ ਪ੍ਰਭੂ ਦਰਸ ਦੀਨ ਬਰੰਬ੍ਰਹਿ ਚਿਤ ਠਾਨੀ ॥ ਸੁਰਪਤਿ ਬਾਚ ॥ ਅਸੁਰਨ ਕੇ ਤ੍ਰਾਸ ਤੇ ਉਬਾਰੋ ਭੋ–ਮਹਾਰਾਜ ! ਜਾਨਤਿ ਹੋ ਸਕਲ ਬਿਧ ਕਹਾ ਕਹੈਂ ਬਾਨੀ ॥੩॥੧੪੯॥ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨੋਵਾਚ ॥ ਚਿੰਤਾ ਜਿਨ ਕਰਹੁ ਚਿਤ ਛਰਿਹੋ ਅਸੁਰਨ ਅਨਿਤ ਧਰਿਹੋਂ ਤਨੁ ਬਟੁਕ ਅਬੈ ਅਦਭੁਤ ਹਿਤਕਾਰੀ ॥ ਕਸਯਪ ਗ੍ਰਿਹ ਪ੍ਰਗਟੇ ਬਨਵਾਰੀ ਅਸਚਰਜ ਰੂਪ ਚਕ੍ਰਿਤ ਭਏ ਚਰਾਚਰ ਮੋਹਿਤ ਭਈ ਸਾਰੀ ਕੀਨੋ ਸੰਸਾਕਾਰ – ਜਗਯੋਪਵੀਤ ਕਸਯਪ ਤਬੈ ਮੁੰਵੀ ਮ੍ਰਿਗਛਾਲ ਛਤ੍ਰ ਕਰਮੋ ਨਿਜ ਧਾਰੀ ॥ ਚਾਲੈ ਭਿਖਛੇ ਬਲੀ–ਗ੍ਰਿਹ ਬਾਵਨ ਪਤਿਤ–ਪਾਵਨ ਹਰਿ ਰੂਪ–ਰਾਸਿ ਬਿਸਨ ਬ੍ਰਹਮ ਬ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ॥੪॥੧੫੦॥ ਆਏ ਬਲੀ – ਜਗ ਮਾਹਿ ਦੇਵਨ ਦਵਾਧਿ ਨਾਹਿ ਦੇਖ ਦੇਖ ਅਸਰ ਛਬਿ–ਚਕ੍ਰਿਤ ਭੇ ਸਾਰੇ ਐਸੋ ਦਿਜ ਰੂਪ–ਰਾਸਿ ਦੇਖਯੋ ਨ ਬੈਸਨ੍ਰਨ ਮੈ ਅਦਭੁਤ ਲਘੁ–ਰੂਪ ਬਟੁਕ ਕਉਨ ਰਿਸ਼ੀ–ਬਾਰੇ ਠਾਢੇ ਕਰ ਜੋਰ ਬਲੀ–ਸਭਾ ਸਹਿਤ ਅਸੁਰ ਸਭੀ ਅਹੋ ! ਧਨਸ ਭਾਗ ਆਜ ਨਾਥ–ਗ੍ਰਿਹ ਪਧਾਰੇ ਸਫਲ ਭਯੋ ਜਗ ਮਖ ਮਦ–ਜਨਮ–ਕਰਮ–ਆਜ ਕੀਨਿ ਕਿਰਪਾ ਦਯਾਲ ਦਾਸ ਹੂੰ ਚਿਤਾਰੇ ॥੫॥੧੫੧॥ ਕਵਿਤ ॥ ਜਾ ਦਰਸਨ ਹਿਤ ਸੰਕਰ ਬ੍ਰਹਮ ਮੁਨਿ ਨਾਰਦ ਸਨਕਾਦਿ ਸਾਧਤ ਤਪ ਦਾਰੁਨ ਕਲਪਾਂਤ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿਨ ॥ ਸੋ ਦਰਸਨ ਮੋ ਸੇ ਗ੍ਰਿਹ ਮੇ ਧੀਨ–ਭਯੋ ਅਹੋ ਭਾਗ ! ਅਹੋ ਭਾਗ !! ਅਹੋ ਭਾਗ !!! ਸੰਤਨ ॥ ਆਗਯਾ ਜੋ ਹੋਇ ਕੀਜੈ ਤਾ ਮੋ ਮੈਂ ਤਤਪਰ ਹਉਂ ਪ੍ਰਭੂ ਕਾਛ ਕਾਛ ਮਨ ਬਾਛਤ ਸਭ ਬਾਤਨ ॥ ਕੋਸ ਦੇਸ ਅਰਬ–ਖਰਬ–ਦ੍ਰਬ ਰਤਨ ਅਸੁ ਗਜ ਛਿਤਿ ਮਾਂਗਈ–ਮੁਖਾਰ ਬਿੰਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਭ ਭਾਂਤਿਨ ॥੬॥੧੫੨॥ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨੋ ਬਾਚ ਕਬਿੱਤ ॥ ਨਾਹਨਿ ਮੁਝ ਕਾਂਛਾ ਦੇਸ ਕੋਸ ਅਰਬ ਖਰਬ ਦਰਬ ਰਤਨ ਭੂਮਿ ਤੁਰਗ ਇੰਭ ਭੰਜਨਨ ਪਦਾਰਥ ॥ ਤੀਨ–ਪਗੰ ਭੂਮਿ ਮੋਹਿ ਦੀਜੀਏ ਭੋ ਮਹਾਰਾਜ ! ਸਾਧੋਂ ਬਪੁ ਬੈਠ ਤਹਾਂ ਜਲਮ–ਕਰ–ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ॥ ਬਲਿਬਾਚ ॥ ਬੋਲੇ ਬਲੀ ਬਿਹਸਿ ਬਚਨ ਜਾਚਯੋ ਪਰ ਬਾਲ ਬੁਧਿ ਦੀਪਨ ਕੋ ਰਾਜ ਦੇ ਡਾਰੋ ਪਰਮਾਰਥ ॥ ਕਾਹਾ– ਕਰੋ ਮੈਂ ਬਿਚਾਰੁ–ਭਾਗ ਹੈ ਨਿਬਲ ਤੁਹਾਰੂ ਲੀਜਿਯੇ ਤ੍ਰੈ–ਪੈਰ ਭੂਮਿਦੇਤ – ਹਉਂ ਸਕਾਰਥ ॥੭॥੧੫੩॥ ਬੋਲੇ – ਭ੍ਰਿਗੁ ਬਚਨ ਅਰੇ ਦਾਨ ਨਾਹਿ ਦੀਜੋ ॥ ਯਹਿ ਤੋ ਹੈ ਬਿਸਨੁ ਤੋਕਹੁ–ਛਰ ਜਾਇਗੋ ਸਰਬਸ ਧਨ ਛੋਰਹ ਤੁਝ ਰੰਕ–ਛਿਨ–ਕੀਜੋ ॥ ਯਾਕੀ ਪ੍ਰਤੀਤਿ ਨਾਹਿ ਬਚਨ ਕਹੁ ਬਿਸ੍ਵਾਸ ਨਾਹੀਂ ਜਸੇਗਜ–ਦੰਤ ਖੰਬੈ ਕੋ ਅਉਰ–ਅਰੁ ਦਿਖੈਬੋ ਦੂਜੋ ॥ ਮਾਨੀ ਨਹੀ ਕਹੀਗੁਰੂ ਦਾਨ ਦੀਨ ਤ੍ਰੈਪਗ–ਭੂਅ ਬਾਢਯੋ ਤਤਕਾਲ ਹਰਿ ਬਿਸ੍ਰ–ਰੂਪ–ਹੂਜੋ

॥੮॥੧੫੪॥ ਕਵਿਤ ॥ ਗਰੁੜਹਿ ਕਹੀ ਗੋਪਾਲ ਬਾਂਧੋ ਨ੍ਰਿਪਹਿ ਉਤਾਲ ਦੁਇ-ਪਗ-ਕਰ ਮਾਪ ਲੀਨ ਤੀਨ ਲੋਕ ਸਭ ਹੀ ॥ ਚਕ੍ਰਿਤ ਭਏ ਪੇਖ ਦਰਸ ਸੁਰ ਮੁਨਿ-ਚਿਤ ਪਰਮ-ਹਰਸ ਜੈ ਜੈ ਜੈ ਸਬਦ ਪੁਸਪ-ਬਰਸਤ-ਸੁਰ-ਨਭ-ਹੀ ॥ ਪਹੁੰਚਯੋ ਪਗ ਅੰਡਕਟਾਹ ਲੀਨਯੋ-ਚਰਨੌਦਿਕ-ਬਿਧ ਬਾਲ ਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰਦਛਣ ਕਰ ਸਭ ਹੀ ॥ ਆਏ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਤਬੈ ਠਾਢੇ ਕਰ ਜੋਰ ਜਬੈ ਬੋਲੋ ਭਗਵੰਤ ਕਹੁ ਕਾ ਕਾਮਾ ਸੁਲਭ ਹੀ ॥੯॥੧੫੫॥ ਕਵਿਤ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਬਾਚ ॥ ਬੋਲੇ ਕਰ ਬਿਨਯ ਦਾਸ ਅਗਯਾਨਿ-ਬਲੀ ਮਹਾਰਾਜ ਛਮੋ ਅਧਰਾਧ ਯਾਹ ਬੰਧਨ ਤਿਹ ਛੂਟ ॥ ਸੀ ਭਗਵਾਨੋ ਬਾਚ ॥ ਲੈਹਉਂ-ਏਕ-ਪਗ-ਮੇਗ ਛਡਿਹੋ ਬਲੀ ਤਬੈ ਪੁਤ੍ਰ ਪਉਤ੍ਰ ਤੋਰ ਭਕਤਾ ਅਮੂਠੋਂ ਦੀਨੀ ਨ ਪਾਇ ਪ੍ਰਿਸ੍ਰਿ ਲੀਜੈ ਹੇ ਦੇਵਾਧਿ ਹਰੀ ਅਵਰੁ ਕਛੁ ਨਾਹਿ ਰਹਯੋ ਤਨੁ ਮਨੁ ਧਨੁ ਝੂਠੇ ॥ ਰੀਝੇ ਹਰਿ ਭਕਤਿ ਦੇਖੁ ਕ੍ਰਿਪਾਕਰ ਕੈ ਬਿਸੇਖੁ ਸਉਪੇ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਵਾਹਿ ਸੁਤਲ ਲੋਕ ਪੂਠੇ ॥੧੦॥੧੫੬॥ ਕਬਿਤ ॥ ਸਕ੍ਰਹਿ ਅਮਰਾਵਤੀ-ਦਈ ਰਾਜ ਸੁਰਨ-ਦਯੋ ਆਪ ਭਏ ਦ੍ਵਾਰਪਾਲ ਬਲੀ ਪੌਰ ਠਾਢੇ ॥ ਹਰਿ ਭਕਤਿਨ ਅਧੀਨ ਰੀਝਿ ਗਯੋ ਸੇਵਾ ਬਸਿ ਦੀਨਯੋ ਅਰਪ ਆਪਨਪੋ ਐਸੇ ਹਰਿ ਗਾਢੇ ॥ ਜੋ ਯਹਿ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸੁਨੈ ਬਾਵਨ ਪਾਵਨ ਪਵਿਤ੍ਰ ਗੁਨੈ-ਮਨੈ-ਸ੍ਰਿਨੂ ਕਰਿ ਆਯੁਸ ਸ੍ਰੀ ਬਾਢੈ ਕਹਯੋ ਕਵਿ ਰਾਮ ਬਾਵਨ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਾਵਨ ਪਉਰਾਨਨ ਅਨੁਸਾਰ ਇਤਿਹਾਸ ਜਾਸ ਗਾਢੈ ॥੧੧॥੧੫੭॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬਟੁਕ ਬਾਵਨ ਚਰਿਤ੍ਰ ਬਲਿ ਛਲ ਪਯਾਰ ਪਠਬੋ ਸਹਸ੍ਰਾਖਛ-ਗਜ-ਲਾਭੋ ਖਸਫਮੋ ਅਵਤਾਰ ਸ੍ਰੀ ਬਿਸਨੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ॥੧੬॥ ੧ਓ ਅਥ ਦ੍ਵਿਜ-ਰਾਮ ਅਵਤਾਰ ਕਥਤੇ ਬਿਸਨੁਪਦ ਸੰਕਰ ਤ੍ਰੂ ਬਲਿ ਕਵਿਤ ॥ ਏਕ ਦਿਵਸ ਜਮ ਦਗਨਿ ਬੈਠਿ ਹੁਤੋ ਤਪ-ਚਰਯਾ ਸਹਸ੍ਰਾਰਜੁਨ ਆਇ ਕਹਯੋ ਦੇਹੁ ਕਾਮਧੇਨਾ ॥ ਜਮਦਗਨਿਬਾਚ ॥ ਬੋਲੇ – ਰਿਸਿ ਸੁਨੁ ਭੂਪਾਲ ਰਾਜ ਸ੍ਰੇਸ੍ਰਿ ਛਤ੍ਰਪਾਲ ਦੇਵ ਪਿਤ੍ਰ ਰਿਸ਼ੀ ਤੋਸਨਾਰਥ ਧੇਨੁ ਐਨਾ ॥ ਤੁਮਰੇ ਛਿਤਿ ਦੇਸ ਕੋਸ ਅਸੁ ਗਜ ਰਥ ਰਤਨ ਘਨੇ ਤਾਪਰ ਦ੍ਰਿਸ੍ਰਿ ਭਿਖਛੁ ਬਸਤੁ ਕੀ ਰੁਚੈਨਾ ਦੈਹਉ ਨਾਹਿ ਸੁਰ ਭੀ ਮੁਰਿ ਪ੍ਰਾਨਹਤੇ ਪ੍ਰਿਯ ਅਧਿਕ ਚਾਹੁ ਗ੍ਰਿਹ ਆਪ ਸੁਖੀ ਮੋਕਉ ਕਛੁ ਭੈਨਾ ॥੧॥੧੫੮॥ ਕਬਿਤ ॥ ਮ ਮਾਨੀ ਨਹ ਕਹੀ ਏਕ ਕੀਨਯੋ ਬਲਤਕਾਰ ਛੋਰ ਲੀਨ ਸਬਲਾ ਕਰ ਤਾੜ ਰਿਸਿ ਮਾਰ ਕੈ ॥ ਆਏ ਚਲ ਗ੍ਰਿਹ ਨਰੇਸ ਦ੍ਵਿਜਵਰ ਕਹ ਘਾਤ ਕਰਯੋ ਰੇਣੁਕਾ ਕਲੇਸ ਪਾਯੋ ਪਤਿ ਨਿਜ ਹਾਰ ਕੇ ॥ ਆਏ ਦ੍ਵਿਜਰਾਮ ਗੁਰੁ ਧਾਮ ਤੇ ਗ੍ਰਿਹ ਮਾਹਿ ਜਬੈ ਦੇਖੀ ਦਸਾ ਮਾਤ ਪ੍ਰਿਤੁ ਗਯੋ ਹੈ ਸੰਘਾਰ ਕੈ ॥ ਪਰਸੁਰਾਮ ਬਾਚ ॥ ਪੂਛਯੋ ਹੇ ਮਾਤ੍ਰ ! ਹਯੋ ਕਉਨੇ ਤਾਤ ? ਐਸੋ ਕਉਨ ਆਯੋ ਬਲੀ ਦਿਜ ਰਾਜ ਗਯੋ ਪੁਹਮੀ ਡਾਰ ਕੈ ? ॥੨॥੧੫੯॥ ਰੇਣੁਕਾ ਬਾਚ ਕਬਿਤ ॥ ਆਯੋ ਸਹਸ੍ਰਾਰਜੁਨ ਮਾਂਗੀ ਉਸ ਕਾਮ – ਦੁਹਾ ਯਾਹੀ ਪੈ ਤ੍ਰਾੜ ਬਢਯੋ ਹਤਯੋ ਦ੍ਵਿਜ – ਵਰਈ ॥ ਛੋਰ ਲੈ ਗਯੋ ਧੇਨੁ ਕਰ ਕੈ – ਅਨਾਥ ਪੁਤ੍ਰ ! ਹੋਤ ਭਏ ਮਹਾ ਢੀਠ ਛਤ੍ਰੀ ਨਿਡਰ ਹੀ ॥ ਸੁਨਿ ਜਨਨੀ ਕੋ ਬੈਨ ਕਰ ਕੈ ਆਰਕਤ ਨੈਨ ਹਿਰਦੈ ਜਗਯੋ ਕ੍ਰੋਧ ਪ੍ਰਬਲ ਬੋਲੇ ਨਰਵਰ ਹੀ ॥ ਦ੍ਵਿਜ ਰਾਮ ਬਾਚ ॥ ਰਾਖਿਹੌਂ ਨ ਬੀਜ ਅਸੁਰ ਛਤ੍ਰਿਨ ਕੋ ਜਗਤ ਮਾਂਞ ਕਰਿਹਉਂ ਨਿਛ੍ਰੀ ਛਿਤਿ ਰਚਿ ਕੈ ਸਮਰ ਹੀ ॥੩॥੧੬੦॥ ਕਬਿਤ ॥ ਕਰ ਗਹਿ ਕਰ ਪਰਸੁ ਸ੍ਰੀ ਪਰਸੁਰਾਮ ਦ੍ਵਿਜ ਚਲੇ ਢਿਗ ਸਹਸ੍ਰਾਰਜੁਨ ਲੈਬੇ ਪਿਤੁ ਵੈਰ ਕਉ॥ ਲਗਯੋ ਹੋਨ ਸਮਰ ਸਹਸ੍ਰਾਰਜੁਨ ਪਰਸੁਰਾਮ ਦੇਖਤ ਚਢ ਗੈਨ ਸੁਰਮੰਡਲ ਯੁਧ ਸੈਰ ਕਉ॥ ਤੀਖੇ ਤੀਖੇ ਸਸਤ੍ਰਾ ਸਤ੍ਰ ਚਲੇ ਦੂਹੂ ਓਰਨ – ਤੇ ਦਾਰੁਣ – ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਦੁਹੂੰ ਪਰਯੋ ਰੁਪ – ਪੈਰ – ਕਉ ॥ ਲਗਤ ਹੈ ਬ੍ਰਿਨ – ਗਾਢ ਭਭਕ ਚਲਤ – ਸ੍ਰੌਣ ਅਗਿਨ ਭੀਜੈ ਪਟ ਸੋਭਾ ਦੇ ਤ ਸੂਰ ਦਿੜ ਬੈਰ ਕਉ ॥੪॥੧੬੧॥ ਕਬਿਤ ॥ ਪ੍ਰਲਯ ਪਰਾਜਯੋ ਯੁਧ ਦੁਹੰਨ ਸਾਜਯੋ ਰੁਦ੍ਰ – ਸਾਂਗ ਗਾਜਯੋ ਸੁ ਮਹਾਕਾਲ ਕਾਲਕਾ ਬਿਹਸਾਨੀ ॥ ਧਨ ਧੰਨ ਭਾਖਤਿ ਬੇਵਾਨ ਚਢੇ ਦੇਵ ਸਭੀ ਸਹਾਰਤ ਦੋਊ ਬੀਰਨ ਕਹਿ ਮਧੁਰ ਪ੍ਰਿਯ ਬਾਨੀ ॥ ਤਿਮ ਤਿਮ ਚਾਲ ਉਤਸਾਹਤ ਦੇਤ ਭਯੋ ਘਾਵ ਬਡੋ ਕਾਟ ਕਾਟ ਡਾਰੇ ਦਿਜ ਭੂਪ ਭਜਨ ਪਾਨੀ ॥ ਡਾਕਤ – ਮਾਸਾਨ ਕਿਲਕਾਰਿਨ ਬੈਤਾਨ ਦੇਤ ਜੰਬੁਕ ਉਲੂਕ ਸਦ ਬਿਹਸਤ ਮਾਸਾਨੀ ॥੫॥੧੬੨॥ ਕੀਨਯੋ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਪਰਸੁਰਾਮ ਮਹਾ ਦਾਰੁਨ ਜੁਟ ਲੀਨਯੋ ਪਿਤ ਵੈਰ ਦ੍ਰਿਢ ਹਤਯੋ – ਸਹਸ ਭੁਜ ਹੀ ॥ ਦੇਵਨ ਦੈ – ਦੁੰਦਭਿ ਬਜਾਯੋ ਯਸ ਗਾਯੋ ਦਿਜ ਰਾਮ ਜੂ ਕੋ ਫੂਲਨ ਵਰਸਾਯੋ ਦਿਜ ਪੂਜ ਹੀ ॥ ਯਾ ਬਿਧ ਛਤ੍ਰਿਨ ਹਨਿ ਕਰਯੋ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਬਡ ਸ੍ਰੋਨ ਬਹਯੋ ਨਦਿ ਕੁੰਡਨ ਭਰਯੋ ਨਿਜ ਭੁਜ ਹੀ ॥ ਇਕੀਸ – ਬਾਰ ਨਿਛਤ੍ਰੀ ਛਿਤਿ ਕੀਨ ਰਾਮ ਸਗਰੀ ਰੁਧਰ ਕਰ ਤੋਖਯੋ ਦੇਵ ਪਿਤ੍ਰਨ ਬਹੁ ਹੂਜਹੀ ॥੬॥੧੬੩॥ ਆਏ ਗ੍ਰਿਹ ਮਾਹਿ ਨਿਜ ਜਨਨੀ ਕੋ ਸੋਕ ਹਰੇ ਕਹਯੋ ਪਿਤ ਵੈਰ ਭਾਂਤਿ ਆਛੇ ਲਹਯੋ ਛਤ੍ਰਹੀ ॥ ਨਿਛਤ੍ਰੀ ਛਿਤ ਕੀਨਯੋ ਕੋਊ ਨ ਰਹੋਯੋ ਬੀਜ ਛਤ੍ਰੀ ਅਸੁਰ ਬੰਸ ਜਗਤ ਚੁਨਿ ਚੁਨਿ ਵਿਧੂੰਸੇ ਜਗਤ ਹੀ ॥ ਜੋਊ ਬਿਧ ਲਿਖਯੋ ਸੋਊ ਟਰਤ ਨ ਟਾਰੈ ਕਾਹੂੰ ਨ੍ਰਿਵ੍ਰਿਤਿ ਕੀਜੈ ਸੋਕ ਅਬ ਹਉ ਜੀਵਤਿ

ਥਾਰੋ ਪੁਤ੍ਰ ਹੀ ॥ ਸਮੋਧ ਕੈ ਮਾਤ ਤਪ ਕਰਨ ਗਯੋ ਹੇਮਕੁੰਟ ਜਹਾਂ ਮਹਾ ਉਗ੍ਰਤਪ ਕੀਨੇ ਚਿਤ੍ਰ ਬਚਿਤ੍ਰ ਹੀ ॥੭॥੧੬੪॥ ਕ: ਸੰਕਰ ਕੇ ਕਬਿਬਾਚ ॥ ਜੋਊ ਯਹਿ ਸੁਨੈ ਪਰਸੁਰਾਮ ਜੂ ਕੋ ਚਰਿਤ੍ਰ ਰਣ ਸੂਰਤ ਬਾਢੈ ਕਟੇ ਪਾਪ ਚਿਰਨ ਕੇ ॥ ਕਥਯੋ ਕਵਿ ਰਾਮ ਪਰਸੁ ਰਾਮ ਜੂ ਕੋ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਾਵਨ ਪਵਿਤ੍ਰ ਜਿਉਂ ਉਦੋਤ ਰਵਿ ਕਿਰਨ ਕੇ ॥ ਸੁਨੋ ਅਉਤਾਰਨ ਮਹਾਤਮ ਕੀਨ੍ਹਿਓ ਦੇਵ ਕਾਜ ਸੈਤਨ ਸਹਾਇ ਰਾਜ ਆਪ ਹੀ ਸੁਰਨ ਕੇ ॥ ਰੂਪ ਧਰ ਨਾਨਾ ਅਵਤਾਰ ਲੇਤ ਸਮੈ ਸਮੈ ਜੈਸੋ ਦੇਸ ਕਾਲ ਤੈਸੋ ਤੈਸੋ ਅਉਤਰਨ ਕੇ ॥੮॥੧੭੫॥੧॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਪਰਸੁ ਰਾਮ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਸਹਸ੍ਰਾਰਜੁਨ ਬਧ ਨਿਛ੍ਰਤੀ-ਛਿਤਿ-ਕਰਬੋ ਸਪਤਮ ਅਵਤਾਰ ਬਿਸਨੁ ਸੁਭਮਸਤੁ ॥ ੧ੴ ਵਾਹੁ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤੇ ॥ ਅਥ ਬੀਰ ਰਾਮਾਇਨ ॥ ਬਿਸਨਪਦ ਰਾਗ ਸੰਕਰ ਕੇ ਦੋਹੇ ॥ ਦੋਹਾ ॥ ਅਜ-ਸੁਤ=ਨ੍ਰਿਪ ਦਸਰਥ ਸੁਮਤਿ ਰਵਿ-ਕੁਲ ਮਾਹਿ ਮਹਾਨ ॥ ਇਖਛਵਾਕੁ ਬੰਸ ਚਕ੍ਰਵੈ ਬਿਦਲ ਕੁਸਲ -ਧਰਮ - ਅਰੁ ਦਾਨ ॥੨॥੧੬੬॥ ਦੋਹਾ ॥ ਰਾਜ ਕਰਤ ਲੋਕਪਾਲ ਸਮ ਲੋਕ ਪਾਲਹੂ-ਮਾਨਤ-ਆਨ ॥ ਅਮਰ ਮੰਡ ਦੂਤੀਯ ਜਗਤ ਸੂਰਨ ਮਾਹ ਪ੍ਰਧਾਨ ॥੨॥੧੬੭॥ ਦੋਹਾ ॥ ਜੇਤਿਕ ਯਗ ਸਾਸਤ੍ਰ - ਬਿਧੇਯ ਦੇਦਾਗਯਾ ਅਨੁਸਾਰੂ.ਗ ॥ ਕਰੇ ਸਕਲ ਬਿਧਿ ਪੂਰਬਕ ਬਾਰ ਅਨਿਕ ਬਿਸਤਾਰੁ ॥੩॥੧੭੮॥ ਦੋਹਾ ॥ ਚਾਰ ਪਦਾਰਥ ਨ੍ਰਿਪ - ਸਦਨ ਲਖਛਮੀ-ਬਸਤ-ਸਾਕਾਰ ॥ ਦੇਵ ਮਾਯ ਦੇਵੀ ਅਚਲ ਭੂਪਤਿ ਗ੍ਰਿਹ ਪ੍ਰਚਾਰ ॥੪॥੧੬੯॥ ਦੋਹਾ ॥ ਸੁਤ ਬਿਹੂਨਿ ਨ੍ਰਿਪ ਬਰ ਦੁਖੀ ਬੈਸ ਗਈ ਸਭਿ ਬੀਤਿ ॥ ਅਹਿਨਿਸਿ ਚਿੰਤਾਤੁਰ ਰਹਿਤ ॥ ਏਕ ਅਨੇਕ ਹੋਇ ਆਪ ਪ੍ਰਕਾਸਯੋ ॥ ਇਛਾ ਕਰਿ ਅਉਤਾਰ ਕਹਾਯੋ ॥ ਬਸੁਧਾ ਭਾਰ ਹਰਯੋ ਹਰਿ ਰਾਯੋ ॥ ਅਫਰ ਸਫਰ ਸਭਿ ਆਤਮ ਮਾਹਿ ॥ ਯਾ ਮਹਿ ਅਚਰਜ ਕਛੂਓ ਨਾਹਿ ॥ ਯਹੈ ਸਬਦ ਨਾਰਦ ਸਨਕਾਦਿ ॥ ਪੂਰਬ ਭਯੋ ਪਰਸਪਰ ਅਹਿਲਾਦ ॥ ਆਤਮ ਤਤ ਸਕਲ ਕੋ ਸਾਰ ॥ ਨਿਰਣਯ ਕੀਨਯੋ ਮਤਨ ਬਿਚਾਰ ॥ ਨਾਰਦ ਸਨਕਾਦਿਕ ਮਿਲੇ ਹਰਿ ਜਾਇ ॥ ਕੁਰੁਛੇਤ੍ਰ ਜਹਂ ਜਾਦਵ ਰਾਇ ॥ ਹਰਿ ਪਰਸੇ ਜਿਹ ਮੁਨਿਨ ਮਹਾਨ ਤਿਨਹੂ ਹਰਿ ਕੀ ਉਸਤਤਿ ਠਾਨ ॥ ਬਹੁ ਪ੍ਰਕਾਰ ਅਸਤੁਤਿ ਭਗਵਾਨ ਰਿਸਿ-ਪੁੰਗਵ ਸਨਕਾਦਿ ਮਹਾਨ ॥ ਬੇਦ ਆਇ ਪਦ ਭੇਟੇ ਹਰੀ ॥ ਤਿਨ ਬਹੁ ਅਸਤੁਤਿ ਕੇਸਵ ਕਰੀ ॥ ਸੁਨਹੁ ਸੰਤ ! ਬੇਦਨ-ਬਖਯਾਨ ॥ ਅਸਤੁਤਿ ਕੀਨਹਰਿ ਸਾਰਿੰਗ ਪਾਣਿ ॥੨॥੭੬੯॥੧੪੦੧॥ ਬੇਦ ਅਸਤੁਤਿ ਚੌਪਈ ॥ ਦੇਵ ਦੇਵ ਦੇਵਨ ਖਾਸੁਦੇਵ ॥ ਅਜ ਅਨੀਹ ਅਰੁ ਅਖਿਲ ਅਭੇਵ ॥ ਆਦਿ ਅਜੋਨਿ ਅਨਕਾਲ ਅਕਾਲ ॥ ਭੂਤਗ੍ਰਾਮ ਅਸਚਰਜ ਦਯਾਲ ॥ ਮਹਿਮਾ ਸਾਗਰ ਗਹਿਰ ਗੰਭੀਰ ॥ ਅਦ੍ਵੈ ਅਤਿਨਾਸੀ ਅਨੁਚੀਰੁ॥ ਪਰਮਾਤਮ ਬਯਾਪਕ ਪ੍ਰਚੰਡ ॥ ਅਕ੍ਰਯ ਅਦਭੁਤ ਸਦਾ ਅਖੰਡ ਕਾਲ ਰਹਿਤ ਅਤੀਤਿ ਅਲੇਪ ॥ ਕਲਾ ਧਾਰ ਰਮ ਰਹੇ ਅਛੋਪ ਪ੍ਰਤਯਖਛ ਅਪਰੰਪਰ ਪਰਮ ਪ੍ਰਾਇ ਦਰਸਤ ਗੋਚਰ ਪ੍ਰੋਖ੍ਛ ਸਦਾਇ ਕਾਹੁੰ ਤੇ ਜੋ ਲਖਯੋ ਨਜਾਇ ਤਾਹਿ ਬਿਲੋਕਤਿ ਗੋਚਰ ਆਇ ਨਿਗਮ ਸਫਲ ਮੋ ਪਾਵਨ ਕੀਨ ॥ ਦਰਸਨ ਆਦਿ ਪੁਰਖ ਮੁਹਿ ਦੀਨ ॥੩॥੭੭੦॥੧੪੦੨॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮ ਸਕੰਘੇ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗਵਤੇ ਮਹਾਪੁਰਾਣੇ ਬੇਦ ਅਸਤੁਤਿ ਨਾਮ ਅਠਾਸੀਹਵੋਂ ਧਯਾਯ : ॥੮੮॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤੀਰਥ ਜਾਤ੍ਰਾ ਫਾਲਗੁਨਿ ਜਾਬਿਧਿ ਕੀਨ ਤਹਿ ਜਾਇ ॥ ਹਰੇ ਸੁਭਦ੍ਰਾ ਤਾਂ ਸਮਯ ਗਵਨੇ ਦ੍ਵਾਰਿਕਾ ਜਾਇ ॥੧॥੧੪੦੩॥ ਚੌਪਈ ਤੀਰਥ ਸਭਹਿ ਪਾਰਥ ਕਰ ਰਹੈ ॥ ਸੁਭਦ੍ਰਾ ਰੂਪ ਰਾਸਿ ਜਗ ਕਹੈ ਪਾਰਥ ਚਾਹ-ਸੁਭਦ੍ਰਾ-ਹਿਯ ॥ ਗਏ ਦ੍ਵਾਰਿਕਾ ਅਤਿਥਿ ਰੂਪ-ਕਿਯ ਉਪਬਨ-ਰਹੇਸੁਨੇ ਬਲਦੇਵ ॥ ਜਤੀ ਏਕ ਬਸਯੋ ਸੁਭ ਭੇਵ ਭੋਜਨ ਨਿਤਪ੍ਰਤਿ ਸਦਨ ਬੁਲਾਇ ॥ ਖਿਲਾਵਤਿ ਪਾਰੀ-ਕਰ ਜਦੁਰਾਇ ਦੁਰਜੋਧਨ ਪ੍ਰਤਿ ਚਹੈ ਸਨਬੰਧੁ ॥ ਦੇਨ ਸੁਭਦ੍ਰਾ ਕਰਸਨ ਬੰਧੁ॥ ਸੁਭਦ੍ਰਾ ਲਖੇ ਏਹੋ ਕੋਊ ਸੂਰ ॥ ਰੂਪ ਰਾਸਿ ਭੂਪਤਿ ਬਲ ਪੂਰ ॥ ਅਰਜੁਨ ਹੂ ਭਗਨੀ ਕਹ ਪੇਖ ॥ ਬਢਯੋ ਸਨੇਹ ਅਰੁ ਚਾਹ ਬਿਸੇਖ ॥੨॥੭੭੨॥੧੪੦੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਦੁਹੂੰਅਨ ਤਬਹਿ ਮੰਤ੍ਰ ਯਹਿ ਕੀਨ ॥ ਪੁਰ ਤਜਿ ਤਬਹਿ ਸੁਖੀ ਆਸੀਨ ॥ ਦ੍ਵਾਰੇ ਰਥ ਅਰਜੁਨ ਲੈ ਧਰੇ ॥ ਸੁਭਦ੍ਰ ਹਰਨ ਪਾਰਥ ਤਬਿ ਕਰੇ ॥ ਸੁਨਿ ਬਲਭਦ੍ਰ ਕੁਪੈ ਜੁਤਿ ਸੈਨ ॥ ਪਾਰਥ ਸਿਮਰੇ ਰਾਜਿਵ-ਨੈਨ ॥ ਹਰਿ ਬਹੁ ਬਿਨਯ ਸਕਰਸਨ ਕੀਨ ॥ ਸੁਭਦ੍ਰਾ ਪਾਰਥ ਦੇਨ ਸੁਖੀਨ ॥ ਛਮੈ ਤਬਹਿ ਬਲਭਦ੍ਰ ਅਪਰਾਧਿ ॥ ਬੋਲ ਪਠੈ ਅਰਜੁਨ ਹਰਿ ਸਾਧਿ ॥ ਬਿਧਿਵਤ ਬਿਵਾਹ ਦਾਜ ਬਹੁਦੀਨ ॥ ਬਿਨਤੀ ਕਰਿ ਲੈ ਗਏ ਪ੍ਰਬੀਨ ॥ ਬਲ ਜੁਧਿਸਟ੍ਰ ਦੂਤਨ ਹਾਥ ॥ ਸੁਭਦ੍ਰ ਬਿਵਾਹ ਦੀਨ ਜਦੁਨਾਥ ॥ ਜਉਧਿਸਟ੍ਰ ਬਿਨਤੀ ਇਕ ਕੀਨ ॥ ਮਮ ਕੁਲ ਹੋਇ ਨ ਕੰਨਯਾ ਵਰ ਲੀਨ ॥ ਬਹੁ ਹੁਲਾਸ ਨ੍ਰਿਪ ਹਰਿ ਕੋ ਦਾਸ ॥ ਉਤ੍ਰ ਬਸਤ ਦਰਸਨ ਅਭਿਲਾਸ ॥ ਤਿਹ ਪੁਰ ਦਿਜ ਇਕ ਹਰਿ ਕੋ ਦਾਸ ॥ ਸੇਵਤ ਨਿਸਿਦਿਨ ਕ੍ਰਿਸਨ ਸੁਖਰਾਸਿ ॥ ਹਿਰਦੈ ਪਯਾਸ ਦਰਸਨ ਗੋਪਾਲ ॥ ਚਾਹਤ ਥੋ ਚਿਤ

ਅੰਤਰ ਦਯਾਲ ॥੩॥੭੭੩॥੧੪੦੫॥ ਚੌਪਈ ॥ ਭਗਤਨ ਹਿਤੁ ਪਧਰੇ ਹਰਿਰਾਇ ॥ ਰਿਖਿ ਮੁਨਿਹਰਿ ਕੇ ਸੰਗ ਸੁਹਾਇ ॥ ਮੈਨਾ ਚਤੁਰੰਗਨਿ ਭਲ ਗੂੜ ॥ ਜਦੁਬੰਸੀ ਸੁਭਟਨ-ਭਲ-ਸੂਰ ॥ ਨਾਰਦ ਬਾਮਦੇਵ ਸ੍ਰੀ ਬਯਾਸ ॥ ਕਸਪ ਬ੍ਰਿਹਸਪਤਿ ਬੈਸੰਪਾਇਨ ਹਰਿਦਾਸ ॥ ਮਰ ਮਹਿ ਭੂਤਿ ਲੈ ਲੈ ਭੇਟ ॥ ਮਿਲਤ ਆਇ ਜਦੁਪਤਿ ਪਦ ਭੇਟ ॥ ਪੰਚਾਨ ਕੈ ਕੈ ਤੇ ਸਭ ਦੇਸ ॥ ਪੂਜਤਿ ਪਧਰਤਿ ਸਭੀ ਛਿਤੇਸ ॥ ਪਧਰੇ-ਧੁਰ ਹੁਲਾਸਪੁਰ ਜਬਹਿ ॥ ਬਿਬ ਸਰੂਪ ਕ੍ਰਿਸਨਭਏ ਤਬਹਿ ॥ ਲਖੇ ਨ ਕਾਹੂ ਕ੍ਰਿਸਨ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਧਰੇ ਸਦਨ ਦੁਹੂੰਨ ਸ੍ਰੀਪਤਿ ॥ ਦੁਹੂੰਅਨ ਪ੍ਰਭੁ ਕਹ ਸਦਨ ਪਧਰਾਯੋ ॥ ਬਿਧਿਵਤ ਹਰਿ ਕੀਪੂਜ ਕਰਾਯੋ ॥ ਮੁਨਿ ਜੁਤਿ ਦੁਹੂੰਨ ਸਦਨ ਹਰਿਰਾਇ ॥ ਪੁਜਾਵਤਿ ਭਏ ਭਗਤਨ ਪਹਿ ਜਾਇ ॥੪॥੭੭੪॥੧੪੦੬॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮ ਸਕੰਧੇ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗਵੇ ਮਹਾਪੁਰਾਣੇ ਸੁਭਦ੍ਰਾ ਬਿਵਾਹ ਨਾਮ ਨਵਾਸੀਹਵੋਂ ਧਯਾਯ : ॥੮੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪੂਛਤ ਪ੍ਰੀਛਤ ਮੁਨਿਰਾਜ ਪਹਿ ਬਿਸਨੁ ਭਗਤਿ ਰੰਕਾਇ ਰੁਦ੍ਰ ਭਗਤ ਧਨਵਾਨ ਕਿਹ ਕਹਹੁ ਮੁਨਿੰਦ੍ਰ ਸਮੁਝਾਇ ॥੧॥੭੭੫॥੧੪੦੭॥ ਸ੍ਰੀ ਸੁਕੋਵਾਚ ਚੌਪਈ ॥ ਜਿਸ ਪ੍ਰਭੁ ਚਾਹਤ ਹਿਤੁ ਕਰਿ ਭੂਪ ॥ ਅੰਹਕਾਰ ਰਹਿਤ ਤਦ ਕਰਦ ਅਨੂਪ ॥ ਧਨ ਕਰ ਉਨਮਤਿ ਪਾਪਨ ਕਰਤ ॥ ਤਾ ਕਰ ਉਦਰ ਜਠਰਾਗਨਿ ਮਾਹਿ ਉਪਾਧਿ ॥ ਯਾ ਬਿਧ ਦੁਖਿਤ ਹਰਿ ਭਗਤ ਮਹਾਨ ॥ ਰੁਦ੍ਰ ਭਗਤ ਧਨੰਵਤ ਸੁਖਾਨ ॥੨॥੭੭੬॥੧੪੦੮॥ ਚੌਪਈ ॥ ਬਿਸਨੁ ਭਗਤ ਸਤਗੁਨ ਸੰਪੰਨਯ ॥ ਰੁਦ੍ਰ ਉਪਾਸਿਕ ਤਾਮਸਿ ਗੁਨ ॥ ਸਤਗੁਨ ਸਰਬ ਉਪਾਧਿ ਤੇ ਰਹਿਤਿ ॥ ਤਾਮਸ ਸਰਬ ਉਪਾਧਿ ਸੰਜੁਗਤਿ ॥ ਯਾਹੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਪਾਰਥ ਭਗਵਾਨ ਪੂਰਬ ਭਯੋ ਯ ਬਿਧਿ ਰਾਜਾਨ ॥ ਜਨ ਅਪੁਨੇ ਕਾ ਦੁਰਮਤਿ ਖੰਡ ॥ ਕਰਤਿ ਪਰਮੇਸੁਰ ਅਘਨ ਬਿਹੰਡ ਨਾਰਕ ਬਿਰਕਾਸੁਰ ਸੰਬਾਦਿ ॥ ਸੁਨਹੁ ਮਹੀਪਤਿ ! ਕਰਿ ਅਹਿਲਾਦਿ ਸਕਲ ਦੇਵ ਮਹਿ ਉਤਮ ਕਉਨ ॥ ਦੇਹੁ ਬਤਾਇ ਉਪਾਸਹ ਤਉਨ ॥ ਰੁਦ੍ਰ ਉਪਾਸਨ ਕਰਹੁ ਸੁਨਿ ਲੇਹੁ॥ ਸਭ ਫਲ ਪਾਵਹੁ ਸੰਕਰ ਸੇਹੁ ॥੩॥੭੭੭ ॥੧੪੦੯॥ ਚੌਪਈ ॥ ਚਲਯੋ ਅਸੁਰ ਤਬ ਤਪ ਹਿਤ ਕਾਨ ॥ ਚਿਰ ਲੇ ਦਾਰੁਨ ਤਪ ਤੇਊ ਠਾਨ ॥ ਅੰਗ-ਕਲਪ ਆਹੁਤਿ ਮਹਿ ਦੇਇ ॥ ਯਾ ਬਿਧਿ ਦਾਰੁਨ ਤਪਨ ਕਰੇਇ ॥ ਹਰ ਪ੍ਰਤਛ ਤਾਂ ਅਉਸਰ ਭਏ ॥ ਬਰੰਬ੍ਰਹਿ ਸਿਵ ਅਸੁਰ ਪ੍ਰਤਿ ਕਰੇ ॥ ਪਾਨ ਜੋਰ ਵਰ ਮਾਂਗਤ ਭਯੋ ॥ ਜਾ ਮਸਤਕ ਹਉ ਪਾਨਧਰਉ॥ ਭਸਮ ਹੋਇ ਤਤਕਾਲ ਸੁ ਜੰਤੁ॥ ਯਾ ਵਰ ਦੀਜੈ ਗਿਰਿਜਾ ਕੰਤ ! ਕਹਿ ਤਥਾਸਤ ਸਿਵ ਅਸੁਰ ਵਰ ਦੀਨ ॥ ਉਮਾ ਨਿਰਖ ਰਾਖ੍ਛਸ ਮਤਿ ਹੀਨ ॥ ਕਾਮ ਕ੍ਰਾਂਤਿ ਹੋਇ ਸਿਵ ਸਿਰ ਹਾਥ ਧਾਰਨ ਧਾਰਯੋ ਪ੍ਰਜਾ ਨਾਥ ॥ ਭਜਯੋ ਭਵਾਨੀ ਜੁਤ ਸਿਵ ਤ੍ਰਾਸ ॥ ਭ੍ਰਮਤਿ ਭਏੈ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਪ੍ਰਯਾਸ ਬਿਸਨੁ ਲੋਕ ਭਜਿ ਸੰਕਰ ਗਏ ॥ ਪੇਖਿ ਦਸਾ ਹਰਿ ਮੰਤ੍ਰ ਠਏ ॥੪॥੭੭੮॥ ਚੌਪਈ ॥ ਬ੍ਰਿਧ ਬਿਪ੍ਰ ਤਨ ਧਰ ਭਗਵਾਨ ॥ ਪਹੁੰਚੇ ਅਸਰ ਨਿਕਟ ਨਾਰਾਨ ॥ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਇਣ ਵਾਚ ॥ ਕਹਾ ਚਲੇ ਜਜਮਾਨ ! ਉਤਾਲ ॥ ਪ੍ਰੋਹਤ ਹਮ ਤੁਮਰੇ ਭੂਪਾਲ ॥ ਸ੍ਰਮਿਤ ਅਹਿਕ ਉਤਾਵਲ ਗਉਨ ॥ ਕਹਉ ਜਥਾਰਥ ਬਾਰਤਾ ਤਉਨ ॥ ਕਹ ਬ੍ਰਿਕਾਸੁਰ ਹਰ ਵਰ ਦੀਨ ॥ ਦਾਰੁਨ ਤਪ ਕਰ ਮੋਹਿਵਰ ਲੀਨ ॥ ਜਾਹ ਮਾਥ ਹੋਇ ਪਾਨ ਛੁਵਾਇ ॥ ਤਤਛਿਣ ਸੋਊ ਭਸਮ ਹੋਇ ਜਾਇ ॥ ਬਿਹਸਿ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਬੈਨ ਅਲਾਇ ॥ ਸਿਵਵਰ ਤੇ ਕਹੁ ਕੋ ਵਰਸਾਇ ॥ ਤਾਹਿ ਪਤਯਾਰੋ ਕਰਹੁ ਭੂਪਾਲ ॥ ਨਿਜ ਕਰਿ ਸਿਰ ਧਾਰਹੁ ਸੰਭਾਲ ॥ ਬਿਪ੍ਰ ਕਹੀ ਸੋ ਕੀਨ ਤਿਹ ਕਾਲਾ ॥ ਭਸਮੀ ਭੂਤ-ਭਯੋ ਤਤਕਾਲ ॥੫॥੭੭੯॥੧੪੧੧॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮ ਸਕੰਧੇ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗਵਤੇ ਮਹਾਪੁਰਾਣੇ ਬ੍ਰਿਕਾਸੁਰ ਬਧਨੋ ਨਾਮ ਨਬਿਓਂ ਧਯਾਯ : ॥੯੦॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਰਿਸਿ ਸਭਾ ਮਹਿ ਬਿਚਾਰ ਯਹਿ ਹੋਤਿ ਪਰਸਪਰ ਗੋਸ੍ਰਿ ॥ ਤੀਨ ਦੇਵ ਮਹਿ ਪਰਖੀਏ ਕੋ ਹੈ ਉਤਮ-ਸ੍ਰੇਸ੍ਰਿ ॥੧॥੭੮੦॥੧੪੧੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਭ੍ਰਿਗੁ ਰਿਖਿ ਚਲੇ ਸੋਧਨ ਯਾ ਬਾਤ ॥ ਬ੍ਰਹਮਲੋਕ ਗਵਨੇ ਸਾਖਯਾਤ ॥ ਕਹੁ ਭ੍ਰਿਦਾ ! ਤੁਮ ਬੇਦ ਕੇ ਈਸ ॥ ਆਪਨ ਜਾਨਤ ਹੋ ਜਗਦੀਸ ॥ ਸੁਨ ਬ੍ਰਹਮਾ ਚਿਤ ਕੋਪ ਚਿਤਾਰ ॥ ਰਜੁ ਗੁਨ ਕਾ ਯਾ ਮਹਿ ਅਧਿਕਾਰ ॥ ਬਹੁਤ ਕੈਲਾਸ ਭ੍ਰਿਗਹਿ ਜੁ ਆਇ ॥ ਤਪਸ਼ ਆਦਿ ਸਿਵ ਮਹਿ ਅਧਿਕਾਇ ॥ ਚਲਿ ਬਈਕੁੰਠ ਭ੍ਰਿਗੂ ਰਿਸਿ ਗਏ ॥ ਬਿਸਨੁਹਿ ਪਉੜੇ ਦੇਖਤਿ ਭਏ ॥ ਚਰਨ ਪ੍ਰਹਾਰ ਮੁਨਿਵਰ ਹਰਿ ਕੀਨ ॥ ਉਰ ਹਰਿ ਚਰਨ ਰਿਸੀ ਧਰਿ ਲੀਨੁ ॥੨॥੭੮੧॥੧੪੧੩॥ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਵਾਚ ਚੌਪਈ ॥ ਛਮੋ ਪਰਾਧ ਮੋ ਬਿਪ੍ਰ-ਮਹਾਨ ॥ ਮਮ ਉਰ ਨਿਠੁਰ ਪਾਸਾਨ ਸਮਾਨ ॥ ਤੁਮ ਪਦ ਕੋਮਲ ਸਰਜ ਪ੍ਰਾਇ ॥ ਹੁਇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਪ੍ਰਗੁ ਬਚਨ ਸੁਨਾਇ ॥ ਵਰ ਕਛੁ ਮਾਂਗਹੁ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਰਾਇ ॥ ਤੁਮ ਪਤ ਚਿਹਨ ਸਦਾ ਉਰ ਮਾਹੂ ॥ ਧਾਰਹੁ ਸਦਾ ਹਿਰਦੈ ਦਿਜ ਨਾਹੂ ॥ ਕਹਹੁ ਤਥਾਸਤ ਰਿਸਿ ਉਸਤਤਿ ਕੀਨ ॥ ਸਾਂਤਿਕ੍ਰ ਗੁਣ ਉਤਮ ਹਰਿ ਚੀਨ ॥ ਰਿਸਯੋ ਪਹਿ ਆਇ ਕਹੀ ਸਮੁਝਾਇ ॥ ਤੁਮ ਸਭਿ ਸੇਵਹੁ ਕ੍ਰਿਸਨ ਹਿਤੁ

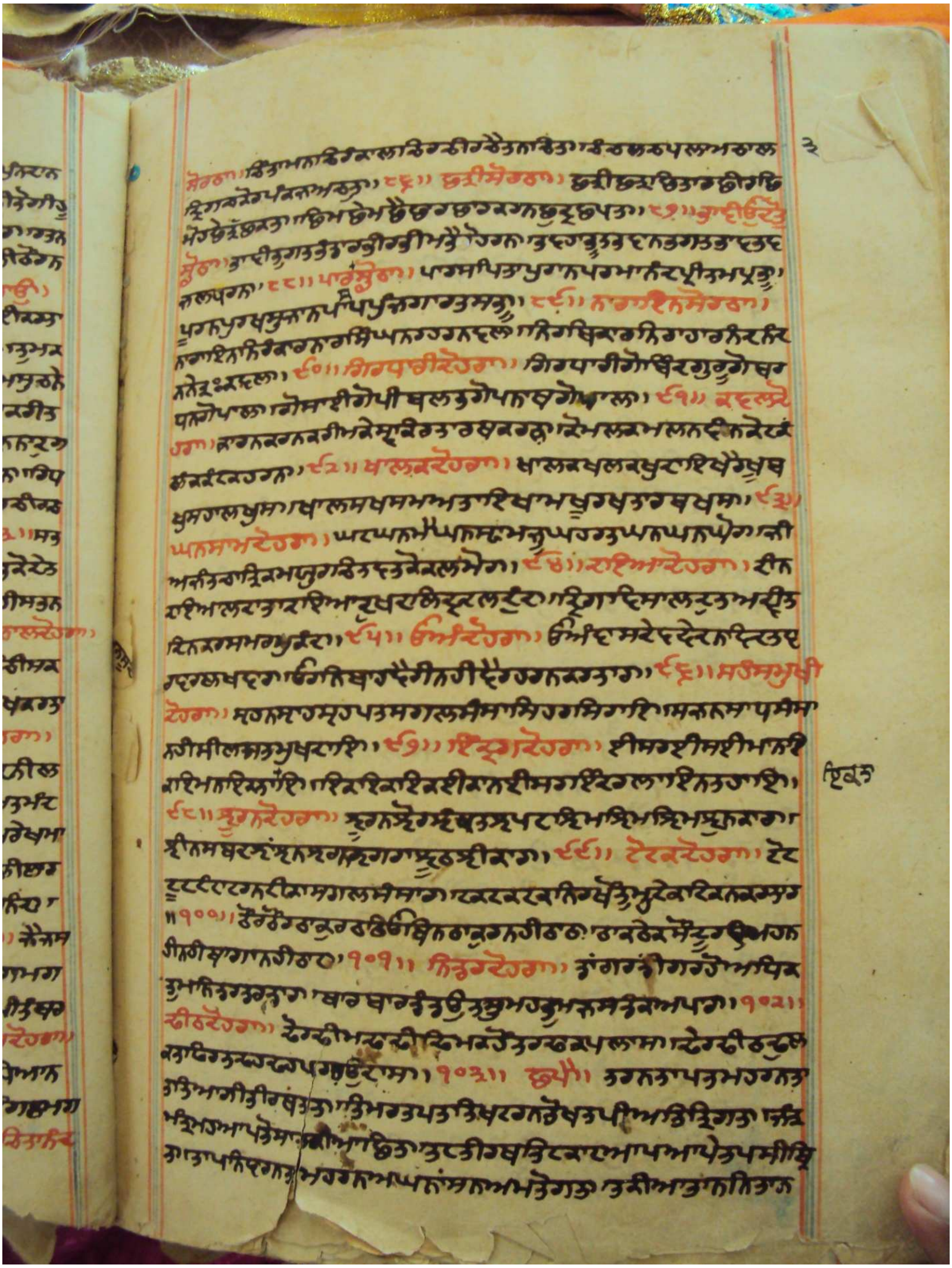
ਲਾਇ ॥ ਦਿਜ ਇਕ ਦ੍ਵਾਰਿਕਾ ਤਾਹਿ ਆਸੀਨ ॥ ਆਯੋ ਜਾਦਵੀ ਸਭਾ ਪ੍ਰਬੀਨ ॥ ਅਰਜੁਨ ਤਹਾਂ ਹੁਤੇ ਤਿਹੰ ਕਾਲ ॥ ਬਿਪ੍ਰ ਬ੍ਰਿਥਾ ਨਿਜ ਕਹੋ ਸੰਭਾਲ ॥ ਪੁਤ੍ਰ ਹਮਹਿ ਬਿਧਨਾ ਬਹੁ ਦੀਨ ॥ ਰੋਦਨ ਮਾਤ੍ਰ ਤੇ ਸੁਨ ਆਸੀਨ ॥ ਫਿਰ ਤਿਹ ਬਾਰਿਕ ਹਰੇ ਕਊ ਦੂਤ ॥ ਤਾਹਿ ਨ ਜਾਨੋ ਤੁਮੇਂ ਪੂਤ ॥੩॥੭੯੨॥੧੪੧੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਅਬ ਹਉਂ ਜਰੋਂ ਰਚ ਚਿਤਾ ਯਾ ਠਉਰ ॥ ਛਤ੍ਰੀ ਨਹ ਨਦੀਸਤ ਅਉਰ ॥ ਅਰਜੁਨ ਕੀਨ ਪ੍ਰਤਗਯਾ ਤਬਹਿ ॥ ਪੁਤ੍ਰ ਉਬਾਰਰੁ ਦਿਜ ਬੇ ਅਬਹਿੰ ॥ ਜਰਤੁ ਬਿਪ੍ਰ ਅਰਜੁਨ ਵਰਜਾਇ ॥ ਦਿਜ ਆਸੀਨ ਪਧਰੇ ਪੰਡੁਰਾਇ ॥ ਸਰਪੰਜਰ ਤਾ ਅਉਸਰ ਕੀਨ ॥ ਛੇਕੇ ਸਰ ਜਾਲਨ ਆਸੀਨ ॥ ਜਨਮਤਿ ਸਿਸੁ ਰੋਦਨ ਤਦ ਕੀਨ ॥ ਹਰੈ ਦੂਤ ਸਿਸੁ ਬਿਪ੍ਰ ਆਸੀਨ ॥ ਦਿਜ ਉਰਾਹਨੇ ਪਾਰਥ ਭਾਂਖ ॥ ਤੁਮ ਨਹਿ ਸਾਕੇ ਬਾਰਿਕ ਰਾਖ ॥ ਖੋਜ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਅਰਜੁਨ ਫਿਰਿ ਆਇ ॥ ਦਿਜ ਬਾਰਿਕ ਕਤਹੂੰ ਨਹਿ ਪਾਇ ॥ ਤਾ ਹਿਤੁ ਅਰਜੁਨ ਚਿਤਾ ਰਚਾਇ ॥ਚਾਹਤਿ ਜਰਨ ਵਰਜਿ ਜਦੁਰਾਇ ॥ ਰਥ ਚੜ੍ਹਹਰਿ ਪਾਰਥ ਜੁਤ ਚਲੇ ॥ ਮਾਰਗ ਦੁਸਹ ਤਮ ਦਾਰੁਨ ਭਲੇ ॥ ਚਕ੍ਰ ਸੁਦਰਸਨ ਕੋ ਪ੍ਰਕਾਸ ॥ ਤਹਿ ਮਰੀਚ ਰਥ ਚਲੋ ਅਵਕਾਸ ॥੭੯੩॥੧੪੧੫॥ ਚੌਪਈ ॥ ਛੀਰ ਸਿੰਧੁ ਜਲਸਾਇ ਅਸਥਾਨ ॥ ਪਧਰੇ ਤਹਾਂ ਕ੍ਰਿਸਨ ਭਗਵਾਨ ॥ ਸੇਸ-ਸੇਜ-ਪਉੜੇ ਗੋਪਾਲ ॥ ਸਹਸ੍ਰ ਬਦਨ ਕਰ ਪਦ ਅਹਿ ਭਾਲ ॥ ਦਰਸੇ ਕ੍ਰਿਸਨ ਕ੍ਰਿਸਨ ਕਹ ਜਾਇ ॥ ਮਿਲੇ ਪਰਸਪਰ ਅਤਿ ਹੁਲਸਾਇ ॥ ਕਹ ਜਲਸਾਇ ਬੈਕੁੰਠ ਪ੍ਰਭੁ ! ਸੂਨ ॥ ਕਰੋ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਸੁਰਨ ਤਹਿੰ ਗਉਨ ॥ ਦਿਜ ਬਾਰਿਕ ਲੈ ਕ੍ਰਿਸਨ ਭਗਵਾਨ ॥ ਦੀਨਿ ਬਿਪ੍ਰ ਸੁਭ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਾਨ ॥੫॥੭੯੪॥੧੪੧੬॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮ ਸਕੰਧੇ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗਵਤੇ ਮਹਾਪੁਰਾਣੇ ਦਿਜ ਪੁਤ੍ਰ ਉਧਾਰਨੋ ਨਾਮ ਇਕਾਨਵੋਂ ਧਯਾਯ : ॥੯੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪੂਛਤ ਪ੍ਰੀਛਤ ਮੁਨਿਰਾਜ ਪ੍ਰਤਿ ਕ੍ਰਿਸਲ ਗਉਨ ਬਈਕੁੰਠ ॥ ਕੁਲਿ ਸੰਘਾਰ ਕਰਿ ਹਰਿ ਗਏ ਕਾਰਣ ਕਉਣਬ ਬਿਸੁੰਟ ॥੧॥੭੯੫॥੧੪੧੭॥ ਸ੍ਰੀ ਸੁਕੋਵਾਚ ਚੌਪਈ ॥ ਜਾਦਵ ਬ੍ਰਿਧ ਭਏ ਗਰਬ ਪੁੰਜ ॥ ਧਨ ਮਦ ਅਤੀ ਪਰਾਕ੍ਰਮ ਭੰਜ ਕੇਸਵ ਗਰਬਿਨ-ਗੰਜ ਕਹਾਇ ॥ ਪੁਤ੍ਰ ਪਉਤ੍ਰ-ਜਿਸ-ਤਾਤ ਨ ਮਾਇ ॥ ਤਿਨ ਉਪਾਯ ਸੰਖਾਰ ਰਚਾਇ ॥ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਦ੍ਵਾਰੇ ਸ੍ਰਾਪ ਦਿਵਾਇ ॥ ਸਿਸੁਨ-ਸਹਿਤ ਦੁਰਬਾਸਾ ਆਏ ॥ ਪੁੰਡਰੀਕ ਤੀਰਥ ਕੇ ਭਾਏ ॥ ਹਰਿ ਦਰਸਨ ਹਿਤੁ ਦ੍ਵਾਰਿਕਾ ਆਇ ॥ ਦੁਰਬਾਸਾ ਆਵਨ ਸੁਨਿ ਪਾਇ ॥ ਜਾਦਵ ਮਿਲਿ ਰਿਸਿ ਢਿਗ ਚਲ ਆਏ ॥ ਗਰਭਨਿ ਪੁਰਸ ਏਕ ਠਹਿਰਾਏ ॥ ਹਾਸੀ ਮਿਸ ਰਿਸਿ ਜਾਚਨ ਆਏ ॥ ਕਹਹੁ ਮੁਨੀ ! ਸਿਸੁ ਕਵਨ ਏ ਜਾਏ ? ॥੨॥੭੪੬॥੧੪੧੮॥ ਚੌਪਈ ॥ ਰਿਸਿ ਤ੍ਰੈਕਾਲਦਰਸੀ ਪ੍ਰਬੀਨ ॥ ਹਰਿ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਭਿ ਕਾਲ ਅਧੀਨ ॥ ਦੀਨ ਸਰਾਪ ਜਾਦਵਨ ਕੋਪ ॥ ਯਾਹਿ ਗਰਭਿ ਜਾਦਵ ਹਤਿ ਓਪ ॥ ਲਜਿਤ-ਹੁਇ ਚਿੰਤਾਤੁਰ ਆਇ ॥ ਉਗ੍ਰਸੈਨ ਪ੍ਰਤਿ ਸ੍ਰਾਪ ਸੁਨਾਇ ॥ ਭੂਪ ਸੁਨਤ ਬਹੁ ਚਿਤ ਦੁਖਪਾਯੋ ॥ ਬਿਧ ਚਰਿਤ੍ਰ ਨਹਿ ਜਾਤ ਮਿਟਾਯੋ ॥ ਲੋਹ ਪਾਤ੍ਰ ਬਡ ਜਤਨ ਰੇਤਾਯੋ ॥ ਤੇ ਸਭਿ ਸਾਗਰ ਮਾਹਿ ਡੁਬਾਯੋ ॥ ਹਰਿ ਸੁਨਿ ਸ੍ਰਾਪ ਹਿਰਦਯ ਸੁਖ ਪਾਇ ॥ ਰਿਸਿ ਦ੍ਵਾਰੈ ਤਿਨ ਸ੍ਰਾਪ ਦਿਵਾਇ ॥ ਰੇਤੁ ਲੋਸ੍ਰ ਰਹਯੋ ਤਿਹ ਕਾਲ ॥ ਤਾਹਿ ਸਿੰਧੁ ਮਹਿ ਦੀਨੋ ਘਾਲ ॥ ਤਾਹਿੰ ਲੀਨ ਮੱਛ ਇਕ ਗਯੋ ॥ ਕੇਵਟ ਆਇ ਜਾਰ ਤਿਹ ਦਯੋ ॥ ਫਾਥਯੋ ਸੋ ਮਛ ਝੀਵਰ ਜਾਲ ॥ ਭਛਨ ਹਿਤੁ ਲਾਯੋ ਤਿਹ ਕਾਲ ॥੩॥੭੯੭॥੧੪੧੯॥ ਚੌਪਈ ॥ ਮੂਸਰ ਟੂਕ ਤਿਨ ਦੀਨ ਲਡਾਇ ॥ ਬਯਾਧ ਲਭਯੋ ਤਿਹ ਟੂਕੋ ਆਇ ॥ ਸੁਧਾਰੋ-ਬਾਨ ਬਧਿਕ ਤਿਹ ਲੋਹ ॥ ਹਠਤ ਤਾਹਿ ਸੋ ਮ੍ਰਿਗਨ ਅਮੋਹ ॥ ਇਹਾ ਚਰਿਤ੍ਰ ਹਰਿ ਕੀਨ ਉਪਾਇ ॥ ਉਗ੍ਰਸੈਨ ਪ੍ਰਤਿ ਕਹਿ ਸਮਝਾਇ ॥ ਚਲਹੁ ਨਹਾਵਨੁ ਛੇਤ੍ਰ ਪ੍ਰਭਾਸ ॥ ਅਮਰ ਉਪਦ੍ਰਵ-ਸਿੰਧੁ ਤਰਸੁ ॥ ਸੁਨ ਬਚ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਜਦੁਕੁਲ ਸਾਂਭ ॥ ਚਲੇ ਮੁਦਿਤ ਹ੍ਵੈ ਜਾਦਵ ਹਾਭ ॥ ਹਰਿਊ ਧਾਵਤ ਕੀਨ ਪਯਾਨਾ ॥ ਸਾਗਰ ਭਟ ਜਦੁਬੰਸਿਨ ਨਾਨਾ ॥ ਪੀ ਪੀ ਬਾਰਨੀ ਭਏ ਮਦ ਮੱਤ ॥ ਪੇਠੋ ਜਲ ਮਹਿ ਸਕਲ ਮਹੱਤ ॥ ਕ੍ਰੀੜਤਿ ਜਲ ਮਹਿ ਬਿਬਿਧ ਪ੍ਰਕਾਰ ॥ ਤਿਹ ਅਉਸਰ ਕਛੁ ਕੀਟਯੋ ਰਾਰ ॥ ਰਿਸਿ ਸ੍ਰਾਪ ਸੋ ਭਯੋ ਸਿਥਾਰ ॥ ਤੀਛਣ ਅਸਿ ਸਮ ਤ੍ਰਿਣ ਤਿਕ੍ਰਾਰ ॥੪॥੭੯੮॥੧੪੨੦॥ ਚੌਪਈ ॥ ਏਕ ਏਕ ਸੰਗ ਭਿਰ ਪ੍ਰਚਾਰ ॥ ਗਨਤੀ ਕਰਤੇ ਹੋਇ ਬਿਸਤਾਰ ॥ ਕ੍ਰਿਸਨ ਚਰਿਤ੍ਰ ਕੋ ਲਖ ਨ ਸਕਾਹਿ ॥ ਛਿਣਸਹਿ ਕੀਨੁ ਲੀਨੁ ਜਗ ਮਾਹਿ ॥ ਜਲ ਤੇ ਤਰੰਗ ਅਸੰਖ ਉਪਜਾਹਿ ॥ ਬਹੁਰ ਆਪ ਮਹਿ ਤੇਊ ਸਮਾਹਿ ॥ ਰੋਮ ਰੋਮ ਬ੍ਰਹਿਮਾਂਡਨ ਜਾਹਿੰ ॥ ਸੋ ਅਬਿਗਤਿ ਕਿਮ ਜਾਹਿ ਲਖਾਹਿ ॥ ਪ੍ਰਦਯੁਮਨ ਸਕ੍ਰਸਨ ਲਰ ਮਰੇ ॥ ਯਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਜਦੁਕੁਲ-ਸੰਘਰੇ ॥ ਰੁਧਰ - ਸਿੰਧੁ ਪ੍ਰਗਟਯੋ ਤਿਹਕਾਲ ॥ ਜਾਦਵ ਕੁਲ ਲਰ ਮਰੇ ਸਿਬਾਲ ॥ ਪੀਪਰ ਤਰ ਹਰਿ ਉਧਵ ਸਾਥ ॥ ਨਿਰਖਤਿ ਕਉਤਕ ਕ੍ਰਿਸਨ ਬਖਯਾਤ ॥ ਸੁਤ੍ਰਧਾਰ ਸਮ ਖੇਲ ਮੁਰਾਰਿ ॥ ਖਿਲੇ ਪਸਾਰਤ ਉਚਿਤ ਸੰਸਾਰ ॥ ਸਾਂਗ-ਸਕੇਲਨ

ਚਹਿਤ ਸੂਤ੍ਰਧਾਰ ॥ ਛਿਣਮਹਿ ਲੀਣ ਕਰਤ ਬਿਵਹਾਰ ॥ ਕਰੇ ਕਰਾਵਹਿ ਆਪੇ ਆਪ ॥ ਸਾਛੀ ਹੋਵੈ ਸਭਿ ਜਗ
ਖਾਪ ॥੫॥੭੮੯॥੧੪੨੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਊਧੋ ਸੰਗ ਹਰਿ ਕਾਲ-ਚਰਿਤ੍ਰ ॥ ਬਰਨਨ ਕਰਤਿ ਹਰਿ ਪਰਮ-ਪਵਿਤ੍ਰ
ਦਾਰੁਕ ਪਠਿ ਹਕਰੇ ਗੁੜਾਕੇਸ ॥ ਕਹੀ ਸਕਲ ਤਿਨ ਸੋ ਰਿਖਿ ਕੇਸ ॥ ਜੇ ਜੇ ਮਰੇ ਨਾਰਿਨ ਤਿਨ ਜਰੀ ॥
ਕਉਤਕ ਕੀਨ ਸਭੀ ਨਰਹਰੀ ॥ ਨਿਜ - ਨਾਰਿਨਿ-ਸਉਪੇ ਜਦੁਰਾਇ ॥ ਅਰਜੁਨ ਪ੍ਰਤਿ ਸਭਿ ਕਹੀ ਬੁਝਾਇ ॥
ਧਰਮਜ ਢਿਗ ਰਾਖਹੁਇਨ ਜਾਇ ॥ ਸਾਗਰ ਬੋੜਹਿ ਦ੍ਵਾਰਿਕਾ ਆਇ ॥ ਹਰਿ ਆਗਯਾ ਜੁਤ ਅਰਜੁਨ ਧੀਰ ॥
ਹਰਿ ਨਾਰਿਨਲ ਚਲੋ ਗਹੀਰ ॥ ਕ੍ਰਿਸਨ ਹਰੇ ਪਾਰਥ ਬਲ ਸਾਹ ਜਾਟਨ ਆਇ ਘਿਰੋ ਤਿਹ ਰਾਹ ਬਲ ਪਉਰਖ
ਕਛੁ ਚਲਿਤਨ ਤਾਹਿ ॥ ਗਾਂਡੀਵ ਤੇਜ ਛਤ ਭਯੋਛਿਣਮਾਹਿ ॥ ਲੂਟ ਕੂਟ ਲੈ ਗਏ ਸਭਿ ਲਾਰਿ ॥ ਪਾਰਥ ॥
ਧਰਮਜ ਪਹਿ ਆਏ ਹਾਰਿ ॥ ਸਭੀ ਵਾਰਤਾ ਕਹੇ ਨਿਜ-ਪਾਹਿ ॥ ਧਰਮਜ ਮੋਨਿ ਭਏ ਸੁਨਿ ਤਾਹਿ
॥੬॥੭੯੦॥੧੪੨੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਗਰਥ ਉਤਾਰੇ ਹਰਿ ਸਭਿ ਪਾਰਥ ॥ ਕੀਨੇ ਬੇ ਅਰਜੁਨ ਕੇ ਭਾਰਥ ॥
ਧਰਮਜ ਆਗਮਨਿ ਕਲਿਜੁਗ ਜਾਨ ॥ ਹਰਿ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਭਿ ਗਏ ਪਛਾਨ ॥ ਹਰਿ ਊਧਵ ਦ੍ਵਾਰਿਕਾ ਆਇ ਪਠੇ
ਲਿਆਵਨਿ ਪਿਤੁ ਅਰ ਮਾਇ ॥ ਊਧਵ ਬਸੁਦੇਵ-ਦੇਵਕੀ ਭਾਖ ਚਲਹੁ ਬੁਲਾਵਤੁ ਮਾਧਵ-ਹਾਕ ॥ ਸਾਗਰ ਬੋੜਹਿ
ਦ੍ਵਾਰਿਕਾ ਆਇ ਪੁਰਜਨ ਜੁਤਿ ਚਾਲਹ ਜਦੁਰਾਇ ॥ ਊਧੋ ਲੈ ਚਲੇ ਪਿਤੁ ਮਾਤੁ ਪੋਰ ਪਰਯੋ ਤਿਨ ਕੋ ਭਉ ਘਾਤ
ਸਗਰ ਪ੍ਰਜਾ ਲੀਨਸਮਾਇ ਹਰਿ ਕਉਤਕ ਕੋਊ ਜਾਨ ਨ ਜਾਇ ॥ ਊਧਵ ਬਿਸਮ ਭਏ ਤਾ ਕਾਲ ॥ ਹਰਿ ਪਹਿ
ਆਏ ਸਖਾ ਉਤਾਲ ॥ ਬੀਤੀ ਕਹੀਸਕਲ ਹਰਿ ਪਾਸ ॥ ਸੁਨਿ ਹਰਿ ਭਏ ਚਿਤ ਮਾਹਿ ਉਦਾਸ ॥ ਅੰਤ-ਸਮਯ
ਦਰਸਨ ਨਹਿ ਭਯੋ ॥ ਅਸ ਕਹ ਕ੍ਰਿਸਨ ਸੋਕ ਬਹੁ ਕਯੋ ॥੭ ॥੭੯੧॥੧੪੨੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸੁਨਿ ਊਧੋ
ਗਤਿ-ਦ੍ਵਾਪੁਰ-ਭਯੋ ॥ ਕਲਿਜੁਗ ਮਹਾਘੋਰ ਜੁਗ ਅਯੋ ॥ ਹਉਂ ਹੂੰ ਅਬ ਗਵਨੇ ਨਿਜ ਧਾਮ ॥ ਨਿਤ ਬਈਕੁੰਠ
ਮਹਿ ਸਦ ਬਿਸ੍ਰਾਮ ॥ ਪੂਛਤਿ ਪ੍ਰੀਛਤ ਗਵਨ ਜਦੁਰਾਇ ॥ ਗਵਨੋਕੀਨ ਬਈਕੁੰਠ ਕਿਮ-ਭਾਇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸੁਕੋਵਾਚ
ਲੀਨ ਜੋਤਿ ਮੋ ਜਾਦਵ ਰਾਇ ॥ ਭਏ ਸੁਨਹੁ ਕਹਤਿ ਬੁਝਾਇ ॥ ਪੀਪਰ ਤਰ ਬੈਠੇ ਗੋਪਾਲ ਬਧਿਕ ਸਰ ਸੰਧੇ
ਤਾ-ਕਾਲ ਪਦਮਨਿ ਚਿਲਕਤ ਨੇਤ੍ਰ ਸਮਾਨ ॥ ਮ੍ਰਿਗ ਜਾਨੁ ਸੰਧਾਨਯੋ ਬਾਨ ॥ ਲਗਿ ਪਦ-ਕਮਲ ਬਾਨ ਸੋ ਆਇ
ਜਗ ਜੀਵਨ ਕੋ ਆਸ ਚੁਕਾਇ ॥ ਬਧਿਕ ਆਇ ਨਿਰਖੇ ਜਦੁਬੀਰ ॥ ਬਿਹਬਲ ਭਯੋ ਅਰੁ ਭਯੋ ਅਧੀਰ ॥
ਕ੍ਰਿਸਨ ਸੰਬਧ ਬਧਿਕ ਆਪ ॥ ਯਹਿ ਸਭਿ ਦਿਜ ਕੋ ਫੁਰਯੋ ਸ੍ਰਾਪ ॥ ਬਯਾਧਹਿੰ ਹਰਿ ਪਠੇ ਨਿਜਧਾਮ ॥ ਚੜ
ਬਿਵਾਨ ਹਰਿ ਪੁਰ ਬਿਸ੍ਰਾਮ ॥੮॥੭੯੨॥੧੪੨੪॥ ਊਧਵਬਾਚ ਚੌਪਈ ॥ ਅਪ ਕਰਮਨ ਕੋ ਫਲ ਸੁਖਦਾਇ ॥
ਬਧਿਕ ਦੀਨੇਸ੍ਰੀ ਜਦੁਰਾਇ ॥ ਨੀਚ ਕਰਮ ਫਲ ਉਤਮ ਲਾਭ ॥ ਤਾਹਿ ਬਿਚਾਰ ਕਹੋ ਪ੍ਰਭੁ ਸਾਭ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨੋ
ਵਾਚ ਚੌਪਈ ॥ ਸੁਨਿ ਊਧੋ ਜੀ ! ਪਰਮ ਸੁਜਾਨ !! ਗੁਹਜ ਵਾਰਤਾ ਕਰਹੁ ਵਖਯਾ ਤ੍ਰੇਤਾ ਜੁਗ ਮਹਿ ਰਾਮ
ਅਵਤਾਰ ॥ ਲੀਨਯੋ ਹਉਂ ਦੇਵਨ ਹਿਤਕਾਰ ॥ ਅਸੁਰ-ਸੰਘਾਰ ਉਤਾਰੇ ਭਾਰ ॥ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕਹੁ ਕੀਨਯੋ ਉਪਕਾਰ
॥ ਪਿਤ ਬਚ ਗਵਨ ਕਾਨਨ ਹਮ ਕੀਨ ॥ ਹਰੇ ਨਿਸਾਚਰ ਸੀਯ ਆਸੀਨ ਸੁਗ੍ਰੀਵ ਸਖਾਤ ਸਖਾ ਮੈ ਕੀਨ ॥ ਤਿਨ
ਖੋਜਨ ਜਾਨਕੀ ਚਿਤ ਦੀਨ ਲੰਕਾ-ਦ੍ਵੀਪ ਦ੍ਰਗਮ-ਦੁਸਹ-ਥਾਨ ॥ ਪਵਨ-ਤਨਯ ਭੇਟੈ ਸੁਰ ਗਯਾਨ ਸੀਯ ਸੰਦੇਸ
ਦੀਦਿਨ ਮੁਝ ਆਨ ॥ ਸੇਤੁ ਸਿੰਧੂ ਪਰ ਰਚੇ ਸੁਜਾਨੂ ॥੯॥੭੯੧॥੧੪੨੫॥ ਚੌਪਹੀ ॥ ਅੰਗਦ ਪਠੈ
ਬਸੀਠ-ਕੈ-ਭਾਇ ॥ ਰਾਵਣ ਢਿਗ ਸੰਧਿ ਕੋ ਦਾਇ ॥ ਪਗ ਰੋਪੇ ਤਹਿੰ ਅੰਗਦ ਰੋਸ ॥ ਚਰਨ ਉਠਾਵੈ ਸੀਯ
ਹਾਰਯੋ ਨਿਰਦੋਸ ਦੀਨਯੋ ਤਿਹ ਤਨੁ ਬਲ ਅਪ੍ਰਮਾਨ ॥ ਅੰਗਦ ਬਾਲਿਤਨਯ ਪ੍ਰਧਾਨ ਧਰਣੀ ਹੂੰ ਪਗ ਥੰਭਨ ਕੀਨ
॥ ਚਾਇਨ ਸਾਕੇ ਪਗ ਮਤਿਹੀਨ ਬਾਲਿ ਪਲਟੋ ਤਿਨ ਚਹੇ ਮੋ ਪਾਹਿ ॥ ਦੀਨਯ ਅਬ ਮੈ ਪਲਟੋ-ਤਾਹਿ ਉਧਵ
ਸੁਨਿ ਚਕ੍ਰਿਤ ਚਿਤ ਭਏ ॥ ਕ੍ਰਿਸਨ ਚਰਿਤ੍ਰ ਜਾਨ ਨਹਿ ਪਏ ਅਜੁਲ ਪੁਟਕਰਿ ਅਸਤੁਤਿ ਕੀਨ ॥ ਬੰਦਨ ਪਦ
ਕੇਸਵ ਪ੍ਰਬੀਨ ਬਹੁਰ ਜੁਗਨਿ ਕੇ ਧਰਮ-ਅਖਯਾਨ ॥ ਬਰਨਤਿ ਭਏ ਸ੍ਰੀ-ਸਾਰੰਗਪਾਨ ਸਤਿਜੁਗ ਪਵਨ-ਅਹਾਰ
ਸਤਯ ਬਾਦ ॥ ਤ੍ਰੇਤਾ-ਜੁਗ ਕਰਮਨ ਪ੍ਰਤਿਪਾਦ ਦ੍ਵਾਪੁਰ-ਪੂਜਾ ਮਹਿ ਉਰਝਾਯੋ ॥ ਅਲਿਜੁਗ ਅਪਰ ਕਰਮਨ
ਅਧਿਕਾਯੋ ॥ ਯਾ ਮਹਿ ਸੁਭ ਕਰਮਨ ਫੁਰੇ ॥ ਨੀਚ ਕਰਮ ਕਰੇ ਤੇ ਬਡੇ ॥੧੦॥੭੯੪॥੧੪੨੬॥ ਚੌਪਈ ॥
ਅੰਤ ਅਧੋਗਤਿ ਨਰਕ ਨਿਵਾਸ ॥ ਚੋਰਾਸੀ ਮਹਿ ਲੇਹ ਜੋ ਵਾਸ ॥ ਮਹਤਨ ਕਲ ਮੇ ਕਰਹ ਨਿਵਾਸ ਪ੍ਰਹਰ ਕਰਹਿ
ਮਲ ਨਿਰਸਾਸ ॥ ਅਰਜੁਨ ਪ੍ਰਤਿ ਧਰਮਜ ਸਭਿ ਸੁਨੈ ॥ ਹਰਿ ਬਿਯੋਗ ਕਰੁ ਮਸਤਕ ਧੁਨੈ ਗਰੇ ਹਿਮਾਲਯ ਤਜਿ
ਸਭਿ ਬੰਧੁ ਹਰਿਪਦ ਲੀਨ ਹਰਿ ਕੋ ਸਨਬੰਧੂ ਊਧਵ ਪ੍ਰਤਿ ਭਾਖੇ ਭਗਵਾਨ ਦੀਜੋ ਦਾਹ ਮੁਝੈ ਸੁਰ-ਗਯਾਨ ! ਅਬ

ਹਉਂ ਬਉਧ ਅਵਤਾਰ ਕਹਾਓ ॥ ਦਰਸਨ ਦੋ ਨਿਜ ਭਗਤ ਤਰਾਓਂ ਅਸ ਕਹ ਕ੍ਰਿਸਨ ਭਏ ਅੰਤਰ ਧਯਾਨ ॥ ਧੁਨਿਤ ਮਾਥ ਊਧਵ ਸੁਰ-ਗਯਾਨ ਰੋਦਨ ਕਰਤ ਕ੍ਰਿਸਨ ਗੁਨ ਗਾਇ ॥ ਦਾਰੁਨ ਦੁਖਦੀਨੋ ਜਦੁਰਾਇ ਦਾਹ ਦਏ ਊਧਵ ਬ੍ਰਿਜ ਗਏ ॥ ਦਾਰੁਕ ਗਵਨ ਦ੍ਵਾਰਿਕਾ ਕਏ ਜੋਗ ਦਿੜਾਇ ਊਧਉ ਬ੍ਰਿਜ ਨਾਰਿ ਗੋਪੀ ਪ੍ਰਤਿ ਉਪਦੇ ਸ-ਹਿਤਕਾਰ ਆਪਹਿ ਕ੍ਰਿਸਨਚਰਨ ਚਿਤੁ ਲਾਇ ॥ ਦੇਹ ਤਯਾਜ ਸੁਰਪੁਰ ਸੁਖਪਾਇ ॥੧੧॥੭੯੫॥੧੪੨੭॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸੁਪਨਾ ਦੀਨ ਕ੍ਰਿਸਨ ਇੰਦ੍ਰ ਦਉਨ ॥ ਦੇਸ ਉਡੇਛੇ ਰਚਿ ਮਮ-ਭਵਨ ॥ ਚੰਦਨ ਛਰ ਲੈ ਭੂਪਤਿ ਸਬਹਿ ॥ ਰਚਨਾ ਦੇਵਨ ਕੀਨਯੋ ਤਬਹਿ ਖਸ੍ਰਮਾਸ ਲੋ ਗੋਪ ਰਖਾਏ ॥ ਪ੍ਰਭੁ ਬਿਗ੍ਰਹਿ ਤਹਿ ਕੋ ਨ ਲਖਾਏ ॥ ਹਰਿ ਦਰਸਨ ਹਿਤੁ ਜੋਗੀ ਤਹਿਂ ਆਏ ॥ ਦ੍ਵਾਰਪਾਲ ਤਿਨ ਵਰਜਿ ਕਰਾਏ ॥ ਬਲਾਤਕਾਰ ਜੋਗੀ ਤਹ ਕੀਨ ॥ ਤਾ ਤੇ ਅਬ ਲੋ ਹਰਿ ਕਰ-ਹੀਨ ॥ ਦਰਸਨ ਹਰਿ ਤਿਨ ਮਿਲਯੋ ਨ ਤਬਹਿ ॥ ਭਏ ਅਪਰਾਧੀ ਯੋਗੀ ਸਬਹਿ ਤਿਹ ਅਪਰਾਧ ਅਪਰਾਧੀ ਭਏ ॥ ਜੁਗ ਅਨੇਕ ਜਠਰ-ਮਹਿ-ਤਏ ਪੂਰਨ ਭਯੋ ਸੁਕ ਪ੍ਰੀਛਤ ਉਪਦੇਸ ॥ ਦਾਸ ਗੋਬਿੰਦ ਫਤਹ-ਰਿਖੀਕੇਸ ॥੧੨॥੭੯੬॥੧੪੨੮॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮ ਸਕੰਧੇ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗਵਤੇ ਮਹਾਪੁਰਾਣੇ ਜਦੁ ਕੁਲਸੰਘਾਰ ਹਰਿ ਬੈਕੁੰਠ ਗਵਨੋ ਨਾਮ ਬਾਨਵੋਂ ਧਯਾਯ : ॥੯੨॥ ਅਥ ਕਬਿ ਬਿਨਯ ਚਉਪਈ ॥ ਕ੍ਰਿਸਨ ਪਰਮਾਤਮ ਪੂਰਣ ਬ੍ਰਹਮ ॥ ਬਰਣ ਸ੍ਰੀ ਸੁਕ ਹਰਿ ਪਰਾਕ੍ਰਮ ॥ ਜੇ ਜੋ ਪਤਹਿ ਸੁਨਹਿ ਚਿਤੁ ਲਾਇ ਪ੍ਰੀਛਤ ਸਮ ਸੁਗਮ ਤਰ ਜਾਇ ॥੧॥੧੪੨੯॥ ਤੀਨ ਤਾਪ ਹਰੇ ਸਭਿ ਬਯਾਧਿ ਜਠਰ ਅਗਨਿ-ਕੋ ਮਿਟੇ ਉਪਾਧਿ ਕ੍ਰਿਸਨ ਚਰਨ ਪਾਵਹਿ ਬਿਸ੍ਰਾਮਾ ॥ ਹਿਤ ਕਰ ਸੁਣਹਿ ਕ੍ਰਿਸਨ ਗੁਣਗ੍ਰਾਮ ॥੨॥੧੪੩੦॥ ਆਵਾ ਗਵਨ ਤਿਸ ਜਾਇ ਬਲਾਇ ॥ ਪ੍ਰੇਮ ਕੀਏ ਹਰਿ ਮਾਹਿ ਸਮਾਇ ॥ ਹਰਿ ਪਦ ਬਿਮੁਖ ਤਿਨ ਨਹਿ ਬਿਸ੍ਰਾਮ ॥ ਆਵਾ ਗਉਨ ਬੁ ਜੋਨਿ ਭ੍ਰਮਾਮ ॥੩॥੧੪੩੧॥ ਹਰਿ ਕੋ ਸੇਵਹਿ ਹਰਿ ਕੇ ਸੰਤ ॥ ਹਰਿਜਨ ਹਰਿ ਮਹਿ ਭੇਦ ਨ ਰੰਚ ਹਰਿ ਸੰਗ ਜੀਅ ਕਾ ਨਿਸਤਾਰ ॥ ਕ੍ਰਿਸਨ ਦ੍ਰਿੜਾਵਤਿ ਕਰ ਉਪਕਾਰ ॥੪॥੧੪੩੨॥ ਤਿਨ ਸੰਤਨ ਕੀ ਬਾਂਛ ਰਵਾਲ ਜਿਹ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਚਿਤ ਬਸਹਿ ਗੋਪਾਲ ॥ ਸੰਤ ਅਨਤ ਅੰਤਰ ਕਿਛੁ ਨਾਹਿ ॥ ਜਲ ਤਰੰਗ ਮਹਿ ਭੇਦ ਨ ਆਹਿ ॥੫॥੧੪੩੩॥ ਸਾਧੁ ਮਹਾਤਮ ਬੇਦ ਨ ਜਾਨਹਿ ਉਕਤਿ ਅਨੁਸਾਰ ਮਹਿਮਾ ਪ੍ਰਮਾਨਹਿ ॥ ਹਰਿ ਸੰਤਨ ਕੀ ਸੇਵਾ ਸਾਰ ॥ ਹਰਿ ਸੰਤਨ ਸਿਮਰਤ ਆਧਾਰ ਸੰਤ ਗੈਲ ਹਰਿ ਸਦਾ ਫਿਰਾਹਿਂ ॥ ਹਰਿ ਹਰਿਜਨ ਕੈ ਸੰਗ ਬਸਾਹਿਂ ॥੬॥੧੪੩੪॥ ਹਰਿ ਹਰਿਜਨ ਪਹਿ ਬਿਨਤੀ ਮੋਹ ॥ ਭਗਤਿ ਦਾਨ ਦੀਜਹਿ ਕਰ ਛੋਂਹ ॥ ਨਾਮ ਦਾਨ ਦੇਣ ਹਰਿ ਸੰਤ ! ॥ ਰਾਮ ਨਾਮ ਯਹਿ ਸਾਰ ਸੁਭ ਮੰਤ ॥੭ ॥੧੪੩੫॥ ਕ੍ਰਿਸਨ ਨਾਮ ਬਸਹਿ ਰਿਦ ਮੋਹਿ ॥ ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤਿ ਗੋਬਿੰਦ ਸੰਮੋਹਿ ॥ ਲਾਜ ਦਾਸਾਨੀ ਗੋਬਿੰਦ ਸਦਾ ॥ ਰਾਖਤ ਆਏ ਕੇਸਵ ਜਦ ਕਦਾ ॥੮॥੧੪੩੬॥ ਸਰਣ ਪਰੋ ਤੁਮਰੀ ਭਗਵਾਨ ! ॥ ਕਰਹੁ ਮਿਹਰਾਮਤੁ ਸਾਰੰਗਪਾਨਿ ! ਦਾਸ ਗੋਬਿੰਦ ਫਤਹ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸਰਨ ਪਰੋ ਕੀ ਲਾਜ ਪ੍ਰਭੂ ! ਕਰੂ ॥੯॥੧੪੩੭॥ ਇਤਿ ਕਬਿ ਬਿਨਯ ਧਯਾਯ : ॥੧॥ ਅਥ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗਵਤ ਮਹਾਤਮ ਬਿਸਨੁਪਦ ਰਾਗ ਬਿਲਾਵਲੁ॥ ਪ੍ਰੀਖਛਤ ਸੁਨੋ ਕ੍ਰਿਸਨ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਾਵਨ-ਪਰਮ ਪੁਨੀਤਿ ਪਵਿਤ੍ਰ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸੁਕਦੇਵ ਬਰਨਹੁ ਕ੍ਰਿਸਨ ਗਾਥ ॥ ਸਪਤਾਹ ਬਰਨੇ ਰਿਸੀ ਪਰਮਾਥ ॥ ਜਿਸ ਸੁਨਹਿ ਰਿਸਿ-ਸ੍ਰਾਪਹਿ-ਤ੍ਰਾਨ ॥ ਪਾਵਤ ਭਏ ਨ੍ਰਿਪ ਪਦ-ਨਿਰਬਾਨ ॥ ਬਯਾਸ-ਬਾਦਰਾਇਨ ਕਰੇ ਬਖਯਾਨ ॥ ਸੁਜਸ ਮਹਾਤਮ ਸਾਰੰਗਪਾਨ ॥ ਬਿਦਰ ਮੈਤ੍ਰੇਯ ਸਉਨਕ ਸੂਤ ॥ ਬੇ ਮਹਾਸਨ ਹਰਿਜਨ ਊਚ ਰਿਸਿਗਣਿ ਸਭੀ ਪਰਾਯਨ ਭਏ ॥ ਪਾਰੰਗਤ ਪਰਮਪਦ ਲਹੇ ॥ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਨਾਰਦ ਸਨਕਾਦਿ ॥ ਸੇਸ ਸਾਰਦਾ ਧ੍ਰਅ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ॥ ਕਾਗ ਭਸੁੰਡਿ ਗਰੜ ਸੰਬਾਦ ॥ ਹਰਿ ਮਹਿਮਾ ਕੇ ਅੰਤ ਨ ਆਦਿ ॥ ਕਵਿ ਬਰਨੀ ਪੁਰਾਨਨ ਉਕਤਿ ॥ ਭੂਲ ਛਮੋ ਹਮਰੀ ਹਰਿ ਦੁਰਤਿ ॥ ਸ੍ਰਵਨ-ਦ੍ਰੋਨ ਜੇ ਕਰਿ ਰਸ ਪਾਨ ॥ ਰਸਨਾ ਜਪੈ ਨਾਮ ਨਾਰਾਨ ॥ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤਿ ਤੇ ਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ਰ ॥ ਦਾਸ ਗੋਬਿੰਦ ਫਰਹ ਗੁਰੁ ਨਿਤ ॥੧॥੧॥੧੪੩੮॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗਵਤ ਮਹਾਤਮੇ ਕ੍ਰਿਸਨਾਵਤਾਰ ਮੈ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧॥੧੦॥

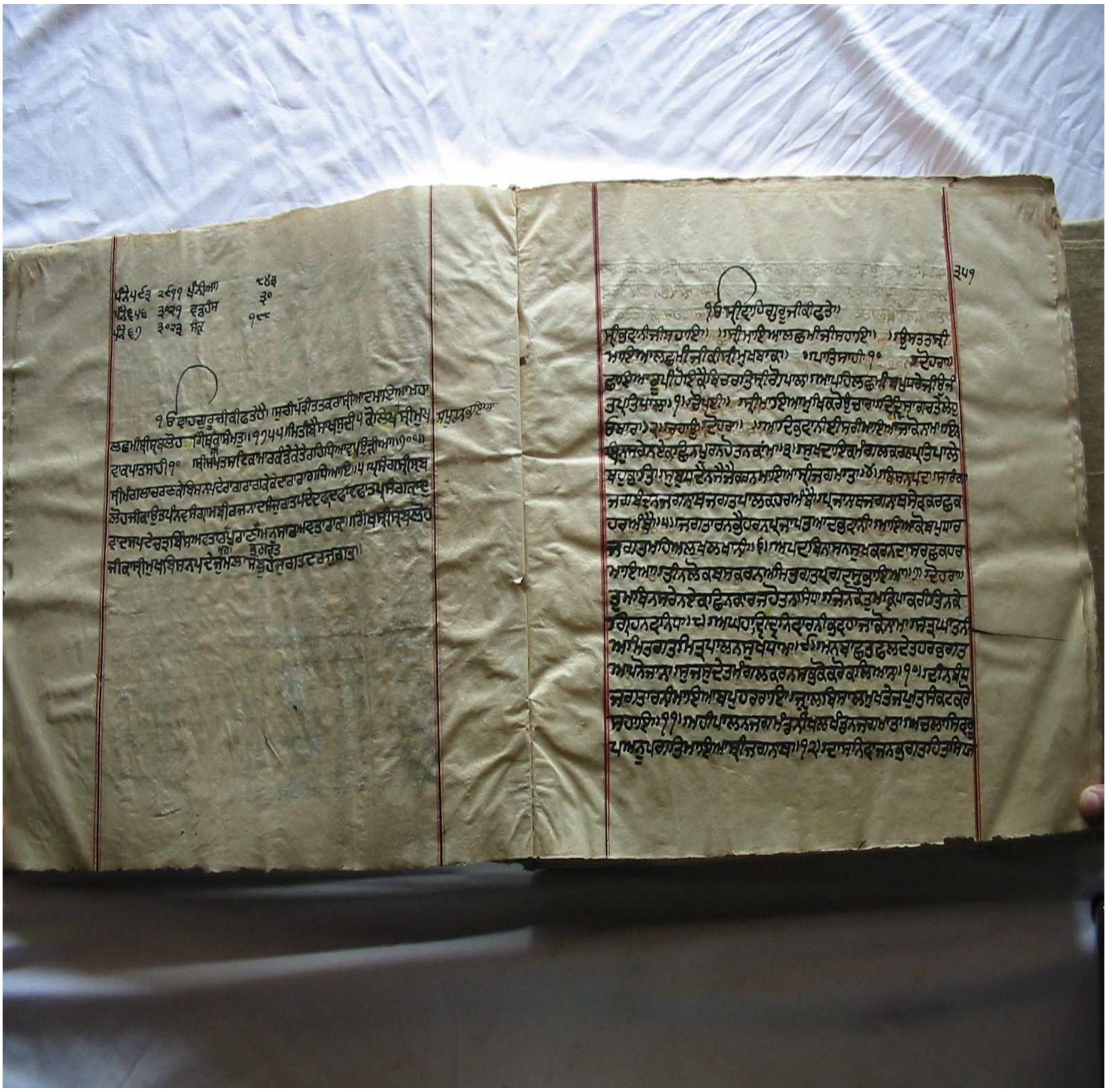
ਅੰਤਿਕਾ ਨੰ. 3.2

(ਸਚਖੰਡ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ, ਮਾਤਾ ਭਾਗੋ ਦੇ ਬੁੰਗੇ ਵਾਲੀ ਬੀੜ)

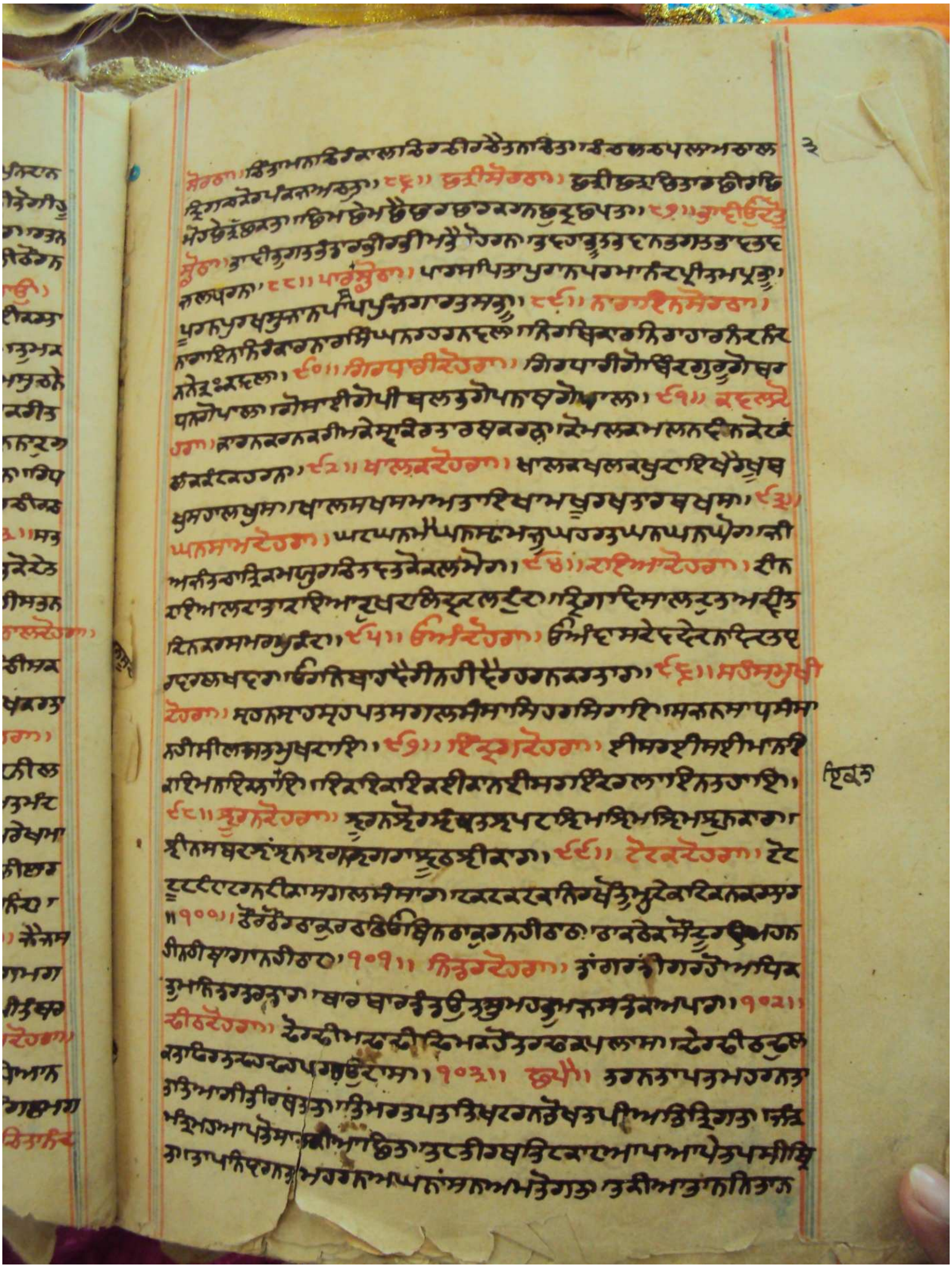
ਅੰਤਿਕਾ ਨੰ. 3.3

(ਮਸਤੂਆਣਾ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲੀ ਹਥਲਿਖਤ ਬੀੜ ਦਾ ਨਮੂਨਾ)

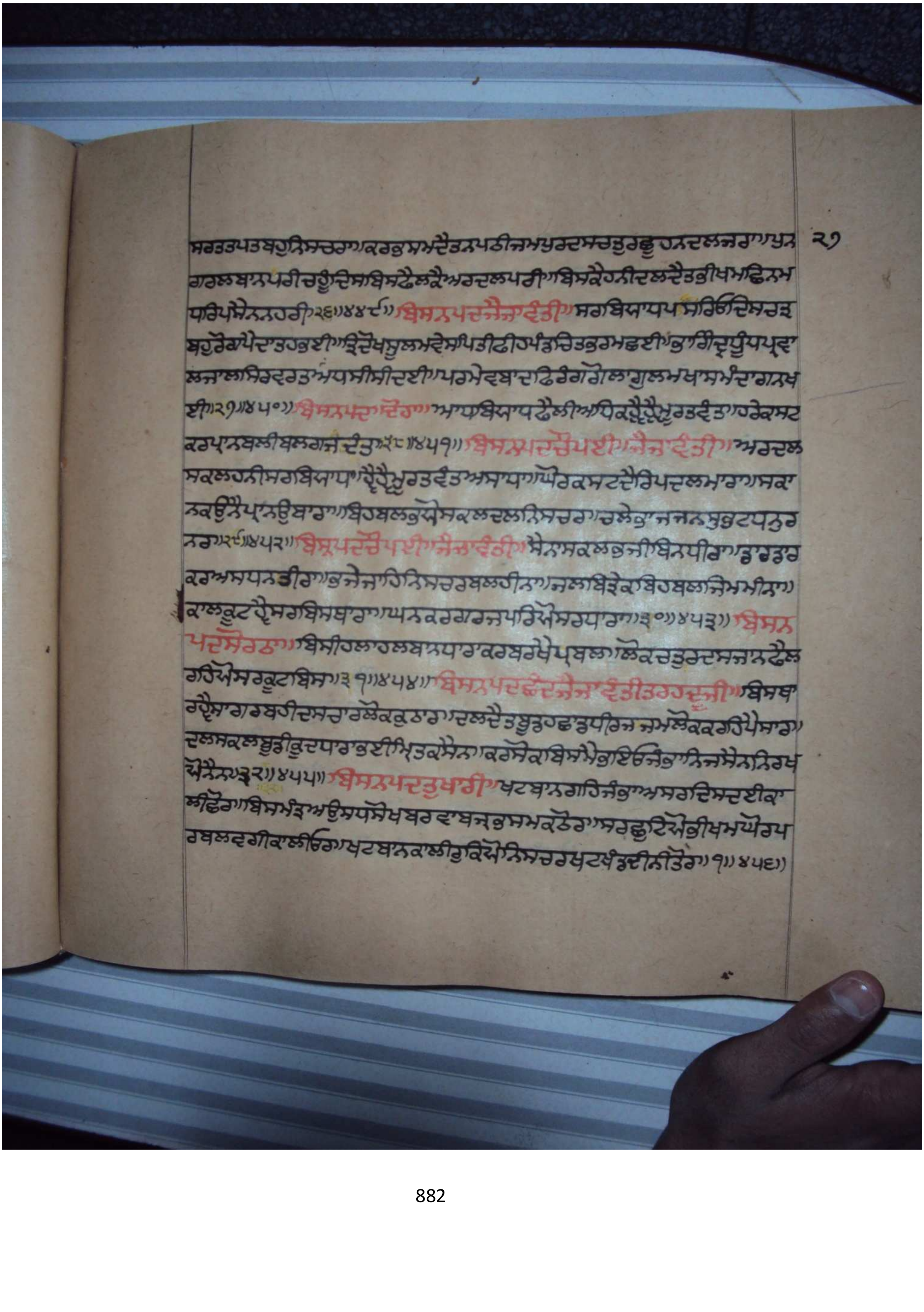
ਅੰਤਿਕਾ ਨੰ. 3.3

(ਮਸਤੂਆਣਾ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲੀ ਹਥਲਿਖਤ ਬੀੜ ਦਾ ਨਮੂਨਾ)

ਅੰਤਿਕਾ ਨੰ. 3.4

(ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਵਾਲੀ ਹਥਲਿਖਤ ਬੀੜ ਦਾ ਨਮੂਨਾ)

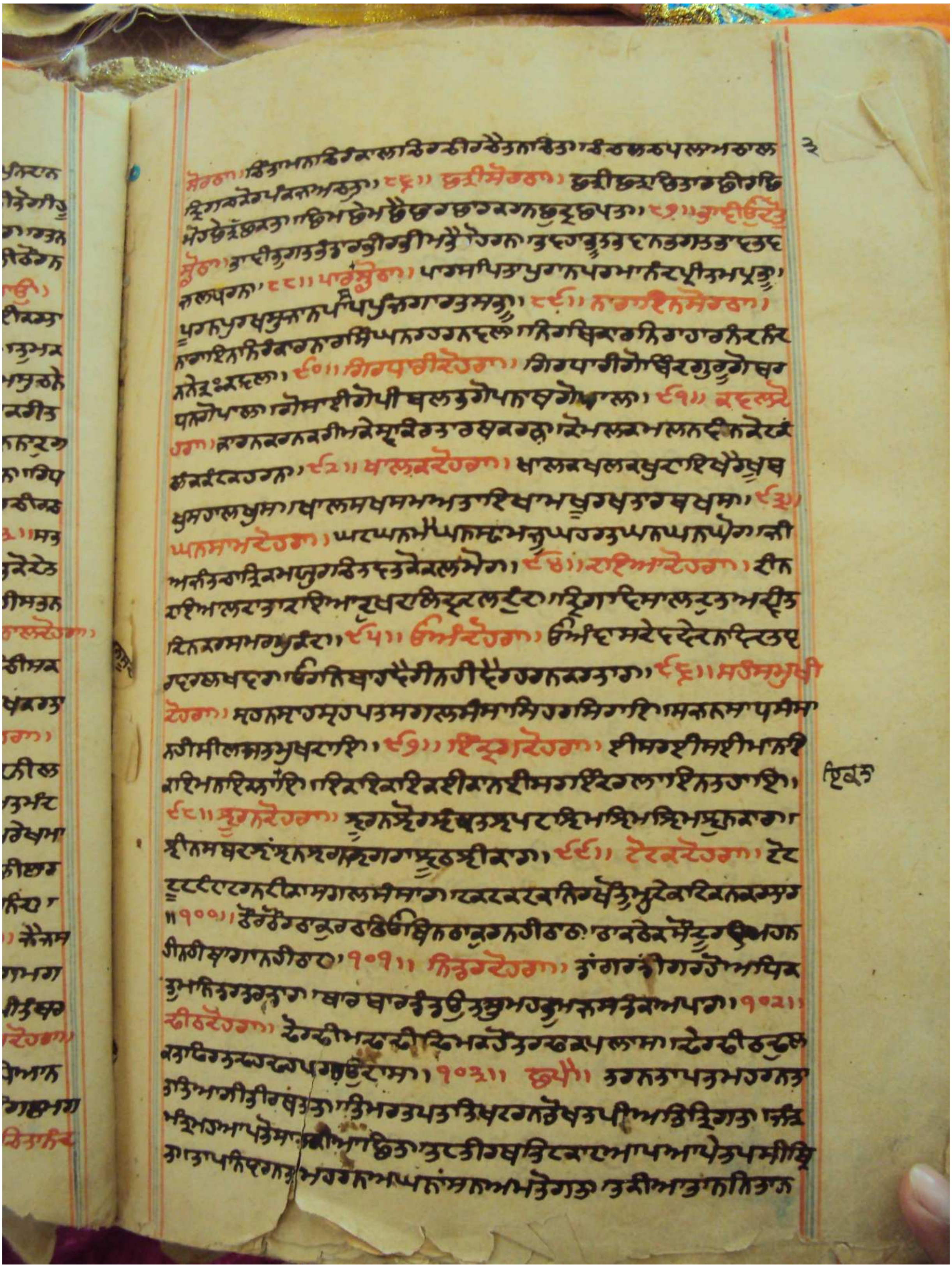

ਅੰਤਿਕਾ ਨੰ. 3.4

(ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਵਾਲੀ ਹਥਲਿਖਤ ਬੀੜ ਦਾ ਨਮੂਨਾ)

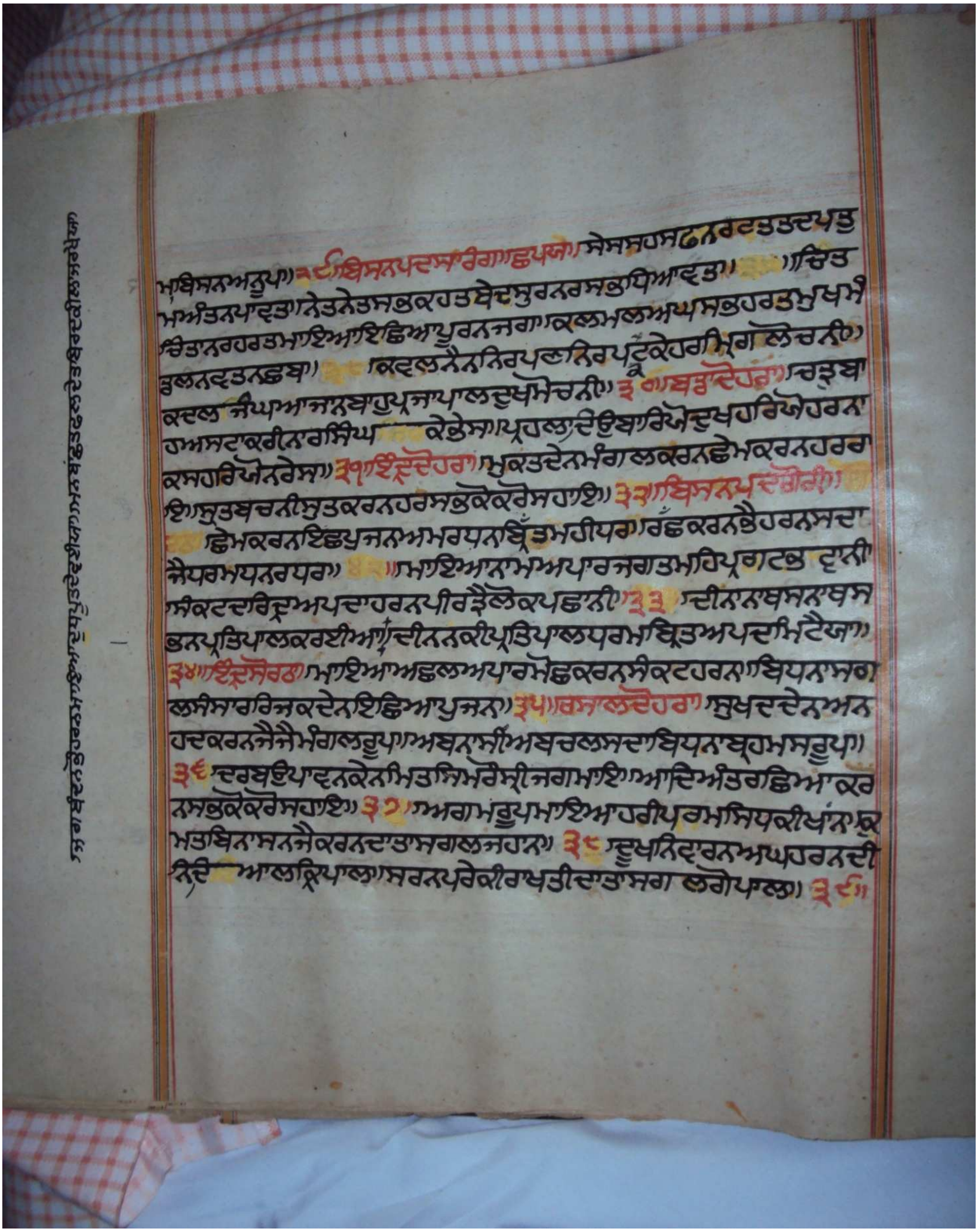
ਅੰਤਿਕਾ ਨੰ. 3.4

(ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਵਾਲੀ ਹਥਲਿਖਤ ਬੀੜ ਦਾ ਨਮੂਨਾ)

ਅੰਤਿਕਾ ਨੰ. 3.5

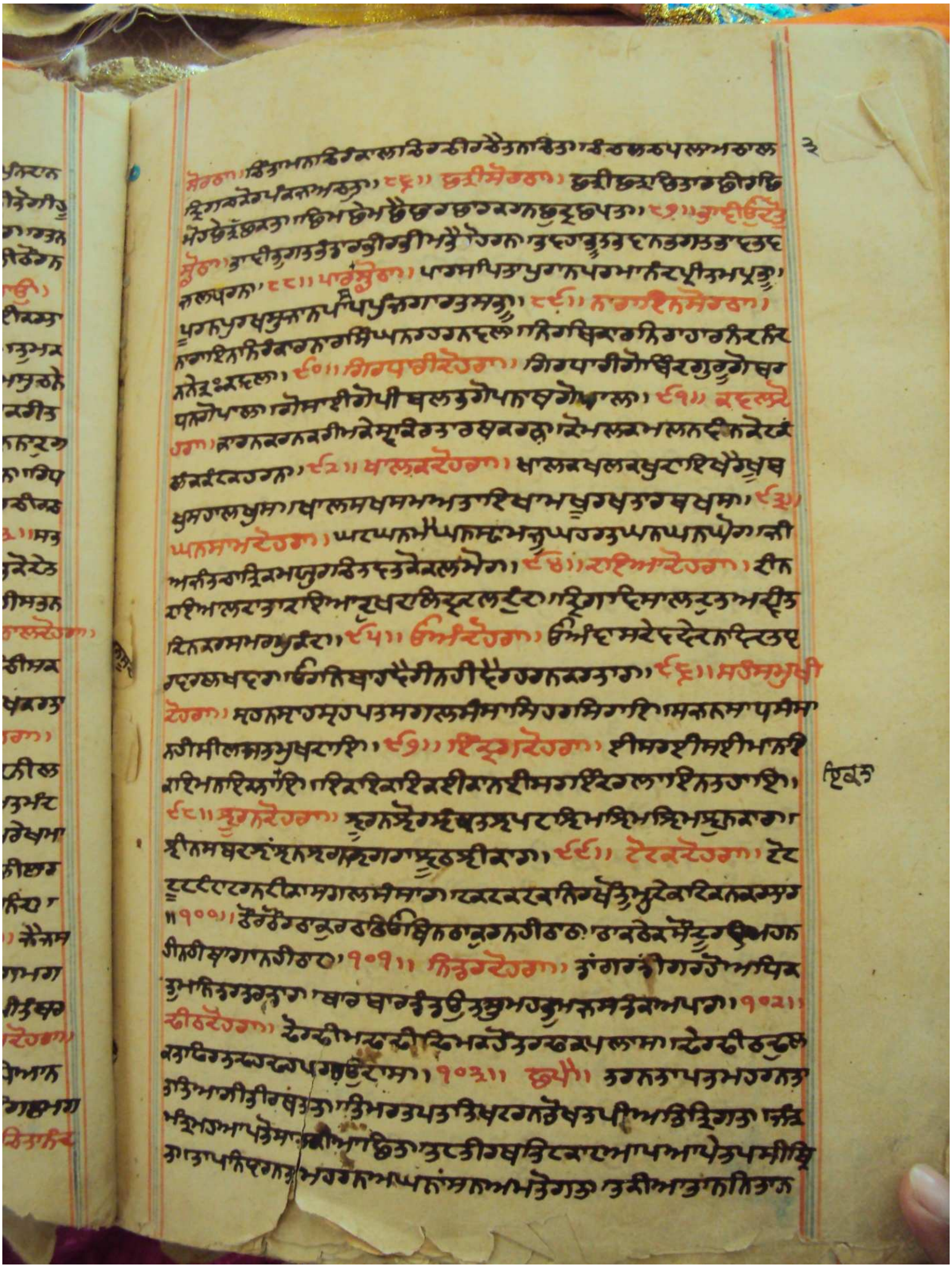
(ਸ਼ਾਹੀ ਸਮਾਧਾਂ ਵਾਲੀ ਹਥਲਿਖਤ ਬੀੜ ਦਾ ਨਮੂਨਾ)

ਮਾਬਿਸਨਅਨੂਪ॥੨੯॥ਬਿਸਨਪਦਾਸਾਰਿਗਾਛਪਜ॥ਸੇਸਸਹਸਫਨਰਟਤਤਦਪਤੁ
ਮਅੰਤਨਪਾਵਤ॥ਨੇਤਨੇਤਸਭਕਹਤਬੇਦਸੁਰਨਰਸਭਧਿਆਵਤ॥ ॥ਚਿਤ
ਚਿਤਾਨਰਹਰਤਮਾਇਆਇਛਿਆਪੂਰਨਜਗ॥ਕਲਮਲਅਘਸਭਹਰਤਮੁਖਮੈ
ਫੂਲਨਵਤਨਛਬ॥ ॥ਕਵਲਨੈਨਨਿਰਪਣਨਿਰਪਟੂਕੇਹਰਮ੍ਰਿਗਲੋਚਨੀ॥
ਕਦਲਜੰਘਆਜਨਬਾਹੁਪ੍ਰਜਾਪਾਲਦੁਖਮੋਚਨੀ॥੩੦॥ਬਸੰਤਦੋਹਰਾ॥ਚੜਬ
ਹਅਸਟਾਕਰੀਨਾਰਸਿੰਘ ਕੇਤੇਸਾ॥ਪ੍ਰਹਲਾਦਿਉਬਾਰਿਓਦੁਖਹਰਿਓਹਰਨਾ
ਕਸਹਰਿਓਨਰੇਸ॥੩੧॥ਇੰਦ੍ਰਦੋਹਰਾ॥ਮੁਕਤਦੇਨਮੰਗਲਕਰਨਛੇਮਕਰਨਹਰਰ
ਓ॥ਸੁਤਬਚਨੀਸੁਤਕਰਨਹਰਸਭਕੋਕਰੋਸਹਾਇ॥੩੨॥ਬਿਸਨਪਦਗੋੜੀ॥
ਛੇਮਕਰਨਇਛਪੁਜਨਅਮਰਧਨਬ੍ਰਿੰਤਮਹੀਧਰ॥ਰਛਕਰਨਭੈਹਰਨਸਦਾ
ਜੈਧਰਮਧਨਰਧਰ॥ ॥ਮਾਇਆਨਾਮਅਪਾਰਜਗਤਮਹਿਪ੍ਰਗਟਭਵਾਨੀ
ਸੰਕਟਦਾਰਿਦ੍ਰਅਪਦਾਹਰਨਪੀਰਤ੍ਰੈਲੋਕਪਛਾਨੀ॥੩੩॥ਦੀਨਾਨਾਥਸਨਾਥਸ
ਭਨਪ੍ਰਤਿਪਾਲਕਰਈਆ॥ਦੀਨਨਕੀਪ੍ਰਤਿਪਾਲਧਰਮਬ੍ਰਿਤਅਪਦਾਮਿਟੈਯਾ॥
੩੪॥ਇੰਦ੍ਰਸੋਰਠਾ॥ਮਾਇਆਅਛਲਅਪਾਰਮੋਛਕਰਨਸੰਕਟਹਰਨ॥ਬਿਧਨਾਸਗ
ਲਸੰਸਾਰਰਿਜਕਦੇਨਇਛਿਆਪੁਜਨ॥੩੫॥ਰਸਾਲਦੋਹਰਾ॥ਸੁਖਦਦੇਨਅਨ
ਹਦਕਰਨਜੈਜੈਮੰਗਲਰੂਪ॥ਅਬਨਾਸੀਅਬਚਲਸਦਾਬਿਧਨਾਬ੍ਰਹਮਸਰੂਪ॥
੩੬॥ਦਰਬਉਪਾਵਨਕੇਨਮਿਤਸਿਮਰੋਸ੍ਰੀਜਗਮਾਇ॥ਆਦਿਅੰਤਰਛਿਆਕਰ
ਨਸਭਕੋਕਰੋਸਹਾਇ॥੩੭॥ਅਗਮਭੂਪਮਾਇਆਹਰੀਪਰਮਸਿਧਕੀਖਾਨ॥ਸੁ
ਮਤਬਿਨਾਸਨਜੈਕਰਨਦਾਤਾਸਗਲਜਹਾਨ॥੩੮॥ਦੁਖਨਿਵਾਰਨਅਘਹਰਨਦੀ
ਨਦਿਆਲਕ੍ਰਿਪਾਲ॥ਸਰਨਪਰੇਕੀਰਾਖਤੀਦਾਤਾਸਗਲਭੋਪਾਲ॥੩੯॥

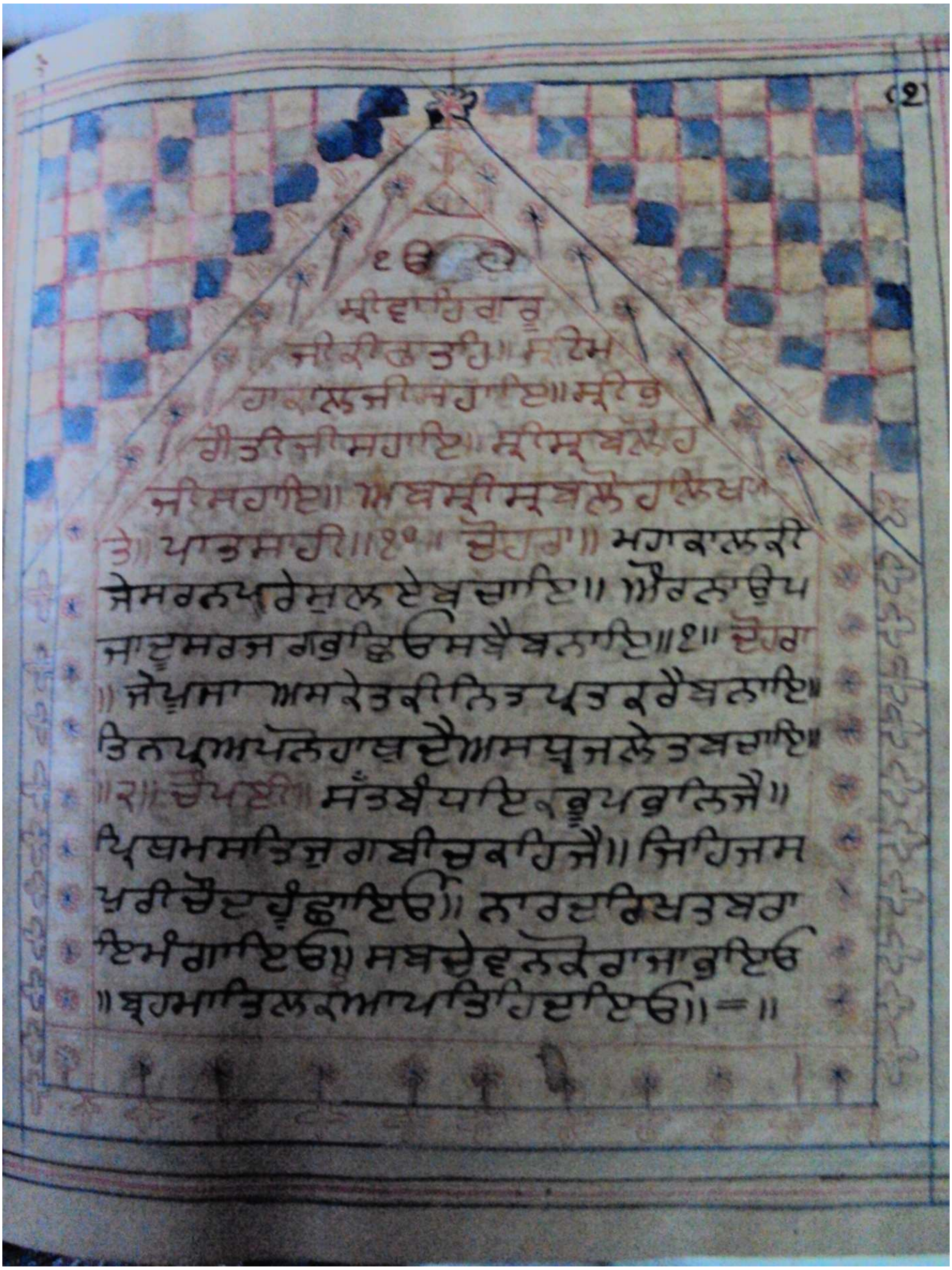
ਅੰਤਿਕਾ ਨੰ. 3.5

(ਸ਼ਾਹੀ ਸਮਾਧਾਂ ਵਾਲੀ ਹਥਲਿਖਤ ਬੀੜ ਦਾ ਨਮੂਨਾ)

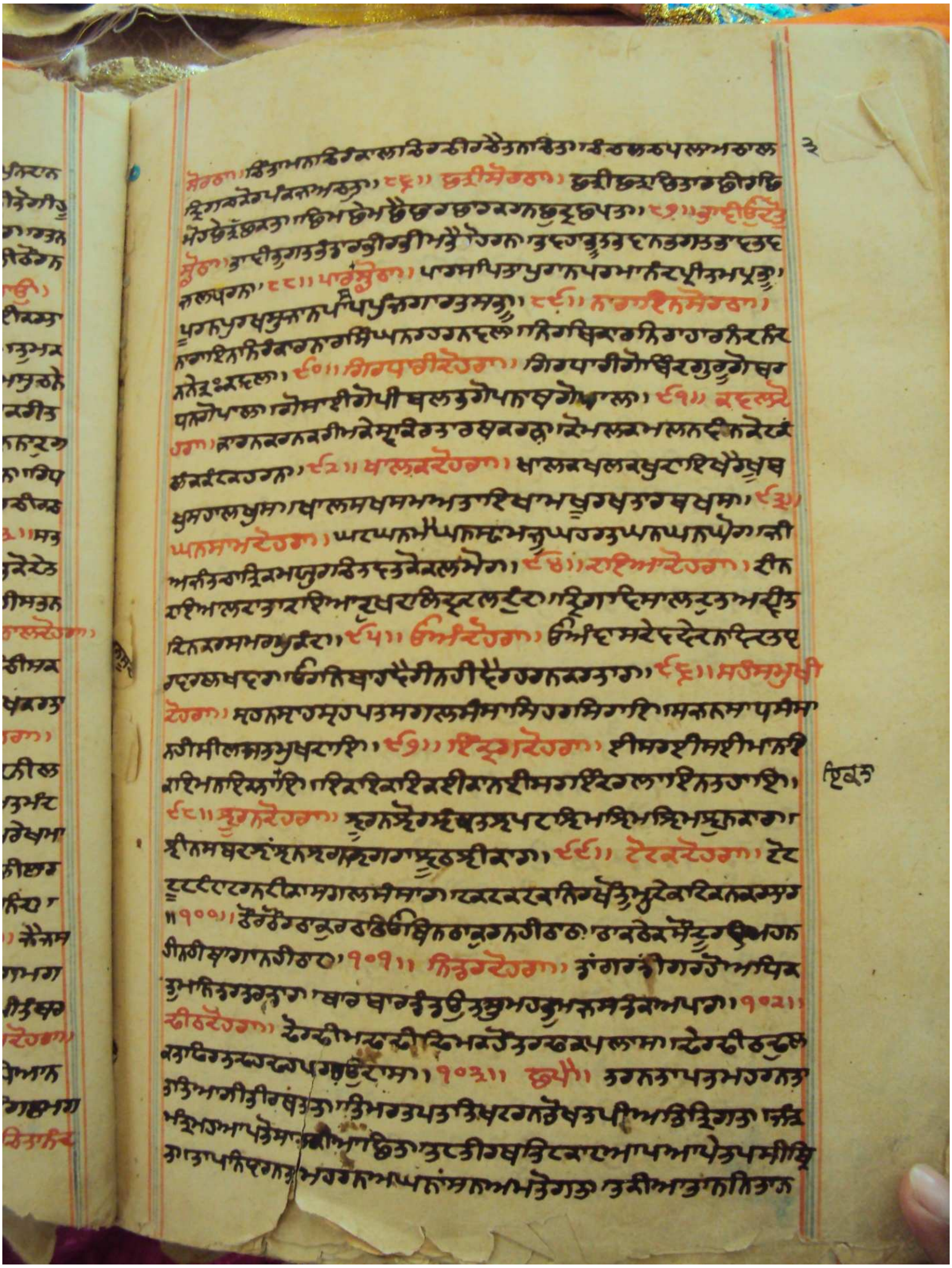
ਅੰਤਿਕਾ ਨੰ. 3.6

(ਸ਼ਹੀਦੀ ਬਾਗ ਵਾਲੀ ਹਥਲਿਖਤ ਬੀੜ ਦਾ ਨਮੂਨਾ)

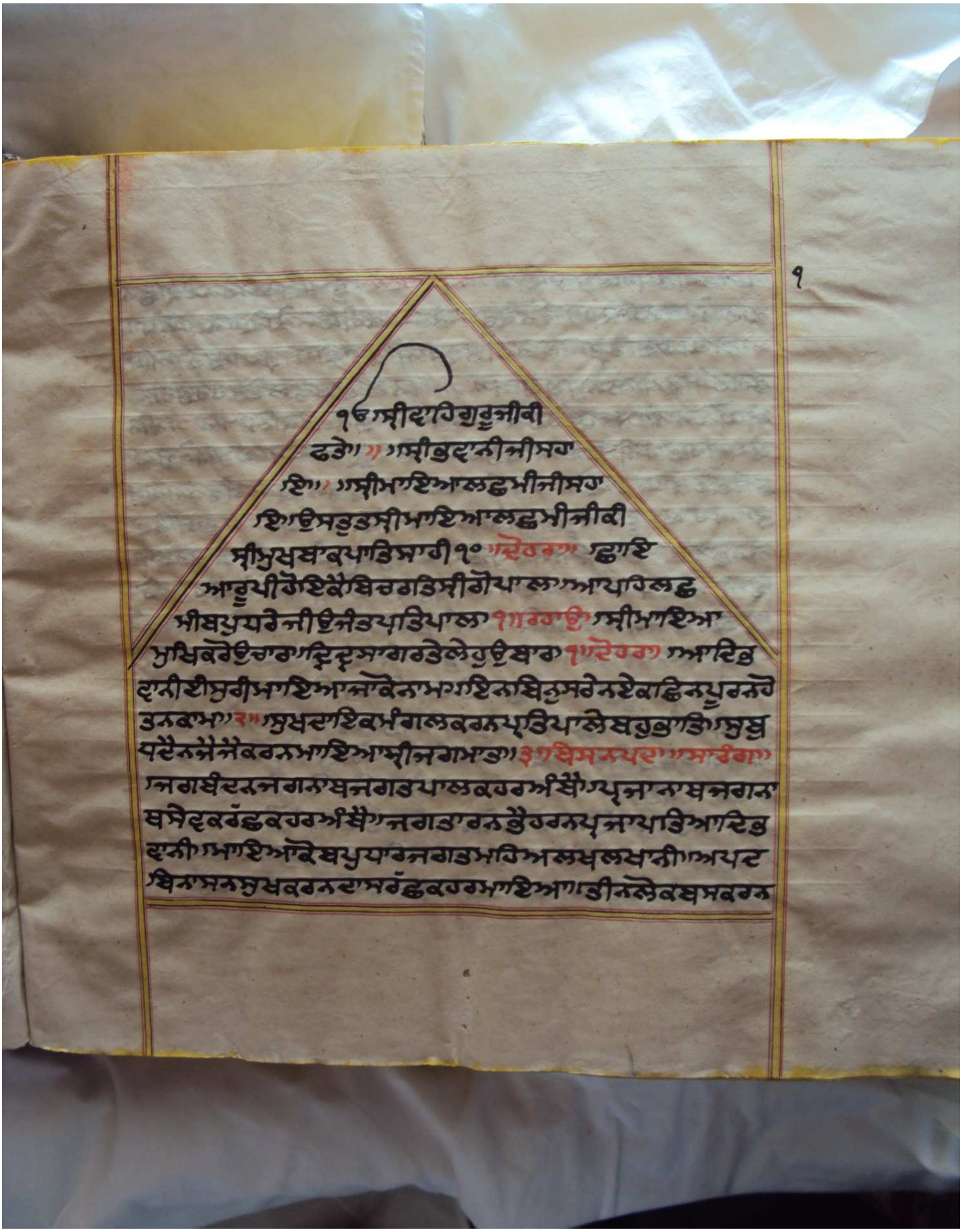
ਅੰਤਿਕਾ ਨੰ. 3.6

(ਸ਼ਹੀਦੀ ਬਾਗ ਵਾਲੀ ਹਥਲਿਖਤ ਬੀੜ ਦਾ ਨਮੂਨਾ)

ਅੰਤਿਕਾ ਨੰ. 3.7

(ਅੰਗੀਠਾ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲੀ ਹਥਲਿਖਤ ਬੀੜ ਦਾ ਨਮੂਨਾ)

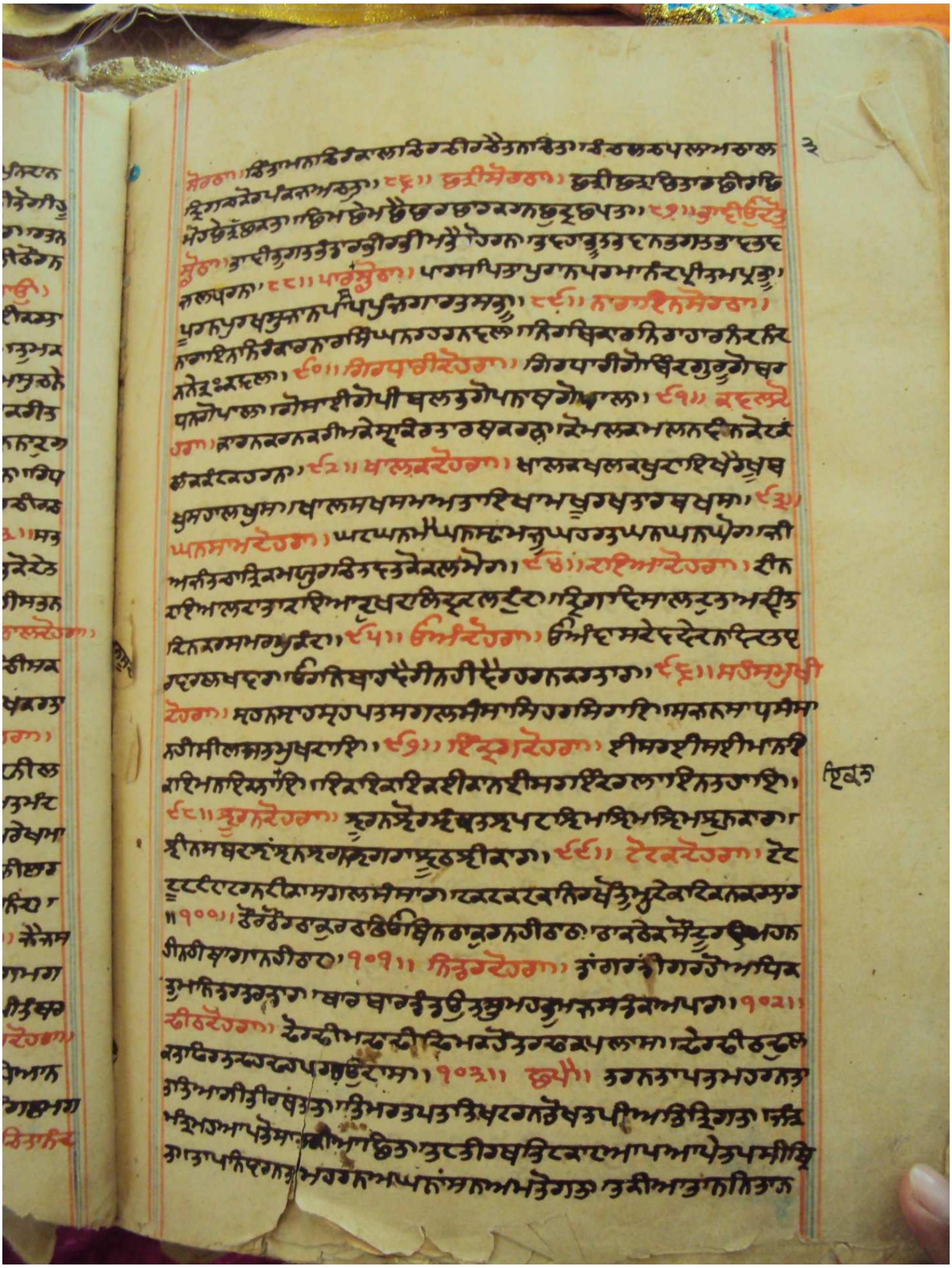

ਅੰਤਿਕਾ ਨੰ. 3.7

(ਅੰਗੀਠਾ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲੀ ਹਥਲਿਖਤ ਬੀੜ ਦਾ ਨਮੂਨਾ)

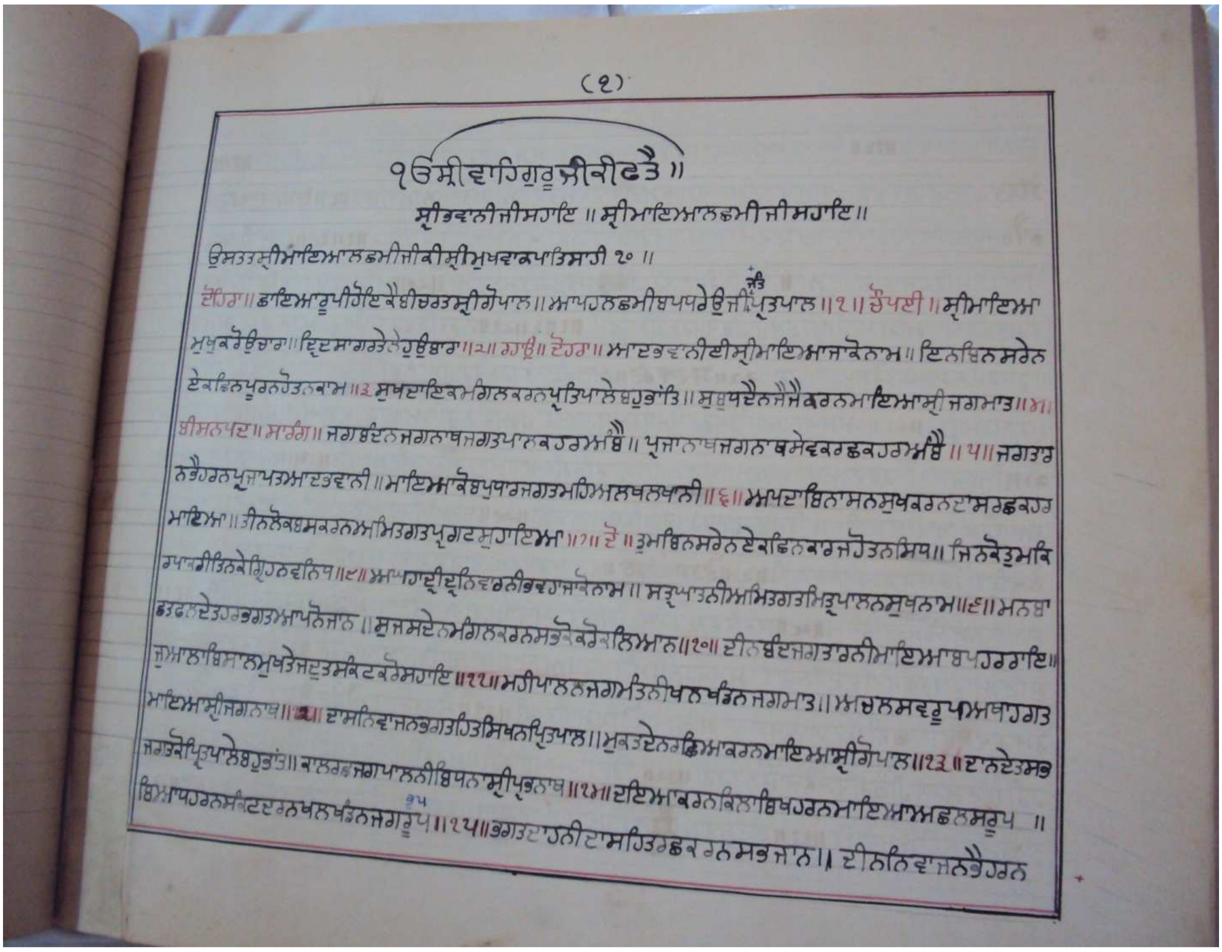
ਅੰਤਿਕਾ ਨੰ. 3.7

(ਅੰਗੀਠਾ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲੀ ਹਥਲਿਖਤ ਬੀੜ ਦਾ ਨਮੂਨਾ)

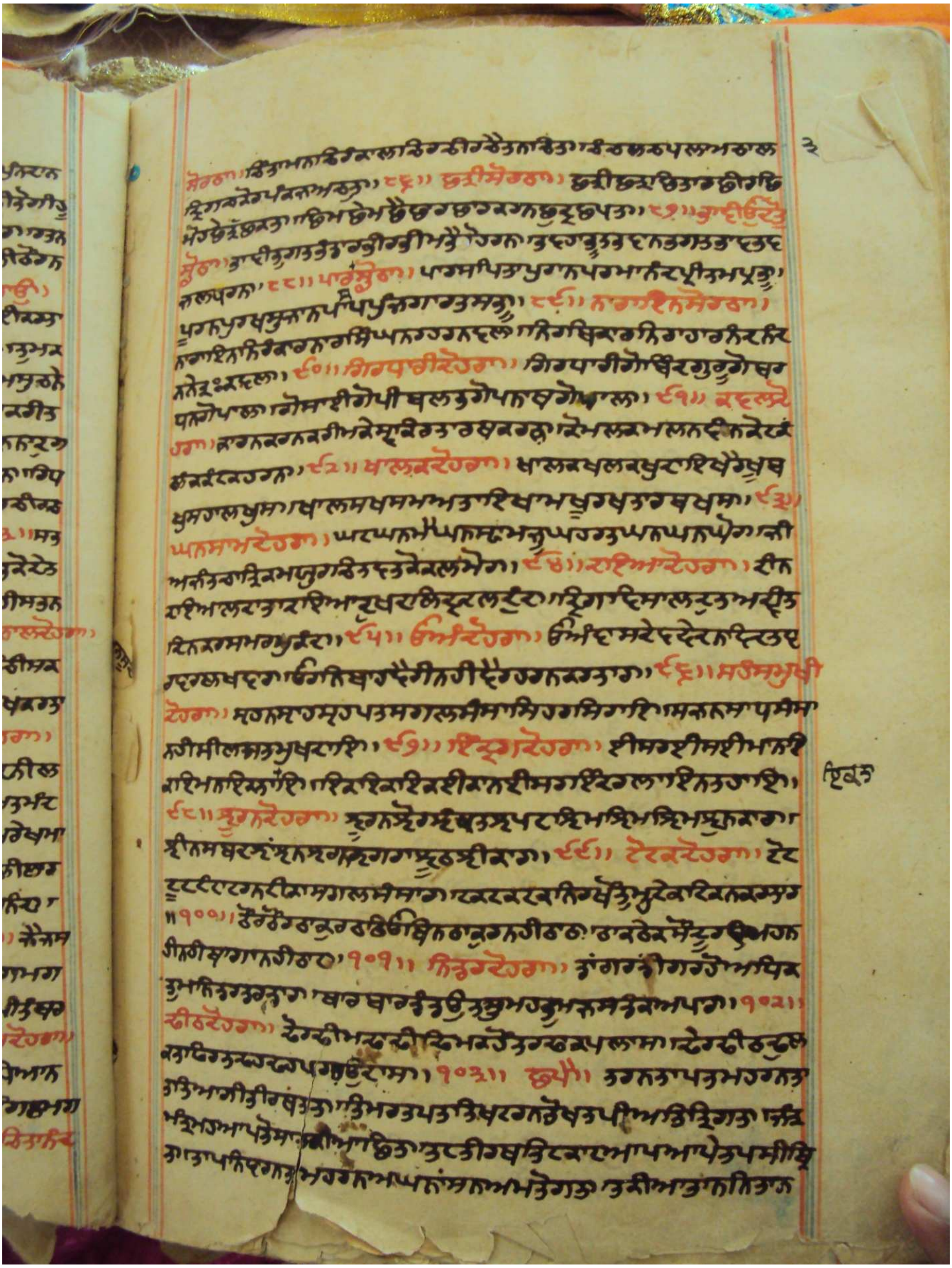
ਅੰਤਿਕਾ ਨੰ. 3.8

(ਬੁਰਹਾਨਪੁਰ ਵਾਲੀ ਹਥਲਿਖਤ ਬੀੜ ਦਾ ਨਮੂਨਾ)

ਅੰਤਿਕਾ ਨੰ. 3.8

(ਬੁਰਹਾਨਪੁਰ ਵਾਲੀ ਹਥਲਿਖਤ ਬੀੜ ਦਾ ਨਮੂਨਾ)

Sri Sarbloh Granth

Path-Sampadan te Vishleshnatamak Adhiain)

Faculity of social sciences

Punjabi Universty, Patiala

In fulfillment of requirements for the Degree of

Doctor of Philosophy in Religious Studies Department

Abstract

2016

Superviser

Dr. Paramvir Singh

Head, Encycopeadia of Sikhism

Punjabi University, Patiala

Researcher

Jaswant Singh

Sri Guru Gobind Singh Religious Studies Department

Punjabi University, Patiala

Abstract

Topic: Sri Sarabloh Granth: Path-Sampadan te Vishleshnatmak Adhiain

Key Words: Manuscripts, Editing, Religious, Historical, Khalsa, Sarabloh

Sri Sarabloh Granth is an important source in Sikhism placed after Dasam Granth. In this Granth, the struggle between Sri Sarabloh and Birajnad (Brijnad) has been narrated further depicted the victory of goodness. This shows that the Granth is an important source to infuse the spirit of bravery in Sikhs.

The first problem arises in Sri Sarabloh Granth was to determine the correct text. In this research an effort has been made to collect the manuscripts of the text and try to analyse it with scientific methodology. The editing of the text is a humble effort in this direction.

In the analytical study of the manuscripts of Sri Sarabloh Granth, the study is focused on subject matter, religious and historical importance, creation of Khalsa, impact of Guru Granth Sahib, metrical structure, figurative expression and linguistic style.

The objective of the Granth is to establish the supremacy of Sarabloh (God) while respecting the other traditional beliefs. In the text the stress is laid on to achieve the status of Sant Sipahi while following the life style based on Nam Simran and Sangat and by discarding evils. In this sense, the text is important in spiritual progression among the Sikhs.

Supervisor

Dr. Paramvir Singh

Researcher

Jaswant Singh

Date: 12.08.2016

ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ

ਪਾਠ-ਸੰਪਾਦਨ ਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ

ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ ਦੀ

ਸੋਸ਼ਲ-ਸਾਇੰਸਿਜ਼ ਫ਼ੈਕਲਟੀ ਅਧੀਨ ਧਰਮ ਅਧਿਐਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ

ਪੀਐਚ.ਡੀ. ਦੀ ਉਪਾਧੀ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ

ਐਬਸਟਰੈਕਟ

2016

ਨਿਗਰਾਨ

ਡਾ. ਪਰਮਵੀਰ ਸਿੰਘ

ਮੁਖੀ, ਸਿੱਖ ਵਿਸ਼ਵਕੋਸ਼ ਵਿਭਾਗ

ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ

ਖੋਜਾਰਥੀ

ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਧਰਮ ਅਧਿਐਨ ਵਿਭਾਗ

ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ

ਐਬਸਟਰੈਕਟ

(ਖੋਜ-ਕਾਰਜ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ : ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ : ਪਾਠ-ਸੰਪਾਦਨ ਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ)

(ਕੁੰਜੀਵਤ ਸ਼ਬਦ : ਹਥਲਿਖਤਾਂ, ਸੰਪਾਦਨ, ਧਾਰਮਿਕ, ਇਤਿਹਾਸਕ, ਖ਼ਾਲਸਾ, ਸਰਬਲੋਹ)

ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ, ਸ੍ਰੀ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਾਨ ਰਖਦਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਤੇ ਬ੍ਰਿਜਨਾਦ ਦੇ ਯੁਧ-ਬਿਰਤਾਂਤ ਉਪਰੰਤ ਨੇਕੀ ਦੀ ਜਿਤ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਿੱਖ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਵਿਚ ਸੂਰਬੀਰਤਾ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਸਰੋਤ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪਹਿਲੀ ਸਮਸਿਆ, ਇਸ ਦੇ ਪਾਠ-ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਹਥਲੇ ਖੋਜ-ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਚ, ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀਆਂ ਉਪਲਬਧ ਹਥਲਿਖਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸੰਪਾਦਨ ਵਿਧੀ ਰਾਹੀਂ ਸੰਪਾਦਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਦਾ ਜਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ ਵਿਚ, ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਹਥਲਿਖਤ ਖਰੜਿਆਂ ਦੇ ਸਰਵੇਖਣ ਉਪਰੰਤ ਇਸ ਦੇ ਕਰਤਾ ਤੇ ਰਚਨਾਕਾਲ, ਸੰਭਾਵੀ ਸਰੋਤ, ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ, ਧਾਰਮਿਕ ਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਮਹਤਵ, ਖ਼ਾਲਸੇ ਦਾ ਸਰੂਪ ਤੇ ਮਹਿਮਾ, ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ, ਛੰਦ-ਵਿਧਾਨ, ਸੰਗੀਤ-ਪ੍ਰਬੰਧ, ਅਲੰਕਾਰ-ਵਿਧਾਨ ਤੇ ਭਾਸ਼ਾ-ਸ਼ੈਲੀ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਪਰੰਪਰਾਈ ਇਸ਼ਟ-ਮਾਨਤਾਵਾਂ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਸਰਬਵਿਆਪਕ ਸਰਬਲੋਹ (ਪਰਮਾਤਮਾ) ਨੂੰ ਪਛਾਣਨ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਹੰਕਾਰ, ਆਦਿ ਵਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋ ਕੇ ਨਾਮ-ਸਿਮਰਨ, ਸੰਗਤ, ਆਦਿ ਸਦਗੁਣਾਂ ਵਾਲੀ ਜੀਵਨ-ਸ਼ੈਲੀ ਧਾਰਨ ਕਰ ਕੇ ਸੰਤ-ਸਿਪਾਹੀ ਖ਼ਾਲਸ ਪਦ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਗ੍ਰੰਥ ਸਿੱਖ ਅਧਿਆਤਮਕ ਪਰੰਪਰਾ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹਤਵ ਰਖਦਾ ਹੈ।

ਨਿਗਰਾਨ

ਡਾ. ਪਰਮਵੀਰ ਸਿੰਘ

ਖੋਜਾਰਥੀ

ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ

ਮਿਤੀ : 18-04-2017.

ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ

ਮੈਂ ਬਿਆਨ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ 'ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ : ਪਾਠ-ਸੰਪਾਦਨ ਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ' ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਲਿਖੇ ਖੋਜ-ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਚਲਾ ਖੋਜ-ਕਾਰਜ ਨਿਰੋਲ ਰੂਪ ਵਿਚ ਮੇਰੀ ਮੌਲਿਕ ਰਚਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਖੋਜ-ਕਾਰਜ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ, ਜਿਸ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜਾਂ ਅਦਾਰੇ ਵਲੋਂ ਕੋਈ ਡਿਗਰੀ ਜਾਂ ਡਿਪਲੋਮਾ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

ਨਿਗਰਾਨ — ਖੋਜਾਰਥੀ

ਪਰਮਵੀਰ ਸਿੰਘ

ਡਾ. ਪਰਮਵੀਰ ਸਿੰਘ — ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ

ਮਿਤੀ : 12/08/16.

ਤਤਕਰਾ

(ਭਾਗ – ਦੂਜਾ)

ਭੂਮਿਕਾ

ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ, ਸਿੱਖ ਅਧਿਆਤਮਕ ਪਰੰਪਰਾ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਾਨ ਰਖਦਾ ਹੈ। ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਗ੍ਰੰਥ, ਸਿੱਖ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਵਡ-ਆਕਾਰੀ ਰਚਨਾ ਹੈ, ਜੋ ਧਾਰਮਿਕ ਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਖ ਤੋਂ ਮਹਤਵਪੂਰਨ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਾਹਿਤਕ ਪਖ ਤੋਂ ਵੀ ਅਮੀਰ ਵਿਰਾਸਤ ਦਾ ਭੰਡਾਰ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ, ਹਥਲਿਖਤ ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਦੋਵਾਂ ਰੂਪਾਂ ਵਿਚ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਰੂਪ ਵਿਚ, ਖੋਜ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਿਕ ਅਧਾਰ ਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਅਖੋਂ ਪਰੋਖੇ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਸੰਬੰਧੀ ਪਹਿਲੀ ਸਮਸਿਆ, ਇਸ ਦੇ ਪਾਠ-ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਹਥਲਿਖਤ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੇ ਵਾਚਣ ਦੀ ਰੁਚੀ ਅਧੀਨ ਹਥਲੇ ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਨੂੰ ਖੋਜ-ਕਾਰਜ ਲਈ ਚੁਣਿਆ । ਹਥਲਿਖਤਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਇਕ ਕਲਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਹਥਲਿਖਤਾਂ ਦੀ ਲਿਪੀ, ਸੰਕੇਤ, ਭਾਸ਼ਾ, ਆਦਿ ਦੀ ਸੂਝ ਹੋਣੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਮਹਤਵਪੂਰਨ, ਹਥਲਿਖਤ ਦੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਪਾਠ-ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਨਾਲ ਹੀ ਉਸ ਦਾ ਮੁਹਾਵਰਾ ਸਮਝ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਸਮੇਤ ਬਹੁਤੇ ਸਿੱਖ ਪਰੰਪਰਾ ਦੇ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਭਾਸ਼ਾ ਬ੍ਰਜਭਾਸ਼ਾ ਹੈ। ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੇ ਯੁਗ ਵਿਚ ਹਥਲਿਖਤਾਂ ਤਾਂ ਦੂਰ ਦੀ ਗਲ ਹੈ, ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਵੀ ਘਟਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਥਲਿਖਤਾਂ ਸਾਡੀ ਵਿਰਾਸਤ ਦਾ ਅਮੋਲ ਸਰਮਾਇਆ ਹਨ। ਹਥਲੇ ਖੋਜ-ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਚ, ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀਆਂ ਉਪਲਬਧ ਹਥਲਿਖਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸੰਪਾਦਨ ਵਿਧੀ ਰਾਹੀਂ ਸੰਪਾਦਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਦਾ ਜਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਸੁਵਿਧਾ ਲਈ ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਖੋਜ-ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਦੋ ਭਾਗਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ, ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਪਾਠ-ਸੰਪਾਦਨ। ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ ਵਿਚ, *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਦੇ ਹਥਲਿਖਤ ਖਰੜਿਆਂ ਦਾ ਸਰਵੇਖਣ, *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਦਾ ਕਰਤਾ ਤੇ ਰਚਨਾਕਾਲ, *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਦੇ ਸੰਭਾਵੀ

ਸਰੋਤ, ਪੁਰਾਨ ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਮੰਗਲਾ ਚਰਨ ਪੁਰਾਨ, *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ, *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਦਾ ਧਾਰਮਿਕ ਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਮਹਤਵ, *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚ ਖ਼ਾਲਸੇ ਦਾ ਸਰੂਪ ਤੇ ਮਹਿਮਾ, *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* 'ਤੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ, ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਦਾ ਸਿੱਖ ਅਧਿਆਤਮਕ ਪਰੰਪਰਾ ਵਿਚ ਯੋਗਦਾਨ, *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਦੇ ਸਾਹਿਤਕ ਅਧਿਐਨ ਵਿਚ ਇਸ ਵਿਚਲੇ ਸੰਗੀਤ-ਵਿਧਾਨ, ਛੰਦ-ਵਿਧਾਨ, ਅਲੰਕਾਰ-ਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ-ਸ਼ੈਲੀ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਪਰੰਤ ਸਾਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਉਪਲਬਧ ਹਥਲਿਖਤ ਖਰੜਿਆਂ ਦਾ ਸਰਵੇਖਣ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ-ਸਥਾਨ, ਪਾਠ-ਰੂਪ, ਉਤਾਰਾਕਾਰਾਂ ਦੀ ਲੇਖਣੀ ਦੀਆਂ ਭਿੰਨਤਾਵਾਂ, ਹਥਲਿਖਤ ਦੀ ਬਣਤਰ, ਆਦਿ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਸੰਪਾਦਨ ਅਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਕਰਤਾ ਤੇ ਰਚਨਾਕਾਲ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੇ ਮਤਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਗਵਾਹੀਆਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਗ੍ਰੰਥ-ਕਰਤਾ ਤੇ ਰਚਨਾਕਾਲ ਸੰਬੰਧੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚਲੇ ਪਾਠ ਤੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਗਵਾਹੀਆਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਵੇਦ, ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ, ਸਿਮ੍ਰਿਤੀਆਂ, ਪੁਰਾਣ, ਮਹਾਭਾਰਤ, ਗੀਤਾ, ਦੁਰਗਾ ਸਪਤਸ਼ਤੀ, ਸੀਮਦ ਭਾਗਵਤ, ਹਨੂਮਾਨ ਨਾਟਕ, ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ, ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ-ਰਚਨਾ, ਸੁਕ੍ਰਭਾਸਜ, ਸਰਸਵਤੀ ਭਾਸਜ, ਆਦਿ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਸੰਭਾਵੀ ਸਰੋਤ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਕਥਾ-ਵਸਤੂ ਬਾਰੇ ਅਧਿਐਨ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਵਿਚਲੇ ਪੰਜਾਂ ਅਧਿਆਇਆਂ ਵਿਚ ਵਰਣਿਤ ਪ੍ਰਸੰਗ/ਪ੍ਰਸੰਗਾਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿਚ ਜਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਵਿਚ ਗੁਪਤ-ਪ੍ਰਗਟ, ਛਾਇਆ ਰੂਪੀ , 'ਏਕ ਬ੍ਰਹਮ' ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਆਰਾਧਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਗ੍ਰੰਥ-ਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪਰੰਪਰਿਕ ਇਸ਼ਟ-ਮਾਨਤਾਵਾਂ/ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਬੈਰਾਟ ਤੇ ਸਰਬਵਿਆਪਕ ਪਰਮਾਤਮਾ ਵਿਚ ਅਭੇਦ ਹੋਣ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੰਕਾਰ ਨੂੰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਤੋਂ ਦੂਰੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਦਸਦਿਆਂ ਹੰਕਾਰ, ਵਾਸ਼ਨਾਵਾਂ, ਆਦਿ

ਵਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋ ਕੇ ਨਾਮ-ਸਿਮਰਨ, ਸੰਗਤ, ਆਦਿ ਸਦਗੁਣਾਂ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਜੀਵਨ-ਸ਼ੈਲੀ ਧਾਰਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸੰਤ-ਸਿਪਾਹੀ ਖ਼ਾਲਸਾ ਪਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚਲੀ ਸਿਖਿਆ ਨੂੰ ਉਭਾਰਨ ਦਾ ਜਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪੁਰਾਨ ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਮੰਗਲਾ ਚਰਨ ਪੁਰਾਨ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਪੁਰਾਣਾਂ ਤੇ ਉਪ-ਪੁਰਾਣਾਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਪਰੰਤ *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚੋਂ ਪੁਰਾਣਾਂ ਦੇ ਪੰਜ ਪ੍ਰਮੁਖ ਲਛਣ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹ ਕਰਨ ਦਾ ਜਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚੋਂ ਆਸਤਿਕਤਾ, ਸੰਪ੍ਰਦਾਇਕਤਾ, ਸਮਨਵੈ ਭਾਵਨਾ, ਅਵਤਾਰਵਾਦ ਸੰਬੰਧੀ, ਕਰਮਕਾਂਡਾਂ ਸੰਬੰਧੀ, ਵਰਣ ਆਸ਼੍ਰਮ ਸੰਬੰਧੀ, ਚਰਿਤ੍ਰ ਸੰਬੰਧੀ ਰੂਪਾਤਮਕਤਾ, ਉਪਦੇਸ਼ਾਤਮਕਤਾ, ਮੂਲ ਭਾਵਨਾ, ਆਦਿ ਪੌਰਾਣਿਕ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਇਸ ਨੂੰ ਪੌਰਾਣਿਕ ਸ਼ੈਲੀ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ, ਦਰਸਾਉਣ ਦਾ ਜਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਉਪਰੰਤ *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਵਿਚਲੇ ਹਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ’ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਧਾਰਮਿਕ ਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਮਹਤਵ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਤੇ ਗੁਰੂ ਪੰਥ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਗੁਰਮੰਤਰ ਸੰਬੰਧੀ, ਗੁਰਿਆਈ, ਨਾਮ-ਸਿਮਰਨ ਸੰਬੰਧੀ, ਸੰਗਤ, ਖ਼ਾਲਸਾ ਸਿਰਜਣਾ, ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਮਹਤਵਪੂਰਨ ਸਰੋਤ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਖ਼ਾਲਸੇ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਸੰਬੰਧੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਉਪਲਬਧ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਖ਼ਾਲਸਾ ਸਿਰਜਣਾ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਖ਼ਾਲਸੇ ਦੇ ਸਰੂਪ ਤੇ ਮਹਿਮਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਿਆਂ ‘ਖ਼ਾਲਸੇ’ ਤੇ ‘ਪਰਮਾਤਮਾ’ ਦੀ ਅਭੇਦਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਹਰੇਕ ਲੇਖਕ/ਕਵੀ ’ਤੇ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਲਿਖਤ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਜ਼ਰੂਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਦੇ ਕਰਤਾ ’ਤੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਪ੍ਰਤਖ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਗੋਚਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਤੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ/ਪੰਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਨਮੁਖ ਰਖ ਕੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਰਸਾਉਣ ਦਾ ਜਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕਿਸੇ ਵੀ ਗ੍ਰੰਥ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਦਿਆਂ ਉਸ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਣੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ-ਸ਼ੈਲੀ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਵਿਚ ਤਤਸਮ, ਅਰਧ ਤਤਸਮ, ਤਤਭਵ, ਅਰਬੀ-ਫ਼ਾਰਸੀ, ਪੰਜਾਬੀ, ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਸਹਿਤ ਜਿਕਰ ਕਰ ਕੇ ਬ੍ਰਜਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਭਾਸ਼ਾ ਕਿਆਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਪਰੰਤ ਵਿਆਕਰਨਿਕ ਪਖ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਨਾਂਵ, ਪੜਨਾਂਵ, ਕਿਰਿਆ, ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਰਿਆ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ, ਧੁਨੀਆਤਮਿਕਤਾ, ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਜਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਰ ਵਿਚ, ਸਮੁਚੇ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਿਟਿਆਂ ਦਾ ਜਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪਾਠ-ਸੰਪਾਦਨ ਵਾਲੇ ਦੂਜੇ ਭਾਗ ਵਿਚ, ਸੰਪਾਦਨ-ਵਿਧੀ, ਸੰਕੇਤਾਵਲੀ ਤੇ ਮੂਲ ਪਾਠ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਾਠ-ਸੰਪਾਦਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਪਲਬਧ ਖਰੜਿਆਂ ਦੀ ਪੁਰਾਤਨਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ ’ਤੇ ਇਕ ਖਰੜੇ ਨੂੰ ਅਧਾਰਮੂਲਕ ਖਰੜੇ ਵਜੋਂ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਖਰੜਿਆਂ ਨਾਲ ਪਾਠਾਂ ਦਾ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਖਰੜਿਆਂ ਵਿਚ ਆ ਰਹੇ ਪਾਠ-ਭੇਦਾਂ ਤੇ ਟਿਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਗੁਰਮੁਖੀ ਅਖਰ (੧, ੨, ੩, ਆਦਿ) ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅਖਰ (ੳ, ਅ, ੲ, ਆਦਿ) ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕਈ ਪਾਠ ਸਹੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੇ। ਸੰਪਾਦਨ ਕਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ ਅਸੀਂ ਉਪਲਬਧ ਖਰੜਿਆਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ’ਤੇ ਸਹੀ ਪਾਠ ਖੋਜਣ ਦਾ ਜਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮਿਸਾਲ ਲਈ ਸਾਡੇ ਵਲੋਂ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਪਾਠ ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚਲੇ ਪਾਠ ਰੂਪ ਨੂੰ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ ਰਾਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ :

1. *ਯਾ ਸੁਖ ਕੇ ਕੋਈ ਵਿਰਲੇ ਰਸਿਕ ਜਨ ਆਤਮ ਰਸ **ਮਾਤੇ** ਨਿਰੰਕਾਰੀ ॥*

   (ਸੋਧਿਆ ਹੋਇਆ ਪਾਠ, ਪੰਨਾ 510)

   *ਯਾ ਸੁਖ ਕੇ ਕੋਈ ਵਿਰਲੇ ਰਸਿਕ ਜਨ ਆਤਮ ਰਸ **ਅਤੇ** ਨਿਰੰਕਾਰੀ ॥*

   (ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਗ੍ਰੰਥ, ਭਾਗ ਦੂਜਾ, ਪੰਨਾ 418)

2. *ਪੂਰਬ **ਜੇਤੇ** ਪਠੇ ਦੈ ਆਯੁਸ ਤੇ ਸਭ ਆਪਨ ਮਤ ਉਰਝਾਨਾ ॥*

(ਸੋਧਿਆ ਹੋਇਆ ਪਾਠ, ਪੰਨਾ 548)

*ਪੂਰਬ **ਜੋਤਿ** ਪਠੇ ਦਿਯ ... ...॥*

(ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਗ੍ਰੰਥ, ਭਾਗ ਦੂਜਾ, ਪੰਨਾ, 489)

3. *ਦੇਵਨ **ਹਰਸ** ਆਨੰਦ ਕੁਲਾਹਲ ਦੈਤ ਅਨੀ ਸਭ ਸੋਕ ਭਰੀ ॥੮॥*

(ਸੋਧਿਆ ਹੋਇਆ ਪਾਠ, ਪੰਨਾ 554)

*ਦੇਵਨ **ਰਹਸ** ਅਨੰਦ ... ... ॥*

(ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਗ੍ਰੰਥ, ਭਾਗ ਦੂਜਾ, ਪੰਨਾ 503)

4. *ਦੂਖ ਰੋਗ **ਸਤ੍ਰਨ** ਮੁਰ ਹਰਹੁ ॥*

(ਸੋਧਿਆ ਹੋਇਆ ਪਾਠ, ਪੰਨਾ 616)

*ਦੂਖ ਰੋਗ **ਸੰਤਨ** ਮੁਰ ਹਰਹੁ ॥*

(ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਗ੍ਰੰਥ, ਭਾਗ ਦੂਜਾ, ਪੰਨਾ 625)

5. *ਹਰਖ ਹਰਖ ਮਨ **ਸੁਰਨ** ਕੋਲਾਹਲ ॥੬੭॥*

(ਸੋਧਿਆ ਹੋਇਆ ਪਾਠ, ਪੰਨਾ 632)

*ਹਰਖ ਹਰਖ ਮਨ **ਸੁਨਿ** ਕੋਲਾਹਲ ॥*

(ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਗ੍ਰੰਥ, ਭਾਗ ਦੂਜਾ, ਪੰਨਾ 653)

6. ***ਠੁੰਮ੍ਰ ਝੁੰਮ੍ਰ** ਰਾਗ ਰਸਾਲਾ ॥*

(ਸੋਧਿਆ ਹੋਇਆ ਪਾਠ, ਪੰਨਾ 636)

***ਗਾਯਨ ਗਾਵਤ** ਰਾਗ ਰਸਾਲਾ ॥*

(ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਗ੍ਰੰਥ, ਭਾਗ ਦੂਜਾ, ਪੰਨਾ 661)

ਉਕਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਕੁਝ ਪੰਕਤੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਹਥਲਿਖਤ ਖਰੜਿਆਂ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਦੋ ਪੰਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹਨ :

1. *ਜਿਗਾ ਮਉਰ ਕੁੰਡਲ ਦੁਤਿਕਾਰੀ ॥* [1]

2. *ਰਿਖੁ ਮੁਨਿ ਬੰਦੀ ਨਿਗਮ ਰੂਪ ਧਰ ਮੂਰਤਵੰਤ ਬਿਰਾਜੈ ॥* [2]

ਉਕਤ ਦੋਵੇਂ ਪੰਕਤੀਆਂ ਸੰਪਾਦਿਤ ਪਾਠ ਵਿਚ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਪੰਨਾ 526 ਤੇ ਪੰਨਾ 464 ’ਤੇ ਦਰਜ਼ ਹਨ। ਮੂਲ ਪਾਠ ਤੋਂ ਉਪਰੰਤ ਅੰਤਿਕਾਵਾਂ ਤੇ ਪੁਸਤਕ-ਸੂਚੀ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਜ ਮਨੁਖ ਇਕਲਿਆਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਕਿਸੇ ਕਾਰਜ ਦੇ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਪਿਛੇ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦਾ ਰਿਣੀ ਹਾਂ ਜਿਸ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਸਦਕਾ ਹੀ ਹਥਲਾ ਖੋਜ-ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੇਪਰੇ ਚੜ੍ਹਿਆ ਹੈ। ਹਥਲਿਖਤਾਂ ਨੂੰ ਇਕਤਰ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਹੈ। ਹਥਲਿਖਤਾਂ ਤਕ ਰਿਸਾਈ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਹਾਇਕ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਮਗਰੀ ਉਪਲਬਧ ਕਰਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ, ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀਆਂ, ਡੇਰਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ, ਦੋਸਤਾਂ, ਆਦਿ ਸਭ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਹੈ। ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗੋਗੋਆਣੀ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਲਾਇਬਰੇਰੀ ਵਿਚੋਂ ਹਥਲਿਖਤ ਨੂੰ ਵਾਚਣ ਤੇ ਨੋਟਸ ਲੈਣ ਸੰਬੰਧੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ। ਗਿਆਨੀ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਅੰਬਾਲੇ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਰੁਝੇਵਿਆਂ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਗ੍ਰੰਥ ਸੰਬੰਧੀ ਬਹੁਮੁਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝ ਪਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ, ਪਰਿਵਾਰ ਤੇ ਬੇਟੀ ਦਿਲਜੋਤ ਕੌਰ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸਮਾਂ ਤੇ ਢੁਕਵਾਂ ਮਾਹੌਲ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕੀਤੀ।

---

[1] ਦੇਖੋ : *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* (ਭਾਗ ਦੂਜਾ), ਪੰਨਾ 450.

[2] *ਉਹੀ*, ਪੰਨਾ 325.

ਹਥਲਾ ਖੋਜ-ਕਾਰਜ ਨਿਗਰਾਨ ਦੀ ਯੋਗ ਅਗਵਾਈ ਬਿਨਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਮੇਰੇ ਨਿਗਰਾਨ ਡਾ. ਪਰਮਵੀਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਾਂ ਜੋ ਮੈਨੂੰ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਖੋਜ-ਕਾਰਜ ਦੀ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਮਿਹਨਤ ਤੇ ਲਗਨ ਨਾਲ ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮੇਰੀ ਯੋਗ ਅਗਵਾਈ ਕਰਦੇ ਰਹੇ।

ਸੰਖੇਪ ਵਿਚ, ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਖੋਜ-ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਕਾਦਮਿਕ ਖੇਤਰ ਵਿਚ *ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ* ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪਹਿਲਾ ਖੋਜ-ਕਾਰਜ ਹੈ। ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਹਥਲਾ ਖੋਜ-ਕਾਰਜ ਅਕਾਦਮਿਕ ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਖੋਜਾਰਥੀਆਂ ਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲਈ ਆਧਾਰ-ਸਮਗਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗਾ।

ਮਿਤੀ: 12/08/16.

ਖੋਜਾਰਥੀ

ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ